BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Nr. 1 Sibiiu, Joi 4/18 Ianuariu 1901. Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. — Articolii nepublicaţi nu se înapoiază

INSERŢIUNILE
Pentru odată 14 fil., — de dóuě ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond.

Invităm la abonament nou, pe anul început, cu preţurile indicate în fruntea foii, şi rugăm pe vechii noştri abonenţi sě-şi renoéscă cât mai grabnic abonamentul, pentru-ca sě nu se facă intreruperi cu espedarea foii. Totodată îi rugăm sě stărue pentru lăţirea ziarului nostru, chemat a lucra şi în viitor cu tot zelul la înaintarea poporului nostru pe tóte terenele, special însě pe cel bisericesc şi şcolar.

Administraţia.

Nr. 11272 Pres.

Prea onoraţilor protopresbiteri şi onoraţilor preoţi din archidiecesa nóstră transilvană!

Cu Nota din 17 ale curentei Nr. 98974, notificându-ne Domnul Ministru reg. ung. de agricultură, că prin articolul de lege XVI din anul curent, statul a legiuit înfiinţarea unei casse, sau unui fond, pentru ajutorarea servitorilor şi zilerilor, aplicaţi la economiile de câmp, în cas de morb, de neputinţă şi alte nenorociri, la care fond, cu începere dela 1-a Ianuarie 1901 înainte, contribue şi statul cu câte 100,000 de coróne, şi poftindu-ne şi pre noi a încunosciinţa pre ai nostri despre acéstă binefacere: venim a avisa despre acésta şi pre onorata nóstră preoţime, şi prin dênsa şi pre acei poporeni ai nostri, cari după starea lor de servitori şi zileri la lucrul câmpului, cred a se puté folosi de avantagiile acelei legi.

Spre mai bună orientare, aflăm de bine în cele următóre a expune numai pre scurt principalele disposiţiuni ale amintitului fond şi adecă:

De beneficiile acelui fond se pot împărtăşi numai acei servitori şi zileri de câmp, cari se vor inscrie ca membri, şi vor plătì taxele staverite prin lege.

Membrii, cari se împărtăşesc de ajutoriul din acel fond, sunt de dóuě feliuri, şi anume: de aceia cari au sě plătéscă taxa de câte 10 cor. şi 40 fileri pe an, sau câte 20 fileri pe sěptěmână; şi de aceia cari au a plăti numai 5 coróne 72 fileri pe an, sau câte 11 fileri pe sěptěmână.

De membri se pot inscrie numai acei bărbaţi sau femei, cari au trecut de 14 ani, dar' încă n'au împlinit 50 de ani.

La înscriere fie-carele membru carele este sub 35 de ani, plăteşte taxa de 2 coróne, ér cel ce a trecut de 35 ani plăteşte 4 coróne, odată pentru totdeuna.

Inscrierea acestora se primesce numai până la anul 1906, dela acest an înainte însě nu se mai primesc, decât numai cei în vêrstă până la 35 de ani.

Avantagiile sau folósele membrilor sunt următórele:

1. Cel care plăteşte pe an câte 10 coróne 40 fileri, dacă îl ajunge vre-un morb, medicul este datoriu a-l îngriji fără nici un fel de cheltuială, şi dacă din causa morbului n'ar puté munci, va căpăta pe zi câte 1 corónă, în timp de 60 de ḑile; ér dacă n'ar putea munci nici după 60 de ḑile şi chiar în tótă viaţa sa, atunci, ori până când va puté munci, ori dacă nu ar mai puté munci în tótă viaţa sa, va căpăta câte 10 coróne pe lună ca ajutoriu; ér dacă în urma vre-unei nenorociri ar muri, va căpăta familia, odată pentru totdeuna 400 coróne, şi neavênd familie i-se vor plăti spesele înmormêntării cu 100 de coróne.

2. Dacă cineva carele a fost membru în timp de 10 ani, devine neputincios de lucru pentru totdeuna, încât nu póte câştiga, pentru susţinerea sa, nici pe jumětate cât câştigă alt consătean de séma lui; atunci va căpăta câte 10 coróne pe lună, până la sfêrşitul vieţii, ori până va deveni érăşi în stare de a munci.

3. Dacă atare membru móre de mórte naturală, după-ce va fi plătit cel puţin 5 ani la fond, atunci familia lui capătă 200 de coróne, dacă ar fi plătit cel puţin 10 ani capătă 250 coróne, dacă ar fi plătit cel puţin 15 ani, capătă 270 coróne, iar dacă n'ar avé familie i-se plăteşte pentru înmormêntare 100 de coróne.

4. Şi acei membri cari plătesc numai câte 5 coróne 72 fileri pe an, au drepturi, ca şi cei ce plătesc 10 coróne 40 fileri, afară numai în casurile de neputinţă şi de mórte, în cari capătă numai pe jumětate, ca cei ce plătesc mai mult.

Chiar şi numai din cele până aici expuse se invederează, că fondul de sub întrebare este de o mare binefacere, este un fond de asigurare pentru servitorii şi zilerii avisaţi la lucrul câmpului, în cas când ajung la morburi, la neputinţă ori bětrâneţe, când nu-şi mai pot câştiga subsistinţa. Astfeliu fiind ar fi o mare greşală, sě se folosécă numai alţii de el şi nu şi aceia dintre ai nostri, cari ar fi avisaţi la el.

Deci recomandăm onoratei nóstre preoţimi încât nu şi-ar puté procura, sě împrumute legea, de care vorbim, dela primăria comunală, şi dimpreună cu fruntaşii parochiei sě o studieze cât mai bine, şi apoi aflându-o corespunḑětóre împrejurărilor locale, sě recomânde şi dênşii poporenilor, pe carii îi privesc disposiţiunile legii, şi încât acei poporeni ar dorí a se înscrie ca membri ai fondului înfiinţat prin acea lege, sě le dee mână de ajutoriu întru tóte.

Onorata nóstră preoţime va dovedi şi prin acésta iubirea şi îngrijirea sa de cei sěraci şi avisaţi la ajutor în casuri de lipsă.

Convins despre acésta cu binecuvêntarea archierésca am rěmas

Sibiiu, în 20 Decembre 1900.

Al vostru tuturor

de tot binele voitoriu

Ioan Metianu m. p.
archiepiscop şi metropolit.

La începutul noului veac.

Ori-cât de aspru sě fie criticat şi vorbit de rěu în general secolul apus, care în urma unei triste coincidenţe în sânge s'a născut şi în sânge s'a stîns: noi, Românii, n'avem motiv sě fim nemulţumiţi cu el şi sě-l vorbim de rěu.

Ni-a adus el şi nouă, nu-i vorbă, destul amar şi destul něcaz; dar' ni-a adus şi bine, ba chiar mult bine ni-a adus, graţie hărniciei şi înţelepciunii înaintaşilor nostri, cari lupte titanice au purtat pentru a puté pune mâna pe el ca sě ni-l lase nouă drept moştenire.

Deosebirea între începutul şi sfîrşitul veacului de care ne-am despărţit o vedem în plină lumină numai atunci, dacă de o parte aruncăm privirea în jurul nostru pentru a vedé ce suntem astăzi, de altă parte consultăm istoria sě ne spună ce eram la începutul veacului predat istoriei.

Se facem o mică comparaţie.

Dincolo, preste Carpaţi, la 1800 nu erau încă vindecate ranele Moldovei, dela sinul căreia a fost răpită partea cea mai frumósă a ei, Bucovina, frumósa grădină, pentru a fi încorporată Austriei. Şi aşa mutilată cum era Moldova, împreună [illegible]untenia, nu erau decât două ţerişo[illegible]ici şi slabe, nebăgate în sémă, d[illegible] pradă pe mâna Fanarioţilor fără inimă şi fără temere de Dumnezeu. Două ţeri de jaf şi de corupţie, cuiburi de imoralitate.

Poporul băstinaş, care forma aceste ţerişóre, se credea condamnat la mórte şi din zi în zi îşi aştepta sfîrşitul vieţii. Dar' s'a scuturat şi a reînviat. Şi astăzi? Din cele două ţerişóre, odinióră nebăgate în sémă şi esploatate de toţi veneticii, s'a ridicat la gurile Dunării un puternic regat, un *regat român*, stimat şi respectat de lumea întrégă, cu trecere şi vază în concertul puterilor; un regat, a cărui alianţa şi prietenie e dorită şi căutată astăzi de cele mai mari puteri europene. Pe tronul român se află astăzi un Domnitor, esemplu de tact şi înţelepciune ca regent, fală şi mândrie pentru Români, spaimă şi groază pentru contrari, ca ostaş şi beliduce.

Ce deosebire între trecut şi present şi ce progres enorm în evoluţiunea întêmplată în decursul veacului espirat, la fraţii din regat!

Şi la noi? De şi n'am făcut progrese atât de mari ca fraţii nostri de dincolo, n'am stat nici noi pe loc. Am mers înainte, şi am mers bine înainte, dacă avem în vedere pedecile ce erau de învins şi luptele ce erau de purtat pentru a puté merge înainte. Ce eram noi la începutul veacului trecut? Cantitate neglijabilă, turmă fără păstor, în cel mai strict sens al cuvêntului, pentru-că pe atunci într'adevěr nici *cap bisericesc nu aveam*, atât de desconsideraţi şi de batjocoriţi eram.

Dar' ne-am scuturat şi noi şi am reînviat. Şi pe când la începutul veacului nu aveam şcóle de loc, astăzi le avem; e drept că nu în měsura cerinţelor, dar' le avem.

Pe când la începutul veacului nu aveam inteliginţă, aprópe de loc, astăzi o avem.

Pe când la începutul veacului eram sěraci lipiţi pământului, astăzi ne-am închiegat cât de cât şi pe terenul acesta.

Dar' mai presus de tóte, pe când la începutul veacului nu aveam *biserica nóstră*, ci eram puşi sub ocrotirea unui popor străin de limba nóstră dar' de o lege cu noi, care în decursul vremilor prinsese o dragoste atât de mare pentru noi, încât lupte energice, purtate de ómeni urieşi, au trebuit sě urmeze pentru a ne puté desface tovărăşia de către el: astăzi avem biserica nóstră, preste care noi suntem stăpâni şi prin ea stăpâni suntem şi pe viitoriul nostru. Şi o avem ca o fortăréţă puternică, ca un zid de apărare, de care contrarii nostri nici cu gândul nu se pot apropia.

Aceasta e comoara cea mai frumósă ce a putut sě ni-o lase drept moştenire secolul apus. Şi datorinţa nóstră este acum sě îngrijim de ea bine în noul veac, pentru a o puté preda urmaşilor nostri, dacă nu şi mai bine întărită, cel puţin intactă şi neatinsă de vînturile vremilor ce vor vení.

Nu ştim cum va fi noul veac pentru noi şi ce surprinderi ne va aduce, pentru-că nu este dat omului sě pótă străbate cu mintea prin secretele viitorului. Dar' dacă ne va aduce lupte, reclamate de interesele bisericii nóstre şi ale neamului nostru, sě stăm gata de luptă, uniţi şi bine închiegaţi.

Dacă ne va cere jertfe, sě stăm gata pentru a aduce jertfe, dat fiind că nimic în lumea acésta nu se câştigă fără jertfe.

Inainte de tóte însě, sě nu semănăm în el urá şi discordie, ci pace şi bună înţelegere, pentru-că sě nu uităm, că aceea ce vom sěmâna noi în vastul ogor al vieţii nóstre publice, acum la începutul veacului în care am întrat, au sě culégă urmaşii nostri, la finea veacului. Şi dela sémânţa aruncată depind roadele, ear' dela róde depinde, ca urmaşii nostri sě considere de bun séu de rěu veacul, sě-l binecuvinte sau nu, ear' cu el deodată sě binecuvinte sau nu şi memoria nóstră.

Nedumeriţi. Sunt nedumeriţi confraţii dela *Arad*, pentru-că nu ştiu ce fel de *activitate politică* vrea ziarul nostru sě vadă inaugurată între Români. Pentru a 'i linisci, le spunem, că înţelegem activitatea aşa cum am înţeles'o totdeauna: decretată de un for competent, fie conferenţă naţională, fie întrunire şi consultare intimă de fruntaşi acreditaţi, — dar' decretată în numele întregului popor român şi obligătóre pentru întregul partid. Fie convinşi confraţii dela Arad, că ziarul nostru nu va strica nimica în politica naţională; în schimb însě va fi totdeauna acolo, unde este ceva de dres din aceea ce au stricat alţii până acuma. Ne-am înţeles?

Din parlament. Terminându-se vacanţele, dieta magiară a reluat firul desbaterilor. Marţi, 15 Ianuarie nou, a ţinut prima şedinţă după vacanţe, în care s'a continuat discuţia asupra budgetului. A urmat la rênd budgetul ministrului de interne, care, cum se scrie, va da ansă la interesante discuţiuni, dat fiind că oposiţia vrea sě provóce declaraţiuni din partea guvernului în mai multe chestiuni de interes general, cum e: chestia fiumană, chestia naţională, alegeril

223

Alegerile dietale. Referitor la efectuirea nouelor alegeri pentru dieta magiară, semioficiosul „*Magyar Nemzet*“ e în mĕsură a p[illegible] spune, că tóte combinaţiunile făcute în privinţa acésta din partea ziarelor magiare sunt premature; fiindcă mandatul membrilor actualei diete e încă departe de espirare, ear' ministrul-president nici nu s'a ocupat încă cu chestia alegerilor. Dacă se póte pune temeiu pe scrisele numitului ziar, ar trebui sĕ credem, că alegerile la nici un cas nu se vor face *înainte de tómnă.* Ne permitem însĕ a obiecţiona, că de astădată terminul de alegere pentru dieta magiară nu ministrul-president magiar, ci desvoltarea lucrurilor în ceealaltă parte a monarchiei ni'l va determina.

Dreptul electoral. Se scrie dela Budapesta, că în decursul desbaterilor asupra budgetului, la resortul ministrului de interne, deputatul *Ugron* va face propunere pentru lărgirea dreptului electoral, pentru ameliorarea technicei la alegeri şi pentru arondarea nouă a cercurilor electorale. Se crede, că oposiţia întrégă va sprijini propunerea lui Ugron.

Simplificarea administraţiei. Proectul de lege despre simplificarea administraţiei va fi presentat încă actualei diete spre desbatere şi votare, după cum s'a accentuat acésta şi în vorbirea de Anul-Nou a prim-ministrului *Széll.* Intre reformele trecute în acéstă lege, se zice că se află şi una referitóre la *manipularea banilor*, întrucât acésta s'ar face în viitor cu ajutorul *checurilor*, deschiḑêndu-se pe séma fiecărui comitat cont-curent la cassa de păstrare postală. Ori-ce trimitere de bani, dela comune şi preture la cassa centrală a comitatului, s'ar face cu *checuri*, prin mijlocirea cassei de păstrare postale.

O zi aniversară.

Retras, în cerc restrîns, încunjurat numai de membrii familiei sale, dar' cu cugetul la întreg neamul seu şi la biserica sa: aşa şi-a serbat distinsul nostru fruntaş, venerabilul domn *Vicenţiu Babeş*, în ziua primă a anului în care am intrat, a *optzecea* aniversare a naşterii sale.

De ici de colé îi va mai fi sosit póte şi vre-o telegramă de felicitare, cu călduróse dorinţe şi cu omagiale salutări, pentru-că de, tot mai sunt Români cari ştiu cine e *Babeş*, ce a muncit *Babeş*, şi cât de mult a luptat *Babeş* pe tóte terenele vieţii nóstre publice: dar' grosul poporului nostru mai că nici n'a ştiut ce zi însemnată e pentru el ziua primă a anului acestuia.

La alte neamuri astfel de zile însemnate se sĕrbéză cu mare solemnitate şi cu mare alaiu. Presa atrage din vreme atenţiunea opiniunii publice asupra însemnătăţii zilei, şi se fac pregătiri din vreme, pentru a procura sĕrbatoritului momente dulci de fericire şi de adevĕrată bucurie, vĕzênd cum cei de un neam cu el îi ştiu aprecia *meritele* şi *vîrtuţile.*

La noi nu; pentru că noi peste tot prea puţin ne stimăm bărbaţii mari pe cari ni i-a dat providenţa; pentru-că noi numai după ce nu-'i mai avem vedem golul ce l'au lăsat în urma lor bărbaţii nostri providenţiali, ear' până sunt în viéţă numai zile amare şi neplăcute căutăm sĕ le facem.

Va fi şi acésta o particularitate, o însuşire specială a părţii culte din neamul nostru, care însĕ mare onóre nu ne face.

Venerabilul domn *Babeş* încă a avut parte de multe zile amare, drept resplată pentru cincizeci ani de laboriositate şi de muncă încordată, pusă în serviciul neamului şi al bisericii. Dar' cei-ce i-au amărît zilele n'au putut sĕ ştérgă nimica din meritele sale, căştigate întru apărarea neamului şi a bisericii; şi istoria va trebui sĕ-'i deschidă la timpul seu un capitol separat, pentru-că insuşi d-l *Babeş* e o parte, astăzi încă vie, şi dee ceriul sĕ fie încă multă vreme vie — din istoria nóstră naţională.

Unde numai l-ai căutat, ai putut sĕ-'l găseşti în ultimii cincizeci de ani ai vieţii nóstre publice.

La *Academia Română*, al cărei membru e dela întemeere, a făcut totdeuna pe istoricul scrutător al originei şi al latinităţii nóstre.

In *dieta magiară*, din care a făcut parte cu începere dela 1861, în mai multe rînduri, pe vremea când mai puteam trimite şi noi deputaţi la dietă: a stat vecinic la pândă, gata sĕ respingă atacurile îndreptate în contra naţionalităţii nóstre şi în contra drepturilor naturale ale poporului român.

In *congrese şi în sinóde*, din cari face parte dela dobândirea autonomiei nóstre bisericeşti, care în mare parte, pe lângă nemuritorul *Şaguna*, îi revine lui: a contribui [illegible]una cu mintea sa cea luminată [illegible]solvarea chestiilor în sensul cum [illegible]eclamau interesele neamului şi ale bisericii.

In *conferenţele nóstre naţionale*, — cele trei dela început, — *Babeş* este referentul comisiunei, şi nici nu ne puteam închipui *adunare naţională* fără *Babeş.*

Nu mai vorbim despre *Babeş* ca *scriitoriu* şi *gazetar*, ceea-ce încă ar fi adus cu sine, ca presa română sĕ serbeze *altcum* aniversarea *optzecea* a naşterii acestui rar bărbat, pe care alte neamuri, dacă l-ar fi avut, pe braţe 'l-ar fi purtat.

Dar' el, modestul *Babeş*, póte că nici nu a dorit şi nici nu a aşteptat, ca *altcum* sĕ i-se serbeze acéstă zi însemnată, decât în felul cum i-s'a serbat: retras, în cerc restrîns, încunjurat numai de membrii familiei sale. Pentru-că sunt părţi de viéţă şi momente, în cari omul se simte mai fericit atunci, când póte sĕ fie singur, neconturbat de nimeni.

Rugăm deci pe dl *Babeş* sĕ nu se supere, dacă venim sĕ-'l conturbăm noi în acéstă singurătate a sa, felicitându'l din inimă şi cu tótă sinceritatea pentru rarul dar dumnezeesc de care a fost împărtăşit, vĕḑêndu-şi împlinit al *optzecilea* an din viaţa petrecută în muncă şi în luptă pentru neam şi biserică, şi dorindu-i, ca restul vieţii de care îl va mai învrednici Dumnezeu, sĕ'l petrécă în deplină sĕnătate, în mulţămire sufletéscă şi în perfectă fericire. Şi credem a fi interpreţi ai sentimentului public românesc când din inimă curată îi dorim aceste lucruri, în numele neamului românesc.

Anul nou în Sibiu.

— 3 Ianuarie v.

S'a dus şi nouĕsute vechiu acolo, de unde nu mai este re'ntórcere; încă un an, — în viéţa omenimei picur de apă în ocean, — şi-a încheiat cursul, pentru a face loc altui an nou, cu noue nădejdi, cu noue ilusii, cu nou dor de muncă pentru binele şi prosperarea némului.

Pătrunşi de acest dor de muncă şi nutriţi de nădejdi pentru viitor mai fericit bisericei şi némului, fruntaşii societăţii române din Sibiiu alaltăeri, după sfânta liturgie, s'au presentat la Esc. Sa metropolitul spre a-'l felicita şi a-i dori puteri noue şi harul ceresc întru continuarea muncei rodnice în folosul bisericei de sub înalta-i conducere şi în folosul naţiunii.

In fruntea asesorilor consistoriali, a corpului profesoral de la institutul teologic-pedagogic, a profesorilor de la şcóla de fete a *Asociaţiunii*, a membrilor din direcţiunea „*Albinei*“ şi a tot ce societatea română din Sibiiu are mai ales, Ilustritatea Sa dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc *Dr. Ilarion Puşcariu* a ţinut un cald discurs de felicitare, întrerupt adese-ori de aclamaţiuni la adresa metropolitului, arătând în el prilejul din care membrii societăţii române cu bucurie şi cu plăcere s'au presentat la Esc. Sa ca la părintele lor sufletesc spre a 'l asigura de veneraţiunea şi iubirea lor şi a-i dori zile 'ndelungate, sănĕtate şi putere spre a le fi şi pe mai departe înţeleptul şi neobositul conducĕtor în tóte cele bune şi folositóre. Schiţéză apoi activitatea Esc. Sale şi resultatele obţinute de când provedinţa i-a dat sĕ conducă biserica gr.-or. română din patria nóstră, mulţămesce în numele acestei biserici pentru zelul şi dragostea cu care o conduce, şi întrĕ repeţite „trăiască“ încheie dorindu-i ani mulţi fericiţi.

După încetarea aclamaţiunilor Esc. Sa mulţămesce pentru manifestaţiunile acestea, din cari transpiră dragoste şi alipire nu numai faţă de persóna sa, ci deosebi faţă de biserică şi ale ei instituţiuni. Conduşi de acéstă dragoste i-au dat spriginul lor în trecut şi tot din acésta dragoste mânecând îi rógă sĕ-i fie în ajutor şi de ací 'nainte „pentru-ca în bună înţelegere frăţéscă sĕ tindem a înainta tot mai spre bine, sĕ lucrăm — fiecare în cercul seu de activitate şi amĕsurat torţelor sale — pentru prosperarea bisericei şi şcólei, pentru binele poporului, înţelegênd ací pe poporul întreg, pe toţi fiii naţiunei nóstre *fără deosebire de confesiune.* Sunt multe terenele, pe cari dat ne este sĕ lucrăm întru ajungerea acestui scop; cel mai sigur însĕ, cel pe care — întrĕ împrejurările de acum — se póte lucra cu mai mult efect întru ajungerea scopurilor schiţate mai sus — zice Esc. Sa — este terenul bisericesc-şcolar. Acì sĕ ne concentrăm forţele şi tot dorul nostru de muncă pentru binele comun.

Pentru-ca lucrarea acésta sĕ pótă avé însĕ resultate cât mai mulţămitóre, se cere dragoste şi înţelegere frăţéscă întrĕ toţi şi se cere sĕ lucrăm după plan binestabilit, plan făcut de ómeni probaţi, de ómeni cari au încărunţit în lucrarea pe acest teren şi astfel din esperienţele trecutului pot sĕ judece mai bine: cari pot fi mijlócele şi căile cari mai sigur ne vor duce la scop. Face comparaţie întrĕ starea de acum 30—40 de ani a bisericei şi întrĕ cea de acum, şi accentuând că scopul nostru nu póte fi altul, de cât: tot mai mult, tot mai aprópe spre ţînta finală, spre fericirea vremelnică şi cea de apoi, apeléză la spriginul tuturor întru înaintarea spre acest scop şi implorând binecuvêntarea ceréscă doresce tuturor, şi celor de faţă şi celor de departe, an nou fericit.

De la Esc. Sa societatea a mers la dl vicariu, căruia prin graiul dlui asesor consistorial Zaharie *Boiu* i-a dorit an nou fericit şi sănĕtate deplină pentru a lucra şi mai departe pe terenul bisericesc-şcolar şi al literaturei bisericesci, pe cari terene şi până acum atât de frumóse merite şi-a câştigat. Alocuţia dlui Boiu, ţinută în cuvinte alese, a fost urmată de entusiaste aclamaţiuni, după cari Ilustritatea sa mulţămind pentru onorul şi manifestaţiunile de simpatie ale societăţii sibiene, promite, că şi în viitor — cât timp îi va fi dat de provedinţă sĕ ocupe onorificul post de acum în biseriea nóstră, — tóte nisuinţele sale şi întrégă activitatea sa va fi îndreptată numai spre lauda şi mărirea bisericei şi pentru a némului bunăstare şi prosperare.

Din România

Principele Ferdinand la Berlin. Moştenitorul de tron al României, A. S. R. principele *Ferdinand* a plecat Marţi, 15 Januarie nou, la Berlin, pentru a representa pe M. S. Regele *Carol* la serbarea centenarului al doilea al intemeierii regatului prusian, care va avé loc acolo, în una din zilele apropiate. In acelaşi scop, representând pe Ţarul Rusiei, va merge la Berlin şi marele

---

FOIŞÓRĂ

VINCENŢIU BABEŞ.

Date biografice, scóse din „*Enciclopedia Română*“.

Vincenţiu Babeş s'a născut la 1 Ianuarie v. 1821, în *Hodoni*, comună rurală, aprópe de Timişóra, în Bănat. A fost crescut de moşul seu *Mitru*, care, cărturar fiind, avea legături intime cu *Ţichindeal*, preot în comuna vecină *Becicherecul-mic*, şi cu *Mihaiu Roşu*, din *Jădani.*

Din sfatul acestora Mitru B. destinase pe nepoţelul seu pentru preoţie, deci l-a dus la Timişóra în vestita şcólă rom. dela biserica sf. Ilie, de unde curând a trecut la şcóla sêrbéscă şi prin clasele normale germane din cetatea Timişorii; apoi la clasele gimnasiale în Timişóra, Seghedin şi Carloviţ, cele două liceale în Seghedin; apoi la cursurile teologice în Arad, în fine la cursurile juridice dela universitatea din Budapesta, de unde la 1846 s'a rentors la Arad cu titlul de jurat-notar al Tablei reg. judiciare.

[illegible]ênd după acésta a fost num[illegible] pro[illegible]dagogiul rom. din Arad; la [illegible] a obţinut diploma de advocat, ear' la 1849 a fost chemat a administra ca director trei districte cu preste 500 şcóle rom. rur. din Bănat; în curênd însĕ el a fost rechiemat la Arad şi trimis cu plenipotenţă la Viena, pentru a representa diecesa Aradului şi interesele poporului român dela Mureş şi Crişuri în deputaţiunea cea mare a tuturor Românilor din imperiul Habsburgic, care cu Şaguna, Popasu, Bărnuţ, P. Mocsony, E. Hurmuzachi, Laurian etc. în frunte, încă din Dec. 1848, chiemată de ministrul împĕrătesc, se afla în funcţiune, dar' în sinul căreia, din causa revoluţiunii magiare, părţile dela Mureş şi Crişuri nu erau representate.

B. în acéstă misiune, dela Dec. 1849, a fost aplicat pentru lucrări mai vîrtos de translatură în ministeriul împĕrătesc de justiţie, ear' cu începutul anului 1851, reorganisându se înalta curte de justiţie şi casaţiune pentru imperiul întreg, a fost numit secretar de senat la acea curte; la 1860 a fost înaintat la rangul de c. r. secretar aulic, ear' după separarea administraţiunii Ungariei, la 1862, a fost chiemat în cancelaria aulică a Ungariei de referent pentru causele criminale şi graţiale, de unde preste un an a fost numit şi trimis judecător la Tabla reg. din Budapesta şi referent la septemvirat.

Intr'aceea convocându-se la 1860 aşa numitul „Consiliu imperial înmulţit“, B. a publicat cunoscuta broşură în limba germană: „*Die Sprach- und Nationalitätenfrage in Oesterreich, von einem Romänen*“, care pleda pentru unitatea monarchiei şi egalitatea tuturor popórelor ce o compun, şi semnala grelele turburări şi pericole, ce au sĕ urmeze, dacă Maghiarilor s'ar încuviinţa dualismul, pe basele istorice, cum stăruiau ei din resputeri.

După câteva puţine septĕmâni acéstă broşură program a apărut şi în a doua ediţiune înmulţită; ea a fost fórte bine primită şi mult lăudată din partea naţionalităţilor asuprite, şi chiar din partea sferelor mai înalte, pe cât acelea pe acel timp ţineau morţiş la unitatea monarchiei. Prin acéstă publicaţiune B. a devenit politic respectat şi conlucrarea lui a fost căutată atât de membrii români ai consiliului imperial, precum şi de tóte deputaţiunile, ce ani de-arândul veneau din partea Românilor cu gravaminele şi postulatele lor la curtea împĕrătéscă din Viena. Cele mai multe petiţiuni şi memorii de pe acel timp sunt opera lui B., sau cu ajutorul lui făcute.

La 1861 convocată fiind dieta Ungariei, B. a fost ales în cercul român dela Sascamontană, unde el nici nu candidase. In adunarea representanţilor Ţerii Ungurescі B. a apĕrat cu tótă energia autonomia Transilvaniei, şi cu alţi 10 deputaţi români a pus temeiu la crearéa *partidului român naţional*, astfel iniţiind de sus o aprigă luptă cu şovinismul şi în contra egemoniei maghiare.

La 1864 dându-se Românilor ort. metropolia şi încuviinţându-se separarea lor de către bis. sêrbéscă, deşi în condiţiuni destul de onoróse şi daunóse pentru Români, la opera atât a eluptării metropoliei, a desfacerii practice de ierarchia sêrbéscă suprematisătóre, cât şi a reorganisării metropoliei rom. pe base liberale-constituţionale, pe lângă Şaguna şi Mocsonyescii nime n'a contribuit mai mult ca B., şi a fost ales la tóte congresele şi sinódele bisericesci-naţionale deputat şi membru delegaţional.

La 1865 B. a fost reales deputat dietal tot în Sasca, ear' la 1869 atât aici cât şi în cercul locuit de Sêrbi şi Români al Sân-Miclăuşului mare (Torontal). In urma luptelor purtate în dietă B., membrul justiţiei superióre a ţerii, prin justiţia de cabinet, după 22 de ani de serviciu, a fost lipsit nu nuduce *Vladimir*; ear' representantul monarchului nostru, A. S. R. Archiducele-moștenitor de tron *Francisc Ferdinand* va sosi la 17 Januarie în Berlin.

*

Mĕsuri în contra ciumei. Direcțiunei generale a serviciului sanitar din București i-s'a comunicat în mod oficial, că la o localitate lângă *Smirna* s'au ivit 14 casuri de *ciumă*. Natura bólei a fost constată prin esperimentare făcută cu animale, prin urmare e bine dovedită. S'a ivit un cas de ciumă și la *Constantinopol*, la un luntraș. Serviçiul sanitar al României a luat deci cele mai severe mĕsuri de apărare în contra întrării în țéră a ciumei. A dispus, ca tóte vasele, persónele și proveniențele din *Smirna* și *Constantinopol*, sĕ fie supuse la o carantină de zece zile în portul *Sulina*. Ele nu nu vor fi primite de loc în *Constanța* sau în alt port, ci numai în *Sulina*, unde este un punct de observare absolut isolat și provĕzut cu lazaret de carantină. Guvernul român, din a sa parte, a adresat apoi notă urgentă guvernului bulgar, rugându-'l sĕ iee și el tóte mĕsurile necesare pentru împedecarea lățirei ciumei.

Revistă esternă

Primejdia păcii europene. „Petersburgskaja Wjedomosti“ în primarticolul de Luni ocupându-se cu situația internă a Franciei zice că Francia trece prin gravă crisă internă. Simptomul cel mai grav al crisei e agitația pe care unele ziarĕ franceze și rusesci ó fac în contra alianței franceso-rusesci. Pe lângă starea de acum a lucrurilor nu este eschisă probabilitatea schimbării formei de regim. Prin acésta însĕ alianței franceso-rusesci s'ar da lovitura de mórte. Republica a urmat *politică defensivă*, pe când ori-ce altă formă de regim, fie imperiu, fie dictatură militară, va trebuí sĕ urmeze *politică agresivă* și în acésta se cuprinde *primejdia cea mai mare pentru pacea europeană*. Din aceste considerațiuni tóte puterile trebue sĕ urmăriască cu încordată atențiune cursul evenimentelor din Francia.

*

Budgetul Rusiei. Zilele acestea s'a publicat în Petersburg raportul oficial despre bugetul pe 1901 al imperiului rusesc. Venitele sunt preliminate cu *1.788,482.000 de ruble.*

Comentarul ce se face budgetului se ocupă de politica Rusiei și țarului, accentuând în deosebi *iubirea de pace a țarului.* Zice, că nu interese materiale au îndemnat pe Rusia sĕ întrevină în China, ci conștiința solidarității întregei omenimi. La fine comentarul accentuéză că *Rusia nu pentru-că e slabă e iubitóre de pace, ci fiind-că are conștiința puterei sale* așa de mult, în cât *nu se teme de nici un pericol*, vină acela de ori-și-unde.

*

Din China. Telegramă din Peking, trimisă Dumínecă la New-York spune, că prințul *Cing* a subscris nota colectivă Sâmbătă, ear' *Li-Hung-Ciang* a subscris-o Duminecă.

Agenței Reuter i-se raportéza, că prințul *Chun* va fi numit ambasador împĕrătesc cu misiunea de a face călĕtorie la Berlin și a cere de la împĕratul Vilhelm scuse pentru asasinarea baronului Ketteler.

O telegramă de la Bruxella dto. 14 Ianuariu raportéză pe basa spuselor misionarilor belgiani, că în Mongolia medie, la mandatul autorităților chinese, episcopul *Hamer* a fost ucis în mod brutal și în presența guvernatorului. In aceeași zi 95 creștini au fost uciși întrĕ cele mai crudele torturări și în vederea autorităților. In curs de trei zile au fost uciși douĕ mii de creștini.

*

Rĕsboiul Burilor. O ceată de 120 Buri a sosit la Tullbaghkloof, la distanță numai de 100 miluri engleze de la Capstadt. Ceata acésta e parte din colóna de vest, care tinde sĕ ajungă la Capstadt peste Suterland.

„*Daily Mail*“ raportéză, că Burii înaintéză provĕduți cu tunuri Maxim. Știrea acésta e surprinzĕtóre, știut fiind că până acum Burii nu aveau tunuri și esplicarea ei trebue căutată în faptul, că acum e anul, când fuseseră constrînși a se retrage din colonie își îngropaseră tunurile, pe cari acum și-le-au desgropat eară.

Din Transvaal încă vine o știre interesantă: Burii au rupt rețeaua telegrafică la Vaalfontein, în nemijlocită apropiere de Pretoria; ba cutezanța lor a fost așa de mare, în cât au atacat o gară a Pretoriei. Sosind trupele engleze, Burii s'au retras, dar' mai întâiu au rupt linia căii ferate ce duce în Oranje.

NOUTĂȚI

Din causa Sfintei sĕrbători „Botezul Domnului“, numĕrul proxim al fóiei nóstre va apăré numai Marția viitóre.

*

I. P. S. S. Mitropolitul Primat Iosif Gheorghian al României a fost în ziua de Crăciun obiectul unei agresiuni din partea unui nebun, după cum ne spun ziarele din București.

I. P. S. Sa terminase slujba bisericéscă și eșise din Sfînta Mitropolie. La ușa bisericei, un individ cam prost îmbrăcat se apropie de I. P. S. Sa și, ridicând mâna, îl atinse peste potcapiu, care 'i căzu jos. In acel moment individul zise: „Sunt trimes de *unul* mai mare de cât toți sĕ'i arăt „*semnul*“.

Omeni, cari eșiau din biserică, puseră mâna pe acest individ. El însĕ striga: „Nu puneți mâna pe mine, sunt trimes de sus sĕ fac semn“.

Atunci se observă că acest individ era nebun. El a fost dus la poliție. Acolo s'a constatat că se numesce Alecu Ionescu și este nebun de mai mulți ani. El a declarat la poliție că e trimes de Dumnezeu sĕ arate semn Mitropolitului și sĕ'i dee de știre că pedepsit, pentru că nu mărită fete, și nu dă ajutor sĕracilor. Nebunul Alecu Ionescu a fost și pe la Ierusalim; el e cunoscut de tótă lumea din Bucuresci.

*

Alegere de preot. Ni-se scrie că în ziua a doua a Nașterei Domnului, s'a efectuit in comuna *Sartăș*, protopresbiteratul *Lupșei*, alegerea de preot, pentru parochia aflătóre in vacanță de 12 ani și a fost ales cu majoritate de voturi fostul administrator de până acuma, parochul comunei Orești, din acelaș tract prptopresbiteral, dl *Vasile Bumbuț*.

*

Dela curte. Conform dispozițiilor luate, Monarchul va sosi pe la mijlocul lunei Februarie la Budapesta, unde va remâné vreme mai lungă; vor fi aranjate în vremea acésta mai multe prânzuri de curte, precum și un bal de curte, pentru care s'au început deja pregătirile și la care va fi învitată fruntea aristocrației magiare.

*

„Drapelul“, noul organ de publicitate al Bănățenilor a apărut la Lugoj. Proprietar și editor e dl Dr. *Valeriu Branisce*, redactor responsabil Dr. *Corneliu Jurca*. Apare de douĕ-ori pe sĕptĕmână, Mercurea și Sâmbăta. Așa ne spun celelalte gazete românești, pentru-că nouĕ nu ni-s'a trimis numĕrul prim.

*

Balul român din Sibiiu. Balul, ce Reuniunea femeilor române din Sibiiu arangează Sâmbătă în 19 Ianuarie a. c., promite a fi bine cercetat; interesul societății înalte din Sibiiu față de acest bal e fórte mare.— Biletele de întrare se vor vinde în ziua balului în odaia Nr. 3 dela hotelul „*Impĕratul Romanilor*“ întrĕ órele 10—12 a. m. și 3—5 p. m. și sara la cassă. Logele și până atunci se pot prenota la presidenta reuniunii, dna *Maria Cosma* (Str. Baier Nr. 1).

*

Supliment. La numĕrul de față al ziarului nostru e alăturat un suplíment de jumĕtate cólă, cu următoriul cuprins:

Morala de educațiune. — Date statistice interesante! — Insula Creta. — Din protopresbiterate. — Din tótă lumea. — Convocare. — Viéță socială. — Producțiune musicală-declamatorică în Abrud. — Feliurimi. — Cărți și reviste. — Din public.

*

Din Santova se scrie, că zilele trecute au trecut ultimele douĕzeci de familii romano-catolice de acolo la legea gr. orientală, după-ce grosul comunei trecuse deja în anul trecut, și că dorința de a îmbrățișa legea gr. orientală se manifestă tot mai mult și prin alte comune romano-catolice din *Băcica*.

*

Pentru masa studenților. La adresa direcțiunei gimnasiului nostru din *Brad* dl advocat Simion *Damian* din Brașov a trimis *20 coróne* ca contribuire la *fondul mesei studenților*, ear' la adresa profesorului Vasilie *Boneu*, conducĕtoriul tinerimei care a înființat „reuniunea“ masa studenților de la gimnasiul român gr. or din Brad“ au trimis Dr. Ioan Mihu, advocat și director de bancă în Orăștie, *50 coróne* ca rĕscumpĕrare a felicitărilor de anul nou, Vasilie *Chirtop*, proprietariu în Câmpeni *5 coróne* ca rĕscumpĕrare a felicitărilor de anul nou și ziua onomastică, ear' dd. Dr. George *Wilt*, subinspector reg. de șcóle în Deva, Vasilie *Crașiovan* paroch în Babșa (Banat), și „*Detunata*“ soc. de credit și economii în Bucium taxa de membri fundatori, și dna Iuliana *Crașiovan*, soție de preot în Babșa, taxa de membru pe viéță.

Din partea direcțiunei gimnasiului, respective din partea profesorului V. Boneu se esprimă pe acéstă cale căldurósa mulțămită „pentru nobilul sprijin pus la altariul culturei nóstre naționale. „Anul nou, începutul seclului XX. sĕ fie de bun augur!“

*

Rĕscumpĕrarea felicitărilor. La cassa Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român au mai incurs contribuiri pentru fondul *Casei naționale* în scopul rĕscumpĕrării felicitărilor de *Anul nou*: Familia Petru I. Comșa, Sĕliște, 5 cor., Dionisie Florian, căpitan, c. și reg. Lőcse, 2 cor. Ioan Brotea, paroch, Mátefalva, 1 cor. D. R. Cordescu și Silvia Cordescu Fofeldea, 4 cor. Alexandru Mocsonyi, Birchis 20 cor. Dr. Elie Dăianu, profesor, Blaj 2 cor. Dr. Eugen Bran, advocat, Teaca 4 cor. Ioan Todescu, paroch, Bucium-Cerbu 2 cor. Petru Belei, Orăștie, 2 cor. Romul Nicoara, Orăștie, 2 cor. Simion Vlad, Orăștie 2 cor. George Cușuta, Orăștie 2 cor. Ioan Papiu, protopop Sibiiu, 5 cor. Ioan Branga, înv. Orăștie, 2 cor. Ioan I. Vulcu, Orăștie 5 cor. Ioan Muntean, Hațeg 4 cor. G. Neagoviciu Negoescu, paroch Intorsura-Buzeului 2 cor. Petru Cintea, oficial î. p. Făgăraș 2 cor. Trifon Miclea, protopop Satu-Nou, 2 cor. Nicolae Popoviciu, paroch Alibunar, 2 cor. George Roșculețiu, supraloc î. p. Satu-nou 1 cor. Petru Stoica, înv. î. p., Satu-nou, 1 cor. Traian I. Marcu, comptabil, Satu-nou, Silvia Patiția, Alba-Iulia 2 cor. Demetriu Câmpean, archivar consist. Sibiiu 2 cor.

Din despărțĕmêntul „*Beiuș*“ a colectat dela 18 persóne suma de cor. 40— și anume dela: Ioan Iepure, profesor, Beiuș 2 cor. Demetriu Lascu, cand. de adv. Beiuș 2 cor. Vasilie Stefanică, profesor Beiuș 2 cor. Dr. Constantin Popovici, advocat Beiuș 5 cor. Demetriu Fekete, cantor-docente, Beiuș 2 cor. Demetriu Negrean, proprietar Beiuș 2 cor. Victor Borlan, profesor Beiuș 1 cor. Nicolau Radu, forestier domin. Beiuș 2 cor. Ilarie Crișan, Beiuș, 1 cor. Cornelia Nicola, profesóră Beiuș 1 cor. Octavia Stolojan, directóră Beiuș 1 cor. Valeria Pavel, crescătóre Beiuș 1 cor. Vasiliu Erdélyi, apotecar Beiuș 1 cor. Dr. Georgiu Mureșan medic Beiuș, 4 cor. Augustin Antal protopop, Beiuș 5 cor. Dr. Gavriil Cosma, advocat, Beiuș 4 cor. Antoniu Palladi, paroch, Feneș, 3 cor. Corneliu Palladi, negutĕtor, Beiuș 1 cor. Au incurs în total până acum 442 cor. Sibiiu, în 11 Ianuariu 1901. *Dr. C. Diaconovich.*

*

Viscol în România. Se scrie din București că un viscol puternic a bătut în zilele serbătorilor peste întrégă țéră românéscă. Din belșug a nins în tóte părțile, mai ales în *Moldova*, unde prin unele localități zăpada a atins o înălțime de doi metri. Numeróse vite, surprinse pe câmp, au pierit sub zăpadă. Din nefericire *sunt și mai multe victime omenești.* Din causa viscolului și a cantității enorme de zăpadă circulația trenurilor a fost întreruptă pe aprópe tóte liniile ferate ale României.

*

A opta aniversare. In palatul Cotroceni s'a serbat Joi a opta aniversare a căsătoriei prințului de corónă *Ferdinand*. La 12 ore consiliul de ministri s'a presentat la palat spre a felicita pe tinera părechiă moștenitóre. Regele Carol și regina au rĕmas la Cotroceni până după prânz.

*

Cadou de „Anul nou“. Sub acest titlu ni-s'a trimis din părțile Hunedórei o corespondență, în care autorul ocupându-se de situația bisericei și special de afacerile din acel ținut, zice următórele:

„Inființarea noului protopresbiterat al *Hunedórei* a fost o dorință vechiă a Românilor gr.-or. din acest jur, dar' numai acum a sosit plinirea vremii, și nu puteam aștepta un cadou de Anul-nou mai prețuit de cât cerculariul Esc. Sale Inaltpreasânțitului nostru Domn Archiepiscop și Metropolit Ioan Metianu dto. 4 Decembre 1900 Nr. 10602 Plen., prin care ni-se vestesce, că cu începutul anului nou 1901 va începe a funcționa noul protopresbiterat al Hunedórei. Bucuria nóstră e mare, mai ales a preoțimei din jurul Hunedórei, căci nu vor mai fi nevoiți preoții sĕ alerge peste dealuri la șefii lor cu locuința în centre îndepărtate“... etc.

---

mai de oficiul sĕu, ci și de dreptul sĕu legal la pensiune, pe motivul atitudinei sale „*contrare legilor și constituțiunei*“. Cu acest act s'a înaugurat martiriul luptătorilor români pentru existența și libertatea națională.

La 1872 corespondența presei oficiale magh. nu s'a sfiit a publica în Gazeta univers. din Augsburg, că prim-ministrul conte Lonyay a preumblat pe Monarchul prin Bănat, pentru de-a împiedeca realegerea de deputați a Mocsonyescilor și a lui B.; ceea ce a și succes pentru un moment, curând după aceea însă B., a fost ales în cercul grănițeresc al Bisericei-albe, ear' la 1884, pentru a patra óră în Sasca.

Cu ziua Pascilor din 1866 s'a întemeiat jurnalul „*Albina*“ în Viena, ca organ al partidului național, punêndu-se sub conducerea particulară alui B., însă după activitate abia de trei ani, „*Albina*“ a fost oprită de-a întra în Ungaria, Bănat și Ardeal. Atunci B. a adus fóia la Pesta, continuându-i edițiunea încă 8 ani cu tótă energia, și grupând pe lângă ea aprópe tóte spiritele luminate din Ungaria și Bănat mai vârtos; ear' contrarii dela putere inscenând apoi cu grămada procesele de presă, cu vexațiuni infinite. In anii 1873—1875 „*Albina*“ a avut vr'o 7—8 procese, printre cari contra lui B. unul pentru calumnie, unul pentru agitațiune contra statului și unul pentru înaltă trădare. Redactorul *Liuba* a fost condamnat la 15 luni închisóre în Vaț și o amendă de 500 fl.; ear' B., fiind în trei procese, cele mai grave, achitat de jurați, a scăpat cu celelalte suprimate. Cu tóte acestea, în fapră, B. prin fóia „*Albina*“ și prin cuvêntările sale în dieta Ungariei și adunările române naționale representa și pleda în mod energic politica moderată.

Programul național pentru deslegarea chestiunii limbilor în țéra poliglotă, după lungi desbateri între deputații români și sêrbi dela dieta unguréscă, B. l-a formulat și cuprins în 12 puncte, într'un proiect de lege, subsemnat de 24 deputați români și sêrbi, și de unicul ruteano-slav dela dietă, și susținut prin luptă parlamentară de trei zile cu tótă energia în aceeași sesiune dela 1868. Mulți ani de zile pe acéstă basă s'a continuat lupta națională prin reuniuni și adunări particulare, până când la 1880, într'o asemenea adunare în Sibiiu, la Parteniu Cosma, s'a pus temeiu conferinței publice din Maiu 1881, unde tot B., ca raportor general, a motivat și susținut programul Românilor din Transilvania, Bănat și Ungaria.

La tóte conferențele naționale generale câte în decursul timpului până la cea din 1892 s'au succedat, tot B. a avut cuvêntul explicator și conducător. La Maiu 1891, prin mișcări — afară din comitetul național — inaugurându-se în politica națională o nouă direcțiune, B. s'a retras la scrutările sale istorice, mai vîrtos întru interesul bisericii române-naționale și al academiei române, al cărei membru activ este dela urzirea ei. Posteritatea este chiemată a apreția mai deaprópe activitatea și zelul neadormit, cu care B. în curs de peste 50 de ani a contribuit la desvoltarea și consolidarea consciinței naționale în poporul român, pe care l-a iubit și apĕrat din tinerețele sale, între tóte împrejurările mai presus de tóte.

Cuvinte ințelepte.

Omul cu minte își ține ascunsă sciința, ear' cel neînțelept își arată sus și tare nerozia.

*

Nu e pe lume de cât o singură robie cinstită: robia *recunoscinței.*

*

Dumnezeu se uită dacă mânile cari fac jertfa sânt *curate*, nu dacă sunt pline.

Calendariul archidiecesan

este cel mai eftin. **40 fil.** plus porto 10 fil. La comande mai mari se dă rabatul de 20%.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumĕtate pânză . . „ 1.05
în piele roșie . . . „ 1.25
Ediţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I şi II
1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 75—104

Icóne sfinte.

Mărimea în Cm.	fórte fine										fine										simple:									
	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de tot 39·20 –117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.
Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Morala în educaţiune.

Omenirea de secole se svêrcoleşte într'un cerc vicios de teorii şi sisteme, menite a-i face fericirea, fără a se gândi însĕ, că acéstă fericire residă în fie-care individ şi depinde numai dela disposiţiunile lui naturale, dela modul sĕu propriu de a privi lucrurile.

Egalitatea, astfel cum o înţeleg apostolii teoriilor umanitare, este cu neputinţă de admis; căci acordul între indiviḑi nu se póte stabili de cât în raport cu diferitele lor caractere şi aptitudini.

O singură gândire, o singură mişcare, o singură nuanţă, — este un ideal nerealisabil.

Fiinţa se nasce în condiţiuni diverse, cu calităţi şi cu imperfecţiuni fisice şi morale, în genere moştenite de la părinţii, bunii, ori afinii sĕi, unile de la unii şi altele de la ceilalţi, sau tóte de la unul dintr'înşii; ea sufere consecinţele influinţei spontanee sub cari a fost zămislită şi este supusă, în cursul vieţei sale, fatalităţei împrejurărilor în cari se desvóltă.

De aci, la fiinţele umane, — căci de ele este vorba, — o deosebire de temperamente, de apitudini şi de vederi, chiar de la frate la frate.

Egalitatea nu póte proveni deci de la natură, ale cărei producţiuni forméză prin varietatea lor armonia ce resultă din diversitatea manifestaţiunilor sale.

Cu tóte acestea, *fie-care individ are drept la o parte egală de fericire pe acest pămênt.* Cum se pot atunci concilia drepturile fiinţelor cu variile lor calităţi şi cu diferitele condiţiuni în cari s'au născut?

Prin *educaţiune.*

Educaţiunea, la popóre ca şi la individ, este mai necesară de cât instrucţiunea; căci dacă prin instrucţiune se cultivă facultăţile intelectuale ale omului, prin educaţiune se cultivă inima lui.

Istoria popórelor ne arată, că tóte faptele mari, cari au adus folóse omenimei, au fost sĕvêrşite de *suflete nobile şi generóse,* cari n'au privit lucrurile prin prisma strîmtă a egoismului.

Instrucţiunea sădită în inimile plivite de educaţiune este idealul cultural la care trebue sĕ tindă societatea modernă.

In timpurile primitive, când omul n'avea sĕ lupte cu nevoile de astăzi, şi când societatea se mărginea în cercul restrîns al familiei, tóte pornirile sufletesci ale omului erau îndreptate spre cultul familiei sale, subordonată capului ei, care era şi domn şi preot şi părinte.

Identitatea de interese punênd pe ómeni în relaţiuni mai intime, şi ei începênd a înţelege sublimul menirei ce au pe acest pămênt, au eşit din reserva ce le impunea o viéţă patriarchală şi au sacrificat cultul familiei lor cultului societăţii din care făceau parte, supunêndu-se la tóte regulele dictate de usurile şi necesităţile timpului.

Acésta este educaţiunea primitivă a popórelor, educaţiune basată pe *iubirea aprópelui* şi pe respectul credinţei lui.

Astăzi, când interesele particulare ale indiviḑilor sunt strîns legate de interesele generale ale societăţii, când instrucţiunea a divulgat o bună parte din misterele naturei, şi când fie care om are dreptul sĕ nisuiéscă la îndreptarea semenilor sei spre fericirea lor: *educaţiune solidă şi basată pe principiile veacului se impune membrilor societăţii.*

Basele societăţii moderne sunt aceleaşi ca şi ale celei antice: *familia*; dar' vecinic sporind numĕrul membrilor fie-cărei familii şi lupta pentru esistinţă devenind tot mai aprigă, era natural, ca legăturile dintre dînşii sĕ se rĕslăţéscă din ce în ce.

Acéstă reslăţire de legături a produs individualismul; ideii de morală, ca basă a educaţiunei, s'a substituit ideia de dreptate. Ideia de dreptate însĕ, implicând ideia de libertate, de egalitate, echilibrul între interesele şi însuşirile indiviḑilor s'a sdruncinat; căci libertatea individului este limitată de libertatea semenilor sei, ear' egalitatea nu se póte stabilí decât pe basa unor însuşiri identice.

Pentru restabilirea echilibrului deci ideia de *morală*, acéstă sublimă concepţiune a spiritului omenesc, care înalţă fiinţa umană d'asupra celorlalte vieţuitóre, trebue sĕ *predomine* ideia de dreptate, ca basă a educaţiunii.

Date statistice interesante!

In timpul mai nou Statistica a făcut progrese enorme. Cu ajutoriul datelor statistice astăzi se deslégă şi esplică cele mai complicate fenomene fisiologice. Nimic în viéţă nu e întêmplător. In natură domnesce o lege severă, care nu sufere abatere. Sĕ punem în lumina datelor statistice cele trei momente ale vieţii: *nascerea*, *căsătoria* şi *mórtea*, şi resultatele, la cari vom ajunge, vor fi cel puţin, — interesante. Naşterea, căsătoria şi mórtea, sunt numai *efecte*, ear' însĕmnările conscienţióse ale statisticei ne dau *causa*, ce le-a produs.

In Ungaria, — de când se urméză regulat cu studiul statisticei, — până când pămêntul face o tură în jurul sórelui *„Isaia dănţuesce“* se cântă de 140—160 mii de ori; adecă în patria nóstră într'un an se légă 140 până la 160 mii de căsătorii. *Numĕrul căsătoriilor stă în raport direct cu productivitatea pămêntului.* Cu cât anul e mai mănos cu atât e mai sprinten *„Isaia“* şi *„dănţuesce“* de mai multe-ori, şi întors! In anul domnului 1900 s'au înfăţişat la altariu, sau numai la matriculantul cu eşarpă, nu mai puţin decât *154* mii de mirese.

Din acésta puternică gardă *19* mii au fost *vĕduve* şi *875* despărţite de bărbat, adecă nu pentru prima-dată au fost mirese. Pentru echitate însĕmn, că în sufletul bărbaţilor fenomenul înflorirei de mai multe-ori, a fost mai des. Preste *23* mii de vĕduvi şi-au reînoit ilusiile perdute, şi *1419* dintre miri au schimbat numai pe „dracu cu mumă-sa“. Din cele 20 mii de mirese căputate numai *5631* au pus mâna pe *„balici“*, pe când dintre polimiri *12.205* inşi şi-au ales fecióre. Dupăcum se vede bărbaţii sunt cât se póte de practici la folosirea avantagiului de a alege. Proza vieţii însĕ a dovedit, că avantagiul acesta e fórte problematic. Trebue sĕ pun un semn al întrebării în faţa *credinţei eterne*, ce *1765* de juni au jurat bĕtrânelor mirese, trecute de 50 şi 60 de ani. Sau nu e nebunie, când *6648* inşi prin căsătorie cércă sĕ fericéscă şi sĕ se fericéscă, pe câtă vreme ei — sĕrmanii, — şi-au sĕrbat iubileul unui veac de jumĕtate? Dintre acesti cutezători *388* înregistréză statistica, ale căror (?) fiitóre consórte au trecut 24, dar' n'au împlinit 30 de primăveri; *181* cu mirese sub 24 şi *78* „eroi de pantofi“ cari au întrat în luptă cu mirese chiar sub 20 de ani.

De aici încă un pas şi suntem la nasceri. Numĕrul nascerilor, tocmai din pricina multelor căsătorii paradoxe nu se póte statori pe basa statisticei. Mai sunt însĕ afară de aceste căsătorii şi alte motive, cari împedecă productivitatea normală a nascerilor, acele însĕ cad afară de cadrele acestui raport statistic. Notez numai, că în anul trecut au fost cu totul preste *617* mii de nasceri.

Dela aceste douĕ acte veselnice, sĕ trecem la ceata celor adormiţi în Domnul. Anonimii acestei triste rubrici stau în cea mai strînsă legătură cu cantitatea fertilităţii pămêntului, şi anumit în raport invers. Cu cât anul e mai productiv cu atât numerul morţilor e mai mic; invers: pologul celor morţi e mai gros, când anul e mai sĕrac. In anul acum espirat 454 mii de indiviḑi au trecut „din mórte la viéţă“.

Unul dintre cetitorii mai iscusiţi de sigur va întreba: Ei bine, dar' dela ce depinde fertilitatea pămêntului? Causa causarum e: *sórele!* Am rĕspuns pe înţelesul tuturor!?

Nici unul însĕ dintre fenomenele până aci pomenite, nu ne arată atât de elocuent „nexul causal“ dintre pămênt şi sóre, ca tocmai: transgresiunile. Vorbesc pe basa datelor, ce le am înainte. — Din cele 80 mii de crime şi transgresiuni, sĕ luăm spre pildă numai douĕ: *furtul* şi *bătaia.*

Iarna e saisonul furtului. E natural sĕ fie aşa, căci la grijile pentru traiu se mai adaug şi cele de apărare în contra îngheţului. Apoi iarna tufa nu dă sălaş, nici nap îmbrăcat nu poţi umbla. Numai astfel se esplică, că din *18 mii* de furtişaguri, *unsprezece mii* revin nopţilor geróse şi umede!

Adunând acum posiţiile singuratice din rubrica bătăilor vom avé respectabila sumă de *24.653.* Aici sunt cuprinse şi păruielile cu sfêrşit tragic. Din aceste vitejii 19% cad pe cele trei luni de iarnă, 24% pe cele de primăvară, pe cele de tómnă 22% şi restul percentelor pe lunile de vară. Evident deci, că focul razelor de sóre nu numai în poeţi trezeşte disposiţia pentru cântare, ci împintenéză la fapte, chiar şi pe aceia, în sufletul cărora cea mai poetică — disposiţie e: de a convinge cu pumnul!

Duţu.

Insula Creta.

Când s'a vorbit acum câteva luni despre călătoria principelui George al Greciei pe la diferite Curţi europene, se credea în genere, că scopul acestei călătorii va fi sĕ obţină consimţĕmêntul puterilor la proclamarea independenţei insulei Creta, ceea-ce ar fi fost o îndrumare spre anexarea acestei insule la Regatul grecesc.

Insemnătatea e destul de mare, atât din punctul de vedere al uneia din cestiunile cari fac parte din problema orientală, cât şi din acela care privesce special pe Grecia.

Se ştie, că insula Creta a jucat în totdéuna un rol mare în istoria poporului elin. Prin posiţiunea ei geografică, acéstă insulă a fost din antichitate o staţiune intermediară între Asia mică, Egipt şi Grecia. Printr'însa a pătruns în Grecia civilisaţiunea orientală şi s'au stabilit relaţiunile comerciale între Orient şi Europa. De aceea insula Creta a fost secule întregi rêvnită de statele, ai căror ţermuri sunt scăldate de valurile Mărei Egee, şi în urmă, de republicile maritime ale Italiei. Veneţia o luase în stăpânire în timpurile ei de strălucire şi a apărat'o ani întregi în contra năvălirii otomane. Abia sub Soliman Magnificul Turcii au isbutit sĕ o cuceréscă, după un rĕsboiu care i-a costat jertfe enorme. Secole întregi nu s'a mai vorbit de insula Creta, până acum treizeci de ani, când isbucni o rĕscólă a populaţiei greceşti în contra Turcilor, rĕscólă în care revoltaţii făcură minuni de vitejie, dar' la urma urmelor fură siliţi a se supune jugului turcesc.

De atunci încóce esistă o cestiune a Cretei, care a dat de multe-ori de furcă Puterilor şi face parte din marele complex al cestiunilor privitóre la Orientul european.

Acum patru ani era cât pe aci sĕ se ivéscă complicaţiuni grave din causa Cretei, căci Grecia, fiind rĕu sfătuită, luase o atitudine atât de ostilă Turciei, trimiţênd chiar trupe în insulă în ajutoriul resculaţilor, în cât Turcia fu silită a 'i declara rĕsboiu si armata grecéscă suferí o înfrângere cumplită.

Cu tóte acestea, Puterile intervenira şi se stabilí în Creta o nouă situaţiune, care se asémănă mult cu *autonomia.* Principele George fu numit guvernator, sub suveranitatea Sultanului.

Dar' acéstă situaţiune pare a nu conveni tinĕrului principe; şi spre a provoca o schimbare, el a întreprins o călătorie în Europa.

Se vede însĕ, că din causa stărei actuale a politicei generale, Puterile nu voesc a mai adăoga la dificultăţile cari se ivesc între ele şi că i-s'a dat principelui sfatul de a se mulţămi cu câteva concesiuni, cari îi vor face posiţiunea mai plăcută. *Proclamarea neatêrnărei a fost însĕ lăsată la o parte.* Acéstă soluţiune rĕmâne însĕ singură posibilă şi nu este de cât o cestiune de timp.

Din protopresbiterate.

De sub Şatra Pintei, Decembre 1900

Cu permisiunea onoratei redacţiuni a *„Telegrafului Român“* îmi iau voie a publica resultatul sinodului estraordinariu protopresbiteral din tractul *Solnocului* şi resultatul conferenţei preoţesci ţinute, atât sinodul cât şi conferenţa, în 8/21 Decembre a. c. în parochia *Dobric* sub presidiul Preaonoratului Domn *Samuil Cupşa* protopresbiterul tractului.

Sinodul a decurs astfeliu: După serviţiul devin cu invocarea duchului sfânt şi săvârşirea slujbei pentru *Andreiu* şi *Miron*, archiepiscopi şi metropoliţi, precum şi pentru marele binefĕcătoriu *Emanuil Gozsdu*, săvârşit de către şeful tractului, însoţit de parochul local *Ioan Perhaiţă*, la 10 óre s'a deschis şedinţa sinodului prin o cuvêntare acomodată, rostită din partea presidiului.

Constituindu-se biroul, la apelul nominal dintrĕ 24 membri sinodali respund ca presenţi 15 membri, ear' 9 sunt absenţi.

Venind pe tapet punctul prim din hârtia convocătóre a sinodului estraordinariu protopresbiteral de cuprinsul următoriu: *„Repartisarea în sarcina casselor parochiale a sumei de 400 coróne anuale, cu cari acestea trebue sĕ concurgă anual la dotaţiunea protopresbiterului“*, după unele deslușiri date din partea presidiului prin care s'a oglindat starea miseră a poporului nostru ortodocs din acest ţinut, precum şi-a întregei preoţimi, apoi referitoriu şi la punct 2 din sus amintita hârtie convocătóre a sinodului, de cuprinsul următoriu: *„Aflarea isvórelor de venite, din cari sĕ se creeze un fond protopresbiteral pentru dotaţiunea protopresbiterului“* s'au adus întru adevĕr concluse numai spre lauda preoţimei întregi din tractul Solnocului, că adecă fie-care preot sĕ dee din venitul seu anual 16 cor. 42 fileri la fondul protopresbiteral, şi fie care cantor bisericesc sĕ dee 3 cor. ear' crâsnicul 1 cor. Astfel în total va întra la an 403 cor. 56 fileri la fondul protopresbiteral. Ear' referitoriu la punctul 2 s'a decis, ca fie care preot nou introdus în parochiă, va avé a solvi odată pentru totdeauna 30 cor. şi învĕţătoriul nou întrodus definitiv 20 cor. la fondul protopresbiteral.

Conclusele acestea, după scurtă consultare, s'au adus în unanimitate de către întreg sinodul; ear' în conferenţa preoţéscă care s'a ţinut imediat după încheierea sinodului, în aceeaş zi după ameazi, fiind toţi preoţii presenţi afară de unul Petru Man din Boereni, asemenea toţi au fost într'un simţiu, şi cu toţi s'au învoit şi la darea din venitele lor 4 sau 5% la an pentru crearea unui fond central preoţesc, — şi numai atâta au obiecţionat, că la fondul central vor contribui numai după 2 sau 3 ani de zile, — căci acum mai arḑĕtoriu le este fondul protopresbiteral.

Laudă li-se cuvine deci pentru conclusele luate, precum laudă se cuvine şi şefului tractului, pentru tactul şi înţelepciunea cu care a condus, atât sinodul cât şi conferenţa preoţească.

Un membru sinodal.

Din tótă lumea.

Căsătoria principcsei de Asturia. La curtea din Madrid se fac pregătiri mari pentru o nuntă domnéscă. Sĕ mĕrită *principésa de Asturia* fiica vĕduvei regine *Cristina din Spania.*

Principesa de Asturia are acum douĕzeci de ani. Ea a fost crescută cu grijă, cu iubire, de escelenta ei mamă, care a exercitat cu zel şi tact regenţa în Spania, timp de 15 ani. Se ştie, că micul rege Alphons al 13-lea, fiind născut postum, în Maiu 1896, — la şese luni după mórtea tatălui sĕu, — infanta *Maria de Mercedes*, principesă de Asturia a fost óre care timp regină, sub condiţiune resolutorie. Ea a fost şi va rĕmâné, — atât timp cât fratele ei, astăzi în vîrstă de 14 ani, nu se va căsători sau nu va avé copii — *moştenitórea presumptivă a corónei spaniole.*

Prinţul, care va lua în căsătorie pe principesa de Asturia, e prinţul *Carol*, al doilea fiu al contelui de *Caserta.* Liberalii din

Spania sunt nemulţumiţi; mulţi conservatori par de asemenea nesatisfăcuţi, totul se mişcă, protestéză. Dar' acésta nu înspaimîntă nici pe ministeriul generalului *Azcaraga*, care prepară actele necesare ratificării. Cortejii vor vota pentru-că guvernul spaniol posede majoritatea.

Cererea în căsătorie a principesei de Asturia a fost solemn adresată reginei mume Cristina. Prinţul Carol de Bourbon a presentat reginei o scrisóre din partea tatălui seu, contele de Caserta. Prinţul Carol a fost condus la palatul regal într'o trăsură a Curţii. Scrisórea amintesce legăturile ce unsec pe cele două familii şi declară, că prinţul Carol urméză impulsul inimei. Regina a făcut cunoscută lui Azcarraga scrisórea contelui Caserta; generalul Azcarraga a unit ministrii într'un consiliu, în care s'a hotărit compunerea unui mesaj ce va fi presentat Camerei şi Senatului.

Convocare.

Comitetul central al „Asociaţiunei“ pentru literatura română şi cultura poporului român în urma nouei arondări a despărţămintelor „Asociaţiunei“ a aflat cu cale înfiinţarea unui nou despărţĕmênt cu sediul în Mercurea.

Acest despărţĕmênt are sĕ se estindă asupra comunelor din cercul administrativ Mercurea, afară de comunele: Amnaş şi Topârcea şi din cercul administrativ Sângătin (comitatul Albei-inferiórea) afară de comunele: Cut, Alămor şi Armeni.

Cu conducerea constituirei numitului despărţĕmênt comitetul central al „Asociaţiunei“ a delegat pe subscrisul.

In urma acestei însărcinări subscrisul convoc prin acésta adunarea constituantă a nou înfiinţatului despărţĕmênt pe ziua de Luni în 8/21 Ianuariu 1901, 12 óre ante amézi în sala şcólei române de aici, la care adunare sunt învitaţi a participa toţi aceia din cercurile susnumite, cari se intereséză de înaintarea în cultură a poporului român, îndeosebi însĕ învit pe onoraţii preoţi şi învĕţători.

Mercurea, la 29 Decembre 1900 (11 Ianuariu 1901.)

Delegatul comitetului central
I. Droc
prot.

Viéţă socială.

Concert în Oradea-Mare. Primim învitare la concertul urmat de dans ce-l aranjază tinerimea română din Oradea-Mare sub presidiui de onóre al onoratului domn: *Iosif Roman*, cu concursul binevoitor al d-şórelor *Mariţi* şi *Aniţa Oniţiu*, Irina *Popoviciu* şi al d-lui Vasile *Popoviciu*, Marţi la 22 Ianuarie st. n. 1901 în sala mare a hotelului „Arborele verde“, venitul curat e destinat spre mărirea fondului de ajutorare al tiuerilor lipsiţi. Inceputul precis la $7^1/_2$ ore sara. Preţul de întrare: pentru o persónă 4 coróne, pentru o familie 10 coróne. Suprasolviri generóse se primesc cu mulţămită, sunt a se trimite la adresa casariului: *Corneliu Antal*, Nagykút-utcza, şi se vor cvita pe cale ziaristică. In pausă se vor juca: „Căluşerul“ şi „Bătuta“.

*

Petrecere în Mercheaşa. Tinerimea română din *Mercheaşa* invită la producţia declamatorică-teatrală ce o va aranja în 7/20 Ianuar 1901 în sala scólei gr. or. de acolo. Inceputul precis la 7 óre séra. Preţul de întrare: Locul I. 1 corónă. Locul II. 60 filleri. Locul III. (Stat) 40 filleri. De familie 1 cor. 60 filleri. Venitul curat e destinat „*Bibliotecei popor.*“.

Programul e următorul: 1) Trei Dómne şi toţi trei“ (Coşbuc) declam. de G. B. Pelei. 2) „Ţiganul cloşcă (Speranţă) declam. de B. Z. Bercan. 3) Beutura îl sĕrăceste şi-l desonoréză pe om, dialog de I. Dariu predat de I. M. Pelei şi Bucur Roşu. 4) Nărodul şi negustoriul, dialog comic de A. Panu predat de Bucur Line şi G. Z. Sceopul. 5) Slănina stăpânului, de I. Berescu, anecdotă din popor, predată de „N. Niculescu. 6) *Norocu-n casă*, Comedie. Urméză Dans. In pausă vor juca flăcăii Caluşeriul.

*

Producţiune musicală-declamatorică în Abrud.

28 Decembre v.

Marţi séra, adoua zi de Crăciun, am avut ocasiune a vedé din nou cum Abrudenii ştiu sĕ se afirme în faţa străinilor ca ómeni iubitori de ştiinţă şi progres pe tóte terenele.

Domnul paroch *Iosif Gomboş* în unire cu ceialalţi parochi din Abrud, cu zel mare, cu paciinţă şi energie de fer, dau dovedi tot mai eclatante că în viéţa poporului nostru din Abrud sunt la postul lor onorific. Ei au vĕdut, că şi aici, ca în tóte centrele româneşti, cei chemaţi a da alt curs vieţii nóstre sunt *meseriaşii* în frunte cu preoţii şi învăţĕtorii nostri.

O plăcere deosebită intelectuală ni-au procurat ei nouĕ, Românilor din Abrud şi jur, şi prin producţiunea de Marţi séra.

Mai întâi de tóte, la ridicarea cortinei am fost surprinşi în mod plăcut prin faptul că tóte coristele şi toţi coristii în numĕr de vre-o 40 au apărut pe scenă în costume *buciumăneşti*, dând astfel sala dela hotelul „*Detunata*“ un aspect curat românesc.

Programul variat şi frumos a fost esecutat cu destulă precisiune şi pricipere. S'au cântat 3 piese de cătră corul mixt, apoi 2 sopran. A urmat în urmă apoi producţiunea teatrală, cu piesa „*Ruga dela Chiseteu*“. Deşi piesa e relativ grea, totuşi rolurile au fost fórte frumos predate, mulţămită zelului Domnişórelor diletante, a Domnilor diletanţi şi a Domnilor conducĕtori.

Producţiunea s'a început la $7^1/_2$ ear' la $9^1/_2$ a fost gata, lăsând astfel timp ca tineretul sĕ-şi mai uşureze inima jucând.

Partea materială a succes preste asteptare, ear' venitul a fost destinat pentru scopuri *bisericeşti şi şcolare*, reuşita morală este însĕ de o mărime de nu se póte exprima în cuvinte.

Se ştie adecă, că mai pe tot locul unde's doi Români trebue sĕ fie şi trei partide. Deşi la intiliginţa din Abrud nu e tocmai aşa, totuşi nici tocmai departe de acésta stare nu sunt nici cei din Abrud.

Producţiuni de felul acesta sunt chemate însĕ a uni pe toţi, spre binele comun. Sper că damele şi domnişórele nostre din Abrud sprijinind aceste începuturi şi concentrându-şi tóte forţele, cât de curênd vor puté forma o Reuniune de cântări bine organisată, a cărei lipsă e atât de simţită. Zic anume „*damele şi domnişórele*“, căci tot ce e artistic, frumos mareţ şi nobil nu se póte ajunge pe o cale mai sigură decât conlucrând şi „*femeia*“.

La producţiune a luat parte tot ce Abrudul şi jurul are frumos şi bun şi toţi cei cari ştiu că numai cu ostenélă şi muncă putem realisa progres fie la început şi mai modest.

Moeliboues.

FELIURIMI.

Castelul reginei. Pe malul mării la Corfu stă orfan de fosta lui stăpână un castel ca din povesti, cu posiţia şi împrejurimile-i feerice şi cu tot ce un suflet poetic a ştiut sĕ-şi adune acolo: mobiliar, tablouri, statue, cari tóte reaminteau cuiva de timpuri fericite şi special de iubitul ei fiu. Acesta e castelul *Achileion*, fost al împĕrătesei-regine Elisabeta. E clădit în stil curat elin şi e înprejmuit de tóte frumseţele naturale ale regiunilor sudice. In parcul castelului se află întrĕ altele statua de marmură a eroului homeric *Achile*, dela care rĕposata împĕrătésă a dat nume castelului şi pe care in fantasia-i poetică 'l asĕmăna cu fiul ei. Precum Achil o singură parte vulnerabilă avea, aşa şi fiiului ei o singură parte vulnerabilă 'i atribuia, care i-a şi curmat zilele . . . . dragostea!

După mórtea împĕrătesei s'au îmbiat mulţi cumpĕrători, dar' până acum nu s'a putut ajunge la têrg, căci din partea casei domnitóre se pune mare pond pe dorinţa, ca nici-când acest castel sĕ nu serviască spre scopuri incompatibile cu sentimentul de pietate faţă de fosta lui stăpână. Astfel o societate a oferit pentru el un milion de florini, voind sĕ arangieze în el casă de joc a la *Monte-Carlo*, dar' ofertul a fost respins. Un alt oferent îşi asigurase dreptul de prioritate la cumpĕrarea castelului, apoi pe sub mână ştiricise la guvernul Greciei, nu cumva ar puté sĕ obţină concesiune pentru a deschide casă de joc? I-s'a dat însĕ sĕ înţelégă, că de aşa ceva nici vorbă nu póte fi. Alţii doiau sĕ instaleze în el *sanatoriu* şi contra acestui plan nici casa domnitóre nu avea nimic de objecţionat. Se vede însĕ, că nu s'au putut ajunge cu têrgul. Şi la adecă, nici nu-'l ţin la preţ aşa scump; căci pe lângă clădirea însaşi mai represintă mare valóre şi mobiliarul şi objectele de artă, aflătóre în castel: de pildă statuele pompeiane, cumpĕrate cu preţ enorm în Roma, renumita statuă a poetului Heine, numĕróse tablouri şi alte monumente de artă, lucrate în marmură şi bronz. După mórtea împĕrătesei au fost adus în Burg numai mobiliarul de care erau legate amintiri personale ale rĕposatei, de pildă mobilele brodate cu iniţialele împĕrătesei, statua moştenitoriului Rudolf şi alte câteva objecte. Celelalte tóte au fost lăsate în castel.

Proprietară a castelului e archiducesa Gizella, fiica cea mai în vêrstă a împĕratului, măritată princesă de Bavaria. Ei i-l tesase rĕposata.

Cărţi şi reviste

Au apărut:

Exerciţii pentru învĕţarea limbei magiare“ (Abcedar. Exerciţii limbistice. Carte de cetire) „în usul scólelor poporali“. Ediţiunea V. îndreptată. Balázsfalva (Blaş) 1900. Tipografia seminariului gr. catolic. Preţul 50 fil.

*

„Chestia autonomiei bisericei române unite *în şirul luptelor nóstre pentru existenţa naţională*“. Bucureşti, tipografia „Minerva, 1900. Preţul 1 cor. 50 fileri.

Scopul şi tendinţa acestei broşuri este evident din înşuşi titlul ei. Pe 64 pag. 8 ea cuprinde: *Manifestul de unire* (7Oct. 1698) originalul (aflator in biblioteca universităţii din Budapesta) şi falsul (latin, al jesuiţilor în traducerea lui N. Densuşianu); acelaşi manifest originalul în traducerea latină, făcut de N. Nilles şi paralel cu acesta *falsul* reprodus în faximile la Nilles. Urméza apoi o esplicare a formei originalului şi traducerilor falsificate, după cari e reprodus *projectul de statut organic* votat în congresul catolic ţinut în 9—10 Martie 1871 la Pesta. Restul de 42 pagine cuprinde aprecierile autorului asupra cestiunii circumscrise în titlul cărţii.

*

„Revista Economică“, publicată din însărcinarea şi cu ajutoriul institutelor române de credit. Director: Dr. C. Diaconovich. Până acum revistă lunară, în format broşură, cu Nr. 1 (dto. 1/14 Ianuariu 1901) „Revista Economică“ s'a schimbat în revistă sĕptĕmânală, cu format folio, în estensiune de 20 pagine. Numĕrul prim, apărut acum, are următoriul sumariu: Cătră cetitori, Consolidarea institutelor nóstre financiare, Anul economic 1900, Negociarea cambiilor la bursă, Legislaţiunea comercială si de credit în anul 1900, Reforma contribuţiunilor directe în România, Decisiuni curiale (Pentru legitimarea proprietarilor cambiei, Atacarea plăţilor cambiale, Inceputul timpului de asigurare, comande de mobile), Afaceri de imposite: Timbrarea cambiilor, Competinţa de timbru a epistolelor comerciale, Vămuri urcate în România), Statistica agrară, Situaţia financiară, Situaţia tesaurului public, Talerii M. Terezia, Asignaţiuni de vamă în aur, Convenţia dintrĕ statul român şi banca naţională a României, — apoi ştiri agricole, comerciale, industriale, etc. Abonamentul la „Rev. Economică“ e 20 cor. pe an.

Din public.*)

Dare de sémă şi mulţămită publică.

In legătură cu mulţămita publică, publicată într'unul din numerii anteriori ai acestei foi, de cătră comitetul parochiei din sub. Iosefin, pentru darurile incurse cu ocasiunea renovărei bisericei, ne aflăm în plăcuta posiţiune de a face cunoscut celor interesaţi şi resultatul colectei a doua ce s'a intreprins din partea dómnelor vĕd. *Ana Imbĕruş* şi *Maria Petru Simtion*.

Şi anume: la acéstă colectă au contribuit următórele Dómne şi Domni: Maria Câmpean, soţie de diacon şi archivar cons. *12 cor.*; Preotésa Maria Simtion *10 cor. 28 bani*; Maria Gârbacea soţie de proprietar şi dl Ioan Broju, preot militar *câte 10 cor.*; Otilia Comşa, soţie de profesor *6 cor.*; Maria P. Simtion, soţie de propr. şi cantor, Mariţi Simtion soţie de funcţionar, Elena Romoşan şi d-şóra Steluţa Henţescu din România *câte 4 cor.*; Raveca Wolf, móşe *3 cor.*; Maria I. Imbăruş, móşe, Ana Ţĕrian, Maria Logojan, Paraschiva Marcu, Elisabeta G. Poponea, Ana Pinciu, Stana Pinciu, Eva L. Imbĕruş, Eva Simtion, d-nul Toma Banea, vĕd. Elena Badiu, N. N., Elena Arpăşan, Ema Marcu, Maria L. Vintilă, Elena Mafteiu, d-na Bugarski, soţie de comersant, Hareti Clonţa, preotésă, şi d-şora Cornelia Câmpean *câte 2 cor.*; Ana Imbĕruş, vĕd. *1 cor. 20 bani*; Ana Jóndrea, soţie de înv., d-nul Traian Popp, d-na Elena Popp, vĕd., Maria Imbĕruş vĕd., Elena Iacobeţ, Maria Balteş, Maria Caicuţ, Paraschiva Apolzan, d-şóra Susana Florea, Ana Jóndrea, Eva Dordea, Elena Sêrbu, Susana Lazar, Sofia Popoviciu, vĕd. Elena Mohan, dl Vasile Morariu, d-na Ana Jordan, Maria Iamu, N. Kalman, Maria Pinciu şi Ana Cândea *câte 1 cor.*; Maria Andreiu Popa *80 bani*; Maria Simtion, Ana Şerban şi Paraschiva Cioran *câte 60 bani*; Ana Caicuţ *50 bani*; Ana Simtion, Ana Popidan, Maria Stoica, Eva Jóndrea, Ana Modran, Ana Mihaiu, Eva Comanescu, Paraschiva Comănescu, Ana Caicuţ şi Lucreţia Imbuzan *câte 40 bani*; Petru Bădilă *20 bani* şi Maria Jóndrea *10 bani*; — Laolaltă *134 cor. 80 bani*, la care adăugêndu-se restul de 13 cor. 20 bani dela colecta primă întreprinsă de d-şóra Victoria Jondrea, învĕţatóre, a resultat o sumă totală de *148 cor.*

Din suma acésta s'a cumpĕrat trei perdele la uşile altariului, o perdea la amvon şi patru póle la icónele dela altariu tóte din catifea bordo pe preţul de 110 cor. ear' restul de 38 cor. s'a folosit pentru vestmintele: de pe sfinţitul prestol din altariu, pentru iconostas şi pentru masa sanctuarelor precum şi pentru 2 covóre.

Tot cu acésta ocasiune au mai dăruit fiicele economului Nicolau Avrigean o frumósă măsăriţă în preţ de 10 cor.

Pe lângă mulţămita ce s'a adus în sfânta biserică marinimoşilor contribuenţi, comitetul parochial se simte îndemnat a exprima şi pe acéstă cale adânc simţita mulţămită şi recunoscinţă pentru viul interes şi dragostea ce parochienii acestei parochii îşi manifestéză faţă de sfânta biserică. Rugăciunile ce se înalţă cătră Domnul din acest locaş sĕ-i mângăe şi ocrotéscă de rele.

Sibiiu, din şedinţa comitetului parochial, ţinută la 18 Decembre 1900.

Ioma Jóndrea înv., preşedinte. *George Poponea*, notariu.

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea festivităţei şcolare arangiată de corpul învĕţătoresc dela şcóla capitală gr. or. română din Orĕştie la 23 Novembre v. c. in memoria marelui Andreiu, au binevoit a contribui pentru biblioteca şcolară, următorii prea-stimaţi şi prea-stimate:

Dl Gh. Vinţan 1 corónă, d-şóra Luc. Eli 1 cor., d-na Fras. Deneş 1 cor. S. Haneş 24 fil., dşóra Veta Corvin 2 cor., dl Ios. de Orbonaş 2 cor., Gh. Gelmărian 1 cor.. Ion Oprea 40 fil., dl N. Opincar 1 cor., dl P. Belei 2 cor., Val. de Orbonaş 1 cor., d-şóra Berta Pap 1 cor., dl Ion Mihai 3 cor., Dómna căpitan Banciu 1 cor., d-na I. Moţa 2 cor., G. Josan serg. 60 fil., I. Gelmărean 1 cor. Alb. Riebel 40 fil., Mar. Berian 20 fil., F. Romosan 40 fil., D. Aurel Muntean 3 cor., dl Vas. Domşa protopresb: 2 cor., Dr. Rom. Dobo 2 cor.. Iul. Florea 1 cor., V. Olariu 1 cor., Il. Buzdugan 1 cor., Simion Vlad 1 cor., Sim. Corvin jun. 1 cor. I. Lăzăroi, comerciant 1 cor., N. Filimon 30 fil., N. N. 52 fil., Il. Lădar 1 cor., Suma totală 36 cor. 96 fil.

Priméscă toţi aceşti preastimaţi şi preastimate din partea corpului învăţĕtoresc şi pe acéstă cale cele mai vii mulţămiri pentru marinimósa contribuire. Pentru corpul învĕţătoresc.

Raicu
învĕţătoriu-dir.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 2 Sibiiu, Marţi 9/22 Ianuariu 1901. *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

„Românii în parlament.“

De o vreme încóce presei magiare îi este prea binevenită ideea cu întrarea Românilor în parlamentul magiar; şi ea de fapt se şi folosesce de ori-ce ocasiune dată, pentru a-şi manifesta bucuria asupra acestei sperate schimbări în politica Românilor din patria acésta.

Sĕ nu ne facem însĕ mari ilusiuni şi sĕ nu credem, că presa magiară ar avé în vedere binele nostru şi interesele nóstre naţionale când se declară gata a ne primí cu braţe deschise în dieta magiară. Cu totul alte resóne, isvorite din interese vitale pentru Magiari, îi dictéză atitudinea, la aparenţă binevoitóre, ce o manifestéză faţă de noi.

Sĕ nu uităm, anume, că în ceealaltă parte a monarchiei starea de lucruri devine din ce în ce tot mai gravă, tot mai critică şi mai insuportabilă, astfel, că odată va trebuí totuşi sĕ isbucnéscă crisa cu tótă tăria şi va trebuí sĕ soséscă momentul inevitabil de a se face o operaţie radicală, tăindu-se, póte-că érăşi cu sabia, noul nod gordian.

Pentru acest moment se pregătesc Magiarii; şi când se va iví acest moment, par' că-i vedem cum vor căuta sĕ se foloséscă de ocasiunea binevenită, pentru a cere mutarea punctului de gravitaţie al monarchiei dela Viena la Budapesta. Şi precauţi şi prevĕḑĕtori cum sunt, în acest scop ar avé ei mare trebuinţă de noi şi le-ar vení prea bine la socotélă un stafaj format de Români în parlamentul magiar.

Le-ar vení prea bine la socotélă, dacă ar puté sĕ se laude în sus, că: „iată, nimic nu ne mai împedecă în a fi *noi* dătătorii de ton în monarchie, pentru-că am dovedit că suntem ómeni cu tact şi cu prudenţă politică, dat fiind, că până şi pe încăpăţinaţii şi îndĕrĕtnicii de Români i-am pacificat şi i-am adus ca pe nişte fraţi în casa nóstră, în parlamentul nostru“.

Astfel stând lucrurile, — şi credem că nu greşim când afirmăm că ele de fapt stau *astfel*, — nu putem lua de bani buni *tot* ce scriu ziarele magiare în chestia eventualei nóstre întrări în luptele electorale la alegerile ce ne stau înaintea uşii. Dar' nu putem totuşi nici sĕ ignorăm tóte scrisele lor, mai ales când ele ne ofer şi bunul prilej de a lămurí unele lucruri, cari forméză tocmai punctele de neînţelegere între noi şi politicianii magiari.

O astfel de ocasiune ne-a oferit şi organul kossuth-istilor, ziarul „*Egyetértés*“, care, într'un articol publicat sub titlul de sus într'unul din numerii sei mai recenţi, ne spunea, că: „*deputaţii români* (*dacă ar fi sè-i putem alege, bine înţeles*) *vor fi primiţi la tot casul cu dragoste frăţéscă din partea celorlalţi membri ai parlamentului magiar; nimeni nu-i va împedeca în a-şi lua partea, fără scurtare, din tot ce — ca noroc, bunăstare şi fericire, — produce în Ungaria sórele libertăţii, întocmai cum se cuvine membrilor unei familii mari politice*“.

Cunóscem de altcum acest ton, pentru-că l'am mai auḑit. Actualul conducĕtor politic al ziarului „*Egyetértés*“, deputatul *Eötvös Károly* a spus'o pe faţă, mai de multeori, odată chiar şi în parlamentul ţerii, că nu e de loc în interesul statului, ca Românii sĕ fie şi sĕ rĕmână în pasivitate; şi că *guvernul ar trebui sĕ le facă posibilă întrarea în parlament*, pentru a'şi puté spune aci durerile şi nĕcazurile, căci e totuşi mai bine sĕ le audă Magiarii deadreptul, din gura lor, decât sĕ le cetéscă în presa — *străină*.

Ziarul numit nu e deci decât numai consecvent în vederile şefului sĕu când o dă tot pe córda acésta. Dar' greşesce rĕu numitul ziar, când ne pune de pe acuma condiţiuni pentru întrarea nóstră în dietă, şi încă condiţiuni cari n'au nici un rost. Ne cere adecă sĕ ne alipim, înainte de a întra în parlament, cu tótă neclintirea şi cu tótă credinţa „*de sfânta vatră a familei în care vom întra, de statul unitar magiar, naţionaliceşte indivisibil*“.

Ei, tocmai aci e punctul de neînţelegere. Magiarii cred, că noi suntem astăzi duşmani ai *unităţii de stat*, şi n'au dreptate. Ţinem şi noi, cu credinţă şi statornicie, la unitatea statului, astăzi tot aşa ca şi în decursul celor zece veacuri sub cari cu Magiarii împreună am format statul acesta, numai cât noi unitatea de stat nu o înţelegem aşa cum o înţeleg Magiarii, şi de aci neînţelegerea. Şi nu noi o înţelegem greşit, ci Magiarii. Nu noi dăm notiunii esplicarea care nu i-se póte da, ci Magiarii.

Ne vom esplica însĕ mai pe larg într'un articol următor.

Conferenţe militare. Un comunicat oficial ne spune, că în 15 l. c. n. s'a ţinut la Viena conferenţă militară, sub presidenţia M. Saie, la care au luat parte Moştenitoriul de tron, Arch ducele *Francisc Ferdinand*, ministrul comun de resboiu, *Krieghammer*, şeful statului major, baronul *Beck*, şi cei trei inspectori de trupe, prinţul *Windischgrätz*, baronul *Waldstädten* şi baronul *Reinländer*. După reîntórcerea Moştenitorului de tron dela Berlin, unde represintă pe M. Sa la serbările jubilare, conferenţele militare vor fi continuate.

Din Austria. Alegerile pentru raichsrath sunt terminate şi prim-ministrul *Körber* a început tratative cu şefii de partide, pentru a'şi compune programul de muncă. Se vorbesce, că guvernul nu va mai păşi cu proectul de lege despre *regularea limbilor* în faţa reischsrath-ului şi nu va mai insista nici pe lângă împăcarea Cehilor cu Nemţii. Va da curs liber desvoltării lucrurilor. A provocat de altcum mare sensaţie în Austria un articol apărut în organul de publicitate al Nemţilor radicali, puşi sub conducerea lui *Schönerer*, în care se face propragandă pe faţă pentru realisarea ideei unei monarchii din care se facă parte toţi Germanii. *Schönerer* obligă chiar pe toţi deputaţii aparţinători grupării sale (sunt 21) se subscrie din capul locului o declaraţie de acest înţeles. Cu alte cuvinte, programul de luptă politica a Schönererianilor este *desmembrarea Austriei* şi alăturarea părţilor locuite de Nemţi la — Germania. Frumos patriotism!

Conflictul româno-bulgar. Se depeşéză dela Sofia, că guvernul bulgar a primit dosariul cu actele referitóre la asasinatul lui *Mihăileanu* şi *Fitovski*, crimele sĕvârşite în Bucureşti la stăruinţele comitetului revoluţionar macedonean din Bulgaria, şi că îndată după traducerea actelor în bulgăreşte causa va fi dată procurorului pentru a începe urmăririle în contra celor vinovaţi. Se vĕd deja efectele călătoriei dlui *Carp* la Berlin şi Viena.

Domnul Carp în străinătate.

In reîntórcerea sa dela Berlin, primministrul României dl *P. P. Carp* s'a oprit la Viena, unde a fost primit în lungă audienţă din partea monarchului nostru, care i-a conferit *marea cruce a ordului Leopoldin*. A avut apoi o lungă intrevedere cu ministrul comun de esterne al Austro-Ungariei contele *Goluchowski*, care a dat şi un prânz de gală in onórea premierului român. Insemnaţi bărbaţi de stat, precum şi ambasadorii Germaniei, Italiei, Rusiei şi Franciei, l'au onorat în urmă pe dl *Carp* cu visita lor.

Vorbind dl *Carp* cu unul dintrĕ acestia despre audienţa avută la impĕratul *Wilhelm* al Germaniei, a spus că e pe deplin mulţumit cu declaraţiunile impĕratului Wilhelm, care l-a asigurat, că Germania va susţiné România între ori-ce imprejurări şi că mai cu sémă in conflictul cu Bulgaria va căuta sĕ se dee numai decât satisfacţie României.

Dl P. P. *Carp* a fost învitat apoi şi la palat la prânz, împreună cu ministrul plenipotenţiar al României, dl *Ghica*.

La cestiunea şcólelor din Braşov.

Precum suntem bine informaţi, causa şcólelor nóstre din Braşov, ventilată şi prin jurnale, s'a resolvat definitiv prin consistoriul archidiecesan — precum credem — nu numai spre mulţămirea ambelor părţi, adecă a eforiei şi a directorului gimnasial, ci mai pre sus de tóte în interesul şcólelor. Consistoriul n'a primit dimisiunea directorului, neaflând'o motivată, ci l'a învitat a-şi reocupa şí postul de director, căci de la cel profesoral n'a resignat.

De-asemenea n'a încuviinţat consistoriul nici cererea *eforiei* (*ear' nu* decis, *cum s'a publicat în unele foi*) *de a se considera dimisiunea directorului drept suspendare din funcţiunea de director, ci a scos din valóre şí lipsirea interimală a aceluiaşi director din funcţiunea de director, susţinêndu-se statul quo de mai nainte şi reservându-şi consistoriul a tracta si a resolví acéstă causă — a învinuirilor în contra unor membri din eforie — independent de cea a abḑicerii.*

Fiume.

In fine, după doi ani de trăgănare, alegerile pentru representanţa oraşului *Fiume* sunt puse pe 24 Ianuarie n. c. Acéstă hotărîre a guvernului a fost adusă la cunoştinţa locuitorilor din *Fiume* prin următórea proclamaţiune a guvernorului de acolo, contele *Szapáry László*:

„Guvernul magiar, în continuu pĕtruns de sentimentul de îngrijire părintéscă faţă de oraşul *Fiume*, voesce sĕ ve dee ocasiune, sĕ depuneţi administrarea oraşului în mânile acelora, pe cari îi aflaţi mai vrednici pentru misiunea acésta. La acésta voiesce guvernul magiar sĕ vĕ dee ocasiune, avênd încredere în credinţa neclintită şi în iubirea Dvóstre către patria magiară, căreia Fiume are sĕ-i mulţăméscă desvoltarea şi ajungerea sa sĕ fie port maritim de primul rang. In speranţă, că lăsând la o parte tóte interesele personale şi de partid, veţi fi conduşi numai de datorinţele cetăţenesci, şi cu încredere în înţelepciunea şi bunăvoinţa guvernului veţi da votul Dvóstre: *pun termin pentru noua alegere pe 24 Ianuarie.*“

Autonomiştii vor ţiné înainte de alegere o întrunire publică, pentru a-şi precisa atitudinea.

„Ungaria a fost!“

Cu aceste cuvinte semnificative îşi termină ziarul vienez „*Deutsches Volksblatt*“ un articol interesant asupra Ungariei, din care extragem următórele:

„Cine vrea sĕ-şi facă o idee cum merge cu administraţia, justiţia şi gospodăria financiară în Ungaria, n'are de cât sĕ întrebe pe agricultorii mai bĕtrâni, cari îşi mai reamintesc timpurile de prin anii cincizeci.

Aceştia mărturisesc, fără încunjur, că *le era mult mai bine pe vremea absolutismului nemţesc de cât acuma.*

Atunci cel puţin aveau ce mânca, ear' acum trebue sĕ flămânḑiască pentru patrie.

Cine cunósce sórtea ţĕranului cum a fost atunci şi cum este acuma, i-se rupe inima de durere.

Bucăţica lui de pămênt îi dădea pe atunci pânea, vinul, şi carnea; el avea păsări, vite şi cai, ear' birurile nu erau aşa de grele ca sĕ nu-i lase ceva şi pentru traiu.

Ţĕranul nu era silit sĕ se înglodeze în datorii şi patria şi-o iubea, fiind că îşi găsea într'însa esistenţa.

Adevĕrat, că unele instituţiuni medievale îi rĕstrîngeau libertatea personală; dar' în schimb era proprietarul petecului sĕu de pămênt, scutit de lipsuri şi trăind în siguranţă că-şi póte asigura viitorul familiei.

Pe atunci Ungaria era un *stat agricol*, în înţelesul strîns al cuvêntului.

De atunci însĕ elemente străine i-au sugerat grandomania, că Ungaria trebue sĕ devină *stat industrial* şi a căzut victimă speculaţiunilor jidoveşti, cari îi storc măduva din óse şi sângele din vine.

Ungaria astăzi nu mai este stat agricol, căci bogăţiile pămêntului sunt depreciate pentru producător din causa cămătarilor jidovi.

Dar' nici stat industrial nu a devenit în schimb, fiind-că îi lipsesc pentru acésta tóte condiţiunile.

S'au înfiinţat, ce e drept, multe fabrici, dar' în ale cui mâni sunt acestea? In mâna popórelor autohtone de sigur nu.

Ele sunt în mânile consorţiilor jidoveşti sau a câte unui aristocrat jidov, cari se îngrijesc, ca ele sĕ profite nu poporului, ci speculaţiunei private.

Dacă Ungaria n'ar fi cu desĕvêrşire ruinată economicesce, n'am avé la sfîrşitul secolului XIX. trista privelişte a *emigrărilor în masse*, cari în timpul din urmă au luat proporţiuni enorme.

Rar se găseşte popor care sĕ-şi fi iubit patria cu atâta căldură ca Ungurul.

Noii patrioţi însĕ, judeo-maghiarii pórtă mereu cuvêntul de patrie în gură, ca s'o exploateze pentru interesele lor şi sĕ aibă o firmă pentru murdarele lor intenţiuni.

Cu mândrie îşi arată acesti nouimaghiari capitala lor, Budapesta, din a cărei populaţie ei forméză a treia parte. Adevĕrat, exteriorul acestui oraş este splendid, orbitor, dar' interiorul este deşert, plin de putrejune şi miros de cadavre şi mai bine de 40,000 de familii de muncitori mor de fóme.

Corupţiunea îşi serbéză aici în tóte direcţiile orgiile sale.

Parisul este idealul capitalei ungare. Pe acesta îl maimuţăreşte în tóte imoralităţile şi póte ar fi fericită, dacă ar avé şi ea pe Dreyfus al sĕu.

Puţintică răbdare! Mi-se pare că Ungurii au mai mult de cât un Dreyfus, cari sunt gata în ori-ce moment a'şi vinde celor fără patrie nu numai naţiunea, dar' şi religiunea. Şi tocmai în cercurile mai înalte se găsesc asemenea vîndĕtori!

„Magyar szabadság!“ — Libertate maghiară! Acésta este devisa, cu care comedianţii politici vor sĕ orbiască strĕinătatea. In ce constă însĕ acéstă libertate? In acea, că se dau jidanilor tóte drepturile, ear' creştinii sunt desbrăcaţi de drepturile lor avitice; că guvernul îşi permite *cele mai mari călcări de lege,* de cari s'ar îngrozi chiar şi cel mai crunt despot; că *naţionalităţile sunt asuprite şi maghiarisate pe tóte căile;* că jidanul are voe sĕ despóe pe creştin de avutul sĕu şi sĕ'l scótă din drepturile cetăţeneşti; că *alegerile se fac prin mituiri, temniţă, gendarmi, praf şi plumb, pentru a asigura puternicilor majoritatea trebuitóre!*

Acesta este tabloul Ungariei, la începutul secolului XX, şi nu există nici cea mai mică speranţă, ca stările acestea sĕ se îndrepteze.

Numai dacă colosul jidano-liberal, care a întins drapelul corupţiunei şi necredinţei asupra Ungariei, va fi sdrobit şi se va desfăşura drapelul *adeveratei libertăţi creştine,* numai atunci se va libera Ungaria de jugul jidovesc!

Dacă acésta nu se va întêmpla în curênd, atunci în curênd se va puté zice:

Ungaria a fost!“

Sĕ ne înţelegem.

Intr'un rĕspuns mai lung, dat d-lui Dr. *Muntean* din Orĕştie, „*Gazeta Transilvaniei*“ ne amestecă şi pe noi, cari am aprobat politica de *activitate* a d-lui *Muntean*; şi după ce constată, că atitudinea ziarului nostru a fost totdeuna *sinceră*, pentru-că noi *pe faţă* am cerut ce am cerut, îşi esprimă părerea, că póte-că acum înţelegem activitatea „*cu concursul protopopilor şi preoţilor cari primesc ajutóre dela stat*“.

Lucrul póte fi uşor înţeles astfel, că protopresbiterii şi preoţii nostri, primind ajutóre de stat, sunt puşi acum cu desĕvêrşire în serviciul guvernului, şi vor *trebui* sĕ facă *politică de activitate favorabilă guvernului*, ear' ziariul nostru pentru o *astfeliu* de activitate pledéză.

Dacă aşa sunt de înţeles scrisele din „*Gaz. Trans.*“, e greşită esplicarea dată adevĕrului şi stării faptice de lucruri. Pentru-că protopresbiterii şi preoţii nostri, prin faptul, că primesc ajutor de stat, nu sunt puşi în nici un raport de dependenţă cu guvernul ţerii, sau cu organele acestuia, fiind-că ajutorul nici nu-'l primesc dela guvern, ci dela consistorul archidiecesan. Guvernul, prin organele sale nu póte deci sĕ esercieze nici o influenţă şi nici o presiune directă asupra lor; ear' cât pentru consistorul nostru archidiecesan, credem că i-se face mare nedreptate chiar şi numai presupunêndu-se despre el, că ar fi în stare sĕ împedece sau sĕ suprime manifestarea liberă a convingerilor politice ce le au domnii protopresbiteri şi preoţi. Nu voesce deci nici ziarul nostru o astfel de activitate, care cu ajutorul „*protopopilor şi preoţilor, cari pimesc ajutóre dela stat*“ sĕ formeze *partid în partid*, ci vrea o activitate *decretată de toţi* şi *obligătóre pentru toţi.*

Greşită e şi combinaţia ce o face tinerul confrate dela Lugoj, ziarul „*Drapelul*“, care, asemănându-ne cu „*Viitorul*“ ne proroceşte, că precum „*Viitorul*“ n'a putut face nici o treabă cu activitatea, aşa nu vom puté face nici noi, „*activiştii domnului Metropolit Meţianu*“.

Şi e greşită, pentru-că „*Viitorul*“ voia activitate contemplată pe basa unui program *divergent* de programul nostru naţional, şi pe basa unei *separate organisări* de partid, pecând ziariul nostru pledéză şi astăzi, cum a pledat totdeuna în trecut, pentru acceptarea activităţii din partea *partidului naţional*, pe basa *programului naţional*; ear' că lucrul acesta e posibil şi admisibil, domnii Lugojeni trebue sĕ o ştie mai bine, pentru-că ei dela 1848 până la 1884 tot *activişti* au fost, în sensul contemplat din partea nóstră.

De altcum dorim sĕ se ştie, că politica de activitate a ziariului nostru nu e de azi de eri, ci e politica tradiţională, inaugurată de marele întemeetor al acestui ziar, care, împreună cu alţi bărbaţi luminaţi ai neamului nostru prevedeau înainte cu treizeci de ani, că pasivitatea póte sĕ ne aducă odată partidul în halul în care el de fapt se a ă astăzi, — *de a nu se mai puté mişca.*

Când deci am făcut declaraţie, că vom pleda şi mai departe pentru politica de activitate, devenită astăzi mai necesară pentru partidul nostru decât oricând altădată în trecut, n'am fost decât numai consecuenţi. Dar' propagând activitatea şi luptând pentru inaugurarea politicei de activitate din partea partidului nostru naţional, *nu vom perde din vedere nici situaţia gravă în care se află partidul astăzi, situaţie, care reclamă mult tact şi multă prudenţă politică, pentru a se puté face trecerea dela politica nóstră din trecut la politica de activitate.*

Credem că declaraţiunile acestea sunt destul de leale şi destul de clare, pentru a nu mai lăsa pe nimeni în nedumerire.

Anul-Nou la Bucureşti.

Ca de obiceiu, ziua de Anul-Nou a fost serbată cu mare solemnitate în capitala României. La sfânta Metropolie a oficiat I. P. S. S. Metropolitul-Primat, încunjurat de înaltul seu cler, în presenţa M. Sale Regelui *Carol*, care după serviciul divin a trecut în revistă garda de onóre, apoi s'a retras în departamentele I. P. S. Sale, Metropolitului-Primat, pentru a primi felicitările de Anul-Nou.

Intâiu i-a rostit I. P. S. S. Metropolitul-Primat următoarea cuvêntare:

Sire!

Iată-ne cu ajutorul lui Dumnezeu, ajunşi la pragul unui nou an.

Nu póte fi o mai mare bucurie pentru tótă suflarea creştinéscă şi românéscă a scumpei nóstre ţĕri, decât, şi acum ca şi în tóte împrejurările, sĕ ne strîngem cu iubire şi cu căldură în jurul Majestăţii Vóstre şi sĕ Vĕ strigàm din tótă inima: la mulţi ani cu bine şi sănătate.

Nu cunóscem tainele viitorului, căci zilele şi anii sunt în mânile lui Dumnezeu şi El, în a tot înţelepciunea Lui, rênduesce cele bune şi de folos pentru toţi şi în tóte.

Din milostivirea însĕ, ce a arătat'o asupra nóstră în trecutul glorios al Majestăţii Vóstre, cel mai iubit şi mai venerat Suveran, a cărui înţelepciune atinge idealul capetelor încoronate şi unse de Dumnezeu pentru chivernisirea popórelor, ne îndrituesce a nădăjdui şi în viitor, „şi sĕ fim tari în acéstă nădejde“, că bunul Dumnezeu va înmulţi anii Majestăţii Vóstre şi va ocroti cu sfânta sa pază Augusta dinastiă, spre fericirea némului românesc şi înflorirea Sfintei nóstre Biserici.

In deosebi biserica românéscă, înregistrând atâtea bunătăţi dela Majestatea Vóstră, în anii cari au trecut şi cari încheie în mod glorios veacul ce-l părăsim acum, rógă pe bunul Dumnezeu, ca Majestatea Vóstră sĕ trăiéscă mulţi ani fericiţi, împreună cu prea iubita nóstră Regină; ear' Augusta Dinastie sĕ se perpetueze în veacurile, cari succed, atât ca cel mai sfânt omagiu pentru puternicul şi înţeleptul ei întemeietor, cât şi pentru fericirea poporului românesc, care cu drag privind blândul Vostru chip, sĕ strige din tot sufletul:

Trăiéscă Regele nostru mult iub...

Trăiéscă Majestatea Sa Regina!

Trăiască AA. LL. Regale Principele Ferdinand şi Principesa Maria, împreună cu drăgălaşii Lor prunci, Principii Carol, Elisabeta şi Maria!

A vorbit apoi: dl *Titu Maiorescu*, preşedinte interimal al consiliului de ministri, în numele guvernului român; dl C. *Boerescu*, preşedinte al senatului, în numele senatului şi dl *Barbu Delavrancea*, primarul Capitalei, în numele camerei române, în fine dl *C. E. Schina*, prim preşedinte al înaltei curţi de Casaţie, în numele magistraturei române, — ear' M. Sa Regele *Carol* a respuns la tóte aceste felicitări, următórele:

„Căldurósele vóstre urări găsesc un „rĕsunet cu atât mai viu şi mai adênc în „inima Mea, cu cât le privesc ca un dar pre„ţios şi ca un nou îndemn a închina tóte „gândurile Mele, tótă munca Mea, *iubitului „Meu popor.*

„Érăşi s'a închis un an plin de griji „şi de necazuri, însĕ cu credinţă în Dzeu, „care de-a pururea ne-a sprijinit şi în vre„murile grele păzit, am putut răbda multe „încercări şi învinge multe dificultăţi. Din „tot sufletul doresc, ca anul care începe, sĕ „fie fericit şi binecuvêntat, şi ca tóte inimile „cari bat pentru scumpa nóstră Ţéră, sĕ fie „unite în silinţele lor spre a asigura Româ„niei un viitoriu neturburat şi o desvoltare „pacinică.

„Vĕ mulţămesc călduros şi din partea „Reginei şi a Familiei Mele pentru bunele „vóstre felicitări, şi vĕ urez ani mulţi şi fe„riciţi.“

Ordin de zi.

Monitorul óficial al României publică următorul ordin de zi al M. Sale Regelui *Carol*, adresat armatei române în ziua de Anul-Nou:

„Ostaşi“,

Astăzi începe un nou an. Ca în tot-d'auna, Mĕ folosesc de acest prilej spre a vĕ trimite căldurósele mele felicitări.

In cursul anului ce se sfîrşeşte, aţi urmat a dovedi Ţerei şi Mie că jertfele făcute pentru armată nu sunt zadarnice şi că sunteţi pătrunşi de mândra devisă „Onor şi Patrie“, care străluceşte în vêrful stégurilor nóstre.

Am tótă încrederea că iubita Mea armată se va sili şi în viitor sĕ-şi atragă mulţumirea Mea şi că va fi vrednică de înalta sa menire.

„Oficeri, sub-ofiţeri şi soldaţi, vĕ urez, din adâncul inimei, ani mulţi şi fericiţi.“

Dat în Bucureşti la 1 Ianuariu 1901.

Carol.

Din Zarand.

— Sinod ppresbiteral extraordinar. Conferinţă preoţéscă. Preoţime vrednică.

Brad, 31 Decembre v.

Pe a treia zi de Crăciun a fost convocat sinodul protopresbiteral extraordinar al tractului gr.-or. Zarand la *Brad.*

Obiectul desbaterei era sĕ fie cercularul Ven. Consistor archidiecesan dto., 8 Maiu Nr. 4083 Plen. 1900.

Ven. Consistoriu sistemiséză, prin acel cerculariu, *dotaţiunea protopresbiterului Zarandului* cu: *parochiă, taxele dela visitaţiuni canonice şi esamene,* — odată pe an în fiecare parochie, — *comisiuni şi alte funcţiuni şi 1000 coróne în numĕrariu.*

Din acésta sumă *fondul general administrativ* solvesce 600 coróne; ear' *cassele parochiale* din Zarand se obligă a solvi 400 coróne.

A aproba repartiţiarea acestei sume asupra celor 42 parochii matre şi 10 filii era chemarea sinodului protopresbiteral extraordinar.

Protopresbiterul e un funcţionariu de căpetenie, ochiul Consistoriului, conducĕtoriul unui protopresbiterat şi părintele credincioşilor lui, şi câtă vreme acésta instituţiune a statutului organic aşa va fi, — e just ca Consistoriul şi tractul protopresbiteral sĕ se îngrijéscă de subsistinţa ppresbiterului, care prin ştergerea şedulelor de cununie a fost mult scurtat în venitele ce-'i asigurau traiul şi astfel împlinirea conscienţiósă a oficiului sĕu.

Comitetul protopresbiteral, consciu de misiunea ppresbiterului sĕu, presentase projectul, ca sĕ se repartiţieze asupra celor 52 corporaţiuni bisericeşti, cari compun tractul Zarandului, suma de 840 corône, dintrĕ cari 400 cor. sĕ se adaugă la cea de 600 cor. şi se întregéscă dotaţiunea protopresbiterului la 1000 coróne, ear' 440 cor. sĕ sporéscă fondul protopresbiteral, ca astfel acesta sĕ-'şi pótă achita datoria de 7000 cor. pentru casele cumpĕrate în 1896 pe séma oficiului protopresbiteral.

Deşi dotaţiunea ppresbiterului şi depurarea debitului fondului ppresbit. sunt cestiuni cari trebue sĕ intereseze pe tot zarandeanul, deşi ele neliniştesc ani de-a rêndul pe membrii sinodului protopresbiteral: totuşi a treia zi de Crăciun *din èstan* s'a dovedit nepotrivită pentru sinodul ppresbiteral. Gerul mare, neprevĕdut cu ocasiunea convocărei sinodului, şi împrejurarea, că unii dintrĕ membrii sinodului ppresbit. erau angajaţi la numĕrarea poporaţiunei, li-a făcut imposibilă presentarea. Astfel presentându-se din 34 membri verificaţi numai 16 şi anume: *10 preoţi* şi *6 mireni*, lipsind deci maioritatea recerută pentru a conduce concluse valide: *sinodul nu s'a putut ţinea.*

Nu cred însĕ, că indiferentismul sau presupunerea falsă, ruşinósă, că constituţionalismul nostru bisericesc şi-a trăit traiul, sĕ fie reţinut pe mai mulţi membri zeloşi întru eserciarea drepturilor lor constituţionale, ci numai pedecile amintite mai sus.

Ar fi mare neconsecuenţă, când un sinod, care mai nainte cu 3—4 ani 'şi reclama sieşi dreptul de a crea el însuşi dotaţiunea protopresbiterului sĕu, azi s'ar lăpăda de el şi l'ar lăsa în mâna sorţii!

Sper că bunul D-zeu va feri Zarandul de o astfel de decădinţă. Protopresbiterul are sânta chemare sĕ vegheze asupra preoţimei tractuale, ca sĕ promoveeze desvoltarea culturei moral-religióse a credincioşilor sĕi, sĕ îngrijéscă, ca învĕţătorii sĕ'şi împlinéscă datorinţele lor, ca şcólele şi instrucţiunea sĕ progreseze, ca epitropii sĕ administreze averile bisericesci cu conscienţiositate, ca astfel din banii bisericilor sĕ se pótă repara şi înpodobi bisericile şi sĕ se pótă înzestra scólele cu aparatele de învĕţămênt, ear' elevii cu cărţile de lipsă; şi alte multe, fórte multe datorinţe mai are protopresbiterul.

In Zarand protopresbiterul e totodată şi preşedintele representanţei şi comitetului *gymnasial* care susţine un institut mediu de care se bucură şi e mândru tot Românul, — e deci cu atât mai firesc, ca Zarandenii sĕ se îngrijéscă de subsistinţa ppresbiterului, fie acela ori cine va fi, căci numai asigurându-i subsistinţa pot pretinde, ca el sĕ fie om la înălţimea misiunei sale şi sĕ trăiască numai pentru *promovarea binelui comun.*

(Va urma). *Dr. P. Oprişa.*

Serbările dela Berlin.

In 18 Ianuarie n. ziua în care înainte cu douĕ-sute de ani s'a făcut proclamarea regatului Prusiei, a avut loc la *Berlin* o serbare frumósă militară, la arsenal, în presenţa Impĕratului Wilhelm, a prinţului moştenitor al Germaniei, a prinţilor străini, pintre cari se află Archiducele *Francisc Ferdinand* Moştenitorul de tron al Austro-Ungariei şi prinţul *Ferdinand*, moştenitor al României, şi a representanţilor suveranilor străini. Impĕratul Wilhelm a rostit un discurs şi apoi a trecut în revistă trupele. Stradele au fost pavoazate. Mulţimea a aclamat călduros pe Impĕrat şi principi.

Inainte de amiazi a avut loc serbarea ordinului Vulturului negru. Impĕratul a dat investitura câtorva noi cavaleri, pintre cari: prinţului moştenitor al Germaniei, Archiducelui *Francisc Ferdinand* şi d-lui de *Bülow.*

In discursul pronunţat la ceremonia de la arsenal, Impĕratul şi-a esprimat convingerea, că corpul ofiţerilor care a dat timp de douĕ veacuri esemplul fidelităţii către Rege şi popor, va urma de asemenea în viitor. El a esprimat credinţa că va isbuti sĕ desvolte marina, tot atât de strîns legată cu desvoltarea Rusiei.

Séra a avut loc un prânz la Curte, la care au luat parte şi principii străini.

Avis.

Domnii membri ai clubului municipal român din comitatul Sibiiu sunt învitaţi prin acésta la conferenţa clubului, care se va ţiné *Vineri în a 25 n. l. c. la 5 óre seara* în localul casinei române din Sibiiu.

La ordinea zilei este programul stabilit pentru adunarea generală extraordinară a comitetului municipal Sibiiu, convocată pe 26 n. a. c.

Sibiiu, în 21 Ianuariu n. 1901.

Biroul clubului.

Ioan de Preda preşedinte. *Dr. N. Vecerdea* secretar.

NOUTĂŢI

Esc. Sa metropolitul, însoţit de dl P. Cosma, a plecat eri diminéţă la Budapesta, pentru a conduce şedinţele representanţei fundaţiunii Gozsdu.

*

Botezul Domnului în Sibiiu. Sĕrbătorile „Botezul Domnului“ şi „Soborul Sântului Ioan Botezătoriul“ s'au serbat cu cuvenita evlavie şi solemnitate atât în biserica parochială din Sibiiu-Cetate, cât şi în celelalte biserici. In cetate la sfânta liturgie şi sfinţirea apei a servit Inaltpreasânţia Sa metropolitul, asistat de Preacuvioşia Sa vicariul *Dr. I. Puşcariu* şi de protopresbiterii Ioan Papiu, Moise Lazar, Zaharie Boiu, Nicolae Cristea, Mateiu Voilean, Dr. Eusebiu R. Roşca şi diaconii Dumitru Câmpean şi Dr. I. Sroia, alesul protopop al Sĕlişteі, care în cursul liturgiei a fost hirotonit întru presbiter. Cântările liturgice le-a cântat corul seminarial sub conducerea profesorului de musică Timoteiu Popoviciu.

La biserica din suburbiul Iosefin sfinţirea apei s'a făcut cu mare pompă militară, la care în frunte cu F. M. L. Marian *Varesanin de Vares* (avênd adjutant pe căpitanul Băcillă), colonel Felix *Kemenovich* comandantul regimentului Nr. 2, colonel Artur *Horetzky*, comandantul regimentului de artilerie, Nr. 36, şi deputaţiuni de oficeri de la tóte armele au luat parte jumătate batalion de infanterie, în ţinută de gală şi cu steagul, comandat de majorul Iosif *Zimermann*, apoi câte două companii de infanterie, artilerie, cavalerie, pioniri, honveḑi, etc., şi o trupă de cadeţi. Serviciul sfinţirii apei l'a făcut capelanul militar Ioan *Broju* şi preotul *Simtion*, la rîul Schevis. Ecteniile pentru M. Sa monarchul, pentru tótă curtea şi ostaşii lui, şi rugăciunea pentru sfinţirea apei au fost însoţite de salve de puşcă şi de imnul împărătesc cântat de musica militară. Frumos şi înălţător a fost actul stropirii soldaţilor cu apă sfinţită. Pe ambe laturile străḑii de la rîu până jos la biserică soldaţii erau postaţi spalier. După sfinţirea apei preoţii, urmaţi de Feldmarschallieutenant şi de suita sa, au trecut pe dinaintea ambelor şiruri de soldaţi stropindu-i cu apă sfinţită, în timp ce musica militară cânta o composiţie, care părea anume făcută în scopul acestui act solemn, atât de mult îţi insufla evlavie.

Public civil încă a fost fórte mult, încât abia puteai străbate până în apropierea altarului improvisat la marginea rîului.

*

Omagii şi iubire. Din prilejul zilei onomastice a Esc. Sale metropolitului nostru, inteligenţa română: asesori consistoriali, profesori, etc., s'au presentat alaltăeri la Esc. Sa metropolitul, unde prin graiul Preacuvioşiei Sale vicariului Dr. Il. Puşcariu i-au esprimat iubire şi încredere, dorindu-i sĕ pótă încă mulţi ani serba în deplină sănĕtate şi vigóre acéstă zi de duplă serbătóre pentru biserica nóstră. Emoţionat de aceste dovezi de alipire şi stimă Esc. Sa mulţămesce tuturor pentru doririle de bine, accentuând de nou dragostea şi bunăînţelegerea întrĕ toţi factorii, pentru a lucra întru prosperarea şi înaintarea causelor bisericesci-şcolare şi prin acestea întru promovarea bunăstărei poporului. Credem a fi de acord cu sentimentele cetitorilor, când şi „Telegraful Român“, în numele cetitorilor sei, se asociéză la aceste doriri de bine şi doresce Esc. Sale încă multe zile onomastice pe cari sĕ le serbeze „întreg, cinstit, sănĕtos, întru zile 'ndelungate drept-îndreptând cuvêntul adevĕrului“. - Multos ad annos!

*

„Botezul Domnului“ — în Deva. Ni-se scrie, că în Deva serviciul sfinţirii apei s'a făcut cu mare solemnitate. Conductul la rîu era format din peste 2000 de ómeni întrĕ cari şi străini numĕroşi. Serviciul divin a fost celebrat de protopresbiterul G. Roman, asistat de preoţii G. Nicóră şi G. Gila. In cursul serviciului, la ecteniile pentru M. Sa monarchul şi la rugăciunea pentru sfinţirea apei, miliţia a dat salve de puşcă, ear' musica meseriaşilor a cântat „Câţi în Christos“, „Glasul Domnului“. (In biserica orientală cântările de la serviciul divin nu se cântă cu musica, ci cu vocea!) apoi marşuri naţionale.

Solemnitatea serviciului a impus mult străinilor. Timpul încă era fórte frumos.

*

Pentru masa studenţilor. De la direcţiunea gimnasiului rom. gr. or. din *Brad* se esprimă mulţumită pentru următórele contribuiri în favorul mesei studenţilor de la acel gimnasiu: dna Ana *Frâncu* din Sibiiu în loc de cunună pe mormêntul rĕposatului Tovie Mihalovici, fost tutor orfanal în Baia de Criş, *10 coróne*; Petru Stefóne *Preda* înv. pensionat, în loc de cunună pe mormêntul rĕposatei Roma Victoria Vasiu n. Lucaciu, *10 coróne*; *Petru Mihuţ* paroch în Hondol, în scopul rĕscumpĕrării felicitărilor de anulnou *3 coróne*; Dr. Zosim *Chirtop* advocat în Câmpeni *50 coróne*, Romul *Polis* şi Petru *Rimbaş* câte *2 coróne*, Dr. Teofil *Bogdan* *20 cor*; Vasile Ciuta învĕţ. *1 cor.* Filip *Luca* paroch *2 cor.* Petru *Călciunariu* adv, 5 cor., Lazar *Vraciu* comptabil *2 cor.* Ziariul „Activitatea“ din Orestie *50 cor.* Un mecenate anonim tot din Orestie, — in scopul completărei gimnasiului nostru — *50 coróne.*

*

Dl Aurel Diaconovici, originar dela Bocşa-montană în Bănat, dar' trecut în România nainte de aprópe un deceniu, aflându-se de presinte ca inginer superior si şef al serviciului technic în Têrgu-Jiu, cu ocasiunea anului nou a fost decorat de Maiestatea Sa Regele Carol cu ordinul: *„Cavaler al Corónei României“*.

*

„Biserica şi Şcóla“ din Arad, cu incepere dela anul nou apare în redactarea responsabilă a profesorului seminarial Romul Ciorogariu.

*

„Fóia Pedagogică“ din Sibiiu, redactată de profesorii seminariali Dr. Daniil P. Barcianu, Demetriu Comşa şi Dr. Ioan Stroia, cu numĕrul 12 dto. 1 Decembre v. 1900 şi-a sistat apariţia. Redacţiunea acestei eminente reviste pedagogice anunţă sistarea prin urmărórele:

„Incheiem cu N-rul acesta al IV lea an al „Foii Pedagogice“. Cu numĕrul ultim se obicinuesce a se face invitare pentru abonament nou pe anul viitor.

Noi ne vedem nevoiţi a aduce la cunoscinţa O. nostri cetitori încetarea apariţiei foii cu numĕrul acesta.

Am fost de credinţa, că lucrând pentru ridicarea nivelului intelectual şi moral al învĕţătorilor şi făcĕnd prin acésta chemarea lor mai respectată, sĕ facem sĕ ajungă cu vremea şi ei la o situaţie mai bună din punct de vedere material. Mulţimea învĕţătorilor însĕ nu s'a arătat prietenă acestei idei. Intrând şi ea în curentul general, care în asigurarea cât mai grabnică a părţii materiale a chemării vede lucrul de căpetenie, şi dovedind deci prea puţin interes şi dând de tot puţin sprijin întreprinderii nóstre literare-pedagogice, aflăm de prisos a mai continua.

Mulţămind tuturor cetitorilor şi colaboratorilor pentru sprijinul, ce ni'l au dat, dorim, ca, dór' mai târziu, altii sĕ aibă în o astfel de lucrare mai mult succes.“

Faptul că nici chiar o fóiă pedagogică atât de bine redactată, nu a aflat spriginul material în mĕsură îndestulitóre, servesce numai spre ruşine învĕţătorilor nostri. Luăm cu regret notă despre dispariţia „Foii Pedagogice“ şi dorim şi noi ca — nu mai târziu, ci cât mai curênd sĕ vedem realisată dorinţa esprimată de redacţiune în pasagiul ultim al avisului reprodus mai sus.

*

Ciuma. Póte că nici odată nu s'a vorbit atât de mult despre ciumă ca acum; şi cu drept cuvênt, pentru-că s'a apropiat de noi, fiind la Constantinopol, de unde, urcându-se în vapor, în 24 de óre te pomenesci că-'ţi bate la uşă.

Ingrozitóre trebue sĕ mai fie ciuma, căci nime nu vorbesce bine de ea, cu tóte că nu a vĕḑut'o nime, ci numai din auḑite o cunósce, fiind-că cel-ce a vĕḑut'o, i-a fost destul ca uitându-se la ea şi ea la el, acolo sĕ remână.

Spre a ne face o idee cum de necruţător ne-a visitat ea în timpurile trecute, cred că e de ajuns sĕ amintesc următórele date aflate în archivele din Bucureşti:

Cine ajungea în ghiarele ciumei, acela se sgârcea făcêndu-se colac şi strănutând îşi dădea obstescul sfêrşit. De atunci obiceiul, când strănută cineva, sĕ i-se respundă cu: „sĕ-'ţi fie de bine“.

Pe timpul lui *Caragea* Vodă, când bântuia ciuma în Bucureşti, pe strade nu se vedeau de cât ciocli (îngropători) cari adunau pe cei morţi şi îi duceau la marginea oraşului unde îi aruncau în un şanţ tornând var stins peste ei. Se întêmpla însĕ că acesti ciocli adunau nu numai pe cei morţi ci şi pe cei cari li-se părea lor că sunt ciumaţi.

In un raport de la un asemenea cioclu se cetesc următórele: „Astăzi am adus 15 morţi, dar' nu am îngropat de cât 14, căci unul a fugit şi nu l'am mai putut prinde“. (*I. C.*)

*

Rĕscumpĕrarea felicitărilor. In scopul rĕscumpĕrării felicitărilor de anul nou au mai cotribuit pentru *Casa Naţională* următorii: Petru Broştean, Sibiiu 4 cor., Nicolau Andreiu, preot Căstău 1 cor., Iosif Popescu, cassar de bancă Reghin 5 cor., Ioan Măcelariu, Sângătin 5 cor., Dr. George Măcelariu Sângătin 3 cor., Alexandru Măcelariu Sângătin 2 cor., Dr. I. Bucur, medic militar Sibiiu 2 cor., I. Preda, director la librăria archidiecesană Sibiiu 2 cor., Petru Pipoş, jude de tablă în p. Sibiiu 5 cor., Petru Săcoşan, înv. Satu-Nou 1 cor., Dr. Iuliu Grecu, medic Király-Kegye 5 cor., Vasiliu Almăşan, adv. Cluj 10 cor., Dr. Iancu Meţianu, Zerneşti 5 cor., Dimitrie Coltofean, protopop Breţc 4 cor., Simeon Ciuca, preot Mociu 2 cor., Dr. Aurel Muntean, adv. Orăştie 20 cor.

Tot Dl Dr. A. Muntean a mai trimis suma de 24 cor. şi anume dela următorii 8 domnii:

Iosif de Orbonaş, Orăştie 4 cor., Dr. Enea Draia, Orăştie 5 cor., Dr. Silviu Moldovan, Orăştie 5 cor., Dr. Iustin Colbasi, medic de reg. Orăştie 3 cor., Virgil Olariu, Orăştie 3 cor., George Bălosu, Orăştie 2 cor. Simeon Popoviciu, protopresb. milit. Orăştie 1 cor., George Bogdanescu, Orăştie 1 cor.

Apoi dela domnii:

I. Dologa, preot B. Tiha 2 cor., Laurian Bercian, Orăştie 2 cor., Petru Rimbaş, diacon şi contabil Brad 2 cor., Constantin Căciulă, oficiant de bancă, B. Huedin 2 cor., Teofil Dragomir, proprietar Farkasmezö 2 cor., George Boldea, căpitan c. şi reg. Turda 3 cor., Ioan Tipeiu, protopop pens. Sebeşul-săsesc, 2 cor., Sergiu Medean, protopop Sebeşul-săsesc 2 cor., Alimpiu Oprea, preot Sĕcărîmb 2 cor., Pompiliu Piso, proprietar Sĕcărîmb 2 cor., Familia Ioan Popescu, Topliţa 4 coróne, Axente Moşoiu, not. cerc. Bran 4 cor., Dr. Emil Gerasim, adv. Aiud 5 cor., Dr. Andreiu Pop, B. Huedin advocat 6 cor., Lazar Iernea, protopop Csomaköz 1 cor., Dr. Nicolau Comşa, medic Sĕlişte 2 cor., I. Răchiţan cu Domnişóra P. Comşa, Sĕlişte în loc de anunţ de logodnă 10 cor., Vasile Domşa, protopop Orăştie 3 cor., Petru Călciunariu, advocat Orşova 5 cor., Valeriu Pop, notar cerc. Săcel 2 cor., Romul Furdui, protopop Câmpeni 5 cor., Ioanichie Neagoe paroch Petrovoselo 3 cor., Domnişóra Iconia Borca Petrovoselo 2 cor., Mihail Ittu, silvicultor Sĕlişte 3 cor., Mihail Jourca, notar Rĕşinariu 2 cor. Au incurs în total până acum 630 cor. Sibiiu, în 17 Ianuariu 1901 *Dr. C. Diaconovici.*

Viéţă socială.

Balul „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“.

— *Raport special al „Tel. Rom.“* —

— 21 Ianuarie n.

Am întrat în Carneval — sesonul balurilor — care chemat este sĕ ne procure plăceri şi distracţii de tot feliul.

Pentru societatea cultă a Sibiiului seria bucuriilor şi a deliciilor de carneval s'a început cu balul ce l'a aranjat reuniunea femeilor române, Sâmbătă séra în 19 l. c. Doi ani au trecut de când balul acesta nu s'a mai dat, deaceea el a fost aşteptat cu deosebit dor şi interes de către întréga societate înaltă din loc şi acésta a făcut, că el a întrunit tot ce Sibiiul are mai ales din tóte trei naţionalităţile, un lucru, care, putem zice, nu se întâmplă la nici un alt bal din Sibiiu. A fost un *bal de elită* în tótă splendórea cuvêntului.

S'a ţinut în spaţiósa sală dela *„Gesellschaftshaus“*, care din incidentul acesta a fost decorată ca nici odată. Faţada de dinainte a sălii o acoperea un tablou mare, care înfăţişa un romantic peisaj de munte, jur-împrejur păreţii erau de sus până jos împodobiţi cu brazi, printre cari ici-colea se ridica câte-o frumósă statuetă de madonă etc., lojele aranjate cu gust şi eleganţă, — tóte învăluite într'-o clară şi intensivă lumină electrică dădeau sălei un aspect pitoresc şi festiv.

Pe la ciasurile $8^{1}/_{2}$ întrégă sala era plină de lume.

Privind sus în loje vedeai pe însuşi Esc. Sa. I. P. S. Domn Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu* îmbrăcat în reverenzile cele purpurii, era comandantul de corp, vre-o câţiva generali şi maiori cu damele lor, şi o mulţime de familii şi alte personalităţi înalte din societatea română şi germană.

Jos buchetul elegant al domnişórelor, respective al dansatórelor, pe care încă'l arĕt, dar fără pretensia de a-'l fi redat complet. Au fost de faţă: Dna Dr. Cosma din Timişóra, Dna Dr. Beu, Dna Popp, apoi d-şórele Cosma, d-şórele Moga, d-şórele Pĕcurariu, d-şóra H. Penciu, A. Cristea, D. Colbasi, D. Olariu, L. Calefariu, dşóra Man, Marienescu, Radu, Benţia, Stoica, Lemeni etc. etc., şi o frumósă cunună de dame şi d-şóre germane, pe cari a le aminti cu numele mi-e cu neputinţă.

Dansatori încă au fost din destul. In deosebi a fost bine representat statul ofiţeresc, apoi funcţionarii *„Albinei“*, advocaţi (chiar şi din depărtări), universitari, voluntari şi teologi.

Vrênd sĕ vorbesc şi de toilette, trebue sĕ spun, că tóte au fost la culmea frumseţii şi eleganţei, că tóte erau lucrate după cel mai rafinat gust estetic şi după cea mai nouă modă. Aşi merge prea departe voind sĕ arĕt tóte notele distinctive ale acestui bal, şi zic numai, că privit în conturi generale el îţi făcea impresiunea unui caleidoscop de cele mai variate coloraturi, între cari de astădată prevala albul, colórea inocenţei. Fermecat de astă impresie nu ştiai ce sĕ admiri mai mult, variaţia şi eleganţa toilettelor ori bogăţia şi scumpetea lor — ori graţia şi gingăşia femeii . . .

Sa dansat cu multă animaţie şi pasiune până la órele 4 diminéţa. Scurt zis, a fost acesta un bal de elită neîntrecut aici în Sibiiu, şi a avut un splendid succes şi moral şi material. El a ridicat şi mai mult prestigiul şi vaza *„Reuniunii femeilor române“*, mulţămită conducerei înţelepte şi nepreţuitelor jertfe ce le aduce harnica ei presidentă, *D-na Cosma*, precum şi zelul ce l-a desfăşurat pentru reuşita balului secretariul reun. Dr. *Beu* şi comitetul aranjator întreg, care a fost la înălţimea chemării sale.

Tulb.

Posta Redacţiunei

Din ţéra Oltului. In numĕrul proxim. Ne bucurăm de succesul avut.

D-lui I. B. în Binţinţ. Vom studia ideea dată şi o vom folosi la ocasiune binevenită, deşi nu ni-se pare prea potrivită scopului urmărit. Multămim.

Brad. In numĕrul ce vine. Salutare!

Publicaţiune.

In sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonciare puse în circulaţiune cu ziua de 31 Decembre 1900 face K 4.838,000·—

2. Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperire acestor scrisuri fonciare sunt de K 5.060,960.93·—

3. Valórea hipotecelor luate de basă la susnumitele împrumuturi hipotecare este de K 18.710,709·52.—

4. In sensul § 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de K 400.000·— acesta e indus în cont separat şi plasat în următórele efecte publice:

Nom. K	2000	Sorţi de stat din 1854 cu 3·2%
„ „	10.400	Sorţi de stat din 1860 cu 4·%
„ „	12.000	Mai Rente 4·2%
„ „	5.600	Obligaţ. cu premii ale băncei ung. hipotecare cu 4%
„ „	6.000	Obligaţ. cu premii ale institut. austr. privil. de credit fonc. 3%
„ „	4.600	Sorţi pentru regularea Tissei cu 4·%
„ „	2.600	Sorţi pentru regularea Dunărei din 1870 cu 5·%
„ „	200.000	Scrisuri fonc. Ung. Landes Central Sparcassa cu $4^{1}/_{2}\%$
„ „	163.200	Scrisuri fonc. Pester Ung. Comercialbank.
„ „	4.000	Acţiuni ale reuniunei generale de credit fonc. pentru proprietarii mici din Ungaria.

Sibiiu, în 5 Ianuariu 1901.

Direcţiunea.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumareade mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte și înviorézä organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sângelui în ficat, splină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua disposiție**, precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calmézä nervii escitați și creéză nouă **voe de viéță**. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se aflä de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vințul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte localitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen", iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus", „Kalmus" à 10,0. Tóte aceste se amestecă.

un. dcm. [216] 4—11

Metropolia

Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric

despre reînființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de
Dr. **Il. Pușcariu**
archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul: broș. **6 cor.**, leg. **7·70, 8·20** si **9·50 cor.**

Se póte procura dela

Librăria tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci

de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** și la

Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin .	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu"
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu prețul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Calendariul archidiecesan

este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără șematism).

La comande mai mari se dă rabatul de 20%. Se póte procura dela

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane** se află

3 prapori gata

ca mustre: unul de mătase grea damast, mărimea 85/155 cm. și costă **128 cor.**, unul de camgarn fin, mărimea 120/175 cm, costă **cor. 108**, ér al III-lea din pânză de in cernită fórte trainic și frumos, mărimea 120/170 cm. cu **63 cor.** Toți sunt fără prăjină; cu prăjină se adauge la prețurile indicate încă câte 10 cor. Se primesc însĕ și comande pentru alte mărimi cu ori și ce fel de icóne. Observăm, că praporii sunt fiecare din câte o singură bucată și icónele sunt pictate pe însași stofa praporelui, praporii din mai multe bucăți costă cu mult mai puțin.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieți, de Stefan *Braborescu* . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$1/_1$ Flacon fl. 6. —, $1/_2$ Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și serveşte și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter și sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$1/_1$ Cutie cu fl. 2. $1/_2$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training"

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapații și fugi, sĕ înțelege după frecare cu fluidul „Training".

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II
1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 76—104

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.
Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 3 Sibiiu, Joi 11/24 Ianuariu 1901. Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

„Unitate de stat.“

Nu putem şti, dacă Românii vor întra în luptele electorale ce se vor deslănţuí în decursul anului acestuia, sau vor rĕmâné şi pe mai departe spectatori dela distanţă ai evenimentelor politice, cari îşi vor face cursul şi vor trece preste ei fără sĕ-i întrebe, înmulţindu-le numai perderile induse şi până acuma la activul lor.

Probabil că nu vor întra nici de astădată. Noi însĕ, credincioşi programului nostru, vom pleda şi mai departe pentru *mergere la dietă*, fiind-că aici e locul cel mai potrivit, chiar singurul loc, unde pot fi espuse, *pe teren legal,* — cum se zice în programul nostru naţional, — sincer şi fără sfială, precum şi fără temere de ulterióre persecuţiuni, tóte durerile si tóte nĕcazurile Românilor din patria acésta.

Vom pleda pentru activitate, însĕ nu vom forţa activitatea; şi dacă majoritatea partidului nostru va fi şi de data acésta pentru *resistenţa pasivă*, ne vom supune votului majorităţii şi vom aştepta sosirea vremii, când *toţi* vom fi convinşi despre aceea ce devine tot mai mult inevitabil: despre imperiósa necesitate de a schimba conduita nóstră politică, în direcţia acésta.

Ear' dacă s'ar întêmpla sĕ întrăm totuşi în parlament, fie cinci, fie trei, fie şi numai *un* deputat naţional român: datorinţa acestuia va fi sĕ lămuréscă cu colegii sei magiari din dieta ungară întâiu de tóte noţiunea *unităţii de stat* şi noţiunea *ideii de stat*, lucruri pe cari noi nu le înţĕlegem, fiind-că cu privire la *„idee“* n'a fost încă nimeni în stare dintre Magiari sĕ ne dee o esplicare, ear' *unitatea de stat* Magiarii altcum o înţeleg, nu cum o înţelegem noi şi cum ea trebue sĕ fie înţelésă.

Căci ce e unitatea de stat şi în ce se manifestă unitatea de stat?

Unitate esistă în statul în care toţi cetăţenii sunt consideraţi şi trataţi ca membri naturali ai unei singure familii mari; au acelaşi teritor şi aceleaşi hotare de apărat; şi se manifestă acéstă unitate în scutul şi în îngrijirea părintéscă ce se dă tuturora, din partea unor *factori comuni.* Cari sunt factorii acestia? Domnitorul, guvernul, armata, parlamentul şi legile.

De ce ne cer acum Magiarii, ca condiţie pentru întrarea nóstră în parlament, sĕ ţinem în viitor cu credinţă şi cu neclintire la *unitatea de stat?* Sau până acuma n'am ţinut la ea? N'am avut împreună acelaşi teritor şi aceleaşi hotare de apărat, pe cari le-am şi apărat cu aceeaşi credinţă şi iubire? N'am avut Domnitor comun, iubit şi de noi cu aceeaşi căldură cu care Magiarii se laudă că-l iubesc? N'am avut acelaşi guvern, ale cărui dispoziţiuni, bunerele, le-am primit şi le-am împlinit? Nu avem aceeaşi armată comună, formată şi din materialul bun şi preţios pe care noi îl dăm, şi susţinută şi cu banii storşi din pungile nóstre?

Ba da; tóte aceste lucruri le avem în comunitate cu Magiarii, şi cu privire la ele esistă *unitate de stat* în ţéra acésta. Şi ea totuşi nu esistă. Au dreptate Magiarii că nu esistă. Dar' nu din vina nóstră, ci din a lor greşală nu esistă. Nu esistă, pentru-că nu avem *parlament comun* şi nu avem *legi comune*.

Sĕ fim bine înţeleşi. Din parlament Românii sunt scoşi, fiindcă sunt puşi în imposibilitate de a puté alege deputaţi conform demnităţii lor naţionale şi amĕsurat forţei lor numerice, ear' imposibilitatea acésta li-s'a creat prin *legi escepţionale*, aduse anume pentru ei. Ear' unitatea de stat cere întâiu de tóte *uniformitate de legi,* — ceea-ce nu avem.

De aici resultă, că nu Românii sunt contrari unităţii de stat, ci Magiarii înşişi; prin urmare nu presa magiară are sĕ facă Românilor imputări pe tema acésta, ci tocmai întors. Şi ce e şi mai trist, e faptul, că şovinismul magiar nici nu se opresce aici, ci merge un pas chiar mai departe şi pretinde, ca în cadrele unităţii de stat sĕ fie pusă şi cunóscerea limbei magiare din partea tuturor cetăţenilor de diferite naţionalităţi, ca de dragul unităţii de stat justiţia, administraţia şi instrucţia publică sĕ se facă în limba magiară pretutindenea, şi multe alte lucruri de asemenea natură, cari tóte n'au nimic a face cu *unitatea de stat.*

Şi de aici confusia şi neînţelegerea, care ar trebuí sĕ dispară odată. Sĕ nu se témă Magiarii; nu e sdruncinată întru nimica unitatea statului, dacă în procesul cutare se pórtă pertractarea şi se aduce sentinţa, aşa cum cerem noi, în limba celui interesat, în limba română, slovacă sau germană; dar' sigur e sguduită atunci, când împricinatul e ascultat şi judecat din partea unui judecător care *nu-i cunósce limba,* nu i-a înţĕles apărarea, doveḑile şi argumentele, pentru-că omul acesta nu se póte considera pe sine ca aparţinĕtor la marea familie, numită stat, din care face parte, şi nu se vede pus şi el sub scutul factorilor comuni, în numele cărora i-se croesce dreptul şi dreptatea.

E timpul deci sĕ ne înţelegem asupra noţiunei acesteia; şi e timpul ca Magiarii şovinisti sĕ nu ne mai considere de duşmani ai *unităţii de stat,* pentru-că nu suntem.

Convocarea reichsrath-ului. Fóia oficială dela Viena publică decretul împĕrătesc, prin care reichsrat-ul austriac e convocat pe *31 Ianuariu n.* la Viena. In scopul compunerei mesajului de tron s'a ţinut zilele trecute un consiliu de ministri, în care s'a născut diferenţe de vederi cu privire la unele puncte din mesaj, dar' diferenţele acestea, după cum se asigură, nu sunt de natură de a provoca crisă ministerială. De altcum mesagiul de tron va fi scurt şi fără colorit pronunţat politic. Ministrul president *Körber* continuă consultările cu şefii de partide, pentru a se înţelege cu ei asupra alegerii biroului.

Dela Curte. Archiducele *Francisc Ferdinand* s'a reîntors în 19 Ianuarie dela Berlin, unde a representat pe M. Sa la serbările jubiliare de douĕsute de ani dela încoronarea primului rege al Prusiei, ear' în 20 Ianuarie s'au continuat conferenţele militare, ţinute în presenţa Alteţei Sale şi sub presidenţia M. Sale în palatul domnesc dela Viena. Despre scopul acestor conferenţe militare şi despre temele discutate în ele nu a străbătut nimica în publicitate.

Sistemul dualistic.

O fóie mare *germană* face următórele aprecieri sistemului dualistic din monarchia nóstră:

„Intregul sistem dualistic în organisaţiunea monarchiei austro-ungare a ajuns sĕ se *clatine*, aşa, că chiar bărbaţii serioşi şi aderenţi ai acestui sistem *cer revisuirea legilor pactului din 1867*, pentru că o mai departe menţinere intactă a dualismului se dovedesce de *imposibilă*. In parlamentul ungar s'a discutat tema acésta în diferite rînduri în mod intensiv. Ministrul-preşedinte accentua însĕ cu mare tărie, că creaţiunea de drept din 1867 *trebue menţinută*, chiar şi în casul regretabil, că în Austria sĕ fie înlăturată „pentru un timp óre-care“ starea constituţională. E adevĕrat, că în casul acesta ar trebui creată o lege, forţată de împrejurări, în privinţa îngrijirei de afacerile comune. Şi în privinţa acésta stă marea majoritate a publicului politic de partea guvernului, pentru-că ştie, că în urma dualismului cât de mult a câştigat Ungaria ca însemnătate şi importanţă, nu numai în cadrul monarchiei habsburgice, ci şi *în politica internaţională.* In faţa destrăbălării din Austria a devenit închegarea şi conscienţa de sine a Ungariei un factor puternic“.

Se vede, cât de colo, că e condeiul unui — Ungur.

Alegerile.

Cercurile politice magiare sunt preocupate de chestia alegerilor. Nu ştiu când se vor face şi ar dori sĕ ştie când se vor face, pentru-ca sĕ nu le găséscă nepregătite. Un comunicat semioficial ne spunea zilele trecute, că prim-ministrul *Széll* încă nici nu s'a gândit la alegeri. Lucru natural, fiind-că nici nu se póte gândi. Alegerile depind de data acésta dela întorsĕtura ce o vor lua lucrurile în cealaltă parte a monarchiei; ear' aceea, că un parlament, format din aprópe treizeci de partide, cum e reichsrath-ul austriac, va fi sau nu în stare sĕ funcţioneze aşa cum cer trebuinţele monarchiei, e greu a se puté şti înainte. De aceea situaţia rĕmâne tot cea veche, care e următórea: Dacă reichsrath-ul austriac alege delegaţiunile şi alege comisiunea pentru *cuotă,* — alegerile pentru dieta maghiară se fac *la tómnă*, în cas contrar însĕ la *primăvară*, pentru-că atunci iese pe plan cu totul alt program politic pentru ceealaltă parte a monarchiei.

Conflictul româno-bulgar.

Călĕtoria dlui *P. Carp*, prim-ministru român, la *Berlin* şi *Viena*, şi mai ales buna primire ce i-s'a făcut la curţile din aceste douĕ capitale, a pus pe grijă pe cei dela Sofia; şi din informaţiunile ce le primesce de acolo *„Corespondenţa politică“* din Viena putem vedé, că guvernul bulgar nu se mai dă îndĕrĕt de la urmărirea şi pedepsirea criminalilor politici aflători pe teritor bulgar, ci acum îşi va face datorinţa.

Iată ce scrie *„Coresp. pol.“* în chestia conflictului:

„Noul cabinet bulgar a delăturat tóte piedecile, ce se puneau în calea unei înţelegeri dorite de ambele părţi şi corĕspunḑĕtóre amiciţiei tradiţionale de vecinătate dintre ambele naţiuni şi a delăturat'o prin declaraţia neîndoiósă, că îndată după-ce vor sosí actele, acusările şi sentinţele române contra unor anumiţi membri ai propagandei macedonene în Bulgaria, *vor fi predate procuraturei bulgare spre esaminare.*

Peste acésta noul guvern din Sofia a luat cu tótă energia mĕsuri spre a împiedeca călcările de lege din partea Macedonenilor şi a *destituit funcţionari, cari au favorisat aceste tendenţe ale Macedonenilor din motive politice;* în fine au interzis esercitiile militare ale unor *reuniuni macedonene* şi printr'asta a dovedit clar, că programul sĕu de ordine se estinde şi asupra uneltirilor macedonene.

Mai departe s'a descoperit, că delegatul justiţiei bulgare la pertractările curţii cu juraţi din Bucureşti a declarat, în raportul către guvernul sĕu, în cea mai deplină obiectivitate, că el, ca jurist *a primit din mersul procesului român convingerea despre complicitatea intelectuală a membrilor direcţiunii comitetului macedonean din Sofia* la asasinatele despre cari s'a pertractat“.

Ceea-ce însemnéză, că România e acum pe bună cale de a primi satisfacţia ce i-se cuvine, — lucru pe care de altcum guvernul bulgar putea mai de mult sĕ-l facă, fără a atrage asupra sa odiul de a sta în legătură şi complicitate cu criminalii lui *Sarafoff*.

Reforma parlamentară.

Ugroniştii din dieta maghiară s'au ţinut de cuvênt şi au pus în discuţie parlamentară chestia *reformei parlamentare,* atât de necesară pentru ameliorarea stărilor de lucruri în vieaţa nóstră publică.

In şedinţa din Mercuria trecută a deschis discuţia pe tema acésta deputatul *Holló Lajos,* căruia i-au urmat şi alţii, între ei însuşi şeful partidului, deputatul *Ugron Gábor*, care a rostit o vorbire zdrobitoare pentru sistemul de alegere din ţéra acésta şi peste tot pentru parlamentul magiar.

Atât lui *Holló* cât şi lui *Ugron* is'a dat imediat rĕspuns din partea primministrului *Szell,* care a declarat rupt ales, că guvernul nu se gândeşte, pentru-că *nu sĕ póte gîndi*, la modificarea legii electorale şi la celelalte reforme cerute din partea Ugroniştilor, şi anume din înalte motive de *conservare naţională.* (Adecă de frica naţionalităţilor, cari ar puté sĕ între în dietă şi ar puté se pună odată mâna pe putere!)

Vom da câte un estras din vorbirile rostite, şi începem cu vorbirea deputatului *Holló,* care a spus cam următórele:

— „Avem trebuinţă — a zis *Holló* — de o mare şi generală reformă parlamentară. Influenţa oficială a puterii statului trebue nimicită; trebuesc statorite liste electorale unitare pentru alegerile parlamentare, municipale şi comunale. Trebue isgonită puterea mijlócelor materiale, şi trebue sĕ se introducă *votarea după comune.* Legea engleză nu permite, ca alegĕtorul sĕ fie silit a face o cale mai lungă de trei miluri pentru-ca sĕ-'şi esercite dreptul sĕu de votare. Francezul nu sufere, ca alegĕtorul sĕ fie scos din comuna sa şi ca votarea sĕ decurgă şi în timp de nópte. Se produce la noi o întrégă castă de ómeni, cari vreau sĕ-'şi tragă folos din valorarea vieţii politice. Pentru resolvarea acestei chestii nu e îndestulitóre regularea incompatibilităţii. Autoritatea parlamentului trebue ferită de rĕul, ca singuratice institute de bani şi întreprinderi sĕ stee la pândă după deputaţi, ca sĕ-'i pótă atrage în cercul intereselor proprii. In reforma parlamentară cel mai de căpetenie moment este, ca *dreptul de votare sĕ se estindă în cea mai mare mĕsură.* In 1870 alegeau 6 procente din poporaţiunea ţerii; după 20 de ani, la 1889 aleg numai $5^1/_4$ la sută. Şi chiar şi din aceştia câte mii, póte *peste 200.000 alegĕtori sunt atârnători de guvernamentul central.* Intr'o ceată întrégă de oraşe numĕrul alegĕtorilor este atât de mic, încât cu desĕvêrşire *decid alegerea oficianţii statului.* O icónă despre referinţele nóstre ne dă situaţia statelor mai mari ale Europei. In *Englitera* s'a făcut marea reformă parlamentară la anul 1884. Dacă în proporţia nóstră ar trebui Englezii sĕ se bucure de dreptul de vot, atunci din 40 milióne *numai 2 milióne ar fi cetăţeni alegĕtori*, pe când însĕ, pe temeiul reformei din 1884, *drept de alegĕtori au 6.600·000 de cetăţeni.* Tot în proporţia nóstră, din poporaţiunea sa de 52 milióne, *Germania* ar trebui sĕ aibă 2.700,000 alegĕtori, pe când de fapt *ea are 10.634,000 alegĕtori.* Francia, cu poporaţiunea sa de 38 milióne, în proporţia nóstră ar avé 1.970,000 alegĕtori şi în realitate ea *are 10.231,000 alegĕtori.* Dacă deci am estinde şi noi dreptul electoral astfel, cum îl vedem în statele înşirate, în proporţia lor noi am avé atunci, în loc de 871.000 voturi: după sistemul englez 2.700,000, după cel german: 3.900,000 şi după cel francez: 4.250,000 alegĕtori.

Dreptul de alegĕtor nu e numai o chestie a drepturilor omeneşti, dar este şi o chestie de *apărare mai potenţată a constituţiei nóstre. Ori favoriséză dór' sistemul de azi hegemonia rassei maghiare?* In calcul mijlociu socotit, în Alba-de-jos la fiecare 532 alegĕtori se vine un cerc; în Braşov la 839; în Sibiiu la 717; în Têrnava-mare la 812; în Trencin la 1086; în Turotz la 1560; în Nitra la 1460 şi *în Ardealul întreg la câte 1011 alegători.* In comitatele din stânga Dunării (Arva, Bacica, Hont, Nitra, Trencin, Turotz şi Zoliom) peste tot un deputat se vine la 1789 alegĕtori. Şi acum eată ţinuturile locuite de Maghiari: In comitatul Pestei un deputat se vine la 3021 alegĕtori, în comitatul Zala la 3049, în Baranea la 3297, în Jász-Nagykun-Szolnok la 2907, în Zemplin la 2931 alegători.

Ce priveşte oraşele, în Hódmező-vásárhely se vine un deputat la 4451 alegători, în Seghedin la 4409, în Sabadca la 4078, în Budapesta la 4370. *Prin votarea după comune şi cu sufragiu universal noi putem sĕ ajungem estinderea drepturilor constituţionale şi curăţirea parlamentului nostru. Iar' partidul meu tocmai asta o doreşte".*

Vom continua.

Din Ţéra Oltului.

Conferenţă preoţéscă şi sinod protopresbiteral.

— 4 Ianuarie, 1900.

Ziua de 18 Decembre v. 1900 va rĕmâné pururea neştérsă din inima poporului din *Porumbacul-inferior,* în care comună P. O. D. protopresbiter tractual *Ioan Cândea* a convocat conferenţa preoţéscă şi sinodul protopresbiteral estraordinariu; căci în acéstă zi a ţinut poporul întreg zi de sĕrbătóre, participând cu mic cu mare la serviciul divin, la sfânta liturgie, după a cărei sĕvêrşire, conform programei ddto 1 Decembre a. c. Nr. 444 s'a celebrat un parastas pentru reposaţii Archiepiscopi şi Metropoliţi Andreiu şi Miron Romanul şi pentru marele binefăcĕtor al bisericei nóstre ortodoxe *Emanuil Gozsdu,* la care parastas a pontificat P. O. D. protopop tractual *Ioan Cândea* asistat de parochii Nicolau *Borza* din Viştea-inferióră, Toma *Dragomir* din Porceşti şi Trandafir *Dragomir* din Arpaşul-inferior ear' cântările le-a esecutat preoţimea şi învĕţătorimea tractuală presentă. Era înălţătoriu, jalnic şi pĕtrunḑĕtoriu acest parastas, la care a asistat poporul întreg din acésta comună; şi nici că se puté altfel, ca sĕ nu pĕtrundă pe ori-ce creştin evlavios jalnicele cântări esecutate de un cor compus din preoţi tineri şi cântăreţi buni ca parochii Cucu, Dragomir, Savu şi alţii, însoţiţi de învĕţătorii Banciu, Pura etc.

După terminarea ritualelor ne-am întrunit, atât preoţimea cât şi membrii sinodului protopresbiteral şi alţi fruntaşi în spaţiósa sală din edificiul şcolariu din loc, unde părintele protopresbiter tractual prin cuvinte alese şi pĕtrunḑĕtóre arată, că preabunul nostru archiepiscop şi metropolit Escelenţia Sa, Inaltpreasfinţitul Domn *Ioan Metianu,* pe basa resultatului conferenţei prime preoţesci s'a aflat îndemnat a orêndui şi mai departe ţinerea de conferinţe preoţesci şi prin resóluţia Sa preaînaltă din 14 Octobre a. tr. Nr. 9261 Pres. s'a îndurat preapărintesce a dispune şi pentru anul acesta ţinerea lor; deci prin convocătoriul din 1 Decembre a. tr. Nr. 758 s'a convocat a doua conferenţă pe 18 Decembre, ziua de astăzi şi implorând binecuvêntarea ceriului asupra lucrărilor conferenţei şi binevantând pe fraţii preoţi declară conferenţa a doua de deschisă. Cuvêntarea părintelui protopresbiter a fost ascultată cu mare atenţiune şi primită cu însufleţite aclamări de: *„sĕ trăiéscă"*.

După deschiderea conferenţei au fost aleşi ca bărbaţi de încredere părinţii: Nicolau *Borza* şi Toma *Dragomir*, ear' ca notariu Vasile *Maxim.*

Fiind astfel biroul constituit se dă cetire resoluţiunei preaînalte ddto 6 Iuniu a. tr. Nr. 10,953 B. ex 1899 despre resultatul conferenţelor prime.

Inalta resoluţiune s'a luat cu plăcere la cunoscinţă şi drept conformare conferenţa a erupt întru însufleţite *„sĕ trăiéscă preademnul şi preabunul archiepiscop şi metropolit ca iniţiatoriul acestor edificătóre conferinţe"*.

Se cetesc apoi pe rênd resoluţiunile preaînalte dto., 14 Octobre a. c. Nr. 9261 Pres. referitóre la obiectele pentru conferinţa a doua.

Sĕ iau cu mare plăcere la cunosciinţă şi se procede la desbaterea obiectelor conform programei.

Părintele protopresbiter, pentru ca conferinţa sĕ pótă produce róde bune, deodată cu convocatorul a însărcinat cu studiarea temelor pe câte doi preoţi dintrĕ cei mai destoinici. Astfel cu obiectul:

1. Infiinţarea unui fond central archidiecesan pentru ameliorarea dotaţiunei preoţimei au fost însărcinaţi părinţii Nicolau Borza şi Constantin Prie; cu tema:

2. Cari ar fi mijlócele cele mai eficace, ca sĕ avem o administraţie corectă bună în tóte afacerile bisericesci-şcolare şi cum s'ar puté înmulţi averea acelora? au fost însărcinaţi parochii Ioan Mateiu şi Toma Doican.

3. Cari sunt mijlócele prin cari sĕ se pótă tot mai mult lumina preoţimea nóstră? acésta témă s'a dat părintelui Victor Vulcan şi diaconului Solomon Făgărăşan.

4. Cum s'ar puté înfiinţa în parochii reuniuni pentru înfrumseţarea bisericilor şi şcólelor etc., — preoţilor Ioan Crăciun, Pavel Monea şi Trandafir Dragomir şi în fine

5. Cum sĕ fie portul, îmbrăcămintea preoţilor, a fost temă predată dlor preoţi Toma Dragomir şi Vasile Macsim.

După publicarea membrilor însărcinaţi cu studiarea temelor se face apel nominal şi se constată, că din 27 preoţi sunt presenţi 19 membrii ai conferinţei lipsind deci 8 preoţi.

Urméză deci la ordinea zilei cetirea operatului părintelui Nicolau Borza, care întradevĕr a lucrat operatul bine şi l'a desvoltat în tóte privinţele, dovadă că părintele Borza e unul dintre cei dintâiu preoţi. A şi primit recunoscinţa conferinţei luânduse act la protocol despre zelul şi priceperea cu care a desvoltat acésta temă.

După espunerea părintelui Borza şi după desbaterea acestui obiect de mare însemnătate pentru preoţimea archidiecesană conferenţa preoţéscă enunţă ca concluz:

„Preoţimea gr. or. din protopresbiteratul Avrigului consimte în principiu pentru înfiinţarea unui fond central pentru dotaţiunea preoţimei archidiecesane şi ca contribuire sĕ se ia ca cheie $5^0/_0$ din venitul parochial sau o tacsă anuală de 20 coróne de fiecare paroch, fără deosebire de cualificaţie său clasă parochiei." (Va urma).

Din Zarand.

— Sinod ppresbiteral extraordinar. Conferinţă preoţéscă. Preoţime vrednică. —

Brad, 31 Decembre v.

(Urmare şi fine.)

Conferenţa preoţéscă din Zarand, s'a ţinut la 27 Decembre 1900 în *Brad.*

Din 48 preoţi s'au presentat 18 şi au absentat 30.

Deşi puţini presenţi şi mulţi absenţi; totuşi considerând funcţiunea obositóre a preoţimei cu ocasiunea sântelor sĕrbători ale Nascerei Domnului, gerul greu şi iarnă rară, starea sanitară a unor preoţi bĕtrâni şi mai ales însufleţirea celor presenţi pentru întruparea unor idei măreţe şi frumóse, cari vor afla resunet şi în inimele confraţilor absenţi şi ale fruntaşilor mireni cu sentimente nobile: absenţii se pot scusa, ear' presenţii merită laudă!

Preoţimea din Zarand a dat deja doveḑi, cà înţelege spiritul timpului şi se ştie însufleţi pentru cause sânte. Conscie despre însemnătatea conferenţelor preoţesci şi ţinta lor de a restaura simţemintele religióse ale poporului, care va resulta din frăţésca conlucrare armonică, — preoţimea va binecuvênta acésta instituţiune, prin care ea întrégă e chemată la o nouă viaţă.

Considerând ţinta, conferenţele preoţesci sunt o instituţiune vrednică de spriginit.

Rar oficiant e, dela care naţiunea şi patria pretinde atât, cât neamul român şi biserica naţională română ort. pretinde dele preotul ortodox român.

A avut Românul motive, când şi-a numit preotul adevĕrat: *Părinte.* Ori-ce înaintare, ori-ce stagnare, fie în cele morale, culturale, naţionale, materiale, sociale, etc., se atribue hărniciei, conducerei preotului. Popor evlavios, dornic de lumină, econom sirguincios, pacinic, treaz, biserică frumósă, şcólă corĕspunḑĕtóre, bibliotecă şcolară etc. forméză cununa vredniciei preotului, pe când lipsa acestora sau aflarea lor în stare de părăginire servesce spre ocara preotului.

Preotul vrednic e exemplul viu, care însufleţesce pe fiii sĕi sufletesci la jertfe pentru biserică şi şcólă, morală şi cultură, le arată metódele raţionale pentru cultivarea ogorului, îmbrăţişarea comerciului şi meseriilor, — isvórele bunurilor materiale, cari bunuri ajută la dobândirea celor spirituale, morale şi astfel la realisarea idealelor.

Responsabilitate mare apasă asupra preoţimei pentru tóte faptele sale. Decenii, veacuri întregi chiar se cunósce influinţa preoţimei conscie de sânţenia chemărei sale. Tocmai din acest motiv e firesc, ca preoţimea sĕ se consfătuéscă împreună, tract de tract, asupra responsabilităţei sale şi asupra mijlócelor cu ajutoriul cărora va puté cu vrednicie treptată corespunde sântei sale misiuni.

Nu odată se întêmplă, că ajunge preot câte un tinĕr cu frumóse cunoscinţe teoretice. Pus în fruntea tuturor corporaţiunilor parochiale: sinod, comitet şi epitropie, chemat sĕ conducă credincioşii sĕi la progres, lumină şi bunăstare, sĕ se îngrijéscă de biserică şi şcólă şi de chivernisirea averei acestora, — sufere naufragiu tocmai fiind-că îi lipsesce practica: experinţele preoţilor bĕtrâni. Şi óre unde şi-le pot pe aceste comunica mai cu succes, ca tocmai în conferinţele preoţesci?! Astfel aceste conferinţe sunt o şcólă a vieţei, servesc binele bisericei şi înaintarea poporului.

Conferinţele preoţesci conduse de bărbaţi luminaţi şi zeloşi vor aduce róde binefăcĕtóre. Se zăresc deja în aceste unii preoţi vrednici, cari cerculariul I. P. S. D-lui archiepiscop şi metropolit Ioan Metianu, Nr. 9261/1900 Pres. prin care se pun în perspectivă conferenţele preoţesci ca o instituţiune permanentă, îl salută de un *„luceafĕr conducĕtor"*.

Ferice de poporul cu astfel de conducĕtori şi biserica cu astfel de slujitori! Insufleţiţi de idealul vrednicului archiereu ei sunt garanţa cea mai sigură pentru viitoriul bisericei şi neamului român.

*

Conferenţa preoţéscă din Zarand a condus'o ppresbiterul Vasile Damian. Indată după deschidere şi constituire a cetit resoluţia Ven. Consistoriu prin care se aprobă conclusele conferenţei premergĕtóre. apoi cerculariul Nr. 9261/1900 Pres. prin care preoţimea se îndémnă a se îngriji de biserică şi şcólă, a înfiinţa biblioteci şi reuniuni pentru împodobirea bisericei, fonduri pentru acoperirea lipselor parochiale, păstrarea obiceiurilor şi portului naţional, lăpădarea de îmbuibare, purtare cuviinciósă şi alte poveţe menite a ridica autoritatea preotului şi a înainta bunăstarea materială a poporului.

După cetire şi esplicare ppresbiterul cu cuvinte alese îndémnă preoţimea, ca precum în afacerile duchovnicesci şi spirituale sĕ urmeze proiectele pastoralei aşa şi în cele administrative sĕ nisuéscă a corespunde tot mai conştienţios normativelor, regulamentelor, instrucţiunilor şi prescriselor din vigóre, dovedind prin fapte vii, că sunt preoţi vrednici.

Trecênd la special recomăndă atenţiunii preoţimei *chestiunea înfiinţărei unui fond pentru ameliorarea dotaţiunei preoţimei întregi din archidiecesă.*

La desbatere participă preoţii: I. Perian şi St. Albu, cari recomandă şi conferenţa aderézĕ în principiu la idea Ven. Consistor de a înfiinţa fondul plănuit. Ear' referitor la contribuirea cu 4—$5^0/_0$ din dotaţiunea sa anuală, preoţimea necunoscênd încă dpreturile şi datorinţele, ce le are faţă de fondul înfiinţând şi avênd unii de a-şi regula restanţele la fondul de pensiuni archidiecesan, îşi reservă a se pronunţa după-ce vor cunósce şi opiniunea altor conferenţe, precum şi projectul de statute. Spre a urmărí afacerea şi a presenta raport constienţios la conferenţa proximă, se alege o comisiune constătătóre din preş. Vas. Damian şi preoţii: St. Albu, I. Perian, N. Florea şi A Bogdan.

Alt obiect a fost: *Intocmirea protocolului parochial pentru ţinerea familiilor în evidenţă.*

Preotul I. Perian a presentat un formulariu şi o motivare, recomandând întroducerea protocolului familiar din mai multe şi însemnate consideraţiuni.

Conferinţa a primit şi promovat afacerea la Ven. Consistor spre aprobare.

*

Nainte de a se încheia conferinţa, membrul Stefan Albu, preot şi profesor gimnasial, în urma înţelegerei premerse cu mai mulţi preoţi, reamintind vrednica preoţime din Zarand dela 1860—1861, care deşi în urma suferinţelor abia trecute, se afla într'o stare materială critică, totuşi a decis cu însufleţire cumpărarea caselor în care se află plasat gimnasiul român gr.-or. din Brad, — un izvor nesecat pentru luminarea neamului nostru; considerând că, pe când starea materială a preoţimei zarandene s'a îmbunătăţit, venitele ppresbiterului s'au redus fórte prin stergerea şedulelor de cununii, ear' fondul protopresbiteral datoresce cu 7000 coróne, pentru casele cumpĕrate pe séma oficiului ppresbiteral, şi avênd în vedere multele sarcini cari apasă parochiile, propune: „preoţimea română gr.-or. din Zarand, conscie de însemnătatea acestui centru protopresbiteral şi de starea materială a protopresbiterului tractual, se angajézĕ a contribui din al sĕu propriu şi a colecta suma recerută pentru solvirea caselor protopresbiterale!"

Pentru propunere a cuvêntat veteranul preot I. Jurca din Cebea, I. Roman din Luncoiul de sus, Ioan Perian din Criscior şi alţii, dar nimeni contra, aşa că propunerea a fost primită cu unanimitate şi dându-i-se forma de conclus a fost subscrisă de toţi preoţii presenţi.

S'a ales apoi o comisiune în persónele preoţilor: St. Albu, I. Perian şi A. Bogdan, cari sĕ circuleze conclusul spre subscriere la toţi preoţii din tract, sĕ facă un apel cătră fruntaşii mireni, ca şi ei sĕ între în sinul contribuenţilor şi apoi conform numĕrului celor subscrişi sĕ se repartiţieze cuota, cu care se obligă a contribui fie care de bună voie la solvirea caselor protopresbiterale.

Onóre preoţimei, care astfel se îngrijesce de sórtea protopresbiterului sĕu, de viitoriul bisericei sale!

Dr. P. Oprişa.

Revistă esternă

Impărătésa Indiilor.

Ani 64 a stat în fruntea celui mai puternic imperiu, încunjurată de sfetnici înţelepţi şi de generali viteji în rĕsbóie, şi în acest lung timp de domnie dat i-a fost sĕ-şi vadă regatul înălţându-se tot mai mult în putere şi mărire, acuirându-şi imense coloníi în tóte cinci părţile lumii şi devenind prima putere maritimă, ear' a casă drepturile şi libertăţile civice luând desvoltare cum nici un alt stat nu póte arĕta. In 1876 regina Victoria a luat titlul *„împĕrătésa Indiilor“*. Şi când regatul Marei-Britanie ajunsese la apogeul puterii şi mărirei, aviditatea unora dintre sfetnicii reginei matróne provocă nenorocitul rĕsboiu cu Burii, care ori-cum se va termina, din el Anglia numai cu prestigiul stirbit va eşi. Nu la mandatul ei, a celei mai constituţionale dintrĕ domnitori, s'a început acest rĕsboiu, şi inima ei sângera de durere, vĕdĕnd nenorocirile acestui rĕsboiu. Acum ea nu mai simte nici durerea nenorocirilor, nici mângăerea succeselor. Regina *Victoria* a Angliei şi *Impĕrătésă a Indiilor* nu mai este întrĕ cei vii. Marţi séra, la $6^1/_2$ ore, sufletul ei a trecut acolo, unde nu se pórtă rĕsbóie şi nu sunt miserii omenesci.

Bóla reginei s'a început înainte cu circa trei sĕptĕmâni, prin lipsă de apetit şi mare disposiţie de somn. Slăbită şi de bĕtrâneţe, regina nu a putut resista mult rênduelilor firei, şi de Vineri începênd a cădut tot mai mult sub stăpânirea bólei, ear' Marţi a urmat catastrofa. A rĕposat încunjurată de fii, fiicele, nepoţii (între cari şi împĕratul Vilhelm al Germaniei) şi strănepoţii ei.

Regina Victoria a ocupat tronul la vêrstă abia de 18 ani, la 24 Ianuariu 1840 s'a căsătorit cu Albrecht duce de Saxa-Coburg-Gotha (mort în 1861), cu care a avut patru feciori şi patru fete, dintre cari prinţul Albert duce de Albany, a rĕposat în 1844. Fiica cea mai mare, Victoria, e mama împĕratului Vilhelm. Moştenitoriu e prinţul *Albert Eduard duce de Wales.*

*

Libertatea religionară în Persia. Se raportéză, că Şahul Persiei a ordonat tuturor autorităţilor de a tracta pe crestini întocmai ca pe mohamedani. Se zice, că acésta liberalitate a Şahului e a se datorí recomandaţiei făcute lui de către Rusia şi Francia.

*

Misiuni religióse turcesci. Guvernul Turcesc a trimis mai multe misiuni la graniţele Sêrbiei şi Muntenegrului şi în localităţile undé sunt albanezi mohamedani, spre a le ţiné predici religióse. Indemn la acéstă îngrijire de credincioşii musulmani au dat faptul, că in timpul din urmă mulţi albanezi au trecut la creştinism.

*

Rĕsboiul Burilor. O telegramă din Pretoria, trimisă ziariului *Standard* în Londra, raportéză, că Joi 200 de Buri au demolat calea ferată Delagoa, întrĕ Palmroal şi Bruckspruid.

Conform informaţiei lui „Sunday Special“ guvernul englez va face cât de curênd o nouă emisiune de împrumut în sumă de 10 milióne f. sterlingi în scopul purtării rĕsboiului. (Sigur, în urma casului de mórte a reginei, Anglia va renunţa la continuarea rĕsboiului, şi acesta ar fi cel mai uman act prin care noul rege 'şi va inaugura domnia.

*

Témă de revoluţie. „Berliner Börsen-Courier“ într'un articol scris la situaţia europeană zice, că Europa este îngrijată de revoluţia ce ar puté sĕ isbucniască la primăvară în Macedonia. Reflectând la atitudinea Bulgariei faţă cu o eventuală isbucnire a revoluţiei, marele ziariu berlinez zice, că principele Ferdinand nu va împedeca opera revoluţionară a comitetului macedo-bulgar, cu tóte că în conflictul româno-bulgar a primit destule lecţii de la curţile europene.

Referitor la atitudinea ce ar trebui s'o observe Turcia, numitul ziariu zice, că în loc de a asmuţa naţionalităţile una în contra alteia, ar lucra cu mult mai înţelept, dacă ar întroduce în Macedonia cât mai curênd reforme cari sĕ linistéscă spiritele.

NOUTĂŢI

Himen. *Dr. Stefan Rozvan* (Rozvány) din Salonta mare şi dşóra *Felicia Beles* fiica notarului public din Arad Ioan Beleş, îsi vor serba cununia Sâmbătă (3/16 Februariu) în biserica gr. or. română din Arad.

*

Concert şi teatru în Şoimuş. Inteliginţa română din Şoimuş şi jur învită la *producţiunea musicală teatrală* ce o va arangia la 13/26 Ianuariu în Şoimuş (Maros-Solymos) la ospĕtăria Csösz, cu concursul corstilor plugari din Bejan. Se va juca comedia „Piatra din casă“, de Alexandri; se va preda canţoneta comică „Herscu boccegiul“, de Alexandri şi se vor cânta mai multe composiţiuni corale. Intrarea: 2 cor., 1 cor. 60 fileri, şi 1 cor. Venitul e destinat în favorul bisericei gr. or. din Şoimuş.

*

Rĕscumpĕrarea felicitărilor. In scopul rĕscumpĕrării felicitărilor de anul nou au mai cotribuit pentru *Casa Naţională* următorii P. T. D.

Ion Gheţie, dir. gimnas. Nasĕud, 5 cor. Eugenia I. Paraschiv n. Mihali, Sebeşul sĕsesc, în memoria iubiţilor şi neuitaţilor sei reposaţi anume a soţului sĕu Ion Paraschiv fost jude reg. şi a fiilor sei Gregoriu şi Ana, 10 cor. Gregoriu Pletosu protoiereu, prof. Năsĕud, 5 cor. Locot. Stupariu, Eisenstadt, 2 cor. Achim Maniu oficial militar c. şi reg, la comanda Corp. 15, Sarajevo, 2 cor. Au incurs în total până acum 654 cor. Sibiiu, în 21 Ianuarie 1901. Dr. C. Diaconovich.

*

Avis. „Societatea de lectură *„Andreiu Şaguna“* a scădut preţul *„almanachului“* edat cu ocasiunea iubileului ei festiv de 25 de ani dela 2 coróne la 60 bani. Numĕrul esemplarelor de vêndare e fórte mic. De aceea doritorii de a avé acel almanach sĕ binevoiască a grăbi cât mai curênd cu cererea lui avênd a trimite pe lângă preţul scăzut al almanachului încă 10 bani porto. Adresa: Societatea de lectură „Andreiu Săguna“, Seminariul Andreian *Nagy-Szeben*. Pentru comitet: *Seb. Stanca*, preş. com. *Ilarie Gonţia*, not. com. şi arch.

*

Mulţumită publică. Despărţĕmêntul XXVI al asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român a binevoit a vota pentru procurarea de cărţi şcolarilor miseri dela şcóla confesională gr.-or. rom. din Deda suma de 10 cor.

Primirea sumei se cuitéză pe calea acésta, ear' în numele celor împărtăşiţi cu cărţi se esprimă cea mai adêncă mulţumită. *Leon Popescu* paroch şi preş. sen. scol.

*

Un rege — cântăreţ de bină. In 17 a curentei şi-a serbat a 70-a aniversare a naşterii archiducesa *Elisabeta*. Din acest prilej familia regală din *Madrid* a arangiat o serbare intimă familiară, în programul căreia era şí o piesă care în tablouri representa scene mai marcante din viéţa archiducesei. Tóte rolurile din piesă au fost ţinute de membrii familiei regale: poesia ocasională au declamat'o princesa de Asturia, infanta *Maria Teresia* şi fiicele *Maria Cristina* şi *Maria Anna* ale archiducelui Frideric, ear' partile de canto le-a cântat micul *Alfonso*, regele Spaniei. Poesiei ocasionale i-a premers un prolog, apoi au urmat douĕsprezece tablouri, întrĕ cari primele douĕ representau cetatea *Buda*, unde s'a născut archiducesa, şi castelul de la *Alcsut*, unde şi-a petrecut fetia. Archiducesa e fiică a fostului palatin al Ungariei, archiduce Iosif.

*

Contesa Schratt de Layffenthurm. Lui „Cris de Paris“ i-se raportéză din Viena că M. Sa monarchul a conferit actriţei Catarina Schratt titlul de contesă, cu predicatul „von Layffenthurm“. Actriţa e din familia Layffenthurm din Salzburg.

*

Verdi — bolnav. Din *Milano* se raportéză, că marele compositor *Verdi* e greu bolnav. Atins de apoplexie, alaltăeri, bĕtrânul maestro (e de 88 ani) e bolnav aşa de grav, în cât nu mult va mai trăi.

*

† Leo Tolstoj, fiul mai în vêrstă al renumitului scriitor Leo Tolstoj, a rĕposat în Petersburg, în urma unei inflamaţiuni a peliţei creerilor. Rĕposatul încă era scriitor şi nu de mult publicase „Chopin preludium“, în care polemisa cu ideile depuse de tatăl sĕu în „Sonata Kreutzer“.

*

Omul împĕratului. Ministrul de honvedi baron *Fejérvári* Géza e unul dintrĕ cei mai iubiţi generali şi consilieri ai M. Sale împĕratului şi rege al nostru *Francisc Iosif I.* Ministrul Fejérvári suferea de o periculósă bólă de stomach, care sĕptĕmânile trecute i-se agravase în grad aşa de mare, în cât l'a doborît la pat şi medicii numai prin operaţie sperau sĕ i-o pótă vindeca. Ministrul însĕ voia sĕ amâne operarea până la primăvară, pe când avea de cuget sĕ cerceteze pe renumitul operator Dr. Sonnenburg din Berlin. Aflând însĕ M. Sa despre gravitatea bólei ministrului şi despre intenţiunea de a amâna operarea, a trimis profesorului Sonnenburg o scrisóre de cuprinsul, că împĕratul Francisc Iosif rógă pe profesorul sĕ vină îndată la Budapesta şi sĕ opereze pe ministrul seu baron Fejérvári, la propria dorinţă a sa — a împĕratului. — Astfel s'a sĕvêrşit Sâmbătă, în sanatoriul Herczel din Budapesta una dintrĕ cele mai dificile operaţiuni. La 10 óre s'a început operaţie şi s'a terminat la $10^1/_2$ ore. Buletinul oficial descrie operaţia astfel: „In sanatoriul Em. Herczel azi la 10 ore ministrul de honvedi br. Fejérvari Géza a fost supus operaţiunii. După adormire, care s'a făcut cu cloroform, apoi cu eter, s'ă început operaţia, sĕvêrşită de profesorii *Sonnenburg* şi *Herczel*, ajutaţi de cinci medici şi de şef-îngrijitórea. Au mai fost presenţi *Müller* Kálmán cons. ministerial, şi *Pertik* Otto, profesori universitari, *Sontagh* Felix consilier regesc, şi *Kuncze* şef medic de stat major. Narcotisarea a sĕvêrşit'o Dr. Hirtenstein medic suprem director. Operaţia a durat o oră şi jumĕtate. Cum se statorise deja şi înainte de operaţie, causa suferinţelor ministrului fusese o inflamaţiune de intestin închis şi de ecrescenţă vermiculară. După deschiderea părţii inflamate a intestinului, în lungime de $17^1/_2$ cm. a fost eliminută. Operaţia s'a sfêrşit la $11^1/_2$ ore şi a succes escelent. Dacă nu vor întreveni complicaţiuni, se póte spera completa însănĕtoşare a ministrului“.

Despre interesul deosebit, cu care M. Sa urmăria operaţia şi resultatul ei, mărturisesce faptul, că ministrul-president *Széll* trebuia sĕ-i raporteze pe telefon din ceas în ceas despre tóte fasele operaţiei si despre starea bolnavului.

*

Ocne în flacări. Ocna de cărbuni Carolina din Ostrau (Moravia) de câteva zile e în flacări. Făptuitori necunoscuţi i-au dat foc.

*

Ucigaş — monstru. Un anume Svetozar Marich, deţinut şi închis în Belgrad pe suspiţiunea că a ucis cinci ómeni, — zilele trecute a evadat din închisóre pe preţul altor şese ucideri. A ucis pe inspectorul de temniţe în momentul când acela a întrat la el, apoi năvălind în locuinţa inspectorului a ucis pe soţia şi trei băieţi şi o fată mare ai inspectorului şi în urmă a sărit afară pe feréstă. Până acum nu a putut fi prins monstrul acesta de om.

*

Damă ucigaşă, In *Ittebe* (Torontal) a făcut mare sensaţie arestarea vĕduvei lui Sokman Béla fost director al bancei poporale de acolo. Bănuită de a-şi fi otrăvit soţul (mort in 2 Decembre) pentru a pune mâna pe suma de 80.000 coróne, pe cât era asigurat, judecătoria a exhumat pe rĕposatul, ear' cercetarea chemică a aflat în stomachul şi intestinele lui otravă în dosă aşa de mare în cât inomis a trebuit sĕ causeze mórtea nenorocitului. Cu ocasiunea perchisiţiei făcute la locuinţa vĕduvei s'au aflat mulţime de sticluţe cu otravă pe cari i-le dase un medic cu care — afirmative — avea relaţiuni. Pe basa acestor indicii cocóna a fost pusă la arest preventiv.

*

O sectă catolică pentru detronarea papei. Cetim în „Apostolul“, că la Rufaza (Spania) s'a descoperit un templu catolic schismatic, care de şése luni funcţiona în mod clandestin sub direcţiunea spirituală a preotului. Preotul şi 35 credincioşi au fost arestaţi sub inculparea de insultă adusă Divinităţei. Secta avea ca program destituirea actualului pontifice cu alegerea altuia prin sufragiu universal în tótă lumea catolică, abolirea dogmei infailibităţei, a celibatului preoţilor şi admiterea femeilor în rêndul preoţiei.

Procesul care se va face promite a fi fórte interesant.

*

„Sĕ trăiéscă domnul Ţar“. In 14 Ianuarie n. s'a dat în Brad o producţiune declamatorică-musicală din partea tinerimei române din Brad şi cu ocasiunea acésta s'a întêmplat şi următorul incident ciudat. Pe la 2 ore după mezul nopţii diletanţii adunaţi în jurul unei mese lungi au început sĕ cânte: *Se trăiéscă întru mulţi ani*“ la adresa marinimoşilor preoţi români cari îi ospetau. Doi unguri, dela masă de alături, cu numele Dr. *Veres* şi Dr. *Cserey*, cari jucau cărţi, au făcut numai decât atent pe sergentul de jandarmi, asemenea present, că Românii cântă cântece *revoluţionare*, cari se termină cu refrenul *„Sĕ trăiéscă domnul Ţar“*. Şi a întrevenit organul puterii de stat, şi a dat ordin sĕ nu se mai cânte despre *„domnul Ţar“* că-'i rĕu! Inzădar i-au cântat tinerii şi lui la urechiă: *„Sĕ trăéscă întru mulţi ani“* omul tot n'a înţeles şi a trebuit sĕ intervină nevasta lui şi sĕ-'l ducă acasă, pentru a impedeca scandalul. In ziua următóre sergentul a făcu însĕ arĕtare la pretură, şi au fost ascultate mai multe persóne şi abia s'a făcut lumină în causă, după-ce cei doi unguri şi sergentul au declarat la protocol că ei nu ştiu româneşte şi astfel n'au înţeles ce se cântă; dar' lor aşa li-se părea că e vorba despre *„domnul Ţar“*.

*

Ochelari pe séma soldaţilor. Ministrul comun de rĕsboiu a dat de curênd un ordin de cuprinsul, că soldaţilor miopi ori presbiopi, sĕ li-se deie ochelari, în sarcina budgetului militar. Pe basa unui atestat de la medicul militar unii soldaţi vor avé deci şi ochelari erariaţi, nu numai îmbrăcăminte şi armatură.

Viéţă socială.

Producţiune declamatorică-musicală în Brad.

Brad, 17 Ianuarie n.

In 1/14 Ianuarie a. c. tinerimea din Zarand a aranjiat in *Brad* cu concursul unui grup de pedagogi curs. II din Sibiiu o producţiune declamatorică-musicală în favorul fondului *„masa studenţilor“* din Brad.

Tóte punctele din program au fost esecutate cu precisiune de admirat, de vrednicii tineri pedagogi, — cari în butul tuturor greutăţilor, in butul gerului mare, cu sacrificii şi abnegaţiune nobilă n'au pregetat a abzice de dulcéţa sĕrbătorilor în casa părintéscă şi a alerga la Brad, ca şi ei sĕ contribue la înflorirea umanitarei instituţiuni „masa studenţilor“ dela gimnasiul din Brad. —

Laudă Vouĕ tinerilor buni, speranţa viitorului!

Mai fiecare punct din program, în urma aplauselor, ce nu voiau a înceta, a trebuit sĕ se repeteze. — Asemenea s'au achitat fórte bine d. teologi G. Almăşan şi N. Tiu. — Apărênd pe bină d. Ioan Bârna, costumat ca cel mai original jidan din Galiţia cu pinchelul în spate, alungat de cânii satului, publicul numĕros a erupt in aplause frenetice. De rolul seu nice un neaoş jidan nu s'ar fi achitat mai bine. Asemenea d. Em. Pop cu discursul *„prin muncă la fericire“* a produs o impresiune plăcută in inimile ascultătorilor.

După eshauriarea programului a urmat dansul, care a durat cu joc până la 4 óre diminéţa. Iţi salta sufletul da bucurie vĕzênd prinşi în horă peste 60 de tineri, mândri ca nişte bujori, veniţi din celea mai indepărtate părţi, — cu fetiţe frumuşele ca floricica „nu mĕ uita“.

Cumcă publicul a fost fórte numĕros s'a putut vedé la aranjarea cuadrilului, în care se aflau la 90 părechi. — Dovadă acésta că publicul entusiasmat de tinerime a îmbrăţişat cu dragoste şi căldură instituţiunea „masa studenţilor“ şi o ştie apreţia. —

Dintre inteliginţa română câtă biată e în Brad am putut observa pe următorii: prof. Con. Costin, Vas. Boneu, cu soţia, Ioan Germân cu soţia, par. Andron Bogdan cu soţia şi dşóra Maria Cristea invĕţătóre, — d. Valeriu Candrea pretor cu soţia, Gerasim Candrea adv. — Ceilalţi domni români dinpreună cu stimatele dómne au strălucit în mod demonstrativ prin absenţa lor.

Din depărtări mai mari am observat pe d. Enea Joldea şi Nicol. Vidu înv. cu soţiile, din Hălmagiu, G. Rob not. cu soţia, Ioan Şortan par. Blăjeni cu soţia, Ioan Fugăta par. cu soţia din Luncoiu, Aron Roman diacon, cu soţia, din Luncoiu de sus; Maria Ionuţ din Bucium, Costea par. Ruda, Mateiu par. Uibăresci, Mihuţ par. Cărăstău, Guga par. gr.-cat. din Zdrapţ; Pavel Lazar înv. Ţereţel cu soţia, Ometa cu soţia Ţereţel, Faur cu soţia Criscior, S. Stănilă cu soţia, Ribiţa, Nicolau Popa cu soţia Herţegani, N. Florea paroch Rişca etc. etc. cari mi-au trecut din vedere. —

Dintre orăşenii din Brad am observat pe: Aron Feier, Nicolau Obădău, I. Impĕrat, George Costea, Ilie Ometa, cu familia, Ioan Stanciu cu familia, Militon Giurgiu cu familia, plugari: Lazar Părva şi Crăciun Baianţ proprietari etc.

Succesul moral e preste aşteptare, ba chiar şi cel material, deşi unii au riscat a lansa cu 2—3 zile nainte vestea că producţiunea şi petrecerea s'a sistat.

Nr. 317/901 sz. [2] 1—2

Arlejtési hirdetmény.

Egy községi háznak Móh községben jelen év folyamán való épitése elhatároztatván, az épités kiadása céljából Móh község irodájában f. évi február hó 2-án délután 3 orakor nyilvános szóbeli árlejtés fog megtartatni.

Az alapfalazat kőanyaga, továbbá a szűkséges tégla, mész és porond a kőzség által természetben állittatik elő.

A kikiáltási ár 8590 korona 62 fill. és kötelesek vállalkozni ohajtók ezen ősfszegnek 5% át bánatpénzűl az árlejtés megkezdése előtt kézpénzben, vagy ovadékképes érték papirokban letenni.

A bánatpénzzel ellátott irásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéséig elfogadtatnak.

A tervek és közelebbi szerződési feltételek Móh kőzség előljáróságánál betekinthetők.

Nagyszeben, 1901 január 15 én

A jár. főszolgabiró h.

Putkovski Guido
szolgabiró

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50

Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In *Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,* au apărut şi se află de vênḑare:

Geografia

pentru şcóle civile şi superióre de fete

(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)

şi

Istoria universală

pentru şcóle civile şi superióre de fete

(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)

după

Alexandru Márki.

In românesce de

I. Popovici.

Preţul Geografiei leg. . . . . fl. 1.30
„ Istoriei universale leg. . „ 1.—

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

„Corvineana“, institut de credit şi economii, societate pe acţii.

[1] 1—2

Convocare.

Domnii membri ai *institutului de credit şi economii „Corvineana“, societate pe acţii*, se învită în vîrtutea §-lui 19 din statute la

a V-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Hunedóra la 3 Martie st. n. 1901, la 2 óre p. m. în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul anual al direcţiunei despre starea întreprinderei preste tot şi despre resultatul anului al V-lea de gestiune în special.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Darea absolutoriului direcţiunei şi comitetului de supraveghere.
4. Decisiunea asupra împărţirei profitului curat, realisat în anul al V-lea de gestiune.
5. Ficsarea marcelor de presenţă pentru membrii Direcţiunei şi ai comitetului de supraveghiere pe anul de gestiune 1901.
6. Alegerea unui membru — eventual — alor doi membrii în direcţiune.
7. Eventuale propuneri ivite în cadrul §-lui 28 din statute.
8. Esmiterea alor 2 acţionari pentru verificarea procesului verbal.

Domnii acţionari, cari voesc a participa la adunare în persónă sau prin plenipotenţiaţi, sunt rugaţi a-'şi depune în sensul §-lui 20 din statute, la cassa institutului, acţiile, eventual documentele de plenipotenţă cel mult până în 2 Martie st. n. 1901.

Hunedóra, Ianuarie 1901.

Direcţiunea.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani) . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc. .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aiër (pentru Paşti)**, fine de tot 39·20—117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 4 Sibiiu, Sâmbătă 13/26 Iauuariu 1901. **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **şi timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Nu ca stafaj!...

Dacă Magiarii cred, că partea aceea dintre Românii de sub coróna ungară, cari sunt pentru *activitate politică* şi pentru întrarea Românilor în luptele electorale, gata este sĕ între în dieta din Budapesta sub condiţiuni ca acelea, pe cari le pune organul kossuth-istilor, ziarul *„Egyetértés“*, — se înşală amar.

Nu *ca stafaj* voim sĕ între bărbaţii nostri de valóre în parlamentul ungar, ci ca representanţi ai poporului român, alcătuitor şi el de stat în patria acésta. Nu renunţând la *individualitatea nóstră naţională,* ci representându-o în parlament.

Ni-se va spune, că lucrul acesta e curată imposibilitate, fiind-că Magiarii nu vreau sĕ recunóscă individualitate naţională la celelalte popóre din ţéră, pentru-că pentru ei nu esistă decât o singură naţiune în Ungaria, *naţiunea magiară.*

Adevĕrat. Dar' Magiarii sunt în rătăcire; şi de ce sĕ nu mergem noi la ei sĕ le spunem în faţa lumii şi *„pe teren legal“* că sunt în rătăcire? Şi se póte, că se esageréză lucrurile din amêndouĕ părţile, — atât din parte magiară, cât şi din parte română. De ce sĕ nu ne apropiem deci unii de alţii pentru a ne clarifica şi pentru a ne înţelege?

Se vor afla sigur şi între Magiari ómeni, cari vor concede, că raporturile încordate de astăzi, esistente între noi, între două popóre, avisate unul la sprijinul celuilalt, nu sunt în favorul statului, şi că noi mai bine am face dacă ne-am uní puterile pentru ajungerea unui scop mai înalt comun, decât sĕ ni-le perdem luptându-ne între noi: unii atacând, ceilalţi apărându-se.

Sĕ nu ne supere că astăzi Magiarii despreţuesc tot ce nu e magiar; şi că mult trimbiţata egalitate de drept mulţi dintre ei o înţeleg numai ca dreptul lor esclusiv de a face Magiari din toţi cetăţenii acestei ţeri

Lucrul e fórte uşor de înţeles. Magiarii, cari stau singuri în lumea acésta, fără amici şi fără popórĕ afine, îşi tem esistenţa (şi póte nu fără temeiu); de aceea cred, că vor puté resista mai uşor întărindu-se prin contopirea popórelor nemagiare din ţéră în rasa lor. Şi fiind-că noi nu ne lăsăm sĕ fim contopiţi, ne consideră de duşmani ai lor.

Imprejurarea, că stăm departe de ei, nu e menită óre sĕ-i întăréscă în acéstă credinţă? De ce sĕ-i lăsăm sĕ rĕmână în acéstă credinţă? De ce sĕ nu ne apropiem de ei şi de ce sĕ nu le spunem cu inima deschisă, că sunt în rătăcire; că dorinţele lor de a ne vedé magiarisaţi sunt dorinţe deşarte, pentru-că lucrul acesta nu se va întêmpla nici odată; că mai uşor ne pot condamna la mórte pe toţi şi ne pot esecuta deodată pe toţi, dar' şi atunci, cuvintele din urmă cari ar eşí din pepturile nóstre ale tuturora ar fi: *„Murim ca Români?!“*

Duşmânia nu e bună, nici între indivizi singuratici, nici între popóre. De aceea credem noi, că ar fi bine sĕ întrăm în parlamentul ungar, pentru a deschide Magiarilor capul, că aceea ce vrem noi nu e în detrimentul statului ungar, e chiar în interesul şi favorul statului, pentru-că statul trebue sĕ voéscă fericirea şi mulţămirea tuturor popórelor din cari e compus, şi noi *asta* o voim.

Părerea nóstră este deci, că dacă în *acest scop* ar întra câţiva bărbaţi cu destule pregătiri şi destulă durere de neam dintre ai nostri în dieta magiară, n'am jertfit nimica din drepturile istorice şi naturale ale poporului nostru. Şi părerea nóstră este, că nici Magiarii n'ar pierde nimica primindu-ne *sub aceste condiţiuni* în parlamentul lor, pentru-că tocmai duşmani sĕ le fim, cum cred ei, — ceea-ce nu e adevĕrat, — tot mai bine sĕ aibă în faţa lor un duşman sincer şi cu inimă deschisă, decât un amic — prefăcut.

Ni-se va spune, că lucrul acesta s'a mai făcut şi altădată şi n'am ajuns la nici un resultat. De ce sĕ nu-l încercăm de nou? Pierdem ceva încercându-l?

Credem că ni-am precisat destul de bine punctul de vedere, dictat de programul ziarului nostru, care dintru început a fost program de *activitate politică.* Il resumăm deci pe scurt:

Voim activitate, voim sĕ facem parte din corpul legiuitor al ţerii, însĕ ca Români, ca representanţi ai poporului român din patria acésta.

Voim sĕ întrăm în parlamentul ungar, însĕ *nu ca stafaj,* nu ca scară pe care alţii sĕ se înalţe, ci ca apărători ai intereselor poporului nostru şi înainte de tóte representând acolo *individualitatea nóstra naţională.*

La Magiari e rîndul deci sĕ ne priméscă sub aceste condiţiuni în parlamentul lor, nu numai, dar' sĕ ne facă şi *posibilă* întrarea în el, sub *aceste* condiţiuni.

Sibiiu, 25 Ianuarie n.

Din Austria. Reichsrath-ul convocat pe 31 Ianuarie n. va fi deschis în mod solemn, la 4 Februarie n. prin mesaj de tron, rostit de M. Sa, Monarchul. Cu tóte că după perderile ce le-au avut la alegeri social-crestinii şi partidul poporal catolic, formarea unei majorităţi parlamentare, pe care sĕ se pótă rĕzima guvernul, a devenit imposibilă, schimbare de guvern nu se va face. Dr. *Körber* posede încă întréga încredere a Corónei şi chiar şi din partea oposiţiei din reichsrath e recunoscută necesitatea de a remâné şi mai departe el în fruntea guvernului, pentru a se împedeca naşterea unui chaos şi mai mare. Intre cei luaţi în combinaţie pentru postul de preşedinte al reichsrath-ului se află şi Românul *Iancu Lupul,* mareşalul Bucovinei.

Alegerile în Fiume. Eri s'au făcut alegerile în Fiume pentru representanţa orăşenéscă. Au decurs în ordine şi în linişte perfectă, dat fiind că în urma compromisului legat între autonomişti şi guvern, pe listă au fost trecuţi şi cinci vechi liberali, adicţi necondiţionaţi ai guvernului, prin urmare s'a votat după o singură listă şi n'a fost trebuinţă de luptă între autonomişti şi liberali. Representanţa nouă se va întruni acum cât mai curênd pentru a alege pe *podesta* (primariul) oraşului. Se crede, că va fi ales de nou *Mayländer. Croaţii* din Fiume, contrari politici ai Italienilor, vĕdênd înţelegerea bună între autonomişti şi liberali, nici n'au luat parte la alegere, ci au rĕmas de astădată în pasivitate.

Victoria, Regina Angliei.

E mult, fórte mult de atunci...

Era o nópte caldă de Iunie, scurtă şi dulce ca visul de fecióră.

Pe la mijloc de nópte întréga servitorime din castelul dela *Kesington* al tinerei principese din Anglia, *Victoria Alexandrina,* a fost alarmată. Şi a fost deşteptată din somnul dulce şi principesa însaşi, pentru-că óspeţi ilustri voiau sĕ-'i vorbéscă.

Şi principesa s'a sculat şi i-a primit. Era un Archiepiscop, un ministru şi medicul de casă. Formau o delegaţiune, trimisă sĕ facă principesei comunicări importante.

Archiepiscopul a agrăit'o cu *„Maiestate“* şi tinera principesă a început sĕ tremure ca trestia suflată de vînt. Simţia că urméză ceva grav.

Archiepiscopul i-a comunicat apoi, în scurte cuvinte, că Regele Angliei, *Wilhelm IV,* a decedat subit, şi că din momentul acesta coróna Angliei împodobeşte fruntea tinerei regine *Victoria.* Şi tinera Regină a început sĕ tremure tot mai tare. Simţia greutatea acestei coróne şi responsabilitatea legata de ea.

E mult, fórte mult de atunci...

Aprópe şesezeci şi patru de ani a purtat Victoria, Regina Angliei, coróna ţerii pe fruntea ei de femee, şi de Marţi nu o mai pórtă. Marţi séra, la órele şese şi jumĕtate şi-a dat sufletul blând şi nobil celui dela care l'a primit. A obosit sub greutatea grijilor şi a muncii, a cerut odihnă şi linişte şi odihnă şi linişte i-s'a dat. Linişte eternă.

Astăzi, Victoria, Regina Angliei, aparţine istoriei, şi istoria o va vorbi de bine.

A murit sub povara anilor mulţi pe cari i-a împlinit în lumea acésta vremelnică, dar' a murit şi în urma agitaţiunilor sufleteşti prin cari a trecut în timpul din urmă. Se ştie anume, că suflet blând şi nobil cum era, Regina Victoria a fost *în contra* resboiului deslănţuit în Africa-sudică între Buri şi Englezi, pentru-că avea destul cu cele trei zeci şi şepte de rĕsbóie de până aci, şi voia sĕ'şi petreacă ultimele zile ale vieţii în pace şi în linişte. Dar' ministrii şi parlamentul Angliei au fost de altă părere; au forţat lucrurile şi ea nu s'a putut opune. A murit deci tocmai cum nu voia sĕ móră: în mijlocul vărsărilor de sânge şi în mijlocul suspinelor eşite din piepturile victimelor căzute pe câmpul de luptă.

Regina Victoria a fost de altcum domnitóre constituţională în cel mai strict sens al cuvêntului. Dovadă chiar şi faptul, că nu s'a opus dorinţei ţerii sale de a începe resboiu cu Burii, cu tóte că inima ei bună sângera când se gândea la victimele ce vor remâné din ambele părţi pe câmpul de rĕsboiu, şi la şi mai multele victime ce vor remâné în urma acestora. Greul responsabilităţii pe ea deci nu o apasă pentru sângele vărsat.

Cu tóte că a domnit şesezeci şi patru de ani, n'a putut sĕ-şi formeze o individualitate mai pronunţată de domnitóre, bună-óră ca *Maria Terezia* şi ca *Elisabeta,* ori *Catarina II.,* — dar' în succese şi noroc le-a întrecut pe acestea, şi aprópe pe toţi domnitorii.

Poporul englez o iubea fórte mult şi acum are sĕ o jeléscă şi mai mult.

Poporul englez are motiv sĕ o jeléscă şi sĕ'i păstreze memoria, scumpă şi sfântă, din generaţie în generaţie, pentru-că tot ce are el astăzi ca putere şi ca avere, sub ea s'a făcut. Vaza cea mare în concertul puterilor mari, Anglia sub a ei domnie înţeléptă şi-a câştigat'o. Comorile cele multe ce şi-le-a adunat Anglia, sub ea le-a adunat.

Podoaba cea mai frumósă a decedatei Regine o formau însĕ vîrtuţile ei femeeşti. A fost model de soţie şi esemplu de mamă.

In urma înrudirii ce o avea aprópe cu tóte curţile din Europa, doliul şi jelea de care e cuprinsă astăzi Anglia se estinde şi asupra celorlalte ţeri.

E un doliu general, la care ne alăturăm şi noi, dorind nobilului suflet, trecut în lumea vecinică şi nevĕzută: **pace eternă!**

Reforma parlamentară.

Continuăm cu reproducerea vorbirilor rostite în dieta magiară în chestia *reformei parlamentare.*

Deputatului *Holló,* — al cărui discurs l-am dat în numĕrul trecut, — i-a respuns imediat prim-ministrul *Széll,* care a ţinut sĕ marcheze punctul de vedere al guvernului în chestiunea sulevată.

Domnul *Széll* zicea, că doresce şi el a elimina din alegeri presiunile din oficiu şi aplicarea mijlócelor materiale. Spre scopul acesta s'a adus şi legea despre judicatura curiei, pe timp de 8 ani. Dorinţa lui este, ca deputatul sĕ nu-şi utiliseze posiţia. Până când nu se va clarifica cestiunea incompatibilităţii, dieta actuală nu se va disolva.

Recunósce şi *Széll,* că legea electorală, care s'a înfiinţat înainte cu 52 de ani şi pe care parlamentul a revisuit'o înainte de 26 ani, *nu mai corespunde actualei vieţi de stat şi sociale şi posiţiei actuale a statului ungar.* Recunósce şi aceea, că este o *mare disproporţie în censul* statorit la 48, respective în censul de azi; recunósce, că censul actual nu póte fi mult timp susţinut. Dar', *cestiunea censului este, în raporturile de azi ale ţerii, o cestiune atât de importantă şi delicată, de care pretutindeni lumea s'a atins cu cea mai mare precauţiune.* Ministru-preşedinte declară, că stă pe basa, că atât în cestiunea censului, cât şi în cestiunea arondărei cercurilor electorale, trebue sĕ se procédă cu cea mai mare precauţiune. In astfel de cestiuni nu-i permis sĕ se facă *probe.* Ungaria nu póte sĕ supórte ceea-ce bună-óră a suportat Francia, unde s'a întrodus sufragiul universal absolut *individual* şi listele de scrutiniu, şi apoi s'au reîntors earăşi la sufragiul universal *absolut.* Francia e destul de tare, căci e un stat homogen, pe când raporturile etnografice, economice, culturale şi politice ale Ungariei nu pot birui o astfel de esperimentare.

Din motivele acestea *Széll* este *contra întroducerei sufragiului universal* şi tot aşa află, că cestiunea nouei arondări a cercurilor electorale trebue *fórte mult cumpănită.* C'un cuvênt, nici cestiunea sufragiului universal, nici a censului şi a arondărei cercurilor electorale nu le află *Széll* de cestiuni actuale şi cópte. Nici votarea secretă nu e pentru Ungaria, şi tótă reforma aşa cum o contempléză Holló şi soţii, n'o consideră ca fiind actuală. De aceea nici nu va face o propunere sau un proiect în direcţia acésta, *„fiind-că* — sfârşesce Szell — *nu sunt în posiţie de a-le face“.*

Frumos discurs a rostit apoi deputatul *Ugron* în şedinţa următóre (18 Ianuarie), făcênd o critică aspră stărilor din Ungaria.

Oratorul a zis, că e caracteristic pentru stările din Ungaria, că cestiunea *reformei electorale* se discută în cadrul budgetului ministeriului de interne. Ca în nici o ţéră, în Ungaria nu este separată puterea *esecutivă* de puterea *legislativă*, de unde s'a născut *despotismul*. In organisarea ţĕrii, bărbaţi de stat magiari şi-au luat de model *sistemul de corumpere*, ce domina în Francia sub al doilea imperiu. Cele mai multe drepturi ale autonomiei comitatense au fost *confiscate*; comitatul nu-şi mai póte alege liber nici pe funcţionarii sĕi, fiind-că prin comisiunea de candidare alege fişpanul, care nu este omul domnitoriului, ci *unélta guvernului*. Puterea esecutivă folosesce legislaţiunea spre scopurile ei private. Ce fel de autoritate sĕ aibă legislaţiunea, când membrii ei, cu puţine escepţiuni, nu-şi pot mulţămi mandatele meritelor personale, ci *aparatului oficios*, violenţei şi banilor. „Betyar"-ul de pe pustă nu este urmărit aşa de tare, ca cetăţénul, care cutéză sĕ se opună puterii pe teren politic.

De ce trebue, ca în ţéră o singură partidă sĕ aibă puterea? Se susţine un sistem, prin căderea căruia însĕ interesele dinastiei n'ar suferi nimic, şi totuşi vedem, că dinastia e sprijinitórea acestui sistem şi *nu esercită destulă nepărtinire faţă cu alegerile*. (Mare sgomot, contradiceri în drépta. Preşedintele chémă la ordine pe vorbitor).

Când nici naţiunea, nici coróna nu esercită controlul, ar trebui sĕ păşéscă pe teren judecătorul, care şi-a păstrat încă independenţa. Dar' când e vorba de judecătoria administrativă, dreptul este dejucat prin dosire. Pe şeful partidei liberale nu-l alege partida, ci regele, în persóna ministrului-preşedinte, care nu póte sĕ facă, decât ceea-ce vrea regele. Prin acésta partidei i-se dă aparenţa, că ea este *„partidă regéscă"*. Din pricina acésta a zis şi ministrul-preşedinte, că nu ia posiţiă în cestiunea reformei parlamentare, fiind-că o reformă nu póte fi decât atunci, când regele o voesce.

Lumea zice, că noi suntem *legislatori*, dar' nu suntem decât *registratorii legilor*, cum erau senatorii pe timpul împĕraţilor romani. Consilierul corónei cere autorisaţia dela corónă pentru a presenta un proiect de lege şi parlamentul înregistréză, că coróna a primit proiectul. Oposiţie nu se póte desfăşura. *Trebue reformat aşa-dar' parlamentul în direcţia, ca naţiunea sĕ se pótă declara liber.* Societatea magiară este atât de subjugată, naţiunea magiară e atât de incapabilă faţă cu guvernul sĕu, încât numai un mod de reformare esistă: *întroducerea votului universal*, căci numai prin votul universal îşi póte validita fie-cine dreptul şi voinţa sa.

Ce va fi cu *naţionalităţile*? Eu nici de dragul *„Valahilor"*, nici de al Sêrbilor şi Saşilor nu vreau sĕ fiu slugă. Dacă naţiunea acésta şi-a sciut susţiné supremaţia timp de o miie de ani, atunci ea *n'are sĕ se témă de estinderea drepturilor*. Sub scutul libertăţii *vor înceta frecările şi certele de naţionalitate*. Greşesc aceia, cari cred, că *ei vor da* dreptul de alegere cetăţenilor. Acest drept l'a dat Dumnezeu, şi el nu trebue sĕ fie răpit şi restrîns.. De nu vom reforma parlamentul, *primul vifor va mătura ţéra acésta, fiind-că nu mai póte sĕ conteze pe însufleţirea locuitorilor ei.* Pietrile constituţiei vor fi duse în tóte părţile şi constituţia va fi ca templul din Ierusalim, pe ale cărui ruine nu le-a suferit puterea, şi întocmai ca Jidovii vom peregrina cu lacrimi şi bocete la rĕmăşiţele sfintelor ruine.

Vorbirea lui *Ugron* a făcut impresiune adâncă asupra întregei case şi prim-ministrul *Széll* a luat earăşi cuvêntul pentru a respunde lui Ugron, că esagerează lucrurile şi pentru a protesta în contra obiceiului de a fi trasă Coróna în discuţie. Coróna nu e vinovată de nimica, nu rĕspunde pentru nimica, ci întreaga responsabilitate apasă umerii guvernului.

Casa a primit cu aplause declaraţiile prim-ministrului *Széll* şi astfel *reforma parlamentară* remâne deocamdată numai *dorinţă*, manifestată din partea ugroniştilor.

Scrisóre din Sĕlişte.

— *Din sĕrbători* —

Sĕlişte, 7 Ianuarie 1900

Sĕrbătorile Nascerei şi Botezului Dlui Isus Christos îmi dau plàcutul prilegiu de a constata din nou sĕvêrşirea unor fapte cari ridică vaza fruntaşei comune *Sĕlişte* şi cari merită a fi cunoscute şi de publicul mare.

Iată-le înşirate acestea în ordine chronologică.

Ca şi în anul trecut, aşa şi în ĕstan direcţiunea *„Cassei de păstrare (reuniune) din Sĕlişte"* a votat pentru provederea cu îmbrăcăminte a copiilor de tot sĕraci 200 cor.

In ajunul Crăciunului în mod sĕrbătoresc s'a şi împărţit la 40 de elevi sĕraci ai şcólei de aici îmbrăcămintele trebuincióse, rocuri, păpuci, peptare etc. Dl director *Dumitru Lăpĕdat* a folosit acest prilegiu ţinênd numĕrosului public o frumósă vorbire indemnătóre la fapte nobile, la jertfire din prisosul nostru pe sama celor lipsiţi, a instituţiunilor de binefacere, şcólei şi bisericei.

Fórte înţeleptesci indemnuri, căci într'adevĕr noi suntem avisaţi numai la puterile nóstre proprii, şi dacă ne vom codi a contribui noi din al nostru pentru noi înşine, dela cine óre sĕ aşteptăm jertfe pentru înaintarea aspiraţiunilor nóstre de progres?

*

Ziua de Crăciun, ca tóte sĕrbătorile s'a serbat în chipul cel mai sĕrbătoresc şi evlavios de către credincioşii bisericei nóstre. E de nedescris mângâierea sufletéscă ce o simţi, vĕdênd evlavia poporului de aici.

Cu tóte că ori-ce schiopătare a simţului religios e departe aici în Sĕlişte, totuşi se lucră cu viu interes la susţinerea lui neştirbită.

In scopul acesta *„Reuniunea română de cântări"* la tóte sĕrbătorile cântă rĕspunsurile liturgice compuse pentru cor mixt de măiestrul nostru compositor *G. Dima*.

Cântate acestea cu o acurateţă, care servesce de laudă dlor corişti şi coriste şi dlui dirigent *Iuliu Crişan*, contribue fórte mult atât la splendórea serviciului divin, cât şi la crescerea şi nutrirea evlaviei curate în inimile ascultătorilor, recunoscută fiind influinţa cea puternică ce o are cântarea asupra simţemintelor inimei omului.

Balsam de mângâiere sufletéscă au fost pentru toţi cuvintele Escelenţei Sale Dlui archiepiscop şi metropolit *Ioan Metianu*, adresate prin pastorala dela Crăciun şi anul-nou.

Impresia cea mai plăcută au lăsat în inimile ascultătorilor cuvintele din aceste pastorale, la finea cărora credincioşii au erupt în furtunóse manifestaţiuni de iubire şi alipire faţă de prea bunul Părinte, prin întreite urări de *„trăiéscă"*.

*

Corpul învĕţătoresc dela şcóla primară din loc de zeci de ani are laudabilul obiceiu a arangia în sĕrbătorile Crăciunului câte o *producţiune şcolară*, al cărei venit curat este destinat *bibliotecei şcolare*.

Că ce succese splendide şi ce resultate favorabile au avut aceste producţiuni, cred că e deajuns dacă amintesc unicul fapt, că şcóla *dispune de present de o bibliotecă constătătóre din 1400—1500 din cele mai preţióse cărţi ale literaturei nóstre şi pe lângă acésta un fond în numĕrar de 500 cor.*

Producţiunea arangiată în est-an a treia zi de crăciun a succes întru tóte bine. Programul ei, constătător din cântări şi declamări, executate de elevii şi elevele şcólei, şi din piesa teatrală *„Steaua României"* (Morţii dela Plevna) de *I. P. Bancov*, executată de membri corpului învĕţătoresc, au fost nu numai producător de momente deliciόse şi vesele, dar' a fost mai presus de tóte *instructiv şi educativ*. Fie-care punct al programului 'şi avea partea sa moralisătóre. Scopul special al acestui program a fost desvoltarea *simţului naţional* atât în elevi cât şi în ascultători. Momentele de acest soiu predominau şi ele au lăsat cele mai românesci impresiuni asupra tuturor.

Iată un esemplu cum trebuesc sĕ fie producţiunile şcolare instructive, educătóre şi naţionale.

*

Sfinţenia zilei *„Botezul D-lui"* a fost sigilată prin sĕvêrşirea unei dintre cele mai crestinesci fapte. In acésta zi s'a declarat cu mare însufleţire înfiinţată aici o *„Reuniune de înmormêntare"*. Acésta reuniune constă din 600 de membri, cari contribuesc fie-care cu taxă anuală de 4 coróne timp de zece ani. La mórtea membrului, urmaşii lui primesc suma taxelor solvite şi încă un ajutor de 50 coróne.

In adunarea de constituire, ţinută în ziua „Botezul D-lui", presidiată de dl director scolar *Dumitru Lăpĕdat*, s'au votat statutele, cari în zilele acestea se înaintéză ministrului spre aprobare, după ce apoi acésta folositóre reuniune îşi va începe îndată activitatea.

Astfel ştie *Sĕliştea* sĕ serbeze sĕrbătorile! *Cor.*

Din Mercurea.

Constituirea despărţĕmêntului „Astrei".

— 22 Ianuarie n.

O ideeă salutară a fost aceea a *„Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român"* d'a înfiinţa şi înmulţi despărţĕmintele în urma unei arondări noue. Acésta înmulţire va ajunge scopul cultural pe care 'l urmăresce *„Asociaţiunea"* nóstră în grad mulţămitor, pentru-că inteliginţa se póte concentra mai uşor la sediul unui mai mic despărţĕmênt.

Drept dovadă servéscă adunarea nou înfiinţatului despărţĕmênt al *Mercurei*, compus cu escepţiunea comunelor Amnaş, Topârcea, Cut, Alămor şi Armeni, din comunele cercului administrativ al *Mercurei* şi *Sângătinului* (comit. Albei inferióre), care şi-a ţinut adunarea constituantă în ziua de 8/21 Ianuarie a. c. în opidul *Mercurea* sub presidiul Domniei Sale Domnului *Ioan Droc*, zelosul nostru protopresbiter tractual, încredinţat de comitetul central cu conducerea constituirei noului despărţĕmênt.

Resultatul moral şi material, ce l'a obţinut acésta adunare, i-se póte atribui cu drept cuvênt în mare parte Domnului protopresbiter, care devotat causei a luat de timpuriu mĕsurile de lipsă, ca adunarea sĕ fie cercetată cât se póte mai bine.

In scopul reuşitei a şi trimis spre publicare convocatoriul adunărei la ziarele nóstre „Telegraful Roman" „Tribuna" şi „Gazeta Transilvaniei", făcênd pe lângă acésta şi învitări speciale, adresate separat tuturor preoţilor şi învĕţătorilor de ambe confesiunile precum şi mai multor onoraţiori inteliginţi mireni din comunele ţinĕtóre de acest despărţĕmênt.

Ca bărbat practic şi cu esperinţă în scopul întrunirei numĕróse, Domnul protopresbiter a convocat pe aceea zi şi sinodul protopopesc tractual la şedinţă estraordinară.

La 12 óre din zi sala adunărei era tecsită de participanţi din tóte clasele societăţei inteligente şi constat cu bucurie, că numĕrul lor afară de cei din localitate a trecut preste 80 de inşi.

După deschiderea şedinţei şi constituirea biroului s'a purces la alegerea comitetului despărţĕmêntului şi între aplause s'a aclamat de director: Domnul *Ioan Droc*, protopresbiter tractual în Mercurea, ear' de membri s'au ales: Domnii *Ioan Macellariu*, proprietar în Sângătin şi membru fundator al Asociaţiunei, Dr. *Victor Mihu*, medic cercual în Poiana, *Teodor Colbasi*, proprietar în Spring şi *Demetriu Munthiu* notar comunal în Reciu.

Cu acésta ocasiune s'au înscris mulţi inşi ca membri ordinari şi ajutători şi s'au încassat peste 160 coróne. Este evident deci, că inteliginţa din Mercurea şi jur şi-a priceput bine chemarea întru a sprijini înaintarea în cultură a poporului nostru românesc şi pe viitor nu va pregeta a desvolta o activitate şi mai mare în interesul prosperărei *„Asociaţiunei"* nóstre, pentru-că conducerea despărţĕmêntului se află în mânile unor bărbaţi cu cunoscinţă de causă, în frunte cu vrednicul director.

Sperăm, ba suntem convinşi, că sub conducerea comitetului ales, despărţĕmêntul nostru va înflori şi va aduce róde înbelşugate.

Onóre şi laudă se cuvine şi bravei nóstre inteliginţe pentru viul interes devedit prin participarea aşa de numĕrósă la acésta adunare constituantă.

Inainte cu Dumnezeu, căci prin cultură se câştigă libertatea adevĕrată.

Un participant.

Din Ţéra Oltului.

Conferenţă preoţéscă şi sinod protopresbiteral.

— 4 Ianuarie, 1900.

(Urmare.)

Trecêndu-se la obiectul al doilea, şi anume: cari sunt mijlócele cele mai bune de a avé o administraţie mai corectă şi bună în afacerile bisericesci şi şcolare şi cum s'ar puté înmulţi averea bisericéscă şi şcolară; cu acésta temă fiind însărcinaţi preoţii Ioan Mateiu şi Toma Doicanu, ear' după-ce cel dintâiu a absentat şi în anul acesta dela conferenţă ca şi anul trecut, şi-a desvoltat tema părintele Toma Doican spre mulţămirea conferenţei, — arĕtând, ca la administrare corectă se recere întâiu şi întâiu onestitate şi frica lui D-zeu şi atunci tóte vor merge bine; eară cu manipularea averilor bisericesci şcolare sĕ se încredinţeze numai ómeni cinstiţi drept evlavioşi şi cu frica lui D-zeu şi cu inimă pentru biserică şi şcólă, şi tóte acestea sĕ se facă în conformitate cu prescrisele legilor nóstre bisericesci.

Trecêndu-se la punctul al treilea: cari sunt mijlócele prin cari sĕ se pótă tot mai mult lumina preoţimea nóstră: acésta temă au desvoltat'o fórte bine şi pe larg părintele diacon Solomon Făgărăşan din Drăguş, care se vede, că e om inteligent, matur şi om cetit. D Sa nu s'a mărginit numai pe lângă lectura din cărţi bisericesci, ci s'a ocupat şi cu alte cărţi — pentru care ostenélă şi bună reuşită a temei conferenţa i-a esprimat recunoscinţa sa protocolară.

La desbaterea acestui obiect au luat parte mai mulţi membri ai conferenţei şi ca conclus se enunţă:

Preoţimea gr.-or. din cercul Avrigului se obligă a abona fóia bisericéscă *„Telegraful Român"* şi fie-care se stărue a înfiinţa bibliotecă în parochia sa, observându-se la prenumĕrarea *„Telegrafului Român"*, ca Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan sĕ esecute conclusul sinodului archidiecesan Nr. 95 din 1896 prefăcênd fóia în fóie *cuotidiană*. Urméză la ordinea zilei desbaterea asupra punctului al patrulea, adecă: Infiinţarea de reuniuni pentru înfrumseţarea bisericilor şi şcólelor etc. Tema acésta au lucrat-o bine părinţii Ioan Crăciun, Pavel Monea, eară preotul Trandafir Dragomir a promis a veni cu tema acésta la proxima conferenţă promiţênd a aduce pe atunci mai multe projecte de statute pentru diferite soiuri de reuniuni. Conferenţa enunţă ca conclus: ca fie-care preot în parochia sa sĕ cerce a înfiinţa reuniuni, cari s'ar potrivi mai bine cu starea şi situaţiunea parochiei şi despre resultatul obţinut sĕ raporteze la proxima conferenţă.

Urméză la ordinea zilei desbaterea asupra punctului: *cum sĕ fie îmbrăcămintea preoţilor*. Tema acésta au desvoltat-o bine preoţii Vasile Macsim şi Toma Dragomir, cari ambii au citat canónele referitóre la portul preoţilor, ba parochul Vasilie Macsim a citat un circulariu al fericitului archiepiscop şi metropolit *Andreiu*, ca vicariu general, despre îmbrăcămintea preoţilor.

Conferenţa luând act despre acésta a decis, ca preoţimea tractuală la ocasiuni mai însemnate, la sĕrbători mari, sĕ umble în reverendi, ear' în alte zile în haine lungi potrivite.

Cu acestea terminate fiind obiectele pentru conferenţa de astăzi, părintele ppresbiter închee conferenţa cu cuvinte potrivite mulţămind membrilor pentru buna înţelegere şi interesul cel viu ce l'au dovedit la desbaterea obiectelor; poftesce tuturor reîntórcere sănătósă la parochii. La acestea cuvinte în numele conferenţei mulţămesce părintele *Prie* părintelui protopresbiter pentru bunul tact şi buna conducere, dorindu-i ca mulţi, mulţi ani sĕ stee în fruntea cercului. (Va urma).

Revistă esternă

† **Regina Victoria**. Cadavrul reginei e încă şi acum în odaia mortuară. Pe scările ce duc în odaie ţin spalier soldaţii, la uşă ţine gardă un ofiţer, ear' lângă cadavru veghiază o damă de curte şi doi servitori indiani. Regina zace cu mânile puse cruce pe pept, pe care e aşezată o cruciuliţă de aur. Din Osborne cadavrul va fi transportat la Windsor, unde va fi înmormêntat în mausoleul regal de la Frogmore, lângă soţul reginei.

Curţile europene vor fi representate prin cei mai aleşi membrii ai lor. Din Germania va fi de faţă la înmormêntare împěratul şi moştenitoriul seu, din Austro-Ungaria moştenitoriul Francisc Ferdinand, din România moştenitoriul Ferdinand, din Bavaria prinţul Arnulf, din Saxa-Meiningen prinţul ereditar Bernhardt, etc. Francia va fi representată prin o deputaţiune specială, condusă de vice-admiralul *De la Jaille.*

*

Edward VII, noul rege al Angliei şi împěrat al Indiilor, conform constituţiei engleze, imediat după mórtea reginei a mers la Londra şi a depus jurămêntul pe constituţie, după care i-au jurat fidelitate prinţii regali, consilierii intimi, primariul Londrei, lorḑii şi în numele poporului membrii parlamentului.

Prinţul avea de gând sě iee numele Albert Edward, dar' Albert fiind nume german, s'a decis sě iee numele Edward, plăcut Englezilor, şi astfel cu acest nume e al şeptelea domnitoriu. Prin urcarea pe tron a lui *Edward VII.* Marea-Britanie cu tóte coloniile ei şi cu imperiul Indiilor trece sub sceptrul unei *alte dinastii*, căci Edward VII — după tatăl sěu — e din dinastia *Saxa-Coburg*. Dinastia *Velf*, care a dus rol în istoria universală încă de pe timpul lui Carol cel Mare şi a făcut front împěraţilor din casa Hohenstaufen şi a purtat luptă de rivalitate cu Hohenzollernii, — prin mórtea reginei Victoria s'a stîns; urméză dinastia Saxa-Coburg, şi cine ştie ce este scris în cartea sorţii pentru imperiul brit sub domnitorii din noua dinastie?

Albert Eduard, acum *Edward* VII., e al doilea copil al reginei Victoria (prim-născută e Victoria, mama împěratului Vilhelm), s'a născut la 4 Novembre 1841 în Londra, în palatul Buckingham. E om cu vederi largi, cu studii serióse şi englez în tótă puterea cuvêntului. Cu împěratul Vilhelm nu simpatiséză. Acasă a fost educat sub supraveghierea tatălui sěu. Apoi a studiat în Edinburg, Oxford şi Cambridge şi după terminarea studiilor a făcut călětorii în tóte părţile lumii. In Ungaria a fost în trei rênduri. Despre modul cum a fost educat prinţul, mărturisesc de ajuns şi următórele douě episóde din viéţa lui de copil. Intr'o zi prinţişorul era fórte înděrětnic şi guvernanta lui (mis Elisa) voind sě 'l pedepsiască, s'a opus, spunêndu-i că lui nu-i poruncesce nimenea, căci e prinţul de Wales şi moştenitoriul tronului. Aflând despre acésta tatăl sěu, a întrat la el, într'o mână cu sfânta scriptură şi în alta cu jórda, şi cetindu-i din biblie cuvintele „ear' tatăl va certa pe copilul neascultător", i-a dat o bătaie bună cu jórda şi l'a pus în genunchi într'un unghieţ al odăii, pe lângă ordinul, că are sě steie acolo, până când mis Elisa va binevoi sě l erte. Altă-dată, când era mai mărişor s'a dus singur la malul mării şi aflând un copil de ţeran care aduna óse de scoici, i-a resturnat căciula cu scoicile. Băiatul şi-a adunat de nou scoicile, ameninţând că de i-le mai împrăştie are s'o păţiască. Prinţişorul s'a furişat de nou la căciulă şi a împrăştiat scoicile eară. A mâncat o bătaie bună şi plângênd s'a dus sě se plângă la mumăsa. Confrontat cu prinţul, băiatul de ţeran a istorisit casul aşa cum s'a întêmplat, la ce regina i-a rěspuns: „Bine ai făcut". Ear' prinţişorului i-a zis următórele: De altă-dată sě ştii, că ce e al altuia trebue sě laşi în pace.

NOUTĂŢI

† **Anastase Bârsan,** învěţătoriu-director la şcóla din *Turcheş* (lângă Braşov), a rěposat în etate de 62 ani şi după aprópe 42 ani de dăscălie. Dorinţa bětrânului era sě mai trăiéscă barem anul acesta, ca sě împliniască şi al 42-lea an de dăscălie, dar' acésta dorinţă nu i-s'a împlinit. Inmormêntarea i-s'a făcut Marţi după amiazi.

*

Noul rector magnificus. Mercuri s'a făcut alegerea noului rector al universităţii din Budapesta, în locul lui Raimund Rapaics. Rapaics lipsise de la şedinţa în care senatul universităţii votase — cu majoritate de 1 vot — contra afişării crucei în salele de prelegere şi pentru acésta archiepiscopul de Agria 'i făcuse aspre imputări. In urma acestora şi-a dat dimisia, pe motiv că e bolnav. La alegerea de Mercuri a fost ales — cu 6 voturi contra 4 — profesorul de teologie *Kisfaludy A. Béla.*

*

Atentat în faţa altariului. Ziarelor din Budapesta li-se raportéză, că în *Mocirla* (Bihor) locuitoriul Petru Goldiş a puşcat asupra preotului în cursul liturgiei. Din norocire, glonţul a nimerit în icóna Sfântului George şi astfel preotul a scăpat. Atentatorul a fost dat în grija gendarmilor.

*

Dinstincţiune. Se scrie dela Viena că A. S. R. Prinţul *Ferdinand* al României, dl general *Manu* şi dl George I. *Lahovari* au fost numiţi membri de onóre ai societăţii geografice din Viena.

*

Pentru masa studenţilor din Brad. On. d-nă *Eugenia I. Paraschiv* din Sebeş, în loc de cunună eternă pe mormintele defunctului consoţ *Ioan Paraschiv*, fost jude reg, u. şi a scumpilor sei fii: *Gregoriu* şi *Amos*, a binevoit a dărui pentru masa studenţilor dela gimnasiul nostru român gr.-or. din Brad 10 coróne, ear' On. d-l *Vasiliu Orăşan* paroch gr.-or., tot pentru masa studenţilor 2 cor. Priméscă toţi binevoitorii dăruitori căldurósă mulţămită. Dir. gimnasiului român gr.-or. Brad, 10/1 1901. *Georgiu Părău*, dir. gimnas.

*

Coconiţe studente universitare. La universitatea din Budapesta s'au înscris ascultătóre ordinare pe semestrul II. al anului şcolar curent 83 de coconiţe, întrě cari şi douě sêrbóice. 27 s'au înscris la facultatea de medecină, ear' celelalte 56 la facultatea filosofică. Dintrě cele înscrise la facultatea filosofică, după confesiune sunt: rom. catolice 33, reformate 6, luterane 1, gr.-or. 1, mosaice 15.

*

Gemeni din douě veacuri. O femeie din Bergilers (Liége) a născut în nóptea de 31 Decembre 1900 un băieţel frumos, ear' după miezul nopţii, cam în zori spre 1 Ianuariu 1901 a dat naştere încă unui băieţel. Astfel nou născuţii sunt gemeni şi totuşi din douě diferite veacuri.

*

Din tragediile vieţii. Era în Milano o biată femeie věduvă, cu doi copilaşi, care 'şi tênjia viaţa din mila ómenilor şi din ce bruş căpěta pe lucrul cu mânile. In timpul din urmă ne mai putênd lucra şi necăpătând nimic nici din milă, a răbdat fóme zile de-a rêndul, ear' într'una din serile trecute, istovită de puteri, s'a retras cu mititeii sei într'un unghieţ al bisericei, ca sě nu petrécă nóptea sub cerul liber. Diminéţa a aflat'o crîsnicul mórtă împreună cu copilaşii. Muriseră de fóme şi de frig.

*

Dragoste întrě fiu şi părinţi. Inainte cu o lună s'a întêmplat, că autorităţile sêrbesci au confişcat tóte cărţile postale ilustrate cu portretul ex-regelui *Milan*, ear' acum — la ordin ministerial — se confiscă şi cele ilustrate cu portretul *Nataliei*; nu numai, dar' autorităţile poliţienesci fac chiar perchisiţie pe la casele private şi confiscă portretele părinţilor regelui. Aşa de pildă, zilele trecute au întrat în casa unui comerciant şi luând de pe părete un tablou ce representa pe fosta regină Natalia, l'au sfêrticat în bucăţi. Ar mai lipsi sě se casseze numirile de strade, regimente, etc., pentru-ca nici de nume sě nu se mai pomenéscă în Sêrbia părinţii regelui Şaşa, şi — sigur va urma în curênd şi acésta. Căci regele Şaşa 'şi iubesce mult pe tatăl sěu; aşa de mult, în cât avuse de gând sě presinte scupcinei un project de lege prin care Milan sě fie exilat pentru totdeuna din Sêrbia. S'a lăsat însě de acest plan, după-ce i-s'a spus, că nu va isbuti cu el în scupcină.

*

S'au aplanat diferenţele. Inainte cu câteva luni monarchia nóstră sistase circulaţiunea de asemnate postale întrě Muntenegru şi Austro-Ungaria, din causa unor diferenţe de plată, a căror origine nu se putea constata. Se spedau de pildă, bani în Muntenegru; recepisul postal esista, dar' banii nu sosiau la destinaţie, şi se spedau bani din Muntenegru în Austro-Ungaria şi earăşi nu sosiau la destinaţie. S'a întrodus cercetare, dar' aceea s'a sistat deodată pe motiv — aşa zic gurile rele — că firele ar fi avut sě conducă până în conacul principelui Nichita. Acum sě vede însě, că decând principele a avansat la titlu de „alteţă regală" iregularităţile acestea s'au eliminat din practica postală a Muntenegrului, căci conform unui comunicat al ministrului nostru de comerciu, cu începere de la 1 Februariu asemnatele simple şi telegrafice cu adresă pentru Muntenegru se primesc de nou la tóte oficiile postale din Ungarie, ear' cele date din Muntenegru se escomptéză.

*

Femeie fără stomach. Profesorul *Breckel* a făcut zilele trecute o operaţie de necreḑut. Unei femei de 38 ani din Salzburg i-a operat de tot stomachul. Femeia suferea de cancer în stomach, de care numai prin depărtarea stomachului putea fi vindecată. *Breckel* a făcut acéstă operaţie ne mai pomenită, şi femeia trăesce. Dovadă, că stomachul nu e organ indispensabil pentru viéţa omului. Singura alteraţie în urma lipsei de stomach e, că pacienta nu póte lua deodată atâta cuantitate de nutremênt, cât lua până avea stomach. Acum trebue sě mânânce mai puţin şi la mai dese sorόce.

*

Pipa lui! La Oradea-mare s'a întêmplat cantonierului Nagy Imre nenorocirea, că trenul i-a frânt ambe piciórele. Dus în spital, medicii au opinat că numai prin amputarea ambelor picióre ar puté dór' sě scape de mórte pe nenorocitul. In decursul operaţiunei Nagy Imre s'a trezit şi cu voce slabă a întrebat de pipa lui. Medicii i-au rěspuns, că cu prilejul nenorocirei s'a prăpădit şi ea. „Pagubă de ea!" a zis Nagy, ş'apoi după câteva minute şi-a dat sufletul.

Rugare

către Prea onoraţii confraţi preoţi şi învěţători.

Conferenţa preoţéscă din protopresbiteratul gr.-ort. rom. al Deeşului în urma impulsului dat de Exelenţia Sa preabunul nostru archiepiscop şi metropolit Ioan Meţian pentru înfiinţarea de diferite reuniuni culturale bisericesci etc., prin conclusul Nr. 10 luat în şedinţa sa din 30 Novembre v. anul trecut esmiţênd o comisiune din preoţii T. Cotuţiu, V. Cupşa şi G. Hango pentru studiarea acestei cestiuni, — subscrisul în numele acestei comisiuni vine a ruga respectuos pe Preaonoraţii confraţi preoţi şi învěţători, *sě binevoiască a-i trimite câte un exemplar respective copie de pe statutele diferitelor reuniuni ce le au înfiinţat în parochiile şi comunele pr. on. domniilor lor, şi anume: Statute de reuniuni de femei pentru înfrumseţarea bisericei, pentru ajutorarea copiilor de şcólă sěraci şi pentru susţinerea vre-unei scóle de fete*; *statute pentru reuniuni de cântări şi coruri vocale de ţěrani*; *statute pentru reuniunĭ de înmormêntare, de ajutorare reciprocă în cas de nenorociri şi de temperanţă*; *statute pentru administrarea fondurilor de bucate şi pentru pomenirea reposaţilor etc. etc.*

Neexistând în protopresbiteratul acesta nici o reuniune din cele amintite şi nici de altă natură, şi astfel neavênd nici o indigitare cu privire la înfiinţarea şi conducerea astorfeliu de reuniuni, lucru esplicabil, numai aşa credem, că vom puté trece mai uşor preste greutăţile începutului, dacă şi preaonoraţii confraţi preoţi şi învěţători din alte părţi ne vor da după putinţă mână de ajutoriu, şi acésta în interesul general al sântei nóstre biserici şi a mult cercatului nostru popor. *Şi mai bun serviţiu s'ar face acestei cause comune culturale, dacă astfel de statute s'ar publica în tótă estensiunea lor în preţuitul nostru ziariu „Telegraful Român".*

P. O. confraţi, cari vor binevoi a ne trimite astfel de statute, sě le adreseze subscrisului în Gherla (Szamosujvár, Szolnok-Doboka megye).

Gherla, 6/19 Ianuariu 1901.

Cu stimă şi iubire frăţéscă
Gavriil Hango
preot ortodox la penitenţiarul
reg. ung. regn.

Din public.*)

Mulţămită publică.

„Ilustratea Sa Domnul Dr. *Ilarion Puşcariu* archimandrit şi vicariu archiepiscopesc în Sibiiu, a binevoit a trimite pe séma scolei nóstre poporale 20 esemplare *„Istoria bisericéscă mică"* 20 esemplare *„Istoria biblică"* şi 9 esemplare din *„Catechismul mic"* de Zaharie Boiu spre a se împărţi la şcolarii sěraci. Ne ţinem de plăcută datorinţă a-esprima şi pe acésta cale adânca nóstră mulţămită, pentru preţiosul sprigin. *Mogoş-Mămăligani*, în 12 Ianuariu st. n. 1901. — In numele comitetului parochial: *Vasile David* preşedinte."

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rěspunderea.

Mulţămită publică.

Societatea de lectutră a teologilor şi pedagogilor din Sibiiu *„Andreiu Şaguna"* şi-a ţinut în preséră ḑilei sftului Andreiu, 29 Novembre st. v. 1900, obicinuita şedinţă festivă întru amintirea fericitului ei patron. Cu acésta ocasiune au întrat dela mai mulţi domni şi dómne următórele efecte benevole în favorul societăţii:

Dela Esc. Sa Inalt Prea Sfinţitul Domn Archiepiscop şi Metropolit Ioan Meţianu. 15 cor. Dela: Prea Cuvioşia Sa Domnul Archimandrit şi Vicariu Dr. Ilarion Puşcariu şi Dl. Dr. Liviu Lemeny câte 10 cor, Dela Domnii: P. Lucuţa, Dr. N. Vecerdea, A. Lebu, şi Domna Cioran. căte 6 cor. Dela Domnii: I. Papiu protopresb., Nic. Cristea asses. cons. N. Ivan asses. cons., Dr. Elie Cristea secr. cons. Dr. E. Roşca dir. sem., Zosim Chirtop adv., Câmpeni, A. Păcurariu prot. Ilia, Dr. Laur. Popp. adv. Abrud câte 5 cor., Dela Domnii: Dr. P. Barcianu, Dr. Petru Şpan, Dr. Ioan Preda, Dna. Maria Cosma, Dr. I. Stroia, Dr. I. Raţiu, L. Simonescu secr. metr. Dr. V. Bologa, Stefan Stroia, I. Ghibu, St. Moga, I. Oncescu, M. Curuga, N. N., M. Ganea, I. Petric prot. Braşov, S. Cupşa prot. Cupşeni câte 4 cor. Dela Domnii: Dr. A. Marienescu, Silv. Moldovan, Const. Popp funcţ la „Albina", Const. Damian, N. N. Elena Petraşcu directóre intern., M. Micu, G. Binder, I. Stângu preot Guşteriţa, V. Mereţiu preot Bod, N. Tecşa, Ios. Goga, preot Rěşinari, N. Moga câte 3 cor. Dela Domnii: I. Bardossy insp., D. Bardossy locot. M. Lazar asses. cons. Mateiu Voilean asses. cons. Dr. Amos Frâncu, Dr. I. Beu med., N. Benţa funcţ. la „Albina", Z. Boiu asses. cons., C. Stezar căpit. pens. I. Mihu I. Broju preot mil., N. Ancean, D. Cunţan prof. N. N., Dómna Moga, Dşóra V. Jóndrea, Eug. Bălaş, Dómna Vidu, Al. Gavět, Ioana Rebega, I. Rusu, I. Moţa preot Orěştie, I. Roman diacon Luncoiu, I. Orěştean preot Apold, I. Iosof preot Tilişca, Nicolae al popii, I. Şchiopul preot Ţînţari, O. Steflea, E. Mandeal capelan I. Bercan preot Merchiaşa, V. Henţa, V. Macşa preot Gârbova, V. David preot Mogoş, I. Negru, Dna Doican, M. Oncea, N. Albu, I. Popoviciu, C. Baca preot Poplaca, N, Cărpinişan preot Rěhău, E. Vinţeleriu, E. Vancu, I. Iliescu preot, Candid Popa, L. Praşca, D. Nicoră învěţ., Lupşa, N. Naşcu preot Polăt, I. Maximilian preot Stupini, P. Ciortea, Cojocna câte 2 cor. Dela Domnul Petru Drăgan 1 cor. 40. Dela Domnii: V. Tordăşianu, M. Lungu, A. Galea, V. Cioban, Victor Popp, David Popp, Aureliu Stoica, I. Rebega, V. Greavu, T. Morariu, L. Ciorbea N. N., L. Magdu, I. Buzea, I. Fărcaş, L. Muşat, N. Munthiu, V. Cărpinişan, D. Lăncrănjan, E. Negrilă. N. N. câte 1 cor. Dela I. Popoviciu 60 bani; N. N. şi E. Grindean câte 80 bani; Dela Domnul P. Popoviciu, 50 bani; dela N. N. 40 bani; dela N. N. 30 bani; Suma totală 329 cor. 80 bani.

Pe lângă acésta frumósă sumă de bani au mai încurs şi unele opuri literare şi anume:

Dela Dl D. Bardossy 1 op. în 80 esempl. cu meniţiunea de a se distribui în fiecare an 20 de esemplare între absolvenţii cursului III. pedagogic. Dela I. Bardossy 3 opuri în 3 volume. Dela D. Cunţan 2 opuri în 2 volume. Dela Silv. Moldovan 5 opuri în 5 volume. Dela Grav. Hango 1 op în 1 volum. Dela Dna Margareta Moldovan 1 op în 1 volum. Dela Dl V. Tordăşianu 1 op în 1 volum. Dela P. Cotoţiu 6 opuri în 6 volume. Dela I. Cristea 2 opuri în 2 volume. Dela T. Petrisor 1 op în 1 volum. Dela „Reuniunea Sodalilor Români din Sibiiu" 2 opuri în 2 volume. Dela T. Orlea 1 op în 1 volum. Dela I. Popoviciu 7 opuri în 7 volume. Dela N. N. 2 opuri în 2 volume. Dela Il. Chendi 1 op în 1 volum. Suma 36 opuri în 116 volume.

Comitetul societăţii se simte plăcut îndemnat a esprima generoşilor donatori pe acésta cale cea mai căldurósă mulţămită. —

Pentru Comitet:

Seb. Stanca. preş. com.
Ilarie Gonţia. not. com. şi arch.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Sub titlul *„rescumpărarea felicitărilor de anul nou"* au dăruit pentru fondul gimnasiului rom. gr. or. din *Brad* urmětorii Domni: Georgiu Părău dir. gimnasial 10. cor. Constantin Costin prof. 5 cor. Stefan Albu prof. 5 cor. Dr. Pavel Oprişa prof. 5 cor. Dr. I. Radu prof. 5 cor. Mich. Stroia inveţ. 2 cor.

Pentru fondul *„mésa studenţilor"* dela acest gimnasiu au dăruit *Gavriil Cârlig* paroch în Valeni şi *Augustin Cârlig* student gimnasial câte una corónă.

Priméscă binevoitorii dăruitori căldurósă mulţumită.

Direcţiunea gimnasiului rom. gr or.
Brad in 2 Ianuariu 1901.

Georgiu Părău.
dir. gimnas.

Nr. 18/protop. 1901 [5] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III. Haşag, protopresbiteratul Mediaşului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, sunt cele fasionate la cóla B. pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Informaţiune îşi pot lua concurenţii dela oficiul protopresbiteral ori dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post, au a'şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Mediaş, 8 Ianuarie, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediaşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 317/901 sz. [2] 2—2

Arlejtési hirdetmény.

Egy községi háznak Móh községben jelen év folyamán való épitése elhatároztatván, az épités kiadása céljából Móh község irodájában f. évi február hó 2 án délután 3 orakor nyilvános szóbeli árlejtés fog megtartatni.

Az alapfalazat kőanyaga, továbbá a szükséges tégla, mész és porond a község által természetben állittatik elő.

A kikiáltási ár 8590 korona 62 fill. és kötelesek vállalkozni ohajtók ezen ősszegnek 5% át bánatpénzül az árlejtés megkezdése előtt kézpénzben, vagy ovadékképes érték papirokban letenni.

A bánatpénzzel ellátott irásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéséig elfogadtatnak.

A tervek és közelebbi szerződési feltételek Móh kőzség előljáróságánál betekinthetők.

Nagyszeben, 1901 január 15 én

A jár. főszolgabiró h.

Putkovski Guido
szolgabiró

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumĕtate pânză . . „ 1.05
în piele roşie . . . „ 1.25
Ediţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vênḑare la
Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

1000 coróne plătesc celui-ce va mai căpĕta vr'odată durere de dinţi ori îi va mirosi gura după-ce va folosi **apa de dinţi a lui Bartilla,** o sticlă cu **35 cr.** (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezii A. Bartilla** (E Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Sĕ se céră pretutindenea apriat apa de dinţi a lui **Bartilla.** Denunţări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpĕta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. — **Deposit în Sibiiu** la farmacia **„Vulturul“ C. Müller,** piaţa mare . farmacia **Molnar,** strada Cisnădiei 59-
[33] 23—

La **Librăria Tipografiei archidiecesane** se află

3 prapori gata

ca mustre: unul de mătase grea damast, mărimea 85/155 cm. şi costă **128 cor.**, unul de camgarn fin, mărimea 120/175 cm, costă **cor. 108,** ér al III-lea din pânză de in cernită fórte trainic şi frumos, mărimea 120/170 cm. cu **63 cor.** Toţi sunt fără prăjină; cu prăjină se adauge la preţurile indicate încă câte 10 cor. Se primesc însĕ şi comande pentru alte mărimi cu ori şi ce fel de icóne. Observăm, că praporii sunt fiecare din câte o singură bucată şi icónele sunt pictate pe însaşi stofa praporelui, praporii din mai multe bucăţi costă cu mult mai puţin.

In *Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,* au apărut şi se află de vênḑare:

Geografia
pentru şcóle civile şi superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)
şi
Istoria universală
pentru şcóle civile şi superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)
după
Alexandru Márki.
In românesce de
I. Popovici.

Preţul Geografiei leg. . . . . fl. 1.30
„ Istoriei universale leg. . „ 1.—

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesan, Sibiiu,** se póte procura

Teoria Dramei
cu un tractat întroductiv
despre frumos şi artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Preţul broş. 3 cor. 60 fil.

„Corvineana“, institut de credit şi economii, societate pe acţii.

[1] 2—2

Convocare.

Domnii membri ai *institutului de credit şi economii „Corvineana“, societate pe acţii,* se învită în vîrtutea §-lui 19 din statute la

a V-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Hunedóra la 3 Martie st. n. 1901, la 2 óre p. m. în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul anual al direcţiunei despre starea întreprinderei preste tot şi despre resultatul anului al V-lea de gestiune în special.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Darea absolutoriului direcţiunei şi comitetului de supraveghere.
4. Decisiunea asupra împărţirei profitului curat, realisat în anul al V-lea de gestiune.
5. Ficsarea marcelor de presenţă pentru membrii Direcţiunei şi ai comitetului de supraveghiere pe anul de gestiune 1901.
6. Alegerea unui membru — eventual — alor doi membrii în direcţiune.
7. Eventuale propuneri ivite în cadrul §-lui 28 din statute.
8. Esmiterea alor 2 acţionari pentru verificarea procesului verbal.

Domnii acţionari, cari voesc a participa la adunare în persónă sau prin plenipotenţiaţi, sunt rugaţi a-'şi depune în sensul §-lui 20 din statute, la cassa institutului, acţiile, eventual documentele de plenipotenţă cel mult până în 2 Martie st. n. 1901.

Hunedóra, Ianuarie 1901.

Direcţiunea.

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL
— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Calendariul archidiecesan este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără şematism).
La comande mai mari se dă rabatul de 20%. Se póte procura dela
Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.
1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50.
delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai şi vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.
Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ cearǎ numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.
1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. 1.20.
Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I şi II
1 kg. . . . fl. 1.20.
Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. 1.50.
Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 77—104

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 5 Sibiiu, Marți 16/29 Ianuariu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
ntru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
n tru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
entru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil.
pentru fie-care publicare.

Curent național.

Alegerile parlamentare din Austria sunt terminate, ear' reichsrath-ul e convocat pe 31 Ianuarie n. în sesiune ordinară.

In curênd se va începe deci de nou munca parlamentară, mai bine zis *lupta* parlamentară în Austria. Pentru-că luptă va fi și de data acésta în reichsrath-ul austriac, póte că mai mare și mai înverșunată luptă decât în trecut.

Fisionomia reichsrath-ului nu e schimbată întru nimica. Adevĕrat că din noul reichsrath fac parte 149 de deputați noi; că prin urmare 149 din vechii gălăgioși lipsesc din reichsrath, — dar' cei ce au întrat în locul lor sunt de aceeași părere cu cei eșiți, și în esprimarea dorințelor celor ce i-au trimis în reichsrath sunt póte chiar mai energici.

Ceea-ce însemnéză, că guvernul austriac, prin aceea, că a disolvat parlamentul și a ordonat alegeri noue, nu a câștigat nimic alta, decât numai convingerea, că *„egoismul național“*, cum a numit un distins bărbat de stat din Austria *curentul politic* din ceealaltă parte a monarchiei, pe departe de a fi zdrobit, el cresce și se întăresce mereu. Pentru-că în privința acésta noul reischrath e mult *mai tare* decât cel vechiu.

Cehii, cei mai însemnați obstrucționiști din trecut, nu numai că au întrat în numĕr suficient în noul reichsrath, dar' au întrat chiar întăriți cu neşte elemente *radicale*, cari au intențiunea sĕ mérgă un pas mai departe și sĕ pretindă deja la deschiderea reichsrath-ului, ca guvernul sĕ rostéscă vorbirea de deschidere și în limba *cehă*, nu numai în cea germană.

Va sĕ zică, s'a făcut un pas energic înainte.

Cehii vor fi conduși deci și în viitoriu de un curat *„egoism național“* în acțiunile lor politice, pentru-că pentru ei nu esistă necesitate de stat, nu esistă decât o singură necesitate: *conservarea esistenței lor naționale.*

Dar' nu numai Cehii, ci și celelalte popóre din Austria, si tóte partidele representate în reichsrath-ul austriac, stau mai mult sau mai puțin pe *acest* teren al conservării și al întăririi naționale.

De aceea, sunt fórte nimerite vederile unui fruntaș politic din Austria, reproduse într'un jurnal de frunte dela Viena, care între altele zicea zilele trecute următórele:

„Nici un om sĕ nu trécă cu vederea faptul, că întréga casă nouă a deputaților din Austria dispune de un singur ton fundamental, că tóte partidele și fracțiunile sunt pătrunse de un singur motiv călĕuzător, și acesta e: *egoismul național.* Și e primul parlament al țerilor cari formézá reichsrat-ul austriac, în care nu numai Polonii, Cehii, Slavii, Italienii, Românii și Rutenii stau uniți pe basa legilor comunității de *interese naționale,* ci chiar și Germanii sunt puși sub presiunea acestor legi.“ — — —

Curentul e deci peste tot acelaşi; e un *curent național* în reichsrath-ul din Austria, mult mai național decât în trecut. Ceea-ce earăși însemnéză, că reichsrath-ul austriac e pentru *federalisarea monarchiei,* mai mult decât în trecut, dat fiind-că aspirațiunile și pretensiunile *naționale* numai pe calea acésta pot fi satisfăcute cu succes și în mĕsura dorită.

Dar' cercurile dătătóre de ton din Austria încă nu înțeleg sau nu vreau sĕ înțelégă acest curent.

Și tocmai de aceea, mare ispravă nu va face nici noul parlament austriac, precum nu au făcut nici celelalte premergătóre.

Și se póte că va trece încă multă apă pe Dunăre, până vor fi convinși cei-ce conduc destinele popórelor din Austria despre sfințenia adevĕrului, că curentul odată pornit, nu mai póte fi împedecat. Dacă curentul politic e pornit în ceealaltă parte a monarchiei în direcția națională, — tot în acésta direcție are sĕ mérgă el înainte, până va cucerí întreg terenul. Pedecile ce i-se pun în cale sunt numai în favorul, nu în detrimentul seu.

De aceea, sĕ nu pérdă din vedere cei în drept, că lucrurile se desvóltă în ceealaltă parte a monarchiei așa cum se desvóltă, nu pentru-că *pot* sĕ se desvólte astfel, ci pentru-că în mod natural așa *trebue* sĕ se desvólte și pentrucă forța elementară le silește, ca așa sĕ se desvólte.

Și din cele ce se petrec în ceealaltă parte a monarchiei ar puté sĕ învețe și alții, de es. chiar și stăpânitorii noștri, că evenimentele încă își au logica lor, și că ele în mod constringent trebue sĕ se desvólte în înțelesul legilor logicei lor.

La ordinea zilei e astăzi pretutindenea curentul național; și el se va desvolta mereu, în ciuda tuturor pedecilor ce i-se pun, până își va primi poziția dominantă, care îi compete.

Sibiiu, 28 Ianuarie n.

Din Austria. Consiliul de ministri a esmis o comisiune de trei pentru compunerea mesajului de tron cu care M. Sa Monarchul va deschide sesiunea parlamentară. De aici se deduce, că divergențele de păreri, cari au esistat în sînul cabinetului cu privire la punctele ce sunt de trecut în mesajul de tron, au fost aplanate. Textul mesajului e de altcum gata, și e aprobat de consiliul de ministri, lipsindu-'i numai încuviințarea Monarchului. Cu privire la presidenția reichsrath-ului nu s'a putut lua până acuma nici o hotărîre. Candidatura contelui *Atlems*, propus din partea Nemților din *„drépta“* și acceptat din partea guvernului, e combătută cu mare înverșunare din partea tuturor Slavilor, și astfel alegerea sa e fórte dubiósă. Peste tot, situația devine tot mai încurcată în cealaltă parte a monarchiei, așa, că fostul ministru de justiție *Prazak* s'a vĕzut îndemnat a declara, că mântuire nu póte da decât o *lovitură de stat*; căci constituția actuală a Austriei s'a făcut imposibilă, și trebue schimbată cu altă.

Cântec vechiu, care însĕ odată totuși se va împliní!

Casa magnaților își va țină prima ședință în anul acesta la 5 Februarie n. La ordinea zilei vor fi puse proiectele de legi votate în timpul din urmă din partea casei deputaților, precum și afaceri curente.

Congresul bisericii sêrbești. Semioficiosul *„Kel. Ért.“* primește știre din *Neoplanta*, că prin cercurile sêrbești, atât eclesiastice cât și mirene, se manifestă tot mai mult dorința de a se pune tóte în mișcare pentru induplecarea guvernului, sĕ convoace cât mai curênd congresul național bisericesc sêrbesc, — în interesul sanării raporturilor nesănĕtoase din sînul bisericii surori.

Neînțelegeri în cabinet. Ziarul vienez *„Information“* primește știre din Budapesta, că între prim-ministrul *Széll* și ministrul de finanțe *Lukács* esistă esențiale divergențe de păreri, cu privire la unele pretensiuni pe cari guvernul magiar ar trebui sĕ le trécă în convenția vamală și comercială ce o va lega cu Austria, astfel de divergențe, cari pot sĕ aibă de urmare retragerea lui *Lukács* din ministeriu, lucru cu atât mai ușor posibil, fiindcă *Lukács* chiar și din motive de sănĕtate de mult vrea sĕ dimisioneze. Firește, știrea are trebuință de confirmare. O dăm deci cu reservă.

Delegațiunile. Se crede, că obstrucția nu va isbucní imediat, la inceput în noul reichsrath austriac și că prin urmare alegerea delegațiunilor se va puté efectuí fără pedecă în ceealaltă parte a monarchiei. In acest cas, mult dorit din partea cercurilor conducĕtóre, delegațiunile vor fi convocate prin luna *Maiu* la *Viena*, pentru a resolva chestiunile de interes comun, ear' alegerile dietale se vor face în Ungaria abia *la tómnă*, în Septembrie sau Octombre.

Alegerile din Fiume. Guvernorul Fiumei, contele *Szapáry László*, a venit la Budapesta pentru a face raport verbal ministrului-president *Széll* despre decurgerea alegerilor pentru representanța orășenéscă din *Fiume*, și după cum spun ziarele din capitală prim-ministrul magiar s'a declarat mulțămit cu resultatul lor. După verificarea representanților aleși, pe la începutul lui Februarie representanța se va întruni pentru a alege primar. Alegerea va cădé de nou pe Dr. *Mayländer*, care de astă-dată va depune jurămêntul și'și va începe activitatea.

„Reforma parlamentară“. Referitor la *„Reforma parlamentară“* discutată zilele trecute în parlamentul magiar 'i se scrie din Budapesta semioficiosului *„Pol. Cor“* din Viena, că respingerea hotorîtă din partea prim-ministrului Széll a *votului universal secret* a produs un resunet cât se póte de mare, atât în parlament, cât și în presă, cu atât mai vîrtos, că deputații *Ugron* și *Holló* nici nu sunt competenți a propune acéstă reformă înainte de a fi clarificată mulțimea despre importanța lucrului, și *înainte de a se porni o mișcare órecare, în presă și în adunări poporale în favorul unei astfel de reforme.* Dar' la aceasta *nici un partid dela noi* (din Ungaria) *nu s'a angajat.*

Ținem a respunde semioficiosului de la Viena, că e în rătăcire, pentrucă la *votul universal secret* s'au gândit și s'au angajat mai multe partide din țeară, astfel: *partidul național român,* care a trecut în programul seu sufragiul universal și chiar și partidul Kossuth-ist, care încă la anul 1874, când s'a adus actuala lege electorală, a luptat cu mare energie pentru *votul universal.* Un lucru e adevĕrat, că mulțimea trebue sĕ fie pregatită pentru astfel de reforme și trebue sĕ fie clarificată *în adunări poporale.* Dar' lasă-ne cineva sĕ le ținem??.

La „era nouă“.

— Articole trimise din afară. —

I.

Sub titlul *„Adevĕrata eră nouă“* au apărut în *„Tribuna“* din Sibiiu în vara trecută niște articole de o importanță destul de mare, cari au dat ansă la o discuție animată, în parte însĕ și pătimașă, în presa română.

Firește, încăruntita *„Gazetă“* din Brașov nici notiță n'a luat despre ele, — póte cu drept póte cu nedrept, — la tot casul însĕ cu o precauțiune démnă de vechimea ei.

„Tribuna Poporului“, amĕsurat firei ei, pururea flușturate, a tratat chestia de sus, dela înălțime, într'un mod cam puțin demn de un ziar care vrea sĕ trécă de — serios.

Destul de calm, însĕ totuși cu p[illegible]țină patimă și cam preocupată a trat[illegible] chestiile atinse în articolele acelea — *„Tribuna“*.

Ori-cât de bagatelă sĕ li-se pară multora chestia cu *„era nouă“*, așa cum era ea pusă în acelea articole, eu o țin de mult mai importantă decum s'ar puté crede la moment. Eu unul am cetit cu mare plăcere articolele menționate, și am fost pe deplin mulțămit, că am aflat în ele o *idee,* și încă o idee nouă și sănătósă, o idee care, natural că era sĕ scótă din țițini pe unii dintre *„generalii“* noștri, cari cred că au destul motiv sĕ se odihnéscă pe laurii trecutului, pecând în *„adevĕrata eră nouă“* se indică o cale nouă, plină de activitate, cu sarcini multe și grele și cu restrîngerea comodității presente. Am întrebat pe unii și pe alții, și toți mi-au spus, că și pentru cercul lor de vedere articolele erau potrivite; ba am informațiuni sigure că ele au fost aplacidate și de unele cercuri din *Sibiiu.*

Care era cuprinsul acelor articole? Pe scurt următorul:

Stai în nelucrare, tu popor român, autochton în țéra acésta, baricadat de ordinațiunile ilegale ale ministrilor magiari. De ani de zile așa stai și te-ai împrietinit cu gândul că așa are sĕ fie, pentru-că altcum nu se póte. Tu, Române, ești creștin bun; trăiești mai mult din speranță, și aștepți cu resignațiune ceasul în care îngerul se va cobori de sus și-'ți va deschide calea, nimicindu-'ți tóte baricadele împedecătóre. Și un glas îți strigă, comunicându-'ți ideea nouă: „Cum, Române; tu aștepți sĕ vie îngerul de sus sĕ rupă baricadele, și tu nu vezi că ele tot se mai întăresc și se înmulțesc? Tu, care veacuri de-arîndul ai știut lupta pentru alții, n'ai ajuns nici astăzi sĕ înțelegi că ajutor n'ai sĕ ceri și n'ai sĕ aștepți dela nimeni, că zidurile pe cari dușmanii ți-le-au ridicat și le ridică mereu în jurul tĕu, n'au sĕ le dărîme îngerii, ci tu, cel pururea gata de a murí, va trebui sĕ începi singur munca uriașă pentru dărîmarea lor“?..

E fórte natural, că o astfel de resonare e astăzi pentru mulți dintrĕ ai noștri nu numai neaccesibilă, ci și *neadmisibilă.* Lucru ușor de înțeles. Sclăvia seculară care a apăsat umerii noștri; credința înrădăcinată în noi, că n'avem decât sĕ cerem și cererea ni-se va împlini, — mai curênd sau mai târziu, asta pe noi nu ne împórtă; spiritul modern de comoditate și de materialism, precum și alte multe motive: nu ne permit astăzi sĕ ne înălțăm inimile la înaltul nostru ideal, ci ne perdem timpul certându-ne între noi, căutând noduri în papură și pete în sóre, ear' viéța nóstră națională o lăsăm sĕ trécă așa cum vrea ea și cum vreau cei mai tari.

Tóte popórele cari au luptat pentru dobândirea drepturilor naturale nu și-au pus nădejdea în ajutor strĕin, ci ele singure au întrat în lupte. Așa sĕ facem și noi. Sĕ luptăm singuri și sĕ luptăm cu energie, dar' sĕ luptăm și *după un sistem óre care*, cu o anumită *tactică*, și sĕ nu ne mai mângăiem în luptele nóstre sterpe cu speranța în ajutorul factorilor chemați a ne face dreptate, ci mai bine sĕ căutăm sĕ ne întărim forțele, înțelegênd odată, că numai dela modul cum vom ști noi sĕ ne afirmăm ca națiune depinde schimbarea situației nóstre de astăzi.

Cam acésta e, pe scurt, ideea principală de care a fost condus autorul anonim al articolelor din întrebare, pe cari eu i-am cetit cu mult interes și i-am recetit cu multă atențiune.

Și care din cele trei milióne și mai bine de Români din țeara acésta va zice că nu e așa? Nimeni și nici-unul, pentru-că așa este. Și totuși ideea a fost scărmânată rĕu în „*Tribuna*“, în articolele „*Sĕ ne lămurim*“ și „*Spre era nouă*“. De ce? Din *neîncrederea cu care primim noi ori-ce idee nouă,* dacă [illegible] nu cade în sfera îngustă a cercului nostru de vedere.

Voiu pune articolele față în față, pentru a scóte din ele adevĕrul.

Argus.

Din Țera Oltului.

Conferență preoțéscă și sinod protopresbiteral.

— 4 Ianuarie, 1900.

(Urmare și fine.)

Terminate obiectele pentru conferența preoțéscă, părintele ppresbiter tractual deschide sinodul protopresbiteral estraordinar prin o [illegible]ntare acomodată, arĕtând însĕmnătatea organismului nostru bisericesc și accentuând, că acest organism, ca sĕ pótă funcționa în regulă trebue susținut cu mari jertfe cari vor fi resplătite prin ródele, ce organismul bisericesc va produce; și arĕtând că un factor principal în organismul bisericei nóstre este protopresbiteratul, care trebue susținut, apeléză la bunăvoința, tăria și încrederea membrilor sinodului ppresbiteral ca representanți ai parochiilor din cerc, și declară ședința sinodului ppresbiteral extraordinar de deschisă, arĕtând că preavenerabilul sinod archidiecesan a regulat dotațiunea protopresbiterilor din archidiecesă, iară Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan prin circulariul sĕu din 8 Maiu a. c. Nr. 4083 Plen. a dispus a se pune în practică susłăudatul conclus și astfel sinodul de astăzi are sĕ decidă asupra dotațiunei protopresbiterale din tractul Avrigului.

După deschiderea sinodului se aleg ca bărbați de încredere membrii Nicolau Borza și Vasile Maxim, ear' ca notariu Ioan Racotă. Fiind astfel biroul constituit se dă cetire listei generale și se constată că din 36 membri se află presenți 28 membri, prin urmare sinodul protopresbiteral în puterea §. 43 din stat. org. este capabil a aduce concluse valide.

Premergênd acestea se dă cetire circulariului preavenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 8 Maiu a. c. Nr. 4083 Plen, din care se vede, că dotațiunea protopresbiterului din tractul Avrigului constă din 400 corόne din fondul general administrativ și 600 cor. din cassele parochiale.

Se ia spre sciință acest act însemnat; deci se pune la ordinea zilei regularea dotațiunei protopresbiterale, cetindu-se proiectul statorit de comitetul protopresbiteral în ședința sa din 13 Decembre 1900, din care se vede, că dotațiunea protopresbiterală de 600 cor. din cassele parochiale s'au împărțit în șepte clase și anume clasa I. cu 70 cor.; II. cu 50 cor.; III. cu 40 cor.; IV. cu 35 cor.; V. cu 30 cor.; VI. cu 25 cor.; VI cu 15 cor. cu aceea, că suma ce trece preste 600 cor. sĕ se adaugă la fondul protopresbiteral; după cetirea acestui proiect al comitetului protopresbiteral — care se vede că a studiat bine și cu temeiu acésta cestiune destul de delicată și de mare însemnătate, sinodul protopresbiteral luând la desbatere acest proiect, la propunerea membrului sinodului archidiecesan și protopresbiteral Dlui *George Borza* cu unanimitate primesce acest proiect și cu o însuflețire démnă și cu unanimitate sinodul protopresbiteral aduce următoriul conclus:

I. Protopresbiteratul Avrigului contribue la dotațiunea protopresbiterală normată prin conclusul sinodului archidiecesan din 21 Aprile a. c. Nr. 116 cu 600 cor. la an din fondul sĕu protopresbiteral.

Contribuirea începe cu 1-a Ianuariu 1901 și se solvesce decursiv în două rate semestrale, una la 30 Iuniu, alta la 31 Decembre a fiecărui an.

II. Pentru alimentarea și augmentarea fondului protopresbiteral, în a cărui sarcină cad atât contribuirea stabilită în punctul precedent, cât și alte spese împreunate cu administrarea protopresbiteratului, servesc următórele resurse:

1. Comunele parochiale din protopresbiterat contribuesc la fondul protopresbiteral cu 700 cor. la an, cari se repartițiéză asupra lor împărțindu-se în 7 clase de solvire, avênd a solvi cele din clasa I. câte 70 cor., cele din clasa II câte 50 cor.; clasa III. câte 40 cor.; clasa IV. câte 35 cor.; clasa V. câte 30 cor.; clasa VI câte 25 cor.; și clasa VII câte 15 cor.

Comunele astfel clasificate sunt obligate a solvi repartiția la epitropia protopresbiterală în două rate semestrale una la 1 Februariu, alta la 1 August a fiecărui an.

2. La instituirea sa definitivă în vre-un post de paroch sau de învĕțĕtoriu de pe teritoriul protopresbiteratului, contribue la augmentarea fondului protopresbiteral odată pentru totdeauna cu tacsa de 20 respective 10 cor., și este a se plăti cu ocasiunea întroducerei alesului în postul seu.

Enunțându-se acest conclus demn și de tótă lauda pentru sinodul protopresbiteral, părintele protopresbiter prin cuvinte alese mulțămesce membrilor pentru ținuta lor bărbătéscă și démnă și le doresce reîntórcere sănĕtósă.

La cuvintele potrivite ale președintelui membrul *George Borza* mulțămesce întâiu lui Dzeu că li-a ajutat de au făcut un lucru bun și înțelept, un lucru care face cinste membrilor și autorităților nóstre bisericesci, căci de mult reclamau împrejurările, ca acesta sĕ se facă, deci deși ceva mai târziu totuși e bine că s'a făcut, și acum mulțămesce Dlui protopop pentru bunul tact și buna conducere poftindu-i ca mulți, mulți ani sĕ conducă acest cerc tot cu zel și diligință, și cu acestea s'a terminat ședința.

După desbatere de vro 5 óre ne-am întrunit cu toții, preoți și mireni preste 45 persóne la un prânz bine pregătit în casele fruntașului proprietariu și epitrop al bisericei nóstre *Ioan Stoichița*, unde vrednica-i soție a arangiat cu gust o masă pentru 45 persóne și într'adevĕr, că ni-am simțit bine în casa unui epitrop al bisericei, arangiată și decorată tot cu țĕsĕturi românesci cari fac cinste casei, căci e un semn că femeea română e bună economă.

Precum la desbaterea obiectelor în conferință și sinod au domnit dragostea și buna înțelegere și frățéscă iubire, așa a decurs lucrul și la prânz în voie bună și bună înțelegere, căci acésta s'a vĕḑut mai otărît și mai evident atunci, când părintele protopresbiter *Ioan Cândea* a ridicat un toast pentru sănetatea și îndelungată viéță a preabunului și preademnului archiepiscop și metropolit, a Escelenței Sale Dlui *Ioan Metianu*, ca începĕtoriul edificătórelor conferențe preoțesci, — toți mesenii au ascultat vorbirea ridicați în picióre și la fine au erupt cu toții în nesfîrșite urări de sĕ trăiésce Escelența Sa.

După părintele protopresbiter toastéză membrul *G. Borza* pentru șeful tractului, care știe sĕ întrunéscă pe membrii conferenței și sinodului la așa un timp potrivit si ocasiune binevenită, încât au putut lua parte și mireni la desbatere în conferența preoțéscă, și laudă ținuta preoțimei și zelul cu care a desbătut afacerile din conferență.

Părintele Borza toastéză pentru învĕțătorii cercului Avrig, cari precum dovedesc sunt tot ómeni tineri cu pregătiri bune și cu cualificațiune normală; doresce ca sĕ înfloréscă tot mai tare școlele nóstre și sĕ créscă pruncii în spiritul bisericei; notariul I. David toastéză pentru poporul român, pentru opinca țerei, care ne ține pe toți; părintele Prie pentru șeful tractului, Mahara pentru preoțime și membrii sinodului. Intre toaste și vorbe frățesci am petrecut bine și neconturbați de nime până ce a sosit trenul dela 5 după amézi, când ne-am depărtat fie-care la ale sale, mângăiați că am avut o întrunire frumósă și cu bun resultat și că am dori cât de des sĕ avem astfel de întruniri, ca sĕ ne putem schimba ideile unul cu altul fără de a ne conturba străinii.

La revedere deci la procsimul sinod éră și în vre-o comună fruntașă română.

I. Iordachie.

Societatea „Stéua“.

In București s'a înființat, nu de mult, o societate, numită „*Stéua*“, care urmăreşte frumosul scop de a lucra pentru respândirea învĕțăturii *morale* în massele poporului român.

Societatea s'a constituit astfel: Președinte *I. Kalinderu*, doctor în drept, membru al Academiei Române, administrator al bunurilor Corónei române; vice-președinte *Sava Șomanescu*, senator, mare-proprietar; administrator-cassariu *Spiru C. Haret* fost ministru, profesor universitar și secretar *Constantin Bancu*, profesor secundar.

Din partea biroului, astfel constituit, s'a adresat acum publicului din România următorul frumos *apel:*

— „La 20 Decembre 1900 s'a înființat în București societatea „*Stéua*“, cu scop de a lucra pentru rĕspândirea și întărirea învĕțăturei în massa poporului, prin imprimarea și propagarea de scrieri și publicații de tot felul, cu caracter moral, patriotic și utilitar, și pentru împedecarea prin tóte mijlócele legale a rĕspândirei de scrieri și publicații imorale, sau cu tendințe contrarii Statului și ideiei naționale române.

Ori-cine cunóște starea lucrurilor de la noi, va înțelege de ce folos póte fi acéstă societate, și la ce mare trebuință este ea chemată sĕ rĕspundă.

Invĕțămêntul primar a fost obligătoriu încă de acum 36 de ani. Este adevĕrat că multe cause au împedecat, chiar până astăzi, realisarea lui în mod complect; dar' totuși, în timpul acesta numĕrul școlelor de prin sate nu a fost nici odată mai mic de 1,200. ear' astăzi el este de 3,600. Ar fi trebuit dar', ca cea mai mare parte a sătenilor, ce au vêrsta până pe la 48 de ani, sĕ știe astăzi cel puțin sĕ citească și sĕ scrie. Știm însĕ cu toții că, departe de a fi așa, imensa majoritate nu are cea mai mică cunoscință de carte.

Una din principalele cause ale acestei nenorocite stări de lucruri este că copilul de sătean, odată eșit din școlă, nu mai dă ochi cu cartea, așa că în doi-trei ani uită tot ce a învĕțat.

Sătenii nu au ce ceti, pe de o parte pentru că până acum mai de loc nu li-s'au pus la disposiție cărți pe un preț potrivit cu mijlócele lor; ear' pe de altă parte pentru că mai nu esistă cărți scrise în limba lor, și cari sĕ corĕspundă în mod real trebuințelor, înțelegerii și aspirațiilor lor.

In fine, chiar când vre-o scriere a împlinit, măcar în parte, aceste diverse condiții, au lipsit mijlócele de a o face cunoscută, și a o pune la îndemână marei mulțimi, pentru care ea era destinată.

Iacă pentru ce sunt sate întregi, în cari, afară de cărțile de școlă ale copiilor, nu se află nici o singură altă carte folositóre.

Și cu tóte acestea, sunt semne neîndoióse că gustul cetirii începe sĕ se simtă la sate; și dacă i-s'ar da alimentul de care are trebuință, el ar fi un mijloc puternic pentru a se schimba în bine starea satelor nóstre. Dovadă sunt resultatele obținute de societățile de cultură și de bibliotecile populare de pe Domeniul Corónei

Acest lucru nu a scăpat din vederea unor speculanți, cari și-au propus sĕ-'l exploateze în folosul lor, în modul cel mai puțin onest. De aici vine mulțimea de pline cu lucruri contrarii moralei c elementare, cari se vênd cu un preț d și cari de atâția ani inundă satele propagând corupția și sentimentele c rele, fără ca cineva sĕ facă ceva p se opune acestei distrugătóre acțiuni.

Nu numai atâta: avem cu toții cință de o acțiune mult mai culpabil ținteșce la sdruncinarea fundamente tului, și chiar a naționalității nóstre.

Ceea ce spunem pentru sate, repeta întocmai și pentru sărăcimea de și ac efectul este mai puțin apar

Credem că ori-ce bun Român cunóște, împreună cu noi, ca pentru vĕd aceste lucruri și cari își dau s gravitatea lor, este o datorie de a indiferenți, ci de a lupta cu putere curmarea rĕului.

Nu se póte admite ca grelele sacrificii, ce face țara de atâta vreme pentru ridicarea nivelului cultural al poporului, sĕ rĕmână și de ací înainte sterpe, sau sĕ se înt contra scopului urmărit. Nu se póte admite ca de binefacerile învĕțămêntului sĕ n parte tocmai pătura cea mai numĕrós pulației. Nu se póte admite mai ales, c cari au uimit lumea la Plevna, sĕ n încă o idee clară de situația pe care au creat'o în lume patriei lor, cu sâng

Asigurarea esistenței nóstre ca ca națiune, cere sĕ desmorțim massa c a poporului nostru, sĕ-i dăm mijloc se lumina, sĕ-i deșteptăm conștiința na

Statul a făcut, face și va mai f multe sacrificii în scopul acesta.

Dar' atâta nu este de ajuns. Tr ori-ce cetățean luminat și cu dor de ț aducă concursul sĕu într'o luptă gre nu se póte duce numai prin mijlóce strative.

Acestea sunt ideile, cari au î pe inițiatorii societății *Stéua* sĕ se și sĕ facă apel la toți Românii lum binevoitori, ca sĕ le dee concursul l

In acéstă societate póte fi memb cine — orășean sau sătean — care voe lisarea scopului înalt, ce ea îl urmăr

Ceea-ce cerem dela fie-care ma de ajutoriul bănesc, este inimă caldă și energie în lucrarea, pe care o întreprindem. Cerem sprijinul fie-căruia, pentru ca sĕ facem, ca societatea nóstră sĕ pĕtrundă în tóte colțurile țerii și pentru-ca acțiunea ei patriotică și binefăcĕtóre sĕ desființeze și sĕ înlocuéscă propaganda imorală și antinațională de până acum.

Intre bunii Români nu póte sĕ fie deosebire de vederi în acéstă privință.“

Revistă esternă

† Regina Victoria. Inmormêntarea reginei se va face Sâmbătă (2 Februariu) în mausoleul regal din Windsor.

Pe lângă persónele princiare amintite în numĕrul anterior și-au mai înștiințat participarea la actul înmormêntării: regele Portugaliei, regele Greciei, moștenitoriul Danemarcei și regina Olandei, representată prin contele Damonceau. M. Sa monarchul nostru încă avuse planul de a participa în persónă, dar' medicii l'au desmêntat de acest plan.

*

Testamentul reginei Victoria. „La Reforme“ din Bruxella are din Londra o telegramă, în care se spune că *în testamentul ei rĕposata regină rógă pe împĕratul Germaniei sĕ aplaneze conflictul anglo-bur.*

O știre acésta, care dacă se adeveresce, confirmă deplin, că rĕsboiul contra Burilor s'a purtat contra voinței reginei.

*

Rĕsboiul Burilor. O telegramă din Londra ddto. 26 Ianuariu raportéză că la ministeriul de rĕsboiu a sosit din Pretoria o telegramă despre *o mare învingere a Burilor* pe linia Pretoria—Lorenzo-Marquez; *perderea Englezilor e fórte mare.*

Din Capstadt se raportéză, că în apropiere de Fourteenstream Burii au aruncat în aer trecătórea căii ferate și au luat dela Englezi un tren militar.

NOUTĂŢI

ngregaţia comitat. Sibiiu. Sâm-
órele 9 s'a ţinut adunare generală
inară municipală în Sibiiu, sub pre-
comitelui-suprem *Thalmann.* Dintre
e pertractate amintim următórele: S'a
cunoscinţă ordinaţiunea ministrului
rciu, referitóre la scăderea taxelor de
ut a *institutului de amanete* din Sibiiu.
u primit conclusele oraşului *Sebeşul-*
eferitóre la posturile de controlor de
econom orăşenesc. La acest punct
S. Medean a făcut contra-propunere,
votare a fost majorisat. Protopopul
a însinuat recurs.
întărit conclusul comunelor *Brad* şi
a podul preste Olt sĕ se predee sta-
nform contractului stabilit.
cursul contra hotărîrii comunei *Galeş*
ia esarêndării cârcimei comunale s'a
Drul *N. Comşa* a vorbit pentru re-
r' la votare a fost majorisat.
primit conclusul comunei Săsăuş,
la transformarea ei în comună mare.
it apoi statutul de tîrguri al comunei
a, precum şi statutele comunelor din
Mercurea, referitóre la taxele de
S'au primit relaxările de pretensiuni
neîncassabile din comunele: Rusciori,
-mare, Dobârca, Topârcea, Apoldul
Săsăuş. S'au aprobat în fine raţioci-
i multor fonduri alodiale. Adunarea
is la órele 10 a. m.

*

Prinţul Gr. M. Sturdza, descen-
voevodului român *Mihail Sturdza*, a
Sâmbătă în palatul sĕu din Bucureşci,
unei influenţe cu localisarea pulmo-
racii din Bucureşti au perdut în el
filantrop, care a uscat multe lacrimi
ıefacerile sale. Era de 85 de ani.
că în pace.

*

ntru repararea bisericei gr. or.
va, care deja din partea autorităţilor
eninţată cu inchidere, dacă în de-
nului curent nu se va restaura, —
voit a contribui, domnii: Login Ar-
proprietar in Deva 200 cor. Ioan
ude de tablă 100 cor. Contele Beth-
lós comite suprem 50 cor. Dómna
Hosszu născ. Petco 20 cor. Iosif Şoica
10 cor. Ioan Simionaşiu, presid. la
f. 5 cor. Biró Iozsef, secretarul co-
pr. 4 cor. Issekutz Márton, comerci-
cor. Francisc Varga 1 cor 20 fil;
rescnmpĕrare a felicitărilor de anul
Dr. Alexandru L. Hosszu advocat
a donat 20 cor. —
rimésca deci acesti binefécători cre-
nobili la inimă, cea mai caldurósă
ită, pentru sprijinul acordat: deie
umnezeu, ca aceste contribuiri mari-
sĕ fie de îndemn tuturor crestinilor
ere către biserică.
e v a, le 24 Ianuarie 1901. *Dionisiu*
n epitrop cassar.

*

ıpĕratul Vilhelm — marşal englez.
ziare din Londra aduc ştirea, că re-
lward VII. a numit pe împĕratul Vil-
elm marşal al armatei engleze. Impĕratul
a participa la înmormêntarea reginei în uni-
rmă de marşal englez.

*

Botezul Domnului în Viena. Şi
anul acesta, tot aşa ca şi în alţi ani, *Bo-*
zul Domnului a fost serbat cu mare solem-
itate în biserica gr. ort. a garnizónei din
iena. Ziarul *„Fremdenblatt“* publică urmă-
riul măgulitor raport despre decurgerea
cestui act:

„In decursul serviciului divin şi la sfin-
rea apei a dat şase salve de focuri compania
e onóre a regimentului 4 de infanterie bosniac-
erţegovinean, care s'a presentat în paradă,
frunte cu musica regimentului, sub con-
ucerea căpitanului *Bozidar-Ugresics.* Serviciul
ivin l'a sĕvêrşit preotul militar *Pavel Boldea.*
ţinut o predică în limba *română* şi una
limba *sêrbéscă*, aratând însemnătatea mare
sĕrbătorii, şi îndemnând pe soldaţi sĕ ţină
rîns la lege şi la religiune, sĕ fie cu frica
i Dumnezeu şi împlinitori ai datoriei. Ii
ndémnă la dragoste şi credinţă faţă cu pa-
ia; la bravură şi tărie în îndeplinirea ser-
iciului şi la supunere neconditionaiă faţă
u superiorii. A arătat tot odată că *Românii*
Sêrbii au fost în totdeauna bravi şi credin-
oşi soldaţi ai Majestăţii Sale, îndemnând pe
oldaţi sĕ iee pildă dela părinţii şi înaintaşii
r în acésta privinţă, când ar fi nevoie sĕ'şi
ee viaţa pentru Tron. După predici soldaţii
u intonat imnul poporal, *Românii româneşte*,
ar' Sêrbii cu text sêrbesc. Binecuvêntarea
reoţéscă şi stropirea cu apă au avut un
fect înălţĕtor.

In timpul liturghiei şi sfinţirei apei rĕs-
unsurile rituale au fost cântate de corul re-
imentului de infanterie Nr. 43 *în românesce*,
ar' de corul regimentelor 1 şi 4. bosniac-
erţegovin *sêrbesce.* Intre solişti s'au distins
ai ales sub-ofiţerii: Magariu, Stepanescu şi
onescu.

*

Din Brad. La înfiinţânda „Reuniune a tinerimei *„masa studenţilor“* dela gimnasiul din *Brad* s'au înscris:

a) Membrii fundatori: 1. Ilustra familia *Alesandru Mocsony* Birkis, cu 500 cor. cinci sute, cor. şi 2. Ioan Onea, vicenotar (Luncoiul de jos) cu 50 cor.

b) membri pe viaţă: Vasile Boneu, profesor 2. Ioan German, învĕţ. şi catech (Brad) 3. Ioan Jurca, paroch gr.-or. Ţebea şi 4. Militon Giurgiu măcelar, (Brad).

c) membri ajutători: Ilie Ometa, econ. (Brad). 2. Dşóra Olimpia Ometă, 3. d-şóra Eufemia Giurgiu (Brad). 4. Cornel Murărescu, întrep. (Baia de Criş) 5. Costan Indrieş, primar (Dobroţ).

d) membri ordinari: Dna Graţiela Gabor (Certejul sup.) 2. Ioan Petrişor paroch, (Ocişor) Ioan Uibariu înv. (Criscior). 4. Filip Tirica, măsar şi 5. Nicolau Tirica, zidar (Brad) 6. Aurel Crişan, 7. Ales. Galdĕu, 8. Avram Napeu, 9. Filip Sinaga, 10. Sebastian Ceapa, toţi pedagogi.

Atât Ilustra familie Mocsonyi, care cu inima-i nobilă şi generósa-i mână fără preget a jertfit mult la altariul culturei nóstre morale-naţionale, şi carea nu şi-a uitat nici de înfiinţânda instituţiune *„masa studenţilor“* dela gim. rom. gr.-or. din *Brad*, cât şi ceialalţi dni şi dşóre, cari se întrec în a da nobilul sprigin, ca recompensă spre bucuria sufletului lor priméscă în numele tinerimei cea mai simţită mulţămită, avênd mulţi urmaşi! In numele tinerimei din Zarand şi giur. *Vasile Boneu* profesor.

*

Necrolog. Cu multă întristare s'aduce la cunoscinţă, că Domnul *Petru Nastase*, membru în Direcţiunea *„Cordianei“* din Foventea (Fofeldea) după un morb greu, a încetat din viaţa la 8/21 Ianuarie a. c. în etate de 52 ani, lăsând în urmă-i soţia, mama sa şi 4 copii.

Inmormêntarea s'a făcut Miercuri la 10/23 l. c. în cimiterul gr. ort. al bisericei din loc. Fie-i ţĕrêna uşóră şi amintirea eternă! *Direcţiunea „Cordianei“*

*

Capelă de ghiaţă. Se scrie din *Lipova* că în sfânta sĕrbătóre a *„Botezului Domnului“* s'a clădit acolo, în mijlocul pieţei, naintea bisericei gr. ort. române, o capelă frumósă numai din ghiaţă, menită, ca în ea sĕ se facă sfinţirea apei. Asemenea din ghiaţă era şi masa care servea în loc de pristol, şi care era împodobită cu icóna Botezului Domnului, act sĕvîrşit la riul Jordanului prin Ioan Botezătoriul. Capela era iluminată prin mulţime de luminări. Un public fórte mare a luat parte la sfinţirea apei, făcută în această capelă pe cât de frumósă pe atât de rară în felul ei şi adecă nu numai din Lipova ci şi din jur şi nu numai Români ci şi de alte naţionalităţi. Capela, împreună cu publicul asistent, a fost fotografată şi icónele se vor vinde în folosul bisericii gr. ort, române din *Lipova.*

*

Parochieni vrednici de tótă lauda. Credincioşii bisericei nóstre din *Purcăreni* (tractul Braşovului) hotărînd zidirea unei biserici noue, în lipsa fondurilor şi mijlócelor necesare spre acest scop s'au obligat a contribuí, fie-care după putinţă, cu frumóse sume de bani întru realisarea acestei hotărîri. Mulţi dintrĕ ei s'au oferit de bunăvoie sĕ contribue cu câte 400, 200, 100, 80 şi 20 coróne, împărţindu-se ei de ei în şease clase, conform stării materiale, şi subscriind apoi fie-care suma corĕspunzĕtóre clasei sale. Astfel s'au adunat *8000 coróne.* Pe lângă acestea s'a făcut repartiţie pe întreg poporul, nesubtrăgêndu-se de la ea nici cei cari au subscris contribuiri benevole, care repartată în şease clase dă sumă de *12.000 coróne.* Astfel, zeloşii creştini din Purcăreni, din îndemn propriu contribue cu 20.000 coróne la zidirea bisericei.

E o faptă acésta, vrednică de tótă lauda, mai ales în timpurile prea mult materialiste ale nóstre, şi o relevăm cu plăcere ca model şi esemplu de imitat.

*

Tragedia dragostei. Se raportézá din Paris, că *Antoine*, consul francez la San-Francisco, întrând în relaţiuni de dragoste cu o vĕduvă, ibovnica l'a constrîns în urmă sĕ se cunune cu ea. Consulul nu voia la început, dar' vĕzênd, că altcum nu se póte, a declarat vĕduvei că 'i face pe voie, dar' după cununie se sinucide. Aşa a şi făcut. Sosiţi a casă de la cununie, consulul s'a dus direct în odaia sa şi s'a împuşcat.

*

Exposiţii de tablouri. Se scrie din *Bucureşti*: In Aprilie anul curent va avé loc acolo în palatul Ateneului o exposiţie de tablouri şi sculptură a asociaţiunei pictorilor şi sculptorilor din *Ungaria.* Se vor expune lucrări de ale celebrilor artişti *Munkácsy, Benczur, Zichy Mihály.* etc, ale căror capo d'opere au fost expuse şi premiate la exposiţiunea din Paris şi cari au o reputaţie universală.

Tot în luna Aprile va avé loc la *Budapesta* o exposiţiune internaţională de pictură şi sculptură la care sunt invitaţi a participa toţi pictorii şi sculptorii din *România*, spre a-şi expune operile lor.

Va sĕ zică, un fel de înfrăţire românoungară, în pictură şi sculptură.

*

Ciuma. Ne mai ivindu-se nici un cas de ciumă nici la Smirna nici la Constantinopol, consiliul sanitar superior al României a redus'o carantina la 4 zile, şi numai pentru pasagerii cari vin dela Constantinopol. Tot din acest motiv Bulgaria şi Serbia au desfiinţat'o cu desevîrşire, ear' Grecia a redus'o la 24 óre.

*

Pentru traiu. Tot mai mult prinde teren printre femei convingerea, că ele au dreptul sĕ pretindă a li-se da educaţie la fel cu bărbaţii, pentru-ca sĕ pótă purta şi ele cu succes lupta pentru traiu. O autoritate medicală îşi spune însĕ în privinţa acésta vederile, cari nu vor mulţămi pe multe dintre feministele nóstre. El zice aşa: „Ori-ce ar spune femenistele, femeia nu se póte mĕsura intelectualmente cu bărbatul. Natura a înzestrat'o cu alte aptitudini, potrivit rolului ei deosebit. Forţa musculară şi puterea de muncă intelectuală sunt date bărbatului, căci îi sunt necesare în lupta pentru traiu. După cum o femee-atlet e o monstruositate fisiologică, tot aşa o femeie-savant e o monstruositate psihică. Natura a dat femeiei afectivitate, sensibilitate, instinctul de a se devota şi de a-'şi găsi fericirea în abnegaţie şi jertfire de sine. Neglijarea acestor calităţi şi tendinţa de a încărca mintea fetelor cu trigonometrie, algebră superióră, cosmografie, e o crimă de les-natură. *Educaţia femenină bună e numai aceea care se ţine de firea ei*“.

Cam are dreptate dumnealui.

*

Cinci vieţi. Gazetele franceze aduc ştirea, că nu de mult s'a spânzurat înt'un sat mai mic din Francia un ţeran, care era al *cincilea* bărbat al „neconsolabilei“ sale vĕduve, — trecuţi toţi prin mórte silnică la cele eterne. Primul bărbat al acestei sgriptoróice moderne s'a spânzurat. Al doilea s'a ars de viu. Al treilea s'a aruncat în apă şi s'a înecat; al patrulea s'a spânzurat şi al cincilea tot aşa. Când acest din urmă era pe pragul de a se însura, i-a zis un prieten dacă nu cumva are şi el poftă sĕ se sinucidă, ear' el a rĕspuns: „mai de grabă o spânzur eu pe ea!“ Şi totuşi el a fost cel condamnat la mórte silnică.

Cărţi şi reviste

A apărut.

„Metropolia Românilor ortodoxi din Ungaria şi Transilvania“. Sub titlul acesta scrie *„Deşteptarea“* din Cernăuţi următórele:

„La *Şibiiu* a apărut un interesant studiu istoric despre reînfiinţarea metropoliei gr.-or. transcarpatine române. Autorul acestui studiu este binecunoscutul scriitor român, părintele archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. *Ilarion Puşcariu.* Opul acesta atât de valoros s'a făcut în urma conclusului consistorial din 6 Maiu 1895, ca din incidentul aniversării de 25 ani dela organisarea bisericii pe baza statutului organic sĕ se publice un memoriu istoric despre restaurarea metropoliei în legătură cu publicarea documentelor istorice despre înfiinţarea ei. Opul numit *este o oglindă fidelă, în care se resfrânge viaţa bisericéscă a fraţilor nostri din Ungaria şi Transilvania în restimpul de când şi-au eluptat autonomia bisericéscă.* Opul în quart mare, conţine 178 pag. istorie bisericéscă şi 434 pag. acte de fórte multă importanţă.“

„Deşteptarea“ reproduce apoi din valorósa carte scrisórea metropolitului *Andreiu*, adresată la 21 Ianuariu 1861 baronului *George Hurmuzachi*, în chestia Metropoliei.

*

„Ioan Botezătorul“, tragedie în 5 acte şi un preludiu de *Hermanu Sudermann.* Traducere de *Il. Chedi* şi *C. Sandu.* Orăştie, *„Minerva“*, institut tipografic, societate pe acţii 1901. Carte de 144 pagine, cu format plăcut şi cu tipar curat şi ceteţ. Preţul 2 cor.

Deşi *Sudermann* n'a avut cu tragedia acésta succesul pe care l-a avut pe bină cu altele din creaţiunile sale dramatice, totuşi *„Ioan Botezătoriul“* al seu ne ofere o lectură fórte plăcută şi captivantă. Cu bucurie anunţăm, că şi traducerea românéscă a acestei preţióse lucrări libere conţine tóte frumseţile originalului, fiind făcută într'o limbă corectă frumósă şi curgătóre românéscă. Domnii traducători au făcut deci bun serviciu liberaturii române, îmbogăţindu'o cu acéstă creaţiune a distinsului dramaturg german şi cartea lor merită sĕ fie sprijinită din partea publicului român. O recomandăm cu tótă căldura. Se póte procura şi dela librăria archidiecesană din *Sibiiu.*

Din public.*)

Mulţămită publică.

Din darurile împărţite în Ajunu
cerei Domnului între seracii din Sibi
„Reuniunea sodalilor români din Sibiiu
împărtăşiţi — pe lângă alţii mulţi —
toţi elevii şcólelor poporale române din
cu vestminte diferite, cu încălţăminte
de ale mâncării (colaci, póme şi zaha
subscrişii învĕţători ne vedem plăcut
naţi a exprima în numele elevilor nos
mai adênc simţită mulţumită, mai întâiu
Comitet al numitei reuniuni în frunte
mabilul Domn president *Victor Tor*
(iniţiatorul inteprinderei), apoi tuturor
torilor, precum şi M. St. Dómne pro
Minerva Dr. Brote şi celorlalte St. I
şi Domnişóre, cari au ostenit cu cole
aranjarea şi distribuirea darurilor.

Nespusa bucurie a micuţilor es
mai sigură dovadă despre efectul bun
avut distribuirea darurilor de Crăciun,
crimile multora vĕrsate de bucurie vĕ
se în aşa mod ajutaţi şi mângăiaţi, sĕ
celor mai sus amintiţi de cea mai d
satisfacţiune, că ostenelele Dlor puse î
viciul unei cause atât de umanitare,
cel mai mare efect.

Bunul Dumnezeu sĕ le lungéscă
vieţii, ca şi în viitor sĕ pótă continua
nescul obiceiu.

S i b i i u, 2 Ianuariu, 1901.

Coman Gligor, Toma Joandrea, Candid
Lazar Negrilă, învĕţători.

Mulţămită publică.

Din partea subscrisului se aduc
duróse mulţumiri următorilor credincio
au contribuit benevol, la spesele pentr
pararea bisericei greco-ortodoxe din *Ór*
jos; şi anume:

Basil Hăţegan notar Oarda de jos 4
Niclau Sandor de Vist propr. Oarda d
Iulian T. Üveges, contabil la Sebeşana S
săsesc, câte 20 cor. George Cutean
Oarda de jos., Nicolau Stoia primar
de jos. Artemie Stoia primar Oarda d
câte 10 cor. Simion Ispas proprietar,
română. Aron Bucşeriu econom Murĕş-
filie. Iuon Drâmbărean econom Murĕş-
filie câte 4 cor. Zacheu Susan econo
Oarda de jos 3 cor. Valasie Limbean,
Dan, Alesandru Rus epitrop II, Niculae
ghiciu, Simion Barb l. George, Ioan D
mir, Ravente Dreghiciu, Simion Dreg
Iuon Barb l. Ilie, George Rus, George
George Lupse eclisiar, toţi economi din
de jos. Ioan Bunaciu, Simion Hăţegan,
Luca, Niculae Seliştean, George Tat,
Todoruţu, din Murĕş-Partoş, Vasilie Sima, Ioan Bera, Oarda de jos, Todor Muntean, învĕţător Oarda de sus, George Dan, George Dreghiciu cantor, Ilie Josan, l. nofi, Nicolae Muntean, Anna Balauor, vĕduvă din Oarda de jos câte 2 cor. Benea Giulai, Nicodim Ureche, Ilie Josan l. Iuon, Todor Popa, Mateiu Barb, Macsim Popa, George Rus l. Monu George Susan, din Oarda de jos, Niculae Popa din Murăş-Partoş, Ravente Rus, Simion Ureche, Vasilie Dreghiciu, George Dreghiciu l. Candin, Samoil Marcu, Isidor Barb, Nic. Suciu mutu, Ioan Rus, George Ureche, Simion Barb l. Petru, Androne Rus, Ilie Susan, George Dreghiciu l. Dumitru, Ilie Dreghiciu, George Josan, Dănilă Cetean, Gligorie Rus, Dănilă Dreghiciu, Virgil Moşneag, Simion Lupşe l. Petru din Oarda de jos câte 1 cor. George Solomon, din Oarda de jos câte 40 bani Niculae Oprean, Ana Lupşe vĕduvă, Todor Lupşe, din Oarda de jos câte 80 bani. Iosif Istrate, din Murĕş-Partoş Iosn Lencrenjan, Anna Bera, Simion Bera, Iova Limbean, din Oarda de jos câte 60 bani. Simion Marginén din Mureş-Partoş 50 bani. Niculae Drâmbărean, Eva Drâmbăreăn vĕduvă, Ioan Susan, din Murĕş-Partoş vĕduvă Cleofina Josan, Simion Limbean, Dumitru Moldovan, Izmaila Duma, Niculae Vinţan, Isidor Stanciu, din Oarda de jos câte 40 bani, Dumitru Marginean, Nicolae Bulac, din Oarda de jos câte 20 bani. Dat in Oarda de jos 1 Ianuarie 1901. *Laurenţiu Cutean*, paroch.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 7/1901 prot. [3] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III Jacul român protopresbiteratul Sighișórei, se publieă prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, sunt cele fasionate la cóla *B*, pentru completarea dotațiunei preoțesci dela stat, — despre cari concurenții își pot lua informațiuni dela comitetul parochial eventual dela oficiul protopresbiteral.

Concurenții au a-'și așterne suplicele lor concursuale subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat instruite conform normelor în vigóre, și a se presenta în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserica din acésta parochie spre a-'și arăta desteritatea în cele rituali, și a face cunoscință cu poporul.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișórei, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Sighișóra, 7 Ianuariu 1901.

Dimitrie Moldovan,
protopresbiter.

Nr. 18/protop. 1901 [5] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III. Hașag, protopresbiteratul Mediașului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, sunt cele fasionate la cóla B. pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiune își pot lua concurenții dela oficiul protopresbiteral ori dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post, au a'și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Mediaș, 8 Ianuarie, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul Mircea
protopop.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane** se află

3 prapori gata

ca mustre: unul de mătase grea damast, mărimea 85/155 cm. și costă **128 cor.**, unul de camgarn fin, mărimea 120/175 cm, costă **cor. 108**, ér al III-lea din pânză de in cernită fórte trainic și frumos, mărimea 120/170 cm. cu **63 cor.** Toți sunt fără prăjină; cu prăjină se adauge la prețurile indicate încă câte 10 cor. Se primesc însě și comande pentru alte mărimi cu ori și ce fel de icóne. Observăm, că praporii sunt fiecare din câte o singură bucată și icónele sunt pictate pe însași stofa praporelui, praporii din mai multe bucăți costă cu mult mai puțin.

In ***Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu,*** au apărut și se află de vêndare:

Geografia

pentru școle civile și superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)
și

Istoria universală

pentru școle civile și superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)
după
Alexandru Márki.
In românesce de
I. Popovici.

Prețul Geografiei leg.	fl.	1.30
„ **Istoriei universale leg.** . .	„	1.—

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumnedeu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumětate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Din **Tipografia și librăria archidiecesan, Sibiiu,** se póte procura

Teoria Dramei

cu un tractat întroductiv
despre frumos și artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Prețul broș. 3 cor. 60 fil.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu prețul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

„Sebeșana“, institut de credit și de economii, societate pe acții S.-Sebeș.

[4] 1—1

Convocare.

Domnii acționari ai *institutului de credit și de economii „Sebeșana“, societate pe acții*, se învită prin acésta conform §-lui 18 al statutelor societății la a

a XIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ținé în S-Sebeș la 6 Martie a. c. n. la 2 óre p. m în localul institutului.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunei și raport despre încheierea computurilor pro anul 1900.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Statorirea bilanțului și hotărîri asupra distribuirei și solvirei câștigului curat de pe anul 1900.
4. Ficsarea marcelor de presență.
5. Alegerea unui membru în direcțiune pe un an în locul devenit vacant prin abzicerea domnului Dr. Pompiliu Isacu.
6. Alegerea comitetului de supraveghiare pe period de 3 ani.
7. Eventuale propuneri făcute conform §-lui 28 lit. g. din statute

Domnii acționari, cari în sensul §-lor 20 și 21 din statutele socie voesc a participa la adunare în persónă sau prin plenipotențiați, sunt r a-'și depune acțiile și eventualele dovedi de plenipotență, cel mult pâ 5 Martie 1901 n. la 5 óre p. m. la cassa institutului, în S. Sebeș.

S.-Sebeș, în 22 Ianuarie, 1901.

Direcțiunea institutulu

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Calendariul archidiecesan

este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără șematism). La comande mai mari se dă rabatul de 20%. Se póte procura dela

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. **6.** —, 1/2 Flacon fl. **3.50.** delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sě vateme părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu **80** cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sě folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numěróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sě sě ceară numai preparate de ale lui Hotter și sě nu se priméscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. **2.** 1/2 Cutie cu fl. **1.20.** delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. **1.20.**

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sě prestee cele mai mari strapații și fugi, sě înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sě mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II
1 kg. . . . fl. **1.20.**

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sě întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. **1.50.**

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 78—104

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 6 Sibiiu, Joi 18/31 Ianuariu 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil.
pentru fie-care publicare.

Fond central.

— Două articole. —

I.

Conferenţele preoţesci, întroduse în archidiecesa nóstră, desvóltă o activitate destul de rodnică; şi e de sperat, că ele tot cu mai mult zel vor lucra şi vor discuta chestiunile de importanţă pentru consolidarea bisericii, pentru înaintarea şi fericirea poporului nostru ortodox

Din rapórtele publicate în ziare despre decurgerea acestor conferenţe (şi e rĕu că nu s'au publicat despre *tóte*) póte vedé ori-şi-cine, cu cât interes şi cu câtă durere de neam şi de biserică au discutat preoţii nostri obiectele puse la ordinea zilei, dându-şi tóte silinţele, ca temele date lor spre resolvare sĕ fie lucrate cu temeinicie, aşa, ca conclusele luate sĕ pótă fi şi esecutate, ear' esecutându-se, sĕ fie şi ducătóre la scop.

In înţelesul cercularîului I. P. S. Sale domnului Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*, temele alese pentru conferenţele preoţesci din anul espirat erau următórele:

a) Desvoltarea şi întărirea simţului religios-moral în popor;

b) ameliorarea stării materiale a poporului, şi

c) ameliorarea dotaţiunilor preoţesci.

Le-am espus pe scurt, precum pe scurt [illegible]oiu accentua şi aceea, că cu [illegible] la cele douĕ puncte dintâiu, [illegible] eferitor la desvoltarea şi întă[illegible] ţului religios-moral în popor [illegible] liorarea stării materiale a poporului [illegible] n pretutindenea, în tóte con[illegible] preoţesci, aceleaşi mijlóce s'au [illegible] une şi ducătóre la scop, ceea-[illegible] tă, că cu privire la temele [illegible] suntem toţi cam de o părere. Conclusele luate în direcţiunea acésta sunt cunoscute în parte din colónele acestui ziariu, prin urmare nu voiu insista asupra lor aici, ci mĕ voiu ocupa cu tema a treia, *cu ameliorarea dotaţiunilor preoţesci.*

Dorinţa este, ca sĕ se înfiinţeze un *fond general central,* pentru dotarea preoţilor. Idee bună şi salutară. Mulţi dintre preoţii nostri s'au declarat din tot sufletul pentru înfiinţarea acestui fond, şi fie-care a recomandat spre primire modalitatea — după părerea sa — mai potrivită pentru augmentarea [illegible]

I. P. S. Sa, domnul archiepiscop ni-a recomandat, ca din dotaţiunea primită dela stat, fie-care preot sĕ jertféscă 4 procente, contribuind cu ele în fie-care an la fondul general central, creat cu meniţiunea de a se dota din el cu timpul întréga nóstră preoţime.

Unele conferenţe preoţesci au acceptat cheia acésta şi au hotărît, ca preoţii sĕ contribue cu 4 procente din ajutoriul de stat la fondul general central ce e sĕ se înfiinţeze; altele au redus procentele dela 4 la 2, şi earăşi altele au zis, că e mult mai bine, dacă fie-care preot contribue odată pentru totdeuna cu o anumită sumă mai modestă la înfiinţarea fondului din întrebare.

Natural, că tréba va trebui sĕ fie încă bine precumpĕnită înainte de a se lua hotărîre finală în causă; şi la luarea conclusului obligător pentru întréga preoţime din archidiecesă va trebui sĕ fie ţinută în vedere şi împrejurarea, că aprópe în tóte conferenţele preoţesci s'a accentuat necesitatea de a nu fi constrînsă preoţimea sĕ contribue cu cotisaţiuni cari trec peste puterile ei, pentru-că atunci cotisaţiunile ar remânea numai pe hârtie, neputêndu-se incassa, decât numai cu mari opintiri.

De altcum asupra temei acesteia s'a discutat mult şi cu viu interes nu numai în conferenţele nóstre preoţeşti, ci chiar şi *în presă;* şi eu ţin, că e necesar sĕ se continue discuţia în presă, pentru a puté afla cea mai bună idee şi cel mai potrivit drum pe care sĕ ajungem la scopul cu care de altfel toţi suntem de acord.

Am şi eu o idee; şi departe de a crede că e cea mai bună, doresc sĕ o comunic fraţilor mei preoţi ca *părere individuală* a mea, în scopul, ca ei esaminându-o sĕ găsésca póte alta şi mai bună, dat fiind, că fiecare idee din idee se nasce. 'Mi-o voiu espune într'un articol următor.

Ioan Botean
paroch.

La Viena. Prim-ministrul maghiar *Coloman Széll*, a plecat Sâmbătă la Viena, ear' Duminecă a fost primit în lungă audienţă din partea Monarchului. Ministrul-president maghiar a avut apoi întrevedere cu ministrul comun de esterne, contele *Goluchowski*, cu ministrul comun de finante *Kállay*, şi cu ministrul president austriac Dr. *Körber*. Luni a sosit îndĕrăt la Budapesta.

Pactul. Ziarul dela Viena *„Neues Wiener Journal“* se ocupă într'un numĕr mai recent cu chestia pactului vamal şi comercial, ce de ani este a se lega între Austria şi Ungaria, şi vine la conclusiunea, ca tocmai dacă s'ar dovedi de capabil de muncă noul reichsrath austriac, atunci, când va fi pusă în discuţie chestia pactului cu Ungaria, şi-ar perde earăşi rostul, fiindcă pentru acceptarea pactului, în felul cum doresc Maghiarii, *nu e accesibilă nici una din partidele din reichsrath.* De şi guvernul austriac caută sĕ evite catastrofa ce s'ar puté nasce pe tema acésta, totuşi discuţia parlamentară în chestia pactului nu póte fi evitată, ci în mod necesar trebue sĕ urmeze, şi atunci urméză şi catastrofa. Dar' n'are nimic a face, — zice numitul ziariu, — pentrucă şi dacă se prăbuşesce parlamentul, se deschide o cale nouă pentru constelaţiuni politice, care scutită va fi *de tóte bombele magiare*! Frumoase complimente!

Activitate. In locul deputatului dietal *Zakó Milan*, numit comite-suprem al oraşelor *Vêrşeţ* şi *Panciova*, partidul guvernamental a candidat de deputat pe fratele seu, Dr. *Stefan Zakó*, cu care însĕ alegătorii din cercul Titelului nu sunt mulţămiţi şi astfel i-au pus un contra candidat, în persóna advocatului *Milan Milosavlevici*, care păşesce cu program naţional sêrbesc.

Pentru cassa muncitorilor. La propunerea preşedintelui, deputaţii din dieta magiară s'au învoit, ca competenţele lor de pe o zi sĕ trécă la *cassa de ajutorare*, înfiinţată pentru muncitorii întrebuinţaţi la economia de câmp, conform articolului de lege XVI din anul trecut.

Legea de naţionalităţi. Conclusul Secuilor din Trei-scaune, de a se ruga dieta sĕ modifice legea de naţionalităţi, a fost discutat Luni şi în congregaţia comitatului *Arad.* Românii au fost bine representaţi şi au desfăşurat o luptă frumósă. Propunerea comisiunii permanente suna aşa, că sĕ se facă şi din partea comitatului Arad adresă guvernului, prin care sĕ se ceară revisuirea legii de naţionalităţi, *acordându-se şi naţionalităţilor aceea ce e echitabil.* Propunerea a fost combătută cu mare temeinicie din partea domnilor *M. Veliciu* şi *Dr. Ioan Suciu*, cari au cerut *trecerea la ordinea zilei peste adresa Secuilor.* Punêndu-se la vot, majoritatea a primit propunea comisiunii permanente.

Nemţii radicali din reichisrath-ul austriac au ţinut zilele trecute conferenţă în *Bodenbach* şi au luat hotărîrea, că până nu se vor pune provinţele germane din Austria în legătură de drept cu *imperiul german*, ei se vor reţiné dela ori-ce *manifestaţiuni de loialitate.* Acest program politic Nemţii radicali îl motivéză cu aceea, că ei numai făcând parte din imperiul german 'şi vĕd asigurată naţionalitatea, faţă de slavismul aflător în crestere şi întărire.

La „era nouă“.

— Articole trimise din afară. —

II.

Sĕ vedem deci ce a scris anonimul autor, şi ce a putut sĕ geneze pe unii dintre politicianii nostri; pentru-că după cum înţeleg eu cele scrise, vorba este în ele în general despre datorinţa ce ni-se impune tuturora, dar' *mai ales fruntaşilor şi conducĕtorilor*, de a inaugura o nouă viéţă naţională, sau sĕ-i zicem aşa, o „nouă eră“; şi n'am aflat nici un pasaj în articolele cu pricina, în care s'ar face alusiune la anumite persóne, sau ele ar fi chiar atacate în mod direct ori indirect?

După-ce face o descriere prea nimerită a luptelor nóstre politice, pe cari cu drept cuvênt le numesce *„fĕt mort“*, şi după-ce înşiră calităţile umbróse ale poporului nostru, — se provócă la unele articole apărute chiar în *„Tribuna“*, articole cari l'au îndemnat pe dl autor a crede în ivirea zorilor pe séma unei *„ere noue“*, — a cărei devisă sĕ fie *mântuirea nóstră prin noi şi din propriile nóstre puteri*“.

Ne atrage apoi atenţiunea asupra lucrurilor cam puţin liniştitóre ce se petrec în sinul monarchiei, ales în ceealaltă parte a ei, apelând la toţi, sĕ vegheze, ca evenimentele ce cu necesitate elementară au sĕ se desfăşure înaintea ochilor nostri, mai curênd sau mai târziu, sĕ găséscă întreg poporul român *consolidat*, tare şi puternic ca o stâncă, şi consciu de lupta la care va trebuí sĕ se angajeze pentru a-şi apĕra viéţa şi a-şi asigura esistenţa.

Dar' făcênd tóte acestea, ne atrage atenţiunea asupra împrejurării, că o *„eră nouă“*, cu devisa amintită mai sus, numai aşa e posibilă, dacă vom eşí toţi din indolenţa în care ne găsim, şi dacă vom înceta de a mai aştepta, ca tóte sĕ ne vină de-a gata şi de-odată dela Viena, — bunăóră ca în poveşti, unde n'ai decât sĕ-ţi doresci ceva şi la moment ţi-se dă, — ci dacă vrem sĕ fim luaţi în sémă şi vrem sĕ fim consideraţi de aceea ce suntem, de *element alcătuitor de stat,* întocmai ca Ungurii şi ca Nemţii: suntem datori sĕ ne adunăm la olaltă tóte forţele şi urmărind toţi un scop şi un ideal, sĕ le punem în mişcare, *cu tact şi înţelepciune,* nu mai mult pentru a cerşí, ci pentru a *pretinde* aceea ce drept avem sĕ pretindem ca ómeni şi ca popor.

După-ce ne mai revócă în memorie tristele demersuri şi tânguiri, îndreptate când Vienei, când Europei, precum şi resultatele diametral opuse aşteptărilor legate de demersurile făcute. — ne vorbesce şi despre problematicul rol pe care'l are înmulţirea armatei în scopul menţinerii păcii generale.

Sunt sigur, că fórte puţini dintre cetitorii *„Tribunei“* vor fi înţeles pasajul acesta aşa cum el trebuia să fie înţeles. Dar' trec preste acésta. In fine ni-se pune în vedere, în desorientarea politică în care ne aflăm astăzi, chaosul în care vom înota atunci, când datorinţa naţională ne va impune o energică acţiune întru eluptarea şi apĕrarea drepturilor nóstre, şi încheie apel la conducĕtorii nostri, *sĕ gătéscă terenul pentru acţiune,* sĕ facă posibilă strângerea rîndurilor, sĕ ne deşteptăm toţi din letargie şi sĕ punem basele unei noue vieţi, mai active de cât în trecut,

Sĕ ne examinăm pe noi înşine şi sĕ ne concentrăm forţele, sĕ nu contăm la ajutor străin şi sĕ nu aşteptăm ajutor străin; sĕ împrietenim atât inteliginţa cât şi poporul cu scopul urmărit şi cu luptele ce va trebui să le purtăm pentru a ne ajunge scopul, şi sĕ facem tot posibilul pentru a ne înţelege unul pe altul, ca atunci, când tóte recriminările nóstre, presentate celor în drept pe cale legală, vor rĕmânea desconsiderate, sĕ fim în stare sĕ facem faţă situaţiunii în mod impunĕtor şi sub devisa: „Prin propriile nóstre forţe la nouă viéţă“.

Iată firul roşu care străbate prin articolele din întrebare, şi iată ideia autorului cu *„era nouă“* aşa cum am înţeles'o eu, şi cum s'a presentat ea ochilor mei. Tot ce cade în afară de acest fir roşu e mai mult sau mai puţin esplicare, ornamentare sau argumentarea afirmaţiunilor înşirate, şi eu le privesc de păreri individuale, până la un grad óre-care îndreptăţite, dacă luăm în considerare trista dar' adevĕrata stare a vieţii nóstre naţionale de astăzi.

Acum, după-ce cunóscem ideea de care a fost condus autorul la scrierea articolelor *„Adevĕrata eră nouă“* şi după-ce ştim, că el nu s'a ţinut competent sĕ *determine*, care are sĕ fie şi cum are sĕ fie *„era nouă“*, cì a apelat numai la conducĕtorii nostri, ca ei, în bună înţelegere şi armonie sĕ caute calea şi mijlócele pe cari ei le cred de mai avantagióse pentru inaugurarea unei vieţi noue naţionale, a unei *„ere noue“* în politica nóstră; după-ce autorul vede chiar presemnele ivirei unei *„ere noue“* în sensul devisei amintite, devisă aprobată de el, devisă care-i inspiră credinţă şi speranţă într'un viitor bun, lăsând însĕ în grija conducĕtorilor nostri precisarea modului de luptă naţională pentru a ajunge la acésta *„eră nouă“*; după-ce în fine mai ştim, că autorul nu e decât echoul altor articole apărute mai 'nainte în *„Tribuna“*: sĕ vedem ce rĕspunde redacţiunea acestui ziar, care trece de organ al partidului naţional român din patria acésta şi trece de primul nostru ziar naţional?

Argus.

Desvoltarea unei teme.

— Făcută în conferenţa preoţéscă din protopresbiteratul Cohalmului. —

Paloş, 27 Decembre.

Onorată conferenţă! In urma cercularului Escelenţiei Sale Inalt Preasânţitului Domn Archiepiscop şi Metropolit dto 30 Septembre 1899 Nr. 7749 Pres., emis în scopul întrunirei nóstre a preoţimei tractuale în conferenţă, pentru a ne consulta *„în dragoste frăţéscă“* asupra unor teme ce sunt menite a provoca în noi o şi mai mare interesare asupra sorţii poporului, Preaonoratul Domn protopresbiter tractual m'a însărcinat şi pe mine cu studiarea unei dintre aceste teme, şi anume, cu tema:

Cari ar fi scăderile ce slăbesc forţele materiale ale poporului şi mijlócele la ridicarea acelora?

Voind a întra în meritul pertractărei asupra acestor două întrebări din temă, în mod firesc ni-se impune datorinţa, a ne concentra spiritul nostru asupra condiţiunilor de (esistenţă) traiu şi asupra moravurilor poporului nostru.

In privinţa condiţiunilor de (esistenţă) traiu, aflăm cum că acelea pot fi tot atât de diferite pe cât de diferite sunt şi ţinuturile ocupate de poporul nostru. De aceea, ca întrebările din acéstă temă sě pótă fi cu fidelitate prelucrate, eu mi-am basat desvoltarea temei pe moravurile şi condiţiunile de traiu ale populaţiunei române din ţinutul nostru.

Precum cunoscut ne este nouě tuturor, poporul român din ţinutul nostru trăeşte întrě nişte condiţiuni nu tocmai favorabile în měsură cu trebuinţele şi datorinţele ce i-se impun de spiritul timpului de azi, — fiind avisat a-'şi satisface tuturor trebuinţelor sale trupesci şi sufletesci numai singur din róda pământului, din plugărit.

Aşa, onorabililor colegi, ca unii cari suntem puşi în nemijlocita atingere a poporului cu înalta chemare de a păstori sufletele şi a promova desvoltarea intelectuală în el, şi ca unii cari din causa venitelor de până acum prea modeste, cea mai mare parte am fost avisaţi a însoţi pe poporanul nostru chiar şi pe brazda ogorului şi întru sudórea feţei nóstre a ne agonisi pânea de tóte zilele în rênd cu el, — sě ne transpunem în aceste momente spiritul asupra ocupaţiunilor poporanului nostru plugariu şi vom afla, că una dintre scăderile mai însemnate ce nu ajută de loc ci din contră slăbesc forţele materiale ale poporului este:

I. *Plugăritul greşit.*

Terminii economici ai plugăritului mai sunt: *economie de câmp* şi *agricultură.*

Economia de câmp a plugarilor nostri este încă departe de ceea ce esprimă terminul *agricultură.* Poporul nostru — onóre escepţiunilor — nu 'şi ştie cultiva agrii sěi. Sunt mulţi încă şi azi, cari mai ţin la principiul greşit, ca' *„precum a trăit tatăl meu şi moşul meu voiu trăi şi eu“!* Caracteristica poporului nostru şi în cele economice, spre deosebire de conlocuitorii sěi de naţiune străină, este: conservarea datinelor economice originale, fără a lua în considerare şi a observa că şi economia de câmp a ajuns la un grad de perfecţiune destul de însemnat.

El s'a pomenit dela moşi dela strămoşi cu producerea sp. pildă a 2 sau cel mult 3 soiuri de bucate în moşia lui. Aceste soiuri de bucate ori reuşesc ori ba, — el nu se abate dela cultivarea lor, odată cu capul. Ca şi când ar fi lege pentru el, ca numai acele bucate sě le cultive cu cari s'a pomenit, precând plugarii raţionali în loc sě impună agrilor lor producerea cutărui soiu de bucate sau ierburi, — se orientéză după dictamentul agrilor lor, bucurându-se de cele mai frumóse resultate.

De sine înţeles, că fiind vorba de plugărit sau economie de câmp, nu se póte trece cu vederea nici prăsirea şi ţinerea animalelor de casă, fără de cari nu póte esista plugăritul. Aşa dar' plugarii nostri în óre-care měsură sunt şi economi de vite.

In cât pentru acésta parte de economie, care ar fi sě fie cel mai de considerat isvor de venit al economilor nostri, vedem că stă tot pe acelaşi grad de desvoltare ca şi economia de câmp.

Două scăderi însemnate are poporul nostru în acéstă privinţă, anume:

a) că prea puţină atenţiune dă producerei nutreţurilor peste tot, mărginindu-se în prea mare měsură pe lângă cultivarea cerealelor atât de modest resplătite, — espunêndu-se astfeliu atât pe sine cât şi pe animalele sale de casă la muncă grea şi neprielnică;

b) că nu e dedat a aplica curăţenia atât de folositóre animalelor de casă. (Va urma.)

Revistă esternă

Congres balcanic. Ziarele din Sêrbia publică un apel al câtorva fruntaşi albanezi, în care se zice, că interesele periclitate ale popóreîor balcanice numai aşa vor puté fi apěrate, dacă fruntaşii conducětori ai acestor popórě se vor întruni cât de curênd într'un congres, în care sě se consulte asupra mijlócelor de apěrare.

Objectele de consultare ar avé sě fie: 1 Linia ferată Serajevo-Novibazar şi atitudinea pe care popórele balcanice ar fi s'o observe faţă cu ea; 2. Cari ar fi cele mai efective mijlóce de apěrare faţă cu lozinca germană şi austriacă *„Drang nach Osten“*? 3. Ce normative s'ar puté şi ar trebui sě fie puse în aplicare contra misionarilor bisericei apusene, cari totdeuna au fost conturbători ai păcii şi cari pot fi consideraţi ca servitori şi luptători ai unei astfel de direcţiuni politice, al cărei triumf în Balcani ar însemna nimicirea popórelor balcanice, oprimarea bisericei ortodoxe şi a islamului?

Congresul ar fi sě se ţină la Sângiorgiu, în capitala óre-cărui stat balcanic.

*

Liga de pace şi regele Edward. Comitetul din Bern al ligei de pace a trimis regelui telegramă de condolenţă la mórtea reginei Victoria, esprimându-şi totodată speranţa, că regele Edward îşi va începe domnirea prin opera păcii.

*

Protest contra modului de rěsboire al Englezilor. Comisiunea internaţională de pace a adresat tuturor puterilor semnatare ale hotărîrilor congresului de la Haga următorul protest:

Subscrişii recunoscênd hotărîrile confirmate de puteri în congresul de la Haga, prin acésta protestăm solemn contra neobservării acestor hotărîri în purtarea rěsboiului din Africa sudică.

Normele acceptate în Haga fac deosebiri întrě modul de a purta rěsboiu al popórelor civilisate şi cel al popórelor barbare, şi cu tóte că republicele sud-africane formal sunt eschise din acéstă convenţie, totuşi obligamêntul moral nu este suspins nici faţă cu ele.

Constatăm cu cel mai profund regret, că ordinele de zi date de către comandanţii din Africa sudică, mărturisesc de jafuri şi despoieri sistematice, ceea-ce stă în flagrant conflict cu hotărîrile §-lor 44—53.

De aceea apelăm la puteri, sě recomânde de urgenţă, ca operaţiunile strategice din Africa sudică sě fie restrînse întrě marginile permise de civilisaţie şi umanitate.

Intrě alţii, protestul e subscris de Dr. Richet, Frederic Passy şi Trarieux (Francia), Hodyson Pratt, Stead şi Cook (Anglia), Block şi Rowicow (Rusia), Moncure Convay şi Milholland (Statele-Unite).

Hotărîrile la cari face provocare protestul, sunt următórele: Este oprit a face presiune asupra poporaţiunii teritoriilor ocupate, ca sě jóre fidelitate puterei inimice. Este oprit a constringe poporaţiunea teritoriilor ocupate sě iee parte activă la operaţiunile îndreptate în contra ţerei sale proprie. Onórea familiară, dreptul familiar, viaţa individuală şi proprietatea privată, cum şi convingerile religióse şi libertatea religionară, trebuesc respectate.

*

Rěsboiul Burilor. Lui „Hamburger Zeitung“ i-se raportéză de pe câmpul de rěsboiu din Africa o ştire, care dacă s'ar adeveri, ar însemna învingerea definitivă a Burilor. E vorba adecă în telegrama din „Hamburger Zeitung“, că lordul *Kitchener*, comandantul suprem al oştirilor engleze, a *căzut în prinsóre la Buri.*

Din Valea Bârgăului.

Sfinţirea iconostasului bisericei gr. or. din Borgo-Suseni.

Credincioşii bisericei nóstre drept măritóre rěsăritene din Valea Bârgăului emuléză întru înfrumseţarea bisericilor lor. Impinşi de simtiul religios atât de adênc imprimat în inimile lor, nu pregetă a sacrifica puţinul lor pentru adjustarea cât mai corespunzětóre a locaşurilor Domnului. Dacă vitregitatea timpurilor nu a permis strămoşilor nostri a face acésta după cum sîmţul lor le dicta, astăzi când duhul vremii purtându-se preste popórě a schimbat starea lucrurilor în spre mai bine, urmaşii pătrunşi fiind tot de acelaş simţ, ascultând glasul vremii cércă căi şi mijlóce pentru regenerare.

Abia au trecut 4 luni dela sfinţirea iconostasului bisericei din marea comună Borgo-Prund, despre a cărui frumseţă s'a făcut pomenire în colónele acestui ziar, şi astăzi în biserica din comuna învecinată Borgo-Suseni vedem strălucind şi răpindu-ne admirarea un alt iconostas.

Biserica gr. or. din Borgo-Suseni s'a edificat numai în anul 1899 cu ajutoriul primit dela comuna politică, pe care ajutoriu comuna l'a primit ca tangentă cuvenită din venitul pădurilor aflătóre pe teritoriul ei şi administrate de stat. Bucuria credincioşilor era atunci nespus de mare, vězênd că în locul bisericuţei celei vechi făcute din lemn li-se ridică un locaşiu de rugăciune de pétră de tótă frumseţa. Acesta era şi lucrul de căpetenie. Indeplinită odată clădirea, rênd pe rênd credincioşii atât din comuna acésta cât şi din comunele vecine au început a aduce şi procura cele de lipsă pentru înfrumseţarea ei interióră. Tóte erau în deplină mulţămire, mai lipsia numai iconostasul.

Nu s'a aşteptat însě mult şi eată azi prin zelul harnicului preot local Eliseu Dan vedem delăturată şi acésta lipsă. E drept, că şi acum tot acel venit al pădurilor a suportat cea mai mare parte a cheltuelilor. Cu tóte acestea însě nu e de nerespectat acel simţ bun al poporului, care îl îndémnă, ca din acel venit în primul rênd sě acopere lipsele casei sale de rugăciune şi numai după aceea celelalte trebuinţe ale comunei.

Incât privesce frumseţa acestui iconostas, eu unul zic că nu aflu cuvinte ca sě o descriu. Este esecutat astfel încât cred că nimeni n'ar mai avé nimic de dorit. Simetria şi armonia colorilor sunt caracteristica acestui iconostas. Colórea fundamentală de felul marmorei de Paros îi măresce frumseţa. Ceea ce mai mult ne place este pictura, carea este de tot vie şi espresivă. Chipurile Mântuitoriului, atât şezênd pe tron, cât şi de-a drépta uşei împěrătesci, sunt atât de espresiv pictate, încât ţi-se par a fi vii. Nu cu mai puţină artă sunt esecutate şi celelalte icóne, încât tóte în tot privindu-le te îndémnă la evlavie şi închinare.

Dl Stefan Sehmann specialist în pictură şi esecutătoriul acestui iconostas merită tótă lauda, căci deşi de altă confesiune totuşi se vede a avé idei clare şi pronunţate despre caracterul picturei în biserica nóstră orientală. Il putem recomanda cu tótă căldura tuturor celor ce voiesc a ridica iconostase în bisericile lor. Dealtcum acésta nu este prima dsale operă. A mai efectuit încă multe iconostase în bisericile nóstre, şi după cât am aflat nu atât pofta de câştig material cât mai mult dorul de renume îl face sě îndeplinéscă lucrul în tótă frumseţa.

Actul sfinţirei iconostasului s'a îndeplinit Duminecă în 17/30 Decembre 1900, prin dl protopresbiter tractual *Simeon Monda,* asistat de preotul local Eliseu Dan.

La finea actului dl protopresbiter prin o vorbire acomodată arată că acest frumos lucru a isvorit numai şi numai din credinţa tare ce poporul o are în Dumnezeu şi din iubirea şi alipirea sa către ale lui aşeḑăminte. Indémnă poporul la evlavie şi la cercetarea regulată a acestui frumos şi sfânt locaş al Domnului, care singur numai ni-a fost şi ne va fi şi în viitoriu loc de mângâiere în luptele şi nĕcasurile cele grele ale vieţii.

Un participant.

Din trecutul şi presentul comunei Petroşeni.

— Ianuarie, 1901.

Comuna *Petroşeni,* în tractul protopresbiteral al *Haţegului,* e situată la marginea sudică a vastului nostru comitat, al *Hunedórei,* cam două ore depărtare dela graniţa României. Odinióră era comună curat românéscă şi cu o populaţiune curat gr.-or. şi neamestecată cu nici o altă confesiune.

Populaţiunea pe timpul acela se afla în starea cea mai primitivă şi fără nici o cunoştinţă despre lumea largă, cu carea nu venea în contact din causa munţilor şi a dealurilor de cari e încunjurată jur împrejur; dar' era credinciósă până la bigotism bisericei străbune şi datinilor — bune şi rele — erezite dela moşii strămoşii lor.

In decursul timpului însě, şi anume, cam de pe la anul 1870 încóce, prin esploatarea cărbunilor de pétră şi prin înfiinţarea drumului de fer şi a altor fabrici, a devenit acéstă comună mai însemnată şi mai împopolată de cât ori care alta comună sau oraş din întreg comitatul Hunedórei. Durere numai, că acéstă populaţie, în cea mai mare parte e străină de confesiunea şi naţiunea nóstră.

Şi mai durerósă a fost împrejurarea, că pe acea vreme, când inundară streinii aceste locuri atât de romantice şi pline de bogăţii necalculabile, poporul nostru era lipsit cu desăvârşire de păstoriul sěu sufletesc, fiind parochia vacantă, — sau de vr'un alt conducătoriu cu buravoinţă faţă de el şi de interesele lui, căci nici chiar vr'un cantor, cât de slab, nu avea din sinul sěu.

La anul 1876 când am fost eu rênduit de sórte a ocupa acéstă parochiă, am aflat-o în disordinea cea mai mare. Poporul se afla desconsiderat, batjocorit în casa lui proprie şi alungat din moşia lui, din locurile lui cele mai frumose şi productive, atât pe lângă câte un preţ de tot bagatel, cât şi mai mult prin espropriarea forţată, lăsându-i-se numai dealurile şi cóstele stâncóse şi sterile, din care causă ne mai putênd ţine şi creşte vite, aprópe singura lui ocupaţiune şi isvor de câştig a dat pas de pas îndĕrĕt. Ba în timpul din urmă mai luânduli-se şi munţii pe cari i-au folosit până acuma pe basa dreptului urbarial, — ca foşti iobagi, — au sărăcit şi sărăcesc ómenii pe zi ce m
dedarea poporului în měsură d
cu beuturile spirtuóse.

O *bisericuţă* de lemn aveau
după cum spun betrânii, de pe
cilor şi de mai nainte de *Unaţie*
fără fereşti, tótă spartă, încât vên
străbătea înlăuntru mai vehement d
aşa că era imposibil a sěvêrşi înt
viţiul divin în mod cuviincios şi fă
de vr'un eventual pericol.

Casa parochială, aflată când am întrat în acéstă parochiă, era în o stare deplorabilă şi de plâns; era de ajuns ca sě ştie cineva, că acolo e locuinţa preotului român, pentru a-şi face conclusiunea despre starea sufletéscă a poporului nostru din Petroşeni. Era şi acésta de lemn, şi numai cu două încăperi mici, fără nici un alt edificiu economic, curtea deschisă, fără a i-se cunóşte limitele, căci nu era gard sau alt semn de închisóre până la al doilea, treilea vecin.

Pe lângă tóte acestea, mai era şi acea împrejurare ruşinósă cun
că casa din vorbă a fost c dela un
ţigan din Petrila şi transportată în Petroşeni ca fiitóre locuinţă pentru preot.

Dacă clădirea de nou a acestei case s'ar fi efectuit prin ómeni pricepuţi, — măestrii de lemn, — putea sě devină o locuinţă cinstită, dar clădirea de nou au făcut'o de slujbă locuitorii comunei, ca sě încunjure spesele cu măestrii. Au lipit'o apoi cu pămên
şi cu noroiu de pe drum, care îngheţând preste nópte în zilele următóre a căḑut bucăţi, remânênd numai unde şi unde păretele întreg. In chipul acesta e uşor de esplicat, ce fel de înfăţişare avea casa parochială. Când am sosit eu sě o iau în samă, mi-s'a înfăţişat ca o peşteră puşcată cu dinamit, încât de gróza priveliştei m'am retras, fiind-că aşa ceva nu věḑusăm încă nici în locuinţele ciobanilor dela munte, pe unde am umblat de multe-ori în viéţă.

i vorbă nu era, acésta lipdesăvêrşire în comună. Pro forma ea ecsată la şcóla din comuna vecină Lipentru a cărei susţinere erau consa contribui şi locuitori din *Petroşeni*, nici un copil nu mergea la acea şcólă de altcum era şi fórte departe de ei.

Cu multe greutăţi şi cu mari nĕcasuri, mpreună cu fostul de pie memoriă protopresbiter tractual *Ioan Raţiu*, abia mi-a ucces după un an şi jumătate a desface şcóla e ră cea din Livezeni şi a o întroduce a parochia mea, ţinênd eu instrucţiunea cu copiii, *în locuinţa mea*, în decurs de 5—6 ani, aprópe fără nici o plată ficsă, plus înzestrarea copiilor cu cărţi, tăbliţe şi alte recuisite, în mod gratuit, numai şi numai pentru-ca sĕ pot deprinde poporul cu spiritul şcólei şi sĕ'mi pot creşte un cantor pentru serviţiul bisericesc şi trebuinţele poporului, căci nici atâta samă în comună nu găsisem.

Băeşii şi alţi lucrători de confesiunea nóstră, cari veniseră la *Petroşeni* din tóte părţile lumei, la început cercetau şi ajutau biserica şi pe preotul gr.-catolic (cu casă în colonia erarială), numai cu puţin înainte de venirea mea aici înfiinţată, când totodată s'a creat şi un post nou de protopresbiter gr.-cat., ca cu atât mai uşor şi mai cu efect sĕ pótă atrage ómenii nostri la biserica lor, ceeace s'ar fi şi intêmplat, dacă s'ar mai fi trăgănat întregirea parochiei nóstre de aici, căci poporul nostru (băeşii) era deja întrodus în lista parochului-protopop gr.-cat. şi aşa de bine familiarisat cu acésta şi cu biserica lui, încât nu se mai cugeta a se reîntórce la biserica şi confesiunea sa străbună.

De altă parte poporul bastinaş (sătenii) disgustaţi până la extrem, de nedreptăţile ce au îndurat şi îndurăm zilnic din partea streinilor năvăliţi în masse mari şi fără veste asupra comunei lor, s'a inrădăcinat în inima lor *ura* în contra a tot ce e strein de rasa lor, fără deosebire de naţionalitate şi confesiune, va sĕ zică, ura deopotrivă pe românii gr.-or. ca şi pe cei de confesiune şi naţiune străină. (Va urma).

NOUTĂŢI

Archiducele Francisc Ferdinand, cum raportéză „Wiener Abendpost“, va pleca azi în Anglia, spre a representa pe M. Sa la înmormêntarea reginei.

*

Distins cu brêu roşu. Cetim în „Fóia Diecesană“, că Presânţia Sa episcopul Caransebeşului a distins cu brêu roşu pe profesorul de teologie şi redactor al numitei foi Dr. Petru Barbu, pentru serviciile prestate în funcţiunea de profesor şi pentru publicarea mai multor cărţi didactice.

*

Pentru abusuri electorale. Cetim în „Desteptarea“, că Dr. Rosin, comisariu al căpităniei din Rădăuţi, a fost osândit la 100 coróne pedépsă, eventual 48 ore temniţă, şi 50 coróne spese judecătoresci, pentru abusuri electorale. — Păsĕruici de acestea sunt destule şi pe la alegerile dietale din ţéra nóstră, dar' despre pedepsirea lor n'am prea cetit ştiri.

*

Documente istorice — dispărute. „Hrvatska Kruna“ raportéză că din archivul oraşului Zara (Dalmaţia) au dispărut mai multe documente istorice în valóre de patru milióne coróne.

*

De ce a murit regina Angliei. Marele ziariu „Daily News“ din Londra zice că mórtea reginei a provenit din causa rĕsboiului cu Buri. Aflând de la generalul Roberts adevĕrata situaţie a oştirilor engleze în Africa de sud, regina a fost impresionată atât de dureros, în cât acésta i-a causat mórtea.

*

Asigurarea reginei Victoria. Se raportéză din Londra, că rĕposata regină Victoria a fost asigurată pe şése milióne de franci, la diferite societăţi de asigurare din Anglia.

*

Ordul jaratierei. Regele *Edward VII* a conferit împĕratului *Vilhelm* ordul jaratierei. După cum spun ziarele din Londra, acésta s'a făcut la mandatul reginei Victoria, care avuse de gând să facă împĕratului acéstă suprindere de ziua-i natală.

*

Resbunarea satului. In comuna Éradony din Bihor de un timp încóci tot într'una se iveau casuri de incendii, şi tot numai pe la casele şi clădirile economice ale membrilor primăriei. Incendiatorul n'a putut fi aflat nici după cele mai severe cercetări, ceea-ce a dat ansă bănuelii, că întreg satul e conjurat în contra primăriei, din causă că întrebuinţéză mijlóce fórte severe întru încassarea impositelor restante. In urma acestei bănueli protopretorul a făcut relaţie la vicecomitele, cerênd sĕ dispună asigurarea obligătóre a realităţilor membrilor primăriei, în sarcina solidară a locuitorilor.

*

Solia porumbelului. La hotelierul Károlyi Nándor din Gödöllő s'a oprit sĕptĕmâna trecută un porumbel de postă, care la piciorul drept are un inelaş alb cu numĕrul 64. Proprietarul póte sĕ-şi capete porumbelul de la numitul hotelier.

*

Poporaţia Budapestei. Conform raportului presentat primăriei despre resultatul recensĕmêntului în Budapesta, poporaţia capitalei ungare e de *713.383* suflete, la care adaugêndu-se miliţia cu circa 16.000, întrégă poporaţia e de *729.383 suflete*. Faţă cu recensementul din 1890 se arată o sporire de 222.999 suflete, din care 67.185 resultă din plusul naşterilor faţă cu casurile de mórte, ear' restul îl dau imigraţiunile. Cel mai impopulat e districtul VII. (151.174), după care urméză districtul VIII. cu 138 021, districtul VI. cu 131.464, districtul IX. cu 65.987, districtul V. (aşa numitul Lipotváros, cuartierul jidanilor milionari) cu 50.129, districtul I. cu 44.363, III. cu 36.593, II. cu 36.506 (aceste trei districte sunt peste Dunăre, în fosta Buda), apoi districtul X. cu 31.785 şi districtul IV. cu 24.361 suflete.

Edificii sunt 16.087, cuartire locuite 152.569, ear' cuartire, prăvălii şi alte localuri góle 19.322. De la 1890 până acum numĕrul edificiilor s'a sporit cu 3021.

*

Cadou naţional regelui. In şedinţa de Sâmbătă dieta Sêrbiei a primit unanim propunerea presentată de deputatul Ginici, în sensul căreia guvernul e autorisat sĕ presinte dietei un project de lege de cuprinsul, că partea sud-vestică a ocnelor de la Maidanpek, proprietate a statului, trece în proprietatea privată a regelui Alexandru. Acésta ca semn al alipirii naţiunii către dinastia sa.

*

Inamovibilitatea judecătorilor în Sêrbia. Dieta Sêrbiei, întrunită în Niş, a votat alaltăeri un project de lege, în sensul căruia judecătorii nu vor mai puté fi nici transferaţi nici depuşi.

*

† Giuseppe Verdi. Duminecă la 2 óre 45 m. din nópte a rĕposat în Milano cel mai mare compositor al timpurilor nóstre, *Giuseppe Verdi*. Atins de apoplexie Marţi (27 Ianuariu) bĕtrânul maestro a resistat aprópe o sĕptĕmână forţei ucigaşe a bólei, care în urmă totuşi a învins. După agonie de două zile Verdi a rĕposat încunjurat de amicii şi rudeniile sale: dna Stolz, Boito, Giacosa, Ricordi, Franchetti, Ciordano şi alţii.

Giuseppe Verdi s'a născut la 10 Octobre 1813 în sătuleţul Roncele (lăngă Busseto.) In teoria musicei a luat instrucţie, trei ani, de la *Lavigna* în Milano. A fost căsătorit cu Margareta Barezzi, de la care a avut doi copii, până la 1840 i-au murit însĕ şi copiii şi soţia. A doua-óră s'a căsătorit cu Iosefa Strepponi, creatórea rolului Abigail-ei din opera Nabucodonozor, cu care însĕ n'a avut copii. La 1860 s'a mutat din Milano la Busseto, unde cu un milion de lire şi-a clădit villa Santa-Agata, trăind acolo retras de sgomotul vieţii şi îmbogăţind literatura musicei cu cele mai celebre composiţiuni. Operele lui Verdi sunt următórele: Oberto, Conte di San Bonifacio, Un giorno di Regno, Nabucco, I lombardi alla prima crociata, Ernani, I due Foscari, Giovanna d'Arco, Alzira, Attilla, Macbeth, I masnadieri, Il corsaro, L'assedio di Arlem, Luisa Miller, Stiffelio, Rigoletto, Il trovatore, La traviata, I vespri Siciliani, Simone Boccanegra, Un ballo in maschera, La forza del destino, Don Carlos, Aida, Otello şi Falstaff. Falstaff e ultima operă a lui Verdi; a scris însĕ composiţii mai mici: câteva quartete, composiţii bisericesci, un Te Deum şi o Stabat Mater.

In timpul din urmă slăbise tare şi era mai mult bolnav de cât sănĕtos. Din causa bĕtrâneţelor şi slăbiciunilor nici n'a primit — anul trecut — sĕ compună el imnul naţional.

Născut din părinţi de rênd, Verdi în întrégă viéţa a rĕmas modest şi nerêvnitoriu de distincţiuni. A refusat multe decoraţiuni, ear' când rĕposatul rege al Italiei voise sĕ-'l ridice la rang de nobil, a rugat telegrafice pe ministrul de culte sĕ întrevină la regele şi sĕ zădărniciască acest plan. Se spune, că cu ocasiunea aceea regele ar fi reflectat ministrului următórele: Când numele cuiva e Verdi, nu mai are lipsă de titluri.

*

Orcan în Londra. Telegramă dto 29 Ianuariu raportéză, că în Londra bântuie mare orcan; asemenea şi în canal. Dintre corăbiile cari aveau sĕ sosiască în port n'a sosit nici una.

*

Căpitan districtual — căpetenie de bandiţi. In una din nopţile trecute plebanul din *Grosič* (Galiţia) fiind chiămat de urgenţă sĕ cuminece un muribund, când a eşit în ambit s'a vĕzut deodată încungiurat de câţiva ómeni mascaţi, cari îl provocară sĕ le deie cele 12.000 de ruble pe cari plebanul le avea în păstrare. Plebanul i-a poftit în odaie spre a le estrada banii şi mergênd la o masă — în scrinul căreia plebanul le spusese că se află banii — a scos din scrin un revolver şi a puşcat de şése-ori asupra bandiţilor. Doi au fost ucişi, ear' ceilalţi au fugit. La investigaţie s'a constatat, că unul dintrĕ bandiţii ucişi era însuşi căpitanul districtual, ear' celalalt concepistul tribunalului.

*

Fómete în China. In provincia Shansi bântue mare fómete. Ómenii mor de fóme cu miile.

*

Băiat — în grija băietei. Croitoriul Weiss Mór din Budapesta avea la băieţel o pestră în etate de abia de 12 ani. Zilele trecute băieţelul era sĕ se înăbuşe. Medicul chiămat grabnic în ajutor a scos din gâtlejul băieţelului două globuleţe de hârtie, pe cari le băgase pestra, ca sĕ nu mai plângă băiatul. Inconscie de crima ce era sĕ comită, fetişóra a mărturisit însaşi faptul, fără sĕ arete ceva căinţă. Neputênd fi pedepsită — fiind numai de 11 ani şi 7 luni — va fi escortată a casă la părinţi în Gyömrő.

Acest cas încă póte servi de îndemn mamelor, sĕ nu-şi lase băieţii în grija pestrelor băiete şi ele.

*

Rugare. Tinerul *Andronic Avram*, originar din *Măgina*, în etate de 14 ani, sedus de un alt băiat strĕin, a luat lumea în cap fără sĕ se ştie unde se află astăzi. Părinţii l'au căutat prin tóte satele vecine dar' nu i-au putut da de urmă, şi tot ce au putut afla este, că şi-a luat drumul spre *Orăştie*. Cei-ce ştiu ceva, sau vor auzi ceva despre numitul tiner, sunt rugaţi sĕ dee informaţiuni dlui preot *Candin Suciu*, care le va comunica apoi întristaţilor părinţi. Adresa *Muzsina*, per *Nagy-Enyed*.

Cărţi şi reviste

„Convorbiri Literare“ Anul XXXV fasc. 1 (Ianuariu), a apărut cu următoriul sumariu: *Iliada* (Homer) cântul III., tradusă de G. Murnu; *Regenerarea poporului român*, conferenţă ţinută de Dr. V. Babeş la Ateneul român în 26 Novembre 1900. *Obiectul şi definiţiunea geografiei*, prelegere de S. Mehedinţi la universitatea din Bucureşti. *Filosofia lui La Fontaine*, studiu literar, de Pompiliu Eliade. *O contribuţiune la istoria lui Mihaiu Viteazul*, de N. Iorga, şi o scurtă recensiune de G. Bogdan asupra cărţii „Viéţa şi operele lui Andreiu Murĕşianu“ scrisă de Dr. I. Raţiu.

„Conv. Lit.“ apar în editura librăriei *Socec* (Bucureşti, Calea Victoriei Nr. 21) şi costă — pentru Românii din Austro-Ungaria — 15 coróne pe an.

Din public.*)

Dare de sémă.

Pentru „Masa studenţilor“ dela gimnasiul rom. gr. or. Brad.

I.

Cu ocasiunea seratei *declamatorice-musicale* aranjată de tinerimea din Zarand şi jur cu ajutorul unui grup de tineri din seminăriul teologic pedagogic din Sibiiu la 1/14 Ian. 1901 în Brad, a întrat séra la cassă din vinderea biletelor şi din rescumpĕrarea de bilete suma de 255 cor., din care subtrăgêndu-se spesele de 191 cor. 67 fil., a rĕmas un venit curat de 63 cor. 33 fileri *şasezeci şi trei cor. 33 fil.*

Causa că spesele sunt aşa mari, este aceea că tinerilor pedagogi, cari nu sunt din Zarand şi jur ci din depărtări mai mari, li-s'a rebonificat o parte din preţul călătoriei, dându-li-se suma de 64 şasăzeci şi patru cor. Apoi e de notat şi aceea că musica costă totdeuna *optzeci cor.*

La cassă au binevoit a suprasolvi următorii st. dni: Gerasim Candrea adv. (Brad) 4 cor. Ioan D. Şortan, paroch (Blăşeni) 4 cor, Ioan Imperat, măcelar (Brad) Aron Roman diacon (Luncoiul de sus) Nic. Selagian, teol, şi inv. (Herţegani) Ioan Fugătă paroch (Luncoiul de jos), Nicolau Florea, dru Kugel, comer. (Brad), Laz (Brad), Petru Giurgiu înv. (Crăciuneşti), ciun Baianţu econ. (Brad), Abrábám Ste comer. (Brad), Ioan Olariu, vice not. (Bă Marcel Moldovan, stud. silv. (Băiţa), c cor. Vasile Boneu, prof. (Brad) şi N Obădău, comer. şi propr. (Brad) câte 3 cor. Savu Stănilă, paroch (Ribiţa) 2. cor. Nic. Mateiu, paroch (Uibăreşti) 60 fil. Nicolau Popa, teol. (Hĕţegani) 40 fil. Vasile Irodenca, păpucar (Brad) 20 fil.

Pentru rescumpărarea de bilete au binevoit a solvi on. d. Nicolau Oncu, adv. şi director de bancă (Arad) 5 cor. Pamfiliu Plastea, notar (Mihăleni) 10 cor. Vodach şi Czitrom, oficiali, şi Virgil Comşa, vice not. (Ţebea) câte 2 cor. Petru Vârciu, comer. (Criscior) şi Ioan Uibariu, înv. câte 1 cor.

Atât domnii cari au participat, cât şi aceia cari au suprasolvit şi cari n'au pregetat a contribui pentru rescumpĕrarea de bilete binevoéscă şi pe calea acésta a primi cea mai viă mulţămită în numele bravei tinerimi din Zarand şi jur, carea mai ales de doi ani lucră cu cel mai mare zel desconsiderând ori ce pedeci, ostănélă, sacrificii, numai ca umanitara instituţiune *„masa studenţilor“* de o mare însemnătate la gimnasiul rom. gr. or. din Brad, să se pótă pune în activitate în timpul posibil mai scurt.

Onoratul public românesc, care a sprijinit cu multă dragoste acéstă instituţiune, póte lua cu bucurie act, că fondul dela finea anului 1899 până la finea anului 1900 în un an a crescut dela 213 cor. la suma de 1780 coróne, afară de sumele ce au sĕ încurgă dela un mare numĕr de membri înscrişi. —

Şi cu acésta ocasiune în numele tinerimei din Zarand şi jur rugăm pe toţi mânii de bine sĕ nu-şi uite de „masa denţilor“ din Brad, sĕ nu hesiteze a o sp gini înscriindu-se ca membri ordinari, ajutători, pe viéţă sau fundatori, ca contribuenţi şi donatori, după cum le dă mâna, la înfiinţânda Reuniune a tinerimei din Zarand şi jur *„masa studenţilor“* dela gimnasiul român gr. or. din *Brad*.

Brad, în 22 Ianuarie n., 1901.

Sabin Bogdan
controlor

Vasile Boneu
cassar

Georgiu Jula
controlor

II.

Stim. domn *Simion Bulcu* preot ort. rom. in *Somosches* a trimis 14 coróne, patrusprezce cor. contribuite de următorii buni creştini: 1. Simion Bulcu preot rom. 3 cor. 2. Nicóră Suciu epit. 60 fil. 3. Mihaiu Leucuţa înv. 60 fil. 4. Ioan Brânduşe jude com. 1 cor. 5. B Suhajda not. 2 cor. 6. George Herdeleu, perceptor 40 fil. 7. Iuon Cosma, adj. not. 8. Simion Frenţu, econ. 9. Teodor Frenţiu. 10. Ioan Popa jur. com. 11. Ioan Saşa Tomi, 12. Petru Saşa Tomi, econ. 13. Ioan Ghibu pres. com. par. câte 40 fil. 14. Petru Brânduşe a Ghichi, 15. Simion Tarcea, 16. Vasile Buhaiu econ. 17. Flore Flonta, 18. Toma Sas micu, 19. Mihaiu Scrob, 20. Teodor Mărginean, jur. com. 21. Mihaiu Ardelean jur. com. 22. Petru Ardelean jur. com 23. Teodor Sas lui Flóre, 24. Simion Cióră 25. Ioan Ardelean câte 20 fil. 26. Vasil Stegerean gendarm 36 fil. 27. Ambrosi Raţiu 24 fil. 28. Lazar Cohu 60 fil.

Pentru interesul ce-l pórtă şi spriginu oferit priméscă marinimosul domn preot *Simion Bulcu* dimpreună cu cei ce i-au ascultat glasul cea mai simţită mulţămită în numel tinerimei din Zarand şi jur şi totodată bunu Părinte ceresc sĕ-i audă glasul şi ruga mulţi preoţi cu credinciosii lor sĕ-i u esemplul, ca sufletésca-i mângăiere s deplină, vĕdênd cu ochii ródele insti *„masa studenţilor“* din Brad.

Tot asemenea mulţămită primi şi dl *A. Cacinca* di rescumpĕrare a felicită trimis pentru „ma 3 coróne.

Aibă m fletéscă

I

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

[6] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Caila scrie prin acésta concurs cu ter- de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii îşi pot lua informaţiune dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Suplicele concursuale, instruite conform legei sunt a se înainta în terminul deschis la oficiul protopresbiteral subsĕmnat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţa în conţelegere cu comitetul parochial.

Borgo-Bistriţa, în 20 Decembre, 1900.

Simion Monda
protopop.

---

[9] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **protopresbiter al tractului Agnita** se deschide prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumĕtate din venitele ordinari ale parochiei Agnita, căci cealaltă parte compete capelanului protopresbiteral.

2. Venitele din cassele parochiale, din fondul protopresbiteral şi din fondul general administrativ, statorite prin cercularul Preaveneratului Consistoriu archidiecesan ddto. 8 Maiu 1900, Nr. 4803 Plen.

Doritorii de a ocupa acest post sunt îndatoraţi a şi aşterne petiţiunile de concurs în terminul suscitat instruite conform prescriselor Statutului organic şi concluselor congresuale la Preaveneratul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Agnita, ţinută la 15 Decembre, 1900.

Nicolau Moldovan
adm. prot. ca preşedinte.

Georgiu Borzea
not. com. prot.

Nr. 515 [7] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Selniţe, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat, despre cari concurenţii mai de aprópe 'si pot lua informaţiuni dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post, sĕ-şi substérnă suplicele concursuale instruite în sensul normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, şi sĕ se presenteze înainte de ziua alegerii în vre o Duminecă sau sĕrbătóre în comună spre a'şi arĕta desteritatea în chemarea lor.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cetăţii de pétră în conţelegere cu comitetul parochial.

Fênaţe, la 20 Decembre, 1900.

Teodor Şovrea
adm. protopopesc.

Nr. 850/1900. [8] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de a III-a clasă Uióra-mureşană se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele stabilite de comitetul acestei parochii şi cuprinse în cóla *B.* de întregire a venitului preoţesc dela stat.

Informaţiuni detaiate despre acésta parochie se pot lua dela comitetul parochial în faţa locului şi dela oficiul protopresbiteral.

Competenţii îşi vor trimite cererile lor concursuale instruite în regulă la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi
se vor presenta în vre-o Du
sĕrbătóre în parochie la biseri
fie cunoscuţi din partea popor

Oficiul protopresbiteral rom
r. al Turdei în conţelegere cu
tetul parochial concernent.

Cojocna, 23 Decembre,

Teodor Ciorte
adm. ppresb.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

şi

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Icóne sfinte.

Mărimea în Cm.	fórte fine										fine										simple:									
	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani) . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de tot 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium,
i lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se
înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

tian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Sibiiu, Sâmbătă 20 Iannariu (2 Februariu n.) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Fond central.

— *Două articole.* —

II.

In timpul de faţă asocierile, formarea de reuniuni şi de diferite însoţiri dau timbrul epocei în care ne aflăm, şi care e: cu puteri unite spre perfecţionare şi bunăstare. Omenii au venit la convingerea, că mai multe puteri puse la olaltă bune şi mari lucruri pot sĕ facă şi de aceea se asociază unii cu alţii pentru a urmărí un scop comun, pentru-ca la timpul seu împreună sĕ culégă şí ródele muncei lor comune.

In timpul din urmă pe terenul acesta am început a ne mişca şi noi, şi ne mişcăm bine. Avem mulţime de institute de credit, avem reuniuni de tot feliul, şi tóte le-am înfiinţat în scopul de a face prin ele, ca poporul nostru sĕ înainteze în fericire şi bună stare, fiind-ca prin acésta ajunge şi la cultură şi în mod necesar şi la viéţă morală şi creştinéscă.

Părerea mea este deci, că crearea unui *fond general central,* din care sĕ se doteze la timpul seu întréga nóstră preoţime, tot pe calea acésta de *asociare* s'ar puté efectuí mai uşor; şi anume astfel:

Sĕ se înfiinţeze în centru, la Sibiiu, un institut de credit şi economii, societate pe acţiuni, cu un capital, fie deocamdată de *douĕ sute de mii de coróne,* sau dacă se póte de *cinci sute de mii de coróne,* obligându-se toţi preoţii din archidiecesă, eventual din întréga Metropolie, sĕ subscrie acţii, care câte póte, amĕsurat stării sale materiale.

Acţiile acestea plătite aşa cum se va stipula în apelul de înfiinţare a institutului nou de bani, forméză deja pentru fie-care preot un capital sigur, care cu timpul póte sĕ-i dee frumósă dobândă. Zic *cu timpul,* pentru-că eu am contemplat tréba astfel: la început sĕ se împartă acţionarilor cât se póte de mici dividende, ear' cea mai mare parte din profitul curat al institutului sĕ fie trecută la *fondul de reservă,* creat în scopul ca *din acesta* sĕ se formeze *fondul general central* din care sĕ se doteze preoţimea nóstră, eventual, din el sĕ se *augmenteze* acest fond, dacă cumva ar fi deja înfiinţat până atunci.

Eu cred, că dacă institutul va avé în fruntea sa bărbaţi consciinţioşi şi cu deplină pricepere, institutului n'are sĕ-i mérgă rĕu; ear' fondul cu meniţiunea de a se face din el dotarea preoţimii ar cresce mult mai repede şi mult mai sigur de cât din cotisaţiunile anuale, pe cari unii dintre preoţi le-ar plătí, alţii póte-că nu le-ar plătí la timp, aşa că socotelile anuale ar fi totdeuna încheiate cu restanţe mai mari de cât fac sumele încassate dela preoţi.

Dacă s'ar accepta modalitatea de a contribuí fie-care preot cu câteva procente din ajutoriul primit dela stat, chiar punctuali sĕ fie la plată toţi preoţii, fondul totuşi ar cresce atât de încet, încât preoţii de astăzi cu greu ar ajunge sĕ priméscă ajutóre din el, şi numai urmaşii lor ar puté sĕ guste din ródele lui binefăcĕtóre. Pe când, primindu-se proiectul meu şi modalitatea indicată de mine, capitalul vĕrsat din partea preoţilor în acţiuni de ale institutului nou de bani, nu e capital mort pentru ei, cum ar fi cotisaţiunile, ci un capital sigur, care şi lor li-ar aduce venit, în formă de dividende, capital care ar trece şi asupra erezilor lor, căci ei ar devení moştenitorii acestor acţiuni, pe când cotisaţiunile forméză capital perdut, atât pentru cel-ce le plătesce, cât şi pentru moştenitorii sei.

Dar' cum am zis, nu ţin ideea acésta a mea de cea mai bună, şi aş dorí, ca alţii sĕ ne comunice alta şi mai bună. Pentru-că în ce privesce *fondul* chestiunii suntem toţi de acord, şi numai aflarea *formei* ne face puţină grijă. Dar' şi dacă nu am afla noi, preoţii, o formă mai potrivită, sĕ avem deplină încredere în iniţiatorul conferenţelor nóstre preoţesci, în I. P. S. Sa, prea bunul nostru Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu,* care ca şef luminat al bisericii nóstre e în deajuns orientat asupra acestei cestiuni şi sigur va afla calea cea adeverata şi ducĕtóre la scop. Ni-o va indica, — ear' noi pe ea vom păşí!

Ioan Botean
paroch.

Sibiiu, 1 Februarie n.

Românii Bucovineni, aleşi deputaţi pentru reichsrath-ul austriac s'au constituit în club separat român, alegêndu'şi president pe dl *Lupul,* ear' vicepresident pe dl *Vasilco.* Clubul numĕră şase membri.

Incompatibilitatea. A provocat mare sensaţiune renunţarea contelui *Tisza István* la tóte posturile, onorifice şi salariate, pe cari le-a ocupat până acuma în viéţa publică. Pasul acesta l-a intreprins contele *Tisza* nu pentru-că ar fi convins că posturile avute ar fi fost incompatibile cu posiţia sa de *deputat al ţerei,* ci pentrucă vrea sĕ aibă mână liberă pe când va fi supusă discuţiei parlamentare *legea despre incompatibilitate,* ca sĕ pótă combate în modul cel mai energic pe cei-ce pretind, că deputatul n'are sĕ ocupe alte posturi în vieaţa publică, ci sĕ se ţină numai strîns de deputăţie.

Din parlament. Se continuă discuţia asupra budgetului. Eri, Joi, s'a terminat discutarea budgetului ministeriului de *comerciu,* ear' astăzi se începe discuţia asupra budgetului ministeriului de *agricultură.* Se crede, că până la mijlocul lunii Februarie întregul budget va puté fi discutat şi votat.

Nou ministru de interne. *„Alkotmány“* aduce ştirea, că foaia oficială magiară va publica în unul din numerile mai apropiate numirea dlui *Horanszky Nándor* de ministru la interne, — ştire dată de altcum de multe-ori până acuma.

Din Austria. Eri, Joi, s'a făcut deschiderea reichsrath-ului la Viena. Şedinţa a fost de scurtă durată. Deputaţii au depus obicinuitul jurămênt în mâna presidentului de etate *Weigel,* care va conduce şedinţele şi mai departe, până la alegerea presidentului. Dorinţa Cehilor, de a se da cetire în şedinţa de deschidere unui protest compus din partea lor, presidiul interimal nu a împlinit'o. De altcum tot mai mult se crede, că Cehii vor abandona obstrucţia şi se vor mulţămi cu o luptă energică, purtată în cadrele parlamentare, în contra guvernului actual.

La „era nouă“.

— *Articole trimise din afară.* —

III.

„Tribuna“ a rĕspuns în douĕ serii de articole, întitulate: *„Sĕ ne lămurim“* şi *„Spre era nouă“,* şi iată pe scurt ce ne spune autorul lor.

Constată numai decât, la început, că situaţii politice *grave* nu se pot resturna cu una cu douĕ.

Fapt!

Constată, că *„aderĕrata eră nouă“* este nedeterminată.

Adevĕrat!

Spune, că dacă este vorba de o acţiune politică, trebue analisat şi cumpĕnit cu tótă forţa pĕtrunderii politice, serióse şi obiective, atât trecutul cât şi presentul politic, înainte de a ne încerca sĕ înfăţişăm masselor, *doritóre de renaştere,* un viitor pe care noi înşine nu ni-l'am putut construi.

Fără îndoială, aşa e!

Tot aşa adevĕrat este, că pentru o astfel de acţiune politică sunt necesare discuţiuni luminate, bine cumpĕnite, puternic întemeiate, şi sunt necesari bărbaţi *valoroşi* şi decişi.

De aci începĕnd, tot ce urmează e o combatere pe cât de înverşunată pe atât de nervósă. O combatere, făcută, cum se vede, prea de — *porunceală.*

A fost de ajuns, ca un singur om sĕ îndrăsnéscă a se pronunţa în public pentru alte vederi politice, sau vorbind la obiect, pentru o *„eră nouă“,* ca numai decât cei de altă părere sĕ iese din sărite şi sĕ'i slobódă o plóie de epitete, împrăştiate cu odiul caracteristic al omului care se simte conturbat în comoditatea sa deliciósă.

Ca-şi-când vre-unui Român i-s'ar fi dat dreptul sĕ monopoliseze el naţionalismul şi iubirea de neam pe seama sa. Şi ca şi când dreptul acesta ar fi fost dat tocmai ómenilor, cari din o precautà comoditate încolo, n'au nimic alta la activul lor.

Fac acésta afirmare fără a mĕ gândi la persóne, fără a viza pe cineva, căci departe e de mine ori-ce intenţiune de asemenea natură. Dar' o fac, pentru-că la noi e lăţită credinţa greşită, că în momentul în care unul sau altul are în chestia naţională părere divergentă de părerea profesată până aci: nu mai póte fi considerat de Român ca ceilalţi Români.

E mare greşeală când se crede, că între Români n'ar fi ómeni cari sĕ nu se fi îngrozit deja de mersul chestiei naţionale, şi cari sĕ nu doréscă o *schimbare* în tactica nóstră politică de până aci. Intre acestia mĕ numĕr şi eu; şi pot sĕ spun, că cunosc o mulţime de Români, cari cugetă ca şi mine şi disgustaţi şi ei de resultatele obţinute, ar dori din inimă o adevĕrată *„eră nouă“.*

Dar' sĕ revin asupra obiectului. Sĕ resumez pe scurt ideea de care e condus autorul articolelor din *„Tribuna“,* întitulate *„Se ne lămurim“* şi *„Spre era nouă“.*

După ce-'l numeşte pe autorul anonim al articolelor *„Adevĕrata eră nouă“* — fireşte, fără sĕ-'l cunóscă, — om *„uşurel, politicesce“*; după ce-'l trânteşte în prăpastia *absurdităţii* şi-'i mai spune că e un *ideolog,* care nu înţelege nici politica nóstră tradiţională, nici dinasticismul şi loialitatea nóstră, nici elementarul nostru sentiment de ordine, nici forţele nóstre (de bună sémă se presupunea, că respectivul a tră sa cine ştie cât de departe de inima poporului român), — şi nici nu e în stare a ne presenta adevĕratele elemente cu cari s'ar puté inaugura *era nouă*; după-ce'i mai spune, că manifestă facultăţi aprópe *copilăreşti* (va fi *minor* omul, probabil!) vorbind despre o *„eră nouă“* atunci, când politica urmată de noi în present e atât de *înrădăcinată* (bine că nu-'i zice — *ruginită!*), şi după-ce *greşit* deduce din ruperea cu politica nóstră tradiţională un *antidinasticism,* care ar avé de urmare faptul, ce ne-ar espune *„vogelfrei“* curselor politicei maghiare: ajunge la conclusia, că ori cât ar voi *naturaliştii* sĕ facă politică republicană, socialistă sau chiar anarchistă, poporul român va păstra şi pe viitor aceleaşi sentimente *monarchice* şi *dinastice,* ca şi în trecut.

Se constată mai departe, că am comis noi multe greşeli politice, şi tote causele situaţiei nóstre politice isolate se aruncă în contul slăbiciunilor nóstre proprii, mari şi multe, de unde a urmat, că noi am uitat de întărirea proprielor nóstre forţe.

Ni-se spune mai departe, că directive politice de ordin *vecinic,* nestrămutabil, nu se pot imagina; că ce avem sĕ înţelegem sub *dinasticismul* nostru şi se stabileşte *faptul,* că noi trebue sĕ menţinem dinasticismul şi vechile nóstre principii *monarchice,* cari vor trebui sĕ fie bine *echilibrate* pe viitor.

Autorul articolelor desfăşură apoi, bine înţeles, pe séma celor laici în materie de istorie, consideraţiile pentru cari noi *trebue* sĕ purtăm o politică tradiţională, şi vorbind despre contractul social legat întrĕ poporul român şi dinastie, ajunge sĕ ne spună, că în cele din urmă noi *am fost jertfiţi magiarismului.* Ne înşiră erorile făcute în lupta ce o purtăm; scóte la ivélă caracterul european al chestiei române, şi închee, invitând pe toţi Românii la cea mai hotărîtă luptă în contra despotismului.

Şi pentru-ca sfîrşitul sĕ fie cât se póte de bine rotunqit, ni-se spune, că noi nu suntem slabi; că suntem slabi numai la aparenţă, dar' dacă . . . pe cum am fost în trecut!...

Trebue că e aşa, dacă aşa ni-se spune în *„Tribuna“.*

Dar' cum autorul uitase sĕ dee *„anonimului“* lovitura de graţie, revine asupra chestiei în articolele *„Spre era nouă“,* şi după-ce ne lămuresce *„temeinic“* chestia lui *Iancu,* tot el ne spune, că totuşi suntem slabi, şi la acésta numai noi purtăm vina, pentru-că *lipsa de caractere* e prea mult simţită la noi. In fine ne amintesce de păcatul nostru cel mai teribil, de a critica, cu, sau fără socotélă; de a nu lua parte la acţiuni politice, de a huidui pe *puţinii conducĕtori ce-i mai avem* şi întuneca şi de a vorbí de rĕu p ducĕtorii nostri, ale căror merit nu vreau sĕ le recunóscă. Quo demonstrandum!

Arg

Desvoltarea unei teme.

ăcută în conferenţa preoţéscă din protopresbiteratul Cohalmului. —

Paloş, 27 Decembre.

(Urmare.)

Una dintre causele cele mai însemnate, cari au dat ansă la nascerea ideiei de comasaţie ce azi e la ordinea zilei şi prin părţile nóstre, — a fost şi scăderile atât în economia de câmp cât şi în economia de vite. Dovadă despre acésta împrejurarea, că economia de câmp şi de vite e cu mult mai superióră celei de până acum în comunele cu moşiile comasate. Şi plângerile în contra comasaţiei, respective a economiei după modalitatea ce aşa zicênd se impune prin comasaţie — nu sunt juste, ci acele încă se pot privi numai ca o dovadă despre inferioritatea priceperei economiei raţionale, atât de câmp cât şi de vite, care prin comasaţie aşa zicênd se impune plugarilor nostri.

Şi într'adevĕr a nu te abate nici după comasaţie dela moda veche a economiei de câmp şi de vite n'ar însemna altceva decât sigura şi totala scădere a forţelor materiale.

Comasările hotarĕlor ce cu atâta repeziciune percurg şi ţinutul nostru, este un semn destul de invederat pentru noi, că moda veche a economiei nu mai duce la scop. Prin urmare pentru a preveni scăderea forţelor materiale ale poporului nostru prin comasaţie în mĕsură póte şi mai mare ca până acum, noi ca aceia ce în sensul cerculariului Escelenţiei Sale a zelosului nostru Archiepiscop şi Metropolit avem datorinţa a ne interesa şi în acésta direcţiune de sórtea poporului nostru, — trebue sĕ aflăm şi în acésta privinţă espedientul posibil.

Precum tóte interprinderile raţionale sunt basate pe o teorie óre-care, din care s'au pornit apoi spre perfecţionare — tot mai înaltă, — tot asemenea trebue sĕ fie şi cu plugăritul.

Nu cunosc până azi nici un manual, care sĕ tracteze despre economia moşiilor comasate, *cu considerare la referinţele economice ale plugarilor nostri români, cari în majoritate absolută aparţin moşierilor mici,* — redactat în limba română. S'au şi dacă esistă, — cred că nu-'mi derógă aşa mult din cunoscinţele economiei când fac acéstă declaraţie. Cu atât mai bine dacă esistă, ear' când n'ar esista — necesitatea cea mai arḑĕtóre ar fi *redactarea unui atare manual.* Acest manual sĕ fie întrodus în *bibliotecele nóstre şcolare.* Incât pentru a nu rămânê acest manual numai pradă prafului şi şórecilor bibliotecelor şcolare — sĕ fie întrodus în seminariul nostru teologico-pedagogic ca studiu aplicat şi în mod practic, ca astfeliu absolvenţii ajungênd în viéţa practică atât ca preoţi cât şi ca învĕţători, sĕ pótă servi pe popor în mod direct şi în acéstă direcţiune. Cu deosebire în sĕrile cele lungi de iarnă mult sporiu s'ar putea face nu în aşa mare mĕsură cu poporul cât cu tinerimea adultă, speranţa fiitorilor plugari moderni.

Din parte-mi acéstă modalitate o aşi afla ca cel mai sigur mijloc de-a contribui la *ridicarea forţelor materiale ale poporului.*

Esperienţele făcute de plugari unul dela altul încă sunt ducătóre la scop — dar' a purta un plugărit numai imitând pe altul ar însemna a orbeca în întunerec cu multă trudă până la aflarea călei adevĕrate.

Trecênd cu cele espuse preste starea economiei din afară a economilor nostri, în legătură cu starea economiei de vite, — sĕ ne întórcem privirile şi asupra economiei lăuntrice a poporului şi sĕ vedem întru cât prin aceea poporul nostru satisface trebuinţelor sale zilnice.

De regulă locuinţelor plugarilor nostri aparţin curţi (ogrăḑi) şi grădini destul de estinse.

Un însemnat mijloc prin care poporul nostru ar puté sĕ-'şi îmbunătăţéscă starea materială ar fi cultivarea pomăritului şi a legumăritului

Prin cele 4 posturi prescrise de canónele bisericei nóstre ortodoxe aprópe nici un popor din patrie nu este atât de mult avisat a se nutri cu póme şi cu legume ca poporul nostru. Ba putem zice, că afară de pânea de tóte zilele indispensabilă, jumĕtate din nutremêntul poporului nostru ar trebui sĕ-'i formeze pómele şi leguma. Cu tóte acestea pomăritul este una dintre cele mai neglese părţi ale economiei.

Femeia română primăvara numai când simte lipsa verdeţurilor îşi aduce aminte de straturile de grădină, necum sĕ fi pregătit pentru acest scop pămêntul încă de tómnă. Se apucă şi ea şi sapă târziu prin luna lui Maiu şi samănă în pămêntul steril şi bruşos. Abia vara târziu veḑi ici colea câte o legumă eşind la lumină, pe care încă o înécă buruiana sdravană şi sănătósă.

Cum stă poporul nostru în cele ale pomăritului?

In privinţa acésta la cei mai mulţi se constată acelaş grad de cultivare ca şi la grădina de legumi. Ba în unele comune mai ales româneşti in loc de pomi roditori în jurul grădinilor lor şi a curţii lor vezi legănându-se nişte sălci sau plopi seculari, ear' în loc de flori de pomi nobili în zilele vênturóse te orbesc fulgii flórei de salciă, ce plutesc ca neaua prin aer. In lipsa de închisori ele servesc primăvara până târziu de păşune pentru porci, gâşte şi găini, ear' vara târziu buruienile crescute dau adăpost găinilor ouătóre şi părăsite de stăpâna casei.

Intêmplându-se sĕ se afle în cutare fund de grădină şi vr'un nenorocit de pom nobil — încă până a nu ajunge la pârgă fructele lui, îl găsesci într'o bună diminéţă bătut, despoiat şi sfăşiat, abia viu, ca pe un făcător de rele, pe când celui pădureţ i-se dă libertatea a trăi nevătămat, în faţa căsii, permermiţêndu-i-se în multe casuri a-şi vêri ramura cea ghimpósa prin feréstră.

(Va urma)

Din trecutul şi presentul comunei Petroşeni.

— Ianuarie 1901.

(Urmare.)

Imprejurarea acésta a adus cu sine, ca şi acestia sĕ urască pe săteni, batjocorindu-se reciproc în tot têmpul şi la tóte ocasiunile. In urma acestor stări de lucruri, mi-a fost fórte greu, ba la început chiar cu neputinţă a întroduce poporul sătean în spiritul legei şi al instituţiunilor bisericei nóstre, fiind-că el, poporul sătean, nu voia nici sĕ audă de vr'o reformă în „statul quo“ al lui. Tot asemenea nu voia sĕ audă de vr'o constituire după cum norméză statutul organic şi regulamentul pentru parochii — în comitet şi sinod parochial. Cu atât mai puţin î-i plăcea sĕ audă de epitropie parochială, care sĕ întemeeze vr'un fond bisericesc, şi de scoterea la iveală a vr'unui isvor de venite în scopul acesta.

De purtarea discului nici idee.

Când m'am presentat pentru prima dată la biserică în uniformă preoţéscă (reverenḑi) priveau la mine ca la o minune. De parte erau sĕ crédă, că doră şi eu aş fi de legea şi de neamul lor.

Pentru orientare notez la acest loc, că antecesorii mei nu aveau uniformă separată de a poporului. Purtau şubă, pe cap căciulă mare, şi în picióre opinci, şi numai prin barbă se deosebeau de turma ce păstoriau. Afară de aceea nu aveau nici o ambiţiune nobilă, petreceau prin birturi cu ómenii cei mai de rênd şi beau din unul şi acelaşi vas pe rênd până când uitau omenii sĕ mai respecteze pe păstoriul lor.

Primele 15 zile după sosirea mea în parochiă am stat în locuinţa Dlui notariu *Dombora,* cu care aveam cunoştinţă veche, fiindcă în casa parochială, care era, precum am arătat mai sus, de totului tot deranjată, fără cuptoriu de încălzit şi de pregătirea mâncărei, ferestrile sparte şi padimentul tot rupt şi putred, nu mi-a fost cu putinţă a mĕ adăposti.

După ce cu forţa diregătoriei comunale s'a mai regulat niţel casa parochială, m'am mutat în ea, aducêndu-mi şi nevasta, carea neputêndu-se deprinde cu asemenea stare, şi neputênd suferi nici aerul aspru şi infectat de diferitele gazuri, ce produceau pe atunci băile de cărbuni şi necurăţănia ce era prin Petroşeni, în scurt timp s'a bolnăvit şi bolnăviciósă este şi acum.

Că influinţa aerului şi a gazurilor din Petroşeni i-a causat bóla, de care prin nici un medicament nu s'a putut scăpa, s'a constatat prin împrejurarea, că de câte-ori mergea acasă la Sebeş sau în alte localităţi la ţară, fie şi pe timp mai scurt (câte 4—5 zile) se reîntorcea deplin sănătósă şi cu dispoziţiune bună, ear' după un timp órecare eară devenea morbósă.

In biserică neputênd săvêrşi serviciul divin în modul recerut şi prescris, din causa arătată mai sus, am dispus pe s sĕ se taie ferestrile şi uşa, spre a şi lărgi, căci în starea lor, cum erau, la amiazi, numai cu lumina aprinsă putea ceti în biserică şi puteau sĕ se vadă óme unii pe alţii.

Şi fiind-că acésta am făcut'o fără în irea poporenilor mei (săteni), mi-am atras u şi neîncrederea lor. Eram considerat şi de un străin, de o venitură, care am ven la ei, ca sĕ le stric biserica, pe care au făcut'o moşi şi strămoşii *lor*, ear nu ai *mei.*

Uşile atât cea dela eşire cât şi cele ale altariului, erau numai de un metru de'nalte.

Apoi am decorat'o şi provĕzut'o după putinţă, cu icóne potrivite, cu cărţi şi alte recuisite necesarii, fiind-că de tóte acestea era lipsită cu desăvêrşire. Afară de Evangelia, Apostol, Liturgier şi un Octoich mic, nu mai erau alte cărţi, şi şi acestea din vremuri de tot bĕtrâne, rupte şi picate cu ceară. Eu aveam misiunea sĕ fiu paroch la poporul de ambele categorii, aflători în Petroşeni (săteni şi băieşi), eară acestia nu se puteau suferi unii pe alţii, se urau şi batjocuriau reciproc, încât părerea generală era, că e absolută neputinţă de a-i apropia unii de alţii şi de a-i împăca.

Acesta este pe scurt istoricul situaţiunei în care am aflat eu parochia gr.-or. din Petroşeni, pe care am fost destinat de sórte a o păstori dela începutul anului 1876 până în ziua de astăzi, fără sĕ ajung a gusta vr'odată în restimpul acesta linişte şi ticneală, căci împrejurările au fost ne'ntrerupt grele şi nefavorabile dorinţelor şi nisuinţelor mele.

In faţa acestei situaţiuni triste şi desperate mi-am pus întrebarea: „Ce sĕ fac? De ce sĕ mĕ apuc? De unde sĕ încep, cum sĕ continuez şi în fine ce resultat pot sĕ obţin? Deórece nici dintro parte nu mi-se garanta vre-un prospect de ajutor sau mângăere; şi neputêndu-mi respunde în mod satisfăcător, mĕ hotărisem împreună cu soţia mea sĕ părăsesc parochia şi sĕ mĕ duc de unde am venit, chiar şi fără concesiunea autorităţilor bisericesci, unde am fost arătat de repeţite ori starea lucrului.

Nu aveam cui descoperi nĕcazurile mele, nu aveam, afară de protopresbiterul meu tractual, de pie memoriă, *Ioan Raţiu,* care şi el era departe, cu cine sĕ mĕ sfătuesc, fiind că între poporenii mei nu era nici un om inteligent, încât nici o învĕţătură sau îndrumare binevoitóre nu se lipia de ei, că remâneau toţi morţiş pe lângă macsima lor veche: „Noi aşa ne-am pomenit şi aşa vrem sĕ remânem până vom trăi“.

Dela propusul meu de a părăsi Petroşenii m'a abătut însă fostul protopresbiter, *Ioan Raţiu,* care a stăruit din tótă puterea sĕ remân şi mai departe la postul meu, căci vor veni timpuri mai bune şi împrejurările se vor schimba în spre mai bine. Şi în urma acestui sfat am abzis de propusul meu.

(Va urma).

FOIŞÓRĂ

Verdi.

Ceriul senin al Italiei s'a întunecat. Luceafĕrul, care aprópe un veac a strălucit pe bolta albastră a Italiei, s'a stîns. Verdi, omul nu mai este, dar' *artistul Verdi* trăesce şi va trăi în sufletele nóstre până când va mai bate o inimă pe acest pămênt. Verdi, născut şi crescut în clima cea caldă a Italiei cu ceriul albastru şi vecinic zimbitor, nu putea sĕ fie decât ceea-ce a fost: un neîntrecut tălmaciu al sentimentelor jingaşe, ce sbuciumă sufletul omului. Sub puterea farmecului, ce-'ţi sugeréză o melodie de Verdi, simţi cum sufletul 'ţi se curăţă, şi inima 'ţi se topesce de dor, cum se topesce un sloiu de ghéţă, apucat sub stăpânirea raḑĕlor de sóre din luna lui Cuptoriu. După-cum Schakespeare stă fără sémăn în bogăţia ideilor înalte, aşa *Verdi* este isvorul fără părechе, din care te veacuri se vor adăpa *inimile iubitóre* elodii curate şi duióse. Wagner te ri- te sgudue şi te umple de admiraţi- şi gróza ce o simţi în faţa unui orcan, Verdi te linistesce, te induioşéză, te umple căldură şi 'ţi stîrnesce în piept dorul dra- stei eterne.

O întrégă literatură s'a scris despre el, ear' operile lui forméză şi ele o literatură bogată. Un adevĕrat geniu, un dar al lui Dumnezeu, o minune a veacului, *mare* în tótă puterea cuvîntului a fost artistul *Verdi.*

Geniul a scânteiat din frageda-i copilărie. Copilul *Giuseppe* avea o deosebită pasiune pentru musică. Zile întregi bătea clapele unui pian hodorogit. Intr'o zi măestrul în faşe a isbucnit într'un plâns amarnic şi s'a tânguit părinţilor, că pianul seu iubit i-a abzis serviciul. In vecinătatea satului sĕu natal trăia un meşter, care se pricepea la restaurarea astortel de unelte. Pianul restaurat şi astăzi se păstréză cu scumpătate în vila familiară din Santagata. Pe partea lăuntrică a pianului se póte ceti inscripţia: „Clapele eu le-am reparat: *Stefano Cavaletti,* pedalul tot eu l'am întărit la pian. Tóte aceste le-am făcut gratis, pentru-că am observat voinţa aceea mare şi desinteresată, cu care micul Verdi doresce sĕ înveţe jocul pe pian. Consciinţa, că în chipul acesta i-am făcut posibilă cultivarea în musică, pe deplin mĕ îndestulesce, şi altă recompensă sau recunoscinţă nu pretind. In anul Domnului 1821“...

Şi copilul artist s'a ivit pe orisont, apoi s'a înălţat tot mai sus şi tot mai sus, până când din înălţimea gloriei sale o lume întrégă a pus în uimire. Operele de valóre neperitóre se succedeau în timp cu o iuţélă neinchipuită şi aureola creştea în jurul artistului, cum cresc cercurile pe luciul unei ape în repaos, tot mai întinse, tot mai întinse.

Şi în avêntul acesta spre nemurire, cine ar fi crezut, — Verdi se potigneşte, pe un moment 'şi laureatul artist ajunge *fluerat* în teatrul din Milano. Era în anul 1840, şi în al 27-lea an al etăţii sale. Renumele măestrului era deja fixat şi trecut departe preste hotarele ţĕrii sale. S'a pus sĕ scrie opera comică: *Un giorno di Regno* (Un an de domnie). N'a scris însĕ câteva tacte, când a căzut la pat greu bolnav, şi n'a trecut un an, când vigurosul *Verdi* plângea frânt de durere pe mormêntul, ce ascundea în sinul sĕu rece, pe soţia sa iubită dimpreună cu cei doi copii ai sĕi. Şi a esclamat omul: „Singur am rĕmas şi părăsit! Numai am familie şi în mijlocul nemărginitei dureri, care-'mi umple sufletul, totuşi trebue sĕ-'mi fac datorinţa, — şi apoi iarăşi a zis artistul, — cu inima îndurerată şi tristă mĕ apuc de lucru şi voiu scrie opera comică promisă“.

Dar artistul încă e om. Copleşit de durerile, ce sórtea nemilósă a mĕsurat asupra sufletului sĕu sensibil, *Verdi* a scris o operă comică, care la prima representaţie s'a terminat cu un complet fiasco!

Toţi s'au cutremurat, — numai artistul conştiu de înalta sa putere creatóre a rĕmas nepăsător şi a plecat înainte. In curând kicksul acesta s'a uitat şi alintatul copil al lui Apollo a ajuns a fi tot mai mult sĕrbătorit. La 1851 opera *Rigoletto* mişcă Veneţia, şi melodia „*La donna e mobile*“ trece din gură în gură şi în câteva zile tótă Italia resună de acordurile melodiei femeei nestatornice.

Nabucco, Troubadur, Traviatta, Rigoletto, Aida, Falstaf şi altele o mulţime sunt piesele, cari i-au asigurat artistului Verdi viaţă şi dincolo de mormînt.

Până a nu încheia, încă un mic episod din viaţa lungă şi bogată a acestei „*lebede din Busetto*“, — cum l'au numit compatrioţii sĕi.

Victor Emanuil II, regele actual al Italiei, pe când era clironom a scris o balladă cu suget din istoria grecéscă şi a trimis'o măestrului Verdi, cu rugarea ca sĕ-i compună o melodie, voind prin acésta a-i face mamei sale, reginei Margareta, o surprindere la aniversarea zilei nascerii sale. Artistul i-a rĕspuns: „O óră şi jumĕtate mi-a trebuit până am descifrat poesia Majestăţii Tale; dacă o ceteam cântându-o mĕ costa o zi întrégă şi dacă ar fi s'o arangez pe note, atunci prea umilitul serv al Majestăţii Tale, ar trebui sĕ fie cu mult mai tinĕr“. Verdi.

Marele compositor încă în anul 1898 şi-a făcut testamentul, care ni-'l presintă în-

NOUTĂŢI

Denarul vĕduvei. Indemnată de iubirea de neam şi faţă de biserica nóstră ortodoxă, o marinimósă vĕduvă a făcut zilele acestea o fundaţiune, care de-şí nu represintă ceva sumă considerabilă, totuşi o credem vrednică de relevat mai ales pentru dragostea ferventă ce din literele fundaţionale transpiră faţă cu neamul nostru şi pentru dorinţa esprimată de fundatóre, spre a-i urma şí alţii exemplul ei. Din motive de discreţiune nu putem spune aci numele generósei fuudatóre, dar' reproducem din testamentul ei următórele pasage:

„Subsemnata ..... neavênd eredi ascendenţi şi descendenţi, cărora aşi fi datóre a lăsa parte legitimă din averea mea şi mai pre sus de tóte îndemnată de dorul ferbinte de a contribui şí eu la înaintarea neamului meu românesc şi la înaintarea bisericei sale ortodoxe române, ce-i drept numai cu denarul vĕduvei, dar' dat din tótă inima, călĕuzită şí de dorinţa, ca şí după trecerea mea din viéţă sĕ mi-se pomenéscă numele şi fapta, îndemnând sí pe alţi conaţionali la asemenea fapte“.....

donéză şi lasă archidiecesei gr. or. române suma de *10.000 coróne*, cu destinaţiunea, ca sub numele „Fundaţiunea .....“ sĕ se capitaliseze până va cresce la 20.000 coróne, când apoi consistoriul archidiecesan, din interesele acestui capital sĕ împartă ajutóre potrivite împrejurărilor de pe atunci:

„la tineri gr. or. români lipsiţi de mijlóce, sirguincioşi şi cu purtare bună şi cruţători, cari vor fi aplicaţi sau se vor aplica la meserii, industrie sau comerciu, mai departe la tineri cari vor frecuenta şcoli civile, militare, de musică, agricultură şi medii, ori dacă se va afla lipsă, sĕ se dee celor aplicaţi la teologie şi pedagogie şi la studii academice. Asemenea pot fi considerate şí fetele cari se vor pregătí pentru cariera de învĕţătóre confesionale“.....

După dispoşiţiunile în privinţa distribuirii ajutórelor, urméză o frumósă încheere a testamentului, care pune în clară lumină tot zelul, întrégă dragostea de neam şi nobleţa de inimă a fundatórei. Dăm acéstă încheere în următórele:

In fine mai rog pe Ven. Consistoriu . - . . . sĕ îngrijiască .de împlinirea dispoşiţiunilor mele şi de sporirea fundaţiunii, pentru-că mult am lucrat eu, mult m'am ostĕnit, multe greutăţi am avut de învins şi mult am cruţat până ce am adunat acésta neînsemnată avere, pe care am destinat'o spre marea mea mângăiere sufletéscă iubitei mele naţiuni române de legea gr. orientală. Astfel voiu trece din lumea acésta la cele eterne, cu sufletul liniştit, că ceea ce mi-a dat Dumnezeu am depus, ca o fiică credincióså, pe altariul înaintării neamului meu spre binele obştesc urmând pilda cu denarul vĕduvei din sfânta scriptură, derpre care iubita mea biserică de atâtea-ori mi-a vorbit“.

Dorim generósei fundatóre mângăiere suflĕtéscă de a avé încă până e în viaţă mulţi imitatori ai nobilei sale fapte.

*

Intru mărirea lui Dumnezeu evlavioşii crestini din parochia *Turda*, *Vasilie Socea* şi soţia sa *Eva* au cumpĕrat pe séma sfintei biserici un rênd de odăjdii preoţeşti cu *160 coróne*, ear' *Ioan Kertész* a donat acele,aşi biserici suma de *140 coróne*. Dorindu-le de la Tatăl ceresc rĕsplata vrednicei lor fapte, îmi împlinesc o plăcută datorinţă când în numele bisericei la altariul căreia dat îmi este sĕ slujesc, le esprim şi pe acésta cale mulţămită şi recunoscinţă. — Turda la 18 Ianuariu st. v. 1901. *Simion Bologa* paroch gr. or.

*

Hymen. *Cornelia Stanca* şi *Adam Basarab*, ales capelan în *Romos*, î'şi vor serba cununia Duminecă în 21 Ianuarie v. a. c. la 2 óre p. m. în biserica gr. ort. din Vurpĕr.

*

Iubileul Reuniunii femeilor române din Braşov. In ziua de trei sfinţi se va serba în Braşov jubileul de 50 de ani al Reuniunii femeilor române de acolo. Se fac mari pregătiri ca serbările ce se vor aranja din acest incident sĕ fie cât se póte de succese.

*

Pensionare. Căpitanul de clasa I. *Nicolae Şumanca* dela regimentul de infanterie 43 a trecut la pensie, distins fiind cu acéstă ocasiune de către M. Sa Monarchul cu rangul de major *ad honores* şi cu esprimarea preaînaltei mulţămiri pentru serviciile prestate.

*

Statute aprobate. Ni-se scrie, că ministrul de interne a aprobat statutele modificate ale „Reuniunii române de lectură din *Timişóra*“, şi astfel reuniunea şi-a început activitatea.

*

Vifor de zăpadă cu fulger. Din *Carlsbad* se telegrafiază, că la începutul sĕptĕmânei un mare vifor cu zădapă a bântuit asupra oraşului şi ţinutului şi că în mai multe locuri a fulgerat şi trăznit.

*

Pildă vrednică de urmat. Părintele *Nicolau Maneguţiu*, în scopul sprijinirei după putinţă a scólelor nóstre preste tot şi în special a comunei sale natale, drept cadou de ziua onomastică a înzestrat şcóla nóstră din *Poiana* cu o bogată colecţiune de aparate fisicale, în valóre de circa cor. 150 — comandate anume din Germania. Pentru acésta faptă marinimósă corpul învĕţătoresc dela acésta şcólă se simte prea plăcut îndemnat de a-i aduce cea mai mare mulţămită şi recunoscinţă, dorind şcólelor nóstre românesci mulţi astfel de binefăcĕtori. Poiana, 17/30 Ianuarie 1901. Pentru corpul învĕţătoresc. *Ilie Georgescu*, director şcolar.

*

Bal în Mercurea. Primim învitare la balul românesc ce se va arangia Duminecă în 28 Ianuarie (10 Februarie) 1901 în sala hotelului „La 3 Arabi“ din *Mercurea* în favorul şcólei gr.-or. din loc. Inceputul la 7 óre séra. Preţul de întrare: de persónă 1 cor. 60 b., de familie 3 cor.

*

Bal în Năsĕud. Ni-s'a trimis învitare la balul, ce-l va aranja corul profesoral dela gimnasiul superior fundaţional din *Năsĕud* la 11 Februariu st. n. 1901 în favorul fondului şcolarilor lipsiţi în cas de morb, în sala de gimnastică dela gimnasiu. Inceputul la 8 óre séra. Preţul întrărei de persónă singuratică 2 cor. Preţul întrărei de persónă în familiă 1 cor. 60 fil.

*

Petrecerea din Sighişóra. Inteleginţa română, constătătóre din 6--7 familii şi trei sau patru tineri, ca în anii precedenţi aşa şi în anul acesta a arangiat o producţiune teatrală împreunată cu dans, a 2-a zi de Crăciun, în sala hotelului dela „*Stea*“.

Succesul producţiunii în general a fost pe deplin mulţămitoriu. Diletanţii — unul ca unul — şi-au predat rolurile cu succes şi cu deosebire domnişórele *Eugenia Mossora*, *Elisa Ganea* şi *Măriór̆a Negru* au pus în uimire întreg publicul, a cărui maioritate — o formau saşii şi ungurii.

Producţiunea a durat până aprópe la 10 óre, ear' îndată după acésta s'a început jocul cu „*Ardeleana*“. In joc încăpea ori-cine. Nu-mi pot închipui, din causa gerului celui mare, sau dintr'alte motive, din jur n'au luat parte la petrecere decât puţine damicele. De tineri nu se simţea atât de mult lipsa, căci au alergat unii din îndepărtări destul de mari precum d. e. şi stud. filos. Victor Păcală şi fratele acestuia, locotenentul Aurel. Numai familiilor fruntaşe de saşi şi unguri are a mulţămi comitetul arangiator succesul, fără de cari ar fi rĕmas sala aprópe gólă.

In pausă toastele n'au lipsit. După pausă tóte privirile au fost ţintite asupra drăgălaşelor domnişóre E. *Mossora* şi E. *Ganea*, cărora le şedea minunat de bine costumele naţionale, lucrate cu mare gust.

Cu tóte că erau puţini, petrecerea a fost destul de animată şi a durat până la 6 óre diminéţa.

*

Dela Ateneul Român. Joi, 31 Ianuarie n. dl *Ilie Barbulescu*, doctor în filosofie, a ţinut o conferenţă publică sub titlul: „*Scrisu-s'a româneşte inainte de. ivirea propagandei calvine?*“

*

Post de medic. De la pretura din *Ceacova* e escris concurs la postul de medic în cercul *Şipet*, la care aparţin comunele *Folia* şi *Şipet*. Dotaţie 1440 coróne salariu, 200 cor. relut de cuartir şi taxele statutare de la cercetarea bolnavilor şi pentru inspectarea căsapiilor (măcelăriilor). Termin de concurs 20 Februariu st. n.

FELIURIMI.

Averea ordurilor călugăresci din Ungaria represintă peste *50 milióne de florini*. Acésta imensă sumă se împarte în modul următoriu:

Avere immobilă:

Abaţiile ordului benedictin 66.614 jug. în valóre de 3,796.740 cor.

Abaţiile ordului cisterţian 52.690 jug. în valóre de 5,020.620 cor.

Premontresii dela Csórna 13.664 jug. în valóre de 1,237.560 cor.

Premontresii dela Jászó 36.277 jug. în valóre de 1,262.160 cor.

Piaristii 26.927 jugĕre în valóre de 1,635.280 cor.

Benedictinii de Mölk 10.368 jug. în valóre de -— ?

Augustinii de Klosterneuburg 10.434 jug. în valóre de — ?

Cisterţianii de Neukloster 5.779 jug. în valóre de — ?

La olaltă *222 753 jug. catastrale* în valóre de *12,952.360 florini* + valórea ce represintă cele 25 jug. 1581 stêngini, a căror valóre nu e indicată. Se observă, că valórea e computată după venitul catastral, în realitate însĕ ea represintă aprópe de douĕ-ori atâta. Ar mai fi de adăugat la acestea averea imobilă a celor trei orduri călugăresci nemagiare (mai corect: cari nu stau sub jurisdicţiunea bisericei romano-catolice), despre acésta însĕ nu sunt date oficiale. Se póte evalua însĕ la 2,600.000 florini, aşa că valórea totală a ordurilor călugăresci dotate, computată chiar şi numai după venitul catastral, e *15·5 milióne florini*.

Averea mobilă a acestor orduri e următórea:

Abaţiile benedictine	1,703.553 fl.
„ cisterţiane . . .	1,014.630 „
Premontresii de Csórna . . .	225.130 „
„ de Jászó . . .	804.249 „
Piaristii	420.883 „
Benedicţionii de Mölk . . .	—
Augustinii de Klosterneuburg .	—
Cisterţianii de Neukloster . .	—
La olaltă	4,168.445 fl.

+ ceea ce vor fi avênd aceste trei orduri din urmă.

Averea ordurilor călugăresci nedotate, e următórea:

	imobilă în valóre	mobilă de floreni.
Jesuiţii	96.310	—
Abaţia de Kápornak (în posesia jesuiţilor) . . .	200.110	—
Servitanianii	438.270	26.970
Franciscanii	579.320	720.935
Dominicanii	579.320	720.935
Capuţinii	8.100	85.380
Carmeliţii	10.430	21.760
Minoriţii	889.885	68.670
Misericordianii	280.165	38.330
Basilicanii	130.070	6.950
Mânăstirile gr.-cat. . . .	9.775	—
La olaltă	2,765.140	980.575

Ordurile călugăresci de bărbaţi au deci în cifră rotundă: avere imobilă în valóre de *18.5 milióne*, şi mobilă în valóre de *5.150.000 florini*. De tot în valóre de *24 milióne*. Nu este computată însĕ în acésta sumă valórea bisericilor, claustrelor, şcólelor, bibliotecelor, investiţiunilor, monumentelor de artă, etc., cari încă represintă o sumă sigur cu mult mai mare de cât suma arĕtată mai sus.

Despre averea ordurilor călugăresci de femei nu sunt date statistice. E fapt însĕ, că şí acestea au avere considerabilă, deosebi ordul călugăriţelor Notre-Dame, domnişórele engleze, etc.

In resumat, se póte afirma cu siguranţă, că averea ordurilor călugăresci din Ungaria — abstragênd de la cele cu meniţiune de binefacere — represintă o valóre de peste *50 milióne florini*.

Ce mult s'ar puté ajuta sĕrăcimei şi numai cu o parte din interesele acestor averi!!

Cărţi şi reviste

„Noua Revistă Română pentru Poitică, Literatură, Ştiinţă şi Artă“, fascicul 26 dto 15 Ianuariu 1901 a apărut cu următoriul sumariu:

Proiectul de reformă generală a contribuţiunilor directe, de P. Grecianu; — Socialiştii şi partidul liberal, de G. R. Motru; Studiile d-lui Şăineanu despre influenţile orientale exercitate asupra nóstră, de N. Iorga. Restul de Goţi şi Români în Crimeea, de Dr. Em. Grigoroviţa, — şi alţi numĕroşi articoli literari, poesii, novele, recensiuni, ştiri şi notiţe literare.

„Noua Rev. Română“ apare în Bucureşti (Pasagiul-Român Nr. 20) şi costă 24 lei pe an; un fasicol un leu.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Pentru biblioteca „*Reuniunei sodalilor români din Sibiiu*“ s'au dăruit cărţi prin următorii:

Dna *Elena Roşca*: „Dorul meu“ de G. A. Lăzăreanu, „Colecţiunea Şaraga“ Nr. 20, „Tachita mirésa căpitanului“ (Biblioteca pop. Nr. 5).

Dl *Ioan Bianu*, bibliotecarul Academiei române, Bucureşti: „Zece Maiu, Cuvêntare rostită la 12 Maiu 1900“, de Dim. Sturdza.

Dl *Dr. Maximilian Popovici* din Bucureşti: „Calendariul plugariului 1900“ şi „Bosnia şi Herţegovina“ (Schiţe economice) Industrialisarea fructelor.

Dl *Panf. Moldovan*, sod.-cismar din Banfi-Huedin: „Hasznos olvasmányok az iparosok olvasótárából“ de Mártonfy Márton şi Szterényi József.

Dl *Zacharie Boiu*, asesor consist: opul seu „Seminţe din Agrul lui Christos, Cuvêntări bisericesci“, în *trei tomuri*.

Dl *Ioan Slavici*, directorul Institutului Otteteleşanu din Măgurele: opurile sale „Ardélul“ (2 es.) „Tribuna şi Tribuniştii“ (2 es.) „Vatra Părăsită“ (3 es.), „Istoria universală“ (2 es.), cum şi „Opuri dramatice“ de Const Stamati.

Dl *Dr. At. M. Marienescu*, membru al Academiei române: opul seu „Cultul păgân şi creştin“ Tomul I., cum şi „Topografia satului şi hotarului Măidan de Sofronie Liuba şi Aurelie Iana, urmată de Studiu despre Celţi şi numelo de localităţi“ de Dr. At. M. Marienescu.

Aducem prin acésta sincerile mulţămite sus amintiţilor marinimoşi dăruitori.

Din şedinţa comitetului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu,“ ţinută la 24 Ianuarie n. 1901.

Victor Tordăşianu
preşedinte.

Ioan Apolzan
lucrătoriu, notariu.

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea petrecerei aranjate de inteliginţa română din Sighişóra, — a-2 ḑi de Crăciun, — au incurs ca oferte în favorul şcólei centrale din Sighişóra,“ dela următorii p. t. domni: Zacharie Boiu, ases. cons. 4 cor., Dimitrie Moldovan, prot. 1 cor., Ioan Manoviciu, paroch 3 cor., Ioachim Părău, paroch 2 cor., Ioan Muntean, paroch 1 cor., Augustin Sebeşi, not. publ- reg. 2 cor., Eisenlohr Ulrich, dir. la dir. finan, 2 cor; Téri Géza, subjude 1 cor., Pallos David, 4 cor., Albert Göllör, of. 1 cor., Albert Maurer, pretor 1 cor., Manchen, 1 cor., Alecsandru Todor, 3 cor., Ioan Sociu, 2 cor., Teofil Roşca, 1 cor. şi Ioan Bendorfean 1 corónă. Toţi acestia priméscă şi pe acésta cale cea mai mare şi caldurósă mulţămită.

Comitetul arangiator.

tr'o lumină şi mai ideală. Testamentul sună astfel:

„Inmormîntarea mea sĕ fie simplă, fără nici o pompă. Pe calea cea din urmă sĕ me conduceţi la sfinţitul sórelui, în amurg. Cântare sau musică sĕ nu-'mi conturbe înmormêntarea. Doi preoţi sĕ vină după carul meu; numai douĕ lumini sĕ ardă şi o cruce înainte, — mai mult nu doresc.

In diminéţa primă după mórtea mea sĕ se împartă 1000 de lire întrĕ sĕracii din Sant-Agata. Vĕ opresc, ca mórtea mea în modul obicinuit sau în alt mod sĕ o publicaţi“. —

Dacă un cuvênt n'am fi auzit de Verdi, dacă o singură piesă nu i-am fi ascultat, din testamentul acesta pe uşor am recunóşte pe omul mare, pe artistul nemuritoriu.

E numai natural, ca un artist care a cucerit sentimentele lumei sale, sĕ fi adunat într'o viéţă de 84 ani o avere respectabilă, pe care a folosit'o întrégă spre scopuri umane.

Verdi s'a mutat numai, căci Verdi în veci nu móre. Pe ceriul senin al légănului nostru rĕsară mulţi luceferi, căci scris este: *Latina ginte e o regină!*

(Budapesta.) *Duţu.*

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

[9] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **protopresbiter al tractului Agnita** se deschide prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumĕtate din venitele ordinari ale parochiei Agnita, căci cealaltă parte compete capelanului protopresbiteral.

2. Venitele din cassele parochiale, din fondul protopresbiteral şi din fondul general administrativ, statorite prin cerculariul Preaveneratului Consistoriu archidiecesan ddto. 8 Maiu 1900, Nr. 4803 Plen.

Doritorii de a ocupa acest post sunt îndatoraţi a şi aşterne petiţiunile de concurs în terminul suscitat instruite conform prescriselor Statutului organic şi concluselor congresuale la Preaveneratul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Agnita, ţinută la 15 Decembre, 1900.

Nicolau Moldovan adm. prot. ca preşedinte.

Georgiu Borzea not. com. prot.

Calendariul archidiecesan

este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără şematism).

La comande mai mari se dă rabatul de 20%. Se póte procura dela

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai şi vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

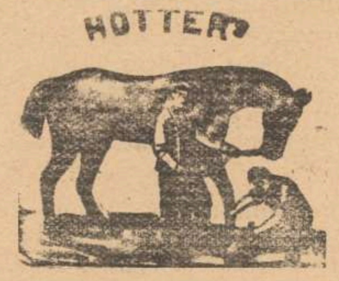

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conserveazâ nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I şi II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 79—104

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani) . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de tot 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 8 Sibiiu, Marți 23 Ianuariu (5 Februar in n.) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strĕinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Parlamentul austriac.

Când scriem aceste șire, membrii parlamentului austriac stau adunați în sala de recepțiune din Burgul dela Viena, pentru a asculta mesajul de tron cu care se face deschiderea solemnă a sesiunei parlamentare austriace.

Suveranul vorbește representanților iubitelor sale popóre din Austria și le adreséză cuvinte părintești, îndemnându-i la muncă și la bună înțelegere.

Fi vor înțelese, și mai pre sus de tóte, fi-vor urmate înțeleptele cuvinte, pe cari mult cercatul nostru Monarch le adreséză în momentul de față celor adunați în jurul seu?

După cele întêmplate Joi, — ziua primei întruniri a deputaților din reichsrath, — cu greu ne vine a crede. Parlamentul austriac a dat dovezi în prima ședință despre incapacitatea sa de muncă și s'a arătat din primul moment a fi chiar mai îndărătnic decât cel din trecut.

Tóte speranțele legate de el au fost deci nimicite, chiar înainte de a i-se face deschiderea solemnă prin mesaj de tron, act ce se sĕvîrșește în aceste momente.

Estrem de bolnăvicióse sunt deci stările de lucruri din ceealaltă parte a monarchiei; și dacă e adevĕrat aceea ce se spunea, că asta e ultima încercare pentru a se sana relele de dincolo pe cale constituțională: încercarea póte fi privită de neisbutită și cercurile conducătóre vor trebui sĕ se gândească acum serios la alte mijlóce de îndreptare.

Parlamentul austriac e bolnav și nu mai póte fi vindecat!

Pentru-că numai ómeni bolnavi pot face aceea ce s'a făcut în ședința de constituire a reichsrath-ului austriac.

Când presidentul de etate, în vorbirea cu care a deschis acéstă primă ședință a reichsrath-ului, a început sĕ aducă elogii bunului nostru Domnitor pentru înțelepciunea cu care conduce destinele credinciósetor sale popóre, și a provocat pe deputații reichsrath-ului sĕ'i rostéscă un întrĕit „*hoch*“: Nemții radicali și socialiștii *au părăsit în mod demonstrativ sala*, pentru-ca sĕ nu iee parte la aceste manifestațiuni de *loialitate*, de iubire și alipire față de Suveranul lor. Pentru acești ómeni nu esistă deci Domnitor, nu esistă Corónă!

O necuviință acésta, — ca sĕ nu zicem mai mult, — ca și care rar se póte afla în analele parlamentare.

Mare necuviință a fost și aceea, când la împărtășirea făcută din partea presidentului de etate despre decedarea Reginei Angliei, deputații din reichsrath au început sĕ strige: „*trăiască Burii*“ și „*piară Englezii*“. Pentru-că ori-cât de mult sĕ simpatiseze popórele Austriei cu Burii, nu acéstă tristă ocasiune era potrivită pentru a face pe representanții lor sĕ dee curs liber sentimentelor de cari sunt stăpâniți.

De aci încolo, întréga scurtă ședință de Joi a reichsrath-ului austriac a fost un șir lung de scandale. Cuvinte grele și necumpĕtate și-au aruncat deputații, ei întrĕ ei, precum și la adresa guvernului numai cuvinte aspre aveau și nici chiar presidentul de etate, bĕtrânul *Weigel* nu a fost scutit de insulte și înjurături.

Când un parlament sub astfel de auspicii se deschide, ne putem închipui care póte sĕ-'i fie sfîrșitul: *trimiterea de nou la primblare*, și căutarea altor căi pentru guvernarea popórelor, pe cari noi nu le identificăm în întregimea lor cu gălăgioșii lor representanți din reichsrath.

Pentru-că suntem convinși, că popórele Austriei nu pentru aceea și-au trimis representanții la reichsrath-ul din Viena, ca acolo sĕ comită acte de necuviință, sĕ insulte și sĕ facă scandale, ci pentru-ca sĕ se îngrijiască de înaintarea, fericirea și bunăstarea lor. Și dacă ei, în loc sĕ-și împlinéscă acéstă frumósă misiune și apăsătóre datorință, pun bețe în róte și celor-ce vreau sĕ grijéscă de sórtea popórelor: se va găsi calea potrivită, pentru-ca lucrul sĕ se pótă face și fără concursul lor.

Austria se află deci în mare și plină crisă internă. Și nu putem decât sĕ implorăm de nou darul de sus asupra bunului nostru Monarch, pentru-ca sĕ afle calea cea mai acomodată pe care sĕ se pótă introduce earăși stări normale în ceealaltă parte a monarchiei.

Sibiiu, 4 *Februarie n.*

Fondul lui Iancu. S'a adus sentență finală în procesul intentat pentru fondul lui *Iancu*. Inalta Curie a aprobat sentența tablei regești din Cluj, care aflase vinovat pe *T. L. Albini* pentru dilapidarea banilor adunați în scopul ridicării unui monument la mormêntul marelui nostru *Avram Iancu* și-'i dictase o pedépsă de zece luni închisóre. Pedépsa i-se socóte însĕ de împlinită. Remâne acum sĕ se mai pronunțe și ministrul de interne, că ce are sĕ se întêmple cu banii colectați?

Crisă în România. Ziarele maghiare aduc știrea, că guvernul român se află pe pragul de a demisiona, din motivul, că projectele sale de legi, despre intenționatele reforme de dare, sunt combătute nu numai din partea opoziției, ci chiar și de către o însĕmnată parte din partidul dela putere.

Lupta în comitate. Dela ultima congregație a comitatului *Sibiiu* au absentat mai mulți membri *români*, fapt, care a dat ansă unor gazete românești sĕ facă niște observări cam pripite la adresa lor. După cum suntem adecă informați, vina nu cade asupra celor-ce au lipsit dela congregația aceea, ci este de atribuit împrejurării, că congregația a fost convocată, întocmai ca cele câteva premergătóre, pe zi de *Sâmbătă*, când consistoriul nostru archidiecesan ține ședință, și tocmai *senatul epitropesc*, din care fac parte cei mai mulți membri ai comitetului municipal. Ar fi de dorit, ca în viitor sĕ se țină cont de acésta împrejurare și congregațiile comitatense sĕ fie convocate pe altă zi din sĕptĕmână.

Legea de naționalități. In ședința de Vineri a dietei magiare au fost puse la ordinea zilei petițiunile înaintate parlamentului în chestia modificării legii de naționalități. Comisiunea petiționară a propus sĕ fie tóte estradate guvernului, sĕ facă cu ele ce va afla el de bine. Singur bĕtrânul *Madarász* și-a ridicat glasul pentru a le lua în apĕrare și a cere, ca dieta sĕ *îndrume* guvernul sĕ vină cât de curênd cu un proiect de lege în sensul petițiunilor, dar' a rĕmas singur, pentru-că întréga casă a primit propunerea comisiunii.

La „era nouă“.

— *Articole trimise din afară.* —

IV.

Țin sĕ dau acum pe scurt publicității părerile mele, în acest articol final, nu pentru-că aș intenționa sĕ iau posiție față de unul sau altul dintre „*anonimi*“, — căci chestia cu tóte lămuririle date nu mi-se pare de loc lămurită, ba chiar mult mai încurcată, — ci pentru-că cred că e timpul suprem sĕ ne descurcăm și sĕ începem o „*eră nouă*“, sĕ începem o nouă viéță națională, spre a puté ajunge la un scop bine precisat și la un ideal bine definiat.

Din scurtul resumat al articolelor ușor putem stabili punctele contradictorii, punctele de cértă. Deoparte ni-se spune că un nou curent, o nouă basă de luptă *pare* a-'și face loc în viéța nóstră națională, un curent basat pe principiul „*proprielor nóstre forțe*“; și acceptat odată principiul acesta, nu putea sĕ urmeze altă conclusie decât „*ruperea cu politica tradițională*“. Din ceealaltă parte ni-se zice, că e fals curentul despre care e vorba; că ar fi greșală ireparabilă abaterea măcar și numai pe un moment dela politica nóstră tradițională; că autorul anonim propagă, prin ruperea cu politica tradițională un vĕdit „*antidinasticism*“ care în poporul nostru nu e permis sĕ prindă rădĕcină, pentru-că el numai dela dinastie și prin dinastie póte sĕ-și priméscă drepturile ce-'i compet pe basa „*contractului*“ încheiat între el și dinastie.

Că autorul anonim cum înțelege „*ruperea cu politica tradițională*“ rĕmâne sĕ ni-o esplice el; eu din parte-mi la nici un cas n'o pot înțelege așa cum o înțelege autorul contra-articolelor „*Sĕ ne lămurim*“.

E cunoscut, că ideea de a rupe cu „*politica tradițională*“ a avut totdeuna pärtinitori, și ori-cât de mult sĕ fie combătută ideea acésta, ea cucerește tot mai mult teren în urma posiției estrem de grave ce ni-s'a creat dela dualism încóce și în urma perderii tuturor speranțelor într'o întórcere spre bine.

Cu tóte acestea esistă încă o majoritate considerabilă între Români, compusă parte din ómenii rĕmași din generația veche, parte, și mai ales, din ómeni, cari în urma comodității ce ofere felul luptei basată pe politica de a aștepta „*mură 'n gură*“, prefer acéstă luptă fără nici un prospect pentru viitor, pentru-că e ușóră, comodă și din când în când și măgulitóre, și nu-'și mai bat capul cu alte direcții de luptă politică, pentru-că deși politica se schimbă de pe o zi pe alta, părerea în cercurile lor este, că politica nóstră tradițională nu póte suferi schimbare, ea *trebue* sĕ rĕmână vecinică și nealterată.

Și cât de bine era, dacă făceam o schimbare în politica nóstră înainte cu treizeci de ani. Multe din cele întêmplate nu se întêmplau. Dar' cum puteam sĕ facem schimbarea *atunci*, când nici astăzi, după atâtea decepții amare, n'am ajuns sĕ înțelegem că schimbarea ni-se impune; ci dacă cutéză careva dintre noi sĕ o spună acésta pe față, e timbrat de „*revoluționar*“ și de „*antidinastic*“?

Mărturisesc, că eu din articolele „*Adevĕrata era nouă*“ n'am putut scóte idei revoluționare, nici antidinasticism și nici alte halucinații, din simplul motiv, că am înțeles articolele așa cum trebuiau sĕ fie înțelese.

Eu n'am aflat în articolele numite vre-o bombă pusă la temelia edificiului politicei nóstre tradiționale. Autorul lor află numai, că luptele nóstre de până aci au fost cam puțin serióse și prin urmare mai mult păgubitóre decât folositóre.

Și óre nu e așa? De n-ar fi așa n'am fi perdut tot, dar' tot ce am mai avut din drepturile nóstre politice, până și *dreptul de întrunire*.

Las' că aceste sunt lucruri peste cari noi trebue sĕ tragem vĕlul uitării și sĕ le lăsăm în grija istoriei; precum tot istoriei aparține și constatarea faptului, dacă manifestațiunile nóstre din trecut au fost de natură *obștească* sau nu.

Față de afirmarea, că trebue sĕ rupem prietinia cu „*politica tradițională*“ ni-se respunde în „*Sĕ ne lămurim*“ că nu se póte, pentru-că interese mari naționale reclamă cu necesitate continuarea acestei politice!

Eu ruperea „*prietiniei*“ o înțeleg așa, ca sĕ mai slăbim din dragoste față de o prietinie problematică și sĕ mai încercăm sĕ facem ceva și din propriile nóstre puteri. Sĕ nu așteptăm sĕ ni-se întindă plăcintele de-a-gata, ca picate din cer, ci sĕ căutăm sĕ ne impunem noi înșine, prin bărbăție, prin energie, prin muncă neobosită, *prin activitate* pe terenul politic.

De aci nu urmează, că trebue sĕ ne facem autidinastici și sĕ devenim chiar revoluționari; ci numai atâta, că politica nóstră, care a fost și are sĕ rĕmână politică de cea mai perfectă *loialitate*, noi suntem datori sĕ o acomodăm împrejurărilor și că peste tot suntem datori sĕ nu stăm în nelucrare, cu mânile în sin, numai pe cuvênt că politica nóstră tradițională așa sună și așa ne poruncește.

Moșii și strămoșii nostri au pus în cumpĕnă situația lor de atunci și și-au creat o conduită politică în consonanță cu organisarea țerii de pe vremile acelea. Situația însĕ s'a schimbat, și noi numai înțelepțește lucrăm, dacă schimbăm aceea ce nu mai corespunde împrejurărilor în cari ne aflăm. Dar' de aci nu urméză, cum am zis, și nu poate sĕ urmeze aceea ce vrea sĕ scótă autorul articolelor „*Sĕ ne lămurim*“, că adecă am părăsi politica nóstră din trecut, *politica tradițională*; ci póte sĕ urmeze numai aceea ce eu înțeleg, anume: că am schimbat politica, fiind-că interesele vitale ale neamului nostru au cerut schimbarea ei.

Sĕ o schimbăm deci, până o mai putem schimba!

Cu alte cuvinte, sĕ schimbăm pasivitatea comodă, stérpă, păgubitóre, cu o *activitate* bine combinată, energică, rodnică și folositóre poporului nostru și sĕ inaugurăm o *luptă activă* pe tóte liniile.

Asta sĕ ne fie adevĕrata „*eră nóuă*“.

Argus.

Desvoltarea unei teme.

— *Făcută în conferența preoțéscă din protopresbiteratul Cohalmului.* —

Paloș, 27 Decembre.

(Urmare.)

Și care e resultatul acestei negligențe și indiferentism față de acest ram al economiei?

Resultatul e acela, că în loc sĕ se formeze un isvor de venit din acest ram al economiei, poporul nostru e silit la timpul sĕu a mai risipi și din celelalte producte ale economiei în schimb pentru póme și legumele necesare.

Când trece prin comună un sĕcui sau jidan cu carul încărcat de póme în neguțătorie, românele nóstre ies cu dróia înaintea lui cu câte-o cofă douĕ de grâu pentru o mână de póme, ca sĕ stêmpere dorul de póme al copiilor.

Tómna nu mai are nĕcaz cu așezatul verdețurilor, ear' în post mai trece și așa în povești cu furca. Bieții copii nu mânâncă cu lingura întreg postul, îi împacă cu câte un dărăbuț de pâne uscată sau cartofi, sub cuvênt: *că nici nu mai știe ce sĕ facă de mâncare.* Sau în casul cel mai rĕu abandonéză postul — sub cuvênt că nu-i pĕcat. Iși mânâncă tot dedulcele, pe carele cu o bună împărțială și economie l'ar fi putut păstra pentru timpuri mai grele.

Am fost martor ocular, când un jidan — folosindu-se de acésta slăbiciune a poporului nostru român, în timpul postului sflor pași lua un ou în schimb pentru o cépă, dela românele nóstre, pe când acel ou în orașele capitale are prețul de 10 fileri. Mai sunt și multe alte casuri de acestea.

Risipa ce o face poporul nostru în acésta privință e o pagubă neprețuibilă.

Ca mijloc mai sigur pentru sanarea acestui rĕu, din parte-mi a'și recomanda tot pe cel pentru îndreptarea economiei din afară și cea de vite. Adecă a se da o mai mare legum[illegible]ne manualelor nóstre de pomărit și se da [illegible]rit. Deosebită atențiune se cuvine a pra[illegible] din partea celor chemați punerei în c[illegible]ă a teoriei, adecă a grădinilor școlare, [illegible] anume corĕspund acelea menițiunei lor au nu?

Grădina școlară trebue sĕ fie de model în comună. Ea trebue întocmită și îngrijită așa, ca sĕ atragă atențiunea locuitorilor comunei nu numai în privința produselor ei ci și în privința frumseței și a bunei împărțiri. Intocmită astfeliu, ea de sine va fi un bold spre imitare și un bun mijloc pentru deșteptarea și a gustului estetic.

Ca sĕ se pótă însĕ ajunge acest scop, puținul interes arĕtat până acum față de acéstă trebuință trebue mărit, trebue potențat!

Normativele și regulamentele nóstre școlare prescriu și mărimea ce trebue sĕ o aibă grădina școlară, și cu tóte acestea sunt și azi multe comune bisericești cari nici nu viséză de grădină școlară, necum sĕ fie cultivată!

De acea nu e mirare, dacă și grădinile plugarilor nostri samănă a pustietăți față de grădinile săsești spre pildă. Invinuirile și hulele ce le ridicăm în privința acésta asupra poporului sunt nejuste, ele se cuvin celor chemați a premerge cu esemplu.

Intre acești chemați cu a căror știre s'au negligat și se negligă și mai departe grădinile școlare, sunt în locul prim inspectorii școlari tractuali, ear' în al doilea loc scaunele școlare a respectivelor comune.

Până când aceste douĕ foruri de inspecțiune nu 'și vor împlini datorințele în acésta direcțiune, consultările asupra acestui obiect în conferențe, vor fi zadarnice, ele vor fi „mazăre 'n părete“.

O recerință indispensabilă pentru ajungerea scopului dorit prin grădina școlară ar mai fi, *ca întocmirea și cultivarea grădinei școlare sĕ fie pentru fie-care învĕțător o condițiune deosebită.* Ba ce e mai mult, celor ce nu 'și împlinesc datorința cu consciențiositate față de grădina școlară, sĕ nu li-se estradee adeverințe de serviciu corespundĕtoriu, ear' cei stabili sĕ fie puși în cercetare disciplinară.

Nu va fi zadarnică nici *ținerea de prelegeri poporului și mai cu samă tinerimei adulte* cu ocasiunea órelor de catechisațiune, despre folosul grădinilor de pomărit și legumărit, arĕtându-li-se cu argumente vii folósele cele mari precum și pagubele neprețuibile din causa negligărei acestui ram al economiei, împreunat de alt feliu cu puține jertfe și ostenélă.

In comunele unde tóte mijlócele pacinice nu ar fi ducătóre la scop, pomăritul s'ar puté chiar impune locuitorilor de către comitetul comunal, căruia administrația politică comitatensă în astfeliu de afaceri i-ar da spriginul necesar.

Acestea ar fi scăderile poporului nostru în cele economice, prin cari se slăbesc forțele lui materiale și mijlócele la ridicarea acelor forțe în cele economice.

A doua scădere prin care se slăbesc forțele materiale ale poporului nostru, este: *patima beției.*

Acésta putem zice ar fi principala scădere a slăbirei forțelor materiale, cari odată înrădĕcinată, întrunéscă el tóte condițiunile cele bune spre progres material, — beția pe tóte le nimicesce.

Nu este causă a beuturei care sĕ nu aibă ca urmare pierdere materială. Omul bețiv pierde:

1. Paralele plătite pentru beutură.
2. Timpul, care în cele mai multe casuri e înzecit mai prețios decât banii pentru beutură.
3. Perde sĕnătatea pe carea mai curênd ori mai târziu trebue sĕ o rĕscumpere cu bani scumpi.
4. Negligă multe datorințe a căror împlinire de regulă îl costă mai mult.
5. Se demite la cele mai dejositóre fapte, până la crime, cari îl aduc în procese fórte costisitóre și cu urmările cele mai stricăcióse, și alte și altele de acestea.

Beția este o urmare și un semn înveterat al lipsei de școlă, un semn al neculturei. De aci provine marea deosebire chiar între comune și comune în privința acestui morb molipsitor.

(Va urma).

Din trecutul și presentul comunei Petroșeni.

— Ianuarie 1901.

(Urmare.)

Mai mult decât tóte însĕ m'a făcut sĕ rĕmân la postul meu memorabilele cuvinte ale nemuritorului archiereu *Andreiu baron de Șaguna*, rostite cu ocasiunea sfințirei sale întru episcop al Ardealului: „Tu Dómne știi, că către scopul meu a alerga doresc, pe Românii transilvăneni din adêncul lor somn sĕ-i deștept, și cu voe către tot ce e adevĕrat, plăcut și bun sĕ-'i trag“.

Departe de a mĕ asĕmêna cu umbra acelui mare bărbat al bisericei și națiunei nóstre, — dar' esemplul seu, că a preferit a veni la Românii din Ardeal, unde nu avea unde sĕ'și plece capul, decât sĕ priméscă ofertul Sîrbilor de a remânea la ei, unde putea duce o viață comódă și fără atâtea griji și năcazuri, cum a avut la noi în Ardeal, mi-a impus mult.

Am rĕmas dară și eu la Românii din Petroșeni, cari erau aprópe perduți, fără nici un binevoitoriu al lor. M'am apucat deci de nou de lucru.

Insuflețit de împrejurarea, că între băeșii nostri vĕdusĕm mai mulți indivizi, de și parte mare din ei ómeni fără carte, dar' inteligenți dela natură, ómeni umblați prin lume și ca atari accesibili de învĕțătură și înaintare spre ce e bun și frumos, ómeni cu cari poți face treburi bune; iar de altă parte vĕdênd că cu poporul sătean, care mĕ considera la început și pe mine de străin de neamul seu ca și pe ceilalți strĕini, cari l-au lipsit de moșiile sale cele mai bune, este imposibil deocamdată a face causă comună: am convocat o adunare generală a tuturor băeșilor gr.-or., dar' fără succes, căci nu s'au presentat decât fórte puțini, fiind-că partea cea mare din ei nu mĕ cunoscea încă personal, și mai influințând și adversarii confesiunei nóstre, ei nu voiau sĕ mai știe de alt preot și de altă biserică, ci erau îndestulați aflându-se bine în sinul bisericei unite; și mai cu samă fiind-că eu, precum audiseră ei, am venit preot numai la poporul sătén, cu care ei nu voiau sĕ aibă nimic comun.

Ce era de făcut, decât sĕ-mi desfășur programul meu și numai acestor puțini, cari s'au presentat. Mai bine de o oră li-am vorbit și m'am silit a-i face sĕ înțelégă misiunea mea de preot trimis aici pentru ambele categorii de poporeni, cum trebue sĕ se iubéscă între sine băeșii cu sătenii, frați fiind, de aceeaș lege și neam și că nici unii nici alții nu sunt în stare a susținé paroch și parochiă și cum că ura lor reciprocă provine dela reuvoitorii bisericei și ai națiunei nóstre, cari se bucură de vrașba dintre noi, folosind ocasiunea în favorul lor, și alte multe câte mi-a dat Dzeu în gând.

In chipul acesta mi-a succes pentru prima dată a câștiga simpatia lor și prin aceasta mai têrziu și a tuturor celorlalți, cari n'au fost de față, încât la a doua convocare s'au înfățișat *toți băeșii nostri*, ba, din curiositate veniră la adunarea nóstră și o mulțime de *strĕini.* Acésta adunare, memorabilă, s'a întêmplat, după cum arată și protocolul acelei adunări (primul sinod parochial) într'o zi frumósă de Dumineca în luna lui Maiu 1876, în locuința dlui *Avram Brendușa*, căci alte locuri pentru adunări bisericești pe acea vreme nu aveam. De față au fost nu mai puțin ca 164 băeși (bĕtrâni și tineri), și atâția fiind a trebuit afară în curte sĕ ținem consultările, căci în casă nu era loc pentru toți.

In acéstă adunare — sinod — s'au statorit multe lucruri bune și folositóre, cari promiteau un viitoriu îmbucurătoriu pentru biserica și poporul nostru din *Petroșeni.* S'a decis mai întâiu închiriarea unei case potrivite pe spesele poporenilor pentru susținerea servițului divin, la carea ei vor participa în viitoriu cu drag și cu plăcere, mulțămind cu toți bunului Dzeu, că s'au eliberat de rătăcirea în carea alunecaseră. Aprópe 3 ani de zile am fost necesitați a săvârși serviţiul divin în diferite case cu chirie, căci nouĕ nu ni-s'a dat casă gratuită pentru scopul acesta precum s'a dat celorlalte confesiuni, deși am făcut repețite rugări pe la locurile competente.

Spesele de chirie, câte 10 fl. la lună le-a suportat poporul, contribuind dela sine, eventualul plus din contribuirile acestea s'a dat spre fructificare, pe lângă garanță, spre formarea unui fond parochial.

Abia în anul 1880, după multe rugări și complimente, în scris și verbal, atât la direcțiunea din loc cât și la cea centrală din B.-pesta, ni-a succes a căpăta o căsuță fără plată pentru scopul amintit, de care ne-am folosit până în vara anului curent — 1900, cand cu ajutoriul lui Dzeu am început a servi în biserica nouă terminată în tómna anului trecut și sfințită în modul cel mai demn și mai solemn în Dumineca din 9/22 Iuliu 1900 prin însuși Ecselenția Sa, Inalt Prea Sfințitul nostru Domn Archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu.*

In adunarea menționată ne-am constituit, pe basa stat. org. în sinod, comitet parochial și epitropie parochială, cu care ocasiune s'a ales cu totalitatea voturilor de prim epitrop *Avram Brêndușa*, funcțiune înplinită de el cu zel și în mod consciincios până la mórtea sa prea timpuriă, mórte care pentru parochia nóstră a fost una dintrĕ cele mai durerόse lovituri.

La anul 1889, Direcțiunea minelor de cărbuni a dispus a se trage dela fiecare băeș pe lună câte 10 cr., ear' doi ani mai târziu câte 15 cr. pe sama diferitelor biserici, prin urmare și pentru a nóstră, cea-ce pentru noi făcea pe an circa 100—140 fl.

Până la datul acesta — 1889, — subscrisul am servit la biserica băeșilor gratuit, fără nici o plată ficsă; de atunci până în 1892, mi-a votat sinodul 15 fl. pe an, ear' dela anul acesta până mai anul trecut s'a urcat acésta remunerație la suma de 30 fl. anual.

In modul și pe calea acésta am putut pune basa unui fond bisericesc, care s'a dat epitropului *Avram Brendușa* spre administrare cu îndatorirea de a se îngriji, de fructificarea lui, singurul bărbat în parochia mea pe acel timp, cu care am putut conduce destinele parochiei și care bărbat harnic, intiligent și cu minte, împreună cu soția lui démnă și zelósă, a desvoltat o activitate intensivă pentru interesele bisericei și ale poporului nostru, care și atunci ca și acum avea mulți dușmani și rĕuvoitori.

Pus odată la cale fondul bisericesc, care avea prospecte a se spori, s'a adus pe tapet cestiunea *edificărei unei biserici noue și mari,* carea sĕ cuprindă în sine pe toți credincioșii gr. or. aflători în Petroșeni (săteni și băeși) fiind-că, cum am arătat mai sus, biserica cea veche nici pe departe nu mai corespundea împrejurărilor actuale. Nici chiar în casul când ar remâné ea numai pentru poporul sătén încă nu mai corĕspundea, fiind mică, întunecósă, cu păreții de bêrne toți crepați și putredi, sufla vêntul printre ei mai rĕu ca afară și coperișul fiind tot spart, încât plóia străbătea chiar până și pe prestol, și nici de reparat nu se mai putea repara, dar' cu tóte acestea poporul sătén, în naivitatea sa originală, era mulțămit cu acésta bisericuță.

Altcum afacerea acésta era regulată și hotărîtă în mod definitiv prin o declarațiă, ce la cererea direcțiunei minelor de aici, a fost dat fericitul Archiepiscop și Metropolit *Miron Romanul*, care suna: „Indată ce biserica nouă va fi definitiv terminată, biserica cea veche se va demola cu desăvêrșire, avênd a se folosi toți credincioșii nostri de aici de biserica cea nouă“.

Cestiunea edificărei unei biserici noue în Petroșeni s'a discutat în mai multe ședințe ale comitetului și sinodului parochial și în decursul mai multor ani, făcêndu-se cu tótă ocasiunea încercări de a se învoi *toți poporenii* asupra locului, unde sĕ se zidéscă biserica, dar' tot cam fără resultat, fiind-că unde voiau sătenii, nu voiau băeșii, și viceversa.

(Va urma.)

Revistă esternă

† Regina Victoria. Cel mai mare imperiu al lumii și-a înmormêntat Sâmbătă regina și împĕrătésa. De la un capĕt al lumii până la celalalt s'a dat semn acestui act: la 2 óre după prânz — când rĕmășițele pămêntesci au fost ridicate din casa mortuară, trenurile tóte câte percurg acest vast imperiu [illegible]-Britanie, pe liniile și pe oceanurile deschise [illegible] oprit pe loc, corăbiile dând salve de tunuri ca semn de doliu, ear trenurile arborând flamură négră. Ear' a casă, în Londra, pompa ceremonialului înmormêntării era ceva de nedescris. Imensă mulțime de public sosise încă din preziuă și prenópte, ca sĕ iee parte la ultimele onoruri date reginei, stradele și casele erau pavoasate cu flamuri de doliu și stofe de porfir, în ferestri lumini aprinse și întrĕ ele portretul reginei încadrat în vĕl negru. Pe bulevardele capitalei ocean de ómeni, toți cu insignii de doliu, ear' spalirul de pe ambe laturile căii pe unde avea sĕ trécă conductul, era format din *treizeci și douĕ mii de soldați*; afară de aceștia alți *trei mii de soldați*, sub conducerea a 104 oficeri, au luat parte în conductul funebru.

Actul înmormêntării s'a început Vineri. Pe un timp rar de frumos, rĕmășițele pămêntești ale rĕposatei au fost ridicate de 12 mateloți și puse pe un afet de tun și transportate pe yachtul Albert; conductul plecat din *Cowes* la douĕ óre era urmat de regele și regina Angliei, împĕratul Germaniei, ducele de Comaught, prințul Henric al Prusiei, prințul moștenitor al Germâniei, ducele de Saxa-Coburg, prințul Louis de Battemberg, prințul Carol al Danemarcei, amiralii Seymour și Fullerton, suitele suveranilor și ale prinților, servitorii casei regale. Cortegiul a străbătut stradele întrĕ douĕ șiruri de soldați până la port. Membrii familiei regale și óspeții s'au îmbarcat pe alte Jachturi.

Flotila de doliu cu opt torpilóre s'a pus în mișcare la órele 3 trecênd printrĕ douĕ șiruri de vase de rĕsboiu, trăgênd tunuri din minut în minut și a sosit la 5 óre la Gosport. Yachtul Albert a petrecut nóptea la Gosport sub paza vaselor de rĕsboiu.

Sâmbătă diminéța cadavrul a fost transportat apoi la Londra, unde pompa funebră s'a desvoltat în tótă grandeța. La 11 ore trenul cu cadavrul reginei a sosit în gara Victoria, unde așteptau delegații caselor domnitóre. La $12^1/_2$ *ducele de Norfolk* a dat semn lordului *Roberts*, la ce acesta imediat a dat trupelor ce aveau sĕ premérgă conductului, ordin de plecare spre gara Paddington. După trupe urma călare splendidul grup al atașaților militari străini, apoi marele stat-major al armatei, în frunte cu lord *Roberts*, care avea bandiera ordului jaratierei și în mâna dréptă bastonul de mareșal. Venia apoi partea de căpetenie a cortegiului, condusă, călare, de ducele *Norfolk*; în jurul ducelui erau grupaţi dignitari de curte şi representanţii celor mai renumite nume engleze. In jurul afetului de tun, la care erau înhămaţi 8 cai, erau 18 ofiţeri din armata teritorială şi câţiva ofiţeri de marină, fosti adjutanţi ai reginei; acestora urma un suboficer de gardă, cu stindardul regal. La mica distanţă urma apoi cortegiul membrilor casei regale şi al óspeţilor călare: regele *Edward* la drépta avênd pe împĕratul *Vilhelm*, la stânga pe fratele sĕu *ducele de Connaught*, (împĕratul Vilhelm avea uniforma de mareşal englez); veniau apoi celelalte persóne princiare, în grupe de câte trei: *regele* Portugaliei cu *regele* Greciei, archieducele *Francisc Ferdinand* (în uniformă de general de cavalerie) cu *moştenitorul* Rusiei *şi moştenitorul* Sted-Norvegiei, *moştenitorul* Germaniei cu *moştenitorul* României şi cel al Greciei; mare-ducele de Baden cu prinţul Arnulf al Bavariei şi Alberth de Wurtenberg; apoi delegaţiunile regimentelor străine, a căror titulară fusese rĕposata, după cari urmau trăsurile de curte cu damele casei regale etc. La $1^1/_4$ cortegiul a sosit în gara Paddington, ear' la $2^1/_2$ a sosit la Windsor, unde cosciugul a fost pus în mausoleul regal lângă fostul soţ al rĕposatei.

Convocare.

P. T. domni membri activi, fundatori şi ajutători ai Reuniunei române de cântări din Sĕlişte, se convócă la şedinţa *adunării generale ordinare* pe Marţi, în 12 Februariu n. a. c. la 2 óre p. m. în sala cea mare a şcólei române greco-orientale din Sĕlişte, pe lângă următoriul

Program:

1. Raportul comitetului şi propunerile acestuia.
2. Raportul cassariului şi al archivariului.
3. Inscrierea de membri noi.
4. Eventuale propuneri.

Din şedinţa comitetului „Reuniunei române de cântări din Sĕlişte“, ţinută la 25 Ianuarie 1901.

Nicolae Roman — *Petru Giurca*
preşedinte — secretariu

NOUTĂŢI

Reuniunea femeilor române din Braşov. Am adus ştirea, că Reuniunea femeilor române din Braşov îşi va serba jubileul de 50 ani dela înfiinţare, Marţi în 30 Ianuarie (12 Februarie) 1901 în mod solemn şi vrednic de numele bun ce-l are acésta reuniune. Astăzi suntem în posiţie a puté da şi programul festivităţilor ce se vor aranja în acéstă zi de însemnătate pentru numita reuniune. E următorul: I. 1. La 9 óre diminéţa parastas pentru iniţiatorii, înfiinţătorii şi binefăcĕtorii Reuniunei *în Biserica Sft. Nic. din Scheiu.* 2. După parastas încununarea mormintelor iniţiatorilor, a preşedintelor şi a membrelor rĕposate din primul comitet precum şi a secretarilor rĕposaţi ai Reuniunii. *II. Şedinţa festivă*, care se va ţiné în sala cea mare a gimnasiului român gr. or. la 11 óre a. m. după următoriul program: 1. Deschiderea şedinţei din partea preşedintei Reuniunii D-na Agnes Duşoiu. 2. „Psalmul XVI“, de Eusebiu Mandyczewski, esecutat de corul Reuniunii române de gimn. şi cântări condus de D-nul G. Dima. 3. Discurs festiv ţinut de Dómna Elena A. Mureşianu. 4. Declamaţiune, esecutată de o elevă din internatul orfanelor întreţinut de Reuniune. 5. „Misiunea femeii române“, disertaţiune de D-na Maria B. Baiulescu. 6. „Imn de mulţămită“, de S. Iadassohn, esecutat de corul Reuniunii române de gimnast. şi cântări condus de D-nul G. Dima. III. La 9 óre séra bal în sala Redutei orăşănesci. NB. Bilete de întrare la şedinţa festivă se capĕtă la secretarul Reuniunii D-nul *Lazar Nastasi.*

*

Poporaţia Sibiiului. Resultatul recensemêntului de la 1 Ianuariu cu privire la Sibiiu e următoriul: poporaţie civilă *26.643 suflete* (cu 5209 mai mult de cât în 1890). Din acestia: germani 15.553 (cu 2313 mai mult de cât în 1890) *români 5959* (cu 1343 mai mult decât în 1890), magiari 4732 (cu 1624 mai mult decât în 1890).

*

La universitatea din Budapesta pe semestrul II. al anului şcolar curent sunt înscrişi: la jură 3814, la filosofie 1021, la medicină 618.

*

Din Roşia-săsascâ ni se scriu următórele: Mercuri în 23 Ianuare st. n. a. c. s'au efeptuit alegerea de membrii în comitetul din comuna Roşia săsascâ.

Comuna Roşia e o comună micstă, compusă din Saşi şi Români, aprópe în egalitate; şi totuşi, deşi de mult timp conducătorii Românilor şi-au dat tótă silinţa ca cel puţin sĕ pótă isbuti a întra 2 sau trei fruntaşi români în comitetul comunal, nu le-a succes românilor a'şi vedé nici măcar acésta dorinţă împlinită.

La alegerea din periodul trecut 1898, concentrândusă tóte voturile românilor, şi fiind românii gr.-or. aprópe sĕ'şi vadă dorinţa realisată, păşeşte la mijloc preotul gr.-cath, Iosif Popoviciu şi sărind în ajutoriul saşilor, îi scóte pe ei învingători cu abia *„6 voturi“* deşí Saşii şi-au fost adus la vot pe toţi neputincioşii lor din comună.

La alegerea din est-an lucru natural nu a putut rĕmânea mai pe jos, ci asemenea a votat cu ai sĕi pentru saşi, fără a da un singur vot vre-unui candidat dintrĕ români.

Pilda dată au căutat apoi sĕ o imiteze şi alţii, crezind că prin ruperea lor de lângă turmă îşi vor face numele nemuritoriu.

Deşi s'au făcut ţidulile de votare în regulă, deşí s'au chemat întreg poporul român la consfătuire în şcólă, totuşi unii au ţinut sub demnitatea lor de a vení la consfătuire, ci mai bine s'au dus la cârcimă unde pentru *„o gură de rachiu“*, şi-au vêndut dreptul.

Conducĕtorii poporului contau la peste 100 voturi române, dar' unii pretinşi luminători ai poporului şi chiar membrii ai comitetului parochial, şi-au ţinut de vîrtute *a vota cu saşii*, pentru care faptă a lor au şi fost rĕsplătiţi de sinodul parochial în şedinţa de Duminecă 14 Ianuarie, întrunit pentru esaminarea Raţiociniilor, când au fost scoşi din sinul membrilor comitetului parochiali ca nişte trădători a causei române şi totdeodată spre a fi o pildă vie şi altora în viitoriu. I-ţi era mai mare mila când vedeai pe notariul comunal riḑînd din inimă de acei români căci votau cu Saşii şi făceau voea lor.

Aşa au ştiut a ne vinde şi a ne ruşina unii poporeni români înaintea saşilor, cari dacă ţineam strins la olaltă sigur eşiam 3 români în comitet.

*

Conferenţa dlui Tocilescu. Domnul *Gr. Tocilescu*, distinsul profesor universitar din Bucureşti a ţinut la Ateneul de acolo o conferenţă despre monumentul dela *Adam Klissi* şi despre columna lui Traian dela Roma. Sala Ateneului a fost aprópe plină şi publicul a ascultat cu mult interes conferenţa dlui *Tocilescu* espusă cu competenţa şi talentul cunoscut al conferenţiarului. A fost intrerupt de multeori prin aplause entusiaste.

*

Inmormêntarea Prinţului Sturdza s'a făcut cu mare solemnitate la Bucureşti. Serviciul divin a fost oficiat în palatul decedatului, de cătrĕ I. P. S. S. Metropolitul Primat al României, înconjurat de înaltul cler. O mulţime imensă a asistat la ceremonie.

După oficiarea serviciului divin, dl colonel *Obedeanu*, vechiu amic al prinţului, a ţinut o cuvêntare care a emoţionat întreg auditoriul. A mai vorbit dl Delavrancea, primarul Capitalei şi dl advocat Sipsom-senior, apoi corpul prinţului Gr. Sturdza e ridicat pe braţe în cosciug, de 6 soldaţi de infanterie.

In urma acestora s'a format cortegiul funebru astfel: Jandarmii călări, Carele cu coróne în numĕr de 2, Carul mortuar, Un batalion de vînători, O companie din reg. 7 artilerie, Un escadron de roşiori.

Cordónele erau duse în partea dréptă a carului mortuar de d-nul colonel Obedeanu, dl deputat Şaabner-Ţuduri şi N. Şuţu, secretarul consiliului de miniştri; ear' în partea stîngă de d-nii deputaţi Gh. Scorţescu, B. Delavrancea şi A. Bădărău.

In acéstă ordine cortegíul se pune în mişcare şi parcurge calea Victoriei, până în piaţa Teatrului Naţional, unde dl C. A. Nottara, în numele artiştilor Teatrului Naţional, a rostit o cuvîntare elogiósă pentru defunct, pe care l'a numit încurajatorul artelor. Inmormêntarea s'a făcut la cimitirul Bellu.

O mulţime enormă a însoţit carul funebru până la cimiter.

*

Schimbarea călindarului. Ziarele din România ne spun, că proiectul de lege, din iniţiativă parlamentară, pentru adoptarea calendarului Gregorian în viaţa civilă şi religiósă a Statului român, — pe ziua de 19 Iulie 1901, — a trecut prin tóte secţiile Camerei şi dl N. Cosăcescu a fost ales raportor. Proiectul va fi pus în curând în discuţie parlamentară.

*

Necrolog. Cu inimă f[redacted] durere aducem la cunoscinţă încetarea din viaţă a mult iubitului nostru soţ, tată, moş şi socru *George Russu* care în 2 Februarie a. c. la órele 3 dim. în vîrstă de 64 ani şi în al 33-lea an al fericitei sale căsătorii şi-a dat sufletul în mâna Atotputernicului.

Remăşiţele pămêntesci ale defunctului s'au aşezat spre odihnă vecinică în 4 Februarie la 3 óre d. a. de la locuinţa sa pămêntéscă din Budapesta IX. Üllöi-ut Nr. 73. după ritul gr. oriental. Fie-i ţĕrêna usóră! Ved. Julianna născ. Murza ca soţie, Dr. George Alexici, Ved. Alexandra Nicorici născ. Russu, Aurel Russu şi Valeria Russu ca copii, Jolanda Alexici născ. Vig ca noră şi Ghiţă, Dimitrie Alexici ca nepoţi.

*

Casa lui Verdi. Dieta italiană a votat unanim un project de lege în sensul căruia casa în care s'a născut Verdi are sĕ fie considerată ca monument naţional. Acelaşi project dă guvernului autorisare sĕ înmormânteze cadavrul lui Verdi şi cel al soţiei sale în mausoleul institutului înfiinţat în Milano pe séma artistilor deficienţi.

*

Influenza în casarmă. In garnisóna din Timişóra grasséză în mare grad bóla influenzei. Până acum sunt bolnavi 320 soldaţi: oficeri, suboficeri şi gregari.

*

Influenţa. Nu numai în Europa, unde de un şir de ani îşi face regulat în fiecare an apariţia, ci şi în America bântue influenţa, acéstă bólă nouă, de multe-ori cu sfîrşit tragic. Astfel se scrie din *New-York* că acolo au fost până acum peste 500.000 casuri de influenţă, dintre cari multe mortale. Spitalele sunt pline de bolnavi şi nu mai pot primi pe nici unul. Patru sute de sergenţi de stradă sunt bolnavi. Teatrele au fost închise, din causă că artişti, erau bolnavi. In Washington senatul nu a ţinut sedinţă din pricina îmbolnăvirei mai multor senatori. Se zice că temperatura extrem de dulce şi anormală din luna trecută este causa că influenţa bîntue acolo cu aşa furie.

*

Din Orĕştie primim învitare la *serata teatrală împreunată cu dans* ce o va aranjea acolo pentru scopul ei, *Reuniunea femeilor pie,* Sâmbătă în 9 Februarie st. n. a. c. în sala otelului „Transilvania“. Inceputul la 8 óre séra.

*

Bal în Blaj se va aranja Marţi în 12 Februar n. în sala „Otelului Univers“. Venitul curat e destinat pentru fondul studenţilor morboşi.

*

Bal în Deva. Primim învitare la petrecerea cu dans care se va arangia de tinerimea rom. din comitatul Hunedórei în sala redutei orăşeneşti din *Deva*, Sâmbătă în 3/16 Februarie 1901 în favorul bisericii gr.-or. din loc şi a reuniunii femeilor române din comitat. Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare: de persónă 2 cor., de familie 5 cor., Oferte benevole se primesc cu mulţumită şi se vor cuita publice.

*

Dar pentru biserică. Femeile credinciose ale bisericei nóstre mai jos numite la impulsul dat din partea soţiei învĕţătoriului *George Stănésă*, precum şi a soţiei fostului crâsnic bisericesc *Aron Redicin* din iubire cătră casa lui Dzeu prin o colectă benevolă au procurat şi respective au dăruit sftei nóstre biserici din loc un ştichar de atlas frumos precum şi nisce mânecări de aceiaşi stofă în preţ de 50 coróne; pentru care faptă nobilă şi vrednică de imitat li se aduce în numele bisericei nóstre de aici şi pe calea acésta cea mai căldurósă mulţumită publică. Iată numele acestor femei;

Paraschiva Rădiciu, 4 cor.; Paraschiva Porumbăcean, Ana Gligor, Ana Murgoiu Tóder, Maria Muntean, Ana Moldovan, Catalina Rotar, Ana Bica Nicolae, Răfira Buta, Maria Dendörfer, Elena Rotar, Maria Bica Irim. Stana Bica, Ana Perea I., câte 2 cor.; Paraschiva Moldovan, Paraschiva Gligor, G. Maria Morariu, Paraschiva Câmpeni, Paraschiva Olariu, Nuţa Oltean, Stana Stănésĕ Ach. Ana Băra, Nuţa Şerban, Lina Dănilă, Ana Radu, Maria Câmpean, I. Paraschiva Iosif, Ai. câte 1 cor. Maria Frăţilă, I. Ana Părău, sen. câte 60 fil.; Paraschiva Gligor, Ar. Stana Balteşiu, Paraschiva Costea, câte 40 fil.; Paraschiva Radu, Ger. 24 fil.; Ana Necşa, Maria Bica, Ión. Ana Moldovan, sen. Sînefta Necşa, câte 20 fil.; Maria Stănésă George 3·56 cor.

Mai departe trecênd din viéţă la cele vecinice bĕtrâna femeie nu togmai avută dar' credinciósă şi evlaviósă, *Paraschiva Gherasim Radu*, a testat şi respective a dăruit la mórtea sa întêmplată în 7 Ianuarie a. c, pe séma sftei nóstre biserici suma de 20 cor. spre vecinică pomenire, pentru care faptă Dzeu sĕ-i dea rĕsplată făcêndu-o vrednică de împĕrăţia cea ceréscă. *Gusteriţa*, la 18/31 Ianuarie. 1901. *Ioan Stângu*, paroch.

*

Rĕsboiu contra clavirului. In regiunile bretonice clavirul nu se bucură de mare cinste. Cine ţine la casă clavir trebue sĕ plătiască dare. Acest rĕsboiu contra clavirului începe a avé rĕsunet şi în apropierile Parisului. Astfel se raporteză că magistratul oraşului *Saint-Germain en Laye* a hotărît sĕ pună pe clavire dare de şése franci la an.

*

Cassa bisericii. Proiectul de lege despre *cassa bisericii*, din care se vor plăti în viitor Episcopii României, va fi depus septĕmâna acésta pe biroul corpurilor legiuitóre române.

*

„Prima reuniune pentru înzestrarea fetelor s. p. a.“, care a instituit de ti scurt şi în Sibiiu, strada Brukenthal nr. 9 representanţă generală, asigură fete şi de timp încóce şi băieţi până la etatea d ăni, plătindu-se pentru fete la etatea d ani, fără considerare, că s'au măritat sau capitalul zestrii, ear' pentru băieţi suma asigurată când au a face rigorosul, pe timpul serviciului militar sau când vrea sĕ devină independent.

Imediata solvire a sumei asigurate în cas de deces, chiar şi după o primă plătire, şi în casul acesta încetarea ori-cărei alte plăţi, micile taxe stabilite, fără de a puté fi schimbate, cari pot fi plătite şi în rate lunare fără alte taxe, ca de poliţe, timbre, incasso etc., participarea anuală la câştig a membrilor, precum şi împrejurarea, că fie-care membru e îndreptăţit a participa la administrarea institutului, sunt avantajii, cari trebue sĕ îndemne pe ori-ce tată, pe ori-ce mamă, în sfêrşit pe ori-ce persónă, căreia îi este încredinţat viitorul copiilor, ca sĕ între ca membru la acéstă reuniune.

Cel mai frumos dar, ce-'l pot oferí părinţii copíilor lor, e o poliţă dela 1000 coróne în sus. Sĕ nu întârzie deci nime de a face us de o asigurare, care se póte obţiné uşor prin mici plăţi lunare.

In luna lui Ianuarie s'au indus 1173 de cotisaţiuni şi s'au plătit ca daruri de măritat 18,336 coróne şi 64 bani.

Cu desluşiri mai amĕnunţite servesce ori-când cu plăcere representanţa generală a „Primei reuniuni pentru înzestrarea fetelor ş. p. a.“ din Sibiiu, strada Brukenthal nr. 9, unde se primesc şi representanţi harnici în tóte oraşele şi comunele Transilvaniei.

FELIURIMI.

Pe un sloi de ghiaţă. O dramă teribilă s'a petrecut zilele trecute în canalul Zuyderzée. Ziarele străine ne aduc următórele detailii asupra acestei drame.

Patru locuitori din Wieringen, au avut imprudenţa, acum zece zile sĕ se aventureze pe ghiaţa din canalul Zuyderzee şi sĕ înainteze o mare distanţă patinênd cătră largul canalului. Când ei au voit sĕ se întórcă la ţărm era prea têrziu.

Ghiaţa se desfăcuse de la ţărm şi pornea spre mare, dusă de curent. Cei patru ómeni au început sĕ strige după ajutor.

Sloiul ajungêند în dreptul oraşelor Oosterland Den Olner, mai mulţi pescari i-au auzit şi au pus luntrele pe apă. Dar', tóte încercările lor au fost zadarnice, pentru-că nu era cu putinţă sĕ se apropie cine-va de sloiul acela mare, din cauza altor sloi, cari curgeau şi ei şi ameninţau în tot momentul sĕ distrugă bărcile. Pe lângă acest pericol, se mai apropie şi nóptea; astfel nimeni nu mai avea curagiul sĕ cerce a scăpa de la mórte pe cei patru nesocotiţi, cari ţipau acum disperaţi cerênd ajutor.

S'a înserat de tot şi sloiul de ghiaţă şi-a urmat cursul, ducând cu el spre largul mărei, la o mórte sigură pe cei patru nenorociţi.

Scena care s'a petrecut pe sloiu trebue sĕ fi fost grozavă, nenorociţii aceştia ştiindu-se duşi tot mai departe de ţărm, expuşi sĕ piară de fóme, de frig, s'au înghiţiţi de valurile mărei, căci sloiul începuse sĕ se topească.

Timp de şapte zile nu s'a mai ştiut nimic de sórtea acelor nenorociţi, când într'o diminéţă, nişte pescari cari se aflau pe mare aprópe de Harlingen, au vĕḑut pe un sloiu patru forme nedistinse pe cari le-au luat drept pasări; ei ar fi putut sĕ se urce pe sloiul de ghiaţă, dar' n'au ştiut că sunt ómeni. Abia după câte-va ore au aflat de nenorocirea care se întêmplase celor patru ómeni. Era însĕ prea târziu; sloiul dispăruse în largul mărei şi cât se vedea în zare nu se distingea de cât mii de sloi plutind pe întinsa mare. Se crede că cei patru nenorociţi, au murit de frig şi fóme şi că atunci când au fost vĕḑuţi de pescarii din Harlingen, ei erau morţi căci alt-fel ar fi strigat după ajutor.

Nr. 500/1900 [6] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Caila se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenții își pot lua informațiune dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Suplicele concursuale, instruite conform legei sunt a se înainta în terminul deschis la oficiul protopresbiteral subsěmnat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistrița în conțelegere cu comitetul parochial.

Borgo-Bistrița, în 20 Decembre, 1900.

Simion Monda
protopop.

Nr. 515 [7] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Selnițe, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat, despre cari concurenții mai de aprópe 'si pot lua informațiuni dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post, sě-și subștérnă suplicele concursuale instruite în sensul normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și sě se presenteze înainte de ziua alegerii în vre o Duminecă sau sěrbătóre în comună spre a'și arěta desteritatea în chemarea lor.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cetății de pétră în conțelegere cu comitetul parochial.

Fênațe, la 20 Decembre, 1900.

Teodor Șovrea
adm. protopopesc.

Nr. 7/1901 prot. [3] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III Jacul român protopresbiteratul Sighișórei, se publieă prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, sunt cele fasionate la cóla *B*, pentru completarea dotațiunei preoțesci dela stat, — despre cari concurenții își pot lua informațiuni dela comitetul parochial eventual dela oficiul protopresbiteral.

Concurenții au a-'și așterne suplicele lor concursuale subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat instruite conform normelor în vigóre, și a se presenta în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserica din acésta parochie spre a-'și arăta desteritatea în cele rituali, și a face cunoscință cu poporul.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișórei, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Sighișóra, 7 Ianuariu 1901.

Dimitrie Moldovan,
protopresbiter.

☞ Pentru pacienții de stomach! ☜

Tuturor cari în urma rěcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumareade mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte și invioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănětos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sě nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli** cu **vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum și conglomerarea sângelui în ficat, splină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge și a stării bolnăviciósе a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua dispoziție,** precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și próspět impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervii escitați și creéză nouă **voe de viéță.** Nenuměrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnișor, Sěliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalěu, Sebeșul-săsesc, Vințul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșiněu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibașfalěu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Bohulț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte localitățile din Austro-Ungaria.

☞ Păziți-vě de falsificări! ☜

Sě se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui ☞ Hubert Ullrich. ☜

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Răděcină „Helen“, iarba ferului americană, Răděcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [216] 5 - 11

---

[10] 1—1

A V-a încheiere a conturilor

institutului de credit și economíi „Corvineana“ din Hunedoara.

BILANȚUL GENERAL CU 31 DECEMBRE 1900.

ACTIVE — VAGYON

		Cor. fil.
Cassa în numěrar și bon la alte bănci — Készpénz készlet és követelés más intézeteknél		23,524.18
Escomptul de cambii — Leszámitott váltók .		397,514.—
Imprumuturi pe obligații — Kötvény kölcsön		14,325.—
Mobiliar — Leltár . . . . . Cor.	900.—	
după amort. — leirás után . „	90.—	810.—
Diverse conturi debitóre — Különféle tartozó számlák		1,121.58
		437,294.76

PASIVE — TEHER

		Cor. fil.
Capital social 700 acții à 100 cor. — Részvény tőke 700 drb. 100 Kor. részvény		70,000.—
Fondul de res. — Tartalék alap Cor.	28,058.11	
Fondul de garanță — Biztosit. alap „	2,482.—	30,540.11
Depuneri spre fruct. — Takarék betétek . .		314,608·83
Interese anticipate — Átmeneti kamatok . .		5,809.94
Div. conturi creditóre — Különféle követelő számlák		1,035.20
Profit net — Tiszta nyereség		15,300.68
		437,294.76

PROFITE ȘI PERDERI CU 31 DECEMBRE 1900.

DEBIT — TARTOZIK

		Cor. fil.
Interese — Kamatok:		
pentru depuneri — betétek után .	15,392.84	
pentru fondul de reservă — tartalék alap részére	964.—	16,356.84
Spese — Költségek:		
luminat, încăldit etc. — világitás, fütés stb.	981.51	
Salare — Fizetések	4,044.—	
Porto — Postabér	303.24	
Timbre — Bélyegek	110.20	5,438.95
Contribuțiune — Adó:		
directă — egyenes	2,561.11	
10% dare după interes. depun. — 10% a betéti kamatok után . .	1,538.45	4,099.56
Chirie — Házbér		440.—
Amort. din mobiliar — Leirás a leltár számlán		90.—
Profit net — Tiszta nyereség		15,300.68
		41,726.03

CREDIT — KÖVETEL

		Cor. fil.
Interese — Kamatok:		
dela cambii escomptate — leszámitott váltók után	28,908.71	
dela împrum. pe oblig. — kötvény kölcsön után	675.45	29,584.16
Provisiuni — Jutalékok:		12,141.87
		41,726.03

Hunedoara, la 31 Decembre 1900.

George Oprea,	Nicolae Stoichița,	Nicolae Macrea,
director executiv — vezér igazgató.	cassar — pénztárnok.	[illegible] — könyvelő.

S'a revězut și aflat în consonanță cu cărțile duse în ordine deplină.

Megvizsgáltatott és a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzásban találtatott.

Otto Popovits,	**Buda Béla,**	**Eduard Tóth,**	**Ioan Tath,**
preș. com. de supraveghiere.	membru com. de supraveghiere.	membru com. de supraveghiere.	membru com. de supraveghiere.

Nr. 850/1900. [8] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de a III-a clasă Uióra-mureșană se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele stabilite de comitetul acestei parochii și cuprinse în cóla *B.* de întregire a venitului preoțesc dela stat.

Informațiuni detaiate despre acésta parochie se pot lua dela comitetul parochial în fața locului și dela oficiul protopresbiteral.

Competenții își vor trimite cererile lor concursuale instruite în regulă la subsemnatul oficiu protopresbiteral și se vor presenta în vre-o Duminecă ori sěrbătóre în parochie la biserică ca sě fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turdei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Cojocna, 23 Decembre, 1900.

Teodor Ciortea
adm. ppresb.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu prețul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Din **Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,

de

Iudita Secula n. *Truța.*

Broș. à 50 cr

Redactor responsabil **Teodor V. Păčățian.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 9 Sibiiu, Joi 25 Iannariu (7 Februariu n.) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Datorinţa morală.

Omul se nasce cu drepturi şi cu datorinţe deodată.

Cel mai vechiu şi mai cardinal drept al omului este de a nu fi împedecat din nici o parte în desvoltarea sa firéscă, de a fi lăsat sĕ trăiéscă aşa cum l'a lăsat Dumnezeu, în limba sa, în legea sa, în datinile şi obiceiurile sale.

Cel-ce se încumetă deci sĕ restrîngă pe om în esercierea acestui drept natural, păcătuesce în contra dumnezeirii însaşi, care vrea sĕ vadă pe om înaintând spre perfecţionare, ear' nu întorcêndu-se îndĕrĕt, la starea sa de mai nainte.

In faţa drepturilor omului îi vin puse datorinţele. Şi putem spune, că datorinţele sunt mai mari, mai multe şi mai grele decât drepturile.

Omul are datorinţe faţă de sine însuşi, are datorinţe faţă de familia sa, de neamul seu, de biserica sa, de semenii sei şi faţă de patria sa. Şi tocmai pentru-că sunt atât de multe datorinţele omului, nu este stat, fie cât de primitiv organisat, în care ele sĕ nu fie turnate în legi obligatóre pentru toţi, în scopul, ca fie-care sĕ pótă fi controlat dacă şi-le împlinesce sau nu.

De aceea legea e ordin, e poruncă cu care omul e *silit* sĕ-şi împlinéscă datorinţele cele multe cari îl apasă. Datorinţele cuprinse în legi sunt deci datorinţe *impuse*, dela cari nu se póte subtrage nimeni, fără a se espune periclului de a vení în conflict cu legea.

Dar' mai sunt datorinţe cari nu sunt precisate în legi, şi omul totuşi trebue sĕ le cunóscă şi împlinéscă. Omul de inimă, omul cu constienţă deplin desvoltată, nu se va mişca numai în cadrele legilor esistente, nu va împliní numai aceea ce'i dictéză legea, ci va trece dincolo de lege, va face mai mult decât prescrie legea, va face tot ce'i dictează *inima proprie*, când e vorba de promovarea binelui public.

Avem şi noi legile nóstre bisericeşti, cari prescriu amănunţit datorinţele factorilor principali ai poporului nostru dela sate şi cari ne dau posibilitatea de a-i şi controla din când în când, pentru a constata dacă şi-le împlinesc sau nu.

Cel-ce le împlineşte e om *corect*; şi rar e casul, când organele nóstre superióre constată contrarul. Dar' vorba e, că făcut'au *tot* ce datori sunt sĕ facă acesti apostoli ai neamului nostru, prin aceea că fac ce li-se *impune* sĕ facă? Nu; pentru că ei trebue sĕ facă şi aceea ce nu li-se prescrie, pentru-că nu li-se póte prescrie.

Modul de a *trata cu poporul* de es. nu li-se póte precisa în lege, ci însuşirea acésta trebue sĕ o aibă fiecare imprimată în inima sa. Şi câte neînţelegeri nu se nasc la sate tocmai de aici!

Un sfat bun la vreme de nevoe, un cuvênt de mângăere în zilele de nefericire, îi cade nespus de bine ţeranului român, dacă póte sĕ'l audă din gura preotului sau a învĕţătorului sĕu; şi încrederea sa şi alipirea sa faţă de acesti luminători ai sĕi cresce în mĕsura în care 'şi manifestă ei interesarea faţă de sórtea lui.

Sădirea *iubirii de neam*, de lege şi de patrie în inimile mlădiţelor tinere ale neamului nostru, nu póte fi precisată în regulamente şi statute, ci fiecare dintre cei chemaţi o face în mĕsura în care i-o dictéză *propriele sale sentimente*.

Nu este statut sau regulament, care sĕ prescrie, că preotul şi învĕţătorul *trebue* sĕ se pună în fruntea mişcărilor sănĕtóse de popor din comuna lor, şi totuşi *e bine* dacă ei se pun în frunte. Şi aşa mai departe.

Ei bine, ce sunt acestea? Datorinţe pe cari legea *nu le impune* ómenilor nostri dela sate şi ei totuşi *trebue* sĕ le împlinéscă. Sunt *datorinţe morale*, cari tocmai pentru-că inima are sĕ le dicteze fie-căruia, nici nu pot fi precisate şi trecute în legi. Dar' pentru aceea datori suntem sĕ le împlinim toţi şi responsabili suntem toţi pentru neîmplinirea lor. Suntem responsabili lui Dumnezeu şi constienţei nóstre proprie.

Sĕ ne împlinim deci faţă de poporul nostru şi aceste datorinţe, pentru-că poporul nostru e vrednic de acéstă mică jertfă ce i-se aduce. Poporul nostru are o inimă fórte nobilă. E mulţămitor şi recunoscĕtor. Sĕ ţinem deci aprinsă în el acéstă făclie de nobilă însuşire, pentru-că póte sĕ dee de nou întunerecul peste noi, şi din acest întunerec tot numai făclia acésta ne va scóte!..

Sibiiu, 6 Februarie n.

Pasivitate. Ziarele naţionale sîrbeşti, „*Zastava*“ şi „*Branik*“ provócă pe alegătorii sîrbi din cercul electoral al *Titelului*, — devenit vacant prin numirea deputatului *Zakó* de comite suprem, — sĕ remână *în pasivitate* şi sĕ nu iee parte la noua alegere. Prin urmare, nu se confirmă ştirea, că Sîrbii ar fi întrat în activitate cu candidat naţional.

La Viena. Ministrul-president *Széll* a plecat eri la Viena, pentru a asista la actul de renunţare al Archiducesei *Ana Maria*. Totodată va căuta sĕ se informeze şi asupra situaţiei politice din cealaltă parte a monarchiei.

Schimbare în ministeriul de rĕsboiu. Se scrie dela Viena, că în conferinţele militare ţinute acolo în timpul din urmă, s'ar fi luat hotărîrea, că actualul ministru comun de rĕsboiu, baronul *Krieghammer*, sĕ meargă guvernor al provincielor ocupate *Bosnia* şi *Herţegovina*, în locul baronului *Appel*, care va primi altă dignitate înaltă militară. Că la resortul ministeriului comun de rĕsboiu cine va fi chemat — nu se ştie, pentru-că în privinţa acésta nu s'a luat încă nici o hotărîre.

Primar al oraşului Fiume a fost ales Luni (acum a patra óră) domnul Dr. *Mayländer*, care la întrebarea guvernorului, dacă primeşte alegerea, a respuns *afirmativ*, promiţênd, că dacă va obţiné sancţionarea Monarchului, îşi va consacra tóte forţele numai intereselor oraşului Fiume şi a *naţiunii maghiare*. Aşa scriu foile maghiare. Dintre 54 de representanţi, pentru Dr. Mayländer au votat 51, ear' trei au dat bile albe.

Mesajul Tronului în Austria. Luni, după cum am anunţat, M. Sa Monarchul a cetit în faţa membrilor corpurilor legiuitóre din Austria mesajul de tron, cu care s'a făcut deschiderea nouei sesiuni parlamentare în ceealaltă parte a monarchiei. M. Sa a accentuat necesitatea de a lucra parlamentul, pentru a puté primi sancţionare o mulţime de projecte, necesare pentru mersul normal al statului, şi a făcut apel la deputaţi sĕ muncéscă, pentru-că *atunci vor vedé muncind întreg poporul*. Mesajul de tron a făcut bună impresiune asupra tuturor partidelor, întru atâta, că în el e accentuată *menţinerea vieţii constituţionale*. Bucurie nespusă au Cehii, fiind-că nu li-s'a dat dojana despre care era vorba sĕ li-se dee în mesajul de tron.

Din protopresbiterate.

Conferinţa preoţimei gr. or. din tractul Bistriţei.

— 19 Ianuarie, 1901.

Ideia conferinţelor preoţesci este una din cele mai salutare, pentru-că aici li-se dă preoţilor cea mai bună ocasiune de a-şi espune părerile şi esperienţele câstigate în decursul timpului, şi totodată în aceste conferinţe au acesti factori însemnaţi pentru propăşirea morală şi culturală a neamului bunul prilej de a se consulta asupra mijlócelor celor mai potrivite pentru delăturarea piedecilor, ce se pun în calea dreptei înaintări.

Mai presus de tóte însĕ din desbaterile acestor conferinţe autoritatea nóstră bisericéscă mai uşor póte vedé, cari sunt lipsele de cari sufer aceşti apostoli ai neamului, şi cari sunt dorinţele lor, ca astfel în cea mai deplină cunoscinţă de causă sĕ pótă face paşii de lipsă pentru regenerare.

Şi într'adevĕr, că în aceste conferinţe vedem desbătêndu-se cestiuni meritorice pentru propăşirea materială, morală şi culturală a neamului, cari bine e sĕ nu rĕmână necunoscute publicului mare.

De aceea voiu da aici un mic raport şi despre decursul conferinţei preoţesci din tractul *Bistriţei*.

Conferinţa acésta a avut loc la 9/22 Ianuariu a. c. în oraşul Bistriţa.

Amĕsurat cerculariului protopresbiteral referitoriu la ţinerea conferenţei, la 9 a. m. s'a oficiat serviciul divin cu invocarea duhului sfânt prin dl protopresbiter tractual *Simeon Monda*, în capela gr. or. din loc. După acésta au urmat şedinţele conferinţei în numĕr de două: una înainte şi alta după amiazi.

Conferinţa a fost fórte bine cercetată din partea preoţimei, căci din întrégă preoţimea numai 6 au fost absenţi, ceeace dovedesce pe deplin viul interes, ce preoţimea nóstră îl nutresce faţă de aceste conferinţe.

De o bună şi fórte salutară idee a fost condus dl protopresbiter *Simion Monda*, când în circulariul amintit pe lângă preoţime învită a lua parte la conferinţă şi clericii absoluţi din tract, deóre-ce acestora ca fiitori preoţi li-se dă aici o bună ocasiune de a-şi amplifica cunoscinţele câştigate în decursul studiului, înzestrându-se şi cu óre-cari esperienţe pentru cariera cea frumósă de păstori sufletesci, ce şi-au ales'o. Conştii de acésta, clericii absoluţi din tract nici nu au întrelăsat a da ascultare cerculariului protopresbiteral, participând toţi până într'unul la conferinţă.

După constituire şi constatarea celor presenţi prin notarul *Constantin Flămênd*, cleric absolut, se dă cetire ordinului consistorial [illegible] 6 Iuniu 1900, Nr. 3326 B. şi ordinilor [illegible]enţiei Sale ddto 14 Octobre 1900 Nr. Esce Nr. 9261 Pres. referitóre la ţinerea conşi ad şi la cestiunile ce are a le desbate, cari ferinţ spre cea mai plăcută scire. In legătură se ia ésta la propunerea parohului din Borgocu a ui, *Eliseu Dan*, conferinţa a aflat de bine Susen a adresa Escelenţiei Sale o telegramă de următoriul cuprins: „*Preoţimea din tractul Bistriţei întrunită în conferinţă depune la tronul Escelenţiei Vóstre omagiile de iubire şi supunere fiéscă, dorindu-Vĕ viéţă îndelungată spre binele bisericei şi al neamului nostru*“.

Dintre cestiunile desbătute în conferinţă amintesc următórele:

1. Infiinţarea unei reuniuni de înmormêntare a preoţilor din tract, cu o taxă anuală de 6 cor.

2. Pentru a se stêrní un fel de emulare între preoţi la combaterea viţiurilor şi a patimilor, ce le-ar observa la credincioşii lor, rênd pe rênd cu ocasiunea conferinţelor preoţii designaţi de conferinţă sĕ ţină câte o predică. Preotul, care va ţiné predica va avé sĕ şi servéscă în biserică unde se va ţiné conferinţa, prin ceea-ce numai s'ar puté ajunge la o uniformitate absolută a serviciului divin în bisericile nóstre.

3. Avênd în vedere că slăbirea stării materiale a poporului nostru o causéză în mare parte *procesele cele multe*, conferinţa îndatoréză pe preoţi sĕ facă evident credincioşilor rĕul cel mare ce resultă pentru ambele părţi litigante din încurcarea în procese, şi ferindu-se întâiu ei înşişi de a purta procese, sĕ cerce a aplana diverginţele dintre parochieni şi sĕ nu-i lase a alerga la forurile civile judecătoresci.

4. La cas de ori ce diverginţe întrĕ unul s'au altul dintrĕ preoţii şi întrĕ parochienii lor, conferenţa sĕ róge pe Preaveneratul Consistorin sĕ dispună, ca atât proţii cât şi poporul în sensul canónelor sfintei nóstre biserici sĕ se îndrepte numai la forurile bisericesci competente şi nu la cele civile, prin ceea-ce se degradéză fórte mult demnitatea de preot, poporul se demoraliséză tot mai tare, depărtându-se de părintele sufletesc. Aplanarea acestor diverginţe organele competente însĕ sĕ o considere tot-deauna de o causă de urgenţă, deóre-ce amênarea contribue la slăbirea încrederei poporului în organele bisericesci şi de aceea caută a se adresa la forurile civile judecătoresci.

5. Cu privire la fondul de pensiune al preoţilor, care acum nu mai e corĕspundĕtor, conferenţa e de părere sĕ se reformeze luându-se de basă nu clasa parochiei ci salariul preotului. Dar', ca la acest lucru sĕ nu se facă deosebire de cualificaţiune întrĕ preoţi după cum o face acésta statul la întregirea venitelor preoţesci, deóre-ce toţi lucră într'unul şi acelaş teren, — suma salariului anual al tuturor preoţilor sĕ se iee în terminul mediu dintrĕ 800 şi 1600 coróne; adecă 1200 cor. şi după acéstă sumă sĕ solvéscă fie-care tacsa fundamentală, ear' tacsă anuală de 2%. Şi ca acéstă deosebire pe viitoriu sĕ nu se mai pótă face, la cursul clerical sĕ nu se priméscă de cât *studenţi absoluţi de gimnasiu*, ceea-ce o reclamă şi împrejurările timpului de astăzi. Dreptul de a păşi în stare de pensiune sĕ aibă preotul după 60 de ani împliniţi, dacă e apt, ear' dacă se constată că e ne apt, şi mai înainte. Cantitatea sumei de pensiune încă sĕ se dee egal tuturor preoţilor luându-se în considerare numĕrul anilor de serviciu. Cu 35 ani de serviciu fie-care preot sĕ pótă păşi în stare de pensiune cu întreg salariul sĕu computat în suma de 1200 coróne pentru toţi.

6. Referitoriu la înfiinţarea unui fond preoţesc, avênd în vedere că deja esistă un fond cu atare menţiune, întemeiat de marele archiereu de odinióră Andreiu baron de Şaguna, numit „*Fondul Pantasian*“, conferenţa e de părere, ca fie-care preot fără deosebire sĕ contribue la an cu câte 20—24 cor. şi

suma ce se va aduna sĕ se alăture la fondul Pantasian, ca astfel acest fond sĕ'şi pótă ajunge menițiunea înaintea terminului de ani statorit în literile fundaționale, fiind suma recerută pe deplin completată. *Particeps.*

† Dr. Svetozar Miletici.

Poporul sêrb din Ungaria a pedut pe cel mai distins luptător politic al sĕu.

Luni a rĕposat în Vêrşeţ *Dr. Svetozar Miletici*, martirul luptei pentru drepturile naţiunii sale. Mercuri i-s'a făcut înmormêntarea în Neoplanta.

Dr. Svetozar Miletici în tótă viéţa sa a fost fórte generos faţă de neamul sĕu. Totdeauna a dat şi a jertfit tot ce avea al sĕu, pentru neamul sĕu, şi nici odată nu a cerut sau primit ceva ca rĕsplată pentru jertfele sale depuse pe altariul binelui public al neamului seu. Dr. Svetozar Miletici nici-odată nu s'a întrebat pe sine de ceea-ce ar fi mai bine pentru dînsul, ci totdeauna avea în vedere ceea-ce e mai bine pentru poporul seu, pentru interesele binepricepute naţionale al naţiunei sale. Şi este ştiut pretutindenea, întrĕ conaţionalii sèi şi întrĕ fostii colegi de deputăţie (români şi slovaci), că el în tótă viéţa sa a luptat cu energie şi cu însufleţire pentru causa naţională; în tóte actele sale publice nu s'a lăsat întimidat de puterea ce 'l persecuta, ci a dat piept cu ea, şi-a păstrat caracterul firm bărbătesc. Dar' persecuţiunile se potenţau tot mai mult, şi au urmat procese pe tema inventată a tradării şi au urmat zile de temniţă grea şi de umiliri şi batjocuri din partea celor de la putere. Şi omul învăpăiat de dragostea naţiunii sale, luptătoriul aprig şi luminat — a sucombat. In timpul celor 18 luni închisóre preventivă în „Fortuna“ — temniţa tuturor vagabunḑilor şi făcĕtorilor de rele — şi al celor $3^1/_2$ ani de robie grea Miletici a nebunit. „*Farul* care lumina poporului sêrbesc în luptele naţionale“, s'a întunecat; *magnetul*, pe lângă care se adunase sêrbimea întrégă, s'a tîmpit.

In acéstă stare sufletéscă era Dr. Svetozar Miletici, când naţiunea lui recunoscĕtóre, în 22 Februarie st. n. 1896 i-a serbat iubileul de 70 ani, punêndu-i la disposiţie o sumă óre-care bănéscă, din care sĕ-i isvorască mijlócele de esistinţă pentru restul vieţii.

Dr. Svetozar Miletici e din familie fórte sĕracă. Tatăl sĕu era calţunariu în sătuleţul *Moşorin*, sĕrac şi cu şepte copilaşi. Svetozar s'a născut la 10 (22) Februariu 1826, crescênd întrĕ cele mai mari neajunsuri, gol, desculţ şi de multe-ori şi flămênd. Dupa ce învĕţase în şcóla din sat rugăciunile şi puţin a scrie şi ceti, tatăl seu voia sĕ-'l deie la vr'o meserie, dar' băieţelul se cerea la învĕţătură. Astfel — între lipse şi miserii a studiat 4 clase la gimnasiul din Neoplanta. Fiind student de rară capacitate, vestea i-s'a dus până la curtea metropolitană din Carloviţ şi metropolitul *Rajacici* i-a dat un stipendiu de 100 fl., cu care a absolvat cl. 5 şi 6, apoi cl. 7 şi 8 în Pojon. Ca absolvent de gimnasiu 'l ajung evenimentele din 48, el alérgă a casă şi se pune în serviciul causei naţionale sêrbeşti. Ajuns în urmă sub protecţia principelui Miloş Obrenovici din Sêrbia, Miletici absólvă jura, în 1854 obţine diploma de doctor şi în 1856 'şi deschide cancelarie de advocat în Neoplanta.

Pe timpul absolutismului era bun prietin cu Andrássy şi cu Deàk, se înţelegeau bine şi obţinuse dela Deák promisiunea ce garanta Sêrbilor tóte libertăţile naţionale.

Pentru a se dedica cu tot sufletul şi cu tot zelul la lupta pentru drepturile naţiunii sale, Miletici renunţă la postul de primariu al Neoplantei, renunţă la advocatură, şi în 10 Febr. v. 1866 fundéză ziarul *Zastava*. In 1865, 1869, 1872, 1875 şi 1882 e ales deputat dietal şi în cea mai mare parte al lui e meritul, că pe acele timpuri deputaţii naţionalităţilor (români, sêrbi, slovaci) luptau în înţelegere comună. Memorabil e discursul seu de la 10 Febr. 1882, în care zicea că „Austro-Ungaria sĕ iasă afară din Bosnia“, ear' într'un articol din „Zastava“ scria, că „Austria ni-a dat pe mâna Ungariei aut Gnade und Ungnade“. Anii 1871, 1872 şi 1875 sunt pentru Miletici ani de cea mai înverşunată luptă parlamentară în contra sistemului de opresiune al regimului tiszaist, spunênd în plenul dietei, că „în Ungaria naţionalităţile sunt mai rĕu tractate de cât în Turcia“. „Zdrobitoriul de naţionalităţi“ însĕ l'a luat la ochiu, rĕsbunarea puternicului a urmat în curênd. La 1876, când s'a început rĕsboiul sêrbo-turc, poliţia a ridicat pe Miletici în timp de nópte şi în 15 August l'a dus la Budapesta, deţinêndu-l 18 luni în arest preventiv în „Fortuna“; în 6 Ianuariu v, 1878 a fost apoi osândit la 5 ani robie, pentru tradarea de patrie, dovedită — cum se zice — cu mărturisiri false, cumpĕrate pe bani. $3^1/_2$ ani a stat în robie, în care timp a fost tractat în modul cel mai barbar: nici condeiu, nici hârtie, nici de cetit nu i-se da, nici visite nu i-se permiteau; singură soţie-sa putea sĕ-'l cerceteze tot la trei sĕptĕmâni, pe timp de 10 minute, în care timp pandurul stătea cu orologiul în mână, la olaltă cu ei, şi când se împliniau 10 minute scotea pe dómna Miletici afară. Astfel a suferit Dr. Svetozar Miletici martiriu pentru apĕrarea drepturilor naţiunii sale. După $3^1/_2$ ani a fost agraţiat, dar' era prea târziu. Omul luminat şi luptătorul naţional de odinióră nu mai era; Miletici mai trăia numai cu trupul, dar' sufletesce era mort deja: i-se întunecase mintea. Prigonitorii şi-au ajuns scopul; *l'au făcut inofensiv*, dar' l-au făcut totodată *martir*, adevĕrat martir al dragostei de neam, şi erou naţional, care până era încă în viéţă era cântat şi slăvit în cântecele poporului sêrbesc.

Afară de acéstă barbară robie, Miletici a mai fost condamnat, pe tema agitaţiunilor politice, în 18 August 1870 la un an închisóre şi 500 fl. amendă, făcêndu-şi osânda în Vácz în 1871.

Desvoltarea unei teme.

— Făcută în conferenţa preoţéscă din protopresbiteratul Cohalmului. —

Paloş, 27 Decembre.

(Urmare.)

Sunt comune în cari poporaţiunea, cu puţine escepţiuni — îşi ţine de subdemnitate a petrece în localul cârcimei. Earăşi sunt comune a căror populaţie — cu puţine escepţiuni, îşi ţine de subdemnitate a nu puté desface pe sĕptămână vre-o câteva litri de alcohol.

Noi Românii — durere — ne ţinem de categoria celor din urmă. Patima beţiei cu deosebire în comunele curat româneşti şi în cele amestecate cu magiari, este aprópe singura causă a slăbirei forţelor materiale.

Crescerea rea şi necultura tineretului e înlocuită cu acea próstă ambiţiune, de a se puté arĕta barem din când în când bătênd cu pumnul sau cu sticla în mesele cârcimei.

Acésta ambiţiune a tinerimei până la anii bărbăţiei se preface în patimă şi atunci în loc sĕ adune „*bani albi pentru zile negre*“ — în loc sĕ se îngrijéscă de sórtea familiei şi a naţiunei sale, risipesce tot, îmbogăţind pe jidani, apoteci, advocaţi, esecutori etc., şi îşi apropie cu repeḑiciune zilele cele negre şi sfĕrşitul vieţei.

Delăturarea acestei scăderi ar contribui în cea mai mare mĕsură nu numai la ridicarea forţelor materiale ale poporului, ci şi la cele spirituale.

Delăturarea unei patimi precum e şi cea din cestiune, nu este un lucru de tóte zilele. Pentru delăturarea astorfeliu de patimi se recer anumite metode. Desmântările prin învĕţăturile cele mai alese rĕmân fără succes, de óre-ce spiritul celor cuprinşi de acéstă patimă într'atâta este de copleşit de pofta acestei patimi, încât învĕţătura şi statul bun e „mazăre 'n părete“. Creerul beţivilor pentru conceperea de idei contrare poftelor lor e têmpit. De aceea nu mult sporiu s'ar puté face în direcţiunea acésta prin munca faţă de cei cuprinşi de acéstă patimă. Sanarea rĕului, respective munca aplicată în contra acestui rĕu va fi mai cu succes acolo, unde încă nu s'a conceput, adecă în şcólă şi între tinerimea adultă. Prin urmare şi în acéstă privinţă ridicarea forţelor materiale ale poporului nostru depinde iarăşi numai dela crescatorii poporului, dela preoţi şi învĕţători.

Ei sunt acei factori, cari pe acéstă temă pot omorî şi învia, pot zidi şi ruina. Deci, ca condiţiune — sine qua non — pe care trebue sĕ-o întrunéscă crescătorii poporului — încă vine sĕ citez zisa sf. scripturi „*Voi sunteţi lumina lumii şi sarea pămêntului; dacă sĕ va împuţí sarea, cu ce se va mai săra*“?

Dacă voesti sĕ înveţi pe cineva trebue sĕ ştii tu mai întâiu. Dacă vrei sĕ întorci pe altul dela calea rătăcirei, sĕ mergi tu înainte pe calea cea dréptă.

A fi beţiv şi a predica trezvia — sunt douĕ fapte opuse, neducătóre la scop.

Sf. Apostol Pavel zice cătră creştini[illegible] din Corint că „*nici beţivii nu vor vede[illegible]părăţia lui D-zeu!*“ Crescătorii popo[illegible]rului, preoţii, următorii ap. Pavel, cum ar putea face us de acest tecst în faţa poporului ad-moniindu-l, dacă ei siguri ar fi de ad[illegible]ioniat pentru aceeaşi patimă?

Unii ca acestia merită zisa sft. Ioan gură de aur: „*că mai bine i-ar fi dacă s'ar îngropa de viu decât sĕ zacă sufletul lui îngropat în beţie*“.

Departe sĕ fie dela noi deci şi presupunerea de-a fi vr'unul din adevĕraţii crescĕtori ai poporului, preoţi şi învĕţători, încătuşaţi în robia patimei beţiei, şi sĕ trecem la mijlócele pentru stârpirea ei în popor pentru ridicarea forţelor lui materiale.

Sĕ 'ncepem cu şcóla.

Invĕţătoriul şi preotul, în şcólă cât şi afară de şcóla, faţă de tinerimea adultă, va căuta ocasiuni binevenite a descrie urmările beuturilor alcoholice în colorile cele mai negre.

Spre scopul acesta se póte serví în mod mai convingĕtor pentru tinerime — de anumite nenorociri din comună sau din jur, ca urmări ale beţiei. Spre pildă:

1. Incendiul escat din beţie, daunele lui, ómenii căḑuţi jertfă, miseria copiilor şi a familiilor despoiaţi de incendiu.

Alte urmări ale beţiei.

2. Beţivul criminalist, pedepsirea lui, viaţa lui în asemănare cu a altor locuitori din comună cari sunt modeli atât în privinţa moralităţii cât şi a averii.

3. Aducerea la cunoscinţă a diferitelor nenorociri din ziaristică ca urmări ale beţiei.

4. Cetirea pieselor de cetire de acest soiu.

5. Asemănarea bunei stări cu o cerşitorie provenită din beţie.

6. A se desvolta simţul pentru păstrare la tóte ocasiunile binevenite şi potrivite.

7. Esemple de ale bunei păstrări.

(Va urma.

Din trecutul şi presentul comunei Petroşeni.

— Ianuarie 1901.

(Urmare.)

Sa'u făcut repeţite rugări la direcţiunea locală şi prin ea şi la cea centrală din B.-pesta, precum şi la guvern, de a ne da şi nouă un loc gratuit pentru zidirea bisericei, cum au dat cu atâta bunăvoinţă celorlalte confesiuni conlocuitóre, dar' totdeuna fără resultat favorabil.

Imprejurarea acésta a fost causa principală că nu ne-am putut apuca de lucru în anii de mai înainte, şi acéstă stare dubiosă şi nesigură a durat până în anul 1895/6, când s'a făcut schimbare radicală în direcţiunea şi personalul minelor de cărbuni de aici. Anume „*Societatea Braşoveană*“, prin care s'a început esploatarea cărbunilor, a vêndut întreg teritoriul seu din Petroşeni şi jur, „*Societăţii Salgotariana*“.

Urmarea, — înbucurătóre pentru noi — a acestei schimbări, a fost, că şi Directorul *Tallatschek* a minelor vêndute, care a causat timp îndelungat confesiunei nóstre multă amărăciune împedecând sub diferite pretecste înaintarea şi desvoltarea lucrului la noi, — a fost înlocuit prin alt director nou şi cu alt personal.

Directorul actual cu numele *Andreics* condus de o inimă nobilă şi de simţeminte adevĕrat creştineşti, cercetând şi studiind causa nóstră şi starea lucrului, s'a convins în urmă, că ea este justă şi démnă de consideraţie.

Astfel prin întrevenirea D-Sale am ajuns în scurt timp în posesiunea unui loc pentru edificarea bisericei celei noue, şi nota bene, chiar în posesiunea acelui loc, pe care l'am cerut noi la început, când a fost vorba mai întâiu despre afacerea edificărei bisericei, de la fostul director Tallatschek dară fără resultat, căci aceluia nu-i venia la socoteală sĕ avem şi noi românii gr.-ort. biserica în strada principală a oraşului şi încă într'un loc cu posiţie mai de frunte, cum e acela, pe care sunt clădite bisericele celor-lalte confesiuni.

Şi nu numai acest rĕu am avut noi dela fostul director, ci şi în privinţa ajutoriului (împrumut fără camătă pe 20 ani) dela stat ni-a făcut el mare nedreptate. [illegible] vorbă, ca acest ajutoriu sĕ se distribue respectivelor confesiuni esistente în Petroşeni în proporţie [illegible] numĕrul sufletelor acelora. Numĕrul sufletelor acelor de confesiunea nóstră a fost totdeuna şi este şi astăzi, dacă nu mai mare sigur îndoit mai mare ca al fraţilor gr.-cat., şi cu tóte acestea menţionatul director a dispus ca nouă, gr.-ortodoxilor se ni-se voteze numai 3400 fl. şi şi suma acésta ni-s'a dat numai în anul trecut şi sub condiţiuni mult mai grele, decum s'a dat celorlalţi; iară gr.-catolicilor li-s'a votat şi dat imediat o sumă de 5000 fl. plus şi o casă parochială lângă biserică, care póte servi de reşedinţă episcopéscă, pecând, după numĕrul sufletelor de cari dispunem noi, ar fi trebuit, ca noi sĕ căpătăm mai mult decât ei.

In chipul acesta gr.-cat. cu ajutorul şi sucursul energic al fostului director Tallatschek, care din interes — sprijinea şi ajuta din rĕsputeri pe parochul protopop gr.-cat. şi confesiunea acestuia catolică, în decurs de un an de zile au ridicat o biserică frumósă pe un loc ce li-s'a dat gratuit, şi pelângă tóte aceste favoruri, parochul gr.-cat. mai primeşte regulat şi o plată lunară de 25 fl., cărbunii şi lemnele de foc, necesari peste an.

Noi? Noi românii gr.-ort., nu numai că nu ne-am putut şi nu ne putem bucura de nici un favor din cele înşirate mai sus, deşi tot aceleaşi serviţii facem şi noi societăţii din loc şi statului ca şi ceialalţi, — dar' am fost împedecaţi în mod sistematic în intenţiunile nóstre de desvoltare şi înaintare. Şi acésta pentru că scopul final al despomenitului director, la influinţa preotului unit, a fost ca sĕ contopéscă pe toţi băeşii români în confesiunea gr.-cat., în care scop şi lucra dl director cu tótă energia, forţând în mod direct şi indirect pe mai mulţi credincioşi ai bisericei nóstre de a trece la confesiunea gr.-cat., unde promitea că li-se vor face favoruri.

Acest lucru îl pot documenta cu mai multe casuri concrete, pe cari nu le va putea nega nici fostul director, dar' nici actualul paroch-protopop gr.-cat.

In faţa acestei situaţiuni posomorîte, mi-a fost greu, ba chiar cu neputinţă a zidi biserica nouă, de şi in scopul acesta s'au făcut paşii de lipsă chiar dela începutul funcţionărei mele de preot în acéstă comună, copleşită de diferite neamuri streine, cu atât mai vêrtos, fiind-că la influinţa unor duşmani şi rĕuvoitori ai causei nóstre bisericeşti în timpul din urmă se iviseră neînţelegeri chiar şi între parochienii mei.

Dar' trecênd acum cu ajutoriul lui Dzeu preste partea cea mai grea a nĕcasurilor şi a pedecelor ce ni-s'au pus în cale întru realisarea dorinţelor nóstre juste şi îndelungate; prin schimbarea radicală a sistemului de domnie în direcţiunea minelor de cărbuni, prin bunăvoinţa nobilului director actual ni-s'a deschis posibilitatea a ne apropia de ajungerea scopului, a putea resufla mai uşor şi mai liniştit, mai cu samă avênd acum în fruntea afacerilor şi un comitet parochial zelos şi credincios causei, între ai cărui membri, în locul prim merită laudă şi mulţămită dl. epitrop *Dionisie Şocol*, care a avut şi are a suporta partea cea mai grea în afacerile nóstre bisericeşti, dar' în special dela punerea petrei fundamentale şi până la terminarea definitivă a bisericei celei noue, şi-a împlinit cu multă abnegaţiune datorinţele sale de epitrop.

Tot asemenea merite are şi dl *Petru Iacob*, singurul român ort. în direcţiunea societăţei minelor de cărbuni de aici, ca notariu al comitetului şi sinodului nostru parochial şi din când în când şi ca epitrop II, de un şir de ani a desvoltat şi desvóltă o activitate încordată şi cu pricepere de causă pentru promovarea binelui şi ridicarea nimbului nostru confesional aici în Petroşeni.

Un deosebit merit în afacerile nóstre bisericesci are dl *Ljubomir Meloicovici*, oficial în direcţiunea societăţii, pentru purtarea în evidenţă corectă, a băeşilor de conf. gr.-or., lucru principal pentru noi, îngrijindu-se pentru venitele bisericei nóstre, pentru cari bune serviţii comuna bisericei îi este pentru totdeuna deobligată cu profundă mulţămită şi recunoştinţă.

Mai au merite şi membrii: Nicolae Cândea, George Tomuş, Nicolae Susan, Nicolae Socol, Dumitru Buzduga, Mihaiu Mărginean, Ianos Corpade s. a., cari fiecare, după priceperea şi puterea sa au contribuit la edificarea bisericei, şi după terminarea ei, cu înfrumseţarea ei cu icóne, prapori şi alte requisite necesarie, ba chiar şi cu sume însemnate de bani când cerea trebuinţa d[illegible] a plăti întreprinzătoriului, ear' comuna bisericéscă nu dispune de bani, împrumutând în feliul acesta mai de multe-ori.

(Va urma)

„Din Câmpia Transilvaniei“.

Corespondență particulară a „Telegrafului Român“.

Călean, 14 Ianuarie v.

Trista esperiență ne-dă destule dovedi despre relele ce aduce societății, și în special poporului nostru patima beției.

Patima beției preste tot e coróna decadinței omenesci. Și dacă vom insista cât de puțin a căuta causa din carea tot mai mult prinde rădăcini acéstă patimă în poporul nostru, vom afla că la primul loc este *sěrăcia*. Cu cât o comună e mai sěracă cu atât mai multe victime vei afla intrînsa.

Avem comune, unde poporul nostru la eliberarea de iobăgie, la facerea comasărilor era popor de model în tóte.

Desbrăcat de avutul sěu în aceste ocasiuni pe căi neiertate, azi e cel mai scăpătat și moralicesce.

Un fel de indiferentism, — uitare de sine, ba ași puté zice desperație produce în om sěrăcia, și ca urmare patima beției, — cel mai urît vițiu.

Când vedi cum poporul nostru, din biserică alérgă de-a dreptul la cârcima jidanului și cum acolo ziua întrégă fără a mânca ceva, consumă diferite vinarsuri stricăciόse, cu ce ușurință 'și dă banul pentru astfel de beuturi, ce urmări aduc apoi ele, ca: morburi grele, lene, neghiobie, etc. și în fine toiagul de cerșitor; îți vine sě te înfiorezi.

Ce e mai mult, când vedi că proprietariul din sat încă dă bine cu jidanul, ba lucră pe-o mână la subminarea Românului, îți vine sě deplângi sórtea nefericită ce-ți așteptă neamul din care faci parte.

Aci apoi ai gătat și cu biserica și cu șcóla.

Ovreului îi dă ușor banul nefericitul odată înveninat de vinars, ear' când cere biserica și școla, ia bota. Nu din causă că nu ar pricepe folósele bisericei și școlei, ci din causă că nu mai are de unde.

Veninul de vinars îl desbracă de tóte și de puterea de a câștiga, și de puterea de a puté păstra, și respective de a nu-și risipi banul pe lucruri de nimic ca vinarsul.

Incuibat odată în om acest venin, simbolul acelui om e vinarsul și altceva nu mai cunósce, prin urmare ți-s'ar păré că ai gătat cu astfel de ómeni.

De aceea mulți și conchid că e muncă zadarnică a lucra ca preot contra beției acolo unde odată ea s'a încuibat. Nu e însě tocmai așa. E o muncă grea acésta, ba de multe ori și cu urmări grave pentru preotul ce se apucă de ea, pentru-că de-o parte sbiciuind vițiul afli resens în popor, ba chiar urgia unora mai pasionați, de altă parte ovreul ajuns acum la popularitate prin otrava lui, ba și la avere, te ia la gónă și ajutat și de consoțiul la subminare, de proprietariul din loc, administrație etc., îți rup capul. „Indrăsniți însě întru tóte“ ne învață păstoriul păstorilor. Sě îndrăsnim și noi ca păstori ai poporului până nu e prea târziu. Stând nepăsători de sórtea credincioșilor nostri, — carea e și a nóstră, — nu copiii nostri, ci noi cu ochii nostri ne vom vedé perirea.

Pracsa de 15 ani m'a întrodus în multe impasuri ale poporului nostru. Indrăsnind însě tóte le-am învins cu succces.

Numai tactică bună sě avem: sě știm vorbi la inima poporului, și mai pre sus de tóte sě le punem de model *modul de viață al nostru însuși*. Sě ne știm împărți acțiunea pe căi normale, și ușor se póte estirpa și patima beției în popor.

Iată ce am esperiat eu. De mai mulți ani sunt păstoriul unei parochii, ai cărei membri înainte de comasație întâmplată acum 36 ani, erau în stare bună și de model în tóte. La comasație au fost scurtați în avutul lor, și azi toți sunt sěraci, căci cei ce posed mai mult așa ziși „gazdele“ satului 3—4 la numěr abia au câte 12—14 jughere de pământ al lor, și cu toți trăesc lucrând în parte curților Domnesci din loc. Cu toți aveau patima beției în mare grad la venirea mea aici, consumând pe întrecute cel mai ordinar spirt.

Inainte de acésta cu trei ani probaiu a combate pe încetul consumarea vinarsului, dar' fuseiu huiduit. „Dóră numai vinarsul îți dă putere, îți alină ostănéla“ etc. era rěspunsul ómenilor mei. După multe argumente aduse pe încetul și la tóte ocasiunile, în ziua de Buna-Vestire a anului 1899 'mi succese a capacita 40 capi de familie sě nu mai bee un an de zile vinars *din sat*. Luară cu toți jurămêntul cei 40 în mod solemn. Observ că veniseră spre acest scop hotăriți 124 inși, cei 84 însě când vědură că se apropie actul jurămêntului o luară la sănětósa.

Ca sě nu bee de loc vinars batăr un an nici, unul nu aflaiu dómne feresce.

Oamenii mei ținură cu tótă acurateța jurămêntul depus; ceea ce trezi și mulți alții și mai că nu mai dedeai preste beți prin sat, căci departe de alte comune numai fórte rar se mai puteau adăpa de acest venin. Unii tângeau, alții 'mi rugau de ertare de pěcate, zicênd că se simt cu mult mai bine, acasă e liniște, mălaiul și sarea nu lipsește ca de altă dată etc.

Implinit anul nu mai jurară ómenii mei, pe motivul că acum so pot stăpâni și fără jurămênt. Partea cea mai mare s'a și stăpânit până azi, alții însě eară au decădut în pěcatul de mai nainte.

In decursul anului trecut mereu am combătut vițiul și urmarea fu că toți cei ce în anul 1899 se legaseră a nu bea numai din sat, acum în ziua de anul nou făcuseră legămênt *a nu bea un an de zile nici un fel de vinars de nicăirea.*

Ear' cei ce în anul 1899 susțineu că vinarsul e temelie și mâncarea e numai fudulie, se legară și ei a nu mai bea în cârcime și nici în alte localități, numai și numai acasă la ei, — ceea-ce încă după cum observ face fórte mult, căci cum věd jidanul e desperat, ómenii mei sunt trezi, ba mărturisesc beutori pasionați că până aci în tótă ziua trăgiau câte o litră, acum nici la o sěptămênă nu au consumat nici $^1/_2$ litră.

Eată că ne putem ajuta și aci când preotul e stěpânit de voință tare. — Deci voință tare cătră mântuire!

Un preot.

NOUTĂȚI

Consistoriu metropolitan. Sub conducerea Inaltpreasfinției Sale metropolitului consistoriul metropolitan a ținut Marți ședință, pentru resolvirea afacerilor curente, luând parte la ea asesorii: Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit și vicariu archiepiscopesc, Filaret *Musta* archimandrit (Caranșebeș), Augustin *Hamsea* archimandrit (Arad), Ignatie Ioan Pap, protosincel (Arad), Mihail Popovici, protopresbiter (Orșova), Zaharie Boiu, protopresbiter, asesor cons. archidiecesan (Sibiiu), Constantin Gurban protopresbiter (Boroș-Ineu), Ioan Lenger senator orășenesc (Brașov) și Leontin Simonescu, secretariu metropolitan.

*

Psaltul d-lui Lăzăreanu. Cetind într'o notiță din *„Gazeta Transilvaniei“* Nrul 16 că și consistorul archidiecesan ar fi aprobat statutele societății *Psaltul*, suntem în posițiune a arěta, cum-că consistorul nici nu le-a aprobat nici nu le-a desaprobat. Nu le-a aprobat, fiind-că nu s'a cerut aprobarea înainte de a fi fost aprobate de guvern, când consistorul ar fi putut indica scăderile ce le-ar fi observat. Și earăși nu le-a putut desaproba, căci i-s'a cerut aprobarea când erau deja aprobate de guvern. Tot ce consistorul a putut face este: sě declare, că fiind statutele aprobate de guvern, aprobarea lor din partea consistorului a devenit superfluă. Cea-ce însemnéză, că consistoriul *nu le-a aprobat.*

*

Sinod parochial în Sibiiu. Amĕsurat dispositiunilor cuprinse în Statutul Organic, Duminecă în 21 Ianuariu v. după terminarea serviciului divin, s'a ținut în parochia *Sibiiu-Cetate* sinodul ordinar, despre a cărui decurgere facem un scurt raport în cele următóre:

Sinodul s'a întrunit în una din încăperile seminariului *„Andreian“*, deschis fiind de către președintele ordinar P. O. P. *Ioan Papiu* paroch protopresbiter, prin o vorbire ocasională po rivită la asemenea întruniri și în presența unui numěr de membri destul de corespundětor.

Urméză raportul oficiului parochial, care se face de cătră președintele paroch arětându-se în liniamente generale, că evenimente de o importanță deosebită în anul espirat nu au fost, apoi se espune tabloul datelor statistice despre mișcarea poporațiunei în acésta parochie și în fine se enumeră casurile de nasceri, căsătorii și morți.

După intregirea biroului, notariul sinodului ales, *C. Popa*, cetesce raportul general al comitetului către sinod, în care sunt cuprinse momentele mai însemnate și activitatea comitetului, desvoltată în anul espirat. Raportul în general se ia spre scire.

Lista membrilor sinodului pro 1901 (fiind cetită în biserică) se privesce de cetită și se întregesce primindu-se de membri noi domnii. Dr. Atanasiu M. Marienescu, jude de tablă în pensiune, Teodor V. Păcățan, redactor la „Telegraful Român“ Ieronim Preda, director la tipografia și librăria archidiecesană, Radu Ardelea, Nicolau Căldărea, Cornel Simu și Valeriu Cârje funcționari la „Albina“.

Urméză apoi censurarea rațiociniului bisericei pro 1900, care se face prin o comisiune alésă din sinul sinodului. La propunerea referentului comisiunei D. Rațiu rațiociniul purtat în deplină regulă și cu consciențiositate de epitropul Bența-se apróbă dându-se comitetului și epitropiei parochiale absolutoriul.

In fine se statoresce și budgetul anului curent, primindu-se în textul presentat de comitet.

Terminate fiind cu acestea obiectele puse la ordinea zilei, președintele mulțumesce membrilor presenți pentru interesul dovedit în afacerile bisericei și dorind acestei parochii tot mai multă prosperare și înflorire declară sinodul parochial închis. *cp.*

*

Himen. *Maria Boian* și *Nicolae Tatar* își vor serba cununia Duminecă în 18 Ianuarie st. v. la 11 óre a. m. în biserica gr.-ort. din Sighișóra.

— *Savu Timariu* și *Livia E. Gheaja* își vor serba cununia Duminecă în 4/17 Faur la 3 óre p. m. în biserica gr.-ort. rom. din Paloș.

*

Contra călindariului gregorian. In „Apărarea Națională“ de eri cetim următórele: „După însași declarațiunea făcută de dl general *Manu* unor deputați, suntem în měsură a afirma cu siguranță, că votarea proectului de lege relativ la schimbarea Calendarului nostru strămoșesc în cel catolic, va intîmpina în Cameră o vie resistență. In afară de dl general *Manu*, ale cărui sentimente naționaliste le cunóscem, se vor mai ralia la nevotarea inovațiunei calendaristice, un mare numěr de deputați.

*

Șfâșiați de lupi. Sěptěmâna trecută locuitorul din Szepes-Béla, Iosif Sommer împreună cu fiul sěu de 14 ani au fost atacați și mâncați de lupi în hotarul dintrě Podolágy și Szepes-Béla. A doua zi trecětorii li-au aflat numai scheletele și hainele sfârticate.

*

† Preotul lui Rosetti. Zilele acestea a rěposat în mănăstirea Țigănesci bětrânul preot *Nicolae Catihitis*, fost amic al marelui patriot *Costache Rosetti*. Conform ultimei dorințe a lui Rosetti singur preotul Catihitis i-a fost preot slujitoriu la actul înmormêntării.

*

Conștiința Secuiului. Zilele trecute era la tribunalul din Csikszereda pertractare finală în causa unei crime. Acusatul în firul investigațiunei nega morțiș, dar' la pertractarea finală, când s'a vědut față 'n față cu crucea, lângă care ardea de ambe laturile câte o lumină, omul și-a mărturisit crima; a spus cum și-a ucis victima, și cum a despoiat'o. La întrebarea presidentului a spus apoi, că în buzunarul jiletcii a aflat 200 fl., ear' în straiță un codru de mălaiu și o bucată de slănină. Banii i-a luat la sine, ear' mălaiul l'a mâncat. Dar' slănina? — întrébă presidentul. — „Slănina nu am mâncat'o, căci era zi de Vineri și ar fi fost pěcat“. (!)

*

Iubileul camerei comerciale din Brașov. Sâmbătă și-a serbat iubileul de 50 ani camera de comerciu și industrie din Brașov. In ședința iubilară secretariul Maurițiu Thomas a cetit o disertație despre viéța de 50 ani a camerei și s'a hotărît crearea unei fundațiuni de 40.000 corόne pentru clădirea casei proprie a camerei. Séra s'a dat banchet la hotel „Europa“, la care dintrě membrii români ai camerei au luat parte Teodor Spuderca (cofetar) și Vasilie Popovici (măsariu), ear' ca óspeți: Nicolau P. Petrescu (dirigentul filialei „Albina“), Ilie Savu (ca representant al societății meseriașilor români) și Arsenie Vlaicu (ca representant al sodalilor români). In firul toastelor au toastat românesce dd. Petrescu și Sava.

*

Poporația Cernăuțului. Mercuri s'au terminat lucrările de recensemênt pentru Cernăuți, din cari resultă, că la 31 Decembre 1900 capitala Bucovinei avea *66.544 locuitori + miliția.* Față cu resultatele recensemêntului din 1890 sporiul poporației e *14.547 suflete.*

*

Bal în Beiuș. Am primit învitare la Balul ce'l va arangia „Casina română“ din Beiuș la 12 Faur a. c. st. n. „în sala ospětăriei opidane“ de acolo. Prețul de întrare pentru persónă 2 cor., — pentru familie, după plac. Inceputul la $8^1/_2$ óre séra.

*

Universitatea din Glasgov își va serba în Iunie a 45-a aniversare de la înființarea ei. După cum e informat „Apostolul“, universitatea din Bucurexcluding încă e învitată la acéstă serbare.

*

Știri měrunte. In Budapesta 16 judi de Curie sunt bolnavi de înfluenză. — In New-York în urma unei esplosiuni întêmplate într'o fabrică de cutíi de țigări s'a escat un incediu, care a mistuit două colóne de case, două fabrice, trei magazinuri și numěróse alte case de închiriat. Paguba e $1^1/_2$ milióne dolari. —

*

Lucrul bun își face singur drum. Preparatele veterinare ale lui Hotter (vedi inseratul de adi:) Absorbinalul, praful nutritor și fluidul „Training se bucură — în urma înfluinței lor escelente de o mare căutare în tóte cercurile cari se interesézǎ de așa ceva și au fost destinse prin o mulțime de epistole de recunoscință. Un veterinar scrie despre preparatele lui Hotter că este fórte mulțumit cu succesele acelora și prin prescrierea acelora și-a câștigat mușterii noi. Preparatele veterinare ale lui Hotter se caută și se cer nu numai în interiorul țerei ci și în străinătate se iau în întrebuințare. Putem deci numai recomanda la caz de au lipsă de preparate veterinare — a întrebuința nu mai preparate de ale lui Hotter prin aceia nu vor avea pagube ci numai mari folóse. Deposit principal Farmacia a sf. Iosif în Viena XII/2 Schönbrunnerstrasse 182. Zilnic se trimet pachetele cu poșta.

Din public.*)

Convocare.

Pe basa §. 11 din statute și pe basa conclusului direcțiunii din 3 Februariu n. a. c. ne luăm voie a convoca pe P. T. membrii *„Reuniunii române de înmormêntare din Sibiiu“* la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ținé *Marți, în 30 Ianuarie v.* (12 faur) a. c. la órele 11 a. m. în localul *„Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“* (Strada Măcelarilor Nr. 5) cu următórea ordine de zi:

1. Presentarea raportului gen. despre activitatea Reuniunei din 8 Iunie până la 31 Decembre 1900.
2. Censurarea și aprobarea rațiociniilor pro 1900.
3. Intregirea direcțiunii.
4. Eventualele propuneri.
5. Autenticarea protocolului adunării generale.

Din ședința Direcțiunii „Reuniunii române de înmormêntare din Sibiiu“, ținută la 3 Faur n. a. c.

Pantaleon Lucuța
director.

Victor Tordășianu
secretar.

Cărți și reviste

„Simulacrul emigrării evreilor din România“, o brosurică de 38 pag. 8° mic formând Nr. 1 din „biblioteca antisemită“ a ziarului *„Apěrarea Națională“* din București. Costă 20 bani.

*

„România musicală“, revistă artistică-literară, redactată în București sub direcția lui C. M. Cordoneanu. Nr. 2. dto. 15 Ianuariu st. v. are următoriul sumariu: Guiseppe Verdi, de C. M. Cordoneanu. Franz List, Cronică teatrală, Corespondențe etc. Abonamentul (pentru străinătate 14 lei pe an.

*

„Cultura plantelor de nutreț“, de Dimitrie G. *Ionescu*, doctor în științele naturale. *București*, tipografia Gutenberg, str. Dómnei Nr. 20. O broșură de 110 pagine 8° mare tractând despre: însemnătatea fênațelor artificiale, erburile de fênațe, plante prășitóre, buruene de nutreț, trifoiuri, alegerea și încercarea semințelor, facerea semînței, livedi permanente, facerea fênului și pregătirea nutrețului.

„Cultura fênațelor de nutreț“ forméză a XVII. carte din „Biblioteca populară a administrațiunei domeniului de Corónă“.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rěspunderea.

Domni culți

cari intenționéză sĕ se ocupe cu agenture de asigurare pot fi aplicați la o asigurare de copii de rangul prim. După instruare și timpul de probă vor fi denumiți stabil cu plată fixă. Oferte în scris sub adresa (câștig curat): „Leichter Verdienst 52762“ sĕ se trimită la administrațiunea fóiei nóstre. [11] 1—3

[9] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **protopresbiter al tractului Agnita** se deschide prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumĕtate din venitele ordinari ale parochiei Agnita, căci cealaltă parte compete capelanului protopresbiteral.

2. Venitele din cassele parochiale, din fondul protopresbiteral și din fondul general administrativ, statorite prin cerculariul Preaveneratului Consistoriu archidiecesan ddto. 8 Maiu 1900, Nr. 4803 Plen.

Doritorii de a ocupa acest post sunt îndatorați a-și așterne petițiunile de concurs în terminul suscitat instruite conform prescriselor Statutului organic și concluselor congresuale la Preaveneratul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu.

Din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Agnita, ținută la 15 Decembre, 1900.

Nicolau Moldovan adm. prot. ca președinte.
Georgiu Borzea not. com. prot.

Nr. 18/protop. 1901 [5] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III. Hașag, protopresbiteratul Mediașului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, sunt cele fasionate la cóla B. pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiune își pot lua concurenții dela oficiul protopresbiteral ori dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post, au a'și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Mediaș, 8 Ianuarie, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 500/1900 [6] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Caila se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenții își pot lua informațiune dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Suplicele concursuale, instruite conform legei sunt a se înainta în terminul deschis la oficiul protopresbiteral subsĕmnat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistrița în conțelegere cu comitetul parochial.

Borgo-Bistrița, în 20 Decembre, 1900.

Simion Monda
protopop.

Nr. 515 [7] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Selnițe, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat, despre cari concurenții mai de aprópe 'si pot lua informațiuni dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post, sĕ-și subștérnă suplicele concursuale instruite în sensul normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și sĕ se presenteze înainte de ziua alegerii în vre o Duminecă sau sĕrbătóre în comună spre a'și arĕta desteritatea în chemarea lor.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cetății de pétră în conțelegere cu comitetul parochial.

Fênațe, la 20 Decembre, 1900.

Teodor Șovrea
adm. protopopesc.

Nr. 850/1900. [8] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de a III-a clasă Uióra-mureșană se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele stabilite de comitetul acestei parochii și cuprinse în cóla *B.* de întregire a venitului preoțesc dela stat.

Informațiuni detaiate despre acésta parochie se pot lua dela comitetul parochial în fața locului și dela oficiul protopresbiteral.

Competenții își vor trimite cererile lor concursuale instruite în regulă la subsemnatul oficiu protopresbiteral și se vor presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre în parochie la biserică ca sĕ fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turdei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Cojocna, 23 Decembre, 1900.

Teodor Ciortea
adm. ppresb.

Nr. 7/1901 prot. [3] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III Jacul român protopresbiteratul Sighișórei, se publieă prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, sunt cele fasionate la cóla *B,* pentru completarea dotațiunei preoțesci dela stat, — despre cari concurenții își pot lua informațiuni dela comitetul parochial eventual dela oficiul protopresbiteral.

Concurenții au a-'și așterne suplicele lor concursuale subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat instruite conform normelor în vigóre, și a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica din acésta parochie spre a-'și arăta desteritatea în cele rituali, și a face cunoscință cu poporul.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișórei, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Sighișóra, 7 Ianuariu 1901.

Dimitrie Moldovan,
protopresbiter.

In *Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu,* au apărut și se află de vêndare:

Geografia
pentru școle civile și superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)
și
Istoria universală
pentru școle civile și superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)
după
Alexandru Márki.
In românesce de
I. Popovici.

Prețul Geografiei leg. . . . . fl. 1.30
„ Istoriei universale leg. . „ 1.—

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieți, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Metropolia
Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric
despre reînființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte.
Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de
Dr. **Il. Pușcariu**
archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul: broș. **6 cor.**, leg. **7·70, 8·20** si **9·50 cor.**

Se póte procura dela
Librăria tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Calendariul archidiecesan este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără șematism).
La comande mai mari se dă rabatul de 20%. Se póte procura dela
Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.
1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50.
delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.
Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter și sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. 1.20.
Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapații și fugi, sĕ înțelege după frecare cu fluidul „Training“.
Sĕ mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I și II
1 kg. . . . fl. 1.20.
Cel mai bun mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. 1.50.
Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 80—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.
1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 10 Sibiiu, Sâmbătă 27 Ianuariu (9 Februariu n.) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Din Austria.

Frumóse au fost cuvintele pe cari le-a adresat Monarchul, Luni, cu ocasiunea deschiderii reichsrat-ului austriac, representanţilor popórelor sale, şi prin ei şi popórelor sale însěşi din ceealaltă parte a monarchiei.

Remâne acum, ca ele sě fie şi înţelese şi urmate de toţi. Pentru-că într'adevěr e timpul suprem, ca corpurile legiuitóre din Austria sě facă aceea ce li-a spus Domnitorul: sě se pună pe lucru, lăsând la o parte certele şi neînţelegerile.

Şi Monarchul li-a spus ce au de lucru. Li-a înşirat o sumedenie de probleme cari îşi aştéptă resolvarea şi o mulţime de proecte de legi, cari îşi aştéptă votarea şi sancţionarea.

In mare parte a sa mesajul de tron rostit Luni a fost deci un fel de program de muncă al guvernului, pe care guvernul însě nu-'l póte esecuta singur, ci numai cu concursul şi cooperarea corpurilor legiuitóre. Monarchul a *cerut* deci acésta cooperare parlamentară pe sama guvernului seu, şi dacă ea se va da, lucrurile pot sě între în ape normale în ceealaltă parte a monarchiei.

Ear' dacă nu se va da? De posibilitatea acésta se tem mult cei în drept, mai mult de cât se pot bucura de cea dintâiu. Pentru-că reichsrat-ul austriac, compus şi din elemente cari nici nu au voit sě iee parte la deschiderea solemnă a sesiunii şi sě asculte mesajul de tron, (Nemţii radicali, Cehii radicali şi socialiştii, la număr 30) nu va asculta şi nu va împlini cuvintele Monarchului. Certele şi luptele între partide vor dăinui deci şi mai departe, ear' guvernul nu va puté înfrâna patimile, pentru-că faţă de guvernul austriac tóte partidele din reichsrath sunt *partide de opoziţie,* neavênd guvernul înriurinţă şi influinţă nici asupra celei mai mici dintre ele.

S'ar puté pune întrebarea, că atunci la ce bun a fost înşirarea programului de muncă în mesajul de tron? Pe seama actualului parlament a fost lucru de prisos, ear' pentru un eventual nou parlament tot atât de prisos, pentru-că guvernul nu póte vorbi cu el înainte de a-l avé!

Respunsul e uşor de aflat. Programul de muncă înşirat în mesajul de tron nu e al actualului guvern, ci e al tuturor guvernelor ce 'i vor urma, e *programul Corónei*, scos din dorinţele şi aşteptările popórelor sale credinciόse.

De aceea, chiar în oposiţie fiind faţă de guvern şi în certe continue aflându-se, ele între ele, partidele din reichsrath-ul austriac vor trebui sě precumpănéscă bine lucrurile şi sě nu periciteze aceea ce până acuma a rěmas lucru ne atins şi nestirbit, *constituţia ţerii,* pe care Domnitoriul a dat'o popórelor, cum se spune şi în mesajul de tron, *din voinţă liberă,* pentru-ca popórele sale sě-şi vadă garantată desvoltarea.

Partidele din reichsrath vor trebui sě ţină cont de tonul părintesc, aprópe implorator al Monarchului, în care li-a adresat cuvinte de admoniere şi de îndemnare la lucru, şi dacă nimic n'au înţeles din aceste frumóse şi părinteşti cuvinte, cel puţin următórele sě şi-le noteze bine: *„Lucraţi, Domnilor, şi veţi vedé lucrînd poporul întreg".*

De altcum, mesajul de tron n'a mulţumit pe deplin pe nimeni din reichsrath, dar' nici n'a supěrat pe nimeni; semnul că a fost compus de un guvern pus deasupra partidelor, care n'are sě facă favoruri şi n'are sě împartă promisiuni nici într'o parte.

Că presa de dincolo cum a primit discursul tronului? Fie-care organ de partid în felul seu şi aměsurat programului pentru care luptă. Tóte de-arîndul însě cu o anumită reservă. Nu sunt mulţămite, dar' constată că *situaţia nu s'a agravat;* din contră, cuvintele dulci ale Monarchului au deschis o cale nouă, care între împrejurări póte sě ducă la pace şi înţelegere.

Dee Dumnezeu, ca aşa sě fie!

Fácênd aceste aprecieri, lăsăm acum sě urmeze partea aceea din discursul tronului, care a fost adresată de-adreptul deputaţilor din reichsrath şi în care se ziceau din cuvênt în cuvênt următórele:

> Stimaţi Domni! Constituţia, ce am dat'o din voinţă liberă imperiului meu, ar trebui sě fiă garanţia corěspunzětóre a desvoltării popórelor mele în epoca de faţă. Constituţia acésta a dat roduri îmbelşugate. Afacerile financiare ale statului au fost regulate esemplar, creditul statului s'a ridicat la mare vază. Libertăţile cetăţenesci stau pe base solide. Cultura generală — mulţumită organismului instrucţiunei şi sporirei estra-ordinare a institutelor de învěţământ — s'a ridicat la un nivel îmbucurător, ceea-ce este în mare měsură folositor mai ales bravei mele armate şi inteligenţei sale. Dietele provinciale au putut crea în cercul influinţei lor multe lucruri folositóre. Influenţa binefăcătóre a instituţiunilor constituţionale a pětruns până în comune. Pot zice dar, că legile fundamentale de stat au devenit o avere preţiósă a popórelor mele credinciόse. Inafară, pe lângă autonomia corespunzětóre a diferitelor ţěri, constituţia simbolisézâ unitatea neschimbată şi tăria statului.
>
> Cu atât mai dureros m'a atins, că ultimele sesiuni ale representanţei imperiului au rěmas aprópe de tot nefructifere, deşi recunosc, că afacerile, cari privesc posiţia de mare putere a monarchiei, au fost resolvate norocos de tóte partidele. Insě afaceri nu mai puţin importante, cari se refer la înflorirea şi viitorul regatelor şi provinciilor representate în adunarea imperiului, au rěmas ne resolvate, pe când atât necesităţile proprii ca şi esemplul altor state, ar fi trebuit sě se servéscă de impuls puternic, ca încordându-vě tóte puterile sě puneţi în serviciul bunăstării şi progresului nostru bogatele resultate dobândite ale epocei de faţă..
>
> *Dorinţa mea cea mai expresă este,* ca D-Vóstre, domnilor, fidel tradiţiunilor senatului imperial, *sě vě dedicaţi lucrărilor necesare şi urgente* şi când usaţi de drepturile D-Vóstre constituţionale, *sě corespundeţi şi datorinţelor ce le aveţi faţă cu întréga poporaţiune.* In privinţa acésta puteţi conta cu tótă hotărîrea la guvernul meu, care cu seriositatea impusă de situaţiune va pune la inima partidelor garantarea cursului regulat al activităţii parlamentului. Incetarea funcţionării şi pe mai departe a legislaţiunei ar fi lucru cu atât mai regretabil, cu cât, parte în urma întrării în valóre a mai multor legi prin concursul parlamentului, parte în legătură cu reformele sociale, ce nu se mai pot amâna, — trebue sě se aducă jertfe noue forte mari, fără ca prin acésta sě se turbure ordinea susţinerii statului şi fără ca munca asiduă cu tóte sarcinele, ce i-se impun, sě rěmână fără resultat. Contribuabilii pot pretinde, sě nu fiă lipsiţi de posibilitatea, că pe când îşi împlinesc datorinţele lor faţă de stat, ei sě se pótă îngriji şi de viitorul lor şi al familiilor lor.
>
> Tóte intenţiunile îndreptate asupra desvoltării spirituale şi materiale a imperiului, *rěmân zadarnice în urma certelor naţionale.* Esperienţa a arětat, că tóte încercările guvernului privitor la soluţiunea cestiunilor cari formézâ simburele acestor certe n'au putut duce la un resultat final, ci dinpotrivă s'a ivit necesitatea resolvării legale a acestor cestiuni, fiind-că singur acésta dă garanţia durabilităţii.
>
> Guvernul meu vede într'o *soluţiune — care sě mulţăméscă pe toţi — a cestiunilor de limbă pendente totodată un postulat de dreptate şi de stat.* Incredêndu-se în disposiţiunea arětată de către tóte partidele, el va nisui din tóte puterile sě restabiléscă cât mai curênd ordinea, care salvézâ imperiul de cel mai mare rěu şi care e dorită.
>
> Precum însě guvernul meu îşi concentrézâ tótă grija la cestiunea acésta, aşa de altă parte este dator, ca în unele sfere ale administraţiunei *sě susţină neatinsă unitatea limbei,* instituţiă probată din vechime.
>
> Prin paralisarea parlamentului nu se póte dobândi nici-odată un succes. Impiedecarea activităţii parlamentare nu póte decât sě întârzie, ori sě facă cu totul problematică împlinirea acelor dorinţe, cari ating mai mult inima. Nu este mai mică nici paguba ce li-se face intereselor tuturor regatelor şi provinciilor representate în senatul imperial prin stênjinirea vieţii constituţionale.
>
> Dacă în proximul viitor va fi vorba de *regularea raporturilor economice între cele două state,* conlucrarea înrîuritóre a senatului imperial este condiţia principală a unui pact care sě mulţeméscă ambele părţi.
>
> Privirea mea se îndréptă pururea spre binele *tuturor popórelor mele* şi în bunăstarea lor îmi aflu mulţămirea. De acea doresc sě vě bucuraţi de posedarea drepturilor constituţionale şi sě consideraţi aceste drepturi, precum şi desvoltarea liniştită şi organică a vieţii naţionale ca lucrul cel mai bun.
>
> Prin nisuinţe frăţesci *puneţi dar temeiu unei păci* corěspundětóre necesităţilor epocei actuale şi scutiţi, cum au făcut'o părinţii voştri, acest stat venerabil, care dă fie-căruia egală ocrotire. Arětaţi generaţiilor viitóre un esemplu strălucit despre aceea, cum trebue aduse în consonanţă dorinţele singuratice cu binele comun.
>
> Astfel sperez şi mě încred în aceea, că sentimentul de rěspundere vě va fi stea conducetóre în tóte faptele. *Lucraţi, Domnilor, şi veţi vedé lucrând poporul întreg,* şi darul Atotputernicului se va věrsa peste munca tuturor.

Věrsare de sânge. Mercuri s'au făcut alegerile pentru dietă în ambele cercuri vacante ale oraşului *Mureş-Oşorheiu.* In cercul prim a învins candidatul guvernamental, în al doilea candidatul kossuth-istilor. In cercul din urmă s'a întêmplat însě şi věrsare de sânge. In urma unei ciocniri, născută între partidele întrate în lupta electorală, a intervenit giandarmeria şi făcênd întrebuinţare de arme a lăsat pe câmpul de luptă *trei morţi* şi patru răniţi. Faptul acesta a provocat mare indignare în cercurile oposiţionale din parlament. In şedinţa de Joi a dietei magiare nu mai puţini decât patru deputaţi au adresat interpelaţiuni şi cuvinte de reprobare guvernului, în numele căruia a respuns imediat ministrul de finanţe *Lukács* (prim-ministrul *Széll* era dus la Viena), că regretă cele întêmplate şi va ordona aspră cercetare.

Crisă în România.

Faptul, că secţiunile camerei române au luat posiţie în contra unor disposiţiuni cuprinse în proiectele de legi ale guvernului, referitóre la impositele directe, a creat în România o stare de lucruri, care, cum ne spun ziarele din Bucureşti, a primit caracterul unei crise formale.

Guvernul dlui *P. P. Carp* e pe cale de a demisiona, şi se póte că până în momentul de faţă şi-a şi înaintat demisia în tótă forma.

Cele mai noue ştiri ce le avem despre situaţia din România sunt următórele:

Marţi, la orele 10 dimineaţa dl *P. P. Carp,* preşedintele consiliului de ministri, a fost primit la palat, în audienţă din partea M. Sale Regelui Carol, împreună cu toţi colegii sei.

Domnul *Carp* în timp de o oră a espus Suveranului român situaţia în care se află guvernul seu şi pedecile ce i-se pun în cale din partea parlamentului, paralisându-i-se intenţiunea de a sana relele financiare de cari sufere ţeara.

Prim-ministrul român a pus în vedere Domnitorului, că în viitorul cel mai apropiat se va decide definitiv cu guvernul, dacă mai póte sta sau nu în fruntea afacerilor ţerii.

Regele Carol a ascultat cu mare atenţiune pe primul seu ministru.

Pe Joi séra au fost convocate apoi majorităţile parlamentare la o întrunire, în care dl *Carp* aveă sě clarifice situaţia guvernului, declarând că guvernul e *silit* sě persiste pe lângă susţinerea impositelor cuprinse în legile presentate corpurilor legiuitóre, — şi dela votul acestei întruniri avea sě depindă căderea sau triumfarea guvernului *Carp.*

Raport despre decurgerea acestei întruniri încă nu avem.

De altcum situaţia gravă a guvernului român a fost atinsă pe scurt şi în parlament, în şedinţa de Marţi, atât a Camerei cât şi a Senatului.

La cameră, dl *Barbu Delavrancea,* primarul capitalei Bucureşti a rugat pe dl *P. P. Carp,* prim-ministru al României, ca în virtutea intereselor superióre ale statului român, cari stau deasupra intereselor de partid, *sě dee Camerei lămuririle necesare asupra situaţiunii actuale a guvernului.*

Domnul *P. P. Carp,* recunoscênd că cererea Camerei de a şti situaţia guvernului este justă, rógă pe domnii deputaţi *sě mai aştepte încă o zi,* pentru-ca sě aibă timpul necesar de a medita mai mult asupra rěspunsului ce vrea sě'l dee parlamentului.

La senat dl *D. A. Sturdza* avea sě adreseze interpelare guvernului în chestia politicei financiare, dar' spunêndu-i-se că dl *Carp* e ocupat la cameră, a rěmas sě-'şi desvólte dl *Sturdza* interpelarea atunci, când dl prim-ministru *Carp* va fi de faţă pentru-ca sě-'l asculte.

Situaţia e deci fórte gravă în România şi uşor se póte, ca ea sě se termine cu căderea guvernului.

Cine va urma la putere? E greu de prevědut. Se vorbesce despre formarea unui nou cabinet pur conservator, cu dnii *Catacuzino*, Tache *Ionescu* şi *Manu*, dar' se vorbeşte şi despre venirea liberalilor la putere. Situaţia financiară a ţerii e însě atât de încurcată, încât cu greu ne vine a crede că liberalii ar voi sě priméscă *astăzi* responsabilitatea pentru situaţie.

La tot casul, pentru România ar fi o perdere căderea cabinetului *Carp*, venit la putere cu cele mai bune intenţiuni de a scăpa ţéra de crisa financiară, lucru care nu se póte face altcum decât numai prin folosirea mijlócelor radicale de lecuire.

Desvoltarea unei teme.

— Făcută în conferenţa preoţéscă din protopresbiteratul Cohalmului. —

(Urmare.)

Faţă de cei adulţi, prelângă acestea nu ar fi fără succes nici mijlocul: de a întroduce în comuna bisericéscă anumite distincţiuni pentru ţinerii bisericoşi şi nepătaţi cu patima beţiei. Ele sě aibă 3 grade, avênd a se împărtăşí primul grad de distincţie în numěr mai mare absolvenţilor şcólei de repetiţie, stârnind astfeliu în respectivii ambiţiunea pentru a se face vrednici şi de al 2 şi de al 3-lea grad.

Primarii tinerimei sě nu fie aleşi de cătră tinerime, ci sě fie denumiţi de paroch dintre cei distinşi.

Mai cu scop ar fi a se înarticula aceste distincţiuni de cătră autorităţile nóstre bisericeşti în fiitórele regulamente pentru afacerile interne ale parochiilor, ce se aştéptă.

Despre cei bine meritaţi sě pórte comitetul parochial un registru, ca la timpul sěu aceia sě fie recomandaţi la locul prim în epitropie, comitet parochial, comunal şi alte oficii onorifice.

Incât pentru poporul crescut, sě se ţină prelegerí în timp de iarnă cu vorbiri şi cuvêntări despre urmările beţiei, pe basa unor tecste acomodate scóse din sf. scriptură.

A se combate folosirea în mari cantităţi a beuturei spirtuóse la pomeni, arětând în mod convingător adevěratul înţeles al pomenilor.

Intru cât e posibil sě se înlocuiască pomenile prin *daruri la biserică* spre scopurile ei, sau pentru înfiinţarea de fond, cu meniţiunea, ca poporul, în mod direct, sě simtă binefacerile lui. Spre pildă: a se face fond pentru împărţirea de daruri la anumite ocasiuni d. e. la crăciun, pentru copii sěraci din comună şi chiar şi pentru ómeni decăduţi materialiceşte, nu din vina lor.

In acestea ar consta pe scurt activitatea oficiului pastoral şi învěţătoresc pentru împedecarea lăţirei patimei beţiei, în scopul ridicărei forţelor materiale ale poporului.

Ca scădere prin care slăbesc forţele materiale ale poporului, aflu a fi şi:

III lipsa totală a lucrului de mână.

De aici provine stângăcia sau neîndemânătnicia, cu deosebire a bărbaţilor, în afacerile lor economice şi casnice.

Numai rari sunt aceia dintre plugarii nostri, cari îşi pot face ei singuri uneltele lor economice trebuincióse.

Am avut ocasiunea a face şi acea tristă esperienţă, că descheindu-se bota (doniţa) şcólei, nu s'a aflat om în comună, care sě fie în stare a o lega la olaltă!

Comuna era curat românéscă!

Era un singur om, care nu era meseriaş, dar' îndemânatic. Işi câştiga traiul de tóte zilele prin îndemânătnicia lui şi acela era ungur, şi fiind-că nu era acasă ungurul, a trebuit sě rěmână bota descheiată până ce a venit acasă.

La astfeliu de constatări triste trebue sě roşim cu toţii, ear' noi cei chemaţi, părinţii poporului, preoţii şi învěţătorii, sě căutăm îndreptarea şi a acestei scăderi, prin mijlócele ce ne stau la disposiţie, ca cel puţin de aici în colo sě nu ne facem vinovaţi de astfeliu de scăderi în poporul nostru.

Invěţătorii sě caute, ca la tóte ocasiunile potrivite sě deştepte în tinerime simţul şi dragostea cătră meserii, arětând superioritatea meseriilor faţă de plugărit, după cari pot trăi chiar şi cei lipsiţi de avere. Acésta o va face cu ajutorul lecţiunilor cărţii de cetire întocmite spre acest scop şi întrucât îi va sta în putere şi prin argumente convingătóre, dela sine.

Preoţii ca directori şcolari avênd în evidenţă pe absolvenţii şcólei poporale, — pe cei cu calculi buni sau şi pe alţii, cari ar avé aplecare spre meserii — în conţelegere cu părinţii lor sě-i îndemne la meserii, ţinênd cont cu deosebire de feliul meseriei la care ar fi aplecat copilul. (Va urma.)

Din trecutul și presentul comunei Petroșeni.

— Ianuarie 1901.

(Urmare şi fine.)

Cu ajutoriul lui Dzeu şi cu conlucrarea zelósă a membrilor comitetului parochial şi comunei bisericeşti — am ajuns a vedé în tómna anului trecut — 1899 — edificiul bisericei terminat definitiv, iar în Dumineca din 9/22 Iuliu 1900 sfinţită biserica şi dată în sama poporului, mai rěmânênd pe capul comunei bisericeşti de a achita o datorie de 5000 fl. (10,000 coróne), pe care datoriă, ajutându-ne Dzeu o vom şi achita, dacă starea actuală a sistemului de contribuire din partea poporului — metalurgic — nu se va altera prin vr'un incident neprevězut, şi pelângă sperativul ajutoriu, ce ni se va mai oferi din partea Prea Veneratului nostru Consistoriu Archidiecesan, în termin de cel mult 4—5 ani de zile.

Biserica acésta, a cărei peatră fundamentală s'a aşezat cu cerimonialul cuviinţios, în Dumineca a V. din postul mare a anului 1898, s'a terminat în Novembre 1899 şi s'a sfinţit în Dumineca din 9/22 Iuliu 1900, dela care dat se sěvêrşeşte într'însa serviciul divin în tóte Duminecile şi sěrbătorile mai însemnate, regulat, reservate fiind serbătorile mai mici pentru bisericile din filiile: Dalgea, Baniţa şi Dealubabii, cari aparţin parochiei nóstre Petroşeni.

Biserica din vorbă e mare şi frumósă, întru tóte corespundětóre scopului pentru care e făcută, încât ea serveşte de onóre şi laudă întreprinděforiului, Dlui *Nicolae Părěu*, din Orăştie, care a ştiut sě'i dee o formă plăcută şi modernă, atât în ce priveşte esteriorul cât şi interiorul, — dar până acuma e lipsită aprópe cu desăvêrşire de decorul şi de cărţile reclamate de ritul nostru; — e situată la loc de frunte în piaţa Petroşenilor, servind oraşului spre podóbă şi nouă spre mândrie şi mângăere, iar posterităţii de o moştenire preţiósă pentru tóte timpurile viitóre.

Daruri mai însemnate pentru acésta sfântă biserică, atât în bani gata, cât şi în alte obiecte şi requisite de lipsă au făcut următorii binefecători din loc şi din localităţi mai depărtate:

Ioan Oncescu notar în pensiune Răhău bani gata, 200 cor. Ana Luca (vědură) Livezeni bani gata 100 cor. Nicolae Susan proprietar Petroşeni bani gata 40 cor. Toma Toader băeş Petroşeni bani gata 40 cor. Simion Chirca şi familia proprietar Hunedóra Policandru 200 cor. Ioan Bidu şi soţia comerciant Braşov 2 candele 80 cor. Maria I. Dumitru Sporea econom Livezeni bani gata 20 cor. Ioniţ Maior şi I. Floria băeşi Petroşeni vestminte preoţesci 120 cor.

Pentru procurarea unui prapor mare şi frumos au contribuit:

Ioan Dara băeş Petroşeni bani gata 19 cor. Solomon Cioflica băeş Petroşeni bani gata 19 cor. Dumitru Ciurlea băeş Petroşeni bani gata 18 cor. 50 fil. George Berindea băeş Petroşeni bani gata 19 cor. Ioan Abrudean băeş Petroşeni bani gata 19 cor. Ioan Vinţan băeş Petroşeni bani gata 18 cor. Iosef Marnay băeş Petroşeni bani gata 19 cor. Toma Toader băeş Petroşeni bani gata 18 cor. Ioan Heprian băeş Petroşeni bani gata 16 coróne. George Grava băeş Petroşeni bani gata 12 cor. 50 fil. Petru Ani băeş Petroşeni bani gata 4 cor. Ianos Tot băeş Petroşeni bani gata 2 cor. 50 fil. Avram Stanca 13 cor. Ljubomir Meloicovici oficial Petroşeni candela mare 90 cor. Ioniţ Moisă cu soţia proprietar Petroşeni prapor 50 cor. Maria Susan I. Nicolae proprietar Petroşeni crucea din altariu 15 cor.

Pentru procurarea celor 2 sfesnice mari dinaintea altariului şi a altor obiecte şi requisite necesare la serviciul divin:

Petruţ Ştef cu soţia băeş Petroşeni 20 cor. Maria Mohor pilăriţă Petroşeni 20 cor. Nicolae Candea cu soţia proprietar Petroşeni 20 cor. Alesandru Moldovan comerciant Deva 20 cor. Ioan Dara băeş Petroşeni 14 cor. Laurenţiu Stanciu cu soţia lăcătuş Petroşeni 16 cor. George Sirb băeş Petroşeni 10 cor. Ioan Papiu protopop Sibiiu 8 cor. Leontin Simonescu secretar Sibiiu 8 cor. Ioan Floria băeş Petroşeni 7 cor. Ales. Hossu advocat Deva 4 cor. Ioan Badiu 4 cor. Ana Baestana 4 cor. Solomon Cioflica 8 cor. Sapta Muntean 3 cor. Samuil Bara 10 cor. Rosalia Hurdu I. Aron 5 cor. Simion Trepbeş 2 cor. Antone Cazan 2 cor. Sim. Pascu 2 cor. Irimie Mateiu 1 cor. Dumitru Furdiu 1 cor. Iosif Furca 2 cor. Ioan Heprian 2 cor. Toţi băeşi din Petroşeni. George Bareac econom Livezeni 4 cor. Petru Cortan I. Ion econom Delgea 2 cor. Iosif Daroni econom Petroşeni 30 fil.

Pentru icónele împěrăteşti au contribuit:

Nicolae Cândea cu soţia sa Elisaveta Ursu proprietar Petroşeni 57 cor. 40 fil. Ion Iovanescu cu soţia econom Petroşeni 28 cor. 70 fil. Ion Anghel I. Ianoş econom Petroşeni 20 cor. Saveta Gundel-Luca proprietar Livezeni 3 cor.

Mineele în 12 tomuri cu litere latine le-au procurat:

Iosif Furca cu soţia sa Maria proprietar Petrila 180 cor.

La procurarea clopotelor (trei clopote mari) au contribuit până acuma:

Exelenţia Sa Inalt Prea sfinţitul nostru Archiepiscop Ioan Metianu metropolit Sibiiu 50 cor. Dionisie Socol epitrop, măestru Petroşeni 400 cor. Nicolae Socol măestru Petroşeni 120 cor. Avram Stanca paroch Petroşeni 100 cor., şi alţi mulţi binefecători sunt angajaţi a contribui în rate de 4 ani viitori până când se va achita definitiv întréga datorie, ceea ce se va publica la timpul seu.

Apoi prin colectare în persóna subscrisului, a lui Petru Iacob, Dionisie Socol, Nicolae Socol şi Dumitru, precum şi prin postă dela diferiţi preoţi şi privaţi, au incurs suma de preste 1500 coróne.

Toţi şi tóte, cari au contribuit în měsură mai mare şi mai mică în decursul timpului în scopul sfinţirei bisericei nóstre şi nu sunt amintiţi aicea, sunt induşi în cartea aşa numită: *„Cartea de aur“* a bisericei gr.-or. din Petroşeni, carea va remâné posterităţii pentru tóte timpurile viitóre, ca o oglindă fidelă a faselor mai momentóse prin cari a trecut comuna nóstră bisericéscă, până şi-a věḑut realisată dorinţa ferbinte şi îndelungată, — biserica terminată.

Partea mai esenţială însă a isvorului de venite din care s'a putut edifica biserica şi pentru viitoriu a se pune basa unui fond bisericesc din care sě se susţină preotul şi personalul trebuincios la serviciul bisericei, este fără îndoială *poporul muncitor* în minele de cărbuni — *băeşi* — aparţinătorii confesiunei nóstre de aicea, cari s'au învoit a li-se detrage prin oficiul de cassă a laudabilei direcţiuni locale, la fie-care plată lunară câte 50 fileri, ceea ce la an face circa 1500—1600 coróne (800 fl.) care împrejurare favorabilă ne ofere încredere deplină într'un viitoriu bun, sigur şi durabil pentru confesiunea nóstră ort. din acésta localitate.

Avram Stanca
paroch ort.

FOIȘORĂ

Cap, Mână și Nas.

Lucru mare într'o limbă tabloul. In loc sě-ţi spună o vorbă, poporul îţi arată un tablou, o icónă, şi spune de-o sută de ori mai limpede şi mai mult de cât cu vorba. Iar mie mi se pare, că toţi acei ce se plâng că limba românéscă e sěracă, habar n'au — nu de vorbele limbii, ci de tablourile ei. Când cetesci prin gazete ori auḑi pe stradă *am făcut tot imposibilul*, ca sě reuşesc, nu-ţi vine sě rîḑi? Lasă, că e o prostie mare cât drumul de la Bucureşti la Paris, sě zici că faci imposibilul („ceea-ce e cu neputinţă“) câtă vreme nu se póte face, dar' e şi de rîs o vorbă „asa de umflată“ şi nici nu veḑi nimic înaintea ochilor sufletesci când o spui. Acelaş lucru e spus în tabloul: *m'am făcut luntre şi punte* şi tot n'am ajuns la sfârşit. Aici veḑi un tablou: încerci sě treci peste rîu, şi cu luntrea şi făcêndu-te şi punte, şi, de bunăsamă ai încercat şi cu notul — şi tot n'ai putut ajunge dincolo de mal.

Nenuměrat de multe sunt tablourile unei limbi.

Şi iată dintre multe, eu vreau sě ve scot la ivélă o grupă de tablouri, înrudite între ele cari sunt un fel de curiositate a limbii. Tóte sunt relativ la *cap*, *mână şi nas.*

Gândiţi-vě întru început la aceste trei: peste *cap*, peste *mână*, peste *nas.* Trei tablouri — e dator până peste *cap* şi acum îi este peste *mână* sě dea altor peste *nas.* Ce imaginaţie! Parcă datoriile ar fi o apă, care tot cresce, cresce, îţi ajunge până la piept, până la gât (e dator până'n gât!) până peste ochi, peste cap şi te înécă. Cât de plastic a spus cine-a spus întâiu acéstă vorbă: era poet, vedea ce vorbea. Ast-fel *peste cap* însemnéză óre-cum viaţa, *existenţa* omului, care se înécă, piere!

Alta e cu *peste mână.* Eu îmi explic tabloul în două feluri: ori că ai sě te întinḑi s'apuci ceva de sus şi n'ajungi cu mânile, ori că ai sě apuci cu drépta vr'un lucru din partea stângă şi întinḑindu-ţi mâna peste piept şi mâna stângă fie că nu poţi apuca lucru fie că nu-l apuci cu *„îndemână“*. Ori-cum ar fi tabloul, un lucru se vede: *peste mână* arată o *lipsă de putinţă*, dar' putinţă fisică.

Tabloul cu *peste nas* nu e nevoie sě-l căutăm şi nici nu interesézâ deocamdată. Ceea-ce vreau sě arăt e numai atâta, că, numai un om mai bun póte da peste nas altuia mai rěu, dar' întors nici odată. Vinovatului îi poţi da peste nas, nu însě nevinovatului. Când dai peste nas, umilesci omul. Tocmai aşa e a *da peste nas* cui-va: a-i face o morală. Şi iată, că *peste nas* e o pricină a moralităţii omului.

Acum, omul are trei puteri. O putere intelectuală, o putere fisică şi una phisică: tăria minţii, a trupului şi a sufletului; are deci — după tablourile Românului — *cap*, *mână* şi *nas.*

Cap arată trei lucruri:

1. *Existenţa.* E uşor de înţeles de ce. Omului îi poţi tăia un picior ori amêndouě, mânile, urechile, nasul, şi, mai pe scurt, ori-care membru věḑut al corpului, şi omul tot póte exista ca om. Dacă îi tai însě capul, el încetéză de a exista. Românul zice: *„cât mi-o sta capul,“* cât voiu fi viu, cât voiu exista. *„Nu mě las, odată cu capul“* sau: *„ai s'o plătesci cu capul“* cu viaţa ta, cu existenţa. Cel-ce se vîră în primejdii cari pot sě-i răpue viaţa *„îşi face de cap“*.

2. *Individualitatea.* Zicem *„capete“* ca sě arătăm indiviḑi. „A mustra, a sfătui, *pe capete*“, însemnéză că ai mustrat, ai sfătuit pe fie-care individ singuratec, luându-i pe rînd din grămadă. O deosebire, în limba nóstră — deşi mai de curînd — e aceea, că vorba *capete* se întrebuinţéză mai ales când vorbim de animale; când vorbim de ómeni, zicem *suflete.* Câte capete de boi, câte capete de oi are cutare? Dar'; câte suflete hrănesce în casă? Omul, care nu ascultă de alţii *„face de capul lui“*. Cel prea îndrăsneţ e *om cu capul a mână.*

Dar' ceea-ce arată mai ales vorba cap este *puterea intelectuală.* E credinţa de când lumea, că inteligința stă în cap, bunătatea în inimă, om cu maţe pestriţe, Dumnezeu il scie ce are în maţe. Cel deştept are *cap bun*, ori e uşor de cap; cel tîmpit are *capul greu*, ori e greu la cap, nu-i întră nimic în cap, a lămurí pe cine-va însemnéză *a-i deschide capul*, a amăgi spre rěu: *a întórce capul cui-va.* Când stăruesci sě convingi pe unul, *îi baţi capul.* Veḑi mulţi ómeni, cari îşi *bat capul* cu împěrăţiile, îşi *fac capul calendar*, îşi *sparg capul* cu lucruri cari nu-i privesc. E uşor sě umpli capul, sau sě-i împuezi capul celui lesne creḑětor. Cel zăpăcit de nevoi îşi *bate capul de pereţi*, căci *nu scie ce sě-şi facă capului*, nici *nu scie unde-i stă capul* şi *n'are cap* sě mai judece.

Mână însemnéză putere trupéscă. Cu mânile ridici ori apeşi, tragi ori împingi greutăţile. Precum cânii îşi arată colţii, ca sě dee dovéḑi de puterea lor, aşa omul îşi sumete

Revistă esternă

Regele Alexandru — la Sofia. Se manţine svonul, că în curênd regele Alexandru al Sêrbiei va face visită principelui Ferdinand la Sofia. Acestei visite i-se atribue în cercurile politice mare importanţă, mai ales după ştirile despre ententa cordială dintrĕ acesti doi domnitori, inaugurată sub auspiciile şi — după cum se zice — la directul mandat al ţarului. Se aştéptă chiar evenimente politice mari în urma visitei acesteia.

*

Bulgarii ameninţă cu revoluţie. „Peninsula Balcanică“ publică de la corespondentul ei din Macedonia o ştire în care se spune că la Perlepe s'a comis zilele trecute un nou asasinat, victima fiind de astă-dată un bulgar de 60 ani, cu numele Costa Luţa, ear' ucigaşul un turc. La înmormêntarea lui Costa bulgarii au făcut mari demonstraţiuni naţionale, presentând pe Costa ca martir al autorităţilor turcesci, de-şi faptul e isvorit din ură personală întrĕ ucis şi ucigaş. Ei cer satisfacţie şi ameninţă cu revoluţie.

*

Infrăţire germană-engleză. Marţi la amiazi au sosit la Londra, venind din Windsor, regele Edward VII. împreună cu împĕratul Vilhelm şi cu prinţul-moştenitoriu al Germaniei, fiind întimpinaţi cu mari ovaţiuni din partea poporaţiunii. Pe calea de la gara Paddington până la palatul Marlborough publicul adunat în mare numĕr aclama entusiast pe împĕratul Vilhelm. Pe multe case era arborat stindardul german.

*

Rĕsboiul Burilor. Din Capstadt se raportéză, că mai multe cete (comando) de Buri sub comanda lui *De Wett* înaintéză dinspre nord şi nord-vest. In curênd alte cete vor încerca sĕ pĕtrundă în colonie.

Lui *Krüger* i-s'a raportat din Laurenco-Marquez, că Burii au luat în stăpânire calea ferată Delagoa şi au demolat'o.

Lui „Daily Telegraph“ (Londra) i-se raportéză din Capstadt dto. 3 Februariu următórele: Aici se crede că Petru *Botha* cu 2000 de ómeni şi şepte tunuri a invadat în colonia Cap dinspre Smithfield.

O telegramă din New-York dto. 5 Februariu raportéză, că consulul *Pierce* al statului Oranje presintă situaţia Burilor ca fiind fórte favorabilă, avênd earăşi *22.000 de ómeni* în luptă, dintrĕ cari 8000 se rĕsboesc în colonia Cap.

Trupele engleze sunt demoralisate, şi acésta e causa, că Burii pot sĕ aibă atât de multe succese în luptele lor guerilice. Proviant şi muniţiune Burii au bogăt, fiindcă necontenit cuceresc dela Englezi transporturile. Perderea Englezilor trece peste ori-ce închipuire, *jumĕtate armata li-a perit, e bolnavă, ori în prinsóre la Buri.* Generalul *De Wett* într'o singură sĕptĕmână a luat de la Englezi 2000 de cai, 100.000 de vite cornute şi 6000 de prisoneri.

Pierce închee aprecierea situaţiei de pe câmpul de rĕsboiu zicênd că posiţia de mare putere a Angliei e clătinată din temelii, şi însaşi Anglia va trebui sĕ facă pace, pentru a se scăpa de bancruta financială.

NOUTĂŢI

52 Români decoraţi în Francia. Ziarele franceze publică 52 decrete de decoraţiuni cu „Legiunea de onóre“, acordate Românilor cu ocasiunea esposiţiei.

*

Monument lui Miletici. Cele douĕ ziare naţionale ale Sêrbilor, „Zastava“ şi „Branik“ aduc în ediţii separate, încadrate în negru, portretul lui Miletici, făcênd apel la poporul sêrb sĕ rĕmână fidel principiilor politice profesate de Miletici. Un comitet de 50 fruntaşi ai Sêrbilor, liberali şi radicali, întrunit spre a face cele de lipsă pentru înmormêntare, a esoperat la familia rĕposatului, ca înmormêntarea sĕ se facă pe spesele lor. Aşa s'a şi făcut. Totodată a hotărît sĕ ridice lui Miletici un monument. Spre acest scop comunitatea bisericéscă din Neoplanta a votat deja 600 coróne.

*

Nuntă mare. Eri întrégă Olanda a avut nuntă: nunta reginei sale. Festivităţile se începuseră deja cu zile mai nainte, ear' eri a avut loc actul cununiei. Pretutindenea bucurie în întrégă ţéra, deosebi însĕ în capitală, unde manifestaţiunile de iubire faţă cu regina-mirésă erau de nedescris. Intrégă Olanda e numai bucurie şi fericire, întocmai ca o mamă care 'şi mărită fiica.

*

Treceri la ortodoxie. Lui „Kel. Értesitő“ i-se scrie din Neoplanta, că în timpul din urmă multe familii romano-catolice trec la religiunea gr.-orientală; intrĕ altele, în comuna Gospodincea numĕróse familii fruntaşe s'au înştiinţat la preotul lor rom. catolic, că vor sĕ trécă la religiunea gr.-orientală. Asemenea şi dintrĕ luterani au trecut mulţi. Aceeaşi tendinţă de trecere se observă şi în jurul Panciovei.

*

Din Sadu, comună în protopresbiteratul Sibiiului, ni-se scrie, că fiind escris concurs pentru ocuparea parochiei a doua de acolo, s'au presentat mai mulţi concurenţi, unul de acolo, din comună şi alţii esterni, — lucru de altcum fórte natural. Ce nu e natural e însĕ faptul, că partisanii omului din comună au recurs la nişte arme de luptă nepermise în viaţa constituţională. Au lipit placate pe casele din comună, în cari provócă pe alegĕtori *sĕ nu-'şi dee votul pentru cutare sau cutare,* — căci atunci aşa şi aşa!.. Ne place a crede, că acésta e fapta unor capete încă nemature, cari nu ştiu ce fac; pentru-că astfel de terorisări nu sunt permise în biserica nóstră. Fie-care are dreptul sĕ-'şi dee votul pentru cine vrea, dacă respectivul întruneşte condiţiunile puse. Sĕ nu intimidăm deci pe nimeni şi nici sĕ nu ameninţăm pe nimeni, pentru-că ne folosim de o armă periculósă, care uşor póte fi întórsă în contra nóstră!

*

Junimea română din Sibiiu, precum aflăm, va arangia Duminecă la 10 Februarie n. c., în biserica din Sibiiu-cetate *parastas solemn* întru vecinica odihnă a sufletului reposaţilor sĕi colegi, respective prietini, regretaţii Gustav Augustini, Vasile Baboie, Octavian Boier, Dr. Ioan David, Ioan Dimitriu, Ioan Dolian, Ioan Moga, Iuliu Pipoş, Ioan Predovici, Nicolae Roman şi Nicolae Şuluţiu.

*

Liga femeilor polone. In Lemberg s'a constituit zilele acestea o ligă a femeilor polone, al cărei scop e desvoltarea culturală a poporului polon şi anume în prima linie cultivarea poporului şi trezirea conştiinţei naţionale în nevestele şi fetele polone. Activitatea ligei se va estinde asupra tuturor claselor sociale, deosebi asupra proletariatului, ear' prin influinţa lor asupra bărbaţilor, nevestele şi fetele 'i vor îndupleca şi îndemna la acţiuni naţionale polone. Activitatea ligei se va estinde asupra Prusiei, Austriei şi Rusiei.

*

Dela „Reuniunea sodalilor români din Siibiiu. La fondul pentru acuirarea unui local cu hală de vênzare pe séma *„Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“*, precum aflăm s'au făcut contribuirile însemnate de mai jos din partea următorilor binevoitori şi amici ai causei meseriaşilor nostri, şi anume: D-nii Dr. D. P. Barcianu, prof. seminarial, Demetriu Comşa, prof. seminarial, d-na Minerva Dr. Brote, dela fie-care câte 60 cor., membrul onorar al Reuniunii dl Constantin Stezar, căpitan ces. şi reg. în pens. 50 cor., Petru Ciora, funcţ. consist., Emil Verzariu, funcţ. la „Transilvania“, Vict. Tordăşianu, referent consist., Demetriu Cunţan, prof. sem. şi d-na Constanţa P. Barcianu, dela fie-care câte 30 cor., Teodor Orlea, funcţ. consist. d-na Mioara Oltean căsătorită Dr. Giuriadi, d-şóra Adelina Oltean şi d-na Fulvia De Lacotte, dela fiecare câte 10 cor.

*

Unde sunt păstorii? Avem ştire, că în Micloş-Bolduri şi Carand, din districtul Orăḑii-mari al eparchiei Aradului, 120 familii au trecut la altă confesiune. Intrĕ causele cari au îndemnat pe aceşti credincioşi sĕ-şi părăsiască legea strămoşiască, e şi purtarea rea a parochului Bogdan. — Unde este păstoriul mare al acestui district, vicariul V. Mangra?!

*

† Generalul M. Vlădescu. După o lungă şi crudă bólă, generalul *Matei Vlădescu,* fost şef al casei militare a M. Sale Regelui Carol, s'a stins din viaţă Marţi pe la órele 6 diminéţa în locuinţa sa din strada Costache Negri în Bucureşti.

Pe la începutul tómnei generalul Vlădescu a căzut la pat, suferind de o bólă de piept şi de atunci rĕul a tot progresat. De vr'o douĕ luni starea bolnavului era aşa de gravă, că respiraţia 'i se făcea cu oxygen, şi răul progresând bolnavul s'a stins din viaţă.

Generalul *Matei Vlădescu* era în vârstă de aprópe 66 de ani; el s'a născut la 2 Februarie 1835; în anul 1854 a întrat ca elev în şcóla militară şi la 1856 Aprilie 7 a fost înaintat sub-locotenent.

La 1860 Februarie 20 a fost înaintat locotenent, la 1863, la 24 Ianuarie a fost înaintat căpitan apoi la 1866 a fost înaintat la 10 Mai maior.

După patru ani la 1870 a fost înaintat la 20 Februarie locotenent-colonel şi la 1873 Martie 6 a fost făcut colonel.

A luat parte cu acest grad la rĕsboiul din 1877—78. In anul 1883 la 16 Martie a fost înaintat general de brigadă şi în anul 1889, la 5 Novembre a luat portofoliul ministeriului de rĕsboiu pe care l'a păstrat până la 1891 când a demisionat, rămânend senator. In anul 1893 el a fost înaintat general de divizie şi apoi numit şef al Casei militare a M. S. Regelui.

Generalul Matei Vlădescu era decorat cu virtutea militară de aur în timp de rĕsboiu, cu Steaua României, şi Coróna României, clasa I.

Corpul defunctului general a fost depus în biserica Sft Gheorge-Nou din Bucureşti, ear' rĕmăşiţele sale pământeşti vor fi transportate la mânăstirea *Viforita* de lângă *Tîrgovişte*, unde vor fi depuse spre odihnă vecinică.

Odihnească în pace!

*

Din Făgăraş, primim invitare la *Şerata Musicală* ce arangiază „Reuniunea femeilor rom. gr. or. din Făgăraş şi jur“ în 15 Februare st. n. 1901 in sala hotelului „Lauritsch“. Inceputul la 8 óre séra. Bilete de intrare se vênd în prăvălia Dlui Adrian Furcă, ér séra la cassa. Preţul: de persónă 2 cor., de familiă 5 cor., galeria 2 cor. Oferte marinimóse şi suprasolvirile se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Teatru în Agnita. Tinerimea din Agnita invită la producţiunea teatrală împreunată cu cântări, ce o va arangea sub conducerea învĕţătoriului Ioan Paicu în 30 Ianuariu st. v. în sala hotelului din Agnita. Inceputul la 7 ore. Intrarea: 1 corónă, 60 fileri, şi 40 fileri; pentru familie à 3 persóne 2 cor. 20 fileri. După producţiune urméză dans. Venitul e destinat spre scopuri de binefacere.

*

Post de notariu. De la pretura din Bálincz este escris concurs la postul de notariu cercual în *Remetea-Lunca* (comitatul Caraş-Severin). Termin de concurs 23 Februariu.

Viéţă socială.

Din Pianul-superior.

— 29 Ianuarie n.

Mare bucurie cuprinde inima nóstră vĕḑênd, că nu numai orăşenii, ci şi cei de la sate încep a se mişca tot mai mult, dovedind că talantul şi însuşirile bune spirituale nu vor a le perde, ci a le înmulţi tot mai mult. O pildă vie şi o dovadă eclatantă despre acésta este şi producţiunea împreunată cu cântări, declamări şi teatru aranjată de inteliginţa română din *Pianul-superior* în 7/20 Ianuariu a. c. a 2-a ḑi de Bobotéză.

Deja pe la órele 2 p. m. se vedea în comună o mişcare vie în jurul pompósei şcóle, care împodobită acum cu brad, te face sĕ te aştepţi la ceva măreţ, frumos şi înălţător.

Pe la órele 7½ sala cea mare din localul şcólei era îndesuită de public, care cu mare nerăbdare, cu vie şi încordată atenţiune aştepta începutul producţiunei. Sună clopoţelul şi cortina se ridică .... Un grup de Domni şi Dşóre de pe bină atrage atenţiunea publicului. La un semn al dirigintelui de cor se dă începutul piesei musicale, *Tainic se luptă* de N. Popoviciu. Cunoscută e în genere acéstă piesă mult melodiósă şi armoniósă.

Stam nemişcat şi admiram vocile sonóre ale coristilor şi tactica dirigintelui umplându-se inima şi sufletul de bucurie şi satisfacţiune şi convingêndu-mĕ că de-şi avem greutăţi, acelea prin voinţă tare şi cuputeri unite se pot delătura.

A doua piesă musicală a fost drăgălaşa *„Româncuţă“* de I. Vidu, care bine fiind esecutată a fost mult aplaudată din partea publicului.

A urmat armoniósa şi sentimentala *„Hora nouă“* de N, Stefu. Da, armoniósă şi ca melodie şi ca conţinut, căci auḑeam la finea strofei.

Cine 'n horă n'a întra
Mânce-i cânii inima
Şi căsuţa pustia
Sĕ nu mai ştie de ea.

Laudă merită instructorul şi dirigintele corului Dl Ioan Cionca învĕţător în acea comună.

Poesia *„Fusul“* de G. Coşbuc declamată de Dşóra *Maria Oana* încă şi-a avut efectul dorit, fiind predată cu voce sonoră şi frumósă ţinută potrivită şi articulaţiuni regulate.

„Idealul“ poesie de G. Coşbuc declamată de Dşóra *Raveca P. Vulc* a atras mult atenţiunea pubicului.

Monologul *„Pentru-ce am rĕmas flăcău bĕtrân* şi anecdota. *„Caii ţiganului“* au format partea comică o producţiunei, fiind predate cu multă dibăcie de *Dl Ioan Cionca.*

Sĕ revin la teatrul *„Beizadea Epaminonda“*; piesă comică a lui *Iacob Negruzzi.* Fără îndoială, că mult a trebuit sĕ jertféscă fie-care diletant până şi-a însuşit atât de bine rola sa. Desteritatea Dşórelor Ioanna şi Valeria I. Vulc, a Dlui Iulian I. Vulc precum şi a celorlalţi diletanţi în genere a satisfăcut aşteptărei publicului. Mai ales însĕ laudă merită Dşórele Ioanna şi Valeria I. Vulcu cari au documentat o rară pĕtrundere în rolele D-lor împreunate cu frumóse poesii din parte-le admirabil esecutate.

Incheerea s'a făcut cu marşul *„Sună buciumul d'alarmă“*, de *R. Simioneşcu*, esecutat fórte bine de corul în 4 voci.

După producţiune a urmat un dans vioiu, care a durat până in ziua albă, când mulţumit în suflet, m'am depărtat ducênd cu mine cele mai frumóse impresiuni din *Pianul-superior.*

Mişcaţi Români cu mic cu mare, şi cei dela sate şi cei dela oraşe, şi arătaţi străinilor că vrednici suntem de neamul şi gloria nóstră, că vrednici suntem a fi consideraţi ca şi celealalte naţiuni conlocuitóre. Urmaţi esemplul inteliginţei din Pianul-superior.

Un participant.

---

mânecile şi-şi arată braţele. Ca s'arătăm că ceva ori cine-va e în puterea nóstră, zicem: mi-a încăput pe mână, mi-a căḑut pe mână, îl avem în mână, am pus mâna pe el. Se înţelege că aceea ce e în puterea nóstră, e proprietate şi posesiune: ce e în mână nu-i minciună, adecă ceea-ce poseḑi.

Puterea fisică cresce şi scade cu vîrsta. De-aceea vîrsta se arată tot prin vorba: mână. Doi de-o etate sunt *„ómeni de o mână“*. Un om mai bĕtrân, vorbind de un cunoscut, zice: nu l-am vĕḑut de mult, dar' sciu că eram de-o mână, ori: eram cam de mâna lui. A fi de-o mână: ca şi când dacă s'ar prinde la trântă, ar avé putere egală în braţe.

Dar' însă-şi averea se arată tot prin vorba mână, căci averea e privită ca un fel de putere fisică: cine e bogat, e mare şi tare. Şi la urmă, averea nu e putere nici intelectuală, nici morală, ci materială, ca şi puterea trupéscă. De aceea zicem*: Om cu dare de mână:* celui bogat *îi dă mâna.* Şi, după cum nu toţi ómenii sunt bogaţi la fel, nici *„mâna“* lor nu e la fel. Vorbim de negustorii de mâna întâiu, de mâna a doua, de-a treia, până de-a şéptea mână. Póte sĕ fie în acéstă expresiune şi cea-l-altă idee: negustor-producĕtor, negustor care cumpĕră direct de la fabrică, etc., deci marfă trecută în mână. Póte sĕ fie, dar' nu ea ne-a hărăzit expresiunea. Căci şi marfa însăşi e de mâna întâiu, a doua, etc., şi fiind-că condiţiunea principală a mărfurilor e trăinicia — cel puţin, pentru popor“ — *„mână“* arată putere, materială, trăinicia marfei.

Nasul, e representantul puterii morale. Prin el arătăm îndrăsnéla, obrăznicia, umilirea, mândria, frica, supĕrarea, veselia, şi câte tóte de-ale sufletului. Umilitul pune nasul în pământ, obraznicul şi-l ia la purtare, închipuitul nu-şi cunósce lungul nasului, lesne creḑĕtorul e purtat de nas, vinovatul n'are nas, mojicul are nas şi când n'ar trebuí sĕ-l aibă. Unui om îi poţi tăia nasul, i-l poţi lungì, îi poţi pune ceva pe nas, ba îi poţi face un nas, îl poţi purta de nas.

Şi iată, cu aceste tablouri, ce frase curióse putem sĕ facem noi Românii:

Nu-mi dă *mâna* sĕ-mi bag *capul* unde nu-i de *nasul* meu. Mi-e peste mână sĕ-mi bat capul cu afacerile vóstre. L-a purtat de nas până şi-a spart capul. A dat din *cap*, că nu-i dă *mâna* sĕ-i dea *nas.* Imi rîde în nas şi îmi spune că nu-şi bate capul cu asta, căci i-ar fi peste mână, ear' pe sub mână îşi pune capul.

G. Coşbuc.

Nr. 850/1900. [8] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de a III-a clasă Uióra-mureșană se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele stabilite de comitetul acestei parochii și cuprinse în cóla *B.* de întregire a venitului preoțesc dela stat.

Informațiuni detaiate despre acésta parochie se pot lua dela comitetul parochial în fața locului și dela oficiul protopresbiteral.

Competenții își vor trimite cererile lor concursuale instruite în regulă la subsemnatul oficiu protopresbiteral și se vor presenta în vre-o Duminecă ori sërbătóre în parochie la biserică ca së fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turdei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Cojocna, 23 Decembre, 1900.

Teodor Ciortea
adm. ppresb.

1000 coróne plătesc celui-ce va mai căpëta vr'o-dată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi **apa de dinți a lui Bartilla,** o sticlă cu **35 cr.** (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezii A. Bartilla** (E Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Së se céră pretutindenea apriat apa de dinți a lui **Bartilla.** Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpëta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. — **Deposit în Sibiiu** la farmacia **„Vulturul“ C. Müller,** piața-mare. farmacia **Molnar,** strada Cisnădiei 59-

[33] 24—

Domni culți

cari intenționézā së se ocupe cu agenture de asigurare pot fi aplicați la o asigurare de copii de rangul prim. După instruare și timpul de probă vor fi denumiți stabil cu plată fixă. Oferte în scris sub adresa (câștig curat): „Leichter Verdienst 52762“ së se trimită la administrațiunea fóiei nóstre. [11] 2—3

La **Librăria Tipografiei archidiecesane** se află

3 prapori gata

ca mustre: unul de mătase grea damast, mărimea 85/155 cm. și costă **128 cor.**, unul de camgarn fin, mărimea 120/175 cm, costă **cor. 108**, ér al III-lea din pânză de in cernită fórte trainic și frumos, mărimea 120/170 cm. cu **63 cor.** Toți sunt fără prăjină; cu prăjină se adauge la prețurile indicate încă câte 10 cor. Se primesc însë și comande pentru alte mărimi cu ori și ce fel de icóne. Observăm, că praporii sunt fiecare din câte o singură bucată și icónele sunt pictate pe însași stofa praporelui, praporii din mai multe bucăți costă cu mult mai puțin.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu prețul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Din **Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,

de

Iudita Secula n. *Truța.*

Broș. à 50 cr.

„LIPOVANA“, institut de credit și economii în Lipova.

Convocare.

Domnii acționari ai *institutului de credit și de economii „Lipovana“, societate pe acții*, se învită la a

a VII-a adunare generală ordinară,

ce se va ținé în 21 Faur n. a. c. la 10 óre a. m. în localul institutului, opidul Lipova.

Obiectele de pertractare:

[12] 1—1

1. Raportul direcțiunei pe al șeptelea an de gestiune
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Darea absolutoriului direcțiunei și a comitetului de supraveghere (§ 26 din statute).
4. Decidere asupra întrebuințărei profitului curat și fixarea dividendei pe 1900 (§§ 26 și 46 din statute).
5. Pertractarea eventualelor propuneri (§ 26 lit. *g)* din statute).
6. *a)* Alegerea a doi membri în direcțiune;
   b) alegerea comitetului de supraveghere pe un nou period de 3 ani.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu § 16 din statute se avisézā a depune la cassa institutului acțiile înainte de deschiderea adunărei generale.

Lipova, în 28 Ianuarie, 1901.

Ales. Mocsonyi m. p.
președinte.

Contul Bilanț.

Activ.		Cor. fil.	Pasiv.		Cor. fil.
Cassa		21,490·95	Capital		100,000·—
Escompt		608,722·55	Fond de reservă		31,631·60
Credite personale		33,767·60	Fond de pensiuni		1,968·—
Credite cambiale cu acop. hip.		38,364·36	Depuneri		383,320·12
Imprumut hipotecar		21,997·—	Reescompt		196,971·36
Lombard		7,942·50	Dividende pe 1898	cor. 48	
Efecte		2,863·—	Dividende pe 1899	„ 80	128·—
Realități		1,122·24	Cont curent		1,829·—
Mobiliar	Cor. 740		Interese transitóre		6,844·01
amortisare	„ 140	600·—	Diverse conturi creditóre		571·20
Giro-Conto		199·55	Profit curat		19,935·60
Conto curent		2,128·—			
Interese de reescompt anticipate		1,774·54			
Diverse conturi debitóre		2,226·60			
		743,198·89			743,198·89

Contul Profite și Perderi.

Eșite.		Cor. fil.	Intrate.		Cor. fil.
Interese de depuneri	21,556·22		Interese:		
Interese de reescompt	11,964·85		de escompt	59,997·80	
Interese de cont curent	349·41	33,870·48	de credite personale	3,630·98	
Spese	1,479·96		de credite cambiale cu acoperire hipotecară	3,070·68	
Salare	5,538·35		de împrumut hipot.	2,027·31	
Chirie, tipărituri, registre, diverse	2,754·26		de lombard	860·12	
Marce de presență	936·—	10,708·57	de efecte	45·58	69,632·47
Contribuție directă	5,647·95		Provisiuni		2,825·75
10% dare după interese de depuneri	2,155·62	7,803·57			
Amortisare din mobiliar		140·—			
Profit curat		19,935·60			
		72,458·22			72,458·22

Lipova, 31 Decembre 1900.

Voicu Hamsea m. p.
director esecutiv.

Ioan Dejenariu m. p.
prim-comptabil.

Direcțiunea:

I. Cimponeriu m. p. **Dr. G. Popescu** m. p. **I. Dehelén** m. p. **G. Papp** m. p.
A. Ciugudén m. p. **I. Crișan** m. p.

Confrontându-se cu cărțile principale și ausiliare le-am aflat esacte.

Lipova, 28 Ianuarie 1901.

Comitetul de supraveghere:

Teodor Ceontea m. p. **Teodor Cosma** m. p. **Stefan Bordos** m. p.
preș. **Vasile Bogoiu** m. p. **Terențiu Petrovici** m. p.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumnedeu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . . fl. —.85
jumëtate pânză . . „ 1.05
în piele roșie . . . „ 1.25
Ediția fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără së vateme părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai și vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a së folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numëróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Së së ceară numai preparate de ale lui Hotter și së nu se priméscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal së prestee cele mai mari strapații și fugi, së înțelege după frecare cu fluidnl „Training“.

Së mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a së întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 81—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 11 Sibiiu, Marți 30 Ianuariu (12 Februariu n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Alegeri libere.

Regretabila întêmplare dela *Mureș-Oșorheiu* a fost viu discutată zilele trecute, atât în presa magiară cât și în dieta magiară, unde trei zile de arîndul a format aprópe singurul obiect pus la ordinea zilei; și o liniștire a spiritelor iritate din dietă a urmat numai după-ce guvernul a făcut cele mai categorice declarațiuni și promisiuni, că va ordona cercetare severă și dacă va da de vinovați îi va pedepsí în modul cel mai aspru.

Nu tragem la îndoială bunele intențiuni ale guvernului și sinceritatea cuvintelor sale, prefăcute deja în faptă, prin aceea, că o comisiune mixtă a fost trimisă la fața locului ca sě cerceteze cu deamĕruntul afacerea O cercetare severă se impunea. Dar' se impune și luarea mĕsurilor celor mai energice, ca astfel de incidente revoltătóre și totodată rușinătóre pentru statul nostru sě nu se mai întêmple.

Dreptul electoral e cel mai frumos drept al cetățeanului, în a cărui eserciare nu póte fi împedecat nimeni, din nici o parte, cu atât mai puțin din partea organelor publice, chemate tocmai sě îngrijéscă, ca fie-care cetățean sě se pótă apropia liber și neconturbat de nimeni de urnă, pentru a-și depune acolo votul conform voinței și convingerii sale.

Numai în statul în care esistă garanții, că cetățeanul póte sě mérgă *astfel* la urnă, pot sě se facă alegeri libere și curate; și numai în resultatul dat de *astfel* de alegeri se manifestă adevĕrata voință a cetățenilor, adevĕrata opiniune publică a țerii.

Nu scrutăm, dacă s'au făcut sau nu s'au făcut greșeli la *Murêș-Oșorheiu*. Cercetarea va scóte adevĕrul la ivélă. Luăm numai faptul întêmplat. La actul de alegere sĕvêrșit acolo pentru dieta magiară, gendarmeria comandată la fața locului pentru susținerea ordinei a făcut întrebuințare de arme, a dat mai multe focuri, și trei cetățeni au rĕmas morți pe loc, ear' alți câțiva sunt grav vulnerați. Acesta e faptul.

Ori care sě fi fost acum motivul, din care gendarmeria a făcut întrebuințare de arme, — e evident că motivul nu se ivea, dacă gendarmeria *lipsia cu desĕvêrșire dela locul de alegere.* Suntem de părerea și de credința deci, că gendarmeria și miliția n'are ce căuta la acte de asemenea natură; și esperiențele din trecut trebue sě fi convins pe ori și cine, că conflictele cu sfîrșit tragic și regretabil, cum a fost și cel dela *Murêș-Oșorheiu*, se nasc totdéuna din lipsa de tact dovedită din partea representanților puterii publice.

Câtă vreme alegerile se vor face deci tot așa ca și până acuma, cu asistență de miliție și de gendarmi, ciocnirile și vărsările de sânge nu vor puté fi împedecate. Pentru-că mulțimei însuflețite pentru causa pe care crede că o represintă, îi este destul și numai sě vadă miliție și gendarmi, cu sulițí sclipiciόse pe puște, pentru-ca sě se revólte și sě provóce. Ear' odată făcută provocarea, ea trebue sě ducă în mod fatal la ciocniri, la vărsări de sânge, la omoruri.

O împedecare sigură a astor fel de întêmplări regretabile se póte face deci numai schimbându-se sistemul actual de alegere, astfel, ca din mâna presidentului de alegere sě fie luată puterea discrețională, aprópe dictatorică ce o are acuma, când póte concentra la locul de alegere atâta miliție și atâta gendarmĕrie câtă vrea.

N'are sě caute, cum am zis, nici miliția nici gendarmĕria nimica la alegeri, ales când este dovedit, că intervenirea din partea ei pentru restabilirea ordinei se face de regulă la timpul cel mai nepotrivit; ci întréga responsabilitate pentru menținerea ordinei la alegere *sě se lase în grija partidelor politice* aflătóre în lupta electorală, cari pășesc în luptă destul de bine organisate, cu comitet de conducere și cu subcomitete, formate din bărbați de încredere, cari mai bine și mai cu succes știu sě impună partisanilor decât bajonetele și glónțele gendarmilor.

Sě se întroducă deci pentru viitor *astfel* de alegeri, alegeri libere, fără miliție și fără gendarmĕrie, și suntem siguri că ciocniri și vĕrsări de sânge nu se vor mai întêmpla.

Sibiiu, 11 Februarie n.

Urmărirea lui Sarafoff. Se telegraféză din Sofia, că generalul *Petroff*, primul ministru al Bulgariei, a chemat în cabinetul sĕu pe vestitul *Boris Sarafoff*, președintele comitetului revoluționar macedonean, și i-a adresat o admonițiune severă pentru neplăcerile ce le causéză țerii sale, arătându-i urmările triste ce pot avé isprăvile ce le pune la cale. L-a provocat apoi sě demisioneze imediat din presidenția comitetului revoluționar macedonean și sě stee gata de a da sémă judecătoriei despre faptele sale, pentru-că va fi urmărit din partea justiției.

Primarul Fiumei. M. Sa Monarchul a aprobat alegerea dlui Dr. *Mayländer* de primar al orașului *Fiume*. Representanța orașului e convocată pe astăzi, Luni, la ședință, pentru a i-se comunica acest act îmbucurător și pentru a fi de față la depunerea jurămêntului din partea noului primar.

Președintele reichsrath-ului austriac. Vineri s'a întêmplat o mică minune la Viena. Reichsrath-ul austriac, întrunit în ședință, a fost în stare sě alégă președinte, fără certe și fără gălăgie, ba într'o uimitóre bunăînțelegere a tuturor partidelor. Fiind-că nici una dintre partidele mai tari n'a voit sě priméscă asupra sa responsabilitatea pentru situație, au căḑut tóte de acord sě alégă președinte pe contele *Vetter von der Lilie*, membru al unei partide care nu numĕră decât *patru* capete, om abia de patruzeci și cinci de ani, și numai de trei ani întrat în luptele politice. La votare treisuteșesezeci de voturi au căḑut pe contele *Vetter* și numai patrusprezece au fost contra. Vicepresidenți au fost aleși: *Prade* și Dr. *Zacek*. Proxima ședință a reichsrath-ului va fi Marți.

Listele electorale. Ministrul de interne a adresat circular tuturor municipiilor în chestia rectificării listelor electorale pentru anul viitor, 1902. In circular e precisată în mod amĕnunțit procedura care trebue urmată la efectuirea acestei rectificări. E de notat, că aceasta e prima rectificare de liste electorale, făcută în înțelesul legii despre judicatura curială în chestii electorale.

Școle de stat. Dintr'un raport al ministrului de culte și instrucțiune publică vedem, că în anul trecut s'au înființat 178 școle de stat, în 148 de comune, dintre cari 48 au fost unguresti, ear' 102 locuite de *naționalități*. Tot în raportul acela ni-se spune, că astăzi sunt în comitatul *Bereg* (locuit de Ruteni) 77 școle de stat, în *Torontal* 84, în *Timiș* 64, ear' în comitatul *Aradului* 47. Dintre școlele statificate anul trecut 16 au fost comunale, 10 *confesionale*, ear' restul școle noue.

Incompatibilitatea. Se scrie dela Budapesta, că noua lege despre incompatibilitate e compusă deja din partea celor însărcinați cu textuarea ei, și a fost predată prim-ministrului *Széll*, care acum în curênd are sě o presenteze dietei spre censurare și votare. Cum se știe, guvernul a promis votarea acestei legi încă în actuala sesiune parlamentară, pentru-ca noua dietă, care se va alege la tómnă, sě o găsască intrată în viață.

Votul universal în Austria Ziarul *„Reichspost“* ne spune, că guvernul austriac proectéză întroducerea *votului universal, egal și direct*, la alegerile parlamentare și că în privința acésta a avut consultări cu mai mulți bărbați politici de frunte din Austria, cari *toți s'au declarat pentru reforma proiectată.* Introducerea votului universal e reservată însĕ pentru eventualitatea, dacă actualul reichsrath va trebui sě fie disolvat, neputênd sě lucreze, în care cas se impune necesitatea formării unui nou corp legiuitor, cu totul pe alte base.

Fericiți ómeni cei din Austria, că la ei se caută modalități de a se *lărgi* dreptul electoral, nu de a se *restrînge* ca — la noi!

Unirea principatelor române.

Mercuri, în 24 Ianuarie v. s'a serbat pretutindenea în România aniversarea zilei în care s'a făcut unirea principatelor române, înainte cu patruzeci și doi de ani. In București serbarea mărețeí zile s'a făcut cu o pompă și strălucire rară. La *Atheneu* s'a aranjat o serată festivă, din inițiativa *„Ligii culturale“*, care în aceeași zi și-a serbat a zecea aniversare dela întemeere.

Ziarele din București ne spun că lume multă și alésă a participat cu drag la acéstă mândră și solemnă serbare.

Serbarea s'a deschis prin cântecul *„O! Românie, o! dulce țară“*, executat cu multă măestrie și sentiment de corul liceului *„Lazăr“*, pus sub conducerea distinsului profesor *Costescu*.

Sfârșitul cântecului a fost întîmpinat cu un entusiasm indescriptibil.

In urmă, dl *V. A. Urechiă*, venerabilul luptător român și președintele *„Ligei“*, a rostit o splendidă alocuțiune, prin care a făcut apoteosa zilei ce se serba.

Ca în tot-d'auna, cuvêntarea sa a fost primită cu ovațiuni și aplause frenetice.

S'a cântat apoi *„Imnul Regal“*, care a fost salutat cu vii și repețite aplause.

Dl *Gr. Tocilescu*, eruditul arheolog și istoric, a rostit adunărei o admirabilă cuvêntare privitóre la importanța zilei de 24 Ianuarie.

Serbarea s'a încheiat apoi prin cântecul *„Deșteaptă-te Române“*, care ca în tot-d'auna a stîrnit un dulce și cald entusiasm.

Asemenea și societatea *Tinerimea Română* a ținut sě sĕrbătoréscă aniversarea zilei de 24 Ianuarie. Acì d-l *N. S. Dumitrescu*, președintele societăței, a ținut o conferență istorică în care a arĕtat importanța acestei zile printre marile sĕrbători naționale ale României.

Și aci a asistat fórte multă lume și entusiasmul a fost covêrșitor.

Ambele sĕrbări au luat sfêrșit la orele 11 nóptea.

Crisă în România.

Un consiliu de ministri a avut loc la București, Vineri, în 8 Februarie n., după a cărui terminare dl *P. P. Carp* s'a dus la Palat la orele 12 și *a presentat M. Sale Regelui Carol demisia guvernului.*

M. Sa Regele a promis că va avisa.

Retragerea cabinetului *Carp* e deci fapt împlinit, despre care a fost pusă în cunoscință și camera română, unde presedințele consiliului de ministri a anunțat tot Vineri demisia cabinetului în următorii termini:

„Am onórea a vě comunica, că am presintat demisia cabinetului M. Sale Regelui, care va avisa. Conform uzanțelor parlamentare vě rog sě suspendați ședințele până la resolvarea crizei“.

Dl *Cantacuzino*, președintele camerei a și ridicat imediat ședința, declarând că nu póte da nimănui cuvêntul.

Același lucru s'a întêmplat și la senat.

Se aștéptă acum, ca M. Sa Regele sě cheme pe presidenții corpurilor legiuitóre române, eventual și pe alți bărbați de stat, la Palat, pentru a-i consulta asupra situațiunii.

Motivele retragerii cabinetului *Carp* le vedem cuprinse în respunsul dat Joi la cameră din partea dlui *Carp* la interpelarea ce i-a fost adresată din partea dlui *Delavrancea*; respuns care sună astfel:

„Cred că era inutil sě se mai vorbéscă de considerațiuni personale într'o ast-fel de împrejurare.

Am convingerea că în adevĕr nimeni nu s'a condus de interese personale, și ar fi fost trist ca sě fie așa.

Este însă o *parte personală care jócă rol în acéstă cestiune.* Este a se vedé dacă guvernul mai are puterea d'a merge mai departe; dacă mai are încrederea țĕrei.

De zece zile mie mi s'a slăbit acéstă încredere. De la alegerea delegațiunilor Camerei, în cari s'au ales persóne *în oposiție cu părerile guvernului*, am vĕḑut că nu mai am tăria necesară d'a duce înainte acéstă operă.

Este ipotesa, dacă guvernul trebue sě se preocupe de atitudinea comitetului delegaților, care nu face de cât o lucrare pregătitóre ce apoi vine înaintea Camerei.

Dacă guvernul ar solicita un vot de încredere și dacă acest vot i-s'ar da, acésta ar fi un vot de blam ce camera ar da secțiunilor; dacă guvernul n'ar căpăta acest vot de încredere, atunci camera nu ar face altceva decât sě ratifice votul dat în secțiuni.

In ipotesa însĕ, că guvernul ar avé acest vot de încredere, *el nu ar avé pentru mine nici o semnificare; și ar spori vrăjmășia dintre guvern și majoritate.*

Convingerea mea este, că *guvernul nu mai are nici tăria morală nici materială d'a merge mai departe, şi nici încrederea parlamentului.*

Voiu şti din acéstă adânca mea convingere sě trag conclusiunile necesare atunci când va fi momentul oportun.“ (Aplause).

In ziua următóre apoi dl *Carp* a anunţat dela acelaşi loc, aceleaiaş camere, retragerea guvernului dela putere.

*

Din „*Apăr. Naţ*“. de azi aflăm, că crisa e resolvată astfel, că *partidul liberal a fost chiemat la putere.*

M. Sa Regele *Carol* a însărcinat pe dl *Dem. A. Sturdza,* şeful partidului liberal, cu formarea noului cabinet.

Se crede, că astăzi, Luni, cabinetul va fi compus şi se va putea presenta corpurilor legiuitóre române, cari vor fi tot astăzi disolvate prin decret regal.

Lista membrilor noului guvern român, ar fi, după „*Apěrarea Naţională*“, următórea:

D. A. Sturdza, preşedinte de consiliu şi ministru de esterne.
General Pilat, rěsboiu.
Spiru Haret, culte.
G. Palade, lucrări publice.
Vasile Lascar, justiţie.
P. S. Aurelian, domenii.
Anton Carp, finanţe şi
Pherechide, interne.

Aşteptăm confirmarea.

Desvoltarea unei teme.

— *Făcută în conferenţa preoţéscă din protopresbiteratul Cohalmului.* —

(Urmare şi fine.)

Cu cât ar îmbraţişa mai mulţi meseriile, cu atât ni-s'ar realisa mai uşor nu numai scopul de a câştiga meseriaşi români cât mai mulţi, care împrejurare încă ar fi fórte favorabilă pentru a asigura ridicarea forţelor materiale la poporul român — ci şi scopul de'a avé în comună şi ómeni mai desteri, mai îndemânatici, în treburile lor economice, căci dintre mulţi ucenici de meserii ar fi şi de aceia, cari cine ştie din ce împrejurări nu şi-ar continua meseria, ci rěmâne la ale sale în comună. Astfeliu de ómeni de regulă sunt mai îndemânatici. Desteritatea părinţilor cam de regulă se erezeşte şi de cătră copiii lor.

Cunoscut ne este tuturora, că aprópe în fie-care comună este câte un poporean mare ispravnic în tóte direcţiunile. El e plugariu, zidariu, lemnariu, croitoriu de tóte şi întrebând după originea lui de regulă aflăm, că din moşi din strămoşi au fost îndemânatici.

Sunt apoi casuri de deosebit talent în popor, pe cari dacă un le vor observa cei ce înţeleg şi ştiu preţui talentul, cele mai multe vor rěmâné pe veci îngropate.

Mijlocul cel mai puternic şi totodată cel mai sigur pentru a conserva şi întări forţele materiale în popor şi în direcţiunea acésta este: instruarea tinerimei în lucrul de mână în şcólele poporale. Acésta lipsă este adânc simţită în şcólele poporale şi în preparandiile nóstre confesionale.

E o pagubă incalculabilă timpul ploios şi de iarnă netolosit de poporul nostru, mai ales că în lipsa de ocupaţiune mulţi 'şi caută trecere de timp şi distracţie în cârcimele comunei.

Forţele materiale ale unei părţi ale poporului nostru mai scad într'un mod destul de simţitor şi prin aşa numitele

sěrbători bisericeşti locale.

Aceste sěrbători, precum bine ştim, sunt consacrate de cătră popor unor întâmplări nenorocóse şi demulte-ori înfricoşate, cam de regulă provenite prin elementele naturei d. e. grindină sau ghiaţă, apă mare, incendii provenite din fulger şi alte nenorociri. Şi fiind-că acestea sě întêmplă vara — şi cadenţa acelor sěrbători — de sine înţeles — încă este vara în puterea lucrului câmpului.

Pierderea acestor zile scumpe e nepreţuibilă, întru-cât mai servesc de bună ocasiune a cerceta cârcimele şi cei cu patima jocului de cărţi a se îndeletnici cu ele, în loc de a asculta serviciul D-zeesc şi a petrece în contemplaţiuni religióse ori cel puţin sě odihnéscă după munca obositóre.

Totul cu ce putem ajuta, este sě căutăm a pune capět acestui bigotism nebasat — ca sě-'l numesc aşa:

Nu vreau sě zic însě prin acéstă, ca sě nu ne împlinim datorinţa faţă de biserică şi faţă de dorinţa poporului, ci din contră întrucât e posibil cuvêntarea preotului de după sf. liturgie la asemenea ocasiune sě fie ocasională, în care însě sě nu-'şi uite a combate cu argumentele cele mai vii modul de sěrbare greşit ce-'l usitéză poporul.

Pretensiunile poporului nostru au mai crescut şi prin negligarea industriei de casă şi înlocuirea aceleia cu lucsul fără margini, impus aşa zicênd şi poporului nostru de spiritul timpului de azi.

Aceste ar fi scăderile ce slăbesc în timpul de faţă forţele materiale ale poporului nostru, după vederile mele; a căror îndreptare se póte spera aplicând mijlócele arětate şi altele asemenea ce onoraţii membri ai conferinţei vor mai afla de potrivite şi ducătóre la scop.

In privinţa mijlócelor ce ar servi la ridicarea forţelor materiale — ar fi sě se grăbéscă înfiinţarea de *reuniuni de înmormêntare*, al căror *fond* sě fie combinat cu *cu cel al pomenilor* — despre care s'a făcut amintire, — precum şi înfiinţarea de societăţi *de cumpětare.* Şi ca sě fie mai apropiată şi mai uşóră înfiinţarea lor, — de recomandat ar fi, sě premérgă centrele nóstre tractuale, de unde luând pildă comunele cele mai apropiate, după cari şi celelalte, — înfiinţarea lor ar înainta cu paşi repeḑi şi siguri. Centrele astfeliu ar servi ca esemple şi chiar şi în mod direct, cu indigitări preoţilor şi învěţătorilor tractuali, cari pe lângă tótă bunăvoinţa nu ar fi destul de desteri pentru conceperea lucrului.

In fine făcênd o reprivire asupra scăderilor arětate, cari rod la răděcina forţelor materiale ale poporului nostru, — şi mai presupunênd, că încă şi alte multe mai sunt, pe cari parte din causa timpului fisic nu le-am amintit, parte póte prea puţină esperienţă în viaţa practică nu mi-au permis a le puté aminti, — mai luând în considerare pe lângă aceste neajunsuri şi curentul de apăsare a poporului nostru pe tóte căile — trebue sě-'l cuprindă seriόse îngrijiri de cultura neamului nostru pe fie-care părinte sufletesc şi pe fiecare român în care mai palpită o inimă cu durere de neamul sěu!

Opressorii se înmulţesc, românul n'o mai póte duce fără crescerea reclamată de spiritul şi împrejurările timpului de azi!

Soldatul fără armă în luptă, chiar cu inima aprinsă de dorul învingerei şi a morţii glorióse — e călcat în piciórele duşmanului ca un lucru netrebnic!

Sě ne transpunem iubiţilor colegi ochii sufletesci în lupta presentului şi sě ne dâm samă, că noi, ca tot atâţia căpitani, dâm arma necesară în mâna gregarilor noştri luptători?!

Sě ne transpunem ochii sufletului însě mai ales la lupta viitoriului şi cu prevedere sě pregătim poporul cu armele spirituale necesari pentru lupta esistenţei sale!

Sě nu facem ca grădinariul ce numai cu priviri superficiale caută la pomii din ea, căci în cele mai multe casuri, nici pomul dar' nici rodul nu se póte apreţia după exterior.

Eată, On. conferenţă, că buna îngrijire a stăpânului grădinei nóstre naţionale ne dă nouě grădinarilor prilej a cerceta pomii noştri naţionali! Noi ca grădinari, din cele espuse şi din consfătuirile frăţesci, vom avé a constata, că morbul intern, — ce róde la răděcina pomilor noştri — e în progresare. Sě nu ne înşelăm cu frumseţa esteriorului. Pomul bolnav produce póme nesănătóse, din a căror sěmânţă nu se vor mai produce pomi viguroşi şi accesibili spre nobilitare, ci ei vor rěmâné pururea pădureţi espuşi loviturilor tuturora şi frecăturilor animalelor sělbatice până ce vor degenera în tufe nebăgate în samă de nimenea.

Ce am ḑice noi despre un grădinariu, la ai cărui pomi zi de zi se observă progresarea bólei? Ar fi de lăudat un astfeliu de grădinar? Nu! De aceea în loc de a tăia el pomii ce nu rodesc (din causa lui) şi a-i arunca în foc — precum ne zice sf. scriptură, — el sě se tae şi sě se arunce în foc, pentru-că el este sluga cea vicleană şi leneşă!

Stăpânilor! înlocuiţi cu grădinari harnici şi disciplinaţi grădinile vóstre cele ce conţin pomi de soiu atât de nobil! — Neamul lor atât de nobil e pěcat sě fie lăsat degenerărei! — Valórea lor e mare şi perirea lor va fi adânc simţită în întréga regiune!

Grădinarilor buni! Cercaţi deamănuntul causa bólei fie-cărui pom! Aplicaţi-i cura posibilă şi salvaţi ce puteţi! Nu pierdeţi însě timpul cu defectele incurabile, împedecaţi progresarea bólei, dar' întórceve-ţi cu grijă şi cu mare precauţiune spre speranţa podóbei viitóre a grădinei, spre pomişorii tineri şi spre mlădiţele lor ce promit sănătate! Altoiţi-i, întăriţi-le trunchiul şi daţi bună direcţiune mlădiţelor, formaţi-le astfeliu de coróne, ca de tóte părţile sě pótă pătrunde lumina şi căldura, că atunci vor produce fructele cele mai frumóse şi gustóse, din cari — voi veţi fi cei dintâiu cari veţi gusta şi le veţi folosi! — ear' stăpânului, carele a ştiut şi ştie a Vě da şi în viitoriu prilejul necesar pentru a Vě deştepta tot mai mult în lucrarea vóstră, — îi veţi face o deosebită bucurie.

Patrichiu Pintea,
paroch.

O întrebare.

Am la mână, calendariul archidiecesan pe anul 1901.

Pentru preoţi şi învěţători cu deosebire, acest calendar este de neapěrată trebuinţă, mai cu sémă esemplarele cari conţin şi şematismul bisericei ortodoxe din patrie.

Este necesar acest calendar preoţimei şi cantorilor bisericei şi pentru partea în care pot afla cu înlesnire ordinea evangheliilor, glasurilor, svetilnelor, apoi prasnicele, posturile etc.

Şi tocmai pentru cuvêntul, că acest calendar apare în tipografia archidiecesană, am fi în drept sě aşteptăm, ca partea ce se referă la tipic sě fie esact înregistrată, pentru ca cei ce se orientéză numai după acest calendar, sě nu fie cumva induşi în eróre.

Am o nedumerire şi scopul acestor şire este tocmai sě primesc o desluşire liniştitóre, care'mi va servi spre orientare în viitor, atât mie, cât şi altor confraţi preoţi.

Eată nedumerirea:

In seminariul archidiecesan am învěţat dela profesorul de cântări şi tipic M. O. D. *D. Cunţan,* cumcă în dumineca vameşului şi a fariseului, trebue sě fie glas 8. svetilna a 11-a, ori şi care ar fi fost glasul de rênd al duminecii premergătóre.

Acestei afirmări îi vine într'ajutor Evanghelia tipărită la Sibiiu în anul 1844 sub episcopul Vasilie Moga, în care încă se pune glas 8 svetilna a 11-a în pomenita duminecă.

Tot aşa se găseşte ordinea glasurilor şi a svetilnelor şi în „Sfênta şi d-zeésca evanghelie, acum întâia óră tipărită sub stăpînirea împěrătesei Rêmlenilor, princesei Ardélului şi proci, Maria Teresia, cu blagoslovenia prea luminatului şi prea sfinţitului Kiriu Kir Aftanasie Rădnic, vlădicăi Făgăraşului în s. metropolie a Blajului, anii dela Cr. 1765“.

Acelaşi glas şi svetilnă este notat în „Apostolul“ de Sibiiu şi în cel de Bucuresci.

In calendarul archidiecesan este indus însě glas 1 svet 1-a în dumineca vameşului şi a fariseului, deci cine se orientéză după acela, merge cu un glas şi o svetilnă înaintea celor cari se orientéză după isvórele amintite mai sus, în tot postul Paştilor.

Décă'mi aduc bine aminte, — căci n'am cartea la mână, — în Tipicul metropolitului Bucovinei, *Morariu Andreievici,* pare-mi-se în Dumineca vameşului se pune glas 1 svet 1. Tot asemenea se vede şi în „Index-ui“ dela finea evangheliei tipărită în Bucuresci la anul 1747.

In evanghelia de Sibiiu (1859) şi în cea de Bucuresci (1682) nu se află nici „index“ la fine, nici la începutul evangheliilor din diferitele dumineci, nu se spune glasul şi svetilna ce este la rênd.

De aceea tare a'şi dori, ca un cunoscětor mai specialist în ale tipicului, sě mě lămuréscă *ce glas este a se pune în dumineca vameşului şi a fariseului?* glas 8 sv. 11-a conform prof. Cunţan, evanghelia de Sibiiu (1844) şi cea de Blaj (1765) şi „Apostol“, séu glas. 1 sv. 1. conform calendariului archidiecesan, evangheliei de Bucuresci (1747) eventual tipicului Morariu?

Calendariul archidiecesan pune în dumineca mironosiţelor svetilna 4-a, şi în a slăbănogului svet. 5-a.

Acéstă pare a nu fi esact.

In dumineca mironosiţelor trebue sě fie svetilna a 3-a, ear' în a slăbănogului a 4-a.

Aşa ne spune evanghelia de Sibiiu (1844), cea de Blaj (1765), cea de Bucureşti (1747); tot aşa şi „Sfênta şi d-zeésca evanghelie, care într'acest chip tocmită, după orênduéla greceştei evanghelii acum întâiu s'a tipărit de porunca şi cu cheltuéla prea luminatului şi prea înălţatului domn şi oblăduitor a tótă ţara românéscă Io Şerban K. (antakusino) voevod, adevěratul nepot, prea bunului bětrân Şerban Basarab V. V. cu blagoslovenia prea o sfinţitului Kir Teodosie, metropolitul Ungro-Vlachiei, esarch al plaiurilor în Bucureşti 1682.

Fiind deci texturile din tóte cele 4 evanghelii citate, precum şi din alte diferite calendare în consonanţă, fórte uşor se póte că în calendarul archidiecesan sunt greşit însemnate svetilnele din cele dóuě dumineci mai sus însemnate, de aceea o lămurire sě impune.

Preotul George Babeş.

NOUTĂŢI

Spre ştire. *Articolul de lege XXII din 1886 sau aşa numita* ***lege a comunelor*** *cuprinde unele dispoziţiuni, cari privesc şi pe preoţimea şi învěţătorimea nóstră de aprópe. Aflăm cu cale a reproduce aici §. 138 din acéstă lege privitor la plătirea aruncurilor comunale. Eată textul: „Oficialii de stat, oficerii armatei comune, oficerii honvezimei, oficialii şi funcţionarii comitatenşi,* ***învěţătorii poporali*** *şi în comune mici şi mari şi notarii comunali, respective cercuali* ***nu plătesc dare comunală*** *(aruncuri)* ***după salariul împreunat cu oficiile lor, respective după pensiunile lor***“.

„*De asemenea nu plătesc nici parochii după acele venite, cari le au exclusiv după oficiul lor preoţesc din respectiva comunitate bisericéscă*“.

In sensul acesta preoţii şi învěţătorii nu au sě plătéscă aruncuri comunale după venitele lor parochiale, precum de fapt în cele mai multe locuri plătesc. In interesul lor am crezut deci de bine a le aduce la cunoscinţă acésta dispoziţiune legală, care — de sine înţeles — nu alteréză de loc obligământul parochilor şi a învěţătorilor de-a solví şi ei dările de cult (sidoxie) pentru salariul învěţătoresc, pentru biserică, pentru zidiri parochiale etc. etc. decretate de autorităţile bisericesci competente.

*

Mulţămire. Pentru înfiinţarea bibliotecei parochiale gr. or. române din *Cristian* (lângă Sibiiu) s'au înscris ca membri fondatori cu taxa de 5 coróne următorii: Dumitru Şurean paroch., Nicolau Şurean învět. şi cand. de preot, Ieronim Nemeş învěţător, Vasiie Bălan junior epitrop I., Ioan Crişan epitrop II., Ioan Moldovan membru comit. par., Dşóra Măriόra Popoviciu, Nicolau Brad econom, George Manciu econom, Gligor Voicu econom, Ioan M. Vălean dela elevii şcólei colectat 4 cor. total suma de 59 cor.

Comitetul parochial aduce pe acésta cale căldurósele mulţămiri D-lor fundatori cât şi epitropului Vasile Bălan junior pentru cărţile donate în valóre de 4 cor. peste taxa de fundator. Cristian în 8 Februar st. n. 1901.

Comitetul parochial.

*

Enigmă. Raportând despre resultatul recensemêntului cu privire la poporaţia Somesfalěului (Szamosfalva) corespondentul lui „Pesti Napló“ spune, că pe când înainte cu zece ani dintrě 1329 locuitori ai acestei comune se declaraseră români 1101, ear' magiari numai 228, — acum din 1643 locuitori s'au declarat români („román anyanyelvű“) numai 746, ear' magiari 896. Va sě zică, în curs de zece ani poporaţia română a scăzut la jumětate, formând numai 45.46% (faţă cu cele 82.84% de acum zece ani), în timp ce elementul magiar de la 17.16% a crescut la 54.54%. O aparaţiune acésta, care dacă ar fi reală, ar arunca tristă lumină asupra vitalităţii poporului nostru. Adevěrul e însě, că mulţi *români,* seduşi de rubrica sofistică despre *limba maternă* (sub care conform interpretării rabulistice a ministrului avea a se înţelege limba „pe care mai bucuros o vorbesce“ respectivul), şi — cum se vede — neavênd conducĕtori conştii de misiunea lor, — *au lăsat sĕ li-se inducă în acésta rubrică limba magiara*, din ce apoi fabricătorii statisticei au făurit magiari din bieţii românaşi. Numai astfel se póte esplica acésta aparaţie, şi la tot casul preoţii (gr. or. şi gr. cat.) pórtă mare responsabilitate. Aşteptăm lămuriri.

*

Alegere de paroch în Sibiiu. Eri după sfânta liturgie s'a efectuit alegerea de paroch pentru parochia din *Sibiiu suburbiul inferior*, fiind ales administratorul de până acum, preotul Constantin *Dimian*. Judecând după numerósele deputaţiuni pe la consistoriu, în contra eteptuirii alegerei, s'ar fi credut că alegerea nici nu se va puté face, ori cel mult întrĕ scene incompatibile cu seriositatea actului. Spre mulţămirea tuturor cari se interesézá însĕ de mersul normal al afacerilor constituţionale-bisericesci, şi spre lauda parochienilor, alegerea a decurs în cea mai perfectă ordine. Afară de cinci voturi, ale celor cu deputăţiile pentru neefectuirea alegerei, *tóte celelalte voturi au fost date pentru concurentul Constantin Dimian*, fost până acum administrator al parochiei acesteia.

Sigur, la acest resultat mulţămitor al alegerei a contribuit şi conducerea înţeléptă a protopresbiterului tractual, cum şi purtarea de până acum cu poporenii sei, a d-lui Dimian. Felicitând pe alegĕtori şi pe alesul paroch de resultatul obţinut prin dragoste şi bună înţelegere întrĕ parochieni şi fostul administrator, ear' acum paroch, — le dorim tărie de a persevera în acésta bună-înţelegere întru mărirea lui Dumnezeu şi bisericei Lui şi întru prosperare şi fericirea credincioşilor ei din acéstă parochie.

*

Milan, fostul rege al Sêrbiei, de câteva zile e greu bolnav în Viena. La început avuse influenză, din care s'a desvoltat aprindere de plumâni.

Regele Alexandru s'a informat prin consulul din Viena despre starea tatălui sĕu, ceea-ce lui Milan i-a causat mare mângăiere.

*

In amintirea iubiţilor rĕposaţi. La iniciativa mai multor tineri din Sibiiu s'a servit alaltăeri în biserica din Sibiiu-Cetate parastas în amintirea rĕposaţilor colegi şi prietini Iuliu *Pipoş* (fost vicenotariu la tribunalul din Sibiiu), Dr. Ioan *David* (fost secretariu al „Albinei“), Octavian *Boer*, Vasilie *Baboie*, Ioan *Dimitriu*, Nicolae *Şuluţ*, foşti amploiaţi la „Albina“, Ioan *Predovici* fost subjude cercual, Ioan *Moga* jurist, Gustav *Augustin* şi Ioan *Dolian* (ziarişti) şi Nicolae *Roman* fost administrator „institutului tipografic“. Serviciul divin a fost celebrat de asesorul consistorial Nicolae *Cristea*, protoiereul Dr. Ioan *Stroia*, profesor seminarial şi ales protopresbiter al Seliştei, diaconii Dr. *E. Cristea* secretariu consistorial şi *I. Popovici*, profesor la şcóla de fete a „Asociaţiunii“. Respunsurile şi cântările funebrale le-a cântat corul seminarial sub conducerea profesorului Dimitrie *Cunţan*.

*

Promovarea păcii! La prânzul dat Miercuri în palatul Marlborough din Londra în onórea împĕratului *Vilhelm* regele *Edward* închinând în sănĕtatea împĕratului i-a mulţămit pentru amiciţia manifestată faţă de el. La acésta împĕratul a mulţămit şi el regelui pentru prietinie şi a indicat la faptul, că Anglia şi Germania sunt solidare *în nisuinţele pentru promovarea păcii* şi civilişaţiunii. — De pildă: Germania în China şi Anglia în Africa la Buri!

*

Nocrolog. Subsemnaţii cu inimă frântă de durere anunţă tuturor consangenilor, amicilor şi cunoscuţilor trecerea la cele eterne a preaiubitei lor soţiă, fiică, soră şi cumnată *Sofronia Popescu n. Maier*, întâmplată în 8 Februariu st. n. la 11 óre a. m., după un morb greu şi îndelungat, împărtăşită cu sfintele sacramente ale moribunzilor, în anul 34 al etăţii şi 18 al fericitei căsătorii.

Perdutau consoţiul ei: limanul şi fericirea vieţii sale; părinţii ei: îndestulimea şi bucuria lor; fraţii şi sora ei: razimul scump de mângăere; cumnaţii, cumnatele, consangenii, amicii şi cunoscuţii dânsei: inima cea mai sinceră.

Rĕmăşiţele pământeşti a-le scumpei nóstre defuncte s'au aşezat spre rĕpaus etern Duminecă în 10 Februariu st. n. la 1 óră p. m. în cimiterul bisericei gr.-or. din Deda. Fiei ţĕrîna uşóră şi memoria neuitată. Ioan Popescu, preot gr.-ort. ca soţ. Ioan şi Anisia Maier ca părinţi. George Maier, preot cu soţia sa Cornelia n. Tamaş, Gavriil Maier, preot cu soţia sa Valeria n. Popp, Iuonuţ Maier, proprietar cu soţia sa Victoria n. Pop, Maria Maier, cu soţul ei Ioan Finc, notar cerc., Petru Maier, Alesandru Maier, Teodor Maier, Rafila Popescu măr. Ciril Deac, protopresb., Iosif Popescu, cassar la „Murĕşiana“ cu soţia sa Sabina n. Cetăţian, ca fraţi şi soră, cumnaţi şi cumnate.

*

Libertatea convingerii în Ungaria. „Budapesti Hirlap“ are raport din Arad, că judele cercual Stefan Novac din Pecica, din causă că în congregaţia din zilele trecute a votat cu Românii în chestia adresei comitatului Treiscaune privitóre la modificarea legii de naţionalităţi, — a fost pus la pensie.

*

Din Caransebeş. Societatea de lectură „*Ioan Popasu*“ a tinerimei studióse dela Institutul teologic-pedagogic diecesan din *Caransebeş* va ţiné şedinţa publică, Mercuri în 31 Ianuarie (13 Februarie) 1901, în sala mare a otelului „Pomul verde“. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea: de persónă 1 cor. 20 fil., de familie 3 cor. Oferte generóse în favorul „Fondului de ajutorare Ioan Popasu“ se primesc cu mulţămită.

Programa e următórea: 1. Heruvicul, cor mixt în 6 voci, de A. Sequens. 2. Factorii principali ai educaţiunei, disertaţie de Petru Buzera. 3. Nebunul, poesie de Coşbuc, declamată de Fortunat Mureşan. 4. Arme, cor mixt în 5 voci, de G. Musicescu. 5. Otrava, anecdotă de Speranţă, declamată de Simeon Popoviciu. 6. Têrgul din Pompei, cor mixt cu acompaniament de pian, din opera „Jone“ de E. Petrella. Dans.

*

Din Petroşeni ni-se scriu următórele: Pentru decorarea bisericei nóstre au mai contribuit ulterior dómnele *Maria* şi *Luisa Socol* din *Petroşeni* procurând un al doilea policandru mare şi fórte frumos în preţ de 200 cor. făcênd colecta printre damele de aici şi jur.

Dl Keiling N. a donat bisericei un chivot în preţ de 30 cor., Maria I. Ioan Ianc şi Elena Ghiţă câte o măsăriţă frumósă, Luisa Socol, perdelele de catifea la uşile altarului, ear' preotésa Ioana Stanca cu fetele sale Elisaveta şi Elena au îmbrăcat prestolul cu catifea roşie închisă. Li se aduce mulţămită. *A. Stanca.*

*

Rugare. Convins de netăgăduitul folos, ce-l aduc bibliotecile înfiinţate printre poporul nostru, m'am hotărit a înfiinţa o bibliotecă şcolară-poporală în comuna *Vaidasig* (comitatul Turda Arieş) spre care scop 'mi permit a apela la generositatea P. On. public român, rugându-l sĕ dăruiască opuri, reviste etc. spre scopul amintit.

Eventualele daruri trimise la adresa subscrisului (poşta ultimă Sz. Kocsárd) se vor primi cu mulţămită şi se vor cuita pe calea ziuaristică. Vaidasig în 27 Ianuariu 1901. *Pavel Stanciu* învĕţător gr.-or.

*

O familie întrégă — asasinată. In comuna Németi zilele trecute familia birtaşului Mihail Bogner a fost asasinată. Trei străini cerênd sălaş peste nópte birtaşul li-a dat voie sĕ se culce în grajdiu. Diminéţa vĕdênd sătenii că birtul e incuiat, au mers sĕ cerceteze causa, şi aflând pe cocişul legat sub iesle l'au deslegat şi împreună cu el au spart apoi uşa birtului. In odaie erau morţi, în băltóce de sânge, birtaşul, soţia şi doi copilaşi ai lui. Ucigaşii au fost aflaţi de gendarmi în persóna lui Máté Imre, Ravasz Ferencz şi Mányi András, locuitori în Gyala, cari au comis aceste asasinate, ca sĕ pună mâna pe banii birtaşului.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

Introducere.

Unul dintrĕ relele cele mai mari, de cari şi azi sufere fórte mult societatea omenéscă, este aşa numitul concubinat sau căsătorie ilegală. Biserica s'a ocupat fórte mult cu stîrpirea acestui rĕu, dar' vĕdênd, că statul nu-i dă mână de ajutoriu pentru stîrpirea lui atunci, când numai cu mijlócele sale nu l'a putut stîrpi, dela un timp încóce, pare că nici ea nu se mai interesézá de el, şi aşa acela pe multe locuri atât de mult s'a lăţit, încât nici nu mai e aşa de bătĕtoriu la ochi, cum era şi numai ceva mai nainte, când moravurile nu erau atât de stricate ca azi.

Bine sĕ ne însemnăm însĕ, că biserica ca atare nu póte fi învinuită cu indeferentism faţă de concubinate, căci ea a făcut tot ce a putut face pentru stirpirea acestui rĕu, ca şi pentru stîrpirea altor rele. Sĕ privim numai la canónele cele multe disciplinare ce le-a adus încă dela începutul ei până la încheerea periodului sinódelor ecuminice şi locale în sec. VIII. Ba nici de atunci încóce diferitele biserici particulare n'au încetat de a aduce legi pentru stîrpirea concubinatelor, şi între acestea şi biserica nóstră ortodoxă română din Transilvania şi Ungaria, în Statutul seu organic §. 6 şi în conclusul congresual Nr. 179 din anul 1891.

Rĕul însĕ e, că organele bisericesci, cărora este încredinţată esecutarea imediată a legii, n'au fost, şi nu sunt nici azi tóte şi pretutindenea la înălţimea chemărei lor, apoi nici statul nu le-a dat mână de ajutoriu acelora, cari ar fi voit a esecuta dispoşiţiunile bisericesci, dar' numai din puterea lor acésta nu le-a succes.

Sĕ privim numai la stat: cu câtă rigóre nu-şi esecută legile sale prin organele sale, aşa şi legea privitóre la regularea raporturilor de căsătorie între membrii sĕi. Aici legea este esecutată cu tótă rigórea, numai cât legea acésta a statului în partea ei referitóre la regularea căsătoriilor ilegale din punctul seu de vedere, este fórte mancă şi nesuficientă, ocupându-se numai cu partea materială a lucrului şi ignorând cu totul partea principală, interesul moralităţii publice. Cel mult dacă constrînge pe tatăl natural al copiilor născuţi din concubinat a se îngrigi de intertenţia lor pe un timp anumit, dar' şi acela fórte scurt, abia de 7 ani, mai mult nimic. Unde este însĕ îngrijirea de susţinerea şi crescerea lor ulterióră, mai ales, dacă mama a reposat şi n'au rĕmas după ea nici avere nici rudenii etc.?

In cele urmatóre mĕ voiu ocupa cu orígínea, fiinţa şi causele concubinatului, apoi cu relele ce resultă din el, şi în urmă cu mijlócele, ce ni-se par mai acomodate pentru stîrpirea lui. Inainte însĕ de a face acésta, mĕ voiu ocupa pe scurt cu fiinţa căsătoriei şi scopul ei, ca astfel cu atât mai mult sĕ vedem imoralitatea concubinatului, şi aşa cunoscénd mai bine gravitatea rĕului, cu atât mai mult sĕ ne silim a afla mijlócele pentru stîrpirea lui şi aflându-le, apoi sĕ le şi aplicăm cu tótă tăria şi consciinţa pentru binele vremelnic şi vecinic al nostru şi al tuturor credincioşilor noştri. (Va urma.)

Viéţă socială.

Din Sĕlişte.

Reuniunea pompierilor voluntari din Sĕlişte invită la petrecerea ce o va aranja Vineri 15 Februarie, 1901 în sala cea mare a şcólei române din Sĕlişte. Venitul curat e destinat în favorul fondului reuniunei. Inceputul la $7^1/_2$ séra. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita publice.

*

Din Mehadia.

Corul vocal bisericesc din Mehadia aranjază Vineri la 2/15 Februarie a. c. (Intêmpinarea Domnului) în sala hotelului dela „Calul alb“, în favorul fondului sĕu concert impreunat cu declamaţiune şi teatru. Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare: pentru locul I. 1 cor. 20 fil. de persónă, pentru locul II. 80 fil. de persónă. După producţiune urméză joc. In pausă se va juca bătuta şi căluşeriul. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita prin ziaristică.

*

Din Turda.

Meseriaşii români din Turda învită la petrecerea împreunată cu teatru ce o va aranja Sâmbătă în 23 Februarie st. n. a. c. în sala Hotelul central. Inceputul punct la 7 óre séra. Preţul de întrare de persónă 1 cor. 60 fil., de familiă 3 cor., peste 3 membrii de fiecare membru 1 cor. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea învĕţăceilor de meserie lipsiţi de mijlóce. Ofertele marinimóse sunt a se adresa St. Domn advocat Dr. Eugeniu Pătăcean. Suprasolvirile se vor cuita în public.

*

Din Tilişca.

Corpul învĕţătoresc dela şcóla poporală gr. or. din Tilişca învită la producţiunea musicală-teatrală împreunată cu joc ce o va arangia cu elevii şcólei Vineri în 2/15 Februarie a. c. în edificiul şcolar de acolo. Inceputul la 7 óre séra. NB. Contribuiri benevole se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică. Venitul curat se va destina fondului şcolar şi bibliotecei şcolare în părţi egale.

*

Din Reşiţa-montană.

Reuniunea română de cântări şi musică, din Reşiţa-montană învită la Concertul ce-l va arangia Sâmbătă, la 23 Februarie n. în sala otelului Klemens de acolo. Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare, de persónă: în şirele príme, dela I.—III. 2 cor; dela IV.—VII. 1 cor. 60 bani; dela VIII.—XIII. 1 cor. 20 bani; loc de stat 1 cor. Bilete de întrare se pot căpĕta în tot timpul, pentru şirele I.—IV. în librăria dl A. Weiss, ear' pentru celelalte la dl Iosif Barbu, precum şi séra la cassă. Oferte şi suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita publice.

ECONOMIE.

Programul de lucru

al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“ pro 1901, stabilit în şedinţa comitetului central, ţinută la 31 Ianuarie n. 1901.

In scopul studiării şi cunóşterei referinţelor economice ale agricultorilor, în cursul anului 1901 se vor ţiné întruniri agricole în comunele: Bradu, Vale, Turnişor, Cichindeal, Loman, Nucet, Mag, Rĕhău, Dobârcă şi Rusciori.

Esposiţia de vite de prăsilă, împreunată cu distribuire de premii în bani se va ţiné în comuna Ilimbav.

Cursul de altoit pomi se va ţiné în Săsciori.

Cu câte un altoi mĕr pătul va fi dăruit fie care membru al Reuniunii cu locuinţa în Apoldul-inferior.

In decursul primăverei se vor distribui între membri în mod gratuit seminţe de trifoiu, napi de nutreţ, cânepă italiană etc. Totodată comitelul mijlocеşte pentru ori-şi-cine 'i-se va adresa procurarea de sĕminţe bune şi ieftine.

Cu scop de-a da culturei albinelor o estindere cât mai mare, comitetul va distribui între membrii cari se îndeletnicesc cu stupăritul cosniţe şi alte unelte ţinĕtóre de stupărit.

Cu scop de a lucra la rĕspândirea culturei galiţelor de soiu, membri vor primi în mod gratuit ouĕ, găini etc., de soiul Playmoth- Rock şi eventual şi alte soiuri de galiţe.

Maşina de sĕmĕnat şi alte eventuale unelte economice se vor pune spre folosire la disposiţia membrilor.

Intre membrii din Boiţa şi eventual din Cornăţĕl se va sorta o viţea de rassa „Pinzgau“ şi eventual alt soiu de animale.

Cu scop de-a augmenta colecţiunea menită pentru museul industriei de casă, se va face un apel către femeile fruntaşe din comune, cum şi către preoţimea şi învĕţătorii noştri.

Cuptorul de uscat póme sistem Cazenille, zidit în Sĕlişte, sau se va esarênda sau se va pune în lucrare de-adreptul prin comitet.

Direcţiunile „Tovĕrăşiilor agricole“ şi ale „Insoţirilor de credit sistem Raiffeissen“ se vor recerca a face comitetului Reuniunii raport amănunţit despre activitatea din 1900; în acelaşi timp comitetul va însista pentru înfiinţarea de asemenea aşezĕminte folositóre şi potrivite trebuinţelor economilor.

Membrii împĕrtăşiţi anii trecuţi cu sĕmênţe de tot soiul, cu pădureţi, ouĕ, galiţe, etc., se vor recerca a face comitetului raport despre resultatele obţinute.

Membrii vor primi la cerere pădureţi meri, peri, pruni, gutui, cireşi, etc. In acest scop comitetul se adresézá In. minister cu rugarea a ne împărtăşi şi în a. c. cu pădureţi.

In legătură comitetul va procura altoi de meri bulzeşti (Zarand, com. Hunedórei) pe cari îi va împărţi întrĕ membri.

Institutul de credit şi economii „Albina“ va fi rugat sĕ voteze un ajutor bănesc pentru Reuniune.

Reuniunea abonézá pro 1901 foile „Revista economică“, „Bunul Econom“, „Erdélyi Gazda“, şi „Landwirthschaftliche Blätter“.

Adunarea generală pro 1901 se va ţiné în comuna Aciliu.

Domni culţi

cari intenţionézǎ sě se ocupe cu agenture de asigurare pot fi aplicaţi la o asigurare de copii de rangul prim. După instruare şi timpul de probǎ vor fi denumiţi stabil cu platǎ fixǎ. Oferte în scris sub adresa (câştig curat): „Leichter Verdienst 52762“ sě se trimitǎ la administraţiunea fóiei nóstre. [11] 3—3

In *Tipografia archidiecesanǎ* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

şi

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat	fl.	—.85
jumětate pânză	„	1.05
în piele roşie	„	1.25
Ediţia fină în piele négră	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Calendariul archidiecesan este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără şematism).

La comande mai mari se dă rabatul de 20%. Se póte procura dela

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sě vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai şi vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sě folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numěróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sě sě cearǎ numai preparate de ale lui Hotter şi sě nu se primésca altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sěptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sě prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sě înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sě mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I şi II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sě întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 82—104

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de tot 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însě Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

12 Sibiiu, Joi 1/14 Februariu 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil.
pentru fie-care publicare.

Legea de naţionalităţi.

I.

Piatra, aruncată în apă, fie ori-cât de mare, nu produce inundaţie şi nu ameninţă cu primejdie ogórele din apropiere. Tot ce póte face este: un mic cerc format în jurul locului pe unde a strěbătut la fund, cerc care se lărgesce şi se lăţesce mereu, până ce în cele din urmă dispare deasupra luciului apei şi apa întră de nou în liniscea de mai nainte.

O astfel de piatră, aruncată în marea de multe-ori agitată şi furtunósă a *chestiunii naţionale,* a fost şi cunoscutul conclus al Săcuilor din Treiscaune, cari in petiţiunea adresată dietei magiare *cereau modificarea legii de naţionalităţi,* în înţelesul, ca limba magiară sě nu mai fie desconsiderată prin părţile ţerii locuite de naţionalităţi, în měsura în care e desconsiderată ea astăzi!

Sunt ómeni, cari ar dori cu ori-ce preţ sě ajungă la o celebritate óre-care. Şi fiind-că natura nu i-a donat cu facultăţi deosebite, cari sě le facă posibilă ridicarea şi înălţarea cel puţin cu un lat de palmă deasupra semenilor în mijlocul cărora trăesc: fac câte un pas, in credinţa, fireşte, că Dumnezeu ştie ce lucru mare fac, pe care zece ómeni cuminţi nu'l mai pot îndrepta.

In categoria ómenilor acestora cad şi Secuii din Treiscaune. Conclusul lor, luat în chestia modificării legii de naţionalităţi, nu a avut absolut nici un rost, şi nu a fost provocat şi dictat de nici o împrejurare constringentă.

Din contră, cei-ce l'au votat, au dat doveḑi, *întâiu*: despre o perfectă necunoscinţă de causă, dat fiind că limba maghiară, ca limbă de stat, îşi are garantate în lege tóte drepturile ei, şi de fapt e întrodusă în tóte ramurile vieţii nóstre publice, chiar şi acolo, unde legea nu-'i dă dreptul sě fie întrodusă, — şi *al doilea*: despre o colosală lipsă de tact, fiind-că au pus în discuţie tocmai la timpul cel mai neoportun o lege, care pentru majoritatea poporaţiunii acestei ţeri de mult nu mai esistă, fiind-că ea din capul locului aşa a fost contemplată, ca sě nu esiste, sě nu fie şi sě nu pótă fi esecutată.

Cu drept cuvênt deci s'au putut întreba mulţi, când au auḑit de conclusul Secuilor, că óre ce mai póte fi modificat şi ce mai este de modificat în *legea de naţionalităţi,* dat fiind că aprópe întregul ei cuprins e scos din us şi din viéţă, prin disposiţiuni cuprinse în alte legi, aduse mai târziu, şi că din întréga lege, luată la góna din partea Secuilor, astăzi nu mai esistă decât singur titlul, adevěrat că un titlu frumos sunător, cu care se şi face mare paradă, în momente de strîmtorare, din partea stăpânitorilor noştri.

Şi tocmai pentru-că n'a avut nici un roşt conclusul Şecuilor din Treiscaune, sórtea lui a fost aceeaşi ca a cercului format deasupra apei în care a fost aruncată piatra: s'a lărgit şi lăţit şi el mereu, ajungênd pe la tóte municipiile din ţéra, ajungênd până la dietă, unde apoi a fost îngropat în archivă.

Cercul şi-a lărgit periferia deasupra apei, însě numai pentru-ca sě dispara pe luciul ei şi pentru-ca apa sě pótă întra de nou în liniştea ei de mai nainte.

Ştim care a fost sórtea conclusului din întrebare. Dieta a decis sě fie estradat guvernului, împreună cu celelalte vre-o zece petiţiuni de asemenea natură şi cuprins, ceea-ce însemnează atâta cât *punerea petiţiunilor la dosar*.

In dietă nu şi-a ridicat nimeni glasul pentru-ca sě apere conclusul Secuilor din Treiscaune decât numai bětrânul kossuthist *Madarász*, care crede că şi acuma trăim zilele de mai nainte de patruzeci şi opt, când dieta magiară nu avea alta de lucru decât sě fabrice în ruptul capului legi de *magiarisare*. Oamenii mai cu scaun la judecată din dieta magiară au věḑut însě, că aceea ce se cere în petiţiunea Secuilor şi în celelalte petiţiuni analoge e curată imposibilitate, şi de aceea au tăcut şi au lăsat sě fie tóte înfundate în archive, de unde nu mai este reíntórcere.

Chestia ar fi deci terminată şi discuţia pe tema acésta ar fi acum superfluă. Cu tóte acestea, interese *naţionale* ne impun sě ne mai oprim la obiect, sě mai meditâm asupra chestiei şi sě remarcam unele lucruri vrednice de remarcat, — scoţênd astfel singurul profit pe care'l putem scóte din campania pusă la cale din partea Secuilor în contra legii de naţionalităţi. Vom continua deci într'un articol următor.

România şi tripla alianţă.

Marele ziar *„Berliner Tagblatt“*, ocupându-se într'un numér mai recent cu *chestiunea balcanică,* scrie, referitor la România următórele:

„In ceea-ce priveşte România, ea este considerată în Peninsula balcanică ca o *fortăréţă a intereselor triplei alianţe.* Nu există nici o îndoială că regele Carol şi eventualul ministru de externe, numéscă-se el Carp sau Sturdza, sunt cuprinşi de cea mai mare lealitate faţă de tripla alianţă. Dar acésta *valorează numai pentru timpuri liniştite.* Intr'un cas serios nu există nici o putere care sě pótă opune angajamentele diplomatice faţă de interesele vitale ale unui stat. Tóte aceste consideraţiuni sunt înlăturate. Un exemplu cunoscut este atitudinea Italiei faţă de Francia în anul 1870. Italia tot-d'auna plutea în apele lui Napoleon III. Când interesele vitale ale statului au cerut însě, ca sě se depărteze de Francia, *au trebuit şi dinastia şi ministrii, sě asculte cu inimă grea necesităţile naţionale.*

Un caz analog este posibil sě se întîmple şi în România; zicem este posibil, dar nu se va întîmpla, dacă se vor lua měsuri de timpuriu. Amănuntele asupra înţelegerei între România şi statele din tripla alianţă nu sunt cunoscute în mod autentic. De asemenea nu ştim ce a conferit Carp la Viena şi la Berlin. Ştim însă că dl Carp face parte din acei bărbaţi de stat ai României, cari nu numai din datoria de serviciu, ci şi din intimă convingere sunt devotaţi triplei alianţe. Este cu putinţă aşa dară, că el afară de cadrul discuţiunilor oficiale, a arătat lipsurile raporturilor României faţă de cei trei alianţi. Pe de o parte cere interesul alianţei, ca România sě fie ferm obligată, a pute fi *primită ca a patra în alianţă cu aceiaşi valóre;* pe de altă parte trebue, ca România *sě priméscă asigurarea, şi sě i-se garanteze tot ajutoriul posibil în urmărirea aspiraţiunilor sale.* Noi adăugăm, ca sě prevenim ori-ce înţeles rěu, că aici *nu e vorba despre espansiunea spre Transilvania,* esploatată de multe ori în chip agitatoric, ci că după intenţiunile bărbaţilor de stat români, *aspiraţiunile ţerei lor trebuesc îndreptate în altă parte*“.

Din România.

Crisa ministerială. Ştirea despre însărcinarea dlui *Sturdza* cu formarea unui cabinet *liberal*, nu se confirmă. A fost o combinaţie, scósă din faptul, că dl *Sturdza* a stat Sâmbătă séra două ore la Palat. Adevěrul e, că dl *Cantacuzino*, presidentul camerei române şi şef al partidului conservator a fost însărcinat cu formarea cabinetului. Dl *Cantacuzino* a primit acest mandat şi a avut mai multe consfătuiri cu fruntaşii partidului. Lista noului ministeriu încă nu o avem, dar' din scrisele ziarelor din Bucureşti deducem, că în noul guvern vor fi representate tóte grupările partidului conservator.

*

Presa străină despre crisă. Intréga presă din străinătate sě ocupă cu retragerea guvernului dlui *Carp* dela putere. Astfel ziarul din Roma, *Popolo Romano* scrie, că e neplăcută demisia dlui *Carp*, care e singurul bărbat politic, în stare sě restaureze finanţele României. In înţelesul acesta scriu şi celelalte ziare italiane. *„Neue Freie Presse“* dela Viena spune că dl Carp e bărbat european fórte inteligent şi e păcat că n'a putut obţiné succes într'o cameră de boieri. Ear' *„Neues Wiener Tagblatt“* zice, că politica esternă a României nu se va schimba; dar' cu tóte acestea pentru străinătate dl *Carp* rěmâne unul dintre cei mai serioşi bărbaţi de stat ai României. *„Le Temps“* din Paris, comentând ştirile privitóre la crisa ministerială din România, nu crede că junimiştii vor consimţí uşor la renoirea încercărilor de a se forma un cabinet cu conservatorii. Pe de altă parte ziarul citat crede în formarea unui cabinet liberal, avênd drept consecinţă disolvarea Corpurilor legiuitóre. *„Le Temps“* încheie zicênd că *situaţia este fórte dificilă şi complicată.*

In acest înţeles scriu şi ziarele mari din Germania.

Din Austria.

Modul cum s'a făcut alegerea de preşedinte pentru reichsrath-ul austriac e privit de bun augur din tóte părţile şi e considerat ca primul pas spre o îndreptare spre bine în ceealaltă parte a monarchiei. Se crede că presidentul *Vetter von der Lilie* va conduce desbaterile rechsrath-ului cu cea mai mare imparţialitate, aşa ca sě nu dee ansă la nemulţămiri din nici o parte. Cu tóte acestea, o ciocnire, cât de apropiată, pare a fi totuşi inevitabilă.

Era, anume, obiceiul în trecut, că acte înaintate reichsrath-ului, se ceteau în plin parlament, în *ori-ce limbă* sě fi fost compuse. Nemţii radicali vreau acum sě împedece pentru viitor lucrul acesta; şi după cum se scrie dela Viena, vor pretinde, ca în parlament sě nu se cetească decât *numai acte înaintate în limba germană.* In casul acesta *Cehii*, fireşte, vor eşi din reservele în cari s'au pus şi — scandalul e gata. Eri, Marţi, era vorba sě înainteze proiect de resoluţiune *socialiştii*, în favorul *votului universal*, egal şi direct, ear' guvernul sě depună pe masa reichsrath-ului ordonanţele edate pe basa §-ului 14 din constituţie, cu rugarea, ca parlamentul sě le apróbe şi sě le dee putere de lege. Sunt *cincizeci-şi-opt!*

Ca lucru positiv ne comunică însě o telegramă faptul, că budgetul a fost presentat eri reichsrath-ului, şi că Cehii n'au înaintat interpelări presidentului, scrise *în limba cehă.* Earăşi un semn bun.

Pactul cu Austria.

Cestiunea cea mai arḑĕtóre, cu a cărei resolvare va trebuí sě se ocupe reichsrathul austriac, dacă cumva atitudinea intransigentă şi tumultuósă a partidelor naţionaliste, — astăzi mai tari decât în trecut, — nu va zădărnicí de nou activitatea parlamentului din Austria, este reînoirea *pactului vamal şi comercial* între *Ungaria* şi *Austria,* care acum de patru ani e numai prelungit, pe timp scurt şi pe cale estraparlamentară pentru ceealaltă parte a monarchiei.

Fără îndoială, că voinţa şi dorinţa celor însărcinaţi cu conducerea statelor dualiste este, ca pactul sě fie legat de nou, între ori-ce împrejurări, fiind-că acésta este şi dorinţa preaînaltă. O bună parte a popórelor din statele dualiste e însě de părere contrară şi crede că ar fi mult mai bine, dacă s'ar desface tovărăşia şi fie-care din aceste două state şi-ar vedé singur de nevoile sale economice.

In deosebi cei din ceealaltă parte a monarchiei sunt contrari declaraţi ai reînoirii pactului, şi tocmai dacă ar fi sě ajungă odată la ordinea zilei chestia acésta în reichsrath, e mare întrebare, dacă majoritatea îşi va da votul pentru reînoire, — pe lângă tóte insistenţele ce se vor pune pe lângă ea, chiar în numele Monarchului.

Dar' chestia a fost acum de curênd şi mai rěu agravată, în urma declaraţiilor făcute la Berlin din partea cancelarului *Bülow.*

In Germania s'a pus adecă la cale o mare mişcare economică, a cărei urmare a fost decretarea în principiu, că taxele vamale au sě fie ridicate în měsură mare. Cancelarul *Bülow* a făcut în privinţa acésta declaraţiuni positive, spunênd, că pentru productele agricole, importate în Germania, taxele vamale vor fi în viitor *şese mărci de majă*, în locul celor două mărci şi jumětate de până acuma.

Měsura acésta lovesce de-a dreptul în statul nostru, din care se esportéză cele mai multe producte agricole în Germania; şi chestia a fost ventilată şi în parlamentul magiar, care, împreună cu guvernul nu póte rěmâné impasibil faţă de acésta stare de lucruri, îngrijitóre pentru viitorul economic al ţerii. Ministrul de resort, *Hegedüs*, a declarat imediat în parlament, că va urmărí cu atenţiune desvoltarea chestiei şi va face tot ce se póte face pentru a se împedeca pericolul.

Měsura luată din partea Germaniei faţă de productele agricole importate, a întărit însě şi mai mult pe Magiari în credinţa, că mântuirea ţerii reşede numai în proclamarea independenţei economice a Ungariei, şi astăzi sunt chiar şi în şirurile partidului guvernamental destui deputaţi, cari sunt adicţi ai ideii acestei independenţe, şi calculéză astfel: Vama ce ni-o ia Germania pentru producte agricole, o luăm înděrĕt dela Austria şi Germania pentru producte industriale.

Compatrioţii nostri maghiari vor remâné însĕ, probabil, numai cu dorinţa şi cu combinatia, pentru-că o convenţie vamală, aşa cum ar voi ei sĕ lege cu Austria şi cu Germania, nu vor puté lega nici odată.

Lucrul acesta îl spune compatrioţilor nostri ziarul „*M. Allg. Ztg.*“, care într'un numĕr mai recent scria la adresa celor dela Budapesta, sĕ nu uite că Germania e condusă în politica economică de interesele proprii, nu de interesele altor ţeri sau de simpatii. Şi le spunea totodată, sĕ bage bine de sémă, că o independenţă economică a Ungariei e pericol sigur pentru Maghiari, fiind-că atunci nu-'şi vor puté esporta productele nici chiar în Austria.

Argumentul e atât de evident, încât compatrioţii s'au pus pe gânduri şi au început a mai slăbi din independenţă; ear' declaraţia Monarchului, făcută cu ocasiunea unui bal ţinut zilele trecute la Viena că, *comunitatea vamală-comercială a Austriei cu Ungaria va fi cu siguranţă menţinută*, — i-a umplut de bucurie nespusă.

Da; comunitatea vamală-comercială va fi menţinută, însĕ numai aşa dacă vrea şi Austria. Şi dacă nu vrea? Maghiarii îi vor face concesiuni, până ce va vrea.

Acesta va fi sfîrşitul multelor provisorii şi al multelor tratări urmate în chestia pactului!

Jubileul dela Braşov.

— *Raport special al „Telegrafului Român“.* —

Braşov, 12 Februarie.

Azi, Marţi, comitetul *reuniunei femeilor române din Braşov* în frunte cu o cunună frumósă de dame din Braşov şi împrejurime au luat parte la serviciul divin şi parastas sĕvêrşit în biserica sf. Nicolae de aici în memoria membrilor şi membrelor decedate din acésta reuniune.

După serviciu o comisiune de dame din comitet au încununat mormintele membrilor decedaţi şi membrelor decedate şi îngropate în acest oraş.

O altă comisiune a oferit buchete de flori la trei membre din Braşov, cari mai sunt în viéţă dela înfiinţarea acestei reuniuni.

La 12 ore d-na presidentă *Ag. Duşoiu* a deschis adunarea festivă în sala gimnasiului din Braşov în faţa unui public fórte numĕros şi ales, printr'un discurs acomodat împrejurării. A urmat cântarea I *Psalmul* esecutat de reuniunea de gimnastică şi cântări sub conducerea d-l *G. Dima*. După aceea d-na *Elena Mureşianu* a ţinut discursul festiv arĕtând activitatea reuniunei precum şi peripeţiile prin cari a trecut ea până azi. O elevă din internatul reuniunei a declamat o poesie „*Orfana*“. După aceea d-na *Maria Baiulescu* a cetit disertaţiunea „*Misiunea femeii române*“. Şi s'a încheiat cu cântarea a doua: „*Imn de mulţămită*“. Totul a decurs splendid şi cu admiraţiune.

Totul a ridicat, a entusiasmat şi a încăldit inimile tuturor celor presenţi. Astă-séră va fi balul reuniunei. Despre tóte urmézä raport mai pe larg. *Coresp.*

Schimbarea calendariului.

Cum se ştie, pe biroul camerei române s'a depus încă în anul trceut un proiect de lege, din iniţiativa parlamentară, care are de scop schimbarea calendarului nostru, numit iulian, cu cel gregorian.

Prin acest proiect de lege, — dacă ar fi sĕ devină lege, — se hotăreşte, că ziua de 19 Iulie v. a. c. sĕ se socotéscă ca zi de 1 August, şi că cu începere din acéstă zi, la tóte autorităţile din România şi în tóte afacerile, de ori-ce natură, sĕ nu se mai facă us decât numai de calendarul gregorian, adecă de calendarul cel nou.

Chestiunea acésta calendaristică are însĕ şi o parte curat religiósă, care nu póte fi trecută cu vederea, pentru-că la noi aprópe întregul calendar se învîrte în jurul serbătorilor. Tóte serbătorile şi tóte prescripţiunile ritului nostru ortodox sunt fixate după calendariul cel vechiu. De aceea, cei-ce au presentat camerei române proiectul de lege din întrebare, s'au gândit şi la lucrul acesta, şi au crezut că fac destul dacă reguleazä chestiunea sĕrbătorilor astfel, ca ele sĕ remână tot aşa cum sunt fixate astăzi, şi numai datul ţinerii lor sĕ fie mutat cu atâtea zile mai nainte. Aşa de es. ziua de 15 August pe care cade serbătórea Adormirei Maicei Domnului, în loc sĕ se mai zică 15 August se va zice 28 August. Sau, serbătórea Sfântului Gheorghe, în loc sĕ cadă ca şi până acuma pe 23 Aprilie, va cădé în viitor pe 6 Maiu; şi aşa mai departe.

Acesta e deci cuprinsul proiectului de lege, presentat camerei române în chestia calendarului.

Faţă cu dorinţa acésta de unificare de calendar, cetim acum următórele corecte aprecieri în „*Apărarea Naţională*“ din Bucureşti.

„Propunerea domnilor deputaţi e cam pripită. Mai întâiu, nu dumnealor sunt chemaţi sĕ reguleze chestiunea serbătorilor şi a prescripţiunilor ritului creştin ortodox, ci în acéstă privinţă, înainte de dumnialor, are cuvênt sfântul sinod al bisericei nóstre. Prin urmare, sinodul numai el póte decide în ultima instanţă. Consultatu-s'a Sinodul? Nu. Apoi s'ar puté prea bine, ca sinodul sĕ nu priméscă noua numerotare a zilelor în fixarea sĕrbătorilor ortodoxe. Nu aşa, că atunci confusiunea ce ar resulta ar fi şi mai mare de cât acum?

Multe relaţiuni sociale şi economice se reguléză în raport cu sărbătorile bisericeşti fixate după vechea numărătóre a zilelor. Dacă Sinodul rĕmâne la vechea numărătóre, nu se aduce o perturbare, şi mai mare de cât acum acestor relaţiuni? Dar' oare ar puté Sinodul sĕ persiste în vechiul sistem calendaristic? Fireşte că ar puté, ba încă va fi dator sĕ persiste.

Biserica nóstră românéscă e autocefală, e fórte adevĕrat. Dar în acelaşi timp Biserica nóstră nu e singura Biserică ortodoxă din lume. Ori e ortodoxă curată, şi atunci trebue sĕ urmeze în totul, chiar şi în privinţa calendarului, *întocmirile Bisericei ortodoxe universale*, ori, dacă întroduce cea mai mică schimbare, *devine eterodoxă.*

Admiţêndu-se noul calendar, se creează o situaţiune fórte curiósă Bisericei nóstre, în sensul că ea va fi singura *Biserică ortodoxă cu calendariul apusan.* Cu alte cuvinte, va fi nici ortodoxă curată şi, fireşte, nici apusană. Iar o asemenea situaţiune nu e câtuşi de puţin bună. Şi dacă d-lor deputaţi puţin le va fi păsând de Biserică, sunt câte-va milióne de ómeni cărora le pasă.

Se motivéză că am rĕmas cu calendarul prea în urmă de apuseni; dar' se póte rĕspunde cu acelaşi temeiu, că apusenii au mers prea repede!“

Fórte just. Zicem şi noi că treaba e cam pripită şi camera română va face bine, dacă nici nu va întra în discuţia proectului de lege înainte de a avé părerea Sfântului Sinod.

Din Africa-sudică.

Ştirile oficiale sosite din Londra vestesc, că cercurile militare conducătóre din capitala Angliei au de gând sĕ pórte rĕsboiul cu mai multă energie de cum a fost dus la plecarea lordului Roberts din Africa de Sud.

Planul englezilor e de a închide de tóte părţile drumurile burilor — printr'o serie de operaţiuni îndemânatec executate — de a face prisonieri sau de a risipi tóte forţele bure.

Tóte acestea merg minunat, negreşit pe hârtie, mai ales că loviturile au sĕ se dee de către trupele britanice călare de către biciclişti, sau infanterie montată pe catâri.

Dar îndeplinirea acestui plan atârnă de multe condiţiuni, pe cari cercurile competente ale Angliei nu vor sĕ le aibă în vedere.

E lesne de esplicat pentru ce tocmai în aceste momente Englezii s'au decis sĕ iee încă odată ofensiva.

Dar e tot atât de clar, că acéstă sforţare, în casul când nu reuseşte, *va fi ultima pe care o va face Anglia* în scopul de a distruge pe buri.

Sunt óre în stare Englezii, ca prin mijlócele mai sus propuse sĕ biruiască pe buri, cari după un rĕsboiu variabil de un an şi jumătate, au deschis acum un rĕsboiu de *ofensivă* cu proporţii neaşteptate?

Acésta-i întrebarea.

Armata britanică, rĕmăşiţă din tăria ei de la începutul răsboiului, se găseşte acum *în mijlocul ţerii inimice.*

De unde şi cum şi-ar puté procura ea caii necesari pentru executarea operaţiunilor plănuite?

O a doua întrebare mai e şi aceasta: Sunt óre catârii în stare sĕ dee infanteriei forţa de ofensivă a cavaleriei şi mai ales pe un teren accidentat?

Acestea sunt chestiuni de mare importanţă, cari nu trebuesc nici de cum desconsiderate.

Actualul plan de campanie al englezilor e — de sigur — ultimul pe care 'l pot face aceştia.

Dacă aceste operaţiuni dau fiasco, atunci posibilitatea sdrobirii burilor e *exclusă pentru multă vreme*, e amânată până într'un viitor cine ştie cât de îndepărtat.

Telegramele sosite de pe câmpul de rĕsboiu, vestesc invasiunea lui *Botha* în colonia Capului.

Cum le merge óre Englezilor în acea parte de loc?

Armata lor trebue sĕ scadă într'una, căci telegramele vestesc că *in fie-ce zi au loc lupte înverşunate.*

Listele oficiale de perderi nu trebue luate în serios.

E aprópe ridicol sĕ crezi că după o luptă de 36 ore — ştiind ce buni ochitori sunt burii — Englezii n'au avut de cât 6 (!) morţi şi 34 răniţi, că inamicul a fost risipit şi alte multe de acestea.

Mai mult încă: Burii au isbutit sĕ pună mâna pe linia ferată Komatipoort — Lourenco-Marquez şi sĕ elibereze prisonierii buri de pe terenul portugez, aşa în cât flota engleză din Cap a primit ordinul sĕ plece — împreună cu flota din Durban — în cea mai mare grabă spre Lorenco-Marquez.

Tóte acestea sunt simptome cari vor încuraja pe Buri sĕ persiste în luptă, până ce Anglia va lăsa pe câmpul de luptă ultimul batalion şi ultimul tun.

† Milan Obrenovici.

Născut în exil, şi destinat de sórte sĕ fie domnitoriul poporului sêrb, *Milan Obrenovici* şi-a sfêrşit viaţa în exil, departe de tronul regal, care odinióră al lui era, şi desmoştenit de însuşi fiul sĕu.

Ori-cât ar fi provocat resens şi critică — póte une-ori fórte meritată — viaţa privată a lui Milan, talentul de domnitoriu si de diplomat nu i-l'au negat nici cei mai aspri critici; asemenea nici intenţiile bune întru a-şi ridica ţerişóra în rêndul statelor moderne. Şi dacă în loc de a-şi fi putut realisa aceste intenţiuni a trebuit sĕ renunţe chiar la tron — pentru a 'l asigura dinastiei Obrenovici, sigur partea cea mai considerabilă au avut'o în acésta influinţe de ale diplomaţiei, pe cari nu ne este dat nouĕ a le şti. A maicontribuit mult la zădărnicirea domniei lui Milan şi neînţelegerile cu soţie-sa Natalia, care făcênd şi ea politică — diametral opusă cu politica regelui, întrĕ altele pe timpul rĕsbo-

---

FOIŞORĂ

Milă şi îndurare.

(de **Hugues le Boux.**)

Asupra insulei Izland plana blăstĕmul lui Dumnezeu.

Poporul trăia în belşug, căci marea era bogată în pesce jur împrejurul insulei. Bogăţia baronilor ţerii încă sporea din zi în zi, căci imensele păduri de fag dădeau jir deajuns pe sama turmelor de porci. Regele însĕ, de veacuri de ani, îşi perdea vederea îndată ce sosea timpul sĕ urmeze la tron. Şi lumina orchilor sĕi nu i-o puteau reda nici farmecele magilor, nici ambra, nici descântecile, nici apa valului al şeptelea.

Pe regele Harold încă 'l ajunsese acéstă nenorocire. In sufletul lui a rĕsărit apoi nedumerirea, de nu cumva e lucru greşit a adora şi mai departe Azzii? dór' aceşti fii ai lui Odin n'au putut sĕ-'l vindece de orbie! S'a hotărît deci sĕ chieme din Rugen pe un sihastru, vestit prin virtuţile sale, adept ai învĕţăturilor Omului-alb cel mort pe muntele Golgota. Sihastrul acesta în tinereţe esercia pe corăbiile gloriosului Olaf pirateria în contra păgânilor Wikingi, ear' mai târziu îşi clădise o capelă la malul mării, pe loc bătut de vênturi, acolo unde pasĕrile acoperiseră stânca cu puf alb ca zăpada.

Hotărîrea regelui însĕ nu putea sĕ nu înfurie pe magi, cari din timpurile străvechi şi până acum, ei, cu profeţirile lor, dirigeau sufletul regilor Izlandei? Au trimis deci la regele Harold pe cel mai bĕtrân dintrĕ ei.

Magul sosì la regele tomai pe 'nserate, şi în versuri runice binesunătóre grăì cătră stăpânul sĕu astfel:

— Oh, Harold! In adevĕr voesci sĕ te vindeci? Voesci sĕ-ţi recapeţi lumina ochilor?

— Iţi dau patru corăbii deplin adjustate — grăí regele cătră mag, — provĕzute cu ómeni armaţi pentru piraterie, peste acésta îţi dau pe trei ani partea mea din pescărit, şi jumĕtate din turmele mele, cari rîmă verzile câmpii şi grohotesc prin codrii de fag, — dacă faci sĕ licuriască lumină în nóptea orbiei mele.

— Ucide dară pe Thorberg, bărdaşul, — dădù sfat magul, — spală-ţi ochii cu sângele lui cald, şi earăşi vedé-vei orbitórea lucire a discului sórelui şi blânda lumină argintie a secerei lunii.

Preoţii Azzilor urau pe Thorberg bărdaşul, fiind-că în călĕtoriile lui se rătĕcise până la apa Jordanului, de unde s'a re'ntors a casă însemnat pe frunte şi pe pept cu crucea Omului-alb. El dase lui Harold sfatul, sĕ chieme la sine pe virtuosul sihastru din Rugen. Magii se folosiră deci cu mare bucurie de prilejul, ca prin drăceştile lor meşteşugiri sĕ piardă pe bărdaşul.

Harold însĕ s'a înfuriat grozav când şi-a spălat ochii cu sângele cald al lui Thorberg.

— Blăstĕm asupra Azzilor şi preoţilor lor! — a strigat el. — Duceţi-i pe acesti îndrăciţi pe o corabie putredă; legaţi-i de mâni şi de picióre, şi fără cârmaciu, fără vêsle slobodiţi corabia pe mare în vifor! La sfatul lor ucis'am o slugă iubită ..... Zadarnic a curs sângele lui ...., Inainte de aceea ştiam barem când încétă nóptea şi când sórele umple de lumină orisontul; acum însĕ mĕ chinuesc în vecinic întunerec, nenorocirea mi-s'a potenţat....

Şi a trimis crainici la capela încunjurată de valurile mării, sĕ chieme pe sihastrul.

— M'am despărţit pe veci de cătră fiii lui Odin şi de cătră aceia cari le slujesc lor, — a zis sihastrului. — Sunt aplecat sĕ mărturisesc a ta credinţă, mĕ 'ntorc de la miază nópte şi deací încolo spre rĕsărit îndreptavoiu ale mele priviri, împreună cu tine .... Promiţi-mi tu însĕ, că Dumnezeul tĕu va face minunea de lipsă, şi va înceta în fine vraja ce apasă asupra regilor Izlandei? Vorbesce! Trebue óre, ca din adâncurile mării sĕ caut ficatul óre-cărui pesce miraculos, care — cum îmi spuseseşi odată — a vindecat pe un orb, al cărui nume mi-l'am uitat? Ori sĕ scot ochii vêslaşului care 'mi mână luntrea mea, pentru-ca cu ajutoriul ştiinţei tale sĕ-i pun în orbitele ochilor mei?

Sfântul sihastru privea fórte trist la orbul rege.

Şi i-a rĕspuns următórele:

— Lasă-mĕ sĕ mĕ re'ntorc în capela mea. Acolo, în singurătate ruga-mĕ-voiu Dumnezeului meu, cărui slujec eu. Dacă 'mi va inspira vr'o hotărîre folositóre, îţi voiu aduce rĕspunsul seu, şi tu te vei supune aceleia.

— Du-te — grăí Harold — şi rógă-te cu credinţă. (Va urma.)

Psalmi moderni.

Iertare.

Iertare! Sunt ca ori-ce om, —
M'am îndoit de-a ta putere, —
Am rîs de sfintele mistere
Ce sunt în fie-care atom. —
Iertare! Sunt ca ori-ce om,
Sunt miserabilul pe care
Dacă se lasă o 'ntristare,
De toţi se simte urgisit...
Dar' Dómne nu m'ai părăsit. —

Sunt om ca ori-ce om, — iertare.

Alex. Macedonski.

ului cu Bulgarii, nu s'a sfiit a conspira contra soţului ei, contra armatei ţerei sale, în favorul inimicului, şi în loc de a fi îngrijorată de sórtea rĕsboiului, — în timp ce oştirile sêrbeşti sângerau în nenorocita bătĕlie de la Slivniţa, ea dădea în Belgrad baluri splendide şi trimitea regelui act de renunţare la tron, pe care sĕ 'l subscrie încă acolo în tabĕră.

A urmat apoi lunga serie de scandale familiare, divorţul, renunţarea la tron, etc., căsătoria fiului seu care a provocat cunoscutele duşmănii întrĕ fiu şi tată, degradarea lui Milan din tóte onorurile avute în armata fiului sĕu, de *el* însuşi creată, şi în urmă sfêrşitul unei vieţi sbuciumate.

Milan Obrenovici, *primul rege* al Sêrbiei, a rĕposat Luni (11 Februarie n.) la $4^1/_2$ óre după amiazi într'un hotel din Viena. In ultimele clipite ale vieţii sale şoptea rugăciuni pentru fiul sĕu.... Doria mult sĕ 'l vadă, şi prevĕḑênd că i-se apropie sfêrşitul i-a scris o scrisóre de adio...

Milan s'a născut în *Iaşi* la 22 August 1854, din părinţii Miloş Obrenovici şi Maria Catargiu. Educat în Paris de unchiul sĕu, principele Mihail, Milan îi urméză la tron în Iunie 1868, în 17 Octobre 1875 s'a căsătorit cu *Natalia*, fiica generalului rusesc Kecsko, de la care a avut fiu pe Alexandru, regele Sêrbiei. Căsătoria acésta însĕ a adus multe nĕcasuri asupra lui Milan şi în urmă a fost desfăcută prin divorţ.

Milan a purtat rĕsbóie cu Turcii în 1876 şi 1877, şi de-şi a fost bătut de Turci, totuşi, prin iscusinţă diplomatică, a eşit el învingĕtoriu, câştigând pe séma Sêrbiei cetăţile Pirot şi Niş, o parte a Sĕrbiei vechi, şi ridicarea la regat. In 1885 a avut rĕsboiu — nenorocos — cu Bulgaria. In 1889 a renunţat la tron în favorul fiului sĕu.

NOUTĂŢI

Din causa Sfintei sĕrbători „Intimpinarea Domnului", numĕrul proxim al fóiei nóstre va apăré numai Marţia viitóre.

•

Alegere de paroch. Preotul *Nicolae Motoră* până acuma în Trempoele, tractul Abrudului, a fost ales cu unanimitate de voturi paroch în Murĕş-Sângeorgiu în tractul Murĕş-Oşorheiului.

— Clericul absolut *George Felea* a fost ales paroch în comuna Ciurulésa, tractul Abrudului.

*

Bal în Hunedóra. Reuniunea femeilor române gr.-orient din Hunedóra învită la balul ce'-l va arangea Sâmbătă la 23 Febr. st. n. în sala „Hunyadi-várhoz" din Hunedóra. Intrarea: de persónă 1 corónă 20 fil., de familie 2 coróne 40 fileri.. Inceputul la $7^1/_2$ óre sara. In pausă 12 tineri, în costume de căluşeri, vor juca „Romanul" şi „Bătuta" sub conducerea vĕtavului Alexandru Nemet. Venitul curat va fi administrat fondului „Reuniunii". Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Colonisări la Ferihaz. In scopul colonisărilor ministeriul de agricultură a cumpĕrat cu 350.000 coróne, la licitaţiune publică, moşia de pe hotarul Ferihaz, fostă a contesei Luisa Haller. Pe acéstă moşie se află monumentul luptei de la Sighişóra din 1848, în care a căḑut poetul Petőfi.

*

† Iuliana Bredicean, mama distinsului advocat *Coriolan Bredicean* din Lugoj, a rĕposat Vineri, în etate de 78 ani. Inmormêntarea i-s'a făcut Sâmbătă. Rĕposata a fost model de femee, care într'un mod vrednic şi-a îndeplinit misiunea atât ca româncă, cât şi ca zelósă fiică a bisericii sale, şi mai pre sus de tóte ca mamă. Pe lângă multele nĕcasuri ce a avut sĕ îndure în decursul vremilor, rĕposata a avut parte şi mângăiere, vĕḑêndu-şi odraslele până la nepoţi ridicându-se la acel nivel, către care toţi Românii cu mândrie privesc.

*

„Andreiana", reuniunea meseriaşilor şi comercianţilor români din *Sebeş şi jur*, îşi va ţiné *adunarea generală ordinară* Sâmbătă (10/23 Februariu) în sala mare de la hotel „Leul de aur" în Sebeşul-săsesc.

*

Serată literară în Sebeş. In necs cu adunarea sa generală reuniunea meseriaşilor şi comercianţilor români din Sebeş şi jur aranjază Sâmbătă (10/23 Februariu) o serată literară în Sebeş la hotel „Leul de aur", după care va urma dans. Taxa de întrare după bunăvoinţa óspeţilor.

*

Esamenele de cualificaţiune pentru candidaţii la preoţie ai eparchiei *Aradului* se vor ţiné în 19 Februariu st. n., în localitatea indatinată.

*

Convocare. Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraş şi jur îşi va ţiné adunarea generală ordinară din ĕst-an *Duminecă, în 24 Februarie a. c. st. n.* la 3 óre p. m. în şcóla conf. gr. or. din loc, la care adunare generală se rógă a lua parte p. t. membri, precum şi alţi binevoitori ai acestei corporaţiuni. Obiectele: 1. Deschiderea şedinţei. 2. Raportul comitetului. 3 Raţiociniile despre fondul reuniunei. 4. Censurarea raportului şi a raţiocinului. 5. Incasarea tacselor restante şi înscrierea de membri. 6. Propuneri. 7. Incheerea şedinţei. Făgăraş, 12 Faur 1901. *Maria Dan* pres., *Ioan Berescu.*

*

Picnic în Cluj. Tinerimea universitară română din Cluj învită la picnicul ce se va ţiné Joi în 21 Febr. 1901 st. n. în sala otelului „Central". Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Inceputul seara la órele 8. Preţul de întrare după plac. Musică militară. NB. Ofertele marinimóse se vor cuita pe cale ziaristică şi sunt de a se trimite la adresa cassarului Augustin Galiani stud. în litere, (Király u. 27.)

*

Sirocco pe Adriatica. Din tóte părţile Mediteranei şi Adriaticei se raportéză, că de câteva zile bântue vêntul african numit sirocco, a cărui putere se simte chiar şi în golful Quarnero. In Fiume valurile umflate de orcan au trecut peste cheiul portului; piloţii au trebuit sĕ duplice palamarele şi lanţurile cu cari câteva corăbii erau legate în port, fiind acelea ameninţate de a fi rupte de valuri. Comunicaţia corăbiilor şi vapórelor pe linia maritimă istriană a trebuit sĕ fie sistată, din causa orcanului. Corabia italiană „Olga", care plecase cu transport de lemne la Bari, n'a putut înainta de cât numai până la gurile canalului Farasina, de unde s'a vĕzut necesitată sĕ se re'ntórcă în port.

*

8212 copii salvaţi societăţii. Reuniunea „Crucea albă" din Budapesta, pentru creşterea copiilor orfani, ori abandonaţi de mama lor după naştere, are în ingrijire 8212 copilaşi de acestia. Din acéstă sumă numai în cursul lunei trecute au fost luaţi în îngrijire *1180.*

*

Şovinism — numai până la paprică. Publicului e destul de cunoscută gălăgia ce o înscenaseră patrioţii nostri din causă că vienezii hotărîseră sĕ scrie pe adresa scrisorilor pentru Budapesta „Ofen-Pesth" şi nu „Budapest". Ii sunt cunoscute numĕróse casuri, că autorităţi şi persóne private respingeau cu indignare scrisorile din străinătate, scrise în limba germană, casuri comentate în presa magiară cu multă satisfacţie patriotică. Se vede însĕ că şovinismul acesta numai până la paprică se estinde; când e vorba de paprică sunt bineprimite şi comandele scrise nemţesce. Zilele acestea la primariul din Seghedin a sosit adecă o scrisóre de urmàtoriul cuprins:

> Herrn Bürgermeister in Szegedin.
>
> Geehrter Herr!
>
> Ersuche uns 2 bis 3 Kilo von dem guten Paprica zu senden. Achtungsvoll Hotel Meissl et Schade Wien.

Şi primariul celui mai şovinist oraş unguresc nu s'a indignat de acéstă frustrare a susceptibilităţii patriotice, nu a respins scrisórea, ci a transpus'o unui fabricant de paprică, pentru-ca acela sĕ satisfacă cererei — nemţesci — a hotelierilor vienezi. „Acum e deja în călĕtorie spre Viena paprica, acest cel mai nou triumf, de două kile, al industriei nóstre naţionale", zice un ziariu din Budapesta, fără sĕ aprehendeze nimic, că epistola era scrisă nemţesce. Pentru-că — mĕ rog! — e vorba de paprică!

*

Ce supórtă un stomach? Sĕptĕmâna trecută şi-a sfêrşit cariera, în abatoriul din Budapesta, o biată vacă, în stomachul căreia căleii ei au aflat nu mai puţin de-cât 856 beuţe şi bolovani. Cum şi întrĕ ce împrejurări au ajuns aceste petri în stomachul rĕposatei, nu se ştie, dar' cântărite fiind ele au tras la mĕsură *patrusprezece kilograme.* Tótă acéstă pétră a fost aşezată într'o ladă, avênd sĕ fie păstrată ca o dovadă despre ceea-ce póte suporta un stomach de vacă. (Rĕspunderea pentru veritatea ştirei o lăsăm în sarcina lui „Budapesti Napló").

*

Ştiri mĕrunte. Institutul de credit şi economii „*Lipovana*" 'şi va ţiné a VIII-a adunare generală Joi, în 21 Februariu st. n. — In cercul *Mehadica* (comitatul Caraş-Severin) e vacant postul de notariu comunal. Termin de concurs (la adresa of. protopretorial în Teregova) 25 Februariu st. n.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare.)

Instituirea căsătoriei.

E fapt, că instituţiunea căsătoriei este cea mai veche din câte instituţiuni a făcut Dumnezeu pe pământ după crearea lumei. Nici una, afară de mandatul adoraţiunei lui Dumnezeu din partea omului, nu se póte lăuda cu o vechime atât de adêncă, ca tocmai taina căsătoriei. Despre acésta nu mai încape nici o îndoială, deci trec la

Fiinţa şi scopul căsătoriei.

„Şi a ḑis Dl Dumnezeu: Nu este bine sĕ fie omul singur, sĕ-i facem lui ajutoriu asemenea lui.... Şi Dl Dumnezeu făcu sĕ cadă preste Adam un somn adânc, şi el adormí; şi luà una din cóstele lui, şi restrînse carnea la locul ei. Şi din cósta pe care o luase din Adam, formă Dl Dumnezeu femee, şi o aduse lui Adam.... Şi Dumnezeu îi binecuvêntà şi zise lor: Cresceţi şi vĕ înmulţiţi şi umpleţi pământul şi-l domniţi pe el.... De aceea va lăsa bărbatul pe tatăl sĕu şi pe mama sa şi se va lipi de muerea sa şi vor fi amêndoi un trup." (I. Moisi I. 28, II. 21—24).

Pĕcatul original şi urmările lui desastróse în privinţa căsătoriei.

Ear' drept legătură întrĕ om şi Dumnezeu, a pus Dumnezeu lege amêndurora, ca sĕ nu mănânce din pomul cel oprit, pomul cunoscinţei binelui şi al rĕului. Dar' Eva îndemnată de diavolul nu s'a ţinut de acéstă poruncă divină, ci a mâncat şi a făcut şi pre Adam sĕ mănânce, şi mâncând amêndoi, i-a scos Dumnezeu din Raiu şi i-a pedepsit pe toţi trei după feliul lor, în special pe Eva, ca întrĕ dureri sĕ nască fiii sĕi şi dorinţele ei sĕ fie supuse dorinţelor bărbatului ei, carele o va stăpâni pe ea (I. Moisi II—24).

Acésta este fiinţa şi scopul căsătoriei şi raportul dintrĕ bărbat şi femee în urma pĕcatului original după Testamentul vechiu.

Făcênd însĕ o comparaţiune întrĕ raportul dintrĕ bărbat şi femee înainte şi după pĕcatul original, aflăm órecare deosebire. — Când a zis Dumnezeu: Nu este bine sĕ fie omul singur, şi: sĕ-i facem ajutoriu *asemenea lui,* atunci a consfinţit *egalitatea* soţilor în căsătorie, sau a lor deopotrivă comunicaţiune şi participare la tóte drepturile divine şi umane şi anume, cum zice Modestin: Femeia nu este luată nici din capul bărbatului, căci nu avea sĕ fie stăpână lui, nici din picióreie lui, căci nu avea sĕ fie nici sclavă lui, — ci din cósta lui, ca sĕ-i fie *soţiu* în viaţă şi mângăitóre în nĕcasuri (Petr. Lombard: Sent. II. 18 veḑi Dr. Atan. Mironescu: Teol. mor. pag. 641 Bucureşti 1895). Când însĕ după sĕvîrşirea pĕcatului original a zis Evei: Voiu înmulţi durerile îngrecărei tale, tu cu durere vei nasce fii, şi după bărbatul tĕu vor fi dorinţele tale, şi el te va stăpâni pe tine, — atunci o subordinéză bărbatului, de unde a urmat mai târziu, că nu s'a bucurat de aceleaşi drepturi în viaţa socială publică şi privată, în stat şi familie.

Venind Iisus Christos şi ridicând căsătoria la rangul de sacrament, adecă la curăţenia ei primitivă, ce o avea înainte de pĕcatul original, — scóte pe femee de sub stăpânirea absolutistică a bărbatului, întrucât îi face earăşi egali întrĕ sine în respectul persónei lor şi în familie, dar' nu şi în respectul vieţii sociale publice bisericesci şi de stat. „Ceea-ce a împreunat Dumnezeu, omul sĕ nu despartă" zice la Ev. Mateiu XIX. 1—12, ear' prin Ap. Pavel în epistola acestuia către Efeseni V. „Femei, plecaţi-vĕ bărbaţilor vostri ca Domnului, pentru-că bărbatul este cap femeei, precum şi Christos cap bisericei, şi acesta este mântuitorul trupului. Şi precum biserica se supune lui Christos, aşa şi femeile bărbaţilor întru tóte. Bărbaţilor, iubiţi-vĕ [illegible] ueile vóstr[illegible] precum şi Christos a iubit [illegible] ine s'a dat pentru dîns[illegible] ori bărbaţii sĕ-şi iu[illegible] upurile lor.... ear' [illegible] at".

Lucru natural, căci cunoscênd slăbiciunea firei femeesci, ca totuşi sĕ-i facă omului posibilă fericirea temporală şi eternă întrucât aceea atârnă şi dela căsătorie, a pus căsătoria pe basele cele mai corĕspunḑĕtóre naturei omenesci. E lucru general cunoscut, că femeea este condusă în acţiunile ei mai mult de sentiment decât de raţiune, ear' în valurile lumei primo loco avem trebuinţă de o raţiune mai forte decât de un sentiment exaltat (mai de multe-ori spre rĕu) şi greu de disciplinat. Deci supune pe femee bărbatului pentru inferioritatea ei intelectuală, ear' pe bărbat numai în parte femeei, pentru inferioritatea lui sentimentală, demandându-i, ca pentru superioritatea sentimentului ei, el sĕ-o iubéscă ca pe corpul seu, după ce acum, prin căsătorie, forméză un singur corp, şi se nasc unul din altul, ear' ambii dela Dumnezeu prin creaţiune. „Căci precum femeia a fost luată din bărbat, aşa bărbatul se nasce din femee, şi totul dela Dumnezeu", zice ap. Pavel (I. Cor. XI. 9—12). Deci amĕsurat acestui raport nici nu dă femeei aceleaşi drepturi în biserică, pe cari le dă bărbatului. In special o opresce dela predicarea publică a cuvêntului lui Dumnezeu, dela administrarea sacramentelor şi dela guvernarea bisericei. Tot aşa şi statul, până în timpul mai nou când cu sulevarea cestiunei emancipărei femeei, pusă însĕ pe base nenaturale.

Incă ceva. Fiind-că „căsătoria se baséză pe formarea naturei omenesci dată de creatoriul părechei celei dintêiu create, după care omul caută într'un chip instinctiv ajutoriu într'o persónă de alt sex" (Berdnicov: Curs de drept bisericesc, trad. de episc. Bălănescu, Bucureşti ,1900), dela căsătorie nu este eschis nimeni, dar' nici impusă cuiva, ci lăsată fie-căruia (bărbat şi femee) în voia sa, ca sĕ o cuprindă după cum se simte ori nu se simte cineva chemat, fără sĕ se facă vre-o distincţiune între posiţia ce o ocupă cineva în viaţa socială bisericéscă ori de stat. Acesta e sensul cel mai adequat al Sântei Scripturi.

(Va urma.)

Din public.*)

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea balului, aranjat de *Reuniunea femeilor române din Sibiiu* în 19 Ianuarie a. c., au binevoit a suprasolvi:

I. P. Sa Ioan Meţianu, metropolit şi archiepiscop, 14 cor.; Un mecenate 100 cor.; Dl Dr. Iosif Gall, membru în casa magn., Dl Dr. Cuparescu, medic-dentist în Viena, Dl Dr. Alexandru Mocsonyi de Foen, Dl Vasile Stefanescu, deputat (T-Severin), câte 20 cor.; Dl Alexandru Lebu, proprietar în Sibiiu, Dl Dr. Eugen Mocsonyi de Foen, Dl Dr. Ilarion Puşcariu, archim. şi vicariu archiepisc., Dl Dr. Octavian Russu, advocat, Dl Gustav Thalmann, comite suprem, Dl Dr. Nic. Vecerdea, secretarul „Albinei", Dna Hermina Maniu, Oraviţa, Dna Iohanna Moldovan n. Farkas, câte 10 cor.; Dl Parteniu Cosma, directorul „Albinei", Dl Dr. Pompiliu Isacu, advocat, Dl N. S. Nádasdy, comerciant, Dl Ioan Vătăşan, funcţionar de bancă, câte 8 cor.; Dl Ioan de Preda, advocat, Dl Dr Eusebie R. Roşca, director seminarial, Dl Dr. Svastics, notar public, câte 7 cor.; Dna Florentina Manciu, Dl C. Nedelkovits, comerciant, Dl Dr. Gavril Suciu, advocat, Dl Dr. Hermann Süssmann, medic, Dşóra Elena Petraşcu, directóră, câte 6 cor.; Dl Dr. Elie Cristea, secretar consist. 5 cor.; Dl Lucian Balint, practicant la trib. reg., Dna Elena Bugarsky, câte 4 cor. Dl Eugen Popp, căpitan — auditor, Dl Ilie Moga, învĕţător, câte 3 cor.; Dna Ana Habermann, Dl D. Bardoşi, locotenent, Dl Ioan Papiu, protopop, Dl Clemente Nicula preot, câte 2 cor.

Comitetul reuniunii îşi împlinesce numai o datorinţă aducênd mulţămită publică tuturor marinimoşilor suprasolvenţi.

Nu mai puţin dator se simte a mulţămi domnilor aranjeri, cari au desvoltat mult zel întru reuşita balului, precum şi firmelor: Iulius Wermescher, C. Nedelkovits, şi R. Krassovsky, cari cu cea mai mare prevenire au pus la disposiţie un numĕr considerabil de covóre preţióse pentru decorarea salei de dans.

Din şedinţa Reuniunii femeilor române din Sibiiu, ţinută în 5 Ianuarie 1901.

Maria Cosma
pres.

Dr. Beu
secretar

A eşit de sub tiparіu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

---

[13] 1—1

„SEBEŞANA“

Institut de credit şi economíi, societate pe acţii în Sas-Sebeş.

Mérleg-Számla. — Contul Bilanţului. — Bilanz-Conto.

Active. — Vagyon. — Activa.

	Cor. fil.
Cassa în numěrar — Készpénz — Cassabestände	3,019·32
Imprum. pe cambii cu giranţi — Váltó-tárcza — Wechselportefeuille	444,787·—
Imprum. pe hipotece — Jelzálogkölcsön — Hipothek-Darlehen	227,397·—
Imprumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi — Kölcsönök-kötelezvényekre — Darlehen auf Schuldscheine	41,200·—
Diverse conturi debitóre — Különböző adósok — Diverse Debitoren	2,076·41
Realităţi — Ingatlanok — Realitäten	5,112·66
Cont.-curente — Folyó-számla — Konto-Kourent	4,270·42
Interese rest. — Hátralékos kamatok — Rückständige-Zinzen .	9,116·42
	736,979·23

Pasive. — Teher. — Passiva.

	Cor. fil.
Capital social: 1000 Acţii á 100 cor. — Alaptőke: — Stamm-capital:	100,000·—
Fondul de reservă — Tartalékalap — Reservefond	67,220·18
Fondul de pensiune — Nyugdijalap Pensionsfond	9,984·60
Fondul pentru scopuri filantropice — Jotékonyczélú-alap — Wohltätigkeitsfond	29·35
Depuneri spre fructificare — Betétek — Spareinlagen	442,536·44
Cambii reescomptate — Visszleszámitolt-váltók — Reescompte-Wechsel	73,306·—
Dividende neridicate — Fel nem vett osztalékok — Unbehobene Dividenden	1,632·—
Interese anticipate pro 1901 — Előre bevett kamatok — Zinsenvorempfang	11,589·39
Diverse conturi creditoare — Különböző hitelezők — Diverse Creditoren	2,826·16
Fondul special de reservă pentru eventuale perderi — Külön tartalékalap netáni veszteségekre — Special-Reservefond für etwaige Verluste	4,250·—
Profit curat — Tiszta nyereség — Reingewinn	23.605·11
	736,979 23

Nyereség- és veszteség-számla. — Contul profit şi perderi. — Gewinn- u. Verlust-Conto.

Spese. — Kiadás. — Spesen.

	Cor. fil.
Interese dela depuneri — Beteti kamat — Einlagszinsen . .	21,800 93
Salar — Tisztifizetése — Gehalte.	4,993·33
Spese de cancelarie — Iródai költségek — Kanzleispesen . . .	2,027·76
Mărci de presenţă — Jelenléti jegyek — Präsenzmarken . .	442·—
Dare — Adó — Steuer	7,626·19
Interesele fondului de pensiune — Nyugdijalap kamatok — Pensionsfond-Zinsen	559·40
Interesele fondului de reservă — Tartalékalap kamatok — Reservefond-Zinsen	2,557·88
Interese de reescompt — Visszleszámitolási kamat — Reeskompte-Zinsen	7,388·22
Profit curat — Tiszta nyeremény — Reingewinn	23,605·11
	71,000·82

Venite. — Bevétel. — Gewinn.

	Cor. fil.
Interese de escompt — Leszámitólási kamat — Escompte-Zinsen	38,784·42
Interese dela obligaţiuni cu cavenţi — Kezeselt kötvények kamatai — Zinsen von Darlehen auf Schuldscheine mit Bürgen	3,777·41
Interese dela împrumuturi hipotecare — Ielzàlogilag bistositott kötvények kamatai — Zinsen von Hypotekar Darlehen . .	18,695·96
Provisiune — Iutalékok — Provision	8,488·16
Porto postal — Posta bérek — Postporto	632·22
Interese de cont-courent — Folyó számla kamat — Konto-Kourent Zinsen	622 65
	71,000 82

Sas-Sebeş, la 31 Decembre 1900.

Ioan Tipeiu m. p.
preş. dir.

Zevedeiu Mureşan m. p.
director esecutiv.

Iulian T. Üvegeş m. p.
comptabil.

Ioan Drĕgan m. p.
membru în direcţiune.

Dr. Ioan Elekeş m. p.
membru în direcţiune.

Constantin Creţoiescu m. p.
membru în direcţiune.

Sergiu Medean m. p.
membru în direcţiune.

Subsemnatul comitet am esaminat conturile presente şi confrontându-le cu registrele principale şi auxiliare ale societăţii ţinute în bună regulă le-am găsit în consonanţă cu aceleaşi şi exact.

Sas-Sebeş, la 23 Ianuarie 1901.

Comitetul de supraveghiere:

Samoil Roşu m. p. **Avram David** m. p. **Iosif Oniţiu** m. p.

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion*	C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu*	„ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archierésca.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sěrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** şi la

Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$^1/_1$ Flacon fl. 6. —, $^1/_2$ Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sě vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai şi vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sě folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numěróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sě sě ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sě nu se primésca altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$^1/_1$ Cutie cu fl. 2. $^1/_2$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sěptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sě prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sě înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sě mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I şi II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sě întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 83—104

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Sibiiu, Marți 6/19 Februariu 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Legea de naționalități.

II.

Dacă póte fi vorba de nemulțumire, apoi nu Secuii din Trei-scaune și nu Magiarii peste tot au motiv sě fie nemulțumiți cu *legea de naționalități,* pentru-că lor de trei zeci și doi de ani decând e votată și sancționată nu li-a făcut legea acésta nici o stricăciune și nici o supěrare.

A făcut însě nespusă stricăciune și necontenită supărare naționalităților nemagiare din țeară, cari cu tóte că au primit în legea acésta numai minimul din drepturile ce le compet și ce *promise* li-au fost: nu au avut fericirea sě li-se facă parte nici măcar de aceste drepturi, puține de tot, pentru-că legea nu a fost esecutată în mod consciincios din capul locului și nu e esecutată nici astăzi.

Noi, naționalitățile nemagiare, am avé deci dreptul sě ne plângem în contra legii din întrebare și sě cerem modificarea ei în favorul nostru, și cel puțin în direcția, ca legea sě pótă fi și esecutată, și sě nu mai remână literă mórtă pusă pe hârtie; și dacă ne-au prevenit Secuii din Trei-scaune, nu e decât o nouă dovadă, că istoria cu *lupul și mielul* are înțeles și aplicare și astazi, precum va avé totdéuna.

Noi avem deci motiv sě fim nemulțumiți cu legea de naționalități. Și cu tóte acestea, în comitatele în cari am avut și noi, Românii, vot și cuvênt, am luat posiție în contra dorinței Secuilor și am cerut *menținerea legii,* așa cum e, bună rea, esecutată neesecutată.

De ce? Pentru-că noi știm aceea ce Secuii din Trei-scaune și toți cei de un gând cu ei nu știu sau nu vreau sě știe, anume: că legea despre egala indreptățire a naționalităților din țéră e o *lege fundamentală,* lege cu care e întregită insăși constituția patriei, lege care prin urmare nu póte fi modificată și cu atât mai puțin *abrogată* așa ușor, și la nici un cas în mod *unilateral,* la dorința numai a uneia dintre naționalitățile țerii, și încă chiar la dorința naționalității celei mai puțin interesate în causă; fiind-că legea de naționalități nu pentru Magiari, ci pentru Nemagiari a fost adusă, sau mai bine zis *ordonată.*

Da; acésta e espresiunea potrivită: *ordonată*; pentru-că ea *impusă* a fost Magiarilor, ca condiție pentru favorul de care s'au împărtășit atunci, când Coróna i-a însărcinat cu rolul de conducere în patria acésta.

Li-s'a dat Magiarilor puterea în mână, dar' li-s'a dat și îndrumarea, ca pe celelalte naționalități din țéră sě le considere de *egal îndreptățite* întru tóte, și ***sě le garanteze tóte drepturile naționale în lege specială.***

Astfel s'a născut deci legea de naționalități. Va sě zică, în urma unei învoieli între Magiari și Corónă, învoeală pe care astăzi Magiarii nu o mai pot strica, pe lângă tótă dorința Secuilor din Trei-scaune.

Că în modul acesta s'a dat naștere legii de naționalități, o dovedesc **faptele istorice.**

La 1861, când după lungi suferințe îndurate din partea absolutismului austriac, dieta Ungariei a fost convocată la Pesta, ea din proprie inițiativă și de bună voe a trecut în adresa înaintată Corónei profesiunea *principială* de credință politică, luată ca basă a constitutiei țerii, că: „Voim sě ne desvoltăm și asigurăm viața constituțională pe basa desevîrșitei egalități. Voim, ca întru deplina eserciare a tuturor drepturilor civile *nici religiunea nici naționalitatea sě nu facă deosebire între cetățenii patriei.* Și dorim, ca ***postulatele confraților de altă naționalitate sě fie prin lege asigurate,*** întrucât acésta se póte face fără desmembrarea politică a statului și fără jertfirea independenței sale“.

Promisiunea acésta, destul de frumósă de altcum, i-s'a părut Corónei prea puțin clară; de aceea, în rescriptul adresat ca rěspuns la adresa corpurilor legiuitóre ungare, a trecut și pasajul, că: „Ținem de necesar sě provocăm magnații și deputații întruniți, ca fie la ordinul Regelui, fie din proprie inițiativă parlamentară, *sě între în discutarea unui astfel de proiect de lege, care sě conțină în mod determinat, și clar formulate,* ***drepturile naționale și estensiunea acestora, pe séma locuitorilor Ungariei de limbă nemagiară,*** *atât cu privire la desvoltarea limbei și a naționalității lor, cât și cu privire la raporturile administrative*“.

Dieta ungară dela 1861 a înțeles dorința Corónei și în a doua adresă trimisă Domnitorului a declarat următórele:

„Știm noi bine, că *sentimentul național,* aflător tot mai mult în desvoltare, *merită atențiune și nu póte fi měsurat cu měsura vremurilor și a legilor trecute.* Nu vom uita deci, că *locuitorii de buze nemagiare ai Ungariei sunt și ei cetățeni ai Ungariei,* și noi cu sinceră prevenire *voim, ca tot ce reclamă în privința acésta interesele lor,* și cere și interesul public al patriei, ***sě fie prin lege asigurat***“.

Aceste promisiuni frumóse au așternut deci patul pe séma eghemoniei și supremației magiare de astăzi, și ele au pus basele și la *legea de naționalități,* pe care Secuii din Treiscaune și cei de o pănură cu ei ar voi sě o vadă astăzi modificată sau chiar *abrogată.*

Că promisiunile făcute, nu în întréga lor estensiune au fost trecute în legea de naționalități, e adevěrat.

Și că noi, naționalitățile nemagiare din țeară, tocmai din acest motiv nu am fost mulțumite din capul locului cu ea, — încă e adevěrat.

Și totuși ținem la ea, pentru-că e lege sancționată din partea Domnitorului nostru și pentru-că în ea se află codificat un principiu, pe care cel puțin *ca principiu* voim sě'l vedem salvat: *principiul egalei îndreptățiri a naționalităților din patria comună.*

De aceea, nu putem decât sě reprobăm pasul Secuilor din Trei-scaune și al municipiilor cari s'au alăturat la dorința lor, și sě aprobăm hotărîrea dietei magiare de a pune petițiunile înaintate ei, la — *dosar.*

Dar' făcênd acésta cerem totodată că dacă se menține legea, dacă ea e recunoscută, — cum trebue sě fie recunoscută — de necesară și astăzi: *sě fie și esecutată,* în întreg cuprinsul ei, pentru-că numai atunci are dreptul de a esista!

Acesta e minimul pe care ne credem îndreptățiți a 'l cere dela compatrioții nostri magiari: *sě respecteze legile de ei votate;* și tot ce regretăm este, că cu *acésta parte* a chestiunii nu s'a ocupat nimeni în dieta magiară, nici din parte guvernamentală, nici din parte opozițională, deși în dietă se află o grupare oposițională, care a trecut în programul ei politic *esecutarea conștiinciósă a legii de naționalități.*

Asta am voit sě constatăm.

Din Austria. Punctul de neînțelegere între Cehi și Germani îl formează acum chestia *interpelărilor.* Cehii pretind, împreună cu Polonii, ca interpelările sě fie cetite în reichsrath în limba în care sunt făcute, ear Germanii cer, sě nu se cetească decât numai interpelări făcute în limba germană. Presidentul reichsrath-ului, contele *Vetter von der Lilie,* a aflat modalitatea următóre: Interpelările se primesc la presidiu fie în orice limbă; vor fi însě traduse în limba germană și în limba aceasta vor fi cetite în fața reichsrathului. Cehii nu sunt însě mulțumiți numai cu atâta, ci cer sě fie cetită interpelația și în original, și în limba originală sě fie trecută la procesul verbal. Proxima ședință a reichsrath-ului va fi Joi.

Schimbarea în ministerul de rěsboiu, despre care am luat act și noi la timpul seu, e desmințită din parte competentă, susținêndu-se, că atât generalul *Krieghammer* cât și generalul *Appel* remân deocamdată la postul lor.

Conflictul româno-bulgar. Disolvarea comitetului revoluționar macedonean se atribue intervențiunei energice, făcută din partea Rusiei; ear' intervenirea Rusiei în chestia acésta se datorézá, după cum se telegrafează din Petersburg, raportului amănunțit făcut din partea guvernului român tuturor statelor mari europene despre procesul din București, raport, în care era dovedit până la evidență, că era pregătit un atentat nu numai contra Regelui Carol, ci și contra a doi principi și a unui înalt personagiu rus.

Parlamentul magiar a întrat în discuția budgetului ministerului de *culte și instrucțiune publică.* Cel dintâiu a luat cuvêntul ministrul de resort, *Wlassics,* pentru a se lăuda cu planurile ce le are pentru viitor, și cu reformele sale pe terenul instrucțiunii publice, făcute firește în direcțiunea, ca sě se întăréscă *„statul unitar magiar“.* Inainte cu o zi, vorbise în dietă colegul seu dela agricultură, *Darányi,* care asemenea s'a lăudat cu aceea ce a făcut pentru Magiari și în special pentru Secuii din Ardeal *pe terenul economic,* cumpěrând mulțime de pămênturi pentru a le pune la disposiția Secuilor pe cari vrea sě-i icuiască printre Români, în formă de *colonii noue.* E bine când se îngrijește guvernul de poporațiunea scăpătată a statului și îi vine întru ajutoriu pentru a o pune de nou în picióre; dar' e estrem de dureros, și chiar revoltător, când îngrijirea acésta se dă numai *unuia* dintre popórele patriei și *pe bani adunați dela tóte.* Nu putem reproba deci din destul acéstă procedură, menită sě producă mare amărăciune la cei ce se věd tratați în mod atât de mașter, pecând alții nu numai că sunt privilegiați în privința drepturilor cetățenești, ci mai sunt și hrăuiți din sudórea altora. Asta nu'i dreptate, domnilor Magiari!

„Episcopiile noue“.

Sub titlul acesta scrisese dl *Vasilie Goldiș* la 1 Novembre 1900 în Nr. 195 al *„Tribunei poporului“* din Arad un articol, în care ne făcea cunoscute vederile dlui *Jancsó Benedek,* bun prietin al dlui Goldiș, care însě în cestiunea episcopiilor noue între altele riscase absurditatea colosală, că *Șaguna* ar fi furișat spiritul protestantismului în biserica resăriténă; dar' asta e tréba dlui Goldiș și a prietinului seu.

Pe dl V. Goldiș tare l'a *surprins cestiunea episcopiilor noue,* așa zicea el; recunoscea că acelea *ar fi de o capitală însemnětate pentru viitorul poporului românesc,* deși, tot dl Goldiș zicea, că înființarea lor pentru poporul român din statul Ungar ar însemna între impregiurările de față o *slăbire* nu *întărire.*

Acestea sunt de altcum vederile, *„noului sistem“* din Arad, care e de credința, că poporul românesc nu va fi în stare a-și înființa episcopiile noue cu bani românesci, ci va trebui sě le înființăm cu ajutoriul statului și dl Goldiș se teme *de acest ajutor danaic al statului, ca de o primejdie națională.*

In tonul acesta combate dl Goldiș înființarea episcopiilor noue ca o primejdie mare pentru neamul românesc, ear' drept dovadă mai citează și articolul prietinului seu *Jancsó Benedek* publicat în *„Budapesti Hirlap“,* în care se apostrofézá marele *Andreiu* și se zice, că guvernul *va concede* înființarea acestor episcopii noue, dar' *va cere în schimb revisiunea statutului organic.*

Apoi continuă astfel dl *Goldiș:*

„Lipsa celor trei episcopíi noue nu s'a simțit nicăiri în mijlocul poporului dreptcredincios, ci în sinul consistoriului metropolitan“.

și zice mai departe:

„Dacă undeva Românii resăriteni ar fi simțit lipsa de vre-o episcopie nouă în mijlocul lor, ei ar fi petiționat la congresul nostru național bisericesc“.

In fine esclamă cu patos teatral astfel:

„Ati auzit vreodată de vre-o mișcare românească în acest sens? Eu unul nu am auzit.“

E de regretat că dl profesor de istorie de la gimnasiul românesc din Brașov nu cunósce istoria bisericei sale, nu cunósce multele decisiuni ale congreselor și sinódelor nóstre bisericesci, urmate la stăruințele și petițiunile credincioșilor nostri din părțile Banatului *pentru înființarea episcopiilor noue;* căci dacă le-ar cunósce nu s'ar fi dat de gol în publicitate și nu s'ar fi blamat atât de mult înaintea publicului românesc, nu numai ca profesor ci și ca deputat sinodal!

Dar' în fine dl Goldiș e om relativ tiner; este ocupat cu studiile sale și nu le póte sci tóte, câte s'au petrecut în congresele și sinódele nóstre, începênd dela anul 1865; deci este scusabil, cu atât mai vêrtos că stă aprópe de *„noul sistem“* din Arad și *trebue* sě represinte vederile acestui sistem, de aceea ne descopere vederile acestui sistem şi în cestiunea înfiinţării episcopiilor noue.

Tot astfel i-a secundat dlui Goldiş şi învĕţătoriul *Gavrilette*, earăş un deputat sinodal din Arad, care zicea că poporenii din causa urcării contribuirilor la fondul congresual dela 1 cr., la 2 cr., trec la alte confesiuni, — deci înfiinţarea episcopiilor noue ar primejdui biserica întrégă. Aşa şi-a publicat învĕţătoriul din Beliu vederile sale în unul din Nrii „*Tribunei poporului*“ din Arad, ca sĕ se scie că şi acest valoros deputat sinodal este pe deplin de acord cu şefii sistemului nou din Arad.

Am firma speranţă că şi alţi proroci îşi vor ridica glasul lor în „*Trib. Pop.*“ în contra înfiinţării episcopiilor noue, dar' asta este treaba lor.

Eu mĕ supun sarcinei de a istorisi cestiunea înfiinţării episcopiilor noue, *dela început până în present*, ca sĕ nu las poporul nostru dreptcredincios în nedumerire, prin seducerile şi iscodirile sinistre ale dlui V. Goldiş, Gavrilette et tutti quanti, adicţi ai sistemului nou şi ai „*Trib. Poporului*“ din Arad. Şi acésta o fac cu atât mai bucuros, că însuşi dl *V. Goldiş* cere o discuţiune mai amănunţită şi făcută cu tot arsenalul de motive.

Am compus deci o *istorie completă* a faselor prin cari a trecut cestiunea episcopiilor noue gr.-ort. române din Ungaria, ear' manuscriptul î-l pun la dispositiunea acestui preţuit ziar.*)

George Ardelean
advocat în Timişóra

---

*) Vom începe cât mai curând cu publicarea interesantului studiu. *Redacţiunea.*

Din România

Sfîrşitul crisei. Domnul *G. Gr. Cantacuzino,* însărcinat din partea Regelui Carol cu formarea noului ministeriu român, nu şi-a putut împlini misiunea, fiindcă junimiştii au refusat sĕ între în noul guvern şi astfel dl *Cantacuzino* a depus mandatul de a forma cabinetul, în mânile M. Sale Regelui, rugându-l sĕ însercineze de nou pe dl *P. P. Carp* cu formarea ministeriului.

Suveranul român a acceptat acest mod de soluţiune, dată crisei care a durat patru zile, şi după o lungă audienţă acordată dlui *P. P. Carp* a respins demisiunea cabinetului şi a învitat pe dl *Carp* sĕ remână şi mai departe, împreună cu colegii sei, în fruntea afacerilor statului român.

Prin urmare rĕmân aceiaşi ministri şi anume:

Dl *P. P. Carp* preşedinţia consiliului şi ministeriul finanţelor;

Dl general *Iacob Lahovari*, ministeriul de rĕsboiu;

Dl *Titu Majorescu*, ministeriul justiţiei;

Dl *C. Olănescu*, ministeriul internelor;

Dl *Al Marghiloman*, ministeriul afacerilor străine;

Dl. *N. Filipescu*, ministerul domeniilor;

Dl *Const. C. Arion*, ministeriul cultelor şi instrucţiunei publice, şi

Dl *I. C. Grădişteanu*, ministerul lucrărilor publice.

Remânerea dlui *Carp* la putere s'a făcut în urma declaraţiei primite dela şeful partidului conservator, dl Cantacuzino, că guvernul va primi întreg sprijinul partidului. Guvernul presidat de dl *Carp* póte deci sĕ reîncépă munca grea de a salva situaţia financiară a României, fiind acum sigur de ajutorul parlamentului român.

Mercuri guvernul s'a presentat corpurilor legiuitoare române şi la cameră domnul *Carp*, la senat dl *Maiorescu* a cetit următórea declaraţiune:

„In urma declaraţiei pe care a făcut-o dl *Cantacuzino*, şeful partidului conservator M. S. Regelui, cum că este posibilă o înţelegere între comitetul delegaţilor şi guvern, M. S. a respins demisia guvernului dlui Carp. Guvernul şi-a retras atunci demisia. In speranţă că guvernul va găsi în majoritatea Camerei concursul ce trebue sĕ-l aibă în asemenea împrejurări, îşi va continua opera sa de reforme (Aplause)“.

Revistă esternă

† Milan Obrenovici. Vineri s'a făcut în Viena prohodirea fostului rege al Sêrbiei, prin patriarchul Brancovici, în presenţa M. Sale împĕratului *Francisc Iosif I.*, a archiducilor, a corpului diplomatic şi a legaţiunei sêrbeşti din Viena. Regele Alexandru, fiul reposatului, a crezut că e destul dacă 'şi trimite pe adjutantul sĕu. La patru óre a sosit la biserica sêrbéscă M. Sa, întimpinat fiind de patriarchul, care întindêndu-i crucea, M. Sa a sărutat'o, apoi a luat loc pe fotelul din drépta catafalcului. După sĕvêrşirea prohodului cosciugul a fost pus pe carul mortuar, la care era înhămaţi şése cai negri, şi dus la gară, spre a fi transportat la mănăstirea Krusedol (în comitatul Timiş). M. Sa însoţit de archiduci şi de ceilalţi asistenţi, a petrecut carul mortuar *pedestru* în lungul străḑii Veith până la calea hipodromului, de unde s'a re'ntors apoi a casă. De la biserică până la gară pe ambe laturile străḑilor era postat cordon de soldaţi. Sâmbătă a sosit cosciugul la Carloviţ, unde ceremonialul înmormêntării a decurs cu mare solemnitate. După terminarea ceremonialului, conductul a plecat de nou spre Krusedol, unde a sosit la patru óre după amiazi. Aici banul Croaţiei, ca representant al regelui ungar a ţinut un pătrunḑĕtor discurs funebral (sêrbesce), la finea căruia a recomandat cosciugul cu rĕmăşiţele pămêntesci ale lui Milan, în grija călugĕrilor. Acestia l'au luat apoi şi l'au dus în criptă, aşezându-l lângă al princesei Ljubiţa.

*

Resboiul Burilor. In timp ce mesagiul regal, prin care s'a făcut zilele acestea deschiderea parlamentului englez, constată că lupta gueerilică a Burilor e fără nici un folos şi accentuéză că ar fi „în interesul Burilor“ sĕ o sisteze şi să se deie plainici, ei sunt de altă părere şi acésta o dovedesc prin fapte. Intre altele, oştirile engleze au mâncat earăşi bătaie de la Burii lui *De Wett* şi ai lui *Hertzog*. Generalul Knox a mâncat bătaie dela Hertzog, ear' *De Wett*, sufletul strategiei Burilor, după luptă victoriósă a trecut în Oranje, pustiind tóte viaductele. Afară de aceste învingeri întrĕ rîul Vaal şi Greilingstad au aruncat în aer o cale ferată.

Din isvor englez se raportéză, că oştirile engleze alungă strasnic pe bieţii Buri, cari sunt în completă retragere, dar' ştirile acestea se par cam neverosimile.

Scrisóre din Sĕlişte.

„*Fundaţiunea Bucur Popa*“.

Sĕlişte, în 2 Faur v. 1901.

Nimic nu face pe om mai nobil, mai demn de chemarea sa de cât *întâiu* bunătatea şi simţul de jertfire pentru cei lipsiţi şi pentru instituţiunile de binefaceri obstesci, cari pornesc din cea mai curată iubire, şi *al doilea* mulţămirea de sine insuşi, când ştie sĕ facă a rodi aceste comori pe cari D-zeu i-le-a pus în inimă. Şi e cea mai mare binefacere şi fericire pe o comună, pe un popor şi pe o ţară întrégă de o potrivă, când numĕrul acestor ómeni e mai mare.

Comuna *Sĕlişte* spre norocire se află în plăcuta şi fericita posiţiune de a se numĕra în şirul comunelor cari au în sinul lor mulţi ómeni nobili şi demni de chemarea lor, după înţelesul cuvintelor de mai sus.

Numĕrul binefăcĕtorilor şcólei, bisericei şi ai celorlalte instituţiuni de binefacere, precum şi sumele donate acestora e mare şi puţine comune îi vor fi în privinţa acésta egale.

Dar' vorbeascā cifrele! Şcóla capitală de aici d. e. are donaţiuni făcute numai dela locuitori de aici, aprópe toţi ţĕrani, în sumă de peste 20,000 coróne. Lângă aceste mai adăugêndu-se încă donaţiunea făcută azi-vară de ţeranca evlaviósă *Maria Coman Lăpĕdat* în suma de 1000 cor., şi donaţiunea moşneagului *Coman Schitea*, poreclit *Coman Socoteală*, în suma de preste 10,000 cor.

Cea mai nouă donaţiune este a ţĕranului *Bucur Popa*, care pe lângă un act de donaţiune a depus la mâna preşedintelui comitetului parochial Dr. Nicolae *Comşa* suma de 2200 cor., cu menirea de a se crea o fundaţiune pentru a da stipendii pentru şcólele medii la studenţi lipsiţi din comuna Selişte.

Modestă sumă pentru timpul de faţă, dar' nobilul donator s'a îngrijit, ca acésta sumă sĕ crească şi cu timpul sĕ ajungă o fundaţiune bogată.

Iată ce a dispus nobilul donator în privinţa acésta în actul de donaţiune:

„Capitalul fundaţional sĕ se pună spre fructificare la „Cassa de păstrare (reuniune) în Sĕlişte“ ori la alt institut de credit, recunoscut de solid, capitalisându-se în decurs de 15 ani tóte interesele lui. După trecerea anilor 15, jumătate din interese sĕ se capitaliseze, ear' jumĕtate sĕ se întrebuinţeze pentru crearea de stipendii. Acésta capitalisare sĕ se continue până la 50 ani. De aici încolo până la 100 ani sĕ se întrebuinţeze $^3/_4$ părţi a intereselor pentru stipendii, ear' $^1/_4$ sĕ se capitaliseze, şi în fine după trecerea a 100 ani sĕ se capitaliseze pentru sporirea fundaţiunii 10% a intereselor, ear' la cas când comitetul parochial ar afla cu cale, ca în lipsa de concurenţi vrednici stipendiile create sĕ nu se distribue, venitul disponibil al fundaţiunii va spori venitul anual al *fondului cultural* al bisericei.“

Comitetul şi sinodul parochial de sine înţeles a primit cu plăcere acésta donaţiune şi pe basa actului de donaţiune a compus şi votat litere fundaţionale acestei donaţiuni.

Iată cum un simplu ţĕran s'a ştiut face pentru vecie nemuritor. Şi simţi o deosebită fericire când vezi mulţămirea sufletéscă ce o simte el pentru fapta făcută.

Dee bunul D-zeu poporului nostru de pretutindenea încă mulţi ţerani şi ţerance ca *Coman Schitea*, *Bucur Popa* şi *Maria Coman Lăpĕdat* şi ca alţi mulţi, fórte mulţi, *sĕlişteni*! *dam.*

NOUTĂŢI

Alegere de paroch. In comuna *Şard*, protopresbiteratul Sighişóra, a fost ales paroh cu majoritate de voturi dl *Ioan Dan*, fost paroch în Galomfalĕul-mare. Alegerea a decurs în bună ordine.

*

Parastas pentru Gozsdu. Stipendiştii fundaţiunii lui „*Gozsdu*“ au luat iniţiativa pentru ţinerea unui Parastas celebrat în memoria marelui mecenat *Emanuil Gozsdu* Duminecă, 17. Februarie st. n. a. c. la órele 10 a. m. în capela română gr. or. din Budapesta. Celebrarea actului de pietate s'a făcut prin parochul gr. ort. român din Budapesta protop. onorar *Ghenadie Bogoeviciu.*

*

† Grigorie Maior. Departe de ai sei, într'un sanatoriu din Viena şi-a încheiat Luni cariera pământéscă *Grigorie Maior*, fost redactor responsabil la „Gazeta Transilvaniei“. Suflet bun şi înflacarat de dorul de a contribui şi el, prin munca lui, la înaintarea poporului în cultură bunastare, şi la opera grea a eluptării drepturilor lui politice, Grigorie Maior a muncit cincisprezece ani în redacţia „Gaz. Transilvaniei“ cu tot zelul, cu tótă ardórea omului care numai în munca împlinită cu consţienţiositate 'şi afla mângáerea şi resplata ostănelelor sale. Dar' a fi timp de cincisprezece ani zi de zi în agitaţie şi necontenită muncă spirituală — e greu şi

---

FOIŞÓRĂ

Milă şi îndurare.

(de **Hugues le Roux.**)

(Urmare şi fine.)

A doua zi apoi sihastrul s'a presentat de nou la palat, dar' n'a întrat în curte, ci a chiămat pe regele afară la câmp.

— Harold, regele orb, iată ce a demandat Domnul şi Dumnezeul tĕu, şi şi al meu, Omul-alb. Lasă sĕ-ţi aducă o cupă de argint, al cărei sunet nu a zingănit încă la mesele de ospĕtare, nici beuturi ce ameţesc simţurile, încă nu au fost în ea nici-odată. Ingenunche jos, ací în faţa palatului tĕu, în mijlocul câmpului, şi ca-şi-cum ai fi voind sĕ aduni în ea roua ceriului, ridică sus în mânile tale cupa.

— Fie, face-voiu conform poruncii Domnului şi Dumnezeului tĕu, — rĕspunse Harold.

Şi a demandat sĕ-i aducă perna de brocat umflată de pui scump şi móle, ca sĕ îngenunche pe ea. Dar' sihastrul a aruncat'o la o parte cu o lovitură de picior.

Nu! — a zis el. — Genunchii tĕi trebue sĕ simtă tăietura petrilor.

Poporul se adunase sĕ vadă pocăinţa regelui.

Baronii, cari stăteau la o parte, în grup separat de mulţimea poporului, dădeau din umeri şi bombăniau mânioşi; poporul însĕ, ómenii de jos, îşi ziceau încet:

— E numai cu drept, ca odată sĕ simtă şi el ce ascuţite sunt petrile drumurilor!

Ear' sihastrul întorcêndu-şi faţa spre ei a făcut semn unui moşneag fórte bĕtrân, al cărui trup istovit abia pe jumĕtate i-l acoperia pielea de vacă, ruptă şi sdrenţuită. A condus pe acest cerşitor la regele şi i-a demandat sĕ vorbiască:

— Spune tóte câte ai suferit tu.

Moşneagul începu cu voce tremurătóre:

— Copiii mi-s'au înecat în mare, servind regelui... soţia mi-a murit de jale... baronii mi-au răpit porcii, pe cari eu i-am hrănit, ca sĕ-şi înbogăţiască cu ei ale lor turme... Vara şi érna rĕtăcesc pe drumuri... întind mâna spre trecĕtori... îmi dau milă, ca sĕ merg mai încolo... Ce se va alege însĕ de mine? Piciórele mi-au slăbit, deja nu mai pot têrăí mai departe acest trup istovit şi chinuit.

Şi cum vorbia moşneagul, îl înecase plânsul, şi lacrĕmile lui curgeau şiróie în cupa regelui.

— Poţi merge! — i-a grăit sihastrul.

Şi a făcut semn unei femei încă tinere şi frumóse, dar' a cărei faţă era ofilită de suferinţe. Pĕrul ei încălcit, îi atârna până pe umeri, ca femeilor cari bat des calea cimiteriului, spre a-şi plânge acolo durerea şi amarul. Inainte de a începe sĕ vorbiască 'şi ridică în sus braţele şi cuprinsă de desperare 'şi frângea mânile.

— Bărbatul meu — a esclamat în fine femeia — îngrijia caii regelui... Era om fórte onorabil şi în puterea bărbăţiei; ne iubiam, trăiam fericiţi. Dar' într'o zi unul dintrĕ baronii tĕi, oh Harold, a vĕḑut când m'a strîns la peptul lui... ni-a invidiat amorul nostru... voia sĕ mĕ aibă metresă. I-am respins poftele lui, şi atunci m'a ameninţat cu rĕsbunarea lui... A ucis pe omul pe care eu îl iubiam; m'a alungat din casa în care bărbatul meu mĕ condusese în ziua nunţei nóstre; a declarat că va pedepsí cu pedepse amarnice pe toţi aceia cari îmi vor da adăpost.

Plângea amar vĕduva, în timp ce acusa pe puternicul ei duşman, şi lacrĕmile ei se amestecau în cupă cu ale cerşitorului.

— Sĕ vină altul! — a grăit sihastrul.

Acum eşi din şirul mulţimii un copil, tinerel încă de tot; de pe obrăjiorii lui ar fi trebuit sĕ radieze bucuriile jocurilor de copil. Dar' el înainta cu ochii plecaţi la pămênt, şi atâta tristeţă era în trăsĕturile feţei sale, în cât mulţimea murmura a milă, când l'a vĕḑut înaintând spre regele.

— Eu — începù băiatul, — sunt orfan. Tatàl meu era bărdaş vestit. A călĕtorit chiar şi prin ţerile sórelui... A adus de pe acolo taine miraculóse. Ţi-a slugit ţie cu credinţă, oh rege! Pe uscat ca şi pe marea furtunósă! Şi tu totuşi ai dat poruncă sĕ-i înfigă în grumazi cuţit... Şi acum, când strig pe tatăl meu, nimenea nu-mi rĕspunde...

Regele Harold începù sĕ tremure; i-se cutremura întreg trupul, braţele i-se clătinau, ca-şi-cum i-s'ar fi obosit ţinute în sus. Şi plin de durere a esclamat:

— Incétă!... Incétă, copilul meu... Nu mai vĕrsa lacrĕmi în cupă... deja e plină încă prea mult... e grozav de grea... Braţele mele nu-'s în stare s'o mai ţină!

Şi i-se clătina tot trupul şi era aprópe sĕ scape din mână cupa.

Sihastrul s'a apropiat de el sĕ-i ajute.

— Harold, orbule! — a 'nceput sihastrul, cu voce de se auzia departe în mulţimea de popor. Minunea, pe carea atât de mult o doresci, se va împliní. Omul-alb, căruia eu slujec, s'a îndurat de poporul tĕu, şi nici cei mai robusti nervi nu pot sĕ resiste până la fine efectului distrugĕtor al ei. Astfel şi reposatul, in timp ce zi de zi adăuga „grăunţe peste grăunţe în grânarul doririlor şi aspiraţiunilor nóstre“, perdea tot mai mult din forţa nervilor. Inainte cu vr'o zece sĕptĕmâni bóla de nervi i-s'a declarat în grad aşa de mare, în cât a trebuit sĕ-şi cerce lecuire într'un sanatoriu din Viena. Acolo apoi, influenza complicată cu pneumonie puse Luni sfĕrşit vieţei lui, închinate luptei pentru binele poporului sĕu.

Prin mórtea lui Grigorie Maior noi puţinii ziaristi români am perdut un coleg bun şi onorabil, ear' naţiunea română un fiiu iubitor şi devotat binelui ei. A lăsat însĕ în urmă-i esemplul devotamentului şi luptei cinstite ţinută totdeuna între marginile bunei cuviinţe. Prin munca lui modestă şi desinteresată Grigorie Maior a făcut ziariticei române de la noi servicii ce nici nu se pot preţui, precum nepricepută şi nepreţuită de publicul cel mare e munca şi activitatea consumatóre a unui ziarist consciu de responsabilitatea chiemărei sale.

Odihnéscă acum în pace în locaşurile drepţilor!

La înmormêntare, care a avut loc Mercuri în Viena, redacţia „Gaz. Transilvaniei“ a fost representată prin *Mariu Sturdza*, doctorand în medicină, care în numele redacţiei a depuş o frumósă cunună pe cosciugul rĕposatului.

*

Parastas pentru Gregorie Maior. Redacţia „*Gazetei Transilvaniei*“ publică următoriul anunţ:

Cu adêncă întristare Vĕ învităm a lua parte la parastasul, ce se va ţinĕ Dumineca în 4/17 Februarie a. c. la órele 10 a. m. în Biserica St. Adormirii din cetatea Braşovului spre vecinica odihnă a mult regretatului nostru confrate, fost redactor responsabil al fóiei nóstre, *Gregoriu Maior* încetat din viaţă în nóptea de Luni spre Marţi şi înmormêntat Mercuri în 31 Ianuarie (13 Februarie) a. c. în Viena. — Braşov, 1 Februarie v. 1901.

*

Datinile bisericii ortodoxe. Cetim în gazetele din România, că Sinodul din Petersburg va trimite o delegaţiune din membrii săi carii sĕ facă o anchetă în România asupra adevĕratelor datine ale bisericei creştine ortodoxe.

Probabil că comisiunea va veni şi la noi, în Ungaria.

*

Masa studenţilor din Brad. Mult On. D. *Vasiliu Craşovan* preot rom. gr. or. in *Babşa* împreuna cu M. st. Sa soţie Iuliana n. Morariu au binevoit a mai dărui pentru masa studenţilor dela gimnasiul nostru rom. gr. or. din Brad, suma de 35 coróne.

Priméscă marinimoşii dăruitori cea mai căldurósă mulţămită.

Direcţiunea gimnasiului rom. gr. or. (din) Brad in 2 Februariu v. 1901. *Georgiu Părău* director gimnas.

*

Mulţămită publică. Dómna protopopeasă vĕduvă *Maria Dr. N. Maier* a binevoit a dona şcólei nóstre primare suma de 400 cor. întru amintirea iubitului D-Sale soţ şi a regretatului protopresbiter al Sĕliştei *Dr. Nicolau Maier.*

Pentru aceasta marinimósă faptă la însărcinarea comitetului parochial aducem şi pe acésta cale cele mai sincere mulţĕmite stimabilei donatóre. Sĕlişte la 18 Ianuarie 1901 *Dr. Nicolae Comşa* m. p. preşedintele com. par. *Dumitru A. Mosora* m. p. not. com. par.

*

Bani de călĕtorie reservistilor. Ministrul de rĕsboiu a dat zilele acestea un ordin de cuprinsul, că reservistilor seraci, dacă au sĕ se presinte la deprindere de arme în depărtări peste cincisprezece kilometri de la locul ubicaţiunei lor sĕ li-se deie bani de călĕtorie — când pléca la deprindere şi când se re'întorc acasă.

*

Nenorocirea — lăcomiei. In comuna Dubrava din comitatul Zĕmplin s'a întêmplat sĕptĕmâna trecută mare nenorocire — provenită din lăcomie. Se hotărîse a se pune pe câmp carne otrăvită cu strichnin, pentru pustiirea lupilor. Juratul trimis la oraş sĕ cumpere carnea de lipsă, a lăcomit la câteva bucăţi de carne mai frumósă şi le-a pus la o parte, ca sĕ le ducă séra a casă. Intr'aceea sosind al doilea jurat cu strichninul şi neştiind de intenţiunea colegului sĕu, a otrăvit şi bucăţile puse la o parte. Cel care ascunsese carnea, neştiind că e otrăvită, séra a luat'o şi a dus'o a casă şi a cinat din ea cu întrégă familia. In ziua următóre au fost aflaţi morţi: juratul, soţia şi cei doi copilaşi ai lui.

*

Stareţul mănăstirei Căldăruşani. Se scrie dela Bucureşti, că în zilele trecute în presenţa dlui Mândrescu, delegatul ministerului român de culte, fiind de faţă P. S. Nifon, stareţul de la Sinaia, s'a ales la Căldăruşani părintele *Dometian* (Economul), ca stareţ al mănăstirei.

*

Demonstraţiuni în Budapesta. Lucrătorii fără ocupaţie au făcut Vineri mari demonstraţiuni, terminate cu vĕrsare de sânge. Mai multe mii de inşi au percurs bulevardele capitalei, cântând marsilesa, aclamând dreptul electoral universal şi revoluţia, şi strigând lozinca „*pâne şi drepturi!*“ Au spart feresti şi vitrine multe şi când poliţiştii au cercat sĕ 'i împrăştie s'au năpustit asupra lor şi au înscenat bătĕi. Mulţi s'au ales cu capete sparte şi alte rane; mulţi au fost arestaţi şi numai cu mari sforţări a suces poliţiei sĕ 'i împrăştie. Ţandurii de sticlă de la o vitrină spartă rănise la mâni pe un farmacist, ceeace vĕzênd unii au strigat: „curge sânge!“. La acésta demonstranţii au rĕspuns: „Las' sĕ curgă odată şi sânge de al domnilor, nu numai tot de al nostru!“

*

Pe jos la Paris. Gazetele din Bucureşti ne spun, că un grup de patru persóne, compus din două d-re şi doi tineri, plécă la 15 Martie din Bucureşti spre a face pe jos drumul până la Paris. Ei sunt artişti dansatori şi speră sĕ facă acest drum în 2 luni, dând representaţii în fie-care oraş.

*

Mulţămire. Dl *Ioan Vasilie*, notariu substitut in *Ponor* (Tractul Lupşei), a binevoit a pune la disposiţia subscrisului *20 cor.*, cu menirea de a se procura ceva pe sama bisericei ce ar fi mai de lipsă. Drept aceea s'a şi procurat opul „*Colecţiune de Predice ortodoxe*“ *de Dr. T. Tarnavski şi E. Vointski*, trei tomuri cu preţul de 12 coróne, ear' lângă restul de 8 cor. mai adaugênd parochul locului încă 5 coróne s'a procurat un *Molitvelnic cu litere latine.* — Pentru care faptă creştinéscă vrednică de imitat, priméscă dl notariu şi pe acésta cale cea mai sinceră mulţămită. Ponor, ziua sânţilor Trei ierarchi, anul Domnului 1901. *Laurenţiu Ciorbea*, paroch.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare.)

Definiţiunea casătoriei şi feliurile ei.

In urma acestora putem da o definiţiune a căsătoriei constatând şi feliurile ei.

„Căsătoria, după dreptul bisericesc, este misteriul legii cei noue, în care întru închipuirea spirituală alui Christos cu biserica se binecuvêntă legătura însoţirei pentru tótă viaţa a unei persóne bărbătesci şi femeesci înaintea preotului şi a publicului, şi după depusa apromisiune solemnă în biserică din partea feţelor respective despre dragostea împrumutată până la mórte, preotul face rugăciunile prescrise pentru susţinerea acelei apromisiuni a însoţirei şi a urmărei ei, ceea ce este nascerea şi crescerea copiilor“ (Şaguna: Dreptul can. Sibiiu, 1868, § 70).

Ear' după dreptul roman (civil, de stat), carele în primele secule ale creştinismului în cee esenţiale încă s'a desvoltat alăturea cu dreptul bisericesc, definiţiunea căsătoriei este următórea: „Nuptiae sunt conjuctio maris et feminae, et consortium omnis vitae, divini et humani juris comunicatio“ (Digest. XXIII. 2, Instit. IX. 9, Photius: Nomocan. XII. 12), adecă: căsătoria este o legătură între bărbat şi femee şi o însoţire pe tótă viaţa pentru participare la drepturile divine şi umane.

Se înţelege, astfel de definiţiune se dă numai căsătoriei încheiate cu observarea tuturor condiţiunilor şi formalităţilor prescrise de biserică şi de stat; astfel de căsătorii se numesc: căsătorii legale, ear' tóte celelalte: căsătorii nelegale, sau concubinate. Prin căsătoria legală între impreiurări normale se pot ajunge tóte scopurile căsătoriei, ear' prin cea nelegală se fac imposibile tóte acelea, afară póte de procrearea de prunci, mai isvorând şi alte multe rele din ea şi pentru alţii, precum vom vedé în capitlele următóre.

Trec acum la

Originea şi causele convieţuirilor ilegale séu a concubinatelor.

Din referinţa de supunere a femeei faţă de bărbatul ei, instituită de Dumnezeu în urma pĕcatului strămoşesc, s'a născut mai târziu prin corumperea tot mai mare a moravurilor, tot în urma acelui pĕcat, acea posiţiune deplorabilă în care aflăm pe femee la venirea Mântuitoriului la tóte popórĕle, ba şi azi la popórĕle necreştine.

Când însĕ Dumnezeu a supus pe femee bărbatului, nici decât n'a intenţionat degradarea ei până la starea animalelor, ci a intenţionat numai aceea, ca ea fiind condusă în faptele ei mai mult de sentiment decât de raţiune, cum am zis şi mai nainte, sĕ nu facă nimic, ori cel puţin nu tóte, fără scirea şi învoirea bărbatului, carele după firea lui mai tare şi condus fiind în acţiunile vieţii mai mult de raţiune decât de sentiment, mai anevoe greşesce şi se póte decide pentru esecutarea vre-unei fapte contrare poruncilor lui Dumnezeu. Dar' fiind-că cu tóte acestea şi el póte greşi, nici lui nu-i este iertat sĕ facă ori şi ce fără scirea şi învoirea femeei sale.

Destul, că în urma pĕcatului strămoşesc stricându-se tot mai mult moravurile, s'a tulburat şi curăţenia primitivă a căsătoriei.

Aşa aflăm că la Evrei s'a întrodus poligamia, adecă: căsătoria cu mai multe femei în acelaş timp: ba mai mult: pelângă femeile legitime poligame, chiar şi unii patriarchi mai ţineau şi concubine (I. Moisi IV. 19, XVI. 3, XXII. 24, XXVI. 34, XXIX. 16—30, XXX. 3, XXXVI. 12). Deosebirea între ele era numai aceea, că femeile legitime erau întroduse in casa bărbatului cu observarea órecăror condiţiuni şi formalităţi ceremoniale, până când concubinele nu; dar' în privinţa egalităţii înaintea legii nu era nici o deosebire între ele şi copiii născuţi din tr'însele. Mai târziu însĕ, când legislatorii iudaici s'au silit a readuce căsătoria la puritatea ei primitivă, au început a face deosebire între femeile legitime şi concubine, tot aşa şi între copiii născuţi din unele şi din altele; ba au declarat espres, că numai monogamia este căsătorie legală după preceptul lui Dumnezeu. Cu tóte acestea proligamia şi concubinatul la Evrei s'a susţinut până prin evul mediu şi numai în timpul nou a încetat de tot (Dr. Freisen: Geschichte des canonischen Eherechts Paderborn 1893).

Dela Evrei a trecut poligamia şi concubinatul şi la alte popórĕ şi în urmă la Greci şi la Romani. La Greci însĕ n'a putut prinde rădăcini adânci, dar' la Romani s'a susţinut şi a fost regulată prin lege, aşa că numai o femee s'a considerat de soţie legitimă, ear' celelalte numai de concubine, şi s'a făcut deosebire între dînsele şi copiii născuţi dintr'însele, cu tóte că deosebirea acésta nici aici nu era prea mare (Idem).

Venind Iisus Christos şi ridicând căsătoria la curăţenia ei primitivă ce o avuse înainte de pĕcatul original şi declarându-o de taină, — biserica a declarat, că numai monogamia este căsătorie legitimă, dar' şi acésta numai dacă s'a încheiat cu observarea tuturor condiţiunilor şi formalităţilor prescrise de ea. Ori ce altă căsătorie, din punctul seu de vedere, o consideră de nelegală, de concubinat, ceea ce este egal cu preacurvia.

In sensul acesta a fost regulată căsătoria şi din partea statului, după ce religiunea creştină a devenit recunoscută, ba chiar dominantă în stat. Statul neputêndu-te însĕ emancipa cu totul de principiile păgâne referitóre la dreptul public, familiar şi privat, în curênd a venit în conflict şi cu biserica pe terenul dreptului matrimonial, precum vom vedé în paragraful urmàtoriu.

(Va urma.)

Cărţi şi reviste

Au apărut:

„Convorbiri literare“ fascicolul II. (Februariu), anul XXXV., avênd următoriul sumariu: *D. Evolceanu:* Doi poeţi dramatici (H. C. Lecca şi R. D. Rosetti). *Pompiliu Eliade:* Filosofia lui la Fontaine (studiu literar). *N. Iorga:* Lucruri noue despre Vlad Ţepeş. *G. Bogdan-Duică:* Salomon Gessner în literatura română. *G. Bogdan-Duică:* Dr. G. Pop, Istoria literaturei germane, curs universitar (recensiune). *N. Iorga:* Un document de la Despot. Un act românesc din 1600. *I. Bogdan:* O istorie a limbei române (bibliografie). „Convorbiri literare“ apar o dată pe lună, în editura librăriei Socec (Bucureşti, Calea Victoriei Nr. 21) şi costă (pentru Românii din Austro-Ungaria) 15 coróne pe an, un fascicol 1 leu 75 bani.

Din public.*)

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea producţiunei împreunată cu cântari, declamări şi teatru, ţinută în *Pianul-superior* la 7/20 Ianuariu a. c. au binevoit a suprasolvi următorii Domni şi Dómne: Petru I. Comşa, comerciant Selişte, Ioan M. Vulc, proprietar Pianul sup., Dumitru Man, notar Loman câte 5 cor.; George Albu, învĕţ. Pianul sup. 4 cor.; Petru Opincar, proprietar Sebeş, George Şeulean, not. Pianul super. câte 3 cor.; Macsim Pavel Vulc, teolog curs I. 1 cor. 40 fil.; Vasilie Oana, paroch Pianul sup. 1 cor.; Simion Ghibu, paroch Pianul sup. 80 fil.; Victoria Goga, învĕţ, Pianul inferior, 60 fil.; Simion Todorescu, prop. Pianul sup., 80 fil.; Avram Stefanescu, pădurar cercual Pianul sup., 80 fil.; Ion Goţia, notar Rĕchita, Ion Alisie, primar Loman, Petru Cucuian, paroch Loman, Nicolae Stancu, învĕţ. Loman, câte 1 cor.; Gligor Filimon, cassar Loman, 40 fil.; Ion Sim. Vlad, proprietar Loman, 1 cor.; Mateiu Stancu, propriet. Loman, 1 cor.; Tănase Mirca, propriet. Loman, 60 fil.; Vasilie Dura, învĕţ. Pianul sup., 2 cor.; Ion Nicóră, comerciant Pianul superior, 1 cor.;

Suma intratelor a fost 66 cor. 60 fil. lângă care alăturându-se suma suprasolvirilor de 40 cor. 40 fil. resultă suma de 107 cor. — din care subtrăgêndu-se spesele de 57 cor. 28 fil. rămâne un venit curat de 49 cor. 72 fil. cari bani sau şi predat epitropului bis. dlui Ion M. Vulc, in scopul înmulţirei bibliotecei şcolare.

Suscrisul mĕ simt în plăcută posiţie de a aduce sincera mea mulţămită atât marinimoşilor Domni suprasolvitori, cât şi binevoitorilor participanţi.

Pianul superior în 8/21 Ianuariu 1901.

Vasilie Oana
paroch şi cassar.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

---

de tine, şi voesce, ca balsamul care te va vindeca, sĕ fie preparat din suferinţele nenorociţilor.

Apoi a muiat în cupa plină de lacrĕmi o maramă sfinţită, şi întrĕ rugăciuni evlaviόse a spălat cu ea ochii regelui.

— In numele Tatălui, … continuà sihastrul.

Regele, cuprins de o sfântă spaimă, 'şi muià genele în apa divină.

— şi al Fiului …

Harold îşi ridicà capul, îşi încruntà sprîncenele de-asupra ochilor lui acoperiţi de albeaţà.

— şi al Duhului sfânt, Dumnezeu unul. Amin …

Şi peliţa orbiei se desprinse de pe ochii regelui. Mulţimea o vĕḑù căḑênd pe petrile pe cari îngenunchia el.

— Glorie! Glorie! Ştiinţă! Putere! — şoptì regele Harold, estasiat de lumina solară, care de nou străiucia înainte-i.

Sihastrul însĕ clătinà blând cu capul.

— Nu, — zise el. Milă şi îndurare! ..

(*t.*)

Psalmi moderni.

Oh! Dómne…

Oh! Dómne, iată-mĕ schimbat. —
In sórta mea petrificat
Rĕmân ca marmora de rece …
Am fost un cântec care trece
Şi sunt un cântec încetat, —
Rĕmân ca marmora de rece …
Uscat e tot ce-a înflorit,
Entusiasmul a murit
Şi a mea inimă-a 'ngheţat.
Am fost un cântec care trece
Şi sunt un cântec încetat.

Oh! Dómne, iată-mĕ schimbat.

Ţarînă.

Ţărînă, — suntem toţi ţărînă, —
E de prisos ori-ce trufie …
Ce-a fost, — în veci are sĕ fie …
Din noi nimic n'o sĕ rĕmână.
Zadarnic falnice palate
Sunt în pământ rădăcinate, —
Nici-o peire nu s'amână.
Despoţi cu frunţi încoronate,
Poeţi cu harpe inspirate,
Filosofi, ómeni de ştiinţă,
Păgâni vestiţi prin necredinţă, —
Nici-o peire nu s'amână …

Ţărînă, — suntem toţi ţărînă.

Alex. Macedonski.

Cassa de păstrare (reuniune) în Sĕliște.

Convocare.

P. T. membrii „*Cassei de păstrare (reuniune) în Sĕlişte*“ se convócă la ședința

adunărei generale ordinare

conform §-lui 15 din statutele reuniunei pe **Duminecă** în **11/24 Februarie a. c. la 2 óre p. m.** pe lângă următorul

Program:

1. Raportul general al direcţiunei şi propunerile acesteia.
2. Raportul consiliului de inspecţiune.
3. Staverirea bilanţului cu 31 Decembre 1900.
4. Alegerea unui membru în direcţiune.
5. Alegerea consiliului de inspecţiune conform §-lui 20.
6. Ficsarea marcelor de presenţă pentru membrii direcţiunei şi a consiliului de inspecţiune.
7. Propunerea pentru ficsarea terminului referitor la ţinerea adunăre generale în viitor.

Din şedinţa direcţiunei „Cassei de păstrare (reuniune) în Sĕlişte“, ţinută în 13 Februarie 1901.

Direcţiunea.

Bilanţul general pe al XVII-lea an de gestiune 1900.

Contul Bilanţului.

Active.	Cor. fil.	Cor. fil.
Cassa în numĕrar		41,324·86
Imprumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi		338,565·50
Imprumuturi hipotecare . . .		319,542·—
Cambii de bancă		75,570·—
Credite de Contcurent		89,014·93
Depuneri proprii		108,923·—
Efecte publice		80,580·—
Realităţi		1,501·38
Mobilar	1,459·18	
după amortisare de .	145·92	1,313·26
Diverse conturi debitóre şi inte- [illegible]sitóre restante . .		[illegible]
		1.082,730·86

Pasive.	Cor. fil.
Depunerile membrilor (capital social)	26,000·—
Fondul de reservă	69,189·14
Fondul de binefaceri	37,975·64
Fondul de pensiune	2,090·04
Depuneri spre fructificare . .	921,223·47
Interese anticipate pro 1901 .	7,994·94
Diverse conturi creditóre . .	347·62
Profit net	17,910·01
	1.082,730·86

Contul Profitului şi Perderilor.

Debit.	Cor. fil.	Cor. fil.
Interese:		
pentru depuneri spre fructificare . . .	41,510·11	
pentru fondul de binefaceri	1,959·14	
pentru fondul de pensiune	78·37	43,547·62
Spese:		
a) salare, marce de presenţă şi remuneraţiuni . .	5,539·60	
b) imprim., registre, porto, chirie . .	1,820·98	7,360·58
Contribuţiune:		
directă şi 10% după interese la depuneri		5,985·77
Amortisări:		
din pretensiuni . .	197·10	
din mobiliar . . .	145·92	343·02
Profit net		17,910·01
		75,147·—

Credit.	Cor. fil.	Cor. fil.
Interese		
dela imprumut. pe oblig. cu cavenţi	28,249·91	
dela imprumut. hipotecare . . .	22,713·80	
dela cambii de bancă	5,273·66	
dela credite de contcurent	5,479·23	
dela depuneri proprii	3,091·24	
dela etecte publice	3,799·99	68,607·83
Provisiuni		6.539·17
		75,147·—

Sĕlişte, în 31 Decembre 1900.

Dr. Nicolau Calefariu m. p.
preşedinte.

Nicolau Henţiu m. p.
secretariu.

Dimitrie Roman m. p.
cassar.

Constantin Herţia m. p.
contabil.

Membrii în direcţiune:

Dumitru Banciu m. p.
vice-preşedinte.

Dumitru Lăpĕdat m. p.

Dumitru Vulc m. p.

Bucur Comşa m. p.

Ioan Comşa sen. m. p.

Iordachie Roşca m. p.

Subsemnatul consiliu am esaminat bilanţul present precum şi Contul Profitului şi Perderilor şi le-am aflat în deplină consonanţă cu registrele principale şi ausiliare.

Selişte, în 13 Februar 1901.

Mihailă Stoica m. p. **Petru I. Comşa** m. p. **Mihail Ittu** m. p. **Ilie Hociotă** m. p.

Agentura generală din Sibiiu

(strada Bruckenthal Nr. 9)

a primei reuniuni pentru înzestrarea fetelor şi asigurarea copiilor

caută, pe lângă dotaţie splendidă, pentru localităţi şi oraşe de provincie agenturi, cari pe acéstă cale pot sĕ-şi asigure venite laterale considerabile.

Sunt rugaţi deci acei distinşi domni, notari, învĕţători, comercianţi, ori persóne private, cari doresc sĕ lucre în acéstă branşă, sĕ binevoéscă a-şi inainta ofertele, în timpul cel mai scurt, susnumitei agenturi generale.

La cerere trimitem imediat prospectele nóstre, după a căror cetire, rugăm sĕ ni-se comunice hotărîrea p. t. D tre.

Cu acéstă ocasiune observăm, că ramurile de asigurare, cu cari ne ocupăm noi, corĕspund pe deplin recerinţelor vieţii moderne. Căci fie-care părinte prevĕdĕtor îşi asigură fiul încă până acela e în etatea fragedă, pe timpul cheltuelilor împreunate cu studiile, pe viitoriul lui; de asemenea **fie-care mamă bună prin mici cuotisaţiuni lunare asigură fiicei sale capitalul de măritiş.**

Institutul nostru e cea mai sigură cassă de păstrare, căci primesce asigurări pentru fete şi feciorași până la etatea de 12 ani, ear' părintele lor se acceptéză până la etatea de 50 ani, — dacă însĕ e trecut de 50 ani, atunci se acceptéză mama — dacă n'a împlinit încă etatea de 50 ani. Tatăl are sĕ fie visitat de medic, din simpla causă, că în casul că móre deja după solvirea primei cuote, obligămêntul solvirei mai departe a cuotelor încetéză şi totuşi la terminul fixat copilul îşi capĕtă întreg capitalul de asigurare. Dacă s'ar întêmpla însĕ, ca băiatul sĕ móră, atunci întrégă suma solvită până atunci se restitue părinţilor. Pe lângă aceste favoruri, fie-care membru al institutului nostru de asigurare primeşte totdeauna partea cuvenită din suma profitului anual, şi în schimbul acestora asiguratul, afară de premiile de asigurare nu are sĕ solviască alte taxe, de pildă: obligaţie, tímbre, incasso, porto-postal, etc.

Cel mai mic capital de asigurare e 1000 coróne = 500 fl.

Sunt rugaţi deci toţi acei părinţi, cari doresc sĕ asigure viitoriul copiilor lor şi prin acésta modalitate sĕ economiseze un anumit capital, — care din partea institutului nostru e împreunat cu mare risic, — sĕ se adreseze cu deplină încredere agenturei generale din Sibiiu a institutului, unde li-se vor da cu cea mai mare prevenire tóte celelalte desluşiri, de unde la dorinţă li-se vor trimite prospectele necesare şi se va esmite îndată concredutul nostru, pentru-ca sĕ contracteze asigurarea.

[16] 1—2

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

◆

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archierĕscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sĕrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la immormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** şi la

Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

Metropolia
Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania

Studiu istoric
despre reînfiinţarea Metropoliei, dimpreună cu o colecţiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de
Dr. **Il. Puşcariu**
archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-preşedinte al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul: broş. **6 cor.**, leg. **7·70, 8·20** si **9·50 cor.**

Se póte procura dela

Librăria tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 14 Sibiiu, Joi 8/21 Februariu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strëinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.**
pentru fie-care publicare.

Acțiune politică.

I.

Alegerile pentru dieta magiară nu mai sunt departe.

Fie că se fac la toamnă, când espiră mandatul actualilor deputați, fie că se fac la primăvară sau la vară, — după cum se svonește, — mare interval nu ne desparte de ele.

De aceea e fórte natural, ca presa română, astăzi singurul mijloc prin care noi Românii din patria acésta mai putem purta lupta națională, sĕ discute atitudinea politică pe care va trebui sĕ o observe poporul român din acésta țéră la alegerile proxime și sĕ lămuréscă din vreme tot ce este de lămurit, pentru-ca ora decidĕtóre sĕ nu ne găséscă earăși nepregătiți, ca de atâtea-ori în trecut.

Venim deci sĕ ne spunem și noi cuvêntul și sperăm că vom fi ascultați cu aceeași bunăvoință cu care ascultăm noi părerile altora. In cele din urmă un scop urmărim toți și toți voim același lucru: *binele obștesc al neamului nostru;* ear' din faptul, că fiecare dintre noi crede a fi aflat el calea cea mai bună și mai sigură ce duce la scop, n'avem sĕ ne facem punct de acusațiune reciprocă, pentru-că în cele din urmă obștea decide, ear' obștea va ști sĕ alégă ce e *mai bun* din aceea ce noi credem că e bun.

Și cum discuția în presa română se învîrte în jurul *programului național* și în jurul *concluselor conferențelor nóstre din trecut*, — la obiect și despre ele vom vorbi și noi.

Programul nostru național și conclusele conferențelor din trecut noi până acum le-am observat *în teorie cu un adevĕrat exces de zel, în praxă însĕ aprópe de fel.*

Corect și politic era de sigur contrarul.

Căci programe politice și în special programe de acțiune, prin cari se determină *ținuta* unui partid politic, *nu sunt dogme,* cari au sĕ stee mai pe sus de ori-ce discuțiune, ci din contră, sunt normative de caracter pur *practic*, cari mânecând dintr'o anumită situațiune, reală, nu pot rĕmâné nealterate de schimbările acestei situațiuni, ci trebue sĕ țină cont de continuele fluctuațiuni ale împrejurărilor.

Asemenea normative trebue deci sĕ stee *sub neîntreruptă discuțiune și controlă* din partea organelor *competente,* datóre a se îngrijí, ca ținuta partidului sĕ fie determinată în totdeuna în modul cel mai corespundĕtor situațiunei în care se află și împrejurărilor date.

In sinul partidului nostru au domnit însĕ alte vederi; și solidaritatea de partid la noi a fost formulată astfel: că *„avem sĕ susținem* **nestrămutat** *programul național și conclusele conferențelor naționale“*, — și ținênd la acéstă formulare, cu totul greșită, care în sine nu este decât *o frasă,* o dovadă de minorenitate politică, — am negligeat și desconsiderat *cerințele cele mai esențiale ale disciplinei de partid*: a ne îngrijí anume, ca conclusele conferențelor *sĕ fie observate de fapt* cu tótă rigórea.

In lupta politică programul de acțiune al unui partid are însemnătatea ordinului de zi de pe câmpul de resbel, care trebue observat strict, dar' trebue *modificat și revocat chiar,* de câte-ori constelațiunea momentană a împrejurărilor o cere acésta.

Nu póte fi deci lucru mai greșit, decât a încungiura cu totadinsul, ori a condamna chiar, ori-ce discuție pe acest teren, pentru a susținé ca *dogmă infalibilă* ceea-ce în trecut, pe basa unei anumite situațiuni și a unor anumite *presupuneri* am decretat, ci din contră, avem *sĕ controlăm neîntrerupt,* dacă cu schimbarea situațiunei nu avem sĕ dăm *direcțiune nouă și ținutei nóstre,* și dacă acele presupuneri, pe cari ne-am basat, au fost reale ori greșite?!.

Numai asupra unui lucru nu încape discuție, anume: că *ceea-ce factorii competenți vor declara de normativ*, **sĕ și fie observat necondiționat** și sĕ nu póta fi alterat decât tot numai de acel for, care este competent a croí calea acțiunei nóstre.

Așa cere *disciplina de partid*, căreia noi ne am supus în trecut și ne vom supune și în viitor în mod necondiționat.

Sibiiu, 20 Februarie n.

Parlamentul maghiar continuă a discuta budgetul ministerului de culte și instrucțiune publică. Cam pe la mijlocul lui Martie se crede că va fi terminată desbaterea întregului budget, ear' după aceea vor urma la rênd proiectele de lege despre *căile ferate vicinale*, despre *incompatibilitate*, și despre *simplificarea administrației*, legi pe cari actualul parlament maghiar trebue sĕ le voteze.

Alegerea din M.-Oșorheiu. Cercetarea ordonată în chestia vĕrsării de sânge din Murĕș Oșorheiu, întêmplată cu ocasiunea alegerii de deputat e aprópe terminată și un raport amĕnunțit va fi presentat guvernului despre cele constatate, încă în decursul sĕptĕmânii acesteia, astfel, că prim-ministrul *Széll* va puté sĕ rĕspundă la interpelările ce i-s'au adresat în chestia acésta încă în ședința de Sâmbătă. Paralel cu cercetarea efectuită de organele guvernului s'a făcut și cercetarea ordonată din partea tribunalului.

Delegațiunile. O telegramă dela Viena ne spune, că reichsrath-ul va alege delegațiunea încă în decursul sĕptĕmânei acesteia, sau cel mult pe la începutul sĕptĕmânii viitóre. Alegerea va decurge neted, fără nici o pedecă. Imediat după ce se vor face dincolo alegerile, va alege și parlamentul magiar delegațiunea, astfel, că delegațiunile vor puté fi convocate numai decât după Paști în sesiune ordinară, după cum e intențiunea guvernului comun.

Din Austria. Tratativele între presidentul reichsrath-ului și șefii partidelor decurg și acum în chestia *limbei de interpelare.* Cehii persistă pe lângă dorința de a se cetí interpelările în plin parlament, fie ele scrise *în ori-ce limbă,* ear' Nemții nu admit decât *limba germană.* Se crede că până Joi, când se va întruní de nou reichsrath-ul, se va afla o soluțiune potrivită și mulțămitóre pentru toți. Monarchul, fiind de față la serata de Duminecă a ministrului comun de esterne, contele *Goluchowski*, a vorbit cu mai mulți deputați și li-a pus la inimă căutarea unei modalități de a puté împăca pe Cehi cu Nemții.

„Confișcat.“ Guvernul bucovinean continuă cu persecutarea Românilor de sub stăpânirea sa cu un zel vrednic de o causă mai bună. *„Deșteptarea“*, singurul ziar din Bucovina, e în continuu confișcat, pentru lucruri de nimica în fond, dar' supărăcióse, cum se vede, pentru baronul Bourguignon, presidentul țerii. In timpul din urmă s'a pornit apoi o góná nouă și în contra *tricolorului național*, așa, că amărăciunea fraților bucovineni cresce mereu, în loc sĕ scadă, în urma *pactului* ce l'au legat deputații români cu guvernul local. Grele timpuri!...

Cu program național. In cercul electoral al *Josășelului,* devenit vacant prin mórtea deputatului de mai nainte, și-a pus candidatura și un domn *Dr. Szombati György*, care s'a declarat aderent al *programului național.* Nu ni-se spune însĕ, dacă e înțěles progămul național al Românilor, sau vre-un program propriu al dlui candidat.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

I. Pașii primi pentru înființarea de episcopii noue române.

Fericitul în Domnul marele archiereu *Șaguna*, în *„Promemoriul“* sĕu despre dreptul istoric al autonomiei bisericesci naționale, apărut în Sibiiu 1849, în tipografia lui Georgiu de Klosius, pag. 13, scrie așa:

„Dela anul 1699 până la 1783 așa după deplin 85 ani remase scaunul metropoliei Belgradului vĕduv.

Oile fuseseră silite sĕ se risipe, de vreme ce păstoriul lor fu prigonit, bătut și chinuit. Abia sub stăpânirea împĕratului Iosif II. în anul 1783 dobîndiră creștinii rĕseriteni în Ardeal un episcop, în vreme ce românii din Ungaria și Banat, ca oi risipite și fără păstori se traseră la episcopiile Aradului, Caransebeșului, Verșețului și Timișórei“.

Apoi continuă la pag. 14 astfel:

„Pe lângă tóte aceste de vre-o câțiva zeci de ani nu încetară a așterne la Inaltul loc *deosebite rugăminte pentru suplinirea episcopiilor Aradului în Ungaria, a Timișorii și a Vêrșețiului în Banat cu episcopi naționali,* care avură înbucurătoriul resultat, că prin Prea Inalta părintéscă orênduială a Maiestății Sale Impĕratului Francisc, afară de episcopiile Ardealului și Aradului, care au dreptul hotărit de a aplica *numai rumâni,* în cele dela Timișóra și Vêrșeț numai așa episcopi sĕ se așeze, *cari cunosc bine limba românească.* Tóte aceste întăresc actele, ce se află în archivul înaltei stăpâniri din anii 1828, 1836 și 1842/3 despre denumirea episcopilor Ardealului, Timișorii și Verșețului. Românilor și pentru aceea le zăcea aceste trei episcopii la inimă, fiind-că episcopul Aradului *Nestor Ioanovici* era român, precum și următoriul aceluia *Gerasim Rațiu* este asemene român, ear episcopul Timișórei de pe aceea vreme *Iosif Putnic* și al Verșețiului *Macsim Manoilovici* avea o deplină cunoscință a limbei românesci. Acésta se întêmplă și cu decurând reposatul episcop al Verșețului *Stefan Popovici* carele prin Archiepiscopul Caransebeșului de atunci, 1842 și 1843, numai din aceea privință se propuse Inaltei Stăpâniri spre a trece dela Pacrați la Vêrșeț în calitate de episcop diecesan, findcă era născut în Banat și *scia limba românéscă.*“

Apoi încheie Șaguna:

„Acum că se rupseră lanțurile absolotismului, românii de sub împĕrăția Austriei își ridică dreptul sĕu glas cu rugăminte către Monarchul sĕu, ca acel Inalt sĕ binevoiască a primi părintesce reîntregirea dreptului lor istoric întemeiat pe canónele bisericesci și pe legile fundamentale publicate în §. 2 din 4 Martie a. c., spre a cărora făptuire sĕ se îndure a slobozi un sinod pentru toți românii din episcopiile Aradului, Bucovinei, Timișorii, Ardealului și Verșețiului.“

Am reînprospetat aceste date, din cari reese, că Românii din Banat în tot decursul seclului trecut dinpreună cu fruntașii bisericei nóstre tot mereu s'au nisuit întru dobândirea autonomiei lor în diecesa Timișórei și a Verșețului. Acésta se póte vedé și din multele petițiuni ale bărbaților de încredere și altor români fruntași din Banat, Ungaria și Ardeal, unele publicate în opul: *„die Romänen der Österreichischen Monarchie“* edat în a. 1851 în Viena la Carol Gerold & Sohn. Apoi în *Memorialul Archiepiscopului și Metropolitului Andreiu Baron de Șaguna* dela a. 1846—1873 de *Nicolae Popea*, edat în Sibiiu 1889 la instit. tipografic societate pe acții.

Pe timpul revoluțiunei din 1848 guvernul revoluționar al lui *Kossuth* sciind, cât de mult doresc Românii a avé episcopie românéscă în Timișóra și Vêrșeț, a denumit doi vicari episcopesci, români de viță, pe seama Românilor și anume pe protopopul gr.-or. rom. din Lipova *Patriciu Stoichescu* alias *Petroviciu* pentru diecesa Timișórei, ear' pe protopopul gr.-or. rom din Verșeț, *Vuja*, pentru diecesa Verșețului cu scop ca sĕ atragă Românii pe partea Ungurilor în contra austriacilor și a Sêrbilor resculați în contra lor, ce se adeveresce și prin proclamațiunea generalului revoluționar *Iosif Bem*, publicată în *Fraitoc*, un sat nemțesc de lângă Timișóra, în ziua de Sf. Georgie al anului 1849 și îndreptată: *„Către Românii din Banat“*, în care Bem zice între altele:

„Cu durere am înțeles patimele ce ați răbdat dela vița sĕrbească, cari ca venituri aci scăpați, precum până acum sub stăpânirea bisericéscă sêrbă în ticălósă orbie v'au ținut, așa cum ca pe nisce sclavi sub despotica sa domnire luméscă vru a vĕ supune“, — apoi îi provócă sĕ se înroleze în armata unguréscă, ca sĕ scape țeara de inimici etc. (Vezi acéstă proclamație publicată în memorialul lui Șaguna de N. Popea susatins pag. 325. Altcum am în posesiunea mea un esemplar original tipărit cu litere latine.)

Și *Emanuil Gozsdu* ca președinte, cu *Ioan Dragoș* ca notar ai unei adunări naționale ținută în Pesta la 3/15 Maiu 1848 s'au ocupat cu causele poporului românes *„de lege rĕsăriténă neunită“*, substernê petițiune către împĕratul Ferdinand prin *Ministeriul patriei,* apoi convoc adunare la 25 Iunie 1848 st. n. în o Timișóra, unde tóte comunele românes aveau sĕ trimită „câte un mădulariu d sinul seu“.

Tot atunci a publicat Eutimie Murgu un alt apel: *„Către frații Bănățeni!“* prin care îi conchiamă la o adunare pe ziua de 27/14 Iunie 1848 la Lugos. Ambele aceste apeluri le am în original, ambele sunt tipărite cu litere cirilice. Cea a lui Murgu este tipărită în Timișóra în tipografia lui Iosif Beichel, pe cea a lui Gozsdu nu este numit locul tipariului, probabil s'a tipărit în Pesta.

Sórtea celor doi vicari episcopesci a fost, că Stoicescu fu judecat de austriaci la 12 ani robie, ear' prota Vuia şi-a căutat scăparea în Sêrbia, unde nu mult după aceea a murit.

Că nici Şaguna nu şi-a uitat de cestiunea înfiinţării episcopiilor, ne dovedesce petiţiunea lui adresată la anul 1863 cancelariului aulic *Nádasdy*, în care, afară de episcopia Caransebeşului înfiinţată deodată cu metropolia, cere *şi reînfiinţarea episcopiei din Timişóra* şi înfiinţarea unei episcopii noue în *Cluj*, precum şi numirea unui episcop pentru Consistoriul esistent din *Oradea mare*.

(Va urma.)

Trei ordinaţiuni.

Atragem atenţiunea cărturarilor dela sate, în special a domnilor preoţi şi învěţători asupra celor trei ordinaţiuni ministeriale, pe cari le publicăm mai la vale, şi îi rugăm sě facă cunoscut cuprinsul lor în cercuri cât se póte de largi, pentru-ca în casul unei eventuale neîndreptăţiri ce s'ar face credincioşilor nostri sě se pótă lua din partea lor měsurile de apărare.

Ordinaţiunile, dintre cari una vorbeşte despre *îmbrăcămintea* celor ce se presentéză în faţa matriculantului pentru a lega cununia, alta despre *subscrierea* actului de cununiă, ear' a treia despre amêndouě aceste lucruri, sunt de următorul cuprins:

I.

Circularul ministrului de interne dto. 26 Novembre 1895 Nr. 103.374, adresat vicecomiţilor, în causa formalităţilor esteriόre ce pot fi pretinse de la nupturienţi la actul încheerii căsătoriei.

Din prilejul nedumeririlor şi întrebărilor adresate mie din mai multe părţi în privinţa formalităţilor esterne ce vor fi pretinse de la nupturienţi cu ocasiunea încheerii căsătoriei, aflu de lipsă a enuncia următórele:

Conform §-lui 67 al instrucţiunii edate în 29 Ianuariu a. c. Nr. 27.243 I. M. cu privire la procedura de urmat la publicarea, încheerea şi matricularea căsătoriei: „Oficiantul civil la încheerea căsătoriilor are sě pórte eşarpă în tricolor naţional şi îmbrăcăminte cinstită, corěspunḑětóre, în cât se póte, attilă, avênd totodată sě fie cu îngrijire, ca actul încheerii căsătoriei sě decurgă cu solemnitatea recerută şi cu seriositatea corespunḑětóre însemnătăţei lui. Nu-i este permis însě a observa o astfel de ţinută, care sě presinte actul încheerii căsătoriei ca imitaţiune a ceremonialului bisericesc şi care sě desmênte pe nupturienţi de la cununia bisericéscă“.

In urmarea acestor dispoziţiuni ale instrucţiunii, oficiantul civil care cooperéză la încheerea actului căsătoriei este dator a pretinde cu tótă rigórea, ca nupturienţii şi martorii sě se presinte în haine cinstite, demne de solemnitatea încheerii căsătoriei civile şi aměsurat referinţelor lor; nu este însě permis oficiantului a trece peste marginile acestei recerinţe.

Ii este oprit, mai ales, sě pretindă, ca miresa sě se presinte la încheerea căsătoriei împodobită cu cunună de mirésă, ori sě facă pendentă de la acéstă podóbă funcţionarea sa la actul încheerii căsătoriei, ori sě pretindă, ca nupturienţii, sau unul dintrě ei, ori cei cari îi însoţesc, sě pórte insignii ori sě îndepliniască lucruri, cari ar face, ca actul heerii căsătoriei sě samene cu cununia scă.

Nu este permis, mai departe, a pre- ca nupturienţii sě aducă cu ei nuntaşi, ră de cei doi martori, pretinşi prin §. 39 art. de lege XXXI din 1894 despre dreptul rimonial. De óre-ce însě conform §-lui al citatului art. de lege actul încheerii căsătoriei se sěvêrşesce public, este firesc lucru, că din buna lui voie póte sě se presinte şi poporul nuntaş, şi oficiantul civil nu are drept sě interzică nuntaşilor presentarea.

P. t. eşti recercat sě comunici fără amânare acest ordin al meu oficianţilor civili, în prima linie matriculanţilor, spre strictă acomodare.

II.

Denegarea subscrierii protocolului despre încheierea căsătoriei civile nu are nici o influinţă asupra validităţii căsătoriei.

Ordinul ministrului de interne, dat în 9 Decembre 1895 Nr. 104.137. (Vicecomitelui comitatului S.)

Cu provocare la raportul dto 20 Novembre a. c. Nr. 22,460, referitor la procedura de urmat în casurile când nupturienţii denégă subscrierea protocolului despre încheerea căsătoriei şi acéstă denegare şi-o motivéză cu aceea, că aměsurat învěţăturilor preotului lor ei prin încheerea actului căsătoriei civile nu se consideră soţ şi soţie, înainte de a fi obţinut binecuvêntarea bisericéscă, — îţi comunic următórele: Oficiantul civil care funcţionéză la încheierea căsătoriei civile, are sě clarifice pe nupturienţi, că încheerea legală a căsătoriei este îndeplinită deja în momentul, când oficiantul civil în înţelesul legii (§ 39 art. XXXI din 1894) îi declară soţ şi soţie, prin urmare, după acéstă enunciaţiune a oficiantului civil ei sunt soţ şi soţie după tóte formele legale. Intru cât însě nupturienţii, cu provocare la convingerea lor religiósă, nici după acéstă clarificare nu ar voi sě subscrie protocolul, ori — neştiind scrie — sě pună degetul pe semnul dinaintea numelui, oficiantul sě inducă în clausula protocolului observarea, că nupturienţii au denegat sucscrierea, cu provocare la convingerea lor religiósă.

Atestatul despre încheerea căsătoriei trebue estradat nupturienţilor chiar şi în casul când aceia, cu provocare la convingerea lor religiósă, au denegat subscrierea protocolului.

Deóre-ce, conform acestora, faptul că nupturienţii nu subscriu protocolul despre încheerea legală a căsătoriei, ori nu-l prověd cu semnul în loc de subscriere, nu are nici o influinţă asupra validităţii căsătoriei, — este necondiţionat interzis oficiantului, ca din causa denegării acestei subscrieri sě revóce enunciaţiunea prin care nupturienţii au fost declaraţi soţ şi soţie; îi este necondiţionat interzis, mai departe, ca din causa indicată mai sus sě denege nupturienţilor estradarea atestatului de căsătorie — care e a se estrada gratis şi scutit de timbru.

III.

Ordinaţiunea ministrului de interne dto. 11 Febr. 1896 Nr. 12.500.

„E dator oficiantul civil care fungéză la încheerea actului căsătoriei civile, sě pretindă strict, ca nupturienţii şi martorii lor sě se presinte în haine cinstite, demne de caracterul solemn al încheerii căsătoriei şi aměsurat referinţelor lor.

Nu este însě permis oficiantului a trece peste marginile acestei recerinţe.

Ii este oprit, deosebi, sě facă pendentă funcţiunea lui la încheerea căsătoriei, de la condiţia, ca mirésa sě se presinte cu cunună de mirésă, ori, ca nupturienţii sau unul dintrě ei, sau însoţitorii lor sě folosiască insignii (podóbe) ori sě sěvêrşiască formalităţi obicinuite la cununia religiósă.

Ii este interzis, mai departe, a pretinde, ca nupturienţii sě aducă cu sine nuntaşi, afară de cei doi martori, pe cari îi recere §. 39 al art. de lege XXXI. din 1894.

De óre-ce însě conform §-lui 37 al suscitatului articol de lege actul încheerii căsătoriei e public, de sine se 'nţelege, că dacă voesc, pot sě asiste şi nuntaşi, şi oficiantului nu-i este permis sě-i opriască de la acésta.

In ceea-ce privesce, după acestea, procedura de urmat când nupturienţii ori óre-care dintrě martori, sau toţi împreună, cu provocare la convingerea lor religiósă denégă subscrierea protocolului despre încheerea căsătoriei, — datorinţa oficiantului este sě-'i clarifice, că încheerea legală a căsătoriei este îndeplinită deja prin enunciaţiunea prin care oficiantul declară pe nupturienţi soţ şi soţie (§. 34 art. XXXI. din 1894), în urmarea căreia nupturienţii, după acéstă enunciaţiune a oficiantului, sunt soţ şi soţie după lege.

Intru cât apoi nupturienţii ori martorii nu ar voi sě subscrie protocolul nici după acéstă clarificare, oficiantul sě inducă în clausula matriculării (protocolului de căsătorie), conform dispoziţiunilor din pt. 5 §. 22 al art. XXXIII din 1894, observarea, că nupturienţii, cu provocare la convingerea lor religiósă, au denegat subscrierea.

Atestatul de căsătorie trebue estradat nupturienţilor — gratis şi scutit de timbru — chiar şi în casul când aceia ori martorii au denegat subscrierea protocolului.

De óre-ce, conform acestora, împrejurarea că nupturienţii ori martorii lor au denegat subscrierea protocolului, nu are nici o influinţă asupra validităţii căsătoriei, — e necondiţionat interzis oficiantului sě revóce enunciaţiunea prin care declarase pe nupturienţi soţ şi soţie conform legii; necondiţionat îi este interzis, mai departe, a denega nupturienţilor estradarea — gratis şi scutit de timbru — a atestatului de căsătorie.

Dreptul de disciplinare al învěţătoriului.

— *Sentinţe judecătoresci.* —

La diferite prilegiuri s'a escat întrebarea, că *învěţătoriul póte sě esercieze ca mijloc de disciplinare pedepse trupesci asupra elevilor sěi?*

Asupra acestei întrebări în multe rênduri au adus forurile prime judiciare (judecătoriile cercuale) chiar şi sentinţe. Părţile litigante de obiceiu s'au mulţămit cu sentinţa acestor foruri, şi acésta este causa că fórte puţine decisiuni de ale forurilor judiciare superióre (tablă şi curie) avem asupra acestei întrebări. Dar' şi din acestea puţine decisiuni ce le avem, totuşi ne vom puté forma o orientare clară despre părerea acestor foruri superióre în acésta materie.

Un senat judecătoresc a enunţat: că „învěţătoriul este *investit cu dreptul de disciplinare* asupra elevilor sěi. (Sentinţa Curiei Nr. 15617 din 1882). In anul următor a decis însě că „învěţătoriul *nu* este învestit cu dreptul de disciplinare asupra elevilor sěi (Sentinţa Curiei Nr. 11588 din 1883).

Sub „*dreptul de disciplinare*“ natural că este a se înţelege: eserciarea acestuia prin *aplicarea de pedepse trupesci*.

Mai târziu însě forurile judecătoresci aprópe fără escepţiune, nu numai că au enunţat în *favorul învěţătorilor* sentinţe în acésta chestie, dar' chiar au statorit şi dreptul de disciplinare al *preşedintelui scaunului şcolar*. Aşa Curia a enunţat d. e., că „preşedintele scaunului şcolar are drept disciplinar asupra copiilor de şcólă“ (Büntetö jogtár VI 94 şi XIII 222 Sentinţe de ale Curiei). Mai departe a enunţat, că la cercarea preşedintelui scaunului şcolar, *primariul comunal* este îndreptăţit a aplica pedepse corporale asupra copiilor de şcólă desfrênaţi. (Sentinţa Nr. 8879 din 1885).

Tabla reg. din Budapesta în sentinţa sa Nr. 24606 din 1887 face următórea enunţare: Invěţătoriul, ce e drept, este îndreptăţit a aplica ca mijloc de disciplinare pedepse trupesci asupra copiilor umblători la şcólă, dar' acestea numai în aşa měsură, ca din aplicarea lor sě nu se nască *vătăměri mai mari*. (In limbagiul oficios judecătoresc sub „vătăměri mai mari“ se înţeleg numai acele, cari numai după 8 zile se pot vindeca.)

Tabla reg. din Pécs în sentinţa cu Nr. 1813 din 1891 de asemenea s'a declarat la acésta întrebare, enunţând, că: *învěţătoriul este investit cu dreptul de disciplinare asupra elevilor sěi*“.

Curia reg în sentinţa Nr. 10451 din 5 Decembre 1900 a enunţat: „învěţătoriului pentru purtarea provocătóre şi desfrênată a elevului i-se incuviinţéză aplicarea pedepselor trupesci disciplinare“.

Din aceste sentinţe judecătoresci se póte vedé că chiar şi cele mai înalte foruri judiciare admit aplicarea de pedepse corporale în şcólă, atunci când ele se aplică faţă de elevi cari conturbă ordinea şi disciplina şcolară, se înţelege când alte pedepse, mai umanitare, sunt zădarnice.

Invěţătorilor nostri le dorim a avé cât mai puţine prilegiuri de disciplinare cu virgaşul, ear' la cas când totuşi vor fi necesitaţi a-l folosi, şi pentru acésta vor avé óreşi-cari neplăceri, — D-zěu sfântul ferească-i, — credem a-le fi făcut un mic, dar' bun serviciu prin publicarea sentinţelor de mai sus.

Păunaş.

NOUTĂŢI

Protopopul Sělişteі. In şedinţa plenară de Luni consistoriul a numit protopresbiter al tractului Sělişte pe candidatul *Dr. Ioan Stroia*, profesor seminarial. Mâne, Joi, dl Stroia va fi hirotesit intru protopresbiter.

*

Chirotoniri. Inalt Preasânţia Sa Dl archiepiscopesc şi metropolit a chirotonit azi dimineaţă în capela archiepiscopéscă pe diaconul *Ioan Tat*, ales paroch în Cichendeal (tractul protopresbiteral Agnita), întru preot, ear' pe clericul abs. *Adam Basarab* ales capelan în Romos, intru diacon. Cesta din urmă va fi înaintat mâne la treapta de preot.

*

Representanţa oraşului Sibiiu va ţiné adunare generală în 25 Februariu st. n. la 4 óre după amiazi în localitatea obicinuită.

*

† Albert Arz de Straussenburg. Luni după amiazi s'a făcut cu mare ceremonial înmormêntarea advocatului *Albert Arz de Straussenburg*, primcurator al bisericei ev. lutherane din Transilvania. La actul înmormêntării au luat parte autorităţile şi corporaţiunile bisericesci, civile şi militare din Sibiiu, delegaţiuni din provincie, şi public numěros. Biserica nóstră a fost representată prin Inaltpreasânţia Sa metropolitul *Ioan Meţianu* şi archimandritul-vicariu arciepiscopesc *Dr. Ilarion Puşcariu* şi prin representanţi ai consistoriului archidiecesan; asemenea a fost representat: seminariul teologic, şcóla civilă de fete a „Asociaţiunii“, institutul „Albina“ şi reuniunea meseriaşilor.

Rěposatul, ca cel mai în etate între curatorii bisericei lutherane, era membru al casei magnaţilor.

*

Părechia regală a Italiei la vară va face ţarului visită la Jalta, de unde la re'întorcere se va opri şi in Constantinopol.

*

Romànce distinse. In 15—16 Februariu s'a ţinut esamenul la şcóla pentru lucru de mână, desemn, pictură, etc., a reuniunii femeilor săsesci, ear' în 17—18 a fost esposiţia lucrurilor. Eleve române ale şcólei au fost dşórele Valeria Greavu, Elvira Cristea, Rafila Iancu (Mohu), şi Aneta Mitru (Botoşani, România), cari tóte au făcut esamenul cu eminenţă; Valeria Greavu, a fost prima eminenţă între tóte elevele. Lucrurile espuse de dşórele române erau de o frumseţă deosebită.

*

Cununie. Dumineсă în 17 Februarie st. n. şi-au serbat cununia în biserica din Sibiiu-cetate dşóra *Evelina Luca* şi *Ioan Pamfilie*, sodal-pantofar, membru al „Reuniunei lodalilor români din Sibiiu“. Cântările ocasionale le-a esecutat corul mixt al „Reuniunei sodalilor români“, ai cărui membri ambii sunt.

*

Hymen. Dlui *Sabin Bogdan* învěţător in Brad, şi-a fidenţat de fiitóre soţie pe d-şóra Graţiela Gabor, fiica preotului Petru Gabor din Certeşul de sus.

*

Dela „România Jună“. Comitetul soc. acad. „România Jună“ face cunoscut tuturor binefăcătorilor şi cunoscuţilor, că localul societăţii din IX. Lazarethgasse 26 s'a mutat în VIII. Laudongasse 18 I. Viena în 14/II—1901 Tr. Păscuţiu preşedinte. G. Barbul secr. I.

*

Din Năseud. „Societatea de lectură“ a şcolarilor dela gimnasiul superior fundaţional din Năseud aranjiază o serată literarămusicală urmată de dans, Sâmbătă 23 Februarie st. n. 1901 în sala de gimnastică dela gimnasiul de acolo. Inceputul precis la 7 óre séra.

*

Osânda lui Krivány. In 1898 eşiseră la iveală marile defraudări ale cassarului de la sedria orfanală a comitatului Arad, care cheltuise pe traiu boeresc nu mai puţin de cât jumětate milion de florini din banii publici. Sentinţa în procesul defraudantului, pertractat la tribunalul din Arad, a fost publicată Sâmbătă după amiazi. Krivány e osândit la nouě ani de închisóre penitenţiară.

*

Prinţul Boris, moştenitoriul Bulgariei, de câteva zile e greu bolnav de tifus abdominal. Ştirile despre decursul morbului sunt divergente; unele spun că prinţul e mai bine, altele pe lângă tifus raportéză şi despre bronchită în plumăna stângă a prinţului.

*

Protectorul francmazionilor. Se vestesce din Londra, că în locul regelui Edward a fost ales mare-magistru al francmazonilor englezi prinţul de Cannaught. Regele a primit sě fie protector al lor.

*

Din Mălâncrav ni-se scriu următórele: Tinerimea adultă rom. din comuna Mălâncrav a aranjat în 28 Ianuarie v. a. c. la stăruinţa energicului învĕţătoriu *Aureliu Vlăduţ* şi Dómna învĕţătoriţă *Elisabeta Vlăduţ* o producţiune teatrală - declamatorică fórte bine reuşită, ca prima petrecere în comuna nóstră Mălâncrav.

Dómna învĕţătoriţă prin rolele predate cu tinerimea a atras atenţiunea publicului present, încât nu se mai puteau minuna îndestul de gesturile şi vorbele esprimate.

Nu cu mult mai puţin a fost apreţiată şi vorbirea de încheiere a Dlui învĕţătoriu, prin care făcênd o icónă vie despre însemnătatea producţiunilor după feliurimea lor, poporul present a stat în uimire vĕḑênd şi auḑênd cele petrecute, esprimându-se că e fórte mulţămit.

Venitul producţiunei ca intrate dă suma de 45 cor. 84 fileri. Spesele sunt de 19 cor. 76 fileri. Ear' venitul curat e de 26 cor. 8 fil., care sumă se alătură la capitalul fondului femeesc din loc, înfiinţat în anul curent cu scop de a ajutora biserica la cas de lipsă.

*

Cencert în Ocna. Corul bisericesc al plugarilor din Ocna inferióră are onóre a învita pe toţi sprijinitorii şi binevoitorii şcólei nóstre, la *producţiunea teatrală impreunată cu concert*, ce se va ţiné la 10/23 Februariu a. c. în sala „Reithofer“, în piaţă. — Venitul curat e destinat pentru biblioteca şcolară. Ocna, la 7 Februariu, 1901. *Isaia Popa* paroch.

*

Monopol de miliarde. Archimilionarii *Morgan* şi *Rockfeller*, după cum se raportéză din New-York, au pus monopol pe liniile ferate, pe uleuri, cărbuni, pe navigaţie şi pe şantierile navale, cu un capital de *12 miliarde 600 milióne de franci.*

*

Fómete în Slovăcime In cercul Stropco din comitatul Zemplin grasséză în mare grad fómetea. Autorităţile comitatense, pe lângă colecte în întrégă ţara, voesc sĕ esopereze şi ajutoriu de stat în favorul nenorociţilor.

*

Nebunia dragostei. Moşneagul Gál Károly din Mezőkeresztes (Bihor) rĕmânênd vĕduv a cerut în căsătorie pe o femeie, vĕduvă şi ea şi în tinereţă fostă — ideal a bĕtrânului. La insistenţele rudeniilor ei însĕ femeea a dat corfă peţitorului. Necăjit de acésta respingere moşul s'a spânzurat. — El era de *70 ani*, ear' ea *de 50.*

*

Daruri pentru biserică Cu drag iau péna în mână, şi cu o deosebită mulţămire sufletéscă vestesc lumei ortodoxe şi pe acésta cale — dragostea ce o au unii creştini din parochia Sohodol către biserică întru împodobirea casei domnului.

Era o necesitate de toţi simţită, ca sĕ se procure pe sama bisericei nóstre nisce clopote mai mari în locul celor ce le avem, mici şi disarmonice.

Şi fiind-că fondul bisericei nu suferea spese mai considerabile, dorinţa nóstră s'a tot amânat până în primăvara anului trecut, când din dragoste către casa domnului, îndemnaţi s'au aflat unii creştini a face contribuiri benevole pentru procurarea unor clopote noue, şi anume: Ioan B. Babeş şi soţia si Ana au contribuit cu 400 coróne, presbitera Maria G. Babeş, 40 coróne, George Vrĕncénu 40 cor., George Puchin 30 cor., primarul George Hermenénu 20 cor., Aron Hormenénu 20 cor., Ioan Baciu 20 cor., George Flucuş 20 cor., George Rĕşină 20 cor., ear' alţii în sume mai mici 50 coróne cu totul 640 coróne.

Cu acésta sumă, la care adăogându-se preţul clopotelor vechi cu 300 coróne, ear' restul acoperit fiind din fondul bisericei, s'au procurat două clopote noue în valóre de preste 1000 coróne.

Aceste clopote, de un perfect acord, cu un sunet plăcut, intensiv şi voluminos, au fost confecţionate, după sistemul nou — cu sul sucitor — în tornătoria dl Mihail Manchen în Sighişóra.

Prevenirea, promptitudinea în esecuţie, punctualitatea în espediţie şi mai pe sus de tóte dibăcia în technica tornării clopotelor a d-lui Manchen, — care are iscusinţa a torna clopote în ori ce ton dat — mĕ îndreptăţesce a-i esprima mulţămita întregei nóstre comune bisericeşti, şi a-l recomanda tuturor celor ce au lipsă de serviciul D-Sale.

Ear' voue, dragii mei parochieni, cari cu dragoste şi desinteresare v'aţi grăbit a depune obolul prisosului vostru pe altarul Domnului, vĕ aduc şi pe acésta cale adênc simţita mea mulţămită.

Sunetul nouelor clopote, ca şi învĕţăturile de aur, sĕ umplă inimile vóstre şi ale tuturor celor ce le aud, de căldura credinţei.

Mai departe, mĕ simt dator a mulţămi şi acelor ai mei iubiţi parochieni, cari au contribuit la procurarea celor 12 icóne ale prasnicelor împerătesci, şi adecă: Nicolae Lascu a contribuit cu 24 coróne, George G. Chiţu 24 cor., presbitera Maria G. Babeş 12 cor. şi Geeorge B. Puşcariu 12 cor., cu totul 72 coróne. Preotul *George Babeş*.

Cărţi şi reviste

Avis literar. Pentru a satisface unei trebuinţe adânc simţite de toţi învĕţătorii şi bărbaţii de şcólă români, m'am decis a edita o carte compusă de *Petru Conda*, învĕţător, sub titlu *„Drepturile şi datorinţele învĕţătorilor confesionali români.“*

Acéstă carte cuprinde tóte disposiţiunile din legile ţerii şi ordinaţiunile ministeriale privitóre la învĕţători, precum şi disposiţiile autorităţilor confesionale române cu privire la şcólele confesionale române şi la învĕţătorii lor. Acésta carte e menită a fi un preţios călăuz al învĕţătorilor, care sĕ-i pună în posiţiunea a-şi afirma şi apĕra drepturile asigurate lor prin lege, şi pe cari mulţi nici nu le sciu. E echitabil, ca atunci când ni-se cere împlinirea datorinţelor, sĕ scim şi noi cere asigurarea drepturilor ce ne compet după lege.

„Drepturile şi datorinţele învĕţătorilor confesionali români“ dau indigitări în tóte chestiunile ce privesc şcóla şi pe învĕţător.

Pentru a mĕ puté orienta în privinţa tiragiului, îmi iau voia a ruga pe P. T. domni preoţi, ca directori şcolari, învĕţătorii şi membrii senatelor şcolare, şi pe toţi cei ce se interesézá de causa şcolară, sĕ binevoiască a asigura editarea acestei cărţi prin aceea, că o prenumeră înşişi şi o recomandă şi altora sĕ o prenumere. Dela numĕrul prenumĕranţilor atârnă editarea cărţii. Preţul de prenumeraţiune este de 3 coróne; preţul de boltă va fi mai mare.

Opul va apare îndată, dacă apariţia lui va fi asigurată prin un numĕr corespunzetor de prenumeraţiuni întrate până la 15 Martie n. a. c.

Prenumeranţii vor fi avisaţi despre apariţia cărţii şi vor fi învitaţi sĕ trimită costul prenumeraţiunii; după primirea preţului cartea se va expedia franco prenumeranţilor.

Colectanţii de prenumeraţiuni primesc un exemplar gratuit după 10 prenumeraţiuni trimise, după ce vor fi şi plătite.

Sibiiu, Ianuarie 1901.

Cu tótă stima

W. Krafft

librar-editor în Sibiiu.

Viéţă socială.

Producţiunea şcolară din Gurarîului.

— 1 Faur v. 1901.

Terenul de activitate al învĕţătorilor nostri este fórte vast. El nu se restrînge numai între cei patru păreţi ai şcólei, ci din contră se întinde mult, fórte mult, şi în afară de acesti păreţi. Şi acest teren e aşa de mănos, încât şi cea mai mică muncă mănóse róde aduce!

Nu 'mi este scopul, ca acum, la acest loc sĕ înşir activitatea ce o ar puté, şi carea este *datoriu* chiar fie-care învĕţător a o desvolta şi în afară de păreţii şcólei, ci accentuez acésta numai aşa în trecăt, servind de *memento* celor pe cari îi priveste.

O activitate înbucurătóre s'a pornit în timpul din urmă de către învĕţătorii nostri în scopul înfiinţărei de *biblioteci şcolare*. Laudabilă activitate*!* Şi ca mijloc pentru ajungerea acestui scop folosesc *producţiunile şcolare* anuale, al căror venit curat este destinat bibliotecei. Mijloc bun, sigur şi esecutabil chiar şi în cele mai mici comune! Că acest mijloc este ducător sigur la scop, avem mulţime de dovezi, drept aceea ar trebui, ca de el toţi, dar toţi învĕţătorii nostri sĕ se folosească pentru-că toţi simţim lipsa şi avem trebuinţă de biblioteci şcolare.

Ziarele nóstre au publicat zilnic învitări la astfel de producţiuni, dar' numĕrul lor totuşi e prea mic. In privinţa acésta tractul Braşovului şi al Sĕliştei, respective învĕţătorii din aceste tracte au făcut mai mult. In al Sĕliştei d. e. s'au ţinut producţiuni şcolare în comunele Selişte, Aciliu, Gurarîului, Vale şi Tilişca.

In *Gurarîului* începutul s'a făcut numai în anul acesta. Causa a fost, că acésta fruntaşe comună nu dispunea până acum de un edificiu potrivit pentru acest scop. Acum avênd un măreţ şi pompos edificiu şcolar, pe a cărui frontespiciu este scris cu litere de aur: *„Prin cultură la putere“*, învĕţătorii dela acésta şcólă şi-au început activitatea şi pe acest teren, dând Marţi în 30 Ianuarie prima producţiune scolară. Inceputul a fost bun. Punctele din program executate de şcolari, anume cântările dirigiate de înv. *I. Oniciu*, precum şi declamările au fost cu succes mulţĕmitor executate.

Programul a fost bine alcătuit, aşa cum trebue sĕ fie programul unei producţiuni şcolare: *instructiv şi educător*. Singură declamarea ultimă *„Caii Ţiganului“* de *T. Speranţă* după a mea părere trebuia înlocuită cu o altă. Ori cât haz ar produce anecdotele d-lui Speranţă, ele nu sunt potrivite de a fi declamate de *elevii şcólei poporale*. Mai potrivite sunt în privinţa acésta cele ale lui *Anton Pan*, deórece din ale acestuia se scóte la iveală şi partea moralisătóre şi nu numai cea hazlie.

Piesa teatrală „Cinel Cinel“, predată de d-na *Decei*, d-şórele *M. Turdĕşan* şi *Arsenie* şi de d-nii *V. Arsenie şi I. Oniciu*, de asemenea a fost cu succes predată. Publicul i-a şi resplătit pe diletanţi cu furtunóse aplause.

După producţiune a urmat cina comună şi jocul. Totul a decurs în cea mai bună disposiţiune şi animaţie.

Succesul material, fiind producţiunea cercetată, de asemenea a fost mulţămitor. Numĕroşii óspeţi din comunele din jur s'au depărtat ca totdeauna din Gurarîului cu cele mai dulci suveniri, şi deşi frigul cel mare le va fi cam îngheţat în reîntórcerea spre casă, totuşi au mai rĕmas destule cari sĕ le umple de nou inimele de dor după Gurarîului.

Dora.

FELIURIMI.

Traiul în Paris — în trecut şi acum. „Le Figaro“ publică o interesantă statistică despre scumpirea articlilor de traiu în Paris, în cursul veacului XIX. Din acéstă statistică resultă, că la începutul veacului cu 100 franci la lună se putea trăí întocmai ca acum cu 250 franci. Pe timpul revoluţiei celei mari 1 klg. de carne costa 66 centime (32 cruceri), azi costă 1 franc şi 70 centime. In 1800 cu 30—70 centime puteai cumpĕra 16 ouĕ, azi preţul lor e 1.20 — 1.80. Preţul untului în cursul acestui veac s'a duplicat; pe când pescele s'a eftinit mult, la ce a contribuit împrejurarea, că în urma desvoltării mijlócelor de comunicaţiune transportul e mai espeditiv şi mai eftin. Vinul de masă se vinde, din partea producenţilor, cu acelaşi preţ ca pe la începutul veacului. Nu aşa însĕ hotelierii şi birtaşii, cari îl vînd pe preţ îndoit mai mare de-cât pe la începutul veacului; causa e chiria şi regia scumpă.

*

De ce nu mânâncă jidovii carne de porc? Se zice că pe când umbla pe pĕmênt d-l Christos, ca sĕ vestiască pe tóte némurile cuvêntul dumnezeesc, a ajuns odată în un sat jidovesc. Jidovii aveau mănie pe el şi căutau în tot chipul să l facă de minciună şi să-l omóre. Auzind jidovii că d-l Christos întrĕ în sat, s'au pus la sfat, că ce sĕ facă sĕ-l prindă cu minciuna. După multă vorbă s'au înţeles sĕ pună sub o covată o jidovóică. Şi au făcut aşa şi au chemat pe d-l Christos şi i-au zis: Spune-ne nouă, de eşti fiul lui Dumnezeu, ce este ascuns sub covată? Şi jidovii se uitau la el bucurându-se în inimile lor, că nu va şti.

— Sub covată aţi ascuns o scrófă, le zise d-l Christos.

Unul dintre jidovi, plin de bucurie se grăbi sĕ ridice covata, ca sĕ se vadă că d-l Christos nu a spus adevĕrul. Dar' ce sĕ vezi! Jidovii toţi înlemniră; de sub covată în loc de femee eşí o scrófă. D-l Christos ca sĕ pedepsiască pe jidovi pentru necredinţa lor şi pentru gândurile lor pĕcătóse, prefăcu pe femeia de sub covată în o scrófă.

Şi de atunci jidovii nu mai vreau sĕ mănânce carne de porc, căci porcul e făcut din jidov.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Din prilegiul petrecerei, arangiate cu ocasiunea actului sfinţirei şcólei celei noue rom. gr. or., care s'a celebrat la 7 Ianuarie 1901 st. v., au incurs pentru şcólă parte ca ajutóre, parte ca suprasolviri, dela următorii: Andreiu Muntéan, înv. Ocolişul m. 3 cor.; Harmath Jenö, notariu cercual Ocolişul m. 2 cor.; Serestei Elemér, subnotariu Ocolişul m. 1 cor. 20 fil.; Asztalos Gábor, primpretore pensionat, 2 cor.; N. Zarándi, primpretore, 1 cor.; Kriza Istán, 1 cor.; Klocza Iános, 1 cor.; cu toţi din Trăscău. Vasilie Ruşdea, paroch Poşoga, Szász Zsigmond, şi Ioan Ciorga, din Lunca, câte 40 fileri.

Subscrişii în numele comitetului par. gr. or., ne simţim plăcut indatoraţi, a aduce tuturor susnumiţilor marinimoşi contribuenţi adânc simţita nóstră mulţămită şi recunoscinţă.

Vidolm, la 2 Februarie 1901 st. n.

Gregoriu Lazar
preşedinte

Ioan Moldovan
notariu

Mulţămită publică.

Pentru edificarea bisericii gr. ort. române din *Murĕş-Uióra*, au binevoit a contribui următorii domni şi corporaţiuni, anume: Escelenţia Sa Dl Arch. Metropolit *Ioan Meţianu* 50 cor., Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit 10 cor., asesor Zaharie Boiu 6 cor., asesor M. Lazar 4 cor., asesor Nicolae Cristea 4 cor., asesor Mateiu Voilean 4 cor., Dr. Elie Cristea 4 cor., Demetru Câmpean 2 cor., Ioan Mihu 2 cor., Costaniin Dimian 1 cor., Nicolau Ivan 4 cor., P. Lucuţia 4 cor., Petru Ciora 2 cor., Dr. Olariu 2 cor., I. Simtion 1 cor., I. Preda 2 cor., Nicolae Vătăşan 1 cor., Dr. Roşca 4 cor., Vic. Tordăşan 1 cor. Dr. N. Vecerdea 4 cor., A. Lebu 4 cor., P. Pipoş 3 cor., Dr. Beu 2 cor., Dr. Ioan Stroia 3 cor., Silvestru Moldovan 2 cor. Dr. V. Bologa 2 cor., Ioan Papiu 4 cor., Cosma 20 cor., Dr. Ioan David 4 cor., Paul Cotoţiu 1 cor., Oficiul protopop. Ilia 8·20 cor., Oficiul parochial Trestia 6·80 cor., Oficiul Sulagul-sup. 6·50 cor., Oficiul Cricau 18·30 cor., Oficiul Bucium-Muntari 4 cor., Drânbariu 11·40 cor., Mesteacăn 10·60 cor., Mêteiaş 3·30 cor., Egerseg 5·80 cor., Turda 32·70 cor., Coşna 6·10 cor., Iclandul mare 7·30 cor., Ribiţiora de jos 5·28 cor., Bedeleu 2·70 cor., Craiva 4 cor., Budila 5·28 cor., Glâmboca 3·40 cor., Tibru 7·66 cor., Cucerdea 13·21 cor., Berivoii mici 11·70 cor., Sân-Iacob 5·50 cor., Vaca 4·26 cor., Tălmăcel 2·18 cor., Alun 2 cor., Porumbacul sup. rĕsăr. 7 cor., Sadu 11·98 cor., Perşani 1·20 cor., Sênbenedic 4·30 cor., Oarda-de-jos 7·20 cor., Bucium Sat 40 cor., Cristesti 4 cor., Verd 6·12 cor., Cristiş 11 cor., Tilişca 11 cor., Bâica 3·44 cor., Bistriţa 26·50 cor., Zoltan 2·40 cor., Acmariu 6·10 cor., Gherla 1 cor., Vale 1 cor., Neagra de-jos 3·86 cor., Ozun 6·12 cor., Săsciori 20·90 cor., Fofeldea 6·78 cor., Sibiiu Suburbiul infer. 4 cor., Ciceu-Poeni 2·50 cor., Vaidasig 9·50 cor., Têmpa 5·66 cor., Finteuşul-mare 4 cor., Sieul-mare 9·36 cor., Boşorod 2·30 cor., Certejul de jos 3·10 cor., Hetur 2·30 cor., Botfalu 5·10 cor., Feriház 10·90 cor., Bruiu 5·34 cor., Nocrichiu 4·20 cor., Turnişor 6 cor., Moşna 1·98 cor., Mâlâncrav 1 cor., Dl Constandin Calţiun, cassar la tipografia diecesană din Caranşebeş 20 cor.

Tóte sumele acestea s'au depus la cassa consistorială, ca adaus la depositul ce-l are acolo comuna *Uióra*.

Vasilie Roşca
epitrop gr-ort.

Ioan Trifan

Posta Redacţiunei.

Mai mulţi. Lucrările trimise se vor publica pe rînd, după-ce vom găta cu materialul mai urgent, care ne-a îmbulzit. Deci, puţină răbdare.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

104 protop. 1901 [23] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa III Şóla, protopresbiteratul Mediaşului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt cele fasionate la cóla B. pentru completarea venitelor preoţeşti dela stat.

Informaţiuni îşi pot lua concurenţii dela oficiul protopresbiteral ori dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post, au a'-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat.

Mediaş, 2 Februarie 1901

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediaşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Romul Mircea
protopop

---

ad. Nr. 84 1901. [24] 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea postului al 2-lea de paroch în parochia de clasa III. Topârcea, protopresbiteratul Sělişte, se escrie de nou concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua mai de aprópe informaţiuni dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post, au sě-'şi aştérnă cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat, şi se vor presenta înainte de ziua alegerii în vre-o Dumineců sau sěrbătóre în biserică.

Tilişca, în 31 Ianuarie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sěliştei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petru Juga,
adm. protop.

Nr. 39/1901. [25] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Caianel, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au a'şi aşterne suplicele instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

„ALBINA“, Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Nr. 4059/901.

Domnii acţionari ai **Institutului de credit şi de economii „Albina“** se învită prin acésta în virtutea §-ului 20 din statutele societăţii la

a XXVIII adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Sibiiu ***Sâmbătă în 23 Martiu 1901 st. n.*** la 10 óre a. m. în casa institutului (strada Baier Nr. 1) cu următórea

Ordine de ḑi:

1. *Raportul anual al direcţiunii, bilanţul anului de gestiune 1900 şi raportul comitetului de supraveghiare.*
2. *Distribuirea profitului net realisat conform bilanţului.*
3. *Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefaceri.*
4. *Fixarea preţului marcelor de presenţă pentru anul curent.* [27] 1—1
5. *Alegerea a 2 membri în direcţiune cu mandat pe câte 6 ani.*
6. *Alegerea unui membru în direcţiune cu mandat pe 2 ani.*

Domnii acţionari, cari voiesc a participa la adunarea generală în persónă séu prin plenipotenţiaţi în conformitate cu §§-ii 22, 23 şi 24 din statutele societăţii, sunt rugaţi a-'şi **depune acţiile şi eventual doveḑile de plenipotenţă cel mult până Mercuri în 20 Martiu a. c. st. n. 6 óre p. m. la cassa centralei nóstre din Sibiiu séu a filialei din Braşov.**

Depunerea acţiilor respective a plenipotenţelor spre scopul indicat se póte face şi la institutele: „Bocşana“ în Bogşa-montană; „Furnica“ în Făgăraş; „Lugoşana“ în Lugoş; „Oraviciana“ în Oraviţa; „Silvania“ în Şimlěu; „Timişana“ în Timişóra şi „Victoria“ în Arad, în acest cas însě cel mult până Sâmbătă în 16 Martiu a. c. st. n.

Sibiiu, în 12 Faur 1901.

Direcţiunea.

A XXVIII-a încheiere a Conturilor cu 31 Decembre 1900.

CONTUL BILANŢULUI.

ACTIV.

		Cor. fil.
Cassa în numěrar		101,851.40
Bon în contul Giro şi la alte bănci		69,540.86
Cambii de bancă		6·618,009.13
Împrumuturi hipotecare		5.060,962.57
Credite personale		1.641,955.80
Credite cambiale cu acoperire hipotecară		1.660,959.42
Credite de cont-curent		640,475.95
Avansuri pe efecte publice		158,806.50
Credite fixe		17,529·90
Împrumuturi pe producte		4,666·—
Casa institutului, realităţi dela gara Braşov şi diverse realităţi de vênḑare		792,535.59
Efecte publice		1.838,630.30
Acţii dela diverse bănci		167,965.—
Efectele fondului de garanţă al scris. fonciare		411,048.—
Efectele fondului de pensiuni al funcţionarilor institutului		14,000.—
Mobiliar	Cor. 13,495.80	
după amortisare	„ 1,350.18	12,145·62
Diverse conturi debitóre		343,515.15
		19.554,597.19

PASIV.

		Cor. fil.
Capital social:		
6000 acţii à Cor. 200		1.200,000.—
Fondul de reservă al acţionarilor		200,000.—
Fondul de garanţă al scrisurilor fonciare		400,000.—
Fondul special de reservă		52,026.02
Fondul de pensiuni al funcţionarilor		321,406.70
Depuneri spre fructificare		10,453,782.78
Scrisuri fonciare cu 5% în fiorini în circulaţiune	1.938,000	
Scrisuri fonciare cu 5% în coróne în circulaţiune	2.900,000	4.838,000.—
Scrisuri fonc. eşite la sorţi în circulaţiune		119,200.—
Cambii de bancă reescomptate		1,309,771.28
Diverse conturi creditóre		265,285·59
Dividende neridicate		2,092.—
Interese anticipate pro 1901		140,371.82
Profit net		252,661.—
		19.554,597.19

CONTUL DE PROFITURI ŞI PERDERI.

DEBIT.

		Cor. fil.
Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	454,783.03	
„ scrisuri fonciare	244,578.83	
„ împrumut. luate pe efecte	28,488.39	727,850.25
Spese:		
Salarie	90,092.79	
Bani de cuartir	14,125·—	
Imprim., registre, porto, diverse	26,946·41	
Marce de presenţă	8,680·—	139,844.20
Contribuţiune:		
directă	37,258.34	
10% dare la inter. dela depuneri	45,478.30	82.736.64
Amortisare din mobiliar		1,350.18
Profit net		252,661.—
		1.204,442.27

CREDIT.

		Cor. fil.
Interese:		
dela cambii de bancă	394,821.02	
„ împrumuturi hipotecare	322,873,16	
„ credite personale	128,814.08	
„ efecte publice	109,370.39	
„ credite camb. cu acop. hipot.	117,013.14	
„ credite de cont-curent	60,881.08	
„ avansuri pe efecte	8,235.36	
„ credite fixe şi împrumuturi pe producte	2,090.23	1.144,098.46
Chiriă		31,282.59
Provisiuni		26,513.04
Profit la monetă		2,548.18
		1.204,442.27

Sibiiu, 31 Decembre 1900.

I. Papiu m. p., membru al direcţiunei. **I. Popa** m. p., membru al direcţiunei. **Dr. L. Lemény** m. p., membru al direcţiunei. **Cosma** m. p., director esecutiv. **Iosif Lissai** m. p., contabil-şef.

Subsemnatul comitet am esaminat conturile presente şi le-am aflat în deplină regulă, şi în consonanţă cu registrele institutului.

Sibiiu, 18 Februariu 1901.

Comitetul de supraveghiare:

Dr. Ilarion Puşcariu m. p. **Dr. Beu** m. p. **Dr. E. Roşca** m. p. **Nicolau Penciu** m. p. **Ioan Creţu** m. p.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 15 Sibiiu, Sâmbătă 10/23 Februariu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Acțiune politică.

II.

Cea dintâiă și cea mai momentuósă întrebare, ce are sĕ și-o pună politicianul român din patria acésta este: că óre situațiunea, din care au mânecat conclușele conferenței de la 1881, susținute și întregite și de conferențele ulteriόre, este și astăzi *aceași și neschimbată* și dacă presupunerile, pe cari au fost basate acele concluse, s'au dovedit a fi reale?

La acéstă întrebare, credem că fără hesitare se póte rĕspunde cu: *nu*.

Situațiunea nóstră dela 1881 încóce negreșit că *s'a schimbat* în mod fórte esențial, atât în ce privesce starea din afară creată poporului român, cât și cu privire la organisația nóstră internă de partid și de individualitate colectivă națională.

Legislațiunea mai recentă a Ungariei și guvernele ei s'au pus de atunci *pe base cu totul noue și cu mult mai radicale*, cari culminézâ în *decretarea pe față a ideii de stat național maghiar* și în *negarea dreptului de esistență a ori-cărei alte individualități și organisări politice de caracter național.*

Acesta este noul principiu fundamental al politicei interne ungare, care la 1881 nu numai că nu era decretat, ci din contră, deadreptul *negat*.

Nu e mai puțin decât o *radicală schimbare de sistem* tot cu ce avem de a face astăzi în viața publică și ce amenință pe viitor viața nóstră națională.

Ce privesce acum organisația nóstră internă, împrejurările asemene sunt schimbate, încât atunci eram un întreg compact, organisat în cadrul legilor după tóte formele, până când astăzi întréga organisație a partidului, de lege *e desființată*, și funcționarea oprită.

Eătă, pe scurt și fără a întra în detaiuri, nota situațiunei nóstre actuale, atât de deosebită de cea de la 1881.

Este imposibil, ca aceste schimbări, atât de cardinale, sĕ rĕmână fără de înriurire asupra ținutei nóstre; și nu este decât o consecuență logică, că *atitudinea politică a partidului nostru are sĕ se schimbe amĕsurat schimbărilor prin cari a trecut situațiunea nóstră politică*.

Sĕ vedem acum a doua parte a întrebării, anume: dacă așteptările, pe cari s'a basat conferența nóstră dela 1881, au fost ori nu reale?

Când acéstă conferență a fixat ținuta partidului și în special când a decretat *pasivitatea*, negreșit a contat la aceea, că acest act de resistență pasivă va avé în timp mai scurt de cât cel trecut de atunci, un efect hotărîtor asupra atitudinei adversarilor nostri, și că prin golul ce-l vom crea în legislațiune, vom împedeca mersul regulat al organismului de stat.

Credem că de tot puțini vor mai fi acei optimiști, cari ar voí sĕ susțină, că acéstă presupunere a fost reală și că, — cu esccepțiunea episodei create de generalul *Doda*, — întréga nóstră abstinență ar fi lăsat sĕ se simtă când-va un gol și lipsa nóstră în parlament și că pasivitatea, astfel după cum am observat-o noi, ar fi avut când-va vre-un alt efect real, de cât că a servit de pretext adversarului, pentru a motiva în ochii Tronului și ai lumei mĕsurile esccepționale luate în contra nóstră.

De aici urmézâ, că chiar și în acel cas, dacă situațiunea nóstră nu s'ar fi schimbat de la 1881 încóce, deja faptul, că ținuta observată de noi în decurs de 20 de ani nu a avut resultatul așteptat și nu s'a dovedit întru nimic eficace, trebue sĕ fie pentru noi motiv suficient, de a ne impune datorința *revisiunei programului nostru de acțiune*, determinat prin conclusele luate de conferențele din trecut.

Sibiiu, 22 Februarie n.

Din parlament. In ședința de Mercuri s'a continuat discuția asupra budgetului ministerului de culte și instrucțiune publică. A vorbit deputatul *Szőcs* și ministrul de resort *Wlassics*, care a ținut sĕ accentueze de nou, că idealul și programul seu este: *șcólă națională magiară*, pe tóte treptele educațiunii publice. Au urmat apoi două interpelări.

Din România. Luni, la senat, dl *D. A. Sturdza* și-a desvoltat interpelarea de mult anunțată, cu privire la politica financiară a guvernului dlui *Carp*. Domnul Sturdza a vorbit în contra înstrĕinării unora din averile statului român și a propus economii mai mari decum sunt cele proectate de actualul guvern.

Domnul *Carp* a rĕspuns, că a face tóte economiile propuse de dl Sturdza, ar însemna renunțare la progresele pe cari le-a făcut România până acuma, și reîntórcerea țerii la vremile de înainte cu patruzeci de ani.

Senatul a luat la cunoștință rĕspunsul dat.

Revocarea lui Cristici. Se dă ca sigura știrea despre revocarea lui *Cristici*, representantul Sirbiei la curtea din Viena, și anume din motivul, că n'a fost în stare sĕ esopereze, ca remășițele pământești ale decedatului *Milan* sĕ fie trimise la Belgrad, pentru a fi înmormântate acolo, ear' nu în țéră strĕină.

Din Austria. Scandalul s'a început în reichsrath și probabil că va avé continuare, terminându-se și de data acésta cu disolvarea parlamentului austriac. Ședința de Mercuri a fost estraordinar de sgomotósă. A decurs astfel:

Inainte de a se întra în ordinea de zi, președintele *Vetter* s'a pronunțat în privința censurărei interpelațiilor declarând, că după-ce camera a refusat discuțiunea asupra acestei cestiuni, el privesce afacerea de încheiată și nu va permite o desbatere. In sensul regulamentului camerei, presidiul va esercita dreptul sĕu în mod cât se póte mai liberal și la censurarea interpelațiilor va procede echitabil.

Social-democrații propun votare, însĕ rĕmân în minoritate.

Cehul *Klofac* începe sĕ vorbéscă în limba *cehică*. (Mare sgomot la germanii radicali) *Klofac*, care stă dinaintea băncei ministeriale, aruncă un golomoț de hârtie în aer. Br. *Wasilco* (român) îl isbesce în piept. *Klofac* și amicii s'aruncă asupra lui *Wasilco* și numai cu greu s'a putut împiedeca o încăerare. In mijlocul teribilului sgomot, președintele își părăsesce locul, pe care-l ocupă vicepreședintele *Prade*, care chémă la ordine pe *Wolff*. Acesta cere închiderea ședinței și într'aceea creștinii sociali și Germanii radicali își spun unii altora cuvinte ca: „ticăloși“, „ómeni de nimic“ etc.

Contele *Vetter* își reocupă locul și vrea sĕ vorbéscă, dar' e întrerupt de Germanii naționali și de Cehii radicali. Se produce sgomot mare. Președintele e tratat cu tot felul de epitete, ba unii năvălesc asupra lui. Contele *Vetter* vĕḑênd acésta, sare din locu-i și se ascunde după spatele scaunului presidențial. In mijlocul marelui sgomot se ridică ședința. Când președintele se depărtă, Cehii il bombardézâ cu broșurile conținênd regulamentul camerei.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Umare.)

II. Episcopia nouă din Timișóra la congresul Sêrbesc în Carloveț.

La ultimul congres bisericesc comun, ținut la anul 1865 în *Carloveț*, deputații congresuali români, *Andrei de Mocsonyi*, *Georgiu de Fogarasy* din Lipova, *Constantin Gruits* protopopul Hasiașului și *Vincențiu Babeș*, cari au participat la acel congres comun cu Sêrbii ca deputați din diecesa Timișórei, au subșternut în 28 Faur 1865 o petițiune în limba germână către Maiestatea Sa Francisc Iosif I. prin comisariul congresual regesc Bar. de *Philipovici*, în care se cere:

1. Separarea Românilor gr.-or. de sub ierarchia serbească și atașarea lor la Metropolia națională; înființarea unei episcopii proprie română în *Timișóra* în Suburbiul Fabric.

2. Populațiunea română a întregului Banat sĕ se înpartă între diecesele *Timișórei* și a *Caransebeșului* cu câte o populațiune de 150—170 de mii de suflete.

3. Cu administrarea nou înființândei episcopii din Timișóra sĕ se încredințeze episcopul din Arad *Procopiu Ivacicovici* cu însărcinarea, ca din mijlócele diecesane, anume:

a) Din jumătatea venitului sinodal și convențional, din care resultă anual o sumă de 8000 fl., după ce jumătate reține drept resplată pentru ostenelele sale și pentru administrație;

b) Din banii de escontentare pentru reședința fostă până acuma comună și pentru fundus instructus cu realitățile aparținătóre;

c) Din părțile cuvenite acestei populațiuni diecesane dela fondul național până acuma comun din Carloveț, din contribuiri milostive și alte daruri ale eparchiei, — cu posibilă grăbire sĕ efeptuească zidirea și instruarea unei reședințe corespunzĕtóre în Timișóra în suburbiul Fabric.

Originalul se află la mine, căci petițiunea acésta s'a înmulțit și s'a respândit între publicul românesc din Banat.

Resultatul a fost:

Episcopia Caransebeșului s'a înființat, dar' cea din Timișóra nici până astăzi, precum am auzit, din causa egoismului fostului episcop de atunci în Arad, eară din fosta diecesă română a Timișórei patru protopopiate s'au adnecsat diecesei Aradului, ear' celelalte diecesei Caransebeșului.

III. Episcopiile noue la primul congres național român.

Vení primul congres național bisericesc român de religiunea gr. resăriteană, conchiemat în Sibiiu pe 16/28 Septembre 1868.

Acestui congres au substernut petițiuni pentru înființarea episcopii române din Timișóra:

1. Deputații congresuali din părțile bănățene, de cuprinsul următor:

Mărite Congres național! Când la restaurarea metropoliei nóstre naționale dreptcredinciόse, și despărțirea ierarchiei române de către cea sêrbească, vechia eparchiă română din Timișóra prin potestatea lumêscă s'a desființat și dismembrat, alăturânduse o parte a credincioșilor români către diecesa Caransebeșului, alta către a Aradului, și mai alta lăsându-se în posesiunea ierarchiei sêrbesci, — representanții acelei diecese la congresul din Carlovetz, precum bine este cunoscut, au depus în mânile comisariului înpĕrătesc Dlui General Major baron de *Philipovici* în mod solenel un fel de protest pentru acésta desființare și dismembrare, împreunând preaumilita și din tóte punturile de vedere motivata rugare către Maiestatea Sa cesaro-regia, pentru restaurarea și susținerea în drepturile ei, acelei diecese române străvechi și intereselor bisericesci, școlari și naționali absolut necesarie;

Noi subscrișii representanți ai acelor și ai vecinilor părți la acest mărit Congres, atât în urma provocărilor ce ni s'au făcut deadreptul prin alegătorii nostri, cât și ascultând de vocea comună, ce se manifestă în mod inperios pretotindeni în acele părți, ne ținem de o sântă datorință a renoi cu acésta ocasiune protestul pentru desființarea și rogațiunea pentru reînființarea eparchiei române ortodoxe în Timișóra, — care reînființare astăzi cu atât mai vêrtos ni se vede posibilă, dupăce dispozițiunile preaînaltei resoluțiuni împărătesci din 24 Decembre 1864, cari s'ar păré împedecătóre, prin art. de lege IX din 1868 s'a dovedit ușor strămutaveri, ear' *condițiunile necesare de esistență nu lipsesc.*

Dacă totuși măritul Congres ar crede că împlinirea acestei rugări din ori-ce causă nu s'ar puté decreta numai decât, cu alte cuvinte, dacă cestiunea nu s'ar puté desbate și decide *prin acest mărit Congres*, pentru acest cas noi subșternem rugarea, ca deocamdată, spre mângăierea și liniștirea spiritelor *sĕ se decreteze înființarea* și sĕ se facă disposițiunile necesare pentru punerea numai decât în lucrare a *unui Consistoriu separat și propriu în Timișóra* pe seama părților române ale fostei eparchii temeșiane, cu un președinte în frunte și cu tot personalul necesar, avênd acela a sta sub episcopul Aradului, în legătură și coordinare cu Consistoriul diecesan din Arad în tocmai ca și cel din Oradea-mare.

Fiind noi convinși că acésta dorință a credincioșilor nostri din părțile fostei diecese timișane și rugarea nóstră întemeiată pe ea, este preadréptă, și împlinirea ei precât de necesară, tot pe atât de ușóră, o repețim și recomandăm cu tótă întețirea și remânem ai măritului Congres

Sibiiu, în 1/13 Octobre 1868.

umiliți membrii Anton Mocioni, Vinc. Babeș, Petru Cermena, Constantin Radulescu, Ioan Balnoșan, locotenent în pensiune. Nicolau Raichici, Georgiu Stan, Ioan Popovici, Dr. Aureliu Maniu, Ioan Poșta, Timoteiu Miclea, Alexandru Atanasievici, Alexandru Mocioni, Victor Mocioni, Ioan Misics, Iulian Ianculescu, S. Mangiuca, Dr. Marienescu, Vasiliu Popovici, Atanasiu Ioanovici protopresbiterul Făgetului, Ioan P. Seiman al tractului Ciacovei protopresbiter, S. Dimitrievici protopresbiterul Panciovei, Ioan Țieran protopop, Parteniu Gruescu paroch Capelnași, Petru Anca paroch Giroḑii.

(Va urma.)

Dotațiunea preoților.

Temă desvoltată în conferența preoțéscă din protopresbiteratul Cohalmului.

Stena, Decemvrie 1900.

Onorată conferență! In tema pusă nouĕ spre deliberare în conferența preoțéscă din ĕst-an, douĕ ar fi întrebările la cari avem a rĕspunde: aceea care privesce capacitatea preotului, și cea referitóre la starea lui materială.

Spre a rĕspunde la întrebarea primă voiu mâneca din *principiul* că „preoțimea e lumina lumii și sarea pămêntului“.

Este lucru firesc, că dela cultura unui popor depinde bunăstarea lui materială. Aacésta ni-o dovedesc popórele culte, cari cu starea lor materială se ridică preste celecu mai puțină cultură.

Un factor însemnat, ba pot zice că primul factor al respândirei culturei întrĕ popor e *preotul*. El este care vine mai des și mai de aprópe în contact cu poporul, și e mai întâi chemat sĕ-'l lumineze, sĕ-'i arete căile bune pe cari are a urma și sĕ-'l desmânte dela lucrurile cele rele. El este chemat, ca în poporul încredințat păstorirei sale sĕ sădéscă cele trei virtuți creștinesci: „*credința, nădejdea și dragostea*“.

Chemarea acésta se impune preotului deodată cu intrarea sa în cinul preoțesc, prin înseși cuvintele Mântuitoriului, la Ioan, cap XV v. 16. „V'am ales pe voi și v'am pus, ca voi sĕ mergeți și róda sĕ aduceți și róda vóstră sĕ remâe“.

Spre a-și puté împlini preotul misiunea acésta după cum zice sf. Ioan gură de aur, „e de lipsă a întrebuința studiu fórte mare, ca sĕ locuiéscă în noi în abundanță cuvêntul lui D-zeu“.

Onorată conferență! Pentru a rĕspunde dar' la prima întrebare a tesei nóstre de astăzi mĕ mărginesc a zice: că spre a se dedica preotul numai și numai înaltei sale chemări, conform celor zise de sf. Ioan gură de aur, datoriu este a întrebuința studiu fórte mare, adecă nu-'i sunt de ajuns numai cunoscințele câștigate în cursul pregătitoriu clerical, ci are lipsă pentru a se aropia tot mai tare de perfecțiune, de necontenită învĕțătură.

Isvorul nesecat, din care un păstor sufletesc își póte agonisi învĕțătura necesară la păstorirea turmei sale cuvêntătóre e sf. scriptură, scrierile apostolilor și ale sfinților părinți și afară de acestea tot felul de scrieri religióse-morale.

Nu e de ajuns, ca păstoriul sufletesc sĕ sĕvêrșiască numai deosebite funcțiuni preoțesci când e chemat, pentru credincioșii sĕi, ci datoriu este, ca din credincioșii sĕi sĕ facă o adevĕrată turmă cuvêntătóre, sĕ aducă pe credincioșii sĕi acolo, ca sĕ cunóscă adevĕratul raport dintre ei și D-zeu, sĕ-'i facă sĕ înțelégă că omul pămêntean cu D-zeu stă în legătură ca tatăl cu fiul, sĕ sădéscă într'înșii cinstea și temerea de D-zeu și sĕ-i facă sĕ urmeze pe căile virtuții și sĕ urască pĕcatul. Acestea tóte însĕ numai un preot cu minte luminată și inimă nobilă le va puté transplanta în sinul poporului sĕu.

Pentru luminarea minții nóstre, datorință avem noi toți, câți suntem chemați a povățui poporul, ca necontenit sĕ cetim, necontenit sĕ învĕțàm îmbogățindu-ne astfeliu mintea cu învĕțăturile sublime ale Mântuitoriului Christos, ale apostolilor Sĕi și ale sfinților părinți ai bisericei nóstre drept măritóre ortodoxe.

Ear' îmbogățindu-ne mintea cu acestea, sĕ ni-o și validităm față de poporul nostru mult cercat, pe care dacă cu fapta nu-'l putem ajutora și ridica, fiind noi în cea mai mare parte avisați la bunăvoința lui, — cu cuvêntul sau cu predicarea putere avem a face din el aceea ce dorim, — aluat pentru dospit sau pétră de granit.

Esperiența de până acum ne întăresce în acéstă afirmațiune. — Și într'adevĕr în predică e reservată puterea cea mai mare a preotului, căci prin predică îi este dat a înălța inimile și cugetele credincioșilor sĕi din viéța de pe pămênt la regiunile sublime ceresci, prin acésta îi este dat a arăta pe D-zeu ómenilor în plenitudinea puterei Sale, prin acésta îi este dat a rĕspândi în poporul sĕu adevĕrata credință, nădejde și iubire creștinéscă, și prin acésta îi este dat a combate vițiile și a aduce pe credincioșii sĕi la adevĕrata cale creștinéscă. Cu alte cuvinte, predica pentru preot e ca sabia pentru ostaș arma de a combate și a apăra de tot rĕul pe fiii sei sufletesci. (Va urma.)

Revistă esternă

Memento pentru Bulgaria. Se raporteză din Sofia, că în cercurile politice de acolo a făcut adâncă impresiune un articol al ziariului „Petersburskija Wjedomosti“, care se încheie cu următórele: Evenimentele din peninsula balcanică, deosebi cele din Bulgaria iau caracter tot mai acut, așa că va trebuí cât de curênd, ca tóte guvernele europene sĕ fie cu deosebită atențiune la aceste evenimente.

*

Rĕsboiul Burilor. Din Capstadt se raporteză ziarelor engleze, că *presidentul Steyn a fost prins de Englezi.*

Știrea e dată numai pe basa faimelor. Positiv nu se știe nimic încă.

In nóptea spre 20 Februariu Burii au făcut sĕ deraieze întrĕ Vercenéging și Iohannesburg un tren ce ducea calabalicul lui *Kithener*. Imediat după acel tren venia altul, în care era însuși Kithener, călĕtorind din De Aar (Capland) la Pretoria. De la trenul deraiat s'au sfărmat patru vagóne și a murit mașinistul.

*

Rĕboiu nou în China. După trăgănări de luni de zile cu primirea condițiunilor de pace, formulate de representanții puterilor europene, contele *Waldersee* s'a hotărît sĕ întreprindă o mare espediție direct contra orașului Singanfu, unde 'și transpusese împĕratul și curtea împĕrătéscă residența. Waldersee voesce sĕ ocupe orașul și astfel sĕ constrîngă pe împĕratul sĕ accepteze condițiunile. Notificându-se acest plan lui *Li-Hung-Ceang* și prințului *Cing*, plenipotențiații împĕratului, acestia au telegrafat în mai multe rênduri împĕratului, rugându-l sĕ accepteze condițiunile și sĕ-și deie învoirea la esecutarea conducĕtorilor revoltei.

Rapórte private spun, că împĕratul s'a înfricat de planul lui Waldersee și a edat un edict prin care acceptéză întru tóte condițiunile representanților puterilor europene, raport oficial însĕ despre acéstă hotărîre a împĕratului nu esistă încă.

NOUTĂȚI

Virilistii români ai Sibiiului. Conform listei oficiale, virilistii români ai orașului Sibiiu pe anul 1901 sunt urmàtorii: Inaltpreasânția Sa metropolitul Ioan *Metianu*, asesorul consistorial Nicolau *Ivan* (representant al fondului seminarial), as. cons. Pantaleon *Lucuța* (representant al fondului administrativ), Parteniu *Cosma*, Dr. Nicolau *Vecerdea* (representant al „Albinei“), Ioan de *Preda*, Dr. Ilie *Beu* (representant al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“), Dr. Amos *Frâncu* (representant al dnei Ioana Moldovan, vĕduva consilieriului aulic Demetriu Moldovan), Dr. Octavian *Rusu*, Zaharie *Boiu*, Dr. Elie *Cristea* (representant al fondului catedralei), Dr. Eusebiu R. *Roșca* (representant al fondului rudolfin), Mateiu *Voilean* (representant al fundațiunii Andronic), și Alexandru *Lebu* privatier.

Membri aleși sunt: asesorul cons. Nicolae *Cristea* (ales în 1895 în cercul prim) și prof. seminarial Demetriu Comșa (ales în 1899 în cercul al doilea).

*

Mulțămita publică aduce biroul Reuniunii femeilor române din Sibiiu dlui Dr. Nicolau Șerban, advocat în Făgăraș și deputat dietal, care a suprasolvit 6 cor. cu ocasiunea balului din 10 Ianuarie a. c.

*

Teritoriul austro-ungar în China, ocupat zilele acestea, e în estensiune de 950 *mau*, adecă 600.000 de metri pătrați; se află la malul stâng al rîului Paiho în miezuină cu teritoriul ocupat de Italia, față în față cu orașul Tiencin. Prețul unui mau (631 metri pătrați) e 75 taeli (un tael e 3 coróne și 50 fileri) și astfel monarchia austro-ungară va plăti Chinei despăgubire pentru acest teritoriu 248.900 coróne.

*

Parastas pentru Milan. La dispunerea patriarchului *Brancovici*, în 17 Februariu s'a servit în capela residenței din *Carloviț* parastas pentru regele Milan. Au fost de față: patriarchul George Brancovici, episcopul Mitrofan Sevici, archimandritul G. Vidiczky, protopopul Dimitrie Ruvarat, Anton Hadjici, presidentul reuniunei „Srpska Matica“, și deputații dietali Stefan Popovici și Vasilie Popovici.

In aceeași zi s'a servit și în *Bucureşti* parastas pentru rĕposatul fost rege, asistând la serviciul divin toți ministrii, întreg corpul diplomatic, curtea civilă și militară a regelui, dignitarii de stat și cei ai curții regale, toți membrii familiilor *Carp* și *Catargiu*, înrudite cu familia Obrenovici, și alt public distins. Regele și moștenitoriul au fost representați prin adjutanții lor.

*

Moștenitoriul Sêrbiei. Revista „*Slavjanski Vjek*“ din Viena aduce următórea știre: Conform știrilor emanate din cercurile de curte regele Alexandru a declarat, că în casul de a nu avé erezi, *va proclama moștenitoriu de tron pe prințul Mirko* (fiul principelui Nichita al Muntenegrului).

*

Masa studenților din Brad. *Membri ajutători* au binevoit a se înscrie: Dl Sabin Banciu sublocotenent și Dl Nicolau Obădău, neguțăt. (Brad) ear' ca *membri ordinari* următorii: Dșóra Maria Cristea, învĕț. dnii: Ioan Săbău, ospăt., Nicolau Luca, ospĕt., Emil Pop, curelar, Ioan Impĕrat, măcel., Ioan Golda ospĕt., Nicolau Popa, econom, Tóder Achim, Lupea Petru, Petru Bota, Tóder Popa, (economi), Alexandru Săbău, și Petru Cioflica (croitori), George Feier (timar), Furdui băiaș, toți din Brad; Petru Lepa, din Criciova. Clubul din Criciova a contribuit 2 cor. Mândra nóstră tinerime studiósă dela școlele superióre, deși supusă multor și mari greutăți totuși scie da însĕmnatatea cuvenită unei instituțiuni umanitare, ca masa studenților. Astfel domnul *Nicolau Mihulin*, cand. de prof. la universitatea din Cluș, cu ocasiunea concertului tinerimei române academice din Oradea mare a sciut folosi momentul cu un frumos succes, entusiasmând pe cei buni la inimă, sĕ nu-și uite de-a contribui și ei cu ceva la noua instituțiune „masa studenților“ dela gim. rom. din Brad. — Glasul dulce l'au și ascultat contribuind următorii st. dni. Toma Pacală, protop., și N. I. câte 4 cor.; Nicolae Zigre. adv. 3 cor.; Nicolae Mihulin, cand. de prof. Cluș, Teodor Sacota, notariu Cristior, Dr. Florian Duma, adv., N. Rocsin, rig. în drept, I. Valean și N. Crainic, not., I. Cupșa, Iuliu Veres, Aurel Zigre, rig. în drept, și Dr. Nicolae Popovici, câte 2 cor.; M. Popescu, jurist, N. N., Petru Cismas jurist, N. N., S. Babi, contabil, X. J., N. N., N. N., N. N., Vreu nu Vreu, N. P., Mihaiu Flonta, N. N., A. Horvat, paroch, N. N., Iuliu Bardossy prim. si Iosif Diamandi, câte 1 cor.; Aurel Crișan, jurist, N. N., N. N., D. Mangra, jurist, I. Budó, N. Moldovan, câte 40 fil.

Priméscă mulțămita tinerimei din Zarand și jur atât domnii cari s'au subscris ca membri, cât și zelosul domn cand. de prof. Niculau Mihulin dimpreună cu mulți stimați domni contribuenți! Aibă mulți urmatori spre binele nostru al tuturor. Ca însărcinat al tinerimei: *Vasile Boneu*, profesor.

*

Vezuvul, cum se raportéză din Roma, e în ferbere. Turistilor numai până la observatoriu li-se permite sĕ se apropie de el.

*

Patru gemeni. Iuliana Kreutz din Fejórtelep (lângă Vêrșeț) a născut patru copii. Al patrulea, împreună cu mama a murit; ceilalți trei sunt sănĕtoși.

*

Cutrĕmur de pămênt. In comunele Bakony-Szent-László, Varsány, Lázi și Gyiróth din comitatul Veszprém Sâmbăta trecută a fost cutremur de pămênt, durând 3—4 secunde și sguduind locuințele așa de tare, în cât ómenii fugeau afară la larg, de témă sĕ nu se prăbușiască pe ei casele.

*

Cel mai norocos om. Șeful de birou al notariului public din Rodez póte zice cu drept cuvênt că e om norocos. In curs de trei luni l'a cercetat norocul de patru-ori: în Decembre a câștigat cu un los 100.000 de coróne, în Ianuariu 400.000, în 3 Februariu 500.000 și tot în 3 Februariu a câștigat și procesul de divorț contra soției sale.

*

FOIȘORĂ

Un discurs.

Suntem în posițiunea de a puté da publicității frumosul discurs cu care M. O. D. *Nicolae Cristea*, protopresbiter, ases. consistorial și president onorar al Reuniunii sodalilor români din loc, a deschis festivitatea împărțirii darurilor de Crăciun, aranjată din partea reuniunii sodalilor, în Sibiiu în ajunul Nașterii Domnului. Discursul e următoriul:

Onorată adunare, Mult stimate Dómne Mult stimați Domni!

In mai tóte ținuturile locuite de Români, se aud azi cântări de bucurie, pe cari poporul nostru le numesce colinde. Prin aceste ni-se vestesce și nouĕ bucuria vestită de îngeri păstorilor, cari după cum ne spune sfta scriptură, erau în apropierea pesterei, în care s'a născut mântuitorul lumei Chs Domnul.

Bucuria sau vestirea ei e fórte îndreptățită, mai ales în ziua de astăzi în ajunul serbătórei celei mari a Nascerei Dlui. Indreptățirea acésta ni-o caracteriséză poporul nostru într'un mod fórte simplu, dar' tot odată și fórte însemnat, când îl auzim cântând: „Bucurie mare avem, tot neamul pămêntului de Nascerea Dlui“. Și cum nu ar fi îndreptățită? Noi scim că printrîns'a s'a vestit dela îngeri ómenilor mărirea lui Dzeu întru cele preaînalte, s'a vestit pacea pe pămênt și bunavoire între ómeni. Pacea pe pămênt și bunăvoire între ómeni era o dorință vechiă și generală (obstească). Unul dintre poeții romani din timpurile acele a dat espresiune acelei dorințe prin cuvintele: Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes (nici o bunătate in resboiu, pace pe tine te poftim cu toții).

Fiind în ziua ajunului Nascerei Dlui, de care sunt legate momente de atât de mare însemnătate, numai bucura se póte fiecare creștin, când își aduce aminte de mântuirea neamului omenesc din robia pĕcatului și de deschiderea unui viitoriu, în care ómenii, ómeni și frați sĕ fie și nu stăpâni și sclavi și, împrumutat, vrĕșmași între sine.

Inse, ca ziua ce ne așteaptă sĕ fie serbată cu demnitatea ce i-se cuvine, sĕ fie un tip al bucuriei anunțate prin rost îngeresc, onor. comitet al Reuniunei sodalilor români din Sibiiu cu demnul seu președinte actual în frunte, ca și în trecut așa și acum a arangiat o zi de bucurie și pentru aceia, cari după împregiurările lor materiale nu sunt în stare sĕ și-o procure. Ear' pentru-ca serbătórea bucuriei sĕ fie mai completă, mai sublimă, comitetul amintit a aflat cu cale sĕ o pună sub patronatul Mult stimatei Dómne Minerva Dr. Aurel *Brote*. Acésta apoi, spriginită de mai multe Dómne și Domnișóre a luat asupră-și esecutarea bucuriei: împărțirea darurilor de Crăciun.

Este frumos și laudabil lucrul acesta. Este fórte potrivit cu serbătórea, care este isvor de bucurie pentru toți creștinii, ca sĕ se practiseze, pricinuind bucurie mlădițelor celor mai tinere ale sĕracilor poporului nostru. Prin festivitatea arangiată nu numai că li-se face bucurie mlădițelor tinere, dar' ea este tot odată și o învĕțătură pentru dînsele, ca la timpul seu sĕ'și dee silința a face și ele așijderea. Și óre sĕ nu simțim noi cu toții câtă bunĕtate, cât adevĕr serbătoresc este într'o astfel de sĕrbătóre, când avem ocasiunea, care ne înalță inimele, ne măresce bucuria prin privelıscea la cununa care în faptă și în practică ne presentă *bunăvoire între membrii și fiii unuia și aceluiași popor*? Nu ni-se potențéză bucuria, când vedem inimi bune creștine dând și primind daruri pentru înălțarea și mărirea serbărei Nascerei D-lui?

Cred că mod mai creștinesc de a serba o zi așa de mare, ca aceea în al cărei ajun ne aflăm, ca modul cum are sĕ fie serbarea de astăzi, abia se mai póte.

Premițênd aceste și declarând, că numai o întêmplare neprevĕdută m'a pus azi la acest loc onorific, anunț că festivitatea de azi este deschisă.

Credințe poporale.

1. Când plouă pentru prima óră cu petre, înghite trei petre (bobițe de gheață) sau dă-ți pe la ochi și pe la frunte, căci nu te va duré capul, nici nu vei avé friguri tot anul.

2. Dacă în ziua de 40 Mucenici dragobetele (o insectă) ese afară, primă-vara va fi ploiósă.

3. In ziua de St. Hariton femeile nu lucréză, de frică, ca sĕ nu înebunéscă.

4. Nu e bine sĕ stingi candela, ci trebue sĕ o lași sĕ se stîngă ea.

5. De se varsă candela, se va înbolnăvi cineva din casa, în care se află candela.

6. Nu e bine sĕ ții icóne nesfințite în casă.

„Din Fóia pentru toți“

Turburări sângeróse în Bulgaria. La alegerea supletorie din Gelici pentru dietă, s'au întêmplat Duminecă încăerări între ţerani şi gendarmerie. Ţeranii au puşcat asupra gendarmilor şi au ranit grav pe unul dintre ei; gendarmii au rĕspuns şi ei cu puşcături, omorînd trei ţerani şi rănind cinci. Presidentul alegerii încă a fost atacat de ţĕrani şi rănit grav.

*

Feciorii lui Krüger. „Pall Mall Magazine“ din Londra publică un intervieev al corespondentului seu din Haga, avut cu Krüger. Referitor la situaţia din Transvaal bĕtrânul president a zis corespondentului următórele: „Intrĕ ori-ce împrejurări Dumnezeu ne va ajuta: la urma urmelor vom învinge; te pot asigura că vom învinge; nu pot şti cum şi când, dar' atâta e sigur, că noi vom rĕmâné învingĕtorii. Anglia voesce sĕ iee tot de la noi; ni-a şi luat totul, numai libertatea nu ni-o póte lua“.

Referitor la călĕtoria sa în Europa a zis următórele: „Nu am putut rĕmâne în tabere, ca presidentul Steyn, fiind-că sunt fórte bĕtrân deja; pot însĕ folosi patriei mele şi aici. Pe soţia mea, care a rĕmas în Pretoria, o compătimesc fórte mult; şi mai mult îmi deplâng însĕ *patria*. Soţiei mele i-au rĕmas băieţii. Drept că doi băieţi mi-au murit; au murit pe câmpul de rĕsboiu. Doi sunt prisoneri, unul dintrĕ ei e în Ceylon. Aşa cred, că încă doi au căzut în lupte, caci de douĕ luni nu am mai căpĕtat ştire despre ei, şi ştiu că erau totdeuna cei dintâiu în lupte. Mai am pe câmpul de rĕsboiu treizeci şi unu băieţi şi nepoţi; eu însĕ sunt cu mult prea bĕtrân, de cât sĕ pot fi şi eu cu ei. Despre soţia-mea nu ştiu nimic deja de şesesprezece zile.

*

Influenza în New-Jork. Ştiri sosite din New-Jork spun, că peste 500.000 de locuitori ai oraşului zac bolnavi de influenză. Zi de zi obvin numĕróse casuri de mórte. Spitalele sunt aşa de împopulate, în cât nici nu mai pot da loc bolnavilor cari cer primire. Teatrele sunt închise. Intre bolnavi sunt şi 400 poliţişti.

*

Intrĕ rótele trenului. Adam Ianciuca din Iakabfalva (comitatul Liptó) voind sĕ se scobóre din tren la halta de la Okolicsnó, şi uitând sĕ aviseze pe conductorul pentru a lua dispoziţiuni sĕ opriască trenul, a sărit din tren când acela inainta cu deplină celeritate. A sărit însĕ aşa de nenorocos, că a apucat întrĕ vagóne, unde i-s'au acăţat hainele într'un cârlig de la lanţurile vagónelor. Astfel acăţat a fost dus de tren distanţă de circa cincisute metri până în gara de la Okolicsnó. Aici, vĕzut de ómenii cari aşteptau sosirea trenului, a fost eliberat apoi din oribila situaţie. Era leşinat omul, de spaimă, dar' afară de unele contusiuni nu tocmai periculóse, altă nenorocire nu i-s'a întêmplat.

*

Earnă în Roma. Luni şi Marţi a nins aşa de mult în Roma, în cât stradele şi câmpurile sunt acoperite cu gróse straturi de neauă.

*

Cu douĕ mirese. Pakay Ferencz din Sándorfalva avea doi bujori de fete. pe Katicza şi Maris, pe cari le-au cerut doi fraţi, Tamkó Imre şi Tamkó Ferencz, şi cununia s'a şi ţinut Dumineca trecută, cu ambele părechi deodată. La încheerea căsătoriei civile s'a întêmplat însĕ schimbarea mireselor. Cum tinerii nu erau obicinuiţi cu asemenea lucru (dór' atunci încercau de prima-dată căsătoria), mai ales miresele stând ruşinóse cam la o parte, matriculantul a declarat pe Tamkó Imre căsătorit cu mirésa care din intêmplare era mai aprópe de el, cu Maris, alésa lui Tamkó Ferencz, ear' pe acesta căsătorit cu Katicza, alésa lui Tamkó Imre. Mirii şi martorii lor, spunêndu-li-se că trebue sĕ'şi pună şi ei numele în scrisórea de căsătorie, au subscris acolo unde li-a arĕtat matriculantul. Ca creştini buni, de la matriculant nuntaşii s'au dus direct la biserică la adevĕrata cununie. Aici preotul i-a cununat bine, pe fiecare cu alésa lui, şi li-a dat apoi şi el estras din matricula cununaţilor. Făcute tóte acestea s'au re'ntors a casă sĕ facă nunta. Aici apoi socrul mic şi mirii au făcut suprindĕtórea descoperire că matriculantul a schimbat miresele. Aşa că după estrasul civil Tamkó Imre are soţie pe Maris, ear' după cel bisericesc pe Katicza (alésa); fratele seu Tamkó Ferencz asemenea are douĕ soţii, şi tot aşa şi miresele au câte doi bărbaţi, dar' la adecă nici pe una nici pe altul. Zadarnic au mers imediat la matriculantul, ca sĕ îndrepte greşéla, căci ce'i scris în carte e scris, aceea nu se póte schimba aşa uşor numai. Nu a rĕmas alta, de cât a face petiţiune la ministru, impreunată cu cheltuieli, umblete şi perdere de timp şi mai pe sus de tóte cu nĕcaz mare din partea mirilor, fiind-că tatăl fetelor vĕdênd încurcătura în care i-a adus matriculantul, până una alta şi-a ţinut fetele a casă, ear' pe cei doi miri i-a trimis a casă, sĕ aştepte până 'i va descurca ministrul.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare.)

Conflictul dintrĕ stat şi biserică pe terenul dreptului matrimonial.

Bine sĕ ne însemnăm, că mici deosebiri totdeauna au fost între stat şi biserică pe terenul dreptului matrimonial şi mai cu sémă cu privire la condiţiunile ce le prescria fiecare membrilor sĕi aceiaşi la încheierea căsătoriilor. Aceste deosebiri însĕ la început, când biserica şi statul mult-puţin mergeau mână în mână la guvernarea poporului, se aplanau fórte uşor: biserica da dispensaţiuni, ear' statul făcea concesiuni. Sigilul căsătoriei însé era, ca aceea sĕ fie binecuvêntată de biserică, căci altcum aceea nu putea fi considerată de legală nici din partea statului.

După-ce însĕ cu timpul fiecare s'a amestecat prea mult în afacerile celuilalt, acea concordie n'a mai putut fi susţinută, şi astfel conflictul între stat şi biserică nu s'a mai putut evita. In urmă lucrul a ajuns până acolo cu privire la condiţiunile prescrise de biserică şi de stat la încheerea căsătoriilor, că o căsătorie putea fi legală din punct de vedere al bisericei, si nelegală din punct de vedere al statului, et viceversa. Biserica însĕ neputêndu-se opune forţei majore a statului, a cedat, dar' neabrogându-şi dispositiunile sale, ci în casuri mai puţin esenţiale dând dispensaţiuni mai estinse, fără însĕ de a permite a se ataca caracterul sacramental al misteriului, adecă pretindênd totdeauna binecuvêntarea bisericéscă.

Aşi trece preste cadrele acestei disertaţiuni când aşi cerca sĕ arĕt la tóte contradicerile ce există întrĕ stat şi biserică cu privire la condiţiunile ce fiecare le cere dela membrii sei aceiaşi la încheerea căsătoriilor; deci dacă vrea cineva sĕ le cunóscă, sĕ frunzăréscă dreptul matrimonial bisericesc şi de stat, şi făcênd o comparaţiune, uşor le va afla.

Cu tóte acestea, pentru ilustrarea obiectului, nu pot sĕ nu arăt la isvorul acestui conflict dintrĕ biserică şi stat pe terenul dreptului matrimonial, ear' acela uşor îl vom afla îndată ce vom privi la scopul ce urmăresc, şi la mijlócele, prin cari fie-care tinde a-şi ajunge acel scop în particular.

Precum ştim, scopul bisericei este, ca pelângă o fericire temporală posibilă, pe toţi membrii sĕi sĕ-i facă cetăţeni Raiului, adecă sĕ le asigureze tuturor o fericire eternă în viaţa viitóre; ear' mijlocul ei pentru ajungerea acestui scop, este predicarea cuvêntului lui Dumnezeu şi administrarea sacramentelor prin preoţimea-i cu caracter sacerdotal-ierarchic. Şi ca atât preoţimea acésta sĕ-şi pótă împlini chemarea mai cu succes, cât şi membrii bisericei laici sĕ fie mai accesibili pentru cuvêntul lui Dumnezeu, a adus o mulţime de dispoziţiuni pentru înfrênarea desfrêului, care se manifestă şi în căsătorie. Deci pentru laici a întrodus o mulţime de impedimente de căsătorie, ear' pentru archierei după chirotonirea ca atari şi pentru preoţii şi diaconii vĕduvi, chiar şi celibatul, oprind şi pentru mireni căsătoria a doua şi ulteriórele căsătorii fără dispensaţiuni. Acésta este disciplina canonică din tóte timpurile a bisericei ortodoxe. Biserica romano cat. de rit latin a întrodus, (prin adaugeri şi interpretaţiuni false la învĕţăturile lui Iisus Christos) celibatul obligativ pentru totdéuna pentru întreg clerul ei ierarchic. Biserica rom. cat. de rit grecesc a întrodus celibatul pentru archierei şi diaconi ca şi biserica ortodoxă, făcêndu-l însĕ şi facultativ pentru cesti din urmă prin permiterea chirotonirei şi făr' de a se căsătorí. (In timpul din urmă pare că şi biserica ortodoxă din patrie închină spre acésta prin instituirea de preoţi militari celibi fără caracter monachal). In fine bisericile luterane, calvine, anglicane şi unitare, prin omisiuni si interpretaţiuni false la învĕţăturile lui Iisus Christos fac atât celibatul, cât şi căsătoria facultative pentru toţi membrii lor, preoţi (?) şi laici, permiţêndu-le şi a doua căsătorie, ba chiar şi mai multe căsătorii successive.

Nu voiu sĕ examinez, care din aceste practice convine mai mult naturei omenesci, şi care din ele este mai corĕspundĕtóre pentru ajungerea scopurilor bisericei şi statului, ci trec mai departe.

Scopul statului este: asigurarea fericirei temporale a membrilor sĕi (cari sunt totodată şi membri ai bisericei), pe carea crede a o ajunge prin sporirea cât mai mare a cetăţenilor, cari fac tăria lui întru apărarea contra duşmanilor din afară şi întru susţinerea ordinei dinlăuntru, şi de aceea înlesnesce cât numai se póte încheerea căsătoriilor legale pentru toţi, ba mai închide ochii şi dinaintea căsătoriilor ilegale numai pentru procrearea de prunci prin cari i-se înmulţesc şi mai tare cetăţenii.

Din acestea putem vedé uşor, cari sunt causele, cari contribue la conflictul dintre stat şi biserică (cu escepţiunea bisericilor reformate: lutherană, calvină şi unitară) pe terenul dreptului matrimonial. Fiecare mi-se pare, că a esagerat mijlócele aplicate pe terenul dreptului matrimonial pentru ajungerea scopurilor lor în particular. Biserica a ignorat prea mult natura omenéscă a membrilor sei, în special a preoţilor, ear' statul prea mult scopul ultim al omului, fericirea eternă prin lăţirea şi întărirea moralităţii. Căci a vieţui în trup îngeresce este dat la puţini; ear' tăria statului, ca şi a oricărei corporaţiuni, nu o face mulţimea membrilor, ci tăria moralităţii lor.

Acum vĕdênd membrii bitericei, totodată şi membri ai statului, deoparte absolutismul bisericei, ear' de altăparte liberalismul statului — fiecare esagerat, la statorirea condiţiunilor pentru încheerea şi desfacerea căsătoriei (impedimente împedecătóre şi dirimatóre de căsătorie), aceia, lucru natural, amĕsurat debilităţii naturei omenesci, s'au acomodat mai mult condiţiunilor prescrise (şi neprescrise) de stat, decât celor prescrise de biserică, mai ales, că biserica n'a avut puterea forţei fisice pentru constrîngerea membrilor sĕi la observarea condiţiunilor sale în cas de lipsă şi statul încă i-a denegat acésta. Aşa e firea stricată a omului, înclină mai mult spre rĕu decât spre bine; nu se supune de bună voie nici celui mai salutar absolutism, pentru-că se crede mărginit prea mult în libertatea sa născută, ci se aruncă fără cugetare în braţele celui mai desfrênat liberalism în defavorul tuturor intereselor sale temporale şi eterne.

Deci, ca prima causă a convieţuirilor ilegale, séu aşa numitelor concubinate, se póte considera conflictul dintre stat şi biserică pe terenul dreptului matrimonial şi anume: la statorirea condiţiunilor, ce fiecare le cere dela membrii sĕi aceiaşi la încheerea şi desfacerea căsătoriilor.

Cu tóte acestea, biserica nu póte fi învinuită în aceeaşi mĕsură, în care cu drept cuvênt póte fi invinuit statul, precum am vĕdut şi vom mai vedé mai jos. (Va urma)

Cărţi şi reviste.

„O pagină din lupta nóstră pentru esistenţă“. Sub acest titlu asesorul consistorial *Nicolau Ivan* zilele acestea a scos în broşură 48 articoli publicaţi în „Telegraful Român“ pe timpul cât împreună cu asesorul Mateiu Voileanu şi cu secretariul consistorial Dr. Elie Cristea făcea parte din comitetul de redacţie al ziarului nostru. Sunt articoli ce tractéză chestiuni cari — întrĕ împrejurările nóstre — rĕmân totdéuna actuale şi cari, din acéstă consideraţiune, ar trebui sĕ preocupe pe toţi factorii cari se intereséză de sórtea poporului nostru şi 'i doresc acestuia înaintare şi prosperare pe tóte terenele: bisericesc, cultural, economic, social şi politic.

Resfiraţi prin numerii ziarului, cari multora nici nu le mai stau la disposiţie, acesti articoli ar fi fost părtaşi şí ei sorţii publicaţiunilor de ziariu, cari trec cu ziua, ca sĕ le urmeze altele de mai presantă actualitate; şi mai ales cât pentru o bună parte din acesti articoli — ar fi fost pagubă sĕ rĕmână înmormêntaţi şi daţi uităriii. De aceea dl *Ivan* a făcut un lucru bun şi folositor causei când — cu risicul de a nu-şi scóte nici o minimală parte din spesele efective — i-a scos în broşură separată, şi astfel 'i-a făcut accesibili publicului. Indemnul la scrierea acestor articoli şi acum adunarea şi publicarea lor în broşură, ni-l spune dl autor în prefaţa broşurei, în următórele:

„ . . . . . Am urmat în acţiunile nóstre drumul croit şi bătut în politica naţională de întemeietoriul ziariului nostru şi am rĕmas consecuenţi principiului *suaviter in modo, fortiter in re.*

Acésta ţinută o aflăm cea mai corectă, şi nu putem împinge spre direcţia fatală, ca sĕ scótem poporul din cumpĕtul lui chibsuit, dând ocasie puterei de stat, ca sĕ se năpăstuéscă cu tótă furia asupra nóstră, cum era sĕ se întêmple pe timpul procesului Memorandului.

Puţina libertate, puţina lumină ce o avem, o putem folosí, cu pornirile măreţe şi cu puterile neistovite ce stau ascunse în sinul poporului nostru, spre lucruri mai folositóre, dar' mai ales *spre consolidarea nóstră culturală, economică şi socială*, şi cu mijlócele alese de noi în politica naţională.

Cu un popor cult, bogat şi închegat, poţi ajunge, cu vreme, la ceva; cu un popor înapoiat în cultură, istovit de sĕrăcie şi înduşmănit păn' la cuţite, vom ajunge, ca curentul cutropitor sĕ serbeze triumful asupra totalei nóstre desorganisări“. . . . .

Broşura *„O pagină din lupta nóstră pentru esistenţă“* a apărut în Sibiiu, tipografia archidiecesană, în editura autorului, şi costă *1 corónă.* Se póte cumpĕra de la librăria archidiecesnaă (Sibiiu, str. Măcelarilor Nr. 45).

*

Transilvania, organul *„Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“*, Nrul 1. (Ianuarie-Februarie) a apărut cu următorul cuprins: Dr. *George Vuia* †; Români la gimnasiul latino-catolic din Bistriţa 1729—1779, de *V. Şotropa*; Schiţe istorice din 1860, de Dr. *A. M. Marienescu*; Ştiinţă, literatură, artă; Cronică; Din sinul Asociaţiunii; Partea oficială.

ECONOMIE.

Seminţe de distribuit.

(*Incunoştiinţare*).

Vestim prin acésta pe stimabilii membri ai „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“, că subscrisul comitet central va împărţi în primăvara a. c. între membrii reuniunii în mod gratuit seminţe de trifoiu, de napi de nutreţ, de luţernă şi eventual şi de alte plante folositóre.

Doritorii de a fi împărtăşiţi, sĕ-'şi înainteze cererile până cel mult la 10 Martie n. c. subscrisului comitet central.

Membrii împărtăşiţi în anii trecuţi cu seminţe, cu altoi, cu pădureţi, cu galiţe, ouĕ etc. sĕ binevoiască a ne face raport cât mai amănunţit despre modul de purcedere şi despre resultatele obţinute.

Sibiiu, 19 Februarie n. 1900.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Dem. Comşa, preşedinte

Victor Iordăşianu, secretariu

Din public.*)

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea teatrului jucat de dilentanţii reuniunei meseriaşilor *„Andreiana“* din *Sebeşul-săsesc* a doua zi de Crăciun (26 Decembre s. v. 1900) au binevoit a suprasolvi:

Dl Dr. Ioan Elekeş medic, Dl Emil Lupan, notar Poiana câte 2 cor. 40 fil.; D-na Rafila Oniţ, Dl Zevedeiu Mureşan preot, Dl Nicolae Lazar, jurist, Dl Avram David, dir. şi înv., Dl Iosif Oniţ, comerciant, câte 2 cor.; Dl Otto Conrad, primarul Sebeşului, Dl Aurel Ciato, jurist, câte 1 cor. 40 fil.; Dl Simion Opincar, 1 cor.; Dl Iulian Vulc, Pianul sup. 80 fil.; Dl Victor Stanca, teolog, 60 fil.; Dl Dr Parteniu Barbu, v. not. jud. Dl Petru Paul, forestier, Dl Vasile Aldea, senator, Dl Ioan Cionca, înv., Dl Petru Binca, câte 40 fil.;

Priméscă on. suprasolvenţi si pe acésta cale sincere mulţămite.

Pentru comitetul „Andreanei“.

George Tătar vice preşed.

Ioan Pavel secretariu

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 13/1901 [26] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Tomnatecul de jos, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au a'şi aşterne suplicele instruite conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 22 Ianuariu 1901.

Vsilie Damian
protopresbiter.

Nr. 39/1901. [25] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Caianel, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au a'şi aşterne suplicele instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Calendariul archidiecesan

este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără şematism).

La comande mai mari se dă rabatul de 20%. Se póte procura dela

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Nr. 160/1801. [18] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Subscrisa primărie publică prin acésta cumcă, **lucrările întregitóre** ce sunt de a se îndeplini **la canalul morei comunale de făină** se dau în întreprindere pe calea licitaţiunei publice minuende, în 10 Martie n. 1901 la 2 ore după amézi.

Preţul strigărei e 4400 cor. Vadiul este 10% din preţul strigărei.

Condiţiunile de licitare, descrierea technică, planul şi preliminariul de spese a lucrărilor, doritorii de a licita le pot vedé la cancelaria comunală în orele oficióse.

Lancrăm, 14 Februarie 1901.

Primăria comunală:

Aurel Barbu
not. com.

Ioan Vintilă
primar.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

„Cassa de păstrare în Mercurea“, societate pe acţii.

Convocare.

P. T. acţionarii „*Cassei de păstrare din Mercurea*“ societate pe acţii se convoacă prin acésta la a

III-a adunare generală ordinară

conform §-lui 16 din statutele societăţei, pe **Duminecă în 10 Martie st. n. 1901 la 11 óre a. m.** în localul societăţei din Mercurea cu următorul

Program:

1. Raportul direcţiunei despre starea întreprinderei preste tot şi despre resultatul gestiunei anului 1900 îndeosebi.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Decisiunea asupra compturilor anuale.
4. Decisiunea asupra împărţirei profitului curat realisat în anul 1900.
5. Ficsarea marcelor de presenţă pentru membrii direcţiunei şi ai comitetului de supraveghere.
6. Eventuale propuneri făcute în sensul §-lui 25 litera *e)* din statutele societăţei.
7. Alegerea membrilor în direcţiune pe un period de 5 ani.
8. Alegerea comitetului de supraveghere pe un period de un an.
9. Esmiterea a 2 acţionari pentru verificarea procesului verbal al adunărei generale.

In lipsa acţionarilor receruţi la adunarea generală din 10 Martie conform §-lui 20 din statutele societăţei, adunarea generală se va ţiné în 25 Martie st. n. 1901 cu acelaşi program, la timpul şi în localul deja indicat.

Domnii acţionari, cari voesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală, sunt poftiţi conform §-lui 17 din statute, de a'şi depune înainte de adunare acţiile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora, pe cari îi represintă, precum şi documentele de plenipotenţă, la cassa societăţei.

Mercurea, la 15 Februarie 1901.

Ioan Droc m. p.
preşedinte

Aurel P. Barcian m. p.
director

Contul Bilanţ.

Active.		Cor. fil.	Pasive.	Cor. fil.
Cassa în numĕrariu		8,216·63	Capital social:	
Imprumut. pe cambii	53,329·20		640 acţii à 100 cor.	64,000·—
Imprumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi	166,862·80		Fond de reservă	6,856·04
Imprum. pe hipotecă	22,569·—	242,761·—	Depuneri spre fructificare	171,181·46
Mobiliar	1,210·14		Interese anticipate pro 1901	847.04
după amort. de 10%	121·01	1,089·13	Dividende neridicate	228·—
Spese de fondare	990·36		Diverse conturi creditóre	1,041·66
după amort. de 20%	198·06	792·30	Profit curat	8,885·36
Diverse conturi debitóre		180·50		
		253,039·56		253,039·56

Contul Profitului şi Perderilor.

Eşite.		Cor. fil.	Venite.		Cor. fil.
Interese pentru depuneri spre fructificare	8,801·31		Interese dela împrumuturi pe cambii	4,442·76	
Interese pentru fondul de reservă	410·56		Interese dela împrumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi	12,271·68	
Inter. pentru cont-curent	257·82	9,469·69	Interese dela împrumuturi pe hipotecă	1,851·49	
Salare	1,150·—		Interese dela efecte publice	109·52	18,675·45
Marce de presenţă	728·—		Provisiuni	2,663·66	
Porto postal	190·—		Tacse de provocări	726·90	
Chirie	210·—		Tacse de intabulări	28·—	
Spese	524·11	2,802·11	Competinţă de scris	2,135·10	5,553·66
Contribuţiune directă	1,808·28				
Contribuţiune de 10% la interese de depuneri	880·16				
Competinţe de timbru	64·44	2.752·88			
Amortisare din mobiliar	121·01				
Amortisare din spese de fundare	198·16				
Profit curat		8,885·36			
		24,229·11			24,229·11

Mercurea, la 31 Decembre 1900.

Daniil Stroia m. p.
cassar.

Aurel P. Barcianu m. p.
director.

Elie N. Petruţiu m. p.
comptabil.

I. Droc m. p.
preşedinte.

I. Măcellariu m. p.
vice-preşedinte.

D. Comşa m. p.
membru în direcţ.

D. Vulcu m. p.
membru în direcţ.

Ilie Floaşiu m. p.
membru în direcţ.

G. Muntean m. p.
membru în direcţ.

N. Albu m. p.
membru în direcţiune.

I. P. Dobrescu m. p.
membru în direcţ.

Subsemnatul comitet am esaminat conturile presente şi confrontându-le cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii, ţinute în bună ordine, le-am aflat în consonanţă cu acelea şi exacte.

Mercurea, la 15 Februarie, 1901. [20] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

C. Herţia m. p.
preşedinte.

I. Popescu m. p.

M. Oprişu m. p.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$^1/_1$ Flacon fl. 6. —, $^1/_2$ Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai şi vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I şi II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai bun mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 85—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$^1/_1$ Cutie cu fl. 2. $^1/_2$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 16 Sibiiu, Marţi 13/26 Februariu 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil.
pentru fie-care publicare.

Acţiune politică.

III.

Fiind constatată necesitatea revisiunei concluselor conferenţelor anterióre, se nasce intrebarea, că acéstă revisiune *în care direcţiune* trebue făcută?

Avem sĕ distingem aici între programul naţional dela 1881, care conţine postulatele nóstre naţionale şi între programul *de acţiune,* determinat prin conclusele conferenţelor cu privire la ţinuta partidului naţional faţă cu viaţa publică a Ungariei şi în special faţă cu legislaţiunea ţerii.

Ce se atinge de cel dintâiu, care are sĕ fie *credeul politic al poporului român* şi sĕ marcheze *principiile*, pe cari se baséză lupta nóstră politică şi are sĕ conţină atât gravaminile cât şi postulatele nóstre, credem că *o revisiune temeinică este tot atât de necesară, ca şi la al doilea*, căci conţine o mare contrazicere principială în părţile sale cele mai esenţiale, când accentuéză ca basă nealterabilă şi fundamentală principiul modern şi liberal de *egală îndreptăţire* a naţionalităţilor şi în acelaşi timp insistă deja la locul prim pentru respectarea principiului cu totul contrar, învechit şi conservativ al *dreptului istoric*.

O asemene revisiune însĕ deoparte este un lucru de importanţă deosebită şi de consecuenţe grave, încât ar fi o dovadă de uşurinţă, dacă fără de ori-ce pregătire şi pe calea unei grăbite lucrări de câte-va óre, am voí sĕ-l resolvăm; ear' de altă parte e o chestiune, care nu este atât de urgentă, ca deja astăzi sĕ ne vedem puşi înaintea necesităţii unei resolviri grabnice şi imediate.

Din aceste consideraţiuni credem, că e mai bine dacă acéstă parte a chestiunei rĕmâne deocamdată neatinsă şi dacă noi ne concentrăm întréga atenţiune asupra întrebării de actualitate, urgentă şi neamânabilă, a *programului de acţiune faţă cu legislaţiunea ţerii* şi cu nouele alegeri cari în curênd au sĕ ne bată la uşă.

Conferenţa dela 1881 a fixat ţinuta partidului faţă cu legislaţiunea ţerii prin decretarea pasivităţii, care mai târziu şi anume condiţionat la 1887 şi necondiţionat la 1892 a fost estinsă asupra tuturor alegĕtorilor români de sub coróna Stului Stefan.

Astăzi în faţa alegerilor noue are deci sĕ ne preocupe întrebarea, dacă decretarea pasivităţii a fost *îndreptăţită* şi *oportună,* dacă *modalităţile esecutării* acestui conclus au fost corĕspunḑĕtóre, dacă pasivitatea şi-a ajuns *scopul* şi în fine dacă pe basa esperinţelor din trecut şi cu considerare la condiţiunile în cari ne aflăm, este sau nu posibil şi cu scop *a o susţiné neschimbată şi pe viitor?*

Vom lua pe rênd aceste întrebări; dar' nu putem întra în apreţiarea lor înainte de a ne lămurí în mod prealabil cu tótă claritatea despre *esenţa, scopul şi modalităţile pasivităţii, ca sistem de luptă politică în general.*

Se pare lucru straniu, ca noi dupăce decenii dearîndul observăm o politică *pasivă*, sĕ mai simţim necesitatea unei lămuriri asupra esenţei şi scopului precum şi a modalităţilor de pasivitate politică. Şi totuşi nu ne putem subtrage dela acest lucru, pentru-că în sinul nostru de fapt esistă de mult o vĕdită confusiune în apreţiarea acestui sistem de luptă politică, pe care timp îndelungat l'am accentuat ca o lozincă bine sunătóre, fără a ne da sémă din destul despre însemnătatea ei.

Sĕ nu ne mirăm deci, când vedem că e în continuă crescere numĕrul acelora, cari nu mai înţeleg ceea-ce vrea sĕ fie pasivitatea şi cari în masse tot mai mari încep a o abandona.

In viaţa constituţională *esenţa pasivităţii* reşede într'aceea, că cel nedreptăţit de sistemul dominant, neputênd împedeca cu mijlóce *legale* nedreptatea ce i-se face şi nevoind a se folosí de mijlócele ilegale, *declină dela sine respunderea* pentru stările ce i-s'au creat şi i-se crează, şi pentru consecuenţele acestora, şi deşí li-se supune, *nu le recunósce în internul seu de obligătóre,* ci de jure le ţine de nule, susţinute şi validitate numai prin forţă.

Scopul pasivităţii aşa dar' nu póte fi altul, decât a *manifesta nemulţămirea* cu stările existente, a indigita la basa lor ireală, nesănătósă şi netrainică, şi a *împedeca* — prin golul ce faci sĕ se formeze, — *mersul normal* al organismului de stat.

Pasivitatea este deci o radicală şi energică *demonstraţiune politică,* un act de ultima raţiune în viaţa constituţională, care marchéză punctul despărţitor întrĕ lupta *legală* şi cea *revoluţionară.*

Resistenţa pasivă faţă cu legislaţiunea unei ţeri se póte manifesta pe diferite căi, în special:

prin abstinenţa alegătorilor de la urnă,

prin abstinenţa celor aleşi de la lucrările legislaţiunei şi

în fine prin semnalarea energică a resistenţei pasive *în sinul parlamentului.*

Mai des, partidele politice, cari se vĕd necesitate a observa o politică de resistenţă pasivă, se folosesc de a doua modalitate, care este mult mai sigură şi mai eficace de cât cea d'întâiă şi totodată e şi mai puţin anevoiósă şi consumătóre decât cea din urmă.

La noi însĕ alegerea căii acesteia a devenit imposibilă, după ce ómenii sistemului dominant, cari la timpul seu înşi-şi s'au folosit de ea şi au cunoscut din experienţe proprii eficacitatea ei, din incidentul ţinutei manifestate de câţi-va deputaţi români ardeleni, cari deşí aleşi pentru dieta din Budapesta, nau voit sĕ între în ea, decât numai după ameninţări că-şi pierd mandatele: s'au îngrădit în contra unei asemene eventualităţi compromiţĕtóre pentru constituţionalismul lor prin art. de lege XXXIX. din 1876, decretând pe calea legii *anularea mandatului* acelor deputaţi, cari la provocarea camerei deputaţilor nu-şi presentă mandatul până la un termin anumit.

In vederea acestei legi conferenţa de la 1881 s'a decis pentru *abstinenţa alegĕtorilor de la urnă* şi acest conclus forméză acum obiectul apreţiărilor şi cercetărilor nóstre.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

2. Credincioşii români din *eparchia Timişórei* încă au subşternut următórea petiţiune:

Inalt Congres Român Bisericesc grecooriental! O dorinţă ferbinte a Românilor de religiunea gr.-orientală din Austria a devenit realisată, am ajuns a vedé întrunit Congresul românilor gr.-orientali din Ungaria, Banat şi Transilvania, dela care aşteptăm vindecarea multor rane seculare bisericesci religionare şi şcolare ca organ menit pentru acest scop măreţ. Trăind în acésta convingere şi nutrind speranţa în buna voinţă a acestui Inalt Congres, venim subscrişii a arĕta şi a descoperi dorile, de cari suntem repuşi şi rugăm preţuita sprijinire întru alinarea şi încetarea lor.

Inalt Congres! Un numĕr mare de români de legea gr.-orientală din Banat, anumit o parte însemnată a poporului român gr.-or. ce locuesce în Banatul Timişian, este adânc mâhnită şi vĕtămată.

I. Pentru-că la timpul seu, când s'a reînfiinţat Metropolia română dreptcredinciósă din Ardeal, li s'a denegat o diecesă proprie, un Episcop şi scaun Episcopesc în mijlocul ei, şi o consumă acésta durere cu atât mai tare cu cât acésta se ţine de un drept prea scump şi secular al ei. Aprópe 600.000 de români gr.-or. au dorit şi cerut de multe-ori despărţirea lor de către coreligionarii nostri sêrbi şi motivul cel mai momentos era, ca sĕ scape de sub apĕsarea ierarchiei sêrbesci, iar de altă parte pentru a deveni earăşi în propietatea lor religionară, pentru *a avé episcopia românéscă a lor veche în Timişóra,* căci poporul român susnumit a fost dedat, de când se scie a'şi afla mângăiarea sa bisericéscă, pacea consciinţei sale şi mântuirea némului sĕu într'însa. Dorere însă că pe când acésta poporaţiune ascepta cu nerăbdarea cea mai mare pe lângă reînfiinţarea metropoliei române sĕ se reînfiinţeze şi episcopatul ei, — se sparse şi se împărţi parte diecesei din Arad, parte celei de nou restaurate din Caransebeş, şi ce e mai amar, parte se lăsa sub diecesele sêrbesci din Verşeţiu şi Timişóra, cu tóte că poporaţiunea sêrbă a acestor douĕ diecese abia se urcă la vreo 200.000 de suflete, şi nu erau înfiinţate decât pe ruinele celor române ce esistau şi sub Turcul la gonirea lor pe la anul 1716.

Dauna cea mare, ce urméză pentru naţiunea întrégă prin denegarea episcopiei române în Timişóra, este prea învederată şi prea de multe-ori discutată în publicitate, decât sĕ fie lipsă a o desfăşura aici, una înse suntem siliţi a aduce la cunoscinţa Inaltului Congres, adecă, că cum stă poporul român gr.-or. de aici mai rĕu, decât cum au fost şi au stat mai nainte.

Decăderea poporului în privinţa moralului înaintéză cu paşi gigantici, despopularisarea satelor de suflete române cresce într'o căţime înspăimântătóre, eară sărăcia materială şi morală tot mereu îl despóie de binele seu strĕmoşesc, dacă biserica, ultima speranţă nu va îngrigi a ridica aici în Timişóra un stêlp ferm pentru reculegerea şi reînsănĕtoşarea de atâtea bóle ce ameninţă pe poporul român, cu stêrpirea lui totală din Banatul Timişian, atunci trebue sĕ peară şi nici o putere fisică nu-l va puté opri dela periciune în care vitriga sórte l'a svârlit, căci numai biserica i-a fost factorul cel potinte, care sĕ susţină naţionalitatea şi religiunea sa, deşi ea era esarêndată strĕinilor. E adevĕr că grijesc trei episcopi pentru poporul Timişan, al Aradului, al Caransebeşului şi cel sêrbesc al Timişórei, dar chiar aici zace rĕul, căci unitatea în conducerea sufletéscă şi în învĕţătură lipsesce cu totul, *de aceea numai o episcopie română în Timişóra póte sĕ fie mântuirea poporului drept credincios român din Banatul Timişan* şi numai un voitor de rĕu al seu póte denega acest adevĕr chiar.

II. Pentru-că avem multe comunităţi amestecate cu sêrbi, cari însă şi acum se află sub administraţiunea dieceselor sêrbesci spre scăderea şi perderea nóstră naţională, căci desbinarea lor nefiind otărită prin art IX din legile 1868 şi § 8 al acestui articol dispune că în privinţa averei (A két metropolia külön valásából eredő minden nemü kővetelések) sĕ se facă proces formal înaintea unui for delegând de Maiestatea Sa — dar despre aceea când au românii a se deslipi de ierarchia serbéscă nu se amintesce nimic. De altă parte eară în mai multe comune amestecate murind preoţii români, precum e în comuna Mehala şi Foen, episcopii sêrbesci nu înlocuesc parochiile aceste vacante cu alţi preoţi români, ci lasă sĕ le adminlstreze preoţii sêrbesci în limba lor.

III. In cele mai multe comune românesci s'a denumit de către archiereii sêrbesci un numĕr de parochi cu mult mai mare de cât a fost lipsă, încât în acele comune numĕrul sufletelor nu sta în proporţiune cu numĕrul preoţilor, acesti preoţi trăesc prea miserabil şi nu pot corespunde chemării şi misiunei lor înalte.

IV. Multe comune românesci sunt provĕzute cu preoţi nedemni, obtrudaţi lor de fostul regim bisericesc fără a fi avut ei altă calitate, decât protecţiunea şi nepotismul mai marilor bisericesci de atunci, iar credincioşii români sunt siliţi a'i răbda şi acum.

Considerând aceste tóte, noi subscrişii rugăm în profundă umilinţă pe Inaltul Congres naţional bisericesc român gr.-or., ca înalt acesta luând în consideraţiune sus atinsele momente mult ponderóse pentru noi Românii din Banat:

ad. I. Sĕ espună în principiu restaurarea episcopiei românesci gr.-or. în Timişóra, constând din protopopiatele Timişórei, Lipovei, Hasiaşului, Jebelului, Ciacovei şi a Comloşului ban., spre care scop sĕ facă paşiurile necesari la înaltul regim spre întărirea acestei episcopii dela care depinde viaţa nóstră naţională.

ad II. Sĕ facă paşii necesari pentru-ca şi până ce se va decide causa materială a comunelor mestecate, credincioşii români sĕ se scótă de sub ierarchia sêrbéscă şi sĕ se alăture respectivelor diecese române; — ear pentru delegarea forului Judicial sĕ facă o representare înaltului Guvern.

ad. III. Sĕ espună reducerea parochiilor şi sĕ fipseze numĕrul preoţilor după numĕrul sufletelor; — şi în fine ad. IV. Ca înaltul Congres sĕ binevoiască a legiuí, ca pe viitor parochii sĕ se alégă de către respectivele comune, susţinêndu-se respectivelor consistorii dreptul de întărire.

Recomendând încă odată cele mai sus înşirate binevoinţei Inaltului Congres remânem

Inalt Onoratului Congres Naţional bisericesc român greco oriental

Timişóra în 2/14 Octombre 1868 prea umiliţi servi (urméză subscrierile Comunelor bisericesci din fosta Episcopia sêrbéscă a Timişórei apoi subscrierile următóre):

Meletiu Dregici, Atanasiu Raţiu de Caransebeş advocat, George Ardelean vicefiscal, George Nedelcu advocat, Stefan Ioanovici neguţător şi representante, Pavel p. Seiman m. p., Traian Lungu învĕţător, George M. Liotta neguţĕtor, George Teodorovici, Alecsandru de Trombitaşi, Pavel Alecsandru, George Lazarovici, Eftimie Murgu, George Paulovici primariul corporaţiunei călciunarilor, Petru Alecsandru, primariul corporaţiunei cojocarilor, George Stoia primariul corporaţiunei străiţiarilor. In numele Comunei Bisericesci George Ungurian tutor primar, S. Ianovici titor.

(Va urma.)

Dotaţiunea preoţilor.

Temă desvoltată in conferenţa preoţéscă din protopresbiteratul Cohalmului.

(Urmare.)

Ne este cunoscut tuturor că multe sunt năcazurile, multe sunt lipsele şi nevoile, multe durerile ce vin preste omenime în cursul vieţei pămêntesci, şi aceea o ştim iarăşi, că preotul afară de chemarea sa pastorală mai are şi altă chemare şi adecă în primul rênd e cetăţean, apoi membru al unei naţiuni şi cap de familie; de aceea nu pot trece cu vederea fără de a afirma, că afară de cele amintite mai sus, păstoriul sufletesc spre a puté ţiné pas şi cu lumea din afară, ne condiţionat are lipsă de a-şi îmbogăţi spiritul sêu şi cu învĕţături de acelea cari îi vor arăta ţinuta şi directiva ce are s'o observe în deosebitele împrejurări din viéţă, cu acele învĕţături prin cari omenimea din stadiul sêu primitiv s'a ridicat la gradul culturei de astăzi.

Necondiţionat are lipsă un păstor sufletesc de nenumĕrate cunoscinţe atât religióse cât şi lumesci, căci aprópe în tóte afacerile sale poporul nostru, neavênd afară de D-zeu pe altul pe nimenea, spre care sê-şi îndrepte privirea de cât pe preotul, alérgă la acesta spre a afla mângăere spre a afla alinare şi spre a-i cere staturi şi învĕţături. De aici urmarea logică, că atât în trecut cât şi în present preoţimea este considerată de omenime de un isvor dumnezeesc la care alergând unul fiesce-carele, a primit apă vindecătóre atât pentru bólele sufletesci cât şi trupesci.

Din cele până aici espuse se vede dar', că spre a-se puté preotul dedica numai şi numai chemărei sale preoţesci, are lipsă în primul rênd de o mare şi deosebită învĕţătură; ear' ca după învĕţătura sa sĕ pótă vede şi rodurile dorite, trebue în tóte sĕ premérgă cu esemplu, şi nimic din cele susţinute de dînsul sĕ nu stingiréscă.

Morala şi religiositatea pe lângă învĕţătură, sunt pentru un preot compasul conducĕtoriu la împlinirea grelei sale misiuni.

Pentru de a puté fi preotul stăpân peste acest compas, trebue sĕ fie scutit de valurile şi năcazurile lumesci, şi subsistenţa trebue sĕ-i fie asigurată.

Ne este cunoscut tuturor însĕ, că cea mai mare nelinişte ni-o causéză câştigarea celor de lipsă pentru viaţă, astfeliu, că de multe-ori mai întâi trebue sĕ ne cugetăm la câştigarea acestora, şi numai după aceea la împlinirea chemării nóstre preoţesci.

Se zice că „cine slujesce la altar, dela altar sĕ se hrănéscă.

După trista esperiinţă ne-am putut convinge însĕ, că în timpul nostru de astăzi, dacă nu vom mai mişca şi noi în drépta şi stânga, ci ne vom mărgini numai şi numai pe lângă cele ce incurg la altar, cu cele ce incurg aici şi preste tot cu ce dă poporul nostru preoţilor sèi, în cele mai multe casuri am fi peritori de fóme. Póte că va fi fost timpul odată, când slugitoriul altariului sĕ se fi hrănit numai dela altar, sau póte sĕ vină chiar acel timp; astăzi însĕ nu este, căci omenimea s'a mai rècit în credinţă, şi nu jertfesce aprópe nimic la altariului Domnului, decât numai atunci când n'are încotro şi a ajuns în năcaz, sperând astfeliu că prin jertfa adusă D-zeu îi va restabili liniştea perdută şi-'l va scóte din năcazul în care se află.

La adresa nóstră a preoţilor póte că ar fi unii şi alţii cari ar zice că nu suntem vrednici de o sórte mai bună de cât cea de până acum, pentru-că am lăsat poporul a se rĕci în credinţă şi a se depărta de casa lui D-zeu. Acestora însĕ li-am puté rĕspunde cu cuvintele lui Christos. „Nu judecaţi, ca sĕ nu fiţi judecaţi, şi cu acestea... dă-mi tu mie întâi de ce am lipsă şi apoi da-'ţi voiu şi eu ţie, nu hrană trupéscă, ci hrană sufletéscă cu care sĕ viezi în veci“.

Spre a eşi deci din neliniştea şi năcazurile vieţii spre a ne puté împlini cu sfinţenie, chemarea, ce vom face, în ce direcţiune ne vom arunca privirile şi dela cine sĕ pretindem sprijinul de lipsă?

Rĕspunsul cel mai potrivit ar ar fi acela, — că dela aceia în al căror ogor lucrăm. Şi 'ntradevĕr aşa s'ar şi cuveni, căci după zisa sf. ev. Mat. cap. X. v. 10—11 „Vrednic este lucrătoriul de hrana sa“. Considerând însĕ că multe sunt năcazurile şi nenumĕrate lipsele poporului nostru, cătră care am avé drept a ne adresa, nu aflu recomandabilă o purcedere a nóstră de a impune acestuia imposite noue întru acoperirea lipselor nóstre. Nu o aflu recomandabilă din acel punct de vedere, căci prin acésta n'am face alta, decât am înstrăina pe ai nostri de noi şi de altariul şi casa lui D-zeu.

(Va urma.)

Revistă esternă

Liga revoluţionară a Bulgarilor. Multele crime comise de ómenii ligei macedo-bulgare sub conducerea faimosului Sarafov au deschis în fine ochii diplomaţiei interesate de pacea în Balcani, şi deosebi la întrevenirea Rusiei guvernul turcesc aplică faţă cu ea represalii aspre. Deosebi după declaraţia ambasadorului *Sinovjev*, că Rusia nu apróbă nici-de-cum machinaţiunile ligei, guvernul turcesc a arestat în Salonic *şésezeci membri de ai ligei*, între cari doi notabili bulgari, şepte profesori şi numĕroşi învĕţători. La profesorul *Kancev* s'au aflat scrisori compromiţĕtóre, din cari a eşit la ivéla, că comitetul planuia o conspiraţie contra Turciei. Prin aceste scrisori e compromis şi dragomanul consulatului rusesc din Salonic, care mijlocea contactul între conspiratori şi comitetul din Sofia.

Guvernul bulgar e în cea mai mare perplesitate, de óre-ce chiar şi numai vestea despre disolvarea reuniunii de puşcaşi a ligei a produs agitaţie şi dă ansă la cele mai necruţătóre atacuri — atât în presă, cât şi în popor — nu numai contra principelui şi guvernului Bulgariei, ci şi *contra Rusiei*, din causă că s'a pus în fruntea statelor cari au pretins reglementarea ligei.

Presa bulgară, sêrbă şi chiar şi cea din Grecia se ocupă aprópe esclusiv cu acésta nouă fasă a cestiunii macedonene.

*

Reforma armatei engleze. Nesuccesul operaţiunilor armatei engleze în Transvaal, contra unui popor neasemănat mai mic la numĕr şi fără armată regulată, scóte tot mai mult la ivélă necesitatea unei reforme radicale în organisarea armatei engleze. Acestei necesităţi dă espresiune chiar şi „Times“ într'un articol din sĕptĕmâna trecută, în care solicitând reorganisarea recomandă parlamentului sĕ nu-şi pérdă timpul cu discuţii lungi asupra rĕspunsului la mesaj, ci sĕ încépă imediat munca mare a reorganisării armatei. Evenimentele din cele 18 luni pe câmpul de rĕsboiu din Africa — zice „Times“, — ne-a putut convinge pe toţi, că în casul unui conflict cu vre-una dintrĕ puterile europene Anglia va mânca bătaie. Ţeara a căpĕtat aspră lecţie în Transvaal; a trebuit sĕ vadă, că la prima ciocnire cu starea reală întreg organismul ei militar s'a descompus în elementele lui constitutive; că imensele ei isvóre auxiliare, tainice, au fost puse la grea încercare în lupta cu inimicul, pe care toţi sfetnicii ţerei ni-l presentau ca pe ceva ce nici nu vine luat în sémă... Ţeara pretinde, ca pe viitoriu *sĕ fie cruţată de scene atât de dejositóre*, cum fuseseseră cele de la începutul rĕsboiului...

Dovadă acésta, că Englezii încep a-'şi recunósce neputinţa de a sugruma în definitiv libèrtatea Burilor, in butul tuturor jertfelor de ómeni şi bani şi în butul tuturor terorisărilor sĕvĕrşite de Kithener faţă cu nenorocitul popor. Despre aceste terorisări şi barbarii ne dă o icónă ingineriul şved *Liadvall*, care înainte de rĕsboiu era angagiat la minele de la Iohannesburg şi re'ntors zilele acestea în Europa, a povestit ziariului „Kreuzzeitung“ unele din isprăvurile Englezilor. Inainte de a cădé în mânile Englezilor ţinutul de la Iohannesburg, poporaţia nu avea sĕ îndure nici un neajuns, ca şi-cum nici nu ar fi fost rĕsboiu. După întrarea Englezilor însĕ — spunea Liadvall — totul s'a schimbat. *Soldaţii englezi răpiau şi jăfuiau* tot ce le cădea în mână. In scurt timp au mistuit totul, şi *mulţi ómeni periau de fóme*. Pretutindenea în Transvaal veḑi numai ruine şi miserie. „Pot afirma cu conştiinţă liniştită — zicea ingineriul, — că 78% din casele mistuite de foc, au fost aprinse direct la mandatul lui Kithener, şi e ceva sfâşietor de inimă sĕ veḑi mulţimea de copii, femei şi moşnegi, goli şi istoviţi de fóme, rătăcind ca vai de ei pe câmpuri.

Nu sunt rari casuri, că dai peste nenorociţi de acestia pe câmp ori pe drumuri alinându-şi fómea cu hoituri de animale, trecute deja în putrefacţie..

Rĕspuns.

La întrebarea părintelui George Babeş, în ce privesce glasul şi voscrésna la întrarea Triodului, şi în intervalul dela Paşti până la Rusalii, vin a da următoriul rĕspuns:

Triodul nu alteréză cu nimica mersul normal al ochtoicului cu cele 8 glasuri şi cele 11 voscresne, prin urmare glasurile cu voscresnele 'şi fac cursul lor normal şi după Duminecа cea din naintea botezului.

In Dumineca Vameşului şi a Fariseului vine glas 8 şi voscrésna 11 numai în acel cas, când în Dumineca a 33 după Rusalii ar cădea resp. cade Intrarea Triodului, atunci urméză în rênd normal glas 8 voscrésna 11.

Când însĕ Dumineca Vameşului şi a Fariseului nu cade în Dumineca a 33 după Rusalii, atunci trebue sĕ urmeze glasul şi stetilna, care vine pe acea Dumineca; cade Dumineca Vameşului şi a Fariseului în Dumineca a 34 după Rusalii, atunci vine glasul 1 voscrésna 1; cade în Dumineca a 35 d. R., atunci vine pus glas 2. voscrésna 2 şi aşa mai departe.

Aşa o prescrie tipicul din Evangelia folosită la noi în archidiecesă, tipărită sub fericitul Şaguna în anul 1859 aici în tipografia nóstră archidiecesană.

In privinţa acésta la pagina 159 cetim următórele:

> Dela Dumineca cea după botez până la Dumineca Vameşului nu s'a pus glasul, nici stetilna, pentru-că se sue şi se pogóră Paştile, precum mai sus am zis. Şi pentru aceea când vrea cineva sĕ caute la Duminecile acelea, caute antâiu în Dumineca carea va vrea în tabla Paştilor celor viitóre, la câte zile ale lunei sĕ facă, şi într'acea va afla Evangelia însemnată; apoi sĕ trécă la tabla Paştilor celor trecute, şi acolo sĕ ia séma, ca sĕ lase Dumineca ce se află la atâtea zile a aceleaşi luni, şi acolo este însemnat glasul şi stetilna. Pentru pildă: Voim sĕ aflăm intru acest an, care stetilnă şi glas se cântă, când se începe Triodul.
>
> Şi de vreme ce Paştile cele viitóre vin la 15 zile ale lui Aprilie, vom afla intru acelaşi tablă că Dumineca Vameşului se face la 4 Februariu. Deci acum mergem la tabla anului trecut, adecă la 26 zile ale lui Martie, pentru-ca la atâtea zile s'a făcut Paştile cele trecute; şi intra acea tablă vom afla acele 4 zile ale lui Februarie, şi este însemnat glas 5 stetilna 5 şi pentru aceea zicem, că în anul acesta când se începe Triodul avem glas al 5 stetilna 5, şi aşa se cade sĕ facem.

Aşa ne învaţă tipicul, şi aşa trebue sĕ urmăm.

Sĕ vedem cum am urmat la facerea călendariului din anul 1901.

In anul 1901 Triodul întră în 21 Ianuariu.

Ce glas cade pe ziua de 21 Ianuariu?

Mergem la tabela anului 1900. In 1900 Paştile au căḑut pe ziua de 9 Aprile, acésta ni-o arată tabela dela finea Evangheliei. Mergem acuma la tabela dela 9 Aprile, şi acolo aflăm, că pe ziua de 21 Ianuariu vine glas 1 vosc. 1.

Dacă vom numĕra Duminecile dela Rusalii, aflăm, că Dumineca acésta este a 34.

Trecem la partea a 2 din articolul Părintelui Babeş.

Glasurile între Paşti şi Rusalii se norméză la tabela, în care zi cad Paştile.

In 1901. Paştile cad pe ziua de 1 Aprile.

Luăm tabela dela 1 Aprile şi aflăm:

La Dumineca Tomei, vosc. 1. La Dumineca Mironosiţelor glas 2 vosc. 4. La Dumineca Slăbănogului glas 3 voscrésna 5, şi aşa mai departe. Ordinea acésta altcum se observă în tóte casurile între Paşti şi Rusalii.

Aceste am ţinut sĕ le public la provocarea publică a Părintelui George Babeş, căruia altcum dimpreună cu mine ori ce om iubitoriu de buna rênduiélă în biserică 'i va esprima complăcerea pentru interesul ce pórtă de lucrurile bisericesci.

Dacă în seminariu altcum s'a învĕţat, atunci rĕu s'a învĕţat.

Sibiiu, 8 Februariu, 1901.

Mateiu Voileanu
asesor consist.

NOUTĂŢI

Din diecesa Caransebeşului. Sâmbătă a împlinit Preasânţia Sa episcopul *Popea* vêrsta de 75 ani. Din acest prilej asesorii consistoriali, întruniţi pe acea zi la şedinţă plenară, au făcut frumóse omagii bĕtrânului episcop. Discursul de felicitare a fost rostit de protopopul Dr. G Popovici de la Lugoj.

*

Din diecesa Aradului. Zilele acestea Preasânţia Sa episcopul diecesei aradane a dat un cerculariu, în care provócă pe protopopi sĕ fie cu mai multă grijă la afacerile bisericesci şi şcolare. Deosebi sĕ caute a reţiné pe credincioşi de la treceri la altă confesiune, ear' pe preoţime o sfătuesce sĕ trăiască în bună înţelegere cu învĕţătorii şi cu poporenii, şi sĕ se feriască de fapte ce ar puté sĕ-i stirbiască din autoritatea şi respectul poporului faţă cu ea.

— In legătură cu o notiţă a nóstră despre trecerile din *Miclo-Lazuri*, pentru care confraţii aradani se năpustiseră foc asupra nóstră, amintim că „*Bis. şi Şcóla*“ în numĕrul de alaltăeri revenind asupra cestiunii, constată că trecerile provin din „nemulţămirea poporului cu preotul şi notarul, care nemulţămire o esploatéză şi măresc intrigile şi ademenirile preotului papistaşit Eugen Ardelean din satul Buciumi, care împreună cu oficialii episcopatului roman-catolic îi seduc pe ómeni cu tot felul de promisiuni şi bunătăţi dacă se vor papistăşi“.

*

Archiducelui Francisc Ferdinand, i-s'a conferit din partea regelui Edward VII. ordul *Bath* în gradul de mare-cruce.

*

„Panteon bisericesc“. Domnul *Teodor Pop*, preot în Bucerdea-vinósă ne comunică următórea idee frumósă:

Despre „*Statutul organic*“ al bisericei gr. or. din Transilvania şi Ungaria nu încap dispute, vorbiri lungi şi comentarii largi spre a-i arăta nepreţuita valóre. In acésta carte se cuprinde: limba, legea şi naţionalitatea nóstră; apoi acestea cine le póte preţui? Deci cu tot dreptul „Statutul organic“ se póte numi: *Cartea de aur* a bisericei nóstre.

Un dor ferbinte aşi avé, de a vedé în un tablou mare pe autorul seu principal: Marele archiepiscop şi metropolit *Andreiu Baron de Şaguna*, încunjurat de toţi contemporanii sei, cari au conlucrat la acest statut, ori un *Panteon bisericesc*, cu biografiile tuturor conlucrătorilor, care sĕ se pótă alătura la Statutul organic spre cea mai plăcută şi mai dulce suvenire.

Dacă până acum nu s'a făcut acest lucru, acum cred a fi timpul bine venit, până când mai sunt încă în viaţă bărbaţii ilustri, cari au conlucrat cu marele şi nemuritoriul archiepiscop şi Metropolit Andreiu.

Din multe, ba din tóte punctele de vedere ar fi de dorit a se compune un *panteon bisericesc*, care sĕ se edee în periode anumite, din partea bărbaţilor competenţi, cari ar vrea şi ar puté lua acéstă lucrare asupra lor.

Cred că nu mi-se va lua în nume de rĕu acéstă dorinţă.

Theodor Pop.

*

Dar pentru biserică. Prea Onorata direcţiune dela Cassa de păstrare din *Sĕlişte*, a binevoit a ne trimite din venitul de binefaceri, pe sama bisericii nóstre din *Sieul-mare* 20 corone. Pentru acest preţios sprijin ne ţinem de plăcută datorinţă a esprima şi pe acésta cale profunda nostră mulţămită. In numele întregei comune, bisericesci, Sieul mare, în 10 Februariu 1900. *David Rusu* paroch şi preşedinte.

*

Cei mai bĕtrâni deputaţi în dieta ungară sunt: kossuthistii Iosif *Madarász* şi Alexandru *Janicsáry*, şi contele Coloman *Nakó* (guvernamental). Madarász e trecut de 80 ani, ear' ceilalţi doi au împlinit acésta etate sĕptămêna trecută, Janicsáry în 21, ear' Nakó în 22 Februariu.

*

Conducĕtori harnici. La îndemnul şi stăruinţele parochului Ioan Blaga şi ale învĕţătoriului Ioan Boldea, în Dumineca lăsatului de carne s'a înfiinţat în *Jibert o societate de temperanţă*, ai cărei membri au pus vot, că *un an de zile nu mai întră în birt.* Pentru-ca membrii societăţii, în loc de duhórea birtului cu prilejurile la multe fapte rele, sĕ aibă o distracţie şi mai plăcută şi mai folositóre, conducĕtorii societăţii au hotărît sĕ ţină séra aşa numite *şezĕtori literare*, în cari membrilor societăţii sĕ li-se cetiască din ziare articolii potriviţi priceperei poporului, cărţi de conţinut moral şi instructiv, etc, şi astfel sĕ stîrniască şi în ceilalţi locuitori interes şi voie de a se face membri ai societăţii.

Lucru bun şi folositoriu au sĕvêrşit prin acésta parochul şi învĕţătorul din Jibert, şi merită sĕ fie imitaţi şi de ceilalţi cărturari de la sate.

*

† Laurenţiu Cutean, parochul gr.-or. din *Oarda de jos* (tractul Albei-Iulie), a rĕposat Mercuri, în etate de 56 ani. Inmormêntarea i s'a făcut Vineri (22 Februariu st. n.) Il jelesce soţie-sa Ana, fiii George, Valeriu şi Rafila măritată F. Üveges.

*

O lupta cu urşii. Săténca Maranda Stan din satul Hirja judeţul Iaşi, ducêndu-se spre casa pădurariului, aşezată în vecinătatea pădurei, a fost întêmpinată de o ursóică însoţită de doi pui.

Săténca vĕzêndu-se în pericol s'a suit binişor intr'un brad.

Ursóica auḑind sgomot s'a repezit la copac şi urlând îngrozitor l-a luat în braţe căutând a-'l scóte din rădăcină.

Pădurarul I. Iftenie, auḑind ţipetele şi urletele ce veniau din spre pădure, 'şi-a încărcat puşca, a luat şi o bardă şi iuţindu-'şi pasul s'a coborît în vale sĕ vadă ce e.

Privelişţea era fiorósă; şi pădurea clocotea de urlete şi strigătele desnădăjduite ale bietei sătence.

Voinicul pădurar, îndosindu-se după un brad şi-a potrivit bine puşca şi a descărcat-o în namila de dihanie. Ursoica rănită de mórte, urlând ca fulgerul s'a repezit călăuzită de dunga albastră a fumului de puşcă şi prinḑênd în braţe pe Eftimie s'a încins o luptă voinicéscă. Lupta a fost crincenă, neasămuit de desnădăjduitóre cum nu se póte închega în cuprinsul neîncăpător al slovelor.

Iftimie, prevĕḑĕtor şi deprins cu întêmplări de felul acesta, — ca toţi sătenii din creerul munţilor, a scos cuţitul din brêu, slujindu-se cu el după cum e obişnuinţa în asemenea împrejurări. După o luptă înverşunată, în ultima clipă, când curajiosul pădurar simţia că-'şi pierde puterile, intr'o încordare supremă, a mai dat o lovitură de cuţit înfuriatei ursóice.

Cuţitul fusese implântat drept după ceafa ursóicei. Un urlet prelung tânguitor mai sfâşie liniştea pădurei şi ursóica biruită se rostogoli la pămênt ca trăsnită.

In urmă sosind din sat doi săteni, Iftimie grav rănit a fost dus pe braţe acasă la pădurarie, d'impreună cu săteanca, ce tot drumul a sărutat fruntea pudurarului, bine-cuvêntându-l că i-a scăpat viaţa dintr'o aşa cumpănă.

*

Brósce şi insecte în stomacul unei copile. Din Batiz ni-se scriu următorele: Copila orfană de părinţi, Marina Gheorghescu din Căianul mic, comitatul Hunedórei, la 6/19 Februarie 1901 a vomat 3 brósce şi 2 insecte; de atuncia până acum în continuu voméză brósce şi insecte.

*

Un munte în prăbuşire. Valĕa *Travers* de la pólele muntelui Iura, la Neu-Chatel în Elveţia, e ameninţată de mare primejdie. Anume, în apropiere de *Noirague* este o fabrică de cement, care mai mult de şesezeci de ani deja îşi scóte materialul din marile carieri de cement şi piatră ale muntelui. In acest lung timp lucrările de esploatare au necesitat subminarea muntelui aşa de mult, în cât tunelurile au luat o întindere de necreḑut. Multe din acestea sunt în părăsire încă de mai mulţi ani, şi sub greutatea muntelui păreţii lor au început sĕ crepe şi astfel sĕ ameninţe cu prăbuşire.

Cercetările geologilor au constatat în păreţii acestor tuneluri crepături în lăţime de câte optzeci centimetri, ear' din afunḑimile muntelui se aud une-ori vuete ce samĕnă a tunet

Pe basa acestor constatări geologii sunt de părerea că întreg muntele e deja în mişcare, ameninţând sĕ se prăbuşiască în valea Travers. Acum prin ţinuturile acelea e ger cumplit, care ţine încă totul în amorţire; nu este eschisă însĕ temerea, că pe timpul desghieţului muntele se va prăbuşí. In casul acesta stâncile şi cele peste un milion de chilometri cubici de pământ vor astruca satele din vale, şoseaua şi calea ferată, şi a bună seamă va astupa şi alvia rîului *Aoreuse*, care astfel va trebui sĕ inundeze întregi ţinuturile văii.

Autorităţile au început deja sĕ iee tot felul de mĕsuri de precauţiune, pentru a reduce primejdia la minimul posibil. Inainte de tóte plănuesc acoperirea alviei rîului astfel, ca apa sĕ-şi pótă avé scurgere normală — suterană — chiar şi în casul prăbuşirii muntelui.

*

Ştiri mărunte. Mercuri a rĕposat în Toulouse, în etate de 63 ani *Armand Sylvestre*, bun novelist şi poet francez. — Cetăţenii oraşului *Niş*, a doua capitală a Sêrbiei, au hotărit sĕ ridice lui *Milan* un monument. — In Rusia, conform publicaţiunii statistice „Rusia la sfêrşitul seclului XIX", se află *850.000 de Români.* — Mercuri a fost în *Bruxella* un incendiu teribil, căruia au căzut jertfă şi doi pompieri. Intrĕ mulţimea de edificii au ars şi douĕ fabrice. Paguba e douĕ milióne de franci. — Institutul de credit „*Timişana*" 'şi va ţiné adunarea generală în 18 Martie st. n. — Institutul „*Albina*" 'şi ţiné adunarea generală în 23 Martie st. n.

*

Ocasiune rară. Se caută spre cumperare „Telegraful Român" din Sibiiu. Anul *1853* Nr. 1 2 3 5 6 7 8 9 10 13 14 15 16 18 19 20 21 22 24 25 26 27 28 29 30 31 33 34 35 până la 54 57 58 60 61 62 63 64 66 67 68 69 70 71 73 74 76 77 78 79 80 81 82 83 85 87 88 89 90 91 92 93 96 97 99 100 101, cu 20 fileri numĕrul.

Anul *1854* Nr. 3 8 9 10 12 27 40 44 66 70 78 şi 90.

Anul *1855* Nr. 1 2 3 10 14 15 16 23 —52 şi 94.

Anul *1856* Nr. 3 28 39 40 41 42 43 44 55 58 60 66 67 72 73 74 75 77 87 88 90 91 94 102.

Anul *1857* Nr. 6 9 14 17 34 35 41 62 65 70 72 76 77 87.

Anul *1858* Nr. 2 4 7 11 12.

Anul *1859* Nr. 3.

Anul *1860* Nr. 25 28 42 43 51.

Anul *1861* Nr. 2 3 6 7 18 22 33 39 40 44 45.

Anul *1862* Nr. 66 68 72 90 97.

Anul *1863* Nr. 16 18 22 23 24 29 32 37 39 40 42 43 45 84 85 86 şi 96.

Anul *1864* Nr. 36 50 70 71.

Anul *1865* Nr. 6 84 şi 89.

Anul *1866* Nr. 1 4 20 35 41 42 43 52 64 68 69 şi 96.

Anul *1867* Nr. 21 46 52 54—72; 74 75 76 77 78 79 80 82 83 84 85 86 87 88 89 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 103 şi 104.

Anul *1868* Nr. 1—51 58 59 60 65 84 98 99 100 101 102 103 şi 104.

Anul *1869* Nr. 1—80.

Anul *1870—1876* plătesc cu 10 coróne anul complet.

Anul *1877* Nr. 1—47 49 50 51 57 58 şi 70. Din numeri singuratici plătesc cu 20 fileri numĕrul.

Anul *1881*—1897 plătesc anul complet cu 10 coróne.

2. *Concordia* a *1861* Nr. 1 2 3 4 5 6 8 9 10 12 14 16 17 22 30 33 35 36 până la 31 Decemvrie.

Anul *1862* Nr. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 64 66 67 68 69 70 74 97—104.

Anul *1864* Nr. 1 39 45 102.

Anul *1865* Nr. 85 102 103.

Anul *1866* Nr. 57 75 76 77 79.

Anul *1868*—1870, cu 10 coróne anul.

3. „*Federaţiunea*" anii: *1869—1876* cu 10 coróne anul complet.

4. „*Patria*" *1871 şi 1872* cu 8 coróne anul.

5. „*Organul Luminărei*" de Timoteiu Cipariu pe *1847—1848*.

6. „*Organul naţional*" *1848* Blaj.

7. „*Expatriatul*" de Cesar Boliac Brasov, *1849*.

8. „*Familia*" anul *1865*: Nr. 6 7 8 10 11.

Anul *1870* Nr. 1 2 3 41 43 52.

Anul *1871* Nr. 13 20.

Anul *1870* Nr. 6.

Anul *1873* Nr. 1 2 3 5 16 18 32 34 35.

Anul *1874* Nr. 12 13 14 15 20 21 23 32 35 50.

Anul *1877* Nr. 1 şi 9

Anul *1880* Nr. 1.

Anul *1881* Nr. 48 56 78 80 84 86.

Anul *1882* Nr. 37 52.

Anul *1883* Nr. 6 7 11 15 17 18 27.

Anul *1886* Nr. 34 42 43.

Anul *1887* Nr. 22.

Anul *1889* Nr. 3 17 21 22 26 27 29 35 41 50 51.

Anul *1891* Nr. 21 şi 52.

Anul *1892* Nr. 3 4 5 6 7 8 9 13 18 19 26 42 46 47 48 49 50 51.

Anul *1893* Nr. 1 2 3 6 9 16 27 34 39 45 51.

Anul *1895* Nr.

„*Luminătoriul*", Timişóra. Anul *1880* Nr. 1 16, anul *1881* Nr. 97 104, anul *1882* Mr. 60 65 67, anul *1883* Nr. 68 şi 76, anul *1884* Nr. 7 13 14 şi anul *1893* Nr. 94 95 şi 96.

10. „*Gazeta poporului*" Timişóra *1887* Nr. 11 51, anul *1888* Nr. 4 25 26.

11. „*Gazeta Transilvaniei*" Braşov, *1841* Nr. 34 35 41 51 52, anul *1844* Nr. 6, anul *1845* Nr. 53, anul *1847* Nr. 5 8 53—104, anul *1848* Nr. 1 2 3 4 5 6 8 21 55 79, anul *1849* Nr. 1—17, anul *1850* Nr. 13 40, anul *1853* Nr. 62 89 103 104, anul *1855* Nr 2—15, anul *1856* Nr. 27 31 32 33, anul *1857* Nr. 1 2 12 13 25 41 101, anul *1858* Nr. 70 71, anul *1859* Nr. 1 24 29, anul *1883* Nr. 102 anul *1870* Nr. 1—16.

Anul *1871* Nr: 42 43 44 45 46 72 91 93 94 96—104.

Anul *1872* şi *1873* tot complet ficare cu 10 coróne.

Anul *1874* Nr. 1 5 6 2 61.

Anul *1877* Nr. 1 2 10 22 23 24 33 54 61.

Anul *1879* Nr. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 18 86 Fie care numĕr cu 20 fileri.

12. „*Fóia pentru minte*", anul *1839* Nr. 37, anul *1843* Nr. 1 42 51. anul *1845* Nr. 27, anul *1846* Nr. 20 26 27 32 45 48 50 52, anul *1847* Nr. 20 23 49, anul *1848* Nr. 28 32 36 37 38 39 40 41 42 46 47 48 50 51 52.

Anul *1849* Nr. 1 2 3 4 5 6 7 8 9.

Anul *1850* Nr. 1 21, anul *1851* Nr. 28 30 31 32 33 24 36 38 39 48.

Anul *1852* Nr. 9 20 25 şi 29

Anul *1853* Nr. 7 13 15 16 18 19 20 21 29 30 31 32 33 34 37 39 43 46 47 51 52.

Anul *1854* Nr. 10 16 17 19.

Anul *1855* Nr. 35 şi 53, anul *1856* Nr 1 2 3 4.

Anul *1857* Nr. 8—52, anul *1858* Nr. 30.

Anul *1859* Nr. 1 2 3 41 42.

Anul *1862* Nr. 4 7 10 17 25 26 27 28 29 30 32 33 36 39 40 42 44 45.

Anul *1863* Nr. 22 24 28 29 30.

Anul *1864* Nr. 1 2 3 4 5 6.

Numeri singuratici se plătesc cu 20 fil.

Cine are ceva de vindere din aceste foi sĕ se adreseze Dlui Emilian Micu în *Bélincz* (Temesmegye) Ungaria.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare.)

Lipsa predicărei intensive a cuvêntului lui Dumnezeu.

Ca a dóua causă a sporirei cencubinatelor, şi după părerea mea cea mai principală, putem constata: lipsa predicărei intensive a cuvêntului lui Dumnezeu preste tot, în — şi afară de biserică. De unde sĕ cunóscă poporul de ajuns frumseţa fecioriei şi a vĕduviei curate, dacă nu i-se predică cu vreme şi fără de vreme, cum zice apostolul? De unde sĕ cunóscă acela urîciunea curviei şi mărimea relelor ce resultă din ea, atât pentru fericirea lui temporală, cât şi mai cu séma, pentru fericirea lui eternă, dacă preotul tace?! Ba vĕḑênd, că despre acestea nici nu-i se mai predică, ori i-se predică fórte rar, crede, că curvia şi concubinatul nici nu e pĕcat aşa mare. Apoi nu arareori am auḑit preoţi căindu-se, că nici nu sunt predici potrivite pentru acest scop, şi uită de datorinţa ce o au ca păstori sufletesci de a-şi compune ei înşişi astfel de predici după trebuinţele poporului lor. Dar' nu stă afirmaţiunea, că nu am avé astfel de predici şi că literatura nóstră bisericéscă ar fi săracă de tot pe terenul elocinţei sacre. Pofténcă numai fiecare preot a-şi abona regulat barem câte o revistă bisericéscă şi va afla destule pentru tot feliul de trebuinţe. Firesce, unele vor trebuí prelucrate după împrejurările lor locale. Ba încât cunosc eu literatura bisericei nóstre, pot afirma, că avem deja atâtea predici, încât sĕ predice un preot zeci ani de zile regulat în tótă Dumineca şi sĕrbătórea, tot nu ar ajunge sĕ le rostéscă pe tóte, fără sĕ compună el însuşi barem una. Inţeleg predicele, nu numai cele din colecţiuni, ci şi cele publicate prin diferitele reviste. Ce sĕ facem însĕ, dacă suntem cufundaţi cu totul în mocirla materialismului şi a lenei, şi suntem lipsiţi de idealism, de zel şi de sentimentul de jertfă pentru biserică şi popor! Iisus a zis mai întêiu: „Mergênd învĕţaţi" şi numai apoi „botezând". Şi în privinţa acésta putem lua exemplu dela clerul altor biserici. Onóre escepţiunilor! Prin predicarea intensivă a cuvêntului lui Dumnezeu putem preveni şi împedeca unele rele, aşa şi concubinatele; şi dacă tocmai nu ni-ar succede în tóte casurile, totuşi paralisăm lăţirea lor şi mai târziu póte le stîrpim de tot. Deci „mergênd învĕţaţi tóte némurile".

Lipsa administrărei intensive a sacramentului penitenţei mai cu sémă la tinerime.

Ca a treia causă a sporirei concubinatelor consider: lipsa administrărei intensive şi corecte a sacramentului penitenţei mai cu sémă la tinerime.

Nu demult mi-s'a dat trista ocasiune sĕ cetesc în „Telegraful Român" (Nr. 114 a. c.) un articol reprodus dintr'o fóie străină (Alkotmány Nr. 251 a. c.), în care se fac cele mai grele imputări preoţimei nóstre în acésta privinţă. Iată, ce se scria: „Zeci de ani trec, fără ca în anumite comune preotul sĕ ţină predică. Ear' cât privesce educaţia religiósă sufletéscă, ştiu tocmai din un fiitoriu oraş episcopesc un cas, zice autorul articolului, că preotul neunit a respins dela mărturisire o fată de 14 ani pe motiv, că încă nu e de 17 ani. In Bihorul întreg e ruşine pentru o fată greco-neunită, dacă se presentă la mărturisire înainte de a se fi măritat. Cunosc casuri, că pe copii şi ómeni în etate preotul i-a absolvat cu grămada, deodată, fără nici o mărturisire". Ear' într'alt loc: „In biserica aceea nu există nici un feliu de viaţă religiósă. Repet, nici un feliu de viaţă religiósă. Catechisarea poporului în biserică şi şcólă se negligă din ideletnicire", şi iarăşi într'alt loc: „Poftiţi, învĕţaţi şi conduceţi spre bine acel sêrman popor!" Iată dar' cum suntem caracterisaţi de străini în activitatea nóstră preoţéscă; şi de aceea şi cercularele cele multe ce ni-le adreséză fórte des autoritatea bisericéscă supremă la diferitele ocasiuni pentru catechisarea tinerimei şi învĕţarea poporului. Adevĕrat, că articolul menţionat l'a scris un duşman al bisericei, cu scop de a ne discredita înaintea guvernului, ca sĕ nu ne concédă înfiinţarea episcopiilor nóue proiectate, ca unor nevrednici, în realitate însĕ ca sĕ nu ne putem apăra contra proselitismului altor biserici, — dar' judecând drept, nu e lipsit de tot de adevĕr, căci indirect se confirmă şi prin cercularele archieresci menţionate. — Sciu, că mi-se vor face şi deastădată imputări, că ear' batjocoresc preoţimea când constat stfeliu de lucruri; dar' nu le pot tăcea, tocmai pentru salvarea onórei acestei preoţimi şi pentru binele poporului, căci cunoscênd causele rĕului, acesta mai uşor îl vom puté îndrepta, dar' numai îndreptându-ne mai întâiu pe noi înşine.

Dar' ni-se va face obiecţiunea: cui sĕ predicăm şi pe cine sĕ mărturisim, dacă nici poporul în etate, nici tinerimea nu vine la biserică şi la mărturisire?

Aşa e. Firesce însĕ, că nu vine, dacă s'a negligat catechisaţiunea în şcólă, ear' în biserică se pune tot cantorul sé-i cetéscă vechile căzanii şi nu i-se face nici o variaţiune în predicarea cuvêntului lui Dumnezeu după trebuinţele lui actuale, ear' în administrarea sacramentului penitenţei se fac abusuri ca cele înşirate mai sus şi altele prin aplicarea de canóne şi epitimii anticanonice, mai cu sémă de a-l esploata materialiceşte în favorul personal al preotului.

Acésta încă este una din causele esenţiale, cari contribue la sporirea concubinatelor. Deci sĕ-o delaturăm. Cum? Voiu arăta la alt loc.

(Va urma)

Cărţi şi reviste.

A apărut:

„*Candela*", revistă bisericéscă-literară, redactată de profesorii Dr. Emilian Voiutschi şi Isidor Vorobchievici (*Cernăuţi*, strada Francisc Nr. 33), fasc. 2 (Februariu), avênd următoriul sumar: Argumentul cosmologic şi fisico-teologic sau teleologic pentru esistenţa lui Dumnezeu, de Dr. Găina; Dogma despre incarnaţiune după doctrina biserici ortodoxe, de Dr. Saghin; Indicaţiuni practice cum se procédă învĕţătoriul la împărtăşirea învĕţămêntului din religiune pe basa catechismului mic în cl. I. şi II. a şcólelor primare, de Bendas; Proverbele lui Solomon, traducere şi esplicare după textul masoretic, de Dr. Voiutschi, — şi alte comunicări de interes bisericesc şi scolar, întrĕ cari: „Ceremoniile împreunate cu cetirea pericopelor biblice", „Biserica ortodoxă la Siro-Chaldei şi în Persia", etc.

„Candela" apare odată pe lună şi costă 8 coróne pe an.

Nr. 13/190 [26] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Tomnatecul de jos, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acést post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au a'şi aşterne suplicele instruite conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 22 Ianuariu 1901.

Vsilie Damian
protopresbiter.

Nr. 39/1901. [25] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Caianel, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au a'şi aşterne suplicele instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 160/1801. [18] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Subscrisa primărie publică prin acésta cumcă, **lucrările întregitóre** ce sunt de a se îndeplini **la canalul morei comunale de făină** se dau în întreprindere pe calea licitaţiunei publice minuende, în 10 Martie n. 1901 la 2 ore după amézi.

Preţul strigărei e 4400 cor. Vadiul este 10% din preţul strigărei.

Condiţiunile de licitare, descrierea technică, planul şi preliminariul de spese a lucrărilor, doritorii de a licita le pot vedé la cancelaria comunală în orele oficióse.

Lancrăm, 14 Februarie 1901.

Primăria comunală:

Aurel Barbu — not. com.
Ioan Vintilă — primar.

---

ad. Nr. 84 1901. [24] 2—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea postului al 2-lea de paroch în parochia de clasa III. Topârcea, protopresbiteratul Sĕlişte, se escrie de nou concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua mai de aprópe informaţiuni dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post, au sĕ-'şi aştérnă cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat, şi se vor presenta înainte de ziua alegerii în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică.

Tilişca, în 31 Ianuarie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sĕliştei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petru Juga,
adm. protop.

„PLUGARIUL“, institut de credit şi economíi socetate pe acţii în Sĕcădate.

Domnii acţionari ai **Institutului de credit şi de economíi „Plugariul“, societate pe acţii** prin acésta se invită la a

III-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Sĕcădate (localul institutului) în *9 Martiu 1901 st. n.* la 2 óre p. m.

Obiectele:

1. *Raportul anual al direcţiunii asupra bilanţului anului de gestiune 1900 şi raportul comitetului de supraveghiare.*
2. *Propunerea direcţiunei şi a comitetului de supraveghiere referitóre la împărţirea venitului curat.*
3. *Alegerea direcţiunei pe un nou period de trei ani.* [32] 1—1

Acei domni acţionari, cari séu în persónă séu prin plenipotenţiaţi voesc a lua parte la adunare se fac atenţi conform §. 17 din statute, a depune acţiile scrise pe numele lor, precum şi plenipotenţa înainte de deschiderea adunărei la cassa societăţei pe lângă revers.

Sĕcădate, la 10 Februarie 1901.

Direcţiunea.

ACTIVA. Contul Bilanţului pro 1900. — Mérleg-számla. PASIVA.

ACTIVA		K f
Cassa — Készpénz		208·—
Cambii escomptate — váltótárcza		53,452·70
Mobiliar — Felszerelés	300·—	
10% amortisare — leirás után	30·—	270·—
Debitori — Hitelezők		3·35
		53,934·05

PASIVA		K f
Capital social — Részvénytőke		10,000·—
Fond de reservă — Tartalék alap		1,290·—
Fond de binefacere — Jótékonyalap		40·—
Depuneri spre fructificare — Betétek		32,559·07
Reescompt — Viszleszámitolás		7,856·—
Dividendă neridic. — Fel nem vett osztalék		16·—
Tantieme		9.60
Interese transitóre — Előlegezett kamat		212·—
Profit transpus din 1899 — Áthozatott nyereség	60·—	
Profit în a. 1900 — Tiszta nyereség	1891·38	1951·38
		53,934·05

EŞIRI. Contul profitului şi perderilor. — Nyereség és veszteség számla. VENITURI.

EŞIRI		K f
Interese la depuneri spre fructificare — Betét kamat		1,765·28
Spese — Költségek		136·55
Contribuţiuni — Adó:		
10% după interese la depuneri	176·52	
directe — egyenes adó	272·37	448·89
Remuneraţiuni — Fizetések		300·—
Amort. din mobiliar — Leirás felszerelésből		30·—
Profit — Tiszta nyereség		1,951·38
		4,632·10

VENITURI	K f
Interese de escompt — Kamat leszámitolt váltók után	3,490·68
Provisiuni — Jutalékok	1,081·42
Profit transpus din anul trecut — Mult évből áthozatott nyereség	60·—
	4,632·10

Săcădate, în 31 Decembre 1900.

Ioan Cândea m. p., protopresb.
Constantin Prie m. p., pres.

Simeon Grădinariu m. p. **Ioan Stanciu** m. p. **Ioan Iordachie** m. p.

Revĕḑut şi aflat în ordine şi în consonanţă cu registrele principale şi auxiliare.

Săcădate, în Februariu 1901.

Ioan Petrişor m. p. **Sever Silca** m. p. **Toma Măhăra** m. p. **Ioan Bucur** m. p.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.
1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai şi vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.
Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.
1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. 1.20.
Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.
Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I şi II
1 kg. . . . fl. 1.20.
Cel mai bun mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. 1.50.
Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 86—104

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 17 Sibiiu, Joi 15/28 Februariu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **şi timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Acţiune politică.

IV.

După aceste distincţiuni lămuritóre, revenim la întrebările ce ni-le-am pus, şi avem sĕ scrutam în primul rênd, dacă decretarea resistenţei pasive faţă cu legislaţiunea şi cu alegerile dietale a fost o mĕsură *îndreptăţită* şi totodată un act de *oportunitate* politică?

Chestiunea de *îndreptăţire* este fórte esenţială din punct de vedere al dreptului public, căci nu putem trece cu vederea, că exerciarea votului electoral, pe care se baséză conlucrarea cetăţenilor în afacerile publice ale statului, nu este numai un *drept*, ci totodată şi o *datorinţă* a cetăţeanului, care deci, prin abstinenţa sa de la urnă nu renunţă numai la un drept al lui, ci totodată *se şi subtrage de la o datorinţă patriotică*. Din acéstă causă resistenţa pasivă se póte decreta cu deplina îndreptăţire numai pe basa de *motive grave*.

Abstragênd aici cu totul de la consideraţiunile speciale ce sustau cu privire la autonomia Transilvaniei şi de la situaţiunea nóstră generală, (căci nu voim şi nici nu aflăm de lipsă sĕ intrăm în detaiuri,) este destul a indigita la *legea electorală escepţională*, pentru a dovedí, că poporul nostru are pentru ţinuta sa pasivă motivele cele mai grave şi că prin urmare politica sa de *resistenţă pasivă* din acest punct de vedere este fără îndoială pe *deplin îndreptăţită şi justificată*.

Sub alte consideraţiuni cade însĕ întrebarea, dacă decretarea resistenţei pasive a fost sau nu *un act politic oportun?*

Este fără îndoială lucru uşor a face astăzi, după experienţe de 20 de ani, critica unei mesuri luate atunci, când nu se puteau prevedé cele ce au urmat de la 1881 încóce, şi trebue sĕ primim fără opunere observarea, că este o măiestrie fórte uşóră a face *ulterior* pe profetul.

Cu tóte aceste însĕ credem, că cei ce au decretat la 1881 pasivitatea, nu se pot subtrage de la imputarea, că au manifestat şi profesat vederi excesiv optimiste, când — pornind din presupunerea, că stările abnormale de atunci *„nu mai pot dura mult“*, — au ales pe sama poporului nostru o modalitate de luptă politică, pentru care i-a **lipsit atât pregătirea cât şi capacitatea.**

A fost fără indoială o greşală politică faptul, că nu s'a ţinut cont de împrejurarea, că poporul nostru a fost şi este încă şi astăzi *lipsit de şcólă politică şi de organisaţiunea* destul de bine închegată, pentru a-l puté angajea la un asemene experiment politic preste mĕsură grav şi jingaş, atât în executare cât şi în consecuenţe.

Desconsiderarea lipsei totale de condiţiuni prealabile pentru politica de pasivitate este în ochii criticei nota caracteristică a concluselor de la 1881, căci era mai mult decât probabil, că pe lângă organisaţiunea nóstră politică defectuósă, nu vom puté reţiné pe timp îndelungat nici alegĕtorii români de la urnă, nici inteligenţa de la candidare şi de la primirea mandatului, şi astfel se putea prevedé, că cu timpul vom ajunge în impasul de astăzi, că alegĕtorii nostri vor merge cu miile la urnă, cum s'a întĕmplat zilele trecute în *Iosăşel*, cerc curat românesc, — că inteligenţa română va cerca şi primi şi va umbla sĕ priméscă în numĕr tot mai mare mandate dietale şi numai *„partidul“* va sta la o parte, punênd *„bîha“* — cum se zice prin Banat — şi luând asupră-şi rolul puţin demn, ce-'l caracteriséză poporul nostru cu zicala că: „s'a mâniat porcarul pe sat şi satul nu ştie“.

Mai remâne acum numai un singur lucru pentru a duce la absurd politica nóstră de *pasivitate*, ca adecă sĕ se mai găséscă, — şi putem fi pregătiţi că se vor găsí, — Români, cari în însu-şi sinul parlamentului sĕ ne dee de gol.

In faţa acestor stări, de cari trebue sĕ ţinem cont şi cari nu ne este permis sĕ le ignorăm îndată ce luăm asupra nóstră rolul de conducĕtori ai poporului nostru, — nu credem că s'ar mai puté susţiné, că decretarea resistenţei pasive *în condiţiunile sub cari s'a făcut*, ar fi fost un *act politic oportun*.

***Sibiiu**, 27 Februarie n.*

Şcólele nóstre medii. In şedinţa de Luni a dietei magiare deputatul *Bartha Miklós* a vorbit în contra şcólelor medii, române şi săseşti, declarându-le de tot atâtea icuri, cari fac spargere în *unitatea statului*, prin lăţirea unei culturi *nemagiare*. Ministrul de resort *Wlassics* i-a rĕspuns, că şcólele din întrebare *stau sub scutul legii de naţionalităţi*, prin urmare nu pot fi inchise prin ordinaţiuni ministeriale. A înţeles dl *Bartha* şi cei de un gând cu el?

In contra magiarisării. Printre Nemţii din *Şopron* s'a pus la cale o vie mişcare, pentru a li-se da de nou *teatru german*. Anul trecut, anume, guvernul a detras concesiunea directorului german de mai nainte şi a acordat'o unui director de trupă magiară, pentru întréga sesiune. S'a compus un memorand în chestia acésta, care provĕdut cu mii de subscrieri va fi predat ministrului de interne; ear' dacă ministrul nu va satisface dorinţei majorităţii covîrşitóre din oraşul Şopron, — va merge o delegaţie la Monarchul, pentru a se plânge în contra acestei nedreptăţi ce s'a făcut oraşului din partea guvernului unguresc. In fruntea mişcării se află cei mai cu vază ómeni din Sopron, printre ei chiar şi câţiva Unguri!

Chestia fiumană. Pentru a da o resolvare desĕvîrşită şi durabilă chestiei fiumane, prim-ministrul *Széll* a presentat dietei un proiect de lege, în înţelesul căruia tóte afacerile pe cari guvernul lui *Bánffy* voia sĕ le predee în competenţa *comisiunei administrative*, — for care mai nainte nu esista în Fiume, — vin acum predate competenţei *guvernatorului*, care la deliberarea lor va fi asistat de patru *consilieri*. Se crede că acest proiect de lege a fost compus în înţelegere cu fruntaşii autonomişti din Fiume şi de aceea va mulţumi pe deplin poporaţiunea din Fiume, care de altcum merită tótă lauda pentru energia cu care şi-a apĕrat drepturile autonome.

Pentru cruce. In una din şedinţele din urmă ale dietei magiare deputatul *Rakovsky* din partidul poporal a cerut dela ministrul de culte şi instrucţiune publică sĕ introducă *crucea* în salele de învĕţămênt ale universităţii magiare din Budapesta, aşa cum a cerut la timpul seu tinerimea universitară şi cum a întrodus-o şi ministrul de justiţie în tóte salele de judecată din ţéră. Ministrul i-a rĕspuns, că universitatea din Budapesta nu are caracter confesional, ci e instituţiune culturală cu *caracter de stat*. Da; numai cât *statul e creştinesc*, ear' crucea e simbol al creştinătăţii. Prin urmare nu numai că póte, ci chiar trebue sĕ *tolereze crucea* ori-ce instituţiune de stat.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

3. Ear pentru restaurarea episcopatului gr.-or. român din *Oradea-mare* au subşternut alegĕtorii cercului electoral din Oradea-mare, următórea rugare:

Prealuminat Congres Naţional Român bisericesc greco oriental!

Episcopatul greco oriental din Oradea mare care prin fatalităţile politice fără determinarea bisericei nóstre de mai îndelungat timp au încetat, şi astăzi e vacant, în privinţa căruia episcopat putem arăta, că acela nici când nu au fost sters, pentrucă Consistoriul şi teritoriul episcopatului şi astăzi susstă, unde numai episcopul lipsesce sau mai lămurit zicênd: unde administratorul episcopesc e capul Consistoriului din Oradea mare şi se estinde peste întregul comitat al Bihorului, peste Cumania şi Jasigia, şi sunt câteva filiale în comitatul Heveş şi Békéş, are 7 Protopresviteraturi, întru cari se află 316 comune cu 309 biserici atâţia parochi fără de capelani şi 182000 de suflete, din care date se vede că în regatul Ungariei multe episcopate sunt, unde nici Teritoriul nici numĕrul sufletelor nu sunt aşa mare, ca cele de sub jurisdicţiunea Consistoriului gr.-oriental din Oradea mare, unde în timpurile mai de mult au fost scaun episcopesc, carele după cum mai sus amintirăm numai prin fatalităţile politice au încetat, fără că ar fi fost sters de biserica nóstră cea drept credinciósă ortodoxă orientală.

In cât prin prea graţiósa şi prin prea înalta dispoşiţiune a Ces. Reg. Apost. Maiestăţii Sale Francisc Iosif I. împĕratul Austriei şi Regele apos. al Ungariei metropolitul nostru s'a restituat, care restituare şi prin legile Dietale de către coronatul rege al Ungariei sancţionate s'au întărit, pe basa cărora legi Dietale şi prea luminatul Congres naţional Român bis. s'au conchemat, noi Clerul şi poporul de sub jurisdicţiunea Consistoriului gr.-oriental din Oradea mare cu adêncă plecăciune ne rugăm de Prealuminatul Congres naţional bisericesc sĕ se îndure prin părintésca sa întrepunere dela locurile mai înalte a mijloci restituirea Episcopatului gr.-oriental din Oradea mare.

Sperăm că umilita rugare a nóstră va fi bine primită şi din partea prea luminatului Congres bisericesc naţional român sprijinită.

După care umilită rugare întru adânca supunere suntem.

Dat în cercul de alegători din Oradea mare în 7 Septembre 1868.

Florian Glicze preot Orsiag, Teodor Popp preot în Giosani, Dimitrie Kiss preot în Tarian, Petru Lasc preot în Bold, Dimitrie Album preot în (nedescifrabil) Melentie Rocsin preot in Morcsini şi Sporkani, Iosif Popp preot în Ciohezi, Meian Popovici preot în Sun, (?) Paul Fassie preot în Oradie, Stefan Morărescu paroch în Imas şi Ass. Cons., Petru Popovici preot în Jasard, Ioan Popovici preot în M. Sileagy, Ioan Beşan preot satului Barba, Ioan Mesies preot în Borsa, Nicolau Mester preot în Telecus, George Berlepe preot în Trobi, Georgiu Meruţi preot în Eifonoiar, Georgiu Horvath diacon, Stefan Metző preot gr.-or. în Csaka, Teodor Botto preot gr.-or. în Peterd, Teodor Popovici preot în Sergess, Iosif Nagy preot în Vecerd, Pavel Gavrilla preot în N.-Ker, Nicolau Popa preot în Fellherii, Ioane Farcaşi preot în C. Cudopin, Zaharie Pop preot în Biasca, Nicolae Zond preot în Besan, Georgiu Popovici preot în Ciustiragiu, Lazar Petru preot în Varviz, Gavril Besan preot în Kislaz, Mihail Maniu preot în Sabolciu, Ioane Horvath preot în Burduaşiu şi administrator în N. Almaş, Zenobiu Bulzan preot în Ineu, Nicolau Binz preot, Georgiu Drimbescu preot în Sacal, Teodor Tink preot în Igig, Iosif Auronescu paroch în Cornişiel, Pavel Popovitz paroch în Parchida, Iuliu Vlass paroch în Pestes, Teodor Filipescu preot în Lugoşul de sus, Dimitrie Negru preot în Cetea, Pantis Teodor Cornicel, Florian Glicze alesul comunii F.-Lugas, Meklos Gavril, Popa Ilie Szabolcs, Pent[illegible] Flóre K. Apati, Fire Pa[illegible] Várviz, Dimitrie Popovici Kusap, Mihaly Sipos Woromlaca, Vasilie Sipos Borse, Nyegrucz Ioan Telecuşi, Danile Iacobu, Atanasiu Gligor Szakal, Toma Torc, Ioan Togu Keresztszeg, Dimitrie Dragan, Ioan Marku Hosar, Ilie Simu Tinod, Gergela Pavel, Petru Boris Ineu, Mitru Popp, Mitru Markului, Husaso, Ilarion Mikis, Ioan Mikiş, Kistag, Bagyes Togyer, Czeczke, Simucz Nucz, Dioseg, Thedor Voina Zsiris, Ioan Fazekos, Zsosrey, Vandis Nucz, Borau, Borodan Ivan, Mogesti, Matyika Toagyer, Parchida, Másely Nagy, Sostorozsi, Hajos Flore Sêrbi, Hadisan Ioan, Dimitrie Percze Valea mare, Gavril Antonescu alesul Comunei şi Iosca Mitru, Burzuc, Popoviciu Teodor, Bodocu Kracson Galiscus, Argyelan Mihaj, Kalacze, Gliga Nucz, K. Almás, Tus Gavril, Balae, Cempan Nicolae, Nyamcz Ivan, Kirilis, Toth György, Arsaiu de sus, Deak Ioan, Kopacsel, Gavriloi Petru, Kizsik, Szarak Georgie, Szakadat, Tóró Tóder, Tóró Petru, F. To, Georgie Rokon, George Timpan, Luca Szabó Andrei Bulzan, Bulzu, Teodor Popovici, Nicolae Laszcu, Butsa, Dumitrie Ilie, Ioan Russu, Szarand, Popa Simion, Jisca, Bulzan Toagyer, Micula Gavril, Itteu, Popa Toagyer, Pestes, Ioan Onucz, Popovici Togyer, Piatra, Gyurkucz Peter, Dardaşan Dimitrie paroch în Sacadat, Toma Toro Din Szakal, Ioan Ioga, Ungur Gábor, preot în Fusca, Nicolau Pop Kavasz preot în Husaseu, Dimitrie Pop preot Kusteag, Moise Pop preot în Valea Neagră, Teodor Popp preot în Zsosan, Dimitrie Negriu preot în Olea, Pop Vasili preot în Kaldea, Paul Bode preot în Alpare, Pavel Ursu preot în Abramiu de sus şi Lerchidiu.

Ce sunt acestea dle *Vasile Goldiş?*

Petiţiuni înaintate primului nostru congres naţional, din partea Românilor cari *„simţiau lipsa episcopiilor noue în mijlocul lor“*. Sunt *„mişcări româneşti în acest sens“*, — cum zici dta!

Imprejurarea, că dl *Goldiş*, după cum a spus'o singur, *n'a auzit de aceste mişcări româneşti*, — nu dovedeşte alta decât că dl Goldiş nu şi-a dat silinţe sĕ studieze istoria bisericii sale, în schimb înse şi-a permis luxul sĕ vorbiască într'o chestie, pe care *nu a studiat'o* şi prin urmare nici *nu o cunóşte.*

Pertractarea acestor petiţiuni a decurs în următorul mod: In şedinţia a VI din 24 Septembre 6 Octobre 1868 punct 82.

Preşedintele produce petiţiunea aşternută din partea ablegaţilor din Comitatul Bihorului pentru reînfiinţarea episcopiei greco-orientale în Oradea mare.

Acésta cerere cetindu-se dimpreună cu aclusele ei, se ia la cunoscinţă şi se predă comisiunei petiţionare spre anteconsultare şi darea opiniunei.

In şedinţa VII. vine acésta petiţiune sub desbatere şi anume sub punctul 95.

(Va urma.)

Din România.

In regatul vecin a isbucnit de nou *crisa ministerială.* Pe lângă tóte asigurările date din partea şefului partidului conservator, dl Cantacuzino, că proiectele de legi despre nouele imposite vor fi votate guvernului *Carp:* delegaţiunea secţiunilor *le-a respins* încă Sâmbătă séra.

Dl *P. P. Carp* a adus chestiunea înaintea camerei, în şedinţa de Luni, solicitând un *vot de încredere* pe séma guvernului seu.

Dl *Carp* a arătat greutăţile prin cari trece ţéra, şi necesitatea de a se pune sarcini egale pe tóte clasele sociale, ear' proiectele sale de legi nu conţin alta de cât tocmai acésta.

Dl Carp a zis că n'a umblat niciodată după popularitate, nu o caută nici astăzi, şi numai interesele ţerii 'l fac sĕ ceară ajutoriul parlamentului în jurul regulării stării financiare a ţerii.

Vorbirea dlui *Carp* a făcut o impresie adâncă asupra deputaţilor; şi chiar şi opoziţia n'a vĕḑut în discursul acesta decât un model de cinste, moralitate şi de inaltă concepţie politică.

A mai vorbit dl *Filipescu*, ministru de domenii, făcênd apel la conservatori şi rugându'i sĕ nu compromită prestigiul partidului, ear' în urmă deputaţii *Hiottu* şi *Radovici* au propus votarea următorei moţiuni:

„După declaraţiunea făcută de dl *P. P. Carp*, preşedintele consiliului de miniştri, cum-că între guvern şi comitetul delegaţilor nu mai póte exista nici o înţelegere, *Camera ia act de acésta şi se declară amică a impositelor şi proiectelor financiare ale guvernului*".

Moţiunea se pune la vot şi resultatul e, că *pentru primirea ei au votat 74, ear' contra 75 de deputaţi.* Prin urmare, moţiunea de încredere pentru guvern a fost respinsă *cu un singur vot.*

Guvernul dlui *Carp* şi-a înaintat demisiunea.

Dotaţiunea preoţilor.

Temă desvoltată in conferenţa preoţéscă din protopresbiteratul Cohalmului.

(Urmare şi fine.)

Ce vom face dar' şi către cine altul sĕ ne adresăm?

La acésta iarăşi vom rĕspunde, că către acela căruia îi facem servicii şi acela nu este altul decât *statul.*

Ştim cu toţii, că basa şi fundamentul unui stat este morala şi religiositate, şi câtă vreme de aceste principii e condus statul, respective toţi cei din stat — statul are viéţă; îndată ce însĕ de acestea nu se ţine cont, ci alte sunt principiile predominante în stat, basa şi fundamentul acelui stat se clatină. Esemple găsim destule resfoind istoria; ca esemple voi aduce numai pe Hunii şi Tatarii, popórele barbare la cari n'a străbătut învĕţăturile crestinesci, şi la cari n'a putut fi vorba de moralitate şi religiositate. Sórtea lor o ştim cu toţii; s'au stins de pe faţa pămêntului. Pentru asigurarea unei base solide a statului, respective pentru rĕspândirea moralităţii şi religiosităţii în popórele aceluiaşi, preoţii duc rolul principal. Câtă vreme dar' într'un stat preoţii îşi vor împlini cu scumpĕtate chemarea lor, acel stat nu se póte deteriora, ear' la din contră viéţa lui va fi nesigură.

Un stat dară, care-şi doresce viéţa sa, datoriu este a sprijini în chemarea lor pe preoţi, dacă nu într'alt chip cel puţin prin asigurarea mijlócelor de lipsă pentru viéţă.

Până bine de curênd nici un pas n'a fost făcut în privinţa acésta de conducĕtorii statului nostru. Cu doi ani mai nainte însĕ conducĕtorii de atunci ai statului nostru, înţelegênd misiunea ce o au preoţii în stat şi-au adus aminte şi de acestia şi astfeliu în anul 1898 prin art. XIV, au deschis vistieria statului şi pentru preoţi, votând unuia fiestecăruia o sumă ca întregire la venitele de până acum, conform cualificaţiei lor.

Inceputul acesta, făcut de stat şi între împrejurările şi sub condiţiile în care s'a făcut, este bun şi pe noi preoţii nu ne póte astăzi de cât îmbucura.

Mâne sau poimâne se póte însĕ, ca ajutoriul acesta ce ni-se dă preoţilor sĕ fie considerat numai ca rîmă, cu ajutoriul căreia sĕ se pótă pescuí între ai nostri şi chiar prin noi înşine. Spre a ne puté feri dar' de eventualitatea acésta în care am puté ajunge prin ajutoriul oferit, datori suntem de astăzi, când inimile sunt calde încă şi minţile deştepte, a începe cu zidirea fortăreţei nóstre, cu ajutoriul căreia de tóte influinţele rĕutăciόse esterne sĕ ne putem apăra. Cu alte cuvinte, sĕ începem de acum, iubiţi colegi, a pune basă unui fond preoţesc, menit pentru ajutorarea sau chiar totala nóstră salarisare, sau dacă nu acésta, fondul ce esistă cu acésta menitiune şi creat de marele nostru archiereu *Şaguna*, dându-ne mai bine mâna acum, sĕ-'l augmentăm şi încă cât vom puté mai bine, ca venind timpul nedorit şi neaşteptat, sĕ nu ne plângem sórtea, ci şi mai departe cu puteri noue şi mai oţĕlite sĕ putem lucra în via Domnului şi în ogorul naţiunei nóstre românesci.

Este zicătórea la Români „Ajută-te însuţi ca şi D-zeu sĕ-ţi ajute". Sĕ n'aşteptăm dar' ca tot ajutoriul nostru sĕ vină din afară, ci sĕ ne străduim cu timpul, dacă nu pentru noi toţi cei de azi, cel puţin pentru generaţiunea mai tineră, noi înşine sĕ-'l creăm, căci numai făcênd acésta puté-vom avé consciinţa împăcată şi vom puté înfrunta tóte calamităţile, întimpinate la împlinirea chemărei nóstre, pentru-că numai făcênd acésta am puté face, ca amvonul din care bine-vestim, sĕ fie loc de binecuvântare şi pămêntul făgăduinţei din care sĕ curgă miere şi lapte, şi numai făcênd acésta ni-ar fi cu putinţă a n'auḑi în ziua judecăţii sentinţa „Non pavisti occidisti" sau după cum zice sf. Apostol Pavel „făcênd acésta şi pe tine te vei mântui şi pe cei ce te vor asculta". (1 c. către Timot. c, IV v. 16.) Ear' în ziua eşirei nóstre de aici, din viéţa pamêntéscă, următorii nostri n'ar puté auḑí la adresa nóstră cuvintele, „Qui ascendit sine labore descendit sine honore" ci acelea că preoţii sunt cu adevĕrat lumina lumii şi sarea pămêntului".

Pe lucru dar' fraţi colegi până când suntem favorisaţi de sórte.

Cu privire la cele pledate de mine în partea ultimă a temei de astăzi, cred că nu voiu greşi, ivindu se până acum fraţi de ai nostri preoţi cari mi-au premers şi chiar în ziaristică au adus lucrul acesta în discuţie, — când şi eu aici şi cu acéstă ocasiune-mi voi arăta părerea mea.

Acésta ar fi, cum am zis, ca preoţimea de azi, sĕ punem fundamentul necesar la crearea unui fond menit ca după zeci de ani, din acesta fără de alt ajutoriu străin sĕ se pótă ajutora respective salarisa preoţimea nóstră, sau nefăcênd acésta, sĕ augmentăm *Fundaţia Pantasi*", ca acésta, crescênd, mai curênd sĕ se pótă pune în aplicare. Modalitatea accesibilă de observat după a mea părere la augmentarea atât a celui dintâi, cât şi a celui din urmă ar fi: ca unul fiescecarele din preoţii nostri, acum la început în primul an al înfiinţărei sĕ contribue cu 5% din întregul (sĕu) venit, care la nou înfiinţândul fond sĕ se considere ca basă sau taxă fundamentală, ear' dela acest an mai departe, în primii 10 ani de preoţie unul fiesce-carele sĕ contribuim cu 4%, ear' în deceniul al II-lea cu 3% şi în sfîrşit toţi aceia cari au trecut preste 20 de ani de preoţie şi cărora póte nu le este dat a gusta din rodurile acestui fond, sĕ contribue până la sfîrşitul vieţii lor cu 2%.

Acésta este părerea mea, şi póte că pe unii şi alţii îi va nemulţămi părerea acésta, dar' drept judecând aşa se şi cuvine, că cui se dă mai mult sĕ i-se şi céră mai mult şi vice-versa. Şi siguri putem fi că şi în viitoriu, după cum s'a purces cu împărţirea ajutoriului dela stat tot aşa se va purcede venind timpul şi cu împărţirea ajutoriului din fundaţiunea proiectată, — nu după clasa parochiilor, ci după cualificaţia preoţilor. Că n'am zis ca cuota anuală, afară de taxa fundamentală ce fie-care preot am avé a o da la înfiinţarea acestui fond, sĕ fie egală pentru toţi preoţii, am făcut-o din mai multe consideraţiuni; mai întâi pentru că la mulţi dintre preoţii actuali nu le va fi dat a gusta din rodurile fundaţiunei proiectate, a doua pentru-că partea cea mai mare a preoţimei numai după ce şi-a vĕḑut aprópe jumĕtate cariera împlinită s'a putut bucura de întregirea dela stat şi mai în urmă pentru că făcênd noi cei de azi modestul acesta început, generaţia mai tinĕră, ca sĕ încoroneze opera nóstră póte sĕ facă înbunătăţiri cu privire la augmentarea fondului acestuia proiectat.

Prin cele zise şi susţinute de mine la înfiinţarea acestui fond, respective la augmentarea celui esistent n'am intenţionat a da ansă la multe şi deosebite restălmăciri şi nici n'am voit a mĕ recomanda superiorilor mei, dar' nici aceea n'am dorit'o, ca sĕ nu pótă fi duse în îndeplinire, dacă unul fiesce-carele dintre noi numai puţină bunăvoinţă am avé faţă de acest fond. — Şi terminând cu acestea se póte da altuia cuvêntul.

Ieronim Buzea,
preot.

Revistă esternă

Nihilistii Bulgariei. Comitetul revoluţionar al lui Sarafov, după ce a fost reglementat atât de energic din partea guvernului turcesc — deosebi la intervenţia Rusiei şi Austro-Ungariei — îşi îndréptă acum ura şi rĕsbunarea în contra principelui Ferdinand. Se anunţă adecă din Sofia, că într'o şedinţă din zilele trecute comitetul a hotărit *mórtea principelui.* A doua zi sentinţa de mórte a fost aflată pe masa principelui. Esecutarea sentinţei e concrezută membrilor din Rusciuc şi Salonic ai comitetului.

Curaţi nihilisti!

*

Rĕsboiul Burilor. Bucuria celor cari urmăresc cu simpatie succesele Burilor pe câmpul de rĕsboiu, causată prin vestea despre învingerea lor asupra armatei lui *Methuen* la Hartebestfontein, şi despre prinderea generalului *Smith-Dorrien* împreună cu întrégă armata sa la Wonderfontein în direcţia liniei ferate Delagoa la 17 Februariu, — s'a schimbat în tristeţă şi compătimire. Telegramele sosite alaltăeri raportéză despre învingeri engleze. Cerniraţi de oştirile engleze, la ce ele deja de luni de zile se trudesc, cei mai buni generali ai Burilor — *De Weth* şi *Botha* — numai cu mare greu şi cu perderi enorme au putut sparge linia oştirilor engleze spre a scăpa din cursă. Botha a perdut peste 500 ómeni — morţi şi răniţi — apoi un tun, 462 pusci, fórte mare cantitate de cartuşe şi mulţime de cai, catâri şi carĕ de transport. Pe lângă acésta catastrofă întêmplată în partea ostică a Transvaalului, se mai adaugă şi nenorocirea óstei lui *De Wett* la rîul Oranje. 1500 de Buri faţă cu un inimic de aprópe 8000! *De Wett* şi *Steyn* au scăpat cu abia 300 de ómeni. Ceilalţi sunt împrăştiaţi în cete mici şi urmăriţi de oştirile engleze.

NOUTĂŢI

Biblioteci poporale la Românii din sĕcuime. In vara trecută s'a fost constituit pentru comitatele Treiscaune şi Ciuc un despărţĕmênt al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român", ear' către finea anului trecut a urmat organisarea agenturilor — deocamdată pentru *Arpătac* şi *Breţcu.* Prin stăruinţa zelósă a profesorului Nicolae *Bogdan*, fost comisariu al Asociaţiunii la constituirea despărţĕmêntului, s'au înfiinţat deja pentru aceste douĕ centre câte o bibliotecă poporală, constând fie-care din 100 opuri de cuprins fórte potrivit pentru desvoltarea gustului de cetit şi a conştiinţei naţionale în popor, fiind pe cale a se completa biblioteca a treia pentru *Covasna*, unde încă se va înfiinţa agentură; apoi eventual la Tulgheş în comitatul Ciuc. Este ştiut câte greutăţi au fost de învins până ce profesorului Bogdan şi Românilor de inimă din părţile acelea li-a succes sĕ înfiinţeze acest despărţĕmênt, şi cu atât mai mare póte fi deci bucuria tuturor, când dat le este sĕ afle ştiri aşa de bune de la fraţii din sĕcuime. Aducênd dlui Bogdan şi soţilor lui prinosul meritat pentru aceste resultate frumóse, îi dorim succes în continuarea muncei pe acest teren.

*

Rusificarea Bucovinei. Cetim în „Deşteptarea", că gimnasiul rutean din Cernăuţi va fi completat cu clasele superióre, pe când clasele paralele române au sĕ rĕmână staţionare. (!)

Tot în favorul rusificării e şi următórea nedreptate a guvernului, comisă faţă cu adevĕraţii proprietari ai fondului religionar: s'a acordat adecă internatului rutean — *din nou* — o subvenţie de 5000 coróne din fondul religionar, pe cât timp internatului român nu i-se încuviinţéză nici o lescaie din acel fond, proprietate a Românilor.

*

Din Făgăraş primim următórele: Duminecă s'a ţinut aici adunarea generală ordinară a „Reuniunei femeilor române greco-orientale din Făgăraş şi giur". Şedinţa a avut loc în sala de invĕţămênt a şcólei nóstre confesionale de aici. Un numĕr îndestulitor de membre au participat la şedinţă, carea cu o seriositate laudabilă a fost condusă de presidenta acestei reuniuni d-na *Maria Dan.* Fondul reuniunei atinge suma de 12,000 coróne.

Un interes crescênd se observă întru sporirea acestui fond, care de aci înainte póte da róde binefăcătóre la înaintarea culturală a neamului nostru. In Făgăraş, centrul unui comitat curat românesc, este de mult simţită înfiinţarea unei şcóle de fetiţe confesională, căci fetiţele nóstre din Făgăraş şi multe din giur cercetéză şcólele confesionale elementare strĕine din Făgăraş, precum: scóla de fete reformată, şcóla de fete catolică şi şcóla de fete luterană, unde bisericile cu stare mai bună au înfiinţat astfel de şcóle.

Este aprópe timpul, când şi biserica română greco-orientală din Făgăraş, sub patronatul căreia se găsesce şi „fondul reuniunei femeilor", póte înfiinţa un post de învĕţătóre, pe care o va plăti din trei părţi ale intereselor fondului reuniunei de femei. Atunci apoi bravele membre pot sĕ se bucure, căci scopul pentru care s'a înfiinţat dintru început reuniunea s'a ajuns.

Un bărbat de consiliu.

*

Ocupaţia principală? — rege! In luna acésta s'a făcut în Italia numĕrarea poporaţiunii, cu care ocasiune despre părechia regală s'a dat următórele date:

„*Victor Emanuel de Savoya*, fiul rĕposatului Umberto, născut în Novembre 1869, în Neapol, catolic, are case şi moşii; *ocupaţiunea principală*: rege al Italiei, *ştie ceti şi scrie.* — *Elena*, fiica lui Nichita Nicolau Petrovici, născută în Ianuariu 1873 în Cetinje, *soţia capului de familie*, catolică, ocupaţia principală: regină, „*scie ceti şi scrie*".

Puţin, dar' face!

*

„România Jună". Zilele acestea si-a publicat raportul anual societatea academică „România Jună" a studenţilor universitari din Viena, pe anul administrativ 1899—900. Din acela aflăm, că societatea a avut în anul espirat (1 Novembre 1899 — 31 Octobre 1900) 41 membri ordinari, a ţinut douĕ şedinţe literare în cari s'au cetit patru operate; s'au dat membrilor spre cetire 206 opuri din biblioteca societăţii, ear' ca momente mai însemnate pe teren social e remarcat balul arangiat la 2 Martie a. tr. sub protectoratul acum rĕposatului Nicolae Dumba şi cu deosebita conlucrare a dlui Dr. Sterie Ciurcu, ca president de onóre al balului. Asemenea e remarcată serbarea zilei de 3/16 *Maiu*, seara de cunoştinţă de la începutul anului scolar şi convenirile sociale ale coloniei române din Viena, la a căror reuşită au conlucrat şi membrii societăţii. Starea averii „României June" la finea anului administrativ espirat era: *Fondul neatacabil* cor. 32516.20 *Fondul de reservă* cor. 916.90. *Fondul disponibil* cor. 945.50 *Fundaţiunea jubilară* cor. 8269.29. *Suma*: cor. 42647.89.

Faţă cu anul administrativ anterior un plus de 2267 coróne 68 fileri.

Suma totală la 31 Octombre 1900: cor. 42647.89 în bani. Inventariul cor. 980; Musicalii cor. 320; Esemplare din almanachul II. cor. 220: De încassat pentru almanachuri vêndute cor. 137. 80. „Din scrierile lui „Petru Maior" cor. 41. Averea totală: *44346 cor. 69 fileri.*

*

Condamnarea „Deşteptării". Fraţii nostri bucovineni pot scrie la rĕvas un nou act de persecuţiune din partea puternicilor zilei; condamnarea dlui Atanasiu *German*, redactorul „Deşteptării". Ocupându-se de modul cum fetiţele române sunt tractate în şcólă, „Deşteptarea" constatase faptul, că învĕţătórea Preliptzan (care nu ştie nici o bóbă românesce) se ocupă numai cu fetiţele germane şi dintrĕ românce cu cele cari pricep câte o vorbă nemţesce, ear' de celelalte nici habar nu are. Pentru acéstă constatare cocóna a făcut proces „Deşteptării" şi redactorul German a fost condamnat la *douĕ luni închisóre, purtarea speselor şi publicarea sentinţei în „Deşteptarea"*. In şirul pertractării procesului s'au adeverit tóte cele afirmate în notiţa încriminată şi totuşi redactorul *român* a fost asândit, — fiind-că a cutezat sĕ critice negligarea copilelor române în şcólele susţinute din bani românesci!

*

Din Valendorf. Ni-se scrie că învĕţătorul din Valendorf, dl *F. Deişorean* a aranjat în seara de 30 Ianuarie o producţiune declamatorică-teatrală, care a avut bun succes şi a lăsat mulţămite tóte inimile românești, aflătóre de faţă. Programul bine esecutat a fost următoriul: 1. „*Ţeranii*" cântat de corul şcolarilor. 2. „*O şezătóre*", piesă teatrală într'un act. Rolurile au fost ţinute de elevele Victorica Boer, Elisaveta Drăghici, Elisaveta Cismaş. Ana Muntean, şi Ana Boer, 3. „*Povestea unei păsăruice*", poesie declamată de eleva Maria I. Boer. 4. *Inimióra*", cântată de corul şcolar, 5. „*Fraţii Jderi*", poesie de Alexandri, declamată de învĕţătorul *Deişorean*, 6. „*S'o vezi mamă*" cântare esecutată de corul şcolar. 7. „*Iubirea de mamă*", piesă teatrală, 8. „*Mama Angeluşa*" monolog rostit de Elisaveta Cismaş, 9. „*Taci, taci*" cântec poporal şi 10. „*Barbul lăutarul*" predat de invĕţ. *Filaret Deişorean*. Tóte punctele au fost viu aplaudate. Venitul curat 10 coróne 50 bani. Suprasolvire a făcut dl *Ion Marin*, învĕţător de stat, cu 40 bani. Venitul curat s'a trecut la fondul şcolar.

*

Pedépsa beţivei. Onorabila jumĕtate a unui cetăţean din *Zenta* sufere grozav de patima beţiei, bea nevăstuţa până se 'mbeată tun. Zilele trecute 'mneaei a dat pe gâtlej atâta, în cât voind sĕ mérgă a casă s'a prăvălit în şanţul drumului şi a adormit ca mórtă. Pentru a-i da o lecţie straşnică, bărbatul ei a ridicat'o şi ajutat de câţiva ómeni a dus'o la morgă şi a culcat'o pe masa de secţionat. Până diminéţa însĕ mórta s'a desmetecit şi vĕzênd unde e, a fugit afară pe ferésta morguei. Intrebarea e însĕ, că lăsa-se-va óre de beţie?

*

Schelet de zece milióne de ani. In guvernamentul Vologda, la gurile rîului Dvina archeologul V. P. Amaliczky din Varşovia a făcut descoperiri archeologice de fórte mare însemnătate. Cu ajutoriu de la societatea de ştiinţe naturale din Petersburg şi de la guvernul rusesc Amaliczky făcea săpături pentru a da de rĕmăşiţe din vietăţi preistorice, şi cercetările lui au avut resultat uimitoriu; a aflat alvia antediluviană a rîului Dvina, lată de 350 urme şi afundă de 40 urme. In apropierea acesteia a luat apoi în arêndă un mare teritoriu şi a continuat săpăturile, aflând, după muncă de mai multe sĕptĕmâni, un schelet petrificat, despre care Amaliczky zice că trebue sĕ fie de cinci, eventual chiar şi de zece milióne de ani. Afară de acesta s'au mai aflat 20 pareiosauriere, între cari una cu schelet de 18 urme de lung, cinci dicinodonte, douĕ rapalodonte şi o întrégă massă de rĕmăşiţe petrificate de ale unor vietăţi preistorice mai mĕrunte şi până acum necunoscute.

La primăvară profesorul Amaliczky va continua săpăturile.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hange.

(Urmare.)

Lipsa disciplinărei intensive a adulterilor şi concubinilor prin aplicarea mĕsurilor bisericesci — din negligenţă ori consideraţiuni personale.

Ca a patra causă la sporirea concubinatelor contribue şi împrejurarea, că de şi biserica încă dela început a luat tóte mĕsurile necesare posibile după puterea sa pentru pedepsirea adulterilor şi pentru împedecarea şi stîrpirea concubinatelor, — organele ei încredinţate cu esecutarea acestor disposiţiuni nu le aplică pretutindenea şi totdéuna, ci în cele mai multe casuri sĕ mulţămesc cu o sfătuire domólă şi trec mai departe, de şi vĕd, că de multe-ori acea sfătuire a rĕmas fără nici un resultat.

Şi ce mĕsură a luat biserica pentru stîrpirea acestui rĕu?

Faţă de clerici: ridicarea darului; ear' faţă de laici: pocăinţă aspră de mai mulţi ani, şi faţă de toţi respingere dela împărtăşire până ce nu se îndreptézâ de tot; ear' în cas de neîndreptare: excomunicaţiune. (Vedi can. 25 ap., can. 1 Neoces., can. 9 sin. ec. I., can. 3 şi 70 Mar. Vas., can. 44 sin. ec. VI. etc. apoi can. 20 Ancyra, can. 4 Grig. Nis., can. 58—60 Mar. Vas. etc.) Cât privesce biserica nóstră din patrie, vedem din Statutul organic § 6 şi din conclusul congresual Nr. 179 din anul 1891, că toţi cei pĕtaţi şi concubinii sunt eschişi din tóte corporaţiunile bisericesci (Cum aplica biserica veche creştină disciplina faţă de adulteri şi concubini sĕ se vadă: Frank: Buszdisciplin der Kirche, Maincz 1867).

Acum sĕ ne punem întrebarea: aplică óre organele bisericesci mĕsurile acestea luate de biserică pentru disciplinarea adulterilor şi concubinilor?

Cu durere trebue sĕ rĕspundem, că nu le aplică tóte şi pretutindenea.

Şi pentru ce?

Pentru-că o parte din organele bisericei se pórtă cu indiferentism faţă de acest rĕu; alţii nu cutéză a se atinge de el de frică, ca sĕ nu fie bătuţi, aprinşi ori altcum vătĕmaţi şi păgubiţi în persóna şi averea lor; ear' alţii din alte consideraţiuni personale, de rudenie, de amiciţie, ori de alte influinţe, cine scie din ce interes personal; ba sunt şi de aceia, şi nu puţini, cari de şi au făcut câte ceva pentru sanarea acestui morb, dar' vĕdênd, că nu li-a succes la moment vindecarea lui, desperéză, şi nu se mai intereséză de el; ce sé zicem despre aceia, cari închid ochii dinaintea lui simplu din causa, ca sĕ nu-şi pérdă puţinul salar dela astfel de pĕcătoşi! Ba mai mult, astfel de pĕcătoşi şi alţi indivizi pĕtaţi, nu numai că sunt toleraţi în corporaţiunile bisericesci, ci li-se servesc şi tóte tainele sacre alăturea cu ómenii cei de cinste. Apoi acesta este un abus dintre cele mai colosale şi o încurajare directă a concubinatelor, când astfel de ómeni, perduţi după doctrina bisericei, ar trebui cu totul escomunicaţi din sinul ei până la îndreptarea lor deplină. „Sĕ-ţi fie ţie ca un păgân şi vameş", şi „nu este bine a lua pânea fiilor, şi a o arunca cânilor" zice Iisus Christos cu privire la tractarea astorfel de pĕcătoşi îndĕrĕtnici.

Eu cred, că şi acésta este una din causele principale, carea contribue la sporirea concubinatelor. Voiu arăta la alt loc şi mijlócele pentru delăturarea ei. (Va urma)

FELIURIMI.

Ceremoniile împreunate cu cetirea pericopelor biblice. In secolii cei doi dintâi ai bisericei creştine se pare sé se fi cetit s. scriptură la serviţul dumnezeesc de diaconi, presviteri şi episcopi. Cel puţin în timpul acesta încă nu se află urme de aşanumiţii anagnoşti sau lectori. Cele dintâi marturii despre aceştia provin de abia la inceputul seculului al treilea (Tertullian, de praescript. haeret. c. 41; Cyprian., ep. 24 şi 33). Lectorii ceteau numai cărţile testamentului vechiu şi apostolul, eară evanghelia se cetea de diaconi, de presviteri ori de episcopi. (Hieronym. epist. 147 al.148). Mai târziu trecu cetirea apostolului la ipodiaconi, pe când cetirea evangeliei remase în séma diaconilor. Astăzi se observă în privinţa acést a urmatórea praxa: Dacă se face liturgia cu doi diaconi, se cetesçe atât apostolul cât şi evangelia de diaconi; dacă se face liturgia numai cu un diacon, atunci cetesce diaconul evangelia, eară lectorul sau cantorul apostolul; în urmă dacă se plinesce liturgia fără diacon, cetesce presviterul evangelia, eară cantorul apostolul.

S. scriptură se cetea în biserica cea veche de pe amvon (Cyprian. ep. 31 al. 39) însĕ aşa, că evangelia se cetea de pe o tréptă mai înaltă, decât apostolul. Cetirea se întroducea cu provocarea la atenţiune şi se încheia cu „Alleluia" şi „Mărire ţie Dómne, mărire ţie". Apostolul se anunţa ca şi acuma din care carte e luat. Cetirea profeţilor începea cu cuvintele: *Τάδε λέγει ὁ Κύριος*, eară cetirea apostolului cu cuvêntul: Fraţilor. (Chrysost. hom. III. in II. Thess. şi Const. ap. L. VIII. c. 5). Inainte de cetirea evangeliei se tămêia atât cartea, cât şi locul unde se cetea evangelia (liturg. lui Iacov). Aşisderea acuma pe timpul s. Ieronim era în tot orientul datina, de a aprinde luminări la cetirea s. evangelii. Ele se aprindeau afară de privirile simbolice şi din motive de mai mare solemnitate (Hieronym. adv. Vigil. ep. 53; Socrat. h. c. L. V. c. 21). Cetindu-se evangelia, cei presenţi la provocarea: „ὀρθοί" „drepţi", se sculau toţi şi o ascultau stând. Acésta datină este una din cele mai vechi şi generale. De ea fac amintire constituţiunile apostolice (L. II. c. 51), Ioan Chrisostom (Hom. I. in Matth), f. Augustin (Serm. 26) ş. a. Sozomen îşi esprimă mirarea, că în Alexandria episcopul nu se scólă la cetirea evangeliei, aceea ce nu provine nicăiri (h. e. L. VII. c. 19). — De o origine mai târzie este sărutarea evangeliei. Evangelia se sărută atât de creştinii laici cât şi de preotul funcţionariu în semn de stimă, veneraţiune şi mulţămită. Dacă serviţul dumnezeesc se isprăvesce în fiinţa de faţă a unui episcop ori metropolit, preotul nu sărută evangelia, şi acésta se dă de sărutat episcopului sau metropolitului. De óre-ce în ziua de astăzi evangelia în regulă se săruta de unul pentru toţi, nu e mirare, că acest act de manifestare a veneraţiunii se isprăvesce de preotul funcţionariu sau de episcopul ori de metropolitul present. („Candela")

*

Raport din seclul XV. despre decapitarea lui Ladislau Hunyadi. Nu de mult a apărut în Lipsca opul „Geschichte des mittelalterischen Handels und Verkehrs", de Alois Schulte. In acest op e publicată o epistolă a unui Conrad Mesner, comerciant în Constanz, adresată ducelui de Milano. Epistola e datată din 16 April. 1457 (la o lună după decapitarea lui Hunyadi), e scrisă în limba italiană şi e de următoriul cuprins:

Mărite Duce! Am căpĕtat azi epistolă din Veneţia de la companionii mei de negustorie, cari îmi comunică vestea vieneză că M. Sa Ladislau regele Ungariei etc. a ţinut judecată în Buda şi au luat parte în statul judecăţii numéroşi prinţi şi magnaţi, deosebi socrul domnului Czilley de pie memorie, parte-mi-se despotul. Şi au hotărit cu judecată, că feciorul contelui *Ianc* de fericită memorie, alias Ioan Hunyadi, fiind-că a ucis pe Czilley, sĕ fie pedepsit cu mórte, luându-i-se capul; ceea-ce s'a şi făcut; ear' fratele seu e prisoner al M. Sale regesci. Şi unui episcop i-a luat coróna; acesta încă e în prinsóre şi a fost osândit asemenea la mórte, numele lui nu-l ştiu. Astfel toţi aceia, cari au fost părtaşi la uciderea lui Czilley, prin lege sunt osândiţi la mórte. — Dat în Milano la 16 Aprilie. Al Măriei Tale fidel serv Conrad Mesner, negustor în Constanz.

Din public.*)

Dare de sémă şi mulţămită publică.

In comuna Cunţa ca şi în anii trecuţi aşa şi la sfârşitul anului 1900 (26 Decembre) s'a făcut petrecere în favorul birericei nóstre de aici, ear' comitetul parochial, care a arangiat numita petrecere, se află datoriu a-şi da sama de resultatul material şi a mulţămi marinimoşilor binefăcători.

Şi anume suprasolviri au fost dela notariul cercual din Boz Kunert 8 coróne, Ioan Petraşcu paroch 2 coróne, Gerasim Mărginean, Ion Oprean preot em. Ion Ordean jun. Ion Ordea sen. Elekes Dezsö oficiant, Moisă Turean, Vasilie Jelea, Simion Muntean, Toma Beju, Sofia Radu, Alecsandru Paulic, Nicolae Senchea, Filip Nemeşiu, Marcu Mercurean, Ion Turean, Agafie Turean, Stefan Babeşiu primariu, Nicolae Albu jun. Mafteiu Turean, Leontie Turean câte 1 corónă, Chirilă Novac, Constantin Novac, Lazăr Mărginean, Nicolae Bozan, Ioan Medrea, Ion Barna din Draşov, Ion Hurbean Draşov, Ion Ursa, Ion Roşu, Trifan Pastiu şi Nicolae Borza din Draşov, Demian Borza şi Savin Bozan câte 50 de bani, George Măcelariu comerciant în Mercurea 60 bani, Ioana G. Moldovan 40 bani. Au mai incurs dela alţii 80 de bani. Suma 41 coróne 40 bani.

Vrednica şi onorabila femee vĕduvă Ioana Oltean n. Fĕrcaşiu din S.-Sebeşiu ni-a trimis 20 coróne şi Gligor L. Petraşcu din Loman 12 coróne, cu totul au fost afară de spese 73 coróne 40 bani, cari prin epitropia parochială s'au depus la cassa de păstrare, unde, cu bucurie se constată, că din asemenea contribuiri pentru zidirea unei nóue biserici avem bani gata la „Sebeşana" şi cassa de păstrare în Mercurea 1500 coróne şi 70 bani.

Pentru care repetăm mulţămirile nóstre cordiale.

Cunţa, în 8 Februarie 1901.

Pentru comitetul parochial gr.-or.

Ioan Petraşcu
paroch.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea producţiunei teatrale împreunată cu cântări ţinută la 30 Ianuarie a. c. st. vechiu în *Agnita* succesul material a fost 180 coróne şi 68 fileri, la care sumă adăugêndu-se suprasolvirile de 10 coróne 60 fileri dau o sumă de 191 coróne şi 28 fileri.

Au suprasolvit următorii: Prea On. D. Nicolau Moldovan adm. protopresb. Nocrichiu 2 cor. 60 fil., Câte 1 corónă au binevoit a suprasolvi: On. Dni. Daniil Constandinescu, paroch, Nicolau Babeşiu, paroch, G. Balaban, şi Schreiber Ferencz, primpretor. Câte 40 fileri următorii Dni: Schnabel Artur, Ioan Tat înv., Szabo Albert şi Michael Lang, comerciant. Ear' câte 20 fileri: Nic. Bugneriu, Dometian Acsente, Georgiu Gleja, Patrichie Pintea, Ioan Varga, Vasilie Vêja, Alecsandru Bêrsan si Iosif Gligor, învĕţători, George Comşa, Ioan Comşa, Ioan Grecu, şi Nic. Hêrţoagă economi.

Venitul curat s'a destinat pentru a pune basă unui „*fond de teatru*", care s'a şi predat presidentului comitetului parochial pentru a-i depune la cassa de păstrare din loc.

Imi ţin de datorinţă a mulţămi în primul rênd Prea on. domn Nic. Moldovan, adm. prot., care prelângă aceea că a conchemat preoţimea şi învĕţătorimea pe ziua acésta, n'a întrelesat a nu fi şi de model participând împreună cu onorabila Dómnă şi gentila Dşóră.

Aduc sincerile mele mulţămite suprasolvitorilor marinimoşi dimpreună şi mulţimei participanţilor şi în special Dlor preoţi şi învĕţători.

Nu pot trece cu vederea a nu aduce mulţămitele mele sincere şi călduróse diletanţilor mei, în special însĕ Dlui [illegible] Triff din Verd şi Dómnei preutese, stimabilei Dşóre Livia Balaban din Nocrichiu, Dlui înv. Ioan Muntean din Bêrghişiu şi Dlui înv. Ieronim Hêrţoagă din Prosti, pentru sucursul dat.

Agnita la 6 Febr. 1901.

Ioan Raicu
înv.

Posta ultimă.

Tripla alianţă.

Se telegraféză din *Roma*, că guvernul italian a început pertractări cu guvernele dela *Viena* şi *Berlin*, comunicându-le acestora, că Italia numai în casul acela se simte aplecată *a renoi tripla alianţă*, dacă mai întâiu se légă o învoială vamală-comercială, favorabilă ţerii. Guvernul italian spune că aşa e disposiţia în ţéră, şi el trebuie sĕ ţină cont de opiniunea publică a ţerii sale.

*

Din România.

In consiliul de ministri, ţinut eri la Bucureşti, s'a luat hotărîrea, ca guvernul sĕ'şi înainteze demisiunea, pe care Regele o va primi de astădată, şi va însĕrcina pe dl *Cantacuzino* cu formarea unui cabinet *pur conservator*. Aşa ne spune o telegramă a *agenţiei oficiale* Nu e eschisă însĕ posibilitatea, ca după cele întêmplate, — făcând partidul conservator, şi în special şeful seu, d-l *Cantacuzino*, promisiuni categorice că va sprijini guvernul şi 'i va vota legile impositare, ear' în loc de a se ţiné de promisiune, *dă vot de blam guvernului tocmai pe chestia acésta:* Coróna se nu mai reflecteze la serviciile partidului conservator ci se cheme *partidul liberal* la putere.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Calendariul archidiecesan

(fără şematism)

Preţul **40 fil.**, plus porto postal **10 fil.**

Nr. 137/1901 [34] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Almaşul mic cu filia Bunesci, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post vacant sunt cele fasionate în cóla B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii îşi pot lua informaţiune dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-şi aştérnă rugările concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orĕştie în conţelegere cu comitetul parochial.

Orĕştie, 8 Februarie 1901.

Vasile Domşa
protopresbiter.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzrea:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion*	C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu*	„ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

„Munteana“, societate de credit şi păstrare pe acţii în Ofenbaia.

Convocare.

Domnii acţionari ai *societăţii de credit şi păstrare „Munteana“* se învită la a

XII-a adunare generală ordinară

care se va ţiné în Ofenbaia în 21 Martie 1901 st. n. la 10 óre a. m.

Obiectele adunării generale vor fi:

1. Raportul direcţiunei despre resultatul anului 1900.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Deciderea asupra conturilor anului, şi asupra profitului curat.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pentru anul curent.
5. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

Domnii acţionari, cari doresc a participa la adunare în persónă sau prin plenipotenţiat, sunt poftiţi a-şi depune acţiile la cassa societăţii până la deschiderea adunărei.

Ofenbaia, în 18 Februarie 1901.

Direcţiunea.

Incheerea conturilor. — Zárszámadása.

Contul bilanţului. — Mérleg számlá.

Active		Cor. fil.
Cassa în numĕrar — Pénztári készlet		2,032·35
Cambii de bancă — Leszámitolt váltók		168,429·—
Obligaţiuni — Kötvények . .		7,713·26
Mobiliar — Felszerelés	330·60	
după amort. de 10% — Felszerelés 10% törlesztés	33·—	297·60
Diverse conturi debitóre — Különféle adosok		4,377.74
Interese restante — Hátralékos kamatok		8,624·38
Realităţi — Ingatlanok . . .		1,589·90
		193,064·23

Pasive	Cor. fil.
Capital social — Alaptőke . .	40,000·—
Fondul de reservă — Tartalék alap	20,000·—
Fondul special de reservă — Különleges tartalék alap . . .	2,414·27
Depun. spre fructificare — Betétek	31,148·30
Cambii reescomptate — Viszleszámitolt váltók	96,302·28
Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	203·70
Interese transit. anticipate. — Átmeneti kamatok	354·—
Profit curat — Tiszta nyeremény	2,641·68
	193,064·23

Contul profitului şi perderilor — Nyeremény és veszteség számla.

Eşite — Kiadás	Cor. fil.
Interese — Kamatok:	
pentru depun. spre fructificare — Betétek után	1,907·17
pentru reescompt — Visszleszámitolt váltók után	7,360·—
Spese — Köitségek:	
Salare — Tisztviselők fizetése .	3,104·—
Marce de presenţă — Megjelenési díjak	291·—
Porto, chirie, spese curente — Portó, házbér, folyóköltség .	301·83
Contribuţiune — Adó	1,741·52
Amortisare din mobiliar — Törlesztés a felszerelésből . . .	33·—
Profit curat — Tiszta nyeremény	2,641·68
	17,380·20

Intrate — Bevétel	Cor. fil.
Interese — Kamatok:	
dela cambii de bancă — Váltók után	12,060·31
dela obligaţiuni — Kötvények után	650·78
Competinţe — Jutalékok . .	4,669·11
	17,380·20

Ofenbaia, în 31 Decembre 1900.

I. Danciu m. p.
director esecutiv.

Simeon Samoilă m. p.
comptabil.

Direcţiunea — Igazgatóság:

Ioan Is. Tordai m. p. **D. Muntean** m. p. **V. Bumbuţ** m. p. **Moise Czir** m. p.
preşedinte.
Vasilie Russ m. p.

S'a revĕdut şi aflat în consonanţă cu cărţile duse în ordine deplină. — Megvizsgáltatott és teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzásban találtatott.

Ofenbaia, în 18 Februarie 1901. [30] 1—1

Comitetul de supraveghere — Felülvizsgáló bizottság:

Vasilie Gan m. p. **Avraam Cioran** m. p. **George Gidrai** m. p.

„VICTORIA“

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Arad.

Convocare.

Domnii acţionari ai *institutului de credit şi economii „Victoria“* prin acéstă se învită conform §. 17 din statute la a

XIII-a adunare generală ordinară

care se va ţiné în Arad la 10 Martie 1901 st. n. la 10 óre înainte de amézi. în localităţile institutului (strada Archiducele Iosif Nr 2).

Obiectele:

1. Raportul direcţiunei şi al comitetului de supraveghiere, şi stabilirea bilanţului.
2. Deciderea asupra distribuirei profitului curat.
3. Alegerea a 3 membri în direcţiune.
4. Alegerea comitetului de supraveghiere şi a unui membru în consiliul de censori.

Domnii acţionari, cari doresc a participa la adunarea generală în persónă sau prin plenipotenţiaţi în sensul § 22 al statutelor, sunt rugaţi a-şi depune acţiile, eventual dovezile de plenipotenţă la cassa institutului, sau la institutele de credit şi economii „Albina“ Sibiiu, „Timişiana“ Timişóra, „Bihoreana“ Oradea-mare şi „Oraviciana“ Oraviţa, cel puţin cu 24 óre înainte de adunarea generală.

Arad, în 20 Februarie 1901.

Direcţiunea institutului.

Contul Bilanţ.

Active.		Cor. fil.
Cassa în numĕrar		152,886·38
Bon în Giro Conto şi la alte bănci		708·68
Cambii		3.357,554·36
Imprumuturi hipotecare . .		677,831·—
Avansuri pe efecte publice .		47,808·—
Efecte publice		36,387·62
Casa institutului şi alte realităţi		156,636·46
Mobilar	9,287·91	
după 10% amort.	928·79	8,359·12
Diverse conturi debitóre şi interese restante		54,304·—
		4.492,475·62

Pasive.		Cor. fil.
Capital social: 3000 acţii a 200 cor.		600,000·—
Fondul de reservă al acţionarilor		288,546·26
Fondul de pensiuni al funcţion.		42.342·54
Depuneri spre fructificare . .		3.080,366·81
Deposite de cassă		29,171·94
Reescont		300,144·—
Dividenda neridicată		688·—
Creditori		1,130·10
Contribuţie nesolvită după interesele dep. pe al II. sem. .		7,104·19
Interese transitóre anticipate .		44,639·—
Profit transpus .	7,699·46	
Profit net . . .	90,643·32	98,342·78
		4.492,475·62

Contul Profitului şi Perderilor.

Eşite.		Cor. fil.
Interese:		
pentru depuneri spre fructificare		140,823·21
pentru reescont.		26,564·28
Imprimate, registre, lemne, lumină, diverse		10,170·62
Contribuţiune:		
directă	25,502·95	
10% dare la interesele de la depuneri	14,004·37	39,507·32
Salare		29,648·—
Bani de cuartir		5,264·99
Porto		4,792·61
Chiria		2,000·—
Competinţă de timbru . . .		281·01
Amortisare din mobilar . . .		928·79
Profit transpus din anul 1899.	7,699.46	
Profit net	90.643·32	98,342·78
		358,323·61

Venite.		Cor. fil.
Interese:		
de la cambii . .	273,543·55	
de la hipotecă .	58,403·44	
de la avansuri pe efecte	3,250·76	
de la efecte publice	1,402·60	336,600·35
Chirie şi alte arenzi		5,430·99
Provisiuni		8,592·81
Profit transpus		7,699·46
		358,323·61

Arad, 31 Decembre 1901.

Direcţiunea:

Oncu m. p. **Papp** m. p. **Mihaiu Veliciu** m. p. **Petru Truţia** m. p.
director esecutiv. v.-preşedinte.
Karatsonyi m. p. **Raicu** m. p. **V. Mangra** m. p. **Ciorogariu** m. p. **Dr. Ciaclan** m. p.
secretar.

Comitetul de supraveghiare:

Nic. Marcu m. p. **George Popoviciu** m. p. **George Feier** m. p. **Traian Vaţian** m. p.
preşedinte.

Onorată adunare generală!

Afacerile şi operaţiunile institutului nostru de credit şi economii „Victoria“ le-am cercetat de repeţite ori în anul de gestiune 1900, scontrând cassa şi censurând deosebitele valori şi asemănându-le cu cărţile principale şi ausiliare şi în fine censurând tóte ramurile de operaţiuni, am aflat totdéuna corectitate, consonanţă şi deplină ordine.

Asemenea bilanţul anului de gestiune 1900 censurându-l din posiţie în posiţie cât şi contul profitului şi perderilor, le-am aflat în consonanţă deplină cu cărţile institutului şi cu estrasele conforme disposiţiunilor legilor comerciale.

Cu privire la distribuirea venitului curat de coróne 98,342·78 a anului 1900, propunerile direcţiunei le aflăm corĕspundĕtóre cu disposiţiunile statutare şi le recomandăm On. adunări generale spre primire.

Pe temeiul acestora rugăm On. adunare generală pentru anul 1900 sĕ dee absolutor atât direcţiunei, cât şi comitetului de supraveghiere.

Arad, la 21 Februarie 1901. [31] 1—1

Comitetul de supraveghiere:

George Feier m. p. **George Popoviciu** m. p. **Traian Vaţian** m. p. **Nic. Marcu** m. p.
preşedinte.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 18 Sibiiu, Sâmbătă 17 Februariu (2 Martie n.) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — **şi timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Acţiune politică.

V.

Sĕ trecem acum la a doua întrebare: dacă resistenţa pasivă, decretată odată, a fost esecutată cu *mijlóce corespundĕtóre scopului* şi dacă acest scop de fapt a fost ajuns?

Am vĕdut, că în alegerea mijlócelor de executare, conferenţa naţională a fost legată prin art. de lege XXXIX. din anul 1876, care i-a luat posibilitatea de a înainta pe calea cea mai usitată a partidelor pasiviste, calea pe care au urmat-o între alţii şi Magiarii, cu hotarît succes faţă de dieta de la Sibiiu şi de Reichsrath-ul de la Viena.

A ales dintre celelalte două căi ce i-au mai rĕmas deschise, pe cea mai comodă şi mai lesniciósă, dar' totodată şi cea mai puţin sigură şi eficace, anume: *abstinenţa de la urnă.*

Că acéstă modalitate nu a fost corĕspundĕtóre scopului, astăzi nu mai sufere nici o îndoială. Nu se face alegere pentru dieta dela Budapesta, despre care sĕ nu ni-se aducă sciri, că participarea alegĕtorilor români la lupta electorală, sub conducerea preoţimei şi a învĕţătorimei, n'a putut fi împedecată din partea partidului.

Este *fapt*, — care ori cât de neplăcut şi dureros trebue sĕ ne atingă, totuşi nu se póte tăgădui, — că *marea majoritate a alegĕtorilor români se folosesce de dreptul seu de alegere* în favorul candidaţilor străini, cari representă sistemul dominant atât de vitreg pentru noi, — şi că un numĕr considerabil de Români, după cum suntem informaţi, e gata a primí candidarea pentru nouele alegeri.

Intre asemene împrejurări sĕ nu ne mirâm, dacă absenţa nóstră din legislaţiune nu s'a simţit nici când în parlament, dacă acesta nici când nu a făcut enunciaţiune *seriósă*, care ar dovedí, că *autoritatea legislaţiunei sufere sub absenţa nóstră* şi că se simte deci necesitatea şi dorinţa de a întărí acéstă autoritate prin readucerea nóstră în parlament.

Din contră, tóte enunciaţiunile câte s'au făcut în dietă despre pasivitatea nóstră, s'au făcut numai *în contra nóstră*, servindu-se adversarii de acest *pretext* pentru a-şi justifica volniciile cu cari era nedreptăţit poporul român.

Efecte *reale* a avut pasivitatea nóstră o singură dată de la 1881 încóce, când generalul *Doda* şi după dînsul protopopul *Mihaiu Popoviciu* au observat o ţinută de *seriósă resistenţă pasivă*.

Sĕ nu uităm însĕ, că nici *acest efect real nu s'a ajuns prin abstinenţa dela urnă*, ci chiar prin mijlócele contrare, prin o luptă electorală, resolută şi tenace.

Că aceste neajunsuri, acéstă lipsă de resultate positive, nu se va schimba în proximul period legislatoric în favorul nostru, ci că din contră, va progresa fórte mult în detrimentul causei, cu acésta credem că putem fi deja de acum în curat, dacă vom ţiné cont cât de puţin de realitate.

Am vĕdut deci, că politica nóstră pasivă de 20 de ani a rĕmas fără ori-ce efect real, că între condiţiunile de păn' acum nici pe viitor nu va puté deveni mai eficace, şi că prin urmare nu şi-a ajuns, şi pe căile din trecut nici pe viitor nu-şi va puté ajunge scopul.

Ei bine, ce e de făcut??..

O demonstraţiune politică numai atunci are scop şi înţeles, dacă are *efect.* A continua o demonstraţiune, care s'a dovedit fără efect, ar fi mai mult decât o greşélă, ar fi o dovadă de incapacitate politică.

Pasivitatea nóstră fără îndoială nu e alta decât o demonstraţiune politică, şi — durere — încă una care în decurs de 20 de ani nu a produs nici un efect real. Susţinerea ei în condiţiunile de pân' acum nu ar puté fi deci decât un lucru absurd.

Am zis: în condiţiunile de pân' acum!

Sĕ vedem acum, dacă *dispunem de puteri şi mijlóce*, pentru a da resistenţei nóstre pasive o ponderositate mai mare, o autoritate mai impunĕtóre, pentru a-i asigura *efecte reale*?

Suntem de părere, că aceste căi şi mijlóce *ne lipsesc.*

Ţinuta politică, pe care am observat-o noi, recere ca condiţiune prealabilă o *organisaţiune puternică*, bine închegată, o disciplină de fer şi un popor ajuns în tóte straturile sale la un grad de educaţiune politică înaltă, căci fără de aceste condiţiuni tóte conclusele conferenţelor remân „pia desideria“, vorbe mórte şi desminţite de realitate.

Cine póte susţiné cu consciinţă liniştită, că noi de fapt dispunem astăzi de aceste condiţiuni prealabile, ori-că vom dispune de ele în viitorul apropiat, după ce întréga nóstră organisaţie a fost desfiinţată şi oprită cu mijlócele cele mai draconice în funcţionarea ei şi după-ce noi înşine, din pĕcate proprii, ne-am sfăşiat, ne-am desbinat şi ne-am descompus politiceşte??.

Prea mari optimişti am fi, dacă am puté crede, că câte-va articole de ziariu vor puté stringe rîndurile nóstre, le vor puté ţiné compacte în faţa năvălirii adversarului, şi vor puté înlocuí organisaţiunea vie de partid pe care am avut-o în trecut.

Nu; conditiunile prealabile pentru eficacitatea politicei nóstre actuale astăzi ne lipsesc mai mult decât ori-când în trecut şi nu avem nici un motiv serios pentru a puté presupune, că stările nóstre interne vor lua de acum înainte o desvoltare mai favorabilă.

Din contră. Cei-ce au ochi trebue sĕ vadă, că avem sĕ perdem tot mai mult teren, că poporul nostru este expus — atât din partea adversarului, cât şi din a acelora, cari sunt pĕtrunşi de dorul fericirei neamului lor, dar' sunt desperaţi de a ajunge acest scop pe căi legale, — periclului desorganisării continue şi periclului şí mai mare al *demoralisării totale.*

Ar fi deci nu numai greşală politică, ci adevĕrat pĕcat naţional, dacă de dragul unei pretinse consecvenţe, ori de frica de a desavua un pas făcut şi susţinut *în teorie*, am persista şi mai departe pe o cale, care s'a dovedit greşită şi care *pentru viitor are încă mai puţine prospecte de reuşită decât până acum.*

Sĕ nu lăsăm pradă adversarului cele trei milióne de Români de sub coróna Stului Ştefan, şi sĕ ne ferim poporul atât de speculanţi, cât şi de cei ce cu bună credinţă, dar' cu uşurinţă şi neprecugetare ar puté duce în prăpastie.

Acésta şi nu alta póte fi astăzi datorinţa patriotică şi naţională a politicianilor români.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

Se pune la ordinea zilei raportul comisiunei petiţionare în privinţa petiţiunei comunelor de sub Nr. 82 din Districtul Consistoriului Oradan pentru reînfiinţarea Episcopatului român gr.-or. de Oradea mare, care aflând de lipsă înfiinţarea mai multor episcopii în întréga provinţă metropolitană şi neavênd datele necesare la mână, propune cumcă în meritul cestiunei acesteia sĕ nu se lase Congresul de astă dată, ci *sĕ esmită din sinul seu o comisiune*, într'un numĕr corespundĕtor din tóte trei diecesele, sub presidiul metropolitului, carea câştigând tóte datele şi materialul recerut nu numai pentru o arondare nouă teritorială a întregei provinţie metropolitană şi reînfiinţarea cestionatului Episcopat din Oradea-mare, ci după cerinţă cu respect atât la populaţiune, cât şi la situaţiunea topografică, şi pentru înfiinţarea altor episcopate noue, pe basa acestora sĕ compună un proiect, şi spre pertractare şi efectuire sĕ'l substérnă celui mai de aprópe congres naţional.

In desbaterea acestui proeect deputatul *V. Babeş* primind idea, încât e pentru esecutare, face următórea propunere:

Sĕ se róge şi provóce Escelenţia Sa Metropolitul, ca Cap administrativ al Provinciei Metropolitane, ca adunand pe cale oficiósă tóte datele oficióse pentru regularea şi arondarea, respective înmulţirea eparchiilor, *sĕ pregătéscă un proiect în acéstă cestiune* cu considerare la petiţiunile presinte, precum şi a altora de asemenea natură şi acest proiect *sĕ-l aştérnă celui mai deaprópe Congres naţional.* Desbătându-se ambele propuneri, cu unanimitate s'a primit propunerea lui *Babeş.*

In şedinţa a VIII. din 3/15 Octobre 1868 substerne deputatul Vincenţiu Babeş petiţiunea deputaţilor Congresuali comunicată mai sus şi se decide sub 102:

Deputatul *Babeş* asterne o petiţiune din partea mai multor deputaţi ai Congresului pentru restaurarea anticei episcopii române din *Timişóra*, ear' până la deslegarea finală propune sĕ se recomânde presidiului înfiinţarea *numai decât a unui Consistoriu separat propriu în Timişóra supus episcopului din Arad*“. „Propunerea se încredinţéză presidiului spre a se pertracta întocmai după cinosura cu care se va pertracta şi petiţiunea pentru *restaurarea Episcopiei Oradiei-mari; ear' recomandarea înfiinţărei consistoriului la Timişóra şi înainte de restaurarea episcopiei* ***se primesce.***

In fine, petiţiunea românilor gr.-or. din Banat sus comunicată tot deputatul Vincenţiu *Babeş* o substerne şi se decide în şedinţa a XII. cong. din 7/19 Octobre 1868 precum urméză sub punctul 215:

„Deputatul Vincenţiu *Babeş* substerne petiţiunea românilor gr.-or. din Banatul Timişan pentru reînfiinţarea episcopiei române gr.-or. din Timişóra şi pentru îngrigirea în privinţa despărţirei comunelor mestecate, reducerea de parochii şi dreptul de alegere pentru preoţi; fiindcă în privinţa acestor rugări ş'au făcut şi au sĕ se facă disposiţiunile posibile, propune: ca petiţiunea acésta sĕ se pună acum deodată la actele congresului, lit. F. şi G. *Se primesce unanim*; în acest înţeles s'a decis şi în privinţa petiţiunei pentru Eparchia Orăzii mari — Lit. H.“

Metropolitul Andreiu *Şaguna* a aflat atât de ponderóse petiţiunile aceste, încât acele s'au cetit în Congres, ear' lângă protocolul congresual sunt publicate sub lit. F. G. şi H. (v. protocolul Congresual 1868).

Dl *Vasilie Goldiş* n'a auzit de acest Congres, nici n'a vĕzut protocolul acestui congres din a. 1868, căci altcum nu ar fi îndrăsnit, ca om de litere, ca membru în secţia istorică a *„Astrei“*, sĕ publice în *„Trib. Poporului“* din Arad că poporul din episcopiile cestionate *nu ar fi petiţionat la Congres.* Dar nici ómenii de la nimitul jurnal nu au avut cunoscinţă despre acel congres, căci nu ar fi publicat aceste neadevĕruri; ori apoi le-au publicat în cunoscinţă de causă, din rea intenţiune, spre a seduce generaţiunea tineră cu numele *valorosului* profesor *V. Goldiş*, sau spre a-l blama pe acesta înaintea publicului românesc. Esplice lucrul fie care cum vrea; corect însĕ nu a fost.

IV. Episcopiile noue la Congresul din 1870 şi din 1874.

Dl *Goldiş* nici de cele petrecute în al doilea congres dela 1870, convocat pe 1/13 Octombre 1870 la Sibiiu, nu are nici cea mai mică cunoscinţă.

Ce s'a întêmplat aci?

Metropolitul Şaguna atinge în raportul Sĕu presidial *cestiunea înfiinţării episcopiilor*, în urma căreia congresul în şedinţa a II din 2/14 Octobre 1870 esmite sub punct 26 o comisiune cu îndrumarea care sună:

„Nr. 26. După o combinare făcută între membrii congresului se propune de presidiu alegerea unei comisiuni, pentru de a face un proiect cu privire la raportul presidiului despre înfiinţarea episcopiei dela Oradea-mare. Comisiunea se compune din următorii deputaţi: Georgiu Vasilievici Nicolau Zigre, Ioan Faşie, Nicolau Popea, Petru Nemeş, Atanasiu Ioanovici, Vincenţiu Babeş, Ioan Balnoşan şi G. Ardelean.

Comisiunea acésta a II. adunându-se sub presidiul dlui protosingel Popea şi alegênd pe G. Ardelean şi Ioan Faşie de referenţi, a luat raportul presidial al III a privitor la punctul 95 din protocolul congresului din 1868 despre înmulţirea eparchielor, în desbatere.

Presidiul punênd la ordinea zilei raportul comisiunei pentru arondarea dieceselor:

Deputatul Georgiu Ardelean ca raportatorul comisiunei în causa înfiinţării mai multor episcopii raportéză: că comisiunea fără date statistice şi topografice nu póte face nici un proiect de arondare, resp. înmulţirea eparchiilor, opinând că aceste date se pot culege din tóte trei diecesele române şi pentru acésta propune:

Sĕ se însărcineze resp. róge Exelenţia Sa preşedintele Congresului, ca sĕ adune tóte datele despre numĕrul credincioşilor şi estinderea comunelor lor, asemenea şi din comunele mestecate încât acestea au cerut sau vor cere anecsiunea lor la ierarchia română, şi pe temeiul acestora sĕ se facă un proiect de înmulţirea şi arondarea eparchielor române conform lipsei şi rugărei lor făcute în acéstă causă din părţile oradane şi timişane, adaugênd şi opiniunea despre votarea eparchiilor române cari ar fi sĕ se înfiinţeze, şi acest proiect sĕ binevoiască a-l presenta congresului mai deaprópe.

Conclus: Se primesce părerea comisiunei.

Cu acéstă ocasiune presidiul declară că primesce acéstă sarcină, dar' esprimă speranţa, că atât clerul cât şi poporul va stărui a-i da sprijinire şi anume îi vor da de scire că aceste părţi oradane şi timişane încât vor puté concurge cu mijlócele băneşti pentru a se puté aduce în viaţă atare proiect spre înfiinţarea dieceselor noue".

De aci se vede, că cestiunea episcopiilor noue se urzesce oficios din anul 1868 în urma petiţiunilor întrate la congresul din acel an, şi acésta cestiune se continuă din Congres în Congres, apoi trece pe la sinódele eparchiale din Arad şi Caransebeş şi earăş vine la Congres, ca sĕ fie odată finalminte resolvită, deci nu consună cu adevĕrul ceea ce zice dl *V. Goldiş, că lipsa celor trei episcopii nu s'a simţit nicăiri în mijlocul poporului, ci numai în sinul Consistoriului — Metropolitan.*"

(Va urma.)

Dela sate.

Ilimbav, în 4 Faur 1901.

In anul trecut, a 3 zi de sĕrbătorile pascilor, reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului a ţinut o întrunire agricolă în comuna nóstră *Ilimbav*, cu care ocasiune s'au pus basele şi unei însoţiri sistem Raiffeisen, inscriindu-se ca membri preste 60 persóne.

Insoţirea proiectată, cu 1 zi a anului curent şi-a început activitatea sa, alimentându-se din cuotisaţiunile membrilor, precum şi din depuneri şi împrumuturi de la însoţirea săsască de credit şi economii din *Agnita.* A fost şi de lipsă sĕ se înfiinţeze în comuna nóstră o astfel de însoţire, fiindcă locuitorii comunei nóstre, în lipsele lor alergau la usurari prin comunele vecine, cărora pe lângă interese trebuiau sĕ le facă zile de lucru şi sĕ-i tracteze în dese rênduri cu beuturi, aşa că interesele prin zilele cele multe de lucru şi prin beuturi se duplicau. Afară de acésta, şi-au mai pus ómenii întrebarea că: de ce sĕ dăm tot altuia munca nóstră şi nu nouĕ? Căci scopul însoţirei nóstre este a promova pe lângă interesele membrilor şi causa bisericei şi şcólei, rumpênd din venitele anuale câte o părticică pentru biserică şi şcólă. In intervalul până sĕ vedem dorinţa nóstră realisată s'au găsit ómeni cari sĕ zadarnicéscă tótă întreprinderea nóstră, desmêntând pe ómeni şi făcêndu'i a repăşí din însoţire. Şi aceia 'şi vor fi avênd scopul şi interesele pentru cari au voit sĕ nimicéscă intreprinderea nóstră. Din 63 membri ce s'au fost înscris cu ocasiunea constituirei, totuşi astăzi însoţirea numĕră 56 membri.

Trebue sĕ regretăm, că am fost necesitaţi a recurge pentru ajutoriu la bănci străine de naţionalitatea nóstră, fiind că un institut românesc ni-a oferit imprumutul cu 7% precând din Agnita căpătăm cu mai puţine. Insoţirea nóstră este românéscă. Ca atare trebuea sĕ fim consideraţi şi spriginiţi de români. Institutele nóstre românesci de credit şi economii ar trebui sĕ vadă ce fac Saşii. Ei cu ajutoriul Sparcassei din Sibiiu intemeézá aprópe în tóte comunele însoţiri după sistemul Raiffeisen, făcênd împrumuturi dela acésta bancă centrală cu 5% numai. Aşa ar trebui sĕ lucre şi băncile nóstre românesci. Dar' trecênd peste acestea, mulţumim reuniunei române de agricultură din Sibiiu, căci ni-a pus la disposiţie tóte mijlócele necesare la întemeierea însoţirei. Ne bucurăm că reuniunea română de agricultură, când s'a întrunit în anul trecut la noi, a putut ca şi în alte comune, sĕ facă şi la noi o ispravă bună. E ştiut de altcum, că reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului jócă un rol însemnat în viaţa poporului nostru, şi special în a poporului din comitatul nostru. Căci propăşirea în economia vitelor şi în economia câmpului se datoresce reuniunei române de agricultură. Prin prelegerile, sfaturile şi învĕţăturile ce se dau din partea membrilor din comitetul central şi prin aranjarea de esposiţii de vite şi împărţirea de premii a deşteptat pe români la muncă, cruţare şi provederea lor cu soiu de vite mai nobile, precum şi prăsirea de nutreţ artificial. In acestea zace bunătatea şi averea economului. In câştigarea de nutreţ bun şi vite bune. Acest îndemn l-a dat reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului, de aceea laudă i-se cuvine!

Ioan Alecsandru
paroch gr. ort.

Fond central.

— *Echouri din Archidiecesă.* —

De lângă Cluj, Ianuariu.

Ideia confratelui *Botean*, în cestiunea întemeierei fondului central, după modesta mea părere e cea mai nimerită, din mai multe puncte de vedere, dintre cari subscrisul aduc numai următórele părţi mai mult practice de cât teoretice şi anume.

1. *Realisarea fondului central* pe acésta cale e sigură. Dovadă câştigurile ce le înregistréză an de an băncile din patrie peste tot. Singur fondul de reservă al înfiinţândului institut ar puté presta cu timpul dotaţiunea clerului; — şi cu cât noi, preoţimea, am lucra mai mult pentru fond, prin urmare tot pentru noi, cu atâ mai curênd ne-am puté bucura de ródele lui.

2. *Câştig moral şi material* incalculabil ar aduce o astfel de instituţiune în primul rînd poporului şi în fine şi nouĕ, chiar acum dela început, căci în cele mai multe părţi poporul nostru e avisat la împrumuturi din bănci străine, şi ca sĕ pótă ajunge la împrumut are lipsă de mijlocitor care e tot străinul de cele mai multe-ori. Sunt apoi mijlocitori şi din popor, acţionari de pe la băncile nós tre, cărora trebue sĕ le lucre bietul împrumutător câte $^1/_4$ de vară pentru *„binefacere"*. Cu un cuvênt, mijlocitorii de împrumuturi ai poporului nostru sunt mai toţi ómeni pe cari nu-'i légă nici o rĕspundere morală de popor şi ca atari îşi agonisesc câştiguri enorme de pe sudórea poporului.

Óre dată-ne fiind posibilitatea de a esopera noi — preoţimea — împrumuturi poporului nostru, nu l'ar costa mai puţin??

Eu cred că da, — căci păstoriul ori cum ar fi, — nu póte pofti perirea turmei sale.

Şi apoi chiar şi numai $^1/_4$ parte din spesele ce le face poporul nostru astăzi cu samsari mijlocitori de împrumuturi, nu ar încăpea şi în pungile nóstre pururea góle? Constat că mai că nu se află indivizi din popor sĕ nu aibă treburi cu băncile. Dintr'un sătuleţ numai de 150 familii, ai puté conta sigur la un venit anual de 300 coróne cu cari ne-am puté cresce vre-un băieţel la şcólă din cei mulţi ce de comun umplu vetrele preoţilor.

Ar zice cineva póte că ne-am face *„geşeftari de turma nóstră"*? Dar' nu o începem noi, căci acest spirit — de a împrumuta, bun rĕu cum e, deja e înfiltrat în poporul nostru, şi câte 20—30 coróne costă anual pe capul de familie mijlocirea şi renoirea împrumuturilor.

3. *Posibilitatea de a puté fi noi mijlocitorii* poporului o putem ajunge asigurându-ne cât mai multe acţiuni, a căror valóre sĕ formeze garantarea împrumuturilor alăturea cu hipotecile aduse de împrumutători.

Prin acésta ni-s'ar deschide şi calea de a puté păstra tot mai mult — cestiune de carea trebue sĕ ţinem mare cont, căci „mai greu e a păstra decât a câştiga". Apoi ajunşi odată, ca poporul nostru sĕ împrumute numai dela noi, nu numai dotaţiunea clerului ar fi asigurată, dar' şi la înfiinţarea unei academii teologice ne-am puté gândi, fără de care mâne poimâne nu mai putem fi.

4. *Acţionari sĕ se iee numai din cler*, căci pe mireni — înţeleg pe cei inteligenţi, puţin îi dóre de noi. Dovadă că inteligenţa mirénă n'a făcut nimic până azi pentru noi, pentru cler, de şi noi pentru ea ce am făcut?.. Tot ce s'a putut.

Dar' sĕ nu lungim mult vorba, ci la lucru, sĕ nu perdem nici un moment, — o adunare constituantă sĕ se pună la cale numai decât spre care scop sĕ se convóce o conferinţă generală bună-óră la *Alba-Iulia*, ca centru al archidiecesei.

G. S. preot gr.-ort.

Din România.

Noul guvern român. In urma votului de neîncredere, primit în şedinţa de Luni a camerei române, dl *P. P. Carp* a înaintat Regelui demisia întregului guvern, recomandând Corónei chemarea *liberalilor* la putere.

M. Sa Regele a acceptat demisiunea şi propunerea, şi a însărcinat pe dl *D. A. Sturdza* cu formarea noului cabinet român.

Incă Marţi séra, la órele zece, dl *Sturdza* a putut presenta M. Sale Regelui următórea listă ministerială, care a fost acceptată:

Dim. A. Sturdza, preşedinte de consiliu, ministru de esterne şi ad interim la rĕsboiu.

P. S. Aurelian, ministru de interne.

Const. Stoicescu, ministru de justiţie.

G. Pallade, ministru de finanţe.

Spiru Haret, ministru de culte şi instrucţiune publică.

Ionel Brătianu, ministru de lucrări publice şi

V. Missir, ministru de domenii.

Mercuri la órele unsprezece noul guvern s'a presentat la palat şi a depus legiuitul jurămênt de fidelitate Regelui.

*

Disolvarea corpurilor legiuitóre. Tot Mercuri după amézi guvernul dlui *Sturdza* s'a presentat camerei şi senatului, pentru a da cetire rescriptului regal prin care se face disolvarea corpurilor legiuitóre române şi se ordonéză ţinerea nouelor alegeri. Rescriptul e următorul:

Domnilor Deputaţi, domnilor Senatori,

In urma retragerei ministerului de sub presidenţa dlui *Carp* şi a numirei noului cabinet, un apel către ţară urméză a fi adresat.

Art. I. Adunările legiuitóre sunt şi rĕmân disolvate.

Art II. Colegiul I de Senat este convocat pentru ziua de 9 Martie, colegiul al II-lea de Senat pentru ziua de 10 Martie, colegiile universitare din Bucuresci şi Iaşi pentru ziua de 11 Martie, colegiul I de cameră pentru ziua de 13 Martie, colegiul II pentru ziua de 14 şi colegiul III pentru ziua de 15 Martie 1901.

Art. III. Adunările legiuitóre sunt convocate în sesiune ordinară pentru ziua de 24 Martie. *Carol.*

Revistă esternă

O decorare semnificativă. Se raportéză din Constantinopol, că regele *Alexandru* al Sêrbiei a conferit ambasadorului rusesc din Constantinopol, *Sinovjev*, ordul vulturului alb în gradul de mare cruce.

Decorarea acésta e semnificativă din punctul de vedere al politicei esterne a Sêrbiei.

*

Alianţa ruso-francesă. „Echo de Paris" spune pe basa unui raport din Petersburg, că acolo s'au ţinut mai multe consultări între şeful de stat major al Franciei şi ministrii rusesci, pentru a se statorí rolul armatei franceze şi al celei rusesci în cadrele stipulaţiunilor alianţei. Se zice, că aceste consultări s'au ţinut la dorinţa ţarului, care voesce sĕ fie stipulate mai clar unele condiţiuni de caracter militar din contractul de alianţă.

*

Rĕsboiul Burilor. Ştirile sosite de pe câmpul de rĕsboiu sunt contrazicĕtóre. Pe când cele din isvor englez vestesc totala nimicire a trupelor bure, telegrame private spun că *De Wett* după ce în luptă crâncenă a bătut brigada lui *Plumer*, care 'l ajunsese la Disselfontein, spre nord-vest de la Hopetown, a trecut rîul Oranje în direcţie spre Belmont; ear' despre *Botha* chiar o telegramă de a Englezilor spunea Marţi, că împreună cu 2000 de ostaşi a scăpat de urmărirea generalului *French*, pentru-ca cu o zi mai apoi tot telegrame engleze sĕ raporteze că e cernirat, că a îmbiat lui Kithener capitulare, că a avut deja întâlnire cu Kithener spre a statorí condiţiunile capitulărei şi că Kithener i-a dat respiriu de 24 óre, spre a se consulta cu comandanţii sei asupra condiţiunilor puse de Kithener. Tóte acestea însĕ trebue primite cu mare reservă. Mai mult verosimil se pare a fi, că mica óste a Burilor obosită de urmăririle armatei engleze, care numĕră 200.000 de ostaşi, şi încunjurată aprópe din tóte părţile, a recurs la vechia ei tactică: de a se resfira în cete mititele pentru a se puté mai uşor strecura la adăpost, unde apoi cetele se vor concentra earăşi.

Că sprintenii viteji din mititica óste deocamdată nici nu se gândesc la capitulare, mărturisesce şi faptul raportat din Pretoria în 27 Februariu lui „Standard", că *au împuşcat pe Koch, care mersese la ei sĕ 'i înduplece a depune armele.*

*

Spesele expediţiei germane în China. Ziarele din Berlin de Mercuri séra raportéză, că guvernul a presentat consiliului federal un project de budget suplementar la budgetul original, prin care cere ca credit suplementar pentru acoperirea speselor expediţiunii în China *120,682.000 de marce.* Din acéstă sumă 100,200.000 de marce pentru marină, ear' 17,500.000 de marce pentru armata teritorială.

*

Din China. Rênd pe rênd sunt supuşi supliciului morţii căpeteniile rĕscólei chineze contra europenilor. Bagseamă, aşa pretinde dreptatea şi umanitarismul european, ca cei mai de frunte dignitari ai Chinei sĕ móră pe eşafod, pentru-că poporul indigen insultat în religia lui şi în datinele ţerei, de către misionarii europeni, s'a resculat sĕ-şi apere legea şi moşia.

Mercuri după amézi au fost decapitaţi în districtul german al Pekingului şi în presenţa representanţilor puterilor europene ministrii *Chisi* (ministru de instrucţie) şi *Suchengin* (ministru de justiţie), avênd sĕ le urmeze numĕroşi mandarini şi alţi dignitari. Mandarinul *Hsiu-Ceng-iu*, cercetat în închisóre de ataşatul japonez, a zis acestuia următórele:

— Nu ştiu, prin ce m'am făcut vrednic de mórte atât de ruşinósă, dar' dacă prin decapitarea mea voiu contribuí, ca străinii sĕ iese din Peking şi curtea împĕrătéscă sĕ se pótă reîntórce la residenţa sa, atunci mor bucuros. Mor ca un adevĕrat patriot.

NOUTĂŢI

Faptă creştinéscă. Vĕduva preotésă *Maria Bozeşan* n. Ponciu din Moşna, în semn de iubire către locul ei natal Criş a donat bisericei de acolo *200 coróne* ca fundaţiune a bisericei, din interesele căreia jumĕtate sĕ se întrebuinţeze pentru înfrumseţarea bisericei, ear' jumĕtate sĕ se capitaliseze. Pentru acéstă faptă creştinéscă, isvorită din dragostea donatórei faţă de biserică şi comuna ei natală, comitetul şi sinodul parochial din Criş i-a votat mulţămită protocolară şi 'i esprimă şi pe acésta cale mulţamită şi recunoştinţă.

*

Grevă la seminariul din Arad. Elevii despărţemêntului pedagogic de la seminariul din Arad s'au pus în grevă şi deja de câteva zile nu cercetéză prelegerile. Motiv la acéstă oposiţie faţă de disciplina şcolară e, că în regulamentul întocmit de consistoriu nu s'au dat şi elevilor de cursul I. şi II. drepturi de membri ai societăţii de lectură.

*

Din Valea Gengelului ni-se scriu următórele: In 14 Ianuarie v. s'a ţinut o petrecere declamatorică cu elevii rom. gr. ort. din *Valea-Geogelului* sub conducerea învĕţătoriului Vasiliu *Jina.*

Producţiunea, prin programul sĕu variat şi bine întocmit a reuşit pe deplin. Intr'altele mult a plăcut publicului participant *„Otrava de hârciogi"* comedie într'un act predată bine de către un şcolar şi o şcolăriţă.

Şcolarii şi-au achitat bine şi precis rolurile cari au avut, ceea-ce este spre lauda lor precum şi a diligentului lor învĕţător, care şi acum, ca în totdeauna, a stat la înălţimea chemărei sale de învĕţător. Toţi părinţii participători se simţiau mulţămiţi şi încântaţi de felul cum micuţii lor copilaşi se produceau, întrecêndu-se unii pe alţii.

Public era puţin. Causa este a se atribui împrejurării, că ómenii ne avênd ideiă clară despre astfel de producţiuni nu-'şi puteau esplica rostul lor. Sperăm însĕ, că cu altă ocasiune vor fi cercetate mai bine, desvoltându-se în popor tot mai mult interesul spre înaintare şi cultivare.

Venitul brut a fost de 14 cor. 20 b., din care substrăgêndu-se spesele a rĕmas un venit de 11 cor. 10 b., destinat fiind pentru înfiinţarea *bibliotecii şcolare.*

La acésta mai mulţi tineri s'au înscris de membri ordinari cu taxa anuală de 1 cor. Ear' preotul *Georgiu Lazar* s'a înscris de membru fundator cu taxa de 10 cor., primarul comunii *Iosif Bîrluț*, un sprijinitor și mare binefĕcĕtor al bisericei și șcólei nóstre, membru fundator cu taxa de 10 cor., și *Vasiliu Jina*, învĕț. cu taxa de 5 cor. Acestia sunt totodată și membri ordinari cu taxa anuală de 1 cor.

Un modest început acesta, care însĕ, bine îngrijit și chivernisit, cu timpul va întrupa resultate mănóse pe terenul școlar. De odată cu acest început s'a făcut și o mișcare vrednică de amintit: s'a pus basa unui *fond școlar*, de a cărui ființă se simțea mare necesitate. Basa fondului menționat au pus'o generoșii creștini: Simtion Ciòra epitr. prim, promite 200 cor., Stefan Bîrluț, econom 100 cor. și Vasiliu Jina, învĕț. 100 cor.

Avem nădejde tare că acest fond în curênd va crește, fiind-că ómenii în urma impulsului dat de conducĕtorii nostri — au atragere și pórtă viu interes pentru tot ce este plăcut și frumos. Dee ceriul, ca începutul făcut sĕ aibă mulți sprijinitori!

După acestea fapte vrednice de tótă lauda, a urmat o veselie, un joc animat, care a durat până la 12 óre din nópte, când ne-am despărțit ducênd fie-care cu sine cele mai plăcute suveniri. *Un participant.*

*

Adunarea generală ord. a institutului de credit și economii „*Timișana*“ în Timișóra, al cărui bilanț se publică în nrl present, se va ține în 5/18 Martiu a. c. la óra 10 ante m.

*

Demonstrațiuni în Sêrbia. Tótă lumea era indignată pe regele Alexandru, că nici la repețite telegrame, în cari i-se spunea că Milan e pe mórte și doresce sĕ-l vadă, nu a mers la Viena, și nici la înmormêntare nu a fost. La câte-va zile după înmormêntare s'a strecurat în public știrea, că ministrii *au tăinuit telegramele* și numai după-ce regele, aflând din ziarele străine despre aceste telegrame, a provocat pe ministrii sĕ i-le deie, au ajuns în posesiunea lui. Ministrii aruncau vina unul pe altul, ear' regele — după cum se zice — *a ras o palmă sdravĕnă* unuia dintre ministrii sei și a provocat întreg consiliul sĕ-și deie dimisia. Crisa ministerială s'a resolvat zilele trecute, dar' într'aceea poporul sêrb a aflat că *regina* a demandat ministrilor sĕ tăinuiéscă telegramele și tot ea ar fi influințat asupra regelui sĕ nu mérgă nici barem la înmormêntare. Indignați de acésta cetățenii din Niș au făcut grave demonstrațiuni contra reginei, *au spart ferestrile palatului regal din Niș* strigând *jos kraljica Draga!*

Numai întrevenirea gendarmeriei și a miliției a putut face sĕ se împrăștie poporul din jurul palatului, ear' regele și regina au plecat imediat la Belgrad, trebuind a fi apĕrați de gendarmi până la gară.

*

Mórte crâncenă. O nenorocită alienată din spitatul orășenesc de la Ciongrad făcêndu-și de lucru la ușa cuptoriului și-a aprins hainele. Până când îngrijitórele au observat primejdia și au alergat sĕ le stîngă, nenorocita indurase arsuri atât de cumplite în cât după chin de două zile a murit.

*

Societatea de lectură „Petru Maior“ învită la ședința festivă ce se va ținó in memoria patronului ei Petru Maior de Dicio-Sân-Mărtin Duminecă in 3. Martie n. a. c., la órele 8 p. m. in sala cea mare a hotelului „Archiducele Stefan“ (Akadémia-utcza 1.) Ședința va fi precedată de un parastas care se va celebra pentru fericitul patron tot Duminecă la 10 óre a. m. in capela gr. ort. română din loc (Holló-utcza 8.) Programul ședinței festive e următorul: 1. *Deschiderea ședinței*, prin președintele societății *Victor Păcală*, stud. fil. 2. „*Cântec de seară*“ de *N. Popoviciu*, esecutat de corul societății. 3. „*Viața și activitatea lui Petru Maior*“ de *Iosif Enescu*, stud. phil. 4. ⁂ solo de violină esecutat de *Alexandru Rusu*, stud. med. 5. „*Memoriei lui Petru Maior*“ odă de *Dionisie Stoica*, stud. phil. 6. „*Praeludium und Fuge*“ Trio de violine cu acompaniare la pian, esecutat de Emil Șincai, stud. techn., Ioan Șiandru stud. techn., Leonida Domide. stud. med. și Aurel Jorga, stud. med. 7. „*Influința literaturei asupra păcii universale*“ studiu sociologic de *Ilie J. Minea*, stud. phil. 8. „*Resignation* de Gh. Dancla op, 59, solo de violină cu acompaniare la pian, esecutat De Emil Șincai stud. techn. și Aurel Jorga stud. med. 9. „*Imnul unirei*“ esecutat de corul societății.

*

Reuniunea a III.-a de înmormêntare din *Sebeșul-săsesc* e convocată la adunare generală pe Duminecă — 4/17 Martie — la 2 óre după amiazi în scóla română. La cas că nu se vor presenta membri în numĕr de ajuns, adunarea se va ține la 11/24 Martie.

*

Uniți și în mórte. Cel mai voinic flăcău din Beliu era Gligor Husariu și cea mai frumósă întrĕ frumósele satului era Anuța Precup. Și cum frumosul la frumos trage — zice o zicĕtóre din bĕtrâni, — Gligor și Anuța încă erau îndrăgostiți foc și abia așteptau sĕ le binevinte preotul dragostea lor curată. Sórtea însĕ a voit altcum. Gligor s'a bolnăvit și după scurtă bolire a murit, ear' Anuța i-a urmat în aceeași zi; a murit de jale după mirele ei.

*

Victima negrijei. Profesorul de anatomie Ercole Sacchi din Genova smulgêndu-și un cotor de pĕr de pe nas și-a causat o mică rană, căreia nu i-a prea dat atenție. Nu mult după aceea avênd sĕ opereze pe un bolnav și din nebăgare de sémă atingêndu-și mâna de rana micuță de pe nas și-a otrăvit sângele. A doua zi a căpĕtat ferbințeli, dar' nu li-a atribuit nici o însemnĕtate; după câteva zile a chemat pe colegul seu Segale, care observând îndată pericolul, a operat de douĕ-ori nasul lui Sacchi. Era însĕ prea târziu; sângele se inficiase deja și nu mai era scăpare. Simțind că i-se apropie sfêrșitul, profesorul a chiămat lângă sine pe soție-sa și a 'ntrebat'o la câte ceasuri e? — La două, dar' de ce întrebi? — Peste trei ceasuri voiu murí, — i-a respuns el, și la cinci ceasuri era deja mort. Sacchi era în etate de 45 ani.

*

Mórtea moșnegilor. In „Noisy le Sec“ (Paris) călugărițele susțin un asil pentru moșnegi neputincioși. Duminecă diminéța în acest asil s'a întêmplat o mare nenorocire: s'a stricat aparatul de încălḑit și aburii umplênd odaia moșnegilor au asfixiat pe șepte din ei.

*

Intèmplare oribilă. Un anume *Zulici* din satul Sibinj în comitatul Șirmiului, sigur sub impresia óre-cărei halucinații și-a ucis Joi după amiazi soția și pe cei trei copilași ai lui, apoi i-a tăiat bucăți cu cuțitul; după aceea și-a ucis vitele: două vaci, un vițel, câțiva porci, și nici chiar cânelui și pisicelor nu li-a dat grație. Isprăvind cu oribila muncă, s'a dus însu-și la gendarmeria din Brod și și-a înștiințat fapta, zicênd că soție-sa avea de gând sĕ-l otrăviască și de aceea și-a pustiit familia.

*

„Bambino“. Așa se zice pe italienesce, în graiu de [illegible], băiețelului, ear în timpul acesta cugetele și dragostea Italiei întregi (afară de cei din Vatican) e concentrată în jurul unui singur bambino, care însĕ... deocamdată e numai în cale de a sosi. Sĕptĕmânile trecute regele a notificat consiliului de ministri că probabil în Iunie va sosi în palatul regal mult doritul *bambino*. Că va fi fecioraș italienii nici nu dubitéză și deja de pe acum îi dau tot feliul de nume ninerătóre. Numai clericalii sunt bursumflați și pun carul în petri, pentru-ca „bambino“ sĕ nu fie numit *prinț de Roma*.

Până în Iunie însĕ e mult încă, așa că până atunci chiar și din Belgrad se mai póte vesti și dementa de vr'o câteva-ori, că și *kraljicei Draga*, i-a sosit un — bambino. Totuși bunii italieni fac deja de pe acum pregătiri, pentru-ca în momentul când bambino va zări lumina zilei sĕ vadă în jurul seu omagiile țerei. Orașul Roma 'i va face cadou un leagăn de fildeș; lingerii și ceilalți industriași de manufactură lucră deja cu zor la confecționarea trussoului, ear' un prețios arangiament de scaldă pentru bambino — în stil Louis XV. — a și sosit deja. In Quirinal în palatul regesc încă se fac mari pregătiri de primire: s'au arangiat deja o întrégă serie de odăi pe séma prinților ce va sĕ vină și a personalului de serviciu. Cea mai bucurósă și mai entusiastă arangiatóre și supraveghietóre a pregătirilor acestora e — *bunica*, vĕduva regină Margareta.

*

Poporația Germaniei. Zilele acestea a publicat oficiul central de statistică din Berlin resultatul recensemêntului de la 31 Decembre 1900. Germania avea la acest dat *56,345.014 locuitori* dintrĕ cari 27,731.067 bărbați și 28,613.987 femei. In cursul celor cinci ani din urmă poporația s'a sporit cu patru milióne, sau 7.75%.

*

Apropiindu-se vremea sĕmânatului nu putem lăsa neamintit, — ceea-ce de altcum e de obște cunoscut, — că nu esistă firmă în Ungaria, care sĕ se bucure de încredere generală în mĕsură mai mare decât renumita vînḑĕtorie de semințe *Edmund Mauthner* în Budapesta. In deosebi, semințele economice ale firmei acesteia sunt de tótă încrederea, ear' semințele de sfecle pentru nutreț chiar fără păreche. Tot așa și semințele de flori și zarzavaturi. Ar fi de mirat, dacă și numai unul dintre economii și grădinarii țerii și-ar aduce semințe din strĕinătate, când știut este că semințele firmei *Mauthner* sunt și în strĕinătate tot atât de binevĕḑute și lățite ca și la noi. Din catalogul anului acestuia, estins pe 226 pagine, — care la cerere se trimite gratis și franco, — se póte vedé de nou cât de meritat e renumele firmei *Edmund Mauthner*.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea și causele lui, relele ce resultă din el și mijlócele pentru împedecarea și stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare.)

Denegarea ajutoriului din partea statului pentru disciplinarea adulterilor prin aplicarea mĕsurilor luate de biserică.

A cincea causă, carea, de și numai indirectă, contribue la sporirea concubinatelor, este: denegarea ajutoriului din partea statului pentru disciplinarea adulterilor și concubinilor prin aplicarea dispozițiunilor luate de biseric, când acésta numai cu puterea sa morală nu și-le póte esecuta.

Și ar trebuí, ba e datoriu chiar statul sĕ dee acest ajutoriu bisericei, și acésta de o parte din interesul moralității publice, care de altcum și el îl urmăresce în parte prin legile sale, ear' de altă parte, fiind-că prin recepțiunea cutărei confesiuni a luat și obligămênt nu numai moral, ci și fisic asupra sa de a constringe prin forța sa majoră pe membrii cutărei confesiuni la observarea legilor bisericei lor, când biserica nu i-ar puté constringe prin mijlócele sale. — Durere însĕ, că în timpul din urmă prin întroducerea nóuelor legi politice bisericesci, în special prin întroducerea legii despre neconfesionalism și despre căsătoria civilă obligătóre cu ignorarea totală a căsătoriei bisericesci, nu mai vrea a sci de acest obligămênt. Numai sfatul, prevĕḑut într'o ordinațiune ministerială, nu folosesce în tot locul. Trebue dispozițiune legală obligătóre. Până atunci însĕ, când statul își va cunósce greșéla sa, nu remâne bisericei alta, decât sĕ predice și ear' sĕ predice mai cu intensivitate cuvêntul lui Dumnezeu și sĕ aplice mai cu rigorositate dispozițiunile sale disciplinare spi[illegible]le, despre cari eară se va vorbi mai jos.

Prea multe [illegible] de biserică și organele ei la încheerea și desfacerea căsătoriilor.

Nu o dată am auḑit plângêndu-se poporul, și mai cu sémă nupturienți sĕraci, că s'ar cununa ei bucuros, dar' nu au de unde plătí taxele cele multe și adeseori fórte urcate pentru vestiri, dispensațiuni, ședule de cununie, cununie și altele. Tot așa și concubinații, și mai cu sémă cei, căror, trăindu-le muierile legitime, li-se adaug spese imense și pentru divorțiu.

Dar' și acest rĕu se póte delătura precum vom vedé iarăși mai jos.

Acésta ar fi a șesea causă, carea contribue la sporirea concubinatelor și împrejurarea, că de multe-ori prin sentență de divorț partea vinovată este espres oprită pe un timp anumit dela o altă căsătorie.

Neînfrênarea sensualismuslui sexual.

Nu puțin contribue la sporirea concubinatelor și neînfrênarea sensualismului sexual la unii tineri, burlaci și vĕduvi.

Mulți tineri stăpâniți de un amor prematur nenorocit, înainte de a ajunge etatea legală pentru de a se puté căsători, și mai cu sémă de aceia, cari inrolați fiind la óste, și temêndu-se de un servițiu activ militar mai îndelungat, ca sĕ se asigure, că amoreza nenorocită în timpul acesta nu se va „putea“ mărita după altul, o duc de concubină; și ce e mai dureros ací, e împrejurarea, că de multe-ori și părinții acestor nenorociți se învoesc la acésta.

Tot din causa neînfrênării sensualismului sexual își țin concubine și mulți ómeni singuratici: burlaci și vĕduvi, cari trăesc în credința deșartă, că fără periclitarea sănĕtățiii nu pot trăi în curățĕnia trupéscă sexuală, dar' tot nu voesc a păși la o căsătorie cinstită, abunăsémă numai pentru-ca sĕ se scape de grijile împreunate cu susținerea familiei și pentru-ca sĕ-și facă posibilă variațiunea amoreselor pĕcătóse. Că pentru acest pĕcat órecând vor arde, după cum îi amenință S. Scriptură, nu le pasă. Ei, „vreau sĕ trăiască până pot“ după cum zic ei. Vai însĕ de astfel de traiu.

Acésta ar fi a șeptea causă a convețiurilor ilegale, și fórte greu de delăturat.

(Va urma)

ECONOMIE.

Adunarea generală a „Albinei“.

Dăm în următórele raportul consiliului de administrațiune către adunarea generală a acționarilor „*Albinei*“ ce se va ține în 23 Martie 1901, în Sibiiu:

Domnilor acționari!

Asupra gestiunei anului espirat ne luăm voie a vĕ raporta următórele:

Crisa economică și financiară, care mai vîrtos ca eflucsul încurcăturilor politice din monarchia nóstră și din strĕinătate a fost signatura timpului de câți-va ani încóce, nu numai n'a încetat, dar' încă s'a potențat în anul espirat, ceea-ce a avut de urmare împuținarea numĕrarului și stagnarea afacerilor economice preste tot în statul nostru.

Cu aceste rele avênd a ne lupta și noi, a trebuit sĕ ne impunem unele reserve la desvoltarea afacerilor și mai vîrtos la filială sĕ urcăm etalonul intereselor la depuneri conform esigențelor locale.

Cu tóte acestea însĕ venitul brut al institutului nostru a fost cu K 15,000 mai mare, ear' cel net numai cu K 1000 mai mic decât în anul precedent.

Mai simțitor ne-a atins diferința de curs la efecte, sub care titlu am amortisat din fondul special de reservă considerabila sumă de K 54,961·07 din care K 42,838·29 cade pe efectele române plasate la filială; dar' sperăm, că în scurt timp cursul efectelor se va urca și daunele fondului se vor restituí.

Tot din fondul special de reservă s'au amortisat dubióse în sumă de K. 9,350·41, ceea-ce este o sumă neînsemnată față cu totalul împrumuturilor cambiale și hipotecare de aprópe 15 milióne.

Tot la filială s'a manifestat și la depuneri o scădere de K 513,000 provocată maí vîrtos prin concurența unui institut nou, carele a urcat etalonul intereselor preste etalonul normal din localitate, ceea-ce este causa principală, că profitul net al filialei o fost cu K 12,000 mai mic decât în anul precedent; dar acésta [illegible] prin însemnata creștere a depunerilor la centrala [illegible] astfel, că depunerile în total totuși arată [illegible] creștere de K 66,000. (Va Urma.)

Din public.*)

Mulțămită publică.

La concertul cu joc aranjat de tinerimea rom. ort. dela baiașagul de cărbuni din *Petroșeni*, Duminecă seara în 17 Februariu, sub conducerea tinerilor *Iosif Radu* și *Ioan Oprișa*, în scopul decorărei bisericei nóstre celei noue, au contribuit cu suprasolviri următorii binefăcători: Avram Stanca, paroch Petroșeni, 1·60 cor., Dionisie Socol, epitrop Petroșeni, 2 cor., Dumitru Gavrilă, sen. băeș Aninósa, 2 cor., Ioachim Cerbicean, învĕțător Livezeni, 2 cor., N. Berkovici, birtaș Petrila, 2 cor., Schmidt Ede, măestru Petroșeni, 3 cor., Pelger Mihály, preot ev. Luteran Petroșeni, 1 cor. Petru Iacob, oficial Petroșeni, 1 cor., Petruț Stef, băeș Petroșeni, 1 cor., Ion Cazan, băeș Petroșeni 1 cor., Petru Ciucaș, băeș Petroșeni, 1 cor., Dumitru Gavrila jun. băeș Aninósa, 1 cor.,

Suma acestor suprasolviri adausă la cea a intratelor ordinare face în total 103 cor., spesele avute cu acea ocasiune fac 59·84 cor., resultatul curat este 43·16 cor., care sumă s'a și folosit în scopul decorărei bisericei.

Deci atât pentru suprasolviri, cât și pentru binevoitórea participare la concertul din vorbă, comitetul par. aduce și pe acésta cale mulțămita și recunoscința sa profundă.

Tot cu acésta ocasiune comitetul par. își ține de plăcută datorință a aduce mulțămita și recunoscința sa și st. Dómne Raveca Moga, násc. Tecou, soție de funcționar la gara drumului ferat din Petroșeni, — pentru un *covor* de haras colorat, lucrat de dînsa, în valóre de 24 coróne, cu care e acoperit pristolul.

Petroșeni, la 22 Februar 1901 n.

Pentru comitetul par. cu tótă stima

Avram Stanca

paroch

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Nr. 64/1901. [28] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III. Căraci, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenţii au sě aştérnă suplicele, instruate conform normelor din vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi a se presenta cu 8 zile mai înainte de alegere într'o zi de Duminecă ori sěrbătóre pentru a dovedí cunoscinţele în tipic şi cântări.

In conţelegere cu comitetul parochial, Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 2 Februariu, 1901.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 41/901 [33] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Prihodiste-Tătăreşti se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au sě aştérnă suplicele, instruate conform normelor din vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 2 Februariu, 1901.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 13/1901 [26] [illegible]

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Tomnatecul de jos, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au a'şi aşterne suplicele instruite conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 22 Ianuariu 1901.

Vasilie Damian
protopresbiter.

M. Z. 20,298/1900. [36] 1—1

Kundmachung.

Nachdem das Ergebnis der am 21 December 1900 abgehaltenen Lizitation zur Vergebung der Schotterlieferung von der Stadtvertretung nicht genehmigt worden ist, wird *Dienstag den 5. März 1901 vormittag 9 Uhr* auf dem städtischen Rathhause unter Zulassung schriftlicher Offerte eine neuerliche *mündliche Lizitation zur Vergebung der Schotterlieferung* für alle der Stadt gehörigen und in ihrer Verwaltung stehenden Strassen *für die Jahre 1901—1903* abgehalten.

Die Lizitation der Schotterlieferung erfolgt *im Ganzen* auf das mit 2200 Prismen pro Jahr veranschlagte Erfordernis mit dem Ausrufspreis von 4 Kronen 70 hl. pro Schotterprisma.

An Vadium ist der Betrag von 800 Kronen zu erlegen.

Die näheren Vertrags- und Lizitationsbedingungen können beim Stadtbauamt eingesehen werden, wo auch etwaige schriftliche Offerte bis zum Beginn der Lizitation einzureichen sind.

Hermannstadt, am 26 Feber 1901.

Der Magistrat.

---

ad. Nr. 84 1901. [24] 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea postului al 2-lea de paroch în parochia de clasa III. Topârcea, protopresbiteratul Sělişte, se escrie de nou concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua mai de aprópe informaţiuni dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post, au sě-'şi aştérnă cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat, şi se vor presenta înainte de ziua alegerii în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserică.

Tilişca, în 31 Ianuarie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Sěliştei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Petru Juga,
adm. protop.

1000 coróne plătesc celui-ce va mai căpěta vr'odată durere de dinţi ori îi va mirosi gura după-ce va folosi **apa de dinţi a lui Bartilla,** o sticlă cu **35 cr.** (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezii A. Bartilla** (E Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Sě se céră pretutindenea apriat apa de dinţi a lui **Bartilla.** Denunţări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpěta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. — **Deposit în Sibiiu** la farmacia **„Vulturul“ C. Müller,** piaţa-mare. farmacia **Molnar,** strada Cisnădiei 59- [33] 25—

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

Incheierea socoţilor

institutului de credit şi economii „Timişiana“ pro 1900.

Contul Bilanţului.

Active.

		Cor. fil.
Cassa în numěrar		51,857·80
Cambii de bancă .	953,232·40	
Cambii hipotecare	526,067·—	1.479,299·40
Imprumuturi hipotecare . .		601,253·20
Imprum. pe efecte (Lombard)		5,824·—
Efecte proprii		13,022·20
Realităţi		36,964·05
Casa institutului		42,414·81
Mobiliar	3,533·74	
după amort. de 10%	353·37	3,180·37
Giro-Cheque-Conto		3,438·88
Interese de reescompt anticipate		2,466·47
Interese restante		16,450·66
Diverse conturi debitóre . .		9,197·71
		2.265,369·55

Pasive.

		Cor. fil.
Capital de acţii		560,000·—
Fond de reservă gen.	90,485·51	
Fond de reservă p. dif. de curs . .	2,800·—	
Fond de reservă p. acop. dubióse . .	216·38	93,501·89
Fondul de pensiune		15,712·08
Depuneri spre fructificare . .		1,087,710·55
Cambii reescomptate . . .		385,495·—
Sarcina casei institutului . .		27,000·—
Interese transitóre		28,293·18
Dividende neridicate . . .		623·—
Contrib. după % capit. sem. II.		2,736·32
Diverse conturi creditóre . .		4,170·21
Profit curat		60,127·32
		2.265,369·55

Contul Profitului şi Perderilor.

Spese.

	Cor. fil.
Interese de depun. spre fructificare	56,153·09
Contribuţiune erarială şi comunală	13,823·91
Contribuţiune de 10% după inter. depun. spre fructificare . . .	2,878·99
Interese de reescompt	18,418·70
Salare	22,534·—
Chiria şi spese de cancelarie . .	3,528·51
Tipărituri şi postporto	1,203·06
Reparaturi neacoperite la casa institutului	453·54
10% amortisare din mobiliar .	353·37
Profit curat	60,127 32
	179,474·49

Venite.

	Cor. fil.
Interese după cambii de bancă .	83,610.84
Interese după cambii hipotecate .	42,066·—
Interese după împrumut hipotecar	48,435·61
Interese după împrumut pe efecte (lombard)	499·17
Venitul realităţilor	2,413 76
Venitul efectelor	736·48
Provisiune	1,712·63
	179,474·49

Timişóra, la 31 Decembrie 1900.

Rotariu m. p.
director.

Miculescu m. p.
contabil.

Theodorovits m. p. **Dr. Putici** m. p. **Buibaş** m. p.

Ionaşiu m. p. **Maniu** m. p.

Subsemnatul comitet am esaminat contul present al bilanţului precum şi cel al venitelor şi sarcinelor şi confruntându-le cu registrele principale şi auxiliare purtate în bună regulă le-am găsit cu acelea în consonanţă şi esacte.

Nicolau Gherdan m. p. **Ioan Pinciu** m. p. **Vasilie Vaianţiu** m. p.

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. **6.** —, 1/2 Flacon fl. **3.50.** delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sě vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai şi vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sě folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numěróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sě sě ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sě nu se primésca altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. **1.20.**

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sě prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sě înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sě mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I şi II
1 kg. . . . fl. **1.20.**

Cel mai bun mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sě întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. **1.50.**

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 87—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. **2.** 1/2 Cutie cu fl. **1.20.** delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Nr. 19 Sibiiu, Marți 20 Februariu (5 Martie n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Acțiune politică.

VI.

Se recapitulăm.

In tóte cele amintite până aci despre fasele constitutive ale ținutei nóstre politice de pân' acum, am desaprobat, resp. am declarat de necorespundĕtóre scopului, de inoportune și nepolitice *momentele de esecutivă, de technică politică*, dar' am susținut și susținem *corectitatea principiului fundamental al resistenței nóstre pasive* față cu legislațiunea țerii.

O spunem din nou sus și tare, că subtragerea nóstră de la datorința patriotică ce ne încumbă de a *conlucra* cu ceilalți factori constitutivi ai țerii în legislațiune, este pe deplin îndreptățită și justificată prin stările grave și escepționale în cari tot fără de conlucrarea nóstră și în contra voinței nóstre de nenumĕrate-ori declarate, — am fost puși de sistemul dominant.

Nu încape idoială, că pân' atunci, până când sustau aceste stări escepționale, până când legislațiunea țerii și organele ei executive persistă în a nega chiar și *dreptul nostru de existență* ca factor politic național, pân' atunci noi, ca *element patriotic*, ca și care nu voim sĕ părăsim calea *legală* și *constituțională*, nu putem lua altă ținută decât resistența pasivă, pentru a demonstra nemulțămirea nóstră cu stările actuale, pentru a declina de la noi ori-ce rĕspundere pentru aceste stări și pentru consecuențele lor grave, cari mai nainte ori mai târziu trebue sĕ se resbune și sĕ devină un pericol acut pentru patria comună, și pentru a demasca în fine, prin golul ce are sĕ-'l lasă retragerea și reserva nóstră, falsitatea acestui sistem de constituționalism.

O conlucrare frățéscă, o luptă normală constituțională cu un curent dominant, care pe față neagă dreptul nostru de existență ca individualitate națională politică, ar fi chiar în contra naturei, pentru că ne-ar pune în conflict cu nisuința cea mai firéscă și supremă a ori-cărei individualități: cu *conservarea proprie.*

Asupra acestei părți a chestiunei deci nu încape discuție.

O altă întrebare este însĕ *modalitatea* manifestării acestor principii.

Dintre cele trei căi ce le-am puté urma spre acest scop am vĕḑut că una ni-a fost închisă deja înainte cu 25 de ani, prin o lege specială, care drept că stă în flagrantă contraḑicere cu principiile de constituționalism, dar' *e lege* și trebue respectată. A doua cale am umblat'o de 20 de ani fără resultat și după cum, până la evidență am dovedit: *fără prospecte pentru viitor.* O singură cale legală ne mai rĕmâne deschisă, cea mai extremă modalitate de luptă legală, cea mai anevoiósă și consumătóre, dar' cea mai sigură și eficace.

Ințelegem: *participarea la alegeri, prin lupte fie cât de grele; intrarea în dietă, în condițiuni fie cât de vitrege* și **manifestarea resistenței pasive a poporului român în însu-și parlamentul țerii, în fața și la auḑul lumei întregi.**

Sĕ aprețiăm cu consciențiositate tóte greutățile și pedecile împreunate cu ținuta ce o propunem.

Aceste greutăți sunt de douĕ feluri: *formale*, încât e vorba de *o schimbare* în atitudinea nóstră politică, și *faptice*, căci ele se refer la *executarea* schimbării propuse.

Nu se póte nega, că este un lucru genant și neplăcut de a abandona un punct de vedere accentuat și susținut ani de a rêndul ca cel mai potrivit intereselor nóstre, și că o asemene schimbare are aparența unei *incosecvențe.*

Sĕ nu uităm însĕ, că chiar și în casul dacă ar fi vorba singur numai de îndreptarea unei greșeli, de ieșirea dintr'un impas: am *amêna* numai, dar' nu am *evita* acel pas neplăcut, pe care dacă nu-l vom face acum, sigur îl vom face mai târziu, și cu cât mai târziu îl vom face, cu atât mai greu și neplăcut va fi.

O retragere prudentă la timp potrivit este de multe-ori un merit mai mare, decât o înaintare cu succese momentane splendide.

In casul de față însĕ nu avem sĕ ne temem, că vom lua asupra nóstră aparența și odiul inconsecvenței. Căci — după cum am accentuat la rîndul seu — programele de acțiune ale unui partid politic trebue sĕ țină cont neîntrerupt de schimbările situațiunei din care au mânecat și trebue sĕ se acomodeze în totdéuna împrejurărilor date. De aceea vedem, că partidele politice din țeară pășesc la fie-care alegere nouă cu un *nou program de acțiune,* fără ca cuiva sĕ-i trécă prin gând a le acusa cu inconsecuență, pân' atunci, până când *principiile fundamentale* ale politicei lor rĕmân nealterate.

In fața situațiunei nóstre politice cu totul schimbate și preste mĕsură agravate dela 1881 încóce, nu este deci decât numai logic și consecuent, dacă și noi luăm o altă atitudine, fără a altera *basele principiale* ale politicei nóstre naționale.

Aceste greutăți *formale* deci nu pot fi nici un impediment serios pentru noi.

Mai seriόse sunt greutățile *faptice,* ce le va întimpina esecutarea schimbării propuse.

In primul rînd trebue sĕ ținem cont de aceea, că prin noua atitudine ne-am espune unei lupte vehemente, în care ar avé sĕ între nu numai persónele cari vor avé sĕ represinte causa nóstră în parlament, dar mai ales *poporul alegĕtor,* scutit pân' acum de neajunsurile și pericolele luptei electorale.

Acéstă scutire a alegĕtorilor români a fost în trecut argumentul cel mai plausibil pentru documentarea folóselor pasivității; dar' de fapt a fost un argument fals, de óre-ce știm și vedem, că cu tótă pasivitatea, alegĕtorul român se bagă totuși în lupta electorală și deosebirea este numai, că în loc de a se espune pentru causa lui, mare și sfântă, o face de dragul celor câți-va florini, pe cari își vinde votul.

Nu putem deci admite acest argument, cu atât mai vêrtos, pentru că lupta nóstră a luat astăzi caracterul unei *lupte pentru existența națională* a poporului român, și e o luptă care cere jertfe mari și grave și totodată ne impune și datorința de a nu ne subtrage de la aceste jertfe.

Suntem firm convinși, că în poporul român mai este atâtă putere de viață, ca cu tóte presiunile și ilegalitățile *sĕ pótă alege încă un numĕr fie cât de mic de deputați naționali,* cari sĕ se supună datorinței anevoióse, dar' nu mai puțin frumóse, de **a semnala în parlament atitudinea nóstră de resistență pasivă.**

Nu este vorba pentru noi de o luptă constituțională normală, în care sĕ fim representați corĕspunḑĕtor importanței nóstre numerice, intelectuale și economice; ci e vorba de o *demonstrațiune politică,* de un act de ultima rațiune constituțională, care *va eși cu atât mai mult la iveală, cu cât mai necorespunḑĕtor va fi numĕrul representanților nostri* față cu massa ce o formăm în stat.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

Congresul din 1874 a primit în chestia înființării *nouelor episcopii* următórele petițiuni:

a) Dela Oradea-mare:

Comitiva următóre: Mărit Congres! Subscrișii representanți din districtul Consistoriului gr.-oriental orădan venim cu tótă onórea a presenta Măritului Congres representațiunea consistoriului menționat, în privința *restituirii vechei episcopii de acolo.* Cu destinsă reverință: Sibiiu 22 Octombre 1874.

Ioan Mețianu m. p. Vicariu episcopesc și deputatul Orăḑii-Mari. Simeon Bica m. p. protop. Orăḑei-mari și deputatul cercului Tinca, Petru Săbău m. p. Paroch, deputat, Parteniu Cosma m. p. dep. cerc. Beiușului. Georgiu Popa m. p. deput. congres. din cercul Tinca. Paul Fașie m. p. Jude regesc ca dep. congres. din cercul Văşcău. Nicolau Zigre m. p. Deputat congresual din cercul Orăḑei-mari, Ioan Pop m. p. deputatul cercului Pesteșiu.

Representațiunea despre care se face vorbă, era de următorul cuprins:

Mărit Congres național bisericesc! Dacă biserica străbună în tóte têmpurile celea grele a fost scutul poporului nostru, apoi în acéstă posițiune o întăriau și sprijineau fórte capii ei, adecă archiereii noștri. Têmpurile celea vitrige înse lipsiră pe unele dintre eparchiile nóstre din Ungaria și Transilvania de Archiereii lor, după acea axiomă a Stei Scripturi: „Bate-voiu păstorul și se vor risipi oile“.

Una dintre celea nenorocite Eparchii, cari și-au perdut pe Archiereii lor este și Eparchia Orăḑiei-mari, constătătóre din 192.000 și mai bine de suflete cu 294 parochii matre și 108 filie.

Cu reînviarea vechei nóstre Metropolii tóte părțile bisericei nóstre străbune din Ungaria și Transilvania și-au căscigat óreși-care avantagiu asia: partea din Transilvania redobândí titlul de Archidiecesă, cea din Banat Episcopia din Caransebeș și cea din Arad părțile adnessate de peste Mureșiu, — numai Eparchia Orăḑiei-mari, cea veche, nici acum în al doilea an dela reînvierea Metropoliei nóstre nu se póte bucura de vre-un avantagiu și anume de realisarea prea justei și vechei sale dorințe, *pentru restituirea Episcopiei în Orade.*

Este bine cunoscut Măritului Congres, că poporul nostru peste tot condus de acea credință tradițională, că Archiereii lui după posițiunea lor sunt chemați în têmpuri grele a se întrepune pentru dînsul, vĕzênd că Archiereul lipsește din apropierea lui, se clătina în credința străbună; este bine cunoscut măritului Congres că poporul nostru, nici în o parte nu este așa de greu cercat ca în părțile Bihorene, dar tot asemenea este bine cunoscut și acel salutariu principiu bisericesc, după care: partea cea mai valorósă a corpului bisericesc este chemată a sprijini pe cea mai slabă; în urmarea acestora subsemnatul Consistor dorind a delătura tot periclul ce amenință biserica nóstră dreptmăritóre din părțile acestea, își ține de cea mai sacră datorință a renoí rugarea clerului și a poporului de aicea adresată Măritului Congres din 1868 și resuscitată érăși la Congresul din 1870 pentru restituirea vechei Episcopie din Oradea-mare.

Când subsemnatul Consistor vine cu acésta, este condus de acea convingere, că prin restituirea vechei Episcopie, poporul nostru de aicea, avêndu-și în mijloc pe Archiereul seu, s'ar mai consolida în credința străbună, biserica și scóla ar căpăta un sbor în prosperarea lor și învĕțămêntul național, unica condițiune de esistință, ar câsciga un promovat[illegible]titor puternic. Dară prin restituirea Eparchiei Oradane s'ar ușura administrațiunea bisericéscă, s'ar face posibilitate de a se ține regulat, fără témă de întrevenirea unor pedece eventuale, sinódele episcopesci, și din tóte acestea ar resulta numai folosul și prosperarea poporului și a bisericei întregi.

Datele ce ar serví de basă la restituirea cestionatei Episcopie și respective părțile din cari s'ar aronda acésta Eparchiă, după părerea acestui Consistor, ar fi următórele:

1. Districtul acestui Consistor stătător din 7 protopresbiterate cu mai bine de 192.000 suflete și cu parochiile susamintite.
2. Din Archidiecesă protopresbiteratele: Solnocul de mijloc, Cetatea de Piatră și Clujul cu 69.219 suflete.
3. Unele părți din comitatul Bichișului.

Èar la susținerea acestei Episcopii ar concurge fondurile comune din Arad și cele din Transilvania, după proporțiunea sufletelor cari ar deveni încorporate, apoi sidoxia și convenția și în fine ajutorul de stat.

Către cari adăugându-se și legatul fericitului Metropolit, Marelui Andreiu, destinat chiar pentru acest scop, din tóte acestea resultă materialul necesar pentru susținerea Episcopiei.

Recomandați considerațiunei înalte cu destinsă reverință suntem.

Din ședința Consistoriului gr.-oriental ținută în Oradea-mare la 5 Octombre 1874. Ioan Mețianu m. p. președinte. Secretar Nicolau Zigre m. p.

Tot dela Oradea-mare a fost înaintat congresului din 1874 și următorul act:

Mărit Congres național bisericesc! Sinodul parochial din Oradea-mare 'și ia permisiune a da și din partea sa espresiune dorinței generale a Românilor gr.-or. din Bihor pentru restituirea Episcopiei gr.-or. de aicia. Motive speciale nu aflăm necesar a produce, pentru-că sunt deja prea bine cunoscute Măritului Congres, — ne restringem numai a aminti, cumcă: din consideraţiunea atacurilor inimice şi a intrigilor proselitistice, la cari este espusă biserica nóstră gr.-or. drept măritore din Bihor, carea conţine peste trei sute parochii şi peste două sute de mii de suflete, este învederat constatată necesitatea pentru restituirea Episcopiei gr.-or. în Oradea-mare; acésta o doresce biserica întrégă gr.-or. din Bihor, dară asta o pretinde salutea şi chiar esistinţa bisericei nóstre ortodocse, dreptaceea: subscrisul sinod parochial vine *a inprospeta rugarea deja subşternută Măritului Congres pentru reînfiinţarea Episcopiei gr.-or. de aicia.*

In nexul acestei rugări cu reverinţă distinsă venim a notifica Măritului congres, cumcă: sinodul parochial subsemnat în cas decumva se va reînfiinţa Episcopia gr.-orientală aicia şi biserica din loc se va preface în biserică Catedrală, în şedinţa de azi *a decis a solví pentru ajutorarea subsistinţei Episcopului alegénd pe tot anul o sumă de 500 florini, ca subvenţiune anuală.* Tot odată cu bucurie amintim cumcă în sinodul parochial de astăzi un membru al sinodului, Dl *Nicolau Zsiga*, a făcut declaraţiunea, că promisiunea dată la congresul din 1870 ca adecă: pentru reînfiinţânda Episcopie în Oradea-mare, dînsul solveşte odată pentru tetdeauna una mie de florini v. a. o susţine şi în presinte, deobligându-se după reînfiinţare numai decât a o depune spre scopul amintit. După cari recomandaţi consideraţiunei nalte cu distinsă reverinţă suntem. Din sinodul parochial estra-ordinar celebrat în Oradea-mare la 13 Octobre 1874. Ioan Fassie m. p. Paroch, preşedintele sinodului, Nicolau Zigre m. p. notar (L. S.). (Va urma.)

Din protopresbiterate.

Sinod protoprespiteral în Mercurea.

Mercurea, 21 Februarie.

Astăzi s'a ţinut în opidul nostru şedinţa sinodului protopresbiteral ordinar al tractului Mercurei precum şi conferinţa preoţéscă din acest tract sub conducerea zelosului nostru protopresbiter tractual *Ioan Droc.*

Deşi timpul era nefavorabil, membrii sinodali şi preoţii din tract, cesti din urmă cu puţine escepţiuni, la óra fixată prin circulariul convocător s'au presentat în sala adunărei în numĕr de ajuns, spre a lua parte la desbaterile objectelor puse la ordinea zilei, atât în sinod cât şi în conferinţa preoţéscă.

Din raportul general presentat de protopresbiterul nostru şi desfăşurat în tóte detailurile, m'am convins, că afacerile nóstre bisericesci, şcolare şi fundaţionale au făcut un progres fórte considerabil mai cu samă dela venirea actualului conducĕtor al tractului în mijlocul nostru.

Tóte trei terenele menţionate, înainte cu 29 de ani erau mai de tot înţelenite şi multă muncă a trebuit sĕ desvólte conducătoriul de azi, chemat de provedinţa dumnezeéscă în acest tract, spre a ogori acele terene şi ale prelucra, ca cu timpul sĕ aducă ródele cuvenite în urma atâtor încordări de trudă, împreunate cu multe pedeci, cari au trebuit delăturate.

Las, că în trecut şi vitregitatea timpurilor a contribuit la stagnarea afacerilor nóstre bisericesci, şcolare şi fundaţionale, însĕ trebue sĕ accentuez, că acestui tract i-a lipsit conducătorul energic pentru promovarea intereselor nóstre religióse-morale, intelectuale, culturale şi materiale până la luarea conducerei de neobositul nostru părinte sufletesc de acuma, carele n'a pregetat un moment, a nu-şi pune în serviciul public al neamului şi bisericei puterile sale intelectuale.

După o muncă intensivă de 29 de ani se póte acuma bucura de rodul ostănelilor sale şi se póte uita cu mângăiere sufletéscă preste trecutul lui plin de activitate în decursul acelor ani de când conduce acest tract.

Faptele sĕvêrşite în interesul neamului şi bisericei, din care face parte, dovedesc pe deplin aserţiunile zise.

Dacă luăm în considerare starea actuală de azi din acest tract cu cea din nainte de anul 1872, atunci trebue sĕ ni-se umplă inima de bucurie în privinţa progresului făcut în intervalul, de când stă la cârmă actualul protopop.

Adunările de azi au făcut o viiă impresiune asupra privitoriului, căci veḑi un cler disciplinat şi conştiu de chemarea sa, care se intereséză de promovarea afacerilor nóstre culturale.

Cu puţine esceptiuni administrarea averilor bisericesci şi şcolare precum şi a celor fundaţionale e în mersul ei regulată, corectă şi conscienţiósă.

Pe terenul şcolar s'a făcut în deosebi mare progres.

Pe când la sosirea actualului protopresbiter în acest tract s'a aflat numai o singură şcólă corespunḑĕtóre — în comuna Apoldul de sus — astăzi avem în tract în tóte comunele edificii şcolare nou zidite, între cari esceléză cea din Poiana, Apoldul de jos, Ludoş, Gârbova şi Dobârca, cele trei din urmă zidite în anul trecut şi chiar numai 3 comune n'au edificii proprii, însĕ şi în acelea lucrările sunt în curgere pentru edificare de şcoli noue.

In timpul sosirei conducătoriului de acum salariile învĕţătorilor erau abia 800 fl. acuma acelea ajung suma de 20,000 coróne.

Inainte cu 29 de ani funcţionau aici ca învĕţători la şcólele din tract abia 17 şi din acestia abia 4 cu ceva cualificaţie, rênd pe rênd de atunci încóce s'a înmulţit numĕrul acelora încât astăzi funcţionéză 30 de învĕţători.

Şcólele nóstre din acest tract, — amintesc cu plăcere — valoréză 118,920 coróne, ear' averea totală şcolară represintă un capital de 129,404 coróne.

Pe lângă ridicarea învĕţământului nu mai puţin a contribuit la crearea şi sporirea fondurilor în parochii, prin înfiinţarea de fonduri de bucate, prin punerea de deosebite taxe la înmormêntări, cununíi etc., prin îngrijire de o administraţie mai conscienţiósă, carea până atuncia lipsia cu totul, şi astfel averea fondurilor parochiilor, carea la a 1872 abia era de 6000 fl., astăzi pe lângă cheltuelile enorme avute cu edificarea şcólelor a crescut la considerabila sumă de 125 mii coróne. (Va urma.)

Sinodul protopresbiteral al tractului Cetăţii de piatră.

S. Copalnic, Februarie.

Amĕsurat prescriselor Statutului organic Duminecă în 11 Februariu după terminarea serviciului divin s'a ţinut în parochia *S. Copalnic* în localitatea şcólei sinod ppresbiteral, despre a cărui decurgere dau următoriul raport:

Şedinţa sinodului a fost deschisă de către preşedintele ordinariu M. O. D. *Teodor Şovrea* adm. protopresbiteral prin o vorbire ocasională potrivită şi în presenţa unui numĕr corĕspunḑĕtor a membrilor sinodului protopresbiteral, pe lângă cari au participat şi alţi onoraţiori, preoţi şi învĕţători, îndemnându-i preşedintele la muncă şi diliginţă pe fieşte care în cadrul sĕu de activitate, şi spunêndu-le sĕ iee pildă vie dela I. P. S. Păr. nostru archiepiscop şi metropolit, care ca o santinelă veghiază şi lucră pentru înaintarea binelui bisericei şi a poporului încredinţat conducerei I. P. Sânţiei Sale.

Urméză raportul oficiului protopresbiteral respective a comitetului protopresbiteral, făcut de către părintele adm. protopresbiteral, care arătă în liniamente generale că evenimente de o importanţă deosebită în anul espirat n'au fost — apoi espune tabloul datelor statistice despre mişcarea poporaţiunii în tractul protopresbiteral. Raportul în genere se ia spre ştiinţă.

Urméză censurarea racioţiniului fondului protopresbiteral pro. 1900. Aflându-sĕ racioţiniul în ordine corespunḑĕtóre, purtat de către epitropul paroch Georgiu Paşca din Curtuiuş cu deplină conscienţiositate, epitropului 'i-se dă absolutoriu.

Cu acestea s'au terminat obiectele puse la ordinea zilei; preşedintele mulţămesce membrilor presenţi pentru interesul arătat în afacerile bisericei şi dorind tractului tot mai multă prosperare şi înflorire, declară sinodul protopresbiteral de închis.

Tóte au decurs în ordine bună.

Şi dacă părintele administrator tot cu asemenea diliginţă va purta şi de aici înainte agendele tractului, — despre ce nu ne îndoim, — avem firma speranţă că curênd vom ajunge cu tóte lucrările tractului la cea mai bună ordine, la ce D-zeu sĕ ajute.

Un participant.

Din parlament.

Zilele trecute a fost discutat budgetul ministeriului de *justiţie* în dieta maghiară, ear' în şedinţa de Vineri discuţia a fost terminată, trecêndu-se la budgetul ministrului de *rĕsboiu.*

Dintre deputaţii români a luat cuvêntul în şedinţa de Joi, domnul *Teodor Faşie*, deputat al cercului *Ceica*, care a rostit următórea vorbire:

On. casă! Dl ministru de justiţie, faţă de care altcum am deplină încredere, şi după resultatele şi succesele respectabile de până acum, de eminenta lui capacitate juridică eu leg mari speranţe, — nu are la disposiţie resurse bănesci în mĕsură de ajuns şi de aceea faţă cu insuficienţa personalului se ajută pe cale administrativă.

Acésta e un pericol mare pentru corpul judecătoresc al ţerii, e neajuns şi pentru ţeară însaşi, căci dacă independenţa judiciară forméză garanţă constituţională, prin devalvarea aceleia e ameninţată şi însaşi constituţiunea.

Cel care cunósce viéţa internă a judecătoriilor ştie ce va sĕ zică administaţia acestora.

Nu trag la îndoială, şi din acéstă parte nici nu pot voi sĕ detrag nimenuia din meritele sale, că ordinea şi punctualitatea servesce spre decor ori-cărei corporaţiuni oficiale şi e indispensabilă, dacă e, ca activitatea corporaţiunii sĕ aibă succes. Recunosc şi aceea, că ordinea şi punctualitatea în oficii esistă, póte fi aflată la cele mai multe judecătorii, ear' unde ea lipsesce, trebue întrodusă prin mijlóce aspre fără cruţare; — cu tóte acestea însĕ: Est modus in rebus, sunt certi denique fines, quos ultra curaque consistere rectum!

Nu pot sĕ-mi retac îngrijorarea, că sistemul de acum, de dragul acelor avantagii ale birocraţiei, că birocratul (beamter) e supus, muncesce ca de robotă şi forţa de muncă i-se póte esploata până la estrem, face deosebi din corpul judecătoresc inferior birocraţi (beamteri) cu tóte scăderile birocratismului.

La acésta ministeriul de justiţie prin situaţia financiară e direct constrîns, şi este departe de mine de a fi luat cuvêntul în chestie îndemnat dór' din sentiment de neîncredere.

Guvernul justiţiei trebue din tóte puterile sĕ influinţeze într'acolo, ca judecătoriile sĕ resolveze agendele procesuale şi extraprocesuale avisate lor, şi activitatea lor sĕ nu se înăbuşe în mormanul restanţelor.

Trebue deci sĕ esercieze ministeriul de justiţie controlă consecuentă, permanentă şi — sĕ spunem pe faţă — severă, care în resultatul ei final trece în presiune. Dacă ministeriul de justiţie 'şi esprimă, de pildă, faţă cu un president de tablă nemulţămirea cu privire la activitatea din cursul unui an a judecătorilor de pe teritoriul tablei respective, acéstă nemulţămire faţă cu presidentul de tribunal îşi va avé manifestare în ton de reprobă, faţă cu judecătorii de cerc în ton de indignare, ear' faţă de robotaşi; juḑi, subjuḑi şi subalternii acestora ea va trece deja în ameninţare cu cercetarea disciplinară.

Judecătorii nostri de prim-for, atât de sĕrăcăcios dotaţi, sunt ajunşi până acolo, că sunt daţi de tot la discreţia şefilor lor de oficiu, fiind-că emanciparea lor din situaţia aceea miseră depinde esclusiv de la nota de cualificare primită de la şeful.

Acésta, la şefi de aceia cari sunt aplecaţi la sic volo sic jubeo, dar' le lipsesce sentimentul de drept, conduce la abus cu puterea lor oficială, la tractarea necruţătóre a subalternilor lor.

Şefii de oficiu de asemenea calibru şi cu faimă de administratori eminenţi, silesc pe subalternii lor la muncă până la eshauriare, astfel îşi căştigă merite, numai ca sĕ ajungă la avansare; mortifică în corpul judecătoresc subaltern ambiţia de bărbat şi jude; constrîng sĕ devină maşini ori ştreberi pe acel corp judecătoresc, care în organismul ce ţine la olaltă societatea omenéscă numai aşa 'şi póte manţiné posiţia, dacă nu piere din el ambiţia bărbătéscă, care drept că cunósce şi recunósce subordinaţia, dar' uresce şi despreţuesce supunerea linguşitóre.

La corpul judecătoresc neclintita iubire de dreptate este de o importanţă cu mult mai mare chiar şi de cât cualificaţia juridică, pentru-că aceea dă judelui înviaţiune chiar şi în casuri de acelea, unde principiile ştiinţei juridice îl lasă 'n întunerec.

Acésta iubire de dreptate mai uşor aşa se mortifică în corpul judecătoresc, dacă faţă de acest corp judecătoresc nu suntem drepţi; căci nedreptăţirea conduce la amărîre, ear' acésta earăşi la nedreptăţire. Ceea-ce eu înţeleg aşa, că dacă în atmosfera din jurul corpului judecătoresc lipsesce ozonul principiului dreptăţii, atunci involuntar, pe nesimţite se inficiează noţiunea de moral a judelui, el se disgustă şi ajunge la ideia, că nu se rentéză sĕ fie mai bun de cât alţii.

Ministeriul de justiţie controléză activitatea judecătoriilor pe basa conspectelor statistice; căci spre acest scop abia de 'i vor sta la disposiţie şi alte mijlóce. La judecătoriile cercuale, la tribunale şi la table, la finea anului se compun conspectele despre activitatea de peste an. Se adună un colosal morman de date, cari se trimit apoi la ministeriu, unde sunt luate în elaborare şi pe basa lor se fac apoi comparaţiunile.

Eu în munca acésta nu simt pulsaţiunea vieţii. Se pot numĕra casse de bani, unde cifrele sunt dătătóre de mĕsură, dar' sĕ judeci pe basă de cifre activitatea şi lucrul juḑilor e curată imposibilitate.

(Va urma)

Apel

Către învĕţătorimea gr.-ort. română.

Avênd în vedere, că singura foaie cu conţinut *pedagogic* a înv. gr.-or. române a apus, din causă, că învĕţătorimea n'a sprijinito;

Avênd în vedere, că prin avisul publicat în Nr. din urmă al — *„Foaiei pedagogice"* — din anul trecut, sĕ dă vrênd nevrênd intregului cor învĕţătoresc un atestat de naivitate şi puţină cultură de inimă;

Şi în fine, că *„foaia pedagogică"*, carea te ducea la calea adevĕrată, că fără multă bătaie de cap şi în tot casul în mod princios scopului, sĕ propui materialul de învĕţământ elevilor în scóla poporală:

Invĕţătorii şi în special următorii învĕţători din tractul Agnitei: Ioan Paicu înv. Agnita, Nic. Rusu şi Vas. Vêja înv. Alţina, Ioan Muntean înv. Bĕrghişiu, Axente Dometian şi Iosif Gligor înv. Bendorf, Alecsandru Bêrsan înv. Coveşiu, Alexe Manuil înv. Fofeldea, Nic. Suma înv. Ghizaşa infer., Ioan Tat înv. Ighişdorf rom. Georgiu Gheja înv. Hundrubechiu, Ioan Varga înv. Marpod, I. Hêrţoagă înv. Proştea, Patrichie Pintea înv. Ruja, Nic. Bugneriu înv. Selişteat, George Rêgneală înv. Şoarş, Bucur Muntean înv. Vecerd, Ioan Varga înv. Vĕseud şi Simeon Toda, prelângă acestia Ioan Savu înv. Şulunberg şi Emil Mândocea înv. Cincul mare, cari din cause binecuvêntate n'au putut lua parte şi la — şedinţa literară; — regretăm din inimă apunerea *„Foaei pedagogice"* şi rugăm pe Prea On. Domn Dr. *D. P. Barcianu* „a ne privi — la cas când renumita fóie ar mai reînvia — de abonenţi ai aceleia pe toţi aici amintiţii învĕţători".

Conştii fiind însĕ că numai atâţia abonenţi fiind, cu greu s'ar mai puté hotărî competenţii la redigearea ei şi pe mai departe: Ne luăm voie a face apel către toţi învĕţătorii gr.-or. români din patria nóstră şi în special către aceia, cari au vocaţiune pentru cariera învĕţătoriască şi le zace la inimă înaintarea cât mai repede a poporului român în cultură: sĕ se adreseze către şefii lor tractuali cu câte o corespondenţă, în care sĕ-i aviseze despre aceea: că dînşii, — dacă cei competenţi s'ar simţi îndemnaţi a mai redigea, *„Foaia pedagogică"*, şi pe mai departe, — sunt învoiţi a plăti abonamentul de 6 coróne, anual. Prea On. Protopresbiteri şi respective adm. protopresbiterali sĕ aviseze apoi din oficiu pe P. On. Domn Referent şcolar, care fusese şi redactor al des amintitei foi, carele computând învĕţătorii abonaţi, numai decât va conclude, că mai puté-va redacta şi pe viitor sau — nu. —

Acesta este îndemnul propriu, care este şi cel mai respectabil.

In casul însĕ, când acest apel sau altul póte mai potrivit, nu va avé succesul dorit, fórte uşor ar puté învita Prea Venerabilul Consistor Archidiecesan pe Prea On.

Domn Dr. *Barcianu* a o redigea şi de aici încolo; ear pe Dnii învĕţători a-i silí sĕ o aboneze.

Din însărcinarea corpului învĕţătoresc din tractul Agnitei.

Agnita, la 10 Februariu 1901.

Ioan Paicu
învĕţător.

NOUTĂŢI

Hirotoniri. Sâmbătă diminéţa Inaltpreasfinţia Sa metropolitul a hirotonit întru presbiter pe diaconul *Ioan Popovici*, profesor la şcóla de fete a Asociaţiunii şi ales paroch în Gelmari (tractul Orăştiei), ear' eri a hirotonit întru presbiter pe diaconul *Savu Timar* ales paroch în Bărăşti (tractul Haţegului).

*

Afaceri bisericesci. Pe terminul din 26 Februariu a. c. sunt admişi la facerea esamenului de cualificaţiune preoţesc absolvenţii de cursul teologic: Georgiu Dănilă din Miluan, Ioan Hopârteanu din Vaidasig şi Teofil Roşca din Ungra.

*

Dr. Vasilie Dan de Apşa, care nu de mult a făcut cu succes eminent censura de advocat înaintea comisiunei esaminătóre din Mureş-Oşorheiu, şi-a deschis cancelarie advocaţială în *Sibiiu* str. Măcelarilor Nr. 23. Il cunóscem pe d-l Dan de un bun român şi de o porsónă juridică de prima torţă. Suntem siguri că prin stabilirea d-sale aici, Românii au câştigat un desinteresat apĕrător al poporului nostru.

*

In interesul „Foii Pedagogici“, a cărei apariţie se sistase din lipsa sprijinului, dl *Paul Miulescu*, protopop în Comlăuşul-mare, a adresat învĕţătorilor din tractul seu următoriul circulariu:

„Incetarea „*Foii Pedagogice*“, redactată de dl Dr. Daniil Barcianu la Sibiiu, a adus ruşine statului învĕţătoresc.

„Invĕţători ai neamului! Ştergeţi acéstă pată şi trimiteţi fie-care, prin oficiile parochiale, declaraţiunea solemnă, că abonaţi acea fóie, nu altcum şi oficiile parochiale, pentru bibliotecile şcolare, ca ăstmod sĕ exoperăm reapariţia foii“.

*

Concurs. Nrul 21—1901. In sensul §-lui 5 al Art. de lege IV din 1893 alinea 3, pentru ocuparea postului de cantor-învĕţătoriu reg. ung. regn. din *Gherla*, devenit vacant prin morte, în urma înaltei ordinaţiuni Nr. 3346—1901 M. de J. III se escrie concurs pelângă salariu anual de 1000 coróne şi bani de cuartir, corespundĕtoriu clasei XI gradul 3 de salarisare.

Concurenţii sunt provocaţi, ca cererile instruite cu documente de legitimare despre cualificaţiunea lor învĕţătorésca pentru şcólele elementare poporale, despre etatea, cetăţĕnia, sănĕtatea corporală, studiile absolvate şi despre raportul obligămĕntului lor militar, adresate înaltului ministeriu de justiţie, şi timbrate în regulă sĕ le înainteze până la 20 Martiu 1901 st. n. prin autoritatea lor superióra la direcţiunea subscrisă, ear cei cari eventual nu sunt in serviţiu activ, prin comitele lor suprem competent.

Cererile neinstruate în regulă ori înaintate cu ocolirea căii de serviţiu oficios, séu întrate după espirarea terminului de concurs, nu se iau în considerare. — *Necondiţionat se pretinde, ca concurentul pe lângă limba magiară sĕ poşédă limba română în vorbire şi scriere, aşa, ca sĕ pótă instrua în acéstă limbă.* — Se observă, că concurentul pricepĕtoriu de musică şi în stare de a instrua în ea, se preferesce faţă de ceilalţi concurenţi. — Gherla, 17 Februariu 1901. *Albin Uhlyarik* m. p. director. (După „Budapesti Közlöny“ Nr. 42 din 1901. (Se observă, că invĕţătoriul denumit va avé sĕ instrueze douĕ coruri bisericesci: unul, sĕ cânte în capela gr. ort., ear' altul în capela gr.-cat., în fiecare în limba română. Postul e împreunat şi cu drept de pensiune dela stat. Cererile sĕ se compună în limba magiară. Red. T. R.)

*

† Ioan Ilea *a lui George lui Mateiu* din Indol, fost legionar în 1848—49, a rĕposat Duminecă nóptea (24 Februariu), în etate de 76 ani. Inmormêntarea i-s'a făcut Mercuri în cimiteriul gr.-catolic din Indol (comitatul Turda-Arieş). Il deplânge soţia sa Ana n. Todea, fiul Dr. George Ilea cu soţia sa Ida Ciato şi fiii Liviu şi Beatrice, Mateiu Ilea cu soţia sa Maria Macaveiu şi fiica Maria, Ecaterina Ilea cu soţul ei Vasilie Ilea şi fiicele Susana şi Ileana, şi numĕroşi alţi consângeni.

*

„Enigma de la Someşfalău“. Referitor la noutţa publicată sub titlul „*O enigmă*“, în care ne esprimaserăm nedumerirea, cum de poporaţiunea română din Someşfalĕu în cursul celor zece ani din urmă a scăzut la jumĕtate — cum presentau lucrul raportele ziarelor magiare pe basa resultatului recensemêntului de la 31 Decemvrie 1900 — parochul gr. or. de acolo rĕspunde următórele:

In Nr. 11 al ziarului nostru „Telegraful Român“ din 30 Ianuarie a. c. aţi binevoit a publica „*O enigmă*“ cu privire la resultatul recensemêntului din comuna nóstră *Someşfalĕu.* — Cum ar puté sĕ fie (román anyanyelvü) numai 746 suflete, când *numai credincioşii bisericei greco-orientale sunt 748 suflete* în parochia Somăşfalĕu, apoi creştinii greco-catholici unde sunt? — Eu mărturisesc sincer, că mi-am instruat turma, concredută grijei mele de păstorit, ca sĕ fie cu mare băgare de sémă la conscrierea sufletelor şi cu deosebire la întrebarea de sub Nr. 8 litera *a*) a cólei de întrebare, „Care este limba dtale *maternă*, adecă limba, ce o mărturisesci ca a Dtale, ce o ştii mai bine şi care o vorbesci mai bucuros?“ *Oamenii au mărturisit drept, scriitorul a scris ce a vrut.* Deci pe acésta cale s'a înmulţit elementul magiar nu în decurs de zeci de ani, ci numai în decursul timpului când s'a făcut conscrierea sufletelor. Subscrisul constat cu tótă conscienţiositatea că comuna nóstră Someşfalĕu tot aşa stă în privinţa poporaţiunei după naţionalitate, cum a stat şi acuma zece ani, şi zic că *de s'ar face o conscriere nouă din partea unor persóne neînteresate în causă s'ar afla . . . . adevĕrul..*

Rog deci pe On. Redacţiune sĕ binevoiască a lua acésta lămurire spre ştire şi tot-odată a o publica şi în ziariul nostru „Telegraful Român“. Cu aceste am rĕmas *Someşfalĕu* la 8 Faur 1901. *Ioan Demian* par. rom. gr. or.

*

Mulţămită. 'Mi ţin de datorinţă a aduce şi pe acéstă cale sincera mea mulţămită M. O. D. *Ioan Petric* protopresbiter gr.-or. al Braşovului, pentru un esemplar numit: Infricoşatele stricăciuni ale beuturei de vinars rachiu, donat pentru biblioteca şcolară-poporală gr.-orientală din Vaidasig. Vaidasig, în 17 Februar stil. v. 1901. *Pavel Stanciu, învĕţător.*

*

Un Pompeji în Mongolia. Archeologul sved *Hedin Sven* în firul cercetărilor făcute pe pusta Gobi a dat de un oraş străvechiu, inmormêntat în năsip, pentru desgroparea căruia acum se fac săpăturile. Oraşul se întinde în lungime de 3·4 kilometri şi mai are încă nepustiite circa o sută de case. Casele sunt construite din lemn de arin, cu păreţi bruşiţi cu lut. In tocmai ca la Pompeji bate la ochi deosebi fineţa lucrărilor de stucatură. In partea ostică a oraşului la fie-care casă se află şi arangiament de móră mânată cu apă, ceea-ce arată că pe vremuri curgea rîu prin oraş. Acum cea mai apropiată vălcică e la distanţă de la oraş cale de zile. Statuele budhiste şi câteva monumente grafice aflate în firul săpăturilor, fac verosimilă presupunerea că întemeierea oraşului datează cu mult înainte de chronologia nóstră.

*

Ştiri mĕrunte. In *Voitec* (pretura Ciacova în Banat) e vacant postul de *notariu-adjunct.* Dotaţie 800 coróne şi 60 cor. onorariu pentru substituirea matriculantului. Termin de concurs 20 Martie. — In cercul *Gattaia (*pretura Detta în Banat) e vacant *postul de medic.* Dotaţie 1500 cor. salariu, 300 cor. relut de cuartir şi taxele statutare de la cercetarea bolnavilor. Termin de concurs 17 Martie. Cercul e compus din comunele: Gattaia (sediu), Birda, Sculea, Mănăstirea-Sângiorgiului (Zárda-Szent-györgy), Sângeorgiul cameral (Kincstár-Szentgyőrgy), şi Berecuţa.

ECONOMIE.

Adunarea generală a „Albinei“.

(Urmae şi fine.)

Depunerile: Starea cu 31 Decembre 1900 8,218 în sumă de K 10.453,782·78 — cu K 65.899·78 fil. mai mult decât în anul precedent.

Escomptul de cambii: Starea portofoliului cu finea anului 1900 de 19,102 cambii în valóre de K 6.618,009·13 — faţă de anul precedent mai puţin cu K 8.488·37 fil.

Credit personal ţĕrănesc: Au rămas cu 31 Decembre 1900 11.546 obligaţiuni în suma de K 1.641,955·80 — cu K 14.824·24 fil. mai puţin decât în anul precedent.

Imprumuturi hipotecare: Au rĕmas în 31 Decembre 1900 oblig. în suma de 3,473 K 5.060,962·57— o crescere de K 10.179·73 fil. faţă de anul precedent.

Aceste pretensiuni sunt asigurate prin hipotecă de un areal preste tot de 117.359 jugere 359 stângini □ în valóre de K 18.710,709·52 fil.

Credite cambiale cu acoperire hipotecară: Starea cu 31 Decem. 1900 775 împrumuturi în sumă de K 1.660,959·42 — faţă de anul precedent o scădere de K 11,239·48 fil.

Credite de Cont-curent: Cu finea anului 1900 K 640,475·95 — mai puţin cu K 828,056·03 fil. faţă de anul precedent.

Imprumuturi pe efecte publice (*lombard*): La finea anului 1900 149 împrnmuturi de K 158,806.50 — faţă de anul precedent mai mult cu K 36,392·72 fileri.

Scrisuri fonciare cu 5%: Cu 31 Decembre 1900 în circulaţiune K 4,838·000— O crescere de K 22,500·— faţă de anul precedent.

Mişcarea cassei:

Intrate la centrală K 21.432,472·14, Intrate la sucursală K 8.612,804·75, suma întratelor K 30.045,276·89.

Eşite la centrală K 21.458,168·61, Eşite la sucursală K 8.601,671·70, suma eşitelor K 30.059,840·31.

Total K 60.105.117·20.

Revirementul în giro-conto al bancei austro-ungare a fost în anul espirat de K 20.245,097·91, ear' revirementul primanotei a fost de K 41.264,180·28.

Din bilanţul general al anului 1900 resultă că:

Suma activelor institutului este cu: K 785,884·73 mai mică, ear' suma venitului brut cu K 15,412·71 mai mare decât în anul premergătoriu.

Substrăgênd din venitul brut al anului de K 1.204,442·27 totalul eşitelor cu 951,781·27 resultă un profit net al anului de K 252,661·—

La acest resultat filiala nóstră din Braşov a contribuit cu K 46,634·14 fil.

Fondul de pensiuni al funcţionarilor, carele în cursul anului a avut erogaţiuni de K 4,564·80, de asemenea a crescut cu K 33,661·92 ajungênd la suma de K 321,406·70 fil.

Cu începere dela 1 Ianuarie a. c. fostul membru al consiliului de direcţiune dl Dr. Nicolau Vecerdea, întrând în funcţiunea institului ca secretar, postul lui de mai nainte a devenit vacant, ear' în ordinea vechimei ies din direcţiune dd. Alesandru Lebu şi Petru Nemeş.

Locurile acestora veţi binevoi deci a le întregi prin alegere în adunarea presentă. Şi anume veţi alege doi membri în direcţiune cu mandat pe 6 ani şi unul cu mandat pe 2 ani.

Distribuirea profitului net.

Relativ la distribuirea profitului net de	K 252,661·—
ne luăm voe a face următórea propunere:	
I. Sĕ se dee acţionarilor dividenda de 5% provĕdută în §. 62 din statute după capitalul social de K 1.200,000	K 60,000·—
II. Restul de	K 192,661·—
sĕ se împartă cum urméză:	
1. 18% tantiemă statutară (§ 62, *b*, *c*, *d*, *e*, *f*,) membrilor direcţiunei, comitetului de supraveghiare şi funcţionarilor institutului	K 34,679·—
2. Remuneraţiune funcţionarilor fără drept de tantiemă şi servitorilor	K 1,840·—
3. Pentru scopuri de binefacere	K 13,000·—
4. Fondul de pensiuni al funcţionarilor	K 15,142·—
5. Fondul special de reservă .	K 20,000·—
6. Supradividendă acţionarilor	K 108,000·—
	K 192,661·—

Primită acéstă propunere, dividenda anului 1900 va fi tot ca în anul precedent de K 28 de acţie şi se póte ridica imediat după adunarea generală.

Fondul special de reservă va fi de K 72,026·02 fil.

Fondul de pensiuni al funcţionarilor de K 336,548·70 fil.

Terminând Vĕ presentăm raţiociniul cu tóte conturile sale, rugêndu-vĕ, ca dupăce veţi fi ascultat şi raportul comitetului de supraveghiare sĕ binevoiţi:

1. a lua spre scire acest raport şi pe al comitetului de supraveghiare, a aproba bilanţul încheiat cu 31 Decembre 1900 şi a da direcţiunei şi comitetului de supraveghiare absolutoriu pentru gestiunea lor pe anul espirat.

2. a primi propunerea nóstră cu privire la distribuirea profitului net;

3. a distribui suma destinată pentru scopuri culturale şi de binefacecre;

4. a fixa preţul marcelor de presenţă pe anul curent;

5. a alege 2 membri în direcţiune cu mandat pe 6 ani;

6. a alege un membru în direcţiune cu mandat pe 2 ani;

Din şedinţa direcţiunei ţinută la 25 Faur 1901.

Iosif St. Şuluţu m. p.
preşedinte.

Cosma m. p.
director esecutiv.

FELIURIMI.

Biserica ortodoxă la Siro-Chaldei şi în Persia. Creştinismul adus la Siro-Chaldei de s. Taddeu, discipulul s. apostol Toma şi de Mariu, primul lor episcop, a ajuns la înflorire în secolul al V. — Căduţi în eresul nestorian Siro-Chaldeii au desvoltat o activitate misionară fórte mănósă între locuitorii din Arabia, India, Ceilon şi China. Oardele barbare ale lui Cinghiscan şi Tamerlan nimiciră în secolul al 13. şi biserica nestoriană a Siro-Chaldeilor şi cu ea creştinismul acestui popor. — Incercările mai târzii ale iesuiţilor şi ale anglicanilor de a recâştiga acest popor pentru creştinism rĕmaseră fără succes din causa luptei ce aceşti misionari o purtau între olaltă, pe când misionarilor ortodoxi ruşi li succese a câştiga încrederea Siro-Chaldeilor, aşa că la 25 Martie 1898 acest popor în frunte cu episcopul Mar-Ionoi făcù în St.-Petersburg trecere formală la biserica ortodoxă. Numĕrul Siro-Chaldeilor ortodoxi e preste 20.000; ei au 40 de parochíi cu 60 de şcoli, un patriarch (Mar-Şimun) şi 12 episcopi. — Poporul şi clerul e însĕ atât de sĕrman, încât fórte multe biserici nu au nici vestmintele şi campanele necesare, ba în unele chiar şi s. Eucharistie se face în vase de lut. („Candela“)

Din public*).

Mulţămită publică.

In numele poporului credincios din parochia gr.-or. Rogojel — tractul Clujului — subscrişii ne ţinem de cea mai sântă datorinţă a aduce şi pe acésta cale adênc simţitele şi căldurósele nóstre mulţămite Ilustrităţii Sale Domnului Dr. *Iosif Gall,* membru în casa magnaţilor, pentru donaţiunea făcută pe séma bisericei nóstre, constătătóre din: 1 potir aurit fórte frumos, disc, stea, linguriţă şi cuţitaş (copiă) tóte aurite.

Pentru acésta nobilă şi neaşteptată donaţiune bunul Dumnezeu sĕ-i rĕsplătéscă nobilului şi marinimosului donator cu cerescile Sale daruri, dăruindu-i cea mai deplină sănătate şi tărie trupéscă şi sufletéscă, ca încă mulţi ani sĕ pótă fi sprijinitor al bisericei şi neamului nostru; ear nobila-i faptă sĕ-şi afle mulţi imitatori.

Rogojel, 2 Februar 1901.

Pentru poporul credincios:

Traian Gall
paroch gr.-or.

Vasilie Paşcalău
epitrop I.

Posta Redacţiunei.

Parochului I. P. în Geaca. Banii îi poţi ridica imediat. Clasele gimnasiale ori reale, făcute după absolvarea teologiei, nu se consideră, căci legea pretinde anume, ca cel ce reflectéză la o intregire anuală de 1600 sĕ fi absolvat în ordinea următóre: 1. VIII cl. gimnasiale ori reale; 2. trei ani de teologie pe cale publică sau privată şi sĕ fi făcut esamene la un institut teologic din patrie 3. după aceea sĕ fi făcut esamenul de cualificaţiune preoţesc înaintea autorităţii bisericei competente.

Dlui G. M. paroch in T. La întrebarea pusă ne grăbim a te clarifica, că cele audite corespund adevĕrului. Inaltul ministru a dat într' adevĕr tuturor superiorităţilor bisericei *incuviinţarea* sĕ detragă din sumele de intregire a dotaţiunilor parochiale tuturor preoţilor competenţele, cu cari datoresc la fondul de pensiune, la fondul protopopesc, asemenea sidoxia şi convenţia, pe cari în eparchiile Aradului şi Caranşebeşului le plătesc tot parochii. De altcum cei mai mulţi parochi nu aştéptă detragerea, căci au început deja a'şi achita datoriile la fondul de pensiunii şi a veni în curat cu obligamentele lor, faţă de acel fond binefăcător pentru ei şi mai ales pentru familiile lor.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 68/1900 of. parochial [35] 1—3

Publicare de licitațiune.

Acoperirea cu tinichia a bisericei și facerea gardurilor la casa parochială din Coșna, protopresbiteratul Bistriței, se va da în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende în *24 Martie 1901 st. n. la 11 óre a. m. în școla comunală din Coșna.*

Prețul de strigare conform preliminariului de spese este 5531 cor. 96 bani. Intreprindětorii, cari doresc a licita au a depune un vadiu de 5% din prețul de strigare.

Preliminariul de spese precum și condițiunile de licitare se pot vedé ori-când la oficiul parochial din Coșna.

Comitetul parochial gr.-or.

George Truția președinte. **Gregoriu Briciu** notariu.

Nr. 57/1901.

Vědut.

Simion Monda
protopresbiter.

Nr. 64/1901. [28] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III. Căraci, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții au sě aștérnă suplicele, instruate conform normelor din vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral și a se presenta cu 8 zile mai înainte de alegere într'o zi de Dumínecă ori sěrbătóre pentru a dovedí cunoscințele în tipic și cântări.

In conțelegere cu comitetul parochial, Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 2 Febr[illegible]riu, 1901.

Va[illegible]iliu Damian
protopresbiter.

Nr. 41/901 [33] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Prihodiste-Tătărești se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Concurenții au sě aștérnă suplicele, instruate conform normelor din vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetul parochial Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 2 Februariu, 1901.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

---

104 protop. 1901 [23] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa III Șóla, protopresbiteratul Mediașului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt cele fasionate la cóla B. pentru completarea venitelor preoțești dela stat.

Informațiuni își pot lua concurenții dela oficiul protopresbiteral ori dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post, au a'-și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat.

Mediaș, 2 Februarie 1901

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul Mircea
protopop

Nr. 137/1901 [34] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Almașul mic cu filia Bunesci, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post vacant sunt cele fasionate în cóla B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenții își pot lua informațiune dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au sě-și aștérnă rugările concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orěștie în conțelegere cu comitetul parochial.

Orěștie, 8 Februarie 1901.

Vasile Domșa
protopresbiter.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul		
simplu legat	fl.	—.85
jumětate pânză	„	1.05
în piele roșie	„	1.25
Ediția fină în piele négră	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase	„	3.85

Se află de vêndare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu prețul 1·20 cor. plus 20 bani porto la
Librăria Tipografiei archidiecesane.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma rěcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumareade mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întărește și invioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănětos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sě nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli** cu **vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum și conglomerarea sângelui în ficat, splină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua disposiție**, precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puterii de traiu un nou și próspět impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creéză nouă **voe de viéță**. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de *ierburi* se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Turnișor, Sĕliște, Ocna, Stimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pian l-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vințul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte localitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vě de falsificări!

Sě se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [21] 6–11

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani.** Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sě vateme părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sě folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sě sě ceară numai preparate de ale lui Hotter și sě nu se priméscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 sěptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sě prestee cele mai mari strapații și fugi, sě înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sě mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I și II
1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sě întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 88—104

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 20 Sibiiu, Joi 22 Februariu (7 Martie n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Acţiune politică.

VII.

— Articol final. —

Sĕ punem acum în faţa greutăţilor înşirate şi folósele pe cari le putem aştepta de la schimbarea atitudinei nóstre.

Cel mai mare pericol pentru causa nóstră este desorganisarea nóstră, identică cu *nimicirea nóstră ca factor politic naţional.* Adversarii nostri politici se vede că apreţiază mai mult decât noi înşine importanţa acestei organisaţiuni şi sciu ce fac, când după încercări zădarnice de trei decenii, de a ne câştiga pentru ideia de stat naţional magiar, au pus la o parte ori-ce consideraţiuni de liberalism, legalitate şi constituţionalism şi şi-au îndreptat loviturile lor în contra organisaţiunei nóstre politice.

După ordinaţiunile, în vigóre încă, ale guvernului, organisaţiunea nóstră politică naţională nu se mai póte susţiné cu mijlócele de până acum.

Căci dacă ni-s'a făcut imposibil a ne întruni măcar pe basă naţională şi de a încredinţa conducerea nóstră bărbaţilor nostri de încredere, atunci unde şi în ce mai există organisaţiunea nóstră naţională?

Ni-a mai remas singur numai *presa* şi şi acésta între condiţiuni cât se póte de grave. Presa póte şi trebue sĕ fie un *mijloc* de conducere, dar nu *totodată şi factorul suprem conducĕtor*, căci conducere şi organisare nu se póte închipui fără *unitate de vederi şi fără o voinţă unitară;* ear în presă, după cum zilnic ne putem convinge, se manifestă *„quot capita tot sensus"*.

Cu totul altcum ni-se presentă situaţiunea în casul schimbării programului nostru de acţiune.

Dacă am intra în parlament, clubul deputaţilor ce 'i vom alege pentru dietă, fie numĕrul lor cât de mic, va fi o redută puternică şi neînvinsă, un punct de concentraţiune, de care nu se vor puté apropia ordinaţiunile guvernului. In acest centru vom regăsi tot ce ni-s'a luat, şi din sinul acestui centru se va puté conduce şi regula întréga nóstră organisaţiune. Aici vom găsi un scut pentru libertatea convingerei şi a întrunirei, şi prin acésta vom avé garanţa susţinerii organisaţiunei nóstre politice-naţionale.

Poporul nostru va lupta la urnă *pentru causa sa sfântă* şi nu pentru interese meschine, va fi scutit mai mult decât acum de corupţiune şi demoralisare, precum şi de pericolul de a fi sedus de ómeni din sinul nostru, cu bună credinţă póte, dar' cu rea pricepere.

Tóte aceste sunt folóse dintre cele mai preţióse pentru un popor ameninţat în existenţa sa naţionala, ba dacă acest popor are putere de viaţă, sunt chiar *garanţiile existenţei sale naţionale.*

Am lămurit deci chestiunea ce ne preocupă, din tóte punctele de vedere; am arătat situaţiunea astfel cum există ea în realitate, şi am căutat sĕ apreţiăm cu claritate greutăţile ei şi căile ce pot duce la o schimbare în mai bine: la o schimbare dorită de toţi Românii.

Avem dar' înaintea ochilor tóte fasele chestiunei şi remâne numai sĕ o resolvăm.

Eată cum credem că este de resolvat:

Poporul român din Transilvania şi Ungaria, în vederea situaţiunei sale agravate prin multele mĕsuri escepţionale ale guvernelor din trecut, cari îi denégă apriat dreptul de existenţă ca factor politic naţional, ii denégă până şi *dreptul de întrunire ca corp naţional de sine stătător:* în faţa alegerilor dietale ce se apropie, se vede necesitat a declara prin *bărbaţii sĕi de încredere,* întruniţi în conferenţă privată, — că persistă în resistenţa sa pasivă faţă cu legislaţiunea ţerii şi cu întréga viaţă publică a statului. Pentru semnalarea mai energică a acestei atitudini impuse de împrejurări grave, alegĕtorii români sunt sfătuiţi însĕ sĕ mérgă la urnă în numĕr complet, spre a-şi da votul exclusiv numai pentru acei candidaţi din sinul lor, cari se vor angagea că vor întra în parlament, şi — *fără a conlucra cu celelalte părtide la ocârmuirea afacerilor publice, vor accentua la tóte ocasiunile potrivite resistenţa pasivă a poporului român faţă cu întréga funcţionare a organismului de stat,* vor da espresiune nemulţămirei sale şi *vor declina în numele poporului român ori-ce respundere faţă cu stările ce i-s'au creat.*

Astfel credem că s'ar puté contempla trecerea dela politica nóstră de pasivitate din trecut, la o politică de *activitate* pentru viitor, — singura cale pe care am puté scóte partidul din impasul şi din amorţéla în care se află.

Nu ne închipuim a fi aflat soluţia cea mai bună, a fi aflat calea cea mai potrivită pentru a eşí din încurcătura politică în care ne aflâm; am espus numai situaţia aşa cum e, şi am dat o ideiă, din care póte sĕ resară alta şi mai bună.

Un lucru dorim însĕ a accentua ca de încheere: anume, că în nelucrarea de până acuma nu mai putem remâné, şi fruntaşii poporului român datori sunt sĕ caute calea potrivită pentru a ne scóte din nemişcarea actuală.

Sibiiu, 6 Martie n.

Alegerile. După ştirile mai noue, apărute în ziarele din capitală, alegerile pentru dietă se vor face în luna *Iunie*, dacă actualul parlament va termina până atunci cu votarea tuturor proiectelor de legi, cari aştéptă grabnică resolvare, în prima linie cu discutarea şi votarea legii de *incompatibilitate,* care negreşit trebue sĕ fie întrată în viaţă pe vremea întrunirii noului parlament.

Indemnisare. Din motivul, că discutarea şi votarea budgetului ţerii merge fórte încet, e vorba, ca în consiliul de miniştri, care se ţine astăzi la Budapesta, sĕ se decidă cererea unei noue îndemnisări, încă pe o lună, fiind-că îndemnisarea votată espiră cu finea lunei Martie, ear' până atunci nu sunt prospecte sĕ fie terminată discutarea budgetului în ambele case ale parlamentului.

Din Austria. Se telegrafézá dela Viena, că tratările începute din partea guvernului, cu Cehii şi Polonii de oparte şi cu partidele germane de altă parte, au dat un resultat îmbucurător. S'a ajuns la înţelegerea, ca sĕ fie primită fără opoşiţie şi fără obstrucţie ordinea de zi, stabilită din partea guvernului, în înţelesul căreia projectul de lege despre votarea contingentului de recruţi şi legea despre darea de spirt au sĕ fie votate ca urgente necesităţi de stat.

Din România. Intréga presă streină a primit cu încredere ministeriul dlui *Sturdza,* dat fiind că în politica externă a României nu se schimbă nimica prin schimbarea acésta de guvern. Dar' întréga presă străină e de acord în a constata, că noul guvern român va avé sĕ procedeze fórte cumpătat pentru a scóte ţéra din încurcătura financiară în care se află şi care a causat căderea guvernului conservator, presidat de dl *Carp,* fiindcă de imposite noue ţéra nu vrea sĕ ştie nimica.

Prorocie sau fantasie? Intr'o broşură, apărută de curênd şi intitulată *„Europa centrală la 1950"* se spune, că preste 50 de ani în Europa centrală va fi o *federaţiune germanică,* din care va face parte imperiul german actual, Luxemburgul, Holanda, Belgia, Elveţia şi — *Austro-Ungaria!* Ca ţeri mărginaşe va avé în jurul seu: regatul Poloniei, regatul Rutenilor, *România* şi Sêrbia. Şi gazetarii dela presa patriotică nu se indignéză?

La „fondul central".

Din partea unor preoţi s'a ventilat în colónele ziarului nostru ideea înfiinţării unei *bănci mari,* cu meniţiunea, ca din venitele ei sĕ se alimenteze din an în an, eventual chiar sĕ se întemeeze un *fond central,* din care ar fi sĕ se facă cu timpul dotarea întregei nóstre preoţimi.

Ideea e *populară.* O constatăm acésta din faptul, că s'au pus multe (şi din multe părţi) insisténţe, ca sĕ dăm loc ideei în colónele ziarului nostru; mai mult însĕ din faptul, că ne vin în continuu voci de aderenţă pentru ideea sulevată, din tóte părţile archidiecesei nóstre.

Nu tot ce e popular şi la aparenţă bun e însĕ şi practic şi realisabil. Aşa şi ideea din întrebare, asupra căreia aflăm de lipsă a reveni.

Trebue sĕ distingem bine întrĕ *fond* şi *bancă.*

Una e meniţiunea unuia, şi alta a celei lalte; unul e modul de chivernisélă a unuia şi altul al celeilalte.

Fondul are scopul seu, binedeterminat dintru început, şi serveşte numai scopului acestuia; banca face speculă, şi caută sĕ facă câştiguri cât se póte de mari, ceea-ce aduce cu sine, că banca e espusă diferitelor eventualităţi de cari fondul e scutit pentru totdéuna.

Fondul se administrézá de către autoritatea în păstrarea căreia a fost dat dintru început, autoritate, care remâne pentru totdéuna aceeaşi, legată prin responsabilitate, nu numai materială ci mai mult morală,— pe când băncile se administrézá de către direcţiunile lor, alese din timp în timp, şi compuse din ómeni, conduşi când de unele vederi, când de altele.

Inainte de tóte însĕ, *fondul* este şi remâne proprietatea autorităţii căreia a fost dat spre administrare, pe când banca e totdéuna proprietatea acţionarilor, cari astăzi sunt *unii,* mâne pot sĕ fie *alţii.* Căci cu tóte că s'a accentuat, ca acţionarii proiectatului mare institut de bani sĕ nu pótă fi decât numai *preoţi*: cine póte împedeca că acţiile preoţilor după mórtea acţionarilor sĕ trécă la copiii lor şi la alţii, cari nu's preoţi, dat fiind, că acţiunile ajung sĕ fie moştenite de următori, cari póte se vor dedica altor carieri, nu carierei preoţeşti, ba pot fi vîndute chiar şi în viaţa acţionarilor-preoţi.

Mai este apoi încă un motiv, care vorbesce în contra întemeierii *fondului central* pe calea indicată, anume, acela: că cu banii fondurilor nu este corect, nu este permis şi nici nu este consult sĕ se facă speculă, pentru-ca banii sĕ nu fie espuşi la diferite fluctuaţiuni şi eventualităţi.

Va sĕ zică, dacă preoţimea nóstră voesce din tot adinsul şi cu tótă seriositatea ameliorarea sorţii sale şi asigurarea unui viitor mai bun pe séma clerului român: sĕ nu caute a ajunge scopul acesta prin bănci de speculă, ci sĕ pună, — aşa cum s'a indigetat din partea Escelenţei Sale, domnului Archiepiscop şi Metropolit, — basele unui *fond central,* din care cu timpul sĕ se pótă face faţă tuturor lipselor şi tuturor cerinţelor.

Adevĕrat, că fondul acesta se va puté aduna încet; dar' e cu atât mai sigur cu cât mai mulţi vor contribuí la alimentarea lui. Şi cine alţii trebue sĕ-i pună basele, decât înşişi preoţii, cari pe lângă tótă sărăcia, pot astăzi sĕ rupă câte ceva din venitele acum ameliorate şi pot sĕ contribuiéscă la formarea fondului, fie-care după putinţă, fără a mai aştepta ajutóre dela cei-ce de sine înţeles numai atunci ar puté sĕ sară într'ajutorul preoţimei nóstre, când ar vedé manifestată din partea ei destulă însufleţire şi interesare faţă de causa care întâiu pe ea o privesce.

Dar' asta nu însemnézá, că preoţimea nóstră sĕ lase necultivat terenul *economic.* Din contră, datorinţă are sĕ desvólte şi pe acest teren activitatea cea mai mare; şi am fi fórte fericiţi, dacă am puté inregistra înveselitorul fapt, că în fie-care comună mai mare românéscă sau măcar la câte trei-patru comune avem câte o *bancă poporală,* pusă la cale de preotul local, în conţelegere cu ceilalţi fruntaşi mireni din comună, precum fac acésta preoţii şi inteligenţii altor confesiuni.

Acolo, de jos sĕ o încépă deci preoţimea nóstră; şi sĕ o încépă până nu ajunge statul sĕ facă el — cum vrea — în fie-care sat câte o *asociaţie,* căci ştiut este, că instituţiunile de stat de asemenea natură alt scop au şi alte interese urmăresc.

Sĕ luăm esemplu în privinţa acésta dela Saşii cu cari trăim împreună şi dela ei sĕ învĕţăm şi aceea, că institutele de bani dela sate trebue sĕ aibă şi partea lor *morală,* nu numai cea *materială*; ear' că ómenii nostri la întemeierea lor tocmai pe partea *morală* au sĕ pună cel mai mare pond, credem că e superfluu a o mai spune.

Nu procente mari, nu dividende mari, ci adevĕrata ajutorare a poporului sĕ fie ţinută în vedere; şi de aceea nu la risipă şi la facerea de datorii sĕ fie îndemnaţi ómenii prin aceste bănci poporale, ci la cruţare, la bună chivernisélă şi la înmulţire de avere. Ear' din micile venite ale băncii sĕ se rupă în fie-care an câte ceva pentru şcólă, pentru biserică, pentru trebuinţele de obşte, cum fac acésta şi unele bănci de ale nóstre, ca de es. cea din Sĕlişte, Mercurea, Sas-Sebeş, Orăştie şi altele, cari o parte considerabilă din venitul lor îl oferesc bisericei şi şcólei nóstre — şi iată că banca póte sĕ facă cu timpul mari lucruri şi numai cu forţele recrutate dintr'o singură comună!

Pe acest teren, şi în acéstă direcţiune am dori sĕ vedem înrolaţi la muncă rodnică şi folositóre pe toţi preoţii nostri dela sate.

Din parlament.

— *Vorbirea deputatului Teodor Faşie.* —

(Urmare.)

Recunosc că politica justiţiară are necondiţionată lipsă de adunarea de date şi de datele adunate, numai aceea perhoreschez însĕ, că datele sunt întrebuinţate rigid chiar şi acolo, unde numai cu temere ar puté sĕ se facă us de ele.

Recunosc şí aceea, că datele acestea sunt necesare statisticei ca ştiinţă, şi sunt acomodate şí spre a reoglinda negligenţa în grad mai mare, ori zelul desvoltat în mĕsură potenţată din partea anumitor judecătorii.

Una însĕ nu recunosc, şi anume, că ar fi corect lucru, ca pe basa conspectelor statistice sĕ fie clasificaţi judii personal şi puşi în paralelă, în comparaţie unii cu alţii. (Aprobări.) Şi fapt e, după cât eu ştiu, că la noi în Ungaria de astădată aşa se întêmplă, nu póte conta la înaintare nici în rêndul normal nici extra-ordinem judele care nu e distins în conspectele statistice.

Despre judele care în conspectele statistice nu figuréză cu numeri ameţitor de mari, — de şi e lucrător diligent şi dotat cu tóte însuşirile necesare, se zice că e destul de bună forţă secundară, aştepte până 'i vine rêndul.

Cu lucrurile acestea sunt deja în curat toţi judii şi toţi au înţeles deja, că acum lucrul principal e statistica, lucru de căpetenie căştigarea simpatiei şefului de oficiu adese prin linguşiri, nu rare-ori prin comănăciri, une-ori prin tămâierea cusururilor lui. Au înţeles toţi judii, că acum trebue sĕ lucreze pentru statistică, pentru-ca cu conspecte cât mai bătĕtóre la ochi sĕ se învingă unii pe alţii. Prin acésta s'a dat naştere unei vênătorii după cifre, în care apoi se perd cele mai preţióse calităţi ale judecătorului.

Se deschide teren larg ştreberiei; va deveni merit munca multă superficială; ear' judii iubitori de muncă intensivă îşi perd pofta de lucru şi se scârbesc de cariera aceea, pe care 'i dusese sîmţul de adevĕrată chiămare.

On. casă! după a mea părere judecătoriul nu e meşteşugariu ce lucră cu ruptul, despre care se póte înainte spune, de pildă ca despre un pantofariu, că în curs de o sĕptĕmână câte părechi de pantofi e în stare sĕ gătiască.

Activitatea judecătoriului e cea mai dificilă muncă spirituală, a cărei valóre inteţirile de ori-ce feliu numai o scăriţéză, şi tocmai de aceea amintesc onoratei case drept gravamen cunoscut şí de mine al corpului judecătoresc şi cer sanare de la dl ministru de justiţie, că adecă la clasificarea judecătorilor sĕ nu se deie importanţa de acum conspectelor statistice.

Conspectele statistice nici la aceea nu sunt bune, ca pe basa lor sĕ pótă fi corect judecată diliginţa judecătorilor. (Aşa e! Aşa e! în drépta.)

Pentru-că în conspectele statistice nu întră munca îndeplinită, activitatea desvoltată din partea cutărui jude, ci numai resultatul parţial al aceleia esprimat în cifre cari şi aşa fórte de multe-ori nu dela respectivul jude depind, şi chiar şi din acest resultat o parte rĕmâne afară de cadrele statisticei.

Inainte de întroducerea sistemului de conspecte, întra în statistică nu atât resultatul, cât mai ales munca desvoltată. Negreşit că nici acésta nu a fost corectă procedură, dar' sistemul de acum încă e unilateral, şi eu din a mea parte aşi cere întroducerea unei forme de statistică de aşa, încât aceea sĕ reoglindeze nu numai resultatul, ci şi munca însaşi.

Căci eu am vĕdut în mai multe rînduri conspectele acestea şi am vĕdut din ele, că judele trebue sĕ dee socotélă: câte procese a finalisat, câte sentinţe a adus, dar' că din acésta s'ar puté judeca şì numai aproximativ, că judele cutare ori cutare cât timp a petrecut la masa de scris, cât timp a stat în şedinţele de senat, cât timp i-a răpit pertractarea cu partidele, ascultarea martorilor, lucrul îndeplinit cu ocasiunea estimaţiunilor judecătoreşti şi a autopsiilor, acésta după a mea părere, e curată imposibilitate, — pe când tóte acestea ar trebuí sĕ le ştim, dacă voim sĕ judecăm asupra diliginţei şi puterei de muncă a judelui. (Va urma.)

Din protopresbiterate.

Conferenţa preoţéscă din tractul Sighişóra.

Sighişóra, Februarie.

Preoţimea din protopresbiteratul *Sighişórei* întrunită în conferenţă la 21 Decembre st. v. 1900, pe lângă resolvarea altor obiecte puse la ordinea zilei, s'a pronunţat şi asupra modului, cum sĕ se pună în lucrare indigitările consistoriale din 6 Iuniu 1900 Nr. 364 B, luând următórele concluse:

A. Desvoltarea simţului religios.

Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan sĕ întrevină la guvernul ţĕrei, spre a ordona forurilor administrative subalterane observarea legei privitóre la închiderea cârcimelor, cel puţin pe timpul servitului divin, cât şi în ce privesce citarea şi pertractarea cu partide la judecătorie, în zi de Dumineci şi prasnice.

Asemenea sĕ deie guvernul ordonanţe pentru stêrpirea concubinatelor.

Sĕ se catechiseze cu tinerimea adultă în postul crăciunului şi al paştilor din partea preoţilor în tóte Duminecile şi sĕrbătorile după vecernie, şi despre resultat sĕ se raporteze protopresbiterului până a III-a zi de paşti. Preotul care nu va observa acéstă îndatorire, sĕ fie disciplinat şi pedepsit; — asemenea tinerii cari nu vor frecuenta sĕ fie pedepsiţi de comitetul parochial cu amende în bani.

Sĕ se reguleze petrecerile tinerimei cu dans, spre care scop se esmite o comisiune de trei în persónele parochilor Ioan Hêrţógă din Daia-Săséscă, Nicolae Dobre şi Vasilie Răduleţiu din Hendorf, cari se însărcinéză a elabora până la proxima conferenţă preoţéscă un proiect de regulament.

Preoţimea cu învĕţătorimea şi comitetele parochiale sĕ stăruiască la înfiinţarea de coruri bisericesci cu tinerimea.

Preoţimea sĕ pună la cale cu stăruinţă mărturisirea şi cuminecatul poporenilor cel puţin în postul Paştilor, — şi sĕ pórte registru. Copiii de şcólă dela 6—12, dela 12—15 ani, şi tinerimea adultă sĕ fie obligată la acésta cu tótă stricteţa, avênd preotul până la finea lui Maiu a face raport oficiului protopresbiteral despre Nrul poporenilor, şi separat al copiilor de şcólă după secs cari s'au mărturisit şi cuminecat.

Fiecare preot este obligat a ţiné peste an la prasnice, precum în Duminecile şi sĕrbătorile mai însemnate, cuvêntări.

Fiecare preot cu învĕţătoriul şi comitetul parochial vor pune la cale înfiinţarea de reuniuni de femei in scopul înzestrărei bisericilor cu utensiile şi ornamentele necesare.

In scopul instituirei astorfel de reuniuni se esmite o comisiune de doi membri în persónele parochilor Ambrosie Tătar din Hetur şi Ioan Baciu din Nadeşul-Săsesc pentru elaborarea de statute până la procsima conferenţă.

B. Ameliorarea stărei materiale a poporului.

Preoţimea se deobligă a combate cu tótă ocasiunea binevenită scăderile şi moravurile rele, cari aduc decădinţa materială a poporului, precum: patima beţiei, luxsul, risipa şi purtarea de procese zăcarnice pornite din pismă şi ură fără basă legală. — Sĕ provĕţuiască poporenii la o economie mai raţională, prin care se esclud multele imposite fără trebuinţă, — la înfiinţarea de reuniuni agricole şi biblioteci poporale.

Preotul sĕ premérgă cu esemplu bun întru lucrarea mai raţională a pământului, întru procurarea de maşini bune economice şi seminţe bune şi întru creşterea de soiuri bune de vite. Sĕ îndemne poporul la întreprinderi rentabile şi la îmbrăţişarea meseriilor şi a comerciului.

In fine, sĕ i-se recomânde şi sĕ se iniţieze în economia pomăritului, legumăritului şi stupăritului.

Asigurarea vieţei, a caselor şi edificiilor economice

In special se îndatoréză fiecare preot a înfiinţa în comuna de sub păstorirea sa un fond de bucate bisericesc, reuniune de temperanţă, şi până la proxima conferinţă din anul viitor sĕ raporteze despre resultatele obţinute.

C. Imbunătăţirea dotaţiunilor preoţesci.

Sĕ se reguleze stola preoţéscă prin sinodul protopresbiteral cu urcarea competinţelor în ajunul Sfîntului botez, la botezul pruncilor etc., avênd oficiul protopresbiteral a raporta despre resultat la procsima conferenţă.

Noul protopresbiterat al Hunedórei.

Domnul *Titu V. Gheaja*, protopresbiter în Haţeg, a adresat în calitate de comisar consistorial către onorata preoţime din protopresbiteratul Hunedórei următorul circulariu:

Pe basa ordinului Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 5 Februarie a. c., Nr. 684 Plen., referitor la organisarea noului tract al Hunedórei, ca comisar consistorial dispun următórele:

1. Toţi onoraţii preoţi sĕ se adune *Joi în 1/14 Martie a. c. punct la 10 óre înainte de ameazi* în localitatea şcólei nóstre din Hunedóra în colegiu preoţesc, ca aci sĕ se alégă numĕrul legal de membri preoţi la sinodul protopresbiteral ordinar, precum şi la sinodul protoprsbiteral electoral.

2. Pentru alegerea membrilor mireni ai sinodului protopresbiteral — tractul Hunedórei este împărţit în 16 cercuri electorale, aprobate de Prea Vener. Consistor, în următorul mod:

Cercul I. Hunedóra.
„ II. Alun.
„ III. Batiz şi Zlaşti.
„ IV. Cerbelul cu filiile.
„ V. Cerişor şi Găunósa cu filiile.
„ VI. Ghelariu.
„ VII. Haşdeu cu filiile şi Boos.
„ VIII. Nădăstia-superióră şi Nădăstia-inferióră.
Cercul IX. Lelese şi filiile.
„ X. Pestişul-mare cu filia şi Josani cu filia.
Cercul XI. Ruda şi filiile.
„ XII. Sâncraiu şi filia.
„ XIII. Socet şi filiile.
„ XIV. Telluc.
„ XV. Mânerea şi filia şi Nandru-Vale.
Cercul XVI. Baia lui Craiu, Cerna şi Topliţa.

Pentru alegerea membrilor mireni în aceste cercuri se statoreşte ziua de *Dumineca a treia din postul mare* adecă *în 4/17 Martie a. c.*

Pe ziua acésta sĕ se convóce cu 8 zile mai înainte în fie-care comună bisericéscă sinodul parochial şi pe basa listei generale a membrilor îndreptăţiţi sĕ se alégă prin votare nominală mai întâiu un membru la sinodul protopresbiteral ordinar, luându-se protocol separat. După aceea îndată sĕ se alégă tot aşa un membru la sinodul protopresbiteral electoral, luându-se şi aci protocol separat.

Unde o *singură* comună bisericéscă forméză un cerc electoral, acolo alegerea membrilor mireni se póte face şi prin aclamaţiune.

Oficiile parochiale au sé trimită în termin de trei zile protocólele despre alegerea membrilor mireni subsemnatului comisar în Haţeg, ca cu urgenţă sĕ se pótă convoca sinodul protopresbiteral.

Haţeg, în 12 Februarie 1901.

Titu V. Gheaja,
comisariu consistorial.

Sinod protoprespiteral în Mercurea.

Mercurea, 21 Februarie.

(Urmare.)

Raportul presentat s'a luat spre plăcută ştiinţă cu aceea, că învĕţătorii: Ilie Georgescu, Romul Vraciu şi Ana Tróncă din Poiana, Vasilie Dobrescu, din Rod, Nicolae Simulescu şi Ioan Dăian din Mercurea, şi Ilie Oltean din Apoldul de jos în decursul anului s'au distins în chiămarea lor şi sinodul le esprimă recunoscinţă, însărcinându-se biroul a le aduce la cunoscinţa acésta fiecărui în scris şi a încunoscinţa despre acésta şi corpul întreg învĕţătoresc din tract pentru încurăgiarea lui la îndeplinirea chiămărei.

Din raport am mai audit şi luptele, ce au trebuit sĕ le pórte organele nóstre bisericeşti la edificarea şcólelor din Gârbova şi Ludoş. In cea dintâiu comună a dus lupta până la sfêrşit bravul nostru paroch *Romul Pop*, carele prin zelul sĕu şi activitatea sa continuă, sprijinit de protopopul actual, şi-a ajuns scopul, de a-şi vedé realisat idealul sĕu, prin edificarea scólei de acolo. Faţă de acésta fapta nobilă Veneratul Consistoriu şi-a şi esprimat complăcerea, recunoscênd meritul parochului susînsemnat.

In a dóua comună Ludoş conducĕtorii au avut de aşi mĕsura puterile cu proseletismul preoţilor uniţi, cari au băgat spaimă în ómeni, că scóla va costa 30 până la 40 mii, că vor trebui sĕ plătéscă arunc anual 20—30 fl. de familie, şi pentru a-i converti la unaţie li-au promis, că în cas de trecere Blajul le va face scólă şi biserică gratuit. Prin aceste promisiuni seducătóre au voit sĕ-şi înmulţéscă turma lor şi le şi succedea în mare parte, dacă nu întrevenia protopopul, carele a desfăşurat poporului că şcóla nu póte sĕ coste mai mult de cât este statorit în preliminariul de spese, ba publice în biserică a promis, că dacă va costa mai mult, atunci plusul îl va plăti din averea sa proprie. Prin acésta întrevenire şi mai în urmă prin întrevenirea domnului asesor consistorial *Nicolae Ivan*, poporul s'a mulcomit şi prin conlucrarea tuturora s'a ridicat în comună şcóla, un edificiu pompos, carele face cinste comunei şi aduce laudă iniţiatorilor acestei idei măreţe şi acum realisate.

La edificarea şcólei în acésta comună merită recunoscinţă Domnul protopop şi Domnul *Petru Drăgici*, fost şef politic al cercului administrativ al Mercurei, prin a căror iniţiativă s'a pus basă la fondul şcolar pentru zidírea şcólei şi din al cărui venit permanent pe viitor se vor mai puté institui încă doi învĕţători.

Meritul cuvenit în decursul zidirei îl are şi notarul comunal *Ioan Cosma*, parochul *Ilie Pop*, comisiunea de clădire şi comitetul parochial.

Al doilea obiect pus la ordinea zilei a fost censurarea raţiociniului fondului protopresbiteral de pe anul 1900.

Acest fond creat numai de vr'o câţiva ani, s'a urcat cu finea anului 1900 la suma de 4216 coróne 74 fil., şi dacă înfiinţarea lui avea norocirea de-a fi fost pusă în practică pe la a. 1873, precum a fost bunăvoitórea intenţiune a protopopului tractual, acuma de sigur ar fi crescut până azi la suma de 30.000 fl., şi ar puté provedé tóte trebuinţele protopopiatului.

Incă la a. 1873 s'a adus un conclus sinodal pentru înfiinţarea acestui fond prin radicarea taxei pentru licenţele de cununíi, dela 2 la 3 fl. din cari unul sĕ mérgă la fond, precum şi alte diferite taxe dela botezuri, înmormêntări ş. a. — Conclusul adus n'a obţinut aprobarea mai înaltă şi abia pe la anul 1885 a succes înfiinţarea fondului prin urcarea taxei de cununie dela 2 la 3 fl. şi mai pe urmă la 4 fl., dintre cari 1 fl., resp. 2 fl., de părechie se administrau fondului, care taxa după introducerea căsătoriei civile şi stergerea taxei de licenţă s'a scădut la 2 coróne 50 fil. şi astfel fondul a crescut la suma sus arătată.

Raţiociniul s'a aprobat şi epitropiei şi comitetului protoprespiteral i-s'a dat absolutoriul cuvenit.

In urmă s'a votat bugetul fondului protopresbiteral pentru anul 1901 şi şedinţa s'a încheiat pe la órele 12 din zi.

In cele espuse se cuprinde în parte numai activitatea neobositului nostru bărbat, zelosului luptător şi conducetoriului present al tractului nostru protopresbiteral, desvoltată mai cu sémă pe terenul şcolar, pe carele cu predilecţiune şi cu abnegare de sine l'a cultivat într'un grad aşa de mare, încât de sigur meritele lui vor ocupa o pagină frumósă în istoria acestui tract şi posteritatea cu pià aducere aminte îi va recunósce faptele nobile sevêrşite numai în interesul binelui public, al neamului şi bisericei sale.

Eară pentru jertfele aduse pe altariul naţiunei şi bisericei, Dumnezeu, care dă resplată cuvenită fiilor sĕi credincioşi, îi va designa locul cuvenit de odihnă vecinică în locaşurile sale cele cereşti, unde se va bucura de fructele ostănelelor sale.

O împrejurare însĕ ne atinge fórte dureros, înţelegênd chiar din rostul venerabilului şi mult stimatului nostru conducĕtor, că peste puţin timp va depune oficiile sale, purtate cu atâta vrednicie şi esactitate şi obosit de atâta munca din causa sdruncinatei sale sănĕtăţi, şi se va retrage la starea de odihnă, până când creatorul se va indura a-l mai susţiné în viaţă.

Dumnezeu sĕ-l învrednicéscă de deplină sănĕtate în decursul acestui repaus şi sĕ-i lungéscă firul vieţei până la adânci bĕtrâneţe spre deplină mulţumire, ca şi de aici înainte sĕ ne mai putem bucura de părinteştile sfaturi, ce de sigur le vom căpeta ca fii ai acestui tract, în care multe şi frumóse reminiscinţe ne légă de nobila persónă carea voieşte sĕ ne părăséscă în timpul cel mai scurt.

Despre conferenţa preoţéscă voiu raporta separat. (Va urma.)

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

b) Dela Timişoara:

Representaţiunea următóre, în care se cere consistoriu român în Timişóra, pentru protopresbiteratele din Banat, aparţinătóre la diecesa Aradului:

Inalt mărite congres naţional! Amare au fost suspinurile preoţimei şi a poporului român din părţile banatice, drept asuprire din partea ierarchiei sêrbe, până ce în anul 1865 din graţia lui Dumnezeu prin conlucrarea fruntaşilor români am scăpat de sub jugul sîrb.

Acuma socoteam că am ajuns la limanul liniştirei omeneşti, socotind că fraţii nostri din părţile Aradului ne vor îmbrăţişa ca pe nişte fraţi buni de un sânge; însĕ durere, trebue sĕ amintim, că de şi în privinţa naţionalităţii n'avem nici o plânsóre, totuşi causele nóstre administrative bisericeşti stau cu mult mai reu decât sub ierarchia sîrbă, căci până ce mai nainte eram dedaţi a vedé repente superate causele nóstre la consistoriul Timişorii, acuma cu anii trebue sĕ aşteptăm dela consistorul aradan, unde se află trei referenţi bine salarisaţi, cu câte 1200 fl., până ce căpătăm numai o sentenţă sau decisiune interlocutoare. Aşa între altele mai multe:

1. După ce s'a ales în comuna Checea-română cu unanimitatea voturilor un paroch, aprobarea alegerii lui numai după doi ani a sosit din partea consistorului diecesan.

La plânsórea comunei St. Mihaiul român, în contra parochului nemernic sîrb de acolo, Atanasiu Petroviciu, care în tot modul persecuéză poporul român de acolo în şi afară din biserică, şi care cu ocasiunea încuirării causei aceia n'a voit sĕ recunóscă pe protopresbiterul seu, dar nici pe episcopul seu, fiscul consistorial nici după un an de zile n'a aflat de bine a'şi da opiniunea sa; aşijderea şi în causa divorţiala din St Andreiu, nici după un an nu s'a aplecat a substerne opiniunea sa prealabilă faţă numai cu o sentenţă scaunală interlocutóre.

2. La arĕtarea protocolară a sinodului protopresbiteral din Timişóra din a. 1873 şi 1874 în contra inspectorului de scóle din cercul Vinga, *Nicolau Coşeriu*, că în decurs de trei ani nici odată n'a cercetat scólele confesionale sieşi subordinate, până astăzi n'a sosit aici nici un resultat favoritoriu, ba încă nici protocolul original nu s'a restituit spre efectuirea concluselor.

3. Senatul epitropesc din eparchia Aradului, care are cu totul alte agende, în sensul § 132—137 din statutul organic se ingerează în causele ce se ţin de senatul strîns bisericesc, ḑicênd scaunului protopresbiteral de aici, ca sĕ proceadă cu măsuri aspre disciplinare în contra preoţilor, cari, drept nefavorabile timpuri, n'au fost în stare a solvi contribuţiunea ţerii.

Tot acelaşi senat epitropesc, fără vre o prealabilă conţelegere, a dictat sub 1 August a. c. Nr. 1108/293, ca spre acoperirea speselor sinodului eparchial trecut şi a congresului proxim, sĕ se incasseze 139 fl, când la vreo câteva zile mai têrziu, sosi ordinaţiunea tot sub datul şi numĕrul acela, ca din tractul acesta sĕ se încaseze sub acelaşi nume 1569 fl. 23 cr. Acésta este o volnicie ne mai auzită. Destul că comunele scârbite prin acésta disposiţiune nu vreau sĕ contribue nimica.

Afară de aceste puncte mai aflăm de lipsă a aminti, că sinodul eparchial din anul curent a ţinut a ridica din fondul comun al ambelor diecese, aradane şi caransebeşene, 25,000 fl., spre cumpărarea unei localităţi splendide pentru Consistorul din Oradea-mare, şi a denegat bănăţenilor, ca fondurile acelea, cari mai cu seamă au incurs din Banat, — căci dela episcopii seraci de mai nainte ai Aradului, cari căpătau o subvenţiune de 1200 fl. v. a. anuali, dela episcopul Neoplantei, n'a putut nimic incurge în fololsul fondului susnumit, — sĕ se administreze în locul neutral Timişoara.

Insĕ mai cu sémă vaza naţiunii române din părţile banatice pretinde, ca sĕ fim provĕḑuţi cu un consistoriu în Timişóra, căci până ce Sîrbii în numĕr mic au pe episcopul lor în Timişoara, până atunci Românii de aici sunt fără tótă sprijinirea şi traşi împinşi ai altor neamuri conlocuitoare.

Cumcă bănăţienii sunt îndreptăţiţi a avé în Timişóra consistoriu, se documentéză prin aceea, că până ce în Arad nu se afla episcop, căci încă în a. 1696 se afla în Ienopolea episcopul *Deacoviciu*, până atunci Bănăţenii aveau, drept *Preyer's Monografie*, pe episcopul lor în Timişóra, căci cu ocasiunea reocupării Timişorii dela Turci, în anul 1716 se afla în Timişóra episcopul *Ioaniciu Vladisavlievici*, care în societate cu judele orăşenesc *Ilie Muntean* au descoperit armadei împĕrătesci modalitatea, cum s'ar puté mai uşor ocupa cetatea Timişóra.

Deci dară dorinţa nóstră a Bănăţenilor e, ca şi până ce vom puté avé un episcop român în Timişóra, sĕ câştigăm consistoriul nostru în Timişóra, spre a căruia susţinere *nu cerem nici un crucer dela fraţii aradani şi bihoreni*; din care causă nici nu putem concede, ca sinodul eparchial din Arad sĕ ne octroeze pe membrii viitori ai consistoriului nostru, ci numai Românii din protopresbiteratul Timişorii, Banat-Comloşului, Lipovei şi Hasiaşului sĕ'i aleagă. Dacă au putut avé fraţii nostri din Biharea până în anul 1870 un consistoriu în Oradea-mare fără vre-o subvenţiune mare, apoi cu atât mai uşor vom puté susţiné noi bănăţenii Consistoriul nostru din Timişóra, că noi nu vom nisui a fonda oficii grase, ci acomodate imprejurărilor.

Indură-te dară înaltmărite congres naţional de fiii tĕi bănăţeni, cei nemernici, şi le împlineşte dorul lor cel drept, ca şi nepoţii şi strănepoţii nostri cu pietate sĕ 'şi aducă aminte de sprijinitorii şi protectorii sei. Timişóra în 1 Octombre 1874. (L. S.) Petru Anca m. p. Paroch şi ases. cons. Nicolau Adamovici m. p. paroch şi ases. scaunal. Iosif Radneanţiu m. p. Paroch şi ases. sc. Vichenţie Adam m. p. Paroch şi ases. sc. Vincenţiu Iancu m. p. Paroch şi ases sc. Mihaiu Jurma m. p. Paroch. Emanuel Demetrovici m. p. preot. Andreiu Clecan m. p. Paroch în Beregsĕu. Ioan Leucuţia m. p. preot. Petru Abrudan m. p. Parochul Fabricului. Dimitrie Cota m. p. Paroch în Pustniişiu, Ioane Savu m. p. Paroch în Bobda, Teodor Jurma m. p. adm. St. Mihaiul român, Iosif Secoşian m. p. Adm. par. în St. Mihaiul român Pavel Lăbăşian m. p. Paroch.

In merit nici acest Congres din a. 1874 nu a adus nici o hotărire ci a îndrumat cu conclusul congresual sub Nr. 55 Consistoriul metropolitan, sĕ continue cu adunarea şi întregirea datelor statistice şi sĕ facă un proiect meritorial până la proximul Congres. — In trei Congrese consecutive s'au făcut cu cestiunea episcopatelor precum se zice în limba birocraţilor câte un *şiber*.

Poporul nu avea lipsă mai mult sĕ petiţioneze la fie-care Congres pentru realisarea dorinţelor sale, căci vedea acésta cestiune în fie-care Congres pertractată, scia că realisarea este încopciată cu multe greutăţi, deci avea pacienţă şi aştepta dela un Congres până la altul, timp de 32 de ani, până la ultimul Congres din a. 1900, când apoi s'a adus conclus meritorial.

Dela mórtea lui *Şaguna* însĕ nu s'a mai putut delătura cestiunea episcopiilor noue din causa fundaţiunei întemeiate de acest mare Archiereu *pentru aceste noue Episcopii*.

(Va urma)

NOUTĂŢI

Un preot vrednic. Parochul nostru *Constantin Cotişel* din *Certegea*, în tractul Câmpenilor, pe carele îl aflăm contribuind cu sume însemnate pentru tóte instituţiunile culturale românesci şi sprijinind tóte întreprinderile salutare şi de progres — a fost *primul* dintre toţi preoţii archidiecesei, carele prin o scrisóre adresată redactorului ziarului nostru şi publicată în anul trecut a îmbrăţişat nu numai cu vorba ci şi cu *fapta* idea salutară a înfiinţării unui *fond preoţesc central*, din care cu timpul însaşi biserica sĕ pótă susţiné clerul ei pastoral. A pus adecă basă acestui fond contribuind cu suma de 50 coróne. La acéstă sumă în anul acesta a mai adaus alte 50 cor. premergênd astfel cu frumosul esemplu de a da trup unei idei, care în adevĕr merită sĕ îndemne pe toţi slujitorii altariului din actuala generaţiune sĕ înfiinţeze un fond, despre care urmaşii sĕ pótă afirma, c'au avut vrednici întemeietori. Ce am fi noi azi, de nu ni-ar fi lăsat înaintaşii fondurile de azi, din cari acoperim necesităţile zilnice?

Dar' ni-se impune acum întrebarea: „Ce fonduri am creat noi cei de azi, ca sĕ dovedim viitorimei, că şi noi am trăit în lume?“ Respunsul — durere — este nouĕ nefavorabil. Deci datorinţă avem sĕ urmăm toţi esemplul părintelui *C. Cothişel* şi la timpul sĕu sĕ ascultăm glasul păstoriului, carele în acéstă privinţă ne va da cuvenitele poveţe.

*

Alegere de protopresbiter în Vêrşeţ. Consistoriul din Caranşebeş deciḑênd intregirea postului de protopresbiter al Vêrşeţului, a fixat terminul alegerii deputaţilor la sinodul protopresbiteral electoral pe 1 Martie v. pentru deputaţii din cler şi pe 4 Martie pentru deputaţii mireni.

*

Postul mare la universitatea din Gratz. Rectorul universităţii din Gratz a dat zilele acestea un ordin de cuprinsul, că pe durata postului nu este permis a afişa pe tabla négră a universităţii învitări şi anunţuri de petreceri. Studenţii universitari au protestat, dar' rectorul li-a rĕspuns, că el ca creştin bun a lucrat conform convingerei sale religióse şi aştéptă şi de la studenţi sĕ respecteze legile bisericeşti.

*

Monument lui Georgescu. Cetim în „Apostolul“, Bucureşti, că un comitet compus din dd. G. D. Mirea, I. Mincu, I. D. Berindeiu, Gr. Cerchez, C. I. Stăncescu, E. A. Pangrati, St. Ciocârlan, Carol Stork, şi D. Pavelescu a luat iniciativa pentru a ridica un monument lui *Ioan Georgescu*, primul sculptor român.

*

Mai frumos „Dombi“! Lucrătoriul Mihail *Vancea* de la gara din Braşov, şi-a magiarisat numele în *„Dombi“* — Sĕrmanul om! Pentru o bazaconie de „Dombi“ şi-a lăpĕdat frumosul nume *Vancea* pe care şi un vrednic metropolit român l'a purtat.

*

Din Deva. In scopul reparării bisericei gr. ort. române din oraşul nostru au mai avut bună voinţa a contribui cu dăruiri benevole următorii marinimoşi domni, cărora li-se esprimă şi pe calea acésta cea mai căldurósă mulţămită, şi anume: Vasiliu Damian, protopresbiter Brad, 5 cor., Georgiu Părău, dir. gimn. Brad, 2 cor., Dr. Pavel Oprişa, prof. Brad, 10 cor., Constantin Costin, profesor Brad, 2 cor., Stefan Albu, profesor Brad, 2 cor., Vasilie Boneu, profesor Brad, 2 cor., Dr. Ioan Radu, profesor Brad 1 cor., Nicolau Obĕdău, comerciant Brad, 5 cor., Ioan Cutean comerciant Brad, 5 cor., Romul Coţoiu, comerciant Baia de Criş, 5 cor., Alexandru Draia, înv. pens. Criscior, 5 cor., Mihail Stoia, învĕţător Brad, 1 cor., Petru Rimbaş, comptabil Brad, 2 cor., Ioan Rusu, medic Brad, 2 cor., Toma Oţel, zidariu Brad, 2 cor., Andron Bogdan, preot Ţărăţel, 4 cor., Pavel Pop, funariu Brad, 3 cor., Ioan Jurca, preot Cebea, 1 cor., Silviu Damian, privatier Brad 2 cor., Ioan Impĕrat maceleriu Brad, 1 cor. Suma 62 coróne. Deva în 27 Februariu 1901. *George Romanul*, protopresbiter.

*

Laboratoriu pentru combaterea ciumei. Cu concesie de la ministrul de culte s'a înfiinţat în *Cluj* un laboratoriu pentru studiarea pestilenţei şi esperimentări întru combaterea ei. Laboratoriul e provĕḑut cu tóte arangiamentele de lipsă şi va fi condus de profesorul de medicină Rigler Gustav, carespre acest scop a făcut anume studii în străinătate.

*

Ciuma în Africa. Pe lângă nenorocirile rĕsboiului, de câtva timp poporaţia Africei de sud e cercată şi de flagelul ciumei. Mai nou se raportéză din Capstadt, că în 3 şi 4 Martie s'au constatat unsprezece casuri de îmbolnăvire. Câte vor fi cele tăinuite, nu se ştie. Intrĕ cei unsprezece bolnavi e şi o femeie europénă.

*

Patruzeci ani — dela jobăgie. Luni s'au împlinit patruzeci ani de când ţarul Alexandru II. a şters jobăgia în ţéra rusécă. In amintirea acestui eveniment s'a servit serviciu divin în tóte bisericile din Rusia, ear' reuniunea comercianţilor a depus pe mormêntul ţarului Alexandru II. o cunună de lauri de argint, pe frunzele ei cu inscripţie de recunoscinţă. — Cum se ştie, ţarul Alexandru II. a rĕposat în 1881 victimă unui atentat nihilistic.

*

Perderile Englezilor în rĕsboiul cu Burii, după cum constată ziariul „Times“ din Londra, sunt *77,000 de ómeni* morţi, răniţi şi invaliḑi.

*

Bancrot de 18 milióne. Casa de schimb *„Trezza“* din Verona a ajuns în concurs cu pasive de *optsprezece milióne de lire.* Causa bancrotului sunt speculaţiunile de bursă ale şefului casei.

*

„Lignosulfit“ se numesce medicamentul inventat de profesorul de medicină *Dr Simon*, care — cum spune „Münchener Neueste Nachrichten“ — e chiămat a fi cel mai mare binefăcător ai omenimei, vindecând *tuberculosa.* Lignosulfitul conţine aburi de sulfur şi un estract de brad, în stare aromatică şi plină de ozon. Terapeutica e următórea: aerul din odae se umple cu aburii scoşi din fluidul „lignosulfit“, cari nu numai că nimicesc germenii morbului, dar' pĕtrunḑênd prin porii plumânilor acceleréză selecţiunea flegmei şi uşuréză respirarea. In praxa sa privată Dr. Simon a tractat cu acest medicament mulţime de bolnavi, pe cari în timp de 6—8 sĕptămâni i-a vindecat deplin.

Cărţi şi reviste.

A apărut:

„Biserica ortodoxă română“, revistă periodică enciclopedică redactată în *Bucureşti*, anul XXIV. Nr. 10 pe Ianuarie, conţinênd desbaterile din sesiunea de tómnă a *sântului sinod* al bisericei autocefale ortodoxe române din România.

ECONOMIE.

Adunarea generală a „Albinei“.

Raportul comitetului de supraveghiare.

Onorată adunare generală! Subscrisul comitet de supraveghiare în şedinţa dela 18 Februariu a. c. am censurat bilanţul şi contul de profit şi perderi al institutului de credit şi de economii „Albina“ pentru anul de gestiune 1900 şi am aflat, că ambele conturi sunt în consonanţă cu cărţile de contabilitate ale societăţii. Profitul arătat este calculat cu mare scrupulositate, evitându-se totul ce ar puté altera soliditatea amintitelor conturi.

In şedinţa nóstră dela 19 Februarie a. c. am scontrat efectele fondurilor societăţii, le-am numĕrat cu atenţiune şi le-am controlat relativ la cupónele, a căror scadenţă nu a trecut, găsindu-le în consonanţă cu cărţile de evidenţă şi cu sumele arătate în bilanţ. In aceeaşi şedinţă apoi am controlat, prin numĕróse probe, şi celelalte valori, precum şi depunerile particularilor, constatând ordine şi esactitate în tóte.

Propunem deci a se aproba bilanţul anului 1900, presentat de direcţiunea institutului, şi a se da scesteia absolutoriul cuvenit.

Propunerea direcţiunei referitóre la împărţirea profitului de K 252,661·— corespunde disposiţiilor statutare şi ţine cont de trebuinţele actuale. O recomandăm deci spre primire.

Sibiiu, în 19 Februarie 1901.

Comitetul de supraveghiare:

Dr. Il. Puşcariu m. p. preşedinte, *Dr. Elie Beu* m. p., *Ioan Creţu* m. p., *Dr. Eusebiu Roşca* m. p., *Nicolau Penciu* m. p.

Posta Redacţiunei.

Gurarîului. Primit. 'I vom face loc cât mai curând.

Gârbova. E pus la rênd şi se va publica imediat cum vom dispune de loc.

Hărtibaciu. Nu aşteptaţi ca din centru sĕ vi-se nomineze omul doririlor ci căutaţi-'l D-vóstre. De altcum aşteptaţi sĕ vedeţi lista competenţilor, şi dintre cei buni alegeţi pe cel mai bun.

Nădăsthia inferióră. Nu se póte publica. Modalitatea propusă e greşită.

D-lui „N“ în C. Nu este în interesul causei publicarea celor trimise.

Nr. 257—1901. [37] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Cornăţel, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în tabela B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenţii la acest post 'şi vor aşterne suplicele de concurs instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral, avênd a se presenta în comună înainte de ziua alegerii în vr'o Duminecă sau sĕrbătóre spre a-şi dovedi în biserică desteritatea în cântări şi tipic şi cunoscinţele împreunate cu chemarea de păstoriu sufletesc prin o cuvêntare de ocasiune.

Oficiul protopresbiteral al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 19 Februariu 1901.

Ioan Papiu
protopresbiter

Nr. 19/1901. [38] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului de clădire aprobat de Preaven. Consistoriu archidiecesan sub Nr. 4745 şcol. din 26 Iuniu 1900, **comuna bisericéscă Porceşti** (comitatul Sibiiului) dă în întreprindere **edificarea şcólei sale** pe cale de licitaţiune publică minuendă, ce se va ţiné în *17 Martiu n. c.* în şcóla gr.-or. română din Porceşti la 12 óre la amézi.

Preţul strigărei este de 13,355 cor. în care nu se cuprinde valórea petrei, cărămizii, varului, năsipului şi a ţiglei de coperit necesare, pe cari le dă comuna bisericéscă în natură.

Licitanţii au a depune un vadiu de 10%.

Planul, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial din Porceşti.

Porceşti, în 10 Februarie 1901.

Comitetul parochial:

Toma Dragomir **Nicolae Grecu**
paroch gr.-or. şi preşed. notariu.

Vĕḑut.

Ioan Cândea
protopop.

Nr. 68/1900 of. parochial [35] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Acoperirea cu tinichia a bisericei şi facerea gardurilor la casa parochială din Coşna, protopresbiteratul Bistriţei, se va da în întreprindere pe calea licitaţiunei publice minuende în *24 Martie 1901 st. n. la 11 óre a. m. în şcóla comunală din Coşna.*

Preţul de strigare conform preliminariului de spese este 5531 cor. 96 bani. Intreprinḑĕtorii, cari doresc a licita au a depune un vadiu de 5% din preţul de strigare.

Preliminariul de spese precum şi condiţiunile de licitare se pot vedé ori-când la oficiul parochial din Coşna.

Comitetul parochial gr.-or.

George Truţia **Gregoriu Briciu**
preşedinte. notariu.

Nr. 57/1901.

Vĕḑut.

Simion Monda
protopresbiter.

Nr. 41/901 [33] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Prihodiste-Tătăreşti se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au sĕ aştérnă suplicele, instruate conform normelor din vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 2 Februariu, 1901.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

---

104 protop. 1901 [23] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa III Şóla, protopresbiteratul Mediaşului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt cele fasionate la cóla B. pentru completarea venitelor preoţeşti dela stat.

Informaţiuni îşi pot lua concurenţii dela oficiul protopresbiteral ori dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post, au a'-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat.

Mediaş, 2 Februarie 1901

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediaşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Romul Mircea
protopop

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50

Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 21 Sibiiu, Sâmbătă 24 Februariu (9 Martie n.) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Doue mĕsuri.

Sunt încântați șoviniștii magiari de vorbirea guralivului *Ugron Gábor*, rostită în ședința de Luni a dietei magiare. A atins córda cea mai simțitóre pentru ei: *magiarisarea armatei.* Pentru-că după concepțiunea șovinistului magiar, cu deplin respect față de sine, precum cultura cea adevĕrată *numai* în cunóșterea limbei magiare reșede și numai cu ajutorul acestei limbi póte fi câștigată și perfecționată, așa și armata, numai atunci póte fi vitéză și bine disciplinată dacă instrucția și comanda 'i-se face în limba magiară și dacă peste tot e pĕtrunsă de un adevĕrat spirit magiar.

Și cum armata monarchiei nóstre nu e așa cum doresce șovinismul magiar sĕ fie, pentru-că e armată *unitară*, cu limbă unitară oficială și de conducere, *limba Monarchului:* deputatul *Ugron* a rostit o gróznică ieremiadă despre *neajunsurile* pe cari le întimpină Magiarii pe cariera militară, unde se molipsesc de spiritul german dominant și se — *germaniséză.*

Va fi sau nu va fi așa, e tréba lui *Ugron* și a celor ce 'l-au informat. Esperiențele pe cari *noi* le câștigăm pe zi ce merge dovedesc chiar contrarul. Nu numai că la *honvezimea* despre care a vorbit *Ugron* domnesce cel mai perfect spirit unguresc, dar' el începe a fi întrodus în mĕsură tot mai mare și în armata comună, unde, tot așa ca și la honvezime, n'ar avé sĕ domnéscă decât un singur spirit, — *spiritul militar,* spiritul de credință și alipire cătră Tron și cătră supremul șef al armatei.

Fie însĕ ori cum va fi; ne place cum argumentéză *Ugron* în contra siluirii de a învĕța cineva limbi străine.

Pentru-că, — zice Ugron, — e frumos și e corect, ca ómenii sĕ cunóscă limbi străine; dar' ca cetățénul de stat *sĕ fie silit sĕ învețe și sĕ foloséscă o limbă străină lui,* și sĕ fie silit tocmai din partea acelora, cari chemați sunt sĕ apere drepturile cetățenilor, în înțelesul legilor țerii: *asta e gravamen.* Și dacă o națiune sufere acest lucru, e nu numai gravamen, e chiar *rușine.* E corect, ca ómenii sĕ vorbéscă nemțește, sĕ cetéscă nemțește; însĕ numai *dacă acésta e libera lor plăcere*; sĕ nu o facă *în urma constrîngerii,* etc.

Cuvinte înțelepte sunt acestea, deși nu sunt aplicate la loc potrivit.

Dar' când *noi* le rostim și când *noi* le aplicăm *la locul potrivit,* întréga cétă a șovinistilor magiari se scólă asupra nóstră, — cu *Ugron Gábor* în frunte, — și strigă după temnițí în cari sĕ fie aruncați pe vecie, și după furci în cari sĕ fie trași *trădătorii de patrie valachi,* cari îndrăsnesc sĕ atace în mod atât de grav unitatea și integritatea statului magiar!

Pentru ei e *gravamen* constrîngerea de a învĕța nemțesce, acolo unde au trebuință de limba germană, ear' pentru noi e *crimă* dacă cerem sĕ nu fim siliți sĕ învĕțăm ungouresce acolo unde n'avem trebuință de limba unguréscă, ci sĕ ni-se lase lucrul acesta în libera nóstră voe și *la libera nóstră plăcere* — cum zice *Ugron.*

Deosebirea acésta ce se face între *ei* și *noi*, — naționalitățile nemagiare din patrie, — forméză pĕcatul cel mai mare al șovinistilor magiari și preste tot al politicianilor magiari.

Și rĕu fac politicianii magiari, orbiți de șovinism, că se folosesc de *douĕ mĕsuri*: de una când cer drepturi dela cei mai tari de cât ei și de alta când împart drepturi, celor mai slabi decât ei.

Rĕu fac, că pe când ei pășesc în fața Corónei, destul de îngăduitóre și binevoitóre față de ei, cu pretensiuni din ce în ce mai esagerate, aprópe ridicole și une-ori chiar ofensătóre pentru Corónă: nouĕ nu vreau sĕ ne recunóscă nici măcar dreptul cel mai elementar și mai firesc, dreptul de a ne conserva naționalicesce și de a ne desvolta în limba nóstră națională. Pentru-că la acest singur punct pot fi reduse aprópe tóte pretensiunile nóstre și tóte postulatele nóstre politice.

Dar' înzadar ne tocim condeele, pentru-că nu este cine sĕ înțelégă, din parte magiară, scrisele nóstre. Și tare ne temem, că va vení o vreme, când politicianii magiari vor regreta că n'au voit sau n'au putut sĕ ne înțelégă!

Sibiiu, 8 Martie n.

Simplificarea administrației. Pe basa informațiunilor primite dela locuri competente, semioficiosul *„Pol. Ért.“* e în mĕsură a anunța că proiectul de lege despre simplificarea administrațiunii e compus și va fi predat în una din zilele cele mai apropiate ministrului de interne, pentru a-l presenta parlamentului magiar. Cum se știe, și proiectul acesta de lege e dintre acelea, cari trebue sĕ fie votate încă din partea actualului parlament.

Congresul Sêrbilor. Din Budapesta se scrie, că guvernul se ocupă cu ideia permiterei convocării congresului național sêrbesc, care ar avé sĕ se întrunéscă înainte de Rusalii, făcêndu-se în scopul aceste alegeri noue congresuale.

Incompatibilitatea. Proiectul de lege despre incompatibilitatea deputaților țerii continuă a fi viu discutat în comisiunea însărcinată cu compunerea lui. Sunt douĕ curente: unul cere, ca în chestii de incompabilitate sĕ judece Curia, ca for impartial, celalalt pretinde, ca insuși parlamentul se facă pe judecătorul, prin un juriu special, însărcinat cu asttel de afaceri. De altcum se asigură, că noua lege despre incompatibilitate nu va fi cu mult mai aspră decât cea veche, dar' va avé avantajul, că *va fi esecutată* în mod consciincios. Va se zică, cea veche n'a fost esecutată?

Situația în Austria. Frumósele cuvinte ale Monarchului, rostite cu ocasiunea deschiderei sesiunii parlamentare, nu s'au prins de gălăgioșii deputați din reichsrath-ul austriac. Scandalele înscenate în plină ședință și în numele *„suveranității poporului“* se țin lanț și au degenerat chiar în bătae sângerósă. In ședința de Marți, deputatul *Fressl*, Ceh radical, a fost bătut în sensul strict al cuvêntului din partea deputaților radicali germani, cari l'au trântit la pămênt, și l'au umplut de sânge. Cu mare greutate au putut Cehii sĕ'-l scótă din mânile înfuriaților Nemți. Ședința a trebuit sĕ fie suspendată, ear' după redeschidere reichsrath-ul a votat în prima cetire projectul de lege despre contingentul de recruți, — ca și cum nu s'ar fi întêmplat nimica.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

V. Episcopiile noue la congresul din anul 1878.

In acest congres se face un pas meritorial, căci s'a decretat în principiu realisarea înființării celor doue episcopii din Timișóra și Oradea-mare și anume:

In ședința a X. dela 11/23 Octobre 1878 sub punct Nr. 142, presidiul face raport în scris în cestiunea de a se înființa doue episcopii noue în metropolie.

Nr. 142. Conclus: „Se transpune Comisiunei organisatóre“.

Comisiunea acésta vine în ședința a XVII. dela 20 Oct. (1 Nov.) 1878 cu propunerile sale, cari sună:

Nr. 241. Comisiunea organisatóre vine prin raportorul sĕu, deputatul Anania Trombițaș a raporta la M. 142 a. c. în cestiunea de a se înființa doue episcopii noue în Metropolie, și descopere: că în sinul comisiunei s'au născut doue păreri, maioritatea e de a se decreta în principiu reînființarea episcopiilor din Oradea-mare și Timișóra; ear' minoritatea ce constă din raportorul singur, considerând greutatea timpurilor propune a se amâna decretarea înființării acelor episcopii până când fundațiunea fericitului Andreiu baron de Șaguna pentru dotarea lor va ajunge sĕ pótă acoperi recerințele pecuniare.

Douezeci de deputați din archidiecesă aduc în strînsă legătură cu cestiunea episcopiilor noue sistemisarea postului de vicariu archidiecesan *cu rang de archiereu*, și spre acest scop fac o propunere specială dorind ei, ca ambele aceste cestiuní sĕ se desbată și decidă împreună; la ce se aduce conclusul:

Acludându-se la protocol raportul metropolitan în cestiunea episcopiilor noue sub I. și propunerea deputaților din Archidiecesă sub K, Congresul relégă tóte propunerile meritoriale la comisiunea organisatóre, cu îndrumare ca combinându-le tóte, sĕ formuleze o propunere nouă și despre aceea sĕ raporteze în ședința procsimă!

Raportul presidial sub lit. I, care este retipărit în prot. congresual din 1878 sună:

Mărit Congres!

„Cu privire la conclusele congresuale din 1870 Nr. 105 și din 1874. Nr. 55 referitóre la cestiunea de a se înființa doue eparchii noue în provincia nóstră metropolitană, cu părere de rĕu trebue sĕ raportez măritului Congres; că ce e drept cestiunea acésta de mare importanță s'a ventilat în decursul timpului în conferențe ținute cu unii fruntași ai clerului și poporului nostru; dară încă nu s'a petrecut în cale oficială până acolo, ca în tóte detailurile ei sĕ o putem vedea limpeḑită, și sĕ avem tóte datele necesare la o deslegare finală.

Cu tóte aceste nu pot face, ca sĕ nu mĕ folosesc de ocasiunea sesiunei presinte congresuali spre a se încerca sĕ se accelereze deslegarea acestei cestiuni și sĕ se procure posibila mângăiere acelor părți în provincia nóstră metropolitană, cari în situațiunea lor de astăzi cu preferință sunt interesate în cestiune.

Nu numai decorul bisericii nóstre naționale, dar' și rațiunea de administrare a eparchiilor recere, ca provincia nóstră metropolitană, cu un numĕr de creștini peste $1^1/_2$ milion, sĕ fie împărțită în mai multe eparchii, decât câte avem astăzi și sĕ avem în fruntea acelora un numĕr complet de archierei.

După-ce ocasionalminte chiar și din partea organelor superiori guverniali *s'a recunoscut, ba chiar s'a accentuat necesitatea de a se înmulți numĕrul episcopiilor nóstre eparchiale*, tótă dificultatea, ce se mai póte nasce la acésta înmulțire, nu póte sta în alt-ceva, decât singur numai în mijlócele materiale ce se recer la susținerea acelor organe eparchiali.

Privind acéstă parte a cestiunei, eu sum de aceea firmă credință, că cu mijlócele ce le avem astăzi și cu adaugerea unor contribuiri, la cari am putea conta, dacă s'ar face apel la simțul bis. mai vêrtos al comunelor inmediat interesate, și în fine după o reducere corespunḑĕtóre a numĕrului representanților sinódelor eparchiale și ai congresului, — poporațiunea nóstră de un milion și mai bine de jumĕtate, va fi în stare de a susținea preste tot cinci eparchii, cu tóte atributele acelora.

Condus de acésta socotélă îmi iau voia a propune: ca măritul Congres sĕ binevoiéscă de astădată *a decreta în principiu înființarea a doue eparchii noue* în provincia nóstră metropolitană, și spre acest scop a însărcina pe consistoriul metropolitan, ca pe basa acésta sĕ facă o arondare nouă a întregii provincii metropolitane așa: ca părțile banatice cu sau fără atragerea unui contingent din teritoriul Archidiecesei sĕ formeze doue eparchii cu reședința în Caransebeș și Timișóra; apoi părțile proprii ungurene cu adnecsarea unui contingent corespunḑĕtor din Archidiecesă sĕ constitue alte doue eparchii cu reședința în Arad și în Oradea-mare, ear' teritoriul Transilvaniei, după dismembrarea părților atrase la eparchiile banatice și ungurene sĕ remână și pe viitor la Archidiecesă, avênd Consistoriul metropolitan a țіné în vedere, ca minimul poporațiunei unei eparchii sĕ nu fie mai jos de 250 mii.

Cât pentru mijlócele materiale consistoriul metropolitan ar fi de a se însărcina totodată: ca reflectând la cele 50 de mii de floreni testate spre scopul acesta de fericitul archiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna sĕ erueze cu deamĕnuntul mijlócele bănesci ce esistă deja spre susținerea organismului superior eparchial în întréga provincie metropolitană; sĕ pună apoi la cale prin mijlocirea consistoriilor eparchiali colecte pentru sporirea acelor mijlóce și cu deosebire sĕ vadă: care ar fi partea aceea ce părțile transilvane destinate de a se rupe de cătră archidiecesă o ar avé sĕ priméscă din averea și dotațiunile archidiecesei?

In fine sĕ vadă consistoriul metropolitan: cum în urmarea nouei arondări a provinciei metropolitane și respective a sporirei eparchiilor s'ar puté aduce unele dispozițiuni din statutul organic în consonanță cu nou creata stare a lucrurilor și deosebi: cum s'ar puté cu un calcul bun înpuțina numĕrul representanților sinodali și congresuali așa, ca acela în totalitatea sa după noua arondare sĕ nu fie nimic mai mare decât ce este astăzi?

Resultatele acestor însărcinări sĕ le cuprindă Consistoriul metropolitan într'un proiect detaiat, care sĕ-l substérnă negreșit la procsimul congres ordinar înțelegêndu-se de sine: că prin noua arondare a provinciei metropolitane, și adecă prin înființarea a doue eparchii, dotațiunea normală presentă a episcopilor actuali sĕ nu se impuține, ear' dealtmintrea pentru fiitorii episcopi minimul dotaţiunei sĕ nu fie mai jos de 8000 fl. anuali.

Supunênd deliberării măritului Congres acestea propuneri îmi iau totodată voia a substerne aicea în advolut actele, cari au fost incurs până la congresul ordinar din 1874 în cestiunea înfiinţărei eparchiilor nóue, precum şi alte dóuĕ fruste incurse de atunci la consistoriul metropolitan sub Nr. 97: 1876 şi sub Nr. 142: 1878 referitóre mai ales la interesele părţilor banatice".

Sibiiu, 10 Octobre 1878.

Miron Romanul m. p.
archiepiscop şi metropolit.

(Va urma)

Din parlament.

— *Vorbirea deputatului Teodor Faşie.* —

(Urmare.)

Mărturisesc, că mai ales cu privire la apreciarea activităţii judecătoriilor cercuale aşi dorí sĕ mĕ reîntorc, în anumite privinţe, la sistemul cel vechiu, ca adecă sĕ se constate: câte acte a resolvat judele, fiind-că acésta arată timpul petrecut la masa de scris, munca birocratică strict luată, ceea-ce acum prin subnumerotările ca eflux al sistemului tabelar cade afară din socotélă.

Nu mi-ar plăcé de altcum sĕ mĕ re'ntorc la acel sistem, când prin massa de cifre se putea seduce publicul, dar' totuşi în anumită mĕsură cred că e de însemnătate, la apreciarea activităţii individuale, întrebarea: câte acte a resolvat cutare judecător într'un anumit interval de timp.

Aşa cred, că în acésta direcţiune s'ar puté dór' face anumite modificări în sistemul conspectelor. Dór' chiar şi în acest cas vor rĕmâné trecute cu vederea mulţime de momente, cari pot sĕ apese mult cumpĕna când e vorba de apreciarea activităţii judecătoriului; pe lângă ori-ce fel de sistem statistic însĕ calităţile de jude, pregătirea şi talentul judicios al judelui rĕmân complet afară din socotélă.

Nu pe dl ministru îl învinuesc pentru acésta, ci sistemul, pe care l'a căpătat de-a gata; sistemul e în conecsiune organică cu marile creaţiuni justiţiare, de cari numai cu temeri aşi îndrăsnì sĕ mĕ ating.

Sulevez de es. tesa, că sistemul apelatoric de acum, atât în cause civile cât şi — acum — în cause criminale, nu permite, deosebi juḑilor dela judecătoriile cercuale, sĕ se validiteze şi în urmarea eminentelor lor virtuţi judiciale şi a cualificaţiei lor sĕ pótă obţiné înaintare extra seriem.

Acum, în causele judecate de judecătoriile cercuale, de cele mai multe-ori forul ultim e tribunalul regesc. Tablele regesci abia mai vĕd câte ceva din munca judecătoriilor cercuale, şi astfel tablele regesci au încă şi mai puţină ocasie de a se ocupa cu activitatea judecătoriilor cercuale şi de a-şi forma despre capacitatea judiciară a acelora şí numai o icónă aproximativă; ear' în candidările făcute de tablele regesci ar trebuí sĕ fie cu mult mai multă garanţă, decât în ale tribunalelor.

De altcum nu ar fi pagubă, dacă s'ar elimina candidările tablelor regesci, — dacă minístrul nu ar avé sĕ deie atenţiune clasificărilor resp. recomandărilor speciale făcute de presidenţii tablelor, şi dacă presidenţii tablelor ar fi în posiţia de a puté cunósce deplin capacitatea fie-cărui jude. Nu voesc sĕ statuez ca tesă, ca preste tot părerea presidenţilor sĕ nu se iee în considerare, — dór' ei sunt nemijlociţii supraveghietori pe terenul judicaturei, ei sunt păzitorii aplicării practice a dreptului, legii şi dreptăţii: dar' nici presidenţii tablelor, afară de informaţiuni de a doua mână, spre a cunósce capacităţile juḑilor singuratici n'au nici ei alt mijloc, de-cât a consulta conspectele statistice.

Astfel s'a întêmplat apoi, de pildă, că presidentul a trebuit sĕ facă chiar şi îndreptări stilare şi gramaticale în conceptul judelui denumit la recomandarea sa, trebuindu-i încă mult timp până ce l'a înstruat sĕ-şi îndeplinéscă bine agendele. Ear' despre necesitatea tuturor acestora presidentul s'a convins numai la denumirea judelui, şi totuşi aceste conspecte statistice hotăresc asupra întrebării: că judele cutare ori cutare întru cât e bun de lucru, mai adăugênd că aceste conspecte nici nu pot fi controlate, pe alocurea le compun diurniştii şi — drept sĕ spun — ele supórtă une-ori şi câte o mică ficţiune, ca sĕ nu zic falsificare (falsum).

S'a întêmplat de pildă, că numĕrul actelor resolvate de cutare jude a fost indus în conspect cu cifră mai mică ori mai mare, mai departe, numĕrul causelor de moştenire substernute de notariul public şi cărora trebue sĕ li-se acludă atestat de moştenire, spre a nu eşi la ivélă restanţele au fost induse în conspect cu cifră mai mică de cât numĕrul adevĕrat al lor.

In ceea ce privesce dreptul de a clasifica al presidenţilor de tribunale şi al conducătorilor judecătoriilor cercuale, acela e un drept absolut discreţional şi nu e controlat în nici un chip; pentru-că dreptul de clasificare al autorităţilor superióre de inspecţiune, de pildă recomandarea deosebită din partea presidenţilor de tablă nu e controlă, căci s'au întêmplat de pildă casuri, că presidentul de tablă a lăudat în plenul şedinţei pe unii referenţi de prim-for ai causelor ajunse la suprarevisiune, dar' nu i-a trecut prin minte sĕ corégă cóla de clasificare a acelora, ori sĕ 'i iee în considerare la compunerea recomandării speciale.

S'a întêmplat apoi, la statistica de clasificare, că şeful de oficiu a clasificat pe cutare jude ca fiind puţin talentat, şi totuşi causele mai grele, mai încurcate, a căror resolvare pretindea o pătrundere judiciară mai ageră, le-a distribuit judelui celui puţin talentat, şi nu celui mai capacitat — conform clasificării sale.

Acest drept discreţionar, fără nici o controlă, cum şi dreptul de candidare al autorităţilor superióre de inspecţiune, care drept e supus multor influinţe, este fórte apt spre a nimici în anumită mĕsură ambiţia corpului judecătoresc inferior atât de slab plătit. Mai ales avênd în considerare, că nici dispoziţiunile art. de lege XVII. din 1891 despre modificarea organismului la judecătorii şi procuraturi nu au fost puse în aplicare destul de corect, căci s'a întêmplat, că la unele tribunale obţine titlu şi rang de jude de tablă câte un astfel de jude tiner, care 'şi începuse serviciul ca subnotar la alt tribunal, întrecênd astfel pe juḑii pe lângă care el şi-a câştigat praxa judecătorécă, cu tóte că aceia în serviciul lor de aprópe 25—30 ani au putut mai mult sĕ se distingă şi cu tóte că avansatul nici deosebită clasificaţie şi nici activitate estraordinară nu avea la activul sĕu. Au obţinut rang de jude de tablă astfel de indiviḑi, cari cel mult în negligenţă de oficiu vor fi putut sĕ se distingă.

Pentru-ca în corpul judecătoresc al Ungariei sĕ afle ocrotire iubirea de dreptate, ambiţia şi conştiinţa de sine, şi pentru-ca sĕ nu i-se pótă face nedreptate, — după a mea părere ar fi bun mijloc o controlare mai eficace a dreptului de clasificare al şefilor de oficiu, cum şi aceea, ca dreptul acesta sĕ nu fie secret păzit cu multă gelosie, ci fie-care jude sĕ aibă îndreptăţirea a privi în cóla sa de clasificare cel puţin odată pe an şi pentru casul că nu e mulţămit cu aceea, sĕ i-se deschidă posibilitatea de a corege nota nefavorabilă şi de a face sĕ se constate eventual pe calea cercetării disciplinare, că merită o mai bună clasificare.

Astfel de constatări póte că ar spori agendele judecătoresci, dar' în schimb ele ar fi recompensate prin mai marea activitate, la care ar inteţi pe unii judecători.

Nu fie zis spre supĕrare, şi peste tot nu fie referat la nimenea personal acest discurs al meu, acésta posibilitate de emendare faţă cu şefii de oficiu, ar asigura în mare mĕsură independenţa corpului judecătoresc; ear' sub acésta independenţă e a se înţelege neatêrnarea de şefi, de autorităţile de inspecţiune şi peste tot cea mai completă neatêrnare.

In acest cas dreptul de clasificare nu ar mai fi sabia lui Damocle pentru nici un jude. Şi-ar şti fie-cine dreptul şi datorinţele, ear' şefii de oficiu, dacă şi ei înşişi nu sunt destul de activi, s'ar reţiné de a se declara nedrept asupra capacităţii şi diliginţei subalternilor lor.

Azi însĕ lozinca e sĕ pui omul la muncă până la eshauriare. Astfel îşi câştigă merite şefii de oficiu, astfel se creézá întrĕ juḑi o emulaţie nevrednică de stimă întru a-şi acapara în statistică cifre cât mai mari, în timp ce lozincele de ordin mai înalt sunt puse la silenţiu, — fiind-că cifrele impun.

De aci provine apoi, că fie-cine ia lucrul din partea cea mai uşóră a lui, se străduesce după lauri ettini, şi în detrimentul celor tari se validitéză cei slabi.

(Va urma)

Sĕ întroducem registre parochiale!

Gnrarîului, 15 Februarie.

Numai după-ce întră omul în viéţa practică, vede clar, ba simte la tot pasul cât de necesară-'i este, pe lângă învĕţătura teorotică, un cuant óre-care de înţelepciune scósă din esperienţă.

Un adevĕr mare cuprinde deci maxima străbunilor nostri, că „teoria fără praxă e ca şi róta fără osie“, care se póte aplica la tóte soiurile de ocupaţiuni omenesci, prin urmare şi la purtarea oficiului pastoral preoţesc.

De bun folos le vor fi în astfel de situaţiuni, preoţilor mai tineri, începători, poveţele binevoitóre ale colegilor mai bĕtrâni în oficiu, ca mai păţiţi şi aşa mult-puţin bogaţi în esperienţă.

Omenimea, cum ştim, nu stagnéză, ci progreséză pe tóte terenele activităţei publice.

In acest val-vîrtej general de sbucium şi vîndălăgire suntem împinşi vrênd-nevrênd şi noi spre progres. Progresul însĕ produce schimbare; ear' paralel cu schimbarea timpului şi a împrejurărilor, se schimbă negreşit şi ómenii.

Multe din concepţiunile bărbaţilor cugetători, considerate ieri ca idei póte bizare, ori neexecutabile, au devenit astăzi realitate sau fapte împlinite.

Avêntul spre progres al generaţiunei tinere şi dorul ei ferbinte de a se afirma — notă caracteristică a tinereţii, — nu e bine sĕ fie stinjinite, ci din contră trebuesc încă încurajate şi regulate, dar' cu tact şi moderaţiune, prin judecata cumpĕnită a bĕtrânilor. In forma acésta nu se sufócă, ci se susţine pururea vie flacăra entusiasmului, isvorul faptelor mari şi generóse.

Acestea fie zise în general. Ear' în concret iată ce am de spus:

Ca preot tinĕr — sunt mulţi ani de atunci — întrodusesem în comuna mea din propria iniciativă protocol de exibite pentru agendele oficiului parochial.

Aşteptam cu drept cuvênt, ca inovaţiunea acésta sĕ întimpine, dacă nu chiar lauda, cel puţin séca aprobare a superiorului meu de atunci.

Mare fu însĕ pentru mine decepţiunea, când, în loc de acestea, auḑii sarcastica apostrofare: „Dar' la ce pămênt ţi-ai mai făcut de lucru cu aşa ceva în pustiu“!

Ear' 10 ani mai târziu protocolul de exibite a fost întrodus prin ordinul autorităţii bisericesci în întrégă archidiecesa pentru tóte oficiile parochiale.

Alt cas, care forméză adevĕratul obiect al acestor rînduri:

Eram străin de loc, venit din altă comună şi aşa nu-mi cunoşteam în deajuns turma ce aveam sĕ păstoresc.

Pentru delăturarea acestui neajuns şi ca sĕ am la îndemână mijlocul sigur, cu ajutoriul căruia sĕ pot face în ori-şi-ce timp combinaţiuni şi constatări statistice, am aşternut planul unei conscripţii speciale a parochienilor.

Provĕḑut cu un caiet corespunḑĕtor şi însoţit de un om al bisericei totodată bun cunoscĕtor al poporului şi al referinţelor locale, am pornit din casă în casă începênd dela Nr. 1 şi mi-am cules notiţele trebuincióse, pe cari le-am rectificat şi autenticat apoi pe răgaz cu ajutoriul matriculelor parochiei.

Materialul astfel strîns şi ordinat l'am indus cu acurateţă în un protocol comandat anume la tipografia nóstră archidiecesană.

Acest protocol, compus pe la anii 1879—80 şi completat succesive, după trebuinţă, cu schimbările şi adausurile obveniente, îl folosesc cu bun succes în tóte afacerile oficiale preoţesci şi în daraverile ce le am cu parochienii mei.

In presupunerea, că aşi puté fi imitat în lucrarea mea descrisă aici de óreşi-careva dintre stimaţii mei fraţi colegi aflători în situaţiuni analóge cu acelea, prin cari am trecut eu: comunic în următórele formulariul, după care e compus operatul meu.

Pentru fie-care familie o destinată o faţă, care în colţuri pórtă Nrul casei şi al paginei, ear' sub şi între ele 12 rubrici, cari cuprind:

1. Nrul curent al membrilor familiari.
2. Numele de botez şi de familie, event. porecla, începênd cu părinţii (la mamă se indică şi numele ei familiar de naştere) şi continuând în rînd cronologic cu copiii.
3. Locul naşterei.
4. Meseria sau felul ocupaţiunei.
5. A câta căsătorie.
6. Naştere din pat legiuit.
7. Naştere din pat nelegiuit.
8. Ştie ceti şi scrie.
9. Anul, luna şi ziua naşterei.
10. Anul, luna şi ziua cununiei.
11. Anul, luna şi ziua morţii.
12. Adnotări şi observări.

Dau categorica asigurare, că pe basa unui atare protocol, dacă e purtat în regulă, se compun cu mare înlesnire tabelele anuale despre mişcămêntul poporului, ba se mai pot face la anumite epoce cele mai varii combinaţiuni şi deducţiuni statistice.

Aşa de pildă tot din 5 în 5, ori din 10 în 10 ani se póte constata starea faptică a parochiei; că a crescut sau scăḑut numĕrul celor străini, veniţi din alte comune şi aşezaţi în parochie; că cu cât a crescut numĕrul meserieşilor şi al industrieşilor preste tot, precum si din fie-care bréslă în deosebi; cât face în % (percente) numĕrul analfabeţilor şi în ce proporţiune scade acel numĕr din timp în timp; care e numĕrul naşterilor nelegiuite şi sporirea, eventual scăḑămêntul lui; câţi ajung o anumită vêrstă nestoriană ca dovadă neîndoelnică a vitalităţii, ori dór a decadenţii neamului nostru şi altele.

Ear' pentru usul zilnic al preotului atât în cele administrative, cât şi în cele pastorale un astfel de protocol forméză o carte manuală aprópe indispensabilă.

Cât acest registru familiar, sau catastru parochial, cum s'ar mai puté numí, ar fi întrodus în mod obligător în parochii din partea autorităţii bisericesci şi cu controlarea purtărei lui în legătură cu matriculele s'ar angaja protopresbiterii tractuali — datele statistice cari se trimit an de an la centru ar fi neasemênat mai ample şi mai esacte de cât acum, când în multe părţi se culeg fără bază şi fără sistem, numai de clacă, avênd a umplé rubricele cu ceva.

Şi scopul la care ţintesce autoritatea nóstră bisericéscă, nu póte fi altul, decât acela, ca prin mijlocirea organelor sale subalterne sĕ i-se administreze date corecte şi deplin esacte asupra numĕrului şi a vieţii poporului aparţinĕtor bisericei nóstre.

Progresele timpului în care trăim fac inomis necesare unele reforme şi în organismul nostru bisericesc, ca prin ele se-i dăm o pulsaţiune mai vie şi mai eficace.

Ioachim Muntean.
preot.

Revistă esternă

Simptóme îngrijitóre în Balcani. „Magyarország“ de eri are o telegramă din Bucureşti, de cuprinsul, că — conform ştirilor sosite acolo din Iaşi — toţi sudiţii bulgari cari trăiesc acolo, au primit ordin sĕ se re'ntórcă numai de cât a casă în Bulgaria şi sĕ se înştiinţeze la comanda corpului de armată la care aparţin. In aceeaşi telegramă se spune, că conform rapórtelor private sosite din Sofia, situaţia in Bulgaria e cât se póte de critică. Mulţi sunt de credinţă, că în curênd are sĕ erumpă rĕsboiu. Din Rusia încă s'au re'ntors a casă fórte mulţi Bulgari. Ministeriul de esterne al României a primit notificare confidenţială despre evenimentele acestea.

In acelaşi timp ziarul englez „Standard“ publică o telegramă din *Odessa*, de cuprinsul că Rusia se pregătesce deja spre a face faţă eventualelor încurcături. In Basarabia se fac pregătiri în acest scop şi *un mare numĕr de trupe se îndréptă spre Bender*, unde deja e o mare garnisónă.

Turcia încă — deja de câteva sĕptĕmâni — îşi întăresce trupele de la graniţa bulgară, chipu pentru a înfrêna machinaţiunile ligei macedo-bulgare.

Semnificativ, că în faţa acestora regele Sêrbiei într'un interview cu *Degaston*, corespondent al ziariului „Le Figaro“ din Paris, dementând faimele despre alianţa între Sêrbia, Bulgaria şi Muntenegru, a zis că o asemenea alianţă numai atunci ar avé reson de a fi, când din óre-care parte ar amenința vre-un pericol. Despre aşa ceva însĕ acum nici vorbă nu e.

*

„Noul“ president al Statelor-Unite. Luni s'a făcut cu mare alaiu instalarea lui *Mac Kinley*, ales a doua-óră president al Statelor-Unite pe un nou ciclu de 4 ani. Alegerea s'a făcut în 4 Decembre anul trecut, ear' instalarea în 4 Martie; aşa e usul vechiu. Din nunciul adresat din acest prilej senatului, transpiră veleităţi de imperialism american şi nu prea îmbucurătóre prospecte economice pentru statele europene.

*

Conspiraţie contra regelui Italiei. In Roma s'a dat de urma unei conspiraţiuni anarchiste, care dacă ar fi reuşit, ar fi fost mai teribilă în urmări de cât tóte cele de până acum.

Autorii conspiraţiei sunt în Rio de Janeiro (în America), de unde au trimis pe un complice al lor la Roma *sĕ arunce în aer, cu dinamit, Quirinalul*, unde se află palatul regal.

In firul lucrărilor de regulare a oraşului se tăiase anul trecut un tunel în muntele Quirinal, şi conspiratorii ştiind'o acésta plănuiseră sĕ pună dinamitul în tunelul acela. Dacă li-ar fi succes planul, ar fi devenit ruine intrégă acea parte a oraşului.

Cum se raportéză din Roma, esmisul conspiratorilor e prins deja.

Contra regelui *Don Carlos al Portugaliei* încă e pusă la cale o conspiraţie. Un anarchist portugez a şi plecat deja din America la Lissabona, cu scop de a ucide pe regele.

Din protopresbiterate.

Mercurea, 21 Februarie.

(Urmae şi fine.)

Indată după închiderea şedinţei sinodului protopresbiteral se deschide *conferinţa preoţéscă.*

De notar pentru compunerea procesului verbal se designéză parochul *Romul Pop*, din Gârbova. — Acesta după apelul nominal, cetesce emisul consistorial, prin care se apróbă lucrările efectuite în conferinţa din anul trecut, şi douĕ rescripte ale Escelenţei Sale Inalt Preasfinţitului Domn Archiepiscop şi Metropolit, prin cari se dau indigitări fórte lămurite la punerea în aplicare a mĕsurilor statorite de conferinţă.

In scopul de a avé conferinţa un substrat de desbatere, protopresbiterul nostru de timpuriu s'a îngrijit şi a însărcinat pe părintele *Romul Pop*, ca sè elaboreze pe basa îndrumărilor date de Escelenţia Sa un project de plan pentru punerea în aplicare a hotărîrilor conferinţei trecute, privitóre la promovarea fondului protopresbiteral şi fondurilor parochiale, la ridicarea poporului din sărăcie, la ameliorarea dotaţiunei preoţeşti, la combaterea indiferentismului religionar şi promovarea religiosităţii.

In urma acestei însărcinări menţionatul paroch fără preget s'a apucat de lucru, presentând elaboratul sĕu lucrat după indigitările cuprinse în susmemoratele acte, cu o precesiune rară, aşa, încât regenerarea bisericei sĕ se ducă în deplinire, fără de a simţi poporul vre-o greutate.

Acest elaborat fórte instructiv şi constătător din 45 puncte s'a cetit în conferinţă în tot cuprinsul lui şi a fost ascultat cu viu interes de preoţimea adunată. După cetire conferinţa, în considerare că acel operat este tare voluminos şi fără studiarea lui cu deamĕruntul nu este posibil a intra în desbatere specială, a ales o comisiune cu însărcinarea de a veni în procsima conferinţă faţă de fie care punct cu propuneri bine formulate, spre a se puté desbate acel project de plan mai cu înlesnire.

In legătură cu acésta s'a mai decis, ca projectul amintit sĕ se hectografeze şi câte un esemplar sĕ se distribue fiecărui preot, ca sĕ-l pótă studia până la procsima întrunire.

Fiind timpul înaintat şi ne mai ivindu-se alte propuneri de pertractat, conferinţa se închide la órele 2 p. m.

Acestea premerse au format rusultatul activităţei sinodului protopresbiteral şi al conferinţei preoţesti, ţinute în aceea zi. Deie Dumnezeu, ca preoţimea sĕ fie pĕtrunsă tot mai tare de nobila-i chemare întru a conduce poporul la limanul cel dorit şi'a-l face fericit atât în viéta acésta trecătóre cât şi în cea vecinică.

Fundamentul spre acest sfêrşit e pus pe principii adevĕrat creştinesci şi zidirea projectată la timpul sĕu are sĕ fie măréţă şi sĕ servéscă de o adevĕrată fortăréţă pentru apĕrarea némului şi bisericei nóstre.

In combaterea acestei fortăreţe se vor respinge tóte atacurile duşmănóse, vină acelea din ori-ce parte.

După finirea acestor agende, preoţimea însoţită şi de o parte dintrĕ mireni în frunte cu Domnul protopop, a participat la o masă comună.

In decursul prânzului la rêndul sĕu Domnul protopop desfăşurând în termini precisi iniţiativa luată de Escelenţia Sa preabunul nostru Archiepiscop şi Metropolit pentru înfiinţarea conferinţelor, preoţeşti, cari cu timpul vor aduce mari folóse preoţimei şi poporului pe terenul religios-moral, cultural, intelectual şi material, de a căror cultivare se îngrijesce într'un grad aşa de mare şi nu cruţă nici o ostănélă în realisarea scopului, de a-şi vedé fericită turma sie-şi încredinţată, — a toastat în sănătatea Escelenţei Sale Inalt Preasfinţitulul Archipăstor, dorindu-i viéţă îndelungată. La amintirea inaltului nume, urările de „sĕ trăiască“, credeai că nu mai au finit. — După acésta toastéză părintele Ioan Şerb, din Poiana, în sănătatea d-lui protopop pentru activitatea desvoltată în decursul ocărmuirei acestui tract. Mulţumind oratorului pentru acésta manifestare, luând adóua-óră cuvêntul, D-l protopop închină în sănĕtatea preoţimei din acest tract şi pe la órele 4 p. m. s'a depărtat fie-care pe la ale sale, pe deplin satisfăcuţi, că au avut în acésta zi o adevĕrată sĕrbătóre.

Un amic al progresului.

NOUTĂŢI

Lăsămêntul lui Milan. Ziarul oficial din Viena „*Wiener Zeitung*“ publică un edict al tribunalului, în care erezii, legatarii şi creditorii defunctului ex-rege Milan, cari locuesc în Austria, sunt învitaţi sĕ expună drepturile şi eventualele lor cereri în scris sau verbal judecătorului districtual din *Innerestadt*, înainte de 14 Martie curent.

*

Resolvare grabnică. Fiica órbă a cismariului Nyikos Ludovic din Szentes înainte cu treizeci de ani petiţionase sĕ fie primită în institutul orbilor. După şése ani a căpătat resoluţia negativă. In anul următor a petiţionat de nou şi după douĕzeci şi patru ani (în anul acesta) a căpătat resoluţia, earăşi negativă. Intr'aceea însĕ nenorocita şi-a recăpĕtat vederea şi acum póte vedé şi ea ce grabnic se resólvă la noi petiţiunile.

*

Un institut de credit — în concurs. Banca din Chichinda-mare „Takarék- és Elöleg-egylet“ a ajuns în concurs cu pasive de *500.000 coróne.* Din cele 400.000 de coróne depuneri abia se va puté mântuì 1—2%. Deponenţii sunt aprópe toţi industriaşi mici, amploiaţi inferiori şi agronomi din clasa mai sĕracă. In cassa institutului s'au aflat bani gata numai 3200 coróne. Curator al massei concursuale e advocatul Dr. I. Hochstrasser.

*

Ultima scrisóre. Se scrie dela Londra că cea din urmă, sau una din cele din urmă scrisori ale reginei Victoria, este rĕspunsul pe care l'a dat fostului ministru de marină *Goschen*. Goschen şi-a dat demisia zicênd că după atâţia ani de serviciu, e sătul de viaţa publică. Regina a mulţămit în mod călduros ministrului pentru îndelungatul şi credinciosul sĕu serviciu, şi-a exprimat părerea de rĕu din causa retragerei lui şi şi-a încheiat scrisórea cu acésta observaţie: — „*Şi bĕtrâna d-v regină e obosită şi doresce mult linişte a.*“

*

Baba mirésă. Baba Saveta Babescu din Timişóra nu vrea sĕ ţină pas cu legile firei. Pot tot trece zile şi ani *şeptezeci şi doi* peste capul ei, căci ea rĕmâne pe loc, tot tineră — la inimă şi doritóre de amor. Patru soţi ai ei dorm deja somnul de veci sub glia cimiterului, ear' acum şi-a ales pe al cincilea. Zilele trecute s'a presentat la matriculant, făcêndu-i cunoscut că voesce sĕ se căsătorésca cu George Manciu. Mirele e de 52 ani. Baba mirésă are în suburbiul Fabric al Timişórei douĕ case, apoi din căstoriile anterióre: opt copii, douĕzeci şi doi nepoţi şi şése strănepoţi.

*

In limba naţională. La discuţia asupra adresei în camera deputaţilor din Londra, naţionaliştii irlandezi au aranjat o mică demonstraţie, prin aceea că deputatul *O'Donnel* a luat cuvêntul şi a vorbit *în limba irlandeză.* Au fost surprinşi Englezii de acéstă cutezanţă; dar' l'au ascultat pe orator până în capĕt. La noi l'ar fi aruncat pe feréstă, afară la stradă.

*

Primejdia esundărilor. La oficiul hidrografic din ministeriul de agricultură sosesc din tóte părţile ţerii rapórte despre umflarea rîurilor, provenită din topirea repede a zepezii. Deosebi umflarea Dunării insuflă temeri.

*

Un regiment în arest de casarmă. Făptuitori până acum necunoscuţi au jefuit Luni nóptea magazinul de haine al garnisónei din Oradea-mare, cu tóte că paza la asemenea magazine e fórte severă. Urmarea acestei temerare jefuiri, e că până la aflarea furilor întreg regimentul a fost pus în arest de casarmă. Chiar şi sergenţii cu familie, cari locuesc afară de casarmă, numai aşa pot părăsi casarma, dacă se supun întâiu la minuţiósă perchisiţie.

*

Cele 10 porunci ale limbei. — Fruntaşii poporului flamand din Belgia, pentru a întări sentimentul naţional între concetăţenii lor, au rĕspândit în popor următórele 10 porunci, cari se potrivesc de minune şi pentru noi Românii.

Iată-le:

1. Gândiţi-vĕ, că în tótă viéţa trebue sĕ daţi locul întâiu *limbii vóstre strămoşesci.*
2. Vorbiţi în limba vóstră acasă, cu ai vostri, cu pretinii şi cu ori-cine, chiar şi în faţa unui străin, căci se cade, ca străinul sĕ-'ţi înveţe limba ta, nu tu pe a lui.
3. Creşteţi pe copiii vostri în limba vóstră, şi învĕţaţi mai ales pe fete sĕ vorbéscă şi sĕ iubéscă limba maternă.
4. Feriţi-vĕ de *şcolile străinilor*, căci numai aşa veţi lucra înţelepţeşte.
5. Cumpĕraţi numai cărţi, reviste şi jurnale *scrise în limba vóstră*, căci aşa veţi scăpa de influenţa străinilor.
6. La ori-ce petrecere ca şi în salóne, *vorbiţi numai limba vóstră*, dar' vorbiţi-o frumos.
7. Ori-cui aveţi de scris, *scrieţi în limba vóstră.*
8. Dacă porunciţi marfă în streinătate, scrieţi în limba vóstră, căci câştigul deschide urechile şi ascute limba.
9. Daţi mărfurilor numiri numai în limba vóstră, şi
10. Tóte inscripţiile prăvăliilor, etichetele mărfurilor şi ori-ce reclamă, faceţi-le numai în limba vóstră, numai aşa vĕ veţi impune străinilor.

*

Postitorul Succi în Bucureşti. Succi, care a fost vĕḑut în tóte capitalele mari din lume, va face şi în capitala României o experienţă de postire de 30 zile, zidit într'o odăiţă cu geamuri, care va fi construită în circul Sidoli. Publicul pe lângă că va asista la spectacol, va puté sĕ vadă şi pe postitor, căci odăiţa va fi construită chiar în Circ, într'un aşa loc în cât Succi sĕ fie vĕḑut. Odăiţa va fi făcută de cărămidă, aşa ca sĕ nu aibă nici o comunicaţie cu exteriorul şi publicul sĕ fie convins de lealitatea experienţei de postire. Comitetul de supraveghere, compus din ziarişti şi medici, vor ziḑi de viu pe Succi în provisoriul lui mormênt.

*

Dreptul óspeţilor stabili. Ómeni avisaţi la vipt în restaurante şi la dejun în cafenele au de multe-ori prilejul de a vedé cum ei înşişi, ori alţii sunt somaţi de chelner sau de proprietarul localului sĕ părăséscă masa cutare, ori voind a lua loc la o masă li-se spune că „e ocupată“ pentru óspeţi stabili (Stammgast). Une-ori te supui acestor mici miserii fără nici o remonstraţie, — de dragul păcii. Cum arată însĕ un cas recent, sunt şi óspeţi de aceia, cari nu voesc sĕ recunóscă „óspeţilor stabili“ asemenea privilegii. Intr'o cafeneauă din Budapesta s'a întêmplat adecă zilele acestea, că un óspe străin fiind somat sĕ părăséscă o masă reservată pentru óspeţii stabili, nu s'a supus somării, ci a pretins sĕ i-se servéscă caféua acolo la masa aceea. Nu l'a servit însĕ nimenea, la ce a remonstrat mai sgomotos până-ce a mers la el însuşi proprietariul, somându-l şi acesta sĕ iee loc la altă masă. „O sĕ-ţi arĕt eu stammgasterie îndată! Ai sĕ-mi aduci aci la masa asta caféua, ori un poliţist.“ Cafegiul a chemat un poliţist şi toţi trei au mers apoi la poliţie, unde căpitanul de poliţie, după ce a ascultat plânsórea fie-căruia, a enunţat următórea sentinţă:

„Cafegiul X. e osândit la 100 coróne pedépsă, pentru provocare de scandal public. In localuri publice nu esistă mese şi locuri reservate. Cine întră mai întâiu, ia loc acolo unde-i place.“

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare.)

Neînfrênarea poftei de avere.

Nu mai puţin contribue la sporirea concubinatelor şi neînfrênarea poftei de avere, chiar la unii tineri, burlaci şi vĕduvi.

Mulţi tineri stăpâniţi de pofta de avere, şi ear' de cei neajunşi la etatea legală pentru de a se puté căsătorì şi mai cu sémă iarăşi de aceia, cari înrolaţi fiind la óste şi temêndu-se de un serviţiu militar activ mai îndelungat, ca sĕ-şi asigure zestrea nenorocitei alese de mirésă şi în timpul acela, acésta ear' sĕ nu se pótă mărita după altul, — o duc şi ei de concubină; şi ce e mai dureros şi aci, este împrejurarea, că părinţii acestor nenorociţi, nu numai că se învoesc la acésta, ci chiar ei conlucră mai mult la sĕvêrşirea acestei fărădelegi, ca sĕ mai capete în casă şi un lucrătoriu fără de plată.

Tot din causa neînfrênării poftei de avere îşi ţin concubine şi mulţi indiviḑi singuratici, ear' burlaci şi vĕduvi, cari dau de motiv, că fără femee în casă nu-şi pot purta economia şi susţinea ceşti din urmă familia Motivul acesta ar fi acceptabil, dacă şi-ar lua în casă femei cu cari sĕ nu pótă fi bănuiţi, dar' în cele mai multe casuri se întêmplă contrariul, şi aşa nu póte fi acceptabil în mod absolut.

Şi aici, mai că numai puterea brachială a statului ar puté ajuta.

Acésta ar fi a opta causă, carea contribue la sporirea acestei fărădelegi.

Ţinerea de femei străine suspecte — găzdoi, económe şi crescĕtóre — în casele unor privaţi, celibi şi preoţi vĕduvi.

Ce sĕ zicem despre acei preoţi nenorociţi vĕduvi şi cu familie şi despre celibi, cari în lipsa de rudenii de aprópe şi în lipsa momentană de persóne străine cu cari sĕ nu pótă fi bănuiţi, sunt siliţi a-şi lua în casă gazdoi, servitóre şi crescĕtóre de o moralitate dubie, pentru-ca sĕ-şi pótă purta modesta economie şi sĕ-şi pótă susţiné familia nenorocită?! Aceştia ori cum sĕ se pórte şi ori cât de nenorociţi sĕ fie, lumea tot nu-i crede, ci împrejurarea acésta neîncunjuraveră tot de scădere li-o socotesce, şi zic, că „dacă popa îşi ţine găzdóie, de ce sĕ nu-mi ţin şi eu“, şi nu-şi pune întrebarea, că óre găzdóia acésta ce rol are în casa preotului vĕduv, oprit dela căsătoria a doua ca preot, apoi slab dotat şi cu familie grea, şi ce rol are în casa unui mirean, carele se póte căsători de mai multe-ori şi póte sĕ nu-şi ţină găzdóie, ci sĕ-şi ia soţie legală.

Deci şi împrejurarea acésta póte servi de scandal multora şi póte contribui la sporirea concubinatelor.

Aci ar fi locul sĕ vorbesc despre avantagiele şi desavantagiele celibatului şi despre căsătoria a doua a preoţilor, dar' aş trece preste marginile acestei disertaţiuni, şi fiind şi preot vĕduv, póte mi-s'ar face imputări de preocupaţiuni, deci trec mai departe.

Purtarea necorectă în viaţa socială a multor ómeni inteligenţi, culţi ori semidocţi, şi alţi indiviḑi cu influinţă la popor.

Fórte mult contribue la sporirea concubinatelor şi purtarea necorectă în viaţa socială a multor ómeni culţi, ori semidocţi, şi alţi indiviḑi cu influinţă la popor, cari îşi bat joc de instituţiunile bisericesci, fiind unii dintre acestia chiar membri în oficiile şi corporaţiunile bisericesci.

Sciu douĕ casuri când tocmai doi membri din comitetul şi epitropia unei parochii au contribuit la contractarea alor douĕ concubinate, şi au luat în nume de rĕu, dacă unii din cei invitaţi au refusat şi n'au participat la ospĕţul spurcat. Ce sĕ zicem apoi despre alţi ómeni cu influinţă la popor, cari vorbesc trivialităţi despre instituţiunile bisericei? Apoi acestea sunt fapte triste, cari ne pun pe gânduri adânci, şi trebue sĕ constatăm, că zeu nu s'au împărtăşit de o crescere religiósă nici în familie şi nici afară de familie.

(Va urma.)

Nr. 19/1901. [38] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului de clădire aprobat de Preaven. Consistoriu archidiecesan sub Nr. 4745 şcol. din 26 Iuniu 1900, **comuna bisericéscă Porceşti** (comitatul Sibiiului) dă în întreprindere **edificarea şcólei sale**, pe cale de licitaţiune publică minuendă, ce se va ţiné în *17 Martiu n. c.* în şcóla gr.-or. română din Porceşti la 12 óre la amézi.

Preţul strigărei este de 13,355 cor. în care nu se cuprinde valórea petrei, cărămizii, varului, năsipului şi a ţiglei de coperit necesare, pe cari le dă comuna bisericéscă în natură.

Licitanţii au a depune un vadiu de 10%.

Planul, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial din Porceşti.

Porceşti, în 10 Februarie 1901.

Comitetul parochial:

Toma Dragomir paroch gr.-or. şi preşed.
Nicolae Grecu notariu.

Vědut.

Ioan Cândea
protopop.

Nr. 68/1900 of. parochial [35] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Acoperirea cu tinichia a bisericei şi facerea gardurilor la casa parochială din Coşna, protopresbiteratul Bistriţei, se va da în întreprindere pe calea licitaţiunei publice minuende în *24 Martie 1901 st. n. la 11 óre a. m. în şcóla comunală din Coşna.*

Preţul de strigare conform preliminariului de spese este 5531 cor. 96 bani. Intreprinḑětorii, cari doresc a licita au a depune un vadiu de 5% din preţul de strigare.

Preliminariul de spese precum şi condiţiunile de licitare se pot vedé ori-când la oficiul parochial din Coşna.

Comitetul parochial gr.-or.

George Truţia preşedinte.
Gregoriu Briciu notariu.

Nr. 57/1901.

Vědut.

Simion Monda
protopresbiter.

Nr. 257—1901. [37] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Cornăţel, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în tabela B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenţii la acest post 'şi vor aşterne suplicele de concurs instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral, avênd a se presenta în comună înainte de ziua alegerii în vr'o Duminecă sau sěrbătóre spre a-şi dovedi în biserică desteritatea în cântări şi tipic şi cunoscinţele împreunate cu chemarea de păstoriu sufletesc prin o cuvêntare de ocasiune.

Oficiul protopresbiteral al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 19 Februariu 1901.

Ioan Papiu
protopresbiter

Din **Tipografia şi librăria archidiecesan, Sibiiu,** se póte procura
Teoria Dramei
cu un tractat introductiv
despre frumos şi artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Preţul broş. 3 cor. 60 fil.

„ZLĂGNEANA“, institut de credit şi economíi societate pe acţii în Zlagna.

CONVOCARE.

Domnii acţionari ai **institutului de credit şi de economii „Zlăgneana“, societate pe acţii** se convoacă prin aceasta la a

III-a adunare generală ordinară,

conform §. 16 din statutele societăţii pe ***Sâmbătă la 23 Martie st. n. 1901*** la 10 oare a. m. în localul scoalei greco-orientale din Zlagna cu următoriul

[40] 1—1

Program:

1. *Raportul direcţiunii, bilanţul anual şi raportul comitetului de supraveghiare.*
2. *Decisiune asupra împărţirii profitului curat realisat în anul 1900.*
3. *Fixarea marcelor de presenţă pentru membrii direcţiunii şi ai comitetului de supraveghere pentru anul 1901.*
4. *Alegerea direcţiunii pe un period de 5 ani conform § 32 din statutele societăţii.*
5. *Alegerea unui membru în comitetul de supraveghere.*

Acei domni acţionari, cari voesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală sunt poftiţi conform §. 22 din statute, a-şi depune înainte de adunare acţiile scrise pe numele lor respective pe numele acelora, pe cari îi represintă precum şi documentele de plenipotenţă, la cassa societăţei în Zlagna sau la „Albina“ în Sibiiu sau la „Victoria“ în Arad.

Zlagna, la 4 Martie 1901.

Direcţiunea.

BILANŢ CU 31 DECEMBRE 1900.

ACTIVA.		K f
Cassa în numěrar		2,126·82
Cambii de bancă		104,009·40
Imprumuturi pe obligaţiuni		930·—
Imprumuturi hipotecare		2,625·—
Mobiliar	443·52	
după amortisare	43·52	400·—
Diverse conturi debitoare		2,264·40
		112,355·62

PASIVA.	K f
Capital social, 1000 acţiuni à 50 K	50,000·—
Fondul de reservă	1,526·64
Depuneri spre fructificare	23,0097·29
Cambii reescomptate	31,009·—
Dividende neridicate	670·82
Diverse conturi creditoare	100·70
Interese transitoare anticip.	2,715·30
Profit curat	3,235·87
	112,355·62

CONTUL PROFIT ŞI PERDERI.

DEBIT.		K f
Interese pentru depun. spre fructificare		809·25
Spese:		
Salarii	1,879·92	
Chirie	400·—	
Imprimate, registre, tipărituri, porto, diverse	896·54	
Marce de presenţă	210·80	3,387·26
Contribuţiune:		
directă	264·39	
10% dare după inter. depun.	80·93	345·32
Amortisare din mobiliar		43·52
Profit curat		3,235·87
		7,821·22

CREDIT.	K f
Interese de escompt	5,951·14
„ hipotecare	131·89
„ după împrum. pe oblig.	44·23
Provisiuni	1,693·96
	7,821·22

Zlagna, la 31 Decembre 1900.

Emmanuel Beşa m. p., director executiv.
Stefan Pasculeţ m. p., cassar.
Adam Damian m. p., contabil.

Membrii direcţiunii:

Dimitrie Comşa m. p., preşedinte.
Nicolae Cristea m. p., v.-preşed.

Petru Popoviciu m. p. **Iosif Magda** m. p. **Ilie Dumitrean** m. p. **Stefan Corpade** m. p. **Dumitru Moguţiu** m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am esaminat conturile presente şi le-am aflat în deplină ordine.

Comitetul de supraveghere:

Dominic Raţiu m. p., preşedinte.
Dionisie Costea m. p.
Petru Onea m. p.
Petru Prisecan m. p.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 22 Sibiiu, Marţi 27 Februariu (12 Martie n.) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — **şi timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Tripla alianţă.

Nu e tocmai mult de când îşi făcea cursul prin întréga presă europénă ştirea sensaţională, că *Italia* pune condiţiuni pentru a rĕmâné şi mai departe în tripla alianţă; şi anume, cere, ca în convenţiunile vamale-comerciale sĕ i se asigure atâtea favoruri şi avantagii, ca prin ele sĕ fie egalate *jertfele* pe cari le-a adus ţéra până acum în interesul triplei alianţe.

Condiţiunea era numai *pretext*; pentru-că guvernul italian ştia bine, că nici Germania, nici Austro-Ungaria, nu póte sĕ 'i facă concesiuni mai mari financiare decum au fost cele din trecut.

Condiţiunea a fost deci numai punte de eşire din tripla alianţă, punte de scăpare pe séma guvernului italian, care, ţinênd cont de opiniunea publică din ţéră, mai mult însĕ de voinţa Regelui: nu se mai póte învoi astăzi la reînnoirea contractului de alianţă cu celelalte doue state mari europene, fiind-că Italia în *acésta* asociaţie nu-şi mai află comunitatea de interese.

Dorinţa Italiei de a eşí din tripla alianţă e de altcum de mult cunoscută; şi astfel lumea politică nu va fi de loc suprinsă de ştirea, care acum ne ~~vine în~~ formă mai concretă, şi ca isvorită din cercuri cari stau fórte aprópe de ministeriul nostru comun de esterne, ne vestesce, că tripla alianţă, aşa cum a esistat ea până acuma, *la nici un cas nu va mai esista pe viitor*; pentru-că la 6 Maiu 1903 nu va fi reînoită, ci Italia se va alătura la alianţa dublă franco-rusă, pe când locul ei îl va ocupa Anglia, formându-se astfel deodată doue triple alianţe în Europa.

Cererea presei italiene şi cererea parlamentului italian, ca Italia sĕ iese din tripla alianţă, va fi deci în curênd împlinită.

Lucrul era de prevĕḑut. Cu mórtea, întêmplată în imprejurări atât de tragice, a Regelui *Umberto* s'a schimbat întréga situaţie politică în Italia. Cu totul alte interese sunt scóse astăzi pe plan la Roma, şi *ele* dictéză conduita politică a cercurilor dătătóre de ton.

Sĕ nu uităm, că tinera regină a Italiei e fiica principelui de Muntenegru, ear' principele Muntenegrului e cel mai intim amic al Ţarului, şi cel mai binevĕḑut la curtea dela Petersburg, dintrĕ toţi domnitorii Europei.

Ştiindu-le acestea, avem în mână cheia deslegării enigmei. *Italia nu mai póte face politică comună cu statele, cari urmăresc politică contrară Rusiei.*

De altcum Regele Victor Emanuel a fost şi mai nainte, totdeuna, în contra triplei alianţe, în contra comunităţii de interese cu Germania şi Austro-Ungaria, de cari Italia nu e legată nici prin afinitate de sânge, nici prin alte legături de interese comune, şi dela cari nu are nici măcar acele avantagii economice pe cari le are dela sora ei cea mai mare şi mai puternică, dela Francia.

Negreşit, că şi diplomaţia franceză, şi póte şi cea rusă, îşi va avé partea ei la desfacerea tovărăşiei acesteia a Italiei de către celelalte douĕ aliate de până acuma; dar' în ultima analisă, eşirea Italiei din tripla alianţă totuşi numai Regelui Victor Emanuel póte sĕ fie atribuită; pentru-că precum tatăl seu, Regele Umberto, a ştiut'o şi a putut'o menţiné în contra curentului de opunere care şi până acum esista în Italia, — putea sĕ o menţină şi el.

Insĕ, cum am spus, altele sunt astăzi interesele la Roma, şi ele *cer* sĕ nu mai fie menţinută!

De altcum mai este mult până la 6 Maiu 1903. Multe se pot întêmpla până atunci. Se póte schimba cu desĕvîrşire opinia publică a Italiei şi se póte schimba şi voinţa regelui Victor Emanuel. Şi se póte, că atunci, când va fi vorba serios de reînoirea triplei alianţe, Italia însaşi va cere sĕ rĕmână alianţa celor trei puteri şi pe viitoriu aşa cum a esistat ea în trecut. Pentru-că în politică *interesele de stat înving totdeuna simpatiile sau antipatiile personale.*

Dar' dacă schimbare se va face, ea are într'atâta interes şi pentru noi, că din tripla alianţă făcênd parte şi regatul român, e întrebare, dacă în urma schimbării proiectate, *póte sĕ mai rĕmână România în sînul triplei alianţe, sau ba?* Şi dacă rĕmâne, póte se rĕmână sub condiţiunile de până acuma sau va trebui sĕ-şi formuleze alte condiţiuni, mai favorabile, atât pentru regatul român, cât peste tot pentru *neamul românesc?*

Nu întrăm în detailuri. Avem deplină încredere în bărbaţii de stat ai României, chemaţi sĕ conducă destinele vecinului regat, şi şi mai multă încredere în înţelepciunea Regelui român, care va şti, sigur, sĕ dee o astfel de direcţiune politicei esterne a ţerii sale, care folóse sĕ aducă ţerii.

Tot ce am dorí este, ca la astfel de ocasiuni binevenite, pe lângă interesele statului român, sĕ nu fie date uitării nici interesele celoralalţi Români, cari nu fac parte din regat!

Sibiiu, 11 Martie n.

Dela curte. Maiestatea Sa Monarchul plécă astăzi, Luni, pe douĕ zile la München, pentru a lua parte la serbările ce se aranjiază acolo din incidentul aniversării naşterii a *optzecea* a prinţului regent *Luitpold.*

Din parlament. In şedinţa de Vineri a dietei maghiare a fost terminată discuţia asupra budgetului ţerii pe anul curent şi ministrul de finanţe a putut presenta încă în aceeaşi şedinţă legea definitivă asupra budgetului, care va fi votată după terminarea desbaterilor aşa numite *apropriaţionale*, ce se vor începe probabil în şedinţa de Joi din sĕptĕmâna acésta. Astfel este speranţă, ca budgetul sĕ pótă fi sancţionat până la finea lunii acesteia; prin urmare necesitatea cererii unei îndemnisări noue, cum era vorba, cade dela sine.

Din Austria. Reichsrath-ul s'a ocupat în şedinţa de Vineri cu alegerea definitivă şi pentru sesiunea întrégă a *presidiului.* A fost ales de nou president contele *Vetter*, ear' vice-presidenţi deputaţii *Prade* şi *Zaczek.* Cehii agrari şi socialişti au ridicat protest, înainte de votare, în contra realegerii de president a contelui *Vetter*, care a dovedit că e inimicul cel mai mare al poporului ceh. De fapt i-s'au dat 47 bile albe, şi se crede că tóte au fost ale Cehilor.

Un comunicat. Organul ministrului comun de esterne *Fremdenblatt*, e autorisat a declara, că svonurile tendenţióse, respândite asupra situaţiunii, anume, că guvernul austriac *ar fi pactat cu anumite partide*, nu au alt scop decât de a agrava situaţiunea, şi de a învenina şi mai mult bóla esistentă. De aceea, sĕ nu li-se dee creḑĕmênt, pentru-că *nu sunt adevĕrate.* Credem a nu greşi când afirmàm, că sunt înţelese svonurile despre promisiunile făcute Cehilor în casul că sistéză obstrucţiunea faţă cu ordinea de zi care e şi votată deja.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

Eară propunerea deputaţilor archidiecesani pentru sistemisarea vicariatului în rang de archiereu asemenea retipărită în protocolul congresual din 1878 pag. 228 sub l. *K.*, sună:

Propunerea a douĕzeci de deputaţi congresuali din archidiecesa Transilvaniei, pentru sistemisarea postului de vicariu archidiecesan cu rang de archiereu.

Luând în considerare că alegerea de metropolit, cel ce e totodată şi archiepiscop al Ardealului în sensul Stat. organic § 154 p. 3., s'a reservat în competinţa congresului naţional-bisericesc, pe când alegerea episcopului sufragan în sensul § 97 al Stat. Org. e dată în competinţa respectivelor sinóde eparchiale, prin urmare considerând, că archidiecesa a perdut dreptul de a'şi alege pe archiereul sĕu fără de ingerinţa celorlalte eparchii, pe când acestea aleg pe archiereii sĕi fără concursul diecesei:

Considerând mai departe că de şi Stat. Org. concedeéză ca la cas de lipsă sĕ'şi pótă alege de metropolit şi unul, care nu e archiereu: totuşi deórece atât ordinea ierarchică, cât şi natura lucrului precum şi buna cuviinţă recere, ca metropolitul, care în sensul canónelor e cel dintâi între episcopi, de regulă sĕ se alégă dintre episcopi, amintita concesiune escepţională a Stat. Org. în faptă se vedesce de nepracticaveră, şi numai ar face pe ori-care concurent nearchiereu pentru totdeuna imposibil de ori-ce ulterióră aspiraţiune: prin urmare archidiecesanii neavênd archiereul sĕu consacrat, nici nu ar puté concurge cu vre-un candidat de egală condiţiune canonică la întregirea scaunului metropolitan;

Considerând şi aceea, că fie care diecesă sufragană e representată în congres, în consistoriul metropolitan şi în sinodul Archiereilor pe deoparte prin episcopii sĕi ca votanţi, şi pe de altă parte şi prin metropolitul lor ca preşedinte, pe când archidiecesa e representată acolo numai prin votul eventual al Metropolitului sĕu ca preşedinte;

Considerând preste tóte aceste, că archidiecesa pe timpul vacanţei scaunului metropolitan, tocmai la cele mai însemnate şi vitale acţiuni, când se lucră despre întregirea acestui scaun, nu e representată în sinodul archiereilor de fel, ear' la consistoriul metropolitan care pregătesce şi la congres care efeptuesce alegerea de Metropolit, nu e representată cum sunt celelalte eparchii şi prin archierei lor; şi în fine mai considerând şi aceea, că ar servi numai spre a înălţa vaḑa şi demnitatea metropolitului şi spre uşurarea agendelor acestuia, dacă el ar avé lângă sine un archiereu ajutor:

Subscrişii, conduşi de îndemnul de a delătura despre o parte defectele şi anomaliele sus înşirate, ce nedreptăţesc mult şi mâhnesc adênc inimile archidiecesanilor; ear' despre altă parte de a recompensa încâtva dreptul archidiecesanilor de a'şi alege ca celelalte diecese esclusiv pe archiereul sĕu, şi totodată de a înlesni administrarea şi a mări vaḑa biserici; — 'şi iau libertatea, ca totdéuna şi acum din ansa cestiunei despre înmulţirea eparchielor a propune: ca într'una cu deslegarea cestiunei despre înmulţirea eparchielor, şi tot pe aceeaşi cale sĕ se decidă, ca postul sistemisat de vicariu Archiepiscopesc pe viitor sĕ se deplinéscă cu un archiereu ales prin sinodul archidiecesan, după modalitatea prescrisă în Stat. Organic pentru alegerea episcopilor sufragani, şi ca acest episcop sĕ aibă loc şi vot în sinodul episcopilor în rondul acelora, se pótă în archidiecesă a împlini tóte acele funcţiuni archieresci ce i-le încredinţéză archiepiscopul, ear' în vacanţa scaunului archiepiscopal sĕ suplinéscă pe archiepiscopul în tóte afacerile archidiecesane.

Sibiiu 1 Novembre nou 1878.

Membrii congresului din Archidiecesă:

I. Hanea m. p.
I. cav. de Puşcariu m. p.
Ios. Barac m. p.
M. Lazar m. p.
N. Popea m. p.
E. Macellariu m. p.
Dr. Ios. Hodoşiu m. p.
Ioan Lenger m. p.
Nicanor Frateşiu m. p.
Gaitan m. p.
Draguşian m. p.
Miheltţian m. p.
Zaharie Boi m. p.
Petru Fogaraşi m. p.
Candrea m. p.
Crainic m. p.
Bêrsan m. p.
Dr. Il. Puşcariu m. p.
St. Iosif m. p.
Ioan Papiu m. p.

In şedinţa următóre a XIX tot din ziua de 20 Oct. (1 Nov.) 1878 d. m. comisiunea organisătóre raportéză cum urméză sub Nr. 242:

In legătură cu cele premerse în şedinţa de nainte de mézăzi sub Nr. 241 se reasumă cestiunea despre înfiinţarea alor doue episcopii noue, în care obiect deputatul V. Babeş, ca raportorul maiorităţii din comisiunea organisătóre propune votul acelei maiorităţi în următórele:

Considerând că — precum arată conclusele congreselor dela 1870—1874 şi petiţiunile concernentelor poporaţiuni, — înmulţirea dieceselor în provincia nóstră metrolitană prin înfiinţarea celor dóue episcopii istorice din Timişóra şi Oradea-mare este un obiect de preocupaţiune generală şi seriósă;

Considerând, că după datele şi propunerea, ce ni-a substernut-o Inaltpreasfinţia Sa, părintele metropolit, atât necesitatea cât şi posibilitatea şi utilitatea înfiinţării acelor eparchii noue apare evidentă;

Considerând, că cu privire la marile interese sociali, morali şi culurali, ce tocmai în timpul presinte le urmăresce, respective le apĕră din resputeri biserica nóstră, interese, cari direct — şi nemijlocit — cad în activitatea diecesei şi a episcopului, — o activitate mai eficace se condiţionéză dela un cuprins şi dela o estensiune mai mărginită, respective mai bine arondată şi concentrată a diecesei, precum şi dela numĕrul corespunḑĕtor de diecese şi de episcopi, ceea-ce face preceputā nu numai necesitatea, ci şi marea urgenţă a înfiinţării dieceselor de sub întrebare;

Considerând în fine, că decisiunile de până acum ale congreselor s'au învêrtit tot numai în forme, fără a enuncia şi ceva positiv, în fond, şi fără a înainta causa realminte spre liniştirea spiritelor credincioşilor inmediat interesaţi;

Comisiunea organisatóre, consimţind în fond cu actul Inaltpreasfinţiei Sale părintele metropolit, află motivată şi face propunerea: ca congresul păşind astădată un pas înainte spre deslegarea reală a cestiunei, sĕ se pronuncie astfel:

Necesitatea, posibilitatea şi urgenţa înmulţirei dieceselor prin înfiinţarea celor două istorice episcopii din Timişóra şi Oradea-mare, se recunósce, şi deodată se decretă în *principiu realisarea* înfiinţării acestora, avisându-se consistoriul metropolitan, că pe lângă ascultarea de bărbaţi competenţi din concernentele părţi şi a tuturor factorilor îndreptăţiţi, sĕ elaboreze un plan esact şi detaiat asupra modului şi tuturor condiţiunilor de realisare practică şi neamânată a acelor diecese, şi acela sĕ-'l substérnă celui mai de aprópe congres, în cas de oportunitate chiar şi cu esoperândul consens al potestăţii de stat.

Ce privesce propunerea celor 20 de deputaţi din archidiecesă, pentru regularea postului de vicariu archiepiscopal în archidiecesă, prin instituirea *unui archiereu*, comisiunea condusă de aceaşi ideă fundamentală, pe care o a desvoltat mai sus, nu póte sĕ fie în contra acestei propuneri, şi încă cu atât mai puţin, când acea propunere se presintă ca o dorinţă a întregei archidiecese, şi când trebue sĕ recunóscem cumcă archidiecesa chiar şi după eventuala cedare a unor părţi pentru întregirea, respective arondarea dieceselor sufragane, tot remâne fórte mare şi estinsă, precând capul ei archiepiscopul ca totodată metropolit, în impregiurările grele de astăzi, cu tótă activitatea sa, abia póte ajunge sĕ satisfacă pe deplin duplului seu înalt oficiu.

Deci comisiunea recomêndă: „a se primi în principiu şi acésta, dar conform naturei causei, cu acel adaus: ca şi acésta propunere sĕ se transpună consistoriului metropolitan, cu însărcinarea: că *după ascultarea sinodului archieresc*, şi după cererea înscrisă a votului archiepiscopului metropolit, sĕ o supună apreţierei sinodului archidiecesan din punctul de vedere al necesităţii şi dotaţiunei; apoi pe temeiul acestor voturi îndreptăţite sĕ elaboreze în detaiu planul realisării practice, şi la cel mai de aprópe congres sĕ-'l substérnă de odată cu cel asupra nouelor episcopii".

Deputatul Zaharie Boiu faţă de acéstă propunere combinată, la carea se alătură şi raportorul minorităţii, respective minoritatea din comisiune, face următórea contra-propunere:

„Tóte actele referitóre la proiectatele dóuĕ episcopii şi la vicariatul archiepiscopesc, se transpun consistoriului metropolitan spre a preconsulta obiectele, şi a face congresului procsim propunerile de lipsă motivate şi detaiate, alăturând voturile relative la dînsele ale sinódelor eparchiale şi ale sinodului episcopesc".

Finindu-se desbaterea asupra acestor propuneri, presidiul le supune la votare, în urmarea căreia se constată; că pentru propunerea deputatului Zacharie Boiu s'au dat 26, ear' pentru a comisiunei 32 de voturi; deci pe basa maiorităţii voturilor se enunciă ca decis:

„Congresul primesce propunerile comisiunei pentru înfiinţarea nouelor episcopii şi pentru sistemisarea postului de vicar archiepiscopesc cu rang de archiereu, după cum sunt precisate mai sus".

(Va urma)

· Din parlament.

— Vorbirea deputatului Teodor Faşie. —

(Urmare şi fine)

Acum lucrul principal e regulamentul de procedură (Aprobări).

Acesta e sfînt şi inviolabil; cel care cunósce acest regulament şi ordinaţiunile tăietóre în sfera administraţiei şi ştie sĕ le aplice cu uşor succes, — e capacitate deja. Póte avansa mai bine de cât cel care 'şi îndréptă privirea asupra principiilor legii, dreptăţii, ştiinţei juridice, şi nu se amestecă în îmbulzélă.

In casul că se violézǎ cutare principiu de drept, ori legea, acésta violare eo ipso încă nu atrage după sine cercetare disciplinară, pentru-că un amestec ex officio în acésta nu are loc, — întru cât un asemenea amestec ar forma violarea independenţei judiciare, — violarea regulamentului de procedură însĕ îndată atrage după sine cercetare disciplinară, ori dorgatoriu presidial (Aprobări.)

Din acest motiv apoi judii de a doua mână studiézǎ cu mult mai intensiv regulamentul de procedură şi ordinaţiunile administraţionale, de cât ştiinţa juridică, şi cu tóte că şi acestea trebue necondiţionat sĕ fie cunoscute judilor, totuşi eu celor cari se disting pe terenul normelor administrative şi de serviciu, numai în acel cas li-aşi da întâetate faţă de alţii, dacă şi prin alte calităţi se disting.

Sistemul acesta, care voesce sĕ creeze beamteri harnici, a avut apoi resultatul acela, că dacă percurgem lista subjudilor vedem că o mulţime de doctori juris sunt preteraţi.

Fost-au timpuri, când doctori de jură, în speranta avansării extra seriem au întrat în serviciul justiţiar mulţime de ei, dar' s'au convins în fine, că după şese-opt ani împliniţi ca subjudi, cu nimic n'au ajuns mai înainte de cât colegii lor cari au făcut simplul esamen de stat si esamenul de jude, ba acestia sunt chiar în avans faţă cu ei, pentru-că întraseră în serviciu după absolvarea cursurilor de patru ani, până când ei, din causa timpului recerut la facerea doctoratului, numai mai târziu au putut întra.

Corpul practicanţilor şi subnotarilor are chiar puţini doctori juris, pentru-că tinerii acstia s'au convins deja că e de prisos a-şi mai face cheltueli şi cu esamenele de doctorat, după-ce şi aşa doctoratul nu le uşurézǎ întru nimic avansarea.

Nu voesc sĕ zic prin acésta că dór' mi-ar impune grozav de mult faptul că cineva e doctor juris, un lucru urmézǎ însĕ din acésta negreşit, acela, că tinerul respectiv a dat dovedi de mult studiu şi că in urma acesteia cercul de vederi îi este mai larg — vorbesc în general — de cât al acelora cari s'au oprit la esamenul de stat, ori cu un esamen de stat s'au supus esamenului de jude-(Aşa e! Aşa e! — în drépta.)

Dacă practicanţii, subnotarii şi notarii vor vedé că facerea rigoróselor le asigură avantagii necondiţionat, — eu sunt convins că până la schimbarea actualului sistem al instrucţiei în ştiinţele juridice, mulţi tineri pe cari acum desilusionaţii doctori de jură şi bine ajunşii ne-doctori, cu însuşi esemplul lor îi desmêntă ori înfrică de la pregatirea pentru rigoróse, — vor căpĕta voie spre a studia şi a-şi completa cât mai mult cualificarea teoretică.

Ear' acésta ar fi un ce fórte salutar, pentru-că de-şi adevĕrat este că tinerii capĕtă la judecĕtorii corespundĕtórea cualificaţie practică, totuşi o cualificare mai înaltă teoretică va avé efect înălţător pentru nivelul juristic al judecătorilor.

Atrag atenţiunea dlui ministru de justiţie şi asupra împrejurării aceleia, că judii cari se ocupă cu afaceri criminale dese-ori sunt împărtăşiţi de precădere faţă cu judii puşi la cause civile, de-şi fără îndoélǎ, cesti din urmă au sĕ lucreze pe un teren cu mult mai greu.

Procurorii capĕtă adaus de salariu, ceeace însĕ întru nimic nu e contrabalansat prin faptul că sunt permutabili, fiind-că permutări numai fórte rar se întêmplă.

Judii de investigaţie încă au adaus de salariu, pe când presidenţii senatului apelatoric în cause civile de pe lângă tribunale nu au asemenea adaus. Ear' de meritat îl merită şi acestia, şi din consideraţiuni de reciprocitate ar trebui sĕ se estindă acum acest favor şi asupra presidenţilor senatelor apelatorice în cause criminale, cum şi asupra presidenţilor de pertractări finale.

Sunt patruzeci de ani de când lucrez pe terenul judicaturei şi astfel cunoscênd prea bine situaţia miseră materială a judilor că de pildă cei cu familie, cum au sĕ lupte cu datorii, cum numĕră pe degete sosirea primei, pentru-ca sĕ pótă achita conturile aglomerate pe umerii lor în decursul lunii, ca sĕ vegeteze mai departe apoi cu familia lor, — nu pot încheia acest discurs fără ca rugând sĕ rog pe dl ministru de justiţie, faţă cu care am cele mai bune speranţe şi cea mai completă încredere, sĕ amelioreze situaţia materială a judilor.

Fie-care filer pe care ţéra 'l va întrebuinţa spre acest scop, va aduce cele mai bogate camete, pentru-că dacă judicatura ungară e exemplarà, atunci ţéra 'şi are deja completa capabilitate de credit înaintea străinătăţii, şi, dacă unei naţiuni póte sĕ-i fie comóră preţiózǎ armata, cu aceeaşi îndreptăţire póte sĕ-i fie tot aşa de preţiósă comóră şí corpul judecătoresc al ei.

Inainte de a-mi încheia însĕ discursul, concédă-mi on. casă sĕ fac o mică abatere şi sĕ reflectez la vorbirea onoratului condeputat Nicolau *Bartha.* (S'audim! S'audim!) *D-sa adecă a aflat de bine sĕ presinte aici gimnasiile naţionalităţilor în aşa colóre, ca-şi-cum acele ar fi nepatriotice şi ar cresce cetăţeni periculoşi pentru statul naţional magiar.* (S'audim! S'audim! Sgomot. Presidentul sună clopoţelul. S'audim! S'audim!) *Acésta eu, on. casă, întru cât sunt orientat, cutez a o nega făţiş*, şi rĕmânênd în cadrele discuţiei asupra budgetului justiţiei observ, că judii nemagiari ai patriei nóstre aprópe toţi de-a rêndul şi-au căpĕtat instrucţia elementară în unul sau altul dintre acele gimnasii ale naţionalităţilor.

Judii acestia întocmai ca şi judii magiari, aplică legile patriei nóstre în numele regelui Ungariei şi anume în corectă limbă magiară, în tóte direcţiunile îşi îndeplinesc bine chiămarea, şi eu trag la îndoélă că un Magiar nepreocupat şi iubitor de dreptate ar fi în stare sĕ 'i acuse de nepatriotism sau chiar de tendenţe contrare statului ungar.

Ca-şi-cum, zĕu, precum se accentuézǎ acésta din stimata parte de dincolo, *numai cei din partea aceea ar fi buni patrioţi, ca-şi cum numai Magiarul ar şti şi numai Magiarului i-ar fi permis sĕ-şi iubiască în adevĕr patria sa*, şi ca-şi-cum *dacă cineva e cetăţean nemagiar* („nem magyarajku") *al patriei acesteia, dacă nu s'a născut magiar, nici că ar avé dreptul şi libertatea de a-şi învĕţa propria lui limbă maternă*! Mĕ rog de ertare, acésta o neg hotarît.

Ear' în ceea-ce privesce înseşi gimnasiile naţionalităţilor, me rog, sĕ clarificăm lucrul. Preste tot apostrofarea şi bocetul acela n'are nici un motiv şi nu e la loc. Intru dovedirea acesteia, reflectând chiar numai la datele din cercul meu electoral şi din locul meu natal, cutez a mĕ provoca la gimnasiul din Beinş ca la unui ai cărui profesori nu mai puţin sunt buni patrioţi, şi afară de mine pot dovedi din recentele esperienţe, între alţii, doi membri ai acestei case, dintre cari unul e deputatul Beinşului, că profesorii dela gimnasiul acesta sunt primii în iubirea de patrie şi in eserciarea drepturilor constituţionale ale patriei nóstre (Aprobări din drépta.), directorul acelui gimnasiu şi în trecut şi şí la ultima alegere de deputat a fost president de alegere, ear' unul dintre profesori de regulă e primnotariu de alegere de deputaţi; un astfel de gimnasiu deci, care astfel de profesori are, nu cresce statului ungar duşmani, — ear' planul de învĕţământ şi manualele acestor gimnasii şí de altcum le statoresce ministeriul nostru de instrucţie publică şi — pot zice — le controlézǎ strict prin directorul suprem districtual şi prin comisarii de esamene.

Budgetul îl primesc. (Aprobări din drépta.)

Revistă esternă

Atentat contra împĕratului Vilhelm. Sĕptĕmâna trecută, Mercuri, un anume *Wieland* a comis în Brema un atentat contra împĕratului Vilhelm. Anume, când împĕratul eşia din „Rathhauskeller" i-a isbit în cap un drug de fer. Din norocire împĕratul a scăpat cu o rană în obraz, sub ochiul drept, a cărei vindecare va recere timp de câte-va sĕptĕmâni. Indată după atentat împĕratul a plecat direct la gară şi s'a re'ntors la Berlin.

Se zice, că atentatorul e scrintit la minte şi că fapta lui n'are nici o însemnătate politică. Curios însĕ, că „scrintiţii" acestia aşa poftă mare au sĕ atenteze contra împĕratului lor. Cu câteva luni mai nainte *Zelma Schnapka* aruncase după el cu o bardă, când trecea cu trăsura pe stradele oraşului Bresslau; despre acéstă femeie încă se zicea că e scrintită, şi tot un „scrintit" e şi atentatorul de acum!

*

Armistiţiu în Transvaal. Din Africa sosesc ştiri interesante: în partea ostică a Transvaalului e armistiţiu şi comandantul suprem al oştirilor engleze, lordul *Kithener* pertractézǎ cu *Botha*, comandantul suprem al Burilor, pentru pace. Nu numai telegramele private ale ziarelor aduc acéstă ştire, ci chiar şi *Balfour* primul lord al tesaurului, a comunicat camerei deputaţilor sĕptĕmâna trecută, că în Africa sunt în curgere tratative de pace. Semnificativ însĕ, că ministeriul de rĕsboiu nu raportézǎ nimic despre ele.

E vorba, că Kithener sĕ fi avut întâlnire cu *Botha* la Middleburg, cu care ocasiune Kithener sĕ fi promis, că vor fi amnestiaţi toţi aceia cari capitulézǎ, cum şí prisonerii, afară de olandezii din colonia Cap, cari — de-şi supuşi englezi — au dat sprigin Burilor. *Sunt eschişi de la amnestie şí* De Wet *şi presidentul* Steyn, al statului Oranje. A mai promis, că în casul încherii păcei guvernul englez va da ajutoriu la reconstruirea şi adjustarea farmurilor. Se pare că Botha s'a mulţămit cu condiţiunile acestea şi a încheiat armistiţiu, după aceea s'a consultat cu ceilalţi comandanţi, cari partea cea mai mare din ei s'au învoit. *Numai De Wett şi Steyn erau neînduplecaţi.* De Wet a declarat, că va continua singur luptă de rĕsbunare şi va sĕvêrşi contra Englezilor cele mai oribile crudelităţi.

Cei din jurul lui Krüger, cum raportézǎ o telegramă din Amsterdam, susţin că e imposibilă încheerea păcii, cât timp Englezii nu vor lăsa Burilor completă independenţă şi pe lângă eliberarea tuturor prisonerilor nu vor estinde amnestia şi asupra olandezilor din colonia Cap. Fără autorisare şi învoire din partea statelor libere (Transvaal şi Oranje) Botha nu are drept sĕ pacteze şi învoéla făcută cu el nu are valóre, — zic cei din jurul lui Krüger.

NOUTĂŢI

In şedinţa plenară a consistoriului din Arad, ţinută Joia trecută, — după cum cetim în „Biserica şi Şcóla" — s'au luat dispoziţiuni pentru alegerea de protopresbiter în Hălmagiu şi pentru alegerea deputaţilor sinodali în cercurile vacante: Giula, Lipova, Arad, Hălmagiu, şi Vinga. S'a luat la desbatere projectul de regulament pentru afacerile interne ale consistoriului şi s'a ocupat de cestiunea pusă de protosincelul Pap: cine este de drept presidentul consistoriului în absenţa episcopului? — vicariul episcopesc.

*

Alegere de preot. Din *Vidacutul-român* ni-se scrie, că la alegerea de preot, sevirşită acolo la 6 Februarie v. dl *Ioan Popa* a întrunit încrederea credincioşilor, ales fiind cu unanimitate paroch al comunei numite. Alegerea a fost condusă de dl protopresbiter al Sighişórei, *Dimitrie Moldovan*, căruia i-s'au făcut ovaţiuni; asemenea şi nou alesului paroch, care până aci a ocupat postul de învĕţător în comuna numită.

*

Din Rapoltul-mic, ni-se scrie, că la iniţiativa şi sfaturile părinteşti ale dlui protopresbiter din Deva, *George Romanul*, s'a deschis o colectă printre credincioşii din comuna numită în scopul cumpărării unei sfinte evanghelii, pe séma bisericii de acolo. Colecta a dat şi până acuma frumóse resultate. Tot la îndemnul dlui protopresbiter, vre-o câţiva nemulţumiţi s'au împăcat cu părintele lor sufletesc, astfel, că pacea şi buna înţelegere e de nou restabilită în comuna Rapoltul-mic. Astfel de ştiri înregistrăm cu plăcere, pentru-că de pace şi de bunăînţelegere avem lipsă pretutindenea.

*

Şcóla din Hêrţĕgani. Ivindu-se lipsă de încaperi noue la şcóla nóstră din Hirţegani comitetul şi sinodul parochial a hotărît sĕ mai zidiască o sală de învĕţământ, acoperind totodată edificiul cu ţiglă. Ne place a înregistra asemenea ştiri, cari dovedesc dragostea şi alipirea credincioşilor nostri faţă de şcólă şi biserică, şi pentru cari vrednici sunt de laudă. Alăturea cu preotul şi învĕţătoriul muncesc întru îndreptarea poporului pe căile bune harnicii plugari Ionuţ Moga şi Avram Popa.

*

Espediţie la polul nordic, pentru căutarea perduţilor. Mercuri a plecat din Cristiania o espediţie la polul nordic cu scop de a căuta pe locotenentul *Querini* şi pe cei doi soţi ai lui, cari cu ocasiunea espediţiei prinţului de Abruzzo s'au perdut. Espediţia acum plecată, condusă de un căpitan de marină, va scruta mai întâiu grupa de insule Jan Mayem, apoi se va re'ntórce la Hamerfest şi în Iulie va pleca la pământul Francisc Iosif, unde speră sĕ afle negreşit pe cei trei perduţi.

*

Jeszenszky — la judecătoria administrativă. Cetim în ziarele din Budapesta, că Jeszenszky Sándor, faimosul fost șef al fostei secțiuni de naționalități sub Bánffy, va fi numit jude la judecătoria administrativă, în locul sinucisului Bornemisza.

*

Doi nemernici. Sub titlul *„Pactiștii și tricolorul“* „Deșteptarea“ din Cernăuți scrie în Nr. 14 dela 7 Martie n. următórele:

„Prigonirea la care e supus tricolorul nostru și vocile de indignare ce resună în întréga presă română, au străbătut până la cercurile cele mai înalte din Viena și primministrul Koerber a primit ordinul a studia chestia. Unii din cei dintâiu cari au fost consultați de prim-ministrul au fost deputații „români“ din parlament. Ce vor fi rëspuns ceilalți nu știm. Dar' despre *bar. George Wassilko* și *Dr. Florea Lupu* au audit că amêndoi sĕ fi declarat că nu vor opune guvernului nici o resistență, căci *tricolorul represintă colorile României și nu interesézā pe representanții*(?) *Românilor Bucovineni.* Ce miserabilitate! Vom reveni asupra acestor rușinóse respunsuri de mameluci. Prin declarația acésta din partea mamelucilor lui Bourguignon tricolorul nu devine nici antidinastic nici mai național, însĕ respectivii domni au perdut și ultimul rest de omenie și rușine națională.“

*

Prințișorul nu vrea se fie rege! Prințul Edward, băiețelul de șése ani al moștenitoriului Angliei căpĕtase nu de mult o carte ilustrată cu scene din istoria Angliei. Frunzărind în ea și bucurându-se de chipurile frumóse a ajuns la scena decapitării regelui Carol I. Aci mititelul a stat pe loc și a cerut de la cei din jurul seu esplicație. Acestia i-au istorisit sfêrșitul tragic al regelui, la ce prințișorul a reflectat următórele:

Asta nu-mi place, asta e o poveste fórte urîtă. Nici n'am sĕ mĕ fac eu rege, ci doctor.

*

Dar pentru biserică. Parochia ortodoxă română din *Certege* s'a reînființat în 1850 și a căpătat ca cinste nesce festnice vechi de lemn, cari au devenit nefolosibile și vĕzĕnd necesitatea acestora, bunele și evlaviósele parochiene Sofia Cothișel lui Nicodim și Rucsanda Trifa lui Dumitru, cari și în anii trecuți au contribuit cu odóre la înfrumsețarea casei lui Dzeu, au procurat douĕ festnice de bronz în mărime de 180 cm., cu suma de 480 coróne, cari azi împodobesc biserica.

Parochienii bisericei prin comitetul parochial pentru acésta faptă bună și creștinéscă isvorîtă din dragostea față de biserică 'și au esprîmat mulțămită dorindu-le deplină sănătate și tăriă, ca încă mulți ani sĕ trăiască spre binele și cinstea bisericei, deci și pe calea acésta li-se aduce mulțămită și recunoscință. Certege, în 20 Februariu 1901. In numele parochienilor: *Constantin Cothișel* preot ortodox român.

*

† Dimitrie Antonescu, advocat, fost asesor referent la consitoriul din Arad, a rĕposat Vineri (8 Martie), în etate de 56 ani. Inmormêntarea i-s'a făcut Sâmbătă în cripta familiară din cimiteriul gr.-or. din Arad. Il jelesce soția-sa Barbara n. Beck, fiica Georgina vĕd. Roșescu, fiii Virgil și Camil și alte numĕróse rudenii.

*

Zahar în loc de cărbuni. Vaporul englez „Collingham“ în calea spre Boston a fost ajuns de furtună și i-se gătaseră și cărbunii. Pentru a puté da locomobilei aburi, ca astfel vaporul sĕ ajungă în vr'un port, căpitanul a dispus sĕ se facă foc cu mobiliarul și marfa de lemn a vaporului și când acésta s'a gătat, a făcut foc cu zăharul de transport aflător pe vapor. Astfel i-a succes sĕ ajungă în portul Bermude, despoiat și deteriorat de puterea furtunei. Din marfa ce se afla pe vapor s'a ars mai mult de 130 tonne.

*

Tragedie familiară. Ziarele italiene scriu, că in Catania, pe strada de Gambrino, s'a petrecut următórea înfiorătóre tragedie familiară: Un anume Maresca Giovanni, certându-se cu nevasta lui, pentru nește lucruri de nimic, i-a tăiat gâtul cu un briciu și apoi, înfuriat și pe cumnata sa, care sărise în ajutorul celei dintâiu, o ucise cu o lovitură de cuțit. In urmă luând un revolver și-a tras trei focuri în cap, murind pe loc.

Scena s'a petrecut într'un minut. Alergând vecinii, găsiră pe soție încă în agonie și de pólele rochiei sale se țineau cei trei copii ai ei din cari unul sugea încă. Transportată la spital, murì pe drum. Maresca era un om fórte liniștit, dar' de cât-va timp era fórte melancolic.

*

Clubul rus. In *Petersburg* s'a format o nouă societate slavă care pórtă numele *„Clubul rus“*. Scopul nouei societăți este sĕ strîngă mai de aprópe relațiuniile cu slavii *din afară de Rusia* și creșterea tinerimei ruse în idealurile slave vechi. Membrii nouei societăți sunt foștii agitatori din cunoscuta societate slavă de bine-facere din Petersburg, cari, nemulțumiți de politica slavă a societății i-au întors acesteia spatele și au întemeiat o nouă societate. *„Clubul rus“*, care se vede că are de gând sĕ desfășure o activitate mai intensivă, e atacat de pe acum fórte aspru de ziarele liberale ruse, cari declară că planurile clubului sunt ridicole și păgubitóre.

*

Cine 'i bun de soldat, e bun și de alegĕtoriu! Pe stradele Budapestei s'au aflat sĕptĕmâna trecută mulțime de țidulițe cu inscripția: Jos cu deputații gesefțari! — Cine 'i bun de a fi soldat, e bun și de alegĕtoriu!

Frasa din urmă dovedesce, că țidulițele au fost aruncate de socialiști spre a face propagandă pentru votul universal.

*

Știri mĕrunte. In suburbiul Orădiimari s'a prăbușit Sâmbătă o casă, astrucând sub ea trei copilași, cari se jucau în odaie. Doi au scăpat cu răniri grave, dar' a treia, copilița lui Szepeși, a murit. — Vaporul „Brutus“ în calea de la Kiel spre Anglia s'a cufundat în mare. Nici un om de pe el nu a scăpat. — In Viena un mare orcan de ninsóre a causat Vineri fórte mari pagube. Deosebi rețelele telegrafice și telefonice au fost teribil deteriorate. Paguba e jumĕtate milion. — In comitatul Aradului Sâmbătă dupá amiazi, întrĕ tunete puternice și fulgere orbitóre a bătut ghiață; în Boroș-Sebeș ghiața era în mărimea alunelor și a căzut timp de mai multe minute.

*

Tuturor le este cunoscut, că semințele de economie și de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte semințe. Escelente sunt îndeosebi semințele de napi împreunate cu marca firmei „Sternmark“ și sunt a se deosebi de altele contrafacute. Semințele lui Mauthner sunt cu un cuvênt neîntrecute și economii nóstre fac fórte bine, dacă își comandă semințele lor, numai dela firma Mauthner în Budapesta.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea și causele lui, relele ce resultă din el și mijlócele pentru împedecarea și stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare.)

Sila din partea părinților, ca fata lor sĕ se mărite după cine voiesc ei, și nu după cine voesce ea, și acésta din considerațiuni materiale ori de amiciție între ei și părinții feciorului.

In casul acesta de multeori fata, ca sĕ scape de o căsătorie silită și fără speranță de fericire familiară, fuge dela părinți la amorez și traesce cu el în concubinat.

Căsătorii încheiate între indivizi cu mari diferențe de etate, din interese materiale și sensuale, când apoi cel tinĕr își ține și concubină — pe față ori în ascuns.

Sunt și casuri de acelea, de și fórte rari, când indivizi cu mari diferențe de etate închee căsătorii — unul, și anume cel bĕtrân din interese sexuale, ear' altul, și anume cel tinĕr din interese materiale, carele apoi „se rebonifică“ mai ținêndu-și, fie pe față ori în ascuns, și câte o concubină, după etatea lui mai tineră.

Acestea ar fi causele, cari contribue la sporirea concubinatelor întrucât le-am putut descoperi eu. Vor mai fi abunăsémă și altele, și mĕ voiu bucura, dacă barem alții le-ar puté descoperi și astfel căutând cu toții după mijlócele pentru delăturarea lor și aplicându-le dór' le vom puté delătura.

Deci trec la

Relele ce resultă din concubinat.

Inainte de a ne da sémă despre relele ce resultă din concubinat, trebue sĕ precisăm: când numim o căsătorie legală, și când nelegală; pentru-că tóte relele ce vin asupra societății, vin din neobservarea legilor, fie acelea naturale, bisericesci, ori de stat.

După definițiunea ce am vĕdut că dă dreptul roman căsătoriei, acésta este o legătură între bărbat și femeie și o însoțire pe tótă viéța pentru participare la drepturile divine și umane; ear' pentru posibilitatea ajungerei acestui scop, atât biserica, cât și statul au prescris anumite condițiuni și formalități, cărora nupturienții trebue sĕ se supună la încheerea căsătoriei intenționate, dacă vreau, ca aceste douĕ autorități supreme sĕ-i ia sub scutul lor și sĕ le garanteze eserciarea acelor drepturi.

Iată dar' la căsătorie de ce conlucră și biserica și statul, avênd fiecare aci interese de apărat, și de ce între aceste douĕ autorități trebue sĕ fie concordia cea mai perfectă, căci altcum se strică basele familiei, carea este și totodată și basa statului și a bisericei. Pentru ce? Pentru-că ambele aceste corporațiuni séu societăți sunt compuse în același timp din aceiași membri. Durere însĕ că „ideile moderne cerĕnd pĕcât posibil separațiunea puterilor“, statul ignorézā prea mult, ba abandonézā cu totul pe unele locuri prescripțiunile bisericei referitóre la contractarea căsătoriei, și de acì conflictul între stat și biserică pe terenul dreptului matrimonial (Dr. Boroian: Drept. bis. vol. II. pag. 204, Iași 1899). De aci apoi anomalia, că unele căsătorii din punct de vedere al statului sunt legale, dar' din punct de vedere bisericesc nelegale, — legale, pentru-că au fost încheiate cu observarea condițiunilor prescrise de stat, dar' nelegale, pentru-că prescripțiunile bisericei au fost ignorate. Și astfel de căsătorii, dela introducerea căsătoriei civile obligătóre cu ignorarea căsătoriei bisericesci, la noi nu sunt rare. Nu voiu sĕ întru în analisarea acestei anomalii, ci din cele premerse constat numai atâta, că o căsătorie este perfect legală, când a fost încheiată cu observarea tuturor condițiunilor prescrise atât de biserică, cât și de stat, la din contră nelegală, ori numai în parte legală — după cum a fost încheiată numai cu observarea legilor bisericesci, ori numai cu a celor civile. Din punct de vedere bisericesc, o căsătorie este legală, când a fost încheiată fără impedimente, ori cu delăturarea acelora, și a fost binecuvêntată de biserică prin organul ei legal.

Biserica, după ce căsătoria a fost ridicată prin Iisus Christrs la rangul de sacrament pentru a simbolisa și legătura intimă ce există între biserică și întemeetoriul ei, încă dela început a cerut dela membrii sĕi, ca nupturienții sĕ-și céră binecuvêntarea ei asupra căsătoriei lor înainte de a începe viéța familiară. Despre acésta ne atestă S. Ignațiu (ad Polyc. 5), S. Vas. Mar., Clemente Alex. (Strom. VII. II.) Tertulian (In morgan. II. Ad. uxor II. 9. De pudic. 4, De coron. mil. 13), Balsamon (ad can. 87 Cart.) și alții. Dar' nu numai biserica, ci și statul a insistat la acésta, căci altcum nici el nu recunoscea de validă o căsătorie încheiată fără binecuvêntarea bisericei. Despre acésta clasice exemple ne dau imperații bizantini-romani: Leo Filosotul (Novela 89), Const. c. M., Vas. Maced., Arcadiu, Honoriu (Cod. Theodos. 4, 6; 5, 27) și alții. Și până în timpul mai nou, când apoi despărțêndu-se tot mai mult dela spiritul bisericei în legile lor, au ignorat pe alocurea cu totul acésta prescripțiune recerută la încheerea căsătoriilor.

Se înțelege de sine, că încheind cineva o căsătorie fără observarea condițiunilor și formalităților prescrise de biserică și de stat, aceste foruri supreme nici nu iau sub scutul lor o astfel de căsătorie (concubinat), de unde urmézā apoi o mulțime de rele, cari fac imposibilă fericirea respectivilor și aici pe pământ, și și în viața viitóre.

Deci *relele, ce resultă din concubinat le putem clasifica în douĕ categorii: unele, cari periclitézā fericirea temporală, și altele, cari periclitézā fericirea eternă.*

(Va urma.)

Din public*).

Dare de sémă și mulțămită publică.

Cu ocasiunea producțiunei școlare din 2/15 Februarie a. c. arangiată din partea corpului învĕțătoresc dela școla română gr.-or. din comuna Tilișca au binevoit a contribui următorii stimați domni și dómne:

Avram Acilenescu, notar 4 cor., Precup. Marin, adj. not. 1 cor., Ioan Barb, meseriaș 2 cor., Ioan Têmpănar, 2 cor., Dumitru Têmpănariu, 2 cor., Nicol. Floașiu, 2 cor., Nic. Posa, cantor 1 cor. Ioan Sgură, Dumitru Stoica și Dumitru Bârsan, câte 60 fil., George Iosof și Nic. Têmpănariu câte 60 fil., Iacob Marcu, 40 fil. toți din Galeș. — Mihail Ittu silvicultor cerc. 2 cor., Oprea Nicușan 3 cor., Nicol. Ghibu, 1 cor., Daniil Marcu, preot 2 cor., Neaga Iosof, preot vĕd. 1 cor., Ilie Popa, hotelier 3 cor., Cons. Popa, 1 cor., Nicolae Muntean, pantofar 1 cor., Dumitru Minoiu, 2 cor., Dumitru Banciu, farmacist 2 cor., Nicolae Popa, 1 cor., toți din Sĕliște. — Ioachim Muntean, preot 1 cor. Ioan Ivan, notar 6 cor., Vasilie Oniciu, învĕț. 2 cor. Valeriu Arsenie, înv. 2 cor., Ion Voic, proprietar, 1 cor., toți din Gurarîului. — Ioan Stoia, înv. 3 cor., Ioan Giurgiu, înv. 3 cor., ambii din Orlat. Ioan Popescu, proprietar 1 cor., din Sibiel. — Șerban Cioran, înv., 2 cor., Moise Frățilă, înv. 2 cor., ambii din Rĕșinariu. Nic. Ișan, meser. 1 cor. Coman Higor, înv. 1 cor., Dumitru Pricā, soldat 1 cor., din Sibiiu. Dionisie Juga, notar 3 cor., din Rod. Nicolau Iosif, înv. 2 cor., Ioan Opriș, înv., 2 cor., Antonie Gherman, proprietar 1 cor., toți din Aciliu. Dumitru Moga, mechanic 1 cor., Dumitru Iridon, com. 2 cor. Dumitru Ivan, înv. în numele unui grup de tineri 10 cor., toți din Apoldul sup. — Andreiu Floașiu, com. 1 cor. din Mercurea. — Ioan Știrban, înv. 2 cor. Iacob Manuil, notar 3 cor., Nicolae Hudițian, propriet. 2 cor., Nicolau Schiau not. pens. 1 cor. toți din Topârcea. Moise Opriș, com. în Armeni 3 cor. Teodor Stoia, propriet. în Galeș, 2 cor., Valeriu Milea, notar, 5 cor., Petru Juga, sen. preot 3 cor. Ioan Iosof, preot 3 cor., Petru Juga jun. capelan 2 cor. Nicolau Juga, jude com. 2 cor. Ioan Juga funcționar de bancă 2 cor. Vasilie Juga, proprietar 2 cor., Ioan Bratu, pădurar 2 cor., George Bratu, proprietar, 2 cor., Simion Gligor, jun. 2 con., Nicolae Juga Marcu, 2 cor., Ștefan Bratu, arênd. 2 cor., Const. Popa, 2 cor., Ana Prică, 1 cor., Dumitru Prică Juga, proprietar 1 cor., Ión Bunea, 1 cor., Ana V. Voic 1 cor., Iacob Murĕșan, pantofar 1 cor., Em. Costea, 1 cor., Ion Stoica, 1 cor., Toma Stanca 1 cor., Dumitru Stanca, 1 cor., Ana Oprean, 1 cor., Ilie Zeic, 1 cor., Dumitru Mihaiu, 1 cor., Dumitru Banciu, 1 cor., Savu Frâcea, 1 cor., Gligor Câmpean, 1 cor., Ión Voic, 1 cor., Nic. Bunea, 1 cor., Pant. Rodean, 1 cor., Const. Trihenea, 1 cor., Ioan Zeic, 1 cor., Ilie Popa, 1 cor., Dumitru Rodean, propr. 2 cor., Gligor Popa, Vasilie Manoil, Ión Mănig, Petru, Ión Gligor, câte 60 fil., Ion Trihenea, Nic. Marcu, Dumitru Florea și Dumitru Nan, câte 50 fil. — Dela mai mulți 4 cor. 50 fil.

Contribuirile mai sus amintite dau suma de 166 cor. 90 fil., din care subtrăgêndu-se spesele de 50 cor. 40 fil., resultă un venit curat de 116 cor. și 50 fil., care sumă s'a transpus în părți egale la fondul și biblioteca școlară.

Corpul învĕțătoresc se vede plăcut îndemnat a aduce tuturor susnumiților marinimoși contribuenți adênca sa mulțămită.

Totodată priméscă mulțămita corpului învĕț. și d-șóra Veturia Juga, precum și dl Ión Poiană, cari au binevoit a-'și oferi concursul moral la reușita acestei producțiuni. Asemenea aducem călduróse mulțămiri celor 7 tineri din comună, cari au delectat publicul cu frumósele jocuri românesci: „Călușerul“ și „Bătuta“.

Tilișca, 15/28 Februarie 1901.

Corpul învĕțătorec.

Posta Redacțiunei.

Censor. Nu merită Secuii atențiunea ce li-o dai. Scrie-ne despre altele! Cu plăcere publicăm.

Dlui I. M. în B...ș. Sĕ nu mai deschidem discuție pe o temă, care ori-cum, nu ne presentă învĕțătorimea în lumină prea favorabilă. Cea mai bună și mai practică propunere e aceea, că dacă vi-se va mai da odată o fóie ca *„Fóia pedagogică“* sĕ o abonați cu toții.

„Status quo“. Chestia va fi lămurită din parte competentă. Până atunci sĕ o lăsăm în starea de acum, cam — încurcată.

„La fondul central“. Ni-am spus părerea în Nrul 20. Aceea e singura cale care póte duce la scop. Incet, din denari, pentru-că și marea din picuri de apă e creată.

Parochului A. H. abonent Nr. 821. Banii pe 1900 se pot ridica. Cât privesce incassarea taxelor la fondul de pensiuni, suntem informați, că Veneratul Consistoriu cu părintéscă considerare cumpănesce greutățile clerului seu și unde cei însărcinați cu încassările află motive binecuvêntate, admite achitarea taxelor în mai multe rate. Acésta credem o vei puté obține și dta. Preoțimea — firesce trebue sĕ caute și ea a contribui la ușorarea lucrărilor celor din centru și așa din samă afară îngrămădiți cu lucruri și achitându-și datoriile sĕ cruțe lucrul cel mult pentru ținerea în evidență a feliuritelor datorii, ținute în evidență an de an prin câte conspecte tóte.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Sz. 1600/1901. [59] 1—2

Arlejtési hirdetmény.

Egy községi háznak Moh községben jelen év folyamán való *építése* elhatároztatván az épités kiadása czéljából Móh község irodájában *folyó évi márczius hó 21-én d. u. 3 órakor* nyilvános szóbeli árlejtés fog megtartatni.

Az alapfalazat kőanyaga, továbbá a szükséges tégla, mész és porond a község által természetben állittatik elő.

A kikiáltási ár 10,390 kor. 62 fil. és kötelesek vállalkozni ohajtók, ezen összegnek 5% át bánatpénzül az árlejtés megkezdése előtt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni.

A bánatpénzzel ellátott irásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéséig elfogadtatnak.

Az árlejtésen csak oly vállalkozók vehetnek részt kik 1 emeletes épület épitésére iparengedélylyel birnak.

A tervek és közelebbi szerzödési feltételek Móh község elöljáróságánál betekinthetők.

Nagyszeben, 1901 évi márczius hó 1-én.

A járási főszolgabiró:

Fabritius.

Nr. 133 [41] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Zidirea unei şcóle noue în Rechita, cercul Sas-Sebeşului, se va da în întreprindere pe calea licitaţiunei publice verbale, ce se va ţiné la *18/31 Martiu a. c. la 2 óre d. m.* în şcóla din Rechita.

Preţul de strigare este 2787 cor. 24 fileri şi licitanţii au a depune vadiu 10%.

Planul, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial în Rechita.

Sas-Sebeş, 8 Martiu 1901.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 19/1901. [38] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului de clădire aprobat de Preaven. Consistoriu archidiecesan sub Nr. 4745 şcol. din 26 Iuniu 1900, **comuna bisericéscă Porceşti** (comitatul Sibiiului) dă în întreprindere **edificarea şcólei sale**, pe cale de licitaţiune publică minuendă, ce se va ţiné în *17 Martiu n. c.* în şcóla gr.-or. română din Porceşti la 12 óre la amézi.

Preţul strigărei este de 13,355 cor. în care nu se cuprinde valórea petrei, cărămizii, varului, năsipului şi a ţiglei de coperit necesare, pe cari le dă comuna bisericéscă în natură.

Licitanţii au a depune un vadiu de 10%.

Planul, preliminariul de spese şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial din Porceşti.

Porceşti, în 10 Februarie 1901.

Comitetul parochial:

Toma Dragomir paroch gr.-or. şi preşed.
Nicolae Grecu notariu.

Vĕḑut.

Ioan Cândea
protopop.

Nr. 137/1901 [34] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Almaşul mic cu filia Bunesci, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post vacant sunt cele fasionate în cóla B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii îşi pot lua informaţiune dela comitetul parochial ori dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-şi aştérnă rugările concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orĕştie în conţelegere cu comitetul parochial.

Orĕştie, 8 Februarie 1901.

Vasile Domşa
protopresbiter.

Nr. 64/1901. [28] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III. Căraci, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenţii au sĕ aştérnă suplicele, instruate conform normelor din vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi a se presenta cu 8 zile mai înainte de alegere într'o zi de Duminecă ori sĕrbătóre pentru a dovedí cunoscinţele în tipic şi cântări.

In conţelegere cu comitetul parochial, Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 2 Februariu, 1901.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 257—1901. [37] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Cornăţel, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în tabela B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenţii la acest post 'şi vor aşterne suplicele de concurs instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral, avênd a se presenta în comună înainte de ziua alegerii în vr'o Duminecă sau sĕrbătóre spre a-şi dovedi în biserică desteritatea în cântări şi tipic şi cunoscinţele împreunate cu chemarea de păstoriu sufletesc prin o cuvêntare de ocasiune.

Oficiul protopresbiteral al Sibiiu lui în conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 19 Februariu 1901.

Ioan Papiu
protopresbiter

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Édiţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**.
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai şi vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

HOTTER

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I şi II
1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 89—104

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 23 Sibiiu, Joi 1/14 Martie 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de doue ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Armistițiul.

După lungi pertractări și capacitări, cum știm, guvernul din Austria a isbutit sĕ lege un fel de armistițiu cu partidele nemulțămite din parlamentul austriac, pentru a-și asigura votarea, fără lungă discuție și fără obstrucție, a celor mai urgente *necesități de stat*, cari sunt: contingentul de recruți, legea despre darea de spirt și legea de investițiune.

Sub cei nemulțămiți avem sĕ înțelegem pe *Cehi*, cari de când s'a descompus *„drépta“* din care făceau parte mai nainte, duc o politică pe socotéla proprie, dar' o politică națională, pentru eluptarea de drepturi naționale.

In sesiunea trecută parlamentară ei singuri au ținut oprită în loc funcționarea mașineriei parlamentare și obstrucțiunea lor a făcut necesară disolvarea parlamentului și ordonarea alegerilor noue, din cari a eșit actualul parlament austriac.

Forțele lor nu sunt deci de desconsiderat.

Guvernul austriac a procedat prin urmare numai corect, când s'a apropiat cu încredere de Cehi și după esplicări reciproce a ajuns a lega cu ei cel puțin un *armistițiu*, care deși nu însemnéză încă pace deplină și durabilă, totuși e începutul legării unei păci, dat fiind că prin armistițiul încheiat se recunósce din ambele părți *necesitatea* legării păcii, atât de mult reclamată de multele interese de stat și atât de mult dorita de poporațiunea întregei monarchii, sătulă de starea de nesiguranță politică de până acuma.

Vorba e însĕ, că armistițiul legat da-va óre ródele așteptate? Pentru-că proba de foc încă nu a prestat'o.

Abia Luni s'a început discuția în merit și în plin parlament asupra *primului* proiect de lege, decretat de urgent din partea guvernului, asupra votării contingentului de recruți; și până va ajunge rîndul la cel din urmă, la al *treilea*, cine știe nu se va schimba érăși situația în reichsrath-ul austriac și locul și rolul Cehilor nu-l vor lua de nou Nemții radicali, cari în ale obstrucțiunei sunt tot atât de tari ca și Cehii, ba sunt chiar mai periculoși, pentru-că se ating necontenit și de Coróna?

Căci din *acésta* parte bate acum vîntul dela Viena.

A străbătut anume în publicitate, că *prețul* pentru care Cehii s'au declarat gata a depune pe un timp scurt armele obstrucțiunii, ar fi fórte mare și de așa natură, că Nemții *nu-l pot încuviința*.

Se zice, că guvernul austriac a promis Cehilor nu numai favoruri și concesiuni *economice*, în formă de canalisare de rîuri, — ci și concesiuni *culturale-naționale*, în prima linie o nouă *universitate* cu limba de propunere *cehă* și un nou ministeriu ceh, ear' pe deasupra li-a mai pus în vedere și împlinirea cât mai curênd a dorinței celei mai ferbinte a întregului popor ceh, de a puté saluta în mijlocul seu pe iubitul nostru Monarch, care în curênd va întreprinde o călătorie prin Boemia.

Și acest preț, aceste concesiuni, Nemții radicali le află de neadmisibile din al lor punct de vedere și promit a lupta din tóte puterile în contra realisării lor, prin urmare în contra guvernului care le-a promis.

Dacă așa se vor desvolta trebile în reichsrath-ul austriac, — și probabil că așa se vor desvolta, — armistițiul guvernului legat cu Cehii nu plătesce nimica; pentru-că chiar sĕ trécă prin parlament cele trei legi numite, greul lucrului e îndĕrĕt. Guvernul nu are indemnisare pentru trecut; nu are încuviințare pentru pașii întreprinși pe basa §-lui 14 din constituție; nu are budget; nu are delegațiune și nu are comisiune pentru cuotă: lucruri tot atât de urgente ca și contingentul de recruți și celelalte doue necesități de stat, a căror votare, adevĕrat că Cehii nu o vor mai împedeca, dar' o vor împedeca acum Nemții, și astfel situația va rĕmâné aceeași, numai cât cu persóne schimbate, ear' resultatul va fi earăși același — negativ.

Și așa guvernul austriac va cădé din *Scila* în *Charibdis*, se va învîrti într'un cerc vițios, avênd de furcă când cu Cehii când cu Nemții, până-ce va ajunge la convingerea, că bine a grăit principele *Lobkovitz* în casa de sus a parlamentului austriac când a zis că: singurul mod de scăpare este *suspendarea activității parlamentului central* și lărgirea cercului de activitate a dietelor provinciale; va sĕ zică *federalisarea Austriei*.

Activitate. *Din* Tur. St. Mărtin *se scrie, că Slovacii naționaliști au ținut acolo în una din zilele trecute mare întrunire națională, în care s'a luat hotărîrea, ca poporul slovac sĕ iasă din pasivitatea politică de până acuma și la alegerile viitóre sĕ între în luptele electorale, căutând sĕ scótă din urnă cât de mulți deputați naționali. In aceeași conferență s'a făcut și candidarea pentru cele doue cercuri electorale din comitatul* Turieț, — *remânênd ca candidarea pentru celelalte cercuri slovăcești sĕ o facă inteligența slovacă din respectivele comitate. E vorba ca și Sêrbii sĕ între în activitate. Și noi??*

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

E de notat, că și congresului acestuia au fost înaintate din partea Banațenilor acte de mare importanță, pe cari le reproduc după cum urméză:

a) Comitiva protopresbiterului *Dreghici* din Timișóra, către Metropolitul *Miron Romanul*, de cuprinsul următor:

Nrul 1003. Escelentissime Domnule! La apriata dorință a mai multor fruntași români din Banat s'a conchemat pe 28 Iunie, (10 Iulie) 1876 o adunanță generală română în Timișóra în causa reînființării episcopiei române în Timișóra și în acéstă adunanță primindu-se cu entusiasm acésta propunere, s'a decis cu unanimitate, ca sub presidența mea sĕ se adune toți asesorii consistoriali bănățeni din diecesa Aradului, ca în comitet, și sĕ compună un memorand către măritul congres național spre mângăerea tuturor Românilor din Banat.

Pe basa acestui decis a adunanței generale sau a conferenței naționale, întrunindu-se comitetul esmis spre acest scop în 10 Octombre 1877 în localitățile mele, am și compus aci sub ·/. aclusul memorand, spre substernere măritului congres național.

Din acest motiv sum așa de liber a veni cu acésta rugare: Exelenția Vóstră, ca capul tuturor Românilor din Ungaria și Transilvania sĕ binevoiți acest memorand a-l comunica cu consistoriul plenar metropolitan, și apoi cu măritul congres național spre realisarea dorinței nóstre atât de importante, încât fără acésta Românii din Banat ar ajunge victima altor naționalități din prejur.

Intr'altele cu cea mai profundă venerațiune și devotament remân, Al Exelenției Vóstre, Timișóra 19 Septembre 1878, cel mai umilit serv: *Meletiu Dreghiciu* m. p. Protopresbiterul Timișorii.

Iată acum *memorandul*:

Mărite congres național!

Cumcă în Timișóra nainte de descălecarea sêrbilor, care s'a întêmplat în anul 1690, au esistat Episcopi nedependinți de patriarchul serbesc din Ipecu, este lucru firesc; — căci regimul turcesc, până ce au domnit peste ținuturile timișane, adecă până la anul 1716, n'au putut concede sêrbilor, cari erau în continu resbel cu turcii, vre-o comunicare a sêrbilor resbeli cu creștinii români din ținuturile timișane, și așa românii de aici au debuit sĕ aibă un Episcop independinte de patriarchul Ipecului.

De după cartea: *„Monografie der kön. Freistadt Temesvár“*, de fostul primar al Timișórei *Ioan Preyer*, se afla în Timișóra un Episcop independinte de sêrbi, *Ioanichiu Vladislavlieviciu*, carele în societate cu judele cetățenesc *Nicolau Munteanu* era sĕ fie viptima barbariei turcesci, fiindcă simpatisau cu oștirile creștine, care ținéu cetatea Timișórei în asediu, în anul 1716.

FOIȘORĂ

Un principiu de fericire.

> „Fiți desĕvêrșiți precum și Tatăl vostru din ceriu desĕvêrșit este (Mat. V. 48).

Omul, ființă creată după chipul și asemĕnarea lui D-zeu, are o destinațiune înaltă și démnă atât de constituția firii sale cât și de Creatoriul seu: *unificarea sa cu D-zeu.* In vederea acestui *sublim ideal* moral al sĕu viéța sufletéscă a omului nu e decât un peregrinagiu prin care sufletul sĕu, în mersul cel progresiv și evoluționar al eternității, se înalță treptat tot mai sus și mai sus spre dumnezeire, din care face parte...

Caracteristica vieții trecĕtóre pământesci este durerea și suferința, în diametrală oposiție cu *fericirea*, nota caracteristică a perfecțiunei, adecă a dumnezeirei — perfecțiunea cea mai perfectă.

Acéstă perfecțiune și fericire inerentă dumnezeirii este deci ținta supremă spre care tinde necontenit sufletul omenesc.

Tendința acésta a sufletului spre perfecțiune, spre fericire, se manifestă întocmai ca o trebuință, ca o trebuință internă, de sine înțeles nu organică, ci psihică.

Dar' acéstă necesitate spirituală, ca și ori-care altă necesitate, fie ea de ori și ce natură, presupune putința unei îndestuliri, a unei satisfaceri. Ea e instinctivă și impulsivă.

Și tocmai în satisfacerea tendinței sale spre perfecționare își află sufletul omenesc mulțămirea și fericirea sa. El unesce și contopesce adecă concepția progresării și perfecționării cu concepția fericirii, cu alte cuvinte: omul atunci simțesce în sine fericire, când observă la sine înălțare, perfecționare, și astfel o apropiere de Dumnezeire.

Evident deci, că fericirea nu este un ce pămêntesc, mărginit și trecĕtor, ci este ceva absolut nemărginit și vecinic, ceva propriu perfecțiunei. Adevĕrata fericire aici pe pămênt o constitue numai *tendința spre perfecțiune a sufletului*, tendință, care e încă eternă și nemărginită, ca și sufletul, scânteia divină eternă.

Ori ce altă fericire pămêntéscă (avuții, ranguri, virtuți etc.) este o fericire temporală, ilusorie și trecĕtóre.

In adevĕr fericit se simte omul, cum am zis, numai atunci, când în sufletul sĕu se afirmă, tinde a se valora nisuința spre perfecționare. Și cu cât valorarea tendinței acesteia a sufletului va fi mai puternică, mai intensivă, cu atât și fericirea omului mai mare va fi, lucru ușor de înțeles, — pentru-că cu atât se va simți mai aprópe de idealul sĕu, de Dumnezeu.

Ear' acéstă valorare a perfecționării sufletului devine mai puternică și mai constantă atunci, când nisuința lui spre fericire din impulsivă și din instinctivă, va deveni voită.

Spre acest scop se recere însĕ un lucru: *consciința* sau *cunóscerea de sine.*

A te cunósce pe tine însu-ți însemnéză a străbate cu ochiu sufletesc prin vĕlul ce ascunde tainele firii tale și a cunósce tóte însușirile simțului tĕu intern.

Cunoscința de sine este așadară cunóscerea corectă a întregei nóstre ființe, a *eului* nostru.

Principiul cunóscerii de sine e vechiu. Deja anticii Elini considerau cunóscerea de sine ca cel mai înalt principiu moral omenesc. „Când filosoful Pitacus a enunțat al sĕu: *γνῶϑι ς̓αυτόν*, acéstă sentință a fost primită de filosofi cu un așa entusiasm, încât pentru a o puté mai ușor recomanda poporului, au sculptat-o cu litere de aur pe frontispiciul templului lui Apollo din Delphi“.

Și de atunci până 'n zilele nóstre el e accentuat aprópe în tóte sistemele de morală și filosofie.

Filosofi, ca Plato, Socrates și Pythagoras considerau cunóscerea de sine ca esența a tótă înțelepciunea.

O consciință perfectă și o adêncă convingere și cunoscință despre nota esențială a eului — sufletul și ființa lui — precum și despre nota accidentală a lui, — trupul cu tóte însușirile lui, satisface pe deplin noțiunea cunóscerii de sine însuși.

Stabilită fiind noțiunea cunóscerii de sine, se póte ușor înțelege, pentru-ce acest principiu este o neapĕrată recerință, pentru-ca tendința sufletului spre perfecțiune, spre fericire, din instinctivă și impulsivă sĕ devină *voită.*

Stadiul unei perfecte cunoscințe de sine îi dă adecă omului posibilitatea de a fi și *consciu* de fericirea ce o gustă când se valoréză tendința sufletului sĕu spre perfecționare. In chipul acesta fericirea lui póte cresce într'un raport care-l aproprie pe om chiar și de ființele mai superióre decât el, de îngeri, a căror fericire față de a nóstră e mare, e nemărginită, pentru-că ei sunt mai conscii de ea.

Eată de ce consciința de sine e un înalt principiu de fericire în viéța pămêntéscă a omului.

(Va urma.)

Coloniele sêrbe venind la anul 1690 în părţile austriace nu s'au aşiedat de loc în ţinuturile banatice, ci trecênd o parte Mureşul, d'abea în anul 1695 au aşezat de Episcop în Ienopolea pe cutare *Diacoviciu*, a căruia diecesă se estindea numai până la ţermurele Mureşului.

Dar deşi nu ar fi esistat în Timişóra Episcopie română, acuma din causa naţionalităţii ar debui întemeiată atare Episcopie, căci din contră neavênd românii vadă şi respect în acestea ţinuturi, ar pica victimă sêrbilor, cari şi prin înfiinţarea scólei de fete în Fabricu, tare au desnaţionalisat pe românii de acolo.

Necesitatea reînfiinţĕrei Episcopiei române din Timişóra au recunoscut'o şi însuşi Congresul nostru în anul 1870, la § 105 a concluselor sale, şi numai atâta a reflectat, ca sĕ se erueze că în cât vom puté concurge cu mijlócele bănesci pentru de a se susţiné diecesa nouă. Necesitatea acésta a recunoscut-o şi însuşi fericitul archiepiscop Andreiu Baron de Şaguna, când a testat în favórea înfiinţândei episcopii române din Timişóra 25,000 fl. — cari acum după audiu — s'au urcat până peste 40.000 fl.

Cu privire dară la mijlócele bănesci are onóre acest comitet conferenţional pe basa conclusului adus de adunanţa naţională română din Timişóra dto 28 Iuniu (10 Iuliu) 1876 Nr. 3 punct VII., la care conclus au dat consentimentul seu nu numai locuitori din protopresbiteratele Timişórei, B.-Comloşului, Lipovei şi a Hasiaaşului, ci şi cei din protopresbiteratele Panciovei au reflectat pe baza aci sub ./· în copia alăturatului protocol a conferinţei naţionale mai sus amintite, ca comitet esecutiv al aceleiaşi adunări, următórele:

1. Sidocsia şi convenţiunea episcopală din protopresbiteratele Timişórei, B.-Comloşului, Lipovei şi a Hassiaşiului se urcă până la vreo 4000 fl.

2. De şi venitele de la sesiunile parochielor reduse au a fi întrebuinţate spre ajutorarea preoţilor, totuşi de astădată — până la timpuri mai favoritóre — s'ar puté folosi spre susţinerea înfiinţândei episcopii din Timişóra. Atari sesiuni de astădată în protopresbiteratul Timişórei se află 9, ear' cu timpul s'ar urca până peste 30 şi aşa venitul de la acestea sesiuni este considerabil.

3. Interesele de după lăsemântul fericitului archiepiscop Şaguna în suma de 40.000 fl., ar face a 8% anual 3280 fl.

4. Din subvenţiunea ce o dă statul preoţimei serace, ce pică pe 4 protopresbiterate adnecsate diecesei aradane, ar face earăşi vr-o câteva mii anuali.

5. De la fundaţiunile comune a diecesei aradane şi Caransebeşene, eară ar pica vre-o câteva mii anuali în favórea episcopiei române din Timişóra.

6. Tacsa de la fie-care cununie á 50 cr. se póte urca până la vre-o una mie anuală.

7. Aruncul de 1 cruceriu de după suflet se urcă earăşi la o sumă considerabilă.

8. Venitul tasului al II şi III-lea care numai în protopresbiteratul Timişórei se urcă în ani mai favorabili peste 200 fl., ear' dau un contingent frumos.

Dar mai mult de tóte se aştéptă de la zelul naţional, — vĕdindu-se mângăiat că au căpătat în mijlocul sĕu un archiepăstoriu naţional, — vor contribui românii Timişani, în ani fruptiferi, sume însemnate.

Cu durere trebue sĕ amintéscă acest comitet: că deşi diecesa Timişórei, până la anul 1865 a fost în privinţa sufletelor, cea mai mare şi cea mai avută în tótă Ungaria, totuşi fără întrebarea nóstră — de nobis sine nobis — fuserăm înprăştiaţi în trei turme, în cea aradană, caransebeşană şi cea sêrbă; şi nu pentru dragul şi folosul nostru, ci din interese private.

Din tóte aceste motive dară ne rugăm în numele sus amintitei conferenţe naţională română, ca măritul Congres sĕ binevoiască a enunţa reînfiinţarea Episcopiei române greco-orientale în Timişóra şi apoi tot aici sĕ se înfiinţeze numai decât şi un Consistoriu separat, căci numai în acest mod se póte salva vaza şi interesele bisericei nóstre naţionale din acestea ţinuturi. Timişóra în 10 Octobre 1877. Din încredinţarea Comitetului: Meletiu Dreghiciu m. p. Protopresbiterul Timişorii ca preşedinte ad hoc. Svetonin Petrovici m. p. Paroch şi asesor consistorial în Cĥecea română, ca notar ad hoc.

(Va urma.)

† Ioan Neniţescu.

Ziarele din Bucureşti aduc ştirea încetării din viéţă a lui *Ioan Neniţescu*, prefectul judeţului Tulcea în Dobrogea şi unul dintrĕ cei mai buni poeţi contimporani ai neamului românesc. Deosebi din volumul de poesii *„Pui de lei“* transpiră caldă iubire de neam şi însufleţire pentru vitejia soldatului român. Asemenea şi celelalte scrieri ale lui Neniţescu sunt inspirate de unul şi acelaşi simţĕmênt: *patriotismul.*

Ioan Neniţescu s'a născut la 1854 în Galaţi. Incă de tinerel arăta mare aplecare spre literatură şi ca student de liceu (în Jaşi) publica poesii bunişóre în ziariul gălăţean „Gardistul civic“. Ca oficer în reservă, a luat parte în rĕsboiul ruso-romano-turc din 1877—78, distingêndu-se deosebi la sângerosul asalt al *Griviţei*, în care prin uimitórea vitejie şi ne păsare de mórte soldaţii români au cucerit — pe lângă fortăréţa Griviţei — simpatia şi respectul lumii faţă cu virtuţile militare ale soldatului român. Totdeauna între cei dintâiu, Neniţescu s'a ales din acest asalt cu răniri grave, din cari vindecat, după rĕsboiu a mers la Berlin sĕ-şi completeze studiile. Aici după doi ani ia doctoratul în filologie şi pedagogie; tesa sa *„Die Affectenlehre Spinozza's“* a fost mult lăudată de profesorii străini. Re'ntors în ţéră a fost numit profesor în Galaţi. Mai târdiu inspector şcolar şi în urmă prefect (corespunde postului de comite suprem de la noi) la Tulcea, unde prin rarul talent administrativ, energie şi laudabil zel patriotic — putem zice că a romanisat Dobrogea. Despre activitatea lui Neniţescu în timpul cât a fost prefect în judeţul Tulcea, mărturisesc creaţiunile sale: monumentul istoric al anexării Dobrogei, ridicat pe malul drept al Dunării pe colnicul Hora, în Tulcea, al cărui iniciator a fost Neniţescu; statua lui *Mircea cel bĕtrân* în faţa palatului administrativ din Tulcea; ear' mai în sus spre Sulina, pe delta Dunării apar mândre si ca vecinice mărturií despre patriotismul lui Neniţescu, care 'l împintena la muncă fară preget întru întărirea elementului românesc: satele Satu-Nou, Principele Carol, Princesa Elisabeta, Carmen Sylva şi Regele Carol, întemeiate de el.

Dovadă despre talentul seu administrativ, despre hărnicia şi activitatea sa îndreptată numai spre al ţerii şi neamului mărire, este şi faptul, că în butul usului din România, de a cădé deodată cu guvernul şi ceilalţi funcţionari, de sus până jos la bieţii scriitoraşi de prin birouri, pentru a fi puşi în post agreaţii partidului venit la putere, — *Neniţescu a fost manţinut în postul de prefect în Tulcea şi de liberali şi de conservatori.* Singur *Carp*, după venirea la putere, voise a-'l permuta la Constanţa, dar' Neniţescu n'a primit şi şi-a dat dimisia, pentru-ca guvernul liberal îndată ce a ajuns earăşi la putere sĕ-'l pună earăşi la locul seu în Tulcea, unde atâtea merite patriotice şi-a câştigat.

Nu i-a fost dat însĕ de provedinţă sĕ-şi continue mult timp activitatea-i rodnică. Dus la o moşie a sa din judeţul Bacău, unde simţindu-se rĕu, Sâmbătă a plecat la Bucureşti spre a consulta medici. Intrĕ Focşani şi Rîmnicul-Sărat însĕ a început sĕ-i fie tot mai rĕu, şi în gara *Buzĕu* a sucombat. Poetul vitejiei soldatului român şi talentatul administrator şi-a dat sufletul.

Dar' chiar de nu ar fi rĕmas după el acele neperitóre monumente din Dobrogea, memoria lui totuşi i-ar fi asigurată prin fructele activităţii sale literare, tot-atâtea isvórĕ de însufleţire patriotică şi ferventă dragoste de neam. Afară de poesiile publicate, ca student, în „Gardistul civic“ din Galaţi, cari trec numai de încercări juvenile, a scris poesii de recunoscută valóre, publicate în volumele: *„Flori de primăvară“*, *„Şoimii de la Rĕsboeni“*, *„Pui de lei“* (premiate de Academia română), apoi o piesă istorică *„Radu de la Afumaţi“*, şi lucrarea de netăgăduită valóre istorică-naţională *„De la Românii din Turcia europeană“*. Afară de acestea în tinereţe scrisese mult în „Convorbiri literare“, fiind unul dintrĕ cei mai valoroşi colaboratori ai revistei. Mai târziu a întemeiat revista *„Ţara nouă“* (acum dispărută), în care s'a distins deosebi ca scriitoriu didactic. A mai publicat şi numĕróse lucrări în limba germană, cari asemenea sunt fórte mult apreciate.

In pleiada scriitorilor şi literaţilor contimporani ai României Neniţescu ocupă loc onorific alăturea cu Tocilescu, Urechiă, Xenopol şi Vlăhuţă.

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral al tractului Bistriţei.

Bistriţa, 23 Februariu v.

In conformitate cu dispoşiţiunile legei nóstre bisericesci „Statutul organic“, Marţi în 20 Februariu a. c. în capela gr. or. din oraşul *Bistriţa*, s'a ţinut şedinţa sinodului protopresbiteral ordinariu al tractului Bistriţei sub conducerea harnicului nostru protopresbiter tractual *Simeon Monda.*

După rugăciunea de diminéţă cu invocarea duchului sfânt, dl preşedinţe prin o vorbire acomodată, — îndemnând membrii la o lucrare conscienţiósă pentru promovarea binelui bisericei şi şcólei nóstre, precum şi la ridicarea stării morale, culturale şi materiale a poporului credincios, care şi-a pus încrederea în ei — declară şedinţa sinodului ordinariu din anul curent de deschisă.

Deşi timpul era fórte nefavorabil şi comunicaţiunea tare anevoiósă, totuşi la apelul nominal s'a constatat presenţa unui numĕr îndestulitoriu de membri pentru a se puté aduce concluse valide. Pe lângă membrii ordinari însĕ am observat şi alţi preoţi şi învĕţători, veniţi pentru a lua parte la desbaterea cestiunilor din şedinţa sinodului.

Raportul general al comitetului protopresbiteral presentat de către părintele protopresbiter, despre activitatea sa şi despre starea religiósă-morală, culturală şi materială a protopresbiteratului în anul espirat, fiind desfăşurat în mod cât se póte mai detailat, sinodul îl ia spre scire, — ear' propunerile făcute le primesce ridicându-le la valóre de concluse.

Dintre aceste propuneri amintesc următórele:

1. Pentru întărirea religiosităţii şi moralităţii în popor, sinodul primesce de ale sale propunerile conferenţei preoţesci din anul curent şi hotăresce esecutarea lor.

2. Pentru a se insufleţi poporul pentru şcólă şi cultură, sĕ se înmulţéscă bibliotecile parochiale şcolare cu cărţi corĕspundĕtóre şi sĕ se arangieze din partea învĕţătorilor producţiuni cu elevii şcólelor poporale.

3. Pentru îmbunătăţirea stării materiale a poporului sĕ se stărue la înfiinţarea de fonduri de bucate şi reuniuni economice şi de păstrare în comunele parochiale.

Urméză apoi raportul bisericesc despre mişcarea poporaţiunei din tract în anul trecut precum şi raportul şcolar, cari de asemenea se iau spre scire.

In fine se presentéză raţiociniul epitropiei protopresbiterale, care aflându-se în regulă se apróbă, dându-se epitropiei absolutoriu. Tot odată se votéză şi bugetul pe anul 1901 în formă presentată de comitetul protopresbiteral.

Devenind vacante două locuri în scaunul protopopesc: unul prin mórtea parochului Nicolau Rus, ear' al doilea prin abdicerea din causa bĕtrâneţelor a parochului Grigorie Popoviciu, sinodul le întregesce prin alegerea cu aclamaţiune a membrilor Eliseu Dan şi Alesandru Popoviciu.

Cu aceste fiind terminate agendele sinodului ordinariu din acest an, preşedintele declară şedinţa de închisă.

Tóte au decurs în cea mai perfectă ordine, ceea ce e a se mulţămi activităţii neobosite a zelosului nostru protopresbiter Simeon Monda, prin a cărui înţeléptă conducere afacerile protopresbiteratului se află preste tot în stare îmbucurătóre.

Dee Dumnezeu, ca sĕ-'l vedem încă mulţi ani stând în fruntea acestui protopresbiterat!

Particeps.

Proiect de plan

pentru punerea în aplicare a hotărîrilor conferenţei preoţesci a tractului Mercurei din anul 1899, lucrat de parochul Romul Pop *pentru conferinţa din 8/II 1901.*

Gîrbova, Februarie.

Preavenerabilul Consistoriu Archidiecesan sub Nr. 1238 B. dela 6 Iuniu 1900 a aprobat întru tóte conclusele conferenţei nóstre dela 9 şi 10 Decembre 1899, ear' Preasfinţitul nostru Archiepiscop *Ioan Meţian*, din a cărui iniţiativă s'au inaugurat conferinţele nóstre preoţesci, sub Nr. 9261 Pres. dela 14 Octobre 1900, în armonie cu conclusul nostru din conferinţa trecută, a decretat de permanente conferinţele preoţesci pentru lunile de tómnă sau de iarnă a fiecărui an, şi cu un alt ordin, tot sub acelaşi numĕr şi dat, provócă întrunirea conferenţei preoţesci pentru lunile de tómnă sau de iarnă a fiecărui an, şi cu un alt ordin, tot sub acelaşi numĕr şi dat provócă întrunirea conferenţei, punêndu-i sub deliberare: planul de esecutivă şi aplicare a hotărîrilor aduse în conferenţa trecută pentru combaterea indiferentismului religios, ridicarea poporului din sărăcie, şi salarisarea deamnă a preoţilor, mai luând în combinaţie: 1) îngrijirea pentru administrarea bună şi corectă în statul nostru bisericesc întru cât ne privesce pe noi, în protopopiat şi parochiile lui; 2) ridicarea preoţilor în cultură prin cetit şi studiu privat, sprijinind în acelaşi timp tipografia archidiecesană; 3) înfiinţarea de reuniuni, mai ales de femei, pentru înfrumseţarea bisericei şi ajutorarea şcólei; 4) procurarea de moşii pe sama parochiei, punêndu-se în vedere, spre acest scop, ajutoriul cu împrumuturi dela consistoriu; 5) îngrijirea, ca preoţii sĕ se presinte în public în îmbrăcămintea şi curăţenia cuviinciósă.

Cu compunerea unui proiect de plan pentru esecutiva şi aplicarea hotărîrilor conferenţei trecute şi a celor prescrise în cele 5 puncte din ordinul archieresc, sunt angajat eu din partea preaon. domn protopop, de care sarcina onorifică, dar' grea, vreau sĕ mĕ achit în cele următóre.

In ce legătură indispensabilă stă sufletul cu trupul spre a-'şi manifesta aspiraţiunile şi darurile sale, în acelaşi acord stă promovarea morală cu forţa materială.

Impunem preoţilor nostri ca cârmaci în biserică sĕ saneze cutare şi cutare rĕu şi sĕ promoveze binele şi prosperarea morală şi materială; dar' în acelaşi timp sĕ nu perdem din vedere a le pune la disposiţie mijlócele materiale, căci le ajunge lor greutăţile cu acuirarea mijlócelor intelectuale-morale întru atingerea scopului ţîntit.

Mens sana in corpore sano.

De aceea propunerei pentru aplicarea mijlócelor la combaterea indiferentismului religios şi promovarea religiosităţi premerg cu propunerea de aplicarea mijlócelor întru promovarea fondului protopopesc şi fondurilor parochiale, apoi cu aplicarea mijlócelor pentru ridicarea poporului din sărăcie şi pentru salarisarea preoţilor.

Deci:

Pentru aplicarea concluselor primei conferinţe preoţesci dela 9 şi 10 Decembre 1899 întru combaterea indiferentismului religios, ridicarea poporului din sĕrăcie şi salarisarea démnă a preoţilor, precum şi pentru a satisface ordinului Éscelenţiei Sale Archiepiscopului nostru, *Ioan Meţian*, Nr. 9261 Pres. dela 14 Octobre 1900, pentru regenerarea nóstră, propun, ca conferinţa sĕ decidă:

I. In vederea, că aprópe tóte spesele obveniende în cele espuse în punctul acesta, mai jos, şi în punctele următóre II, III şi IV, au sĕ se întîmpine din fondul protopopesc şi mai mult din fondurile parochiale:

a) Spre alimentarea mai viie a fondului protopresbiteral:

1. Sinodul, respective comitetul protopresbiteral, în cercul sĕu de competinţă, sĕ caute a pune succesive în aplicare alimentarea din isvórele indicate în propunerea parochului Romul Pop, presentată comitetului şi sinodului protopresbiteral într'una din şedinţele trecute, şi ţinută în evidenţă pentru timp oportun;

2. Comitetul protopresbiteral, decretat de conferinţa trecută de organ representativ şi esecutiv al sĕu, sĕ caute şi sĕ pună în aplicare şi alte isvóre acceptânde de sinodul protopresbiteral.

(Va urma)

Revistă esternă

Umanitarismul european. „Morning Post“ din Londra raportézǎ, că în lista nouă a dignitarilor chinezi a căror pedepsire o pretind representanţii puterilor europene sunt peste o sută de inşi, dintrĕ cari *opt au sĕ fie decapitaţi*, eer’ ceilalţi exilaţi, întemnitaţi, ori degradaţi.

*

Motiv de conflict diplomatic. O telegramă din Constantinopol raportézǎ, că în Bitolia poliţisti turci avênd sĕ facă perchisiţie la profesorul bulgar *Stefanov*, acesta a trimis după ajutor la consulatul rusesc. Insuşi consulul a grăbit la locuinţa lui Stefanov şi pe un poliţist l-a dat pe scări în jos ceauşul consulatului, ear’ pe celalalt l-a bătut bine consulul însuşi.

Afacerea va avé de sigur urmări pe cale diplomatică.

*

Din Africa. Referitor la tratativele de pace între Botha şi Kithener se raportézǎ, că probabil încă în decursul acestei sĕptĕmâni Botha va preda lui Kithener o considerabilă parte a luptătorilor buri; predarea are sĕ fie necondiţionată, în schimb însĕ Kithener va da Burilor asigurare, că ţéra nu le va fi total despoiată de independenţă şi că de la regimul militar se va trece treptat la regim civil. Despre manţinerea autonomiei statelor bure nici vorbă nu póte fi. Faţă cu acéstă telegramă a lui „Kölnische Zeitung“ se raportézǎ din altă parte, că tratativele decurg în mod favorabil şi că Botha promite a sista inimiciţiile îndată ce guvernul din Londra va accepta condiţia, ca statele bure sĕ-şi manţină deplina autonomie.

Aceste sunt ştiri venite prin mijlocirea Londrei, din *Bruxella* însĕ se raportézǎ, că *Krüger*, *Steyn*, *De Wett*, *Schalk-Burger* şi *Reits* sunt hotărit contra păcii, dacă statelor bure nu li-se garantézǎ deplină independenţă. La cas că Botha va accepta alte condiţiuni, guvernul Transvaalului nu le va ratifica şi va continua rĕsboiul.

Despre *De Wett* se scrie din Bloenfontein ăgenţei Reuter la Londra, că cu patru sute de ostaşi s’a refugiat spre nord şi că e aprópe imposibil a opera contra lui, fiind-că îndată ce e strîmtorat îşi împrăştie trupa în cete mititele, pentru-ca după câteva zile earăşi sĕ se împreune.

NOUTĂŢI

Esamen de cualificaţiune. Luni au făcut esamen de cualificaţiune clericii absoluţi Victor I. Selăgean din Hêrţĕgani, Teofil Roşca din Haşfalĕu şi George Dănilă din Ighiu, obţinênd toţi trei calcul general *bun*; ear’ eri s’au început esamele din cursurile pedagogice cu candidaţii la învĕţatorie, pregătiţi pe cale privată.

*

Din Sĕlişte ni-se scrie: Din prilegiul introducerii în parochiă şi protopresbiterat a noului protopresbiter-paroch *Dr. Ioan Stroia* au decurs aici manifestaţiuni înălţătóre de inimi. Entusiasmul, inbirea şi alipirea ce s’a manifestat faţă de Capul bisericei şi faţă de noul Păstor au fost încântătóre. Raport special urmézǎ.

*

Post de profesor. In „Fóia Diecesană“ e publicat concurs la un post de profesor de teologie pentru institutul teologic-pedagogic din Caransebeş. Termin de concurs 10 Aprilie st. n. Dotaţie: 1600 coróne salariu şi 160 coróne cuincuenal; după numirea definitivă, relut de cuartir 400 cor.

*

Nóua direcţie a „Victoriei“. Duminecă şi-a ţinut a 13-a adnnare generală banca românéscă „Victoria“ din Arad, cu care ocasiune au fost aleşi membri în direcţie: Dr. N. Ciaclan, Dr. A. Demian şi Traian Vaţian, ear’ în comitetul de supraveghiere: G. Feier, N. Marcu, G. Popovici, P. Milovan, Dr. S. Ispravnic, şi censor: Axente Secula.

*

Alegere de preot. In 21 Ianuarie v. s’a făcut alegere de paroch în comuna *Şoimuşul-român*, incorporată acum la tractul *Têrnavei*. Alegerea a fost condusă de protopresbiterul *Nicolae Todoran*, care a fost în ţimpinat cu ovaţiuni la sosirea sa în comună. După terminarea sfintei liturgii, domnul protopresbiter a rostit o vorbire frumósă poporului adunat în biserică, îndemnându-l la ordine, pace şi bună înţelegere. S’a procedat apoi la actul alegerii. Erau doi competenţi: clericii absolvenţi *Ilie Ioanovici* şi *Vasilie Suciu*, dintre cari cel dintâiu a primit 98 voturi, al doilea două. Astfel domnul *Ilie Ioanovici* a fost proclamat ales paroch al comunei *Şoimuşul-român* spre bucuria credincioşilor din acéstă comună. E de notat că parochia acum intregită se afla de trei ani în vacanţă.

*

† Mihail Crainic. In 25 Febr. st. v. a fost depus spre vecinică odichnă veteranul preoţimei din protopresb. *Cluşului*, octogenariul *Mihail Crainic*, supra numit moşul, fost paroch în Mănăsturul-român.

Favorisat de un timp plăcut, apoi de împrejurarea că ziua înmormêntării a fost Duminecă, la astrucarea rĕmăşiţelor pământesci s’a presentat aprópe întréga comună, apoi mulţime de popor: Români şi Magiari din Mănăşturul-unguresc, precum şi din comunele invecinate, semn de stima ce acestui bun păstor i-au păstrat-o fiii sei sufletesci şi ceilalţi participanţi.

Preoţi fungenţi, din parochiile vecine au luat parte 5, dar’ fără şeful tractului, ba şi fără vre-un delegat al sĕu, de aceea cei presenţi au rugat pe parochul din *Călata-Mare* O. D. *Gavril Condor*, membru al scaunului ppopesc, ca sĕ conducă actul înmormêntării, carele, deşi fără pregătire anteriórǎ de a puté ţiné în faţa unui aşa mare public — au putut fi între 1200—1500 persóne — cuvêntarea funebrală, totuşi a primit, şi spre onórea D-sale fie zis, şi spre a publicului deplină mulţămire, în o vorbire mai bine de o órǎ a destăşurat înalta misiune a preotului, ca intermediatorul între D-zeu şi om; sublima chiemare ce o are; dar’ de altă parte şi marea responsabilitate ce o are, avênd a rĕspunde la tronul divin de ori-ce suflet perdut, din negrija sa. A arătat apoi meritele defunctului preot, inima bună ce a avut’o, evlavia cu care ’şi îndeplinea ori-ce funcţiune, şi blândeţa de carea era cuprins.

Din schiţa biografică remarchez, că s’a născut la 1812, din părinţi de profesiune *olari*, la 1850 fu hirotonit întru presbiter, şi deşi parochia i-a fost slabă, totuşi ducênd el mari lipsuri, a putut a-şi cresce, din 4 fiii ce i-a avut, doi pentru cariera preoţéscă, ear’ unul pentru cea învĕţătoréscă.

*

Un nou monach. Sâmbătă a fost tuns întru monach la mănăstirea Bodrog profesorul seminarial şi referent şcolar la consistoriul din Arad, *Romul Ciorogariu*, dându-i-se numele monachal *Roman*.

*

La „Masa studenţilor“ dela gimnasiul român gr.-or. din *Brad* s’au înscris ca binefăcĕtori;

a) Fundator: „Grăniţerul“ institut de credit şi economii în Dobra cu 50 cor.;

b) pe viaţă cu câte 20 coróne: 1. Il. Sa Dr. *Ilarion Puşcariu* archimandrit şi vicariu archiepiscopesc în Sibiiu. 2. Dr. Nicolau Vecerdea advocat Sibiiu. 3. Pantaleon Lucuţia asesor consist. Sibiiu. 4. Ioan A de Preda advocat Sibiiu. 5. Leontin Simonescu secretariu metropolitan, Sibiiu. 6. Dr. Elie Cristea secretar consistorial Sibiiu 20 cor. 40 fil.

c) ajutători: Dr. Racoţia medic cercual Şeica mare, 10 cor; D. Câmpian archivariu consistorial Sibiiu, 5 cor; Ioan Papiu ppresbiter Sibiiu 5 cor; Nicolau Ivan asesor cons. Sibiiu, 5 cor; „Arieşana“ institut de credit şi economii Turda, 5 cor; Teodosiu Popa preot Furcşóra 5 cor; George Micluţia Preväleni 5 cor; Mateiu Voilean asesor cons. Sibiiu, 3 cor; Constantin Dimian preot Sibiiu, 3 cor; Ioan Mihu preot Sibiiu, 1 cor; Iosif Pietsch notar Luncoiul de jos 4 cor.

Esprimăm călduróse mulţămite marinimoşilor dăruitori. Comisiunea administrativă: Georgiu Părău dir. gim., Vasile Boneu, Dr. Pavel Oprişa, Dr. Ioan Radu.

*

Ce nu pot înţelege domnii?! In cercurile înalte germane a produs sĕptĕmâna trecută mare sensaţie ştirea dată de „Frankfurter Zeitung“, că *Ernest Ludovic* mare-ducele regent al ducatului Hessen la o serată a cerut sĕ-i fie presentat deputatul *Ulrich* din Offenbach, conducĕtoriul social-democraţilor, cu care apoi a conversat fórte mult. Lucruri de acestea nu s’au mai întêmplat în Germania, şi cercurile înalte nici nu pot înţelege, cum un domnitoriu „se dimite“ sĕ steie de vorbă cu un social-democrat!

*

Distracţiile domnişorului. Un amploiat tiner dela institutul de credit fonciar din Budapesta zilele acestea a fost dat afară din post, pentru-că defraudase douĕzeci mii de coróne. Tinerul era óspe binevĕzut prin localurile de distracţii lascive, ear’ astfel de distracţii consumând bani mulţi, domnişorul a cheltuit pe lângă salariul sĕu şi din banii institutului douĕzeci mii de coróne. Pentru acésta a fost dat afară din post, — şi chestia e resolvată. Arĕtare criminală nu s’a făcut contra lui, din causă că — după cum cetim în „Egyetértés“ — „e înrudit cu una dintrĕ cele mai distinse şi mai respectate familii din ţérǎ“. Familia acésta a şi restituit institutului suma defraudată de domnişorul.

*

O ispravă a honvedilor. Nefiind în casarmă nici un oficer, care sĕ ţină în córdă pe voinicoşii honvedi garnisonaţi în Neoplanta, Sâmbătă nóptea pe la unsprezece óre honvedul de post dela pórta casarmei aţinênd calea la patru senatori orăşeneşti, cari treceau pe acolo spre a merge acasă, a pus unuia baioneta ’n pept, apoi chiămând varda i-au dus pe toţi patru în casarmă şi i-au legat fedeleş, lăsându-i aşa până diminéţa. Casul a produs mare indignaţie în oraş şi va avé urmări grave atât din partea autorităţilor civile, cât şi din a celor militare.

*

Ştiri economice. Pentru a da cât mai mare îndemn proprietarilor la plantaţiuni de păduri, ministrul de agricultură a distribuit întrĕ 2119 proprietari de pământ 53 mil. şi 642 mii vlăstare de arbori de pădure, cu cari cei împărtăşiţi au plantat peste tot un teritoriu de 15 mii jugĕre catastrale (cu 2575 jug. mai mult de cât în anul anterior). Gratis au căpĕtat vlăstare numai proprietarii mici, cu 1 corónă 50 fileri miia, aceia cari au făcut plantaţiuni de interes comun (păduri comunale etc.). Pe lângă acésta ministrul a destinat 78.653 coróne ajutoriu spre accelerarea acţiunii de împădurire a teritoriilor pleşuge.

In scopul promovării pomăritului s’au înfiinţat pe teritoriul pădurilor erariale din comitatele Zala, Vĕsprim, Ciongrad, Bereg, Bihor, Sătmar, Alba-inferiórǎ, Odorheiu şi Treiscaune, pepiniere (grădini de pomişori şi altoi, peste tot pe teritoriu de treizeci jugĕre catastrale; din aceste pepiniere vor puté fi distribuiţi, spre plantare şi altoire, 200.000 pomişori la an. Pe lângă acestea mai e în înfiinţare o pepinieră în comitatul Bistriţa-Năsĕud, pe teritoriu de şese jugĕre.

*

Ce folos de asigurări! Un econom ungur, înaintat în etate, s’a dus zilele acestea „sĕ facă securare“. Ce vrei sĕ asiguri? — îl întrébă directorul. — „Pe nevastă-mea aşi secura-o“, — rĕspunde omul. — „Pe viéţă ori cum? — Ba, mĕ rog de iertare, în contra feciorului vecinului meu.“ — Aceea nu se póte, bĕtrânule, — rĕspunde directorul. — „Nu? Apoi atunci de ce folos sunt şi sĕcurarile alea?! — observă bĕtrânul, şi merge a casă supĕrat.

*

Esplosie de gaz. In ocna de cărbuni de la Gelsenkirchen s’a întêmplat sĕptĕmâna trecută mare esplosie de gaz. Dintrĕ numĕrósele victime au fost scoşi şése lucrători greu răniţi şi şése morţi.

*

Tuturor le este cunoscut, că seminţeie de economie şi de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte seminţe. Escelente sunt îndeosebi seminţele de napi împreunate cu marca firmei „Sternmark“ şi sunt a se deosebi de altele contrafăcute. Seminţele lui Mauthner sunt cu un cuvênt neîntrecute şi economii nóstre fac fórte bine, dacă îşi comandă seminţele lor, numai dela firma Mauthner în Budapesta.

ECONOMIE.

Dela „Reuniunea română de agricultură din Sibiiu“.

Cu provocarea la înştiinţarea nóstră din zilele trecute, ne luăm voie a vestì pe membrii reuniunii nóstre agricole, că am prelungit terminul de 10 Martie până la 5/18 Martie n. c., termin până la care sunt a se înainta aici cererile pentru împărţirea în mod gratuit a seminţelor de tot soiul şi descrise în amintita înştiinţare.

Din acest prilegiu aducem la cunoştinţa economilor nostri, că subscrisul comitet gata este a mijlocì pentru ori-şi-cine ’i-se va adresa, procurarea articlilor economici amintiţi mai jos, lângă cari însemnăm şi preţurile:

1. Sĕmênţa de luţernă franceză, stiriană veritabilă, prima calitate, sub 10 chlg., 1 chlgr. 1 cor. 80 bani, peste 10 chlgr. 1 chlgr. 1 cor. 70 bani.

2. Sĕmênţă de trifoiu roşu, de tot fină, sub 10 chlgr. 1 chlgr. 2 cor., peste 10 chlgr. 1 cor. 90 bani.

3. Sĕmênţă de trifoiu roşu unguresc, sub 10 chlgr., 1 chlgr. 1 cor. 50 bani, peste 10 chlg. 1 cor 40 bani.

4. Sĕmênţă de iarbă engleză, sub 10 chlgr., 1 chlgr. 80 bani, peste 10 chlgr. 70 bani.

5. Sĕmênţă de iarbă franceză, sub 10 chlgr., 1 chlgr. 1 cor. 22 bani, peste 10 chlgr. 1 cor. 12 bani.

6. Sĕmênţă de iarbă italiană, sub 10 chlgr., 1 chlgr. 90 bani, peste 10 chlgr. 80 bani.

7. Sĕmênţă de napi de nutreţ, Mammuth roşu, uriaş, sub 10 chlgr., 1 chlgr. 1 cor. 5 bani, peste 10 chlgr. 1 chlgr. 95 bani.

8. Sĕmênţă de napi de nutreţ, Oberndorf, galbini, 1 chlgr. 1 cor. 50 bani.

9. Sĕmênţă de napi de nutreţ, roşii, rotunzi, acelaşi soiu, 1 chlgr. 1 cor. 45 bani.

10. Sĕmênţă de bostani (dovleci) până la 100 chlgr., o jumĕtate chlgr. 1 cor.

11. Sĕmênţă de varză de Strassburg, uriaşă, 20 gr. 30 bani.

12. Sĕmênţă de varză de Braunschweig, uriaşă, de iarnă, 20 gr. 30 bani.

13. Sĕmênţă de cépă uriaşă, Rocca, 20 gr. 3 bani.

14. Sĕmênţă de cépă uriaşă rotundă, Madeira, 20 gr. 30 bani.

15. Sĕmênţă de cépă rotundă galbină uriaşă de Zittau, fórte trainică, 20 gr. 24 bani.

16. Sĕmênţă de arpagic 1 chlgr. 1 cor.

17. Legături de snopi, fórte practice şi trainice, 1000 bucăţi $4^1/_2$ milimetri gróse, 150 cm. lungi şi circa 23 chlgr. grele, cu 15 cor. 60 bani.

18. Legături de snopi, fórte practice, 1000 bucăţi de aceeaşi grosime, însĕ numai 130 cm. lungi şi circa 20 chlgr. grele, cu 14 cor. 50 bani. In pachete se vênd 20 bucăţi 150 cm. lungi cu 4 cor. 20 bani şi 200 bucăţi 130 cm. lungi cu 3 cor. 80 bani, libere de porto.

19. Legături de altoit, Raffia, fórte practice, un chlgr. 1 cor. 50 bani.

20. Funii de Cocos (de legat altoii), fórte trainice, un chlgr. 45 bani, 5 chlgr. 2 coróne.

21. Rĕşină de altoit, fluidă, o cutie á 125 grame 50 bani; à 250 grame 1 cor.; à 30 grame 20 bani.

22. Etiquette de tinichea albă pentru scrierea numirilor: 100 bucăţi 1 corónă 20 bani.

23. Cucuruz „Regele preriilor“, soiu nou, care isbuteşte de minune la noi şi se cóce deodată cu soiul îndatinat, (indigen). Din un hectolitru=100 litre tulĕi resultă aprópe sau şi întocmai 3 ferdele=60 litre grăunţe, aşadar’ îndoit ca de obiceiu; un hectolitru grăunţe trage 73—78 chlgr. Acest fel de cucuruz, atât de spornic şi bun în tótă privinţa, merită cea mai căldurósă recomandare şi ar trebui rĕspândit la noi pretutindenea.

Se vinde în cătăţimi de câte 1, 2, 3 etc. ferdele à 20 litre (nu şi mai puţin). Preţul 2 cor. 50 bani de o ferdelă grăunţe alese, prăsite în hotarul Sibiiului.

Doritorii, cari vor trimite la adresa „*Comitetului reuniunii române agricole* din comitatul Sibiiu“ preţul, cum şi 12 bani pentru buletinul de espediţie, 4 bani de chilogram pentru pachetare şi 4 bani taxa de înmanuare postală — vor primi articlii comandaţi, cu posibilă grăbire.

Sibiiu, 6 Martie 1901.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Dem. Comşa, preşedinte

Victor Iordăşianu, secretariu

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Istorióre bisericesci“, III. carte de religiune pentru şcólele poporale, de *Dr. Petru Barbu*, profesor în Caransebeş. Ediţia II. aprobată de consistóriele din Arad, Caransebeş şi Oradea-mare. Editura şi tipariul tipografiei şi librăriei diecesane din Caransebeş. Preţul 30 fileri.

Posta Redacţiunei.

L. B. în P. Pe 1900 acum. Chestia capelanilor aleşi e în regulare.

Dlui C. B. în Cs.-Gyergyófalva. Adresa cerută e: Báró Hirsch-jótékonysági alap kezelősége, Budapest, VI. Lázár-utcza 18 sz. La petiţiune trebue sĕ se acludă estras din matricula botezaţilor (sau atestat de naştere), atestat de conduită morală şi atestat de paupertate; apoi trebue justificat, că respectivul are lipsă de împrumut pentru a-şi începe ori continua ceva meserie ori comerciu, spre a-şi asigura prin aceea traiul.

Nr. 290/901. [42] 1—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Zlagna se escrie concurs de nou cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emulomentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venițelor preoțesci dela stat.

Concurenții au sĕ-și aștérnă suplicele instruite conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Nocrichiu, în 24 Februariu 1901.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 95/1901. [44] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Lunca, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat·

Concurenții au a-'și așterne suplicele instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis, la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zarandului.

Brad, la 13 Februariu 1901.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Sz. 1600/1901. [39] 2—2

Arlejtési hirdetmény.

Egy községiháznak Moh községben jelen év folyamán való *épitése* elhatároztatván az épités kiadása czéljából Móh község irodájában *folyó évi márczius hó 21-én d. u. 3 órakor* nyilvános szóbeli árlejtés fog megtartatni.

Az alapfalazat kőanyaga, továbbá a szükséges tégla, mész és porond a község által természetben állittatik elő.

A kikiáltási ár 10,390 kor. 62 fil. és kötelesek vállalkozni ohajtók, ezen összegnek 5% át bánatpénzül az árlejtés megkezdése előtt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni.

A bánatpénzzel ellátott irásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéséig elfogadtatnak.

Az árlejtésen csak oly vállalkozók vehetnek részt kik 1 emeletes épület épitésére iparengedélylyel birnak.

A tervek és közelebbi szerzödési feltételek Móh község előljáróságánál betekinthetők.

Nagyszeben, 1901 évi márczius hó 1-én.

A járási főszolgabiró:
Fabritius.

Nr. 133 [41] 2—3

Publicare de licitațiune.

Zidirea unei școle noue în Rechita, cercul Sas-Sebeșului, se va da în întreprindere pe calea licitațiunei publice verbale, ce se va ține la *18/31 Martiu a. c. la 2 óre d. m.* în școla din Rechita.

Prețul de strigare este 2787 cor. 24 fileri și licitanții au a depune vadiu 10%.

Planul, preliminariul de spese și condițiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial în Rechita.

Sas-Sebeș, 8 Martiu 1901.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Dela **Libraria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Șaguna

— vărsat în gyps —

cu prețul de **3 coróne.**

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl. —.85
jumětate pânză . .	„ 1.05
în piele roșie . . .	„ 1.25
Ediția fină în piele négră .	„ 2.—
piele chagrin	„ 2.60
în mătase .	„ 3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Din **Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Teoria Dramei

cu un tractat introductiv
despre frumos și artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Prețul broș. 3 cor. 60 fil.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu prețul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

In **Tipografia și librăria archidiecesană Sibiiu,** se află de vênḑare:

Cuvêntări bisericesci

de
Dr. Theol. George Popoviciu
protopresbiter ort. român în Lugoș
broș. à 3 cor., sau lei 3.50.

Religiune și sciință,

disertațiune
de același autor
broș. 50 fil.;
și

Cuvêntări bisericesci

de
Massillon, episcop de Clermont și membru al acad. franc.
traduse prin
Ioan Genț
paroch gr. cath. în Haieu,
Tom. I broș. 5 cor. sau lei 6.50

Anunț.

Am onóre a aduce la cunoscința onoratului public, că am deschis un

atelier de croitorie

în Sibiiu, Piața-mică (Huet-Platz) Nr. 7.

In atelierul meu se gătesc tot feliul de **vestminte bărbătesci, reverenḑi** și **ornate bisericesci** cum și reparaturi cu prețurile cele mai moderate.

Sperând, că onoratul public mĕ va onora cu prețuitele comande, mĕ recomand binevoitorului sprigin.

[43] 1—3

George Mihaiu
măestru-croitor.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci

de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la immormêntări parastase etc.,**

Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** și la

Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

☞ Pentru pacienții de stomach! ☜

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumareade mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'și-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte și înviorézä organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbațiile de mistuire și influințéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări**, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum și conglomerarea sângelui în ficat, splină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea și depărtéză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge și a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** și **reaua dispoziție,** precum și **durerile de cap** și **nopțile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puterii de traiu un nou și próspĕt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușuréză formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calméză nervi escitați și creeză nouă **voe de viéță**. Nenumĕrate scrisori de recunoscință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* și *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnișor, Sĕliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boița, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeșul-săsesc, Vințul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșinĕu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Țapu, Mediaș, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibașfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hațeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum și în tóte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardél, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tóte localitățile din Austro-Ungaria.

☞ Păziți-vĕ de falsificări! ☜

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui ☞ Hubert Ullrich. ☜

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [21] 7—11

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 24 Sibiiu, Sâmbătă 3/16 Martie 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Incompatibilitatea.

Intre punctele de învoială, sub cari s'a legat înainte cu doi ani pactul între actualul guvern magiar şi partidele oposiţionale din dietă, în scopul îndreptării situaţiei politice încurcate, rĕmasă în urma guvernului Bánffy: se afla şí *revisuirea legii de incompatibilitate.*

Se cerea din partea oposiţiei din dietă *înăsprirea* acestei legi, în direcţiunea, ca deputaţii sĕ fie numai legiuitori, nu şi geşeftari, sĕ apere numai interesele statului şi ale alegĕtorilor pe cari îi represintă, nu însĕ în prima linie interesele lor particulare, cari îndemnau în trecut pe cei mai mulţi dintre deputaţi sĕ alerge după mandate scump plătite.

Şi cerea oposiţia din dietă revisuirea legii de incompatibilitate mai ales din motivul, că legea veche de incompatibilitate n'a fost esecutată din capul locului, şi astfel astăzi nici nu s'ar mai puté pretinde sĕ fie esecutată, după-ce a fost scósă din us prin obicinuinţa de a o vedé nerespectată.

Cu revisuirea legii a fost însărcinată o comisiune specială, care earăşi a ales o subcomisiune, cu îndatorirea: sĕ compună un nou proiect de lege despre incompatibilitatea deputaţilor din dietă.

Subcomisiunea şi-a terminat lucrările Luni, ear' comisiunea e convocată întrégă pe 21 Martie n. la şedinţă, în scopul esaminării materialului ce i-se va presenta din partea subcomisiunii.

La înţelegere deplină n'au ajuns membrii din subcomisiune; şi astfel comisiunea va avé sĕ alégă dintre cele două proiecte cari îi vor fi presentate. In unul se însărcinéză cu esecutarea legii *Curia,* ca for independent judecătoresc, în celalalt un *juriu parlamentar,* ales din partea dietei. Acesta e punctul de divergenţă; în celelalte înţelegerea e perfectă, precisându-se bine în noul proiect de lege, ca toţi cei-ce stau în anumite raporturi de dependenţă cu statul şi cu guvernul *sĕ nu pótă fi deputaţi*, ear' dacă au primit mandate, acelea sĕ fie cassate.

Prin aceasta negreşit că se intenţionéză perfecţionarea parlamentarismului la noi; pentru-că fiind compus parlamentul din ómeni independenţi, neatîrnători în nici o privinţă de guvern: va puté sĕ ţină în vedere numai binele public, şi va puté sĕ voteze legi numai din convingerea că sunt bune şi folositóre cetăţenilor, nu din *supunere* faţă de guvern, dela care aştéptă favoruri sau a primit favoruri.

Şi fiind *acésta* intenţiunea, nu putem de cât sĕ ne bucurăm de paşii ce se fac pentru a aduce parlamentul nostru la o independenţă morală, de a'l face sĕ fie aşa cum a fost el contemplat de ai sei creatori.

Dar' . . . . este şi aici un *dar'* la mijloc, ca pretutindenea. Se începe şi aici zidirea de sus, dela acoperiş, ca în multe alte chestii de interes public şi nu de jos, dela temelie; prin urmare, clădirea nu póte sĕ fie bună şi trainică.

Da; e necesară o lege bună de incompatibilitate, pentru a se pune stavilă abusurilor ce se fac sub firma de deputat dietal: dar' mult mai necesară e o lege bună *electorală,* care din capul locului sĕ facă posibilă trimiterea la dietă ca deputaţi numai a ómenilor independenţi, — în ori-ce privinţă.

Da; e de lipsă, ca deputatul sĕ nu fie atârnător de stat şi de guvern; dar' mult mai mare e lipsa, ca întâiu alegătorii sĕ fie făcuţi neatârnători de organele puterii de stat şi sĕ nu fie *mânaţi* la urnă, ci sĕ fie duşi şi conduşi numai de convingerea lor şi de binele public.

De aceea, era mult mai bine, dacă se aducea întâiu o lege nouă electorală, cu lărgirea dreptului de alegere şi cu garanţii suficiente că alegerile vor fi libere şi curate; şi dacă numai la urmă venea legea de incompatibilitate, ca întregire pentru cea dintâiu. Aşa însĕ se face lucru de jumĕtate, chiar mai puţin de jumĕtate, cu tóte restrîngerile ce vor fi cuprinse în noua lege de incompatibilitate; pentru că ce folos de toţi paragrafii ei, dacă deputatul îşi va mulţămí alegerea şí în viitor numai organelor publice, puse în serviciul guvernului?

Unde 'i remâne independenţa?

Din Sĕlişte.

Instalarea protopresbiterului Dr. Ioan Stroia.

— Raport special al „Telegrafului Român“. —

Sĕlişte, la 27 Faur 1901.

Sĕliştea, dimpreună cu întreg tractul protopresbiteral al Sĕliştei, earăşi a avut zile de sĕrbătóre! Motivul sĕrbării de astădată a fost întroducerea în protopresbiterat şi parochie a alesului protopresbiter-paroch *Dr. Ioan Stroia.*

Insufleţirea cea mare, cu carea a fost efeptuită alegerea noului protopresbiter în tómnă, întrunind totalitatea voturilor, era garanţa cea mai sigură şi vĕdită totodată că alesul întrunesce tóte calităţile reclamate de sinodul protopresbiteral pentru fiitoriul protopresbiter al sĕu.

Cu considerare la eminentele sale calităţi intelectuale şi morale şi la bunele servicii ce le-a prestat şi până acuma pe terenul bisericesc şi şcolar, autoritatea nóstră superióră spre bucuria tuturora l'a şi promovat la demnitatea protoieréscă.

Raportul amĕnunţit care urméză despre decurgerea actului instalărei va dovedí din nou, că credincioşii tractului şi ai parochiei *Sĕlişte* sunt conscii de însemnătatea ce o are postul de protopresbiter în organismul nostru bisericesc în general şi în special întregirea unui asemenea post cu un bărbat ca *Dr. Ioan Stroia.*

Iată raportul:

Primirea.

Deşí abia cu vre-o 2—3 zile 'nainte s'a ştiut ziua venirei noului protopresbiter în mijlocul fiilor sĕi sufletesci, totuşi atât parochia centrală din Sĕlişte cât şi comunele aparţinĕtóre tractului s'au nisuit a-i face alesului lor o primire pompósă şi démnă.

Sâmbătă în 24 Faur, la trenul de după prânz a eşit spre întimpinarea dlui protopresbiter la gară, primăria comunei Sĕlişte sub conducerea şefului cercual, a d-lui primpretor *Petru Drăgits.*

Representanţii comunelor bisericeşti din tract, preoţi, învĕţători şi alţi fruntaşi au eşit sub conducerea fostului administrator protopresbiteral, a d-lui *Petru Juga.*

Dl protopresbiter, dimpreună cu stimabila-i soţie şi M. O. D. asesor consistorial *Nicolae Ivan*, cari 'l însoţiau, sunt primiţi de numĕrosul public cu furtunóse ovaţiuni.

Dl adm. protopresb. *Petru Juga* este carele prin frumóse cuvinte 'l bineventéză în numele credincioşilor din protopresbiterat. După dînsul îndată d-l primpretor cercual *Petru Drăgits* prin o vorbire scurtă, prin cuvinte simple dar' dela inimă eşite 'l bineventéză în numele comunei politice Sĕlişte şi în numele cercului administrativ, esprimându-şi totodată speranţa, ca vor fi ambii soţi de muncă întru prosperarea în tot ce este bun şi folositor poporului ce-'l au sub conducere.

Ambele vorbiri au fost acoperite cu întreite strigăte de *„trăiască“.*

Dl protopresbiter adênc emoţionat le rĕspunde bineventătorilor esprimându-le mulţămită pentru cuvintele adresate şi primirea ce i-se face, asigurându-i totodată că se va nisui totdeuna şi în tóte acţiunile sale a satisface pe deplin tuturor speranţelor ce sunt legate de venirea dînsului în acest tract. Furtunóse urale, cari esprimau bucuria, iubirea şi alipirea faţă de noul conducĕtor, isbucniră din nou, la sfêrşitul acestei vorbiri.

După acestea un cortegiu lung, constătător din preste 30 de trăsuri, se puse în mişcare, ducênd cu sine pe noul „mire al tractului“.

In restimpul acesta în piaţa din comuna Sĕlişte eşiră spre întimpinare la „podul cel mare“ corporativ comitetul parochial, tóte reuniunile din loc şi o mulţime mare de popor. Corpul învĕţătoresc cu elevii şcólei formară un lung spalier. Deodată sunetul sĕrbătoresc al clopotelor anunţa că noul păstor sufletesc a întrat în comună. Ajunge pe pod. Mulţimea 'l primesce cu aplause, cari pare că nu mai aveau sfîrşit.

Preşedintele comitetului parochial *Dr. Nicolae Comşa* păşesce din mijlocul mulţimei şi cu cunoscutu-i dar oratoric rostesce următoriul discurs de bineventare:

„Prea Onorate D-le protopresbiter şi „paroch al nostru! In convingerea că venirea „Sfinţiei Vóstre în mijlocul nostru însémnă „începutul unei ere de augmentată muncă „rodnică pentru binele obştesc românesc în „genere şi în special pentru biserică şi şcólă, „comitetul parpchial ca representant al cre„dincioşilor din loc, însoţit de tóte corpora„ţiunile morale din loc, Vĕ aduce prin graiul „meu tributul de iubire, stimă şi încredere.

Cu inima deschisă şi curată Vĕ zice bine a-Ţi venit şi Vĕ uréză zile îndelungate şi senine, ca cunoscutele forţe intelectuale de cari dispuneţi sĕ-şi pótă afla teren rodnic în acţiuni menite binelui obştesc. Sĕ trăiţi“!

După furtunósele strigăte de trăiască, dl protopresbiter rĕspunde la căldurosul salut mulţămind pentru pompósa primire ce i-se face, la care nici că s'a aşteptat, şi asigurând pe credincioşii acestei fruntaşe comune că se va arăta vrednic de încrederea pusă întrînsul.

„Nu numai cu vorbe, zice — mai ales şi mai des cu *fapte* vom dovedi acésta“.

Rĕspunsul acesta a făcut cea mai bună impresiune asupra tuturora. Urări sgomotóse 'l acoperiră.

De aici marea mulţime, în frunte cu dl protopresbiter merg pe jos într'o esemplară ordine prin spalirul elevilor care şi el înaintéză mereu, la biserică spre a se celebra vecernia.

Spaţiósa biserică, numită cu drept cuvênt *„mare“*, îndată este îndesuită de public. La un moment dat *„Reuniunea română de cântări“* din loc intonéză *„Psalmul al XVI“* composiţie de *E. Mandyczewski.* Frumósa melodie bisericéscă a acestei composiţii, textul potrivit momentului, buna esecutare a composiţiei din partea bravei reuniuni, impresionéză adênc pe toţi. Inimile tuturora sunt cuprinse de dumnezeiască evlavia, carea se putea ceti de pe faţa fie-căruia, Am admirat şi de astădată puterea ce o póte esercita cântarea asupra inimei omului.

Ultimile acorduri ale frumósei composiţii se perduseră când deodată vocea dulce puternică de bariton a d-lui protoprebiter resună din altar . . . Mulţimea e captivată. Intreg serviciul divin decurge într'o linişte de miez de nópte. Ochii bĕtrânilor se umplu de lacrĕmi. Nu-'şi mai puteau ascunde mângăerea sufletéscă ce o simt...

Dl protopresbiter e deja de mult condus la cuartir. In cimiter şi pe strade însĕ pâlcuri pâlcuri de ómeni 'şi esprimă reciproc bucuria şi fericirea sufletéscă ce o sîmt, lăudând şi mulţămind lui D-zeu că un astfel de „părinte“ li-a trimes.

Duminecă.

E abia ziuă. Clopotele încă nu chemaseră pe credincioşi la „casa domnului“, totuşi ea e aprópe plină. Numai la sĕrbătorile Paştilor am mai vĕdut aşteptarea aşa dornică a începerei serviciului divin. El se începe şi decurge sĕrbătoresce şi impunĕtor, deşi celebréză numai singur d-l protopresbiter. Rĕspunsurile liturgice le dă iarăş *„Reuniunea de cântări“*, şi contribue prin acésta fórte mult la splendórea serviciului.

La finea sfintei liturgìi d-l protopresbiter paroch din uşa altariului 'şi rostesce *„cuvêntul de instalare“.*

Acest cuvênt, pe care am deosebita fericire a'l puté trimite spre a fi publicat în întregitatea sa, a făcut cea mai bună impresie posibilă.

Indeosebi rugăciunea din urmă cu care se încheiase acest rĕspuns şi care *a fost ascultată în genunchi de către toţi*, a emoţionat până la lacrămi pe tineri şi bĕtrâni.

Indată după serviciul divin s'au presentat în *recepţiune* la d-l prototopresbiter corporaţiunile, în ordinea următóre: preoţii, primăria comunală, comitetul parochial, corpul învĕţătoresc, direcţiunea „Cassei de păstrare“, representanţii reuniunei pompierilor, reuniunei de cântări şi reuniunei meseriaşilor, din loc. La asigurările de iubire, stimă şi încredere din partea acestor corporaţiuni, dl protopresbiter li-a rĕspuns tuturor prin cuvinte alese, asigurându-i de sprijinul seu moral şi intelectual.

La órele 12 s'a servit în sala „festivă a şcólei“ un prânz comun constătător, de sine înţeles, din mâncări de post, la care a luat parte comitetul parochial şi representanţii tuturor corporaţiunilor sus înşirate. Intreg decursul mesei a dominat cea mai vie bună disposiţie.

Primul toast ridicat de d-l protopresbiter pentru Inaltpreasânţia Sa dl Archiepiscop şi Metropolit a fost un bun prilegiu pentru cei întruniţi, spre a-şi manifesta prin furtunóse urale iubirea, alipirea, stima şi respectul fată de Inaltpreasânţia Sa.

Indată după acest toast dl *Dr. Nicolae Comşa* propune a i-se trimite I. P. Sale următórea telegramă:

„Sĕliştenii întruniţi la masa festivă din incidentul instalărei noului lor paroch şi protopresbiter, cu fiască supunere şi neclătit devotament aduc Escelenţei Tale prinos de mulţă-

mită pentru îngrijirea părintéscă observată faţă de parochia de aici, trimiţêndu-ne pe alesul şi doritul protopop spre mângăerea şi mulţumirea generală".

De sine înţeles, cu un entusiasm de nedescris s'a primit acésta propunere.

Şirul toastelor a fost lung, tóte au fost primite cu furtunóse ovaţiuni, în special cele ţinute de domnii Dr. N. Comşa şi P. Drăgits pentru d-l protopresbiter şi al d-lui D. *Lăpĕdat* pentru d-l asesor consistorial *Nicolau Ivan*.

Luni.

Pe acésta zi era convocat sinodul ordinariu protopresbiteral şi astfel s'a ales acésta zi şi ca zi oficiósă de instalare în tract a alesului protopresbiter.

După-ce înainte de prânz dl administrator protopresbiteral *Petru Juga* a predat dlui nou protopresbiter archiva şi după ce sinodul protopresbiteral a pertractat obiectele puse la ordinea zilei prin o vorbire acomodată, dl administrator predă oficios conducerea tractului noului domn protopresbiter.

Dl protopop Dr. *Ioan Stroia* primind întrĕ vii urale conducerea 'şi ţine vorbirea-program. Accentuiază în acésta vorbire-program, că a primit oficiul în care este pus, cu gândul firm hotărît de a lucra pe tóte căile şi cu tóte mijlócele la ridicarea în tóte cele bune şi în special în cele bisericesci-şcolare, a acestui tract. Accentuéză special şi unele rele ce bântuesc în acest tract şi pe cari promite a le stîrpi, lucrând în acest scop cu tóte armele posibile. La munca ce o va desvolta nu va fi condus de nici un interes, ci numai din *consciinţiositate liniştită* aştéptă dela toţi factorii chemaţi a lucra împreună cu D-Sa, ca tot numai de acésta sĕ fie conduşi, căci numai atunci munca lor muncă rodnică în tot ce e bine şi folositor va fi.

Acésta vorbire, în care dl protopresbiter a desvoltat un bogat program, a fost primită cu mare entusiasm şi complăcere, ceea ce i-s'a şi dat espresie prin cuvintele rostite de dl paroch *Ioachim Muntean*.

După sinod membrii sinodului protopresbiteral s'au presentat în corpore la recepţiune la dl protopresbiter, carele şi aici li-a dat înţelepţesci instrucţii privitóre la acţiunile ce trebuesc desvoltate în acest tract.

Cu acestea actul de instalare s'a încheiat. Totul a decurs sĕrbătoresce şi cu mare insufleţire.

Dumnezeu bunul dăruiască-i noului nostru conducĕtor zile îndelungate şi senine spre a'şi puté duce la sĕvârşire programul de muncă ce şi-a propus!

Predica.

Eată acum frumósa predică, rostită de dl protopresbiter Dr. *Ioan Stroia*, Duminecă în biserica mare din *Sĕlişte:*

In numele Tatălui, Fiului şi Sf. Duch!

> Mergênd învĕţaţi tóte némurile, botezându-le pe ele în numele Tatălui, Fiului şi Sf. Duch. Invĕţându-le pe ele sĕ ţină tóte câte eu v'am spus voue. Mateiu 28, 19—20.

Iubiţilor creştini, şi fiii mei sufleteşti!

Păşesc pe pragul unei noue vieţi. Acésta viéţă, activitatea mea pastorală nu o pot începe cu cuvinte mai potrivite decât cu cuvintele remarcabile, cari Dl şi Mântuitoriul nostru Iisus Christos le-a adresat apostolilor sei atunci, când i-a trimis în lume sĕ vestéscă evangelia sa, cu acele cuvinte cari şi azi sunt programul pastoral al fiecărui păstor sufletesc, prin care se face el adevĕrat slujitor al altarului lui Christos.

Aceste cuvinte ni-le-a pus şi nouĕ la inimă Inalt Preasfinţitul şi bunul nostru archiepiscop şi metropolit, când învestindu-mĕ cu darul preoţiei pentru parochia *Sĕliştei*, m'a trimis sĕ lucru în via Dlui în mijlocul vostru.

Cunosceam aceste cuvinte de mult; le-am rostit chiar şi eu adese-ori ca profesor înaintea elevilor mei. Lucru însă de minune, ele nici odată n'au mişcat inima mea ca în momentul chirotonirei mele, ba vĕd că ele sgudue internul meu cu deosebire şi în momentul acesta solemn, când pentru prima dată mĕ presint ca preot înaintea vóstră.

Şi pentru ce?

Douĕ sunt causele. Una se află în mine, alta se află în voi, în inimile vóstre, iubiţilor mei fii sufleteşti.

Inaintea ochilor mei sufleteşti adecă au trecut şi trec şi în momentul acesta ca fulgerul tóte acele însuşiri, cari le cere Mântuitoriul nostru Iisus Christos dela slugitorii altariului seu; mi-aduc aminte de îndrumările, ce le dă apostolul Pavel învĕţăceilor sei Tit şi Timoteiu; îmi revoc în memorie datorinţele preoţeşti înşirate cu atâta dibăcie de marele dascăl al bisericei, de Ioan gură de aur, în cartea sa despre preoţie, şi tóte mĕ fac sĕ mĕ întreb, dacă voiu puté în adevĕr sĕ propoveduesc cuvêntul Mântuitoriului nostru I. Chr. şi dacă vĕ voiu puté îndemna sĕ duceţi totdeauna o viéţă conform acestor învĕţături mântuitóre. In deosebi se sgudue sufletul meu când mĕ gândesc la cuvintele Mântuitoriului dela Mateiu (18, 6) „Iar ori cine va sminti pe unul dintre acesti mici, cari cred întru mine, mai de folos i-ar fi lui dacă şi-ar lega o pétră de móră de grumazul seu şi s'ar îneca întru adêncul mării", cari cuvinte mĕ silesc a-'mi pune întrebarea, óre n'ar puté prin mine vre-unul dintre voi a se sminti şi astfel a-mi atrage asupra sufletului meu osânda vecinică dzeéscă?

Judecându-mĕ după puterile, după însuşirile mele, nu odată eram sĕ-mi zic: prea grea cruce ţi-ai ales, prea mare sarcină ţi-ai pus pe umerii tei debili. Şi atunci mi-am adus aminte de cuvintele Mântuitoriului: „De aţi avé credinţă în voi numai cât un fir de muştar, aţi zice muntelui acesta sĕ se mute şi s'ar muta". Mi-am adus aminte şi de epistola apostolului Pavel către Evrei, în care se arată de câte lucruri bune se pot face părtaşi, de câte nĕcazuri, de câte osânde se pot feri aceia, cari au credinţa în Dzeu. Şi acésta m-a întărit, mi-a dat curagiul şi convingerea, că având credinţă în Dzeu şi în puterea sa nemărginită, prea bun şi milostiv fiind, îşi va revărsa darul seu asupra mea şi mĕ va conduce pe calea cea bună, mĕ va călăuzi pe calea adevĕrului precum a călăuzit odinióră pe tinĕrul Tovie.

Şi aşa, iubiţilor mei fii sufleteşti, nu pe puterile mele debile m-am încredinţat când am primit sarcina de păstorul vostru, ci pe credinţa firmă în Dzeu, că el ajută şi îndréptă paşii celor ce cu inimă frântă şi smerită caută la Dînsul.

Pe lângă credinţă mi-am ales însă încă şi alţi doi spriginitori, dragostea şi nădejdea creştinéscă. Acésta fiind-că fiecare creştin bine ştie, că credinţa creştină numai atunci va avé rodurile amintite, când ea va fi înfrăţită cu dragostea, iubirea creştinéscă. Şi iarăşi tot asemenea este ştiut, că unde credinţa şi iubirea creştinéscă şi-au făcut casă, acolo de sine întră şi nădejdea, speranţa creştină, care ne face, ca tóte sĕ le suportăm fără şovăire, ne înpintenă la tóte lucrurile bune în încrederea, că Dzeu, care tóte le vede, tóte le scie, va rĕsplăti nouĕ la vremea sa cu îmbelşugare. Credinţa, iubirea şi speranţa creştinéscă avêndu-le în inima lor apostolii, deşi ómeni fără carte, de mari lucruri s'au împărtăşit.

Şi aşa şi eu, iubiţilor mei fii sufleteşti, în momentul acesta solemn vĕ declar, că îndeosebi pe credinţa însoţită de iubire şi speranţă m'am rĕzimat când am primit sarcina de preot, şi de aceste virtuţi creştineşti mĕ voiu şi călăuzi în împlinirea chemării mele preoţeşti totdéuna, convins fiind că înarmat cu ele şi cele mai grele lucruri cu uşurinţă le voiu îndeplini.

Şi ce lucruri am sĕ îndeplinesc? Sĕ propoveduesc cuvêntul Mêntuitorului nostru Iisus Christos şi sĕ îndemn pe toţi fiii mei sufleteşti în viéţă sĕ-şi facă aceea ce Mêntuitoriul ne învaţă. Aşa dară sĕ rĕspândesc lumina cunoscinţii aduse de Christos în lume, sĕ propoveduesc pacea şi buna înţelegere între ómeni; sĕ povĕţuesc pe calea binelui şi frumosului moral pe toţi cei ce au lipsă de poveţe.

Lipsă de poveţe? de lumină? Óre nu trăim în timpul luminei? îmi vor reflectă unii.

Trăim în timpul poreclit al luminilor, iubiţilor mei fii, dar' credeţi-mĕ, acesta este mai periculos pentru viéţa nóstră religiósă şi naţională decât vécurile negre, prin cari au trecut strămoşii nostri, pentru-că azi cu alte arme, cu alte puteri, cu alte mijlóce se lucră întru sguduirea bisericei şi naţiunei nóstre. La înfrângerea acestor pericole, pe lângă mijlócele progresului actual, mult, fórte mult ne vor ajuta obiceiurile strămoşilor nostri. In nesfârşitele lor necazuri, asupriri, strămoşii nostri au avut un adăpost puternic, un liman iubit, biserica, la care cu toţii alergau. Acésta i-a mângăiat, i-a încălzit şi întărit, şi strămoşii nostri au păzit nevĕtămate credinţa adevĕrată, limba sa, datinile sale şi ni-le-au dat nouĕ moştenire scumpă. Sĕ nu ne lăsăm deci nici noi ademeniţi de curentul bolnăvicios al timpului, ci îndoit sĕ ne alipim de maica nóstră biserică, care prin poveţele păstorilor ei chemată e a susţiné în inima fiecărui credincios focul sacru al credinţei şi al iubirei de neam. Acest foc a-l mări şi a-l lăţi va fi deci şi scopul păşirei mele pe pragul acestui sfânt altar.

A doua causă, care m-a neliniştit la îmbrăţişarea chemărei mele de preot şi care şi acum străbate inima mea, am zis că se află în voi, în inima vóstră, iubiţilor mei fii sufleteşti. Ea se numeste încrederea, ce ca fii sufleteşti este neapĕrat de lipsă sĕ o aveţi în păstoriul vostru sufletesc. Dacă acésta încredere o aveţi în persóna mea, atunci chemarea mea se uşoréză afară din sémă, pentru-că ea îmi va spori plăcerea de lucru, mĕ va împintena spre îndoită activitate întru lauda vóstră şi spre mărirea lui Dzeu. Ea va face din mine cu adevĕrat pe păstoriul, despre care zice Christos: păstoriul bun îşi pune sufletul seu pentru turma sa.

Că aveţi încredere în mine mi-aţi dat ce e drept şi până acum dovezi. M'aţi ales cu unanimitate de preot al vostru, mi-aţi făcut o primire măgulitóre, pentru care şi la acest loc din inimă vĕ mulţămesc. Ce mai doresc e, ca începutul acestei încrederi sĕ mi-l şi păstraţi şi sĕ nu vĕ lăsaţi ademeniţi de nime, ci totdeauna înşişi sĕ judecaţi vorbele şi faptele mele după adevĕratul lor înţeles şi scop. Atunci veţi afla, că n'am venit între voi sĕ mĕ înalţ şi sĕ mĕ prémăresc pe mine, căci unde până acum am lucrat, pentru acest scop póte mai bun prilej aş fi avut, ci am venit sĕ lucru pentru voi şi pentru ţinutul în care m-am născut. Pe voi şi acest ţinut vĕzîndu-l progresând şi păşind tot mai mult spre ce e bun şi frumos înaintea lui Dzeu, voiu simţi cea mai înaltă bucurie şi mulţumire sufletéscă.

Dacă mĕ veţi face părtaş de încredere, neajunsurile, cari în present în multe privinţe bântue poporul nostru, aici la noi nu vor prea puté afla adăpost. Disharmonia şi neînţelegerile, bătênd la uşa nóstră, uşor le vom alunga; ura, pisma, invidia, cari uşor îşi fac loc în inima omului, dar' multe rele aduc asupra lui, fără mari greutăţi le vom potolí; lipsa de interes pentru ce-'i bun şi frumos, se va preface în un viu interes, ale cărui róde nu pot fi decât propăşire, progres necontenit de cultură morală şi intelectuală.

Şi de acest progres are lipsă, şi încă mare lipsă poporul nostru, pentru-că azi mai mult decât ori şi când numai înarmat cu armele culturei póte conta la succes în lupta grea de esistenţă, ce necesitat e sĕ-o pórte cu popórele conlocuitóre.

In scopul realisărei acestui progres îmi voiu pune cea mai bună parte a fiinţii mele şi voiu căuta totdéuna pe cei lăsători a-i împintena, pe cei ce apucă pe căi greşite a-i readuce ear' la calea cea bună. Indeosebi voiu îngrigi ca şcóla, fiica acestui sfânt lacaş, semênţă bună sĕ samine în inimile tinerelor nóstre mlădiţe, ca progresul nostru cultural sĕ'şi capete tot mai dibaci muncitori. Iar dacă vre-odată silit m-aş vedé sĕ combat eventuale rele, ce s-ar ivi în sinul nostru, sĕ nu-mi detrageţi încredrea, pentru-că nu eu am sĕ vĕ cert, ci duchul învĕţăturilor Mêntuitorului, care prin rostul meu voeşte sĕ vĕ îndrepte şi a vóstră fericire sĕ o asigure.

Inarmaţi fiind cu credinţa, iubirea şi speranţa creştinéscă, stăpâniţi de încredere reciprocă, vieţuind în armonie şi bună înţĕlegere, vom prospera în cele Dzeeşti, devenind tot mai mult fii adevĕraţi ai împărăţiei ceriurilor, dar vom progresa şi în cele lumeşti, pentru-că darul ceresc nu va lipsi nici odată dela lucrările nóstre.

Acest dar cerênd dela Tatăl ceresc, vĕ rog sĕ daţi ascultare literelor, prin cari Inalt Preasfinţitul şi prea bunul nostru archiepiscop şi metropolit la dorinţa vóstră mĕ întăreşte de păstor în acésta biserică şi de conducĕtor al acestui tract, punêndu-mĕ astfel în fericita posiţie a mĕ puté presenta azi aici înaintea vóstră.

(Se ceteşte circulariul de întroducere în postul de protopresbiter, după a cărui terminare oratorul continuă):

Şi acum, iubiţilor mei fii sufleteşti, mulţămind Escelenţiei Sale pentru acésta încredere, cuvinese sĕ ne plecăm genunchii, şi sĕ ne ridicăm inimile şi sufletul aducênd Atotputernicului laudă şi mulţămită pentru tóte câte a făcut cu noi şi sĕ-i implorăm ajutorul seu în lucrările nóstre.

Dómne Dzeul nostru cel mare întru sfat şi întru tóte atotputernic, ia aminte glasul rugăciunei nóstre şi trimite spre noi marea Ta îndurare. Fă, ca sĕ se sălăşluéscă între noi Duchul înţĕlepciunei, Duchul înţĕlegerei şi al temerei de Dzeu. Revarsă Dómne asupra nóstră binecuvêntarea Ta, ca sĕ învĕţăm a ne iubi şi cinsti unii pe alţii; fă, ca cei tari sĕ fie îndurători asupra celor slabi, cei puternici milostivi asupra celor neputincioşi. Razele luminei trimite-le Dómne asupra tuturor fiilor mei sufleteşti, ca încălziţi şi luminaţi de ele sĕ putem străbate în noianul vremurilor grele, cari ne împresóră. Fii Dómne înger păzitor al poporului nostru dreptcredincios, ial sub aripile Tale, pentru-că Tu scii Dómne, că numai Ţie ne închinăm şi alt scut, alt mângăiţor afară de Tine nu avem.

Intăreşte-ne în virtuţile strămoşeşti, şi fă, ca sĕ înţelegem cu toţii glasul timpului, care ne chiamă la lucrare armonică pentru a puté sĕvêrşi lucruri frumóse şi Ţie bineplăcute.

Nu cerem tărie, ca sĕ asuprim pe alţii, nu cerem bogăţie, ca sĕ petrecem în desfrânări, nu cerem darul tĕu numai pentru noi, ci cu gând curat de a alina lacrimi şi suferinţe.

Fă Dómne, ca ziua acésta, momentul întrărei mele în acest sfânt altar al Tĕu, sĕ fiie un isvor nesecat de bunătăţi pentru toţi credincioşii acestei frumóse parochii şi a acestui tract protopresbiteral, ca astfel Ţie sĕ-ţi mulţămim, pe tine sĕ te lăudăm acum şi pururea şi în vecii vecilor *Amin*.

„Revolta din comuna Lisa?"

In afacerea pretinsei revolte din comuna Lisa, inventată în mod tendenţios de către organele şoviniste magiare, s'a amestecat şi un anonim al „Gazetei Transilvaniei", — care a sedus pe acest organ vechiu de publicitate sĕ dea loc în colónele sale Nr. 47 la o corespondenţă lipsită de adevĕr şi tendenţiósă în ce privesce ţinuta organelor superióre bisericeşti, în acest cas a consistoriului nostru archidiecesan.

Suntem deci datori sĕ rectificăm inesactităţile publicate şi sĕ constatăm starea faptică aşa dupa cum s'au petrecut lucrurile.

Indată ce s'au ridicat plângeri cu privire la administrarea necorectă a averei bisericesci din Lisa, senatul epitropesc al Consistoriului archidiecesan a esmis ca comisariu consistorial pe referentul de resort la faţa locului în anul 1899, carele a constatat o daună de 1340 fl. 60 cr. în paguba bisericei, care sumă a fost convincat sĕ o restitue în cassa bisericei preotul Iosif Caţaveiu şi Epitropii Savu Popa şi Moise Popa, cari luaseră respundere solidară pentru paguba causată.

Preotul Iosif Caţaveiu, după ce s'au constatat aceste malversaţiuni, a *fost suspendat dela oficiu* şi beneficiu şi este suspendat şi astăzi.

Epitropii şi preotul au apelat contra decisului consistorial la forul ultim, la consistoriul metropolitan, carele însĕ a respins apelaţia nemotivată şi a aprobat conclusul consistoriului archidiecesan, prin conclusul Nr. 124 M. din 1900.

Devenind conclusul acum aprobat în putere de lege, comitetul parochial a fost îndrumat sĕ încaseze suma de 1360 fl. 60 cr. şi sĕ o asigure prin întabulare pe averea celor vinovaţi.

Suspendatul preot însĕ s'a refugiat la advocaţi, a zădărnicit întabularea şi aşa suma e numai prenotată până la terminarea procesului, care e în curgere la tribunalul din Braşov, care a cerut tóte actele cu scripta din 30 Ianuarie a. c. Nr. 7108/prot şi cari s'au şi trimis de aici la 3 Februar cu actul Nr. 783 Epitr.

Din tótă corespondinţa adevĕrat este numai aceea, că s'a încassat o repartiţie votată de sinod şi poporul credea, că cu acésta se pot acoperí spesele zidirei bisericei.

Repartiţia primă nu a fost de ajuns, pentru-că antreprenorul a lăsat lucrul neisprăvit, a bancrotat în decursul zidirei şi şi-a uat catrafusele, şi a trebuit sĕ se angajeze alt măestru cu bani plătiţi din nou, ca sĕ termine biserica, şi aceşti bani neavêndu-i au luat împrumut dela „Furnica“ în contul repartiţiunei a doua.

Organele culpabile pentru aceste, şi mai ales preotul Caţaveiu şi epitropii precitaţi, cari au făcut plăţi fără rost, au sĕ restitue banii cu cari biserica e păgubită, şi dacă poporenii plăteau repartiţia a II-a aprobată de Consistoriu, suma împrumutată dela „Furnica“ s'ar fi acoperit în mare parte ori chiar de tot, ear' cu suma de 1360 fl. ce sigur va întra în cassa bisericei dela cei trei convincaţi, s'ar fi putut termina şi adjustarea interná şi s'ar fi putut aranja binişor afacerile financiare ale comunei bisericesci.

Ómeni fără suflet şi fără sĕ vrea binele bisericei, — au povăţuit de o parte pe parochul suspendat sĕ nu plătéscă şi sĕ caute la forurile civile remedii de drept — ear' pe parochieni i-au îndemnat alţi binevoitori sĕ nu rĕspundă repartiţia până nu achită preotul Caţaveiu suma de 1360 fl.

Că plângerile poporului de doi ani nu ar fi fost ascultate, este o scornitură pécătósă şi acésta e evident din demersul ce au luat lucrurile în afacerea acésta şi în tóte afacerile epitropesci preste tot de câţiva ani încóce, fiind ştiut, cu ce rigóre şi esactitate esemplară se tractéză aceste afaceri delicate, aşa că plângerile sunt tocmai contra rigórei în multe părţi, dar' contra întrelăsărilor acele plângeri de mult au încetat.

Cât pentru protopopul tractual constatăm că el nu s'a ingerat în administrarea averei bisericei, ci simplu a esecutat ordinul consistorial pentru încasarea repartiţiunei, ca sĕ nu se sporéscă cametele şi spesele de proces şi sĕ aducă comuna bisericéscă la ruină prin îndârgirea neesplicabilă a ómenilor povĕţuiţi rĕu şi puşi la cale sĕ nu plătéscă, că n'are nimene ce le face.

Cu repartiţia ce se încasséză şi cu suma de 1360 fl. ce e în cale sĕ se încaseze, se mântue comuna bisericéscă de datorii şi se póte termina tot din acesti bani şi adjustarea internă a bisericei, ear' preotul, care şi-a luat refugiu la foruri străine, până ce nu achită datoria, suntem siguri că n'are sĕ fie repus nici în oficiu, nici în beneficiu.

După aceste constatări, credem, că şi dl. X. şi „Gazeta Transilvaniei“ vor puté fi liniştiţi.

Revistă esternă

Nemulţămiri în Grecia. In întrégă ţéra se adună subscrieri la o petiţiune prin care regele sĕ fie rugat a convoca adunarea naţională, fiind-că din causa situaţiei actuale ne mai suportabile, nemulţămirea poporului creşte din zi în zi.

*

Brazilia pe calea monarchismului. Din *Rio de Ianeiro* se telegrafézá, că acolo e în prospect de a erumpe o revoluţie cu tendinţe monarchistice. Trupele sunt consignate şi întrégă flota ancoréză în port gata de rĕsboiu.

*

Reforme în China. „Gazette de Chine“ din Shanghai raportéză, că viceregele *Liou-Kun-Si* a subşternut curţei împĕrăteşti un memorand cu privire la reformele ce ar fi sĕ se introducă în imperiul chinez. Planul de reforme conţine următórele puncte: 1. Constituţie pe base permanente. 2. Reformarea radicală a sistemului de instrucţiune publică. 3. Intregirea oficiilor cu persóne cualificate. 4. Organisarea unei armate noue prin asentare regulată. 5. Reformarea sistematică a finanţelor. 6. Infiinţarea unei bance împĕrătesci, care sĕ emită bancnote cu valóre pentru întreg imperiul. 7. Libertate de presă, şi 8. Cassarea deosebirei întrĕ chinez şi mandjurian.

*

Din Africa. „Daily Express“ susţine a şti, că la guvernul englez au sosit telegrame, cari anunţă, că până pe la jumĕtatea lunei Aprile rĕsboiul cu Burii va fi terminat. *De Wett* avea sĕ sosiască încă azi, Vineri, în tabĕra lui *Botha* spre a lua parte la consultările asupra capitulării.

Despre tratativele dintre Botha şi Kitchener „Daily News“ raportéză: Englezii nu mai insistă pentru capitularea necondiţionată a Burilor şi nu mai e vorbă nici despre eschiderea din amnestie a óre-cărui comandant bur. Drept pedépsă a insurgenţilor buri li-se va detrage pe anumit timp dreptul electoral. Guvernul englez va ajuta Burilor prin acordarea unui împrumut sĕ-şi reconstruéscă farmurile, va da statelor Transvaal şi Oranje formă de guvernament cum au coloniile Corónei şi va face Burilor numĕróse concesiuni importante, întrĕ altele Botha, Mayer Luca, Schalk-Burger şi alţi Buri distinşi vor fi membri ai consiliului de stat.

NOUTĂŢI

Profesor diplomat. Dl *Nicolae Vătăşan* profesor la gimnasiul de stat din *Beregszász*, pe basa esamenului pedagogic depus la 13 Martie n. înaintea comisiunei examinătóre din Cluj, a obţinut diploma de profesor la şcólele medii pentru catedra de istoria naturală şi geografie.

*

Domnul Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaţilor, a zăcut aprópe o lună, bolnav de influenţă, in locuinţa sa din *Lucareţi* (Bănat). Invingênd bóla, astăzi se află mai bine şi e pe calea reconvalescenţei. Dorim grabnică şi deplină însănătoşare ilustrului nostru bărbat.

*

Academia română. Marţi s'a început sesiunea generală pe acest an a Academiei române din Bucureşti; din programul lucrărilor acestei sesiuni însemnăm următórele: Discursul de recepţiune al membrului ordinar *Ioan cav. de Puşcariu* (punct 15 în program); determinarea subjectelor propuse de secţiunea ştientifică pentru premiile: *Adamachi* (5000 lei), *Cuza* (6000 lei), *G. San-Marin* (2000 lei), *Eliade-Rădulescu* (5000 lei), şi *Anastasie Fĕtu* (3000 lei), cu termin de concurs pe anul 1906. Rapórtele comisiunilor însărcinate cu censurarea lucrărilor întrate la concurs pentru premiile: *Marele premiu Năsturel* (12.000 lei), *Eliade Rădulescu* (5000 lei), *Adamachi* (5000 lei), *Lazar* (5000 lei) cu tema: „*Fauna* ichtiologică a României“, *Anastasie Fĕtu*, (3000 lei) cu tema: „Charta agronomică a României“, *Adamachi* (5000 lei) cu tema: „Istoria literaturii române de la Cantemir până la 1821“; apoi alegerea comisiunilor pentru censurarea lucrărilor ce vor întra la concurs în 1902 pentru premiile: *Năsturel* (4000 lei), *Lazar* (5000 lei), *Adamachi* (5000 lei), *Princesa Alina Ştirbeiu* (8500 lei) cu tema: „Principiile morale şi creştineşti de cari trebue sĕ se conducă părinţii în educaţiunea copiilor“, *Eliade-Rădulescu* (5000 lei) cu tema: „Studiu comparativ asupra dialectelor române“, *Adamachi* (5000 lei) cu tema „Domnia lui Stefan cel Mare“, *G. San-Marin* (2000 lei) cu tema: Consideraţiuni asupra comerciului României cu ţĕrile străine“. In fine alegerea unui membru în secţiunea ştientifică, alegeri de membri onorari şi corespondenţi, alegerea presidentului şi vicepresidentului Academiei, cum şi a presidenţilor şi vicepresidenţilor de secţiuni.

*

Zidar Român. Domnul *Vasile Roşca* zidar în Mureş-Uióra, ne rógă sĕ comunicăm cetitorilor, că dsa primesce edificarea de biserici, şcóle, şi alte edificii publice, cu preţuri moderate şi garantéză pentru o esecutare bună, solidă şi mulţumitóre a lucrurilor primite. Pentru desluşiri mai amĕnunţite sĕ se adreséze cei-ce au trebuinţă de zidariu bun, deadreptul dlui *Roşca* la Mureş-Uióra.

*

Dela Reuniunea sodalilor români din Sibiiu. La „*fondul pentru acuirarea unei case proprii*“ au contribuit cu câte 20 fileri: Nicolau Stoicovici, paroch (Malencrav); Vasile Maxim, paroch, Ioan Cândea, prot. (Avrig); Dumitru Pulca, paroch, Sofia Pulca n. Ilovici, (Beşa); Ioan Dumitrescu, paroch (Ţicuşul-român); Erotteiu Gheaja, paroch, Maria Gheaja n. Pirca, (Criş); Ioan Dordea, paroch, Maria Dordea n. Costea, (Poplaca); Ioan Berghian, paroch, Aurelia Berghian n. Marcu, Aurel şi Ana Berghian, (Hepria rom.); Patrichiu Berghian, (Drêmbari); Nicolae Berghesan, paroch, Marta Berghezan n. Frâncu, (Porumbacul super. apusan); Nicolae Solomon, paroch, Maria Solomon n. Popian, (Porumbacul sup. res.); Simeon Ciuca, paroch, Ana Ciuca n. Moldovan, Ioan, George, Nicolae, Ana şi Victor Ciuca, (Mociu); Ioan Botean, paroch (Binţinţ); Pavel Monea, paroch Maria Monea n. Folea, (Streza-Cârţişóra); Iosif Literat, paroch (Luţa); Mihail Păcală, paroch (Şulumberg); Victor Păcală stud. filos. (Budapesta); Simeon Alămorean, paroch, Neaga Alămorean n. Răcuciu, (Alamor); Alexandru Borcia, paroch, Marina Borcia n. Popa, Dumitru, Ana, Ioan, Maria şi Nicolae Borcia, (Sĕlişte); Antoniu Repede, paroch, Anisia Repede n. Cădan, Amalia Danciu, (Geoagiu de sus); Vasile Barbu, paroch, Ioana Barbu n. Sabo, Victoria, Cornel şi Vasilica Barbu, (Mănăstirea Rîmeţului); Ioan Barbu, stud. (Aiud); Vasile Tecşa paroch, Ioana Tecşa n. Sava, Victoria, Aurel şi Ioan Tecşa, (Tecşeşti); Simeon Filimon, paroch, Maria Filimon n. Jeler, Romul, Remus, Aurel, Anastasia, Elena şi Rozica Filimon, Toma Jeler, proprietar şi Anghel Popa, ec. (Varmaga); Ioan Şerb, paroch, (Poiana); Toma Doican, paroch, Vasilica Doican, n. Preda, (Sebeşul inf.) ear' Iosif Morariu, paroch (Hosman); 1 cor.

*

O miiă de advocaţi! In lista advocaţilor din Viena sunt înduşi o miiă de advocaţi. Ultimul a fost indus Marţi. In privinţa advocaţilor însĕ Budapesta e în avans mare, avênd ea 1200 (la abia 700.000 de locuitori). Dacă ar puté fi vorbă de paritate, atunci Viena, cu cei 1,300,000 de locuitori ar trebuì sĕ aibă 2600 advocaţi.

*

† Ana Rotariu n. Ilieş, soţia învĕţătoriului din *Dol* (tractul Unguraşului), a rĕposat în 27 Februariu n. în etate de 39 ani, deplânsă de soţul şi de fiul ei elev în cursul II. al institutului pedagogic din Sibiiu, cum. şi de numĕróse rudenii şi de întrégă comuna. Rĕposata era femeie evlaviósă, soţie şi mamă bună, care prin afabilitatea şi tractarea iubitóre devenise adorata copilaşilor de şcólă, cari o cercetau mai cu drag de cât chiar pe părinţii lor. La înmormêntare au participat toţi locuitorii comunei, dând astfel espresiune stimei şi iubirei pe care rĕposata şi-a ştiut'o câştiga în mijlocul lor. Serviciul funebral a fost celebrat de preoţii Gavriil Cure din Dol şi Ioan Pop din Miluan.

*

Rectificare. In mulţămita publică şi darea de samă din Tilişca publicată în Nr. 22 1901 s'a străcurat o eróre şi anume: Sĕ zice acolo că preotul Ioachim Muntean din Gurarîului a contribuit în favorul şcólei nóstre suma de 1-una corónă, pe când de fapt a solvit 4-patru coróne; ceea-ce prin acésta se rectifică. Tilisca în 1/14 Martie 1901. *Ioan Bratu* director şcolar.

*

Poporaţia Boemiei. Zilele acestea a publicat oficiul statistic din Praga resultatul recensĕmêntului de la 31 Decembre 1900. Conform aceluia Boemia are *6,277.245* locuitori. Faţă cu poporaţia de 5,809.407 din 1890 se arată deci o sporire de 8.05%.

*

Emigrările. Conform datelor publicate în fascicolul pe Ianuariu a. c. al revistei „Statisztikai Havi Közlemények,“ în Ianuariu s'au estradat 7218 paspórte. Din acestea 7168 a estradat ministeriul de interne, 48 ministeriul a latere şi 2 guvernatorul oraşului Fiume şi al litoralului ungaro-croat. Posesorii acestor paspórte aveau de tot 1632 însoţitori de călĕtorie. Cele mai multe paspórte s'au estradat pentru locuitori din comitatul Zĕmplin (863), apoi Ung (645), Sibiiu (609), Braşov (560), Sáros (509), Abauj-Torna (423), Szepeş (325), Treiscaune (312), Ciuc (285), Făgăraş (189), Têrnava-mare (172), Baci-Bodrog (169), Alba-inferióră (163), Gömör (140) Caraş-Severin (135), Sobolci (120), Torontal (114); dintre oraşe primul loc îl are Budapesta cu 199, după care urméză Neoplanta (30) şi Panciova (28). Cea mai mare parte a paspórtelor s'a cerut pentru America (3.537), apoi pentru România (1868), Európa întrégă (1637) şi Rusia (94). Numĕrul celor estradate în Croaţia-Slavonia e 2302, din care cea mai mare parte s'a estradat pentru Bosnia-Herţegovina (751), apoi pentru America 737 în general Europa 465, esclusiv România 79.

Numĕrul emigrantilor e în continuă crestere: în Novembre 1900 au emigrat 8335, în Decembre 8630, ear' în Ianuariu a. c. deja *11.152*.

*

80 de victime. Agenţei Reuter se raportéză din Chicago, că Luni diminéţa a esplodat cazanul institutului de spălătorie cu vapor şi în urma esplosiei întreg edificiul s'a prăbuşit. 30 fete şi 50 bărbaţi au fost astrucaţi sub ruine.

*

Cine e atentatorul? Referitor la atentatul din Brema, contra împĕratului Vilhelm, ziarele germane raportéză, că conform mărturisirei unei femei demne de tótă încrederea, drugul de fer, cu care Wieland afirmative a comis atentatul, era acolo jos încă înainte de comiterea atentatului şi din acest motiv ea e de credinţa, că nu Wieland e atentatorul! Cine deci?

*

Cale ferată muntenegrină. Luni a fost subscris în Roma contractul referitoriu la clădirea liniei ferate *Antivari — Nicşici — Podgoriţa.* Acéstă linie ferată va conduce de-a lungul litoralului mării, apoi va cotí spre interiolul ţĕrii până la *Nicşici.* Ideia clădirii acestei căi ferate se sulevase din incidentul discuţiilor asupra clădirii căii ferate bosniace *Mitroviţa-Serajevo.* A fost spriginită deosebi de presa rusésca, şi pe cum se vede, din părţile interesate i-s'a dat nu numai sprigin publicistic, ci şi altul mai efectiv. Evident că linia muntenegrină are menirea de a face concurenţă liniei bosniace, şi — în dauna porturilor dalmatine — va atrage circulaţia maritimă spre porturile italiane, ceea-ce se vede şi din faptul, că finansarea lucrărilor se face cu capital italian.

*

Tuturor le este cunoscut, că seminţele de economie şi de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte seminţe. Escelente sunt îndeosebi seminţele de napi împreunate cu marca firmei „Sternmark“ şi sunt a se deosebi de altele contrafăcute. Seminţele lui Mauthner sunt cu un cuvênt neîntrecute şi economii nóstre fac fórte bine, dacă îşi comandă seminţele lor, numai dela firma Mauthner în Budapesta.

*

Cărţi postale ilustrate. Aducem la cunoscinţa cetitorilor nostri, că la Librăria Tipografiei archidiecesane se pot căpĕta cărţi postale ilustrate cu porturi românesci, peisagiuri frumóse şi 400 diferite alte noutăţi, cu 3—20 fileri bucata sau 2·20—8 cor. pro sută.

Din public*).

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Mica nóstră comună (150 fam.) în primăvara anului 1898 s'a apucat de zidirea unei şcóle noue, carea sĕ corespundă în tóte. Prevĕḑênd dinainte, că pentru zidirea unui astfel de edificiu se cer spese ce vor trece preste puterile comunităţii nóstre bisericesci, ne-am adresat cu rugări către societăţi şi privaţi spre a ne veni întru ajutor. Am primit promisiuni din cele mai multe locuri şi în speranţa acelora lucrul s'a început şi terminat în tómna susḑisului an. Şcóla acésta e o podóbă pentru comuna nóstră, ba fără a esagera putem zice: că ar puté fi şi pentru multe alte comune mai puternice.

Spesele avute cu zidirea plus mobiliarul unei sale, s'au urcat la suma de 18.000 cor. — Era o datorinţă a nóstră, ca şi publice sĕ ne esprimăm mulţămita faţă de binefăcĕtorii nostri; dar' aşteptând că azi séu mâne şi alţi promiţetori vor realisa promisiunea, am întârziat şi o facem numai acuma.

Acei binefăcĕtori sunt: Măr. Consist. Archidiecesan din fondaţiunea nemuritorului AEpp. Saguna 400 cor., cassa bisericei ort. rom. din Boiţa 40 cor., cassa alodială a comunei Boiţa 100 cor., Dl Nic. Vlad, (fiiu al comunei) jude reg. în pensiune Sibiiu 200 cor., prin Dl. I. Voinescu, (fiiu al com.) subprefect în România 360 cor.. — Acestor binefăcĕtori şi sprigimitori ai némului venim prin acésta a le esprima căldurósele nóstre mulţămiri.

D-zeu le rĕsplătéscă însutit jertfa adusă.

Bungard, în 20 Februare 1901.

In numele comit. parochial ort. rom.

Teodor Necsa
parochˌ

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea seratei musicale arangiată de reun. femeilor rom. gr. or. din Făgăraş şi jur, la 15 Februarie c. n. au binevoit a contribui şi a suprasolvi următorii p. t. d-ni:

Dr N. Şierbanu, dep. diet. 10 cor,, Dr Moldovan, medic. 8 cor., George Borzea, 6 cor., Maximilian Recean, 3 cor., Dr. .A Dosa, D. Gabor înv., F. Banciu, Mateiu Chiujdea, Nicolae Chiorniţă, Ana Motoc, Maria Buceşan, Aneta Stoica de Vist, G. Barbat, vnot., G. Pop, Remus Romanţianu, I. Wenk inginer, Dr. J. Rosenberger, adv., şi Iosif Herciogea, câte 2 cor., Guido de Bausznern, comite supr., Nagy Kàroly, N. Borzea, Clement Grama, Barothi Iozsef, Ioan Popiţa şi George Mândrean, câte 1 cor.

Au incurs de tot 512 cor. 85 bani, s'au spesat 267 cor. 45 bani, resultă venit curat 245 cor. 40 bani.

Comitetul îşi ţine de datorinţă a esprima şi pe acéstă cale călduróse mulţumiri tuturor p. t. marinimoşi contribuenţi şi suprasolvenţi, precum dşórelor şi d-nilor debutanţi, asemenea şi d-lor arangieri, cari au contribuit la reuşita petrecerei,

Făgăraş, 20 Februarie 1901.

Maria Dan preşedintă
Ioan Berescu secret.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 69/1901. [45] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Pescera se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B*. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Concurenții au sĕ așternă suplicele instruate conform normelor din vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

---

[46] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei gr. or. române de classa 1 din orașul Bistrița, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ 'și așternă petițiunile concursuale, instruite conform normelor din vigóre, în terminul amintit la oficiul protopresbiteral al tractului Bistriței în Borgo Bistrița, p. u. Borgo Prund, și până inclusiv 8 zile înainte de sinodul electoral sĕ se înfățișeze înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre spre a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Din ședința comitetului parochial ținută în Bistrița la 3 Februarie st. n. 1901.

Dr. Vas. Pahon **Dr. Val. Moldovan**
președinte notariu

Nr. 28. 1901

Vĕḑut.

Simion Monda
protopop.

Nr. 42/1901. [47] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III-a din Dêncul-mare se escrie concurș cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B*. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Competenții au a-și trimite concursele instruite conform legilor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral, de unde se și pot lua informațiuni mai detaiate în causă în terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Orăștiei în conțelegere cu sinodul parochial concernent.

Orăștie, 12 Februariu v. 1901.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 290/901. [42] 2—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Zlagna se escrie concurs de nou cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emulomentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B*. pentru întregirea venițelor preoțesci dela stat.

Concurenții au sĕ-și așternă suplicele instruite conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Nocrichiu, în 24 Februariu 1901.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 95/1901. [44] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Lunca, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Concurenții au a-'și așterne suplicele instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis, la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zarandului.

Brad, la 13 Februariu 1901.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 133 [41] 3—3

Publicare de licitațiune.

Zidirea unei școle noue în Rechita, cercul Sas-Sebeșului, se va da în întreprindere pe calea licitațiunei publice verbale, ce se va ține la *18/31 Martiu a. c. la 2 óre d. m.* în școla din Rechita.

Prețul de strigare este 2787 cor. 24 fileri și licitanții au a depune vadiu 10%.

Planul, preliminariul de spese și condițiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial în Rechita.

Sas-Sebeș, 8 Martiu 1901.

Sergiu Medean
protopresbiter.

1000 coróne plătesc celui-ce va mai căpĕta vr'odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi **apa de dinți a lui Bartilla**, o sticlă cu **35 cr.** (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezii A. Bartilla** (E Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Sĕ se cérà pretutindenea apriat apa de dinți a lui **Bartilla**. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpĕta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. — **Deposit în Sibiiu** la farmacia **„Vulturul“ C. Müller**, piața-mare; farmacia **Molnar**, strada Cisnădiei 59.
[22] 26—

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vênḑare:

Cântări religióse și școlare

(quartete, coruri mixte și bărbătesci) de **Ed. Wachmann**, directorul conservatorului de musică din Bucuresci. Prețul: Partitura 1—2 cor., părți separate dela 15—40 bani.

Anunț.

Am onóre a aduce la cunoscința onoratului public, că am deschis un

atelier de croitorie

în Sibiiu, Piața-mică (Huet-Platz) Nr. 7.

In atelierul meu se gătesc tot feliul de **vestminte bărbătesci, reverenḑi** și **ornate bisericesci** cum și reparaturi cu prețurile cele mai moderate.

Sperând, că onoratul public mĕ va onora cu prețuitele comande, mĕ recomand binevoitorului sprigin.

[43] 2—3

George Mihaiu
măestru-croitor.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Metropolia

Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric

despre reînființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de
Dr. **Il. Pușcariu**

archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul: broș. **6 cor.**, leg. **7·70, 8·20** și **9·50 cor.**

Se póte procura dela

Librăria tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter și sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapații și fugi, sĕ înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I și II
1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai bun mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 90—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 25 Sibiiu, Marți 6/19 Martie 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

O proclamație.

In fața alegerilor dietale, cari tot mai mult se apropie de noi, — se înarméză bine de luptă tóte partidele politice din țéră.

Ziarele magiare au deschis rubrici permanente, pentru a inregistra în ele mișcările din diferitele cercuri electorale, în cari se țin intruniri, se fac candidări, și se stabilesce planul și modul de luptă electorală pentru alegerile viitóre.

Și în mĕsura în care cresc și se lățesc mișcările acestea, se manifestă și nelinișteа în anumite cercuri politice magiare, provocată de imprejurarea, că positiv nu se știe nici acuma când se vor face alegerile: în *Iunie* cum era vorba, sau numai *la tómnă*, când espiră mandatele actualilor deputați. Pentru-că astfel cei mai mulți dintre deputați stau puși astăzi ca sub sabia lui *Damocle*, căci simțind ei cum li-se clătină terenul de sub picióre, stau singuri la îndoială, dacă vor mai întra cândva în parlament? și ar dori singuri sĕ trécă cât mai curênd peste alegeri și sĕ trécă peste amarul păhar, care li-se va întinde.

Și în mijlocul acestor mișcări și agitațiuni de o parte și nelinişti de altă parte, numai noi, Românii, stăm indiferenți, cuprinși de o apatie egală cu somnul. Nici un semn de mișcare din nici o parte, cu tóte că e accentuată din tóte părțile *necesitatea* unei mișcări, sau cel puțin a *incercării* unei mișcări.

Dar' vorba veche și caracteristică pentru noi: e greu până ne punem în mișcare, că de oprit ne oprim ușor! Ales când la primul pas făcut ne lovim de pedeci, din motivul, că n'am fost destul de precauți sĕ ne croim linia de înaintare astfel, ca sĕ nu ne lovim de pedeci; sau cel puțin astfel, ca dacă pasul prim nu ne succede, sĕ știm înainte cum sĕ facem pasul al doilea, — ca totuși sĕ nu stăm pe loc, fiind-că măestria politicei tocmai în aceea residă, sĕ nu stai nici când pe loc.

Dar' nu despre acésta voim sĕ vorbim, ci despre faptul, că pregătirile generale cari se fac pretutindenea în țéră, pentru-ca toți sĕ între bine înarmați în luptele apropiate electorale: n'au lăsat și n'au putut lăsa nepăsător și rece nici pe fiiul tătâne-seu, pe șeful partidului independist din țéră, pe *Kossuth Ferenz*, care și-a ținut de datorință sĕ adreseze o lungă *proclamație* partisanilor sei, provocându-i sĕ-și strîngă bine rîndurile, cei eșiți din partid sĕ reîntre în partid, cei certați sĕ se împace, și așa cu puteri unite sĕ între toți în luptele electorale cari bat la ușă, pentru a scóte din ele învingător stégul, gloriosul stég al partidului, pe care e scrisă *independența patriei!*

Lăsăm în grija viitorului, care sigur va arĕta la timpul seu, că întru cât au fost basate prorociile lui *Kossuth* despre bunăstarea și fericirea care va întra ca un povoiu puternic în țéră, imediat cum țéra își primesce independența și scapă de sub tutoratul economic al Austriei, pentru-că alți bărbați de stat ai Ungariei sunt tocmai de altă părere, și zic, că prosperarea țerii numai prin comunitatea economică cu Austria póte fi asigurată.

Lăsăm la o parte și dragostea cu care fiiul tătâne-sĕu se arată gata a îmbrățișa pe ori-și-cine, dacă se face membru al partidului seu și declară că e aderent al ideii independenței: și ne oprim la unele puncte din programul politic al lui *Kossuth*, puncte cari ne privesc și pe noi.

Kossuth ne spune, că partidul seu nu e partid al persónelor, ci al *principiilor*; și ca atare cere între altele:

a) ***Resolvarea chestiunilor naționalităților în mod just****, însĕ cu ținerea în vedere a unitățri statului maghiar;*

b) Instrucțiune publică gratuită, dar' în spirit cu totul ***național maghiar;***

c) Adevĕrată *egalitate de drept*, dându-se drept de alegere *tuturor celor-ce plătesc dare în bani sau în sânge*; dar' pentru a conserva caracterul magiar al statului, sĕ se întroducă și în statul ungar restrîngerea, ca cetățenii votanți ***sĕ știe ceti și scrie în limba statului.***

Vom căuta sĕ stabilim *concordanța* (pentru-ca sĕ nu umblăm mult după o espresiune academică mai potrivită), esistentă între aceste trei puncte de program ale partidului independist, respective ale șefului acestui partid, — care nu e *„al persónelor“* ci *„al principielor“*, — însĕ într'un articol următor.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

Protocolul despre care se face amintire în acest memorand, e de următorul cuprins:

Protocolul, luat în 28 Iuniu (10 Iuliu) 1876 în conferința națională română în Timișóra *în causa restituirei eparchiei gr.-or. române de aici.*

Nr. 1. Adunându-se un numĕr considerabil de inteligință, preoți, învĕțători și popor, în sala redutei vechi din Timișóra, protopopul *Mel. Dreghiciu* mulțumesce publicului numĕros pentru cercetarea conferinței, și presentând pe Dl senator *D. Vuici* ca comisar asistent din partea autorității politice urbane, provócă tot-odată adunarea, ca sĕ-și alégă un preșiedinte și sĕ se constitue pentru a se începe pertractarea objectelor puse la ordinea zilei.

Adunarea între urări de bucurie în unanimitate procheamă pe Dl protopop al Lipovei *I. Tieranu* de președinte, ear' pe Dl *Rotariu* și pe *M. Ungurianu* de notari ai acestei adunări.

Nr. 2. Dl președinte *I. Tieranu* ocupând locul presidial dechiară ședința de deschisă și provócă pe cei presenți a întra în desbatere asupra objectelor puse la ordinea zilei. Advocatul *P. Rotariu* însinuându-se la cuvênt, în cuvêntarea sa desfășură necesitatea reînființărei episcopiei gr.-or. române din Timișóra, și basându-se pe dreptul vechiu istoric, cât și pe decisele congresuali bisericești aduse în acéstă cestiune, provócă adunarea a enuncia, ear' adunarea plină de entusiasm pentru causa sfântă, *enunță în unanimitate perfectă dorința neamânabilei reînființări a episcopiei gr.-or. române din Timișóra.*

Nr. 3. Pentru a se staveri o procedură regulată la realisarea acestei dorințe, se dă cetire unei programe statorite într'o conferință mai îngustă de inteligenți, clericali și mireni, care ascultându-se din punct în punct se primeşte drept program în următoriul mod:

Suntem în al XII an de la despărțirea ierarchică, fără sĕ putem arĕta progres real de un pas spre scopul, prin românii acestor părți banatice din capul locului pururia ațientit și mult dorit, de restaurarea diecesei române strevechi în Timișóra, pentru realisarea și gustarea faptică prin acea a dreptului de autonomia bisericéscă conform legii și interesului nostru. Causa acestei lipse de ori-ce progres spre acel scop, este fără tótă îndoiala: Lipsa de mijlóce și lipsa de o autoritate a nóstră proprie, carea sĕ fi căutat și adunat acele mijlóce necesare. Speranțele nóstre și anume a unora dintre noi, că episcopia, respective consistoriul diecesan din Arad căruia la anul 1864/65 fără scirea și chiar în contra dorinței nóstre au fost afiliați, se va îngriji de acelea mijlóce, ear' ale altora, că dóră acea diecesă vecină, prin îmbrățișarea nóstră frățiască, căldurósă, ni se face nesimțibila lipsă și așa dară uitabila dorință de o episcopie proprie nu s'au împlinit de fel; — ma tocmai din contră viețuéză de 11 ani sub autoritatea și conducerea acelei episcopii tot mai mult și mai simțită ne-au făcut orfanitatea nóstră în viața nóstră ierarchică bisericéscă. Am simțită și simțim din zi în zi tot mai mult și mai greu scăderea nóstră în drept, în cultură și în folósele sau beneficiile morali și materiali a vieții bisericești — specialminte prin paralisarea influenței nóstre, ca ale minorității, de către majoritatea numerică a fraților nostri de peste Mureșiu în afacerile nóstre nu mai puțin însemnate și sacre de cât ale lor, pe cari noi mult mai bine le cunóscem, simțim, pricepem, fără ca totuși sĕ le putem decide și regula după propriul naturalele nostru interes. S'a espres acest contrast al dreptului și intere-

---

FOIȘORĂ

Un principiu de fericire.

(Urmare).

Sĕ știe însĕ, că în nesiguranța lucrurilor omenesci, un lucru óre-care cu cât e mai bun și mai perfect, cu atât mai ușor póte avé și părți mai rele. Intocmai așa și cunóscerea eului pe cât póte fi de adâncă și corectă, tot pe atât póte sĕ fie de falsă și necorectă. Ear' o falsă cunóscere de sine ușor póte sĕ dee nascere unei fericiri false, ilusorii și artificiale. In urma acésta „rătăcirea cea de apoi este cu mult mai mare decât cea dintâiu“.

Sufletul omenesc — știm cá e un ce nemărginit și etern. Fiind etern, sufletul conține în sine însași fericirea, care încă este eternă. Astfel fiind, prin contemplarea și cunóscerea sufletului — prin conștiința de sine — omul gustă însași fericirea cea adevĕrată. Nisuința spre perfecțiune a sufletului devine astfel conscie și voită, cu alte cuvinte omul *voesce sĕ-și valoreze acéstă tendință.*

Valorarea tendinței sufletului spre perfecțiune se manifestă în afară prin iubire și *altruism.*

Prin iubirea a tot ce se află în lume și prin acte de nemărginit altruism sufletul omenesc desmărginindu-se, progreséză, se înalță, se perfecționéză, se apropie de ideal. Și acéstă perfecționare a sufletului prin iubire și altruism îi ofere acestuia fericirea cea adevĕrată și neperitóre.

Altruismul nu cunósce margini. Altruistul simțesce o sinceră simpatie pentru tótă lumea, și se identifică cu întrégă natura.

Problema principală a vieții sale este de a face cât mai mult bine altora și numai trăind și lucrând pentru binele semenilor sĕi simte în sine fericire.

Evident deci, că altruismul este cea mai perfectă valorare a tendinței sufletului către perfecțiune.

Sentimentul altruist isvoresce din cea mai clară și mai curată consciință despre ființa, originea și misiunea sufletului. In raport cu acéstă consciință și convingere cresce și altruismul. Ca dovadă vie despre acésta avem înainte de tóte actele mărețe de altruism ale martirilor creștini (Ștefan, Iustin Martirul, Policarp etc.) în frunte cu *Mântuitoriul*, altruistul divin.

— „Eartă-le Dómne, că nu știu ce fac“! esclamă Iisus când Jidovii 'l țîntuiau pe lemnul crucii. Ear' în alt loc zice: „Iubiți și pe dușmanii vostri, faceți bine și celor-ce vĕ urĕsc pe voi!“ Câtă consciință de sine și de misiunea sa, câtă voință și câtă fericire pentru îndeplinirea acelei misiuni divine!

„Dumnezeu este iubirea — zice Evangelistul — și acela, care locuesce în iubire locuesce în Dumnezeu și Dumnezeu într'ênsul“. Eată pentru-ce iubirea sau dragostea este basa și chégul religiunei creștine și temeiul cel solid al umanității.

Dar' nu numai atât!

Voința isvorîtă din o adâncă convingere și consciință de sine constitue o putere, pentru care nu esistă margini și stavile: Iisus cu un singur cuvênt potolesce furtuna și valurile mării.

Insĕ cine se va mai ridica până la gradul de altruism al lui Iisus, omul Dumnezeu?

Sau cel puțin la acela al *Ioanei D'Arc*, fecióra din Orleans.

Acesteia, cunosciința perfectă de sine și de misiunea sa providențială, îi deștéptă în suflet un entusiasm și o voință puternică, care aduce cu sine mântuirea poporului francez dela peire. Implinindu-și misiunea ea móre cu zimbet pe buze și cu cuvêntul: „Iisuse“!

Asemenea celebrul filosof al anticității *Socrates*, desvóltă o nemărginită voință altruistă, când la glasul sufletului sĕu curat și consciu de sine preferă sĕ sórbă veninul cucutei decât sĕ fugă din închisóre ca un laș.

Era firm convins despre originea și ființa divină și nemuritóre a sufletului și și-a dat viéța pentru convingerea sa.

Toți acestia deci în urma unei profunde cunoscințe a eului au putut desvolta o voință și un altruism fără de margini întru ajungerea scopurilor lor sublime.

Și vedem, că popórele nu păstréză pe veacuri în memorie decât mai ales numele acelora, cari s'au distins ca mari binefăcĕtori ai omenimii prin fapte și sacrificii.

Dintre sfinții Părinți cei mai milostiv și mai altruist a fost Sft. Nicolae, de aceea el e cel mai iubit și mai cinstit înaintea porului de rênd.

Dar' un imens timp a trebuit sĕ se scurgă în evoluția omenimii până ce s'au ivit în sînul acesteia persóne ajunse la un grad al consciinței de sine și a tuturor consecuențelor ei naturale: voință — altruism — perfecțiune și fericire vecinică.

sului nostru în mod drastic şi prea bătător la ochi în timpul mai nou la desbaterea chestiunei pentru administrarea şi folosirea fondurilor bisericeşti şi scolare comune şi a representaţiunei părţilor în organul suprem administrativ al diecesei, în consistor.

In ambele chestiuni vitale pentru noi am fost, spre adânc simţită scăderea nóstră, majorisaţi, făr' a găsi remedii în contra vătămării nóstre, prin care împregiurare legătura nóstră forţată de acea diecesă vecină a devenit isvorul certelor, nelinişţirei şi nemulţămirei comune, în loc sĕ fie acea ce trebue, sĕ fie legătura şi viaţa ierarchică bisericéscă.

Din acestea consideraţiuni pentru scopul de a curma numai decât rĕul acestei adunări, adunarea enunţă următórele:

I. Absoluta lipsă şi generala dorinţă d'a restaura respective d'a înfiinţa propria episcopie sau diecesă română gr.-or. în Timişóra, regulândă în privinţa estinderii jurisdicţiunii sale canonice şi statutare prin congresul naţional conform împrejurărilor. Pentru facerea posibilă serios şi cât mai curând a acestei episcopii:

II. Crearea numai decât a unui organ al nostru propriu, carele în sfera legală a chiemării sale sĕ lucre la congres cu ajutoriul deputaţilor nostri, ear în sinul poporului nostru prin directă influinţare, pentru realisarea cât mai curând a scopului. Atare organ şi respectiva autoritate bisericească publică din punct de vedere raţional, practic, neputênd fi decât un consistoriu autonom propriu pe seama acestor părţi.

III. Despărţirea administraţiunei diecesane numai decât de către consistoriul Aradan şi înfiinţarea şi până la cel mai de aprópe congres a unui propriu consistoriu în Timişóra, deocamdată firesce numai pentru cele 4 protopopiate: al Timişoarei, Lipovei, B. Comloşiului şi al Hassiasiului. Pentru ca acéstă înfiinţare numai decât a consistoriului nostru sĕ corespundă cât numai se póte spiritului legii:

IV. Constituirea aceluia provisoralminte din membri sau asesori consistoriali, aleşi prin sinodul eparchial din Arad, dela 1870 până acuma, din acestea părţi banatice, sub presidenţa celui mai bĕtrân asesor preoţesc, în sensul canonic cu tóte atribuţiunile unui consistoriu de sine, întocmai ca cel din Oradea mare.

V. Spesele necesare pentru susţinerea în funcţiune a acestui consistoriu pentru început sĕ nu trécă nici decum suma de 3000 fl. (trei mii) v. a. la an, şi sĕ se iee parte din venitele sessiunilor parochiale reduse, parte din venitele capitalelor bisericeşti de prin singuratecele comune, după o modalitate ce va fi a se regula prin însuşi consistoriul nostru plenar.

VI. Prea Sânţiei Sale Dlui episcop diecesan al Aradului, printr'o deputaţiune de 3 (trei) sĕ i-se substérnă aceste resoluţiuni şi sĕ i-se ceară binecuvêntarea archieréscă, şi notificarea acestui consistoriu la înaltele locuri.

VII. Pentru casul neaşteptat, dacă părintele episcop diecesan, pentru vre-un scrupul ori din vre-o causă ori alta ni-ar denega împărtăşirea binecuvêntării: se înţelege că supunerea acestor părţi către autoritatea legală va remâné nealterată; dar' membrii consistoriului nostru, adecă asesorii, aleşi în sinódele eparchiale Aradane, din aceste părţi, considerându-se de *comitet executiv* al acestei adunări, sub presidenţa mai sus îndigitată se însărcinează, ca la congresul naţional cel mai deaprópe, prin ajutorul deputaţilor nostri cu atât mai vêrtos sĕ stăruiască la încuviinţarea şi realisarea fără amânare a acestei programe. In deputaţiunea către Prea Sfinţia Sa dl episcop pentru susţinerea şi recomandarea protocolului acestei adunări, şi cu acéstă programă, se aleg prin aclamaţiune d-nii: protopop Meletiu Dreghiciu, Dr. Alexandru Mocsony, şi Vic. Babeşiu.

Nr. 4 Dl. Petru Zsurma propune ear adunarea exprimă în unanimitate recunoştinţă omagială către tóte persónele de frunte câte au conlucrat până acum în interesul şi prosperitatea bisericeii, şi cu deosebit entusiasm aminteşte între aceşti bărbaţi pe Ilust. Sa Dl. Andrei de Mocsonyi de Foeni, şi pe întréga ilustra familie Mocsonyi.

Nr. 5. Dl B. Codrian propune ear adunarea primeşte cu unanimitate a se induce în protocol recunoştinţa din partea adunării acelor bărbaţi, cari au conchemat adunarea de astăzi.

Nrul 6. Cetindu-se telegramele felicitătóre dela mai mulţi credincioşi din părţile Caraşului, protopopiatul Lipovei, precum şi decisul felicitător, din partea preoţimei şi inteligentei din protopopiatul Ciacovei adunarea le ia la plăcută cunoştinţă:

Nrul 7. Pentru autenticarea acestui protocol se aleg d-nii: Meletiu Dreghiciu, Dr. Paul Vasiciu şi Stefan Adam, ear afară de aceştia toţi membrii adunării câţi vor voi sĕ fie presenţi.

După acestea fiinindu-se agendele puse la ordinea zilei, dl preşedinte mulţămeşte adunării pentru încrederea dată şi dechiară şedinţa de închisă, ear' cei presenţi se despart, manifestând entusiasm estraordinar pentru sfânta causă. Dat ca mai sus. Ioanu Tieranu m. p. preşedinte. P. Rotariu m. p. notariu. Acest protocol s'a autenticat în 29 Iunie (11 Iulie) 1876. Petru Anca m. p. Toma Belu m. p. Melethiu Dreghiciu m. p. Stefan Adam m. p.

Pentru autenticitatea acestei copie cu originalul: Timişóra 1 Octobre 1878 st. n. Paul Rotariu m. p. notarul adunării generale.

(Va urma.)

— Devisa omului a fost şi este: înainte!

Desvoltarea continuă şi treptată — non datur saltus in natura — a omului spre perfecţiune, iată esenţa progresului în lume.

La progresul universal al omenimii contribue fie-care individ în parte, în raport cu gradul de putinţă al sĕu.

Un progres general continuu şi gradat a produs cu timpul cea mai frumósă flóre a perfecţionării omenesci: consciinţa de sine.

Acest progres consecuent fiinţei sale şi concepţiunii ce o avem noi despre el, ne dă putinţa de a prevedé, că el în mod necesar sĕ va continua şi în viitor până în infinit...

Spre acésta el trebue — cum s'a zis — sĕ fie promovat de fie-care individ în parte. In teatrul cel mare al societăţii omenesci fie-cărui individ 'i este reservat un rol special, prin care contribue la progresul universal. Şi rolul acesta dator este fie-care sĕ şi-'l cunóscă cât de bine, ca cu atât mai bine sĕ şi-'l pótă îndeplini.

Rolul sĕu special îi este dat fie-căruia de *facultăţile*, ce le întrunesce în persóna sa, în eul sĕu.

(Va urma)

Din Făgăraş.

— D'ale „Reuniunei femeilor române“. —

— 13 Martie n.

Onorată Redacţiune! Statutele „Reuniunei femeilor rom. gr. or. din Făgăraş şi jur“ aprobate şi de Preaven. Consistoriu, dispun ca raţiociniul acestei corporaţiuni sĕ se publice in fie-care an în organul nostru bisericesc „Tel. Român“. Deci cu onóre se rógă stimata redacţiune a publica raţiociniul censurat şi aprobat în adunarea generală din 10 Martie a. c. precum urméză:

Averea reuniunei de present constă din următórele cifre:

a) depuneri la inst. „Furnica“	Cor.	8,868·08
b) O acţiune a inst. „Furnica“	„	400·00
c) imprumuturi pe obligaţiuni private	„	2,040·00
d) bani gata la mâna caseresei	„	12·66
Suma totală	Cor.	11,320·74
Lângă acésta sumă este a se adăuga:		
Depuneri pentru edificânda şcólă din Făgăraş . .	„	818·22
Inter. restante la biserica gr. or. din Făgăraş . . .	„	540·—
Interese restante după 3 obligaţiuni private . . .	„	142·—
Deci în total	Cor.	12,820·96

Ca dovadă despre progresul imbucurătoriu ce-'l face reuniunea nóstră, cu bucurie amintim, că *in intervalul celor ḑece ani din urmă, fondul reuniunii s'a triplicat.* Şi adecă din 1876—1890, a crescut la 4000 cor., *ear' de atunci până la datul de faţă, după cum se vede la 12.000 de coróne.*

Acest ratiociniu a fost censurat în adunarea generală din 24 Februarie c. st. n., oar' la 10 Martie s'a ţinut o adunare generală estra-ordinară, din causă că fiind timpul înăintat la 26 Februarie, nu s'au putut resolva unele agende interne şi astfel pe basa unei cereri subscrisă de 10 membre s'a tinut şi adunare generală estra-ordinară. Dintre hotărîrile acestor douĕ şedinţe, bine cercetate, amintim,

a) Bisericei gr. or. din Făgăraş, pe basa statutelor, sĕ i-se dea anual douĕ terţialităţi din interese spre a-i folosi la salarisarea învĕţătorului. Şi astfel s'au sistat, până la alte disposiţiuni, augmentarea fondului, pe care l-a înfiinţat reuniunea in scopul zidirei scólei de către biserică; şi

b) Jubileul de 25 ani al reuniunei sĕ se serbeze în tómna a. 1901.

In general se constată că reuniunea nóstră, prin zelul şi activitatea, interesul şi armonia, cu care se arată tóte membrele faţă de agendele reuniunei, din punct de vedere material progreséză fórte imbucurător, ear' din punct de vedere moral a ajuns a se afirma pe terenul social din Făgăraş ca un factor pe care toţi, până şi strĕinii, pun un deosebit pond. Şi acésta odată constatată, cu regret ne vedem necesitaţi a atinge în treacăt unica notă discordantă, ce necontenit, de ani încóce, ese la ivélă, în tóte şedinţele comitetului şi ale adunărilor generale. Anume nu putem înţelege, că ce intenţionéză un p. t. d-n bărbat de consiliu cu preastimata d-nă, prin posiţia ostilă ce la tóte ocasiunile o iau faţă de manifestaţiunile de viaţă, şi nisuinţele spre progres ale reuniunei. Şi lucrul acesta e cu atât mai dureros, cu cât p. t. respectivii d-n şi d-nă, prin posiţia ce ocupă ar puté fi cu mult mai folositori acestei corporaţiuni, de cât cum o fac de present.

Făgăraş, 13 Martie 1901.

Ioan Berescu
secretar.

Din Budapesta.

— Corespondenţă particulară. —

Budapesta, 14 Martie.

In 3 Martie n. a. c. tinerimea universitară română din Budapesta grupată în jurul stégului cultural al societăţii *„Petru Maior“*, conştie de veneraţiunea şi tributul de recunoscinţă, ce datorim marilor bărbaţi ai naţiunei nóstre, a sĕrbat în un mod imposant aniversarea a optzecia a morţii patronului ei, marele şi cel dintâiu istoric şi înfocat luptătoriu naţional *Petru Maior*.

Sĕrbarea s'a început cu un parastas pentru odihna sufletéscă a marelui bărbat, celebrat a. m. în capela română gr. orientală locală din partea dl paroch *Ghenadie Popovici* în presenţa aprópe a întregei suflări românesci din *Budapesta*. Rĕspunsurile cuvenite le-a dat corul tinerimei sub conducerea bravului dirigent *Leonida Domide*.

Séra tinerimea a ţinut o şedinţă festivă comemorativă, cu un program fórte bogat şi bine ales, în sala hotelului Archiducele Stefan, fiind de faţă întreg publicul român budapestan.

La órele 8 ½ preşedintele societăţii *„Petru Maior“*, dl *Victor Păcală*, în cuvinte alese indicând sentimentele de recunoscinţă, cari au determinat tinerimea a'şi manifesta insufleţirea şi gratitudinea faţă cu figura maréţă a lui *Petru Maior* din prilejul împlinirii a 80 de ani dela mórte-i, şi mulţămind publicului asistent că nu a pregetat a participa la acest act al tinerimei, între aplause generale declară şedinţa de deschisă.

Urmà apoi corul societăţii, care, condus de dl *Leonida Domide*, cu o admirabilă acurateţă şi cu o dulcéţă indescriptibilă esecută frumosul *„Cântec de séră“* al mult regretatului nostru artist-compositor *Nic. Popovici.* Publicul încântat, cu aplause nesfêrşite îşi manifestă deplina sa mulţămire.

Dl *Iosif Enescu* student în filosofie a ţinut o disertaţie fórte reuşită despre viéţa şi scrierile lui Petru Maior. Autorul espunênd în mod plastic tristele raporturi sociale şi culturale ale poporului nostru pe la finea secolului al XVIII-lea şi începutul secolului al XIX-lea, arată importanţa epocală a lui Petru Maior pe terenul regenerării culturii şi conştiinţii naţionale.

O a doua disertaţie, „Influinţa literaturii asupra păcii universale“ lucrată cu multă iscusinţă şi deosebită originalitate a fost ţinută de dnul *Ilie Minea.* Pornind de la principiul că numai iubirea şi simpatia reciprocă şi nefăţărită între popóre va puté avé ca resultat pacea universală şi libera desvoltare economică şi culturală a tuturor popórelor, autorul a arătat cu probe pipăibile, că literatura e chemată a contribui în mod important la ajungerea acestui ideal al omenimii.

Disertaţiile au fost ascultate cu deosebită atenţiune si interes din partea publicului, care a făcut ambilor disertanţi ovaţii însufleţite.

Oda ocasională a dlui *Dionisie Stoica* dedicată memoriei lui Petru Major de asemenea a avut un efect bine simţit.

Au mai fost şi 2 solo de violină esecutate de dnul *Russu* şi dnul *Şincai*, precum şi un trio de dnii Russu, Domide şi Şincai, acompaniaţi la pian de dnul Jorga. Tóte acestea au avut efect neaşteptat şi publicul electrisat i-a aclamat pe debutanţi în câteva rênduri.

Punctul al 9-lea *„Marşul Unirii“* la intervenirea poliţiei a trebuit sĕ fie abandonat din program. De ce însĕ? — nici patriotica poliţie cred că n'o fi sciind sĕ ne spună apriat, şi de bună séma gărgăunii fricii de unire ori de desunire o va fi îndemnat la eroicul act sĕvârşit în interesul apărării integrităţii statului.

După producţiune, care a durat până la órele 11, a urmat cina comună à la carte, în decursul căreia publicul a fost desfătat cu frumóse arii naţionale de dnii Russu, Domide şi Şincai.

Toastele încă n'au lipsit. — Dnul *Victor Păcală* a ţinut toast la adresa coloniei române budapestane, mulţămindu-i pentru interesul ce în totdeauna l-a arătat faţă de actele tinerimei, şi rugându-o a-i păstra şi pe viitor acelaş interes.

In numele coloniei române rĕspunde On. domn *Ghenadie Bogoevici*, asigurând tineriema de iubirea ce întrégă colonia romană locală i-o păstréză acesteia şi îndemnându-o la fapte nobile şi iubire de neam asemenea aceluia, a cărui amintire azi o serbătorim.

Entusiasmul în decursul cinei comune a fost la culme, fiecare era convins, că tinerimea, garanţa viitorului, e chemata a deslega greiele probleme, cari vor avé sĕ determine direcţia adevĕrată a desvoltării nóstre în viitor. Şi precum bucuria membrilor résleţi ai unei caravane, ce percurge un pustiu nemărginit, mare este la întrunire, şi curagiul de a-şi continua calea spre limanul dorit le cresce, tot aşa Românii budapestani aruncaţi de sórte în marea străinătăţii, avură prilejul a se convinge din incidentul acestei sĕrbări, că vor fi în stare şi de aici înainte a'şi conserva individualitatea etnică în contra tuturor încercărilor sorţii.

Dau acest raport publicului românesc despre cele întêmplate, pentru-că deşi s'au scris douĕ rapórte despre acéstă serbare, unul in *„Tribuna“*, altul în *„Gazeta Transivaniei“*, primul cu tóte că e scris cu obiectivitate rece cronicărescă, *nu presintă adevĕrata colóre a sĕrbării;* ear' al doilea, fiind resultatul unei aprecieri pătimaşe, e plin de necorectitaţi.

Gtt.

ECONOMIE.

Curs de altoit pomi.

Ne luăm voie a vesti pe stimabilii membri ai Reuniunei nóstre agricole, că subscrisul comitet central va ţine *Dumineca la 11/24 Martie c.* în comuna *Săsciori* un *curs de altoit pomi.*

Cum din acest prilegiu, pe lângă că se vor da folositóre poveţe teoretice şi practice atât din altoirea şi din ceealaltă cultură a pomilor cât şi se vor tracta şi alte chestiuni de interes general économic, ne permitem a invita la această lucrare pe membrii şi binevoitorii Reuniunei nóstre.

Sibiiu, 17 Martie n. 1901.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Dem. Comşa,
preşedinte

Victor Iordăşianu,
secretariu

NOUTĂŢI

† *Ioan Danciu. Vineri nóptea a rĕposat în Ofenbaia părintele* Ioan Danciu, *protopresbiter al tractului Lupşa. Rĕposatul a fost unul dintrĕ cei mai zeloşi protopresbiteri ai noştri. După absolvarea cursurilor teologice, în anul 1867, în 23 Octombre acelaşi an a fost ales paroch în Ofenbaia, ear' la 18 Septembre 1873 numit administrator al tractului Lupşa. In 16 Februariu 1884 făcêndu-se alegerea de protopresbiter al acestui tract, sub conducerea comisarului consist. Ioan Gall protopresbiter în Abrud, a fost ales cu unanimitate concurentul Ioan Danciu, care alegere a fost apoi întărită din partea consistoriului sub Nr. 1046 Plen. ex 1884. Ioan Danciu s'a născut la 28 August 1844. Inmormêntarea i-s'a făcut eri sub conducerea comisariului consistorial asesor Nicolau Ivan.*

*

La esamenele private de pe cursurile pedagogice, ţinute sĕptămâna trecută la institutul pedagogic de aici, s'au presentat 13 domnişore şi 5 tineri. Domnişorele au reuşit tóte, ear' dintrĕ tineri unul a fost avisat la repeţirea examenului din un studiu, doi din doue studii şi unul din trei studii.

*

Daruri pentru biserică. La îndemnul parochului ca primul contribuitor, mai mulţi poporeni din *Ziaşti* au cumpĕrat un rênd de vestminte bisericesci-colorate în preţ de 70 cor. Veduva *Zuza Creciun* a cumperat un rênd de vestminte bisericesci negre în preţiu de 36 cor. *Avel Ionescu* a cumperat trei perdele la uşile altariului în preţiu de 10 cor. *Laţiu Suciu* a cumpĕrat un „*Liturghieriu*“ cu litere latine în preţiu de 7 cor. 80 fileri şi eareşi la îndemnul parochului ca primul contribuitor mai mulţi poporeni au cumpĕrat o „cruce“ de argint de china în preţiu de 14 cor.

Tot cu ocasiunea acésta se dă publicităţii, că arangiându-se în favorul bisericei o petrecere cu dans încă în 27 Ianuare a. c. au binevoit a suprasolvi următorii: din opidul Hunedora Dna Amalia Dima 2 cor., Dl Nicolae Stoichiţia 1 cor. 20 fil. Dnii Nicolau Macrea, Petru Moisin şi Constantin Dima câte 1 cor. Din loc au binevoit a suprasolvi Dl Schrammel 2 corone şi Dna Maria Fachini 2 corone.

Toţi sus amintiţii primésca profunda nóstră mulţamită şi încât noi nu i-am rĕsplătit în de ajuns cu mulţamitele nostre, le implorăm mai bună rĕsplată dela preabunul Dumnezeu, care faptele bune şi creştinesci nici când nu le va trece cu vederea şi le va rĕsplăti cu bine pre pământ şi fericire în ceriuri. Ziaşti la 2/15 Martie 1901. In numele comitetului parochial *Leontin Ungur* presbiter gr.-oriental.

*

Vitejie patriotică. In preséra zilei de 15 Martie băieţii din convictul gimnasiului reformat din Orăştie au ţinut sĕ cinstescă sĕrbătorea naţională a naţiei magiare prin spargeri de fereşti. Anume, fiind-că institutul „Ardeleana“ nu a iluminat, au spart vr'o 12 ochiuri de fereşti ale institutului. Vitejia acesta au comis'o băieţii de la adăpost, din convict, aruncând din etagiul I. şi II. al convictului bolovani, bucăţi de fer şi de plumb peste strada în ferestrile „Ardelenei“.

*

Cea mai frumósă limbă. Câţiva filosofi şi sociologi de frunte din tóte ţerile au luat iniţiativa convocărei unui mare congres spre a alege, dintre limbile vorbite astazi în lumea civilisată, aceea care ar puté fi adoptată ca *limbă universală*.

Pare-se că cele mai multe şanse de a întruni majoritatoa sufragiilor o are limba *japoneză*, din causa scurţimei frazelor sale, a uşurinţei pronunţărei sale şi a numĕrului de idei ce ea póte exprima în puţine cuvinte. In limba japoneză, e peste putinţă sĕ se profeseze înjurături, ba chiar de a se spune vorbe aşa zise riscate.

Frumosă limbă, nu-i vorbă; dar' ce vor zice patrioţii noştri când îşi vor vedé a lor frumosă limbă desconsiderată şi preterată?

*

Colonisarea Transvaalului. Ministrul *Chamberlain* a ţinut Joi în Londra conferenţă în adunarea reuniunii de emigrare, dând espresiune speranţei, că rĕsboiul din Africa sudică în curênd se va termina, când apoi comerciul şi industria vor lua mare avênt în statele bure. *Anglia va trimite 10.000* de omeni dintrĕ cei mai valoroşi, cari se vor aşeza stabil acolo. *Atunci se va ivi necesitatea sĕ le trimitem şi soţii corĕspundĕtóre* — zice Clamberlain, — un moment acesta de mare însemnătate socială şi politică. In vederea acestui scop Chamberlain a propus apoi reuniunii sĕ înfiinţeze fonduri, prin cari *sĕ ajutoreze femeilor corĕspundĕtóre emigrarea în Africa.*

*

Monument lui Neniţescu. In Tulcea s'a constituit un comitet pentru a ridica rĕposatului Ioan Neniţescu un bust.

*

Contra duelului. In Francia, ţara clasică a duelurilor, s'a înfiinţat zilele acestea o ligă contra duelului. Aderenţii acestei ligi se obligă sĕ lucreze din rĕsputeri la combaterea duelului pe care-l reprobă, inspirându-se atât de prescripţiunile religiunei şi ale civilisaţiei cât şi de obligaţiunile ce le impune „*adevĕrata onóre*“. După dînşii, cel mai bun mijloc pentru a face sĕ dispară instituţia duelului ar fi constituirea unor „*tribunale de onóre*“. Decisiunile acestor tribunale ar da o adevĕrată satisfacţie aceluia care ar fi ofensat pe nedrept, aşa că acesta n'ar mai trebui sĕ urmărescă satisfacţia, în mod nesigur, pe calea armelor. Din comitetul de iniţiativă al acestei ligi fac parte personalităţi marcante între cari generalul baron de la Rocque, Prinţul Louis de Brogle, dl Du Bourg. etc.

*

Reuniune de temperanţă. Mai mulţi locuitori din Socol sĕptămânile trecute adunându-se la casa comunală au hotărît sĕ înfiinţeze o reuniune de temperanţă, ai cărei membri sĕ se deoblige a nu mai bea vinars. Totodată membrii sĕ solvéscă în fie-care sĕptămână 10 bani, din cari sĕ se adune un fond spre scopuri de ajutorare reciprocă. Reuniunea are deja 60 membri.

*

Patronii dinastiei! In primul de la 16 Martie „Egyetertés“ se plânge amar, că nici guvernul, nici dieta, nici episcopatul nu a serbat ziua de 15 Martie, şi *nici chiar M. Sa!* Cu privire la neserbarea zilei din partea M. Sale, fóia kossuthistă se plânge în următorele:

„Eată, regele, care odinióră zisese sĕ tragem vĕlul uitării peste tóte câte au trecut, colo departe în Austria póte nici prin gând nu i trece, că fidelul sĕu popor magiar are sĕrbătóre. Ori şi de s'a cugetat la noi, sigur că se va fi cugetat plin de amărire. Căci nu este nimenea pe lângă el, care sĕ-i esplice:

— Vedi, stăpâne, rege, ce mare noroc pentru majestatica-ţi dinastie, că înainte cu cincizeci şi trei de ani aşa s'au desvoltat lucrurile, cum s'au desvoltat! Libertatea aceea, pe carea atunci naţiunea magiară şi-a eluptat'o sie-şi, aceea a făcut Ungaria puternică, unitară, carea azi e cea mai puternică proptă a tronului regal, a dinastiei Habsburgilor. Dacă nu aşa s'ar fi întêmplat, cine ţi-ar fi acum bastionul tĕu puternic faţă cu Kramarz-ii şi faţă cu Schönerer-ii, stăpâne, rege? In faţa furibundăriilor poporelor austriace, ori nu Ungaria este aceea, unde toţi te încunjură cu entusiastă iubire?

Dar' regele nu serbéză. Vĕlul uitării, pe care l'a tras peste cele trecute, nu e destul de des şi el (regele) încă tot consideră pe Magiar ca pe unul în care nu se póte încrede.“ . . . .

Mai ştii? Căci M. Sa are mare cunoscinţă de ómeni!

*

Un filantrop american. Se raportéză din New-Yorc, că un anume *Carnegie*, proprietariu de fabrice, a donat lucrătorilor sĕi *cinci milióne de dolari* ca fond de asigurare pentru casuri de morb ori alte nenorociri. Totodată li-a promis, că le va întemeia şí o mare bibliotecă.

*

Cadou soţiei lui Cronje. Femeile franceze au hotarît sé trimită soţiei lui Cronje un splendid cadou, ca semn al stimei şi admiraţiunei lor faţă cu femeia ideal, care nu numai în rĕsboiu a fost totdeauna alăturea cu soţul ei, până la capitularea acestuia anul trecut la Paardeberg, ci l-a însoţit şí în robia din insula Sânt.-Elena. Contribuirile la colecta iniciată în acest scop deja sunt atât de numĕróse, că imensă mulţime de subscrieri va însoţí trimiterea cadoului.

*

Ciuma în Africa. Se raportéză din Capstadt, că ciuma ia dimensiuni tot mai mari, secerând victime acum şí dintrĕ locuitorii europeni. Bóla a fost importată de guzgani mai întâiu în porturi, de unde au dus'o apoi şí în oraşe, până pe la Greenpoint, unde erau ţinuţi sub pază multe mii de prisoneri buri. In curs de câteva zile s'au ivit apoi acolo 116 casuri de înbolnăvire. Când autorităţile au constatat, că înbolnăvirile sunt de ciumă, era deja prea târziu a-'i împedeca lăţirea, fiind-ca guzganii, aduşi în port cu corăbiile cari transportaseră trupe şi proviant din India, se împrăştiaseră în tóte părţile. Stările de salubritate publică, din causa rĕsboiului destul de desolate, încă au contribuit mult la lăţirea bólei. In Capstat, de pildă, sunt aglomeraţi peste 120.000 de locuitori, veniţi de prin provincie spre a căuta adăpost dinaintea rĕsboiului, şi astfel prea marea împopulare a locuinţelor şi miseria în care trăiesc acestia — deosebi cei vr'o 30 mii de malajezi, 30 mii de singi (corcituri africane), apoi cei 10—20 mii de cafferi — încă ajută mult la lăţirea bólei.

*

„Hêrciogul“ — calumnie! Tribunalul din Oradea-mare zilele trecute a osândit pe un flăcău din comuna Rojt la 20 cor. pedépsă, pentru-că a zis judelui comunal „hêrciog“. Judele pĕrîse pe flăcău pentru *calumnie*, dar' tribunalul a aflat numai *vătĕmare de onóre* în epitetul dat de invenţiosul flăcău.

Curios de altcum, că pe când tribunalul din Budapesta înainte de asta cu câţiva ani nu aflase vătĕmare de onóre în epitetul „*bou*“ dat unui cetăţén al capitalei, tribunalul din Oradea-mare nu admite sĕ zici cuiva nici hêrciog barem.

*

De unde se cumpĕrăm sĕmênţe? Primăvara e în prag. Aci e timpul, ca publicul econom şi grădinar sĕ-'şi câştige sĕmênţele necesare. De unde însă? Publicul din provinţă de obiceiu aştéptă sĕ le cumpere dela agenţi călĕtori, dela cari cumpĕră nişte sĕmênţe vechi, fără simbure, ori de acelea de cari rĕsar cu totul alte plante decât acelea, din cari rĕsar cu totul alte plante decât acelea, la cari se aştepta omul. Aşa, de pildă, din sĕmênţă de varză (curechiu) te pomeneşti de regulă cu rapiţă sĕlbatică; din morcovi de grădină, cu morcovi selbateci; între florile mai frumóse şi mai plăcute, cum sunt: viorele trandafiiri etc., abia ne alegem cu câte-un exemplar, în cele mai multe casuri tóte sunt góle. Sĕmênţa de napi pentru nutreţ de cele mai multe-ori atunci începe sĕ rĕsară, când planta rĕsărită din sĕmênţa de napi cu marca de stea alui Mauthner, s'a desvoltat până sĕ ajungă a se săpa. — Avêndule tóte acestea în vedere, credem că facem cetitorilor numai un bun serviciu, când le atragem atenţiunea asupra firmei „*Mauthner Odön din Budapesta*“, comerciant al curţii şi cel mai bine cunoscut şi mai de încredere loc pentru procurarea de sĕmênţe. Firma acésta o recomandăm şi noi cu tótă căldura, deóre-ce de-acolo ori-şi-cine póte se capete semênţe bune şi de aşa soiu, cum însuşi 'şi-le comandéză.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea și causele lui, relele ce resultă din el și mijlócele pentru împedecarea și stîrpirea lui

de Gavriil Hangc.

(Urmare)

Periclitarea fericirei temporale prin rele morale, materiale, sociale, spirituale şi corporale.

Relele, cari periclitéză fericirea temporală şi isvoresc din concubinat, sunt de mai multe feliuri, şi anume: cele morale, materiale, sociale, spirituale şi corporale. O tractare a acestora în mod separat este aprópe imposibilă, deórece unde sunt unele sunt şi altele, deci le voiu tracta împreună, făcênd însĕ şi separaţiunea cuvenită, unde va fi cu putinţă.

Incep cu *relele morale.* Scim cu toţii, că de şi societatea se pórtă cu mare indulgenţă faţă de concubinaţi, totuşi îi espune până la un grad órecare la dispreţul public, aşa, că tot omul cinstit şi de óre-care valóre şi vadă între semenii sei, concubinilor tot nu le dă aceea cinste, ce o dă acelora, cari trăesc în viaţa familiara curată, ori cum sĕ se pórte de altcum aceia între ómeni. Incunjură ori ce atingere cu ei, şi îi consideră ca pe nisce leproşi, cu cari nu voesce a veni în contact, nu cumva sĕ se molipséscă şi el de spurcăciunea lor. Şi cu drept cuvênt, fiind puse casele acestora alăturea cu casele de prostituţiune. Ba mai mult, mie mi-se par casele acestora mai infecte şi decât casele de prostituţiune. Pentru ce? Pentrucă, până când fiinţele acele perdute din casele de prostituţiune îşi sĕvêrşesc pĕcatul lor nóptea şi în ascuns şi ziua nu se arată publicului, nici pretind vre-o cinste dela el, pe atunci concubinii trăesc în fără de legea lor şi ziua, şi se vîră între ómeni şi aştéptă şi consideraţiuni de onóre publică dela ei, ba pretind chiar acésta, şi încă cu o neruşinare revoltătóre, ei, cari cu atâta obrăznicie calcă în picióre bunele moravuri ale societăţii şi legile bisericei. Apoi decât dispreţ nu se împărtăşesc bieţii copii născuţi din o astfel de căsătorie spurcată; şi nu din vina lor, ci din vina părinţilor lor neruşinaţi. Ei bieţii nu au alt nume înaintea ómenilor, decât copii de flori, copii de lele, spuri, bastarzi, coptili şi alte nume de batjocură şi de ocară. Astfel de copii apoi, crescuţi într'o familie imorală, devin în cele mai multe rênduri mai stricaţi şi decât părinţii lor; iar alţii, mai simţitori, cari nu pot suferi dispreţul societăţii, se sinucid, ori iau lumea în cap şi se duc în locuri unde nu-i cunósce nimeni.

Inca un motiv: pentru ce pun eu casele concubinilor mai pe jos decât casele de prostituţiune. In acestea de comun nu se nasc copii, şi astfel fiinţele acestea perdute se nenorocesc numai pe sine şi pe curvarii lor, nu însĕ şi pe alţii.

Rele materiale. Şi aceea scim cu toţii, că statul nu reguléză prin lege raportul de avere între concubini şi copiii acestora, respective între mamă şi copii şi între soţul şi tatăl nelegiuit. Şi dacă nenorocita de femee a dus órecare avere la bărbatul seu nelegiuit şi aceea s'a petrecut şi apoi a fost alungată dela el, ea nu mai póte face nici o pretensiune de rebonificare din partea lui. Ce se va alege însĕ de nenorociţii de copíi, dacă au fost alungaţi dimpreună cu mama lor fără de nici o avere? Devin cerşitori, iar mai târziu póte furi şi tâlhari, şi se umplu temniţele cu ei. In privinţa astorfel de copii statul cel mult dacă constringe pe tata lor nelegiuit la o intertenţie de câţiva ani. Dar dacă acesta nu are nici o avere, ori dacă se ascunde dinaintea lor? Rĕu preste rĕu, şi necaz peste necaz! Cad în sarcina societăţii, carea vrênd-nevrênd trebue sĕ-i susţină, ca sĕ nu devină periculoşi pentru ea.

Rele sociale. Aceste sînt şi mai mari, pentrucă se revarsă asupra intregei societăţi în carea concubinii îşi sĕvêrşesc fărădelegea lor. Abstracţie făcênd dela sporirea cerşitorilor şi făcĕtorilor de rele în cele materiale prin copiii alungaţi de concubini, rĕul cel mai mare e, că astfel de copii nu se împărtăşesc în casa părintéscă de nici o crescere morală, iar societatea nu se póte îngriji de ajuns de ei şi în acésta privinţă, şi aşa mai târdiu devin ómenii cei mai stricaţi, furi, ucigaşi, curvari, cari apoi strică şi pe alţii. Astfel de copii nu iubesc pe nimeni, căci nici pe ei nu i-a iubit sincer nimeni. Nu-şi iubesc părinţii, dar nici părinţii pe ei; copii nu, pentru că din vina părinţilor sunt espuşi dispreţului societăţii, părinţii nu, mai ales dacă sunt şi seraci, pentrucă le fac griji cu susţinerea lor, şi nu pot gusta în ticnă (?) dulceţile voninóse ale unei vieţi pĕcătóse. Iar urmarea e: scandal, cértă, bătae, omor, miserie şi la urmă temniţă. Statistica criminală arată, că cei mai mulţi făcĕtori de rele ies din ceata concubinilor şi a copiilor nelegiuiţi. Tot aşa şi fiinţele perdute din casele de prostituţiune.

Dar multe sunt *relele* ce se descarcă asupra concubinilor şi a copiilor lor nelegiuiţi şi *în privinţa spirituală şi corporală.* Mulţi tineri, cari au contractat concubinagiu înainte de a fi pe deplin desvoltaţi trupesce şi sufletesce, exhauriându-şi fără cumpĕt forţele trupesci sexuale, în curênd se desgustă de viaţă, devin apatici, lipsiţi de judecată matură, neputincioşi şi trupesce şi sufletesce, tot aşa şi progenitura lor prematură, şi nu pot suporta greutăţile vieţii nici cât privesce persóna lor, nici cât privesce cele cari trebue sĕ le presteze societăţii: bisericei şi statului. Cu un cuvênt, sunt o greutate şi pentru sine şi pentru societate. Nu sunt fericiţi.

Dar óre sunt fericiţi concubinii bogaţi şi cei cari au contractat concubinagiu în depline forţe corporale şi spirituale? Nici decum. Dispreţul societăţii şi mustrarea conscienţei, că nu trăesc în viaţă familiară curată, nu-i lasă nici pe ei sĕ guste în linişte voluptăţile unui pat spurcat şi a unei case de prostituţiune privată. Ori cum vor căuta sĕ-'şi adórmă mustrarea consciinţei prin fiorile şi delirul ameţitoriu a voluptăţilor pĕcătóse, acésta nu le succede, şi nici judecata lumei nu o pot delătura de pe capul lor, mai ales, când au alungat dela sine şi pe o femee de omenie şi o au aruncat în miserie dimpreună cu copilaşii nevinovaţi.

Acestea ar fi în trăsĕturi generale relele prin cari concubinii îşi nimicesc ei înşişi fericirea pământéscă.

(Va urma.)

Posta Redacţiunei.

Un parochian în Şoimuşul român. Nu a fost nimeni personal atins, pentru-ca sĕ fie necesară vre-o rectificare. S'a spus numai, că cutare a întrunit atâtea voturi, cutare atâtea; lucru recunoscut şi de Dta. Atunci ce vreai sĕ rectificăm? Că ómenii pentru-ce au votat cu cutare şi nu cu cutare, e treaba lor şi dreptul lor!

[48] 1—3

Arlejtés.

A nagyszebeni m. kir. elmegyógyintézet részére a folyó év tavaszán még szükséges 600 köbm. (hatszáz) ép egyenes száraz, nagy hasábokból álló nem úsztatott *bükk tüzifa* szállitásának biztositása czéljából *1901 évi márczius hó 30-án délelött 11 órakor* az intézet gondnoki irodájában, a hol a feltételek is megtudhatók, zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Magyar nyelven szerkesztett sajátkezüleg aláirott, 1 kor. bélyeggel ellátott, jól lepecsételt és a szállitási érték 5%-ával mint bánat pénzzel ellátott ajánlatok a fentjelzett időben és helyen benyujtandók.

Ha a szállitásra szánt fa a fentebbi kivánalmaktól eltérő lenne, az az ajánlatban határozottan kifejtendő.

Nagyszeben, 1901 márczius 14-én.

M. kir. állami elmegyógyintézet.

Nr. 69/1901. [45] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Pescera se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au sě aştérnă suplicele instruate conform normelor din vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 95/1901. [44] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Lunca, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat·

Concurenţii au a-'şi aşterne suplicele instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis, la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zarandului.

Brad, la 13 Februariu 1901.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 290/901. [42] 3—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Zlagna se escrie concurs de nou cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emulomentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au sě-şi aştérnă suplicele instruite conform normelor din vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei.

Nocrichiu, în 24 Februariu 1901.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

---

[46] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei gr. or. române de classa I. din oraşul Bistriţa, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au sě 'şi aştérnă petiţiunile concursuale, instruite conform normelor din vigóre, în terminul amintit la oficiul protopresbiteral al tractului Bistriţei în Borgo Bistriţa, p. u. Borgo Prund, şi până inclusiv 8 zile înainte de sinodul electoral sě se înfăţişeze înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă ori sěrbătóre spre a cânta respective a celebra şi a cuvênta.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Bistriţa la 3 Februarie st. n. 1901.

Dr. Vas. Pahon
preşedinte

Dr. Val. Moldovan
notariu

Nr. 28. 1901

Vědut.

Simion Monda
protopop.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna

— vărsat în gyps —

cu preţul de **3 coróne.**

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Cântări religióse şi şcolare

(quartete, coruri mixte şi bărbătesci) de **Ed. Wachmann**, directorul conservatorului de musică din Bucuresci. Preţul: Partitura 1—2 cor., părţi separate dela 15—40 bani.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însě Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Din protopresbiterate.

— Conferinţa preoţéscă la Reghin. —

— 22 Februarie, 1800.

Necalculabile folóse morale ne vor aduce conferinţele preoţesci întroduse de către Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu.*

Loc şi mijloc mai potrivit nici nu are preoţimea de convenire şi luminare reciprocă, de a-şi esprima dorinţele şi păsurile, pe cari cunoscêndu-le cei de sus sĕ pótă a le remedia, sĕ pótă ajuta preoţimea în activitatea-i sacră, spre binele şi ridicarea religiósă, morală, socială-culturală şi chiar materială a poporului, încredinţat ei spre păstorire.

Iată ţinta ultimă asupra căreia are sĕ se reverse activitatea desvoltată în conferinţele nóstre, cari de altă parte le putem numí telescopul intre organul superior bisericesc şi preoţime. Teren de activitate sublim, de perfecţionare continuă, şi totodată cel mai potrivit organ de informaţiune pentru superiori, acesta e pe scurt cuprinsul conferinţelor preoţesci.

Dovadă despre cele zise sunt şi desbaterile conferinţei dela *Reghin*, acum a doua, ţinută la 12/25 Februarie a. c. şi deschisă prin o cuvêntare avêntată din partea şefului tractual, P. On. D. protopresbiter *G. Şagău*, plină de cuvinte omagiale la adresa Escelenţiei Sale.

Drept echou la cuvêntul de deschidere membrul conferinţei, *Georgiu Maier*, propune şi conferinţa cu însufleţire primesce a se trimite o telegramă omagială de aderinţă Inalt Preasfinţiei Sale.

Preşedintele prin notariul conferinţei, *Grigoriu Nicóră* paroch în Ibănesci, dă cetire resoluţiunei Escelenţiei Sale, prin care se apróbă conclusele conferinţei prime.

Inalta resoluţiune s'a luat cu plăcere la cunoscinţă, şi drept semn de iubire şi alipire conferinţa a erupt în însufleţite „sĕ trăiéscă“ Escelenţia Sa, iniţiatorul acestor conferinţe edificatóre.

Se cetesc pe rênd ordinaţiunea şi pastorala Preaînaltă ddto 14 Octobre anul trecut Nr. 9261 Pres., prin cari preoţimea, ca luminătóre a poporului, se stimuléză a avé pururea în vedere binele bisericei şi şcólei, a le provedé cu cele de lipsă, a le ţiné în curăţenie, a înfiinţa biblioteci, reuniuni, mai ales de femei pentru împodobirea bisericei, şcólei, îmbrăcămintea pruncilor de şcólă sĕraci; ţinerea în trezvie a poporului, combaterea luxului şi îmbuibărei; ţinerea la simplicitatea obiceiurilor şi portului naţional; ridicarea la bunăstare materială a poporului prin poveţe şi esemple bune; cultură mai raţională a economiei câmpului, pomăritului, grădinăritului (legumelor) atât de folositóre ţĕranului în posturi, îmbrăţişarea industriei, meseriilor — tot atâtea poveţe adevĕrat părintesci, cărora putênd satisface vom culege róde mănóse, vom ajunge la înflorire — preoţimea în cele administrative sĕ lucre la prefacerea în sânge a statutului nostru organic şi observarea şi îndeplinirea cu punctualitate conscienţiósă a regulamentelor şi legilor decretate de biserică; cum sĕ se presente preoţimea la ocasiuni însemnate, mai ales cum sĕ fie îmbrăcată înaintea autorităţilor şi când merge la oraşe, — tóte se iau cu mare plăcere la cunoscinţă, şi îndeosebi cu privire la îmbrăcăminte conferinţa enunţă: că funcţiunile mai însemnate preoţii sĕ le sĕvêrşéscă după putinţă în reverendă, la oraşe când merg sĕ pórte rocuri lungi şi érna şi vara, şi totdéuna pălăriile prescrise, când permite asprimea frigului.

Trecênd la desbaterea specială conform programei statorite:

I. Insărcinat fiind parochul *Leon Popescu* din Deda cu prelucrarea temei I din cerc. cons. Nr. 9261/Pres.: *Aflarea modalităţii şi mijlócelor pentru înfiinţarea unui fond general preoţesc în archidiecesă*“, acesta îşi citesce operatul seu, care conţine propunerea de cuprinsul:

„Fie-care paroch sĕ fie îndatorat, cu începere dela 1 Ianuariu 1902 a contribuí cu 2% din venitul sĕu de 800 fl. respective 1600 coróne la fondul central preoţesc; şi fie-care comună bisericéscă cu câte 20 coróne anual. Contribuirile preoţimei sĕ se detragă din întregirea primită dela stat la preoţii cari primesc întregire; ear' contribuirile comunelor bisericesci sĕ se facă din fondurile parochiale, respective din venitele bisericei“.

II. Parochul *Grigorie Nicóră* e de părere a nu mai îngreuna comunele bisericesci şi aşa unele preste mĕsură sĕrace şi angajate deja cu taxe anumite la fondul de pensiuni, salarul protopresbiterului etc.; sĕ rĕmânem deci la dorinţa preaînaltă şi propune:

„Augmentarea fondului cu acésta meniţiune „*Pantazian*“ întemeiat de Marele *Şaguna*, prin contribuirile esclusiv ale preoţimei cu câte 2% anual ale venitului şi încă în timp limitat de 10 ani, începênd cu anul 1902; de sine înţeles, toţi fiitorii parochi vor fi supuşi timp de 10 ani acestei contribuiri începênd cu ziua instituirei lor de parochi până vor dura stările de azi cu întregirea“.

III. Parochul *Mihail Brătian* propune contribuirea de 4% din partea preoţimei după salariul anual.

IV. Parochul *Nicolae Gliga* propune o contribuire anuală până va susta întregirea dela stat de 2%.

In urma acestor propuneri, punêndu-se pe rênd la vot, conferinţa enunţă ca conclus, că după ce şi aşa intregirile pentru unii parochi sunt disparente: „Preaveneratul Consistoriu archidiecesan e rugat a veni cu propunere la sinodul archidiecesan din anul curent, ca fiecare preot sĕ fie îndatorat cu începere dela 1 Ianuariu 1902 a contribui cu câte 2% după venitul seu de 800 fl. respective 1600 coróne la fondul central preoţesc până vor susta împrejurările de azi cu întregirea dela stat.

Tema a II-a din program: „*Aflarea modalităţii şi mijlócelor pentru înfiinţarea de fonduri în singuraticele parochii, din cari sĕ se pótă cu timp acoperí taxele sidoxiale, repartiţia pentru salarisarea protopresbiterului, diurnele diferiţilor deputaţi etc.*“ a fost dată spre lucrare parochului Grigorie *Nicóră.*

Deşi, cum însuşi constată, puţine resurse ne stau la disposiţie, totuşi ideia fiind fórte salutară nu trebue abandonată, ci trebue lucrat cu stăruinţă şi trebue pus basă începutului, care cu timp ne va puté conduce la dorinţă.

Mai ales amĕsurat împrejurărilor tractului nostru, fondul se póte înfiinţa:

1. Decretându-se eventual o sumă óre-care prin conclus sinodal ca basă de formare din averea aşa zisă generală, comună a bisericei, ca aşa separat fiind acest fond, numai cresce sĕ pótă şi sĕ nu fie atins la necesităţi ale bisericei. Ear' la rêndul seu averea generală a bisericei o vom obţiné primo-loco prin administrarea corectă, conştienţiósă şi mai ales prin reducerea la un minim neapĕrat de lipsă a speselor de multeori esorbitante, cari pe lângă bunăvoinţă se pot încunjura.

Amintesce aci disertantul, cum în timpii nu tocmai depărtaţi s'au dat casuri că bunăóră eclesia trecênd dela părinţi la fii, ca preoţi acestia şi-au apropiat şie-şi pămênturile întra şi extravilane, aşa că biserica a rĕmas fără eclesie. Aceste în timpul de azi, mulţămită bunului control, nu se mai pot întêmpla.

Dacă înfloresce starea materială preste tot a parochiei, atunci şi averea fondului e asigurată.

Dacă stările faptice nu permit acest mijloc, mai uşor şi mai cu siguranţă vom cerca formarea fondului de spese.

2. In special prin întreprinderea de colecte de bucate şi crearea de magazine în anii roditori în parochiile unde economia câmpului se rentéză. La aceste se recomândă, ca pe dată ce magazinele de bucate se urcă la sume mai mari, sĕ le prefacem succesiv în tot anul în bani, ca mai siguri şi uşor plasabili.

Mai sunt un feliu de comune, unde modalitatea cu magazinele de bucate nu se póte aplica, anume comunele situate sub munte, unde ţĕranul chiar cel mai cu stare, din causa pămêntului steril nu póte produce atâtea bucate, câte recer trebuinţele casei proprii, — se oferací alte isvórĕ la ocasiuni date, bunăóră vînḑarea de păduri urbariale, păşuni, ghindă etc., ca dându-se din partea comunităţilor de avere barem o parte pe sama fondului nostru; acésta modalitate în parochii compacte ortodocxe se póte uşor esopera.

3. O modalitate ducĕtóre la scop o aflăm prin destinarea unei părţi din venitul realisat prin reuniunile de înmormêntări, reuniuni înfiinţate în parochii şi puse sub ocrotirea bisericei, sau conduse de ómeni cu tragere de inimă către biserică.

Unde se póte sĕ se înfiinţeze reuniuni cu espresa menire a proiectatului fond.

Tótă ideia până sĕ se prefacă în trup recere timp, aşa şi în casul de faţă, vorba e de a începe lucrul.

4. Odată sau de 2—3 ori pe an tocmai susḑisele reuniuni, ori coruri de ţĕrani, ajutaţi de intiliginţă, ori apoi comitetul parochial cu concursul celor în stare a-şi oferí serviciul sĕ aranjeze producţiuni, serate declamatorice-teatrale, împreunate cu petreceri, cari vor face bune servicii fondului prin venitul curat realisat.

5. Intreprinderea de colecte în bani şi bucate şi afară de parochie prin bărbaţi acreditaţi, conscienţioşi.

6. Purtarea de discuri la sĕrbători, respective sĕrbări bisericesci de mai mare însĕmnătate, bunăóră sfinţirea unui stég bisericesc, unei cruci etc.

Cu ocasiunea sĕrbătorilor şi bucuriilor familiare ale parochienilor fruntaşi în loc de aruncarea paralelor pe lucruri fără preţ, netrebnice, sĕ doteze fondul amĕsurat datinei recente întrodusă la rĕscumpĕrarea felicitărilor, gratulărilor, în loc de cununi peritóre întru memoria reposaţilor etc.

7. Din timp în timp în anii roditori sĕ se facă chiar câte o mică repartiţie în bani sau bucate pe credincioşi, luminându-i preotul, cumcă spre uşurinţa lor şi a urmaşilor fac acest lucru bun, dând viaţă şi putere fondului.

Mai presus de tóte însă pentru a preveni periclitarea fondului, banii sĕ se dee ca împrumuturi numai pe lângă siguranţă pupilară, ori sĕ se investéscă în realităţi: case, moşii, mori etc.

8. Chiar taxele dictate ca pedepse de comitetul parochial asupra concubinaţilor etc. şi încassarea la cas de resistenţă pe cale administrativă, încă servesce de ceva augment.

Cu un cuvênt folosirea şi prinderea a tot picurului pe cale cinstită spre acuirarea materiei atât de folositóre la susţinerea organismului şi realisarea de progrese.

Atâta parochul Grig. Nicóră.

Ca punct de sine stătător dar' binevenit pentru întréga conferinţă a fost aducerea în discuţiune, imediata *modificare a statutului fondului de pensiuni*, prin parochul Zacharie Lupu. Acesta vine cu moţiunea ca: pentru de a nu fi prescurtaţi preoţii cu cualificaţiune sub 8 clase gim. analog modalităţii de întregire din partea statului, sĕ se iee de basă a pensionărei pentru întréga preoţime suma mijlocie a salariului dintre 800 fl. sau 1600 cor., adecă 1200 cor., avênd fiecare preot a plăti taxa fundamentală de 20 % şi taxa anuală de 3 %; ear' parochiile taxa anuală decretată deja.

La punctul acesta iau cuvêntul parochii Leon Popescu, Grigoriu Nicóră, Mihail Brătian etc. şi toţi constată, cumcă cheia ce s'a luat la pensionarea preoţimei e prea din cale afară mică amĕsurat activităţii prestate şi rangului ce-l pórtă, şi prin urmare jignitor pentru vĕduvele şi orfanii acesteia, şi mai ales e îndreptăţită disposiţia, după care parochul deşi a servit anii prescrişi deja, tot era espus numai eventualităţii a fi pensionat sau nu, — conferinţa aduce conclusul:

Dorim cu toţii modificarea statutului fondului de pensiuni într'acolo, ca toţi funcţionarii bisericesci, cari contribue la fondul de pensiuni, sĕ fie consideraţi cu anii de serviciu uniform şi egal, reducêndu-se pentru preoţime anii dela 40 la 35, la espirarea anilor prescrişi, la cererea proprie, fieşcare preot fără alte motive sĕ fie necondiţionat pensionat.

Şi va sta însă în liberă voe preotului a mai funcţiona sau nu şi după timpul hotărînd.

Ca basă a pensionărei sĕ se creeze douĕ clase cu 1600 şi 800 cor., avênd facultatea a se înscrie fiecare preot la clasa ce voesce, fără deosebire de cualificaţiune.

Taxa fundamentală rĕmâne de 20% ear' taxa anuală se ridică la 3%.

Acésta e dorinţa şi rugarea conferenţei preoţesci din tractul Reghinului către forurile competente, cari sperăm le vor aprecia părintesce şi ce va fi de îndreptat vor îndrepta ca antestătători şi sfetnici luminători, şi cea mai prefectă linişte şi speranţă o nutresc în acéstă privinţă dimpreună cu toţi ceilalţi şi eu

Unul.

Proiect de plan

pentru punerea în aplicare a hotărîrilor conferenţei preoţesci a tractului Mercurei din anul 1899, lucrat de parochul Romul Pop *pentru conferinţa din 8/II 1901.*

(Urmare şi fine.)

b) Spre asigurarea şi alimentarea fondurilor parochiale:

1. Din iniţiativa comitetului protopresbiteral sĕ se esmită comisiuni, cari pe spesele respectivelor comune parochiale sĕ cerceteze cu de-amĕruntul la faţa locului în fiecare parochie tractuală, în ce stare se află, şi cum e asigurată şi administrată averea parochială, şi (cari) sĕ se consulte cu parochul, epitropia şi comitetele parochiale concernente asupra altor isvórĕ de inventat şi aplicat spre alimentaţiunea fondului parochial, accesibile circumstărilor locale; apoi despre cele aflate sĕ facă raport şi propuneri comitetului protopresbiteral, pentru îndreptarea rĕului, sau pentru remunerarea celor ce s'au distins în promovarea averei parochiale, şi pentru modul de aplicare a nouelor isvórĕ inventate, precum şi pentru reducerea cheltuelilor evitabile.

2. Intru cât e posibil, protopresbiterul însuşi, ear' întru cât nu, comisari esmişi special, la propunerile comisiunilor din punctul precedent, sĕ asigure averile parochiale şi sĕ aducă în deplin acord administraţiunea lor strict după disposiţiunile regulamentelor din vigóre.

3. Intre marginile constituţiunei nóstre bisericesci, protopresbiterul sĕ pună în aplicare nouele isvórĕ propuse de comisiunile din punctul 1, ear' comitetele parochiale sĕ fie îndatorate, în sensul ordinului archieresc punct 4, a pândi ocasiuni când se vênd moşii în comună cu preţuri convenabile, făcênd propunere protopresbiterului pentru procurarea lor spre a ridica averea imobilă a parochiei, — întru cât nu ar permite fondul parochial, — cu ajutor în împrumuturi de la consistoriu.

4. Sĕ se reducă cheltuelile evitabile, propuse de comisiunile din punctul 1.

5. Sĕ se evite cheltuielile din fondurile bisericei, pentru trebuinţele şcólei, şi sĕ se facă repartiţiune suficientă pentru suportarea tuturor speselor cu susţinerea şcólei, purtându-se şi despre acésta socotélă în raţiociniul parochiei.

6. Sĕ se întroducă obligatorice discul pentru tóte parochiile, premergênd parochul şi toţi slujbaşii bisericei cu esemplu, ameninţând şi chiar lipsindu-i, în înţelesul § 6 din statutul organic, de drepturile lor de membri ai sinodului, comitetului sau epitropiei pe toţi aceia, cari de douĕ sau trei ori una după alta, nu ar da nimic în discul bisericei.

7. Sĕ se întroducă după posibilitate în tóte parochiile tacse după străni, după clopote şi după loc de înmormêntat.

8. Comitetul protopresbiteral sĕ iniţieze pentru tóte comunele din tract fonduri de bucate şi de vin şi sĕ se îngrijască prin controlă deasă, de administraţia corectă a lor.

Ear' pe de altă parte sĕ iniţieze, şi preotul şi învĕţătoriul sĕ propage, la îndemnul bunului nostru Archiereu, de sub punct 3 al ordinului suscitat, înfiinţarea de reuniuni în parochii, mai ales de femei, în frunte cu preotesele şi înveţătoresele, pentru înfrumseţarea bisericei şi şcólei şi pentru sprijinirea copiilor sĕraci în cercetarea şcólei, ş. a.

9. Sĕ se detragă în favorul fondului parochial anumite percente după quitanţă dela toţi beneficianţii fondului.

10. Protopresbiterul însuşi, sau un delegat al sĕu, sĕ facă cel puţin odată în an controlă asupra administrărei averilor parochiale, mai cu samă acolo unde administraţia este mai slabă, şi sĕ iee fără amânare mĕsuri de îndreptare.

II. Pentru scóterea poporului din sărăcie, protopresbiterul, respective comitetul protopresbiteral:

1. In aplicarea punctului *b)* 1. din conclusul 7 al conferinţei, printr'un cercular instructiv, reîmprospĕtat an de an, sĕ fie îndatoraţi toţi învĕţătorii, în raport cu referenţele locale, sĕ dee învĕţămêntului mai multă estensiune cu folos practic pentru viaţă.

An de an învĕţătorilor ce se vor distinge în acéstă direcţiune sĕ li-se dee laudatoriu şi sĕ fie premiaţi din fondul şcólei la care funcţionéză.

2. Sĕ întroducă pentru fiecare parochie catichisaţiunea prescrisă de statutul organic cu tinerimea adultă dela 15 ani în sus, (obligatorică pentru fiecare), pentru care parochul sĕ capete o remuneraţiune potrivită, proporţionată cu starea fondului parochial, pe care sĕ o impună comitetul protopresbiteral după ascultarea organelor parochiale.

In catichisaţiune apoi, pe lângă alte învĕţături, sĕ instrueze tineretul cum sĕ'şi câştige în viéţa practică, mai cu sporiu şi mai cu uşurinţă, prin muncă onestă, averea pentru subsistinţă, şi cum sĕ-şi chiverniséscă averea câştigată.

Din când în când protopresbiterul va da pastorale în astă privinţă pentru înlesnirea şi orientarea preoţilor.

3. Sĕ dee cercular instructiv şi sĕ înveţe preoţimea, ca de pe amvon, şi cu tótă ocasiunea binevenită, sĕ combată viţiurile încuibate în popor, ca beţia, jocul pătimaş, de cărţi, lucsul ş. a.; sĕ îndemne poporul la cruţare şi binechivernisire a averei sale, ferindu-se de a risipi cu uşurinţă, chiar şi pe lucruri netrebnice, productele sale economice, ferindu-se de împrumuturi, şi nisuind an de an a adauge bunului sĕu cât de puţin, cumpĕrând o moşie nouă, sau vită, sau depunênd spre fructificare o sumă órecare ş. a.

Intru cât într'o comună sau alta s'ar încuiba în mĕsură mai mare cutare sau cutare viţiu, sĕ se iniţieze din centru reuniuni de temperanţă.

5. Sĕ compună un model de statut şi sĕ impună fiecărei parochii înfiinţarea de biblioteci parochiale, cu o subvenţiune din fondul parochial, tacse dela membrii şi oferte nevole, în două secţiuni: din cărţi literare scientifice pentru trebuinţele preotului, învĕţătoriului şi altor inteligenţi, şi din cărţi poporale acomodate capacităţii poporului, — abonându-se ziare, mai cu samă reviste economice, şi deschiḑêndu-se totdeodată pe lângă biblioteci şi sale de lectură.

6. Sĕ edee un apel, ca parochul sĕ îndemne poporul, ear' invĕţătoriul sĕ propage prin şcólă economia raţională, viieritul, grădinăritul, stupăritul ş. a.

7. Sĕ îndemne poporul la infiinţarea de reuniuni agricole şi de ajutorinţă reciprocă.

8. Sĕ dee îndrumări pentru reducerea speselor prea mari la nunte şi pomeni, prin tacse uşóre, solvite la cassa bisericei, cu scopuri filantropice şi culturale.

9. Sĕ dee pastorale pentru petrecerea zilelor libere de iarnă cu ocupaţiuni folositóre, ştergerea opăcelilor necanonice, şi — peste tot, — pentru munca mai productivă, — iniţiând chiar prelegeri publice poporale de instrucţiune în acéstă privinţă.

10. Toţi preoţii şi învĕţătorii ce s'ar distinge în tóte acestea, sĕ fie lăudaţi şi premiaţi, deasemenea poporenii întru cât ar da pildă bună celorlalţi, — presentându-i pe cei distinşi în muncă şi hărnicie, chiar şi cu ocasiunea deceselor lor, de model asistenţilor.

III. In scopul ameliorării dotaţiunei eoţesci, după ce statul prin întregirea sa a at mult acéstă chestie, comitetul proto- teral totuşi, în vedere că dotaţiunea stat în cursul timpului ar deveni periculósă pentru independenţa preoţilor, sĕ caute după posibilitate îmbunătăţirea dotaţiunei din forţele proprii ale bisericei, iarăşi întru cât va fi posibil, de aşa, ca întregirea votată deja dela stat sĕ nu fie redusă în sarcina poporului, şi anumit:

1. Sĕ'şi acvire datele din tóte parochiile şi sĕ compună cu aprobarea sinodului protopresbiteral un statut, în care sĕ aducă, după posibilitate, în uniformă stola preoţéscă pentru tóte parochiile din tract, ridicând preste tot, sau în singuratice parochii, tacsele slabe, proporţionat cu momentuositatea serviciului.

2. Sĕ compună, cu aprobarea sinodului protopresbiteral, un proiect de statut, care votat de sinódele parochiale după referinţele parochiei, sĕ se rupă anumite precente din fondurile parochiale şi sĕ-i caute şi alte isvórĕ, fără impovărarea poporului, cu cari sĕ se pună basă şi din cari sĕ se creeze un fond separat în parochii pentru ameliorarea dotaţiunei şi salarisarea preotului, dela un anumit timp, de aşa, ca cu timpul singur acest fond, amplificat din când în când cu noue subvenţii din fondul parochial, donaţiuni şi alte sucurse, — sĕ devină apt de a suporta în parte mare dotaţiunea parochului, sau în acord cu conclusul 8 al conferinţei trecute, chiar întreg salariul, scărind în stolă impositul pe popor.

3. Sĕ ordineze şi sĕ stărue pe lângă comitetele parochiale, unde nu sunt porţiuni canonice sĕ se creeze, şi unde sunt, sĕ le ridice, prin cumpĕrarea de moşii la ocasiuni binevenite.

4. Cu aprobarea sinodului protopresbiteral sĕ compună un statut, în care sĕ se normeze diurnul, viatecul şi cărăuşia, în şi afară de parochie, pentru protopresbiter, preoţi, învĕţători, epitropi, membri ai comitetelor, deputaţi, şi alt personal bisericesc, în treburi oficióse, care sĕ fie aplicat şi impus tuturor parochiilor.

5. Cu încuviinţarea sinodului protopresbiteral sĕ compună un plan de două sau trei clase, în raport direct cu clasa parochiei şi forţa fondului parochial, pentru pauşal de cancelarie pe sama fiecărui oficiu parochial, punêndu-i anumite limite, între cari sinódele parochiale sĕ fie îndatorate a vota pauşalele, sau în cas contrar, între cari limite sĕ le ficseze comitetul protopresbiteral din fondurile administrative parochiale.

In schimb însĕ pentru acésta, cu risicul de a i-se reduce sau detrage pauşalul, parochii angajaţi au a purta oficiul parochial şi a îngriji de archivul parochial cu conscienţiositate.

6. Sĕ propună sinodulni protopresbiteral un statut, prin care, din taxe anuale dela preoţi şi alte resurse, sĕ se pună basă şi sĕ se creeze un fond al protopopiatului, care încă, — pe lângă parochii, sĕ contribue la ridicarea dotaţiunei parochilor.

7. Sĕ invite şi sĕ stărue pe lângă comitetele parochiale, sĕ aboneze din fondul parochial, pe sama oficiului parochial, fóia oficiósă a archidiecesei, care, de astădată, este „Telegraful român“.

8. In acord cu punctul 2 din partea II a acestui conclus, sĕ impună parochiilor a da parochilor lor pentru catichisaţiunea cu adulţii o remuneraţiune anuală potrivită.

In sensul ordinului Escelenţiei Sale punct 2 Nr. 9261 Pres. dela 14 Octobre 1900, impune fie-cărui preot pentru luminarea sa, a-'şi agonisi, sprijinind şi tipografia archidiecesană, o bibliotecă a sa particulară, potrivită pentru trebuinţele sale pastorale, despre ce protopresbiterul va ţiné evidenţă şi va raporta din când în când conferenţei preoţesci şi comitetului protopresbiteral, ca, după zelul lor pastoral, sĕ-i ajute cu opuri procurate din forţele fondului protopresbiteral.

10. Indrumă parochiile a vota purtătorilor agendelor sinodului şi comitetului parochial, cari în pluraritatea casurilor sunt parochii, o remuneraţiune anuală potrivită.

IV. Pentru combaterea indiferentismului religios şi (ridicarea) promovarea religiosităţei:

a) Comitetul protopresbiteral:

1. Sĕ ordoneze şi sĕ stărue pe lângă directorii şi învĕţătorii şcólelor nóstre confesionale tractuali, sĕ se pună mai mare pond pe învĕţământ şi, în special, pe studiul religiunei, şi sĕ se predee cu mai viu înteres; învĕţătorii cu elevii sĕ cerceteze regulat biserica în dumineci şi sĕrbători, şi sĕ se spovedéscă şi cuminece, cel puţin în postul paresimilor.

Ear' cei ce se vor distinge peste tot în învĕţământ, dar' mai ales în predarea religiunei, sĕ fie lăudaţi şi propuşi spre premiare parochiei, sinodului protopresbiteral sau consistorului.

2. Sĕ edee o pastorală preoţilor an de an, în care sĕ li-se pună în vedere principiile cele mai cardinale din pastorala nóstră ortodoxă despre presentarea lor în funcţiuni în biserică şi în publicul estern; sĕ i-se recomânde lui şi casnicilor sĕi frecventarea regulată a bisericei şi împlinirea datorinţelor creştinesci prin împărtăşirea de sf. taine, şi altele; sĕ încunjure crâşmele şi alte societăţi nepotrivite; sĕ se presinte în public cu demnitatea şi curătenia recerută, şi, după posibilitate, sĕ umble în uniforma prescrisă.

3. Sĕ îndrume pe preoţi a face rapórte despre viţiile şi scăderile încuibate în poporul lor parochial, şi sĕ-i îndatoreze a ţiné pastorale cu tótă ocasiunea pentru combaterea relelor, a ţiné predici instructive despre datorinţele şi viaţa religiósă-morală a creştinismului ortodox, şi a propune mĕsuri de aplicat pentru îndreptarea rĕului.

4. Sĕ ceară propunere dela comitetele parochiale, pentru înfruntarea şi eliminarea pe un timp anumit sau până la îndreptare, a creştinilor căḑuţi victimă beţiei, curviei, hoţiei sau altor viţiuri, din şirul membrilor epitropiei, comitetului sau sinodului.

Ear' pentru junimea parochială de ambe secsele sĕ compună un proiect de statut, prin care sĕ se reguleze conduita lor religiósă-morală şi socială în tóte referinţele şi în tóte convenirile şi petrecerile lor, şi pe cari sĕ le voteze sinódele parochiale acomodat referinţelor locale.

5. Sĕ instrueze comitetele parochiale şi sĕ propună şi acestea, cum şi ce pedepse morale şi materiale sĕ pot aplica în sensul §. 23 punct 13 din statutul organic.

6. Sĕ îndrume comitetele parochiale sĕ îngrijască cu scumpĕtate de procurarea tuturor celor trebuiucióse ale bisericei; de curăţenia bisericei, împrejurimilor ei, de sfinţenia şi înfrumseţarea cimiteriului, şi altele.

7. Sĕ îndrume pe parochi a se interesa cum îşi fac datorinţele creştinesci credincioşii acasă în familia lor, şi cu poveţe părintesci a-i aduce la îndreptare din apucăturile scălciate.

8. Sĕ îngrijéscă, ca disposiţiunile din partea III din acésta hotărire, pentru ameliorarea dotaţiunei preoţesci, precum şi cele din partea II pentru ridicarea poporului din sĕrăcie, sĕ fie aplicate cu stăruinţă.

b) Protopresbiterul:

1. Insuşi sau prin un delegat al sĕu, sau cel puţin odată în an, sĕ inspecteze în parochii, întru cât sunt urmate disposiţiunile din punctele precedente, şi sĕ facă despre acésta raport comitetului protopopesc.

2. Unde autoritatea parochului nu ajută, sĕ întrevină însuşi pentru îndreptarea rĕului sau pentru esecutarea cutărei sau cutărei disposiţiuni.

V. *a*) Acésta hotărîre a conferinţei se încredinţéză comitetului protopresbiteral, ca organ esecutiv al protopopiatului, şi representativ al conferenţei, ca disposiţiunile singuratice, întru cât cere constituţiunea nóstră bisericéscă, sĕ le supună legislativei sinodului protopopesc şi sinódelor parochiale.

b) Fiind-că disposiţiunile acestea, după-cum accentuéză şi Escelenţia Sa în partea ultimă a ordinului des citat, vor provoca regenerarea nóstră în biserică, comitetul protopopesc la tótă ocasiunea sĕ le aibă în evidenţă şi sĕ le aplice cu tactica, chibsuinţa şi stăruinţa recerută, ca ele, cu adevĕrat, sĕ aducă ródele aşteptate de conferinţă.

c) Mai mult însĕ, ca ori-cărui organ, tóte acestea se lasă la înţelepciunea şi dibăcia protopresbiterului, ca preşedinte al comitetului şi sinodului protopresbiteral şi ca şef al tractului, — sĕ fie sufletul de iniţiativă şi esecutivă.

Din public*).

Mulţămită publică.

In numele comitetului parochial gr. or. din Cristeşti, tractul Albei-Iulie, subscrisul preot 'mi ţin de sântă datorinţă a aduce şi pe acésta cale mulţămită publică evlavioşilor nostri poporeni din Cristeşti cari au jertfit dând ajutor la procurarea unui potir, lingurită, disc, stea, copie, frumóse, tóte aurite, în preţ de 80 coróne, çeea ce pentru biserica nóstră erau fórte de lipsă avênd unele vechi din materie de tot slabe şi necorĕspunḑĕtóre timpului şi usului present, şi anume: Mateiu Moruşca preot, 2 cor., Gerasim Hirbea, primar comunal 2 cor., Gerasim Avram, 2 cor., Ioan Burluţ, 2 cor., Constantin Hirbea 1 corónă, Ignat Hirbea, 1 cor., Simion Epure, 1 cor., Domnica Moruşca, preotésă 2 cor., Todora Moruşca, 2 cor., Andreiu Avram, 2 cor., Clement Hirbea, 2 cor., Daniil Ilie a Tomi, 1 cor., Antonie Avram 2 cor., Petru Cristea, 1 cor., Vasile Ivaşc, 1 cor., Gavrilă Hirbea, 1 cor., Teodor Marc, 2 cor., Daniil Moruşca, 2 cor., Nichitor Cristea, 1 cor., Filip Cristea 2 cor., Procopiu Cristea, 2 cor., Iosif Cristea, 1 cor., Nicolau Cristea, 1 cor., Ioan Ilie, l. Andrei 1 cor., Vârvara Ivaşc, 1 cor., Simion Cristea, cantor 1 cor., Ioan Cristea, 1 cor., Constandin Tecşa, 1 cor., Andreiu Ivaşc, 1 cor., Filimon Ivaşc, 1 cor., Ana Tecşa, 1 cor., Chiril Cristea, 40 fil., Ana Bucur, 40 fil., Maria Moruşca, 10 fil., Maria Clic, 10 fil., Stefan Modol Dintre-Galde 10 fil.

Dee cerul, ca aceşti credincioşi creştini şi de binefăcători sĕ-şi afle resplata dela Tatăl luminilor şi nobila lor faptă sĕ servească de pildă şi altor creştini iubitori de Dumneḑeu şi de biserica lor.

Mateiu Moruşca
paroch gr.-or.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$^1/_1$ Flacon fl. 6. —, $^1/_2$ Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai şi vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I şi II
1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 91—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$^1/_1$ Cutie cu fl. 2. $^1/_2$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Nr. 26 Sibiiu, Joi 8/21 Martie 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Puncte de program.

Va sĕ zică, partidul independist din țéră a trecut în programul seu politic *resolvarea chestiunilor naționalităților,* și prin acésta resolvarea celei mai grele dar' totodată și mai arḑĕtóre probleme, cu a cărei deslegare de mult e însărcinată nobila națiune magiară.

Faptul nu póte decât sĕ ne bucure, pentru-că nici programul nostru național nu e compus din alte puncte și nici dorința întregului popor român din patria acésta, precum și a celoralalte popóre nemagiare din țéră, nu consistă in alta, decât tocmai numai în *resolvarea chestiunii naționalităților în mod just,* — după cum o cere și *Kossuth.*

Credem că presidentul partidului independist, dl *Kossuth Ferencz,* e în curat cu chestiunea națională; știe ce înțelegem sub ea și știe cum póte sĕ fie ea resolvată. La tot casul numai pe basa perfectei *egalități de drept,* care precum esistă pe séma indiviḑilor, pe séma cetățenilor din stat, tot așa trebue sĕ esiste și pe séma naționalităților, cari la olaltă formézā statul.

Egalitatea de drept nu e deci numai individuală, ci și *națională.* Și mai la înțeles: precum fie-care cetățean vine pus în posiția de a se bucura de tóte drepturile, fără deosebire de limbă și religiune, și nimeni nu póte fi împedecat în eserciarea acestor drepturi: tot așa și naționalitățile singuratice, ca individualități politice, posed drepturi isvorîte din aceleași principii, drepturi cari nu li-se pot nega, nici cassa ori confisca.

Resolvarea chestiunii naționale nu însemnézā deci *acordare* de drepturi, pentru-că drepturile esistă de când esistă naționalitățile, fiind drepturi înăscute; ci însemnézā numai recunóscerea și înarticularea în lege a acestor drepturi.

E fatal lucru, — și învinovățirea o pórtă sórtea, — că statul nostru nu e compus dintr'o singură națiune, cu o singură limbă, ci e stat poliglot, compus din mai multe națiuni. Dar' format fiind astfel, e lucru de sine înțeles, că tóte națiunile cari îl compun au drept de esistință ca națiuni separate și au dreptul de a fi considerate de factori în stat cu drept de cooperare la tóte acțiunile de stat.

Sub resolvarea chestiunii naționalităților nu putem înțelege deci alta, de cât regularea raporturilor ce le au naționalitățile din țéră între olaltă și în special raporturile ce trebue sĕ esiste între naționalitățile nemagiare și între cea magiară, ca însărcinată cu rolul de conducere.

Credem, că presidentul partidului independist, cel cu proclamația amintita în numĕrul trecut, știe și aceea, că precisarea acestor raporturi nu se póte face în mod unilateral, în mod imperativ cum s'ar puté zice, ci pe basa unei învoeli, în bună înțelegere cu toți factorii interesați, va sĕ zică cu tóte naționalitățile din țéră.

Trebue sĕ știe și aceea, că locul acomodat, singurul loc potrivit pentru regularea astorfel de chestii este *parlamentul*; și de aceea noi am pledat din capul locului pentru întrarea Românilor în parlament.

Și știindu-le tóte acestea, pentru-că o resolvare *în mod just* a chestiunii naționalităților din țéra numai așa e posibilă: întrebăm, cum își închipue dl Kossuth și partidul seu resolvarea acésta atunci, când pe tóte naționalitățile din patrie vrea sĕ le eschidă dela participarea la alegeri prin aceea, că pune drept condiție pentru acordarea dreptului electoral cunóscerea limbei magiare în cetire și scriere, și atunci, când are trecut ca punct de program facerea instrucțiunii publice în spirit național magiar pe tótă linia, lucru tocmai opus cu *egala îndreptățire națională,* — basa resolvării chestiei naționale, — care cere instrucție în limba proprie și în spirit propriu național, pe séma fie-cărei naționalități din țéră?

Cum sĕ pótă fi resolvată chestia națională în mod just, când celor în prima linie interesați, *naționalităților,* li-se denégă întrarea în parlament?

Contrastul între punctele de program al kossuthistilor, amintite în numĕrul premergĕtor, este de altcum atât de evident, încât nici nu trebue sĕ mai insistăm asupra dovedirei lui. L'am atins numai ca curiositate politică de o parte, de altă parte pentru a trage conclusiunea, că partidul independist promite, atât naționalităților *resolvarea chestiei naționale,* cât și șovinismului magiar întărire și magiarisare cu forța, lucruri cu totul opuse și incompatibile, numai pentru a-și recruta luptători din tóte părțile pentru alegerile viitóre.

Sĕmnul că se clătină rĕu!

Sibiiu, 20 Martie n.

Din parlament. In ședința de Sâmbătă a dietei magiare s'a continuat discuția, începută Joi, asupra legii de *apropriațiune.* A vorbit deputatul *Páder Rezső* din partidul poporal, rostind un aspru richisitoriu la adresa deputaților guvernamentali, cari înainte de alegere fac promisiuni preste promisiuni, pentru-ca după alegere sĕ le uite pe tóte. A respuns apoi ministrul de finanțe, *Lukács László,* tuturor oratorilor cari au combătut proiectul de lege, — ear' în urmă dieta a votat legea în prima cetire, acceptându-o de basă pentru discuția specială. Discuția pe articole s'a început și s'a terminat Luni.

Alegerea dela M. Oșorheiu. Prim-ministrul *Széll* a respuns Sâmbătă la interpelările ce i-s'au adresat la timpul seu în chestia vărsării de sânge dela *M. Oșorheiu,* întêmplată cu ocasiunea alegerii de deputat. Pe basa constatărilor făcute la fața locului din partea ómenilor cu totul imparțiali, prim-ministrul *Széll* a putut declara, că gendarmii *au fost îndreptățiți* a face întrebuințare de armele lor, fiindcă au fost atacați din partea plebei de pe stradă; și că întrégă vina pentru vărsarea de sânge întêmplată, o pórtă șeful poliției din *M. Oșorheiu,* care a și fost suspendat, pornindu-se cercetare disciplinară în contra lui. Respunsul a fost luat la cunoscință.

Cuota. Dieta magiară va alege în decursul sĕptĕmânii acesteia comisiunea pentru cuotă, amĕsurat propunerii făcute deja din partea prim-ministrului *Széll.* Vor fi realeși membrii cari au făcut parte anul trecut din comisiune, afară de contele *Csáky Albin,* care fiind acum president al casei magnaților, nu va mai fi ales. In parlamentul austriac alegerile s'au făcut; și astfel întâlnirea comisiunilor pentru cuotă e apropiată. Comisiunile nu vor schimba nuncii in scris, ci vor întra deadreptul în tratări verbale. Partidul kossuthist a inscenat în ședința de eri, Marți, a dietei magiare, o discuție animată în jurul *cuotei,* declarânduse de nou pentru independența economică a țerii și în consecință denegând participarea sa la alegerea comisiunii pentru cuotă.

Din Austria. Programul de muncă al parlamentului austriac fiind eshauriat în ce privesce objectele acceptate din partea partidelor de urgente necesități de stat, guvernul s'a pus în înțelegere cu șefii de partide pentru a stabili și cu privire la viitorul apropiat un astfel de program de lucrare, ceea-ce, după cum se vestește dela Viena, i-a și succes. Funcționarea regulată a parlamentului austriac e asigurată până pe la mijlocul lui Maiu. Reichsrath-ul austriac a avut de altcum câteva zile vacanță, și astăzi, Mercuri, se întrunește de nou în ședință.

Tripla alianță.

Presa europeană continuă a se ocupa cu știrea referitóre la eșirea Italiei din *tripla alianță,* știre, care a făcut mare sensație pretutindenea în cercurile politice. E de remarcat aceea ce scrie *„Frankfurter Zeitung“* în chestia acésta. Zice următórele:

„Se susține, că tripla alianță nu va fi reînoită la 6 Maiu 1903, și că locul Italiei în acéstă alianță îl va ocupa Anglia, ear' Italia va întra în alianța franco-rusă. Primul debut al ministrului de externe al Italiei, Prinetti, în Camera deputaților n'a confirmat acéstă prezicere, dar' *nici n'a desmințit-o.* Este dar' interesant de a reproduce cea ce se crede în cercurile diplomatice *de aici* despre acéstă importantă cestiune.

Inainte de tóte se semnalézā aici faptul, că tripla alianță nu expiră ci trebuește *abzisă.* O abzicere formală însĕ ar trebui considerată ca un act de ostilitate, lucru la care nu ne-am puté aștepta din partea nici unui om de stat al Italiei, nici chiar din partea d-lui Prinetti. Ori cât de mare simpatie ar avé acesta pentru Francia, el totuși nu va urma o altă politică externă de cât aceea pe care o dictézā interesele țĕrei.

Aspirațiile Italiei însĕ au de obiect Marea-Mediterană; și o asemenea politică nu póte isbuti de cât *avênd sprijinul Austriei și al Germaniei,* ceea ce s'a dovedit pe deplin cu prilejul rĕsboiului abisinian. Căci dacă Italia n'ar fi găsit atunci sprijin la cele două aliate ale sale, ar fi pățit-o la fel cu Spania.

O alianță cu Francia și Rusia n'ar fi de nici o valóre pentru Italia; ar avé numai de efect inlăturarea politicei privitóre la Mediterană și ar arunca atunci Italia în brațele Iredentei. De aici ar resulta de sigur conflicte mititare cu Austria, conflicte în cari, judecând după exemplele de până azi, Italia n'ar puté spera nici un ajutor din partea Rusiei și Franciei. Ceea ce este adevĕrat, este că tinĕra Regină Elena simpatisézā din tot sufletul cu Francia. Pe de altă parte însĕ Regele Victor Emanuel s'a dovedit până acum ca un suveran absolut constituțional și de sigur că nici prin gând nu-i trece de a urma o altă politică de cât aceea pe care o reclamă interesele și binele țĕrei.“

Viitorul va arăta, dacă e bună și corectă combinația cercurilor diplomatice din *Frankfurt,* sau au dreptate cei-ce cred în desfacererea triplei alianțe, în ce privește actuala ei formațiune.

Crucea la universitatea din Budapesta.

Mĕsurile luate pentru a fi îndepărtată crucea din salele de prelegere dela universitatea din Budapesta au dat ródele pe cari în mod fatal trebuiau sĕ le deie. Luni, 18 Martie, au fost înscenate din partea studenților niște demonstrațiuni, cari au făcut imposibilă ținerea de prelegeri în ziua aceea, și cari probabil vor avé continuare, nu numai în parlament, ci chiar și la universitate. Pentru-că spiritele sunt de nou agitate in mĕsura cea mai mare. Și sunt tari ambele partide, atât a celor ce pretind punerea crucii în fie-care sală de prelegere, precum și a celor ce sunt *contra crucii.*

Despre cele întêmplate Luni la universitatea din Budapesta raportăm următórele:

In zori de zi mai mulți studenți au întrat cu ajutoriul cheilor false pe cari și-le procuraseră în salele de prelegere ale universității, și au pus câte o cruce pe părete în dosul catedrei profesorilor.

La opt óre, când universitarii au început sĕ se adune la prelegeri, cei-ce sunt în contra crucii au început sĕ strige: *„Jos crucea“* și *„Jos iesuiții“,* pe când partisanii crucii respundeau cu: *„Trăiéscă crucea“* și cu *„Lăudat fie Iisus Christos“.*

Demonstrațiunile au luat din ce în ce dimensiuni tot mai mari, pentru-că *„liberalii“* voiau sĕ dee jos crucile de pe păreți, ear' creștinii grupați în jurul lor le apărau cu tótă energia. S'au întêmplat și mici încăerări între studenți.

Rectorul universității, *Kisfaludy A. Béla,* informat despre cele întêmplate, a dispus imediat evacuarea și încuerea salelor, ear' pe profesori i-a convocat de urgență la un consiliu universitar pentru a lua disposițiile necesare.

Consiliul universitar a luat următórele hotărîri:

1. Consiliul universitar remâne pe lângă hotărîrea de mai nainte, luată în chestia crucii. (Adecă pe lângă îndepărtarea crucii din salele de prelegere).

2. In consecință, va aduna de pe păreți, — cu deplină stimă, — crucile puse acolo cu puterea, încă astăzi după ameaz, și le va depune în cancelaria centrală, într'o ladă.

3. In contra făptuitorilor necunoscuți, cari cu ajutorul cheilor false au întrat în salele universității, manifestând nesupunere față de hotărîrea consiliului universitar și demonstrând în contra acestei hotărîri: se începe cercetare disciplinară, ear' despre cele întêmplate consiliul universitar va face raport amănunțit ministrului de culte și instrucțiune publică.

4. In scopul liniștirei spiritelor, două zile nu se vor ține prelegeri în edificiul central al universității. De aceea, după ameaz tóte porțile edificiului au sĕ fie închise.

5. Rectorul va avé sĕ adreseze o *admoniție* energică studențimei, punêndu-i în vedere, că o eventuală repetare a demonstrațiunilor acestora póte sĕ aibă de urmare închiderea universității.

E de notat, că între apărătorii crucii se află în numĕr mare și studenți de legea *protestantă* și că demonstrațiunea înscenată nu a avut caracter antisemit, ci a fost o urmare firească a amărăciunei de care e cuprinsă tinerimea universitară creștină, de când crucea a fost batjocorită și delăturată din salele de prelegere.

Studenții au mers și la dietă, unde au cerut sprijinul și intervenția deputaților cari sunt pentru apărarea crucii, și cari au și pus chestia în discuție în ședința de eri, Marți a dietei magiare.

După ameaz, la orele patru, crucile au fost de fapt adunate din tóte salele de prelegere şi au fost depuse în cancelaria centrală. Porţile erau închise şi întrare nu se dădea decât profesorilor şi servitorilor.

Disposiţiile luate din partea senatului universitar, care s'a adresat şi poliţiei sĕ erueze pe fătuitorii acestei demonstraţiuni, au deprimat mult pe apărătorii crucii dar' nu i-a descurajat. Sunt ferm hotărîţi sĕ pună de nou crucea la locul de onóre ce i-se cuvine, în salele universităţii unei ţeri *creştine*, şi sĕ repeteze lucrul acesta de atâtea ori, până când corpul profesoral le va lăsa crucile la locul lor. Vină pedépsa cea mai mare peste ei, nu le pasă.

Laudă li-se cuvine!

Poporaţiunea Ungariei.

Tóte ziarele patriotice din capitală iubiléză de bucurie, că naţia s'a sporit la 10 milióne în cursul celor zece ani din urmă. Prilej la acéstă manifestare a bucuriei li-a dat faptul, că zilele acestea oficiul central de statistică din Budapesta a publicat resultatul general al recensĕmêntului de la 31 Ianuariu 1900.

Acest resultat — cum afirmă de esemplu „Pesti Napló“ în primul de la 17 Martie — „este dovada forţei vitale a statului magiar modern, cum şi a naţiunii. Fiecare cifră e o metă în calea pe care urmând, *din naţiunea magiară poli tică va fi naţiune magiară unitară.* Acésta este calea, pe care urmând, *ideia de stat magiar* va ajunge la putere de neînvins. Naţiunea magiară unitară este idealul, pentru care nu politica luptă, ci cultura“....

Din acest mic estras resultă destul de apriat scopul spre care tind patrioţii, întru realisarea căruia -- dacă nu aevea, cel puţin pe hârtie — muncesce statistica ungurésca.

Şi tractéză drept mare eveniment ziarele magiare faptul, că conform statisticei, numĕrul poporaţiunii magiare în restimpul de la 1890 până la 31 Decembre 1900 a crescut cu 15%! Cum s'a produs însĕ acéstă sporire ni-o dovedesce siluirea magiarisărilor de nume şi — sigur întrĕ alte casuri multe de acest fel — casul de la Someşfalĕu, unde numĕrarea poporaţiunii scosese, că Românii au scăzut la jumĕtate numĕrul, ear' Magiarii s'au sporit cu aprópe jumĕtate din numĕrul cât se aflase la numĕrarea din 1890. La timpul sĕu relevaserăm acéstă enigmatică scădere şi sporire, şi parochul nostru de acolo a arĕtat apoi cum s'a lucrat la inducerea datelor în cólele de recensĕmênt la rubrica „limba maternă“. Dacă sporiul naţiunii magiare în tóte locurile va fi aşa cum s'a dovedit că e în Someşfalĕu, atunci n'au de ce jubila ziarele patriotice. Cu date statistice de acestea pot arunca praf în ochii lumii pe un timp óre-care şi pot sĕ se seducă şi pe ei înşişi onorabilii nostri compatrioţi, dar' când va fi însĕ la adecă.... „apa trece, petrile rĕmân“.

De altcum, conform datelor publicate de oficiul statistic, numĕrul poporaţiunei întregi a Ungariei e *19,203.531* (civili şi militari), cu un sporiu de 1,739.322 faţă cu numĕrul de la 1890. Ungaria propriu zisă, Transilvania şi Banat au azi 16,792,392 locuitori; Croaţia-Slavonia 2,411.132. Diferenţa: Ungaria 1,528.483, Croaţia 210,839.

Comitatele din Ardeal dau ca poporaţiune următoriul resultat: Alba-inferióră 209,569; Bistriţa-Năsĕud 117,696, Braşov 92,573, Ciuc 125,068, Făgăraş 91,918, Treiscaune 135,427, Hunedóra 302,546, Têrnava-mică 108,440, Coşocna 204,366, Mureş-Turda 176,360, Têrnava-mare 143,321, Sibiiu 162,744, Dobâca 236,293, Turda-Arieş, 159,766, Odorheiu 117,976. Prin urmare poporaţiunea întrégă a Ardealului este la finea anului 1900 de 2,448.320. S'a sporit în deceniul acesta cu 197.104.

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiteral din tractul Clujului.

— 4 Martie v.

Mercuri în 28 Februarie a. c. s'a ţinut şedinţa ordinară a sinodului protopresbiteral al tractului Clujului. Presenţi 21 membri. Din discursul de deschidere rostit de şeful tractului ca preşedinte s'au putut observa cu regret stări de lucruri abnormale în acest tract.

Causele, după modesta mea părere, sunt de căutat tot numai în rugina cea veche a Românilor, ură, rĕsbunare, de care ar fi timpul a ne desbrăca, acum în veacul al XX-a.

Vre-o douĕ persóne lucră mereu, direct şi indirect a'şi resbuna asupra şefului tractului nostru, carele e unul dintre cei mai zeloşi protopresbiteri. Una nu-o pricep şi anume, cum póte omul cu consciinţa curată sĕ lucre contra intereselor sale vitale, cum fac cei unul-doi dela noi?

Aici la noi, unde şovinismul e la culme, şi duplicat; unde şcólele de stat rĕsar ca ciupercile, şi fraţii gr.-cat. sunt în majoritate absolută, noi gr.-ort. sĕ fim atât de desmembraţi, sĕ facem politică de partid, ba vênătóre după favoruri şi demnităţi pe ruina altor fraţi? E totuşi prea mult!

Considerând importanţa oficiului ce pórtă un protopresbiter, şi în casul de faţă lupta ce trebue sĕ o pórte de douĕ laturi, ba şi faţă cu aceia cari chemaţi ar fi a lucra alăturea cu şeful lor, e totuşi prea mult de suportat pentru un om.

Constatate în acéstă şedinţă astfel de rele pe la noi, sinodul în unanimitate a luat hotărârea a presenta Escelenţiei Sale, Prea bunului nostru Archiepiscop, un memoriu despre stările de aici, care sĕ fie presentat de o comisiune alésă din sinul sinodului constătătóre din cinci membri, preoţi şi mireni.

O scumpă datorinţă are acésta comisiune: a căuta cu mare precauţiune şi imparţialitate causele relelor, ca sĕ se facă odată lumină, căci după cum sunt informat, unii pórtă grele pĕcate, cari recunoscute numai onóre nu li-ar face.

Nu mai puţin ar trebui, ca Veneratul Consistor Archidiecesan sĕ se îndure a căuta cu deamĕruntul rĕul şi mult cred că uşor s'ar puté restabili ordinea şi aici.

Aici jos cu greu s'ar puté direge ceva, după-ce acţiunea unora a eşit deja din calea constituţională şi pe căi laterale caută a se validita.

Intre obiectele puse la ordinea zilei notez că abia acum s'a putut regula şi la noi dotaţiunea protopresbiterului şi augumentarea unui fond protopresbiteral, ceea-ce până acì nu s'a putut din causa că cei rei au ştiut şi ací sĕ facă, ca sinodul sĕ nu se pótă ţiné, prin neparticiparea membrilor în numĕr complet. In scopul regulărei dotaţiunei ppresbiteriului şi a fondului ppesc s'a votat cu unanimitate 3 fileri de suflet. S'a luat la cunoştinţă raţiociniile protopresbiteratului. Intre membrii presenţi a fost deplină solidaritate, pentru-că cei nemulţumiţi au lipsit, şi şi dacă nu lipsau marfa lor azi nu mai are preţ.

Ar fi de dorit, ca solidaritatea sĕ prindă tot mai mult rădĕcini tari între fraţi, acum când zilele sunt grele pentru noi ca popor şi biserică, şi mai cu sémă aici pe la noi pe la Cluj interese mari o pretind acésta.

„Impartial“.

Revistă esternă

Tratativele de pace din Transvaal. Din Bruxella se telegrafézā dto. 18 Martie, că presidentul *Krüger* a primit de la *Botha* telegramă de cuprinsul că tratativele de pace înaintéză fórte încet.

Din *Capstadt* se raportéză agenţei Reuter, că óstea lui *De Wett*, împărţită în mai multe cete, a trecut dincolo de Senecal.

*

Conflict anglo-rusesc în China. Din revoluţia chineză contra creştinilor mai mult câştig are Rusia. Intrégă Mandjuria e deja în stăpânire rusésca, ear' convenţia încheiată întrĕ China şi Rusia, cu privire la trassarea căilor ferate şi la alte cestiuni, cari tóte au chiămarea sĕ întăriască cât mai mult posiţia Rusiei în China, în paguba celorlalte puteri interesate, a produs mare nemulţămire în „concertul“ puterilor plecate în China „sĕ facă ordine“. Deosebi e nemulţămită Anglia, America şi Japonia. Cum nu, când în continuarea lucrărilor pentru trassarea căii ferate în Tiencin Anglia se vede deodată oprită de trupe ruseşti, sub cuvênt că teritoriul acela e rusesc deja şi nu se dă voie nimĕnuia sĕ-şi deschidă cale ferată pe acolo! Afacerea acum e în stadiul, că trupele ruseşti de sub comanda generalului *Vogack* şi cele engleze ale generalului *Campell* stau gata de luptă şi aşteptă numai avis de la guvernele lor.

Sigur afacerea se va aplana pe cale diplomatică, dar' e semnificativ, că „prietinii“ au ajuns aşa departe cu bunaînţelegere în privinţa operaţiunilor contra Chinei.

NOUTĂŢI

Un nou despărţĕmênt al „Asociaţiunii“. Sâmbătă s'a ţinut în Lipova adunarea constituantă a nou înfiinţatului despărţĕmênt lipovan al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, convocată de învĕtătoriul pensionat Ioan *Tuducescu* delegatul comitetului central al Asociaţiunii. S'au înscris 77 membri ordinari, dintrĕ cari 40 cu lista presentată de protopresbiterul Voicu Hamsea, şi un membru pe viéţă, dl A. Savici. Comitetul despărţĕmêntului s'a constituit din următorii membri: *Dr. Halic* president, protopresbiterii *G. Popovici*, Vasile *Beleş*, Voicu *Hamzea* şi advocatul *Dr. Morariu* membri în comitet.

*

Un nou isvor de apă minerală în Transilvania. Pe hotarul comunei Hagymás-Bodon de lângă Murĕş-Oşorheiu s'a dat de un bogat isvor de apă feruginósă, care conform analisei chimice făcute în Cluj, are putere vindecătóre deosebi pentru bólele de nervi şi anemie. S'a şi constituit deja o societate pe acţii pentru a face acolo staţiune balneară.

*

Daruri pentru biserică. La iniciativa învĕţătoresei Taflan şi a evlaviosului creştin Iovu din *Beclean*, douĕzeci femei din Beclean temătóre de Dumnezeu şi iubitóre de podóba casei lui, au cumpĕrat pe séma bisericei gr. or. din *Tórcla* un frumos rênd de odăjdii negre, pentru serviciul de înmormêntări. Oficiul şi comitetul parochial din Tórcla îşi împlinesce prin acésta o plăcută datorinţă de mulţămită şi recunostinţă faţă cu evlaviósele creştine când şi pe acésta cale le esprimă mulţămita şi recunoştinţa sa, dorindu-le de la Tatăl ceresc, care tóte le ştie şi le vede, rĕsplata faptelor lor creştineşti şi mângăerea sufletéscă de a vedé urmându-le şi alţi creştini buni pilda ce au dat'o ele prin darul mai sus amintit. Binecuvêntarea cerésca sĕ se reverse asupra lor şi a familiei lor.

*

Fapte creştineşti. Aprópe în fiecare numĕr al preţuitului nostru organ *„Telegraful Român“* cetesc cum din diferite părţi ale archidiecesei se aduc mulţămite din partea oficiilor parochiale creştinilor nostri ortodoxi, cari pĕtrunşi de dragoste curată faţă de sf. biserică străbună, aduc frumóse şi însĕmnate jertfe pentru împodobirea ei. Conduse de aceiaşi simţĕmênt religios, femeile din comuna fruntaşă Romos (tractul Orăştiei) constituindu-se în un comitet în frunte cu st. Dómnă Otilia Dubleşiu, soţie de notar, au colectat 51 cor. 70 fil., din care sumă au procurat pentru sf. biserică gr.-or. de acolo perdele la uşile altarului, o candelă, icóne sfinte ş. a. Precum am aflat, tot st. Dómnă Dubleşiu a înzestrat cu recuisitele trebuinciόse şi casa lui Dumnezeu din comuna Romoşel, pe când se afla în aceea comună. Aceste frumóse fapte se laudă de sine. Bine ar fi şi aşi simţi o mare mulţămire sufletéscă, dacă aşi puté ceti în preţuitul D-vóstre jurnal despre astfel de fapte nobile şi frumóse şi din alte comune, ca astfel circulariul trimis nu de mult de I. P. S. Sa iubitul nostru archiereu Ioan Metian referitoriu la înfiinţarea de Reuniuni de femei pentru înfrumseţarea bisericilor, sĕ afle ascultare şi sĕ aducă róde în tóte comunele nóstre bisericesci.

B.....

*

FOIŞORĂ

Un principiu de fericire.

(Urmare şi fine.)

Aceste facultăţi transmise lui prin ereditate şi acumulate în fiinţa sa, trebue bine sĕ le cunóscă spre a-şi juca corect rolul sĕu şi a nu lua asupra sa un rol străin şi fals, cum adesea se întêmplă în urma unei false consciinţe de sine.

Implinindu-şi toţi indivizii singuratici rolurile lor, societatea ai căror membri sunt progreséză şi înfloresce; solidaritatea ei cresce dimpreună cu tóte notele ce o constituesc şi o condiţionéză: morala, cultura, simpatia generală şi progresul general.

Binele şi fericirea comună a societăţii se resfrânge atunci şi asupra indivizilor în parte: Incă o dovadă, că consciinţa de sine procură omului adevĕrata fericire.

Ear' indivizii gustă pe lângă acésta şi o altă fericire, provenită din împlinirea conscienţiósă a datorinţei lor către societate, care fericire se manifestéză într'o *mulţămire de sine.*

Deci dară împlinirea conscienţiósă a datorinţei, a rolului ce 'ţi este dat, este iarăşi o perfecţionare, un fel de altruism, restrîns se 'nţelege între marginile datoriei. Asemenea şi fericirea ce o câştigi din acésta este restrînsă în marginile unei mulţămiri sufletesci.

Astfel e progresul în lume!

*

Dar' precum cineva póte sĕ-'şi formeze o consciinţă de sine falsă şi sĕ ie asupra-'şi un rol greşit — ori în ce sens — tot astfel îşi póte câştiga o fericire falsă, căci mulţămirea sufletéscă, ori cât de mare ar fi, e temporală numai şi puţin lămurită. Adevĕrata mulţămire sufletéscă e conscie, e aşa zicênd un fel de intuiţiune spirituală a fericirii câştigate prin altruism, prin perfecţionare.

Astfel, numai consciinţa de sine corectă, adevĕrată, devine condiţiune a progresului general din lume şi prin acesta o condiţiune, un principiu al perfecţionării, al fericirii proprii.

Dar' adevĕrata consciinţă de sine se promovéză şi deadreptul pe sine, şi pe individul în parte.

Căci acesta avênd o perfectă consciinţă de sine, surprinzênd armonia internă a facultăţilor sale, se aprofundéză tot mai adânc în eul sĕu, în fiinţa şi misiunea sufletului şi prin acésta primesce ca şi o inspiraţiune divină şi providenţială pentru scopuri înalte şi măreţe. Acésta — cum am vĕzut — îl face capabil de a desvolta o voinţă puternică şi de a sĕvêrşi mari fapte de altruism. Ear' fericirea cu care e rĕsplătit în internul sĕu, e mare şi nesfêrşită.

Dar' a promovat totodată şi progresul general.

Astfel progresul universal cu cel individual prin acéstă reciprocă influinţă cresc în mod rapid, cresc în raportul unei progresiuni geometrice ascendente, cu celeritatea unei mişcări accelerate la un mecanism perfect. Deaceea zice şi St. Augustin, că „progresul adevĕrat al omenimii nu constă în altceva decât în desĕvêrşirea organisării sociale de aşa în cât iubirea deaprópelui va covêrşi tóte celelalte principii şi consideraţiuni omenesci şi ea va fi triumfătóre pe pămênt ca şi în cer“: Adveniat regnum tuum, sicut in coelo et in terra!

Consciinţa de sine este în chipul acesta condiţia progresului şi fericirii *omenimei* preste tot.

Pe lângă acésta ea permite, am zis, a se perfecţiona şi pe sine însaşi, străbătênd tot mai adânc în eul omului, în sufletul lui, în fiinţa lui. Căci zice Haşdeu:

„Urechea-'ţi nu-i ureche. —
Tu nu ştii, -- c'ai în tine
Ascuns în fundul minţii,
Pitit în duchul tĕu,
Un alt auz, ce aude
Din sferele senine
Pe spirite, pe îngeri,
Pe însuşi Dumnezeu“.

Pe o perfectă cunoscinţă de sine omul e capabil a surprinde, a afla acel auz divin şi a pricepe rostul fiinţei sale putênd astfel a gusta fericirea adevĕrată.

*

De voesci deci, omule, a-'ţi câştiga fericirea eternă şi nemărginítă: cunóste-te pe tine însuţi!

Cunóscerea de sine îţi deschide calea spre perfecţionarea conscie — spre fericirea absolută — spre dumnezeire...

Tulb.

Stan şi Bran.

Iacă doi fraţi de cruce! Unde te învêrtesci tot de ei dai. Stan e cu tóte acestea om mai de frunte de cât Bran, căci totdeauna el e pomenit întâiu: Stan şi Bran.

Afară de asta, Bran n'a eşit din satul lui, ear' Stan a umblat lumea, căci e Stan păţitul. Apoi, colac peste pupăză, Stan e pus alături cu ómeni cum se cade, căci dacă nu e căpitan, e cel puţin ordonanţa căpitanului, de aceea se zice: Ori Stan, ori Căpitan. Dar' de Bran nu se pomenesce una ca asta. In schimb însĕ ómenii au lăsat în pace pe Bran şi au luat la vale pe Stan, ca i-au scos o vorbă urîtă: Caută Stan iapa şi el călare pe ea. Zăpăcit trebuia sĕ fie bietul Stan! Unii zic, că nu Stan îşi căuta iapa ci Nan. Acum,

Manevrele mari din tómna anului curent se vor ţiné între corpul de armată IV. din Budapesta şi XIII. din Agram, la care se vor alătura şí unele trupe din corpul de armată V. staţionat în Pojon. La regimentele acestor două corpuri de armată, cum şí regimentele de infantarie Nr. 48, 71 şi 72 (afară de batalionul 4. dislocat în Ragoliţa) ale corpului V. de armată vor fi chiemaţi la arme, pe 20 zile, atâţi reservişti, şi în cas de lipsă soldaţi bine instruiţi din reserva suplinitóre, câţi vor fi de lipsă pentru întregirea companiilor la câte 130 de ómeni. Reserviştii şi cei din reserva suplinitóre (Ersatzreserve) chiămaţi la arme, vor avé sĕ se presinte la trupele lor proprii şi nu li-se dă voie sĕ facă deprinderile de arme la alte trupe. Dispoşiţiunea acésta are valóre pentru umătórele regimente de infantarie: 6 (tóte patru batalióneie), 16 (tóte patru batalióneie), 23 (trei batalióne), 32 (batalionul 2. 3. şi 4), 38 (două batalióne), 44 (batalionul 2. 3. şi 4), 52 şi 53 (tóte opt batalióuele), 62 (batalionul 2. 3. şi 4), 68 (tóte patru batalióneie, chiar şi batalionul 1. dislocat la Bjelina), 69 (bat. 1. 3 şi 4), 70 (tóte patru bat., între cari şi al 4-lea dislocat la Travnic), 71 (tóte patru), 72 (bat. 1. 2. şi 3), 78 (bat. 2. 3. şi 4), 79 (bat. 2. 3. şi 4), 82 (cele două batalióne din Banjaluca), şi 96 (tóte patru batalionele). In cadrele acestor corpuri de armată vor lua parte la manevre încă şí: batalionul de vânători castrensi Nr. 31 şi batalióneie 1. 2. şí 3. ale regimentului bosniac de infanterie Nr. 3.

Conform acestora, vor lua parte la aceste manevre circa 34.000 de soldaţi.

*

† Ioan Cutean, comerciant în Brad, membru în consiliul de direcţiune al „Crişanei“, binefăcĕtor al gimnasiului din Brad şi mesei studenţilor de la acel gimnasiu, virilist al comitatului Hunedóra etc., a rĕposat Mercuri (13 Martie n.) în etate de 64 ani. Inmormêntarea i-s'a făcut Vineri, în cimiterul gr.-or. din Brad. Il jeleşte soţie-sa Sofia n. Tomuş, fiica Eugenia m. Dr. Pavel Oprişa, fiii Silviu şi Ioan şi numĕróse rudenii.

*

Şcóle profesionale în România. „Apostolul“ din Bucureşti e informat, că ministrul instrucţiunii publice e hotărit sĕ înfiinţeze cât de curênd mai multe şcóle profesionale de băeţi în locul unui numĕr egal de gimnazii cari se vor desfiinţa. Desfiinţarea acestor gimnazii însĕ nu se va face de cât după un an de la înfiinţarea nouelor şcóle profesionale.

*

Avis. Institutul de credit şi economii „*Parsimonia*“ din Bran în şedinţa sa de astăzi a hotărît *emisiunea de 600 acţii noue* în valóre nominală a) 100 coróne cu terminul subscrierii până la 30 Iuniu a. c.

Condiţiunile mai de apróре ale acestei emisiuni se pot vedé din prospectul, ce se află în cancelaria Parsimoniei, şi se trimite ori-cui care-l va cere.

Bran în 14 Martie 1901. Direcţiunea: Moşoiu m. p. N. Runcean m. p. secretariu.

*

Pentru paza moravurilor tinerimei. Cetim în ziarele din Bucureşti, că prefectul poliţiei capitalei române a dat ordine severe tuturor comisarilor din capitală şi agenţilor administrativi: sĕ inspecteze in fiecare nópte, cu multă minuţiositate, tóte localurile publice, şi unde vor găsi elevi de liceu întrĕ vêrsta de 14 şi 20 de ani sĕ-i trimită sub escortă la părinţi spre a li-se face cunoscut localurile ce frecuentéză.

*

Spargerea ferestilor la seminariul din Arad. „Alkotmány“ în numĕrul de Duminecă spune că din prilejul zilei de 15 Martie câţiva copilandri („siheder“) au spart ferestile seminariului român din Arad. Intrĕ alte scandale (cum le numesce „Alkotmany“) sĕvêrşite în cinstea sĕrbătorii patriotice, ştirea de mai sus o dă „Alkotmány“ în următórele: „In Arad câţiva copilandri au spart ferestile seminariului teologic neunit“.

De óre-ce „Trib. Poporului“ nu raportéză nimic despre acest „scandal“, credem că „Alkotmány“ confundă Orĕştia cu Aradul.

*

Mulţămită publică. Banca „*Boiczaer Sparcassa*“ din Băiţa Cott. Hunedórei a bine voit precum în trecut aşa şi acum a ne dărui 40 coróne pentru trebuinţele şcólei gr. ort. Epitropia parochială din Cainelul-de-sus aduce pe calea acésta mulţămită sus numitei bănci. Cainelul-de-sus, în 4 Martie st. v. 1901. *Stanciu Adam l. Nicolae* epitrop I. *Aron Ghilean* not. comit. parochial.

*

Rĕsboiul şi aurul. Intrĕ alte multe pagube causate omenimei prin rĕsboiul Englezilor în Africa de sud e şi o pagubă de 325 milióne preţul aurului cu cât în 1900 s'a scos mai puţin din minele Transvaalului, cari în privinţa productivităţii urméză îndată după minele din Statele-Unite şi cele din Australia. In 1898 se scosese aur, în preţ de 1500 milióne de franci, în 1899 în preţ de 1625 milióne, ear' în 1900 numai în preţ de 1300 milióne, şi acésta din causă că minele Transvaalului în 1900 n'au putut fi esploatate, din causa rĕsboiului.

*

Plóia de sânge. Mare emoţiune în Sicilia şi la Neapoli. A ploat cu sânge! Şi în massele poporului există din vechime credinţa, că asemeni ploi sunt semne prevestitóre ale unor mari vărsări de sânge.

Fenomenul de acest soiu s'a produs de multe ori. Astfel, cronicele vorbesc despre o plóie de sânge căḑută în Calabria la 1813. In ziua de 14 Martie din acel an s'a vĕḑut la Gerace, în sudul Calabriei, un nor gros venind dinspre mare; s'a făcut aşa de întunerec, încât ómenii au fost nevoiţi sĕ aprindă luminările. Norul era mai întâi roşu ca sângele, apoi ca para focului şi în fine tot cerul se făcu ca un fier înroşit, apoi începu o plóie grozavă, pe care unii o numiră plóie de sânge, alţii plóe de foc. Altă plóe de sânge căḑu în Flandra, la 2 Novembre 1819.

Care e explicaţia acestui fenomen curios? Părerile sunt împărţite. După unii apa e amestecată cu praf fin de nĕsip roşatec, ridicat de vênturi puternice. După alţii, roşaţa provine de la polenul unor plante, ridicat de vênt până la nori.

Ambele aceste păreri sunt întemeiate în unele casuri, dar' nu în tóte. Mai multă atenţiune merită părerea lui Chladni, deşi nu se póte încă dovedi. Chladni pune ploile de nisip şi de cenuşă (afară de cele ce sunt de origină vulcanică), în legătură cu pietrele meteorice. Cum plutesc în spaţiu masse solide, tot aşa pot pluti materii fin pulverizate, ca nori de praf; când pămêntul vine în apropierea unor asemeni nori, ei sunt atraşi şi cad pe suprafaţa lui.

Altă origine pare a avé roşaţa zăpezei — căci une-ori se vede „zăpadă de sânge“. Zăpada nu cade roşie, ci se înroşeşte de praful de care vêntul îl ia de prin munţii învecinaţi şi-'l împrăştie peste zăpadă.

In fenomenul produs zilele acestea în Italia s'a constatat că roşaţa plóiei se datoreşte prafului din pustiurile Africei, ridicat de ciclon şi aruncat spre nord-vest.

*

Tuturor le este cunoscut, că seminţele de economie şi de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte seminţe. Escelente sunt îndeosebi seminţele de napi împreunate cu marca firmei „Sternmark“ şi sunt a se deosebi de altele contrafăcute. Seminţele lui Mauthner sunt cu un cuvênt neîntrecute şi economii nóstre fac fórte bine, dacă îşi comandă seminţele lor, numai dela firma Mauthner în Budapesta.

---

fie cum o fi, Stan ori Nan, ce ne pasă nouă! Bran ştiu că n'a fost. Bran nu s'amestecă în multe, dar' Stan o ca mărarul, în tóte bucatele. Ba, şi în rĕsboiu a fost. Ştiţi că în poesia Peneş Curcanul se zice într'un loc:

Pe o nópte órbă Stan şi Vlad
Erau de santinele —

Ce noroc, că era Vlad acolo cu Stan! Las, că nici Vlad nu e nu ştiu ce de capul lui, căci i-au ieşit vorbe multe, ba e ca Vlăduţul mamii, ba că după ce e prost îl mai chiamă şi Vlad, dar' tot mai bine de cât Stan.

Eu cred că tótă lumea ar fi zimbit, dacă s'ar fi zis în „Peneş“.

Pe-o nópte órbă Stan şí Bran
Erau de santinele,

Dar' vorba e, cine Dumnezeu e Stan şi Bran, de au ajuns de poveste? Numele Stan se vede că e rupt din Costan, ca şi acesta din Constantin. E nume obicinuit numai în România, peste Carpaţi nu se cunósce. Bran e mai ales nume familiar, dar' nu în România, ci numai peste Carpaţi în părţile mărginaşe cu Ţara românéscă. E luat după satul Bran şi după vestitul castel al Branului în care pe vremuri era fórtăréţă şi apăra trecĕtórea Branului. Va sĕ zică Stan era muntén şi Bran ardelean, şi se vede că s'au asemănat şi s'au adunat. Când s'au adunat, Dumnezeu se ştie, dar' de bună sémă nu numai odată şi nu într'o singură zi. Asta o spui aşa într'o părere. Dar' póte că ei amêndoi nu sunt Români, sunt de peste Dunăre: Stancu şi Brancu, ori Stanciu şi Branciu. Ştiu eu!

I-a adunat şi graiul, căci zicĕtórele şi proverbiile caută împĕrechieri de cuvinte asemĕnătóre la sunet. Stan şi Bran e tot aşa ca şi: mare şi tare, luntre şi punte, calea-valea, multe şi mĕrunte, lacul şi dracul, marea cu sarea, una şi bună, casa şi masa, tace şi face, jură şi fură, cu căţel cu purcel, ori ca vorbele de altfel fără înţeles: cigamiga, tercea-bercea, trosc-plosc, hodorönctronc, ciaca-poca, trénca-flénca, hurguz-burduz, cioc-poc, tîrţa-pîrţa şi câte altele. Dar' Stan şi Bran, ca tipuri, mai au părechie pe Tanda şi Manda, pe vestiţii Tândală şi Păcala ori pe Hodorosc şi Trosc.

E adevĕrat, că s'ar fi putut face-o păreche de poveste şi din alte nume asemĕnĕtóre la sunet: Radu şi Vladu, Lache şi Tache, şi tot aşa de scurte ca Stan şi Bran ar fi fost Dan şi Nan. Pe mine sĕ mĕ chime Nan ori Dan mi-ar fi ruşine sĕ ies în lume: adecă, de ce tótă lumea sĕ vorbéscă numai de Stan şi Bran, şi de mine Dan ori Nan nici sĕ nu-i pese?

G. Coşbuc.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare)

Periclitarea fericirei eterne prin călcarea poruncei lui Dumnezeu în privinţa căsătoriei.

Aici şi numai câteva citate din S. Scriptură mĕ scutesc de a vorbi multe. Lucru de sine înţeles, căci dacă nici societatea, nici statul nu fac posibilă fericirea temporală a membrilor lor, cari îşi bat joc de legile lor şi de bunele lor moravuri, cu atât mai puţin le va face posibilă fericirea eternă biserica şi Dumnezeu, a căror legi mult mai îndulgente cu atâta neruşinare le-au călcat îp picióre.

Iisus Christos zice la Ev. Mat. V. 28: „Aţi auḑit, că s'a zis celor dedemult: sĕ nu preacurvesci, iară eu zic vouĕ, că tot cel ce caută la femee spre a o pofti pre ea, iată a preacurvit cu dênsa întru inima sa“. Iar' ap. Pavel în epistola sa cătră Corinteni VI. 15: „Deci dar' pre mădulările lui Cristos le voiu face mădulări curviei? Sĕ nu fie! ... Fugiţi de curvie, că tot pĕcatul, carele va face omul, afară de trup este; iară cel ce curvesce, întru al sĕu trup greşesce“. Şi iarăşi ap. Pavel în epist. sa cătră Efes. V. 5.: Acésta sĕ sciţi, că tot desfrênatul séu necuratul . . . nu are moştenire întru împĕrăţia lui Christos şi Dumnezeu“.

Aş trece preste marginile acestei disertaţiuni, şi mi-ar fi chiar şi cu neputinţă a reproduce tóte citatele din S. Scriptură prin cari se osândesce în chipul cel mai aspru desfrênarea sexuală, deci şi concubinagiul. Dar' apoi cele din scrierile Sânţiior părinţi şi canónele bisericei!

Mai observ numai atâta, că dacă chiar şi păgânii, precum ne spune Plutarch, îngropau de vii vestalele cari îşi perdeau fecioria — fiindcă ómenii le priveau prea sânte decât sĕ cuteze a-şi ridica silnic mâna asupra lor, şi dacă Evreii, precum ne spune S. Scriptură, ucideau cu petri pe preacurvari, — cu ce chinuri nu va pedepsi Dumnezeu pre aceştia în viaţa viitóre vecinică! El îi ameninţă cu ardere. Şi acésta cu atât mai vîrtos, căci în bunătatea sa nemărginită şi în îndelunga sa răbdare prin mijlócele puse la disposiţiunea bisericei li-a dat atâta ocasiune de îndreptare şi tot nu s'au îndreptat.

Acestea ar fi în trăsĕturi generale relele ce resultă din concubinat. Deci trec mai departe şi voiu arăta încât 'mi va fi cu putinţă:

Mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea concubinatelor.

Din cele espuse până acì uşor putem afla şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea concubinatelor. Lucru de sine înţeles, căci cunoscênd causele unui rĕu, mai uşor se pot afla şi mijlócele pentru delăturarea lui. Nu ne rĕmâne alta, decât sĕ le şi aplicăm. In aplicarea acésta însĕ trebue sĕ fim cu cea mai mare băgare de sémă, nu cumva din mai multe mijlóce sĕ aplicăm întâiu pe cele mai aspre ori mai puţin corĕspunḑĕtóre firei persónelor şi împrejurărilor lor personale şi locale. Acì numai bunul simţiu şi tactul înţelept al preotului póte da directive corecte. Cu tóte acestea mĕ voiu nisui a clasifica aceste mijlóce, aşa după cum: unele servesc pentru împedecarea, ear' altele pentru stîrpirea concubinatelor, înşirându-le şi în órecare ordine sistematică, în care ni-se pare, că ar puté fi aplicate mai cu succes.

(Va urma.)

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Candela“, fóie bisericéscă literară, redactată în Cernăuţi de profesorii Dr. Emilian Voiutschi şi Alexandru Manasterski Nr. 3 pe Martie, avênd următoriul sumariu: „Argumentul cosmologic şi fisico-teologic sau teleologic pentru esistenţa lui Dumnezeu“, de Dr. Vasilie Găina, „Dogma despre incarnaţiune după doctrina bisericei ortodoxe“, de Dr. Stefan Saghin; „Indicaţiuni practice, cum sĕ procédă invĕţătoriul la împărtăşirea învĕţămêntului din religiune pe basa catechismului mic în clasa 1. şi II. a scólelor primare“, de I. Bendas, „Proverbele lui Solomon“ traducere şi esplicare făcută după textul masoretic, de Dr. Emilian Voiutschi; „Punctele de vedere generale pentru alegerea pericopelor evangelice la s. liturgie“, şi alte ştiri şi comunicări de interes bisericesc.

„Candela“ apare odată pe lună; abonamentul (pentru Austro-Ungaria) 8 coróne pe an.

*

„Diplome maramurĕşane din seclul XIV. şi XV.“, adunate şi comentate de *Ioan Mihályi de Apşa*, doctor în drepturi şi fisc al comitatului Maramurĕş. In estensiune de 639 pagine 8⁰ mare dl Mihályi publică 366 diplome din timpul 6 Ianuariu 1300 până la 24 Maiu 1593, dând în pericope cuprinsul lor (româneşte) şi lăsând sĕ urmeze apoi textul (latin, unguresc, ori românesc, original al diplomei), şi comentând unele cari i-se par de însĕmnătate mai mare. Publicaţiunea are şi un indice alfabetic (pe 37 pagine) al tuturor numelor de persóne şi numirilor de locuri cari obvin în diplome, cu indicarea paginei unde se află acelea.

Negreşit, că pentru studiul istoriei nóstre peste tot, şi special pentru istoria Maramurĕşului, publicaţiunea dlui Mihályi este de mare valóre. Publicul va avé în acésta publicaţiune o icónă a trecutului naţiunii nóstre, ear' istoriografului va servi ca isvor preţios. Acesta a şi fost îndemnul dlui Mihályi la publicarea acestei colecţiuni de diplome, după cum însuşi spune în „precuvêntare“, din care reproducem următórele:

„In publicaţiunea de faţă trebuia sĕ mĕ restring la diplomele din secolul XIV. şi XV. pentru-că documente din secolii anteriori niau rĕmas puţine, precum puţine se află şi în alte părţi ale Ungariei orientale; dar' nici acele rĕmase, câte s'au publicat, nu eram în stare până acum sĕ le adun tóte; din secolul XVI şi următorii ni-au rĕmas din contră multe, dar' publicarea acestora trebuia sĕ o las în sarcina altor puteri.

Documentele din secolul XIV şi XV privitóre la Maramurĕş, câte le cunosc după text, fără esceptiune tóte le-am publicat în acésta colecţiune, dar' afară de aceste mai sunt încă fórte multe, şi-mi voi ţiné de datorinţă plăcută sĕ caut, sĕ public şi acele, dacă provedinţa mĕ va ţiné în viéţă, şi dacă publicul se va arăta cât de cât părtinitor faţă de acéstă întreprindere“.

Opul costă 10 cor. broşurat (12 cor. legat) şi se póte procura de la librăria Mayer ş Berger în Sigetul-Marmaţiei (Mármaros-Sziget.)

FELIURIMI.

Sărutarea. Că ce multe nuanse are sărutarea, puteţi vedé din lista următóre:

sărutare rece, caldă, ghieţósă, arḑĕtóre, înflăcărată, nici caldă nici rece, căldicică, amorósă, indiferentă, aromată, deliciósă, balsamică, pătimaşă, fugitivă, fericitóre, lungă, móle, rĕcoritóre, avidă, ameţitóre, exaltată, evlaviósă, afabilă, fragedă, durerósă, blândă, nebună, divină, mută, sgomotósă, delicată, furată, pĕcătósă, astută, blĕstĕmată, cerécă, mistuitóre, presimţitóre, ferbinte, incandescentă, nervósă, crudelă, aiurătóre, în trécăt, superficială, îngrijorată, chinuitóre, tremurătóre, furtunósă, grabnică, infidelă, seriósă, deşértă, delirósă, de adio, penibilă, dulce, amară, frăţéscă, prietinósă, linguşitóre, seducătóre şi — sărutarea lui Iuda.

Posta Redacţiunei.

Timişóra. Intrucât e cu putinţă, se va ţiné cont de dorinţele esprimate. Pe Paşti vom căuta sĕ fie gata.

[48] 2—3

Arlejtés.

A nagyszebeni m. kir. elmegyógyintézet részére a folyó év tavaszán még szükséges 600 köbm. (hatszáz) ép egyenes száraz, nagy hasábokból álló nem úsztatott *bükk tüzifa* szállitásának biztositása czéljából *1901 évi márczius hó 30-án délelőtt 11 órakor* az intézet gondnoki irodájában, a hol a feltételek is megtudhatók, zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Magyar nyelven szerkesztett sajátkezüleg aláirott, 1 kor. bélyeggel ellátott, jól lepecsételt és a szállitási érték 5%-ával mint bánat pénzzel ellátott ajánlatok a fentjelzett időben és helyen benyujtandók.

Ha a szállitásra szánt fa a fentebbi kivánalmaktól eltérő lenne, az az ajánlatban határozottan kifejtendő.

Nagyszeben, 1901 márczius 14-én.

M. kir. állami elmegyógyintézet.

Nr. 69/1901. [45] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Pescera se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au sĕ aştérnă suplicele instruate conform normelor din vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 42/1901. [47] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III-a din Dêncul-mare se escrie concurş cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Competenţii au a-şi trimite concursele instruite conform legilor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral, de unde se şí pot lua informaţiuni mai detaiate în causă în terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Orăştiei în conţelegere cu sinodul parochial concernent.

Orăştie, 12 Februariu v. 1901.

Vasile Domşa
protopresbiter.

---

[46] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei gr. or. române de classa I. din oraşul Bistriţa, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ 'şi aştérnă petiţiunile concursuale, instruite conform normelor din vigóre, în terminul amintit la oficiul protopresbiteral al tractului Bistriţei în Borgo Bistriţa, p. u. Borgo Prund, şi până inclusiv 8 zile înainte de sinodul electoral sĕ se înfăţişeze înaintea alegătorilor în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre spre a cânta respective a celebra şi a cuvênta.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Bistriţa la 3 Februarie st. n. 1901.

Dr. Vas. Pahon preşedinte
Dr. Val. Moldovan notariu

Nr. 28. 1901

Vĕḑut.

Simion Monda
protopop.

Anunţ.

Am onóre a aduce la cunoscinţa onoratului public, că am deschis un

atelier de croitorie

în Sibiiu, Piaţa-mică (Huet-Platz) Nr. 7.

In atelierul meu se gătesc tot feliul de **vestminte bărbătesci, reverenḑi** şi **ornate bisericesci** cum şi reparaturi cu preţurile cele mai moderate.

Sperând, că onoratul public mĕ va onora cu preţuitele comande, mĕ recomand binevoitorului sprigin.

George Mihaiu
măestru-croitor.

[43] 3—3

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20–117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 27 Sibiiu, Sâmbătă 10/23 Martie 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

„Misiune culturală".

Aşa era vorba când au plecat trupele germane în China, şi când au plecat şi trupele celorlalte puteri mari europene, că merg în *misiune culturală.* Merg sĕ ducă *civilisaţia* în China.

Pe ce cale au întrodus, deosebi soldaţii germani, civilisaţia europénă printre Chinezi, — au povestit'o ei singuri, în scrisorile ce le trimiteau celor de acasă. S'au ţinut strict de ordinul Impĕratului lor, care suna astfel: *sĕ nu cunóşteţi pardon.* Şi n'au cunoscut pardon; aşa, că cei din China ar fi buni bucuroşi dacă Europenii i-ar mai slăbi cu *civilisaţia.*

Dar' dat li-a fost Chinezilor sĕ se convingă, că nu civilisaţia, ci *dorul de câştig* a trimis pe Europeni asupra lor. Dat li-a fost sĕ vadă şi sĕ constate, cum Europenii se cértă şi sunt gata sĕ mérgă până la cuţit pentru un petec de pămênt care ca ceva de prisos a fost cedat Europenilor din partea Chinei.

Inţelegem conflictul *anglo-rusesc,* care amenința zilele trecute cu luarea unor dimensiuni estrem de primejdióse, dacă nu se punea la mijloc diplomaţia, care a calmat spiritele şi a potolit focul, primind asupra sa descurcarea afacerei. Pentru-că încurcată e ea şi astăzi.

Lucrul s'a întêmplat astfel: Englezii clădesc o linie ferată în China, dela Tientsin la Peking; şi şi-au croit drumul peste o bucată de pămênt, despre care Rusia pretinde că ar fi a ei, şi de aceea nu póte permite, ca linia ferată engleză sĕ trécă preste proprietatea ei. Barrow, generalul Angliei, comandant al trupelor engleze, earăşi afirma, că pămêntul e pămênt englez şi că Anglia e în drept sĕ facă ce vrea pe proprietatea ei; şi în consecinţă a dat ordin, ca linia ferată sĕ fie clădită mai departe, aşa cum era ea contemplată dintru început. Comandantul trupelor ruseşti a sdrângănit din sabie, cel englez asemenea, şi era aprópe sĕ se încaere, spre delectarea Chinezilor, cari ştiind cum li-se împarte *lor* civilisaţia, cu patul puştii şi cu glónţe: trebuiau sĕ vină la convingerea, că zĕu, şi Europenii mai au mare necesitate de — *civilisaţie.*

Dar' în ultimul moment comandanţii înfierbîntaţi ai trupelor ruseşti şi engleze au venit la sentimente mai bune; şi aducêndu-şi probabil aminte de *„misiunea culturală"* ce o au Europenii în China, au băgat amêndoi săbiile în teacă, lasând în grija diplomaţiei aplanarea conflictului ivit între ei, pentru o făşie de pămênt.

Acesta e *conflictul anglo-rusesc,* pentru a cărui ivire învinovăţirea e pusă din multe părţi pe Rusia. Se vorbeşte de mult despre încrederea ce şi-a câştigat'o Ţarul rusesc prin cercurile înalte din China, cari consideră pe Ţarul Rusiei de cel mai de frunte şi mai de încredere dintre toţi domnitorii Europei; în urma cărui favor special Rusia esploatéză din destul situaţia şi caută sĕ câştige rol de conducere şi de dictatură în China, — în tóte şi asupra tuturor. Tot urmare a acestei influinţe ce o are Rusia asupra cercurilor conducĕtóre din China se póte atribuí şi faptul, că Rusia a întrat în posesiunea *Mandjuriei,* cedată ei din partea Chinei, prin contract formal, legat între Rusia şi guvernul Chinei, — lucru care a supărat rĕu pe tóte celelalte puteri mari europene, interesate în China. Prin urmare, dacă comandantul trupelor engleze a strîns din dinţi şi a pus mâna pe sabie când a auḑit că colegul seu rusesc nu-i permite sĕ cládéscă linia ferată în China aşa cum vrea el şi cum cer interesele ţerii sale: n'a făcut vre-un act de mănie momentană, ci a dat curs liber isbucnirii flacărei unui foc ascuns, care de mult ardea în sinul seu.

Conclusiunea?

Ori-cât de mult sĕ predice domnitorii şi guvernele *pacea* şi dorinţa de pace, nu suntem siguri de pace; pentru-că nu ştim de unde vine mica schintee care pune o parte de lume în flacări. Prea mult fulgeră din tóte părţile, şi după fulgere urméză descărcarea furtunei.

Sibiiu, 22 Martie n.

Curtea la Budapesta. Atât în palatul regal din Budapesta cât şi în castelul din Gödöllö se fac mari pregătiri pentru primirea Monarchului, care, conform dispoşiţiilor luate de mai nainte, va sosi pe la mijlocul lui Aprilie, cu întréga curte şi cu mai mulţi membrii din casa domnitóre, la Budapesta, unde va sta patru sĕptĕmâni. Se vor aranja mai multe festivităţi şi mai multe prânzuri de curte în decursul acestor patru sĕptĕmâni, ear' de două-ori pe sĕptĕmână Monarchul va acorda audienţe private, ca şi în trecut.

Monarchul la Praga. Se confirmă ştirea despre vizita Monarchului la Praga, şi anume, cu ocasiunea inaugurării unui pod nou şi mare, clădit peste Moldava. Monarchul n'a fost de zece ani în Praga; şi tocmai de aceea e nespus de mare bucuria ce domneşte pretutindenea în Boemia, pentru-că domnitoriul merge sĕ se convingă cu ochii despre progresul cultural, comercial, industrial şi economic al poporului *ceh,* progres care în cei zece ani din urmă a luat un avênt enorm de mare.

Cuota. Dieta magiară a ales în şedinţa de Mercuri zece membri cari au sĕ facă parte din comisiunea pentru *cuotă,* ear' restul de cinci membri îi alege casa magnaţilor, în şedinţa de astăzi, Vineri. Comisiunile ţerilor dualiste îşi vor ţiné consultările în *Viena,* fiind-că cele din urmă pertractări au decurs în *Budapesta.* După-cum se scrie dela Budapesta, întêlnirea lor se va face încă înainte de Paşti, imediat după votarea desĕvêrşită a budgetului, care mai are sĕ trécă şi prin casa magnaţilor.

Din Austria. Se pare că reichsrath-ul austriac începe sĕ se pună serios pe muncă, fapt îmbucurător, asupra căruia şi-a esprimat plăcerea şi Monarchul mai de multe-ori în zilele trecute. Se lucréză neîntrerupt şi în *comisiuni,* unde se pregătesce materialul pentru discuţia în plenul parlamentului. Astfel comisiunea *economică* a censurat şi primit zilele trecute în unanimitate proiectul despre modificarea legii referitóre la camerile de comerciu, ear' cu privire la vinderea cerealelor pe termin, guvernul a promis că la tómnă va presenta un proiect de lege special. Din cele întêmplate în plenul reichsrathului, — unde scandalele au încetat, — e de însemnat interpelarea făcută din partea deputatului *Schönerer* în favorul Burilor. S'a cerut intervenţia monarchiei nóstre pentru legarea unei păci onorabile pentru Buri. Guvernul nu a rĕspuns.

„Puncte negre".

Pe lângă tótă bucuria de care sunt cuprinse ziarele patriotice, că numĕrul Magiarilor s'a urcat după numĕrătórea nouă la *zece milióne,* le face mare supărare împrejurarea, că *şi Românii s'au înmulţit.*

„Egyetértés" dă curs liber năcazului de care e stăpânit din acest motiv; şi în primul numĕrului de eri făcênd constatarea, că în părţile Ardealului tocmai comitatele locuite de Români au arătat cel mai mare sporiu în ce priveşte înmulţirea poporaţiunii, se tângueşte amar de aceste *„puncte negre"* şi se plânge că înmulţirea acésta a elementului român se face în contul Magiarilor ardeleni, cari astfel ajung sĕ fie tot mai mult periclitaţi. Şi fireşte, vina o pórtă guvernul ţerii, care nu dă nici o atenţiune acestei *„apariţiuni primejdióse".*

Nu cumva ar dori stătoşii dela *„Egyetértés"*, ca guvernul ţerii sĕ încépă câte o *irodiadă* în fiecare an, sau tot la doi ani, în contra copiilor români?

Pentru cruce.

In chestea punerei crucilor în salele de prelegere ale universităţii din Budapesta s'a început cercetare aspră.

Studenţii creştini, cari au îndeplinit acest act, din punctul nostru de vedere laudabil, s'au anunţat singuri la rectorul, pentru a evita amestecul poliţiei, care provocată a fost din partea senatului universitar sĕ erueze pe făptuitori.

Demonstraţiunile de altcum nu s'au repetat şi se pare că mişcarea s'a terminat cu acţiunea de Luni a tinerimei creştine universitare. Crucile au fost aşezate în salele de învĕţămênt din partea *„Marelui comitet al tinerimei universitare creştine"*, care şi-a motivat acest pas într'un *manifest,* din care estragem următórele părţi interesante:

Comilitoni! Tinerimea universitară creştină, care stând pe basa continuităţii de drept, a dorit şi a cerut reaşezarea în salele universităţii a crucii, simbolul iubirii creştineşti şi al moralei creştine, astăzi ea însaşi a restituit sfânta cruce în locul ei vrednic şi care după drept 'i-se cuvine.

Nu fii unei confesiuni, nu uneltele influinţate sau inspirate ale partidelor politice sau confesionale: tineri neatîrnători de ori-ce partid politic şi de ori-ce confesiune, tineri independenţi în gândirea şi în lucrarea lor, cari urméză numai sfintei convingeri a propriului lor suflet, — au făcut lucrul acesta, noi am făcut-o acésta: Tinerimea magiară creştină cu sentimente şi cugete curate, dar' — totdeodată şi neorbită, neatinsă, neinfectată de spiritul mincinos şi periculos, şi-o spunem pe faţă: de spiritul cosmopolit imoral, care cuprinde în reţéua sa viéţa publică şi sentimentul public magiar".

E de notat, că tocmai în ziua demonstraţiunilor a primit senatul universitar scrisórea ministrului de culte şi instrucţiune publică, în care acesta comunică senatului, că *a aprobat* hotărirea adusă, de a se îndepărta crucile din salele de prelegere ale universităţii, hotărire mai veche, precum şi faptul, că s'au făcut promisiuni studenţilor creştini din partea profesorilor, că póte *mai târziu* senatul universitar îşi va modifica hotărîrea în chestia crucii; dar' deocamdată trebue sĕ insiste pe lângă respectarea hotărîrei luate.

Vĕd şi ei, că au făcut greşélă, batjocorind crucea!

In contra Austriei.

In timpul din urmă mai multe ziare parisiane au scris articole vehemente în contra Austriei şi în contra casei nóstre domnitóre. Aşa ziarul *„Matin"* a scris nu demult lucruri necuviincióse la adresa Archiducilor din Austria şi membri ai casei domnitóre *Francisc-Ferdinand* şi *Otto,* îndreptând atacuri grave în contra lor în două articole consecutive; ear' în al treilea articol a supus unei aspre critice chiar şi activitatea Monarchului nostru. Alt ziar mare francez, de altcum destul de serios, a publicat apoi mai multe articole întitulate *„Austria spre perire"*, în cari cântă prohodul monarchiei nóstre.

In faţa acestor atacuri îndreptate pe faţă în contra monarchiei nóstre, cercurile competente dela Viena s'au vĕzut necesitate sĕ publice în semioficiosul *„Wiener Abendpost"* următoriul comunicat, ţinut într'un ton estraordinar de energic:

— „De un timp încóce presa franceză îşi găseşte o plăcere sĕ critice în termini aspri stările de lucruri din monarchia nóstră şi viitorul acesteia; ear' făcênd acésta, ea trece fórte departe peste limitele permise unei discuţiuni politice. In timpul din urmă sĕvîrşesc acest lucru chiar astfel de foi franceze, pe cari eram obicinuiţi sĕ le socotim serióse. Profeţirile lor despre raporturile şi despre viitorul monarchiei nóstre tradéză o desĕvêrşită neorientare şi superficialitate. De aceea până acum nici nu prea le-am luat în sémă. Acum însĕ, de curênd, unele din foile franceze sunt atât de obraznice, că au tras în discuţie chiar şi membri din cei mai apropiaţi de casa nóstră domnitóre, în chipul cel mai odios şi mai tendenţios. Asemeni expectoraţii nedemne şi josnice indiferenţi nu le mai putem suferi, ci siliţi suntem *a le respinge cu tótă indignarea.* Tendenţa tuturor acestor comunicate franceze e fórte transparentă şi dacă ne ocupăm de ele, o facem pentru-că prea se duc departe în criticarea *raporturilor politicei interne ale Austriei si ele sigur ţintesc: sĕ producă neîncredere între monarchia nóstră şi între aliaţii ei.* E timpul deci, sĕ facem atentă opinia publică franceză, sĕ nu dee ascultare unor asemenea vesti, şi sĕ nu se lase condusă de ele în aprecierea situaţiei politice".

Evident, că atacurile presei franceze în contra monarchiei nóstre urmăresc scopul de a sparge raporturile de prietinie dintre cele trei state cari forméză *tripla alianţă* şi de a atrage pe Italieni în alianţa dublă franco-rusă. Şi e de remarcat, că pe acésta córdă a început sĕ cânte acum şi presa din Rusia. Se telegrafézâ, anume, din Petersburg, că marele ziar rusesc *„Novosti"* atacă rĕu într'un numĕr mai recent monarchia nóstră, afirmând despre ea, că *în curênd are sĕ se desmembreze,* lucru în faţa căruia Rusia nu póte sta nepăsătóre, fiind că e mai mult ca sigur, că *Germania va pune mâna pe tóte provinciile germane ale Austriei,* ear' Rusia, ca stat slav, nu póte concede acéstă întărire a germanismului, în contul slavismului. De aceea, zice *Novosti,* Austro-Ungaria ar trebui sĕ caute din vreme sĕ evite primejdia ce o amenință; ear' evitarea se póte face aşa, dacă Austro-Ungaria rupe legăturile cu tripla alianţă şi *întră în alianţa dublă, franco-rusă.*

Va sĕ zică ascuţişul atacurilor e îndreptat indirect în contra *Germaniei,* dar' atât

Francezii cât şi Ruşii, *lovesc în Austro-Ungaria* pentru-ca sĕ simtă Germania.

Ciudate mai sunt şi iţele politice şi ale diplomaţiei. Şi cine ştie cum se vor mai desvolta şi unde vor eşi lucrurile!

Din România

Demisiunile generalilor români. A provocat mare sensaţie, şi o vie nelinişte faptul, că zilele trecute mai mulţi generali din armata română şi-au înaintat demisiunile.

La început era vorba de treizeci de generali, dar' numĕrul lor s'a redus la *opt*, dintre cari domnii *Lahovari*, fost ministru de rĕsboiu şi *Arion*, comandantul corpului III de armată, au fost rugaţi sĕ-şi retragă demisiunile, ear' demisiunile celorlalţi *şese* au fost primite.

Acestia sunt: generalul *C. Poenaru*. şef al marelui stat major, generalul *Rasty*, generalul *Pilat*, admiralul flotei române *Murgescu*, generalul *Dr. Petrescu* şi generalul *Bengescu*.

Neliniştea era mare în România nu pentru-că armata română n'ar avé sucrescenţă destul de bine pregătită pentru a umplé locurile devenite góle, ci pentru-că nimeni nu cunoscea *motivele* acestor demisionări, prea multe de odată, şi se făceau fel şi fel de combinaţiuni pe tema acésta.

Astăzi însĕ spiritele sunt liniştite pentru-că s'a făcut lumină în causă. S'a spus, din parte competentă, că nu s'a întêmplat alta, decât că mai mulţi oficeri înalţi trec la pensiune, după-ce şi-au împlinit cu onóre anii de serviciu. Atâta tot. Motive politice sau motive ascunse, cari ar avé de scop desorganisarea armatei române, pentru care România a jertfit şi jertfesce atât de mult, nu sunt la mijloc.

Partidul dela putere, partidul liberal, a ţinut anume Duminecă o întrunire publică şi cu ocasiunea acésta şeful partidului, domnul prim-ministru şi ministru interimal de rĕsboiu *Dimitrie A. Sturdza* a luminat acéstă chestiune delicată, dând explicaţiuni ce trebuesc sĕ curme ori-ce îngrijorare.

Nici un motiv politic nu a determinat demisiunile generalilor, — a spus dl *Sturdza*.

Şése generali, cari au servit timp îndelungat ţĕrii trecênd unii din ei chiar preste limita de vîrstă fixată de lege, vor sĕ trécă la odihnă regulându-şi drepturile la pensiune. Dorinţă legitimă, în contra căreia nu are nimeni nimic de zis.

Ne găsim deci în faţa unui fapt absolut corect şi normal.

Faptul acesta nu numai nu aduce vre-o tulburare în organismul armatei române, dar' încă după declaraţiunile făcute de dl *Sturdza* înlesneşte uşurarea unora din greutăţile situaţiunei cu cari are sĕ lupte România.

E ştiut că nevoile momentului impun sĕ se facă economii şi în bugetul armatei române, ca în tóte celelalte budgete ale ţerei românesci; lucru fórte neplăcut, fără îndoială, dar' de neînlăturat.

Dl ministru de rĕsboiu, spre a rĕspunde cerinţelor situaţiunii, ar fi fost silit sĕ facă suprimări şi reduceri în comandamentul superior. Aşa, d-sa a spus la întrunirea de Duminecă, în trécăt, că sunt prea mulţi generali medici şi intendenţi. Operaţiunea era cu atât mai durerósă, cu cât ea isbia pe nişte vechi şi încercaţi servitori ai statului.

Prin demisiunea unora dintre generali situaţiunea se simplifică. Armata română nu va suferí nici o sdruncinare şi budgetul ţerii se va uşura.

Am ţinut sĕ dăm aceste lămuriri, pentru-că presa străină, după obiceiul ei, a presentat cu totul în altă lumină demisionările generalilor din armata română, în lumină cu totul falsă şi greşită.

*

Noul budget. Guvernul de mai nainte al României a căzut pe tema financiară şi cu misiunea de a îndrepta situaţiunea financiară a ţerii a venit noul guvern la putere. Grija cea mai mare a guvernului dlui *Sturdza* este deci, sĕ reducă erogaţiunile budgetare pentru anul ce vine astfel, ca guvernul sĕ pótă presenta parlamentului, ce în curênd se va întruni, un budget pe deplin *echilibrat*. După cum a spus dl *Sturdza* la întrunirea de Duminecă, ţinută în Bucureşti, se vor face economii în sumă de *douĕzeci* milióne, şi se vor introduce imposite noue în sumă de *cinci* milióne, astfel că noul budget va fi încheiat la venite şi erogaţiuni cu 218 milióne franci.

Tot la întrunirea de Duminecă a motivat dl *Emil Costinescu*, directorul băncii generale a României, o capacitate financiară recunoscută, *necesitatea* reducerilor proiectate din partea guvernului român în budgetul ţerii, înfăţişând situaţiunea tristă financiară astfel:

— „Când duşmanul este la fruntării, pericolul e vĕdit pentru toţi; când, Dómne fereşte, un resbel civil isbucneşte, pericolul este asemenea vĕdit pentru ori-cine. Pericolul de astăzi însĕ este de o natură mai subtilă şi scapă mai lesne observaţiunei. El provine din nesocotinţele, din risipa şi din neprevederea culpabilă din trecut. Décă vom merge orbesce înainte, vom aluneca repede pe calea, în care independenţa reală se perde şi cel nesocotit cade sub epitropia celor mai puternici şi mai înţelepţi.

Esemple nu ne lipsesc: am vĕḑut în zilele nóstre state puternice, chiar împĕrăţii, căḑênd astfel sub epitropia altor state, şi prin neprevederea şi nechibzuinţa lor, pierḑênd independenţa reală. E timpul sĕ ne oprim; şi cred că, din moment ce pericolul s'a descoperit, leacul este ca şi găsit.

Ţéra nóstră este sĕracă; sĕ ne iasă din cap, că am avé o ţéră bogată. Ţĕrile nu se îmbogăţesc, decât prin munca acumulată a timpurilor, şi tocmai acésta muncă este prea slabă la noi, din causa direcţiunii nenorocite a spiritelor. Fiind sĕraci, prin ce mijlóce putem eşi din gréua şi periculósa situaţiune, în care ne aflăm? Numai prin economii.

Impositele nu pot sĕ mai fie decât fórte puţin urcate. Aci ne deosebim de adversarii nostri, ei zic, cheltuelele nu se pot reduce, trebue sĕ punem noue imposite. Noi rĕspundem, ţéra nu mai póte duce sarcina unor noue şi grele imposite.

Judecând după numĕrul locuitorilor, s'ar păré că Românii nu sunt mult impuşi; judecând însĕ după avuţia naţională, după cum trebue sĕ se judece, România este una din ţĕrile cele mai greu impuse.

Aşa fiind lucrurile, noi am zis: nu mai putem merge înainte cu cheltuelile de astăzi; ca sĕ salvăm ţéra de decăderea ce o ameninţă, trebue absolut sĕ facem 20 milióne economii şi la nevoe sĕ punem numai 5 milióne imposite. In câmpul adversarilor nostri se susţine însĕ din contră, 20 milióne imposite noue, şi numai 5 milióne economii. Dar' nu acésta este soluţiunea ce o póte suferi ţéra, şi de aceea ei au căḑut dela putere (Aplause)".

Revistă esternă

Limba ruséscă în Sêrbia. Din Belgrad se raportéză, că în sesiunea viitóre guvernul va presenta dietei un project de lege, în înţelesul căreia limba rusécă are sĕ fie studiu obligat în tóte şcólele medii ale Sêrbiei.

*

Conflictul anglo-rusesc în China. Lui „New-York Herald" i-se telegrafézâ din Tiencin, că în scopul aplanării conflictului dintrĕ trupele engleze şi cele rusesci pentru teritoriul din Tiencin, contele *Waldersee* a avut zilele acestea conferinţă cu generalul rus *Vogack* şi cu generalul englez *Campbell* recomandându-le sĕ concrédă paza teritoriului de litigiu unei trupe neutrale până-ce guvernele vor aplana divergenţele. *Vogack* a declarat, că *până ce Englezii nu se vor retrage de pe teritoriul pretins de Ruşi, el declină de la sine ori-ce rĕspundere pentru urmări*. Asemenea şi *Campbell* a declarat că amĕsurat instrucţiunilor primite de la guvernul sĕu *nu cedéză posiţia şi nu se retrage.*

Astfel Waldersee s'a re'ntors la Peking fără sĕ fi putut isprăvi ceva cu cei doi litiganţi.

*

Bastimente de rĕsboiu la Corea. Agenţei Reuter (în Londra) i-se raportéză din *Shangai* cu datul 20 Martie următórele: „Kina Gazette" publică din *Tokio* telegrama următóre: Bastimentele de rĕsboiu rusesci foste în porturile japoneze, au plecat la Corea. *Flota japoneză e pusă în deplină adjustare, pentru-ca la cas de lipsă sĕ pótă pleca la ţermurii Coreei.*

*

Pentru Buri. In cele mai multe state europene s'au format comitete pentru a lucra şi lupta în favorul independenţei Burilor; astfel: în Germania, Austro-Ungaria, Belgia, Spania, Francia, Italia, Olanda, Rusia şi în Elveţia.

Delegaţii acestor comitete s'au intrunit pe la mijlocul lunii acesteia la Paris, şi în conţelegere şí cu representanţii comitetului de aceeaşi natură din Statele-Unite (America), după discuţiunile cari au durat patru zile, au luat următórele hotărîri în favorul independenţei Burilor:

„Sĕ se formeze o *uniune federativă* internaţională a comitetelor esistente din cele 2 continente cu un sediu central, care va ţiné corespondenţă cu tóte organisaţiunile naţionale şi locale.

Uniunea federativă internaţională sĕ priméscă misiunea de a întrebuinţa pe lângă opiniunea publică a tuturor ţĕrilor şi pe lângă parlamente şi guverne, tóte mijlócele legale, cari vor puté pune în vigóre hotărîrile luate la Haga.

Ea va mai fi însărcinată sĕ releveze într'un memoriu amănunţit faptele, cari dovedesc cum-că s'a procedat rĕu din partea Englezilor, cari au violat legile şi obiceiurile rĕsboiului.

Aceste acte se vor aduce la cunoscinţa parlamentelor şi guvernelor.

Delegaţii comitetelor, întruniţi la Paris, vor face apel la popórele Statelor-Unite pentru ale învita sĕ considere, până la ce punct au fost induse în erore de guvernanţii lor, în privinţa causelor duratei şi a procedeului din rĕsboiul sud-african.

Ei vor conjura aceste popóre sĕ-şi aducă aminte de politica tradiţională a Engliterei, căci în Englitera s'au pus în practică pentru prima-óră ideile de libertate şi filantropiă.

Delegaţii fac apel la toţi ómenii de inimă, fără deosibire de naţionalitate, ca vocea némului omenesc sĕ se ridice în contra unui asemenea crud rĕsboiu, care ameninţă sĕ nu se mai sfirşéscă; ei îi învită sĕ înmulţéscă crearea comitetelor, sĕ se unéscă, sĕ grupeze silinţele lor *pentru a asigura independenţa republicelor sud-africane*".

*

Condiţiunile păcii — respinse din partea Burilor. In şedinţa de Marţi a camerei engleze ministrul *Chamberlain* a făcut cunoscut că generalul *Botha* a notificat lui *Kithener* că nu e în posiţie de a recomanda guvernului spre seriósă cumpĕnire condiţiile de pace pe cari Kithener a avut mandat a le îmbia Burilor.

Conform unor telegrame din Capstadt se raportéză din Londra dto 19 Martie, că în contra lui *De Wett*, care din capul locului n'a voit nici sĕ audă de asemenea condiţiuni de pace, cum erau cele propuse din partea lui Kithener, se va trimite o mare armată. *De Wett* se află cu óstea lui întrĕ Kronstadt şi Vyburg.

Asupra causelor din cari tratativele dintre *Kithener* şi *Botha* n'au putut conduce la încheerea păcii, „Standard" e informat, că *Kithener* insista pentru a fi eschişi din amnestie insurgenţii din Capland şi acei oficeri buri, cari au comis tradare ori au greşit contra modului de rèsboire modern (?).

FOIŞORĂ

Simpatie şi Antipatie.

Cuvêntul de *simpatie* exprimă, în înţelesul strîmt al cuvêntului, sentimentul de afecţinue pe care-l resimte o persónă pentru alta, ear' în înţelesul larg al sĕu, sentimentul care ne face sĕ participăm cu sentimentele de bucurie sau de durere la ale semenilor nostri.

Adam Smith, celebrul economist scoţian şi autorul „*Cercetărilor asupra naturei şi a causelor avuţiei naţiunilor*, ridică *simpatia* la rangul de principiu moral; alţi filosofi pretind, că acest sentiment e o inclinaţiune naturală, un instinct chiar al naturei omenesci; instinct, pe care însĕ luxul şi sensualitatea l'au tocit.

Nici nu mai încape îndoială, că ambii acesti factori au contribuit enorm la atenuarea sentimentului de simpatie pentru semenii nostri, sentiment cu care se naşte (cu rare escepţiuni monstruóse) fie-care dintre noi; e sigur însĕ, că nu numai ei sunt causa acestei atenuări. Le mai putem adauge lupta înverşunată pentru traiu, din care se naşte *egoismul*, sentiment incompatibil cu simpatia, precum şi numĕrul mare de desilusiuni, cu cari ne întâlnim în viéţă, de când începem a ne da séma de dênsa şi până la sfêrşitul ei.

De aci putem deduce, că cu cât înaintăm în vârstă, cu atât simpatia nóstră, pentru cei cari ne încunjură, scade; acelaşi lucru se întêmplă atunci când suntem bolnavi. Cine n'a avut ocasiune sĕ observe ce lipsit de milă e pentru acei cari îl îngrijesc, şi cari, adesea, cad de obosélă îndeplinindu-şi datoria sau ascultând de un sentiment de dragoste pentru scumpul lor bolnav; cine n'a avut ocasiune sĕ observe, zic, ce archi-egoişti sunt cei mai mulţi bolnavi şi cum, pentru o trebuinţă neînsemnată şi care adesea nici nu merită numele de trebuinţă, sunt în stare sé destepte pe o persónă care n'a dormit mai multe nopţi de-a rêndul, îngrjindu-'i? Acest egoism se observă mai ales la tuberculoşi, dintre cari unii simt chiar o deosebită plăcere în a espune, cu perfectă conştiinţă, persónele sănătóse, cari îi încunjură, la contagiune.

Simpatia nóstră pentru alţii variază în raportul direct cu potrivirea dintre temperamentul, inclinaţiunile, dorinţele şi ideile nóstre cu ale lor. Cine nu ştie că óspele cel mai bine primit (şi când zic *bine*, am în vedere *fondul* nu *forma*) e acela, care ne ascultă cu mai multă atenţiune şi care dă mai multe semne de aprobare celor spuse de noi? Atât e de adevĕrat acest fapt, încât multe persóne şirete uzéză de el ca de un mijloc de a se ingraţia pe lângă altele de care aû nevoe.

Un corolar al axiomei de mai sus e faptul incontestabil, că toţi aceia, cari gândesc şi simţesc la fel, cari au interese comune, simpatiséză mai mult unul cu altul decât cu alţi ómeni. Există în adevĕr o mai mare simpatie, în general, între ómenii de aceeaşi vêrstă, de aceeaşi meserie, de aceeşi clasă, de aceeaşi naţonalitate şi religie deosebită. Şi Românul zice „neam cu neam şi lege cu lege". Şi zic *mai ales religie*, de óre-ce casurile în cari religia priméză şi legăturile de sânge şi de naţionalitate şi până şi pe cele de dragoste, cele mai puternice dintre tóte, sunt mai dese decât 'şi-ar puté cine-va închipui, judecând superficial. Astfel cunosc o dómnă germană, din Bavaria, ferventă catolică, care nu s'a împăcat nici până azi cu ideea, că Francezii au fost bătuţi de Germani la 1870, şi acésta pentru-că Francezii învinşi erau catolici, ear' Germanii învingători, deşi conaţionali cu dênsa — eretici! Un alt cas, tot atât de ciudat, e acela al unei domnişóre, care, deşi devotată unui tinĕr care o cerea de nevastă, a refuzat sĕ-'l ia, preferind sĕ rĕmâe nemăritată, numai din causă că el era protestant pe când ea era catolică.

Ca la tóte regulele însĕ, există o excepţie şi la aceea care zice că aceleaşi cause produc aceleaşi efecte. Ziceam mai sus, că există o mai mare simpatie între persónele de aceiaşi bréslă. Mentin adevĕrul acestei aserţiuni numai atât timp cât interesele personale ale membrilor acestei bresle nu se ciocnesc; imediat însĕ ce se iveşte acéstă ciocnire, departe de simpatie se naşte între dênsele o *antipatie* dintre cele mai inverşunate. Se vede că pe acelaşi principiu se razimă şi antipatia, altfel inexplicabilă, dintre animalele înrudite, cum e aceea dintre câini şi vulpi, corbi şi ciori, precum şi aceea dintre ómenii de rase diferite. In acest cas antipatia trebue pusă pe socotéla luptei pentru existenţă.

Acelaşi sentiment de antipatie, deşi isvorît din altă causă, există si între breslele diferite, şi constitue atunci, împreună cu sentimentul de simpatie care uneşte între dînşii membrii fie-cărei bresle, în parte ceea-ce se numeşte „*l'esprit de corps*". Ast-fel cine nu cunóşte antipatia şi mai ales dispreţul cu care militarul priveşte pe civil, livréua pe meseriaş, etc.

(Va urma)

Din *Amsterdam* se raportéză dto. 20 Martie, că Krüger ar fi declarat, că nici pe un minut nu a credut că Botha va capitula. Cu tratativele a avut de scop numai sĕ câştige timp. Burii, cari n'au nimic de perdut, vor continua rĕsboiul până când şi cel din urmă om al lor va cădé în luptă ori va fi făcut prisoner.

(Ameninţările lui Kithener). „Kreuzzeitung“ publică în numĕrul dto. 20 Martie două epistole ale lui *Kithener* şi *Botha* datate încă din Septembre anul trecut. *Kithener* srisese lui Botha, că tot feliul de cete mĕrunţele ale Burilor se aţin prin farmurile apropiate de calea ferată, de unde dau năvală sĕ strice calea ferată. Constatând acésta, Kithener continuă astfel:

Spre impedecarea acesteia am dat ordin, că *tóte farmurile de prin apropierea căii ferate trebue arse*, ear' de pe cele îndepărtare de zece chilometri de la calea ferată *sĕ se confisce tóte provisiunile de traiu.* Te rog deci, sĕ faci atenţi pe burgherii de sub comanda dtale, ale căror familii se află pe teritorii de sub supraveghierea soldaţilor noştri, sĕ se pregătiască a-şi lua în primire familiile şi a se îngrijí de ele. *Peste câteva zile vom începe alungarea familiilor* şi anume în Pretoria!

La acésta *Botha* a rĕspuns că nu póte opera cu trupe mari, fiind-că a trebuit sĕ-şi divideze trupele în cete mai multe, *pentru-ca sĕ apere farmurile în contra patrulelor engleze tăciunare şi jăfuitóre.* Ear' cât privesce pustiirea farmurilor — continuă Botha — acésta au făcut'o trupele dtale şi până acum pretutindenea, fire-ar fi fost acelea aprópe ori departe de calea ferată. Ameninţarea deci şi-a greşit ţînta. *E semn trist, că dta, fiind-că în luptă deschisă nu ne poţi învinge, voeşti sĕ-ţi rĕsbuni asupra femeilor şi copiilor noştri.*

In fine declară, că va lua în îngrijire familiile espulsate, acésta însĕ nu va micşora zelul de luptă al Burilor.

NOUTĂŢI

† Ioan Danciu. Referitor la înmormêntarea binemeritatului protopresbiter *Ioan Danciu*, primim următórele informaţiuni:

Sosind la Ofenbaia comisariul consistorial asesorul Nicolae *Ivan,* Luni la 8 ore a ţinut şedinţă cu comitetul parochial, în care comitetul şi-a esprimat la protocol condolenţele şi a hotărît sĕ participe la înmormêntare corporativ. După acestea archiva parochială a fost predată nou numitului administrator al parochiei Ofenbaia şi al tractului Lupşa, parochului *Vasilie Gan.* La 10 óre s'a ţinut şedinţă cu comitetul protopresbiteral, care asemenea şi-a esprimat la protocol condolenţele şi a hotărît sĕ participe la înmormêntare corporativ, apoi a predat noului administrator archiva protopresbiterală, esprimându-şi totodată mulţămirea pentru disposiţiunile luate de consistoriu cu privire la substituirea rĕposatului protopresbiter.

In presenţa unui public imens, de pe Valea Arieşului şi din depărtări, s'a făcut apoi la 1 óră după amiazi înmormêntarea. Ceremoniile funebrale le-a sĕvêrşit comisariul consistorial asistat de şése preoţi, ear' rĕspunsurile şi cântările funebrale le-au cântat în cor toţi învĕţătorii din tract sub conducerea învĕţătoriului V. Fodorean. Predica funebrală a ţinut'o comisariul consistorial, ear' la mormênt a vorbit în numele institutului de credit şi economii „Munteana“, presidentul acesteia preotul gr. cat. Tordai

Treizeci şi patru ani a lucrat cu zel şi devotament rĕposatul întru luminarea credincioşilor daţi păstorirei sale şi întru ridicarea nivelului cultural şi economic al tractului sĕu. In acésta lungă serie de ani de muncă şi lupte şi-a înzestrat tractul cu preoţi şi învĕţători harnici şi cualificaţi după tóte cerinţele, a lucrat şi îndemnat la zidirea de şcóle corĕspundĕtóre, de biserici, şi spre a veni în ajutoriu poporului şi în cele materiale, în asociare cu alţi fruntaşi şi tovarĕşi de muncă a înfiinţat în Ofenbaia banca „Munteana“, al cărei director esecutiv a fost până la mórte. Dovadă despre meritele sale câştigate prin activitatea-i de 34 ani, ca preot, apoi ca administrator protopresbiteral şi în urmă ca protopresbiter, este şi faptul, că preoţii tractului Lupşa, 28 la numĕr, presentaţi toţi la actul înmormêntării, în semn de recunoştinţă şi stimă au depus pe cosciug o frumósă cunună şi au hotărît, ca înmormêntarea sĕ se facă pe spesele lor; asemenea şi funcţionarii băncii „Munteana“ au depus cunună. Tot despre stima de care s'a bucurat rĕposatul, nu numai la cei din tractul sĕu, ci departe peste hotarele aceluia, mărturisesce şi presenţa publicului care a participat la actul înmormêntării — din tract, de pe întrégă valea Arieşului şi din depărtări încă şi mai mari, în numĕr aşa de mare, în cât nu numai în biserică, dar' nici în cimiteriu nu mai încăpea. Erau presenţi: toţi preoţi şi învĕţătorii din tract, comitetul parochial şi cel protopresbiteral, corporativ, funcţionarii băncii „Munteana“ sub conducerea cassariului D. Muntean, consiliul de direcţiune sub conducerea presidentului Tordai, corporativ, apoi Dr. V. Preda, Dr. Z. Chirtop, Vasilie Chirtop, I. Palade din Câmpeni, Dr. G. Pătăcean şi E. Cigărean din Turda, preoţi şi fruntaşi din Abrud, Bucium, etc.

Fie-i memoria neuitată şi zelul sĕu pildă de urmat succesorilor.

*

Dela „Academia Română“. Mercuri 7/20 Martie curent, la óra 2 p. m. Academia Română a ţinut şedinţă solemnă presidată de M. S. Regele Carol. A ţinut conferenţă Dl. *V. A. Urechiă*: despre oligarchia şi Regulamentul Organic, — ear' Dl. *Gr. G. Tocilescu*: despre viaţa orăşenéscă în Dobrogea în epoca antică.

*

Moştenitoriul Germaniei—în Viena. Cu ocasiunea sĕrbătorilor iubilare de la München M. Sa invitase pe moştenitoriul Germaniei sĕ-i facă visită. In urma acestei invitări moştenitoriul va veni la Viena în luna viitóre. Se fac deja de acum mari pregătiri de primire.

*

Fostul primat al României, Preasânţia Sa episcopul *Ghenadie Petrescu* se află greu bolnav, suferind de reumatism articular. Alaltăeri s'a ţinut la locuinţa sa din strada Labirint (Bucureşti) consiliu de medici. Unii dintrĕ medici cari au luat parte la consiliu au declarat că graţie constituţiei robuste de care se bucură Preasânţia Sa, se póte spera că bolnavul va întra în curênd în convalescenţă.

*

† Fodor Iózsef, profesor la facultatea de medicină a universităţii din Budapesta, a rĕposat Marţi nóptea, în etate de 57 ani. Inainte cu câteva sĕptĕmâni a trebuit sĕ i-se amputeze un picior, spre a împiedeca o bólă periculósă, dar' nici amputarea nu i-a mai putut ajuta. *Fodor* s'a născut la 16 Iuliu 1843 în Szakócsa (comitatul Somogy), după absolvarea cursurilor de medicină la universitatea din Viena şi cea din Budapesta, în 1865 a luat doctoratul ajungênd, în 1866, profesor suplent la facultatea de medicină a univerţităţii din Budapesta. De atunci, prin muncă şi studiu necontenit, şi prin preţióse publicaţiuni deosebi din domeniul higienei, şi-a eluptat un loc de frunte întrĕ savanţii medicinei. A fost membru estern la „Académe royal de médicine“ şi membru onorar la „Association internaţional pour le pregrés d'hygiéne“ (ambele în Bruxella) şi distins din partea mai multor societăţi de ştiinţă din străinătate, ear' din partea M. Sale a fost distins cu ordul corónei de fer cl. III. In 1894—95 a fost rector al universităţii din Budapesta şi în mai multe rênduri decan al facultăţii de medicină.

*

Jefuirea unei biserici. Cetim în „Drapelul“, că făptuitori până acum necunoscuţi au intrat Duminecă nóptea în biserica din *Sudriaşi-Jupani* şi au furat 200 coróne în bani gata şi 4 obligaţiuni ce se aflau în pultul stranei epitropilor.

*

Universitarele jidance — despre cruce. Cetim în „Alkotmány“, că din prilejul demonstraţiunilor de la universitatea din Budapesta în causa crucii, universitarele jidance ar fi făcut următórea declaraţie:

Pentru creştini crucea e simbol sfânt, deci sunt datori sĕ o stimeze. Pentru noi crucea nu are nici o însemnătate, şi astfel nici nu putem avé vre-o objecţiune în contra afişării ei în sala de prelegere.

*

Turburări studenţeşti în Rusia. Nemulţămirea studenţilor universitari din Rusia, deosebi a celor din Mocsva şi Petersburg faţă cu represaliile autorităţilor se manifestă deja în acte ce sémănă a revoluţie. Mai lunile trecute, pentru nişte transgresiuni numĕroşi studenţi au fost pedepsiţi în mod cât se póte de aspru, mulţi dintrĕ ei fiind înrolaţi la miliţie cu forţa, ear' alţii deportaţi în Siberia. Cincisprezece dintrĕ cei înrolaţi n'au voit sĕ jóre pe stindardul armatei, pentru ce sunt ameninţaţi cu spânzurătóre. Acestea şi alte represalii crudele au înverşunat tineretul de pe la tóte universităţile rusesci aşa în cât Duminecă s'a dat pe stradele Moscvei şi Petersburgului adevĕrată luptă întrĕ studenţi, ajutaţi de clasa lucrătorilor, şi întrĕ poliţie, gendarmerie şi miliţie, şi numai după rĕniri numĕróse din ambele părţi şi după-ce mulţimea puterii armate a copleşit numĕrul demonstranţilor, s'a putut restabilì în câtva ordinea. In Moscva studenţii au ridicat baricade, cari au trebuit sĕ fie formal asaltate din partea miliţiei, şi au spart tóte fereştile de la palatul mare-ducelui Sergiu, care trei zile n'a cutezat sĕ iese din palat.

*

„Timişana“, institut de credit şi economii în Timişóra şi-a ţinut adunarea generală în 18 Martie. Raportul direcţiunei s'a luat la cunoştinţă; bilanţul anual s'a aprobat; împărţirea profitului curat s'a făcut conform propunerii direcţiunei; s'a votat absolutoriu direcţiunei şi comitetului de supraveghiere. Din venitul curat 1000 K. s'au distribuit pentru scopuri culturale: pentru 12 şcóle rom. confes. şi la mai multe societăţi. Dividenda: 15 K. de acţiă, se plăteşte imediat.

*

† Ana Petco, fiica dnei Ana Petco din Deva, a rĕposat Marţi diminéţă în Abbazia, în etate de 19 ani.

*

Monument lui Miletici. Locuitorii sêrbi din Neoplanta într'o conferinţă ţinută sĕptĕmâna trecută au hotărît sĕ ridice un monument în amintirea lui Dr. Svetozar Miletici. Conferenţa a ales un comitet de 12 membri, care sĕ esopereze de la guvern concesiune pentru colectarea sumei necesare spre acest scop. President al comitetului e medicul Dr. Lazar Stanojevici.

*

Congres internaţional în Budapesta. La invitarea guvernului, în Septembre a. c. se va ţiné în Budapesta un congres internaţional de statistică. Directorul oficiului de statistică din Budapesta, Dr. Körössy Iózsef, notificând magistratului orăşenesc ţinerea congresului l'a rugat sĕ facă cele de lipsă pentru-ca óspeţii sĕ se simtă bine în capitala ungară.

*

60 ómeni arşi de vii. In *Baldwin* (America) trei negri, din rĕsbunare au dat foc unui depou de terebentină. Depoul a ars scrum şi au perit în foc şi 60 de ómeni.

*

Odysea unui luptător bur. Mai zilele trecute s'a presentat inaintea comisariatului din piaţa Vendome (Paris) un om care povesti într'o franţuzéscă abea priceputĕ odysea vieţei sale. El spuse că e bur şi că a făcut la Pretoria campanie cu generalul Cronje. Fu făcut captiv de englezi şi dus în Stânta Elena.

Captivul nu avea de cât gândul de a evada, dar' tóte planurile sale nu avură nici un resultat satisfăcĕtor. Intr'o zi descoperi din întâmplare un drum subteran, care fusese astupat de englezi şi care conducea în afară de câmpul de pază. Procurându-şi o bucată de fer, prisonierul se furişa în fie-care nópte şi lucra pentru a puté destupa acest drum subteran.

Strecurându-se prin gaura făcută, captivul urmă drumul subteran până ajunse la malul mărei. Se aruncă în valurile mărei până ajunse în port şi aci se furişă pe un vas german.

Vasul plecă şi după 2 zile bucătarul descoperi între lăzi pe evadatul bur, mai mult mort de fóme. In buzunar nu avea decât 10 lei. Căpitanul consimţì sĕ-l transpórte la Cherbourg şi nefericitul bur veni la Paris pe jos. Aci, remânênd fără nici un ban, căută consulatul Republicelor Sud-Africane şi negăsindu-l se presenta la secţie. I se dete sĕ mânânce, apoi fu condus la consulat.

*

Tuturor le este cunoscut, că seminţele de economie şi de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte seminţe. Escelente sunt îndeosebi seminţele de napi împreunate cu marca firmei „Sternmark“ şi sunt a se deosebi de altele contrafăcute. Seminţele lui Mauthner sunt cu un cuvênt neîntrecute şi economii nóstre fac fórte bine, dacă îşi comandă seminţele lor, numai dela firma Mauthner în Budapesta.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru impedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare)

Secţiunea *a)*

Mijlócele pentru împedecarea concubinatelor.

Cunoscênd slăbiciunea firei omenesci în urma pĕcatului strămoşesc, mintea sănătósă şi staturile Sântei Scripturi ne îndémnă de a preveni ori-ce rĕu, ca acela nu cumva isbucnind cu deplină putere şi pe nesimţite, sĕ nu-l mai putem delătura. Pentru ce ne îngrijim de susţinerea sănĕtăţii fiind sănĕtoşi, dacă nu din causa, ca sĕ prevenim bóla, despre carea nu scim, că isbucnind, óre o vom puté delătura şi nu ne vom perde chiar şi viaţa înainte de vreme? Pentru ce ne asigurăm averea contra focului, contra apei, contra furilor etc., dacă nu din causa, că nesciind înainte, că nu ne va fi atacată şi periclitată, sĕ nu ni-o perdem şi sĕ nu perim în miserie? Pentru ce atâtea instituţiuni şi jertfe pentru susţinerea acelora, dacă nu pentru prevenirea atacurilor interne şi esterne, cari ni-ar puté periclita libertatea, onórea, averea şi viaţa? Intocmai trebue sĕ purcedem şi pentru prevenirea relelor morale, cari ni-ar puté ameninţa fericirea temporală şi mai cu sémă cea eternă. Şi unul dintre aceste rele este şi concubinatul. Deci trebue sĕ ne îngrijim de timpuriu şi pentru prevenirea acestuia. Iar' mijlócele ar fi următórele:

Purtare morală corectă din partea feţelor bisericesci în viaţa socială publică şi privată.

„Verba movent, exempla trahunt“, zice proverbul latin; şi cu drept cuvênt, pentru-că: cum póte cineva îndemna pe altul la bine, când el sĕvêrşesce rĕul?! Doctore, vindecă-te mai întâiu pe tine, şi: scóte mai întâiu ţandura din ochiul tĕu, şi apoi caută după bârna din ochiul altuia, ne zice Iisus Christos! Cuvinte divine acestea ca tóte învĕţăturile lui. — Nu numai faptele, ci şi cuvintele triviale trebue sĕ lipséscă din viaţa feţelor bisericesci; ba nu numai acestea, ci chiar şi ocasiunile de presupuneri şi bănueli trebue sĕ le evite şi delăture din jurul lor. Şi în special celibii şi preoţii vĕduvi sĕ se feréscă de a ţiné în casele lor femei cu cari ar puté fi bănuiţi în curĕţenia vieţii lor. — Spre norocire, astfel de casuri sunt rari, căci biserica nóstră nu admite în general celibatul, iar' cât privesce pe preoţii vĕduvi nenorociţi încă nu avem motive suficiente de a-i puté bănuí. Cu tóte acestea e bine sĕ cugetăm şi la prevenirea acestei eventualităţi triste.

Predicarea intensivă a cuvêntului lui Dumnezeu în şi afară de biserică.

Dacă privim la viaţa Sânţilor Părinţi, vedem, că aceea tótă şi-au petrecut'o în înfrênarea poftelor trupesci şi sufletesci imorale (în ascesă), în abnegaţiunea de sine, în esercíarea faptelor carităţii de tot feliul şi mai cu sémă în predicarea cuvêntului lui Dzeu. Şi acésta după exemplul şi mandatul Mântuitoriului Iisus Christos şi a Sânţilor Sei Apostoli. Lucru de sine înţeles, căci numai aşa au putut ridica poporul din mocirla imoralităţii în carea îl aruncase fariseismul Iudeilor şi desfrênarea păgânilor, şi a-l duce la cunoscinţa adevĕrului etern. Intrégă Sânta Scriptura şi tóte scrierile Sânţilor Părinţi sunt pline de laudele aduse virtuţii şi de sbiciuirile pĕcatului. Iar în lauda fericirei şi a castităţii în viaţa familiară şi vĕduvie unii dintre Sânţii Părinţi au scris tractate speciale, aşa: S. Ioan Gură de aur, S. Vasile cel Mare, S. Augustin, S. Ambrosiu, S. Atanasiu şi alţii, ocupând-se şi în celelalte scrieri ale lor cu acest subiect. Nu altcum în scrierile lor S. Clemente Alexandrinul, S. Cyprian, S. Ieronim şi alţii. Studiate şi folosite cu zel operele acestor mari dascăli ai bisericei, întrucât ne sunt accessibile, pare cu neputinţă sĕ nu putem preveni şi stîrpí un rĕu, cum e şi curvia şi concubinatul, de care mai cu sémă azi atât de mult sufere omenimea întrégă. Apoi avem şi atâtea predice gata despre frumseţa feciorieí şi a castităţii în viaţa familiară şi vĕduviei şi despre uriciunea precurviei şi greutatea acestui pĕcat monstruos. Trebue numai folosite acomodându-le împrejurărilor timpului şi locului. Deci predicaţi cu vreme şi fără de vreme, şi catechisaţi mai cu samă tinerimea sirguincios! (Va urma.)

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Biserica ortodoxă română“, revistă periodică eclesiastică a sântului sinod al bisericei autocefale ortodoxe române anul XXIV. Nr. 11 (pe Februarie), avênd următoriul sumariu: Amintiri din Istoria Bisericéscă. Predică despre datoriile soţilor. Sistemul Filosofico-Teologic al Fericitului Augustin. O societate folositore şi patriotică. Predica în vechime. Dare de sémă. Mănăstirea Doljeşti. Donaţiuni.

„Bis. ort. română“ e redactată în Bucureşti de un comitet compus din: archiereul Calistrat Bêrlădeanu ca president şi din membrii de comitet C. Erbiceanu, Dr. Dragomir Demetrescu, Dr. Petru Gârboviceanu şi Dr. Mihail Popescu. Abonamentul 10 lei pe an.

[48] 3—3

Arlejtés.

A nagyszebeni m. kir. elmegyógyintézet részére a folyó év tavaszán még szükséges 600 köbm. (hatszáz) ép egyenes száraz, nagy hasábokból álló nem úsztatott *bükk tüzifa* szállításának biztositása czéljából *1901 évi márczius hó 30-án délelőtt 11 órakor* az intézet gondnoki irodájában, a hol a feltételek is megtudhatók, zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Magyar nyelven szerkesztett sajátkezüleg aláirott, 1 kor. bélyeggel ellátott, jól lepecsételt és a szállitási érték 5%-ával mint bánat pénzzel ellátott ajánlatok a fentjelzett időben és helyen benyujtandók.

Ha a szállitásra szánt fa a fentebbi kivánalmaktól eltérő lenne, az az ajánlatban határozottan kifejtendő.

Nagyszeben, 1901 márczius 14-én.

M. kir. állami elmegyógyintézet.

Publicaţiune.

La *Institutul de stat de alienaţi din Sibiiu* se află spre vênḑare din mână liberă [49] 1—1

o pumpă de foc

în starea cea mai bună, construită pe patru róte, cu garniturile complete şi fórte folositóre pentru comune.

Calendariul archidiecesan este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără şematism).

La comande mai mari se dă rabatul de 20%. Se póte procura dela

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai şi vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I şi II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 92—104

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 28 Sibiiu, Marţi 13/26 Martie 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Alegerile în România.

Vineri s'au început în regatul român alegerile parlamentare, pentru a da noului guvern noue corpuri legiuitóre. Pregătirile de luptă n'au fost prea animate; ear' de violenţe nu s'a pomenit de loc, semnul, că situaţia e prea bine cunoscută în ţéră, ear' chestia financiară, pe care noul guvern va avé sě o resolveze cu ajutorul nouelor corpuri legiuitóre, e atât de grea, încât oposiţia nici nu se gândesce sě o mai agraveze prin lupte electorale sgomotóse, violente şi chiar sângeróse, — cum se făceau în trecut.

Asupra resultatului alegerilor nu mai încape deci nici o îndoială; ele vor da majoritate covîrşitóre guvernului liberal, dacă nu chiar unanimităţi în ambele corpuri legiuitóre, în cameră şi senat, după cum s'a mai întêmplat lucrul şi în trecut.

Inzădar; România e ţéră tineră; n'a trecut încă prin întréga scólă constituţională, şi de aceea dat ni-a fost în trecut sě vedem de multe-ori, cum bărbaţi de cea mai mare valóre politică, după căderea lor dela guvern n'au mai putut străbate în parlamentul român nici după cele mai mari opintiri şi încordări de forţe ale partidului din care făceau parte şi cu care împreună se aflau în oposiţie.

Chiar şi nemuritorului *Ioan Brătian* i-s'a întêmplat odată, că ales fiind din partea capitalei române cu mare însufleţire şi aprópe cu totalitatea voturilor membru al corpurilor legiuitóre române, abia la câteva septămâni mai târziu n'a mai primit nici un vot în capitală, ci faţă de el a fost ales cu aceeaşi insufleţire şi aprópe cu acelaşi numĕr de voturi o nulitate politică dar' aparţinĕtóre partidului care venise la putere.

Va sĕ zică, guvernul e totdéuna sigur în România de majoritatea parlamentară, de care de altcum şi are trebuinţă, pentru a puté conduce cu succes afacerile statului.

Dar' dacă are lipsă de majorităţi, n'are lipsă de *unanimităţi*; şi acesta e punctul la care voim sĕ ne oprim niţel.

E fórte natural, ca noi cei dela distanţă, neinteresaţi şi neîntraţi în luptele politice ale fraţilor din regat, sĕ vedem mai bine lucrurile şi sĕ le apreciăm mai cu calmitate, aşa cum în politică peste tot trebue sĕ se facă aprecierile. Şi trebue sĕ spunem, că ne-a impresionat fórte neplăcut totdéuna lupta înverşunată ce vedeam că se deslănţueşte dincolo între partidele politice, luptă purtată de multeori cu atâta vehemenţă, încât trebuia sĕ crédă omul că e luptă dată între două tabere de duşmani neîmpăcaţi, şi că nu e vorba de lupte politice purtate pe principii între fiii aceleiaşi ţeri, dintre cari fiecare voeşte numai binele şi prosperarea ţerii.

Chiar şi retragerea unui partid de la putere, pentru a face loc celuilalt, se întêmpla în trecut de multe-ori în România numai după ciocniri formale şi după vărsări de sânge. Şi e fórte imbucurător faptul, că de astă dată nu s'a întêmplat astfel. Retragerea conservatorilor şi venirea liberalilor la putere s'a făcut fără nici un sgomot, pe calea sa normală, aşa cum trebue sĕ se facă ori-ce schimbare de guvern şi cum sperăm că se va întempla şi în viitor, totdéuna. Acesta e primul pas spre bine. Ear' al doilea, inevitabil, e acela, de a nu rîvni guvernele române la *unanimităţi* în corpurile legiuitóre, ci a face loc în ele şi pe séma oposiţiei. Oposiţia e necesară în parlament şi nici un guvern nu se póte dispensa de ea, pentru-că făcêndu-o acésta dă ansă la bănueli că se teme de controlă.

Am dori deci, ca din alegerile începute Vineri în România pentru formarea nouelor corpuri legiuitóre, se nu mai iase unanimităţi pe séma guvernului, ci sĕ priméscă întrare nouă în parlament şi fruntaşii partidului retras dela putere; dar' şi mai mult am dori, sĕ se facă posibilă representarea minorităţilor în parlamentul român, când apoi s'ar cunósce mai bine şi mai uşor adevĕrata opiniune publică a ţerii.

Dar' astea sunt lucruri interne, cari nu ne privesc, pentru-că privesc numai cercurile politice române de dincolo; le-am atins numai pentru că ni-ar plăcé, dacă fraţii nostri din regat ar ajunge şi pe terenul acesta la o perfecţionare care sĕ impună străinătăţii. Pentru-că fala şi mândria lor este şi fala şi mândria nóstră!

Sibiiu, 25 Martie n.

Tunuri noue. Se depeşézá dela Viena, că întroducerea unor tunuri noue la artileria nóstră este fapt împlinit şi că proiectul de lege, referitor la procurarea lor, va fi presentat delegaţiunilor încă în sesiunea anului acestuia. Nouele tunuri sunt inventate de *Erhardt* din Düsseldorf şi probele făcute cu ele au fost fórte mulţămitóre. In decursul sĕptĕmânii acesteia se vor ţiné probe noue, în presenţa monarchului, după ce apoi se va hotărî numĕrul tunurilor ce sunt de procurat. E vorba sĕ se comande două mii de tunuri noue, ear' cele vechi sĕ fie tóte schimbate după acest nou sistem. Tunurile noue vor costa osutăpatruzeci milióne de coróne, cari vor fi împărţite spre plătire în patru ani, şi astfel încă anul acesta delegaţiunile vor avé sĕ voteze 35 milióne de coróne pentru procurarea de tunuri noue. E de notat, că noul sistem de tunuri e întrodus deja în Anglia, Rusia şi Norvegia. Şi fireşte, pretutindenea în scopul şi de dragul păcii! [illegible] scumpă pace.

In chestia crucii. Tinerimea universitară creştină e ferm hotărîtă sĕ petiţioneze la M. Sa contra rescriptului ministrului de culte şi instrucţiune publică prin care se aprobă hotărîrea senatului universitar, de a nu fi admisă crucea în salele de prelegere ale universităţii. In presĕra înaintării petiţiunii, tinerimea va aranja un conduct de facle în faţa palatului regal din Buda. Cercetarea în contra celor-ce au pus crucile pe păreţi decurge de altcum cu tótă energia. N'a trebuit sĕ-'i erueze poliţia, pentru-că s'au anunţat ei singuri şi tot se mai anunţă mereu. La început s'au anunţat 102 studenţi, cari au adresat rectorului un memorand în causă, spunêndu-i, că n'au fost influinţaţi de nimeni, ci aceea ce au făcut au făcut din convingere, find-că *crucea le este sfântă şi scumpă*. Chiar şi profesorii cari anchetézá, sunt încântaţi de seriositatea cu care au îmbrăţişat de astă-dată studenţii chestia crucii.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean**.

(Urmare.)

VI. Metropolitul Miron Romanul pentru episcopiile noue.

In urma însărcinării primite dela Congresul din anul 1878 metropolitul Miron nu a întârziat a face pregătirile necesare pentru câştigarea materialului în cestiunea înfiinţării eparchiilor noue şi a adresat către episcopii sufragani din Arad şi Caransebeş următórea scrisóre din 22 April 1880:

Nr. 159 M. 1879. Preasfinţite D-le Episcop, frate în Christos Preaiubite!

1. In cestiunea susţinută de mai mulţi ani pentru a se înfiinţa două episcopii în provincia nóstră metropolitană, congresul nostru naţional bisericesc întrunit la anul 1878, în şedinţa sa din 20 Octombre a anului aceluia sub Nr. 243 a luat conclusul alăturat în estras protocolar sub ./· prin care se decretézá în principiu înfiinţarea unei episcopii noue în Timişóra şi alta în Oradea-mare, însărcinându-se Consistoriul Metropolitan cu elaborarea unui plan detaiat pentru realisarea acestor dóue episcopii.

Conclusul acesta congresual fu adus cu considerare la raportul meu presidial din 10 Octobre 1878 Nr. 142 electr. alăturat aci în copie sub ²/., prin care în trăsuri generali am înfăţoşat congresului atât necesitatea cât şi posibilitatea înfiinţării atinselor episcopii şi cu acest raport a consimţit în fond respectiva comisiune congresuală luându-l de basă la propunerile sale primite de Congres. Pentru a se puté elabora în detail planul de realisare, ce este de a se aşterne în acest obiect procsimului congres, conform conclusului metropolitan din 4/16 Ootobre 1879 am trebuinţă de a cunósce la locul prim vederile respectivelor sinóde eparchiali în ceea ce privesce o arondare nouă a eparchiilor de astăzi în acel mod, ca din acelea după trebuinţă şi posibilitate sĕ se rumpă câte un contingent pentru eparchiile noue şi pentru posibila ecuiparare a eparchiilor în respectul numĕrului poporaţiunei.

Ca sinódele eparchiale sĕ pótă face mai cu înlesnire combinările sale în acéstă cestiune de arondare, mĕ aflu îndemnat a-mi esplica cugetele mele esprimate în alăturatul raport cu privire la înfiinţarea nouelor episcopii; eu adecă precât îmi ajung cunoscinţele topografice, — cele cinci eparchii, cari ar fi sĕ fie în viitor părţile constitutive ale metropoliei nóstre, mi le înfăţişez arondabile astfel:

Părţile banatice ar avé două episcopii, una în Timişóra, la care ar aparţiné poporaţiunea din comitatul Timiş şi Torontal, alta în Caransebeş pentru poporaţiunea din comitatele Caraş şi Severin, dându-i-se acestei din urmă din teritoriul archidiecesei transilvane anume din protopresbiteratele Dobrei, Devei şi al Haţegului un numĕr de comune ce s'ar recere spre aceea, ca numĕrul total al poporaţiunei sĕ trécă peste minimul de 250.000 de suflete.

2. Părţile proprii ungurene ar avé asemenea două episcopii, una în Arad pentru poporaţiunea din comitatele Arad, Bichiş, Cianad şi Ciongrad, apoi pentru ţinutul Beliului din comitatul Bihor, mai dându-i-se din teritoriul archidiecesei anume din protopresbiteratele Zarand, Ilia şi ambele Gióge un numĕr de comune, după cum va recere poporaţiunea faţă de celelalte eparchii; alta în Oradea-mare pentru poporaţiunea din comitatul Bihor cu escepţiunea ţinutului Beliului, la care episcopie ar fi sĕ se adnecseze din archidiecesa transilvană un numĕr necesar de comune din 8—9 protopresbiterate din părţile superióre anume din acestea: Bistriţa, Cetatea de pétră, Solnoc I, Solnoc II, Unguraş, Cluj, Secu, Turda superióră şi Vaşarheiului.

3. Părţile transilvane remase după desmembrările amintite în punctele precedente, ar constitui archidiecesa la tot casul cu o poporaţiune peste 400.000 de suflete.

Condiţiunile sub cari s'ar puté efectui o astfel de arondare a eparchiilor, ar fi următórele:

- *a*) Prin înmulţirea numĕrului eparchiilor dotaţiunea normală din present a episcopilor actuali şi a archiepiscopului sĕ nu se înpuţineze; din carea privinţă, dacă nu ar fi alt espedient, episcopiile noue deocamdată, şi adecă până la adunarea trebuincióselor mijlóce ar puté remâné neprovĕzute cu episcopi proprii, punêndu-se sub îngrijirea provisorie a episcopilor învecinaţi.
- *b*) Sĕ se sistemiseze dotaţiunea episcopilor pentru viitor cu reservata de sub *a*) cel puţin 8.000 fl. anual, şi spre acest scop sĕ se caute mijlócele necesare, cari după posibilitate sĕ se comaseze şi sĕ trécă în bugetul metropoliei.
- *c*) Asemenea sĕ se facă îngrijire pentru necesara dotaţiune a personalului Consistorial din mijlócele particulare ale respectivelor eparchii.
- *d*) După împlinirea condiţiunei de sub *c*) numai decât sĕ se înfiinţeze un Consistoriu eparchial în Timişóra, ear' cel din Oradea-mare sĕ se susţină ca consistoriu propriu eparchial.
- *e*) Pentru comunele rupte din legăturile eparchiale de mai nainte sĕ se estindă competinţa lor din fondurile şi din alte mijlóce ale eparchiei la carea au aparţinut.
- *f*) Numĕrul deputaţilor sinódelor eparchiale şi ai congresului naţional bisericesc sĕ se reducă aşa, ca sinódele eparchiale sĕ constee numai câte din 30, ear' la congres fie care eparchie sĕ fie representată câte prin 15 deputaţi.
- *g*) Sĕ se esopereze modificarea unor dispoziţiunii din Statutul Organic prin articoli novelari, conform esigenţelor nouei arondări.

Vĕ recerc dar' cu dragoste frăţéscă, pe Prea Sfinţia Vóstră sĕ binevoiţi a le comunica tóte acestea cu sinodul eparchiei Prea Sfinţiei Vóstre încă sub sesiunea lui din anul curinte, şi apoi a-mi comunica cât se va puté mai curênd vederile aceluiaşi preste tot în punctul arondării celor cinci eparchii, dar' şi cu privire la condiţiunile de mai sus cari eu le aflu nedispensabile la regularea acestei cestiuni, remânêndu-mi apoi a întreprinde în acest obiect cele ulterióre, aşa ca proximului congres, care'l am în vedere pe 1 Octobre a. c., sĕ se subştérnă proiectul recerut.

Cealaltă cestiune cuprinsă în conclusul congresual, adecă sistemisarea unui post de vicar archiepiscopesc pentru archidiecesă, cu rang de archiereu, se va regula prin concursul respectivelor sinóde, al celui archieresc şi al archidiecesei concerninte.

Intr'altele preapreţuitelor propensiuni frăţesci recomândat, cu distinsă consideraţiune sum Al preasfinţiei Vóstre

Sibiiu 22 April 1880.

Frate în Cristos
Miron Romanul m. p.
metropolit.

VII. Episcopiile noue la Sinodul din Arad dela anul 1880.

Literele de sus ale Exelenţiei Sale Metropolitului Miron Romanul ajungênd la Consistoriul din Arad sub Nr. 1387/880 se transpun sinodului;

Ear Sinodul în şedinţa sa a IX ţinută la 2/14 Maiu 1880 le ia la desbatere şi decide: sub:

„*Nr. 202.* Presentându-se literile Exelenţiei Sale Preasfinţitului Metropolit Miron Romanul din 22 Aprilie 1880 Nr. 159 M. 1879 în causa înfiinţării unei episcopii noue în Timişóra şi alta în Oradea-mare, în urma propunerei comisiunei organisătóre, completate cu amendamentul deputatului Nicolau Zigre:

Conclus. Sinodul aderă şi din partea sa în principiu la înfiinţarea acestor episcopii, acceptând planul înfiinţării dela consistoriul metropolitan, pe lângă dorinţa sa de a se lua în consideraţiune şi împărţeala cu acésta ocasiune în întréga provinţă metropolitană, şi pe lângă reservarea dreptului de a se pronunţa la tîmpul seu asupra planului şi modalităţilor înfiinţării acestor episcopii noue.“

Neprimind metropolitul Miron respuns satisfăcător, a adresat în anul următor 1881 a dóua scrisóre către ambii episcopi din Arad şi Caransebeş care sună:

Nr 92 M. 1889.

Preasfinţite Domnule Episcop!
Frate în Cristos Preaiubite!

După estrasul protocolar comunicat aicea în duplu cu preţuitele litere ale Preasfinţiei Vóstre din 18 Maiu şi 5 Iunie 1880 Nr. 1311 şi 1387, sinodul eparchiei Preasfinţiei Vóstre s'a pronunţat la 2/14 Maiu 1880 sub Nr. 202 numai în principiu pentru înfiinţarea a dóue episcopate noue în provincia nóstră metropolitană, dar' nu a considerat totodată şi specialele mele vederi cari vi le-am comunicat cu literile mele din 22 April 1880 Nr. 159 din 1879 spre acel scop, ca auzind şi părerea aceluiaşi sinod cu privire la specialităţile comunicate, sĕ pot pune în lucrare pentru proximul congres un plan detaiat pentru înmulţirea şi arondarea episcopatelor.

Ca dară sĕ pot face acésta vin cu dragoste frăţéscă a vĕ recerca: sĕ binevoiţi a supune din nou obiectul acesta pertractării sinodului proxim anual al eparchiei P. S. spre acest scop: ca însuşi acest obiect de mare importanţă pentru întréga provinciă metropolitană sĕ se lămuriască şi din aceea parte nu numai în principiu ci şi cu privire la specialităţile cuprinse în literile mele provocate mai sus, ca apoi pe proximul congres din tómna viitóre sĕ pot avé adunat şi redigiat întregul material ce aparţine la obiectul din cestiune.

De altmintre dragostei frăţesci recomândat, cu distinsă consideraţiune sum

Sibiiu 14 Aprile 1881.

frate în Cristos
Miron Romanul m. p.
metropolit.

Decisul consistorial din Arad sună la acéstă scrisóre:

Nr. 918/881. Hârtia Exelenţiei Sale Metropolit din 30 Martie a. c. Nr. 50 M împreună cu conclusul măritului Congres naţional bisericesc adus în şedinţa dela 14/26 Octobre 1881 Nr. 139 în cestiunea celor dóue episcopii istorice Oradia şi Timişóra, înfiinţânde, se transpune Veneratului sinod eparchial.

VIII. Sinodul Diecesei Aradului din anul 1881 pentru Episcopiile noue.

La recercările Metropolitului Miron Romanul comunicate în capitlul premergător hotăresce sinodul aradan în şedinţa sa ţinută la 28 April (2 Maiu) 1881 astfel: Nr. 176 Părintele Metropolit Miron Romanul prin hârtia sa dto 14 Aprile 1881 Nr. M. 92 ex 1880 reflectând la conclusul acestui sinod din 2/14 Maiu 1880 sub Nr. 202 află că acest sinod prin acest conclus s'ar fi pronunţat numai în principiu pentru înfiinţarea a douĕ Episcopii noue în provincia Metropolitană, dar' nu a considerat şi specialele Escelenţiei Sale vederi cari au fost comunicate cu literile din 22 Aprile 1880 sub Nr. 159 M. ex 1879 spre acel scop, că auzind şi părerea acestui sinod cu privire la specialităţile comunicate sĕ pótă pune în lucrare pentru procsimul Congres un plan detaiat pentru arondarea Episcopatelor. Cere deci a se pune de nou obiectul la pertractarea sinodală — spre acel scop, ca acest obiect de mare importanţă pentru întréga provincia metropolitană sĕ se lămuriască nu numai în principiu ci şi cu privinţă la specialităţile cuprinse în literile Excelenţiei Sale.

La propunerea comisiunei organisătóre prin referinţele seu Vincenţiu Babeş, sinodul enuncie; după adoptarea unui adaus proiectat de Dr. Nicolau Oncu:

Acest sinod eparchial prin conclusul seu de sub Nr. 202—1880 când a aderat în principiu la înfiinţarea decretatelor prin congres douĕ Episcopii noue în consciinţa şi respective pe basa literilor Excelenţiei Sale a părintelui metropolit din 22 Aprilie 1880 Nr. M. 159 ex 1879 n'a putut înţelege aderarea sa în principiu numai cu privinţă la necesitatea şi dorinţa de înfiinţare a cestionatelor Episcopii, care deja este expresă formal şi definitiv prin conclusul de sub Nr. 243 din 1878 al supremei nóstre legislaţiuni bisericesci adecă a congresului bisericesc naţional, ci aderarea în principiu se înţelege şi relativ la specialele modalităţi propuse de părintele Metropolit. Şi dacă acest sinod n'a aflat cu cale a aminti acele specialităţi cu de amenuntul, a fost pentru că le-a considerat numai de material bun, ce are a fi pus la dejudecarea Consistoriului metropolitan şi apoi la a măritului congres, conform tenórei conclusului mai sus atins al aceluiaşi congres, ne voind acest sinod prin votul seu a prejudeca unor grave consideraţiuni la unele propuneri speciale, ca bună óră cele de sub lit *f.* şi *g.* la 3. ce va trebui sĕ deştepte în Congres la finala decisiune.

De altmintre combinaţiunile părintelui Metropolit preste tot, se află corespunzĕtóre şi calificate de basă la realisarea ambelor Episcopii de sub întrebare, şi respective la arondarea tuturor Eparchielor.

Sinodul conform conclusului seu de sub Nr. 202/880 ascéptă elaborândul plan esact şi detaiat de realisare a acelor diecese spre a se pronuncia asupra lui.

(Va urma).

Din tractul prot. Lupşei.

Inmormêntarea protopresbiterului Danciu.

Ofenbaia, 20 Martie n.

Luni în 5/18 Martie c. s'a petrecut la eternul repaos şeful tractual: iubitul, stimatul, neuitatul prot. *Ioan Danciu.*

Viéţa sa e plină de dulci şi jalnice suveniri de o potrivă, activitatea sa — pentru ţinutul nostru — fenomenală.

Născut sĕrac din familie de preot în comuna Bucium-Cerb din Munţii-apuseni, din propria vrednicie, fără multă sciinţă teoretică, dar' avênd zelul apostolic şi praxa vieţii, — s'a înălţat în curênd la nivoul, unde încrederea publicului înalţă pe luptătorii bravi, desinteresaţi. In tineră etate a devenit administrator, mai apoi protopresbiter al tractului Lupşa. Timp de 27 ani a servit tractului ca protopresbiter şi 34 ani aprópe bisericei ca preot şi naţiunei ca luptător al intereselor religióse şi culturale în popor. El a fost, care a apărat tractul, când destinat era cu ocasiunea arondărilor a se desfiinţa. Sub a lui povaţă s'au ridicat biserici, s'au întemeiat şcóle, s'au făcut salare învĕţătoresci, s'au aşeḑat preoţi şi învĕţători destoinici pretutindenea. Nainte de dênsul afară de nişte biserici ruinate şi preoţi aprópe inalfabeţi, alta nu aveam, Azi? Biserici, şcóle pompóse, preoţi şi învĕţători dibaci, inteligenţă şi popor rîvnitor în cele bune preste tot locul. Intunerecul nesciinţei s'a despicat pretutindenea, întocmai ca marea roşie, când Moise a' lovit-o cu toiagul. Cine a rupt întunerecul, cine a adus lumina? Apostolul nostru cultural, protop. *Ioan Danciu.* Numele lui pentru noi însémnă fórte mult, aprópe totul. Căci nimic fără dênsul nu s'a făcut din ce s'a făcut. Lui avem a-i mulţămi şi crearea institutului de credit şi păstrare „*Munteana*“, al cărui director esecutiv era repausatul.

In timpul din urmă înse s'au descărcat şi nori grei, fulgere, putem zice, preste capul sĕu. Nenorociri l'au frânt trupesce şi sufletesce. Ce mirare, dacă falnicul stejar a cedat, a sucumbat. Deşi apostol, om a fost şi el, nĕcazurile l'au turtit.

Astăzi *Ioan Danciu* nu mai este. Jalea a cuprins multă lume: preoţi, mireni, inteligenţi şi popor de rênd. Dela un capĕt la altul al tractului au alergat sĕ dee onorul din urmă regretatului şef şi luptător. Şi cum nu, când tótă mulţimea inteligenţei din acest tract, aprópe în total este creaţiunea decedatului. Ba cei mai mulţi ca afini au alergat la părintele lor.

Actul înmormêntării a decurs imposant, graţie dispoşiţiunilor salutare ce le-a luat comisarul consistorial, P. O. Domn protopop şi asesor cons. *Nicolau Ivan.* D-sa a statorit cu precisiune până la detailuri, programul, în cadrul căruia solemn, impunător a decurs întreg actul.

La ora 1 p. m. preoţii fungenţi s'au dus în biserică, apoi îmbrăcând ornatele preoţesci, încunjuraţi de oceanul publicului s'au presentat la casa mortuară, ca sĕ ia cu sine pe cel ce zăcea pe catafalc. Conform dispoşiţiunilor, afară de comisariul consistorial, 6 preoţi au servit, 6 l'au ridicat şi purtat până în biserică şi de acolo până la mormêntul săpat lângă altar, ear' ceilalţi preoţi şi învĕţători s'au postat în şirul jălitorilor. In biserică P. O. Domn asesor *N. Ivan* a rostit un avêntat panegiric, care a stors lacrimile din ochii publicului, mai ales atunci când a accentuat martiriul reposatului.

La mormênt în numele direcţiunei institutului „*Munteana*“ si-a luat adio dela directorul esecutiv preşedintele direcţiunei *Ioan Is. Tordai* preot gr.-cat.

Căḑut-a cununa capului nostru, şi vai nouă... Pentru acésta s'a făcut durere; întristată este inima nóstră, pentru acésta s'au întunecat ochii nostri. (Plângere 5, 16—17).

Flori vesele, zimbitóre aduce primăvara pretutindene... Vai! ale nóstre flori triste, cernite sunt!

In veci pomenirea Ta, fericitul nostru părinte! *v. g.*

Dela sate.

— Nasarineni printre Români. —

Gero-Oşorheiu, Martie.

Mari greutăţi şi nefericiri a trebuit sĕ supórte poporul român în tóte timpurile. Nu arareori el a fost aprópe îngenunchiat sub sarcina poverilor. Insĕ nu a putut fi zdrobit. Atacurile ce totdeuna au fost îndreptate contra lui, au fost atât de barbare, de tiranice, încât trebue sĕ ne mirăm cum el şi-a putut păstra esistenţa.

Da! Căci de n'am cunósce mare-ai alipire către religie, către legea moştenită de la strămoşi, atunci acel fapt ar fi puţin esplicabil.

Tăria în credinţa strămoşéscă a mântuit neamul românesc, şi tot ea e chemată a-l mântui şi pe viitoriu.

Dar' acésta alipire către legea strămoşéscă, mândria părinţilor noştri, se pare că a început a slăbí în inimile nóstre. Zic, *se pare*, căci póte mĕ înşel, şi atunci aşi fi cel mai fericit, a-şi murí liniştit ştiind că esistenţa neamului nostru este pentru mult timp asigurată; voiu înregistra următorul cas creḑĕnd că arĕtând rĕtăcirea unora vom ferì pe alţii de a le urma în rătăcire.

In 20 Februarie st. n. s'a înmormêntat la noi în comună o femee de ungur vĕduvă cu numele *Mozsár Ilona.* Acésta femee era reformată mai întâiu, dar' şi-a părăsit reli-

---

FOIŞORĂ

Simpatie şi Antipatie.

(Urmare.)

Simpatia şi antipatia se nasce însă adesea din diferite impresiuni din copilărie sau tinereţe precum şi la persónele nervóse mai ales, din simplu capriciu. Alte-ori se razimă pe vanitate. Numai în acest mod se póte esplica antipatia, de alt-fel inexplicabilă, pe care o arată une ori copii unor persóne cari nu li-au făcut nici un rĕu şi pe cari nu le cunosc bine numai din causă că acestea seamână cu câte un profesor prea sever pe care'l au sau 'l-au avut. Asemenea antipatii nu sunt însă numai apanajul copiilor. Adese-ori le simţim şi noi şi încă pentru cei mai buni ómeni (mai ales la începutul cunoştinţei nóstre cu ei) când acestia sémănă cu câte cine-va de care avem dreptul a ne plânge.

Dar şi multe simpatii se nasc în acelaşi mod. Ca sĕ nu citez de cât un exemplu istoric voiu aminti de simpatia extraordinară pe care o avea *Descartes* pentru ómenii şaşii, din causă că prima femee pe care o iubise usese şaşie.

Se istorisesc chiar casuri (rare însă, se înţelege) în cari bandiţi, porniţi pe jaf şi pe omor, au fost desarmaţi de fisionomia prisonierului lor, fisionomie care le amintea trăsurile vreunei fiinţe iubite. Póte că, în parte, şi pe acésta se sprijinesce faptul, că primul strigăt cu care salută, de departe încă, bandiţii italieni, pe acei pe cari au de gând sĕ'i prade e: „*la faccia in terra*“ deşi aceste cuvinte s'ar puté pune şi pe socotéla precauţiunei, cu alte cuvinte a dorinţei de a nu fi văzuţi şi mai târziu recunoscuţi de prisonierii rescumpĕraţi cu sume mari.

Un sentiment analog ne stăpânesce adese-ori şi când e vorba de nume. De câte-ori nu auḑim pe câte cine-va admirând un nume urît ca sunet şi din potrivă exprimând aversiune pentru un nume frumos. E fórte probabil, că dacă am cerceta causa acestui fapt am gasi-o în simpatia sau antipatia pe care le-a inspirat-o o persónă care purta numele admirat sau urît.

Simpatia şi antipatia cari se razemă pe fisionomie sunt intemeiate şi deci nu trebuesc puse pe séma capriciului. Trăsurile feţei şi până la un punct şi forma mânilor şi picióarelor tălmăcesc adese-ori cu multă exactitate calităţile sau defectele nóstre sufletesci.

Descrierea caracterului după trăsurile feţei şi forma corpului constitue chiar o ştiinţă, neadmisă póte de tótă lumea, dar' care numĕră totuşi câţi-va adepţi de vază, cunoscută sub numele de *fisionomică*. Fisionomica populară, fără nume particular şi moştenită din tata 'n fiu este tot atât de veche ca şi omul, şi la tóte popórele există zicale cari se sprijinesc pe ea. Astfel Românul zice: „Are vino'n cóce“, Francezul: „il a une tête à giffles“, Germanul: „Ein Ohrfeigengesicht“, Italianul: „un maso di Rebecca“, Englezul: „his eyes ioiil fetch the ducks off the water“ (ochii lui sunt în stare sĕ facă raţele sĕ fugă de pe apă ca sĕ vie la el). ş. a. m. d.

Simpatia sau antipatia care se nasce în noi la prima întâlnire cu o persónă, pentru dênsa, şi care e cunoscută sub numele de „*prima impresie*““ (bună sau rea) e fórte adesea întemeiată, şi prin urmare ar trebui sĕ ţinem sémă de ea. Mie, cel puţin, mi-s'a întêmplat fórte rar sĕ mĕ înşel în apreciarea cui-va după prima impresie, nu tot atât de rar însĕ, sĕ mĕ căiesc că nu ascultasem de ea.

Celebrul *Boerhave* credea că causa simpatiei şi a antipatiei residă în diferite exalaţinni proprii fie-cărui om, atrăgătóre pentru unii şi respingătóre pentru alţii.

In acéstă aserţiune a sa se basa pe faptul, că natura a lăsat unele animale sĕlbatice cu câte un anume miros particular, mulţămită căruia se pot feri de ele animalele domestice.

E incontestabil, că unele animale se bucură de un miros fórte fin, miros de care se conduc adese-ori în viéţă. Deşi nu în aceeaşi mĕsură, omul a fost şi el dotat de natură cu un miros mult mai fin de cât acela de care ne bucurăm azi; dovadă sĕlbatecii. Graţie civilisaţiunei însĕ, sau mai bine a relelor cari au decurs dintr'însa, a mâncărilor „faisandate“, a beuturilor alcoolice, a fumatului precum şi a faptului că acum nu mai avem nevoe de miros în acelaşi grad în care aveam nevoe de dênsul când eram în stare primitivă, am perdut în fineţa lui, tot cum, pentru acelaşi motiv, am perdut din agerimea vĕḑului, a auḑului şi a pipăitului.

Sentimentul de simpatie pentru semenii nostri e de natură psihică; el e un principiu de sociabilitate şi prin urmare fundamentul societăţii. El e causa care ne împinge la milă pentru cei cari ne încunjură, şi care ne face sĕ ne interesăm de ei şi sĕ participăm la bucuriile şi durerile lor. El ne face sĕ rîdem cu cei veseli şi sĕ plângem cu cei mâhniţi.

(Va urma)

giunea trecênd la „*Nazarineni*“. I-se întêmplă însĕ că a căzut greu bolnavă, fapt care îi aduse o grea mustrare de conscinţă: pentru-că s'a lăsat înşelată şi şi-a părăsit religiunea părintéscă. Blăstĕmând deci pe spurcaţii nazarineni şi pe cei-ce i-ar mai asculta; lăsă cu limbă de mórte sĕ fie îngropată de *reformaţi*. Drept aceea, ungurii reformaţi îndeplinîră tóte preparativele necesare de înmormêntare, dar' când colo la înmormêntare nazarinenii nepoftiţi, aducênd drept preot pe un óre care pierde vară, îmbrăcat mai rĕu de cât un strîns de pe drumuri, respinseră pe reformaţi şi împlinîră ei ceremonialul înmormêntării, ear' poporul reformat dimpreună cu fruntaşii lor parochiali, s'au mulţămit cu rolul de bocitori, şi sub ceremonialul nazarinean au urmat sicriul până la grópă, îndeplinind apoi rolul de ciocli, astupând ei sicriul.

Las că indolenţa reformaţilor faţă de nazarineni, cari şi-au arogat drepturi acolo unde nu le aveau, zic acésta indolenţă este cât se póte de condamnabila şi de neiertată, dar' acea ce ne-a atins mai mult este faptul, că sicriul a fost urmat şi de un român de ai nostri cu numele Vasiliu Costea al mocanului şi de două nurori ale lui, ear' fiii sĕi Ioan (bădica) şi Vasiliu (strîmbu) purtau sicriul pe braţele lor, identificându-se astfel cu nazarinenii.

Acest părinte cu doi fii ai sĕi după ce nu i-a succes a înegri pe preot înaintea poporenilor sĕi şi în faţa forurilor de sus, a dovedit atâta micime de suflet încât cu tóta familia sa a trecut la nazarinenii unguri.

Ei nu mai voiesc a sci nimic de fosta lor mamă biserică, ci îndeplinesc ceremonialul nazaritean. Ba ce e mai mult, născêndu-li-se acestora copii, i-au botezat cu o unguróică nazarineană care a fost cea mai depravată în comuna nóstră. Astfel au ajuns de ocara comunei, dar' au ajuns şi la sapă de lemn, căci averea şi-au prăpădit-o la indemnul nazarinenilor, aşa d. e. casele lor şi-le-au dat spre folosinţa publică nazarinenilor.

Insĕ nu le e destul cu atâta, nu le e destul că s'au nefericit, că s'au aruncat în braţele peirei, ci ei acum caută sĕ atragă şi pe alţii, cutrierând şi comunele învecinate, peste tot căutând a atrage pe Români de la biserica cea adevĕrată, dar' până acum fără nici un succes, şi cred tare că alţi rătăciţi între noi nu se vor afla.

De aceea pun la inima consătenilor mei şi a tuturor Românilor sĕ grijéscă a nu'şi părăsi legea, sĕ nu'şi vêndă sufletul şi fericirea vecinică pentru-că a zis Iisus Christos că „nu e pĕcat mai mare decât a părăsi cineva o credinţă adevĕrată, spre a urma una deşértă“. Deci sĕ murim în legea în care au murit şi strămoşii şi părinţii noştri.

Oşorheanul.

NOUTĂŢI

Hirotoniri. Sâmbătă a fost hirotonit întru presbiter candidatul la preoţie Ioachim *Ivan*, ales paroch în *Bărăşti* (tractul Haţegului) ear' Duminecă a fost hirotonit candidatul Nicolae *Palade*, ales paroch în Câmpeni.

*

Congregaţia Albei-inferióre e convocată pe 28 Martie, la Aiud. Tot-atunci se va face şi deschiderea nouelor case ale comitatului.

*

Dela „Academia Română“. Academia Română din Bucureşti a ţinut Vineri şedinţa solemnă, în care s'a făcut presentarea noului membru ordinar, a dlui *Ioan cavaler de Puşcariu*. Şedinţa s'a deschis la órele unu şi jumĕtate, sub presidenţia dlui *I. Negrutzi*.

După presentarea noului membru, s'a dat cuvêntul d-lui *Puşcariu* pentru a rosti discursul de recepţiune. Dl *Puşcariu* vorbesce despre *Ugrinus*, un scriitor din secolul al XIII.

Din cercetările şi datele culese, cam în aceeaşi epocă se găseau mai mulţi cari pórtă numele de *Ugrinus*.

Dl *Puşcariu* nu se ocupă însĕ de cât de trei dintr'înşii, unul de origine *română*, altul de origine *germană*, şi al treilea de origine *ungură*.

Ugrinus de sigur însĕ a trăit în epoca de la 1291, data trecerei românilor din Făgăraş în Valahia şi înfiinţarea principatelor.

Dl *Puşcariu* relevă activitatea lui Ugrinus şi termină mulţumind Academiei pentru alegerea făcută în persóna sa. După Dl Puşcariu ia cuvêntul Dl *D. P. Hasdeu*, ilustrul savant, şi rĕspunde cuvêntărei d-lui *Puşcariu*, n numele Academiei.

Dl Haşdeu vorbeşte de activitatea şi meritele noului academician, felicitându-l pentru alegerea sa. D-sa aminteşte că sunt tocmai douĕzeci de ani de când rĕspundea discursului de recepţiune al unui alt academician, om de stat şi patriot ilustru: *Ion Ghica*. După terminarea discursului, şedinţa se ridică la orele 3 p. m.

*

Deputat sinodal, în locul demisionatului Dr. *Stroia* a fost ales eri, în cercul electoral al *Turdei*, dl Dr. *Nicolae Olariu* din *Sibiiu*.

*

Dar pentru biserică. In numele comitetului respect. sinodului parochial ortodocs-rĕsĕritean din *Şeica-mare* protopresbiteratul Mediaşului, subscrisul of. paroch. se simte plăcut îndatorat a aduce la cunoscinţă publică, şi a-şi esprima adânc simţita sa mulţămită şi recunoscinţa faţă de marinimósa donătóre vĕd. preotésă din Mosna Dna *Maria Bozeşan*, carea pătrunsă de iubirea de neamul şi biserica sa şi întru eternisarea memoriei neuitatului Dsale soţ preot Ioan născut în Şeica-mare, a pus basă unei fundaţiuni „*Ioan şi Maria Bozeşan*“ înzestrându-o cu suma de cor. 200,— avênd conform literilor fundaţionale — a se folosi an de an în decurs de ani 20 jumĕtate din interese spre înfrumseţarea bisericei nóstre din Şeica mare şi jumĕtate a se capitalisa; ear' de aici încolo după lipsele locale chiar şi tóte, rĕmânênd capitalul fundaţional neatacat. Spre acest scop şi conform dorinţei donatórei acel capital s'a şi plasat în acţii de bancă de la institutul Racoţana din Şeica mare.

Servéscă acéstă nobilă faptă a stimatei nóstre donatóre spre lauda şi mulţămirea sa sufletéscă, precum şi ca indemn de jertfă altora. Fie, ca tótă viéţa iubitei nóstre donatóre sĕ fie însoţită de darul Dlui nostru Isus Chr. şi dragostea lui Dzeu Tatăl. Şeica-mare, la 8/21 Martie 1901. Oficiul parochial ort. rĕsărit. *Elie Ciuruga.*

*

Esamen la şcóla economică de model din loc. Ni-s'a trimis spre publicare *Programul* esamenului teoretic public ce se va ţiné la economia de model comitatensă (Sibiiu, piaţa tîrgului de vite Nr. 10) în 19 Aprilie 1901 (st. n.) la 3 óre după ameazi. E următorul: 1. Limba magiară, 2. Aritmetica şi geometria, 3. Fisica, 4. Sciinţele elementare din economia de câmp. 5. Sciinţele speciale din cultura plantelor, 7. Pomologia, 7. Sciinţele speciale din cultura şi igiena de vite. Cărţile de economie purtate de elevi, caetele lor etc. sunt espuse spre vedere publică.

*

Fapte vrednice de laudă şi de imitat. Din Feneş ni-se scriu următórele: Azi avui deosebita fericire sĕ cercetez st. biserică ortodocsă română din comuna *Feneş* în protopresbiteratul Abrudului, — în acest st. locaş pe lângă curĕţănia esemplară, vĕdui un prea frumos *scoruş* acum din nou edificat cu spesele vrednicilor credincioşi parochieni Aron Romoşan epitrop primar, soţia sa Anna, şi Moise Romoşan. Din acest minunat scoruş, tinerul cor, compus şi instruat prin stăruinţa neobositului paroch local Iosif Magda, a cântat cu o precisiune,tact şi dulcéţă harmonică — în cât mulţămirea poporului present se reoglinda in feţele lor vesele. Tinerii corişti cu puţine escepţiuni sunt discipuli de ai preotului Magda — de pe timpul când era învĕţătoriu. — Numele lor sunt: Ioan Lup, Romulus Cociobea faur, Emilian Itu, Ioachim Todorescu pădurar, Trifon Corobeţ, Vasilie Achim, Petru Laslău, Ioan Olaiĕu, Ioan Paul, Ioan Bota, Alisandru Olalău, Nicolae Romoşan, Vasilie Ursa, Solomon Puşeriu, Nicolae Todorescu, Nicolae Cociobea, Alesandru Stanciu, Avram Tomuş şi Nicolae Aron.

Inceputul e bun, frumos şi salutar, înainte deci pe calea apucată, căci cântările nóstre harmonice şi dulci înalţă inimile cătră făcătoriul Universului, ear' Naţiunei nóstre mult cercate prin stăruinţa Vóstră numai falĕ îi faceţi.! *Călătoriul.*

*

Preparandie în Zelau. Congregaţia comitatului Sĕlagiu, ţinută sĕptĕmâna trecută, a votat din fondul de grădini fröbeliane 40.000 coróne pentru înfiinţarea unei preparandii în Zelau. Oraşul Zelau a oferit, spre acelaş scop 20.000 coróne ori un intravilan corespundĕtoriu.

*

Poporaţiunea Austriei. Zilele trecute s'a publicat resultatul recensemêntului de la 31 Decembre 1900, privitor la poporaţiunea întregei Austrie. Conform aceluia la 31 Decembre Austria avea *26.170,304* locuitori, cu 2.211,891 mai mulţi de cât la 31 Decembre 1890. Din acéstă cifră se vine pe *Bucovina* 729,921 (cu 83.330 mai mult decât la 31 Decembre 1890).

*

Un deputat disparut. „Hazánk“ scrie în numĕrul de Mercuri următórele: „In cercurile de elită din capitală a produs mare sensaţie vestea, că deputatul dietal şi fost comite suprem, baronul Nicolau *Fiáth*, de câteva sĕptĕmâni a dispărut din Budapesta. Cum se vorbesce, baronul a plecat la America, unde a şi sosit deja, şi unde sĕptĕmâna trecută a plecat după el şi soţie-sa“.

*

Spital în Beinş. Conregaţia comitatului Bihor, ţinută Mercuri, a hotărît înfiinţarea unui spital public în Beinş. Totodată a votat mulţămită protocolară episcopului *Pavel* din Oradea-mare, care spre acest scop a oferit gratis intravilanul şi materialul de zidire.

*

Turburările studenţeşti din Rusia. Mercuri au fost arestaţi în *Odessa* 194 studenţi. Cei mai mulţi dintrĕ acestia vor fi înrolaţi la miliţie, ear' restul va fi eliminat de la tóte universităţile rusesci. Se zice, că ministrul de rĕsboiu *Kuropatkin* a protestat contra înrolărilor acestora, pe motiv că înrolarea de pedépsă numai va strica armatei. Ţarul însĕ a hotărît în contra voinţei ministrului.

La universitatea din *Dorpat* încă au fost turburări grave.

*

Boi premiaţi. La esposiţia economică din Paris, ţinută zilele trecute, au fost premiaţi trei boi graşi cum rar s'a mai vĕdut. Primul premiu la căpĕtat un bou de greutate de 1599 chilograme, al doilea de 1257 chilograme, ear' al treilea premiu l'a căpĕtat un colos de bou normandian, care însĕ apĕsa la cântariu numai 1154 chilograme.

*

Tuturor le este cunoscut, că seminţele de economie şi de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte seminţe. Escelente sunt îndeosebi seminţele de napi impreunate cu marca firmei „Sternmark“ şi sunt a se deosebi de altele contrafacute. Seminţele lui Mauthner sunt cu un cuvênt neintrecute şi economii nóstre fac fórte bine, dacă îşi comandă seminţele lor, numai dela firma Mauthner în Budapesta.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare)

Administrarea intensivă a sacramentului penitenţei mai cu sémă la tinerime.

Eu susţin, că în nici o funcţiune bisericéscă nu póte preotul influinţa în mod mai binefăcĕtoriu asupra poporului, decât în taina pocăinţei. Aici îşi póte desvĕli credinciosul şi pĕcatele cele mai ascunse, ba e chiar dator sĕ facă acésta şi apoi preotul îi póte da îndrumările cele mai corĕspundĕtóre pentru curăţirea lor. Şi acésta pentru inviolabilitatea sigilului sacramentului, carele nu permite nici preotului nici penitentului sub nici o împrejurare sĕ divulge ceva din cele ce s'au petrecut în mărturisire. Altcum preotul îşi perde darul, iar' penitentul se espune la pericole neprecalculabile. Se înţelege de sine, — scopul sacramentului se ajunge numai dacă preotul cunoscêndu-şi chemarea sa, are şi tactul potrivit de a se sci folosi de acest mijloc de indreptare a pĕcătoşilor. Altcum va purcede la mărturisirea unui copil şi altcum la mărturisirea unui bĕtrân; altcum faţă de tinerimea adultă, şi altfeliu faţă de cei căsătoriţi; altcum faţă de vĕduvi şi altcum faţă de concubini, mai luând în considerare la toţi şi împrejurările lor personale şi sociale. Dar' mai susţin şi aceea, că tocmai din causele acestea, taina acésta e şi cea mai grea de administrat, pentru-că aici pelângă vaste cunoscinţe teologice, îi mai trebue preotului şi multă cunoscinţă de ómeni şi mult tact fin, adeseori greu de câştigat, — deoparte, pentru de a-şi puté câştiga încrederea penitentului şi sĕ şi-o susţină, ca acela sĕ-i spună totul, iar' de altă parte, pentru ca sĕ-i pótă da şi îndrumările cele mai corespundĕtóre pentru îndreptare după trebuinţele şi imprejurările lui sociale. Dar' apoi, cu câtă băgare de sémă trebue sĕ fie la mărturisirea celor batjocoritori de cele sânte, ca sĕ nu espună taina la ridicol, ori pe alţii sĕ nu-i sparie dela ea! Cu câtă înţelepciune şi blândeţă trebue sĕ purcédă faţă de prunci, ca sĕ li-o facă plăcută pentru totdeuna, şi în fine faţă de adulţi, ca sĕ nu fugă de ea etc. Incă dela început s'a simţit greutatea administrărei acestei taine, căci chiar şi Sânţii Părinţi fórte adeseori amintesc despre acésta, până ce unii s'au ocupat în special cu acésta cestiune. Eu recomand din literatura bisericei nóstre în privinţa acésta opul: Carte fórte folositóre de suflet despărţită în trei părţi, I. Invĕţătură cătră Duhovnic, II. Canónele S. Ioan Pustnicul, III. Sfătuiri dulci cătră cel ce se ispovĕduesce, traducere din limba grecéscă şi tipărită cu binecuvêntarea Sântului Sinod al bisericei ortodoxe române din România, Bucureşti, 1898, Tipogr. Cărţilor bisericesci. — Dar' mai cu sémă sĕ se feréscă preotul de dictarea de canóne pentru liturgii multe, mai cu sémă celor sĕraci, ca sĕ nu apară, că vré sĕ-şi facă numai venite din mărturisire. Prin astfel de canóne se înstrĕinéză cei mai mulţi dela mărturisire.

Deci trec la alt mijloc şi fórte important pentru împedecarea concubinatelor.

Intrevenirea imediată şi urgentă a preotului la cei ce ar intenţiona a păşi în concubinat, precum şi la părinţii, rudeniile, tutorii şi naşii lor de botez şi de nuntă.

Indată ce preotul ar simţí, că óre cine din parochia lui intenţionéză contractarea vreunui concubinat, numai decât sĕ cheme pe respectivii separat la sine, şi după ce li-a arătat frumseţa fecioriei şi a castităţii în viaţa familiară şi vĕduvie (la fiecare după starea personală), sĕ le arete şi imensele rele ce isvoresc pentru ei, pentru eventualii prunci şi pentru societate din o viaţă familiară spurcată şi nelegiuită — şi în viaţa acésta şi mai cu sémă în viaţa viitóre vecinică. Tot aşa în cas de lipsă sĕ cheme la sine şi pe părinţii, rudeniile, tutorii şi naşii lor de botez şi de nuntă, ca şi ei, amĕsurat şi datorinţei lor ca atari, sĕ-i dee mână de ajutoriu pentru împedecarea acestei fărădelegi intenţionate. Şi dacă nici unii nici alţii nu ar veni la el, sĕ-i cerceteze atunci el pre dênşii în scopul acesta, căci păstoriul cel bun caută óia cea rĕtăcită până o află, şi aflându-o şi putêndu-o a o readuce la staul, se bucură mai mult de ea, de cât de cele multe, ce nu au rĕtăcit. In casul estrem, sĕ-i ameninţe pre cei culpabili cu punerea sub anatemă etc. (Va urma.)

Din public*).

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea producţiunei musicale teatrale arangiată de tinerimea rom. din Şoimuş şi jur în favorul bisericei nóstre gr. or. din Şoimuşul-murĕşan în 13/26 Ianuarie a. c. au incurs de tot 76 coróne, din cari subtragêndu-se spesele cu 61 coróne a resultat un venit de 15 coróne, care sumă s'a şi transpus la cassa bisericei nóstre.

Cu suprasolviri şi rescumpĕrare de bilete au binevoit a ne onora următorii: On. Domni Adam Lazar, not. cerc. 4 cor., Alimpiu Oprea, preot Secarêmb cu 3 cor., Prea On. Domn George Romanul, protopresb. şi on. D. George Nicóra, paroch in Deva, Petru Gabor, paroch iu Certes şi st. Dómna Bogdan Irma, din Şoimuş câte 2 cor., on. domni A. Nicóra, Toma Roş, Loghin Ardelean, Dionisiu Ardelean, Ioan Filimon, Reis Vendel, din Deva câte 1 cor., domnii Ioan Straja, Secarêmb, Dumitru Abrudean, Fizeşbarbura, Pavel Popa, Gialacuta, N. Stoicoviciu, not. cerc. Caianel, Fekete Gyula, Gàbor István şi Vasile Stan, din Şoimuş câte 1 cor., ear' domnul Caprini Alois din Şoimuş cu 2 pachete lumini de stearin.

Deci subscrişii in numele comitetului şi al poporului nostru din Şoimuş venim şi pe acésta cale a aduce cele mai călduróse mulţămite atât marinimoşilor suprasolvitori cât şi tuturor binevoitorilor participanţi şi spriginitori.

Tot cu acésta ocasiune aducem mulţămitele nóstre şi profunda recunoscinţă dlor înv. George Copos şi Ioan Bârna precum şi tinerului Ioan Berariu si înv. Petru Aslĕu, cari nu au cruţat spese şi ostănele, ci cu conducerea acestei producţiuni şi petreceri plăcute ni-au câştigat atât modestul profit material, cât mai mult însĕ profitul şi reusita morală şi plăcutele suveniri.

Şoimuşul-murĕşan, la 25 Febr. 1901.

Georgiu Guga
paroch

Petru Muntean
epitrop

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 42/1901. [47] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III-a din Dêncul-mare se escrie concurș cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Competenții au a-și trimite concursele instruite conform legilor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral, de unde se și pot lua informațiuni mai detaiate în causă în terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Orăștiei în conțelegere cu sinodul parochial concernent.

Orăștie, 12 Februariu v. 1901.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

Calendariul archidiecesan

este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără șematism).

La comande mai mari se dă rabatul de 20% Se póte procura dela

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50.

delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai și vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter și sĕ nu se primĕscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapații și fugi, sĕ înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 93—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la față	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	25	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălțarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin și Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălțarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	25	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	25	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru și Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	25	80	32	20
Nașterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail și Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină și **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paști)**, fine de to 39·20 - 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Prețurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primește însĕ Librăria și comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porțelan și lamele de aramă, pentru iconițe de iconostas, prapore, portrete cu prețurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulți ani liferă rame pentru icóne, iconițe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Nr. 29 Sibiiu, Joi 15/28 Martie 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Disciplina în şcólă.

Sub disciplină înţelegem ordinea, regula, manifestarea unei conduite corĕspunḑĕtóre *legilor morale.*

Disciplina e necesară pretutindenea în viéţa publică, chiar şi în viéţa privată, în familie de esemplu. Ce sporiu ar puté face óre familia, în care nimeni n'ar asculta de stăpânul casei, de capul familiei, nimeni nu i-ar împliní poveţele şi ordinile, ci toţi ar lucra de capul lor, şi astfel lucrând, nici unul n'ar lucra în interesul şi spre binele întregei familii?

Disciplina e necesară şi în *politică;* şi cu cât e mai bine înrădăcinată disciplina printre membrii unui partid politic, disciplină care între împrejurări póte merge până la dictatură: cu atât mai tare se impune partidul prin însaşi organisarea sa, fie el de altcum ori cât de mic şi de nebăgat în sémă.

Dar' nici pe un teren nu e atât de necesară disciplina, ca pe terenul *bisericesc* şi *şcolar.* Aici, lipsa de disciplină póte sĕ provóce desastrele cele mai mari, ale căror urmări nici nu pot fi calculate înainte.

Atât biserica cât şi şcóla forméza câte un stat mic în statul mai mare; pentru-că îşi are fie-care legile sale, organisaţiunea sa, ordinea sa; şi după cum e ordinea în aceste state mici, aşa e ea şi în statul cel mare, compus din aceiaşi cetăţeni.

Membrii bisericei nóstre ni-'i forméză şi ni-'i dă şcóla; de aceea învĕţătorilor le incumbă datoria sĕ formeze din tinerile mlădiţe încredinţate supravegherii lor, membri *folositori* bisericii, căci prin acésta folositori devin ei statului.

Prin învĕţătură neîntreruptă, adunată în şcóle, se cresc naţiuni luminate şi sirguitóre, cari ajung sĕ fie conducĕtóre în concertul popórelor; pe când cele rĕmase îndĕrĕt pe terenul acesta nu produc nimica de valóre şi nici nu sunt băgate în sémă.

Pe lângă învĕţătură se cere în şcóle, în mĕsură chiar mult mai mare însĕ şi *disciplina*, pentru-ca cel eşit din scólă sĕ înveţe din vreme sĕ nu foloséscă învĕţătura adunată de cât numai în cadrele legilor morale, spre folosul tuturor, ear' nimenui stricăciune cu ea sĕ nu facă. Disciplina e deci mai necesară în scólă decât însaşi învĕţătura, întocmai ca la miliţie.

Sĕ ne închipuim, ce rĕsbóie ar puté purta o armată fie cât de mare, dacă din rîndurile ei ar lipsi disciplina cea severă, care forméză basele destoiniciei ei?

Şi acum sĕ ne închipuim, ce disciplină pot sĕ introducă în şcólele lor învĕţătorii, cari înşişi cresc în şcóle lipsite de disciplină?

Lucrul acesta nu ni-l putem închipuí şi nici nu ni-l închipuim, pentru-că astfel de şcóle nu esistă, nu pot sĕ esiste. Probabil şi-l'au închipuit însĕ cei-ce au făcut nu demult cas mare din o mică întêmplare, ivită între păreţii unei pedagogii din ale nóstre, şi au creḑut că fac bun serviciu neamului, bisericii şi statului, dacă dau dreptate elevilor cari au călcat legile disciplinare.

Nu ne facem judecători în causă, pentru-că nu noi formăm forul competent. Cei în drept şi-au rostit cuvêntul şi sentinţa lor, — dată în formă legală, — bună şi legală este.

Disciplina trebue susţinută în şcólă, chiar şi cu risicul de a pedepsí prea aspru pe unii, pentru a îndrepta pe ceilalţi. Şi dacă cei, la aparenţă, prea aspru pedepsiţi, vor arăta semne de îndreptare, suntem siguri că acelaş for care i-a pedepsit îi va primí de nou la sinul şcólei, fiind-că biserica nóstră nu pedepsesce pentru a nimici, ci pentru a *îndrepta.* Ear' dacă greşală s'a făcut din partea celor chemaţi sĕ îndrepte lucrurile, — avem noi for care sĕ-i judece şi pe ei, şi n'avem trebuinţă de a chema în ajutor opiniunea publică, chemată şi nechemată.

Am dorí deci sĕ se ştie, că biserica nóstră e destul de tare pentru a se puté apĕra singură, prin organele proprii, în contra tuturor primejdiilor, vină ele din lăuntru sau din afară; dar' e şi destul de *naţională,* pentru a nu compromite şi periclita esistenţa neamului nostru.

Am ţinut sĕ ne spunem aceste păreri, pentru-că vedem că se continuă mereu cu discutarea în publicitate a chestiunei acesteia, care din capul locului n'a aparţinut publicităţii, şi care ar trebuí, ca cel puţin acum sĕ fie luată dela ordinea zilei.

Examenele şcolare publice.

Se apropie timpul, când inspectorii tractuali ai şcólelor nóstre, p. t. protopopi, vor trebuí sĕ facă disposiţiile recerute pentru ţinerea şi conducerea examenelor publice dela finea anului şcolar curent. Improspetez deci acéstă chestie discutată şi în conferenţele nóstre învĕţătoresci, în preţuitul organ al bisericii nóstre, de credinţă fiind, că prin acésta interesului obştesc al şcólelor nóstre se aduce un mic serviciu.

Chestia examenelor publice a fost desbătută şi în conferenţa din Sibiiu, în tómna anului trecut, şi încă într'un mod instructiv. Ţin deci sĕ dau aci pe scurt şi părerea acestei conferenţe, relativ la examenele publice:

1. Conferenţa susţine examenele publice, ca o instituţiune cu înrîurinţă binefăcĕtóre asupra elevilor, părinţilor şi asupra întregului public susţinĕtor de şcóle, cum şi asupra învĕţătorilor şi organelor bisericesci-şcolare.

2. Examenul sĕ aibă caracter sĕrbătoresc.

3. Examenele sĕ se ţină, în cât e posibil, în zile de Dumineci şi sĕrbători, sub conducerea protopopului sau a substitutului seu. Sĕ participe la examen cel puţin *doi delegaţi* dintre învĕţătorii din tract, cari sĕ-şi spună părerile asupra resultatului învĕţămêntului din tóte punctele de vedere, în o conferinţă restrinsă, ce se va ţiné după încheerea examenelor.

4. Toţi elevii sĕ fie presenţi la examen şi după putinţă toţi sĕ fie examinaţi.

5. Protocolul de clasificaţiune, matricula, conspectul materialului de învĕţămênt percurs etc. sĕ fie pe masa presidiului.

6. Examinator e numai învĕţătorul. Comisariul comunică învĕţătorului materialul de examinare, ce doresce a se tracta, înainte de începerea examenului. Alţii nu pot pune întrebări, numai cu consimţĕmêntul comisariului şi din cadrul materialului de învĕţămênt percurs. Comisariul provócă elevii, ear' învĕţătorul examinéză.

7. Din materialul ce se examinéză, învĕţătorul sĕ scótă cu elevii momentele principale, cristalele învĕţămêntului, din cari sĕ iasă la ivélă tractarea din partea învĕţătorului şi individualitatea elevului, lăsând elevul sĕ rĕspundă neconturbat, şi numai în casuri de rătăcire sau neajutorinţă sĕ întrevină învĕţătorul cu întrebări.

8. Pentru recreaţiune se intercaléză în examen *cântări* sau *declamaţiuni.*

9. După examen se conduc elevii, dacă se póte, în biserică, unde sĕ se facă încheerea festivă a anului şcolar cu cântări bisericesci şi şcolare, declamaţiuni, cetirea raportului general din partea directorului despre momentele mai însemnate şi datele statistice ale anului şcolar, apoi vorbirea de încheere a comisariului şi rugăciunea de mulţămită din partea preotului.

10. Terminul examenului îl statoresce protopopul, ear' parochul locului aduce acésta la cunoscinţa publicului prin cuvêntare acomodată în biserică, îndemnând mai ales părinţii sĕ participe cu interes la festivitatea examenului.

11. Examinarea amănunţită *de controlă* asupra învĕţămêntului şi asupra întregei vieţi şcolare în sensul regulamentului, o va îndeplini protopopul ca inspector tractual de şcóle, însoţit de câte un învĕţător din tract în lunile Martie până în Maiu (?), care înv. va participa ca delegat şi la examenul de la finea anului şcolar. Asistând astfel şi la *examinarea de controlă* şi la *examenul public* dela finea anului, îşi va puté forma judecată în cunoscinţă de causă asupra respectivei şcóle.

Acestea sunt vederile conferinţei amintite, cu privire la examenele publice dela şcólele nóstre. Vederi după cari în mare parte s'au ţinut şi până acum examenele publice. Unele excepţii s'au impus şi se impun de împrejurările date. *En gros* însĕ, fără îndoială, că şi astăzi se vor accepta aceste vederi, de factorii conducĕtori ai şcólelor nóstre.

Trebue sĕ luăm deci act cu plăcere cá învĕţătorii nostri s'au pus pe acest punct de vedere acceptabil, cu privire la examenele publice, în firul spiritului tradiţional

---

FOIŞORĂ

Simpatie şi Antipatie.

(Urmare şi fine.)

Simpatia ne face sĕ simţim durere când se răneşte alt cine va, sĕ ne cutrĕmurăm ba sĕ leşinăm chiar când ni-se istorisesce despre o operaţiune grea suferită de cine va, chiar atunci când nu cunóscem pe operat. Simpatia face pe unii dintre noi sĕ capete un acces de epilepsie vĕḑênd pe cine va lovit de bóla copiilor.

Ea face pe cei vioi sĕ imiteze fără voe mişcările altora, sĕ bată inconştient tactul la concert, sĕ rîḑă sau sĕ-'şi încrunte sprincenile la teatru, după cum actorul pe ale cărui mişcări le urméză rîde sau se supără. Tot simpatia e causa care face, ca soldaţii bĕtrâni sĕ-'şi reguleze mersul după al acelora cu cari merg.

Atât sentimentul de simpatie cât şi cel de antipatie este mai pronunţat la persónele vii şi cu imaginaţiunea mai aprinsă; de acea, femeile şi copiii sunt mai miloşi de cât bărbaţii; tot din aceeaşi causă ne facem mai nesimţitori pentru suferinţele altora cu cât înaintăm în vêrstă.

Simpatia, când e vorba de durerea altora, depinde, până la un punct, şi de propria nóstră experienţă. Cine n'a auḑit persóne, cari n'au suferit nici odată de dureri de dinţi, exprimând o necredinţă absolută pentru acest fel de durere, precum şi o lipsă de simpatie, adese-ori nici de cum în raport cu bunătatea lor de inimă obicinuită, pentru cel care o suferea? Cine n'a suferit nici odată lipsă, cine nu ştie ce e fómea şi frigul nu-'şi póte da séma de suferinţele sĕracului, care trebue sĕ rabde şi de una şi de alta. Dovadă vorba reginei Maria Antoinette, care, când femeile din Paris s'au îndreptat spre Versaille şi i-au strigat: „Le peuple n'a pas de pain", a rĕspuns: „Qu 'il mange des brioches"!

Creerul nostru e aşa alcătuit, în cât nu ne putem substitui în locul altuia de cât când e vorba de un sentiment sau de o sensaţiune pe care am avut'o. Impresiile ne vin de la exterior, şi atunci când n'am simţit o anume impresiune, prin autosugestiune nu ni-o putem da.

Iată pentru ce bărbatul nu póte pricepe sentimentele unei femei iubitóre şi gelóse, nici femeea pe ale unui bărbat asemenea situat; pentru ce persónele, cari n'au copii, nu pricep sentimentul de tată şi de mamă, şi pentru ce, în sfêrşit, omul prost, vulgar şi cel fără cultură nu póte pricepe sentimentele şi ideile omului inteligent, cult şi rafinat şi nici nu se împacă cu ele.

Sentimentul de simpatie pentru semenii nostri, atunci când e sincer şi basat pe raţiune, e un sentiment nobil, care împinge, une-ori pe acel care-'l resimte, la fapte mari ba chiar şi la sacrificiu de sine. Sentimentele altruiste cele mai frumóse precum e patriotismul şi umanitarismul se baséză pe simpatia pe care o avem pentru semenii nostri.

Dar' simpatia nu e un sentiment altruist numai, căci, pe lângă binele şi fericirea pe care le procură altora, nasce în noi cea mai mare mulţămire sufletéscă şi ne procură plăceri mai mari de cât ni-ar puté da alte sentimente pur egoiste.

Ca ori-ce sentiment însĕ, şi simpatia póte fi dusă la extrem; în acest cas ea încetéză de a face parte din domeniul sentimentelor raţionale pentru a întra în cel al bólelor sufletesci, şi póte conduce atunci până la fantasie, la melancolie şi chiar la mania furiósă. *Dr. Ermina Kaminski.*

Graba strică tréba!

Ilie Sergejici Poplov şi soţie-sa Cleopatra Petrovna stăteau pitulaţi la uşă şi aşteptau cu mare aviditate, sĕ încépă odată, în odăiţa vecină, declaraţia din partea onorabilului Sciupchin, dascălul şcólei districtuale, către coconiţa Natasenca, fiica lui Sergejici Peplov şi a cocónei Cleopatra Petrovna.

— Incepe deja! — şoptesce Peplov, tremurând de impacienţă şi frecându-şi mânile a semn de mare mulţămire sufletéscă. — Bagă de sémă bine, Petrovna, îndată ce ajunge a-i vorbí de sentimentele sale, ia numai de-cât de pe părete icóna Preacuratei ş'apoi sĕ deschidem grabnic uşa pentru a le da binecuvêntarea... Ii suprindem... Binecuvêntarea dată cu icóna Precuratei e sfântă şi inviolabilă... Aşa că nu mai póte scăpa coconaşul nici cu legea chiar.

Intr'aceea în odăiţa de-alături decurgea următórea conversaţie:

— Ia nu mai face glume! — grăi Sciupchin, aprinḑêndu-şi o ţigară. — Eu nu ţi-am scris nici o epistolă!

— Cum nu, mĕ rog! Ca-şi-cum nu ţi-aşi cunósce scrisórea! — a rĕspuns fata riḑênd cochetă şi necontenit aruncând priviri din viaţa nóstră şcolară. Mai vîrtos astăzi e remarcabil acest moment, pentru-că se ştie, că din unele părţi — chiar şi în Germania, la care mulţi se provócă — se presentă chestia examenelor publice ca o instituţie învechită, ce şi-a trăit traiul, ce nu mai are astăzi sens, nici pedagogic, nici practic, nici moral.

Aderenţii acestui curent dispută examenelor publice puterea de controlă asupra învĕţătorului sau elevului, şi preste tot asupra învĕţămêntului. Sub cuvênt, că în decursul anului e exerciat în de ajuns controlul prin directorul şcólei zi de zi, prin scaunul şcolar, inspectorul de şcóle etc.Prin urmare examenale publice sunt de prisos din punctul de vedere al exercierii de controlă.

De prisos sunt şi din motivul, că examenele publice nu dau icóna cea adevĕrată despre activitatea pedagogică a învĕţătorului, nici despre sîrguinţa elevilor. Deórece cei mai mulţi învĕţători şi-ar prepara anume elevii pentru examenele publice, în care scop nu li-se cere decât puţină memorie, ca sĕ întrebe pe fie-care elev lucruri despre cari are cunoscinţă din decursul anului, că le ştie mai bine.

Uită însĕ aderenţii acestui curent, că asemenea stări bolnăviciόse în viaţa şcolară, le observă şi ochiul cel mai puţin orientat în practica pedagogiei.

Acestea şi alte asemenea sunt motivele, pe cari întemeiază părerea lor protivnicii examenelor publice. Sĕ luăm act cu mulţămire, că în sinul învĕţătorilor nostri nu s'au manifestat atari vederi, absolut necorĕspundĕtóre împrejurărilor nóstre.

Noi în genere ne-am declarat pentru susţinerea examenelor publice, ca o instituţie binefăcĕtóre pentru promovarea intereselor şcólei în sinul poporului nostru. Urméză deci, sĕ facem acuma tot posibilul, ca examenele publice sĕ se pótă ţiné de-aşa, încât ele sĕ *şi satisfacă aşteptărilor, sĕ şi aibă fructul şi resultatul practic dorit.*

(Va urma.) *Dr. V. Bologa.*
director şcolar

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

IX. Episcopiile noue la Congresul din 1881.

In raportul general al Consistoriului Metropolitan sub Nr. 175 cu datul Sibiiu 4 Octombre 1881, către Congres, se amintesc în punctul 7. despre Episcopiile noue şi despre vicariat următórele:

Cestiunea înfiinţării celor două episcopii sufragane în Timişóra şi Oradea-mare în desvoltarea ei nu a ajuns încă la acel stadiu, ca acest Consistoriu sĕ pótă satisface însărcinării de a subşterne Măritului Congres un plan esact şi detaiat asupra modului şi tuturor condiţiunilor de realisare practică. Actele referitóre avem onóre a le subşterne în convolutul de sub D spre binevoitórea apreciare.

Cestiunea regulării postului de vicariu archiepiscopesc prin instituirea unui archiereu-vicar a ajuns în desvoltarea sa până la votul sfântului sinod archieresc în aceea privinţă: dacă din punct de vedere canonic este sau nu este pedecă pentru aceea instituţiune? Consistoriul Metropolitan a promovat causa la acel sânt sinod cu rugarea: ca după putinţă încă sub durata presinţei sesiuni congresuale sĕ binevoiască a-l pune în posiţiunea de a puté satisface pe deplin conclusului congresual dela 1878.

Raportul întreg publicat şi în protocolul congresului sub lit. C. se citesce în şedinţa IX dela 9/21 Octobre 1881 sub Nr. 72 şi se primeşte de basă la desbaterea specială.

Ajungênd desbaterea la punctul acesta al şeptelea, se decide sub Nr. 79: La punctul 7, ce atinge cestiunea înfiinţării a două episcopii sufragane în Timişóra şi Oradea-mare şi a regulării postului de vicar archiepiscopesc cu rang de archiereu.

Congresul decide: Aparţinênd cestiunile acestea Comisiunei speciale a fondurilor comune, actele concernente se transpun acelei comisiuni.

Eară în şedinţa a XIII dela 14/26 Octobre 1881 vine comisiunea acésta specială şi raportéză sub Nr. 134. Urmând la ordinea zilei comisiunea specială pentru înfiinţândele episcopii şi pentru fondurile comune, raportorul ei Anania Trombiţaş, în numele maiorităţii din comisiune propune a se lua în cestiunea înfiinţândelor episcopii următoriul conclus:

„Congresul constată, că activitatea desvoltată de consistoriul metropolitan în cestiunea nouei arondări a provinciei metropolitane cu înfiinţarea a mai două eparchii, nu corespunde însărcinărei cuprinse în conclusul congresual din anul 1878 Nr. 243; deci îndruméză pe acel consistor, ca până la proxima sesiune congresuală sĕ caute a satisface pe deplin acelei însărcinări, dându-i totdeodată următórele inviaţiuni speciale:

a) Deórece cestiunea oportunităţii nouei arondări nu împedecă culegerea şi subşternerea de date necesare, sinódele eparchiale vor avé a se pronuncia numai asupra modului, unde şi cu ce teritorii sunt de a se înfiinţa nouele eparchii: apoi asupra condiţiunilor principale de înfiinţare, adecă asupra resurselor materiale pentru susţinerea episcopiilor cu apertinenţele acelora.

b) După ascultarea bărbaţilor competenţi adecă a representanţilor legali ai locuitorilor din acele ţinuturi, ce prin noua arondare ar deveni desfăcute de legătura eparchială, pe basa voturilor şi respective a dorinţelor acestora, şi fără de a fi restrins la proiectul de arondare cuprins în propunerea presidială de sub Nr. 142 al congresului din anul 1878, consistoriul metropolitan sĕ elaboreze un plan detaiat şi sĕ-l subştérnă proximului congres.

c) Planul nouei arondări sĕ cuprindă cele mai esacte şi sigure date în privinţa dotării nouelor episcopii cu agregatele acelora, observându-se principiul, ca prin noua arondare dotaţiunile presente ale episcopilor actuali sĕ nu se scurteze, ca, dotaţiunea noilor episcopi sĕ nu fie mai mică de 8000 fl. la an.

Raportorul minorităţii din comisiune, deputatul Atanasiu Cimponeriu propune următoriul conclus:

„Congresul sub împregiurările presente nefavorabile află pertractarea acestui proiect de neoportună şi lasă cestiunea înfiinţândelor episcopii noue în Timişóra şi Oradea-mare de o camdată în suspens, avênd consistoriul metropolitan sĕ continue culegerea datelor şi a mijlócelor neapĕrat trebuinciόse spre efectuirea conclusului congresual din anul 1878 Nr. 243.“

Punêndu-se la vot propunerea minorităţii cade şi congresul primesce propunerea maiorităţii de basă pentru pertractarea specială.

Nr. 135. In desbaterea specială asupra acestei cestiuni deputatul Parteniu Cosma propune a se sterge întroducerea din propunerea comisiunei şi a se înlocui cu următórele:

Congresul constată, că materialul ce l'a căpătat consistoriul metropolitan dela sinódele eparchiale, nu este apt, ca pe basa aceluia consistoriul sĕ pótă satisface însărcinării cuprinse în conclusul din anul 1878 Nr. 243; deci Consistoriul Metropolitan se îndrumă, ca până la proxima sesiune... (Celelalte din votul comisiunei). Congresul primesce acésta propunere.

Nr. 136. Punctul *a*) din propunerea comisiunei se primesce nestrămutat.

Nr. 137. La punctul *b*) deputatul P. Cosma face următórea contra propunere:

„Sĕ se trimită sinódelor eparchiale un plan de arondare, combinat din punct de vedere mai înalt al întregei metropolii, avênd ele a se dechiara şi a'şi face reflecsiunile asupra lui, eventual a face şi din partea lor câte un plan în acéstă privinţă.“

Ear' deputatul Eugen Brote propune:

„Consistoriul metropolitan se însărcinéză a continua lucrarea sa cu adunarea materialului necesar pentru înmulţirea eparchielor, avênd a raporta Congresului procsim despre stadiul în care se va afla cestiunea, eventual a presenta un plan“.

Retrăgêndu-şi Parteniu Cosma propunerea sa, Congresul cu delăturarea punctului *b*) din propunerea comisiunei primesce propunerea deputatului Eugen Brote.

Nr. 138. Nefăcêndu-se nici o observare la punctul *c*) din propunerea comisiunei — Punctul acesta se primesce.

Nr. 139. Reasumându-se resultatele desbaterilor de sub numerii precedenţi 134—138 acelea se cuprind în următoriul conclus:

Congresul constată: că materialul, ce l'a căpĕtat consistoriul metropolitan dela sinódele eparchiale, nu este apt, ca pe basa aceluia dînsul sĕ pótă satisface însărcinărei cuprinse în conclusul din anul 1878 Nr. 243, deci consistoriul metropolitan se îndrumă, ca până la proxima sesiune congresuală sĕ caute a satisface pe deplin acelei însărcinări, dându-i totdeodată următórele inviaţiuni speciale:

a) Deórece cestiunea de opurtunitate pentru noua arondare nu împedecă culegerea şi subşternerea datelor necesare: sinódele eparchiale vor avé a se pronuncia numai asupra modului, unde, şi cu ce teritorii sunt a se înfiinţa nouele eparchii; apoi asupra condiţiunilor principale de înfiinţare, adecă asupra resurselor materiale pentru susţinerea episcopiilor cu apertinenţele acelora.

b) Consistoriul metropolitan se însărcinéză a continua lucrarea sa cu adunarea materialului necesar pentru înmulţirea eparchiilor, avênd a raporta congresului procsim despre stadiul în care se va afla cestiunea, eventual a presenta un plan.

c) Planul nouei arondări sĕ cuprindă cele mai esacte şi sigure date în privinţa dotărei nouelor episcopii cu agregatele acelora, observându-se principiul, ca prin noua arondare dotaţiunile presente ale episcopiilor actuale sĕ nu se scurteze, ear' dotaţiunea noilor episcopi sĕ nu fie mai mică de 8000 fl. la an.

Urméză la ordinea zilei raportul Comisiunei organisătóre, carea prin raportorul seu Nicolae Zigre referéză şi face propunere în obiectul înfiinţării eparchiilor noue pe teritoriul provinciei nóstre metropolitane.

Deputatul Nicolau Ivan face următórea contrapropunere: Infiinţarea de episcopii noue între împrejurările actuale din motivele relevate în raportul consistoriului metropolitan nefiind posibilă, se ţine în suspens până la timpuri mai oportune.

După o desbatere mai îndelungată punêndu-se la vot ambele propuneri se primesce propunerea comisiunei, şi se enunţă următoriul conclus:

„Consistoriul metropolitan se însărcinéză cu considerare atât la împărţirea teritorială şi numĕrul poporaţiunei, cât şi cu privire la cuota din fondurile eparchiale actuale la carea ar puté fi îndreptăţite înfiinţândele eparchii: a elabora câte un proiect detaiat de arondare.

a) pentru înfiinţarea a două eparchii noue contemplate în conclusul Congresual de sub Nr. 243 din anul 1878.

b) pentru înfiinţarea a trei eparchii noue, din cari una sĕ fie propusă pe teritoriul Archidiecesei.

Ambele proiecte sĕ le comunice sinódelor eparchiale actuale pentru a se pronunţa asupra acelora, ear după aceea împreună cu enunciaţiunile sinódelor eparchiale sĕ le presente la timpul seu congresului naţional bisericesc spre resolvire în merit.“ (Va urma).

Revistă esternă

Memorandul comitetului macedo-bulgar. Comitetul macedo-bulgar sĕptĕmânile trecute a adresat mai multor domnitori, întrĕ cari şí sultanului, un memorand, al cărui cuprins ziariul rusesc „Kurir“ îl dă în următórele:

Cu provocare la pacea de la San-Stefano comitetul cércă a dovedí că autonomia Macedoniei fusese deja a priori garantată, şi din acésta mânecând zice, că de-şí locuitorii Macedoniei recunosc şì pe mai departe drept corectă şi de dorit suveranitatea Turciei, totuşi guvernul imperiului osmanic ar fi dator sĕ inactiveze în Macedonia aceleşi reforme, pe cari în 1868 le-a dat insulei Creta. Până-ce însĕ în Creta diferitele privilegii au asigurat locuitorilor libertate estinsă, stările din Macedonia au devenit tot mai apăsătóre. Inşirând apoi taxativ gravamenele, protestéză contra îndatoririi poporaţiunei creştine de a contribuí din zeciuială $1\frac{1}{2}\%$ pentru susţi-

---

în oglindă. — Ţi-am cunoscut'o îndată!... Dar' zĕu, ce curioşi mai sunteţi dtrĕ bărbaţii! D-ta de pildă propui caligrafia şi totuşi scrii de par'că nu om a scris, ci o labă de găină a sgăriat pe hârtie. Cum poţi óre învĕţa pe alţii a scrie, când d-ta însu-ţi scrii atât de rĕu?

— Hm!... Mare lucru! La caligrafie nu scrisórea e lucru de căpetenie, ci elevii sĕ nu-şi uite de sine. Unuia 'i razi una cu linealul peste cap, altuia peste degete... Scrisórea?! Prostie! Nîecrasov a fost mare scriitor şi e ceva grozav sĕ veḑi ce scrisóre próstă avea. Poţi sĕ te convingi, căci în tóte ediţiile poesíilor lui îi afli autogramul.

— Acela a fost Nîecrasov, dta însĕ... (oftéză). Eu, drept sĕ-ţi spun, m'aşi mărita bucuros după scriitoriu. Mi-ar scrie necontenit poesíi.

— Poesíi şí eu pot sĕ-ţi scriu, dacă doreşti.

— Despre ce ai scrie dta, rogu-te?

— Despre ce? despre amor... despre sentimentele mele... despre ochişorii d-tale... Ai sĕ plângi când le cetesci! Dar' dacă în adevĕr îţi voiu scrie poesíi, îmi permiţi apoi sĕ-ţi sărut mâna?

— Uf! ce mare lucru ceri!... Dacă 'ţi face plăcere poţi chiar acum sĕ mi-o săruţi!

Sciupchin sare de pe scaun şi dornic se repede şi sărută mâna coconiţei.

— Adă icóna! — grăieşte grăbit Peplov, dând una cu cotul soţiei sale, şi palid de agitaţie 'şi îmbumbă surtucul. — Iute! Inainte!

Şi grăbit ca de altă-ceva Peplov deschide uşa

— Copíii mei... grăì Peplov întinḑênd spre tineri braţele şi clipind din genele-i umede de lacrĕmi. — Dumnezeu sĕ vĕ binecuvinte, copiii mei... trăiţi... creşteţi... şi vĕ înmulţiţi...

— Şi eu... şi eu vĕ dau binecuvêntarea mea... — grăì acum mama Petrovna, plângênd de fericire. — Sĕ fiţi fericiţi, iubiţii mei! Oh! Dta 'mi răpesci unicul meu odor! — se adreséză apoi către Sciupchin. — Sĕ iubeşti mult pe fiica mea scumpă, sĕ-i porţi de grijă...

Bietul Sciupchin stătea ca viţelul la pórta cea nouă şi nu putea grăí nimic. Asaltul părinţilor îl ajunsese ca un trăsnet din sĕnin; îl înmărmurise de tot.

„Sunt perdut! M'au prins în cursă! — 'şi cugeta el, cuprins de grózā. — Ţie ţi-au pus acum de mămăligă, sĕrmane Sciupchine! De-acì nu mai este scăpare!“

Şi uluit şi umilit şi-a plecat capul, caşi-cum ar zice: „Luaţi-mi-'l, căci m'aţi învins!“

— Primiţi bin... binecuvêntarea mea... — a continuat tata Peplov şi a 'nceput şi el sĕ plângă. — Natasenca, fiica mea... puneveţi unul lângă altul... Petrovna, dă-mi icóna Preacuratei...

Şi cum a întins mâna sĕ iee de la soţie-sa icóna Preacuratei, i-a încetat deodată plânsul şi a 'nceput sĕ schimbe tot feţe....

— Fire-ai a dracului! Nătântócă bĕtrână! — a sbierat pe soţie-sa. — Oh! nenorocită ce eşti! Dar' asta-i icóna Preacuratei?!

— Oh, Dumnezeul meu! Oh, nefericitul de mine!

Ce s'a întêmplat? Dascălul de caligrafie 'şi luà curagiu sĕ-şi ridice din pămênt privirile şi fù numai decât în curat cu situaţia. Era scăpat! Mama Petrovna în graba cea mare a luat de pe părete, în loc de icóna Preacuratei, portretul scriitoriului Lazecinicov. Bĕtrânul Peplov şi mama Petrovna stăteau perpleşi, privind a pagubă la portretul lui Lazecinicov şi nu mai ştiau ce sĕ facă, ce sĕ 'ncépă. Ear' măestrul de caligrafie, folosindu-se de perplesitatea şi confusia bieţilor bĕtrâni, s'a dus... fără adio...

A. Cehoh.

nerea şcólelor turcesci, în cari copiii creştinilor numai cu specială concesiune a sultanului sunt primiţi. Ne-mohamedanilor nu li-se permite nici chiar atâta, ca pe banii lor proprii sĕ-şi facă şcóle. Se mai plânge memorandul, că creştinilor din Macedonia li-se impune sĕ solvéscă an de an câte $1^1/_2$ lire turcesci de fie-care om, pentru susţinerea drumurilor în stare bună, de şi drumuri de acestea în Macedonia nu sunt. Apoi, că plângerile de până acum ale macedonenilor au avut drept resultat, că Bulgarii au fost espuşi la oprimări şi persecuţiuni încă şi mai mari. De încheere sunt în memorand mai multe citate din contractul păcii de la San-Stefano şi din hotărîrile congresului de la Berlin, din cari comitetul scóte conclusiunea, că guvernul turcesc nici până acum nu a satisfăcut obligămintelor luate asupra-şi.

*

Presidentul Krüger, cum raportéză din Bruxella o telegramă dto 25 Martie, va pleca în luna viitóre la America pentru a cere intervenţia lui *Mac-Kinley* în favorul Burilor.

*

Bătae între soldaţii din China. Duminecă séra s'a întêmplat straşnică bătaie între soldaţii din trupele europene staţionate la *Tiencin*. Au fost ucişi trei soldaţi englezi.

NOUTĂŢI

Membri noi la Academie. Zilele acestea Academia română şi-a ales membri corespondenţi pe dd. *Virgil Oniţiu*, directorul gimnasiului nostru din Braşov, şi Barbu Stefănescu *Delavrancea*, romancier şi fost primar al capitalei române.

*

Dl Adrian Cristea, fiul asesorului consistorial Nicolae Cristea, a făcut cu bun succes esamenele de *economia politică şi finanţe*, la universitatea din München.

*

Fapte bune. Următorii fii credincioşi ai bisericei din Miheşul de câmpie, protopresbiteratul *Turda* au făcut daruri pentru sfânta biserică: Ana Crişan a cumpĕrat o icónă a preacuratei ficióre cu 30 cor. Axente Fiscutean a cumpĕrat o icónă a mântuitoriului cu 10 cor. Parteniu Moldovan a cumpărat 2 prapori roşii cu 40 cor. Toader Cienar a cumpĕrat 1 cădelniţe cu 24 cor. Victoria Şeulean a pregătit o perdea la uşa din mijloc a uşilor celor împărăteşti, care valoréză 20 cor. Teodor Selegean a pregătit 2 rude de prapori cu 6 cor. Suma 130 cor. Priméscă şi pe calea acésta mulţumita mea bine-simţită. Miheşiu în 12/III 901 v. *Petru Şeulean* preot rom.

*

Nou doctor de medicină. Azi (Mercuri) a fost promovat la titlul de doctor în ştiinţele medicale universale, la universitatea din Viena, compatriotul nostru *Ilie Ganea*.

Ii dorim succes în noua carieră.

*

Dar pentru biserică. Mult Onoratul Domn *Dr. Bonts*, notariu public în Hunedóra, ca jertfă potrivită şi binevenită pentru biserica nóstră ortodoxă-orientală din Hunedóra, a cumpĕrat de sfintele sĕrbători ale învierii Domnului Iisus Christos, din anul curinte, un rênd de odăjdii bisericesci fórte frumóse. Comitetul parochial, pentru acésta faptă creştinéscă provenită din dragoste adevĕrată faţă de biserică, 'şi ţine de o prea plăcută datorinţă a-i aduce şi pe calea acésta sinceră şi profundă mulţămită. Hunedóra, 22 Martie n. 1901. *Comitetul parochial.*

*

† Vasilie Maniu. Cu adâncă părere de rĕu, anunţăm mórtea unui distins bărbat al naţiunii nóstre, *Vasilie Maniu*, advocat în Bucureşti, membru ordinar al *„Academiei Române“*, originar din Banat, care Sâmbătă după ameazi a încetat din viéţă, la domiciliul sĕu din Capitala României.

Decedatul s'a născut la 24 Decembre 1824 în Lugoş, Banatul Timişan. Studiile gimnasiale le-a făcut la Lugoj şi Arad, ear' cele filosofice de pe atunci la Timişóra. După aceea s'a dus la Budapesta, unde a studiat drepturile, pe cari le-a terminat la 1846, fiind pe atunci în vêrstă de 22 ani.

In anul 1859 el a fost numit advocat public la curtea criminală din Bucureşti, ear la 1860 advocat la Inalta curte. De la 1862—66 a fost advocat al ministeriului cultelor; ear' la 1866 advocat-efor la Eforia spitalelor; de la 1868—69 a fost prim-preşedinte al Curţei apelative din Iaşi.

Vasilie Maniu a fost şi deputat.

In anul 1876 la 12 Septembre a fost ales membru al Academiei Române.

Dintre numerósele sale scrieri literare amintim: „Amelia sau Victoria amorului“, dramă originală, „Originea Românilor din Dacia Traiană“; „Unitatea latină sau causa română în procesul naţionalităţilor din punctul de vedere istoric, juridic şi politic“, „Monumentul de la Călugăreni“ etc.

Afară de aceste, regretatul academician a scris numeróse articole politice în diferite ziare.

*

† Ioan Necşa, preot-capelan în Bungard, a rĕposat azi nópte, în etate de 50 ani şi după 8 ani de preoţie. Inmormêntarea i-se va face mâne (Joi) la 2 óre după amiazi.

*

Adunarea generală a „Albinei“, institut de credit şi economii din loc, s'a ţinut Sâmbătă, 23 Martie n. In direcţiune au fost realeşi pe şese ani domnii *Petru Nemeş* notar public în Brasov şi *Alex. Lebu*, proprietar în Sibiiu, ear' nou ales a fost în locul vacant dl *Elia Trăilă*, advocat în *Oraviţa*.

*

Studenţi francezi la Selişte. Ni-se scrie: Renumitul profesor dela *„Scóla limblior orientale“* din Paris, dl *Picot*, de vre-o trei ani încóce trimite pe elevii sĕi, cari voesc sĕ se perfecţioneze în limba română, la noi, la *Sĕlişte*. In anul acesta au sosit doi d-ni studenţi: *Maurice Mouchotte* şi *Guillaume Le Boterf*, cari o sĕ petrécă aici vre-o 3—4 luni. Pentru repedea perfecţionare în limba nóstră ambii domni studenţi asistă zi de zi la órele de limba română de la scóla nóstră şi convin în societatea de aici, în carea sunt primiţi cu amabilitate şi se face tot posibilul, ca plăcuţii óspeţi pe lângă perfecţionarea d-niilor în limba nóstră sĕ ducă totodată şi cele mai bune impresiuni dela noi.

*

Procesul cununei lui Iancu. Tribunalul din Deva, acceptând escepţiunile advocatului apĕrătoriu Francisc Hossu-Longin, în şedinţa sa din 23 Martie a sistat procedura în procesul intentat contra *I. Scurtu* şi *G. Novacovici* pentru cununa pusă pe mormêntul lui Iancu. Procurorul a dat recurs.

*

Regele Angliei la Sinaia. O fóie din Bucureşti aduce ştirea, că M. Sa Regele Angliei, va face în decursul verei acesteia împreună cu Regina o visită curţii dela Viena, ear' de aci vor merge la Sinaia, pentru a face visită şi Suveranilor români.

*

Nou medic român la Băile Herculane. Din Timişóra ni-se comunică, că în 15 Martie d-l *Dr. Alexandru Crăciunescu* a fost ales din partea direcţiunei băilor din Mehadia (Herkulesbad) ca medic curant, în locul regretatului Dr. *Vuia*. Dl Dr. Crăciunescu a absolvat facultatea de medicină din Viena, unda ca preşedinte al „României June“ a luat parte activă şi la viaţa socială română. Timp mai îndelungat a petrecut la clinica de interne din Viena. Terminând serviciul ca medic militar, d-sa a plecat la Berlin unde a frecuentat clinicele de gynaecologie ş. a. Din 1 Oct. 1900 petrece ca medic practic în locul sĕu natal (Timişóra), ear' în 1 Maiu 1901 se va înstala în Băile Herculane. Soţia d-lui Dr. Crăciunescu e dentistă diplomată în Olanda şi a cercetat clinicele din Utrecht, Amsterdam, Lipsca, Berlin şi Viena.

*

Prun în biserică. Din *Beşa* ni-se scriu următórele: Mare raritate! în biserica nóstră din Beşa, comitatul Târnava-mare, (protopresbiteratul Sighişórei) anume: în internul altariului la feréstra spre rĕsărit în 2 Aprilie 1890 a rĕsărit un *prun* aprópe lângă zid, pe care subscrisul l'am cultivat din an în an aşa că astăzi a ajuns înălţimea de 4 metri, deşi în anul trecut i-am tăiat crengile, ca sĕ se îngróşe în jos. Anul-trecut prunul a rodit 3 prune bine desvoltate, ca şi celealalte din aer liber, s'au copt deplin însĕ numai pe la finea lunei Octobre. Prunele stau în prun în altariu până în ziua de azi fără sĕ cadă vre-una jos. Acuşi de vre-o sĕptĕmână însĕ cineva dintrĕ cei-cari aveau întrare în altariu (sĕ măture), a luat una dintrĕ cele trei prune. Se vede că au lăcomit la pomul oprit ca la cel din raiu Eva strămóşa. De sine înţeles că acum prunele sunt cam sbârcite, frunḑele pomului numai acum încep a cădé din el câte una. Şi tot acum încep mugurii a se desvoltă, fiind-că prunul acesta înverḑeşte primăvara şi înfloresce cu o lună mai curênd de cât cei din aer liber, fiind scutit de frig şi de vijelii. Nutremênt primesce din pămêntul de lângă zid, apă nu-i băgăm de loc, şi sórele străbate prin sticla ferestri mai cald la el. Acest prun an de an îşi susţine frunḑele cu mult mai bine desvoltate de cât prunii cei din aer liber şi sunt verḑi ca edera până către Crăciun. Poporul l'a numit „prunul popii Dumitru“.

*

Civilisatori Chinei. Despre brutalităţile soldaţilor germani din China ziariul rusesc „Nedelja“ are de la un martor ocular următórea corespondenţă:

„Dacă soldatul german are lipsă de bani se duce la un chinez bogat şi 'l jefuesce. Cel ce cutéză sĕ se opună, e ucis. Dacă vitejii acestia capĕtă poftă de petrecere, adună o cétă de chinezi, îi pun în gledă şi 'i străpung apoi cu bajoneta. Intrĕ cele mai obicinuite feliuri de pedépsă e şi aceea, că soldaţii germani atâta isbesc de olaltă capetele chinezilor acusaţi, până când nenorociţii cad jos fără viéţă. Pe fetele chineze frumóse le prind şi le folosesc în comun.

Tóte brutalităţile acestea sunt efluxul modului de tractare la care înşişi soldaţii sunt espuşi din partea oficerilor lor. Despre brutalităţile oficerilor germani, prin cari voiesc se dedeie pe soldaţi la suportarea tuturor fatigiilor, s'a scris deja o întrégă literatură. Din acest mod de tractare se póte uşor deduce, că ce esperienţe inquisiţionale, împreunate cu astuţie, are armata germană. Scuiparea în obraz, baterea cu pumnii peste cap, lovituri cu patul puscii în cóste şi peste picióre, sunt nimicuri de tóte zilele. Se spune, că un oficer german şi-a învĕţat soldaţii sĕ-şi ţină capul drept, ţinêndu-le la obraz un cuţit şi dacă vre-un nenorocit făcea cu capul mişcări neagreate de dl oficer, căpĕta în obraz împunsĕturi şi tăieturi. Un altul îi bătea cu pumnul peste fălci până 'şi muşcau limba tot sânge. Nu de mult un recrut a fost nenorocit prin brutalităţile oficerilor. Un simplu fecior de ţeran; îl torturau sistematic. Il băteau şi-i puneau în gură frêne, cari îi răniau tot sânge marginile gurii, îl sileau sĕ latre ca cânii şi sĕ umble 'n mâni şi picióre. Nenorocitul a nebunit şi din flăcău în flórea purerii a devenit o figură de compătimit. Din acestea se esplică şi faptul, că 22% din casurile de mórte în armata germană sunt sinucideri. Tot acest mod de tractare e causa şi la aceea, că social-democratismul cuprinde aşa mult teren între soldaţii germani, în butul tuturor mĕsurilor preventive. Crudelitatea oficerilor s'a încuibat şi în sufletul soldaţilor, şi de aceea trebue sĕ sufere atât de mult nenorociţii chinezi lipsiţi de ori-ce scut şi apĕrare.

*

Tuturor le este cunoscut, că seminţele de economie şi de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte seminţe. Escelente sunt îndeosebi seminţele de napi împreunate cu marca firmei „Sternmark“ şi sunt a se deosebi de altele contrafăcute. Seminţele lui Mauthner sunt cu un cuvênt neîntrecute şi economii nóstre fac fórte bine, dacă îşi comandă seminţele lor, numai dela firma Mauthner în Budapesta.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Convorbiri literare, fascicolul 3 (Martie), avênd următoriul sumariu:

St. O. Iosif. — Bunica (poesie). G. Murnu. — Printre neguri (poesie) D. Evolceanu. — Doi poeţi dramatici (studiu) Panait Cerna. — Repaos, Albatrozul (trad. din Fr. Coppés şi Ch. Baudelaire) I. A. Brătescu-Voineşti. — Ianko muzicantul (trad. după Sinkiewicz) Theohari Antonescu. — Din literatura egipteană (studiu) Florian I. Becesgu. — Viaţa (poesie) G. Bogdan-Duică. — Despre spătarul Nicolae Milescu I. Bogdan. — Inscripţia dela 1484 de pe pórta cea mare a Cetăţii Albe I. Bogdan. — Lucrările filologice ale d-lui Ovidiu Densuşanu (recensiune) Sava Athanasiu. — Geologia Carpaţilor în marele Dicţionar geografic (critică) N. Iorga şi I. Bogdan Comunicări mĕrunte.

FELIURIMI.

Telefon submarin. Intrĕ Keywest (aflător la colţul sudic al Floridei) şi întrĕ Havanna (pe insula Cuba) s'au făcut probe cu telefon submarin. Intrĕ aceste douĕ oraşe e o distanţă de 160 kilometri; probele au succes într'atâta, că în vorbire lină (nu repede) au fost auzite clar tóte cuvintele. De cumva esperimentele vor succede pe deplin, atunci legătura telefonică întrĕ America şi Europa e cestiune numai de timp.

*

Maşina de sburat a lui Dedal. Cu ocasiunea săpăturilor noue, începute nu de mult pe teritoriul Athenei antice s'a aflat o statuă care probabil represintă pe Dedal (Daidalos), primul care s'a ocupat cu ideia maşinei de sburat, şi amintirea căruia se perde departe în negura miturilor eline. Statua e provĕḑută cu patru aripi, de construcţie complicată şi dirigiabile, legate strîns de trup. După cum afirmă ingineriul *Meves*, aripile sunt construite cu multă cunoştinţă şi corĕspunḑĕtoriu recerinţelor technicei, ceea-ce demustră că încercarea lui Dedal, de a resolva problema sburării, n'a fost simplă nebunie, cum o presentă mitul.

*

Regina modei engleze. Alexandra, soţia regelui Edward VII. e totodată şi regină a modei engleze. Deja ca tineră princesă de Wales a reformat complet moda englezǎ, batjocorită şi negligată, şi a învĕţat pe lady şi miss-ele engleze sĕ se îmbrace simplu, dar' cu gust. In copilărie învĕţase şi ea însaşi croitul, cusutul, şi deosebi la confecţionarea pălăriilor se pricepea fórte bine. Ear' că ce fel de croitură, colóre şi combinare a toaletei dă feţei frăgeḑime, înfaţişare tineră, staturei graţie şi farmec, — nime nu ştie aşa perfect aplica cum ştie regina Angliei. Rĕposata regină avea deosebită afecţiune pentru ştiinţa acésta a nurorei sale şi aprópe totdeuna 'i cerea părerea în privinţa toaletei. Nu odată s'a întêmplat şi aceea, că princésa făcea însaşi pălăriile reginei. Pălăria-princess şi haina-princess, care nici odată n'a devenit modă generală, dar' care totdeuna va fi destul de modernă, asemenea sunt product al gustului princesei, cum şi colanul (collier) de mărgele, pe care tot ea le-a întrodus în modă. „Ocasiunea şi millieu-ul croiesce haina“ — e devisa ei, şi damele engleze i-au învĕţat-o tóte. In Sandvingham, de pildă, purta totdéuna numai toaletă aşa numită *tailor mode*, cu surtuc scurt şi pălărie tiroleză ori de matroz. Colorile ei favorite sunt: roşul spălat, heliotrop şi albastru-suriu cu flori orchidee. Studiile sale de modă şi-le făcea cu mare pasiune, nu din vanitate, ci fiind-că prin acelea procura bĕtrânei regine mare plăcere şi bucurie.

Din public.*)

Declaraţiune.

Subscrisul, de óre-ce am atacat în corespondenţa, datată din Ucea-inferióră, 1 Decembre 1899, apărută în nrul 270 ex 1899 şi subscrisă, de „Uceanul“ în ziariul „Tribuna“, pe dl paroch *Nicolau Borzea* din *Viştea-inferióră* ca administrator al comunei Ucea-inferióră pentru estradarea a douĕ atestate în limbă străină, în mod prea vehement, prin acésta declar, că espresiunile din corespondenţa susnumită folosite la adresa dlui paroch Nic. Borzea nu corespund adevĕrului, ofensele cuprinse în aceea sunt esagerate, deci le retratez şi le regret, cerênd scuse dela d-nul Nic. Borzea pentru acele espresiuni ofensătóre.

Sibiiu, 23 Martie 1901.

Teodor Orlea m. p.,
teolog-absolut.

Mulţămită publică.

La petrecerea dată la 28 Ianuarie st. v. a. c. in favorul scólei rom. gr. or. din Mercurea au binevoit sĕ contribuéscă următorii: D. Munthiu, notar Reciu 8 cor., fam. Schmidt, 6 cor. 40 b., Ioan Macellariu, proprietar Sângătin, Hermann Mangesius, primpretor, Paulovici, şef de gară, N. Brătian, sergent de geandarmi, Szücs Elemér, silvicultor, Rudolf Martzi, toţi din Mercurea, câte 4 cor., Dşóra Hoffmann, Săcel, Tipuriţă, Vale, N. Dordea, Păuca, Mărie Sufană, Kartal, Dna Nemetz, Hannert, Fleaca, Seidlhofer, toţi din Mercurea câte 3 cor.; D. Orĕştean, înv. Apodul mic, Dr. Coloman Albu, Dr. Capesius, medic, Béla Szatmári, Wagner Iohann, Ilie Floaş, Andreiu Floaş, A. Gross, Minth Michael, Adolf Fleischer, Kabdebo, Iulius Nemes, Drugociu, geandarm, G. Muntean, toţi din Mercurea câte 2 cor.; I. Stan, înv. Pâclişa, I. Simulescu, înv. Apoldul mic, Ilie Martin, Sălişte, Ghiţă Macellariu, Cêlnic, Szabó Iózsef, Schöpp, R. Ciugudean, Brocks, Fritz Hutter, toţi din Mercurea câte 1 cor. 60 b.

Total au incurs 107 cor. 82 b. din cari detrăgêndu-se spesele de 98 cor. 80 b. rĕmâne un venit curat de 9 cor. 02 b. cu cari s'a procurat unele recuisite de şcólă neapĕrat trebuincióse.

P. T. contribuenţi li-se aduce şi pe acésta cale cele mai călduróse mulţămite.

Corpul învĕţătoresc.

Posta Redacţiunei.

I. C. în Lissa. Fóia archidiecesei nu e menită, ca ómeni malcontenţi şi pătaţi, în desperaţia lor sĕ arunce cu tină asupra forurilor nóstre bisericesci şi sĕ critice procedura acelora şi a organelor lor. Spre scopul acesta căutaţi alt organ, — care póte se va dimite şi la lucruri de aceste.

A mers la coş.

Dlui A. I. Hondol. Meriţi tótă lauda, pentru bunele învăţături date poporenilor. Nu e însĕ de aşa, ca sĕ o putem publica. Scrie-ne despre alte lucruri, bisericeşti-şcolare, de prin părţile acelea şi publicăm cu plăcere.

„Grădinile scolare“. Nu se póte publica. Dacă aşa stau lucrurile cum ne scrii, faceţi arătare la forul suprem şi negreşit se va face îndreptare.

Dlui B-l. Sĕ nu mai înveninăm ranele. Sunt cunoscute în centru fórte bine tóte relele, şi sanarea lor sigur va urma, — dar' nu se póte de odată.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 229—901. [50] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Dânc se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor din vigóre în terminul amintit şi au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi a cuvênta.

In conţelegere cu comitetul parochial — Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Unguraşului.

Fizeş-Sânpetru, 10/23 Martie, 1901.

Pavel Roşca
protopresbiter.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se aflà de vênḑare:

Cântări religióse şi şcolare

(quartete, coruri mixte şi bărbătesci) de **Ed. Wachmann,** directorul conservatorului de musică din Bucuresci. Preţul: Partitura 1—2 cor., părţi separate dela 15—40 bani.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

şi

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumětate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,

de
Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Introducere în contabilitate

şi

Contabilitatea

în partidă simplă

de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55 /68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani) . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21 – 67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însě Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 30 Sibiiu, Sâmbătă 17/30 Martie 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nemţii radicali şi „imperiul magiar“.

In sesiunea trecută erau numai *şese*, ear' în actuala sesiune parlamentară sunt *dóuĕzeci şi unu* de Nemţi radicali în reichsrath-ul austriac.

Dacă ar fi sĕ facem şi noi socotéla în politică, aşa cum au obiceiul sĕ o facă compatrioţii nostri magiari, ar trebuí sĕ prevestim, că în viitórea sesiune parlamentară vor primí întrare în reichsrath-ul austriac cel puţin *şesezeci* de deputaţi radicali germani, pentru-ca în următórea sesiune numĕrul lor sĕ se urce la *o sută optzeci,* şi aşa mai departe. Tot întreit.

Dar' ştiind cum popularitatea se schimbă în politică, de azi pe mâne, mai de grabă ne vine sĕ prevestim, că numĕrul deputaţilor radicali germani va fi redus la proximele alegeri érăşi la *şase,* sau póte şí la mai puţini.

Şi totuşi trebue sĕ ţinem cont de ei, pentru-că fie cât de puţini, ómenii acestia au un program pe cât de scurt, pe atât de semnificativ şi ameninţător pentru integritatea monarchiei nóstre.

Nemţii radicali fac propagandă pe faţă pentru desfacerea lor din legăturile de stat ce le au în monarchia austro-ungară şi pentru alipirea lor la Germania.

Şi credem că nu greşim când afirmăm, că tocmai accentuarea pe faţă şi în mod atât de categoric a dorinţei Nemţilor radicali de a se vedé trecuţi sub stăpânirea Germaniei, a dat ansă presei franceze şi presei din Rusia sĕ se ocupe cu stările de lucruri din Austro-Ungaria şi sĕ prorocéscă apropiata desmembrare a acesteia.

Tot aşa, nepatriotica lor purtare a dat nutriment şi grandomaniei compatrioţilor nostri magiari, cari de o vreme încóce fantaséză în continuu despre un *imperiu magiar,* ca singurul scut posibil pe séma casei domnitóre, şi despre mutarea punctului de gravitaţiune politică dela Viena la Budapesta, pentru a puté întra Monarchul cu desĕvêrşire în tóte tradiţiunile casei lui *Árpád*, dat fiind-că monarchia austro-ungară *nu va mai puté esista lungă vreme în formaţiunea ei actuală.*

Va fi sau nu va fi aşa — e o chestie care aparţine viitoriului. Căci adevĕrat e, că nimic vecinic nu e în lumea acésta, decât vecinicia însaşi. Tóte cele vremelnice vin şi trec, se ivesc şi se risipesc, se nasc şi mor. Şi vremelnice sunt şi statele, cele mai puternice imperii, cari apar şi dispar şi ele. Precum vremelnică e şi iubirea şi alipirea popórelor către stat şi către dinastie. Se risipesce şi dispare şí ea, când *are motiv sĕ dispară.*

Astfel şi monarchia nóstră *póte* sĕ se risipéscă, daca aşa îi va fi scris în cartea sorţii; dar' nu se va descompune pentru-că Nemţii radicali şi Magiarii ar voí sĕ o vadă desmembrată, nu pentru-că presa din Francia şi Rusia îi cobeşte apropiata dispariţiune de pe charta Europei: ci se va descompune atunci, când *tóte* popórele cari o compun vor vení la convingerea, că actuala ei formaţiune nu mai corespunde intereselor lor, scopurilor lor, şi condiţiunilor lor de viéţă.

Viéţa de stat nu are alt scop, de cât mulţămirea cetăţenilor cari forméză statul, mulţămire care în mod necesar trebue sĕ isvoréscă din aplicarea cu severitate a principiului dreptăţii faţă de toţi, şi în mod egal pentru toţi.

Evident deci, că cetăţenii, în momentul în care vin la convingerea, că pentru ei nu esistă dreptate în cadrele statului din care fac parte, — se vor vedé împinşi în mod necesar spre alte formaţiuni de stat, în cari vor crede că pot sĕ-şi găséscă realisarea scopurilor şi aspiraţiunilor lor.

Se află óre în o *astfel* de situaţie Nemţii din Austria şi Magiarii nostri, cari *doresc* descompunerea monarchiei şi trecerea ei prin o nouă formaţiune de stat?

Nu! Tocmai aceste douĕ popóre au fost până acum cele mai mult desmerdate în monarchie, pentru-ca în modul acesta sĕ-şi manifesteze *„mulţămirea“* pentru bunătăţile primite.

Dar' fac o socotélă greşită. Pentru-că monarchia nóstră nu e compusă numai din Nemţi radicali şi din Magiari, ci încă din multe alte popórĕ, cari precum în trecut, aşa şi în viitor vor forma zid puternic în jurul tronului şi vor apăra integritatea monarchiei cu tótă iubirea şi alipirea lor tradiţională, convinse fiind, că pentru ele *numai în formaţiunea actuală a monarchiei esistă mântuire şi garanţie pentru un viitor sigur.* Şi numai unei miopíi politice trebue sĕ atribuim faptul, ca Magiarii nu înţeleg lucrul acesta, ci viséză schimbări, cari tocmai pentru ei ar constitui primejdia cea mai mare.

Sibiiu, 29 Martie n.

Alegerile. Judecând după materialul pe care are sĕ-'l resolveze încă actualul parlament magiar, ziarele din capitală fac combinaţia, că alegerile pentru proxima sesesiune parlamentară nu se vor puté face decât numai *la tómnă.* Fórte bine. Până atunci póte că ne vom decide şi noi sĕ — stăm şi mai departe în nelucrare.

Retragerea lui Wlassics. *„Egyetértés“* scrie, că prin cercurile politice din capitală se vorbeşte mult despre apropiata retragere din actualul cabinet a ministrului de culte şi instrucţiune publică *Wlassics,* devenită necesară prin atitudinea manifestată în chestia crucii dela universitatea din Budapesta, atitudine, care nu află de loc aplacidare în cercurile înalte şi preaînalte dela Viena.

Fraţii pentru fraţi. Ştire sensaţională se telegrafíéză dela Viena. Deputaţii poloni din reichsrath-ul austriac au provocat pe contele *Goluchovski*, ministrul comun de esterne, sĕ intervină la Berlin în favorul conaţionalilor lor din *Pozen,* — persecutaţi din partea guvernului german, — căci în cas contrar ei vor începe o agitaţiune energică în contra *triplei alianţe,* din care face parte un stat, care persecută pe Poloni.

In chestia cuotei s'au început tratativele între cele douĕ comisiuni. In scopul acesta membrii comisiunei maghiare au mers la Viena, împreună cu ministrii *Széll* şi *Lukács.* Se crede că pertractările, începute Joi, vor fi terminate până Sâmbătă. Tratativele s'au început pe basa cheii stabilite în anul trecut pentru cuotă.

Delegaţiunile. Reichsrath-ul austriac a ales în şedinţa de Mercuri deputaţii cari vor face parte din delegaţiune. Alegerea, care s'a făcut târziu nóptea, a decurs neted, după ce ministrul president a asigurat tóte partidele, că parlamentul austriac se va întruni de nou şi după Paşti, şi anume în 18 Aprilie. Declaraţia acésta a fost necesară, fiind-că se lăţise svonul, că guvernul vrea sĕ facă alegerea delegaţiunii şi apoi sĕ trimită parlamentul la primblare.

Examenele şcolare publice.

(Fine.)

La noi conducerea examenelor cade în competenţa protopopului concernent. Şi cumcă e corectă acéstă procedură, este mai pe sus de ori-ce îndoială. Pentru-că protopopul are încrederea *în sus* şi deplina autoritate *în jos.* Ér poporul nostru ţine mult la acésta, încât un examen de încheerea anului, fără conducerea protopopului, nici când nu e pe plinul lui plac. A nesocotí acest sentiment al poporului nostru nu ar fi în favorul progresului şcólei. Trebue sĕ ţinem deci sus şi tare pe lângă usul străbun — cuprins şi în regulamentul şcolar -- că protopopul este chemat a conduce examenele publice dela şcólele nóstre şi numai în casuri de împedecare substitutul seu.

Pe lângă acésta se cere încă sĕ se ţină examenele publice, după putinţă, în zile de Dumineci sau sĕrbători, pentru-ca sĕ pótă asista părinţii elevilor şi binevoitorii şcólei, la noi economi în numĕr covêrşitoriu, astfel sĕ se pótă şi ei bucura de prestaţiunile copilaşilor lor, deşteptând în acest mod un interes tot mai viu faţă de şcólă.

Conclusia e: protopopul conduce examenele publice dela finea anului şcolar, după putinţă, în zile de Dumineci şi serbători. Intr'acolo merge şi părerea conferenţei amintite.

In faţa acesteia însĕ avem sĕ ne facem sémă, nu cumva cerem vre-o *imposibilitate fisică* din partea p. t. prŏtopopi, în calitate de inspectori tractuali.

Protopopiatele nóstre, în genere zis, numĕră dela *minimul* 20 până la *maximul* de 60 comune. Va sĕ zică şi protopopul *tot atâtea* examene ar avé sĕ conducă la finea anului şcolar şi încă, după putinţă, în zile de Dumineci şi serbători, căci în cas contrar poporul nostru, ocupat cu economia de câmp, nu póte asista la examene şi prin acésta se zădărniceşte unul din cele mai puternice motive practice pentru ţinerea examenelor publice.

Dar' unde-i stau protopopului la disposiţie atâtea serbători în decursul celor 3—4 septemâni, în cari au sĕ se ţină examenele publice dela încheerea anului şcolar?

Poporul nostru, preste tot, are fórte multe sĕrbători, atâtea însĕ totuşi nu are.

Evident deci, că ne aflăm în faţa unei *imposibilităţi fisice*, dacă ne legăm cu stăruinţă de zile de sĕrbători pentru examenele publice, în vederea scopului, altcum deplin justificat, ca sĕ pótă asista şi poporul. Ér dela acéstă condiţie, ca şi dela cea mai sus amintită, nu putem abzice cu nici un preţ, dacă e vorbă sĕ fie examenele la înălţime şi cu efectul dorit.

Se impune deci un *modus vivendi*, prin care sĕ înlesnim protopopului ţinerea şi conducerea examenelor în mod demn, în spiritul pretenţiilor pedagogiei moderne. Sĕ facem apoi posibilă şi asistarea poporului, respective a părinţilor şi binevoitorilor şcólei, ca sĕ satisfacă examenele publice şi acestei indispensabile cerinţe practice.

Acest *modus vivendi* sper eu a se găsi, dacă la ţinerea examenelor publice se va procede precum urméză:

Examenul dela finea anului şcolar, sĕ constee din douĕ părţi:

1. Una curat *didactică* pentru temeinică examinare din deosebitele studii, din cât se póte mai multe, sub conducerea protopopului în calitate de inspector tractual de şcóle.

Terminul acestui examen îl fixéză protopopul pentru ori-ce zi de lucru din sĕptĕmână, înainte sau după amézi, şi asistă la acest examen *numai factorii,* cari au inspecţia şcólei anume: oficiul parochial, scaunul şcolar şi, de sine înţeles, colegii învĕţători.

Asistând numai acesti factori ai şcólei examenul va decurge în *deplină linişte,* condiţie indispensabilă pentru un examen la înălţime, nu pre-cum am vĕḑut că se ţineau până acum examenele cu aglomeraţie de popor, când unul întră, când altul iasă, ceea ce numai examen corespunḑetor nu se mai póte numi. Ţinêndu-se examenul în *liniştea cuvenită,* fără aglomeraţie de popor, factorii competenţi ai şcólei îşi vor puté face judecată în adevĕrată cunoscinţă de causă, din care învĕţătorul numai profita póte. Afară de aceea învĕţătorul nu va mai fi expus penibilei posiţii, de a fi judecat pentru examenul prestat cu elevii, de toţi ómenii din sat, chemaţi şi nechemaţi. Ear' în punctul acesta s'au ivit şi casuri drastiçe, în dauna şcólei, a căror sanare nu se mai póte amâna.

Activitatea didactică a învĕţătorului trebue scutită de nepriceperea, de prejudiţiile sau preocuparea ómenilor din popor.

2. A dóua parte a examenului sĕ fiie o *festivitate şcolară* de încheerea anului, sub conducerea parochului-director al şcólei.

Acest examen festiv sĕ se ţină în *sĕrbătórea sau Dumineca*, ce urméză imediat după *examenul didactic*, şi sĕ fie public anume pentru popor, respective pentru părinţii elevilor şi binevoitorii şcólei, pentru cari şi altcum acéstă parte a examenului e mai accesibilă şi mai mulţămitóre, ear' nu examenul din studiile teoretice.

Programa acestui examen va consta din cântări acomodate bisericesci-religióse si şcolare, din declamări corespunḑĕtóre şi o dare de sémă de încheerea anului şcolar cu eventuale date statistice din partea directorului şi o rugăciune frumósă, înălţătóre, din partea parochului. Din care motiv, unde permit împrejurările, acéstă festivitate şcolară se póte ţiné şi în biserică.

Programa festivităţii, pe timpul examenului didactic are sĕ fie deja compusă şi presentată protopopului pentru *revisiune şi aprobare.* Dacă protopopul va puté conduce şi acéstă parte festivă a examenului, cu atât mai bine, la cas contrar direcţiunea şcólei va îngriji de executarea programei încuviinţate din partea protopopului.

In cele 2, 3 sau 4 zile, ce vor cădé între examenul *didactic* şi cel *festiv* de încheerea anului şcolar, învĕţătorul liber acum de sarcina cea mai grea, îşi va pregătí bine elevii în cântările şi declamările menite pentru încheerea solemnă. Va face eventual vre-o excursie veselă cu elevii, ca sĕ adune flori şi frunze pentru decoraţia salei festive, sau bisericii, etc.

*

Un fel de festivitate de încheerea anului şcolar se ţinea şi până acum, în *legătură nemijlocită* cu examenele şi fără nici un sistem, mai mult în mod întêmplător. Anume după-ce se examina neîntrerupt 3—4 óre, adecă după-ce elevii erau cu desĕvêrşire osteniţi, într'o atmosferă înăduşită, se puneau sĕ mai şi cânte, sĕ declame, sĕ mai asculte şi eventuale vorbiri adresate lor şi părinţilor.

Resultatul acestei festivităţi, după o trudă de 3—4 óre în o aglomeraţie sgomotósă si atmosferă înăduşită, ni-l putem uşor închipuí. Era mai mult o sarcină, de care cu mic cu mare, de abia apucau sĕ scape. Pe acéstă cale însĕ nu se edifică inimile, nu se desvóltă interes faţă de şcólă.

Trebue un sistem óre-care şi pentru *festivitatea* de încheerea examenelor şi a anului şcoìar, *menită anume pentru popor*, ca sĕ aibă şi el o mulţămire şi tragere de inimă, în urma jertfelor, ce aduce pentru şcólă. Nu se póte încredinţa întêmplării un moment atât de însĕmnat în viéţa şcolară practicându-se mai departe usul din trecut, dacă va remâné sau nu va rĕmâné timp şi disposiţie, respective putere pentru atare lucru, după tortura unui examen sgomotos de 3—4 óre.

Pe lângă procedura însĕ, ce am descris mai sus, în considerarea împrejurărilor date, vom ajunge cu timpul, ca şì acéstă parte festivă a examenelor şcolare sĕ-şi aibă adevĕratul seu rost şi efect practic. Deóre-ce în modul arĕtat se va da fie-căruia ce este al seu, *examenul didactic* va decurge liniştit şi demn, învĕţătorul nu va mai fi expus judecăţii celor nechemaţi, în dauna şcólei, ear' poporului se va da festivitatea dorită, dela care el întotdeuna se va duce cu sufletul înălţat.

Ce póte urma apoi din asemenea mulţămire sufletéscă, nu mai trebue explicat. Fără îndoială numai binele şi prosperarea şcólei.

Am scris acestea, în linia primă pentru binevoitóre atenţie p. t. protopopi, cărora este încredinţată organisarea şi conducerea examenelor publice dela şcólele nóstre poporale. Dacă voiu fi contribuit câtuşi de puţin spre o bună orientare, mulţămirea ne va fi generală.

Sibiiu, 24 Martie 1901.

Dr. V. Bologa.
director şcolar

. Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

X. Episcopiile noue la Congresele din 1886 şi 1888.

In şedinia a X ţinută la 18/30 Iuniu 1886 se subşterne raportul consistoriului metropolitan în următoriul mod:

„Nr. 127. Presidiul presintă:

a) raportul consistoriului metropolitan în scopul de a primi dela archidiecesă legatul fericitului archiepiscop şi metropolit Andreiu baron de Şaguna pentru douĕ episcopii noue. Conclus: Se transpune comisiunei finanţiare". Acéstă comisiune raportéză în şedinţa a XIII dela 21 Iuniu (3 Iuliu) 1886 la

„Nr. 165. Comisiunea finanţiară relaţionéză prin referintele seu Eugen Brote asupra raportului consistoriului metropolitan, ca senat epitropesc, prin care raport se arată, că legatul fericitului archiepiscop şi metropolit Andreiu baron de Şaguna pentru douĕ episcopii noue, care se află încă în administrarea consistoriului archidiecesan, represintă la finea anului 1885 suma de 119.747 fl. $82^1/_2$ cr., şi că nu mai esistă nici o pedecă pentru trecerea acestui legat în administraţiunea consistoriului metropolitan.

La propunerea dep. Parteniu Cosma: Conclus: „Raportul se ia la cunoştinţă ear' consistoriul metropolitan se însărcinéză a primi legatul in administrare proprià şi a elabora un proiect de act fundaţional, care va fi a se subşterne spre aprobare proximului congres."

Congresul din anul 1888 sub Nr. 61 urgéză subşternerea unui raport special pentru înfiinţarea episcopiilor noue.

XI. Episcopiile noue la Congresul din anul 1891.

Consistoriul metropolitan în raportul seu general din 28 Septembre 1891 Nr. 283, publicat în protocolul congresual sub lit. C. din acel an, zice că „In obiectul înfiinţării a douĕ eparchii noue (concl Nr. 61) va urma raport separat".

Acest raport presentat în a doua şedinţă la 2/14 Octobre 1891 Congresului sub Nr. 17 punct a) se transpune comisiunei organisătóre.

Ear' raportul consistoriului metropolitan ca senat epitropesc se presintă tot în aceea şedinţă sub Nr. 20 punct g.: „în cestiunea literilor fundaţionale la fondul celor douĕ eparchii înfiinţânde", care se transpune comisiunei finanţiare, din care raport reese, că fondul pentru 2 eparchii s'a urcat la *165.483 fl. 30 cr.* cu finea anului 1890.

Aceasta comisiune vine în şedinţa a X dela 11/23 Octobre 1891 şi propune sub

„Nr. 159. Comisiunea finanţiară referitor la raportul consistoriului metropolitan ca senat epitropesc, în obiectul literilor fundaţionale pentru fondul celor douĕ eparchii înfiinţânde, prin referentul seu Dr. Ioan Mihu propune ear' congresul decide:

Conclus: De óre-ce fondul celor douĕ eparchii înfiinţânde nu forméză o avere a metropoliei ca atari, şi nu are nici menirea a remâné pentru totdeauna în administrarea organelor metropolitane, congresul cu abatere dela conclusul de sub Nr. 165/1886, declară, că fondul de sub întrebare este a se administra şi mai departe conform normelor regulamentului pentru administrarea fondurilor şi fundaţiunilor metropoliei".

Tot în ziua acésta în şedinţa a XI. de după amézi comisiunea organisătóre îşi dă raportul seu, care sună sub

„Nr. 191. Urméză la ordinea zilei raportul comisiunei organisătóre, care prin raportorul seu Nicolau Zigre referéză şi face propunere în obiectul înfiinţării a douĕ eparchii noue pe teritoriul provinciei nóstre metropolitane.

Deputatul Paul Rotariu face următoriul adaus la propunerea comisiunei:

„Deodată se însărcinéză consistoriul metropolitan a lua mĕsurile necesare pentru înactivarea consistoriului din Timişóra amĕsurat conclusului congresual Nr. 102/1868".

Punêndu-se la vot se primesce propunerea comisiunii fără adausul propus de deputatul P. Rotariu şi se enunţă ca conclus:

Consistoriul metropolitan se însărcinéză a continua procurarea datelor şi a încerca aplanarea divirginţelor ivite între eparchii în meritul acestui obiect, avênd pe basa resultatelor obţinute în privinţa staveririi principielor generale a face la congres propunere concretă şi motivată".

Va sĕ zică, congresul face earăşi un şiber birocratic, acuma nu mai zice: până la proximul congres sĕ se facă propunere, cum a zis până aci, ci lasă în draga voiă a ómenilor din consistoriul metropolitan, sĕ elaboreze când le va veni la socotélă propunerile cerute de congres. Acum s'au ivit şi certe între eparchii, căci nici una dintre cele esistente nu se deslipesce bucuros de 2 sau 4 protopopiate pentru formarea nouelor episcopii, deci amênăm cestiunea nouelor episcopii din congres în congres.

De ce nu se deslipesc eparchiile presinte de protopopiatele lor submanuate bucuros în favorul celor noue înfiinţânde? Acésta ni-ar puté-o descoperi dl profesor V. Goldiş, dacă ar voi!

XII. Episcopiile noue la Congresul din anul 1895.

Metropolitul Miron Romanul, care cu 15 ani mai nainte adecă la anul 1880 cu atâta însufleţire şi zel a scris şi s'a trudit pentru înfiinţarea nouelor episcopii, acum este descuragiat, căci în raportul general al consistoriului metropolitan plenar sub Nr. 90 M. din Sibiiu 6 Maiu 1895, zice:

„Infiinţarea a douĕ eparchii noue forméză încă dela anul 1868 încóci o cestiune atât de gravă şi complicată, încât între împregiurările de astăzi nu ne putem aştepta la soluţiunea ei în mod priincios intereselor bisericei. Vom presenta afacerea în stadiul ei de astăzi conform conclusului Nr. 191/1891.

Acest raport se presintă congresului în şedinţa a II. la 8/20 Maiu 1895 sub Nr. 15 punct a) şi se predă comisiunei organisătóre, care vine în şedinţa a IX dela 14/26 Maiu 1895 şi raportéză sub

Nr. 95. Urméză la ordinea zilei raportul comisiunei organisătóre care prin raportorul seu Nic. Zigre referéză şi face propunere în obiectul înfiinţării eparchielor noue pe teritoriul provinciei nóstre metropolitane.

Deput. Nicolau Ivan face următórea contrapropunere: Infiinţarea de episcopii noue între împregiurările actuale din motivele relevate în raportul consistorial metropolitan nefiind posibilă — se ţine în suspens până la timpuri mai oportune.

După o desbatere mai îndelungată punêndu-se la vot ambele propuneri se primesce propunerea comisiunei, şi se enunţă următoriul conclus: Consistoriul metropolitan se însărcinéză, cu considerare atât la împărţirea teritorială şi numĕrul poporaţiunei, cât şi cu privire la cuota din fondurile eparchiale actuale, la carea ar puté fi îndreptăţite înfiinţândele eparchii, a elabora câte un proiect detaiat de arondare

a) pentru înfiinţarea a douĕ eparchii noue contemplate în conclusul congresual de sub Nr. 243 din a. 1878

b) pentru înfiinţarea a trei eparchii noue, din cari una sĕ fie propusă pe teritoriul archidiecesei.

Ambele proiecte sĕ le comunice sinódelor eparchiale actuale pentru a se pronunţa asupra acelora, ear' după aceea împreună cu enunciaţiunile sinódelor eparchiale sĕ le presente la timpul seu congresului naţional bisericesc spre resolvire în merit."

Eparchioţii din înfiinţândele episcopate vedeau în acest conclus earăşi numai o tactică de amânare, de atâtea-ori repeţită din partea congreselor şi sinódelor nóstre întru deslegarea finală a cestiunei episcopiilor noue.

Obvenind în conclusul de sus vorba şi de fonduri am sĕ observ, că fondul celor douĕ episcopii s'a întemeiat de marele archiereu baron de Şaguna cu 50.000 fl. v. a. prin testamentul seu.

Mai departe se vede din raportul consist. metrop. ca senat epitropesc sub Nr. 93 de dto Sibiiu 6 Mai 1895, că fondul celor douĕ eparchii are în inventar la finea anului 1894 suma de 199.845 fl. 78 cr. v. a., s'a urcat deci fondul acesta dela 1890 până la finea a. 1894 în 4 ani cu 34.362 fl. 88. v. a.

E de notat, că pentru a fi presentate congresului acestuia, dela Oradea-mare au fost trimise consistorului metropolitan următórele acte:

Nr. 459/1894.

Preavenerabile Consistoriu! Representaţiunea sinodului protopresbiteral al Orăḑii mari în causa reînfiinţării episcopiei vechi gr.-or. române în Oradea-mare, sub ·/. avem onóre a o subşterne Preavenerabilului Consistoriu pentru de a o lua în consideraţiune la *propunerea ce va fi a se face către măritul congres în privinţa înfiinţărei celor douĕ episcopii adoptate în principiu.*

In meritul causei ne permitem a constata, că atât dreptul istoric cât şi interesele culturale şi vitale ale bisericei nóstre gr.-or. române din districtul acestui Consistoriu *reclamă reînfiinţarea episcopiei vechi gr.-or., române în Oradea-mare,* ear' ce priveşte posibilitatea, acésta este mai posibilă dintre tóte, de-órece esistă Consistoriu cu autonomia deplină în afacerile administrative. Oradea-mare 16/28 August 1894. *Iosif Goldiş* m. p. vicariu episcopesc.

Representaţiunea sinodului protopresbiteral din Oradea-mare, despre care e vorba, are următoriul cuprins:

Nr. 204/1894. Venerabil Consistoriu! Sinodul protopopesc al tractului Orăḑiimari, avênd în vedere, că atunci când intenţionéză conservarea şi desvoltarea bisericii nóstre, totdeodată are o datorinţă săntă şi morală a fi cu reverinţă creştinătăţii şi faţă de instituţiunile nóstre bisericeşti din tractul nostru istoric, cari au contribuit la întărirea esistenţei şi vivacităţi nostre naţionale.

Biserica nóstră ortodoxă, pătrunsă de cuvintele apostolice: „Pentru aceea te-am lăsat pe tine în Creta, ca cele ce lipsesc sĕ le îndreptezi", în cari cuvinte este esprimat scopul înfiinţării scaunelor episcopeşti, — a înfiinţat pe la secolul al XIII şi pentru ţinuturile din Bihor o episcopie cu reşedinţa în Oradea-mare.

Acest scaun episcopesc, precum se vede din documentele nóstre istorice, s'a înfiinţat spre apărarea şi întărirea credincioşilor nostri din părţile Bihorului faţă de papistaşism. Dar' durere, că acest scaun episcopesc mai târziu, tocmai în interesul papistaşismului s'a sistat în 1695, când episcopul *Efrem Veniamin* a reposat în domnul.

(Va urma.)

† Vasile Maniu.

Inmormêntarea regretatului *Vasile Maniu* s'a făcut Luni, la órele 2, în Bucureşti, cu solemnitate cuvenită.

„Academia Română" al cărei membru era decedatul, a arborat imediat după primirea tristei ştiri drapelul negru pe edificiul seu şi a depus şi o corónă pe sicriul defunctului, ear' Luni, ziua înmormântării, a ridicat şedinţa în semn de doliu.

La înmormêntare a luat parte o lume mare de ómeni. Dintre fostii colegi ai regretatului au asistat la ceremonia funebră dnii *D. A. Sturdza, I. C. Negrutzi, Nicolae Ionescu, Gr. G. Tocilescu, Dr. At. M. Marienescu, N. Quintescu, Dr. I. Felix, Dr. V. Babeş, Iosif Vulcan* şi alţii.

Cuvêntul de adio, în numele *„Academiei Române"* l-a rostit academicianul *Iosif Vulcan*, adresând publicului următórea cuvêntare:

„Jalnici ascultători! In faţa acestui cosciug, care conţine osemintele lui *Vasile Maniu*, noi membrii Academiei Române stăm cu inima cernită, căci decedatul ne era unul din cei mai devotaţi colegi de muncă în afirmarea culturei naţionale.

Caracteristica sa principală a fost *iubirea neamului românesc.* Acésta i-a inspirat tóte gândirile, acésta i-a călăuzit munca vieţei întregi. N'a avut momente mai fericite decât acelea, când a putut sĕ lucreze pentru naţiunea sa.

Plin de încredere în vitalitatea elementului românesc, entusiasmul i-a strălucit drept stéuă conducĕtóre. A fost şi dînsul unul din bĕtrânii nostri, cari n'au cunoscut descurajarea, al căror suflet nu s'a înfiltrat de miasmele pesimismului modern; — ci cu cât pedecile erau mai mari, cu atâta ei deveneau mai oţeliţi.

Născut la Lugoj în Banat, la 1824, el pare o ramură ruptă din o crèngă a pomului naţional, pe care vîntul a transplantat-o în pământul rodnic al României, unde a prins rădăcini, a crescut şi a produs fructe — căci ramura adusă aici a fost sănătósă, a avut putere de viaţă.

Vasile Maniu a venit aici bine pregătit, avênd atributele trăiniciei intelectuale. Făcêndu-şi studiile liceale, a terminat cursul juridic la universitatea din Budapesta, in 1846, avênd numai 22 de ani.

Incă de atuncea datéză primele sale încercări literare. Mai târziu a trecut pe terenul istoric şi la 1857 a publicat în Timişoara o lucrare intitulată: „Disertaţiune istorică critică şi literarà despre originea Românilor", care a atras luarea aminte a publicului dornic de asemenea scrieri şi a făcut autorului un nume bine apreciat.

Cu acest brevet de capacitate ştiinţifică a venit el în România, chemat de mai multe persóne fruntaşe.

Aici şi-a continuat activitatea literară, scriind la 1867: „Unitatea latină şi causa română în procesul naţionalităţilor din punctul de vedere istoric, juridic şi politic" — apoi la 1869: „Misiunea occidentului latin în orientul român" — la 1870—71: „Studii asupra scrierii profesorului Yung, Romanii şi Românii" — precum şi câteva drame istorice.

In viaţa obştéscă a luat parte ocupând mai multe funcţiuni distinse. In 1859 a fost advocat public la Curtea criminală; în 1860 advocat public la Inalta curte din Bucureşti; la 1862—1865 advocat al statului; la 1866 advocat al Eforiei spitalelor; la 1868—1869 prim-preşedinte al Curţei apelative din Iaşi. In mai multe rînduri deputat în Cameră; până la sfîrşitul vieţii sale a făcut, a practicat advocatura.

Academia Română, în considerarea meritelor sale, l'a ales membru în secţiunea istorică la 1866. Şi de atunci martore ne sunt Analele nóstre de activitatea lui.

Departe de vatra sa natală, nici odată nu şi-a uitat obîrşia şi fraţii de un sânge rĕmaşi acolo; iubirea lor a fost cultul sĕu. Acéstă dragoste îmi impune datoria mie, modest muncitor al culturei românesci de dincolo, sě aduc memoriei sale prinosul de stimă şi ultimul adio al fraţilor sěi de peste munţi.

Venerabilă matrónă, care i-ai fost o viaţă întrégă consórtă îngrijitóre şi acum eşti věduva-i nemângăiată; voi ambii fii ai sěi, isbiţi de jale, cari i-aţi fost bucuria şi mândria; scumpe nurori şi dragi nepoţi pe cari atât de mult v'a iubit dimpreună cu ai vostri; noi colegii sěi de muncă, toţi prietenii şi cunoscuţii, cari împresurăm cosciugul acesta — sě ne alinăm durerea, căci bărbatul care dispare din mijlocul nostru n'a trăit înzadar, şi-a făcut datoria.

Vasile Maniu, osemintele tale pornéscă acum pe calea veciniciei — iar' amintirea ta sě rěmână între noi neuitată!"

Remăşiţele pământesci ale decedatului au fost depuse spre odihnă vecinică în cimiteriul *Belu* din Bucureşti.

Eternă sě fie memoria acestui muncitor şi luminat bărbat al neamului nostru.

Revistă esternă

Statariu în Rusia. Cum raportéză o telegramă din Paris dată via Londra prin mijlocirea agenţei Exhange, sub palatul Ţarscoje-Selo s'au descoperit cavaturi umplute cu dinamit. Afirmative s'ar fi dat de urmele unei conspiraţiuni estinse, în care sunt implicaţi chiar şi mari dignitari de curte.

In legătură cu acestea o altă telegramă din Petersburg dto. 26 Martie raportéză, că *guvernul a decretat pentru Petersburg stare de asediu.* Se svonesce, că studenţii arestaţi sunt bătuţi cu cnuta în fie-care zi. Asemenea şi studentele.

*

Conflicte în ostul Asiei. Abia s'a aplanat conflictul anglo-rusesc de la *Tiencin*, şi rapórtele din ostul Asiei semnaléză un nou conflict întrě *Rusia* şi *Japan*. In *Seul* (capitala Coreei) Rusia 'şi are representant pe Pavlov, unul dintrě cei mai agili diplomaţi rusesci, care a zădărnicit planul japonez de a contrage un împrumut în scopul clădirei căii ferate Seul — Fusan, menită a serví intereselor japoneze.

Tot intrigilor lui Pavlov e a se ascrie şi faptul, că regele Coreei a dimis pe englezul *Brown* din postul de director al vămurilor ţerii, ear' Brown era omul de încredere al guvernului japonez. Din aceste întêmplări se cércă a se da esplicare agitaţiunei colosale de care e cuprins întreg poporul japonez, dar' sigur vor fi la mijloc şi alte motive, până acum necunoscute lumii mari. Ca eflux al acestei agitaţiuni ministrul de rěsboiu al Japanului a chiămat de urgenţă la Tokio pe toţi comandanţii forturilor litorale, pentru a se consulta asupra situaţiei. Ziarele japoneze publică articoli ameninţători la adresa Rusiei, ear' la bursa japoneză, din causa temerii de rěsboiu, preţul efectelor a scăzut fórte mult.

Drept că guvernul e pentru pace, dar' partidul rěsboiului e aşa de puternic, în cât probabil că va constrînge la acţiune mai energică pe marquisul *Ito*, ministru-president şi învingătoriul de la Port-Arthur în rěsboiul chinez.

*

Din Africa. Un oficer bur cu numele *Jansen* a ţinut într'o fórte cercetată adunare de popor în *Köln* conferenţă asupra cestiunii sud-africane, în firul căreia a zis că *Burii nu vor mai intra în tratative de pace* cât timp Englezii nu le vor garanta întâiu independenţa necondiţionată a statelor Transvaal şi Oranje. Partea nordică a Transvaalului încă şi acum e tótă în stăpânirea Burilor. Telegramele din Capstadt sunt tóte mincinóse.

Deodată cu acestea se raportéză din *Londra*, că în cercurile guverniale se susţine hotărît, că *guvernul va începe cât de curênd de nou tratative de pace cu Burii.* Cu acéstă ocasiune va face Burilor concesiuni noue.

Intr'acestea rěsboiul decurge. Kithener în 26 Martie a raportat din Pretoria despre o învingere asupra lui *Delarey*, în care 140 Buri au fost luaţi prisoneri şi fórte mulţi au căḑut în luptă ori au fost răniţi.

O altă telegramă dto. 27 Martie raportéză, că *Kitchener* a declarat că *rěsboiul nici după ani de zile nu va puté fi terminat*, dacă guvernul nu-i va trimite încă *cel puţin treizeci mii de soldaţi.*

Adunarea generală a „Albinei".

Intr'o notiţă scurtă luată în numěrul anterior făcuserăm amintire despre alegerea de membri noi în consiliul de direcţiune, efectuită în adunarea generală a institutului de credit şi economii *„Albina"*, ţinută în 23 Martie st. n. Avênd acum la disposiţie datele necesare despre decurgerea acelei adunări, dăm din ele următórele:

La adunare au luat parte 52 acţionari, representând 2020 acţii, cu 385 voturi. (La cassa institutului fuseseră depuse, pentru acéstă adunare 2539 acţii.) După ce presidentul *Iosif St. Şuluţiu*, în sensul §-lui 26 din statute numesce notariu al adunării pe Dr. *N. Vecerdea*, ear' scrutinători şi verificatori ai procesului verbal, în sensul §-lui 25, pe acţionarii *Iuliu Bardossy* şi Dr. *Elie Cristea*, adunarea ia spre ştiinţă raportul direcţiunii şi cel al comitetului de supraveghiare, cetite de notariul Dr. *Nicolau Vecerdea*, precum şi bilanţul pro 1900, distribuit acţionarilor în tipariu; apróbă bilanţul şi dă direcţiunii şi comitetului de supraveghiare absolutoriu.

Referitoriu la distribuirea profitului adunarea a hotărît: a se da acţionarilor dividendă 5% (60.000 coróne), membrilor direcţiunii şi comitetului de supraveghiare tantiemă în sumă de 34.679 coróne, funcţionarilor fără drept la tantiemă şi servitorilor remuneraţiune 1840 coróne, fondului de pensiune al funcţionarilor 15.142 cor., fondului de reservă 20.000 coróne, supradividendă acţionarilor 108.000 coróne, ear' pentru scopuri de binefacere 13.000 coróne, distribuite astfel: masa studenţilor 6000, şcóla Asociaţiunei 2000, şcóla reuniunii femeilor române din Sibiiu 600, internatul reun. fem. române din Braşov 400, Asociaţiunii pentru sodali 400, „România Jună" (Viena) 200, „Petru Maior" (Bpesta) 200, alumneul din Timişóra 200, fundaţiunea Zsiga (Beinş) 200, internatul gr.-or. (Beinş) 200, fondul studenţilor morboşi (Braşov) 200, fondul studenţilor miseri (Blaj) 200, masa studenţilor (Brad) 200, reun. de musică (Sibiiu) 200, reun. de musică (Brasov) 200, reun. de agricultură (Sibiiu) 200, reun. pentru înfrumseţarea oraşului Sibiiu 200, reun. pentru înfrumseţarea oraşului Braşov 100, reun. higienică (Sibiiu) 100, gremiul comercial 100, ear' la disposiţiunea direcţiunii 900 coróne.

S'a fixat pentru anul curent marca de presenţă cu 10 coróne, apoi procedându-se la alegerea duor membri în consiliul de administraţiune în locul membrilor Alexandru Lebu şi Petru Nemeş, eşiţi în ordinea vechimei, au fost realeşi (cu mandat pe 6 ani) aceiaşi (Lebu cu 364 voturi, Nemeş cu 347), ear' în direcţiune a fost ales (cu mandat pe 2 ani) Dr. Ilie Trăilă (cu 355 voturi).

După cum suntem informaţi, alegerea dlui Trăilă s'a făcut la cererea acţionarilor bănăţeni, ca sě fie representaţi şi ei în direcţiunea institutului.

NOUTĂŢI

Dela „Academia Română". Astázi Vineri *„Academia Română"* ţine şedinţă publică la óra 1 d. a. Va vorbi dl Dr. *Felix* despre: *„Istoria alcoolului şi alcoolismului în România"*, ear' dl *I. cav de Puşcariu* despre: *„Ioan Circa de Gambutz*, ca Episcop al Marmaţiei *Dositeiu Circa*, 1660—1730.

*

Doctor rerum technicarum. Prin rescript preaînalt M. Sa şi-a dat învoirea, ca senatul politechnicului din Budapesta sě pótă conferi technicilor titlul de doctor: *„doctor rerum technicarum"*. Aspiranţii la acest titlu trbue sě facă rigoróse speciale, la facerea cărora vor fi admişi însě numai după obţinerea diplomei de ingineriu. Noul titlu va fi însě numai titlu de distincţiune, fără a puté suplini diploma de ingineriu.

*

Adunarea „Ardelenei". Duminecă (31 Martie st. n.) îşi va ţiné în Orěştie adunarea generală institutul de credit şi economii *„Ardeleana"*.

*

Dela şcóla de cadeţi din Sibiiu primim spre publicare următórele:

„Cu începutul anului şcolar 1901/1902 se vor suscepe în cursul I. al şcólei de cadeţi c. şi r. de infanterie din Sibiiu circa 40 aspiranţi. Condiţiunile generale pentru suscepere sunt următórele:

1. Aspirantul sě fie cive austriac, eventual ungar.

2. Sě aibă aptitudinea corporală pentru educaţiunea militară, ceea ce se probéză prin părerea medicală estradată din partea unui medic activ al armatei comune, al marinei de rěsboiu sau al honvezimei. Dela aspiranţi se recere, ca desvoltarea corporală sě corěspundă etăţii, sě fie deplin sěnătos, sě nu aibă defect corporal bătător la ochi, sě nu fie inficiat de óre-care morb erezit, sau contagios, şi în urmă sě vadă bine şi sě aibă auḑ desvoltat.

3. Sě fie absolut de 4 clase ale unei şcóle medii (gimnasiu sau şcólă reală), cu succes cel puţin suficient.

4. Sě aibă purtare morală cel puţin suficientă. Atestat separat estradat de primăria comunală se recere numai în casul când aspirantul ar fi părăsit de mai mult ca 6 luni şcóla.

5. Sě fie ajuns anul al 14 al etăţii şi sě nu fie trecut de 17 ani. Determinarea etăţii se reguléză cu 1. Septembre a anului de suscepere. Aspiranţii deja asentaţi nu se vor primi.

6. Tacsa de întreţinere (vipt, vestminte, încălţăminte şi didactru) trebue solvită la timpul sěu:

a) Fiii legitimi ai ofiţerilor, ai cooperatorilor castrenşi evangelici, gr.-cat. şi gr.-or., ai funcţionarilor militari, subofiţeri activi, cum şi ai pensioniştilor şi invaliḑilor din armata comună, marină şi honvezime, solvesc numai 24 coróne pe an.

b) Fiii legitimi ai ofiţerilor, cooperatorilor castrensi şi funcţionarilor numiţi sub *a)* din reserva armatei comune, marinei, a honvezimei, ai funcţionarilor aulici şi civili, plătesc 160 cor. pe an.

c) Pentru toţi ceialalţi tacsa e de 300 cor.

Tacsa e a se solvi în 2 rate semestrale, anume în 21 Septembre şi 1 Martie a fiecărui an. Comandantul şcólei este autorisat a concede elevilor mai săraci, ca sě solvéscă tacsele şi în rate lunare.

Elevii cari îşi probéză paupertatea (sărăcia) şi au purtare fórte bună, ear' în studii cel puţin calcul bun, pot cere dela Ministrul de resbel micşorarea tacselor.

7. La întrarea lor în institut elevii au sě aducă cu ei: 6 cămeşi, 6 ismene, 6 obiele, 6 batiste, 6 stergare, 6 mănuşi de uniformă şi 1 părechie de păpuci, tóte în stare bună.

Condiţiunile mai amănunţite se cuprind în o broşură, care se póte procura dela şcóla de cadeţi pentru preţul de 40 bani şi porto postal.

Petiţiunile de suscepere sunt a se trimite comandei şcólei de cadeţi deadreptul, cel mult până în 15 August st. n. 1901, alăturând în tot casul atestatul de pe anul şcolar din urmă."

Sibiiu în 23 Martie 1901. Comandantul institutului: *Merbeller* m. p. vice-colonel.

*

Aniversarea regatului român. Mercuri s'au împlinit douězeci de ani dela proclamarea regatului român. Din acest motiv capitala Bucureşti a fost frumos pavoasată, ear' la órele zece şi jumětate s'a oficiat un serviciu divin la Metropolie de cătră însuşi I. P. S. S. Metropolitul-Primat, încunjurat de înaltul seu cler. A urmat defilarea trupelor. La Palat ziua întrégă au fost deschise registrele, cari au fost acoperite cu numěróse semnături.

*

Schimbare de front. Cetim în o fóie din România importanta ştire, că S-tul Sinod al Rusiei, în înţelegere cu P. S. S. *Jocov*, Episcopul Basarabiei, a hotărît, ca în bisericele din Basarabia *sě se întroducă cărţi româneşti*, tipărite cu litere cirilice.

Pentru editarea acestor cărţi bisericeşti s'a instituit o comisiune de patru *censori români*, aleşi din clerul basarabean.

Měsura e motivată de constatarea făcută, că simţul religios slăbesce în popor din causa nepriceperei liturgiei, care se oficia până acum în limba rusească. Va sě zică, nu merge cu rusificarea Românilor, cum nu merge nici cu magiarisarea lor. Aţi auḑit dlor Magiari?

*

4000 de coróne pentru o carte perdută. Din archivul oraşului *Lőcse* (Leutschau) s'a perdut zilele acestea cartea *„Malefizbuch"*, care conţinea procese criminale *capitale* de prin vécurile trecute. Oraşul pretinde dela împrumutătoriul cărţii, din a cărui negrijă s'a perdut, 4000 de coróne despăgubire, ameninţându-l cu proces, dacă nu plătesce.

*

Simptóme de revoluţie în Rusia. Turburările studenţesci din Rusia sunt considerate ca începuturi de revoluţie generală. Natural, că în contra studenţilor, cari au dat început primejdiei, se procede cu cea mai necruţătóre asprime. Prefectul poliţiei din Petersburg are deja plenipotenţă nelimitată întru susţinerea ordinei; póte espulsa din oraş pe ori-cine fără sě aibă a da cuiva sémă despre aceste espulsări. Sub presidenţa ţarului s'a ţinut sěptěmâna trecută consiliu de miniştri în Ţarskoje-Selo, în causa turburărilor studenţesci. S'a hotărît cassarea cursurilor superióre pentru temei, dar' în cestiunea turburărilor nu s'a ajuns la nici o hotărîre principială. Faţă cu acéstă ştire însě „Times" are raport din Petersburg, că în consiliul acesta s'a hotărît modificarea statutelor universitare şi cassarea legei în sensul căreia studenţii turbulenţi au sě fie inrolaţi la miliţie.

La turburările studenţeşti s'a adaugat zilele trecute şi un atentat (nesucces) contra lui *Pobjedonosev*, presidentul sfântului sinod al Rusiei, ca rěsbunare pentru escomunicarea lui Tolstoi. Atentatorul se chiamă *Lagovsky*, a mers spre acest scop la Petersburg din Samara, şi la interogatoriu a mărturisit, că a fost designat prin tragere la sorţi sě comită atentatul. Faptul acesta încă dă indicii, că mişcarea revoluţionară e estinsă în întrégă ţéra.

La universitatea din *Odessa*, una dintrě cele mai cercetate universităţi rusesci, abia mai sunt patruzeci studenţi; ceilalţi toţi sunt parte espulsaţi, parte arestaţi. In nóptea de Sâmbătă spre Duminecă, de esemplu, au fost arestaţi *douě sute* de studenţi.

*

Fratele ucigaşului. De ruşinea crimei comise de fratele seu, ucigaşul împěrătesei Elisabeta, oficerul de artilerie *Bresci* ceruse sě fie concediat din armată. Se raportéză acum din Roma că regele Victor Emanuel prin un decret a conces oficerului Bresci sě pórte de aci încolo numele de familie al mamei sale. In urma acestuia probabil că locotenentul *Godi* (fost óre-când Bresci) va reîntra în armată, mai ales că colegii lui deja dupa crima din Geneva 'l asiguraseră despre amiciţia lor, nefiind el vinovat de pěcătoşenia fratelui sěu.

*

Căsătorie interesantă. „Petit Bleu" are informaţiune din Bruxella că paterul jesuit *Renard*, profesor la universitatea din Gent şi vestit savant de geologie şi mineralogie, a notificat archiepiscopului cardinal *Goossens* eşirea sa din sinul bisericei rom.-catolice. Motivul: în 21 Martie s'a cununat în Londra cu o domnişóră belgiană. Renard s'a născut în 1842, a studiat în Germania, şi prin cercetările şi scrierile sale de geologie şi mineralogie şi-a câştigat mare renume: e membru al Academiei de ştiinţe din Bruxella şi doctor onorar al universităţilor din Edinburg, Dublin şi Bologna.

*

Victima beţiei. Locuitorul din Gulács, Carol *Nyirö* mergênd la oraş cu trăsura şi pe cale aprinḑêndu-şi o ţigară a aruncat apoi chibritul aşa că acela a căzut în coşul trăsurii şi a aprins paiele şi fênul. Nyirö fiind turmentat de holercă nu era în stare nici barem sě sară jos din trăsură, ci ca un butuc nesimţitoriu zăcea în bobotaia de flacări. Pentru-ca nenorocirea provenită din pěcătósa beţie sě fie încă şi mai mare, beţivul avea în trăsură şi pe un băieţel al sěu, ale cărui hăinuţe încă au luat foc. Inspăimêntat şi torturat pe arsuri băiatul a sărit jos şi a luat'o la fugă pe drum. Astfel i-au ajuns alţi călětori, cari apoi alergând după băieţel l'au prins şi i-au rupt de pe el hăinuţele, alţii au ridicat din trăsură pe Nyirö şi i-au stîns hainele. După chinuri de câteva zile Nyirö a murit, ear' băieţelul chinueşte încă şi nu e speranţă de a scăpa de mórte nici el.

Eată la ce nenorociri duce beţia!

*

Tuturor le este cunoscut, că seminţele de economie şi de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte seminţe. Escelente sunt îndeosebi seminţele de napi împreunate cu marca firmei „Sternmark" şi sunt a se deosebi de altele contrafăcute. Seminţele lui Mauthner sunt cu un cuvênt neîntrecute şi economii nóstre fac fórte bine, dacă îşi comandă seminţele lor, numai dela firma Mauthner în Budapesta.

*

Óuě roşii de Paşti. Pe lângă alte multe sorte de *cărţi postale ilustrate* Librăria archidiecesană pune în vênḑare şi o sortă potrivită sěrbătorilor Invierii Domnului. Acésta represéntă un ou roşu aşezat pe un câmp ornat în stil rococo, pe care sórele îşi rěspândesce razele sale aurii, şi pórtă inscripţia: *„Christos a înviat!"*.

ECONOMIE.

Plantare de pomi.

Ne luăm voe a vestì pe cei interesaţi, că *Duminecă, 31 Martie n.* vom planta în grădina fiecărui membru al Reiuniunei nóstre cu locuinţa în *Apoldul-inf.* câte un *altoiu* (měr pătul), dăruit de Reuniune. Din acest prilej membrii nostri au fost poftiţi a-'şi întocmí de cu vreme câte o grópă de 1 metru largă şi $^1/_2$ metru adâncă cu adausul, că pământul mai deasupra ca mai bun sě-'l pună de o lature, ear' cel scos din fundul grópei, ca mai sărăcăcios, de ceealaltă lature a grópei.

După-ce se vor ţiné şi demonstraţiuni practice şi asupra altor chestiuni din ramul pomăritului — învităm la acéstă lucrare folositóre pe cultivătorii de póme.

Sibiiu, 26 Martie n. 1901.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu".

Dem. Comşa,
preşedinte

Victor Iordăşianu,
secretariu

Nr. 229—901. [50] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Dânc se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor din vigóre în terminul amintit și au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra și a cuvênta.

In conțelegere cu comitetul parochial — Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Ungurașului.

Fizeș-Sânpetru, 10/23 Martie, 1901.

Pavel Roșca
protopresbiter.

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vêndare:

Cântări religióse și școlare

(quartete, coruri mixte și bărbătesci) de Ed. **Wachmann**, directorul conservatorului de musică din Bucuresci. Prețul: Partitura 1—2 cor., părți separate dela 15—40 bani.

Calendariul archidiecesan

este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără șematism).

La comande mai mari se dă rabatul de 20%. Se póte procura dela

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai și vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter și sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapații și fugi, sĕ înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 94—104

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55 /68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la față	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălțarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin și Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălțarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru și Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Nașterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail și Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină și **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paști)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Prețurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primește însĕ Librăria și comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porțelan și lamele de aramă, pentru iconițe de iconostas, prapore, portrete cu prețurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulți ani liferă rame pentru icóne, iconițe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 31 Sibiiu, Marţi 20 Martie (2 Aprilie n.) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strëinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Pe la spate.

Trei şedinţe agitate a avut iarăşi dieta magiară, ca în rîndul trecut, când cu vërsarea de sânge dela *Murêş-Oşorheiu,* întêmplată în decursul alegerii de deputat pentru dieta ţerii.

S'au făcut şi de data acésta puşcături, însë puşcături de vorbe, de aspre vorbe, eşite din gura unui ministru şi adresate unor deputaţi, pe atunci necunoscuţi, din propriul seu partid.

Lucrul s'a întêmplat astfel: In şedinţa de Joi a dietei, continuându-se discuţia asupra convenţiei legate din partea statului cu societatea de navigaţie *„Adria“*, oratorii din oposiţie au atacat rëu guvernul, şi în deosebi pe ministrul de resort *Hegedüs,* care perḑêndu şi pe un moment răbdarea, s'a sculat şi a rëspuns fórte agitat, că ştie el de unde bate vêntul. *De la spate!* I-a spus lui *Rakovsky,* deputatul partidului poporal, cum membri *din partidul guvernamental* umblă pe la deputaţii oposiţionali, liferându-le informaţiuni false şi tendenţióse.

Şi s'a sculat *Rakovsky* şi a istorisit, cum datele referitóre la tarifa de transport a *„Adriei“* le-a primit dela un deputat guvernamental, şi cum un alt membru al partidului guvernamental i-a spus, că ministrul *Hegedüs* pentru aceea se grăbesce cu legarea convenţiunii cu *„Adria“*, pentru-că a treia parte din acţiunile acestui institut se află în mânile sale. Şi a mai spus *Rakovsky* că şi altă-dată i s'a întêmplat, că deputaţi guvernamentali i-au dat în mână datele pentru a ataca guvernul pe basa lor.

Pe lângă tóte insistenţele dietei, ca *Rakovsky* sĕ numéscă pe cei doi deputaţi guvernamentali, numele lor a rĕmas pentru şedinţa aceea ascunse, pentrucă *Rakovsky* n'a voit sĕ'i numéscă. Ear' ministrul *Hegedüs,* care a mărturisit în plină sinceritate, că nu a treia parte, dar' nici o singură acţie din ale *„Adriei“* nu se află în mânile sale, s'a vĕzut necesitat, în legitima sa indignare, sĕ declare de şarlatani, de calumniatori infami, pe cei-ce fac parte din *„banda“* care'l atacă pe nedrept pe la spate, şi n'au nici curajul de a se anunţa cel puţin singuri!

Acesta e faptul, care în şedinţa următóre a luat altă întorsătură. S'a sculat deputatul *Györffy* şi a declarat, că *el* e cel cu datele referitóre la tarifa de transport, date, pe cari de altcum le-a comunicat şi membrilor din partidul guvernamental, chiar şi la club, şi astfel crede, că n'a făcut nimica rĕu comunicându-le şi deputaţilor din oposiţie.

Atât ministrul *Hegedüs,* cât şi deputatul *Rakovsky* au recunoscut corectitatea procedurei deputatului *Györffy* şi au declarat, că cuvintele aspre, rostite în şedinţa premergătóre, nu se refer la persóna lui. A remas deci că se refer la persóna *celuilalt.* S'a anunţat şi acesta, în şedinţa de Sâmbătă, în persóna deputatului *Bessenyei;* dar' ministrul *Hegedüs,* înainte de a se face lumină în causă, a declarat că *regretă cele întêmplate* în şedinţa de Joi, regretă deprimarea causată partidului guvernamental şi rógă casa *sĕ considere de încheiată chestia,* în faţa parlamentului.

De Joi până Sâmbătă ceriul se înseninase deci, şi norii negri şi plini de furtună dispăruseră de pe orizontul politic magiar şi de pe fruntea ministrului *Hegedüs.*

Cum s'a întêmplat lucrul? Asta e enigma.

S'ar puté face combinaţia, că informaţiunile deputaţilor guvernamentali au fost totuşi esacte, şi ministrul s'a temut sĕ forţeze lucrurile, pentru a nu rĕmâné el cel blamat şi compromis. Dar' combinaţia acésta e prea riscată, pentru-că tocmai ministrul *Hegedüs* e acela, care póte fi mai puţin bănuit de necinste în afaceri de stat.

Rĕmâne însĕ o altă combinaţie, cea mai verosimilă. Guvernul ştie fórte bine, că întregul sistem de guvernament al ţerii e basat pe spionaj, calomnie, bănueli, denunţări, însinuări şi tradări, şi s'a temut sĕ sgândăre focul, pentru a nu aprinde cu el întregul edificiu putred al conducerii de stat. Pentru-că dacă veneau constrînşi cei doi deputaţi guvernamentali sĕ tragă consecinţele faptelor lor, — de altcum incorecte, — uşor se putea întêmpla, ca ei sĕ zică: „d'apoi şi cutare a făcut lucrul cutare“, şi aşa ar fi eşit la ivélă, că aprópe întregul partid dela putere e aceea de ce a fost timbrată o parte din el de către ministrul Hegedüs: „bandă de spioni şi calumniatori“.

La tot casul, momentele ieşite la ivélă în decursul acestor trei şedinţe dietale din urmă sunt instructive şi caracteristice, pentrucă ele ne arată pe ce tréptă a moralei publice se află unii dintre legiuitorii ţerii nóstre. O curăţire a parlamentului de astfel de elemente s'ar impune.

Sibiiu, 1 Aprile n.

Din parlament. Dieta magiară a luat vacanţă de sèrbători în şedinţa de Sâmbătă. Cea mai apropiată şedinţă o va ţiné în 18 Aprile n.

Delegaţiunile. Ministrul-president *Széll* reîntors Sâmbătă dela Viena, a avut întrevederi cu colegul seu din Austria şi cu ministrul comun de esterne în chestia convocării delegaţiunilor. Se crede, că terminul pentru întrunirea lor a fost pus pe a doua jumĕtate din luna Maiu. In casul acesta se póte da cu positivitate şi ştirea, că alegerile dietale nu se vor face în Iunie, ci în Semtemvrie sau Octomvrie.

Cuota. Comisiunile întrunite la Viena pentru stabilirea cuotei au ajuns la înţelegere încă în prima zi a întâlnirii lor, Joi. Comisiunea maghiară a făcut propunere sè se accepteze cheia din anul trecut, cu 34·4% pentru Ungaria şi 65·6% pentru Austria, şi anume, cu totalitatea voturilor minus unul, al contelui *Zichy János*, care a cerut *reducerea cuotei* pentru Ungaria, — ear' comisiunea austriacă a primit propunerea, cu majoritate de voturi, dresându-se în acest înţeles actele necesare, cari vor fi presentate acum parlamentelor. Dacă ambele parlamente vor ratifica învoiala, cuota remâne stabilită în acest înţeles până la anul 1909; ear' dacă reichsrath-ul austriac o va respinge, ceea-ce e aprópe sigur, va urma de nou un provisoriu de un an, pe basa decisiunii Monarchului.

Protopresbiterul Ioan Droc al Mercurei.

Venerabilul Consistoriu archidiecesan a încuviinţat în ultima sa şedinţă plenară ordinară cererea protopresbiterului tractului Mercurei, dl Ioan Droc, prin care se rógă sĕ fie trecut din motive sanitare în stare de odihnă.

Ca organ bisericesc, care am urmărit şi urmărim zilnic cursul afacerilor nóstre bisericesci, şi preste tot culturale, nu putem trece cu vederea acest lucru fără a-i da atenţiunea cuvenită, mai ales, că este vorba de un oficial bisericesc superior, care de 40 ani slujesce bisericei şi neamului nostru cu credinţa, devotamentul şi zelul cuvenit. Cuvine-se deci sĕ aruncăm o reprivire asupra trecutului acestui bărbat, făcênd întru cât ni-a fost cu putinţă o schiţare fugitivă a activităţii sale publice.

Nu-i vorbă, a întêmpinat şi părintele Droc, ca ori-care muncitor pe terenul vieţii nóstre publice, multe greutăţi şi i-a fost şi lui ca tuturor altora *imposibil* sĕ lasĕ tótă lumea mulţămită, un lucru acesta care se repeta zilnic şi care tocmai mărturisesce că n'a stat cu mâna în sîn, ci a lucrat şi tot cel ce lucră, în chip *natural* trebue sĕ producă ici-colea şi nemulţămiri inevitabile.

In anul 1863 a întrat în serviciul bisericei, fiind instituit catechet la şcólele din Rĕşinar, şi la 14/26 Martie 1864 a fost chirotonit preot din partea archiepiscopului *Andreiu Şaguna* şi denumit capelan pe lângă tatăl seu, paroch în Reşinariu, oficiul de catechet l'a provĕḑut spre mulţămirea poporului şi a autorităţilor competente până la finea anului şcolar 1871/72. La 1 Iuliu 1872 l'a instituit Ven. Consistoriu prin decretul seu Nr. 580 de administrator tractual în protopopiatul Mercurei. La 1874 decedând parochul Nistor Fleşeriu din Mercurea a fost ales şi întărit şi de paroch al parochiei centrale; ear' în urma alegerii de protopop efectuită la 5 Novembre 1883 a fost denumit în mod definitiv la postul de protopresbiter al numitului tract. Chirotesirea de protopop i-s'a dat din partea archiepiscopului Miron Romanul la 11 Dec. acelaş an. In acel post a lucrat şi muncit până azi.

In prima zi a venirei sale la Mercurea aflând pompósa biserică de acolo neisprăvită, a donat în scopul terminărei aceleia în presenţa comitetului parochial de atunci 1000 cor., cu cari bani s'a continuat lucrarea şi mai luându-se 2000 cor., împrumut dela „Albina“, s'a terminat zidirea bisericei şi la 5/11 1873 s'a şi deschis şi sfinţit prin archimandritul şi vicariul archiepiscopesc de atunci Nicolae Popea, ca delegat al Metropolitului Andreiu.

La încheierea socotelilor bisericei cu finea anului 1872 a rĕmas o datorie de achitat pentru zidirea bisericei de preste 20,000 coróne.

Replătirea séu achitarea acestei datorii a provocat între credincioşii nostri din Mercurea cele mai mari agitaţiuni şi nemulţămiri, cari s'au resfrâns şi îndreptat mai ales în contra persónei protopopului, carele nici n'a fost acolo la contragerea acelui împrumut.

După ani de continuă agitaţie, acele datorii s'au achitat o parte prin ajutórele din fundaţiunea fericitului „Şaguna“, ear' o parte prin părintele-protopop Droc care a iertat comunei o pretensiune a sa de preste 6000 cor., recunoscută atât din partea Consistoriului, cât şi din partea forurilor judecătoreşti-civile. Dovadă despre acésta resoluţiunea consist. din 14/3 1898 Nr. 2243 Ep.

Afară de acestea a mai dat dela sine în mai multe rênduri earăşi suma de vro 1000 cor., la repararea bisericei, la procurarea de cărţi, vestminte şi odóre bisericesci.

Prin *cuvêntări* dese în Dumineci şi sĕrbători, ţinute la biserică şi diferite ocasiuni, au contribuit la crescerea poporului bisericesce, îndemnându-l şi sfătuindu-l la o viéţă religiósă-morală, carea mai nainte îi lipsia aprópe cu totul.

A înfiinţat prin multă muncă şi luptă o *şcólă* înzestrată cu buni învĕţători. Acésta la venirea sa lipsia cu desĕvêrşire, şi tinerimea de astăzi eşită din acésta şcólă atât în viéţa bisericéscă cât şi cea privată-socială ocupă loc de frunte.

In 1895 pe lângă puternicul sprigin al fostului prim-pretor Petru Drăgits, parochia nóstră a ajuns în sfêrşit a avé un edificiu propriu de şcólă şi dela 1898 încóce pe lângă mari jertfe şi sforţări şcola nóstră s'a provĕḑut cu 2 învĕţători — ridicând prin acésta vaza parochiei centrale atât înaintea conlocuitorilor saşi cât şi înaintea celorlalte comune din jur.

*

Ca conducĕtor al tractului problema cea mai de căpetenie i-a fost ridicarea preoţimei la o tréptă mai înaltă, ridicarea învĕţămêntului poporal, sporirea şi crearea de fonduri parochiale.

La venirea sa în tract a aflat preoţimea cu puţine escepţiuni, cei drept, cu fórte puţină şcólă, dar' cu evlavie şi cinste şi concrescuţi în interesele turmei păstorite.

In decursul timpului s'a premenit preoţimea astfel în cât astăzi avem acolo o preoţime înzestrată şi cu cunoscinţele de lipsă şi mai animată pentru interesele publice bisericeşti.

In privinţa şcolară sta tractul de tot rĕu.

La mergerea sa acolo nu a aflat o singură şcólă carea cât de cât sĕ pótă arăta ceva progres, şi acésta din causă, că învĕţătorii n'aveau nici cea mai elementară cualificaţiune; cantorii bisericilor figurau cu numele de învĕţători, ear' aşa numitele prelegeri se ţineau numai în timpul de érnă, în unele comune însĕ, mai cu sémă în acelea din comitatul Albei de jos, nici nu erau învĕţători.

Pentru a ridica învĕţămêntul prin o cualificaţiune óre care a învĕţătorilor, a întrunit la reşedinţa sa în anul 1873 pe toţi învĕţătorii dela şcólele din tract la un curs de 6 sĕptĕmâni, în care li-s'au predat objectele de învĕţămênt mai de căpetenie şi li-s'a arătat metodul propunerei acelora.

Acest curs a avut fórte bun resultat, căci învĕţătorii lucrau acum cu un spor mai vedit. Pentru ţinerea acestui curs Veneratul Consistoriu prin rescriptul sĕu din 19 Ianuariu 1874 Nr. 170 i-a şi esprimat complăcerea sa.

Pentru câştigarea de învĕţători cualificaţi, cu multă greutate a ridicat înainte de intrevenirea legilor ţerei salariile învĕţătorilor din ce în ce la sume mai bune şi astfel a căutat a atrage învĕţători cât se póte mai buni, ceeace succesive în mare parte i-a şi succes; ear' astăzi cu multă mângăiere sufletéscă pot constata, că şcólele nóstre din comunele tractului cu puţine escepţiuni sunt înzĕstrate cu învĕţători binecualificaţi, astfel încât şcólele din acest tract se pot pune alăturea cu cele mai de frunte tracte din Archidiecesă.

La mergerea sa acolo edificii şcolare proprii şi şi acestea necorespunḑĕtóre abia a aflat 6 şi numai o singură comună avea şcólă propriă deplin corespunḑĕtóre şi aceea era Apoldul de sus, care s'a zidit prin mijlócele comunale mai mult la porunca judelui regesc de atunci Elie Macellariu.

A stăruit însě neintrerupt pentru zidirea de edificii şcolare corĕspundĕtóre în tóte comunele. Stăruinţele n'au rĕmas zadarnice, căci astăzi afară de 2 comune mici, tóte celelalte au edifiiciile lor proprii, zidite din material solid şi corĕspundĕtóre.

Intre acestea esceléză comunele: Poiana, Apoldul de jos, Ludoş, Gârbova şi Dobârca, acestea 3 din urmă ridicate numai în anul trecut. (Va urma.)

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean**.

(Urmare.)

Dela 1695 acest scaun nu s'a mai reîntregit, din consideraţiuni faţă de papistaşi, ci s'a supus episcopului învecinat ortodox din Arad. Dela acest timp încóce atât biserica nóstră, cât şi simţul şi caracterul nostru naţional, din părţile Bihorului, s'a slăbit; şi acésta nici nu e de mirare, pentru-că episcopii Aradului, până în timpul cel mai recent, fiind Sêrbi, au servit interesele Sêrbilor, şi în tot locul, unde numai puteau, respândeau spiritul sêrbesc.

Mai târziu vĕdêndu-se apoi estensiunea şi populaţiunea Bihorului, precum şi periclele ameninţătóre din partea confesiunilor străine din Bihor, s'a înfiinţat în 1793 consistorul Orădii-mari, sub presidiul protopresbiterului Orădii-mari Teodor Arsici.

Infiinţarea acestui consistoriu este un motiv pentru lipsa reorganisării scaunului episcopesc, din trecut, şi totodată a fost un pas către acest scop dorit.

Pe lângă lipsa reorganisării s'a pronunţat chiar şi binefăcĕtorul cel mare al bisericii nóstre, fie ertatul metropolit Baron Andreiu de Şaguna, care parte condus de importanţa suvenirilor istorice ale trecutului nostru, parte vĕdênd mersurile trebilor nóstre politice, ca un profet cu ochii lui spirituali a penetrat în viitorul nostru, sub a căror impresiune voind întărirea nóstră religiósă-naţională, în testamentul sĕu a lăsat o sumă considerabilă pentru a înfiinţa douĕ eparchii noue, dintre cari una ar fi în Oradea-mare.

Luând pe lângă acésta în consideraţiune, că tóte principiile ale dreptului canonic pentru înfiinţarea unui scaun episcopesc le întrunim, şi anume e faptă:

1. Că parochiile nóstre sunt în mare depărtare dela scaunul episcopesc al Aradului.

2. Că populaţiunea nóstră, care face 200.000 de suflete cu 273 parochii matre şi 117 filii, ar merita un scaun episcopesc în centrul Bihorului, în Oradea-mare.

Şi dacă vom lua încă în consideraţiune, că biserica nóstră pe lângă misiunea sa eclesiastică mai are şi misiunea sa culturală-naţională, pe a cărei basă apoi sft. nóstră biserică a fost, este şi va fi: mama, légănul, povăţuitorul şi conducĕtorul neamului nostru românesc întru tóte ale lui, ni-se impune de o datorinţă sfântă, mai ales din partea tempestăţilor politice ale împrejurărilor actuale, — interesarea seriósă şi conştiinţiósă faţă de înfiinţarea, respective reorganisarea scaunului episcopesc al Orădii-mari.

Sinodul protopopesc al nostru, la propunerea membrului *Nicolau Diamandi*, pătruns de împrejurările mai sus atinse s'a pronunţat categoric şi unanim pentru lipsa înfiinţării, respective reorganisării acestui scaun episcopesc, cu atât mai mult, că dela acésta fórte mult depinde întărirea şi desvoltarea simţĕmintelor nóstre religióse-morale şi culturale-naţionale, şi ca atare este chestiunea conservării şi a vivacităţii nóstre naţionale.

Avênd acest sinod protopopesc în vedere adevĕrul axiomatic, că întărindu-se biserica nóstră se va întări chiar şi neamul nostru românesc din aceste părţi, unde suntem încunjuraţi cu confesiuni şi cu limbi străine, a aflat de bine a-'l ruga în mod umilit pe venerabilul consistoriu:

Sĕ binevoiéscă spre promovarea intereselor generale şi particulare ale bisericii nóstre spre întărirea şi desvoltarea simţĕmintelor nóstre religióse-morale şi culturale-naţionale, a lua mijlócele necesare de a întreveni la proximul congres naţional bisericesc, în a cărui competenţă cade afacerea din chestiune, pentru înfiinţarea, respective reorganisarea scaunului episcopesc al Orădii-mari.

Decisul sinodului protopopesc în chestiunea acésta îl alăturăm aci sub ·/.

Al veneratului consistoriu servi umiliţi: Oradea-mare 18/30 Martie 1894. Toma Păcală m. p. preşedintele sinodului protopopesc. Nicolau Diamandi m. p. notariul sinodului protopopesc.

Decisul luat în acest sinod protopresbiteral e următorul:

Estras din protocolul sinodului protopresbiteral ordinar al tractului Orădii-mari, celebrat în Oradea-mare la 10/22 Martie 1897.

Punct 11. Nicolau Diamandi, membrul sinodului, în urma unui discurs, a făcut propunerea următóre:

De óre-ce pentru noi Românii gr.-ort. din părţile Bihorului, unde suntem încunjuraţi cu confesiuni şi cu limbi străine, pentru întărirea şi desvoltarea simţĕmintelor nóstre religióse-morale şi culturale-naţionale este chestiunea conservării şi a vivacităţii nóstre înfiinţarea, respective reorganisarea scaunului episcopesc al Orădii-mari, care s'a sistat în 1695: sĕ fie recercate tóte protopopiatele de sub jurisdicţiunea consistorului Orădii-mari, ca alăturându-se către protopopiatul Orădii-mari, spre ajungerea acestui scop de mare importanţă pentru viéţa nóstră bisericéscă, sĕ róge pe veneratul consistoriu al Orădii-mari *sĕ binevoiéscă a lua mijlócele necesare de a întreveni la proximul congres naţional-bisericesc pentru înfiinţarea, respective* reorganisarea scaunului episcopesc al Orădii-mari.

Sinodul protopopesc, propunerea în întreg cuprinsul ei o primesce.

(L. S.) Pentru extras: *Nicolau Diamandi* m. p. notarul sinod. protopopesc.

XIII. Episcopiile noue la Congresul din anul 1897.

Raportul Consistoriului metropolitan plenar dto 29 Sept. 1897 sub Nr. 277 M. amintesce că afacerea înfiinţării a douĕ, eventual trei eparchii noue, — conclusul Nr. 95/1895, se va promova Măritului Congres, după-ce va fi întrat în stadiul unui proiect concret, discutat în sinódele eparchiale în conformitate cu însărcinarea primită dela Congresul naţional-bisericesc ţinut la anul 1895.

Acest raport se presentă congresului, în a II. şedinţă dela 2/14 Octobre 1897 sub Nr. 14 punct *a)* şi se dă comisiunei organisătóre, care însĕ nu mai vine cu nici un proiect nici cu vre-o propunere în chestiunea înfiiinţării acelor eparchii noue, de óre-ce Consistoriul metropolitan însuşi zice, că va veni atunci, când va fi întrat în stadiul unui proiect concret, şi după-ce va fi discutat în sinódele eparchiale. Va sĕ zică earăşi ad Calendas grecas s'a amânat chestia episcopiilor noue.

Totuşi fără vina comisiunei organisătóre s'a sulevat chestia episcopiilor noue în congres şi anume în urmarea unei interpelaţiuni făcute în şedinţa a VI. dela 7/19 Octobre 1897 de deputatul Georgiu Ardelean care sună:

Inalt Presidiu!

sub Nr. 70. „In ziariul „Tribuna“ s'a publicat ştirea îndreptată către membrii acestui congres, că fondul pentru înfiinţânda episcopie din Timişóra nu s'ar administra de către organele competente în curăţenie şi în conformitate cu disposiţiile din vigóre. Ţinênd eu atât ca parochian dela biserica Sf. George din Timişóra-Fabric cât şi ca membru al acestui Congres, ca pe de o parte fondurile nóstre bisericesci sĕ corespundă meniţiei lor, ear' pe de altă parte, ca organele nóstre bisericesci şi în casul de faţă protopopul actual (Dr. Traian Puticiu) contra căruia sunt îndreptate atacurile din susnumitul ziar, sĕ nu fie învinuit fără temeiu, deci pentru clarificarea causei 'mi permit a îndrepta către înaltul presidiu următórea întrebare:

Are cunoscinţă Inaltul Presidiu, cum se administréză fondul pentru înfiinţânda episcopie din Timişóra şi că în ce stadiu se află acésta afacere?“

Escelenţia Sa Inalt Preasfinţitul Metropolit M. Roman declară, că nu are nici o cunoscinţă despre cele amintite în interpelare şi rógă pe Preasfinţitul episcop al Aradului sĕ dee desluşirile necesare.

Preasfinţitul episcop al Aradului (I. Metianu) declară că are cunoscinţă de colecta făcută în cele 4. protopresbiterate banatice aparţinĕtóre la eparchia Aradului, deci respunde:

Că fondul se administréză prin sinodul protopresbiteral al Timişórei, că consistoriul eparchial a aprobat an- de an rapórtele concernintelui sinod protopresbiteral despre starea acestui fond; că banii colectaţi şi licuidaţi prin comitetul şi sinodul protopresbiteral al acelui tract se află depuşi la „Timişana“ din cari depuneri nu s'a ridicat nici un crucer, că sinodul protopresbiteral al Timişórei face în tot anul raport la Consistoriul din Arad despre administrarea acestor bani, deci în consecinţă faţă de corecta administrare a acestui fond, nu sunt întemeiate învinuirile ce se fac.

Deputatul G. Ardelean se declară mulţămit cu respunsul dat de P. Episcop, ear' congresul ia la cunoscinţă respunsul P. S. Sale.

Despre starea fondului celor 2 eparchii noue, ne arată raportul general al Consistoriului metropolitan ca senat epitropesc sub Nr. 280 M. dto Sibiiu 30 Septembre 1897 că acela cu finea anului 1896 s'a urcat la 219.266 fl. 69 cr. adecă a crescut dela anul 1894 până la finea anului 1896 cu 19.420 fl. 71.

XIV. Episcopiile noue la sinódele din Arad.

Mai sus am comunicat în cap. al VIII, că sinodul diecesei din Arad anul 1880 a aderat în principiu la înfiinţarea nouelor episcopii, ca respuns la literile fericitului Metropolit Miron din anul 1880 Nr. 179/1879 M.

Acum mi-a remas numai sĕ înşir cronologic tóte conclusele în materia acésta a sinódelor din Arad.

Sinodul din anul 1888. In şedinţa a IV dela 4/16 Maiu aduce următoriul conclus:

Nr. 79 „Cu privire la conclusul congresual de sub Nr. 139 din 1881 în meritul înfiinţărei încă alor douĕ episcopii respective eparchii, comisiunea face următórea propunere:

a) Cu privire la loc: avênd în vedere interesele vitale ale bisericei nóstre în părţile îndepărtate ale diecesei, acest sinod se pronunţă pentru înfiinţarea, respective reînfiinţarea episcopiilor istorice române gr.-or. din Oradea-mare şi Timişóra, ale căror teritorii vechi ar fi a se re'ntregi prin adnecsarea părţilor mărginaşe ale archidiecesei, fără înse, ca prin acésta sĕ devină micşorată dotaţiunea actualilor episcopi, ear' încât pentru episcopiile reînfiinţânde dotaţiunea anuală a acestora sĕ fie de cel puţin 8000 fl. pentru fiecare episcop;

b) Referitor la realisarea acestor episcopii sinodul acesta constată cumcă de astădată nu dispune de mijlócele materiale trebuinciónse spre acel scop.

Deputatul G. Ardelean face următórea contra-propunere:

Obiectul acesta sĕ se predee Consistoriului cu aceea îndrumare, ca acela, conchiămând în cas de lipsă şi una anchetă din bărbaţi din părţile oradane şi timişiene, sĕ între în meritul causei, sĕ facă propuneri esacte asupra înfiinţândelor douĕ episcopii, cu locul de reşedinţă în Oradea-mare şi Timişóra, asupra arondărei şi a dotaţiunei acestor douĕ episcopii, corespondênd pe deplin recercărei Consistoriului Metropolitan în sensul decisului congresului naţional Nr. 139 din anul 1881 şi sĕ facă raport înaltului Congres procsim, care punêndu-se la vot: cade şi astfel se primesce propunerea comisiunei în tot cuprinsul ei şi din aceleaşi motive.

Sinodul din anul 1894.

Consistoriul din Caransebeş ceruse dela sinodul Aradan sĕ i-se cedeze cele 4 protopopiate adnecsate diecesei Aradului adecă al Timişórei, Lipovei, Belinţului şi Comloşului, ear Caransebeşul va ceda 2 protopopiate al Ciacovei şi al Buziaşiului, ca sĕ formeze un Consistor în Timişóra aparţinĕtoriu apoi diecesei Caransebeşului cum aparţine Oradea-mare la Consistoriul, din Arad.

Insĕ Consistoriul cu sinodul aradan nu vrea sĕ se învoiască la acésta cerere şi declină dela sine cererea într'un mod politic, fără ca sĕ renege apriat recercarea, căci aduce în a X şi ultima şedinţă dela 2/14 Mai 1894 conclusul următor:

Nr. 150 „Urméză comisiunea organisătóre; raportor: Nicolau Zigre. Se dă cetire raportului Consistoriului din Caranşebeş către Consistoriul din Arad, pentruca acesta sĕ declare, dacă este învoit a ceda cele 4 protopopiate din Banat aparţinĕtóre acestei diecese, ca împreună cu alte 2 protopopiate din diecesa Caransebeşului sĕ formeze teritoriul unui Consistoriu ce se intenţionéză a se înfiinţa în Timişóra.

„Nefiind propunerea Consistoriului din Arad positivă în direcţiunea indegetată de sinodul eparchial din Caransebeş, actul se restitue Consistoriului din Arad“.

Sinodul din anul 1895.

Tot în obiectul de sus sinodul în şedinţa VII ţinută la 13/25 Aprilie 1895 decide sub

Nr. 59. La cererea de desluşiri a Consistoriului din Arad prin hârtia Nr. 4887/894 în privinţa datelor pentru înfiinţarea unui Consistoriu din Timişóra, după-ce se respinge propunerea deputatului G. Ardelean de a se accepta în princip cedarea celor 4 protopopiate, Sinodul decide: „Se aviséză Consistoriul a se pronunţa asupra următórelor momente:

a) pe basa de date statistice referitóre la poporaţiune de o parte, la starea financiară de altă parte, sĕ-şi dee opinia motivată, dacă este posibilă cedarea către eparchia Caransebeşului a celor 4 protopopiate bănăţene.

b) Sĕ ne arete motivat, dacă şi încât reclamă interesul general bisericesc acésta nóuă arondare.

c) Sĕ constate care ar fi câştigul moral, şi ce ar fi perderea materială a diecesei prin cedarea acestor 4 protopopiate la diecesa Caransebeşului pentru înfiinţarea numitului Consistoriu în Timişóra.

d) Sĕ se pronunţe sub ce condiţiuni s'ar puté învoi diecesa nóstră la cedarea din cestiune, aretând în cât s'ar altera organismul de astăzi al diecesei nóstre prin intenţionata nouă arondare.

Pe basa celor premise Consistoriul sĕ facă propunere positivă către Sinodul procsim.

Sinodul din anul 1897.

Dela sinodul din anul 1895 au trecut doi ani fără ca sĕ fie satisfăcut Consistoriul din Arad conclusului Nr. 59 din acel an, deci se îndrumă Consistoriul, ca sĕ facă propunerea cerută până la procsimul sinod şi anume în şedinţa a X dela 28 Aprilie (8 Maiu) 1897 se aduce conclusul următor:

Nr. 90. Deputatul G. Ardelean adreséză presidiului interpelare în afacerea Episcopiei din Timişóra cu provocare la conclusul luat în sesiunea sinodală din anul 1895— Nr. 59, căruia nu are cunoscinţă sĕ i-se fi satisfăcut până acuma.

La acésta interpelare rĕspunde secretariul consistorial Ioan Lenger, căruia i-s'a încredinţat causa spre studiare şi referare, că fiind însărcinat de Consistoriu cu studierea şi referarea pe basa conclusului sinodal Nr. 59 din 1895, dînsul în parte a şi satisfăcut însărcinării adunând datele necesari, dar' Consistoriul nu a aflat acele date suficiente şi aşa a fost de nou îndrumat a continua lucrările, cari acum sunt în curgere.

Interpelantul ia rĕspunsul la cunoscinţă şi face propunerea ce sinodul o primesce, adecă: „Consistoriul se aviséză, ca la proxima sessiune sinodală sĕ facă propunere concretă în acésta privinţă“.

Sinodul din anul 1898.

Sinodul acesta la început voiesce sĕ respingă înfiinţarea Consistoriului din Timişóra cerută de sinodul din Caransebeş, ce a stârnit în deputaţii din părţile banatice o amărăciune nespusă, în urma căreia s'a iscat o discuţie vehementă încât presidiul —

episcopul Ioan Metian, a venit cu o propunere de amênare care s'a și primit. Decursul a fost, că sub

Nr. 42. Comisiunea organisătóre cu privire la raportul cons. eparchial din Arad substernut în urma conclusului 90/1897 în cestiunea înființărei unui Consistoriu în Timișóra, pe basa acelui raport constată, că după ce prin înființarea unui Consistoriu în Timișóra, în modul cum este contemplat în recercarea Consistoriului eparchial din Caransebeș, cu dismembrarea dela iurisdicțiunea eparchiei Aradului a celor 4 protopopiate din Banat, s'ar rumpe dela iurisdicțiunea eparchiei Aradului a patra parte a populațiunei de astăzi și prin acésta dismembrare s'ar slăbi organismul central al diecesei Aradului și în special ar slăbi și împedeca susținerea institutelor culturale ale diecesei, propune a se rescrie Sinodului Eparchial din Caransebeș, că în considerarea momentelor arêtate, sinodul eparchial nu-și póte da învoirea la dismembrarea cerută de sinodul din Caransebeș.

Față de acésta propunere deputatul Paul Rotariu declară, că dînsul protestézǎ că cestiunea de sub întrebare sě se resolvéscă exclusiv pe considerațiuni materiale. Deputatul Emanuil Ungurean, față de propunerea comisiunei face contrapropunere, a se adauge: că sinodul de astădată nu 'și póte da învoirea; ear' deputatul Dr. Nestor Oprean face contrapropunere a se avisa Consistoriul din Arad, ca cu respingerea propunerei comisiunei sě întreprindă pașii necesari pentru înființarea unui Consistoriu în Timișóra.

In fine, la propunerea P. S. Sale sinodul trecênd peste propunerile făcute enunță de conclus:

„Causa se redă comisiei organisătóre, cu inviațiunea, ca pe basa celor desvoltate în sinod“ se reasumeze causa și sě vină cu propunere nouă în altă ședință. — Comisiunea organisătóre vine în ședința a IX ținută la 17/29 Aprilie 1898, unde raportorul Ignatie Pap cu multă pricepere și cunoscință de causă istorisesce dela început cestiunea înființării episcopiilor noue, la ce sinodul aduce următoriul și ultimul conclus:

Nr. 78. In principiu se învoesce la dismembrarea celor 4 protopopiate adnexate din Banatul-Timișan spre scopul înființării unei episcopii în Timișóra și eventual a unui Cons. acolo și până la înființarea episcopiei intenționate și reclamate de interesele generale ale biserici nóstre.

Relativ la iurisdicțiunea la carea ar fi sě aparțină înființându! Cons. în Timișóra și până la înființarea episcopiei precum și relativ la contribuirile materiali bănesci ale acestei diecese spre asemenea scop, sinodul își reservă dreptul a se pronunța în merit atunci când se va efectui realisarea faptică a consistoriului de sub întrebare. Acest conclus sě se comunice și consistoriului din Caransebeș ca respuns la recercarea de sub Nr. 1020/893.

Raportorul părintele I. Pap fu gratulat încă în ședința plenă de mulți deputați sinodali pentru istoricul cestiunei esact și escelent predat. (Va urma).

Revistă esternă

Rěsboiul Burilor. Din Johannesburg se raportézǎ dto. 30 Martie, că în lupta din 22 Martie, dată între regimentul Light-Horse și între óstea lui *Delarey* în apropiere de Hartbeestfontein Englezii au îndurat mari perderi.

Despre *De Wett* se raportézǎ că în părțile nordice ale Transvaalului își adună óste mare.

*

Constituție nouă în Sêrbia. In April va întra în vigóre pentru Sêrbia o constituție nouă, ale cărei puncte principale sunt următórele:

1. Parlament nou cu sistem de două camere (senat și dietă), 30 membri ai senatului vor fi numiți de regele, ear' 20 va alege dieta.

2. Legile votate în dietă au sě fie întărite de senat.

3. Libertatea presei, a întrunirilor și înființării de reuniuni. La alegerile dietale votare secretă.

4. Deputați pot fi aleși numai cetățenii cari solvesc cel puțin 60 franci contribuție.

*

Li-Hung-Csang, viceregele provinciei Nanking, după cum se raportézǎ din Sanghai ziariului „Standard“ în Londra, e numit ministru de esterne al Chinei, avênd sě provadă agendele pe cari până la revolta boxerilor le provedea „ciunglijamen“-ul.

*

Revoluția ruséscă. Treptat cu asprele represalii ale guvernului rusesc față cu toți cari au luat parte la turburările studențesci ori și-au esprimat chiar și numai simpatia față cu mișcarea studențéscă, cresce și nemulțămirea și disposiția revoluționară în Rusia. Au început deja sě deie semne de viéță și nihiliștii refugiați în America, publicând deocamdată proteste contra regimului de teróre. Conform proteţirei prințului *Krapotkin* (mare nihilist), *ziua revoluției rusesci generale se apropie deja* și pentru nihiliștii refugiați în strěinătate *se apropie ora faptelor.*

Clubul literar din Petersburg, prin ordin ministerial a fost disolvat sěptěmâna trecută.

Despre atentatul contra lui Pobjedonosev se spune că avea de scop nu rěsbunarea escomunicării lui Tolstoj, ci pustiirea celui mai puternic stîlp al regimului absolutistic. Lagovsky (atentatorul) nu e student, ci om înaintat în etate. Inainte cu douězeci de ani era oficer în armata ruséscă; din causa convenirilor lui cu nihiliștii devenise însě suspect și cu tóte că la deținerea lui nu s'a aflat la el nimic compromițětor de-cât o schiță a palatului de érnă al țarului, a fost osândit la cinci ani închisóre de fortăreță. Când și-a împlinit osânda și avea sě-și capete ucazul de eliberare, țarul în loc de subscrierea acestui ucaz i-a dictat alți cinci ani de închisóre. Acésta robie de zece ani i-a dat îndemn sě-și rěsbune contra absolutismului, rěsbunarea însă nu i-a succes.

Chestiuni școlare.

Convocare.

In urma însărcinării primite dela Venerabilul consistoriu archidiecesan, subscrisul în calitate de comisariu consistorial, *convoc* pe toți învěțătorii confesionali, *ortodoxi*, ro-români din tracturile: *Turda* și *Lupșa* pe zilele *Joi, Vineri* și *Sâmbătă* în sěptămâna luminată, *după Paști*, adecă: *18, 19* și *20 Aprilie nou*, la conferența ce se va ține în *Ocolișul-mare* (tractul Lupșei).

Toți învěțătorii sub grea rěspundere sunt provocați a se presenta și cei însărcinați a-mi înainta lucrările la adresa mea: *Lupșa* poșta *Offenbánya.*

Ca obiect general de discuție este dat în formă de întrebări studiarea și deliberarea asupra întrebărilor: *De ce unii învěțători dovedesc atâta nepăsare față de chemarea lor și cum s'ar puté lecui acéstă bólă morală-socială.*

Asupra acestor întrebări e deobligat fieștecare a cugeta și a veni în plenul adunării cu părerile sale.

Lupșa, în 29 Martie n. 1901.

Dr. Petru Șpan
prof. comisar consistorial

Convocare.

„Reuniunea învěțătorilor ortodoxi români din protopresbiteratul Mercurei“ își va inéț *adunarea generală* Mercuri, în 4/17 Aprile a. c. în localul școlei române din *Apoldul-de-sus*. Inceputul la 9 óre a. m.

La acéstă adunare se invită toți membrii reuniunei precum și toți amicii și binevoitorii causei școlare.

Programa:

1. Deschiderea adunării și constatarea membrilor presenți.

2. Raportul despre activitatea comitetului reuniunei dela ultima adunare generală și despre starea averii reuniunei.

3. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea acelor rapórte.

4. Incassarea taxelor curente.

5. Predarea următórelor prelegeri practice din geografie:

a) „despre comună“, de Dumitru Ivan, înv. în Apoldul-de-sus;

b) „despre cerc“, de Ilie Georgescu, dir. și înv. în Poiana;

c) „despre comitatul Sibiului“, de Ilie Oltean, dir. și înv. în Apoldul-de-jos;

d) „despre Ungaria în general“, de Vas. Dobrescu, înv. în Rod.

6. O prelegere practică în limba magiară, predată de Ioan Vava, înv. dir. în Jina.

Afară de acestea fie-care membru va avé a se pregăti cu câte o prelegere practică din ori-care studiu.

7. Impărțirea diplomelor între membrii reuniunei.

8. Reconstituirea comitetului pe un nou period de 3 ani și alegerea funcționarilor.

9. Propuneri și interpelări.

Poiana, din ședința comitetului „Reuniunei învěțătorilor ortodoxi români din protopresbiteratul Mercurei“, ținută la 21 Februarie (6 Martie) 1901.

Ilie Georgescu, președinte. *Nicolae Simulescu.* secretariu.

NOUTĂȚI

Horia și Iancu — teme de conferențe publice în Cernăuți. Duminecă (24 Martie n.) studentul de filosofie Arcadie Dugan a ținut în Cernăuți conferență publică despre *Horia*, după tragedia lui G. Pop. „Deșteptarea“ în numěrul dto 28 Martie scrie despre acéstă conferență următórele:

„Intr'un limbagiu ales, printr'o espunere insuflețită, dl Dugan a știut sě răpéscă sufletele numěroșilor óspeți în alte lumi mult mai mărețe, când un fiu al păturilor celor mai de jos ale poporului românesc, mânat de dor ferbinte după sânta libertate și pătruns de un curaj și eroism excepțional își adună în juru-i pe frații sěi de suferințe și convingêndu-i că atunci când nu-ți poți dobândi drepturile tale sfinte pe calea păcii, dator ești sě apuci arma în mână și sě le elupți, întră în focul luptei și nu se lasă abătut dela propusul sěu nici prin mórtea martirică...“

Tot din istoria nóstră ardelénă și-a ales tema și studentul de filosofie George Tofan, a cărui conferență despre „*Avram Iancu, viéța și activitatea lui*“ era destinată pentru eri (31 Martie n.).

*

Pedépsa apěrătorilor crucii. Comisiunea esmisă de senatul universității din Budapesta pentru investigarea demonstrațiunilor din zilele trecute, a terminat deja investigația. Cum vestesce „Hirсsarnok“, trei dintre conducětorii demonstrațiunei vor fi pedepsiți cu eliminare pe jumětate an de la universitatea din Budapesta, ear' celorlalți li-se va da întruntare numai.

*

Convocare. Pe basa mandatului comitetului central, pentru constituirea despărțămêntului *Dobra* al „*Asociațiunii pentru literaromână și cultura poporului român*“, la care vor aparținé comunele din cercul administrativ Ilia-Murěșană, convoc prin acésta adunarea constituantă a acestui despărțěmênt *pe ziua de 3/16 Aprilie a. c. la 2 óre p. m.* in școla tractuală din opidul *Dobra*, cu următorul program: 1. Deschiderea adunării de constituire. 2. Inscrierea de membri. 3. Alegerea comitetului cercual. 4. Verificarea procesului verbal. 5. Inchiderea adunării. Sunt rugați toți P. T. Domni, cari se interesézǎ de înaintarea poporului român, a participa la adunare și a stărui sě participe cât mai mult popor. Dobra, la 15/28 Martie 1901. *Iosif Morariu*, protopresb, delegat al com. central.

*

† Gerasim Vana, teolog absolut, subprefect în internatul studenților de la gimnasiul din Blaj, a rěposat Vineri (29 Martie n.) în etate de 25 ani. Inmormêntarea i-s'a făcut Duminecă în cimiteriul comun din Blaj.

*

La fondul de 20 bani, întemeiat de Reuniunea sodalilor români din Sibiiu în scopul acuirării unui local cu eventuală halǎ de vênzare pe séma meseriașilor români, dșóra învěțătóre *Maria Ciurugă* din Sibiel a contribuit cu suma de *9 cor. 40 bani* solviți de: dșóra Maria Ciurugă, învěțătóre 1 cor.; Familia dlui notar Hațegan, 1 cor.; dșóra Maria Popescu, 1 cor.; dl Ioan Dobrotă, înv. 40 bani; Viorel Tit Popovici, 20 bani; Maria Popovici, 20 bani; dl. Const. Bucșan, propr. 1 cor.; dl Ioaneș Petra, propr. 1 cor.; dna věd. Maria Pau n. Stroia, 1 cor.; dl Ioan Bêrs, fost cassar 20 bani; dna Opreana Bêrs n. Hămbășan, 20 bani; Ionel Bêrs, 20 bani; dl Teodor Bêrs, 1 cor.; dna věd. Ana Bêrs n. Pau 40 bani; dnii Daniil, Demetriu și Raveca Bêrs, câte 20 bani.

*

Concertul Heldenberg. Domnișóra *Elsa* de *Heldenberg*, violinistă cu bun nume, dă Marți, 2 Aprilie n. un concert în sala mare dela „*Gesellschaftshaus*“ din loc, cu concursul dșórelor *Bertha Binder* și *Gretl Traskal*, și a dlui *Victor* de *Heldenberg*. Programul e bogat și ales. Inceputul la órele șepte și jumětate séra.

*

Hirotoniri. Sâmbătă a fost hirotonit preot clericul Pantalimon Nastea ales paroch în Perșani, ear' eri (Duminecă) George Felea, ales paroch în Ciurulésa.

*

Pulszky — despre naționalități. Cetim în ziarele magiare, că deputatul dietal August *Pulszky* a ținut Sâmbătă séra o conferință în *Lugoj* despre *naționalități*, la care a fost mult public și dintrě inteligența română. Pulszky a tractat noțiunea naționalității și desvoltarea ei, după care apoi a arětat că nicăiri în lume situația naționalităților nu e așa favorabilă cum e a naționalităților din Ungaria.

Sigur vom ceti în „Drapelul“ mai pe larg despre borobóțele lui Pulszky.

*

Sinod protopresbiteral în Timișóra. Ni-se scrie, că în 26 Martie st. n. s'a ținut în Timișóra sinodul protopresbiteral gr.-ort. român al tractului Timișórei, sub presidiul dlui protopresbiter Dr. *Traian Putici*, fiind de față 21 membri din cler și mireni.

S'a oficiat întâiu chemarea duchului sfânt în biserica din Fabricul Timișórei, ear' după aceea s'a deschis sinodul care a decurs în ordine esemplară. După eshauriarea ordinei de zi, dl *Ardelean*, advocat în Timișoara, a făcut propunere, ca sinodul sě trimită adresă de mulțămire congresului național-bisericesc, pentru decretarea reînființării episcopiei române din Timișóra, ear' adresa sě fie comunicată și celoralalte protopresbiterate din Banat, din care e contemplată noua episcopie a Timișórei, ca sě facă și ele asemenea. Propunerea a fost primită cu unanimitate și cu însuflețire.

Tot la propunerea dlui *Ardelean* s'a luat hotărîrea, ca venerabilul domn *Vincențiu Babeș* sě fie felicitat din partea sinodului pentru fericita împlinire a anului 80 din viéța laboriósă, jertfită întrégă neamului și bisericei, mulțămindu-i-se și lui în special, pentru-că dela început, până la ultimul congres național și-a ridicat neîntrerupt glasul pentru înființarea episcopiei dela Timișóra. Sinodul primind propunerea, a adus frumóse ovațiuni d-lui *Babeș*.

*

La ucis invenția sa proprie. Sâmbătă diminéța tiněrul *Gönczy* Sándor, rigorosant în științele technice la politechnicul din Budapesta, a căzut victimă invențiunii sale proprie. In cursul ocupațiunilor sale în laboratoriul ingineriului Heuffel descoperise un gaz nou. Sâmbătă în cursul esperimentărilor cu acest gaz lombicul a esplodat cu detunătură puternică așa că tóte ferestile laboratoriului s'au spart, ear' nenorocitul Gönczy a fost isbit la pămênt învělit în flacări. Când au sosit la fața locului câțiva colegi din odăile vecine, el zăcea jos ars pe față, pe mâni și pe trup, ear' hainele 'i erau deja numai cenușă.

*

Petrecere în Dobra. Inteligința română din Dobra și jur din incidentul constituirii despărțěmêntului Dobra al „Astrei“ învită la producțiunea și petrecerea ce o va arangia cu concursul unui grup de seminariști din Sibiiu la 3/16 Aprilie a. c. (a treia zi de Sf. Paști) in sala hotelului „la Husariu“ din Dobra. Inceputul la 8 óre seara. Venitul curat este destinat pentru despărțěmêntul „Astrei“ ce se înființézǎ. Prețul de întrare: de persónă, Locul I. 2 cor. Locul II. 1 cor. 60 fil., Loc de stat 1 cor. Bilete se pot căpěta la dl Iosif Petrovici și séra la cassă. Oferte marinimóse se vor cuita în jurnale. Programul e următorul: 1. „Furtuna“ cor de I. Dürner. 2. „Seara“, cor de Abt. 3. „Dormi în pace“, poesie de A. Vlăhuță, decl, 4. „Hora plóia“, cor de G. Dima. 5. a) „Nu-'s parale“, cor de G. Dima b) „Hățěgana“, cor de T. Popoviciu. 6. „Caii țiganului“, anecdotă de T. Speranță, decl. 7. a) „Româncuță“ cor de *** b) „Imnul unirii“, cor de T. Popoviciu. 8. „Cisla“, operetă comică de C. G. Porumbescu.

*

Tuturor le este cunoscut, că semințele de economie și de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte semințe. Escelente sunt îndeosebi semințele de napi împreunate cu marca firmei „Sternmark“ și sunt a se deosebi de altele contrafăcute. Semințele lui Mauthner sunt cu un cuvênt neîntrecute și economii nóstre fac fórte bine, dacă își comandă semințele lor, numai dela firma Mauthner în Budapesta.

Nr. 2250 Epitr. [51] 1—3

Publicaţiune oficială.

Pentru trebuinţele seminariului archidiecesan în anul şcolar 1901—1902 în ce privesce încălzitul, se recere liferarea de **una sută (100) stângini de lemne**, spre care scop se publică concurs cu termin de 1/14 Iuniu a. c.

Lemnele trebue sĕ fie de fag neplutite, din faţa sórelui, de prima calitate şi aduse în seminariu în lunile Iuniu şi August st. n. înainte de ce se încep prelegerile în seminariu.

Ofertele au sĕ fie înaintate în terminul indicat la consistoriul archidiecesan şi oferenţii sĕ aducă în seminariu un stângin de lemne de probă.

Consistoriul archidiecesan.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistenţă.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900
şi publicaţi de
Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Calendariul archidiecesan

este cel mai eftin. **40 fileri** plus porto 10 fileri (fără şematism).

La comande mai mari se dă rabatul de 20%. Se póte procura dela

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai şi vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numeróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I şi II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 95—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	25	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 32 Sibiiu, Joi 22 Martie (4 Aprilie n.) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Situația în Rusia.

Agitațiunile studențesci, deslănțuite în orașele de frunte ale Rusiei, iau dimensiuni din zi în zi tot mai mari și încep sĕ devină amenințătóre pentru marele imperiu dela Nord. Pe partea persecutaților studenți s'a pus acuma și poporul, ale cărui manifestațiuni de aderență față de studențime se succed cu o repeziciune și cu o vehemență, care sémănă a formală *revoluție*.

Situația e deci fórte seriósă; mult mai seriósă decum s'ar puté deduce din puținele și prea mancele știri, cărora censura ruséscă le permite sĕ iase din țéră. Adevĕrata stare de lucruri străinătatea deci nu o cunósce, ci ea e cunoscută numai în Rusia. Și tocmai de aceea trebue sĕ presupunem, că e mai gravă de cum ni-se spune în telegramele oficiale venite din Rusia. Nici un guvern nu va fi atât de naiv sĕ comunice esact străinătății tóte nĕcasurile sale interne; ci din contră, fie-care va căuta sĕ înfrumsețeze lucrurile și sĕ micșoreze efectul acțiunilor contrare lui. Așa și cel din Rusia. Pentru-că mișcările din Rusia sunt îndreptate, — ca ori-care alte mișcări de popor, — în contra guvernului, în contra sistemului de guvernare. In deosebi însĕ în contra asprimei, cu care sunt persecutați, pedepsiți și nimiciți cei-ce cutéză sĕ-și ridice glasul în contra domniei de teróre și de volnicie.

Cum s'au început lucrurile? Studenții universitari din Petersburg s'au pus în grevă, din motivul, că rectorul universității a pedepsit pe trei dintre ei cu câte o sĕptĕmână închisóre, numai pe o simplă bănuială, că ar fi furat bijuteriile unei actrițe dela teatru, dar' fără urmă de dovadă. Grevistii au fost érăși pedepsiți astfel, că *au fost înrolați la miliție*.

Studenții din celelalte orașe mari rusesci s'au pus pe partea colegilor lor din Petersburg, și așa agitațiunile s'au estins asupra întregei țeri, devenind tot mai furtunóse. La *Kiew*, la *Moscova*, la *Petersburg*, pretutindenea pericolul devenise mare și a fost inlăturat prin intervenția *cazacilor*, cari au lovit fără crutare, în drépta și în stânga, pentru a restira massele amenințătóre de popor.

Urmarea acestor manifestațiuni a fost uciderea ministrului rusesc de instrucțiune publică, împușcat din partea unui student, atentatul asupra lui *Pobiedonoseff*, cel mai fanatic representant al autocrației în Rusia, și alte fapte, cari au pus pe grije pe însuși Țarul Rusiei, care sfătuindu-se cu ministrii sei, a aflat cu cale *sĕ stérgă dispozițiile luate cu privire la înrolarea cu sila a studenților*.

In tóte aceste mișcări e semnificativă participarea poporului la ele, ceea-ce dovedesce, că spiritul de libertate a străbătut și în Rusia. Massele încep a înțelege și acolo, că o formă de guvernare care-'și apără cu persecuțiuni și cu întemnițări pe viéță actele de volnicie, nu corespunde spiritului timpului și nu mai póte fi tolerată. O evoluțiune și-a făcut deci începutul, care în mod necesar va trebuí sĕ ducă la o schimbare în Rusia. Și tocmai mĕsurile cele prea aspre, luate din partea stăpânirii pentru sufocarea mișcării, îi dau nutrimentul cel mai bun. Pentru-că cel mai calm și cel mai nepăsător om trebue sĕ se revolteze când vede cum studențimea, speranța și fala țerii, e mânată în grupuri spre Siberia, numai pentru-că a avut curajul sĕ apere un ideal, și sĕ se insuflețéscă pentru un ideal, pentru dreptul de a cugeta liber și de a-și esprima în libertate cugetele.

Intorsătura pe care au luat'o lucrurile în Rusia va trebuí deci sĕ facă sĕ înțelégă guvernul rusesc, că cu acte de volnicie, cu persecuțiuni, cu temnițe și cu esportări la Siberia nu se póte guverna, nici în Rusia și nici în alte țeri. Baionetele cazacilor nu pot oprí în cale curentul odată pornit, precum nu-l póte oprí în cale nici o putere luméscă, pentru-că opunerea ce i-se face îi măresce tocmai puterea și 'l face, ca la momentul dat sĕ producă esplosiunea puternică, cu care nimicesce tot ce-i stă în cale.

De aceea, guvernul rusesc, dacă voesce pace în țéră, dacă voesce sĕ va fi evitate turburările, va trebuí sĕ înceteze cu persecuțiunile și va trebuí sĕ dee ascultare și dorințelor celor-ce formézá în Rusia, ca pretutindenea, talpa țerii: *poporului de rĕnd*. Și așa vor trebuí sĕ facă și celelalte guverne cari au popóre nemulțamite, pentru-că vremea domniilor de teróre a trecut.

Sibiiu, 3 Aprile n.

Din Austria. Reichsrath-ul austriac își va ținé proxima ședință la 18 Aprilie, cu următórea ordine de zi: Raportul comisiunei despre declarația moștenitorului de tron *Francisc Ferdinand*; votarea legii despre *darea de spirt*, în a doua cetire; cetirea *budgetului*.

Activitate. Ziarele maghiare continuă a da știri positive despre eșirea Slovacilor din pasivitatea de până aci și întrarea lor cu tóte forțele posibile în luptele electorale cu ocasiunea proximelor alegeri. Unele candidări s'au și făcut, — după cum scrie *„Hazánk“*, — ear' altele au sĕ se facă. Tot după fóia numită, în unele cercuri slovăcești candidații naționali au șanse sigure de reușire.

A fost o „glumă“. Partidul guvernamental a ținut Duminecă séra conferență în localitățile sale din Budapesta, pentru a lămuri temeinic chestia cu *„banda“*“. Deputatul *Bessenyei* a declarat, că numai *„în glumă“* a dat oposiționalului *Rakovsky* informațiunile cunoscute, în firma credință că acesta nu le va lua de bani buni. Cere scuse deci dela ministri și dela partid pentru gluma rĕu aplicată și 'i rógă pe toți de ertare. Ministrul *Hegedüs* își esprimă de nou regretele pentru cele întêmplate; retractéză tot ce a spus la adresa *„bandei“* și rógă partidul sĕ'l onoreze și mai departe cu încrederea. A vorbit în fine prim-ministrul *Széll*, declarând incidentul de încheiat și rugând pe toți membrii partidului sĕ aibă deplină încredere în ministri; ear' în viitor astfel de chestiuni sĕ fie tratate în familie, în sinul partidului, ear' nu în plin parlament. Prin acésta prim-ministrul *Széll* a dat a înțelege, că nu apróbă procedura ministrului *Hegedüs*. Destul, că pacea e restabilită în partidul dela putere, reducêndu-se întréga afacere la o *glumă*. Cam riscată și necălită glumă!

Protopresbiterul Ioan Droc al Mercurei.

(Fine.)

Precând la 1870 funcționau ca învĕțători la școlele din tract abia 17 și din acestia abia 4 cu ceva cualificațiune, rênd pe rênd s'au înmulțit numĕrul acelora încât astăzi funcționéză 30 de învĕțători, dintre cari 15 sunt cu esamen de cualificațiune și definitivi, ear' ceialalți în parte absolvenți de cursurile pedagogice, în parte pe cale a'și completa studiile pedagogice.

Suma tuturor salariilor învĕțătorilor la anul 1872 abia se urca la 1600 cor., parte în bani gata, parte în naturalii (câte o merță de cucuruz de copil) și acei bani și-i scotea învĕțătorul creițărește; astăzi însĕ suma salariilor învĕțătorilor se urcă numai în bani gata la 20,000 de corónе.

Cu un cuvênt, s'a făcut în decursul funcțiunei sale un progres mulțămitor în ale învĕțămêntului și la acest progres a contribuit P. O. D. Sa în mod însemnat ca inițiatorul și sprijinitorul ridicărei învĕțămêntului.

Nu mai puțin a contribuit la crearea și sporirea fondurilor, a averei materiale a parochiilor prin înființarea de fonduri de bucate, prin impunerea de deosebite tacse la înmormêntări, cununii etc., prin îngrijirea de o administrație mai consciențiósă, carea până atuncia lipsea cu totul; și astfel averea fundațională a parochiilor, care la anul 1872 abia era de vr'o 12.000 cor., astăzi, pe lângă cheltuielile enorme avute mai ales cu edificarea școlelor, a crescut la considerabila sumă de 125.000 corónе.

La 1885 a înființat un fond protopresbiteral prin urcarea tacsei licenților de cununie, dela 2 la 3 și mai pe urmă la 4 fl., dintre cari 1, respective 2 fl. de păreche se administrau în fondul protopresbiteral, care tacsă după întroducerea căsătoriei civile și după nefericita stergere a licenției protopopești a mai scădut'o la 2 corónе 30 fil. susținută și azi, și astfel fondul a crescut prin buna chivernisire și păstrare, încât cu finea anului trecut starea fondului a fost de 4500 corónе. Spre lauda părintelui Droc fie zis.

Alți protopopi și-au ridicat tacsa licenției de cununie în favorul lor, pe când dsa a făcut urcarea pentru crearea unui fond protopresbiteral, carele de acum încolo cresce mereu și în vitoriul apropiat va puté acoperi trebuințele împreunate cu conducerea tractului.

Superioritatea bisericéscă, considerând servițiile prestate în decurs de aprópe 40 de ani de acest oficial de frunte, a aflat de bine a-i esprima din incidentul decretărei pensionării mulțămita sa pentru ostenelele și jertfele aduse întru promovarea causelor bisericei nóstre și a credincioșilor ei, încredințați conducerii sale.

Părintele protopop I. Droc pe lângă tóte aceste, considerând că Dumnezeu n'a binecuvêntat ca urmași căsătoria sa cu vrednica consórtă Agapia născută Buzbea din Brașov s'a decis a-și încununa resultatul activității sale publice cu depunerea unor părți însemnate din averea sa câștigată prin muncă și crutare pe altariul bisericei și a neamului. Iată promisiunea solemnă făcută în acéstă privință în un act adresat superiorității sale bisericesci și archiereului seu:

In sfîrșit îmi iau voia a aduce la cunoscința Inaltpreasfinției Vóstre și a măritului Consistoriu, că pentru casul morții mele și a soției mele am destinat ambii prin testament o considerabilă sumă din modesta nóstră avere pentru scopuri de binefacere culturale bisericesci; ear' esecutarea dispozițiunilor testamentare ce am făcut, s'a concredut măritului Consistor archidiecesan“.

Ni-se va ierta comiterea acestei indiscrețiuni, atât din partea părintelui Droc cât și din partea celor competenți. Am făcut'o acésta deoparte ca ziariști, cari vecinic trebue sĕ aibă de devisă: ***„Că lumina faptelor nobile numai așa va lumina, îndemnând pe alții la urmarea acelora, dacă nu va fi ascunsă sub obroc“****; ear' de altă parte, ca — vestind în cercul clerului și al cetitorilor nostri acéstă nobilă intenție și dragoste de neam și biserică — cât mai mulți sĕ se pótă ruga pentru sănătatea și îndelungă viéța părintelui Droc și soției sale.* *Deca.*

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

XVI. Fondurile comune ale Eparchiilor rom. Arad și Caransebeș și ale celor înființânde.

Aceste fonduri primite la despărțirea ierarchică de către Sêrbi din fondurile comune cu ierarchia sêrbéscă din Carloveți, în administrația diecesei din Arad sub o epitropie separată, a format mai mulți ani mĕrul de cértă între eparchia Arad și Caransebeș.

Starea acestor fonduri a fost la finea anului 1882 după raportul comisiunei de scontrare către sinodul din Arad la anul 1883 următórea:

In ședința a V-a ținută la 28 Aprilie (10 Mai) 1883 sub presidiul Prea Sf. Sale d-lui episcop *I. Metianu* vine la ordinea zilei referada comisiunei esmisă pentru esaminarea raportului epitropiei provisorie a fondurilor comune, care prin raportorul ei *George Dringău sub Nr. 122* raportéză: că afară de fondul comunelor mixte manipulat separat, care cu finea anului 1882 a fost în hârtii de valóre și bani gata 13,119 fl. 24 cr. cele șese fonduri ce stau sub îngrijirea epitropiei, la finea anului 1882 au representat și anume:

1.	Fondul bisericesc-cultural	fl. 486,885·10
2.	„ școlar	„ 100,401·93$^1/_2$
3.	„ pensional	„ 31,096·47$^1/_2$
4.	„ Bala	„ 14,919·61
5.	„ convictual	„ 8,130·71
6.	„ seminarial Rajacics	4,030·06$^1/_2$
	cu totul	fl. 645,464.06$^1/_2$
	față de anul precedinte	fl. 625,679·90
	resultând crescĕmânt	fl. 19,884·16$^1/_2$

care sumă se cuprinde în *a*) 665 obligațiuni private 376,323 fl. 5$^1/_2$ cr. *b*) în obligațiuni rurale 26,351 fl. 72 cr. *c*) bani gata 2,531 fl. 36$^1/_2$ cr. *d*) elocați în institute 151,227 fl. 15 cr. *e*) realități 11,850 fl. 45$^1/_2$ cr. *f*) interese restante 29,031 fl. 34 cr. *g*) aucta restantă 38,053 fl. 55 cr. *h*) anticipări de asigurări contra focului 710 fl. 04 cr. *i*) anticipațiuni de spese advocațiale adjudecate 2,252 fl. 66$^1/_2$ cr. *j*) anticipațiuni advocațiale și altele 2.768 fl. 56 cr. *k*) vadii nerestituite 735 fl. — ear' *l*) anticipațiuni date Consistoriului din Caransebeș 3,579 fl. 17 cr. *m*) fondul bisericesc are mobile în valóre de 640 fl. 66 cr., *n*) fondul școlar mai are pretensiuni dubióse în comun cu hierarchia sêrbéscă 13,877 fl. 22 cr., și sub proces 440 fl. 46 cr., *o*) casa donată de fericitul Sava Arsici institutului preparandial în valóre de 3,000 fl. Venitele prescrise pe anul 1882 au fost, și anume: 1. Interese 41,958 fl. 86$^1/_2$ cr. 2. Aucta școlară 1,765 fl. 79$^1/_2$ cr. 3. Venitul de realități 741 fl. 58 cr. 4. Diverse 28 fl.

61 cr. = cu totul 44,494 fl. 85 cr. ear' erogaţiunile pe acelaşi an şi anume: *a*) Consistórele diecesane 18,650 fl. *b*) spese administrative 4,555 fl. 53 cr., *c*) spese procesuale 900 fl. 83 cr. *d*) Contribuţiune de venit 370 fl. 43 cr., *e*) descrieri din interese şi spese 233 fl. 90 cr. de tot: 24,710 fl. 69 cr. — Comisiunea propune şi sinodul decide: se ia spre scire încredinţându-se revisiunea socoţilor delegaţiunei sinodale ce se va alege".

Causa certelor ivite între eparchia Aradului şi a Caransebeşului a fost, că diecesa Caransebeşului a stăruit necontenit pe lângă despărţirea fondurilor între ambele eparchii, până ce ajunse cestiunea la congresul din anul 1881, unde în şedinţa a IV dela 15/27 Octombre se aduce următoriul conclus: sub Nr. 146:

„Congresul îndrumă pe ambele sinóde ale eparchiilor Arad şi Caransebeş, ca la proxima sesiune a lor din a. 1882 sĕ esmită câte o delegaţiune din sinul lor spre încercarea unei conţelegeri pentru a se stabili cheea şi modalitatea împărţirei fondurilor între eparchiile Arad şi Caransebeş.

Incât apoi în urma rapórtelor presentate din partea delegaţiunilor esmise, ambele sinóde vor aduce concluse uniforme: efectuirea împărţirei se va esecuta conform disposiţiunei sinódelor.

Neurmând acésta, proximul congres la reclamarea ori-căruia din ambele sinóde eparchiale va decide finalminte cestiunea.

In tot casul împărţirea are sĕ urmeze cu aceea espresă reservă şi condiţiune: *ca la casul înfiinţării nouelor eparchii, ambele diecese, adecă a Caransebeşului şi a Aradului, vor avé sĕ cedeze nouelor eparchii aceea cuotă din fondurile comune, care va compete nouelor eparchii, după cheea ce se va fi adoptat cu ocasiunea efectuirei împărţirei fondurilor comune între eparchiile de astăzi.*

In urma acestui conclus congresual, fără ca sĕ mai vină cestiunea acésta de nou la congres, s'a efectuit despărţirea fondurilor comune la sinodul din Arad ţinut în anul 1883 la 24 Aprilie (6 Mai) în şedinţa a IV.

Desbaterea a fost vehementă, ca şi la congres, şi anume

sub Nr. 108. Urmând la ordinea zilei desbaterea asupra proiectului privitor la cheia şi modalitatea împărţirei fondurilor comune între diecesele Arad şi Caransebeş elaborat de delegaţiunile esmise din partea sinodului aradan cu decisul adus sub Nr. 175/882, şi din partea sinodului eparchial din Caransebeş cu decisul de sub Nr. 134/882 Georgiu Dringău, referintele comisiunei fondurilor comune, după ce cetesce acel elaborat în tot estinsul, îl recomândă spre a se primi în general şi a se lua de basă la desbaterea specială.

Contra acestei propuneri deputatul *Vincenţiu Babeş* face următórea contrapropunere. „A nu se întra mai nainte în statorirea specială a mĕsurilor de împărţire faptică, până nu se va esopera mai întâi cu privinţă la resoluţiunea din 10 Aprilie 1872 altisima autorisare a epitropiei spre cederea fondurilor".

Fiind timpul înaintat, şi din motiv că s'au însinuat mai mulţi deputaţi pentru a vorbi, continuarea desbaterei se amână pe după amézi la 4 óre, când apoi deschiḑêndu-se şedinţa, după-ce Dr. *G. Popa* se pronunţă contra propunerii comisiunei, Dr. *Nicolau Oncu* pentru comisiune, deputatul *Paul Rotariu* face următórea propunere:

Operatul delegaţiunei se pare a fi neîndestulitor ca act fundamental pentru împărţirea fondurilor, deci se relégă delegaţiunei, în scop, ca sĕ studieze tóte cestiunile istorice ale fie-cărui fond cu deosebi însĕ cestiunea admisibilităţii împărţirei şi a învoielii maestatice.

Fiind tóte propunerile de ajuns discutate se încheie desbaterea, şi cu consensul sinodului se pune la vot nominal cerut de 12 inşi mai întâi propunerea comisiunei care se primeşte cu 30 în contra 13 voturi.

Astfel deci sinodul cu 30 voturi contra 13 primeşte propunerea comisiunei.

Pentru propunerea comisiunei au votat: Ierotei Beleş, Ioan Beleş, Vasilie Beleş, Demetriu Bonciu, I. Botta, I. Buna, M. Bocşian, Petru Chirilescu, I. Cornea, I. P. Dessean, G. Dringou, G. Feier, Teodor Faşie, Alex. Filip, Dr. I. Gall, Ioan Groza, Lazar Ionescu, Teodor Lazar, P. Milovan, I. Moldovan, David Nicóra, Dr. N. Oncu, V. Paguba, Sigismund Popovici, M. Sturza, Petru Suciu, M. Velici, V. Zigre, Ath. Mera, V. Mangra.

Contra propunerei comisiunei au votat: Emil Babeş, Vinc. Babeş, Tr. Barzu, G. Crăciunescu, Teodor Filip, P. Gavrilette, Ief. Jianu, G. Lazar, Dr. G. Popa, P. Rotariu, M. V. Stănescu, P. Tempea şi Ioan Ţĕran.

Trecênd desbaterea specială se enunţă următoriul conclus:

„Sinodul cu maioritate de voturi primesce fără nici o modificaţiune, şi în special proiectul delegaţiunei, care ridicându-se la valóre de conclus se alătură la acest protocol sub *A*.

Nr. 110. La propunerea deputatului Dr. Iosif Gall sinodul declară, ca esplicaţiune fără alterarea uniformităţii conclusului relativ la cheia şi modalitatea împărţirei fondurilor comune, cu conclusul adus din partea sinodului din Caransebeş:

„La punctul *C.* 1. 2. de sine se înţelege că dacă ar obveni pedeci din locurile mai înalte, în urma cărora epitropia n'ar fi îndreptăţită a preda averea, atunci predarea se amână până la delăturarea pedecei; mai încolo, că disposiţiunile punctului *D.* se aplică şi pentru casul când una parte a eparchiei s'ar adnecsa altei eparchii gr.-or. rom., avênd a trece atunci competinţa acestei părţi din fonduri la episcopia la care s'a întêmplat adnecsarea.

Proiectul resp. conclusul de despărţire provocat în special Nr. 109 sub lit. *A.* se află tipărit în protocolul sinodului dela anul 1883 din care estrag punctul *D.* care se refere la nou înfiinţândele eparchii:

„D. Titlul şi destinaţiunea fondurilor comune şi după împărţirea lor vor remâné nealterate, se înţelege de sine *că la casul înfiinţărei faptice de eparchii noue în Oradea-mare şi Timişóra sau în alt loc, eparchiile de Arad şi Caransebeş vor fi obligate a estrada eparchiielor nou înfiinţânde partea acestora din fondurile împărţite în urmarea acestui proiect după cheia de acuma de împărţire, adecă după proporţiunea de suflete a credincioşilor cari se vor încorpora către aceste eparchii noue*".

Din votarea efectuită la Nr. 108 reese că toţi deputaţii bănăţeni au votat pentru susţinerea administraţiei comune a fondurilor, ear deputaţii aradani şi oradani au votat unisono contra.

Drept cheie de împărţire după proiectul sub A. s'a adoptat numĕrul credincioşilor ambelor diecese şi aşa din fondurile comune s'a statorit pe séma diecesei Aradului 3/5, ear' pe séma diecesei Caransebeş 2/5.

XVII. Fond special pentru înfiinţânda episcopie din Timişóra.

De fondurile pentru înfiinţândele episcopii se ţine şi un fond special creat pe séma viitórei episcopii din Timişóra.

Acest fond s'a întemeiat la iniţiativa credincioşilor, în bună înţelegere cu fericitul dn protopresbiter de atunci din Timişóra *Meletie Dregiciu*, care la stăruinţa inteligenţei locale a conchiemat la sine o conferenţă mai largă în anul 1884, unde s'a stabilit modul de procedere pentru colectarea unui fond pe séma înfiinţândei episcopii din Timişóra.

Ast-fel s'a subşternut propunerea acésta comitetului, apoi sinodului protopresbiteral al tractului Timişórei, în care unanim s'a primit propunerea acésta şi apoi s'a subşternut pe calea consistoriului şi sinodului eparchial din Arad în anul 1884 spre aprobare.

Ear' sinodul eparchial din Arad în şedinţa a VI ţinută la 19 Aprilie (1 Maiu) 1884 sub presidiul P. S. Sale a dlui episcop *Ioan Metian*, fiind notariu dl *Georgiu Lazar*, a adus următoriul conclus:

„Nr. 110. Cu privire la cererea sinodului protopopesc al Timişórei pentru colecte benevole în favorul înfiinţândei episcopii în Timişóra, la propunerea comisiunei:

Se autoriséză sinodul protopopesc al Timişórei a colecta oferte benevole pentru înfiinţânda episcopie în Timişóra, deodată înse se constitue ca controlă asupra sumelor, ce se vor colecta, atât sinodul eparchial, cât şi consistoriul diecesan; din care causă sinodul protopopesc se însărcinéză, ca în fie-care an sĕ dee socótă publică în şedinţa sa, acésta sĕ se revideeze, sĕ se aştérnă consistoriului spre suprarevisiune, ear' acesta se facă raport sinodului despre stadiul acestei colecte. Sumele colectânde au sĕ fie elocate în cassa de păstrare, eventual sĕ se cumpere realităţi pe séma numitei episcopii."

In urma acestui conclus sinodal protopresbiterul Meletiu Dregiciu a emis un circulariu dto Timişóra în 22 August 1884 Nr. 915 către tóte comunele submanuate protepresbiteratului Timişórei cum şi către protopresbiteratele învecinate plănuite a forma episcopia Timişórei.

Resultatul a fost pentru început fórte îmbucurătcr, că mai tóte comunele s'au obligat a contribui după putinţă sume mai mari sau mai mici. Unele au plătit întréga sumă votată, altele s'au dobligat sĕ o plătéscă în rate anuale, ear' altele s'au obligat a solvi atunci când va fi întemeiată episcopia.

In modul acesta s'a adunat:

1. Din Barateaz, o comună mică, câte 5 fl. pe an cu începutul dela anul 1885.

2. Calacea a contribuit de odată 40 fl. v. a.

3. Cerneteaz s'a deobligat a contribui 100 fl., din cari a solvit 40 fl.

4. Ianova s'a obligat cu 50 fl.

5. Jadani 100 fl., din cari a solvit 20 fl.

6. Maerele suburb. s'au obligat cu 10 fl. anual.

7. Medveş, o comună mică şi seracă, s'a deobligat cu 50 fl.

8. Mosniţa a solvit 120 fl.

9. Bobda s'a obligat cu 50 fl.

10. St. Andraş s'a obligat cu 75 fl. şi a solvit 45 fl.

11. St. Mihaiul rom. a solvit 20 fl.

12. Vinga s'a obligat cu câte 5 fl. la an.

Din contribuirile de sus înşirate s'a adunat o sumă, care este astăzi urcată la 1037 cor. 86 fil. prin fructificare la banca Timişana, unde sunt depuşi banii acestia ca fond pentru episcopia viitóre din Timişóra şi anume în 3 libele de depuneri 1. sub Nr. 82 din anul 1886 cu 812 cor. 56 fil; 2. sub Nr. 619 din anul 1891 cu 120 cor. 44 fil. şi al 3 lea sub Nr. 1071 din anul 1895 cu 104 cor. 86 fil.

Credincioşii comunelor bănăţene, vĕḑênd trăgănarea cestiunei cu episcopia lor pe la congresele şi sinódele nóstre, au încetat a mai contribui la fondul înfiinţândei episcopii din Timişóra şi ast-fel nu s'a putut colecta mai mult decât suma sus arĕtată.

Acest fond apoi a dat ansă unei interpelări în congresul dela anul 1897.

Dacă contribuirile s'ar fi continuat cu acelaşi zel, cu care s'au început, astăzi am avé un fond considerabil adunat, căci trecutul ni-a dovedit că bănăţenii timişani au fost totdeuna darnici pentru binele şi prosperarea bisericei lor, esemple ne sunt bisericile grandióse de prin satele românesci din Banat precum şi edificiile pompóse ale episcopiei sêrbesci din Timişóra dimpreună cu palatul măreţ, ce'i aparţine, cari edificii în partea cea mai mare s'au ridicat cu ajutoriul comunelor românesci din jurul Timişórei.

Nu încape deci nici o îndoială, că ele vor concurge cu ajutoriul lor încă şi cu mai multă însufleţire pentru ridicarea palatului episcopiei române din Timişóra, atunci când vor vedé, că într'adevĕr se va realisa dorinţa lor de atâta timp aşteptată.

XVIII. Decretarea Episcopiilor noue la congresul din anul 1900.

Acest congres ordinar convocat pe 1/14 Octobre 1900 la Sibiiu, a fost şi va remânea cel mai memorabil dintre tóte câte s'au întrunit dela anul 1868 încóce sigur numai prin faptul, că a decretat definitiv înfiinţarea celor trei episcopii din Timişóra, Oradea-mare şi Cluj.

Decursul pertractării acestui obiect de mare însemnĕtate pentru biserica nóstră ortodoxă română din regatul Ungariei a fost următoriul: In raportul Consistoriului metropolitan plenar din 29 Septembre 1900 Nr. 375 M. către Congres, se amintesce că între rapórtele speciale va urma şi un proiect pentru înfiinţarea a două, ori trei „episcopii noue".

(Va urma.)

Din Brad.

Pentru „*Masa studenţilor*" dela gimnasiul public român gr. or. din *Brad* s'a stabilit şi aprobat următorul *normativ*:

1. „Masa studenţilor" se înfiinţéză din fondul convictului dela gimnasiul public român gr.-or. din Brad de 3067 cor. 88 fil. şi suma de 2361 cor. 62 fil.. incursă spre acest scop dela publicul român în urma iniţiativei şi conlucrărei tinerimei studióse române din Zarand, cari contopite represintă capitalul fundamental de: 5429·50 coróne.

2. „Masa studenţilor" îngrijesce, ca elevii dela gimnasiul public român gr.-or. din Brad, cari sunt miseri, dar' cu conduită bună şi diligenţi, sĕ priméscă prânz gratuit în fiecare zi în decursul anului şcolar.

3. Capitalul fundamental e neatacabil şi se sporesce prin contribuirile ce incurg dela binefăcătorii acestei instituţiuni umanitare sau odată pentru totdeuna sau an de an, precum şi din oferte marinimóse, din venitele ce resultă dela producţiuni, serate literare - musicale, petreceri şi colecte intreprinse spre acest scop.

4. Binefăcĕtorii sunt:

a) fundatori, cari contribuesc cel puţin 50 cor.

b) pe viaţă, cari contribuesc cel puţin 20 cor.,

c) ordinari, cari contribuesc cel puţin 1 corónă pe an, şi

d) ajutători, cari contribuesc ori-ce sume, fie şi mai puţin de 1 coróna.

Binefăcĕtorii acesteia nu au nici o inriurire asupra acestei instituţiuni în nici o privinţă.

5. Din venitele capitalului fundamental şi întratele anuale 20% se capitaliséză, ér 80% se folosesc spre scopul mesei studenţilor.

6. „Masa studenţilor" o administréză corpul didactic dela gimnasiul public român gr.-or. din Brad sub supravegherea organelor instituite în Statutul gimnasial, avênd a observa strict disposiţiunile acestui Statut şi Normativele, cari reguléză administrarea averilor corporaţiunilor bisericesci, şcolare şi fundaţionale din Archiediecesa ortodoxă română a Transilvaniei.

7. Pentru administrarea averei instituţiunei „masa studenţilor" corpul didactic alege din sinul sĕu, câte pe un an, o comisiune administrativă constătătóre din 3 (trei) membri şi directorul gimnasial.

8. Comisiunea administrativă va presenta la finea fie-cărui an şcolar raport special, detailat, despre activitatea sa în decursul anului espirat, precum şi raţiociniu despre administrarea şi starea averei la finea fie-cărui an şcolar.

Conferinţa corpului didactic censuréză acest raport, ear' direcţiunea gimnasială îl va publica în programa gimnasiului, pe care o va trimite fie-cărui binefăcĕtor atât fundator cât şi pe viaţă, în câte un esemplar.

9. Ajutórele pe anul şcolar de gestiune le va distribui conferinţa corpului didactic până la 15 Septembre, avênd în vedere starea materială a respectivilor elevi, conduita lor în decursul anului şcolar precedent şi atestatul cu nota generală „bun".

10. „Masa studenţilor" se pune în activitate indată ce capitalul fundamental va ajunge suma de 10,000 cor.

11. Până când „masa studenţilor" îşi va acuira locuinţa sa proprie, comisia administrativă va îngriji, ca elevii sĕ priméscă acest beneficiu în familii bune, designate de corpul didactic.

Supravegherea în ce privesce disciplina şi viptul, o îndeplinesc membrii corpului didactic pe rênd

12. Când la gimnasiul public român gr. or. din Brad se va înfiinţa un convict „masa studenţilor" se va contopi în acela.

13. Aceste disposiţiuni se intregesc după necesitate, din timp în timp, prin conclusele corpului didactic aprobate de autoritatea superióră bisericéscă-şcolară.

14. Acest normativ întră în vigóre îndată ce Veneratul Consistoriu archidiecesan îl va aproba.

Brad, din conferinţa corpului didactic, ţinută la 22 Ianuariu (4 Februarie) 1901.

Georgiu Părău
preşedinte:

D. I. Radu
notariu:

Nr. 789 Scol.

„Aprobat“

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat şcolariu, ţinută la 1 Februariu.

Ioan Metianu
archiepiscop

Dr. Elie Cristea
ierodiacon, secr. consist.

Revistă esternă

O derută a guvernului italian. Comisiunea esmisă pentru censurarea proiectului de budget a respins en bloc projectele financiare ale guvernului. Din acésta causă unii dintrĕ ministri ’şi vor da dimisia.

*

Revoltă în Spania. „Kölniche Zeitung“ publică din Madrid o telegramă dto 1 Aprilie, de cuprinsul că în *Andalusia* a isbucnit adevĕrată revoluţie. 5000 de insurgenţi au devastat cele mai mari fabrice de zăhar ale provinciei. Guvernul a trimis contra lor trupe de cavalerie şi gendarmerie. In *Barcelona* insurgenţii au atacat poliţia; mulţi poliţisti au fost răniţi grav.

*

Turburările din Rusia. „Slovo Polski“ din Lemberg aduce detaiuri grave despre turburările din Petersburg dela 24 Martie. Conform acestora peste 800 de lucrători se adunaserĕ pe Newski-Prospect, de unde cântând cântece revoluţionare au plecat spre palatul de érnă al ţarului. Li-au ţinut calea opt sotnii (companii) de cazaci, cari au susţinut cu ei o mare bătălie; fórte mulţi au fost ucişi şi dintrĕ lucrători şi dintrĕ cazaci, şi numai după sosirea unei mari mulţimi de infanterie au putut fi învinşi lucrătorii. Duminecă diminéţa se aflaserĕ afişate pe păreţii caselor mulţime de placate, în cari poporaţia era chiemată la arme şi se făcea apel la soldaţi sĕ ţină cu poporul.

Dela Petersburg până la Ţarscoje-Selo unde petrece acum familia ţarului, calea ferată e păzită zi şi nóptea de cordon de soldaţi, ear’ în Ţarscoje-Selo regimentul de gardă e în permanenţă gata de luptă.

Karpovici, ucigaşul ministrului Bogoljepov, e osândit la muncă silnică pe viéţă, fiind internat intr’o fortăréţă din apropierea capitalei.

Ministrii Muratovici, Sibjagin şi Kuropatkin capĕtă mereu scrisori ameninţătóre.

Se svonesce, că *Tolstoi* va fi internat într’o fortăréţă.

Rapórte despre turburări şi ciocnirile sângeróse nu se pot da, fiind-că censura nu permite.

In Bildistoc a fost Duminecă o luptă sângerósă între popor şi miliţie.

Chestiuni şcolare.

Convocare.

Pe basa ordinului Preaveneratului Consistoriu archidiecesan, Nr. 741/Şcol. a. c., convoc conferinţa învĕţătoréscă din cercul X Zarand, pe zilele 5, 6 şi 7 Aprile v. în Brad.

Ordinea obiectelor.

Şedinţa I.

1. In 5 Aprile la 8 óre a. m. serviţiul divin împreunat cu chemarea Duhului sfînt.
2. Deschiderea conferinţii la 10 óre a. m. în sala gimnasiului din loc.
3. Constatarea presenţilor şi constituirea biroului.
4. Prelegere practică: tractarea numĕrului „6“ cu elevii desp. I, de Aron Stănilă.
5. Critica asupra acestei prelegeri.

Şedinţa a II din 5 Aprile p. m.

6. Tractarea propoziţiunei, subiectului şi predicatului cu elevii desp. II-lea de Nicolau Igna.
7. Critica asupra acestei prelegeri.
8. „Conjugarea verbului“ în timpurile principale cu elevii desp. III-lea cu aplicare la piesa de lectură „Dimineaţa“ de Mihail Stoia.
9. Critica asupra acestei prelegeri.

Şedinţa a III din 6 Aprile a. m.

10. Verificarea protocólelor din şedinţa I şi II.
11. Disertaţiune: „Pentru-ce se observă mare nepăsare şi pentru-ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători ai nostri? Şi cum s’ar puté ajunge aceea însufleţire? de Ioan German.
12. Discusiune asupra disertaţiunii.

Şedinţa a IV din 6 Aprile p. m.

13. Tractarea piesei de cetire: „Pĕrul lăudat“ cu elevii desp. al IV-lea, pe basa cărţii a III de cetire de I. Popescu, de Avram Lăslău.
14. Critică asupra acestei prelegeri.
15. „Descrierea tablei“ prelegeri din limba magiară cu elevii desp. al III-lea de Ioan Safta.
16. Critica asupra acestei prelegeri.

Şedinţa a V. din 7 Aprile a. m.

17. Verificarea protocólelor din şedinţa III şi IV.
18. „Noţiunea frângerilor vulgare şi decimale“ cu elevii desp. V. de Pavel Lazar.
19. Critica asupra acestei prelegeri.
20. Luarea dispoziţiunilor în ce privesce designarea temelor şi a prelegĕtorilor pentru conferinţa proximă.
21. Incheierea conferinţei.

Invĕţătorii acestui cerc, precum şi publicul interesat de causa şcolară se invită cu tótă onórea a participa la conferinţă.

Brad, la 12 Martie 1901.

Vasiliu Damian.
comisar cons.

NOUTĂŢI

Moştenitorul Germaniei va sosi la Viena în 14 Aprilie, şi va fi încuartirat în Burg ca óspe al M. Sale. Se vor da în onórea lui prânzuri, baluri, representaţiuni la Operă şi se va ţiné mare revistă militară. Anume în 14 April la 5 óre după amiazi va fi prânz mare în sala redutei, la 8 óre „theâtre paré“ la Operă; în 15 April înainte de amiazi visitarea lucrurilor mai însĕmnate ale oraşului, la 6 óre după amiazi mare prânz de curte, apoi representaţiune în Burg-theater; în 16 April revistă militară pe Schmelz, prânz la archiducele *Francisc Ferdinand*, bal la curte; în 17 April earăşi visitarea însemnătăţilor oraşului, apoi prânz la archiducele *Otto*, séra bal la ambasadorul Germaniei prinţ *Eulenburg*. In 18 April moştenitorul pléćă din Viena.

De visita acésta sunt legate şi combinaţiuni de căsătorie. Se zice că ar fi destinată moştenitoriului archiducesa Elisabeta, fiica rĕposatului moştenitoriu Rudolf.

*

Coróne eterne. Presbiterul George Felea, ales paroch în Ciuruleasa (tract. Abrud), din prilejul chirotonirii sale de presbiter a dăruit întru vecinica pomenire a rĕposaţilor sei părinţi regretaţii George Felea, fost paroch în Ciuruleasa şi Sofia Felea n. Sicoe, fondului „Asilului“ creat de „Reuniunea română de înmormêntare în Sibiiu“ suma de 3 coróne, ear’ fondului vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor români, creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ 2 cor.

*

† Archieducesa Gizella, fiica de patru ani a archieducelui *Iosif* August (fiul archieducelui Iosif) a rĕposat în *Volosca* în urma unei inflamaţiuni a peliţei abdominale.

*

Scutirea de imposite a viilor. Pentru încuragiarea regenerarii viilor nimicite de filoxera statul dă viticultorilor scutire de imposite pentru teritoriul plantat cu viţă. Pentru orientare — fiind că în privinţa acésta dispun mai multe legi şi nu odată produc confusie, re’mprospetăm dispoziţiunile următóre:

Viile nimicite şi *replantate* sunt scutite de dare: *a)* dacă nu filoxera le-a nimicit, — timp de 6 ani; *b)* ear’ dacă s’au nimicit prin filoxeră, — timp de 10 ani. Viile nimicite prin filoxeră şi nereplantate sunt scutite de dare timp de 6 ani.

Viile nou plantate sunt scutite de dare *a)* dacă s’au plantat cu viţă americană originală, timp de 6 ani; ear’ cele plantate cu viţe altoite, timp de 10 ani; *b)* terenurile plantate cu viţă indigenă sunt scutite de dare — dacă solul este năsipos — timp de 6 ani; pe când dacă solul nu este neatacabil, atunci scutirea de dare n’are loc.

*

Vapor cufundat. Şonĕrul italian „Vasco Romano“, care încărcat cu 1136 hectolitre de vin venia spre Fiume, s’a cufundat în golful Pirano. Personalul de serviciu a scăpat.

*

Examen de jude militar. Dr. Adrian *Nedelcu*, originar din Lugoj, şi Corneliu *Bardossy* din Sibiiu, practicanţi la judecătoria militară de garnisónă din Viena, au făcut cu fórte bun succes esamenul de jude militar, înaintea tribunalului superior militar din Viena.

*

Dela „Academia Română“. Vineri, 29 Martie n. a vorbit la *„Academia Română“* din Bucureşti dl *Ioan cav. de Puşcariu*, despre *Ioan Circa*, episcop al Marmaţiei, sub numele de *Dositeiu Circa*.

Naşterea lui *Ioan Circa* dl *Puşcariu* o pune la anul 1660. Fiind preot, Circa merge la Bucureşti avênd cu sine mai multe iscăliturii de ale archidiaconilor din Transilvania, nemulţămiţi de alegerea lui *Atanasie* ca metropolit al Transilvaniei, şi cerênd pentru dînsul, Circa, alegerea ca episcop.

Atanasie, metropolit, prinde de veste, şi după întórcerea lui Circa îl pune în lanţuri şi îl aruncă în închisóre.

Se fac intervenţiuni pe lângă guvernul austriac pentru eliberarea lui Circa, şi după intrevenirea guvernului metropolitul Atanasie îl face scăpat.

Metropolitul Atanasie, print’o scrisóre adresată cardinalului Poloniei, căuta sĕ se justifice pentru faptul că închisese pe Circa.

In acéstă scrisóre dînsul spune că un óre-care preot Circa, implicat în furtul unor cărţi bisericesti, mersese la Bucureşti cu mai multe iscălituri, pentru a cere episcopatul.

Chemat în judecată pentru acest fapt, şi refusând sĕ se presinte, a fost arestat.

Dl *I Puşcariu* spune, că după acest incident din viéţa sa şi după retragerea lui Atanasie din metropolit, *Circa ajunge episcop al Marmaţiei sub numele de Dositeiu.*

Dl *Puşcariu* îşi termină interesanta lectură vorbind de activitatea lui Dositeiu ca episcop.

In privinţa morţei lui nu se cunósce nici o dată istorică.

*

Convocare. Pentru a lua hotărîre cu privire la facerea drumurilor de comunicaţie printre pământurile comasate din hotarul *Sibiiului*, sunt invitaţi toţi proprietarii de pămênt la o conferinţă care va avé loc Joi, 4 Aprilie n. la órele 3 d. a. în sala de şedinţe a magistratului orăşenesc din loc.

*

Misiune engleză la Bucureşti. Luni la órele 12 din zi, M. S. Regele Carol a primit cu ceremonialul obicinuit, în faţa d-lui Dim. A. Sturdza, prim-ministru şi ministru de externe şi a d-lui Kenedy, ministru plenipotenţiar al Engliterei, pe feld-mareşalul lord Wolseley, şi pe cei-l’alţi membri ai misiunei engleze, venită spre a-I notifica suirea lui Eduard VII pe tronul Angliei.

*

Cutremur de pămênt. Duminecă s’a simţit un puternic cutremur de pământ în Bucureşti şi pe mai multe locuri în România. Stricăciune s’a făcut în Bucureşti la palatul justiţiei, prăvălindu-se jos una din cele douĕ statue mari de pe edificiu, şi în biserica catedrală romano-catolică, ale cărei ziduri au crepat pe mai multe locuri.

*

Vindecarea cancerului. Ziarului englez „Daily Mail“ i-se raportéză din New-Jork, că medicul *Gay Lord*, profesor la universitatea din Buffalo, după esperimentări de mai mulţi ani a dovedit că *racul* (cancerul) e causat de parasiţi animali şi că i-a succes sĕ cultive bacili de acestia. *Gay Lord* a făcut preparate în tóte stadiile acestor baccili şi susţine că a descoperit deja modalitatea vindecării cancerului. Despre acésta va face raport amĕnunţit guvernului.

*

Loialitate engleză. In *Londra* o trăsură-automobil s’a isbit de un vagon de tramvaiu şi i-a spart păretele. Poliţistul a luat numai de cât la rĕspundere pe cel care dirigia automobilul şi scoţênd cartea de notiţe pentru a induce datele de lipsă a întrebat de nume pe delicuentul, apoi de numele stăpânului sĕu. Când acela a rĕspuns, că e în serviciul regelui, poliţistul îndată a întrerupt interogatoriul şi cu voce puternică a strigat publicului ce se aglomerase:

— Loc trăsurii regelui!

Cu acésta incidentul s’a aplanat; automobilul a mers mai departe, ear’ tramvaiul a rĕmas cu paguba.

*

Qui pro quo. In cronica din numĕrul penultim, întitulată „Fratele ucigaşului“, s’a strecurat o greşală de condeiu prin care Bresci e presentat ca ucigaşul împĕrătesei-regină Elisabeta (în loc de ai regelui Umberto). Pentru a preveni ori-ce nemulţămire rectificăm acest qui pro quo. De altcum fie Bresci, fie Lucheni, pĕcătoşi mari sunt amêndoi.

*

Somn de patru ani. Intr’un orăşel englez dórme încă din 1896 o fată tineră. In cursul acestui lung somn a asurzit de tot şi — când o trezesce cei din jurul ei — nici de vĕzut nu vede, de cât pe timp cât lucesce sórele. Curios, că de câte-ori o trezesc ai ei, simte fórte mari dureri atât trupesci cât şi sufletesci. Intrebată: ori de simte ceva când dórme? — a rĕspuns următórele:

— Când dorm sunt fórte fericită, fiind-că n’am nici o durere şi mĕ simt bine. Sufletul mi-se desparte de trup şi trece în altă lume. Mĕ ridic în infinit, mĕ simt încunjurată de lumină ceréscă şi aud musică uimitoriu de frumósă. Oh, Dumnezeul meu! De ce mĕ tot treziţi şi mĕ re-aduceţi din lumea aceea miraculósă aici pe pămênt, care e plin de miserie şi nĕcazuri?!

Medicii cred că cu timpul le va succede s’o vindece de acéstă somnolenţă.

*

Tuturor le este cunoscut, că seminţeie de economie şi de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte seminţe. Escelente sunt îndeosebi seminţele de napi împreunate cu marca firmei „Sternmark“ şi sunt a se deosebi de altele contrafăcute. Seminţele lui Mauthner sunt cu un cuvênt neîntrecute şi economii nóstre fac fórte bine, dacă îşi comandă seminţele lor, numai dela firma Mauthner în Budapesta.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare)

Cererea intrevenirei organelor politice în cas de lipsă.

Mărturisesc înainte, că mijlocul acesta, după esperienţele triste din timpul din urmă, este fórte problematic, ba ilusoriu chiar. Despre acésta suntem convinşi cu toţii. Adevĕrat, că statul când a recipiat cutare confesiune, a luat asupra sa şi obligămêntul, ca aceleia sĕ-i dee mâna de ajutoriu la disciplinarea membrilor ei renitenţi, dar’ în urma nóuelor legi politice bisericesci despre neconfesionalism (facultativ) şi despre căsătoria civilă obligatóre cu ignorarea totală a legilor bisericei, s’a absolvat pe sine în parte dela acest deobligămênt. Dar’ pentru aceea nu trebue sĕ abandonăm cererea acestei intreveniri în cas de lipsă, căci unde va fi cât de cât ceva bunăvoinţă, intrevenirea acésta, barem cu sfatul, nu ni-se va denega, şi mai cu sémă acolo, unde preotul va fi în relaţiuni de amiciţie cu organele statului. La cas de intrevenire, organele statului între altele, sĕ arete celor culpabili relele ce resultă din concubinat din punct de vedere al legilor statului.

Sĕ vedem acum, cari ar fi:

Secţiunea *b)*

Mijlócele pentru stîrpirea concubinatelor.

Dacă nu ni-a succes împedecarea contractării cutărui concubinat, nu trebue sĕ desperăm, nici sĕ ne luăm gândul dela el, ci sĕ căutăm cu şi mai mare perseveranţă mijlócele, prin cari l’am puté cât mai îngrabă desfiinţa, fie prin desfacere, fie prin încheerea unei căsătorii legale. Iar’ aceste mijlóce după părerea mea ar fi.

Cele pentru împedecarea lor:

Vom continua cu purtarea morală corectă a tuturor feţelor bisericesci, cu predicarea intensivă a cuvêntului lui Dumnezeu la tóte ocasiunile binevenite, ilustrată cu exemple triste din viaţa de tóte zilele, mai cu sémă cu cele din apropiate şi cunoscute; deasemenea vom continua cu administrarea intensivă şi corectă a sacramentului penitenţei, căutând a-i aduce şi pe concubinaţi la mărturisire; apoi nu vom întrelăsa nici intrevenirea imediată şi urgentă din partea preotului la cei de pe calea rătăcirei, la părinţii, rudeniile, tutorii şi naşii lor de botez şi de nuntă; tot aşa nu vom ignora nici intrevenirea organelor politice în cas de lipsă şi unde va fi posibil.

Ear’ dacă cu tóte acestea nu ni-ar succede a impedeca pe cei pĕcătoşi in continuarea vieţii lor imorale, atunci ne vom folosi de celealalte mijlóce, ce ni-le pune biserica la disposiţiune, şi altele ce le-am afla de corespundĕtóre pentru casurile concrete, precum vom vedé în cele următóre.

(Va urma.)

Posta Redacţiunei.

Braşov. In numĕrul ce vine. *Deeş.* Asemenea. *Sĕlişte.* Scrisóre particulară urméză *Budapesta.* Nimic de sĕrbători??

Nr. 85/prot. [52] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III-a Órda de jos, protopresbiteratul Alba-Iulia, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Informaţiuni se pot primi dela oficiul protopresbiteral ori dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Alba-Iulia, 9 Martie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Albei-Iulia în conţelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 229—901. [50] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Dânc se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor din vigóre în terminul amintit şi au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi a cuvênta.

In conţelegere cu comitetul parochial — Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Unguraşului.

Fizeş-Sânpetru, 10/23 Martie, 1901.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Nr. 2250 Epitr. [51] 2—3

Publicaţiune oficială.

Pentru trebuinţele seminariului archidiecesan în anul şcolar 1901—1902 în ce privesce încălzitul, se recere liferarea de **una sută (100) stângini de lemne**, spre care scop se publică concurs cu termin de 1/14 Iuniu a. c.

Lemnele trebue sĕ fie de fag neplutite, din faţa sórelui, de prima calitate şi aduse în seminariu în lunile Iuliu şi August st. n. înainte de ce se încep prelegerile în seminariu.

Ofertele au sĕ fie înaintate în terminul indicat la consistoriul archidiecesan şi oferenţii sĕ aducă în seminariu un stângin de lemne de probă.

Consistoriul archidiecesan.

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**.
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus in muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi 40 Mucenici, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 - 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 33 Sibiiu, Sâmbătă 24 Martie (6 Aprilie n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 2403 Plen. 1901.

Notificare oficială.

In sesiunea sinodului nostru archidiecesan ce se va întruní pe ziua de *8/21 Aprile a. c.* — între alte obiecte consistoriul archidiecesan va presenta şi un proiect despre modificarea statutelor fondului de pensiuni al archidiecesei gr. or. române din Transilvania.

In sensul §-ului 31 al statutelor vechi aducem acésta la cunoscinţa preoţimei nóstre, cu observarea, că proiectul sĕ va trimite deodată cu literile convocătóre şi deputaţilor sinodului archidiecesan.

Sibiiu, 22 Martie 1901.

Ioan Metianu m. p.
archiepiscop.

Limba română în Basarabia.

Guvernul rusesc, care ţine în stăpânire Basarabia de aprópe un sfert de veac, şi din capul locului a pus în aplicare tóte mĕsurile necesare pentru a rusifica acest colţ de lume locuit de Români, a venit la convingerea, că nu'şi póte realisa planurile. Românii nu se lasă sĕ fie rusificaţi, precum nu se lasă sĕ fie nici magiarisaţi. Românul vrea sĕ trăiască şi sĕ móră aşa cum l-a lăsat Dumnezeu: *ca Român.*

Acesta e motivul, că guvernul rusesc, care introdusese dintru început limba ruséscă ca limbă liturgică în bisericile române din Basarabia, şi-a dat acum învoirea, ca pentru Românii basarabeni sĕ se tipăréscă cărţi bisericeşti şi şcolare *în limba lor.*

Faptul e îmbucurător; şi felicităm pe fraţii noştri din Basarabia, cari prin atitudinea lor corectă şi românéscă au provocat acest resultat, acest drept, acordat lor din partea M. Sale Ţarului, la propunerea sfântului sinod din Petersburg.

Am luat notiţă scurtă într'un numĕr mai recent despre acest eveniment, de mare importanţă pentru Românii din Basarabia; ear' de astădată putem da lămuriri mai amănunţite, graţie bunului şi neobositului naţionalist român: *V. A. Urechiă*, care în *„Apărarea Naţională“* din Bucureşti publică unele din însemnatele acte, referitóre la chestia acésta.

Iniţiativa a fost luată — după cum vom vedé, — din partea episcopului *Iacob* al Chişineului şi Hotinului, care a adresat sfântului sinod din Petersburg încă la 28 Martie anul trecut următórea propunere motivată:

„In cele mai multe din satele Basarabiei populaţiunea ortodoxă se compune în mare parte şi adeseori chiar esclusiv din *moldoveni* cari cunosc numai limba moldovenéscă şi cu desăvêrşire nu înţeleg limba slavă bisericéscă sau pe cea rusĕscă, nici chiar în forma ei vorbitóre. Literatura didactică, morală ori religiósă, ce există în limba rusĕscă sub forma de cărticele, broşure, foi etc. e cu desĕvârşire inaccesibilă acestei populaţiuni. Şi dór şi moldovenii sunt setoşi de învĕţăminte morale şi religióse, de poveţe creştineşti şi mângăere prin cetirea sau ascultarea cuvêntului tipărit.

Necesitatea unei literaturi care fiind scrisă în limba moldovenéscă, ar potoli acéstă sete a moldovenilor, este fórte simţită. Ce-i dreptul, există câteva publicaţiuni morale-religióse în limba moldovenéscă, cari publicaţiuni se tipăresc peste frontieră în România; ear' mai întâiu de tóte limba acestor publicaţiuni diferă întru câtva de aceea pe care o vorbesc Moldovenii-Basarabeni, şi apoi aceste publicaţiuni se imprimă cu litere latine. Cetirea însă a acestor caractere în cea mai mare parte este inaccesibilă cetitorilor basarabeni şi în ori-ce cas e fórte anevoiósă.

Ast-fel stând lucrurile acum în Basarabia, Moldovenii sunt lipsiţi de posibilitatea de a-şi satisface cerinţele lor morale-religióse prin cetirea de cărticele, broşuri şi foi moralo-religióse. Şi de aceea se simte nevoe de a edita cărticele, broşuri şi foi cu conţinut moral-religios cu litere chirilice pentru poporul de jos şi în limba moldovenéscă. Indeplinirea acestui lucru ar puté fi lăsată pe séma societăţii *„Infrăţirea ortodoxă misionară a Naşcerei domnului“* ce am înfiinţat'o eu în Chişineu, care are de scop luminarea morală-religiósă a turmei lui Cristos din Chişineu în adevĕrurile credinţei bisericei ortodoxe şi în spiritul ei, între altele şi prin rĕspândirea de cărticele, broşuri şi foi cu conţinut moral şi religios.

Raportând Inalt Preasfinţiei Vóstre despre cele de mai sus, am datoria de a mijloci respectuos înaintea înalt Preasfinţiei Vóstre despre aceea 1. ca sĕ fie permisă ocârmuirei parochiale a Chişineului, prin mijlocirea *„Frăţiei ortodoxe a Nascerei Domnului din Chişineu“* sau pe altă cale tipărirea de cărticele, broşuri şi foi cu conţinut moral şi religios în limba moldovenéscă cu litere chirilice, alăturea de textul rusesc şi fără el, şi 2. ca pentru examinarea şi administrarea spre tipărire a scrierilor modavo-ruse cu conţinut moral şi religios sĕ fie înfiinţat în Chişineu un deosebit comitet de censură spirituală compus din persóne bisericesci cari cunosc bine atât limba moldovenéscă cât şi cea rusĕscă şi cari persóne sĕ fi primit o educaţie teologică, şia nume propun pe profesorul Seminariului suprem din Chişeneu şi membru al Consistoriului din Chişeneu, preotul *Constantin Popovici* şi pe profesorul seminariului spiritual interior din Chişineu, preotul *Mihail Ciacîr.*“

Propunerea a fost presentată M. Sale Ţarului, care prin un preaînalt ucaz a dispus sĕ fie luată în desbatere din partea sfântului sinod din Petersburg. Acesta earăşi *a aprobat* propunerea, şi a trimis ministrului rusesc de interne următórea încunoscinţare:

„Sinodul nu găsesce pedeci pentru editarea susarătatelor scrieri de literatura bisericéscă şi pentru numirea de către episcopul de Chişineu şi Hotin a celor doi recomandaţi sĕ facă censurarea scrierilor de tipărit.“

Hotărîrea acésta a fost încuviinţată şi din partea M. Sale Ţarului; ear' episcopul *Iacob* a adus'o la cunoscinţa guvernatorului din Basarabia, şi la cunoscinţa clerului şi poporului seu, îndrumând pe cei doi censori sĕ se apuce numai decât de lucru, aşa ca la îndeplinirea acestei funcţiuni sĕ fie conduşi de codul de censură bisericéscă, ear' după trecerea fie-cărui an sĕ facă raport despre materialul admis spre tipărire, pentru-ca şi episcopul sĕ pótă face raport sfântului sinod.

Acésta e, în întregimea ei, îmbucurătórea veste primită despre sórtea fraţilor noştri din Basarabia, pe cari îi ştiam puşi la grele probe de cercare în cele naţionale şi bisericesci-şcolare. Vestea primită ne face sĕ credem, că acum s'a început o îndreptare spre bine şi la ei, care póte sĕ se desvólte tot mai mult, contribuind la întărirea lor naţională, şi împedecând desnaţionalisarea lor.

Ear' din cele întêmplate în Basarabia ar puté sĕ tragă învĕţătură şi aceia dintre stăpânitorii noştri de astăzi, cari tot mai trag nădejde sĕ ne pótă magiarisa, sĕ ne pótă desnaţionalisa, — lucru despre care s'a convins acum şi puternicul colos dela Nord că e imposibil, pentru-că Românul mai uşor se desparte de viéţă decât de limba şi naţionalitatea sa: şi venind la sentimente mai bune sĕ ne lase în pace pentru a ne puté desvolta naţionalicesce în plină libertate, — singurul lucru pe care'l cerem dela ei.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

În şedinţa a V. ţinută Joi la 5/18 Octombre vine comisiunea organisătóre cu raportul amintit. Referentul ei, *P. Cosma*, cetesce raportul Consistoriului metropolitan pentru înfiinţarea nouelor episcopii. Acest raport sună:

Nr. 380/1900 M.

Mărit Congres!

Cestiunea arondării eparchiilor şi în legătură cu aceea înfiinţarea a două, eventual trei episcopii noue, de care cestiune s'a ocupat congresul naţional-bisericesc în multe rênduri, mai în urmă la an. 1895, sub Nr. 95, s'a ivit deodată cu reînfiinţarea metropoliei.

Episcopul Andreiu baron de Şaguna fiind recercat la 29 Iuniu 1863 de către cancelaria aulică transilvană sĕ arete câte episcopii are sĕ cuprindă metropolia de a cărei reînfiinţare se tracta atunci, şi cum au sĕ fie arondate acelea, — în respunsul sĕu cu datul 26 Iuliu 1863 propune pe lângă episcopia Timişórei cu ppresbiteratele: 1. Timişóra, 2. Hasias, 3. St. Miclăuş, 4. Cicacova, 5. Becicherec, 6. Panciova, şi pe lângă episcopia Caransebeşului cu ppresbiteratele: 1. Caransebeş, 2. Mehadia, 3. Lugoş, 4. Făget, 5. Verşeţ, 6. Oraviţa, 7. Biserica Albă, încă a treia episcopie nouă, care are sĕ se formeze din teritoriul Archidiecesei cu un numĕr de suflete de 300,000, cu reşedinţa în Cluj, mai remânênd pentru Archidiecesă un numĕr de suflete până la 400.000.

Deodată cu înfiinţarea metropoliei s'a înfiinţat numai una din episcopiile propuse, adecă episcopia Caransebeşului, remânênd înfiinţarea celorlalte episcopii proiectate a o resolva congresul naţional-bisericesc român, anexându-se la eparchia Aradului într'aceea patru ppresbiterate şi la a Caransebeşului două dintre acelea, cari aveau sĕ formeze eparchia Timişórei.

Imprejurarea că eparchia Timişórei nu s'a înfiinţat deodată cu reînfiinţarea metropoliei, ca şi eparchia Caransebeşului, a produs nemulţămire la Românii ortodoxi din părţile banatice, de aceea ei fără încetare au insistat cu petiţiuni la Congresul naţional pentru înfiinţarea episcopiei în Timişóra, sau cel puţin deocamdată pentru instituirea unui Consistoriu în feliul Consistoriului din Oradea-mare.

Tot aşa au urmat în decursul timpului de peste 30 de ani repeţite rugări din partea Consistoriului din Oradea-mare şi a credincioşilor de sub acela pentru de a se înfiinţa în Oradea-mare episcopie cu episcop în fruntea Consistoriului. Petiţiunile întrate atât de la Timişóra cât şi dela Oradea-mare au format obiect de pertractare în tóte sesiunile congreselor ordinare în legătură cu planul general al organisării metropoliei în eparchii. A se vedé din 1868 Nr. 82, 95, 102, 215, an. 1870 Nr. 14, 105, an. 1874 Nr. 55, 1878 Nr. 142, 241, 243, an. 1881 Nr. 134—139 an. 1888 Nr. 61; an. 1891 Nr. 142, 191, an. 1895 Nr. 95.

O lucrare mai seriósă pentru resolvirea cestiunei privitóre la înfiinţarea de episcopii noue se părea a se fi făcut numai prin conclusul congresual din 1878 Nr 243, prin care s'a decretat în principiu înfiinţarea a două eparchii noue în metropolia nóstră şi adecă una în Timişóra şi alta în Oradea-mare; cu pregătirea unui proiect de arondare s'au însărcinat factorii competenţi.

In anul 1880 archiepiscopul metropolit Miron Romanul a presentat un proiect de arondare pentru două episcopii noue în Timişóra şi Oradea-mare pe lângă adnexarea unor teritorii considerabile din archidiecesă. — Acest proiect s'a comunicat eparchiilor spre opinare. Archidiecesa neconsimţênd cu acest proiect în ceea ce privesce dismembrarea unor părţi din archidiecesă şi încorporarea lor, parte la Timişóra, parte la Oradea-mare, a presentat un proiect pentru a treia episcopie nouă pe teritoriul archidiecesei.

Eparchia Aradului s'a pronunţat numai în general pentru înfiinţarea episcopiilor istorice din Timişóra şi Oradea-mare, întregite cu părţi din Archidiecesă.

Sinodul din Caransebeş earăşi nu află timpul oportun pentru înfiinţarea de eparchii.

Incercarea de a complana diferinţele de păreri, pe cum se vede din conclusul congresual Nr. 191/1891, a rĕmas fără succes, pentru-că comunicându-se acest conclus sinódelor eparchiale pentru a se pronunţa de nou în meritul causei, sinodul din Arad s'a declarat ca şi mai nainte, numai în general, pentru proiectul a două episcopii noue, nu însĕ şi pentru a treia episcopie nouă pe teritoriul archidiecesei.

Eparchia Caransebeşului înainte de a se înfiinţa nouele episcopii cere a se institui la Timişóra un Consistoriu sub iurisdicţiunea eparchiei Caransebeşului. Archidiecesa presentéză proiectul seu pentru a treia episcopie pe teritoriul archidiecesei. Aflându-se congresul de nou în faţa acestor divirgenţe de păreri, prin conclusul din 14/26 Maiu 1895 Nr. 95 a însărcinat pe Consistoriul metropolitan a elabora două proiecte de arondare şi adecă: *a*) pentru înfiinţarea a două eparchii noue contemplate în conclusul congresual din anul 1878 Nr. 243, şi *b*) pentru înfiinţarea a trei eparchii noue, dintre cari una pe teritoriul archidiecesei.

Terminând cu acésta istoricul afacerii, ne luăm voie a presenta Măritului Congres următórea propunere: Considerând, că disparitatea de păreri ce a existat şi există şi astăzi la cele trei eparchii esistente, în privinţa înfiinţării altor eparchii noue, a fost causa amânării atât de îndelungate a înfiinţării de eparchii noue, reclamate altcum imperios de interesele bisericei, —

Considerând, că se póte ţiné cont de dorinţele celor trei eparchii la arondarea nouă a eparchiilor fiind aceste dorinţe juste şi în consonanţă cu interesele bisericii: Măritul Congres sĕ binevoiască a decide:

Cu abatere de la conclusul congresului din anul 1878 prin care s'a enunciat în principiu înfiinţarea pe teritoriul Metropoliei a douĕ eparchii noue, sĕ se înfiinţeze trei episcopii noue şi anume:

a) O episcopie nouă pe teritoriul archidiecesei, precum o cere sinodul archidiecesan după planul detaiat presentat în acel sinod, în acelaşi mod cum a fost contemplat de Metropolitul Andreiu în actul citat mai sus.

b) O episcopie în Timişóra precum o a contemplat Metropolitul Andreiu în actul mai sus citat, cu 6 ppresbiterate, după proiectul detaiat presentat de eparchia Caransebeşului, care cere, ca deocamdată sĕ se pună în fruntea acelei episcopii un Consistoriu subordinat episcopiei din Caransebeş, analog Consistoriului din Oradea mare, care substă episcopiei din Arad.

c) O episcopie a Orădii-mari, cu teritoriul de astăzi.

2. In cât ar întîmpina greutăţi neinvingibile, sau în cât din consideraţiunea de oportunitate nu ar fi posibil sau consult a se activa aceste trei episcopii noue cu episcopii lor proprii în frunte, sĕ se înfiinţeze, pe lângă consistoriul din Oradea-mare, Consistorii şi la celelalte eparchii noue şi adecă pe teritoriul archidiecesei sub iurisdicţiunea archidiecesei şi în Timişóra sub jurisdicţiunea eparchiei Caransebeşului, până atunci, până când împrejurările vor face posibilă ocuparea şi a acestor trei eparchii noue cu episcopi proprii.

3. In cât pentru arondarea acestor trei eparchii noue, propunerea nóstră are avantagiul, că arondarea este precisă şi sciută de toţi, remânênd a i-se da numai forma printr'un elaborat special, statistic după ppresbiterate, comune, biserici şi numĕrul sufletelor. (Va urma.)

Responsabilitatea învĕţătorilor.

Pretutindenea în cercurile învĕţătoresci a făcut mare sensaţie o sentenţă adusă de un tribunal din Paris în una din sĕptămânile trecute, referitor la *responsabilitatea învĕţătorilor*. Casul e următoriul.

Invĕţătoriul din clasa a II a unei şcóle normale s'a bolnăvit, ear' directorul a încredinţat şi supravegherea acestei clase învĕţătorului din clasa a III.

Până ce acest învĕţător a supraveghiat în una din aceste clase, s'a întêmplat că în ceealaltă clasă un băiat a scos la alt băiat un ochiu. Tata nenorocitului băiat a intentat proces de despăgubire directorului şcolar. Tribunalul francez statorind pe basa legilor *responsabilitatea* directorului şcolar, l'a obligat a plăti tatălui copilului nenorocit 300 franci *despăgubire*, ear' băiatului, începênd dela devenirea lui de maiorean 400 franci *rentă anuală*, de óre-ce împregiurarea că învĕţătoriul de clasă s'a bolnăvit, nu absólvă pe directorul şcolar dela datorinţa de a grijí, ca elevii sĕ nu rĕmână fără supraveghere.

Acésta este sentinţa tribunalului francez. Din ea reese clar, că tribunalul nu a tras la rĕspundere nici pe părinţii copilului care a sĕvêrşit fapta grozavă, nici pe învĕţătoriul, ci pe directorul şcolar, carele este în prima linie responsabil pentru tot ce se întêmplă în institutul de sub conducerea sa.

Pe părinţii băiatului care a sĕvêrşit fapta, nu i-a tras la rĕspundere, pentru că fapta s'a întêmplat în şcólă. Pe învĕţător pentru-că el a satisfăcut ordinului directorului, atunci când atât în o clasă cât şi în ceealaltă s'a nisuit a supraveghea, şi până atunci până-ce a fost în o clasă nu póte fi luat la rĕspundere pentru cele întêmplate în ceealaltă clasă.

Sĕ vedem acum, că după legile din patria nóstră, *óre se póte trage la rĕspundere învĕţătorul pentru eventualele nenorociri, ce i-ar ajunge pe copíi în şcólă?*

In articolul de lege XV din anul 1891, privitor la *asilele de copíi*, în § 1 se zice: „Scopul asilelor de copíi este, ca pe copiii dela 3—6 ani, pe de o parte prin *grijire* şi *păzire* sĕ-i ferescă de tóte nenorocirile ce ar puté obveni asupra lor în absenţa părinţilor, pe de altă parte a-i instrua la ordine şi curăţenie etc. După § 4 al acestei legi, părinţii sunt obligaţi, sub sarcină de pedépsă, a-'şi trimite copiii la asil, dacă cumva nu pot adeveri, că copiii lor atât acasă, cât şi airea, sunt împărtăşiţi de *îngrijire şi supraveghere corĕspundĕtóre!*

Acum dacă ţinta acestei legi este, ca în asile copiii „sĕ fie scutiţi de eventualele nenorociri, ce ar puté obveni asupra lor în absenţa părinţilor“ şi pentru aceea cercetarea asilelor este obligătóre, nu este permis a mai dubita, că asilele de copíi în îngrijirea şi supravegherea copiilor iau rola părinţilor şi astfel şi responsabilitatea lor.

In privinţa responsabilităţii, tocmai aşa ca la asile trebue sĕ fie şi la şcóle, pentru-că supravegherea părintéscă şi aici trece la învĕţători, precum în asile. Şi că părinţii sunt responsabili pentru viaţa şi deplina sănătate a corpului copiilor lor, acésta este limpede spus în legile nóstre.

Aşa d. e. în art. de lege XIV din 1876 în § 20 se spune apriat, că este a se aplica pedépsă tuturor părinţilor sau tutorilor cari pe copiii mai mici de 7 ani în cas de bolnăvire nu îi împărtăşesc de ajutor medical. Ear' în *legea penală* (art. de lege V din 1878) în §§ 290 şi 310 se cuprind precis şi pe larg dispoşiţii privitóre la casurile de mórte şi vătămări trupesci ce obvin din *negrije*.

In acesti §§ nu se face de loc deosebire între părinţi şi alţi supraveghetori (îngrijitori) de ai copiilor, ci se dictéză pedépsă aceluia din a cărui negrije s'a causat mórte séu vătămări trupesci copilului.

Ziarele magiare, de unde sunt scóse şi aceste informaţiuni, spun, că sunt esemple destule cari arată că şi după legile nóstre au fost pedepsiţi indiviđi din a căror negrije s'au întêmplat nenorociri copiilor. E drept, că până acum nu se ştie a fi obvenit nici un cas, în care sĕ fi fost *învĕţătorul* pedepsit pentru vre-o nenorocire a unui copil umblător la şcólă. Se póte însĕ fórte uşor sĕ obvină.

Presupunem d. e. că un învĕţător, în vre-o óră de prelegere nu întră în clasă, sau în pausă lăsând copiii liberi, unul dintre ei împinge pe altul de pe o bancă jos séu îl isbesce de altă bancă aşa de tare, încât îi causéză mórte sau vătămare grea trupéscă. E de tot limpede că acest cas a obvenit din vina sau nebăgarea de sémă a copilului; dar' copilul sub 12 ani nu se póte trage la rĕspundere înaintea legilor civile şi astfel pentru casul întêmplat numai acela póte fi respunđĕtor, care a fost obligat sĕ supravegheze, ca sĕ nu se întêmple aşa ceva. Acest individ nu póte fi alt cineva în şcólă decât *învĕţătoriul*. Pentru-că îndată ce copilul a trecut pragul şcólei, ajunge sub îngrijirea învĕţătoriului, — părinţii sau tutorii pot fi rĕspunđĕtori de viéţa şi întregitatea trupului copilului numai pentru ce se întêmplă în afară de curtea şcólei.

Nu mai încape deci nici o îndoială, că pentru o astfel de nenorocire obvenită din negrije şi respective din nesupraveghere, chiar şi pe basa legilor nóstre *învĕţătoriul este responsabil*. D-zĕu bunul ferescă pe toţi învĕţătorii nostri de un astfel de cas, pe care însĕ am crezut de bine a-l face cunoscut, şi pe care cred că e bine, pentru orientare, a-l avé vecnic înaintea ochilor lor.

Paza bună încungiură primejdia rea.

Păunaş.

Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiteral în Deeş.

— 17 Martie v.

La 12 Martie a. c. st. v. s'a ţinut sinodul protopresbiteral ordinar al acestui tract sub preşedinţa protopresbiterului tractual T. Herman. Sinodului i-a premers parastas pentru marii binefăcĕtori ai bisericei şi naţiunei: metropoliţii Andreiu şi Miron şi mecenaţii Gozsdu şi Andronic, pomenindu-se şi membrul sinodului protopresbiteral şi defensor matrimonial decedat în decursul anului trecut, fostul paroch în Poiana-Blenchi, G. Buzura.

După terminarea parastasului, protopresbiterul-preşedinte deschide şedinţa în sala de învĕţământ a şcólei nóstre confesionale din loc, fiind presenţi nouĕ preoţi şi nouĕ mireni. De notariu a fost ales par. Gr. Lador din Chiuesci.

După constituirea biroului protopresbiterul cetesce raportul general despre anul 1900, din care estragem următórele:

Inainte de tóte comunică sinodului protopresbiteral resoluţiunile P. V. Consistoriu archidiecesan în causa celor douĕ interpelaţiuni din anul trecut, una referitóre la afaceri din parochia Gostila, iar' alta referitóre la şedinţele scaunului protopopesc. Sinodul le ia ambele la cunoscinţă.

Trecêndu-se la *partea administrativă*, şeful tractual împlinind cu finea anului 1900 st. v. 15 ani de funcţiune ca protopresbiter al acestui tract, la dorinţa repeţită în diferite rênduri a mai multor preoţi şi mireni fruntaşi din tract, face o reprivire asupra activităţii sale ca atare, menţionând între altele următórele:

„Am compus rugări, protocóle, documente etc. şi am întrevenit la diferite locuri, parte direct parte indirect, de unde am esoperat următórele ajutóre:

1. Pentru şcóla din parochia Baba 200 cor., pentru biserica de acolo 1000 cor., tot pentru biserica de acolo am mai esoperat dela urbarialişti stanul de var, care aduce anual 400—500 cor.

2. Pentru cumpĕrarea de porţiune canonică în par. Bonţida 800 cor.

3. In par. Cheuchiş o obligaţiune de regal al urbarialiştilor pentru biserică 1900 cor.

4. In Chiuesci pentru şcólă 800 cor.

5. In Ciceu-Corabie pentru biserică şi şcólă 1000 cor.

6. In Ciceu-Giurgesci pentru biserică 300 cor.

7. In Ciceu-Poeni pentru şcólă 400 coróne.

8. In Ciubanca pentru biserică 760 cor.

9. In Ciubăncuţa pentru biserică 400 coróne.

10. In Deeş pentru biserică şi şcólă 12,000 cor.

11. In Diug pentru biserică 800 cor.

12. In Dobricel pentru şcólă 500 cor.

13. In Esc pentru porţiune canonică 600 cor.

14. In Gălgău pentru şcólă 300 cor.

15. In Gârbou pentru porţiune canonică şi şcólă 900 cor.

16. In Magógea pentru biserică şi şcólă 500 cor.

17. In Negrileşti pentru biserică şi şcólă 600 cor.

18. In Olpret pentru biserică şi şcólă 1800 cor.

19. In Poiana-Blenchi pentru şcólă 200 cor.

20. In Sĕlişca pentru biserică, cimiter şi casă parochială cu grădină 1800 cor.

21. In Căscău pentru biserică şi grădină 1400 cor.

Suma 28960 cor.

„Parte prin aceste ajutóre, parte prin contribuirile ce le-au făcut parochienii la sfaturile şi provocările mele neîntrerupte şi ale preoţilor locali, s'au ridicat şi reparat următórele edificii:

1. In Baba s'a ridicat şcólă nóuă şi s'a reparat biserica.

2. In Bonţida s'a cumpărat casă, grădină şi pământ.

3. In Chiuesci s'a ridicat şcólă şi casă parochială nóuă şi s'a acoperit biserica.

4. In Ciceu-Corabie s'a cumpĕrat casă şi grădină de şcólă şi s'a reparat biserica.

5. In Ciceu-Giugesci s'a reparat şi acoperit biserica.

6. In Ciceu-Hăşmaş s'a reparat şi acoperit biserica şi s'a reparat şcóla.

7. In Ciceu-Poeni s'a ridicat şcólă nóuă, s'a reparat biserica şi s'a donat o grădină pentru biserică. (Va urma).

Chestiuni şcolare.

Convocare.

In conformitate cu cercularíul Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 25 Ian. a. c. Nr. 741 Sc. subscrisul în calitate de comisar consistorial convoc pe toţi învĕţătorii şcólelor nóstre gr. or. din tractele protopresbiterale Sibiiu şi Avrig la conferenţele învĕţătoresci, cari anul acesta se vor ţiné in 5 şi 6 Aprilie st. v. în seminariul Andreian.

Obiectele conferenţei sunt:

1. Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă insufleţire, în activitatea celor mai mulţi învĕţĕtori ai nostri? Şi cum s'ar puté ajunge aceea însufleţire?

2. Clasificarea elevilor.

3. Planul órelor de învĕţământ pentru şcóle cu unul, cu doi şi mai mulţi învĕţători.

4. „Cânele soldatului“, poesie de Alexandrescu, prelegere practică pentru anul al III-lea.

Sibiiu 21 Martie 1901.

Dr. D. P. Barcian
comis. consistor.

Convocare.

In urma disposiţiilor Veneratului Consistoriu archidiecesan cuprinse în circulariul dto. 25 Ian. a. c. Nr. 741 Şc. convoc prin acésta conferenţa învĕţătorilor şcólelor gr. or. române din cercul Sĕliştei (protopresbiteratele Sĕlişte şi Mercurea) pe Joi 5/18 Aprilie a. c. la 9 óre a. m. în sala şcólei din Sĕlişte. Deschiderei conferenţei îi va premerge serviciul divin cu invocarea Duchului sfânt.

Programul conferenţei din anul acesta va fi:

1. Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă însufleţire, în activitatea celor mai mulţi învĕţători de ai nostri? Şi cum s'ar puté ajunge aceea însufleţire? de Nicolau Simulescu.

2. Clasificarea elevilor în şcóla poporală, de Sever Cheţan.

3. Matia Corvinul, prelegere practică cu anul al V-lea de şcólă, de Ilie Hociotă.

4. Deprinderi ortografice şi începuturi de deprinderi stilistice, pentru anul al II-lea, de Juliu Crişan.

Sĕlişte, 18 Martie 1901.

Dr. Ioan Stroia
comisar consistorial

Convocare.

Pe basa ordinului Preaveneratului Consistoriu archidiecesan din Sibiiu, dto. 25 Ian. 1901, Nr. 741 Şc. am onorul a convoca pe p. t. învĕţători dela şcólele nóstre din *cercul Mediaşului* (protopopiatul: Tîrnava şi Mediaş) *la conferenţa învĕţătorescă* ce se va ţiné în *Mediaş*, în zilele 5, 6 şi 7 Aprilie v. 1901.

Ordinea obiectelor:

1. In 5 Aprilie diminéţa, la 9 óre, serviciu divin cu invocarea Duchului sfânt.

2. După oficiul divin deschiderea conferenţei, în sala festivă a şcólei nóstre din Mediaş.

3. Constatarea membrilor presenţi şi constituirea biroului.

4. Presentarea cerculariului Preavener. Consistoriu archidiecesan, Nr 741—1901 Şc. şi luarea mĕsurilor de lipsă în firul aceluia.

5. Presentarea elaboratelor lucrate din însărcinarea conferenţei precedente şi a comisariului consistorial, şi fixarea ordinei de zi pentru desbaterea acelora.

6. Luarea mĕsurilor de lipsă pentru lucrările conferenţei viitóre.

Sibiiu, 22 Martie 1901.

Dr. V. Bologa
comisariu cons.

Convocare.

Basat pe hârtia Veneratului Consistoriu archidiecesan din 25 Ianuariu a. c. Nr. 741 Şcol, şi conform circulariului consistorial de sub acelaşi numĕr şi dat convoc pe Onoraţii membri ai Conferenţei învĕţătoresci din *cercul Sebeşului* la şedinţele; ce se vor ţiné în 5/18, 6/19, şi 7/20 Aprilie a. c. în oraşul *Alba-Iulia.*

La 8 óre, diminéţa, se va ţiné slujbă dzeeascĕ în biserica gr.-or. română din oraş, şi după slujbă se începe I-a şedinţă, în şcóla gr.-or. română.

Programa e cea stabilită în anul trecut, adăugêndu-se încă tesa pusă de Veneratul Consistor: „Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestézâ mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători ai nostri? Cum s'ar puté ajunge acea însufleţire?

Braşov, 22 Martie v. 1901.

Dr. Iosif Blaga
prof. comisariu consistorial

Convocare.

Insărcinat fiind subscrisul din partea Prea Venerabilului Consistoriu archidiecasan cu conducerea conferinţelor învĕţătoresci din cercul al XV, compus din protopresb. Cetatea de pétră şi Solnoc, convoc prin acésta pre toţi P. T. dni învĕţători la acele conferinţe, cari se vor ţiné la 5/18 April a. c. şi zilele urmatóre în şcóla nóstră confesională din Fânaţe în tractul Cetăţi de pétră.

In aceste conferinţe se vor pertracta:

1. Cestiunile puse spre studiere pentru acest an de către conferinţa anului trecut din cercul Deeşului, la care a aparţinut şi acest cerc.

2. Ca temă generală apoi: *Cari sunt causele puţinei insufleţiri, ce se observă în timpul de astăzi la o mare parte din învĕţătorimea nóstră faţă de chemarea sa şi preste tot faţă de cause şcolare şi cum sa'r puté delătura acest neajuns?*

3. O prelegere practică *a)* din l. română în desp. III. şi *b)* Una din economie în grădina de pomărit.

Toţi învĕţătorii se vor pregăti pentru tóte temele ca şi când ar avé a refera. Cei însărcinaţi în particular vor presenta lucrările în scris.

Năsĕud, 18/31 Martie 1901.

Greg. Pletosu
protoiereu, comisariu consist.

Convocare.

In virtutea ordinului consistorial din 25 Ianuariu 1901. Nr. 741. Şcol. convoc adunarea generală a conferenţelor învĕţătoresci din cercul Făgăraş pe Joi în sĕptămâna luminată, 5 Aprile a. c.

La conferenţa acésta au a participa învĕţătorii din protopresbiteratele Agnita şi Făgăraş.

Conferenţa se va ţiné în şcóla nóstră din Făgăraş cu ordinea zilei, ce se va statorí în şedinţa primă.

Deschiderei confenţei va premerge celebrarea sântei liturgii cu invocarea Duchului sânt, care se va începe diminéţa la órele 8 şi la care sunt poftiţi a lua parte toţi învĕţătorii.

Sibiiu, 22 Martiu, 1901.

Mateiu Voileanu,
comisariu consistorial.

Convocare.

In legătură cu cercularíul Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 25 Ianuarie 1901 Nr. 741/Şcol. aduc la cunoştinţa tuturor învĕţătorilor (şi învĕţătórelor) definitivi, provisori şi suplinitori din cercul Braşovului, compus din protopresbiteratele Braşov şi Treiscaune:

Că conferenţa învĕţătoréscă, convocată prin cercularíul amintit, se va ţiné *Joi în 5, Vineri în 6 si Sâmbătă în 7 Aprilie v. a. c.*, în sala cea mare a gimnasiului român ortodox din loc, după următorul *program*:

Joi în 5 Aprilie v.

1. La 9 óre a. m. se va celebra în biserica Sfântului Nicolae din Scheiu: Chemarea Duchului sfânt şi parastas întru pomenirea fericiţilor în Domnul: Andreiu, Emanuil, Miron şi a învĕţătorilor rĕposaţi din amintitele două protopresbiterate.

2. Deschiderea conferenţi şi constituirea ei.

3. Invĕţătoriul *Dumitru Marcea* din Braşov va ţiné *prima lecţie practică din aritmetică* cu elevii din anul I de şcólă.

4. La 2 óre p. m. învĕţătorul *Romul Froteş* din Braşov va ţiné un discurs teoretic despre *importanţa şi valórea aritmeticei în şcóla primară.*

Vineri, în 6 Aprile v.

1. La 8 óre a. m. învĕţătorul *George Crivĕţ* din Sân-Petru va ţiné *a doua lecţie practică din aritmetică* cu elevii din anul II de şcólă.

2. La 10 óre a. m. învĕţătorul *Stefan Popovici* din Braşov va ţiné *a treia lecţie practică din aritmetică* cu elevii din anul III de şcólă.

3. La 2 óre p. m. învĕţătorul *Ioan Dariu* din Braşov va ţiné un discurs teoretic asupra temei: „Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestézâ mai multă insufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători d'ai nostri, şi cum s'ar puté ajunge acea însufleţire?“ — temă dată în cercularíul amintit de Ven. Consistoriu.

Sâmbătă, în 7 Aprilie v.

1. La 8 óre a. m. învĕţătorul *Stefan Cotóră* din Cernatu (Săcele) va ţiné *a patra lecţie practică din aritmetică* cu elevii din anul IV, V şi VI de şcólă.

2. La 10 óre a. m. continuarea discuţiei din anii trecuţi asupra normativului şcolar: stabilirea planului de învĕţământ pentru *aritmetică.*

Toţi învĕţătorii amintiţi au sĕ presinte înainte comisarului lucrările lor *în scris*, fie ele *practice* fie *teoretice.*

Lecţiile practice se ţin cu elevii din anul respectiv, fiind de faţă şi celelalte despărţĕminte după fie-care lucrare teoretică ori practică membrii îşi fac observările critice, apoi cu maioritate de voturi se enunţă conclusul conferinţei.

Braşov, 19 Martie 1901.

Dr. Vasilie Saftu.
comisariu consist.

Revistă esternă

Din Africa. Se confirmă oficial ştirea, că óstea lui *De Wett* s'a unit cu a lui *Botha*, spre a opera împreună în contra armatei engleze a generalului *French.*

Din Lorenzo-Marpuez se telegrafézâ că în timpul cel mai apropiat se vor întêmpla pe câmpul de rĕsboiu evenimente mari. *Botha* şi *De Wett* dispun de treisprezece mii de ostaşi.

*

Crisă guvernială în Sêrbia. Ca urmare a nouei constituţiuni, care va intra în vigóre încă în luna acésta, ministrul-president *Ioanovici* a presentat regelui dimisia guvernului.

Noul cabinet s'a format sub presidenţa lui Dr. Mihail *Vuici*, fost ministru de esterne în cabinetul Ioanovici, din membrii fostului cabinet, întrând ca membri noi Petru *Velimirovici* la lucrări publice şi Dragutin *Stamencovici* la justiţie.

Noul cabinet e compus deci din patru radicali, doi progresisti şi doi neutrali.

Alexie *Ioanovici* deocamdată rĕmâne membru al consiliului de stat, ear' colonelul Andreiu *Ioanovici*, fost ministru de lucrări publice în cabinetul demisionat, e trecut în disponsabilitate.

*

Din Macedonia. Pe basa rapórtelor primite din Constantinopol ziariul „Vjedomosti“ din Petersburg scrie, că situaţia în Macedonia devine tot mai îngrijitóre. Sĕptĕmâna trecută au fost esecutaţi treizeci conspiratori bulgari, ear' în apropiere de Cimponiţa gendarmeria turcéscă a nimicit o ceată de insurgenţi bulgari. Tot în sĕptĕmâna trecută au fost arestaţi în Constantinopol douĕzeci şi nouĕ bulgari.

La frontierele Macedoniei e concentrată o armată turcéscă de şésezeci mii de ómeni.

Din diferite centre ale Macedoniei se raportézâ despre aresterea multor Bulgari dovediţi ca părtaşi la o mare conpsiraţie menită a provoca revoluţie. Vilaietul Monastir e pus în stare de asediu, ear' celelalte comune locuite de bulgari sunt păzite de câte un cordon de ostaşi turci.

NOUTĂŢI

Daruri pentru biserică. In anul 1900 mai mulţi creştini evlavioşi din comuna bisericéscă *Valea Geógelului* fiind pĕtrunşi de iubirea şi neamul lor şi de dragoste către maica nóstră biserică şi ale ei instituţiuni, — au jertfit sume frumuşele, unii pentru augmentarea fondurilor bisericesci-şcolare, alţii pentru cumpĕrarea de odăjdii bisericesci.

Pentru faptele vrednice de laudă şi imitat ale bunilor mei parochieni, mĕ simt plăcut îndemnat şi 'mi ţin de o sacră datorinţă a aduce la cunoscinţa publică esprimându-mi adênc simţita mea mulţămită şi recunoscinţă următorilor dăruitori: Leon şi Anghelina Bercea au cumpĕrat un rênd de vestminte bisericesci frumóse, cu preţul de 112 cor. Ioan Lazar l. Simion un prapor, cu preţul de 24 cor. Vasilie David asemenea un prapor, în preţ de 24 cor. Mihail David a donat fondului bisericesc 40 cor. şi Danilă Butuţoiu 10 coróne.

Rĕposaţii creştini au testat sfintei nóstre biserici: Gavril Băişan 100 cor., Ioan Dregan 40 cor. şi Ioan Bîrlea Băişan 200 cor. cu meniţiunea, ca jumĕtate din interesele acestor sume sĕ se capitaliseze, ear' restul sĕ se folosésca la ameliorarea dotaţiunii preoţesci.

Primésca deci cei dintâiu deosebita mea mulţămită şi recunoscinţă pentru nobilele lor fapte şi fie munca lor încununată de darul şi binecuvêntarea lui Dumnezeu, resplătindu-le cu plată cerésca! — Ear' pentru sufletele celor mutaţi din ceste trecĕtóre voiu roga în rugăciunile mele pe Atotputernicul sĕ-i aşeze în curţile Sale, precum este scris, veselindu-se acolo cu cei-ce bine plăcut'au Lui din veac! Valea-Geogelului, la 18/31 Martiu, 1901. *George Lazar*, par. ort. român.

*

Reuniunea pentru ajutorarea robilor e convocată în adunare generală pe 28 April st. n. la 10 ore înainte de amiazi în sala de pertractări a tribunalui din Sibiiu. Intrĕ obiectele ce au a fi puse la ordinea zilei va fi şi alegerea presidentului şi a treizeci membri în comitetul reuniunii. Imediat după adunarea generală şi în acelaşi local va ţiné şedinţă de constituire comitelul.

Tot odată se aduce la cunoscinţă că în acelaşi local se vor ţiné şí şedinţele de pătrar de an ale comitetului, anume la 29 Iunie, Septembre şi Decembre după amiazi la 4 ore.

*

Intru mărirea lui Dzeu. Evlavioşii creştini Nicolae Popa şi soţie-sa Vuţa, din *Zlaşti*, au cumpĕrat pentru biserica nóstră un potir, un disc, o stea şi o copiă, şi un clopoţel pentru altariu, tóte din argint de china aurite, preţ 37 cor. Fie bine primit acest dar evlavios. Pentru comitetul parochial. *Zlaşti*, la 3 Aprilie st. n. 1901. Leontin Ungur presbiter gr. ort.

*

Cutrĕmur de pămênt. Sĕptĕmâna trecută a fost cutrĕmur de pămênt în Tirol, Italia, Boemia, Constantinopol şi Bucureşti (despre care am raportat), ear' sĕptĕmâna acésta, sigur în legătură cu çel din sĕptĕmâna trecută, cutremurul s'a simţit şi în numeróse ţinuturi ale Ungariei şi Transilvaniei. Din Subotiţa, Ó-Becse, Neoplanta, Zemlin, Modoş, Lugoj, Timişóra, Arad, Segedin Deva, etc. se raportézâ, că Marţi întrĕ órele 5—6 s'a simţit cutremur, pe alocurea aşa de puternic, în cât zăngănia ferestile, mişca din loc mobilele şi prăvalia hórnele caselor (în Modoş).

In aceeaş zi pe la şése óre séra s'a simţit cutremurul şi în capitala Sêrbiei, unde câteva case s'au sguduit aşa de tare, în cât li-s'au crepat zidurile.

Direcţia cutremurului a fost sud-nordică (Timişóra, Arad), ost-vestică (Deva, Zemlin, Ó-Becse), ear' la Subotiţa şi Belgrad avea direcţie de la nord spre sud.

Mai puternic a fost cutremurul la Modoş unde vuetul suteran se auzia aşa de tare, ca şi-cum ar fi fost abia la adâncime de un metru.

*

Defraudare de 168 milióne. Se raportézâ din Petersburg, că curtea superiórâ de scompturi a dat de urmele unei colosale defraudări. Cercetările de până acum au constatat că din cassele statului lipsesc *40 milióne de ruble* (168 milióne de coróne). Defraudanţii 'şi începuserĕ trebşórele încă în 1893 şi le mascau prin falsificarea buletinelor despre situaţia tesaurului public.

*

Victima unei interpelaţiuni. In dieta imperială austriacă deputatul ceh *Klofac* adresase guvernului o straşnică interpelaţie în causa brutalităţilor pe cari au sĕ le îndure de la unii oficeri soldaţii, şi spre ilustrarea acestora a enarat casul unui soldat din Praga. Oficerul cu pricina provocase pe Klofac la duel, pentru-că a cutezat sĕ-i critice tractarea sa cu soldaţii. Klofac i-a respins provocarea pe motivul că el ca deputat dietal are datorinţa sĕ cérâ sanarea şi a relelor usitate în armată, cum şi pe motivul că din principiu e contra duelului. Cu acestea afacerea întrĕ oficer şi deputatul Klofac s'a terminat; a avut însĕ urmări tragice pentru soldatul luat în apĕrare şi pentru mamă-sa vĕduvă. Anume, *de gróza unei noue cercetări soldatul Ziák s'a împuşcat*, ear' comanda militară — temĕndu-se de demonstraţiuni — a dispus înmormêntarea lui Ziák înainte de timpul prescris. Astfel mama vĕduvă a soldatului nici barem cadavrul fiului ei nu l'a putut vedé. Poporul şi mama soldatului a sosit numai după ce mortul era înmormêntat deja. In cimiteriu obidata mamă întrĕ lacrĕmi şi suspinuri se ruga sĕ-i desgrópe fiul, ca sĕ-şi-l îmbrace în vestminte albe şi sĕ-i deie ultima sărutare. Numai cu mare greu a putut fi liniştită. Deputatul Klofac a ţinut apoi poporului un discurs în care a înfierat brutalităţile militarismului şi a făcut frumos panegiric soldatului Ziák; au mai vorbit şi câţiva lucrători, apoi mulţimea de popor a mers în oraş demonstrând contra militarismului, până ce a fost împrăştiată de poliţie.

*

Rugare. Apreţiind importanţa ce o au bibliotecile şcolare în desvoltarea intelectuală, morală şi materială a tinerelor nóstre mlădiţe — prin a li-se da o lectură folositóre şi instructivă în şi afară de şcólă, şi socotind că numai prin biblioteci bine întocmite se cultivă mai mult tinerimea adultă în scriere şi cetire — subscrisul am înfiinţat o bibliotecă şcolară în comuna *Valea-Geógelului*, (tractul Lupşa). Şi prin acésta vin a ruga respectuos pe toţi binevoitorii şcólei rom. ortodoxe cum şi pe aceia, cărora mult le zace la inimă înaintarea poporului nostru român, sĕ binevoiască a trimite bibliotecii nóstre: cărţi, reviste etc. prin cari s'ar înmulţi opurile acesteia fiind puţine acum.

Cei cari vor binevoí a trimite câte ceva, sĕ le adreseze subscrisului: *Vasiliu Jina*, înv. Valea-Geógelului (Kisgyógypatak) u. p. Nagy-Enyed.

FELIURIMI.

Cea mai lungă stradă. Parisul e primul oraş care în curênd va avé cea mai lungă stradă dintrĕ tóte oraşele mari ale lumii. E adecă planuit, ca strada *Avenue des Champs-Elysées*, care duce de la *Tuilerìi* până la grupa *Défense*, sĕ fie lungită până la rîul Seina, deci până la graniţa departementului, prin ce va căpĕta o lungime de unsprezece chilometri. După ce se va realisa acest plan, Parisul va avé o stradă faţă de care vestita *Broadway* din New-York va fi numai pitic.

ECONOMIE.

Distribuire de pădureţi.

Vestim pe acéstă cale pe membrii „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“, cum şi pe conducĕtorii şcólelor de pomi, că Marţi, în 9 Aprilie n. la órele 11 din zi vom împărţi în mod gratuit între doritorii de a cultiva pomi 10.000 pădureţi meri, 8000 peri şi 1000 gutui.

Pădureţii se iau în primire la locuinţa subscrisului president (Strada Crucii nr. 7) pe lângă o simplă adeverinţă de primire. Bine ar fi, ca în scopul scutirii pădureţilor de arşiţa sórelui, fiecare primitor sĕ aducă cu sine o pânzătură grósă, în care sĕ învĕlue rădĕcinile pădureţilor.

Sibiiu, 3 Aprilie n. 1901.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Dem. Comşa, preşedinte. *V. Tordăşianu,* secretariu.

Cărţi şi reviste.

A apărut:

„Introducere în contabilitate şi contabilitatea în partidă simplă“, de *I. C. Panţu* profesor la şcóla comercială superiórâ română din Braşov. Folosul acestei cărţi, nu numai pentru comercianţii şi industriaşii nostri, ci preste tot pentru poporul nostru în daraverile sale, îl esplică din destul şi numai următórele părţi din prefaţa cărţii dlui Panţu:

„Desvoltându-se din ce în ce mai mult industria şí comerciul, se impune de sine necesitatea, ca şi cunoscinţele de contabilitate şĕ se lăţéscă mai mult şi sĕ pĕtrundă în tóte straturile societăţii.

Nu numai industriaşii şi comercianţii au lipsă de contabilitate, ci aprópe fie-care dintrĕ noi, căci fie-care om se găsesce în situaţia de a-şi purta socotelile sale proprii ori de a controla socoteli purtate de alţii, fie în economia proprie, fie ca membri ai vre-unei comune politice sau bisericesci, fie ca membri la administraţia vre-unei averi private ori publice.

In timpul din urmă putem constata şi la noi un început bunicel de industrie şi comerciu, ba comerciul de bancă a luat un avênt destul de mare. Câţi însĕ din industriaşii nostri mici şi din micii nostri comercianţi îşi fac esact calculările lor şi câţi îşi pórtă o socotélă corĕspundĕtóre?

De-asemenea alţii dintre noi — fie ca acţionari, fie ca membri însărcinaţi cu controlul afacerilor unei societăţi — nu au cunoscinţele de lipsă din contabilitate, şi în chipul acesta nu pot pĕtrunde până în amĕnunte operaţiunile intreprinderii şi nici nu sunt în stare a face o apreţiare conscienţiósă şi esactă a unui bilanţ.“

Referitor la metodul urmat de autor în compunerea cărţii cetim în prefaţă următórele:

Fiind studiul contabilităţii de mare importanţă pentru poporul nostru, am căutat sĕ satisfac acestei necesităţi simţite la noi Românii şi am compus cartea de faţă în care tratez, în cât se póte poporal, atât partea teoretică, cât şi cea practică a contabilităţii.

Am început cu mici esemple practice, pe cari le-am esplicat amĕnunţit şi numai după aceea am stabilit anumite regule necesare. Acelaşi esemplu l'am esplicat în mai multe forme şi din totalul acestor esplicări am scos esenţa şi am stabilit principiile contabilităţii pentru-ca fie-care interesat sĕ-şi pótă câştiga cunoscinţe temeinice în contabilitate. . .

Preste tot am căutat sĕ feresc pe cetitor de a se deprinde numai cu un mecanism în contabilitate, am căutat sĕ relevez principiile contabilităţii, ca astfel cetitorul sĕ se obicinuéscă a judeca singur şi a nu se ţiné ca orbul de gard de o anumită formă şi a crede că în aceste forme constă contabilitatea. Cetitorul atent, după-ce se va iniţia în principiile contabilităţii, va deveni independent în judecată şi va apreţia totdeuna transacţiunile comerciale din punctul de vedere al mărirei şi micşorărei capitalului, al debitului şi al creditului, şi astfel el însuşi în afacerea sa va sci cum sĕ-şi aranjeze mai practic şi mai raţional contabilitatea. . .

De present m'am mărginit în cartea de faţă, după o întroducere generală a trata contabilitatea în partidă simplă, care preste tot este mai des întrebuinţată în comerciu, şi dacă mĕ voiu convinge că am satisfăcut măcar numai în parte unei necesităţi a poporului nostru, voiu continua cu publicarea contabilităţii în partidă duplă.

Pentru cei-ce doresc a se ocupa mai intensiv cu contabilitatea, am indicat (la pagina 211) şi o bibliografie a celor mai bune scrieri strĕine şi a scrierilor românesci esistente, ce mi-au stat la disposiţie şi pe carei şi eu le-am utilisat la compunerea cărţii de faţă“.

„Introducerea în contabilitate şi contabilitatea în partidă simplă“ a apărut în tipografia A. Murĕşianu, (Braşov) cuprinde 14 cóle tipariuu 8⁰ mare şi costă *2 coróne* (porto postal 20 bani). Se póte procura de la *librăria archidiecesană* (Sibiu, str. Măcelarilor Nr. 45).

Nr. 134/901 [52] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de classa a II-a Sĕcărêmbu, tractul protopresbiteral al Devei se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Cuartir liber, 1020 coróne salariu fix din cassa bisericei: 180 coróne venite accidentale de la funcţiuni, plus intregirea dela stat, la care alesul preot după cualificaţiuuea sa eventual ar avé drept.

Din dotaţiunea parochială fixă alesul paroch conform conclusului comitetului parochial din 4 Martie 1901 va avé sĕ cedeze în favorul protopresbiterului paroch emeritat Sabin Piso sen. 45 cor. lunar sau 480 cor. anual precum şi cuartirul.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi înainta cererile de concurs instruate cu documentele necesare la oficiul protopresbiteral al tractului Deva în terminul sus indicat.

Comitetul parochial gr. or. din Sĕcărêmbu în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Deva, 10 Martie 1901.

George Romanul
protopresbiter

Nr. 85/prot. [52] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III-a Órda de jos, protopresbiteratul Alba-Iulia, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Informaţiuni se pot primi dela oficiul protopresbiteral ori dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Alba-Iulia, 9 Martie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Albei-Iulia în conţelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 2250 Epitr. [51] 3—3

Publicaţiune oficială.

Pentru trebuinţele seminariului archidiecesan în anul şcolar 1901—1902 în ce privesce încălzitul, se recere liferarea de **una sută (100) stângini de lemne**, spre care scop se publică concurs cu termin de 1/14 Iuniu a. c.

Lemnele trebue sĕ fie de fag neplutite, din faţa sórelui, de prima calitate şi aduse în seminariu în lunile Iuliu şi August st. n. înainte de ce se încep prelegerile în seminariu.

Ofertele au sĕ fie înaintate în terminul indicat la consistoriul archidiecesan şi oferenţii sĕ aducă în seminariu un stângin de lemne de probă.

Consistoriul archidiecesan.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiu se află de vêndare:

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistenţă.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900
şi publicaţi de
Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna
— vărsat în gyps —
cu preţul de **3 coróne.**

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8⁰.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL
— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$^1/_1$ Flacon fl. 6. —, $^1/_2$ Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai şi vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$^1/_1$ Cutie cu fl. 2. $^1/_2$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I şi II
1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 96—104

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 34 Sibiiu, Marți 27 Martie (9 Aprilie n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douě ori 24 fil., — de trei or 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Un gravamen.

Avem sě înregistrăm o mare nedreptate, comisă la adresa naționalităților nemagiare din comitatul Sibiului; un gravamen evident, ivit tocmai pe terenul pe care n'ar trebui sě se ivéscă nici odată: *în justiție*. Și e cu atât mai mult de regretat apariția lui, cu cât ea se face sub domnia guvernului care și-a luat drept cinosură și drept program respectarea dreptului, *a legii* și a dreptății.

E vorba de o veche călcare de lege, care acum a primit confirmare prin rescriptul guvernului. Va sě zică, în loc de a se delătura un rěu, el a primit *aprobare* din partea ministrului.

Casul e următoriul:

Un judecător (numele nu impórtă) dela tribunalul regesc din *Sibiiu*, a respins tóte petițiunile ce i-au fost adresate în limba *română și germană*, pe motivul, că limba oficiósă a tribunalului e cea magiară. S'a dat recurs la tabla regéscă din Cluj și tabla *a aprobat procedura judecătoriului respectiv.* Magistratul orașului Sibiiu s'a adresat atunci cu o petițiune cătră ministrul de interne, rugându'l sě iee měsurile necesare, ca dispozițiile legale, esistente cu privire la folosirea limbilor în justiție, *sě fie respectate din partea judecătorilor.* Ministrul de interne, totodată și președinte al consiliului de ministri, a rěspuns zilele acestea, că chestia nu aparține competenței magistratului orășenesc din Sibiiu, care pe viitor *„e îndrumat sě se rețină dela procurarea de estrase din cartea funduară, necesare pentru întregirea actelor lăsămêntare“.*

Așa ne spun ziarele *patriotice.*

Lăsăm la o parte esaminarea, dacă ministrul e în drept, când zice că magistratul orașului n'are sě se amestece în astfel de treburi, sau magistratul, care e totodată și autoritate *orfanală* și ca atare are trebuință neapărată de estrase din cartea funduară, fiind-că fără ele nu póte face nici o pertractare și nici o decretare lăsămêntară, — și ne ocupăm numai cu casul dat.

Este în drept judecătorul unui tribunal regesc sě respingă petițiunile înaintate lui în altă limbă, nu în cea magiară?

Rěspunsul nu póte fi decât un categoric: *nu.*

Legea despre egala îndreptățire a naționalităților din țéră dă drept fiecărui cetățean sě se foloséscă în fața judecătorilor de limba sa maternă; ear' pe judecător îl îndrumă și obligă în §-ul 8 al legii, că: *„în casurile acestea sě resolve plângerea ori rugarea în limba în care a fost comunicată judecătoriei“.*

Va sě zică, nu petentul are sě se acomodeze judecătorului, ci acesta petentului; lucru fórte firesc, fiind-că nu publicul e pentru funcționari, ci întors, funcționarii pentru public. Și că la noi nu e așa, e numai *abus,* dar' nu stare legală de lucruri; pentru-că nu este lege care sě dispună altcum și nu așa cum dispune legea de naționalități, în §-fii 7 și 8.

De ce deci nu e așa, pretutindenea la judecătorii, și de ce apróape fie-care judecător 'și arógă dreptul de a nu primi nici o plângere și nici o rugare înaintată lui în limbă nemaghiară?

Pentru-că se face abus cu un alt paragraf din legea de naționalități, cu §. 13, care ne spune, că *„limba oficială la judecătoriile* ***numite de cătră guvernul statului*** *e esclusiv limba magiară“.*

Cu acest paragraf și-a motivat și judele dela tribunalul regesc din Sibiiu procedura sa și cu acest paragraf a dat aprobare faptului seu și tabla regéscă din Cluj.

Dar' paragraful e rěu aplicat. Pentru-că esistă alt paragraf, care spune fórte lămurit, că paragraful acesta nu póte fi aplicat la judecătorii dela tribunale, și preste tot la judecătoriile de prima instanță.

Tocmai pentru a se evita ori-ce act de volnicie, de abus, sau de rea interpretare, a fost trecut în legea *despre eserciarea puterii judecătoresci,* votată la anul 1869, paragraful 6, care sună astfel:

„Oficiul de judecător îl póte ocupa acel cetățean ungar, care: *a)* a împlinit al 26-lea an de viéță, *b)* are caracter nepătat, *c)* nu stă sub curatelă și nu se află în concurs, *d)* ***e în stare sě corěspundă dispozițiunilor art. de lege 44 din 1868*** (legea de naționalități) ***al cărui § 13 se refere și pentru mai departe numai la judecătoriile mai înalte***, și în fine *e)* posede cualificațiunea teoretică și practică stabilită în §-ul următor.“

E atât de limpede spus în §-ul acesta, că judecătorul *e dator* sě cunóscă limba poporului sau a popórelor aflătóre pe teritoriul cercului seu de activitate și că *e dator* sě priméscă plângeri și rugări și în limbi nemagiare, ba e dator sě le dee chiar și resolvare în aceste limbi: încât nu mai e lipsă de comentarii și de argumentări, că în casul dat ne aflăm în fața unei ilegalități, care reclamă delăturare.

Credem deci, că cestiunea nu e terminată cu rescriptul guvernului, pomenit mai sus, și că ea va mai forma obiect de discuție, dacă nu altundeva, în congregația comitatului Sibiiu.

Sibiiu, 8 Aprile n.

Curtea la Budapesta. Monarchul va sosi la Budapesta în 20 sau 22 Aprilie și va petrece acolo mai multe sěptěmâni. Cu ocasiunea acésta va fi mutată sfânta corónă și tóte insigniile de încoronare din localitățile în cari se află ele acuma în localitățile cele noue ale palatului regal din Buda, cu ceremonia prescrisă pentru asemenea festivități. Tot atunci va fi întrodus în oficiu și noul custode al sfintei coróne, contele *Széchenyi Béla.*

Convocarea delegațiunilor. Se scrie dela Budapesta, că terminul pentru convocarea delegațiunilor ar fi contemplat pe *20 Maiu n.* Astăzi, Luni, se ține la Viena conferență din partea ministrilor comuni ai monarchiei, pentru stabilirea desěvêrșită a budgetului și a propunerilor ce se vor înainta delegațiunilor, ear' în 16 Maiu se va ține marele consiliu de corónă, la care vor lua parte toți ministrii, austriaci și ungari, pentru a desbate propunerile și budgetele ministrilor comuni.

Din Austria. Se telegraféză dela Viena, că M. Sa Monarchul a distins în mod deosebit pe prim-ministrul austriac *Dr. Körber,* oferindu-i *marea cruce a ordului leopoldin.* Acest act preaînalt a provocat mare sensațiune prin cercurile politice și e considerat drept aprobare a politicei conciliante, urmărită de actualul guvern austriac, precum și drept dovadă despre încrederea de care se bucură *Dr. Körber* la Corónă.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Urmare.)

4. In legătură cu un atare elaborat ar urma a se căuta și pune în evidență mijlócele necesare pentru înființarea deocamdată de Consistorii peste nouele eparchii cu esceptiunea Orădii-mari, care este regulată, — și mai târziu pentru instituirea de episcopi proprii la tóte trei eparchiile noue. Și în privința acésta, în cât privesce episcopia nouă pe teritoriul archidiecesei esistă un proiect de budget cu mijlócele necesare presentat de sinodul archidiecesan în legătură cu proiectul de arondare a eparchiei noue pe teritoriul archidiecesei; iar încât privesce finalisarea susținerii unui Consistoriu în Timișóra, asemenea este un proiect de budget presentat de eparchia Caransebeșului în legătură cu proiectul pentru arondarea eparchiei noue a Timișórei.

Aceste propuneri despre mijlócele necesare pot servi de material bun la compunerea unui elaborat general pentru căutarea mijlócelor la înactivarea succesivă a nouelor eparchii.

Din ședința plenară a Consistoriului metropolitan ținută în Sibiiu la 30 Septembre 1900. Ioan Metian m. p. Archiepiscop, Leontin Simonescu m. p. secretar metropolitan.

După cetirea acestui raport d-l *P. Cosma* espune pe basa concluselor congresuale genesa amenunțită a afacerei, cetesce conclusele mai meritorice, câte s'au luat începênd de la 1868 până acuma și la urmă motivéză mai pe larg propunerea comisiunei, care este pentru înființarea celor trei episcopii din Timișóra, Oradea-mare și Cluj.

Mai întâi *Mihail Cirlea* propune amânarea chestiei pe alte timpuri mai oportune, un mod ușor de amânare, de atâtea-ori practisat în congresele și sinódele nóstre.

Al doilea vorbitor este dep. *Vincențiu Babeș,* care cu o elocuență eminentă zice: Că e convins, că putem decide în merit fără modificarea statutului. Legislațiunea statului nu se amestecă în organisarea internă a unei biserici. Avem esemple de acestea. Ca unul care de mult se ocupă cu istoria, e competent a accentua, că din sinul bisericii au purces totdeuna tendențele de organisare.

Noi, biserica, avem sě ne îngrijim de crearea instituțiunilor pentru progresul general. Consistoriul din Arad s'a urzit prin un memoriu de gravamine ale bisericii ortodoxe din țéră.

La 1795 a și fost înființat. Noi putem și azi sě înființăm mai ales dacă nu vom cere bani dela stat. Dar' statul are mare interes chiar sě ne ajute, căci numai noi biserica îi putem face servičii de creștere morală a cetățenilor. La despărțirea de cătră Sêrbi ni-au și promis atât *Forgács* cât și *Schmerling* ajutóre bănesci, numai sě ne organisăm.

Nicăiri nu-s așa mari în tótă lumea eparchiile, ca la noi. Tóte șepte eparchiile Sêrbesci nu-s cât archidiecesa nóstră. Diecesa de Buda are 13,000 de credincioși în 11 comitate. In România sunt mărișóre eparchiile, dar' acolo nici pe departe nu au episcopii atât de lucru, ca la noi și au și Archierei titulari ajutători. — Imprejurările sunt grele și ne trebue generali, pe cari îi putem căpěta. *Șaguna* în testamentul sěu de aceea a lăsat fondul nouelor eparchii, ca sě le înființăm. Avênd basele, trebue sě continuăm edificiul. Mijlócele vor veni. Archidiecesa se susținea într'un timp cu 4000 fl. bani rei, și eată cum ne-am desvoltat. Virtuțile înalță biserica, nu numai banii. Prin bani s'au prăbușit odinióră cele mai tari instituțiuni.

Sě nu ne legăm absolut numai de materiă. Noi *trebue* și *putem* face episcopii noue și nu-i lipsă sě schimbăm statutul organic. Lăsăm Nrul deputaților congresuali tot 90. Dela valórea ómenilor atârnă corporațiunea, nu dela numěrul lor. Consistoriile sunt organe administrative și după ce le-am făcut le notificăm în tóte părțile, ca și înființarea unui protopopiat. Și apoi poporul pretinde acésta și dorința lui trebue împlinită, ca sě nu rěmânem fără el, negligându-l, căci fără el nu avem nici o valóre. — Ómeni sě fim și putem totul esopera, căci e în interesul nostru și al statului. Solidari sě fim. Deci sě decretăm înființarea și se începem lucrul pe tótă linia. Prin luptă vom progresa, ne vom întări. Propune acceptarea propunerii Consistoriului metropolitan, căci asupra necesității nu încape nici o îndoială. Chiar și numai eventuale consistorii pot face mult. Consistoriul din Oradea-mare a susținut spiritul românesc al Bihariei, chiar când era sub episcopia catolică străină. Sě *vrem* și vom *puté.* Spirit, avênt sě avem, mijlócele vor incurge.

După ce mai vorbesc deputații *Budințian,* cavalerul *Pușcariu,* Dr. *Farcaș, Almășan* și *Oncu* pro, ear' referentul *Cosma* reflectând dlui *Cirlea,* luă cuvêntul Excelenția Sa Metropolitul *Metian,* care arată că multe cestiuni importante, desbătute în Congres s'au finalisat, *numai înființarea episcopiilor noue e și azi actuală neisprăvită.* Dovadă că e grea. Cu tóte acestea nu e permis sě o îngropăm, și trebue sě facem un pas înainte, fără a avé temere de nesucces. Pe câtă vreme vom avé ținuta corectă de până acum sě sperăm și sě fim convinși că vom avé și sprijinul celor competenți, cari vor vedé că desvoltarea nóstră e în interesul nu numai al bisericii, ci și al țerii.

Finindu-se discuția, ear' deputatul *Cirlea* retregêndu-și propunerea de amânare, s'a trecut la actul votării. Resultatul a fost că Congresul a primit unanim propunerea comisiunei organisătóre, votând conclusul următor:

„Congresul decide înființarea a trei eparchii noue pe teritoriul metropoliei, și anume: una cu reședinta în Timișóra, alta cu reședinta în Orade și a treia cu reședinta în Cluș.

In acest scop însărcinează pe consistoriul metropolitan, ca sě elaboreze un plan esact și detaiat asupra modului și tuturor conditiunilor de realisare practică a acelor eparchii, arătându-se mijlócele și garanțiile de înființare și susținere a lor, și sě-l subștérnă proximului congres.“

Cu acest conclus, după 32 de ani de așteptare și trăgănare, s'a resolvat definitiv și meritorial petițiunile deputaților congresuali din anul 1868 a credincioşilor din Timişóra şi Oradea-mare substernute primului Congres naţional bisericesc din 1868. Fie acest act spre binele neamului românesc! (Va urma).

In interesul adevĕrului.

„*Gazeta Transilvaniei*“ în unul din numerii din sĕptămâna trecută tractéză o afacere, care aparţine competinţei celor două biserici române: bisericei greco-catolice şi bisericei greco-orientale, şi care nimica nu câştigă prin ducerea ei în publicitate.

Deórece starea lucrului s'a espus acolo unilateral, datori suntem, în interesul adevĕrului, sĕ reflectăm la cele scrise.

Este vorba de comuna *Cicud* cu cam 500 familii greco-catolice şi cam 50 greco-orientale.

S'a scris, că comuna acésta a cerut în timpul din urmă şcólă de stat, şi că motivul principal în afacere a fost parochul nostru.

Fapt e, că representanţa comunală, compusă tot din greco-catolici (singur parochul nostru este greco-oriental) la 13 Februariu a. c. a luat conclusul de a se cere şcólă de stat. Toţi au fost pentru acel vot, afară de 2 parochi greco-catolici şi cantorul gr.-cat. Parochul nostru încă a votat pentu şcólă de stat.

Autoritatea sa bisericéscă, îndată după ce a aflat de acea faptă a lui, i-a luat declaraţiunea, şi o comisiune micstă, din partea ambelor confesiuni, va trebui sĕ constate la faţa locului causa nemulţămirilor.

Nu va aproba nici un om nepreocupat ţinuta parochului nostru; e greu de crezut însĕ, că el conduce comuna în mare ba chiar în preponderanţă majoritate greco-catolică.

Nu e consult sĕ preocupăm cercetările; nu mai ales acuma, când încă totul se póte îndrepta.

Dela sate.

— *Prelegere despre altuit în Săsciori.* —

— 6 Aprilie n.

Reuniunea agricolă a comitatului Sibiiu, după cum ni este cunoscut, dă ocasiune prin comitetul seu central din Sibiiu chiar şi celor din părţile mărginaşe ale comitatului, ca sĕ asiste la prelegeri practice din sfera economiei preste tot. Delegaţiunile comitetului central pretutindenea sunt primite cu multă însufleţire şi căldură.

Insufleţire şi mult interes s'a manifestat către intenţiunile acestei salutare reuniuni şi Duminecă, în 24 Martie n., când preşedintele reuniunei, dl *Dem. Comşa* a ţinut în *Săsciori* prelegere despre altuit. Sala cea mare a şcólei, în care s'a ţinut prelegerea, a fost fórte mică faţă de numĕrosul public care se adunase, ca sĕ asiste. E de remarcat împrejurarea plăcută, că au luat parte *toţi preoţii şi învĕţătorii din jur* la acésta prelegere, aducênd au sine şi un numĕr considerabil de economi.

Pe la órele 11½ dl *Comşa*, în trăsuri generale potrivite arată mulţimea neajunsurilor cari apasă asupra poporului, pentru a căror delăturare un mijloc potrivit este şi cultivarea de pomi, care pe lângă spese neînsemnate garantéză venite considerabile. Ţinutul Săsciorilor şi jur, care e scutit de vênturi rĕci, cari ar zădărnici cultivarea pomilor, e şi din alte puncte de vedere priincios pentru cultura de pomi. De aceea reuniunea a aflat de bine a da locuitorilor din părţile acestea unele inviaţiuni în privinţa acésta.

Trecênd la obiectul prelegerii, a espus greşala ómenilor cari altuesc în pădureţi aduşi de prin mărăcini, a insistat mult asupra cultivării de saduri şi a îngrijirei pădureţilor până la timpul altuirei. A altuit însuşi mai mulţi pădureţi, dintrĕ cari unul s'a sădit în grădina şcolară.

Tot cu acésta ocasinue a vorbit şi despre cultivarea viţei de vie americană. Era şi necesar sĕ vorbéscă şi în direcţiunea acésta, deórece i-se puneau diferite întrebări referitóre la sórtea viilor în vederea că filoxera în scurt timp va nimicí şi viile acestui ţinut.

Prelegerea a fost ascultată cu mult interes, pe care prelegĕtoriul deja dela început şi l'a câştigat prin intercalarea asĕmănărilor prea firesci şi prin limba poporală fórte esactă.

Cuvintele de adio dela finea prelegerii au fost acoperite de nesfârşite aclamări de „sĕ trăéscă“.

Toţi cei adunaţi în Săsciori din acest incident ne-am depărtat plăcut impresionaţi.

Şa.

Din România

O scrisóre a regelui Carol „*Monitorul Oficial*“ al României publică în numĕrul de Vineri următórea scrisóre, adresată de către M. Sa Regele *Carol*, preşedintelui consiliului de ministri, dlui *Dim. A. Sturdza*:

Scumpul Meu Preşedinte al Consiliului,

In faţa greutăţilor financiare actuale cari impun jertfe tuturor spre a se ajunge cât de curênd la restabilirea creditului nostru pe temelie sănătósă, privesc ca o datorie *de a uşura şi Eu sarcinile Statului.*

Doresc, dar', ca tóte reducerile ce se vor aplica în viitor acelora cari slujesc Statului, *sĕ fie de asemenea aplicate si listei civile.*

Economia ce va resulta din acéstă mĕsură va rĕmâné la disposiţia tesaurului public pentru întimpinarea trebuinţelor cari nu s'ar puté îndestula prin creditele budgetare.

Primeşte, Scumpul Meu Preşedinte al Consiliului, încredinţarea sentimentelor de înaltă stimă ce'ţi păstrez.

Bucureşti în 22 Martie 1901.

Carol

*

Deschiderea corpurilor legiuitóre. Sâmbătă s'a făcut la Bucureşti deschiderea corpurilor legiuitóre române, în următorul mod:

La orele 11 s'a oficiat de către I. P. S. S. Metropolitul-Primat obicinuitul oficiu divin la catedrala din dealul Metropoliei, în presenţa d-lor ministri, a înaltului cler şi a unui mare numĕr de deputaţi şi senatori. La orele 12 M. S. Regele întră în Cameră, însoţit de toţi d-nii ministri şi Casa militară. Membri Corpurilor Legiuitóre primesc în lungi salve de aplause pe M. S., care dă citire următoriului mesagiu.

Domnilor senatori, Domnilor deputaţi,

Cu o deosebită mulţămire Mé aflu astăzi în mijlocul Corpurilor legiuitóre şi aştept cu încredere lucrările ce ele sunt chemate a îndeplini.

Eşiţi din noui alegeri, Domniile-vóstre aţi putut constata mai viu simţĕmêntul general care domneşte în Ţară. El impune ca o datorie de înalt patriotism încordarea tutulor inimilor şi tutulor cugetelor pentru a înlătura greutăţile ce Regatul străbate în momentul de faţă şi ale cărora preocupare M'a îndemnat a vĕ convoca cât mai curênd.

Inima mea îngrijită se simte acum uşurată vĕdêndu-vĕ strînşi în jurul Tronului spre a lua, d'impreună cu Guvernul Meu, mĕsurile cele mai nemerite pentru a îmbunătăţi şi a întări situaţiunea nóstră financiară.

Prima Domniilor-vóstre lucrare va fi, dar', examinarea bugetului, care începe de la întâiu Aprilie, aşedându-'l pe basa unui echilibru real şi statornic între cheltueli şi venituri.

Spre a ajunge la acest scop, e de nevoie, înainte de tóte, de seriόse economii. Fie-care, mic şi mare, trebue sĕ aducă prinosul lui de jertfe. Eu sunt sigur că acestea vor isvorî din aceleaşi simţiri a datoriilor către patrie cari au însufleţit Poporul român în tóte împregiurările însemnate ale vieţei sale politice.

Putem pune cu atât mai multă încredere în munca şi silinţele ce vom întrebuinţa pentru a asigura mersul regulat al Statului şi consolidarea stărei nóstre economice, cu cât pacea europénă este asigurată prin hotărîrea unanimă a Puterilor celor mari, şi că România se găseşte în relaţiunile cele mai amicale cu tóte Statele.

Intréga nóstră cugetare póte, prin urmare, sĕ fie îndreptată numai spre îndestularea nevoilor şi trebuinţelor interióre ale Ţĕrei. Nu mĕ îndoiesc că patriotismul Domniilor-vóstre va ridica simţĕmíntele tutulora la înălţimea greutăţilor, pe cari trebue sĕ le învingem cu ori-ce preţ, pentru a asigura mărirea şi viitorul Regatului.

Domnilor Senatori, Domnilor Deputaţi,

Pĕtruns de încredere nestrămutată în puterea şi destinele României, rog pe a Tot puternicul s'o ocrotéscă şi sĕ vĕ dăruiască o muncă spornică pentru întărirea scumpei nóstre Patrii.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitóre este deschisă. *Carol.*

Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiteral în Deeş.

(Urmare).

8. In Ciubanca s'a ridicat biserică nouă de pétră.

9. In Ciubăncuţa s'a acoperit biserica.

10. In Corneni s'a ridicat şcólă nouă, şi prin intrevenirea parochului s'au făcut câteva donaţiuni în imobile.

11. In Deeş s'a ridicat o odae şcolară nouă, s'a acoperit biserica, s'a cumpĕrat o grădină, pe care acum este în edificare o biserică nouă de pétră şi s'a câştigat o donaţiune de puţină pădure.

12. In Diviciorii mari parochul a esoperat o obligaţiune de regal.

13. In Diug s'a schimbat o grădină si s'a ridicat o biserica nouă de pétră.

14. In Dobricel s'a ridicat şcólă nouă de pétră.

15. In Esc s'a cumpĕrat porţiune canonică şi s'a acoperit biserica.

16. In Gălgău s'a reparat şcóla.

17. In Gârbou s'a cumpĕrat porţiune canonică, s'a ridicat şcólă nouă şi parochul a esoperat o donaţiune în imobile.

18. In Gostila s'a reparat şi acoperit biserica şi s'a esoperat o donaţiune de o grădină pentru şcólă.

19. In Magógea s'a ridicat şcólă nouă de pétră, s'a reparat şi acoperit biserica.

20. In Muncel s'a reparat şi acoperit biserica şi s'a cumpĕrat casă parochială.

21. In Fălcuşa s'a ridicat şcólă nouă, s'a reparat şi acoperit biserica.

22. In Negrilesci s'a ridicat şcólă nouă.

23. In Olpret s'a ridicat şcólă nouă de pétră.

24. In Osoiu s'a ridicat şcólă nouă, dar' necorĕspundĕtóre.

25. In Poiana-Blenchi s'a cumpĕrat grădină şi casă de şcólă; care s'a şi acoperit.

26. In Sĕcătură s'a esoperat o dărabă de grădină ca donaţiune, pe care sĕ se ridice o biserică de pétră, pentru care se adună deja materialul.

27. In Sĕlisca s'a ridicat biserică nouă de lemn, s'a cumpĕrat cimiteriu, grădină şi casă parochială.

28. In Căscău s'a donat o grădină şi casă şi s'a ridicat o biserică nouă de lemn.

29. In Vima-mare s'a acoperit biserica.

„Numai bunul Dumnezeu scie greutăţile cele multe şi mari, prin cari am trecut până ce am vĕdut realisate resultatele aci menţionate, căci deoparte în nisuinţele mele de progresare nu am avut sprigimul necesar în factorii din parochii, iar' de altă parte, fiind comunele nóstre resfirate printre comune unite şi compacte, cel mai mic imposit pe credincioşii nostri îl foloseau uniţii de mijloc, de a-i amăgi pe ai nostri sĕ trécă la ei, promiţêndu-le uşurare. Intre astfel de împrejurări mijlocul cel mai puternic de a impune credincioşilor nostri şi a-i dispune spre jertfire şi lucrare intru ajungerea resultatelor menţionate, a fost ajutórele esoperate şi mai nainte amintite.

„In cursul celor 15 ani au trecut dela biserica nóstră la cea unită: în Sec vr'o 50 familii, în Bonţida 1 familie, în Olpret 15 familii, şi în Osoiu 26 familii, total 92 familii; ear' dela uniţi au trecut la noi: în Selisca 31 familii, în Căscău 15 familii, în Sĕcătură 30 familii, în Săcel în Maramurĕş vr'o 300 familii, în Deeş încă 18 familii şi în Bonţida preste 50 familii, total 464 familii. In tóte acestea, afară de Deeş şi Bonţida, cari sunt parochii vechi, s'au înfiinţat comunităţi bisericesci gr. ort. noue, iar' Săcelul este dela unaţie încóce prima parochie gr. ort. în Maramureş.

„La întroducerea mea în acest tract numai la şcóla din Magógea era salariul învĕţătoresc de 600 cor. De atunci încóce salariul învĕţătoresc s'a ridicat la 600 cor. anuale, parte dela credincioşi, parte prin ajutóre dela stat, esoperate de mine, în parochiile: Baba, Bonţida, Cheuchiş, Chiuesci, Ciceu-Corabie, Ciceu-Giurgesci, Ciceu-Hăşmaş, Ciceu-Poeni în afiliare cu Dobricel, Ciubanca cu filia Ciubancuţa, Corneni, Curtuiuş, Diug, Gârbou, Gostila, Muncel în afiliare cu Fălcuşa, Negrilesci, Osoiu şi în Poiana-Blenchi; iar' în Deeş în decursul acestui an la 800 coróne.

„Cu mare greutate şi ostenélă am regulat raţiociniile, cari în mare parte erau în restanţă câte de pe 5—6 ani. La compunerea acestora am eşit în faţa locului, unde în cele mai multe comune am şezut 2—4 zile, compunênd în persónă raţiociniile restante şi curente, ca astfel sĕ pun capĕt multelor şi uneori vehementelor neînţelegeri, ce s'au fost ivit între credincioşi din causa intrelăsării lor deoparte, iar' de altă parte, ca sĕ întroduc preoţimea în corecta administrare şi raţiocinare.

„In urma concluselor, luate la propunerile mele de sinodul protopresbiteral, s'au înfiinţat în unele parochii fundaţiuni şi în altele magazine bisericesci de cucuruz.

„Tóte aceste lucrări, precum şi agitaţiunea mea în lupta ce zilnic a trebuit sĕ o susţin contra atacurilor de tot felul, îndreptate contra mea şi a parochiilor nóstre din partea preoţimei şi a factorilor uniaţi, — m'au consumat aprópe total“.

Sinodul protopresbiteral ia acésta activitate mănósă de 15 ani a d-lui protopresbiter T. *Herman* la cunoscinţă şi considerând greutăţile cele multe, ce le-a întimpinat în decursul acestui timp, la propunerea părintelui G. Hango îi esprimă laudă şi mulţămită protocolară.

Referitoriu la *partea organisătóre*: cu 1 Ianuariu 1901 parochia Bonţida cu filia Sec, în urma nouei arondări a protopresbiteratelor, s'a încorporat la protopresbiteratul Cluj, ear' parochia nou înfiinţată Săcel din Maramurĕş s'a îngremiat protopresbiteratului Deeş.

Referitor la *partea bisericéscă*: Prea V. Cons. archidiecesan a aprobat alegerea parochului V. Cupşa din Magógea de membru în scaunul protopresbiteral, care scaun în lipsa de obiecte a ţinut numai o şedinţă.

Defensorul matrimonial Gavril Buzura, paroch în Poiana-Blenchi, care mai bine de 27 de ani şi-a împlinit acésta chemare punctuos şi cu conscienţiositate, care în activitatea sa de 49 ani ca paroch a fost model de tărie în credinţa nóstră ortodoxă română şi care prin nisuinţele sale neîntrerupte a ştiut sĕ ridice împreună cu credincioşii din parochia sa o frumósă biserică de pétră şi în conţelegere cu dl protopresbiter sĕ acuire prin cumpĕrare pe bani cedaţi în scopul acestora din regalul urbarialiştilor o casă şi grădină de şcóla, — în 18/31 August 1900 a repausat în Domnul. (Va urma.)

Revistă esternă

Arestarea lui Sarafov. O telegramă din *Sofia* dto 6 April raportéză, că Vineri nóptea *întreg comitetul macedo-bulgar, în frunte cu Sarafov, a fost arestat*, ear' localurile comitetului au fost puse sub secuestru. Se zice, că comitetul plănuise o lovitură de stat şi acésta a îndemnat pe guvernul bulgar sĕ aresteze întreg comitetul.

O altă telegramă, tot din *Sofia*, raportéză că *arestarea comitetului s'a făcut la recercarea fostului jude investigător în pvocesul Mihăileanu.* Procedura energică a guvernului e considerată ca eflux al protestelor repeţite, din partea Turciei şi celorlalte puteri, şi al tonului ameninţător al gazetei comitetului.

*

Situaţia în Macedonia. Ziarele rusesci declară de fórte critică situaţia din Macedonia. „Petersburskaja Vjedomosti“, semi-oficiósa ministeriului de esterne, zice că guvernul bulgar pe lângă tótă bunăvoinţa, totuşi nu va fi capabil sĕ susţină ordinea la frontiere, ear' Turcia e gata de rĕsboiu îndată ce cestiunea macedoneană va lua caracter acut.

„Rossia“ publică o declaraţie a lui *Petrov*, fost ministru-president bulgar, de înţelesul că guvernului bulgar îi e imposibil a resista mult disposiției poporului. Ear' „Novosti“ e de părerea, că cestiunea macedoneană trebue numai decât resolvată, pentru a se evita ori-ce complicațiune de caracter grav. Intrĕ altele recomandă numirea unui guvernator suprem creștin, așa cum fusese în Rumelia înainte de anectarea ei la Bulgaria.

*

Conflictul japano-rusesc. Influința ce și-a acaparat'o Rusia în cestiunea chineză și tendințele ei de a-și întări dominațiunea în Mandjuria, a deșteptat in mare mĕsură gelozia Japoniei. Incă de mult se semnala conflict japano-rusesc provenit din rivalitatea de interese între Rusia și noul membru al concertului marilor puteri, raportând unele telegrame chiar și despre pregătiri de rĕsboiu din partea japoneză. Cu privire la acéstă rivalilitate o telegramă din *Jokohama* dto 6 April raportéză următórele: Din isvor bun s'a lansat știrea, că în consiliul de miniștri ținut sĕptĕmâna trecută guvernul a hotărît *sĕ facă față de Rusia declarațiuni hotărite cu privire la cestiunea Mandjuriei.* In cercurile militare și ale marinei de rĕsboiu e mare activitate. Despre politica sa însĕ guvernul tace adânc.

*

Din China. Ambasadorul chinez din Petersburg, amĕsurat îndrumărilor primite a denegat difinitiv semnarea convenției referitóre la Mandjuria. Prin acésta diplomația ruséscă a îndurat derută față cu diplomația celorlalte puteri interesate în cestiune, dar' deosebi față cu Anglia, care a esercitat colosală presiune asupra viceregilor provinciilor litorale și prin acésta asupra curții împĕrătesci din Hsinganfu. Dintrĕ diplomații chinezi numai *Li-Hung-Ciang* era pe partea Rusiei.

Acéstă isbândă însĕ se pare a causa diplomației engleze multă îngrijorare; cel puțin ziarele engleze de Sâmbătă dau espresiune temerei, că Rusia va repara acéstă derută póte pe altă cale și în detrimentul intereselor engleze.

Chestiuni școlare.

Convocare.

In puterea prea înaltului ordin consistorial Nr. 741 Școl. din 25 Ianuarie 1901 v. convoc prin acésta pe învĕțătorii din protopresbiteratele Cohalm și Sighișóra la conferența învĕțătoréscă, care se va ține în Sighișóra în zilele de 5, 6 și 7 Aprile v. a. c.

Conferența se va ține în localul școlei după programul detailat, care se va statori în prima ședință.

Inainte de ședința primă se va ține serviciu divin cu invocarea Duhului sfânt la 8 óre a. m.

Brașov, 24 Martie 1901 v.

Arseniu Vlaicu
comisariu consistorial

Convocare.

Conform ordinului Preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 25 Ianuariu a. c. Nr 741 Școl. prin acésta *convoc* pe învĕțătorii din protopresbiteralele *Cluș* și *Unguraș* la conferința ce se va ține în comuna *Călatamare* la 5/18 Aprilie a. c. și zilele următóre.

In acea zi la 8 óre a. m. se va ține serviciu divin cu invocarea Duchului sfânt, ér dupa aceea imediat se vor începe lucrările conferenței.

La ordinea zilei se va pune la locul prim tema propusă de preaveneratul Consistoriu: *„Pentru ce se observă mare nepăsare și pentru-ce nu se manifestéză mai multă insuflețire in activitatea celor mai mulți învĕțători de ai nostri?“* dată spre studiare unui învĕțătoriu, apoi vor urma desbaterile asupra temelor de asemenea date spre studiare unor învĕțători.

Observ totodată că deóre-ce nici până la acest dat nu mi-s'a comunicat consemnarea învĕțătorilor din protopresbiteratul Clușului, nu am putut da anumite teme și la învĕțători din acest protopresbiterat, dar' dacă din inițiativă proprie se vor anunța inainte de conferență lucrări *corĕspundĕtóre*, de sine înțeles că și acelea vor fi admise la desbatere.

Sibiiu, 25 Martie 1901.

Dr. Eusebiu R. Roșca
comisariu consistorial

Convocare.

In firul ordinului Veneratului Consistor Archidiecesan Nr. 741 Școl. a. c. convoc *conferința învĕțătorésc* din cercul IX al Devei, constătător din protopresbiteratele: Devei, Iliei și Dobrei pe 5/18, 6/19 și 7/20 Aprile a. c. în școla gr.-or. română din Deva.

Ordinea obiectelor:

Ședința I. la 5/18 April a. m.

1. Diminéță la 8 óre servițiu divin împreunat cu chemarea Duchului sfânt.
2. La 9 óre deschiderea conferenței, constatarea celor presenți și constituirea biroului.
3. Cetirea circulariului Veneratului Consistor Nr. 741 Școl.
4. *Predarea cuvêntului „ac“* din Intâia Carte de Cetire de I. Popescu-Dr. Șpan cu elevii din desp. I., de dșóra Roma Costin înv. în Dobra.

Ședința II. la 5/18 Aprile p. m.

5. *Indigitări metodice asupra tractării părții a II* din Intâia Carte de Cetire de I. Popescu-Dr. Șpan, de înv. Iacob German și Toma Neamțu din Dobra.
6. *Desmembrarea cuvintelor în silabe* pe basa piesei *„Muierea și găina“* din Cartea II de cetire de I. Popescu-Dr. Șpan cu elevii desp. II., de înv. Ioan Popa din Săcămaș și Vasile Milencoviciu din Lăpușnic.
7. Escursiune la ruinele cetății din Deva.

Ședința III. la 6/19 Aprile a. m.

8. *Analisa piesei „Lupul și mielul“* din Cartea II. de cetire (pg. 68 piesa II) de I. Popescu-Dr. Șpan cu elevii din desp. III și IV. cu considerare la propozițiunea simplă și părțile ei, de înv. Ioan Dan din Rapoltul-Mare și Ilie Mihaiu din Săcărîmb.
9. *Orientarea în spațiu după cele 4 regiuni principale*, prelegere practică din Geografie cu desp. III., de T. Popoviciu înv. în Visca și A. Budoiu înv. în Ilia.
10. Visitarea museului istoric-archeologic din Deva.

Ședința IV la 6/19 Aprile p. m.

11. Predarea numĕrului 5. elevilor din desp. I., prelegere din Aritmetică de înv. Toma Roșu din Deva și Ales. Anca înv. în Lăpugiul superior.
12. Indigitări metodice asupra tractării intuitive a numerilor dela 1—10 cu desp. I., de Petru Hadan înv. în Răduleşti și I. Rațiu înv. în Lăsău.

Ședința V. la 7/20 Aprile a. m.

13. Discuțiune asupra întrebării: *Pentru-ce se observă mare nepăsare și pentru ce nu se manifestéză mai multă însuflețire în activitatea celor mai mulți învĕțători ai nostri? Și cum s'ar puté ajunge aceea însuflețire?* — din partea întregei conferințe.
14. Staverirea programului conferinței proxime.
15. Disertațiuni libere pedagogice didactice, cari sunt a se presenta subscrisului comisariu consistorial până la 2/15 Aprile a. c.
16. Eventualii: propuneri și interpelări.
17. Inchiderea conferenței.

Conform conclusului de sub Nr. 19 al conferinței precedente: *fie-care învĕțător e dator a studia și a se prepara asupra obiectelor puse la ordinea zilei, ca în cas dacă vre-un prelegĕtor ar fi împedecat, ori-care dintre membrii presenți sĕ pótă prelege asupra temelor puse la desbatere.*

Brad, 22 Martiu (4 Aprile), 1901.

Dr. Pavel Oprișa
prof., comisariu consistorial

NOUTĂȚI

Naționalitățile în armată. Conform unei statistice publicate zilele acestea (inspirată din parte slavă) naționalitățile monarchiei sunt representate în armata comună în proporția următóre: slavi 430,000, germani 227,000, magiari 120,000 români 48,000 (?) și italieni 14,000. In grupa slavă boemii sunt 174.000, polonii 76.000, rutenii 75.000, croații și sêrbii 77.000 slovenii 28.000.

*

Cea mai mare corabie. Zilele trecute a fost slobodită pe mare în șantierile de la Belfast corabia „Celtis“, cel-mai mare colos dintrĕ colosurile de corăbii. „Celtis“ are lungime de șepte sute de urme și capacitate de douĕzeci și una mii de tonne; va circula întrĕ Liverpool și New-York și e arangiată pentru 2859 pasageri și 335 matrozi.

*

Dela „Academia Românâ“. Vineri, 5 Aprilie n. *„Academia Română“* a ținut ședință solemnă, sub presidenția M. Sale Regelui Carol. A vorbit dl *Xenopol* despre starea socială și economică a țerii românești sub domnia lui Cuza, ear' dl Dr. *Babeș* despre prejudițiile sanitare, considerate din punctul de vedere al științei moderne. In ședința de Sâmbătă, s'au luat hotărîri cu privire la premii. *„Academia Română“* n'a acordat nici uneia din lucrările ce i-au fost presentate, premiul *Năsturel Herescu* de 12.000 lei. De asemenea nu a acordat anul acesta nici primiile următóre: premiul Statului G. Lazăr de 5000 lei, premiul A. Fĕtu de 3000 lei, premiul Alexandru Ion Cuza de 6000 lei, și premiul Neuschotz de 2000 lei. Pentru aceste din urmă douĕ premii nu s'a presintat nici un manuscript. Celelalte premii au fost împărțite astfel: Au luat premiul *Adamachi:* d-nii Haralmb Lecca, lei 2.500 pentru piesa *Suprema forță*, Dr. Stavrescu, lei 1.500 pentru tractatul sĕu de *Hipologiă* și Kabic, lei 1000 pentru sudiul sĕu asupra *Păcurei ca combustibil.* A luat în fine, premiul Eliade de 5.000 de lei dl Rădulescu-Niger cu scrierea sa Rustice.

*

Limba ruséscă în armata Prusiei. Oficerii armatei prusiace s'au pus cu totadinsul sĕ învețe limba ruséscă, așa că instructorii ruși abia rĕsbesc sĕ deie ore tuturor câți se anunță. Guvernul încă îi îndémnă mult la acéstă, ear' celor cari la școla de rĕsboiu fac cu succes bun esamenul, le dă 800—1000 de marce spese de călĕtorie și trei luni concediu, ca sĕ călĕtorescă în Rusia.

*

† C. Stoilov. Vineri nóptea, după morb scurt a rĕposat in *Sofia* fostul ministru-president *Constantin Stoilov*, în etate de patruzeci și nouĕ ani. Stoilov era politician conservativ, care vedea fericirea patriei sale în consolidarea păcii interne și esterne. In serviciul acestei convingeri a lucrat mult pentru restabilirea bunelor relațiuni cu Rusia, ceea-ce i-a și succes. Fost membru în deputația care a dus lui *Alexandru Battenberg* documentul despre alegerea lui la tronul bulgar, membru în deputația care a oferit prințului *Ferdinand de Coburg* coróna bulgară, apoi în mai multe rânduri ministru, ear' după căderea lui *Stambulov* ministru-president (până la 1899), Stoilov după mórtea lui Stambulov — era cel mai luminat politician și om de stat al Bulgariei. Mórtea lui este o perdere mare pentru Bulgaria.

C. Stoilov s'a născut în Filipopol la 1853, a studiat drepturile în Praga, Paris și Heidelberg, obținênd titlul de doctor în științele juridice. Reîntors a casă în 1877, a devenit în scurt timp primul întrĕ primii ómeni de valóre ai patriei sale.

*

Mănăstire vêndută la licitație. Sĕptĕmâna trecută a fost vêndută la licitațiune publică mănăstirea din *Passy* a călugărițelor asumționiste, din causă că proprietarul mănăstirei (ordul călugărițelor) nu a voit sĕ solviască impositele erariale. Mănăstirea a fost cumpĕrată de bancariul Ernesto Pacelli cu un milion și patruzeci mii de franci.

*

Despre turburările studențești sosesc din Petersburg detaiuri oribile. S'a constatat până acum, că cu ocasiunea năvalei date de cazaci asupra studenților au fost uciși doisprezece studenți, întrĕ cari și douĕ domnișóre, și au fost răniți grav cincizeci și opt. Au căzut însĕ câțiva și dintrĕ cazaci și polițiști. In catedrala Cazan, unde fuseseră strîmtoriți studenții și unde cazacii daseră năvală asupra lor, s'au întêmplat scene oribile. Studenții se apĕrau cu steșnicele, cu făcliile și ce puteau afla în biserică, și în apĕrare au ucis patru cazaci și un polițist. Brutalitățile cazacilor și polițiștilor erau grozave; pe domnișóra *Dubjaov* patru polițiști o tăiau cu săbiile, și când nenorocita a căzut jos, un polițist a isbit-o în obraz cu călcâiul cismei în cât a leșinat, ear' pe altă domnișóră, de șéseprezece ani, cu numele *Gerard,* doi cazaci o tîrau după ei de pĕr și o băteau cu cnuta, până ce și acésta a leșinat. Un student technic când a vĕzut că frate-sĕu cade cu capul despicat în douĕ de sabia unui cazac, a nebunit.

*

Rĕsbunĕtori bestiali. In satul Brodek (nu departe de Brünn) sĕptĕmâna trecută luase foc coperișul unei case și sătenii suspiționând cu incendiarea pe un anume Ioan Kapal, l'au prins și l'au aruncat în bobotaie. Nenorocitul trecênd prin flacări a dat sĕ fugă dar' bestialii ómeni l'au prins și l'au aruncat de nou în flăcări. Fript de arsuri a eșit a doua-óră, dar' călĕii lui l'au aruncat în bobotaie a treia-óră. Nenorocitul a ars scrum.

Trei dintrĕ făptuitorii acestei barbarii au fost arestați de gendarmerie.

*

Petrecere în Boița. Corpul învĕțătoresc dela școla poporală gr. or. din *Boița* învită la *producțiunea musicală-teatrală* împreunată cu joc, ce o va aranja cu elevii școlei Luni, (a 2-a zi a sf. Pasci) în sala festivă a edificiului școlar. Inceputul la 8 óre séra. Prețul de întrare: De persónă: locul I. 1 cor. 20 bani, locul II. 80 bani locul ultim 40 bani. Venitul e destinat biliotecei școlare.

*

Petrecere în Criscior. Tinerimea studiósă din *Criscior* și jur invită la producțiunea teatrală, ce o va arangia la 3/16 Aprile (a treia zi de sf. Paști) în *Criscior.* Intrarea: 2 coróne, 1·60 cor. și locul III. 1 corónă. Venitul curat e destinat pentru renovarea projectată a bisericei. Inceputul la $7^1/_2$ óre séra.

Cărți și reviste.

A apărut:

Călĕuza dansurilor române. Nr. 1 *„Romana“* întâiul dans român social. Esplicarea celor cinci figuri și modul cum se póte învĕța fără instructor de dans. Acésta broșură constitue N-rul 1 din „Călĕuza dansurilor naționale“. Prețul 30 fileri. De vêndare la libräria archidiecesană Sibiiu și la editor: Nic. Jugănaru Lugoj (strada Andrei Nr. 11).

Din public.*)

Mulțămită publică.

In numele credincioșilor nostri din opidul *Mercurea*, vin a-mi esprima și pe acésta cale stimabilei domnișóre *Mariți Oniț*, fiica domnului jude reg. de tribunal, din Segedin *Alexiu Onițiu,* profunda mulțumită pentru pânzătura lucrată de dînsa cu multă artă și frumseță și donată bisericei de aici ca podóbă pentru sfântul prestol din altar, în preț de 100 coróne.

Dumnezeu sĕ-i lungiască firul vieței întru deplină sănătate și îndestulire, poftindu-i, ca Atotputernicul sĕ-i împlinéscă tóte doririle pentru acest dar marinimos.

Mercurea, la 12 Martie 1901.

Protopopul Mercurei
I. Droc.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Mica nóstră comuna bisercéscă gr. or. din Șaldorf edificându-și o biserică nóuă carea lipsea cu totul la anii 1888—91 mai mult prin ajutoriul măritului Consistoriu, ear' dela Măjestatea Sa 100 fl. dela bis. Sf. Nicolae din Brașov 25 fl. precum și dela alte persóne private.

Aflându despre acésta, prima dată la a. 1891 Bucura Andreiu Danu din Zernești, care la indemnul unchiului Dsale astăzi I. P. S. nostru Metropolit Ioan Metianu a dăruit bisericei nóstre 115 fl. v. a. pentru procurarea unui clopot, care s'a și procurat imediat după primirea banilor, cu inscripția: Dedicat intru memor. Maria și Ilarie Duvlea prin Bucura Andreiu Danu din Zernesci 1891. Tot în acel an a procurat Schimonachu Nil, fiu al comunei nóstre un potir, disc, stea în preț de 25 fl. ear' Vlasie Popescu o cădelniță cu 12 fl. La an. 1897 prin recomandarea dlui Ases. cons. Zacharie Boiu dela reuniunea dlor din București 143 fl. 18 cr. pentru achitarea datoriilor.

Niculae Muica și soția sa din Avrig domiciliat în Șaldorf și comerciant au donat un rênd de vestminte colorate cu 40 fl. v. a. Preot. Paraschiva Candidenescu un prapor cu 10 fl v. a. In anul trecut Ioan Buntea cu soția un prapor negru cu 10 fl. v. a. Dna vĕduva Rachila Calman din Sibiiu un Apostol cu 4 fl. 75 cr. și mai multe mueri în frunte cu preotésa Parasch. C. un rênd de vestminte negre, cari lipseau, cu 18 fl. v. a. dimpreună cu o cruce de nicăl cu 3 fl. v. a., ear' în anul present au dăruit Achim Lascu cu soția sa Mărie din Vale un liturgier cu litere latine cu 3 fl. 95 cr.

Acestor binefăcĕtori și sprigինitori venim prin acésta a le esprima și pre acésta cale cele mai căldurόse ale nóstre mulțămiri.

Dzeu sĕ le rĕsplătéscă jertfa adusă la altariul Dlui.

Șaldorf, 13 Martie 1901.

La insărcinarea comitetului,
Candit Candidenescu
paroch gr.-or.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Nr 134/901 [52] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de classa a II-a Sĕcărêmbu, tractul protopresbiteral al Devei se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Cuartir liber, 1020 coróne salariu fix din cassa bisericei: 180 coróne venite accidentale de la funcţiuni, plus intregirea dela stat, la care alesul preot după cualificaţiuuea sa eventual ar avé drept.

Din dotaţiunea parochială fixă alesul paroch conform conclusului comitetului parochial din 4 Martie 1901 va avé sĕ cedeze în favorul protopresbiterului paroch emeritat Sabin Piso sen. 45 cor. lunar sau 480 cor. anual precum şi cuartirul.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi înainta cererile de concurs instruate cu documentele necesare la oficiul pro topresbiteral al tractului Deva în terminul sus indicat.

Comitetul parochial gr. or. din Sĕcărêmbu în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Deva, 10 Martie 1901.

George Romanul
protopresbiter

Nr. 85/prot. [52] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III-a Órda de jos, protopresbiteratul Alba-Iulia, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Informaţiuni se pot primi dela oficiul protopresbiteral ori dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Alba-Iulia, 9 Martie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Albei-Iulia în conţelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistenţă.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900
şi publicaţi de
Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna
— vărsat în gyps —
cu preţul de **3 coróne.**

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu**, se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. *Truţa.*
Broş. à 50 cr.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu**, se póte procura

Teoria Dramei
cu un tractat introductiv
despre frumos şi artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Preţul broş. 3 cor. 60 fil.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxarin pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumĕtate pânză . . „ 1.05
în piele roşie . . . „ 1.25
Ediţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vênḑare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la
Librăria Tipografiei archidiecesane.

Atelier artistic de fotografat
Iulius de Molnár, succesorul lui W. Mann,
Piaţa mare Nr. 19
(cel mai spaţios ateliér din Sibiiu)

Subscrisul recomand spre **esecutare escelentă** şi **perfectă** ori-ce fel de specialităţi de fotografare: **portrete, grupe, tablouri, fotografare de copii „à la minut“** etc.

Totodată îmi iau libertatea a Vĕ atrage deosebita atenţiune asupra **mărirei fotografiilor pe platin,** cari în esecutarea lor, atât ca **gust** cât şi ca **technică** sunt **neîntrecute** până acum în oraşul nostru.

De asemenea voiu fi de acum înainte în plăcuta posiţie de-a puté esecuta şi portrete în **oloiu** şi **aquarelle,** cu a căror esecutare am încredinţat **o forţă academică** din loc.

Cu deosebită stimă
Iulius de Molnár
Sibiiu.

[55] 1—1

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL
— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani.**
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.
$^1/_1$ Flacon fl. 6. —, $^1/_2$ Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai şi vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.
Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. 1.20.
Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.
Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I şi II
1 kg. . . . fl. 1.20.
Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. 1.50.
Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 97—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.
$^1/_1$ Cutie cu fl. 2. $^1/_2$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 35 Sibiiu, Joi 29 Martie (11 Aprilie n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei or 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Arestarea comitetului macedonean.

Evenimentul politic îl formézá arestarea comitetului macedonean din Bulgaria, în frunte cu temerarul seu president, plin de pĕcate isvorite din crime ordinare, *Boris Sarafow*.

Cunóscem acţiunile acestui comitet, compus din ómeni fanatisaţi, mai mult bandiţi decât politici; şi ştim cum a sêvêrşit crime în ziua mare la Bucuresci, şi cum plănuise atentat chiar şi asupra Regelui Carol şi asupra Regelui Sêrbiei, pentru a provoca confusiune şi desechilibrare în politica puterilor mari europene, ca cu atât mai uşor sĕ pótă pescuí în turbure, ei, descreeraţii, cari îşi dau aere de a fi, sau de a dorí sĕ fie, salvatorii Macedoniei.

Arestarea comitetului macedonean din Bulgaria era deci dorită şi chiar aşteptată, pentru-că prea sdrobitóre erau dovedile scóse la ivélă din partea justiţiei române, când cu pertractarea monstruosului proces dela Bucuresci.

O pedepsire a urzitorilor celor mai ordinare crime, sêvêrşite pe stradele Bucureştilor, în numele *„patriotismului“* bulgar, se impunea cu tótă tăria, şi chiar şi puterile mari europene, în frunte cu Rusia, protectóra Bulgariei, insistau pe lângă acordarea unei satisfacţii, în forma acésta, pe séma României, de a cărei ospitalitate proverbială au abusat în mod atât de ingrat tocmai Bulgarii, pentru a căror libertate şi independenţă România şi-a vĕrsat sângele şi şi-a jertfit averea. Şi numai slăbiciunei guvernelor bulgare din trecut este de atribuit, că arestarea acestor pĕcătoşi nu s'a făcut până acuma.

Cum însĕ presiunea din afară crescea cu fie-care zi, şi în ultimele momente devenise chiar ameninţătóre pentru Bulgaria, fiind-că Turcia, care primise mână liberă în chestia acésta dela Rusia şi dela celelalte puteri mari europene, a trimis sĕptĕmâna trecută ultimat Bulgariei, ameninţându-o cu năvălirea celor şesezeci mii de soldaţi, postaţi la frontiera Bulgariei, dacă nu pune capĕt activităţii comitetului macedonean: guvernul bulgar a trebuit sĕ se esecute şi a făcut arestarea, impusă lui ca o necesitate constringentă.

Dar' cu tóte că arestarea comitetului macedonean din Bulgaria era dorită, aşteptată şi chiar *impusă* din partea puterilor mari europene, ea a provocat surprindere şi mare impresiune pretutindenea în cercurile politice, prin faptul, că e considerată nu numai ca o urmare firéscă a crimelor din destul dovedite, cari s'au comis la Bucuresci, din îndemnul şi la ordinul acestui comitet, respective din al presidentului seu, ci mai mult prin surprindĕtórea ştire, că comitetul arestat pregătea *fapte noue*, crime noue, în Sofia şi la frontierele ţerii, fapte cari puteau sĕ pună Europa în flacări.

De ce natură erau sĕ fie faptele acestea rĕmâne sĕ fie constatat din partea justiţiei bulgare, care acum credem că-şi va face datorinţa cu tótă scrupulositatea. Material are în abundanţă, atât în actele justiţiei române, cari i-au fost puse la disposiţie, cât şi în hârtiile comitetului arestat, cari tóte au fost secuestrate şi pot sĕ dee lămuririle cele mai autentice asupra planurilor ascunse şi chiar şi asupra faptelor încă necunoscute ale acestui comitet.

Sĕ sperăm deci că pĕcătoşii nu vor mai scăpa din mânile justiţiei ca de atâtea ori în trecut, şi sĕ sperăm că Bulgaria, care nu póte fi identificată cu acest corp de criminali, va şti sĕ fie recunoscĕtóre actualului ei guvern pentru-că a avut curajul sĕ-şi bage mânile în acest cuib de vespi, atât de periculos pentru liniştea şi viitorul Bulgariei însaşi.

Golgota.

Prea mare era pĕcatul omului, primit din naştere, şi nu-l putea espia singur. De aceea a trebuit sĕ vină pe pământ însuşi fiul lui Dumnezeu, ca cu sângele seu cel sfânt sĕ-i facă rĕscumpĕrarea.

Prea întunecată era mintea şi prea împetrită era inima omului, şi nu mai putea înţelege şi nu mai putea adăpostí în sinul seu cuvêntul adevĕrului şi al dreptăţii. De aceea, Tatăl a trimis pe fiul seu mult iubit sĕ restire întunerecul din lume, sĕ restire cugetările rătăcite din mintea omenéscă, şi inima omului sĕ o curеţe de tóte buruienile rele, sădind în ea speranţa şi credinţa într'o nouă viéţă omenéscă.

Din ruinele unei firi omeneşti corupte, destrăbălate şi demoralisate, trebuia sĕ se creeze o nouă natură omenéscă, corĕspundĕtóre misiunii sale şi corĕspundĕtóre dorinţei Creatorului.

Pentru acésta a venit El în lume.

A venit sĕ mântuiéscă lumea de pĕcat, ear' lumea nu numai că nu l'a cunoscut, ci l'a hulit şi l'a batjocorit.

A venit sĕ facă bine, ear' binefacerile sale au fost rĕsplătite cu invidie, cu nerecunoscinţă şi cu ură.

Curse i-s'au întins neîntrerupt din partea celor rei, cari căutau sĕ-l nimicéscă!

Dar' mulţimea îi urma şi-l asculta. Pe unde trecea haine i-se aruncau în cale, *osana* i-se cânta şi ramuri de finic îi acopereau drumul.

Ca un împĕrat triumfător îşi făcea întrarea pretutindenea!

Aşa a întrat şi în *Ierusalim*, unde şi a petrecut ultimele zile înainte de mórte.

Trist şi îndurerat, dar' *fără tânguiri* a trecut prin tóte suferinţele şi prin tóte torturele sufleteşti.

A fost dat în judecată, a fost batjocorit, a fost bătut, corónă de spini i-s'a pus pe cap şi fir de trestie în mână în loc de sceptru, şi pentru tóte acestea alte cuvinte n'a avut decât: *„Dómne eartă-le lor, că nu ştiu ce fac!“*

A trecut deci prin tóte miseriile firii omeneşti, El, fiiul lui Dumnezeu, venit în lume ca om pentru-ca omul sĕ'l pótă înţelege; a trecut prin tóte durerile corporale şi prin tóte suferinţele sufleteşti prin cari a trebuit sĕ trécă pentru-ca cu sângele seu cel curat sĕ spele pĕcatul omului: ear' omul, drept recunoştinţă n'avea decât un singur cuvênt şi o singură dorinţă: *„Restigneste'l!“*

Şi l-au restignit!

Şi pentru-ca sĕ fie batjocura şi mai mare, i-au pus în spate crucea cea grea, pe care avea sĕ fie pironit, ca singur sĕ şi-o ducă la locul numit al *Căpăţinei*, unde avea sĕ se sfîrşéscă sguduitórea tragedie.

Cu frunte senină şi cu inima liniştită a plecat spre *Golgota*. Dar' crucea era grea şi n'o mai putea duce. S'a împedecat şi a căzut.

Binecuvêntată sĕ'ţi fie memoria *Cirineule*, care i-ai sărit într'ajutor şi l-ai scăpat de greutatea poverii! Destul de greu i-a fost drumul şi fără povară, ştiind că sus, pe *Golgota*, îl aşteptau alte batjocuri, alte insulte, oţetul şi fierea şi suliţa, înainte de a trece dela El cu desĕvîrşire amarul păhar...

Şi a trecut... *S'a sfîrşit*... Pe cruce... Pe *Golgota*...

Ear' tu omule, pentru ale cărui pĕcate strămoşeşti s'a întêmplat sguduitórea crimă de pe *Golgota*, audênd în aceste zile din sĕptĕmâna patimilor despre *Golgota*, gândeştete, că El, fiiul lui Dumnezeu *a iertat* şi în momentul pironirii sale pe cruce tuturor vrăşmaşilor şi rĕuvoitorilor sei, tot aşa cum ordin ţi-a dat în rugarea domnéscă *sĕ ierţi şi tu pĕcătoşilor tei*, dacă vreai sĕ ţi-se dee şi ţie iertare de pĕcate!

Şi voi, cei mari şi puternici, gândiţi-vĕ, că precum El n'a putut fi nimicit, cu tóte că a fost chinuit pe cruce, torturat şi batjocorit, — nu póte fi nimicit nici din partea vóstră aceea ce era personificat în El, *adevĕrul şi dreptatea*, cari mai curênd s'au mai tîrziu trebue se învie, în ciuda tuturor zădarnicelor vóstre opresiuni!

Şi vĕ gândiţi şi voi, popóre asuprite şi desmoştenite, că pentru a ajunge la mântuire, la înviere, *la renaştere*, e necesară trecerea prin focul tuturor probelor şi a tuturor suferinţelor, trecerea prin întréga Golgotă pregătită pe séma Mântuitorului lumii, pentru-că numai aşa se face trecerea la mântuire!

La *Golgota* sĕ ne gândim deci neîntrerupt, toţi şi totdeuna.

Sibiiu, 10 Aprile n.

Monarchul la Praga. E sigur acum că Monarchul va merge la Praga, pe la finea lui Maiu, după deschiderea delegaţiunilor, cari se vor întruni în 20 Maiu, la Viena. M. Sa va fi însoţit în acéstă călătorie a Sa de miniştrii *Körber*, *Rezek* şi *Hartel*, cari cu Monarchul împreună vor asista la înaugurarea festivă a marelui şi frumosului pod de peste Moldava, terminat acum de curênd. M. Sa va visita apoi tóte institutele culturale, ridicate dela ultima sa visită, cu care a onorat Praga înainte cu zece ani. Va fi şi o mare revistă militară, ear' séra, în ambele teatre (ceh şi german), câte o representaţiune de gală.

Chestia bosniacă. In congresul ziariştilor slavi din Austro-Ungaria, întrunit Duminecă la *Raguza*, s'a pus în discuţie *chestia bosniacă* şi s'a luat conclus în unanimitate, ca presa slavă din monarchie sĕ facă propagandă şi sĕ lupte din tóte puterile pentru anexarea Bosniei şi a Herţogovinei la — *Croaţia*. Motiv nou de supĕrare pentru patrioţii nostri.

Istoricul Episcopiilor noue

de **George Ardelean.**

(Fine.)

XIX. Incheiere.

Din cele comunicate resultă:

1. Că ideea înfiinţării *episcopiilor noue* n'a ieşit din sînul consistoriului metropolitan din Sibiiu, cum zice dl *Vasile Goldiş*, ci a fost ideea veche, născută din o imperiósă necesitate, în sinul poporului dreptcredincios din părţile Banatului timişan şi ale Orăzii-mari, comunicată forului nostru suprem bisericesc la tóte ocasiunile binevenite, cu începere dela primul congres naţional bisericesc, din anul 1868, după cum am arătat la locul seu.

2. Că despre necesitatea înfiinţării unei episcopii noue în Timişóra au fost convinşi chiar şi deputaţii români din congresul naţional sîrbesc, ţinut la anul 1865 în *Carloveţ*, cari au inmanuat comisariului reg. baronului *Filipovici* o petiţiune cătră M. Sa Francisc Iosif I. în causa înfiinţării unei episcopii române în *Fabricul-Timişórei*.

3. Că timp de 30 de ani s'a sulevat chestia înfiinţării de episcopii noue, mai în tóte congresele nóstre naţionale bisericeşti, ţinute între anii 1868 şi 1900, prin urmare decretarea înfiinţării celor trei episcopii noue n'a putut surprinde pe nimeni, decât numai pe ómenii cari de loc nu s'au ocupat cu istoria mai recentă a bisericei nóstre, ales dela despărţirea hierarchică şi dela întemeerea autonomiei nóstre bisericeşti şi a Metropoliei gr.-ort. române din Ardeal şi Ungaria, şi între aceşti ómeni trebue sĕ punem şi pe dl *Vasile Goldiş*, profesor de istorie, membru în secţiunea istorică a *„Astrei“*, cu un cuvênt, om cu trecere pe terenul istoric.

De altcum din cele comunicate se vede, cum însuşi P. S. S. episcopul *Goldiş*, pe când era vicariu la Oradea-mare a recomandat cu tótă căldura congresului dela 1894 petiţiunea sinodului protopresbiteral din Oradea-mare, înaintată în chestia înfiinţării de episcopii noue; ear' acum, ómenii şi *„némurile“* P. S. Sale, vin şi condamnă decretarea înfiinţării episcopiilor! De unde atâta schimbare şi atât de esenţială schimbare în păreri? Sĕ se adeveréscă óre şi aci esactitatea proverbului latin: *„honores mutant mores“*, sau cum zice Românul: *„interesul pórtă fesul?“* ...

4. Că cu chestia înfiinţării episcopiilor noue dela Timişóra, Oradea-mare şi Cluj, pe lângă congresul naţional s'au ocupat în diferite rînduri şi sinódele eparchiale dela Arad, Caransebeş şi Sibiiu, prin urmare tóte păturile credincioşilor nostri din tóte eparchiile nóstre, au trebuit sĕ aibă cunoştinţă despre chestiunea episcopiilor noue, dacă nu de altundeva, din rapórtele publicate în foile oficiale eparchiale, despre decurgerea sinódelor. Dar' se vede, că dl *Vasile Goldiş* ceteşte lucruri de acestea numai decând *„ai sei“* au ajuns sĕ ţină de córne celebra *„vacă de muls“*.

5. Că credincioşii nostri din Banatul-timişan, pe lângă solicitarea neîntreruptă a decretării înfiinţării unei episcopii în Timişóra, au început singuri, prin întreprinderea de colecte benevole, sĕ adune un fond pentru episcopia lor, şi de fapt s'au şi obligat aprópe tóte comunele bisericeşti din jurul Timişórei sĕ contribuiască cu anumite sume, din cari o parte e şi plătită şi administrată din partea protopresbiteratului gr.-ort. român al Timişórei.

6. Că esistă și fonduri pentru cele trei episcopii noue ce sunt de înființat, și anume: Fondul întemeiat de marele *Andreiu baron de Șaguna*, care acum trece peste suma de 200,000 fl. precum și partea ce se compete din fondurile comune primite dela Sîrbi și acum administrate astfel: 3/5 la consistoriul din Arad, 2/5 la consistoriul din Caransebeș, adecă cuota după numĕrul sufletelor cari vor eși din aceste eparchii, pentru a forma episcopiile noue din Timișóra și Oradea-mare.

Nu e basată deci nici aceea afirmare a dlui *Vasile Goldiș*, că nu avem mijlóce pentru înființarea de episcopii noue, pentru-că adevĕrul e că le avem; și dacă vor mai trebui avem însuflețirea credincioșilor nostri cari știu și vreau sĕ jertféscă, când e de lipsă. Ear' prin scóterea cuotelor din fondurile comune, diecesa Aradului și a Caransebeșului nu va slăbi, pentru-că cu atât mai mici vor fi cheltuelile pe cari au se le supórte acum amândouĕ și pentru protopopiatele cari vor fi desmembrate de cătră ele.

7. Că nu e basată temerea dlui *Vasile Goldiș* în ce privește ajutoriul de stat, care, în cas de necesitate s'ar cere pentru nouele episcopii ce se vor înființa, pentru-că tot statul a dat ajutor și pentru înființarea episcopiilor nóstre astăzi esistente, și ni'l dă și acuma, dela începutul autonomiei nóstre fără a ni-se periclita prin acésta autonomia bisericii.

Deci ómeni de inimă sĕ fim; sĕ voim și vom puté întemeia nouele episcopii, chiar și în contra pedecilor ce ni-se pun din partea ómenilor nostri, și chiar și în contra temerilor de cari e cuprins dl *Vasile Goldiș*, căruia îmi permit a-i da sfatul, ca altă-dată sĕ fie mai precaut și sĕ nu se blameze afirmând în publicitate, că n'a auzit de lucruri, cari sunt de notorietate publică.

Vorba bĕtrânilor: „Quid quid agis, prudenter agas et respice finem“. Și earăși vorba bĕtrânilor: „Și tacuisses!“ ....

Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiteral în Deeș.

(Fine.)

Sinodul își esprimă condolența prin ridicare pentru trecerea din viéță a acestui paroch, ear' în locul lui la rêndul sĕu alege defensor matrimonial pe Dr. Ioan Farcaș adv. în Deeș.

In parochia de curênd restaurată Sĕcătura, trecută dela protopr. Cetății de pétră la pp. Deeșului, s'a instituit de par. Petru Both.

Protopresbiteratul a constat din 34 comune bisericesci (29 matre și 5 filii). In aceste comune au funcționat cu totul 28 preoți (24 parochi, 2 adm. par. și 2 capelani).

Parochíi vacante: Ciceu-Corabie, Curtuiuș, Negrilesci, Poiana-Blenchi și Săcel.

Datele statistice despre mișcarea poporațiunei nu se pot face evidente, deóre-ce acelea nici pănă azi nu sunt comunicate oficiului protopr. din comuna Olpret, cu tóte scrisorile adresate parochului local și promisiunile aceluia de trimitere barem ulterior.

Referitoriu la *partea școlară*: în anul trecut școlar au esistat în protopresbiterat cu totul 28 de școle cu 21 edificii școlare proprii și 7 închiriate, dintre cari 16 corespundĕtóre, ear' 12 necorespundĕtóre. In anul acesta s'au terminat școlele noue din Baba și Corneni și este în edificare școla nouă din filia Fălcușa.

Incă și azi mai sunt școle neînzestrate cu aparatele de învĕțămênt prescrise de lege.

La 28 școle au funcționat 19 învĕțători, și anume 10 definitivi și 9 provisori (necualificați).

Salariele învĕțătorilor nu sunt încă întregite la minimul legal de 600 cor. în parochiile: Diviciorii mari, Esc, Gălgău, Sĕcătură și Vima mare. Parochiile acestea au fost îndrumate a cere întregirea necesară dela stat.

Obligați la școlă au fost: Dela 6—12 ani: 1142 copii și 1044 copile, total 2186; dela 12—15 ani: 499 copii și 454 copile, total 953. Dintre acestia au umblat la școlă din cei dela 6—12 ani: 818 copii și 463 copile, total 1281; ear' din cei dela 12—15 ani: 230 copii și 153 copile, total 383. Deci n'au umblat la școlă din cei dela 6—12 ani: 324 copii și 581 copile, total 905; ear' din cei dela 12—15 ani: 269 copii și 301 copile, total 570.

La catechisațiune au fost obligați 481 tineri și 409 fete, total 890; dintre cari 328 tineri și 231 fete, total 559 au umblat, ear' 151 tineri și 178 fete, total 331 n'au umblat la catechisațiune.

Elevii dela școlele străine au fost catechisați în religiune normal, ear' cei dela școlele de stat și comunale au fost instruiți și în cântările bisericesci.

In parochiile Bonțida cu filia Sec, Chenchiș, Deeș, Diviciorii mari, Gălgâu, Selișca cu filia Câscău esistă școle de stat.

Esamenele publice anuale s'au ținut sub conducerea șefului tractual și progresul elevilor în general este mulțămitor.

Cu tot progresul în general mulțămitor din școlă, numerul celor ce nu sciu ceti și scrie scade însĕ cu greu.

Trecênd la *partea epitropéscă*, s'au luat dispozițiunile necesare pentru încasarea celor 400 cor. anuale repartițiate pe parochii în scopul creării și augumentării fondului protopresbiteral cu menițiune pentru dotarea protopresbiterului.

Rațiociniile fondului protopresbiteral de pe anii 1897 și 1898 P. V. Consistor archidiecesan le-a aprobat fără observări; ear' la cele de pe anul 1899 îndrumă epitropia protopresbiterală a încassa repartițiile restante și pretensiunea de 50 fl. 21 cr. dela erezii fostului epitrop Ioan Imbuzan. — Rațiociniile de pe anul 1900 sinodul le apróbă numai cu reservele cuprinse în conclusul sinodului pp. din 28 Ianuariu 1897 Nr. prot. 15.

Terminându-se obiectele de pertractat, protopresbiterul închee ședința mulțămind în cuvinte căldurése membrilor adunați pentru obiectivitatea, seriositatea și buna înțelegere cu care au tractat de astădată cestiunile puse la ordinea zilei.

După terminarea ședinței, membrii presenți s'au întrunit la masa dlui protopresbiter, unde li-s'a servit un prânz de post fórte gustos, esprimându-și cu toții bucuria pentru reînsănătoșarea deplină a dnei protopopese din bóla grea de care a fost atacată în ultimii ani trecuți. Ear' în vederea meritelor mari, ce și-le-a câștigat dl protopresbiter în decursul activității sale de 15 ani ca protopresbiter al acestui tract pentru biserică școlă și națiune, la inițiativa părintelui G. Hango, membrii sinodului au decis sĕ oferă dlui protopresbiter un tablou în fotografie cuprinzênd portretele tuturor preoților și învĕțătorilor din tract drept semn de recunoscință pentru acea activitate încoronată de atâtea succese obținute cu învingerea atâtor greutăți, precum am vĕzut din raportul general presentat sinodului protopresbiteral. In scopul esecutării acestei lucrări s'a constituit o comisiune constătătóre din inițiator și advocații Dr. I. Farcaș și Dr. I. Șliam.

Dă Dómne, ca buna înțelegere, ce a domnit în acest sinod, sĕ nu înceteze nici odată, și atunci: al nostru e viitoriul!

gh.

Chestiuni școlare.

Convocare.

In urma însărcinării ulterióre, primită dela Preaveneratul Consistoriu archidiecesan sub Nr. 2801 Școl. dto 22 Martie a. c., prin acésta convoc adunarea generală a conferențelor învĕțătoresci din cercul Orăștiei VIII pe Joi în 5 Aprilie st. v. a. c. la 8 óre a. m. în edificiul școlei capitale gr.-or. din Orăștie.

La acéstă adunare sunt îndatorați a participa în sensul Cercularului Nr. 741 Școl. din a. c. toți învĕțătorii definitivi și provisori din comunele, cari de present se țin de tractul Orăștiei. Deschiderei conferenței va premerge serviciul divin și va urma constituirea și statorirea ordinei de zi asupra următórelor tractate:

1. Indigitări metodice asupra tractării numerilor dela 1—10, de Constantin Baicu dir. școlei din Orăștie.

2. Prelegere practică din limba română despre cuvêntul „ac“ după Abcdariul de I. Popescu, predată prin D-șóra Maria Racolța înv. în Orăștie.

3. Indigitări metodice asupra tractării părții a II-a din I-a Carte de cetire de Ioan Popescu, tractate de George Daniil înv. în Castău.

4. Tractarea temei din cerculariul consistorial referitóre la indiferentismul și nepăsarea învĕțătorilor față de causele școlare, prin Ioan Branga înv. în Orăștie.

5. Un model de prelegere practică despre „Termometri“ după treptele formale, de Ioan Căliman înv. în Sibișelul-vechiu.

6. Desbateri finale.

7. Eventuale propuneri și încheierea.

Orăștie, 26 Martie 1901 v.

Vasile Domșa
ppresb. comis. consist.

Convocare.

Pe basa cercularului consistorial din 25 Ianuarie 1901 Nr. 741 Școl. convoc prin acésta pe toți învĕțătorii dela școlele nóstre confesionale gr. or. din protopopiatele Hunedóra și Hațeg la conferințele ce se vor ținé la 5, 6 și 7 Aprilie a. c. st. v. în Hațeg după următorul program:

Joi în 5 Aprilie.

1. La 9 óre a. m. serviciu divin cu invocarea Duhului sânt.

2. Deschiderea conferenței și constituirea biroului.

3. La 2 óre p. m. Prelegere practică: „Invierea lui Iisus“, de învĕțătorul Dimitrie Moruș.

4. Prelegere practică: „Inălțarea lui Iisus“, de învĕțătorul Ioachim Cerbicean.

Vineri în 6 Aprilie.

1. La 8 óre a. m. Desbatere asupra temei pusă de Veneratul Consistoriu: Pentru ce se observă mare nepăsare și pentru ce nu se manifestéză mai multă insuflețire în activitatea celor mai mulți învĕțători ai nostri? Cum s'ar puté ajunge acea insuflețire? pe basa lucrării ce o va presenta învĕțătorul Nicolau Pĕcurariu.

2. Prelegere practică: „Proposiția simplă“ de învĕțătorul George Șinca.

3. La 2 óre p. m. Prelegere despre „Substantiv“ de învĕțătorul Simeon Suciu.

4. Prelegere despre „Verb“ de George Reitescu.

Sâmbătă în 7 Aprilie.

1. La 8 óre a. m. Tractarea piesei de cetire „Biserica“ de învĕțătorul Ión Boția.

2. Prelegere practică: „Comuna“ de învĕțătorul Nicolau Părăian.

Afară de acestea fie care învĕțător se îndatoréză a se pregăti cu câte o prelegere practică încât la provocare sĕ fie în stare a o și preda înaintea conferenței.

Sebeșul-săsesc, în 26 Martie 1901.

Avram David
comisariu consistorial

NOUTĂȚI

Fapte demne de imitat. Următorii fii ai bisericei ortodocse-orientale române din Miluan la indemnul parochului au contribuit din puținul lor pentru de a provedé sfînta biserică cu o linguriță pentru cuminecatură și copie, argint de china aurit: Simion Danciu 3 cor. 70 b., Ananie Nica 3 cor. 70 b. Gavrilă Danciu 1 cor., Ana Joca 60 b., Todor Joca 20 b, Elena Nica 20 b., N. N. 20 b., Irina Nosa 20 b., Agapia Cucuian 60 b., Todor Pĕtruș 20 b., Ioan Morar 20 b., Sofie

---

FOIȘORĂ

Paresemile la sat.

Suntem cuprinși de o adâncă jale, când, mergênd dela oraș la sat, pretutindenea ne vedem întîmpinați cu tânguiri și lamentații de inimi sfâșietóre. Țĕranul nu știe sĕ-'ți povestéscă altceva, decât de grijile și necazurile, ce le pórtă pe umerii sei, din causa unei administrații neumane. Gornicul, juratul, primarul și notarul, numai în fórte rari casuri mai aduce și pentru el câte o veste bună. De cele mai multe-ori jăcuțul îi cercetéză casa, îi ia vaca și óia, ba chiar țundra și peptarul pentru blăstămata de porție.

Sĕ fie óre numai asta misiunea unui stat, de a crea imposite peste imposite, spre a trăi în „dulce farniente“ câțiva îngrămădiți cu posturi și îmbuibați cu lefuri grase?

Din parte-mi las neresolvată, pentru acum, acéstă mare și grea întrebare. Voesc sĕ constat numai, că e mare amărăciunea sătenilor pentru greutățile, ce plécă spre pămênt grumazii lor.

Nu tânguirea este însĕ scopul cercetărilor de față, căci tânguirea e însușirea femeilor; bărbații din contră cu mândrie știu sĕ înfrunte tóte obstacolele și-'și croesc sie-și drumul prin mărăcini și locuri neumblate. Și cumcă așa este, ni-o dovedește istoria celor mai renumiți bărbați, de cari istoricul *Xenopol* zice, că: „abia încap doi în un secol“. Avut'am și noi bărbați mari și avé-vom de va vrea Domnul Dumnezeu, numai sĕ ne rugăm neîncetat și — ferbinte.

Dar' și până atunci sĕ ne mângăiem cu aceea că acest popor oropsit are în vechile lui moravuri multe întocmiri, ce numai mângăere și liniște sufletéscă pot sĕ-'i procure. Ca una din acestea consider eu *Paresimile*, când fie-care creștin român ține sĕ se spovedéscă, sĕ-și descopere pĕcatele înaintea Duchovnicului, care ascultându-'l cu cucernicie sĕ-i pótă cere dela Duchul Sfânt grația divină și deslegându-'l de pĕcate sĕ-i recâștige starea perdută prin abatere dela calea adevĕrului. E o minunată priveliște a vedé în zorile zilei, înaintea pridvorului bisericei: grupuri de creștini, adunați la spovedanie și așteptând cu sfială: sosirea preotului, a cărui slujire o anunțaseră clopotele, încă înainte de revĕrsatul zilei.

Rînd pe rînd se mărturisesc și par'că ușorați se îndrumă la lucrurile lor, pe cari în aceea zi le sĕvêrșesc cu mai multă conscienţiositate și siguranță. Nu mai puțin înălțător este a-'i vedé, cum în întunerecul nopții, cu lumini aprinse, scobor cele dealuri: spre a asista la serviciile de séra și de nóptea. Sunt frumóse cântările și paremiile, deasemenea psalmii, cari se cetesc cu aceea ocasiune, încât fie-care a parte și tóte la un loc au un fermecător efect asupra audului nostru și cuprind niște adevĕruri eterne. Câtă bogăție de idei, câte povețe și învĕțături sublime a știut turna în o formă atât de simplă și scurtă autorul psalmilor, numai acela a înțeles, cari des i-a cetit și rescetit, căci numai așa făcênd, ne alegem cu ceva folos.

Mai au creștinii nostri, mai ales cei din Munții-Apuseni de a face așa numita *crupă* (colivie) la Sf. Tóder, a o duce la biserică a o lăsa sĕ se sfințéscă și apoi a o gusta acasă îndulcită cu miere de stup.

Tot pe acele locuri vedem, cum copiii, în dată ce întră în postul mare, rógă pe tatăl lor sau pe vre-un frate sĕ le facă o *tócă* și în tóta séra *toncănesc* la ea.

In Valea-Arieșului este dat drumețului călĕtor sĕ audă resunând tóca de pe cóstele, ce se alintă deasupra văilor. Sună și rĕsună câteodată chiar din 5—6 direcțiuni și produc o armonie fórte plăcută urechilor. La acest loc amintesc de un alt obiceiu al locului și adecă: Flăcăii strîng cotrengi și coceni de cucuruz, le dau foc și se jócă în jurul focului. In comuna mea natală îi zic acestui obiceiu „*Bobotaie*“. Unii înfășură róte de plug cu paie și aprindênd paiele le dau drumul pe deal în jos. Cât haz și câtă plăcere nu găsiau copiii în lucrurile acestea!!

Ceva analog am vĕdut în orașul cu universitate *Jena*, pe rîul *Saale*, cu ocasiunea anului nou. Studenții universitari se adună la un loc, pornesc cu musică și cu facle aprinse pe strădile Jenei, se concentréză în piață, aici în mijlocul pieței aruncă faclele și fac un foc mare. Studențimea se grupéză în cerc în jurul acestui foc și la sunetul musicei încing o horă nemțească. La un semn dat toți studenții 'și aruncă chipiurile în foc, ear' poporațiunea isbucnește la mied de nópte în urale de „Prosit Neujahr“.

Mai plăcute sunt însĕ obiceiurile nóstre românesci, cum în mare parte sunt eredite dela Romani. Noi preoțimea și învĕțătorimea, sĕ nu uităm, că cel mai mare pĕcat național este a umbla sĕ desrădĕcinezi din popor obiceiurile bune. Da! dator ești sĕ stîrpești cele rele, dar' sĕ nu uiți de proverbul românesc: „*Cele bune sĕ se adune, cele rele sĕ se spele*“.

Sĕ nu perdem din vedere nici împrejurarea, că pentru conservarea caracterului nostru etnic e fórte priincios: a crea cât mai multe puncte de diferință între noi și națiu-

Opria 20 b., Todor Ciuca 40 b., Simion Joca 1 cor. Pentru acéstă faptă creştinéscă emanată din dragoste curată faţă de sfta biserică îmi ţin de o plăcută datorinţă a le aduce şi pe acéstă cale mulţămitele mele. Miluan, în 25 Martie 1901. Pentru comitet: *Ioan Popa* paroch, preşedinte al comitetului.

*

Regiment de 200 de ani. Regimentul de infanterie Nr. 41, numit al archiducelui Eugen, e unul dintre cele mai vechi regimente ale armatei nóstre şi în curênd îşi va serba iubileul de 200 de ani. Acum regimentul e staţionat în *Cernăuţi* şi acolo 'şi va sĕrba şí iubileul.

*

Bancă de colonisări. Incă în Ian. anul trecut se ţinuse o mare anchetă sub presidenţa ministrului de agricultură, în care se discutaseră modalitaţile şi mijlócele colonisării în stil mai mare şi mai ducĕtoiru la scop (magiarisare). Intrĕ altele se sulevase în anchetă ideia înfiinţării unei bance de colonisare şi acéstă ideiă — cum cetim în „Hitel" — e deja pe cale de a fi realisată. E adecă vorba, că banca se va înfiinţa cu un capital de 50 *milióne de coróne*, dat mai ales de grupa financiară franceză (Rotschild şi Hirsch?), ear pentru favorisarea acţiunii guvernul va face nouei bănci considerabile înlesniri.

*

In afaceri matriculare ministrul de interne zilele trecute a dat o resoluţiune de însemnătate principială, pe carea o reproducem în următórele:

Matriculantul e datoriu sĕ indice în matricula căsătoriilor, pe basa documentului oficial, învoirea nupturienţilor cu privire la religiunea fiitorilor copìi chiar şi în casul când nupturienţii nu 'i presintă documentul lor în acéstă privinţă. Dacă însĕ nici pe cale oficială nu i-s'a notificat învoiala şi nici nupturienţii înşişi nu i-au presentat actul învoelii, — la recercarea unei a treia persóne (de pildă a preotului) nu-i este permis sĕ facă adnotaţiunea în matriculă.

*

Licitaţiuni minuende. La 21 April st. n. se va ţiné în *Vucova* licitaţiune minuendă pentru repararea şi zugrăvirea bisericei. Preţul de esclamare 1600 coróne. La 25 April st. n. se va ţiné licitaţiune minuendă pentru renovarea bisericei din *Sacoşul-unguresc*. Preţul de esclamare 6658 coróne 90 fileri. La 5 Maiu st. n. se va ţiné licitaţiune minuendă în *Brosceni* pentru zugrăvirea bisericei. Preţul de esclamare 3209 cor. Tóte aceste trei parochii se află în diecesa Caransebeşului.

*

Bancă ucigaşă. Intrĕ numĕroşii nenorociţi pe cari bancrotarea băncii din Chichinda-mare 'i despoiase de bănişorii lor depuşi acolo spre fructificare, e şí Csikmák János, chelner cassariu în restaurantul gării din Arad. Perḑêndu-şi cei 400 floreni câţi şi-i avea depuşi la banca aceea, în desperarea lui s'a împuşcat Vineri séra.

*

In contra pustiirii paserilor. Ministrul de agricultura a dat un ordin de cuprinsul, că paserile cântătóre, de mare folos economilor de câmp, (de pildă: inariţa, mierla, ciocârlia, privighetórea, stigleţul, etc) numai spre scopuri de cercetări ştiintifice şi numai cu concesiune de la autorităţi este ertat a le prinde, omorî, ori scóte la vînḑare. Chiar şi spre scopuri stientifice însĕ concesiunea numai pe durată de patrusprezece zile se dă şi pentru prinderea numai cel mult a zece paseri ori despoiarea a zece cuiburi. Abateri de la acest ordin vor fi aspru pedepsite.

*

Petrecere în Borgo-Prund. Primim invitare la petrecerea ce se va aranja Luni, la 15 Aprilie 1901 st. n. în hotelul comunal din Borgo-Prund. Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare: de o persónă singuratică 2 coróne, éră de o persónă în familie 1 cor. 40 fileri. Venitul curat e destinat în favorul şcolarilor sĕraci dela şcóla fundaţională.

*

Concurse: La postul de *medic* în cercul *Alioş* (pretura Lipovei), termin de concurs 16 April st. n.. dotaţie 1200 coróne salariu, 200 coróne relut de cuartir şi taxele pentru cercetarea bolnavilor. — La postul de *notariu* comunal în *Şoşdia* (pretura Detta); termin de concurs 19 April st. n., dotaţia 1200 coróne salariu, 100 coróne pauşal de călĕtorie şi diurne, 112 coróne pentru lemne de încălḑit, şi cuartir în natură.

*

Astrucaţi de vii. Sâmbătă s'a prăbuşit în *Baja* o casă cu etagiu din strada principală a oraşului, astrucând prăvălia lui C. Steiner cu proprietariul şi personalul prăvăliei şi vr'o trei cumpĕrători, cari în momentul nenorocirei se aflau în prăvălie, apoi pe Catarina Mészáros (proprietara casei), pe fiica acesteia Elisa, pe guvernanta Maria Schnitler, pe o fată Elisa Reich şi pe servitórea d-nei Mészáros. Elisa Mészáros, Maria Schnitler şi Elisa Reich au fost scóse de sub ruine încă in viéţă.

*

Alcoholismul în Anglia. In nici o ţéră nu sunt atâtea reuniuni de temperanţă ca în Anglia, şi totuşi dór' nicăiri nu se bea atâta cât în Anglia. Conform celor mai noue buletine statistice, locuitorii Angliei au consumat în anul trecut *patru miliarde şi douĕzeci şi cinci milióne litre de beuturi alcoholice.* Sigur cifra acésta ar fi încă şi mai mare dacă cei 220.000 de soldaţi duşi în Transvaal, ar fi rĕmas acasă sĕ contribue şi ei la pustiirea beuturilor.

*

Ştiri mĕrunte. Conform recensemêntului încheiat zilele acestea, populaţia *Bulgariei* e de *3,733.189* suflete (în opt ani s'a sporit cu 422.459). — „Politische Correspondenz" raportéză că în *Basarabia* grasséză mare fómete. — „Nowoje Wremja" spune că în jur de Tsitsikar (China) mii de cadavre sunt neîngropate şi infectéză aerul. Din causa acésta în óstea rusésca au isbucnit bóle epidemice. — Principele *Ferdinand* al Bulgariei a dat 50 mii de franci la spesele ridicării unui monument ţarului Alexanru II. în Bulgaria şi pentru museul naţional bulgar. — Stabilimentul balnear din Uzsók (lângă Ungvár) a ars de tot. Dintrĕ edificii numai unul a rĕmas întreg.

---

nile conlocuitóre. Noi nu urîm pe nimenea, nu voim a nimici pe nimenea; voim însĕ, ca ce e al nostru, sĕ ni-se dee de bună voe, ca sĕ nu fim siliţi a'l lua cu forţa, căci atunci a doua rătăcire va fi mai grea ca cea dintâiu.

Bunul Dumnezeu sĕ ajute dreptăţii şi sĕ ne povăţuiască pe toţi la calea adevĕrului, ca astfel sĕ vedem cu ochii triumful adevĕrului asupra minciunei, a binelui asupra rĕului, a frumosului asupra urîtului.

Dr. Petru Şpan.

Vorbe înţelepte.

Plăcerile sunt fórte puţin trebuincióse când ai fericire, pentru că în fericire totul devine plăcere.

*

Sĕ nu ne plângem nici odată de nerecunoştinţă, pentru că ea e pretutindeni în noi ca şi în ceilalţi.

*

Inveţi sĕ faci rĕu, nefăcênd nimic.

*

D-zeu iubeşte pe aceia cari îl tem, şi pe aceia cari speră în bunătatea sa.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui.

de Gavriil Hangc.

(Urmare)

Aplicarea canónelor pentru disciplinarea preacurvarilor şi denegarea tuturor funcţiunilor bisericesci sacre pentru persóna lor, precum şi eschiderea lor din tóte corporaţiunile şi oficiile bisericesci, cel puţin pe timpul conveţuirei lor ilegale (escomunicaţiune parţială) permiţêndu-le numai cercetarea bisericei, si primindu-i la mărturisire, ca astfel auḑind cuvêntul lui Dzeu, sĕ li-se dee ocasiune mai bună de a se îndrepta — fără însĕ de a le da absoluţiune şi fără de a-i admite la S. cuminecătură, până când nu se vor îndrepta şi de fapt.

După cum vedem din can. 33 al S. Nichifor în legătură cu can. 17 apostolesc şi 12 alui Ioan Pustnicul, concubinatul este o specie a preacurviei şi curviei, adecă a adulteriului, şi se pedepsesce cu aceleaşi pedepse cu cari se pedepsesce adulteriul.

Can. 33 al S. Nichifor sună: „Cel ce are concubină, şi nu voesce nici a o lăsa, nici a se cununa cu ea după lege, aceluia nu se cuvine a-i primi proaducerile, ce voesce a le face bisericei, căci legile ei prin fapte le defaimă şi le ocăresc". Adecă, dela concubini nu-i iertat sĕ primim prescuri, vin, lumini, tĕmâie şi alte daruri, ce ar aduce la biserică, ca dela nisce ómeni spurcaţi; tot aşa nu-i este iertat preotului a primi ceva dela ei ca preot, nici a le sĕvêrşi vre-o funcţiune bisericéscă sacră, ca sĕ nu se facă şi el părtaş la pĕcatul lor.

Can. 17 apost. sună: „Cel ce după S. botez s'a însurat de două ori, ori a avut ţiitóre, nu póte fi episcop, nici presbiter, nici diacon, nici altceva din catalogul sacerdotal".

Iar' can. 12 alui Ioan Pustinicul: Fiecărui monach séu mirean, carele a curvit, îi punem lui timp de doi ani a nu se impărtăşi dacă se va sirgui a intrebuinţa mâncare uscată după césul al 9-lea şi a face 250 de mĕtanii în fie-care zi; iară în lenevire petrecând, sĕ aştepte încheerea timpului, care l'au hotărît Părinţii". Cât privesce timpul acesta, variază între 7 şi 18 ani după gradul de rudenie şi de servitute cu cine s'a sĕvêrşit preacurvia. Dar' şi timpul acesta privesce numai pe aceia, cari începênd dela dictarea canonului, nu au mai continuat acéstă viaţă pĕcătósă. Pre ceilalţi, se înţelege de sine, îi pune pe canon pentru totdéuna, de şi nu-i escomunică cu totul din biserică.

Nu-mi permite spaţiul şi timpul, şi ar fi şi superfluu, sĕ reproduc textual aci tóte canónele, cari se ocupă cu pedepsirea preacurviei şi a concubinatului, de aceea numai le voiu indica, şi cel ce se va interesa de ele uşor le va afla în Enchiridionul fericitului metr. br. Şaguna. Iată-le: Can. 25, 61. 67 ap., can. 27 Sin. ec. IV. (prin canonul acesta se pedepsesc şi aceia, cari consimt, ori conlucră la răpirea unei fete, ori la darea ei în concubinagiu, d. e. părinţii respectivilor concubinari); Can. 4, 21, 44, 86, 87 Sin. ec. IV., can. 11, 17, 20, 25 Ancyra, can. 1, 8 Neoces., can. 3, 7, 18, 20—22, 25—26, 30—32, 34, 36—39, 42, 46, 48—49, 51, 59—60, 62, 69—70, 77, Mar. Vasilie; can. 20, 33, 35—36 S. Nichifor; can. 3, 5, 8—10, 12, 14—16, 18 19, 25 Ioan Pustnicul; Intreb. şi resp. XII şi XVII alui Timoteu Alexandrinul; Intreb. VIII alui Nicolau Constantinopolitanul; can. 3, 4 Gregoriu Nis. etc. La tóte canónele acestea se dau în opul amintit şi esplicări interesante, precum şi în Dreptul bis. alui Dr. Boroian, Tom. I. pag. 139—167.

Cât privesce tractarea adulterilor şi concubinilor în administrarea sacramentului penitenţei, aflăm indigitări fórte preţióse în Cartea fórte folositóre de suflet amintită în partea I. Sfătuire către Duhovnic pag. 75. Iată unele:

„Curvarilor şi Iodomitenilor sĕ le dai canon: post, mâncare uscată, mĕtanii, şi mai ântêiu de tóte, — sau sĕ fugă de feţele acelea cu cari au pĕcătuit, sau sĕ le gonéscă de le au în casele lor. Sĕ iai aminte, o duhovnice, sĕ nu cetesci rugăciunea de iertăciune, nici la cei ce au făcut nedreptate, de nu vor întórce lucrul cel străin, nici la curvari şi sodomiteni, de nu vor goni mai ântâiu curva sau faţa cea bărbătéscă din casa lor. Dacă şi se vor făgădui sĕ facă acésta, sĕ nu-i crezi lesne, că cei mai mulţi dintre dênşii se lapădă de făgăduinţa lor şi te amăgesc până când îşi iau iertăciune, precum cercarea arată. Sĕ scii încă şi acéstea duhovnice, că de multeori vei afla multe asupriri şi greutăţi dela cei ce au curvă sau copii în casa lor. Că aceia une-ori te vor ruga cu lacrămi sĕ-i ierţi sĕ ţie acele feţe în casa lor, dar' ţie sĕ nu-ţi fie milă de dênşii, aducêndu-ţi aminte de ceea-ce zice Dumnezeu: „Pre cel sĕrac sĕ nu-l miluesci la judecată" (Eşire XXXIII. 3). Alteori te vor înfricoşa, că îţi vor face rĕu, dar' tu sĕ nu te temi, aducându-ţi aminte de cuvêntul ce zice Dumnezeu: „Pre dreptate cu dreptate sĕ o gonesci" (A doua lege XVI. 20), şi de acela: „Nu vĕ temeţi de mustrarea ómenilor, şi de defăimarea lor nu vĕ biruiţi" (Isaia LI. 7).

(Va urma.)

Din public.*)

Mulţămită publică.

Subscrişii în numele poporului român gr. ort. din Mociu, ne aflăm plăcut îndatoraţi, ca şi pe acésta cale sĕ aducem cele mai profunde mulţămite tuturor acelor binefăcĕtori, cari au binevoit a contribui în muncă sau în bani, spre scopul edificărei bisericei gr. ort. din Mociu.

In muncă au fost ajutoraţi de Magnificul domn Teofil Hossu, care punêndu-ne la disposiţie carăle a vecturat la locul de edificare 36 cară de pétră, şi de dl arêndator Engel Iakab, care a vecturat 26 cară de pétră.

In bani am fost ajutoraţi până acuma de următorii cu următórele sume:

a) Din Mociu.

Banca „Mócsvidéki takarék pénztár" 100 coróne, dna Hossu Iudit, 24 cor., Simeon Çiuca, 24 cor., Ioan Dan, medic 22 cor., Zacharie Covată, 8 cor., Artemie Maghiar, 8 cor., Ioan Ban, cantor 8 cor., Ioan Bretea, 6 cor., Teodor Selăgean 8 cor., Petru Hesmeşan, 8 cor., Trifan Şonça, 8 cor., Maxim Ciucas, 8 cor., Teodor Călăcean, 8 cor., Marc Şónca, 8 cor., Teodor Şuteu, 4 cor., Ioan Ghirişan a Dochii, 8 cor., Alexandru Ciurtea, 8 cor., Dumitru Şuteu, 16 cor., Dumitru Creţ, 8 cor., Ilie Bothâzan 8 cor., Iuonica Ban, 16 cor., Ioan Călăcean, 8 cor., Ioan Buduşan lui Todor, 8 cor., Nastasia Creţ, 8 cor., Vasile Şuteu, 9 cor., Artemie Ban al lui Ioan, 2 cor., Dochia Ghirişan, 8 cor., Artemie Ban, 6 cor., George Hossu, 8 cor., Nistor Sumtardean, 8 cor., Pompeiu Ban, 8 cor., Şandor Moldovan, 8 cor., Mihailă Baciu, 4 cor., Vasilie Pop, 16 cor., Iosif Tatar, 8 cor., Mafteiu Ciurtea, 4 cor., Ana Maghiar, 6 cor., Ilie Nerges, 8 cor., Ioan Bob 8 cor., Mariuca Şebeşti, 8 cor., Gregorie Sava şi soţia, 8 cor., Irina Buduşan, 2 cor., Keiser Győrgy, barbier 8 cor., Tordai Iános 4 cor., Ioan Chereches, 4 cor., Maxim Cintisan, 4 cor., Adam Márton, 2 cor., Engel Iakab, arêndator 4 cor.,

b) Din Sâmbotelec.

Ioan Bozac, preot gr. cath. 8 cor., Anica German, vĕduvă preotésă 8 cor., Ioan Leoca, proprietar 10 cor., Iuliu German, învĕţator 4 cor., Alexandru Mocean, 6 cor., Pamfiliu Uţiu, 2 cor., Vasilie Moldovan, 8 cor., Grigorie Cigorean, 8 cor., Mihailă Cosma, 2 coróne, Teodor Flipaş, 2 cor., Ioan Mustea, 2 cor., Ioan Arpas, 2 cor., Ioan Oprea, 2 cor., Ioan Filipaş, 8 cor., Valeriu Uţiu, 2 cor., Vasilie Man 2 cor., Ioan Man, 2 cor., Dumitru Leoca, 2 cor., Alexandru Arpaş 1 cor., Vasilie Baciu, 4 cor., Vasilie Negruş, 1 cor., Ioan Moldovan, 1 cor., Teodor Arpaş, 1 cor., Gavril Moldovan, 1 cor., Ioan Moldovan lui Grigore, 2 cor., George Uţiu 2 cor., Dumitru Jecau, 2 cor., Petru Leoca senior 2 cor., Pompeiu Mătian 1 cor., Iosif Uţiu 2 cor., Ioan Cheseran 8 cor., 40 fil. Ioan Pop 2 cor., Alexandru Graur 8 cor., Teodor Moldovan 4 cor., Leoça Grigore, 2 cor.

c) Din Năvoiu:

Todosia Boia 8 cor., Ioan Beldean 1 cor., Iuonica Negru 2 cor., Stefan Mocean 2 cor., Pantilimon Tolhazan 1 cor., Vasilie Hulpe 2 cor., Ioan Mocean 2 cor., Vasilie Rus 2 cor., Zaharie Tolhăzan 2 cor., Toma Vasilie 2 cor., Alexa Boia 4 cor., Nichita Năsălean 4 cor., Iosif Sas 4 cor., Mafteiu Heişian 1 cor., Stefan Chereches 4 cor.

d) Din Tolhaza:

Partenie Pop 8 cor., Alexandru Oltean 8 cor., Ioan Chesesan 20 cor.

e) Din Sopor:

Andrei Chirali 4 cor., Iosif German şi soţia sa 3 cor. 50 fil., Alexandru Chirali 4 cor., Petru Sopran 2 cor., Ioan Deniş 2 cor., Mihailă Cistelecan 1 cor., Iosif Cristea 2 cor., Lazar Criste 1 cor., Macaveiu Mărginean 1 cor., Iacob Bel 1 cor., Iacob Negrea 2 cor., Mihailă Mocean 4 cor., Iosif Ciothăuş 1 cor., Vasilie Mocan 2 cor., Ioan Mărginean senior 1 cor., Ioan Mărginean junior 1 cor., Iosif Trifan 2 cor., Geoge Jurean 2 cor.

f) Din Frata:

Petru Şeulean administrator par. gr.-ort. 2 cor. Ioan Şomlea 2 cor. Dănil Corpadean 1 cor. Vasilie Bucur 1 cor. Grigore Avram 4 cor. Stefan Avram 1 cor. Vasilie Mateiu 1 cor. David Bothăzan 1 cor. Dumitru Popa a Nechiti 1 cor. Teodor Fiscutean 1 oor. S'a mai primit tot din acésta comună de la 45 de inşi suma de 13 coróne 90 fileri.

g) Din Cătina:

S'a primit peste tot dela 88 de inşi suma de 50 corone 34 fileri.

h) Din Cheseu:

Sa primit peste tot suma de 15 coróne 20 fileri.

Spre scopul edificărei bisericei s'a primit până la datul de faţă, în oferte benevole suma totală de 827 cor. 24 fileri.

Subscrisii în numele poporului gr.-ort. român încă odată mulţămim tuturor binefăcătorilor pentru acest ajutor însemnat. Dumnezeu spre a cărui preamărire se zidesce acest sfânt locaş, va asculta rugăciunile ce zilnic se vor face pentru binefăcătorii sei, binecuvêntândule viaţa de aici, ear' în cea viitóre partea celor milostivi le va dărui.

Mociu la 25 Februar 1901.

Simeon Ciuca paroch.

Zaharie Covata epitrop.

Mulţămită publică.

Ne împlinim plăcuta datorinţă de a aduce şi pe acéstă cale cele mai vii şi sincere mulţămite Onorabilei *Direcţiuni a Institutului de credit şi economii „Auraria" din Abrud*, cum şi stimabililor acţionari pentru ajutoriul de 50 cor., ce l'a votat în favorul *fondului de 20 bani*, creat de Reuniunea nóstră în scopul *acuirării unui local cu eventuală hală de vênḑare* pe séma meseriaşilor români din Sibiiu.

Sibiiu, 9 Aprilie n. 1901.

Comitetul „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu":

Victor Tordăşianu preşedinte.

Ioan Apolzan notariu.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr 134/901 [52] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de classa a II-a Sĕcărêmbu, tractul protopresbiteral al Devei se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Cuartir liber, 1020 coróne salariu fix din cassa bisericei: 180 coróne venite accidentale de la funcţiuni, plus intregirea dela stat, la care alesul preot după cualificaţiuuea sa eventual ar avé drept.

Din dotaţiunea parochială fixă alesul paroch conform conclusului comitetului parochial din 4 Martie 1901 va avé sĕ cedeze în favorul protopresbiterului paroch emeritat Sabin Piso sen. 45 cor. lunar sau 480 cor. anual precum şi cuartirul.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi înainta cererile de concurs instruate cu documentele necesare la oficiul protopresbiteral al tractului Deva în terminul sus indicat.

Comitetul parochial gr. or. din Sĕcărêmbu în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Deva, 10 Martie 1901.

George Romanul
protopresbiter

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu**, se póte procura

Din vremuri apuse,

de
Iudita Secula n. Truţa.

Broş. à 50 cr.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

şi

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . :	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate

şi

Contabilitatea

în partidă simplă

de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55 /68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani) . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 - 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 36 Sibiiu, Sâmbătă 31 Martie (13 Aprilie n.) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei or 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 3030 Pres.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu archiepiscop al bisericei ortodoxe din Transilvania și metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Iubitului cler și popor al archidiecesei Nóstre transilvane; iubiților și onoraților deputați la sinodul archidiecesan: dar și milă dela Dumnedeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos!

Avênd în vedere §§. 89 și 90 din statutul organic, convocam și prin acestea declarăm de convocat sinodul ordinar anual al archidiecesei Nóstre transilvane, în biserica schimbării la față din cetatea Sibiiu, **pe Dumineca Tomei,** adecă **pe 8/21 Aprile a. c.,** la 9 óre antemeridiane, când se vor începe ritualele bisericesci, ear' după aceste va urma deschiderea sinodului în localul designat spre acest scop.

Sibiiu, 26 Marte, 1901.

Ioan Metianu m. p.

Invierea.

Inviere în biserică și înviere în natură!

Zi de îndoită serbătóre, în care toți se bucură și tot ce a eșit din mânile Creatorului laudă și preamăresce pe Domnul.

Fi binecuvêntată, zi măréță și frumósă!

In fie-care an ni-se repetéză acéstă îndoită sěrbătóre, *învierea*, și ea totuși nu devine banală pentru lume. E cu dor așteptată și cu drag privită.

Pe câmpul larg același melodios cântec de paseri, cari bat aerul cu aripile lor; în grădini același miros dulce de flori eșite de sub pătura ingheţului, nimicită de căldura sórelui; în biserici aceleași cântări dumnezeești despre *înviere*. In fie-care an același lucru, și ochiul omului totuși nu se obosesce privindu-'l, și inima omului nu recesce și nu se micșoréză audindu-'l, ci se măresce, pentru-ca din an în an tot mai mult sě între în ea din fericirea cuprinsă în acest singur cuvênt: *înviere!*

Pentru-că e sublimă în concepția sa și e sublimă în esecutarea sa *învierea.*

Sunt dumnezeesci legile universului acestuia, legile sub a căror eficacitate e pusă ordinea materială și morală a lumii întregi. Sunt consecvente și sistematice!

Şi când aude omul cântându-se despre înviere, și când vede cu ochii învierea în natură, involuntar trebue sě se gândéscă la *Eu*-l seu, și trebue sě se întăréscă în credința, că precum în natură nu esistă nimicire, ci numai *trecere dela o viéță la alta*, și precum fiiul lui Dumnezeu, — întreg dela Tatăl, — nu a putut fi dat periciunii, pentru-că a înviat din morți: așa și partea nevědută din el, care asemenea e dela Tatăl, nu va perí nici odată, nici atunci când ceealaltă parte, *materia,* va fi redată pământului, de unde a fost luată.

Şi gândindu-se la acésta, va trebui sě se gândéscă și la misiunea ce o are el pe acest pămênt, pentru a cărei constiinciósă împlinire va trebui sě'și dee sémă când va fi chemat, misiune cuprinsă în aceste două cuvinte: *iubire și iertare!*

Sě iubim și sě iertăm! Așa ne-a învěțat El, care a murit pe cruce pentru a ne mântuí de pěcat.

Dar' noi nu'l ascultăm și nu'i urmăm învěțătura. Astăzi mai puțin póte ca ori-când mai nainte. Pentru-că nu'l înțelegem.

Ca sě'l putem înțelege ar trebui sě fim *desěvêrșiți, precum desěvârșit este Tatăl nostru.* Dar' nu suntem desevêrșiți.

Ne închinăm învierei Mântuitorului lumii și sărutăm sfânta cruce pe care pironit a fost, — cu frunte senină și cu fața scaldată în evlavie, — pecând inimile nóstre sunt pline de patimi, de ură, invidie și dușmănie!

Purtăm pe buze dumnezeiescile cuvinte despre iubirea deaprópelui, dar' în faptă ne urîm unii pe alții, în modul cel mai neîmpăcat!

Semănăm sěmânța păcii, și din ea totuși resare discordie și neînțelegere pretutindenea!

Vestim iertare, pe când inimile nóstre de fapt nu cunosc iertarea, pentru-că i-a luat locul — *rěsbunarea!*...

Dar' sě nu ne stricăm bucuria cu astfel de contemplațiuni, în acéstă zi mare, însemnată și luminată a învierii. In ziua, *pe care a făcut'o Domnul sè ne bucurăm și sè ne veselim într'însa.* In ziua, în care avem *sè iertăm tóte pentru înviere!*

Sě iertăm deci, căci acésta e desěvêrșirea omenéscă: *iubirea și iertarea!*

Sě fim destul de tari pentru a face, unul câte unul, lucrul acesta, căci numai atunci vom fi destul de tari și pentru a face alte lucruri, mai mari, reclamate de interesele vitale ale poporului nostru, lucruri, cari numai împreună și cu destulă pricepere și tărie sěvêrșite pot sě ne aducă zorile și a zilei mari de *înviere națională,* care va fi pentru noi adevěrata zi pentru *a ne bucura și a ne veselí într însa.*

Nu dușmănindu-ne, ci iubindu-ne unii pe alții putem ajunge acéstă zi, dorită și așteptată de toți, ziua care *trebue* sě vină, pentru-că precum este înviere în biserică și este înviere în natură, — esistă și o înviere, *o renascere a popórelor,* făcută după aceleași legi sublime ale dumnezeirei, după cari se dirige întregul univers.

Dar', precum învierea în natură se face prin căldura razelor de sóre, — așa și renascerea popórelor se face prin căldura inimilor și prin însuflețirea proprie pentru sfințenia causei apěrate.

Şi însuflețire nu se póte nasce acolo, unde sunt patimi și nu e înțelegere.

Sě ne desbrăcăm deci de patimi; sě ne curățim inimile, și în plină sinceritate *„sè zicem fraților și celor-ce ne urèsc pe noi“,* — nu numai pentru o zi, pentru măréța și luminata zi a învierii, ci pentru totdeuna; pentru-că mari lucruri pot sě ne aștepte, pe cari numai uniți ca frații, în bună înțelegere le putem duce la bun sfêrșit.

Uniți sě fim și atunci vom fi și destul de *tari* pentru a resista procesului de nimicire ce se pare că ni-se face, căci putere de viéță *este* în poporul nostru, și în fața vieții neputinciósă este mórtea.

Ziua învierii sě ne fie deci o zi de adevěrată înfrățire, în care nu numai din gură, ci din adâncul inimei sě ne salutăm cu dumnezeescile și înveselitórele cuvinte:

Christos a înviat!

Conferențele învěțătoresci.

Pe Joia și zilele următóre din sěptămâna luminată învěțătorii nostri din archidiecesă sunt convocați în conferențe anuale.

Deja faptul singur de a ști pe învěțătorii nostri din tóte părțile întruniți în aceeași zi, în 18 centre ale Archidiecesei, impreună învěțând și învěțându-se, e de deosebită însemnătate, și merită specială atențiune. Ținta acestui articol de ziar nu este a se arăta în el înriurința mare și binefăcătóre ce o au intrunirile învěțătoresci asupra perfecționărei în cele metodice și didactice a învěțătorilor nostri, asupra binemersului învěțămêntului în scólele nóstre și prin acestea asupra mai repedei și mai desăvêrșitei educări și instruări a tinerimei poporului nostru. Nu. Cu acestea toți suntem în clar.

Deasemenea de astădată nu ne vom încerca a dovedí, că óre întrunirile învěțătorilor în *reuniuni* ori în *conferențe* sunt mai ducětóre la nobila țîntă ce se nisuesce a se ajunge prin aceste întruniri. Nu. In preajma ținerei lor, ordinată de autoritatea nóstră superióră bisericéscă-scolară, deschiderea unei discuții ziaristice în sens contrar ar fi lucru necuviincios, deóre-ce cu drept cuvênt s'ar puté lua acésta ca un atac îndreptat în contra înaltei dispoșițiuni.

Ci scopul acestui articlu este deoparte a atrage atențiunea cărturarilor și poporului nostru, mai ales din centrele alese ca locuri de întrunire, asupra acestor întruniri spre a primí pe învěțători cu dragoste frățéscă, făcêndu-le plăcute puținele óre ce le petrec în mijlocul lor, căci nimenea nu simte lipsa de óre plăcute, de óre de îmbărbătare, de óre așa zicênd de desfătare, ca tocmai învěțătorii nostri.

Am ținut a acentua acésta la acest loc pentru-că, durere, conferențele trecute ne sunt mărturii că în fórte multe centre, — onóre escepțiunilor, — învěțătorii nostri au fost primiți cu o răceală regretabilă. Nu numai că ședințelor lor nu li-s'a dat din partea fruntașilor nici o atențiune, deși din multe puncte de vedere ele puteau fi fórte instructive și pentru ei, dar' chiar și pe cale socială au fost rece și mașter primiți și priviți. Cel puțin dela fruntașii și conducětorii poporului nostru se aștéptă a aprecia în mod just munca grea a învěțătorilor, dela care atârnă în mare parte fericirea ori nefericirea poporului nostru în viitor.

Pe de altă parte voim a atrage și dela acest loc atențiunea învěțătorilor nostri asupra obiectelor ce se vor pertracta în conferențele din ěstan și în special asupra temei: *„pentru-ce se observă mare nepăsare și pentru-ce nu se manifestéză mai multă însuflețire, în activitatea celor mai mulți învěțători ai nostri și cum s'ar puté ajunge aceea însuflețire?“.*

Ponderóse motive, îngrijitóre pentru educarea și instruarea tinerimei în viitor precum și pentru sórtea chiar a învěțătorimei nóstre, trebue că a avut autoritatea nóstră superióră scolară, când s'a vězut silită a da deslegarea acestor întrebări chiar învěțătorimei înșiși.

Lucrul acesta de altfel e fórte înțelept și de lăudat, și e dovadă eclatantă de părintésca îngrijire ce o are autoritatea nóstră superióră-scolară față de învěțători. Ei au acum prilej a-'și spune ce le zace la inimă în ori și ce chestie și fie siguri că se va țíné cont, întru cât numai e posibil, de doririle și aspirațiunile lor.

Că parte însemnată din învěțătorii nostri sunt cuprinși de o nepăsare (*criminală* am puté zice) credem că e destul dacă amintim cel mai próspět fapt, ce va rěmâné încă mult timp pată négră în conduita învěțătorimei, anume sistarea din lipsă de abonenți a singurului organ propriu al lor de specialitate, a *„Fóiei Pedagogice“*.

Lanceta spre a tăia acéstă pată e dată acum în mânile învěțătorilor, și avem cea mai firmă speranță că ei vor ști s'o foloséscă cu vrednicie, așa, ca chiar și rana rěmasă în urma ei sě dispară în timpul cel mai apropiat!

Suntem siguri, că tema susnumită va da nascere la vii discuțiuni, din cari, dacă vor fi ținute în ton obiectiv și la înălțimea cuviinciósă și démnă, se vor puté scóte instructive învěțături și remedii folositóre școlelor, învěțătorilor nostri și prin acésta întregului popor!

Drept încheiere mai amintim, că veacul în care am întrat e poreclit: *vécul muncei.* Ne place a crede că învěțătorii nostri cunosc și pricep divisa acestui veac.

Le dorim deci din inimă, ca atât în conferențele actuale cât și în tóte lucrările lor de acum încolo de devisa acestui veac sě fie însuflețiți și călăuziți. *Păunaș.*

Din România.

Rěspunsul camerei la mesajul de tron. Camera română a votat în ședința ținută Dumineca, fără multă discuție, adresa dată drept rěspuns la mesajul de tron, cu care au fost deschise corpurile legiuitóre române, în zilele trecute. Adresa, care a fost presentată Luni M. Sale Regelui Carol, prin o delegațiune specială, esmisă din partea camerei, are următoriul cuprins:

„Sire. Adunarea deputaților, aléśă în urma apelului ce Majestatea Vóstră a adresat Țěrei, se simte fericită a 'și îndeplini cea dintâiu a sa datorie, exprimând Regelui sentimentele de respectuósă iubire și de neстrămutat devotament ce Națiunea 'I păstréză.

In tóte împrejurările cele grele ce țara a avut sě străbată, nevoile ei au găsit în Majestatea Vóstră sprijinul cel mai puternic și cel mai luminat; și, înaltul exemplu pe care Majestatea Vóstră în tot-d'auna l'a dat, va rěmâné pururea nesters în amintirea și în inima tuturor Românilor, și va fi fie-căruia cel mai puternic îndemn întru îndeplinirea datoriei.

Sire. Adunarea deputaților, pătrunsă de greutățile situațiunei și de misiunea ce Țara 'i-a încredințat, va realisa tóte economiile ce împrejurările actuale reclamă imperios. Ea este hotărîtă a da guvernului cel mai căldurоs sprijin, pentru a așeza budgetul Statului pe base sigure și trainice.

Menținerea cheltuelilor publice în limitele prevědute de noul budget — pe timpul acestei întregi legislaturi — este cel mai sigur mijloc pentru completa însănătoșire a stărei nóstre financiare și pentru restabilirea deplină a creditului Statului român.

Sire. Țara primesce cu o vie mulțămire înalta asigurare ce i-se dă, că relațiunile de bună prietinie cu tóte Statele au rěmas neclintite. Ast-fel ne va fi permis printr'o pacinică și neîntreruptă muncă sě întărim instituțiunile nóstre interne și sě lucrăm cu temeiu pentru propășirea Patriei.

Sire. Adunarea deputaților va da guvernului tot sprijinul de care are nevoie pentru îndeplinirea grelei sale misiuni, însuflețită de cele mai adânci sentimente de iubire pentru Țară și pentru Dinastie.

Sě trăiți, Sire!

Sě trăiască Majestatea Sa Regina!

Sě trăiască Moștenitoriul Tronului, împreună cu Principesa Maria și Copiii Lor!“

*

Rěspunsul M. S. Regelui la Adresă. M. Sa Regele Carol a primit Luni, la ameaz, în sala tronului, biroul și comisiunea adunării deputaților, însărcinată cu presentarea adresei. Președintele camerei, *Pherekyde*, a dat cetire adresei, la care M. S. Regele a rěspuns următórele:

Domnule președinte!
Domnilor deputați!

„Cu mare bucurie constat, că adunarea deputaților, pětrunsă de adevěratele nevoi ale țěrii, este hotărîtă a le curma prin měsuri riguróse de economie în tóte ramurile serviciilor publice, stîrpind mai întâiu acele cheltueli, cari de un timp îndelungat au împovorat budgetul fără vre-un folos pentru buna gospodărie a statului.

„Cu timpul, aceste cheltueli nepotrivite ar fi putut seca isvórele nóstre producětóre și primejdui chiar neatârnarea nóstră economică, tot atât de scumpă ca și neatârnarea politică.

„Sunt convins, că numai considerațiunea interesului obștesc vě va călěuzi pe acéstă cale mântuitóre; ear' mai târziu, țéra va binecuvênta pe aceia, cari vor fi avut hotărîrea de a îndeplini acéstă grea misiune spre a asigura viitorul ei.

„Economia se impune tuturor treptelor sociale, ca și statului.

„Ea trebue propověduită și cinstită, deopotrivă ca și munca, căci fără dînsele nu póte fi nici propășire, nici tărie, nici demnitate adevěrată.

„Silințele d-vóstre și nepregetatul sprijin ce-l veți da guvernului Meu, 'Mi dau adênca încredințare, că isbânda va fi pe deplin asigurată.

„Din tot sufletul vě mulțămesc pentru sentimentele de iubire și de devotament, ce arătați Mie și Familiei Mele în cuvinte așa de calde“.

Pentru învěțători.

In anul acesta se va supune revisiunii fondul regnicolar pentru *pensia învěțătorilor* dela școlele poporale.

Din acest motiv în sinul învěțătorilor dela școlele statului ș. a., încă din anul trecut se discută acéstă chestie, pentru-ca sě fie gata la timp cu eventualele pretenții, ce doresc sě fie luate în considerare la noua revisiune a fondului de pensie.

La acest fond sunt înscriși și învěțătorii dela școlele nóstre confesionale, prin urmare vor fi avênd și ei unele experiențe cu privire la pensia lor. Aceste experiențe însě trebue descoperite și aduse la cunoscința autorității nóstre bisericesci, pentru-ca sě întrevină la locul competent și sě exopereze eventualele *cereri juste* în favorul statului nostru învěțătoresc. Alt-cum se va decide și în acéstă afacere fără concursul nostru, póte cu totala ignorare a intereselor nóstre, *de nobis sine nobis*, dacă din partea nóstră nu se fac pașii de lipsă.

In organisația bisericii nóstre *conferențele învěțătoresci* sunt locul cel mai competent de a se pronunța învěțătorii nostri și cu privire la revisiunea statutelor fondului de pensie. Acolo sě-și descopere eventualele dorințe și experințe, pentru-ca autoritatea nóstră bisericéscă sě pótă lua act despre ele cu eventuale měsuri.

Se atrage deci atenția p. t. comisari consistoriali ai conferențelor învěțătoresci asupra acestei chestiuni de interes pentru învěțătorii nostri, ca sě o facă obiect de desbatere în conferențele învěțătoresci din anul acesta, *pentru culegerea datelor și informațiilor necesare cu privire la validitarea drepturilor și intereselor statului nostru învěțătoresc în causa pensiunii.* *vb.*

Revistă esternă

Semne de revoluție în Mongolia Ziarele din Londra raportéză din Peking cu datul de 8 April, că știri sosite acolo confirmă de nou, că în Mongolia e în preajma de a erumpe revoluție. E temere, că mișcarea revoluționară e pusă la cale și ațîțată de prinții *Tungfusiang* și *Tuan*.

*

Rusia și Japonia. Pe basa unei telegrame din Peking dto. 6 April ziariul „Morningpost“ din Londra raportéză, că *Rusia e aplecată a lăsa Japoniei mână liberă în Corea* în schimb pentru abandonarea atitudinei dușmănóse față de ea.

*

Rusia mai aștéptă! Agența telegrafică rusécă raportéză — din isvor demn de încredere, — că guvernul a dat încă în 3 April îndrumări representanților sei din străinătate, sě notifice guvernelor pe lângă cari sunt acreditați, următórele:

De óre-ce din informațiunile primite resultă, că întrě împrejurările de acum convenția referitóre la Mandjuria în loc sě servească drept dovadă clară pentru bunele sentimente pe cari Rusia le are față cu interesele Chinei, ar causa diferite greutăți imperiului vecin, — Rusia nu pretinde chiar de loc dela guvernul chinez încheerea unei asemnea convențiuni, și peste tot *renunță la ori-ce tratative ulterióre în acésta afacere.* Guvernul împěrătesc rěmânênd fidel programul sěu originar, de repețite-ori dat publicității, *va aștepta în liniște desvoltarea ulterióră a evenimentelor.*

*

Situația în China. Sâmbătă generalii trupelor europene din China au ținut sfat în Peking sub presidența lui Waldersee și au hotărît, ca 6000 de soldați sě țină ocupate în permanență 9 diferite puncte ale liniei ferate Peking — Sanhajkvan, ear' 2000 sě garnisioneze în Peking, avênd restul trupelor sě fie rechiàmat a casă. De păreri contrare erau numai generalii Chaffee (american) și Vogack (rusesc), cari susțineau că e de ajuns ocuparea numai a duor puncte principale, la ce pe lângă garnisóna din Peking ar fi de ajuns 1000—2000 de soldați. Opinia majorității va fi comunicată consulilor, cu recercarea, ca sě iee imediat dispositiunile de lipsă, după-ce — conform părerii generalilor — dacă China se învoesce la aceste condițiuni și la demolarea forturilor de la Sanhajkvan, Peitang, Taku, Tongku, Peiciang și Jangciung, acésta ar însemna supunerea completă și astfel mare parte a trupelor póte pleca a casă.

*

Rěsboiul Burilor. Cu datul de 8 Apri se raportéză din Capstadt lui „Times“ în Londra, că în 6 a curentei comanda lui Scheeper, la douě-zeci miluri spre nord de la Aberdeen a făcut prisoneră o trupă de cavalerie engleză.

Aceluiași ziariu se raportéză din Kroonstadt dto 6 April știrea sigură, că óstea lui *De Wett* s'a unit cu a lui *Botha* în apropiere de Vrede.

Referitoriu la prospectele continuării rěsboiului din partea Burilor „Berliner Tagblatt“ publică un interviev avut cu Petru *Stüben*, fost oficer în óstea Burilor, care stă în contact intim cu guvernul republicei Transvaal și care a spus următórele:

Până la *Elandslaage* modul purtării rěsboiului a fost cât se póte de uman. Elandslaage însě e pata de rușine a istoriei Angliei. Acolo s'a întêmplat masacru, care nu e demn de o națiune civilisată. Soldații englezi înfigeau lancea în toți, în răniții ce se svêrcoleau jos pe pămênt, în cei căduți, și chiar și în cadavrele reci deja. Acésta nu mai era luptă, ci sport diavolesc, avid după sânge, de care numai furia barbarilor asiatici póte fi capabilă. De la acest cas apoi situația s'a schimbat temeinic. Causa tuturor silniciilor și represaliilor întêmplate de atunci încóci e indignarea provocată prin acel masacru crudel. Și acéstă indignare esistă și azi încă și face imposibilă o încredere față de Anglia. Intru cât îi cunosc eu, trebuie sě se stîngă mai multe generațiuni ale poporului bur, pentru-ca sě se întunece în câtva amintirea acelei băi de sânge, care însě definitiv nu se va stînge nici-când din memoria Burilor.

Dacă va trebuí, Burii vor puté continua rěsboiul încă doi-trei ani. Situația e următórea: cei cari nu au făcut jurămêntul de neutralitate, sunt exilați ori prisoneri, bărbații în Ceylon, St.-Elena, pe bastimente de rěsboiu engleze, ear' femeile și copiii în castre engleze fortificate; țéra e pustie. — Și totuși voesc sě continue rěsboiul?

— Nu voesc, ci *trebue* sě-'l continue și 'l vor ší continua. Avem destule mijlóce auxiliare; anotimpul de érnă, cel mai nefavorabil anotimp pentru Burii în óste, le face cu mult mai puține stricăciuni, de cum se crede în străinătate. Drept, că trăesc rău caii, dar' sunt dedați la lipsuri și se mulțămesc și cu érbă uscată; ear' proviantul și munițiunea ține încă ani de ziie. E îngropată în părțile nordice ale Transvaalului: tunuri, arme, muniție, proviant, de tóte sunt bogăt. Nici de luptători nu ducem lipsă. *De Wett* și *Botha* pot aduna 10—15.000 mii de ostași; de sine înțeles însě, că acésta nu o vor face, fiind-că rěsboiul de guerilă numai așa póte avé succes dacă nu masse compacte intră în luptă.

Intrebat, ori de s'ar termina rěsboiul, dacă *De Wett, Botha, Steyn,* ar fi câștigați pentru pace? — *Stüben* a rěspuns următórele:

— Nici de-cum. Acésta e o părere greșită. Influința comandanților nu e așa mare. In locul lor s'ar iví alți comandanți. Pentrucă întrégă națiunea pórtă rěsboiul și nu conducětorii înșiși. *Rěsboiul are sě se termine ori cu independența, ori cu pustiirea națiunii. Altă soluțiune, ori compromis, nu esistă.* Burul e dedat la libertate, acésta 'i e elementul de viéță, necesitatea internă. Formele vieții sociale europene la el nu pot fi aplicate. E imposibil a-ți ší închipuí barem pe fiul națiunii bure ca uvrier de fabrică.

In fine *Stüben* își esprimă părerea, că Anglia va ajunge la idei mai înțelepte și nu va forța lucrul spre a-și crea o a doua Irlandă, ci va ceda forței împrejurărilor. Ear' dacă nu cedéză? — Va urma lupta pe mórte și pe viéță, până la sfêrșitul sfêrșiturilor, până la completa nimicire, până la ultimul om.

Chestiuni școlare.

Convocare.

In virtutea ordinului Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 17 Martie 1901 Nr. 2707 Școl. conform cercularíului consistorial dto 25 Ianuar 1901 Nr. 741 Școl. convoc pe onorații membri ai conferenței învěțătoresci din cercul XVI, compus din protopresbiteratele *Reghinului* și *M. Oșorheiului*, la ședințele acelei conferențe, ce se vor țíné în 5/18, 6/19 și 7/20 Aprilie a. c. în școla gr.-orientală din *Jabenița* (tractul Reghinului), după programa ce se va statori în ședința primă.

Deschiderii conferenței va premerge celebrarea stei liturgii cu invocarea Duchului sânt.

In aceste conferențe se vor pertracta:

1. Ca temă generală pusă de Preaveneratul Consistoriu archidiecesan: Pentru ce

FOIȘORĂ

Inima.

La umbra unui arbor secular, pe earbă verde și móle ca mătasa, ședea Mântuitorul lumii, obosit de muncă și îngândurat de sórtea omenimei. In jurul seu apostolii și învěțăceii.

Era obosit învěțătorul, propagatorul teoriilor divine, dar' totuși asculta cu drag discuțiile naive, purtate întrě învěțăceii sei.

Și erau fórte animate discuțiile de astădată. Se pusese o întrebare la care nimeni nu putea rěspunde așa, ca rěspunsul sě mulțăméscă pe toți.

Invěțătoriul ședea și asculta. Intrebarea era următórea: *care e creațiunea cea mai perfectă a dumnezeirii?* Nu se mai știe cine o pusese, dar' aprópe toți au luat cuvêntul pentru a-i da rěspuns.

Unul zicea că *curcubeul* e cea mai frumósă plăsmuire dumnezeéscă, fiind compus din cele mai frumóse colori ale ceriului și ale pămêntului.

Altul zicea că *petrile cele scumpe,* cari sclipesc ca razele de sóre.

Al treilea numia *norii* ca cea mai perfectă creațiune a atotputerniciei, cari necontenit își schimbă forma și puterea, scuturând din sin când rouă, când plóie, când zăpadă.

Nimeni nu era însě mulțămit cu rěspunsurile auḑite.

Și zise *Ioan fratele D-lui*: „Cel mai perfect lucru e inocența în fața copiilor mici.“

Ear *Petru* apostolul zise: „Tot ce vedem cu ochii e perfect, pentru-că perfect e tot ce a eșit din mânile dumnezeirii“.

Iși spuse și *Juda Iscarioteanul* cuvêntul: „Deși tóte sunt frumóse și perfecte așa cum le-a făcut Dumnezeu, este totuși deosebire mare între ele; pentru-că alt preț are și alte folóse dă finicul, și earăși altele firul de earbă. De aceea . . .

Nu'l lăsară sě vorbéscă mai departe, pentru-că *Ioan* se adresà cu rugarea cătră Mântuitoriul lumii:

— „Invěțătoriule! vedem că ești obosit și te-ai odichni de munca sěvârșită, dar' uită, învěțăceii těi își bat capul înzădar cu deslegarea unei întrebări, la care numai tu poți da rěspunsul potrivit. Spune, este vre-o creațiune, eșită din mâna dumnezeirii, care sě întrécă în perfecțiune pe tóte celelalte?“.

Mântuitoriul își ridică capul în sus. Fața sa era albă ca păretele și privirea sa blândă ca a porumbului.

— „Da, — rěspunse, Mântuitorul, — o astfel de creațiune dumnezeéscă esistă cu adevěrat. Căutați, că o veți afla!“

Și s'au pus învěțăceii de nou pe ghîcite. *Andrei* zicea: „Cerul instelat e cea mai frumósă și cea mai completă creațiune dumnezeiască. E ceva măreț“. . . .

Iisus i-a rěspuns: „Nu căuta în ceriu aceea ce poți găsí pe pămênt. Este lucru mai măreț pe pămênt decât cerul instelat.“

Ear *Petru* zicea: „Eu admir munții ca ceva mai perfect. Ce e mai tare decât un puternic munte de granit?“

Și i-a rěspuns Iisus: „Aceea ce căutați voi e mult mai tare!“

Și zicea *Iacob*, fiiul lui *Zevedeiu:* Marea e mai puternică decât munții, pentru-că marea înghite steanul de pétră și-'l ascunde în adâncimile sale, pe cari nimeni nu le cunóște“.

Și earăși a rěspuns Iisus: „Aceea ce voi căutați e cu mult mai adânc!“

Zis'a atunci *Bartolomeiu*, că nu e nimic mai frumos decât o flóre frumósă, ear Iisus a rěspuns, că aceea ce caută el e mult mai frumos, și zis'a *Filip*: „A'ți uitat *sórele,* cea mai frumósă creațiune, care cu razele sale călduróse luminéză lumea întrégă și încălzesce tot pămêntul,“ și i-a rěspuns și lui Iisus: „Aceea ce voi căutați dă căldură și mai mare!“

Și au tăcut toți învěțăceii, pentru-că nu știau ce sě mai zică.

Și earăși a zis *Ioan* „Invěțătoriule! Vreai, ca întunerecul sě se sălășluiască în inimile nóstre? Spune-ne și nóuě: care este acea creațiune perfectă adumnezeirei, care întrece pe tóte celelalte și pe care noi n'am putut-o afla?

Și Iisus și-a ridicat de nou capul în sus și a rěspuns:

— „*Inima!*“

Vorbe înțelepte.

Unde este multă libertate, este multă rătăcire.

*

Nimeni nu este așa de fericit sau nefericit după cum își închipuesce.

*

Efectele mâniei sémănă cu căderea casei, care căzând peste cineva, sě sfărâmă ea însăși.

*

Poporul prețuește tăria înainte de tóte.

se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitatea mai multor învĕţători ai nostri? Cum s'ar puté ajunge acea însufleţire?

2. Prelegeri practice *a*) din limba română, *b*) din limba magiară, *c*) comput şi *d*) una din pomărit cu elevii dela şcóla nóstră din Jabeniţa.

3. Critica asupra acestor prelegeri practice.

Invĕţătorii însărcinaţi cu elaborarea temei generale din punctul 1. precum şi cu ţinerea de prelegeri practice, sunt obligaţi a presenta elaboratele lor înainte subscrisului comisariu.

Jabeniţa, 26 Martie 1901.

Vasilie Duma
parochı, comisariu consist.

Avis.

Fiind convocate conferenţele învĕţătoresci din archidecesa transilvană prin ordinul Preaven. Consistoriu archidiecesan Nr. 741 Şcol. din 5 Iunuarie a. c. pe ziua de 5 Aprilie v. a. c. şi zilele urmatóre; avisez pe învĕţătorii din protopresbiteratele *Abrud* şi *Câmpeni*, că în ziua amintită la 9 óre a. m. se va oficia serviciu divin în biserica din Abrud, ear' după aceea se va deschide conferenţa în localul şcólei nóstre din aceea localitate.

Programa se va statori în prima şedinţă a conferenţei.

Sibiiu, 28 Martie n. 1901.

Ioan Popovici
comisariu cons.

Convocare.

Insărcinat, prin hârtia Veneratului Consistoriu din 19 Februarie a. c. Nr. 1563 cu conducerea conferinţelor învĕţătoreşti din cercul al II-lea (protopopiatul Branului), am onorea a convoca prin acésta pe toţi domnii învĕţători şi învĕţătóre, definitivi, provisori şi suplenţi, la conferenţele cari se vor ţiné Joi în 5, Vineri în 6 şi Sâmbătă în 7 Aprilie v. în localul şcólei din Zerneşti.

Programul acestor conferinţe va fi:

Joi in 5 Aprile v.

Inainte de amiaz.

1. La 9 óre serviciu divin cu invocarea Duhului sfînt şi parastas pentru membrii decedaţi ai corpului didactic din acest protopresbiterat.

2. Deschiderea conferenţei şi constituirea.

3. Cetirea temei dată în cercularíul Ven. Consistoriu: „Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestă mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători de ai nostri, şi cum sar puté ajunge acea însufleţire?" lucrată de domnii: Andreiu Badiu şi George Butnariu.

După amiaz.

4. Insemnătatea aritmeticei, de Vasile Muntean.

5. Raportul comisiunei (compusă din invĕţătorii din Zerneşti) însărcinate cu stabilirea planului de învĕţământ pentru aritmetică, cu considerare la şcólele cu 1 sau 2 învĕţători.

Vineri în 6 Aprile v.

Inainte de amiaz.

1. Prelegere practică din aritmetică pentru cursul I., de Nicolae Comanici.

2. Prelegere practică din aritmetică pentru cursul II., de Bartolomeu Tipeiu.

După amiaz:

3. Prelegere practică din aritmetică pentru cursul III., de Niculae Roncean.

4. Prelegere practică din aritmetică pentru cursul IV., de Anania Boldor.

Sâmbătă în 7 Aprile v.

Inainte de amiaz.

1. Prelegere practică din aritmetică pentru cursul al V şi VI-lea, de George Butnariu.

2. Alegerea comisiunei permanente.

3. Propuneri.

Tóte lucrările, fie ele teoretice sau practice, se vor presenta în scris comisariului.

După fiecare lucrare teoretică sau practică membrii îşi fac reflexiunile critice.

Braşov, 27 Martie v. 1901.

Dr. Sterie Stinghe
comisariu consistorial

NOUTĂŢI

Christos a înviat! *In préjma serbătórei serbătorilor, de mântuire aducĕtórea sfântă înviere a Domnului şi Mântuitoriului Iisus fiul lui Dumnezeu, trimitem cetitorilor, colaboratorilor şi corespondenţilor nostri salutul creştinesc* **Christos a înviat!**, *dorindu-le sĕrbători fericite.*

*

Din causa sfintelor sĕrbători ale *Invierii Domnului*, numĕrul proxim va apàré numai Joi.

*

Archiducele Francisc Ferdinand a primit Luni în audienţă pe ambasadorul englez Plunket, care a predat archiducelui insigniile ordului Bath, conferit lui din partea regelui Edward.

*

Concert în Sĕlişte. Reuniunea română de cântări din Sĕlişte invită la *concertul* ce-'l va arangia *Luni a doua zi de Paşti*, în sala festivă a şcólei. Inceputul la 8 óre séra. Preţurile de întrare: Locul I. 1 cor. 60 bani, locul II. 1 cor., loc de stat 60 bani, loc pe galerie 20 bani. Biletele se pot procura dela dl Dumitru Lăpĕdat şi séra la cassă.

*

Ştiri fantesiste. *Ziarele maghiare aduc ştirea despre unele candidări de* ***deputaţi români***, *pentru alegerile proxime dietale. Incât privesce persónele cari stau aprópe de ziarul nostru, ţinem sĕ declarăm, că ştirea e lipsită de ori-ce temeiu, şi că peste tot se pare a fi o mistificare sau o tragere pe sfóră la mijloc.*

*

Prima medalie pentru Regina României. Guvernul francez a conferit Reginei Elisabeta a României primul esemplar al medaliei de aur dela esposiţie.

*

Daruri pentru biserică. Conduşi de iubirea înfrumseţărei casei Domnului a sfintei biserici din loc — şi pătrunşi de simţul de jertfire, bunii mei creştini şi fii sufleteşti din parochia gr.-or. *Butene* — protopresbiteratul Clujului — Ioan Brişan a Gheorghichi a zidit pe spesele sale proprii un „chor" în biserică cu 80 coróne, Ştefan Galbau, primariu, a cumpĕrat 3 perdele la uşile altariului cu 15 cor., ér pentru procurarea a lor 3 feţe de masă (pe prestol, iconostas şi proscomidier) au contribuit: Ioan Brişan a Gheorghichi 4 cor., N. N. 2 cor., Iuliana Todoruţ näsc: Nemeş 2 cor., Gavril Hondrea 1 cor. 20 fil., Gavriil Gall 1 cor. 20 fil., Petru Borza 1 cor., George Todoruţ cantor 80 fil., Ioan Haş a Niculi 80 fil., Ioan Haş epitrop 80 fil., Ioan Haş a Vili 60 fil., Ştefan Filip 40 fil., Oniţa Haş 20 fil., Teodor Brişan Turtuhaiu 20 fil., Aniţa Stanciu 20 fil., Onuţ Haş a Tinchi 20 fil., Maria Brişan 20 fil., şi Ana Todoruţ vĕduvă 20 fil.—

Pentru acestea fapte crestinesci, cari de sine se laudă — şi pentru marinimositatea susnumiţilor contribuenţi şi binefăcători 'mi ţin de o prea plăcută datorinţă părintéscă de a le aduce şi pe acésta cale căldurósele şi adânc simţitele mele mulţămite şi ca semn de recunoştinţă pentru dênşii şi familiile lor implor darul şi binecuvêntarea Preabunului Dumnezeu asupra ostenelelor lor din acéstă viéţă, dorindu-le cea mai deplină sĕnătate şi fericire vremelnică şi vecinică.

Butene, 25 Martie 1901.

Gavriil Todoruţ
paroch gr.-or.

*

Miluitoriul sĕracilor. Emil *Costinescu*, presidentul comisiunii interimale a oraşului Bucureşti, a cedat pentru sĕracii oraşului diurnele sale de 1500 lei.

*

Mort în faţa altariului. Preotul ev. luteran Dr. Emil Grau din Lemberg, în momentul când, în cursul liturgiei, ridica potirul cu sfânta cuminecătură pentru a se cumineca, a căzut mort, în urma unei apoplexii de inimă.

*

Mórte de băieşi. Se scrie din Drencova, că în ocnele de cărbuni de la Cozla s'au nenorocit Sâmbătă trei băieşi români, pe cari îi apucase încă la locul lor de lucru despicarea cu dinamit a unui pārete de cărbuni. Stefan *Muntean* (june) şi Nicolae *Jian* (tată a patru copilaşi) au fost ucişi, ear' Nicolae *Julan* a fost rănit grav.

*

Catastrofa de la Baja. Despre catastrofa întêmplată Sâmbătă în Baja se raportéză ziarelor din Budapesta următórele: Prăbuşirea casei s'a întêmplat cu câteva minute înainte de 3 óre după amiazi; întrégă aripa casei, de la etagiu pănă jos în pivniţă, s'a prăbuşit, astrucând sub massa de ruine pe cei cari au căḑut din etagiu şi pe cei aflaţi în prăvălia lui Steiner. Lucrările de salvare numai Duminecă séra au putut fi terminate. Au fost scóse din ruine *sése cadavre*: comerciantul *Steiner*, proprietara casei d-na Caterina *Mészáros*, pe care massa ruinelor a sdrucit'o de tot, *servitórea* acesteia, un băieţel *Reich* Laczi fiul unui comerciant bogat, care împreună cu soră-sa şi cu guvernanta tocmai întrase în prăvălie; sora băiatului şi guvernanta au scăpat. Apoi Terezia *Beretici*, cassieriţa prăvăliei, şi Iosif *Bálint*, învĕţăcel în prăvălia lui Steiner. Se zice, că ar mai fi astrucaţi doi inşi: un ţeran din Szeremlje şi o femeie din Dunaszekcső, cari încă erau în prăvălie când s'a întêmplat catastrofa; cadavrele acestora însĕ n'au fost aflate. Mai întâiu a fost scósă de sub mormanul de ruine guvernanta Berta Schmitter, care afară de câteva contusiuni şi sgârieturi a scăpat téfără. In cursul lucrărilor pentru desgroparea guvernantei devenind liber locul din jur, se vedea alăturea capul copiliţei Elisa Reich, care cu paciinţă îngeréscă îndemna s'o scótă şi pe ea; mititica a scăpat fără nici o rănire mai gravă. Intr'aceea pompierii încă lucrau din rĕsputeri, scoţênd din ruinele prăvăliei — după muncă de două ceasuri — pe Fani Weiss, vênḑĕtóre în prăvălie. Şi acésta a scăpat cu viéţă. Pe la patru óre nóptea a fost scos cadavrul proprietarei C. Mészaros, o matrónă de şesezeci şi doi ani, apoi cadavrul comerciantului Steiner, a cărui mórte o deplânge vĕduva lui şi trei copilaşi. Cătră amiazi (Duminecă) au fost scóse celealalte patru cadavre. In chip miraculos a scăpat de mórte Mészáros Liza, o bĕtrână de 95 ani, care căzuse din etagiu deodată cu prăbuşirea lui. Bĕtrâna şedea pe un fotel şi în căderea ei cu fotel cu tot, fotelul s'a întors cu piciórele în sus, căḑênd cu partea móle pe capul bĕtrânei şi astfel servindu-i ca scut în contra cărămiḑilor şi lucrurilor ce cădeau pe ea.

Catastrofa a provenit din causă ca înainte cu doi ani fuseseră demolaţi doi păreţi comuni ai casei fără sĕ se fi făcut în locul lor alte întărituri şi astfel zidirea, afară de aceea slab construită şi vechiă de 52 ani, nu a mai putut suporta povara coperişului.

*

„Moftul român". Sub conducerea lui I. L. Caragiale va apàré în Bucureşti o nouă revistă umoristică, sub titlul *„Moftul român"*, şi va costa 20 lei pe an.

*

Cel mai bogat om din Germania e *Krupp*, proprietariul fonderiei de tunuri. Conform fasiunei făcute de el însuşi la comisiunea pentru eiectarea impositelor, venitul seu din anul acesta e *21 milióne de marce*,— 5 milióne mai mult decât în anul trecut. Astfel Krupp e cel mai bogat om în Germania, fiind-că venitele lui intrec mult lista civilă a impĕratului.

*

Frumseţa femeéscă americană. Gaston Dechamps, scriitor francez, care de present locuesce în New-York, într'o scrisóre publicată în „Figaro" se ocupă cu frumseţa femeéscă americană şi spune, întrĕ altele, următórele: Aici frumseţa femeéscă nu o afli pe bulevarde; aici nu-şi fură nimenea timpul hoinărind pe strade; obiceiul preumblărilor aici nu e cunoscut. Americanul veritabil nu se opresce pe la vitrinile de flori dacă nu are intenţie sĕ cumpere. O asemenea distracţie gratuită, parisiană, americanul nu conósce şi 'i e ceva neobicinuit frumseţile femeii care nu i-a fost presentată după tóte formele; el nu cunósce plăcerea cunoştinţei intêmplătóre şi nici ilusiunea reveriilor. Strada e pentru cei cari îşi vĕd de afaceri. In New-York fie-cine e grăbit, alérgă înainte fără a privi în drépta şi stânga, şi acésta o ştie femeia americana fórte bine. De ce sĕ-'şi pérdă deci timpul de geaba şi de ce sĕ-'şi ducă frumseţa la vedere acolo unde nimenea n'are timp sĕ i-o admire. . . . .

Deschamps a cercetat mai multe universităţi pentru femei şi s'a uimit de zelul cu care se cultivă în acelea gimnastica femeéscă. El spune, că la şcóla de femei din Wellesley elevele trebue sĕ facă din gimnastică două examene severe, apoi că învaţă călĕritul, dansul, înotatul, dar' cu deosebită atenţiune la validitarea frumseţii femeesci. Dechsamps numesce Lumea-nouă un gigantic atelier de frumseţi femeesci, unde posibil că se sculptéză în marmură mai puţine staţue de cât în Lumea-vechiă, dar' esistă pricepere pentru crearea idealului frumseţii omenesci, deosebi al frumseţii femeesci.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Trifoiul", învĕţături şi poveţe despre cultivarea trifoiului, cel mai rentabil nutreţ pentru vite,-de Eugen *Brote*. Acéstă broşură forméză Nr. 2 din biblioteca reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului (Prima ediţie apăruse în 1889). Editura reuniunii. Preţul 24 fileri.

*

„România ilusiratâ", revistă politică -literară, redactată în *Bucureşti* sub direcţia lui Ioan Rusu Abrudeanul şi George Rădulescu, fascicolul pe luna Martie, avênd sumariul: Generalul G. Manu, (cu portret), Anul 1900 în istorie, Chestia pasivităţii politice a Românilor din Ungaria (intervievuri cu fruntaşi ardeleni), schiţe biografice şi portretele membrilor noului guvern român, un studiu despre Al. Lahovari, descriere a espediţiei la polul nordic a ducelui de Abruzzo, şi alţi articoli şi notiţe de literatură, higienă, economie etc.

„România ilustrată" apare o dată pe lună şi costă 20 lei pe an. Red. şi administraţia: Bucureşti str. regală Nr. 1.

*

„In Panteon. *Mormintele marilor nostri bărbaţi de la 1848—1849*". Sub acest titlu face publicului român plăcută suprindere de Paşti dl *Silvestru Moldovan* prin publicarea schiţelor biografice ale conducĕtorilor luptelor nóstre de la 1848—49. In broşurica acésta autorul ne dă schiţa biografică şi faptele mai însemnate ale lui: Simion *Balint*, G. *Bariţiu*, (cu medalia comemorativă bătută de Academia română la iubileul de 80 ani al lui Bariţiu), S. *Barnuţiu*, I. *Butean*, N. *Corcheş* (învingĕtoriul de la *Fântânele*), P. *Dobra*, V. *Fodor*, Amos *Frâncu*, Simion *Groza* (preotul din Rovina), Avram *Iancu* (cu două portrete), Dionisie P. *Marţian*, Florian *Micaş*, Vasilie *Moldovan*, Andreiu *Murĕşian*, (cu casa unde s'a născut), *Alexandru Papiu Ilarian*, Simion *Prodan* (preot în Măgina şi vice-prefect în prefectura lui Iancu), Aron *Pumnul*, Andreiu *Şaguna* (cu o frumósă apoteosă rapsodică), Nicolae *Solomon* (cu portret), Alexandru St. *Şuluţiu*, Nicolae *Vlăduţ*.

In adnexul I. dl Moldovan publică lista *legionarilor* de la 1848/9 (152: prefecţi, viceprefecţi, tribuni, centurioni, decurioni), ear' în adnexul II. sub titlul *„Iancu şi Vasvári"* ne dă o descriere a luptei de la *Fântânele* şi „o tradiţie despre Iancu".

Broşura *„In Panteon"* a apărut în Sibiiu în „Tipografia" societate pe acţiuni, costă 1 corónă (pentru România 1 leu 20 bani) şi se póte procura de la autor.

*

„Enciclopedia română" *fasc. XXIII.* cuprinḑênd articolii *Manlius* — *Mira*, întrĕ cari: Manolescu, Manu, Maniu, Marcovici, Marghiloman, Marian, Marienescu, Marin, Mârzescu, Masssim, Mateiu Corvinul, Mavrogheni, Mateescu, Maxim, Meissner, Melchisedec, Meţianu, Micle, Mihăilescu, Mihail, Mihalcea, Mihályi, Mihnea, Millo, Mincu, Minovici, etc.. apoi din istoria universală: Maria Terezia, Martinovici, Martinuzzi, Medo-Perşi, Menumorut, Migraţiunea popórelor, etc., Dintrĕ articolii de medicină, higienă şi balneologie amintim: Masagiu, Maternitatea, Medicina, Miasma, Melancolia, Meninge, Mĕduva, Marienbad, Melencze, Meran), şi numĕroşi alţi articoli de istorie, geografie, literatură, botanică, mineralogie, fisică, istoria bisericéscă, filosofie, etc., de tot circa 1300.

Prin acest fascicol „Enciclopedia română" a trecut deja peste 3/4 din materialul de articoli şi astfel se póte spera că în scurt timp acésta publicaţiune va fi pe deplin terminată şi va face publicului cetitor român bune servicii pentru popularisarea sciinţelor şi lăţirea cunoscinţelor folositóre.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiiu (deposit general pentru România: *E. Storck, Bucuresci)* şi se primesc numai pentru publicaţiunea întrégă. Preţul de prenumerare pentru un tom broşurat cor. 20.—, legat cor. 23.20 (în România: lei 25.—, resp. 28.50).

FELIURIMI.

Originea viorelei. Conform unui mith din timpuri străvechi prima viorică a rĕsărit din urma piciorului ḑeiţei primăverii. Un mith oriental spune că viorelele au rĕsărit din lacrĕmile lui Adam, vĕrsate de mângăerea ce l'a cuprins când arhangelul Gavriil i-a vestit în numele Domnului Dumnezeu ertare şi graţie pentru pĕcatul sĕu. Mithul elin esplică originea viorelelor în chipul următoriu: Apollo prinsese slăbiciune pentru cea mai frumósă dintrĕ frumósele fiice ale lui Atlant şi voia cu ori-ce preţ sĕ o aibă. In acest scop odată s'a luat după ea s'o prindă, ear' fata a fugit la Joe (Zeus) şi a cerut s'o apere de poftele lui Apollo (zeul sórelui). Lui Joe i-s'a făcut milă de castitatea fetei (gurile rele spun că prinsese invidie pe Apollo pentru fată) şi a schimbat'o în viorică. De aceea cresce viorica de regulă în locuri umbróse, scutite de [illegible]şiţa sórelui.

Nr. 19/1901. [38] 4—4

Publicare de licitațiune.

Pe basa planului de clădire aprocat de Preaven. Consistoriu archidiecesan sub Nr. 4745 şcol. Din 26 Iuniu 1900, **comuna bisericéscă Porceşti** (comitatul Sibiiului) dă în întreprindere **edificarea şcólei sale**, pe cale de licitaţiune publică minuendă, ce se va ţiné în 15 April n. c. în şcóla gr.-or. română din Porceşti la 12 óre la amézi.

Preţul strigărei este de 13,355 cor. în care nu se cuprinde valórea petrei, cărămizii, varului, năsipului şi a ţiglei de coperit necesare, pe cari le dă comuna bisericéscă în natură.

Licitanţii au a depune un vadiu de 10%.

Planul, preluminariul de spese şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial din Porceşti.

Porceşti, în 10 Februarie 1901.

Comitetul parochial:

Toma Dragomir paoroch gr.-or. şi preşed. **Nicolae Grecu** notariu.

Vĕḑut.

Ioan Cândea
protopop.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,

de
Iudita Secula n. *Truța.*

Broș. à 50 cr.

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate

şi

Contabilitatea

în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu"

publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librria Tipografiei archidiecesane.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Teoria Dramei

cu un tractat întroductiv
despre frumos şi artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Preţul broş. 3 cor. 60 fil.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In *Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,* au apărut şi se află de vênḑare:

Geografia

pentru şcóle civile şi superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)
şi

Istoria universală

pentru şcóle civile şi superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)
după
Alexandru Márki.

In românesce de
I. Popovici.

Preţul Geografiei leg. . . . . **fl. 1.30**
„ **Istoriei universale leg.** . . „ **1.—**

O pagină
din

Lupta nóstră pentru esistență.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român" anul 1900
şi publicaţi de
Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna

— vărsat în gyps —

cu preţul de **3 coróne.**

Se întindem mâna norocului!

Deja mulţi s'au fericit prin cumpĕrarea unui los dela noi.

Loteria cea mai bogată în şanse din lume este Loteria nóstră de clase reg. ung. **Din**

100.000 LOSURI vor fi trase **50.000 câştiguri în bani**

Câştigul cel mai mare eventual

1.000,000 corone.

1 premie 600.000, 1 câştig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30 000, 1 à 25 000, 7 à 20 000, 3 à 15.000, 31 à 10.000, 67 à 5000, 3 à 3000, 432 à 2000, 763 à 1000, 1238 à 500, 90 à 300, 31.700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80 2.900 à 40. In total

13,160.000 Cor. adecă treisprezece milióne 160.000 Cor.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Jänner	Feber	März	April	Mai	Juni	Juli	August	September	October	November	Dezember
D 1 4042	F 1 38274	F 1 19815	M 1 44373	M 1 48569	S 1 38250	M 1 51633	D 1 59560	S 1 83465	D 1 55184	F 1 17797	S 1 35362
M 2 36473	S 2 51384	S 2 40489	D 2 52329	D 2 53709	S 2 51381	D 2 58046	F 2 83332	M 2 89342	M 2 83536	S 2 38973	M 2 44347
D 3 49544	S 3 56319	S 3 51635	M 3 59576	F 3 62319	M 3 55186	M 3 65832	S 3 86052	D 3 48569	D 3 8560	S 3 51633	D 3 51650
F 4 53718	M 4 64441	M 4 58050	D 4 83383	S 4 83468	D 4 62472	D 4 83584	S 4 35365	M 4 53709	F 4 38250	M 4 58046	M 4 59560
S 5 62452	D 5 83551	D 5 65835	F 5 86063	S 5 89345	M 5 83550	F 5 19815	M 5 44373	D 5 62319	S 5 51381	D 5 65832	D 5 83332
S 6 83478	M 6 17349	M 6 83591	S 6 35366	M 6 36462	D 6 8568	S 6 40489	D 6 52329	F 6 83468	S 6 55186	M 6 83584	F 6 86052
M 7 4053	D 7 38904	D 7 21622	S 7 44382	D 7 4042	F 7 38274	S 7 51635	M 7 59576	S 7 89345	M 7 62472	D 7 19815	S 7 35365
D 8 36475	F 8 51612	F 8 40497	M 8 52340	M 8 36473	S 8 51384	M 8 58050	D 8 83383	S 8 36462	D 8 83550	F 8 40489	S 8 44373
M 9 49711	S 9 58019	S 9 51636	D 9 59598	D 9 49544	S 9 56319	D 9 65835	F 9 86063	M 9 49541	M 9 8568	S 9 51635	M 9 52329
D 10 53719	S 10 64479	S 10 59503	M 10 83430	F 10 53718	M 10 64441	M 10 83591	S 10 35366	D 10 4042	D 10 38274	S 10 58050	D 10 59576
F 11 62459	M 11 83562	M 11 65839	D 11 86070	S 11 62452	D 11 83551	D 11 21622	S 11 44382	M 11 36473	F 11 51384	M 11 65835	M 11 83383
S 12 83492	D 12 17752	D 12 85121	F 12 35371	S 12 83478	M 12 17349	F 12 40497	M 12 52340	D 12 49544	S 12 56319	D 12 83591	D 12 86063
S 13 8457	M 13 38913	M 13 32706	S 13 48076	M 13 4053	D 13 38904	S 13 51636	D 13 59598	F 13 53718	S 13 64441	M 13 21622	F 13 35366
M 14 37404	D 14 51620	D 14 44336	S 14 52503	D 14 36475	F 14 51612	S 14 59503	M 14 83430	S 14 62452	M 14 83551	D 14 40497	S 14 44382
D 15 49715	F 15 58033	F 15 51643	M 15 60033	M 15 49711	S 15 58019	M 15 65839	D 15 86070	S 15 83478	D 15 17349	F 15 51636	S 15 52340
M 16 53720	S 16 64486	S 16 59504	D 16 83436	D 16 53719	S 16 64479	D 16 85121	F 16 35371	M 16 4053	M 16 38904	S 16 59503	M 16 59598
D 17 62461	S 17 83564	S 17 83263	M 17 89324	F 17 62459	M 17 83562	M 17 32706	S 17 48076	D 17 36475	D 17 51612	S 17 65839	D 17 83430
F 18 83494	M 18 17760	M 18 85123	D 18 35375	S 18 83492	D 18 17752	D 18 44336	S 18 52503	M 18 49711	F 18 58019	M 18 85121	M 18 86070
S 19 8466	D 19 38940	D 19 35355	F 19 48087	S 19 8457	M 19 38913	F 19 51643	M 19 60033	D 19 53719	S 19 64479	D 19 32706	D 19 35371
S 20 38139	M 20 51630	M 20 44337	S 20 52551	M 20 37404	D 20 51620	S 20 59504	D 20 83436	F 20 62459	S 20 83562	M 20 44336	F 20 48076
M 21 51356	D 21 58036	D 21 51649	S 21 60040	D 21 49715	F 21 58033	S 21 83263	M 21 89324	S 21 83492	M 21 17752	D 21 51643	S 21 52503
D 22 55184	F 22 65816	F 22 59519	M 22 83439	M 22 53720	S 22 64486	M 22 85123	D 22 35375	S 22 8457	D 22 38913	F 22 59504	S 22 60033
M 23 62466	S 23 17797	S 23 83320	D 23 89327	D 23 62461	S 23 83564	D 23 35355	F 23 48087	M 23 37404	M 23 51620	S 23 83263	M 23 83436
D 24 83536	S 24 38973	S 24 85128	M 24 35377	F 24 83494	M 24 17760	M 24 44337	S 24 52551	D 24 49715	D 24 58033	S 24 85123	D 24 89324
F 25 8560	M 25 51633	M 25 35362	D 25 48559	S 25 8466	D 25 38940	D 25 51649	S 25 60040	M 25 53720	F 25 64486	M 25 35355	M 25 35375
S 26 38250	D 26 58046	D 26 44347	F 26 52581	S 26 38139	M 26 51630	F 26 59519	M 26 83439	D 26 62461	S 26 83564	D 26 44337	D 26 48087
S 27 51381	M 27 65832	M 27 51650	S 27 60045	M 27 51356	D 27 58036	S 27 83320	D 27 89327	F 27 83494	S 27 17760	M 27 51649	F 27 52551
M 28 55186	D 28 83584	D 28 59560	S 28 83465	D 28 55184	F 28 65816	S 28 85128	M 28 35377	S 28 8466	M 28 38940	D 28 59519	S 28 60040
D 29 62472		F 29 83332	M 29 89342	M 29 62466	S 29 17797	M 29 35362	D 29 48559	S 29 38139	D 29 51630	F 29 83320	S 29 83439
M 30 83550		S 30 86052	D 30 35377	D 30 83536	S 30 38973	D 30 44347	F 30 52581	M 30 51356	M 30 58036	S 30 85128	M 30 89327
D 31 8568		S 31 35365		F 31 8560		M 31 51650	S 31 60045		D 31 65816		D 31 35377

Wann habe ich Geburtstag?

Jeder versuche sein ***Glück*** mit der an seinem ***Geburtstage*** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an ***jedem Tage*** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ***umgehender*** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intrégă întreprinderea stă sub **supravegherea statului.**

Contribuţia pentru **losurile originale** de clasa primă conform planului este:
pentru o **optime** (1/8) **fl. —.75** sau C. **1.50** pentru un **pătrar** (1/4) fl. **1.50** sau C. **3.—**
„ o **jumĕtate** (1/2) „ **3.—** „ „ **6.—** „ un **întreg** (1/1) „ **6.—** „ „ **12.—**
şi se trimit cu rambursă, sau trimiţêndu-se preţul lor anticipativ. Planuri oficióse gratis. Comande pentru losuri originale sunt a se trimite direct la noi până la

21 April a. c.

Filiale:

Museumring II
Elisabethring 54

Banca

A. TÖRÖK & Co.

Budapesta. V. Waitznerring 4/a.

Multe şi fórte mari câştiguri am solvit noi prea stimaţilor nostri clienţi şi anume în timp scurt preste cinci milióne

Scrisóre de comandă de tăiat.

Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Ersuche um Zusendung von............**Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie** nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von. fl. .... } **ist per Nachnahme zu erheben.** } Was nicht gewünscht
} **folgt durch Postanweisung.** } bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse ....
....

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. **6.** —, 1/2 Flacon fl. **3.50.** delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai şi vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se primésca altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. **2.** 1/2 Cutie cu fl. **1.20.** delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training"

1 Sticlă cu fl. **1.20.**

Conservează nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidnl „Training".

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I şi II
1 kg. . . . fl. **1.20.**

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. **1.50.**

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 98—104

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. **Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 37 Sibiiu, Joi 5/18 Aprilie 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei or 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

In preajma sinodului.

Ne mai despart câteva zile de ziua cea destinată pentru întrunirea representanţilor legali ai bisericei nóstre în sesiunea ordinară a sinodului nostru archidiecesan.

Lucrări de epocală importanţă aştéptă resolvirea lor, proiecte afund tăietóre în viéţa nóstră bisericéscă se vor pune pe masa biroului şi aleşii bisericei au ocasiunea sê cumpênéscă şi judece cu mintea lor luminată, încât acele corêspund spiritului timpului, împrejurărilor schimbate şi în genere dacă punerea lor în practică are sê fie pentru biserică şi credincioşii ei de folos.

Dat fiind, că cunóscem parte mare din rapórte, în sesiunea actuală se vor pune base la lucrări ulterióre pe zeci şi sute de ani următori, şi pe aceste base edificiul nostru cultural-naţional va avé sê se desvólte şi sê aducă la vreme róde binecuvêntate din neam în neam.

In permanenţă a lucrat un an întreg ancheta esmisă din plenul consistoriului archidiecesan sub presidiul Inalt Preasânţitului nostru Domn archiepiscop, compusă din domnii Dr. Il. Puşcariu, Parteniu Cosma, Leontin Simonescu, Ioan Papiu, Z. Boiu, Dr. Barcianu, N. Ivan şi Dr. Elie Cristea, pentru a duce la bun sfîrşit cestiunea *zidirii catedralei*, şi combinând esperienţa îndelungată a fruntaşilor din generaţia de oţêl, cu gustul elementelor mai tinere, sperăm că cestiunea acésta a aflat cea mai norocósă resolvire, putênd consistoriul presenta un plan definitiv pentru zidirea catedralei, cu un preliminar de spese detaiat şi cu o descriere amênunţită a tuturor părţilor, din cari are sê rêsară Sionul nostru, locul de închinare pentru toţi ortodoxii din provincia nóstră metropolitană, locul de mândrie pentru cei ce ţinem cu atâta dragoste la biserică şi la aşezêmintele ei, locul de întâlnire al celor-ce ca apostoli dela margini au sê propovêduiéscă evangelia, spre mărirea lui Dumnezeu şi învierea nóstră culturală şi naţională prin legăturile cele strinse de biserica.

In permanenţă a lucrat altă comisiune instituită pentru schimbarea regulamentului afacerilor interne ale consistoriului, compusă din domnii Parteniu Cosma, Nicolae Ivan şi Dr. Elie Cristea. Cadrele înguste pentru timpul dela 1884, când s'a creat regulamentul, nu mai corêspund actualelor stări de lucruri, cu îngrămădire mare de muncă mai ales în afacerile dela cassa archidiecesană şi dela Epitropie.

Prin noul regulament se înstitue şi personalul indispensabil pentru-ca afacerile sê fie puse în cursul lor normal, şi atêrnă acum nu atât dela regulament, cât mai mult dela persónele puse în serviciul bisericei, ca împărţind munca fie care sê-şi facă datoria, punênd partea cea mai bună a sufletului seu pentru promovarea causelor sânte ale bisericei.

Cum însê s'au ridicat şi plângeri, mai ales în ce privesce compunerea cam complicată a socotelelor, aceeaşi comisiune a lucrat la mandatul sinodului archidiecesan din 1898 un proiect de regulament despre administrarea averilor bisericesci din archidiecesă, făcênd înlesniri esenţiale la compunerea socotelelor, şi dacă acest proiect va primi sancţiunea sinodului archidiecesan, şí acest inconvenient este delăturat şi nu vor mai puté ómenii sê acopere cu scuse neînaintarea socotelelor bisericesci.

O dorinţă veche a preoţimei archidiecesane s'a împlinit la anul 1891, când sinodul archidiecesan a decis crearea unui fond de pensiuni pentru preoţimea archidiecesană. Era lucru firesc, că la început nu puteam lua prea mari angajamente, căci nu ştiam şi nu puteam şti, neavênd esperienţele de lipsă, cum se vor sci achita membrii de datorinţele lor.

După esperienţele făcute timp de 10 ani, după resursele contemplate pentru alimentarea fondului azi cu un capital de 320.000 coróne, credem că putem face un pas mai spre bine.

Comisiunea compusă din domnii Parteniu Cosma, Mateiu Voileanu, N. Ivan, Dr. Lemény şi Dr. Cristea a ţinut cont de tóte împrejurările şi a credut că acum putem asigura şi pensiuni mai mari pe séma membrilor, şi în schimb putem pretinde şi cuotisaţiuni anuale şi taxe fundamentale mai urcate.

De altă parte putem face uşurinţă comunelor nóstre bisericesci, mai ales acelor comune, cari au prea puţine isvóre de venit şi nu sunt în stare sê acopere tóte trebuinţele lor.

Luând de basă cualificaţia membrilor, luând pentru cei cu salarii în combinaţiune şi cuincuenaliile, dăm totodată posibilitatea şi celor obosiţi de muncă, ca sê se retragă cu cinste şi sê-şi caute de odihnă, ca sê putem premení cu puteri noue de lucru statul celor dela conducerea din centru, o cestiune astăzi ardêtóre pentru funcţionarea regulată a organismului central şi pentru accelerarea agendelor îngrămădite.

După-ce însê la 1868 — când s'au sistemisat salariile asesorilor, profesorilor şi funcţionarilor din centru erau alte timpuri, alte mijlóce de traiu, alte preţuri pentru locuinţe, venind fondurile archidiecesane în posiţie de a puté face faţă trebuinţelor celor mai ardêtóre, consistoriul a credut că e timpul sê presenteze şi în direcţiunea acésta propuneri de îmbunătăţire, se înţelege, că fără de a produce perplesităţi budgetare şi fără a lua angajamente, cari nu le-ar puté suporta fondurile.

Ştim şi suntem convinşi că funcţionarii pe cari îi privesce cestiunea, nu sunt toţi mulţămiţi.

Concedem chiar, că îmbunătăţiri mai mari trebuia sê se facă, însê în prima linie s'a ţinut samă de fondurile archidiecesane şi s'a aflat, că o îngreunare mai mare ar puté eventual sê aibă consecuinţe şi neplăcute şi de aceea s'a făcut puţin, dar' acel puţin are sê fie sigur, şi de durată.

In urma urmelor ne-au mai condus şi acele vederi, că toţi cei-ce suntem în serviciul bisericei, suntem datori sê aducem şi unele jertfe şi acele nu le putem cere dela cei din afară, dacă vom premerge cu exemplu reu la centru, căutând sê satisfacem numai trebuinţelor nóstre.

Ar mai încape discuţiune şi faţă de prestaţiunile unora — dar' deocamdată acele nu vin în cercul nostru de combinare, pentru că nu e permis sê faci cestiuni personale, când e vorba de a pune o lucrare în sistem, şi a-i da forma cuvenită.

Afară de aceste cestiuni mari este încă din anul 1890 o cestiune în studiu — cestiunea înfiinţării unui fond pentru asigurarea edificiilor bisericesci contra focului.

Incă anul trecut consistoriul a presentat un proiect de statute, care s'a şi împărţit între membrii sinodului.

Nu s'au votat statutele, sub cuvênt că era timpul înaintat, dar' acum în sesiunea acésta şi statutele aceste trebuie votate.

Tóte bisericele şi-au făcut fonduri de asigurare şi au realisat profite considerabile. Perderi nu arată nici una.

Nouê nu ni-e permis sê dăm credêmênt şóptelor, nici motivelor invocate de persóne interesate, ci trebue sê mergem înainte. Cei ce tot amână şi împedecă, când sub un pretext, când sub altul, trebue că au scopurile lor şi gânduri reservate.

Biserica şi ale ei interese sê fie farul nostru conducêtor şi vom ajunge la liman.

Schiţând o parte din obiectele puse la ordinea zilei în sesiunea proximă sinodală, credem, că am dat ocasiune factorilor competenţi, ca sê cunóscă în liniamente generale lucrările ce va avé sê le sêvêrşéscă sinodul nostru archidiecesan.

Ore în faţa acestui material ce se presintă, ce vor mai zice cei ce în veci s'au hrănit cu invidia şi cu calumnia?

Ore amuţi-vor limbile clevetitóre, cari în ajunul sfintelor Pasci — ca de obiceiu, — au semânat semânţă de ură şi desbinare în biserica nóstră, şi au ridicat cele mai cutezate învinuiri nedrepte asupra bisericei nóstre, asupra capului ei şi asupra celor ce muncesc cu desinteresare în centrul archidiecesei?

Dar' sê iertăm tóte pentru înviere, căci asta e devisa bisericei — şi sub acéstă devisă sê aşteptăm în linisce desvoltarea lucrurilor.

Sibiiu, 17 Aprile n.

Dela curte. Se telegrafézâ dela Viena, că M. Sa Monarchul sosesce mâne, Joi, la Budapesta unde va rêmâné până la 15 Maiu. In 19 Maiu va face deschiderea delegaţiunilor, ear' în 30 Maiu va pleca pe mai multe zile la Praga.

Ministri magiari la Viena. Primministrul *Széll* şi ministrul de finanţe *Lukács*, au sosit Duminecă diminéţa la Viena, parte pentru a fi presenţi la festivităţile aranjate în onórea clironomului german, sosit în aceeaşi zi la Viena, parte pentru a ţiné consultări cu colegii lor din Austria. Despre acestea din urmă se telegrafézâ, că s'au ţinut sub presidenţia ministrului comun de esterne, în fiinţa de faţă a ministrilor comuni şi a ambilor prim-miniştri şi ministri de finanţe, şi că în ele a fost vorba despre stabilirea budgetului comun pentru anul viitor, pentru a puté fi presentat delegaţiunilor.

Dieta magiară îşi continuă şedinţele mâne Joi, după-ce i-s'au terminat vacanţele de Paşti. La ordinea zilei e continuarea discuţiei pe articole asupra proiectului de lege despre convenţia cu „*Adria*“. Va urma apoi simplificarea administraţiunii şi incompatibilitatea.

Succesul Cehilor. Două rescripte preaînalte de mare importanţă au apărut zilele trecute în fóia oficială dela Viena. Intr'unul M. Sa Monarchul avisézâ pe ministrul-president Körber, că doreşte *sê se ridice la Praga un muzeu* pe seama productelor de artă din pictura modernă, din plastica şi din architectura de artă, ramuri cari au representanţi cu renume european în Boemia, şi anume din mijlócele pe cari le pune M. Sa la disposiţie, în scopul acesta, — ear' prin celalalt Monarchul numesce opt membri noi în casa de sus austriacă, luându'i pe toţi opt dintre scriitorii şi artiştii de valóre din Austria. Acest act de recunoştinţă preaînaltă faţă de munca rodnică spirituală e dovada cea mai eclatantă despre spiritul nobil de care e condus monarchul în acţiunile sale.

Alegerile. In urma înţelegerii luate din partea prim-ministrului *Széll* cu cercurile conducêtóre dela Viena, alegerile generale pentru dieta magiară se vor face la tómnă, în luna Septembre.

Incompatibilitatea. Comisiunea esmisă din partea dietei magiare pentru compunerea unui nou proiect de lege despre *incompatibilitate*, s'a întrunit Sâmbătă şi luând în desbatere proiectul subcomisiunii de şase, a adus în cele formale hotărîrea, ca chestiile de incompatibilitate sê nu fie concrezute Curiei, cum se făcuse propunerea, şi cum cere o mare parte dintre deputaţii mai independenţi, ci un *juriu esmis din partea dietei* sê judece asupra lor. Hotărîrea a făcut rea impresiune asupra celor-ce credeau, că prin înăsprirea legii de incompatibilitate, şi prin trimiterea chestiilor acestora la un for independent, cum e Curia, se vor introduce raporturi sênătóse în parlamentul magiar.

Alegêtorii după naţionalităţi. Interesante date statistice publică semioficiosul „*Pol. Ért.*“, cu privire la alegătorii Ungariei cari *după naţionalităţi* se impart astfel: Magiari 587.000; Nemţi 115,000; *Români 105,000* Slovaci 87,000' Sîrbi şi Croaţi 47,000; Ruteni 16,000; Venzi 1600 şi Italieni 1400. Ce se atinge de *ocupaţiunea* alegătorilor, impărţirea e următórea: proprietari de case şi pămênt 414,000; industriaşi 146,000; funcţionari 168,000; comercianţi, fabricanţi şi capitalisti 72,000 cetăţeni independenţi (advocaţi, medici etc.) 37,000.

Nimic nu caracterisézâ mai bine legea electorală, atât de meşteşugită din Ungaria decât tocmai cifrele inşirate. Magiarii, cari sunt în minoritate faţă de celelalte naţionalităţi din ţéră, au de dóuă-ori atâţia alegători, ca tóte celelalte naţionalităţi (va sê zică majoritatea ţerii) la olaltă! Şi totuşi se mai tem şi nu dau voe năţionalităţilor sê se manifesteze liber la alegeri!

Emigrări. Ziarele magiare aduc ştirea, că din Bacica, cea mai productivă şi mai bogată parte a Bănatului timişan, aprópe cincisute de ţêrani au plecat pentru a'şi căuta o patrie nouă, fie în Germania, fie în America. Şi ca de regulă, presa patriotică nu caută a stabili adevêratele motive ale emigrării, cari sunt şi pot sê fie: dările cele mari şi mai presus de tóte administraţia cea rea, şi confiscarea, rînd pe rînd, a tuturor drepturilor cetăţeneşti dela aceia cari nu se plécă necondiţionat în faţa tuturor actelor „*patriotice*“, fie ele chiar şi de cea mai condamnabilă volnicie, — ci atribue emigrarea aceasta înfluinţării meşteşugite a unor agenţi, cari seduc lumea cu promisiuni nerealisabile! Fie chiar aşa; semnificativ remâne, că poporaţiunea Ungariei nu se simţeşte bine în patria acésta nici chiar în Bacica, vestitul Canaan de odinióră. Şi totuşi mai visézâ ómenii despre un „*imperiu magiar*“ cu estindere *până la Marea-Neagră??..*

† Teodor de Seracin

In ajunul sfintelor sĕrbători ale Invierii locotenent-mareşalul campestru **Teodor** *cav. de* **Seracin** a rĕposat în *Caransebeş*.

Plină de fapte bune fiind viéţa lui pămêntéscă, provedinţa divină binevoit'a sĕ 'l cheme la viéţa de veci, — prin mórte la viaţă.

Prin mórtea lui *Teodor de Seracin* biserica şi naţiunea nóstră perde pe unul dintrĕ cei mai valoroşi fii ai sei, care totdeauna şi întrĕ tóte împrejurările, prin distinsa-i eruditiune militară şi prin vitejia rară în rĕsbóie numai onóre a făcut neamului sĕu; prin ţinuta exemplară şi tenacitatea cu care ţinea la naţionalitatea sa ni-l aveam cel mai vrednic representant al nostru în armată, ear' după retragere din serviciul activ militar — prin zelul şi dragostea cu care lua parte la afacerile *bisericesci-naţionale* ne obicinuise a-l considera ca pe fruntaş întrĕ fruntaşii bisericei şi naţiunei nóstre, ale cărui păreri în sinóde şi congrese erau mult respectate.

Prin mórtea lui *Seracin* naţiunea română perde totodată şi pe ultimul representant al ei în gradurile militare superióre. Aveam pe generalul *Doda*, pe locotenent-mareşalul campestru *Trapşa* şi pe *Seracin*. Toţi trei fii de grăniţeri, fala Bănăţenilor, caractere firme şi integre naţionale. Rĕnd pe rĕnd îi perdurăm pe toţi trei şi alţii în locul lor dór' nici-când nu vom avè. S'au schimbat vremurile şi spiritul . . .

Din viéţa decedatului *Seracin*, dăm după „*Foaia Diecesană*“ următórele date biografice:

Teodor cav. Seracin este descendentul a douĕ vechi şi fruntaşe familii grănicerescì din comuna *Rueni*. S'a născut in Caransebeş la 5 Februarie 1836 din părinţii Ioan Seracin, sublocotenent († 1836), şi Maria născută Petraşcu.

Şcóla poporală şi cea civilă a făcut-o în oraşul sĕu natal. In Septembre 1847 a întrat în Academia militară din Wiener-Neustadt, unde a studiat până în anul 1854.

După ce a absolvat cu resultat strălucit Academia militară, a fost împărţit la al cincilea batalion de vênători, la care a servit până în anul 1866. Din 1854 până in 1859 a servit la companie; din 1859 până în 1861 parte în biroul pentru descrierea ţerii, parte în al cincilea despărţĕmênt al ministeriului de rĕsboiu; din anul 1861 până în 1863 a fost elev al şcólei de rĕsboiu. După terminarea cu succes eminent a acestei şcóle a întrat în statul major şi a fost comandat în institutul geografic, după aceea ca oficer de statul major al brigadei staţionate în Hamburg şi apoi la al treilea corp de armată, venită acolo la inceputul anului 1864. Cu ocasiunea resboiului contra Danemarcei, la care a luat parte activă, în anul 1864 a fost în calitate de oficer de brigadă în statul major unsprezece luni în cvartirul general al corpului de armată VI în Holstein; apoi opt luni la locotenenţa ces. reg. pentru ducatul Holstein. Pentru prestaţiunile din acest rĕsboiu a fost decorat cu crucea militară pentru merite.

La 1 Maiu an. 1866 avanséză la rangul de căpitan în statul major, şi este comandant la al III corp al armatei de nord. In calitatea acésta ia parte la rĕsboiul contra Prusiei, şi pentru „curagiósele şi escelentele servicii“ în acest rĕsboiu primesce „prea înalta recunoscinţă lăudătóre“.

După acest rĕsboiu este comandat la divisiunea de cavalerie din Pesta şi apoi la brigada de cavelerie din Cinci-biserici. In anii 1867 şi 1868 e în despărţĕmêntul cartografic în Slavonia şi Croaţia, iar' în 1869 la comanda militară din Petrovaradin.

Din anul 1869 până la 1872 a fost comandant de companie în regimentul romano-banatic Nr. 13 staţionat în Ohaba-Bistra.

După desfiinţarea acestui regiment de graniţă a întrat de nou în statul major şi din Novembre 1872 până la finea lui Aprilie a. 1873 a servit în despărţĕmêntul acestui stat major la comanda generală din Buda, iar' din 1 Maiu până la finea lui Octombre ca profesor de tactică la Academia militară din Viena.

De la 1 Novembre 1873 a servit în biroul statului major pentru descrierea militară a străină ăţii şi totodată a ţinut prelegeri de tactică la institutul geografic militar.

De la 1 Maiu 1874 până la 1 Mai 1876 a servit ca comandant al regimentului de infanterie Baron Alemann Nr. 43, parte în Petrovaradin parte în Caransebeş.

In 1 Maiu 1876 a avansat la rangul de major şi a fost numit şef al statului major al divisiunei de infanterie Nr. 20, în care calitate a luat parte la ocupaţiunea Bosniei şi s'a luptat la Doboj, anul 1878. Drept recunoscinţă pentru curagiósele şi merituósele servicii în luptele şi operaţiunile din Bosnia a fost decorat cu crucea de cavaler al ordului leopoldin cu decoraţiunea de resbel, — o distincţiune în urma căreia i-s'a conferit mai târziu titlul de cavaler.

In anul 1878 la 1 Septemvre avanséză la rangul de vicecolonel, iar' în 1 Novembre 1882 la rangul de colonel. In acest rang e numit la 20 Ianuarie 1883 comandant al regimentului de infanterie Nr. 41 cu sediul în Cernăuţi, în care post a stat până la 27 Iulie 1888, când a fost numit comandant al brigadei de infanterie Nr. 59. Observàm aci, că în urma recunoscinţei escelentelor prestaţiuni ca comandant de regiment, a primit în 1 Martie 1887 crucea de comtur a ordului Francisc Iosif.

La 1 Novembre 1888 a fost numit general-major, apoi la 24 Decembre 1892 comandant al divisiunei de infanterie Nr. 24 în Przemysl, ear' în 1 Maiu anul 1893 a fost înaintat la rangul de Locotenent-Mareşal-Campestru.

In 1 Maiu 1894, după un serviciu de 40 de ani, a cerut transpunerea în stare de repaus, ceea ce a şi urmat.

Decedatul a fost militar din crescet până în tălpi. In cariera sa l-a caracterisat împlinirea consciinţiósă a datorinţelor impuse de chemare. In servit era strict. Afară de servit fórte afabil cu subalternii, cari tocmai pentru acésta îl respectau şi stimau fórte. Iubia mult feciorii din armată şi le purta de griiă ca un adevĕrat părinte. Dar' şi feciorii cu purtarea lor recunoscĕtóre îi făceau totdeauna fală. Faţă de conaţionali arăta un interes deosebit.

Sentimentele lui naţionale, isvorite din o adevĕrată iubire de neam şi basate pe cunoscinţa temeinică a trecutului şi presentului nostru, au fost cele mai curate. Nici când şi nici unde — de multe ori în mari ispite — n'a păşit decât ca Român verde, un fapt acesta, ce a înălţat românismul în faţa străinilor şi a deşteptat şi întărit consciinţa naţională a multor Români, cari şi-au uitat de poporul, din al cărui sîn au eşit . . .

Teodor cav. de Seracin a fost aderentul înflăcărat al bisericii sale. A ţinut totdéuna fórte mult la biserica sa ortodoxă. Rar sunt astăzi familiile din starea mai înaltă, în cari sĕ se păstreze cu atâta sfinţenie datinile şi obiceiurile bisericesci-naţionale ca în familia Sa. Il cunóscem din Cernăuţi, unde ţinea cu scumpĕtate la serbătorile nóstre, cerceta regulat cu familia întrégă biserica, şi nu arareori l-am vĕd̦ut sărutând, ca General, mâna preotului liturgisitor, de la care primea anaforă. Prânzul de tótă ziua, precum şi prânzurile cele mai strălucite, la cari câte odată participau numai străini, se începeau şi sfĕrşiau cu — simplele, dar' frumósele nóstre rugăciuni de masă, rostite cu pietatea Românului credincios de drăgălaşele mlădiţe ale familiei.

Sentimentele bisericesci şi naţionale l'au ridicat în ochii tuturor Românilor de bine. Tot pentru aceste sentimente credincioşii diecesei de pe valea Bistrei l'au ales deputat în congresul naţional, ear' cercul electoral al Lugojului deputat în sinodul eparchial caransebeşan, unde represinta cu demnitate pe alegĕtorii sei.

Decedatul a lăsat după sine pe nemângăiata-i soţie Friederica născ. Rathlef, descendenta unei familii imigrate în Germania din Rusia, cu carea s'a căsătorit la Hamburg în 11 Februarie 1870, douĕ fete, un fecior şi patru nepóte. Fiica mai mare, Elisabeta, este măritată după Dr. Robert Bayer, veterinar în Baden; fiica a doua, Margareta, este căsătorită cu majorul de statul-major Casimir baron Lütgendorf, ear' feciorul Alexandru e escelent student la şcóla militară superióră reală din M. Weisskirchen.

Inmormêntarea s'a făcut în ziua sântelor Paşti la 2 óre după amézi.

In veci pomenirea lui!

Paştile în Sibiiu.

Atât la Inviere cât şi la sfânta liturgie serviciul divin a fost celebrat cu deosebită pompă sub conducerea Inaltpreasânţiei Sale metropolitului, asistat de protopresbiterii I. Papiu, N. Cristea, Z. Boiu şi M. Voileanu şi diaconii Dr. E. Cristea şi I. Moga. Cântările liturgice — afară de irmos şi pricésnă — le-a cântat corul seminarial instruat de profesorul de musică T. Popoviciu. La finea sfintei liturgii Inaltpreasânţia Sa a ţinut publicului predică acomodată sfinţeniei zilei şi bogată în sfaturi şi învĕţături folositóre.

La biserica din suburbiul josefin solemnitatea serviciului divin a fost mult ridicată prin faptul, că atunci a cântat de prima-dată în biserică corul parochienilor, instruat de clericul Simtion, fiul parochului. Un început bun acesta, pentru care numai laudă se cuvine atât instructorului cât şi coristilor. Serviciul divin a fost celebrat de parochul Simtion şi diaconul D. Câmpean, archivariu consistorial.

Public a fost numĕros; deosebi mica biserică din cetate era prea mică pentru a cuprinde pe toţi cari doriau sĕ asiste la frumosul serviciu. Ar fi bine, ca cel puţin la ocasiuni de acestea parochienii suburbiilor sĕ rĕmână la bisericele lor şi sĕ nu îndesuéscă mica bisericuţă a cetăţii, aşa că nici damele nu mai puteau străbate printrĕ ei.

Clironomul german la Viena.

Duminecă, in 14 Aprilie a sosit la Viena moştenitorul de tron al Germaniei, *Frideric Wilhelm*, pentru a face visită Monarchului nostru. A fost primit cu mare solemnitate. Monarchul nostru l'a aşteptat la gară şi l'a primit cu îmbrăţişare şi cu sărutări; ear' clironomul german a sărutat mâna M. Sale. La gară l'au mai aşteptat Archiducii casei domnitóre, representantul Germaniei de pe lângă curtea dela Viena, cu întregul seu personal, comandantul de corp din Viena, prefectul poliţiei şi alţii, precum şi o companie de onóre, cu musică în frunte, care la coborîrea clironomului german din tren a intonat *imnul prusian*.

Principele *Frideric Wilhelm*, care purta uniformă de husar, a fost condus apoi la palat, unde îl aşteptau: mareşalul curţii, ministrul de esterne *Goluchowski* şi alţii, cari toţi pe rênd i-au fost presentaţi.

La órele 9 şi jumĕtate moştenitoriul de tron al Germaniei a fost primit în audienţă privată din partea monarchului nostru, care numai decât i-a înapoiat visita, în despărţămintele în cari locuia ca óspe al M. Sale.

La órele zece moştenitorul de tron a mers la biserica protestantă, unde a rĕmas până s'a terminat serviciul divin; ear' la órele 11 a mers de a depus în numele Impĕratului *Wilhelm*, câte o cunună frumósă pe mormintele: Impĕrătesei şi Reginei *Elisaveta*, al moştenitorului de tron *Rudolf* şi al Archiducelui *Albrecht*, ear' după aceea a făcut visite pe la toţi membrii casei domnitóre.

A luat în urmă parte la un concert, ear' la 5 óre la prânzul de curte, dat în onórea sa.

La prânz, Monarchul nostru a ţinut următorul toast:

„Imi servesce spre deosebită bucurie, că pot sĕ salut la noi pe Alteţa Sa ces. şi regéscă *Friderich Vilhelm* şi-i zic bine ai venit. Fiindu-mi fin din botez şi fiul *adevĕratului meu amic*, al M. Sale ces. şi reg. *Vilhelm II*, îndoită bucurie simt de presenţa şi visita lui, care de nou scóte la ivélă *relaţiunile cordiale dintrĕ casele nóstre şi intimitatea nóstră politică*. Doresc sincer, ca moştenitoriul sĕ se simtă bine la noi şi sper că se va depărta de la noi cu acel sentiment, că *la amicii sei a fost*. Când cu intimă prietinie fac amintire de M. Sa împĕratul şi rege Vilhelm II., care cu sufletul participă sigur la întâlnirea nóstră, golesc păharul întru sănĕtatea fiului sĕu. Alteţa Sa ces. şi reg. clironomul Vilhelm trăiască mulţi ani!“

Moştenitoriul a rĕspuns următórele:

„Cu cea mai profundă umilinţă rog pe M. Vóstră sĕ primiţi preagraţios adênc simţita mea mulţămită pentru preagraţiósele cuvinte şi primirea cordială fără păreche. M. Vóstră, de când sunt în viéţă, m'aţi făcut părtaş de atâta iubire şi bunătate, încât recunoscinţa faţă de Maj. Vóstră nu va inceta nici-când. Numai de acea dorinţă sunt pĕtruns, ca sentimentelor de prietinie şi de cea mai cordială stimă faţă de M. Vóstră şi casa M. Vóstre, cari de mult deja au devenit plăcute tradiţiuni casei mele, cu fidelitate de soţi de arme sĕ le pot da espresiune completă şi fidelă şi din a mea parte. De aceea ridic păharul cu acéstă espresiune: M. Sa împĕratul şi rege Francisc Iosif trăiéscă, trăiéscă, trăiéscă!“

Séra a fost representaţiune de gală la teatru, in fiinţa de faţă a celei mai elegante lumi vieneze. Publicul s'a sculat când a sosit moştenitoriul german cu M. Sa Monarchul şi cu Archiducesa *Maria Josefa*.

Cu tóte că visita acésta a clironomului german s'a făcut fără intenţiuni şi scopuri politice, ea a primit totuşi colorit şi caracter politic prin cele douĕ toaste, în cari s'a accentuat necesitatea strîngerii legăturilor de prietenie, ceea-ce se esplică acum ca alusiune la *necesitatea reînoirei triplei alianţe*. Fapt e că presa germană e fórte încântată de visita acésta şi de splendida primire făcută clironomului german, din partea cercurilor oficióse; pentru-că poporul dela Viena, *massele*, au remas cu totul reci, şi nici pe strade nu s'au prea arĕtat, ca sĕ vadă cel puţin pe distinsul óspe care le-a onorat cu visita sa.

Moştenitoriul de tron al Germaniei, plécă astăzi, Mercuri dela Viena deadreptul acasă la Berlin.

Din România.

Inchiderea parlamentului român.

Munca uriaşă a sevêrşit parlamentul român. In cinci zile ţinênd şedinţe inainte şi după amiaz, a votat adresele de rĕspuns la Mesagiul Tronului,-camera şi senatul, şi a votat şi budgetul, al cărui an în România se începe la 1 Aprilie v.

In budget s'au făcut mari economii, prin desfiinţarea mai multor oficii, cari póte că erau de prisos chiar şi la înfiinţarea lor, şi astfel România are astăzi un budget echilibrat, — imprejurare, care va face ca strĕinătatea sĕ-'i deschidă de nou creditul de care se bucura mai nainte, deşi mai bine ar fi, dacă n'ar mai recurge la ajutorul capitaliştilor streini.

Mercuri seara, in sĕptĕmâna Patimilor parlamentul român a fost apoi inchis, terminate fiind'ui partea mai urgentă din lucrările sale. Ministrul-president *D. A. Sturdza*, a cetit la cameră şi la senat următorul Mesaj de inchidere:

„Domnilor Senatori, Domnilor Deputaţi! Convocaţi în acésta scurtă, dar' rodnică sesiune, aţi îndeplinit fără şovăire prima parte a sarcinei pe care ţéra v'a încredinţat'o, şi aţi rĕşpuns întocmai asceptărilor Mele.

Cu voinţă şi çu înţelepciune aţi făcut pasul cel mai însĕmnat pentru a restabili finanţele şi creditul statului, dându-i un budget sigur şi stabil echilibrat, aşezat pe o evaluare prudentă a veniturilor şi o scădere importantă a cheltuelilor.

Prin atitudinea Domniilor Vóstre, hotărîtă şi patriotică, aţi ridicat înca mai mult valórea lucrarei Domniilor Vóstre şi aţi întărit credinţa, că toţi sunt pătrunşi de marile greutăţi ce apasă asupra Ţĕrei.

Organisarea unui stat numai atunci póte fi trainică şi sănătósă, când se razimă pe o bună gospodărie financiară. Atunci adevĕrata întărire şi propăşire este asigurată într'un mod statornic.

Preocuparea de căpetenie a intereselor obsteşti va uşura jertfele impuse prin imprejurări grele, cari vor fi trecĕtóre, când fie-care la vreme va aduce partea sa pentru a înlesni îndreptarea situaţiei generale.

Mai târziu se vor vedé ródele ce munca energică şi prevĕd̦ĕtóre a Domniilor-Vóstre a produs, şi rĕsplata Domniilor-Vóstre cea mai dulce va fi recunoscinţa Ţĕrei.

Domnilor Senatori, Domnilor Deputaţi, Eu vĕ esprim adênca mea mulţumire şi vĕ urez din tot sufletul, ca întorcêndu-vĕ la casele

Domnilor-Vóstre, sĕ petreceţi în fericire Sfintele Sĕrbători.

Declar sesiunea Corpurilor Legiuitóre închisă. *Carol.*

*

Dela Societatea geografică din Bucureşti. Societatea Geografică Română, aflătóre sub Augusta Presidenţie a M. S. Regelui *Carol* şi a Alteţei Sale Regale Prinţului *Ferdinand*, ţine adunare generală obligatorie la 8 şi 9 Aprilie v. 1901, la $8^{1}/_{2}$ óre séra, în sala de şedinţe a Senatului român. Şedinţele vor fi presidate de Majestatea Sa Regele.

Programa lucrărilor e următórea:

Duminecă, 8/21 Aprilie 1901, óra $8^{1}/_{2}$ séra. 1. Raportul anual al domnului secretar general *George I. Lahovari.* 2. D-nu Gr. G. Tocilescu: Itinerarul armatelor lui Traian în résbóiele dacice (cu projecţiuni electrice). 3. D-nu S. Mehedinţi: Invĕţămêntul Geografiei în cursul secundar.

Luni 9/22 Aprilie 1901, óra $8^{1}/_{2}$ séra. 1. D-nu General C. Brătianu: despre catastrul ţĕrii. 2. D-nu V. Munteanu: Calitatea grânelor în diversele regiuni ale României. 3. D-nu Gh. M. Ionescu: Despre Cotroceni.

După terminarea conferinţelor va fi şedinţă intimă a membrilor societăţei pentru votarea budgetelor pe anul 1901, aprobarea socotelilor pe anul 1900, votarea de membri noi şi altele.

NOUTĂŢI

Monument la mormêntul metropolitului Miron. *Intru esecutarea conclusului sinodal din anul trecut consistoriul archidiecesan a ridicat la mormêntul archiepiscopului şi metropolit* ***Miron Romanul*** *o frumósă cruce monumentală, care se va sfinţi sĕptĕmâna viitóre pe timpul sinodului. Crucea e din pétră de granit, înaltă de circa* $1^{1}/_{2}$ *metri începênd dela piedestal; partea inferióră e în patru-unghiu, care se încovóie apoi în glob, deasupra căruia se ridică crucea. Inscripţia, cu litere de aur sculptate în piatră, e următórea:*

Miron Romanul
1828—1898.
Archiepiscop şi Metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania, consilieriu intim al Majestăţii Sale ces. şi reg. doctor in theologie.
A păstorit biserica dela 21 Novembre 1874 până la 4 Octombre 1898.

*

Paşti albe. In ăst-an Sibiiul şi împrejurimile au avut parte de Paşti albe. Sâmbătă séra începuse o plóie căldicică, durând până Dumineca intr'amiazi şi in timpul acesta temperatura scădênd tot mai mult, — după amiazi a urmat *ninsóre* ca în dricul ernii. Locurile mai umbróse erau acoperite de neauă chiar şi Luni séra.

*

Alianţa ştiinţei. Pe timpul exposiţiei universale din Paris se sulevase ideia, ca Academiile de ştiinţă din diferitele state sĕ-şi uniască forţele intelectuale şi materiale pentru a publica opere monumentale şi a scruta isvóre. O alianţă acésta, chiămată a face ştiinţei servicii de însemnătate incalculabilă. Şi în urma aderării mai multor Academii ideia trup s'a făcut. Eri (Marţi) s'au întrunit în Paris representanţii Academiilor întrate în alianţă, avênd sĕ discute mijlócele şi modalităţile realisării programului alianţei. Sunt representate academiile: din Amsterdam, Viena, Berlin, Bruxella, Budapesta, Göttinga, Copenhaga, Cristiania, Lipsca, Londra, München, Paris, Petersburg, Roma, Stockholm şi Washington. Objectul consultărilor e: mĕsurarea unui grad pe meridianul al 30-lea, compunerea scalei unitare a aparatelor fisiologice, esaminarea desvoltării istorice şi a anatomiei creerului, cercetări asupra stării de drept a străinilor în diferitele ţeri, editarea de documente bizantine, editarea real-enciclopediei izlamului, arangiarea pentru tipariu a tuturor scrierilor lui Leibnitz, publicarea Mahabaratei în ediţie mare, etc.

Ne pare inesplicabil, că dintrĕ Academiile representate la acésta mare conferenţă lipsesce *Academia română*, care — mulţămită Domnului! — prin membrii ei Tocilescu, Xenopol, Onciul, Dr. Babeş, Minovici etc., póte ocupa loc onorific în societatea savanţilor la Paris.

*

Nenorocire pe Marea-Négră. Vaporul „Svijetlana“, ajuns de furtună în largul Mării-Negre, s'a isbit de o stâncă submarină şi s'a cufundat. *Şésezeci şi şepte* inşi dintrĕ călĕtori şi *patrusprezece* din personalul de serviciu al vaporului au perit în valuri.

*

Guvernul bulgar, cum se raportéză din Sofia, va cassa agenturile diplomatice din Viena şi Athena, din consideraţiuni de economisare, ear' *din motive politice* a suspins activitatea agenturilor comerciale din Dedeagaci şi Xeres (în Turcia europénă).

*

Căsătoria prinţului Napoleon. In Berlin se lanséză serios ştirea că prinţul *Ludovic Napoleon*, unul dintrĕ pretendenţii bonapartisti la tronul Franciei, şi de present oficer în armata ruséscă,-se va logodi în curênd cu princesa ruséscă *Elena*, care înainte cu un an şi jumĕtate fusese fidanţată cu ducele Maximilian de Baden. Sĕptĕmâna trecută prinţul Napoleon a plecat de la Petersburg la Rivieră, unde se află mareducesa Maria împreună cu fiică-sa Elena.

*

In valurile Cibinului. Marţi diminéţa a fost scos din Cibiu, în Turnişor, cadavrul unei femei cam de 50 ani, adus de valuri de prin părţile din sus ale rîului. Judecând după starea cadavrului, nenorocita trebue că s'a înecat încă cu zile mai nainte.

*

Pentru „masa studenţilor“ dela gimnasiul nostru rom. gr. or. din *Brad* au mai intrat *a)* dela institutul de credit şi de economii *„Albina“* din Sibiiu 400 cor. şi separat pentru fondul elevilor morboşi 200 coróne; *b) „Crişana“* societate de credit în Brad 100 coróne; *c) „Auraria“* cassă de economii în Abrud 60 cor.; *d) „Stéua“* din Roman-Petre 40 cor. din cari 20 cor. pentru fondul gimnasial; *e) „Luceafĕrul“* din Verşeţ 20 cor.

1. Dela M. St. D. Dr. Laurenţiu Pop adv. Abrud 50 cor. 2. Dr. Vasile Fodor adv., Abrud 50 cor. 3. Dr. M. Veliciu adv. 50 cor. 4. Lazar Perian proprietariu Boiţa 50 cor.; 5. Alexandru Lebu proprietar Sibiiu 20 cor.; 6. Manase Iar paroch în Simeria 4 cor. 7. Dr. Rubin Patiţa cand. de adv., în Alba-Iulia 2 coróne.

Ear' în scopul completărei gimnasiului nostru a mai trimis M. St. D. Petru Calciunariu adv. în Orşova 10 coróne.

Primésca toţi marinimoşii donatori cele mai vii mulţămiri.

Direcţiunea gimnasiului rom. gr. or. (din) Brad, în 30 Martie 1901. *Georgiu Părău*, dir. gimnas.

*

Incendiu în Breţcu. Joi séra un incendiu alimentat de vênt mare a nimicit în Breţcu şésezeci clădiri. Fórte puţini dintrĕ locuitori îşi aveau asigurate realităţile, aşa că preste treizeci familii sunt aduse la sapă de lemn prin acest incendiu.

*

Teletipie. Dl *Ioan Pop Florantin* locuitoriu în Dej, fost profesor de gimnasiu în Bucureşti, a arĕtat la oficiul postal din Dej şi la cel din Cluj o invenţie a sa, numită *teletipie*, prin care se pot telegrafa ori telefona tablouri, desemnuri, descrieri geografice şi chiar şi portrete. Dl Pop a instruat pe Eugen Uzoni de la oficiul postal din Dej, şi pe Ioan Papp de la cel din Cluj în modul acesta de telegrafare teletipică, ear' zilele acestea a petiţionat la guvern sĕ-i cumpere invenţia.

Sentenţa de mórte a lui Iisus Christos.

Lângă orăşelul *Caserta* din Italia este o tablă comemorativă de valóre nepreţuibilă. In tabla acésta este gravat în limba vechie evraică textul original al sentenţei ce a rostit *Ponţiu Pilat* asupra lui *Iisus Christos.* Reuniunea artiştilor din Paris a esmis o comisiune pentru descrierea textului, carele sună aşa:

„Sentenţă

rostită de *Ponţiu Pilat*, guvernatorul Galileei inferióre, în sunetul căreia *Iisus Nazarineanul* trebue sĕ sufere mórte prin cruce.

In anul al 17-lea al domniei lui *Tiberiu* cesarul, în ziua a 25-ea a lunei lui Marţiu, în sfânta cetate a *Ierusalimului*, când *Ananias* şi *Keifas* erau preoţi şi archierei Domnului.

Ponţiu Pilat, guvernatorul Galileei inferióre, şedênd în scaunul seu de guvernare *Paäton*, judecă pe Iisus Nazarineanul sĕ móră pe cruce între doi tâlhari. Pentru-că ómenii cunoscuţi în general şi de frunte din popor mărturisesc următórele, cumcă:

1. Iisus este seducĕtoriu,
2. Iisus este agitator,
3. Iisus este inimic legilor,
4. Iisus se declară pe sine în mod fals de fiu al lui Dumnezeu,
5. Iisus se declară pe sine în mod fals de rege al lui Izrail,
6. Iisus, în mână cu ramuri de finic şi urmat de tumult a întrat în templu.

Ponţiu Pilat demandă lui *Corneliu Quirilin*, primul centurion, sĕ-l conducă la locul de esecutare, şi interdice tuturor bogaţilor şi seracilor de a împedeca mórtea lui Iisus.

Martorii, cari au subscris sentenţa adusă în contra lui Iisus, sunt următorii:

1. Danil *Robani*, fariseu,
2. Ioan *Zarabatel*,
3. Rafail *Robani*,
4. *Caper*, cărturariu.

Pe Iisus îl vor scóte afară din Ierusalim pe pórta *Särena.*“

Pe marginea textului se póte ceti următórea adnotaţiune:

„Fiecărei ginte i-s'a trimis o astfel de tablă.“

Că unde sunt tablele acestea, încă nu s'a putut erua.

Notă.

Spre orientarea onorabililor domni parochi, cari ne fac mereu întrebări, aflam de lipsă a le notifica, că — după informaţiunile ce ni-le-am câştigat — o parte din întregirea anului 1901 se va distribui după statorirea ratelor, în cari pe viitor va avé sĕ se facă regulat împărţirea competenţelor anuale. In acéstă privinţă decurg acum pertractările cu înaltul guvern.

Viéţă socială.

Concert în Sibiiu.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ invită la *Concertul împreunat cu teatru şi joc*, ce-l va arangia Dumineca, la 8/21 Aprilie 1901, în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“ cu următorul

Program:

I. Concert. Motto: „Uniţi în cuget şi simţiri, Cântăm cântări de înfrăţiri“.

1. „Rugăciune“, cor mixt de W. Humpel.

2. „Rĕmas bun codrului“, cor mixt de Mendelssohn B.

3. *a)* „Din depărtare“, cor bărbătesc de Vorobchievici.

b) „Zorirea“, cor bărbătesc de G. Attenhofer.

4. *a)* „Scumpă dragă copiliţă“, cor mixt de G. Dima.

b) „M'aş mărita“, cor mixt de T. Popovici.

5. „Hora Plevnei“, cor mixt de Gr. Ventură.

II. Teatru. „Drumul de fer“, comedie cu cântece în un act de Vasile Alexandri. Persónele: Mama Balaşa — Jupănésă bĕtrână cu fes alb, testemel, paftale etc. d-şóra Elena Baciu. Cuconul Matachi Nalbă, proprietar, dl Nicolae Bratu. Adela, fiica lui Nalbă, dşóra Eugenia Călborean. Radu, inginer topograf, dl Nicolae Stoica. Cucoana Caliopi, vĕduvă, d-şóra Maria Costea. Kir Manoli, arêndaş, dl D. Zickeli. Manolachi, fiul seu, dl Ioan Pamfilie. Ioana, fată în casă, d-şóra Elena Grindean. Sava, tênĕr ţigan, dl Pavel Jurca. După producţiune urméză joc.

Corurile se dirigéză de d-l Candid Popa, învĕţător la şcóla de aplicaţiune de pe lângă seminariul „Andreian“.

O parte a eventualului venit curat este destinată fondului pentru cumpĕrarea unei case cu hală de vêndare.

Inceputul la $7^{1}/_{2}$ óre séra. Preţul de întrare: de familie (à 3 persóne) 3 cor. 60 bani, pentru domni 2 cor. (membrii Reuniunei 1 cor. 60 bani), pentru dame 1 cor. 20 bani. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita publice.

Din şedinţa comitetului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“, ţinută la 10 Aprile n. 1901.

Victor Tordăşianu, preşedinte. *Ioan Apolzan*, notariu.

*

Şedinţă publică.

Societatea de lectură a tinerimei dela institutul teologic-pedagogic gr.-ort. român din *Arad* va aranja o *şedinţă publică*, la *„Dumineca Tomii“* în 8/21 Aprile 1901, în sala seminarială. Inceputul la 6 óre séra.

*

Producţiune teatrală în Alba-Julia.

Ni s'a trimis învitare la Producţiunea teatrală împreunată cu dans, care o va aranja Inteliginţa Română din *Alba-Julia* şi jur cu ocasiunea Conferenţei învĕţătoresci în 18 Aprilie st. n. a. c. în hotelul „Elisabeth“ Venitul curat e destinat în favorul şcólei gr.-ort. din Alba-Julia. Inceputul la 7 óre séra. Preţul de întrare locul I. 2 coróne, locul II. 1 cor. 60 fil., locul III. 1 cor., loc stat 80 fil.

Bilete se pot cumpĕra la D. Juliu Roşca învĕţător şi seara la cassă. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita ziaristice.

*

Concert în Caransebeş.

Societatea română de cântări şi musică în Caransebeş aranjiază un *concert* cu graţiosul concurs al domnişórelor Aniţa şi Mariţi Oniţiu la Dumineca Tomei, în 8/21 Aprilie în sala mare a hotelului „Pomul verde“. Intrarea: Rangul I. primele 5 rênduri, de persónă 2 cor. Rangul II. rêndul 6—10, de persónă 1 cor. 60 fil. Rangul III. rêndul 11—15, de persónă 1 cor. Inceputul la 8 óre séra. Venitul curat e destinat fondului pentru sânţirea stégului societătii. Oferte generóse şi suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe calea publicităţii.

*

Concert în Cernatu.

Subcomitetul „Reuniunei Femeilor Române, pentru ajutorarea vĕduvelor serace din Braşov şi Săcele“, a aranjat în 2/15 Aprile 1901 (a doua zi de Paşci) în sala „Hotelului Internaţional“ din Cernatu, un concert cu binevoitoriul concurs al distinsului tenorist *Vasile Popovici* şi al corului şi orchestrei studenţilor septimani dela gimnasiul mare român din Braşov.

*

Producţiune teatrală în Sebeşul-Săsesc.

Reuniunea meseriaşilor şi comercianţilor din Sebeş „Andreiana“ a aranjat producţiune teatrală Marţi 3/16 Aprilie, a treia zi de sf. paşti, în sala cea mare hotelul „La Leul de aur“ din Sebeşul săsesc.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Convorbiri literare“, Nr. 4 avênd următoriul sumariu: Homer: *Iliada*, Cântul IV, trad. de G. Murnu. *Intîlnirea* (trad. din Turghenief) de S. Puscariu. Primăvară (poesie) de S. Puscariu. Câteva observaţiuni asupra medicinei poporului român, de Dr. Leon. Relaţiile Moldovei cu Polonia după documente noue, de N. Iorga. Un document dela Alexandru cel Bun din 1403, de I. Bogdan. Din domnia lui Mircea Vodă, de G. Litzica. Comunicări mĕrunte, de N. Iorga.

Abonamentul (pentru A.-Ungaria) 15 coróne pe an. Editura librăriei *Socec.* în Bucureşti, Calea-Victoriei Nr. 21.

*

Ugrinus şi **Gămbuţ.** Au apărut în broşuri separate discursurile rostite de dl *Ioan cav. de Puscariu* în şedinţele Academiei române. *„Ugrinus —1821“* e discursul de recepţiune rostit în şedinţa de la 22 Martie n. 1901, ear' *„Ioan Circa de Gambutz*, ca episcop al Marmaţiei *Dositeiu Circa*60—1730“ 16 a fost rostit în şedinţa de la 16 Martie 1900. Broşura „Ugrinus“ conţine şi rĕspunsul dat de dl B. P. *Hăşdĕu* la discursul dlui Puşcariu. Ambele broşuri au apărut în Bucureşti (institutul de arte grafice Carol Gőbl, strada Dómnei Nr. 16) şi costă 20 bani una.

Posta ultimă.

Din Bulgaria.

In mai multe oraşe ale Bulgariei s'au ţinut în serbătorile Paştilor *adunări de popor,* în scopul de a se protesta în contra întemniţării comitetului macedonean.

Guvernul a dat ordin sĕ nu fie împedecate aceste întruniri de protestare; şi de aceea succesul lor a fost mai mare decum se aştepta. In Sofia, preste zece mii de ómeni au luat parte la adunare, reclamând eliberarea membrilor comitetului revoluţionar macedonean. S'au rostit cuvêntări aspre la adresa principelui Ferdinand şi la adresa Rusiei, pentru-că se amestecă în afacerile interne ale Bulgariei, ear' în cele din urmă s'a votat încredere lui *Sarafow.*

Tot din Sofia se depeşéză, că în locul comitetului întemniţat s'a constituit un comitet nou macedonean, a cărui neamânată desfiinţare, eventual întemniţare, a fost cerută zilele trecute cu tótă puterea cuvîntului din partea representantului diplomatic al Turciei pe lângă curtea dela Sofia. Peste tot, Turcia e hotărîtă se facă ordine în Macedonia şi în Bulgaria.

In **Tipografia și librăria archidiecesană Sibiiu**, se află de vêndare:

Cuvêntări bisericesci

de

Dr. Theol. George Popoviciu
protopresbiter ort. român în Lugoș

broș. à 3 cor., sau lei 3.50.

Religiune și sciință,

disertațiune

de același autor

broș. 50 fil.;

și

Cuvêntări bisericesci

de

Massillon, episcop de Clermont și membru al acad. franc.

traduse prin

Ioan Genț
paroch gr. cath. în Haieu,

Tom. I bros. 5 cor. sau lei 6.50

Din **Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu**, se póte procura

Din vremuri apuse,

de

Iudita Secula n. *Truța.*

Broș. à 50 cr.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate

și

Contabilitatea

în partidă simplă

de

I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu prețul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librria Tipografiei archidiecesane.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumnedeu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Din **Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu**, se póte procura

Teoria Dramei

cu un tractat introductiv
despre frumos și artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.

Prețul broș. 3 cor. 60 fil.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieți, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In *Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu*, au apărut și se află de vêndare:

Geografia

pentru școle civile și superióre de fete

(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)

și

Istoria universală

pentru școle civile și superióre de fete

(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)

după

Alexandru Márki.

In românesce de

I. Popovici.

Prețul Geografiei leg. . . . . . fl. 1.30
„ **Istoriei universale leg.** . . „ 1.—

O pagină

din

Lupta nóstră pentru esistență.

Articoli reproduși din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900

și publicați de

Nicolau Ivan

protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul 1 cor.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Șaguna

— vărsat în gyps —

cu prețul de **3 coróne.**

Se întindem mâna norocului!

Deja mulți s'au fericit prin cumpĕrarea unui los dela noi.

Loteria cea mai bogată în șanse din lume este Loteria nóstră de clase reg. ung. **Din**

100.000 LOSURI vor fi trase **50.000 câștiguri în bani**

Câștigul cel mai mare eventual

1.000,000 corone.

1 premie 600.000, 1 câștig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 1 à 25.000, 7 à 20.000, 3 à 15.000, 31 à 10.000, 67 à 5000, 3 à 3000, 432 à 2000, 763 à 1000, 1238 à 500, 90 à 300, 31.700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80 2.900 à 40. In total

13,160.000 Cor. adecă treisprezece milióne 160.000 Cor.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Jänner			Feber			März			April			Mai			Juni		
D	1	4042	F	1	38274	F	1	19815	M	1	44373	M	1	48569	S	1	38250
M	2	36473	S	2	51384	S	2	40489	D	2	52329	D	2	53709	S	2	51381
D	3	49544	S	3	56319	S	3	51635	M	3	59576	F	3	62319	M	3	55186
F	4	53718	M	4	64441	M	4	58050	D	4	83383	S	4	83468	D	4	62472
S	5	62452	D	5	83551	D	5	65835	F	5	86063	S	5	89345	M	5	83550
S	6	83478	M	6	17349	M	6	83591	S	6	35366	M	6	36462	D	6	8568
M	7	4053	D	7	38904	D	7	21622	S	7	44382	D	7	4042	F	7	38274
D	8	36475	F	8	51612	F	8	40497	M	8	52340	M	8	36473	S	8	51384
M	9	49711	S	9	58019	S	9	51636	D	9	59598	D	9	49544	S	9	56319
D	10	53719	S	10	64479	S	10	59503	M	10	83430	F	10	53718	M	10	64441
F	11	62459	M	11	83562	M	11	65839	D	11	86070	S	11	62452	D	11	83551
S	12	83492	D	12	17752	D	12	85121	F	12	35371	S	12	83478	M	12	17349
S	13	8457	M	13	38913	M	13	32706	S	13	48076	M	13	4053	D	13	38904
M	14	37404	D	14	51620	D	14	44336	S	14	52503	D	14	36475	F	14	51612
D	15	49715	F	15	58033	F	15	51643	M	15	60033	M	15	49711	S	15	58019
M	16	53720	S	16	64486	S	16	59504	D	16	83436	D	16	53719	S	16	64479
D	17	62461	S	17	83564	S	17	83263	M	17	89324	F	17	62459	M	17	83562
F	18	83494	M	18	17760	M	18	85123	D	18	35375	S	18	83492	D	18	17752
S	19	8466	D	19	38940	D	19	35355	F	19	48087	S	19	8457	M	19	38913
S	20	38139	M	20	51630	M	20	44337	S	20	52551	M	20	37404	D	20	51620
M	21	51356	D	21	58036	D	21	51649	S	21	60040	D	21	49715	F	21	58033
D	22	55184	F	22	65816	F	22	59519	M	22	83439	M	22	53720	S	22	64486
M	23	62466	S	23	17797	S	23	83320	D	23	89327	D	23	62461	S	23	83564
D	24	83536	S	24	38973	S	24	85128	M	24	35377	F	24	83494	M	24	17760
F	25	8560	M	25	51633	M	25	35362	D	25	48559	S	25	8466	D	25	38940
S	26	38250	D	26	58046	D	26	44347	F	26	52581	S	26	38139	M	26	51630
S	27	51381	M	27	65832	M	27	51650	S	27	60045	M	27	51356	D	27	58036
M	28	55186	D	28	83584	D	28	59560	S	28	83465	D	28	55184	F	28	65816
D	29	62472				F	29	83332	M	29	89342	M	29	62466	S	29	17797
M	30	83550				S	30	86052	D	30	35377	D	30	83536	S	30	38973
D	31	8568				S	31	35365				F	31	8560			

Juli			August			September			October			November			Dezember		
M	1	51633	D	1	59560	S	1	83465	D	1	55184	F	1	17797	S	1	35362
D	2	58046	F	2	83332	M	2	89342	M	2	83536	S	2	38973	M	2	44347
M	3	65832	S	3	86052	D	3	48569	D	3	8560	S	3	51633	D	3	51650
D	4	83584	S	4	35365	M	4	53709	F	4	38250	M	4	58046	M	4	59560
F	5	19815	M	5	44373	D	5	62319	S	5	51381	D	5	65832	D	5	83332
S	6	40489	D	6	52329	F	6	83468	S	6	55186	M	6	83584	F	6	86052
S	7	51635	M	7	59576	S	7	89345	M	7	62472	D	7	19815	S	7	35365
M	8	58050	D	8	83383	S	8	36462	D	8	83550	F	8	40489	S	8	44373
D	9	65835	F	9	86063	M	9	49541	M	9	8568	S	9	51635	M	9	52329
M	10	83591	S	10	35366	D	10	4042	D	10	38274	S	10	58050	D	10	59576
D	11	21622	S	11	44382	M	11	36473	F	11	51384	M	11	65835	M	11	83383
F	12	40497	M	12	52340	D	12	49544	S	12	56319	D	12	83591	D	12	86063
S	13	51636	D	13	59598	F	13	53718	S	13	64441	M	13	21622	F	13	35366
S	14	59503	M	14	83430	S	14	62452	M	14	83551	D	14	40497	S	14	44382
M	15	65839	D	15	86070	S	15	83478	D	15	17349	F	15	51636	S	15	52340
D	16	85121	F	16	35371	M	16	4053	M	16	38904	S	16	59503	M	16	59598
M	17	32706	S	17	48076	D	17	36475	D	17	51612	S	17	65839	D	17	83430
D	18	44336	S	18	52503	M	18	49711	F	18	58019	M	18	85121	M	18	86070
F	19	51643	M	19	60033	D	19	53719	S	19	64479	D	19	32706	D	19	35371
S	20	59504	D	20	83436	F	20	62459	S	20	83562	M	20	44336	F	20	48076
S	21	83263	M	21	89324	S	21	83492	M	21	17752	D	21	51643	S	21	52503
M	22	85123	D	22	35375	S	22	8457	D	22	38913	F	22	59504	S	22	60033
D	23	35355	F	23	48087	M	23	37404	M	23	51620	S	23	83263	M	23	83436
M	24	44337	S	24	52551	D	24	49715	D	24	58033	S	24	85123	D	24	89324
D	25	51649	S	25	60040	M	25	53720	F	25	64486	M	25	35355	M	25	35375
F	26	59519	M	26	83439	D	26	62461	S	26	83564	D	26	44337	D	26	48087
S	27	83320	D	27	89327	F	27	83494	S	27	17760	M	27	51649	F	27	52551
S	28	85128	M	28	35377	S	28	8466	M	28	38940	D	28	59519	S	28	60040
M	29	35362	D	29	48559	S	29	38139	D	29	51630	F	29	83320	S	29	83439
D	30	44347	F	30	52581	M	30	51356	M	30	58036	S	30	85128	M	30	89327
M	31	51650	S	31	60045				D	31	65816				D	31	35377

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein ***Glück*** mit der an seinem ***Geburtstage*** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an ***Jedem Tage*** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ***umgehender*** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intrégă întreprinderea stă sub **supravegherea statului**.

Contribuția pentru **losurile originale** de clasa primă conform planului este: pentru o **optime** (1/8) **fl. —.75** sau C. **1.50** pentru un **pătrar** (1/4) fl. **1.50** sau C. **3.—**
„ o **jumĕtate** (1/2) „ **3.—** „ „ **6.—** „ un **întreg** (1/1) „ **6.—** „ „ **12.—**
și se trimit cu rambursă, sau trimițêndu-se prețul lor anticipativ. Planuri oficióse gratis. Comande pentru losuri originale sunt a se trimite direct la noi până la

28 April a. c.

Filiale:
Museumring 11
Elisabethring 54

Banca [56] 2—8

A. TÖRÖK & Co.

Budapesta. V. Waitznerring 4/a.

Multe și fórte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților nostri clienți și anume în timp scurt preste cinci milióne

Scrisóre de comandă de tăiat. **Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.**

Ersuche um Zusendung von .... **Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie** nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von. fl. .... } **ist per Nachnahme zu erheben. / folgt durch Postanweisung.** } Was nicht gewünscht bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse ....
....

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Întărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pêntru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter și sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sĕ prestec cele mai mari strapații și fugi, sĕ înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II
1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 99—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Din protopresbiterate.

Sinod protopresbiteral în Braşov.

Braşov, 22 Martie 1901.

Este trist, că numai din fórte puţine protopresbiterate ale estinsei nóstre archidiecese se dau publicităţei rapórte despre starea şi mersul afacerilor bisericesci şcolare şi fundaţionale, cu cari cestiuni de interes vital s'au ocupat sinódele nóstre protopresbiterale şi in anul acesta, ca totdeuna în trecut.

Chiar şi din tractul protopresbiteral al Braşovului, unul dintre cele dintâiu ale archidiecesei, nu'mi aduc aminte sĕ se fi publicat rapórte despre decurgerea şedinţelor sinódelor protopresbiterale.

Nu se póte spune ce folos nepreţuit resultă din publicarea astorfel de lucruri de interes comun. Căci imaginea fidelă a progresului unui protopresbiterat în cele bisericesci, şcolare şi fundaţionale, póte serví ca stimul şi esemplu de imitat pentru alte protopresbiterate, unde lucrurile nu merg aşa normal precum ar trebuí sĕ mérgă.

Pe de altă parte chiar şi defectele ivite ici şi colo în organismul bisericesc şi şcolar, arătate publicităţei şi prin acésta ajunse sub critica şi judecata opiniunei publice, ulterior se pot delătura prin voinţa tare şi zelul celor chemaţi.

Premiţênd acestea 'mi iau voia a raporta, că sinodul protopresbiteral al tractului Braşovului s'a ţinut la 16 Martie a. c. sub presidiul P. O. D. protopresbiter *Ioan Petric.*

Deschiderei sinodului i-a premers parastasul servit în memoria marilor bărbaţi şi mecenaţi ai bisericei şi naţiunei nóstre, Andreiu baron de Şaguna şi Emanuil Gojdu — şi invocarea Duhului sfânt.

Presenţi au fost apópe toţi membrii sinodului, ceea ce atestă interesul faţă de înaintarea afacerilor protopresbiteratului. Servéscă-le aceasta spre laudă.

Din lungul raport ce s'a cetit, se constată preste tot un mers regulat şi un progres continuu al afacerilor bisericesci, şcolare şi fudaţionale.

In ceea ce privesce partea bisericéscă, notez, că protopresbiteratul Braşovului constă din 23 comune bisericesci în cari funcţionéză 23 parochi, 6 capelani şi un diacon. După clase parochiile sunt: 8 de cl. I.-mă şi 8 de cl. II.-a şi 11 de cl. III.-a Dotaţiunea clerului variază între suma de 400 fl. — 1200 fl.

Numĕrul familiilor a fost în anul 1900 7192, in anul 1899 7393 deci o scădere de 201 familii.

Causa acestei scăderi este emigrarea Românilor din Săcele în România.

Numĕrul sufletelor în anul 1900 29.382, un plus de 298 faţă de anul precedent.

Numĕrul celor ce sciu ceti şi scrie 19.594, un plus de 584 faţă de anul premergĕtor.

Căsătorii s'au încheiat 241, între acestea ca un corb alb, una singură civilă. Căsătorii mixte 9. Convieţuiri ilegale 85. Născuţi 1071, între acestia 53 din pat nelegiuit. Au murit 804, între acestia 9 de mórte silnică.

Treceri religionare 4, tóte dela alte confesiuni la a nóstră.

Referitor la partea şcolară se notéză că în centrul protopresbiteratului, adecă în Braşov este un gimnasiu mare complet cu 8 clase, o şcólă comercială superióră cu 3 clase, şi o şcólă reală inferióră cu 4 clase, apoi în tóte comunele bisericesci esistă şcóle elementare cu caracter confesional cu unul séu mai mulţi învĕţători, afară de comuna Ţinţari, în carea este şcólă comunală grăniţăréscă.

La şcólele elementare au funcţionat în an. şcolar 1899/900 58 învĕţători, între acestia 45 definitivi şi 13 provisori. Toţi învĕţătorii sunt salarisaţi conform legilor din vigóre cu salariul minimal de 300 fl. şi cu cuincuenalele prescrise, cu esceptiunea şcólei din Cărpiniş, unde învĕţătoriul e slab dotat.

Salariile învĕţ. variază între 300 fl. — 900 fl. afară de relute de cuartir.

Şcóle cu mai mulţi învĕţători au fost 18, cu un singur învĕţător 5.

Copii obligaţi a frecuenta şcóla dela 6—12 ani: 3626, 12—15 ani: 1539, la olaltă 5165.

Au frecuentat şcóla dela 6—12 ani: 3258, 12—15 ani: 788, la olaltă 4046.

Tóte comunele bisericesci au edificii şcolare proprii, cari sunt corespundĕtóre, cu esceptiunea celei din Zizin.

Grădini şcolare au 19 comune bisericesci, 4 comune bisericesci n'au. Loc pentru gimnastică au 14 comune bisericesci.

Biblioteci şcolare posed 13 şcóle, cu 1940 opuri.

Averea mobilă şi imobilă a şcólelor presentă suma de cor. 235.534·26.

Averile bisericesci şi şcolare imobile presentă suma de cor. 1,848.609·06.

Averile bisericesci şi şcolare mobile presentă suma de cor. 250.035·44.

Biblioteca protopresbiterală constă din 720 opuri în valóre de 1113 cor., tóte donate de actualul protopresbiter Ioan Petric.

Fondul protopresbiteral constă din cor. 9890·73.

Fondul pentru ajutorarea preoţilor constă din cor. 213·18.

Aceste date espuse în liniamente generale arată că întru cât permit împrejurările protopresbiteratul Braşovului progreséză.

In nex cu cele premise relevez împrejurarea, că acésta şedinţă a sinodului protopresbiteral a fost ultima, condusă de actualul prea onor. şi venerabil şef al tractului nostru.

Neputinţele fisice provocate de etatea adêncă de 85 ani a şefului nostru tractual, au adus cu sine decisiunea sa de a depune în curênd sarcina purtărei mai departe a oficiului protopresbiteral, condus cu zel şi abnegaţiune spre binele şi inflorirea întregului tract protopresbiteral.

Acésta decisiune — reese din ultimul cuvênt de deschidere a sinodului protopresbiteral, în care venerabilul şef octogenar, accentuă între altele şi urmátórele: „Sunt 44 ani de când am condus protopresbiteratul al II-lea al Braşovului, iară de când s'a desfiinţat acesta, sunt aprópe 16 ani de când conduc şi acest protopopiat augmentat, în pace şi cu mulţămire sufletéscă; iară acest an va fi cel din urmă, pentru-că sarcina bĕtrâneţelor de 85 ani mĕ apasă, şi se recer puteri mai tinere cari, dându-'mi dimisiunea, sĕ mĕ înlocuiéscă. Pană atunci însĕ Vĕ rog sĕ primiţi cordiala mea mulţămire pentru dragostea frăţéscă şi sprijinul ce 'mi-aţi dat şi 'mi veţi da, până ce voiu fi absolvat de acésta sarcină prin suprema nóstră autoritate bisericéscă“.

Cuvinte dulci, cuvinte isvorite din inima cea blândă a bĕtrânului şi în via d-lui încărunţitului muncitor, cari pun în vedere apropiata sa retragere dela mai departe conducerea tractului protopresbiteral al Braşovului, condus în acest şir de ani cu dragoste părintéscă, cu zel învăpăiat şi cu activitate juvenilă, uimitóre chiar faţă de bĕtrâneţele sale fórte adânci.

Până încă nu s'a trecut la ordinea zilei, la desbaterea objectelor presentate în raportul general, prin rostul unui membru, în numele întregului tract i-s'a adus venerabilului protopresbiter espresiunea devotamentului şi a mulţămirei generale pentru părintésca şi zelósa conducere a protopresbiteratului, care în şirul de ani sus atins a progresat în mod laudabil.

Deşí faptele bune sunt destul de elocuente, totuşi nu este bine a le retăcea, ci din contră a le arĕta publicului, ca acelea sĕ servéscă ca îndemn şi esemple de imitare şi altora.

„Aşa sĕ lumineze lumina vóstră, ca vĕḑênd ómenii faptele vóstre cele bune“!..

Şi fapte vrednice de laudă a sĕvêrşit octogenariul nostru şef tractual în lungul interval cât a muncit în viia D-lui ca protopresbiter, cari îi vor conserva amintirea şi dincolo de mormênt, căci sub înţelépta-i conducere asupra celor douĕ protopresbiterate s'au zidit biserici precum în: Sita-Buzĕu, Marcoş, Nagy-Ajta şi Sângeorgiu, şi s'au clădit şcóle corespunḑĕtóre în: Vama Buzeului, Covasna, Intorsura-Buzĕu, Zagon, Breţcu, Poianasărată, Apaţia, Crizbav, Nou, Cernatul Sĕcelelor, Prejmer, Sânpetru, Bod, Feldiórā, Rotbav, Măieruş, Stupini, Braşov-vechiu şi Braşov-Tocile.

La a. 1898 a făcut o fundaţiune de 1000 fl. spre a se da un stipendiu de 50 fl. unui student pauper şi diligent din parochia Sf.-Nicolae din Braşov-Scheiu.

Vrednicul protopresbiter Ioan Petric avù partea fericită a conduce primele conferinţe preoţesci din tractul Braşovului — iniţiate de Inaltpreasânţitul Archiepiscop şi Metropolit Ioan Metianu.

Eară ca corónă a faptelor sale bune şi de pie amintire servesce împrejurarea că Prea Onoratul nostru protopresbiter prelângă 57 cărţi donate la a. 1896 protopopiatului Braşov, în anul acesta 'i donà întréga sa bibliotecă de 720 cărţi cu dulapuri cu tot, din cari ca din un isvor viu sĕ se adape cu diverse cunoscinţe cărturarii poporului nostru din protopresbiterat.

Cuvine-se deci, ca şi pe acésta cale sĕ aducem Venerabilului nostru prea onorat şef tractual pentru părintésca conducere şi pentru binefacerile sĕvêrşite spre binele public al bisericelor şi şcólelor nóstre — prinosul recunoscinţei şi al iubirei nóstre filiale ca unui bun părinte, carele în consciinţa împlinirei depline a datorinţelor ce au incumbat oficiului seu greu, póte esclama cu Apostotul: „Luptă bună am luptat, curgerea am plinit, credinţa am păzit; eară ce este mai mult mi-s'a ales mie cununa dreptăţii, carea 'mi-o va da mie D-l, în ziua aceea dreptul judecător; şi nu numai mie ci şi tuturor celor ce iubesc arĕtarea lui“ (Timot. 4. 7—8).

preot. Iosif.

Concurs literar.

Din impulsul nobil şi generos al Magnificenţei Sale Domnului Stefan Antonescu cavaler al ordului Francisc Iosif, preşedinte de sedria orfanală, Comit. în pensiune, deputat sinodal, asesor consistorial şi membru fundator al reuniunei nóstre învĕţatoresci etc., adunarea generală ordinară dela 1/13 Iulie 1900 a încuviinţat, ear' comitetul central al reuniunei a decis în şedinţa sa ordinară dela 1/14 Martie 1901 a se escrie premii de 50 de coróne valută de aur pentru cea mai bună lucrare despre legumărit şi pomărit practic.

Subsemnaţii aducênd acésta la cunoscinţa tuturor celor competenţi, ne-permitem a expune în cele următóre modalităţile, ce au sĕ fie observate întru elaborarea susamintitului operat.

1. Operatul are sĕ fie o scriere poporală despre legumărit şi pomărit şi sĕ ocupe cel mult 4 cóle tipărite octav.

2. Conţinutul sĕ fie scris în limbagiu uşor si sĕ constee din douĕ părţi.

Partea primă sĕ tracteze despre legumărit, cu deosebită privire la acele soiuri de legume, ce sunt mai avantagióse pentru folosul şi traiul săteanului român. Este de dorit a se spune şi modurile cum sĕ se facă pregătirile necesare pentru sădire şi ulteriórа desvoltare a legumelor. Sĕ se arete morburile ce pot obvení între legume, şi mijlócele de vindecare.

Sĕ se espună folosul ce l'ar avé poporul român din legumărit, dacă i-ar succede sĕ ocupe dînsul cu legumele sale pieţele din apropiere.

Partea a doua sĕ tracteze despre cultivarea tuturor pomilor din patria nóştră. Aici sĕ se vorbéscă în deplină cunoştinţă de causă despre sădirea, altuirea, cultivarea şi folosul pomilor; apoi despre diferitele morburi obveniente şi despre stêrpirea lor; despre acele specii de póme cari pe la noi séu preste tot au mai mare trecere, conform calităţii şi a timpului lor de cócere. Prin compararea pomiculturei raţionale cu cea practisată astăzi sĕ se arate avantagiile pentru popor. Cu date concrete sĕ se arete folosul exportului de póme şi venitul aproximativ al unei grădini de pomi, considerând ori-ce spese de cultivare.

3. Terminul de concurs îl fixăm pe ḑiua de 1 August st. n. 1901, şi rugăm pe toţi cei chemaţi a-şi trimite operatele, scrise cu mâna proprie, dar' fără subscriere, la subsemnatul preşedinte al reuniunei în Arad, strada Ujterem Nr. 6, pe lângă o cuvertă sigilată ce sĕ cuprindă în sine însuşi numele autorului cu subscrierea proprie, dar' pe cuvertă sĕ fie scris un text ca motto, ce se află şi în fruntea manuscriptului respectiv.

Din şedinţa ordinară a comitetului central, ţinută la 1/14 Martie 1901 în sala cea mică a seminariului diecesan.

Arad, 5 Aprilie n. 1901.

Prof. *Teodor Ceontea,* preşed.

Iosif Tisu secretar I.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de **Gavriil Hango.**

(Urmare)

Dar' ce sĕ facă preotul cu aceia, cari nici vin la mărturisire, ca sĕ dee preotului ocasiune a le da canon de îndreptare după trebuinţele lor speciale, nici vin la biserică sĕ asculte cuvêntul lui Dumnezeu, şi astfel cunoscêndu-şi greutatea pĕcatului, sĕ se îndrepteze?

Faţă de acestia după împrejurările de azi numai douĕ căi rĕmân preotului de urmat:

Întâiu: intrevenirea lui directă la dînşii, precum şi la părinţii, rudeniile, tutorii şi naşii lor de botez şi de nuntă, aşa precum s'a arătat mai sus (IV. a. §. 21). Iar' dacă acéstă procedură îi rĕmâne fără de nici un resultat favoritoriu, atunci:

A douaóră: va denega tuturor celor culpabili sĕvêrşirea tuturor funcţiunilor sacre bisericesci pentru persóna lor şi îi va eschide din tóte oficiile şi corporaţiunile bisericesci, cel puţin pe timpul convieţuirei lor ilegale (escomunicaţiune parţială), permiţêndu-le numai cercetarea bisericei, şi primindu-le numai mărturisirea, dacă óre când o ar cere, ca asfel auḑênd cuvêntul lui Dumnezeu, sĕ li-se dee totuşi ocasiune mai favorabilă de îndreptare, dar' fără de a le da absoluţiune şi fără de a-i admite la S. Eucharistie până când nu se vor îndrepta de tot. In special, unora ca acelora li-se va denega încă sĕvêrşirea Sântei liturgii, conferirea Sântului Maslu, Sânţirea apei şi ori-ce alte rugăciuni ocasionale; la botezul Dlui preotul nu-i va cercerta cu crucea; înmormêntare bisericéscă nu li-se va face; la S. Paşti vor fi respinşi dela împărtăşire cu pâne şi vin sânţit pentru anaforă, oprind şi pe alţii sĕ le dee în ascuns; tot aşa dela miruirea cu unt de lemn sânţit şi dela stropirea cu apă sânţită la tóte sĕrbătorile publice şi private; vor fi lipsiţi de facultatea de a fi naşi de botez şi la nunţi; vor fi eschişi din tóte oficiile şi corporaţiunile bisericesci, după cum prescrie şi Statutul organic §. 6 şi conclusul congresual Nr. 179 din anul 1891 etc. Tóte aceste până când nu se îndreptéză de tot, aşa precum cere biserica dela toţi membrii sei.

Şi cu drept cuvênt, pentru-că însuşi Iisus Christos zice la Ev. Mat. XVIII. 17—18: „Dacă nu ascultă nici de biserică, sĕ-ţi fie ţie ca un păgân şi vameş. Adevĕr zic vouĕ: ori câte veţi lega pe pămênt, vor fi legate şi în ceriu, şi ori câte veţi deslega pe pămênt vor fi deslegate şi în ceriu“. Iar' la Ev. Ioan XX. 21: „Luaţi Spirit Sânt: cărora veţi ierta pĕcatele, se vor ierta lor, şi cărora le veţi ţiné, ţinute vor fi“. Şi iarăşi la Ev. Mat. XV. 26: „Nu este iertat a lua pânea fiilor şi a o arunca cânilor“ etc.

Va sĕ zică, preotul are putere de a şi lega pĕcatele nu numai de a le deslega, după cum cineva se pocăesce, ori nu se pocăesce; deci póte, ba e dator sĕ denege pĕcătoşilor renitenţi sĕvêrşirea funcţiunilor bisericesci sacre, şi a-i scóte din corporaţiunile bisericesci.

Apoi chiar din punct de vedere al echităţii trebue sĕ facă biserica o deosebire în tratamentul seu faţă de acei membri ai sei cari îi păzesc poruncile, şi între aceia cari cu o neruşinare vĕdită i-le calcă în picióre. Statul încă purcede aşa. Altcum i-ar expune pe cei nevinovaţi scandalului, şi apoi vai celor prin cari vine scandalul, mai bine li-s'ar lega o pétră de móră de grumazi şi sĕ se arunce în mare, ne spune tot S. Scriptură.

Şi nimeni nu este în drept a silí biserica sĕ împărtăşéscă cu sacramentele şi onorurile sale pre acei membri ai ei, cari cu intenţiune îi calcă în picióre poruncile, nici chiar statul, că nici el nu lasă nepedepsiţi pe aceia, cari îi despreţuesc instituţiunile şi îi calcă în picióre legile.

Acesta ar fi mijlocul cel mai radical din punct de vedere bisericesc pentru stîrpirea concubinatelor.

Sĕ vedem altul.

Disciplinarea acelora, cari — direct ori indirect — au conlucrat la contractarea vre-unui concubinat.

Tot cu mijlócele amintite în punctul precedent sĕ se pedepséscă şi aceia, cari ar încuraja pe cineva la concubinat, ori au conlucrat într'un mod óre-care la contractarea lui, numai în câtva mai domol, după gradul de culpabilitate, ca unii cari s'au făcut părtaşi de pĕcatele altora şi prin cari s'a complinit scandalul. In categoria acestora cad de multe-ori părinţii, rudeniile şi amicii nesocotiţi ai respectivilor nenorociţi, şi pĕcatul acestora e cu atât mai mare, cu cât tocmai ei au mai întâiu datorinţa sĕ împedece o astfel de fărădelege.

Espunerea la dispreţul bisericei prin publicarea cu numele a concubinilor în biserică în tot anul odată, până când nu se îndreptéză.

La ocasiuni binevenite, d. e. la anul nou şi cu ocasiunea sinodului parochial ordinar când preotul face poporului raport despre viaţa lui religiósă şi alte afaceri bisericesci de preste an, — sĕ-i cetéscă cu numele în biserică pe acesti pĕcătoşi dându-i dispreţului public şi îndemnând poporul a se ferí de atingere cu ei, ca de nisce ómeni stricaţi şi spurcaţi şi sufleteşte şi trupeşte şi periculoşi pentru bunele moravuri şi pentru binele societăţii.

Concubinaţilor bogaţi sĕ li-se dicteze pedepse şí în bani.

Un mijloc problematic acesta, după ce biserica nu are putere brachială pentru esecutarea astorfel de pedepse faţă de cei cari i-s'ar opune, iar' statul încă nu-i dă astfel ajutoriu pentru esecutarea lor. Dar' nu trebue ignorat, căci în multe casuri póte sĕ succédă. Şi apoi cum în alte casuri de acésta natură organele statului nu pot denega ajutoriul lor pentru de a-şi incassa biserica competenţele sale dela cei renitenţi, din ce motive ar puté denega ajutoriul cerut în astfel de casuri? Aici însĕ trebue sĕ se purcédă cu mare băgare de sémă, ca pedepsele acestea nu cumva sĕ fie considerate de cei pĕcătoşi ca un feliu de taxe de dispensaţiune şi astfel sĕ crédă, că acum le este permis a traí mai departe în fărădelegea lor. Din contră, sĕ se aplice riguros şi celelalte mijlóce faţă de ei până se îndreptéză.

Taxele cerute de biserică şi organele ei la încheerea şi desfacerea căsătoriilor sĕ se reducă, iar' celor sĕraci sĕ li-se ierte de tot.

Dacă unii dintre concubini ar da de motiv, că numai pentru aceea nu se cunună, pentru-că nu au de unde solví diferitele taxe de vestiri, dispensaţiuni, divorţiu, şedule de cununie, cununie şi alte spese împreunate cu încheerea ori desfacerea căsătoriei, şi organele bisericei sunt convinse despre acésta, — tóte acelea sĕ li-se reducă, iar celor sĕraci sĕ li-se ierte de tot, căci mai bine sĕ pérdă biserica şi organele ei câteva competenţe materiale, decât prestigiul moral şi câteva suflete sĕ fie date perirei vecinice. Altcum nici biserica, nici organele ei nu şi-ar pricepe chemarea lor. Dumnezeu nu voesce mórtea pĕcătosului, ci ca sĕ se îndrepteze şi sĕ fie viu, ne spune S. Scriptură. Şi acésta, mai cu sémă organele ei acum o pot face mai uşor, după ce şi statul li-a venit în ajutoriu prin sprijinul material, ce li-l dă de un timp încóce. Atât biserica, cât şi organele ei după chemarea lor sunt datóre a înlesni cât numai se póte ajungerea scopului lor, carele este: mântuirea sufletelor. Altcum ar avé aparinţa numai a unei intreprinderi de câştig material personal, ceea ce departe sĕ fie. In dar aţi luat, în dar sĕ daţi. Prin acésta însĕ nu intenţionez păgubirea nimĕnui, ci biserica sĕ se îngrijască pe altă cale de acoperirea trebuinţelor sale materiale şi de întreţinerea organelor sale legislative şi esecutive. Despre acésta însĕ póte de altădată. (Va urma.)

Din public.*)

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea producţiunei şcolare din 30 Ianuarie (12 Febr.) a. c. arangiată din partea corpului învĕţătoresc dela şcóla română gr. or. din Gurarîului au binevoit a contribui următorii stimaţi domni şi dómne:

Dr I. Stroia, prof. sem. 5 cor., Candid Popa, înv. 4 cor. 40 fil., dna Ioana Rebega, 2 cor., Ioan Rebega, vol. 2 cor., Coman Gligor, înv. 3 cor., Ioan Oţoiu, teol. 60 fil., Sebastian Stanca, teol. 60 fil., Dumitru Marcu, ped. 60 fil., Ioan Holerga, teol. 60 fil., Antoniu Gherman, ped. 60 fil. toţi din Sibiiu. — Dumitru Vulc, propr. 2 cor. Iacob Steflea, înv. 2 cor., Dumitru Mosora, înv. 2 cor., dşóra Eugenia Sfetea, înv. 1 cor. 60 fil., dşóra Veturia Popp, înv. 1 cor. 60 fil., Nic. Henţiu, notar 2 cor., Dumitru Banciu, farmacist 2 cor., Ioan Banciu, comerciant 5 cor., Ioan Dădârlat, 1 cor.. Mateiu Tomoiagă, cancelist 2 cor. toţi din Sĕlişte. — Alexandru Drĕgan, notar 4 cor., Dionisiu Decei, paroch 6 cor., Leon Maior, înv. 4 cor., Ludovic Persamosca, compt. 4 cor., Dr. G. Prunaş, 6 cor., Maria Simonca, înv. 2 cor., I. Stoia, înv. 2 cor., George Iacob, 1 cor., Nicolae Zidu, 1 cor., George Stoiţă, 1 cor., N. Schenker, 60 fil. toţi din Orlat. — Aurel Hăţĕgan, notar 6 cor. 60 fil., Ioan Popescu, proprietar 5 cor., Ioan Dobrotă, înv. 2 cor. toţi din Sibiel. — Petru Juga, paroch 4 cor., Terenţie Popoviciu, înv. 1 cor. 60 fil., G. Pĕcurar, înv. 1 cor. 60 fil. Ioan Poiană, 1 cor. toţi din Tilişca. — Oct. Berghezan, notar 4 cor., Antoniu Gherman, propr. 2 cor., Ioan Opriş. înv. 2 cor. toţi din Aciliu. — Valeriu Pop, notar 4 cor., Ioan Patachi, înv. 2 cor., din Sĕcel. — Ioan Hanzu, paroch 2 cor., Ioan Hanzu, jun. înv. 2 cor., din Cacova. — Nicolau Opriş, paroch 4 cor., Ioan Fanea, adj. not. 60 fil., din Şura-mare. — George Çomşa, notar 4 cor., din Tălmăcel. — Ilie Pop, paroch 3 cor., din Ludoş. — Nicolae Şurean, înv. 2 cor., din Cristian. — Vasilie Luca, 1 cor., din Ocna. — Ioan Manta, paroch 8 cor., Ioan Ivan, notar 8 cor., Aurel Decei, v. notar 6 cor., Maria Arseniu 2 cor., Maria Mardan, 2 cor., Iohann Simon, 6 cor., Ioachim Muntean, paroch 4 cor., Ioan Voic, propr. 1 cor., Ioana Opriş, 1 cor., Ioan Arseniu, 1 cor. Georg Wünsche, 1 cor., Bernhard Wűnsche, 1 cor., Ilie Brad, 1 cor. 20 fil., Nicolae Hanzu, 1 cor., 20 fil., Vasilie Conţ, 1 cor. 20 fil. Avram Constandin, 1 cor. 20 fil., Vasilie Cioran, 1 cor 20 fil., Petru Ceontea, 1 cor 20 fil., Ioan Trişt u, 1 cor. 20 fil., O familie 1 cor. 20 fil., Elisabeta I. Gligorea, 1 cor. 20 fil., Ilie Măcellar, propr. 6 cor., Dion. Dancea, înv. 1 cor., Mărina Droc, 60 fil., Ioan Ihora, 60 fil., Ioan D. Cătoiu, 60 fil., Petru Gâţă, 60 fil., N. Nemeş, 60 fil., Petru P. Ceontea, 60 fil.,

Contribuirile mai sus amintite dau suma de 191 cor. 60 fil., din care subtrăgêndu-se spesele de 89 cor. 26 fil. resultă un venit curat de 102 cor. 34 fil., care s'a transpus în fondul bibliotecei şcolare.

Corpul învĕţătoresc se vede plăcut îndemnat a aduce tuturor susnumiţilor marinimoşi contribuenţi adânca sa mulţămită.

Totodată priméscă mulţămita corpului înv. şi dna Ioana Decei şi dşórele Matilda Papiu şi Ecaterina Arseniu, cari au binevoit a'şi oferi concursul moral la reuşita acestei producţiuni.

Gurarîului, 20 Eebr. 1901 st. v.

Corpul învĕţătoresc

Mulţămită publică.

In timp de 3 ani, de când sunt paroch în comuna mea natală Borgo-Suseni, (comit. Bistriţa-Năsĕud) cu ajutoriul lui D-zeu mi-a succes a-mi clădi o biserică nouă din pétră, şi a-mi face un altar, ca şi cari rar sĕ pot vedé în comunele nóstre românesci.

La acésta operă măréţă mi-au dat ajutor diferite autorităţi şi persóne private, şi anume:

1. Comuna politică Borgo-Suseni a votat şi dat spre scopul edificării bisericei, din venitul pădurilor comunale, un ajutor de 22,000 cor.

2. Prea Veneratul Consistor archid. a votat şi dat un ajutor de 1200 cor. din fundaţiunea „Şaguna“, şi alt ajutor de 400 cor. din fondul bisericelor serace.

3. Dela o Reuniune de binefacere 500 coróne.

4. Dela X. 500 cor.

5. Architectul Pavel Beşuan, care a edificat biserica, a contribuit la cumpĕrarea unei evangelii cu 55 cor.

6. Timofteiu Andreşel, econom din Borgo Suseni, a contribuit la cumpĕrarea unui policandru de sticlă cu 100 cor.

7. Pentru cumpĕrarea unui clopot şi 2 sfesnice mari înaintea fruntarului, au contribuit următorii parochieni:

Echim Vânca, primar, Macaveiu Grigorescu, cassar şi epitrop biser. Tanase Ghîţa, Mihăilă Danea, Terente Turja, Matteiu Tănasă, George Dan, câte 50 cor.; Stefan Celtea, 80 cor.; Ion Săreţan înv. pens., 40 cor.; Leon Georgiţă, Tóder Galbêu, Danilă Ghîţa câte 30 cor.; Flore Sandu, Maftei Acsente, Vasile Galbêu, Costa Bondriş, Turja Niculai, Anton Pomană câte 20 cor.

8. D-şóra Florentina Dan a cumpĕrat 2 sfesnice de bronz pe pristol cu 20 cor., şi a făcut un covor pe o strană în preţ de 15 cor.

9. Ana Ghîţa, a cumpĕrat 2 cane de sticle cu o tassă de argint china, pentru proscomidie, cu 21 cor.

10. Nechita Galbêu, a cumpĕrat un disc, o stea, o copie şi o linguriţă cu 23 coróne.

11. Ioana Iacob Bruj, a cumpĕrat un rênd de vestminte cu 100 cor.

12. Dănilă Simḑian, notar în Maierĕu, a cumpĕrat o evangelie cu litere latine cu 20 cor.

13. Dănilă Lazar, econom din Borgo-Mijloceni, un policandru de bronz, cu 6 lumini, cu 70 cor.

14. Petru Bucinaş, econom din Borgo-Suseni, un potir, un disc, o stea, o copie şi o linguriţă cu 60 cor.

15. Maria Pant. Bruj, o cădelniţă şi un candelabru cu 3 lumini în valóre de 40 coróne.

16. Familia Petru Flămând un acoperemênt pe pristol, şi un covor pe strană, în valóre de 30 cor.

17. Familia Mihaiu Danea Buf, un epitrafil cu 7 cor.

18. Maria V. Dan, a dăruit din grădina sa vis à vis de biserică cam 20 st. pentru lăagirea stradei ce duce la biserică.

19. Teofil Vlad a donat bisericei un loc în mărime de preste 2 jug. în preţ cam de 100—120 cor.

Tuturor acestor binefăcĕtori, în numele parochiei le aduc pe acésta cale cea mai sinceră mulţămită, şi rog pe bunul D-zeu sĕ şi trimítă darul şi binecuvêntarea sa asupra lor, sĕ le dăruéscă ani mulţi şi fericiţi, şi înzecit sĕ li rĕsplătéscă jertfele aduse.

Mulţi imitatori doresc neamului şi bisericilor românesci.

Tot cu acésta ocasiune aduc mulţămitele şi recunoscinţa mea d-lui architect Pavel Beşuan din cetatea Bistriţa, care a edificat biserica, şi care prin acésta edificare a corespuns pe deplin dorinţelor poporului. Il recomând tuturor celor interesaţi, nu numai fiind-că este român, dară mai ales fiind-că îşi cunósce perfect măestria sa, ceea ce a dovedit-o oficiul de construcţiune comitatens cu ocasiunea colaudării, când a constatat că biserica e solid, bine şi frumos lucrată. Cei ce au lipsă se pot îndrepta la dînsul şí pentru facerea de planuri de edificare, cari le lucră cu cea mai mare acurateţă şi precisiune.

Nu întrelas a aduce mulţămitele mele şi ale poporului şi d-lui Stefan Széman, pictor bisericesc din Baia mare (Nagy-Bánya), care a făcut fruntarul bisericei.

Te cuprinde o evlavie şi o mângăiere sufletéscă de nedescris când privesci acest fruntar admirabil. Cel mai rafinat pricepĕtor de lucru, va constata că este lucrat de un adevĕrat măestru.

In adevĕr nu ştii ce sĕ admiri mai mult în acest fruntar, acurăteţa cu carea e lucrat sau armonia ce esistă în tot fruntarul. Pictura curată, espresiva şi lucrată în motive orientale, auritura veritabilă şi sculptura artistică, ar face onóre şi unei biserici catedrale.

Cine doresce a *avé* un fruntar frumos şi ieftin sĕ se adreseze la dl Széman, care mai are şi acel avantaj, că lucră la faţa locului, sub ochii celor interesaţi, aşa că lucrul sĕu póte fi controlat în tot momentul.

Borgo-Suseni, la 30 Martie 1901.

Eliseu I. Dan,
paroch ort. român.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**.
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sĕrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la immormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** şi la
Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

Nr. 38 Sibiiu, Sâmbătă 7/20 Aprilie 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei or 30 fil. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil.
pentru fie-care publicare.

Din agendele sinodului.

Revenim asupra agendelor mai importante, cu cari va avé sĕ se ocupe sinodul nostru archidiecesan în sesiunea, care se va deschide Duminecă.

Lucrări de mai mare însemnătate vor fi supuse de astădată aprecierii domnilor deputaţi, de aceea va fi bine sĕ le cunóscă din vreme, în mod cât se póte de amĕnunţit.

Intâiu de tóte trebue sĕ constatăm, că deşi cursul desvoltării instituţiunilor nóstre bisericesci este mai încet, decum ar voí dorul de progres al multora, totuşi nimenea nu va puté nega, că *dăm înainte;* ba adese-ori trebue sĕ ţinem pregresul de mulţămitor, considerând greutăţile esterne şi interne, câte se opun ori-cărui pas de desvoltare şi înaintare.

Fapt este, că consistoriul archidiecesan şi în deosebi Inaltpreasfinţitul nostru archiepiscop, este pĕtruns de via dorinţă de-a sufla duch de activitate în tóte corporaţiunile nóstre bisericesci, de-a stêrni interes de cele bisericesci până şi în cel din urmă credincios al bisericei, spre a lega astfel pe toţi cât mai strîns de biserică şi de instituţiunile ei, chemate a ocroti interesele cele mai cardinale ale credincioşilor ei.

Cu feliurite ocasiuni atât Inaltpreasfinţia Sa, cât şi ómenii din jurul sĕu, în scris şi cu vorba îndémnă, sfătuesc pe toţi şi mai ales pe preoţi la împlinirea datorinţelor, la desvoltarea unei activităţi rodnice pentru înmulţirea talantului încredinţat. Incepênd dela îndeplinirea cu evlavia şi demnitatea cuvenită a celor pur spirituale şi rituale, dela îngrijirea de biserică, de şcólă, de cercetarea lor, de susţinerea lor şi până la întemeierea de fonduri şi înfiinţarea de tot soiul de însoţiri şi reuniuni pentru promovarea bunăstării poporului, — în tóte direcţiunile s'a aruncat aluatul de fermentaţiune, şi dacă cei angajaţi la muncă pe terenul bisericesc vor înţelege glasul păstoriului, vor intra în intenţiunile lui şi cu *însufleţirea* reclamată la ori-ce bună reuşită, vor şti sĕ fie la locul lor, atunci — şí dacă nu momentan — totuşi după un period de timp resultate bune vor trebuí sĕ iésă la ivélă, lăsând urmaşilor temelii puternice, pe basa cărora sĕ continue cu succes opera de regenerare şi cultivare a unui popor asuprit de împrejurările trecutului, dar' înzestrat cu însuşiri, ca puţine alte neamuri.

In presupunerea, că mandatele şi instrucţiunile în scris nu vor avea la toţi efectul dorit, s'a dispus, ca prin rostul protopopilor tractuali sĕ-se însufleţéscă cei întruniţi la diferitele centre în scopul discuţiunii asupra factorilor de înaintare. Aluatul s'a împărţit tuturor şi după cuvêntul apostolului Pavel către Corinteni *„puţin aluat tótă frămêntătura dospesce“*, superioritatea bisericéscă aştéptă acum o activitate conscie în tóte direcţiile salutare.

Unde în trecut a avut biserica ómeni devotaţi causelor ei, acolo nu stăm chiar la început, ca în cele mai multe locuri; de aceea stăruinţele centrului merg totdéuna într'acolo, ca în tóte direcţiunile sĕ se facă *începuturi cât de modeste,* căci acele — fiind bine îngrijite — se vor desvolta cu încetul şi dacă nu noi, cel puţin nepoţii ori strănepoţii nostri vor gusta fructele lor şi vor binecuvênta memoria celor-ce au pus prima piatră a temeliei.

Fericitul episcop *Moga* a lăsat la mórtea sa un fond destul de modest, care azi se urca la frumósa sumă de 167.740 cor.

Multe din fondurile întemeiate de marele *Şaguna* au fost la început mici, dar' după ani au luat avênt, s'au sporit, şi acum ne dau posibilitatea nu numai a provedé trebuinţele cele mai indispensabile, ci a ne presenta cu demnitate în rênd cu alte biserici din patrie, pururea ocrotite de împrejurări şi de toţi factorii cu puterea în mână.

Chiar şi fondul *bisericei catedrale* s'a apropiat de cifra, care admite a face preparativele necesare pentru realisarea ideii fericitului întemeietor, deşí nu tocmai după măreţia proiectată şi închipuită de fericitul Andrei, dar' totuşi — conform referinţelor nóstre — într'un mod destul de demn pentru o biserică, care a fost spoliată de întreg trecutul seu şi care abia dela 1848 a reînceput a lua rĕsuflet pentru o viéţă nouă. Incă în sesiunea anului trecut s'a acceptat — în urma concursului publicat — proiectul de plan „Constantin şi Elena“, concipiat de architecţii Iosif Kommer şi Virgil Nagy din Budapesta, drept basă pentru facerea unui plan definitiv, conform schimbărilor propuse de ancheta consistorială, instituită pentru facerea tuturor pregătirilor necesare în acest obiect. Schimbările şi adaptările indicate s'au făcut; ba, considerând dorinţa multora, ca biserica sĕ aibă şi turnuri mai impunĕtóre, cari sĕ se ridice mult deasupra cupolei şi sĕ domineze împrejurimea, s'a compus şi o alternativă cu două turnuri înalte.

In forma acésta se va presenta acum noul proiect de plan Veneratului sinod, care va avé sĕ se pronunţe asupra lui, aprobându-l en bloc, ori dispunênd eventual modificarea turnurilor aşa, ca sĕ presenteze mai ales în partea deasupra o formă mai variata şi mai frumósă. Preliminariul acestui nou proiect presintă numai pentru zidire suma de 350.000 cor. Deci cu suma de 490.971 c., cât face cu finea anului 1900 fondul catedralei, şi cu resultatul unei colecte ce din mai multe părţi se reclamă în scopul acesta, biserica catedrală se póte zidi şi termina cu intern cu tot, aşa încât după vr'o câţiva ani în noul lăcaş sĕ pótă resuna glasul limbei nóstre liturgice, preamărind pe Cel ce ne-a scăpat de perire şi cerênd revĕrsarea darului seu dumnezeesc preste poporul seu drept credincios, — care de sus aştéptă mare şi multă milă.

A doua importantă chestiune, care se va presenta în sesiunea sinodală din proximele zile, este schimbarea statutelor *fondului de pensiuni.* Acest fond a fost întemeiat la anul 1892. Mulţi erau atunci pesimişti şi nu aveau încredere în viéţa lui; dar' iată azi după 9 ani şì cei necredincioşi alérgă sĕ se ocrotéscă sub scutul aripilor sale, cari promit a se întărí tot mai mult. Cu finea anului espirat fondul presenta suma de 319.909 cor.

O dorinţă generală era, ca statutele sĕ se schimbe conform esperienţelor făcute cu acest fond dela întemeierea lui şi mai ales mulţi preoţi din provincie reclamau modificări, basându-şi pretensiunea pe afirmaţiunea *fictivă,* că ei sunt neîndreptăţiţi prin faptul, că după 40 de ani pot ajunge la o pensiune abia de 200, 300 ori 400 fl. Suma e — ce-i drept — minimală, dar' ca sĕ se pótă solví şi asemenea pensiuni fondul a trebuit alimentat mereu, nu din taxele membrilor beneficianţi, ci din alte resurse centrale ori create de centru. Aşa fondul Rudolfin dă anual a patra parte din venitul seu anual, circa 4000 c., tipografia archidiecesană 800 cor. anual, discul 1200 cor., din parochii şi protopopiate vacante 2400 c., comunele bisericesci 4000 cor., dela esamene preste 1000 cor., deci o sumă considerabilă de 14.800 cor., preste taxele membrilor, cari în anul 1900 abia fac 9000 cor. Numai aşa a fost posibil, ca fondul nu numai sĕ nu neîndreptăţéscă pe parochi, din contră sĕ-i favoriseze de-aşa, încât după împlinirea anilor de serviciu *parochul pensionat, în un an sĕ capete atâta pensiune, cât fac tóte taxele la olaltă luate plătite de el în tótă viéţa la acel fond;* numai aşa a fost cu putinţă, ca până acum sĕ se pótă plătí pensiunile votate, cu tóte-că cei mai mulţi din membrii fondului nu plătesc decât cu cea mai mare silă taxele minimale prescrise, şi tot în momentele din urmă, aşa încât n'apucă a aduce fondului ceva interese simţite. La 10 Martie a. c. restanţele au fost de 125.737 cor. Ba unii dintre preoţi au mers atât de departe în negrija lor chiar de ei înşişi, încât — deşí au trebuit sĕ ştie, — cu sutele nici barem nu au însinuat în fasiunile lor de dotaţiune taxele obligate la fondul de pensiuni, ca acelea din visteria ţerii sĕ li-se rebonifice conform legii, care din bună vreme li-s'a tradus şi trimis; aşa încât tot centrul a trebuit sĕ încarce pe oficialii sei cu muncă grea, sĕ le reguleze tóte, încât preoţii sĕ le capete tóte de-a gata. Cu tóte acestea fondul a făcut un început bun şi Ven. Consistoriu intenţionéza a-i da acum un nou avênt prin schimbarea statutelor, reclamată şi de statutele vechi deja după 5 ani de funcţionare.

Proiectul elaborat de consistoriu, cuprinde o îmbunătăţire esenţială. Oficialilor cu salariu fix se recunósce la pensiune nu numai salariul fundamental ci şi cuincuenalele şi eventuale alte remuneraţiuni emanate din oficiu, pe basa căruia este membru la fond (d. e. remuneraţia de director seminarial); numai banii de cortel nu se socotesc. Pentru protopopii tractuali se proiectéză o pensiune de 2000 cor; pentru parochii cu VIII clase medii 1200 cor; pentru parochii cu mai puţină pregătire, dar' cu curs clerical ordinar de 3 ani, 800 cor. şi pentru preoţi pregătiţi în cale estraordinară 400 coróne. Capelanii şi diaconii se pensionéză după aceeaşi categorie, ca şi parochii, tot conform cualificaţiunii. Firesce — urcându-se îndreptăţirea, — au trebuit urcate şi tacsele. Taxa fundamentală s'a ridicat dela 20% la 30% dela suma pensiunii la care aspiră cineva; ear' taxa anuală se ficséză cu 4% pentru funcţionarii salarisaţi şi cu 3% pentru toţi ceialalţi. Comunele vor avé sĕ plătéscă pe viitor după averea de care dispun, o taxă anuală dela 5—50 cor., nu ca până acuma după clasa parochiei şi nrul parochilor. Remâne acum, ca membrii fondului nu numai sĕ aştepte pensiuni mari, ci sĕ-'şi achiteze regulat şi de timpuriu taxele, ca astfel acelea sĕ pótă şi produce ceva în favorul fondului, şi atunci după un serviţiu binemeritat va obţiné fie care membru ori familia lui o pensiune — după împrejurările nóstre — suficientă.

Dacă pe basa acestei schimbări toţi şi-ar achita regulat taxele prescrise, atunci în 2 ani fondul ar atinge cifra de aprópe 700.000 coróne şi ar lua un avênt îmbucurător.

Asemenea s'a constatat necesitatea schimbării *Regulamentului pentru afacerile interne ale consistoriului*, introducêndu-se în el unele îmbunătăţiri, făcute pe basa esperienţelor dela 1884, când a fost votat. S'a regulat mai ales modul de încassare şi asemnare a banilor ce întră la consistoriu; s'a şters disposiţia, ca fie-care referent sĕ pótă avé archiv manual, în care sĕ stee actele, dela primire şi până la deplina finalisare a lor, şi s'a dispus incorporarea tuturor actelor la archivul principal, unde un archivar special sĕ ţie ordine şi sĕ pórte şí evidenţa terminelor alăturea cu referentul respectiv. In cadrele acestui regulament s'a regulat şi referada în senatul epitropesc, instituindu-se un oficiu nou: esactoratul consistorial în frunte cu un şef cu studii speciale de contabil şi cu praxă suficientă, ca sĕ pótă introduce în afacerile financiare o manipulaţie mai espeditivă.

In legătură cu acésta regulare dela epitropie s'a reformat şi *Regulamentul despre controla averilor bisericesci din parochii.* Sumedenia raţiociniilor restante din comune o atribuiau mulţi nu numai negligenţei organelor parochiale, ori culpositaţii, care pe mulţi îi îndemna sĕ amâne de pe un an pe altul compunerea lor, ci şi faptului, că erau prea complicate în forma în care li-se cerea. Multe lucruri erau de prisos. De aceea consistoriul a aflat de lipsă a face simplificări, cerênd pe viitor, ca *inventariul* despre averea bisericei sĕ se facă numai din 10 în 10 ani şi an de an numai eventualele schimbări vor avé sĕ fie notificate spre inducere în inventariul fundamental. Aşa numita *„carte de evidenţă“* dela raţiociniul vechiu s'a şters; ear' adevĕratul raţiociniu va fi pe viitor un conspect-bilanţ, compus după titlii budgetului. Remarcăm în deosebi un moment înţelept din noul Regulament: anume faptul, că *parochul după oficiul seu este decretat controlor natural al tuturor operaţiunilor financiare din parochie, făcêndu-se responsabil pentru bunul mers al lor.* Dela acésta disposiţie se aştéptă îndreptarea multor rele observate până acuma în daraverile bănesci ale comunelor bisericesci.

Tot în sesiunea acésta se va presenta propunerea pentru formarea unui *fond preoţesc*, menit a îmbunătăţí salariile preoţilor-păstori. Insaşi preoţimea a dat espresiune în conferenţele din anul espirat necesităţii înfiinţării urgente a unui asemenea fond. Posibilitatea îi este dată cu atât mai vêrtos, cu cât nici o preoţime nu contribue aşa puţin la fondurile centrale ca a nóstră. Sĕ nu vorbim de Sêrbi, Calvini etc., ci chiar preoţii din eparchiile sufragane, pe lângă că plătesc taxe însemnatę la fondurile preoţesci, mai solvesc însemnate contribuiri regulate la *sidoxie* şi *convenţie*, de şi aceste au alte meniţiuni; pe când fondul preoţesc proiectat de noi, are sĕ fie tot în favorul preoţilor. Fiecare paroch va avé sĕ contribue 4% din tóte venitele sale anuale la înfiinţarea acelui fond.

Amintire merită la locul acesta şi *regularea salariilor oficialilor din centru.* Este acésta o regulare de tot minimală, dar' firesce făcută în cadrele, în care fondul gereral administrativ o admite. S'a urcat adecă asesorilor consistoriali banii de cortel cu câte 200 fl., profesorilor seminariali cu 200 cor.; ear oficialilor subalterni, regulându-li-se salariul fundamental (dela 600—1000 fl.), li-s'au statorit anumite relute pentru locuinţă şi îndreptăţirea la 5 cuincuenalii câte de 10% din salariul fundamental. Acésta minimală îmbunătăţire va fi totuşi ceva în favorul celor din centru, cari dela 1864 au aceleaşi salarii, deşi chiar şi pentru servitorii dela tribunale în acest restimp s'au făcut îmbunătăţiri multe.

Chiar şi numai din obiectele indicate mai sus este evident, că sesiunea sinodală din anul acesta va avé în desbatere obiecte însemnate, pe cari legislatorii întruniţi de sigur — le vor sci resolvi spre mulţămirea generală şi spre binele bisericei, pe care o representă. Noi le dorim acésta din inimă.

Conferenţele învĕţătoresci.

Sibiiu, 19 Aprile n.

Eri, Joi, s'au deschis pretutindenea în Archidiecesă conferenţele învĕţătoresci, convocate pe ziuă acésta din partea superiorităţii nóstre bisericesci-şcolare.

In 18 centre ale Archidiecesei se află deci întruniţi încă şi în momentul acesta *toţi* învĕţătorii nostri, pentru a'şi comunica unii altora ultimele esperienţe făcute pe spinósa cale a educaţiunii şi instrucţiunii publice, ca astfel, stabilindu-se tot mai mult o uniformitate în procedură, sĕ se pótă ajunge mai cu uşurinţă scopul urmărit: *luminarea neamului nostru.*

Sperăm a puté aduce rapórte amănunţite despre decurgerea tuturor acestor conferenţe, de mare însemnătate din tóte punctele de vedere; ear' până atunci anticipăm, că aici în *Sibiiu* deschiderea s'a făcut la 10 óre, în sala seminariului, în fiinţa de faţă a Exelenţiei Sale domnului Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*, prin M. On. Domn *Nicolau Ivan*, protopresbiter şi asesor consistorial, numit comisar consistorial în locul dlui *Dr. Barcian,* care din causă de morb a fost împedecat sĕ conducă conferinţa.

De faţă erau şi ambii protopresbiteri tractuali, M. O. Domni *Ioan Papiu* şi *Ioan Cândea.*

Presenţi au fost 66 învĕţători şi învĕţătóre, din protopresbiteratul *Sibiiului* şi al *Avrigului*; un numĕr frumos de luminători ai poporului nostru dela ţeară, — cărora domnul comisariu consistorial li-a adresat următórea meduósă vorbire de deschidere:

Esc. Vóstră I. P. S. D. Archiepiscop şi Metropolit.

P. On. Domni protopresbiteri!

Stimaţilor Domni şi fraţi învĕţători!

Distinsul nostru profesor seminarial Dr. Daniil P. Barcian, încredinţat cu conducerea conferenţelor învĕţătoresci din cercul Sibiiului, din cause independente de voinţa sa este pus în imposibilitatea de a conduce deastădată conferenţele Dvóstre.

Inalt Preasânţitul Domn archiediscop şi metropolit al nostru, prin autograful din 3/16 Aprile a. c. mi-a dat mie onorifica misiune sĕ conduc conferenţele pentru anul acesta şi ca o nouă dovadă despre interesul ce-l pórtă statului învĕţătoresc— ne-a onorat şi cu Inalta-i presenţă la acésta zi acum de o îndoită sĕrbare pentru noi, pentru care faptă cuvine-se, ca cu inimă nefăţărită şi evlavie sĕ I aducem tributul de mulţămită şi sĕ rugăm pe bunul D-zeu, ca sĕ-I lungéscă firul vieţii încă mulţi ani spre binele şi mărirea bisericei şi neamului nostru.

Revenind la firul afacerilor, simt, că nu voiu puté înlocui în cele pedagogice pre harnicul bărbat de şcólă înzestrat cu cunoscinţe vaste si cu esperienţe bogate pe terenul şcolar, dar' sper că n'am sĕ întêmpin greutăţi în mijlocul Dvóstre, pentru-că în şirurile Dvóstre aflu şi vechi colegi, odinióră soţi de muncă, cu cari împreună am lucrat ani dearêndul.

De pe atunci au luat fiinţă Reuniunile învĕţătoresci, chemate la viéţă prin insufleţirea a câtorva ómeni atunci tineri, mânaţi de dorul de a ne vedé organisaţi în corporaţiune atât pentru ridicarea nimbului statului nostru învĕţătoresc, dar' mai ales, că ne credeam în drept sĕ aflăm teren pentru lucrare rodnică isvorîtă din emulare nobilă, putêndu-ne împărtăşi cu colegială dragoste esperienţele făcute în cariera recunoscută de grea, ce ni-o alesesem.

Eu am avut chiar şi norocirea din încrederea colegilor mei de atunci sĕ conduc adunările prime ale Reuniunei învĕţătorilor din Sibiiu, plămădite tot în acest edificiu, închinat culturei nóstre naţionale.

Aşteptările puse şi nădejdile legate de Reuniunile învĕţătoresci nu s'au realisat pretutindenea, dar' mai ales în părţile lipsite de bărbaţi cu autoritate în cele ale conducerei ele au devenit locuri de cértă şi svêrcoliri inutile, necompatibile cu sublima chemare a învĕţătorilor.

Esperienţele aceste triste după un interval de 20 ani, au îndemnat pe factorii competenţi, ca sĕ revină la organisaţia veche, contemplată de plăsmuitorii statutului organic, şi sĕ reintroducem earăşi conferenţele învĕţătoresci.

Acésta o putem face cu uşurinţă acum, după ce toţi bărbaţii de şcólă şi cu preferinţă profesorii seminariali s'au declarat gata a lua rolul ce li-se cuvine, rolul de conducĕtori ai acestor conferenţe.

Cine altul póte fi mai chemat decât ei sĕ remână în contact cu fraţii lor elevi, sĕ-i controleze dacă fac progrese, dacă ţin sémă de principiile după cari au fost povĕţuiţi şi instruiţi şi le pun şi în aplicare practică spre deşteptarea şi luminarea poporului nostru.

Sunt la noi ómeni, cari aştéptă, ca ce s'a negles de veacuri sĕ se îndrepte în decenii şi acésta îndreptare se înţelege că nimenia altul n'are sĕ o pótă face, decât numai învĕţătorii nostri.

Aşteptarea acésta e cât se póte de justă.

Nu sufere îndoială, că învĕţătoriul póte face prin muncă încordată, prin stăruinţă de fier cu insufleţire şi tărie fórte mult în privinţa regenerării nóstre naţionale şi culturale.

El nu póte face ce cerem dela el atunci, când va fi lipsit de spriginul cuvenit, când nu-i vom garanta viitoriul lui şi al familiei sale, ci-l vom lăsa sĕ se sbuciume în miserie şi lupte cu nevoile zilnice îngrijorat de existenţa sa

Dar' şi mai puţin va sta ca o sentinelă neadormită la postul seu, când nu are la disposiţie o lectură bună, o bibliotecă alésă şi un ziar pedagogic bine redactat, cu modele de lecţiuni aşa cum se practică la şcólele cele bune din alte ţeri, ca totdeuna sĕ fie în curênt cu progresele ca le face sciinţa pedagogică.

Ingrijirea pentru partea materială cade în sarcina bisericei şi a poporului, care susţine şcóla, şi în privinţa acésta — în unele părţi — durere, poporul nostru nu a ajuns la convingerea, că banii ce-i dăm învĕţătorilor aduc cele mai mari dobânḑi.

Biserica şi organele nóstre preste tot stărue, ca aceste vederi sĕ străbată în cercuri cât se póte de largi, până în cele mai de jos pături ale societăţii nóstre, şi o sĕ vină vremea, ba în unele părţi o vedem chiar sosită, că în comunele nóstre numele învĕţătorilor harnici şi aleşi vor străluci pe paginile istoriei lor culturale, şi buruiana uitării nu va cresce pe mormêntul lor, ci deasupra aceluia va înflori recunoscinţa şi dragostea pentru cel ce s'a achitat cu cinste şi cu consciinţă curată de datoria sa.

Partea privitóre la instruirea propriă a învĕţătoriului, la perfecţionarea lui, la agonisirea unei biblioteci şcolare şi la susţinerea unei reviste pedagogice cade esclusiv numai în sarcina învĕţătorilor, şi învĕţătoriul, care rèmâne staţionar, care nu ţine rost cu lumea, nu ţine sémă de progresele în sciinţă, e un muncitor de compătimit, un zileriu care se hrănesce numai dela mână pân' la gură, de pe o zi pe alta, fără nici un program de viéţă, fără nici un ideal, fără nici un dor şi fără nici o aspiraţiune mai avêntată.

Nu póte fi de loc scutit corpul nostru învĕţătoresc de învinuirea ce i-se face că nu-şi fac toţi datoria.

Şi aici e o mare nenorocire pentru noi, aici sĕ căutăm stagnarea, aici numĕrul cel mare al analfabeţilor, din satele nóstre fruntaşe cu şcóle şi învĕţători, aici, că raḑele luminei şi culturei străbat la noi cu sfială, fără sĕ încălḑéscă, fără sĕ aducă róde dătătóre de viéţă.

Acésta pată sĕ o ştergem de pe fruntea nóstră.

Invinuirea acésta sĕ nu mai permitem sĕ ni-o facă nimenea.

Sĕ ne încălḑim de focul sacru al iubirei de neam, sĕ ne desbrăcăm de egoism şi de comoditate, şi sĕ punem partea cea mai bună a sufletului nostru în serviţiul bisericei şi al neamului.

Sĕ ne instruăm şi sĕ tindem spre perfecţiune, ca sĕ ne apropiem de perfecţiunea, căreia ḑilnic ne închinăm.

Eată rostul întrunirei nóstre de azi — rostul întrunirei învĕţătorilor în 18 centre ale archidiecesei nóstre.

De vom înţelege glasul timpului, Dumnezeu e cu noi şi binecuvêntă lucrările nóstre.

După aceste cuvinte ve zic un „bine aţi venit“ şi declar conferenţele învĕţătoresci pentru anul acesta deschise.

Pentru sinóde.

Din timpurile antice, când poporul nostru gemea sub jugul greu al apăsărilor şi nu era recunoscut ca naţiune în stat, acest popor numai dela biserică 'şi primia raze de lumină şi învĕţătură; biserica îi era singurul isvor dătător de viéţă şi lumină.

Ear' păstorii acestei biserici, în mare parte ómeni simpli, evlavioşi însĕ, au corespuns pe deplin chiemărei lor, căci şi trebuinţele fiilor lor sufletesci erau aprópe esclusiv spirituale, — în cele lumesci sau politice ne-avênd nici un drept.

Starea acésta a durat până bine decurênd, când s'au deschis şi pentru noi porţile templelor culturale, dându-ni-se voie a ne adăpa dela isvorul acestor temple, numite şcóle.

Şi mulţămită Domnului, din sinul Românilor apăsaţi şi desconsideraţi începù a rĕsări câte o stea lucitóre, arĕtând lumii că şi Românul este capabil de perfecţionare în cultură; ear' astăzi avem o pleiadă întrégă de astfel de luceafĕri, încât vestea ni-s'a dus, că esistă un popor de origine nobilă, demn de a-'şi dobândi renumele ce-'l aveau odinióră strămoşii sei.

Rĕsărit'au din sinul poporului român bărbaţi luminaţi pe tóte terenele, şi nici biserica n'a rĕmas afară de capete ilustre. Preoţimea cu încetul s'a ridicat în cultură, încât astăzi ea este fala nóstră, şi dacă ridicarea în cultură n'a mers tocmai cu paşi aşa de repezi, causa se póte căuta în esistenţa nu tocmai sigură a traiului ce-'l aştepta pe fiitorul preot.

Cu tóte aceste însĕ, s'au aflat bărbaţi cu vocaţiune, cari lipsindu-se de comodităţile ce le ofer alte functiuni mai rentabile, au îmbrăţişat cariera de preot, şi s'au făcut esemple vii, dovedind că ce însémnă a fi preot cu crescere bună şi cu spirit luminat.

Ear' dacă ici-colea, câte un astfel de spirit luminat, n'a adus tocmai ródele ce s'ar fi aşteptat dela dînsul: acésta este a se atribui neajunsurilor şi lipselor cu cari a avut sĕ se lupte, ori apoi naturelului seu special de a nu dovedi energie, zel şi dor de muncă.

Astăzi, de când cu întregirea ce o primim din partea statului, preoţii nostri au ajuns sĕ se razime pe o basă mai sigură în traiul greu a-l vieţii, şi în consecuenţă nĕcazurile şi lipsele lor ameliorându-se *suntem îndreptăţiţi a pretinde mai mult dela dinşii ca în trecut.*

Pretensiunei acesteia clerul nostru va puté satisface pe deplin numai atunci, când — avênd vocaţiunea recerută şi spiritul luminat, — va păşi în viéţa practică silindu-se cu dragă voie a pune în lucrare şi a da viéţă frumóselor principii şi învĕţături ce le aude dela luminătorii sei în institutele teologice.

Se impune deci, ca acum cu deosebită atenţiune sĕ ne îndreptăm privirea într'acolo, încât *clerul nostru sĕ fie destul de luminat,* reducênd totodată la uniformitate calea pentru recrutarea preoţimei nóstre.

Fiind-că până acum o parte însemnată din clerul nostru a ajuns la scopul dorit şi pe cale mai scurtă, prin mai puţine pregătiri, ear' acésta se tolera din lipsa ómenilor cualificaţi, ne aflam în faţa unui fel de „malum necesarium“ care astăzi nu mai are sens, pentru-că astăzi parochii slab dotate nu mai esistă ca mai nainte, ci parochiile una sunt în ce priveşte venitele. E de dorit deci, ca una sĕ fie şi cualificaţia candidaţilor la parochii.

Acum că suntem în faţa sesiunei ordinare a sinódelor nóstre eparchiale, sĕ mi-se ierte a propune următórele:

Tóte trei sinódele nóstre, ca foruri chiemate a se îngriji de perfecţionarea clerului nostru în cultură, sĕ iee hotărîri de înţelesul, că în teologie nu mai pot fi primiţi decât numai absolvenţi de gimnasii sau alte şcóle medii egale cu gimnasiile. Pentru-că teologia e şcólă superióră, e facultate; prin urmare e necesar, ca toţi cei-ce întră în ea sĕ aibă pregătirile cerute pentru alte facultăţi.

Clericul.

Escomunicarea lui Tolstoi.

Renumitul romancier rus, conte *Leo Tolstoi,* în scrierile sale propagă principii contrare învĕţăturilor bisericilor ortodoxe, erezii. Din causa acésta sfântul sinod al Rusiei, după ce bĕtrânul conte nici la repeţite advertisări şi admoniţiuni nu a voit sĕ se lase de propagarea acelor principii incompatibile cu credinţa unui creştin adevĕrat şi fiu credincios al bisericei ortodoxe, — s'a vĕzut necesitat a-'l escomunica din sinul bisericei ortodoxe şi a da ordin tuturor preoţilor a nu sevêrşi nici o slujbă dumnezeéscă, nici o rugăciune pentru el şi nici a'l înmormênta.

Escomunicarea a făcut mare sensaţie. Mulţi „liberali“ au felicitat pe Tolstoi, osândind proceḑura „barbară“ a sinodului; ear' soţia lui Tolstoi a scris metropolitului *Antonie* din Petersburg în causa escomunicării soţului ei.

La acésta scrisóre metropolitul i-a rĕspuns următórele:

— „Nu este pĕcat ceea-ce a făcut Sinodul, când a publicat ruperea bărbatului d-tale de către biserică; pĕcat greu este însĕ acela, ce l'a făcut el însuşi, când s'a rupt din legăturile credinţei în Iisus Christos, în fiul viului Dumnezeu, Mântuitoriul şi salvatorul nostru. Pentru ruperea acésta, el trebuia sĕ dee demult espresiune plângerii sale dureróse.

Firesce, stricăciunea bărbatului d-tale n'o causéză o sdrénţă de hârtie umplută cu tipar, ci întórcerea lui dela isvorul vieţii vecinice. Viaţa creştină nici că se póte imagina fără de Christos, fiind-că, după cuvintele lui: „cel-ce crede în el dobândesce viaţa de veci şi trece din mórte în viaţă, ear' cel-ce nu crede într'însul, nu va vedé viaţa şi-şi atrage mânia lui Dumnezeu“. Ér despre un om, care négă pe Christos, nu putem zice alt-ceva, decât că a ajuns din viaţă în mórte. Intr'asta consistă stricăciunea bărbatului d-tale, dar' pricina nu este decât el însu-şi.

Biserica, între membrii căreia eşti şi d-ta, stă din aceia, cari cred în Christos; şi biserica în numele lui Dumnezeu binecuvêntă tóte momentele mai însĕmnate din viaţa membrilor sĕi: nascerea, căsătoria, mórtea, durerile şi bucuriile omului. Dar' ea nu face şi nu póte sĕ facă acésta faţă de necredincioşi, păgâni, faţă de aceia, cari s'au rupt de către ea şi nu cer dela ea nici rugăciune, nici binecuvêntare şi cari peste tot nu stau în legătură cu ea.

Din punctul de vedere al bisericei, sentinţa Sinodului e pe deplin înţelésă, e firéscă şi clară ca sórele lui Dumnezeu. Iubirea lui Dumnezeu eşte nesfîrşită, dar' nici acésta nu póte ierta totul şi tuturor. Hulirea spiritului sfânt nu se iartă nici în lumea acésta, nici în cealaltă. (Mat. 12, 32). Domnul se apropie tot-déuna cu iubire către om, dar' acesta adese-ori nici nu grăbesce înaintea iubirei, fuge dinaintea feţii Domnului şi ast-fel se nimicesce·

Christos s'a rugat pe cruce pentru inimicii sĕi, dar' pentru aceea și el a amintit cu durere mare în vorbirea lui, că „copilul pierdut este pierdut de fapt“ (Ioan 17, 21). Până când tràiesce bărbatul d-tale, nu se póte zice că e cu desăvêrșire pierdut; dar' cu deplină dreptate s'a zis despre dînsul, că s'a rupt de cătră biserică, nu mai e membrul ei cât timp nu se va pocăì și nu se va uní din nou cu ea.

Când Sinodul o spune acésta în scrisórea sa, el confirmă numai un fapt esistent, prin urmare numai aceia pot fi nemulțămiți, cari nu sciu ce fac. Din tóte părțile pământului ați primit manifestații de simpatiă. Nu mĕ mir de acésta, dar' cred, că nu vĕ póte servi spre mângăere. Este mărire omenéscă și dumnezeéscă. „Mărirea omului este ca flórea câmpului; earba se usucă, flórea cade, dar' cuvêntul Domnului rĕmâne în veci“ (Petru 1, 24. 25).

Când anul trecut s'a rĕspândit prin foi scirea despre bóla contelui, înaintea slugitorilor bisericesci s'a ivit cestiunea: vrednic este el, necredinciosul, de înmormêntare bisericéscă și de rugăciuni pentru mântuirea sufletului sĕu? S'au adresat Sinodului, care a dat rĕspuns în taină, și rĕspunsul acesta n'a putut fi altul, decât următorul: „nu póte fi împărtășit de înmormêntare bisericéscă, dacă nu se va întórce la principiile fundamentale ale bisericei“. Intr'asta nu era amenințare, dar' alt rĕspuns nu putea fi dat, și nu cred că s'ar afla preot, care ar înmormênta în mod creștinesc pe conte, ear' dacă s'ar afla totuși un om atât de necinstit, respectivul ar profana în cel mai pĕcătos mod ritualul sfânt prin înmormêntarea creștinéscă a unui necredincios. Dar', e neîndoios, nici bărbatul d-tale n'ar dori o înmormêntare creștinéscă.

Dacă d-ta ești om viu și te mărturisesci de membru al bisericei — fiind-că biserica este de fapt unirea ființelor vii și cu gândire, în numele viului Dumnezeu — atunci declarația d-tale, că biserica este pentru d-ta un concept abstract, cade de sine. Și tot pe urme false calci și atunci, când acuzi pe slugitorii bisericei cu rĕutate și cu vătĕmarea celor mai înalte legi ale lui Christos. Din faptele Sinodului nu se póte dovedi vătĕmarea acestor legi, ci dimpotrivă, un act de iubire, un act, prin care provócă pe bărbatul d-tale la reîntórcere în sînul bisericei, ear' pe credincioși îi provócă sĕ se róge pentru el.

Pe păstorii bisericei îi alege Domnul și nu ei dela sine stau în fruntea bisericei, cum zici în scrisórea d-tale. Adevĕrat, că pórtă mitră ornată cu diamante și stele, dar' în serviciul lor acésta e neesențial. In vestminte dure, prigoniți, alungați, și atunci au rĕmas păstori și vor rĕmâné, chiar de ar purta earăși vestminte dure și ori-cât sunt ocăriți și batjocoriți.

In fine cer iertare, că n'am rĕspuns îndată la scrisórea d-tale; am voit însĕ sĕ aștept, până când se va potoli prima isbucnire a amărăciunei d-tale.

Domnul Dumnezeu sĕ te scutéscă și binecuvinte, ear' bărbatului d-tale, contelui, sĕ-i dea grațiă!

16 Martie, 1901.

Antonie,
Metropolit de St. Petersburg“.

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. Pe basa unei telegrame private se raportéză din Londra dto. 15 April, că Burii au făcut prisoner pe generalul *French* și cincisute soldați.

*

Din China. „Daily Mail“ din Londra e informat că tratativele de pace cu China se vor încheia în timp de șése sĕptĕmâni, când apoi împĕratul se va re'ntórce la Peking și va relua guvernarea. Ca despăgubire de rĕsboiu Germania pretinde 12 milióne f. sterlingi, în care sumă însĕ nu sunt computate pagubele îndurate de sudiții germani. Propunerea Statelor-Unite e, ca suma despăgubirei sĕ se împartă întrĕ puteri în proporție cu numĕrul trupelor cari au cooperat la eliberarea consulilor din Peking. In înțelesul acestei propuneri mai mult ar fi sĕ capete Anglia, apoi Japonia, și în locul al treilea Statele-Unite.

*

Turburările studențesci din Rusia. „Slovo Polski“ din Cracovia are detaiuri noue despre turburările din Rusia. Intrĕ altele, raportul acestui ziariu spune că în *Odessa* au fost arestați zilele acestea 1500 ómeni. Femeile stau ziua întrégă pe la poliție și știricesc de sórtea soților și copiilor lor arestați. Nemulțămirea cuprinde teren în cercuri tot mai largi. In Petersburg și Moscva se urméză febrilă agitație tainică pentru a colecta subscrieri la un memorand ce va fi adresat țarului și în care se va cere Rusiei constituție. Până acum 15,000 au subscris acest memorand; întrĕ ei unii de posiție fórte distinsă. Pe 1 Maiu sunt în pregătire mari turburări de lucrători. Edificiile publice deja de pe acum sunt luate sub pază militară și gendarmăréscă.

In acelaș timp *„Daily Express“* are din Petersburg o știre cu mult mai sensațională, dar' cam greu de credut. Că adecă turburările din urmă ar fi disgustat așa de mult pe țarul, în cât s'ar fi esprimat deja celor din jurul sĕu că *s'a urît deja de domnire* fiind-că nu dispune de energia ce atât de mult caracterisa pe tatăl seu. In cercurile de curte se crede la sigur că țarul în adevĕr va renunța la tron, dacă soția sa nici de astădată nu-i va nasce moștenitoriu. Din tóte acestea fapt e, că ministrul de finanțe *Witte*, cel mai intim sfetnic al țarului, zilele acestea a conferat fórte mult cu mare-ducele George, fratele țarului și moștenitoriu presumptiv, — cum se zice — pentru a-'l pregăti de marele eveniment.

NOUTĂȚI

Comitetul „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“, își permite a atrage din nou atențiunea membrilor, spriginitorilor și binevoitorilor clasei nóstre de mijloc asupra producțiunei împreunate cu concert, teatru și joc, ce se va țìné Duminecă la 21 Aprile n. în sala cea mare dela Gesellschafftshaus. Eventualul venit curat, precum se știe, este destinat fondului de cumpĕrare a unui local cu eventuală hală de vênzare pe séma meseriașilor români.

Cei ce din cause independente de comitet nu vor fi primit învitări, sunt rugați a se privi prin acésta de învitați. Producțiunea promite a fi cât se póte de interesantă.

*

Manevrele mari din tómna anului acestuia se vor țìnè în 10—18 Septembre pe teritoriul dintrĕ Dunăre și Sava, luând parte la ele corpurile de armată Nr. 13, și 14, și unele detașamente ale corpului Nr. 5. De la honvedime vor lua parte la aceste manevre trei divisiuni. Comanda generală va avé cuartir în D.-Mihojlácz în castelul contelui Majláth, ear' în zilele ultime ale manevrelor în Görcsöny (lângă Cinci-biserici) în castelul proprietariului L. Benyovsky. M. Sa va sosí la Mihojlácz în 10 Septembre.

Inainte de începerea manevrelor mari se vor face în comitatul Vesprem, în presența M. Sale, probe cu tunurile cele noue.

*

Érnă întârdiată. Pare că 'i e greu ernii sĕ ne părăsiască. Sĕrbătorile Invierii ni-le-a stricat, și pe când ne așteptam cu drept cuvênt sĕ-i fie de ajuns cu ninsórea din ziua Invierii și sĕ-și vadă de cale, — a séră s'a sufulcat de nou la ninsóre și timp rece. Coperișele caselor azi tótă ziua erau albe de stratul de zăpadă, timpul rece, urît și ploios, de pare-că acum se începe luna Decembre.

*

Substitutul lui Elischer. In locul directorului districtual *Dr. I. Elischer*, care e greu bolnav, ministrul de culte și instrucțiune publică a numit substitut, pentru inspectarea școlelor din acest district, pe profesorul de la universitatea din Cluj, *Dr. Csengeri János.*

*

† Dr. Teodor Pascu, medic în Bistrița, a rĕposat Marți (16 April n.) în etate de 34 ani. Inmormêntarea i-s'a făcut Mercuri, după ritul gr.-or., în cimiteriul ev. luteran din Bistrița. Il jelește Ana Silvia n. Crăciun, fiii Teodor, Silviu și Octaviu, părinții Daniil și Maria Pascu, și numĕróse rudenii și cunoscuți.

*

A murit de jale. Ni se scriu următórele: Un cas unic și rar în feliul sĕu s'a întêmplat în comuna nóstră *Ponor* din comitatul Albei-inferióre. Marți, a treia zi de Paști, séra cam pe la órele 8—9 a adormit în Domnul morariul de aici *Dan Gavril Teodor*, în vêrstă cam de vre-o 46 ani, care de altmintrelea a pătimit de un morb îndelungat și greu.

Fiind dînsul om sĕrac și fără copii, femeia lui *Ioana*, tot cam de aceeași etate, a alergat a spune casul la vecini și a chiemat o vecină spre a veghea nóptea împreună. Stând și povestind ele la olaltă de-odată cam pe la 1 óră după miezul nopții, morărița Dan Ioana strigă: „Tulai, vecină, că mĕ îmbĕt de cap“, — și a picat la moment mórtă în brațele vecinei. Despre morăriță știam că de ani de zile avea un morb de inimă și probabil un atac ia curmat viéța. Poporul însĕ, carele alérgă cu mulțimea la móră ca la o minune, zice că a murit de jale și că nici în grópă nici în ceealaltă lume nu au putut fi unul fără de altul.

*

Emigrări din Croația. Marți s'au imbarcat la Fiume 160 agricultori și industriași din Croația pentru a emigra în America.

*

Un nou oraș roman desgropat. Se raportéză din Roma, că în apropiere de Cancello (Caserta) în cursul unor săpături s'a dat de basele unui străvechiu oraș, acoperit de pămênt in cursul vremurilor. Judecând după ruinele aflate, orașul avea clădiri pompóse, întrĕ ele una cu front de patruzeci metri.

*

Mecenatul unei comune. Un anume Kállay László, mare proprietariu în comuna Földes (pe la Dobrițin), rĕposând zilele trecute, a lăsat comunei întréga sa avere, în valóre de peste 300.000 coróne.

*

Noul Patriarch ecumenic. Se scrie dela Constantinopol, că criza din patriarhatul ecumenic a luat sfirșit printr'o iradea, care numește pe metropolitul *Nathaniel* în locul actualului patriarch *Constantin* al V-lea.

Acesta n'a putut sĕ se mențină multă vreme în înalta dar spinósa sa misiune. El fusese ales ca patriarch în 1898: predecesorii sĕi *Neofit* și *Antim* n'au putut de asemenea sé se bucure de acéstă situație, și azi trăesc în liniște și în pace în insula Halchi din marea de Marmara.

Se știe că patriarchatul ecumenic este organizat ca un mic parlament. El se compune dintr'un Sinod de 12 metropoliți și un consiliu mixt de patru archierei și opt laici; acestia aleg pe patriarch cu majoritate de voturi.

Se înțelege, că din causa acestei organisații intrigile și rivalitățile interne provócă aceste dese schimbări de patriarch.

Sinodul și consiliul mixt dictéză patriarchului linia sa de conduită, și acesta ca representant al bisericei greco-ortodoxe, este de multe ori în conflict, de óre-ce nu vrea sau nu póte sĕ aducă la îndeplinire hotărîrile Sinodului.

De data acésta consiliul ecumenic a fost nemulțumit pe patriarchul Constantin, de óre-ce nu a reușit pe lângă Pórtă ca sĕ i-se admită unele din desideratele sale.

Atunci Sinodul i-a cerut demisiunea; dînsul a refuzat, ear' Sinodul vĕdênd acésta s'a adresat Sultanului, care a dat iradéua de înlocuire, numind patriarch pe metropolitul *Nathaniel.*

*

Isprăvurile lui Sarafov. Se raportéză din Sofia, că procuratura a ridicat acusă contra lui Sarafov, afară de cunoscutele douĕ asasinări (Fitovski și Mihăileanu) încă pentru *patrusprezece*, comise în Bulgaria și Turcia.

*

Mine noue în Transvaal. Agența Reuter raportéză din Pietersburg, că în cursul rĕsboiului s'au aflat în munții Murchison bogate vine de aur.

*

Servitóre ucigașă. Maria Katrász era servitóre la pădurariul I. Gajdos din Jakubkó, în nordul Ungariei. Dându-se însĕ la cochetării și viéță de moravuri lascive, stăpânul ei i-a abzis serviciul. Ca sĕ-și rĕsbune pentru dimitere, pĕcătósa servitóre a pus în mâncarea stăpânilor ei strichnin. Intrégă familia (pădurariul, soția lui și fiul lor de 18 ani) a murit jertfă rĕsbunării servitórei, ear' otrăvitórea 'și așteptă acum osânda în închisórea procuraturei din Cașovia.

*

Incendiu mare în Peking. Se telegrafézà din Peking că palatul împĕrătesc în partea unde-și avea cuartirul contele *Waldersee* a ars de tot. Waldersee numai sărind pe ferésta a putut scăpa. Generalul *Schwartzhoff* nu se află nicăiri; probabil a ars.

*

Praful nutritor a-lui Hotter. Un mijloc ideal de nutrire pentru animale, în porțiuni mici mestecat în nutrețul animalelor face ca sĕ fie totdéuna sănătóse și puternice contribue ca sĕ se schimbe materia (carnea) totdéuna în mĕsură recerută; la bóle face ca animalul sĕ fie mai puțin expus ear' în reconvalescență întăreşte fórte repede întreg organismul. Mai departe are o înrîurire binefăcĕtóre sistemului nervos care după cum se știe stă în legătură cu alegerea laptelui și așa ridică cantitatea și calitatea laptelui la vaci. Se întrebuințézà apoi praful lui Hotter și când se schimbă nutremêntul animalelor (vara și érna) schimbarea nutrețului fórte des face ca animalele sĕ sufere, dar cu acésta dispare ori și ce schimbări neplăcute cum se vede din cele spuse nu se póte îndestul recomanda fie-cărui interesat. Praful lui Hotter (Agril). Deposit principal de Agril Farmacia la sf. Iosif în Viena Schönbrunnenstrasse 182. Expediție zilnică.

Cărți și reviste.

Au apărut:

„Uniunea Românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică sub împĕratul Leopold I.“ O carte bună și de mare folos pentru toți cari se întereséză de istoria bisericei nóstre. Acésta ar fi pe scurt apreciarea ce cartea dlui *Dr. George Popoviciu* protopresbiter în Lugoj, „Uniunea Românilor. . . .“ o merită dela ori-care recensent.

Până a ajunge în posiție de a publica asupra ei o recensiune făcută de ómeni competenți, de astă-dată o recomandăm deosebi preoților și învĕțătorilor nostri. Costă *2 coróne 50 fileri.*

FELIURIMI.

Costumul balerinelor. Un gazetariu francez, în lipsa altor lucruri mai puțin — plăcute, a calculat cât cântăresce un complet costum de balerină. Resultatul calculării e următoriul: inexpressibilii de trico rosa 17 grame (un lot), rochița de gazé (așa numita „tutu“) $25^{1}/_{2}$ grame, corsetul umerilor $22^{1}/_{2}$ grame, păpucașii 11 grame. Intrégă toaleta unei ballerine comme il faut cântăresce deci 76 grame. — La acestea mai vine însĕ computată și greutatea diamantelor și altor petri scumpe cu cari se împodobesc acesti fluturași 'ai dansului.

*

Alegerea colorilor în toaleta feméscă. „Moniteur de la Mode“ din Paris dă în privința alegerii colorilor pentru toaleta de dame următórele sfaturi:

„E generală opinia, că colorile deschise se potrivesc fețel damelor brunete. Adevĕrul e însĕ, că colórea purpurie și cea galbină-aurie nu tuturor brunetelor le șade bine. Pentru brunetele cu ochi ca de catifea și cu peliță de obraz fină, mai bine se potrivesce albastrul palid, rosa-chineză și „bleu pervenche“.

Pentru obrazul frumóselor blondine aurìi și blondine roșiatice mai bine se potrivesc colorile mediare: pensée, smaragd, rubin, și viorea. Blondinelor cu teint mai puțin pronunțat li-se potrivesce mai bine colórea roșie ca cireșele și strugureii, cum și tóte nuansele albastrului. Le prinde bine și colórea discretă rosa-hortense și așa numita colóre a flórei de portocală. „Moniteur“ advertiséză pe tóte blondinele de la purtarea colórei galbine, fiind-că acésta atrage luarea aminte la colórea pĕrului lor. Dacă însĕ doresc totuși sĕ pórte toaletă galbină, atunci mai înțelepțesce vor lucra decorând'o cu vre-o colóre mai bătĕtóre la ochi decât galbina. Aceeași regulă e și pentru brunetele cu pĕr castaniu deschis. Pentru femeile cu pĕr castaniu și cu teint întunecat mai bine se potrivesce colórea galbină a cucuruzului și albastrul-turchiz. Pe frumósele blondine-cenușii mai bine le prind colorile așa zise acoperite (cenușii și albastru-cenușiu). De sine înțeles, că la facerea toaletei alegerea colorilor adese-ori stă și sub influința timpului și ocasiei.

Din public.*)

Mulțămită publică.

In urma apelului nostru adresat cătră inteligința română și colegi — au binevoit a ne trimite On. Redacțiune a ziariului: *„Bunul Econom“* 4 opuri de interes pentru parochienii nostri, dl paroch *Ioachim Muntean* din Gura-Rîului, monografia comunei Gura-rîului de D-Sa, ear' un binevoitor și iubitoriu al înaintărei în cultură a poporului nostru s'a oferit spontaneu a ne pune la disposiție fóia „Drapelul“ pe cât timp va apăré.

Ne simțim deci plăcut îndatorați a esprima stimaților domni donatori mulțumitele nóstre — dorind, ca bunăvoința dlor sĕ servéscă drept impuls și pentru alții întru spriginirea scopului nostru.

Jibĕrt, (p. Cohalm) 30/III 1901.

Ioan Blaga
paroch

Ioan Boldea
înv.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Sz. 2585/1901. [58] 1—3

Pályázat.

Felek községben a jegyzői irnoki állás botöltendő. Pályázók — a kik egy népiskola VI. osztályát sikkerrel végezték legalább 1 évig egy jegyzői irodában alkalmazva voltak — a magyar német és román nyelvet szó- és irásban birják — felhivatnak, hogy kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi Május hó 15-éig alólirottnál adják be.

Az évi fizetés 600 K.

Nagyszeben, 1901 április 16-án.

A jár. főszolgabiró h.
Putkovski Guido
szolgabiró.

Nr. 140/1901 [57] 1—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Vĕsĕud, tractul protopresbiteral al Agnitei se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Informaţiuni 'şi pot lua concurenţii din fasionările amintite aflătóre la Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a şi aşterne suplicile instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, presentându-se însĕ în vre o Dumínecă séu sĕrbătóre în biserica de acolo spre a face cunoscinţă cu poporul.

Nocrichiu (Ujegyház), în 4 Aprilie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion*	C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu*	„ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

şi

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat	fl.	—.85
jumĕtate pânză	„	1.05
în piele roşie	„	1.25
Ediţia fină în piele négră	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna

— vărsat în gyps —

cu preţul de **3 coróne.**

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,

de

Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate

şi

Contabilitatea

în partidă simplă

de

I. C. Panţu

profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Teoria Dramei

cu un tractat întroductiv

despre frumos şi artă,

de

Dr. Iosif Blaga,
profesor.

Preţul broş. 3 cor. 60 fil.

In ***Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,*** au apărut şi se află de vênḑare:

Geografia

pentru şcóle civile şi superióre de fete

(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)

şi

Istoria universală

pentru şcóle civile şi superióre de fete

(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)

după

Alexandru Márki.

In românesce de

I. Popovici.

Preţul Geografiei leg.		fl. 1.30
„ **Istoriei universale leg.**		„ 1.—

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumareade mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi înviorézâ organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţézâ puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări,** cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, splină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtézâ prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua dispoziţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de buruieni da slăbitei puterii de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşurézâ formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calmézâ nervi escitaţi şi creézâ nouă **voe de viéţă.** Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte localităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se cérâ anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Anis, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă.

un. dcm. [21] 8—11

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$1/1$ Flacon fl. 6. —, $1/2$ Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile şi depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacaţi şi slăbiţi, delătură şi distruge tóte nodurile în muschi, şi serveşte şi ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflaţi, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne şi la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai şi vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ţinea vitele sănătoase şi cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferinţele de rărunchi de ficat şi de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter şi sĕ nu se primésca altele. Deposit în farmacii şi Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia oraşului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 şi la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12. Robert Raditz farmacist în Budapesta VIII Josefsring 64 şi Anton Bayer, farmacist, Budapesta VI Andrássystrasse 84.

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$1/1$ Cutie cu fl. 2. $1/2$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase şi depunerile osoase chiar şi după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conserveazà nervii şi muschii până la bătrâneţe înaintată totdeuna puternici şi vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapaţii şi fugi, sĕ înţelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, şi înţepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I şi II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare şi cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalţului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuinţa la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică şi contra oprirei udului la cai precum şi contra umflăturilor la vite cornute. [54] 100—104

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 39 Sibiiu, Marți 10/23 Aprilie 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei or 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Vorbirea de deschidere

a Escelenției Sale Inalt Preasfințitului
Domn archiepiscop și metropolit
Ioan Metianu.

Christos a înviat!
Domnilor deputați!

Sosind earăși timpul întrunirii nóstre în sinod archidiecesan, vĕ salut cordial de bunăvenire, domnilor deputați, implorându-vĕ și la acésta ocasiune încă mulți ani de conlucrare mănósă în via Domnului.

O mare și frumósă problemă de lucrare ne aștéptă și astădată, dlor deputați. Aceea, de a face și a învĕța, după zisa sfintei evangelii: „*cel ce va face și va învĕța, mare se va chema întru împĕrăția ceriurilor*“, problema de a promova, tot mai mult, posibilul bine vremelnic și fericirea cea vecinică, a bisericei celei víi a Domnului, — a clerului și poporului nostru, de care suntem strîns legați prin sânge și credință.

Ori-cât e de mare și grea acésta problemă, datori suntem a o resolví bine și de urgență cu ajutoriul lui Dumnezeu; căci dela asemenea resolvire depinde viitorul bisericii nóstre greu cercate, de care e condiționat și viitoriul nostru.

N'avem sĕ tăinuim, Domnilor, că din vitregitatea timpurilor trecute, clerul și poporul nostru, biserica cea vie a Domnului, este înapoia altor cleruri și popóre din patrie, și încă într'un timp, când ne aflăm într'o aprigă luptă de esistență cu celelalte popóre conlocuitóre. Luptă ce nu se pórtă cu arme fisice, ci *cu armele minții*, și ale *conștienței luminate*.

De altă parte earăși, nu putem ignora, domnilor deputați, că ai noștri numai atunci vor puté purta acea luptă cu succes, când vor fi și ei într'armați cu aceleași arme ale minții și cunoștinții, cu cari sunt într'armați și membrii celorlalte biserici din patrie. Ear' între împrejurările date, cine altul sĕ înzestreze pe ai nostri cu aceleași arme ale minții și cunoștinții, pentru a le asigura viitorul, pe secoli înainte, decât biserica nóstră națională cu sublima ei misiune culturală, și prin cine ar puté biserica face acésta mai cu folos, decât prin noi, fiii și conducĕtorii ei!

De unde urmézá marea și imperiósa datorință pentru noi, de a stărui din tóte puterile și la tóte ocasiunile, cum ne învață și sfântul Apostol: „*cu vreme și fără vreme*“ la luminarea și cultivarea alor nostri, în direcțiune religiósă, precum fac acésta și fiii și conducĕtorii altor biserici din patrie; căci altcum am pĕcătui greu, nu numai înaintea lui Dumnezeu și a ómenilor, am pĕcătui nu numai contra clerului și poporului, cari ne au distins cu încrederea pusă în noi, dar' am pĕcătui și în contra nóstră, fiind sórtea nóstră, a tuturora, strîns legată de sórtea alor nostri.

Astfel dar' nouĕ ne incumbe marea datorință, domnilor deputați, de a stărui la ridicarea alor nostri, din întunerec la lumină, sau precum zice și sfânta scriptură, „*din mórte la viĕță*“, prin înzĕstrarea lor cu armele minții și ale credinții celei adevĕrate. Căci dacă astăzi toți ceilalți compatrioți ai nostri, cari mai au și alte terene de desvoltare, se folosesc cu cel mai mare interes și de terenul lor bisericesc, cu atât mai mult trebue sĕ facem noi acésta, cari suntem avisați mai numai la terenul nostru bisericesc.

De aceea, nu ne este iertat nici a întârzia cu lucrurile nóstre de cultură pentru ai nostri, nici a ne mulțumi numai cu lucrurile și resultatele de până acuma, ci trebue sĕ desvoltăm tot mai multă și mai intensivă activitate, în tóte lucrările nóstre, pentru a produce și resultate tot mai mănóse.

Așa de esemplu sĕ ne străduim a spori și a da tot mai mare desvoltare *institutelor nóstre de învĕțămênt*, a pregăti tot mai bine pe viitorii nostri preoți și învĕțători, mai deaprópe chemați a respândi lumina și cultura în popor, făcênd un însemnat pas înainte, crescêndu-ne preoți și învĕțători cu pregătiri deopotrivă cu ale preoților și învĕțătorilor celorlalte biserici din patrie, crescêndu-ne bărbați devotați bisericii, patriei, națiunii și chemării lor, bărbați cari sĕ scie și sĕ și voiască a conlucra cu aceeași dragoste și cu același zel la luminarea clerului și poporului nostru, și mai ales la buna crescere a generațiunilor tinere, cu care dragoste și zel o fac acésta și preoții, profesorii și învĕțătorii celorlalte biserici din patrie, avênd pururea în vedere viitorul în tóte lucrările nóstre.

In fața acestora, póte se vor gândi unii, cum și de unde sĕ începem și sĕ continuăm asemenea lucrări însemnate, ca sĕ ajungem resultatele dorite?

Rĕspunsul e ușor, când avem înaintea nóstră drept esemplu pe celelalte popóre mai înaintate. Sĕ începem și sĕ continuăm și noi de acolo, de unde au început aceia și mai ales de unde au început și fericiții nostri părinți și de unde a început așa zicênd tótă lumea cultă, adecă, dela *biserică și șcólă*, dela adevĕratele isvóre de lumină și cultură religiósă.

Cel mai frumos și mai salutar început va fi, dacă ne vom reaminti, cum fericiții nostri înaintași s'au dus în mormênt cu o mare și ferbinte dorință, pe care ni-au lăsat'o nouă sĕ o realisăm, adecă, cu dorința *zidirii bisericei catedrale*, ce ne lipsesce; și așa, întru a îndeplini acea ferbinte dorință a fericiților nostri înaintași, devenită o sfântă datorință pentru noi, *vom decreta zidirea acelui sfânt Sion,* imperios reclamat, nu numai de interesul și onórea nóstră, nu numai de onórea și nimbul religiunii nóstre, nu numai de dorințele și așteptările tuturor alor nostri, din tóte părțile, — dar' și de necesitatea prea mult simțită de a întruni în acel sfânt Sion și pe cei-ce din lipsa de o biserică corespunḑĕtóre până acum au fost lipsiți și de neprețuitele binefaceri ale bisericei.

Deși destul de mare și grea e și acésta problemă, sĕ sperăm că o vom resolví cu bun succes, dacă pe lângă silințele nóstre vom implora și ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu și sprijinul tuturor alor nostri.

Insuflețiți de asemenea bune speranțe sĕ ne felicităm, domnilor deputați, că provedința divină nouĕ ni-a reservat ridicarea acelui sfânt Sion al Domnului, menit a rĕspândí lumina și cultura religiósă-morală la întreg clerul și poporul nostru; sĕ ne felicităm, domnilor, că acea provedință divină nouĕ ni-a reservat sĕ aducem asemenea prinos însemnat lui Dumnezeu și poporului nostru, și așa după o matură esaminare a planurilor de zidire, ce se vor presenta separat, și după eventualele modificări ce s'ar afla de lipsă, *sĕ le dăm cu toții receruta aprobare,* ca sĕ se pótă începe lucrarea.

Intr'aceea însĕ sĕ nu perdem din vedere, nici pe un moment, că o biserică ori-cât de pompósă, ar rĕmâné un corp neînsuflețit, dacă nu se va însuflețí prin preoți, nu numai slugitori ai sfintelor taine, dar' totodată și binevestitori ai cuvêntului lui Dumnezeu, după esemplul marilor dascăli ai bisericei creștine. De aceea, pentru-ca biserica sĕ-și pótă împliní sublima misiune, datori suntem a ne îngrijí și de însuflețirea acelui Sion prin preoți, aflători la înălțimea chemărei lor.

Și până atunci însĕ, datori suntem a stărui, ca aici, în centru, la consistoriu, ca și la tóte institutele nóstre superióre de învĕțămênt, apoi la protopresbiterate, la parochii și la școle, sĕ se aplice numai bărbați cu pregătirile pretinse de spiritul timpului și pe lângă acelea și cu vocațiunea recerută; bărbați, dela cari nu numai sĕ așteptăm, dar' sĕ și pretindem, sĕ recompenseze, în deplină mĕsură, sacrificiile ce le aduce poporul pentru biserică și prin acésta și pentru dînșii.

Dacă până acum n'am făcut asemenea pretensiuni față de toți cei angajați în serviciul bisericii și al învĕțămêntului, acésta a provenit mai mult din lipsa de dotațiuni mai corespunḑĕtóre. După-ce însĕ acum și acésta scădere s'a delăturat, pe viitor cu drept cuvênt putem și trebue sĕ pretindem, ca toți cei angajați la serviciul apostoliei, sĕ lucre din tóte puterile, ca cele douĕ așezăminte sfinte, *biserica nóstră națională și școla nóstră confesională*, sĕ devină adevĕrate isvóre de lumină și cultură religiósă, din cari clerul și poporul nostru sĕ se adape și sĕ se într'armeze cu armele minții și ale cunoștinții celei adevĕrate, pentru-ca așa, nu numai sĕ pótă suporta cu bun succes lupta de esistență, dar' și pentru-ca sĕ se pótă apropia, tot mai mult de scopul destinat omului, de prea bunul Dumnezeu: posibilul bine vremelnic și fericirea cea vecnică.

Am atins acestea, domnilor deputați, nu numai pentru a stăruí și D-vóstră la realisarea lor, dar' și pentru a îmbărbăta și însuflețí și D-vóstre pe cei angajați la asemenea lucrări. Ear' pentru-ca acea îmbărbătare și insuflețire sĕ-și aibă resultatul dorit, este neapĕrat de lipsă, ca mai întâiu noi înșine sĕ dovedim dragoste și interesare față de tóte trebile nóstre bisericesci, manifestând acea dragoste și interesare și prin fapte din partea nóstră. Și mai ales prin ținerea cu tărie la credința și dragostea către Dumnezeu, și la dragostea către deaprópele nostru; prin ținerea la datinile religióse, prin cercetarea cât mai regulată a bisericii; prin împărtășirea cu sfintele taine, prin sprijinirea și înzestrarea bisericilor și școlelor nóstre cu cele necesarii, premergênd astfel întru tóte cu bune esemple, după zisa sfintei evangelii: „*Așa sĕ lumineze lumina vóstră înaintea ómenilor, ca vĕḑênd ei faptele vóstre cele bune, sĕ preamăréscă pe tatăl vostru cel din ceriuri*“.

Recomandându-vĕ părintesce tóte acestea și implorând și aici darul ceriului asupra nóstră și asupra lucrărilor nóstre, dechiar sesiunea sinodului nostru archidiecesan ordinariu, pentru anul 1901 de deschisă.

Ședința primă.

Raport special.

Sibiiu, 22 Aprile n.

Ședința primă, de deschidere, a sinodului nostru archidiecesan s'a ținut eri, Duminecă, în biserica parochială din cetate.

A premers deschiderii celebrarea chemării duhului sfânt, sevîrșită de însuși Exelenția Sa, Inaltpreasfințitul Archiepiscop și Metropolit, *Ioan Metianu*, încunjurat de numĕrósă asistență.

După terminarea acestui frumos și impunĕtor act bisericesc a urmat o mică pausă; ear' în urmă Exelenția Sa, Archiepiscopul s'a presentat de nou în biserică, în mijlocul deputaților sinodali, pentru a face *deschiderea sinodului.*

Exelența Sa a rostit o frumósă cuvêntare de deschidere, — publicată în fruntea numĕrului nostru de față, — care a fost ascultată cu viu interes din partea celor presenți. Partea referitóre la *zidirea catedralei* a fost subliniată cu esclamări de complăcere, ear' după terminarea vorbirei, Exelenția Sa a fost viu aclamat.

Se face constituirea biroului în următorul mod: din cler se numesc de notari domnii: *Mateiu Voileanu* și *Dr. Elie Cristea*, ear' dintre mireni domnii: *Dr. Chirtop*, *Dr. Șenchea*, *Dr. Radu* și *Silv. Moldovan.*

La apelul nominal rĕspund 42 deputați sinodali; prin urmare Escelența Sa, domnul Archiepiscop, declară sinodul archidiecesan de capabil a aduce hotărîri valide.

Se aleg comisiunile obicinuite, în persónele domnilor deputați cari au făcut parte și în anul trecut din ele, și li-se împart esibitele întrate la sinod.

Pentru a avé comisiunile timpul necesar de a studia bine actele primite, ședința viitóre se anunță pe *Marți*, la orele 9 diminéța; ear' ședința de deschidere se declară de închisă.

După ședință, deputații sinodali au făcut în corpore visită la Exelența Sa, Inaltpreasfințitul Domn Archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, precum și la Prea Cuvioșia Sa, domnul Vicariu-Archimandrit *Dr. Ilarion Pușcariu.*

La Escelența Sa, tălmăcitor al sentimentelor de iubire fiiască și de gratitudine, pentru uimitórea activitate, desvoltată din partea Escelenției Sale,— sentimente nutrite de toți fiii adeverați ai bisericei nóstre, — a fost dl protopresbiter al Reghinului *Galacteon Șagău*, — ear' la Prea Cuvioșia Sa domnul vicariu, protopresbiterul Mercurei, dl *Ioan Droc.*

In ambele locuri, cuvinte sincere de mulțămire au fost adresate deputaților sinodali, pentru vĕditele semne de simpatie și de alipire, — manifestate.

Deschiderea sinodului nostru s'a făcut deci sub bune auspicii; dorim, ca bune sĕ fie și resultatele muncei ce va avé sĕ prestee în zilele următóre, pentru-că de mare importanță sunt lucrările cu cari se va ocupa.

Conferenţele învěţătoresci.

Braşov, 19 Aprile n.

Eri, Joi, s'au deschis aici, în sala mare şi frumósă a gimnasiului român, conferenţele învěţătoreşti, convocate din partea venerabilului consistoriu archidiecesan.

Şi până vě voiu puté trimite raport amănunţit despre decurgerea lor, vě trimit în alăturare frumósa vorbire de deschidere a comisariului consistorial, *Dr. Vasilie Saftu*, anticipând, că vorbirea a fost ascultată cu cea mai mare atenţiune, ear' după terminarea ei domnul comisariu a fost viu aclamat.

Vorbirea e următórea:

Dragii mei învěţători!

Iarăşi vi-aţi părăsit pentru un scurt timp voi, „pionerii“ scumpei nóstre Biserici şi ai prea mult cercatului nostru Neam, preţiósele vósre posturi de *„sentinele ale Românismului ortodox“*, ca sě vě întruniţi în acéstă frumósă sală şi împreună cu mine sě continuaţi — pot afirma fără témă de a fi desavuat, — *rodnica vóstră activitate pedagogică de pân' acum.*

Vě salut şi de astă dată cu tótă căldura inimei mele, zicêndu-vě: bine aţi venit.

*

Acum patru ani de zile ne-am angagiat sěrbătoresce la *munca sfântă.* Ni-am zis: Voim sě ne clădim în mintea şi inima nóstră un *strălucit palat*, în ale cărui mândre odăi sě pótă locuí deplin fericită *întréga pedagogie a învěţământului primar român ortodox.* In fie-care încăpere sě fie câte un isvor *special* de apă vie, din care bênd învěţătorii sě înveţe *cele mai perfecte metode* pentru *propunerea* diferitelor studii în şcólă şi pentru escelenta lor *purtare* afară de şcólă.

Am fost şi suntem firm convinşi, că aproximativ 95% din fii neamului nostru se mulţămesc *numai şi numai cu hrana sufletéscă*, pe care o capětă *esclusiv* dela învěţătorii adăpaţi din apa vie a amintitului palat; drept aceea ni-se impune cu o logică apodictică afirmarea: Că *dela feliul cum va fi clădit palatul, atêrnă fericirea întregului neam românesc!*

Fiind deci vorba de o clădire atât de preţiósă, din capul locului cu un glas şi cu o simţire am strigat: *N'avem nici odată lipsă de architecţi străini!* Nu! Pentru-că fie ei cât de *iscusiţi*, ei nu cunosc calitatea pietrilor, cărămiḑilor şi ţiglelor din părţile nóstre, pentru că ei n'au de unde sě cunóscă şi sě pricépă *firea neamului nostru românesc.*

In ce privesce pe *ómenii nostri*, cari prin cultura lor au ajuns *architecţi decorateuri* şi ca atari sě pricep sě lucreze mai ales cu pietri neteḑite, durere, fiind partea cea mai mare d'intre ei şi prea mândri, ne ocolesc, — până ce vor face astfel nu ne sunt mai de nici un folos.

Şi aşa, după multă chibzuială, s'a cristalisat în sufletul nostru neclintita convingere, că numai noi (eu mě numěr cu mândrie între voi) învěţătorii, cari ne-am născut, am crescut şi trăim în sînul iubitului nostru popor, putem şi trebuie sě fim *architecţii* palatului dorit!

Adusă odată acéstă sfêntă hotărîre, ne-am apucat de *planul* clădirei.

Cea dintâi şi cea mai de căpetenie întrebare a fost: Ce material sě punem la *temelie*, pentru-ca acésta sě fie aşa de solidă, încât sě se pótă aplica la ea cuvintele sf. scripturi:

„Şi s'a pogorît plóia, şi au venit rîurile şi au suflat vênturile şi s'au pornit spre *casa* aceea, şi n'a căzut, că era întemeiată pe pétră. Mat. 7, 24—27.“

Cu un glas şi cu o simţire am strigat cu toţii: *Ca temelie sě punem iubirea învěpăiată şi neclintită cătră Biserica şi neamul nostru românesc.*

Din feţele vóstre ale tuturora am cetit, că astfel de pétră scumpă au architecţii mei în mare abundanţă şi că o cultivă ca pe cel mai scump giuvaier în inimile lor românesci. Ei bine, — întrébă unul — dar' lucrul cel mai greu e: *Cum* sě punem temelia? *Cum* sě lucrăm?

Ne-am adunat eară la sfat şi după o scurtă consultare am hotărît: Sě nu mai pierdem vremea, ca pân' acum, cu *vorbe*, ci sě ne punem pe *fapte.* Devisa nóstră: Sě fim *ómeni practici.* In loc, ca sě ne îndrugăm unii altora tot vorbe înalte, am zis: Fii bun, dle architect, ia sapa în mână, sě te vedem, *cum* ştii sě sapi, şi ca sě nu sape în vênt, am adunat într'un loc curat, plin de aer sănětos, la lumina sórelui *mlădiţe* prea scumpe ale iubitului nostru popor. Aici, *în faţa lor* şi *cu ele* sě-'şi arăte archietectul măiestria sa.

In cei doi ani din urmă am lucrat la temelie, ţinênd *lecţii practice* din *religie* şi *limba română*: Astăzi din şcóla primară *sîngurele isvórě directe* de apă vie pentru iubirea de biserică şi de neam. — Până mai în anii trecuţi era şi istoria . . . . . !

Dacă toţi învěţătorii îşi vor împlini cu scumpětate datorinţa în acéstă privinţă, atunci tot puiul de românaş — cum am zis în anul trecut, va fi un *Brâncovean* pentru sfênta sa lege strămoşiască; îşi va iubi limba sa maternă mai mult decât viaţa, o va scrie şi o va vorbi bine. După ce va părăsi băncile şcólei primare va fi un creştin bun şi nu va sta ca viţelul la pórta nouă a *vieţii practice.* El va şti sě scrie o scrisóre, cum se cade; va şti sě facă o chitanţă, un act de învoială, sě compună un contract în limba română etc.

Dar', dragii mei învěţători, astăzi, când concurenţa pentru esistenţă e aşa de mare, nu e destul, ca românaşul sě-şi iubiască cu căldură şi sě cunóscă biserica şi limba nóstră strămoşiască. Nu e destul sě fie *român de inimă*, ci trebuie, dacă nu vrea sě devie o materie de *esploatat* pentru străini, sě fie şi om cu *cunoscinţe tot practice* necesare lui în viéţă.

Astfel se face evidentă absoluta indispensabilitate a celorlalte obiecte de învěţăment, cari au menirea sě desvólte cu deosebire nu inima, ci *mintea — intelectul* — şcolarilor.

Intre aceste studii locul întâi i-se cuvine *aritmeticei.* Eată motivul, pentru care în acest an conferenţa se va ocupa cu lecţii practice din aritmetică. Precum constituie religia şi limba română cea mai puternică temelie a *inimei* şcolariului, aşa constituie aritmetica cea mai solidă temelie a *minţii — intelectului* — lui.

Treptele palatului nostru, pe cari se urcă aritmetica, representă *un lanţ perfect de silogisme*; fie-care verigă trebuie pricepută şi cunoscută de băiat până în cele mai mici detaiuri ale ei. De aceea învěţământul aritmeticei nu póte fi arbitrar, ci cât se póte de *strict logic.* Ori-şi ce trecere uşuratică peste vre-o verigă a lanţului amintit constitue o *săritură logică*, care are cele mai funeste urmări pentru desvoltarea intelectului la băieţi.

O tratare neraţională sau uşuratică a aritmeticei în şcólele primare are ca neapărate consecinţe: Că băiatul nu ştie nici barem operaţiunile principale; dar' crima cea mai mare este, *că n'a fost deprins sě judece*, a rěmas *fără judecată*, ceea ce este cuintessenţa minţii omenesci.

Ca sě fiu bine priceput, aduc următorul esemplu practic: Intrébă bună-óră învěţătorul pe băiat: Tatăl těu are la câmp 20 de lucrători; pe unul îl plătesce pe zi cu 1 corónă; cât le va da la toţi pe lună? — Dacă băiatul dă un rěspuns echivoc, evasiv sau ghiceşte, şi învěţătoriul trece iute la ordinea zilei şi nu insistă sě-i formeze *judecata clară* în capul lui, a sěvêrşit o mare crimă, nu l'a deprins sě judece. Póte şti băiatul sě înmulţiască, dacă cel d'intâi cuvênt, care a ieşit ca rěspuns din gura lui, n'a fost un silogism, o *judecată sănětósă*, tóte celelalte nu plătesc o ceapă degerată.

Se înţelege de sine, că numai şi numai pe basa *judecăţii sănětóse* se póte desvolta şi în aritmetică *memorisarea.* Cea dintâi e sufletul, trebue sě premérgă; dacă n'a premers, memorisarea e o crimă oribilă pedagogică.

Nu mai încape îndoială, că tóte aceste procese sufletesci nu sunt uşóre, ci fórte grele; cu deosebire e fórte grea trecerea dela *intuiţie* la socotéla *mentală*; de aceea însě se şi recere dela învěţătoriu fórte multă răbdare, pricepere, cea mai strictă consecuenţă logică şi mai pe sus de tóte, sě lase, ca băiatul, *sě gândiască el singur de sine!* Asupra procedurii ar fi fórte multe de zis. Las sě observaţi metódele speciale, dragii mei învěţători, cu ocasia lecţiilor practice.

*

In chipul acesta, în trecut cu religia şi limba română, acum cu aritmetica, în anii viitori cu alte studii, — încetul cu încetul noi, architecţii chemaţi, vom pune pétră pe pétră cărămidă pe cărămidă şi vom clădi cu ajutorul lui D-ḑeu la mândrul palat, despre care vi-am vorbit la început. Dacă vom aduna noi aceste lecţii practice la un loc, vom alege pe cele mai bune dintre ele şi le vom publica în broşuri separate, şi le vom depune în odăile palatului nostru, atunci fie-care broşură va fi un isvor de apă vie pentru învěţătorii setoşi. Astfel aceste preţióse broşuri vor deveni o moştenire scumpă pentru urmaşii nostri din neam în neam. Şi dacă ei ne vor imita, atunci ei neavênd sě încépă ca noi dela început, ne vor fi mult superiori şi generaţii de generaţii vor *împodobi* strălucitul palat.

Inţelegeţi, dragii mei învěţători, că pe deplin gata nu va fi nici odată acéstă mândră clădire. Din ce în ce se va ridica palatul, va propăşi şi fericirea scumpului nostru neam românesc! *Munca* însě a nóstră şi a urmaşilor nostri la înălţarea strălucitului palat va fi *vecinică, precum vecinică este şi va fi şi esistenţa iubitului nostru popor românesc*!

Cu acestea am onorul a declara deschisă conferenţa învěţătorilor români ortodoxi din cercul Braşovului, compus din protopresbiteratele Braşov şi Treiscaune!!

† Teodor cav. de Seracin.

Caransebeş, 18 April n.

Faima despre mórtea marelui bărbat al neamului nostru, *Teodor de Seracin*, a atins fórte dureros, atât pe conaţionalii decedatului, cât şí pe toţi străinii cari au cunoscut pe marele român şi viteaz soldat al armatei nóstre. Durerea acésta o constată numerósele condolenţe ce le-a primit familia parte în persónă parte telegrafice, precum şí participarea unui public imens la înmormêntare.

In persónă şi-au esprimat condolenţa: Prea Sânţia Sa Domnul Episcop *Nicolae Popea*, Prea Cuvioşia Sa Domnul Archimandrit *Filaret Musta*, Vicecolonelul *Krischer*, maiorul *Ion*, preşedintele tribunalului *de Voinich*, cu soţiile; protopresbiterul *Ghidiu*, primariul *Burdea*, toţi din *Caransebeş*, LMC. Ferdinand Weiss din Timişoara, d-na Adolfina Botouchan din Cernăuţi, d-l Coriolan Bredicean din Lugoj şi alţi fórte mulţi amici şi stimători ai decedatului.

Escelenţa Sa Dómna vĕduvă a rĕposatului a primit o mulţime de telegrame de condolenţe şi anume dela:

Archiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu*, Sibiiu:

„Sincera mea condolenţă la rěposarea soţului Escelenţei Vóstre a Domnului LMC. Teodor cav. de Seracin“.

Ludwig Windischgrätz, inspector general de trupe:

„Mit dem Ausdrucke herzlicher Theilnahme an Ihrem schweren Verluste werde Ihren, als Mann und General von mir sehr hochgeehrten, Gatten in warmer Erinnerung behalten“.

Colonelul *Dvorak* în numele Regimentului de infanterie Nr. 41.

„Genehmigen Sie, hochverehrte gnädige Frau, anlässlich des Ablebens Ihres Herrn Gemals den Ausdruck unserer tiefsten Theilnahme.

„Seine Excellenz war nicht nur als Regiments-Commandant und Brigadier, sondern auch, wie ich aus den vom 8-ten d. Mts datierten Briefe Seiner Excellenz entnehme, bis zum letzten Athemzuge von wärmster Antheilnahme für das Regiment erfüllt, welches ihm in warmer Anhänglichkeit ergeben blieb.

FOIŞORĂ

Ioan Circa de Gambutz.

Ca Episcop al Marmaţiei Dositeiu Circa 1660—1730.

de

Ioan Puşcariu

Membru al Academiei Române.

Am luat act la timpul seu despre conferenţa ţinută în 16 Martie la *„Academia română“* din Bucureşti, din partea dlui *Ioan cav. de Puşcariu*, asupra vieţii lui *Ioan Circa* de *Gambutz*, fost episcop al Marmaţiei; ér astăzi începem cu publicarea acestei conferenţe, care conţine multe momente însemnate din viéţa nóstră bisericéscă din trecut. Conferenţa e următórea:

Domnilor Colegi,

De subiect al discursului, ce am onóre d'a-l presenta aci, am ales un personagiu, care, deşi până acum a fost de nu tocmai cu totul ignorat, totuşi fórte maşter tratat în istoria nóstră politico-bisericéscă, carele însă pe la finea secolului XVII până în prima jumătate a secolului XVIII a avut o înrîurinţă importantă în viéţa culturală a Românilor, agitată de valurile politico-bisericesci, mişcate dela Roma până la Ierusalim, de la Viena până la Stambul, şi de la Alba-Iulia până la Bucuresci, şi vice-versa.

Acesta e Ioan Circa nobil de Gambutz, cu numele călugăresc Dositeiu Circa episcop al Marmaţiei.

Pe timpul acela — către finea secolului XVII — doi lucéferi s'au arătat pe orizonul politico-bisericesc, sub cari charta Europei orientale s'a fost strămutat esenţial.

Unul, pregătit pe cariera bisericéscă, a schimbat crucea cu sabia, şi acesta a fost Impěratul germano-roman şi Rege al Ungariei Leopold I. numit şi cel mare, eară cellalt, pregătit de cariera militară a schimbat sabia cu crucea, şi acesta a fost Comitele Leopold Kollonich, Cardinalul şi Primatele Ungariei.

După căderea Turcilor la Viena în anul 1683, armele imperiale au curăţit Ungaria de inimici şi au rupt de sub suzeranitatea Porţii otomane şí Ardealul, asigurându-şi drepturile constituţionale de mai nainte prin Diploma Leopoldină din anul 1691.

Constituţiunea Ardealului însě recunoscea numai trei naţiuni politice: cea ungară, cea secuiască şi cea săséscă, şi patru confesiuni recepte: cea catolică, cea reformată, cea luterană şi cea unitară, pe când naţiunea română şi religiunea lor ortodoxă erau numai suferite usque ad beneplacitum principis et regnicolarum.

Din aceste premise s'ar puté prognostica temerea, că tema nóstră va trebui în cât-va sě atingă şi cestiuni politice şi religióse, dar' vě asigurez că, evitând ori ce susceptibilităţi într'o parte sau alta, mě voiu restrînge la expunerea obiectivă a datelor pur şi simplu istorice aşa, precum s'a petrecut înainte de asta cu douě vécuri şi mai bine.

Pe urma armelor învingătóre ale lui Leopold — precum am indigitat mai sus — a păşit Cardinalul Kollonich cu céta jesuiţilor, nu numai a restaura biserica catolică cea prin reformaţiune aprópe nimicită, dar' şi spre a o întări prin câştigarea Românilor la unirea religiósă cu Roma. Era spiritul timpului de atunci, ca dominaţiunea unei ţěri cucerite sě se asigureze nu numai politicesce prin puterea armelor, dar' şi prin identificarea religionară a locuitorilor cu a dinastiei domnitóre.

Primele încercări d'a câştiga pe Românii ortodoxi din Ardeal pentru biserica catolică s'au început cu Metropolitul lor de Alba-Iulia Teofil Seremi de Tövis, şi în urma morţii acestuia, întîmplată la anul 1687, s'a continuat şi s'a adus în deplinire prin succesorul sěu Atanasie Angyal de Csüged.

Acesta — om încă tiněr — studià pe atunci gramatica în şcólele medii din Alba-Iulia şi practisa tot de odată ca scriitor în cancelaria metropolitană a lui Teofil, unde avú ocasiune de a veni în atingere cu jesuiţii, cari trataseră cu Teofil despre unire.

La ordinul comandantului militar al ţěrii, Comite Rabutin din Sibiiu, se făcu alegerea de Metropolit în persóna numitului Atanasie. Actul alegerii — cu tóte cercetările diligente ale lui Nilles şi ale altora — până acum nu s'a putut descoperi, şi de aceea nici nu putem cu siguritate sci, cine au fost alegětorii? şi cine au mai fost concurenţi la scaunul metropolitan? (Va urma.)

„Ich habe diesen Gefühlen mit Tagsbefehl Ausdruck gegeben und am Sarge des Verblichenen im Namen des Regimentes einen Kranz niederlegen lassen; die Erinnerung an Seine Excellenz wird fortan treu bei uns bewahrt bleiben.

„Der Allmächtige lindere Ihren Schmerz, der auch der unsrige ist“.

Dr. *George Popoviciu*, protopresbiter:

„Din incidentul perderei ilustrului Vostru soţ, în numele bisericii ortodoxe române din Logoj trimit profundele nóstre condolenţe“.

Albori, general de corp (Feldzeugmeister), Graz:

„Tiefbewegt über das Ableben Ihres theueren Gemals, meines langjährigen Freundes, spreche ich Ihnen und Ihrem ganzen Verwandtenkreise mein herzinnigstes Beileid aus.

„Bitte Ihre Seelenstärke zu bewahren.

„Mit dem Ausdrucke ausgezeichneter Hochachtung, bin ich etc“.

Alesandru Mocsonyi, Căpălnaş:

„Binevoiţi, Escelenţă, a primi espresiunea adâncei mele participări la durerósa perdere, ce împreună cu întréga-Vĕ familie o va deplânge tot poporul român.

LMC. Weiss, Timişóra:

„Von der Trauerbotschaft tief ergriefen bittet sein innigstes gefühltes Beileid entgegen zu nehmen“.

Românii din Logoj:

„Perderea nemărginită a Escelenţei Vóstre e şi perdere pentru naţiunea şi biserica nóstră, a cărei fală a fost distinsul şi binemeritatul defunct. Meritul lui e crucea, la care plângem noi şi vor plânge în veci Românii. Lacrimile şi recunoscinţa naţiunei şi a bisericii sĕ Ve consoleze“.

Au condolat încă Episcopii: Dr. V. de Repta, Cernăuţi, I. Goldiş, Arad, Archimandritul Ciuntuleac, Suceava, Generalii de corp: Bordolo, Graz; Franz Giesl v. Gieslingen, V. Bolfras, Viena, Galgótzy, Rudolf Freiherr v. Merkl, Generalii de divizie: Chizzola, Adolf v. Horzsetzky, Pino, Lemberg, Matzke, Mostar, Scheiner, Esseg, Teodor v. Ott, Pokorny, Grivicici, Viena, Manoilovici, Generálii: Ritter von Rodakowski, Meran, Ritter von Hostinek, Heinrich Ritter Benkiser von Porta Comosina, Karl v. Lang; Schrott, Graz, Emanuel Warwa, Petrovardin, Graf v. Degenfeld-Schonburg, Görz, Colonelii: Cav. de Iacobiciu, Braşov; Alesandru Lupu, Viena; Hilbert, Timişóra; Capelanul Militar Boldea, Viena; Domnii Partenie Cosma, Sibiiu, Baron Vasilco, Berhomet, Dr. Porias, Graz, Baron Mustatza, Cernăuţi, Petru Călciunariu, Orşova, Karl Edler von Herdliczka; Familiile: Morariu, Lemberg, Zalozietzki, Păunel, Cocinischi, Cernăuţi, maiorul Seracin, protopretorele Wittich, etc. etc.

Pe sicriul scumpului defunct au depus cunune: Nemângaiata soţie, fiul Alesandru, ginerii şi ficele Robert şi Lisy, Miron şi Marga, nepoţii şi nepótele, Consistoriul diecesan, Reuniunea femeilor române (iubitului ei Vicepreşedinte), LMC. Ferdinand Weiss, Corpul oficeresc al Regimentului de infanterie Nr. 41, Corpul oficeresc al Regimentului de infanterie Nr. 43, Corpul profesoral dela institutul teologic-pedagogic (cunună eternă la fondul de ajutorare „Ioan Popasu“), Familia Neuer, Familia Kepich, Credinciósa Mina.

Inmormêntarea decedatului LMC. a fost imposantă. Incă înainte de 2 óre în ziua de Paşti, mulţimea publicului şi a armatei umpleau o parte din stradele Caransebeşului.

La 2 óre convoiul se pune în mişcare. In fruntea lui mergea jumĕtate de batalion de ostaşi comandat de maiorul *Ion Ion*; urma musica regimentului, iar' după musică un soldat purta crucea.

După cruce vr'o 30 de ţerani din *Rueni* duceau o parte din cununile depuse pe sicriu. Acestora urmau elevii şi corpul profesoral dela institutul teologic-pedagogic din loc, Reuniunea industriaşilor, copiii ministranţi, corul elevilor dela susnumitul institut şi preoţimea: Prea Cuvioşia Sa Archimandritul *Filaret Musta*, Protopresbiterul A. Ghidiu, presbiterii Dr. Olariu, Dr. Badescu, Dr. Barbu, Ioan Stoian, Geoge Buru, şi diaconul Dr. Ionescu.

După preoţime a urmat sicriul, înfrumseţat cu diferite cununi şi flori şi însoţit de calul generalului, îmbrăcat în doliu, şi de călăreţul în panţeră.

După sicriu înfrînţi de durere păşiau Escelenţa Sa Soţia scumpului defunct, fiul Alesandru, ginerii Baron Lütgendorf şi Dr. Bayer, ginerile de nepótă căpitan Michalski şi alte rudenii, amicii şi cunoscuţii, între cari amintim pe d-nele de Botouchan şi de Iacobiciu şi d-l LMC. Weiss. La înmormântare au fost representate tóte corporaţiunile din Caransebeş, aşa Consistoriul diecesan, Comunitatea de avere, Magistratul, Judecătoria etc.

Convoiul funebru îl încheia a doua jumĕtate a batalionului de armată, precedată de un imens public.

Prea Sânţia Sa Domnul Episcop diecesan, *Nicolae Popea*, aştéptă convoiul în uşa cimiteriului, şi după ce tămâéză sicriul, îl conduce în biserica de la morminţi, unde pontifică serviciul divin, asistat fiind de preoţimea numită mai sus. In decursul serviciului divin, însoţit de salvele batalionului, P. O. D. Protopresbiter *A. Ghidiu* ţine o cuvêntare, în care schiţéză viaţa şi activitatea defunctului.

După finirea serviciului divin musica militară întonéză imnul poporal şi un marş naţional, iar. LMC. Weiss primesce defilarea trupei.

Depunênd o lacrimă pe mormêntul marelui bărbat *Teodor cav. de Seracin*, rugăm pe bunul Dumnezeu, ca sĕ-l odihnéscă în pace.

In veci sĕ-i fie pomenirea!

Revistă esternă

„Evenimente mari“. Se raportéză din *Sofia* că guvernul a telegrafat principelui, care petrece în străinătate la băi, sĕ plece de urgenţă a casă fiind-că în ţéră se pregătesc evenimente mari.

In acelaş timp ministrul de interne a trimis prefecţilor ordin sĕ interdică ţinerea congresui macedonén.

*

Conspiraţie contra Domnitorilor. Telegramă din *New-York* raporteză, că poliţia a dat de urmele unei conspiraţiuni anarchiste, al cărei scop era asasinarea ţarului *Nicolae II.*, a regelui *Victor Emanuel III.* a reginei *Elena* şi a contelui de Turin.

*

Noua constituţie a Sêrbiei. Vineri s'a făcut în Belgrad publicarea constituţiei noue, în presenţa unui public de peste 800 persóne venite din tóte părţile ţĕrii. Deodată cu acésta regele a dat şi o proclamaţie, în care promite că va respecta constituţia şi va griji, ca şi alţii sĕ o respecteze.

*

Din China. Consulul belgian din Peking raportéză guvernului la Bruxella, că situaţia în China incepe eară sĕ fie primejdiósă; dispoziţia în contra strĕinilor e fórte duşmănósă.

NOUTĂŢI

Curtea la Budapesta. M. Sa Monarchul a sosit, după cum a fost anunţat, Vineri diminéţa la Budapesta, unde va rĕmâné câteva sĕptĕmâni. In decursul sĕptĕmânei acesteia va merge cu intréga suită la *Gödöllö*. Audienţe vor fi acordate, ca cu alte ocasiuni, Luna şi Joia.

*

Dela Bucureşti. — Ziua nascerei M. S. Regelui *Carol*, care cade pe 7/20 Aprile, şi aniversarea proclamărei Majestăţei Sale ca Domnitor, 8/21 Aprile, au fost serbate amândouĕ Sâmbătă în 7/20 Aprile curent, printr'un Te-Deum oficiat la Metropolia din Bucureşti, la órele 10 diminéţa cu obicinuitele onoruri militare. Ministrul de resboiu a presentat Regelui lista de graţieri ce din incidentul aniversării s'au acordat militarilor. Suveranul a graţiat de restul pedepsei lor pe 152 de soldaţi deţinuţi în diferitele închisori militare.

*

Dar pentru biserică. Proprietariul Aţa Paniu din *Bavanişte* (Banat), rĕposat zilele trecute, a testat bisericei gr. or. de acolo *20.000 coróne*, pentru-ca preotul sĕ 'l pomenéscă la sfânta biserică.

*

Decorarea metropolitului-primat. Cetim în ziarele din Bucureşti, că din prilejul sfintelor serbători ale Invierii ţarul Nicolae II. a conferit metropolitului-primat al României ordul Sfînta-Ana în gradul de mare-cruce.

*

Augustin Leményi, din Braşov, a fost promovat alaltăeri doctor în medicină la universitatea din Praga.

*

Pudicitatea tinerilor membri titulari şi corespondenţi, scandalisată de poesiile lui Ion de la Buceciu, continuă a îngrămădi asupra capului d-lui Puşcariu (de la Bran) tóte anatemele sale.

S'a dat ordin la „Tribuna Poporului“ din Arad sĕ iee la refec, cu arme şi articole de proveninţă bucureşténă, atât pe dl Puşcariu cât şi pe dl Haşdeu, care a primit pe bĕtrânul de la Bran atât de frumos, rĕspundênd la discursul lui de recepţiune.

„Tribuna Poporului“, care are *„pufuşor pe botişor“* a 'nceput atacurile. Ele vor continua — subvenţia.

Stau bine academicii cis — şi transcarpatini din punctul de vedere al colegialităţei! („Epoca“).

*

Metropolitul-primat al României, Inaltpreasânţia Sa *Iosif Georghian* a fost ales membru onorar al Academiei române.

*

Costumul reginei. La prânzul dat în palatul regal din Bucureşti Duminecă regina Elisabeta purta un fórte frumos costum, de o creaţiune nouă şi cu totul originală, compus dintr'o iie şi un vâlnic din pânză albă, fórte fin ţésută şi acoperită cu o broderie négră, ear' pe deasupra o dulamă — ca o redingotă lungă fără mâneci — de cel mai frumos efect. M. S. Regina şi-a esprimat dorinţa, ca pentru balurile oficiale dela curte dómnele sĕ adopte unul şi acelaş costum conform aceluia pe care Suverana îl purta cu atâta graţie. Credem a fi de interes pentru cetitórele nóstre a cunósce gustul de chestii de toaletă a unei Regine atât de luminate.

*

Dilapidări de milióne. Mulţime de oficeri, până şi comandanţi de trupe, ai armatei americane care operéză în Filippine, au fost arestaţi sĕpĕmâna trecută, fiind prinşi cu defraudări de proviant şi muniţiune. Aveau anumiţi agenţi, cari vindeau marfa defraudată, şi cu cari împărţiau apoi câştigul. Din Iunie a. tr., de când au început cu defraudările, au păgubit până acum erariul cu mai multe milióne.

*

Fapte creştinesci. Creştinele poporene din parochia nóstră *Şard* tractul Sighişórei, la îndemnul harnicului nostru preot Ioan Dan au înfiinţat o reuniune în scopul înfrumseţărei interne a bisericei premergênd cu esemplu bun on. d-nă preotésă Ioana Dan nasc. Mosora, care a contribuit 2 cor., Maria Diac născută Lăpădat 1 cor., Maria Craciun, născută Lăpădat 2 cor., Maria Bucur Pavel născ. Marc. 2 cor., Agafia Marc 1 cor., Maria Vêrvară născ. Crişan 1 cor., Maria Câmpean, 1 cor., şi mai multe tot asemenea. S'au încasat până de present 43 cor. cari s'au şi dat spre fructificare, — ear' donatórelor, în numele comitetului parochial se aduce şi pe acésta cale mulţămită publică. Şard, 6 Aprilie 1901. *Ioan Diac*, epitrop.

*

Fapte demne de imitat. Bunii fii ai bisericei gr. ortodoxe din parochia *Sartăş* au dăruit pentru numita biserică şi anume: Epitropul Vasilie Pleşa lui Gavrilă un clopot in preţ de 200 cor. dela firma lui Mihail Manchen din Sighişóra, despre care se póte dice că este una din cele mai bune turnătorii de clopote din Transilvania.

Dumitru Andreca (Bâtaşu) a cumpĕrat o cădelniţă de argint de china în preţ de 24 cor.

Pentru aceste fapte creştinesci ne ţinem de plăcută datorinţă a le aduce acestora şi pe acésta cale mulţămitele nóstre. Sartăş, la 5 Aprilie v. 1901. In numele comitetului paroch. *Vasile Bumbuţ* preot şi preşedinte com.

*

Cai din Ungaria pentru — Transvaal. Guvernul englez a cumpĕrat de nou 2000 de cai din Ungaria, pentru a'i trimite în Transvaal pe séma armatei lui Kithener. Transportul va pleca din Fiume pe la începutul lunei viitóre.

*

Lege în contra burlacilor. Dieta Pennsilvaniei a votat zilele trecute o lege, conform căreia însuratul e permis necondiţionat numai bărbaţilor în etate de 21—40 de ani. Cei trecuţi de 40 ani au sĕ plătiască 100 dolari (2401 coróne şi 90 fileri) pentru licenţa de căsătorie. Din sumele încassate pentru licenţe de acestea statul va înfiinţa trei asiluri în cari sĕ aibă provisiune gratuită fetele sĕrace şi trecute peste etatea de 40 ani fără sĕ fi avut peţitori.

*

Comunicat — apel. Suntem rugaţi sĕ publicăm următórele: Societatea studenţimei române din München *„Patria“* aduce la cunoscinţa generală că în şedinţa generală de la 30 Martie s'a constituit comitetul de conducere pe semestrul de vară 1901 şi s'a ales comisiunea de revisiune şi primire a cassei şi averei societăţei de la vechiul comitet şi predărei noului ales. Preşedinte a fost ales Ioan V Artimescu.

Din raportul semestral al dlui preşedinte Adr. Cristea se constată că în decursul semestrului de iarnă au fost 15 membri activi, 8 membri pasivi şi 2 membri de onóre.

S'au ţinut 16 şedinţe ordinare şi una generală. In afară de şedinţa festivă de la 25 Decembre au fost 3 şedinţe literare, anunţate de Dnii I. Artimescu, Cristea şi Traian Mihaiu.

Biblioteca societăţii s'a sporit cu 6 vol. donate de membrul activ A. Liuba şi 2 vol. donate de membrul activ A. Vincencz, fiind în total 127 volume şi broşuri. Dl I. Ladu, membru pasiv, a dăruit o marcă simbolistă a Românimei, lucrată de D-Sa.

S'au primit în mod gratuit: Buletinul societăţei politecnice şi ziarele: Epoca (din România) şi „Telegraful Român“, „Tribuna Poporului“ şi „Unirea“ (din Transilvania). A fost abonată: Noua Revistă Română (Bucuresci).

Cassa societăţei presintă la finele semestrului un excedent de 74 Mărci 11 Pf.

Societatea „Patria“ face din nou apel călduros către Onor. Dnii autori şi editori, rugându-i a contribui benevol cu opurile Domniilor-lor la sporirea bibliotecei de curênd înfiinţate. Acelaşi apel îl face şi redacţiunilor ziarelor românesci, rugându-le totodată a publica şi apelul de faţă.

Noua adresă a societăţei este: Rumänischer Studenten Verein „Patria“ München, Schraudolfstrasse 44/$_0$l. (Restaurant).

*

Concert în Cluj. Tinerimea universitară română din Cluj învită la Concertul împreunat cu dans ce sĕ va ţinea acolo la 9 Maiu st. n. 1901 în sala cea mare a redutei orăşenesti, cu preagraţiosul concurs al mult stimatelor Dşóre: *Virginia Gall*, absolventă a conservatorului din Pesta, *Aurelia Gerbert*, absolventă a conservatorului din Pesta, *Valeria Isac*, *Adelina Piso*, absolventă a conservatorului din Viena, *Netti Vancea*, elevă a conservatorului din Cluj şi m. stim. Domni, *Vasile Popoviciu*, Braşov, solist tenor şi *Guilelm Şorban*, rig. în drept şi absolvent al conservatorului din Viena. Orchestra militară a Regmt. ces.-reg. de inf. Nr. 51 va cânta piesele de dans. In pausă se va juca „Căluşerul“ şi „Bătuta“. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea tinerilor universitari lipsiţi de mijlóce. Preţul de întrare: de persónă 4 cor. de familie 10 cor. Oferte marinimóse sĕ primesc cu mulţămită şi sĕ vor cuita pe cale ziaristică (Adresa cassariului: *Mihail Dobrean*, Linczeg-nteza 2.) Programul detailat al concertului se va publica la timp în tóte ziarele şi se va distribui seara la Cassa. Patron-Protector al interprinderei e Ilustritatea Sa Domnul *Dr. Alecsandru Mocsonyi de Foen*, ear' Ladies Patronesses, Ilustrele Dómne: *Maria P. Cosma* Sibiiu, *Ida de Csato* Blaj, *Ana Filip* Abrud, *Victoria de Filipan* Năsĕud, *Elena V. Hamsea* Lipova, *Ana A. Pop* Cluj, *Eugenia Dr. St. Pop* Arad.

*

Uciderea unui usurariu. „Budapesti Napló“ dto 19 April raportéză despre uciderea lui Ilie Serban din Sohodol („Szobodol“?), care sĕrăcise aprópe întreg satul prin împrumutirile *îmbiate* ómenilor. Luni avea sĕ facă licitaţie pe moşiórele lui George Corin, Ioan Buna, Ilie Bogneriu, Petru Albu şi Toma Negru; poporul însĕ a alungat din sat pe executorul, apoi adunându-se la casa usurariului l'au scos afară şi după bătĕi crâncene l'a spânzurat de un frăgariu. Primăria n'a cutezat sĕ-i mérgă în ajutoriu, ci a trimis după gendarmi; pe când au sosit însĕ gendarmii, usurariul era mort deja. Acum nenorociţii au sĕ dee sémă înaintea legii despre fapta lor.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Candela“, revistă bisericéscă-literară redactată de Dr. E. Voiutschi şi A. Manastyrski în *Cernăuţi*, Nr. 4 pe luna April, având următoriul sumariu: „Dogma despre incarnaţiune, după doctrina bisericei ortodoxe“ de Dr. Saghin (urmare), „Proverbele lui Solomon“ traducere şi esplicare făcută după textul masoretic, de Dr. Voiutschi, „Indicaţiuni practice cum sĕ procédă învĕţătoriul la împărtăşirea învĕţămêntului din religiune pe basa catechismului mic în cl. I. şi II. a şcólelor primare“, de Bendas, — şi alte ştiri şi notiţe de interes bisericesc şi şcolar.

„Candela“ apare odată pe lună în Cernăuţi şi costă — pentru Austro-Ungaria 8 coróne pe an. Administraţia: Cernăuţi, str. Francisc Nr. 33.

Posta Redacţiunei.

Dlui Vas. B... Sartaş. Pentru numerii ce vĕ lipsesc adresaţi-vĕ *administraţiunei* fóiei nóstre.

Nr. 140/1901 [57] 2—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Vĕsĕud, tractul protopresbiteral al Agnitei se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiuni 'și pot lua concurenții din fasionările amintite aflătóre la Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan și dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a și așterne suplicile instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, presentându-se însĕ în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserica de acolo spre a face cunoscință cu poporul.

Nocrichiu (Ujegyház), în 4 Aprilie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

HOTTER

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter și sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12. Robert Raditz farmacist în Budapesta VIII Josefsring 64 și Anton Bayer, farmacist, Budapesta VI Andrássystrasse 84.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapații și fugi, sĕ înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II
1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II estc de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 101—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la față	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălțarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin și Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălțarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru și Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Nașterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail și Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină și **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paști)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Prețurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primește însĕ Librăria și comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porțelan și lamele de aramă, pentru iconițe de iconostas, prapore, portrete cu prețurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulți ani liferă rame pentru icóne, iconițe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 40 Sibiiu, Joi 12/25 Aprilie 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei or 30 fil. rêndul cu litere garmond — **şi timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Moştenitorul de tron * * în politică.

A provocat mare sensaţiune faptul, că Moştenitoriul nostru de tron, Archiducele *Francisc Ferdinand*, a primit din *„proprie iniţiativă"* protectoratul asupra reuniunei şcolare catolice din Austria, numită *„Katolischer Schulverein"*, — ear' vorbirea adresată din partea sa delegaţiunii, care a mers sĕ-i mulţăméscă pentru acéstă rară distincţiune acordată reuniunii numite, a fost viu comentată în presa de dincóci şi de dincolo, ear' în reichsrathul austriac a format chiar obiect de discuţie.

Lucrul s'a întêmplat aşa, că presidiul reuniunii numite s'a presentat la Archiducele sĕ-i mulţăméscă pentru luarea asupra sa a protectoratului reuniunii, şi l'a asigurat, că graţia acésta, acordată reuniunii din partea Archiducelui, va împintena pe toţi membrii şi întréga reuniune sĕ desvólte o îndoită activitate pentru a ajunge scopul precisat în statute, însufleţindu-i pe toţi sĕ lupte cu mai mare zel pentru Dumnezeu, patrie şi împĕrat.

Moştenitorul de tron a rĕspuns cu o vorbire care a durat zece minute. A spus, între altele, că de mult urmăresce cu mare plăcere activitatea reuniunii catolice şcolare şi că *recunósce şi apróbă activitatea patriotică şi religiósă a acestei reuniuni.* Ales în zilele acestea, când se propagă desfacerea de către Roma, *ceea-ce are de scop şi desfacerea de către Austria*: trebue purtată lupta cu cea mai mare energie *în contra acestei mişcări.* Archiducele şi-a esprimat dorinţa, ca reuniunea sĕ-şi continue activitatea de până acuma şi sĕ nu se abată dela calea pe care se află, asigurându-o, că îi va fi protector nu numai nominal, ci şi în faptă, lucrând cu tótă energia şi din tóte puterile sale împreună cu ceilalţi membri ai reuniunii. Dacă se vor iví pedeci în calea înaintării reuniunii, va contribuí cu sfatul şi cu fapta, ca pedecile sĕ fie delăturate. In urmă Archiducele a mai declarat, că *presidiul póte sĕ publice pretutindeni, tot ce a audit acum dela el.*

Actul acesta al Moştenitorului de tron, urmat din propria iniţiativă, dar' sĕ póte că cu ştirea şi consentimentul Monarchului, e considerat acum drept *act politic*, şi de aceea i-se aduc învinovăţiri Archiducelui din tóte părţile, fiind-că ca viitor Domnitor n'are sĕ se amestece în politică, ci trebue sĕ stee deasupra tuturor partidelor din monarchie.

Pe tema acésta s'a deslănţuit deci o mică furtună în reichsrathul dela Viena. S'a adresat în şedinţa de Joi interpelaţie guvernului, şi s'a provocat respuns din partea ministrului president *Körber*, care a declarat, că n'a avut nici o cunostinţă prealabilă despre aceea ce a făcut moştenitorul de tron, şi că ce a făcut *e de caracter pur personal.* Guvernul nu póte fi făcut responsabil pentru asemenea acte de caracter privat şi regretă că peste tot s'a pus chestia în discuţie parlamentară.

S'a făcut apoi propunere, ca discuţia sĕ se continue acum asupra rĕspunsului guvernului; dar' propunerea a fost respinsă şi astfel chestia e resolvată pentru astădată. Sigur însĕ va mai fi discutată, cu ocasiunea desbaterii ce se va începe în curând în reichsrath asupra declaraţiunii date din partea Archiducelui cu ocasiunea căsătoriei sale.

E de remarcat importanţa ce se dă acestei întêmplări, — după părerea nóstră lipsită de ori-ce fond politic şi de planuri ascunse, — din partea presei magiare. Tóte ziarele patriotice sunt de acord în a'şi esprima nemulţumirea faţă cu acest act al Moştenitoriului de tron, care nu póte fi cu nimica apărat, zic ele, nici chiar cu tinereţa Archiducelui, care'l face de multeori sĕ urmeze boldului inimii şi sĕ nu se gândéscă mult dacă e corect sau nu aceea ce face.

Şi e de înţeles nemulţumirea presei magiare. Ei, stăpânitorii nostri de astăzi, cari au monopolisat drepturile politice numai pe séma lor, făcênd din majoritatea ţerii, din naţionalităţile nemagiare, proletari politici, contrar legilor positive, sancţionate din partea corónei: se tem, că ajungênd Moştenitorul de tron posesor al sfintei coróne ungare, se va amesteca şi în Ungaria în politică şi le va da peste degete celor-ce au provocat prin politica lor magiarisătóre nemulţumirea tuturor popórelor nemagiare din ţéră.

Prin urmare, nemulţumirea lor e mai mult temere de viitorul ce'i aştéptă, decât displăcere faţă de un act al Moştenitorului de tron, care pe ei nici nu'i priveşte. Dar' vorba Românului: *„de ce te temi nu scapi"*, póte că se va adeveri şi aici, şi în interesul păcii interne a patriei comune ar fi chiar de dorit sĕ se adeveréscă.

Sibiiu, 24 Aprile n.

Congresul domnitorilor. Ştire sensaţională se telegraféză din Londra. Un ziar de mare trecere de acolo, primeşte informaţiune din isvor diplomatic, că Ţarul Rusiei ar fi avisat curtea dela Copenhaga, că se ocupă cu ideea de a convoca la vară sau la tómnă în Copenhaga un congres al *tuturor domnitorilor din Europa*, pentru a discuta impreună mai multe chestiuni de interes *internaţional.* Dacă ştirea se va adeveri, o putem considera de cel mai bun şi mai sigur început, făcut pe calea de a asigura popórelor Europei *pacea* atât de mult dorită.

Din Austria. In şedinţa de eri, Marţi, a reichsrath-ului austriac, Nemţii radicali au presentat un proiect de resoluţiune, în înţelesul căruia guvernul vine îndrumat, sĕ presenteze un proiect de lege despre *decretarea limbei germane ca limbă de stat*, în parlament, în oficii şi în armată, după cum e în Ungaria limba magiară. Cu greu se va puté realisa dorinţa acésta a Nemţilor radicali, acuma, când Nemţii din Austria au scăpat cu desĕvârşire situaţia politică din mână.

Incompatibilitatea. E vorba ca disposiţiile legii de incompatibilitate sĕ fie estinse şi asupra membrilor din casa magnaţilor. In scopul acesta, presidentul casei magnaţilor, contele *Csáky Albin*, a avut mai multe consfătuiri cu prim-ministrul *Széll*, ajungênd la înţelegerea, sĕ se cheme la o conferenţă mai mulţi membri din casa magnaţilor, pentru a li se asculta părerea.

Noul custode al corónei. Eri, Marţi, s'a făcut la Budapesta instalarea noului custode al sfintei coróne ungare, conte *Szécsenyi Béla.* Actul solemn a decurs în palatul regal din Buda, în presenţa ministrului-president *Széll*, în calitate de comisar regal. După terminarea actului de instalare, coróna şi insigniile de încoronare au fost mutate cu mare pompă în localitatea nouă, de curând adaptată în scopul acesta, din palatul regal din Buda.

Cuota. Prim-ministrul *Széll* a presentat dietei magiare, în şedinţa de Luni, proiectul de lege despre *cuotă*, care, amĕsurat raportului comisiunii, este a se stabili pentru Ungaria în 34.4% din spesele comune cu Austria, *cu începere dela 1 Iulie 1901 până la 31 Decembre 1909.* Un asemenea proiect de lege va presenta şi guvernul austriac, reichsrath-ului seu, însĕ cu 65.6% din spesele comune; şi dacă ambele parlamente vor vota proiectele de lege, chestiunea *cuotei* e resolvată pe destui ani înainte. In cas contrar însĕ va urma de nou un provisoriu de un an, pe basa cuvêntului Domnitorului, care are dreptul sĕ decidă în asemenea cas.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa II.

(*Marţi, 22 April st. n.*)

President: Inaltpreasfinţia Sa metropolitul; notariu Dr. *I. Radu.*

După deschiderea şedinţei notariul general *M. Voilean* cetesce protocolul şedinţei prime. Se verifică.

Presidiul presintă cererile deputaţilor Mihail *Cirlea*, Iosif *Popescu*, Victor *Cupşa*, Ioan cav. de *Puşcariu*, Nicolau *Garoiu* şi Virgil *Oniţiu* pentru concediu pe întrégă durata sesiunei. Li-se dă.

Se presintă petiţiunile preoţilor Victor *Cupşa* din Măgója, I. *Baciu* din Nadeşul-sĕsesc şi a protopresbiterului D. *Moldovan* din Sighişóra, pentru-ca consistoriul sĕ intrevină la guvern spre a li-se recunósce în cualificaţiune clasele făcute după absolvarea cursurilor teologice; petiţiunea comitetului parochial din Ohaba pentru ajutoriu la susţinerea şcólei; a comunei Mogoş-Micleşti, pentru a i-se permite sĕ folosiască lemne din pădure a bisericei la clădirea şcólei; a preotului I. *Sêrb* din Cerbel şi a protopresbiterului I. *Morariu* din Dobra pentru a li-se recunósce la îndreptăţirea de pensie şi anii de serviciu prestat afară de archidiecesă, şi în fine petiţiunea căpitanului în pensie *C. Stezar*, ca pe basa serviciilor de 18 ani, cât a fost cassariu al consistoriului archidiecesan, sĕ fie considerat şi el la fondul de pensie.

Se transpun tóte la comisiunile concernente.

Trecêndu-se la ordinea zilei urméză referadele comisiunilor.

Comisiunea verificătóre, prin raportorul ei Avram *Pĕcurariu* raportéză asupra alegerii deputatului Dr. I. *Radu* în cercul Zarand, ajuns în vacanţă prin mórtea advocatului Teodor Pop. Actele fiind în ordine, alegerea se verifică.

La propunerea Inaltpreasfinţiei Sale, sinodul dă espresiune prin sculare condolenţei pentru rĕposarea membrului sĕu, advocatul T. Pop.

Alegerea din cercul Turda de şì e atacată cu protest din partea profesorului Dr. P. Şpan, protestul nefiind motivat şi neindicându-se în el nici căile pe cari s'ar puté eventual constata afirmativele presiuni, — comisiunea propune, ear' sinodul decide verificarea deputatului Dr. N. Olariu, ales în locul fostului deputat mirean Dr. I. Stroia, întrat în tagma preoţéscă.

Comisiunea organisătóre prin raportorul I. de *Preda* raportéză asupra raportului plenar al consistoriului. Discuţie mai animată s'a escat la pct. 2 din raport (numĕrul actelor resolvite de referenţi) şi pct 3 (acte restante). La pct. 2 deputatul *V. Tordăşianu* dificultéză partea referitóre la actele de resort epitropesc, cari tóte sunt presentate ca referate de referentul ordinar al senatului, pe când o parte din ele (raţiociniile) sunt referate de referenţii estraordinari. In viitoriu se va face acéstă distincţie. La pct. 4 (acte restante) s'a hotărît, ca consistoriul sĕ iee disposiţiuni pentru-ca şi în senatul bisericesc actele sĕ fie resolvite la timp. Punct 4 (întregirea ppresbiteratelor) sinodul acceptéză propunerea comisiunei, ca consistoriul sĕ iee mĕsurile de lipsă pentru întregirea tuturor ppresbiteratelor încă în cursul acestui an. Referitoriu la conclusul sinodal din anul trecut (renta şcólelor din Braşov) se aştéptă, ca consistoriul sĕ presinte raportul. In firul acestei referade s'a decis, ca postul de referent şcolar sĕ fie întregit prin alegere încă în sesiunea acésta.

Comisiunea bisericéscă prin raportorul *S. Medean* raportéză asupra raportului senatului bisericesc. Raportul consistorial se ia la cunoscinţă, cu adausul, ca în viitor la datele statistice sĕ se facă evidentă crescerea ori descrescerea; în cestiunea căsătoriilor ilegale consistoriul sĕ solicite întrevenirea guvernului, ear' despre resultat sĕ raporteze sinodului proxim; sĕ satisfacă concluselor sinodale din anul trecut cu privire la modificarea regulamentului seminarial şi eventual cassarea cursului estraordinar, şi în fine, la împărţirea de ajutóre preoţilor sĕ céră totdeauna opinia ppresbiterului concernent.

Comisiunea şcolară prin raportorul Dr. *P. Oprişa* raportéză asupra raportului despre activitatea senatului şcolar. Raportul se ia la cunoştinţă, cu adausul, ca consistoriul sĕ satisfacă conclusului sinodal din anul trecut referitoriu la completarea cursurilor pedagogice la patru ani.

Comisiunea financiară (raportor Dr. *N. Vecerdea*) raportéză asupra raportului despre activitatea senatului epitropesc. Raportul se ia la cunoştinţă, pe lângă adausul, că în viitoriu consistoriul sĕ acludă la raport un conspect tabelar despre sumele investite în împrumuturi hipotecare, depuse la bănci, cu indicarea percentelor etc. şi pe lângă propunerea din partea comisiunei, ca taxele de cununie sĕ fie administrate la protopresbiterii concernenţi pănă la 31 Decembre, spre a puté fi înaintate la consistoriu în timp normal, ear' pentru acéstă administrare sĕ fie responsabili, material, parochii.

La punctul despre sidoxie deputatul V. Tordăşian face elogii Inaltpreasânţiei Sale pentru meritele câştigate în acéstă cestiune şi propune sĕ se esprime Esc. Sale mulţămită protocolară. Escelenţa Sa reflectéză că nu e acum timpul şi nu aici e locul pentru aşa ceva, şi recomandând, ca tóte sĕ se facă la timpul şi locul potrivit, cere sĕ nu se iee act la protocol despre acéstă propunere.

Urméză referada d-lui *P. Cosma*, asupra proiectului de regulament pentru afacerile interne ale consistoriului şi sistemisarea posturilor. Cu unele modificări, partea cea mai mare numai stilare, projectul se primesce, avênd sĕ între în vigóre imediat, ear' cu privire la agendele exactoratului (organisat prin noul regulament) consistoriul va stabili, în şedinţă plenară, o instrucţiune, o va pune în lucrare în mod provisoriu şi despre resultat va raporta sinodului proxim.

Ultimul obiect al şedinţei a fost referada (raportor Dr. *E. Roşca*) asupra raportului despre dotaţiunea ppresbiterilor şi arondarea nouă a ppresbiteratelor. Raportul s'a luat la cunoscinţă.

Şedinţa proximă Mercuri la 9 óre.

La Nr. cons. 577 plen.

Cerculariu

cătră onoraţii membri, preoţi şi mireni, ai sinodului ordinariu şi estraordinariu-electoral al protopresbiteratului gr. or. al Turdei.

Prin ordinul Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 5 Februariu a. c. Nr. de sus, fiind însărcinat cu onorifica misiune, a convoca şi conduce sinodul protopresbiteral înmulţit al tractului *Turdei*, pentru alegerea de protopresbiter, conform disposiţiunii cuprinse în § 15 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, prin acésta convoc pe onoraţii membri preoţi şi mireni ai sinodului protopresbiteral ordinariu şi înmulţit al tractului Turdei la *sinodul electoral*, ce se va ţiné în parochia centrală Turda, Sâmbătă, în 28 Aprile (11 Maiu) a. c. la 11 óre înainte de amézi, în biserica parochială.

Serviciul divin, dimpreună cu chemarea Duchului sfânt, ce va premerge actului alegerei, se va celebra în aceeaşi zi la 9 óre a. m. în biserica parochială, la care deasemenea sunt învitaţi a participa toţi onoraţii membri ai sinodului protopresbiteral electoral.

Sibiiu, 9/22 Aprile, 1901.

Dr. Eusebiu R. Roşca
comisariu consistorial.

Dela „Academia Română“.

Cum se ştie, la discursul de recepţiune, rostit la *„Academia Română“* din Bucureşti din partea membrului ordinar, d-l *Ioan cav. de Puşcariu,* — rĕspunsul l'a dat, în numele vechilor membri eruditul domn *B. P. Haşdeu.*

E clasic acest rĕspuns; şi ne facem o deosebită plăcere comunicându-l şi cetitorilor ziariului nostru, după cum urméză:

„Sĕ fii bine venit între noi, dorite colegă!

Cerusem eu însumi şi sunt fericit de a te saluta din partea Academiei Române. Acésta plăcută sarcină o îndeplinesc pentru a doua óră. Prima dată, sunt acum 20 de ani, rĕspunsei ací la discursul de recepţiune al lui *Ion Ghica*; astăzi, cu aceeaşi veneraţiune şi cu aceeaşi dragoste — dragoste nefăţarnică şi veneraţiune neslugarnică — rĕspund lui *Ioan Puşcariu.*

Ca şi D-ta, *Ion Ghica* lucrase aici între noi, şi de aceea ne este nouĕ mai bine cunoscut. D-ta însĕ vii de dincolo, din miazănóptea neamului românesc, unde lupta contra intemperielor de tot felul este mai grea şi cerul e adesea mai întunecos decât la noi, acolo ai muncit şi de aceea nouĕ ăstora ne eşti mai puţin cunoscut. Mulţi nu ştiu la noi, că *Puşcariu* a fost şi poet, cântând *„Strugurii“* şi *„Mĕrul“*, a fost şi naturalist în *„Consideraţiuni despre timp şi spaţiu“*, a fost şi filolog, şi publicist şi... şi nu este de mirare într'o naţiune tineră încă. In adevĕr, într'o civilisaţiune bĕtrână tóte ramurile culturii sunt de mult aşezate solid pe nisce base definitive, astfel că fie-care ramură înfăţişéză o specialitate vastă, suficientă ea singură pentru avêntul unui geniu ori cât de puternic. Nu aşa este la începutul unei noue civilisaţiuni, unde nimic nu e pregătit de mai nainte, tóte sunt în aşteptare, tóte sunt de dorit, şi iată de ce acolo talentele mai energice, unele mai bine, altele mai rĕu, se apucă de tóte, dornice de a deschide tóte uşile viitorului. In Germania actuală un *Leibnitz* s'ar fi distins într'o singură specialitate; la debutul însĕ al ştiinţei germane, *Leibnitz* a trebuit sĕ fie şi filosof, şi matematic, şi filolog, şi istoric, şi jurist, adecă nu unispecialist ci multi-specialist de nevoie. Talentele diferă între ele, unele mai mari, altele mai mici, dar' principiul este acelaşi. România n'a avut pe uriaşul *Leibnitz*; a avut totuşi pe o tréptă modestă pe un *Asachi* sau pe un *Eliade*, cari au fost siliţi a se vîrî în tóte, scotocind pretutindenea. Eu nu acus dar' pe *Puşcariu* de a fi scris versuri sau de a-şi bate capul cu probleme ortografice, ci din contră: îl justific pe de o parte, pe de altă parte constat marea vivacitate a inteligenţei sale.

Noul nostru coleg este un Ardelean, Ardelean în tótă puterea cuvêntului, condiscipol cu *Bărnuţ* şi cu *Papiu*, şi tocmai ací îi stă importanţa lui, căci nimenea mai bine, prea puţini d'o potrivă, au brodit adevĕratele nevoi ale Ardealului, fie în politică, fie în ştiinţă.

Ca om de acţiune, dl *Puşcariu* a înţeles şi a propagat prin propriul sĕu exemplu, că politica cea mai sănĕtósă şi cea mai sigură pentru fraţii nostri de dincolo este de a birui pe duşmani prin cultură. O probă îmi ajunge. Pus în capul unei fundaţiuni, anume a Macedoneanului *Gozsdu*, dl *Puşcariu* a ridicat fondul de 93 mii florini la aprópe 3 milióne de franci, din al cărora venit se dă astăzi vr'o sută trei-zeci de stipendii anuale la studenţi săraci români.

Ca om de ştiinţă, dl *Puşcariu* a priceput că la Românii de peste Carpaţi multiseculara luptă contra elementelor cotropitóre, vigórea de resistenţă şi vitalitatea din ce în ce mai sporindă, se întemeiéză de la început pe instituţiunea kinezaturilor, pe existenţa unei nobilimi naţionale, pe o aristocraţie curat românéscă, după cum a fost şi la noi ceşti de la Dunăre. Fără o boierime pământénă ca sîmbure, ca rădăcină, fără o asemenea boierime, o democraţie naţională nu se póte nasce, ci se va desvolta numai dóră un cosmopolitism democratic. Cele douĕ volume, cuprindênd documente în mare parte descoperite de însuşi dl *Puşcariu*, despre familiile nobile române de peste Carpaţi, aruncă o viuă nouă lumină asupra istoriei Românimii de acolo; şi unicul regret al meu este că nu se publică mai curênd alte tesaure documentale, culese tot de iubitul nostru coleg în curs de un semi-secol şi mai bine.

Dar' ce ḑic eu despre *semi-secol!* când dl *Puşcariu* e aprópe octogenar, póte mai veteran decât noi toţi ceilalţi din Academie. Şi profit de acéstă împrejurare a vêrstei, venerabile d-le *Puşcariu,* profit, de pe o parte pentru a-ţi urá mulţi ani de activitate ulterióră pe aceeaşi cale, pe de altă parte pentru a stigmatisa acì acea nouă direcţiune a junimii actuale zise române, care cârtesce ne 'ncetat contra bĕtrânilor, unii asasinând babele din teorie, alţii din teorie calomniând pe moşnegi. Noi ăştia, moşnegii, şi suntem cam mulţi în Academie, sĕ ne rĕsbunăm: sĕ ne rĕsbunăm binecuvêntând tinera generaţiune şi dorindu-i sĕ ne întrécă. Dacă noi am făcut prea puţin, de! cu atât mai lesne va fi întrecerea pentru urmaşii nostri, pe când noi, iniţiatorii, din nenorocire, nu aveam pe cine sĕ întrecem, trăgênd brasdă prin ţelină.

Incă odată, sĕ fii binevenit între noi, moşule *Puşcariu*, acela care la 1848 ţi-ai dat numele de stegar al Românilor pe câmpul Libertăţii de la Blaj!

Concertul

„Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

— *Raport special.* —

Sibiiu, 22 Aprilie n.

Harnica *„reuniune a sodalilor români“* din loc ni-a dat, prin producţiunea ce a aranjat'o în *Dumineca Tomii*, o nouă probă despre progresul cel frumos spre care păşesce cu paşi tot mai siguri. Şi acésta deastădată a avut buna ocasiune sĕ o dovedéscă şi înaintea unui public distins din alte părţi ale Ardealului, fiind tocmai Dumineca ziua în care s'au întrunit în Sibiiu deputaţii sinodului archidiecesan.

Interesul ce tot deauna l'a arătat publicul nostru faţă de prestaţiunile acestei reuniuni brave, a fost şi de astădată cât se póte de viu. Pela órele 8 séra spaţiósa sală dela *„Gesellschaftshaus“* era — ca de obiceiu — îndesată de numĕros public. Erau mai mulţi deputaţi sinodali, persóne fruntaşe din loc, ziarişti, oficianţi dela Consistor şi dela „Albina“, tineri clerici şi pedagogi dela seminariul „Andreeian“, studenţi şi un numĕr considerabil de familii din clasa de mijloc a societăţii sibiiene române. Din clasa mai înaltă a societăţii au fost — ce-i drept — puţini. Se vedeau şi câţiva străini, representanţi de ai reuniunilor nemţesci etc.

Producţiunea a constat dintr'un frumos program de coruri şi o piesă teatrală.

Cu bucurie trebue sĕ constatăm, că corul reuniunii — cu deosebire cel micst — se presentă din ce în ce mai bine disciplinat şi mai cultivat în arta musicală, — lucru, ce numai cinste îi face dibaciului şi zelosului dirigent, dlui învĕţător *Candid Popa*, care pe lângă bunăvoinţa şi zelul ce'l are, aplicând ceva mai multă energie va ajunge sĕ aibă un cor dintre cele mai bine organisate.

Programa s'a început cu sublima devisă:

„Uniţi în cuget şi 'n simţiri
Cântăm cântări de înfrăţiri“ —

după care imidiat a urmat *„Rugăciunea“* de Humpel, care esecutată cu sentiment a lăsat o adâncă impresie în sufletul ascultătorilor. Composiţiile *„Rĕmas bun codrului“* de Mendelssohn şi *„Scumpă dragă copiliţă“* de Dima, cari au fost aşa ḑicênd cele mai artistice din programă şi astfel mai grele de esecutat, au fost deasemenea bine succese şi îndelung aplaudate. Ales cea din urmă se vedea că a făcut sĕ vibreze córdele multor inimi tinere... Dintre tóte însĕ e de remarcat piesa *„M'aş mărita“* de T. Popovici, care într'atât a electrisat publicul, încât a trebuit sĕ fie de douĕ ori repetată. Celelalte puncte de cor s'au esecutat spre mulţămirea tuturor.

După concert s'a predat comedia *„Drumul de fer“* de Alecsandri. Ací rolurile de frunte le-au avut dl *N. Bratu* (proprietarul Matachi) şi dşóra *E. Baciu* (jupânésa Balaşa), cari ambii şi le-au priceput cât se póte de bine şi le-au predat — spre laudă fie zis — cu adevĕrat talent artistic. Cu multă iscusinţă au jucat d-nii *Zickeli* şi *N. Stoica.* Deasemenea a predat bine rolul „îndrăgostitei“ dşóra *E. Călborean* (Adela), ear' dşóra *M. Costea* (Caliopi) făcea pe vĕduva de minune.

In sfêrşit toţi ceilalţi şi-au achitat binişor rolurile, astfel că piesa a plăcut mult şi diletanţii au fost resplătiţi cu lungi aplause.

După program s'a încins jocul, care cu foc şi pasiune s'a continuat până de cătră ziuă.

Venitul material, după cum avem informaţiuni, încă atinge o cifră mulţumitóre şi o parte din el e destinată pentru plătirea *halei de vênḑare* deja cumpĕrate.

Astfel reuniunea sodalilor nostri români de aici, care şi până acum a adus róde îmbucurătóre, ne îndreptăţesce şi mai mult la speranţele cele mai bune, mulţămită vrednicilor ei conducĕtori, cari au pus'o pe basele cele mai sigure şi cărora numai avêntul ei le zace la suflet. *Tulb.*

Revistă esternă

Ministrul Delcassé — la Petersburg. Ministrul de esterne al Franciei a plecat Sâmbătă la Petersburg, pentru a regula unele schimbări în personalul ambasadei rusesci din Paris. Faţă cu acest comunicat al lui „Figaro“, inspirat probabil din isvor semioficios, opiniunea publică atribue călĕtoriei ministrului de tot alt scop. Anume, înţelegerea Franciei şi Rusiei cu privire la procedura uniformă în chestia evenimentelor ce se prevĕd în peninsula balcanică.

•

Constituţia Sêrbiei. De Vineri începênd Sêrbia are constituţie nouă, în spirit liberal şi cu tendinţa de a ridica nivelul cultural al representanţei legislative. Inovaţie însemnată e reforma parlamentului, prin în-

---

FOIŞORĂ

Ioan Circa de Gambutz.

Ca Episcop al Marmaţiei Dositeiu Circa 1660—1730.

de
Ioan Puşcariu
Membru al Academiei Române.

(Urmare).

Alesul Atanasie a fost cu recomandaţiunea Guvernului trimis la Bucuresci, unde în 22 Ianuarie 1698 fu consacrat în Archiereu prin Metropolitul-Exarch Teodosie, pe lângă o instrucţiune în sensul ortodoxiei pregătită în Sinodul Archieresc de acolo sub presidiul Patriarchului de Ierusalim Dositeiu, ce se afla pe atunci în Bucuresci. Atanasie, încărcat de aici cu diferite daruri, între cari şi cu promisiunea unei dotaţiuni anuale de 6.000 aspri şi a conferirii moşiei Merişeni de la Argeş, din partea Principelui Brâncoveanu, care mai târziu şi emise diploma donaţională din 15 Iunie 1700, se reîntórse la scaunul sĕu în Alba-Iulia, unde adună Sinodul sĕu în mai multe rênduri, la anul 1698, 1699, 1700, 1701, etc.

Atanasie însĕ, legat fiind prin declaraţiunile antecesorului sĕu Teofil şi strâmtorit prin înteţirile jesuiţilor, nu mai era liber în acţiunile sale, ci trebuì sĕ îndeplinéscă actul uniunii după tóte formele recerute.

Prin diploma imperială din 16 Februariu 1699, 19 Martie 1701, etc., se asigură clerului unit egala îndreptăţire cu clerul catolic, ceea-ce însă mai cu sémă din causă că nu se făcu provisiune legală şi pentru recepţiunea Românilor între naţiunile politice ale ţĕrii şi din causa oposiţiunii staturilor ardelene, devenì aprópe ilusorică.

La reclamarea staturilor ardelene — în preponderanţă protestantice — se emit decretele de Curte din anul 1698, 1699, 1701, etc., prin cari se dă voie Românilor a trece la ori-care din confesiunile recepte, însă prin instrucţiuni secrete se demandă comandantului Rabutin sĕ lucreze într'acolo, ca Românii sĕ trécă numai la uniunea cu Roma. Veḑi Hurmuzaki, Geschichte II, pag. 28, şi Cserei, Chron. 1661—1711.

De aci urmá că Românii devenirä ca obiect de distribuire între confesiunile recepte, astfel că cei ce nu treceau la catolicism se considerau de reformaţi, ear' asupra cămăşii celor rĕmaşi în ortodoxie se aruncá sórte.

Un eveniment atât de important în viéţa Românilor nu putea sĕ rĕmână fără de reacţiune. Nu numai partea aceea a Românilor, care se unì cu Roma — îngrijată de viitorul sĕu — şi-a făcut reservele sale pentru susţinerea ritului şi pravilei orientale, dar' şi cei ce au rĕmas neuniţi au început un şir de acţiuni defensive, ce au durat mai bine de un secol şi jumătate până ce la anul 1864 se recâştigă Metropolia şi autonomia bisericii ortodoxe.

Intre primele acţiuni pentru conservarea ortodoxismului la Românii ardeleni, faţă de acţiunile pentru unire, se distinge oposiţiunea lui Ioan Circa — subiectul principal al discursului nostru. Ioan Circa nobil de Gambucz, comuna sa natală în comitatul Albei-inferióre, s'a născut — dupa socotéla nóstră — pe la anul 1660, şi pe timpul alegerii lui Atanasie de Metropolit se afla ca preot ortodox în parochia Botez (Batizháza) din acelaşi comitat. Despre acest Ioan Circa scrie istoricul contimporan Bethlen Miklos, după cum vom vedé mai jos din citatele lui, că ar fi fost rivalul lui Atanasie la metropolie şi superior în cultură.

Partida contrarie uniunii, nemulţumită cu alegerea lui Atanasie de Metropolit, folosindu se de ajutoriul fostului secretar şi comptabil metropolitan Gavriil Nagy Szegi, a pregătit pentru Ioan Circa un contra-act de alegere, subscris de mai mulţi protopopi şi provĕḑut cu sigiliile lor. Pregătit cu aceste acte, Ioan Circa s'a dus la Bucuresci, unde — cum se zice — ar fi fost sfinţit de Archiereu. Un act positiv despre acéstă sfinţire încă nu s'a descoperit, dar' din datele istorice, cu cari ne vom întâlnì, putem deduce cu siguritate, că s'a întîmplat cu atât mai probabil, cu cât exarchul din Bucuresci, vĕḑênd trecerea lui Atanasie la unire, a luat titlul de Theodosius D. G. Archiepiscopus et Metropolita Transilvaniae (veḑi epistola lui Teodosie către Atanasie, la Nilles), şi n'a mai putut avé nici un scrupul d'a substitui pe Circa de archiereu în părţile ardelene. Atunci a luat Ioan Circa numele călugăresc Dositeiu, împrumutat póte chiar de la Patriarchul Dositeiu, ce se afla în Bucuresci. (Va urma.)

troducerea sistemului de douĕ camere. Pe lângă scupcină noua constituţie întroduce şi senat, anume în forma, că membrii cari până acum erau numiţi în scupcină, sunt trecuţi în senat, rĕmânênd a se compune scupcina numai din membri aleşi de popor (130 membri). Dintrĕ membrii senatului 30 numesce regele, 18 aleg cei îndreptăţiţi sĕ alégă şi pe lângă acesti 48 mai fac parte din senat — de jure — moştenitorul majoren, metropolitul ţerii şi episcopul din Niş. Alegĕtoriu, pentru scupcină, e fie-care cetăţén trecut peste etatea de 21 ani şi contribuent cu cel puţin 15 franci dare de stat. Dreptul electoral pasiv însĕ e condiţionat şi de *cens intelectual*, întru cât se pretinde de la candidaţi nu numai sĕ ştie ceti şi scrie, ci şí aceea, ca pe lista fie-cărui cerc sĕ figureze şi cel puţin câte un candidat care sĕ fi făcut studii academice în străinĕtate, ori în patrie. Senator însĕ póte fi ori-care cetăţén care e în posesia neştirbită a drepturilor sale civice, a ajuns etatea de 40 ani şi plătesce cel puţin 200 de franci dare directă.

Alte dispositiuni importante în noua constituţie sunt: deplina libertate religionară (convertirile sunt strict interdise), libertatea gândirei, libertatea presei, libertatea întrunirilor şi asocierilor, siguranţa caminului familiar, a averii, onórei, libertăţii personale, egalitatea de drept naintea legii, etc., — tot dispositiuni chiămate a regenera ţerişóra sêrbéscă pe tóte terenele, dacă poporul va şti usa de ele.

In firul constituţiei e regulată şi succesiunea la tron, care compete descendenţilor regelui Alexandru în linie directă — partea bărbătéscă, şi în lipsa acesteia partea femeescă.

Publicarea s'a făcut între mari solemnităţi; după publicare întreg cabinetul format pe basa constituţiei vechi şi-a dat dimisia, pe care regele a primit'o şi prin un nou ucaz a numit de nou acelaşi cabinet. Asemenea şi consiliul de stat a fost numit de nou, cu George Simici president. Intrĕ cei 34 senatori numiţi de regele sunt 10 radicali, 10 progresisti, 4 liberali şi 6 afară de partide.

Ministrul de comerciu *Milovanovici* şi ministrul de culte *Marincovici*, pentru meritele câştigate în afacerea elaborării constituţiunei, au fost decoraţi cu ordul Sfântul Sava în gradul de mare cruce.

NOUTĂŢI

Reuniunea tipografilor din Sibiiu şi-a serbat Sâmbătă, 20 Aprilie, a *cincizecia* aniversare a esistenţei sale. Cu acéstă ocasiune a fost înmanuată d-lui *Lud. Binder*, conducĕtorul tipografiei nóstre archidiecesane, diploma de *membru onorar*, ales din partea numitei reuniuni în vîrtutea meritelor câştigate ca fost president al reuniunii, pe care a condus'o timp de 24 ani, neîntrerupt. Diploma i-a fost predată, în mijlocul ovaţiunilor meritate, din partea actualului president, dl *Schmückle*, care i-a adresat câteva cuvinte căldurose. Dl *L. Binder* a mulţămit pentru distingerea de care a fost împărtăşit din partea colegilor sei; şi făcênd pe scurt istoricul „Reuniunei tipografilor din Sibiiu“ şi-a adus aminte de marele nostru *Andreiu Şaguna*, întemeetorul tipografiei archidiecesane, precum şi de ceilalţi proprietari de tipografie sibieni decedaţi, a căror memorie adunarea, la propunerea sa, a venerat'o prin sculare. S'au rostit apoi mai multe vorbiri; s'a esecutat programul festiv al întrunirii şi în urmă s'a început jocul.

*

Sfântul Sinod al României este convocat pe ziua de 1 Maiu în sesiune ordinară la Bucuresci. Sesiunea va ţiné, ca de obiceiu, 12 zile, şi va fi deschisă prin mesaj regal.

*

Reforma dării directe este pe cale de a-se realisa. Se asigură, că ministrul de finanţe adună materialul trebuincios planului de reformă. Tot-odată se anunţă, că ministrul de finanţe se ocupă şi cu cestiunea revisuirii dării catastrale. Ministrul a încunoscinţat autorităţile administrative despre tóte acestea şi a dispus sĕ adune date esacte despre aceea, cari sunt causele disproporţiei de azi a dării şi ce fel de mijlóce ar puté înmulţi venitul curat catastral.

*

Obrăznicie contra crucii. La judecătoria cercuală din districtul VI. al Budapestei era sĕ se pertracteze Sâmbătă o causă în care apĕrător al acusatului avea sĕ fie candidatul de advocat Dr. Ladányi. Domnişorul acesta când a vĕdut crucea pe masa presidială, a întrebat pe jude:

— Din ordinul guvernului ai pus crucea aceea pe masă, ori din volnicia-ţi proprie?

— Acésta nu te privesce, — a rĕspuns judele.

— Pretind, ca dl jude sĕ rĕspundă la întrebarea mea, — a replicat Ladányi.

La acésta judele l'a îndrumat la ordine şi a dat sĕ încépă pertractarea. Intrebând după representantul acusatului, a rĕspuns din cotitura ferestii candidatul de advocat Ladányi, că el e apĕrătoriul, dar' cât timp e pe masă crucea, el nu pertractéză. Judele a îndrumat de nou la ordine pe obraznicul domnişor şi i-a dictat şi o pedépsă de 100 coróne.

Ziarele din capitală, după cari dăm acésta obrăznicie a numitului domnişor, nu spun, că persistat'a dumnealui şi mai departe în despreţuirea crucei, ori şi-a tras de sémă şi a întrat în pertractarea causei cu a cărei representare 'l însărcinase şeful seu?

*

Post de notariu. De la pretura din Făget s'a escris concurs la postul de notariu în cercul *Curtea* (Kurtya) compus din opt comune. Termin de concurs 2 Maiu st. n. (alegerea în 4 Maiu). Dotaţie 3221 cor. 32 fil., cuartir şi taxele statutare pentru lucrările private.

*

Despre incendiul din Peking contele Waldersee a trimis la Berlin raport, în care constată mórtea în foc a generalului *Schwarzhoff*. Focul s'a escat din apartamentele de culină şi a mistuit şése dintrĕ cele mai mari clădiri din complexul palatului de érnă al curţii împĕrătesci. Din objectele aflătóre în acele clădiri nu s'a putut mântui nimic. Paguba e de un milion de taeli (8 milióne şi 400.000 de coróne).

*

Plantaţiuni de teă şi bumbac în Ungaria. Ministrul de agricultură a dispus sĕ se planteze în podgoriile şcólei agricole din Keszthely douĕzeci şi patru tufe de teă caucasiană, cum şi plantaţiuni de bumbac, pentru a se constata în cât este acomodată clima din acele părţi ale ţerei pentru cultivarea acestor plante.

*

Cea mai mare grevă din lume va fi de sigur greva lucrătorilor din Pensilvania, care după cum se raportéză din *New-York* va fi decretată în curênd, din causă că proprietarii de fabrice nu voesc sĕ recunóscă reuniunile lucrătorilor. Vor lua parte la grevă *200.000* de lucrători.

*

Oraş milionar. Conform raţiociniilor pe anul trecut ale oraşului *Alba-regală*, încheiate sĕptĕmâna trecută, oraşul avea la finea anului 1900 avere în valóre de *10,696,564 coróne*. Datoriile erau 2.437,135 coróne; deci averea activă curată representa *8.259,429* coróne.

*

Concert în Avrig. Inteliginţa română din Avrig învită la Concertul ce se va arangia cu concursul unui grup de clerici din Sibiiu în 23 Aprilie st. v. 1901 (Sf. George) în sala hotelului comunal. Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare: de persónă locul prim 1 cor. 20 bani; locul II. 80 bani; locul ultim 40 bani. Venitul curat este destinat pentru fondul deja creat *„George Lazar“*. NB. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică. Programul e următorul: 1. „Marş ostăşesc“, de N. Popovici. 2. *a)* „Nu-'i. . . . .“, de ***. *b)* „Tóca“ de ***. 3. „Senin şi furtună“, de I. Vorobchievici. 4. „George Lazar“, disertaţiune de George Tulbure, cleric anul II. 5. „Hora Dorobanţilor“, de N. Popovici. 6. *a)* „Sara“ de F. Abt. *b)* „Vêntul suflă“, de I. Dürner. 7. „Haţegana“, de T. Popovici. 8. „Cisla“, operetă comică cu soli de C. Porumbescu. După concert joc.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de Gavriil Hango.

(Urmare)

Intrevenirea bisericei la stat prin forul şi organul seu suprem, parte pentru de a-i da mână de ajutoriu prin organele sale subalterne la esecutarea dispositiunilor sale în cas de lipsă, parte pentru de a crea el însuşi legi pentru împedecarea şi stîrpirea concubinatelor periculóse pentru moralitatea publică şi astfel păgubitóre pentru stat şi materialiceşte.

Titlul acestui § e destul de lung decât sĕ aibă trebuinţă de comentariu în detaiu. Acésta s'a vĕdut şi din capitolul unde am arătat la relele, ce resultă din concubinat. Deci nici statul nu póte ignora aceste rele fără de a nu se desavua el pre sine însuşi şi fără de a nu-şi periclita el însuşi interesele sale de existenţă şi fericirea temporală a membrilor sei. Ba, prin astfel de ignorare ar pune pedeci şi bisericei întru ajungerea scopurilor ei eterne, cari sunt: fericirea eternă a membrilor ei, tot odată şi membri ai statului. Atât biserica, cât şi statul în esenţă urmăresc acelaşi scop: fericirea membrilor ei, cari sunt în spaţiu şi timp aceiaşi. Diferesc numai în predilecţia temporalităţii acelei fericiri şi în privinţa mijlócelor prin cari în particular tind a ajunge la ea. Scopul principal al bisericei este: conducerea membrilor sei, cari sunt totodată şi membri ai statului, la fericirea eternă în viéţa viitóre prin mijlóce morale, spirituale şi sacramentale puse direct la disposiţiunea ei, şi încât ar fi trebuinţă: şi prin mijlóce fisice-materiale oferite din partea statului; iar' scopul principal este: conducerea membrilor sei, cari sunt totodată şi membri ai bisericei, la fericirea temporală în viata de pe pământ prin mijlóce fisice-materiale puse direct la disposiţia lui, şi încât ar fi trebuinţă şi prin mijlóce morale oferite de biserică. Şi acésta trebuinţă, fiindu-le membri aceiaşi şi supuşi la multe scăderi, nu se póte evita nici de o parte nici de alta. Deci trebue sĕ se ajutore reciproc, căci altcum nici unul nu-şi ajung scopul. Nu s'au dat mijlócele bisericei în mâna statului, nici mijlócele statului în mâna bisericei, ca nu cumva concentrate fiind aceste mijlóce în mâna unui singur factor, şi acesta abusând de ele, sĕ se pericliteze scopul ultim al omului, adecă fericirea lui eternă; şi acésta din causa slăbiciunei firei omenesci, periclitându-se totodată şi posibilitatea fericirei temporale. Că nici puterea fisică în mâna bisericei, şi nici puterea spirituală în mâna statului nu e bună, o a dovedit istoria de ajuns prin imperialismul papismului şi prin amestecul statului în afacerile dogmatice ale bisericei pe timpul arianismului, etc. De aceea, Dzeu in înţelepciunea sa infinită a separat mijlócele şi le-a depus în mâna alor doi factori, cu îndatorirea însĕ de a se ajutora reciproc, ca astfel scopurile omului sĕ se ajungă pe deplin şi în viéţa acésta şi în viéţa viitóre. Dar', că nici o separaţiune totală întrĕ biserică şi stat nu e bună, se dovedesce azi prin liberalismul statului, carele cércă a subtrage educaţiunea din mâna bisericei, de şi nu-i pune pedeci acesteia în educaţiunea religiósă a membrilor lor aceiaşi, ba o ajutoră chiar încâtva. Ce folos însĕ de astfeliu de ajutoriu, dacă prin învĕţătorii sei face posibilă lăţirea de idei antibisericesci. Şi astfel purcede şi în alte afaceri faţă de biserică, şi în special, când nu-i dă acesteia mână de ajutoriu pentru disciplinarea membrilor sei renitenţi. Modestul ajutoriu material ce-l dă bisericei pentru acoperirea trebuinţelor ei temporale, remâne fără efect, ba devine chiar periculos pentru scopurile ei eterne, dacă nu-i dă şi mână de ajutoriu pentru constrîngerea membrilor ei renitenţi la observarea mandatelor ei divine până când aceia n'au păşit afară şi formal, din sinul bisericei. — Dar' pentru acésta nu trebue sĕ desperăm, ci împlinindu-ne datorinţele de preoţi faţă de popor cu scumpĕtate, sĕ stăruim pe lângă stat pentru revisuirea tuturor legilor sale politice bisericesci în spiritul bisericei christiane, şi mai iute ori mai târziu, vĕdêndu-şi greşéla, chiar şi numai pentru interesele sale de existenţă, fórte mult ameninţate prin corumperea bunelor moravuri în urma celor legi greşite, la urmă nu va denega împlinirea justelor cereri ale bisericei în privinţa modificărei acelora şi aducerea altora în spiritul christianismului.

Acestea ar fi mijlócele prin cari cuget eu, că s'ar puté împedeca şi stîrpi concubinatele. Vor mai fi a bunăsémă şi altele oferite de împrejurările locale, pe cari cei interesaţi dându-şi silinţa desigur le vor descoperi.

Mai este însĕ o cestiune fórte grea de resolvit, şi anume: ce sĕ se facă pentru desfiinţarea concubinatelor întrе concubinari, cari nu se pot cununa, chiar şi dacă ar voi, pentru-că soţii lor de căsătorie legală, pe cari i-au părăsit, trăiesc şi nu voesc divorţiare, iar' concubinarii nu voesc a se despărţí unii de alţii? Ce se va alege de copiii născuţi din căsătoria legală şi de cei născuţi în concubinat, mai ales în cas de sĕrăcie; cine se va îngriji de crescerea lor în astfel de cas?

Biserica sfătuesce, ameninţă, pune sub interdict, sub anatemă pre cei vinovaţi — dar' tóte înzădar!

Iată pentru ce pun eu atâta pond pe revisuirea nouelor legi politice bisericesci şi pentru aducerea altora în spiritul bisericei creştine, ca şi statul sĕ-i dee acesteia mână de ajutoriu pentru disciplinarea membrilor sei renitenţi.

(Va urma.)

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Istoricul episcopiilor noue“ studiu istoric, de George *Ardelean* advocat în Timişóra. Sibiiu, tipariul tipografiei archidiecesane. Reproducere din „Telegraful Român“.

*

„Protocolul congresului naţional-bisericesc ordinar al metropoliei gr. or. din Ungaria şi Transilvania, întrunit în Sibiiu la 1/14 Octobre 1900. Editura metropoliei. Preţul 1 cor. 40 fileri. Se póte procura dela librăria archidiecesană în Sibiiu, str. Măcelarilor Nr. 45.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Subscrisul paroch gr. ort. român, din comuna *Someşul-cald* îmi ţin de datorinţă a aduce la cunoscinţa publică, că evlaviosul creştin Gligor Burca, fruntaş in parochiă, a cumpĕrat o Evangelie cu 20 cor., adusă din Tipografia archidiecesană, eară următorii au cumpĕrat un potir de argint de china din lăuntru aurit fórte frumos, cu 27 coróne, un disc cu stea de argint de china aurit, cu 12 cor., o copie de argint de china aurit, cu 7 coróne, la care au contribuit cu bunăvoinţă tot Gligor Burca, cu soţia sa Palagie 4 cor., Vasilie Burca lui Iuonuţiu, 1 cor., Iuon Nemeş l. Alexe cu soţia sa Anisie, 2 cor., Dumitru Pop, Epitrop I. cu soţia sa Oniţia 1 cor. 40 fil., Iuon Coman lui Indreiu, cu soţia sa Marina 2 cor., Todor Alb, 1 cor., Andreiu Coman lui Nistor cu soţia sa Todosia 2 cor., Eliseiu Runcan, 40 fil., Iuon Nemeş, Făluţa 40 fil., Stefan Gicu, 1 cor., Gligor Ianc cu soţia sa Anisie, 1 cor., 20 fileri, George Salauţa a Salomiei cu soţia sa Nastasie, 1 cor., Indreiu Nemeş Hete, 40 fil., Vasilie Salauţa Siobu, 1 cor., Todoruţia Ricei, 20 fil., Mariuţa Handru ,20 fil., Oniţia Burca, 2 cor., Petras servitor 2 cor., Todor Coman lui Iuon l. Indreiu, 1 cor., David Coman, 1 cor., Alexe Salauţa a Onuţului Pascului 1 cor., Vasile Semerian a Tomi cu soţia sa Ana, 2 cor., George Salauţa cu Mariuţa, 2 cor., Mihaiu Salauţa a pascului cu soţia sa Gafia, 2 cor., Gevriil Salauţia cu soţia sa Todosia, 2 cor., Irina Hete, 10 fil., George Coman l. Gavrila, 1 cor., Ioan Salauţa l. Iuon, 2 cor., Onuţiu Salauţa a Varvori cu soţia sa Flore 1 cor. 20 fil., Flore Nemeş lui Indreiu, 60 fil. Todor Semerian, 1 cor., Todor Salauţa l. Alexe, 1 cor., Ioan Semerian a babi, 1 cor., Indreiu Roşu cu soţia sa Irina, 1 cor., Lazar Stan, 40 fileri, parochul local 2 cor. 50 fil.

Dăruitorii pin fapta lor au înzestrat Sânta biserică din loc, cu asia evangelie, potir, disc cu stea şi copia ca şi care odórĕ n'au fost în biserica Someşul-cald de când există sau e înfiinţată parochia, — fapta cea bună 'şi capĕtă rĕsplata dela Dumnezeu şi e lăudată cu cuviinţă creştinéscă de ómeni binecugetători şi drept gânditori, — însĕ prelângă tóte acestea priméscă sus numiţii dăruitori din partea subscrisului profunda mulţămită, ce le aduc in numele intregei comune bisericesci, şi serviască acésta ca exemplu la reedificarea biserişei locale, care numai sufere amanare la nici un casu, şi precum acum s'a început a se deştepta din somn şi au ascultat glasul şi învĕţătura părintéscă care o făcu pentru binele lor a tuturor. Că păstoriul cel bun sufletul si'l pune pentru oile sale cuvêntĕtóre, sĕ dee părintele îndurărilor, ca duchul dragostei, duchul temerei de Dumnezeu, duchul păcii şi al progresului sĕ se sălăşluéscă în mica mea parochie, ca sĕ putem ridica şi localul dumnezeesc: Sânta Biserică.

Şomeşul-cald, 18 Aprilie n. 1900.

Teodor Lungu
paroch gr. or.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

ad. Nr. 224/901 of. prot. [59] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa III Lunca, protopresbiteratul Lupşei, devenită în vacanţă prin resignarea parochului Ioan German, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B*) pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a aşterne suplicele concursuale, înstruite în sensul regulamentului pentru parochii şi a stat. org., subsemnatului oficiu în terminul deschis.

Concurenţii nainte de alegere se vor presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre înaintea alegĕtorilor pentru a cânta respective a celebra şi a cuvênta.

Informaţiuni mai speciale se pot lua dela subsemnatul oficiu sau dela comitetul parochial despre starea parochiei şi a venitelor.

Oficiul protopresbiteral gr.-or., al tractului Lupşei în conţelegere cu comitetul parochial.

Ofenbaia, în 27 Martie v. 1901.

Vasile Gan,
adm. prot.

Nr. 140/1901 [57] 2—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Vĕsĕud, tractul protopresbiteral al Agnitei se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B*. pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Informaţiuni 'şi pot lua concurenţii din fasionările amintite aflătóre la Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a şi aşterne suplicile instruite conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, presentându-se însĕ în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserica de acolo spre a face cunoscinţă cu poporul.

Nocrichiu (Ujegyház), în 4 Aprilie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Sz. 2585/1901. [58] 1—3

Pályázat.

Felek községben a jegyzői irnoki állás botöltendő. Pályázók — a kik egy népiskola VI. osztályát sikkerrel végezték legalább 1 évig egy jegyzői irodában alkalmazva voltak — a magyar német és román nyelvet szó- és irásban birják — felhivatnak, hogy kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi Május hó 15-éig alólirottnál adják be.

Az évi fizetés 600 K.

Nagyszeben, 1901 április 16-án.

A jár. főszolgabiró h.

Putkovski Guido
szolgabiró.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane** în Sibiiu se află de vêndare:

Introducere în contabilitate

şi

Contabilitatea

în partidă simplă

de

I. C. Panţu

profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

şi

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumĕtate pânză . . „ 1.05
în piele roşie . . . „ 1.25
Ediţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20—117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 41 Sibiiu, Sâmbătă 14/27 Aprilie 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei or 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Conducătorii.

Organul așa zis *„autorisat“* al partidului nostru național, — *„Tribuna“* din Sibiiu, — s'a pus sĕ bagateliseze pe toți cei-ce, cu noi împreună, fac politică de *activitate*, singura politică posibilă, între împrejurările date, pentru poporul român din patria acésta.

Nu ne trage la îndoială, ce e drept, buna credință și bunavoință, și nici tragerea de inimă față cu ameliorarea sorții politice a poporului nostru, dar' ne spune, că „ne avênturăm în planuri *pripit făurite*, ne pasionăm de probleme *nechibzuite*, ne facem ilusii *puțin seriose*, contemplăm acțiuni de al căror *rost desastruos* nu'și dă sémă nimeni, și credem, că în chipul acesta vom puté mântui poporul din starea politică, *pe zi ce merge mai rea*“.

Cu un cuvênt, suntem niște descreerați, niște proști, cari nu știm ce facem, nu știm ce vrem, și prin aceea ce facem aprindem numai casa deasupra poporului nostru.

Cine? Noi *„politicianii de ocasie*, cari nu vrem sĕ știm de *trecut*, și cari ne imaginăm că înțelegem presentul și că putem prevedé chiar și viitorul“; noi, al căror ideal suprem „se resumă în abandonarea tacticei de resistență pasivă a poporului român din patria acésta față cu parlamentarismul unguresc, și punerea în scenă a unei *politici activiste* din partea partidului nostru național“.

Așa ni se spune în *„Tribuna“*; și fiindcă știm că în fruntea *„Tribunei“* stau ómeni, cari au fost cândva însărcinați cu conducerea partidului nostru național, — însărcinare care astăzi nu mai esistă, pentru-că ei singuri și-au nimicit'o, — ne ținem datori sĕ rĕspundem la apostrofările ce ni se fac, noue și tuturor celor ce sunt, cu noi împreună, pentru o politică sănătósă de *activitate*.

Întâiu de tóte suntem fórte mulțămitori *„Tribunei“* pentru prețiósa constatare ce o face, că starea politică a poporului nostru **e pe zi ce merge mai rea**; o stare într'adevĕr esistentă, tristă și durerósă, simțită de toți, *activiști și pasiviști.*

Dar' nu ne va lua în nume de rĕu *„Tribuna“*, dacă noi, activiștii, cu modestia ce caracteriséză pe ómenii cari nu se *îmbulzesc* deasupra, declinăm dela noi meritul, dar' și responsabilitatea pentru acéstă stare politică, creată pe séma poporului nostru, din motivul, că noi *n'am contribuit cu nimica, nici la nașterea, nici la continuarea ei!*

Și fiind-că lucrul acesta *„Tribuna“* îl știe fórte bine, prin constatarea ce o face, par' că ne arată cu degetul pe cei-ce vor avé sĕ rĕspundă cândva, nu numai națiunii, ci mai mult *istoriei*, pentru starea actuală politică a poporului nostru; și cari nu sunt și nu pot fi alții decât înșiși — *conducătorii din fruntea „Tribunei“!*

Cum deci nu noi am creat situația actuală politică, isvorîtă tocmai din o direcția dată politicei nóstre naționale pe care noi *am combătut'o totdéuna*, ca desastruósă pentru interesele poporului nostru: nu trebue mare opintire intelectuală pentru a înțelege, că nici *„planuri pripit făurite“*, nici *„probleme nechibzuite“*, cu *„ilusii puțin seriose“* și cu *„acțiuni cu rost desastruos“* nu pot sĕ ne privéscă pe noi, cei-ce nu am creat prósta situație de astăzi, ci éră și pe cei-ce au făcut, ca starea politică a poporului nostru sĕ fie **„pe zi ce merge mai rea“**, — vorba *„Tribunei“*, pentrucă numai *așa* s'a putut naște acéstă situație politică, și a putut se devină *din zi în zi mai rea.*

Prin urmare, e vorba numai de o mică greșală *în adresă*, — de aci încolo tóte sunt la loc și esacte.

Și tot greșală în adresă e și cu privire la cunóscerea *trecutului*. Pentru-că noi, cu slabele cunostințe ce le avem despre trecutul nostru politic, așa știm, că tot ce avem astăzi, numai *activității înaintașilor nostri* avem de mulțămit.

Activ a fost episcopul *Ioan Inocențiu Klein*, care a bătut de atâtea ori drumul la Viena pentru dobândirea de drepturi pe séma poporului seu; *activi* au fost episcopii *Bob* și *Adamovici*, cari au înaintat corónei la anul 1791 suplica poporului român; *activă* a fost întréga națiune la anii renascerii 1848—49; *activ* a fost marele nostru *Andreiu*, care numai prin *activitatea* sa neîntreruptă ne-a lăsat drept moștenire comóra ce o avem astăzi, *autonomia bisericii*, — ear' noi, politica lui de *activitate* o urmăm și propagăm, chiar și cu risicul de a o vedé timbrată din partea *„Tribunei“*, — cu competența ce 'i revine, — de o politică *„nechibzuită“*.

Stând deci tréba astfel, anume: că noi *prin activitate* am câștigat în trecut și puținul ce-l avem astăzi pe terenele vieții publice, ear' prin *condamnabila neactivitate* am pierdut rênd pe rênd aceea ce am pierdut din cele avute; și că starea actuală politică a poporului nostru e într'adevĕr *rea*, cum numai se póte de rea, întrebăm: de ce sĕ fie *rĕu*, dacă noi, — și suntem mulți, acești *noi*, — dorim și stăruim sĕ iasă partidul nostru național din acésta stare próstă, *pe singura cale astăzi posibilă*, reîntorcêndu-ne cu toți earăși la brézda cea adevĕrată a *activității rodnice*, — și de ce sĕ fie *mai bună* persistarea pe lângă o direcție politică, despre care tocmai cei ce o propagă constată că a produs o stare de lucruri *„din zi în zi mai rea?“* Sau cred politicianii *„consumați“* *„serioși“* *„chibzuiți“*, cunoscĕtori de trecut și prevĕḑĕtori în viitor, dela *„Tribuna“*, că va vení vremea, când un guvern prost unguresc ne va îmbia cu de a sila cu tóte drepturile, în frunte cu *autonomia Ardealului*, și că noi n'avem decât sĕ le așteptăm tóte și mai departe, cu gura căscată și cu mânile în sin??...

Ei, dar' destul că politică națională *activistă* nu se póte face; așa ne spune *„Tribuna“*. Peste tot o politică națională, care sĕ nu dee de minciună numele ce'și ia — *„Tribuna“* nu 'și póte imagina, decât numai ținênd în vedere dóuĕ *cerințe* primordiale: *„poporul cultivat în șcóla politică seriósă a propriilor forțe“* și apoi **„conducĕtori în puterea cuvêntului“**.

Alte constatări prețióse!

Cum adecă, *n'avem șcólă politică și n'avem conducĕtori?* Și asta ne-o spune fóia, în fruntea căreia *stau pretinșii conducĕtori?* Mulțămim pentru tema dată, pe care o vom desvolta într'un articol următor.

Sibiiu, 26 Aprile n.

Dela curte. Eri, Joi, la ora unu, Maj. Sa Monarchul nostru a întimpinat la gara din Budapesta pe M. M. L. L. Regele și Regina României, cari călĕtoreau spre Abazia. Monarchul a sărutat mâna Reginei când s'a dat jos din tren, ear' pe Regele Carol l'a îmbrățișat și sărutat. S'au retras apoi toți în sala de așteptare a curții, ear' după o jumĕtate de óră Suveranii români și-au continuat călĕtoria, luându-și rĕmas bun în modul cel mai cordial dela Monarchul nostru.

Comite suprem — român! Ziarul *„Egyetértés“* aduce știrea, că posiția comitelui suprem din *Făgăraș* e sdruncinată și că în curând va fi silit sĕ'și înainteze demisiunea. Motivul ar fi conflictul în care se află comitele suprem *Bausznern* cu ministrul de interne, conflict isvorit din greșelile cele multe pe cari le-a făcut în detrimentul administrațiunii și al poporațiunii din comitatul *Făgărașiului*. In locul seu va fi numit *un Român* comite suprem al Făgărașiului, — așa ne spune *„Egyetértés“*, — și anume: *membrul unei familii vechi românești și cu mare vază din comitatul Făgărașului, astăzi aflător în serviciu de stat.* Ziarul *„Egyetértés“* sigur înțelege pe domnul Dr. *Iuliu Pușcariu*, jude de instrucție în Budapesta.

Tripla alianță. Un ziar din Italia ne spune, că guvernul italian, pentru a dovedi, că dorește cu sinceritate menținerea raporturilor de alianță dintre statele cari forméză tripla alianță, a făcut propunere celorlalte două state aliate sĕ dee publicității, în întrégă estensiune, convenția legată între ele. Se zice, că *Germania* s'ar fi și pronunțat că nu se opune publicării dorite, ear' *Austro-Ungaria* încă nu a dat nici un rĕspuns.

Incompatibilitatea. Conferența magnaților, în chestia estinderii legii de incompatibilitate și asupra lor, s'a ținut Mercuri, la ministrul president *Széll*. Dintre cei presenți au fost unii, cari n'au dificultat *în principiu* dorința ca incompatibilitatea sĕ se stabiléscă și pentru membrii din casa magnaților; majoritatea covĕrșitóre s'a pronunțat însĕ *în contra* luării astorfel de disposițiuni. Se zice că se vor mai ținé astfel de conferențe, pentru-că guvernul *voește* ca incompatibilitatea sĕ fie decretată prin lege și pentru membrii din casa magnaților.

Din parlament. In dieta maghiară se continuă și acuma discuția asupra proiectului de lege despre convenția cu societatea de navigație *„Adria“*. După votarea acestei legi, și trecerea peste unele proiecte și rapórte mai mĕrunte, va urma proiectul de lege despre incompatibilitate, și apoi proiectele de lege despre simplificarea administrației.

Delegațiunile. Se dă ca positivă știrea, că delegațiunile vor fi convocate pe 18 Maiu, ear' deschiderea lor festivă se va face în 20 Maiu, prin mesaj de tron, rostit din partea Monarchului. Cum sesiunea anului acestuia se ține la *Viena*, ministrul comun de esterne, conform usului de până acuma, 'și va face esposeul despre politica esternă întâiu în fața delegațiunii *magiare*.

Sinodul archidiecesan.

Ședința III.

(*Mercuri, 24 April st. n.*)

President: Inaltpreasfinția Sa metropolitul; notariu: Dr. I. Șenchea.

După autenticarea protocolului luat în ședința premergĕtóre, presidiul presintă petițiunile întrate de la D. Coltofean, Valeriu Popoviciu, I. Blaga și Paul Roșca, pentru întrevenire la guvern spre a li-se recunósce la cualificație clasele făcute după absolvarea cursurilor teologice, apoi petițiunea parochiei Băcăinți pentru ajutoriu.

La ordinea zilei, deputatul *P. Cosma*, ca raportor al comisiunei organisătóre, referéză asupra projectului de regulament despre administrarea averilor bisericesci din parochii și protopresbiterate. La desbaterea în general deputatul V. Tordășianu propune, ca elaboratul sĕ se relege la consistoriu, care sĕ studieze causa și la proximul sinod sĕ presinte un nou project. După discuție îndelungată, și în unele părți animată, la care iau parte deputații: Dr. I. Mihu, A. Vlaicu, V. Damian, N. Ivan, și dă deslușiri chiar Esc. Sa, sinodul primesce propunerea comisiunii.

Urmând desbaterea specială, aceea înaintéză până la §. 10 (inventariu), rĕmânênd a se continua în ședința următóre.

Au luat parte la desbatere deputații V. Tordășianu, I. Preda, R. Furdui, A. Vlaicu, V. Damian, T. Herman, Dr. A. Muntean, I. Drăghiciu, Dr. I. Mihu, S. Medean. Discuție animată, provocată de V. Tordășian, care pleda pentru regulamentul vechiu, a fost deosebi la §§-i referitori la inventariu și jurnalul de cassă.

La 1 oră după amiazi ședința se închide, anunțându-se proxima pe Joi la 9 óre a. m.

Ședința IV.

(*Joi, 25 April st. n.*)

President: Inaltpreasfinția Sa metropolitul; notariu: S. Moldovan.

Deși anunțată pe 9 óre a. m., s'a ținut numai după amézi, timpul antemeridian fiind întrebuințat pentru ancheta în causa planurilor catedralei, ținută în presența architecților sosiți dela Budapesta anume spre acest scop.

După autenticarea protocolului luat în ședința premergĕtóre, Inaltpreasânția Sa presintă câteva petițiuni sosite la adresa sinodului, între cari a câtorva preoți din tractul Sebeșului în causa modificării statutelor fondului de pensiuni.

Deputatul V. Tordășianu face propunere pentru elaborarea unui regulament, în care sĕ fie normate drepturile și datorințele oficialilor consistoriali.

— Se transpune comisiunei organisătóre.

Urméză la ordinea zilei continuarea desbaterii asupra projectului de regulament despre administrarea averilor bisericesci din parochii și protopresbiterate. Discuție animată a provocat deosebi § 12. pet. 1. (elocarea banilor în împrumuturi private); propunerea comisiunii era, ca împrumuturi la perticulari sĕ se pótă da numai în sume dela 200 cor. în sus, și numai pe hipotecă pupilară. Față cu acéstă restricțiune iau posiție deosebi deputații: V. Damian, R. Furduiu, D. Comșa, V. Tordășian, insistând pentru susținerea usului de până acum, de a se da parochienilor împrumuturi pe garanță de cavenți și în sume mici, așa cum cer lipsurile temporale ale țeranului. In acest înțeles s'a pronunțat chiar și Inaltpreasânția Sa, accentuând, că biserica n'are menirea de a 'și finansa numai averea, ci totodată şi de a venì cu ea în ajutoriu credincioşilor ei în lipsurile lor, mai ales că de la ei avem ce avem. In sensuì acesta fiind făcută propunere concretă din partea deputatului R. Furduiu, se declară pentru acéstă propunere. La vot se primesce cu 21 contra 14 voturi propunerea deput. Furduiu.

După capitlul V. (Contul capitalelor) deputatul Tordăşianu propune un nou capitlu, prin care sĕ se decreteze susţinerea cărţii de evidenţă (în forma ei cea vechiă). Propunerea nu s'a primit.

La titlul VI (Raţiociniul) la propunerea deputatului S. Medean s'a adus un pct nou (5) de cuprinsul, că „parochul este îndatorat a face şi aşterne raţiociniul la oficiul protopresbiteral cel mult până la finea lunei Februarie a fie-cărui an. In cas de negligenţă protopresbiterul va esmite spre acest scop comisariu, pe spesele parochului.

Ceilalţi §§ i — cu unele modificări stilare — s'au primit în forma propusă de comisiune. Astfel, post tot discrimina, desbaterea acestui project s'a terminat. Era la 6 óre séra. Totuşi sinodul a întrat inmediat în desbaterea projectului despre modificarea statutelor fondului de pensiuni, referat de *P. Cosma*. Modificări esenţiale s'au făcut la § 7, statorindu-se taxa anuală cu 4%; la § 14, statorindu-se suma pensiunei cu 2400 cor. (în loc de 2000) la protopresbiteri, cu 1600 la preoţi cu 8 clase şi 1200 la cei cu cualificaţie mai mică.

La 7 óre şedinţa se închide, anunţându-se proxima pe Vineri la 9 óre.

Dela sate.

Preot vrednic de laudă.

Buciumi, 22 Aprilie n.

In comuna *Stâna* (Felső-Kékes-nyárló) comitatul *Selagiu*, districtul *Zelau*, înainte de acésta cu 10 ani erau 16 familii jidane, tóte în stare fórte bună materială, precum de comun se află şi azi pretutindenea. Lucrul întors însĕ în comuna susnumită, căci din 16 familii, azi abia au mai rĕmas trei familii şi aceste în cea mai miserabilă stare, ajungênd la cerşit; ceilalţi toţi s'au împrăstiat din comună, ca cerşitori.

Dintre aceste 3 familii, 2 familii ţin crisma din sat; dar' aşa le merge de bine, încât nu afli la dînşii nu altă beutură dar' chiar nici rachiu de cel mai simplu atâta cât se dee de medicină unui puiu de găină. Ça medic cercual am visitat în mai multe rênduri crişma şi aşa şi beuturile; ba în tómna anului espirat am visitat crişma parte sĕ ne recorim cu ceva dimpreună cu dl subdirector al perceptoratului din Zelau şi cu dl notariu cercual, parte ca sĕ vĕd cureţenia. Cea din urmă era esemplară, după ce nu beusĕ nime, D-zeu ştie de când, ear' pentru recorirea — recte oboséla nóstră trupéscă — afară de apă rece *nu am aflat nimica.*

Azi încă am fost în acea plăcută stare de a esprima, că în crîşmele din comuna nóstră Stâna afară de apă rece nu se află nimica. Deci curios fiind sĕ ştiu, ce póte fi causa, am întrebat pre un veteran cu numele *Opriş Georgiu a Ursului*, care mi-a spus următórele:

Cam de pe timpul când ni-a venit Dl părinte acest tinĕr în sat cu numele *Georgiu Olariu*, la jidanii nostri le merge rĕu, căci Dlui i-a desfătuit pre ómeni de la beutură, ba i-au mai ocărît şi dojenit pe cei neascultători, — apoi poporul nostru în frunte cu judele comunal şi cu curătorimea dând mână de ajutoriu Dlui Părinte, am ajuns acolo că jidovii nostri unul după altul cade; până ne trezirăm că azi unul, mâne altul se duce dela noi ca colduşiul sĕ cerşiască şi sĕ-şi câştige pânea în alte părţi. Azi mai avem doi crîşmari, însĕ sĕ-mi credi Dle doctor, aşia sunt de sĕraci de nu au nici ce mânca. Umblă la mine, şi la altul sĕ le dăm un blid de făină, ca sĕ nu móră de fóme. Apoi de unde or mai aduce şi beuturi, când acum mai de doi ani, numai cu bani împrumutaţi de la noi Românii şi-au mai putut aduce câte o ferintea de rachiu. Azi însĕ nici credit nu au, şi aşa póte cerca ori cine la ei beutură că nu vor afla. — D'apoi ce cugeţi badeo Georgie, — zisei eu, — óre rĕu e aşa? Ba nu D-le doctor, căci de când ei încep a merge în jos şi nu ne pot da beuturi, de atunci nu prea umblă la noi în sat jucutorul, — şi cu porţia încă suntem mai în curat. Apoi e drept că câte un păhar de beutură nu ni-ar strica, dar' vedem că şi fără de aceea putem trăi.

Dee Dumnezeu ca şi alţii sĕ fie toţi de cugetul Dtale, îi ziseiu, şi m'am depărtat din comună, ca sĕ-mi fac vizita ca medic cercual şi în alte comune.

Dr. Iosif Farcaş
medic cercual.

Din România.

Serbări naţionale. Sâmbătă, 7 Aprile v. ziua naşterii M. S. Regelui Carol şi aniversarea proclamării Majestăţei Sale ca Domnitor al României, la órele 10 jum. diminéţa, s'a oficiat de către P. S. Sa Archiereul Nifon Ploesceanul, Vicariul S-tei Metropolii — I. P. S. Sa Metropolitul Primat fiind indispus, — un Te-Deum în biserica S-tei Metropolii din Bucureşti, la care au asistat dl D. Sturdza, preşedintele consiliului de ministri, dnii ministri, dnii preşedinţi ai Corpurilor legiuitóre şi înaltelor Curţi de Casaţie şi de Compturi, dl Al. Beldiman, ministrul ţĕrei la Berlin, mai mulţi dni Senatori şi Deputaţi, preşedintele comisiunei interimare a Capitalei, curţile şi tribunalele, Casele civilă şi militară regale, înalţii funcţionari ai Statului, dnii oficeri generali şi superiori aflaţi în garnizónă, precum şi diferite notabilităţi.

O gardă de onóre, compusă din o companie din regimentul 1 geniu, cu drapel şi musică, era aşezată în faţa bisericei.

M. S. Regele a primit, în urmă, la palat, consiliul de ministri, în numele căruia dl D. Sturdza aduse Suveranului felicitări pentru aniversarea acestei zile, zicênd:

„In numele guvernului şi al ţĕrii, depunem la piciórele Majestăţei Vóstre felicitările cele mai călduróse, cu ocasiunea îndoitei serbări a aniversărei naşterei Majestăţei Vóstre şi a alegerei Sale de Domn al României.

Anii trec repede, dar' cu dênşii au crescut simţemintele de respect şi de iubire ale poporului român pentru Majestatea Vóstră, Căreia 'I datorim fundaţiunea Regatului şi posiţiunea lui între Statele europene.

Ştim cu toţii, de la o margine a ţĕrii până la cealaltă, că ochiul Vostru pătrunzător şi neadormit veghează, în zile de veselie ca şi în zile de îngrijire, asupra nóstră, şi de aceea, pe încrederea nemărginită în înţelépta conducere a Majestăţei Vóstre, s'a desvoltat devotamentul cel mai sincer al poporului pentru Suveranul şi Dinastia Sa.

Dorim Majestăţei Vóstre ani îndelungaţi şi sănătate deplină, ca, până în adânci bĕtrâneţe sĕ Vĕ bucuraţi de resultatele unei munci binecuvêntate de A-Tot-Puternicul, pentru-că e condusă de voinţa tare şi constantă a întări şi a asigura fericirea unui întreg popor, adânc recunoscĕtor pentru binefacerile ce se revarsă asupra lui.

Sĕ trăiţi, Majestatea Vóstră!

Sĕ trăiască prea graţiósa nóstră Regină!

Sĕ trăiască Alteţele Lor Regale Principele şi Principesa României, cu Principii Carol, Elisabeta şi Maria".

M. S. Regele a binevoit a exprima viuele Sale mulţumiri pentru căldurósele urări ce 'I-se aducéu cu acéstă ocasie.

Apoi, Majestatea Sa a primit felicitările Casei Sale civile şi militare şi a dlui prefect al poliţiei Capitalei.

In aceiaşi zi s'a celebrat, asemenea, un Te-Deum la Catedrala Stului Iosif şi la biserica Evangelică, unde se afla faţă câte un adjutant al M. S. Regelui.

Cu acéstă ocasiune, Augustul Suveran a primit nenumĕrate telegrame de felicitări, atât din ţară cât şi din streinătate.

In Capitală, un mare numĕr de persóne s'au grăbit a exprima felicitările lor prin înscrieri la Palat.

Tótă ziua oraşul a fost împodobit cu stéguri.

Incurcăturile din China.

Nu-şi póte închipui cineva o situaţiune mai ciudată de cât aceea a Puterilor europene în China.

De luni întregi se nogociază pace între representanţii Puterilor şi delegaţii guvernului chinez şi totuşi operaţiunile de rĕsboi urméză. Acum câteva zile a plecat chiar o expediţiune compusă din trupe germane şi franceze în contra unui corp de armată chinezesc.

Tot odată s'a ivit şi incendiul palatului de iarnă din care Mareşalul *Waldersee* n'a scăpat de cât sărind de pe feréstră şi care a costat viéţa unui general german.

In Germania opinia publică începe a se mişca în favórea unei părăsiri a aventurei chineze, ale cărei jertfe în ómeni şi în bani sunt în disproporţiune cu folósele eventuale ce ar puté ţara sĕ le tragă din acéstă expediţiune transoceanică.

Singura putere ce pare a şti ce vrea în acéstă afacere este *Rusia*. Ca putere limitrofa cu China, pe o întindere de mii de chilometri, Impĕrăţia ruséscă se folosesce de evenimente pentru a ocupa *Mandjuria*, o provincie mai mare de cât Francia întrégă, şi a'şi completa astfel linia ferată trans-siberiană până la portul Artur, pe ţĕrmul oceanului pacific. Intr'adevĕr, invoiala pe care Rusia o projectase cu guvernul chinez în privinţa Mandjuriei a întimpinat greutăţi din partea celor-l'alte puteri şi a rĕmas baltă, dar' ea are în folosul ei faptul îndeplinit al ocupaţiei şi procedézǎ ca Anglia în Egipt, declarând că nu va părăsi Mandjuria de cât atunci când se va stabili în China o situaţiune normală. Dar' se ştie cât de depărtată este o asemenea eventualitate şi cât de uşor se pot provoca incidente cari vor motiva prelungirea ocupaţiunei. In ori-ce caz nu este probabil, ca una din puterile interesate, ca Anglia şi Japonia, sĕ meargă până a începe un rĕsboiu cu Rusia din acéstă causă.

Nu va rĕmâné fie-cărei puteri de cât un singur mijloc: acela de a obţine şi ea vre-o cedare de teritoriu chinezesc prin care sĕ-'şi creeze o compensaţie.

De-ocamdată asistăm la spectacolul unic în istorie, ca un stat neatêrnat sĕ negocieze pacinic cu duşmanul, suveranii şi reprezentanţii legali ai Statului fiind exilaţi din sediul central al guvernului, fără ca sĕ fi intervenit nici declaraţiuni de rĕsboiu, nici preliminări de pace.

Tótă acţiunea militară şi diplomatică care se desfăşóră în China de nouĕ luni încóce, se întemeiază pe o ficţiune care constă în faptul, că Puterile nu sunt în rĕsboiu cu guvernul chinez, ci cu revoluţionarii din imperiu. Cu tóte acestea s'au dat bătălii în regulă, s'au bombardat forturi şi oraşe, s'au executat pedepse de mórte pronunţate de către curţi marţiale. Operaţiunile militare s'au dus nu numai în contra Boxerilor, ci şi în contra trupelor regulate ale guvernului chinezesc.

Cu tóte acestea, negocierele urméză şi Puterile ameninţă că armatele vor rĕmâné în China până când li-se va da satisfacţie. Chinezii şireţi ştiu bine că Puterile nu vor fi de acord şi au tot interesul pe cât pot de a tărăgăni negocierile, ba chiar de a le zădărnici, până când se va ivi vr'un conflict între Puteri, precum era cât p'aci sĕ se ivéscă cu prilejul Mandjuriei.

Ast-fel, marea problemă chineză este departe de a fi resolvită, căci, odată cu executarea condiţiunilor de pace, va începe *împărţeala zonelor de influinţă a fie-cărei Puteri.* Acéstă împărţélă de înrîuriri va fi începutul unei alte împărţeli mai grele şi mai primejdiósa. Inceputul secolului actual va vedé soluţiunea acestei grave cestiuni.

FOIŞORĂ

Ioan Circa de Gambutz.

Ca Episcop al Marmaţiei Dositeiu Circa
1660—1730.
de
Ioan Puşcariu
Membru al Academiei Române.

(Urmare).

Atanasie înţelegênd de sfinţirea lui Circa, îndată ce acesta s'a reîntors în Ardeal a pus mâna pe el, prinḑêndu-l prin servitorii sĕi, şi legându-l în lanţuri l-a deţinut captiv în mânăstirea metropolitană din Alba-Iulia. Venind acésta la cunoscinţa reformaţilor, cari stau în fruntea guvernului ardelean, precum erau guvernatorul G. Banfi, cancelariul N. Bethlen, consilierul St. Nalatzi, etc., şi nu vedeau bucuros că Românii trec la catolicism, ci mai bucuros i-ar fi tras la confesiunea lor, sau a-i susţiné în vechea lor credinţă, îndreptară către Vlădica, sau cum îl numiau ei Oláh-Püspökul Atanasie, cu datul din Turda din 6 Iulie 1700, în limba magiară, epistola ce o reproducem tradusă în limba română, precum urméză:

„Praemissis praemitendis. Am înţeles din jalba episcopului reformat Ştefan Veszpremi, precum că preotul român, cu numele Szirka (Circa) din Gambucz, în urma libertăţii date prin resoluţiunea Măjestăţi Sale, ca popii români sĕ se pótă uni cu ori-cari din cele patru religiuni recepte, s'a unit cu religiunea reformată. Ceea-ce Preacuvioşia Vóstră înţelegênd aţi trimis pe capul lui popi nemţesci şi românesci, de l-au prins şi legat în fiare, punêndu-i şi lanţ de grumazi, pe care acum îl ţineţi în prinsóre grea.

„De óre-ce acestea, dacă sunt adevĕrate prejudecă nu numai resoluţiunii prea înalte, ci sunt înjuriόse şi pentru biserica reformată, noi, în puterea ce o avem dela Majestatea Sa poruncim Preacuvioşiei Tale sĕ ne raportaţi lămurit, din ce causă aţi făcut acésta? pentru-că, de ne arĕtaţi motive destul de justificabile — bine, de unde nu apoi guvernul nu va îngădui nimenui o astfel de ilegalitate. Dar' şi până când vom fi deplin informaţi, şi se va decide causa, de nu e un tálhar sau hoţ, Preacuvioşia Ta sĕ nu-l mai ţineţi în astfel de prinsóre, ci ori sĕ-l eliberaţi pe chezăşie, ori sĕ-l ţineţi în arest legal fără fiare şi lanţuri, precum se cuvine unui preot, şi asta cu atât mai vêrtos, că nu subverséză nici un pericol de fugă." (E libro Regi. Lit. g. signato seu Tom. II in archivo guberniali asservato, pag. 280. Veḑi la Hintz, Gesch. des n. u. Bisthums, pag 98).

Douĕ zile după aceea, adecă în 8 Iulie 1700, numiţii şefi ai reformaţilor adreséză în numele guvernului ardelean o reclamare de asemenea cuprins către comandantul militar al Ardealului Comitele Rabutin în Sibiiu, pentru eliberarea lui Circa din prinsórea lui Atanasie, sub pretext, că Circa s'ar fi unit cu reformaţii cerênd protecţiunea lor „puod etiam jure dare cogimur"? — „adecă ne şi străduim a-l lua sub protecţiunea nóstră". (Nilles, I. 221.)

In urma acestor reclamări ale guvernului, Atanasie s'a vĕḑut constrîns a face scăpat din prinsóre pe Circa, carele luând refugiul în colegiul reformaţilor din Alba-Iulia, apoi în cel din Aiud, de aci reformaţii l-au dus şi l-au ascuns într'o parochie reformată din comitatul Hunedórei, de unde pribegind în lume, ne vom întâlni cu el ca episcop al Marmaţiei.

Intre aceea Atanasie — cum se vede — tras fiind la rĕspundere pentru violenţa comisă faţă de Circa, eată cum se rectifică el în scrisórea adresată Cardinalului Kollonich cu datul din Alba-Iulia, la 20 Octomvrie 1700. După ce în acésta epistolă, scrisă în limba latină, premite nevoile ce îndură biserica sa şi după trecerea ei la unire cu Roma, apoi continuă plânsórea sa asupra lui Circa în expectoraţiunile ce, din causa cuprinsului lor cel fórte instructiv, le reproducem traduse în limba română în următórele:

Óre-care preot cu numele Circa înainte d'asta cu vr'o câţi-va ani, furând din biserica Belgradului nisce cărţi (libros) şi formându-şi o recomandaţiune provĕḑută cu sigiliile şi subscrierile câtor-va Archidiaconi, s'a dus în Valachia şi acolo a solicitat episcopatul, ceea-ce înţelegênd eu (Atanasie), l-am citat acì la Alba-Iulia înaintea Sinodului general, ca sĕ justifice faptul, şi sĕ se purifice. Insĕ el consciu d'a fi vinovat, şi neascultând de poruncă n'a vrut sĕ vină. De aceea am hotărât în Sinod cu consensul unanim, ca sĕ fie prins ca un refractar şi adus încóce; astfel am îngijit eu prin propriii mei servitori de l-am prins şi l-am adus aici la Alba-Iulia. Intr'aceea, din negrijea servitorilor scăpând, a fugit în colegiul calviniştilor, de unde cu tóte înteţirile nóstre nu s'a mai reîntors (aserând calvinii că s'ar fi unit cu biserica lor), ci s'a dus mai departe în colegiul de la Aiud; acolo calvinii vor sĕ-i procure episcopat, solicitând tréba (precum se vorbesce) chiar şi la Curte.

(Va urma.)

NOUTĂŢI

Zidirea catedralei. Din desbaterile şedinţei de azi a sinodului anticipăm conclusul luat *unanim,* prin care se dă consistoriului autorisare de a face demersurile pentru începerea zidirii catedralei — pe locul bisericei parochiale din cetate.

*

Parastas pentru metropolitul Miron. Conform înţelesului luat în şedinţa de azi a sinodului, mâne Sâmbătă la 9 óre se va face sfinţirea crucii monumentale ridicate la mormêntul archiepiscopului şi metropolit *Miron Romanul,* cu care ocasiune se va serví şí parastas pentru odihna sufletului rěposatului metropolit.

*

Dl Dr. Basiliu Preda. advocat în Câmpeni, precum aflăm cu bucurie, s'a înscris de membru pe viéţă la „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ cu taxa de 50 cor. Tot d-sa a contribuit la fondul de 20 bani, creat de acea reuniune şi cu menirea de a acuira un local cu eventuală halâ de vênzare pe séma meseriaşilor români, suma de 5 cor. pentru soţia sa d-na Sabina Preda n. Andreica şi în fine la acelaşi fond a mai contribuit cu suma de câte 20 bani pentru nepoţii sei Atanasiu, Traian, Ioan, Zoriţa, Cornel şi Valer Andreica (Câmpeni). Fapta nobilă a generosului domn Preda se laudă de sine.

*

Clironomul german — student. Zilele trecute s'a făcut la universitatea din Bonn, inmatricularea clironomului german de — student. De faţă a fost Impĕratul Germaniei, principele Lippe-Schaumburg cu soţia, şi fireşte moştenitorul de tron. Rectorul a ţinut o vorbire avîntată Impĕratului, aducêndu'i aminte de anii când şi el era student la aceeaşi universitate. Moştenitorul de tron şi-a scris apoi numele în registrul universităţii ear' rectorul i-a strîns mâna, salutându'l ca pe cel mai têner student al universităţii din Bonn.

*

Societatea pentru fond de teatru 'şi va ţiné adunarea generală în *Şimleu* la 1—3 August st. n.

*

Anunţ literar. Subscrisul voiu *redacta* şi *eda* cu *1-a Maiu stilul vechiu* revista pedagogică întitulată *„Foiţa Pedagogică“*. Ea va fi o continuare a *„Pedagogiei Noue“*, din care au eşit numai doi numeri, sistându-o acum e anul. Formatul cevaşi mai mare ca cel trecut adecă octav mare mărimea 1 cólă şi jumĕtate. Apare în 1-a fie-cărei luni şi costă pe pătrar de an 1 corónă 50 fileri, pe jumĕtate de an 3 coróne, ear' pe un an întreg 6 coróne. Abonamentele sĕ se trimită la *Librăria archidiecesană din loc.* Sibiiu 24/IV 1901. *Dr. Petru Şpan.*

*

Coróne eterne. Cu scop de a eternisa memoria mult regretatului Sever Trifan, fost militar, decedat zilele trecute în Alba-Iulia, neconsolabila sa mamă d-na Maria Trifan, domnul Victor Ancean, notar la tribunalul reg din loc şi soţia sa d-na Silvia Ancean născută Trifan, au dăruit fondului vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor români creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, numit şi al „iubiţilor rĕposaţi“, suma de 5 cor. Starea fondului 753 coróne 17 bani.

*

Dela „Societatea geografică română“. Duminecă séra, la órele 8 şi jumĕtate a avut loc în sala senatului din Bucureşti sub presidenţa M. S. Regelui, şedinţa *„soc. Geografice române“*.

A asistat un numĕr fórte însemnat de public. M. S. Regele a sosit la órele 8 şi jum. însoţit de dl general Vartiadi, colonel Mavrocordat şi maior Gratzovschi.

Dl *George I. Lahovari*, secretarul general al societăţii „Geografice“ a cetit raportul anual relevând meritele tuturor lucrărilor cari s'au ocupat de România.

După terminare M. S. Regele a felicitat pe dl Lahovari.

Dl S. Mehedinţi a vorbit despre învĕţământul geografic în cursul secundar.

Conferenţiarul a fost viu aplaudat şi M. S. Regele a binevoit sĕ se întreţie mai mult timp de vorbă cu dênsul.

D-l Gr. *G. Tocilescu* a vorbit despre itinerariul armatelor lui Traian în rĕsbóele dacice (cu projecţiuni electrice).

La órele 12 şedinţa se termină.

*

Şedinţa a doua şi ultima anuală s'a ţinut în seara următóre, tot în sala senatului. La órele 8 jum. soseşte M. S. Regele şi este întimpinat de dl. general *Manu,* vice-preşedintele societăţei, P. S. Aurelian, ministru de interne, etc.

După intrarea în sală M. S. Regele ocupă fotoliul preşedenţial şi deschide şedinţa.

Dl. general Brătianu are cel d'întâi cuvêntul, vorbind despre *„Regimul cadastrului“*, spunênd că dacă s'ar face acésta, proprietatea rurală ar câştiga în valóre şi prin acésta ar câştiga fiscul.

De asemenea ar câştiga şi proprietatea rurală, mai ales azi când moşiile se vênd în loturi mici şi ţĕranii sunt exploataţi.

Dl. V. Cîrnu-Muntean a ţinut apoi o conferinţă asupra „calităţei grîului în diferitele regiuni ale României“.

La sfârşit d. G. M. Ionescu a vorbit asupra *„Cartierului Cotroceni“*.

*

Hymen. *Iuliana Lupea* din Hetiuriu şi *Iuon Popa* din Ilimbav işi serbézâ cununia Dumineca în 15/28 Aprile în biserica gr.-ort. din Hetiuriu la 3 óre p. m. din zi.

*

Cinci milióne pentru un portret. Un american bogat (de cei cu miliarde) a oferit nu de mult ducelui *Doria* cinci milióne de lire pentru portretul papei *Inocenţiu X*, pictat de *Velasquez*. Ducele însĕ a respins ofertul. Aflând despre acésta ziarele italiene, se întrec care pe care în laude şi elogii la adresa ducelui pentru fapta patriotică, de a nu înstrĕina din ţĕră un object de artă atât de preţios.

De altcum în Italia esistă o lege care statuézâ pedepse grele pentru cei cari vênd în strĕinătate objecte de artă aflătóre în posesiunea lor. Mulţi patriciani scăpătaţi eludézâ însĕ legea acésta, ceea-ce de regulă dă ansă la scandaluri mari, până şi interpelări în parlament. Ducelui *Doria* însĕ i-a fost uşor sĕ rĕspingă cele cinci milióne, fiind-că el e dór' cel mai bogat între toţi patricianii italieni.

*

Rectificare. In foişóra din numĕrul 39 al ziarului nostru, pe colóna a patra, s'a tipărit anul rĕposării metropolitului Teofil cu 1687 în loc de *1697,* — ceea-ce prin acésta rectificăm.

*

Principele e bolnav. In unul din numerii anteriori am dat ştire, că guvernul bulgar a telegrafat principelui Ferdinand sĕ se re'ntórcă acasă de urgenţă, fiind-că în ţĕră se prevéd evenimente mari. In loc de principele, a sosit la Sofia o comunicare, că principele e bolnav, sufere de acute dureri reumatice.

*

Patima beţiei ia dimensiuni îngrijitóre în — Anglia, pentru-că începe a se lăţi şi printre femei. Motivul e acela, că mai multe femei îşi câştigă pânea ca lucrătóre prin fabrici, unde învaţă dela bărbaţi sĕ se obicinuiescă cu beutura. Şi cu tóte că beţia se pedepsesce în Anglia, rĕul nu se vindecă ci se agravézâ, pentru-că pe când în decursul anului 1899 au fost pedepsite, în Londra, numai 1300 de femei pentru beţie, în anul 1900 numĕrul celor pedepsite pentru acésta transgresiune a trecut peste patru mii. Intr'adevĕr, îngrijitóre date statistice!

*

Cocóne cu frac. Se vestesce din Paris, că damele din societatea de elită au început sĕ pórte frac — în locul blusei. Şi tinere şi bĕtrâne, şi urîte şi frumóse, tóte tind sĕ poseze cu frachilionul. Cele bĕtrâne pórtă frac din stofă de colóre întunecată, ear' cele tinere prefer colorile deschise. La mijloc e strîns de talie cu un brêu, din josul căruia atêrnă codónele (cum s'ar zice bănăţenesce).

Pălărie de bărbaţi pórtă, plastron şi cravată de bărbaţi pórtă, le mai lipsesc pantalonii, ş'apoi — adio ilusie!

*

Fata morgana — la cinci mii de miluri. Deasupra ghieţariului (gletscher) Muir din Alasca se vede a dese o fata morgana, despre care s'a constatat că e fotografia aeriană a oraşului Bristol. Anume băieşul Withoughly a fotografat acest miraculos fenomen şi pe basa acestei fotografii profesorul *Bruce* a constatat că reproducţia aeriană corĕspunde întru tóte cu tabloul oraşului Bristol. Ce e mai de mirat la acest fenomen e faptul că se arată la distanţă de *cinci mii de miluri de la* oraşul Bristol. In scopul studierii acestui rar fenomen şi scrutării causelor lui, va merge la faţa locului o espediţie ştientifică.

*

Ură corsicană. Urele şi rĕsbunările corsicane despre care se vorbea chiar în antichitate, ne dau un nou spectacol.

Dintr'un fapt de nimic, cinci locuitori din comuna *Campi,* în *Corsica*, au fost ucişi.

Primarul *Dongrazi* şi ajutorul *Pietri* au fost puşi pe aceeaşi listă la alegerile comunale. După o luptă plină de căldură, lista lor a fost alésă cu un singur vot de majoritate. Ei s'au înţeles bine câtva timp, dar' în urmă s'au certat pentru archivă care este instalată în casa lui Pietri. Acesta somă pe primar sĕ ia archiva de la el şi se produse o ceartă violentă.

Dongrazi, întâlnind apoi pe Pietri îi spuse sĕ-şi ia cheia de la casă că 'şi mutase archiva. Pietri fără sĕ spue un cuvênt, scóse un revolver şi trase mai multe focuri asupra primarului; acesta, scóse şi el repede un revolver şi începu a trage focuri în adversarul sĕu; amêndoi căzură scăldaţi în sînge. In acelaş timp sosiră pe piaţă fraţii Peretti, nepoţii lui Dongrazi şi Pietri fiul. Acesta, vĕḑênd că Dongrazi respiră, încă se repezì asupra lui şi îl sfăşià cu cuţitul. Nepoţii Peretti scóseră revolverele şi începură a trage în Pietri fiul; el scóse şi dênsul un revolver şi ucide pe unul din fraţi, rănind de mórte pe celalalt, apoi căḑu şi el rănit de mórte, lângă cadavrul lui Dongrazi şi al tatălui sĕu.

Rănitul Peretti a murit şi el nóptea.

Avis şi apel literar.

De un şir lung de ani adun materialul necesar pentru compunerea unei istorii complete a *luptelor noastre politice-naţionale*, cu începere din vremile mai îndepărtate, până la *procesul Memorandului.*

Sunt atât de înaintat, nu numai în adunarea, ci şi în aranjarea potrivită a materialului, încât *pot sĕ încep cu tipărirea cărţii,* căreia cred că i-am dat titlul cel mai corespunḑĕtor, numindu-o:

„Cartea de Aur“.

Cartea mea nu are pretenţia de a fi, sau de a cere sĕ fie considerată de *istorie critică* a vieţii noastre politice-naţionale din trecut, pentru-că sĕvêrşirea unei astfel de lucrări reclamă alte puteri, mult mai destoinice decum sunt ale mele; ci *„Cartea de Aur“* va fi o simplă, dar credincioasă şi amĕnunţită *istorisire* a tuturor evenimentelor politice-naţionale, prin cari a trecut neamul nostru în trecut, va fi o adunare de *material brut*, din care altă putere, alt condeiu va avé sĕ compună la timpul sau opera monumentală a *istoriei critice* despre luptele noastre.

Scopul meu este numai, sĕ înlesnesc lucrarea pe seama *celui ce are sĕ vină* şi sĕ-'l dispensez de migăloasa muncă de a-şi aduna el singur materialul trebuincios, pe care'l primeşte gata dela mine.

În consecinţă: *«Cartea de Aur»* va conţiné:

1. Descrierea tuturor întrunirilor, adunărilor şi conferenţelor noastre *politice-naţionale* din trecut, împreună cu resoluţiunile votate din partea lor şi cu vorbirile mai remarcabile rostite cu aceste ocasiuni.

2. Toate memorandele, petiţiunile şi representaţiunile, adresate din partea *naţiunii române* şi din partea representanţilor ei Monarchului şi guvernelor de pe vremuri.

3. Toate vorbirile *autentice* ale deputaţilor nostri naţionali, rostite în dieta ţerii, atât din Ungaria, cât şi din Ardeal, împreună cu vorbirile *prelaţilor nostri*, rostite în casa magnaţilor, şi cu vorbirile senatorilor români, ţinute în senatul imperial dela Viena.

4. Descrierea tuturor evenimentelor, cari deşi nu se refer la viaţa noastră publică, au putut sĕ aibă totuşi influenţă directă sau indirectă asupra determinării atitudinei noastre politice din trecut, şi au putut sĕ contribue la precisarea liniei noastre de conduită poiltică.

Vorbirile deputaţilor români, rostite în dietă, sunt traduse cu toată esactitatea din ***textul original****, publicat în* ***analele dietale****, pe basa notelor stenografice.*

Cartea mi-a eşit foarte voluminoasă, pentru că va da ***opt tomuri***, de câte 55—60 coale tipărite, formatul: *octav mare.*

Materialul pe care'l va cuprinde l'am împărţit astfel:

a) ***Volumul I şi II*** conţine luptele noastre naţionale din vremile mai îndepărtate până la anul 1865, — *inclusive dieta din Cluş* — cu o amĕnunţită descriere a evenimentelor politice din 1848—1849 şi a impunĕtoarelor lupte, parlamentare şi estraparlamentare, dela anul 1861.

b) ***Volumul III şi IV*** conţine luptele parlamentare, purtate din partea deputaţilor nostri naţionali în dieta dela Budapesta, la anii 1865—1868.

c) ***Volumul V şi VI*** luptele parlamentare, purtate în dietă şi în casa magnaţilor, între anii 1869 şi 1881, împreună cu mişcările politice-naţionale estraparlamentare din aceşti ani.

d) ***Volumul VII*** va cuprinde luptele parlamentare şi estraparlamentare dintre anii 1881 şi 1892; ear

e) ***Volumul VIII*** procesul ***„Replicei“*** şi al ***„Memorandului“***, — descrise *pe basa datelor autentice.*

Sunt de credinţa, că pentru a ne puté pune de nou în mişcare în politica militantă, fie pe calea veche sau pe o cale nouă, e neîncunjurat de lipsă sĕ cunoascem în modul cel mai amĕnunţit *tot* ce am făcut pe terenul acesta în trecut, pentrucă numai aşa putem afla busola adevĕrată, care are sĕ ne conducă în luptele viitoare.

În scopul acesta m'am decis deci a da publicului cetitor român

„Cartea de Aur“

o carte, care va fi oglinda fidelă a faptelor noastre politice din trecut, atât de frumoase şi atât de puţin cunoscute, îndeosebi generaţiilor mai noue ale naţiunii noastre.

Pentru a mi se face posibilă tipărirea acestei voluminoase cărţi, — după părerea mea de neapărată trebuinţă pentru actualii şi pentru viitorii conducĕtori politici ai neamului nostru, — *fac apel la publicul român,* la actualii fruntaşi naţionali, cari vor afla depusă în ea, pe lângă titanica muncă a înaintaşilor lor o bună parte şi din munca lor proprie şi fac apel şi la viitorii conducĕtori ai poporului român, la *tinerimea română*, care va afla în acest îndreptar politic o comoară bogată, un isvor nesecat de însufleţire naţională, de muncă uimitoare şi de abnegaţiune, — însuşirile impunĕtoare şi caracteristice ale înaintaşilor nostri: *şi'i rog pe toţi, sĕ-mi acoarde tot spriginul posibil pentru a puté scoate de sub tipar cartea aceasta.*

Deschid deci abonament ***pentru primele doue volume***, cari vor apăré *în decursul anului acestuia*, cu preţul de *20 coroane amêndouĕ*, (preţul de boltă va fi mai mare), în speranţa, că aceia dintre inteligenţii nostri, cărora dată le este posibilitatea de a jertfi, vor aduce această jertfă pe altarul mult cercatei noastre naţiuni.

Am trebuinţă de 300 abonenţi pentru a puté face faţă speselor de tipar şi cred, că acest mic numĕr va puté fi scos cu uşurinţă din frumoasa cunună de inteligenţă pe care o avem astăzi.

Lista abonenţilor va fi publicată.

Listele de abonament cari vor fi împărţite în curênd, sunt a se retrimite subscrisului la Sibiiu *(Nagyszeben)*, ***până la finea lunei Maiu c. n.***

Intenţiunea mea este, ca asigurându-mi-se posibilitatea tipăririi cărţii, prin adunarea necesarelor 300 de subscrieri, se scot de sub tipar în fiecare an câte doue volume din cartea anunţată, aşa, ca în decurs de *patru ani* întreaga lucrare sĕ fie depusă în mânile publicului cetitor român.

Contând cu siguranţă la sprijinul publicului român semnez:

Sibiiu, 25 Aprile n. 1901.

cu distinsă stimă:

Teodor V. Păcăţian.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Tróparele „Chemării Duhului sfânt“ compuse şi puse pe note, pentru cor de bărbaţi, pe basa melodiilor comunicate de Excelenţa Sa Inaltpreasfinţitul Domn Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*, de către profesorul de musică la *„Seminarul Andreian“* din loc, dl *Timoteiu Popovici.* Preţul unui exemplar trimis franco 65 cr. Opul, a cărui esecutare technică e tot aşa de frumósă şi plăcută, precum covîrşitor de frumóse sunt melodiile însĕşi, cuprinse în el, e dedicat Inaltpreasfinţiei Sale, Domnului Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu,* şi se póte procura dela *autor* sau dela librăria archidiecesană din Sibiiu.

Posta Redacţiunei.

Mai multor parochi. Cei ce n'au primit încă întregirea dotaţiunii parochiale pe anul 1900 trebue sĕ aibă puţină răbdare, căci banii puşi la disposiţia Ven. Consistor din partea înaltului guvern s'au împărţit toţi şi restul necesar, care i-s'a cerut, încă nu s'a asemnat; de aici provine, că unora încă nu s'au putut estrada competenţele pe 1900.

Parochului Virgil Pop în Cristian. Resoluţiunile ajutórelor din fondul *„Andronic“* se votézâ numai după ce se *notézâ* şi din partea sinodului archidiecesan.

ad. Nr. 224/901 of. prot. [59] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa III Lunca, protopresbiteratul Lupșei, devenită în vacanță prin resignarea parochului Ioan German, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B*) pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a așterne suplicele concursuale, înstruite în sensul regulamentului pentru parochii și a stat. org., subsemnatului oficiu în terminul deschis.

Concurenții nainte de alegere se vor presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre înaintea alegĕtorilor pentru a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Informațiuni mai speciale se pot lua dela subsemnatul oficiu sau dela comitetul parochial despre starea parochiei și a venitelor.

Oficiul protopresbiteral gr.-or., al tractului Lupșei în conțelegere cu comitetul parochial.

Ofenbaia, în 27 Martie v. 1901.

Vasile Gan,
adm. prot.

Sz. 2585/1901. [58] 3—3

Pályázat.

Felek községben a jegyzői irnoki állás botöltendő. Pályázók — a kik egy népiskola VI. osztályát sikkerrel végezték legalább 1 évig egy jegyzői irodában alkalmazva voltak — a magyar német és román nyelvet szó- és irásban birják — felhivatnak, hogy kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi Május hó 15-éig alólirottnál adják be.

Az évi fizetés 600 K.

Nagyszeben, 1901 április 16-án.

A jár. főszolgabiró h.
Putkovski Guido
szolgabiró.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate

și

Contabilitatea

în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

In **Tipografia și librăria archidiecesană Sibiiu**, se află de vênḑare:

Cuvêntări bisericesci

de
Dr. Theol. George Popoviciu
protopresbiter ort. român în Lugoș
broș. à 3 cor., sau lei 3.50.

Religiune și sciință,

disertațiune
de același autor
broș. 50 fil.;

și

Cuvêntări bisericesci

de
Massillon, episcop de Clermont și membru al acad. franc.
traduse prin
Ioan Genț
paroch gr. cath. în Haieu,
Tom. I bros. 5 cor. sau lei 6.50

Din **Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu**, se póte procura

Teoria Dramei

cu un tractat introductiv
despre frumos și artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Prețul broș. 3 cor. 60 fil.

Din **Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu**, se póte procura

Din vremuri apuse,

de
Iudita Secula n. *Truța.*
Broș. à 50 cr.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Cântări religióse și școlare

(quartete, coruri mixte și bărbătesci) de **Ed. Wachmann**, directorul conservatorului de musică din Bucuresci. Prețul: Partitura 1—2 cor., părți separate dela 15—40 bani

---

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Șaguna

— vărsat în gyps —

cu prețul de **3 coróne.**

Se întindem mâna norocului!

Deja mulți s'au fericit prin cumpĕrarea unui los dela noi.

Loteria cea mai bogată în șanse din lume este Loteria nóstră de clase reg. ung. **Din**

100.000 LOSURI vor fi trase **50.000 câștiguri în bani**

Câștigul cel mai mare eventual

1.000,000 corone.

1 premie 600 000, 1 câștig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30 000, 1 à 25.000, 7 à 20 000, 3 à 15.000, 31 à 10.000 67 à 5000, 3 à 3000, 432 à 2000, 763 à 1000, 1238 à 500, 90 à 300, 31.700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80 2.900 à 40. **In total**

13,160.000 Cor. adecă **treisprezece milióne 160.000** Cor.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Jänner			Feber			März			April			Mai			Juni		
D	1	4042	F	1	38274	F	1	19815	M	1	44373	M	1	48569	S	1	38250
M	2	36473	S	2	51384	S	2	40489	D	2	52329	D	2	53709	S	2	51381
D	3	49544	S	3	56319	S	3	51635	M	3	59576	F	3	62319	M	3	55186
F	4	53718	M	4	64441	M	4	58050	D	4	83383	S	4	83468	D	4	62472
S	5	62452	D	5	83551	D	5	65835	F	5	86063	S	5	89345	M	5	83550
S	6	83478	M	6	17349	M	6	83591	S	6	35366	M	6	36462	D	6	8568
M	7	4053	D	7	38904	D	7	21622	S	7	44382	D	7	4042	F	7	38274
D	8	36475	F	8	51612	F	8	40497	M	8	52340	M	8	36473	S	8	51384
M	9	49711	S	9	58019	S	9	51636	D	9	59598	D	9	49544	S	9	56319
D	10	53719	S	10	64479	S	10	59503	M	10	83430	F	10	53718	M	10	64441
F	11	62459	M	11	83562	M	11	65839	D	11	86070	S	11	62452	D	11	83551
S	12	83492	D	12	17752	D	12	85121	F	12	35371	S	12	83478	M	12	17349
S	13	8457	M	13	38913	M	13	32706	S	13	48076	M	13	4053	D	13	38904
M	14	37404	D	14	51620	D	14	44336	S	14	52503	D	14	36475	F	14	51612
D	15	49715	F	15	58033	F	15	51643	M	15	60033	M	15	49711	S	15	58019
M	16	53720	S	16	64486	S	16	59504	D	16	83436	D	16	53719	S	16	64479
D	17	62461	S	17	83564	S	17	83263	M	17	89324	F	17	62459	M	17	83562
F	18	83494	M	18	17760	M	18	85123	D	18	35375	S	18	83492	D	18	17752
S	19	8466	D	19	38940	D	19	35355	F	19	48087	S	19	8457	M	19	38913
S	20	38139	M	20	51630	M	20	44337	S	20	52551	M	20	37404	D	20	51620
M	21	51356	D	21	58036	D	21	51649	S	21	60040	D	21	49715	F	21	58033
D	22	55184	F	22	65816	F	22	59519	M	22	83439	M	22	53720	S	22	64486
M	23	62466	S	23	17797	S	23	83320	D	23	89327	D	23	62461	S	23	83564
D	24	83536	S	24	38973	S	24	85128	M	24	35377	F	24	83494	M	24	17760
F	25	8560	M	25	51633	M	25	35362	D	25	48559	S	25	8466	D	25	38940
S	26	38250	D	26	58046	D	26	44347	F	26	52581	S	26	38139	M	26	51630
S	27	51381	M	27	65832	M	27	51650	S	27	60045	M	27	51356	D	27	58036
M	28	55186	D	28	83584	D	28	59560	S	28	83465	D	28	55184	F	28	65816
D	29	62472				F	29	83332	M	29	89342	M	29	62466	S	29	17797
M	30	83550				S	30	86052	D	30	35377	D	30	83536	S	30	38973
D	31	8568				S	31	35365				F	31	8560			

Juli			August			September			October			November			Dezember		
M	1	51633	D	1	59560	S	1	83465	D	1	55184	F	1	17797	S	1	35362
D	2	58046	F	2	83332	M	2	89342	M	2	83536	S	2	38973	M	2	44347
M	3	65832	S	3	86052	D	3	48569	D	3	8560	S	3	51633	D	3	51650
D	4	83584	S	4	35365	M	4	53709	F	4	38250	M	4	58046	M	4	59560
F	5	19815	M	5	44373	D	5	62319	S	5	51381	D	5	65832	D	5	83332
S	6	40489	D	6	52329	F	6	83468	S	6	55186	M	6	83584	F	6	86052
S	7	51635	M	7	59576	S	7	89345	M	7	62472	D	7	19815	S	7	35365
M	8	58050	D	8	83383	S	8	36462	D	8	83550	F	8	40489	S	8	44373
D	9	65835	F	9	86063	M	9	49544	M	9	8568	S	9	51635	M	9	52329
M	10	83591	S	10	35366	D	10	4042	D	10	38274	S	10	58050	D	10	59576
D	11	21622	S	11	44382	M	11	36473	F	11	51384	M	11	65835	M	11	83383
F	12	40497	M	12	52340	D	12	49544	S	12	56319	D	12	83591	D	12	86063
S	13	51636	D	13	59598	F	13	53718	S	13	64441	M	13	21622	F	13	35366
S	14	59503	M	14	83430	S	14	62452	M	14	83551	D	14	40497	S	14	44382
M	15	65839	D	15	86070	S	15	83478	D	15	17349	F	15	51636	S	15	52340
D	16	85121	F	16	35371	M	16	4053	M	16	38904	S	16	59503	M	16	59598
M	17	32706	S	17	48076	D	17	36475	D	17	51612	S	17	65839	D	17	83430
D	18	44336	S	18	52503	M	18	49711	F	18	58019	M	18	85121	M	18	86070
F	19	51643	M	19	60033	D	19	53719	S	19	64479	D	19	32706	D	19	35371
S	20	59504	D	20	83436	F	20	62459	S	20	83562	M	20	44336	F	20	48076
S	21	83263	M	21	89324	S	21	83492	M	21	17752	D	21	51643	S	21	52503
M	22	85123	D	22	35375	S	22	8457	D	22	38913	F	22	59504	S	22	60033
D	23	35355	F	23	48087	M	23	37404	M	23	51620	S	23	83263	M	23	83436
M	24	44337	S	24	52551	D	24	49715	D	24	58033	S	24	85123	D	24	89324
D	25	51649	S	25	60040	M	25	53720	F	25	64486	M	25	35355	M	25	35375
F	26	59519	M	26	83439	D	26	62461	S	26	83564	D	26	44337	D	26	48087
S	27	83320	D	27	89327	F	27	83494	S	27	17760	M	27	51649	F	27	52551
S	28	85128	M	28	35377	S	28	8466	M	28	38940	D	28	59519	S	28	60040
M	29	35362	D	29	48559	S	29	38139	D	29	51630	F	29	83320	S	29	83439
D	30	44347	F	30	52581	M	30	51356	M	30	58036	S	30	85128	M	30	89327
M	31	51650	S	31	60045				D	31	65816				D	31	35377

Wann habe ich Geburtstag?

Jeder versuche sein ***Glück*** mit der an seinem ***Geburtstage*** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an ***jedem Tage*** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ***umgehender*** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intrégă întreprinderea stă sub **supravegherea statului**.

Contribuția pentru **losurile originale** de clasa primă conform planului este:
pentru o **optime** ($^{1}/_{8}$) **fl. —.75** sau C. **1.50** pentru un **pătrar** ($^{1}/_{4}$) fl. **1.50** sau C. **3.—**
„ o **jumĕtate** ($^{1}/_{2}$) „ **3.—** „ „ **6.—** „ un **întreg** ($^{1}/_{1}$) „ **6.—** „ „ **12.—**
și se trimit cu rambursă, sau trimițêndu-se prețul lor anticipativ. Planuri oficióse gratis. Comande pentru losuri originale sunt a se trimite direct la noi până la

5 Maiu a. c.

Filiale:
Museumring 11
Elisabethring 54

Banca [56] 3—8

A. TÖRÖK & Co.

Budapesta, V. Waitznerring 4/a.

Multe și fórte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților nostri clienți și anume în timp scurt preste cinci milióne

Scrisóre de comandă de tăiat. **Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.**

Ersuche um Zusendung von .... **Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie** nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von. fl. .... } **ist per Nachnahme zu erheben.** } Was nicht gewünscht **folgt durch Postanweisung.** } bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse { ....
....

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$^{1}/_{1}$ Flacon fl. **6.** —, $^{1}/_{2}$ Flacon fl. **3.50.** delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intărește nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu **80** cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter și sĕ nu se primésca altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12. Robert Raditz farmacist în Budapesta VIII Josefsring 64 și Anton Bayer, farmacist, Budapesta VI Andrássystrasse 84.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. **1.20.**

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapații și fugi, sĕ înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II
1 kg. . . . fl. **1.20.**

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. **1.50.**

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 102—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$^{1}/_{1}$ Cutie cu fl. **2.** $^{1}/_{2}$ Cutie cu fl. **1.20.** delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane,

Conferenţele învěţătoresci.

Din cercul Sělişţei.

— *Raport special al „Telegr. Român* —

— 7 Aprile n.

Conform dispoziţiunilor autorităţii nóstre superióre şcolare, învěţătorii din protopresbiteratele *Sělişte* şi *Mercurea* s'au întrunit în conferenţele anuale Joi în 5 Aprilie, în comuna *Sělişte* sub conducerea d-lui protopresbiter şi profesor seminarial *Dr. Ioan Stroia.*

Raportul aměnunţit despre decursul acestor conferenţe va servi de o vie dovadă, că ele au fost din tóte punctele de vedere instructive şi fórte folositóre învěţătorimei nóstre.

Şedinţa primă.

La órele 9 a. m. învěţătorii se întrunesc în biserică în număr de peste 50, unde se sěvêrşesce invocarea Duchului sfânt.

De aici merg în sala festivă a şcólei unde dl comisariu consistorial rostesce următoriul discurs de deschidere:

Prea onorate Dle protopresbiter. Prea Stimate Dle inspector regesc.

Prea Stimaţi Domni — Stimaţi Colegi!

Secoli dearêndu-l s'a dat în tóte statele şi la tóte popórěle deosebită atenţie statului militar, în convingerea că esistenţa, propăşirea, siguranţa statului şi a poporului numai dela o armată puternică şi bine organisată se póte aştepta. In convingerea acésta s'a şi distins acéstă chemare socială cu fel şi fel de prerogative sociale, cu privilegii şi drepturi esceptionale; i-s'a asigurat esistenţa materială în o měsură care abia se póte justifica. In timpul acesta statul învěţătoresc, care prin natura lucrului are scopuri cu mult mai ideale, cu mult mai adênc tăetóre în organismul social al fie-cărui stat şi popor, a rěmas părăginit, desconsiderat. Urmarea a fost că chiemării acestei ideale, numai puţini se dedicau, ba după cum veţi şti din istoria pedagogiei, în timpurile vechi chiemărei de învěţător se dedicau numai aceia, pe cari ḑeii i-au urît, (quem dii odere, paedogogum fecere), ear' în timpurile medievale numai aceia, cari picaţi la esamenele altor chemări sociale, priviau chemarea de învěţător ca ultimul refugiu pentru esistenţa lor.

De prin secolul al 17-le începênd s'au schimbat mult, fórte mult vederile tuturor popórělor cu privire la chemarea statului învěţătoresc. Tot mai multe voci se iviră, cari accentuau importanţa statului învěţătoresc şi în consecuenţă tot mai multe state au început sě emancipeze învěţătorimea sa din starea deplorabilă, şi desconsiderată, în carea se afla. Inceputul l-au făcut popórele apusene: Francezii, Englezii şi Germanii, ear' resultatul emancipării a fost că aceste pópórě în scurt timp au realisat pe tóte terenele un progres uimitor.

Statul învěţătoresc, stimaţilor Domni, şi are pentru progresul, pentru vitalitatea şi manifestarea socială a fie-cărui popor o înriurinţă esclusivă. Acésta o au recunoscut'o bărbaţii cei mai mari de stat, dintre cari amintesc pe Fridric cel mare, Iosif al II-le, Bismark, o a esprimat (după 1870) în mod clasic un deputat francez în plenul parlamentului, când a rostit cuvintele remarcabile: *Pe noi nu ne-a învins armata germană, ci ne-au învins dascălii germani*; o documenteză privilegiile, prerogativele, ce leau învěţătorii azi în comparaţie cu învěţătorii seculilor trecuţi, la tóte popórăle în adevěr culte. Aceste privilegii, ce e drept, nu se pot încă compara cu privilegiile ce de sute de ani le are statul milităresc, ele însě le vor întrece atunci, când statul învěţătoresc prin progresul seu va realisa în evoluţiunea, în desvoltarea culturală a popórělor acele resultate, cari *prin studiu, prin esperienţă îndelungată şi prin muncă onestă seriósă şi neîntreruptă, se pot realisa încă în viitor.*

Acentuez din adins, st. Domni, studiul, esperienţele şi munca seriósă şi neîntreruptă, fiind-că ele preste tot în tóte chemările sociale, dar' mai ales în chemarea învěţătoréscă sunt unicul mijloc a ne impune şi a ne asigura în sinul poporului acea vază şi importanţă, carea după chemarea nóstră ideală o merităm.

Este de prisos a aminti, că poporul nostru încă nu dă preste tot locul atenţia cuvenită statului învěţătoresc. Causa zace fără îndoială în împregiurarea nefastă pentru noi, că poporul nostru mai numai eri alaltăeri a rupt lanţurile sclăviei medievale, şi mai numai de eri, de alaltăeri şi încă nu în tóte locurile, în tóte satele, a început a gusta din isvorul recreător şi dătător de vieţă al culturei; zace în împregiurarea, că poporul nostru nu s'a convins încă peste tot locul, — că însemnatele sacrificii aduse pe altarul şcólei din puţinul agonisit al muncei sale amare, pote in adevěr pentru fiii sei sě aibă un folos recompensător; zace, st. D, nu mě sfiesc a o spune şi în acest loc, în împregiurarea tristă că şi la noi ca şi la alte popore sunt învěţători cari încă nu sunt pătrunşi de chemarea lor ideală şi măréţă, învěţători, cari nu se sfiesc a pune totdeauna remuneraţia de învěţător în cumpănă cu prestaţiunile lor, ca nu cumva sě prestee pe altarul şcolei cu un gram mai mult de cât îi este remuneraţiunea, ba, durere, avem chiar şi de aceia, cari n'au ambiţia nobilă a se nisui se prestee barem atât cât îi face salariul învěţătoresc. Accentuez şi aceste, st. Domni, pentru-că nu odată am auzit învěţători, chiar din mijlocul D-vostră, zicênd: destul muncesc pentru cele 3 sutişóre, ce le capět; am auzit zicêndu-se, ca şi cei din urmă ziler câştiga mai mult decât capětă un învěţător. Aceste sunt triste apariţiuni ori şi unde, dar' mai cu semă în sinul poporului nostru, care după a mea convingere firmă, în lupta grea a esistenţei sale numai aşa va progresa, va ţine pas cu popórěle conlocuitore, dacă cei însarcinaţi cu progresul cultural vor avé inima de a se sacrifica pentru poporul seu.

Zicala: *Precum îi plata aşa-i şi munca*“, în sinul învěţătorilor noştri sě nu se incuibe, ear' aceia, cari au inclinarea a se conduce de astfel de *principii materialistice, în interesul lor, dar' mai cu sémă în interesul şcólei nóstre de azi mai bine ar face, dacă s'ar apuca de alte chemări.*

O zic acesta din motivul că faţă de astfel de învěţători pré uşor şi poporul ar pute se aplice partea cealaltă a zicălei: precum ţi-e munca aşa ţi-e plata. Ear' în casul acesta tote încercările factorilor competenţi de a ameliora posiţia învěţătorimei nostre, nu va întimpina sprigiuul dorit.

V'o pun acesta la inimă, st. D., în convingerea ce mi-am format-o privind progresul cultural al diferitelor popore. In progresul acesta lucrurile cele mari *nu s'au făcut pe plată*, ci prin *sacrificii* aduse de bărbaţi cu inima pentru poporul lor: *remuneraţiunea a venit numai după ce poporul s'a convins de munca salutară a lor.* Mulţi pote nu s'au mai putut împărtăşi de rěsplată în vieţă, li-a păstrat însě poporul amintirea ḑeci, sute de ani; şi acesta amintire e după a mea părere cea mai *ideală rěsplată*, ce o pote primi un om. Depinḑênd din cele precedente valorea şi vaza statului învěţătoresc dela folosul real, vědit, ce-l aduce el pentru progresul cultural moral al poporului, datorinţa de căpetenie a fie-cărui învěţător trebue sě fie, ca cu tote puterile sale sě caute a realisa acest progres. Şi el îl va realisa dacă se va folosi de mijlocele amintite: de *studiu, esperienţe şi muncă.* Pentru aceste a'l predispune pe învěţător, au folosit lumea modernă diferite mijlóce. In frunte stau *reuniunile şi conferenţele învěţătoresci.*

Reuniunile la noi deşi puse în mişcare cu îmbucurătóre prospecte, în timpul din urmă s'au abandonat sub cuvêntul că nu ar avé basă în statutul organic, după alţii sub cuvênt că ele nu ar sci în destul entusiasma şi înarma pe învěţătorii noştri pentru importanta lor chemare. Dacă aşa ar fi, trist fenomen ar fi, pentru-că nu-'mi pot închipui mijloc mai raţional întru acest scop decât reuniunile, unde studiul, esperienţa şi munca capětă alimentare din îndemnul propriu al învěţătorimei; unde învěţătorimea ea prin ea caută a se entusiasma şi împintena spre o împlinire a chemărei sale tot mai mulţumitóre pentru sine şi pentru poporul în sinul căruia muncesce.

Şi conferenţele tot acest scop îl au. Ele însě impuse prin autoritatea şcolară, totdéuna au un caracter mai oficios, mai legat, mai cu sémă când se şi impune, ce sě se tracteze în ele. Din causa acésta totdéuna s'au aflat şi se vor afla pedagogi cari presupunênd în statul învěţătoresc receruta maturitate a afla însuşi căi şi mijlóce şi a-'şi alege însuşi timpul oportun pentru întrunirile sale, menite a-'l ţiné în curent cu progresul teoriei şi pracsei pedagogice, vor pleda neîntrerupt pentru cultivarea reuniunilor şi vor dori, ca statul învěţătoresc sě nu aibă lipsă de conferenţe mai mult sau mai puţin impuse.

La noi conferenţele învěţătoresci, după cum vě este pe deplin cunoscut, s'au înactivat pe motivul principal, că Marele Şaguna le-ar fi normat în legea nóstră bisericéscă fundamentală, în statutul organic şi că prin urmare ele singure ar ave basă legală şi drept de esistenţă neconturbată de nimenea în organismul bisericei şi şcolei nóstre.

Dacă conferenţele le vom puté ţiné neconturbaţi de nimenea, viitorul va arata, voiu numai sě constat că conferenţele învěţătoresci bine organisate pot avé netăgăduită influinţă binefăcătore asupra statului învěţătoresc. Pentru-că şi în ele se pot discuta cestiunile de educaţiune, şi în ele ne putem comunica esperienţele şi ne putem îmbarbăta spre o muncă seriosă şi neîntreruptă întru împlinirea chemării nostre. Şi acesta sě o şi facem spre folosul nostru şi spre mulţumirea autorităţii nóstre şcolare bisericesci, care aduce sacrificii însemnate pentru-ca conferenţele învěţătoresci sě-'şi ajungă scopul lor.

Conferenţele îşi vor ajunge acest scop, dacă fie-care din noi va cauta cu trup şi suflet sě fie în ele, punêndu'şi ce au mai bun, cunoscinţele, esperienţele şi entusiasmul lor în serviciul lor. Atunci jertfele şi timpul nu vor fi perdute, ci ele intocmai ca semênţa aruncată în pamênt bun, multă rodă vor aduce spre mulţumirea nostră şi spre folosul poporului şi bisericei nóstre.

Acestă nisuinţă sě o avem cu atât mai mult cu cât autoritatea nostră bisericescă ni-a dat anul acesta prilej a ne întruni în un cerc mai restrîns ca cu atât mai uşor sě ne putem influinţa unii pre alţii în scopul amintit. Dorind din inimă şi din parte-mi făcênd tot ce-mi stă în putere, ca speranţele legate de conferenţe în cercul nostru sě se realiseze, pentru ce vě rog şi pre Dvostră pre toţi, declar conferenţa învěţătorilor din cercul Sělişţei de deschisă.

Frumosul discurs a fost ascultat cu viu interes şi cu cea mai mare atenţiune din partea celor presenţi, întimpinând pe dl *Dr. I. Stroia* la sfirşit cu un întreit „sě trăiéscă“.

Urméză constituirea biroului, alegêndu-se de notari: Nicolae Simulescu şi Petru Giura, ear' de bărbaţi de încredere: Dumitru Lăpědat şi Dumitru A. Mosora.

După acestea se statoresce definitiv următoriul *program de lucrare* în conferenţele presente:

1. Cetirea disertaţiei: „Pentru ce se observa mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învěţători ai noştri? Şi cum s'ar puté ajunge acea însufleţire?“ Lucrată este acésta de înv. Nicolae Simulescu din Mercurea.

2. Prelegerile practice predate de Juliu Crişan şi Ilie Hociota. Cu criticarea oficiósă a acestor prelegeri se însărcinéză învěţătorii Ioan Hanzu şi Ioan Rěchiţan.

3. „Clasificarea şi promovarea elevilor în şcóla poporală“ disertaţie lucrată de corpul învěţătoresc din Poiana, cu a cărei recensiune se însărcinéză înv. I. Dăian şi I. Simulescu.

Dl Nicolae Simulescu îşi cetesce disertaţiunea cuprinsă în punctul 1. al programului. Disertaţiunea este lucrată cu interes şi cunoscinţă de causă şi a fost ascultată cu atenţiune din partea membrilor.

In întroducerea disertaţiunei autorul constată că afirmaţia ce se face de către fórte mulţi că „cele mai multe şcóle de ale nóstre nu progreséză şi că învěţătura ce se dă elevilor e cu totul neînsemnată în proporţie cu aşteptările puse“ nu este de tot nebasată.

Causa cea mai principală constată a fi la acésta însuşi învěţătorul. Invěţătorii nostri cei mai mulţi nu arată interesul cuvenit în chemarea lor, ci manifestéză o mare nepăsare în activitatea lor şi numai puţin sunt însufleţiţi pentru progresul şcólei.

Causa puţinei însufleţiri în activitatea învěţătoriului român autorul o află în următórele împrejurări: în lipsa de vocaţiune pentru cariera învěţătoréscă, în remuneraţia de tot neînsemnată a aceluia şi în organisaţia şcólei precum şi în deosebitele stări de lucruri privitóre la şcólă.

Rênd pe rênd, cu o desteritate clară şi prin exemple luate din viaţa de tóte zilele, autorul îşi motivéză special afirmările demai sus.

In partea a doua a disertaţiunei autoru arată cum s'ar puté delătura scăderile amintite, ca prin delăturarea lor învěţătoriul român sě manifesteze mai multă însufleţire în activitatea sa.

Insistă, ca în institutele pedagogice sě fie primiţi numai elevi cu pregătiri corěspunḑětóre; în institutele pedagogice, pe lângă teorie, sě se dee candidaţilor de învěţători mai multă praxă; pe lângă cele trei cursuri esistente în archidiecesă ar fi necesar a se înfiinţa şi al patrulea, curs în care apoi sě se iee numai praxa lucrului, atât cu privire la predarea diferitelor obiecte de învěţământ, cât şi la alte treburi ce se ţin de oficiul învěţătoresc, precum purtarea condicelor şcolare, cunóscerea organisaţiei şcólei ş. a.

Insistă apoi mai pe larg pentru îmbunătăţirea salariului învěţătoresc, ridicându-se întocmai ca la învěţătorii dela şcólele de stat la suma de 1000—1200 coróne.

Pentru încassarea salariului recomândă următórea modalitate: „Autorităţile nóstre şcolare superióre ar trebuí sě întrevină la guvernul ţěrii, ca sě dispună organelor comunale încassarea impositului pentru şcóla confesională deodată cu celelalte dări de stat şi aruncuri comunale, měsurându-se fie-cărui contribuent în percente după darea directă către stat. Organele comunale apoi sě transpună sumele incassate preaveneratului Consistoriu archid. pentru alimentarea unui fond, de unde învěţătoriul român confesional la prima fie-cărei luni sě-şi pótă ridica salariul sěu.

„Dacă guvernul ar primí şi dacă nu ne-am teme de un pericol — zice autorul — care pare-mi-se, n'ar fi atât de serios, ar puté lua chiar statul salarisarea tuturor învěţătorilor confesionali din ţară. In modul acesta dacă ar fi recunoscută conducerea şcólelor nóstre şi pe mai departe autorităţilor confesionale şi dacă sumele recerute pentru plătirea învěţătorimei confesionale ar fi dată autorităţilor confesionale pentru plătire, cum d. e. se observă cu plăţile preoţimei, — aceste şcóle ar lua în scurt timp un avênt pe care în actualele împrejurări nici în decurs de 50 de ani sau póte nici odată nu l'ar puté lua“.

Rocomandă apoi referitor la cercetarea şcólei din partea elevilor, mai ales în comunele locuite de economi, praxa ce se aplică la şcólele săsesci. Anume pe timpul când se adună recolta de câmp dau elevilor ferii, ear' primăvara în septămâna patimilor dau examenele. De aici încolo până la finea lui luniu ţin prelegeri numai dela 6—7½ óre diminéţa, rěmânênd tot timpul de peste zi liber, putêndu-se părinţii ajuta cu copiii lor la lucrul de câmp.

Acesta a fost în liniamente generale subiectul tractat de d-l Simulescu în disertaţiunea pentru care a fost viu aplaudat şi felicitat. După cetirea ei preşedintele deschide discuţie asupra ei.

Dumitru Lăpědat (Selişte) apróbă unele păreri şi propuneri din disertaţiune, află însě, că autorul ei pune prea mare pond pe partea materială, desconsiderând idealismul ce trebuie sě însufleţéscă pe învěţătoriul român.

O causă însemnată a neinteresului învěţătoriului faţă de şcólă află d-l Lăpědat şi în lipsa unui control mai regulat din partea organelor scolare.

Ioan Bratu (Tilişca) arată părţile bune ale lucrării, combătênd părerea, ca în cursul pedagogic sě fie primiţi numai indivizi cari sě fie buni cântăreţi.

Ieronim Mardan (Gurarîului) apróbă părerile desvoltate în acésta lucrare şi 'şi esprimă convingerea, că de un entusiasm la învěţătoriul român nu póte fi vorba până nu se va îmbunătăţi sórtea, salariul lui, — fie acésta chiar şi dela stat.

Ioan Iosif (Aciliu) găsesce lipsa de interes şi în nestabilitatea învěţătorilor, cari în număr prea mare sunt provisori; insistă deci pentru întregirea posturilor în mod definitiv. La publicarea concurselor pentru posturile învěţătoresci sě nu se mai pună condiţia, ca învěţătoriul sě fie şi cantor.

Dumitru A. Mosora (Sělişte) arată că părerea membrului D. Lăpădat de a pune mai puţin preţ pe partea materială, punênd în primul loc idealismul pentru urmărirea lucrurilor învěţătoriului e la loc, şi dacă acesta va desvolta mai multă activitate, poporul încă va tinde la o mai bună remuneraţiune a lui.

Află de bună propunerea disertantului de a lua Preaveneratul Consistor în mână efectuirea încassării şi plătirea salariilor învĕţătoresci, fără ajutoriul guvernului.

Mai vorbesce înv. Vlad (Mag) şi pe urmă se dă cuvêntul disertantului, care 'şi apĕră părerile sale.

După acestea P. O. Domn comisariu, ca preşedinte, făcênd o resumare a celor discutate, enunţă ca resultat al acestei discuţii:

Causă a neinteresului faţă de chemarea învĕţătorèscă se consideră.

I. Cu privire la învĕţători 1) lipsa de vocaţiune; 2) pregătirea nesuficientă; 3) salariul învĕţătoriului, care este prea neînsemnat, 4) neplăcerile ce le are învĕţătoriul din causa încassării salariului sĕu dela popor; 5) ocupaţiunile laterale şi strĕine de chemarea învĕţătorèscă; 6) nĕcazurile ce le au învĕţătorii din partea părinţilor elevilor pentru pedepsele ce se dictéză pentru absentările dela şcólă.

II. Cause afară de învĕţători.

1. Sĕ nu se mai angajeze de învĕţători ómeni fără cualificaţiunea prescrisă.

2. Pregătirea pe cale particulară a învĕţătorilor sĕ se restrîngă şi sĕ se uşureze studiarea în seminariu, pentru-că o pregătire sistematică dă mai mari greutăţi pentru o cualificare temeinică.

3. Sĕ se priméscă în seminariu numai elevi cu studiile pregătitóre normate în regulamentul seminarial.

4. In seminariu sĕ se dee mai mare atenţie pregătirei practice pedagogice, pentru-că prea des es din el elevi neorientaţi în ale şcólei şi nepricepĕtori ai legilor şcolare.

5. Sĕ se ridice cursurile pedagogice la 4 ani, avênd a se da în cursul 4 numai partea practică a lucrurilor referitóre la şcólă.

6. Salariul învĕţătoresc din consideraţie, că suma de 600 cor. e nesuficientă, sĕ se statoréscă în sumă corespunḑĕtóre.

7. Salariul învĕţătoresc sĕ se încasseze deodată cu aruncul pentru alte trebuinţe sub numirea de darea cultului.

8. Sumele încassate, sĕ se transpună Preaveneratului Consistoriu pentru alimentarea unui fond din care sĕ se plătéscă învĕţatorii.

9. Sĕ se provadă şcólele cu cele de lipsă pentru învĕţămênt.

10. Sĕ se dee ferii elevilor după împrejurările locale.

11. Controla şcólelor sĕ se facă mai intensiv.

Cu acestea şedinţa primă, bogată în muncă, s'a încheiat.

(Va urma). *Păunaş.*

Din cercul Mediaşului.

Mediaş, 22 Aprile n.

Conferenţele învĕţătoresci, ţinute aici, au decurs în bună ordine şi spre mulţămirea tuturor. Până la trimiterea unui raport mai amĕnunţit despre decurgerea lor, mĕ mărginesc la comunicarea faptului, că vorbirea de deschidere, rostită din partea comisarului consistorial, dl *Dr. Vas. Bologa*, director de şcóle în Sibiiu, a făcut cea mai bună impresiune asupra ascultătorilor, cari l'au remunerat cu vii aclamări.

Frumósa vorbire de deschidere, vrednică sĕ fie cunoscută de cercurile cele mai largi românesci, a fost următórea:

Onorată Conferenţă!

Veneratul Consistoriu Archidiecesan a găsit cu cale sĕ me trimită pe mine de astădată în mijlocul Dvóstre. Prin acésta mi-s'a dat prima ocasie peutru o misiune onorifică în acest ţinut al Archidiecesei.

Vin deci în numele autorităţii nóstre bisericesci cu respect şi devotament, ca sĕ contribuesc şi eu după modestele mele puteri la deslegarea datoriei, ce în comun şi de o potrivă ne aştéptă. Datorie, ale cărei puncte sunt fixate în statutul organic al bisericii, în regulamentul şcolar şi în dispoziţiile privitóre la conferenţele învĕţătoresci. Incolo totul atârnă dela bunul nostru simţ, dela priceperea şi rîvna nóstră.

Eu călăuzit şi inspirat de aceste aşezeminte am venit. Şi nu mĕ îndoesc, că din partea D-vóstră voiu întimpina acelaşi interes pentru causele nóstre şcolare, ceea-ce îmi va uşura mult sarcina şi ne va umplé pe toţi de bucurie.

Atunci e deplină garanţă, că schimbul nostru de idei va avé fructul dorit. Combinaţia acelora în sintezele recerute după referinţele Dvóstre locale, cărora instrucţia trebue sĕ se acomodeze, va urma ca de sine. Atunci cel mai apropiat scop al conferenţelor: *perfecţionarea nóstră proprie*, e în calea realisării.

Pentru-că un lucru sĕ nu pérdă din vedere învĕţătorii nici odată, anume, că *cultura autodidactică* pentru cercurile învĕţătoresci nu e numai o dorinţă, ci adevĕrat *obligămênt*, adevĕrată *datorinţă* neapărată.

Un proprietar, sĕ zicem, sau ori-ce om liber în fine, se póte dispensa pe sine dela acel obligămênt, învĕţătoriul însĕ nici odată. De óre-ce proprietarul, sau ori-cine altul, dacă nu adauge la capitalul seu, ori perde din acele, sufere numai el *individual.* Dacă însĕ învĕţătorul se negligă şi nu adauge la capitalul seu intelectual, nu sufere numai el, ci sufer *generaţii întregi*, pentru cari nu mai e reculegere, şi astfel s'ar face vinovat de însuşi sângele neamului.

Ca sĕ evite învĕţătoriul asemenea remuşcare, asemenea durere neîmpăcată a conscinţei, ochiul seu pururea trebue sĕ fie treaz, pe terenul ştiinţelor şi invenţiunilor pururea sĕ fie orientat, ca sĕ ştie limpeḑí şi pregătí conclusiunile progresului de mâne. De óre-ce învĕţătorul, menit a muncí pentru generaţiile mai tinere, e mai mult al viitorului decât al presentului. Aşa-i ilustréză chemarea şi poetul didactic, când zice:

> Ziua de azi în stăpânire
> O ai, şi harnic sĕ munceşti,
> Şi deşi mâne e nălucire
> Dar' pentru mâne sĕ-mi trăeşti!...
>
> *(Neniţescu.)*

In acéstă muncă nepregetată a învĕţătorului român, ţin acum sĕ arĕt pe scurt *isvorul adevĕrat*, din care el are sĕ se inspire înainte de tóte.

Ştiinţele positive dovedesc astăzi în mod neîndoios, că omul nu moştenesce dela străbunii sei numai carne şi ose, numai sânge şi musculatură, ci alăturea cu acelea moştenesce şi anumite instincte şi facultăţi, anumite sentimente, pasiuni şi caracter. Adecă dobânḑile străbunilor, fie bune fie rele, sunt patrimoniul urmaşilor.

In urma acesteia întreg organismul fisicului nostru, forma sa, temperamentul cu osebitele porniri spre virtute sau pĕcat, sentimentalismul cu elementele caracterului, tóte sunt urzite şi ţesute pentru firea nóstră, încă înainte de a vedé noi lumina zilei. Pe scurt zis: tóte *virtuţile*, precum şi tote *scăderile* bunilor şi străbunilor noştri, contribuesc pe întrecute la împletirea firului vieţii nóstre *individuale* şi *etnice.*

Acésta e teoria disposiţiilor înăscute şi moştenite prin nascere dela buni şi străbuni, ceea-ce astazi e în genere recunoscut şi apreţiat.

Consecinţa acestui adevĕr impune învĕţătoriului, drept cea dintâi datorinţă, a studia şi a pĕtrunde tóte calităţile şi disposiţiile moştenite ale poporului, a cărui tinerime încredinţată îi este pentru instrucţie şi educaţie. Deóre-ce tot experinţa dovedesce, că aceste *disposiţii* sub influinţa educaţiei mult se pot modula şi nobilita, dacă acea influinţă e exerciată la timp şi cu pricepere.

In studiul acestora deci va găsí învĕţătoriul român poveţele cele mai bune, căile cele mai sigure.

Iar' dacă vom întra în analisa disposiţiilor moştenite ale poporului român, eu nu şovăesc un moment a afirma, că între acelea la locul prim găsim *profundul sentiment religios* al lui, care străbate tótă firea lui, tótă fiinţa lui.

Acest sentiment a fost pavăza Românului în trecut. Acesta a ţinut pururea viu în peptul lui *duhul de viéţă*, chiar şi în zilele nóstre. De acesta leg eu tótă nădejdea viitoriului nostru.

In urmare de acest profund sentiment religios al poporului nostru avem sĕ legăm tótă educaţia, tótă activitatea nóstră pedagogică. Tóte celelalte disposiţii şi considerante, acestui sentiment predominător se vor adăuga şi subsuma în proporţia trebuinţelor vieţii nóstre practice.

Pe calea acésta îmbinăm doi, cei mai puternici factori în ale educaţiei. Imbinăm postulatul primordial al pedagogiei moderne: *acţiune morală prin învĕţămênt* cu satisfacţia profundului sentiment religios al Românului. Iar' efectul acestei îmbinări fericite, nu-i putere luméscă, care sĕ-l covîrşască.

Aşa vom ajunge sĕ avem cultură naţională, morală, şi caractere firme, căci decât o cultură fără caractere, mai bine nimic!

Pentru noi numai mândrie póte fi, că aparţinem unui popor, a cărui trăinicie de viéţă este în religia sa străbună.

Pentru-că sĕ ve împrospetez în memorie, ce a zis odată Cicerone, măestrul oratoriei antice, caracterisând poporul roman:

Noi Romanii, nu prin numĕrul nostru covîrşitor, nu prin puterea nóstră, ci prin *cucernicia nóstră, prin religiune*, am fost biruitori asupra tuturor naţiunilor.

Şi dacă e adevĕrat că istoria se repetă, apoi adevĕrat e, că şi poporului român, o nouă ramură a poporului roman, prin religiune îi este dat a-se regenera şi a-şi elupta idealul seu cultural.

La acéstă isbândă a poporului român, vĕ doresc dlor învĕţători, sĕ aveţi partea meritată, ca sĕ ne însoţască recunoscinţa neamului din generaţie în generaţie.

Premiţênd acestea vĕ învit călduros la lucrările ce ne aştéptă şi vĕ salut cu cuvintele bisericii din acéstă septĕmână luminată: Christos a înviat!

Declar şedinţa deschisă.

Din cercul Sibiiului.

— *Raport special* —

Sibiiu, 24 Aprile n.

Despre decurgerea conferenţei din cercul Sibiiului — prelângă cele anticipate în acest ziar în Nr. 38 — lăsam sĕ urmeze următorul raport special:

După frumosul şi instructivul cuvênt de deschidere al P. O. Domn comisariu *Nicolau Ivan* ases. cons., Esc. Sa Domnul Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*, 'şi ţine de plăcută datorinţă a da învĕţătorilor întruniţi frumóse învĕţături, îndemnându-i a ţiné cu tărie la biserică şi la aşeḑĕmintele ei, a cresce tinerele mlădiţe în frica lui D-zeu, a premerge tuturor cu bun esemplu în cele religióse şi morale, căci — zice Esc. Sa — numai atunci vor aduce róde învĕţăturile şi poveţele învĕţătoriului, când învĕţătorul va şi practisa acele fapte, la cari pe alţii 'i îndémnă a le face; mai departe 'i sfătuesce a se perfecţiona tot mai mult în cariera lor, spre a puté devení adevĕraţi crescĕtori ai bărbaţilor bisericei şi naţiunei nóstre.

Preţuitele cuvinte ale I. P. S. Sale, au fost acoperite cu repeţite urări de „*sĕ trăiască*“.

Pentru provederea agendelor scripturistice, conferenţa alege de notari ai sĕi pe membrii: *C. Popa* şi *M. Lungu.*

P. O. D. comisariu cons. presentéză şi cetesce programa conferenţei nóstre, după a cărei primire, se pune îndată la ordine: *Planul órelor pentru şcóle cu un învĕţător.*

Cu elaborarea acestui punct a fost însărcinat de conferenţa din anul trecut membrul *G. Stăneasă.* Acesta însĕ din causă de morb nu a putut satisface însărcinării primite. Pentru-ca conferenţa totuşi sĕ aibă ocasiune de a se ocupa cu acésta cestiune, designéză o comisie de trei, în persónele membrilor: *C. Popa*, *T. Măhăra* şi *I. Pura*, şi o însărcinéză a pregăti un atare plan şi a-l presenta în una din şedinţele actuale ale conferenţei.

Conform decisului din anul trecut se pune în desbatere: *Planul órelor cu doi învĕţători*, pregătit de membrul *G. Stoica.*

Absentând autorul, elaboratul se cetesce din partea recensentului — ales tot în anul trecut — *N. Păcurariu.* La discusiunea ce a urmat asupra acestui plan, remarcăm cu deosebită plăcere şi recunoscinţă că a participat şi I. P. S. Sa, apoi pe lângă comisariul cons. şi P. O. D. protopresb. *I. Papiu*, precum şi membrii: *T. Măhăra*, *C. Popa* şi *Al. Galea*; la propunerea cestui din urmă conferenţa amână stabilirea definitivă a acestui plan pe alt timp, când va fi de faţă şi autorul spre a ne puté da desluşirile necesare în causă.

In legătură cu cele premerse şi în conformitate cu programul stabilit, se pune la ordine: *Planul órelor pentru şcólă cu 3, 4 şi mai mulţi învĕţători.*

In acest elaborat pregătit de corpul învĕţătoresc din Poplaca şi cetit prin membrul sĕu *I. Viţelariu*, după ce se arată în liniamente generale scopul şi importanţa diferitelor obiecte de învĕţămênt, se indică pentru fie-care clasă din fie-care obiect de învĕţămênt numĕrul órelor sĕptămânale, ce sunt a se lua în plan.

Urmând a-şi da părerea asupra elaboratului corpul învĕţătoresc din Boiţa, membrul acestuia *A. Ludu* face cunoscut, că ei (învĕţătorii din Boiţa) n'au avut nici o cunoscinţă de acest plan, deóre-ce nu li-s'a presentat mai înainte spre studiare. Invĕţătorii din Poplaca însĕ se scusă cu împrejurarea, că în urma schimbării timpului ţinerei conferenţei, ei au pregătit lucrarea numai în zilele din urmă. Neputêndu-se deci întra în desbatere din motivele espuse, conferenţa predă operatul corpului înv. din Boiţa, însărcinându-l a veni cu referadă asupra lui în una din şedinţele de mâne.

Terminate fiind obiectele destinate pentru şedinţa proximă, se cetesce apelul nominal al membrilor şi în legătură cu acésta se anunţă ca presenţi din alte cercuri conferenţiare: Ioan Muntean, din tractul Agnita; Sabina Săvoiu, din tractul Braşov; Victoria Goga, din tractul Sebeş şi Maria Cristea din tractul Zarand.

Cu aceşte şedinţa se ridică la órele $11^{3}/_{4}$, anunţându-se şedinţa proximă după amiazi la órele 3.

Şedinţa II.

Conform programei, obiectul 1. în şedinţa a II-a de după amiazi 'l forméză disertaţia: „*Clasificarea elevilor în şcóla poporală*“ temă lucrată şi cetită de zelosul învĕţător *T. Măhăra.*

După cetirea elaboratului dându-se cuvêntul recensorului *M. Lungu*, acesta arată, că disertantul nu a scos în deajuns la ivélă momentele principale, de cari are sĕ fie condus învĕţătorul la clasificare şi cum are sĕ procédă la statorirea calculului general, când spre esemplu un elev ar avé din studii calcui *fórte bine*, ear' din moralitate *rĕu*; apoi ca la clasificare sĕ se iee în considerare şi diliginţa şi intelectul elevului, etc.

In discusiunea ce a urmat, membru, *Moise Frăţilă* e contra părerii disertantului, ca adecă la clasificare sĕ nu se ţină cont de elevii slabi, ci ei sĕ fie reţinuţi a repeta anul când raportéză calcul neîndestulitor.

I. Muntean e de părere, ca la statorirea calculului general sĕ nu se iee în considerare desterităţile technice cum e desemnul, caligrafia, gimnastica, cântarea ş. a.

Al. Galea, crede, că ar fi potrivit, ca în tot decursul anului învĕţătorul sĕ pórte notiţe şi după aceste şi pe basa temelor scripturistice sĕ clasifice pe elevi. 'Şi esprimă mai departe dorinţa, ca autorul, conformându-se şi acestor îndrumări, sĕ-şi completeze operatul, fiind clasificarea elevilor una din cele mai jingaşe chestiuni ale şcólei.

După preţióse îndrumări date şi din partea comisarului şi după unele reflecsiuni şi desluşiri ale disertantului, conferenţa esprimă acestuia mulţămită pentru elaboratul presentat şi-l rógă a continua în direcţiunea acésta, spre a ne puté presenta cu altă ocasiune o lucrare pe deplin completă, care sĕ ne pótă serví în adevĕr drept călăuz în acésta chestiune.

Se pune apoi la ordinea zilei cetirea tractatului: „*Materialul sciinţelor naturale în şcóla poporală*“ (Istoria naturală, fisica şi economia). Autorul *Candid Popa* în tractatul sĕu arată scopul învĕţămêntului, însemnătatea sciinţelor naturale pentru învĕţămênt, alegerea şi predarea materialului din sciinţele naturale.

Deschiḑêndu-se discusiune asupra acestui tractat, membrul *T. Măhăra* observă, că partea referitóre la modul de traiu al animalelor sĕ se fi scos şi mai mult la ivélă prin mai multe esemple.

M. Frăţilă, constatând că operatul e lucrat cu deplină cunoscinţă de causă şi după tóte recerinţele, e de părere a se da spre publicare, spre a ne puté şi folosí apoi de indigitările ce ni-se dau în el.

Comisariul consistorial recunoscênd şi din a sa parte, că tema e pe deplin succésă, recomândă învĕţătorilor cu tótă căldura a se folosí la predarea sciinţelor naturale de „*intuiţia în natură*“ şi numai atunci sĕ se foloséscă de tablouri — după cum a afirmat şi disertantul, — când altfel nu ne putem ajuta.

Conferenţa cu deosebită plăcere ia act despre tractatul colegului nostru C. Popa, îi esprimă mulţămită la protocol şi dorinţa de a-l şi publica.

Anunţându-se şedinţa proximă pe mâne la órele 8, sedinţa presentă se încheie la $5^{1}/_{2}$ óre p. m.

(Va urma.)

Nr. 42 Sibiiu, Marți 16/30 Aprilie 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Biserica și șcóla.

de

Dr. Iosif Blaga.[*]

I.

Este adevĕr simțit azi de tótă obștea românéscă, că biserica nóstră strămoșéscă a fost un scut și înger păzitor și povĕțuitor némului nostru românesc din acéstă patrie. N'avem trebuință sĕ mai demonstrăm acest adevĕr, căci el este prea cunoscut.

Avem însă lipsă, da, sĕ scótem din el învĕțături, cari sĕ ne lumineze calea, ce avem sĕ percurgem de aici în colo, pentru-ca sĕ nu poticnim în mersul nostru către progres.

S'a lățit prea mult, în ziua de azi, teoria falsă, că biserica nu-și mai póte avé azi importanța sa mare și vitală pentru interesul popórelor în genere, cum a avut'o în trecut.

Nimic mai periculos atât pentru adevĕrata prosperitate a popórelor, cât și pentru binele înalt al ómenilor în special.

Desvoltarea evoluționară și firéscă a omenimei a adus la ființă și a scos la ivélă marea importanță și necesitate a școlei. Viéța de azi și condițiile ei de progres pentru viitor reclamă o instrucție intensivă a spiritelor omenesci.

Efectul cel mai lesnicios, — dar' totodată și cel mai vĕdit al școlei este: luminarea minții.

Și luminarea minții înainte de tóte îți arată și îți oferă mijlócele de traiu. Și cum însă traiul este o cerință a celui mai mare bold omenesc, dar' adevĕrat și cel mai animalic bold, este natural, ca omul sĕ stăruéscă a-și lumina mintea, cu scopul, se înțelege, de a-și puté vedé mai bine de interesul sĕu.

„Sĕ învĕțăm, ca sĕ trăim mai ușor, este lozinca omului, care represintă mulțimea de azi. In urma acésta însă s'a ajuns, în mod par'că tot firesc, de interesul cel strimt de traiu, de traiu ușor, a devenit farul, către care se stărue mai mult azi, ear' școla de un mijloc cu puterea specifică a-ți înlesni ajungerea țintei.

Firesce, de biserică, în mijlocul acestei filosofii, și-au uitat ómenii. Ce-i trebue omului de azi biserica?! Ea propoveduesce iubirea deaprópelui, a lui D-zeu, speranța în viéța de-apoi și alte învĕțături depărtate de interesul egoist și simțit al omului. Biserica nu te cualifică a ști esploata pe deaprópele tĕu și natura întru folosul propriu.

I-a fost ușor deci spiritului acestuia utilitaristic și materialistic a-și dobêndi aderenți. Cu atât mai ușor, că după cum se știe, pentru utilitarism și materialism e accesibil și cel mai inferior, și cel mai comod spirit, căci, se înțelege, se și simte ușor, și apoi și din causa, că spiritele egoiste sunt totdéuna îndrăsnețe și fără scrupuli, dau înainte pentru realisarea scopului, în butul ori-cărei ocări și osânde morale, căci știm că: „a ki mer az nyer.“ (Cine îndrăsnesce, câștigă).

Lățindu-se astfel spiritul materialist, biserica a devenit azi fórte desconsiderată.

Și în țéra nóstră este favorisat spiritul acesta nefast mai mult, de cât ori și unde. Unde mai sunt atâtea și diferite confesiuni, ca la noi? Unde s'a desvoltat și nutrit continuu atâtea încordări și lupte confesionale, ca la noi?

Și nu în secolul al XVI și XVII, ci până acum în zilele nóstre! Și sunt cunoscute mijlócele luptelor acestora! Confesiunile își țin de „sfântă“ datorință a se bêrfi și a se slăbi unele pe altele pentru-că așa'i place, cred ele, lui Dumnezeu. Și resultatul? Trebue sĕ fie acela, că a tot scădut simțul de venerațiune către biserică și Dumnezeu și simțul religios în genere, la toți în tóte părțile. Unde mai sunt apoi atâtea tendențe și scopuri separatistice, cari cultivă dorul de estêrpire a deaprópelui, ca la noi, în țéra nóstră?!

Ce putea resulta din o asemenea fermentațiune otrăvitóre de bine și de idealism? Aceea, că s'au cultivat în așa fel ómenii, de nu se mai știu ridica de-asupra intereselor egoiste!

Putut-am scăpa noi Românii de sub acéstă pacoste? Cum sĕ putem, când sórtea ne-a adus, ca sĕ ne bêrfim chiar și noi între noi în cele religióse, sĕ nu ne respectăm nici noi între noi în cel mai jingaș simțĕmênt în cel al credinței?!

Și ce póte fi óre mai pĕcat, de cât cercarea sĕ lovesci în cel mai înalt simțĕmênt, sau a tinde sĕ răpesci dela altul credința în Dumnezeul sĕu? Am ajuns de nu mai roșim în față, când bêrfim și suntem bêrfiți în cele religióse! Da, și acésta, zic unii, inconstienții, se numesce „propășire culturală“?!

Vom ajunge în felul acesta, azi mâne sĕ nu mai roșim nici când suntem spoliați de naționalitatea nóstră, și ne vom mângăia póte și atunci că progresul cultural a lucrat? Și vai, cine își taxéză sau chiar își perde simțĕmêntul religioș, își taxéză ușor sau chiar își perde și pe cel național, căci ușor vine și în fața datorinței naționale la aceeași conclusiune la care s'a vĕdut și în fața simțĕmêntului religios, că adecă: nu-i aduce nici un folos material credința sau însuflețirea cutare, sau dacă e mai fariseu, va zice că le lasă, ca sĕ priméscă altele mai mântuitóre“.

Dar' cine slăbesce odată în simțul religios sau chiar și-a lăsat relgia și eventual și naționalitatea, acela nu mai e om întreg! Căci a fi slăbit în simțul religios, în tenacitatea către religia sa, însemnéză a se fi privat de cel mai înalt simțĕmênt omenesc! Dar' și cine se arată că ține la o credință nouă, acela numai poséză în credincios, dar' în fapt nu este. Cine n'a putut crede în cele religióse până eri, deși a fost crescut și cultivat anume în acea direcțiune, acela nu va sci crede nici azi în religia cea nouă, până când se întemeéză religiositate pe credință Și cine și-a părăsit credința și nădejdea în Dumnezeu, a dovedit că e lipsit de acel grad de idealism, care sălășluește în inima omului înalt, și că scopuri materialiste îl conduc în acțiunile sale mai deosebite.

Și tot așa stă lucrul și cu simțul național; același raport. Aceeași formulă se aplică și aici, căci și simțul național residă în partea distiosă și ideală a ființei omenesci, și el resultă din raporturi simile cu acelea, din care resultă cel național.

Lipsit omul însĕ și de simțul național, la care stadiu trebue sĕ ajungă cel fără simț religios, devine ființă vulgară, fără tăria de lipsă pentru a face parte în organisația socială. Găsesc, că e același raport întrĕ om și om, în privința acésta, care este între lemnul cel tare, bun de a se construi din el zidiri trainice, și între acela, pe care s'a pus pecetea focului, cangrenat fiind de bóla putrigaiului.

Cel mai mare pĕcătos și cel mai mare dușman al poporului este acel bărbat cult, care în loc de a influința prin învĕțături și prin viéța sa asupra masei cum se cuvine omului cult, lucréză la nimicirea acelei scântei d-zeesci din om, fie că este condus de o tendență, voință a desbrăca pe alți ómeni de idealitatea lor, fără sĕ-și deie séma cât de greu e sĕ-i investmêntezi din nou cu alta, fie că lucréză numai în mod inconștient, dându-se pe sine rĕu esemplu de imitat.

Și spre nenorocirea nóstră, influințele desastróse de felul acesta radiéză din fórte multe părți în mod abundant asupra sufletului Românului; influințele rele sunt fórte multe și mari.

Șcóla trebue sĕ-și deie sémă de ele și sĕ caute a le paralisa. Bărbații de șcólă, învĕțătorii romàni, au sĕ fie sentinelă tréză și luptători și destoinici și cutezĕtori, pe terenul acesta.

---

[*] Discurs rostit la deschiderea conferințelor învĕțătoresci din cercul Sebeș, în 5 Aprilie v. 1901.

Sinodul archidiecesan.

Ședința V.

(*Vineri 26 April st. n.*)

President: Inaltpreasânția Sa metropolitul; notariu Dr. Z. Chirtop.

După deschiderea ședinței, la 9 óre a. m., autenticarea protocolului luat în ședința anterióră și presentarea petițiunii întrate de la comuna Agoștin (Cohalm) pentru un ajutoriu anual de 200 cor. la susținerea școlei, — deputatul I. Pușcariu face propunere, de cuprinsul, ca la proximul sinod consistoriul sĕ presinte propuneri în privința regulării datorințelor parochiale ale membrilor cari în orașe cu mai multe parochii își strămută locuința de pe teritoriul unei parochii pe al laceleilte. — Se transpune comisiunei petiționare.

Urmând continuarea referadei comisiunii organisătóre asupra projectului de statute ale fondului de pensiuni, raportorul *P. Cosma*, la § 18 (până la care înaintase desbaterea în ședința anterióră), referitoriu la maximul anilor de serviciu pentru îndreptățirea la întrégă pensiunea, — propune pentru profesori 30 ani, ear' „pentru ceilalți participanți“ (asesorii, protopresbiterii și presbiterii) „un serviciu neîntrerupt, de 40 ani, de la punerea în lucrare a acestui fond“, — ear' ca adaus la textul §-lui propune următoriul pasagiu:

„Prin dispozițiunile acestea nu se alteréză drepturile câștigate în puterea statutelor vechi. De asemenea nu se alteréză nici condițiunile sub cari s'a acordat rĕscumpĕrarea anilor de serviciu dinainte de înființarea fondului (§. 29. Stat. vechi), deci anii rĕscumpĕrați se vor considera și în viitoriu tot după dispositiunile statutelor vechi“.

Textul acestui §., stilisat conform propunerilor făcute de comisiune statuând dreptul de a pretinde necondiționat pensionarea chiar și în casul când respectivul e încă apt de serviciu, dacă și-a împlinit 30, respective 40 ani de serviciu, — cât pentru parochi s'a născut asupra lui discuție îndelungată, în multe privințe fórte instructivă și — deosebi în părțile cari scoteau în relief chiămarea pastorală a preotului — edificătóre. In frunte cu Inaltpreasânția Sa metropolitul și cu Preacuvioșia Sa vicariul, deputații N. Ivan, V. Damian, D. A. Muntean etc., accentuând că preotul ca păstoriu și duhovnic tocmai la venerabile bĕtrânețe póte lucra cu mai mult succes întru îndeplinirea frumósei sale chiămări, accentuau, cu nu e bine a se deschide cale necondiționată la pensionarea acestora după serviciu de 40 ani, ci numai în casul că nu vor mai fi apți de serviciu. In acest înțeles a făcut propunere concretă deputatul Dr. A. Muntean. Pentru comisiune au pledat deputații Dr. V. Bologa, I. Preda, A. Vlaicu și A. Leményi și Dr. I. Mihu. După desbatere îndelungată, démnă de momentuasitatea causei, sinodul primesce propunerea comisiunei.

Contra acestui conclus Inaltpresânția Sa metropolitul a înștiințat *vot separat*, la care s'a alăturat Preacuvioșia Sa vicariul Dr. I. Pușcariu și deputatul V. Tordășian.

Trecênd peste partea dificilă, §§-ii următori au fost votați fără multă discuție, cu escepția §-lui 28 în partea privitóre la pensionarea ex oficio, primindu-se toți în stilisarea propusă de comisiune. La §. 30 se primesce alineatul nou, propus de comisiune în textul următoriu:

„In casul însĕ, când dotațiunea actuală a preoțimei s'ar deteriora, dispozițiunile privitóre la suma pensiunei trebue sĕ se supună unei revisiuni și eventual sĕ se reducă conform împrejurărilor“.

§ 32 se primesce cu aditamentul propus de deputatul S. Medean, ca membrii fără salariu fix sĕ aibă latitudinea a solví taxele întregitóre în 5 rate anuale cu interese de $5^{0}/_{0}$, avênd sĕ deie obligațiune despre suma care datoresc fondului.

Ca § nou (33) propus de comisiune, se primesce următoriul text: Cu punerea în lucrare a acestor statute se încredințéză consistoriul, care va face o instrucțiune nouă în acésta privință, o va pune în lucrare în mod interimal și la proxima sesiune sinodală o va presenta spre aprobare“.

Tot comisiunea organisătóre, prin raportorul Dr. I. Mihu referéză causa zidirii *catedralei*. După referadă detaiată, ascultată cu mult interes, sinodul primesce *en bloc*, *unanim* următórea propunere: I. Planul și preliminariul de spese (pentru biserică, fără turnuri) în sumă de 274.612 cor. 17 fileri se apróbă, cu adausul, ca tóte ferestile din front sĕ fie de sticlă colorată. II. Planul și preliminariul de spese în suma dn 75.827 cor. 64 fileri pentru cele douĕ turnuri projectate în o înălțime de 58 metri și în un stil architectonic ce difere de la stitul bisericei însași, nu se apróbà, ci se însărcinéză consistoriul a dispune facerea unui alt plan și preliminariu de spese, avênd a se observa și în ceea-ce privesce turnurile bisericei planul aprobat prin conclusul sinodal Nr. 129 din 1900. III. Asemenea se dispune facerea unui plan și preliminariu de spese referitoriu la întocmirile necesare în scopul încăldirii centrale a bisericei. IV. Terminate fiind și aceste lucrări supletorie, se îndatoréză și autoriséză consistoriul a lua mĕsurile cuvenite pentru a procede la esecutarea zidirii bisericei catedrale în înțelesul conclusului present și al concluselor Nr. 127 și 129 din 1900.

Şedinţa VI.

(*26 April st. n.*)

President: Inaltpreasfinţia Sa metropolitul; notariu: Dr. E. Cristea.

După deschiderea şedinţei, la 4 óre p. m., după autenticarea protocolului luat în şedinţa anterióră şi după presentarea scriptei, prin care magistratul orăşenesc cere sĕ i-se vêndă 1000 $\square^0$ din grădina Gerliczy, deputatul D. Comşa face propunerea pentru sistarea cursului clerical estraordinar.

La ordinea zilei urméză referada comisiunei organisătóre în causa promovării vicariului archiepiscopesc la trépta archieriei. Raportor Dr. I. Mihu. Din raportul plenar Nr. 1905, constatându-se că sinodul archieresc încă nu s'a pronunţat în meritul cestiunei, la propunerea comisiunei sinodul ia următoriul conclus:

Raportul consistorial se ia spre ştire cu adausul, că sinodul aştéptă cu încredere finalisarea acestui obiect prin factorii competenţi ai bisericei, convins fiind, că conclusul sinodal Nr. 120 din 1900 va afla justă apreciare, ce se impune prin gravitatea causei.

Aceeaşi comisiune, prin raportorul Dr. E. Roşca referéză în causa întregirii dela stat a dotaţiunii parochilor. — La propunerea comisiunei se ia conclus, ca afacerea sĕ se transpună de nou la consistoriul metropolitan pe lângă rugarea, ca împreună cu Inaltpreasânţia Sa metropolitul la timp oportun sĕ întrevină de nou la guvern pentru aplicarea favorabilă a §-lui 5 din art. de lege XIV din 1898.

Aceeaşi comisiune, prin raportorul V. Voina referéză petiţia asesorului consistorial M. Lazar pentru a i-se recunósce la fondul de pensiune şi cei 19 ani de serviciu neanunţaţi în terminul statorit prin § 29 al statutelor vechi.

Luând în considerare motivele justificătóre, sinodul îi recunósce acesti ani, pe lângă îndatorirea de a solví la fond taxele statutare împreună cu interesele cuvenite.

Acelaşi referéză asupra projectului de statute ale *fondului Miron Romanul* (preste 43 mii coróne). Se primesce projectul presentat de consistoriu cu modificarea punctului III. (al meniţiunei), în sensul, ca după-ce prin regularea dotaţiunilor parochiale starea materială a preoţilor s'a îmbunătăţit, dispoşiţia referitóre la ajutorarea preoţilor sĕ se omită. Astfel acest punct s'a primit în stilisarea următóre:

„Scopul acestui fond e, ca din venitele lui sĕ se ajutoreze cu stipendii acei tineri români şi ortodoxi, cu maturitate, cari studiéză cu succes cursurile clericale şi au purtări bune, fără considerare dacă sunt fii de preoţi sau nu.“

Aceeaşi comisiune, prin raportorul I. Simonescu referéză cererea profesorului Dr. I. Radu, pentru a i-se concede sĕ-şi rĕscumpere la fondul de pensiune toţi anii de serviciu, cu începere dela 1 Septembre 1892. — La propunerea comisiunei i-se concede sĕ-şi rĕscumpere toţi anii, avênd sĕ solvéscă şi interesele cuvenite după taxele restante.

Şedinţa VII.

(*27 April st. n.*)

President: Inaltpreasânţia Sa metropolitul; notariu: S. Moldovan.

După atenticarea protocolului luat în şedinţa anterióră urméză la ordinea zilei referada comisiunei organisătóre asupra projectului despre ameliorarea salariului profesorilor seminariali, asesorilor consistoriali şi funcţionarilor din gremiul consistorial. Din consideraţiuni budgetare neputêndu-se, de astădată, ameliora salariile, comisiunea propune adaus la relutul de cuartir câte 400 coróne pentru profesori şi asesori, 200 cor. pentru secretariul consistorial, ear' pentru ceilalţi funcţionari cari până acum nu aveau relut de cuartir câte 300 coróne; apoi câte 5 cuincuenale secretariului, oficialilor de esactorat, archivariului, protocolistului şi espeditorului, recunoscêndu-li-se acestora pentru anii de serviciu prestaţi până acum, un cuincuenal.

Incepută în mod demn, în ton cuviincios şi cu argumente seriόse, prin deputatul Dr. D. Barcianu, pe la urmă discuţia s'a deplasat, din causă că . . . . . unii dintrĕ vorbitori au dat pasiunilor frêu ceva cam prea lung şi deosebi din causa unor observări şi alusiuni — lipsite de tact şi necuviinciόse, la adresa — rĕposaţilor, şi viilor.

In fine s'a primit propunerea comisiunei (de altcum necombătută de nimenea), cu amendamentul deputatului Dr. D. Barcianu (adaus de câte 400 coróne la salariu profesorilor seminariali şi asesorilor consistoriali).

Şedinţa VIII.

(*Sâmbătă 27 Aprile p. m.*)

President: Inaltpreasfinţia Sa metropolitul; notariu: M. Voilean.

După autenticarea protocolului din şedinţa anterióră se continuă referada comisiunei organisătóre asupra ameliorării salariilor.

Punctul referitoriu la relutul de cuartir şi cuincuenalele secretariului consistorial se primesce fără discuţie. Vicariului, la propunerea deputatului Cosma (nu în calitate de raportor) adausul de 1200 coróne votat anul trecut pentru casul când va fi promovat la trépta archieriei, acum i-se votéză fără considerare la acéstă înaintare. Asemenea şi cel privitoriu la oficialul de cl I. (comptabilul), la cei trei de cl. II. (2 la esactorat şi archivariul) şi cei de cl. III. (protocolistul şi espeditorul). In ceea-ce privesce cuincuenalele pentru trecut şi salariul de care actual beneficiază doi dintrĕ cei vizaţi în acest punct, s'a escat o discuţie supĕrătóre şi — cum s'a vĕzut la urmă — fără nici un rost. In fine s'a trecut şi peste acésta, primind sinodul propunerea comisiunei.

Cu acésta deputatul P. Cosma, care ca raportor al comisiunei organisătóre a luat asupra-şi referada celor mai importante objecte şi în jurul cărora s'au dat adevĕrate lupte de — principii, şi une-ori şi de interese, s'a achitat de angajamentul de raportor. Ovaţiunile aduse lui după votarea statutelor fondului de pensiuni, au fost la loc nu numai acolo, ci şi la încheerea activităţii sale de raportor în presenta sesiune sinodală.

Urmând la ordine alegerea *referentului şcolar*, e ales cu *41 voturi Dr. D. P. Barcianu.* (3 albe, 2 V. Damian).

Comisiunea *şcolară*, prin raportorul Dr. P. Oprişa referéză asupra raportului despre conferinţele învĕţătoresci şi catechisarea elevilor gr.-or. de la şcólele străine. Ambele se iau la cunoştinţă.

Comisiunea *bisericéscă* prin raportorul S. Medean referéză asupra raportului consistorial în causa înfiinţării unui fond preoţesc. Propune înfiinţarea fondului, la care preoţii sĕ contribue cu $4^0/_0$ în timp de 10 ani. Se primesce. Asemenea şi propunerea în causa intregirii parochiei Frata (cu cleric estraordinar).

Comisiunea organisătóre prin raportorul I. Preda referéză asupra raportului în causa rentei gimnasiului din Braşov. Deóre-ce prin actele esoperate nu s'a satisfăcut pe deplin conclusului sinodal din anul trecut, la propunerea dep. P. Cosma sinodul decide a se cere convenţia dintrĕ cele douĕ state, numai după cunóşterea conţinutului aceleia putênd el întra în discutarea meritorică a causei.

Şedinţa IX.

(*Duminecă, 28 April n.*)

După serviciul divin, la 10 óre se deschide ultima şedinţă a sesiunei actuale.

President: Inaltpreasânţia Sa metropolitul; notariu: Dr. Elie Cristea.

După autenticarea protocolului luat în şedinţa anterióră urméză referada comisiunei financiare. Se ia la cunoştinţă raportul comisiunii administrative a fundaţiunii Şaguna şi raportul despre procesele purtate de fiscalul consistorial (raportor Dr. N. Vecerdea).

Aceeaşi comisiune (raportor A. Vlaicu) referéză asupra raportului despre conferirea stipendiilor şi ajutórelor din fundaţiunea Andronic. — Spre ştire aprobătóre, pe lângă dorinţa, ca la conferirea ajutórelor pentru sodali sĕ fie consideraţi cei cari doresc sĕ se cualifice în şcólele industriale de specialitate. Asupra raportului comisiunei administrative a tipografiei archidiecesane. — Spre ştire aprobătóre, cu adausul, ca — la propunerea Inaltpreasânţiei Sale — suma preliminată pentru ajutorarea preoteselor vĕduve dinainte de inactivarea fondului de pensiuni, sĕ se urce de la 1600 la 2000 coróne. Asupra raportului despre raţiociniile fondurilor şi fundaţiunilor archidiecesane şi despre depositele fructifere administrate la consistoriu. — Spre ştire aprobătóre.

Se dă absolutoriu pentru raţiociniile anului 1900 şi cu îndreptările necesitate prin ameliorările de salarii votate în sesiunea actuală, se votéză budgetul pe 1902.

Comisiunea *petiţionară* prin raportorul A. Nicóră referéză asupra petiţiunilor întrate la sinod. Se dau consistoriului spre resolvire în sfera de competenţă.

Prin acésta actuala sesiune sinodală terminându-şi agendele, Inaltpreasânţia Sa mulţămind deputaţilor pentru interesul şi zelul cu care au conlucrat la lucrările sinodului şi implorând binecuvêntarea ceréscă asupra ródelor acestor lucrări, cum şi asupra membrilor sinodali, declară închisă sesiunea sinodală a anului 1901.

In numele sinodului rĕspunde Il. Sa deputatul *P. Pipoş*, jude de tablă în pensiune, mulţămind Inaltpreasânţiei Sale pentru înţelépta conducere, pentru paciinţa şi dragostea binevoitóre cu care a ascultat şi condus desbaterile, şi rugând pe Dzeu sĕ 'l trăiască încă la mulţi ani, spre a se bucura şi de ródele acestei lucrări salutare, încheie cu cu „trăéscă“ Excelenţia Sa.

Intrĕ repeţite „trăiască“ Inaltpreasânţia Sa părăsesce sala şedinţelor.

Conferenţele învĕţătoresci.

Din cercul Făgăraşului.

— 25 Aprile n.

Vĕ trimit cuvêntarea comisariului consistorial, *Mateiu Voileanu*, rostită la deschiderea conferenţei învĕţătoresci din Făgăraş, Joi, în 5 Aprilie v. E următórea:

Cristos a înviat!

Cu aceste cuvinte ale bisericei vĕ salut şi eu pe D-Vóstrĕ, Domnilor învĕţători, cari la glasul autorităţei nóstre bisericesci v'aţi întrunit în conferinţă în acéstă sĕptĕmână luminată a învierei Domnului.

Cu aceste cuvinte vor saluta pe învĕţătorimea nóstră tot azi tot în acest ceas alţi încrezuţi ai autorităţii nóstre bisericesci în alte 17 centre ale archidiecesei.

Resunat'au azi bisericele nóstre în 18 centre ale archidiecesei de glasurile învĕţătorilor nostri, cari au înălţat rugăciuni de mulţămită pentru binefacerile primite, şi rugăciuni de cerere, implorând preoţii la altarul Domnului darul Duchului sfânt asupra lucrărilor în conferenţele cari în 18 centre ale archidiecesei nóstre se deschid azi.

La înaltă misiune este chemată învĕţătorimea în genere, Domnilor învĕţători, şi cu deosebire înaltă misiune aveţi în sinul bisericei nóstre, în sinul naţiunei nóstre D-Vóstre, învĕţătorii confesionali.

Aveţi sĕ daţi crescere unui popor, care de veci a însetat după sciinţă şi cultură, aveţi sĕ cresceţi cetăţeni conscii de drepturile şi de datorinţele lor, cetăţeni cari sĕ-şi iubéscă patria şi sĕ trăiască în frăţéscă armonie, prelângă aceste însĕ sĕ cultivaţi în acest popor iubirea de neam şi iubirea de biserică.

Aveţi sĕ cresceţi din mlădiţele acestui popor cetăţeni credincioşi patriei şi poporului, aveţi sĕ sădiţi în inimile lor sentimente românesci şi alipire de biserică şi de ale ei instituţiuni.

Ca sĕ puteţi face cu succes aceste importante lucràri aveţi trebuinţă de studiu continuu şi de contact cât mai des şi cât mai intim unii cu alţii.

Acésta vĕ dă posibilitatea sĕ fiţi totdeuna la nivoul culturei pedagogice şi sĕ cunósceţi întrégă viéţa nóstră şcolară cu tóte avantagiile şi cu tóte pedecile, cari mai obvin încă, totodată vĕ arată şi căile şi mijlócele pentru delăturarea pedecilor.

Acesta este scopul conferenţelor nóstre învĕţătoresci, cărora marele nostru metropolit Şaguna li-a reservat loc în legea fundamentală a bisericei nóstre, şi cărora noi datori suntem sĕ le dăm viéţă.

In întrégă archidiecesa nóstră este întrunită la lucrare azi întrégă învĕţătorimea nóstră, şi ea este întrunită la o lucrare uniformă, la o lucrare cu scop, condusă de ómeni de ai bisericei pentru promovarea binelui şcólei nóstre confesionale.

Instituţiunea conferenţelor nóstre învĕţătoresci astfel esecutată nu o au nici una din corporaţiunile cari susţin şcólă în statul nostru.

Sĕ angajezi pe toţi învĕţătorii de odată la anumite centre sub conducerea mijlocită a supremei lor autorităţi şcolare la o lucrare anumită, sĕ faci, ca în întrégă ţéra o cestiune sĕ agite de odată tóte spiritele, tóte minţile cugetătóre, sĕ faci, ca un anumit curent de idei sĕ domineze întrégă opinia publică pretutindinea şi în acelaşi timp, acésta numai noi o avem în conferenţele nóstre învĕţătoresci.

Dela noi atêrnă deci, Domnilor învĕţători, ca din acest bun comun sĕ tragem cele mai mari folóse posibile pentru noi şi pentru şcóla nóstră confesională.

Asupra nóstră este deci îndreptată atenţiunea tuturor ómenilor de bine ai bisericei, şi inimile lor sunt una azi cu inimile nóstre, cari cu drag am alergat aici spre a pune prinosul nostru pe altariul sacru al şcólei nóstre confesionale.

Ne servesce spre mare mângăiere când vedem că munca nóstră este recunoscută, este apreţiată şi cu simpatie suntem urmăriţi în lucrările nóstre.

Ne servesce spre mare mângăiere când vedem şi acuma în mijlocul nostru pe părintele protopop al tractului Făgăraşului Iuliu Dan şi pe părintele paroch din Galaţi Nicolau Ioan, cari totdeauna ne-au onorat cu presenţa lor şi ni-au dat sucurs moral în lucrările nóstre.

Şi dacă ne servesce spre mângăiere acéstă preţiósă atenţiune, ne cade de tot greu vĕḑênd că din cele 72 comune bisericesci, cari aparţin tractului protopresbiteral Agnita şi Făgăraş, numai un singur preot a venit la conferenţele nóstre, spre a vedé în calitate de director local de şcólă, ce fac învĕţătorii în conferenţele lor, în general ce cultura au învĕţătorii acestei conferenţe, ce cunoscinţe pedagogice au adus ei din seminariul nostru archidiecesan, în ce mod sciu ei pune în practică acele cunoscinţe; cu ce inimă caldă lucrăm noi pentru şcólă, şi cu câtă insistenţă suntem pentru delăturarea pedecilor, cari se mai pun în calea progresului din şcólele nóstre?

Bucuria nóstră ar fi mare când consultările nóstre ar fi onorate şi de către inteligenţa nóstră din centrele unde se ţin conferenţele. Un raport mai intim între noi învĕţătorii şi între intiliginţa nóstră ar avé mare înriurire asupra întregei nóstre vieţi şcolare.

Sĕ sperăm însĕ, domnilor învĕţători, că autorităţile nóstre bisericesci vor auḑí glasul nostru, şi vor sci afla căi şi mijlóce, ca la lucrările nóstre sĕ se angajeze şi preoţimea nóstră; sĕ sperăm că prin munca nóstră, prin ştiinţa nóstră vom atrage tot mai mult asupra nóstră atenţiunea publicului român, care ne va recunósce rolul important ce ni-s'a reservat în viéţa nóstră culturală.

Salutându-vĕ din inimă, Domnilor învĕţători, şi rugându-vĕ sĕ puneţi partea cea mai bună din Dvóstră în serviciul causei care ne a întrunit aici, declar conferenţa deschisă.

Din cercul Sibiiului.

(Fine.)

Şedinţa III.

In şedinţa acésta ni-s'a dat plăcuta ocasiune a asculta o prelegere practică din limba română ţinută de învĕţătorul *Candid Popa* cu elevii sĕi din cl. III. ai şcólei de aplicaţie de la seminariul archidiecesan.

Substratul lecţiunei a fost luat din poesia „*Cânele soldatului*“ de *Alexandrescu*, şi pe basa unor ziceri potrivite, formulate din cuprinsul poesiei, s'au aflat cuvintele resp. părţile vorbirei, cari stau în zicere ca *Subject.*

Prelegĕtorul anunţă Ţinta: Vom face o lucrare despre „Cânele soldatului“. Pe trépta analisei elevii repetéză conţinutul poesiei şi spun ideile principale din ea. Pe trépta a II se formuléză ziceri cu elevii, potrivite scopului ce prelegĕtorul şi l'a propus. Zicerile aflate se scriu pe tablă de către elevi şi se îndréptă de unele mici erori, apoi se pun diferite întrebări, ca d. e. cum se scrie cuvêntul „rănit“ din zicerea primă etc. Cum se scriu zicerile la început? Ce semne se pun întrĕ cuvinte şi la finea zicerilor, ş. a.

Elevii apoi la întrebările învĕţătorului află în fiecare zicere *subjectul*, spunênd totodată şi că ce fel de parte a vorbirei este, însemnându-se şi întrebările ce s'au pus, ca sĕ afle cutare subject.

Pe trépta a III. se asémănă zicerile unele cu altele cu privire la felul cuvintelor (părţile vorbirei) ce le-au aflat în ele ca subject.

Pe trépta sistemisării se constată, că în zicere póte sta ca subject: *Substantiv, Adjectiv, Verb* (în Infinitiv) *Pronume şi Numěral. Subjectul stă totdeuna în casul Nominativ şi rěspunde la întrebareâ cine? ce?*

La aplicare învěţătorul spune elevilor alte ziceri, acestia află subjectul spunênd şi că ce parte a vorbirei este. Apoi spun ei (elevii) ziceri şi numesc subjectul şi felul lui. In fine li-se dă elevilor a casă sě scrie ziceri cu subjecte, după cum au învěţat în prelegerea de faţă.

După dimiterea copiilor, prelegětorul ne spune, că poesia menţionată, mai înainte a fost tractată din punct de vedere al conţinutului, ne indică în liniamente generale procedura urmată de dînsul şi la tractarea acésta, căci partea referitóre la limbă ni-s'a dat ocasiune a o vedé aevea tractată, după modul espus aici pe scurt.

După câteva observări — mai mult formale — făcute de membrii M. Frăţilă şi M. Lungu, conferenţa constată, că prelegerea e tractată în cadrul treptelor formale şi cu deplin succes, ear' prelegětorului îi votéză mulţămită protocolară.

In conformitate cu hotărirea din şedinţa I. comisiunea compusă din membrii: C. Popa, T. Măhăra şi I. Pura, presentéză prin referentul Măhăra planul órelor pentru şcóle cu un învěţător, care după unele observări făcute de membrii Frăţilă, Muntean şi Galea, se primesce.

La finea prelegerei practice, amintită mai sus, se presentă la conferenţă şi inspectorul reg. şcolar al comitatului Sibiiu Dl. Dr. *Pintér Gábor*, care încă ia parte la discusiune dând îndrumări potrivite la compunerea de astfel de planuri. Mai departe 'şi exprimă dorinţa, ca P. O. D. comisariu sě intervină la locul competent, ca pe viitoriu sě nu se mai ţină conferenţa aici în centru, unde nu avem şcóle cu tóte clasele resp. despărţěmintele, ci sě se ţină în comunele din jur, într'un an în o comună în care se află şcólă cu un învěţător, dar' cu tóte despărţămintele, într'alt an unde sunt şcóle cu doi învěţători ş. m. d. Apoi, ca conferenţa sě se ocupe mai mult cu ţinerea de prelegeri practice decât cu disertaţii, căci din acele mai mult pot sě profite învěţătorii.

Urméză la ordine referada corpului învěţătoresc din Boiţa asupra planului órelor pentru şcóle cu 3 si mai mulţi învěţători.

Referentul aceluia *A. Ludu*, după ce espune în reasumat cele îndeplinite de corpul înv. din Poplaca, că adecă a presentat numai un conspect oral, dar' nu plan împărţit după zilele sěptěmânei, propune, ca atacerea sě se predee din nou corpului înv. din Poplaca pentru a presenta la conferenţa proximă un plan pentru fie-care clasă şi după zilele sěptěmânii, ceea-ce se primesce şi adóptă şi din partea conferenţei.

Şedinţa IV.

Unicul object desbătut în şedinţa acésta a fost tema dată de Veneratul Consistor archidiecesan: „Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învěţători de ai nostri, şi cum s'ar puté ajunge acea însufleţire?“

Cu facerea acestei teme a fost însărcinat învěţătorul *N. Voila*, care a şi satisfăcut însărcinării primite, în mod corespunḑětor. In jurul acestei cestiuni s'a încins o discusiune fórte animată, la care a luat parte un număr însemnat de membri. Dl comisariu cons. încă a dat preţióse îndrumări, arătând în general causele de căpetenie ale nepăsării multora din învěţătorii nostri.

Acestei cestiuni, la propunerea unei comisiuni alese din sinul conferenţei, încă i-s'a dat o deslegare destul de acceptabilă, cam în următórele:

1. Din lipsa de învěţători deplin cualificaţi adesea s'au instituit indiviḑi cu pregătire mai puţină, şi acestia apoi nu s'au dedicat cu totul chemărei lor. Pentru sanarea acestui rěu ar fi de dorit, ca pe viitor sě nu mai fie aplicaţi ca învěţători atari ómeni nepregătiţi; nici în secţiunea pedagogică sě nu mai fie primiţi tineri, cari nu au cel puţin 4 clase gimn. etc.

Cariera învěţătoréscă sě nu mai fie óre-cum loc de refugiu pentru mulţi tineri de ai nostri, ci sě fie îmbrăţişată din atragere şi iubire cătră ea. Apoi sě se înfiinţeze şi anul al IV pedagogic.

2. Sě se pună la cale cât mai dese inspecţiuni şcolare.

3. Spre a înlesni şi uşura comisarilor inspecţiunea şcólelor, sě se reducă cercurile de până acum, ca un comisariu sě aibă mai mic teritor de inspecţionat.

4. Venerabilul Consistoriu sě pună la cale reapariţia *„Foii Pedagogice“* şi sě impună tuturor învěţătorilor din archidiecesă a o abona; ear' pentru ca acest valoros organ sě aibă şi viitor, sě i-sě dee din partea Ven. Consistor o subvenţiune anuală corespunḑětóre.

5. Venerabilul Consistoriu sě binevoéscă a dispune, ca tóte şcólele sě fie înzestrate cu recuisitele de învěţământ necesare, ca astfel sě înlesnéscă învěţătorilor predarea diferitelor cunoscinţe în şcólă.

Cu aceste fiind terminate obiectele destinate pentru conferenţa din acest an, P. O. D. comisariu consist. *Nicolau Ivan*, prin cuvinte alese mulţămesce învěţătorilor pentru viul interes dovedit în decursul desbaterilor şi dorind tuturor întórcere fericită la ai sěi, declară şedinţele conferenţei actuale încheiate.

Membrul *C. Hămbăşan*, director în Reşinari, în numele conferenţei esprimă mulţămită d-lui comisariu pentru tactul şi înţelépta conducere a desbaterilor din acésta conferenţă şi 'i doresce viéţă îndelungată spre cinstea şi vaza bisericei şi şcólei nóstre ortodoxe române.

Ditu.

Din cercul Sělişţei.

— Raport special al „Telegr. Român —

(Urmare.)

Amintesc cu plăcere că la tóte şedinţele au participat afară de învěţători şi P. O. D. protopresbiter Ioan Droc, dl inspector reg. de şcóle Pintér Gábor, dnii Henţiu, Popa Românescu, I. Banciu, I. Popa, Iordachie Roşca, D. Chirca şi alţi stimabili onoraţiori din Sělişte, ear' din jur dl părinte V. Popovici (Sibiel) V. Milea şi P. Iuga (Tilişca), Ilie Iosof (Galeş), ceea-ce a făcut cea mai bună impresie la învěţători şi atenţiunea D-niilor lor dată învěţătorilor nostri merită tótă lauda şi acest exemplu ar fi de dorit a fi imitat pretutindenea de inteliginţa nóstră. Şi acum voiu continua raportul despre:

Şedinţa II.

După prânz la 2 óre se deschide şedinţa a doua. Subiectul acestei şedinţe a fost *douě prelegeri practice* cu elevii şcólei.

Prelegerile practice, aşa zicênd vii, cu elevii şcólei, sunt recunoscute ca cel mai eficace mijloc de a-'şi perfecţiona învěţătoriul *metodul*, adecă se face mai capabil în cariera sa, ca sě aplice mai cu succes cunoscinţele sale în şcólă.

Acésta s'a dovedit şi din prilegiul acesta. Prelegerile, discuţia asupra lor şi mai ales esplicările şi lămuririle date de dl comisariu, au fost isvóre de îmbogăţire a cunoscinţelor metodice-didactice.

Prima prelegere practică a ţinut-o cu elevii classei a II înv. *Iuliu Crişan*. Subiectul acestei prelegeri a fost *„Masa, eserciţii de stilistică“*.

A doua a fost ţinută cu classa a V de eleve de către înv. *Ilie Hociotă* cu subiect din Istoria Patriei *„Matia Corvinul“*.

Terminată fiind predarea acestor teme, s'a început îndată discuţia asupra *primei teme.*

Provocat fiind prelegětoriul a-'şi face singur o autocritică asupra reuşitei prelegerei sale, spune că s'a věḑut îndemnat a-'şi alege tema susamintită, fiind-că praxa de mai mulţi ani i-a dovedit, că învěţarea ortografiei şi interpuncţiunei după regule gramaticale şi sintactice e neducětóre la scop şi fiind-că praxa în modul arětat în lucrarea d-sale, făcută în 2 ani mai în urmă, i-a asigurat resultate cu mult mai bune. Modul prelegětoriului la învěţarea ortografiei şi interpuncţiunei e anume: o *deprindere* sistematică şi *continuă* a elevilor în scriere, începênd deja din anul I de şcólă, fără a le îngreuna mintea cu multe regule.

La discuţie asupra temei iau cuvêntul dnii *I. Hanzu* (Cacova) *D. Lăpědat* (Sělişte) *I. Mardan* (Gurarîului) *D. A. Mosora* (Sělişte) *I. Georgescu* (Poiana), ear' la fine dl comisariu reasumând resultatul discuţiei se constată că tema în general a fost bine predată, şi se arată observările speciale. (Va urma.)

NOUTĂŢI

Părăstas. După cum am anunţat în numěrul nostru din Sâmbăta trecută, după o înţelegere preavută cu sinodul archidiecesan, Inalt Preasfinţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit al nostru *Ioan Metianu* Sâmbătă la órele 9 a. m.. asistat de deputaţii sinodali: protopresbiterii *Ioan Papiu, Zacharie Boiu, Ioan Droc* şi *Galacteon Şagău*, şi de diaconii Demetriu *Câmpeanu* si Dr. Elie *Cristea*, a celebrat părăstas festiv la mormêntul fericitului în Domnul archiepiscop şi metropolit *Miron Romanul*, cu care ocasiune a sfinţit şi piétra monumentală ridicată la mormêntul decedatului metropolit.

La acest act de pietate au luat parte în corpore întreg sinodul archidiecesan, rudeniile mai de aprópe ale fericitului metropolit *Miron* şi un distins public al societăţei române din Sibiiu.

Rěspunsurile funebrale le-a esecutat corul seminarial sub conducerea profesorului Demetriu *Cunţan*.

Depunem şi din incidentul acesta o lacrimă duiósa pe mormêntul fericitului metropolit, care chemat de provedinţa divină la conducerea bisericei nóstre ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania, în timpuri grele o a povéţuit cu tact, cu înţelepciune, cu blândeţe şi cu multă abnegaţiune. Dumnezeu sě-'l odichnéscă în laturea celor drepţi!

*

Foiţa. Imbulziţi fiind cu material urgent, am întrerupt pentru numěrul de faţă publicarea „Foiţei“, a cărei continuare va urma însě în numěrul ce vine.

*

Polemia cu „Tribuna“. Ori-ce polemie, ţinută între limitele stricte ale bunei cuviinţe, e plăcută şi chiar folositóre publicului. Martori ne sunt cetitorii, că noi n'am trecut nici cu un fir de pěr peste marginile bunei cuviinţe, în prim-articolul nostru din urmă, în care polemisam cu *„Tribuna“*. Nu ne va puté descoperi nimeni în el un cuvênt greu şi supěrător, la adresa cuiva, dat fiind că adevěrul nu póte sě supere pe nimeni. Regretăm, că nu putem constata acelaşi lucru şi despre *„Tribuna“*, care în articolul ei rěspuns folosesce un ton neobicinuit în presa seriósă, şi în loc sě scrie şi ea cu *„potrivelă de vorbă“* scrie cu prea multă şi mare .... *copilărie.* Fiind-că nu póte combate (e fatal, că adevěrul nu póte fi combătut) *insultă de nou.* Natural că la insulte nu rěspundem, fiind-că insultele şi de altcum se resfrâng asupra celor-ce le folosesc. In *meritul causei* înse ne vom mai spune cuvêntul, după cum am promis.

*

Suveranii români au sosit Vineri în *Abazia*, şi au descins la vila Angiolina. In Fiume au fost intimpinaţi la gară din partea guvernatorului, conte *Szapáry*, a primarului *Majländer* şi a comandanţilor militari. Drumul dela Fiume la Abazia l'au făcut pe vaporul *„Előre“* acompaniaţi de guvernatorul Fiumei conte *Szapáry*. In Abazia lume multă a aşteptat la port sosirea Inalţilor óspeţi.

*

† George Mârzescu. Joi nóptea a decedat la Iaşi fruntaşul liberal *George Mârzescu*, fost ministru de culte şi instrucţiune publică, şi profesor universitar. Era suferind de patru sěptěmâni; şi pe lângă cea mai bună îngrijire ce i-s'a dat din partea medicilor, n'a putut fi mântuit, căci pneumonia ce şi-o atrasese i-a curmat firul vieţii. Decedatul a ocupat nenumerate demnităţi publice. La 1869 a fost prefect de Iaşi; la 1871 ministru în cabinetul Ioan Ghica. La 1878 comisariu al guvernului pe lângă armatele ruse; la 1897 ministru în cabinetul Aurelian. In diverse rînduri a fost vice-preşedinte al senatului român.

Ca profesor a fost unul din cei mai buni pe cari i-a avut universitatea română. Activitatea lui tótă i-o absorbea însě exclusiv *politica.* Membru ilustru al partidului liberal, a participat la o sumă de acte mari politice, în cari totdeauna i-se simţea spiritul liberalismului larg.

Ca scriitor a lăsat între altele: Le toxin des peuples, Pledoaria pentru archiereul Calistrat-Orleanu, articole de ziare, discursuri politice şi explicaţiunea *codului civil român.*

*

Rectificare. In articolul „De la Academia Română“, publicat în Nrul 40 al ziariului nostru, s'a strecurat în pasagiul ultim o eróre de cules, culegêndu-se „dat“ în loc de „căpětat“, care a scăpat din vedere şi corectorului. Prin acésta rectificăm erórea, avênd sě sune acest pasagiu „.... care la 1848 ţi-ai *căpětat* numele de stegar....“ (şi nu ţi-ai *dat*).

*

Pentru cruce. Senatul universitar din Budapesta a adus sentenţă asupra studenţilor implicaţi în demonstraţiunile înscenate cu ocasiunea punerii crucii în salele de prelegere. Sentenţa a fost publicată Vineri, şi a constat din o *dojană* dată din partea rectorului. Au fost presenţi 70 studenţi pentru a-şi primi dojana, ear' alţi 30, stând sub alte autorităţi şcolare, o vor primí dela acestea. Rectorul împărţind dojana, a spus studenţilor, că nu sunt pedepsiţi pentru sentimentele şi intenţiunile lor interne, nu pentru cultul crucii, ci pentru *forma* cum au procedat în făptuirea lor. A provocat apoi tinerimea sě se feréscă de acte ce cad în contul disciplinei, dar' de sfânta cruce sě nu se înstrěineze. Tinerimea a primit cu ovaţiuni vorbirea rectorului.

*

Despărţirea de către Sêrbi. In procesul de despărţire hierarchică, intentat din partea bisericii române gr. ort. din *Fabricul-Timişórei*, Curia a adus sentenţă în una din zilele trecute, dând câştig de causă Sêrbilor şi condamnând pe Români la plătirea speselor de proces, cari se urcă la suma de 8.800 coróne.

*

† Dr. Iosif Bedeus de Scharberg, fruntaş cu trecere la Saşi, a decedat în Sibiiu. Inmormêntarea i-s'a făcut Vineri, cu mare pompă, fiind-că decedatul avea la activul seu o viéţă plină de fapte frumóse, sevêrşite spre binele némului seu. Era de 75 de ani. El a fost consilier la tribunalul urbarial, odinióră orator al oraşului Sibiiu, curator al bisericei ev. săsesci din Ardeal, preşedinte al Reuniunei de agricultură sesesci ardelene, director al institutului de credit fonciar în Sibiiu, la a căruia înfiinţare a contribuit. A fost fórte activ şi pe terenul public, ca deputat în dieta din Sibiiu 1863/4, apoi în dieta din Cluşiu 1865 şi ca depntat al universităţii naţiunii săsesci. La 1886 a fost promovat de universitatea din Heidelberg doctor onorar în ştiinţele juridice.

*

Avansări. Juḑii de tribunal, domnii *Vasiliu Paguba* din Arad şi *Alexiu Oniţiu* din Seghedin au fost inaintaţi din partea Monarchului in clasa a VII. de retribuţinne.

*

Incă un comite suprem — Român. Mai multe ziare magiare aduc ştirea, că pentru un post de comite suprem in Ardeal ar fi luat în combinaţie domnul Dr. *Victor Cupşa* secretar ministerial. Ştirea n'a fost desminţită.

*

Parlamentul român. La 5 Maiu vechiu corpurile legiuitóre române se vor întruni de nou în sesiune estraordinară, care va fi de fórte scurtă durată. Se vor ocupa cu votarea mai multor legi financiare şi cu votarea legii despre reforma administrativă.

*

Mulţămită. Prin aceste împlinesc o datorinţă sacră când şi pe acéstă cale exprim adênc simţita mea mulţămită şi recunoscinţă On. Domni preoţi, cari au binevoit a dona bibliotecii nóstre şcolare mai multe cărţi folositóre.

Ioachim Muntean preot din Gurarîului, ni-a trimis: „Monografia economică-culturală a com. Gura-Rîului“, de donator.

Laurenţiu Ciorbea, din Ponor, ni-a donat: „Tribuna şi Tribunistii“, „Partidul naţ. liberal“ şi „Rěspunsul“ de D. A. Sturza; „Programa şcólei civile de fete din Sibiiu“ şi dóuě nuvele.

Nistor Manciu, din Ocolişul mare, ni-a oferit: „Teologia-Dogmatică“, „Confesiunea Ortod.“ şi „Medicina poporală“.

In legătură cu acestea, nu pot întrelăsa fapta nobilă şi generósă a Dlui Ioan Vasilie, notar substit. în Ponor (Com. Alba-inferióră), prin care Dsa ni-a oferit bibliotecii nóstre suma de 10 coróne din care sě se procure pentru acésta mai multe carţi folositóre. Totodată ni-a mai donat şi unele cărţi, ca: „Lupta dela Călugăreni“ şi „Novele“ de I. Vulcan.

Priméscă deci On. D. donatori cea mai profundă mulţămită şi recunoştinţă atât din partea subscrisului, cât şi a comitetului parochial din Valea-Geogelului pentru atenţiunea ce au dat bibliotecii nóstre, pentru viul interes ce nutresc întru ridicarea, cultivarea şi înflorirea poporului nostru în ştiinţă şi cultură.

Servéscă aceste nobile fapte de memento şi pentru alţii!

Valea-Geogelului, la 11/IV 1901.

Vasiliu Jina, învěţător rom. gr.-ort.

ad. Nr. 224/901 of. prot. [59] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa III Lunca, protopresbiteratul Lupșei, devenită în vacanță prin resignarea parochului Ioan German, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B*) pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a așterne suplicele concursuale, înstruite în sensul regulamentului pentru parochii și a stat. org., subsemnatului oficiu în terminul deschis.

Concurenții nainte de alegere se vor presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre înaintea alegĕtorilor pentru a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Informațiuni mai speciale se pot lua dela subsemnatul oficiu sau dela comitetul parochïal despre starea parochiei și a venitelor.

Oficiul protopresbiteral gr.-or., al tractului Lupșei în conțelegere cu comitetul parochial.

Ofenbaia, în 27 Martie v. 1901.

Vasile Gan,
adm. prot.

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistență.

Articoli reproduși din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900
și publicați de
Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul 1 cor.

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

In **Tipografia și librăria archidiecesană Sibiiu**, se află de vêndare:

Cuvêntări bisericesci
de
Dr. Theol. George Popoviciu
protopresbiter ort. român în Lugoș
broș. à 3 cor., sau lei 3.50.

Religiune și sciință,
disertațiune
de același autor
broș. 50 fil.;
și
Cuvêntări bisericesci
de
Massillon, episcop de Clermont și membru al acad. franc.
traduse prin
Ioan Genț
paroch gr. cath. în Haieu,
Tom. I bros. 5 cor. sau lei 6.50

Din **Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Teoria Dramei
cu un tractat introductiv
despre frumos și artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Prețul broș. 3 cor. 60 fil.

Din **Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. Truța.
Broș. à 50 cr.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Cântări religióse și școlare
(quartete, coruri mixte și bărbătesci) de Ed. **Wachmann**, directorul conservatorului de musică din Bucuresci. Prețul: Partitura 1—2 cor., părți separate dela 15—40 bani

---

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Șaguna
— vărsat în gyps —
cu prețul de **3 coróne.**

Se întindem mâna norocului!

Deja mulți s'au fericit prin cumpĕrarea unui los dela noi.

Loteria cea mai bogată în șanse din lume este Loteria nóstră de clase reg. ung. **Din**

100.000 LOSURI vor fi trase **50.000 câștiguri în bani**

Câștigul cel mai mare eventual

1.000,000 corone.

1 premie 600 000, 1 câștig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30 000, 1 à 25.000, 7 à 20 000, 3 à 15.000, 31 à 10.000 67 à 5000, 3 à 3000, 432 à 2000, 763 à 1000 1238 à 500, 90 à 300, 31.700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80 2.900 à 40. In total

13,160.000 Cor. adecă treisprezece milióne 160.000 Cor.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Jänner	Feber	März	April	Mai	Juni	Juli	August	September	October	November	Dezember
D 1 4042	F 1 38274	F 1 19815	M 1 44373	M 1 48569	S 1 38250	M 1 51633	D 1 59560	S 1 83465	D 1 55184	F 1 17797	S 1 35362
M 2 36473	S 2 51384	S 2 40489	D 2 52329	D 2 53709	S 2 51381	D 2 58046	F 2 83332	M 2 89342	M 2 83536	S 2 38973	M 2 44347
D 3 49544	S 3 56319	S 3 51635	M 3 59576	F 3 62319	M 3 55186	M 3 65832	S 3 86052	D 3 48569	D 3 8560	S 3 51633	D 3 51650
F 4 53718	M 4 64441	M 4 58050	D 4 83383	S 4 83468	D 4 62472	D 4 83584	S 4 35365	M 4 53709	F 4 38250	M 4 58046	M 4 59560
S 5 62452	D 5 83551	D 5 65835	F 5 86063	S 5 89345	M 5 83550	F 5 19815	M 5 44373	D 5 62319	S 5 51381	D 5 65832	D 5 83332
S 6 83478	M 6 17349	M 6 83591	S 6 35366	M 6 36462	D 6 8568	S 6 40489	D 6 52329	F 6 83468	S 6 55186	M 6 83584	F 6 86052
M 7 4053	D 7 38904	D 7 21622	S 7 44382	D 7 4042	F 7 38274	S 7 51635	M 7 59576	S 7 89345	M 7 62472	D 7 19815	S 7 35365
D 8 36475	F 8 51612	F 8 40497	M 8 52340	M 8 36473	S 8 51384	M 8 58050	D 8 83383	S 8 36462	D 8 83550	F 8 40489	S 8 44373
M 9 49711	S 9 58019	S 9 51636	D 9 59598	D 9 49544	S 9 56319	D 9 65835	F 9 86063	M 9 49541	M 9 8568	S 9 51635	M 9 52329
D 10 53719	S 10 64479	S 10 59503	M 10 83430	F 10 53718	M 10 64441	M 10 83591	S 10 35366	D 10 4042	D 10 38274	S 10 58050	D 10 59576
F 11 62459	M 11 83562	M 11 65839	D 11 86070	S 11 62452	D 11 83551	D 11 21622	S 11 44382	M 11 36473	F 11 51384	M 11 65835	M 11 83383
S 12 83492	D 12 17752	D 12 85121	F 12 35371	S 12 83478	M 12 17349	F 12 40497	M 12 52340	D 12 49544	S 12 56319	D 12 83591	D 12 86063
S 13 8457	M 13 38913	M 13 32706	S 13 48076	M 13 4053	D 13 38904	S 13 51636	D 13 59598	F 13 53718	S 13 64441	M 13 21622	F 13 35366
M 14 37404	D 14 51620	D 14 44336	S 14 52503	D 14 36475	F 14 51612	S 14 59503	M 14 83430	S 14 62452	M 14 83551	D 14 40497	S 14 44382
D 15 49715	F 15 58033	F 15 51643	M 15 60033	M 15 49711	S 15 58019	M 15 65839	D 15 86070	S 15 83478	D 15 17349	F 15 51636	S 15 52340
M 16 53720	S 16 64486	S 16 59504	D 16 83436	D 16 53719	S 16 64479	D 16 85121	F 16 35371	M 16 4053	M 16 38904	S 16 59503	M 16 59598
D 17 62461	S 17 83564	S 17 83263	M 17 89324	F 17 62459	M 17 83562	M 17 32706	S 17 48076	D 17 36475	D 17 51612	S 17 65839	D 17 83430
F 18 83494	M 18 17760	M 18 85123	D 18 35375	S 18 83492	D 18 17752	D 18 44336	S 18 52503	M 18 49711	F 18 58019	M 18 85121	M 18 86070
S 19 8466	D 19 38940	D 19 35355	F 19 48087	S 19 8457	M 19 38913	F 19 51643	M 19 60033	D 19 53719	S 19 64479	D 19 32706	D 19 35371
S 20 38139	M 20 51630	M 20 44337	S 20 52551	M 20 37404	D 20 51620	S 20 59504	D 20 83436	F 20 62459	S 20 83562	M 20 44336	F 20 48076
M 21 51356	D 21 58036	D 21 51649	S 21 60040	D 21 49715	F 21 58033	S 21 83263	M 21 89324	S 21 83492	M 21 17752	D 21 51643	S 21 52503
D 22 55184	F 22 65816	F 22 59519	M 22 83439	M 22 53720	S 22 64486	M 22 85123	D 22 35375	S 22 8457	D 22 38913	F 22 59504	S 22 60033
M 23 62466	S 23 17797	S 23 83320	D 23 89327	D 23 62461	S 23 83564	D 23 35355	F 23 48087	M 23 37404	M 23 51620	S 23 83263	M 23 83436
D 24 83536	S 24 38973	S 24 85128	M 24 35377	F 24 83494	M 24 17760	M 24 44337	S 24 52551	D 24 49715	D 24 58033	S 24 85123	D 24 89324
F 25 8560	M 25 51633	M 25 35362	D 25 48559	S 25 8466	D 25 38940	D 25 51649	S 25 60040	M 25 53720	F 25 64486	M 25 35355	M 25 35375
S 26 38250	D 26 58046	D 26 44347	F 26 52581	S 26 38139	M 26 51630	F 26 59519	M 26 83439	D 26 62461	S 26 83564	D 26 44337	D 26 48087
S 27 51381	M 27 65832	M 27 51650	S 27 60045	M 27 51356	D 27 58036	S 27 83320	D 27 89327	F 27 83494	S 27 17760	M 27 51649	F 27 52551
M 28 55186	D 28 83584	D 28 59560	S 28 83465	D 28 55184	F 28 65816	S 28 85128	M 28 35377	S 28 8466	M 28 38940	D 28 59519	S 28 60040
D 29 62472		F 29 83332	M 29 89342	M 29 62466	S 29 17797	M 29 35362	D 29 48559	S 29 38139	D 29 51630	F 29 83320	S 29 83439
M 30 83550		S 30 86052	D 30 35377	D 30 83536	S 30 38973	D 30 44347	F 30 52581	M 30 51356	M 30 58036	S 30 85128	M 30 89327
D 31 8568		S 31 35365		F 31 8560		M 31 51650	S 31 60045		D 31 65816		D 31 35377

Wann habe ich Geburtstag?

Jeder versuche sein ***Glück*** mit der an seinem ***Geburtstage*** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an ***jedem Tage*** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ***umgehender*** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intrégă întreprinderea stă sub **supravegherea statului.**

Contribuția pentru **losurile originale** de clasa primă conform planului este:
pentru o **optime** ($^{1}/_{8}$) **fl. —.75** sau C. **1.50** pentru un **pătrar** ($^{1}/_{4}$) fl. **1.50** sau C. **3.—**
„ o **jumĕtate** ($^{1}/_{2}$) „ **3.—** „ „ **6.—** „ un **întreg** ($^{1}/_{1}$) „ **6.—** „ „ **12.—**
și se trimit cu rambursă, sau trimițêndu-se prețul lor anticipativ. Pianuri oficióse gratis. Comande pentru losuri originale sunt a se trimite direct la noi până la

22 Maiu a. c.

Filiale:
Museumring II
Elisabethring 54

Banca [56] — 8
A. TÖRÖK & Co.
Budapesta. V. Waitznerring 4/a.

Multe și fórte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților nostri clienți și anume în timp scurt preste cinci milióne

Scrisóre de comandă de tăiat. **Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.**

Ersuche um Zusendung von .... **Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie** nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von. fl. .... } **ist per Nachnahme zu erheben.** / **folgt durch Postanweisung.** } Was nicht gewünscht bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse { ....
....

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$^{1}/_{1}$ Flacon fl. **6.** —, $^{1}/_{2}$ Flacon fl. **3.50.** delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,
pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu **80** cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ cează numai preparate de ale lui Hotter și sĕ nu se primésca altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12. Robert Raditz farmacist în Budapesta VIII Josefsring 64 și Anton Bayer, farmacist, Budapesta VI Andrássystrasse 84.

Fluidul lui Hotter „Training“
1 Sticlă cu fl. **1.20.**

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapații și fugi, sĕ înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai folosește cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.
Nr. I și II
1 kg. . . . fl. **1.20.**

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.
1 Sticlă fl. **1.50.**

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 103—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$^{1}/_{1}$ Cutie cu fl. **2.** $^{1}/_{2}$ Cutie cu fl. **1.20.** delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 sĕptămâni. (boală învechită).

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 43 Sibiiu, Joi 18 Aprilie (2 Maiu) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Biserica și șcóla

de

Dr. Iosif Blaga.

II.

Cultivarea simțĕmêntului religios la poporul nostru este o chestiune vitală de primul ordin, ce ni-se impune în mod imperios. Și dascălul român trebue sĕ fie în clar cu acésta chestiune și datorință!

Fiinţa religiosităţii în popor este însĕ în strînsă legătură cu biserica. Căci nu se găsesce om serios și cu judecata la loc, care ar puté admite teoria, cam lățită azi la speculanți, că póte sĕ fie cineva religios și sĕ nu țină la biserică; — Quod non datur însĕ în cadrul judecății sănĕtóse.

Religiositatea esprimă cea mai alésă parte a idealismului omenesc. Idealismul cel mai sublim s'a concretisat în biserică și în instituțiunile ei. Biserica este un semn vĕḑut al idealismului omenesc.

Biserica nu și-a perdut deci nimic din importanța sa, nici nu s'a demonetisat, căci ea representă cel mai înalt spirit omenesc! Ea și astăzi are cea mai sublimă misiune, și astăzi, și totdéuna, în vecii vecilor, va fi de cea mai mare lipsă spre a se nutrí și potența spiritul idealistic în om. Numai cât astăzi i-s'a mai asociat și șcóla. Ambele au sĕ lucreze deci mână în mână. Adevĕrat, că după-ce cultivă azi și șcóla tinerimea, biserica va avé sĕ lucreze azi și cu mijlóce mai înaintate; a evoluționat și ea deci cu evoluționarea omenimii, dar' nu i-a încetat rostul de a fi. După cum viéța animalică a omului trebue continuu nutrită și după încetarea crescerii, așa și viéța ideală recere a fi continuu alimentată și după încetarea educațiunii familiare și școlare. Și biserica este cea mai chemată a tot alimenta focul sacru al idealismului omenesc în ómenii crescuți.

Pentru-ca biserica sĕ-și pótă desvolta cu succes problema sa, ómenii culți trebue sĕ-i ajute, ca sĕ câștige în putere și valóre morală!

Biserica cu instituțiunile și datinile și ceremoniile de cult, sĕ se venereze cu sfințenia de lipsă. Nimic sĕ nu fie luat în deșert, căci tot ce este în biserică 'și are rostul sĕu și basa sa sănĕtósă și întăritóre de viéță! Tot ce se face în biserică, și în urma prescrierii bisericii, este espresiunea idealismului poporului și dacă omul se deprinde în acele lucrări, prin aceea i-se desvóltă și întăresce idealismul! Nu sunt instituțiunile bisericei și religiei nóstre forme góle, ci sunt cristalisațiuni ale duchului înalt omenesc, susținĕtóre de idealism, după cum părțile frumóse constitutive ale naturei esterne nu sunt forme góle, ci puteri depuse în acele forme, cu scop a susținé și întărí viéța lumii!

De pe o basă fórte greșită privesce d. e. dl *Dr. Vajda*, bărbat de frunte al neamului nostru, cu menirea de a devení conducĕtor al Românilor, *postul* la Români, și a riscat o mare nesocotință plină de consecințe rele când a afirmat în broșura sa: „Postul vêrtute?“ lățită cu multă stăruință între Români, că „Postul e în detrimentul desvoltării culturale și economice a poporului român și deci trebue delăturat“ și că este o invenție a speculațiunii interesate a călugărilor. Și pe ce temeiu se pune? Se cutéză a aprecia chestia acésta basat pe învĕțăturile omorîtóre de duch și viéță ale ovreiului Max Nordau, a cărui obraznică părere, că „Monarchia și religiunea stau în relație de complici conjurați și luptă cu fidelitate, reciproc, pentru interesele lor“, o citéză drept mărturie pentru adeverirea tesei sale.

Da, cum sĕ nu, dacă Românul s'ar lăsa de post, îndată s'ar desvolta culturalicesce și economicesce!? Nu și-a dat sémă nici dl Vajda, ca mulți alții, de ceea ce e depus în sufletul poporului românesc până ține la post, de faptul, că aci este vorba de o putere, ce îi dă ocasiune sĕ se înfrâneze și sĕ se deprindă la abnegațiune morală și la idealism. E ușor sĕ deslegi poporul, dar' e ușor și a vedé, că prin acésta n'am câștigat nimic real, dar' da, de perdut sigur am perdut fórte mult? Sĕ ne dăm noi sémă, că ce ar fi fost de Român, date fiind împrejurările istorice ale trecutului lui, dacă ar fi și tot mâncat „cu dulce“?! Óre sĕ nu putem aprecia faptul, că la ce au ajuns alții, cari n'au legea cu postul, bunăóră Sașii, cei cari s'au bucurat de atâtea favoruri în tot trecutul lor, séu chiar poporul maghiar, și în deosebi Secuii!? Las apoi că sunt destui doctori, chiar și de cei mari, cari azi susțin, că e bine din multe puncte de vedere, sĕ se nutréscă omul cu mâncări de post. Fiind-că s'a învĕțat dl *Vajda*, cel bogat, sĕ mânce tot carne, are drept óre sĕ concludă acum, că împrejurarea, că nu mâncă și poporul românesc tot carne, este cea mai mare causă a rĕmânerii lui îndĕrĕt în cele culturale și economice și deci, că trebue șters postul, căci atunci „s'ar ridica nivelul moral al poporului nostru în un mod estraordinar, astfel încât nici nu se póte prevedé tot binele, ce l'ar avé drept urmare?“

Fantasie!

Bărbații culți au rolul sĕ întăréscă idealismul în popor și nu sĕ-l paraliseze!

Dar' în vederea acestui scop ei trebue înainte de tóte sĕ cinstéscă formele, în cari se manifestéză viéța ideală religiósă a poporului și înșiși sĕ-i insufle în acéstă privință dragoste și alipire. Necinstirea lor din partea ómenilor culți însemnéză jignirea adêncă a simțĕmêntului celui mai de valóre al poporului nostru, și acésta trebue sĕ provóce destrăbălare și demoralisare.

Invĕțătorii în prima linie, după preoți, au sĕ premérgă în privința acésta cu esemplu demn de ei și de misiunea lor, pentru-că ei sunt mai mult în mijlocul poporului și faptele lor au mai mare preț înaintea acestuia!

Biserica își are apoi pe representanții sei, între cari la primul loc e preotul.

Relațiunea între învĕțător și preot ar trebuí sĕ fie esemplară, pentru-ca și prin acésta sĕ se ridice pe de o parte vaza și puterea morală a preotului și prin ea a bisericii, și pe de altă parte sĕ se consolideze între ei raportul atât de binefăcĕtor al șcólei române, și în genere sĕ se pótă desvolta tóte interesele de ordine înaltă morală ale poporului nostru!

Șcóla este fiica bisericii. Dela raportul între șcólă și biserică, ca și între mamă și fiica sa, depinde fórte mult fericirea amêndurora. Ce e mai natural de pretins, decât, ca între învĕțător și preot sĕ domnéscă cea mai deplină armonie și iubire!

Din nenorocire însĕ la noi sunt prea multe locurile, unde între preot și învĕțător domnesc ura și patima urîtă a vrajbei.

In casurile acestea învĕțătorii și preoții dovedesc o absolută lipsă de conștiință a datorinței lor, ba chiar și a misiunii instituțiunilor, în fruntea cărora stau. Și nimic nu-i mai stricăcios intereselor șcólei și bisericii, ca acest neajuns. Ori-ce neajunsuri, de altă natură, pentru șcólă și biserică, se pot delătura prin voință și zel, dar' acesta nu. Incordarea între învĕțător și preot e cualificată a sdruncina necontenit la temelia bisericei și șcólei și a vicia atmosfera morală a vieții poporului nostru, pentru-că ura și vrajba sunt necontenite stimulente ale faptelor rele. Și poporul, nefericit a fi martor și spectator, trebue sĕ se demoraliseze. E incontestabil mare și rĕul provenit din cérta dintre notarul și preotul satului și este un urît semn al culturii lor; dar' nu se póte mĕsura în consecuențele sale cu cel causat de raportul încordat dintre preot și învĕțător. Și apoi nu poți aștepta atâta abnegațiune și inimă cu tendințe așa de corecte dela notarul satului, căci acesta este crescut în alt spirit, și-a putut însușí adecă deprinderi de felul acesta din vremea când scria la masa unui alt notar unde același spirit domnia, stă apoi sub căpetenie streină de biserica și șcóla nóstra, cu altă responsabilitate etc., dar' da, cu drept se póte aștepta dela învĕțători și preoți. Notarul din sat lucréză în detrimentul bisericii, onóre escepțiunilor, în un mod mai inconscient. Dar' e mare pĕcatul, ce se comite în privința acésta de către învĕțători.

Și ce este mobilul certelor? Ambițiuni de natura cea mai inferióră, tendința urîtă de a se arăta unul mai grozav decât celalalt. Iată căací ese la ivélă lipsa de cultură *adevĕrată*. Cultura temperéză pe om și îi creéză o astfel de valóre, care se impune ca dela sine, pe basa puterilor intelectuale și morale, ce representă, și pe basa faptelor, ce degagiéză, fără a provoca în cineva repulsiune.

Este timpul suprem, ca D-vóstră, toți învĕțătorii, sĕ Vĕ dați séma de rĕul ce isvoresce pentru biserică și șcólă din slăbirea simțului religios, din nesocotirea bisericii și așeḑĕmintelor sale și din relațiunea încordată dintre D-vóstră și preoți, și sĕ căutați, cu tot dinadinsul, sĕ ridicați puterea morală a bisericii, prin aceea, că arĕtați înși-vĕ iubire și venerațiune către biserică, către poruncile și tot felul de așeḑĕminte ale ei; sĕ cultivați acest sentiment de datorință în tinerime, sĕ trăiți în armonie și pace cu preoții, consolidați pe basa interesului mare al bisericii și șcólei, ai căror funcționari sunteți, sĕ vĕ presentați între tóte împrejurările cu preoții în o unitate de vederi și simțĕminte, ca sĕ fiți adevĕrați representanți ai șcólei și bisericii și poporului adevĕrați dascăli, consacrându-vĕ pentru acest scop tóte silințele și tóte forțele minții și căldura inimii D-vóstră. In bună înțelegere cu preoții veți puté fi adevĕrate forțe angagiate la opera de îndreptare a poporului nostru, dela care depinde tot viitorul și fericirea neamului nostru! — Unde nu puteți trăí bine din causa vinei cunoscute a preotului, sĕ cereți sprijinul organelor superióre.

Și în felul acesta Vi-ați îndeplinit datorința ce Vi-ați luat asupra-vĕ, în felul acesta contribuiți la realisarea problemei sublime a șcólei și în consecuență veți și fi apoi binemeritați la națiunea D-vóstră iubită și patria nóstră mamă.

Conferențele învĕțătoresci.

Din cercul Sĕliștei.

(Fine.)

Ședința a treia.

Vineri la órele 9 se deschide a treia ședință. Și acésta ședință, în care s'a discutat asupra prelegerei practice din Istoria Patriei, ținută de înv. *I. Hociotă*, — a fost interesantă și din tóte punctele de vedere fórte instructivă.

Trei óre aprópe a ținut discuția asupra acestei teme, constatându-se și de astă-dată, că e mare diferința dacă învĕțătorul bunăóră cetesce o lecție practică scrisă sau tipărită, sau apoi *o ține el singur înaintea elevilor*. Pentru-că chiar și celui mai mare psichologpedagog i-se póte întêmpla, la lecția practică, pe care și-a pregătit'o în scris acasă, că predându-o înaintea elevilor, unul dintre acestia sĕ-i rĕspundă altfel, nu cum s'a așteptat, și așa sĕ vină silit sĕ schimbe cu totul continuarea lecției; și acésta apoi depinde pentru a ajunge la bun resultat, nu atât dela *știința* învĕțătoriului cât mai ales dela *dibăcia* lui.

Chiar acest fapt i-s'a întêmplat d-lui Hociotă. Prelegerea în scris i-a fost bine pregătită; predată însĕ nu i-a fost deplin succésă.

Chiar faptului acestuia este apoi a se atribui, că discuția asupra temei pentru învĕțătorii adunați a fost fórte instructivă.

Cred a face un bun serviciu învĕțătorilor, dând la acest loc părțile mai principale ale acestei discuții.

Prelegĕtoriul în autocritica ce și-o face la începutul discuției, recunósce uumătórele erori:

a) a luat prea mult material pentru o óră; (a luat anume tot ce este scris despre „*Regele Matia Corvin*“ în Istoria Patriei de *V. Goldiș* pag. 55);
b) analisele le-a făcut prea superficial;
c) reasumările nu le-a făcut destul de temeinic;
d) învĕțător tinĕr fiind, n'a știut sĕ entusiasmeze pe eleve pentru materia predată.

După discuția la care au luat parte învĕțătorii Bratu, Lăpădat, Crișan, Giura, Mardan și Țintea, și după esențialele lămuriri și esplicări ale d-lui comisar, D-Sa reasumă resultatul discuției în următórele:

1. Analisa trebuia sĕ se facă pentru întréga lecție la început, pentru-că nu e corect a face la fie-care bucată de sintesă o analisă deosebită.

Singuraticele sinteze din o unitate metodică se légă între sine prin douĕ-trei întrebări întroducătóre și nu prin analise speciale estinse.

2. Materialul de predat ca sinteză, a fost prea mult pentru o óră. Acela era destul chiar pentru douĕ óre.

3. Purcederea prelegătoriului de a preda întréga sinteză în o singură óră și materialul

predat a-l trece şi prin celelalte trepte, se declară de fals.

In legătură cu acésta se arată, că la unităţi mari se ia în óra primă analisa şi o parte din sinteză, ear' ceealaltă sinteză se predă elevilor în .órele următóre, după cum e materia de estinsă, în 2--3 şi mai multe óre şi numai după terminarea sintezei se face asociare, sistem şi aplicare.

4. Se repróbă că nu s'a folosit charta, pentru-că istoria fără chartă nu e permis sĕ se predea.

5. Se repróbă că prelegătoriul n'a dat nici un an şi nici n'a stabilit circa timpul în care a trăit Matia, prin ceea-ce istoria prea uşor devine poveste.

6. Se repróbă că în prelegere stările sociale, culturale nu s'au luat în tractare, cari singure justifică întroducerea istoriei ca obiect de învĕţământ.

7. Se constată că e necorect, ca învĕţătoriul la predare sĕ şédă a lene pe scaun, ci stând în picióre 'naintea elevilor, propunerea lui şi supravegherea vor fi totdeuna mai corespundĕtóre.

Invĕţătoriului I. Hociotă conferenţa îi esprimă mulţămită pentru zelul desvoltat, dorindu-i pe viitor mai bun succes.

Şedinţa IV.

După prânz la óra $^1/_2$ la 2 se deschide a patra şedinţă. Invĕţătoriul *Sever Cheţan* cetesce operatul *„Clasificarea şi promovarea elevilor în şcóla poporală“*, lucrat cu multă pricepere de *„Corpul învĕţătoresc din Poiana“*.

După o discuţie amănunţită la carea iau parte Lăpădat, Vlad, Mosora, Mardan şi dl comisar consist. şi pe basa celor cuprinse în operat, presidiul reasumă resultatul în următórele:

I. Clasificarea elevilor e necesară: a) pentru învĕţător, ca sĕ ştie totdeuna cum stă cu elevii şi sĕ pótă da părinţilor eventual tutorilor şi organelor de inspecţiune informaţiunile cerute; *b)* pentru părinţi, ca ei sĕ ştie din când în când progresul sau regresul copiilor lor; *c)* pentru trebuinţele sociale, cerêndu-se adeseori atestate de şcólă.

II. Clasificarea trebue sĕ împlinéscă următórele condiţii:

a) Sĕ se facă cu obiectivitate absolută, fără privire la părinţi şi la elevi, singur numai cu privire la prestaţiunile lor.

b) Clasificarea sĕ fie o oglindă a prestaţiunilor elevilor de pe întreg anul, aşadară nu cum sunt elevii în decursul anului, sau cum sunt la examen, ci în ambe casurile.

c) Clasificaţia odată stabilită nu e permis sĕ se schimbe.

d) Clasificarea sĕ se facă cu mare scrupulositate, ca sĕ nu producă resens la elevi, cari mai bine se cunosc între sine.

e) Clasificarea sĕ se facă în general pentru toţi elevii din pătrar în pătrar de an şi sĕ se publice nu numai elevilor ci îndeosebi părinţilor, ca acestia sĕ fie în clar cu elevii lor.

III. In cât privesce promovarea se constată, că în şcóla poporală numai în casuri fórte rari e permis a constrînge elevii la repeţirea anului, pentru-că timpul de instrucţiune restrîns fiind şi părinţii abia aşteptând, ca copiii lor sĕ împlinéscă 12 ani, ca sĕ-i pótă lua dela şcólă, ar remâné copiii fără instrucţie suficientă.

Se repróbă reţinerea copiilor în aceeaş clasă din cause că sunt debili, căci acésta numai medicului şi părinţilor le stă în voe.

După aceea se alege o comisiune constătătóre din membri: D. Lăpădat, D. A. Mosora, I. Bratu, N. Simulescu şi I. Rĕchiţan, care se insarcinéză a face un project al obiectelor de pertractare in conferenţa din anul viitor, şi acest project a-l da P. O. D. comisar consistorial cel mult in decurs de o lună spre a-l aproba şi a-l da învĕţătorilor, ca sĕ-l pregătéscă pe anul viitor.

Terminându-se cu acestea agendele conferenţei învĕţătoresci din anul acesta, P. O. D. comisar consistorial mulţămesce membrilor pentru interesul şi rîvna arĕtată în conferenţe şi doresce, ca în anul viitor tot în acest loc sĕ se revadă. Totodată mulţămesce şi autorităţii nóstre bisericesci, care l-a incredinţat cu sarcina acésta onorifică, şi cu acestea declară conferenţa de inchisă.

Inv.-director *Ilie Georgescu* (Poiana) în numele învĕţătorilor intruniţi: mulţămesce P. O. D. comisar consist. pentru buna şi înţelépta sa conducere, care va avé mari influinţe asupra activităţii învĕţătorilor participanţi la aceste instructive conferenţe, dorind din inimă, ca cercului învĕţătoresc al V. (Sĕlişte) sĕ-i rĕmână mulţi ani în frunte P. O. D. comisar actual.

Intreite strigăte de *„trăiască“* rĕsunară la adresa P. O. D. comisar consistorial Dr. *Ioan Stroia.*

Partea socială.

Inteliginţa şi poporul din Sĕlişte a primit cu bucurie vestea că autoritatea nóstră bisericéscă-şcolară superióră a desĭgnat de centru comuna Sĕlişte pentru întrunirea învĕţătorilor din cele două tracte protopopesci şi drept resplată s'a îngrijit, ca óspeţii sĕ se simtă cât de bine în acéstă comună.

Corpul învĕţătoresc s'a îngrijit de timpuriu a rêndui cuartire comode pentru colegii lor. Atât membrii acestui corp cât şi fruntaşii cari au fost recercaţi întru acest scop au primit cu cea mai mare plăcere pe óspeţii îmbiaţi lor spre încuartirare.

Joi séra, în ziua primă, s'a dat de către tinera şi harnica *„Reuniune de cântări“* un *concert* în onórea d-lor învĕţători. Deşi acéstă reuniune numai cu două zile 'nainte dase un alt concert, totuşi şi la acesta a participat întrégă inteliginţa locală.

După concert tot în o sală a şcólei s'a servit cina comună, la care au participat toţi cei presenţi la concert. O animaţie veselă a dominat acésta întrunire. Seriósă şi plină de dragoste românéscă pentru învĕţători, toaste s'au ridicat din partea d-lor Dr. Ioan Stroia, Dr. Nicolae Comşa şi Nicolae Henţiu, cărora li-au rĕspuns cu aceiaşi dragoste învĕţătorii: D. Lăpĕdat, I. Georgescu şi N. Simulescu. Mai multe cântări vesele esecutate şi aici din partea „Reuniunei de cântări“ precum şi toastele comice ale lui *Romi* din Poiana, presărate printre toastele susnumite, au ţinut pe toţi cei de faţă în cea mai veselă disposiţiune până târziu nóptea.

Pe a doua zi era proiectată o escursiune la *„Foltea“*. Durere, timpul ploios a zădărnicit realisarea acestui proiect.

Sĕ sperăm că la anul viitor nu vom mai fi aşa master tractaţi nici din partea timpului.

Păunaş.

Din cercul Lupşei.

Ocolişul-mare, 9 Aprile v. 1901.

Lângă Ch. m. 31 al drumului de stat ce duce paralel cu rîul *Arieş* dela Turda la Câmpeni, vei întimpina, călătoriule! o vale. Este valea Ocolişului mare. Déluri pleşugite se înalţă deadrépta şi stânga ei. Cultura de timp îndelungat şi puţin raţională a adus cu sine slăbirea solului, care acum — drept rĕsbunare — cât-ce o plóie cât de cât torenţială îl atinge, curge la vale, nămolind şi prăbuşind luncile odinióră încântătóre, pitoresci.

La câţiva paşi numai, pe vale în sus, şi de o parte şi de alta a malurilor, se ivesc case, aşezate în şiruri puţin regulate şi coperite cu paie.

Acesta este Ocolişul-mare!

Esteriorul, e drept, nu ofere ceva privelişte de admirat, cu atât mai de interes sunt cele ce se pot zice cu respect la starea şi ocupaţiunea locuitorilor. Sunt cu toţii lucrători de pământ şi într'o stare materială, deşi nu înfloritóre, dar' la tot casul bună, mai bună de cât la alţi vecini. Vite cornute şi oi ţin în numĕr mare, şi aceste le dau venitul, principalul isvor de câştig. Ca comună, Ocolişul mare e compact şi pur ortodox român. Streinii, mai ales fiii lui Israil, acı nu şi-au prea putut pune piciorul. Numĕră ceva peste 800 suflete şi dispune de un teritor larg, bogat în păşunate şi păduri.

In zilele de 5/18 şi 6/19 l. c. Ocolişul mare era teatrul unei mişcări estraordinare. Conferenţa învĕţ. din cercul XII Lupşa-Turda acì îşi ţinea şedinţele, acì a convocat'o comisarul cons. P. O. D. Dr. *Petru Şpan*, profesor la seminariul *„Andreian“*. Acesta este evenimentul, care a pus în mişcare comuna, astfel retrasă de lumea mare şi liniştită.

Ca cronicar ţin a înregistra decursul acelei conferenţe.

Cu plăcere constat că de astădată învĕţătorii s'au presentat aprópe în numĕr complet. Din tractul Lupşa abia au lipsit 2, ear' dela Turda 4.

La deschiderea conferenţei de faţă era Il. S. Teglás István inspector regesc de şcóle în Turda, care în tot decursul conferenţei a petrecut cu noi, apoi un numĕros public, preoţi şi mireni din loc şi jur. Şedinţa I abia la 11 óre a. m. s'a deschis. Causa a fost că s'a aşteptat după comisarul consistorial, care din cause grave nesosind, rolul de conducĕtor ca organ al P. Ven. Consistor archidiecesan a trebuit sĕ'l iee administratorul prot. al tractului Lupşii M. O. D. *Vasilie Gan*, care a deschis şi condus conferenţa până în sfârşit.

Conferenţa în 4 şedinţe, de Joi şi până Vineri séra, cu seriositate şi maturitate a desbătut şi tractat tóte objectele puse la ordinea zilei.

Asupra temei P. V. Cons.: „Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestă mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători, şi cum s'ar puté ajunge acea însufleţire?“ a presentat lucrarea scripturistică învĕţ. *Simion Cojoc.* După dînsul causele indolenţei ar fi: crescerea necorĕspundĕtore a învĕţătorilor, lipsa presenţei de spirit (?), ocupaţiunile laterale incompatibile cu chemarea învĕţ., apoi apatia dela natură (?), lenea şi beţia.

Andreiu Muntean, lângă aceste voesce a mai adauge salarele slabe şi solvite fórte neregulat, interesul prea puţin ce'l pórtă faţă de şcólă atât băeţii, cât şi părinţii, din care pricină învĕţătorul se disgustă, îşi perde pacienţa. De acéstă părere este şi Teodor Nicóră.

Vasilie Jina susţine, că lipsa de stabilitate la corpul învĕţătoresc, provisoratele cele multe şi controla prea puţină ce se esercită la noi, cum învĕţătorii îşi îndeplinesc datorinţa, ar fi cause temeinice şi mari ale indiferentismului învĕţătorilor faţă de chemarea lor.

Preşedintele conferenţei ţine a rectifica unele afirmaţiuni, că certele dintre preot şi învĕţător, cari s'au signalisat de antevorbitori drept cause ale indiferentismului, ar fi isvorîte tocmai din despotismul preoţilor — directori. Nu consimte nici cu aceea, că beţia ar fi causă de indiferentism. Corpul învĕţătoresc, har Domnului! nu e recrutat azi din surugii. Invĕţătorii nostri au tăria sufletéscă, sĕ nu se lase a fi copleşiţi de o patimă aşa urîtă. Esceptiunile sunt la tótă întêmplarea rari, nu se póte vorbi de ea ca regulă generală. Desémnă apoi drept cause ale indiferentismului curentul modern, care lipsit de ideale, face şi pe învĕţători sĕ se închine idolului lui Vaal. Mulţi învĕţători se aplică pe acéstă carieră, nu din plăcere, ci fiindcă alte cariere le stau închise; va se zică *din necesitate.* Se înţelege, aceia nu se însufleţesc, nu au dragoste către şcólă. Sunt dornici sĕ se finéscă anul şcolar, ca sĕ devină iarăşi liberi de o muncă lor neplăcută. Mai este lipsa de pregătire suficientă teoretică şi prealabilă. Mulţi învĕţători întimpină greutăţi de neînvins la împărţirea materialului în lecţiuni, la alegerea lui, ca sĕ retac greutăţile metodice şi didactice. Deci cause de desgust sunt destule!

Il. Sa inspectorul reg. încă doresce, ca în corpul învĕţătoresc sĕ se formeze o conscienţă mai vie faţă de chemarea sa.

Observările tóte s'au petrecut la protocol.

Conferenţa s'a ocupat şi cu cestiunea fondului de pensiuni regnicolar, ale cărui statute sunt la guvern în revisiune. Conferenţa rógă pe P. Ven. Consistoriu archidiecesan a întreveni la Inaltul guvern al ţerii, ca sĕ

FOIŞORA

Ioan Circa de Gambutz.

Ca Episcop al Marmaţiei Dositeiu Circa 1660—1730.

de

Ioan Puşcariu

Membru al Academiei Române.

(Urmare).

„Pentru care ne rugăm prea umilit de Eminenţia Vóstră, ca — pentru gloria lui Dumnezeu şi binele bisericii, şi pentru delăturarea multor turburări şi scisiuni în biserică — sĕ binevoiţi a învigila şi împedeca tendinţele lor, — pentru-că de vor câştiga ei aceea, toţi preoţii ce se află pe moşiile lor vor trece la ei cu stricarea bisericii. Au promis adecă, domnii calvini, tótă libertatea nu numai preoţilor, de se vor alipí de Circa, ci şi copiilor lor, şi precum am înţeles, Circa a şi atras vr'o câţiva la sine.

„Sunt în comitatul Hunedóra zece preoţi cari, substrăgêndu-se din gremiul bisericii, se zic a se fi unit cu calvinii, dar' minţesc (mentiuntur), pentru-că celebréză liturgia ca mai înainte, se închină la sfinţi, ţin sĕrbătorile ca mai înainte, postesc şi urméză întru tóte ritul ca mai înainte, ceea-ce nu convine cu doctrinele calvine. De aceea ne rugăm de Eminenţa Vóstră, sĕ exoperaţi de la Maiestatea Sa un decret, în care sĕ se determine ce e uniunea aceea? Pentru-că cei ce se declară de uniţi cu calviniştii, trebue sĕ admită, sĕ mărturiséscă şi sĕ crédă tóte ce le admit, mărturisesc şi cred calvinii — precum se află în diploma dată nouă în privinţa uniunii cu religiunea catolică, — aşa ca acei preoţi români ca calvini sĕ nu mai celebreze liturgia, sĕ nu postéscă, etc., şi numai atunci sĕ se pótă bucura de privilegiile calvinilor în modul cum ne folosim noi de ale catolicilor. Astfel acei preoţi înşélă şi pe Dumnezeu şi biserica şi pe Maiestatea Sa. Pe Dumnezeu, pentru că se clatină spre amândouĕ părţile; pe biserică, pentru că se detrag de la a nóstră şi nu consimt cu cealaltă; pe Maiestatea Sa, pentru-că se folosesc de diploma Maiestăţii Sale dată celor uniţi şi totuşi uniţi nu sunt. Despre tóte acestea vĕ va da informaţiune orală mai pe larg Nunciul nostru, ce-l vom trimite în scurt timp la Maiestatea Sa.

„In fine, n'ar strica, dacă Eminenţia Vóstră aţi scrie d-lui gubernator şi d-lui N. Bethlen (cari conduc tréba lui Circa) sĕ abstee de la asemenea infestaţiuni ale bisericii, că alt-cum vor cădé în disgraţia cesaro-regéscă. — Subscris: Episcopus Valachorum ritus graeci Athanasius unitus cum totius (*sic*) Transilvano“. (Nilles, I, 222.)

Despre fuga lui Circa din prinsórea lui Atanasie, şi despre ulteriórele lui peripeţii, scrie numitul N. Bethlen în monografia sa următórele:

„In anii precedenţi, un popă deştept şi învĕţat, cu numele Ioan Circa, care ştia unguresce şi latinesce, şi fusese rival la alegerea lui Atanasie la Vlădicie, fù prins şi deţinut în lanţuri la Metropolie, de unde fugind cu lanţuri cu tot în Colegiul nostru din Alba-Iulia, de acì eu în secret l-am trimis la Aiud, unde l-am ţinut pitulat aprópe şépte sĕptĕmâni. După aceea eu cu gubernatorul, şi cu mulţi d-ni reformaţi, îl luarăm pe faţă în apĕrarea nóstră, şi-l aşezarăm în comitatul Hunedórei într'o eclesie romană reformată, asemnându-i şi plată; dar' acolo i-a fost peste putinţă a petrece, din causa persecuţiunilor secrete, şi mai cu sémă după violenţele comise asupra lui Nagy Szegi trebuì sĕ pribegéscă luând lumea în cap.“ (Veḑi Transilv. No. 5, 1870).

Intrebarea că în cotro a pribegit Circa din comitatul Hunedórei, unde n'a putut sau n'a vrut sĕ comoreze, ni-o descopere alt pasagiu din monografia lui N. Bethlen, ce sună astfel:

După ce Bethlen amintesce că, fiind dus în Marmaţia spre a ţiné acolo congregaţiune comitatensă, se întórse de acolo în Ianuarie 1702 la Alba-Iulia, spre a participa la adunarea obştéscă a ţĕrii, apoi continuă: „curênd după reîntórcerea mea (din Marmaţia), îmi venì epistola generalului (Rabutin), ca sĕ chem pe episcopul valach din Marmaţia spre a-l întreba de unele şi altele, că nu i-se va întêmpla nici un rĕu. Eu scrisei episcopului din Marmaţia, ca sĕ vină la mine, însĕ n'am cutezat a-i scrie lucrul întreg, pentru-că mĕ temeam, că nu va veni, ci speriându-se va fugí, şi apoi eu voiu avé supĕrări din causa lui; am scris iute vice-şpanului meu Menyhard Pogány că, dacă n'ar voí episcopul sĕ vină, sĕ-l prindă cu forţa, şi sé-l trimită încóce; totuşi pe cât se póte sĕ cumpete lucrul, aşa în cât sĕ nu ajungă la acéstă extremitate, ear' episcopul încă sĕ nu pricépă. S'a priceput sau nu? eu n'o ştiu; destul atâta că el vení frumos în Alba-Iulia la mine, merse în Sibiiu la generalul, se reîntórse şi călĕtorì în pace la Maramureş, pentru care sĕ fie mulţămită lui Dumnezeu. Nagy Szegi scrisese acestui episcop din Marmaţia, ear' acesta, *„ex Synodo suorum collegarum“*, a scris ca rĕspuns o epistolă contra *unionem cum pontifice*, atât din Sfînta Scriptură, cât şi din actele vechilor concilie, în cât eu nici odată n'aşi fi creḑut, ca din capul unui valach din Marmaţia sĕ iésă aşa ceva, nici că a mai încercat cineva, ca sĕ unéscă Maramureşul.“ (Veḑi Transilvania, No. 5, din anul 1870).

(Va urma.)

acórde învěţătorilor favorul de a puté fi membri fondului de pens iuni îndată ce primesc diploma şi nu dela datul decând postul de învěţător îl ocupă în mod definitiv. Anii de serviţiu sě se socotéscă cu 30, ear' nu cu 40 de ani. Taxa de 30 fileri ce se solvesce acum la fond dela elevi, care causézâ atâtea greutăţi, *sě se sisteze*, etc.

Prelegeri practice au ţinut Vas. Jina despre „óie“ (cu elevii a. 1—2), Ioan Moldovan despre „salcă“ (cu elevii a. 3—4) şi Vasilie Mateiu despre „*Andreiu bar. de Şaguna*“ (cu elevii a. 5—6). Prelegerile s'au ţinut după treptele formale. Discusiunea asupra lor a fost vie. Dóuě au fost deplin, una s'a cualificat mai puţin reuşită. Operat a mai presentat şi cetit Vas. Jina: Propunerea materialului de învěţămênt după treptele formale. Autorului s'a esprimat recunoscinţă protocolară.

Dintre conclusele primite amintesc pe acela, care dispune ca pe viitor discusiunile sě se urmeze în legătură cu manualele de şcólă întroduse, ca astfel sě aibă basă mai practică. S'a decis sě se céră dela P. V. Cons. a lua měsurile de lipsă ca „*Fóia Pedagogică*“, încetată deja, *sě reapară din nou*. Conferinţa îşi esprimă dorinţa de a fi pe viitor convocată ori în Sălciva ori Agribiciu.

Erau contemplate şi unele escursiuni la cheia Runcului şi peştera de stalactide din apropiere. Un timp ploios, în parte şi cu ninsóre, a împedecat escursiunile. Necesitaţi am fost în tot decursul conferenţei a petrece sub coperiş. Monotonia închisorii, cum am zice, a întrecut'o numai ospitalitatea ce ni-au arětat'o dela început până în fine locuitorii şi inteligenţa din loc. Invěţătorii au fost găzduiţi şi ospetaţi pe la casele private, cum numai mai bine s'a putut. Incât acéstă parte o privim, — putem susţiné că învěţătorii de acasă ar fi putut pleca fără de un crucer în buzunar. Laudă poporului, laudă mai ales inteligenţei în frunte cu parochul *Nestor Manciu*, învěţătorul *Andreiu Muntean* şi notarul cercual *Harmath Jenő*. Dee-le Dzeu multă resplată în ceriu!

Joi séra ni-s'a arangiat şi un banchet în localul şcólei. S'a toastat pentru Escelenţia Sa metropolitul, Il. Sa inspectorul reg. şi guvernul ţerii, P. V. Consistor şi organul sěu, pentru învěţătorii şcólei. Era către 2 óre diminéţa, când s'a desfăcut masa. *g.*

---

ad Nr. 1441 Plen.

Cerculariu

către onoraţii membri ordinari şi estraordinari, ai sinodului protopresbiteral electoral din protopresbiteratul gr.-or. al Agnitei.

Terminându-se dispoşiţiunile de lipsă pentru întregirea definitivă a postului de protopresbiter al tractului Agnitei, Venerabilul consistoriu archidiecesan prin ordinul din 5 Martie a. c. Nr. 1441 Plen. a binevoit a denumi pe subscrisul de comisar cu însărcinarea a convoca şi conduce sinodul protopresbiteral pentru alegerea de protopresbiter. In urmarea acesteia am onóre a convoca în sensul regulamentului congresual pentru procedura la alegere de protopresbiter, pe On. membri ai sinodului protopresbiteral al tractului Agnitei, ordinari şi estraordinari, preoţi şi mireni, la sinodul electoral ce se va ţiné Vineri în 4 Maiu a. c. la 11 óre înainte de amézi în biserica nóstră din opidul Agnita pentru alegerea de protopresbiter; ear' onoraţii membri ai comitetului protopresbiteral, preoţi şi mireni, se învită la şedinţa estraordinară a comitetului protopresbiteral pe Joi în 3 Maiu a. c. la 3 óre după amézi în sala şcólei nóstre de acolo pentru compunerea listei de candidare.

Actului de alegere, conform prescriselor legei şi datorinţei nóstre crestinesci, va premerge celebrarea sfintei liturghii cu chemarea sfântului Duch, ce se va ţiné în ziua alegerei la 9 óre înainte de amézi în biserica parochială din Agnita.

Sibiiu, 17 Aprile 1901.

Moise Lazar
asesor consistorial, comisariu.

Revistă esternă

Turburări în Macedonia. Conform raportului unei gazete din Sofia dto 26 April, trupe turcesci au atacat un sat şi l'au aprins. Au ucis şi câţiva săteni.

*

Rěsboiul Burilor. Se raportézâ din Capstadt, că 400 Buri au atacat o trupă engleză în apropiere de Kroonstadt, care după luptă de opt óre s'a predat. Burii au desarmat'o şi după aceea au dimis'o.

Din Pretoria se raportézâ, că în 25 April Burii au făcut sě deraileze un tren ce ducea bolnavi, ear' în apropiere de Springfontein au aruncat în aer un tren cu transport de cai.

*

Lupte noue în China. Agenţa Wolff raportézâ din Peking, că în 23 şi 25 April brigada generalului *Ketteler* a avut lupte grele cu trupele generalului *Liu* în apropiere de murul chinez. In 23 s'au dat trei bătělii, ear' în 25 una. După resistenţă cerbicósă chinezii au fost siliţi sě se retragă.

„Daily Express“ referitoriu la aceste lupte raportézâ, că a doua zi trupele germane, îndurând perderi mari, s'au retras la Paodingfu. Perderea Germanilor e 5 oficeri şi 80 soldaţi.

NOUTĂŢI

Secretar consistorial. In şedinţa plenară ţinută Sâmbătă, consistoriul diecesan din *Árad* a ales secretar consistorial pe domnul *Vasile Goldiş*, fost profesor la gimnasiul român din Braşov, ear' acum trecut la pensie.

*

Bal de curte a fost aranjat eri, Marţi, în palatul regal din Buda. A fost învitată flórea aristocraţiei magiare, dignitarii înalţi ai statului, mulţi deputaţi şi corpul diplomatic dela Viena, care în scopul acesta a sosit eri la Budapesta.

*

Suveranii români, după cum ne spune o telegramă din Abazia, au primit visitele tuturor autorităţilor şi notabilităţilor din localitate. Deosebi Reginei României i-se aduc continue ovaţiuni. Salonul vilei Augiolina, unde locuesc suveranii români, e plin de cele mai frumóse buchete de flori aduse Reginei. Duminecă séra a fost aranjată o serenadă, în onórea Regelui şi Reginei României.

*

D'ale armatei. Domnul *Cornel Bardosy* din Sibiiu, practicant la auditoriat, cu garnisóna în Viena, a fost numit pe prima Maiu *locotenent auditor* în regimentul de infantarie numěrul 50, cu sediul în *Braşov*, care se recrutézâ din comitatul Albei-interióre şi e unul din regimentele cele mai româneşti.

*

Eclipse. In anul acesta vor fi douě eclipse de sóre şi douě de lună. In *3 Maiu* (st. n.) şi în 27 Octobre vor fi eclipsele de lună, ear' în 18 Octobre şi 11 Novembre vor fi eclipse parţiale solare.

*

Omor ritual. Curtea de casaţie din Viena, ocupându-se cu recursul înaintat din partea lui *Hülsner*, Evreu, judecat la mórte din partea curţii cu juraţi, *pentru omor ritual*, n'a aflat recursul destul de motivat pentru a'l accepta, şi astfel respingêndu-l, sentenţa forului prim va fi esecutată.

*

Castanul regelui. Din prilejul petrecerii în capitala ungară a curţii nóstre domnitóre ziarele sulevézâ un mic episod din viéţa M. Sale. In parcul castelului regal din Buda, tocmai sub feréstra cabinetului de lucru al M. Sale, esistă un castan bětrân, Dumnezeu ştie de câţi ani, deóre-ce nici unul dela curte nu-şi aduce aminte sě'l fi vědut ca arboraş tiněr. Mai anii trecuţi dintele timpului îşi începuse opera de distrugere şi faţă cu acest castan, îl scobise la trunchiu, îi uscase câteva crengi, şi îngrijitorul parcului a hotărît sě taie castanul. Era însě *castanul M. Sale*, şi fără învoirea preaînaltă cine ar fi cutezat sě se atingă de el! S'a făcut deci întrebare, ear' M. Sa a dispus sě fie lăsat castanul în pace: „*La olaltă am îmbětrânit*, şi nici n'aşi puté sě lucrez, dacă nu i-aşi vedé ramurii verdi de desubtul ferestii“.

*

Cadou regal. „Daily Mail“ comunică ştirea că regele Edward a donat unei cocóne Hartmann palatul fost al părinţilor princesei de York şi Cormvall, în care s'a născut actualul moştenitoriu al tronului. Dna Hartmann e amică intimă a regelui şi binecunoscută în cercurile de elită ale Londrei. După mórtea ei palatul trece eară în proprietatea casei regale.

*

Comisar guvernal la esamenele de maturitate de la *şcóla comercială* gr. or. din Braşov e numit Nicolau *Putnoky*, directorul gimnasiului de stat din Lugoj.

*

Necrolog. *Victoria Checiches* n. *Lucaciu*, preotésă rom. gr.-or. în *Apahida*, după un morb greu şi îndelungat a repausat în Domnul, la 16/29 Aprile în anul 24-lea al etăţii şi în al 7-lea al căsătoriei sale, fiind împărtăşită cu sfintele taine.

Rěmăşiţele ei pămêntesci s'au aşezat spre odichnă vecnică în mormêntul familiar dela moşia Zemi în hotarul Cojocnei, Mercuri în 1 Maiu st. n. la 2 óre p. m.

Fiei ţărîna uşóră şi memoria în veci binecuvêntată!

*

La revista militară, prin care se vor încheia la Reims manevrele de tómnă ale armatei franceze, după cum vestesce o telegramă din Paris, vor lua parte 150.000 de soldaţi.

*

Catastrofe. Din Mons se raportézâ, că Vineri în minele de cărbuni „Grand Buisson“ din Horn, în urma unei esplosiuni de gaz şi-au perdut viéţa *zece* ómeni. — Conform unei telegrame din Constantinopol în fabrica de pulbere de puşcă de lângă Stambul s'a întêmplat esplosie, pe urma căreia cincisprezece soldaţi şi-au perdut viéţa şi mulţi alţii au fost răniţi grav. — In depoul de dinamit din Bonz (Algir) au esplodat 2000 kilograme de dinamit. Presiunea produsă prin esplosie arunca la mari distanţe jghiaburi mari de pétră, cari au rănit grav vr'o zece ómeni. Un caporal dela vênători a fost isbit de un bolovan cu atâta putere, în cât a murit momentan.

*

Exilarea lui Tolstoi. Contrar ştirilor de până acum, că ţarul nu ar fi de acord cu decisul sfântului sinod al bisericei rusesci cu privire la escomunicarea romancierului Leo *Tolstoi* şi că ar fi chiar intrevenit pentru revocarea decisului de escomunicare, — ziarul „Bohemia“ din Praga susţine a şti că *la ordinul direct al ţarului* contele Leo Tolstoi va fi exilat. Acelaş ziariu spune, că pasportul pentru streinătate s'a şi înmanuat deja contelui pe lângă îndrumarea, ca în timpul cel mai scurt se părăsiască ţéra.

*

Cele mai mari oraşe ale Italiei. Conform resultatelor obţinute la recensemêntul ţinut în ést-an (ultimul s'a ţinut la 1881) cel mai împopulat oraş al Italiei e *Napolul* (cu 700.000 de locuitori, sporire de 206.000). In rêndul al doilea urmézâ *Milano* cu 490.000 (sporiu de 169.000), apoi *Roma* cu 462.000 (sporiu 162.000), *Torino* cu 335.000 (sporiu 80.000). *Genua* are 235.000 locuitori. *Veneţia* vine abia în rêndul al nouělea, cu 151.000 (sporiu 21.000).

Apel.

Incă in anul 1894 cu ocasiunea edării primului almanach al Societăţii de lectură „*Andreiu Şaguna*“, tinerimea ce constitue acésta Societate a făcut promisiunea, că va continua lucrarea literară scientifică iniţiată din incidentul serbării primului ei iubileu de 25 de ani. In prefaţa acelui almanach întîmpinat cu multă căldură de inteliginţa română preste tot şi în special de preoţimea şi învěţătorimea rom. ortodoxă, făcêndu-se amintire că acel almanach nu cuprinde decât lucrări din tomul anului iubilar al fóiei „*Musa*“ s'a zis:

„O estindere asupra tuturor tomurilor şi o edare a tuturor lucrărilor bune nu s'a putut, căci ni-ar fi eşit cartea prea voluminósă şi dorim, ca ea sě fie o suvenire dela iubileu şi mai ales pentru că aceea ar fi o problemă deosebită, pe care sperăm de altfel că o va resolva şi duce în indeplinire Societatea cu timpul când va puté“.

Cu ajutoriul lui Dumnezeu dorim, ca acésta promisiune s'o şi îndeplinim în decursul anului curent. Drept aceea în numele societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ vin şi rog respectuos pe tótă preoţimea şi învěţătorimea ortodoxă română şi pe alţi inteligenţi binevoitori şi spriginitori ai culturei tinerimei, sě binevoiască a se prenumera la acest op, al cărui preţ va fi de douě (2) coróne. Banii se pot trimite atât înainte cât şi după primirea exemplariului.

Sibiiu, în Aprilie 1901.

Dr. Petru Span
preş.-soc.

ECONOMIE.

Intruniri agricole.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“ va ţiné Luni la 23 Aprilie (6 Maiu) ziua Sf. George în comuna *Loman* o

întrunire agricolă.

la care se va vorbi despre diferite afaceri economice şi cu deosebire se va insista asupra însemnătăţii însoţirilor de credit săteşti după sistemul Raiffeisen.

Ne luăm voe a învita la acéstă întrunire pe toţi membrii şi spriginitorii reuniunii nóstre.

Sibiiu, 29 Aprilie n. 1901.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Dem. Comşa, pres. *V. Tordăşianu*, secretar.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui

de **Gavriil Hango.**

(Fine.)

Incheere.

In cele precedente am vědut: care este finţa şi scopul căsătoriei; care este posiţiunea femeei în viaţa familiară în trecut şi present; ce a contribuit la degradarea acelei posiţiuni şi ce la înălţarea ei; care este originea şi finţa concubinatului în biserică şi stat; este el admisibil în biserică ori în stat? apoi relele ce resultă din el pentru biserică şi stat şi pentru fericirea temporală şi eternă a omului; şi în fine mijlócele prin cari s'ar puté împedeca şi stîrpi din societatea omenéscă.

Nu mě pot măguli, că aşi fi exhauriat pe deplin obiectul, nici că părerile mele ar fi absolut infalibile, căci acésta trece preste puterile mele; dar' m'am silit a spune tot ceea ce am aflat dela alţii şi am sciut eu. Lacunele acestei nepretenţióse disertaţiuni şi eventualele erori de păreri, a bunăsémă le vor umplé şi corege alţii cu mai multă sciinţă, cu mai multe cunoscinţe de ómeni şi cu mai îndelungată praxă pastorală. Atâta am putut eu sě fac pentru resolvirea acestei cestiuni de mare importanţă şi pentru delăturarea acestui rěu atât de periculos pentru fericirea temporală şi eternă a omului.

De încheere însě îmi permit a observa, că dacă în viaţa nóstră religiósă de azi s'au încuibat multe rele, cum e şi concubinatul, — apoi nu suntem îndreptăţiţi a ne plânge tot asupra străinilor, ci trebue sě recunóscem, că în mare parte suntem de vină şi noi, fie cu sciinţă ori fără de sciinţă, cu voe ori fără de voie.

Dacă biserici cu doctrine şi instituţiuni nu aşa sublime ca biserica nóstră, ba de multeori greşite şi contrare spiritului christianismului, au ajuns la resultate mult mai mulţămitóre pentru scopurile lor decât biserica nóstră cu doctrinele şi instituţiunile ei; apoi acésta a bunăsémă se datoresce zelului şi devotamentului preoţimei acelor biserici întru împlinirea conscienţiósă a datorinţelor lor. Căci, fie o lege cât de bună, dacă nu este şi esecutată, nu-şi ajunge scopul seu.

Deci, sě ne corigem mai întâiu pe noi, şi atunci biserica nóstră, singura adevěrată biserică a lui Christos, cu doctrinele şi instituţiunile ei sublime — nu se va asemâna unui mărgăritar scump, dar' aflătoriu în mâna unui om nepriceput ori neconscienţios, carele nu scie ori nu voesce a-l valora, ci se va asemâna unui diamant aflătoriu în mâna unui om priceput şi conscienţios, carele şi scie şi voesce a-l valora spre binele seu şi spre binele altora. Deci:

Ajută-ne Dómne! ca sě putem zice şi noi fie-care cu sluga cea credinciósă când vei veni sě ne cei sémă de talanţii ce ni-ai dat: „Dómne, cinci talanţi mi-ai dat, iată alţi cinci talanţi am dobândit“. Iar' Tu sě ne zici nóuě: „Bine, slugă bună şi credinciósă, preste puţine ai fost credincios, preste multe te voiu pune, întră întru bucuria Domnului Těu“. (Mateiu XXV. 20—21).

Aşa sě fie! Aşa sě fie!

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Cântări religióse şi şcolare

(quartete, coruri mixte şi bărbătesci) de **Ed. Wachmann**, directorul conservatorului de musică din Bucuresci. Preţul: Partitura 1—2 cor., părţi separate dela 15—40 bani.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna

— vărsat în gyps —

cu preţul de **3 coróne.**

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistenţă.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900

şi publicaţi de

Nicolau Ivan

protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,

de

Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

şi

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă

de

I. C. Panţu

profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Teoria Dramei

cu un tractat introductiv

despre frumos şi artă,

de

Dr. Iosif Blaga,
profesor.

Preţul broş. 3 cor. 60 fil.

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani) . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Niçolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 44 Sibiiu, Sâmbătă 20 Aprilie (4 Maiu) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 3598 Școl.

Notificare oficială.

Se aduce la cunoscința celor interesați, că examenele de cualificațiune învĕțătoresci, la seminariul nostru archidiecesan se vor începe Vineri în 7 Iunie a. c. st. nou, adecă Vineri după Rusalii.

Cererile pentru admitere la facerea examenului, în sensul regulamentului pentru facerea examenului de cualificațiune învĕțătoréscă §. 3 au sĕ fie trimise aici, până în 10 Maiu a. c. st. nou.

Sibiiu, din ședința senatului școlar, ținută la 19 Aprile 1901.

Consistorul archidiecesan:

Ioan Metianu m. p.
archiepiscop.

„Ajutoriul de stat.“

Connaționalilor nostri de lege greco-catolică din Archidiecesa *Blajului* li-s'a făcut mare nedreptate din partea guvernului. Ținem sĕ o remarcăm și noi, dacă nu pentru alta, cel puțin pentru a scóte învĕțături din cele întêmplate, căci bine este dacă omul învață din pățaniile altora și nu aștéptă până esperiențele le face în paguba proprie.

Românii greco-catolici nu au *congruă*, pentru-că intențiunea guvernului este sĕ-i contopéscă în privința acésta cu romano-catolicii. Le dă însĕ și lor, și până la desĕvêrșita regulare a congruei pe séma bisericii catolice, ameliorare de dotațiune preoțéscă, sub titlul *ajutor de stat.*

Lucrul era proiectat astfel la început, ca fie-care ordinariat sĕ compună lista preoților sei, lipsiți și vrednici de ajutor, și sĕ o înainteze guvernului, care va asemna pe séma lor sumele meritate.

S'a întêmplat însĕ și în trecut, dar' mai în deosebi în anul acesta, cu ocasiunea asemnării ajutorului de stat pentru anul 1900, că guvernul și în special ministrul de culte și instrucțiune publică nu s'a ținut de lista presentată de ordinariatul din Blaj (cum s'a întêmplat cu celelalte diecese gr. catolice române nu știm) și nici de sumele cu cari ordinariatul a credut că e bine sĕ fie ajutorați preoții lipsiți și harnici din archidiecesă, ci sumele au fost stabilite după altă cheie, după *meritele patriotice*, după *serviciile politice* prestate din partea respectivilor preoți, și la recomandarea comiților supremi, cu totala desconsiderare a autorității supreme bisericești.

Așa, din lista pe care figurau 625 preoți din archidiecesa *Blajului*, propuși spre ajutorare, ministrul de culte și instrucțiune publică a șters 142, probabil pe cei mai puțin servili față de autoritatea civilă, ear' la cei rĕmași a împărțit ajutórele după cum l'a tăiat capul, remunerând pe unii dintre cei mai harnici și mai lipsiți cu câte o sumă bagatelă de 60 coróne, ear' la cei mai puțin vrednici dar' bine descriși din partea organelor administrative împărțind sume fabulóse până la 1200 cor.

Asta e nedreptatea făcută preoțimei române gr. catolice din Archidiecesa Blajului și acesta e gravamenul, care trebue remarcat, ca *păgubitor intereselor statului însuși.* Pentru-că o astfel de procedură arbitrară duce la demoralisarea părții accesibile pentru corupție și demoralisare din clerul român gr. cat. (și în care cler nu se află și astfel de elemente?), ear' prin acésta vin sguduite temeliile bisericei și în mod indirect și ale statului, pentru-că un cler demoralisat nu póte sĕ créscă decât numai cetățeni demoralisați.

Așa a fost vorba la început, că congrua pentru preoțimea greco-orientală română și ajutorul de stat pentru cea greco-catolică se dă drept recompensă pentru scurtarea preoțimei în venitele avute înainte de introducerea legilor bisericesci, prin urmare, *pentru servicii și prestațiuni curat bisericesci,* ear' nu pentru meritele câștigate cu corteșia la alegerile dietale, sau pentru alte fapte patriotice, cari n'au nimic a face cu biserica. Dar' procedându-se pe calea apucată, putem ajunge sĕ vedem, cum o parte din clerul român gr. cat. nu va mai căuta sĕ-și facă datorința în cele bisericesci, ci numai sĕ-și câștige merite în cele politice-civile, punêndu-se bine cu slujitorii statului, dela a căror recomandare îi depinde — *ajutorul de stat.*

Și e în stare guvernul țerii sĕ-'și dee sémă de urmările ce se pot nasce de aici? Noi *da,* și ne îngrozim când ne gândim la ele. De aceea, luarea unor mĕsuri energice pentru sanarea rĕului se impune; și nu ne îndoim, că ordinariatul din *Blaj* va întreprinde pașii pe cari îi va afla de necesari în privința acésta.

Negreșit, că cel mai potrivit remediu ar fi cel propus în „*Tribuna*“ dela 1 Maiu n. de un preot unit, care indignat de cele întêmplate, scrie următórele:

— „Și eu sunt din șirul celor împărtășiți și încă cu sumă mare; vĕd nedreptatea, vĕd rolul cel mârșav ce se jócă cu causa asta, trebue și ni-e datorință sfântă *sĕ cerem sanarea rĕului.* Și asta atârnă dela noi! Am tot trăgănat chestiunea, că dór' cei chemați vor face dreptate, vor veni la reson, sĕ arĕtăm că noi nu „*milă*“, ci dreptate cerem numai.

Fraților preoți!! Vedem reavoință; dacă nu am vedé cum se purcede față cu celelalte confesiuni din patrie și față de tóte diecesele, și cum cu noi, — nu ași avé de zis nimic; dar' vedem pe față reavoința, și am fi un cler slab, nevrednici de o sórte mai bună, dacă nu am șterge acest blam-rușine-batjocură, dată numai archidiecesei nóstre.

Ași fi de părerea: *nici unul sĕ nu primim ajutorul, sĕ-'l respingem.*

Spre acest scop domnii protopopi ai tuturor tracturilor sĕ-'și țină de datorință sfântă și momentan sĕ concheme sinod estraordinar în fie-care tract, unde sĕ se presente unul fie-care preot și acolo sĕ pregătéscă un „*Memorand*“ la ministru, subscris de toți, în care sĕ se spună hotărît, *că noi numai dacă se pune la disposiția ordinariatului suma votată pentru noi, care sumă sĕ se împărțéscă după cualificația și venitul deja statorit, numai astfel primim — altcum nu*“. — —

Dacă s'ar puté face așa, firesce că așa ar fi mai bine. In mod umilitor sĕ nu priméscă nimeni banii; și în mod mai umilitor nu se póte face împărțirea lor, decât desconsiderându-se cu desĕvêrșire propunerile Metropolitului și ale ordinariatului, singurii factori chemați sĕ clasifice hărnicia și meritele pe terenul bisericesc a preoțimei subordonate.

Dar' că ce vor începe archidiecesanii din *Blaj* față de flagranta nedreptate ce li-s'a făcut, e în cele din urmă tréba lor. Noi sĕ ne reîntórcem acolo de unde am plecat. Am remarcat faptul *pentru a scóte învĕțătură din el.* Și învĕțătura e următórea:

Biserica nóstră a fost mai norocósă, căci a putut esopera, ca *congrua* pe seama preoțimei gr. orientale române sĕ se trimită consistórelor nóstre, așa, ca ele sĕ facă împărțirea. Nu se împarte ca „*milă*“, ci ca contribuire din vistieria statului la ameliorarea salarielor preoțesci. Așa e astăzi, așa va fi mâne, așa peste zece póte și peste două zeci de ani. Dar' cine póte garanta că așa va fi *totdéuna*? Cine póte garanta, că nu va veni odată un guvern, care restălmăcind legea și învoiala legată, îi va da altă esplicare și va începe sĕ împartă preoțimei nóstre congrua într'un mod tot atât de umilitor cum o face acum cu biserica română gr. catolică din Archidiecesa Blajului?

Acéstă eventualitate a avut'o în vedere Preabunul nostru cap bisericesc, Inaltpreasfințitul Domn archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, când a lansat ideea întemeierii unui *fond central* din care sĕ se facă cu timpul dotarea preoțimei nóstre.

De temerea ivirii acestei eventualități a fost condus și sinodul nostru archidiecesan, când în sesiunea de curênd închisă *a decretat înființarea fondului central,* obligând pe toți preoții nostri sĕ contribue la crearea lui cu câte patru procente din întreg venitul lor, în decurs de zece ani.

Realisarea acestei frumóse idei e depusă deci acum, — pe cale legală, — în mânile preoțimei nóstre însași; și nu ne îndoim, că preoții nostri se vor grăbi cu dragă inimă sĕ adune din propriile puteri materialul pentru ridicarea acestei monumentale opere, chemată se asigure pentru totdéuna *neatârnarea preoțimei nóstre.*

Sĕ ne grăbim deci cu crearea unui *fond central* pentru dotarea preoțimei nóstre, ca atunci, când un eventual guvern dușmănos ar veni sĕ ne dee și nouă congrua într'un mod umilitor, cum o face acuma cu greco-catolicii, sĕ'i putem respunde cu suflet liniștit: *N'o primim!* Sau, ceea-ce va fi și mai bine, când vom avé adunat odată fondul necesar, noi, din propriul nostru indemn, sĕ putem zice guvernului: Nu mai avem trebuință de ajutorul tĕu și nu mai primim banii tĕi!

Din parlament. Atitudinea oposiției parlamentare în chestia convenției cu „*Adria*“ începe sĕ priméscă caracterul unei obstrucții formale. Discuția decurge cu multă risipă de vorbă, așa, că asupra unui paragraf se vorbesce două și trei zile intregi. In ședința de eri, Joi, s'a vorbit asupra §-lui 31. A fost atacat din partea deputaților *Buzáth* și *Major*. Discuția continuă. Tot eri, Joi, a ținut ședință și comisiunea însărcinată cu textuarea legii de *incompatibilitate.* A luat parte la ședință și ministrul-president *Széll*, care a declarat, că guvernul recunósce necesitatea de a se estinde incompatibilitatea și asupra membrilor din casa magnaților; dar' cere, ca în legea ce se compune acum sĕ nu se iee nici o disposiție în privința acésta, ci sĕ se spună numai atâta într'un paragraf, că incompatibilitatea membrilor din casa magnaților *va fi regulată prin o lege specială.* S'a luat spre știre, în mod aprobător.

Conferențele învĕțătoresci.

Din cercul Devei.

— 26 Aprile n.

Conferențele nóstre învĕțătoresci s'au ținut, conform convocărei publicate în „*Telegraful Român*“ Nr. 34 la 5, 6 și 7 Aprile v. în *Deva.* Presenți au fost ppresbiterii: *George Romanul, A. Pĕcurariu* și *Iosif Morariu,* sub inspectorul reg. de școle *Nagy Géza*, ca representant al guvernului, și 60 dintre 83 învĕțători.

Conferența a deschis'o comisariul consistorial *Dr. Pavel Oprișa*, profesor gimnasial în Brad, cu următoriul cuvînt de deschidere:

Christos a înviat!

Am invocat, P. O. D. protopresbiteri, inspectori școlari și St. D. învĕțători, darul Duchului sfânt, adecă: înțelepciunea divină asupra membrilor conferenței nóstre.

Acum ne-am adunat în școla română gr. or. din Deva — localul destinat pentru ședințele conferenței învĕțătoresci din cercul al IX-lea, compus din ppresbiteratele Devei, Iliei și Dobrei, ca sĕ desbatem asupra obiectelor puse la ordinea zilei.

Scopul desbaterilor nóstre este desĕvêrșirea, perfecționarea proprie în principiile metodicei și didacticei, ca astfel tot mai cu succes sĕ corĕspundem oficiului de instructori și educători ai tinerimei nóuĕ concredute.

Fructul lucrărei nóstre e cultura națională.

Sunt numĕróse motivele, cari ne îndémnă a tinde la o cultură națională, o cestiune de viață pentru neamul, biserica și școla română.

In vechime, când órdele barbare năvăliau potop asupra patriei nóstre, leagănul românismului, credem, că *vitalitatea* proprie românului și *religiunea creștină*, pe care colonii lui Traian au adus-o cu sine din imperiul roman, ni-au păstrat viața.

Mai târziu, când Turcii fanatici, conduși de un Mohamed, Soliman cel mare etc. isbutiră a face din patria nóstră tabĕră turcéscă pe un veac și jumĕtate, nu vre-o cultură românéscă superióră celei turcesci ni-a susținut romanitatea, *ci limba părintéscă.*

Da, On. conf., limba română, pentru a cărei păstrare părinții nostri s'au luptat mai mult ca pentru viață.

Așa mărturisesce Bonfiniu, istoriograful de curte al regelui Matia, cel iubitor de dreptate, fiul lui Ioan Huniade, nepotul lui Voic și strănepotul lui Costa (Constantin), — toți Români din acest comitat. Mărturisirile lui Bonfiniu, ca ale unui bărbat cunoscĕtor de împrejurări, sunt deplin întemeiate.

In present, când ori-ce popor se impune pe sine și productele geniului seu numai prin cultura și civilisațiunea sa proprie, trebue sĕ fim deplin convinși, că pe lângă vitalitate, religiune și limbă, — factorul cel mai principal, care garantéză esistința unui popor, e *cultura națională.*

Vĕ asigur, On. Conferință, că numai individul împodobit cu cultură națională, basată pe credința, religia, trecutul părinților sĕi și pe aspirațiunile poporului, din care face parte, e capace a folosi neamului și patriei sale.

Ca razele de viață dătătóre ale culturei adevĕrate sĕ străbată mai cu înlesnire în generațiunea tineră, ca DV., organele acestei culturi sĕ ve puteţi însuşí în fie-care conferenţă indemnuri nobile, autoritatea supremă şcolară, Consistoriul archidiecesan, după-ce conferenţele învĕţătoresci s'au dovedit în decursul periodului de 3 ani de o instituţiune démnă de autorul lor, Marele Andreiu, regeneratorul bisericei şi şcólei române gr. or. din Ungaria, le-a organisat mai special împărţind Archidiecesa Transilvană în 18 cercuri şi angajând la conducerea lor tot atâţi bărbaţi esperţi în ale şcólei şi educaţiunei.

In urma nouei organisări programul staverit în conferenţa precedentă a acestui cerc a suferit unele schimbări, pe cari Vĕ rog a le primi ca purcese din bune intenţiuni.

Vĕ asigur tot-odată, că dacă toţi cei chemaţi ne vom împlini datorinţa cu zel şi diliginţă vom contribui la înălţarea şcólei confesionale române gr. or. şi a prestigiului corpului învĕţătoresc şi vom înlesni sarcina Ven. Consistoriu, care doresce sĕ vadă şcólele şi învĕţătorii români gr. or. înaintând pe calea progresului, şi 'l vom împintena la tóte jertfele posibile în interesul culturei-naţionale.

Imprejurarea, că în urma organisărei celei noue şi alţi bărbaţi chemaţi în ale şcólei s'au înrolat la conferinţele învĕţătoresci, sĕ ne însufleţécă şi întărécă în speranţa, că în cas de nevoie numĕrul apĕrătorilor devotaţi ai şcólei se va îndoí şi întreí şi noi vom progresa.

Invitându-Vĕ la conlucrare armonică, isvorul tuturor ródelor salutare, Vĕ salut cordial şi declar conferenţa învĕţătorécă din cercul IX al Devei deschisă.

S'au ţinut 5 şedinţe în cari au preles următorii:

1. Roma Costin învĕţătóre în Dobra, despre „Cuvêntul ac“.

2. Vasile Milencoviciu înv. în Lăpuşnic, „despre desmembrarea cuvintelor în silabe“.

3. Toma Neamţu înv. în Dobra, „despre indigitări metodice la predarea p. II. din Cartea I de Cetire de Popescu-Şpan.

4. Ilie Mihaiu înv. în Săcărâmb şi Ioan Dan înv. în Rapoltul mare, „Analisa piesei Lupul şi mielul“.

5. T. Popoviciu înv. în Visca, „despre orientarea în spaţiu după cele 4 regiuni ale lumei“.

6. Toma Roşu înv. în Deva, „despre predarea numerului 5“, ear' înv.

7. Ioan Raţiu din Lăsău a arătat cum se predau numerii 1—10.

Tóte prelegerile s'au desbătut special şi toţi cari au voit şi-au spus esperienţele şi s'au accentuat manualele, de cari ţinêndu-se vor puté ajunge succes mai bun.

La tema designată de Ven. Consistoriu: Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători ai nostri? Şi cum s'ar puté ajunge aceea însufleţire? — învĕţătorii adunaţi în conferenţa învĕţătorécă din Deva au enunciat următoriul conclus:

a) Nepăsarea şi lipsa de însufleţire provine din causa lipsei de învĕţători cualificaţi, definitivi şi stabili, fiind în cercul Devei din 83 învĕţători abia 20% cu cualificaţiune;

b) din lipsa de şcóle provĕzute cu recuisitele neapĕrate pentru cualificaţiunea învĕţătorilor şi instrucţiunea elevilor, şi

c) din lipsa de subsistinţă sigură.

S'ar puté ajunge la însufleţire:

a) dacă va succede a sporí numĕrul învĕţătorilor cualificaţi şi stabili;

b) dacă se va asigura subsistinţa învĕţătorilor dându-li-se şi învĕţătorilor confesionali cualificaţi cuincuenalul asigurat prin lege ori unde ar servi ei;

c) dacă şcólele se vor provedé cu recuisite neapĕrate pentru cualificaţiunea învĕţătorilor şi instrucţiunea elevilor;

d) dacă Ven. Consistoriu va dispune, ca până la 15/28 August sĕ fie provĕzute tóte şcólele cu învĕţători pentru anul şcolar următor;

e) dacă Ven. Consistoriu deodată cu decretul de denumire de învĕţător va trimite fiecărui învĕţător câte un exemplar din planul de învĕţămênt, precum şi tóte cărţile şcolare, cari se propun în respectiva şcólă, pe cari va avé sĕ le plătéscă învĕţătoriul respectiv, eventual şcóla, avênd a rĕmâné în proprietatea ei şi

f) dacă tóte organele şcolare 'şi vor împlini datorinţa faţă de şcólă şi învĕţător conform „Regulamentului pentru organisarea învĕţământului în şcólele poporale“.

Pentru conferinţa anului 1901/902 s'a staverit următorul program:

1. Iisus ca prunc de 12 ani, prelegere practică cu desp. III., de înv. Sabiu Mihuţiu şi Aron Branea.

2. Cuvêntul „bute“, prelegere practică din Cartea I de Cetire de Popescu-Şpan cu elevii din desp. I., de înv. G. Furduiu şi N. Iuga.

3. Introducerea elevilor din desp. V şi VI în altoire, de înv. P. Jujan şi I. Budoiu.

4. Sarea, prelegere practică cu desp. IV., predată de învĕţătorii A. Budoiu şi I. Petruţoniu.

5. Cornelia mama Grachilor, din Cartea III de Cetire de Popescu-Şpan şi anume:

a) Cetirea logică şi corectă a piesei, fiind cu considerare la ţinuta elevului, la intonare şi interpuncţiuni, cu elevii din desp. III., de înv. Iosif Oprea şi Al. Iovan.

b) Predarea şi reproducerea conţinutului piesei „Cornelia mama Grachilor“, elevilor din desp. III., fiind cu considerare la reproducerea corectă şi frumseţa limbei, de înv. Vas. Milencoviciu, şi

c) Analisa gramaticală a piesei „Cornelia mama Grachilor“, cu elevii desp. IV, fiind cu considerare la declinarea substantivelor şi conjugarea verbelor în timpurile principale ale modului indicativ, de înv. P. Hadan şi Iacob German.

6. Exerciţii în vorbire din limba maghiară cu desp. III-lea, de înv. Lucreţia Popescu şi I. Bornemisa.

7. Despre mĕsurile metrice de lungime, prelegere practică cu desp. IV, de înv. Miron Ursa şi P. Aslău.

8. Ocuparea tuturor elevilor dintr'o şcólă cu 4 despărţeminte în aceeaşi óră, avênd a-i ocupa din ori-ce obiect, dar' în materia ce se prelege pe acel timp, de învăţătoriul în comuna căruia se va ţiné conf. învĕţătorécă.

9. Adiţia şi substracţia cu 10 obiecte vĕdute, prelegere practică din Aritmetică cu desp. I., de înv. Roma Costin şi Cornelia Neamţu.

Servesce spre onóre învĕţătorilor şi conclusul luat referitor la „Foia pedagogică“ sau ori-ce revistă pedagogică ce se va redacta sub auspiciile bisericei. Ei s'au declarat toţi de abonenţi ai aceleia şi au rugat pe Ven. Consistoriu sĕ dispună a li-se trimite obligându-se a solvi abonamentul.

I. Amintesc şi aceea, că conferenţa la 6 Aprile a cercetat în corpore museul istoric-archeologic din Deva sub conducerea profesorului N. Botean dela şcólele reale.

II. Representantul guvernului s'a esprimat deplin mulţămit cu resultatul ajuns şi s'a declarat că va face raport fidel superiorităţii sale despre cele petrecute în sinul conferenţei, ear' membrii conferenţei s'au depărtat cu dorul de a'şi împlini datorinţa şi a ţiné seamă de cele petrecute în conferenţă.

Din cercul Reghinului.

Jabeniţa, 27 Aprilie n.

Conferenţele învĕţătoreşti s'au ţinut aici, în zilele stabilite din partea Venerabilului Consistoriu şi sub conducerea dlui comisariu consistorial, care le-a deschis cu următórea frumósă cuvêntare:

Christos a înviat!

Cu cuvênt creştinesc Vĕ salut şi eu Sţilor Dni învĕţători, apostoli ai neamului nostru, cari V'aţi adunat astăzi la acésta conferenţă. Şi pre cum atunci Domnul şi Mântuitoriul nostru Iisus *Christos* prin uşile încuiate a întrat şi a stat în mijlocul apostolilor zicêndu-le *„pace vóuĕ“* şi *„luaţi Duch sfânt“*, astfel sperăm că şi acum adunându-ne în numele lui — va trimite nouĕ darul Duchlui sfânt, care ne va lumina mintea cu înţelepciunea, înţelegerea şi iubirea reciprocă în consultarea spre a afla cele mai bune mijlóce şi cele mai drepte căi în propagarea învĕţăturei şi culturei la cea mai alésă pătură a neamului nostru. *„Mergênd învĕţaţi tóte neamurile“*, ordin dat apostolilor de mântuitoriul, se póte aplica, cu drept cuvênt şi faţă de D-Vóstrĕ D-lor învĕţători: mergênd învĕţaţi odraslele cele tinere ale neamului nostru. Şi pre cum apostolii cari propoveduiau evangelia la tóte neamurile, se adunau în tot anul la *Ierusalim* spre a arăta resultatul muncei şi ostenelelor şi a se sfătui despre modul propoveduirei mai departe, astfel şi D-vóstră D-lor învĕţători! Vĕ adunaţi în conferenţă an de an, spre a vĕ comunica unii altora esperienţele căştigate pe terenul pedagogic şi în special a metodicei, şi a afla cele mai curênd ducĕtóre la scop mijlóce pentru iustruarea şi educarea tinerimei.

Frumósă chemare apostolică aveţi Dlor! De ar da Dumnezeu, ca fie-care dintrĕ D-vóstră sĕ fie condus de acel zel şi de acea însufleţire, de care au fost conduşi şi sfinţii apostoli la plinirea chemărei lor!!

D-lor învĕţători!

Prin ordinul Preaveneratului Consistoriu Archidiecesan dto 17 Martie a. c. Nr. 2707 şcolar mi-s'a încredinţat pentru anul curent conducerea conferenţelor învĕţătoresci din cercul XVI al *Reghinului*. Aceste conferenţe ordinate prin cerculariul consistorial dto 20 Ianuarie a c. Nr. 741 şcol. le-am convocat pe ziua de astăzi în comuna *Jabeniţa*, ear' nu în centrul de întrunire, în *Reghin*, numit în acel cercular, îndemnat de împrejurarea, că în Reghin nu avem al nostru local acomodat, ci trebue sĕ rugăm pe alţii, nici elevi cu cari sĕ se ţină prelegeri practice, precum le avem tóte acestea în *Jabeniţa*. — Aici s'au ţinut conferenţele şi în anii trecuţi. Şi acum pentru a patra óră am fericirea de a Vĕ saluta în parochia mea, de când conform, Statutului organic, s'au pus earăşi în pracsă conferenţele în locul reuniunilor învĕţătoresci. Atunci (în anii trecuţi) v'am salutat ca pe óspeţi bine veniţi în parochia mea, acum însĕ ca împreună lucrător Vĕ zic bine aţi venit în parochia mea.

Prin cuvêntarea acésta de deschidere a conferenţei nu vreau sĕ arăt scopul prea însĕmnat, cel urmăresc aceste conferenţe învĕţătoresci an de an, nici multilateralul folos, ce-'l aduc ele învĕţătorilor. Nu, căci şi scopul şi folosul conferenţelor este prea cunoscut de toţi şi numai nepăsarea unora e vina, că nu se pot realisa acelea aspiraţiuni cu grăbire şi cu iuţéla intenţionată şi dorită de superioritatea nóstră şcolară şi în special de Escelenţa Sa Prea luminatul nostru Archiepiscop *Ioan Metianu*, care în zelul seu apostolic, neobosit, îndémnă prin cuvênt şi prin esemplu pe toţi fiii bisericei la lucrare neobosită pe terenul culturei şi învĕţăturei poporului nostru.

La acésta muncă sunteţi chemaţi D-vóstră D-lor învĕţători în primul loc: căci în mânile D-vóstră este încredinţat viitoriul poporului nostru, fericirea ori nefericirea aceluia. De aceea n'am cuvinte destule, ca sĕ Vĕ îndemn la muncă continuă, căci numai prin acésta puteţi ajuta neamului nostru atât de înapoiat în învĕţătură. Numai prin aceste 'l putem face fericit. Vedeţi cum alérgă astăzi toţi ómenii învĕţaţi, fie-care în specialitatea lui — cu un zel arḑênd şi cu o însufleţire din ce în ce mai mare, spre a produce fel de fel de opere admirabile. Şi în acéstă repede propăşire cel neactiv remâne îndĕrăt, e călcat de toţi, — şi în lupta cea mare pentru esistenţă cade şi se sfârşesce fără de a'i remânea nici măcar amintirea că a fost în viéţă.

Cine stă din lucru numai decât piere;
Vermii fac mătasă, albinele miere,
Cânii păzesc turme, oile ne'nbracă;
Omului se cade şi mai mult sĕ facă!

Da, fórte drept şi adevĕrat! Mai mult, ca ori când se cade sĕ se facă în acest timp de muncă febrilă, când am întrat în veacul poreclit *„Veacul muncei“*, al muncei *raţionale*.

Acésta devisă de toţii fiind recunoscută, 'mi place a crede, că fie-care învĕţător se va însufleţi sĕ o urmeze. Tot acésta cum se vede, s'a intenţionat şi prin tema pusă spre

---

FOIŞORA

Ioan Circa de Gambutz.

Ca Episcop al Marmaţiei Dositeiu Circa 1660—1730.

de

Ioan Puşcariu

Membru al Academiei Române.

(Urmare).

Pentru deslușirea referinţelor lui Bethlen cu Marmaţia, însemnăm că el ca Cancelar şi membru al Guvernului ardelean era tot deodată şi fişpan (prefect) al Marmaţiei încă din timpul lui M. Apafi, şi din acéstă dublă posiţiune a sa căḑênd în dilema d'a trebuí a satisface şi aşteptărilor Guvernului imperial, şi datorinţelor sale, cu cari era legat de biserica reformată, ear' mai pe urmă devenind suspect fù pus la prinsóre, unde, deţinut de la anul 1704 până la anul 1716 acolo şi murì.

Aşa el ca reformat, luând pe Circa scăpat din prinsórea lui Atanasie în apĕrare şi ascunḑêndu-l mai întâiu la Aiud, apoi într'o parochie ce se pretexta a fi reformată din comitatul Hunedórei, de aci i-a făcut cale la Marmaţia, unde Circa ocupă scaunul vacant de episcop ortodox român, sub numele călugăresc Dositeiu Circa, 1701. De aci Circa ca episcop cerù şi primì voia de la Cancelarul Bethlen, ca sĕ pótă provedé pe Românii rĕmaşi neuniţi din Ardeal cu preoţii trebuincioşi, apoi, ex Synodo suorum, trimite o enciclică cătră clerul din Ardeal, d'a persevera în ortodoxism, iară pe la anul 1707, când Curuţii lui Rakoczi II ocupară Ardealul până la Alba-Iulia, se instalà ca Metropolit în locul lui Atanasie fugit la Sibiiu. Despre sinodul acesta ţinut în Alba-Iulia la anul 1707 scrie Nilles (I, pag. 332) următórele:

„Violento hoc (Kuruczorum) stante imperio commota procella per quondam pseudo-episcopum nomine Czirka, qui — legitimo praesule Atanasio-Cibinio degente — dioecesim universam sibi vindecaturus, patrocinium in supremo Kuruczorum duce Rakoczio obtinut“.

După depărtarea Curuţilor, Atanasie reîntors la Alba-Iulia, adunând 33 protopopi la Sinod, se reînstalà ear' în scaun. In primăvara anului 1711, devenind Alba-Iulia din nou în potestatea insurgenţilor Rakocziani, Circa ocupă ear' scaunul metropolitan, unde ţinênd sinod silì şi pe Atanasie sĕ se lapede de uniunea cu Roma. Dar' după încheerea păcii de la Satmar, Rakoczi abḑicênd de Principatul Ardealului şi acesta devenind în deplina potestate a imperialilor, Atanasie reocupă scanul metropolitan, şi în Sinodul adunat la 18 Noemvrie revócă lepădarea sa de uniune, ca de un act silit, apoi murí în scaunul sĕu la anul 1713.

Episcopul Circa, reintorcêndu-se la diecesa sa în Marmaţia, îi aflăm urmele funcţiunii sale până la anul 1728, când Românii uniţi din Ardél, după mórtea episcopului lor al doilea Ioan Pataki, întêmplată la anul 1727, ţinênd sub presidiul jesuitului Fitter la Colos-Monostur sinod, acesta la punctul 15 aduce următorul conclus:

„15. Conclusum est debere scribi memoriale excelso gubernio de Dositeo quondam apud schismaticos ordinato Episcopo nunc in Marmaros residente, ne praesumat ultum e Transilvania ad se venturum ordinare, prout et ipse pio defuncto Illustrissimo d-no Eppo (Pataki) sub gravi poena incurrenda, promisit se nunquam id tenturum.“ (Veḑi Nilles, I, 494).

De óre-ce o diecesă ortodoxă în Marmaţia organisată canonicesce n'a fost recunoscută, aflăm de trebuinţă sĕ dăm acì câteva deslușiri despre existenţa ei faptică.

Din cartea fundaţională a Patriarchului Constantinopolitan Antoniu din a. 1391, şi din confirmarea acesteia prin regele Ungariei Vladislau la a. 1494, se vede că Voevoḑii Marmaţiei Balcu şi Dragu, fundând mânăstirea s-tului Archanghel Michail în Marmaţia la satul Peri (Körtvélyes), se statuise, ca egumenul acestei mânăstiri sĕ deé episcopului de Muncaciu cuvenita reverenţă şi Archiepiscopului din Transilvania datorita supunere şi ascultare. (Veḑi diplomele la Hintz, *Gesch. des. n. u. Bisthums*).

Pe lângă acéstă mânăstire se mai înfiinţară şi altele prin Marmaţia, precum a fost cea dela Moiseni, de la Bârsana, Giulesci, etc.

După agitaţiunea episcopilor catolici de la Agria, d'a trage episcopia ortodoxă de la Muncaciu la catolicism, ortodoxii din Marmaţia, ce într'aceea se anectase la Ardeal sub principii reformaţi, se vĕḑură nevoiţi a se provedé pe cale indirectă cu Archiereii de lipsă, întreţinuţi prin mânăstirile lor. Aşa aflăm în protocolul comitatului Maramureşului din 3 Noemvrie 1637, scris „Nobilis Demetrius Pap presbyter possessionis Moiszin et Episcopus graecae sectae in Comitatu nostro, etc.“ — Şincai scrie, că în mânăstirea Bârdesbatere de Prea Venerabilul Consistoriu archidiecesan: „pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se observă mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători ai nostri? şi cum s'ar puté ajunge aceea însufleţire?“

Ponderóse motive trebue că au îndemnat pe autoritatea nóstră superióră şcolară, când a pus acéstá temă spre desbatere chiar Dvóstre învĕţătorilor.

Şi eu cred, că acésta e dovadă eclatantă, că aceia se îngrijesce cu adevĕrată iubire părintéscă atât de instruarea şi educarea tinerimei în viitor, cât şi de sórtea invĕţătorilor, cărora — fiind întrebarea pusă, le este dat prilejiul a spune tot ce le stă pe inimă în ori şi ce chestie. Dar' şi aceea încă nu se póte nega, că mulţi învĕţători (onóre esceptiunilor) în adevĕr au fost şi sunt astăzi cuprinşi de o nepăsare mare în cele ale perfecţionărei lor speciale, când o singură fóie pedagogică, ce aveam în Archidiecesă, a trebuit sĕ încete din lipsa de abonenţi. — Nu cred sĕ fie un învĕţător, care n'ar puté economisa la an 5 sau 6 coróne, ca sĕ-şi achite abonamentul. Acésta fost o peată négră pe fruntea învĕţătorilor nostri şi până astădi stă nestearsă. Dela Dvóstră atârnă, ca sĕ stergeţi acéstă pată şi sĕ înlocuiţi pe viitor regretabila nepăsare cu o însufleţire deamnă de chemarea ce o aveţi. Cu atât mai vêrtos sĕ vĕ însufleţiţi, de óre-ce este constatat, că învĕţătorii numai perfecţionându-se prin studiu continuu tot mai mult şi mai mult, înşişi vor contribui, ca sĕ se înalţe în ochii ómenilor, sĕ devină mai respectaţi şi mai bine rĕsplătiţi pentru munca lor.

Cu aceste dorind, ca discuţiunea asupra deosebitelor teme ce se vor desbate sĕ fie condusă numai de interesul general al progresului, scutită de ori-ce pasiune, declar conferenţele învĕţătoresci din cercul XVI. al Reghinului de deschise“.

Acésta cuvêntare frumósă şi instructivă a fost ascultată cu viu interes şi rĕsplătită cu strigări de *„sĕ trĕiască!“*

Constituindu-se conferenţa prin alegerea notarilor în persónele învĕţătorilor *Zacharie Frandeş* şi *Teodor Bogdan* şi a verificatorilor Teodor Pescăruş şi Pavel Şendrea, — notariul Zacharie Frandes a cetit cerculariul consistorial dto. 20 Ianuarie a. c. Nr. 741 scol.

Notez că s'a ţinut cu totul patru şedinţe, în care temele şi obiectele, propuse spre resolvire, s'au desbătut în cea mai esemplară ordine şi cu obiectivitate. Dovadă că începem a străbate tot mai mult în spiritul mândrului nostru constituţionalism bsericesc, la care ţinem ca la viaţa nóstră! In treacăt amintesc că dintrĕ toţi directorii şcolari ai acestui cerc a luat parte activă la şedinţele conferenţei, părintele Ioan Duma din Sacal şi Iacob Stavilă din Lueriu, ear' ceilalţi şi-au arătat şi de astădată nepăsarea, veche datină la noi faţă de şcólă.

Conclusele luate în conferenţă sunt următórele, şi anume:

Tema defiptă de Preavenerabilul Consistoriu, „pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători ai nostri? şi cum s'ar puté ajunge aceea însufleţire?“ — a fost tractată de învĕţătorii *Mateiu Radu* şi *Zacharie Frandeş*. Cetindu-se din partea lor elaboratul, conferinţa l-a ascultat cu mult interes, şi pe lângă unele observări şi desbateri s'a primit de bun.

Prelegerea practică din limba română *„Substantivul“*, ţinută cu elevii desp. III predată de învĕţ. *Laurenţiu Victor*, a reuşit binişor.

Se pnne la ordinea dilei tema practică din limba magiară „folosirea articolului *a* şi *az*“, predată de învĕţătoriul *Teodor Bogdan* ear' în urma discusiunei sĕ enunţă, că lecţiunea a fost fórte bine predată, prelegĕtoriului se exprimă com-plăcerea conferenţei.

S'au mai ţinut prelegeri din „comput de învĕţătoriul Ioan Borşan, din limba română de Elie Şular şi din pomărit de Pavel Şendrea. Tóte au reuşit bine. Ear' critica asupra lor a fost cât se póte de objectivă.

Preşedintele comisariul consistorial, constatând frumósele cunostinţe şi viul interes la lucrarea şi discusiunile temelor, cu cari s'a ocupat conferenţa acésta, mulţămesce învĕţătorilor pentru zelul, cu care au conlucrat la realisarea scopurilor urmărite de conferenţele învĕţătoresci şi astfel la órele $5^1/_2$ p. m. declară şedinţa a IV. şi tot odată cea din urmă de închisă.

Un participant.

---

sana a residat un episcop rĕsboinic (Vedi Transilv., VI, din a. 1899, pag. 200—209). Despre acesti episcopi ortodoxi scrie Nilles (Symb., I, 388) următórele: „In actis processus inquisitorii de episcopis Maramarosiensibus confecti a. 1725 dicitur: Basilio Taraszovics (1634—1648), interjectis aliquibus vagabundis Episcopis, succesisse Ioanicius Zekany (1658—1684), Ioanicio autem Iosephus Stojka, etc.“ Despre acest Stoica scrie Nilles (în nota la pag. 260, tom. I) următórele:

„Iosephus Stoica episcopus Marmarosiensis per id tempus habitabat in oppido Huszth. A. Michaele Apafy, ultimo Transilvaniae principe acatholico nominatus, et a Metropolita szuczaviensi consecratus per 20 annos circiter populum ritus graeci in Marmatia rexit.“ (Cfr. Schem. gr. cath. Muncacsiens., ad. a. 1878 p. 161).

După mórtea lui Iosif Stoica întêmplată pe la finea secol. XVII, Cancelarul Ardealului N. Bethlen, fiind tot deodată şi Prefect al Marmaţiei, luând pe Circa după scăparea lui din prinsórea lui Atanasie în apĕrare, îi făcù cale sĕ trécă în Marmaţia, unde îl găsim ca episcop de la a. 1701 până la a. 1728.

(Va urma.)

Casa meseriaşilor nostri.

Reuniuneu sodalilor români din Sibiiu îşi are astăzi casa proprie, în care s'a şi mutat. Posibilitatea de a cumpĕra, i-a dat'o venerabilul nostru consistoriu, care a avansat preţul de cumpĕrare, avênd reuniunea sĕ-l restitue atunci când va puté aduna sumele necesare, din darurile de câte 20 bani depersónă, puse la cale cu atâta zel din partea presidentului reuniunii, dl *V. Iordăşianu.*

Actul consistorial despre cumpĕrarea casei, are numérul 2969 Epitr. ex 1901 şi e de următoriul cuprins:

Reuniunii sodalilor români din Sibiiu, la mâna presidentului dlui Victor Iordăşianu. în Loc.

La rugarea d-vóstră vi-se aduce la cunoştinţă: că consistorul archidiecesan a decis sĕ participe la vênzarea în cale de licitaţie a casei din strada Bruckenthal Nr. 17, prin fiscalul seu dl advocat *Ioan de Preda,* care a primit îndrumarea sĕ îmbie pentru acéstă casă până la suma maximală de 9200 fl. şi dacă realitatea nu se va urca peste acéstă sumă, sĕ o cumpere în numele consistorului archidiecesan.

Fiind însĕ că consistoriul voesce sĕ efectuiască acéstă cumpĕrare în favorul reuniunii d-vóstră, şi sĕ cedeze realitatea reuniunii, atunci când acésta va fi în stare sĕ o rescumpere, consistoriul însĕ de la sine nu voesce sĕ speseze cu cumpĕrarea realităţii mai mult ca 8000 fl. v. a., de aceea suma ce la cumpĕrare s'ar recere peste aceste 8000 fl., va avé sĕ o anticipe încă de acum reuniunea d-vóstră, ca un avans din preţul de rĕscumpĕrare.

Realitatea cumpĕrându-se trece în proprietatea şi administrarea consistoriului archidiecesan, dela care reuniunea sodalilor români póte sĕ o ia în chirie (arêndă) peste tot sau şi numai în parte. Venitul ce-'l va aduce realitatea se va computa în prima linie spre acoperirea dărilor, reparaturilor, impositelor şi a percentelor de 5 la sută după suma de 8000 fl. investită din partea consistoriului în realitate. Prisosul din venit se va adăuga lângă suma contribuită din partea reuniunii la cumpĕrarea realităţii. Ear' atunci când reuniunea va rĕspunde consistoriului întrégа sumă de 8000 fl. investită de acesta în realitate, precum şi percentele şi celelalte investiţiuni eventuale: *consistoriul va transpune realitatea în proprietatea reuniunii sodalilor români.* Până atunci suma investită de reuniune în realitate, va trece nu numai ca o arvună şi rată de amortisare, ci ea va servi totdeodată şi spre asigurarea *percentelor şi a pretensiunilor* consistoriale ce s'ar nasce din închirierea realităţii din partea reuniunii.

Reuniunea sodalilor români va pune deci până la terminul licitaţiunii, 10 Aprilie 1901 st. n. la disposiţia fişcalului consistorial, suma ce se va recere pentru vadiu şi pentru acoperirea preţului de peste 8000 fl. al realităţii.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc, ţinută la 24 Martie 1901.

Ioan Metianu
archiepiscop.

„Conducătorii“.

Chestia cu starea actuală politică a poporului nostru, devenită *„din zi în zi mai rea“* din lipsa de *„şcólă politică“* şi din lipsa de *„conducători în puterea cuvîntului“*, comentată din partea nóstră pe basa constatărilor făcute de *„Tribuna“*, organul pretinşilor *conducători*, — a aflat resunet şi în alte ziare româneşti, în *„Activitatea“* şi *„Tribuna Poporului“*.

Ambele aceste ziare comentéză mărturisirile *„Tribunei“* în felul cum le-am comentat noi, semnul, că noi bine le-am înţeles şi bine le-am apreciat. Şi în faţa acestui fapt, *„Tribuna“* în loc sĕ'şi vină în fire şi sĕ recunóscă (dacă nu altcum, prin *tăcere*) greşala făcută atunci, când a atins întâiu lipsa de *„conducători în puterea cuvêntului“*, lovind prin acésta în patronii ei proprii, pe cari îi scóte *vinovaţi* pentru actuala stare politică a poporului român: ***persistă pe lângă afirmarea că n'avem şcólă politică şi n'avem conducători!*** Dovadă numĕrul *„Tribunei“* din 30 Aprile nou.

Dacă e aşa, şi întărim de nou, că dupăce *„Tribuna“* o spune, *trebue* sĕ fie aşa, întrebăm: de ce ne-a înjurat *„Tribuna“* pe noi, cari nu am făcut alta decât am comentat propriile ei mărturisiri?

Sĕ nu uite *„Tribuna“*, că noi, cei dela *„Teleg. Român“*, avem dreptul, nu numai a o *comenta* pe ea, ci şi a *certa* şi a *acusa* pe conducătorii din fruntea ei, întâiu pentru că nu fac nimica şi al doilea pentru situaţia politică insuportabilă de astăzi, creată pe séma poporului şi a partidului nostru; pentru-că situaţia e isvorîtă din *direcţia greşită* dată politicei nóstre naţionale, direcţie care nu putea sĕ ducă la bun sfîrşit şi despre care noi le spuneam din capul locului că bun sfîrşit nu va avé.

Şi dacă avem acest drept, ca contrari, nu ai *politicei naţionale românesci,* care numai una póte sĕ fie, şi nu ai *programului nostru naţional,* care earăşi numai unul póte sĕ fie, ci contrari ai *tacticei* acceptate pentru realisarea programului: sĕ ni-se permită şi dreptul de a rĕmâné trapaţi, şi de a ne da esprimare mirării, când vedem, că *„Tribuna“* chemată sĕ'şi apare conducătorii, merge chiar ***mai departe de cât noi*** şi constată şi întăresce, că *nu direcţia politică* a fost greşită în trecut şi nu ea pórtă vina pentru starea politică actuală a poporului român, ci greşită a fost *alegerea conducătorilor*, pentru-că acestia s'au dovedit a fi *incapabili* de a conduce şi de a face şcólă politică cu poporul nostru!

Şi în faţa acestui fapt, unic în felul seu, ce mai avem noi sĕ spunem?

Când organul propriu scóte pe conducĕtorii din fruntea *„Tribunei“* *incapabili* de a conduce, putem noi sĕ mai rĕmânem numai pe lângă afirmarea că nu atât ei, cât mai mult tactica şi direcţia lor greşită politică pórtă vina la situaţia de astăzi politică a poporului român din patria acésta?

Nu! Suntem siliţi sĕ ne alăturăm şi noi la cele ce le spune *„Tribuna“*, pentru-că ea trebue sĕ ştie mai bine cât îi trag la cumpănă — *conducătorii!*

Şi dacă *„Tribuna“* însaşi păşesce ca *acusatóre* în contra patronilor ei, pentru situaţia politică devenită *„din zi în zi mai rea“* pe séma poporului nostru, ce avem sĕ-'i mai certăm şi se-'i mai acusăm şi noi?.. Rolul nostru se reduce la acela al pacinicului privitor, care stă la o parte, ascultă şi *aplaudéză.*

Aplaudăm pentru-că ne place!

Aplaudăm pentru-că prea e frumósă comedia!

NOUTĂŢI

Coróne eterne. La fondul vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor români, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ în amintirea regretatului Clemente Boeriu, fost comptabil la banca „Iulia“ din Alba-Iulia, au contribuit dnii Dr. Alexandru Fodor, medic, Ignat Borza, cantinar şi Ioan Pampu, înv.-prim., toţi din Alba-Iulia în total 3 cor. Starea fondului 758 coróne 17 bani.

*

Domnul V. A. Urechiă, cunoscutul naţionalist, şi-a regulat dreptul la pensie şi s'a retras dela catedra ce o avea ca profesor la universitatea din Bucureşti. Din acest incident, o delegaţie studenţască a inmanua dlui *Urechiă* următórea *moţiune*:

Studenţii Universitari întruniţi în locul „Asociaţiunei Generale a Studenţilor Universitari Români“ cred de a lor datorie sĕ manifeste sentimentele lor de simpatie şi admiraţie ilustrului profesor Universitar, marele Român naţionalist *V. A. Urechiă.*

Profită de acéstă ocasiune şi urează fostului lor părinte intelectual, ani mulţi de traiu, completă sănătate şi cea mai profundă linişte sufletéscă, ca înarmat cu acestea sĕ pótă conduce mai departe firul desvoltărei sentimentelor naţionale în România.

Azi retrăgêndu-se din profesoratul Universitar, studenţimea îl încredinţéză că nu-l va uita nici o dată, nu va uita frumósele prelegeri şi nu va da uitărei actele mari ale acelui bărbat care a ilustrat tribuna parlamentară şi naţionalistă a României.

Sĕ trăiască marele om, sĕ trăiască falnicul luptător naţionalist *V. A. Urechiă!*

*

Domnul Lazar Triteanu a făcut în 25 Aprile n. examenul profesoral din limba română şi cea magiară, cu bun succes, la universitatea din Budapesta.

*

Hymen. D-şóra *Ana Dănilă* şi dl *Nicolau Macrea*; apoi d-şóra *Victoria Dănilă* şi dl *Vasile C. Osvadă,* îşi vor serba cununiile în biserica gr.-orientală din Hunedóra la 4 ore p. m. în 6 Maiu st. n. (la sfântul George).

*

Alegere de preot. In 23 Aprile n. făcêndu-se alegere de paroch în *Almaşul-mic,* protopresbiteratul Orăştiei, a fost ales clericul absolut *Nicolae Todea.*

*

Monumentul G. Candrea. Din partea comitetului esecutiv pentru ridicarea unui monument la mormêntul din Graţ al lui Dr. *George Candrea,* se anunţă, că desvĕlirea monumentului se va face la 3/16 Maiu.

*

Părechia regală a Italiei, cum se manţine ştirea în cercurile de curte din Roma, în anul viitoriu va face călĕtorie în străinătate, cu care ocasiune va face visite oficiale la Berlin, Paris, Petersburg, Constantinopol, Bruxella şi Bern. La *Viena* nu va merge, fiind-că — din consideraţiuni faţă cu susceptibilitatea papei — M. Sa Francisc Iosif nu a redat *la Roma* visita primită dela regele Umberto.

*

Post de medic. Sub Nr. 25510/VI. ministrul de interne încuviinţând înfiinţarea postului de medic în *Bocşa-română,* pe basa acestei încuviinţări s'a escris deja concursul, cu termin până la 22 Maiu st. n. Dotaţia e 1600 coróne salariu şi taxele statutare. Comuna e locuită aprópe esclusiv de Români.

*

Urmarea lecuirilor băbesci. Vĕduva lui Iosif Jelacici, locuitóre în Katymáz, avea ceva morb de piele şi în loc de a consulta vr'un medic a cerut sfatul unei babe descântătóre. Acésta i-a dat nişte unsori cu cari sĕ-şi ungă întreg trupul şi apoi după scóterea pânei sĕ între în cuptoriu şi sĕ steie acolo cât va puté de mult. Urmarea înţeleptului sfat a fost, că nenorocita s'a fript de tot. Când au observat căsenii, în cuptoriu nu mai era de cât un cadavru.

*

Piatră verde în jurul Turdii. In apropiere de „Cheia-Turdii“ s'a aflat o stâncă de piatră solidă în tocmai ca granitul svedic; nici gerul, nici căldura şi nici ploile nu au asupra ei nici o influinţă destructivă, aşa în privinţa durabilităţii e pe egală tréptă cu marmura. Ciselată, piatra acésta lucesce în colóre verde.

*

Conspiraţiuni nihiliste. Se telegraféză din Bresslau, că în Polonia ruséscă se fac zi de zi arestări, pe motiv de conspiraţiune nihilistă. Marţi au fost arestaţi 600 de ómeni dintrĕ cari 200 au fost internaţi în citadella de la Varşovia. Din Petrikau au fost trimise la Poznovce, Selce şi Dombrova trei sotnii de cazaci, pentru a urmări pe conspiratori. In Selce s'au aflat numĕróse scrisori din cari reésă neîndoios, că conspiraţia avea de scop asasinarea ţarului.

O altă telegramă raportéză, că în Selce au fost arestaţi până acum peste o miă de ómeni.

*

Furt. Dela preotul din Tirnaviţia (Comitatul Hunedóra) *Iosif Oprean,* Mercuri séra în sĕptĕmâna patimilor au furat nişte făcători de rele din grajdu 3 cai în preţ de 300 fl. (600 cor.) adecă un cal sur frumos, o eapă négră şi o mânză roşie de un an. Urmărindu-se hoţii prin gendarmerie, până la moment nu s'au aflat. Dacă s'ar afla sĕ-i găsească cineva, i-se garantéză din partea păgubaşului o remuneraţie de 200 coróne-

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Metropolia

Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric

despre reînființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de
Dr. **Il. Pușcariu**
archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul: broș. **6 cor.**, leg. **7·70, 8·20** și **9·50 cor.**

Se póte procura dela

Librăria tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Se întindem mâna norocului!

Deja mulți s'au fericit prin cumpĕrarea unui los dela noi.

Loteria cea mai bogată în șanse din lume este Loteria nóstră de clase reg. ung. **Din**

100.000 LOSURI vor fi trase 50.000 câștiguri în bani

Câștigul cel mai mare eventual

1.000,000 corone.

1 premie 600 000, 1 câștig à 400.000. 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30 000, 1 à 25.000, 7 à 20 000, 3 à 15.000 31 à 10.000 67 à 5000, 3 à 3000. 432 à 2000, 763 à 1000 1238 à 500 90 à 300, 31.700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80 2.900 à 40. In total

13,160.000 Cor. adecă treisprezece milióne 160.000 Cor.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Jänner			Feber			März			April			Mai			Juni			Juli			August			September			October			November			Dezember		
D	1	4042	F	1	38274	F	1	19815	M	1	44373	M	1	48569	S	1	38250	M	1	51633	D	1	59560	S	1	83465	D	1	55184	F	1	17797	S	1	35862
M	2	36473	S	2	51384	S	2	40489	D	2	52329	D	2	58709	S	2	51381	D	2	58046	F	2	83332	M	2	89342	M	2	83536	S	2	38973	M	2	44347
D	3	49544	S	3	56319	S	3	51635	M	3	59576	F	3	62319	M	3	55186	M	3	65832	S	3	86052	D	3	48569	D	3	8560	S	3	51633	D	3	51650
F	4	53718	M	4	64441	M	4	58050	D	4	83383	S	4	83468	D	4	62472	D	4	83584	S	4	35365	M	4	53709	F	4	38250	M	4	58046	M	4	59560
S	5	62452	D	5	83551	D	5	65835	F	5	86063	S	5	89345	M	5	83550	F	5	19815	M	5	44373	D	5	62319	S	5	51381	D	5	65832	D	5	83332
S	6	83478	M	6	17349	M	6	83591	S	6	35366	M	6	36462	D	6	8568	S	6	40489	D	6	52329	F	6	83468	S	6	55186	M	6	83584	F	6	86052
M	7	4053	D	7	38904	D	7	21622	S	7	44382	D	7	4042	F	7	38274	S	7	51635	M	7	59576	S	7	89345	M	7	62472	D	7	19815	S	7	35365
D	8	36475	F	8	51612	F	8	40497	M	8	52340	M	8	36473	S	8	51384	M	8	58050	D	8	83383	S	8	36462	D	8	83550	F	8	40489	S	8	44373
M	9	49711	S	9	58019	S	9	51636	D	9	59598	D	9	49544	S	9	56319	D	9	65835	F	9	86063	M	9	49541	M	9	8568	S	9	51635	M	9	52329
D	10	53719	S	10	64479	S	10	59503	M	10	83430	F	10	53718	M	10	64441	M	10	83591	S	10	35366	D	10	4042	D	10	38274	S	10	58050	D	10	59576
F	11	62459	M	11	83562	M	11	65839	D	11	86070	S	11	62452	D	11	83551	D	11	21622	S	11	44382	M	11	36473	F	11	51384	M	11	65835	M	11	83383
S	12	83492	D	12	17752	D	12	85121	F	12	35371	S	12	83478	M	12	17349	F	12	40497	M	12	52340	D	12	49544	S	12	56319	D	12	83591	D	12	86063
S	13	8457	M	13	38913	M	13	32706	S	13	48076	M	13	4053	D	13	38904	S	13	51636	D	13	59598	F	13	53718	S	13	64441	M	13	21622	F	13	35366
M	14	37404	D	14	51620	D	14	44336	S	14	52503	D	14	36475	F	14	51612	S	14	59503	M	14	83430	S	14	62452	M	14	83551	D	14	40497	S	14	44382
D	15	49715	F	15	58033	F	15	51643	M	15	60033	M	15	49711	S	15	58019	M	15	65839	D	15	86070	S	15	83478	D	15	17349	F	15	51636	S	15	52340
M	16	53720	S	16	64486	S	16	59504	D	16	83436	D	16	53719	S	16	64479	D	16	85121	F	16	35371	M	16	4053	M	16	38904	S	16	59503	M	16	59598
D	17	62461	S	17	83564	S	17	83263	M	17	89324	F	17	62459	M	17	83562	M	17	32706	S	17	48076	D	17	36475	D	17	51612	S	17	65839	D	17	83430
F	18	83494	M	18	17760	M	18	85123	D	18	35375	S	18	83492	D	18	17752	D	18	44336	S	18	52503	M	18	49711	F	18	58019	M	18	85121	M	18	86070
S	19	8466	D	19	38940	D	19	35355	F	19	48087	S	19	8457	M	19	38913	F	19	51643	M	19	60033	D	19	53719	S	19	64479	D	19	32706	D	19	35371
S	20	38139	M	20	51630	M	20	44337	S	20	52551	M	20	37404	D	20	51620	S	20	59504	D	20	83436	F	20	62459	S	20	83562	M	20	44336	F	20	48076
M	21	51356	D	21	58036	D	21	51649	S	21	60040	D	21	49715	F	21	58033	S	21	83263	M	21	89324	S	21	83492	M	21	17752	D	21	51643	S	21	52503
D	22	55184	F	22	65816	F	22	59519	M	22	83439	M	22	53720	S	22	64486	M	22	85123	D	22	35375	S	22	8457	D	22	38913	F	22	59504	S	22	60033
M	23	62466	S	23	17797	S	23	83320	D	23	89327	D	23	62461	S	23	83564	D	23	35355	F	23	48087	M	23	37404	M	23	51620	S	23	83263	M	23	83436
D	24	83536	S	24	38973	S	24	85128	M	24	35377	F	24	83494	M	24	17760	M	24	44337	S	24	52551	D	24	49715	D	24	58033	S	24	85123	D	24	89324
F	25	8560	M	25	51633	M	25	35362	D	25	48559	S	25	8466	D	25	38940	D	25	51649	S	25	60040	M	25	53720	F	25	64486	M	25	35355	M	25	35375
S	26	38250	D	26	58046	D	26	44347	F	26	52581	S	26	38139	M	26	51630	F	26	59519	M	26	83439	D	26	62461	S	26	83564	D	26	44337	D	26	48087
S	27	51381	M	27	65832	M	27	51650	S	27	60045	M	27	51356	D	27	58036	S	27	83320	D	27	89327	F	27	83494	S	27	17760	M	27	51649	F	27	52551
M	28	55186	D	28	83584	D	28	59560	S	28	83465	D	28	55184	F	28	65816	S	28	85128	M	28	35377	S	28	8466	M	28	38940	D	28	59519	S	28	60040
D	29	62472				F	29	83332	M	29	89342	M	29	62466	S	29	17797	M	29	35862	D	29	48559	S	29	38139	D	29	51630	F	29	83320	S	29	83439
M	30	83550				S	30	86052	D	30	35377	D	30	83536	S	30	38973	D	30	44347	F	30	52581	M	30	51356	M	30	58036	S	30	85128	M	30	89327
D	31	8568				S	31	35365				F	31	8560				M	31	51650	S	31	60045				D	31	65816				D	31	35377

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein ***Glück*** mit der an seinem ***Geburtstage*** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an ***jedem Tage*** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ***umgehender*** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intrégă întreprinderea stă sub **supravegherea statului.**

Contribuția pentru **losurile originale** de clasa primă conform planului este:
pentru o **optime** ($^1/_8$) **fl. —.75** sau C. **1.50** pentru un **pătrar** ($^1/_4$) fl. **1.50** sau C. **3.—**
„ o **jumĕtate** ($^1/_2$) „ **3.—** „ „ **6.—** „ un **întreg** ($^1/_1$) „ **6.—** „ „ **12.—**
și se trimit cu rambursă, sau trimițêndu-se prețul lor anticipativ. Planuri oficióse gratis. Comande pentru losuri originale sunt a se trimite direct la noi până la

22 Maiu a. c.

Filiale:
Museumring II
Elisabethring 54

Banca [56] 5—8

A. TÖRÖK & Co.

Budapesta, V. Waitznerring 4/a.

Multe și fórte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților nostri clienți și anume în timp scurt preste cinci milióne

Scrisóre de comandă de tăiat. **Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.**

Ersuche um Zusendung von .... **Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie** nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von. fl. .... **ist per Nachnahme zu erheben.** / **folgt durch Postanweisung.** Was nicht gewünscht bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse ....
....

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumnedeu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat	. . . fl.	—.85
jumĕtate pânză	. . „	1.05
în piele roșie	. . . „	1.25
Ediția fină în piele négră	. „	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase	. „	3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

$^1/_1$ Flacon fl. 6. —, $^1/_2$ Flacon fl. 3.50. delătură tóte umflăturile și depunerile de grăsimi fără sĕ vateme părului. Intăreşte nervii atacați și slăbiți, delătură și distruge tóte nodurile în muschi, și serveşte și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din causa fearelor, apoi în contra ariciturei umflărei copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturei picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvênt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter,

pentru cai și vite cornute
1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus escelent la nutremânt, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a sĕ folosi la tóte suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Preparate pentru veterinari, cele mai bune ale timpului mai nou, cari după atestate numĕróse nu au fost ajunse de alte mijloace de natura aceasta.

Sĕ sĕ ceară numai preparate de ale lui Hotter și sĕ nu se priméscă altele. Deposit în farmacii și Droguerii.

Deposit principal la Dr. Emil Budai farmacia orașului Budapesta (Stadthausplatz) la Dr. Leo Egger & J. Egger Farmacia Palatinului VI Váczi körút 17 și la farmacia Iosif Török Bpesta VI Kiraly utcza 12, Robert Raditz farmacist în Budapesta VIII Josefsring 64 și Anton Bayer, farmacist, Budapesta VI Andrássystrasse 84.

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și muschii până la bătrânețe înaintată totdeuna puternici și vioi, pune în stare pe animal sĕ prestee cele mai mari strapații și fugi, sĕ înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Sĕ mai foloseşte cu succes uimitor la tóte urmările cari obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II
1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acésta prosperarea porcilor, fórte acomodat în contra orbalțului (brâncă); Nr. II este de a sĕ întrebuința la urdinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot feliul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 104—104

Alifia lui Hotter pentru delăturarea crescăturilor de oase.

$^1/_1$ Cutie cu fl. 2. $^1/_2$ Cutie cu fl. 1.20. delătură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 séptămâni. (boală învechită).

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane, *Nr. 45* Sibiiu, Marți 24 Aprilie (7 Maiu) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Catedrala din Sibiiu.

Patruzecișipatru de ani vor fi la tómnă, de când ziarul nostru, în numĕrul dela 19 Octombre v. 1857, comunica cetitorilor sei cu o bucurie nespusă următórea știre înveselitóre:

— „Intre alte rugări, pe cari Excelenția Sa, Părintele nostru Episcop *(Șaguna)*, le-a așternut, cu prilejul petrecerii sale celei din urmă la *Viena*, într'o audiență privată, la piciórele Majestății Sale, este și aceea, ca sĕ se îndure Majestatea Sa a concede preagrațios *ridicarea unei biserici catedrale gr. resăritene în Sibiiu* și a se face spre sfîrșitul acesta o colectă obștéscă în tóte provinciile monarchiei nóstre austriace. Majestatea Sa, cu preaînalta hotărire din Laxenburg, *s'a îndurat a sancționa cererea acésta*, care este cererea unei jumĕtăți de milion de supuși credincioși.“

Acesta a fost deci primul pas făcut în scopul ridicării unei catedrale gr. orientale române în Sibiiu: cererea încuviințării Monarchului, cerere împlinită cu mare bunăvoință.

Și douĕ luni mai târziu, la 21 Decembre vechiu 1857, ziarul nostru a fost pus în posiția de a-și puté surprinde cetitorii cu o nouă știre înveselitóre, cu următórea:

„Majestatea Sa ces. reg apostolică, preaînduratul nostru Impĕrat *Francisc Iosif I*, prin preaînalta hârtie de cabinet din 26 Decembre n. 1857 s'a îndurat preamilostiv a dărui *una mie galbeni* pentru zidirea unei biserici catedrale dreptcredincióse resăritene în Sibiiu, precum și a poruncí, ca suma acésta sĕ se dee prin mijlocirea Serenității Sale a domnului guvernator al țerii, principele Schwarzenberg.“ —

Asta a fost deci prima pétră, scumpă și prețiósă, trimisă pe séma catedralei nóstre din partea Domnitoriului, pentru care bate și a bătut totdeuna cu atâta căldură tótă inima românéscă.

Și ca un sóre binefăcĕtor de primăvară a influințat asupra tuturor inimilor credincioșilor bisericei nóstre mărețul și grațiosul dar al Maj. Sale. — acéstă faptă marinimósă în care e reoglindată iubirea părintéscă ce o are Monarchul nostru față de credinciosul și supusul seu popor român.

Ideea, în urmă zelul și munca pentru realisarea ideii dela *Șaguna*, ear' începutul dela însuși Monarchul: putea deci sĕ rĕmână întreprinderea fără succes?

Nu! S'a început colectarea și au incurs denarii seracilor și galbenii bogătanilor, mai mult însĕ denarii dela sĕraci, pentru-că sĕraci eram și atunci ca și astăzi, și așa s'a adunat o sumă destul de frumósă în scopul ridicării catedralei.

Pentru a ne face o idee cât se póte de slabă despre însuflețirea ce domnea pe atunci în chestia acésta, e destul sĕ amintim, că regimentul 8 de jendarmerie a colectat singur, dela soldații de rînd, 200 fl., sumă trimisă episcopului *Șaguna* din partea vicecolonelului-comandant *Jankovski*, cu următórea adresă:

— „Escelența Vóstră! Cugetul care a purces din religiosul sentiment al Escelenției Vóstre pentru ridicarea unei biserici catedrale, a aflat în mijlocul regimentului meu resunetul cel mai îmbucurător, și nu numai mărturisitorii religiunii gr. orientale, ci *tot insul dintre supușii mei* cu plăcere intimă și din tóte puterile a luat parte la binecuvêntata întreprindere. Rog așa dară pe Escelența Vóstră sĕ primiți grațios suma de 200 fl. v. a. cu bucurie jertfită, ca ajutor sfânt, *dedicat veciniciei*, și a fi încredințat de nemărginita stimă și respectare, cu care rĕmân,“ etc.

Mare a fost deci însuflețirea națională pe atunci pentru ridicarea catedralei în Sibiiu; și însuflețirea de atunci ni-a dat capitalul de jumĕtate milion coróne ce-l avem astăzi, pentru a puté realisa măreața idee.

Pentru-că suntem aprópe de realisare. Sinodul archidiecesan din anul acesta a delăturat ultima pedecă și a dat împuternicire consistorului sĕ se apuce imediat de lucru. Și consistoriul va esecuta punctual îndrumarea primită, și va satisface dorinței generale, punênd cât mai curênd piatra fundamentală la monumentala clădire a catedralei nóstre.

Ideea, născută înainte cu patruzecișipatru de ani, o vom vedé deci în curênd realisată. In curênd o zidire monumentală va vestí veacurilor ce vor urma dragostea și alipirea ce o are poporul român față de biserica sa, care adăpost și scut de apărare i-a fost totdeuna în vremuri de grea furtună!

Laudă se cuvine deci sinodului nostru archidiecesan, care în sesiunea de curênd închisă, *în unanimitate* a decretat zidirea catedralei, dând consistorului autorisare a se apuca de lucru și a face tot ce mai este de făcut, în propriul seu cerc de activitate.

Dar' întreită laudă cuvine-se Escelenției Sale Inaltpreasfințitului Archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, care dela venirea sa în Sibiiu a fost preocupat în prima linie de realisarea acestei ferbinte dorințe cu care *„fericiții noștri înaintași s'au dus în mormênt“*, — pentru că a vĕḑut și a înțeles, că *zidirea unui sfânt Sion*, în centrul Archidiecesei, e într'adevĕr o necesitate imperios reclamată și mult simțită. Și credincioșii bisericii nóstre nu au dorință mai mare și mai ferbinte decât aceea, ca bunul Dumnezeu sĕ ne țină în pace și sănătate pe neobositul nostru cap bisericesc, ca sĕ-și vadă dorințele împlinite și visul realisat. Precum și dorința, ca sĕ le fie dată posibilitatea de a vedé terminată ridicarea catedralei încă sub domnia gloriósă a actualului nostru Monarch, *primul contribuent* la fondul catedralei!

Prevedem însĕ, că capitalele de cari dispunem nu vor fi suficiente pentru ridicarea și pentru *ornamentarea* sfântului lăcaș. Prevedem, că Inaltpreasfințitul Archiepiscop și Metropolit, cu consistoriul seu, va trebuí sĕ facă de nou apel la munificența fiilor sufletesci. Sĕ ne încălzim deci din vreme pentru sfânta causă; și când cuvinte părintesci ni-se vor adresa din partea Archipăstorului nostru, sĕ contribuim cu dragă voe pentru a aduna ce mai lipsesce. Sĕ ne însuflețim de însuflețirea înaintașilor nostri, cari ni-au lăsat pentru ridicarea catedralei capitalul de astăzi; dar' sĕ ne însuflețim și mai mult de faptul, că primul care a contribuit pentru ridicarea catedralei nóstre a fost însuși Monarchul nostru!

Sĕ ne însuflețim și sĕ contribuim!

Sinodul diecesei Caransebeșului.

Sinodul eparchial al diecesei *Caransebeșului* a fost deschis cu următórea cuvêntare, rostită din partea Preasfinției Sale, Domnului Episcop *Nicolae Popea*:

Christos a înviat!
Domnilor Deputați!

Mare plăcere și bucurie simt în sufletul meu totdeuna, când am norocirea de a mĕ afla în mijlocul fiilor mei sufletești, când vĕ vĕd domnilor adunați la episcopia nóstră în Sinod, pentru-ca împreună sĕ desbatem și sĕ chibzuim cele bune și folositóre pentru diecesă.

Și cum sĕ nu mĕ bucur, cum sĕ nu ne bucurăm cu toții împreună, domnilor deputați, când, mulțămită vrednicilor nostri înaintași, a căror amintire vecinic va remâné cu pietate întipărită în mințile și inimile nóstre și ale următorilor nostri, — când, zic, față cu trecutul nostru trist și posomorît, ne vedem acum, de un șir de zeci de ani, puși în posibilitatea, mult dorită de părinții și străbunii nostri, de a ne regula, administra și conduce înșine, liber și independent, tóte afacerile nóstre eparchiale.

Da, domnilor deputați, dată ne este de mult acéstă posibilitate, acest tesaur de mare preț, adecă autonomia, atârnă dela noi, ca sĕ ne știm folosi de ea, în interesul cel adevĕrat al bisericii.

Și ne vom folosi de ea astfel, domnilor, dacă vom da dovezi faptice: că suntem la înălțimea chiemării nóstre; că suntem destoinici și vrednici de un constituționalism admirabil, cum este al nostru; că prin urmare ne nĕsuim cu statornicie, ca lucrările nóstre sĕ fie rodnice, sĕ producă resultate salutare pentru biserică, pentru prosperarea și înflorirea așeḑĕmintelor nóstre diecesane în tóte direcțiunile.

Grea e și acéstă problemă, domnilor deputați, de resolvit! Greu e, cum se zice, a ajunge la ceva, a câștiga ceva, vre-un bine; dar' tot așa de greu e și a ști păstra și susținé și folosi în mod satisfăcĕtoriu binele câștigat. Acésta se póte aplica și la noi. Greu ni-a fost, adecă înaintașilor nostri, până ce prin lupte și greutăți mari au putut elibera biserica din cătușile sclăviei, procurându-i autonomia și independența legală; dar' greu ne este și nóuĕ, mai ales în împrejurările critice de astăzi, a susținé tóte aceste așezeminte și drepturi câștigate în întregitatea lor, și a ne folosi de ele, în mod drept și cuviincios pentru promovarea și consolidarea afacerilor nóstre eparchiale bisericesci, școlare și economice.

Dar' greutățile acestea, fie cât de multe și de mari, fie din lăuntru ori din afară, sĕ nu ne supere, domnilor deputați. Știu, că nici un lucru bun, nu se póte face fără greutate, că lucrurile sunt strîns legate cu greutățile, și că cine voesce scopul, trebue sĕ voiască și mijlócele. Dacă înaintașii nostri nu s'au dat îndărăt, ci au luptat pe mórte și viață pentru esistința nóstră; pentru emanciparea bisericii: nu ne vom retrage nici noi, ci vom lupta cu puteri încordate pentru asigurarea unui viitor strălucit al aceleiași biserici.

Una se cere, domnilor deputați, dela noi toți: ca desbrăcându-ne de interesele particulari, personali, de patimi preste tot, sĕ lucrăm solidari în bună înțelegere frățéscă, avênd în vedere binele obștesc, binele bisericii, și Dumnezeul părinților nostri ne va ajuta sĕ eșim învingători din tóte luptele și nĕcazurile, câte le vom întimpina în calea nóstră spre scopul cel sfânt: de a forma din biserica nóstră o fortărĕță tare și neexpugnabilă, cum o a intenționat însuși Marele Andreiu, plăsmuitoriul constituționalismului nostru bisericesc.

Ceea-ce dorind sĕ fie, și salutându-vĕ, domnilor deputați, de bună venire, am onóre a declara sinodul nostru din anul acesta, periodul XI-lea, sesiunea II-a, deschis.

Sinodul din Caransebeș și-a terminat lucrările în *trei* ședințe. La cuvintele presidiale, prin cari s'a închis sesiunea, a rĕspuns deputatul *M. Popovici*, protopopul Orșovei, mulțămind Preasfinției Sale, dlui episcop *Popea*, pentru înțelépta conducere. Sinodul a făcut ovațiuni Preasfinției Sale.

Sinodul din Arad.

Preasfinția Sa, Domnul Episcop *Iosif Goldiș*, a rostit cu ocasiunea deschiderii Sinodului eparchial din Arad, următórea cuvêntare:

„*Christos a înviat, Domnilor deputați!*

Mai înainte cu șepte zile, D-lor deputați, ni-s'a dat ocasiune a sĕrbători învierea Intemeietorului bisericii creștine, triumful luminei asupra întunerecului; astăzi ni-s'a dat a sĕrbători ziua, în care adunându-se apostolii în numĕr complet, avu și Toma ocasiune a vedé și pipăi obiectul îndoelilor sale și a fi în credință solidar cu ceialalți apostoli, solidar în lupta propagării adevĕrului și învĕțăturei evangelice spre binele popórelor. După chipul apostolilor în special și noi Românii ortodocși din Ungaria și Ardeal ne întrunim astăzi, representanții clerului și ai poporului, spre a vedé, a pipăi și după putință a vindeca ranele mult cercatei nóstre biserici.

Precum biserica în general, așa deosebit și eparchia nóstră aradană are garanța prosperării în trei capitaluri: In capitalul material, a cărui procurare, sporire și controlare este substratul deosebit al desbaterilor acestui venerabil sinod.

In capital intelectual, care-'l vom procura prin crearea și înmulțirea unei sucrescințe de profesori, învĕțători și învĕțătóre, cari sĕ ne ridice institutele nóstre de creștere și învĕțămênt la nivelul cuvenit în concertele celorlalte popóre.

In capital moral, de a ne conduce poporul atât prin învĕțături evangelice, cât și cu exemplul vieții din partea preoțimei, și a-'l feri mai vêrtos de hidrele proselitismului devenit tot mai temerar.

Că în restimp de un an ce mĕsuri a luat și la ce resultat a ajuns superioritatea nóstră diecesană în aceste trei direcțiuni, se vede detaiat din rapórtele generale și speciale ale ambelor consistorii.

Ca archipăstorul acestei diecese, eu vĕ rog, Domnilor Deputați, sĕ censurați activitatea nóstră spre liniștea comună, în interesul binelui acelora, cari v'au onorat cu încrederea lor. Căutați, că controla competentă pentru afacerile nóstre de peste an este în mânile D-vóstre, prin urmare cu capul diecesei și cu consistoriile nóstre din Arad și Orade sunteți în responsabilitate; examinați cu scrupulositate, și fără reservă vĕ spuneți verdictul, ca și Dumniavóstră cu conștiința liniștită sĕ puteți sta în fața Areopagului infalibil al istoriei.

Premit, că deși în Arad nou-alesul referent al senatului epitropesc numai în Octombre 'şi-a putut ocupa locul, ear' postul de secretar încă nici astăzi nu e îndeplinit; deşi, precum din rapórtele speciale se va vedé — fórte s'au sporit agendele: totuşi cu multă mângăere sufletéscă pot constata, că consistórele în proporţiunea puterilor lucrătóre 'şi-au făcut datorinţa.

Ştiu, că în restimpul de 4—5 zile al duratei acestui sinod e greu a pĕtrunde şi a judeca tóte detaliurile activităţii nóstre anuale; dar' e de ajuns a cunósce resultatul şi a desemna o direcţiune cât mai corĕspundĕtóre de a ne duce la bine: bună-óră veţi vedé din socotelele venitelor realităţilor cumpĕrate la timpul seu cu puţină batere de cap, că fără asigurarea cel puţin a intereselor, ce mai 'nainte proveniau regulat după avutele capitaluri consistătóre din hârtii de valóre şi depuneri în cassele de păstrare, din an în an tot mai mult, şi în mod abia observat, vom aluneca pe povĕrnişul perplexităţilor financiare; dovadă că la realităţi diecesane peste 3000 de jugĕre, situate în diferite părţi ale diecesei, ba şi afară de diecesă, nu avem un unic organ, oficiant sau inspector al nostru cu receruta responsabilitate.

Eată, Domnilor, vĕ făcui şi pentru anul acesta diagnosa unui rĕu ameninţĕtor pentru scopurile nóstre.

Lacunele financiare de asemenea natură doresc eu, Domnilor, nainte de tóte, a le vedé îndeplinite, şi, după mine, numai atunci ne vom puté estinde cu budgetul anual de exemplu la îmbunarea salarelor şi la alte îmbunătăţiri reclamate de jurstările în cari trăim.

In meritul acesta şi spre înlesnirea lucrărilor sinodului present, cu bucurie constatez, Domnilor, că comisiunea financiară, de timpuriu întrunită la consistor, 'şi-a făcut datorinţa.

După acestea nu pot a nu accentua pe scurt, ca de încheiere, că avem fericirea a ne bucura în biserică de o constituţiune mai liberală decât a ori cărui popor din patrie, dar' avem şi nefericirea a nu o şti respecta precum se cuvine; experienţă amară avem din timpul cel mai recent, că afacerile nóstre electorale de preot, protopop, vicar episcopesc, episcop şi chiar de metropolit, deşi decurse în cea mai bună ordine, treptat, produc mai multă întristare decât bucurie, din simplul motiv, că minorităţile, dela sine s'au inspirate din afară, nu se pot împăca cu situaţiunea de a se supune majorităţii.

Eu, conform programului ce am rostit cu ocasiunea instalării mele de episcop, am păzit şi voesc a păzi pururea cu scumpătate atât prescrisele Statutului organic, cât peste tot şi sacrele aşezăminte ale bisericii nóstre; şi ca în mod tot mai valoros sĕ pot face acésta şi în viitor, pe lângă ajutorul Celui de sus, am lipsă de armonica conlucrare a d-vóstră, şi rugându-vĕ pentru acesta în interesul binelui comun al acestei diecese, declar şedinţa sinodului nostru eparchial pentru anul curent de deschisă.

Noul comitet macedonean.

Scopul urmărit din partea guvernului bulgar cu întemniţarea comitetului revoluţionar macedonean, şi în special a presidentului acestui comitet, *Boris Sarafow,* nu s'a ajuns, pentrucă mişcarea macedoneană nu a putut fi sufocată în Bulgaria.

S'a ţinut congres mare în Bulgaria şi a fost ales un nou comitet, cu însărcinarea sĕ ducă lupta înainte pentru eliberarea Macedoniei de sub jugul turcesc. Şi din ovaţiunile şi manifestările de simpatie aduse faţă de vechiul comitet, acum întemniţat, — se póte deduce, că şi noul comitet va bate tot drumul cel vechiu, croit de *Sarafow,* va pune ómenilor revolvĕrul în piept pentru a stórce dela ei parale şi va toca în cap cu securea pe cei ce-i stau în cale.

Dar' că ce va fi vom vedé, — astăzi avem sĕ raportăm despre aceea ce ştim.

Ştim că preşedinte al actualului comitet macedonean a fost ales un cutare *Stefan Mihailovski,* despre care se afirmă că ar fi cel mai bun poet bulgar, om abia de 40 de ani, cu un fisic plăcut şi cu inteligenţă superióră. A fost câţiva ani docent privat la facultatea de litere din Sofia, ear' de vre-o doi ani e profesor de limba franceză la Rusciuc.

Noul president al comitetului revoluţionar macedonean vrea sĕ facă lucruri mari. Vrea sĕ întreprindă o călătorie prin întréga Europă, atingênd tóte capitalele ei mai principale, pentru a ţiné în ele conferenţe publice în limba franceză (fireşte *pe parale),* lămurind chestia macedoneană şi atrăgând opiniunea publică europénă asupra ei, asupra necesităţii de a se acorda Macedoniei autonomia garantată în articolul 23 din tractatul dela Berlin, fiindcă până atunci nu e pace în Balcani.

Presupunem, că un om care se angajézà la o asemenea misiune representă vederile unei mari părţi din poporaţiunea ţerii sale. Cum gândesce *Mihailowski,* gândesc numeroşi Bulgari, dacă nu toţi Bulgarii, — căci altcum nu ar fi întrunit încrederea conaţionalilor sei.

Ei bine; reproducem în estras o conferenţă publică a acestui *Mihailovski,* pentru a se vedé din ea, câtă patimă, câtă ură şi câtă ingratitudine, faţă de România, mai stăpânesce şi acuma inima bulgăréscă, fie numai a lui *Mihailovski,* sau a tuturor conaţionalilor sei.

Mihailovski a început adecă o serie de conferenţe şi în ţéra proprie, pentru a face populară chestia macedoneană, sau mai bine zis pentru a face impopulară ţéra vecină, România, care şi-a vĕrsat sângele şi şi-a jertfit paralele pentru independenţa Bulgarilor. Inceputul l-a făcut în Sofia, în sala mare dela „*Slavianska Beseda*" care servesce şi de teatru. Sala era plină, ear' lui *Mihailovski* i-s'au făcut ovaţiuni când a apărut pe scenă. A vorbit despre conflictul *româno-bulgar* şi a spus cam următórele.

Mihailovski începe prin a face istoricul relaţiunilor dintre România şi Bulgaria, lăudând pe prinţul *Cuza,* care iubea într'un mod desinteresat pe poporul bulgar asuprit, şi întreţinea relaţiuni intime cu fruntaşii bulgari refugiaţi pe ospitalierul pământ al României.

Oratorul pretinde a şti, că *Cuza-Vodă* avea întrevederi frecuente cu marele revoluţionar şi patriot bulgar *Racovschi,* pe care îl considera ca pe un luminat şi bun consilier al sĕu. De asemenea aduce elogii lui *C. A. Rosetti, M. Cogălniceanu* şi lui I. *Brătianu,* cari erau patrioţi sinceri şi nu se lăsau sĕ fie instrumente órbe în mânile M. S. Regelui Carol, ca actualii ómeni de stat ai României. Atunci, — continuă oratorul, — dacă există atâtea legături de amintire şi concordie între aceste popóre, cum se explică antagonismul dintre aceste două naţiuni vecine şi amice de secole, ivit anul trecut, şi care era aprópe sĕ se termine cu un rĕzboiu sângeros??..

Cedarea *Basarabiei* Rusiei şi anexarea *Dobrogei,* este originea vrajbei între aceste două ţĕri, legate de atâtea tradiţiuni seculare, aşa crede *Mihailovski.*

Oratorul atacă într'un limbagiu violent pe politicianii actuali din România, numindu-i o adunătură de greci, bulgari, armeni, arnăuţi, etc. Toţi acestia nu au nimic comun cu *săteanul român,* care este bun şi muncitor, şi iubesce pe poporul bulgar; şi ca pildă citézà faptul că, pe timpul conflictului româno-bulgar, când administraţia din Zimnicea a vrut sĕ ţină un meeting de protestare în contra Bulgarilor, ţĕranii cari veniseră la meeting au strigat „*Trăiască Bulgaria*".

„Nu! continuă conferenţiarul, acest popor nu póte avé nici o legătură de sânge cu greco-bulgărimea, care conduce destinele acestei frumóse şi productive ţĕri. In favórea afirmărei sale, citéză un pasaj dintr'o lucrare a profesorului universitar de la Bucureşti, *N. Iorga,* şi un pasaj din satira lui *Eminescu.*

Mihailowski, ajungênd la conflictul româno-bulgar, spune că acest conflict nu e opera unei zile, nici zece, ci opera unui timp de 22 ani. Ura care a isbucnit între guvernanţii români contra poporului bulgar, nu este spontanee, naturală, ci este fructul unei politice desastruóse, care e plăsmuită de un timp îndelungat, de regele Carol, *inimicul de mórte al slavismului;* şi de ómenii de stat români, dresaţi după dorinţa sa. Citéză numeróse pasaje din memoriile regelui Carol din anul 1879, în cari se găsesc scrisori de ale Prinţului de *Bismarck* adresate regelui. Intr'una din scrisorile sale, prinţul de Bismarck scrie regelui următórele: „Nu uitaţi, că afară de multele legături, cari légă ţara M. V. de Germania, mai este şi faptul că, înainte ca sĕ fiţi român, sunteţi german. Trebue sĕ serviţi de stavilă *între slavii de Nord* (Rusia) *şi cei de Sud* (Bulgaria). Sĕ nu vĕ scape din vedere, că acéstă din urmă ţară *nu o putem considera decât ca o provincie rusĕscă*". Cetesce şi câte-va rênduri din scrisorile contelui *Ándrássy* către M. S. Regele. (Tóte aceste citate se găsesc în memoriile regelui din anul 1879, luna Aprilie, Iulie şi August).

Afara de acésta, continuă oratorul, este lesne de priceput scopul urmărit de români, cari se găsesc în alternativa de a-'şi îndrepta dorinţa spre Nord-Est, Transilvania, Bucovina, Basarabia, sau spre Sud.-Bulgaria.

Austro-Ungaria şi Rusia fiind puteri de la cari România nu póte obţiné o concesiune de teritoriu, este natural sĕ-'şi îndrepte privirile către Bulgaria, de la cari ar obţiné compensaţie, în cas când acésta ar reuşi sĕ ocupe Macedonia. România nu póte nici odată vedé cu ochi buni perspectiva unei Bulgarii-Mari, căci atunci s'ar expune la o peire sigură, găsindu-se între două popóre slave tari.

Explicând politica Austriei în Orient, *Mihailovski* tinde sĕ demonstreze că conflictul a fost provocat de diplomaţia de la Viena şi Berlin. Atacă cu vehemenţă pe dl *Take Ionescu,* care a scris articole contra Bulgariei în ziarul parisian „*Journal des Débats*", pe *Marghiloman,* care a spus la Constantinopol că bulgarii sunt inimici născuţi ai turcilor. De asemenea pe colonelul *Crăciunean,* care a scris articole ameninţătóre contra Bulgariei în „*La France Militaire*".

Dacă România nu a declarat rĕsboiu Bulgariei, — *zice Mihailhovski,* causa este că generalii români nu erau siguri de isbânda rĕsboiului, de óre-ce acest rĕsboiu nu era sĕ fie de loc popular. Citéză un pasaj din broşura marelui general rus *Dragomirof,* unde spune, că nu armele şi fortăreţele decid de succesul unui rĕsboiu, ci *popularitatea acestuia. Bismarck* în 1870 a ştiut prin diferite publicaţiuni şi jurnale sĕ atragă opinia publică germană, şi aşa se explică reuşita prusienilor.

*

Afară de acésta, României îi trebuiau 400 milióne, pe cari nu le avea, pentru a întreprinde un rĕsboiu pur platonic, căci în caz de isbândă, nu ar fi obţinut nici o compensaţie.

Ajungênd la procesul *Mihăileanu,* declară că este o vastă comedie înscenată de primul-procuror şi judecătorul de instrucţie din Bucureşti. Explică prin ce torturi inchisitoriale s'au smuls declaraţiile condamnaţilor de la Bucureşti; critică pledoariile advocaţilor ca parţiale şi aduce elogii lui *Sarafov,* spunênd, că nu se va puté găsi patriot bulgar care sĕ'l condamne. Atacă apoi guvernul bulgar, acusându-l de slăbiciune. Termină în fine prin o peroraţie, făcênd apel la patriotismul bulgar, care a ştiut în decurs de mai multe secole sĕ înlăture atâtea grele încercări şi care va puté sĕ pună capĕt odată pentru totdéuna şi acestui conflict.

Atât!

Dacă în felul şi tonul acesta îşi va ţiné *Mihailovski* conferenţele sale şi prin capitalele mai principale ale Europei, sperăm că 'şi va primi nimerita resplată — *huiduiala generală;* pentru-că publicul din capitalele principale ale Europei cunósce destul de bine făptuirile lui *Sarofow* şi ale comitetului revoluţionar macedonean.

FOIŞORA

Ioan Circa de Gambutz.

Ca Episcop al Marmaţiei Dositeiu Circa 1660—1730.

de

Ioan Puşcariu

Membru al Academiei Române.

(Fine.)

Unde şi când a murit episcopul Ioan Dositeiu Circa? Nu am aflat. Póte archivul comitatului Marmaţiei sĕ descopere; se zice însĕ, că el strîmtorit de acţiunile jesuitice ar fi emigrat în Moldavia, probabil la Sucéva, ducênd cu sine şi scrisorile sale. Destul că după el alt episcop ortodox în Marmaţia n'a mai existat, şi memoria acestei episcopii astăzi se mai conservă numai în titulatura Vicarului episcopesc foraneu greco-catolic al Marmaţiei.

După ce am percurs partea istorică a vieţii lui Ioan Dositeiu Circa, fie-mi permis sĕ trec la apreţiarea unor critice, ce s'au ridicat asupra lui mai cu sémă din parte adversă.

1. Am vĕdut că Atanasie în justificarea sa către Cardinalul Kollonich învinuesce ed Circa, că i-ar fi furat niscai cărţi (libros) de la Metropolie. Insă ce fel de cărţi? Nu spune. De óre-ce însĕ Atanasie aduce aceste cărţi în legătură cu mergerea lui Circa la Bucuresci, spre a solicita episcopatul, şi de óre-ce sub „libros" se pot înţelege nu numai cărţi legate, cum ar fi un Molitfelnic, etc., ci şi scrisori sau acte, consecinţa aduce cu sine, că aceste cărţi n'au putut fi altele decât scrisorile ce le-au pregătit Nagy Szegi cu mai mulţi protopopi în cancelaria metropolitană — probabil pe timpul când Atanasie era dus la Bucureşti spre sfinţire — pentru alegerea lui Circa, cu cari el după aceea a mers la Bucureşti, de s'a sfinţit şi el.

Atanasie admoniat fiind prin guvern, că pe Circa numai atunci l-ar puté ţiné în prinsóre legală, dacă ar fi fost vr'un tâlhar sau hoţ, i-a venit ideea sugestivă, ca sĕ acuse pe Circa şi de furtul unor cărţi, o învinuire vagă, nedeterminată şi lipsită de ori-ce dovadă. Tot cu furtul învinuesce el şi pe Nagy Szegi, carele a pregătit contra-actul acela şi a înscenat şi protestul Braşovenilor în contra unirii bisericesci cu Papa. Dar' Nagy Szegi, prins fiind şi tras la rĕspundere pentru tóte acestea, fu eliberat ca nevinovat, susţinênd sus şi tare că: „Ego Valachus sum et in officio inter Valachos fui portionis exactor et in aliis negotiis episcopi comissarius," — şi după ce apĕră ortodoxismul mai zice: „ob religionem meam in aresto sum." (Nilles I, 262, şi Hurmuzaki, II, 35—69).

2. S'a tras la îndoélă şi aceea, dacă Circa într'adevĕr a fost sfinţit de episcop sau nu?

Dar' însuşi Atanasie mărturisesce, că Circa cu scrisorile furate din Metropolie s'a dus la Bucureşti spre a solicita episcopatul — pentru care el l-a şi prins.

Apoi am vĕdut că el, îndată ce a ajuns la Marmaţia în anul 1701, a şi început a funcţiona ca episcop al Marmaţiei şi, cerênd permisiune de la Cancelarul Bethlen, ca sĕ provadă şi pe Ardeleni cu preoţii de lipsă, a şi primit şi exercitat acéstă funcţiune; apoi de câte ori devenia Alba-Iulia în potestatea Curuţilor, el d'atâtea ori îşi ocupa scaunul Metropolitan; în fine însuşi Sinodul Românilor uniţi din anul 1728 marchéză pe Circa de „quondam apud schismaticos ordinato Eppo nunc in Marmaros residente ne praesumat ultum e Transilvania ad se venturum ordinare".

3. S'a susţinut cu multă perseveranţă din partea unora, că Circa ar fi trecut la reformaţiune. Acésta o deduc ei din mai sus citatele scrisori ale capilor reformaţi din 6 şi 8 Iulie 1700, adresate lui Atanasie şi lui Rabutin, prin cari voiau ei sĕ scape din prinsórea lui Atanasie pe Circa, sub pretext că acesta ar fi trecut la religiunea reformată.

Insĕ acéstă insinuare e numai unilaterală, cu expresa tendinţă d'a-l lua sub apĕrarea lor — *quod jure dare cogimur.*

Dar' o declaraţiune din partea lui Circa, un act formal subscris de el, că a trecut la calvini, nu există; prin urmare nu e nici o dovadă positivă despre pretinsa trecere. N. Bethlen zice că, faţă de persecuţiunile catolicilor, l-a ascuns într'o eclesie romană reformată din comitatul Hunedórei, dar' nu zice că l-a trimis ca paroch acolo, ceeace Circa ca episcop ortodox nici n'ar fi putut primí, ci zice că nici n'a putut exista acolo, ci a pribegit. Apoi Atanasie spune însuşi, că e minciună cum că ar exista atari parochii române trecute la calvini, ci că se află în comitatul Hunedórei vr'o 10 parochi subtraşi de la biserica unită, dară de óre-ce ei ţin liturgie şi în tóte ritul oriental, numai pretextéză a se fi unit cu protestanţii; va sĕ zică au fost preoţi, cari n'au trecut la unire nici cu Roma nici cu calvinii, ci rĕmânênd ortodoxi ca mai 'nainte, deocamdată s'au fost pus sub scutul reformaţilor, până ce a trecut nevoia.

In fine, s'au aflat scriitori cari, mergênd şi mai departe, vor a şti, că Circa în comitatul Hunedórei ar fi făcut şi proselitism

NOUTĂŢI

Hymen. Domnul Dr. *Gavriil Suciu* advocat în Haţeg şi d-şóra *Hortensia Penciu* în Sibiiu, îşi vor celebra cununia Sâmbătă, în 11 Maiu st. n. la orele 1 d. a. în biserica gr. or. română din Sibiiu-cetate.

*

La Abazia. Sâmbătă în 11 Maiu, Maj. Sa Regele Greciei va sosí la Abazia, unde va face visită Maj. Sale Regelui Carol al României. Intrevederea acésta e de mare însemnătate politică şi e salutată cu mare entusiasm, atât în România cât şi în Grecia.

*

In atenţiunea medicilor. De la pretura din Alibunari e escris concurs la postul de medic comunal în *Petrovasello* (Român-Petre), una dintrě cele mai fruntaşe comune din Torontal, cu 6038 locuitori aprópe toţi români. Terminul de concurs e 21 Maiu st. n. ear' alegerea în 22 Maiu. Dotaţie 1600 cor. salariu, 400 cor. relut de cuartir, şi taxele statutare pentru cercetarea bolnavilor.

Comuna doresce sě aibă medic român.

*

Avansări în armata comună. „Monitorul oficial militar“ publică lista celor avansaţi cu ziua de 1 Mai n. c. în armata comună. Intrě cei înaintaţi vedem şi pe următorii Români: La rangul de *major*, căpitanii Alexandru Bandian (la statul major gen. în Cracovia), Mihail Vlădar de Nagy Csepcsény, Ioan Matura reg. inf. 15; Ioan Ianoş reg. inf. 88; Elie Nedelcu reg. inf. 12; Iosif Vlădica reg. inf. 95; Nicolau Biju reg. inf. 34: Ioan Sěgârcian reg. inf. 79. *Căpitani cl. II.* căpitanii de cl. I.: Constantin Hadia reg. inf. 83; Alexandru Cioban reg. inf. 76; Ioan Voicu reg. inf. 2; Elie Ciugudean reg. inf. 64; Gregoriu Grosariu reg. inf. 41, Alexandru Muntean reg. inf. 101. *Căpitanii cl. I.* locotenenţii: Alexandru Baiaş reg. inf. 63; Basil Blanusa reg. inf. 53. *Locoteneţi*: Silviu Cutean reg. inf. 81; Aurel Păcală reg. inf. 5; Alexandru Candrea reg. inf. 97; Octavian cav. de Grecul reg. inf. 75; Ioan Vinţeleriu reg. inf. 7; Iacob Brênduşan reg. inf. 73; Alexandru Turturean bat. vên. 9. La auditorat a fost înaintat: Ioan Şuran, căpitan cl. I. la trib. milit. din Raguza. In corpul *medicilor* au fost înaintaţi medic de brigadă Dr. Nicolau Thoman şi medic de regim cl. I: Carol Iansa. La *manutanţă* a fost avansat Emanuil German locot. la reg. inf. 45.

*

Brumă. Azi-nópte pe hotarul Sibiiului a căzut brumă, care a nimicit mai ales plantaţiunile de gradini.

*

Dar pentru biserică. Dl *Coţoiu Romulus* neguţătoriu în Baia-de-Criş a binevoit a dărui pentru biserica nóstră din *Rişca* — tractul Zarandului — la sfintele Paşti anul 1901 *Apostolul* tipărit cu litere latine legat în piele négră, procurat dela librăria nóstră archidiecesană din Sibiiu. Pentru acest dar făcut pe séma bisericii nóstre 'mi ţin de datorinţă a-i aduce mulţămită şi pe acésta cale, în numele comitetului parochial şi respective al comunei bisericesci. Dumnezeu sě-l ţină mulţi ani, căci dînsul e un exemplu viu de dărnicie între Zărandenii nostri. Rişca la 20 Aprilie 1901. *Nicolae Florea* preot gr. or. în Rişca cu filia Baia-de-Criş.

*

---

pentru reformaţiune. De unde au luat ei acésta, nu spun, şi nici nu se află atari urme de istorie contemporană. Dacă pe Circa l-a trimis într'o comună reformată, apoi aceea trebuia sě fie deja făcută reformată mai nainte de ce ar ajunge el acolo, şi se ştie că aceste câteva comune reformate din comitatul Hunedórei trecuse la calvinism deja sub principii Ardealului Bethlen, Rakoczi, I, II, Apafi, etc.

Circa fugit şi ascuns de frica jesuiţilor nici nu ar fi avut timp d'a mai face şi proselitism. Iară de ar fi şi avut timp şi ocasiune, ar fi agitat pentru ortodoxism, precum a agitat îndată ce a ajuns în Marmaţia ca episcop.

De acì se vede, că atari presupuneri sunt numai efluxul combinaţiunilor tendenţióse sau cel puţin greşite.

La din contră, noi găsim în tot decursul vieţii lui Circa în el un bărbat pe cât cult şi deştept pe atât şi zelos în ortodoxismul apěrat de el peste un pătrar de veac, ca un luptător energic şi ca un martir adevěrat.

Acestea ne-au îndemnat a-i da locul cuvenit şi bine-meritat în istoria Românilor.

Şi acum mulţămind pentru graţiósa atenţiune, vě rog sě-mi păstraţi şi pe viitor binevoitórea consideraţiune.

Reuniune de înmormêntare în Chior. La iniciativa dlui Vasilie C. Osvadă, comptabil la „Chiorana“, s'a înfiinţat în Chior o reuniune de înmormêntare. Noua reuniune şi a ţinut adunarea generală în 21 April st. n.

*

Ovaţiuni profesorului V. A. Urechiă. Ca rěspuns la scrisórea prin care ilustrul naţionalist *V. A. Urechiă* 'şi luase adio de la studenţii universitari cu prilejul retragerii în pensiune, studenţii de la universitatea din Bucureşti întrunindu-se eri la universitate, au plecat de acolo în corpore la Ateneu, unde au făcut meritatului profesor frumóse ovaţiuni.

*

Pentru masa studenţilor dela gimnasiul nostru rom. gr. or. din *Brad* au bine voit a dărui: Ilustritatea Sa Dr. *Iosif Gall*, mare proprietariu 200 cor., Mihail Cirlea, notariu public Abrud 50 cor., Nicolau Garoiu, adv. Braşov 20 cor., Basiliu Başota, advocat Abrud 10 cor., Ioan Oncescu, notariu pensionat Rěhěu 50 cor., „Bocşana“, institut de credit Bocşa mont. 20 cor., „Doina“, institut de credit Câmpeni 20 cor., Dr. Petru Zepeniag, adv. 20 cor., Victor Fincu compt. 1 cor., Paul Corcea comerciant 2 cor., N. N., 2 cor., Ioan Balatescu funcţionariu 1 cor , Iacob Bota cassariu 1 cor., Avram Corcea paroch gr. or. 2 cor., toţi din Verşeţ, Sergiu Medean prot. 5 cor., Zevedeiu Mureşan par. 3 cor., Dna Leontina A. Roman 4 cor., Eugenia I. Paraschiv 2 cor., Vasile Aldea senator 4 cor. C. Creţioescu cassar 2 cor., I. Horgea? (nedescifrabil) 2 cor., Rafila Oniţiu 2 cor., Dr. Elekes 3 cor. toţi din Sas-Sebeş, Nicolau Macrea comptabil 1 cor., Const. Dima subcomptabil 1 cor., Nicolau Stoichiţa cassar 2 cor., Simion Chirca proprietariu 1 cor., Daniil Musa? proprietariu 1 cor., Dima Nicolae proprietariu 1 cor., Dima Şandor junior proprietariu 1 cor., Daniil Bocşa faur 1 cor., Nicolau Popescu rotariu 1 cor., Amalia Dima 1 cor., Maria Muntean 1 cor., George Pop oficial 1 cor., Aron Balint 40 fil. Albert Schuster neguţ. 1 cor., Nicolae Rimbaş junior măestru 1 cor., Alecsandru Dima propriet 1 cor., Dşóra Constanţa Dima 1 cor., Dima Niţiu? neguţ 1 cor., George Oprea par. gr. or. 2 cor. toţi din Hunedóra, Nicolau Naşcu, paroch gr. or. în Poleţi, în loc de cunună pe mormêntul iubitului seu věr — de piă memoriă — Dr. T. Pasc, fost adv. în Bistriţa, a dăruit pentru masa studenţilor 4 cor. — Priméscă toţi binevoitorii dăruitori cea mai viuă mulţămită. Direcţiunea gimnasiului rom. gr. or. din Brad 16 Apriliu v. 1901. *Georgiu Părău* director gimnasial.

*

† Dimitrie Isopescu, director al preparandiei de stat din Cernăuţi şi de la ultimele alegeri deputat în dieta imperială austriacă, a rěposat sěptěmâna trecută, în urma unei apoplexii. Isopescu fusese ales în curia a cincia din Cernăuţi, ca deputat guvernamental, în contra candidatului naţionalist Dr. George Popoviciu.

*

Osânda falsificătorilor. In vara anului trecut făcuse mare sensaţie descoperirea bandei falsificătorilor de bani din jurul Turḑii, în care — spre nenorocirea lui şi impins de rîvna după îmbogăţire uşóra — era implicat şi notariul din Sălciva, S. Paşca. Sentinţa tribunalului din Cluj fiind apelată din partea osânditţilor, causa a fost judecată în 1—2 Maiu la tabla reg. din Cluj, care reducênd pedépsa dictată de forul prim, a hotărît pentru *Pásztory* Aladár 4 ani, pentru *Csongvay* Béla 3½ ani, pentru Simion *Paşca* 2½ ani, *Nagy* Ferencz 2 ani, *Szigety* Péter 2 ani, *Fenyvessi* Victor 1½ ani, *Baga* István 1 an şi *Séra* Károly 6 luni de robie. Celor doi din urmă li-se recunósce implinită pedépsa prin închisórea preventivă, ear' celorlalţi li-se recunósce în pedépsă un an din închisórea preventivă. Pásztory, Csongvay, Paşca, Nagy, Szigety şi Fenyvessy au anunţat recurs de nulitate.

*

Pompieri nu glumă! In 25 April s'a aprins măieriştea lui Mihail *Góg*, şi pompierii din Giula au alergat în ruptul capului sě stîngă focul, creḑênd că arde ceva la marginea oraşului. Ajunşi acolo au věḑut însě, că focul e cu cincisute de paşi dincolo de raionul oraşului şi s'au întors frumuşel a casă, fiind-că pe basa statutelor nu sunt datori sě stîngă focuri în afară de hotarele oraşului. De sine înţeles că măieriştea a ars scrum.

*

Douězeci mii de honveḑi veterani. Zilele acestea s'a făcut o conscripţie nouă a honveḑilor din 1848—49, din care resultă, că mai sunt încă în viéţă peste douězeci mii. Ajutórele destinate lor se vor dstribui de aci încolo pe basa conscripţiei noue.

FELIURIMI.

Aurul şi argintul. In zilele nóstre e aşa de imitat aurul şi argintul, în cât cel mai exercitat ochiu se póte înşela. Mijlóce chimice sunt o mulţime cu ajutorul cărora ne putem convinge că avem aur, argint sau imitaţii. Insă aprópe tóte acele mijlóce au defectul de a fi greu de executat de cei neobicinuiţi cu lucrări chimice.

Iată mijlocul cel mai simplu şi mai practic şi tot odată acela care nu înşală nici odată şi anume: piesa de analisat se frécă uşor cu vîrful unui bastonaş de Nitrat de Argint (piatra iadului), muiat în apă. Dacă avem a face cu aur sau argint, partea atinsă rěmâne lucitóre, ear' dacă e la mijloc imitaţie, imediat se formézá la punctul de contact o pată négră verzue.

*

Cât timp e necesar sě dormim? — Un copil sěnătos dórme cea mai mare parte din timp în primele sěptěmâni ale vieţei, ear' în vêrsta fragedă copiii sunt lăsaţi sě dórmă cât vreau. Când copilul s'a făcut însě de şése sau şapte ani, când începe şcóla, somnul li-se scurtézá din ce în ce. La vêrsta de 10 sau 11 ani copilul numai e lăsat sě dórmă de cât 8 sau 9 ceasuri, pe câtă vreme părinţii ar trebui din contră sě le pórte grija ca sě dórmă timpul cât le este neapărat necesar, care este 10 sau cel mult 11 óre. Până la 20 de ani un tiněr are nevoie de 9 ceasuri de somn şi un om matur de 8. Somnul neîndestulător este unul din relele cari ne bântue azi. Lipsa cuvenită şi de nisce condiţiuni normale ale sistemului nervos, şi mai ales ale creerului, atrage după sine o stare de plâns, ruina şi a trupului şi a minţei, ear' sleirea, excitabilitatea şi desordinele intelectuale iau treptat locul dorului de muncă, bunului traiu obştesc şi spiritului de iniţiativă.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Inaltul nostru guvern reg. ung. prin scripta din 8 Nov. 1900 sub Nr. 116,245/900 ni-a conces a strînge ajutoriu în favorul bisericii nóstre gr. or. din Şieul-mare, (spre a o găta) dela credincioşii nostri din întréga ţéră. Acelea ajutóre după însemnările din condica purtată de anume ómeni din loc, au incurs dela următorii prea stimaţi domni şi comune politice şi bisericesci şi anume:

Din *Sibiiu*: Escelenţia Sa Inalt Preasfinţitul nostru Domn. Arch. şi Metropp. Ioan Metianu, 50 cor., Dr. Elie Cristea, secretariu consistorial, 5 cor., Parteniu Cosma, directorul „Albinei“, 10 cor., Institutul „Albina“ 50 cor. Mai mulţi binevoitori tot din Sibiiu şi şi strěini, 14·95 cor. Suma 129·95 cor.

Din parochia şi comuna politică Poplaca: 11·30 cor., Gurariului, 23·92 cor., Orlat, 10·54 cor., Săcel, 7·54 cor., Sibiel, 9·34 cor. Vale, 13·70 cor., Sělişte, comuna politică 20 cor. Nic. Henţiu, notariu 4 cor.

Din comună s'au strins 113·12 cor., Galeşiu 12·68 cor., Rodu 11·72 cor., Tilişca 21·07 cor., Poiana Sibiiului 43·88 cor. Parochia şi comuna Jina 18·46 cor., Cărpiniş 7·12 cor. Săsciori 21·48 cor., Lazu 12·12 cor., Căpâlna 10·46 cor., Şugag 8·24 cor., Sebeşel 9·10 cor., Rahěu, 26·80 cor., Lancrăm 10·70 cor., Alba-Iulia 12 cor., Sas-Sebeş 68.19 cor., Pianul de jos 23·58 cor., Pianul de sus 22·82 cor., Cióra 15·20 cor., Vinerea 25·72 cor., Romos 13·80 cor., Romoşel 32·20 cor., Sibişel 30·96 cor., Orăscióra 10·06 cor., Beriu 10·72 cor., Orěştie oraş, 25·40 cor., Pricaz 9·62 cor., Turdaş 9 cor., Batiz 5·26 cor., Sântă-Maria de pétră, 5·70 cor., Haţeg oraş 13·20 cor., Clopotiva 2·20 cor.

Din *Caranşebeş*: Prea sfinţia Sa Dnul Episcop Nicolae Popea, 10 cor., „Casa-Consortium, Spar. u. Vorasch.“ 10 cor., „Sparcassa“ 5 cor., Seminaristii teologi 10 cor., mulţi binevoitori, 36·56 cor., tótă suma 71·56 coróne.

Comuna Borloava suma 12·62 coróne, Petrovniţa, 8·18 cor., Armeniş 4·20 cor., Teregova 27·84 cor., Domoşnia 15·38 cor., Mehadica 8·34 cor., Cornia 11·44 cor., Iablaniţa 10·90 cor., Orşova, 14·60 cor.

Din *Lugoş*: biserica gr. or. română din Lugoş 10 cor., Dr. George Popoviciu, ppop 2 cor., Dr. George N. N. 2 cor., Dr. Tit Malaiu, Dumitru Balaşiu, Isaia Popovici, câte 1 cor., Mai mulţi 5 cor. Suma 22 cor., Biserica gr. or. din Selba 2 cor., Biserica gr. or. din Costeiu 2 cor., Adam Groza, protopop în Costeiu mare, George Sirb, protopop în Belinţ, Popoviciu, paroch in Budinţ, paroch din Chiseteiu, câte 2 cor., paroch din Ictar, 1 cor., Vosile Terebenţ, paroch în Zsivin, 2 cor., paroch din Hodoni 1 cor., Biserica gr. or. din Zsivin, 2 cor., Mai mulţi binefěcători 4·40 cor. suma 22·40 cor.

Din *Timişóra*: Banca „Timişana“ 6 cor., Dr. Traian Putici, protopop, Director P. Rotariu, Dr. Mezin adv., Dr. Crăciunescu, medic câte 2 cor., Popa Helena, Lungu înv., Murgu, câte 1 cor., Costa Maniu, 2 cor., Szekuly George, 3 cor., Ilie George, 2 cor., Novotny, Olariu Pavel, câte 1 cor., dna Mariţi Bugariu 2 cor., Dr. Petru Ţegle, 6 cor., Emanuil Ungurean, 2 cor., Constantin Ciavău, N. N., câte 1 cor., Ioanovici Gyuri Babi, 4 cor., suma 42 cor.

Din *Arad*: Cassa consistorială 5 cor., Banca „Victoria“ 5 cor., „Tribuna Poporului“ 1 cor., Dr. Iustin Suciu, 1 cor., Dr. Stefan C. Pop, Dr. Oncu, câte 2 cor., Ciorogariu Rom., Vatian, dna Veturia Pop George, Dr. Bogdan, Suciu, Ispravnic, câte 1 cor., Seminaristii teologi, 10 cor., Mulţi binefăcětori 9 cor. suma 41 cor.

Din *Lipova*: Institutul „Lipovana“ 5 cor., V. Hamzea, protopop, 2 cor., N. N., şi alţi mai mulţi 10·07 cor. suma 17·07 cor., Comuna Bobâlna 2·80 cor., Din *Cluşiu* 4·95 cor. Din *Deéş* prot. Teodor Herman, 4 cor., Dr. Cherestes, adv. 1 cor., Comuna Jabeniţa 17·63 cor., Adrian 3·50 cor., Gurghiu 3·08 cor., Hodac 24·10 cor., Ibănesci 16·89 cor., Caşva 8·96 cor., Idicel 30·28 cor., Deda 15.98 cor., Filea 12·42 cor., Cuejdiu, 1·38 cor. După protocolul 2-lea cu care s'a început colectarea dela Reşinariu spre Făgăraş şi Braşov au incurs din comuna Reşinariu 45·32 cor., Sadu 20·22 cor., Tălmăcel 10·66 cor., Boiţa 40·46 cor., Porcesci 32·20 cor., Sebeşul de sus 16.70 cor., Sebeşul de jos 16·72 cor., Avrig 41.40 cor., Porumbacul de jos 18·24 cor., Sărata 8·92, Scorei 14·48 cor., Cărţişóra 7·22 cor., Arpaşul de sus 15·38 cor., Arpaşul de jos 15·30 cor., Streza-Cărţióşra 7·22 cor., Ucea inferióră 16·52 cor., Veneţia inferióră 21·82 coróne, Veneţia superióră 14·10 cor., Drăguş 13·74 cor., Sâmbăta de sus 3·54 cor., Sâmbăta de jos 6·84 cor., Voila 8·32 cor., Dridif 5·64 Beclean 9·16 cor., Făgăraş 41·68 cor., Galaţ 5 cor., Şona 10·88 cor., Mândra 11·98 cor., Vad 17·48 cor., Ohaba 7·12 cor., Şinca veche 12·72 cor., Şinca nóuă 21·60 cor., Zernesci 54 cor., Tohanul vechiu 17·02 cor., Tohanul nou 18·54 cor., Bran 18·88 cor., Rêşnov 32·95 cor., Braşov oraş 81·61 cor., Braşov Tocile 12·60 cor., Bacifalěu 11·40 cor., Turcheş 14·30 cor. Din comuna Cernat s'a strins 8·70 cor., Satulung 2·40 cor., Satulung 26·16 cor.. Těrlungeni 26·30 cor., Purcăreni 21.90 cor., Preşmer 26·32 cor., Herman 22·90 cor., Sânt Petru 22·12 cor., Bood 16·27 cor., Braşov Stupini 14.26 cor., Braşov Ţinţari 23·92 cor., Vlădeni 14·34 cor., Perşani 9·70 cor., Grid 13·50 cor., Părěu 11·08 cor., Veneţia de sus 11·46 cor., Comana inferióră 12·74 coróne, Cuciulata 20·26 cor., Fântâna 7·78 coróne, Caţa 7·60 cor., Elie Juga, preot gr. cath. din Arcalia 1 cor.

Subscrisa epitropie gr. or. din Sieulmare (Com. Bistriţa Năseud Tractul Bistriţei) aduce şi pe calea acésta profunda nóstră mulţămită. I. Inaltului nostru guvern reg. ung. pentru inalta bunăvoinţă, cu care s'au arătat faţă de lipsita nóstră biserică, dându-ne înalta concesiune de a colecta ajutóre din întrégă ţeara spre a ne fini biserica, prin scripta din 8 Novembre 1900 Nr. 116.245 ex 1900 şi a II-lea Escelenţei Sale Inalt Preasfinţitului nostru Domn Archiepiscop şi Metropolit Ioan Metianu pentru părintésca binecuvêntare şi recomandare dată în 15 Ianuariu 1901 Nr. 369 Pres. Apoi tuturor prea stimaţilor dni căpitani, primari de oraşe şi sate. Prea onoraţilor domni protopopi şi stimaţi domni notari şi parochi, cari ni-au dat tot sprijinul ómenilor nostri umblători cu colecta. Tuturor binefăcětorilor şi ajutătorilor, cari toţi sunt induşi in Condica bisericéscă spre pomenire la altariul domnului pentru care scop au şi contribuit. Dzeu dee tuturor ani mulţi cu fericire şi sě le rěsplătéscă fie căruia cu darul seu cel ceresc.

In numele intregei comune bisericesci gr. or.

Şieul-mare, în 11 Aprilie 1901.

David Rusu paroch gr. or.

Teodor Ursu epitrop I.

Iuon German epitrop II.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rěspunderea.

Nr. 12—901 parochial [60] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de clasa a III-a Maşca, protopresbiteratul Solnocului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au a'şi aşterne rugările instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis la oficiul protopresbiteral al tractului Solnoc în Cupşeni, şi a se presenta înaintea alegĕtorilor pentru a cânta, respective a celebra şi a cuvênta.

Maşca, la 4 Martie 1901 st. v.

Din şedinţa comitetului parochial.

Ioan Bodea **Iosif Hrior**
preşedinte. notar.

Vidi.

S. Cupşa
protopresb.

1228 sz hoz — 1901. [61] 1—3

Arlejtés.

A nagy-szebeni m. kir. állami elmegyógyintézetnél a folyó évi májushó 20-án dél előtti 11 órakor zárt irásbeli árlejtéstárgyalás fog tartatni a következőkre nézve, melyek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi, 100, 101 és 102 számaiban részletezve vannak:

1. fa és kárpitozott butor 3673 kor.
2. vasbutor 1708 kor.
3. 247 m² asphalt parkettel boritandó térfogat, ☐ méterenként 14 kor. egységárban és 360 m² térfogat egyszerü tölgyfa parkettel boritva ☐ méterenként 9 korona egységárban.

Magyar nyelven szerkesztett és 1 koronás bélyeggel ellátott irásbeli ajánlatok a fentirt helyen és időben benyujtandók.

Nagy-Szeben 1901 május 3-án.

M. kir. állami elmegyógyintézet.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Teoria Dramei

cu un tractat întroductiv
despre frumos şi artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Preţul broş. 3 cor. 60 fil.

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea *română*, *germână* şi *dictando* tipărite în Tipografia archidiecesană, *în colóre vênătă*, pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Preţul: de bucată 2 fil.; 100 bucăţi 1·30 cor. şi porto postal.
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei archidiecesane.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani.**
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Niçolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 46 Sibiiu, Joi 26 Aprilie (9 Maiu) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Legea de incompatibilitate.

După o trăgănare destul de lungă, reclamată nu atât de importanța causei, cât mai mult de interesele *particulare* ale celor în prima linie interesați, anume: ale deputaților dietali, cari au făcut până acuma isvor de câștig și de înavuțire din mandatul de deputat, — în fine comisiunea esmisă din partea dietei, ca sĕ compună un nou proiect de lege despre *incompatibilitate,* și-a terminat lucrarea, și în ședința de Luni a dietei, proiectul a fost presentat camerei pentru a fi pus spre discutare la ordinea zilei.

După dispozițiile luate din partea presidentului, dieta va începe discuția asupra acestui însemnat proiect de lege Luni, în sĕptĕmâna viitóre, fiind intențiunile guvernului de așa, ca proiectul sĕ fie discutat și votat până la deschiderea delegațiunilor, convocate pe 20 Maiu la Viena.

Cu greu se va puté împliní însĕ dorința guvernului; fiind-că în contra proiectului de lege vor lua posiție mulți deputați, tocmai din partidul guvernamental, și vor căuta sĕ trăgăneze de nou prefacerea proiectului în lege, în speranța, că nevotându-se noua lege de incompatibilitate în sesiunea actuală parlamentară, ei vor puté face parte și din viitórea dietă magiară. Și după cum ne spun ziarele magiare, acești deputați, interesați în causă, din partidul guvernamental, își vor ridica glasul în contra proiectului de lege chiar și în conferențele partidului, și vor cere multe modificări, cari sĕ le facă posibilă rĕmânerea în parlament și primirea de noue mandate.

Dat fiind însĕ, că guvernul actual e legat prin cuvêntul ce l'a dat cu ocasiunea venirii sale la putere, și în înțelesul promisiunilor atunci făcute *e dator* sĕ trécă prin parlament încă în actuala sesiune noua lege de incompatibilitate: ministrul president *Széll* va face chestie de cabinet din legea de incompatibilitate, și pe calea acésta va îndupleca și pe cei nemulțămiți *din partidul seu* sĕ voteze noua incompatibilitate.

Subliniem cuvintele, „*din partidul seu*“, pentru-că cu proiectul acesta de lege se întêmplă tocmai contrarul dela aceea ce de regulă se întêmplă cu tóte proiectele de lege presentate parlamentului din partea guvernului: *nu oposiția îl combate, ci însuși partidul dela putere!*

De ce? Pentru-că tocmai partidul guvernamental e compus din elemente, cari n'ar trebuí sĕ facă parte din parlamentul țerii, și dintre cari, dacă legea se votéză, mulți nu vor puté sĕ mai între în parlament.

E caracteristic, că în fruntea mișcării ce are de scop împedecarea votării nouei legi de incompatibilitate, sau în casul cel mai rĕu, modificarea ei, așa, ca *vechia gardă* sĕ nu fie scósă din parlament, se află *Tisza Kálmán,* tocmai omul, care a întrodus în viéța publică a țerii moravurile cele mai condamnabile și care a stabilit mai întâiu calea pe care se póte preface parlamentul țĕrii într'o simplă asociație de interese particulare, fie ale individilor, fie ale rasei magiare.

Și *Tisza Kálmán* e om care se ține de cuvênt, și care are încă destui aderenți în dietă pentru a puté procura câteva zile amare actualului guvern.

Dar' numai atâta. Alt resultat nu va avé improvisata sa oposițiune. Pentru-că guvernul are destui mameluci, cari sĕ-l majoriseze pe Tisza.

Și totuși va eșí ceva resultat din lupta acésta purtată între cei de o colóre politică. Sau unul sau altul va trebui sĕ tragă consecințele. Și fiind-că după tóte probabilitățile Tisza cu ai sei are sĕ fie cel mai slab, — el va trebui sĕ schimbe frontul și sĕ iase din partidul guvernamental.

Astfel cristalisarea sau purificarea se va începe în partidul guvernamental încă înainte de a deveni lege noul proiect despre *incompatibilitate,* care cu tóte că e mai aspru decât cel din trecut, totuși nu e destul de aspru pentru a face posibilă compunerea parlamentului ungar numai din ómeni, cari într'adevĕr nu sunt conduși de alte interese decât numai de ale binelui public și din ómeni, cari represintă în tótă puterea cuvêntului *poporul, alegătorii,* ear' nu clasele, rassele sau — *clicele.*

De aceea, cum am mai spus, mare îndreptare spre bine noi nu așteptăm nici dela noua lege de incompatibilitate, — fie că votarea ei se va face cu pedeci sau fără pedeci, — pentru-că o lege bună de incompatibilitate trebue sĕ aibă pe lângă sine și o lege bună *electorală,* ceea-ce nouă ne lipsesce.

Conferențele învĕțătoresci.

Din cercul Brașovului.

— 21 Aprile v.

In cercul Brașovului compus din protopresbiteratele: *Brașov* și *Treiscaune* conferențele învĕțătoresci s'au ținut în 5, 6 și 7 Aprile st. v. 1901, sub presidiul dlui comisariu consistorial *Dr. Vasilie Saftu,* în Brașov, în sala cea mare a gimnasiului rom. gr.-or.

Conform convocării, publicate în „*Telegraful Român*“ Nr. 33 din 24 Martie a. c. membrii acestei conferențe s'au întrunit în 5 Aprilie la órele 9 a. m. în bis. Sf. Nicolae, unde au asistat la chemarea Duchului Sft. și la parastasul sĕvêrșit întru pomenirea fericiților în Domnul: archiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna, archiepiscop și metropolit Miron Romanul, binefăcĕtorul némului Emanuil Gojdu, precum și a tuturor învĕțătorilor decedați din cercul Brașovului. Au slujit dnii: Ioan Petric, protopop, Dr. Vasilie Saftu, paroch și Ioan Prișcu diacon.

După terminarea ceremonialului membrii conferenței s'au adunat în sala festivă a gimnasiului rom. gr.or. din loc, unde dl comisariu consistorial a deschis conferența prin o frumósă vorbire (publicată în Nr. 39 din 10 Aprilie al „Teleg. Rom.“), în care a accentuat importanța aritmeticei în școla poporală. După terminarea cuvêntului de deschidere dl. comisariu e întîmpinat de conferență cu un întreit „sĕ trăiască!“

Ședința I., 5 Aprilie la 10½ óre a. m. —12½ óre p. m. Presenți 60.

1. Se constitue biroul, alegêndu-se ca bărbați de încredere dnii: Ioan Dariu și Ioan Vătășan, ear' ca notari dnii: Nicolae Stoicovici și Romul Frateș.

2. Atrăgêndu-se prin ziaristică atențiunea conferențelor învĕțătoresci asupra revisuirei legei de pensionare a învĕțătorilor, se alege o comisiune, compusă din dnii: George Ludu, Nicolae Stoicovici și David Pop, care încă în decursul acestei conferențe sĕ vină cu un raport, arătând dorințele învĕțătorilor din cercul Brașovului față de modificările ce ar fi de lipsă a se face cu ocasiunea revisuirei legei de pensiune regnicolare învĕțătoresci, cari dorințe apoi sĕ se aștérnă prea Ven. Consistoriu archid.

3. Dl comisariu bineventéză ca óspeți ai acestei ședințe pe dnii: Victor Popea, paroch în Satulung, Iosif Maximilian paroch în Brașovul-Vechiu, Romul Verzea preot în Satulung, Ioan Prișcu diacon în Brașov, George Chelariu și Nicolae Sulică profesori în Brașov și Alecsandru Petric funcționar în pensiune. Spre plăcută sciință.

4. Se suspendă ședința pe 5 minute.

5. După redeschidere se pune la ordinea zilei prima lecție practică din aritmetică: „intuirea numĕrului 14 și cifra 14“, ținută de dl Dumitru Marcea, învĕțător în Brașov, cu anul I de școlă. — Acéstă lecție, precum și cele-ce vor urma sunt destinate pentru o școlă cu șase despărțeminte, dintre cari învĕțătorul totdeuna se ocupă direct numai cu unul, ear' celorlalte le dă ocupație în scris.

După terminarea lecției elevii și elevele părăsesc sala și apoi se începe discuția liberă, la care iau parte dnii: George Șurariu, Nicolae Lepedean, Ioan Vătășan, Domețiu Dogariu și Aurel Popovici. Conferența recunósce, că prelegĕtorul și-a dat multă silință și pentru acésta îi aduce mulțămită protocolară.

Cu acestea ședința se închee, anunțându-se proxima ședință pe după amiazi la órele 2.

Ședința II. 5 Aprilie la 2—4 óre p. m. Presenți 65.

6. Dl comisariu bineventéză ca óspe al acestei ședințe pe dl căpitan de artilerie Vasilie Popa. — Spe plăcută sciință.

FOIȘORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

I.

Caïus Septimus Cinna, nobil roman, își petrecuse tinereța în mijlocul legiunilor, unde dusese aspră viéță de lagăr.

Mai târziu se reîntorsese în Roma spre a se bucura aci de gloria sa, de luxul și îndestularea ce și-o putea procura cu ajutorul unei averi considerabile, de și deja știrbită.

De la început, se afundase în plăceri și gustase până la capĕt din tot ce putea sĕ ofere minunatul oraș.

Iși petrecea nopțile în orgii, în mărețele lui vile din apropierea orașului, zilele în exerciții la laniști în convorbiri cu retorii, în terme, unde se țineau tot felul de disertațiuni și unde se treceau din gură în gură tóte întêmplările din oraș sau la circ, ori în arenele gladiatorilor, printre vrăjitorii din Tracia și răpitórele dansatóre din insulele Arhipelagului.

Ilustrul *Lucullus* îi era rudă din spre mamă, și *Cinna* moștenise de la el gustul pentru mâncările alese. Masa lui era încărcată cu vinuri din Grecia, cu stridii din Neapole, cu locuste din Pont, preparate în miere de Numidia.

Tot ceea-ce Roma poseda rar într'ale mâncărei, trebuia sĕ se găsiască pe masa lui *Cinna*: de la peștele din marea roșie, până la potêrnichea albă de pe țĕrmurile Boristenului.

Și el se bucura de aceste binefaceri ale vieței, nu ca un soldat fără sațiu, dar' ca un patrician rafinat.

Incercase sĕ se convingă, și póte era într'adevĕr convins, că avea o mare pasiune pentru operele de artă: se entusiasma pentru statuele descoperite în ruinele Corintului, pentru lămpile din Atica, pentru vasele din Etruria, ori cele aduse din cețósa țară a Serilor, pentru mosaicurile romane și ștofele Eufratului, parfumurile din Arabia; într'un cuvênt pentru tóte micile obiecte de artă, cari umplu golul unei vieți patriciane.

Cinna putea sĕ discute asupra acestor lucruri ca cunoscĕtor, ca amator, cu bĕtrâni știrbi, cari când steteau la masă își împodobiau pleșuvia cu coróne de trandafiri și după ospĕț mestecau petale de heliotrop spre a-și parfuma suflarea.

El era de asemenea în stare sĕ aprecieze frumsețea unei fraze din Cicerone, unui vers din Horațiu ori din Ovidiu.

Instruit de către un retor atenian, vorbea cu ușurință limba grecă, știa pe de rost cântece întregi din *Iliada,* și putea, cu cupa în mână, sĕ declame strofe din Anacreon până la beția completă, urmată de un somn adênc.

Mulțămită profesorului seu și altor retori, el poseda de asemenea noțiuni de filosofie, îndeajuns pentru a pricepe architectura monumentelor ridicate odinióră înțelepciunei în Elada și în Colonii; — dar' el mai înțelegea de asemenea că, dintre tóte aceste clădiri, nu mai rĕmasese astăzi de cât un morman de dărêmături.

Cunoștea personal un óre-care numĕr de stoici, cărora le era de altmintrelea dușman, de óre-ce îi considera mai mult ca un partid politic și ca niște asceți cari dispretuiau plăcerile vieței.

Scepticii se aședau de multe-ori la masa lui; tot mâncând dărâmau multe sisteme filosofice, și declarau, închinând cupe pline cu vin, că plăcerea e lucru deșert, adevĕrul lucru irealisabil, și că ținta înțeleptului nu póte fi de cât repaosul și nemișcarea.

Cinna asculta tóte aceste discursuri, dar' nu le da mai nici o importanță. El nu profesa nici o părere și nici nu ținea sĕ aibă una. *Catone* era pentru el personificarea unei uriașe energii, împărechiată cu o uriașă prostie.

El socotea că viața era asemenea mării peste care suflă un vênt nebunatec și că unica înțelepciune ar fi sĕ se desfășóre pânzele, așa ca suflarea vêntului sĕ facă barca sĕ lunece în largul mării.

Intrĕ altele, el ținea mult la umerii largi, stomacul sĕu solid, capul sĕu frumos cu profilul de vultur și cu fălci puternice.

Astfel, el era sigur că armat în modul acesta, viața i-ar fi cu totul ușóră.

Fără sĕ aparțină școlei scepticilor, nu era mai puțin sceptic în viéță, și în același timp cirenaic, deși știa că plăcerea nu constitue nici ea fericirea.

Nu cunoscea adevĕrata doctrină a lui Epicur, se considera însĕ ca epicureean.

In general, el socotea filosofia drept un exercițiu intelectual, tot așa de folositor ca

7. La ordinea zilei e disertaţia dlui Romul Frateş, învĕţător în Braşov, despre „importanţa şi valórea matematicei în şcóla poporală“. Acéstă disertaţie vorbesce în liniamente generale despre valórea şi importanţa geometriei şi a aritmeticei, ca studii în şcóla poporală. După cetire se dă loc discuţiei libere asupra acestei teme, la care iau parte dnii: Ioan Vătăşan, Vasile Ivan şi Nicolae Lepedean.

Conferenţa declară tema pe deplin succésă şi disertantului îi aduce mulţămită protocolară.

8. In ce privesce timpul ţinerei conferenţelor, avênd în vedere, că tómna, când învĕţătorul îşi începe munca, are mai mult lipsă de consfătuire, şi considerând, că cei mai mulţi învĕţători sunt şi cantori, cari tocmai în apropierea şi în decursul Sftlor Pasci sunt fórte ocupaţi, şi că deci, ţinêndu-se conferenţele în timpul, în care se ţine cea de present, lor nu le rĕmâne de loc timp de recreaţie, — după o discuţie, la care iau parte dnii: Ioan Dariu, George Crivĕţ şi Iosif Aron, conferenţa decide, ca Ven. Consistoriu archidiecesan sĕ fie rugat a convoca pe viitor conferenţele pe la finea lui Octobre, când nu sunt ferii.

9. Referitor la punctul din circulariul Ven. Consistoriu archidiecesan pentru ţinerea conferenţelor din acest an, care sună, ca învĕţătorii din centrele unde se ţin conferenţele sĕ nu capete diurne, conferenţa rógă pe dl comisariu sĕ întrevină la Ven. Consistoriu archidiecesan, ca sĕ schimbe acest conclus în sensul acela, ca sĕ se dee diurne şi învĕţătorilor din centru nu numai pentru viitoriu, ci şi pentru sesiunea din acest an.

10. Dl comisariu atrage atenţiunea conferenţei, că din împrejurarea, că singura fóie pedagogică ce am avut-o nefiind sprijinită a încetat de a mai apăré, conferenţa sĕ se cugete, ce ar fi de făcut, ca acéstă fóie sĕ reapară. Conferenţa alege o comisiune constătătóre din dnii: George Ludu, Ioan Dariu şi Nicolae Lepedean, care sĕ studieze lucrul şi sĕ vină, în decursul acestei conferenţe, cu propuneri positive.

Cu acestea şedinţa se închee, anunţându-se proxima şedinţă pe mâne la 8 óre a. m.

Şedinţa III. 6 April 8—12 óre a. m. Presenţi 60.

11. La ordinea zilei e a doua lecţie practică din aritmetică: „cunóscerea decelui al patrulea şi socotirea cu el“, ţinută de George Crivеţ, învĕţător în Sânpetru, cu anul II de şcólă.

După terminare copiii părăsesc sala şi se începe discuţia liberă asupra lecţiei, la care iau parte dnii: Aurel Popovici, Ioan Vătăşan, Nicolae Lepedean şi Savu Luca.

Conferinţa ia act de ţinerea lecţiei practice cu anul II de şcólă.

12. Se suspinde şedinţa pe 10 minute.

13. După redeschidere dl comisariu bineventéză ca óspe al acestei şedinţe pe dl Ioan Binder, învĕţător la şcóla săséscă din Preşmer. Spre plăcută sciinţă.

14. Urméză a treia lecţie practică din aritmetică: „subtragerea numerilor decimali“, ţinută de dl Stefan Popovici, învĕţător în Braşov, cu anul III de şcólă.

După terminare şcolarii părăsesc sala şi apoi se începe asupra lecţiei discuţia liberă, la care iau parte dnii: Ioan Vătăşan, George Şurar, George Fulea, Vasile Ivan, Irodion Frateş şi Aurel Popovici.

Conferenţa declară, că lucrarea a succes şi pentru acest succes se aduce d-lui prelegĕtor mulţămită protocolară.

Cu acestea şedinţa se închee anunţându-se proxima şedinţă pe după amiazi la 2 $^1/_2$ óre.

Şedinţa IV. 6 April la 2 $^1/_2$—5 óre p. m. Presenţi 64.

15. Dl comisariu bineventéză ca óspeţi ai acestei şedinţe pe dnii: Vasilie Popa, căpitan de artilerie, Spiridon Boita, funcţionar la tribunal, Nicolae Sulică, Dumitru Lupan şi Ioan Pricu, profesori. Spre plăcută sciinţă.

16. Se pune la ordinea zilei disertaţia dlui Ioan Dariu, învĕţător în Braşov, asupra temei date de Ven. Consistoriu archidiecesan: „Pentru-ce se observă mare nepăsare şi pentru-ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători ai nostri, şi cum s'ar puté ajunge acea însufleţire?“

Dovadă despre succesul deplin şi despre cât a mulţămit acéstă disertaţie aşteptările conferenţei, au fost aplausele vii şi „sĕ trăiască!“, cu cari ea a întâmpinat pe dl disertant, după-ce el a terminat.

Dl Ioan Dariu pentru a înlesni lucrarea conferenţei în privinţa resolvărei temei date de Ven. Consistoriu archidiecesan, la finea disertaţiei sale reasuméză piedecile, cari le întimpină învĕţătorul în activitatea sa în mai multe puncte, pe cari conferenţa le ia la desbatere şi pe lângă puţine modificări şi omiteri, le primesce după cum urméză:

Principalele cause, cari împiedecă activitatea unor învĕţători ai nostri sunt:

1. Crescerea greşită, ce se dă copiilor în casa părintéscă, fie ca isvorită din nesciinţă, fie din sărăcie, fie din prejudiţiu.

2. Localurile de şcólă nu sunt tóte corespunzĕtóre; mobiliarul în cele mai multe şcóle e defectuos; nici o şcólă nu e provĕzută cu tóte recuisitele şi aparatele de lipsă la învĕţămênt; încălzitul şi măturatul în unele şcóle e sub tótă critica.

3. Comitetele parochiale ca scaune scolare de multe-ori din nesciinţă şi adese-ori din rea voinţă, lucréză în detrimentul şcólei.

4. *Raporturile încordate între dascăli şi preoţi în cele mai multe locuri.*

5. Informaţiunile în cause şcolare, nu totdeuna fidele, ce se dau Ven. Consistoriu din partea organelor sale subalterne.

6. Lipsa unei foi pedagogice, care sĕ represinte interesele generale bine înţelese ale dascălilor nostri.

7. Manualele nóstre didactice nu corĕspund tóte scopului lor, ear' monopolisarea cu tipărirea lor e o piedecă formală în desvoltarea liberă a învĕţămêntului pe terenul acesta.

8. Faptul, că în corporaţiunile nóstre mai înalte bisericesci corpul dăscălesc din archidiecesa întrégă nu e representat prin nici un membru al sĕu.

In ce privesce ajungerea unei însufleţiri în activitatea unora dintre învĕţătorii nostri, conferenţa tot pe basa disertaţiei dlui Dariu hotăresce: Pornirea tuturor factorilor chemaţi mai cu hotărîre şi cu mai multă însufleţire spre delăturarea acestor piedeci va provoca de sine, pe calea firéscă, şi o însufleţire mai mare între dascăli decât până acum.

Cu acestea şedinţa se închee anunţându-se proxima şedinţă pe mâne la 8 óre a. m.

Şedinţa V. 7 Aprile la 8$^1/_2$—12 óre a. Presenţi 65.

17. La ordinea zilei este a patra lecţie practică din aritmetică: „căutarea intereselor“, ţinută de dl Stefan Cotóră, învĕţător în Săcele, cu anii IV, V şi VI de şcólă. După terminare elevii şi elevele se depărtéză din sală şi apoi se începe asupra lecţiei discuţie, la care iau parte domni: Pavel Birţ şi Ioan Vătăşan.

Conferenţa decide, sĕ se iee act de ţinerea lecţiei practice din partea domnului St. Cotóră.

18. Se supendă şedinţa pe 10 minute.

19. După redeschidere dl comisariu anunţă, că, trebuind sĕ se închee conferenţa încă înainte de prânz, se face o abatere dela programul statorit, care se va continua în conferenţa viitóre, şi se pun la ordinea zilei rapórtele comisiunilor alese în şedinţa I şi II.

(Va urma).

Din cercul Cetatea-de-Pétră.

Fênaţe la 7 April st. v. 1901.

Conform dispoşiţiunilor autorităţii nóstre şcolare, învĕţătorii din tractele protopresbiterale: „Cetatea de pétră“ şi „Solnoc“, s'au întrunit în conferenţele anuale Joi în 5 April st. v. în comuna Fênaţe sub conducerea comisariului consistorial Prea On. Domn Gregoriu Pletos, protopresbiter şi profesor gimnasial.

Conferenţa s'a început în 5 April după serviţiul divin împreunat cu invocarea Duchului sfânt, la care au luat parte aprópe toţi membrii conferenţei precum şi un însemnat public. La órele 9 a. m. membrii s'au întrunit în şcóla nóstră confesională din loc, unde comisariul consistorial prin o cuvêntare plină de entusiasm şi acomodată împrejurărilor declară şedinţa conferenţei deschisă.

Domnul comisariu în cuvêntul de deschidere accentuéză întrĕ altele că trebuinţele sunt de multe feliuri, fisice, intelectuali, cea mai de frunte este, ca omul sĕ fie pus în starea de a deveni majorén, şcóla este astădi acea instituţiune în organismul statului, care lucră pentru interesele şcolare, bisericeşti şi prin urmare şi pentru ale statului. La dispoşiţiunea ei stă cultivarea omului, adecă punerea lui în stare de maiorenitate spirituală, ca el sĕ fie în stare de a se conduce.

Fie omul după ori şi ce stare, legislaţiunile au aflat de bine a pune şi ţintă şcólei, avênd a sprijini interesele intelectuale morale. Ţĕlul ei este, ca din cei ce o cercetéză sĕ formeze un vas ales pentru buna stare a poporului, bisericei şi naţiunei, ori prin urmare pentru buna stare a statului. Ţelul ei se reduce la cultivarea minţii, precum şi a inimei, căci de aici resultă desfacerea problemelor, pentru ca sĕ putem cunósce ce e bun pentru alţii, şi ce pentru noi, şi în urmă sĕ cunóscem pe D-zeu, de unde resultă ideia religiosităţii, a adevĕrului şi a moralităţii.

Factorii şcólei sunt învĕţătorii. Numele de învĕţător e un nume sublim, zice D-sa, că dacă însuşi mântuitoriul lumei Iisus Christos s'a mulţămit cu numirea de mare învĕţătoriu, de ce sĕ nu fim mulţămiţi noi? Se cuvine deci, ca fie-care sé se nisuiască a corĕspunde pe deplin.

Deodată cu şcóla s'a vĕdut necesitatea învĕţătorilor. Basa culturală este învĕţătorimea. Invĕţătoriul care nu este pregătit nu o póte îndeplini, d. e. un grădinariu. Tot omul crede că póte sĕ-ţi sedéscă un pom, dar' totuşi nu ştie, prin urmare pregătirea lui este închipuită. Pentru delăturarea acestor neajunsuri sunt instituite conferenţele învĕţătoresci, în cari învĕţătorii sĕ-şi comunice esperinţele câştigate pe terenul învĕţămêntului şi sĕ afle indigitări întru îndeplinirea cât mai conştienţiósă a chiemărei învĕţătoresci.

Cuvêntarea a fost ascultată cu cea mai mare atenţiune din partea celor presenţi, întîmpinând pe Dl comisariu la sfârşit cu un întreit: „sĕ trăiască“.

Urméză constituirea biroului, alegându-se notariu: înv. Stefan Micle şi Vasiliu Tira. După constatarea celor presenţi se statoresce programa conferenţei.

La propunerea comisariului-preşedinte conferenţa trimite Excelenţiei Sale Părintelui Archiepiscop şi Metropolit următórea telegramă:

„Conferenţa învĕţătorilor din cercul XV felicită pe Exelenţia Sa pentru nóua organisaţie dată acelora şi-'i doresce mulţi fericiţi ani“.

Membrul Grigorie Bărbos din Ciocotiş presentéză şi cetesce elaboratul sĕu lucrat asupra temei: „Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitate la o mare parte din învĕţătorii noştri? Şi cum s'ar puté ajunge aceea însufleţire“?

Cu aceste şedinţa primă se ridică la órele 12 din zi, anunţându-se şedinţa următóre după amézi la 2 óre.

Şedinţa a II-a.

Urméză ţinerea unei prelegeri practice din limba română pentru desp. III despre substantiv şi feliurile lui — prin învĕţătoriul Vasiliu Tira; începêndu-se discusiunea asupra acestei prelegeri iau cuvêntul învĕţătorii: Gavril Bogdan, Grigorie Cristea, Ioan Bărbos, Păr. Aurel Greblea, Păr. adm. protopresbiteral Teodor Şiovrea; ear' la fine Dl comisariu reasumând resultatul discuţiei constată că tema în general a fost bine predată.

Conform programei, învĕţătoriul Gavriil Cristea 'şi cetesce disertaţiunea făcută despre economie în grădina şcolară de pomărit, care ascultându-se se primesce de corespunzĕtóre.

Şedinţa III.

In acéstă şedinţă s'a pus la ordinea zilei discusiunea asupra temei dată de Prea Veneratul Consistoriu archidiecesan: Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători de ai nostri, şi cum s'ar puté ajunge aceea însufleţire“.

In acésta cestiune s'a încins o discuţie fórte animată, la care au luat parte învĕţătorii: Gavriil Bogdan, Vasiliu Tira, Ioan Roman, şi păr. adm. protopresbiteral Teodor Şiovrea.

După reasumarea făcută din partea d-lui comisariu, causa puţinei însufleţiri în activitatea învĕţătoriului român conferenţa o află cam în următórele:

1. Lipsa de vocaţiune pentru cariera învĕţătoréscă şi îmbrăţişarea aceleia impins de óre-care împrejurări ori din interes personal.

2. Aplicare la posturi învĕţătoresci cu individi fără pregătire, ori cu pregătire nesuficientă.

3. Lipsa şi indolenţa nepăsătóre faţă de perfecţionarea sa proprie a unora.

4. Lipsa de biblioteci şcolare prin comune.

5. Indiferentismul ce s'a putut observa din partea unor autorităţi imediat superióre şcólei, a directorilor locali şi a comitetelor parochiale faţă de cause şcolare preste tot şi în special faţă de cercetarea regulată a şcólei şi faţă de provederea şcólei cu recuisitele necesarii, faţă de îmbunătăţirea salariului învĕţătoresc şi de încassarea regulată a acestora, etc.

6. Lipsa de buna înţelegere şi armonie ce ar trebui sĕ esiste între preot şi învĕţătoriu.

Şedinţa IV.

Pentru deslegarea acestei cestiuni conferenţa află cam următórele mijlóce:

1. In institutele nóstre pedagogice sĕ nu se priméscă elevi fără pregătirea recerută şi fără ca sĕ fie cu multă scrupulositate cercetaţi din punctul de vedere al vocaţiunei pentru cariera învĕţătoréscă.

2. Autoritatea supremă şcolară sĕ îngrijască, ca în posturile învĕţătoresci sĕ nu se aplice nici decât indivizi fără pregătire, ori cu pregătire nesuficientă; pentru-că prin acésta se jigneşte fórte reputaţiunea şi autoritatea tagmei învĕţătoresci.

3. Invĕţătorii sĕ participe în corpore la esamenele semestrului II; ear' după esamene învĕţătorii tractuali sĕ fie convocaţi anume pentru a-şi formula esperiările câştigate.

4. Sĕ se aplice dispoşiţiunile cu privire la creare de biblioteci şcolare prin comune.

5. Autoritatea supremă bisericéscă sĕ afle modul de a aduce în viéţă o fóie pedagogică, care sĕ represinte interesele întregei cause şcolare, atât din punct de vedere educativ, cât şi din punct de vedere metodic.

Cu aceste terminate fiind obiectele menite pentru conferenţa din anul acesta, Reverendismul domn comisariu consistorial Gregoríu Pletos, prin cuvinte alese mulţămesce membrilor pentru viul interes arĕtat în acésta conferenţă şi le doresce tuturor întórcere fericită la ai sĕi, declară şedinţele actualei conferenţe de închise.

Membrul Gavriil Bogdan învĕţătoriu în Finţeuşul-mare, în numele învĕţătorimei esprimă mulţămite domnului comisariu pentru bunul tact şi înţelépta conducere a desbaterilor din acésta conferenţă, şi-'i doresce viéţă îndelungată spre a puté lucra şi mai departe la înaintarea bisericei şi şcólei nóstre confesionale române.

In fine amintesc cu plăcere că la tóte şedinţele acestei conferenţe afară de învĕţători au participat şi P. On. Domn adm. protebresbiteral Teodor Şiovrea, păr. Aurel Greblea

---

şi acela ce-l făcea lanistul. Când convorbirea îl obosea, se ducea la circ, ca sĕ vadă sângele curgênd.

Nu mai credea în zei, în virtute, în adevĕr, în fericire. Credea numai în *magie*; îşi avea superstiţiunile sale, şi misteriul religiunilor orientale îl atrăgeau.

Era bun cu sclavii sĕi, dacă câte odată plictiséla nu-l făcea sĕ fie crud.

El socotea că viéţa e ca o amforă; cu cât vinul care o umple e mai de preţ, cu atât ea are mai multă valóre. Şi el căuta sĕ şi-o umplă pe a sa cu tot ce exista mai bun.

Nu iubia pe nimeni, dar' îi plăceau multe lucruri, între altele propriu-'i cap cu craniu superb şi eleganţa piciorului seu de patrician.

In timpul celor dintâii ani ai vieţei sale îi plăcuse sĕ uiméscă Roma cu excentricităţile lui. Şi reuşise de multe-ori.

In urmă însĕ se plictisise şi cu acésta.

(Va urma).

din Leschia, dl notariu cercual Alexiu Latiş din Făuresci, dl notariu cercual Ioan Filip din Fênaţe, apoi dl învĕţător gr.-cath. Teodor Botha, precum şi alţi stimabili onoraţiori din tract.

Cu acésta ocasiune d-l notariu cercual Ioan Filip a arĕtat multă bună voinţă faţă de membrii conferenţei, — pentru care i-se aduce mulţămită. *Copălnicénul.*

Revistă esternă

Re'ntórcerea lui Waldersee. Lui „Lokalanzeiger" i-se raportéză din Peking, că după-ce referinţele în China s'au îmbunătăţit, mareşalul Waldersee pe la jumĕtatea lunei Iunie se va re'ntórce a casă.

*

Rĕsboiul Burilor. Cu datul de 6 Maiu se telegrafézä, că în 29 April generalul *Delarey* a câştigat în apropiere de Lopfontain o strălucită învingere asupra generalului englez *Babington.* Tóte tunurile şi *întrégă tabĕra* a cădţut în mâna Burilor; *douĕ batalióne* au capitulat, ear' restul armatei a fugit spre Johannesburg, la trupele lui Methuen.

*

Aniversarea revoluţiei bulgare. In 5 Maiu s'a serbat în Panaghiuriste aniversarea a 25 a revoluţiei bulgare, din care s'a desvoltat apoi rĕsboiul ruso-turc şi eliberarea Bulgariei. La serbare a luat parte şi principele Ferdinand. A doua zi, 6 Maiu, s'a pus piatra fundamentală a monumentului pe care Bulgaria 'l ridică ţarului Alexandru II., drept recunoştinţă pentru eliberarea ei.

NOUTĂŢI

Dela curtea română. Alteţele Lor Regale principele Ferdinand, principesa Maria şi micii principi au sosit în Capitala română Sâmbătă la órele 11 şi 45, venind din strĕinătate.

Alteţele Lor Regale au fost întêmpinaţi de d-nii ministrii cu dómnele, de un mare numĕr de oficeri superiori din garnisónă, comandantul pieţei, prefectul poliţiei şi un numĕros public.

*

Domnul Dr. Amos Frâncu, distinsul advocat român din Sibiiu, şi-a mutat cancelaria advocaţială la *Cluj,* strada Szentegyház numĕrul 24. Cercurile române din Sibiiu şi jur vor regreta mult perderea acésta; ear' Clujenii, sperăm că'l vor primi pe dl *Frâncu* în mijlocul lor cu aceeaşi încredere şi simpatie de care s'a bucurat şi în Sibiiu. Şi fiind-că dlui Dr. *Frâncu* îi este imposibil sĕ'şi iee în persónă rĕmas bun dela numĕroşii amici din oraş şi dela ţéră, din incidentul permutării sale la Cluj, — suntem autorisaţi sĕ transmitem pe calea acésta salutul seu de adio tuturor amicilor şi cunoscuţilor, cărora domnul Dr. *Frâncu* le adreséză sinceră mulţămită pentru probele de încredere şi simpatie ce i-s'au arĕtat în restimpul cât a stat la Sibiiu. Din partea nóstră dorim stimatului fruntaş român succes deplin pe spinósa sa carieră şi în noul domicil ce şi l-a ales.

*

Dieta ungară în actuala composiţie constă din 110 fosti amploiaţi, 87 advocaţi cari esercéză şi praxă advocaţială, 16 preoţi, 117 proprietari de pământ, 17 ziaristi, 7 profesori, 3 medici, 2 agenţi, 3 împiegaţi de asigurări, 2 directori de bancă, 1 fost inspector de şcóle, 14 samsari de pământ, 3 comercianţi, 3 militari, 5 ingineri, 2 farmacisti, 3 proprietari de fabrice, şi câţiva cari afară de deputăţie nu au nici o ocupaţie.

*

Alegere de paroch în Topârcia. Dumineca trecută s'a făcut alegerea pentru parochul al doilea în parochia Topârcea.

Ales a fost clericul absolvent domnul *Vasile Suciu* acum învĕţător la şcóla capitală din Sighişóra, cu 147 voturi, faţă de contra candidatul *Terenţiu Popoviciu,* care a întrunit 116 voturi.

Nici unul din candidaţi nu este din comună, şi dacă totuşi au stat douĕ partide puternice faţă în faţă, causa nu au fost candidaţii înşişi, ci referinţele din comună.

Minoritatea în frunte cu fostul notariu Schiau, cu actualul primar Hudiţian şi parochul N. Isac deja s'au împăcat cu gândul că în Topârcea póte fi cineva paroch şi fără consimţemêntul Dlor şi după semne judecând minoritatea caută ocasiune, ca la întrarea alesului în parochie sĕ'l priméscă cu braţele deschise, semn că nu ura contra alesului i-a determinat la actul alegerii, ci conscienţa că fac lucru bun grupându-se pe lângă candidatul cel cu mai mare cualificaţie teoretică. Alegerea a decurs în ordine esemplară şi gălăgia inscenată la alegerea trecută nu s'a putut repeta, căci sinodul electoral deastădată l'a condus *energicul protopop Dr. Ioan Stroia,* şi sub conducerea acestuia afacerile din tract trebue sĕ iee alt curs.

Alegerile de parochi în trecut, în Vale (trei alegeri), Săcel (trei alegeri) Mag (douĕ alegeri) nu se mai pot repeta, căci ar însemna totala demoralisare a poporului şi clătinarea aceluia în credinţa ce o are despre sfinţenia dreptului de alegere garantat în legi.

Dee D-zeu, ca alegerea făcută acuma pe voia poporului, sĕ fie de bun augur pentru înaintarea afacerilor din parochia nóstră, parochiă destul de fruntaşă, dar' durere, cu conducĕtori nu tocmai din cei mai destoinici şi desinteresaţi. *X.*

*

Noul primar al capitalei române. Sâmbătă diminéţa consiliul comunal din Bucureşti constituindu-se şi depunênd toţi consilierii jurămêntul prescris, a procedat la alegerea primarului. Au votat treizeci de consilieri şi din voturile date 28 a obţinut dl *Ion Procopie Dimitrescu,* mare proprietar, şi bun naţionalist. Ajutoriu de primar a fost ales dl *Ion Saita.*

*

Amica soldatului. Conform datinei străvechi, părechia regală a Greciei la sĕrbătorile învierii a cercetat soldăţimea în casarme şi împărţind ouĕ roşii regele a ciocnit rênd pe rênd cu soldaţii. Intr'aceea regina povestea cu un gregariu de la artilerie. Regele ajungênd la ei a întrebat pe soldat: de unde cunósce pe regina? La ce soldatul a rĕspuns următórele:

— Regina e amica mea, Majestate. Dînsa m'a îngrijit anul trecut, când zaceam bolnav în spital.

*

Invĕţătorii — oficianţi publici. Ministrul de culte şi instrucţiune publică, mânecând dela un cas concret (afacere disciplinară a unui învĕţătoriu de stat) a făcut întrebare la ministrul de justiţie, ori de sunt a se considera oficianţi publici învĕţătorii dela şcólele de stat şi peste tot dela şcóle publice? Sub Nr. 26642 ex 1898 ministrul de justiţie a rĕspuns că pe basa §-lui 270 pct. 2 şi a §-lui 461 ai art. de lege V. ex 1878 învĕţatorii aplicaţi la şcóle de stat şi peste tot la şcólele publice, sunt a se considera oficianţi publici.

*

Post de medic. Cu termin până la 22 Maiu st. n. este escris concurs pentru ocuparea postului de medic comunal în *Bocşa-română* (Román-Bogsán), comitatul Caraş-Severin. Postul e sistemisat numai acum. Dotaţia: 1600 coróne salariu şi taxele statutare. La petiţia concursuală, care trebue adresată protopretorului din Bocşa-montană (Német-Bogsán), e a se aclude şi document despre cunostinţa de limbi.

*

Preot vrednic de laudă. Ni se scriu următórele:

Cu ocasiunea comasaţiei din *Batiz* întêmplată în anul trecut, s'a făcut un preliminariu de spese mai mare de cât trebue, cu 1261 cor. 12 fil. Suma acésta la propunerea parochului *Petru Şinca,* proprietarii au cedat'o comunei bisericesci, cu scopul ca din interesele ei sĕ se contribue la salariul învĕţătoresc. Nu mai puţin merit are în causa asta şi dl jude de tribunal *Iuliu Köncz* din *Deva.*

Vrednicia parochului nostru *Petru Şinca,* a recunoscut o de altcum şi P. Ven. Consistor archidiecesan în cât pentru neobositul zel şi rîvnă dovedită de parochul Şinca şi din incidentul ridicării noului edificiu scolar din Batiz, la care pelângă cele spirituale, a contribuit cu mult din al sĕu privat, — lăudat a fost.

Pe un astfeliu de preot, la ocasiuni ca la cea de sus, poporul îl ascultă. Ii dorim mulţi imitatori.

*

Finanţele României. Ziarele magiare primesc din Bucureşti următórea telegramă: Sub egida *„Băncii Naţionale"* tóte băncile din Bucureşti s'au unit sĕ pună guvernului la disposiţie sumele de bani necesare, pe socotéla budgetului deschis. Ştirea a făcut efect escelent asupra cercurilor comerciale.

*

Stipendii militare pentru medicinisti. Cu începerea semestrului prim al anului şcolar 1901—1902 ministeriul comun de rĕsboiu pune la disposiţia medicinistilor stipendii, chiar şi tinerilor de cursul prim, cu singura condiţie, ca după absolvarea studiilor sĕ serviască şese ani ca medici militari. Cu începerea de la primul semestru până la facerea primului rigoros stipendiul va fi 480 coróne la an, după primul rigoros va fi 720 coróne, ear' cu începere de la semestrul al nouĕlea până la obţinerea diplomei 1000 coróne. Tinerii cari acum fac matura şi doresc sĕ petiţioneze încă înainte de înscriere la universitate, au sĕ-şi adreseze petiţiunile până la *10 August* şcólei pentru aplicarea de medici militari (Viena, Währingerstrasse Nr. 25). La petiţiuni sunt a se aclude: 1. atestat de cetăţenie, ori certificat militar, 2. carte de botez, 3. testimoniile de pe ultimele douĕ semestre de la gimnasiu (testimoniul de pe cl. VIII gimnasială) şi 4. testimoniu de maturitate (în original ori în copie legalisată).

Informaţiuni mai detaiate se pot afla în numĕrul dto 1 Maiu al fóiei oficiale (Hivatalos Közlöny) a ministeriului de culte şi instrucţiune publică.

*

Viscol de ninsóre. In Körösmező a fost Sâmbătă mare viscol de ninsóre, pe urma căreia hotarul a rĕmas acoperit de zăpadă în grosime de jumĕtate metru. Viscolul s'a deslănţuit pe neaşteptate şi cu atâta putere, în cât lucrătorii ocupaţi cu plantare de pădure numai cu fuga au putut sĕ se retragă la adăpost.

*

Uneltiri evreiesci în contra României. La societatea geografică din Paris, în firul unei conferenţe publice România a fost descrisă ca o ţéră de ţigani, ear' prin proiecţiunile fototipice au fost representate numai câteva suburbii mărginaşe ale capitalei, locuite de ţigani. Acésta batjocură se atribue uneltirilor evreesci şi a produs în Bucureşti fórte mare indignare. Societatea geografică română va face în acéstă causă o remonstraţie la societatea geografică francesă, ear' uniunea studenţéscă din Bucuresci va ţiné sĕptămâna viitóre un meeting de protestare, cu care ocasiune va vota dlui Ghica, ministru plenipotenţiar al României la Paris, o adresă de mulţămită pentru-că a protestat contra acelei infamii jidovesci.

*

Plóie galbină. „Drapelul" raportéză, că în *Maciova* (comit. Caraş-Severin) a ploat în nóptea de 28 spre 29 Aprile plóie galbină, care şi a doua zi acoperea pămêntul cu un strat subţire. Materia era galbină, făinósă, sĕmânând mult cu puciósa.

*

Ştrengarii Germaniei. Ziariul „Vorwärtz" raportéză că zilele trecute, venind vorba despre diurnele deputaţilor, împĕratul *Wilhelm* a reflectat următórele:

— Ştrengarii ăştia (diese *Kerle*) voesc încă şi diurne? Nu. Strengarilor ăstora nu le dau diurne.

*

Bişmarck-ul slavilor. Ţéra lui *Şaşa* e în aşteptarea evenimentului mare. Ginecologi vestiţi au fost chiămaţi la Belgrad, unul de la Paris şi unul de la Petersburg. La plecarea celui din Petersburg (profesorul Suegirev) consulul sêrbesc a dat un banchet, la care a ţinut un toast în care aşteptatului Şaşă mic i-a preḑis nici mai mult nici mai puţin, de cât chiar rol de Bismarck al slavilor. Eată memorabilul pasagiu din toastul cu pricina:

„Seclul al douĕzecelea e negreşit al slavilor. Numai Bismarckul le mai lipsesce, care cel puţin sĕ împreune seminţiile sêrbesci resfirate, şi cu mână tare sĕ respingă pe inimicul slavismului. Dorim din adâncul sufletului nostru, ca iubitului nostru profesor sĕ-i fie destinat de sórte a ajuta venirea în lume a împreunătoriului tuturor sêrbilor".

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Troparele „Chemării Duhului sfânt", compuse şi puse pe note pentru cor de bărbaţi, pe basa melodiilor comunicate de I. P. Sânţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Ioan Metianu, de către profesorul de musică Timoteiu *Popovici.* Preţul unui esemplar trimis franco 65 cr. Composiţia acésta musicală bisericéscă e dedicată I. P. S. Sale metropolitului I. Metianu. — Se póte procura dela *librăria archidiecesană* (Sibiiu str. Măcelarilor 45).

*

„Romana". întâiul dans român social. Esplicarea celor 5 figuri şi modul cum se póte învĕţa fără instructor de dans. Broşura acésta formeză nr. 1 din „Călăuza dansurilor naţionale". Preţul 30 bani. De vênḑare la editorul Nic. Jugănar, Lugoş (strada Andreiu 11) şi la *librăria archidiecesană* (Sibiiu str. Măcelarilor Nr. 45).

*

Uniunea Românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică sub împĕratul Leopold I. de Dr. theol. George Popoviciu, protopresbiter ort. român în Lugoş. 1901. Lugoş editura autorului. 1 volum 8⁰ cu 264 pag. Preţul pentru Austro-Ungaria 2 coróne 50 bani, pentru România 3 franci. Opul se póte procura la librăria diecesană din Caranşebeş şi la autor (Lugoş).

*

O pagină din lupta nóstră pentru existenţă, articli reproduşi din ziarul „Telegraful Român" anul 1900 şi publicaţi de Nicolae Ivan, protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român. Sibiiu 1901. Un volum 8⁰ 224 pag. Tiparul tipografiei archidiecesane. Editura autorului. Preţul 1 corónă.

ECONOMIE.

Intruniri agricole.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului" va ţiné Dumінecă la 12 Maiu n. (29 Aprile v.) a. c. în comuna *Sebeşul de jos* (lângă Avrig)

întrunire agricolă,

la care se va vorbi despre diferite afaceri economice şi cu deosebire se va insista asupra însemnătăţii însoţirilor de credit săteşti după sistemul Raiffeisen.

Ne luăm voe a învita la acéstă întrunire pe toţi membrii şi spriginitorii reuniunii nóstre.

Sibiiu, 8 Maiu n. 1901.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului".

Dem. Comşa, pres. *V. Tordăşianu,* secretar.

FELIURIMI.

Ţéra minunilor. Ziariul mexican „El Correo de Sonor" se laudă cu următórele minunăţii ale ţerei sale:

In Mexico e cel mai înalt munte din America (Popocatepl); cel mai afund şanţ, în Valencia; cea mai abundantă vînă de argint, în munţii dela Guanajuato; grota cea mai spaţiósă şi de cea mai bizară formaţiune, în Cacahuamilpa şi Villa-Garcia; cel mai străvechiu oraş al continentului american nordic (oraşul Tollon); cea mai veche intreprindere comercială a lumei noue: librăria din Abadeno, vechiă de 211 ani; locul de peregrinaj Guaxelope, care rivaliséză cu Lourdes; o rĕmăşiţă a poporului mexican, care întocmai ca bascii în Europa, difere fórte mult de celelalte triburi de popórĕ; apoi cel mai înalt arbor din America: Santa Maria del Tule; şi în fine piscul Jorullo: cel mai nou vulcan de pe întreg pămêntul.

*

Toaletele unei balerine. Frumósa *Otero,* vestita balerină spaniolă, s'a încurcat zilele acestea într'un proces picant, din causă că croitoriul nu i-a gătat la timp o toaletă nouă, cu care avea sĕ se presinto în Paris la o serată privată. Nefiindu-i gata toaleta comandată, sĕrăcuţa Otero a fost silită sĕ mérgă la serată într'o toaletă pe care o folosise odată. Aşa o nenorocire însĕ Otero nu póte erta, nici chiar croitoriului ei, şi când la plată, a denegat solvirea toaletei negătate la timp. De aci procesul. De douĕ-ori a fost fixat termin de pertractare, dar' balerina nu s'a presentat, şi astfel judele a pus un nou termin. Drept, că presenţa pîrîtului nu e tocmai de lipsă la pertractarea astorfeliu de procese, dar' judele totuşi a pus termin nou, pentru-că în asemenea casuri de regulă ies la ivélă detaiuri picante din daraverile divelor, ear' judele încă e om, şi încă francez!

De altcum ca esemplu despre cât o costă pe Otero toaletele, dăm aci contul cu pricina:

O haină de taffet rosa, pe câmp liberty cu broderie de flori	1400	franci
O mantelă mare, din satin negru, cu decoraţie gayat . . .	2000	„
Toaletă de serate, cu dantele albe	1600	„
Capişon de catifea galbină, cu decoraţie de rose	2000	„
O haină de mĕtasă-muslin, văpsită	1000	„
O toaletă albastră-palid, cu decoraţie de dantele de mĕtasă	1000	„
O mantilă din stofă ecru, cu dantele de Veneţia . . .	1000	„
Neglijée rosa, cu dantele . .	450	„
etc.		

De tot *27.605 franci.* Otero a achitat contul, afară de 900 franci pentru toaleta negătată la timp şi acésta sumă de 900 franci formézä objectul procesului.

Nr. 315/1901. [63] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Voia, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegratul Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post vacant sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua informaţiune dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au sě-şi aştérnă rugările concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Comitetul parochial gr. orient. din Voia.

Vidi:

Orěştie, 20 Aprilie v. 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Orěştiei.

Vasile Domşa
protopresbiter.

Nr. 22/901. [64] 1—1

Publicare de licitaţiune.

In urma încuviinţării Vener. Consistoriu archidiecesan din 7 Aprile a. c. Nr. 3281 epitr. comuna bisericei gr.-or. din Viştea-inferióră dă în întreprindere **înălţarea turnului cu 3·30 m. şi facerea de nou a coperişului cu tinichea** la acest turn, pe calea licitaţiunei publice minuende, care se va ţiné *Joi în 10/23 Mai (ziua Inălţării Domnului) a. c.* în cancelaria comunală din Viştea-inferióră la 2 óre p. m.

Preţul strigărei 3438 cor. 44 fil. dela care licitanţii au sě depună un vadiu de 5%.

Planul, preliminariul de spese, precum şi condiţiunile de licitaţiune se pot observa la oficiul parochial de aci până la începerea licitaţiunei.

Oferte se pot însinua şi da subscrisului până la începerea licitaţiunei în scris.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or.

Viştea-inferióră, în 23 Aprile 1901.

Nicolau Borza
paroch şi preşed. comit. parochial.

1228 sz hoz — 1901. [61] 2—3

Arlejtés.

A nagy-szebeni m. kir. állami elmegyógyintézetnél a folyó évi májushó 20-án dél előtti 11 órakor zárt írásbeli árlejtéstárgyalás fog tartatni a következőkre nézve, melyek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi, 100, 101 és 102 számaiban részletezve vannak:

1. fa és kárpitozott butor 3673 kor.
2. vasbutor 1708 kor.
3. 247 m² asphalt parkettel boritandó térfogat, ☐ méterenként 14 kor. egységárban és 360 m² térfogat egyszerü tölgyfa parkettel boritva ☐ méterenként 9 korona egységárban.

Magyar nyelven szerkesztett és 1 koronás bélyeggel ellátott irásbeli ajánlatok a fentirt helyen és időben benyujtandók.

Nagy-Szeben 1901 május 3-án.

M. kir. állami elmegyógyintézet.

Nr. 43/1901 par. [62] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului aprobat de Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan sub Nr. 8408 epitr. din 30 Octombre 1899, şi a hotărîrei comitetului parochial gr. or. din **Stena** (comitatul Têrnava-mare) din 15 Aprile 1901, se dă în lucrare **repararea bisericei gr. or. din loc** şi **acoperirea turnului** acesteia **cu tinichea** pe cale de licitaţiune publică minuendă, ce se va ţiné în *6/19 Maiu 1901 la 12 óre din zi în şcóla gr. or. română din loc.*

Preţul strigărei în, care nu e computat varul şi cărămida, pe cari le dă comuna bisericéscă, este de 2504 cor. 50 fil.

Licitanţii au sě depună vadiul de 10%.

Planul şi preliminariul de spese şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial din Stena.

Stena, în 15 Aprile 1901.

Pentru comitetul parochial gr. or.:

Naftanailă Pulca
notar.

Jeronim Buzea
preşed.

Vidi!

Nicolau D. Mircea
protopop.

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise)

pentru scrierea *română*, *germână* şi *dictando* tipărite în Tipografia archidiecesană, *în colóre vênătă*, pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Preţul: de bucată 2 fil.; 100 bucăţi 1·30 cor. şi porto postal.

Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei archidiecesane.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însě Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 47 Sibiiu, Sâmbătă 28 Aprilie (11 Maiu) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Constatări.

De o vreme încóce o mișcare îmbucurătóre se póte observa printre Nemții din patria acésta, deosebi printre Șvabii din Banat. Oamenii încep sĕ vină la *conștiență națională* și încep sĕ céră și ei rolul ce le compete, — ca cetățeni și factori alcătuitori de stat, — în patria comună și poliglotă.

Meritul de a-i fi deșteptat din letargie îl are negreșit *presa națională germană*, născută de curênd, care va mai avé încă mult de lucru până va netezí cu desĕvêrșire terenul stricat atât de rĕu de o presă, tot germană dar' jidovită, și dată în arândă șovinismului magiar.

Pentru-că despre o viéță *politică-națională* la poporul german din patria acésta nu știa nimeni până acuma. Din contră, pe tóte tonurile și în tóte organele de publicitate ni-se spunea, că popor mai bun și mai patriotic de cum sunt Nemții, și în deosebi Șvabii din Banat, nu se află în Ungaria; și că celelalte popóre nemagiare din țéră ar puté sĕ iee esemplu de bună purtare cetățenéscă dela ei!

Și iată că acum și acest pacinic popor, patriotic până la estrem,—pentru-că într'o vreme tocmai el protestase sus și tare în contra amestecului celor dela „*Schulvereinul*" din *Berlin* în afacerile interne ale statului ungar, deși cei dela Berlin nu voiau alta, decât sĕ apere pe Nemți de magiarisarea cu care erau amenințați din partea legii despre întroducerea asilelor de copíi, tocmai pe atunci votată din partea legiuitorilor magiari, — e pus în șirul elementelor distrugătóre de stat, și atențiunea opiniunii publice magiare vine atrasă în continuu asupra lor, ca asupra unor ómeni periculoși pentru unitatea și integritatea statului ungar.

Și cari sunt pĕcatele acestui popor, de și-a atras asupra-i și ura și dușmănia patentaților patrioți?

A cutezat se céră pe unele locuri *respectarea legii* cu privire la limba protocolară din comună și sĕ pretindă: sĕ se compună procesele verbale despre ședințele representanței comunale și în limba pe care el o înțelege, *în limba germână*, pentru-ca sĕ pótă controla dacă la protocol sunt trecute esact conclusele aduse sau nu.

Atât. Ear' cei dela orașe au mai cutezat a întra în luptă energică pentru *conservarea teatrului german*, atât de necesar pentru desvoltarea și înaintarea lor în cultură națională.

Dar' în ochii șoviniștilor magiari ori-ce încercare de apĕrare în contra desnaționalisării e crimă patriotică. De crimă patriotică a fost timbrată deci și mișcarea acésta a Nemților din Banat, în mai multe ziare magiare, deosebi în „*Magyarország*" care se ocupă des cu chestia acésta.

S'a intêmplat anume, că o sentinelă patriotică, — și fericirea țerii acesteia este tocmai, că pretutindenea în țéră se află astfel de sentinele, cari la timpul suprem trag clopotele într'o dungă și atrag atențiunea magiarimei asupra primejdiei ce o amenință prin faptul că cutare popor sau fracțiune de popor se opune desnaționalisării sale forțate, — o sentinelă patriotică deci a dat alarma din vreme și a demascat pe „*nepatrioticii Șvabi*" din Banat, cari amenință statul și'l periclitéză!

Efectul signalului dat n'a fost însĕ cel dorit și așteptat. Din contră, două articole temeinice s'au scris, tot în „*Magyarország*", în scopul de a pune pe alarmant la locul seu. I-s'a spus, că esagerează și că esagerând *mai mult strică decât drege!* Așa a scris deputatul dietal *Blaskovics*, din Banat și el, și póte că Șvab și el.

A venit înse și al doilea Neamț, *Schneider*, inginer de profesiune, și a spus lămurit și fără încunjur, că nu efectul ci *causele* trebuesc căutate; ear' causele *mișcării naționaliste*, care se póte observa acum printre Șvabii din Banat, sunt următórele:

1. Ură în contra națiunii magiare, isvorîtă din instituțiunile nedrepte de stat;

2. Disgustul moral produs la naționalități de mâncările și beuturile electorale, și

3. Administrația și justiția făcute așa, ca naționalitățile sĕ se înstreineze de națiunea magiară.

Motivele acestea, espuse cu destulă tărie convingătóre, au făcut pe cei dela „*Magyarország*" sĕ recunóscă temeinicia lor și li-au dat îndemnul sĕ facă și din partea lor următórele constatări fórte prețióse:

— „De dragul susținerii unei domniri de partid, — scrie „*Magyarország*" in numĕrul dela 4 Maiu, — ne-am corupt administrația, ear' prin imoralitățile electorale am întrodus gréță morală în sufletul naționalităților. Am comis totul, ca sĕ dejucăm cinstea și prețul ce ni-l dădeau. Intr'aceea, în interesul atotputerniciei, a pensionărilor, a afacerilor vicinale și a tuturor făptuirilor de lux, *am încărcat pe locuitorii statului cu sarcini ne mai suportabile.* Nici nu e stat acela, unde *nu este dreptate necondiționată, cinste și curățenie în tóte instituțiunile lui*, unde nu esistă bunăstare și mulțumire; unde aranjamentul de stat nu se face în *interesul poporului* și nu-i croit *conform raporturilor poporului.* Dar' sĕ nu recriminăm vecinic, ci sĕ îngropăm trecutul și sĕ învĕțăm din învĕțămintele adênci. Suntem pe cale de *a ne înstrĕina naționalitățile și nascem în sufletul lor ura față de rassa, națiunea și statul nostru.* Nu e încă târziu de-a încunjura relele; sĕ stăm de lucru din tóte puterile" ...

E multă sinceritate și mult adevĕr în cuvintele acestea ale lui „*Magyarország*"; semnul, că și șoviniștii magiari au momente clare câte odată. Da, naționalitățile nemagiare din patria acésta comună *s'au înstreinat de mult de națiunea magiară*, — chemată sĕ pórte rolul de conducĕtóre ear' nu de asupritóre peste ele; și dacă cei dela „*Magyarország*" abia acuma observă lucrul acesta, după-ce întâiu neamțul *Schneider* li a deschis ochii, însemnéză, că până acuma au fost orbiți de patima șovinismului magiar și n'au putut sĕ-'l vadă, pentru-că n'au voit sĕ-'l vadă. Dar' începutul, facă-se cât de târziu, e bine făcut; și ne-am bucura mult, dacă n'ar remâné numai început, ci cei dela „*Magyarország*" și peste tot cei dela ziarele magiare ar *continua* sĕ fie sinceri și sĕ caute sĕ stabiléscă *adevĕrul* și *dreptatea* în *chestia naționalităților*, pentru-că atunci ne-am puté înțelege unii cu alții cu cea mai mare ușurință. Ear' că de o înțelegere pe cale pacinică avem imperiósă trebuință, atât noi cât și ei, am accentuat'o de atâtea-ori încât e de prisos a o mai spune.

Conferențele învĕțătoresci.

Din cercul Brașovului.

(Fine.)

20. Raportul comisiunei alese în ședința I în causa *foii pedagogice.* Referent dl Nicolae Lepedean.

Pe basa acestui raport, după o discuție, la care iau parte dnii: Ioan Aron, Nicolae Oancea sr. și George Crivĕț, conferența statoresce:

I. Esistența fóiei pedagogice sĕ fie asigurată din isvórele:

1. Fie-care comună bisericéscă sĕ fie deobligată de autoritățile superióre, a procura fóia pedagogică pe séma bibliotecei școlare solvind întréga taxă de abonament.

2. Pe lângă acéstă taxă întrégă, plătită de comunele bisericesci, fie-care învĕțător provisor și definitiv sĕ fie obligat a suprasolvi pe an încă 2 (două) coróne.

3. Acei învĕțători, cari își vor abona pentru ei acéstă fóie, sunt scutiți de acéstă suprasolvire.

4. Ce nu s'ar ajunge la susținerea speselor, sĕ fie acoperit din fondurile archidiecesane.

II. Cu privire la redactare, fóia pedagogică, pe lângă programul de până acum sĕ mai cuprindă:

1. Tratate referitóre la viéța, referințele și posiția învĕțătorilor.

2. Sĕ trateze și lucruri din literatura nóstră națională.

3. Va deschide o postă redacțională, în care sĕ li-se dee învĕțătorilor rĕspunsuri și sfaturi la întrebările și nĕcazurile lor.

4. Redacțiunea sĕ se pună în conțelegere cu membrii din fie-care cerc conferențiar aleși de respectivele conferențe.

FOIȘORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

II.

Insĕ ruina sosise.

Bunurile lui *Cinna* trecuseră la creditorii sĕi, și nu-i mai remăsese de cât o lâncezélă, ca după o muncă covêrșitóre, o sațiare, și încă ceva neînțeles: o vagă, dar' adêncă neliniște.

Cu tóte acestea el se bucurase pe deplin de bogăție și de iubire, — astfel cum o înțelegea lumea atunci, — se bucurase de lux și glorie militară. Infruntase pericole, se apropiase mai mult sau mai puțin de marginele gândirei omenesci, se ocupase de poesie și de artă; putea dar' sĕ zică că scosese din viéță tot ce ea póte da.

Și iată că acum îi părea că a neglijat ceva, și că acest ceva era important. Dar' nu știa ce era acest ceva și se muncea în zadar.

Adesea căuta sĕ-și alunge gândurile, sĕ scuture neliniștea ce-l cuprinsese, sĕ se convingă că nu mai avea nimic, că nu mai putea sĕ aibă nimic alta în viéță, și totuși neliniștea sa, în loc sĕ se împrăștie, se mărea, și încă atât de mult, că-i părea că pórtă grija nu numai a lui, dar' a Romei întregi.

In același timp pismuia pe sceptici, și-i socotea drept zăpăciți, de óre-ce afirmau că golul póte fi fórte bine umplut cu nimic.

De atunci în *Cinna* părea că trăesc doi ómeni: unul care era uimit de neliniștea lui; altul care, fără voia lui, găsia acéstă neliniște pe deplin îndreptățită.

După perderea averei, mulțămită influinței rudelor sale cu trecere, plecase sĕ guverneze Alexandria, unde era trimis și unde spera sĕ-și restabiléscă finanțele sale cu bogățiile acelui ținut.

Totuși, la Brindisi, neliniștea se îmbarcase cu el, și-l întovărășise în tot timpul călătoriei sale pe mare.

Nouele lui funcțiuni, noue întâlniri, o lume noue, noue impresiuni, trebuiau, credea *Cinna*, sĕ-l scape de neplăcuta-i tovărășie.

Se înșela.

O lună trecu, apoi a doua; și precum sĕmênța adusă din Italia de către *Demetrius* cresce mai îmbelșugat în pămêntul rodnic al Deltei, tot astfel mâhnirea lui *Cinna*, din arboraș deveni un cedru stufos, aruncând din ce în ce mai multă umbră peste sufletul sĕu.

La începuta încerca sĕ-și împrăștie turburarea ducênd o viéță ca aceea pe care o dusese odinióră la Roma.

Alexandria era un oraș superb, bogat în grecóice cu pĕrul roșcat și cu pielea fragedă, pe care sórele Egiptului o auria într'o rumenélă de umbră străvedie. Și *Cinna* căuta uitarea în brațele lor.

Dar', îndată ce le cunoscu deșertăciunea, îl apucà ideia sinuciderii. Câțiva dintre amicii sĕi se scăpaseră astfel de grijile vieții și pentru motive mult mai slabe: unii din causa plictisului, ori din causă că-și simțiau golul vieței lor; alții din causă că le lipsea dorința de a se bucura de binefacerile pămêntesci.

Era îndeajuns un sclav, care sĕ fi fost în stare sĕ țină o clipă spada cu o mână hotărîtă.

Gândul acesta îl cuprinse pe *Cinna*, și era gata sĕ-l îndeplinéscă, când fu împedecat de un vis ciudat.

Trecea un rîu, când pe țĕrmul opus, zărí neliniștea sa în chipul unui sclav ostenit, care-l salută și care-i zise:

„Ți-am eșit înainte, ca sĕ te întâlnesc".

Pentru întâia óră lui *Cinna* îi fu frică; el înțelese că dacă nu putea sĕ se gândéscă la viéța de dincolo fără ca Neliniștea sĕ se amestece în gândirea lui, de sigur că ea îl va urma și acolo.

Ca mĕsură extremă, se hotărî sĕ se apropie de înțelepții cari furnicau prin Serapeum, cu speranța c'ar afla printre ei deslegarea enigmei.

Acesti filosofi, e adevĕrat, nu putură sĕ o descopere. Drept mângăiere însĕ, ei deteră lui *Cinna* titlul de *înțelept*, îngăduit la Romani numai celor din neam mare și de înaltă condiție.

Mângăerea era neînsemnată, și titlul de *înțelept*, dat unui om ce nu era în stare sĕ definéscă ceea-ce îl preocupa mai mult, putea sĕ pară ironic; dar' *Cinna* socotea că Serapeum nu-'și arată dintr'o dată întréga lui știință, și nu perdu încă ori-ce speranță.

Cel mai activ printre filosofii Alexandriei era nobilul *Timon*, Atenian, cetățean roman, persónă însemnată.

El trăia de mai mulți ani în Alexandria, unde venise sĕ studieze știința misterióză a Egiptului.

21. Raportul comisiunei alese în şedinţa II în causa statutului de pensiune. Referent dl George Ludu.

Pe basa raportului acesta, după o desbatere la care iau parte dnii: Nicolae Lepedean, Aron Puşcar, George Şurar, Nicolae Oancea sr. Savu Luca, Ioan Dariu şi Pavel Birţ, conferenţa decide:

1. Anii de serviciu sĕ se reducă dela 40 la 30.

2. Până la 5 ani sĕ se dee salariul întreg ca escontentare, până la 10 ani sĕ se dea salariul duplu ca escontentare.

3. Salariul fundamental sĕ se socotéscă pentru fie-care învĕţător definitiv dela începutul întrărei sale în funcţiune nu cu 600 coróne, ci cu 800 coróne, fără privire la salariul seu.

4. Absolvenţilor de teologie, în mod escepţional, cu consideraţie la cualificaţiunea lor, încă sĕ li-se socotéscă anii de serviciu şi cu acésta pensiunea — dela întrarea lor în funcţiune; ear' la casul, că sunt promovaţi ca preoţi, sĕ li-se restitue taxele vĕrsate în fondul de pensiune.

5. Intre venitele învĕţătorului sĕ se priviască şi banii de cvartir ca parte întregitóre din salariu; tot asemenea şi venitele cantorale.

6. Pensiunea vĕduvelor şi a orfanilor sĕ se aducă în consonanţă cu punctele 1, 2 şi 3.

7. Invĕţătoriul necăsătorit, avênd pe lângă sine o mamă vĕduvă séu o soră nemăritată séu vĕduvă, care 'l-a îngrijit 15 ani în serviciul lui de învĕţătoriu — acestea, la eventuala rĕposare a învĕţătorului, sĕ aibă drept la 30% din pensiunea ce i-se cuvine.

8. La mórtea învĕţătoriului sĕ primiască familia acestuia 200 coróne spese de înmormêntare din fondul regnicolar de pensiune al învĕţătorilor.

9. In budgetul ministrului de culte sĕ se ridice posiţia: „contribuiri anuale“, cu cari s'a sporit până aci fondul de pensiune, la o sumă mai mare; ear' taxele şcolarilor de câte 30 fil. sĕ se ştérgă.

10. La cas, că un copil al unui învĕţătoriu cu drept de pensiune ar fi bolnav, necapabil de muncă şi câştig, sĕ capete pensiunea nu numai până la al 15-lea an al vieţii, ci pe viéţa întrégă.

11. După un serviciu de 20 de ani, învĕţătoriul voind singur a se pensiona, sĕ i-se concédă acésta la simpla cerere a sa.

12. La cas, că învĕţătorul ar fi destituit din post, soţia şi copiii acestuia, nevinovaţi fiind, sĕ-şi capete pensiunea, respective escontentarea finală.

22. Pentru motivarea mai în detail a dorinţelor acestora şi ca sĕ stee în permanentă consfătuire cu dl comisariu consistorial Dr. V. Saftu asupra înbunătăţirilor pe terenul şcolar, conferenţa alege o comisiune, compusă din dnii: George Ludu, Ioan Dariu şi Nicolae Oancea sr.

Dl comisariu închee conferinţa pentru acest an, mulţămind membrilor ei, că au participat în numĕr aşa de frumos, şi că au luat parte activă la tot ce s'a petrecut în conferenţă, accentuând, că numai acésta e calea pe care conferenţa póte înainta şi póte face sporiu.

La acésta îi rĕspunde membrul George Ludu, mulţămindu-i pentru conducerea strictă, dar' bărbătéscă şi isvorîtă din iubire faţă de progresul şi ridicarea statului învĕţătoresc, şi dorindu-i, ca încă mulţi ani sĕ pótă conduce conferenţa nóstră. — Un întreit „sĕ trăiască!“ erupe din piepturile tuturor membrilor.

Cu acestea se închee şi şedinţa V.

După conferenţă a urmat un prânz comun, ţinut în pavilionul hotelului „La Gambrinus“, la care s'au ridicat mai multe toaste şi s'au cântat mai multe dintre frumósele nóstre cântece românesci. — Dintre toaste primul l-a ridicat dl comisariu, Dr. V. Saftu, pentru Escelenţa Sa archiep. şi metr. nostru Ioan Metianu şi pentru prea Ven. Consistoriu archidiecesan.

R.

Din protopresbiterate.

Primul sinod protopresbiteral în Hunedóra.

— 19 Aprilie v.

In maşinăria organismului bisericei nóstre s'a mai pus în lucrare încă un nou organ esenţial. Noul protopresbiterat al *Hunedórei*, înfiinţat de veneratul sinod archidiecesan în sesiunea ordinară din 21 April anul trecut Nr. prot. 107, şi-a început activitatea în tótă regula. — Sâmbătă, în 7/20 April s'a ţinut cel dintâiu sinod protopresbiteral, sub conducerea Preaonoratului Domn comisariu consistorial *Titu V. Gheaja*, vrednicul protopresbiter al Haţegului.

Nu numai membrii sinodului ppresbiteral, dar' întreg publicul din Hunedóra şi jur aştepta cu nerăbdare acéstă memorabilă zi a ţinerii primului sinod ppresbiteral al acestui nou înfiinţat tract, cu atât mai vêrtos, fiind-că în acest sinod avea sĕ se alégă şi comitetul protopresbiteral, care apoi va avé a compune concursul, pentru întregirea postului de protopresbiter, — moment, după care din vechi timpuri, cu dor aşteptau ómenii nostri din aceste părţi. In ziua stabilită de domnul comisariu consistorial, deja pela 7 óre diminéţa — deşi timpul era cam nefavoritor — se vedeau grupându-se membrii sinodului ppresbiteral prin piaţa noului centru al focarului, ce va avé sĕ ţină nestins focul iubirei şi alipirei credincioşilor nostri către străbuna şi dreptcredinciósa nóstră biserică ortodocsă. Costumele preoţesci făceau un aspect impunător atât înaintea mulţimei credincioşilor nostri întruniţi aici ca în zi de têrg sĕptămânal, cât şi înaintea străinilor, cari încă n'au avut ocasiune de a vedea şi admira — până aci — mândra şi falnica nóstră uniformă preoţéscă.

Ce lucru măreţ!.. Preoţi şi mireni alérgă din tótă împregiurimea, în scopul sfânt... de a conlucra în armonie pentru întărirea şi progresarea bisericei, a mamei celei bune, ce singură ne-a scutit în decurs de veacuri adânci, şi singură ne apără şi ne scutesce şi astăzi de nenumĕratele pericole ce ne ameninţă. Se întrunesc în acest scop măreţ în — Hunedóra... în oraşul cel sfânt... căci sfinte sunt pentru noi, şi în general pentru întreg creştinismul însemnătăţile istorice ale *Hunedórei!..*

Nu între în acest oraş un singur om, care cunósce câtuş de puţin istoria trecutului, pe care sĕ nu'l cuprindă simţĕminte sacre privind sus pe turnul principal al cetăţii din acest oraş statua celui mai mare beliduce european *Ioan de Huniadi*, care prin un eroism supra-omenesc cu *sabia* a salvat *crucea* lui Christos (creştinătatea) de năvălirile órdelor barbare...

Nu se abate spre acest oraş un singur român ortodocs, care sĕ nu ofteze din adîncimea sufletului seu, punêndu-şi înaintea ochilor deplorabila stare a bisericei ortodocse române, în carea se afla atunci, când *Nicolau Huţoviciu*, protopopul de aici din Hunedóra a administrat'o în calitate de vicariu episcopesc.

Deşi în timpuri de grea cercare, totuş a avut rol însemnat acest oraş pe tóte terenele, şi chiar şi în afacerile nóstre biserisesci. Cum ar fi putut remâné deci neconsiderat acum, când din graţia Provedinţei Divine, biserica ortodocsă dreptcredinciósă, emanicipându-se din starea ei umilită, şi-a ocupat gloriosul loc ce i-s'a cuvenit?.

Da, din graţia Provedinţei Divine, căci Ea ni-a trimis nóuă pe lucéfĕrul cel ce multă lumină, de a — luminat-o...

Românule ortodocs! Când mânat de sórte te vei abate pe la Hunedóra, reprivesce cu ochiul memoriei tale prin întunecosul trecut, pune înaintea ochilor tĕi — în adevĕrată lumină — icóna trecutului şi a presentului maicei tale iubite..., ia-ţi pălăria de pe cap, plécă-ţi genunchii.. şi te închină cu pietate.. — memoriei Marelui *Andreiu!*. Căci dintre tóte bisericile creştine, pe cea mai de jos, *El ni-a ridicat'o la locul cel mai de sus*, asigurându-i — pentru veacuri — glorios loc prin própta puternică a — *„Statutului organic“*.

*

In ziua stabilită — ca sĕ revin la obiectul nostru — punct la 9 óre a. m. se adunară membrii sinodului protopresbiteral la biserica nóstră din Hunedóra. După invocarea Duhului Sfânt, comisariul consistorial P. O. Domn *Titu V. Gheaja* deschide şedinţa prin o cuvêntare bine potrivită şi plină de duh, plină de îndemnuri şi poveţe adevĕrat părintesci. In acéstă frumósă vorbire de deschidere s'a accentuat în deosebi necesitatea *păcei* şi a *bunei înţelegeri*, ce trebue sĕ preocupe simţirile fiecărui fiu al acestui nou înfiinţat tract. — „Pacea mea dau vouĕ, pacea mea las vóuĕ; aşa sĕ ve iubiţi unul pe altul, precum şi eu v'am iubit pre voi“, aceste cuvinte ale Dlui adresate învĕţăceilor sei, au fost simburele, pre lângă care s'a rotat întrégă vorbirea de deschidere. (Va urma).

Dela sate.

Lucruri bune şi rele din Hondol.

— 17 Aprilie v.

Cuget, că nu voiu abusa de bunacuviinţă rugând respectuos de a se publica în fóia *„Telegraful Român“* şirele ce urméză:

Avênd în mai multe rênduri mai multe afaceri private pe la comuna *Hondol* în comitatul *Hunedórei*, mi-s'a ivit ideia, de a face o mică descriere despre ea, atât ce privesce trecutul ei, — în cât îmi stă în putinţă, — cât şi despre cele ce am esperiat în present, fiind eu un des călător prin acea comună.

Comuna, după posiţie nu prea face impresii asupra călătorului strĕin, fiind ea situată pe o vale de ambe laturile colinósă; şi chiar şi împrejurimea ei încă îi este îngrămădită cu dealuri, din sinul cărora, mai nainte timp sĕ săpa şi scotea aur din abundanţă; — şi chiar astăzi se mai sapă şi scóte acest metal preţios, însă în mĕsură mult mai redusă.

Suindu-se călătorul strein pe un deal din jurul acestei comune şi privind peste întreg teritorul ei, în timpul de vară, va vedé, că casele, (multe încă acoperite şi acum cu paie) se vĕd ca şi cum ar fi şiruite printr'o pădure, căci pe teritorul comunei este fórte mult pomet, cu deosebire pruni, aşa-că în anul 1897 tómna producţiunea pómelor fiind mănósă, numai din prune s'a câştigat peste 20.000 coróne.

Clima este fórte plăcută, apa fórte bună de beut, aşa că mulţi streini cari au locuit 4—5 ani în acéstă comună, la venirea lor au fost slabi, schimonosiţi, ear' la depărtarea lor de aci au fost cu mult mai frumoşi decum erau când veniseră (d. e. Francezii şi Englezii, cari luaseră în întreprindere unele băi de aur, dar' nesuccedându-le după placul şi aşteptarea lor, au fost siliţi a se depărta).

Comuna *Hondol*, după cum aflu, din vechime s'a numit de către bĕtrâni *„Picior de raiu“*.

Locuitorii îi sunt Români în preponderanţă, în numĕr de peste 300 familii toţi de religiunea gr.-or., apoi mai sunt şi vre-o 25 familii numite din vechime Nemţi, astăzi însĕ încep a se mândri cu numele de „Magiari“. Aprópe tóte aceste familii sunt numai amestecături din căsătorii mixte (Români şi Nemţi), dar' şi ele formézá aci o mică parochie de religiunea rom.-cat. şi au o biserică edificată chiar de către împĕrătésa *Maria Teresia*; limba le este în general la toţi limba *Română*; numai puţini dintre cei mai tineri vorbesc unguresce — ear' dintre cei mai bĕtrâni nici nu ştiu altă limbă decât cea *română*.

Ocupaţiunile sunt şi ale unora şi ale altora, parte economi de pământ, parte mineri şi parte meseriaşi, cu deosebire ciobotari, păpucari şi olari.

Despre comuna *Hondol* aflăm şi urme istorice, şi anume: după mórtea episcopului din Ardeal *Gedeon Nichitici* printre anii 1786—1789 aflăm că diecesa Ardealului s'a administrat de către un *Ioan Popovici* protopop în *Hondol*, ca vicar, care astăzi se află înmormêntat lângă biserica gr.-or. din acéstă comună.

Este de a se lua în considerare, că din comuna *Hondol* au eşit şi ómeni vrednici şi luminaţi, cari au făcut şi fac onóre naţiunei nóstre române. Aceştia sunt Domnii din viţa *Piposeştilor*, dintre cari am avut fericirea de a avé doi protopopi gr.-or. şi anume: cel dintâiu a fost *Petru Pipoş* reposat în anul 1859; ear' al doilea protopop a urmat fiul aceluia, numit *Vasile Pipoş*, carele din causa bĕtrâneţelor după ce a condus cu multă bunătate şi blândeţe tractul seu în timp de 40 ani, cu ziua de prima Ianuarie a anului acestuia 1901 s'a retras la pensiune şi astfel fostul tract prot. gr.-or. al *Geoagiului* s'a desfiinţat pentru tot-déuna, împărţindu-se parte la tractul ppresbiteral al *Devei* şi parte la tractul ppbiteral al *Orăştiei*.

Dintre Domnii Piposeşti au mai fost şi un comite suprem al fostului comitat al Zarandului numit *Ioan Pipoş*; a fost un jude la „Tabla regéscă“ din Murés-Osorheiu, Domnul *Petru Pipoş*, carele de asemenea s'a retras la pensiune şi astăzi se află ca asesor consistorial în Sibiiu, în secţiunea epitropéscă. Se mai află încă dintre Domnii Piposeşci mai mulţi retraşi din funcţiuni onorifice la pensiune, apoi mai sunt dintre cei mai tineri ca profesori la Arad şi unii prin România.

Toţi Domnii Piposeşci în cât i-am cunoscut eu au fost şi sunt de o nobleţă rară şi cu inimă fórte nobilă.

Contribue mult şi aceea la lucrurile de însemnătate pentru comuna *Hondol*, că aici se fac têrguri de sĕptĕmână pentru cei din împrejurime; se află o bancă românéscă; se află o şcólă confesională rom. gr.-or. corespundĕtóre, apoi pe lângă aceste şi negoţul se află în mâni mai cu sémă românesci, pe cum este la dl comerciant *Sabin Piso*, comerciant de primul rang prin ţinuturile din jurul comunei *Hondol*.

Deşi aceste descrise până aci tóte au fost şi sunt bune şi au ridicat şi susţinut vaḑa comunei *Hondol*, dar' am esperiat că unele lucruri totuşi nu sunt pe cum ar trebui sĕ fie, şi anume: între femei s'a cam încuibat lucsul, căci unele s'au lĕpădat de sĕmênatul cânepei, de tors, de resboiu etc. etc. sub cuvênt că e mai lesne de a cumpĕra bumbac sau pânză de-agata decât sĕ ţese ele; între bărbaţi încă în parte s'a cam incuibat beutura, care nu va duce la bun resultat.

M'a prins mirarea, când am vĕḑut, că în Vinerea cea mare a Sfintelor patimi ale Dlui nostru Iisus Cristos, pe când tot creştinul trebue sĕ fie cuprins de evlavie, cugetând la suferinţele ce le-a avut Iisus fiul lui Dzeu şi omul, chiar şi cantorii bisericesci din comuna Hondol erau în rênd cu ceilalţi ómeni mai de rênd la „cârcimă“ şi se chefuiau cu „vinars“, firesce fiind osteniţi dela serviţiul dumnezeesc pentru Sfintele patimi.

Mult m'am mai mirat când am auḑit, că mai este un al treilea cantor, care este şi mai bĕtrân; despre acesta mi-s'a spus, că mai în multe rênduri, după cum şi-a făcut datina slabă, ese chiar din biserică şi mai nainte de a se fini serviţiul dumnezeesc se depărtéză... Unde?... Vĕ puteţi închipuí!

Pentru-ca sĕ combat aceste rătăciri din poporul Hondolean, atât luxul între femei, cât şi beutura între bărbaţi, m'am decis de a aduce aceste slabe apucături la cunoscinţă publică, ca fiind astfel admoniaţi, pe venitor sĕ se îndrepteze, ceea ce făcênd, le va fi spre onórea lor şi a următorilor lor.

In ce privesce pe cantorii bisericesci, atrag atenţiunea domnului capelan *Petru Mihuţiu*, pe care 'l rog sĕ se arete ceva mai cu stricteţă faţă de ei; sĕ-i admonieze, la cas de neascultare sĕ-i arete şi autorităţilor mai superióre pentru a-i constringe la buna cuviinţă.

Sperând că se vor delătura aceste rele dintre poporul Hondolean, cu o altă călĕtorie la Hondol, cred că voiu publica numai lucruri de bine.

Călătorul.

Se zicea, că nu mai exista nici un pergament, nici un *papirus* în bibliotecă, pe care el sĕ nu-l fi cetit, şi că poseda tótă înţelepciunea omenéscă.

Pe lângă acestea, om blând şi ager la minte.

Printre destui pedanţi şi comentatori înguşti la minte, *Cinna* îl deosebì îndată şi se legà cu dênsul într'atât, în cât devenì amicul lui intim.

Tinĕrul Roman era surprins de limpeḑimea logicei bĕtrânului şi de eloquenţa cu care trata despre înalta însemătate a omenimei şi a universului.

Ceea-ce îl isbia în deosebi, era, că vedea cuvintele adânci ale lui *Timon* presărăte cu óre-care tristeţă.

Mai târziu, când relaţiunile lor deveniră mai strînse, *Cinna* fu cuprins de o mare dorinţă sé întrebe pe bĕtrân despre causa acelei melancolii, şi, la rêndul sĕu, sĕ-i deschidă inima.

Ocasiunea nu întârzià sĕ sé presinte.

(Va urma).

Revistă esternă

Congres albanez. Sĕptĕmâna trecută albanezii au ţinut în Neapol un congres, în care au hotărît întroducerea alfabetului latin în limba albaneză, întroducerea limbei albaneze în şcólele din comunele cu poporaţiune albaneză şi acţiune pentru popularisarea limbei italiene în Albania. Congresul a votat şì o moţiune de protest în contra asupririlor din partea guvernului turcesc.

După congres o deputaţiune a fost primită în audienţă la regele Italiei, care a lăudat nisuinţele naţionale ale albanezilor şi tendinţa de a se apropia de Italia.

*

450 milióne de taeli despăgubire. Se telegrafézá din *Peking*, că consulii puterilor străine au hotărît sĕ adreseze Chinei o notă colectivă, în care sĕ-i aducă la cunoscinţă că suma pretensiunilor de despăgubire face 450 milióne de taeli (un tael valorézá 8 coróne şi 40 fileri).

*

America pe partea Angliei. Ediţia din *Paris* a ziarului american „New-Jork Herald“ raportézá din Peking următórele: La un banchet dat de generalul *Gaselee* în onórea oficerilor americani generalul *Chaffe* a rostit un toast în care a zis şi următórele:

Ministrii şi politicianii pot sĕ zică ce le place, eu însĕ stau bun, că *America nu va sta nici-când faţă 'n faţă cu Anglia pe câmpul de rĕsboiu.* Politica internaţională tinde sĕ previe conflictele internaţionale, când însĕ împrejurările ne vor constrînge sĕ alegem pe a cui parte sĕ stăm, atunci *sigur că am sta pe partea Englezilor.*

Toastul acesta e viu discutat în cercurile engleze.

*

Rĕsboiul Burilor. Ziarele din Londra de alaltăsérá publică rapórte datate din Capstadt în cari sĕ spune, că în părţile nordice şi ostice ale Transvaalului zilele trecute s'au dat bătălii mari. Până acum Burii au îndurat perderi simţitóre. Rapórtele acestea vorbesc şi de mare demoralisaţie în taberile Burilor.

Adevĕrul celor cuprinse în aceste raporte se slăbesce însĕ mult prin un alt raport al Agenţei Reuter, care spune că, *Botha* şi *Viljoen* ţin ocupate regiunile oraşului Carolina, ceea-ce după învingeri atât de strălucite ale Englezilor cum reésă din rapórtele de mai sus, cu greu ar puté face trupele Burilor.

NOUTĂŢI

Metropolitul Moldovei bolnav. Din ziarele din România aflăm cu multă părere de rĕu că I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei se află bolnav. Dorim înaltului prelat o grabnică însănătoşare.

*

Stindardul cadeţilor. Alaltăeri elevii academiei militare din Budapesta (Ludoviceum), întemeiată de împĕrătésa Maria Ludovica şi în timpurile din urmă ridicată la rang de academie, au avut mare sĕrbătóre: *sfinţirea stindardului donat de M. Sa regele.* Până acum cadeţii-honveḑi nu aveau stindard, ci după absolvarea cursurilor făceau jurarĕntul pe stindard împrumutat dela vr'un regiment al garnisónei din capitală. De aceea donaţia M. Sale a produs mare mulţămire şi mândrie în cercurile magiare, şi acestei mulţămiri s'a dat espresiune prin deosebită pompă, desvoltată cu ocasiunea sfinţirei. In frunte cu *M. Sa* şi cu *toţi membrii casei domnitóre*, au asistat la actul sfinţirei tot ce honveḑimea şi societatea magiară are mai distins.

*

Manifestaţiuni dlui V. A. Urechiă. Duminecă la órele 9 diminéţa un mare numĕr de studenţi dela tóte facultăţile şi şcólele speciale din Bucureşti s'au adunat la universitate, de unde au pornit în corpore la Ateneu, pentru a face o manifestaţie de simpatie dlui *V. A. Urechiă.*

La sosirea studenţilor musica militară, care se afla pe scara Ateneului, a început sĕ cânte *Deşteptă-te Române.*

Se auḑiră strigăte entusiaste de: *trăiéscă Urechiă*, trăiéscă ilustrul profesor, trăiéscă marele naţionalist!

Studenţii întrară cu toţii în vasta aulă a Ateneului.

Bĕtrânul profesor se afla în aulă şi a fost fórte mişcat de acéstă manifestaţie de simpatie a elevilor sei.

Dl *George Petrescu* (Dîmboviţa) preşedintele societăţei de litere, într'o scurtă cuvêntare arată marile merite ale savantului profesor *V. A. Urechiă* şi terminând îi presintă din partea studenţilor universitari o statuetă.

Mai vorbesc apoi dnii *Vişoiu* în numele asociaţiunei studenţesci, *Olănescu* din partea Uniunei studenţesci, *Siculescu Stoia* în numele studenţilor macedoneni, *Ghiulă Petrescu* în numele studenţilor în drept, profesorul *Protopopescu* în numele corpului didactic, şi dşóra *Koengiopol* în numele studentelor române, care a oferit apoi veteranului profesor un splendid buchet de flori naturale.

După aceste cuvêntări se urcă pe tribuna improvisată dl *V. A. Urechiă*, care mulţămesce studenţilor de manifestaţia ce i-au făcut.

Toţi studenţii s'au coborît apoi în grădina Ateneului, unde s'au fotografiat în corpore, avênd în mijlocul lor pe sĕrbătoritul profesor.

După fotografiare musica a început sĕ cânte *Hora Unirei* şi studenţii au încins o horă mare.

*

Necrolog. Ni se comunică ştirea, că *Eva Suciu* născ. *Pĕcurariu*, din Şiştaroveţ, după un morb greu şi îndelungat, a decedat în 23 Aprilie (6 Maiu) a. c. la órele 11 de sérá, provĕzută fiind cu sânta taină a cuminecăturii, în anul 63-lea al prealaboriósei sale vieţi şi 43-lea al fericitei sale căsătorii. Inmormêntarea reposatei s'a întêmplat Mercuri, în 25 Aprilie (8 Maiu) a. c. la órele 3 p. m. după ritul gr.-or. român, în Şiştaroveţ.

*

Din Bucureşti se scriu următórele: Marţi fiind ziua onomastică a M. S. Reginei şi a A. S. R. Principesei Elisabeta, un Tedeum s'a oficiat la órele $10^1/_2$ diminéţa, în catedrala metropolitană. Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. Archiereul *Nifon Ploeşteanu*, Vicariul Sf. Metropolii, în lipsa I. P. S. S. Metropolitului Primat, care se află încă suferind. După terminarea serviciului divin dl *D. Sturdza*, preşedintele consiliului, ministru ad-interim la rĕsboiu, a primit defilarea gardei de onóre. La plecare, dl ministru ad-interim a bine-voit sĕ exprime d-lui comandant al corpului II deplina sa mulţumire pentru ţinuta marţială a trupei. Registrele de la palatul regal şi de la palatul princiar au stat tótă ziua deschise şi au fost acoperite cu numeróse semnături. Oraşul a fost pavoazat. Soţiile d-lor ministri şi soţiile preşedinţilor Corpurilor legiuitóre au adresat M. S. Reginei la Abbazia, o telegramă de feliçitare.

*

Pentru completarea garnisiónei din Orăştie. Alaltăeri a plecat la Budapesta şi Viena o deputaţiune compusă din primariul Fr. Acker şi dd. Dr. A. Muntean şi F. Simon, pentru a cere de la ministri completarea garnisiónei din Orăştie cu încă trei batalióne, eventual translocarea statului major la Orăştie.

*

Mulţămită publică. Vĕduva *Paraschiva Voina* din *Braşovul-vechiu* a donat bisericei nóstre întru memoria rĕposatului ei bărbat *Nicolae Voina*, fost epitrop bisericesc, un jugĕr catastral de pămênt arător în valóre de 250 fl.

Subscrisul esprimă pe calea acésta generósei donatóre — în numele bisericei gr.-or. cu hramul sântei Adormiri din Braşov-vechiu, sincerile mulţămiri pentru binefacerea sĕvêrşită şi destul de elocuentă.

Bunul Dumnezeu sĕ-i lungéscă firul vieţei întru mulţi ani fericiţi pentru binele bisericei nóstre. Servéscă acésta nobilă faptă drept esemplu de imitare şi altor creştini binevoitori şi iubitori de sânta nóstră biserică.

Comitetul parochial gr.-or. al bisericei Stei Adormiri din Braşov-vechiu.

Iosif Maximilian
par. şi preş.

*

Post de notariu cercual. Cu termin până la *18 Maiu* st. n. e escris concurs pentru ocuparea postului de notariu în cercul *Kolozs-Gyula* (pretura Clujului), ear' cu termin până la *16 Iunie* e escris concurs pentru ocuparea postului de notariu în *cercul Fărăgăului* (pretura Teaca).

*

Convertiri papistaşe — cu răpire. Se telegrafiază din Cracovia, că în satul *Drojenia* (lângă Tarnov) patru ţerani au întrat în cârcima evreului Solomon Schwimmer şi au cerut beutură. Când cârcimariul era sĕ-i serviască s'au aruncat asupra lui şi i-au aplicat lovituri peste cap până a leşinat. Atunci au spart uşa locuinţei şi luând din pat pe fica de 17 ani a cârcimariului au dus'o cu forţa afară la stradă, unde într'o trăsură aştepta o *călugăriţă.* Ridicată în trăsură şi ţinută de cei patru ţerani, ca sĕ nu pótă striga după ajutoriu, fata a fost dusă apoi în mănăstirea de călugăriţe Sczynwald din Tarnov. Cârcimariul trezindu-se din leşin a făcut arĕtare la gendarmerie, care a constatat că în adevĕr fata a fost dusă în mănăstirea numită, dar' de acolo *a dispărut*, ear' călugăriţele nu voesc sĕ deie nici o desluşire.

*

Perduţi în vĕzduh. Un ballon captiv al secţiei aeronautice dela garnisóna din Köln a fost răpit de vênt în timpul esercìţiilor şi rumpênd funia cu care era fixat de pămênt s'a ridicat în vĕzduh. Cu celeritate ameţitóre balonul a dispărut în direcţie spre Ehrenfeld-Ossendorf. Despre sórtea celor doi soldaţi, cari în momentul nenorocirei se aflau în nacelă, până acum nu se ştie nimic.

*

„Frăţietatea“ Sub titlul *„Testvériség“* apare în *Cubinul-de-jos*, comitatul *Arva*, cu începere dela 1 Iunie un ziar sĕptĕmânal magiar, cu menirea de a apăra interesele naţionalităţilor nemagiare din ţară faţă cu şovinismul magiar, care le consideră şi le timbrézá la tóte ocasiunile de *„elemente distrugătóre în viéţa de stat* deşi în fapt şi ele sunt *„elemente alcătuitóre de stat în patria poliglotă“.* Necesitatea edării unui ziar magiar, pus în serviciul naţionalităţilor nemagiare, se motivézá în prospectul ce ni-s'a trimis, cu aceea, că înseşi naţionalităţile nemagiare din ţéră au lipsă de el, fiind-că altcum *nu se pot înţelege* şi nu pot sĕ-şi croiască un drum comun de acţiune şi luptă politică; dat fiind-că presa naţională nu e înţelésă decât numai de naţionalitatea în limba căreia e tipărită fóia respectivă. Dar' e necesar ziarul magiar din întrebare şi pentru a convinge pe Magiari despre sfinţenia causei naţionalităţilor nemagiare din patrie, fiind-că Magiarii nu cunosc chestia naţionalităţilor decât numai din procesele de presă, intentate naţionalităţilor pe basa unor traduceri tendenţióse de articole.

Ideea nu e rea şi-'i dorim realisarea şi încoronarea cu bun succes!

*

Magistrat practic. Oraşul *Canija-mare* clădesce casarmă pentru stat major de regiment şi pentru două batalióne de honveḑi, şi spre acest scop a publicat concurs de oferte, cu termin până la 20 Maiu. Spesele clădirei sunt preliminate cu 864.000 de coróne. Pentru orientarea reflectanţilor se spune în concurs, că preliminariul de spese, tipărit, se află la oficiul orăşenesc de edilitate, unde póte fi luat în privire *pe lângă solvirea unei taxe de 100 coróne.*

Practic de tot! Căci dacă ar dori sĕ reflecteze la acest concurs, de esemplu 100 întreprinḑĕtori, oraşul ar încassa pentru arĕtarea preliminariului frumuşica sumă de 10.000 coróne.

*

Un tinĕr căsătorit, contabil, doresce a-şi schimba postul şi caută un loc tot de contabil la o bancă românéscă. Pretensiuni moderate. A se adresa sub *„discret“* la Administraţiunea acestui ziar.

*

Scenă din capitală. E la ameazi. Stradele sunt pline de lume şi cu greu póte sĕ şi facă drum printre mulţime o tineră fată serăcăcios dar' curat îmbrăcată. Faţa subţire şi palidă a feţei vorbesce clar despre multele lipsuri ce le duce, dar', şi despre o mare grijă ce îi apasă inima. Óre se gândesce ea, că acela pe care l-a iubit şi-'l iubesce încă, cu tótă căldura inimii sale, e tocmai în urma ei? Şi-a micşorat paşii. Evenimentele din lunile ultime îi apar înaintea ochilor şi-l fac sĕ se cutremure. Dar' el *nu putea* sĕ o iee în căsătorie! N'avea nici unul dintre ei nici un ban; ce miserie mai ieşia din tótă tréba! Acum o vede pe bulevardul Elisabeta; la numĕrul 54, unde se află casa de bancă a lui *Á. Török et Comp.* se opresce şi esaminézá listele de tragere espuse spre privire. Ah, ce e acésta? Işi duce mâna la inimă, o apasă, scóte un ţipĕt şi se clătină, ameninţând cu cădere daca el n'ar fi fost la spatele ei pentru a o prinde în braţe. E leşinată şi el întră cu ea în comptoarul *A. Török et Comp.* Aici ea se deşteptă şi vĕḑêndu-'şi iubitul i-se aruncă în braţe spunêndu-i: „Carol, acum putem sĕ ne cununăm, pentru-că *mi-a eşit câştigul principal“.* Şi aşa s'a şi întêmplat. Banii au fost numĕraţi numai decât tinerei fete din partea firmei totdeuna culante a lui *A. Török et Com.* şi între mulţămiri călduróse a părăsit părechia jubilantă lăcaşul acesta al fericirii.

Viéţă socială.

Serata literară-musicală în Budapesta.

Societatea de lectură *„Petru Maior“* învită la serata literară-musicală urmată de dans ce se va arangia sub patronagiul Ilustrităţilor Lor domnilor: Dr. *Alexandru Mocsonyi de Foeni* şi Dr. *Iosif Gall* Joi, 16 Maiu n. 1901 în sala hotelului *„Royal“* cu binevoitorul concurs al d-şórelor: *Clotilda Olteanu, Valeria Opriş, Margareta Ruva* şi al tinerului artist *Desideriu Lengher.* Inceputul la $7^1/_2$ óre séra. Preţul de întrare: de persónă 4 coróne, de familie 10 coróne. Venitul curat este destinat pentru augmentarea fondului societăţii. Taxele şi suprasolvirile marinimóse sunt a se trimite la adresa societăţii (Budapesta, Molnár-utcza 20, II. 10) şi se vor chita pe cale publică.

Programa e următórea:

1. Senin şi Furtună de J. Vorobchievich, esecutat de corul societăţii.
2. *a*) Beethoven: Rondo, *b*) Lenghel: Poveste, esecutate la pian de Desideriu Lenghel.
3. *a*) Hubay: Sérénade (Unter ihrem Fenster), *b*) Wieniawsky: Sielenka, solo de violină de D-şóra Valeria Opriş.
4. Despre Doină (Dor şi jale). disertaţiune de Dionisie Stoica, stud. phil.
5. Massé: Les noces de Jeanette, cântată de D-şóra Clotilda Olteanu, acompaniată la pian de Desideriu Lenghel.
6. *a*) Händel: Largo, *b*) Bocherini: Menuette célébre, cvartet esecutat de: Emil Şincai stud. techn. violină I. Leonida Domide, stud. med. violină II. Joan Şiandru, stud. techn. violă. ⁂ violencello.
7. Weber: Fantaisie de concert, esecutată la pian de D-şóra Margareta Ruva.
8. Wieniawsky: Legende, solo de violină de Emil Şincai, stud. techn.
9. *a*) Cântec sicilian, de C. G. Porumbescu, *b*) Vino lele, de J. Vidu, esecutate de corul societăţii. In pausă se va juca căluşerul şi bătuta.

FELIURIMI.

Miere otrăvitóre. Din America-nordică, din Elveţia şi Anglia se vestesc în timpurile mai noue casuri de otrăvire cu miere de stup, — ceea-ce nici nu e lucru nou, fiind-că despre miere otrăvitóre se face amintire chiar şi în scrierile lui Xenofon. Supositia că efectul otrăvitoriu provine din sucul plantelor otrăvitóre, s'a adeverit deja pe cale ştientifică. Naturalistul *Pflüge*, d. es. a adunat miere de pe flori de rododendre, în care apoi a aflat o bunişórá cuantitate de otravă. Asemenea şi clopoţeii şi oleanderul sunt cunoscute ca plante cari conţin sevă otrăvitóre. Mierea otrăvitóre se póte cunósce de pe gustul ceva cam amar.

*

Barca lui Noe. Pe tăbliţele de lut, cari formau biblioteca regelui assirian *Assurbanipal* s'a aflat descrierea barcei lui Noe, din ce se dovedesce, că Moise a împrumutat din legendele assiriane descrierea potopului. Conform notiţelor assiriane însĕ, dimensiunile barcei difer mult de cele arătate în biblie, şi sunt deosebiri şi în înşirarea speciilor de animale luate de Noe în barcă. Anume conform bibliei Noe a luat din tóte vietăţile câte o părechiă, pe când cronicarul lui Assurbanipal spune că Noe a luat în barcă numai o părechiă de camile, vaci, cai, catâri, miei, capre, antilope, porumbi, corbi şi rândunele. Despre plante nu face amintire nici biblia nici legenda assiriană.

Nr. 1029/1901 [68] 1—1

Publicare.

Representanţa comunală din *Sĕlişte* a decis, sĕ se construeze **un pod de fier** şi o **punte de fier** preste rîul de nou regulat din comună, pe cale de ofert.

Pentru predarea în întreprindere a obiectelor numite, se va ţiné deci pertractare, cu oferte sigilate, *în cancelaria comunală* din *Sĕlişte,* **în 18 Maiu a. c. înainte de ameazi la 10 óre.** Ofertele au sĕ se refere numai la partea deasupra a construcţiunii de fier. Totodată sĕ se nomineze greutatea maximală şi preţurile unitare, după maja metrică. *Podurile au sĕ fie predate în stare terminată, văpsite de trei ori.*

Oferenţii au sĕ depună vadiu *300 coróne*; ear' cel-ce va primi întreprinderea va întregi vadiul la 10%.

Lungimea podului e 11·60 metri, ear' a *punţii* 11·90 metri. *Lumina* e precisată în planurile zidirei fundamentale. *Planurile acestea pot fi privite în órele oficiale în cancelaria comunală.*

Condiţiunile sunt cele usuate la clădiri de stat.

Sĕlişte, 5 Maiu 1901.

Oficiul comunal.

Nr. 315/1901. [63] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Voia, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post vacant sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua informaţiune dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-şi aştérnă rugările concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Comitetul parochial gr. orient. din Voia.

Vidi:

Orĕştie, 20 Aprilie v. 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Orĕştiei.

Vasile Domşa
protopresbiter.

1228 sz hoz — 1901. [61] 3—3

Arlejtés.

A nagy-szebeni m. kir. állami elmegyógyintézetnél a folyó évi májushó 20-án dél előtti 11 órakor zárt irásbeli árlejtéstárgyalás fog tartatni a következőkre nézve, melyek a „Budapesti Közlöny" folyó évi, 100, 101 és 102 számaiban részletezve vannak:

1. fa és kárpitozott butor 3673 kor
2. vasbutor 1708 kor.
3. 247 m² asphalt parkettel boritandó térfogat, ☐ méterenként 14 kor. egységárban és 360 m² térfogat egyszerü tölgyfa parkettel boritva ☐ méterenként 9 korona egységárban.

Magyar nyelven szerkesztett és 1 koronás bélyeggel ellátott irásbeli ajánlatok a fentirt helyen és időben benyujtandók.

Nagy-Szeben 1901 május 3-án.

M. kir. állami elmegyógyintézet.

Nr. 43/1901 par. [62] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului aprobat de Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan sub Nr. 8408 epitr. din 30 Octombre 1899, şi a hotărîrei comitetului parochial gr. or. din **Stena** (comitatul Têrnava-mare) din 15 Aprile 1901, se dă în lucrare **repararea bisericei gr. or.** din loc şi **acoperirea turnului** acesteia **cu tinichea** pe cale de licitaţiune publică minuendă, ce se va ţiné în *6/19 Maiu 1901 la 12 óre din zi în şcóla gr. or. română din loc.*

Preţul strigărei în, care nu e computat varul şi cărămida, pe cari le dă comuna bisericéscă, este de 2504 cor. 50 fil.

Licitanţii au sĕ depună vadiul de 10%.

Planul şi preliminariul de spese şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial din Stena.

Stena, în 15 Aprile 1901.

Pentru comitetul parochial gr. or.:

Naftanailă Pulca notar. **Jeronim Buzea** preşed.

Vidi!

Nicolau D. Mircea
protopop.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

Nr. 12—901 parochial [60] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de clasa a III-a Maşca, protopresbiteratul Solnocului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au a'şi aşterne rugările instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis la oficiul protopresbiteral al tractului Solnoc în Cupşeni, şi a se presenta înaintea alegĕtorilor pentru a cânta, respective a celebra şi a cuvênta.

Maşca, la 4 Martie 1901 st. v.

Din şedinţa comitetului parochial.

Ioan Bodea preşedinte. **Iosif Hrior** notar.

Vidi.

S. Cupşa
protopresb.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistenţă.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român" anul 1900
şi publicaţi de
Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura
Bustul lui Şaguna
— vărsat în gyps —
cu preţul de **3 coróne.**

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura
Teoria Dramei
cu un tractat introductiv
despre frumos şi artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Preţul broş. 3 cor. 60 fil.

Metropolia
Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania

Studiu istoric
despre reînfiinţarea Metropoliei, dimpreună cu o colecţiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de
Dr. **Il. Puşcariu**
archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-preşedinte al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul: broş. **6 cor.,** leg. **7·70, 8·20** şi **9·50 cor.**

Se póte procura dela
Librăria tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Se întindem mâna norocului!

Deja mulţi s'au fericit prin cumpĕrarea unui los dela noi.

Loteria cea mai bogată în şanse din lume este Loteria nóstră de clase reg. ung. **Din**
100.000 LOSURI vor fi trase **50.000 câştiguri în bani**

Câştigul cel mai mare eventual
1.000,000 corone.

1 premie 600 000, 1 câştig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40 000, 5 à 30 000, 1 à 25.000, 7 à 20.000, 3 à 15.000, 31 à 10.000 67 à 5000, 3 à 3000. 432 à 2000, 763 à 1000. 1238 à 500, 90 à 300, 31.700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80 2.900 à 40. In total

13,160.000 Cor. adecă **treisprezece milione 160.000** Cor.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Janner	Feber	Marz	April	Mai	Juni	Juli	August	September	October	November	Dezember
D 1 4042	F 1 38274	F 1 19815	M 1 44373	M 1 48569	S 1 38250	M 1 51633	D 1 59560	S 1 83465	D 1 55184	F 1 17797	S 1 35362
M 2 36473	S 2 51384	S 2 40489	D 2 52329	D 2 53709	S 2 51381	D 2 58046	F 2 83332	M 2 89342	M 2 83536	S 2 38973	M 2 44347
D 3 49544	S 3 56319	S 3 51635	M 3 59576	F 3 62319	M 3 55186	M 3 65832	S 3 86052	D 3 48569	D 3 8560	S 3 51633	D 3 51650
F 4 53718	M 4 64441	M 4 58050	D 4 83383	S 4 83468	D 4 62472	D 4 83584	S 4 35365	M 4 53709	F 4 38250	M 4 58046	M 4 59560
S 5 62452	D 5 83551	D 5 65835	F 5 86063	S 5 89345	M 5 83550	F 5 19815	M 5 44373	D 5 62319	S 5 51381	D 5 65832	D 5 83332
S 6 83478	M 6 17349	M 6 83591	S 6 35366	M 6 36462	D 6 8568	S 6 40489	D 6 52329	F 6 83468	S 6 55186	M 6 83584	F 6 86052
M 7 4053	D 7 38904	D 7 21622	S 7 44382	D 7 4042	F 7 38274	S 7 51635	M 7 59576	S 7 89345	M 7 62472	D 7 19815	S 7 35365
D 8 36475	F 8 51612	F 8 40497	M 8 52340	M 8 36473	S 8 51384	M 8 58050	D 8 83383	S 8 36462	D 8 83550	F 8 40489	S 8 44373
M 9 49711	S 9 58019	S 9 51636	D 9 59598	D 9 49541	S 9 56319	D 9 65835	F 9 86063	M 9 49541	M 9 8568	S 9 51635	M 9 52329
D 10 53719	S 10 64479	S 10 59503	M 10 83430	F 10 53718	M 10 64441	M 10 83591	S 10 35366	D 10 4042	D 10 38274	S 10 58050	D 10 59576
F 11 62459	M 11 83562	M 11 65839	D 11 86070	S 11 62452	D 11 83551	D 11 21622	S 11 44382	M 11 36473	F 11 51384	M 11 65835	M 11 83383
S 12 83492	D 12 17752	D 12 85121	F 12 35371	S 12 83478	M 12 17349	F 12 40497	M 12 52340	D 12 49544	S 12 56319	D 12 83591	D 12 86063
S 13 8457	M 13 38913	M 13 32706	S 13 48076	M 13 4053	D 13 38904	S 13 51636	D 13 59598	F 13 53718	S 13 64441	M 13 21622	F 13 35366
M 14 37404	D 14 51620	D 14 44336	S 14 52503	D 14 36475	F 14 51612	S 14 59503	M 14 83430	S 14 62452	M 14 83551	D 14 40497	S 14 44382
D 15 49715	F 15 58033	F 15 51643	M 15 60033	M 15 49711	S 15 58019	M 15 65839	D 15 86070	S 15 83478	D 15 17349	F 15 51636	S 15 52340
M 16 53720	S 16 64486	S 16 59504	D 16 83436	D 16 53719	S 16 64479	D 16 85121	F 16 35371	M 16 4053	M 16 38904	S 16 59503	M 16 59598
D 17 62461	S 17 83564	S 17 83263	M 17 89324	F 17 62459	M 17 83562	M 17 32706	S 17 48076	D 17 36475	D 17 51612	S 17 65839	D 17 83430
F 18 83494	M 18 17760	M 18 85123	D 18 35375	S 18 83492	D 18 17752	D 18 44336	S 18 52503	M 18 49711	F 18 58019	M 18 85121	M 18 86070
S 19 8466	D 19 38940	D 19 35355	F 19 48087	S 19 8457	M 19 38913	F 19 51643	M 19 60033	D 19 53719	S 19 64479	D 19 32706	D 19 35371
S 20 38139	M 20 51630	M 20 44337	S 20 52551	M 20 37404	D 20 51620	S 20 59504	D 20 83436	F 20 62459	S 20 83562	M 20 44336	F 20 48076
M 21 51356	D 21 58036	D 21 51649	S 21 60040	D 21 49715	F 21 58033	S 21 83263	M 21 89324	S 21 83492	M 21 17752	D 21 51643	S 21 52503
D 22 55184	F 22 65816	F 22 59519	M 22 83439	M 22 53720	S 22 64486	M 22 85123	D 22 35375	S 22 8457	D 22 38913	F 22 59504	S 22 60033
M 23 62466	S 23 17797	S 23 83320	D 23 89327	D 23 62461	S 23 83564	D 23 35355	F 23 48087	M 23 37404	M 23 51620	S 23 83263	M 23 83436
D 24 83536	S 24 38973	S 24 85128	M 24 35377	F 24 83494	M 24 17760	M 24 44337	S 24 52551	D 24 49715	D 24 58033	S 24 85123	D 24 89324
F 25 8560	M 25 51633	M 25 35362	D 25 48559	S 25 8466	D 25 38940	D 25 51649	S 25 60040	M 25 53720	F 25 64486	M 25 35355	M 25 35375
S 26 38250	D 26 58046	D 26 44347	F 26 52581	S 26 38139	M 26 51630	F 26 59519	M 26 83439	D 26 62461	S 26 83564	D 26 44337	D 26 48087
S 27 51381	M 27 65832	M 27 51650	S 27 60045	M 27 51356	D 27 58036	S 27 83320	D 27 89327	F 27 83494	S 27 17760	M 27 51649	F 27 52551
M 28 55186	D 28 83584	D 28 59560	S 28 83465	D 28 55184	F 28 65816	S 28 85128	M 28 35377	S 28 8466	M 28 38940	D 28 59519	S 28 60040
D 29 62472		F 29 83332	M 29 89342	M 29 62466	S 29 17797	M 29 35362	D 29 48559	S 29 38139	D 29 51630	F 29 83320	S 29 83439
M 30 83550		S 30 86052	D 30 35377	D 30 83536	S 30 38973	D 30 44347	F 30 52581	M 30 51356	M 30 58036	S 30 85128	M 30 89327
D 31 8568		S 31 35365		F 31 8560		M 31 51650	S 31 60045		D 31 65816		D 31 35377

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein ***Glück*** mit der an seinem ***Geburtstage*** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an ***Jedem Tage*** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ***umgehender*** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intrégă întreprinderea stă sub **supravegherea statului.**

Contribuţia pentru **losurile originale** de clasa primă conform planului este:

pentru o **optime** (1/8) **fl. —.75** sau C. **1.50** pentru un **pătrar** (1/4) fl. **1.50** sau C. **3.—**
„ o **jumĕtate** (1/2) „ **3.—** „ „ **6.—** „ un **întreg** (1/1) „ **6.—** „ „ **12.—**

şi se trimit cu rambursă, sau trimiţêndu-se preţul lor anticipativ. Planuri oficióse gratis. Comande pentru losuri originale sunt a se trimite direct la noi până la

22 Maiu a. c.

Filiale:
Museumring 11
Elisabethring 54

[56] 6—8

Banca
A. TÖRÖK & Co.
Budapesta. V. Waitznerring 4/a.

Multe şi fórte mari câştiguri am solvit noi prea stimaţilor nostri clienţi şi anume în timp scurt preste cinci milióne

Scrisóre de comandă de tăiat. **Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.**

Ersuche um Zusendung von .... **Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie** nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von. fl. .... } **ist per Nachnahme zu erheben.** } **folgt durch Postanweisung.** } Was nicht gewünscht bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse ....
....

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 48 Sibiiu, Marți 1/14 Maiu 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Simplificarea administrației.

Presa guvernamentală, obicinuită sĕ laude și sĕ preamărésca tot ce iese din mânile guvernului și sĕ aplaudeze tot ce rostesc buzele membrilor guvernului, face mare cas din proiectul de lege despre *simplificarea administrațiunii*, depus din partea prim-ministrului *Széll* pe masa biroului, în ședința de Joi a dietei magiare.

De mult se astepta presentarea acestui proiect de lege; pentrucă ministrul-president *Széll* îl pusese în vedere încă cu ocasiunea discuției purtate în dietă asupra budgetului, ca începutul unei mari reforme administrative, pe care guvernul magiar ar avé intențiunea sĕ o întroducă în țéră.

Când cercurile conducĕtóre sunt convinse și pĕtrunse de necesitatea *reformării administrațiunii*, nu mai încape nici o îndoială și nu mai póte nega nimeni, că administrația nóstră nu póte servi de model; și dacă și nu e tocmai *„asiatică“*, după cum o numise odată baronul *Sennyei*, e totuși de așa, că a devenit insuportabilă pentru cetățeni și intolerabilă pentru guvern.

Proiectul de lege, presentat dietei magiare în ședința de Joi, e chemat deci sĕ facă începutul unei îmbunătățiri în administrația țerii; și de aceea presa magiară îl salută cu nespusă bucurie și declară de *epocal* momentul în care el a fost depus pe masa dietei magiare.

Nu știm cu ce proiecte de legi va veni mai târziu guvernul în chestia îmbunătățirii administrației; și se póte că în ele va fi cu adevĕrat vorba de *îmbunătățire*; dar' în acest de acum nu aflăm nici o disposiție, care ar puté aduce îmbunătățirea pe séma celor în prima linie interesați, pe séma cetățenilor de rênd, — a poporului dela țeară.

Se simplifică procedura; se face înlesnire pe séma funcționarilor, însărcinați cu facerea administrațiunii: dar' nu se fac înlesniri pe séma celor-ce siliți sunt sĕ recurgă la ajutorul organelor administrative. Pentrucă înlesnirile reclamate de interesele acestora nu sunt de natura celor cuprinse în noul proiect de lege despre simplificarea administrațiunii. Pe omul cu pricină sau cu nĕcaz puțin îl impórtă, că în afacerea sa cine are sĕ judece ca for mai înalt și ca for suprem; îl impórtă însĕ nespus de mult, ca cei dela forul prim sĕ'l înțelégă, sĕ'i cunóscă datinile și obiceiurile, modul seu de viețuire și de gândire, pentrucă numai atunci i-se póte face dreptate, și numai atunci administrațiunea póte sĕ fie promptă, consciințiósă și eftină. Ear' odată bine resolvată chestia la forul prim, hotărîrile celorlalte foruri omul le aștéptă cu deplină încredere, convins fiind că actele sunt bine compuse și bine instruite. Pe când în casul contrar, bietul om e vecinic cu frica în sin că n'a fost destul de bine înțeles din partea funcționarului, care numai înjura știe în limba sa, și astfel, pe basa actelor fals dresate póte sĕ piardă și causa cea mai dréptă.

Mai este apoi un rĕu și mai mare în administrațiunea țerii nóstre: obiceiul de a cere forurile inferióre îndrumări și instrucțiuni dela cele mai înalte, că în afacerea cutare ce hotărîre sĕ iee și ce sentență sĕ aducă.

Va înțelege orișicine, că pe calea acésta dreptul de a apela și de a face recurs devine cu totul ilusoriu; pentru-că ce câștig de causă pot eu astepta dela vicecomitele, care singur a dat instrucțiuni protopretorelui că afacerea mea cum are sĕ o resolveze, sau dela ministrul care tot așa a făcut cu vicecomitele? Nici unul nici altul nu se va desavua pe sine, ci mai bine va lăsa sĕ se sbicească pe mine nedreptatea ce mi-s'a făcut din partea forului prim administrativ, fie recursul meu ori-cât de bine motivat.

In direcția acésta ar trebui deci sĕ se facă îmbunătățiri, dacă intențiunea guvernului este într'adevĕr, — despre ce de altcum nu ne îndoim, — sĕ se ușureze sórtea celor de jos, cari zilnic sunt avisați la ajutorul și intervenția organelor administrative. In proiectul de lege de curênd presentat parlamentului magiar nu găsim îmbunătățiri de soiul acesta; sĕ sperăm însĕ că le vom găsi în celelalte ce vor urma.

***Sibiiu**, 13 Maiu n.*

***In audiență.** Escelența Sa, Inaltpreasfințitul Archiepiscop și Metropolit* Ioan Metianu *a plecat Dumінecă, cu trenul de dimineața, la Budapesta. Astăzi Luni, la órele zece, Escelența Sa a fost primit în audiență din partea Monarchului, ear' Mercuri se va reîntórce la reședința sa.*

Organisarea Românilor. Ziarele magiare ne spun, că *„prin cercurile politice române“* se ventilează ideea organisării unui partid național *moderat român*, ai cărui conducĕtori intenționează convocarea alegătorilor români, cu ocasiunea serbătorilor de Rusale ce se apropie, la *întruniri de organisare*, ce se vor ține în mai multe centre românesci, anume: la Sibiiu, Brașov, Arad, Lugoj și Blaj. Ce bine e, când *alții* știu ce vreau sĕ facă Românii!

Delegațiunile. In 20 Maiu se vor întruni delegațiunile la Viena. President al delegațiunii magiare va fi ales contele *Szapáry Gyula*. Presentarea delegațiunilor în fața Monarchului se va face tot în 20 Maiu, și anume, întâiu va fi primită delegațiunea magiară. In 21 Maiu ministrul comun de esterne își va face esposeul politicei esterne în fața delegațiunii magiare, ear' în 25 Maiu înaintea celei austriace. Prin cercurile decidĕtóre se vorbesce, că pela 10—12 Iunie delegațiunile își vor termina lucrările.

Gura pĕcătosului. Un deputat guvernamental, cu prospecte sigure de a nu mai fi în viitor, a scos de sub tipar o broșură, în care critică aspru activitatea dietei magiare sub conducerea actualului guvern. Numele scriitorului e: *baron Kemény Géza*, banffyst dela rótă. Ne spune în broșura șa, că dieta magiara n'are motiv sĕ fie fălósă de prestațiunile sale din ciclul din urmă, pentrucă cu legea despre judicatura curială în chestii electorale n'a făcut nimica, fiindcă corteșiile vor esista și vor înflori și mai departe; ear' revisuirea regulamentului de casă a făcut numai posibilă tragerea în noroiu a nimbului parlamentului din partea ori cărei partide *„obraznice“* din parlament; și acum mai vine și noua lege despre incompatibilitate, care *nu va fi esecutată nici-odată!* Și ca pupăză pe colac, bunul om ne mai spune, că *sub Bánffy erau vremuri!..* Atunci se ridicase la potență încrederea generală în națiunea alcătuitóre de stat! Dar' acum!... Că zeu, e de desperat.

Din protopresbiterate.

Primul sinod protopresbiteral în Hunedóra.

— 19 Aprile, v.

(Fine.)

După deschiderea ședinței, se constitue biroul, alegêndu-se de notariu *George Raiu* preot în Nădăștia inferióră și patru bărbați de încredere și anume: *George Oprea* paroch în Hunedóra, *Petru Șinca* paroch in Batiz, *George Dănilă* primariu în Hunedóra și *Teofil Tulea* notariu în Hunedóra.

Punêndu-se la ordinea zilei verificarea membrilor sinodului ppresbiteral, se decide, ca aceea sĕ se facă în plen, și nu prin esmiterea vre-unei comisiuni. Pentru înlesnirea lucrurilor se alege încă și un al doilea notariu în persóna Dlui învĕțătoriu din Batiz, care ocupându-și locul la masa biroului, presentéză actele referitóre la alegerea membrilor. Membrii din cler se verifică toți. La verificarea membrilor mireni se purcede astfel: că, cetindu-se actele fie-cărui cerc electoral, în nex cu protocolul de verificare luat la 10 Martie v. în ședința scrutiniului, — sinodul verifică, respective primesce hotărîrile de verificare din ședința amintită neschimbate, afară de ceea a cercului electoral VI. (Ghelariu), unde membrii mireni n'au fost verificați, dar' acum, din partea sinodului se declară de verificați. Imediat după terminarea verificărei membrilor, se purcede la alegerea membrilor în comitetul protopresbiteral, în epitropia protopresbiterală și în fine la alegerea membrilor în scaunul protopresbiteral. In scopul combinațiunilor referitóre la alegerea membrilor în aceste corporațiuni, președintele suspinde ședința pe 10 minute.

După redeschidere, parochul *Petru Șinca* propune, și sinodul primesce în comitetul ppresbiteral pe următorii membri: George

---

FOIȘORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

III.

Int'ro séră, în urma unei convorbiri înflăcărate, despre drumul ce-l urméză sufletul în regiunile extra-pământesci, *Cinna* și *Timon* remăseseră singuri în balcon, de unde priveliștea se întindea spre mare.

Tinĕrul roman, luând mâna bĕtrânului, îi mărturisi, care era cel mai mare chin al vieței sale, și în ce scop căutase sĕ se apropie de învĕțații filosofi din Serapeum.

— „Totuș, Timon, — adăogă el ca sĕ sfêrșéscă vorba, — totuși, am câștigat, cunoscêndu-te, și acum sunt convins, că, dacă nici tu nu vei puté sĕ deslegi enigma vieței mele, nimeni altul nu va fi în stare“.

Timon priví lung valurile ce undulau molatec în fața lui și în cari se oglindea sfertul lunei, apoi zise:

— „Ai observat tu *Cinna*, pasĕrile călătóre, cari, în timpul ernei, sosesc aici din întunecimile Nordului? Ști tu ce caută ele în Egipt?“

— „De sigur, căldură și lumină.“

— „Sufletele caută de asemenea căldura, care nu-i altceva de cât *Iubirea*, și lumină, ce nu-i alt-ceva de cât *Adevĕrul*. Dar' pasĕrea știe încotro trebue sĕ sbóre spre a-și găsi fericirea, pe când sufletele sbor în necunoscut, în mâhnire și neliniște.“

— „De ce dară, nobile Timon, nu pot și ele sĕ-'și găsiască calea?“

— „Odinióră, credința în zei aducea liniștea; astăzi acésta credință s'a consumat ca uleiul dintr'un lampadar. Mai târziu, se credù că filosofia are sĕ luciască pentru suflete ca un sóre al adevĕrului; astăzi o știi destul de bine, pe ruinele ei, la Roma, la Atena, precum, și ací, s'au așeḑat *scepticii*, cari cred, că aduc liniștea pe când ei n'aduc de cât turburarea sufletului. Căci, a se feri de lumină și de căldură, însémnă a afunda sufletul în întunerec; și întunerecul e neliniștea. Așa dar' cu mânile întinse înainte, căutăm pe dibuite eșirea“...

— „Dar' nici tu nu ai găsit'o până acum?“

— „Am căutat'o și n'am aflat'o. Tu, tu ai căutat'o în plăceri, eu în cugetare. Și amêndoi suntem înconjurați de același întunerec. Sĕ știi dară că nu ești numai tu singur care suferi și că sufletul întregului univers suferă în tine..... E de mult, de când tu nu mai creḑi în zei?“

— La Roma li-se aduc onoruri publice și s'au întrodus alții noui de prin Asia și Egipt; dar' póte singuri vênḑătorii de legume, cari vin diminéța de la țară în oraș, nu mai cred încă cu sinceritate în ei.“

— „Și ei sunt singurii, cari se bucură de odihnă.“

— „Precum și aici, acei cari se înclină până la pământ înaintea pisicilor și cepelor.“

— „Asemenea și aceia cari, întocmai ca animalele sătule, nu mai gândesc la nimic de cât sĕ dórmă după ce s'au îndopat.“

— „Dar', dacă e astfel, ce preț mai are viéța?“

— „Știm noi însĕ ceea ce ne reservă mórtea?“

— „Atunci, ce deosebire între tine și sceptici?“

— „Scepticii duc viéța în întunerec, sau se prefac că duc, pe cât timp eu sufer.“

— „Și zărești undeva mântuirea?“

Timon tăcu o clipă, apoi încet, și cam cu sfială zise:

— „O aștept.“

— „De unde?“

— „Nu știu.“

Işi rezemă capul pe mână și póte sub imperiul tăcerei și păcei cari domniau pe balcon, zise abia șoptind:

— „Lucru ciudat! Imi pare câte odată că dacă lumea n'ar conținé mai multe lucruri de cât câte cunóscem, și dacă de asemenea noi n'am puté fi mai mult de cât ceea ce suntem, n'am încerca nici o neliniște..... Credința în Olimp și în filosofie e stînsă; dar' însănătoșarea există póte în óre-care adevĕr nou pe care nu-l cunosc“ . . . .

. . . .

Contrariu așteptărei sale, acésta convorbire aduse lui *Cinna* o ușurare reală.

Aflând, că nu era singur care suferia de acéstă bólă, ci cu lumea întrégă suferă, încercă sensația unui om căruia i-se ridică o mare greutate spre a o distribui pe mii de umeri. (Va urma).

Oprea, Petru Şinca, George Dănilă, Teofil Tulea, Dr. Iuliu Bonciu şi pe Simion Chirca; — în epitropia ppresbiterală pe Constantin Dăncilă paroch în Mânierău şi pe Alecsandru Dima a Evuţii din Hunedóra; în fine în scaunul protopresbiteral se aleg preoţii: George Oprea, Leontin Ungur, Constantin Dăncilă, George Popoviciu şi George Rain, notariu: Constantin Dăncilă, defensor matrimonial: Dr. Iuliu Bonciu notariu public regesc în Hunedóra.

După terminarea acestora Dl *George Dănilă* face propunerea, ca fiind în acest tract, pentru prima dată întrunit sinodul protopresbiteral, din acest memorabil incident sĕ se adreseze o telegramă Escelenţei Sale I. P. Sfinţitului Domn archiepiscop şi metropolit *Ioan Metianu*, prin carea sĕ se descopere simţĕmintele de fidelitate, de strînsă alipire, iubire şi veneraţiune, ce păstréză membrii sinodului protopresbiteral faţă de Inalta persónă a Escelenţei Sale. Acéstă propunere cu căldură a fost salutată şi primită de toţi presenţii, ear' cu esecutarea aceleiea s'a însărcinat Dl propunĕtor.

Terminate fiind agendele acestui prim sinod protopresbiteral, P. O. Domn comisariu consistorial mulţămesce membrilor presenţi pentru viul interes ce l-au arătat faţă de interesele nóstre bisericesci şi închee şedinţa cu cuvintele: „Dee Dumnezeu, ca şi sinodul viitoriu (pentru alegerea de protopresbiter) sĕ fie predominat de duhul *păcii*, al *dreptăţii* şi al *bunei înţelegeri*, şi sĕ primiţi la timpul seu un şef tractual consciu de chemarea sa, cu iubire către poporul seu, cu rîvna şi zelul cuvenit pentru inflorirea şi prosperarea acestui tract". Urări de: „sĕ trăească" au urmat la adresa domnului comisariu consistorial.

La cuvêntul de încheiere, tot prin alese şi potrivite cuvinte a rĕspuns Dl *George Dănilă* dorindu-i domnului comisariu mulţi fericiţi ani.

Tot în acéstă zi la $11^{1}/_{2}$ óre a. m. s'a ţinut şi şedinţa comitetului ppresbiteral. La ordinea zilei — de mulţi cu dor asceptatul moment: *compunerea concursului pentru întregirea postului vacant de protopresbiter.*

E de notat la acest loc, că la posiţia de 1000 Coróne, ce formează salariul fics al protopresbiterului, nu s'a spus precis, că cu cât contribue cassele parochiale din tract, de-óre-ce nu se scie încă, cu cât se va suplini aceea sumă din fondurile centrale ale archidiecesei. Comitetul ppresbiteral însărcinéză pe deputatul sinodal Dl *George Dănilă*, ca la sesiunea sinodului archidiecesan sĕ facă propunere motivată pentru acordarea unui ajutor (intregire) de 600 Coróne la venitele protopresbiterului, fiind-că tractul nostru este unul din cele mai mici şi constătător aprópe din cele mai sărace comune.

După terminarea tuturor agendelor puse la ordinea zilei, şi după încheerea oficiósă a şedinţelor, nu puţini dintre membrii presenţi, cari n'au fost de mult séu póte nici când în biserica nóstră din Hunedóra, au admirat frumosul lăcaş Dumnezeesc. Minunata zugrăvitură efectuită de curînd, încinsă pretutindenea cu tricolorul nostru, — o face într'adevĕr démnă de a ocupa locul onorific de biserica centrală a unui tract protopresbiteral.

E de remarcat acì, că la reparaturile şi înfrumseţerile acestei biserici, pe lângă zelosul preot local dinpreună cu com. par. şi alţi ómeni cu tragere către casa lui Dumnezeu, — a contribuit în mĕsură însemnată şi vrednica *„reuniune a femeilor gr. ort. din loc pentru înfrumţesarea bisericei"* în frunte cu deamna ei presidentă stimabila Dómnă preotésă *Maria Oprea.* Numai în primăvara anului trecut a văpsit acéstă reuniune întréga biserică pe din afară, reparând tot odată şi îngrăditura curţii bisericei cea din faţa drumului, spesând pentru aceste lucrări o sumă considerabilă.

Ne-am despărţit de acest frumos lăcaş dumnezeesc cu bune impresii în inimile nóstre, şi cu dorul ferbinte de a ne vedé visul împlinit.. de a vedé în fruntea nou-înfiinţatului nostru tract un şef harnic, dornic de muncă, şi cu rîvnă ferbinte de a-şi vedé tractul seu tinĕr crescênd şi înflorind în tóte privinţele.

Dómne fii cu noi, şi ne ajută!.

.....e...n

Chestiuni şcolare.

Posiţia socială culturală a învĕţătórelor nóstre.

Suntem, am puté zice, în plăcuta posiţie de a constata, că de o vreme încóci strădania după sciinţă, silinţa spre învĕţătură, îndeletnicirea cu artele frumóse au prins adânci rădĕcini în elementul sexului frumos al naţiunii nóstre de dincóce de *Carpaţi.* E o eclatantă dovadă acésta, că viéză în spiritul poporului nostru *geniul român*, o combinaţie a geniului elin cu cel *roman.* Şi dacă mai alăturăm la acésta şi *picătura* elementului *dacic*, prea uşor ne vom forma *sintesa genului* nostru *românesc.*

Nu se póte, ca acesti *trei factori* sĕ nu fi avut puternică *înrîurire* asupra formării spiritului românesc. Şi dacă nu a eşit pe deplin la valóre acest spirit, causa e de a se căuta în nefastele impregiurări, sub cari îi este dat şi i-a fost dat să vieţuiéscă. De altă parte nu trebue sĕ perdem din vedere nici principiul psichologic, în vêrtutea căruia cu cât mai mult timp petrece spiritul omenesc la unul şi acelaşi lucru, cu atât se şi aprofundéză mai bine şi productul spiritual e mai temeinic.

Sĕ nu fie óre aşa şi cu spiritul unui popor?

Eu cred, că da!

Destul, că în un mod cam nebulos, îl putem vedé şi în străduinţa după cultură a sexului femeesc.

De vre-o câţiva ani încóce inundéză copilele române autorităţile şcolare bisericesci cu rugări, ca sĕ fie admise la depunerea în mod privat a esamenelor de pe cursurile pedagogice.

Din pracsa mea pot constata, că numĕrul acestor cereri se urcă în progresiune aritmetică şi ameninţă cu cutropire elementul bărbătesc în cariera învĕţătoréscă. Pe cât de tare trebue sĕ ne bucurăm de acest zel, de acéstă sete după cultură, pe atât de mult trebue sĕ ne întristăm, când ne cugetăm, ce se va alege din cea *dróie* de fete diplomate dar' fară posiţie. Căci e bine sĕ ne mărturisim pĕcatul: *Poporul nostru nu prea dă mult pe sciinţa unei femei.* Pentru el femeia are sĕ fie supusă şi ascultătóre. Când merge la têrg bărbatul merge călare şi femeia pe jos, sau mergĕnd pedestri, muerea duce dăsagii ear' bărbatul merge ca un domn. Deasemenea dela biserică merg mersul gâştelor, bărbatul înainte femeia după el. Chiar aici în Sibiiu mi-s'a dat ocasiune sĕ vĕd: cum popa dela sat păşia înainte ca un boer ear' preutésa după el cu straiţa.

Sĕ nu ne prindă mirare, dacă poporul nostru nu primesce bucuros *învĕţătóre.* Ba ce e mai mult, pe alocurea 'şi bat joc de ele şi poporul până chiar şi elevii. E şi ridicol a vedé, că *unele*, dacă au obţinut diplomă dela cutare pedagogie, sĕ *cocoţesc* şi-şi închipuesc, că în capul lor s'a plămădit atâta sciinţă. De acì apoi pretenţia lor de a propune cutare studii, de a dirigea cutare clasă superióră. Urmarea e că copiii mai în vêrstă 'şi fac haz din ele. In punctul acesta a-şi puté servi cu esemple, mie comunicate de un preot dintrĕ cei mai vrednici, asupra onestităţii caracterului căruia nu e permis sĕ mĕ îndoesc nici câtuşi de puţin.

Ce urméză dar' de aci, sĕ abandonăm idea de a pregăti învĕţătóre? Nici decum. Din contră sĕ dăm acestei bune direcţiuni o îngrijire şi mai corespundĕtóre, sĕ înfiinţăm o pedagogie de fete, sĕ o punem sub o conducere înţeléptă, sĕ-i dăm tot sprijinul, ca astfel şi acésta parte a culturei românesci sĕ sĕ ridice la nivelul cerut de spiritul timpului. Nu vom remâné noi îndărăptul altor naţiuni conlocuitóre, dela cari multe bune putem învĕţa.

Alta este însĕ întrebarea, că órece fel de pregătire sĕ le dăm? Aici sĕ mi-se dee voe a mĕ abate dela părerea acelora, cari 'şi uită de aceea, că femeia se deosebesce de bărbat în mod esential atât cu privire la corp cât şi la spirit. Şi dacă acésta aşa e, atunci cum de nu o vedem acésta şi nu ţinem cont la facerea planului de învĕţămênt pentru pedagogiile de fete de *individualitatea deosebită* a femeii de bărbat? Istoria, sciinţele naturale, literatura altcum sĕ li-se propună fetelor de cât băeţilor.*)

Apoi sĕ nu se creadă că la pedagogiile de fete conducerea sĕ fie încredinţată unei femei. Pentru mine e fals acest mod de concepere. Nu pot acì sĕ-mi arăt motivele, rĕmâne până la altă ocasie.

Greşită e şi calea urmată de unele autorităţi şcolare de a institui învĕţătóre la şcóla de băeţi. Da! pentru şcóle de fete sunt fórte bune, cele mai bune, căci fetele dela natură sunt mai flecsibile, mai disciplinabile, ştiu de pe timpul când eram profesor la şcóla civilă a Asociaţiei. Vorbesc deci în cunoscinţă de causă. Trebue pe tot locul sĕ separăm fetele de băieţi şi sĕ concredem instrucţia fetelor earăşi la fete. Numai în un cas aşi admite eu aplicarea de învĕţătóre la băieţi, anume: *la copii începători* se potrivesc de minune, căci copii eşiţi de sub aripile *mamelor naturale* întrĕ sub aripile *mamelor adoptive* şi astfel se continuă educaţia pe basă naturală.

Dr. P. Şpan.

---

*) Vedi: Intrebări de Educaţiune şi Instrucţiune de Dr. P. Şpan.

Dela sate.

Sĕrbătorile Paştilor în Selişte.

Sunt atât de frumóse obiceiurile poporului nostru la anumite serbători creştine, încât ţi-se umple inima de bucurie, vĕdênd evlavia şi pĕtrunderea sufletéscă, cu care le îndeplinesc creştinii nostri. Dacă stă în general acéstă tesă, atunci în particular suntem nevoiţi a înălţa şi mai mult frumseţa acestor obiceiuri, când le vedem sĕvârşindu-se în comunele recunóscute de fruntaşe. Şi cumcă Seliştea e una din acele binecuvêntate comune, cine óre va cuteza a dubita? *Slavici* în opul seu scris în limba germână despre poporul românesc din Austro-Ungaria, zice, cu drept cuvênt, că la unaţia cu biserica catholică nu a trecut nici o comună fruntaşe şi între atari pune şi Seliştea. De un timp încóci Seliştea a devenit un fel de Meca, căci străinii aici alérgă sĕ vadă tipuri şi port românesc. De câţiva ani profesorul francez *Picot* trimite aici pe acei studenţi francezi cari se ocupă cu limbile romanice, ca sĕ 'şi însuşéscă limba română. Ear' noi Sibienii cu drag ne îndreptăm paşii aici, căci aici avem colegi şi pretini cu cari ne place sĕ schimbăm vorbe şi sĕ ne reamintim din suvenirile trecutului. Astfel şi eu, voind sĕ petrec sfintele *Paşti* la ţéră, mi-am ales acest loc, cu atât mai vêrtos cu cât aici sunt mai mulţi elevi de ai mei, între cari mĕ simţesc totdéuna bine, ori unde ar fi.

Am sosit în preséra de Paşti şi m'am adăpostit la unul din elevii mei, unde am fost primit cu multă amabilitate şi cu ospitalitatea caracteristică Românului. Din partea stĕpânei casei mi-s'a designat o odae, care avea aspectul unei chiliuţe de călugăr. Şi cumcă nu m'am înşelat în presupunerea asta s'a şi dovedit mai târziu până la evidenţă.

In zorile zilei de pe la cântatul cocoşului o nelinişte cuprinse tótă strada şi tot ţinutul din jurul meu. Şi cum sĕ nu se întêmple aşa ceva, când casa în care mĕ sălăşluisem era aprópe de biserică şi de cimiter. In acest vuet neobicinuit mĕ treziam din somn şi cum feréstra dela capul patului conducea tocmai la stradă, dau perdéua în lături şi spre marea mea surprindere vĕd cum grupuri, grupuri de bĕtrâni şi tineri, de bĕtrâne şi tinere, îmbrăcaţi serbătoresce, păşesc spre biserică, avênd fie-care câte un lămpaş în mână sau lumânare. Când ochii mei se îndréptă spre locul unde peregrinau, deodată o lumină feerică îmi întunecă privirea şi deşteptat tresar, mĕ dau jos din pat şi ca creştin îmi zic rugăciunile de diminéţa conform unui vechiu obiceiu, erezit din casa părintéscă, mĕ îmbrac repede şi plec şi eu la biserică, ca nu cumva sĕ mĕ întârziu dela înveselitórea cântare: „Christos a înviat!". Eşind din curtea casei mai dai vre-o zece paşi şi eşti la pórta cimiteriului. Ajungênd aici rĕmân uimit în faţa celor ce se deschid privirei mele, căci un roiu de ómeni cutreerau cimiterul în tóte direcţiile. Bĕtrânele mai ales stând, îngenunchiând la mormintele unde zac osămintele părinţilor, soţilor, fiilor şi fiicelor lor şi se bociau, rugând pe Christos pentru sufletele celor morţi şi pentru binele celor vii. La fie-care mormênt era aşezat un lămpaş, astfel, că tot cimiteriul ardea în flacări şi lumina ca ziua. Pe cărările ce duc cruciş şi curmeziş circula mulţime, între cari am observat şi public străin. Se înţelege, că şi eu am trecut în revistă ce a fost de vĕdut şi apoi m'am îndreptat spre sfânta biserică, dorind sĕ întru în locaşul Domnului. Mulţime de public, mai ales femei, sta ghem, grămădiţi pe la uşi, dar' mai ales în pridvorul bisericei. Intrând şi aici vĕd uşa închisă; astfel mi-a mai rĕmas timp sĕ mai câştig câteva obserĕvări. Intre altele o biată femeie bĕtrână sta la zidul altarului şi înălţa rugăciuni la *Părintele ceresc*, ceea-ce asupra mea a făcut o puternică şi durabilă impresie.

Deschidêndu-se uşile bisericei s'a început sluşba Domnului, după tipicul obicinuit, cu eşirea preoţilor afară, cântarea: Christos a înviat şi apoi întrarea în biserică cu: „Deschideţi boeri porţile etc." E înălţătóre scena acésta, pentru omul care ştie şi póte sĕ simţéscă crestinesce, precum înălţător e peste tot serviţiul bisericei orientale, compus cu atâta pricepere şi simţ estetic, încât nu are păreche.

In cursul serviţiului îndeplinit cu tótă acurateţa şi promptitudinea de preoţii celebrători, mult m'a încântat corul de femei şi bărbaţi, cari pe alocurea mĕ transportau în sfere cereşti. Ceva caracteristic. In mijlocul bisericei era făcut ca un fel de baldachin, încunjurat în formă cuadrată de bradi. Aici eşiau preoţii, cum prescrie tipicul, ear' bĕtrânii înşiraţi în hore se delectau crestinesce. A doua zi mare plăcere a produs concertul dat de „Reuniunea de cântări" şi dansul, la care sprintene şi vesele părechi undulau în danţurile de tot soiul: domnesci şi poporale. Cred, că nu greşesc, când afirm, că totuşi cele românesci erau mai animate şi mai cu delicateţă jucate. Pe copila selişténcă nu o poţi deosebi de o domnişóră de salon, când joci cu ea valsul, sau discuţi plimbându-te. Sunt de o isteţime şi delicateţă, proprie claselor elite şi pentru noi inteligenţii e o fericire sĕ aibi ocasie a cunósce aceste gingaşe şi superbe mlădiţe române, altoie în butucul dacic. Nu ştiu cum vor fi alţii; eu, ca om dela natură cam sentimental, am avut deosebita plăcere de a lăsa sĕ curgă vale sentimentele, în alvia spiritului meu. Nici când în viaţă nu voiu uita momentele de înălţare sufletéscă, de care am fost copleşit în acele óre.

Dar' cât de plăcut a fost a vedé însĕ cordonul de fetişóre, tóte rumene şi drăgălaşe, înşirate la joc în pavilonul comunei. O ideiă admirabilă a fost aceea, care ar trebui sĕ afle imitare şi în alte părţi şi sĕ nu se lase tineretul sĕ jóce prin birturi. Asta sĕ ţine de poliţia comunei, căci între altele ea e chemată sĕ *vegheze şi asupra moralului public.*

Ceea-ce m'a încântat tot deasemenea este lucrarea începută pentru regularea Seliştei. O canalisare în stil mare s'a iniţiat, o înfrumseţare a jurului, aşa în cât în scurtă vreme Seliştea va deveni un adevĕrat raiu pământesc. Lucruri bune la bravii conducĕtori. Din parte-mi îmi esprim mulţămitele pentru amabilitatea cu care m'au primit Seliştenii, ear' Seliştei îi zic: *Fii salutată tu Meca Românilor! Ferice-ţi fie viitorul teu şi al poporului ce te locueşte!*

Dr. Petru Şpan.

Revistă esternă

Alianţă sêrbo-ruséscă. Sĕptĕmânile trecute „Times" adusese ştire despre o alianţă sêrbo-rusécă, pe care însĕ cercurile oficiale sêrbeşti o dementaseră. Acum ziarele sulevéză de nou ştirea, spunênd, că pe timpul conflictului între regele Alexandru şi tatăl sĕu din causa căsătoriei regelui, regele ceruse formal sprigïnul Rusiei pentru dinastia Obrenovici faţă cu „machinaţiunile" austro-ungare. In schimb pentru acest sprigin Sêrbia promitea sĕ pună la disposiţia Rusiei întréga sa armată în anumite casuri cari ar fi fost sĕ fie stipulate în casul încheierii alianţei. Temêndu-se însĕ, că basată pe acest sprijin Sêrbia se va avênta la politică aventuriósă, Rusia nu a prea grăbit cu promisiunile, mai ales că întrĕ împrejurările de acum interesul diplomaţiei rusesci e sĕ fie linişte în Balcani.

Fapt e însĕ, pe care nu-l pot nega nici semi-oficiósele sêrbesci, că Ţaricov, consulul rusesc din Belgrad, însoţit de ataşatul militar face turneu prin Sêrbia spre a lua la esaminare fortăreţele.

*

Rĕsboiul Burilor. Telegrame private vestesc, că în părţile vestice ale Transvaalului le merge rĕu Englezilor. *De Wett* şi *Delarey*, operéză după plan comun, silind pe generalul *Babington* sĕ se retragă la adăpost în Klerksdorp. In părţile ostice *Botha* a constrîns pe *Plumer* sĕ renunţe la planul de urmărire a Burilor şi, spre propria siguranţă, sĕ se retragă la linia ferată Delagoa şi în prediul Eerstefabriken al Pretoriei.

Pe pămêntul Busmanilor, cum raportéză „Times“, operaţiunile óştei engleze sunt mai norocóse; până acum au capitulat 150 Buri.

Din isvor englez se lanséză ştirea, că soţia lui Botha va veni în Europa, cu misiune de la Kitchener, ca sĕ convingă pe Krüger despre inoportunitatea continuării rĕsboiului. In telegramele din isvor privat însĕ acéstă ştire se desminte, spunênd acelea că tocmai în timpul mai nou Krüger a primit de la Botha raport amĕnunţit asupra situaţiei, în care spune că situaţia Burilor e escelentă şi-şi esprimă speranţa că Burii vor învinge. In acel raport Botha s'a obligat sé lupte până la ultima rĕsuflare.

NOUTĂŢI

Cununie. Sâmbătă la óra 1 d. a. s'a serbat în Sibiiu în biserica gr. ort. română din cetate, cununia religiósă a dlui Dr. *Gavriil Suciu*, advocat în *Haţeg*, cu dşora *Hortensia* fiica dlui jude-regesc in pensiune *Nicolae Penciu* din Sibiiu. Preot cununător a fost dl protopop *Ioan Papiu*, nuni domnul şi dómna *Dr. Octavian Rusu*, advocatul „Albinei“, surori de mirésă dşórele *Zina*, *Geni* şi *Rica Moga*, ear' fraţi de mire domnii Dr. *Eugen Metianu*, (Braşov), Dr *N. Vlad* (Deva) şi *Emil Popp*, locotenent în *Orĕştie*. După terminarea actului religios a urmat masa mare la „*Impĕratul Romanilor*“.

*

Lupta in comitate. Frumósă luptă naţională au purtat Românii din comitatul Caraş-Severin, în congregaţia de primăvară ţinută Joi şi Vineri în *Lugos*. In numĕrul viitor vom publica un raport amĕnunţit despre ele.

*

Bun student. Se scrie din Bonn, că moştenitorul de tron german, înscris la universitatea de acolo ca student, frecuentéză cursurile tot aşa de regulat, ba chiar mai regulat decât toţi ceilalţi studenţi. Nu lipsesce dela nici o óră, ear' conferenţele profesorilor le urmăresce cu cea mai mare atenţiune. Când întră în sala de cursuri se aşează in banca unde găsesce loc liber. Adjutantul seu militar nici odată nu stă lângă el, ci cu câteva bănci mai în urmă. Şi e lucru ciudat, decând a început sĕ vină el la cursuri, salele sunt pline de ascultători, pe cari diligenţa moştenitorului de tron i-a făcut asemenea sĕ fie diligenţi.

*

Hymen. Domnul Dr. *Alexandru de Vaida Voevod* din Olpret şi d-şóra *Elena Safrano*, fica d-lui *Emanuil A. Safrano*, comerciant în Braşov, s'au logodit în Dumineca trecută.

*

Mórte subită. Căpitanul de artilerie *Ilie Penţa* din Timişora a călĕtorit Joi cu trenul de Budapesta. Abia s'a dat jos din vagon, după ce sosise în capitala ţerii, şi a început a-i curge sânge din nas şi pe gură în aşa mĕsură, că a trebuit sé fie dus în departamentele de toaletă ale gării, unde peste câteva minute şi-a dat sufletul, scăldat în sânge.

*

Şedinţă festivă. Societatea academică social-literară „*România Jună*“ din Viena, serbându-şi aniversarea de 30 de ani a înfiinţării sale, aranjiază *şedinţă festivă*, care se va ţiné Dumineca în 19 Maiu st. n. în sala dela Restaurant „zum grünen Baum“, VII., Mariahilferstrasse 56. Inceputul la órele 8 séra. Ordinea de zi: I. Partea oficiósă. 1. Cuvênt de deschidere. 2. discurs festiv. 3. Salutarea óspeţilor. II. Partea socială.

*

Un învĕţătoriu consciu de chemarea sa. Ni-se scriu următórele: In comuna nóstră *Lancrăm* rĕmânênd în acest an şcolar un post de învĕţătoriu vacant, acest post l'a ocupat Preavenerabilul Consistoriu prin vrednicul învĕţătoriu actual *Petru Petrângenariu*, care în decursul anului cu multe greutăţi a înfiinţat un cor mixt cu fete, care în Dumineca Floriilor ne-a delectat pentru întâia óră, ear' în diminéţa Duminecei sfintelor Pasci asemenea. Aşa de cu tact şi cu înţelepciune l'a ştiut instrua, de credeai că nu altceva ci nesce voci divine glăsuiau liturgia pricepĕtorului nostru compositor român învĕţătoriul *Nicolae Stefu*. A desvoltat o silinţă neobosită în decursul întregei erni, ceea ce nici nu am aşteptat dela dînsul ca învĕţătoriu provisor şi fără nici o remuneraţiune.

Sĕ deie bunul şi înduratul Dumnezeu, ca mulţi învĕţători de acestia sĕ avem noi Românii, conscii întru tóte de chemarea lor“.

*

Faptă laudabilă. Suntem informaţi că dl *Constantin Cothişel* preot gr.-ort. în *Certege* (Turda-Arieş) şi-a asigurat viaţa la banca „*The Mutual*“ pe suma de 20.000 coróne, în *favorul bisericei gr.-orientale române din Certege*. Fapta se laudă de sine.

*

Necrolog. Prin acésta aducem la cunoştinţa tuturor pretinilor şi cunoscuţilor, că bunul nostru soţ, tată, socru şi moş, preotul *Teodor Pulca* din Criţ, după lungi şi grele suferinţe, Vineri în 27 Aprile, în al 80-lea an al etăţei şi 46 al preoţiei sale, şi-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatoriului şi prin acésta a ajuns la odihna de mult dorită.

Preotésa Flórea soţie, Naftanail înv. în Stena, George, Sofron meseriaşi, Dimitrie paroch în Beşa, Elisaveta căs. Curta preotésă, Flórea căs. Filipescu preotésă ca fii şi fiice, Ioan Curta preot în Bundorf, Toma Bârsan capelan acum preot în Criţ, Ioan Filipescu preot în Merghindeal ca gineri, apoi numeroşi nepoţi şi nepóte.

„Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată“.

*

Fómete în Basarabia. Ştirile sosite din Basarabia ne spun că acolo domnesce o fómete înspăimântătóre, în urma recoltei slabe din anii premergători şi a lipsei de muncă pe séma poporului de rênd. Pe lângă acésta mai bântue şi tifusul, astfel că ómenii mor cu grămada, de fóme şi de tifus, ales în districtul *Soroca*.

*

Primiri în şcólele de cadeţi la honveḑi. Cu inceputul anului şcolar 1901—1902 vor fi primiţi în cursul prim al şcólelor de cadeţi din *Cinci-biserici* şi *Oradea-mare* câte 100 elevi. Condiţiunile de primire sunt următórele: *cetăţenia ungară* (documentată prin atestat de cetăţenie, de la comitat ori de la pretură); *aptitudine corporală* (atestată prin act de la vr'un medic militar în serviciu activ la armata comună, la honveḑime ori la mărina de rĕsboiu); *recerutele cunoscinţe pregătitóre* (absolvarea clasei IV. a óre-cărei şcóle medii: gimnasiu, şcólă reală, şcólă civilă, cu calcul general cel puţin „suficient“), cari sunt a se documenta cu testimoniul şcolar şi prin un examen de primire; *conduită morală neesceptionabilă* (ceea-ce în cas că testimoniul şcolar nu conţine calcul despre acésta, va fi a se documenta cu atestat de conduită); *etate de 14 ani împliniţi*, dar' sub 16 ani. Examenul de primire se va ţiné în *12—16 Septembre*, în limba magiară; necunoscinţa limbei magiare însĕ, în cas când petentul corĕspunde pe deplin celorlalte recerinţe, nu forméză pedecă la primire; asemenea nici calculul „nesuficient“ din latină şi grecă. Petiţiunile sunt a se înainta la comanda şcólei de cadeţi până cel mult în *1 August st. n.*

Spesele întreţinerii, afară de didactru, le supórtă statul. Didactrul e următoriul: pentru fiii tuturor oficerilor în serviciu activ, pensionaţi ori deficienţi ai honveḑimei, armatei comune şi marinei de rĕsboiu, cum şi pentru fiii preoţilor militari ev. luterani şi gr.-cat., amploiaţilor militari, suboficerilor şi diurnistilor militari fără şarje — *24 coróne la an*; pentru fiii oficerilor în reservă şi ai celor „afară de serviciu“, cum şi ai oficianţilor şi impiegaţilor de curte şi ai celor civili de stat şi municipali — *160 coróne la an*; pentru toţi ceilalţi *300 coróne la an.*

Din cele 200 locuri vacante 183 sunt cu plată, ear' 17 stipendiate. Intre ceste din urmă 1 e stipendiat de comitatul Arad, 2 de comitatul Bichiş, 1 de comitatul Bihor, 3 de oraşul Budapesta, 1 de capitulul bisericei din Strigoniu, 1 de archiducele Frederic, 1 de oraşul Kecskemét, 2 de oraşul Oradea-mare, 1 de oraşul Cinci biserici, 1 de oraşul Şopron, 1 de comitatul Timiş, 1 de comitatul Trencin şi 1 de comitatul Vas, fiind îndreptăţiţi a competa la aceste locuri fii de pe teritoriile comitatelor ori oraşelor fundatóre, respective fii de ai administratorilor şi vechililor de moşiile capitulului din Strigoniu şi de pe ale archiducelui Frideric.

La serviciul de cavalerie elevii vor solví preste didactru încă 400 coróne la an. La cavalerie însĕ vor fi primiţi respective clasaţi numai tineri cu stare materială corĕspunḑĕtóre; cererile în acésta privinţă sunt a se adresa comandei şcólei de cadeţi din Oradea-mare.

Se observă, că deóre-ce anul şcolar la aceste şcóle se începe numai în 21 Septembre, pentru-ca petenţii nesuscepuţi sĕ nu-şi pérdă anul şcolar, ministrul de culte şi instrucţiune publică a dispus, ca cei cari au petiţionat pentru primire în şcólele de cadeţi sĕ se pótă înscrie la şcólele civile (gimnasiu, reale etc.) fără a li-se cere didactrul şi celelalte taxe, avênd ei sĕ le plătéscă acestea numai în casul când nefiind primiţi în şcóla de cadeţi vor rĕmâné definitiv la şcóla respectivă.

De altcum interesaţii vor puté afla informaţiuni mai detaiate în broşura „Utasitás a pályázók felvételére nézve a m. kir. honvéd nevelő- és képzőintézetekbe“, care se póte procura cu 80 fileri de la societatea tipografică *Pallas* din Budapesta.

*

Ninsóre. De câteva zile ninge într'una la Petersburg, aşa în cât capitala Rusiei şi-a reluat înfăţişarea de iarnă. O mare revistă militară, care trebuia sĕ se facă Marţi, a trebuit sĕ fie amênată.

*

Inecaţi în Iordan. Din Ierusalim se telegraféză, că aprópe de malul rîului Iordan a cazut într'o prapastie o trăsură cu patru călători greci, persóne bogate. Trei s'au sdrobit cu desĕvârşire, ear' al patrulea peregrin a scăpat cu viéţa.

*

Doi ministri bulgari morţi. Se vesteşte din Sofia, că fostul preşedinte al consiliului de ministri bulgar, *Grecoff*, bolnav cam de multă vreme, a murit. Cu o zi mai nainte a murit şi ministrul de instrucţiune publică al Bulgarilor, *Ivan Slaveicoff*, în mod subit, lăsând in urmă 'i bănuiala că ar fi fost victima unui atentat comis de studenţii înrolaţi în garda revoluţionară macedoneană.

*

Din gelosie. Barbierul Valko din Terőkova avea bănueli că nevastă-sa îl înşală cu notarul comunal, Alexandru Kohn. Când acesta a venit la barbier ca sĕ'l radă, barbierul în mijlocul operaţiunii i-a tăiat gâtul cu briciul. A ucis apoi cu acelaşi briciu şi pe nevastă-sa, ear' în urmă şi-a curmat şi viéţa proprie.

*

Isvor nou de aur. Se scrie, că scoţienii doritori de a se îmbogăţi, nu vor mai avé nevoe de a se duce la Klondiche spre a face provisii de aur, pentru-că la ei a casă, pe o vastă întindere de teren lângă *Kingstreet* s'a descoperit o cantitate de aur, care revelează esistenţa unei fórte bogate mine.

Un export al guvernului a constatat, că acel teren pe care administratorii spitalului din Leith 'şi arógă drepturi, conţine 50 de uncii aur la fie-care tonă şi se prelungesce în direcţia fluviului. Circulă svonul că la o milă de spitalul din Leith, un flaşnetar a descoperit un strat de aur, mult mai bogat decât cel de care vorbim mai sus.

*

Douĕ esecuţiuni. In Korimberg, Germania, căléul a decapitat Mercuria trecută pe lucrătorii Schaller şi Hőflich, cari au asasinat pe sócra celui dintâiu pentru a o puté jefui.

*

„Cronica“, ziar cotidian, va apăré în Bucureşti cu începere de Miercuri 2/15 Maiu a. c. în editura Tipografiei *Thoma Basilescu*. Ni-se comunică, că Redacţiunea „*Cronicei*“ e compusă din ziaristi cunoscuţi şi încercaţi, cari 'şi vor da tóte silinţele, ca „*Cronica*“ sĕ fie interesantă, obiectivă şi mai ales exact informată. In politică va fi sfătuită de Dl *George Panu*, deputat, care cedând stăruinţelor puse a promis preţiosul Domniei-Sale concurs.

*

Vecinic tineră. Un ziar englez comunică receta întrebuinţată de celebra artistă *Sarah Bernhardt*, în scopul sĕ remână vecinic tineră şi anume, în fie-care zi artista îşi face fricţiune pe corp cu următórea soluţiune: o jumĕtate litru alcool, douĕ uncii de canfor, cinci de sare de mare şi un litru şi jumĕtate de apă ferbinte, tóte acestea bine amestecate. Se frécă apoi tare pielea cu mânile, pentru-ca soluţia sĕ pătrundă prin pori. Cine vrea, sĕ o imiteze.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Geografia Ungariei şi elemente din geografia generală“ pentru şcólele poporale, — de Dr. Nicolau Pop, fost conrector şi profesor la gimnasiul din Braşov. Ediţia IX (cu harta Ungariei şi numĕróse ilustraţiuni). Braşov, editura librăriei H. Zeidner. Preţul 60 fileri.

*

„Tricolorul românesc“, notiţe istorice de *Constantin Berariu*. Cernăuţi, 1901; tiparul societăţei tipografice bucovinene. Editura autorului. In estensiune de 22 pagine 8⁰ broşura tractéză fasele prin cari a trecut composiţia tricolorului *roşu-galbin-albastru* începênd dela diploma împĕrătesei *Maria Terezia* din 2 Novembre 1765 până în timpurile nóstre.

Arĕtând cum a fost adoptat mai întâiu în Transilvania, apoi la fraţii din România şi la cei din Bucovina, dl. Berariu încheie cu următórele:

„Tricolorul s'a lăţit în neturburată pace, precum cu pace şi la prileje de bucurie şi-a făcut întrarea.

Din capul locului tricolorul *roşu-galbin-albastru* pentru Românul din Bucovina n'a avut alt înţeles decât *conştiinţă naţională, cultură naţională*, principii destul de inocente pentru un stat purernic ca Austria.

Cu tóte acestea de puţini ani încóce a început prigonirea acestui tricolor. Cu ce scop? Ca sĕ fie motiv pentru calomniarea nóstră de „irredentisti“?

Ei bine, inima ni-e curată şi *de tricolorul atât de scump pentru ori-ce suflet românesc nu ne vom despărţi.*

Nu ne vom despărţi pentru că îi vedem originea în diploma Mariei Terezia din 1765; nu ne vom despărţi, pentru-că suvenirile cele mai măreţe ale némului nostru se légă de el; nu ne vom despărţi în calitatea de cetăţeni austriaci, fiind-că *sub flamura lui au curs şiróie de sânge scump românesc la 1848 pentru împĕrat şi împĕrăţie*; nu ne vom despărţi, pentru-că *el astăzi ne este simbolul némului nostru*, nobil prin origine, nobil prin fapte, nobil prin cugetare, *simbolul naţionalităţii române* din tóte ţerile locuite de Români, cum a zis Kogălniceanu.

De tricolor ne légă suvenirile istorice şi tradiţia, de tricolor sĕ ne ţinem ca de odorul cel mai scump ce ni-l-a dat sórtea şi vitrigele vremi.“

*

„Transilvania“, organul „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, Nr. III. pe luna Aprile, conţinênd articolii: Numele „Latin“ (studiu filologic) de Atanasie *Marienescu*; Archivele bisericilor românesci, de *Iosif St. Şuluţiu*; Material istoric privitoriu la alungarea Românilor din satele săsesci ale Scaunului Sibiiului la 1776 (comunicări din protocólele inedite ale magistratului Sibiiului), de Nicolau *Togan*, apoi notiţe bibliografice, procese verbale de ale şedinţelor comitetului central şi ştiri din despărţĕminte.

Abonamentul la „Transilvania“ costă 10 coróne pe an (membrii Asociaţiunii o primesc gratis).

Notă.

Pentru candidaţii de învĕţătorie.

In scopul facerei esamenului de cualificaţiune învĕţătoresc la terminul din 7 Iuniu, nou a. c. nu sunt în ordine actele următorilor candidaţi:

Ioan Chivescu nu a produs absolutoriul pedagogic; *Georgiu Petrinca* nu are testimoniu şcolariu şi de serviciu; *Gavriil Mateeş* n'are absolutoriu; *Iosif Gligor* nu are testimoniu şcolariu; *Nicolau Bărbat* nu are carte de botez, şi testimoniu şcolariu; *Ioan Varga* nu are testimoniu şcolariu; *Alexandru Furduiu* n'a produs nici un document.

Unii candidaţi au produs numai copii, pe când la cerere documentele trebue alăturate în original.

Incât respectivii până la 10 Maiu a. c. st. v. nu vor întregí actele cu documente în ordine, cererile nu li-se vor considera.

ECONOMIE.

Intruniri agricole.

— *Avis.* —

Subscrisul comitet central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“ va ţiné Duminecă, la 19 Maiu n. a. c. în comuna *Cichindeal* (cercul Nocrichiului) o

întrunire agricolă,

la care se va vorbi despre diferite afaceri economice şi cu deosebire se va insista asupra însemnătăţii însoţirilor de credit săteşti după sistemul Raiffeisen.

Ne luăm voe a învita la acéstă întrunire pe toţi membrii şi spriginitorii reuniunii nóstre.

Sibiiu, 11 Maiu n. 1901.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Dem. Comşa,
pres.

V. Tordăşianu,
secretar.

Nr. 370/901. [67] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Crăciunel, în protopresbiteratul Têrnava, se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu postul de paroch din acésta parochie sunt cele fasionate în fóia pentru întregirea venitelor dela stat, locuința în casa parochială.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-și aștérnă cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral (u. p. Küküllővár) până la terminul arătat mai sus.

Cetatea de baltă, 10 April, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 344/1901. [65] 1—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Dânc, tractul protopresbiteral Unguraș, prin acésta se escrie concurs din nou cu termin de 30 de zile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Concurenții 'și pot lua informațiuni mai de aprópe dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch, au a-și așterne suplicile instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul indicat, și au a se presenta înaintea alegĕtorilor în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre pentru a cânta respective a celebra și a cânta.

Fizeș-Sânpetru, 23 Aprilie, 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Ungurașului, în conțelegere cu comitetul parochial.

Pavel Roșca
protopresb.

---

[66] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan lângă neputinciosul paroch din parochia de clasa a III-a Limba protopresbiteratul Albei-Iulie se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumĕtate din cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor din vigóre în terminul amintit și au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, în 19 Aprile (2 Maiu) 1901.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 43/1901 par. [62] 3—3

Publicare de licitațiune.

Pe basa planului aprobat de Preavenerabilul Consistoriu archidiecesan sub Nr. 8408 epitr. din 30 Octombre 1899, și a hotărîrei comitetului parochial gr. or. din **Stena** (comitatul Têrnava-mare) din 15 Aprile 1901, se dă în lucrare **repararea bisericei gr. or.** din loc și **acoperirea turnului** acesteia **cu tinichea** pe cale de licitațiune publică minuendă, ce se va ținé în *6/19 Maiu 1901 la 12 óre din zi în școla gr. or. română din loc.*

Prețul strigărei în, care nu e computat varul și cărămida, pe cari le dă comuna bisericéscă, este de 2504 cor. 50 fil.

Licitanții au sĕ depună vadiul de 10%.

Planul și preliminariul de spese și condițiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial din Stena.

Stena, în 15 Aprile 1901.

Pentru comitetul parochial gr. or.:

Naftanailă Pulca notar.	**Jeronim Buzea** președ.

Vidi!

Nicolau D. Mircea
protopop.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistență.

Articoli reproduși din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900

și publicați de

Nicolau Ivan

protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul 1 cor.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la față	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălțarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin și Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălțarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Nașterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru și Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Nașterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail și Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină și **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paști)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Prețurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primește însĕ Librăria și comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porțelan și lamele de aramă, pentru iconițe de iconostas, prapore, portrete cu prețurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulți ani liferă rame pentru icóne, iconițe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 49 Sibiiu, Joi 3/16 Maiu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Postele strĕine în Turcia.

Un conflict fórte grav a isbucnit zilele trecute între representanții puterilor strĕine din Constantinopol și între administrația postelor turcesci. Și dacă putem da credĕmênt unei telegrame sosite dela fața locului, Constantinopolul se aflā astăzi în mare fierbere și încurcătură, din motivul, că vapórele staționare ale puterilor europene *și-au îndreptat tunurile spre oraș*, gata de a-l bombarda.

Conflictul s'a născut așa, că administrația postelor turcesci a împedecat funcționarii postelor strĕine sĕ și priméscă de-a dreptul posta, sub pretext, că pe calea acésta se favoriséză contrabanda; și a pretins, ca postele strĕine sĕ trécă întâiu prin posta turcéscă, care va distribui fie-căreia aceea ce e a ei.

Disposiția acésta, — căreia întrucâtva nu i-se póte nega îndreptățirea de a se fi luat, — a fost pusă în esecutare Dumineca trecută, când la sosirea trenului convențional, tóte coletele postale au fost confiscate de funcționarii postei turcesci, asistați de gendarmi, și toți sacii de poștă au fost deschiși, pentru a se convinge posta turcéscă despre conținutul lor.

Ambasadorii puterilor europene au fost somați sĕ consimtă la procedura acésta; dar' nici unul nu și-a dat consentimentul, ci toți au făcut demersuri energice pentru conservarea dreptului de mai nainte, de a primí coletele postale de-a dreptul și necontrolate de posta turcéscă, — din care motiv administrația postelor turcesci *a denegat espediarea postei pentru Europa*, și astfel conflictul s'a agravat atât de mult, în cât representanții puterilor europene s'au vĕdut necesitați sĕ amenințe cu *slobozirea tunurilor*.

Cum se va termina conflictul? Sigur cu capitularea celui mai slab, care în casul de față e Turcia. Cu atât mai vêrtos, că e vorba de privilegii date din partea Turciei puterilor mari europene, dacă și nu în scris, la tot casul prin aceea, că *le-a tolerat până acuma.*

Fie-care putere mare europénă își are adecă în Turcia de ani de zile posta sa proprie, reclamată de împrejurarea, că funcționarii turcesci *nu sunt de încredere;* și cum nici léfa nu și-o primesc regulat, atingerea lor de bani strĕini nu e raritate. Pe lângă acésta, în urma spionajului care în Turcia își are légănul, nici scrisorile simple nu sunt asigurate.

Aceste și alte multe calamități au îndemnat puterile europene sĕ-și instituiéscă poste proprii pe séma espedițiunilor făcute dela supușii sau pentru supușii lor aflători în Constantinopol.

Publicul european se obicinuise cu acésta instituțiune, care funcționa în mod ireproșabil și care a pus capĕt deselor plângeri de mai nainte. De aceea, puterile europene vor căuta sĕ mențină instituțiunea postelor strĕine, dat fiind că condițiunile sunt și astăzi de așa în Turcia, că încredere nu póte avé omul în administrația poștelor indigene; și dacă va fi de lipsă, vor întrebuința în contra Turciei și mijlóce de constrîngere, cum e acela despre care ne vorbesce telegrama amintită mai sus: amenințarea cu bombardarea Constantinopolului.

Cercurile diplomatice prind însĕ chestia și din altă parte. Ele zic, că prin deschiderea sacilor sosiți pentru postele strĕine au fost violate sigilii strĕine, și după dogmele dreptului internațional a fost violată avere strĕină, teritoriu strĕin. Turcia va avé deci sĕ rĕspundă și pentru acésta.

Biata Turcie! De ani de zile e încunjurată de cercurile diplomatice europene, întocmai ca omul bolnav de medicii cari nu-i aștéptă însănĕtoșarea, ci momentul trecerii la cele vecinice, pentru a puté eda ultimul buletin pe séma celor interesați la moștenire; și de câte ori își ridică câte o mână pentru a arĕta că mai este în ea puțină putere de viéță, cercurile diplomatice i-o dau earăși sub plapomă și o fac cu de-a sila sĕ fie bolnavă.

Inzădar. Ce e condamnat la mórte trebue sĕ móră, chiar și atunci când mai simte destulă putere de viéță în sine.

Sibiiu, 15 Maiu n.

Monarchul la Praga. Se telegraféză dela Viena, că conform dispozițiunilor luate până acum, Monarchul va merge pe la mijlocul lui Iunie la Praga, unde va sta mai multe zile. Va fi însoțit de prim-ministrul *Körber*, de ministrul de instrucțiune publică *Hartel* și de ministrul *Rezék*

Codul civil. In ministeriul de justiție a fost compus un proiect voluminos despre procedura judecătoréscă în procesele civile, care a apărut și în tipariu. Fiind-că din mai multe părți s'au ridicat voci în contra unor disposițiuni cuprinse în el, ministrul de justiție a convocat pe 21 Maiu o anchetă la Budapesta, invitând sĕ facă parte din anchetă și pe domnul *Dr. Iosif Popp*, jude la Curie.

Activitate. Din isvor sigur pretinde *„Egyetértés“* a ști, că fruntașii români din părțile *Aradului*, *Lugojului* și *Caransebeșului* se vor întruní în curênd în *Timișóra*, pentru a se consulta asupra atitudinei ce au sĕ o observe Românii la proximele alegeri pentru dietă. *Românii din Ardeal nu sunt chemați la consultare.*

Conventiculul va decreta *activitate* pentru Românii din Ungaria propriu zisă și în scopul apărării acestui punct de vedere va decide scóterea unui ziariu nou românesc, sub titlul *„Legalitatea“*.

Conclusele conventiculului vor fi comunicate alegĕtorilor români în *întruniri publice*, prin bărbați de încredere, trimiși din centru.

Ținerea întrunirilor publice, întru cât la ele vor fi chemați cetățenii cercurilor electorale, fără deosebire de naționalitate, *a primit aplacidarea ministrului de interne.*

Acțiunea va fi ținută între marginile legilor țerii și de aceea, *pe séma inițiatorilor acestei acțiuni a fost garantată libera eserciare a drepturilor constituționale.*

Sĕ fie esactă știrea??

Din Austria. După multe pertractări și în urma stăruințelor puse din partea ministrului president Dr. *Körber*, un *compromis* a fost legat între guvernul austriac și partidele din reichsrath, și astfel este speranță, că parlamentul din Austria va resolva tóte chestiunile pendente, împreună cu proiectele despre canalisare, până la 15 Iunie, când se vor începe vacanțele parlamentare. In cercurile parlamentare domnesce o bucurie nespusă pentru acésta; și e generală credința, că situația politică e clarificată dincolo și că parlamentarismul a reîntrat în apele sale.

Din parlament. In ședința de Luni a dietei magiare a fost votată în prima cetire, ca basă pentru discuția specială, legea despre *incompatibilitate*, după-ce Sâmbătă și Duminecă a format obiect de animată discuție în conferențele partidului guvernamental. In plin parlament deputatul *Rohonyi* a recomandat'o spre primire, în calitate de raportor al comisiunei care a fost însărcinată cu compunerea proiectului de lege; ear' după el a vorbit deputatul *Kossuth*, esprimându-și recunoscința față de prim-ministrul *Széll*, care vrea sĕ introducă stări sănĕtóse de lucruri în viéța publică a țerii. Sunt însĕ lucruri în proiectul de lege de pe tapet, cari trebuesc modificate. Pe basa principiului egalității de drept cere estinderea incompatibilității și asupra casei magnaților, făcêndu-se pentru membrii casei acesteia lege specială. *Primesce legea* în general, deși cu aceea nu e de acord, ca *dieta* sĕ judece în chestii de incompatibilitate, ci lucrul acesta trebue concrezut *Curiei*, ca for independent judecătoresc. Contele *Zichy* János asemenea primesce legea, în numele partidului poporal, *Polóny* vorbesce contra. Advocații sĕ nu fie eschiși din parlament. După o vorbire lungă și temeinică a prim-ministrului *Széll* dieta *primesce în general proiectul de lege.* Eri și astăzi a urmat discuția pe articole.

Lupta în comitate.

Congregația comitatului Caraș-Severin.

Lugoj, 11 Maiu n.

De mult n'am avut congregație atât de interesantă, din punct de vedere *național*, ca cea terminată eri. Românii s'au presentat în numĕr frumos, și-au împărțit rolurile și și-au făcut datoria, raportând o victorie *morală* din cele mai strălucite asupra majorității tăcute și pururea gata sĕ voteze ce cere și ce vrea stăpânirea.

Congregația s'a ținut în sala mare dela *„Regele Ungariei“*, fiind-că la comitat se fac reparaturi, și a decurs în următorul mod:

Imediat după deschiderea *ședinței prime*, ținută Joi, înainte de amiazi, Românii au anunțat *șase interpelațiuni*, în chestii de interes public, espunêndu-le pe larg în ordinea următóre:

Intâiu interpeléză dl **Coriolan Bredicean**, în chestia *libertății de întrunire*, drept constituțional, cassat însĕ pentru Românii din patria acésta, și accentuând, că ne aflăm în préjma alegerilor, cari fără dreptul de liberă întrunire nu pot sĕ fie libere, întrébă pe cei din fruntea comitatului, cari cunosc gravamenul Românilor, al căror partid național e disolvat prin ordonanțe ministeriale, — dacă au comunicat guvernului jalba Românilor și dacă au de gând sĕ stărue, ca dreptul de liberă întrunire sĕ *fie redat de nou Românilor?*

Comitele-suprem *Pogány* respunde, că nu e dator sĕ respundă la interpelarea făcută; dar' atâta póte sĕ spună Românilor că *alegerile vor fi libere.*

A doua interpelare o face dl **Virgil Tomiciu** în chestia unor isprăvuri patriotice ale protopretorului din *Balinț*, care cu ajutoriul subalternilor sei preface școlele confesionale în școle comunale; și într'o comună, pentru acoperirea speselor s'a pus în vênzare chiar intravilanul școlei confesionale gr.-ort. române, trecut în cartea funduară pe numele acesteia. Dl *Tomiciu* întrébă, dacă vicecomitele are cunoscință despre tóte acestea, și dacă va anula conclusul comunei, care a decis vênzarea intravilanului confesional?

Vicecomitele *Fialka* respunde, că va cerceta causa; decisul ilegal *îl va cassa* și va raporta la proxima ocasiune.

Tot dl *Virgil Tomiciu* interpeléză și în chestia taxelor de vatră, pe cari în comuna Făget le încassează cu ocasiunea têrgurilor de septămână cămara regéscă, ear' nu comuna, care a primit acest drept dela Impĕratul Francisc I. la anul 1834; prin ce comuna are perdere de 4000 coróne la an.

Vicecomitele promite că 'și va câștiga informațiuni și date autentice și va face tot ce e de lipsă pentru-ca comuna sĕ fie pusă de nou în posesiunea drepturilor avute.

Preotul **G. Tatucu** interpeléză în chestia grănițerilor, cari în lipsa de pămênturi vor ajunge la ruină totală și cere sĕ li-se dee pămênt, ca sĕ pótă trăí.

Vicecomitele rĕspunde, cá cunósce bine chestiunea, decând era primpretor în graniță, și promite că va face demersuri în favorul grănițerilor.

In chestia respectării limbii române interpelează dl **Dr. George Dobrin**, care se plânge, că pretutindenea în comune protocólele se pórtă în limba magiară, contrar disposițiunilor trecute în statutul comunal, care decretéză *limba română de limba protocolară* în comunele locuite de Români. Dificultéză și aceea, că tóte inscripțiile se fac numai unguresce, într'un comitat cu 90% din poporațiune românesc, — unde nimeni nu e dator sĕ știe ce e aceea *„Tilos“ si „Vigyázz ha jön a vonat“*. Intrébă, au de gând cei din fruntea comitatului sĕ se informeze și sĕ dispună, ca rĕul sĕ fie delăturat?

Vicecomitele promite, că va interveni cu tótă energia, ca *statutele comunale sĕ fie esecutate* în mod esact.

Ultima interpelare a fost a preotului **S. Blajovan**, tot în chestia protopretorului din *Balinț*, care pentru escursiuni la fața locului, în chestii de edilitate, ia diurne câte 12 fl., când e sĕ se convingă despre ridicarea unei cocine, care întrégă nu face 12 fl.

Vicecomitele promite cercetare severă.

Se întră acum în ordinea de zi. Protonotarul *Issekutz* face un estras din raportul vicecomitelui, parte *unguresce* parte *românesce*. In raport se face pomenire și despre procesul de presă pe care comitatul decisese sĕ'l intenteze fóiei *„Magyar Szó“*, pentru calumniile adresate Românilor din comitat. Vicecomitele raportéză, că s'a adresat primprocurorului din Budapesta, rugându-l sĕ intenteze procesul, dar' a primit rĕspuns, că în articolul din *„Magyar Szó“* nu e tras la îndoială *patriotismul naționalității române*, și de aceea *nu este basă* pentru intentarea unui proces de presă.

Se deschide desbaterea asupra raportului. Ia cuvêntul dl **Coriolan Bredicean** și cere, ca rescriptul procurorului suprem din Budapesta sĕ fie publicat în întregime, pentru-că e un cap de operă, care merită sĕ fie cunoscut în cercurile cele mai largi; și *Românii se vor puté provoca des la el.* Pentru-că contrastul e colosal de mare. Pe când fruntașii și redactorii români erau înfundați cu grămada în temnițe, pentru-că procurorii descopereau delicte de agitație, ațîțare, unde voiau, și în contra cui voiau, — procurorul suprem din Budapesta nici în drasticele sumuțări din *„Magyar Szó“*, basate pe scorniturí tendențióse, nu aflā delict de presă. De aceea cere sĕ i-se dee la mână hârtia procurorului suprem din Budapesta. (Protonotarul Issekucz: Vi-o dăm!)

Dl *Brediceanu* constată apoi, că creșterea poporațiunii în cercul Balințului s'a făcut fiind-că s'au adus multe colonii; prin urmare e o creștere pricinuită de *importare*, ceea-ce trebuia sĕ se spună în raport. Inmulțire naturală s'a făcut în fostul confiniu militar; dar' grănițerilor nimeni nu le împarte pămênturi gratuite, cum se împart Ungurilor colonisați printre Români din *politică șovinistă magiară!*

Inmulțirea școlelor comunale, în contul celor confesionale, e un rĕu mare, care va avé urmări desastróse, — zice oratorul. Pentru-că în școlele comunale nu se învață nimica, ci numai se bocănesce câte ceva pe *ungurie*. Sĕ nu crédă însĕ nimeni, că puiu de Român va puté preferí cândva altă limbă înaintea dulcei sale limbi materne!

In fine dl *Brediceanu* critică procedura deputatului *Pulszki* care a ținut cunoscuta conferență în chestia naționalităților, în gimnasiul de stat din Lugoj, și constată, că cu idei ca ale lui *Pulszky*, nu se cresc cetățeni harnici, ci numai *egoisti și speculanți*. Cere deci, ca vicecomitele sĕ intervină la ministeriul de culte, ca pe viitor astfel de conferențe *politice* sĕ nu se țină la gimnasiu, pe séma studenților. Propage-și dl *Pulszky* în alt local public ideile sale!

Al doilea orator e dl **Virgil Tomiciu**, care cere, ca drumurile *sĕ fie restituite în întregitatea lor;* sĕ fie lăsate în menițiunea ce o au, și sĕ nu fie date în arêndă părțile de pe lângă ele, după-cum se face în întregul comitat.

Vicecomitele primesce propunerea; dar' cere, ca după espirarea anului acestuia sĕ se pună în esecutare, și astfel sĕ se pertracteze chestia în proxima congregațiune, fiind-că venitele sunt trecute pentru anul acesta în budget.

Atinge dl *Tomici* și chestia *medicilor români*, cari trebue sĕ demisioneze, numai din motivul că sunt *buni Români*; și în locul lor vin aleși ómeni, pe cari cu lunile nu-i vede nimeni prin comune, și cari iau taxe enorme, cum a luat unul 160 coróne pentru *șase visite*. (Oratorul presentéză contul. Mișcare generală.)

Mai vorbesce preotul *Aurel Spătan*, cerênd, ca noul statut de edilitate sĕ fie comentat din partea vicecomitelui pentru a nu mai fi rĕu înțeles și a nu se mai face abus de el. Ear' dl Dr. **Petru Corneanu** insistă asupra anomaliei, că într'un comitat românesc se fac tóte publicațiunile pentru ocuparea de posturi comunale în limba magiară și în foi magiare și evreesci. Cere, ca concursele cari privesc comunele românesci sĕ fie publicate în *limba română,* în una din cele două foi românesci de pe teritoriul comitatului („*Drapelul*" și „*Fóia diecesană*"). Oratorul presentă *propunere* în privința acésta.

Dr. **Stefan Petroviciu** atinge chestia gimnasiului din Lugoj, care după legea despre egala îndreptățire a naționalităților, — făcută de Magiari, nu de Români, — ar trebuí sĕ fie românesc. Pentru-că „acéstă lege dispune între altele, că în ținuturi locuite de Români statul are *datorința* sĕ înființeze școle medii cu limba de propunere română. Acésta e lege positivă, carea trebuia esecutată. Și de fapt cum stăm după atâta amar de vreme, după atâția zeci de ani? Pe întreg teritoriul comitatului Caraș-Severin, unul dintre cele mai mari din țéră, n'avem o singură școlă medie, bunăóră un gimnasiu sau o școlă reală cu limba de propunere *română*, înființată de stat, ba nici nóuĕ nu ni-s'a permis, ca pe banii nostri sĕ înființăm o astfel de școlă. Dovadă e împrejurarea, că la cererea *Caransebeșenilor*, resp. Severinenilor, ca din averea lor sĕ-și pótă înființa gimnasiu, ministrul de instrucție *nici azi după 20 de ani n'a rĕspuns*".

Oratorul critică apoi pe *Pulszky*, cel cu conferența politica ținută la gimnasiul din Lugoj, și accentuând, că gimnasiul din Lugoj *comitatul l'a înființat*, — predându-l după zeci de ani în administrația statului, — dar' l'a înființat cu intențiunea sĕ fie așa cum e comitatul, *românesc*, pecând în faptă nici *limba română* nu se propune în el decât numai în mod facultativ, — adreséză comitelui suprem și vicecomitelui rugarea, sĕ intervină la guvern, ca la gimnasiul din Lugoj sĕ se decreteze cursul de limba și literatura română obligător pentru toți studenții, fără deosebire de naționalitate, și sĕ se dispună, ca la catedra pentru acest curs sĕ se aplice profesor cu cualificația cerută de lege.

(Va urma).

Revistă esternă

Trei regi în visită la țarul. „Kurier Warsichawski" din Varșovia raportéză că comandantul palatului împĕrătesc de acolo a primit mandat din Petersburg sĕ dispună punerea în ordine a apartamentelor palatului, fiind-că în cursul acestui an *regele Italiei*, cel al *Spaniei* și cel al *Sêrbiei* vor face țarului visită și în calea spre Petersburg se vor oprí și la Varșovia, unde vor petrece câteva zile.

*

Intâlnirea regelui Greciei cu al României — la Abbazia. Alaltăeri Abbazia a fost loc de întâlnire pentru doi regi, cari deși vecini cu țerile, până acum n'au avut întâlnire. Anume regele *George* al Greciei a făcut visită regelui *Carol* al României. Intâlnirea a fost sĕrbătóre mare pentru Abbazia, pentru privirea căreia deja des de diminéță óspeții băilor și numĕros public sosit anume dela Fiume și din comunele învecinate, inundase promenadele și cheiul mării.

Incrucișatorul „Pessara", care aducea pe regele George, a sosit la Abbazia punct la 10 óre, ancorând cam la distanță de cincisute metri de la debarcader. Indată i-au mers întru întimpinare contele *Goess* locțiitor în Triest, *Grecovski* adjutantul regelui Carol, *cav. Scarpa* căpitan districtual și consulul grecesc *Vitturi*.

După obicinuitele salutări de binevenire adjutantul român s'a re'ntors la mal.

Intâlnirea a avut loc la órele două după amiazi. Regele Carol, în civil de salon, sosind pe luntre la corabia regelui George, a fost salutat cu douĕzeci și una salve de tunuri, cu întreit „hurra" din partea personalului Pessariei, ear' capela a intonat imnul român. Regele George s'a scoborît până la scările corabiei, unde cei doi regi s'au îmbrățișat și s'au sărutat, apoi s'au urcat pe corabie, unde regele Carol a ținut revistă asupra trupei personalului de serviciu. Puțin după órele 3 regele Carol s'a re'ntors acasă la vila Angiolina. La órele cinci regele *George* a plecat la mal, unde 'l aștepta regele Carol cu întrégă suita. După salutări și strîngeri de mână au plecat spre vila Angiolina, însoțiți de uralele publicului și printrĕ numĕróse stindarde române, eline și austriace. La întrarea în vilă erau așteptați de regina Elisabeta, căreia regele George i-a sărutat mâna. Visita a durat mai mult de o oră. Séra la $7^1/_2$ ore regele George a fost de nou óspele părechei regale române, la dineu, la care au fost învitate suitele ambilor regi, și numĕroși notabili din armată și civilime.

Dineul a durat până după órele două.

*

Ocupațiune franceza în China. Se raportéză din Paris, că guvernul francez a hotărît sĕ ocupe în China provincia Iünan. Spre acest scop va clădí înainte de tóte calea ferată dela granițele Tonkingului până la capitala provinciei, la ce are deja concesie din partea guvernului chinez încă de mult deja.

Se pare, că acéstă hotărîre încă e unul dintre resultatele visitei la Petersburg a ministrului de esterne *Delcassé*.

*

România și Grecia. Din incidentul visitei Regelui *George* al Greciei, făcută Regelui Românei la Abbazia, se spune, în comunicat oficios, că ministrul de esterne austro-ungar, contele *Goluchovski* lucréză de câtva timp pentru un acord *româno-grec.*

Tómna trecută, când regele George al Greciei a fost la Viena, Goluchowski 'i-a vorbit în acéstă privință.

Regele Greciei a aprobat uniunea *greco-română* contra comitetului macedonean, după ce Bulgaria a arătat că nu vrea sĕ dee satisfacție seriósă României în afacerea Mihăileanu.

Când ministrii români *Marghiloman* și apoi *Carp* au fost la Viena, *Goluchowski* a tratat și cu dînșii acéstă chestiune.

Incă de atunci *s'a hotărît întâlnirea dela Abbazia*, între regii României și Greciei, întâlnire care sigiléză acordul formal făcut între cele două guverne.

Se crede că alianța româno-grecéscă va face mai intime relațiile *între Rusia și România*, așa, că țarul *va invita în curênd pe regele Carol al României sĕ mérgă la Petersburg.*

*

Témă de Rusia. „Kölnische Zeitung" publică în numĕrul de alaltăeri un articol sensațional, în firul căruia spune că cercurile competente vor întări in mĕsură considerabilă garnisónele de graniță din Prusia ostică, pentru-ca sĕ contrabalanseze imensele concentrări de trupe rusesci. „Va înțelege fie-cine — încheie articolnl — acésta potențare a forțelor de apĕrare, ba s'ar păré firesc lucru chiar și dacă zona confiniară va fi fortificată cu un întreg corp de armată. Intrégă puterea armată dislocată în Prusia-ostică de astădată nu ajunge nici pe jumĕtate cu armata rusésca concentrată la graniță, ear' cavaleria germană doar' nici pe a treia parte nu e cât cea rusésca".

*

Rĕsboiul Burilor. Ziariul „Standard" din Londra are o telegramă din Pretoria dto. 11 Maiu, în care se spune că Burii, în butul tuturor înfrângerilor și perderilor de până acum, mai au încă 16.500 de combatanți și se împreună de nou în comande mari, deosebi în triunghiul din părțile ostice ale Transvaalului, cum și în părțile vestice. Mai dispun încă de câteva tunuri.

Lui „Daily Mail" i-se raportéză din Pretoria, că *De Wett* și-a început de nou operațiunile strategice. Se susține, că a trecut de nou rîul Vaal și în fruntea a 2000 de combatanți a pătruns în Transvaal.

NOUTĂȚI

Părechia regală a României a plecat azi din Abbazia spre casă. Mâne diminéță sosesce la Budapesta, de unde cu trenul dela 9 óre 14 minute séra va pleca la Bucuresci.

*

Corpurile legiuitóre române vor fi convocate pe 17 Maiu în sesiune estraordinară la București. Durata sesiunii va fi de zece zile, în cari se vor discuta și vota mai multe proiecte de lege, referitóre la îndreptarea stării financiare a țerii românesci.

*

Monumentul G. Candrea. Desvĕlirea monumentului ridicat la mormêntul din Graț al lui Dr. George Candrea s'a amânat pe 20 Maiu st. v.

*

Fundațiunca Stănescu a mesei studenților din *Brașov*. Conferința corpului profesoral de la școlele medii din Brașov a hotărît, ca din suma de 1068 coróne 50 bani, donată mesei studenților de membrii și amicii familiei Stănescu în amintirea rĕposatului Haralamb Stănescu, sĕ înființeze o fundațiune sub numirea „fundațiunea Haralamb T. Stănescu".

*

Representație teatrală română în Brașov. Poimâne (4/17 Maiu) o societate de diletanți din Brașov va da o representațiune teatrală în favorul bibliotecelor poporale din despărțĕmintele „Brașov" și „Treiscaune" ale Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român. Se va juca comedia „*Vacanții*" a dnei *Maria Baiulescu* și comedia „*Intrĕ patru ochi*" de Fulda, prelucrată de o dómnă din societatea română.

*

Agentul împĕratului Vilhelm. Ziariul „Liberté" din Paris publică în numĕrul de Duminecă un articol, scris afirmative de un magnat ungur și îndreptat în contra prințului Egon *Fürstenberg*, despre care autorul articolului zice că e *agent al împĕratului Vilhelm*, și la curtea din Viena, unde are mare influință, întrigéză în favorul germanilor. Acum își îndréptă intrigile în contra moștenitoriului de tron.

*

FOIȘORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

IV.

Prietenia dintre *Cinna* și bĕtrânul Grec devenia din zi în zi mai strînsă. Se visitau des și prânzind împreună, își împărtășiau în același timp cugetările și pânea.

Totuși, cu tótă experiența sa despre viéță și cu tótă lâncezeala, care pentru el urmase sațietății, *Cinna* era încă prea tinĕr pentru-ca viéta sĕ nu-i mai păstreze o órecare atracție necunoscută.

Acéstă atracție o găsi în unica fică a lui Timon, *Antea*.

Renumele Anteei în Alexandria nu era mai mic de cât acela de care se bucura tatăl sĕu, era venerată de nobilii Romani, cari froquentau casa lui *Timon*, venerată de Greci, venerată de filosofii din Serapeum, venerată de mulțime.

Timon nu o închidea într'un ghyneceu, cum se obicinuia pentru celelalte femei; din contră, el căuta s'o facă sĕ cunóscă ceea-ce cunoscea el însuși.

De cum eșise din vêrsta copilăriei, îi dedese sĕ cetéscă cărți grecești și chiar romane și ebree; căci, înzestrată cu o memorie deosebită, crescută în Alexandria, acest oraș cosmopolit, tinĕra fată avusese ocasiune sĕ învețe aceste limbi.

Ca tovarășă, ea își asocia cugetările la acele ale tatălui sĕu, lua adese parte la discuții pe timpul simposelor cari aveau loc în casa lui *Timon*, și de multe-ori, în labirintul chestiunilor grele, știa sĕ găséscă numai ea calea cea dréptă, ca altădată Ariadna, și sĕ convingă și pe ceilalți. Insuși tatăl sĕu era uimit și o prețuia mult.

In sfêrșit, era încunjurată de ceva misterios, de ceva sfânt, căci avea visuri profetice și vedea lucruri invidibile pentru ochii profani ai muritorilor.

Bĕtrânul înțelept o iubia ca sufletul; o iubia și mai mult, de óre-ce îi era témà sĕ n'o piardă; ea spunea câte odată că în vis i-se arĕtau ființe dușmane încunjurate de o lumină miraculósă, fără ca sĕ știe dacă acésta însemna pentru ea isvorul vieței, ori acel al morței.

Totuși în timpul de față nu era încunjurată de cât de iubire.

Egiptenii cari visitau pe *Timon* o numiau „*Lotus*", fără îndoială pentru-că acéstă flóre se bucura de o venerare divină pe țĕrmurile Nilului; de asemenea fără îndoială, pentru-că cine vĕdușe pe *Antea* o singură dată uita lumea întrégă.

Frumseța ei era de o potrivă cu înțelepciunea. Sórele Egiptului nu-i înegrise fața. Raze aurite din revĕrsatul zorilor păreau închise în obrajii ei ca într'o cochilie de sidef străvezie. Ochii sei reflectau azurul Nilului, și privirea sa părea că ese din aceleași adâncimi nepĕtrunse, ca și apele acestui fluviu misterios.

Când *Cinna* se întórse acasă, după ce o vĕdușe și ascultase pentru întâia-și dată, simțì dorința de a-i ridica un altar în atriul locuinței sale și sĕ-i sacrifice porumbițe albe.

El întâlnise în viéța lui mii de femei, dela tinerele fete din Nordul depărtat, cu genele albe, cu pĕrul de colórea spicului, până la Numidienele negre ca lava, dar' nici odată nu mai vĕdușe o asemenea față, un asemenea suflet.

Și cu cât o vedea, cu cât o cunoscea mai de aprópe, o asculta, cu atât surprinderea îi era mai mare. Câte odată admitea, el necredinciosul, că Antea nu putea sĕ fie fiica lui Timon, ci un copil al ceriurilor, jumĕtate femee, jumĕtate zeiță.

Curênd el o iubì cu o iubire neaudită, adêncă și de neînvins, atât de deosebită de sentimentele lui trecute, cât și Antea era deosebită de celelalte femei.

Ar fi voit s'o aibă numai ca sĕ o venereze, și, pentru acésta, gata sĕ-și dee tot sângele.

Ar fi preferat sĕ fie sărac, dar' cu ea, de cât cezar și fără ea.

Iubirea lui Cinna îi cuprinse sufletul, inima, gândul, zilele, nopțile și tot ce ține de viéță.

„*Tu felix, Cinna!*" repetau amicii sĕi.

„*Tu felix, Cinna!*" repeta el însuși în ziua căsătoriei, când buzele divine ale feciórei pronunțară cuvintele sacramentale:

— Acolo unde ești tu *Caius*, acolo voiu fi eu *Caia!*

Și atunci îi părea că fericirea lui e ca marea, nemĕsurată, nesfêrșită.

(Va urma).

Necrolog. Anunţâm cu părere de rĕu mórtea învĕţătorului pensionat *Dumitru S. Cristea*, decedat după scurte suferinţe, în mod repentin, Marţi în 14 Maiu nou, în etate de 60 ani, în al 35-lea an al căsătoriei. Inmormêntarea se va face Vineri, 17 Maiu n. în *Ocna-Sibiiului*.

*

Domnişóră română — premiată la universitatea din Budapesta. Alaltăeri s'au împlinit 266 ani de la punerea petri fundamentale a universităţi din Budapesta. Din acest prilej s'a ţinut serviciu divin în biserica universităţii, după care a urmat şedinţă festivă în sala casei oraşului. Cu acéstă ocasiune s'au distribuit întrĕ universitari premiile pentru temele de concurs şi cele pentru deosebită diligenţă din partea universitarilor. Intrĕ cei premiaţi e şi domnisóra *Valeria Curtuţiu*, fiica advocatului Curtuţiu din Arad. D-şóra Curtuţiu studiéză medicina.

*

Moştenitoriul Olandei. Ziariul „Metropol“ din Amsterdam spune, că *Vilhelmina*, regina Olandei e în stare binecuvêntată. Fiitoriul nou-născut, fie băiat, fie fată, va fi de jure moştenitoriul tronului olandez (Cununia reginei a fost în 7 Februariu a. c.)

*

Petrecerea din Cluj. Concertul şi balul tinerimei române din *Cluj*, aranjat în 9 Maiu, a succes bine. S'a întrunit un public ales şi fórte numĕros românesc, din Cluj şi împrejurime, ba şi din depărtări mai mari au sosit familii distinse, aşa din Sibiiu (familia *Cosma*) Braşov etc. La concert au concurs d-şórele: *Piso* (violină), *Isac* (piano), *Gal* (sopran), *Opriş* (piano) şi d-nii: *Şorban* (violină) şi *Popovici* (tenor), secerând cu toţii multe şi meritate aplause. Sala Redutei orăşenesci era ticsită de visitatori. S'a jucat şi „*Romana*“ de vre-o 40 părechi, apoi în pausă „*Căluşerul*“ şi „*Bătuta*“, esecutate de vre-o 30 tineri îmbrăcaţi în costume naţionale. Petrecerea a avut un venit frumos, care servesce spre ajutorarea tinerilor universitari români lipsiţi de mijlóce.

*

Pentru onóre. Gontele *Varazzo*, ofiţer de artilerie în armata italiană, a încercat sĕ seducă o fată frumósă de 15 ani, ai cărei părinţi şi rudenii pândindu-l odată l'au pălmuit bine. Omenii erau din clasele mai de jos, cu cari nobilul conte nu se putea bate în duel; de aceea, desonestat fiind prin pălmuirea lor, nu i-a remas alta decât sĕ se sinucidă. A mers la un hotel şi şi-a curmat viéţa cu un revolver.

*

Cu inima pe partea dréptă Cu ocasiunea asentărilor ţinute sĕptĕmâna trecută în Saybus (Galiţia), medicii au constatat la recrutul Iosif Konkol, că 'şi are inima pe partea dréptă a peptului.

*

Iresponsabil. Judecătorul de instrucţie de pe lângă tribunalul din Bucureşti a terminat cercetarea în contra Bulgarului *Sava Petroff*, care a spart cu pietri giamurile palatului regal din capitala României; şi a dat ordonanţă de *neurmărire*, fiindcă încriminatul nu e în tótă firea, prin urmare e iresponsabil de fapta sa. Consiliul de ministri va hotărî, sigur, espulsarea acestui inconstient şi iresponsabil Bulgar de pe teritorul ţerii românesci.

*

Drepturi politice femeilor! Din *Cristiania* se telegrafézâ că parlamentul a decretat întroducerea sufragiului universal la alegeri pe séma bărbaţilor; ear' pentru femei a admis dreptul de vot, în casul că plătesc imposite sau au un venit anual de cel puţin trei sute de coróne.

*

Medicul sultanului. Un ziar englez raportéză, că sultanul şi-a împuscat pe medicul de casă. Sultanul avea mari dureri la o urechiă şi pentru a-i alina aceste dureri medicul i-a aplicat massagiu; în decursul massării însĕ sultanul, póte în acces de nervositate, a pus mâna pe revolvĕr şi şi-a împuşcat medicul. La sunetul detunăturii a alergat în odaie adjutantul, ear' sultanul a puşcat şi asupra lui, rănindu-l de mórte.

*

Dela teatrul naţional din Bucuresci. Dl *Scarlat I. Ghica*, directorul general al Teatrelor din Bucuresci şi-a dat demisiunea, care 'i-a fost primită. In locul d-sale a fost numit dl *Stefan Sihleanu*, deputat şi profesor de ştiinţele naturale la şcóla superióră de farmacie.

*

Se duc fetele! Comisiunea administrativă a comitatului Zĕmplin într'o şedinţă din sĕptĕmâna trecută a hotărît sĕ atragă atenţiunea guvernului asupra unui simptom fórte îngrijitoriu, provocat de asentările din anul acesta, la cari dintrĕ tinerii obligaţi la miliţie au fost înrolaţi 60%. Anume, că fetele emigréză.... din causa lipsei de peţitori!

*

115 studenţi eliminaţi. Din causa demonstraţiunilor anti-rusesci cu ocasiunea punerii petrei fundamentale a monumentului ţarului Alexandru II., 115 studenţi universitari din Sofia au fost eliminaţi. Intre studenţime e mare agitaţie. Cei eliminaţi au înaintat rugare la consulul sêrbesc, ca sĕ le esopereze primirea la universitatea din Belgrad.

*

Şése milióne de contribuţie relaxată. La ordinul ministrului de finanţe s'au inceput deja lucrările pentru relaxarea restanţelor de dare ale contribuenţilor sĕraci. Cu deosebire în comitatele nord ostice e mare lipsă de relaxare. După calculi aproximativi sumele relaxate vor da aprópe şése milióne de coróne.

*

Sórtea studenţilor ruşi înrolaţi la miliţie. Ministrul de rĕsboiu *Kuropatkin* zilele trecute a ţinut unei grupe de studenţi universitari înrolaţi la miliţie ca pedépsă pentru turburările din lunile trecute, un discurs, in care le pune în vedere, că dacă se vor purta bine, la tómnă vor fi eliberaţi de la miliţie.

*

Cele mai bune tunuri şi arme. Ministrul marinei de rĕsboiu al Franciei, *Lanessan*, la un banchet dat Duminecă în Lyon a rostit un toast în care a zis că jumĕtate din cât s'a făcut în ultimii treizeci de ani pentru armată şi marină, e opera guvernului actual. „Fără a reîmprospeta în memorie evenimentele dureróse cari atât de crudel atestat au dat despre negiijarea armatei sub imperiul al doilea, este la loc a nu perde din vedere cele ce republica le-a făcut în interesul apĕrării ţerei. *Armele nóstre şi tunurile nóstre sunt cele mai bune în întrégă lumea.* Armata nóstră e destul de forte şi destul de instruată pentru a corĕspunde tuturor exigenţelor unui rĕsboiu ori-cât de îndelungat şi de exacerbat“, a zis Lanessan.

La fine a declarat că armata şi marina de rĕsboiu va rĕmâné fidelă constituţiei pe carea ţéra însaşi şi-a dat'o (republica).

*

Ştiri mĕrunte. In *Tarna* (comitatul Ugocea), pe moşia baronului Sigismund Perényi, s'au aflat vine de aur. — In satul *Nicolosi* de la póleie vulcanului Etna în 11 Maiu după amiazi a fost mare cutremur de pămênt; multe case s'au prăbuşit. — Pe rîul Volga a bântuit Sâmbătă vifor mare; multe corăbii s'au cufundat. — In *Reşiţa montană* s'a pus la cale ridicarea unui monument la mormêntul comun al honvedilor căduţi în lupta din 24 Decembre 1848. —

Din public.*)

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea concertului aranjat de inteliginţa română din Avrig cu concursul unui grup de clerici din Sibiiu în ziua de Sf. George a. c. au incurs dela On. public participător următórele marinimóse, suprasolviri:

Dr. Elie Cristea, secr. cons. 4 cor.; N. David, 2 cor. 60 b.; I. de Preda, 2 cor.; Neagoe, not. 1 cor. 80 b.; Dr. Segal, med. 1 cor. 60 b.: I. Mateiu, par. 1 cor. 20 b.; P. Indrieşiu, not. 1 cor.; Zerbes, 2 cor. 40 b.; I. Druhora, paroch 1 cor., Dr. P. Şpan, prof. sem., Fülöp, Şilca, A. Comşa, Dr. Moldovan, Schuller, P. Bărbat, Drotleff, oberleutn., A. Kisch, A. Hincea ,câte 80 b.; A. Ludu, I. Iliu, A. Negruţiu, N. Florian, paroch, Corcodel, Tatu şi Kovács, câte 60 b.; T. Morariu, compt., I. Stoica, Postea, Heiermann, câte 40 b.; G. Sâmplâcean, S. Zĕvoian, I. Răduţiu, A. Nicolai, Doican, par. câte 20 b.

Venitul brut al acestei producţiuni a fost în sumă de 159 cor. 58 fil., din care subtrăgênd spesele de 115 cor. 74 fil., a rĕmas venit curat de 43 cor. 84 fil., din care jumĕtate s'a dat grupului de clerici, ear' jumĕtate adecă *21 cor. 92 fil.*, s'a adaus la „fondul Lazar“.

O plăcută datorinţă ne împlinim când aducem şi pe calea acésta tuturor celor cari au luat parte la acest concert şi în deosebi generoşilor suprasolvitori mulţumitele nóstre cele mai adânc simţite.

Avrig, în 31 Aprilie st. v. 1901.

I. David
cassar

G. Tulbure
controlor

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui.

de Gavriil Hango.

(Urmare).

Adaus.

Drept completare la tractatul acesta, aflu de bine a pune la disposiţiunea publicului cetitoriu şi materialul oficios ce mi l'am putut aduna în decursul publicărei lui referitoriu la acest obiect.

Acest material este de două provenienţe, unul de provenienţă bisericéscă, şi altul de provenienţă civilă — de stat.

Iată materialul de provenienţă bisericéscă.

In *Statutul organic* § 6 aflăm următórele condiţiuni referitóre la membrii sinodului parochial: „In sinodul parochial iau parte toţi parochianii maioreni, de sine stătători, *nepătaţi*, cari îşi împlinesc datorinţele parochiale“. Iar' în § 23 p. 13 comitetului parochial i-se impune datorinţa: „A priveghia asupra religiosităţii şi moralităţii membrilor parochiali, precum şi pentru desrădĕcinarea datinelor stingace şi a *desfrênărei*, prin mijlóce morale şi pedepse mai mici bisericesci, şi a cere ajutorul protopresbiterului, ear' la cas de necesitate al episcopului, spre restaurarea religiosităţii şi moralităţii“.

Ear' drept interpretare la § 6, în conclusul congresual din anul 1891 Nr. prot. 179 se zice: „Paragraful 6 din *Statutul organic* fiind deplin clar, nu are lipsă de interpretare; dar' fiind-că conveţuirile neligitime au devenit un rĕu general, care periclită viaţa nóstră bisericéscă, este datorinţa organelor competente a se îngriji, ca *cei cari se află în conveţuiri nelegiuite, sĕ fie eschişi din corporaţiunile bisericesci*, din cari chiar conform §-lui 6 din Statutul organic, numai indivizi nepătaţi pot face parte“.

Apoi privitoriu la împedecarea şi stîrpirea concubinatelor, în conclusul congresual din anul 1886 Nr. prot. 71 se zice: „Referitoriu la datele statistice despre convieţuirile nelegiuite, cari au luat dimensiuni regretabile în tóte trei eparchiile, se primesce propunerea comisiunei cu adausul propus de deputatul *Dr. Iosif Gall*, şi conform acestora congresul decide: Consistoriul metropolitan se însărcinéză, ca în conţelegere cu consistoriele eparchiale sĕ iee mĕsurile necesare pentru oprirea convieţuirilor nelegiuite, stăruind, ca preoţimea şi comitetele parochiale (§. 23 p. 13 Stat. org.) prin tóte mijlócele legale şi morale, cu deosebire prin esemplul bun, prin catechisarea tinerimei, prin cuvêntări bisericesci şi prin stricta menţinere a disciplinei bisericesci, sĕ înrădăcineze religiositatea şi moralitatea în poporul încredinţat conducerei lor. Totodată presidiul consistoriului metropolitan sĕ facă representaţiune la înaltul guvern al ţĕrii, pentru-ca autorităţile administrative sĕ dee mână de ajutoriu organelor bisericesci la realisarea disposiţiunilor referitóre la împedecarea convieţuirilor nelegiuite“. — Acest conclus a fost repeţit şi în congresul din 1900 sub Nr. prot. 53.

In urma acestor disposiţiuni consistoriul archidiecesan în timpul din urmă a emis următoriul cerculariu:

Nr. 11268 Bis.

Cerculariu cătră prosopresbiterii şi preoţii din archidiecesa nóstră gr.-or. română a Transilvaniei.

Datele statistice din anii 1897—1899, au presentat Congresului naţional-bisericesc al Metropoliei nóstre, ţinut în anul curent, o icónă tristă, în special în ce privesce moralitatea unei părţi a credincioşilor nostri. Din datele sus indicate Congresul cu durere a trebuit sĕ observe, că convieţuirile ilegale în loc de a se reduce, au tendenţa de a se înmulţi. Imprejurarea acésta regretabilă din tóte punctele de vedere a îndemnat pre representanţa cea mai înaltă din biserica nóstră, în 4/17 Octobre a. c. sub Nr. 53, a da consistorielor eparchiale din Metropolia nóstră îndrumarea, cum au sĕ procédă, pentru-ca convieţuirile ilegale nu numai sĕ se reducă, ci sĕ se şi stârpéscă. Purcederea, după îndrumarea Congresului, are sĕ se facă în conformitate deplină cu conclusul Congresulu din anul 1886 Nr. 71. Deci fiind-că conclusul Congresului dela 4/17 Octobre a. c. Nr. 53 nu este altă decât o reînnoire a celui din 1886 Nr. 71, care încă a fost îndreptat în contra convieţuirilor ilegale, preoţimea nóstră archidiecesană este cu tótă seriositatea provocată, cu comitetele parochiale împreună sĕ lucreze din tóte puterile lor contra rĕului care dacă va lua dimensiuni mai mari are însuşirea de a deveni un morb, nu numai moral, dar' şi social; cu un cuvênt are însuşirea de a deveni un morb, care sĕ fie în stare a ameninţa esistenţa creştinilor nostri; pentru-că convieţuirile ilegale sunt un rĕu, care pre cei ce vieţuesc afară de lege îi înstrăinéză de biserică şi de tóte binefacerile acesteia. Şi este sciut că cine este înstrĕinat de biserică şi de binefacerile ei, nu are parte de mângăierea sufletéscă, care e de neapĕrată trebuinţă pentru sufletul fiecărui om, cu atâta mai mult pentru sufletul fie-cărui creştin. Căci dacă marea vieţii înălţată de viforul ispitelor şi al nĕcasurilor de tot felul, ameninţă pe om sĕ-l înghită, unde va căuta şi unde va afla mângăiere şi linisce sufletéscă? In viéţa pĕcătósă a fără-de-legei? Nici decum. Viaţa pĕcătósă a fără-de-legei nu va fi nici când în stare a-i da omului şi cu atât mai puţin creştinului mângăiere şi linisce sufletéscă. Din contră ea este potrivită a produce mustrări de cuget, care'l pot duce la desnădăjduire. Ear' desnădăjduirea dacă ajunge sĕ se facă dómnă asupra sufleului cuiva, e ca şi sigur că îl împinge în prăpastia, din care mântuire nu se mai póte.

Convieţuirile ilegale au însĕ şi altă lature hidósă, care se manifestéză într'un mod învederat şi simţit şi în viaţa socială. Convieţuirile ilegale, nefiind între bărbat şi muiere legături recunoscute de vre-un fel de lege, nu sunt încheiate, ca sĕ dee vre-o garanţie pentru ajutoriu împrumutat celor ce convieţuesc în fără-de-lege.

Prin urmare, nu sunt încheiate nici pentru ca sĕ pótă da garanţie pentru închegarea de familii cinstite. Ele sunt mai cu sémă născociri ale desfrênărei, cari împreună şi despreună bărbat şi muiere, după plac şi după poftă. Fie-care din părţile ce vieţuesc astfel póte fi părăsită când are mai mare lipsă de ajutoriu, spre batjocura şi paguba părţei avisate la ajutoriu. In întêmplări de aceste se vĕd urmările cele grozave ale astorfel de convieţuiri. Căci ele ne arată casuri când d. e. partea părăsită une-ori rĕmâne bolnavă în singurătate, făr' de nici un sprijin, de multe-ori lipsită chiar şi de compătimirea deaprópelui. Până când partea ceealaltă împetrită în fără-de-legi, alérgă după altă jertfă a pĕcatului. Laturea acésta mai are şi altă parte şi mai urîtă şi mai bogată în urmări pĕcătóse. Se póte ca ori-ce creştin sĕ nu'şi pună întrebarea, ce se întêmplă cu copiii eventuali din asemenea convieţuiri?

Ei, bieţii, cari nu sunt vinovaţi de pĕcatele procreatorilor lor, nu au părinţi legali. Şi dacă se întêmplă că din causa unei morţi neprevĕdute sau din alte cause procreatorii lor nu pot face disposiţiuni speciale, rĕmân ai nimĕnui, cel mult ai unei mame amărîte, muritori de fóme în uşile ómenilor, pentru-că pe tatăl lor firesc, dacă acesta nu a dispus special după legea normativă în casuri de moştenire, nu'l pot moşteni.

Preoţimea nóstră, care e datóre a apĕra turma cuvêntătóre încredinţată ei spre păstorie, sĕ nu pregete, cu vreme şi fără de vreme, după cum zice apostolul Pavel, cu cuvêntul, în biserică şi afară de biserică, a arĕta relele ce urméză din convieţuirile ilegale.

Ear' după ce au făcut tot ce le impune datorinţa de păstori sufletesci, unde află de bine sĕ céră şi spriginul organelor politice, pentru delăturarea rĕului.

In fine fie-care paroch sau administrator parochial se îndatoréză a raporta of. prot. concernent, ce mĕsuri a luat în sfera competenţei sale pentru stêrpirea convieţuirilor ilegale. Ear. of. prot. rapórtele parochilor şi adm. parochiale, pe lângă raport cu opiniune informativă sĕ le aştérnă Consistoriului archidiecesan.

Sibiiu, din şedinţa senatului bisericesc, ţinută la 19 Decembre 1900.

Consistoriul archidiecesan.

Ioan Metianu
archiepiscop şi metrop.

Dr. Elie Cristea
ierodiacon, secr. consist.

Szebenvárm. főispánja
és szászispán.
385 sz. 1901 eln.

[69] 1—2

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegyében Ujegyház székhellyel üresedésbe jött ujegyházi járási orvosi állásra ezennel pályázatot nyitok. Ezen állás utáni javadalmazások:

1. Évi 800 korona törzsfizetés és évi 300 korona utiátalány.

2. A törvényhatósági bizottság eziránti határozata szerint a vólt Ujegyházszéki korház alapból körülbelül évi 300—310 korona fizetési pótlék.

3. A járáshoz tartozó öt községben a közorvosi teendők ellátásáért a törvényhatósági bizottság által jóváhagyott községi képviselő testületi határozatok szerint körülbelül 620 korona utazási átalány és:

4. A törvényhatósági bizottság által évről évre meghatározandó és az 1. pont alatti törzsfizetés után számitandó 10%os évi drágasági pótlék jelenleg 80 korona.

Felhivom pályázni óhajtókat, hogy ezen főispáni kinevezés utján betöltendő járási orvosi állomásra az 1883 évi I. törv. cikk 9 §. szerinti minősitést igazoló, valamint a tiszti orvosi vizsga letételéről szoló és eddig alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal szabályszerüen felszerelt pályázati folyamodványukat folyó hó 31-ig hozzám nyujtsák be.

Nagy-Szeben, 1891. évi május 11-én.

Thalmann
főispán és szászispán.

Nr. 370/901. [67] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Crăciunel, în protopresbiteratul Têrnava, se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu postul de paroch din acésta parochie sunt cele fasionate în fóia pentru întregirea venitelor dela stat, locuinţa în casa parochială.

Doritorii de a ocupa acest post au sě-şi aştérnă cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral (u. p. Küküllővár) până la terminul arătat mai sus.

Cetatea de baltă, 10 April, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

La **Librăria archidiecesană** se află spre vêndare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

---

[66] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan lângă neputinciosul paroch din parochia de clasa a III-a Limba protopresbiteratul Albei-Iulie se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumětate din cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi asterne petiţiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor din vigóre în terminul amintit şi au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, în 19 Aprile (2 Maiu) 1901.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 315/1901. [63] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Voia, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post vacant sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua informaţiune dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au sě-şi aştérnă rugările concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Comitetul parochial gr. orient. din Voia.

Vidi:

Orěştie, 20 Aprilie v. 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Orěştiei.

Vasile Domşa
protopresbiter.

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise) pentru scrierea *română, germână* şi *dictando* tipărite în Tipografia archidiecesană, *în colóre vênătă*, pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Preţul: de bucată 2 fil.; 100 bucăţi 1·30 cor. şi porto postal.
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei archidiecesane.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei impovărări a stomachului sau prin consumareade mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouci formări de sânge sănětos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sě nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgâeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări,** cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, splină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua disposiţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puterii de traiu un nou şi próspět impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibăşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte localităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vě de falsificări!

Sě se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [21] 9—11

Se întindem mâna norocului!

Deja mulţi s'au fericit prin cumpĕrarea unui los dela noi.

Loteria cea mai bogată în şanse din lume este Loteria nóstră de clase reg. ung. **Din**

100.000 LOSURI vor fi trase **50.000 câştiguri în bani**

Câştigul cel mai mare eventual

1.000,000 corone.

1 premie 600.000, 1 câştig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 1 à 25.000, 7 à 20.000, 3 à 15.000, 31 à 10.000 67 à 5000, 3 à 3000, 432 à 2000, 763 à 1000, 1238 à 500, 90 à 300, 31.700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80 2.900 à 40. In total

13,160.000 Cor. adecă treisprezece milióne 160.000 Cor.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Janner	Feber	März	April	Mai	Juni	Juli	August	September	October	November	Dezember
D 1 4042	F 1 38274	F 1 19815	M 1 44373	M 1 48569	S 1 38250	M 1 51633	D 1 59560	S 1 83465	D 1 55184	F 1 17797	S 1 35362
M 2 36473	S 2 51384	S 2 40489	D 2 52329	D 2 53709	S 2 51381	D 2 58046	F 2 83332	M 2 89342	M 2 83536	S 2 38973	M 2 44347
D 3 49544	S 3 56319	S 3 51635	M 3 59576	F 3 62319	M 3 55186	M 3 65832	S 3 86052	D 3 48569	D 3 8560	S 3 51633	D 3 51650
F 4 53718	M 4 64441	M 4 58050	D 4 83383	S 4 83468	D 4 62472	D 4 83584	S 4 35365	M 4 53709	F 4 38250	M 4 58046	M 4 59560
S 5 62452	D 5 83551	D 5 65835	F 5 86063	S 5 89345	M 5 83550	F 5 19815	M 5 44373	D 5 62319	S 5 51381	D 5 65832	D 5 83332
S 6 83478	M 6 17349	M 6 83591	S 6 35366	M 6 36462	D 6 8568	S 6 40489	D 6 52329	F 6 83468	S 6 55186	M 6 83584	F 6 86052
M 7 4053	D 7 38904	D 7 21622	S 7 44382	D 7 4042	F 7 38274	S 7 51635	M 7 59576	S 7 89345	M 7 62472	D 7 19815	S 7 35365
D 8 36475	F 8 51612	F 8 40497	M 8 52340	M 8 36473	S 8 51384	M 8 58050	D 8 83383	S 8 36462	D 8 83550	F 8 40489	S 8 44373
M 9 49711	S 9 58019	S 9 51636	D 9 59598	D 9 49544	S 9 56319	D 9 65835	F 9 86063	M 9 49541	M 9 8568	S 9 51635	M 9 52329
D 10 53719	S 10 64479	S 10 59503	M 10 83430	F 10 53718	M 10 64441	M 10 83591	S 10 35366	D 10 4042	D 10 38274	S 10 58050	D 10 59576
F 11 62459	M 11 83562	M 11 65839	D 11 86070	S 11 62452	D 11 83551	D 11 21622	S 11 44382	M 11 36473	F 11 51384	M 11 65835	M 11 83383
S 12 83492	D 12 17752	D 12 85121	F 12 35371	S 12 83478	M 12 17349	F 12 40497	M 12 52340	D 12 49544	S 12 56319	D 12 83591	D 12 86063
S 13 8457	M 13 38913	M 13 32706	S 13 48076	M 13 4053	D 13 38904	S 13 51636	D 13 59598	F 13 53718	S 13 64441	M 13 21622	F 13 35366
M 14 37404	D 14 51620	D 14 44336	S 14 52503	D 14 36475	F 14 51612	S 14 59503	M 14 83430	S 14 62452	M 14 83551	D 14 40497	S 14 44382
D 15 49715	F 15 58033	F 15 51643	M 15 60033	M 15 49711	S 15 58019	M 15 65839	D 15 86070	S 15 83478	D 15 17349	F 15 51636	S 15 52340
M 16 53720	S 16 64486	S 16 59504	D 16 83436	D 16 53719	S 16 64479	D 16 85121	F 16 35371	M 16 4053	M 16 38904	S 16 59503	M 16 59598
D 17 62461	S 17 83564	S 17 83263	M 17 89324	F 17 62459	M 17 83562	M 17 32706	S 17 48076	D 17 36475	D 17 51612	S 17 65839	D 17 83430
F 18 83494	M 18 17760	M 18 85123	D 18 35375	S 18 83492	D 18 17752	D 18 44336	S 18 52503	M 18 49711	F 18 58019	M 18 85121	M 18 86070
S 19 8466	D 19 38940	D 19 35355	F 19 48087	S 19 8457	M 19 38913	F 19 51643	M 19 60033	D 19 53719	S 19 64479	D 19 32706	D 19 35371
S 20 38139	M 20 51630	M 20 44337	S 20 52551	M 20 37404	D 20 51620	S 20 59504	D 20 83436	F 20 62459	S 20 83562	M 20 44336	F 20 48076
M 21 51356	D 21 58036	D 21 51649	S 21 60040	D 21 49715	F 21 58033	S 21 83263	M 21 89324	S 21 83492	M 21 17752	D 21 51643	S 21 52503
D 22 55184	F 22 65816	F 22 59519	M 22 83439	M 22 53720	S 22 64486	M 22 85123	D 22 35375	S 22 8457	D 22 38913	F 22 59504	S 22 60033
M 23 62466	S 23 17797	S 23 83320	D 23 89327	D 23 62461	S 23 83564	D 23 35355	F 23 48087	M 23 37404	M 23 51620	S 23 83263	M 23 83436
D 24 83536	S 24 38973	S 24 85128	M 24 35377	F 24 83494	M 24 17760	M 24 44337	S 24 52551	D 24 49715	D 24 58033	S 24 85123	D 24 89324
F 25 8560	M 25 51633	M 25 35362	D 25 48559	S 25 8466	D 25 38940	D 25 51649	S 25 60040	M 25 53720	F 25 64486	M 25 35355	M 25 35375
S 26 38250	D 26 58046	D 26 44347	F 26 52581	S 26 38139	M 26 51630	F 26 59519	M 26 83439	D 26 62461	S 26 83564	D 26 44337	D 26 48087
S 27 51381	M 27 65832	M 27 51650	S 27 60045	M 27 51356	D 27 58036	S 27 83320	D 27 89327	F 27 83494	S 27 17760	M 27 51649	F 27 52551
M 28 55186	D 28 83584	D 28 59560	S 28 83465	D 28 55184	F 28 65816	S 28 85128	M 28 35377	S 28 8466	M 28 38940	D 28 59519	S 28 60040
D 29 62472		F 29 83332	M 29 89342	M 29 62466	S 29 17797	M 29 35362	D 29 48559	S 29 38139	D 29 51630	F 29 83320	S 29 83439
M 30 83550		S 30 86052	D 30 35377	D 30 83536	S 30 38973	D 30 44347	F 30 52581	M 30 51356	M 30 58036	S 30 85128	M 30 89327
D 31 8568		S 31 35365		F 31 8560		M 31 51650	S 31 60045		D 31 65816		D 31 35377

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein ***Glück*** mit der an seinem ***Geburtstage*** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an ***jedem Tage*** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ***umgehender*** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intrégă întreprinderea stă sub **supravegherea statului**.

Contribuţia pentru **losurile originale** de clasa primă conform planului este:
pentru o **optime** (1/8) **fl. —.75** sau C. **1.50** pentru un **pătrar** (1/4) fl. **1.50** sau C. **3.—**
„ o **jumětate** (1/2) „ **3.—** „ „ **6.—** „ un **întreg** (1/1) „ **6.—** „ „ **12.—**
şi se trimit cu rambursă, sau trimiţêndu-se preţul lor anticipativ. Planuri oficióse gratis. Comande pentru losuri originale sunt a se trimite direct la noi până la

22 Maiu a. c.

Filiale:
Museumring 11
Elisabethring 54

Banca [56] 7—8

A. TÖRÖK & Co.

Budapesta. V. Waitznerring 4/a.

Multe şi fórte mari câştiguri am solvit noi prea stimaţilor nostri clienţi şi anume în timp scurt preste cinci milióne

Scrisóre de comandă de tăiat. **Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.**

Ersuche um Zusendung von .... **Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie** nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von. fl. .... **ist per Nachnahme zu erheben.** / **folgt durch Postanweisung.** Was nicht gewünscht bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse ....
....

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 50 Sibiiu, Sâmbătă 5/18 Maiu 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strëinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Intrevederea dela Abbazia.

Intâlnirile de domnitori au totdeuna mare însemnătate şi pun totdeuna în mare agitaţie lumea politică, care atât de mult ar dorí sĕ ştie din ce motiv se fac şi în ce scop se fac.

E lucru natural deci, că şi întrevederea dela *Abbazia*, dintre Regele *Carol* a lRomâniei şi Regele *George* din Grecia, îşi are importanţa sa deosebită; şi tocmai din acest motiv continuă a fi comentată în modul cel mai viu de întréga presă europeană

Importanţa acestei întrevederi o ridică situaţia nesigură actuală din Balcani, precum şi faptul, că ea s'a făcut sub auspiciile diplomaţiei austro-ungare, pe teritor austro-ungar, după un plan stabilit de mai nainte, — prin urmare nu póte fi vorba de un act întêmplător, ci de un lucru bine chibzuit, dictat de necesitatea isvorîtă din raporturile încurcate politice în cari se află peninsula balcanică.

Interese comune au îndemnat pe cei doi domnitori sĕ-şi schimbe vederile întru aflarea unei modalităţi de acţiune comună, pentru apărarea lor. Pentru-că sĕ nu uităm, că până acuma raporturile dintre curtea română şi cea elină, deşí n'au fost duşmănóse, au fost totuşi cel puţin *indiferente*. Ambii domnitori au mulţi ani de domnie la activul lor; şi totuşi între ei raporturi de amiciţie personală n'au esistat, pentru-că *nici nu se cunosceau*. Au evitat totdeuna sĕ se întêlnéscă, deşì se puteau întêiní adeseori, dacă nu acasă în ţĕrile proprii, apoi *în Viena,* unde se aflau de multeori în acelaşi timp.

Dar' au evitat întâlnirea, pentru-că interese comune nu îi legau la olaltă. Acum însĕ încep sĕ 'i lege.

Şi atenţiunea asupra acestor interese comune se afirmă că li-ar fi atras-o contele *Goluchowski*, ministrul de esterne austro ungar, care ar fi pus la cale şi întrevederea dela Abbazia.

Incă din anul 1893, când raporturile diplomatice dintre România şi Grecia au fost rupte pentru procesul de moştenire *Zappa*, contele *Goluchowski*, pe atunci ministru plenipotenţiar austro-ungar la Bucuresci, a început sĕ lucre din tóte puterile pentru restabilirea bunelor raporturi dintre aceste douĕ ţĕri, cele mai de frunte între statele balcanice. Şi de atunci contele *Goluchowski* urmăresce necontenit ideia unei alianţe între România şi Grecia, legată sub auspiciile Austro-Ungariei, sau cu alte cuvinte, atragerea Greciei în apele *triplei alianţe,* lucru ce se crede a fi acum sigur stabilit, în urma întrevederii dela *Abbazia*.

Iată de ce deci presa statelor cari fac parte din tripla alianţă comentéză fórte favorabil întrevederea dela Abbazia, pe când ţarul Rusiei se zice că ar fi fórte supĕrat, ear' presa ruséscă caută sĕ dee altă esplicare întêlnirei de domnitori din Abbazia, nu aceea pe care i-o dă presa austro-ungară, germană şi italiană.

Ziarul rus „*Novosti*“ acusă chiar presa austro-ungară, că vrea sĕ făuréscă din întrevederea dela Abbazia armă de apărare pe séma politicei austro-ungare şi sĕ presenteze lucrul ca un fel de antagonism între naţiunile slave şi cele neslave din peninsula balcanică, punênd grupul slav sub protecţiunea Rusiei, ear' naţiunile neslave atrăgêndu-le sub aripile Austro-Ungariei, — ceea-ce nu se póte întêmpla câtă vreme înţelegerea ruso-austriacă din 1897 remâne în vigóre aşa cum în vigóre e şi astăzi.

— „De aceea, întrevederea celor doi domnitori are — după „*Novosti*“ — alte motive, mai importante, de cât de a face o diversiune în înţelegerea austro-ungară din 1897. Nu trebuie sĕ uităm, că Grecia şi România au în Macedonia consângeni, atât prin sânge cât prin religie. Este dar' firesc, ca cei doi regi sĕ doréscă sĕ se înţelégă personal asupra unei acţiuni comune în cestiunea macedoneană, ceea-ce e un drept strict al lor, cu atât mai mult că propaganda bulgară în Macedonia este fórte prejudiciabilă intereselor grecesci, românesci şi sêrbesci. Cestiunea macedoneană este departe de a-şi găsí soluţiunea. *Intâlnirea dela Abbazia póte însĕ procura un prilej pentru o înţelegere generală a tuturor puterilor în acésta cestiune.* In tot casul, ar fi nedrept sĕ atribuim acestei întâlniri semnificarea pe care presa austriacă se silesce sĕ i-o dee.“

Dacă e aşa, sau nu e aşa, cine póte sĕ spună, dat fiind, că cel mai nepĕtruns secret domnesce totdeuna asupra astorfel de întrevederi de domnitori şi că şi schimbarea de păreri dintre Regele *Carol* şi Regele *George,* care a durat în două rînduri câte o óră întrégă, s'a făcut între patru ochi, în cel mai mare secret.

Ear' când Regele *George* al Greciei a fost întrebat de unul mai intim şi mai îndrăsneţ din suita sa asupra obiectului discutat cu Regele *Carol,* a rĕspuns zimbind:

— „Eu nu vĕ spun nimic, *Carol* nu va spune nimic, aşa că *nimeni nu va afla nimic*“.

Şi tocmai de aici se póte deduce, că lucruri mari au fost puse la cale în Abbazia. Dee ceriul, ca realisarea lor sĕ formeze o nouă glorie pe séma regatului român şi pe séma înţeleptului ei Domnitor.

***Sibiiu**, 17 Maiu n.*

Alegerile. Semioficiosul „*Kel. Ért.*“ e în mĕsură a puté comunica ştirea din isvor competent, că alegerile pentru dieta magiară se vor face în zilele *dela 20 până la 30 Septembre a. c.*

Procesul „Tribunei“. In 20 Maiu se pertractéză în faţa curţii cu juraţi din *Cluj* procesul de presă intentat „*Tribunei*“ din loc, pentru două articole politice în cari procurorul de stat crede a fi descoperit „*agitaţie*“ în contra naţiunii magiare.

Conflictul din Turcia. Se depeşéză din Constantinopol, că Sultanul a trimis pe *Izzet*, secretarul seu, pe la toţi representanţii puterilor mari europene, pentru-ca sĕ-i *róge de ertare,* că funcţionarii postelor turcesci *nu au procedat corect* în chestia care a provocat conflictul între postele strĕine din Turcia şi administraţia postelor turcesci. Primirea secretarului nu a fost nici unde prea amicală; în urmare conflictul nu e aplanat deşi postele strĕine funcţionéză mai departe în Turcia.

Incompatibilitatea continuă a fi discutată în dieta magiară, aşa, că proiectul presentat în curênd are sĕ devină lege. Cu privire la estinderea incompatibilităţii asupra membrilor din casa magnaţilor, ministrul-president *Széll* va propune întregirea paragrafului respectiv din proiectul de lege astfel, ca legea specială, care va regula incompatibilitatea membrilor sĕ fie presentată negreşit parlamentului până la finea anului 1902.

Lupta în comitate.

Congregaţia comitatului Caraş-Severin.

Lugoj, 11 Maiu n.

(Fine.)

Preotul **Nicolae Bireescu** atrage atenţiunea asupra *concubinatelor*, cari se înmulţesc dela introducerea căsătoriei civile, şi-l rógă sĕ impună autorităţilor administrative prin ordinaţiuni severe împedecarea lăţirii acestui rĕu. Tot aşa cere sistarea obiceiului de a se ţiné judecăţi în zile de Duminecă şi sĕrbători din partea juḑilor dela judecătoriile regesci, şi în privinţa acésta cere sĕ se facă representaţiune ministrului de justiţie.

Mai vorbesc dnii Dr. **Isidor Pop** descoperind unele abusuri sĕvêrşite în comuna *Răchita* şi Dr. **Corneliu Jurca**, care atinge chestia *uzurei*, lăţită în comitat, şi chestia cu *Corniareva* şi cu plănuitul atentat din *Caravan*, — lucruri scornite de presa magiară pe care procurorul suprem din Budapesta nu vrea sĕ o dee în judecată, apoi ia cuvêntul: Dr. **George Dobrin** pentru a face la raportul vicecomitelui următórele propuneri concrete:

1. La proxima congregaţie sĕ se raporteze despre esecutarea propunerilor şi observărilor făcute la raportul general.

2. Sĕ nu se admită, ca persóne cari sunt în oficiu sau casnicii lor sĕ ţină birturi.

3. La drumuri sĕ se observe interesele proprietarilor pămênturilor mărginaşe.

4. Hotărîrea procurorului sĕ se publice oficios.

5. Sĕ se voteze propunerea d-lui *Bireescu*, referitóre la repausul de Duminecă.

Ultimul orator e dl **Simion Blajovan**, care atrage atenţiunea vicecomitelui asupra împrejurării, că funcţionarii administrativi se amestecă în alegeri, în loc sĕ-şi caute de slujbă şi sĕ lase alegerile libere.

Ia acum cuvêntul vice-comitele **Fialka** şi constată, că antevorbitorii au atins atâtea chestiuni importante încât nu póte sĕ rĕspundă detailat la tóte; ia însĕ la cunoscinţă observările făcute şi va căuta sĕ saneze miseriile atinse. Rógă sĕ i-se aducă *la cunoscinţă directă* ori-ce abus al organelor administrative, şi promite de nou că va proceda cu tótă asprimea.

Dl **C. Brediceanu** replică, că Românii vor continua a-şi espune dorinţele, *în congregaţie*, în publicitate, ca sĕ le rĕmână urmă, şi sĕ nu vină îngropate fărădelegile între patru păreţi şi în acte.

Comitele suprem, ca preşedinte, declară acum de primit raportul vice-comitelui, şi tot aşa şi propunerea dlui *Tomiciu,* referitóre la drumuri. Ear' propunerea dlui *Dr. Corneanu* o pune la vot şi o declară de *respinsă* din partea majorităţii.

Dnii *Dr. Dobrin*, *Dr. Cornean* şi *Brediceanu* anunţă recurs, din motivul, că comitele suprem nu a enunţat de primită propunerea, fără a o mai pune la vot, fiind-că în contra ei nu a vorbit nimeni.

Se fac alegerile de pretor pentru cercul *Bozoviciului* şi de notar la sedria orfanală. Comitele suprem declară aleşi pe dl *Iuliu Bordan* pretor în Bozoviciu şi pe dl *Virgil Păuşian* notar la sedria orfanală. Românii nu au votat. Şedinţa se încheie.

Şedinţa a doua.

S'a ţinut după ameaz.

Protop. **Ioan Pepa** face întrebare, dacă raportul vicecomitelui va fi tipărit şi *în limba românéscă*; şi dându-i-se rĕspuns negativ, propune, — ca adaus la propunerea comitetului permanent, — ca raportul vice-comitelui sĕ se tipăréscă *sí în limba românéscă,* fiind şí acésta limbă protocolară a comitatului; şi dă espresiune consternării în numele sĕu şi al Românilor, că cu acéstă ocasiune se ţîntesce a răpí îndreptăţirea limbei române în contra apriatei disposiţiuni a legei de naţionalitate şi a statutului comitatens.

Vicecomitele *Fialka* zice că e imposibilă tipărirea raportului şi în limba română, *din cause technice şi de spese.*

Se deschide o discuţie animată şi fórte interesantă pe tema acésta, la care iau parte următorii:

Dl *C. Brediceanu* care zice cam următórele: Faceţi D-vóstră economie pe contul drepturilor limbei vóstre magiare; ear' noi considerăm numai de pretexte demne de compătimit greutăţile technice şi de cheltueli accentuate de dl vice-comite. Drepturi, cari bravii nostri antecesori ni-le-au eluptat, ar fi o laşitate din parte-ne a lăsa sĕ se eludeze în aşa mod perfid. Nu e lipsă sĕ se facă propunere pentru respectarea limbei nóstre în acest cas, ci simplu *vĕ somăm în numele legii si al statutului comitatens, ca sĕ vĕ împliniţi datorinţa* şi aşteptăm, ca sĕ v'o împliniţi, căci dela acésta nu e ertat sĕ vĕ subtrageţi prin maiorisare; ci dacă aţi face-o, nu vom trăcni dela nici un mijloc, ca sĕ vĕ silim la respectarea legii.

După o pausă penibilă, se ridică deputatul Lugojului *Béla Szende* şi într'o cuvêntare domolitóre *spriginesce propunerea Românilor.*

De asemenea fostul deputat *Ioan Asboth* pledéză hotărît *pentru respectarea limbei române* ca limbă protocolară a comitatului.

După acésta dl protopop al Lugojului *Dr. George Popoviciu* în ton calm, în fond mĕduvos, susţine cu tótă puterea cuvêntului propunerea Românilor.

Patyánszky Constantin se alătură ca un pururea respectător al drepturilor representate prin lege a naţionalităţilor, la propunerea Românilor.

In urmarea acestora *comitele-suprem,* care până ací susţinea că e imposibilă împlinirea dorinţei Românilor, *enunţă ca conclus că raportul vice-comitelui are sĕ se tipăréscă şi în limba română.*

Urméză la ordinea zilei mai multe contracte de cumpărare, legate între unele comune politice din Severin, cu ocupanţi din islaze. *Se recomandă spre aprobare.*

Ia cuvêntul:

Dl *C. Brediceanu* şi susţine într'un discurs temeinic că proprietarul de jure al islazelor comunale nu sunt comunele politice, ci foştii grăniceri împămênteniţi şi aşa prin vênḑările acestea figuréză ca vênzĕtori comunele politice, cari pro forma trec de proprietari şi ele încasséză preţuri de vênḑare din ocupaţiuni şi ĕstmod câştigă pe nedrept o avere, care de drept ar compete complecsului împămênteniţilor din respectivele comune. Comunele politice n'au folosit ca atari nici când islazele, ci numai poporul împămêntenit şi nici în inventarele comunelor politice nu ocură islazele nicăiri ca averea acelora. Ar fi timpul, ca pentru predarea dreptului de proprietate asupra acestor islaze conposesoratului fostilor grăniţeri împământeniţi sĕ se facă paşii de lipsă. Pentru acest scop n'ar fi de lipsă crearea unei legi speciale, ci ar fi destul, *ca comunele politice sĕ recunóscă dreptul de proprietate al composesoratului prin o hotărîre*, şi acésta supunêndu-se aprobării congregaţiunii şi înaltului ministeriu, sĕ se facă apoi întroducerea în cartea funduară în favorul composesoratului grăniţerilor împĕmênteniţi. Prin acésta acestia şi-ar căpĕta dreptul de dispositiune şi în acest mod s'ar pune stavilă vênḑărilor neîntrerupte, cari o sĕ ducă chiar până acolo, ca comunele politice, cari n'au nimic ce perde prin vênḑarea islazelor, ci numai a câştiga, sĕ vândă islazele mereu — mereu, până *comunele se vor trezí fără islaze.* Din acest motiv propunĕtorul e pentru instituirea unei comisiuni, care sĕ studieze causa şi sĕ vină cu o propunere în acéstă materie.

Béla Szende face istoricul naturii de drept a islazelor şi fără ca sĕ atingă cestiunea de folosinţă esclusivă din partea poporului, susţine că după litera legii dreptul de proprietate asupra islazelor e a comunelor politice.

Congregaţiunea trece la ordinea zilei rĕmânênd ca fie-care propunător sĕ-şi formuleze propunerea separat.

Hotărîrea comunei Bocşa-Română pentru înfiinţarea unei apotece se apróbă.

Referitor la alegerea de primar în comuna Cornia dl *Dr. Stefan Popoviciu* protestéză contra enunciaţiunei referentului Huszarek şi susţine că dreptul de candidare al pretorului nu e un drept de natură privată ci de natură publică, supusă controlei şi criticei; şi dacă pretorule face abus din folosirea acestui drept, alegerea trebue cassată şi respectivul pretor trebue tras la respundere. (Aprobări vii.)

Şedinţa a treia.

S'a ţinut Vineri.

Presidiul deschide şedinţa la orele 9$^1/_2$. Se dă cuvêntul referenţilor comitetului permanent. Se ia punct de punct din ordinea de zi, primindu-se fără nici o discuţie tóte propunerile comitetului permanent.

Din chestiunile mai de interes amintim petiţia lui *Ioan Bontilă* şi soţii din Lugojel în scopul decretării comunei mici Lugojel de comună mare. Comitetul permanent propune respingerea acestei cereri, care în mod simţitor ar îngreuna locuitorii comunei. Propunerea comitetului permanent se primesce.

Eshauriindu-se ordinea de zi, d-l comite suprem enunţă, că numesce medic primar comitatens ad honores pe dl medic Dr. *Iacob Major*, apoi mulţămind membrilor, declară de încheiată congregaţia de primăvară a comitatului Caraş-Severin.

Astfel a decurs congregaţia de primăvară a comitatului nostru *Caraş-Severin*, dovedind de nou, că *este* teren de luptă pentru neamul românesc, deşí cam îngust, acolo unde fruntaşii îşi cunosc menirea şi datorinţa şi şi-o împlinesc cu conscienţiositate. Sĕ auḑim tot de bine şi din alte părţi.

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. „Manchester Guardian“ raportéză din isvor absolut demn de încredere, că *Kitchener* a recomandat guvernului sĕ pună Burilor condiţiuni de pace mai favorabile, de óre-ce pe lângă tactica de acum a lor rĕsboiul guerilic póte sĕ dureze încă fórte mult.

*

Agitaţiuni revoluţionare în Rusia. Se raportéză din Petersburg dto 14 Maiu, că poliţia a arestat pe scriitoriul Maxim Gorky, pe redactorul Vengerov şi pe sora acestuia, bănuiţi cu tipărirea şi distribuirea proclamaţiunilor prin cari clasele muncitóre sunt instigate la revoluţie.

Tipografia în care s'au tipărit proclamaţiunile, până acum n'a putut fi aflată de poliţie.

*

Dela Abbazia. Despre întêlnirea Regelui *Carol* al României, cu Regele *George* din Grecia, putem sĕ mai dăm astăzi următórele amănunte:

Luni, la órele 2 după ameazi, un adjutant al Regelui Greciei s'a urcat într'un vaporaş şi a descălecat pe ţĕrmul Abbaziei. Ei s'au dus la vila Angiolina, ocupată de Majestăţile Lor Regele şi Regina României. Puţin după aceea Regele *Carol* urmat de adjutantul Regelui Greciei şi de maiorul Graţosky, a părăsit vila, s'a îmbarcat pe un vaporaş şi s'a dus pe bordul cuirasatului *Psara*. In momentul când vaporaşul care ducea pe Regele României la cuirasatul grecesc, acesta a tras 21 tunuri, cei 96 mateloţi aşezaţi pe puntea vasului au isbucnit în urale puternice şi muzica a intonat *imnul regal român.*

Cei doi suverani s'au îmbrăţişat în mod cordial de douĕ ori şi şi-au presentat reciproc suitele Lor. Au trecut apoi în revistă echipajul cuirasatului, avênd în frunte pe ofiţeri; apoi *cei doi Regi s'au retras în salonul vasului, unde s'au intreţinut în modul cel mai cordial, timp de o óră întrégă.*

In momentul când Regele României, însoţit până la scară de Regele Greciei, părăsea cuirasatul, s'au tras alte 21 de tunuri; muzica a reluat imnul regal român şi mateloţii au isbucnit în strigăte entusiaste.

Regele Carol s'a înapoiat la ţĕrm pe un vaporaş şi urmat de adjutantul Regelui Greciei, de colonelul Priboianu şi de maiorul Graţosky, s'a întors pe jos la vila Angiolina, în mijlocul aclamaţiunilor călduróse ale unei mari mulţimi adunată dealungul ţĕrmului în tot timpul visitei regale, şi care saluta cu respect şi simpatie pe suveranul român. Regele Carol purta fracul negru şi pălărie înaltă.

Spre órele 4 după ameazi, archiducele *Iosif*, însoţit de un adjutant, a sosit cu trăsura din Fiume spre a visita pe regele George. O şalupă grecească a pornit spre întîmpinarea sa şi l'a condus pe bordul lui *Psara*, unde Alteţa Sa a fost salutat cu 21 tunuri şi cu imnul austro-ungar. Cuirasatul a arborat îndată steagul austro-ungar. Arhiducele purta uniforma de general ungar, regele George era în uniformă de marinar grec, cu marele cordon al ordinului Leopold. Visita a ţinut 20 de minute şi a avut caracterul unei sincere cordialităţi. Când archiducele părăsì cuirasatul, o nouă salvă de 21 lovituri a fost trasă şi imnul austriac a fost cântat.

Spre órele 5 regele George însoţit de mareşalul curţei sale, şi de un adjutant, s'a imbarcat pe o şalupă şi a trecut la Abbazia. Regele României, însoţit de colonelul Priboianu şi de maiorul Graţovski, *îl aştepta pe dig spre a-l primi în persónă.* După cele mai cordiale salutări cei doi suverani s'au dus pe jos spre vila Angiolina, trecênd prin mijlocul a douĕ şiruri de un public numĕros şi ales, care saluta pe Majestăţile lor cu simpatie şi cu cel mai profund respect. Orchestra comisiunei băilor, postată pe dig, cânta imnul grecesc. Majestăţile lor au făcut în câte-va minute drumul până la vila admirabil situată pe malul mărei.

Pe terasa vilei, Majestatea Sa Regina României aştepta pe cei doi regi. Regele Greciei a sărutat cu respect mâna reginei Elisabeta. După presentările obicinuite, *Majestăţile lor s'au retras în marele salon al vilei şi s'au întreţinut mai bine de un ceas în modul cel mai cordial.* In tot timpul acesta publicul ales, martor al acestei scene măreţe şi imposante, stătea în jurul pajiştei înflorite dinaintea terasei vilei Angiolina şi umplea boschetele care o înconjóră.

Părăsind pe Majestăţile lor române, regele George s'a dus la vila vecină, spre a visita pe marele duce de Luxemburg.

Era mai bine de 7 ore când Regele Greciei a părăsit villa Amalia, unde se dusese sĕ facă visită marelui duce de Luxemburg şi marelui duce moştenitor de Baden. Regele George a eşit cu marea ducesă de Luxemburg. In faţa villei a presentat marei ducese suita sa, i-a oferit braţul şi s'a dus cu ducesa pe dig, unde s'a îmbărcat pe o şalupă pentru a se înapoia pe cuirasatul *Psara.* Marea ducesă, însoţită de dómne ale Curţei sale, a rĕmas pe cheu până ce Regele s'a urcat pe puntea vasului. Un public numĕros aştepta întórcerea Regelui, care, pe tot parcursul a fost salutat cu cel mai profund respect şi care pretutindeni unde apărea, era obiectul celor mai vii simpatii ale publicului.

Mulţimea nu obosia de a se îngrămădí pe ţĕrmul pitoresc al Abbaziei şi de a admira frumosul vas de rĕsboiu grecesc, care, în acéstă admirabilă misă în scenă, presentă un aspect impunĕtor.

La 7 óre jum. regele Greciei s'a scoborît din nou pe ţĕrm pentru a lua parte la prânzul dela Majestăţile române. Prânzul a avut un caracter de intimitate.

In afară de Majestăţile Lor Regele şi Regina României şi de M. S. Regele Greciei, n'au luat parte de cât dna Mavrogheny, mare dómnă de onóre a Curţei române, colonelul Priboianu, mareşalul curţei, maiorul Graţowski, dl Poparigopulo, mareşalul Greciei, colonelul Papadiamandopolo, adjutant, d-l Thon, secretarul Regelui George.

NOUTĂŢI

Personale. Escelenţia Sa. Inaltpresfinţitul Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu*, reţinut fiind în Budapesta de unele afaceri ale fundaţiunii *Gozsdu*, sosesce în Sibiiu abia mâne, Sâmbătă.

*

Tricolorul. „*Deşteptarea*“ din Cernăuţi ne comunică următórele date interesante, cu privire la tricolorul *naţional*: „In catalogul obiectelor din arsenalul i. r. vienez, pag. 302, capitolul „*Zweiter Waffensaal*“, la numĕrul 362 sub rubrica: „Schaukasten, enthaltend Fahnen- und Standartenbänder aus den Jahren 1853 bis 1857, und zwar“: — „*Zwei Fahnenbänder des 13. Romänen-Banater-Grenz-Infanterie-Regiments vom Jahre 1854*“.

Stégul constă din 3 panglice:

a) pe cea roşă se află inscripţia:

„*A lui Romul vitejie*
Intre noi Români sĕ fie“.

Caransebeş 30 April 1854;

b) pe cea galbenă:

„*Cu cinste vom trăì şi murì, amin*“, pe o parte, ear' pe ceealaltă:

„*Ne jurăm pe Dumnezeul cel atotputernic*“.

c) ear' pe panglica albastră stă inscripţia:

„*Avere şi sânge pentru împĕratul nostru*“.
Caransebeş 30 April 1854.

Tot în acel catalog, pe aceeaşi pagină, ceva mai jos, aflăm: — *Drei Fahnenbänder, dem 50. Infanterie-Regiment verliehen 1855 von Erzherzogin Sophie, von der Fürstin* (*Hospodarin*) *Elisabeth Stirbey von Rumänien und der Fürstin Aurora von Thurn und Taxis.*

Pe panglica vineţie dăruită de princesa Elisaveta Ştirbei din România este o stemă frumósă, în formă de corónă, cu cruce de-asupra, ear' la mijloc *tricolorul românesc* în tótă măreţia sa, şi anume sub corónă în direcţie orizontală sus *roşu*, la mijloc *galbĕn*, jos *albastru.* Panglica pórtă inscripţia:

„*Pentru împĕratul onóre!*“
şi
„*Trăiéscă Elisabeta*“ *Românii.*

Tóte inscripţiile acestea sunt în *limba română.*“

*

Pentru meseriaşi. Onoratul domn *Achim Maniu,* oficial ces. şi reg. de Registratură la corpul XII-lea în *Serajevo,* a binevoit a trimite reuniunei nóstre 4 coróne; pentu-ce subscrişii ne simţim plăcut îndemnaţi, ca in numele comitetului „*Reuniunei meseriaşilor români din Sĕlişte*“, sĕ-i esprimăm şi pe calea acésta mulţămita cea mai profundă. Sĕlişte, la 15 Maiu 1901. Pentru comitet. *D. Banciu* preşedinte, *Petru Giura* secretariu.

*

Deschiderea sfântului sinod. Marţi s'a deschis la Bucuresci sesiunea de primăvară a sfântului Sinod. La órele 10 diminéţa s'a oficiat un *Tedeum* la Mitropolie, in presenţa dlui *Spiru Haret,* ministrul cultelor şi al instrucţiunii publice şi a membrilor sfântului Sinod.

După Tedeum, dl ministru şi înalţii prelaţi s'au dus în localul sf. Sinod, unde dl Haret a cetit decretul de convocare a sesiunei.

Şedinţa s'a ţinut sub preşidenţia I. P. S. S. Metropolitul Primat al României.

Au lipsit I. P. S. S. Metropolitul Moldovei şi P. S. S. Archiereul Pimen George Pitişteanul.

FOIŞORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

V.

Trecu un an, în care timp tinĕra femee fu înconjurată la căminul sĕu, de o adorare quasi divină: era pentru bărbatul sĕu pupila ochiului lui, iubirea, înţelepciunea, lumina.

Dar', în comparaţiunea ce o făcuse între fericirea sa şi mare, *Cinna* uitase că acésta mai avea şi refluxuri.

Către sfĕrşitul anului, o bólă teribilă şi misteriósă cuprinse pe *Antea.* Vedenii fioróse îi turburau somnul şi-i micşorau isvorul vieţei. Razele aurorii se stînseră de pe faţa ei, nelăsându-i de cât transparenţa ca de sidef; mânile sale devenіră diafane, ochii i-se înfundară în orbite, şi „*lotus*“ cel rumen se ofilia din ce în ce mai mult, până devenì un lotus alb, alb ca faţa unui mort.

Se zăriră vulturi învêrtindu-se deasupra locuinţei lui *Cinna*, ceea ce în Egipt se consideră ca o prezicere funebră.

Vedeniile Anteei devenіră din ce în ce mai fioróse. Când, în plin amiazi, sórele inunda pământul cu lumina sa albă şi când tăcerea plana peste cetate, îi părea că aude în jurul ei paşi repeḑi ai unor fiinţe invisibile şi că vede, în fundul noianului, o faţă de cadavru, uscată şi gălbejită, care o privia fix cu ochii sĕi sclipitori.

Şi acesti ochi păreau că o chiamă undeva, spre întunecimile misterióse.

Atunci corpul Anteei era sguduit de friguri; pe faţa sa palidă picurau bobiţe de sudóre rece.

Preotésa slăvită a altariului casnic se transformà într'un copil slab, spăimêntat, îşi ascundea faţa la pieptul bărbatului seu şi repeta, cu buzele stórse de sânge:

— Scapă-mĕ, Caius, scapă-mĕ!

Caius s'ar fi aruncat ori-cărei fantome pe care Persefona ar fi scos'o din mĕruntaele pământului, dar' în deşert o căuta în spaţiu.

Ca în totdeauna, la amiaz nu era nimic prin împrejurime; o lumină albă inunda oraşul; marea părea că era aprinsă sub sórele scînteetor şi nu se auḑia în tăcere de cât ţipetele vulturilor cari se învêrtiau deasupra casei.

Vedeniile din ce în ce mai dese, devenіră zilnice. Urmăriau pe Antea în stradă, în atrium şi în apartamentul din năuntru.

După sfatul medicilor, Cinna aduse sambucinari egipteni şi Beduini, cu fluerile lor de pământ, cari prin o musică rĕsunătóre sĕ înece sunetul paşilor fiinţelor nevĕḑute.

Dar' fu în zadar; Antea îi auḑea în mijlocul convorbirilor celor mai sgomotóse, şi când sórele se înălţa atât de sus că umbra ajungea la piciórele omului ca o haină căḑută din umeri, în atmosfera tremurătóre de căldură apărea faţa cadaverică, care privea pe Antea cu ochii sĕi sticloşi şi se depărta cu încetul, zicêndu-i par'că:

— *Urméză-mĕ!*

VI.

Câte odată i-se părea Anteei că buzele arătărei se mişcau încet de tot, ear' alte-ori vedea gândaci negri şi scîrboşi eşindu-i din gură sburând spre dînsa.

Numai gândind la aceste vedenii privirea ei se umplea de gróză.

De la o vreme viéţa începea sĕ i-se arate ca un lanţ neîntrerupt de crude suferinţe şi acuma ruga pe *Cinna* sĕ îndrepte asupra-i spada ori sĕ-i dee voe sĕ înghită otravă.

Dar' nici odată ei n'ar fi putut sĕ consimtă la aşa ceva. Cu spada sa el şi-ar fi deschis tóte vinele, dar' s'o omóre pe ea! n'ar fi avut nici odată putere.

Când îşi închipuia acel iubit cap micuţ mort, cu pleópele închise neclintit într'o nemişcare de ghiaţă, acest sîn străpuns de arma sa, el simţia că va înebuni înainte de a se hotărî!

Un medic grec îi spuse, că fiinţa care apărea înaintea Anteei era *Hecate*, ear' fiinţele nevĕḑute, cari înfricoşau atât de mult pe bolnavă erau suita acestei zeiţe înfricoşetóre.

După părerea sa nu mai era mântuire pentru tinĕra femee, căci cine vĕḑuse pe Hecate trebuia sĕ móră.

Atunci *Cinna*, care până mai deună-zi batjocoria credinţa în Hecate, îi făcu sacrificiu o ecatombă; dar' sacrificiul nu aduse nici o uşurare, şi diminéţa viitóre ochii cei lugubri fixară pe Antea ca şi în trecut.

(Va urma).

S'a dat cetire sumarului ultimei şedinţe a sesiunei de tómnă şi s'a ales P. S. Arhiereul Sofronie Vulpescu ca membru în comisiile pentru cercetarea cărţilor bisericeşti şi luărei socotelilor tipografiei pentru tipărirea cărţilor bisericeşti, în locul decedatului Episcop Silvestru.

Şedinţa s'a ridicat la órele 12.

Dl ministru Haret a stat până la sfîişit.

Viitórea sedinţă se ţine astăzi Vineri la órele 2 p. m.

*

Adunarea generală a *„Ardelenei“*, cum vestesce „Activitatea“ în numĕrul de eri, e cassată din partea tribunalului regesc din Deva. Va trebuí sĕ se ţină deci o adunare nouă.

*

In atenţiunea preoţilor. Ni se scriu următórele: Multe sunt neajunsurile comunelor nóstre bisericesci şi ţĕranul huiduit şi prigonit din tóte părţile — de şi în stare sĕ'şi jertféscă totul pentru biserica sa maică,— în multe comune nu 'lar ajuta puterea sĕ le acopere acestea întrun mod pe deplin corĕspundĕtor, dacă nu ar avé preoţi la culmea chemării lor, cari se îngrijesc şi de alte isvóră de venit pentru locaşul d-zeesc. Pe lângă multele binefaceri ce le-a făcut până acum, bisericei nóstre gr.-ort. din Gero-Oşorheiu preotul nostru *Iosif Stănescu*, ca esemplu vĕ aduc numai o faptă mică, care însĕ póte servi de bun îndemn pentru ceialalţi preoţi.

Ca pretutindenea şi la noi era obiceiul ca sĕ aducă poporenii cu prescurile *paos* de 8—10 fill. care lucru de sine înţeles, îl cumpărau de la fiul lui Israil din comună, falsificat cum era. Bunului nostru preot nu i-a convenit acésta; de aceea i-a rugat pe ómeni sĕ aducă în loc de paos 4 fill. că de vinul de lipsă sĕ va îngrijii Dsa; aşa s'a şi întêmplat. Dară banii incurşi de la credincioşi nu i-a pus la buzunariu, ci întro lădiţă în altar. Şi ce sĕ vedi! Cam la un an şi jumătate, din obolul sĕracilor parochieni s'a adunat mica dar' pentru noi frumósa sumă de 13 cor. 14 fill. cu care s'a cumpărat un clopoţel de argint pe sf. prestol. Obiectul ca atare e ne însemnat; dară intenţiunea, începutul în direcţiunea acésta merită tótă lauda. Cu astfel de colecte benevole se pot acuira multe obiecte, pentru decorarea bisericelor nóstre cam sĕrăcăcióse şi în privinţa acésta. Ca sĕ se însufleţéscă mai mulţi preoţi la astfel de fapte, am aflat de bine a o aduce acésta la cunoştinţa publică, şi a-i mulţumi în numele poporului şi pe acéstă cale bravului nostru preot.

Un poporén.

*

Peregrinagiu la mormêntul lui Brătianu. Azi (Vineri) se împlinesc zece ani de la mórtea marelui patriot *Ioan C. Brătianu*, fost ministru-president al României. Din acest prilej partidul liberal arangéză Duminecă peregrinagiu la Florica, unde e înmormêntat Brătianu.

*

Din Bucovina. Partidele politice au început a lansa candidaturile pentru mandatul devenit vacant în Reichsrathul din Viena, prin mórtea deputatului *Isopescu.*

Grupul democrat-naţional român va avé sĕ decidă între candidatura d-lui Dr. *G. Popovici* şi a baronului *Eud. Hurmuzaki.* Dl Popovici, care a jucat un important rol în ultimele evenimente din Bucovina, e fórte popular şi are pentru sine massele poporului; dar' are desavantajul a fi desagreat în cercurile boerimei bucovinenene. Baronul *Hurmuzaki* nu are acest desavantagiu. In curênd comitetul central al partidului naţional democrat va decide.

Cine va fi contra-cadidatul guvernatorului Bourguignon nu se ştie încă. S'au lansat pân'acum numele următóre: archimandritul Ciuntuleac; Isopescu, fiul; Tudor cav. de Flondor, Ilarion Onciul.

*

Adresa comitatului Treiscaune — în congregaţia Braşovului. Congregaţia comitatului Braşov, ţinută alaltăeri, a hotărît cu majoritate de voturi *trecerea la ordinea zilei peste* adresa comitatului Treiscaune pentru revidarea legii de naţionalităţi. Membrii români ai congregaţiei au propus *reprobarea şi respingerea ei,* majoritatea congregaţiei a hotărît însĕ numai trecerea la ordinea zilei.

*

Inmormântarea învĕţ. Coţoiu. Ni se scriu următórele:

Joi în 26 Maiu a. c. s'a săvêrşit înmormêntarea Dlui *Eliseiu Coţoiu* fost învĕţător în pensiune în *Ţĕrĕţĕl* în etate de 81 ani. Dênsul s'a născut în Almaş — cott. Aradului — studii pedagogice a făcut în Arad cam pe la anul 1854; a fost apoi învĕţător în Bonţeşti, Roşia montană, Abrudsat-Ciurulésa, Bucium-Muntari, Buninginea, Bucium Isbita şi din 1880—1899 în Ţĕrĕţĕl — tractul Zarandului. Dênsul a fost un învĕţător zĕlos şi bune servicii a făcut el neamului sĕu ca învĕţător pe acele vremuri când erau puţine şcóle şi şi mai puţini învĕţători. Frumósa îngropăciune ce i-s'a făcut din partea fiilor sei, cu deosebire a fiiului sĕu Romulus Coţoiu neguţătoriu în Baia-de-Criş, precum şi asistenţa unui numĕros şi ales public din loc şi jur precum şi dela Brad şi Baia-de-Criş, dovedesc pe deplin vrednicia lui atât ca învĕţător cât şi ca tată de familiă. Ceremonialul religios l-'au sĕvêrşit doi preoţi în frunte cu Preaonoratul Dn protopresbiter *V. Dămian,* care prin o cuvêntare potrivită momentului arată pe muncitoriul ostĕnit, pe călătoriul obosit ajuns la sfârşitul peregrinagiului vieţii sale pămêntesci, care acum a aflat uşurare multă. Arată bucuria lui pentru ajutoriul în viéţă şi fericirea lui pentru multa mângăere ce a avut el dela fii sĕi pentru a căror îngrijire şi educaţiune a muncit şi s'a jertfit. Fericiţi părinţii cărora Dzeu li-a dăruit prunci buni! Arată fericirea lui ca un harnic muncitoriu in viea Dlui, care acum merge sĕ-şi priméscă rĕsplata ostenelelor sale, cununa dreptăţii care Dzeu — dreptul judecător o dă tuturor celor ce iubesc arătarea lui. Rĕspunsurile funebrale le-au esecutat 12 elevi dela gimnasiul din Brad sub conducerea profesorului de cântări M. Stoia. La pomană s-'au cântat din partea D-lor clerici Şipoş şi Circo şi a cantorilor din loc mai multe cântări religioso, potrivite momentului. *N. F.*

*

20 coróne a contribuit d-nul Dr. *Gavril Suciu,* advocat în Haţeg, din prilegiul căsătoriei sale cu d-şóra *Hortensia Penciu* din Sibiiu, la fondul de 20 bani creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ pentru acuirarea unei case cu eventuală hală de vênzare.

*

Necrolog. Subscrişii cu inima înfrântă de durere aduc la cunoscinţă, că prea iubita lor fică *Octavia,* după un morb greu şi îndelungat, a rĕposat în Domnul Duminecă în 12 Maiu st. n. la 11 óre séra în etate de 6 ani, lăsând în mare durere pe neconsolaţii părinţi. Luncoiu-de-sus la 16 Maiu st. n. 1901. Intristaţii părinţi: Aron Roman şi soţia Elena născută Bradu.

*

Consul dispărut. Incă din primele zile aie lunei curente a dispărut din Viena consulul spaniol, *Mariano Duran de los y Castilla.* Causa dispariţiei lui, după tóte probabilităţile este prósta sa situaţie financiară, pe care şi-a creat-o prin întreprinderi hazardate. Mai zilele trecute el a înştiinţat legaţiunea spaniolă că se va duce pentru două zile la Praga; de atunci nu s'a mai primit nici o ştire din partea lui.

De asemenea nici soţia lui, care este fica bogatului bancher Iosef K... nu ştie nimic de urma lui. Datoriile consulului Duran, se ridică la suma de 800.000 de coróne; între creditori se află şi vice consulul turcesc Lyonel Bondy Bey, care a împrumutat pe Duran cu suma de 80.000. Acest din urmă a şi făcut demersele cuvenite, pentru a i-se restitui suma împrumutată din averea nevestei lui Duran.

Numitul consul nu a achitat nici măcar chiria apartamentelor din strada Magdalena No. 40, unde se afla instalat întregul consulat. Trimisul extra-ordinar al Spaniei Don Aguera, a venit din Budapesta pentru a ancheta casul.

*

Ligă în contra femeilor beţive. Mai multe sute de bărbaţi zilele trecute au ţinut în Londra un meeting, în care se plângeau amarnic, că beţia soţiilor lor câte nĕcazuri şi nenorociri aduce asupra familiei lor. Unul dintrĕ ei a arĕtat o mulţime de bilete de la case de zălogire, spre a dovedi, că pentru a-şi procura bani de beutură femeile beţive îşi zălogesc până şi hainele. S'au constituit apoi în „liga bărbaţilor în contra femeilor beţive“, cu scop — întrĕ altele, sĕ pună la cale o acţiune pentru facilitarea divorţului în casurile când bărbatul póte dovedi că soţia sa e beţivă.

*

Ştiri mĕrunte. Tinerimea dela gimnasiul din *Năsĕud* arangiază maial în 25 Maiu st. n. în grădina gimnasiului. — Princesa Margareta de Hessen, sora împĕratului Vilhelm, a născut doi gemeni. Acum sunt doi ani înca născuse gemeni princesa. — Gendarmeria din Petroşeni a prins o bandă de corturari, care se ocupa cu falsificări de coróne şi florini.

*

Bancrot? Copii erau aşezaţi în pat şi în odaia mică, în care era retrasă părechia P., domnea cea mai mare linişte. Dómna P. luá o carte şi cetea, pe când soţul ei era adêncit în gânduri asupra sorţei sale, precum se părea nemulţămitóre, căci din când în când ofta. „Dar', soţióre, ce ai tu?“ — „Iubita mea, odată totuşi trebue sĕ ţi-o spun; nu-mi mai pot susţiné prăvălia, am ajuns la finit.“ Spăriată strigă femeia: „Sĕ nu mai fie vre-o scăpare?“ — „Nu, nici una. Mâne diminéţă trebue sĕ anunţ concurs. Liniştea, care urmă acestor cuvinte, fù întreruptă prin sunetul clopoţelului. Dómna P. deschide uşa. „Fóia de séră!“ Şi punênd gazeta pe masă înaintea sa, adause: Póte că ni-a eşit numĕrul la loterie.“ — „Cu atât mai rĕu pentru noi!“ o întrerupse descurajat bărbatul, luându-i gazeta. „Necâştigând nimic în clasa trecută, nu am reînoit losul!“ — „L'am reînoit eu, bărbăţele!“ — „Tu?“ — „Da, din economia casei!“ — Incet desface P. fóia; însĕ abia aruncă o privire asupra listei de tragere, şi devení palid: „Şi tu ai reînoit întradevĕr losul?“ — „Da, sigur bărbăţele, la casa *A. Török et Comp.*, ale căror trei bolte (V. Waitznerring 4, IV, Museumring 11 und VII Elisabethring 54) sĕ fie atât de favorisate de noroc!“ — „O, tu femeie cuminte! Si eu prostul, aş fi alungat norocul din prag. Losul nostru dela *Török* e tras cu câştigul principal.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea şi causele lui, relele ce resultă din el şi mijlócele pentru împedecarea şi stîrpirea lui.

de Gavriil Hango.

(Urmare).

Iată şi materialul de provenienţă civilă.

In art. de lege XX din anul 1877 despre tutorat şi curatorat aflăm următórele disposiţiuni: „§. 22 (alinea primă): *Puterea părintéscă póte fi sistată* mai departe, *dacă părintele* negligéză total susţinerea şi educaţiunea pruncului seu, ori *îi periclitéză bunăstarea morală* sau corporală, ori substanţa averii pruncului prin manipulaţiune rea“. §. 57 (alinea a dóua): „Cu deosebire are loc amovarea, *dacă tutorul* negligéză ţinerea şi educaţiunea minoreanului, ori *îi periclitéză moralitatea* sau bunăstarea corporală“. Iar în §. 45 alinea a dóua, se dispune, ca astfel de casuri rudeniile şi antistiile comunale sunt datóre a le aduce la cunoscinţa sedriei orfanale. Tot aşa sunt datori a face acésta în sensul §-lui 96 şi însuşi tutorii şi curatorii respectivilor orfani — pupili minoreni ori maioreni puşi sub curatorat, în casuri obvenite fără conlucrarea lor. In special se impune acésta datorinţă tutorului comunal ordinar. Paragraful 96 sună: „Astfel de tutor care manipuléză şi averea minoreanului, precum şi astfel de curator, carele este chemat a representa şi persóna celui pus sub curatorat, este dator a face sedriei orfanale arĕtare amănunţită cu ocasiunea raţiociniului anual despre instrucţiunea, educaţiunea şi alte relaţiuni personale ale minoreanului, respective despre starea sanitară a celui pus sub curatorat. Acel tutor, carele nu manipuléză averea minoreanului, astfel de arătare anuală este dator a o face la têmpul fixat de sedria orfanală. Arătarea acésta în casul §-lui 116 este a se face prin tutorul comunal comun“. Ear' §. 116 sună: „Despre manipulaţiunea unei astfel de averi, din venitul căreia s'a primit a se efectui şi ţinerea şi educaţiunea celui pus sub tutorat ori curatorat, raţiociniu nu este a se pretinde“.

Dar' cu tóte disposiţiunile acestea aduse din partea parlamentului ţerii, concubinatele, şi astfel şi relele ce resultă din ele, tindênd mereu a se spori, şi mai cu sémă după aducerea nóuelor legi publice bisericesci — ministrul reg. ung. de interne prin decisiunea sa din 1899 Nr. 80362 s'a aflat îndemnat a adresa scaunelor orfanale următórea ordinaţiune:

„Domnul ministru de justiţie m'a încunosciinţat, că reuniunea notarilor comunali din comitatul... în cererea sa adresată direct parlamentului în causa stirpirei concubinatelor, între altele a cerut împedecarea păşirei în concubinat a tinerilor de sex bărbătesc de sub 18 ani prin pedepsirea părinţilor, respective a tutorilor lor, eventual pe calea altei proceduri represalie.

§. 22 al art. de lege XX. din anul 1877 despre afacerile orfanale zice, că potestatea părintéscă póte fi sistată, dacă părintele negligéză total educaţiunea copiilor sei, ori le periclitéză moralitatea sau bunăstarea corporală; ear' în privinţa tutorilor în §. 57 legea dispune, că tutorul în casul amintit póte fi amovat dela oficiul seu. Şi după ce cu drept cuvênt póte fi considerat de negligeare a educaţiunei şi de periculos pentru moralitate aceea, că părintele sau tutorul permite copilului seu sĕ trăiască în căsătorie nelegiuită, de aceea provoc scaunul orfanal, sĕ'şi câştige convingere pe deplin démnă de credinţă despre relaţiunile personale ale minorenilor aparţinĕtori jurisdicţiunei sale orfanale, şi întrucât din arătările ce'i vor fi înaintate pe basa §-lui 96 al art. de lege XX din anul 1877 şi din cele ce eventual pe altă cale i-ar ajunge la cunoscinţă (bunăóră făcêndu-i arătare oficiile şi comitetele parochiale. Aut.), că órecare minorean trăesce în căsătorie ilegală, în contra părintelui sau a tutorului [illegible]eluia, pelângă aplicarea paragrafilor provocaţi ai legii citate, totdeuna sĕ purcédă cu cea mai mare rigóre. Ear' dacă minoreanul păşind în căsătorie nelegiuită ar părăsi fără drept pe acela, carele este îndreptăţit a-l ţiné la sine, — sĕ se îngrijéscă pe basa §-lui 14 al legii, ca acela numai decât sĕ se întórcă înapoi.

Procedura ce are sĕ urmeze pe basa acestor disposiţiuni bisericesci şi de stat, este evidentă, deci ţin de superfluu a o mai şi analisa, ci constat numai, că tóte disposiţiunile acestea, şi în deosebi cele aduse de stat, sunt forte mance, ba cele aduse de stat, de tot mance, pentrucă nu se dispune nimic privitoriu la împedecarea şi stirpirea concubinatelor dintre maioreni, dintre cei căsátoriţi, şi în privinţa susţinerei şi crescerei copiilor născuţi din conveţuiri ilegale.

Incă ceva, şi voiu termina.

(Va urma).

Din public.*)

Mulţămită publică.

Subsemnaţii în numele comunei bisericesci gr.-orientale române din *Uióra-murĕşană,* venim a ne exprima cea mai căldurósă mulţămită tuturor acelor marinimoşi creştini, cari au binevoit a veni cu obolul lor întru ajutorarea pentru edificarea bisericei ortodoxe române din Uióra-murĕşană.

In urma apelului trimis din partea ofifiului parochial Nr. 78/900 pe lângă colectele indicate în mulţămita publică din „Telegraful Român nr. 14—1001 a căror sumă a fost 624 c. 31 f. a mai primit epitropul V. Roşca şi anume:

Dela biserica gr.-or. română din Cunţa 11 cor. 40 fil., dela Ioan Barnamisa din Burjuc 4 cor. 24 fil., dela par., Traian Pal din Rogojel 1 cor. Dela parochienii ort. din Boian prin parochul Iosif Crişan s'au colectat 12 cor. 30 fil., dela parochienii din Nazna prin parochul St. Rus 4 cor. 50 fil., dela parochienii gr.-or. din Cojocna prin M. O. D. Teodor Ciortea adm. ppresb. 20 cor. dela parochienii gr.-or din Muntele Rece prin parochul N. Prigónă, 4 cor. 93 fil., dela O. D. Patrichiu Pintea din Paloş 1 cor., dela parochienii gr.-or. din Aţintiş s'au colectat prin O. D. par. Dionisiu P. Mărginean 9 cor. 30 f. dela parochia ort. din Vidra de sus prin O. D. Romul Gomboş 2 cor. 70 fil., dela parochia ort. rom. Sibiiu-cetate prin reverendisimul Domn Ioan Papiu prot. 20 cor. Dela spectabilul Domn Alexandru Bercean căpitan de navigaţiune în pensie, din Ghiriş (S. Crain) 10 cor., dela parochia Boiţa prin Onor. D. paroch Ioan Druhora 10 cor., dela parochieni ort. români din Cluj prin Prea On. Domn Tuliu Roşescu protopresb. 30 cor., 18 fil., dela parochia ort. Şugag s'au colectat 6 cor., 8 fil., dela parochia Brădesti prin Onor. par. Ioan Pop s'au colectat 11 cor. 60 fil. şi dela parochia ort. rom. Deal s'au colectat 4 cor., Adaugându-se sumele acestea la celea publicate în Nr. 14/1901 a „Telegr. Român“ dau suma totală de 787 cor. 54 fil.

Pe lângă colectele mai sus indicate sau mai primit încă dela *a)* parochia Braşov Scheiu prin P. O. D. Ioan Petric suma colectată 1. Dela P. O. Domn protopop acelaş 4 cor., 2. Dela Biserica Sf. Nicolae 3 cor., 3. Biserica sf. Treime-Tocile prin disc 2 cor., 4. Biserica sf. Archangeli 1 cor. 5. Dela indivizii Stefan Chicomban epitr., 1 cor, Dragomir Pulpaş 1 cor., şi dela Stefan Belindescu epitr. 1 cor. total 13 cor., *b)* Dela parochia ort. rom. din Breţcu prin O. D. Spiridon Dimian 6 cor. 21 fil. *c)* Dela parochia Măgărei prin On. paroch Mihail Holerga 4 cor. 2 fil. *d)* Dela Pavel Dămian din Vaigasig s'au primit 2 cor. către cari ne esprimăm cea mai căldurósă mulţămită.

Repetăm căldurósa nóstră mulţămită faţă de marinimosul public care şi-a arĕtat iubirea către Dumnezeu şi către deaprópele.

Fie jertfa lor primită la Părintele ceresc ca şi filerul vĕduvei.

Pe lângă acésta mulţămită ne rugăm ca acei Onoraţi Domni parochi cari au primit apelul nostru sĕ binevoéscă a grăbi cu colecta şi a ne trimite listele, ca sĕ ne — putem da séma, voind a întreprinde cu facerea preliminariului de spese la eventuala zidire a bisericei.

Dat în Uióra-murĕşană la 25 Aprile 1901.

Vasiliu Crişan,
adm. par.

Vasiliu Roşca.
epitrop.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 544. [70] 1—3

CONCURS

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia a doua de clasa a III-a din Tălmăcel cu filia Tălmaciu se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în fóia destinată pentru publicaţiuni „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în tabela *B.* pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Cei ce doresc a reflecta la acest post vor avé sĕ-şi aştérnă suplicile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Concurenţii se vor presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre înainte de ziua alegerii înaintea alegĕtorilor ca sĕ-şi dovedéscă desteritatea în cântări bisericesci şi în tipic, şi a se recomanda în biserică prin o cuvêntare cu textul din evangelia zilei.

Oficiul protopresbiteral gr.-or al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 3 Maiu 1901.

Ioan Papiu
protopresb.

Szebenvárm. főispánja
és szászispán.
385 sz. 1901 eln. [69] 2—2

Pályázati hirdetmény.

Szebenvá.megyében Ujegyház székhellyel üresedésbe jött ujegyházi járási orvosi állásra ezennel pályázatot nyitok. Ezen állás utáni javadalmazások:

1. Évi 800 korona törzsfizetés és évi 300 korona utiátalány.
2. A törvényhatósági bizottság ezirántí határozata szerint a vólt Ujegyházszéki korház alapból körülbelül évi 300—310 korona fizetési pótlék.
3. A járáshoz tartozó öt községben a közorvosi teendők ellátásáért a törvényhatósági bizottság által jóváhagyott községi képviselő testületi határozatok szerint körülbelül 620 korona utazási átalány és:
4. A törvényhatósági bizottság által évről évre meghatározandó és az 1. pont alatti törzsfizetés után számitandó 10$^0/_0$os évi drágasági pótlék jelenleg 80 korona.

Felhivom pályázni óhajtókat, hogy ezen főispáni kinevezés utján betöltendő járási orvosi állomásra az 1883 évi I. törv. cikk 9 §. szerinti minősitést igazoló, valamint a tiszti orvosi vizsga letételéről szoló és eddig alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal szabályszerüen felszerelt pályázati folyamodványukat folyó hó 31-ig hozzám nyujtsák be.

Nagy-Szeben, 1891. évi május 11-én.

Thalmann
főispán és szászispán.

Nr. 12—901 parochial [60] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de clasa a III-a Maşca, protopresbiteratul Solnocului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii au a'şi aşterne rugările instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis la oficiul protopresbiteral al tractului Solnoc în Cupşeni, şi a se presenta înaintea alegĕtorilor pentru a cânta, respective a celebra şi a cuvênta.

Maşca, la 4 Martie 1901 st. v.

Din şedinţa comitetului parochial.

Ioan Bodea preşedinte. **Iosif Hrior** notar.

Vidi.

S. Cupşa
protopresb.

Nr. 344/1901. [65] 2—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Dânc, tractul protopresbiteral Unguraş, prin acésta se escrie concurs din nou cu termin de 30 de zile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii 'şi pot lua informaţiuni mai de aprópe dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch, au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul indicat, şi au a se presenta înaintea alegĕtorilor în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre pentru a cânta respective a celebra şi a cânta.

Fizeş-Sânpetru, 23 Aprilie, 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Unguraşului, în conţelegere cu comitetul parochial.

Pavel Roşca
protopresb.

---

[66] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan lângă neputinciosul paroch din parochia de clasa a III-a Limba protopresbiteratul Albei-Iulie se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegrafului Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumĕtate din cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor din vigóre în terminul amintit şi au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, în 19 Aprile (2 Maiu) 1901.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 370/901. [67] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Crăciunel, în protopresbiteratul Têrnava, se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu postul de paroch din acésta parochie sunt cele fasionate în fóia pentru întregirea venitelor dela stat, locuinţa în casa parochială.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral (u. p. Küküllővár) până la terminul arătat mai sus.

Cetatea de baltă, 10 April, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

La **Librăria archidiecesană** se află spre vêndare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39 20. cor.
Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.
Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.
Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.
Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistenţă.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900
şi publicaţi de
Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura
Teoria Dramei
cu un tractat întroductiv
despre frumos şi artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Preţul broş. 3 cor. 60 fil.

In préjma esamenelor! * **In préjma esamenelor!**

Scrisori de esamen (propise) pentru scrierea *română, germână* şi *dictando* tipărite în Tipografia archidiecesană, *în colóre vênătă*, pe hârtie fórte fină, mărime 24/31 cm.

Preţul: de bucată 2 fil.; 100 bucăţi 1·30 cor. şi porto postal.
Comandele din afară se esecută imediat.

Librăria tipografiei archidiecesane.

Se întindem mâna norocului!

Deja mulţi s'au fericit prin cumpĕrarea unui los dela noi.

Loteria cea mai bogată în şanse din lume este Loteria nóstră de clase reg. ung. **Din**

100.000 LOSURI vor fi trase **50.000 câştiguri în bani**

Câştigul cel mai mare eventual

1.000,000 corone.

1 premie 600.000, 1 câştig à 400.000. 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30 000, 1 à 25 000, 7 à 20 000, 3 à 15.000, 31 à 10.000 67 à 5000, 3 à 3000, 432 à 2000, 763 à 1000, 1238 à 500, 90 à 300, 31.700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80 2.900 à 40. In total

13,160.000 Cor. adecă treisprezece milióne 160.000 Cor.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Jänner			Feber			Marz			April			Mai			Juni			Juli			August			September			October			November			Dezember		
D	1	4042	F	1	38274	F	1	19815	M	1	44373	M	1	48569	S	1	38250	M	1	51633	D	1	59560	S	1	83465	D	1	55184	F	1	17797	S	1	35362
M	2	36473	S	2	51384	S	2	40489	D	2	52329	D	2	53709	S	2	51381	D	2	58046	F	2	83332	M	2	89342	M	2	83536	S	2	38973	M	2	44347
D	3	49544	S	3	56319	S	3	51635	M	3	59576	F	3	62319	M	3	55186	M	3	65832	S	3	86052	D	3	48569	D	3	8560	S	3	51633	D	3	51650
F	4	53718	M	4	64441	M	4	58050	D	4	83383	S	4	83468	D	4	62472	D	4	83584	S	4	35365	M	4	53709	F	4	38250	M	4	58046	M	4	59560
S	5	62452	D	5	83551	D	5	65835	F	5	86063	S	5	89345	M	5	83550	F	5	19815	M	5	44373	D	5	62319	S	5	51381	D	5	65832	D	5	83332
S	6	83478	M	6	17349	M	6	83591	S	6	35366	M	6	36462	D	6	8568	S	6	40489	D	6	52329	F	6	83468	S	6	55186	M	6	83584	F	6	86052
M	7	4053	D	7	38904	D	7	21622	S	7	44382	D	7	4042	F	7	38274	S	7	51635	M	7	59576	S	7	89345	M	7	62472	D	7	19815	S	7	35365
D	8	36475	F	8	51612	F	8	40497	M	8	52340	M	8	36473	S	8	51384	M	8	58050	D	8	83383	S	8	36482	D	8	83550	F	8	40489	S	8	44373
M	9	49711	S	9	58019	S	9	51636	D	9	59598	D	9	49544	S	9	56319	D	9	65835	F	9	86063	M	9	49541	M	9	8568	S	9	51635	M	9	52329
D	10	53719	S	10	64479	S	10	59503	M	10	83430	F	10	53718	M	10	64441	M	10	83591	S	10	35366	D	10	4042	D	10	38274	S	10	58050	D	10	59576
F	11	62459	M	11	83562	M	11	65839	D	11	86070	S	11	62452	D	11	83551	D	11	21622	S	11	44382	M	11	36473	F	11	51384	M	11	65835	M	11	83383
S	12	83492	D	12	17752	D	12	85121	F	12	35371	S	12	83478	M	12	17349	F	12	40497	M	12	52340	D	12	49544	S	12	56319	D	12	83591	D	12	86063
S	13	8457	M	13	38913	M	13	32706	S	13	48076	M	13	4053	D	13	38904	S	13	51636	D	13	59598	F	13	53718	S	13	64441	M	13	21622	F	13	35366
M	14	37404	D	14	51620	D	14	44336	S	14	52503	D	14	36475	F	14	51612	S	14	59503	M	14	83430	S	14	62452	M	14	83551	D	14	40497	S	14	44382
D	15	49715	F	15	58033	F	15	51643	M	15	60033	M	15	49711	S	15	58019	M	15	65839	D	15	86070	S	15	83478	D	15	17349	F	15	51636	S	15	52340
M	16	53720	S	16	64486	S	16	59504	D	16	83436	D	16	53719	S	16	64479	D	16	85121	F	16	35371	M	16	4053	M	16	38904	S	16	59503	M	16	59598
D	17	62461	S	17	83564	S	17	83263	M	17	89324	F	17	62459	M	17	83562	M	17	32706	S	17	48076	D	17	36475	D	17	51612	S	17	65839	D	17	83430
F	18	83494	M	18	17760	M	18	85123	D	18	35375	S	18	83492	D	18	17752	D	18	44336	S	18	52503	M	18	49711	F	18	58019	M	18	85121	M	18	86070
S	19	8466	D	19	38940	D	19	35355	F	19	48087	S	19	8457	M	19	38913	F	19	51643	M	19	60033	D	19	53719	S	19	64479	D	19	32706	D	19	35371
S	20	38139	M	20	51630	M	20	44337	S	20	52551	M	20	37404	D	20	51620	S	20	59504	D	20	83436	F	20	62459	S	20	83562	M	20	44336	F	20	48076
M	21	51356	D	21	58036	D	21	51649	S	21	60040	D	21	49715	F	21	58033	S	21	83263	M	21	89324	S	21	83492	M	21	17752	D	21	51643	S	21	52503
D	22	55184	F	22	65816	F	22	59519	M	22	83439	M	22	53720	S	22	64486	M	22	85123	D	22	35375	S	22	8457	D	22	38913	F	22	59504	S	22	60033
M	23	62466	S	23	17797	S	23	83320	D	23	89327	D	23	62461	S	23	83564	D	23	35355	F	23	48087	M	23	37404	M	23	51620	S	23	83263	M	23	83436
D	24	83536	S	24	38973	S	24	85128	M	24	35377	F	24	83494	M	24	17760	M	24	44337	S	24	52551	D	24	49715	D	24	58033	S	24	85123	D	24	89324
F	25	8560	M	25	51633	M	25	35362	D	25	48559	S	25	8466	D	25	38940	D	25	51649	S	25	60040	M	25	53720	F	25	64486	M	25	35355	M	25	35375
S	26	38250	D	26	58046	D	26	44347	F	26	52581	S	26	38139	M	26	51630	F	26	59519	M	26	83439	D	26	62461	S	26	83564	D	26	44337	D	26	48087
S	27	51381	M	27	65832	M	27	51650	S	27	60045	M	27	51356	D	27	58036	S	27	83320	D	27	89327	F	27	83494	S	27	17760	M	27	51649	F	27	52551
M	28	55186	D	28	83584	D	28	59560	S	28	83465	D	28	55184	F	28	65816	S	28	85128	M	28	35377	S	28	8466	M	28	38940	D	28	59519	S	28	60040
D	29	62472				F	29	83332	M	29	89342	M	29	62466	S	29	17797	M	29	35362	D	29	48559	S	29	38139	D	29	51630	F	29	83320	S	29	83439
M	30	83550				S	30	86052	D	30	35377	D	30	83536	S	30	38973	D	30	44347	F	30	52581	M	30	51356	M	30	58036	S	30	85128	M	30	89327
D	31	8568				S	31	35365				F	31	8560				M	31	51650	S	31	60045				D	31	65816				D	31	35377

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein ***Glück*** mit der an seinem ***Geburtstage*** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an ***jedem Tage*** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ***umgehender*** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intrégă întreprinderea stă sub **supravegherea statului.**

Contribuţia pentru **losurile originale** de clasa primă conform planului este:
pentru o **optime** (${}^1/_8$) **fl. —.75** sau C. **1.50** pentru un **pătrar** (${}^1/_4$) fl. **1.50** sau C. **3.—**
„ o **jumĕtate** (${}^1/_2$) „ **3.—** „ „ **6.—** „ un **întreg** (${}^1/_1$) „ **6.—** „ „ **12.—**
şi se trimit cu rambursă, sau trimiţêndu-se preţul lor anticipativ. Planuri oficióse gratis. Comande pentru losuri originale sunt a se trimite direct la noi până la

22 Maiu a. c.

Filiale:
Museumring II
Elisabethring 54

[56] 8—8

Banca
A. TÖRÖK & Co.
Budapesta. V. Waitznerring 4/a.

Multe şi fórte mari câştiguri am solvit noi prea stimaţilor nostri clienţi şi anume în timp scurt preste cinci milióne

Scrisóre de comandă de tăiat. **Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.**

Ersuche um Zusendung von .... **Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie** nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von. fl. .... } **ist per Nachnahme zu erheben.** / **folgt durch Postanweisung.** } Was nicht gewünscht bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse { ....
....

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 51 Sibiiu, Marţi 8/21 Maiu 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de donĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Tact politic.

Nu mai încape nici o îndoială, reichsrathul austriac a întrat în ape bune. Ear' meritul de a fi readus la brézdă bună parlamentul din *Austria*, 'i revine prim-ministrului Dr. *Körber*, funcţionariului de odinióră, care cu zimbet de compătimire a fost primit când s'a presentat întâiu reichsrath-ului de dincolo ca bărbatul de încredere al Corónei, pentru-că între împrejurările de atunci nimeni nu dădea nici atâta viaţă guvernului seu de câtă s'au bucurat antecesorii sei, căzuţi dela putere unul după altul, în scurte intervaluri.

Şi eată că astăzi acelaşi Dr. *Körber*, care era considerat ca *ultimul* ministru-president *constituţional* al Austriei, pentru-că se credea cu tótă siguranţa, că sub a sa conducere de stat are sĕ'şi dee parlamentarismul obştescul sfârşit în ceealaltă parte a monarchiei nóstre: nu numai că a ajuns stăpân desĕvârşit pe situaţia politică, ci a dat şi viéţă nouă parlamentarismului în Austria, astfel, că astăzi nu mai póte fi vorba de o apropiată şi sigură *înmormêntare*, ci de o sigură *reconvalescenţă* şi de o apropiată *însănătoşare* desĕvârşită a vieţei parlamentare în partea ceealaltă a monarchiei austro-ungare.

Incet, cu pacienţă de fer, cu indulgenţa funcţionarului consciincios, dedat sĕ înghită multe, sĕ rabde multe, sĕ ierte multe şi sĕ se facă că nici nu le aude tóte, — Dr. *Körber* a sciut sĕ se foloséscă cu isteţime de tóte ocasiunile date pentru a arunca la o parte rênd pe rênd câte o pedecă din cele multe ce le aflase puse în calea activităţii sale când venise la putere, astfel, că astăzi aprópe tóte sunt delăturate şi în una din zilele trecute cu deplină satisfacţie şi mângăere a putut informa opiniunea publică prin un comunicat oficios despre îmbucurătorul eveniment, că *un compromis a fost legat între guvernul austriac şi partidele din reichsrath, în înţelesul căruia capabilitatea de muncă a parlamentului din Austria este asigurată.*

Se cere o deosebită destoinicie, un deosebit *tact politic* pentru a ajunge la un astfel de resultat, — îmbucurător şi mulţumitor pentru toţi cei direct sau indirect interesaţi ca Austria sĕ fie menţinută în formaţiunea ei actuală; şi de acest tact politic dispune din destul prim-ministrul austriac Dr. *Körber*. In istoria vieţii parlamentare a Austriei numele seu va ocupa deci loc de frunte, locul pe care'l merită.

In ce residă măestria dlui *Körber* în conducerea de stat? In recunóşterea datoriei impusă de altcum tuturor guvernelor *de a ţinê cont de interesele şi de dorinţele popórĕlor cari constituesc statul.*

Guvernul austriac a înţeles, că interesele economice ale popórelor din Austria sunt mai rĕu periclitate decât interesele lor naţionale, şi s'a pus sĕ le apere prin proiecte de canalisare, cari au sĕ deschidă noue isvóre de câştig pe séma cetăţenilor austriaci. Şi efectul a fost covîrşitor. De jos a început a se crea un curent sănătos de constrîngere pe séma celor din parlament, ca sĕ se pună pe muncă seriósă, lăsând la o parte certele şi duşmăniile naţionale.

Guvernul austriac a înţeles, că dorinţa cea mai ferbinte a poporului *ceh* (cel mai gălăgios în reichsrath) este, sĕ pótă saluta în mijlocul seu pe iubitul seu Monarch, şi dorinţa acésta i-a împlinit'o. In curênd Monarchul are sĕ mérgă la *Praga*, însoţit de prim-ministrul seu *Körber*; şi de când se ştie lucrul acesta nespusă bucurie domnesce pretutindenea în Boemia, şi nimeni nu se mai gândesce sĕ facă miserii şi sĕ pună pedeci guvernului.

Eată deci, că cu tact şi cu prudenţă se póte restabili pacea şi ordinea şi acolo, unde se părea că restabilirea e cu neputinţă. Care e deci învĕţătura? Aceea, că nu cu acte de persecutare, de intimidare şi de rĕsbunare se câştigă simpatia popórelor, ci prin ascultarea şi împlinirea dorinţelor lor juste şi motivate. Ear' pentru a le cunósce şi a le puté împlini acestea, nu confiscate, ci respectate şi lărgite trebuesc drepturile de întrunire, de liberă cugetare şi de liberă vorbire ale popórelor, — căci numai aşa pot străbate guvernele în adâncul inimii lor, convingându-se, că de binele şi de înaintarea ţerii sunt conduse şi ele, întocmai ca şi aceia cari le ponegresc într'una, acusându-le necontenit, fără urmă de temeiu, că sunt duşmănóse şi periculóse unităţii şi integrităţii statului.

Sibiiu, 20 Maiu n.

Cuota. Legea despre cuotă nu va fi discutată în parlamentul magiar, fiind-că guvernul nu e sigur, dacă legea va puté fi votată şi în ceealaltă parte a monarchiei şi astfel cuota va fi stabilită şi de astădată, pe un nou an înainte, prin rescriptul Monarchului.

Mohamedani la Budapesta. O delegaţiune a Mohamedanilor din Bosnia şi Herţegovina, care solicitase şi în anul trecut audienţă în chestie de autonomie pe séma bisericei şi a şcólelor mohamedane din provinciile ocupate, a umblat de nou sĕ fie primită în audienţă la Budapesta; dar' fiind-că Monarchul nu mai acordă audienţe în capitala ungară, va merge la Viena şi va căuta sĕ fie acolo primită din partea M. Sale.

Delegaţiunile. Delegaţiunea magiară s'a constituit astfel: preşedinte contele *Szapáry Gyula*, vice-preşedinte *Szilágyi Dezső*, notari: *Münnich*, baronul *Rudnyánszky* şi contele *Toroczkay*. Din delegaţiunea magiară fac parte şi domnii: Dr. *Iosif Gall* şi *George Szerb*.

Inţelegere magiaro-română. „*Magyarország*" scrie, că în timpul din urmă s'a purtat o corespondenţă vie între unii deputaţi de frunte din România şi câţiva colegi de ai lor din Ungaria, în scopul sĕ-şi facă visite reciproce, — Ungurii la Bucuresci, Românii la Budapesta, — pentru-ca legând prietinie între olaltă şi cunoscêndu-se mai bine, sĕ pótă contribuí toţi din tóte părţile *la delăturarea neînţelegerilor esistente astăzi între elementul magiar şi cel român.* Ideia, — ne spune numitul ziariu, — a avut primirea cea mai căldurósă la deputaţii magiari. Nu cumva e ideia lor proprie??

Din parlament. Din motivul, că astăzi se întrunesc delegaţiunile, dieta magiară a luat Sâmbătă vacanţe până la 12 Iunie. Se crede că până atunci delegaţiunile îşi vor termina lucrările. In şedinţele din urmă dieta s'a ocupat cu proiectul de lege despre *incompatibilitate*, trecênd peste toţi paragrafii mai grei, cari provocaseră nedumerire şi îngrijorare la mulţi deputaţi din partidul guvernamental. Restul va fi, — după redeschidere, — iute resolvat, pentru-că discuţie mai animată se va nasce numai la paragraful care dispune, că dreptul de a decide în chestii de incompatibilitate revine *juriului* ales din partea dietei, pe când întréga oposiţie şi o bună parte din partidul guvernamental e de părerea, că sarcina acésta sĕ fie încredinţată Curiei, ca for independent judecătoresc.

Statutele fondului de pensiune.

Mulţămitor şi plin de recunoscinţă se cuvine sĕ fie clerul nostru acelor bărbaţi şi stêlpi ai bisericei nóstre ortodoxe, cari au pus basa şi au muncit pentru înactivarea unui fond de pensiuni pe séma clerului din archidiecesă.

Era un început modest, şi mică era pensia ce se punea în vedere unui preot, după un lung serviciu; dar' şi cotisaţiunile membrilor erau mici.

Astăzi statutele vechi s'au modificat.

Acum maximul pensiunei la care póte aspira ori-ce membru, e mulţămitor; deci fie-care preot, cu îndoit zel şi abnegaţiune, dator este a munci în via Domnului, bine sciind, că şi pentru timpul de neputinţă, când va fi istovit de puteri prin încordare continuă, esistinţa îi este asigurată. Ear' pentru casul, când înainte de vreme ar sucumba, închide ochii mai liniştit, avênd convingerea, că soţia sa şi orfanii sei nu vor fi siliţi a se îndeletnicí cu lucrări ordinare şi de multe-ori sub demnitatea unei foste soţii de preot, pentru agonisirea celor de lipsă pentru traiul zilnic.

In privinţa acésta, cred că cu toţii suntem de acord.

Este însĕ o dispoziţiune în noul statut, care póte produce nedumerire şi resens la mulţi preoţi, şi care constă în faptul, că după 40 de ani de serviciu, necondiţionat preotul *trebue* sĕ trécă la pensie, chiar şi dacă ar mai fi apt de serviciu.

Acei venerabili membri ai sinodului archidiecesan, cari au propus şi susţinut acésta disposiţiune, vor fi avut în vedere pe de o parte disposiţiunile analóge, din statutele de pensiuni ale altor funcţionari civili, cari prescriu 30 respective 40 ani de serviciu séu 65 ani ai etăţii, pentru-ca sĕ iasă la pensie, ear' pe de altă parte vor fi avut în vedere, că în timpul de faţă, când în tóte direcţiunile şi ramurile activităţii omenesci se lucră cu puterea şi iuţéla ameţitóre a aburului şi electricităţii, — nu se cuvine nici în cele bisericesci a rĕmâné înapoi.

Astăzi mai ales, când avem un numĕr frumos de tineri cu cualificaţiune şi cu dor de muncă, cari aştéptă cu neastêmpĕr, cer întrare şi bat la porţile vieţii practice, datori suntem sĕ le netezim calea, şi acésta nu o putem face decât delăturând pe bĕtrânii ce le stau în drum, trecêndu-i la pensie.

Tinerilor dornici de propăşire şi — reverêndă, le rĕspund cu ss. părinţi adunaţi în al VI-lea sinod ecumenic (can. 14) şi cu cei adunaţi în sinod la Neocesarea (can. 11) că: „*sĕ mai aştepte!*". Sĕ mai aştepte, până vor împliní cel puţin 30 ani, ori şi cât de învĕţaţi ar fi, ca sĕ aibă timp a se ispití mai întâiu bine pe ei înşişi, şi sĕ dee ocasie lumei sĕ le cunóscă aplecările, însuşirile, caracterul şi moralul (Ioan Gură de aur. Despre preoţie).

Ear' celor ce nu le mai place a vedé la altar preoţi îmbĕtrâniţi în muncă cinstită şi bogaţi în experienţe, le rĕspund: natura oficiului preoţesc-pastoral stă în raport invers cu natura tuturor celorlalte oficii lumesci, ori cari ar fi ele.

Căci, pe când funcţionarii civili se conduc după anumite legi omenesci, neperfecte şi supuse schimbărilor, pe atunci păstorul sufletesc — preotul — se conduce de anumite legi divine, perfecte, nesupuse schimbărilor, vecinice ca şi vecinicul Dumnezeu.

Funcţionarul civil, cu cât înaintéză în serviciu şi etate, cu atât se perde în sisteme, ordinaţiuni, paragrafi şi articlii de lege ce se schimbă şi se prefac an de an, — îşi exhauriéză cu timpul forţele spirituale, astfel că după 30—40 ani de serviciu, pentru dînsul e o binefacere, ear' pentru susţinĕtorul sĕu un câştig, că-l scóte la pensie.

Preotul însĕ, cu cât înaintéză în serviciul seu pastoral, cu atât se aprofundéză, învaţă şi cunósce mai temeinic divinele învĕţături, cari sunt şi rĕmân în etern aceleaşi, şi tot cu mai mare efect şi eficacitate le transplântă în inimile credincioşilor sei, ear' acestia tot cu mai multă încredere, respect şi iubire se apropie de venerabilul lor părinte; — de aceea pentru biserică e un bine, câştig, ear' pentru preotul încunjurat de stima şi iubirea generală, o mângăere, că-şi póte continua activitatea sa pastorală.

Aşa dară din punct de vedere bisericesc-moral, pensionarea necondiţionată a preotului n'ar fi la loc.

Dar' nici din punct de vedere financiar nu e potrivită acésta disposiţie.

Conform datelor statistice, în archidiecesă sunt aprópe 1000 preoţi.

Din acestia cam 10% au împlinit séu în curênd vor împliní 40 ani de serviciu.

După noul statut, acestia au sĕ trécă toţi la pensie. Socotind de fie-care minimul pensiunei cu 1200 coróne, fondul îndată după întrarea în vigóre a noului statut, ar avé sĕ plătéscă anual 120.000 coróne pensia la 100 de preoţi. Sĕ mai presupunem că din cei 100 de preoţi pensionaţi, 50 de inşi mai trăesc, ca sĕ tragă pensie încă 10 ani. Acestora ar avé sĕ le plătéscă fondul în numitul restimp 600.000 coróne.

Lipsind disposiţia din cestiune, sumele de mai sus s'ar reduce la sigur pe jumĕtate.

Dar' chiar şi din punct de vedere al disciplinei bisericesci pensionarea forţată n'are rost.

Preotul, încă apt de serviciu, dar' pensionat, vede în urmaşul seu un usurpător al drepturilor sale avute, îl va tracta cu recélă şi neîncredere, se va silí a-i paralisa bunele intenţiuni ale acestuia, ba îi va mai face şi prevaricaţiuni, căci, deşí pensionat, prin acésta nu e totodată şi rĕspopit. De ací vor urma certe între dînşii şi scandelă în popor, ear' arătările la autoritatea superióră vor curge ca plóia, aşa că numai pentru aplanarea şi cercetarea acelora va mai trebuí înfiinţată o nouă secţie la consistoriu.

Unii funcţionari civili, după ce ies la pensie, pentru-ca sĕ mai câştige ceva parale, întră în vre-o altă slujbă, de multe-ori diametral opusă celei avute mai înainte.

Aşa vor cerca sĕ facă şi unii preoţi pensionaţi.

Şi cum sunt la sate cam puţine posturi de ocupat, vom vedé pe unii punêndu-şi candidatura la primărie, alţii de cassari comunali, ca tutori orfanali, ca purtători de catastru, ca ajutoriu de notariu, ca arêndaşi, ba chiar ca crişmari. Şi nu-i va puté nimeni oprì dela astfeliu de îndeletniciri, până nu vom avé şi noi o lege de incompatibilitate.

Şi cine nu vede în tóte acestea un rĕu imens al bisericei şi funest în consecinţele sâle?

Inţeleg pensionarea necondiţionată, după un serviciu de 40 ani în acel cas, când s'ar puté susţiné dispoziţiunile din canóne, ca un cleric sĕ fie înaintat la trépta preoţiei numai după-ce a împlinit 30 ani.

Dar' sunt necesităţi neînlăturabile, cari pretind sĕ fie chirotoniţi tineri cu 23, 24 şi 25 ani, şi dacă acestia mai înainte au funcţionat şi ca învĕţători, cum au dreptul a-şi rĕscumpĕra şi acesti ani, ajung la pensie cei mai mulţi între anii 58 şi 64 ai etăţii. Şi cine póte susţiné că acésta e o vîrstă la care preotul nu mai e de nici o trébă?

Dacă aşi fi avut scaun şi drept la vorbă în sinod, cu respect la acest obiect aşi fi făcut următórea propunere:

Preoţii, după un serviciu neîntrerupt de 40 ani, la propria cerere, pot trece la pensie, fără a mai documenta neputinţa lor.

Se înţelege de sine că pe preoţii cu 40 de ani în serviciu, dar' incapabili, şi cari nu mai corespund aşteptărilor, Prea Veneratul Consistoriu i-ar pensiona din oficiu, şi dacă dînşii n'ar cere acésta.

Am scris aceste sub impresiunea ce mi-a sugerat-o raportul din „*Telegraful Român*" Nr. 42 din 16 April a. c. despre decursul şedinţei a V-a a sinodului archidiecesan.

Şi cum biserica nóstră ortodoxă este constituţională şi liberală în adevĕratul înţeles al cuvêntului, şi cum libertatea cugetării în vorbire şi scriere e garantată, cred că nu va fi cu supĕrare din nici o parte, dacă pe acésta cale am espus vederile şi temerile mele în acéstă delicată cestiune.

Preotul *George Babeş*.

Revistă esternă

Scandal în dieta belgiană — pentru papa. In şedinţa de Vineri a dietei belgiane majoritatea clericală a făcut propunere în favorul restabilirii potestăţii lumesci a papei. Contra propunerii a protestat sgomotos oposiţia, în timp ce radicalii şi socialistii strigau cuvinte fórte ofensătóre la adresa papei. Mulţi strigau lozinca vienezilor: desfacere de cătră Roma. După sgomot şi ofensàri reciproce liberalii au părăsit demonstrativ sala de şedinţe, ear' socialistii au început sĕ cânte marsileza. Şedinţa s'a terminat în fórte mare agitaţiune.

*

Rĕsboiul Burilor. „Rheinisch-Westphaelische Zeitung" susţine a avé informaţiuni sigure, că soţia generalului Botha, plecată sĕptĕmânile trecute cu misiune de pace la *Krüger*, aduce presidentului o epistolă scrisă de însuşi *Kitchener*, în care acesta pune în prospect Burilor condiţiuni de pace estraordinar de favorabile.

In acelaşi timp Agenţei Reuter (Londra) i-se raportéză din Durban, că autorităţile militare au provocat pe zulucafferi sĕ prădeze şi jefuéscă averile Burilor. In urmarea acestei provocări un trib al cafferilor a năvălit în districtul Vryheid şi a răpit de la Buri 1000 de vite, pe cari le-a mânat în tabĕra colonelului *Bottomley*, care drept recompensă a dat tribului 10% din prada făcută.

O telegramă privată din Capstadt dto. 18 Maiu raportéză la Londra, că *De Wett* cu o comandă puternică şi cu câteva tunuri a năvălit de nou în colonia Cap. Insurecţiunea din Capland e în crescere. In apropiere de Maraisburg Burii au bătut o colónă de armată engleză, care a perdut în luptă 11 morţi, 23 răniţi şi 42 prisonieri.

*

Graţiarea lui Taisici. O telegramă din Belgrad vestesce, că regele a semnat un ucaz prin care graţiéză pe Ranco *Taisici*, fostul conducĕtor al radicalilor şi implicat în atentatul contra rĕposatului rege Milan. Taisici până acum trăia refugiat în Cettinje.

Lupta în comitate.

Congregaţia comitatului Braşov.

Mercuri, 15 Maiu nou, a fost pusă în discuţie în adunarea generală comitatensă din *Braşov* cunoscutul conclus al Secuilor din Treiscaune, referitor la abrogarea sau modificarea legii de naţionalitate.

Congregaţia a decis, cum am anunţat, *trecerea la ordinea zilei* peste acest faimos conclus, ear' Românii au cerut mai mult, au cerut *respingerea şi reprobarea* representaţiunii comitatului Trei-Scaune.

Propunerea făcută în privinţa acésta, şi susţinută cu puternice argumente din partea domnilor *Dr. Aurel Mureşan*, *I. Lengher* şi *Vasile Goldiş*, — e următórea:

Petiţiunea congregaţiei comitatului Treiscaune dela 12 Octombre 1900 adresată dietei şi guvernului, cere modificarea articolului de lege 44 din 1868 în acel înţeles, ca dreptul de limbă stabilit prin acea lege în favorul naţionalităţilor nemagiare sĕ fie suprimat cu desăvîrşire, làsându-se acestor naţionalităţi numai putinţa de a se folosi de propria lor limbă maternă în comunicarea verbală cu autorităţile.

Prin acéstă petiţiune congregaţia comitatului Trei-Scaune atacă dreptul de limbă al naţionalităţilor, întrucât — deşi în mĕsură fórte restrînsă — şi neîndestulitóre el este stabilit prin legea care s'a adus de cătră dietă cu pretenţia de a fi un fel de echivalent pentru drepturile desfiinţate ale naţiunilor din Transilvania şi ale naţionalităţilor din Banat şi ţeara Unguréscă şi despre care lege fundamentală art. 44 din 1868 coróna a constatat în discursul tronului dela 10 Decembre 1868, că *„prin ea statul asigură fie-cărui cetăţean libertatea şi desvoltarea limbei sale materne în mod egal"*.

Dar' petiţiunea congregaţiunii comitatului Treiscaune atacă şi principiul de egală îndreptăţire a naţionalităţilor exprimat în articolul de lege 44 din 1868. Acéstă lege, deşi conţine numai niştesfărmituri din drepturile ce se cuvin naţionalitaţilor nemagiare şi cu tóte că şi aceste sfărmituri prin practica sistemului de guvernare sunt ignorate şi desfiinţate, ba de un timp încóce cu provocare chiar la acéstă lege naţionalităţile nemagiare sunt despoiate de dreptul de liberă întrunire şi de dreptul constituţional de a se constitui în partide politice pe basa naţionalităţii, totuşi ea cel puţin în titlul sĕu recunósce principiul de *„egală îndreptăţire a naţionalităţilor"*.

Prin intenţiunea acésta de a despoia naţionalităţile nemagiare din acest stat de drepturile lor fireşti şi positive, ba chiar şi de libertatea lor cetăţenéscă, petiţiunea comitatului Treiscaune contribue în chip inevitabil la conturbarea păcii şi liniştei dintrĕ popórele Statului şi astfel tinde a aduce la extrem încordarea, ce a ajuns deja atât de mare din causa nenorocitelor nisuinţe de magiarisare.

Astfel pasul făcut de comitatul Treiscaune vrea sĕ zădàrnicéscă chiar şi posibilitatea de a se mai valora pe viitor în acest stat *egala îndreptăţire naţională*, pentru a cărei realisare am luptat şi luptăm şi noi Românii pe temeiul principiului etern de libertate, egalitate şi frăţietate, — pe care se întemeiază programul nostru politic din 1881.

Din tóte aceste consideraţiuni, noi representanţii Români ai acestui comitat considerăm petiţiunea comitatului Trei-Scaune ca o manifestaţiune duşmănósă existenţei nóstre naţionale, ca un act îndreptat în contra libertăţii şi desvoltării limbei nóstre materne şi a tuturor celorlalte naţionalităţi nemaghiare conlocuitóre. Conduşi de adevĕrat patriotism deci propunem, ca congregaţiunea comitatului Braşov sĕ decidă:

Adunarea generală respinge şi reprobă representaţiunea comitatului Trei Scaune, fiind-că este îndreptată în contra libertăţii, a dreptului de limbă şi a egalei îndreptăţiri a popórelor nemagiare din statul ungar.

Din Ocna-Sibiiului.

Inmormântarea învĕţ. pens. Dum. S. Cristea.

Sufletele credincioşilor nostri din *Ocna* au fost greu zguduite prin mórtea neaşteptată a învĕţătorului pensionat *Dumitru S. Cristea*. Cu o zi înainte deplin sănătos, înspre nóptea de Miercuri a fost lovit de paralisie şi după o zi de stare inconscientă şi-a dat sufletul în mânile creatorului. Repausatul a funcţionat ca învĕţător la şcóla nóstră confesională 33 ani, cu zel şi pricepere, când după un serviciu atât de îndelungat, în anul 1894 a întrat în pensiunea bine meritată. Atât ca învĕţător, cât şi de atunci încóce neîntrerupt a fost membru parte în corporaţiunile nóstre bisericesci, unde ca om cu judecată calmă, modest şi nejignitoriu în espunerea părerilor sale, a adus servicii bune bisericei şi şcólei nóstre. Asemenea şi ca factor în representanţa orăşenéscă a ţinut tot-déuna sĕ arete şi apere interesele poporului, din care făcea parte. Ca tată de familie póte servi de model. N'a cruţat nimic pentru a da copiilor sĕi o crescere corespundĕtóre timpului. Dintre 5 băieţi, o fată e învĕţătóre, una se pregătesce pentru cariera acésta, ear' băiatul, care e cel mai tinĕr, ascultă facultatea juridică la universitatea din Budapesta — ca stipendist al fundaţiunei Gozsdu.

Durerósa veste a grupat în jurul trupului sĕu fără de viéţă pe toţi ai sĕi, — veniţi din mari depărtări. Inmormêntarea s'a făcut *Vineri* după amézi în mijlocul unei mulţimi de popor, cum numai la sĕrbătorile mari se mai póte vedé. Serviciul funebral a fost îndeplinit de preoţii nostri Ioan *Vinţeleriu*, Isaia *Henteş* şi Isaia *Popa*, cu o evlavie potenţată. Prohodul s'a făcut în biserică, după îndeplinirea căruia vrednicul preot I. *Vinţeleriu* a rostit de pe amvon o predică înălţătóre. Plecând dela evangelistul *Matheiu*: *„Priveghiaţi şi fiţi gata, căci nu ştiţi ziua, nici ciasul, în care va veni fiul omenesc"*, a arătat virtuţile celui adormit în Domnul. In stima şi iubirea de care cel repausat s'a bucurat, atât în viéţă, cât şi la acest din urmă prilej de rĕmas bun, sĕ-'şi afle cei rĕmaşi mângăiere. N'a rĕmas ochiu şi faţă nebrezdată de lacrămi. Dela biserică în frunte cu băieţii de şcólă l'am petrecut până la grópă. Cu bucurie relevez frumosul fapt, că domnii dela magistrat şi dela celelalte oficii politice şi de astă dată s'au cinstit pe sine înşişi luând parte dela început până în sfîrşit la actul înmormântării. Asemenea şi din Sibíiu au venit mai mulţi prietini şi cunoscuţi pentru a da cel din urmă tribut de stimă repausatului, şi a turna balsamul mângăierii preste sufletele greu atinse ale membrilor din familie.

Oraşul nostru a perdut un vrednic cetăţean, biserica şi şcóla nóstră un harnic şi binevoitor membru, ear' familia întristată pe capul ei neobosit în muncă pentru prosperarea şi fericirea ei.

D-zeu sĕ-'l odihnéscă cu cei drepţi, ear' pe cei rĕmaşi sĕ-i mângăie.

Coresp.

Intimpinare.

Permiteţi-mi dle Redactor, ca faţă de corespondinţa domnului „X" publicată în numĕrul 46 al preţuitului ziariu „Telegraful Roman" *despre alegerea de paroch în Topârcea*, sĕ fac unele reflexiuni.

S'a scris şi vorbit în diferite rênduri despre acest curat tract românesc protopresbiteral al *Sĕlişteí*, aducêndu-se de model, nunumai în ce privesce starea lui înaintată în cultură şi bunăstare, ci şi în ce privesce moralitatea şi tăria în credinţa şi legea strămoşască a locuitorilor lui, încât pe mine unul — şi cred că şi pe cei necuprinşi de patima invidiei şi a discordiei, m'a cuprins o adevĕrată mirare — faţă de tânguirile şi conclusiunile corespondentului „X".

Trebue sĕ se afle în deplină necunoscinţă de causă dl „X", când starea îmbucurătóre a unui tract o pune în voea întêmplărei, şi nu o atribue acelei împrejurări reale, că destinele tractului au fost puse în mâna astorfel de bărbaţi, cari după împrejurările date şi după putinţă au făcut totul, ca înaintarea şi progresul sĕ fie asigurat; căci 2 sau eventual chiar şi 3 alegeri, — lucru întêmplător în atâtea tracturi, — efectuite pentru întregirea unui post de paroch sau învĕţător, nu pot şi

---

FOIŞORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

Cercară sĕ-i acopere capul, dar' prin pânza cea mai désă, ea vedea totuşi faţa cadaverică. Când se găsea într'o cameră întunecósă, acea faţă se arăta pe zid, împrăştiind în întuneric lumina ei palidă şi ştérsă.

Séra, bolnava se simţia mai bine. Atunci cădea într'un somn aşa de adânc, că Cinna şi Timon se temeau câte odată că nu se va mai deştepta.

In sfêrşit, o cuprinsese o slăbiciune aşa de mare, că nu mai fu în stare sĕ mai mérgă fără sprijin şi fu nevoe sĕ o ducă în litieră.

Vechea nelinişte a lui Cinna se îndoì şi-l cuprinse cu totul.

Ii era témă pentru viéţa Anteei, şi apoi avea ciudata sensaţie că acéstă bólă are o legătură misteriósă cu aceea despre care el discutase atunci în convorbirea sa intimă cu Timon.

Bĕtrânul înţelept gândia póte acelaşi lucru, dar' Cinna se temea sĕ-l întrebe.

Totuşi, bolnava se mistuia ca o flóre, în sînul căreia pĕtrunsese o reptilă veninósă.

Dar' Cinna, cu tótă descurajarea sa, îşi apàra femeea cu tótă puterea desperărei.

Intâiu, o conduse în deşert, în împrejurimile Memfisului.

Vĕḑênd că şederea la umbra Piramidelor nu o libera de fiorósele-i vedenii, se întórse la Alexandria şi îşi încunjurà femeea de tot felul de ghicitori şi vrăjitori, cari alungau bólele; de o întrégă mulţime de acei magi neruşinaţi, cari prin uneltirile lor ascunse înşală credulitatea ómenilor. Cinna nu mai alegea, şi întrebuinţa tóte mijlócele.

In acest timp sosì din Cesarea la Alexandria un medic, Ebreul *Iosif*, fiul lui Khonza.

Cinna îl duse îndată lângă femeea sa şi în curênd speranţa se reaprinse în inima sa.

Iosif, care nu credea în zeii Greciei, nici în cei ai Romanilor, aruncă cu dispreţ bănuiala, că bóla ar fi datorită influinţei *Hecatei*.

Admitea mai curênd influinţa demonilor şi fu de părere sĕ părăsiască bolnava Egiptul, unde, pe lângă aceşti demoni, sĕnătatea tinerei femei putea fi compromisă prin emanaţiunile mocirlóse ale Deltei.

Părerea lui, — unde era Evreu póte, — era ca sĕ porniască spre Ierusalim, oraşul pe care demonii nu-l puteau visita şi unde aerul era înviorător şi dătător de sănĕtate.

Cinna ascultà cu atât mai bucuros acest sfat, cu cât mai întâiu, n'avea altceva mai bun de făcut, şi apoi Ierusalimul era guvernat de un amic al lui, ai cărui strămoşi fuseseră clienţii casei Cinna.

De fapt procuraţorul *Ponţiu* primi tinĕra păreche cu braţele deschise şi le puse la disposiţie casa lui de la ţară, situată aprópe de zidurile oraşului.

Dar' deja înainte de a sosí în Egipt, speranţa lui Cinna se risipise. Chiar pe puntea corăbiei faţa spectrului privia pe Antea; şi când ajunseră la capătul călătoriei, bolnava aştepta ora amiazului cu aceleaşi fiori ca şi în Alexandria.

Şi din nou zilele trecură în mâhnire, témă, desnădejde şi în aşteptarea morţii.

VII.

Era fórte cald în atrium, cu tótă fântâna, cu tótă umbra porticului şi deşi încă de diminéţă, marmura albă se încinsese sub razele sórelui de primăvară.

Din fericire, nu departe de casă se găsea un bĕtrân smochin ale cărui ramuri resfirate acoperiau un spaţiu întins. Din când în când câte o adiere uşóră trecea prin acest loc descoperit.

Cinna dete ordin sĕ se opriască litiera împodobită peste tot cu zambile şi flori de mĕr, în care stetea Antea.

Se aşeḑà aprópe de ea, îi luà în mânile sale mâna ei albă ca de alabastru, şi întrebà:

— „Eşti bine, scumpa mea?

— „Fórte bine", rĕspunse ea, cu o voce ce abia se auḑea.

Şi-şi închise pleópele, ca şi cum ar fi voit sĕ dórmă.

Se făcu din nou tăcere. Numai adierea vêntului foşnia în frunzele smochinului, în timp ce pe pămênt împrejurul litierei se mişcau pete aurite, formate de raze de sóre cari lunecau printre frunziş, şi în stâncile înegrite locustele ţiriiau fără încetare.

(Va urma).

nu e permis sě se arunce în sarcina conducětorilor tractuali cu efecte atât de fantasiste, după cum a făcut'o dl „X“; şi nu mai ales, pentrucă casurile amintite au adus în fruntea parochiilor preoţi demni şi culţi ca *Aron Flucuş* şi *Alecsandru Vlad*, ambii bărbaţi conscii şi cu rêvnă pentru promovarea şi ridicarea poporului încredinţat păstorirei lor.

Intrébă pe Sěceleni dle X, că ce urmări rele au avut asupra poporului alegerile de paroch, şi ei cu siguranţă vor rěspunde, că rěul nu s'a încuibat între ei prin acele alegeri, ci din contră, din ele a isvorit tăria şi consciinţa adevěrată în poporul, carele prin acele alegeri a putut sě sdrobéscă egoismul unor ómeni, cari pretindeau dela fiitorii lor preoţi sě le fericéscă vr'o fiinţă de gen feminin.

Eată dar' un neadevěr susţinut de dl „X“, din rîvna de a detrage şi a lovi într'un bărbat deja mort Dr. *Nicolae Maier*, fostul protopresbiter, care nu se mai póte apăra, şi în venerabilul protopresbiter al Sibiiului, dl *Papiu*, carele din încrederea celor de sus încă a condus o alegere în *Vale* şi una în *Sěcel*, cu resultat nemulţămitor pentru dl corespondent.

Incât pentru subscrisul, scrisele dlui „X“ nu mě pot atinge, şi nici n'aşi sta de vorbă asupra lor, dacă nu ar fi în joc reputaţiunea amintiţilor vrednici bărbaţi; căci, fie zis în trécét, pe mine alegerea din *Vale* nici nu mě privesce, făcêndu-se sub conducerea mai sus amintiţilor domni, ca şi cele 2 alegeri dintâiu din *Sěcel*, la care sub conducerea mea a reuşit cu unanimitate vrednicul şi harnicul actual paroch *Aron Flucuşiu*.

In cât privesce cele 2 alegeri din *Mag* conduse de subscrisul, ele au trebuit sě urmeze nu din slăbiciunea mea, ci din a candidatului ales, căci abzicênd de bună voe dela postul seu, pe basa dispoşiţiunei Prea Veneratului Consistor Archidiecesan s'a orânduit o a doua alegere, la care a fost ales actualul paroch din Mag.

Şi acum sě venim la *Topârcea*, unde la prima alegere condusă de subscrisul a fost numai *un singur* candidat.

N'am putut face alegerea în *Topârcea*, pentru-că ambe partidele erau contra acelui candidat (din ce causă eu nu voesc sě o spun). La alegerea a doua apoi, condusă de noul protopop, alegětorii n'au avut în vedere vrednicia şi cualificaţiunea candidaţilor, căci la acésta se aflau 2, ci interese locale străine de însěmnătatea actului, interese pe cari noul candidat şi ales póte le-a promis a le satisface uneia dintrě partide.

Atât. Şi cu acestea din parte'mi trec preste tóte la ordinea zilei.

Tilişca în 29 April 1901.

Petru Iuga
paroch şi fost adm. potop.

NOUTĂŢI

***Din causa** sfintei sěrbători a Inălţării Domnului, numěrul proxim al fóii nóstre va apăré numai Sâmbăta viitóre.*

*

Alegeri de protopresbiteri. Sâmbătă în 11 Maiu n. s'a întrunit sinodul protopresbiteral gr. ort. român din tractul *Turdii*, sub presidenţa esmisului consistorial P. C. Sa domnul Dr. *Eusebiu R. Roşca*, pentru a face alegerea de protopop. Majoritatea covîrşitóre a voturilor a întrunit'o dl *Iovian Murěşan*, paroch în comuna Trăsnea (tractul Unguraş) ear' administratorul de până acuma al tractului, dl *Teodor Ciortea*, paroch în Cojocna, a obţinut 13 voturi. Vineri în 17 Maiu, s'a făcut apoi alegere de protopresbiter în *Agnita*, sub conducerea dlui aseror consistorial *Moise Lazar*. Administratorul de până acuma al tractului, dl *N. Moldovan* a obţinut 28 voturi, ear' dl *I. B. Boiu* din Sibiiu 19 voturi. Ambele alegeri au decurs in cea mai deplină ordine.

*

Esposiţie de vite în Orěştie. „Reuniunea economică“ din Orăştie 'şi va ţiné adunarea generală a doua zi de Rusalii (3 Iunie n.). Cu acea ocasiune va fixa şi terminul ţinerii primei esposiţie de vite sub auspiciile sale, spre care scop „Ardeleana“ încă în anul trecut pusese la disposiţia reuniunei 200 coróne spre a fi distribuite ca premii. La esposiţie vor fi admise vitele din Orěştie şi din comunele vecine.

*

In interesul învěţătorilor. Invěţătoriul *Constantin Dima* în afacere de pensiune sě promoveze la consistoriu adeverinţă oficială de serviciu neîntrerupt pe anii şcolari 1893/4—1900/1.

*

Societatea studenţilor români „Patria“ din München îsi va ţiné a *treia* serbare aniversară în sala cea mare dela „*Kreuzbräu*“ Joi în 23 Maiu n. 1901 sub patronagiul domnului *Carol Arnold de Günther*, consul general al României. Inceputul la 8 sóra. Cuvêntul de deschieere 'l va rosti presidentul societăţii dl *Ioan Artimescu*.

*

Pentru restabilirea adevěrului. „Biserica şi Şcóla“ în numěrul de eri publică la „Diverse“ următórea notiţă:

„P. S. Dl Episcop Iosif *Goldiş* se află în Budapesta, unde presidéză şedinţele delegaţiunei, *şi ale fondaţiunei Gozsdu*“.

Adevěrul e însě, că president al fundaţiunii Gozsdu e Inaltpreasânţia Sa metropolitul, care însuşi a presidat aceste şedinţe, sěptěmâna trecută. Aserţiunea din „Bis. şi Şcóla“ deci în punctul presidării şedinţelor fundaţiunii Gozsdu nu corěspunde adevěrului.

*

Pentru masa studenţilor dela gimnasiul nostru rom. gr. or. din *Brad* au binevoit a contribui următorii M. St. D. D.: Nicolau Fizeşan preot militar în Braşov 10 cor., George Rocsin pretor Tenke 2 cor., Aureliu Fildan notariu 2 cor., Demetriu Negrean comerciant Beiuş 20 cor., Dr. Leo Parasca medic Haţeg 5 cor., „Haţiegana“ inst. de credit“ Haţeg 20 cor., Teodor Dobri neguţător Haţeg 5 cor., George Costa econom Haţeg 1 cor., Pensionatul 1 cor., Ilie Georgescu învěţător-director Poiana 2 cor., Sever Chrestian învěţ. Poiana 1 cor., Nicolau Serb învěţ. Poiana 1 cor., Romul Vraciu învěţ. Poiana 1 cor., Ilie Dobrota paroch Poiana 1 cor., Emil Lupan notar 2 cor., Aron Serb preot 1 cor., „Mielul“ cassa de împrumut şi păstrare Poiana 20 cor., Ioan P. Bozologoeviciu Poiana 1 cor., Ioan Prodan econom Poiana 1 cor., Romul Coţoiu, comerciant în Baia de Criş, în loc de cunună peritóre pe mormêntul de piă memoriă a bunului seu tată Eliseiu Coţoiu, fost învěţătoriu, 20 cor., Vladimir Spătariu advocat Verşeţ 2 cor., Nicolau Nedelco econom Verşeţ 1 cor., Paul Liuba privatier Verşeţ 1 cor., Dr. R... advocat Verşeţ 1 cor., Dr. Nicolaeviciu István adv. 1 cor., George Lazar adv. Arad 20 cor., Constantin Cothişel par. gr. or. Certege 50 cor., Petru Călciunariu adv. Orşova în favorul gimnasiului 10 cor. Priméscă toţi binevoitorii contribuitori cea mai viuă mulţămită. Direcţiunea gimnasiului rom. gr. or. din Brad 2 Maiu v. 1901 *Georgiu Părău* dir. gimnas.

*

Avis. Aduc la cunoscinţa celor interesaţi, că redactarea şi edarea revistei pedagogice anunţată, din causa multifariilor ocupaţiuni şi a timpului înaintat spre stîrşitul anului şcolar, va apăré numai la *1-a Ianuarie 1902*. Sibiiu, în 18 Maiu 1901. *Dr. Petru Şpan.*

*

In atenţiunea învěţătorilor. Se caută pentru şcóla ortodoxă română din *Gârbova*, tractul Mercurei, doi învěţători, respective un învěţător şi o învěţătóre, ómeni desteri într'ale instrucţiunei, din cari, unul sě fie şi cântăreţ bun, şi după posibilitate, sě pótă organisa cu elevii şi tineretul din parochie şi un cor, ear' celalalt sě fie destoinic în grădinărit; şi pe lângă tóte aceste destoinicii, — cei mai cualificaţi vor fi mai bine primiţi.

In şcólă, zidită numai în anul 1900 li-se oferă tóte comodităţile pedagogice şi salariul normal plătit regulat din cassa bisericei anticipative lunar, dimpreună cu tóte celelalte emolumente prescrise de lege. După un an de probă vor fi aleşi definitiv, şi întrucât va escela fiecare în specialitatea sa vor fi remuneraţi deosebit.

*

Petrecere în Tilişca. Reuniunea femeilor Române din Tilişca învită la petrecerea de vară ce se va ţiné la 10/23 Maiu 1901 în „*Gruiul Arinilor*“. La cas de timp nefavorabil se va ţiné în localul şcólei. Invitări speciale nu se fac. Contribuirile benevole se primesc în favorul reuniunei.

*

Rectificare. Ni se cere publicarea următórelor şire:

In Nr. 48. al mult preţuitului nostru ziariu „*Telegraful Român*“ publicată fiind continuarea articolului „*primul sinod protopresbiteral în Hunedóra*“, constat că în acel articol s'au strecurat două greşeli; deci în interesul corectităţii, rog onorata redacţiune a publica următórea rectificare:

1. Membrul mirenesc, care s'a verificat de către sinodul protopresbiteral, cu abatere dela hotărirea colegiului de scrutinare nu este cel din cercul VI. (Ghelariu), ci cel din cercul 18. (Lelese).

Presidenta „reuniunii fem. gr. ort. pentru infrumseţarea bisericei“ este amabila dnă *Amalia Dima*, o adevěrată matrónă română, al cărei preţios sprijin îl întimpinăm în tot locul, unde e vorba de vr'un lucru bun şi folositor, ear' stimabila dnă preotésă *Maria Oprea* este *mama* carea a dat nascere fericitei idei de a se înfiinţa acésta scumpă reuniune in Hunedóra.

*

Gratitudinea Grecilor. Din prilejul visitei dela Abbazia, făcută de regele George al Greciei regelui Carol, presa din Athena se ocupă în prim-articoli cu relaţiile de bună vecinătate între Grecia şi România, scoţênd în relief eminentele calităţi ale marelui căpitan din rěsboiul ruso-româno-turc şi reformator al armatei române, cum şi recunoscinţa naţiunii eline faţă de România, unde au rěsărit primele raze ale eliberării Greciei. Ziariul „*Iris*“, de esemplu, scrie următórele:

„... Grecii sunt recunoscětori Românilor pentru că din acéstă ţéră au isbucnit primele fulgere ale renascerii grecesci. Aici au găsit asil şi refugiu în timpuri cumplite pentru elenism cei-ce fugeau de terorismul turcesc. Şi azi încă, câte mii de Greci, atât din Grecia liberă cât şi din cea subjugată nu-şi găsesc mijlócele de existenţă în România?

De aceea neamul grecesc, care nici odată nu s'a arătat ingrat către cei ce i-au făcut chiar cel mai mic bine, nu perde nici o ocasie fără a-şi aminti că datoréză recunoscinţă Românilor pentru bunurile de cari se bucură în ţara şi în mijlocul lor.“

Ear' ziariul „Empiros“ într'un articol fórte elogios la adresa regelui Carol, între altele scrie următórele:

„Carol e cel mai mare dintre bărbaţii României, ear' recunoscinţa naţiunei către el trebue sě fie puternică şi întrégă.

„Carol e creatorul armatei române, *una din cele mai bune din lume.*

„Fără Dînsul acţiunea României în rěsboiul ruso turc ar fi fost egală cu zero şi victoriile strălucite repurtate de armata română în faţa Plevnei, şi ajutoriul fórte puternic dat Ruşilor în pericol, nu s'ar fi produs fără Dînsul.

Şi astfel a alcătuit o armată de primul rang, cu armamentul cel mai perfect, a fortificat Bucurescii cu o cheltuiélă de 300 milióne şi a făcut din România primul stat militar din peninsula balcanică.“

*

Din Abrud. Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat şi jur învită la *maialul* ce-l va arangia în favorul şcólei de fetiţe române din Abrud în a doua zi de Rusalii, adecă în 3 junie a. c. în grădina „Incze“. Inceputul la 2 óre d. a. Preţul de intrare: de persónă 1 cor., de familie 2 cor. La cas că timpul ar fi mai puţin favorabil, petrecerea se va ţiné, respective va continua în pavilonul de vară din grădina „Incze“.

*

In préjma evenimentului. Se telegrafiază din Roma că au sosit la casa regală 472 de petiţiuni trimise de móşe distinse cari îşi oferă serviciile la apropiata facere a Reginei Italiei. Ofertele din partea femeilor cari voesc sě serveascâ de doică viitorului copil regal sunt de asemenea nenuměrate. Insě doica a fost aleasă şi locuesce deja în Quirinal. E o ţărancă în vîrstă de 23 ani, anume Maddalena Conti; însě ea va servi numai ca ajutor, de óre-ce regina Elena are de gând sě alăpteze ea însăşi pe copilul sěu.

*

Metropolit armean la Bucureşti. Se scrie din Constantinopol, că Patriarchul armenesc de acolo ar fi făcut demersuri pe lângă guvernele din România şi Bulgaria, în scopul de a permite sě se trimită câte un Metropolit armean la Bucureşti şi la Sofia, fiind mare numěrul credincioşilor bisericei armene, atât în România cât şi în Bulgaria.

*

Pedestru spre Olanda. Din Bucureşti ni-se scrie, că Luni sěptěmâna trecută doi turişti români au plecat din Capitala României pe jos şi şi-au propus sě facă o călětorie până în *Olanda*. Cei doi turişti aveau un drapel cu tricolorul român, erau îmbrăcaţi în costume naţionale, in picióre opinci, iar' în spate fie-care purtau nişte uşóre raniţe în cari aveau rufěrie şi diferite merinde. Turiştii aveau asupra-le un registru în care se înregistréză de către autorităţi trecerea prin localităţi. Un numěros public de curioşi au petrecut pe turişti până la barieră.

*

Bursă pentru limba turco-persană. In 20 Iunie v. se va ţiné la ministeriul instrucţiunii publice în Bucureşti concurs pentru primirea unei burse, în scopul învěţării limbei turco-persane. Studiile sunt a se face în Constantinopol. Bursa este de 3240 lei pe an, şi se dă *pe trei ani*. Concurenţii trebue sě fie licenţiaţi în litere.

*

Hotelier român în America. In „Gazeta Transilvaniei“ de eri cetim următórele:

Dl Zaharie *Fleşeriu*, care petrece în *Cleveland Ohio* (America nordică), ne scrie următórele cu data de 5 Aprilie st. v.: Onorată Redacţiune! Cu mare bucuriă viu a vě aduce la cunoscinţă despre bravul nostru Român dl Iosif *Velcelean*, care prin sîrguinţa sa a ajuns aşa departe, încât a deschis un hotel aici pe un teritor străin. Numai laudă i-se cuvine, căci fórte mult bine face Românilor nostri, cari se află aici. Prin sfaturile şi înţelepciunea dênsului dl Iosif Velcelean îi stringe pe toţi sub aripile d-sale, îi sfătuesce cum sě se pórte cu naţiunile streine ce se află aici, le dă costul şi cortel cu preţuri fórte reduse numai şi numai sě înainteze bietul Român, care cheltuesce o sumă mare de bani prin călětoria la America. Adresa firmei d-lui Velcelean este Wewerle & Herman sb. Nr. 164, Cleveland Ohio (North-America).

*

Asasinat politic în Macedonia. In comuna *Srce* din Macedonia (vilajetul Bitoliei) un agent al comitetului macedo-bulgar a atacat în şcólă pe învěţătoriul sêrb Pera Constantinoviciu şi l'a ucis. După comiterea crimei asasinul a dispărut.

*

Poporaţia Vienei. Zilele trecute a terminat oficiul statistic al Vienei arangiarea datelor resultate din recensěmêntul dela 31 Decembre 1900. Conform acestora Viena are *1,677.957* locuitori, întrě cari 1,461.891 rom. catolici, 146.926 izraeliţi, 54.364 protestanţi, 975 gr. catolici şi 2722 fără religiune. După *sex* sunt 809.860 bărbaţi şi 865.860 femei, deci cu 56.000 mai multe femei de cât bărbaţi. Cetăţeni ungari sunt 140.280 (71.453 bărbaţi şi 68.827 femei), dintrě cari *numai 160* şi-au mărturisit ca limbă maternă limba magiară.

*

Emigrări. Se raportéză din Fiume, că Duminecă au sosit acolo, spre a se îmbarca pentru Brazilia şi America de nord 400 de ómeni de prin comitatele nord-ostice ale Ungariei şi din Galiţia. Emigranţii sunt aprópe toţi ruteni şi-'şi duc cu ei şi familiile.

*

Ştiri měrunte. Eugen Lucius şi d-na Meister din Frankfurt au donat un milion de marce spre scopuri culturale.— Tiberiu Brediceanu a compus un vals nou sub titlul „*Aurora*“ şi cântat prima-dată la nunta lui Cornel Prosteanu cu Aurora Lepa. — Candidatul de advocat Traian *Vuia* a fost promovat la gradul de doctor în ştiinţele juridice, la universitatea din Budapesta. — Ministrul de culte a încuviinţat edificarea unei şcóle de stat în *Blaj*, cu suma de 62800 coróne. — Despărţěmêntul Bistriţa al Asociaţiunei îşi va ţiné adunarea generală a doua zi de Rusalii în Borgo-Prund.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Incoronarea“ este titlul unei broşuri de 12 pagini format 8^0, tipar elegant, cuprinḑênd versuri de dl Sergiu Cujbă, Bucureşti 1901. Editura V. Rola et. Comp. Tipografia „Speranţa“. Esemplarul franco 50 bani se póte procura dela numita editură, Bucureşti strada Filantropiei Nr. 1.

*

„Biserica ortodocsă română“, revistă periodică eclesiastică, redactată în Bucuresci de un comitet redactor sub presidenţa archiereului Calistrat Bêrlădeanu. Nr. 1 al anului de apariţie XXV. (luna April) a apărut cu următoriul sumariu: Către cetitori. — Amintiri din Istoria bisericéscă. — Sistemul filosofico-teologic al fericitului Augustin. — Predica în vechime. — Din activitatea pastorală. — Scrierea întitulată „Ciuma religiósă“. — Cronica bisericéscă. — Despre persóna lui Iisus Christos. — Un catalog de manuscripte. — Donaţiuni. — Abonamentul 10 lei pe an. Se póte abona la Dr. Dragomir Demetrescu, Bucuresci str. Muselor Nr. 24.

*

„Convorbiri literare“. Nr. 5 pe luna Maiu a apărut cu urmatoriul conţinut: „Patriarchale“ şi „Romanţe şi cântece“ (poesii) de St. O. Iosif, „Relaţiile Moldovei cu Polonia după documente noue“ (urmare) de N. Iorga, „Primăvară“ (poesie) de Florian I. Becescu, „Studiul geografiei în învěţămêntul secundar“ de S. Mehedinţi, „Despre Ţiganiada lui Budai-Deleanu“, de G. Bogdan, „Data rezidirei Cetăţii albe“ de I. Tanoviceanu, „Notiţă asupra inscripţiunei din 1484 dela Cetatea-albă“ de N. Iorga, „Cu privire la luptele lui Mircea cu Turcii“ de N. Iorga, şi diferite comunicări.

Abonamentul pentru Austro-Ungaria 15 coróne la an. Editura librăriei Socec et Co. Bucureşti, Calea-Victoriei N. 21.

Nr. 544. [70] 2—3

CONCURS

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia a doua de clasa a III-a din Tălmăcel cu filia Tălmaciu se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în fóia destinată pentru publicaţiuni „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în tabela *B.* pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Cei ce doresc a reflecta la acest post vor avé sě-şi aştérnă suplicile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Concurenţii se vor presenta în vre-o Duminecă ori sěrbătóre înainte de ziua alegerii înaintea alegětorilor ca sě-şi dovedéscă desteritatea în cântări bisericesci şi în tipic, şi a se recomanda în biserică prin o cuvêntare cu textul din evangelia zilei.

Oficiul protopresbiteral gr.-or al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 3 Maiu 1901.

Ioan Papiu
protopresb.

Nr. 344/1901. [65] 3—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Dânc, tractul protopresbiteral Unguraş, prin acésta se escrie concurs din nou cu termin de 30 de zile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii 'şi pot lua informaţiuni mai de aprópe dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch, au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul indicat, şi au a se presenta înaintea alegětorilor în vre-o Dumineca séu sěrbătóre pentru a cânta respective a celebra şi a cânta.

Fizeş-Sânpetru, 23 Aprilie, 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Unguraşului, în conţelegere cu comitetul parochial.

Pavel Roşca
protopresb.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Teoria Dramei

cu un tractat introductiv
despre frumos şi artă,
de
Dr. Iosif Blaga,
profesor.
Preţul broş. 3 cor. 60 fil.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,

de
Iudita Secula n. *Truţa.*
Broş. à 50 cr.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumětate pânză . . „ 1.05
în piele roşie . . . „ 1.25
Ediţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vênḑare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . „ 1·—
Trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In **Tipografia şi librăria archidiecesană Sibiiu,** se află de vênḑare:

Cuvêntări bisericesci

de
Dr. Theol. George Popoviciu
protopresbiter ort. român în Lugoş
broş. à 3 cor., sau lei 3.50.

Religiune şi sciinţă,

disertaţiune
de acelaşi autor
broş. 50 fil.;
şi

Cuvêntări bisericesci

de
Massillon, episcop de Clermont şi membru al acad. franc.
traduse prin
Ioan Genţ
paroch gr. cath. în Haieu,
Tom. I bros. 5 cor. sau lei 6.50

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani) . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însě Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 52 Sibiiu, Sâmbătă 12/25 Maiu 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Deschiderea delegaţiunilor.

Luni, la orele 12 din zi a primit Monarchul în audienţă delegaţiunea magiară, ear' la óra unu delegaţiunea austriacă, în sala de recepţiune din palatul dela *Viena*.

La vorbirile presidenţilor ambelor delegaţiuni, adresate Monarchului, Maiestatea Sa a respuns cu un *mesaj de tron*, cetit în faţa delegaţilor magiari în limba *magiară*, ear' în faţa delegaţilor austriaci în limba *germană*.

Este ştiut, că cercul de activitate al delegaţiunilor se învêrte în jurul politicei *esterne* a monarchiei, şi chemarea lor este sĕ aplacideze acéstă politică ori sĕ o condamne, prin votarea sau denegarea votării speselor comune, reclamate de ea. De aceea *mesajul de tron* al M. Sale atinge şi de astă-dată, ca totdeuna în trecut, numai chestii de natură esternă.

Se accentuează şi de astădată, ca totdeuna, *bunele raporturi* în cari se află monarchia nóstră cu tóte statele şi se accentuéză *speranţa legitimă* pentru menţinerea păcii şi pe mai departe.

Ni-se spune, că espediţia în *China* a fost reclamată de necesitatea stabilirii unor *raporturi regulate* în imperiul acela, şi ni-se dă asigurarea, că ministrul de rĕsboiu şi-a restrins budgetul la *trebuinţele inevitabile*. Şi aşa mai departe.

Natural, că tóte acestea se refer numai la situaţia de *astăzi*, pentru-că nimeni nu póte şti ce va fi *mâne*. De aceea, presa, atât cea de dincóci, cât şi cea de dincolo, nu e prea însufleţită de cuprinsul *mesajului de tron*, adresat de astădată delegaţiunilor.

Mesajul de tron e de altcum următoriul:

— „M'a întristat adânc mórtea scumpului meu aliat, a regelui Italiei, şi a M. Sale reginei Angliei, urmate de la ultima sesiune a Delegaţiunilor încóce. Pot şi de astădată cu deosebită mulţămire sĕ îndrum la *raporturile intime cari există între noi şi imperiile aliate*, cum şi la *relaţiunile de amiciţie şi pline de încredere, în cari ne aflăm cu tóte puterile în tótă privinţa*. Din acéstă situaţie politică îmbucurătóre putem avé *legitimă speranţă, că pacea va fi susţinută şi pe mai departe*.

Turburările ivite în *China* de la anul trecut încóce au necesitat intervenţia armonică a puterilor *întru apĕrarea representanţilor şi sudiţilor lor de acolo; nu mai puţin şi pentru a face posibilă restabilirea stărilor normale în acel imperiu*. In acéstă acţiune colectivă partea nóstră a fost de la început deja indicată de limitele pe cari ni-le-a impus deoparte situaţia de mare putere a monarchiei, ear' de altă parte intensitatea relativ mică a intereselor nóstre de acolo.

Ministeriul meu de *rĕsboiu*, cum resultă din propoziţiile sale, pentru anul viitoriu *şi-a restrîns pretenţiile la minimul posibil*. Esperimentele pentru întroducerea unui nou material la artilerie sunt încă în curgere. Bosnia şi Herţogovina 'şi vor acoperí cheltuelile din resursele proprii, ca şi în trecut.

Avênd încredere în prevederea patriotică a dvóstre întru resolvarea agendelor ce vi-se propun, *doresc consfătuirilor dvóstre succes salutar* şi vĕ salut cordial“.

După terminarea vorbirii, M. Sa a ţinut cercle, vorbind cu fie care membru din ambele delegaţiuni.

Cu dl Dr. ***Iosif Gall*** *Maiestatea Sa a vorbit, — după cum ni-se depeşéză dela Viena, —* ***despre agendele subcomisiunii de esterne,*** *ear' cu dl* ***George Szerb*** *despre* ***tunurile noue, necesare pe séma artileriei.***

Ambele delegaţiuni 'şi-au început lucrările, şi se crede, că ele vor decurge neted, fără emoţiuni şi ciocniri.

Statutele fondului de pensiune.

Revenim asupra temei acesteia, tratată pe larg în numĕrul trecut, în articolul dlui preot *G. Babeş*.

Am publicat articolul dlui *Babeş* întreg, neschimbat, aşa cum ni-s'a trimis, tocmai pentru a se vedé din el, cari sunt vederile unei părţi a preoţimei nóstre în chestia fondului de pensiune, — pentru-că presupunem, că mai mulţi îşi vor fi croit în chestie aceeaşi judecată pe care şi-a croit'o dl *Babeş*, — şi pentru a'i pune apoi în faţă adevĕrata stare a lucrului, din care se va convinge, atât dl *Babeş*, cât şi ceilalţi încă nedumeriţi, că la alcătuirea noului statut al fondului de pensiune *tocmai de dorinţele esprimate în articolul dlui Babeş s'a ţinut cont*.

Pe cât e de frumos deci în formă articolul dlui *Babeş*, care cu argumente convingătóre, scóse din viéţa şi praxa zilnică demonstréză, că preotul *nu póte* fi trecut la pensie nici după 40 de ani de serviciu *cu deasila*, decât numai dacă el singur se cere la pensie: pe atât de greşit e articolul în fond, fiind-că lucrul acesta nici *nu se spune* în nouele statute ale fondului de pensiune.

Nu e vorba în ele de mesuri *constrîngĕtóre*, ci de mĕsuri *permisive*, de garanţii, că preotul *póte* sĕ'şi céră pensionarea după 40 de ani de serviciu, fără sĕ mai documenteze că nu mai póte servi la altariul Domnului. Şi dispoziţia acésta e o *chizeşie* pe séma preotului, că nu de géba a plătit tacsele la fondul de pensiune, ci în scopul, ca după trecerea celor patruzeci de ani de serviciu *sĕ se pótă* retrage la odihnă, dacă obosit se simte. *Nu'l silesce înse nimeni sĕ se retragă*. Căci tocmai cum zice dl *Babeş*, atât din punctul de vedere al chemării preoţesci, cât mai mult din punctul de vedere al fondului însuşi, dispoziţia acésta, dacă se lua, forma o calamitate. Dar' nu s'a luat. Şi nici nu se putea lua. Pentru-că e ştiut, că ori-cât de bĕtrân sĕ fie preotul, de rare-ori e tot-odată şí atât de slăbănog, ca sĕ nu mai pótă ceti o slujbă sau sĕ nu mai pótă face o înmormêntare. Şi apoi ce e mai impunĕtor şi ce e mai covârşitor pentru inima creştinéscă, decât tocmai faţa blândă şi evlaviósă a unui venerabil părinte, cu barbă şi cu plete argintii!

Putem spune deci, pentru a încheia, că temerile d-lui Babeş sunt neîntemeiate, şi că superioritatea nóstră bisericéscă, tocmai cu considerare la faptul, că cei mai mulţi preoţi, dacă numai vor dispune de puterile fisice necesare, nu se vor înstrĕina de altariul Domnului, ci vor serví bisericii şi neamului până la finea vieţii lor: *a ridicat suma pensiunilor în mod însemnat*. Şi noi credem şi aşteptăm, că fără motiv de infirmitate nici nu va trece nici un preot la pensie, nici după 40 de ani de serviciu, fiind-că preotul nu póte fi considerat de oficial, care lucră numai pentru anumită plată, ci mai mult de *apostol* al poporului, îndemnat la lucru de chemarea sa şi de sfânta sa vocaţiune şi angajat la muncă de sublima misiune de a da mână de ajutor la înaintarea şi la luminarea neamului din care face parte.

De altcum cel mai competent sĕ lămuréscă chestia este venerabilul domn *Parteniu Cosma*, referentul comisiunei organisătóre a sinodului, şi domnul *Cosma* ne trimite spre publicare următoriul articol:

*

Sub titlul **„Statutele fondului de pensiuni“** aţi publicat în Nrul 51 al acestui ziar un articol pot zice sensaţional pentru un organ oficios al Archidiecesei, subscris de preotul *George Babeş*, pe carele dacă redacţiunea, care a avut pe raportorul seu în sinod, l'a dat publicităţii fără reflexiuni (erau reservate pentru numĕrul de faţă, Red.), nu-l pot trece cu vederea eu, carele am fost referentul comisiunei organisătóre în sinod, şi în acéstă calitate am pledat pentru textul primit, carele după d-nul Babeş *„póte aduce nedumerire şi resens la mulţi preoţi“*.

Anume d-nul Babeş basat pe raportul publicat în Nrul 42 al acestui ziar susţine că *„după 40 de ani de serviciu necondiţionat preotul trebue sĕ trécă la pensie, chiar şi dacă ar mai fi apt de serviciu“*, şi pe acéstă temă apoi se nisuesce a demonstra pe lung marele pericol *bisericesc moral* pentru biserică, trămiţênd ea în pensie pe preot atunci, când acela de regulă este *mai respectat*, *mai venerat* de popor şi mai apt de a-şi împlini chiămarea sa de părinte sufletesc, ear de altă parte pericolul pentru fond carele deja în anul prim ar avé sé plătéscă la 100 de preoţi pensionaţi 120,000 coróne etc., ceea ce sigur ar duce la ruina fondului.

Şi tóte aceste grozăvenii le deduce d-l Babeş din un singur cuvênt *deplasat*, folosit de raportorul acestui ziar în raportul seu despre şedinţa V a sinodului, publicat în Nrul 42, din cuvêntul *„necondiţionat“* carele nu se află în textul statutelor, comunicat tot în acel raport.

Se zice anume în acel raport: că s'a primit textul „stilisat conform propunerei făcute de comisiune, statuând dreptul de a pretinde (se înţelege preotul) *necondiţionat* pensionarea chiar şi în casul când respectivul e încă apt de serviciu, dacă şi-a împlinit 30 respective 40 ani de serviciu“.

Cuvêntul „necondiţionat“ deşi el se refere la acela carele are dreptul a „pretinde“ pensionarea, d-nul Babeş nu-l aplică la cel ce cere pensionarea, ci la autoritatea bisericéscă carea este chiămată a esamina cererea şi a acorda pensiunea.

Dacă n'a fost destul de clar pentru d-nul Babeş textul la care se provócă din raport, ceea-ce mie mi-se pare a fi cum se póte de clar, — trebuia sĕ aştepte până când va primí textul legii, şi atunci sigur se cruţa şi pe sine şi pe cetitorii neorientaţi ai acestui ziar de o emoţiune nemotivată.

Respândită odată interpretarea falsă a celui mai esenţial punct din statutele fondului de pensiuni chiar prin organul oficios al archidiecesei, mĕ simţ dator a-i pune stavilă prin comunicarea textului întreg al §-lui 18, carele este următorul:

§. 18.

„Profesorii, după un serviciu neîntrerupt de 30, ear' ceialalţi participanţi după un serviciu de 40 de ani, **dela punerea în lucrare a acestui fond au dreptul** la suma macsimală a pensiunei normată în § 14.

„La o durată mai mică a serviciului, suma pensiunei se ficséză:“

„1. După un serviciu de 10 ani cu 40% a sumei macsimale de pensiune, pentru toţi.“

„2. Dela 10 ani în sus:“

„*a*) la profesorii pentru fie-care an de serviciu se mai adaug 3%;“

„*b*) la ceilalţi câte 2% dela suma macsimală a pensiunei“.

„Dacă un profesor înainte de a deveni profesor a contribuit la fondul de pensiuni în altă calitate de funcţionariu bisericesc, din serviciul de mai nainte câte un an şi un pătrariu i-se computǎ într'un an de profesură, ear' dacă din profesor trece în ceealaltă categorie, fie-care an de profesură i-se computǎ într'un an şi un pătrariu“.

„Parochilor cari în viitor 'şi vor cere şi vor obţiné capelani cu drept de succesiune în parochie, nu le compete pensiunea, considerânduse jumĕtate din venitul parochiei ce li s'a asigurat la instituirea de capelani drept recompensă pentru pensie“. *„Taxele anuale solvite la fond li-se restitue fără interese“.*

„Prin dispoziţiunile acestea nu se alteréză drepturile câştigate în puterea statutelor vechi“.

„Deasemenea nu se alteréză nici condiţiunile sub cari s'a acordat rescumperarea anilor de serviciu dinainte de înfiinţarea fondului (§ 29 stat. vechi); deci anii rescumperaţi se vor considera şi în viitor tot după dispoziţiunile statutelor vechi“.

Textul sublineat este nou şi forméză diferinţa între § 18 din statutele noue şi între § 18 din statutele vechi.

Unde vede dl Babeş aici dreptul *necondiţionat* al consistoriului de a pune în pensie pe un preot care a împlinit 40 ani de serviciu, séu datorinţa *necondiţionată* a preotului de a-şi cere pensionarea după un serviciu de 40 ani?

Nicăiri!

Diferinţa esenţială între textul nou şi cel vechiu este nu în detrimentul ci *în favorul preoţimei*.

După textul vechiu *numai profesorii aveau* **dreptul** a pretinde, ca după un serviciu de 30 ani împliniţi sĕ fie puşi în pensie ori ar mai fi ei apţi de serviciu ori ba, ear' preoţii, chiar şi asesorii consistoriali nici după un serviciu de 40 ani nu aveau acel drept absolut, ci puteau cere numai, ca sĕ fie puşi în pensie, ear consistoriul în sensul §-lui 36 din Instrucţiune, cu tot atestatul medical despre starea sănĕtăţii produs de petentul, îl supunea „unei visitări din partea comisiunei sale esmise din plen, cu concursul a doi medici“ şi numai dacă în feliul acesta se constata că suplicantele nu mai este apt de serviciu 'i resolvea favorabil cererea, chiar şi după un serviciu împlinit de 40 ani.

Va sĕ zică: după statutele noue *s'a acordat şi preoţimei acel drept după un serviciu de 40 ani, de care după statutele vechi* **se bucurau numai profesorii după un serviciu de 30 ani.**

Acesta, după vederile sinodului şi după părerea mea a fost un act de dreptate şi de ecuitate faţă cu preoţimea, mai vêrtos când pentru viitor i-se cer cotisaţiuni mai mari decât în trecut.

Dar' acordându-i-se *dreptul* nu i-s'a impus totodată şi *datorinţa* de a merge în pensie, şi nu i-s'a dat consistoriului *dreptul* de a trimite în pensie pe un preot care a împlinit 40 ani de serviciu, dacă acela este încă apt de serviciu.

Preoţimea a căpĕtat numai un *drept* facultativ, de care se póte folosí după un serviciu de 40 ani, — şi numai dela ea depinde ca sĕ nu abuseze de acel drept în detrimentul bisericii şi al fondului de pensiuni.

Eu sper că preoţii nostri vor fi aşa precum îi descrie d-nul Babeş şi nu vor merge în pensie deşi au împlinit 40 ani, numai atunci când nu vor mai fi apţi de serviciu, şi astfel prin statutele noue s'a vindecat numai un reu de care cu drept cuvênt se plângea preoţimea până aci, şi s'a potenţat voia şi însufleţirea preoţimei pentru alimentarea fondului de pensiuni.

Dar' este îngrijire şi de aceea, ca sĕ nu se sleiéscă fondul, precum se teme dl Babeş, năvălind preoţii bĕtrâni numai decât la început asupra lui, pentru-că acei preoţi cari au ani de serviciu *de nainte de înfiinţarea fondului* rescumperaţi, nu se vor pensiona după statutele noue, ci după cele vechi; deci aceea de ce se teme d-nul Babeş, că deja eventual la început 10% a preoţimei se va pune în pensie şi va consuma o pensie de 120,000 coróne anual, nu se va întêmpla nici odată, ear' dacă preoţimea ar fi atât de avidă după pensie încât toţi cei îndreptăţiţi sĕ o şi céră, începutul se va puté face numai în anul 1932, pentru-că numai atunci vor fi de acei preoţi, cari vor avé *„un serviciu neîntrerupt de 40 de ani dela punerea în lucrare a acestui fond“*.

Deci pĕcat de atâta zel cât a desvoltat d-nul preot Babeş punênd la cale o luptă cu morile de vênt.

Parteniu Cosma

*

Credem că chestia e acum din destul lămurită; dorind însĕ ca lumina sĕ fie şi mai perfectă, lăsăm sĕ urmeze şi *votul separat*, pe care l-a anunţat în sinodul archidiecesan din anul acesta Inaltpreasfinţitul Domn Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu* în contra paragrafului din întrebare, şi din care reiese clar, că tocmai pentru a se evita restălmăciri de feliul acelora pe cari le face dl preot *Babeş*, Escelenţia Sa doria sĕ fie luate în statut dispoziţiuni în direcţiunea, ca ***nici la dorința şi cererea proprie preotul sĕ nu pótă fi pensionat, dacă e încă apt de serviciu***; şi viitorul are sĕ dovedéscă, dacă nu era mai bine sĕ se formuleze paragraful aşa cum doria Escelenţia Sa.

Eată votul separat al Exelenţiei Sale:

La § 18 al statutului fondului de pensiune, votat în şedinţa sinodului archidiecesan din 13 Aprilie 1901 Nr. 98, *prin care se dă parochilor drept a se pensiona la împlinirea a 40 ani de serviciu* şi prin acésta *a se subtrage cu totul dela serviciile preoţesci şi în acel cas, când starea sănĕtăţii şi firmitatea lor spirituală şi corporală le permite a mai funcţiona,* susţinênd eu projectul Consistoriului archidiecesan de acel înţeles, că pensionarea parochilor la 40 ani de serviciu, sĕ se facă *numai în cas de neputinţă,* dar' neprimindu-se acel project consistorial, *mĕ vĕd îndemnat a-mi separa votul,* din următórele motive:

1. Pentru-că clericii de regulă se preoţesc până la etatea de 25 ani şi aşa la împlinirea celor 40 ani de serviciu abia ajung etatea de 65 ani când după conclusul susamintit chiar atunci s'ar subtrage cu totul dela funcţiunile preoţesci, *când şi-au câştigat mai multe cunoştinţe şi esperinţe* şi când *au mai mare vadă şi trecere la popor.*

2. Pentru-că subtragerea parochilor la etatea de 65 ani dela funcţiunile preoţesci este şi contra SS. canóne ale bisericei nóstre, şi anume contra canonului 80 al sinodului VI. ecumenic, care prescrie, că preotul care fără vre-o causă gravă ar lipsí dela biserică preste trei sĕptĕmâni, sĕ se depună.

3. Pentru că prin pensionarea la 65 ani şí a parochilor deplin sănĕtoşi, se impune tuturor preoţilor la alimentarea fondului o contribuţiune prea mare şi greu de suportat, pe când după projectul consistorial aceea ar fi mult mai mică şi mai uşor de suportat.

4. Pentru-că după prevederile mele, chiar nici pe lângă grelele contribuiri, ce se impun tuturor preoţilor, fondul nu va puté satisface angajamentelor ce şi-le ia asupraşi, şi aşa *nu se vor puté plătí nici pensiunile celorlalţi îndreptăţiţi.*

Din aceste motive ar fi mai consult sĕ nu se admită pensionarea parochilor chiar la etatea când dînşii sunt mai apţi de serviciu, de cât numai în casul şi la etatea când ar deveni neapţi de serviciu.

Sibiiu, 13/26 Aprilie, 1901.

Ioan Metianu m. p.
Archiepiscop.

La acest vot se mai alătură şí subscrişii:

Dr. Ilarion Puşcariu m. p.
deputat sinodal.

Zaharie Boiu m. p.
dep. sin.

Rĕspuns

la

„Observările critice“

ale domnului *Dr. P. Ionescu* la opul **„Metropolia Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania“**, op lucrat din însărcinarea Consistoriului metropolitan de *Dr. Ilarion Puşcariu*, archimandrit etc. Sibiiu, 1900 (A se vedea *„Fóia diecesană“* din *Caransebeş*, Nr. 8, 9 şi 10 anul curent).

I.

Cine a cetit în „Fóia diecesană“ din Caransebeş, Nr. 45, reproduse şi de „Telegraful Român“ Nr. 125/1900 cele scrise sub titlul „De necredut“, s'a putut convinge, câtă supĕrare au produs în cercurile din Caransebeş împrejurarea, că dl Dr. Vasilie Bologa, directorul şcólei civile de fete a Asociaţiunei, esmis consistorial pentru conducerea conferinţelor învĕţătoresci din cercul Sibiiului, în fruntea unei deputaţiuni numĕróse de învĕţători adunaţi pe la 21 Octobre 1900, presentându-se la mine spre felicitare de ziua onomastică, a riscat unele cuvinte elogióse asupra opului meu mai nou „Metropolia Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania“, ce tocmai eşise de sub tipariu; din acest incident năprasnic s'a încins o discuţiune lungă şi lată între „Fóia diecesană“ şi „Telegraful Român“ (a se vedé „Fóia diecesană“ Nr. 46 şi „Telegraful Român“ Nr. 129) asupra temei, că putut'a vorbitorul Dr. Bologa afirma în discursul seu de felicitare, că prin opul din chestiune *s'a deschis potecul a privi şi generaţiunile mai tinere pe fericitul metropolit Andreiu în întréga lui splendóre*, séu că meritul deschiderei acelui potec este al opurilor mai înainte eşite, pe acest teren, de Preasânţitul Domn episcop al Caransebeşului Nicolau Popea.

Cine a cetit acestea şi a mai avut ocasiune ca mine sĕ audă dela Domnii dela Caransebeş cârtiri şi reproşuri pentru edarea cărţii mele încă nainte de a o fi cetit, nu trebuia sĕ fie proroc pentru a prevedé, că din atmosfera Caransebeşului avea sĕ se ridice un viscol asupra cărţii mele pentru a o sfîrtica printr'o fulgerătură.

Până în present au apărut asupra opului meu dela bărbaţi competenţi mai multe recensiuni favorabile; astfel a apărut mai întâiu în „Noua Revistă Română“ din Bucuresci Nr. 19/1900 (vedi „Tel. Rom.“ Nr. 110/1900) o recensiune favorabilă. In „Fóia Pedagogică“ din Sibiiu dela 1 Octobre 1900 (reprodus de „Tel. Rom.“ Nr. 114/1900) eruditul bărbat Dr. Daniil Barcianu, ca unul care cunósce pe deplin stările nóstre bisericesci şi este cunoscut ca bărbat drept şi nepreocupat, în recensiunea făcută la cartea mea ridică valórea cărţii cu cuvintele cele mai alese. Domnul protopresbiter Simeon Popescu, ca un bărbat luminat şi tot aşa de bine cunoscĕtoriu al stărilor nóstre bisericesci, în recensiunea sa publicată în „Tribuna“ şi în „Telegraful Român“ (Nr. 141/1900) laudă cartea pe lângă esprimarea unor dorinţe ale sale. In cercurile din Bucovina cartea mea a aflat cea mai căldurósă primire (vedi „Deşteptarea“ din Cernăuţi reprodusă de „Telegraful Român“ Nr. 5 a. c.).

In faţa acestor păreri temeinice în favorul opului meu, se ivesce un luceafĕr nou dela apus, dl Dr. P. Ionescu, care se svêrcolesce în tot chipul pentru a demonstra, că opul meu „Metropolia“ este plin de greşeli şi prin urmare nu merită atâta consideraţie, de câtă s'a împărtăşit mai ales din partea Consistoriului metropolitan, care a plătit dela sine o grămadă de bani pentru tipărirea cărţei. Dl Dr. P. Ionescu se năpustesce mai întâiu asupra dlui protopresbiter Simeon Popescu din Bucuresci, care în recensiunea sa 'şi esprimă bucuria pentru apariţiunea cărţii mele şi a cercat, ca şi în alţii sĕ stîrnéscă acéstă bucurie, ba mai mult, a cutezat sĕ afirme, că opul meu ar întregí opurile Preasânţitului episcop Nicolae Popea (Vechia Metropolie, Archiepiscopul şi Metropolitul Andreiu Baron de Şaguna şi Memorialul Archiepiscopului şi Metropolitului Andreiu Baron de Şaguna) şi că ar ocupa un loc de onóre alăturea cu amintitele publicaţiuni.

După-ce ne spune apoi dl Dr. P. Ionescu, cât a trebuit sĕ alerge în tóte părţile până-ce a dat preste un esemplariu din cartea mea [1]) ca sĕ-l cetéscă a aflat, că unul a fost conclusul Consistoriului metropolitan (publicarea unui memoriu despre viéţa nóstră constituţională-bisericéscă în legătură cu publicarea documentelor istorice despre înfiinţarea metropoliei) şi alta s'a esecutat prin cartea mea (s'a făcut memoriu istoric despre înfiinţarea metropoliei), marcând acésta *pretinsă* greşală cu frasa: *unde dai şi unde crépă.* Un memoriu istoric despre reînfiinţarea metropoliei îl află dl Dr. P. Ionescu şi de prisos, căci tóte se găsesc în cărţile Preasânţitului Domn episcop Nicolae Popea. 'Mi mai face stimatul critic şi complimentul, că lucrarea ce o a aşteptat dsa o puteau resolva numai bărbaţi distinşi ca domnii Vincenţiu Babeş şi Leontin Simonescu (adecă ceilalţi doi membri ai comisiunei însărcinate cu compunerea memoriului), escepţionându-mĕ pe mine în mod indirect ca necompetent în materie, o împrejurare ce o las la apreciarea onoratului public — constatând din parte-mi numai atâta, că eu am intrat în serviciul bisericii de o dată cu introducerea constituţiunei nóstre bisericesci (1869) fiind în calitate de secretariu consistorial de faţă când a sosit Statutul organic aprobat şi când metropolitul Şaguna a desfăcut pachetul ajuns dela ministeriu, în care se cuprindeau exemplarele provĕdute cu clausula aprobărei.

Aceste graţiosităţi se potrivesc cu cele-ce urméză, prin cari dl critic declară, că nu voiesce sĕ discute cu mine ca autor, ci *voesce sĕ stea de vorbă cu Preavenerabilul Consistoriu metropolitan* [2]), căci n'a fost precaut ci a publicat memoriul meu plin de greşeli.

Pentru a dovedi acésta arată că anul 1304 nu corespunde timpului strămutărei episcopiei din Severin la Rîmnic; domnul critic ca ortodocs bun cu indignare a cetit în cartea mea espresiunea: *„bisericile ecumenice atât apusene cât şi orientale“* (pag. 9.); datele despre unire le află greşite; în deosebi, că na'şi fi în conformitate cu adevĕrul, când susţin, că sub Teofil s'a început şi sub Atanasie s'a îndeplinit *unirea.* 'Mi face d-l Dr. P. Ionescu imputare, că cea ce am scris despre episcopii Moga, Raţiu, Ivacicoviciu şi Hacman sunt neadevĕrate şi contradicĕtóre; contradicĕtóre ar fi şi afirmaţiunile mele despre raportul şi influinţa bună sau rea a ierarchiei sêrbesci faţă de biserica nóstră română; dl critic află că arĕtarea seriei metropoliţilor sêrbeşti în cartea mea a fost de prisos şi prin acésta am căutat, ca opul meu sĕ iasă cât mai mare; din contră istoria bisericei române ar fi prea scurtă, cea sêrbéscă prea pe larg. Datele despre legătura credincioşilor din Braşov, Sibiiu, cu episcopia Rîmnicului, află că n'au fost puse la loc potrivit, séu cum s'ar zice „de cap mai aşa şi de códă mai aşa“! Dl critic ar voi sĕ mai facă din mine şi un plagiator, căci fiind vorba despre luptele metropolitului Şaguna pentru restaurarea metropoliei am luat împărţirea de 3 a acestor lupte din opul „Archiepiscopul şi metropolitul Andreiu Baron de Şaguna“ de Preasânţitul episcop Nicolae Popea pag. 86 şi ca sĕ apar totuş original am adoptat împărţirea în patru mai adăugând şi *pedecile interne.* Cele espuse despre sinodul din Chişineu dela pag. 95—100 află criticul, că nu stau în legătură cu reînfiinţarea metropoliei, le-am luat însĕ numai ca memoriul sĕ fie mai mare, necruţând cu banii bisericei. Despre activitatea literară şi fundaţională a metropolitului Şaguna nu se face nici o amintire; dl Ionescu crede că în acest memoriu *edat de Consistoriul metropolitan trebuia sĕ se scrie despre activitatea marelui Andreiu în tóte direcţiunile;* adecă de! odată prea mult şi altădată prea puţin. Şi óre pentru ce opintiri aşa de mari din partea D-lui Dr. P. Ionescu? pentru-ca sĕ pótă încheia cu ce a început, că adecă *d-l Simeon Popescu n'a avut motive a se bucura atât de mult, căci memoriul acesta nu întregesce opurile Preasânţitului episcop Nicolae Popea şi că la nici un cas nu póte ocupa un loc de onóre lângă opurile Preasânţiei sale,* — quod erat demonstrandum!

Vom reveni în cele următóre asupra acestor erori aflate de d. critic şi apoi vom arăta încât este îndreptaţită *nemilósa* sentenţă adusă asupra opului meu din partea d-sale, — că adecă memoriul acesta nu întregesce opurile Preasânţitului episcop Nicolae Popea şi că la nici un cas nu póte ocupa un loc de onóre lângă opurile Preasânţiei Sale.

II.

Când dl Dr. P. Ionescu ia posiţie atât de severă faţă de opul meu, declară dela început, că nu vrea sĕ între în discuţiune cu mine ca autor şi totuş în critica sa, ce urméză, se ocupă mult de persóna mea — apostrofându-mĕ mai ales cu unele espresiuni apelative cari denotă cel puţin zis o lipsă de modestie: Astfel la un loc zice „Ce ironie! Intr'un op lucrat de vicariul archiepiscopesc“ s. c. La alt loc: Se putea pretinde ca P. C. Sa se observe acésta (eróre)“ La alt loc: Nu înţeleg, cum póte Prea Cuv. Sa sĕ susţină şi acum despre unire tot ce a susţinut în „Istoria bisericéscă“ ş. c. l.

La alt loc: Sum de credinţă, că cu tot dreptul putem pretinde dela un Vicariu archiepiscopesc etc.

La alt loc: Astfel scrie Vicariul archiepiscopesc despre un episcop ortodocs!

Cum-că modestia nu este una din virtuţile d-lui Dr. P. Ionescu se vede şi de acolo, că d-sa numai cu Preav. Consitoriu metropolitan vrea sĕ stea de vorbă — făcêndu-l complice pentru aprobarea cărţii mele cu atâtea „erori şi contradiceri“ şi dăscălindu-l că n'a fost precaut etc. Nu cumva a uitat d-sa, că Consistoriul metropolitan este în biserică cel mai înalt for, care are în fruntea sa pe metropolitul cu ceilailalţi episcopi, şi nu se cade ca lucrările lui sĕvêrşite cu multă socotinţă sĕ le ia în deşert. Nu cumva are binecuvêntare la acésta din vre-o parte — căci chiar în organul oficios al eparchiei Caransebeşului 'şi permite lucrul acesta?!

Inzadar! dl Dr. P. Ionescu ar vrea sĕ stea de vorbă cu Preaven. Consistoriu metropolitan, dară fie sigur, că acesta nu va sta de vorbă cu d-sa, şi astfel vrênd nevrênd va trebui sĕ stea de vorbă cu mine ca autor, care am luat tótă respunderea pentru cartea mea. 'Mi va da drept şi mie dl Dr. P. Ionescu că dacă pe stradă l'ar ataca un malefice şi acela ar vrea sĕ scape cu fuga, desigur d-sa — putênd l'ar prinde şi fiind casul mai grav, ca om cu temperament până una alta l'ar esecua cu câteva palme sau procedênd mai loial, l'ar lua de guler şi l'ar da pe mâna poliţiei pentru pedepsire. Aşa dară de ce se ascunde dl Dr. P. Ionescu de mine — făcênd paravan chiar din Preaven. Consistor metropolitan, căci eu şi aşa de *astădată* îmi voiu permite cu pretinéscă amabilitate sĕ-'l apuc de o aripă a gulerului şi sĕ-'l zăbovesc a mĕ asculta şi d-sa pe mine. Am zis de astădată, pentru că altădată, când faţă de un alt op al meu tot aşa, ca şi în casul de faţă a constatat numai erori şi contradiceri şi nimic bun în el, cunoscêndu-i pornirile neloiale n'am stat eu de vorbă cu d-sa. Dară ca sĕ nu se pară că anticipez, voiu arăta în cele următóre, cum stă cu probitatea de critic a. dl Dr. P. Ionescu faţă de opul meu mai nou. *Dr. Ilarion Puşcariu.*

(Va urma).

---

[1]) Eu însumi am împărţit din ale mele, 5 esemplare din opul meu la onoraţiori în Caransebeş; ce e drept dlui Dr. P. Ionescu nu i-am trimis.

[2]) „Mare la mare trage!“ Cunóscę dl Ionescu povestea?!

Statua împĕrătesei Elisabeta

la Gödöllő.

La două luni după tragica mórte a generósei împĕrătese şi regine *Elisabeta*, asasinată în Genf, damele din jurul comunei Gödöllő au iniciat o colectă pentru a ridica rĕposatei o statuă spre vecinică pomenire.

Iubirea şi veneraţiunea fără margini, de care rĕposata împĕrătésă se bucura la popórele diu Ungaria, a dat nobil îndemn de a contribuí fie care cu obolul pietăţii sale întru realisarea planului iniciat de damele amintite mai sus. Comitetul de iniciativă s'a constituit la 6 Novembre 1898, ear' în vara anului trecut colecta dăduse deja resultat aşa de favorabil, în cât acoperirea cheltuelilor fiind deja asigurată, s'a concredut sculptorului Iosif *Róna* modelarea statuei.

Tot pe timpul când se hotărîse ridicarea monumentului, se formase un frumos parc în Gödöllő pe şesul din faţa castelului regal; în mijlocul acestui parc numit *„parcul Elisabeta“* e ridicat un grup de stânci, pe vêrful căruia e sculptată coróna regală, ear' în păretele stâncei e aşezată o tablă de marmură cu inscripţia: *In amintirea reginei Elisabeta“*.

In acest parc e ridicat monumentul a cărui desvĕlire s'a făcut Duminecă (19 Maiu st. n.) în presenţa M. Sale împĕratului şi rege *Francisc Iosif*, a membrilor casei domnitóre, a membrilor guvernului, a deputaţiunilor casei magnaţilor, camerei deputaţilor, ministeriilor, corpului oficeresc, apoi a Budapestei, a comitatului Pesta şi numĕróselor comune până de prin cele mai mari depărtări, cum şi în presenţa unui imens public de prin tóte părţile ţerei.

Deja din zori de zi comuna Gödöllő îmbrăcase haină de sĕrbătóre mare: stindarde, draperii, porţi triumfale 'i dădeau un aspect grandios. De la 8 ore diminéţa până la 10, trenurile separate comunicau neîntrerupt, aducênd mulţimea de óspeţi şi deputaţiuni. Puţin înainte de ora unsprezece archiducii: *Frideric*, *Iosif*, *Iosif August*, archiducesele: *Clotilda*, *Augusta* şi *Elisabeta Henrieta*, cu suitele lor, apoi ministrii şi magnaţii s'au postat la pórta principală a parcului, aşteptând sosirea M. Sale. Până la parc M. Sa a mers în trăsură, de acolo, urmat de membrii casei domnitóre şi de deputaţiunile de bineventare a mers pe jos până la cortul de gală ridicat pe séma membrilor casei domnitóre. Indată după sosire, protopretorul Vilhelm Kapczy, presidentul comitetului de esecutivă a ridicării monumentului, într'o alocuţie avêntată a cerut M. Sale voie pentru desvĕlirea monumentului. La acésta M. Sa a rĕspuns următórele:

„Mulţămesc din adâncul inimei mele tuturor acelora, cari au eternisat aci, unde totdeuna cu atât drag petrecea, memoria neuitatei mele soţii, adormite în Domnul. Şi acum sĕ cadă vĕlul!“

Un minut, şi razele sórelui scăldau măjestósa figură turnată în bronz. Un puternic cor de sute de bărbaţi a cântat un imn ocasional; M. Sa cât a durat cântarea privia ţintă la statuă, acordurile jalnice ale cântărei 'i treziau suveniri ..... privirile tuturora erau îndreptate spre regele ... ale cărui gene erau scăldate în lacrămi. Jalea regelui a trecut şi la public, mulţi lăcrĕmau, ear' fostele dame de onóre ale rĕposatei plângeau amar.

După incetarea cântărei a urmat alocuţia prin care comitetul de esecutivă dă monumentul în grija ministrului de agricultură, de resortul căruia se ţin dominiile de corónă. La acésta ministrul *Darányi*, intr'o alocuţie ţinută în termini de apoteosă la adresa rĕposatei şi adresată M. Sale, declară că va îngriji de monument. Pasagiile ultime ale acestei apoteose sunt următórele:

„Cu preagraţiósa permisiune a M. Vóstre ces. şi reg. apostolice acest monument, ridicat pe teritoriul dominiului de corónă, îl iau în piósă îngrijire. Nu-'l voiu grijí însĕ numai eu singur; cu mine împreună îngriji-l-vor sute şi mii de inşi anonim, neaşteptând rĕsplată ci, urmând numai nobilului instinct al inimei lor. Dar' nu! O rĕsplată totuşi cer şi ei: ca în Domnul rĕposata nóstră Stăpână sĕ arunce din cieriuri o privire spre ei. Acésta e credinţa lor, acésta e speranţa lor. Ear' acum sĕ facem aici pe pămênt, — aici pe acest pămênt, care prin a Ei memorie este sfinţit, — ceea-ce Ingerul nostru păzitoriu face în ceriuri. Sĕ ne rugăm: Binecuvêntă Dómne pe regele! Binecuvêntă patria!“

A urmat apoi cântarea *„Szózat“*-ului, după care festivitatea desvĕlirei s'a terminat.

*

Piedestalul monumentului e de trahit din carierele dela *Zebegény*, e cu trei trepte şi în formă octogonală se ridică până la înălţime de un metru. La trépta din jos e o cunună de bronz, a femeilor din Gödöllő, cu inscripţia:

In inima femeilor din Gödölö vecinic trăíva memoria Ta. Pe partea din faţă şi din dos a piedestalului e inscripţia: *Regina nóstră Elisabeta. — Din contribuiri publice 1901.*

Statua însaşi e de bronz, înaltă de doi metri şi jumĕtate, quasi continuare a pilastrului-piedestal. Statura sveltă a reginei e redată fórte fidel; în toaletă de stradă, cu blusă ornată cu margean după moda vechiă, regina stă şi privesce în zări depărtate, visătóre; în mână ţine umbrelă şi ventrel împreună cu un buchetaş de flori de câmp. Intrégă composiţia şi esecuţia statuei e de o inspiraţiune fórte poetică, pentru ce M. Sa a esprimat artistului deosebită complăcere.

NOUTĂŢI

Examen de profesură. Clericul absolut Vasilie *Stan*, stipendist al consistoriului archidiecesan la universitatea din Budapesta, în 17 Maiu a făcut cu succes fórte bun esamenul fundamental din limba română, magiară şi germână.

*

Alegerea de protopresbiter în Agnita. Primim informaţiuni, că alegerea de protopresbiter, ţinută la 17 Maiu în *Agnita*, nu a decurs tocmai în ordine, fiind-că s'au făcut presiuni şi agitări, în scopul asigurării *majorităţii de voturi.* Nu putem da publicităţii amĕnuntele ce ni se comunică, fiind-că şi de altcum nu publicului cetitoriu, ci venerabilului consistoriu archidiecesan aparţine dreptul de a esamina actul de alegere, şi de a *numi* dintre candidaţi pe acela de protopresbiter, pe care'l va afla de mai demn şi mai cualificat, de mai capabil se conducă tractul cu tact şi înţelepciune, cum sĕ cere în vremile de astăzi, estrem de grele. Sĕ avem deci încredere în venerabilul consistoriu; şi lăsând la o parte animosităţile sĕ aşteptăm în linişte verdictul seu, care drept şi după dreptate are sĕ fie.

*

Adunarea generală a Asociaţiunii. In şedinţa de alaltăeri comitetul central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ a hotărît, ca *adunarea generală din ĕst-an a Asociaţiunii sĕ se ţină în Sibiiu* la 8/21 Septembre şi zilele următóre.

*

Concert în Sibiiu. Reuniunea română de musică din Sibiiu, a aranjat eri séră, Joi, un concert clasic în sala mare dela *„Gesellschaftshaus“*. Concertul a avut un succes splendid. De faţă era un public numĕros şi ales; corul mixt al reuniunii a cântat cu o precisiune impunĕtóre; acompaniarea orchestrei (musica orăşenéscă din loc) a fost ireproşabilă; conducerea făcută de simpaticul domn *H. Kirchner*, director de musică, vrednică de renumele ce şi-l'a câştigat până acum, ear' soliştii, dşórele *Eugenia Moga* şi *Delia Olariu*, apoi domnul *Dr. Stroia*, au secerat cu prestaţiunile lor, cu adevĕrat artistice, furtună de aplause. Şi până vom puté da un raport mai amănunţit, notăm, că programul a fost următoriul:

1. *Preludiu* la actul III din drama musicală *„Stephania“*, pentru orchestră, de *H. Kirchner*;
2. *„Nänie“* pentru cor mixt şi orchestră, de *I. Brahms;*
3. *„Crăiasa ielelor“*, baladă svedică pentru soli, cor şi orchestră, de *N. W. Gade*;
4. *„Recitativ şi doină“* pentru o voce de sopran cu acompaniare de orchestră, din opera poporală română *„Măriόra“*, de *H. Kirchner*; şi
5. *„Hora“* piesă de concert pentru cor mixt şi orchestră de *G. Dima.*

Mai mult a plăcut punctul IV. din program, esecutat de dşóra *Eugenia Moga*, care la fine a fost aplaudată cu frenesie, împreună cu compositorul, dl *H. Kirchner*. Dşóra *Moga* a primit şi două buchete frumóse de flori.

*

„Foiţa“. Material urgent, care nu póte suferi amânare, ne-a silit sĕ întrerupem pentru astăzi publicarea *foiţei*. Vom continua în numĕrul viitor.

*

Maial. Şcóla elementară de fete a Reuniunei femeilor române din Sibiiu face mâne, Sâmbătă, escursiune în pădurea Sibiiului.

Amicii şi binevoitorii şcólei sunt poftiţi a onora cu presenţa lor acéstă sĕrbare şcolară.

*

O nouă condamnare politică. Luni s'a pertractat la curtea cu juraţi din Cluj un proces de presă al *„Tribunei“* pentru articolii *„Puneţi stavilă“* şi *„Sunt laşi“*, în cari procurorul a aflat agitaţie. Dl Andreiu *Balteş*, responsabil pentru redacţia *„Tribunei“*, a fost condamnat la *un an şi trei luni* închisóre de stat şi *1100 coróne* amendă în bani, cum şi la solvirea speselor de proces. Contra sentinţei s'a dat recurs de nulitate. Apĕrătoriu a fost Dr. *Cassiu Maniu*, advocat în Cluj.

*

Inmormêntarea preotului Pulca. Ni-se scrie, că înmormêntarea decedatului preot *Teodor Pulca* din *Criţ* a fost una din cele mai frumóse manifestaţiuni de condolenţă, vĕzute prin acele părţi. Find-că înmormêntarea s'a făcut în zi de Duminecă, o lume imensă venise din satele de prin prejur sĕ dee decedatului onorul din urmă, şi anume, nu numai Români, ci şi Saşi, în frunte cu preoţii lor. Cuvêntarea funebrală a rostit'o dl preot *I. Herţioga*, din *Daia săséscă*, care în cuvinte alese şi înduioşitóre şi-a luat rĕmas bun dela defunctul, făcênd pe toţi cei de faţă sĕ-şi scalde ochii în lacrămi. La mormênt a vorbit apoi părintele *G. Siones* din Saschiz, asemenea frumos si cu căldură.

*

Incendiu. Mercuri diminéţa un incendiu înfricoşat a mistuit aprópe întrégă comuna *Disnaieu* din jurul Reghinului. Zece rênduri de case împreună cu tóte supraedificatele au căzut pradă flacărilor.

*

Petiţiunile fostului Metropolit-Primat Ghenadie. Ziarele din Bucureşti scriu că fostul Metropolit *Ghenadie* a adresat sfântului Sinod al României două petiţiuni. Prin prima petiţiune cere sĕ i-se comunice sentinţa oficială de *achitare* a lui.

Prin a doua petiţiune cere sĕ se dee judecăţei cei doi membri ai Sinodului cari au susţinut acusarea în contra I. P. S. Sale. Este ştiut, că prin canóne acel ce a formulat în contra unui archiereu o acusatiune dovedită falsă, se pedepsesce cu aceeaş pedépsă pe care a cerut-o prin acusaţia sa.

*

Maial în Alba-Iulia. Primim învitare la *maialul* elevilor, ce 'l vor arangia invĕţătorii dela ambele şcóle române din *Alba-Iulia* Luni în 3 Iunie st. n. a. c. (a doua zi de Rosale) în „Grădina Popilor“. Inceputul la 2 óre p. m. Dansul pentru adulţi se va începe la 8 óre seara. Preţul de intrare: de persónă 80 fil. de familie à 3 persóne 2 coróne. Venitul curat este destinat ca premii elevilor la examen. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică. N.B. Seara se continuă dansul in pavilonul cel nou de sticlă luminat cu electrică, din grădina numită; deci maialul se va ţiné şi la timp nefavorabil.

*

Alegere de notariu. In 20 Maiu a avut loc alegerea de notariu în cercul compus din comunele *Cârna*, *Acmariu* şi *Săracsău* (pretura Vinţului de jos), fiind ales cu 30 contra 10 voturi candidatul *Emil Maxim* subnotariul din Feneş. Alegĕtorii români, afară de doi, au votat toţi pentru candidatul român, ceea-ce numai onóre le face.

*

Pentru valorisarea pómelor. La ministeriul de agricultură au sosit rapórte, că în comitatle Maramurĕs, Bereg, Solnoc-Doboca, Hunedóra şi Alba-inferióră recolta pómelor promite a fi fórte abundantă. Indemnat de aceste rapórte, ministrul Darányi a recercat comitetele economice municipale sĕ 'i indigiteze: în cari comune se arată necesitatea înfiinţării reuniunilor de valorisare a pómelor? Ministrul pune în prospect, că după întrarea acestor rapórte, va trimite ómeni specialisti, ca sĕ deie poporaţiunei sfaturi şi inviaţiuni în privinţa înfiinţării astorfel de reuniuni.

*

Dela fraţi. La fondul pentru cumpĕrarea unei hale de vêndare pe seama meseriaşilor români din Sibiiu au contribuit următorii membri ai reuniuni meseriaşilor din Sebeşul-săsesc „Andreiana“: George Tătar, vicepreş., Petru Gavrilă, măiestru cismar, Ioan Reftea, măiestru cojocar, Petru Opincar, sodal măcelar, Dumitru Bedeluţ, sodal păpucar, câte 40 bani; Petru T. Muntean, măiestru cojocar, Petru Opincar, măiestru cojocar, Ioan Tecău, sodal butnar, Nicolae Brânză, Dumitru Popa, măiestri cojocari, Simion Derac, măiestru păpucar, Avram Dopan, sodal cojocar, Nicolae Besue, Stefan Besue, sodali cismari, Simion Lupşe, măiestru cojocar, Ioan Cărpinişan, sodal măsar, Petru Besue, sodal butnar, Avram Radu, sodal cismar, Nicolae Bârsă, Candin Ighira, sodali, George Radu, măiestru cojocar, Petru Cârcoană, sodal, Augustin Iosivaş, sodal faur, Nicolae Radu, sodal cojocar, Ioan Sêrbu, sodal franzelar, Dumitru Savu, Simion Androne, sodal cojocariu, Nicolae Tincu, sodal faur, Ioan Crăciun, sodal cojocariu, Ioan Moga, franzelar, câte 20 bani; George Popa, sodal friseur 2 cor.; dna Ana Zev. Murĕşan 1 cor. In total 10 cor.

*

Faptă vrednică de urmat. Ana *Grecescu* din Bucureşti a trimis pentru catedrala din Sibiiu *un napoleon în aur* (19 cor. 50 fileri). In comitiva prin care trimite acest dar, evlaviósa creştină scrie următórele: Cetind în ziare, că s'a hotărît clădirea metropoliei (catedralei) din Sibiiu, trimit şi eu un napoleon în aur, cu rugarea ca sĕ Vă înduraţi, Preasfinte, a-l primi ca dăruire de la o fată din Bucureşti.

*

O disertaţie slovacă. Despărţĕmêntul din Prosniţ (Moravia) al reuniunei ceho-slovace şi-a ţinut adunarea generală în 12 Maiu în Prosniţ, cu care ocasiune C. Salva, fost învĕţătoriu în Rosenau (Ungaria), acum redactor la un ziariu slovac, a ţinut o disertaţie asupra situaţiei slovacilor. In acésta Salva spunea cum Slovacii sunt oprimaţi din partea Magiarilor şi cum magiarimea numai prin cultura slovacă a devenit aceea ce e azi. Până la 1840 limba magiară era fórte sĕracă şi necultivată şi pentru îmbogăţirea ei Magiarii au împrumutat mulţime de cuvinte din limba slovacă. Acum magiarisarea grasséză printrĕ slovăcime ca o pestilenţă. Ramura ostică a naţiunii ceho-slovace e amenintată de mare primejdie, întru cât slovacii sunt consideraţi din partea magiarilor numai ca material de magiarisare. In Ungaria totul stă azi în serviciul magiarisării. Elevul de şcólă, dacă 'şi semnéză numele slovăcesce, e eliminat. Cu'n cuvênt slovacii nici dela huni, tătari şi turci n'au suferit atâta cât de la Magiari....

Aşa glăsuesce în disertaţia sa fostul învĕţătoriu C. Salva.

*

Lumina electrică şi vederea. — Un medic rus ar fi dovedit, că lumina electrică e dintre tóte cea mai favorabilă pentru conservarea vederei. După el, obosóla se mĕsură în proporţiune directă cu frecuenţa cu care individul expus la o óre-care lumină e în mod involuntar silit sĕ-şi închidă pleópele. Asta se întêmplă pentru acelaşi period de timp de 6 ori la lumina luminărei, de 2 ori la aceea a gazului, de 2 ori la aceea a sórelui şi *odată* la ceea electrică.

*

Un ceasornic gigantic. — La palatul municipal din Filadelfia s'a inaugurat un ceasornic gigantic, care sĕ servéscă la distanţe mari. Cadranul are un diametru de 7·62 metri şi e pus pe un turn la 110 metri înălţime. Sferele sunt lungi de 3·66 metri şi aceea cari arată minutele are două mişcări pe minut, produse de un curent de aer comprimat.

El e regulat de un ceasornic astronomic fórte esact, care se află în partea de jos a turnului într'o odaie într'adins construită, unde se menţine temperatura constantă de 24 grade, spre a se evita dilatările sau restrîngerea metalelor. Seara cadranul e iluminat în mod automatic.

*

Ştiri mĕrunte. In aretul garei din districtul josefin al capitalei ungare se plănuesce instalarea unui laboratoriu chemic. Spesele instalării sunt contemplate în suma de 164.000 coróne. — Guvernul francez a dat în anul trecut 19.780.923 franci subvenţiune marinei comerciale a Franciei. — Erariul ungar a cumpĕrat în Tatra 200 jugĕre de păşunat şi păduri. Scopul acestei cumpĕrări e, sĕ nu ajungă pămêntul în posesiunea străinilor. — In Satulung şi în Feldióra (Braşov) ministrul de agricultură a înfiinţat două ferme de model. Prin acésta numĕrul fermelor de model în Ungaria a crescut la cifra de 70.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Candela, fóie bisericéscă literară, redactată în *Cernăuţi*, Nr. 5. pe Maiu, cu următoriul sumariu: „Dogma despre incarnaţiune, după doctrina bisericei ortodoxe“, de Dr. Saghin; „Proverbele lui Solomon“, traducere şi esplicare făcută după textul masoretic, de Dr. Voiutschi, apoi comunicări şi ştiri de interes bisericesc. — Abonamentul, pentru Austro-Ungaria, e 8 coróne la an.

*

„Drepturile şi datorinţele învĕţătorilor confesionali români, pe basa legilor şi ordinaţiunilor ministeriale, a regulamentelor şcolastice confesionale şi hotărîrilor curiale şi judiţiare rĕmase în vigóre“, — de Petru *Conda*, învĕţătoriu în Iancahid. Sibiiu, tipariul şi editura lui W. Krafft. Costă 3 cor. 50 fileri.

Posta Redacţiunei.

Gerö-Oşorheiu. Vor urma pe rênd, împreună cu *„înmormêntarea“*. Puţină răbdare.

Balşa. In unul din numerii cei mai apropiaţi.

Budapesta. Mulţămim. Raportul în numĕrul procsim. Disertaţiunea cât mai curênd.

Deva. Primit. E pusă la rînd, ca sĕ apară cât mai curênd.

Nr. 3860 Pl. [74] 1–3

CONCURS

Prin regulamentul afacerilor interne, votat de către sinodul archidiecesan cu conclusul Nr. 48 în şedinţa dela 10/23 Aprilie a. c. s'a creat în sinul senatului epitropesc o secţiune sub numele „Esactoratul archidiecesan“ şi şeful acestei secţiuni este esactorul, oficial de clasa primă.

Pentru acest post, împreunat cu un salariu anual de **2000 corónе, 400 coróne bani de cuartir, dreptul** de **5 cuincuenalii de câte 200 coróne** şi dreptul de a participa ca membru la fondul de pensiuni al archidiecesei, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare, ce apare în organul „Telegraful Român“.

Reflectanţii la acest post trebue sĕ aibă cualificaţiune de contabil cu praxă de cel puţin trei ani.

Intre condiţiunile egale, clericii absoluţi vor fi preferiţi.

Cererile scrise cu mâna proprie, însoţite de documentele justificative, între cari atestatul de botez, atestat de purtare morală şi conduită bună sĕ se adreseze Consistoriului archidiecesan la terminul indicat.

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 7 Maiu 1901.

Ioan Metianu
archiepiscop.

Nr. 1108/901. [72] 1—2

Publicaţiune

In 30 Maiu a. c. la 10 óre a. m. se vor vinde în tăetura de aici **353 stângini de lemne de fag.** Preţul strigării de stângin **10 cor.**

Reşinari, în 16 Maiu 1901.

Primăria comunală.

Nr. 544. [70] 3—3

CONCURS

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia a doua de clasa a III-a din Tălmăcel cu filia Tălmaciu se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în fóia destinată pentru publicaţiuni „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în tabela *B.* pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Cei ce doresc a reflecta la acest post vor avé sĕ-şi aştérnă suplicile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Concurenţii se vor presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre înainte de ziua alegerii înaintea alegĕtorilor ca sĕ-şi dovedéscă desteritatea în cântări bisericesci şi în tipic, şi a se recomanda în biserică prin o cuvêntare cu textul din evangelia zilei.

Oficiul protopresbiteral gr.-or al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 3 Maiu 1901.

Ioan Papiu
protopresb.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50

Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Anuarul I

al

„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La Librăria Tipografiei archidiecesane se află în comisiune:

Curs practic de limba maghiară

pentru şcólele poporale române.

Intocmit pe basa noului plan ministerial de învĕţământ şi a planurilor nóstre şcolare confesionale

de

Ión Dariu,

cu concursul mai multor bărbaţi de şcólă.

Partea a II-a. — Pentru anul al III-lea şi al IV-lea de şcólă.

Preţul 60 fil.

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail . . .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani) . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor .	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare . . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci . . .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc. .	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Nicolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt . .	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil . .	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de to 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 53 Sibiiu, Marți 15/28 Maiu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibilu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strëinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Esposeul contelui Goluchowski.

Pe cât de scurt a fost *mesagiul de tron,* cu care s'a făcut sĕptĕmâna trecută deschiderea delegațiunilor, pe atât de lung și amĕnunțit a fost discursul contelui *Goluchowski,* ministru comun de esterne, rostit Mercuri în fața subcomisiunii de esterne a delegațiunii *magiare,* — în scopul, ca sĕ se lămurĕscă situația internațională și preste tot politica esternă a monarchiei nóstre.

Contele *Goluchowski* a dat deslușiri detailate asupra tuturor punctelor, atinse și neatinse în *mesajul de tron;* și întrega presă e de acord în a constata, că espunerile sale au fost clare și pentru toți *satisfăcĕtóre.* N'a ascuns nimic, n'a înfrumsețat nimic, a înșirat lucrurile așa cum sunt și așa cum le vede. Și ele pot sĕ fie *liniștitóre,* dar' și *îngrijitóre.*

Contele *Goluchowski* a spus'o franc, că prea multă materie esplosibilă s'a adunat în Orientul pe care o mică schintee póte sĕ'l pună în flacări; și primejdia acésta nu póte fi împedecată nici chiar prin înțelegerea stabilită la 1897 între Austro-Ungaria și Rusia, cu privire la situația vecinic încurcată din Balcani. De aceea, ministrul comun de esterne nici nu face, pentru-că nu póte face, *conclusiuni absolut liniștitóre pentru viitoriul apropiat,* fiind-că surprinderile pot sĕ vină peste nópte și nascerea lor nu o póte împedeca nici un fel de alianță.

Acesta e pe scurt cuprinsul acelor părți din vorbirea contelui *Goluchowski*, care se refere peste tot la situația internațională. Ca cuib de primejdie este arĕtat în ea cu degetul *resăritul european.*

Ministrul de esterne austro-ungar a întrat însĕ și în detailii, și a arătat că temerile sale își au isvorul *în agitațiile actuale din Bulgaria*, puse în legătură cu chestia *Macedoniei* ; în uneltirile comitetului revoluționar macedonean, ale cărui fáptuiri au avut drept resultat *încordarea regretabilă a raporturilor dintrĕ România și Bulgaria.*

Ne spune apoi, cum puterile mari europene au făcut demersuri energice pe lângă guvernul bulgar, ca sĕ pună capĕt uneltirilor pĕcătóse ale acestui comitet revoluționar, care forma un al doilea guvern în Bulgaria, un guvern ocult, și cum *puterile au aflat vinovat guvernul bulgar în chestia acésta.* din causa concilianței și a indulgenței sale față cu situația critică creată țerii din partea numitului comitet.

Constată însĕ totodată, că în timpul din urmă guvernul bulgar a luat mĕsuri de îndreptare, și 'și esprimă dorința, *ca atitudinea în viitor corectă a guvernului bulgar sĕ contribue la înbunătățirea administrației în vilaetele din Macedonia, fiind-că represaliile întrebuințate de guvernul turcesc nu sunt suficiente pentru a aduce o linisce durabilă.*

Asigură în fine pe Bulgari de simpatiile Europei, însĕ numai *cât timp vor dovedì că sunt element de pace și de ordine.*

Acesta e momentul cel mai însemnat din esposeul ministrului nostru de esterne.

Alt moment, vrednic de remarcat, cuprins în vorbirea contelui *Goluhowski,* e accentuarea în modul cel mai categoric a menținerii *triplei alianțe,* în formațiunea ei de până acuma, fiind-că nici unul din statele cari o compun nu are nici voe nici interes sĕ o vadă desfăcută. Și ministrul de esterne ne spune, că tóte sgomotele respândite despre desfacerea triplei alianțe au avut de scop numai *sdruncinarea încrederii în soliditatea acestei alianțe*, și au fost puse în curs de ómeni bine cunoscuți, sprijinite fiind de *unele sfere*, cari se silesc sĕ pună chestiunea alianțelor politice pe aceeași linie cu chestiunea tratatelor de comerciu.

Ceea ce insemnéză, că cu privire la convențiile comerciale-vamale *esistă* divergențe de păreri între guvernele statelor din tripla alianță; dar' ministrul de esterne crede, că în decursul tratativelor se va ajunge la o înțelegere echitabilă.

Celelalte chestiuni, atinse în vorbirea ministrului de esterne sunt de a doua mână. Dar' și din ele reiese, întocmai ca din cele înșirate, că pentru astăzi situația e favorabilă, dar' ca mâne póte sĕ devină *fórte gravă.* Și e numai de regretat, că între astfel de împrejurări nu se caută, ca popórele monarchiei sĕ între în bune raporturi unele cu altele, pentru-ca în bună înțelegere, unite și închegate sĕ pótă face față evenimentelor ce se pot desvolta, — ci din contră, se propagă îndușmănirea și desbinarea lor, prin șicanări, persecuțiuni, *procese de presă trase de pĕr*, tot lucruri cari numai însuflețire pentru apĕrarea intereselor monarchiei nu pot sĕ provóce.

Așa nu e bine, și ne simțim datori sĕ o spunem pe față că nu e bine.

După conferențe.

Am accentuat în colónele acestui ziariu, că conferențele învĕțătorimei nóstre, al căror scop este perfecționarea în cele metodice și didactice, fiind de o deosebită însemnătate, merită o specială atențiune. Trecute fiind ele, pe basa rapórtelor publicate în colónele acestui ziariu cred a nu fi de prisos sĕ facem o generală reprivire asupra lor.

Ce e drept, nu sunt în plăcuta posiție a face acésta reprivire pe basa celor petrecute în tóte cele 18 cercuri de conferențe. Nu, căci nepăsarea, care în paranteze fie zis, întocmai ca și sărăcia, este frate de cruce cu . . . învĕțătorii români, mi-s'a pus nainte și deastădată.

Abia decursul a unei treimi din aceste cercuri îmi este cunoscut mie și publicului mare, grație . . . ruginei penelor și înghețărei negrelei învĕțătorilor nostri din celelalte două treimi.

După ce am fost nevoiți a lua acéstă pilulă amară, cu bucurie constatăm, că în general *activitatea* și *mersul conferențelor* din ĕst an este mulțămitoriu.

Viile discuțiuni ce s'au încins în ele au fost ținute în ton obiectiv și la înălțimea cuviinciosă și démnă, mulțămită pe deoparte bunei și înțeleptei conduceri a lor, făcută prin comisarii consistoriali denumiți, pe de altă parte mulțămită gradului de maturitate, seriositate și cultură a maiorității învĕțătorimei nóstre.

Onóre și laudă și unora și altora!

Marcăm cu plăcere deasemenea și interesul și atențiunea ce s'a dat acestor conferențe din partea multor fruntași de prin centrele în cari ele s'au ținut. E și timpul suprem, ca statul nostru învĕțătoresc sĕ fie apreciat, considerat și stimat din partea inteligința poporului nostru conform importanței ce o are ca factor principal în ce privesce progresul, vitalitatea și manifestarea socială a poporului nostru.

Remarcăm însĕ cu mâhnire faptul, că preoții nostri, cari în cele mai multe locuri sunt *directori școlari*, au arătat mai puțin interes și atențiune față de aceste conferențe, — onóre, firesce, escepțiunilor.

Sperăm însĕ, că autoritățile nóstre bisericesci-școlare vor afla cât mai curênd căi și mijlóce, ca la lucrările învĕțătorimei nóstre sĕ angajeze și pe preoții-directori școlari. Acésta cu atât mai vêrtos, că s'a accentuat chiar în mai multe din aceste conferențe, în urma temeinicelor esperiențe că între principalele cause, cari împedecă activitatea unor învĕțători și prin acésta binemersul instrucțiunei și educațiunei în acele școle, este și: *raporturile incordate între învĕțători și preoți, în cele mai multe locuri.* Și aici ca și în multe alte cause, preoții nostri ar trebui cât mai des, nu numai cu gura, ci și cu fapta sĕ imiteze pe Inalt Preasânția Sa bunul nostru Metropolit.

*

Ținta principală a acestor conferențe încă s'a ajuns în mod satisfăcĕtoriu.

Programul de lucrare al tuturor cercurilor a constat mai mult din ținerea de *prelegeri practice.* Lucru fórte înțelept. Perfecționarea intelectuală a

FOIȘORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

O clipă 'n urmă bolnava deschise ochii.

— „Caius, — zice ea, — e adevĕrat că în acest ținut s'a ivit un filosof care tămăduesce bolnavi?“

— „Aici, acești ómeni sunt numiți profeți, — rĕspunse Cinna. Am audit vorbindu-se de acela și voiam sĕ-l chem; dar' se zice că e un mag cu gânduri prefăcute. Și apoi el blastĕmă lucrurile sacre și credințele acestei țĕri. Pentru acest motiv procuratorul l'a condamnat la mórte; trebue sĕ-l rĕstignéscă chiar astăzi.“

Antea își plecá capul.

— „Timpul te va vindeca,“ zise Cinna cetind mâhnirea de pe fața soției sale.

— „Timpul e în serviciul morței, și în al vieței“, rĕspunse ea încet.

Se făcu iarăși tăcere.

De jur împrejur, petele aurite urmau sĕ licăre sclipind. Locustele țîrîiau din ce în ce mai asurzitor și din crepăturile stâncilor eșiau șopârle mici cari se aședau pe pietrele fierbinți.

Din când în când Cinna își arunca ochii spre Antea, și, pentru a mia-óră, îi venea desnădĕjduitorul gând, că ori-ce mijlóce de scăpare erau sfêrșite, ori-ce speranță zadarnică, și că în curênd nu va mai rĕmâné din ființa mult iubită, de cât o umbră efemeră, de cât o mână de cenușe în Columbarium.

Chiar acum, cu ochii închiși, întinsă pe flori, ea părea ca și mórtă.

— „*Te voiu urma*!“ murmurà Cinna.

In acest moment se audí un sgomot de pași.

Antea deveni și mai palidă.

Buzele sale pe jumĕtate deschise aspirau cu lăcomie aerul, pieptul i-se ridica într'o respirație gâfĕitóre. Sĕrmana martiră credea că ceata ființelor nevĕdute se apropie, vestind aparițiunea feței cadavrice cu orbitele sticlóse.

Dar' Cinna îi luà mâna și căutà s'o liniștéscă.

— „Antea, nu te teme! Acesti pași îi aud și eu.“

O clipă în urmă adăogá:

— „E *Ponțiu*, care vine sĕ ne visiteze.“

Intr'adevĕr, la cotitura căii se iví procuratorul, escortat de doi sclavi.

Era un om în vêrstă, cu bărbia rotundă și netedă, la care se observa îndată o maiestate afectată, și în același timp grija și oboséla.

— „Salutare ție, nobile Cinna, și ție divină Antea, — zise el intrând în umbra smochinului. Ce zi căldurósă, după o nópte atât de recorósă!... Sĕ vĕ aduc fericirea la amêndoi și sănĕtatea Anteei sĕ înfloriască din nou, ca aceste zambile și ca aceste flori de mĕr, cari împodobesc litiera sa.“

— „Salutare ție, Ponțiu. Fii binevenit!“ — rĕspunse Cinna.

Procuratorul se aședà pe colțul unei stânci, priví pe Antea, își încrețì ușor sprâncenile și zise:

— „Singurătatea face sĕ se nască bóla și plictiséla, pe când în mijlocul mulțimei téma nu-și găsesce locul. Și am sĕ vĕ dau un sfat. Aici, din nenorocire, nu e nici Antiochia, nici Cesarea: nu se pomenesce de nici-un fel de jocuri, de nici o arenă, și chiar dacă s'ar clădí un circ, a doua zi fanaticii l'ar dărîma. Aci nu se aude alt cuvênt de cât: „*Lege*“, și legea se împotrivesce la tot. Ași fi preferat sĕ trăesc mai bine în Schitia de cât în acéstă țară“...

— „Ce vrei sĕ zici, *Pilat?*“

— „E adevĕrat, m'am depărtat de subiect; grijile mele cele multe sunt de vină. Ziceam că printre mulțime nu se găsesce loc pentru o frică fără temeiu. Chiar astăzi veți puté profita de un spectacol. La Ierusalim trebue sĕ te mulțămești cu puțin; deci înainte de tóte caută, ca Antea sĕ se găsiască la amiazi în mijlocul mulțimei. Trei ómeni trebue sĕ móră astăzi pe cruce. Mai bine ceva de cât nimic.

Și apoi, cu ocasiunea Paștilor, sdrențĕroșii cei mai caraghioși alérgă în oraș din tóte colțurile ținutului. Veți puté priví în tihnă acéstă mulțime. Voiu da ordin sĕ vi-se păstreze un loc bun în apropierea crucii.

Nădĕjduesc că condamnații vor muri, cu curaj. Unul din ei, — ființă ciudată, — *se întituléză Fiul lui Dumnezeu.* El e blând ca o porumbiță, și, de fapt, n'a sĕvêrșit nimic ce sĕ merite supliciul“. — —

— „Și l'au condamnat sĕ fie rĕstignit pe cruce?“ (Va urma).

învĕţătorilor poporali constă mai ales din câştigarea dibăciei de a şti *alege* şi pe urmă a şti *preda* elevilor în modul cel mai uşor şi mai cu înţeles, practicele cunoştinţe. Prelegerile practice, în discuţia asupra lor, au fost fără îndoială pentru toţi învĕţătorii isvóre de îmbogăţire a cunoscinţelor metodice-didactice şi prin acésta conferenţele învĕţătoresci au dat resultate practice şi folositóre pentru progresul învĕţămêntului în şcólele nóştre.

Intrebarea pusă spre pertractare de autoritatea superióră bisericéscă-şcolară, a fost deslegată conscienţios pretutindenea. Acéstă deslegare cuprinde un vast material, din care se pot scóte mulţime de remedii cu cari se vor puté delătura multe piedeci ce sunt puse astăzi în calea progresului învĕţĕmêntului în şcólele nóstre şi cari vor fi în stare a sana şi unele rane ce sângerară pe corpul statului învĕţătoresc al nostru, sanare imperios reclamată, dacă voim, ca învĕţătorii nostri sĕ fie adevĕraţi şi zeloşi *„luminători ai poporului“* nostru.

Premisă acéstă generală reprivire asupra conferenţelor din estan, cred că autoritatea nóstră, sau domnii comisari consistoriali ar face un fórte bun serviciu învĕţătorilor, dacă procesele verbale luate în aceste conferenţe dinpreună cu unele dintrĕ cele mai bune disertaţiuni şi prelegeri practice, precum şi vorbirile de deschidere, le-ar scóte din nou, ca în primul an, în broşură. Procurarea acestei instructive broşuri sĕ se declare apoi *obligatorică* pentru toţi învĕţătorii şi şcólele din archidiecesă.

Preţul unei astfel de broşuri cred că nu póte sĕ fie aşa de mare d. e. ca în anul prim, şi astfel procurarea ei nu va fi îngreunătóre şi jignitóre nici pentru învĕţători nici pentru comunele bisericesci.

D. A. Mosora.

Rĕspuns la „Observările critice“ .

ale domnului *Dr. P. Ionescu* la opul **„Metropolia Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania“**, op lucrat din însărcinarea Consistoriului metropolitan de *Dr. Ilarion Puşcariu*, archimandrit etc. Sibiiu, 1900 (A se vedea *„Fóia diecesană“* din *Caransebeş*, Nr. 8, 9 şi 10 anul curent).

(Urmare)

1. Cu provocare la conclusul Consistoriului metropolitan dela 6 Maiu 1895 'mi face dl Dr. P. Ionescu imputarea, că din memoriu despre viéţa nóstră constituţională în cei 25 de ani trecuţi, eu am făcut memoriu *istoric*, despre înfiinţarea metropoliei, ce nu era de lipsă, căci tóte se află în opurile Preasânţitului episcop Nicolae Popea. Pentru întimpinarea acestei obiecţiuni netemeinice voiu atinge unele detailuri, cum s'a înţeles în Consistoriul metropolitan şi cum s'a esecutat de comisiune conclusul adus în privinţa edăriii memoriului cestionat, — detailuri, carí nu aflasem de trebuinţă a le cuprinde în prefaţa opului meu.

Când a făcut domnul Vincenţiu Babeşiu propunerea sa pentru edarea memoriului, a motivat între alte propunerea sa şi cu aceea, că cele ce s'au scris până acum despre lucrările pentru reînfiinţarea metropoliei nóstre sunt unele necomplete, eară altele rĕu presentate; ca un cas special la cele afirmate de d-sa a adus împrejurarea ce-l privea personal pe d-sa. La deosebite ocasiuni s'a vorbit şi s'a scris, mai ales în jurnale, că împăcarea cu Sêrbii, în ce privesce averea, încă în a. 1865 s'ar fi putut face sub condiţiuni mai favorabile, de cum s'a făcut după un deceniu, dacă dl V. Babeşiu nu s'ar fi opus lui Şaguna, care la întrevenirea Majestăţii Sale Preaînaltului Impĕrat şi rege se învoise cu patriarchul Maşireviciu sĕ priméscă douĕ mănăstiri şi în bani tot atât, cât s'a primit numai după zece ani. Domnul Babeş a constatat în şedinţa consistoriului, că prin astfel de afirmaţiuni i-se face nedreptate şi că posede chiar acte publice, prin cari póte documenta neadevĕrul celor ce i-se atribue.

Din acéstă motivare în faţa întreg Consistoriului metropolitan reiese cu claritate, ce a intenţionat propunĕtoriul şi Preavenerabilul Consistoriu metropolitan, adecă memoriu istoric despre restaurarea metropoliei. Astfel a înţeles şi comisiunea esmisă lucrul seu, căci membrii ei s'au înţeles între sine, ca eu sĕ lucrez memoriul istoric, la care dl Babeşiu sĕ-mi pună la dispoziţiune unele acte ce le posede şi sĕ lucreze partea istorică despre despărţirea de sêrbi din anii 1864—1865, ce o cunoscea prea bine şi-l interesa şi pe d-sa personal, iară d-l Leontin Simonescu sĕ lucreze partea memoriului despre viéţa nóstră constituţională bisericeascā până în present.

In acest înţeles şi-a făcut comisiunea rapórtele sale la Preav. Consistoriu metropolitan, iară acesta la congres, care şi din parte-şi tot aşa a cuprins lucrul, ceea-ce lămurit se vede din conclusul sĕu adus în şedinţa a IV Nr. prot. 40 a. 1897 de următoriul cuprins:

„Cu privire la punctul despre elaborarea unui *memoriu referitoriu la restaurarea metropoliei* şi la viéţa nóstră bisericéscă în primii 25 de ani dela introducerea constituţiunei bisericesci, comisiunea propune: Relativ la punctul în privinţa elaborării unui *memoriu despre restaurarea metropoliei* **şi** despre viéţa nóstră bisericéscă în primii 25 ani dela introducerea constituţiunei bisericesci, se invită Consistoriul metropolitan a pune în lucrare faptică elaborarea memoriului contemplat cât mai curênd, şi a raporta despre resultat la congresul ordinariu următoriu.

Deputatul Vasiliu Mangra propune, că de-óre ce nu s'a făcut nici un început pentru elaborarea memoriului, sĕ se publice concurs cu ficsarea unui premiu pentru elaborarea unui *memoriu al metropoliei nóstre* din Ungaria şi Transilvania.

Inalt Preasânţitul metropolit asigură, că nu lipsa de premiu este causa, că memoriul nu s'a făcut până acuma, are încredere în bărbaţii esmişi din partea Consistoriului metropolitan.

Punêndu-se la vot propunerea deputatului Vasiliu Mangra, cade şi se primesce propunerea comisiunei organisătóre, enunţându-se ca conclus: Se îndrumă Consistoriul metropolitan a pune în lucrare faptică cât mai curênd elaborarea *memoriului contemplat* şi a raporta despre resultat la congresul ordinariu următoriu“.

Mai póte fi îndoială acì, că ce fel de memoriu a intenţionat a face Consistoriul metropolitan şi Congresul nostru naţional! Cuprinsul acestui conclus este indicat fidel în precuvêntarea opului meu şi tipărit cu litere grase. Cu tóte acestea d. Dr. P. Ionescu, condus de patima ce-l stăpânesce, ca sĕ pótă cu efect esclama: „unde dai şi unde crépă“, se provócă la un conclus al consitoriului metrodolitan din anul 1895, reprodus în prefaţă şi ignoréză conclusul acì reprodus al congresului, care încă e indicat în prefaţă.

Stând astfel lucrul întreb, óre ómeni ca d. Dr. P. Ionescu merită sĕ stai de vorbă cu ei şi cu perdere de timp sĕ-i îndreptezi la adevĕr?!

Sĕ se mai scie şi aceea, că partea a II a memoriului despre viéţa nóstră constituţională bisericéscă, încredinţată dlui Leontin Simonescu este în lucrare şi se speréză, că în curênd şi aceea se va realisa. Ce pot şi eu numai regreta, este împrejurarea că d. V. Babeşiu din deosebite cause, dar' mai ales din causa de morb nu mi-a putut preda partea aceea din memoriul istoric, la care se angajase, ceea-ce, dacă Dzeu 'l va ţiné sănătos în viéţă o póte face şi ulterior printr'o lucrare suplementară.

O nouă sucitură a adevĕrului face d. Dr. P. Ionescu îndată la începutul criticei sale cu împărţirea cuprinsului cărţii mele. Cine are la mână cartea mea póte vedé, că împărţirea este în trei părţi principale şi adecă:

I. Repriviri în istoria bisericei ortodocse române şi sêrbesci din Austro-Ungaria.

II. Privire generală asupra lucrărilor pentru reînfiinţarea metropoliei Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania şi pentru despărţirea ierarchică a Românilor de Sêrbi, şi

III. Espunere în special a lucrărilor pentru reînfiinţarea metropoliei Românilor şi pentru despărţirea ierarchică a Românilor de Sêrbi.

Cu tóte acestea d. critic ne spune alt ceva, că adecă memoriul meu istoric începe cu biserica română până la Andreiu Baron de Şaguna, continuă în *partea a doua* cu biserica sêrbéscă şi în *partea a treia* tractéză despre reînfiinţarea metropoliei; prin urmare nu e corect aceea că cele espuse despre biserica sêrbéscă ar forma o parte principală.

2. Pentru-că la pag. 3 am pus în paranteze a. 1304, când s'ar fi înfiinţat mai întâiu episcopia Rîmnicului după Hurmuzaki Fragm. zur Geschichte der Rumänen Tom. I. pagina 187, în loc sĕ fie indicat anul strămutării episcopiei din Severin la Rimnic, dl critic păşesce pe arenă cu un aparat şi cu o mulţime de citate mai ales dela fostii sĕi profesori din Cernăuţi, cu scop a mĕ combate, căci aşi fi susţinut o absurditate; se provócă la părerile unor istorici români, a căror autoritate necontestabilă tot d-sa o profanéză, presentându-i ca pre nisce ignoranţi, pre Xenopol, căci în „Istoria Românilor“ a sa Tom V. pag. 693, 694, ḑice că Gedeon Nichitici a fost denumit *metropolit* şi nu episcop la a. 1783 de împ. Maria Teresia şi nu de împĕratul Iosif al II., eară pre Enăcean, căci în opul sĕu Creştinismul în Daci pag. 246 scrie, că Românii din Timişana şi-au căpătat la a. 1810 episcopul lor în persóna lui Vasile Moga, care în decursul păstoririei sale de 34 ani ajunsese a fi metropolit tuturor Românilor ortodocşi din Transilvania avêndu-şi reşedinţa în Sibiiu. Eu încă am observat erórea lui Enăcean încă dela eşirea tractatului sĕu istoric mai întâiu în „Biserica ortodocsă română“ şi apoi ca broşură separată şi prin o scrisóre cătră autor i-am tras atenţiunea asupra ei, pentru ce mi-a şi mulţămit spunêndu-mi, că la ocasiune va rectifica erórea. Aşa se urméză întrĕ bărbaţi cu creştere, cari nu caută după efect prin lucruri bagatele repezêndu-se ca pisica după şórece, când observéză greşala altuia, cu atât mai puţin prin apucături invenţióse caută erori şi acolo unde nu sunt.

Se vede că d. critic în rîvna sa escesivă n'a observat, că prin aceea, că a dovedit că cei mai buni scriitori pot greşí cu lucruri ce sunt aprópe de noi, a scos la ivélă că cu atât mai mult pot greşí în lucrări ce cu multe sute de ani stau departe de noi. D. Dr. P. Ionescu, conscienţios cum este, 'mi însinuă că eu pun înfiinţarea episcopiei din Argeş tot la a. 1304 şi spre acest scop în citat mai adaugă dela sine cuvintele *pe timpul acela*, ce în opul meu nu se află, fiind mai ales de tot evident din contecst, că eu înfiinţarea episcopiei de Argeş o pun în genere deodată cu *organisarea politică* a noului stat, care nu s'a putut face într'un an, adecă tot la a. 1304.

Sĕ nu se scape din vedere că în „Repriviri istorice“, cum le am eu în capitulul I. cu estindere numai încât am creḑut că servesce scopului şi mai bunei înţelegeri a obiectului principal (reînfiinţarea metropoliei), nu póte sĕ se cuprindă însăşi istoria bisericéscă cu precisarea tuturor detaliurilor; de aceea nici nu sunt îndreptăţite obiecţiunile ce mi-se fac, că unele obiecte au rĕmas neatinse, şi prea puţin desvoltate pre cum „suferinţele îndurate de biserica ortodocsă în era calvinilor“; metropolitul Sava, şi aceea, că de activitatea literară şi fundaţională a metropolitului Şaguna nu se face amintire.

Referitoriu la cele ce am tractat în capitulul I. „Repriviri în istoria bisericei ortodocse române şi sêrbesci din Austro-Ungaria“, am presupus încât pentru istoria bisericei nóstre române a fi unele lucruri destul de îndemânatice cetitoriului, şi încât nu, am presupus că opurile de istoria bisericéscă ce există astăzi stau la dispoziţiune, dóră cam aceste ne spune şi d. critic, când susţine la alt loc, că chiar nici de un memoriu istoric nu s'a simţit lipsa, căci tot ce trebue se află în opurile Preasânţitului episcop Nicolae Popea. Istoriei bisericei sêrbesci în contactul cu biserica nóstră română am dat o estensiune relativ mai mare, pentru că nu se află destul de pe larg şi lămurit în scrierile românesci ce-le avem. Am scris atâta despre sêrbi în opul meu, cât am creḑut a fi de lipsă pentru înţelegerea despărţirei ierarchice a Românilor de ei.

3. O eróre mare vede dl Dr. Ionescu în acea că se zice la pag. 9 . . . . bisericile *ecumenice* atât *apusene* cât şi orientale“. Nu-e lucru neînsemnat zice Domnia sa dacă noi ortodocşii susţinem că biserica apusénă este bisericĕ ecumenică“.

Dacă dl critic ar fi pătruns mai afund în înţelesul cuvêntului *ecumenic* folosit în casul de faţă şi pentru biserica apusénă, ar fi putut observa, că acest cuvênt este luat în înţeles istoric al desvoltării şi a uneia şi a celeilalte biserici: rĕsăriténă şi apusénă, ca biserici sânte, sobornicesci (catolice, ecumenice, universale) şi apostolesci — atribuţiuni, ce au fost recunoscute deopotrivă şi bisericei apusene până-ce nu s'au abătut într'unele învĕţături ale bisericei primitive. Acéstă distincţiune e îndreptăţită, pentru-că tot e mare deosebire între biserica apusénă, care a fost representată în cele şepte sinóde ecumenice, recunoscêndu-se patriarchului din Roma între ceilalţi patriarchi ecumenici locul prim de şedere, — şi celelalte biserici mai depărtate în raport cu biserica nóstră orientală. Distincţiunea acésta se face în însuşi opul lui Macarie, la care criticul se provócă, căci în privinţa atribuţiunei bisericei eată cum se definesc după Tertulian bisericele *apostolice:* „Aici şi acolo (în bisericele apostolice) este aceeaşi credinţă, acelaşi Dumnezeu, acelaşi Christos, aceeaşi speranţă şi aceeaşi taină a botezului; cu un cuvênt suntem una şi aceeaşi biserică. Arăte-ne ei (ereticii) originea bisericilor lor; sĕ ne facă un şir neîntrerupt de episcopi aşa ca cel dintâi dintre episcopii lor sĕ aibă de autoriu şi predecesore pre vreunul din apostoli, cari au ḑveţuit mult timp cu apostoli! Căci bisericile apostolice au listele lor (de episcopi), anume aşa; cea din Smirna, spre esemplu are pre Policarp chirotonit de Ioan, *cea din Roma pre Clement hirotonit de Petru* s. c. l.“ (Teologia dogmatică ortodocsă, tradusă de G. Timuş Pitiştênu, Tomul II pag. 314).

Se vede însĕ că dl Dr. P. Ionescu voind sĕ afle aici o mare rătăcire, se pune pre cel mai acut punct dogmatic-polemic, după care apusenilor nu numai nu le recunósce atribuţiunile bisericei cuprinse în simbolul credinţei mărturisite şi de ei, dară îi pune în rêndul ereticilor; căci ce alta însemnéză, când ne pune de model casuri dela începutul acestui secol (recte cel trecut!) când în România se botezau cei ce treceau dela biserica apusénă sau dela cea unită la biserica orientală. Deşí mĕ ţin şi eu de bun ortodocs, totuşi nu pot urma pre acest teren pre dl Dr. P. Ionescu, ci pot numai regreta, că un profesor de teologiă profeséză nesce idei atât de obscure. In opul lui Macarie (locul citat de dsa Introducere în Teologia ortodocsă pag. 508) va afla dl critic o toleranţă mai mare faţă de biserica apusénă, căci deşí se susţine pentru biserica de rĕsărit în tótă puterea cuvêntului atribuţiunea ortodocsiei, totuşi admite deciderea causei într'un nou conciliu ecumenic. Iată ce cetim în locul citat: „Care dintre bisericile actualmente esistente este biserica ortodocsă? Este o cestiune pre care ar puté-o decide cu dreptul un nou conciliu ecumenic, dacă ar fi convocat pentru acésta şi ar decide de sigur într'un mod infalibil“.

Deşi totací ni-se indică unele greutăţi, pentru cari nici acest mijloc n'ar duce la scop, căci numai una dintre biserici, care va fi păstrat în curăţeniă învĕţăturile bisericei, va puté fi declarată de biserică ortodocsă şi alta nu, totuşi creştinătatea în interesul măririi bisericei lui Christos nu póte resigna la idea împăcării bisericei răsăritene şi apusene între sine, cu preţul ca acésta sĕ delature esplicările greşite şi învĕţăturile nóue adoptate în decursul timpurilor. Acésta împăcare va fi posibilă numai atunci când ura veche va dispăré dintre părţi şi când nu se vor lua de normativ acele stări, când o biserică aruncă anatemă în contra celeilalte.

4. Greşite în cartea mea sunt după dl Dr. P. Ionescu afirmaţiile mele la pag. 10 că:

a) sub Apaffy II metropolit au fost: Teofil Seremi (1692—1697) sub care se *începû*, apoi Atanasiu (1698) sub care se *îndeplini* unirea cu biserica catolică.

b) la pag. 17 că mai vorbesc de cele patru puncte de unire, precând dintre ele numai recunóscerea papei de cap al bisericei s'a aflat în actul unirei.

c) la pag. 18 că „Metropolitul Atanasiu trecut la unire la anul 1700 cu o parte a clerului şi puţin popor s. c. l. pentru-că zice dl critic provocându-se la Crişan, sub Teofil s'au făcut numai *încercări* de unire, că numai recunóscerea papei de cap al bisericei s'au primit ca condiţie de unire, că numai puţini preoţi au trecut la unire, eară de popor nu e vorbă! în fine zice dl Dr. P. Ionescu că atâta ar trebui sĕ sciu şi eu, că unirea nu s'a făcut la anul 1700.

Rĕspundênd la tóte acestea, declar, că eu aşa de puţin recunosc pe Dr. Crişan de autoritate istorică, pe cât de puţin recunosc de atare pe dl Dr. P. Ionescu, dară nici nu e de lipsă; pentru-că ad *a*) ori cine póte observa că e vorba de „lana caprina“ când mi-se împută că eu am numit lucrările de unire sub Teofil „începutul“ unirii, pe când Crişan le numesce „încercări“. „Inceput“ sau „încercări“ de unire s'ar puté numi în înţeles mai larg chiar şi lucrările în direcţiunea unirei de sub Atanasie; pentru-că unirea faptică a unei părţi de Români s'a făcut numai succesive în decursul timpului şi se continuă cu *încercările* şi în ziua de astăzi.

Dl critic susţine cu Crişan că sub Teofil n'a fost *începutul* unirii, ci numai *încercări* de unire. Iată ce zice celebrul scrutătoriu de istorie Eudocsiu Baron de Hurmuzaki. „Slab de ânger şi de caracter, ispitit de ademeniri şi de ameninţări, strîmtorat afară de acésta între Scylla greco-ortodocsă, care putea sĕ-l ducă la cădere şi tot atât de primejdiosul Charybdis protestant, care tindea sĕ-l apuce prin întunerec, Teofil a scăpat numai prin aceea, că a hotărît sĕ se arunce cu trup, cu suflet în braţele partidului catolic, în partea căruia stătea şi curtea împărătéscă căreia i-a mărturisit hotărîrea sa personală de a trece la uniune în schimbul unor anumite concesiuni. De acéstă disposiţiune s'au agăţat iesuiţii, cari se pricepeau de minune, ca parte prin persvasviuni îndemânatice, parte prin splendide promisiuni de ridicare în rang, şi salar din partea curţii sĕ o prefacă în faptă positivă. In urma acestora, episcopul Teofil a convocat preoţimea la Alba-Iulia într'un Sinod, care în luna Februariu 1697 a hotărît unirea cu biserica catolică, apoi la 21 Martie aceluiaşi an atât episcopul el însuşi, cât şi doisprezece archidiaconi au semnat declaraţiunea în scris a trecerii la unire“. (Fragmente de Istoria Românilor Tomul II. traducere de Ioan Slavici. Bucureşti 1900.) Apoi mai jos (pag. 42) „Starea bisericii şi a naţiunii române era atunci în lăuntru rĕu sguduită, în afară în mod îngrijitoriu compromisă şi şubredă, în întregul ei plină de frămêntări, sfâşiată şi ameninţată nu mai puţin de nimicire de sine, ca de desbinări impuse din afară. *Ceea-ce Teofil începuse ca om fără de consciinţă, a dus urmaşul sĕu fără de cruţare la capĕt si noul Herostrat, care a prefăcut cu intenţiune templul unităţii române în cenuşe se numea Atanasiu Anghel.*

Chiar dl Dr. George Popoviciu, care în opul seu „Uniunea Românilor din Transilvania“ cu biserica romano-catolică“ (Lugoj 1001) combate autenticitatea sinodului de sub Teofil (1697), în causa unirii zice la pag. 5) „*Sigur e, că lucrările pentru uniune au început sub Teofil*“.

ad *b*) Inţelege fie-care, că într'un manual de şcólă sau chiar într'o reprivire istorică nu este locul a se ocupa cineva cu cestiuni controverse, mai ales, că puţin ne impórtă astăzi pre noi ortodocşii, că sub ce condiţii s'au unit alţii, zic astăzi, când uniţii fac mai presus de cele patru puncte, căci mulţi preoţi uniţi se simt onoraţi a coopera la altare şi ceremonii cu papistaşii, avênd de ţintă finală identificarea ambelor biserici, unită şi cea apusénă; au avem sĕ facem noi proces pentru ei a-i mântui, sau dóră uniţii ar avé mai ales, sĕ-şi reclame drepturile. Destul că ei sunt uniţi şi dacă sunt uniţi — n'ai ce le face; ei se unesc şi astăzi şi o pot face nu numai recunoscênd cele patru puncte, dară au putut face şi o pot face cu o „parolă“ sau cu un semn numai al apăsării de mână cum fac anumite secte. Eu în reprivirile mele istorice atingênd cestiunile numai în general, am vorbit de cele patru puncte luând în vedere ce susţin unii, am luat notiţă şi de părerile altora, cari din cele patru puncte admit numai punctul despre recunóscerea papei ca cap al bisericei.

ad *c*) în ce privesce anul 1700 indicat de mine ca timpul unirii, ori-şi-cine va observa că prin acest an n'am intenţionat sĕ determin anumită acţiune sau stadiu din cele petrecute cu unirea, căci unde a fost acésta de lipsă am făcut-o vorbind şi de anii 1697 şi 1698, ci aci am pus anul 1700 ca an epocal şi dacă vreţi, jubilar, ce e serbat de biserica greco-catolică, ca atare, şi cuprins în cifră rotundă, pe lângă care se grupéză lucrările pentru unire; sum sigur că şi dl Dr. P. Ionescu pricepe acésta, mai ales că şi în alte locuri a putut ceti anul 1700 luat pentru unire în acest înţeles. Tot aşa va înţelege şi acea, că dacă afirm de trecerea *unei părţi a clerului şi puţin popor*, nu e vorba de lucrarea sinodului din 7 Octobre 1698, ci în general de unire pusă la anul 1700 în sumă rotundă de ani. Pentru ce se mistifică dară acest lucru evident; dór' numai pentru aceea, ca sĕ se pótă marca cu o eróre mai mult!

Dr. Ilarion Puşcariu.

(Va urma).

Desvĕlirea portretului marelui Şaguna
în Seminariul Andreian.

— *Raport special.* —

Sibiiu, 27 Maiu n.

Eri seminariul Andreian a avut sĕrbătóre: desvĕlirea portretului marelui archiereu *Andreiu baron de Şaguna*, pictat în uleu de pictorul român S. *Henţa*, de origine din *Sebeşel.*

Incă anul trecut portretul era gata, mai lipsindu-i numai pervazul corespundĕtoriu, pentru-ca dat meniţiunei sale sĕ formeze decorul salei festive a seminariului şi dovadă de pietatea şi recunoştinţa corpului profesoral şi elevilor seminariali, faţă de întemeietoriul institutului teologic-pedagogic al archidiecesei nóstre.

Product al contribuirilor benevole ale profesorilor şi elevilor seminariali, adunate în cercul restrîns al seminariului, festivitatea desvĕlirei portretului încă a fost mai mult familiară: sĕrbătórea acelora din ale căror ofrande s'a procurat acest decor al seminariului, serbătóre însĕ, la care întru a se bucura de bucuria şi mângăerea fiilor sei — a participat şi Inaltpreasfinţia Sa metropolitul nostru, însoţit de asesorii consistoriali şi de câţiva membri ai inteligenţei din loc, cari în biserică aflaseră, că după serviciul divin se va face desvĕlirea.

Ca óspeţi erau de faţă. Inaltpreasfinţia Sa metropolitul, asesorii consistoriali M. Lazar, Z. Boiu, N. Cristea, N. Ivan, M. Voilean, protopresbiteri, P. Cosma, I. Preda şi Dr. N. Vecerdea şi dd. S. Stroia, G. Decean, Dr. V. Bologa, Dr. I. Beu, V. Tordăşian, G. Tatar, I. Vătăşan.

După sosirea Inaltpreasfinţiei Sale corul seminarial sub conducerea profesorului de musică T. Popovici a cântat „*Rugăciunea*“ de Milgrove, după care directorul *Dr. E. R. Roşca* a rostit următorul cuvênt:

Escelenţa Vóstră!
Stimaţilor domni!
Onorat corp profesoral!
Iubiţilor elevi!

Un act de gratitudine ne-a întrunit de astădată la acest loc! Neînsemnat în valórea sa materială, dar' cu atât mai preţios în valórea sa *morală*, căci cunoscut este mai ales nouă, cari ni-am luat de a nóstră problemă a vieţii, ca sĕ cultivăm şi preste tot sĕ lucrăm pentru nobilitarea sentimentelor omenesci, — cu ce tărie, cu ce tenacitate şi cu ce resistenţă ni-se opun inclinările rele de tot feliul ale firei omenesci, în tocmai ca mărăcinii şi buruenele de tot feliul la desvoltarea plantelor nobile şi folositóre, cari ne dau hrană trupéscă, ne asigură esistinţa fisică şi pentru ostenelele nóstre ne procură desfătarea şi mulţămirea sufletéscă, — în tocmai este acésta şi la desvoltarea şi cultivarea virtuţilor, determinate mai de aprópe prin învĕţăturile morale creştine, şi întrĕ aceste virtuţi, loc ales şi distins trebue sĕ ocupe în partea divină din noi, simţul de gratitudine, ce are sĕ ne normeze în lucrările şi faptele nóstre.

Ziseiu, că un act de gratitudine ne-a întrunit de astădată la acest loc, căci, când ve presint şi predau în folosirea şi spre decórea institutului tabloul marelui, fericitului în Domnul archiepiscop-metropolit *Andreiu baron de Şaguna*, al cărui falnic nume 'l pórtă acest institut, constat cu mulţămire sufletéscă, că măréţa lui figură în mod satisfăcĕtoriu este reprodusă prin un fiu al bisericei şi neamului nostru; constat, că este procurat — după cum se şi cuvenia — din contribuirile benevole ale membrilor corpului profesoral şi ale elevilor seminariali, succedaţi mai ales în anii din urmă, şi în fine constat, că lipsirea acestui tablou din institut, era o scădere nejustificabilă, pentru-că nu cultul personal neadmisibil era ceea-ce ne impunea acéstă datorinţă, ci se cuvenia şi se cuvine, ca intemeietoriul acestui institut de atâta însemnătate vitală pentru prosperarea bisericei nóstre; acel mare binefăcĕtoriu neîntrecut pentru biserica şi naţiunea sa; se cuvenia şi se cuvine, ca acel model strălucitoriu de virtuţi, asa, în haina smereniei şi abnegaţiunei, sĕ steie în casa sa, la locul de frunte, şi tuturor acelora, cari într'o formă sau alta se vor vedé îndemnaţi a-şi lua de a lor problemă, sarcina apostoliei pentru biserica şi neamul lor, din vederea imposantei lui figuri sĕ priméscă impresiuni şi îndemn pentru cualificarea şi conduita lor, şi sĕ li-se impună în mod iresistibil venerarea memoriei lui şi a acestui institut, al cărui nume măreţ îl pórtă.

A mĕ estinde din acest incident şi numai în conturi generale asupra faptelor şi meritelor neperitóre ale acestui bărbat providenţial pentru biserica nóstră, atunci, când nici scrieri numĕróse şi voluminóse n'au eshauriat totul, în cadrul unei vorbiri ocasionale, nici că este cu putinţă, dar' nici că aflu de lipsă; pentru-că, bine şi corect, chiar şi numai în acest institut, după organisaţiunea nóstră internă, an de an, nu mai puţin ia de douĕ-ori ni-se ofere ocasiunea: deoparte a reveni şi a ne reîmprospeta faptele lui măreţe, pentru a lua îndemn în urmarea lor, ear' de altă parte, pentru a-i serba cu pietate fiéscă amintirea memoriei lui şi pentru a ne înălţa glasurile nóstre rugătóre cătră atotputernicul Dumnezeu, pentru odihna meritată şi fericirea vecinică a nemuritoriului lui suflet.

Dar' datoriu mĕ simt şi din acest incident solemnel pentru institut sĕ accentuez, că apreţiate în particular faptele lui măreţe, vom afla, că una din problemele cardinale ale vieţii sale archipăstoresci a fost: asigurarea esistinţei acestui institut şi tendinţa de a'l ridica la nivelul recerut, ca el, cu demnitate sĕ serviască meniţiunei sale; de acì — aprópe de necredut — îngrijirea imediată a lui de mersul afacerilor din institut, până când nu i-a succes a provedé institutul cu puteri didactice distinse, în mâna cărora cu deplină linişte sufletescă a putut sĕ lase conducerea institutului, reservându-şi sie-şi şi autorităţii nóstre superióre bisericesci numai dreptul de supraveghiare; ear' de altă parte cunoscut este, că pe lângă tóte neajunsurile, a ştiut da farmecul necesar carierelor preoţesci şi învĕţătoresci, în cât din acest institut au eşit bărbaţi aleşi, cu rol de conducere în mersul afacerilor nóstre bisericesci.

Nu mai putin datoriu sum sĕ constat, că vrednicii lui următori din trecut şi present, în misiunea lor apostolică de archipăstori, în tocmai fiind convinşi de însĕmnătatea acestui institut, au continuat şi continuă în îngrijirea lor părintéscă la ridicarea şi asigurarea esistinţei lui; ear' nouă, cărora ne este dată sarcina în present, şi acelora, cărora le va fi dată în viitoriu a conduce şi conlucra la prosperarea acestui institut, ne rĕmâne datorinţa, ca pururea sĕ avem în vedere dorinţa şi tendinţa nemuritoriului lui întemeietoriu; ear' D-vóstră, Iubiţilor elevi, şi toţi aceia cari se vor succeda în acest institut, sĕ priviţi la figura acestui mare archiereu de odinióră: ca la neîntrecutul archipăstoriu sufletesc, ca la cel mai mare binefăcĕtoriu al bisericei nóstre, ca la părintele nemărginit în bunătatea inimei sale, care cu priveghere neadormită privesce asupra nóstră — sĕ priviţi în el deci: pe *indemnul şi modelul de virtuţi.*

Vorbirea a fost urmată de aplause şi de repeţite „trăiască!“

Corul a cântat apoi „Cântul de jertfă“ de Beethowen, urmat de „trăiască“ din partea óspeţilor, şi cu acésta festivitatea s'a terminat.

Intrĕ puternicele aclamaţiuni Inaltpresfinţia Sa a părăsit sala, urmat de ceilalţi óspeţi.

*

Portretul represintă pe metropolitul *Şaguna* în rasa călugăréscă, şedênd pe scaun, şi ţinênd în mâna dréptă o carte, ear' privirile îi sunt îndreptate în depărtări — ca-şi cum ar cere sĕ vadă înainte fructele binecuvântatei sale activităţi. E nimerit cât se póte de bine; deosebi ochii, buzele şi barba sunt fidele până la perfecţiune. La stânga în colţul de sus al tabloului e emblema sa, ear' partea de-a drépta ne arată biblioteca dênsului. Demn pendant al tabloului e pervazul (ramele) lustruit în aur, care singur a costat pare-ni-se 200 coróne. Intreg tabloul a costat ceva peste 500 coróne.

NOUTĂŢI

† Dr. Eugeniu Mocsonyi.

In momentul punerii fóei sub tipar primim sguduitórea ştire despre decedarea ilustrului membru al familiei de *Mocsonyi, Dr. Eugeniu Mocsonyi*, întêmplată în Budapesta în zorile zilei de astăzi. Pĕtrunşi de cea mai adâncă durere comunicăm cetitorilor nostri intristatorul fapt, care în jele adâncă va pune întregul neam românesc, pentru ireparabila perdere ce 'i s'a făcut prin rărirea şirurilor cu un membru dintre cei mai ilustri ai sĕi. E amar pocalul ce de nou a fost întins neamului românesc!....

*

Avis. Domnii membri ai clubului municipal român din comitatul Sibiiu sĕ învită prin acésta la conferenţa clubului pe Marţi, *in 4 Iuniu n. a. c. la 5 óre* p, m. în casina română din Sibiiu.

Obiectul conferenţei este ordinea de zi stabilită pentru adunarea generală ordinară a comitetului municipal din comitatul Sibiiu convocată pe 5 Iuniu a. c.

Biroul clubului municipal.

Sibiiu, 27 Iuniu 1901.

Ioan de Preda preşedinte	*Dr. N. Vecerdea* secr.

*

Regina Sêrbiei — la Buziaş. „Délmagyarországi Közlöny“ din Timişóra este informat de la un corespondent al sĕu din Buziaş, că un adjutant al regelui *Alexandru* sĕptĕmâna trecută a închiriat la scaldele din Buziaş un local — cum se afirmă — pe séma reginei *Draga*, care va petrece la scaldele de acolo mai multe luni. Scaldele de la Buziaş sunt cercetate deosebi de femei — doritóre de copii.

*

Un fost deputat — dispărut. Din *Szentes* se raportéză ziarelor magiare, că *Sima Ferencz*, fost deputat independist, împreună cu redactorul ziariului seu din Szentes, un anume Gálffy Sándor, a fugit — afirmative în România, spre a se subtrage de la responsabilitatea penală într'o mulţime de crime şi delicte. Contra lui Sima erau în curgere vr'o douĕzeci şi cinci procese pentru defraudări, falsificări de acte publice, escrocherii, etc., ear' redactorul Gálffy încă era implicat în câteva lucruri cari îl puseseră în conflict cu legea.

*

Post de medic. De la pretura din Oraviţa montană (Oraviczabánya) este escris concurs pentru întregirea postului de medic în cercul Maidan, cu sediul în Oraviţa montană. Termin de concurs 15 Iunie st. n. Dotaţie: 1200 coróne salariu, 400 cor. pauşal de călătorie, şi taxele statutare pentru cercetarea bolnavilor.

*

Oraşul Caşovia — pentru a treia universitate. In adunarea de alaltăeri a representanţei oraşului Caşovia, la propunerea prepositului premontres Melchior Takács a hotărit sĕ înainteze guvernului un memorand prin care sĕ céră, ca universitatea a treia sĕ fie înfiinţată în Caşovia.

*

Mare catastrofă într'o mină de cărbuni. In apropiere de Haerphilly (America) Joi diminéţa s'a întêmplat în mina de cărbuni „Universal“ o teribilă esplosie de gaz, pe urma căreia mulţime de ómeni s'au nenorocit. Pe timpul esplosiei se aflau în mină cam la o sută de ómeni.

*

Din nenorocirile beţiei. Doi ţerani, cu numele Varga István şi Kovács Iános, turmentaţi de beutură s'au urcat în tren sĕ călătoréscă acasă. Intrĕ comunele Bely şi Perbenyik însĕ (pe linia Sátoralja-Ujhely) ameţiţi de cap au căzut din tren. Amêndoi au rĕmas morţi întrĕ raliile căii ferate.

*

Ştiri mĕrunte. In fabrica din Viena a căilor ferate sudice Joi séra un incendiu formidabil a pustiit total atelierele de lustruire. — Vaporul „Johannes“ în calea sa de la Norveghia spre Anglia s'a cufundat în mare, împreună cu întreg personalul. — Patru sute de lucrători ai minelor de cărbuni de la *Reşiţa* s'au pus alaltăeri în grevă, pretindênd, întrĕ altele, reducerea orelor de lucru — Comuna *Bözs* din comitatul Zĕmplin alaltăeri diminéţa a fost pustiită de un incendiu teribil. Focul s'a escat din negrijă. — Hotarul comunei *Zgribesci* (Caraş-Severin) a fost bătut Marţi de grindină în mărimea ouĕlor de pasere. Sĕmănăturile au îndurat mari stricăciuni. — Un lucrător din Vêrşeţ, anume I. Seemayer, suprins de furtună la lucru în vie, a fost ucis de fulger. —

Alegerea de protopresbiter în tractul Turda.

Raport special al „Telegrafului Român“.

Agărbiciu, 7 Maiu v.

Fiind alegerea de protopresbiter un act de mare însĕmnătate în constituţionalismul nostru bisericesc-şcolar, ea se face totdeauna în mod sĕrbătoresc.

Sĕrbătóre e ziua, în care se alege conducătoriul vre-unui tract.

Sĕrbătóre am avut deci şi noi, cei din tractul *Turḑei* în 28 Aprilie a. c., căci ni-am ales pe viitoriul şef tractual.

Actul alegerei a fost condus cu mare dibăcie din partea comisariului consistorial *Dr. Eusebiu R. Roşca.*

Vineri în 27 Aprilie a. c. întru întimpinarea comisariului cons. au eşit până la gară în trei trăsuri membrii comitetului ppresbiteral, în frunte cu adm. protopopesc *Teodor Ciortea*, care a ţinut în numele comitetului o frumósă cuvêntare de bine venire. — Comisariul consist. îi respunde în cuvinte fórte alese şi îi mulţămesce pentru acésta căldurósă primire.

La orele 4 d. a. comitetul ppresbiteral 'şi ţine şedinţa de candidare, în care se censuréză actele concurenţilor.

Sâmbătă în 28 Aprilie la órele 8 se începe în biserică serviciul divin celebrat de Preaon. Domn comisariu *Dr. Eusebiu R. Roşca*, adm. pp. *Teodor Ciortea şi Vasilie Orăsan.*

După sfêrşitul serviciului divin Preaon. Domn comisariu prin o vorbire acomodată arată însĕmnătatea protopresbiterilor în organismul nostru bisericesc şi declară şedinţa sinodului de deschisă.

După ce la propunerea comisiunilor alese în persónele domnilor *Vasiliu Orăsan*, Ilie *Şerban* şi Vasiliu *Stănescu* din cler şi a domnilor Vasiliu *Bónca*, Iacob *Uţiu* şi Teofil *Pop* mireni, se. verifică toţi membrii estraordinari aleşi în acest sinod şi după cetirea actelor concurenţilor, se procede la votare.

Presenţi sunt 45 membri, din 48.

Candidatul *Iovian Murĕsan* intrunesce 32 voturi din 45 şi în mijlocul unei însufleţiri mari Preaon. Domn comis. enunţă resultatul.

După cetirea protocolului luat în acest sinod de către notariul ales ad hoc Vincenţiu *Orăsan* şi după verificarea lui, Preaon. Domn comisariu mulţămesce membrilor pentru ţinerea bunei ordine ce au observat în tot decursul acestui act atât de măreţ.

Presbiterul Vasiliu *Orăsan* mulţămesce în numele membrilor sinodali pentru bunul tact în conducerea acestui act.

După îndeplinirea acestui act atât de măreţ membrii sinodului sunt învitaţi de viitoriul ppresbiter la o masă comună în hotelul *„Central“*, unde mâncările gustóse precum şi mulţimea de toaste a ţinut în cea mai bună disposiţie pe membrii până târziu.

Şirul toastelor la început Preaon. Domn comisariu *Dr. Eusebiu R. Roşca* pentru noul mire al tractului, -- care toast a fost primit cu furtunóse ovaţiuni.

Toastul ridicat de presbiterul *Vasiliu Orăsan* pentru Inaltpreasânţia Sa Domnul Archiepiscop şi Metropolit a fost un bun prilegiu pentru cei întruniţi, spre a'şi manifesta prin furtunóse urale iubirea, alipirea, stima şi supunerea faţă de Inaltpreasânţia Sa.

Asemenea au fost primite cu mari ovaţiuni toastele domnilor Vincenţiu Orăsan şi al nou alesului viitor ppresbiter *Iovian Murèşan* pentru comisariu.

Cu furtunóse ovaţiuni a fost primit toastul Preaon. Domn comisariu Dr. *Eusebiu R. Roşca* pentru popor.

Au mai toastat domnii Ioan *Iliescu* şi Vasiliu *Stănescu* etc.

Ne-am depărtat nutrind în inimile nóstre cele mai frumóse speranţe, avênd acum pe conducĕtoriul nostru şi dorim cât mai îngrabă venirea lui în mijlocul nostru.

Vo.

Serata literară musicală a societăţii „Petru Maior“.

Budapesta, 22 Maiu n.

Adevĕrată sĕrbătóre a fost seara de 3/16 Maiu a. c. atât pentru studenţii universitari români, cât şi pentru publicul român din capitala ţĕrii.

Mândră póte fi societatea *„Petru Maior“* de succesul seratei ţinute în acéstă seară la hotelul *„Royal“*. Incă nu i-a mai fost dat societăţii academice române din Budapesta, sĕ pótă numĕra óspeţi atât de ilustri cu ocasiunea seratelor sale, ca şi de astădată. Era sala plină de óspeţi distinşi, atât din provincià cât şi din loc.

Au fost de faţă prelaţii nostri bisericesci I. P. S. Sa Dl *I. Metianu*, metropolitul şi archiepiscopul din Sibiiu, P. S. L. Dnii *N. Popea*, episcopul Caransebeşului şi *I. Goldiş*, episcopul Aradului. Mai departe P. C. S. Dl *Filaret Musta*, archimandrit (Caransebeş), I. S. D *I. cav. de Puşcariu*, (Bran), *P. Cosma*, (Sibiiu), *P. Petroviciu*, (Lugoj), fam. *Popescu*, (Topliţa), fam. *Şt. Martin*, (R. Csaba) etc.

Dintrĕ óspeţii din loc am remarcat pe următorii P. T. Dni: *Cuciureanu*, consulul rom., *Margaritescu Greceanu*, vice consul ,*Dr. I. Gall, V. Babeşiu, G. Szerb, I. Popp, I. Mezei, A. Frâncu, Silviu Suciu, Dr. Iul. de Puşcariu, I. Ciocan, Dr. V. Cupşa*, fam. *G. Rădulescu*, fam. *Surdu*, fam. *Riegell*, fam. *Csatáry, T. Babeşiu, R. Leota, I. Poruţiu*, fam. *Farchescu, Moldovan, Liuba, G. Bogoeviciu, Dr. Dumitreanu, Dr. Vraciu, Dr. Bilaşcu, Stolojan, Dr. Vasu, Halmágyi, I. Perin*, etc.

In faţa unui public atât de ales şi atât de numĕros se începe esecutarea programei, după ce dl *V. Păcală*, stud. fil. preşedinţele societăţii, mulţumì P. T. public pentru concursul ce '-l dă la reuşita seratei şi 'n special salutà pe *prelaţii bisericesci* şi le aduse omagii, pentru-că n'au pregetat a ilustra serata societăţii *„Petru Maior“*.

Primul şi ultimul punct de programă l'a avut corul societăţii, condus de dl *L. Domide* stud. med. A debutat cu 3 piese: I. *Senin şi furtună* de Vorobchievich şi II. a) *Cântec sicilian* de C. G. Porumbescu şi b) *Vino lele*, de *I. Vidu*. S'a dovedit acurateţă în esecutare şi plăcerea publicului a fost escitată în deosebi cu prima şi ultima piesă.

Punctul al doilea a fost cel mai interesant. Micul artist *Ernestin Lenghel de Bagota*, un băieţel drăguţ de 7 ani, a esecutat la pian 2 piese: a) Beetowen: *Rondo* şi b) propia composiţie *Poveste.* E de admirat la acest copil uşurinţa cu care cântă la pian. Iţi pare, că numai se jócă cu clapele, în fapt însĕ îţi cântă operele cele mai grele de Beetowen. E înzestrat cu un auḑ musical de admirat şi cu un talent, dela care se aştéptă fórte mult. Deja de acum are o mulţime de composiţii proprii. A produs mare sensaţie în auditor; a fost rechemat de repeţite ori şi n'a fost concediat până ce nu a mai esecutat o piesă spre şi mai marea uimire a tuturora.

Dşóra *Valeria Opriş* cu piesele: a) Hubay: *Sérénade* şi b) Wieniawsky: *Sielenka* esecutate pe violină, a secerat sgomotóse aplause meritate. Eleva academiei de musică din loc a dovedit mare pricepere în mânuirea arcului şi o putere în a atinge córdele inimii prin jocul sĕu. Lungile aplause au înduplecat-o a mai esecuta o piesă de *Hubay*, care a plăcut şi mai mult.

Disertaţiunea dlui *Dionisie Stoica* stud. fil.: *„Despre doină“* (Dor şi jale) a fost de tot interesantă. Intr'un stil înălţat arată rolul ce-l jócă doina în vieţa Românului.

E o succésă inspiraţiă, care fiind-că n'a fost nici prea lungă şi nici îngreunată a stors aplause prelungite. A culminat în frasa, că doina povestesce întreg credeul mândrului nostru popor.*)

Punctul al V-lea l'a avut dşóra *Clotilda Oltean*. A cântat cu vocea o partiă de tot frumósă din *„Les noces de Jeanette* (Massé)“, cu atâta artă, că publicul a fost frapat. Mare efect a făcut şi acompaniarea la pian a micului *Lenghel*. Aplausele nu mai aveau de gând sĕ înceteze. A urmat afară de program piesa lui Şorban *„Mai am un singur dor“*. Aplausele au urmat în mĕsură şi mai mare, aşa că dşóra *Oltean* a fost silită sĕ mai cânte şi piesa *„Sunt Ţigancă şi nu-mi pasă“*, în urma căreia a fost rechemată de mai multe-ori de freneticele aplause.

Au urmat piesele: a) Händel: *„Largő“* şi b) Bocherini: *Ménuette célèbre*, cvartete esecutate de dnii *Emil Şincai* stud. techn. (viol I.), *L. Domide*, stud. med. (viol II.) *I. Şiandru* stud. techn. (viola) şi *** (violoncello). Toţi versaţi în mânuirea arcului, au esecutat ambele piese cu cea mai mare acurateţă. Au plăcut atât de mult publicului, că au fost siliţi de desele aplause a mai esecuta şi-a treia piesă.

Dşóra *Margareta Ruva* a esecutat la pian piesa *Fantasie de concert* de Weber. A fost viu aplaudată, aşa, că a trebuit sĕ mai esecute o piesă românéscă, care a plăcut şi mai mult.

Punctul al VII-lea a fost Wieniawsky: *Legende*, solo de violină de dl *E. Şincai*, stud. techn. cu acompaniament de piano de dşóra *C. Oltean.* Dl *Şincai* a arătat o mare desteritate în esecutarea acestei piese. Aplaudat fiind a mai esecutat 2 piese, dintre cari ultima poutpouriul *„Când şi-a perdut ciobanul oile“* a fost intimpinat de un potop de aplause.

După esecutarea programei prelaţii bisericesci între puternice urale din partea studenţimii au fost conduşi la trăsuri.

S'a început dansul. Abia s'a dansat *Hora* şi un *Vals* când eată, că pe uşă întră, în costum naţional, 10 Românaşi tot unul şi unul în frunte cu vătavul *V. Gall.* Au fost intimpinaţi de puternice urale şi de frenetice aplause. Au dansat *Căluşerul* şi *Bătuta.* Publicul a rĕmas încântat. Cu drept cuvênt erau admiraţi bravii studenţi: Costumele procurate din *Braşov* îi făceau atât de mândri. Partea cea mai mare nici n'a mai vĕḑut astfel de costume. Au dansat apoi *Hora* şi *Sêrba.* Cei mai mulţi au rĕmas şi mai departe costumaţi. Mult le-a plăcut deci mai ales dşórelor streine. Sĕ le fii vĕḑut cu ce drag dansau cu ei, mai ales *ardeleana.*

In pausă preşedintele societăţii dl *V. Păcală* stud. fil. îşi ridică cuvêntul pentru patronii seratei I. L. dnii *Dr. I. Gall* şi *Dr. Ales. Mocsonyi de Foen.* Ii rĕspunde Dl. *Dr. I. Gall.* Din acest rĕspuns s'a vèḑut viul interes ce-l pórtă ilustrul bărbat pentru Români şi în special pentru societatea *„Petru Maior“*. Dl *Dionisie Stoica*, stud. fil. a toastat pentru dşórele debutante.

A urmat eară dansul până în zori. Ce însufleţire şi cât dor în inimile june! Erau dansatori, dar' nici dansatórele nu lipsiau. Mi-a plăcut în special cum a fost jucată *ardeleana.* Dşórele strĕine nu mai vĕzuseră acest joc. Atât de mult s'au însufleţit de el, că tot ardeleana ar fi dansat. Amintesc din frumósa cunună de dşóre, afară de d-şórele debutante, pe următórele: *Blanca Fărcaş*, dşórele *Csatáry, Surdu, Popescu*, (Topliţa), *Farchescu*, dşórele *Luiza* şi *Măricóra Riegell, Halmágyi, Const. Laza*, (Şiria) *Görög, Musteţ, Raţiu*, etc. etc.

O asemenea petrecere românéscă în Bpesta nu o poţi găsi în tot anul. Şi pe lângă succesul moral n'a întârḑiat nici cel material.

Numai laudă se cuvine bravilor tineri dela *„Petru Maior“* şi în special harnicului comitet, care pe lângă tóte împrejurările nefavorabile, n'a pregetat a-şi da tótă ostănéla, ca acésta petrecere sĕ-i facă falà tinerimii şi societăţii.

N'ar strica cât de dese conveniri între studenţii şi publicul român din capitală, căci aceste ar aduce mari folóse din ambele părţi, ear' folósele, ce s'ar resfrânge asupra părţii a treia ar, fi nepreţuite.

Inainte pe acésta cale, bravi tineri, căci fruntea vóstră cu lauri va fi încununată!

Di Casto.

---

*) Vom publica cât de curând întréga disertaţiune *Red.*

Nr. 998/901. [73] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parochi în parochiile de clasa III-a vacante:

1. Săcămaş cu filiile Stânceşti-Ohaba.

2. Muncelul-mare cu filiile Boia-Bîrzii, Muncelul-mic şi Runcul-mic (repeţit).

3. Poeniţa Tomi cu filiile Merişor şi Fereşd (repeţit).

se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasionate în cólele *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua informaţiuni dela comitetele parochiale şi dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-'şi aşterne petiţiunile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral la terminul amintit.

Dobra, (Hunyad-Dobra) la 8 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Dobra, în conţelegere cu comitetele parochiale.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Nr. 3860 Pl. [74] 2—3

CONCURS

Prin regulamentul afacerilor interne, votat de către sinodul archidiecesan cu conclusul Nr. 48 în şedinţa dela 10/23 Aprilie a. c. s'a creat în sinul senatului epitropesc o secţiune sub numele „Esactoratul archidiecesan“ şi şeful acestei secţiuni este esactorul, oficial de clasa primă.

Pentru acest post, împreunat cu un salariu anual de **2000 coróne, 400 coróne bani de cuartir, dreptul** de **5 cuincuenalii de câte 200 coróne** şi dreptul de a participa ca membru la fondul de pensiuni al archidiecesei, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare, ce apare în organul „Telegraful Român“.

Reflectanţii la acest post trebue sĕ aibă cualificaţiune de contabil cu praxă de cel puţin trei ani.

Intre condiţiunile egale, clericii absoluţi vor fi preferiţi.

Cererile scrise cu mâna proprie, însoţite de documentele justificative, între cari atestatul de botez, atestat de purtare morală şi conduită bună sĕ se adreseze Consistoriului archidiecesan la terminul indicat.

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 7 Maiu 1901.

Ioan Metianu
archiepiscop.

Banca generală de asigurare mutuală
„TRANSSYLVANIA“.

INVITARE

la adunarea generală ordinară a băncei „Transsylvania“, care va avé loc **Vineri în 31 Maiu st. n. la 4 óre p. m.** în sala de şedinţe a comunităţii orăşenesci în Sibiiu.

Obiecte de pertractare:

1. Dare de sémă despre afacerile anului 1900.
2. Raportul comitetului de supraveghiere despre bilanţ.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Alegerea consiliului de supraveghiere.
5. Eventuale propuneri.

[71] 1—1

Consiliul administrativ.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 54 Sibiiu, Joi 17/30 Maiu 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

† Dr. Eugeniu Mocsonyi.

Ilustra familie de *Mocsonyi* e pusă în jale adâncă; și cu ea împreună în durere nespusă e aruncată întréga națiune română.

Pentru-că e mai-mult de o jumětate de secol de când viéța publică națională a poporului român din patria acésta e strîns legată de membrii acestei familii fruntașe românesci, care i-a dat pe cei mai destoinici, mai luminați și mai desinteresați conducětori, atunci, când cea mai mare trebuință avea de ei.

Și nu numai conducětori, bărbați plini de înțelepciune, caractere firme și integre naționale, a dat neamului românesc familia de *Mocsonyi*, ci i-a dat și o generație întrégă de inteligenți,—pe vremea când inteligență nu prea aveam, — pentru-că atunci, când nu aveam fundațiuni și nu aveam de unde sě dăm ajutóre tinerilor români talentați, ca sě-'și continue și termine studiele, familia de *Mocsonyi* a jertfit o parte bună din venitele sale anuale, pentru a împărți stipendii la studenții români din patrie.

Dar cine ar puté înșira tóte serviciile aduse neamului românesc și tóte jertfele depuse pe altariul națiunei nóstre din partea acestei ilustre familii, nobile și generóse, căreia poporul român din patria acésta obligat îi este în tótă privința!

Act de gratitudine și de datorință sěvîrșim deci atunci, când părtași ne facem din tótă inima la durerile ce i-le-a causat familiei acesteia ultima și nespus de simțitórea perdere, prin decedarea prea timpurie a ilustrului ei membru, Dr. *Eugeniu* de *Mocsonyi*, întâmplată Duminecă nóptea spre Luni, în Budapesta.

Ne stimăm pe noi înșine, când prin participarea la doliul ilustrei familii arătăm, că scim aprecia meritele neperitóre ce și-le-a câștigat întréga familie, — cu decedatul împreună, — pe tóte terenele vieții nóstre publice și în special pe terenul bisericesc și cultural, — singurele pe cari ni-a mai remas posibilitatea de a ne mișca.

E lucru cunoscut, că un membru al acestei familii, marele *Andreiu* de *Mocsonyi* a desvoltat, pe lângă *Șaguna*, cea mai mare activitate și energie pentru câștigarea autonomiei pe séma bisericii nóstre și pentru scóterea ei de sub stăpânirea sêrbéscă.

E asemenea cunoscut, că tot un membru al acestei familii, *Petru* de *Mocsonyi*, a fost în anii renascerii nóstre naționale, la 1848—49, spiritul care dădea forma cuvenită mișcărilor politice ale Românilor din Banat și părțile ungurene, și multe din clasicele petițiuni adresate pe vremea aceea Monarchului din al seu condeiu dibaciu au eșit.

Și cine nu știe, că conducětoriul politic al deputaților români, pe cari îi aveam în dieta ungară pe vremea când trimiterea lor la dietă ne era posibilă, a fost *Dr. Alexandru Mocsonyi*, distinsul orator și aprofundatul politician, bărbatul luminat al neamului nostru, deși era pe atunci cel mai tiněr între deputații români?

Ear' unde era *Alexandru Mocsonyi*, era și fratele seu *Eugeniu*, care cugeta ca el, simția ca el, vedea lucrurile ca el, se însufleția și se mâhnea ca el, când nedreptate se făcea Românilor.

După scóterea Românilor din parlament apoi, unde decedatul *Eugeniu Mocsonyi* a representat cercul electoral *St. Nicolaul-Mare* din Banat, activitatea acestor doi frați, — totdéuna fala și mândria nóstră,—a fost pusă întrégă pe terenul bisericesc și cultural, pe care neîntrerupt ne întâlnim cu ei și cu věrul lor *Zeno* de *Mocsonyi*.

In congrese și în sinóde; la întruniri și adunări culturale și economice, pretutindenea puteams ě'i vedem pe toți trei. De acum înainte însě nu 'i vom mai vedé pe toți trei. Unul dintre ei, *Eugeniu Mocsonyi*, nu mai este. Mórtea ni-l'a răpit, pentru-ca sě ne facă un gol pe care multă vreme 'l vom simți...

Un sicriu nou va fi așezat astăzi în mausoleul din *Foen*, în cripta familiară, sicriul în care sunt depuse remășițele pământesci ale decedatului și adânc regretatului *Eugeniu* de *Mocsonyi*, și pe sicriul acesta depunem o lacrimă ferbinte ca semn al venerațiunii ce i-am păstrat câtă vreme al nostru a fost și între noi a fost...

Un suflet nobil, mare și generos s'a ridicat la ceriu, pentru-ca în fața tronului ceresc sě pledeze pentru ușurarea sorții poporului român, — și pentru odihna de veci a acestui mare suflet noi sě ridicăm rugăciuni călduróse la ceriu și sě zicem toți, din tot cugetul și din tótă inima:

In veci pomenirea lui!

*

Tristul și durerosul fapt, care a produs jale adêncă în toate păturile societății românesci, e anunțat din partea familiei astfel:

Teresa de Mocsonyi născ. *Horváth de Zalabér* în numele seu precum și în numele copiilor: *Catarina*, *Eugenia*, *Petru*, *Alexandru* iun. și *Ionel*; al cumnatului *Alexandru de Mocsonyi* și al soției lui *Helena* născ. *Somogyi de Gyöngyös*; al věrului *Zeno Mocsonyi de Foen* și al fiului *Antoniu*, și în numele tuturor rudeniilor dă de scire cu inima frântă de durere decedarea mult iubitului și neuitatului ei soț, resp. tată, frate, cumnat, věr și unchiu, a domnului

Eugeniu de Mocsonyi

care în 13/26 Maiu a. c, séra după o scurtă suferință în anu al 56 al etății sale și în anul al 19 al feritcitei sale căsătorii și-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatorului.

Remășițele pămêntesci ale scumpului decedat vor fi sfințite în 16/29 Maiu în mausoleul familiei de Mocsonyi la *Foen*, după ritul greco-oriental, și tot acolo vor fi puse spre odihnă eternă.

Parastasul se va celebra în 24 Junie (7 Julie) la Foen, Căpălnaș și Birchiș.

Fie-i țerina ușóră și memoria binecuvêntată!

Probleme vechi de actualitate.

Cel-ce a urmárit cu atențiune și interes activitatea desvoltată în conferențele învěțătoresci în anii din urmă, se va fi convins, ca și mine, despre adevěrul, că aceste întruniri didactice îndeplinesc perfect scopul pentru care sunt create, căci avênd ele basa lor comună de operațiune, formézá totodată chiagul de consolidare și concentrare a puterilor, spre a lucra cu bun succes la promovarea învěțămêntului și a culturei generale în poporul nostru.

Diferitele chestiuni controversate de natură metodico-didactică ori administrativă își află aici terenul cel mai potrivit de deslegare; ear' decisiunile aduse vor afla de sigur apreciere la factorii normativi ai supremei nóstre autorități școlare.

Avênd acum în vedere axioma, că acțiuni egale produc asemenea efecte, am fi în drept sě ne așteptăm, ca și conferențele preoțesci sě producă resultate îmbucurătóre.

Seriositatea și viul interes, cu care s'au pertractat în cele mai multe centre de întrunire temele propuse, și dorința esprimată pe alocurea, de a se aduce în discusiune și alte diferite chestiuni din estinsa sferă de activitate a preoțimei, o probéză acésta și ne întăresce în convingerea că pe bună cale am apucat și ast-fel urmând, ne vom face vrednici și pe viitor de părintésca solicitudine a I. P. S. Sale, inițiatorul acestei instituțiuni folositóre.

Și teme de desbătut, probleme de resolvat, chestiuni de lămurit sunt o mulțime, și ele nici nu vor înceta a se iví mereu în měsură tot mai mare, paralel cu progresul general și deci în raport cu exigențele timpului din ce în ce crescênde.

Ear' a aștepta, ca *de sus* sě ni-se satisfacă tóte cererile, sě se delăture tóte neajunsurile, sě se paraliseze tóte contrastele, ar fi o pretensiune pe cât de esagerată, pe atât de injustă, dat fiind, că fie-care din noi mai bine știe „*unde-'l strînge opinca*“.

Dar' sunt și chestiuni de acelea, cari de sus „*dela masa verde*“ nici nu se pot resolva cu temeiu, din simplul motiv, că ele acolo nu sunt cunoscute.

FOIȘORA

Sě-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

— „Țineam sě înlătur ori-ce fel de nemulțămire și, în același timp, sě nu ating cuibul de vespi ce mișună în jurul templului. Ei trimet de mult la Roma destule plângeri în contra mea. Și apoi nu e vorba de un *cetățean roman*; nu e așa?“

—„Și dacă nu e Roman, nu tot va suferi?“

Procuratorul nu rěspunse deocamdată nimic; și numai după câteva minute începu sě vorbiască ca și cum s'ar fi gândit, tare:

— E un lucru ce nu-l pot suferi, exagerarea. Ori-cine pronunță numai acest cuvênt în fața mea îmi strică cheful pentru tótă ziua. Calea de mijloc, — *aurea mediocritas* — iată unde mě îndémnă înțelepciunea mea sě rěmân. Ori nu e în lumea largă altă țară unde acéstă regulă sě fie mai de rigóre de cât aici. . Cât mě îngrozesce acest lucru! Nu găsesc nicăiri, nici la ómeni, nici în natură, pacea și echilibru. . . . . . Uite, ne găsim în primăvară. Ei bine! nopțile sunt reci și zilele atât de călduróse, că pietrile îți ard talpa piciórelor. Mai e mult până la prânz, și iata ce vreme. Trăiesc aici fiind-că sunt silit. . . . . Dar' nu e vorba de asta: iarăși m'am depărtat de subject. . . . . . . Aide dară sě fim de față la supliciu. Sunt sigur că acest *Nazarinean* va murí cu curaj. Am ordonat *să-l bată cu biciul* crezênd că astfel îl voiu scăpa de mórte. Nu sunt de loc om crud . . . . Pe când îl loviau, era răbdător ca un miel și bine-cuvênta poporul. Și, când sângele îi curgea în șiróe pe corp, el cu ochii spre ceriuri, *se ruga*. In viața mea n'am veḑut un astfel de om! . . . . Din acest moment soția mea nu mi-a mai dat pace nici o clipă. „Sě nu faci sě piară un nevinovat“ îmi repeta fără încetare în tot timpul. Și nici eu nu doriam alt-ceva. In două rînduri am eșit din pretoriu, ca sě vorbesc fariseilor înfuriați și acestei blestemate mulțimi. Ce credeți, că am putut vorbí? Cu capul dat pe spate și cu gura deschisă până la urechi, sbierau cu toții într'un glas: „Restignește-l!“

— „Și ai cedat?“ — întrebà Cinna.

— „Altfel s'ar fi resculat tot orașul, și eu sunt aici, ca sě țin liniște. Trebue sě 'mi fac datoria. . . . Nu-mi plac exagerările. Și la urma urmei sunt prea obosit . . . . Dar' odată ce am hotărît ceva, sacrific fără șovăială viața unui om pentru binele obștesc, cu atât mai mult cu cât acesta e un necunoscut și nimeni nu se va îngriji de el. Atât mai rěu pentru el, care nu e Roman“.

— „Sórele nu strălucesce numai preste Roma,“ — zise Antea.

— „Divină Antea, — replică procuratorul, ași puté sě-ți rěspund că peste întreg pàmêntul el strălucesce *numai pentru puterea romană*; și de aceea trebue sě se sacrifice totul pentru acésta; dar' agitatorii o compromit. . . . . Insě înainte de tóte, te rog, sě nu-mi ceri sě revin asupra sentinței ce am dat. Cinna póte sě te asigure că e peste putință: sentința odată pronunțată, Cesarul singur póte s'o revóce. Astfel și deași voi-o tot n'ași fi în stare s'o fac. Nu e așa, Caius?“

— „Așa este“.

Aceste cuvinte făcură o rea impresiune asupra Anteei, care zise ca și cum și-ar fi vorbit sie-și:

— „Deci ori-cât de nevinovat ai fi, e totu-și cu putință sě suferi și sě mori?

— „Nu există nevinovați, — rěspunse *Ponțiu*. Acest Nazarinean n'a făptuit nici o crimă; așa ca procurator mi-am spălat mânile; dar' ca om, condamn doctrina lui. In acest scop am discutat mult timp cu el; voiam sě-l ispitesc și m'am convins că el propăveduesce lucruri neauzite.

. . . . E destul de greu sě-l înțelegi. Viața lumei trebue sě fie întemeiată pe drépta judecată. . . . . . E virtutea necesară? Dar' cine ar fi în stare sě crédă alt-fel? Eu de sigur nu. Stoicii chiar prescriu sě rěmâi liniștit în fața unei păreri opuse. . . . . Dar' nu cer, chiar ei, nepăsarea pentru ori ce lucru, de la avere și până la prânzul zilei presente? Spune-mi, Cinna, — tu care ești om cu judecată — ce ai crede tu despre mine, dacă fără cel mai mic motiv ași da acéstă casă pe care voiu o locuiți, acelui jerpelit care se pripesce la sóre, colo, în apropiere de pórta Jaffei? Cu tóte aceste Nazarineanul pretinde așa ceva. . . . El mai zice că *trebue sě iubesci pe tótă lumea fără deosibire*. Pe de altă parte în clipele când, pentru el, era chestiune de viață ori de mórte, înfățișarea lui era în așa fel încât n'ai fi crezut că e vorba de el; propăveduia și se ruga. Ori, nu e de datoria mea sě mântui pe cineva, care n'are nici o grije de sine însuși? Cel ce nu știe sě se stăpânéscă, dovedesce că nu are îndestulă minte. . . In sfêrșit el se chiamă pe sine *Fiul lui Dzeu*. El sdruncină temeliile societăței, deci e vătămător ómenilor. Cugete cum îi place, dar' nu trebue sě se atingă de temelii. . . . . Ca om particular deci, eu protestez contra doctrinei lui. Sě admitem că nu cred în zei, asta nu mě privesce de cât pe mine. Totuși recunosc necesitatea unei religiuni și afirm acésta din tótă puterea, căci sunt de părere că religia e un frêu trebuincios pentru a stăpâní poporul.

Caii trebue sě fie înhămăți la car, și încă bine înhămați. . . . . . . De altmintreli mórtea nu cred sě înspăimênte mult pe acest Nazarinean, el pretinde că va învia“.

(Va urma).

Ear’ resoluţiunile ce se dau din cas în cas şi privesc persóne singuratice, pórtă adese-ori timbrul subiectivităţii.

Nu este aici locul sě aprofundez acéstă temă din tóte punctele de vedere, ilustrând-o la trebuinţă cu exemple şi date concrete; ci mě restrîng a emite părerea, că *ori-ce reformă sau nóuă organisare, întru cât ar atinge interesele sau sfera de acţiune a preoţimei, înainte de a se pertracta şi decide în corporaţiunile concernente, sě fie dată în discusiune prealabilă conferenţelor preoţesci spre studiere şi lămurire,* cum s’a întêmplat bună-óră cu chestiunea înfiinţărei „*fondului central preoţesc*“.

Pretensiunea acésta apare cu atât mai îndreptăţită, cu cât ştiut este, că clerul nostru mirean, preoţimea dela sate nu este representată cu un singur membru nici în gremiu, nici în sinodul eparchial ori în congresul naţional bisericesc, unde se făuresc legile şi se croiesc ordinaţiunile, ca sě-i înţělégă păsurile şi sě-i apere interesele ei specifice, cari în multe privinţe divergéză de ale protopresbiterilor, singuri representanţi ai clerului în corporaţiunile superióre bisericesci.

Obiecţiunea ce s’ar puté face, că pentru ce nu-şi alege preoţimea dela sate representanţi din sînul ei, considerându-o de prea naivă, o trec în tăcere.

Şi sunt multe chestiuni de lămurit, multe conflicte de aplanat.

Ca ilustraţie voiu releva aici pe scurt şi în fuga condeiului vre-o câteva.

1. Congresul nostru naţional bisericesc în §. 27 al regulamentului pentru parochìi din anul 1878 pune în perspectivă regularea oficiului intern parochial prin o instrucţiune a consistoriului metropolitan, care — după cât ştiu eu *încă n’a urmat*, ori, de va fi urmat, nu s’a adus la cunoscinţa tuturor preoţilor.

Astfel se întêmplă, că în comunele bisericesci cu mai mulţi preoţi, conducětorii oficiilor parochiale nu proced toţi într’o formă; ci unii neîndreptăţesc mai mult, alţi mai puţin pe colegii lor în monopolisarea cu tacsele ce incurg pe estrasele matriculare, mai cu samă dela introducerea căsătoriei civile încóce.

O regulare uniformă în procedură se impune de urgenţă.

2. Multe neînţělegeri se ivesc între preoţii din comunele cu mai multe parochìi între altele şi din causa ingerenţei lor reciproce prin săvârşirea de funcţiuni preoţesci la parochieni resp. în parochie ori în biserică acolo, unde nu există stipulaţiuni locale, ori acelea nu sunt destul de exact precisate.

Cine nu vede că şi în punctul acesta avem lipsă de un regulament detailat?!

3. Este apoi în deobşte cunoscut, că în diferitele comune serviciul bisericesc se face în mod mai mult, ori mai puţin divergent, adevěrat că nu în cele esenţiale, ci mai cu samă în cele formale.

Poporul însě, neştiind face deosebire între ele, adese-ori confundă fondul cu forma şi vice-versa.

Dacă se întêmplă, — şi casuri de acestea nu sunt rari, — ca în absenţa preotului ordinar sě servéscă în biserică alt preot estern ca substitut, cu alte maniere, urmarea va fi, că poporul ori pe unul, ori pe altul îl va critica, considerându-l de ignorant sau în casul cel mai bun de negligent sau nepăsător.

Pentru evitarea astor-fel de inconveniente derogătóre ar trebui, ca barem în fiecare tract sě se culégă informaţiunile necesare dela preoţi, avênd a se statori apoi o procedură uniformă urmată de toţi.

Cu timpul s’ar puté ajunge chiar şi la o apropiere — sě nu zic uniformitate — în taxarea diferitelor funcţiuni preoţesci făcute în biserică ori în parochie pe teritoriul aceluiaşi tract.

4. Cea mai mare încurcătură se ivesce atunci când preotul se bolnăvesce ori absentéză pe câtva timp din comună. La tóte categoriile de oficianţi se află pentru atari casuri anumite norme bine stabilite; numai noi preoţii stăm zăpăciţi, neavênd la ce ne provoca şi pe ce ne răzima nici în cele materiale, nici în cele formale.

Eată dar’ numai din cele espuse cât material ne stă la disposiţie spre a fi tractat în conferenţele nóstre preoţesci înainte de a se turna în legi positive din partea supremei autorităţi bisericesci. Onoraţii mei colegi vor puté de sigur sě completeze încă acest material.

Gurarîului, în Maiu 1901.

Ioachim Muntean
preot.

Rěspuns

la

„Observările critice“

ale domnului *Dr. P. Ionescu* la opul **„Metropolia Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania“**, op lucrat din însărcinarea Consistoriului metropolitan de *Dr. Ilarion Puşcariu*, archimandrit etc. Sibiiu, 1900 (A se vedea *„Fóia diecesană“* din *Caransebeş*, Nr. 8, 9 şi 10 anul curent).

(Urmare)

Ceea-ce voiesce sě mě înveţe pe mine dl Dr. P. Ionescu aceea am scris eu înainte cu 24 ani, când dsa era copil. Iată ce póte cetí şi dsa în „Foişóra *Telegrafului Român*“ din anul 1877 la pag. 123 de pseudonimul *„Naum“*.

„. . . In sinodul ţinut în Alba-Iulia în 7 Octombre 1698 aclamă Atanasie cu o parte a preoţimei, ce se afla de faţă, unirea cu biserica apusénă. Pentru a ne clarifica situaţiunea, trebue să ne cugetăm pre Atanasie ca pre o unéltă alésă spre scopul unirei, sě ne cugetăm sinodul acesta compus de unii preoţi şi protopopi ademeniţi prin promisiunile jesuiţilor. Dar’ chiar sě fie, cum se zice în declaraţia sinodului amintit, *„Clerus universus“* care a luat parte la acest sinod şi a subscris actul unirei, ce mai remâne din actul unirei, dacă ne cugetăm, că pre biserică *nu o face clerul singur*, dacă ne cugetăm, că declaraţia s’a făcut cu aclamaţiune, dacă ne cugetăm, că acest sinod a fost condus de jesuiţi. *Poporul nu scia nimic de tóte ce se petrecea şi se făcea în numele lui. Preoţimea nu representa pre popor; preoţimea, care a luat parte la acest sinod, căuta pre o cale sau alta sě-şi amelioreze starea cea miseră. Urmarea dela tóte fu, că preoţimea acum apostată, era fără popor, pre care sě-l păstoréscă. Datorinţa preoţilor era acum sě lucre mai departe a seduce poporul la trecere, căci almintrelea tótă trecerea la unire n’avea nici un înţeles.*“

Mai póte óre şi acum crede dl critic, că eu aşi fi putut susţiné, că la 7 Octombre 1698 ar fi trecut la unire şi din popor!?

5. La pag. 21 într’o notiţă am afirmat, că unirea a făcut mare sporiu între Români sub episcopul Vasile Moga, din causă că episcopul n’a fost la înălţimea misiunei sale, şi că după tradiţia păstrată în poporul nostru, Vasile Moga ca sě ajungă episcop s’ar fi învoit înainte a primi instrucţiunea umilitóre de 19 puncte, ce i-s’a dat; eară la pag. 46 am reprodus dintr’o broşură germană părerile nefavorabile din partea sêrbilor despre episcopul Moga. Acésta se pare sě fi revoltat pe dl Dr. P. Ionescu şi ca sě pótă susţiné cu aplomb, că eu am făcut prin acésta o insultă episcopului Moga, mestecă, sucesce în drépta şi stânga şi mistifică lucrurile în mod tendenţios.

Dl critic în loc sě dovedéscă, că cele zise acì despre Ep. Moga nu sunt adevěrate, ’l scusă cu timpurile critice în cari a păstorit, cu instrucţiunea de 19 puncte, prin cari i-s’au legat mânile (dară în chestie e şi aceea, că s’a învoit la instrucţiune!), cu intoleranţa religionară, cu sărăcia, lipsa de ómeni, despre ce se provócă la ce scrie Petru Major şi Bariţiu; pe lângă tóte aceste greutăţi ale timpului Moga totuşi a lucrat destul pentru biserică, precum la pagina 148 în „Vechia Metropolie“ spune „istoricul cel mai competent în materia acésta, Preasfiuţitul episcop Nicolae Popea, care fiind mâna dréptă a marelui Andreiu putea uşor afla multe despre timpul lui Moga şi n’avea lipsă sě se provóce la tradiţie, cum face autorul“.

Dacă e vorba de scuse, eu aflu, că a sosit timpul sě nu încărcăm tóte neajunsurile nóstre bisericesci şi naţionale pe „greutatea şi vitregitatea timpurilor“ şi sě tot lamentăm şi sě ne cântăm (bocim) ca nisce babe, ci cu resoluţie bărbătéscă sě recunóscem şi greşelele nóstre, căci numai aşa vom ajunge în cale mai bună. Cine cunósce mai bine istoria va trebui sě recunóscă, că sub episcopii sêrbesci ai eparchiei nóstre ardelene n’au fost timpuri mai puţin critice atât din punct de vedere bisericesc cât şi naţional, (Rěscóla de sub Horia) şi cu tóte aceste episcopii sêrbesci au fost o sentinelă credinciósă a ortodocsiei nóstre faţă de unire, şi patriarchul sêrbesc (Nenadoviciu) s’a opus pentru biserica nóstră contra unirii până a căḑut în disgraţia curţii, cu tóte că fusese mai nainte fórte bine věḑut la împěratul. Despre instrucţiunea dată episcopului Moga de odată cu denumirea lui de episcop (21 Decembre 1810) zice Hurmuzaki, (Fragmente din Istoria Românilor — traducere de Ioan Slavici Tom. II pag. 275) că era „calculat spre a câştiga ceea-ce s’a perdut în timpul *celor din urmă trei decenii*“, adecă sub episcopii sêrbesci. Dară óre timpurile de revoluţie din anul 1848, absolutismul ultramontan până la 1860 fost’a mai puţin critic? Dacă nu era Şaguna la înălţimea misiunei sale ar fi putut trece şi timpul acela fluerând, şi noi sě rěmânem tot acolo, unde am fost. Sě nu se uite că şi ómenii fac timpurile, dacă le ştiu folosí. Au nu tot acésta ne spune Preasânţitul Domn episcop Nicolae Popea, la care dl Dr. P. Ionescu se provócă des, când se esprimă:

„Dară pre lângă tóte asupririle şi nedreptăţile politice, trebue sě observ şi aici, cum observai mai sus în respect politic, că şi noi şi cu deosebire ierarchia nóstră, încă purtăm în mare parte vina stărei nóstre bisericesci din acel timp démnă de tótă compătimirea. Nu e locul aci sě inculpăm pre nimeni în special, dară atâta tot trebue sě zic, că de am fi avut noi în fruntea afacerilor bisericesci bărbaţi mai corěspunḑětori chemării lor înalte, mai interesători pentru binele comun al bisericii, tot nu am fi scăpătat aşa de tare, tot am fi putut sta mai bine în multe privinţe. Metropolitul Şaguna zicea: *Că sě fi venit el în Ardeal măcar numai cu 10—15 ani înainte de 1848 ar fi făcut minuni.* Şi el încă se aşeḑă de episcop tot înainte de anul menţionat, va sě zică înainte de libertăţile eluptate în decursul anului aceluia şi al celui următoriu, dară lui nu se děḑu nici o instrucţiune, şi cu atât mai puţin una dejositóre ca cea amintită pentru episcopul Moga“ (Archiepiscopul Andreiu Baron de Şaguna pag. 17).

Dacă Preasânţitul domn episcop Nicolae Popea la locul citat de dl critic laudă pre episcopul Moga, eu nu mai puţin am atins în Istoria mea bisericéscă (pag. 61 şi 62) pe lângă unele părţi rele şi unele însuşiri personale frumóse ale lui Moga. Hurmuzaki tot aşa urméză, când ne spune (Fragm. din Ist. Rom. Tom. II pag. 276 traducere de Ioan Slavici) că episcopul Moga nu era „nici energic, nici pornit spre fapte, ci mai mult înclinat spre pace“; nu s’a ridicat la înălţimea misiunei sale, nu s’a însufleţit de acel avênt de resistenţă „care deşi în luptă cu o putere covêrşitóre remâne de o camdată fără de succes, ’i împunea adversarului stimă şi moderaţiune, eară în inimile coreligionarilor făcea în tot casul sě încolţéscă o sěmânţă roditóre“. In cât pentru merite, acelea le arată precum se află în „Vechia Metropolie“ de Preasânt. Domn episcop Nicolae Popea şi cam în aceeaşi ordine.

Ce ar fi mai putut despre Moga afla Preasfinţitul d. episcop Nicolae Popea, dela Marele Andreiu, cărui, precum se esprimă dl Dr. P. Ionescu, i-a fost mâna dréptă, eu nu sciu. Ce sciu şi eu, ca unul care am fost pe lângă Şaguna mai mulţi ani, este, că laude despre Moga n’am auzit nici odată.

Dară în sfîrşit sě ne facem sama cu adevěrul. Domnul critic cere dela mine documente în privinţa celor afirmate, neputêndu-se omul basa pe tradiţie.

Bine ar fi sě posedem despre tóte documente, căci atunci nu ne-am disputa, dară mai ales în ce privesce pe episcopul Moga prea puţine documente ni-au rěmas, din causă că archivul episcopiei nóstre din Sibiiu s’a nimicit în anii revoluţiunei 1848/9. Deci în lipsa de documente trebue sě ne basăm şi pe tradiţia bêtrânilor, mai ales, că şi astăzi se mai află unii cari au cunoscut pe episcopul Moga, prin urmare nu e vorba de un timp îndepărtat; dacă nu alta, dară cele ce ni-se spun sě ne dee ansă spre cercetări mai departe şi spre căutarea actelor în archivele guvernului. In cât pentru Moga, istoria de sub păstorirea lui încă nu e făcută. Nici batăr o biografiă n’avem despre el. Sě nu se supere nimenea, dacă am conturbat concertul de laude al unor scriitori distribuite gratuit şi ieftin asupra unor personage bisericesci. Eu ţin, ca istoria sě fie dréptă şi basată pe fapte, dacă este sě se ajungă scopul ei şi sě eserceze morala ei binefăcětóre asupra posterităţii.

Fiind vorba de cele ce ni-se spun despre episcopul Moga, eu însumi nu odată, dară şi de zeci-ori am auḑit dela bărbaţi bětrâni însemnaţi, cari au fost pe lângă episcopul Moga, că în privinţa trecerilor, ce mai de multe-ori le provoca el însuşi prin tacsarea grea a candidaţilor de preoţie, era tare indiferent. Când o partidă din o comună nemulţămită venea la el sě-i descopere, că vor trece la uniţi, el rěspundea „duceţi-vě, că şi aceia sunt ómeni de ai nostri“, altădată; „duceţi-vě că dóră nu vě duceţi la dr“... Cum-că episcopul Moga în tot decursul păstorirei sale a ţinut lângă sine secretariu unit (A. Budai, Manu) nu mai este numai tradiţie, ci fapt istoric; dl. Dr. P. Ionescu va sci afla scuză şi pentru acésta; dară cum stăm atunci cu ortodocsă?!

O dovadă matematică despre decadenţa bisericei nóstre sub Moga servesc mai lămurit următórele cifre tatistice: *a)* „Din conscripţiunea oficială din anul 1768, ce se află în archivul cancelariei aulice transilvane la Nr. aul. 485/1762 se vede că numěrul sufletelor era la uniţi numai 116958, iară la neuniţi 444219 (veḑi docum. de Dr. Ilarion Puşcariu I. pag. 244—245).

b) Sub Atanasie Rednic (†)1772 numěrul neuniţilor ajunse la suma 558076 suflete, iară al uniţilor 119.230.

c) La mórtea episcopului Moga uniţi 688088, neuniţi 622784, prin urmare neuniţii cu 65304 sufl. în minoritate.

d) Moga a perdut comune bisericesci sub Bobb 92 sub Lemeny 32, suma 124.

Că ţinea cârcima la seminar şi zicea la clerici sě nu bee la cârcime străine, ci mai bine sě lase creţarii la cârcima lui, acésta e la noi lucru prea notoric. Un unchiu al meu, care a învěţat cursul clerical de 6 luni pe la anul 1825, îmi spunea, că pe el l’a încredinţat cu vênḑarea vinului, fiind-că se scia, că el nu bea vin. Pentru-ca sě pregătéscă mirul cerea dela fie-care biserică câte „un ziot, căci untul de lemn, care e de acea trébă este fórte scump şi lângă acela trebue încă şi alte aromate din potecă şi n’avem cu ce cumpěra untul de lemn şi aromate“ (Docum. de Dr. Il. Puşcariu Tom. I. pag. 192 Nr. 17.) Casul espus de mine în nota la pag. 21 că uniţii căutară şi aflară în persóna lui Moga pe omul potrivit pentru scopurile lor, l’a istorisit pe la anul 1885 un candidat de preoţie estraordinar (moralist) la esamen în faţa comisiunei esaminatóre stătătóre din Preasânţitul Domn episcop Nicolae Popea — atunci vicariu archiepiscopesc, asesorii Zaharie Boiu, Nicolau Cristea şi eu, — spunêndu-ne, că acésta i-a istorisit-o întocmai moşul seu, care a fost preot. Am atins acestea ca de esemplu; dară atâtea sunt, cât voind cineva sě le adune, ar puté scrie o carte întrégă, — lucruri cari consună cu cele ce scriu Sêrbii despre Moga în broşura germană citată. Póte că dl critic e de părere sě le ascundem, sě le mai acoperim; eu nu sunt de acéstă părere. Suum cuique.

6. O mistificare face dl critisătoriu, când mě combate, ca şi când eu aşi fi susţinut, că încă nu sosise timpul, ca sě scăpăm de episcopii sêrbesci, şi sě căpătăm un român de episcop, si acésta mistificare o face, ca îndată sě arăte cu mare aplomb, că eu mi-aşi contrazice. Lucrul însě nu e aşa, eu nu am zis nimic din acele, ci ideia mea este, că *delăturându-se episcopii sêrbesci* din episcopia Transilvaniei, pentru care lucru sosise timpul şi fiind odată conces de sus, ca sě fie episcop român, tot ar fi fost bine a se fi susţinut o influinţă óre-care a ierarchiei sêrbesci la alegerea de episcop. Când am susţinut acésta am avut în vedere tocmai influinţa binefěcătóre a ierarchiei sêrbesci la alegerea de episcop a lui Şaguna.

7. Domnul critic după ce voiesce sě constate, că eu la pag. 42 aşi fi adoptat alias plagiat! după opul „Archiepiscopul şi Metropolitul Andreiu Baron de Şaguna“ de Preasânţitul episcop Nicolae Popea pag. 86, împărţirea greutăţilor pentru despărţirea ierarchică, şi numai, ca sě apar original aşi fi făcut împărţirea în patru direcţiuni şi nu în trei, cum se află în opul Preasânţiei Sale; nu admite că după *spuse* ar fi adevěrat, că episcopul Raţiu a putut cugeta la o metropolie în Arad. Nu admite că Şaguna, ca sě-şi asigure conlucrarea episcopului Procopiu Ivacicoviciu la despărţirea ierarchică i-a promis acestuia, că după desfacerea de sêrbi, sě se încorporeze la eparchia Aradului, pe câtva timp patru protopresbiterate din Banat, cari erau destinate sě formeze o eparchie nouă în Timişóra; şi în fine nu admite, că episcopul Bucovinei Eugeniu Hacman ar fi contrariat pe episcopul Şaguna la înfiinţarea me-

tropoliei române cum era contemplată de Şaguna cu încorporarea şi a eparchiei Bucovinei la metropolia din Ungaria şi Transilvania; încercând eară prin mistificare a arăta contrazicere în cele ce am afirmat eu despre Hacman.

In cât privesce luarea împărţirei materiei dela alt autor, atât pot spune, că este un lucru al întêmplării, că coincid la împărţirea acésta în trei puncte cu autorul biografiei archiepiscopului şi metropolitului Andreiu, şi acésta numai despre aceea este dovadă, că împărţirea acésta este cea mai naturală. Eu am cetit de două ori opul citat al Preasânţiei sale, Domnului episcop Nicolae Popea, cu tóte acestea eu am scris independent după cum am cuprins şi eu lucrul. Dacă din întêmplare mi-aşi fi adus aminte, mĕ refeream cu óre-care mulţumire la împărţirea Preasânţiei sale; cu atât mai puţin este adevĕrat, că al patrulea punct al diviziunei l'aşi fi luat probabil numai ca sĕ apar original. Dară eu la punctul acesta nu voiu insista a încredinţa pre d. critic despre adevĕrul celor spuse, căci observ că dsa pornesce la judecarea opului meu tot din cele mai rele presupuneri, ci las, ca publicul cetitor nepreocupat sĕ judece, cât pot cumpăni afirmările isvorite din *susceptibilitate*.

Despre episcopul Raţiu am afirmat după *spuse*, cele ce am scris! Spusele acestea sunt din gura unui bărbat competent, care nu era dedat sĕ vorbéscă neadevĕr. Fericitul metropolit Miron Romanul, în anii din urmă ai vieţii sale, când eu lucram la opul meu şi-l consultam de una şi de alta, mai ales în privinţa celor întêmplate la Arad, descoperindu-i admiraţiunea mea la rĕspunsul dat de episcopul Raţiu patriarchului sêrbesc (colecţiunea actelor pag. 43—45) îmi împărţaşì, că pe timpul când s'a făcut acest rĕspuns episcopul Raţiu era bolnăvicios şi debilitat întratâta, încât nu mai era capabil pentru astfel de lucrare. El Miron, pe atunci Moise Romanul, ca notariu al Consistoriului a compus acest rĕspuns, care atâta i-a plăcut episcopului Raţiu, încât după ce trimisese patriarchului sêrbesc acest rĕspuns', în tóte zilele 'l punea sĕ 'l mai cetéscă odată şi atâta i-l'a tot cetit până ce cetitorul îl scia acum de rost, éră episcopul Raţiu preocupat de o ideă a sa, totdéuna cu scăpare din vedere a cuprinsului din rĕspunsul cetit făcea observarea sa stereotipă „Vezi, asta a fost ideea mea veche dela început, să facem o metropolie în Arad şi una în Sibiiu.“

Pre lângă tóte acestea episcopul Raţiu a putut fi român bun şi la înălţimea misiunei sale, şi eu dacă am atins un punct din faptele lui, încă n'am preocupat o judecată favorabilă despre viéţa lui.

Dr. Ilarion Puşcariu.

(Va urma).

Revistă esternă

Agitaţiuni contra principelui Ferdinand. Ziariul „Riforma“ din Sofia, organul de publicitate al lui Sarafov, agită zi de zi contra guvernului, şi deosebi contra principelui. In numĕrul de Sâmbătă dă de gol pe principele, că el încă a fost întrĕ cei cari la 1876 au făcut cadou o spadă de gală lui *Abdul Kerim* paşa, care sufocase revoluţia bulgară masacrând cu sutele pe patrioţii bulgari. Destăinuirea acésta a făcut sensaţie enormă şi dă ansă la fel şi fel de combiţiuni.

*

Crăişorii din Balcani — în visită la Ţarul. Se confirmă oficial ştirea, că colonelul *Leontiev*, cu ocasiunea petrecerei sale în Sofia a dat principelui *Ferdinand* o scrisóre autografă a Ţarului, prin care îl învită sĕ facă în vara acésta o visită la Petersburg. O scrisóre de asemenea cuprins a fost trimisă şi regelui *Alexandru* la Belgrad, şi probabil că şi principele *Nichita* al Muntenegrului va fi căpĕtat una. Prin acésta se pare a se confirma ştirea lansată sĕptĕmânile trecute despre apropiata încheere a unei alianţe triple balcanice.

*

„Cuibul de primejdie“. Ministrul de esterne al monarchiei nóstre, contele *Goluhovski*, în esposeul seu făcut sĕptămâna trecută în plenul delegaţiunilor numise orientul balcanic „cuib de primejdie“. Comentând acest esposeu „Berliner Lokalanzeiger“ zice că sub cuibul de primejdie ministrul nu a înţeles pe Bulgaria şi Macedonia, ci pe *Sêrbia*, unde în curênd se vor întêmpla surprinderi mari.

*

Misiunea armatei franceze. Ministrul de rĕsboiu *André* cu ocasiunea festivităţii gimnasticilor, ţinută alaltăeri în Troyes, la primirile de la prefectură a adresat corpului oficeresc următorea alocuţie:

Armatei nu-i este permis sĕ aibă alt scop în vedere, de cât sĕ lucreze pentru potenţarea forţei sale. Sĕ nisuim într'acolo, ca *sĕ pregătim învingerea*, chiămată a încorona munca nóstră. E de lipsă perfecta concordie a tuturor membrilor armatei. Patriotismul ne impune, ca sĕ lucrăm în casarmele nóstre, sĕ ne ţinem departe de sgomotul stradei şi neîntrerupt sĕ tindem spre misiunea ce ni-am luat'o asupra, pentru-ca *Francia învingĕtóre sĕ-şi reocupe odată rangul pe care 'l avea mai nainte.*

*

Din Africa. „Standard“ publică o telegramă din Middleburg dto 25 Maiu, de cuprinsul că cincisprezece Buri s'au predat Englezilor, aducênd cu ei 2500 vite cornute, 12.000 de oi, 30 cai şi 12 carĕ.

Mirare că aceşti *15* Buri n'au avut şi vr'o câteva tunuri şi vr'o câteva zeci de mii de arme de foc. Atunci ştirea sigur era mai îmbucurătóre pentru Englezii de acasă.

Dela sate.

Un preot la locul seu.

Zlatna, în Maiu 1901.

Numele acestui opid montan ii este cunoscut, cred eu, ori cărui cărturar român, căci evenimente mari s'au desfăşurat aci în anii desrobirii poporului român din jugul greu a-l iobăgiei.

De câte-ori pot vedé acest loc istoric; de-atâtea ori mi-se revócă în memorie şi istoricul evenimentelor întêmplate odinióră în Zlatna.

Fiind localitatea acésta din Munţii-Apuseni de renume pentru noi Românii, se mi-se ierte, ca în puţine cuvinte sĕ mĕ ocup de situaţiunea culturală-morală a Zlătnenilor, în special a celor aparţinĕtori la confesiunea rom. gr. or.

Din timpuri îndepărtate, cele douĕ confesiuni române ş-au avut credincioşii lor în Zlatna, ceea-ce o dovedesc cele douĕ biserici române, una gr. orientală, alta gr. cath. zidite pe o colină în partea de către răsărit a oraşului.

Românii gr. orientali au fost şi sunt şi astăzi în majoritate, cu tóte aceste gr. catholicii usând de mijlócele ce le oferă statul şi fondurile lor, au o biserică frumósă şi aici îşi are reşedinţa protopopul român gr. cath.

Mai este o parochie romano-catholică cu un protopop şi una reformată cu un paroch în frunte.

Parochia rom. gr. or. de vreo 5 ani s'a învrednicit a-'şi alege un preot nou, carele din depărtare a fost destinat, ca el sĕ fie mirele acestei biserici devenite fără păstor.

Acest bărbat, carele până la întrarea sa în cler a desvoltat o activitate rodnică pe terenul şcolar, ca director şi învĕţător la o şcólă capitală, în una dintre fruntaşele nóstre comune mari bisericeşti, a venit în mijlocul Zlătnenilor cu darul de a sĕmâna şi acì sĕmânţă bună şi folositóre, de a rĕspândi în mijlocul poporului seu învĕţătura evangelică, singură mântuitóre, şi de a ridica la nivoul moral-cultural pe fiii bisericei sale.

I-a şi succes în câtva, şi dacă n'a obţinut încă resultatul dorit, causa este conservatismul cel proverbial al Românului şi dificultatea înăscută a lui pentru îmbrăţişarea mai cu căldură a ideilor ce i-se par lui noue.

Cunóscem cu toţii greutăţile ce le întimpinăm întru cultivarea ogorului înţelenit al poporului, nu-ţi vine bine însĕ când observi, că în loc de mulţămită unii te întimpină cu răcélă; în loc de ajutor la realisarea ideilor nobile alţii te tractéză cu bârfeli.

Aşa e lumea astăzi, póte şi în trecut era; cine însĕ voiesce a face ceva, va lăsa astorfel de rĕutăcioşi desconsiderarea meritată, şi cu consciinţa liniscită va progresa încet pe calea croită, şi va veni odată timpul când cei gâlcevitori, cu respect vor pomenì numele celui odată nebăgat în sémă.

Decând cu noul preot al lor, Zlătnenii de confesiunea rom. gr. or. au început a face şi câte un lucru mai bun, şi acésta mulţămită înţeleptelor sfaturi ale păstorului lor.

Aşa îndată după venirea în parochie a noului paroch prin anul 1896 vara, creştinul *Petru Cândea* a donat bisericei un rênd de odăjdii preoţesci în valóre de 120 fl.

Tot în anul acesta credincioşii bisericei acesteia prin contribuiri benevole au cumpĕrat un rînd de haine negre în valóre de 35 fl.

Hărnicia preotului lor s'a arĕtat însĕ la anul 1898, când a luat iniţiativa pentru înfiinţarea institutului de credit şi economii *„Zlăgneana“*, care institut a scăpat din ghiarĕle străine întreg poporul român din Zlatna şi jur.

Tot la întrevenirea acestui vrednic păstor biserica rom. gr. or. din Zlatna, în anul 1899 fu donată cu o *„Evanghelie şi un Liturgier“* de către valorosul domn român *S. Sihleanu* din Bucureşti, ear' credinciosul *George Almăşan* din Zlatna suporta cheltuelile în preţ de 52 fl. cu compactarea acestor douĕ cărţi sfinte, aşa că astăzi mai ales Evangelia este un obiect de artă şi de mare preţ în sfânta biserică gr. or. din Zlatna.

Credinciosul *George Almăşan* sus pomenit a mai cumpĕrat încă pentru biserică şi alte cărţi în valóre de vre-o 40 fl.

Dar' culmea activităţii acestui preot-model se manifestă în ridicarea frumosului edificiu şcolar, început în anul trecut, ear' acum aprópe terminat, edificiu pompos aşezat în fruntea celor douĕ biserici române, care cu frontul privesce falnic spre piaţa opidului Zlatna şi şoptesce tainic viitorul de aur pe carele poporul român îl viséză.

Deşi poporul gr. or. este mare, drept templu al Muselor putea arăta până acum numai un edificiu sărăcăcios, vechiu, ridicat încă înainte de anul 1848, care numai fală nu-i făcea; acum însĕ ochiul călĕtorului remâne pe deplin satisfăcut, privind la frumósa şcólă româna, care costă vre-o 3500 fl.

Poporul e prea indiferent faţă de lucrurile bune, chiar şi în casul acesta, după-cum sunt informat, nu arată insufleţirea necesară, căci listele împărţite încă din tómnă între credincioşi pentru contribuirea la edificarea şcólei, n'au adus resultatul dorit, deşì păstorul lor a premers cu esemplu, dând din al seu 40 coróne.

Un alt început bun în cele culturale este înfiinţarea unui fond şcolar, carele se augmentéză prin purtarea unui disc special în biserică, şi acest fond deşí numai din August anul trecut, a ajuns la suma de 70 coróne.

Blândul părinte al Zlătnenilor, din incidentul repausării unei fiice a dînsului, a mai pus temeiu prin suma de 15 coróne unui fond pentru ajutorarea elevilor sĕraci dela şcóla română, îndemnând pe credincioşii sei, ca în casuri de aceste şi ei sĕ contribue cu câte 10—15 cor. la acel fond, carele atinge acum suma de 20 cor.

Cartea de aur a sfintei biserici rom. gr. or. e aprópe de a se pune în practică, şi după-cum aud şi înfiinţarea unei reuniuni de femei pentru împodobirea bisericei se proiectéză a se întemeia.

Tóte aceste dovedesc că în fruntea poporului rom. gr. or. din Zlatna se află un bărbat modest, dar' dornic de propăşire în cele culturale, plin de iubire faţă de poporul seu, un muncitor vrednic, carele fără sgomot, în tăcere 'şi împlinesce chemarea sa.

Incântat de faptele acestui vrednic păstor, nu m'am putut reţiné a nu mĕ ocupa de dînsul, scoţêndu-i la lumină fructe ale muncei obositóre, şi cunoscêndu-l ca pe unul care nu doresce sĕ se facă svon în jurul persónei sale îl rog sĕ nu se supere că am usat de numele dînsului.

Şi fiind-că acest preot cu numele: *Emanuil Beşa* în linisce sevîrşesce lucrări ca cele menţionate, doresc ca Dumnezeu sĕ-i ajute şi pe mai departe la întruparea ideilor bune ale dînsului, ear' oposiţia ce i-se face de către unii rĕutăcioşi fii sufletesci ai sĕi sĕ o trécă cu vederea, căci scris este: „tot sfatul cel rĕu risipil-va Domnul“!

Poporului din Zlatna îi doresc mai puţin lucs şi mai puţine podóbe, în schimb însĕ mai mult interes faţă de binele seu propriu şi faţă de înaintarea sa în cele morale şi culturale. *Călĕtorul.*

NOUTĂŢI

Avis. Pentru continuarea pregătirii obiectelor nepertractate în şedinţa din 24 l. c. n. a comitetului permanent, puse în ordinea de zi pentru adunarea generală de primăvară a comitatului Sibiiu, comitetul permanent va ţiné la 1 Iunie a. c. n. la 8 óre a. m. şedinţă în sala cea mică a casei comitatului.

*

Alegerea de protopresbiter pentru tractul *Hălmagiu* (diecesa Aradului) se va face la 4 Iunie st. n. Comisariu consistorial pentru conducerea actului de alegere, e Dr. Ioan Trailescu, protopresbiter în Chişineu.

*

Dela Academia română. In ultima şedinţă a Academiei române, ţinută Vineria trecută, dl Sturdza a presentat o fotografiă, representând întrevederea dela Abbazia, fotografiă dăruită de rege Academiei Române. Dl C. Băicoianu a dăruit un album de fotografii dela esposiţia de grâne din Rotterdam. In amintirea zilei de 10 Maiu dl Sturdza a dăruit Academiei un numĕr mare de documente, cărţi şi stampe. D-sa a anunţat, că Vineri va ţiné o conferinţă despre ziua de 10 Maiu. Academia a hotărît sĕ se trimită regelui George publicaţiile Academiei. Dl Negruzzi a mulţămit tuturor donatorilor. Dl Olănescu a vorbit despre esposiţia română la Paris.

*

Rectificare. Cu privire la cele scrise de dl. paroch şi fost adm. protop. *Petru Juga*, referitor la alegerea de preot în *Topârcea* ni-se scrie din parte competentă, că alegătorii n'au fost conduşi de *„interese locale, streine de însemnătatea actului, interese pe cari noul candidat şi ales póte le-a promis a le satisface uneia dintre partide“*, ci fie-care a fost condus *de interesul comun şi de binele obştesc al parochiei.*

Luăm act şi făcênd cuvenita rectificare declarăm discuţia de încheiată.

*

Lorḑi şi ministri — crişmari. O statistică a crişmelor din Anglia, publicată zilele acestea, arată că în Londra şi în provincie sunt zece proprietari de crişme şi birturi, cari în viéţa socială şi politică a Angliei duc rol de frunte. Intrĕ celebrităţile acestea sunt ómeni nu de mai puţină trecere. de cât: marchisul *Salisbury* ministrul—president al Angliei, ducele *Devonshire*, ducele *Bedford*, ducele *Butland*, ducele de *Northumberland*, lordul *Dünraven*, lordul *Derby*, lordul *Hartington*, lordul *Dudley*, şi lordul *Cowper*. Este interesant a ştí şi ce fel de birturi au Măriile Lor; ministrul — president, de pildă, are unsprezece *dipăuri* (crişmuţe unde se vinde numai răchie), ducele Devonshire e proprietariu a patruzeci şi şepte crişme, ear' cel mai prima între ei — cu *şeptezeci şi şepte dipăuri* — e lordul Derby. Ceilalţi au câte 30—40 de crişme.

Ş'apoi sĕ se mai plângă sociologii englezi, că aşa de mult e rĕspândită patima beţiei în Anglia.

*

Cărţi postale — de o miiă floreni. Banca austro-ungară a făcut arătare la poliţie, că un întreprinḑĕtoriu a pus în circulaţie cărţi postale ilustrate cu imitaţiunea bancnotelor de 1000 floreni. Poliţia a confiscat tóte cărţile acestea, ear' pe fabricatorul lor l'a dat pe mâna procuraturei.

*

Promovare. Din Budapesta ni-se scrie, că dl *Ioan Petranu*, profesor seminarial în Arad, a fost premovat în 25 Maiu n. la universitatea de-acolo la gradul de „doctor philosophiae“.

*

Din statistica emigrărilor. Din părţile nordice ale ţerii poporaţia emigréză în masse chiar şi acum când lucrul de câmp ar puté da destulă ocupaţie şi mijlóce de câştig sĕrăcimii. Semn îngrijitor acesta, care denotă că nu numai miseria traiului, ci şi alte motive constrîng la emigrare pe acei nenorociţi. Din Caşovia, de pildă, se raportéză că nu este sĕptĕmână în care sĕ nu-şi scótă pasaport de emigrare câte 100—150 ómeni şi că cei mai mulţi dintrĕ ei îşi scot paspórte pentru America.

*

Ucigaşul — sinucis. Asasinul regelui Umberto, anarchistul *Bresci*, care condamnat la închisóre pe viéţă, când îl transportaseră la San-Stefano — în cea mai grea temniţă a Italiei — striga în gura mare, că nu va sta mult în temniţă fiind-că în curênd va isbucni revoluţia, — sĕptĕmâna trecută s'a sinucis; s'a sugrumat cu sfóra făcută din servetul ce 'l avea la cină. L'a ajuns rĕsplata faptei sale.

*

Norocul plebanului. Ziarele magiare aduc știrea, că plebanul din *Perlas* (comitatul Torontal) Filip Lokaicsek a câștigat la sortirea câștigurilor loteriei de clase câștigul principal în sumă de 60.000 coróne. Plebanul a donat jumĕtate din câștig pentru edificarea bisericei din Perlas.

*

Rugăciune pentru sufletul ucigașului. Se raportéză din Roma, că regele *Victor Emanuel* când ministrul-president Zanardelli i-a făcut raport despre sinuciderea lui *Bresci*, i-a relectat următórele: „Acesta e cel mai înțelept lucru, pe care nenorocitul acela mai putea sĕ'l facă“. După aceea a trimis pe ministrul-president sĕ facă raport și reginei vĕduve Margareta, ear' dînsul a trecut în apartamentele soției sale, spre a-i comunica și ei stirea. Aflând despre mórtea nenorocitului ucigaș, regina Elena a îngenunchiat înaintea icónei Preacuratei și s'a rugat mult pentru ertarea pĕcatelor lui.

*

Incercarea de fugă a lui Sarafov. Se raportéză din Sofia, că *Sarafov*, deținutul fost president al comitetului macedo-bulgar, Vineri nóptea a încercat sĕ fugă din închisóre. Pe la 2 óre după miezul nopții pandurul de pază a audit un fluerat ascuțit, după care au urmat câteva bateri în ușa închisórei lui Sarafov. La acestea pandurul a dat semnul de primejdie; în momentul acela cinci ómeni au luat'o la fugă, perdêndu-se în întunerecul nopții. A venit apoi la fața locului directorul închisórei și făcênd cercetare în odaia lui Sarafov a aflat făcute deja tóte pregătirile de fugă. Sarafov era îmbrăcat; de mijloc legat cu o funie, cu care avea sĕ se slobódă jos (e în etagiul al doilea) pe ferésträ, de la care grătelele de fer erau scóse. Planul lui Sarafov era: sĕ se slobódă în curte, ear' deacolo sĕ sară zidul cu ajutoriul unei scări de funie, care a și fost aflată acățată de zid.

*

Maial în Bran. Corpul învĕțătoresc dela școla capitală rom. gr. ort. din *Bran* invită la maialul ce'l va aranja Luni în 21 Maiu st. v. a. c. (a 2 zi de Rusalii) în alea din grădina Dlui Dr. *Iuliu Pușcariu*. Inceputul la 1 óră p. m. Prețul de întrare la bunăvoință. Ofertele marinimóse se vor da publicității. Venitul curat este destinat pentru înființarea unui fond pentru „escursiuni școlare“. Elevii se vor produce cu cântări și declamări.

FELIUIRMI.

Timpul secerișului. Cu escepțiunea lunilor Novembre și Decembre fie-care lună e timp de seceriș, pentru anumite părți de lume. In Ianuariu se seceră în Australia, Zelauda-nouă, Chili și pe unele locuri ale republicei argentine; Februariu și începutul lui Martie e timpl secerișului în India ostică. In Mexic, Egipt, Persia și Siria se seceră în April. Pentru China, Iapan, Tunis, Algiria, Maroc și Texas luna secerișului e Maiu, ear' Iunie e pentru California, Spania, Portugalia, Italia, Grecia, Sicilia, și regiunile sudice ale Franciei. In Austria, Ungaria România, Rusia-sudică și regiunile sudice ale Statelor-Unite amenricane toiul secerișului e în Iulie. Urméză apoi în August: Germania, Belgia, Olanda, Danemarca și New-Jork; în Septembre: Scoția, Svedia și Norvegia, Canada și părțile de sus ale Rusiei, și în fine în Octobre: Finianda și cele mai nordice regiuni ale Rusiei.

*

Un rac monstru. In oceanul indic a fost prins de curênd un rac gigantic cum nu s'a mai vĕdut până acum; numai cleștele de la picióre 'i sunt de doi metri de lungi, ear' ochii mari bulbucați îi dau o înfățișare fórte fiorósă. Monstrul acesta e de o voracitate teribilă; în timp de două óre înghițise întrégă mulțimea de alți raci și pesci mari, cari se aflau în basinul cu apă de mare, în care fusese pus după prindere. Intrĕ alte însușiri e înzestrat și cu o bdeșică transparentă, din care radiéză o lumină fórte puternică. Ciudata jivinie a fost transportată la aquariul din Calcuta.

*

Viéța în cifre. Un statistician a calculat, că un om de cincizeci de ani, presupunênd că a dus viéță normală, a întrebuintat 6500 zile (ziua per 24 ore) pentru lucru, 6000 zile pentru somn, 4000 zile de petreceri; a percurs o cale de 19.000 de chilometri; a fost 500 zile bolnav, a luat 36.000 dejunuri, prânzuri și cini, consumând 7000 chilograme de carne, 1800 chilograme de pesce, ouĕ și legumi, și 28.000 litre de diferite beuturi.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea și causele lui, relele ce resultă din el și mijlócele pentru împedecarea și stîrpirea lui.

de Gavriil Hango.

(Urmare).

Un binevoitoriu amic mi-a pus la dispozițiune o foiță publicată în ziarul „*Egyetértés*“ scrisă de anumit Szatmári Mór, intitulată *Vadházaságok*, tot în acest obiect, carele însĕ luând în apărare concubinatele, persifléză guvernul — nu sciu: pentru ordinațiunea reprodusă mai sus, ori pentru altă ordinațiune ulterióră acesteia, deórece zice, că numai dintr'o noutate ce a cetit, are cunoscință despre atare ordinațiune, ce o ar fi trimis ministrul de interne administrațiunilor comitatense în causa concubinatelor.

Fiind interesantă acéstă foiță, de și plină de contradiceri (când apĕră, când condamnă concubinatele), reproduc din ea în estras următórele:

Inainte de tóte dl Sz. declară, că pe el l'a înfiorat (megdöbbentett) scirea, că guvernul s'a amestecat în cestiunea concubinatelor și căci a dat pretorilor o putere discreționară, de care nici au visat vre-odată. E cu neputință de credut, zice el, ca guvernul numai iac'așa, de sine, sĕ fie venit la acésta idee, carea servesce nu atât moralității, ci mai mult imoralității, și care nu dovedesce cunoscință de viéță, nici seriositate de bărbat de stat. Dacă óre-care sânt părinte, sau papa de la Roma ar fi venit la astfel de idee, ar mai înțelege; dar' forul civil!?

Și ce este concubinatul? se întrébă dl Sz. și tot el rĕspunde: Raportul stabil dintre două persóne de sex diferit incheiat cu preterarea formelor legale de căsătorie cu intențiune de convețuire și întemeiare de familie.

Astfel de raporturi, constată dl Sz., sunt fórte multe în tóte țerile și în tóte straturile societății și mai cu samă în Ungaria, n ținuturile curat magiare.

Și cum se produc astfel de raporturi? Două inimi iubitóre, tinere, neputêndu-se împreuna în căsătorie după formele legale, se împreună cu ocolirea acelora. — Acésta din punct de vedere religios póte sĕ fie un lucru imoral; dar' pentru aceea pesónele acelea pot sĕ fie ómeni fórte morali și de omenie. Precum și sunt în cele mai multe casuri. Și pentru dovedirea acestei afirmațiuni se provócă la declarațiunile a lor doi preoți reformați, cari aveau fórte mulți concubinați în parochiile lor.

Unul din ei, dintr'o comună curat magiară, Beregböszörmény în cott. Bihariei, a avut mulți concubinați, dar' pentru aceea, aceia n'au fost ómeni ireligioși și imorali. Și cum se fac concubinatele în parochia lui? Feciorul, carele n'a satisfăcut încă obligămêntului militar, nu póte încheia căsătorie după formele legale. Dar' fiind-că nu póte aștepta până când scapă de acest obligămênt, și acésta din causa, pentru-că muncind din copilărie în sinul naturei libere, se desvóltă în el mai de timpuriu sentimentul de independență și devine mai curênd bărbat, și astfel nu trebue sĕ se sfarme atâta pentru-ca sĕ-și pótă susține familia; deci se căsătoresce cu ocolirea formelor legale și astfel își câștigă un soțiu de muncă, pe care l'a iubit din copilărie și părinții încă i-au destinat încă de pe atunci ca sĕ-și fie soți. Fecior și fată fac contract cu învoirea părinților, că dacă va sosi vremea legală, se vor căsători și după formele legale, și numai arare-ori se întêmplă, ca altfel sĕ se sfêrșască astfel de căsătorii ilegale. Dacă feciorul e dus la miliție? Merge liniștit, știind, că acasă îl aștéptă cu iubire alésa inimei, și astfel el scapă de multe griji, ear' alésa lui de multe tentațiuni. Nu este dus la miliție? Aștéptă liniștit timpul legal de căsătorie trăind împreună cu aleasa inimei sale, iubindu-se unii pe alții, făcêndu-și avere și susținêndu-și familia.

Acum, ce póte fi imoral în astfel de căsătorii, ilegale? întrébă dl Sz. Căsătoriile ilegale din straturile mai multe ale societății trebue sbiciuite, căci acelea într'adevĕr sunt pĕcătóse, fiind provenite numai din porniri imorale, din sensualism sexual. (Va urma.)

Din public.*)

Mulțămită publică.

Subscrisul paroch gr.-or. din Șieul-mare în numele întregei comune bisericesci aduc și pe acésta cale cea mai profundă mulțămită următorilor marinimoși, marinimóse și evlaviόse creștine din loc, cari au contribuit la înfrumsĕțarea bisericei nóstre, procurându-ne un prea frumos policandru cu 24 luminări în valóre de 280 cor. Pentru care faptă laudabilă Dzeu sĕ le resplătéscă fiecărui după vrednicie. Și anume:

Podar Mihaila, Nastasia Podar, câte 40 cor. Dnele Susana Minier, Susana Tition, Acsinia Florița, Gacița German, Tironica Buta, Anisia Babuțian, Alesandru Sbuica, Irina Buta, Raveca Pop, Maria Buta Nicolae, Nastasia Suteu, Nastasia Balmoș Petri, Florica Balmoș cost. Maria Suciu (Florița), Iuon Suciu Dorofteiu, Florica German Petri, Maria Sbuică n. Buta, Todora Bács Florica Barna, George Năseudean Bistrița, N. N. câte 10 cor. Suma 280 cor.

In numele parochiei gr.-or.

Sieul-mare, în 28 Aprile st. v. 1901

David Rusu
paroch gr.-or.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Nr. 998/901. [73] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parochi în parochiile de clasa III-a vacante:

1. Săcămaș cu filiile Stâncești-Ohaba.
2. Muncelul-mare cu filiile Boia-Bîrzii, Muncelul-mic și Runcul-mic (repețit).
3. Poenița Tomi cu filiile Merișor și Fereșd (repețit).

se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasionate în cólele *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenții 'și pot lua informațiuni dela comitetele parochiale și dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-'și așterne petițiunile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral la terminul amintit.

Dobra, (Hunyad-Dobra) la 8 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Dobra, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Nr. 3860 Pl. [74] 3—3

CONCURS

Prin regulamentul afacerilor interne, votat de către sinodul archidiecesan cu conclusul Nr. 48 în ședința dela 10/23 Aprilie a. c. s'a creat în sinul senatului epitropesc o secțiune sub numele „Esactoratul archidiecesan“ și șeful acestei secțiuni este esactorul, oficial de clasa primă.

Pentru acest post, împreunat cu un salariu anual de **2000 coróne, 400 coróne bani de cuartir, dreptul de 5 cuincuenalii de câte 200 coróne** și dreptul de a participa ca membru la fondul de pensiuni al archidiecesei, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare, ce apare în organul „Telegraful Român“.

Reflectanții la acest post trebue sĕ aibă cualificațiune de contabil cu praxă de cel puțin trei ani.

Intre condițiunile egale, clericii absoluți vor fi preferiți.

Cererile scrise cu mâna proprie, însoțite de documentele justificative, între cari atestatul de botez, atestat de purtare morală și conduită bună sĕ se adreseze Consistoriului archidiecesan la terminul indicat.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 7 Maiu 1901.

Ioan Metianu
archiepiscop.

Sĕ caută

acuisitori, cari posed tóte trei limbile țĕrii **pentru un institut de asigurare**. Sĕ primesc **numai** oferte în scris sub „**stabil**“ adresate administrațiunei acestei foi. Nr. [75] 1—3

In **Tipografia și librăria archidiecesană Sibiiu**, se află de vêndare:

Cuvêntări bisericesci
de
Dr. Theol. George Popoviciu
protopresbiter ort. român în Lugoș
broș. à 3 cor., sau lei 3.50.

Religiune și sciință,
disertațiune
de același autor
broș. 50 fil.;
și

Cuvêntări bisericesci
de
Massillon, episcop de Clermont și membru al acad. franc.
traduse prin
Ioan Genț
paroch gr. cath. în Haieu,
Tom. I bros. 5 cor. sau lei 6.50

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat		fl.	—.85
	jumĕtate pânză	„	1.05
	în piele roșie	„	1.25
Ediția fină în piele négră		„	2.—
	piele chagrin	„	2.60
	în mătase	„	3.85

Se află de vêndare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

In *Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu*, au apărut și se află de vêndare:

Geografia
pentru școle civile și superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)
și

Istoria universală
pentru școle civile și superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)
după
Alexandru Márki.
In românesce de
I. Popovici.

Prețul Geografiei leg. . . . . . fl. 1.30
„ Istoriei universale leg. . „ 1.—

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 55 Sibiiu, Sâmbătă 19 Maiu v. (1 Iuniu n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

De Rusalii.

Universul, admirabila și adorabila plăsmuire a puterii dumnezeești, e vecinic același. Nu invechește de loc. Din contră, întinerește din an în an, fiind-că în fie-care an îmbracă haină nouă, pentru a ni-se presenta în nouă splendóre.

Și e covîrșitóre splendórea în care ni-se arată natura tocmai în zilele în cari ne aflăm. Pretutindenea verdéță și flori, semn de viéță, pretutindenea bucurie și desfătare. Dar' numai în natură. In inima omului nu se prea resimte acest dar trimis de sus. Pentru-că inima omului s'a obicinuit sě fie rece și nepăsătóre. De aceea, au trebuit sě fie instituite anumite sěrbători, cari sě'l facă pe om sě se lapede de grijile și de contemplațiunile zilnice și cel puțin pentru o zi-nouě sě le uite tóte și sě se gândéscă, că misiunea sa pe acest pământ nu este sě apese pe semenul seu pentru a se ridica pe sine, ci *sě iubéscă* pe semenul seu și cu el împreună sě se ridice spre idealuri, spre concepte mărețe.

Sunt frumóse tóte sěrbătorile nóstre bisericesci; dar' nici una nu e atât de impunětóre și de captivantă ca prăsnuirea aniversării pogorîrii duhului sfânt. Un act dumnezeesc de cea mai supremă măreție.

Știm, cum durere nespusă și întristare mare cuprinsese pe Apostoli, când după înălțarea Mântuitorului la ceriu s'au vědut rěmași singuri, fără sfătuitoriu și pověțuitoriu.

Nu multă vreme au remas însě singuri. Pentru-că puterea de sus a trimis duhul sfânt asupra lor, duhul înțelepciunii, duhul înțelegerii, duhul dragostei, care luminându-le mințile i-a întărit în credința avută, și i-a făcut, ca învăpăiați de sfințenia misiunii ce li-s'a dat, sě plece în tóte părțile lumii, vestind celor buni pacea și cuvêntul adevěrului, dreptatea vecinic neperitóre.

S'a întêmplat actul la cincizeci de zile dela învierea Mântuitoriului, când Apostolii erau adunați la un loc. „*S'a făcut sunet din ceriu, ca de suflare silnică ce vine iute și a umpluț tótă casa unde ședeau ei. Și s'au arătat limbi împărțite ca de foc, și au șezut pe fie-care din ei. Și s'au umplut toți de duhul sfânt și au început a vorbi* **într'alte limbi,** *precum le da lor duhul a grăí*“.

Insemnătatea acestui act dumnezeesc este, că prin trimiterea duhului sfânt asupra Apostolilor a fost încuviințat din partea dumnezeirii tot ce Mântuitoriul făcuse ca om pe pământ. Cuvêntul seu, care și de altcum era dela Dumnezeu, a primit sancționare de sus, a fost decretat de „*adevěr vecinic*“, ear' Apostolii au primit *darul* și *misiunea* de a'l propaga și lăți printrě popórele lumii.

Și de două mii de ani aprópe îl propagă și lățesc urmașii Apostolilor, și inima omului pare că tot mai împetrită se face, ear' mintea lui tot mai grea pentru a 'l înțelege! De unde însě nu urméză, ca cei-ce *astăzi* au misiunea sě-'l propage și lățéscă, sě nu-'și împlinéscă misiunea cu același zel și abnegațiune, cu care și-au împlinit'o Apostolii, primii urmași ai lui Christos.

Grele zile au avut Apostolii. Și prin grele ispite trece și poporul nostru astăzi. Și misiune de Apostoli avem toți, clerul și mirenii, cărturarii neamului românesc, misiunea de a ne păzí turma, poporul încredințat nouă spre conducere.

Sě ne inspirăm deci de frumósele idealuri ale bisericii străbune, și sě ne ținem poporul adunat în jurul bisericii. Pentru-că precum în trecut numai prin biserică am trăit, așa și viitorul neamului nostru biserica nóstră națională îl asigură și garantéză. De aceea, dacă nu în fie-care zi, apoi cel puțin în zile mari de sěrbătóre, cum sunt și zilele apropiate, sě ne zicem, nouă și altora:

De biserică nu vě înstrăinați!

Crucea biruită.

E mare bucuria între cei mai noi membri ai națiunei singure alcătuitóre de stat, că la congresul studențesc, ținut în serbătorile Rusalilor la *Șemniț*, crucea a fost biruită, prin faptul, că apărătorii ei, delegația studențéscă dela Universitatea din Budapesta a fost huiduită pentru-că și-a apărat în congres punctul de vedere și a propus, ca peste tot tinerimea magiară sě și alégă de simbol *sfânta cruce*.

Tinerimea magiară întrunită în congres nu și-a ales însě de simbol *sfânta cruce*; din contră, a înscenat cele mai sgomotóse orgíi când a auzit pomeninduse de cruce, de unde se póte conchide, că tinerimea dela șcólele superióre din țéră nu mai e magiară, ci *jidană*, dacă nu în întregime, apoi în mare majoritate.

Și dacă presa magiară iubiléză și se bucură de acéstă necuviință, dovedesce de nou, că nici ea nu e magiară, ci jidană sau jidănită. Pentru-că o tinerime cu adevěrat magiară, și o presă earăși într'adevěr magiară, nu póte sě fie contrară crucii într'un stat creștinesc, și nu póte sě capete spasmuri când aude pomenindu-se de acest sfânt simbol, care mărturie a fost la cele mai frumóse învingeri raportate în vremile îndepărtate de popórele unite ale patriei acesteia în contra păgânătății, în contra celor-ce dușmani de mórte erau crucii, puternici dușmani, pe cari însě crucea totuși i-a biruit!...

La congresul din întrebare au luat parte delegațiuni dela tóte școlele superióre din țéră; dar' nimeni dintre studenții din provincie nu s'a ridicat sě apere pe colegii lor din Budapesta, cari încă la convenirea socială din séra premergătóre deschiderii congresului au fost făcut propunerea, ca: „elementele străine și cosmopolite sě fie scóse din scólele superióre magiare și *tinerimea universitară magiară sě accepteze de simbol al ei semnul sfintei cruci*“. Din contră, toți s'au sculat pentru a huiduí pe propunětoriu și pentru a-l trata cu epitetele cele mai „academice“, scóse din dicționarele evreesci.

Tot așa au pățit'o studenții creștini magiari din Budapesta și în ședințele congresului, batjocoriți și ocăriți fiind la tóte ocasiunile binevenite, pentru „*reacționarismul* lor scos în luptă în contra „liberalismului“!

Și ca lovitura sě fie și mai simțitóre, congresul a luat hotărîre se mute fóia oficială a studenților magiari dela Budapesta la Cluj, ca astfel sě fie luată puterea acésta din mâna celor din Budapesta, — puși în serviciul „*jesuitismului*“.

Așa. Și acum sě mai cuteze studenții magiari din Budapesta sě se însuflețéscă pentru sfânta cruce și sě o mai pună cu puterea în salele lor de învěțământ!!..

Dar' pe lângă întréga acéstă bravură, sevêrșită din partea studenților evrei la congresul din *Șemniț*, Schreib-Morițiі dela gazetele jidano-magiare se tem totuși că studenții crestini nu se vor — „*astêmpăra*“.

De aceea se adreséză din vreme guvernului, în special ministrului de culte și instrucțiune publică, provocându-l sě facă ordine la universitatea din Budapesta dacă cum-va studenții creștini magiari vor continua sě rěmână înhămați la carul „*clericalismului*“, și sě pășéscă în contra lor cu tótă energia. Și mai ști de nu se va întêmpla întocmai? Pentru-că mare e puterea Evreilor în țéra acésta, și cercurile înalte țin cont de ea. Dar' tóte puterile lumesci din patria acésta sě se uniască și totuși nu vor puté birui sfânta cruce, care vecinic biruitóre remâne și vecinic biruitóre va fi. Și din ce e mai mult hulită din partea descreeraților, cu atât mai adorată va fi ea din partea celor-ce loc 'i-au făcut în inima lor.

Casul în sine luat e însě semnificativ, și l'am remarcat ca sě se vadă cine face opinie publică în Ungaria: *Evreii.*

FOIȘORA

Concertul Reuniunii de musică din Sibiiu.

— *Raport special.* —

Sibiiu, 27 Maiu.

Ca și altădată astfel și la concertul dat în sala dela „Gesellschaftshaus“ în seara de 23 Maiu n. c., Reuniunea de musică din Sibiiu a cules lauri binemeritați. Corul reuniunii — prin numerósele sale puteri (cam 32 dame și 38 bărbați), între cari ca forțe bune artistice se pot ușor distinge vocile D-nei M. Crișan, dșórei T. Simonescu, Eug. Moga, Th. Drexler, D. Olariu ș. a., iar dintre bărbați Dr. Stroia și câțiva dintre cei mai buni cântăreți ai seminariului Andreian — a prestat și de astădată tot ce publicul a putut pretinde dela dînsul. Cu un cor unde majoritatea covârșitóre a cântăreților pe lângă voci bunișóre și rutină, posed și sentimentul necesar la interpretarea unei composițiuni — mai ales când e vorba de interpretarea unei composiții în care musica ritmică românéscă iasă binișor la ivélă (d. e. Hora de G. Dima), cu un cor alcătuit astfel se pote face mult și în acest cas problema dirigentului e și plăcută și ușóră.

Vorbind despre singuratice puncte din program constat, că punctul de forță al concertului a fost „*Crăiasa ielelor*“ de compositorul danez *N. W. Gade*, o cantată scrisă pe sujetul unei balade șvedice pentru cor mixt, soli și orchestră, în care mai cu samă în partea orchestrală se scot la ivélă ici colea motive de musică de ale popórelor nordice, cari, aplicate cu multă măestrie, dau întregei lucrări un farmec deosebit. In acéstă composiție de o extensiune considerabilă am avut ocasiunea a aprecia deopotrivă atât prestațiunile corului și ale soliștilor cât și ale orchestrei. Dintre coruri remarcăm îndeosebi veselul cor Nr. 1 din partea I „*In mare sórele s'a ascuns*“ cântat cu însuflețire mare.

Ca soliști au debutat cu succes dșórele *Eugenia Moga* și *Delia Olariu* precum și Dl *Dr. I Stroia.*

Dșóra *Moga*, cunoscută ca bună cântăréță atât la publicul din *Sibiiu* cât și celui din *Brașov*, a predat bine cântarea „*crăesei ielelor*“ (sopran). Vocea D-sale pe lângă timbrul precis și plăcut este și destul de puternică pentru o sală mare. Se pare însă că se află mai bine în regiunile mijlocii (aproximativ fis^1-fis^2) și efectul cântării Dsale — netrecênd preste marginile diletantismului — în acéstă regiune este aprope ireproșabil. In regiunile înalte (dela fis^2 în sus) însă e ceva cam ascuțită, ceea ce reduce mult din efectul cântării Dsale. Partia „*crăiesei ielelor*“ în care vin tonuri înalte până la c^3, era mai acomodată vocii dnei *Crișan*, sau a dșórei *Tinca Simonescu.*

Nu mai puțin consciențios și bine s'a achitat dșóra *Delia Olariu* ca solistă în partia de alt (mama lui *Oluf*). Cu tóte că vibrațiunea continuă și cam pronunțată a vocii trada órecum pe începătórea în privința studiului de canto, totuși prin vocea-i plăcută, relativ destul de puternică și prin pronunțarea destul de curată a cuvintelor, precum și prin deosebitul curaj manifestat în cântare a secerat recunoștința binemeritată a publicului present. Vocea Dșórei *Olariu* ne dă mari speranțe pentru viitoriu.

Eroul sěrii a fost dl Dr. *I. Stroia*, care, ca interpret al cântecului lui Oluf, a avut de resolvit problema cea mai grea. Cu vocea-i simpatică și dulce ni-a redat cât se póte de fidel cântarea când veselă când tristă și chiar desperată a lui „*Oluf*“, eroul tragic al baladei. Am regretat numai, că partia de solo — fiind scrisă pentru voce de bariton — conținea ici colea pasagii prea înalte, pentru a căror scótere la ivélă cântărețul trebuia, câte odată sě se opintéscă prea tare. De altfel și sala dela „*Gesellschaftshaus*“ cu acustica sa destul de defectuósă, se pare cam prea mare pentru vocea d-lui *Stroia*, precum prea mare s'a cam dovedit și pentru publicul român, care, prin presența sa la concert, și-a ținut de nobilă datorință a încuraja scopul urmărit de *Reuniunea de musică.*

Ca ultim punct pentru cor a fost „*Hora*“, piesă de concert de *G. Dima.* Acesta a fost unicul punct, care ni-a adus aminte, că Reuniunea, ce se produce pe scenă, este *românéscă.* Și tocmai de aceea publicul a aclamat acest punct mai mult și corul l'a cântat mai bine ca pe tóte celelalte premerse.

Ar fi sě mai amintesc ceva despre „Recitativul și *doina*“ pentru o voce de sopran și orchestră, din opera poporală română de *H. Kirchner.* Ce privesce predarea din partea d-șórei *Eug. Moga* amintesc, că cântăréța a fost bogat resplătită cu aplause precum și cu două buchete de flori naturale. Ce privesce composiția, după judecata ce mi-am putut forma din audirea ei, deși din punct de vedere musical e bine lucrată, — dar' din punctul de vedere al scopului urmărit de autor e puțin reușită. Dl *Kirchner* este de present cel mai fertil autor de composiții musicale în tot Ardealul. Și multe din câte am avut ocasiunea a le audí, sunt bune. A scris dl *Kirchner* și o operă mai mare cu sujet luat din viéța poporului săsesc din Ardeal, în care cu succes deosebit a căutat sě aplice melodii poporale

Rĕspuns

la

„Observările critice“

ale domnului *Dr. P. Ionescu* la opul „Metropolia Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania“, op lucrat din însărcinarea Consistoriului metropolitan de *Dr. Ilarion Puşcariu*, archimandrit etc. Sibiiu, 1900 (A se vedea *„Fóia diecesană“* din *Caransebeş*, Nr. 8, 9 şi 10 anul curent).

(Urmare)

Cele ce am scris despre Ivacicovici sunt lucruri prea notorice, mai ales că şi faptele vorbesc. Fericitul Metropolit Şaguna pentru arangeamentul celor patru protopresbiterate la eparchia Aradului, în loc de felicitări ce din incidentul înfiinţărei metropoliei îi curgeau ca plóia din tóte părţile, a primit dela bărbatul care-i stase mai mult în ajutoriu la înfiinţarea metropoliei, espresiunea unei nemulţămiri, căci deodată cu reînfiinţarea metropoliei nu s'a înfiinţat şi episcopie în Timişóra. Eată cum se esprimă Andreiu Mocsonyi de Foen într'o epistolă a sa către Şaguna din Ianuariu 1865.

„ . . . . Ce se atinge de circulariul nu sciu ce sĕ dic, fiind dînsul atâta de nefavorabil pentru noi Bănăţenii. Impărţirea sau mai bine dis despărţirea nóstră făcută prin Escelenţia Ta *despre noi fără noi*, spre învederata daună şi perirea bisericei nóstre în Banat a căşunat o sensaţiune . . . . rea . . . . .

Acuma Escelentisime 'mi iau voia a Te întreba, ce folos avem noi Bănăţenii cari am pus atâtea ostănele pentru tréba metropoliei, din înfiinţarea ei?

Rĕspunsul nu póte fi altul decât: Ardelenii au vrut ca sĕ aibă cu ori-ce preţ un metropolit şi pentru îndeplinirea acestui dor al lor a fost de lipsă:

1. Sĕ fim noi Bănăţenii sacrificaţi.

2. Sĕ fie delăturat congresul nostru, căruia singur competéză dreptul de a hotărî numĕrul şi locul episcopatelor creênde; şi aşa în loc de a ridica bisericei nóstre din Banat un stêlp, ai cutremurat-o întrégă.

Insĕ una mĕ mângăiesce; — că graţia Impĕratului nostru e neţermurită şi că prin acésta ne vom puté cu nisuinţele şi rugările nóstre căştiga un Episcopat aici în Timişóra. Cu mângăerea acésta mĕ nisuesc a linisci pre acei, cari în privinţa asta desperéză.

Aceste mi-am ţinut de datorinţă a Ţi-le împărtăşi Escellentissime, cunoscêndu-Ţi zelul pentru biserica şi naţiunea nóstră, care de sigur Te va îndemna, ca sĕ păşesci împreună cu noi în acolo, ca sĕ putem esopera un congres şi prin el la tronul înalt înfiinţarea unui episcopat aici în Timişóra.“

Dacă dl Dr. P. Ionescu întro discuţiune seriósă a aflat cu cale şi se încércă a mĕ ironisa, când mĕ întrébă: „Sau îi pare rĕu autoriului, că episcopia Timişórei nu s'a înfiinţat pe timpul lui Şaguna?“ în citatul de mai sus are rĕspunsul şi la acéstă întrebare, care este, că rĕu a părut tuturor ómenilor de bine ai bisericei nóstre, că nu s'a înfiinţat episcopia Timişórei încă de sub Şaguna, rĕu le pare şi astăzi la toţi, cari doresc binele bisericei, şi cu ei dimpreună şi mie, că acea episcopie după multe cereri şi tractative nici până astăzi după aprópe patruzeci de ani nu a urmat, şi e temere fundată, că până va domni la eparchiile esistente de astăzi acelaşi spirit de interese locale, şi până când interesele mai înalte ale bisericii nu vor fi puse mai pre sus de interesele particulare, — nici nu se va înfiinţa.

In fine, din cele ce am scris despre episcopul Hacman al Bucovinei reese clar şi limpede, că el a sprijinit consecuent pe Şaguna în punctul despărţirei ierarchice de Sêrbi, deşi în privinţa raportului ierarchiei românilor faţă de cea sêrbéscă după despărţire avea nesce păreri particulare; „tot el însĕ a contracarat pre Şaguna éră consecuent în privinţa planului lui Şaguna sprijinit şi de aristocraţia bucovineană, ca eparchia Bucovinei sĕ se incorporeze la metropolia din Sibiiu. Hacman pre căi laterale, sprijinit de organele guvernului vienez a stăruit, ca metropolia, ce avea sĕ se înfiinţeze, sĕ fie în Bucovina sau o metropolie în Sibiiu, dară şi alta metropolie în Cernăuţi, precum s'a şi realisat. Spre acest scop Hacman în anul 1861 a scos la ivélă dintr'un aşa dis sinod al preoţimei din Bucovina „dorinţele“ acestei preoţimi, la care a urmat agera combatere a acelor dorinţe prin Şaguna într'o broşură întitulată „Anthorismos“, tipărită şi în limba germână în Viena la 1862 sub îngrijirea lui Georgiu Hurmuzaki.

Din acéstă broşură şi din „Propunerile“ lui Hacman şi motivarea la sinodul din Carloviţ dela 26 August 1864 (colecţiunea actelor pag. 248—285) încă se póte vedé în deajuns în ce steteau diferenţele între Şaguna şi Hacman, — nu în punctul despărţirei Românilor de ierarchia sêrbéscă, ci în privinţa înfiinţărei metropoliei române după despărţire.

Şi de aici se vede, că dl critic sau că cetind superficial cele scrise de mine n'a pătruns în adevĕratul înţeles al cuprinsului întreg, sau că prin citaţiuni de frase rupte din tecst şi puse lângă olaltă şi aici cu rea credinţă a căutat sĕ afle defecte şi contradiceri.

Cestiunea atinsă de dl. critic, că óre fost-ar fi posibil, ca după schimbarea politicei în dualism sĕ fie episcopul Bucovinei subordinat motropolitului din Sibiiu, ca o cestiune care numai prin evenimente posterióre neprevĕdute s'a format, aşa cred, nu cumpĕnesce la judecarea faptelor sĕvêrşite până la a. 1865.

a) Espunerea istoriei bisericii sêrbesci (recte reprivirea în istoria bisericei sêrbesci), nu mulţămesce pe dl. critic, pentru-că, dacă înţelegem bine, e prea pre larg în deosebi ce s'a scris despre metropoliţii sêrbesci, fiind de ajuns a se amintí de biserica sêrbéscă numai unde era neapĕrat de lipsă pentru înţelegerea istoriei bisericei românesci, acésta şi pentru încungiurarea speselor mari de tipariu, cari le plătesce Consistoriul metropolitan.

b) Cele scrise despre legăturile, ce au esistat între credincioşii din Braşov, Sibiiu şi între episcopia Rîmnicului (pag. 25—28) ar fi avut loc la istoria bisericei române după unire şi nu la cea sêrbéscă.

c) Cele despre sinodul din Chişineu (pag. 95—100) n'ar fi trebuit descrise în opul meu, căci n'ar sta în legătură cu înfiinţarea metropoliei, dar' şi pentru motivul ca sĕ fiu „mai cruţătoriu cu banii bisericei“. — 'Mi aruncà criticul că eu aşi fi „luat tot ce am aflat, numai ca memoriul sĕ fie mai mare“.

d) în fine, că memoriul nici nu ar fi complet, nefăcêndu-se nici o amintire despre activitatea literară şi fundaţională a metropolitului Şaguna, căci aşa crede dl. critic, că într'un memoriu edat de Consistoriul metropolitan trebuia sĕ se scrie despre activitatea marelui Andreiu în tóte direcţiunile“.

Rĕspundem:

ad. *a)* Am spus şi la alt loc mai sus, că din istoria bisericei sêrbesci am luat relativ mai mult din causă, că acea istorie pentru noi românii nu e aşa accesibilă ca istoria bisericei ortodoxe române; la nici un cas însă n'am luat mai mult de cum era lipsă pentru înţelegerea lucrărilor pentru despărţirea ierarchică. Chiar la seria metropoliţilor sêrbesci se află multe momente privitóre la noi românii.

Eară momentul speselor de tipariu suportate de biserică, la care „eu trebuia sĕ fiu mai cruţătoriu“, mi-se pare aşa de puţin serios, încât şi acésta ar fi putut sĕ mĕ dispenseze a întra într'o discuţiune seriósă cu dl. P. Ionescu pe acest teren.

ad *b*) Nu m'a importat ca scriitoriu a arăta ací legăturile, ce au existat între credincioşii din Braşov, Sibiiu şi între episcopia Rîmnicului, cât mai mult modul cum ierarchia sêrbéscă 'şi estindea jurisdicţiunea sa preste biserica română, la care potestatea luméscă îi sta în ajutoriu, — momente, cari sunt hotărîtóre şi pentru încorporarea la sêrbi a celorlalţi români din părţile ungurene şi bănăţene, în privinţa cărora avem prea puţine cunoscinţe. Eată dar' pentru ce am arangiat acéstă materie la istoria sêrbéscă şi nu la cea românéscă, cu atât mai mult, cu cât aici sunt arătate şi unele tentaţiuni de proselitism la care erau expuşi şi sêrbii. Natural mi-s'a părut dară, că aceste momente au locul lor mai potrivit la tractarea despre biserica sêrbéscă.

ad *c*) Cele scrise despre sinodul din Chişineu stau în legătură cu istoria despărţirii ierarchice de către sêrbi, pentru că la el au participat aceiaşi deputaţi, cari la hotărîrea adunărilor din Lugoş, (3 Maiu 1848) şi din Pesta în cuartirul lui Gozsdu (21 Maiu 1848) se aleseră pentru congresul din Timişóra convocat pentru realisarea programului statorit în disele adunări pentru despărţirea ierarchică de către Sêrbi. Congresul convocat în Timişóra, pentru uneltirile sêrbilor nu s'a ţinut; s'a ţinut însă în anul următoriu cu *aceiaşi deputaţi* sinodul din Chişineu, unde cu abandonarea programului despărţirei ierarchice, s'a lucrat sub conducerea lui Dragoş pentru atragerea Românilor pe partea lui Kossuth. Eată dară, că pentru nexul clar al evenementelor, nu pentru „ca memoriul sĕ fie mai mare“, — éră o însinuare copilăréscă! — s'au dat loc şi acestora în opul meu.

ad *d)* Abstracţie făcênd dela aceea, că espunerea „activităţii marelui Andreiu în tóte direcţiunile“ nu putea avé loc într'un op, ca acesta, unde se tractéză de despărţirea ierarchică a Românilor de către Sêrbi şi despre înfiinţarea metropoliei române, — dară cum stăm cu obiecţiunile, că eu aşi fi „luat tot ce am aflat, numai, ca memoriul sĕ fie mai mare“?! Cum stăm cu îndrumarea, că trebuia „sĕ fiu mai cruţătoriu cu banii bisericei“?

După ce am arătat până aci, cât de puţin fundate sunt „observările „critice ale dl Dr. Petru Ionescu, întreb şi eu, cum de dsa în o carte aşa mare, cum o află însuşi, a găsit numai erori şi contraziceri şi nimic bun. Ori-ce critică, fie cât de aspră, trebue pre lângă părţi rele, sĕ'i arate şi părţile bune. Resonul acesta nu-l cunósce numitul domn, căci altcum nu putea ajunge cu conclusiunea, ce l-a preocupat în tótă lucrarea sa, că adecă lipsa acestei cărţi nu s'a simţit „pentru-că din opurile Preasânţitului episcop Nicolae Popea ne puteam câştiga idei clare despre uriaşa luptă, ce a purtat-o providenţialul nostru bărbat Andreiu Baron de Şaguna pe tóte terenele pentru câştigarea drepturilor nóstre“, nu putea ajunge la conclusiunea, că „opul meu nu întregesce opurile Preasânţitului episcop Nicolae Popea şi la nici un cas nu póte ocupa un loc de onóre lângă opurile Preasânţiei sale“.

Şi óre pentru ce a stăruit d. Dr. P. Ionescu sĕ ajungă cu tot preţul la aceste conclusiuni? Pentru ca sĕ placă patronilor dsale *din apropierea dsale*, cari înainte de Dsa pe altă cale au aflat, că de cartea mea nu a fost lipsă, căci ací era cărţile de Preasânţitul Domn Nicolau Popea“. Fiind-că prelângă o cestiune de susceptibilitate se învêrte tótă truda, lăsând la o parte pre d. Dr. P. Ionescu, care ca o slugă credinciósă şi-a împlinit lucrul, spre delucidarea adevĕrului voiu arăta în cele următóre, de a mai fost sau nu lipsă şi de opul de faţă, séu erau de ajuns opurile de Preasânţitul D. Nicolae Popea, dacă întregesce sau nu opurile Preasânţiei sale şi mai ales, dacă cartea mea la nici un cas nu póte ocupa un loc de onóre lângă opurile Preasânţiei Sale“?

Dr. Ilarion Puşcariu.

(Va urma).

---

săsesci. Nu tot atât de norocos apare în *recitativul* şi mai ales în *doina*, care a presentat-o publicului cu ocasia concertului, despre care scriu aceste rênduri. *Doina* e un gen de cântare specifică a popórelor orientale, de care *doina românéscă* iarăşi se deosebesce încâtva, avênd notele sale caracteristice particulare, corespundĕtóre firii poporului român. Dl *Kirchner*, de origine din Germania nordică şi abia de câţiva ani stabilit ín Ardeal, n'a avut destul timp şi ocasie a studia caracterul musicei românesci şi în special *doina* Românului.

Astfel trebue sĕ ne esplicăm de ce nu am putut audí la acest punct din programa concertului aceea ce am fi aşteptat sĕ audim. Ceea-ce am remarcat cu plăcere sunt unele motive de doină aplicate ici colea în partea orchestrală a composiţiei. De altfel acéstă lucrare făcênd parte dintr'o operă mare, o vom puté aprecia mai în detail numai după-ce dl *Kirchner* ne va da ocasie sĕ audim întréga lucrare a D-sale de sub titlul: operă poporală română *„Măriόra“*.

In fine constat, că tóte punctele din program au fost în mod laudabil acompaniate de musica orăşănéscă, care mai ales la instrumentele cu arcuş dispune de forţe bune. In acompaniarea soliştilor din *„Crăiasa ielelor“* a fost însĕ în unele locuri prea puternică, ceea-ce totdeuna e în detrimentul cântăreţului solist.

---

† Dr. Eugeniu de Mocsonyi

Inmormêntarea.

In 29 Maiu n. au fost depuse spre odihnă vecinică în mausoleul din Foen, rĕmăşiţele pământesci ale mult regretatului *Eugeniu de Mocsonyi*, în presenţa unui public fórte numĕros, recrutat din tóte straturile nóstre sociale, care a alergat din tóte părţile sĕ'şi facă datorinţa din urmă faţă de bărbatul ilustru al neamului nostru, care astăzi nu mai este.

Serviciul divin a fost oficiat de 7 preoţi. Intre óspeţi s'a remarcat presenţa Prea Cuvioşiei Sale a domnului Archimandrit *Hamsea* din Arad, a fruntaşilor români din Timişóra, Arad, Lugoş, etc.

Societatea *„Petru Maior“* din Budapesta a fost representată prin presedintele ei dl *Victor Păcală* student în filos. şi prin vicepreşedintele *D. Stoica* stud. fil.

Dl *V. Păcală* a rostit o frumósă cuvêntare în numele societăţii, arătând cine a fost *Eugeniu de Mocsonyi* pentru neam, biserică şi în special pentru societatea *„Petru Maior“*.

Societatea *„Petru Maior“* a depus şi o cunună pe sicriul scumpului ei mecenat.

Când sicriul a fost aşezat în cripta familiară, lacrimi de durere au udat ochii tuturor asistenţilor. Membrii familiei ilustre erau sdrobiţi cu desevêrşire de jalea adâncă ce li-a causat acéstă perdere ireparabilă.

Odihnéscă în pace, cel-ce în viéţă a purtat numele *Eugeniu de Mocsonyi!*

Condolenţe.

Intréga presă română dela noi a anunţat în termini plini de întristare şi cu mare durere de inimă prea timpuria şi adênc regretata mórte a ilustrului bărbat al naţiunei nóstre, Dr. Eugeniu de Mocsonyi. Ear' numĕrul telegramelor şi adreselor de condolenţă, trimise din acest dureros incident la adresa întristatei familii, din tóte părţile locuite de Români, e enorm de mare. S'au espedat şi din Sibiiu numeróse telegrame, din cari reproducem următórele:

*

Telegrama Inaltpreasfinţitului Domn Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*, trimisă Luni, când s'a audit vestea morţii, — d-lui Alexandru de Mocsonyi în *Budapesta*:

Adênc consternat de durere pentru decedarea prea demnului şi mult iubitului Domn Eugeniu, Vĕ exprim cea mai profundă condolenţă, rugând ceriul sĕ Ve întăréscă a suporta tóte cu adevĕrată resignaţiune şi sĕ ne aline greaua durere.

Metianu
metropolit

*

Depeşa P. C. Sale, d-lui Archimandrit-Vicariu. *Dr. Ilarion Puşcariu*:

Domnului *Alexandru Mocsonyi* per Soborsin, *Birchiş*.

Descoper adênca mea întristare pentru trecerea din viaţă a scumpului DVóstre frate Eugeniu. Exprim condolenţa mea la jalnica familie.

Puşcariu, Archimandrit

*

Telegrama dlui *P. Cosma*, adresată Domnului *Alesandru Mocsonyi*:

Ca un fulger din senin ne-a surprins neaşteptata mórte a ilustrului teu frate Eugen.

Dând espresiune profundei mele dureri pentru perderea bunului amic, rog pe Dzeu sĕ-ţi dee ţie putere şi sănĕtate, ca sĕ poţi suporta acéstă lovitură a sorţii spre fericirea fragedei familie orfane.

Parteniu Cosma.

*

Telegrama familiei *Cosma*, adresată Dómnei vĕduve *Teresa de Mocsonyi n. Horváth de Zalabér*:

Adânc consternaţi Vĕ rugăm sĕ primiţi espresiunea profundei nóstre dureri pentru perderea prin mórte a ilustrului Dvóstre bărbat, rugând pe Dumnczeu sĕ Vĕ deie putere a suporta cruda lovitură a sorţii, aflând mângăiere în drăgălaşa familie, scumpele mărgăritare ale mult cercatei nóstre naţiuni.

*

Familia Cosma.

Adresa *Reuniunei femeilor române din Sibiiu*, trimisă Ilustrei Dómne *Teresa de Mocsonyi născ. Horváth de Zalabér:*

Ilustră Dómnă!

Comitetul Reuniunii femeilor române din Sibiiu în şedinţa sa de astăzi, adânc mişcat a luat spre sciinţă vestea morţii iubitului D-vóstre soţ Dr. Eugeniu de Mocsonyi şi a dat espresiune condolenţei sale prin ridicare şi la protocol pentru ireparabila perdere a neuitatului membru onorar şi distinsului sprigînitor al scopurilor urmărite de societatea nóstră.

Mângâierea Vóstră, Ilustră Dómnă, fie, că în viéţă neuitatul defunct s'a bucurat de iubirea şi stima unui popor întreg, şi amintirea sa neştérsă va rĕmâné la toţi aceia, cari ocasiune au avut a-i cunósce calităţile superióre.

După care Vĕ rugăm, ca pe lângă espresiunea adânc simţitei nóstre condolenţe sĕ primiţi asigurarea afectuósei nóstre stime.

Sibiiu, 29 Maiu 1901. Biroul Reuniunei femeilor române.

Maria Cosma, presidentă. *Dr. Ilie Beu*, secretariu.

*

Telegrama domnului Dr. *Ioan Raţiu*, presidentul partidului naţional român, trimisă Dlui Dr. *Alesandru Mocsonyi* la *Căpâlnaş*:

Primiţi cele mai adânc simţite condolenţe,
Dr. Raţiu şi familia.

*

Adresa redacţiunei dela „*Telegraful Român*“, trimisă ilustrului domn Dr. *Alesandru Mocsonyi*, la *Birchiş*:

Adânc mişcaţi de perderea ce a îndurat ilustra familie de *Mocsonyi* şi cu ea împreună întregul neam românesc, ne facem părtaşi la nemărginita Dvóstră durere şi ne reclamăm partea ce ne compete din doliul general. Deplângem şi noi prea timpuria şi neaşteptata mórte a ilustrului Dvóstre frate *Eugeniu*, şi dorim, ca generala intristare de care e cuprins întreg neamul românesc pentru perderea unuia dintre cei mai buni ai sei, sĕ impuţineze durerile ilustrei Dvóstre familii, ear' puternicul Dumnezeu, dela care vin tóte, sĕ vĕ dee destulă tărie, pentru a puté suporta acéstă lovitură grea cu adevĕrată resignare creştinéscă.

Pentru redacţ. „*Teleg. Român*“
T. V. Păcăţian.

*

Telegrama „*Tribunei*“ din loc e următórea:

Dr. *Alesandru Mocsonyi*
Budapesta.
Primiţi adânc simţitele nóstre regrete.
Redacţ. „*Tribunei*“
Silv. Moldovan.

Dela sate.

Inmormântare cu gendarmi.

Gero-Oşorheiu, 30 Aprile v.

Intre împrejurările critice în cari trăesce poporul nostru, fie ce pas ce 'l facem trebue sĕ ne fie bine mĕsurat; datori suntem a atrage atenţiunea mulţimei asupra pericolelor ce o pot amenința, a-'i arăta urmările nefaste, ce póte avé un pas greşit, o abatere dela calea cea adevĕrată. Cred deci a servi pe ai mei, relatând un regretabil cas ce s'a întêmplat în parochia nóstră.

E cunoscută la noi şi în împrejurime familia lui *Vasiliu Costea* a mocanului. Acest bărbat împreună cu doi fii ai sĕi, ambii căsătoriţi, s'au rupt mai în anii trecuţi de la biserica nóstră, din motive destul de josnice, şi a îmbrăţişat aşa numita lege a „*Nazarinenilor*“. A eşit dintre fraţi, din biserica nóstră drept credinciósă şi mântuitóre, pentru a se arunca în braţele peirei. Nu insist asupra acestui regretabil fapt, fiind-că s'a mai făcut amintire despre el. Destul că dispreţul ómenilor l-a acoperit de atunci totdeauna şi l-a urmărit, până şi mort, căci nu de mult a decedat. Asupra modului cum a decurs înmormêntarea acestui rătăcit voiesc a relata, căci cu acésta ocasiune s'au întêmplat lucruri, cari totdeuna vor înfiiera familia Costea.

După ce a repăşit din biserica mamă, după ce a despreţuit-o şi batjocorit-o fără nici un scrupul cât a fost în viaţă, era un lucru natural, ca şi mort sĕ rĕmână departe de ea. De acest lucru şi-a dat bine sama poporul drept credincios în frunte cu harnicul nostru preot *Iosif Stănescu*, când s'a împotrivit înmormêntării lui în cimiteriul bisericei nóstre gr.-ort. Tot asemenea şi-au dat bine sama şi forurile nóstre bisericesci, când au ordinat preotului a nu permite nazarinenilor a fi îngropaţi în cimiter. Cei doi fii ai sĕi însă căutau, ca la tot casul sĕ fie înmormêntat în cimiteriul bisericei nóstre, neavênd alt loc unde sĕ'l înmormênteze, bine înţeles după ritul lor nazarinén, sĕ fie înmormêntat chiar şi cu forţa. Cu tóte întrepunerile fratelui lor, *Iosif Costea*, învĕţător în Sebeşul-mare, ei nu putură fi abătuţi dela pornirile lor pătimaşe, în urma cărui lucru fratele lor i-a părăsit intorcêndu-se la postul sĕu de înv. Astfel nepotrivire fiind din ambele părţi, mortul era espus a rĕmâné neîngropat peste timpul obicinuit.

Antistia comunală luând cunoştinţă de acest fapt şi vĕḑênd că nu póte împăca spiritele fórte agitate, mai temêndu-se şi de vre-o ciocnire, se vĕḑu necesitată a avisa autorităţile civile. Pretura ne- dânduşi cât de puţină ostenélă a constata cum stau lucrurile în adevĕr, şi căutând a se ingera pe nedreptul în afacerile nóstre bisericesci, a hotărît: că, cu considerare la faptul, că bĕtrânul *Vasiliu Costea*, în trecerea sa de la biserica română, nu îndeplinise nici o formalitate, prin urmare se putea considera tot ca credincios al bisericei gr. ort., îndrumă şi încă într'un mod ḑestul de sever, antistia comunală, ca sĕ iee dinpreună cu preotul tóte mĕsurile de lipsă şi în timpul cel mai scurt sĕ'l înmormênteze, *îndeplinind ceremonialul după ritul bisericei nóstre*. In urma acestora antistia comunală a şi venit în faţa locului spre a lua mortul sĕ'l îngrópe, ear' preotul nostru şi poporul drept credincios, spre a evita ori ce neplăcere, ce ar fi putut cădé asupra lor, cu durere în inimă, se vĕḑură constrînşi a permite înmormêntarea în cimiter, hotărând sĕ fie însă îngropat într'un loc retras, anume destinat pentru casuri de mórte escepţională. Acolo şi săpară grópa. Luând astfel tóte preparativele necesare unei înmormêntări, preotul urmat de o mulţime de popor plecă spre casa mortului. Insă tóte fură înzĕdar! Cei doi fii rătăciţi încuiară uşa şi se opuseră cu tótă puterea la estradarea mortului! ba antistia comunală vĕḑênd că nu póte pătrunde în casă, aduse un faur, spre a descuia uşa. Aceasta nu întrică câtuşi de puţin pe fii rătăciţi, ci vĕḑênd, că antistia comunală întrebuinţéză forţă, amenintara cu mórte pe cei ce ar fi cutezat a pătrunde în casă. Pentru a evita din nou vre un cas neprevĕḑut, antistia comunală se îndepărtă, zicênd preotului şi poporului sĕ astupe grópa.

Insă despre aceasta nóuă împotrivire s'a făcut arătare la pretură, declinând ori ce responsabilitate de la sine, şi cerênd antistia comunală sĕ se iee disposiţiuni noue.

Era după 6 óre séra; preotul celebra serviciul divin în biserică, când a fost avisat că au sosit doi gendarmi cu ordin expres, ca sub îngrijirea lor sĕ se îndeplinéscă înmormêntarea. Eată o înmormêntare făcută sub paza gendarmilor. Óre ruşinea aceasta asupra cui póte cădé? Numai şi numai asupra perduţilor din familia Costea, cari sub cuvênt că întocmirile din biserica nóstră drept credinciósă nu sunt corĕspunḑĕtóre, au primit altă religie, şi au ajuns acolo că nu se ţin nici de una nici de altă biserică, devenind cu adevĕrat nisce oi rătăcite.

Preotul cu poporul din nou se îndreptă spre casa mortului, după ce dispuse a se destupa grópa. Intrĕ acestea însă nazarinenii, o adunătură de unguri din comuna nóstră şi comunele vecine, urmaţi de Jidovi, ţigani şi tot feliul de lăpădături din comună, luară mortul şi se îndreptară spre cimiter, fiind firm hotărîţi că cu puterea chiar sĕ pătrundă acolo. La întrarea în cimiter întêlnindu-se cu preotul, gendarmii provocară pe nazarineni sĕ predee sicriul, ceea ce s'a şi întêmplat fără opunere, şi sub conducerea preotului nostru ajunseră în cimiter cu mortul. Atrăgênd preotul atenţiunea gendarmilor, acestia provocară pe nazarineni sĕ nu cuteze a întra nici unul în cimiter. Credincioşii înarmaţi cu lopeţi se postară la pórta cimiterului ne permiţênd nici unui nazarinean a întra în cimiter, un lucru fórte cuminte, căci altcum o neînţelegere era inevitabilă, aşa era poporul de agitat.

După ce preotul a îndeplinit tot ceremonialul prescris, se făcu înmormêntarea punêndui-se crucea deschisă de biserică, căci lemnul ce înadins a fost adus de nazarineni a fost respins; ba temêndu-se a nu se înlocui preste nópte, grópa nopţi dearêndul a fost păzită.

In tot decursul înmormêntării s'a observat, că poporul era în o stare fórte agitată, şi dacă o neînţelegere a fost evitată, acésta numai harnicului nostru preot Iosif Stănescu i-se póte atribuí, ne lipsind ca în tot deuna nici de aici cu sfaturile sale părintesci.

Un bun esemplu au arătat însă toţi credincioşii întru susţinerea şi apărarea credinţei lor religióse, nepermiţênd a li-se atăca convingerile lor de credinţă. Cât despre acea familie rătăcită, îşi póte ori cine închipui de ce renume se bucură în împrejurime. Huiduită, batjocorită, despreţuită este ea de tótă lumea şi servesce de esemplu celor puţin conscienţioşi.

Oşorheanul.

NOUTĂŢI

Din causa sfintei sĕrbători a Pogoririi Sft. Duh, numĕrul proxim al fóiei nóstre va apăré numai Joia viitóre.

*

Guvernatorul hotelului. Ducele *Bernardin de Saxa-Weimar-Eisenach* zilele trecute s'a căsătorit cu fiica hotelierului *Brockenzeller* din Wiesbaden. Tatăl ducelui s'a înfuriat aşa de mult pe moştenitoriul sĕu pentru acésta mesallianţă, în cât *l'a desmoştenit* şi l-a espulsat de pe întreg teritoriul ducatului. Tinerul Bernardin însĕ nu şi-a făcut mari griji de espulsarea şi desmoştenirea sa. Primind ordinul de espulsare a reflectat voios următórele:

— Fórte bine! Mĕ voiu duce deci sĕ guvernez — hotelul socrului.

*

Cuvêntul Regelui. Monitorul oficial al României publică următoriul comunicat: „Pentru gloriósa aniversare de 10 Maiu, cele mai călduróse şi mai bine simţite felicitări fiind adresate Regelui şi Reginei, cu vii urări pentru Majestăţile Lor şi Alteţele Lor Regale, dl ministru preşedinte al consiliului, este însărcinat sĕ exprime cele mai vii mulţămiri înaltului cler, d-lor representanţi ai naţiunei, autorităţilor civile şi militare, diferitelor asociaţiuni şi comunităţi, comerciului şi industriei, tuturor persónelor particulare, cum şi cetăţenilor în obşte, cari prin adrese şi telegrame, acoperite de nenumĕrate semnături, ca şi prin înscrieri la Palat şi prin manifestaţiuni publice, la cari Çapitala a luat o mare şi frumósă parte, s'au grăbit sĕ mărturiséscă simţeminte totd'auna vii de iubire şi profund devotament pentru tron şi dinastie.“

*

Pentru biserică. Domnul *Teofil Tulea*, notariu cercual, cu ubicaţiunea în Hunedóra, a binevoit a pune la disposiţiunea comitetului parochial al bisericei gr.-or. române de aici suma de 80 (optzeci) coróne, în scopul facerei unor trepte noue de piatră la uşa progadiei bisericei nóstre.

Pentru acéstă faptă marinimósă i-se aduce şi pe calea acésta mulţămită căldurósă. Hunedóra la 27 Maiu 1901 st. n. *Comitetul parochial.*

*

Maial în Lancrĕm. Corpul didactic din comuna Lancrĕm învită la Maialul ce se va aranja în 22 Maiu st. v. (A treia zi de Rosalii) în dumbrava numitei comune, cu copiii de şcólă.

Ear de va fi timpul nefavorabil se va ţiné în o sală a şcólei. Inceputul la 10 óre a. m. Preţul de întrare de persónă 50 fil. de familie 1 cor. Venitul curat e destinat pe séma bibliotecei şcolare.

*

Maial în Poiana. Primim învitare la maialul casinei române din *Poiana*, care se va ţiné Marţi a treia zi de Rusalii (22 Maiu 1901 st. v.) în pădurea din „*Staule*“. Invitări speciale nu se fac. La cas de timp nefavorabil ţinerea maialului se va amâna pe Dumineca viitóre (27 Maiu 1901 st. v.)

*

Maial în Sĕlişte. Luni în 3 Iunie n. c. (a doua zi de Rusalii) se va ţiné maialul şcólei din *Sĕlişte* la care se învită onoratul public din loc şi jur. La cas de timp nefavorabil maialul se amână pe Dumineca vitóre. *Corpul învĕţătoresc.*

*

Petrecere în Brad. Ni-s'a trimis învitare la producţiunea împreunată cu joc, ce se va arangia la 21 Maiu (3 Iunie) 1901 în hotelul „Central“ din Brad. Venitul e destinat pentru: „Masa Studenţilor“ dela gimnasiul român gr.-ort. din Brad. Preţul de întrare: Loc I. 2 cor. Loc II. 1 cor. 60 fil. Partere 50 cr. Inceputul la $7^1/_2$ óre séra.

*

Concert în Sebeşul-săsesc. Reuniunea română de cântări din Sebeşul săsesc învită la concertul ce-'l va da în 3 Iuniu st. n. a. c. (a dóua zi de Rusalii) în sala cea mare a hotelului „La leul de aur“ în favorul fondului ei. Inceputul precis la 8 óre séra. După concert urméză joc. Preţul de întrare de persónă: Locul I. 1 Cor 60 bani; Locul II. 1 Cor. 20 bani; Locul III. 80 bani; Galleria 1 Cor.; Locul de stat 60 bani. Biletele se pot procura în prăvălia dl. Victor Săbăduş (piaţa mare) şi séra la cassă. Plussolvirile se vor publica în ziare.

*

Cununie. Dl *Elie Ioanovici*, cleric abs. şi ales preot în Şoimuşul-român (tractul Murĕş-Oşorheiu) şi d-şóra *Iudita*, fiica preotului Nicolau *Aron* din Lasläul-român, anunţă serbarea cununiei lor, care va avé loc Duminecă, în 27 Maiu st. v. 1901, în biserica gr.-or. din Lasläul-român.

*

La Atena. S'a hotărît, ca la 15 August, studenţii români din Bucureşti sĕ facă o excursiune archeologică în *Grecia*. Guvernul le va pune la disposiţie un vapor. Cotisaţia pentru fie-care student va fi de 50 lei dus şi întors, plus întreţinerea până la *Atena*. D-nii profesori şi particulari cari vor voi sĕ ie parte, vor trebui sĕ plătéscă 100 de lei. Rectorul universităţei din *Atena*, precum şi preşedintele societăţei „*Ellinismos*“ dl *Cazazis* din *Atena* sunt deja puşi în curent despre acésta escursiune şi pregătesc studenţilor români o primire entusiastă.

*

Monumentul lui G. Candrea. Primim următórele informaţiuni:

La 20 Mai, sĕrbătórea Rusaliilor, urmând sĕ se desvĕléscă la Gratz monumentul comemorativ al regretatului naţionalist şi profesor *George Candrea* — comitetul de iniţiativă a stabilit următórea programă a serbărei.

Diminéţa órele $9^1/_2$

I. *Parastas*, oficiat de un preot român, venit anume în acest scop.

órele $10^1/_2$ *a. m.*

II. *Solemnitatea desvĕlirei monumentului*, în asistenţa întregei colonii române din Gratz şi a delegaţiunilor venite din diferite centre românesci. Cu acéstă ocasiune se vor pronunţa discursuri şi se vor depune mai multe cununi.

Séra órele $5^1/_2$

III. *Şedinţă festivă* în memoria lui George Candrea.

La órele $7^1/_2$

IV. *Masă Comună*, la care se vor ceti telegramele şi scrisorile de ocasie sosite din patrie.

Domnii cari doresc a lua parte la acésta românéscă sĕrbare sunt rugaţi a se anunţa *Dlui Dr. Valer Popescu*, (Allgemeineskrankenhaus — Gratz) pentru a se puté lua unele mici disposiţiuni înainte.

Profităm de acéstă ultimă ocasiune pentru a ruga pe puţinii domni în întârziere cu listele, sĕ le înapoieze — de urgenţă, cu ori ce resultat.

Anunţăm în acelaş timp că după acésta sĕrbare *comitetul de iniţiativă va scóte o broşură, cu o amĕnunţită dare de sémă asupra întregei gestiuni financiare*, şi pe care o va distribui la gazete şi la tóte persónele cari au subscris sume.

Pe cât suntem informaţi monumentul acesta se va desvĕli cu o deosebită pompă. Până acum şi-au anunţat sosirea delegaţiuni de studenţi români dela Universităţile din Viena, Cernăuţi, Cluj, Pesta, Leoben, München, Lipsca, Zürich, şi Bucuresci. —

*

Esamen. Anunţăm cu plăcere, că simpatica Dşóră *Aneta Mitru* din Bacău (România) a depus cu succes *eminent* esamenul de profesóră, la şcóla ev. luth. de lucru de mână (Lutherschule) din loc. Din lucrurile dela esposiţia acestei şcóle s'a remarcat bine talentul şi desteritatea Dşórei *Mitru* şi avem convingerea, că şcóla la care va fi aplicată ca profesóră, va câştiga o bună putere didactică.

Notă.

Sunt admişi la *esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc* următorii:

Ioan Bănăţanu, Moise Bărseanu, Mihail Petru, Nicolau Cândea, Hareti Russu, Elena Neguţiu, Ioan Popica, Nicolau Şandru, Petru Giurgiu, Iosif Dumitru, Vasiliu Oniciu, Ioan Mardanu, Nicolau Vas, Ioan Terec, Iancu Dragotă, Ana Nicola, Ioan Chivescu, Iosif Cotişel, Maria Ciuruga, Ioan Iancu, Dimitriu Solomon, Augustin Dura, Georgiu Petrinca, Georgiu Bodea, Nicolau Dragomir, Eugen Popescu, Aurelia Preda, Gavriil Mateeş, Pavel Lazar, Vasiliu Butură, Vasiliu Mateiu, Ioan Simulescu, Gherasim Popa, Iosif Gligor, Ghedeon Henteş, Vasiliu Vêja, Ioan Boldea, Nicolau Bărbat, Sever Cheţan, Georgiu Gligor, Alecsandru Furduiu, Ioan Varga, Nicolau Suma, Atanasie Moţiu, Ioan Cocan. Petru Macedon, Nicolau Rĕuţa, Vitoria Vasilie, Nicolau Garoiu, Georgiu Cociş, Ioan Bratilescu, Emil Sămărghiţan Ioan Cotuţiu, Pavel Ioan, Ioan Bogdan, Elena Nan, Nicolae Comaniciu, Ioan Opriş, Nicolau Lancea.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„**Cursele diavolului**, sau nărăţiuni populare scóse din viéţa poporului, scrisă de Ioan *Bochiş* preot român in Borşa“. Sub titlul acesta a apărut în Gherla o colecţiune de istorióre în cari autorul punênd în vederea ţeranilor (căci pentru ei sunt scrise) multele năcazurî şi nenorociri isvorite din pismă, céртă, procese, lenevire, beţie şi creştere rea, îi îndémnă la trezvie, la dragoste frăţescă, sîrguinţă şi religiositate şi ca mijlóce pentru ajungerea tuturor acestora: la cercetarea bisericei şi trimiterea fiilor lor la şcólă.

Dacă stilul şi limba acestor istorióre ar cuadra cu nobleţa scopului urmărit de ele, autorul ar fi îmbogăţit literatura nóstră porală cu o carte de valóre. Şi aşa însĕ, cărturarii ţerani vor avé bun folos din cetirea lor.

„Cursele diavolului“ costă 1 cor. 20 fil., (plus 10 fi porto) şi se póte procura de la autor în Koloczs-Borsa, de la librăria A. Todoran în Gherla şi de la tipografia diecesană din Gherla (Szamosujvár).

FELIURIMI

Cum se plătesc impositele în Africa. In statul Uganda, ai cărui sudiţi negri şi-au achitat deja tóte impositele pe anul acesta, plătirea se face în naturalii. Era eiectată pentru anul acesta suma de 1,500.000 de milióne de coróne şi fiind-că locuitorii Ugandei nu se prea îndeletnicesc cu moneta, fie-care dintrĕ ei şi-a plătit impositele în natură: cu animale, fructe şi alte objecte. Astfel s'a adunat în „palatul“ guvernial: cinci elefanţi, o zebră, douĕzeci cimpanse, o mulţime de porci, antilope, şerpi, maimuţe, cocori, arici, etc. Când se terminase plătirea dării, palatul părea o adevărată menagerie.

*

Tren electric în odaie. Sultanul de Maroc e aşa de leneş în cât nici dintr'o odaie într'altra nu merge pe jos. Şi-a întrodus deci prin tóte odăile palatului ralii înguste pe cari e aşezat un vagon de tren în miniatură, ear' pe acesta e un otoman pe care zăcăreşte Lenevia Sa sultanul. Când are poftă de a trece în altă odaie, face semn cu mâna, şi îndată e pus în funcţiune un motor electric, care duce vagonaşul la locul indicat de sultanul.

*

Ruinele Vavilonului. O espediţie stienţifică germană, care de mai multe luni lucréză la săparea ruinelor Vavilonului, a telegrafat zilele trecute la Berlin, că lucrările au dat resultat mulţămitoriu. Ruinele străvechiului oraş sunt deja scóse la ivélă şi cu escepţia arealului — corĕspund perfect descrierei din cărţile lui Herodot. După cum se afirmă în scrierile lui Herodot, oraşul Vavilon se estindea pe un areal cât ar fi al oraşelor Londra Paris şi Berlin împreună; săpăturile arată însĕ, că arealul nu-i era mai mare de cât a cincea parte din arealul Londrei. Palaturile şi monumentele de artă, aflate cu ocasiunea săpăturilor, corĕspund perfect datelor din Herodot.

*

Bĕtrâneţele şi sexul. Comparând numĕrul moşnegilor de sex bărbătesc cu cel al femeilor, resultă că în general femeile trăesc mai mult de cât bărbaţii. Proporţia e cam următórea: La 100 bărbaţi de câte 90 ani se vin 178 femei de aceeaşi etate; ear' la 100 de câte 100 ani se vin 155 femei de aceeaşi etate.

Privită cestiunea din punct de vedere al claselor sociale, resultă că bogătanii dau fórte mic contingent etăţii înaintate (din causa traiului prea luxurios), pe când clasele mijlocii sunt abundant representate. De clasă mijlocie a fost şi mosnégul Miloş Ţiertan, care ajunsese la adâncile bĕtrâneţe de 185 ani trăind în fericită căsătorie 130 ani.

In raport cu profesiunile, mai mult trăiesc preoţii; etate respectabilă ajung şi artistii (Michel Angelo a trăit 90 ani, Tizian aprópe 100), până când medicii nu se pot nici-decum lăuda cu etate mare. Astfel în timp ce dintrĕ 100 preoţi ajung 21 la etatea de 70 ani, dintrĕ 100 medici abia 12 se pot bucura de viéţa aşa de îndelungată.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Vĕduva protopopésă a tractului Cluşului Prea Onorata dómnă Ana Roşescu din Cluş a donat bisericei nóstre întru memoria rĕposatului ei soţ şi neuitatului şi mult iubitului nostru fost protopresbiter tractual Vasilie Roşescu ca născut din acósta parochiă, un policandru de lemn aurit, fórte frumos sculpat, pentru 16 lumini, în valóre de 140 coróne, cu epromisiunea frumósa, că până ce va fi în viaţă 'l va provedé cu luminările necesar precum şi un ornat întreg de vestminte bisericesci fórte frumóse, cu preţul de 180 coróne, cu totul a donat bisericei nóstre ornate în valóre de 320 coróne.

Subscrişii esprimă pe calea acésta generósei donătóre în numele bisericei gr. or. din Gerö-Oşorheiu sincerile mulţămiri pentru binefacerea sevêrşită.

Bunul Dumnezeu sĕ-i lungéscă firul vieţei întru mulţi ani fericiţi pentru binele bisericei nóstre, rĕsplătindu-i fapta frumósă cu plată cerészcă! — Ear' pentru sufletul celui mutat din aceste trecătóre soţul Domniei Sale mult iubit, şi fost protopresbiterul nostru neuitat, va ruga acéstă sântă biserică pentru tot-deuna în rugăciunile sale pe Atotputernicul sĕ-l aşeze în curţile sale, precum este scris — veselindu-se acolo cu cei-ce bine plăcutau lui din veac

Servéscă acésta nobilă faptă drept esemplu de imitare şi altor creştini binevoitori şi iubitori de sânta nóstră biserică.

Comitetul parochial rom. gr. or. al bisericei din Gerö-Oşorheiu, 14 Maiu 1901.

Iosif Stănescu
paroch rom. gr. ort.

Grigorie Sas
epitrop

Vasiliu Vereşiu
notariu al comit paroch

Mulţămită publică.

Subscrişii în numele comitetului parochial rom. gr. or. din Gerö-Oşorheiu tractul Cluşului ne ţinem de sânta datorinţă a aduce şi pe acésta cale mulţămita publică dreptcredincioşilor şi iubitorilor de sânta biserică poporeni din Gerö-Oşorheiu, cari au jertfit cu procurarea mai multor recuisite bisericesci la sântele praznice ale învierei Domnului din anul curinte, ceea-ce au înfrumseţat mult sânta nóstră biserică şi anume:

Flore Dan cu soţ. Verona, Ilie Dan cu soţ. Florica, Vasiliu Opriş cu soţ. Floarea, Niculae Dan cu soţ. Reveca şi Petru Dan cu soţ. Măriuţa au donat un ornat întreg de vestminte negre bisericesti în valóre de 76 coróne, — Petru Crişan cu soţ. Verona, o icónă a s. Treimi în valóre de 10 coróne, Teodosia Hurgoiu l. Ilie, un acoperemênt frumos cusut cu mĕtasă pentru Iconostas, lucrat de mâna sa propriă în preţ de 10 coróne, Alexandru Gavriş cu soţ. Verona au compactat un molitvelnic în legătură frumósa cu 7 coróne, Petru Hurgoi cu soţ. Floarea n. Vereş o perdea la s. altariu cu 30 coróne, mai departe au donat bani următorii: Maria Stănescu n. Cesches preotésă 4 cor., Ioan Opriş, candidat de preot 1 cor., Vasiliu Hurgoiu, cu soţ. Verona 4 cor., Valeria Hurgoiu fiica l. Vasilie, 4 cor., Niculau Hurgoiu cu soţ. Anastasia 4 cor., Verona Vereş, vĕd. preotésă 1 cor., Iosif Hurgoiu, cu soţ. Nastasia 3 cor., Ioan Hurgoiu fătu cu soţ. Florica 2 cor., Ioan Hurgoiu a Petri cu soţ. Verona 2 cor.,

Grigoriu Sas cu soţ. Catrina 2 cor., Ioan Nuţ cu soţ. Anica 2 cor., Ioan Roşescu cu soţ. Maria 2 cor., Ioan Veres cu soţ. Măriuţa 2 cor., Ioan Chereş cu soţ. Măria 1 cor., Vasiliu Opriş cu soţ. Flórea 1 cor., Ioan Gavriş cu soţ. Flórea 1 cor., Dimitrie Gavris cu soţ. Nastasia 1 cor., Ioan Dan l. Niculae cu soţ. Nastasia 1 cor., Ioan Vereş l. Onuţ cu soţ. Nastasia 1 cor., Nicolau Gheran cu soţ. Sofia 1 cor., Petru Vereş cu soţ. Măriuţa 60 fil., Niculae Sas cu soţ. Teodosia 40 fil., din cari contribuiri s'au procurat o perdea la s. altariu cu 30 cor. şi una copie de argint de China, aurită, cu 7 cor.

Dee Atotputernicul Dumnezeu, ca aceşti credincioşi crestini şi binefăcĕtori sĕ-şi afle resplata dela Tatăl luminilor şi, nobila lor faptă sĕ servéscă de esemplu şi altor creştini iubitori de Dumnezeu şi de biserica lor.

Comitetul parochial rom. gr. or. al bisericei din Gerö-Oşorheiu, în 20 Maiu 1901.

Iosif Stănescu
paroch rom. gr. ort.

Grigorie Sas
epitrop

Vasiliu Vereşiu
notar ac comit. paroch.

Mulţămită publică.

Pentru repararea bis. gr. or. rom. din *Deva* au contribuit P. T. domnii şi dómne:
Din Haţeg:

Dl şi Dna Mihaiu Bontescu, adv. 24·90 cor., Ioan Muntean, contabil 10 cor., Dr. Praşca, medic 5 cor., Aurel Eliu, contabil 70 fil., N. N. 2 cor., V. T. Gheaja, protopresbiter 1 cor., Oltean învĕţător pens. 40 fil., Iuliu Popoviciu, comerciant 10 cor., B. Popoviciu, comerciant 10 cor., Niculau Teodosiu, dentist 5 cor., Szöllösy Elek, farmacist 2 cor., Dr. Augustin Srăiţariu cand. de adv. 5 cor., Ioăn Cornea, notariu pens. 2 cor., Ioan Baciu, comerciant 10 cor., Vasiliu Vutca, comerciant 1 cor., Mihaiu Bontescu, sosiţi ulterior 4 cor., Dr. Ioan Papp, cand. de adv. 6 cor., Teodor Făgărăşan, proprietar 5 cor., Suma 104 cor.,

Din Deva: Petru Şerban, proprietar mare în S. Tohalm 20 cor., Ioan Stine comerciant 10 cor., Samoilă Hirsch, comerciant, 6 cor., Iuliu Balog, comerciant 10 cor., Imre Szöllősy comerciant 5 cor., Ludovic Csullai, protopretor 3 cor., Amos Gligor, pretor 3 cor., Simion Horavth procuror 5 coróne, Dr. Camillo Horvath adv. 5 cor., Dr Béla Farkas adv. 6 cor. Suma 73 coróne.

Meritul dela colecta din Haţeg este al bunului român-creştin, al d-lui şi d-nei Mihaiu Bontescu adv. în Haţeg. Priméscă atât d-lor, cât şi d-nii donatori adênca mea mulţămită, Bunul D-zeu le resplătéscă!

In numele parochei Deva:

Deva, Maiu 1901.

George Romanul,
protopresbiter·

Nr. 998/901. [73] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parochi în parochiile de clasa III-a vacante:

1. Săcămaş cu filiile Stânceşti-Ohaba.
2. Muncelul-mare cu filiile Boia-Bîrzii, Muncelul-mic şi Runcul-mic (repeţit).
3. Poeniţa Tomi cu filiile Merişor şi Fereşd (repeţit).

se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasionate în cólele *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua informaţiuni dela comitetele parochiale şi dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-'şi aşterne petiţiunile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral la terminul amintit.

Dobra, (Hunyad-Dobra) la 8 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Dobra, în conţelegere cu comitetele parochiale.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Sĕ caută

acuisitori, cari posed tóte trei limbile ţĕrii **pentru un institut de asigurare**. Sĕ primesc **numai** oferte în scris sub „**stabil**“ adresate administraţiunei acestei foi. Nr. [75] 1—3

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Tragerea irevocabilă la
25 Iunie 1901.

Câştigul principal
coróne 30.000 coróne

Losuri „Concordia“
à 1 corónă

recomandă:
banca „Bodencredit“
în SIBIIU.

Nr. 76 1—

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 56 Sibiiu, Joi 24 Maiu v. (6 Iuniu n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Spre federalism.

Curentul politic începe sĕ fie de nou favorabil *Cehilor*, în ceealaltă parte a monarchiei nóstre.

Modul cum s'a întreţinut Monarchul cu unul dintre fruntaşii lor, cu ocasiunea deschiderei delegaţiunilor, şi rĕspunsul categoric al Monarchului, dat la dorinţa esprimată, ca *M. Sa sĕ dee Cehilor drepturile naţionale cerute*, — dovedesc din destul, că cercurile înalte nu mai consideră de periculósă pentru esistenţa monarchiei politica naţională a Cehilor.

Monarchul li-a pus în vedere Cehilor că ***„cu timpul tóte au sĕ urmeze“***. Adeca *tot ce cer Cehii.*

Se ştie care e scopul final al politicei Cehilor: *federalisarea monarchiei.* E o luptă vechie lupta pentru acest ideal politic; pentrucă ea a fost inaugurată încă înainte de 1848, prin marele istoriograf ceh *Palacki,* şi de atunci neîntrerupt a fost purtată, când cu mai mare sau mai mică înverşunare, când cu mai multe sau mai puţine sorţi de isbândă.

Cele mai energice atacuri au fost date pe tema acésta atunci, când centralismul, favorabil Germanilor, se înstăpânise în Austria şi ameninţa cu asigurarea unei eghemonii pe séma elementului german la fel cum e eghemonia Magiarilor în patria nóstră, — ear' sfîrşitul luptei a fost căderea liberalismului austriac, nimicirea eghemoniei germane şi zguduirea temeliilor centralismului.

In urma acestor isbânḑi şansele au început deci sĕ fie favorabile *federalismului*, propagat de politica Cehilor; şi dacă nu se va întêmpla ceva estraordinar, desvoltarea lucrurilor va duce federalismul la sigură şi deplină învingere în Austria, nu numai pentrucă tóte popórele Austriei, afară de câţiva Germani, sunt pentru acest sistem de guvernare, pentru *decentralisarea puterii de stat*, ci şi pentrucă cercurile competente, cum ni-se dă a vedé şi a înţelege, nu mai vĕd astăzi, ca mai nainte, o sigură slăbire de stat în federalisarea monarchiei, ci din contră, sunt chiar convinse, că statul se întăresce dacă fiecare popor se guvernéză pe sine şi prin sine, fiindcă prin acésta se nasce emulaţie între singuraticele popóre, emulaţia întru a jertfi, a munci şi a înainta pe tóte terenele vieţii publice.

După cele întêmplate, ne vine sĕ credem, că cercurile deciḑĕtóre *astfel* încep sĕ resoneze în Austria. Şi bine resonéză. Pentru-că trecute sunt zilele politicei de unificare de stat, în ce privesce limba, o utopie după care înzadar alérgă şi şovinistii magiari, căci astăzi, când tóte popórele au ajuns în posesiunea unei desĕvârşite *constienţe naţionale*, nu mai póte fi desnaţionalisat nimeni. Afară de acésta, e lege vecinic esistentă, că tóte lucrurile îşi au menirea şi misiunea în lumea acésta în forma în care au eşit din mâna creatorului; prin urmare, statele încă au sĕ rĕmână în formaţiunea ce li-s'a dat dintru început, fie în ele amestecătura de limbi ori-cât de mare şi ori-cât de neplăcută pentru cei-ce ţin puterea în mână.

Nu *un* popor, ci un *spirit* are sĕ domnéscă în state poliglote, spiritul *toleranţei* şi al iubirii reciproce între popóre!

Recunoscut fiind odată acest lucru, trebue sĕ fie recunoscut şi celalalt, tot atât de adevĕrat, că pentru a puté fi tare, sănĕtos şi plin de viéţă corpul întreg, statul: e necesar ca şi singuraticele membre ale corpului: popórele cari îl formézǎ, sĕ se întărésca, sĕ se desvólte, sĕ se perfecţioneze, dat fiind, că forţele lor constituesc forţele întregului. In consecinţă, nici într'un stat, care din întêmplare nu e naţional, şi din care din întêmplare nu pot fi alungate popórele de altă limbă, nici nu pot fi desnaţionalisate cu puterea, pentru-că o astfel de putere nu există: nu e admisă şi nu póte fi admisă suprematia, domnia unui popor asupra celorlalte, pentru-că prin acésta sufere perderi statul însuşi, desvoltându-se numai o parte din el, de regulă partea cea mai mică, pe când partea mai mare rĕmâne în nedesvoltare, în lâncezală.

Dacă curentul politic începe deci sĕ fie favorabil Cehilor în partea ceealaltă a monarchiei, — lucrul n'are decât sĕ ne bucure, fiind-că politica Cehilor e basată tocmai pe principiile desvoltate; şi e semn de îndreptare spre bine, dacă cercurile deciḑĕtóre încep sĕ se închine acestor principii sănĕtóse şi singure prielnice pentru conducere şi guvernare în state poliglote. Şi suntem siguri, că va veni timpul, când şi cercurile competente dela noi le vor accepta şi le vor aplica în conducerea de stat, pentru-că numai aşa se póte restabili pacea şi liniştea internă, atât de mult necesară pentru întărirea şi consolidarea statului.

Dee-se fie-cărui popor aceea ce i-se cuvine, *teren de liberă desvoltare pe tóte liniile,* şi bine are sĕ fie!

Delimitare naţională. Reichsrathul austriac ţine şedinţe şi sub durata sesiunei delegaţiunilor, şi resolvă mereu chestiunile puse la ordinea zilei. In şedinţa de Sâmbătă a votat în a treia cetire şi cu vii aprobări proiectul de lege despre *investiţiuni*, precum şi proiectul de lege despre *canalisare.* Pentru acesta din urmă s'a cerut votare nominală, ceea-ce acceptându-se, resultatul votării a fost următorul: pentru primire au votat 198, în contra primirii 46 deputaţi. A urmat, ca al treilea punct al ordinei de zi, votarea *provisoriului* budgetar, asupra căruia s'a deschis o discuţie mai animată. Deputatul *Scheicher* (social-creştin) pledând pentru acceptarea provisoriului budgetar, şi-a esprimat dorinţa, ca gruparea de acum a provincielor aparţinĕtóre Austriei *sĕ fie înlocuită cât mai curênd cu o nouă grupare făcută* **după naţionalităţi,** *fiind-că Austria numai atunci va fi destul de tare faţă de Ungaria şi va puté împedeca întărirea Magiarilor în contul provincielor germane şi slave din Austria.* Declaraţiile acestea au avut bună primire din partea tuturor partidelor din reichsrath.

In interesul adevĕrului.

„Tribuna Poporului“ din Arad află o deosebită plăcere în respêndirea de ştiri neexacte şi tendenţióse despre — *Sibiiu.*

Astfel rischéză şi în nrul 93 din 1 Iunie u. nişte afirmaţiuni, pe cari cineva numai cu intenţiuni rele le-a putut pune pe hîrtie pentru a le da publicităţii.

Lucrurile vin presentate aşa, ca şi cum Inaltpreasfinţitul nostru Archiepiscop şi Metropolit ar fi încunjurat în Sibiiu numai de rĕuvoitori şi de duşmani; din care causă ar simţí necesitatea sĕ se îngrădéscă cu ómeni mai de încredere, şi de aceea *s'ar lucra* la pensionarea a vre-o trei asesori consistoriali, a vre-o patru profesori seminariali şi la instituirea unor protopopi în scaunele vacante, pentru-ca Exelenţia Sa sĕ-şi formeze o partidă de *apărare* faţă de unii membri din consistoriu şi din sinod, şi special faţă de dl *Partenie Cosma,* directorul *„Albinei“*, — după *„Trib. Pop.“* cel mai mare contrariu al Escelenţiei Sale.

Asigurăm pe confraţii dela Arad, că Inaltpreasfinţia Sa, Archiepicopul şi Metropolitul *Ioan Metianu,* se bucură aici în Sibiiu de cea mai nemărginită încredere, veneraţiune, stimă şi iubire din partea tuturor, prin urmare şí din partea venerab. domn *Partenie Cosma.*

Nu este adevĕrat deci, că Inaltpreasfinţia Sa ar căuta sĕ-şi formeze o partidă de apărare, pentru-că *n'are trebuinţă de ea.*

Nu este adevĕrat, că s'ar lucra la pensionarea mai multor asesori consistoriali şi profesori seminariali, pentru-că vorba e numai de *înlocuirea profesorilor* seminariali, *cari au avansat la alte posturi.*

Nu este adevĕrat, că între Escelenţia Sa şi dl *Partenie Cosma* ar esista raporturi încordate; pentru-că relaţiunile între aceşti doi valoroşi bărbaţi ai neamului şi bisericii nóstre sunt din cele mai bune, ceea-ce nici nu póte sĕ

FOIŞORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

(Urmare)

Cinna şi Antea schimbară o privire de suprindere:

— „Va învia?“

— „In trei zile, nici mai mult nici mai puţin. In ori-ce caz ucenicii sei spun acésta. Am uitat să-l întreb pe el însu-şi asupra acestei chestiuni.... Şi apoi, acésta e de fórte puţină importanţă, de-órece mórtea te deslégă de promisiuni.... Şi chiar dacă n'ar învia, n'ar perde nimic, căci după propria lui doctrină, adevĕrata fericire, ca şi viaţa vecinică, nu începe decât după mórte. Vorbesce cu deplină convingere. El spune că în Paradisul seu e mai multă lumină de cât în întréga lume pămêntéscă, şi cu cât cineva sufere mai mult aici, cu atât va fi mai sigur că va fi fericit colo sus. *Sĕ iubim, sĕ iubim mereu, vecinic sĕ iubim.*“

— „Ciudată doctrină,“ — zise Antea.“

— „Şi gloata 'ţi striga: *„Rĕstigneşte-l!“* — zise la rîndul seu Cinna.

— „In asta n'am găsit nimic surprinḑĕtor. Sufletul acestui popor e împetrit de ură; numai ura e în stare sĕ dee crucea celui ce nu cere decât iubirea.“

Antea 'şi trecu pe frunte mâna slăbită.

— „Şi el e sigur că se póte trăi şi că poţi fi fericit după mórte?“

— „Da. Şi de aceea nu se teme nici de cruce nici de mórte....“

— „O ce bine ar fi, Caius!“

O clipă apoi, ea întrebà iărăşi:

— Dar' de unde o ştie el?“

Procuratorul făcu un gest:

— „El pretinde că o ştie dela Tatăl tuturor ómenilor, care e pentru Ebrei ceea ce pentru noi e Jupiter, cu acéstă deosebire numai, după Nazarinean, că El e unul, bun şi milostiv.“

— „O bine ar fi, Caius!“ — repeta bolnava.

Cinna îşi mişca buzele, ca şi cum ar fi avut ceva de spus, dar' tăcu, şi convorbirea rĕmase aci.

Ponţiu, gândind fără îndoială la doctrina Nazarineanului, da din cap, sau înălţa din umeri.

In sfêrşit, se ridicà sĕ plece.

De odată Antea zise:

— „Caius, aidem sĕ vedem pe acest Nazarinean!“

— „Grăbiţi-vĕ! — adaugă *Pilat* depărtându-se, — cortegiul se va pune în curînd în mişcare.“

VIII.

Amiazul se apropia; ziua mai adineauri caldă şi senină, începu sĕ se întunece.

Dela nord-est pornesc norii, negri ori roşietici ca arama, mici dar' deşi, mânaţi de aprigă furtună. Pe ici şi colo se mai zărea încă albastrul profund al ceriului. Dar' în curênd norii se strînseră de tóte părţile şi învĕliră întregul firmament. Pentru un moment sórele broda marginile lor neregulate cu firişóre de aur.

Deasupra oraşului şi colinelor vecine se mai zărea încă o făşie de ceriu limpede, în timp ce în jos aerul lîncezea într'o nemişcare apăsătóre.

Pe platoul ridicat al Golgotei sunt deja împrăştiate, ici şi colo, mici cete de ómeni, cari se grăbiseră sĕ-şi ocupe locuri, înainte ca cortegiul sĕ iasă din oraş.

Sórele învĕlia în raze licăritóre câmpia pietrosă, largă, gólă, stérpă şi tristă. Şesul de colóre vînătă, se întinde într'o monotonie nesfêrşită.

Numai ici şi colo zăriai câte o scobitură ori crepătură, cari apăreau cu atât mai negre, cu cât platoul era mai tare luminat.

In depărtare se ridică coline înalte, înse tot aşa de sterpe, învĕlite într'o aburélă albăstrue.

Mai jos, întrĕ zidurile cetăţei şi platoul Golgotei, se întinde câmpia semânată de stânci, dar' totuşi mai puţin aridă. Aici, prin gropile unde se grămădise câte puţin nomol, se înălţau smochini cu frunze rari.

Se zăriau de asemenea clădiri cu coperişurile netede, lipite ca cuiburile de rîndunele, cu pereţii colţuroşi, ori mormintele cari luciau la sóre sub albéţa lor strălucitóre.

In ziua aceea, din cauza apropierei sĕrbătorilor, sosiseră locuitori din întréga ţară. O mulţime de bordee şi de corturi, un lagăr complet se ridicase împrejurul oraşului, adevĕrat furnicar de ómeni şi de cămile.

Sórele se ridica treptat în azurul fără nori. Era timpul când aceste înălţimi se afundă de obiceiu într'o tăcere tristă, şi când ori-ce vieţuitóre îşi caută un loc umbrit sub zidurile oraşului, ori în neregularităţile terenului.

(Va urma).

fie altcum între doi ómeni, cari cu începere dela primul congres național bisericesc (1868) până în ziua de astăzi, împreună și în bună înțelegere au lucrat cu zel și abnegare la promovarea trebilor nóstre bisericesci.

Faptul, că domnul *Fartenie Cosma* are câte odată și păreri divergente de ale Escelenției Sale, nu póte fi considerat de *dușmănie;* și Inaltpreasfinția Sa nu-'l consideră nici chiar de *oposiție*, ci de aceea ce e, de o *interesare fórte vie de trebile nóstre bisericești.* Cine ar puté contesta óre bunele relațiuni dintre fericitul Metropolit *Miron* și domnul *Cosma*, și totuși de câte-ori n'a fost diferință de opiniuni și între ei!

Asigurăm pe toți cei-ce nu o știu încă, — și numĕrul acestora trebue sĕ fie fórte mic, — că Escelenția Sa nu este omul care sĕ înstreineze dela sine sau sĕ se înstreineze de ómeni cari pot și vreau sĕ muncéscă pentru biserică și pentru neam. Din contră, a lucrat totdeuna într'acolo și și-a esprimat totdéuna dorința de a vedé grupați în jurul seu pe toți fruntașii nostri valoroși, — cum se face acésta și la celelalte biserici din patrie, — prin urmare binevenită, plăcută și dorită 'i-a fost și îi este colaborarea în cele bisericești și a d-lui *Partenie Cosma*, valorosul și distinsul bărbat al bisericii nóstre.

Credem că am scris destul de lămurit. Rugăm deci pe confrații dela Arad sĕ iee act despre aceste rectificări.

Rĕspuns

la

„Observările critice“

ale domnului *Dr. P. Ionescu* la opul „Metropolia Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania“, op lucrat din însărcinarea Consistoriului metropolitan de *Dr. Ilarion Pușcariu*, archimandrit etc. Sibiiu, 1900 (A se vedea *„Fóia diecesană“* din *Caransebeș*, Nr. 8, 9 și 10 anul curent).

(Fine.)

III.

Inainte de a întra la deslegarea problemei puse, trebue sĕ dau espresiune regretului meu, că dl Dr. P. Ionescu în observările sale critice la opul meu „Metropolia“ s. c. l. a complicat preste mĕsură pre Preasânțitul Domn episcop Nicolae Popea, intonând acum, că cartea mea a fost de prisos, căciací erau opurile Preasânției Sale, acum, că opul meu nu póte ocupa un loc de onóre lângă acelea, acum una, acum alta, prin ce d-l critic a dat și mai mult pe față aceea, ce în Sibiiu din contactul inmediat cu cei interesați era sciut, adecă o susceptibilitate aprópe neesplicabilă, căci și alții s'au mai găsit, cari sĕ scrie în asemenea materie. Tocmai de aceea, deși mie mi-s'au făcut imputări directe din unele părți, că ași fi „pus secerea în holda străină“, numai cu greu m'am putut decide a mĕ estinde și asupra acestui capitol punênd degetul pe rană și căutând a se face cât mai mare lumină și pentru alții, cari nu'și vor fi putut esplica cele „de necredut“. Sunt ómeni, cari cred că a scrie despre metropolitul Șaguna este un privilegiu al Preasânțitului domn episcop dela Caransebeș, căci fericitul în domnul archiepiscop și metropolit Andreiu Baron de Șaguna încă fiind în viéță a încredințat anumite acte pentru biografia sa Preasânțitului Domn episcop al Caransebeșului Nicolae Popea, pe atunci vicariu archiepiscopesc în Sibiiu. Scris'a Preasânția Sa, precum este sciut „Vechia metropolie“, scris'a necrológe la mórtea metropolitului Șaguna. Cine altul mai competent de cât Preasânția Sa putea fi la premiul ce s'a publicat din partea sinodului archidiecesan pentru compunerea biografiei marelui metropolit?! Publicat-a apoi și memorialul metropolitului Șaguna, făcut'a despre viéța lui Șaguna discursul seu de recepțiune la Academia română și póte că mai are și alte lucrări pregătite despre Șaguna, cari sĕ se publice.

Tóte bune și frumóse! dară prelângă tóte acestea, de ce sĕ crédă cineva, că scrierea istoriei bisericesci de sub metropolitul Șaguna ar fi un domeniu nepenetrabil pentru alți scriitori, un „nolli me tangere“ al cuiva, căci sciut este, că cu cât mai mulți scriitori tractéză despre o materie, cu atât mai bine dilucidate devin tóte împrejurările, vĕdênd unul una, altul alta, tindênd tóte la o perfecționare a cunoscințelor asupra unui obiect.

Referindu-ne la istoriă se întêmplă prea adeseori, că un scriitoriu se mărginesce la o anumită sferă și cerc de fapte și întêmplări, emite aceleași judecăți și păreri despre lucrurile întêmplate, până și la folosirea faselor se învêrte într'un anumit cerc; mai mulți însĕ mai bine vĕd lucrurile și dacă se ivesc ici și colea diferențe de păreri, chiar acestea dău incident la lămuriri și la cercetări ulterióre. Pentru ce dară nemulțămire, că am scris și eu despre metropolitul Șaguna recte despre reînființarea metropoliei nóstre, mai cu sémă, că eu, care înca mĕ țin învĕțăcelul lui Șaguna și prin urmare între cei competenți, am scris la însărcinarea Preavenerat. Consistoriu metropolitan și Măritului congres național-bisericesc?

Că însuși fericitul metropolit Șaguna m'a socotit pre mine și pre fratemeu Ioan Cavalerul de Pușcariu între cei competenți a'i scrie chiar și biografia sa, se vede lămurit de acolo, că tóte actele biografiei sale, cum le rangiase însuși pre lânga un scurt memorial din viéța sa, în anul 1872 mi le-a încredințat mie și faptice mi-le-a și predat mie spre păstrare, cu îndatorirea, ca dupa mórtea sa, ce o prevedea, sĕ le predau fratelui meu Ioan, ca pe basa lor sĕ-i scrie biografia. Motivarea lui Șaguna, pentru-ce chiar pre fratele meu îl încredințéză cu scrierea biografiei sale, pentru crutarea de persóne, o las de astă-dată neamintită. Am ținut la mine actele încuete trei luni de zile, în care timp cu învoirea metropolitului am făcut pentru mine și o copie de pe ele pentru ori-ce eventualitate. Dară nici nu mi-a părut rĕu pentru ostenélă, pentru-că Preasânțitul Domn episcop de astăzi al Caransebeșului, atunci vicariu archiepiscopesc, aflând dela mine cu óre-care supĕrare, despre cele întêmplate, a reclamat dela metropolitul actele pentru sine, eu am fost provocat sĕ le restitui și astfel au ajuns actele biografiei lui Șaguna în mânile Preasânției Sale.

Pre lângă aceste acte, ocupându-mĕ eu la însărcinarea fericitului metropolit cu arangiarea biblioteci archiepiscopesci în timp aprópe doi ani, până am terminat, cu puțin înainte de mórtea metropolitului compunênd și un catalog al cărților, ce a și servit de inventariu al bibliotecii, — am dat preste mai multe fascicule de acte oficióse de importanță pentru istoria bisericei nóstre, pe cari după mórtea archiepiscopului-metropolit le-am predat Preasânției Sale Domnului episcop Nicolae Popea spre folosire la compunerea biografiei.

Fiind de dorit, ca nu numai actele biografiei, dară și aceste acte, ce aparțin archivului Consistoriului archidiecesan din Sibiiu, sĕ se restitue la locul lor, unde aparțin, la archiepiscopiă, așa cred a nu fi fără interes, dară și de folos, ca sĕ indic aci fasciculele actelor ce le-am predat eu Preasânției Sale, după cum de atunci (anul 1873) le-am notat pre o hârtie: Acelea sunt:

1. Un fascicul mai mic de acte din anul 1865.

2. Un fascicul mai mare de acte din anii 1866 și 1867, corespondența cu metropolitul Al. St. Șuluțiu.

3. Un fascicul de acte estrase din archivul statului din Budapesta privitóre la biserica nóstră ortodocsă română.

4. Un fascicul cu adrese de mulțămite și încredere către Șaguna din diverse părți, persóne, corporațiuni ale naționalităților, cu ocasiunea cuvêntării în senatul imperial în anul 1860.

5. Un fascicul cu diverse acte privitóre la negoțiațiunile pentru despărțirea ierarchică a Românilor de către Sêrbi și înființarea metropoliei române an. 1860.

6. Un fascicul gros cu diverse concepte, resoluțiuni, epistole, cerculare privitóre la diferite obiecte, începênd de prin anii 1850 până târziu.

7. O broșură litografată, cu diverse acte estrase din archivul curții ce privesc promovarea unirei, cumpĕrate și trimise metropolitului Șaguna prin Andreiu Mocsonyi.

8. Un fascicul cu diverse hârii, precum culegere de date istorice despre unire, procese bisericesci, petițiuni.

Aceste acte, al căror loc este archivul archiepiscopiei nóstre, vor servi de isvor și pentru alții, cari vor voí sĕ cunóscă istoria bisericei nóstre pe timpul păstoririi lui Șaguna, ca și o baie minerală (o mină), care pe un timp a fost esploatată de proprietariu și apoi părăsită, ajungênd în mâna altui proprietariu — acesta prin noua muncă și risic de spese mari a ajuns a scóte din ea nouă bogăție de minerale scumpe. Dacă se găsesc și se vor găsi și alții în viitoriu a scrie despre metropolitul Șaguna afară de posesorul de astăzi al actelor atinse mai sus, sĕ nu se socotéscă acésta ca o „conturbare în posesiune“, nici sĕ nu se dee alarm, cum a făcut cu mine înainte cu vr'o doi ani un perfugariu scriind în „Tribuna Poporului“ din Arad și pare-mi-se și în „Fóia Diecesană“ din Caransebeș, că ar fi vĕdut la mine acte, ce le-aș fi înstreinat din archivul Consistoriului archidiecesan, folosindu-le la tipografia nóstră archidiecesană.

Credem, că o monopolisare a actelor n'a fost nici în intențiunea fericitului metropolit Șaguna, nici în interesul dreptei judecăți asupra activității lui celei vaste. Georgiu Barițiu d. e. în opul „Părți alese din Istoria Transilvaniei“ pe câte-va pagini mai mult și mai valoros scrie despre Șaguna de cât altul într'o carte întrégă. Nici nu se póte pune stavilă la cercetări și studii ulterióre de ori ce specie. Lumea nu stă pe loc, cu atât mai puțin la cercetările și studiile istorice, cu cari noi Românii abia suntem la început.

Eu am lucrat la însărcinarea Preaven. Consistoriu metropolitan, de unde învederat este, că ce am scris eu, n'a fost fără trebuință, precum afirmă dl Dr. P. Ionescu în critica sa publicată în „Fóia diecesană“ din Caransebeș, și nu va fi fără folos nici aceea ce se va mai scrie de alții, căutând fie-care sĕ covêrșéscă pre celălalt și sĕ scrie tot mai perfect.

Dl critic referindu-se la dl protopresbiter Simeon Popescu combate afirmațiunile lui și susține contrariul dela acestea, că opul meu nu întregesce scrierile Preasânțitului episcop Nicolae Popea și *la nici un cas nu pot ocupa un loc de onóre lângă acelea.*

Eu sum sigur, că dl protopresbiter Simeon Popescu prin aceea ce a afirmat, că adecă opul meu întregesce opurile Presânției Sale Domnului episcop Nicolae Popea și că ocupă un loc de onóre lângă acelea, n'a intenționat alta, decât că a ținut cont de susceptibilitățile, ce erau deje date pe față. Ridicând valórea opului meu n'a voit sĕ apară, ca și când ar ignora scrierile Preasânției Sale. Cel puțin pentru mine astfel de considerațiuni au decis, că am ales de motto la cartea mea un pasagiu din prefațiune la „Vechia Metropolie“. In cât pentru dl Simeon Popescu nu voiu sĕ preocup, dsa este un bărbat destul de luminat, ca sĕ'și pótă da sama de ideile și enunciatele sale, dacă ar mai afla acésta de lipsă. Eu însă din parte'mi una voiesc numai sĕ mai adaog la acest loc, că nu cele ce-'mi denégă d. Dr. P. Ionescu cu privire la opul meu au fost aspirațiunea mea; aspirațiunea mea, care după mărturisirea bărbaților nepreocupați ai sciinței, o-am și ajuns, a fost sĕ dau la lumină ceva mai perfect, mai sistematic și mai complet, de cât s'a scris până acuma într'o materie specială de domeniul istoriei nóstre bisericesci.

Dacă ar fi, ca critice tendențióse cum e a dlui Dr. Ionescu sĕ hotărască asupra sorții unei cărți, atunci n'ar sta mai bine tréba nici cu opurile Preasânțitului Domn episcop Nicolae Popea, începênd cu „Vechea Metropolie“. Insuși opul „Archiepiscupul și Metropolitul Andreiu Baron de Șaguna“, până încă nu vĕduse lumina zilei și-a aflat în sinul comisiunii consistoriale pentru censurare pre cei mai aprigi combatanți în persónele repausaților în Domnul Dr. Iosif Hodoș și Dr. Demetriu Răcuciu, cari susțineau că cartea din mai multe privințe nu corespunde în mĕsura aceea, ca sĕ fie premiată, așteptându-se mai mult dela un op, la a cărui compunere a stat autorului la disposițiune un aparat și material bogat. Cartea însĕ tot a fost propusă sinodului spre premiare din partea Consistorului archidiecesan, care nu s'a împedecat de unele defecte ale cărții, ci a pus pondul cuvenit pre părțile bune ale ei.

Trecênd la opul „Memorialul Archiepiscopului și Metropolitului Andreiu Baron de Șaguna“ ar fi óre un lucru drept, ca sĕ declare cineva, că cartea este defectuósă și fără alóre, pentru-că autorul a intercalat în ea lucruri ce nu mai aparțin de memorialul archiepiscopului și metropolitului Andreiu: precum despre cele petrecute de autor ca student în Cluș pe la anul 1845? Cu adevĕrat cetind cineva cele scrise cam dela pag. 39—47 uită că e vorba despre Șaguna și primesce impresiunea unei autobiografii a autorului, care ne spune, că a colaborat la „Aurora sau Diorile“ („póte cea dintâiu foie între Români“), care nu era altceva decât un manuscris al studenților, ce circula numai între dînșii; a ținut o vorbire românéscă la înmormêntarea tinĕrului Iuliu Mihali, ne dă mai multe catalóge a tinerilor români din Clușiu, reproduce articuli întregi din numita fóie a studenților, precum și o poesie a sa. Inregistréză acestea „pentru-că nimenea până acum nu le-a mai amintit și nici nu crede că le va mai însemna cineva vreodată“. (pag. 46). Acésta, sum sigur, o vor crede și alții, cel puțin că nu le va mai însemna la un loc așa puțin potrivit, precum este memorialul ce se zice al Archiepiscopului și metropolitului Andreiu Baron de Șaguna.

Din cele atinse ací se vede, că nici cele mai perfecte lucruri omenesci, cu atât mai puțin o carte, la a cărei compunere jócă un rol însemnat individualitatea autorului, nu póte fi scutită de observări din partea altora, cari și ei pot avé vederile lor particulare. Critica condiționéză progresul în sciință și artă. Numai se cere, ca critica sĕ fie dréptă și obiectivă, éră nu tendențiósă, precum, durere, s'a făcut față de opul meu din partea dlui Dr. P. Ionescu.

Când aplic terminul „tendențios“ față de critica dlui Dr. P. Ionescu, voiu sĕ se scie și aceea, că Preavenerabilul Consistor metropolitan a îndatorat tóte trei eparchiele metropoliei nóstre sĕ recomande preoțimei nóstre a procura opul meu „Metropolia Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania“ ca o carte bună și de folos pentru înbogățirea cunoscințelor istorice despre biserica nóstră. Inainte de a se fi esecutat în eparchia Caransebeșului ordinul Preaven. Consistor metropolitan se dă loc în fóia oficiósă a diecesei Caransebeș „observărilor critice“ ale dlui Dr. P. Ionescu, lipsite de ori-ce temeiu, prin ce cartea mea se declară a nu avé nici o valóre. Eată dară „tendința“, la care nu mai lipsesce decât, ca prin un ordin al Consistoriului din Caransebeș sĕ se opréscă cartea mea de a se procura prin preoțimea eparchială. Semne spre acésta sunt, căci dl Dr. P. Ionescu ni-a spus, la începutul observărilor sale critice, că a alergat în tóte părțile după cartea mea, ca sĕ pótă face critica sa.

Prin astfel de apucături neloiale însă nu se va ajunge scopul, pentru-că abia a trecut o jumătate de an dela edarea în tipar în 2000 esemplare și opul meu „Metropolia Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania“ s'a și trecut pe jumĕtate; alt-cum pe mine vîndarea cărței nu mĕ privesce, fiind că din venitul ei se reacopĕr spesele de tipariu anticipate de Preavenerabilul Consistoriu metropolitan.

Pentru munca mea în trei ani, cât am lucrat la carte, nu mi-s'a dat nici o recompensă. Eu rĕmân înse liniscit și mulțămit în consciința mea, că am făcut un lucru bun prin edarea opului din cestiune, urmând și în casul de față cu tot devotamentul încrederei și însărcinărei onorifice, ce o am primit dimpreună cu ceilalți doi membri ai comisiunei dela organul suprem bisericesc din metropoliă, și supunêndu-mĕ, prelêngă îndeplinirea oficiului meu, unei munce din cele mai grele.

Dacă eu prelângă tóte silințele mele, cu cartea mea n'am putut îndestuli pe toți, facă alții lucrări și mai perfecte.

Dr. Ilarion Pușcariu.

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. Kitchener raportéză din Pretoria dto. 31 Maiu, că óstea lui *Delarey* a susținut luptă crâncenă cu armata generalului *Dixon*. Atacul l'au dat Burii, cari însĕ fiind în minoritate au fost constrînși sĕ se retragă lăsând pe câmpul de luptă 25 morți. Perderea Englezilor e 174 morți și răniți, întrĕ cari și 4 oficeri.

*

Dreptul Finlandezilor. Ziariul „Aftonbladed“ din *Stockholm* raportéză din isvor sigur, cà *Bobrikov*, guvernatorul Finlandei făcuse în consiliul de ministri din Petersburg propunere, ca Finlandezii sĕ fie înrolaţi şi în regimentele rusesci. Propunerea era sprijinită şi de *Kuropatkin*, ministrul de rĕsboiu al Rusiei, dar' cu tóte acestea a fost respinsă. Mare-ducele *Vladimir Alexandrovici* încă a votat pentru respingere.

*

Cestiunea albaneză în parlamentul Italiei. Ca eflux al agitaţiunilor urmate pe tema cestiunei albaneze mai ales din partea presei rusesci, se semnaléză din Roma douĕ interpelaţiuni însciinţate la presidiul camerei şi adresate ministrului de esterne. Una a deputatului *Riccio* pe chestia rĕspândirii limbei şi culturei italiene în Albania, ear' alta a deputatului *Bovio* pe chestia planurilor Austro-Ungariei cu privire la Albania.

*

Pacea chineză. „Reichsanzeiger“ de Vineri publică un ordin împĕrătesc datat în Urville la 17 Maiu, prin care se dispune re'ntórcerea a casă şi disolvarea comandei supreme ost-asiane; reducerea contingentului corpului de armată din China la o brigadă mixtă, care până la alte disposiţiuni are sĕ rĕmână încă în China, ear' celelalte trupe vor veni acasă.

Agenţa Wolf raportéză din Peking, că *Li-Hung-Csang* a predat consulului german de acolo un edict împĕrătesc datat din 27 Maiu, în care împĕratul promite solemn că va plăti puterilor suma de 450 milióne de taeli împreună cu cametele de 4%.

Dela sate.

Un preot vrednic de laudă.

Geoagiul de sus, în 3 Maiu 1901.

Sufletul unei parochii, în prima linie, numai preotul póte fi.

Şi dacă lucruri bune şi folositóre pentru biserică şi popor se pun la cale prin unele parochii; apoi vedem că iniţiatorii acelora sunt aprópe numai preoţii.

E fericit şi îi şede bine poporului când ascultă de un conducĕtor, care 'şi pricepe chemarea şi care dovedesce prin fapte că e la locul sĕu; ba e fericit chiar şi preotul care are astfeliu de credincioşi cari îl înţeleg şi-'i urméză sfaturile vrednice de urmat.

Un astfeliu de preot care-'şi pricepe chemarea e şi preotul nostru *G. Albu*, din Geoagiul de sus, în tractul Albei-Iulia.

De când cu venirea acestui preot în parochia nóstră: în o parochie fórte neglésă, lucrurile au luat o altă direcţiune, care numai cinste póte face părintelui Albu.

Intre altele părintele Albu a renovat casele parochiale, adaugêndu-se lângă acelea supraedificatele necesare; s'a pus la cale renovarea bisericei şi în curênd are sĕ se edifice şcólă nouă.

De şi poporul nostru din Geoagiu apĕsat cu dări grele şi 'n timpul din urmă cu un mare arunc pentru comasare, totuşi urméză sfaturile adevĕratului păstor.

Şi acésta am putut'o vedé la sĕrbătórea sf. George, a. c. când păr. Albu a învitat preoţimea din jur la o procesiune în parochia nóstră. Păr. *Albu* şi-a propus adecă sfinţirea unei cruci, dintre viile comunei, carea la stăruinţa sa s'a renovat, închiḑêndu-se cu zid şi punêndu-se sub acoperiş.

Ca actul sfinţirei crucii sĕ fie mai sĕrbătoresc, după serviciul divin preoţii învitaţi în numĕr de vre-o 7, îmbrăcaţi în ornatele bisericesci, împreună cu întreg poporul au plecat dela biserică până la crucea respectivă, al cărei pridvor era frumos decorat cu verdéţă şi flori.

Acolo preoţii făcênd sfinţirea apei şi sfinţirea crucei, au slujit totodată pentru popor şi un sfânt maslu.

A fost frumósă şi impunĕtóre acéstă procesiune, mai vêrtos că credincioşii nostri cu multă evlavie, tiner şi bĕtrân, bărbaţi şi femei, au eşit ca sĕ asiste la acéstă festivitate.

După terminarea serviciului, poporul sărutând sf. cruce şi ungêndu-se cu sf. mir, în ordine s'a re'ntors spre biserică, pe carea împreună cu preoţii încunjurându-o s'a depărtat la ale sale; ear' preoţi şi vre-o câţiva cântăreţi au fost învitaţi la masă la părintele Albu, — unde au petrecut discutând despre mijlócele prin cari s'ar puté alipi poporul cătră maica nóstră biserică.

In scopul, ca şi pe venitor în ziua de sf. George, sĕ se mai pótă urma astfeliu de ceremonii: sĕ se pótă adecă plăti preoţii ce ar fi învitaţi, păr. Albu a aflat de consult a lua iniţíativa pentru crearea unui mic fond, care sĕ se administreze de epitropia bisericei separat de averea bisericei.

Cu acésta ocasiune s'au şi adunat cu discul dela popor, acolo la cruce 10 coróne 25 fileri; lângă care au mai contribuit păr. Albu 2 cor.; păr. V. Barbu 2 cor., V. Ciora 2 cor., N. Repede 2 cor., păr. I. Neagoe, Ios. Neagoe, I. Frâncu, Maxa, A. Pop, cantorul Murgău şi I. B. câte 1 corónă. Suma 25 cor. 25 fil.

In întroducerea astor feliu de procesiuni cu mai mulţi preoţi, eu vĕd urmărite douĕ scopuri morale: odată poporul vĕḑênd mai mulţi preoţi la rugăciune, dau mare importanţă ritului nostru, legându-'l mai puternic de biserica nóstră străbună; şi, că întrunindu-se din când în când mai mulţi preoţi la olaltă pot discuta şi afla remediile ce ar fi de luat la conducerea poporului, ca sĕ se lipéscă mai cu drag de adevĕrata nóstră biserică. Incheind îi zic părintelui Albu: sĕ-'şi continue calea în folosul şi onórea parochiei nóstre, şi noi îl asigurăm de sprijinul şi cinstea cuvenită. *Un poporan.*

Chestiuni şcolare.

Programa

esamenelor publice dela şcóla rom. gr.-or. din *Rĕşinari*, cu finea anului şcolar 1900—1901.

Sâmbătă în 2 Iunie st. v. 1901.

Dela óra 7—9 a. m. clasa I. de fetiţe;
„ „ 9—11 „ „ „ I. „ baeţi;
„ „ 11—1 p. m. „ II. „ fetiţe;
„ „ 3—5 „ „ „ II. „ băeţi;
„ „ 5—7 „ „ „ III. „ băeţi;

Dumineca 3 Iunie st. v.

Dela óra 8—10 a. m. clasa III. şi IV. de fetiţe. Dela óra 10—12 a. m. clasa IV. de băeţi.

După amiazi la óra 3 (trei) exerciţii gimnastice cu clasa a III. şi IV de băeţi.

La óra 3½ producţiunea corului şi încheerea anului şcolar.

Escursiune în grădina şcólei.

Lucrurile de mână ale fetiţelor vor fi espuse Dumineca în 3 Iunie st. v. în clasa a II. de fetiţe.

La esamenele aceste se învită cu tótă stima amicii şi binevoitorii acestei şcóle.

Din şedinţa corpului didactic ţinută la 2 Maiu 1901 v.

C. Hămbăşan,
director.

Apel

„Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român“ îşi va ţiné adunarea sa generală din est-an, conform disposiţiunilor comitetului ei central, la 8/21 Septembre a. c. (serbătórea „Sfânta Măria - mică“) şi zilele următóre aici în Sibiiu. Cu aranjarea primirei şi încuartirărei membrilor participanţi, cum şi cu iniţiarea şi pregătirea festivităţilor, a petrecerilor şi a altor manifestaţiuni sociale-culturale, cari se dau conform unui bun obiceiu totdeuna în legătură cu acésta adunare generală, este încredinţat subscrisul comitet.

„Asociaţiunea“ este prima şi până acum unica organisaţie socială-culturală, care representă şi póte întruní în sinul seu pe toţi Românii din patria nóstră. Ea este cel mai estins şi supremul focular cultural al nostru!

Adunarea generală a acestei „Asociaţiuni“ va fi deci de astădată óspele nostru.

Sibiiul, Românii din Sibiiu, forméză atât după trecutul şi dupa posiţia lor socială din present, cât şi după prestaţiunile, pretenţiile şi aspiraţiunile lor sociale-culturale, primul centru cultural românesc din patrie. In Sibiiu este chiar şi sediul „Asociaţiunii“.

Şi Românii din Sibiiu vor fi de astădată găzduitorii adunărei generale a „Asociaţiunii“.

Oaspele merită cea mai splendidă şi cea mai căldurósă primire, ear' gazda este în stare, şi în urma posiţiunii sale, chiar dator, ca sĕ şi facă acéstă primire. Noblesse oblige!

Apelăm deci la simţul de ospitalitate, la interesul viu şi la cunoscutul zel al Românilor din Sibiiu şi suntem siguri că ei se vor afirma şi de astă-dată în modul cel mai demn atât faţă de ei înşuşi cât şi faţă de causă.

Pentru-ca sĕ ne consultăm şi sĕ luăm disposiţiile corespunḑĕtóre în acéstă causă, ne luăm voia a învita cu tot respectul pe toţi bărbaţii binevoitori şi sprijinitori ai „Asociaţiunii“ aparţinĕtori inteligenţei din Sibiiu, la o conferenţă, *pe Vineri în 7 Iuniu n. a. c. la 11 óre a. m.* în cancelaria Asociaţiunii (Strada Morii Nr. 8).

Sibiiu, în 2 Iuniu n. 1901.

Comitetul despărţemêntului IV al „Asociaţiunii“.

NOUTĂŢI

Pentru casa meseriaşilor. Inaltpreasânţia Sa metropolitul Ioan *Metian*, patronul reuniunii meseriaşilor români din Sibiiu, a donat acestei reuniuni 300 coróne la fondul pentru rĕscumpĕrarea casei cumpĕrate de consistoriul archidiecesan pe séma reuniunei.

*

Esamene învĕţătoresci. Terminele esamenelor de cualificaţiune pentru învĕţătorii şi candidaţii de învĕţători din diecesa Aradului sunt fixate pe zilele de 27—29 Iunie st. n. Petiţiunile pentru admitere la esamen sunt a se înainta consistoriului din Arad până cel mult la 20 Iunie st. n.

*

Dar pentru biserica din Deva. Pentru repararea bisericei gr.-or. române din Deva au intrat la subscrisul dela următorii domnii şi dómne următórele sume: D-na vĕd. Dr. Ana Petco, 100 cor., d-na vĕd. Leonidia Şerban, 80 cor., d-l Francisc Hosszu-Longin adv. şi d-na soţia Eelena Pop de Băsesci, 40 cor., dl Dr. Aurel Vlad, adv., 30 cor., dl Romulus Cutean, 5 cor., dl Iosif David, cassar orăşenesc 5 cor., dl Nicolau Bogdan, comerciant 2 cor. Suma 262 cor.

Priméscă marinimoşii donatori mulţămită cordială pentru marinimositatea d-lor faţă de sfânta nóstră biserică. Bunul D-zeu sĕ le resplătéscă! Deva, 10 Maiu 1901. *George Romanul* protopresbiter.

*

Iubileul unui învĕţătoriu. Dumineca (9 Iunie n.) învĕţătoriul *Traian Linţia* din *Cacova* (Caraş-Severin) îşi va serba iubileul de 25 ani de serviciu învĕţătoresc. Comitetul arangiator al serbării e compus din colegi şi amici de ai iubilantului.

*

„Deşteptarea“, organul de publicitate al partidului naţional din Bucovina, cu numĕrul 38 de la 2 Iunie n. a început sĕ apară în format nou, mai mare de cât cel de până acum, trecênd tot-odată în editura dlui *Eusebiu Stefanelli*, ear' redactor responsabil avênd pe dl *George Bor*.

Dorim valorosului confrate, ca pe lângă mărirea formatului sĕ-şi măréscă tot mai mult şi cercul aderenţilor sinceri ai programului pentru realisarea căruia luptă.

*

Un act de recunoştinţă. Dl *Traian Barzu*, asesor consistorial în Caransebeş, în semn de recunoştinţă pentru stipendiul avut de la familia *Mocsonyi*, — cum cetim în „Fóia Diecesană“ — întru amintirea rĕposatului Eugen Mocsonyi a donat internatului pedagogic, ce e a se înfiinţa în Caransebeş, suma de 100 coróne.

*

Loialitate kossuthistă. La serbările date în Budapesta cu ocasiunea întrecerilor de gimnastică a studenţilor de la tóte şcólele din patrie, la cari a luat parte şi archiducele *Iosif*, la sosirea acestuia musica a intonat *imnul casei domnitóre* („Dómne ţine şi protege“...). Deputaţii kossuthisti au ascultat imnul fără a-şi lua pălária de pe cap, demonstrând astfel în contra imnului. Un singur deputat independist şi-a luat pălăria, pentru care faptă foile kossutiste îl huiduesc şi 'l spală în chip şi formă.

Aşa e loialitatea unguréscă!

*

Economisările reginei Victoria. Ziariul „Dally Mail“ e informat, că de la rĕposata regină a Angliei au rĕmas *37,500.000 de franci* bani economisaţi în viéţă. Conform disposiţiilor rĕposatei, suma acésta nu se va împărţí, ci administrată separat interesele ei le vor căpĕta în părţi egale: prinţul danez Cristian, princesa Luisa şi prinţii Battenberg şi Connaught, nepoţi ai rĕposatei.

*

Restanţe de dare — impediment la încheerea căsătoriei. S'a întêmplat în Ciorna, zilele trecute, că notariul comunal în calitate de matriculant nu a voit sĕ îndeplinească funcţiunile la încheerea unei căsătorii civile, din causă că mirele era în restanţă cu darea militară pe zece ani. Au trebuit sĕ colecteze între ei nuntaşii suma cerută, pentru-ca sĕ nu fie siliţi a se re'ntórce dela matriculant cu ruşine. Astfel a incassat notariul restanţa mirelui. E altă întrebare însĕ, că avut'a el drept la acésta, ori nu?

*

Majestatea Sa Fedor Nicolici. In urma totalei desilusionări a curţii regale din Belgrad şi a poporului sêrb, că regina Draga va puté cândva sĕ deie ţerii moştenitoriu, au ajuns în plan fel şi fel de combinaţiuni cu privire la designarea unui moştenitoriu. Din unele părţi se afirmă că Rusia şi-ar avé candidaţi pe ducele de *Leuchtenberg* şi pe prinţul *Mirco* (fiul principelui Nichită), pe cari însĕ curtea din Viena nu 'i va accepta la nici un cas. Pe Leuchtenberg nu, fiind-că e duce rusesc, ear' pe Mirco nu fiind-că e prinţ muntenegrin. Faţă cu aceste ştiri „Naţional Zeitung“ lanséză una încă şi mai şi. Anume, că fiitoriul moştenitoriu va fi *baronul Fedor Nicolici*, membru pe viéţă în casa magnaţilor şi fost în mai multe rênduri comisariu guvernial la congresele bisericei sêrbesci din Ungaria. „Naţional Zeitung“ îşi baséză combinaţia pe faptul, că Nicolici e cel mai de aprópe îndreptăţit la moştenirea tronului, fiind descendent direct al principelui *Miloş I Obrenovici*. Anume, fiica Elisa a principelui Miloş s'a măritat după baronul *Ioan Nicolici*, proprietariul domeniilor de la Rudna şi Macedonia (în părţile banatice ale Ungariei), ear' din acéstă căsătorie s'a născut *Fedor Nicolici* la 7 Iunie 1836.

*

† Zoe Dima. Vineri a rĕposat în Braşov, în etate de 81 ani dna *Zoe vĕd. N. Dima*, mama profesorilor *Pantelie şi George Dima*.

*

Necrolog. Vĕd Agafia Miatovici născ. Adamovici ca soţie, şi copiii: Veturia, Victor, Alexandru şi Stefania, cu inimă înfrântă aduc la cunoscinţa tuturor, că neuitatul soţ şi tată *Ioan Miatovici*, notar comunal în Jadani (Banat), după o lungă şi cumplită bólă a încetat din viéţă la 12/25 Maiu la órele 12 p. m.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului defunct au fost aşezate în 14/29 Maiu după ritul bis. gr. or. române la órele 2 p. m. în cimiteriul gr. or. român din comuna Jadani. Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntata!

— Sfăşiaţi de durere vestim tuturor cunoscuţilor şi prietinilor, că fiul, soţul, fratele, cumnatul, unchiul şi nepotul nostru *Lazar Bera*, teolog absolut, după o bólă neîndurată, în etate de 28 ani, împărtăşit cu Sf. taine şi-a dat blândul suflet în mânile Făcĕtoriului seu, Vineri în 11/24 Maiu 1901.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale iubitului defunct s'au aşezat spre vecinică odichnă Dumineca în 14/26 a. l. c. la 2 óre p. m. în cimiteriul bisericei gr. or. din Sânt-Andreş. Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată. Abel Bera şi Eva n. Neag ca părinţi, Sinefta Bera n. Şindea ca soţie, Sofia, Abel, Lucreţia, Romulus, ca fraţi, Teofil Pĕcurar, Petru Hadan şi Maria n. Şindea ca cumnaţi, Victoria Şindea sócră, Paraschiva Şindea, bunică, Sinefta Borca şi Sofia Popp, Ioan Sirb şi Rosalia n. Şindea ca unchi şi mĕtuşă, Valeriu, Sabina, Graţian şi Aurelia ca nepoţi şi nepóte.

*

Princesa Italiei. O telegramă din Roma dto. 1 Iunie vestesce, că regina *Elena* a născut o fetiţă. Evenimentul a produs în câtva decepţie, de óre-ce toţi doriau, ca nou-născutul sĕ fie fecioraş; consiliul de ministri tocmai cu o zi mai nainte hotărîse, că fiitoriul prinţişor are sĕ pórte titlul oficial „prinţ de Roma“.

Până la eventuala sosire a unui prinţişor, moştenitoriul presumptiv al tronului e prinţul *Emanuel de Aosta*, vĕrul regelui.

*

Reformaţii şi statificarea şcólelor. Districtul de peste Tisa al bisericei reformate şi-a ţinut sĕptĕmâna trecută adunarea generală de primăvară în Dobriţin sub presidiul curatorului suprem conte Iosif Degenfeld şi al superintendentului Aron Kiss. Intrĕ objectele pertractate a fost şi cestiunea statificării şcólelor, care a provocat discuţie animată; însuşi *Tisza Kálmán* a pledat pentru susţinerea caracterului confesional al lor, ear' adunarea, la propunerea lui Tisza, a hotărit că numai în casul estrem sĕ le cedeze spre statificare. Un alt object de însemnătate principială a fost apelata comunităţii bisericesci din Dobriţin. Acésta, provocându-se la drepturile ei autonomice a protestat şi apelat contra unei hotăriri anterióre a adunării districtuale, prin care comunitatea bisericéscă din Dobriţin fusese pusă sub jurisdicţiunea provinciei bisericesci. In apelată se cere, ca în acéstă chestiune sĕ hotărască conventul. Majoritatea adunării a respins apelaţia.

*

Prințul Mirko, fiul principelui *Nichita*, care în urma decepțiilor de la curtea din Belgrad e luat în combinație de a fi proclamat moștenitoriu al regelui Alexandru, după cum se raportéză din Cettinje, pe la sfêrșitul lunei curente va face visită la Belgrad și cu acea ocasiune probabil că se va logodí cu fiica colonelui *Constantinoviciu*, rudenie de aprópe a regelui. Reginei Dragina'i va duce o decorație muntenegrină ornată cu diamante.

Academia de marină din Fiume.

Dintrě carierele militare, pe cari tinerii nostri s'ar puté și ar trebuí sě se validiteze în rênd cu fiii celorlalte națiuni ale patriei nóstre, sigur la marina de rěsboiu suntem mai slab representați.

Indemnând deci pe tinerii cu aptitudini pentru acéstă carieră, în cele următóre le dăm spre orientare un mic estras din statutele Academiei ces. și reg. de marină din *Fiume*:

Durata cursului de învěțămênt la academie este de 4 ani. Numěrul elevilor cari vor fi primiți este 130. Pentru elevi esistă locuri erariale: libere 65, jumětate libere 26, și 39 fundaționale și cu plată.

La locurile erariale au drept:

a) fii de oficeri și de oficianți dela marina c. r. și dela miliția monarchiei;

b) fii de-ai oficianților de curte și civili și

c) tineri născuți în litoral.

La aceste locuri vor fi preferiți mai ales aceia, al căror tată în rěsbóie a murit pe câmpul de luptă, sau în urma ranelor primite a devenit invalid.

La locurile cu plată au dreptul toți aspiranții aparținětori monarchiei austro-ungare.

Paușalul de susținere este pentru un loc cu plată 800 fl., ear' pentru un loc cu jumětate plată 400 fl. anual. Aceste paușale sunt a se solví în două rate și anume în 16 Septemvrie și în 16 Martie a fiecărui an.

Primirea în academia militară se face pentru anul I. în luna Septemvrie. Escepționalminte pot fi primiți aspiranți și nemijlocit în anul II. și III.

Condițiunile de primire în academie sunt:

a) sě fie cetățean austro-ungar;

b) aptitudinea corporală atât pentru creșterea militară cât și pentru viitóre servicii de rěsboiu pe mare;

c) purtare morală corěspunḑětóre;

d) minimul vîrstei de 14 ani pentru cursul I. sau împlinirea vîrstei de 14 ani în primul cvartal al anului de studiu și macsimul vîrstei de 16 ani pentru cursul I., de 17 ani pentru cursul II. și de 19 ani pentru cursul al III.

e) pregătirile recerute. Atestatele de studii trebue sě probeze, că aspirantul a absolvat cu succes următórele cursuri ale vr'unei școle reale, gimnasiale ori a unui institut coordinat din monarchia austro-ungară și anume: pentru cursul I. cele patru clase inferióre, pentru cursul al II. cele 6 clase inferióre și pentru cursul III. o școlă reală ori gimnasiu ori vr'un institut de asemenea natură complet.

Petițiunei este a se aclude:

a) atestat de botez;

b) atestat de indigenitate;

c) atestat medical (dela med. militar);

d) atestat de vaccinare;

e) tóte atestatele de studii din școlele medii;

f) persóne private au a acludá petiției pentru locuri cu plata întrégă sau jumětate plată și atestate autentice despre referințele de avere și familiare.

Esamenele de primire încep în 10 Septemvrie.

Obiectele de esamen pentru primirea în cursul prim sunt:

a) limba germană;

b) matematica;

c) geografia și istoria și

d) științele naturale.

Anul de studii începe cu 16 Septemvrie și se termină cu 30 Iunie.

PARTEA LITERARĂ.

Concubinatul

originea și causele lui, relele ce resultă din el și mijlócele pentru împedecarea și stîrpirea lui.

de Gavriil Hango.

(Urmare și fine.)

Celelalt preot reformat, dintr'o comună, și aceea curat magiară, din cott. Sătmarului, continuă dl Sz., s'a esprimat în chipul următoriu despre concubinații din parochia sa. Are mulți concubinați, dar' pentru aceea nu póte zice, că sunt ómeni imorali. Sunt religioși, buni și de omenie. Tinerii sunt iuți la sânge și ușuratici. Se îndrăgostesc fórte curênd. Așa se întêmplă aici din timpuri străvechi. Indrăgostirile aceste timpurie nu sunt, socotite de lucru imoral. Am cercat, zice preotul respectiv, sě-i desvěț, dar' nu mi-a succes. Mi-au ascultat predica cu atențiune, căci sunt religioși. Ba câte o nevăstucă a și plâns; dar' eșind din biserică a rîs cu hohot. *Nici un semn de părere de rěu. Pentru ce? Pentru-că nimeni din jurul ei n'a făcut sě-și simțéscă rușinea stărei și dejosirea pěcatului ce l'a comis. Firesce, copíii născuți din astfel de căsătorie ilegală în cea mai mare parte mor, căci nimeni nu-'i grijesce. Pe cei născuți după căsătorie legală, apoi îi iubesc fórte mult și-i grijesc cu multă abnegațiune de sine.*

Acum, întrébă iar dl Sz i, unde este mai multă imoralitate? In comuna din Biharia sau în cea din cott. Satmarului? Cum vor puté face aici ordine organele potitice? ori dór' îi vor împrăscia cu gendarmii? Amorul nu póte fi strîns în rubrice. Sentimentele și pasiunile nu pot fi adunate în paragrafi. Carnea și sângele își au filosofia lor proprie. Guvernul persecutênd concubinații, îi aduce în stări imorale și mai mari. Nu prin persecuțiuni întreprinse din oficiu în contra concubinaților se va îndrepta modul greșit de cugetare al poporului în privința moralității, ci prin educațiunea lui. Și apoi aici: nu de jos, ci de sus trebue început lucrul, nu dela popor, ci din straturile cele mai înalte ale societății. Mulți închee căsătorie ilegală numai din necesitate, dar' cu scopul de a întemeia familie, de și cu ocolirea formelor legale, pe cari nu le pot deocamdată delătura. Acésta, adevěrat, încă e lucru imoral, dar' numai după formă, nu însě și după scop; deci nu e lucru de persecutat, și încă pe cale oficiósă. Aceia trebue persecutați cari închee căsătorie ilegală numai pentru ca sě-'și îndestuleze poftele trupesci, fără scop de a întemeia familie.

La urmă amintesce casul unui anumit Toklyó Miska descris în mod umoristic de Eötvös Károly. Numitul ani de zile, zice dl Sz. după E., s'a luptat pentru-ca sě pótă păși în căsătorie legală cu concubina sa, și astfel sě-și legitimeze copíii, ce tot mereu i-se sporeau, dar' fără resultat, până ce în fine per tot discrima rerum și-a ajuns scopul prin rafinăria unui advocat și prin marinimositatea unui tiner capelan.

Astfel dl Szatmári Mór despre concubinate dimpreună cu preoții sěi reformați.

Contraḑicerile sunt evidente, deci nu stăruesc asupra lor, ca sě le combat.

Un lucru voesc numai a accentua, și anume, ceea ce am zis și mai sus, și o zice și preotul reformat din cot. Satmarului, că *la sporirea concubinatelor contribue fórte mult și împrejurarea, că societatea nu espune disprețului public pe concubinați*; *apoi, că copíii născuți din concubinat în cea mai mare parte mor, pentru-că nimeni nu-i grijesce*, după mărturisirea aceluiași preot; deci un nou rěu ce resultă din concubinat.

Singur rěul acesta, fórte păgubătoriu pentru stat, ar trebuí sě-l îndemne pe acesta chiar și numai în interesul seu propriu, sě iee tóte měsurile posibile pentru împedecarea și stirpirea concubinatelor, căci numai dispozițiunile din art. de lege citat și din ordinațiunea ministerială reprodusă mai sus, nu sunt suficiente pentru delăturarea unui astfel de rěu, ce bântue în tóte straturile societății și în tóte etățile.

Cel mai salutar lucru însě ar fi, dacă statul ar lucra mână în mână cu biserica pentru regenerarea morală a poporului după principiile morale ale christianismului.

Dór' va veni și acest têmp.

FELIURIMI

Șése sute nouěsprezece pretendenți la tronul englez. Un heraldic englez a calculat, cà la tronul Angliei au îndreptățire nu mai puțini decât 619 inși, și toți acesteia cu mai mult drept decât regele de acum. In șirul pretendenților sunt toți domnitorii și ducii europeni, afară de regele Svediei, de regele Sêrbiei și de Sultanul Turciei Dreptul de pretendenți și-'l derivă de la înrudirea cu Maria Stuart. Cea mai de aprópe îndreptățită la tronul englez e princesa Luiza de Bavaria, pe care o fracțiune a legitimistilor englezi o întituléză Maria IV; după ea urméză regele Spaniei și apoi regele Portugaliei.

Posta Redacțiunei.

Cenade. Raportul despre esamen, în numěrul ce vine. Nu s'a putut mai curênd.

Mai multor parochi. Cine are casă parochială, fie bună, fie slabă, nu póte cere și relut de cuartir. Anticipațiuni în contul dotațiunii nu se dau de loc, deci toți sě aștepte terminul pentru împărțirea semestrală.

Nr. 354—901 [78] 1—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Chendremal, tractul protopresbiteral Unguraș, prin acésta se escrie din nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Concurenții 'și pot lua informațiuni mai de aprópe dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch au a-'și așterne rugările instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, și se pot presenta înaintea alegětorilor, înainte de alegere în vre-o Dumínecă sau sěrbătóre în biserică pentru a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Fizeș-Sânpetru, 9 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al Ungurașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Pavel Roșca
protopresbiter

Casă de vênḑare.

Casa din **Schwimmschulgasse Nr. 42**, cu grădină mare, se vinde din mână liberă pe lângă un **preț moderat**. [77] 1—3

Sě caută

acuisitori, cari posed tóte trei limbile țěrii **pentru un institut de asigurare**. Sě primesc **numai** oferte în scris sub „**stabil**“ adresate administrațiunei acestei foi. Nr. [75] 3—3

In ***Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu,*** au apărut și se află de vênḑare:

Geografia
pentru școle civile și superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)
și
Istoria universală
pentru școle civile și superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)
după
Alexandru Márki.
In românesce de
I. Popovici.

Prețul Geografiei leg. . . . . fl. 1.30
„ Istoriei universale leg. . . „ 1.—

Tragerea irevocabilă la
25 Iunie 1901.
Losuri „Concordia“
à 1 corónă

Câștigul principal
corόne 30.000 corόne
recomandă:
banca „Bodencredit“
în SIBIIU.
Nr. 76 2—

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 57 Sibiiu, Sâmbătă 26 Maiu v. (8 Iuniu n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Partidul naţional român.

Frumosul început, făcut din partea Românilor din *Lugoj*, cari întâiu au cerut în congregaţia comitatului lor, ca cei însărcinaţi cu conducerea comitatului sě atragă atenţiunea guvernului asupra ilegalităţii comise atunci, când prin ordinaţiuni ministeriale, — în fond anticonstituţionale, — funcţionarea *partidului naţional român* a fost interzisă şi partidul însuşi decretat de desfiinţat, şi sě stărue, ca partidul sě fie reintegrat în drepturile avute, deschiḑêndu-se de nou pe séma Românilor dreptul cel mai primordial din state constituţionale: *dreptul de liberă întrunire*, — a avut o vrednică continuare zilele trecute în congregaţia comitatului *Hunedórei*, precum şi în congregaţia comitatului *Sibiiu*.

In ambele aceste congregaţiuni Românii au pretins cu tótă energia, ca ordonanţele ministeriale, destul de bine cunoscute, edate din partea fostului titular la internele ţerii, dl *Hieronymi*, sě fie *revocate*, sau, cum póte mai potrivit s'a accentuat în congregaţia din *Sibiiu*, sě fie *ignorate cu desěvêrşire*, ca nişte acte ilegale şi anticonstituţionale.

Suntem convinşi, că domnii cari au pus chestia acésta, de cea mai mare importanţă pentru Românii din statul ungar, în discuţie publică în congregaţiile comitatelor numite, nu s'au gândit la vre-un resultat practic şi nici nu au aşteptat vre-un resultat practic dela acţiunea lor. Pentru-că un astfel de resultat nici nu ne putem închipuì, câtă vreme nu avem un singur comitat în care *noi* sě formăm majoritatea, ca astfel cu votul nostru sě putem *constrînge* cercurile conducětóre sě facă aceea ce noi credem că e bine şi de folos pentru stat şi pentru poporaţiune.

Nu resultatul deci, despre care se ştia din capul locului că *negativ* are sě fie, pentru-că nici un vicecomite din zilele de astăzi nu e atât de idealist, ca sě-şi rischeze postul de dragul unui popor din care el nici nu face parte, — ci faptul în sine e de remarcat, că Românii *simţesc din tóte părţile necesitatea de a li-se deschide drumul de liberă întrunire şi liberă consultare*, şi în scopul acesta fac tot posibilul, pe căile deschise, legale şi constituţionale.

Intr'adevěr, cel mai mare gravamen al Românilor din patria acésta este astăzi oprelişte ce li-s'a făcut înainte cu şepte ani, de a se mai întruní în *conferenţe naţionale*, ca membri ai unui *partid naţional român*. Şi pe lângă tóte neînţelegerile ce continuă a esista în sinul partidului nostru naţional, ne incumbă datorinţa, tuturor celorce facem parte din el, ca umĕr la umĕr sě punem, pentru a puté vedé delăturată odată acéstă pedecă.

Nu încape nici o îndoială, că ordonanţele fostului ministru de interne *Hieronymi*, prin cari e decretat de desfiinţat partidul nostru naţional şi funcţionarea îi este interzisă sub greumênt de pedépsă: *nu au basă legală*, şi se lovesc de însaşi constituţia statului nostru, în care e *garantată* libertatea de întrunire, cugetare şi scriere.

Dar' cu tóte acestea, sě nu trecem cu vederea, că edarea lor a fost provocată de nişte stări estraordinare cari se iviseră în ţéră, şi sě nu uităm, că stări escepţionale *permit* întrebuinţarea de mijlóce escepţionale din partea puterii de stat.

Nu aprobăm deci ordonanţele din întrebare; dar' le aflăm întru câtva de justificate pentru zilele de agitaţie în cari se afla partidul nostru pe vremea edării lor. Căci ştiut este, că sistarea funcţionării partidului naţional român a urmat pe vremea, când membrii comitetului naţional erau ridicaţi cu forţa din locuinţele lor pentru a fi duşi la temniţă, şi când puteau sě se întêmple mari lucruri dacă noi am avé d. e. temperamentul Magiarilor şi n'am fi aceea ce suntem şi cu ce ne lăudăm atât de mult: *element de ordine*.

Stările escepţionale de atunci însě au trecut şi cu ele a trecut şi pe séma ordonanţelor fostului ministru de interne *Hieronymi* îndreptăţirea de a mai fi şi a mai esista. De aceea, revocarea lor se impune, şi revocarea lor are sě urmeze. Vorba e numai sě se afle calea potrivită pe care sě se aducă la cunoscinţa guvernului necesitatea şi îndreptăţirea revocărei lor. E bună calea apucată? Noi credem că nu; pentru-că, cum am accentuat, n'avem un singur comitat în care *noi* formând majoritatea, am puté trimite guvernului adresă în privinţa acésta. De aceea va trebuí sě căutăm o altă cale.

Ne vom esplica într'un articol următoriu.

Lupta în comitate.

Congregaţia comitatului Hunedóra.

Vineri, în 31 Maiu n. s'a ţinut în *Deva* congregaţie comitatensă, la care au luat parte în mod *activ* şi Românii cu drept de vot în acea adunare.

De mare importanţă este propunerea, făcută de dl Dr. *Aurel Vlad* şi consoţii, în chestia revocării ordinaţiunilor de oprelişte ale fostului ministru de interne *Hieronymi*, prin cari e interḑisă funcţionarea partidului naţional român din ţeară.

Propunerea, care a provocat o discuţie frumósă pe tema naţională, e următórea:

— „Onorată congregaţiune! Fiind într'un stat parlamentar şi constituţional prima şi cea mai esenţială condiţiune eserciarea liberă şi neinfluinţată a drepturilor civice, între cari cel mai important e fără îndoială dreptul electoral;

fiind-că esērciarea liberă şi neinfluinţată a dreptului electoral invólvă în sine ca condiţiune sine qua non formaţiunea liberă de *partide politice*;

fiind-că poporul ca o parte integrantă a suveranităţii statului trebue sě fie totodată şi detentorul puterii legislative, şi

fiind-că poporul, acest important factor al suveranităţii nu-'şi póte esercia dreptul de a crea puterea legislativă decât închegându-se în partide politice, de ací urméză conclusiunea firéscă, că puterea esecutivă supusă puterii legislative *nu-'şi póte aroga dreptul de a limita şi împedeca poporul întru a forma partide politice după a lui voinţă şi dorinţă fără de a submina basele constituţiei*; apoi

fiind-că la noi, mulţămită stărilor escepţionale şi bolnăviciόse, s'a aflat un ministru care nu s'a sfiit sě atace consituţiunea în temeliile sale, şi numai ca sě pótă desfiinţa *partidul naţional român*, condus de ura naţională a cutezat, spre vecinica ruşine a ţĕrii şi constituţionalismului, sě declare *de desfiinţat un partid politic esistent*, care a fost, este şi va fi chemat şi în viitor în butul tuturor asupririlor sě represente interesele *poporului român*; de aceea subscrişii membri ai congregaţiunii în calitatea nóstră de *membri ai partidului naţional român* ne luăm voe a face următórea *propunere:*

Congregaţiunea comitatului Hunedórei *sě decidă trimiterea unei adrese către ministrul-preşedinte*, ca ministru de interne, în care sě soliciteze *revocarea ordinaţiunilor ilegale şi anticonstituţionale ale fostului ministru de interne Hieronymi*, prin cari ordinaţiuni se opreşte în mod volnic funcţionarea partidului naţional român. Deva, la 28 Maiu 1901. *Dr. Aurel Vlad*, advocat, *Francisc Hosszu Longin*, advocat, *Dr. Alexandru L. Hosszu*, advocat.

Propunerea a motivat'o întâiu Dl *Dr. Aurel Vlad*; au vorbit apoi pentru primirea ei domnii advocaţi *Francisc Hossu Longin* şi Dr. *Aurel Muntean*, — majoritatea patriotică însě n'a voit sě accepteze vederile lor, logice şi sěnătóse, ci *a respins propunerea.*

Congregaţia comitatului Sibiiu.

Interesantă a fost şi congregaţia comitatului *Sibiiu*, ţinută Mercuri, 5 Iunie n., în care Românii fiind binişor representaţi, conform înţelegerii luate în séra premergătóre, în şedinţa clubului naţional român, au adresat vicecomitelui *trei* interpelaţiuni de interes *naţional* şi anume:

Dl Dr. *Amos Frâncu* a adresat interpelaţiune în chestia disolvării partidului naţional român, cerênd, ca vicecomitele sě *refuse* esecutarea ordinaţiunilor ilegale şi anticonstituţionale ale fostului ministru de interne *Hieronymi.*

Interpelaţiunea dlui Dr. *A. Frâncu* a fost următórea:

Din însărcinarea clubului naţional român am onóre a adresa dlui vice-comite al comitatului Sibiiu următórea *interpelare*:

Considerând, că alegerile parlamentare viitóre se vor face după tóte prevederile sub era cabinetului *Széll* venit la putere cu falnica devisă: *lege, drept şi dreptate*!

considerând, că ordonanţele fostului ministru de interne *Hieronymi*, prin cari se

---

FOIŞORA

Sě-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

(Urmare)

Cu tótă însufleţirea ce domnia în acest moment, — o óre-care tristeţă apăsa asupra întinderei, unde lumina orbitóre a sórelui cădea nu preste verdéţă, dar' preste o masă cenuşie de piatră.

Dinspre oraş începù sě se audă, ca rostogolitul valurilor, ecoul unui sgomot îndepărtat, ce părea că se perde în tăcerea dimprejur.

Cetele singuratice, cari de diminéţă se aşezaseră pe Golgota, îşi întorceau în tótă clipa privirile spre oraş, în aşteptarea cortegiului ce trebuia sě iasă.

Litiera Anteei se ivì, escortată de 10 soldaţi de ai procuratorului, însărcinaţi sě facă drum printre îmbulzeală şi, într'o óre-care mĕsură, sě feréscă pe străini de obrăsniciile mulţimei fanatice, care-i ura.

In préjma litierei mergea *Cinna* în tovărăşia centurionului *Rufilus*.

Antea părea mult mai liniştită şi nu se îngrija mai de loc de apropiarea amiazului, timp când apăreau acele gróznice vedenii, cari o istoviau.

Ceea-ce îi spusese procuratorul despre tinĕrul Nazarinean, îi înlànţuise cu totul spiritul şi-i abătuse gândul dela bóla de care suferia.

Era aici ceva ciudat ce ea nu putea sě înţelégă.

Lumea de pe atunci vĕḑuse murind mulţi ómeni, cari se stinseseră aşa, cum se stinge un rug funerar când lemnele s'au consumat cu desĕvêrşire. Dar' ací era vorba de liniştea ce resultă din curaj, sau din resignaţiunea filosofică ce ai când treci dela lumină la întunerec, dela viéţa reală la o existenţă întunecată, vagă, nedefinită.

Până în vremea aceea nimeni nu muria cu siguranţa neclintită că numai dincolo de rug, ori dincolo de mormênt începe adevĕrata viéţă, adevĕrata fericire, atât de mare, atât de nemĕsurată, pe care numai o singură fiinţă atotputernică şi vecinică póte sě o dee.

Acel ce trebuia sě fie rĕstignit o vestea ca un adevĕr evident; şi acéstă învĕţătură mirase pe Antea; ea îi păruse singurul isvor de mângăere şi de speranţă.

Antea ştia că va murí, şi un chin grozav o mistuia.

Ce însemna mórtea pentru ea?

Despărţirea de Cinna, de tatăl ei, de tótă lumea, şi de iubire; însemna frigul şi cufundarea în neantul întunerecului. Cu cât se simţia mai mult în viéţă, cu atât chinul îi era mai adênc.

Dacă mórtea putea sě-i servéscă la ceva, dacă ea putea sě-i dee cel puţin o părticică din dragostea sa, din amintirea fericirei sale, atunci ar găsí destulă putere sě i-se supună.

Şi iată că neaşteptând nimic de la mórte, ea auzise d'odată că mórtea putea sě-i dee tot.

Şi cine îi spunea asta? Un om ciudat, un profet, un filosof, care predica dragostea către aprópele, ca cea mai înaltă vîrtute, care binecuvênta pe aceia cari îl loviau cu biciul şi voiau sě-l rĕstignéscă.

Şi Antea gândia:

— De ce predică El astfel, când unica rĕsplată ce I-se dă e crucea? Unii aspiră la putere: El nu o doreşte. El a rĕmas umil. Alţii doresc palate, desfătări, ospeţe, vestminte de purpură, carĕ împodobite cu fildeş şi sidef. El a trăit asemenea unui păstor în mijlocul turmei sale. El propovĕduesce dragostea, mila, umilinţa! Nu póte dar' sě fie un om rĕu, care sě înşele făţiş pe semenii sĕi. Dacă *El* spune adevĕrul, când zice că mórtea e binecuvêntată, atunci mórtea, cap al umilirei pămêntesci, aduce în schimbul unei fericiri neînsemnate o nemĕsurată lumină pentru ochii stînşi, aripi cari duc la lăcaşul fericirei veşnice!...."

Antea înţelegea acum vestirea învierei.

Sufletul şi inima bietei bolnave primiră cu bucurie acéstă doctrină. Ea îşi aducea aminte de cuvintele tatălui sĕu, care adesea zisese că, noul adevĕr va puté sĕ scótă din întunerec sufletul omenesc atât de moleşit şi sĕ-l libereze de lanţurile ce-l apăsau.

Acesta este noul adevĕr: învingĕtor al morţii, aducĕtor al mântuirei.

Antea se afundase atât de adînc în cugetările sale, încât pentru prima-dată după atâta timp, Cinna nu-i observa pe faţă, la apropiarea prânzului, obicinuitele semne de nelinişte.

(Va urma).

interzice ori-ce organisare de partid politic pe basă naţională, se disólvă partidul naţional român şi se pedepsesce drept contravenţie ori-ce manifestare şi adunare a membrilor acestui partid: calcă legile, violézä dreptul, atacă dreptatea şi subminézä însaşi constituţia parlamentară representativă, basată pe regimul alternativ al partidelor;

considerând în special, că ordonanţele lui Hieronymi înfrâng făţiş *legea*, fiind-că deoparte §. 106 al legii electorale asigură nelimitată libera formaţiune de partide, prin urmare nici o stăpânire nu póte fără lovitură de stat sĕ restrîngă acest drept, de altă parte fiind-că codicele penal despre contravenţii opreşte puterea esecutivă de a statua contravenţii în afară de domeniul strict poliţial, deci contravenţia decretată prin Hieronymi depăşind jurisdicţia legală constitue un abus de putere contra libertăţii personale a cetăţenilor;

considerând mai departe, că ordonanţele din chestiune stau în flagrantă contrazicere cu drepturile cuprinse în constituţia representativă parlamentară şi democratică, de óre-ce suspind dreptul liberei întruniri şi în acest chip a formării de partide, în consecvenţă confiscă dreptul electoral şi falsifică voinţa ţerii *în legislaţie*, şi afară de acésta atentézä la libertatea personală a cetăţenilor, şi de óre-ce lipsirea cetăţenilor de naţionalitate română de dreptul de a se grupa după naţionalitatea lor în partide politice pentru apĕrarea intereselor lor politice, economice, culturale, loveşte chiar în *egala îndreptăţire a naţionalităţilor admisă în titlul legii ce pórtă acest nume* şi înfrânge acea normă generală constituţională, că ori-ce *principiu politic*: deci şi naţionalitatea póte sĕ formeze basa unei partide politice legale şi constituţionale;

considerând, că chiar *dreptatea* s'a nimicit, când prin disolvarea partidului naţional român decretată prin Hieronymi sub marca esclusivismului rassei dela putere s'a luat totalităţii poporului român din ţĕrile Sf. Stefan — pe care popor *partidul naţional român* 'l-a representat şi-'l representă şi acum de fapt şi de drept — posibilitatea de a-'şi precisa atitudinea faţă de corpul legislativ din incidentul alegerilor parlamentare, şi s'a scos deci acest popor din cadrele constituţiei, şi mai considerând că *dreptatea* s'a stîns, când cu desechilibrarea puterilor în stat guvernul lipseşte cetăţénul *cu forţa* de dreptul seu suveran de a înrîuri asupra legislaţiei şi-'l mai şi pedepseşte pentru încercarea de a-'şi valida drepturile, la a căror folosire îl obligă însaşi constituţia;

considerând în urmă, că aplicarea ordonanţelor lui Hieronymi — faţă de cari cabinetul Széll încă nu şi-a precisat vederile, — din partea vre-unui ministru trebue sĕ se urmărescă prin imediata punere sub acusă conform legii asupra responsabilităţii ministeriale, şi că ori-ce funcţionar, care aplică asemenea ordin — pe care după lege e în drept a-'l aprecia din punctul de vedere legal şi constituţional şi a-'i refusa aplicarea, fiindcă loveşte în libertăţile civice şi în particular în libertatea *personală* garantată în constituţie, — comite abus de putere oficială şi violarea libertăţii personale pedepsite prin codul penal:

Interpelez pe dl vicecomite sĕ ne răspundă, că:

In faţa alegerilor parlamentare viitóre, dispus e a omite şi a refusa aplicarea opreliştei de liberă întrunire şi a pedepselor decretate în ordonanţele nelegale şi anticonstituţionale ale fostului ministru Hieronymi referitóre la partidul naţional român?

Vicecomitele *Reissenberger* promite că va rĕspunde la interpelare cu ocasiunea ţinerii proximei congregaţiuni.

A doua interpelare a adresat'o dl *Nilae Ivan*, asesor consistorial, în chestia brutalităţii comise de sergentul de gendarmi din *Sĕlişte*, cu ocasiunea serbării zilei de 3/16 Maiu.

Interpelarea e următórea:

1. Are dl vicecomite cunoştinţă despre purtarea provocătóre a gendarmilor, faţă de cetăţenii pacinici şi loiali din Sĕlişte, în ziua din 3/16 Maiu, purtare, care a scandalisat şi silit pe doi cetăţeni ai altui stat, ca sĕ céră scut la consulatul lor, ear' pe Sĕlişteni i-a neliniştit şi-i nelinişteşce şi azi, — pentru-că repeţindu-se casul din 3/16 Maiu, — póte provoca turburări şi chiar vărsări de sânge?

2. Esistă o lege ori o ordinaţiune prin care ar fi interzisă şi oprită sĕrbarea zilei de 3/16 Maiu şi dacă esistă, de ce nu se aduce la cunoştinţa publicului din comitat?

3. Are dl vicecomite de cuget sĕ iee cele mai aspre mĕsuri, ear' pe agenţii provocători, în casul acesta pe sergentul gendarmilor din Sĕlişte, sĕ-l pedepsĕscă pentru cutezanţa lui — şi în viitor sĕ garanteze libertatea cetăţenilor, periclitată chiar prin aceia cari trebue sĕ fie susţinĕtorii ordinei şi ai siguranţei publice?

Interpelantul ne fiind mulţămit cu rĕspunsul primit, vicecomitele promite că va ordona o nouă cercetare şi va reveni asupra interpelării, la proxima congregaţie.

O discuţie fórte animată a provocat a *treia* interpelare, făcută de *Dr. Liviu Leményi*, în causa cunoscutei adrese a Secuilor din Treiscaune. Domnul *Dr. Leményi* a făcut următórele întrebări:

1. Are dl vicecomite cunoscinţă despre representaţia adresată din partea municipiului Treiscaunelor la guvern întru abrogarea legii despre egala înreptăţire a naţionalităţilor, respective modificarea aceleia în direcţiune restrictivă în detrimentul drepturilor neprescriptibile naturale ale popórelor nemagiare din acéstă ţĕră — sosit-a acea representaţie şi la municipiul nostru cu învitare de sprijinire?

2. Dacă da, din ce causă nu a susceput domnul vice comite acest obiect în ordinea de zi a adunării nóstre municipale pentru-ca şi municipiul nostru sĕ ie posiţie în acéstă chestiune?

3. Are domnul vice comite de cuget a pune obiectul la ordinea zilei a unei adunări municipale estraordinare, care va fi a se chema anume spre acest scop?

Vicecomitele a rĕspuns, că *n'are de gând* sĕ pună *adresa* la ordinea zilei, pentru-că pe el l'a liniştit guvernul, că adresa *nu va avé nici o urmare rea* pentru naţionalităţi.

Domnul Dr. *Leményi* protestézä în contra acestei proceduri şi susţine că vicecomitele *e dator* sĕ pună adresa la ordinea zilei şi sĕ deschidă discuţie asupra ei. Acest punct de vedere îl apără şi dl Dr. *Frâncu*; şi după ce mai vorbesc şi câţiva Saşi, comitele suprem închee discuţia prin declaraţia făcută că *nu admite votare asupra chestiunei.*

Mai interpelézä preotul *Florian* în chestia abusurilor ce le fac organele administrative cu recomandările preoţilor români uniţi ca sĕ capete ajutoriu de stat, — după-ce apoi congregaţia întră în ordinea de zi şi o resolvă repede şi fără incidente.

Din România

Serbarea dela Cotroceni. In Serbătorile Rusaliilor a avut loc la palatul de la Cotroceni în Bucureşti o fórte frumósă serbare, dată de A. S. R. Principesa Maria în folosul societăţilor „*Obolul*“ şi „*Materna*“. A asistat la acésta serbare tótă lumea distinsă a Capitalei României şi de sigur că fie-care a plecat cu o impresiune forte plăcută.

Grădina era admirabil decorată şi iluminată cu lămpi electrice şi sute de lampióne veneţiane. Chioscurile în cari se serveau beuturi şi se vindeau diferile obiecte, erau decorate cu un deosebit gust şi cu mult simţ artistic.

Cel mai frumos chiosc a fost de sigur acela al A. S. R. Principesei Maria. Construit în stil modern şi admirabil decorat, el atrăgea privirile tuturor visitatorilor. A. Sa, într'o fórte frumósă toaletă albă, oferea cu o graţie ne întrecută publicului tablouri pictate cu mâna sa. Au fost apoi câteva chioscuri unde se servea la mese bere şi şampanie.

Aceste chioscuri au produs fórte mult, din causa deosebitei graţii, cu care dómne şi domnişóre din elită făceau serviciul. Micii Principi, *Carol* şi *Elisabeta*, în costum naţional, vindeau obiecte diferite într'un frumos chiosc, aşeḑat mai pe o parte.

MM. LL. Regele şi Regina României au visitat serbarea, oprindu-se pe la diferitele chioscuri şi făcĕnd diferite cumpărări. M. S. Regina a făcut apoi o plimbare prin aleele grădinei într'un automobil condus de principele Bibescu.

Pentru distracţia publicului erau o mulţime de atracţiuni: Tir, Teatru excelsior, Arena atletică, căluşei, jocuri de noroc, etc. Mai multe musici şi bande de lăutari au cântat în tot timpul serbărei.

*

Congresul Ligei. Tot în serbătorile Rusaliilor, Dumineca şi Luni, s'a ţinut în Capitala României congresul anual al Ligei culturale, la care au participat peste 70 de delegaţi, representând tóte secţiunile Ligeí din întrégа ţară.

Şedinţele s'au ţinut în localul Ligei din calea Victoriei.

Dl *V. A. Urechiă* a fost aclamat preşedinte, asistat de d-nii Stroe *Beloescu*, *V. Cerchez*, maiorul *Mlădeanu-Manolescu* şi *Cheţeanu*, preşedinţii secţiunilor din Bêrlad, Galaţi, Iaşi şi Craiova.

Dl A. D. Florescu, secretar, a dat cetire raportului de situaţie şi activitate din anul trecut a Ligei, ear' dl *C. Rădulescu-Motru*, censor, raportului censorilor, din care se constată că Liga dispune de un fond de 58.000 lei, în casa centrală, afară de averea secţiunilor.

Se aclamă ca membri de onóre d-nii Chamberlain, baronul de Witte, Bruto Amante, d-na Clelia Atteli Bertini, colonelul Madueno şi Benedetto de Luca. Acesta din urmă, care asistă la şedinţă, este presentat congresiştilor de dl Urechiă.

Se votézä o telegramă de felicitare către MM. LL. Regele şi Regina Italiei, cu ocasiunea naşterei ficei lor. Se votézä de asemenea trimiterea unei telegrame la Gratz cu ocasiunea desvĕlirii monumentului lui George Candrea.

După amiazi s'a ţinut o nouă şedinţă publică, în care s'a discutat asupra mijlócelor de a da un mai mare impuls activităţei Ligei, şi o şedinţă intimă, în care s'a vorbit în privinţa unor sgomote ce circulă cu privire la gestiunea financiară a Ligei.

Luni diminéţa a treia şedinţă.

S'a discutat părerea emisă de dl *Mihăilescu* pentru înfiinţarea unui ziar al Ligei.

După o lungă discuţie, propunerea este trimisă în studiul comitetului.

La amiazi a avut loc la şosea un banchet, la care au luat parte peste 50 de congresişti.

După amiazi s'a ţinut a patra şi ultima şedinţă a Congresului.

S'a admis propunerea d-lui *Onciul*, ca o comisiune din sînul comitetului central executiv sĕ fie alcătuită spre a studia statutele şi sĕ întocmĕscă un proiect de modificare, care sĕ fie supus viitorului congres.

Apoi dl *Stroie Belloescu*, care a presidat şedinţa, declară Congresul închis.

Dela sate.

Esamen şcolar în Cenade.

Cenade, 12 Maiu v.

Ziua de 6 Maiu a. c. a fost pentru poporul nostru credincios din *Cenade*, în adevĕr o zi de sĕrbătóre, pentru-că acea a fost destinată pentru ţinerea esamenului anual presidat de vrednicul nostru protopop *Ioan Droc.*

Pe la órele 7 ante amézi s'a început serviciul divin, şi lăţîndu-se vestea despre sosirea protopopului nostru tractual, în comună, poporul a alergat cu mic cu mare, tineri şi bĕtrâni, bărbaţi şi femei, juni şi june, la sânta biserică, încât ea era încă înainte de începerea liturgiei ticsită de public.

Deşi obosit de drum prin visitarea mai multor comune bisericesci din tractul Sebeşului în calitate de comisar consistorial şi presidarea esamenelor la mai multe şcóle din tractul nostru, bine meritatul nostru protopop a binevoit a asista la serviciul divin din început până la fine.

In decursul liturgiei ni-a îndulcit sufletele nóstre prin mai multe cântări liturgice esecutate solo, aşa încât rar s'a mai auḑit pe aici o esecutare aşa de precisă şi corespunḑĕtóre ritului nostru oriental.

Inălţătóre de inimă a fost cântarea: „*Ingerul a strigat*“ esecutată cu o dibăciă şi măestrie rară, de mult iubitul nostru protopop.

Acsionul acesta a fost ascultat de poporul adunat cu plăcere şi sunt convins, că acésta dulce şi înălţătóre melodie va rĕmâné mult timp neuitată în inimile credincioşilor nostri.

Ar fi bine sĕ se mai ivéscă astfeliu de cântăreţi originali din când în când prin bisericile de pe aici, în cari s'au încuibat cântări schimonosite şi de tot străine spiritului bisericei nóstre ortodoxe.

După sĕvêrşirea slujbei D-zeeşti zelosul şi neobositul nostru protopop, cu provocare la cuprinsul evangeliei de azi despre orbul din naştere a rostit o cuvêntare plină de învĕţături morale, în carea prin glasul sĕu oratoric şi blând, a esplicat cu o frumseţă de adevĕrată oratorie vindecarea orbului din naştere prin mântuitoriul nostru, trăgênd o paralelă între vindecarea orbului, şi vindecarea orbiei sufletesci faţă de poporul românesc şi accentuând, că orbia sufletéscă se póte vindeca numai şi numai în şcólă şi biserică.

Intru ajungerea scopului pentru cultivarea poporului, a îndemnat pe credincioşi la iubire împrumutată şi bună-înţelegere, căci prin acestea virtuţi creştinesci se póte ţiné şcóla şi biserica, fortăreţele nóstre pentru apărarea şi mântuirea neamului.

In fine cu durere sufletéscă, obosit fiind de luptă continuă desvoltată în decurs de aprópe 40 de ani pe terenul bisericei şi şcólei, şi specialminte în decurs de 29 de ani de când conduce tractul Mercurei, prea iubitul nostru conducĕtoriu emoţionat îşi ia ziua bună, rĕmas bun dela iubiţi sĕi fii sufletesci din acésta comună, aducêndu-le la cunoştinţă, că din causa sdruncinatei sale sĕnătăţi, s'a retras de pe terenul public bisericesc şi şcolar, adăugênd că acésta visită va fi cea din urmă în calitatea sa de protopop al tractului.

La acest loc şi cu acésta ocasiune mĕ aflu prea plăcut îndemnat a aduce la cunoştinţă onoratului public, că comuna nóstră bisericéscă esclusiv are de-ai mulţămi d-lui protopop în retragere *Ioan Droc*, câştigarea porţiunii canonice în favorul parochului şi bisericei de aici, carea constă din 32 jugere.

Pentru dobândirea ei a purtat în numele bisericei proces până în instanţa din urmă, la carea a reuşit învingĕtoriu.

După acestea luând cuvêntul parochul local *Crucean Mărginean*, mulţămesce în numele poporului d-lui protopop pentru tóte jertfele aduse acestei comune, şi pentru înţelépta-i conducere a tractului în decurs de 29 de ani, urându-i fericire şi îndestulire în anii de retragere, până când îi va mai rêndui D-zeu viéţă.

Inmediat după serviciul divin a presidat esamenul anual la şcóla nóstră, la care a participat comitetul parochial şi un public destul de numéros. Unde şi aci a dat sfaturi adevĕrat părintesci ca şi în biserică.

De încheiere dorim din adâncul inimei nóstre viéţă îndelungată prea demnului nostru conducĕtoriu şi părinte sufletesc, ale cărui merite vor fi scrise cu litere de aur în istoria acestui tract, şi în analele comunei nóstre.

Cenăzanul.

Masa studenţilor din Brad.

La „Masa studenţilor“ dela gimnasiul rom., gr.-or., din *Brad* s'au mai înscris ca membri d. d.:

1. *Din Braşov* prin on. d. prot., Ioan Petric: I. Petric, protopr., cu 5 cor.; Toma Bărsan, paroch în Dârste 2 cor.; d-na Maria T. Bărsan, preotésă 1 cor.; ca membri ajutători; *suma 8 cor.*

2. *Din Făgăraş*, prin st. d. Beniamin Pop, rev. com.: D-na Valeria şi Beniamin Pop, 5 cor.; Dr. Al. Micu, adv. 5 cor.; Dr. Şenchea, adv. 5 cor.; Dr. Turcu, adv. 5 cor.; Dr. Vasu, cand. adv., 1 cor.; I. Dejenar, compt. 1 cor.; M. Bârsan, 1 cor.; I. Scurtu, 1 cor.; — m. ajutători; *suma 24 cor.*

3. *Din Fovenţea* (*Fofeldea*) prin on. d. Daniil R. Cordescu, dir.: „Cordíana“ societ. pe acţii 20 cor.; Daniil Cordescu, dir. esec. al „Cordianei“ 20 cor., ca membri pe viéţă; Ion Mărginean, comp. 1 cor.; Ioan Precup, m. în dir. 1 cor.; Ioan Bonea, preot 1 cor.; Petru Soppa, 1 cor.; Ioan Popa, înv. 1 cor.; Toma Maniu, 1 cor., ca membri ajutători; *suma 46 cor.*

4. Prin on. d. protop. Ioan Dan, *Zerneşti*: Al. Grossu, propr. Vizir 3 cor.; Ion Dan, protoiereu 2 cor.; Ion J. Comşa, comerc. 1 cor.; Ion Gărniţă, măsar 1 cor.; B. Meţian, primar, 1 cor.; Ion Strevoiu, 2 cor.; George St. Runcean, comerc. (Măgură) 1 cor.; Nic. Buta, comerc. 1 cor.; Ion Vodu, not. 1 cor.;

Nicol. Dan, agron. 25 fil.; m. ajutătoriu; *13 cor. 25 fil.*

5. *Din Constanța* prin d. Petru Ilieş, inginer: Petru Ilieş, 20 l.; D. Bănescu ing., 5 l.; Dr. Falasescu, med. 5 l.; Radoslav Radov, anteprenor 5 l.; Ştef. Iorgulescu, ingin. 5 l.; membri ajutători; *suma 40 l.*

6. *Din Orăştie* prin dl Ioan Moţa, paroch: Ion I. Vulcu, comerc. 20 cor.; N. Vlad, farmac. 20 cor.; d-na Victoria Dr. Erdelyi n. Bardosy 20 cor.; Dr. St. Erdélyi, med. 20 cor.; Iosif Indrieş, propriet. (Băcăinţ) 20 cor.; membri pe viéţă; Aurel P. Barcian, propriet. 50 cor. membru fundator; Ion Moţa preot 5 cor.; Daniil David, senator 5 cor.; Iosif de Orbonaş, pretor, Valer de Orbonaş, compt., Simion Vlad, compt., Dr. R. Dobo, med., Dr. I. Pop, med., câte 5 cor.; Petru Beleiu, casar, Iul. Florea funcţ., Petru Bariţiu, tipogr., Al. Herlea, not., (Vinerea), câte 3 cor.; Ioachim Muntean, tipogr., Vas. N. Bidu, comerc., S. Corvin iun. comerc., Eft. Costescu, cler. abs., Corn. Popescu, cler. abs., Petru Lula, par. (Bobâlna), Ioan Branga, înv., Dion. Popoviciu, not., (Băcia), Nicolau Opincariu, măcel., Petru Truca, not., (Bomoşel), Iosif Dumitru, not, ca membri ordinari, cu câte 2 cor.; precum şi I. Andreescu cu 1 cor.; *suma 220 cor.; două sute, două-zeci coróne.*

7. Din *Haţeg* prin st. d. Iuliu Ciuciu, esecut. reg. cerc.: B. Popoviciu, comerc., D. L. Ciuciu, farmacist, Ioan Baciu, comerc., Iuliu Ciuciu, ca membri ajutători cu câte 5 cor.; Const. Popescu, econ. 1 cor.; Dr. Gavril Suciu, membru pe viéţă cu 20 cor.: *suma 41 cor.*; patru-zeci şi una coróne.

8. O. d. protop., Bartolomeiu Baiulescu, *10 cor.*; ca membru ajutătoriu *în Braşov.*

9. *Din Pecica* prin on. d. Dr. Demetriu Barbu, paroch: Dr. Lazar Ghebeleş, adv., Dr. Nicolau Ciaclan, med. câte 5 cor.; Dr. Demetriu Barbu, paroch, Sever Barbu, cand. adv., Ştef. Novac, jud. reg. pens., Aureliu Novac, cand. adv., Nic. Barbu, notar, Florian Moma, notar, membri ajutătoriu, câte 2 cor.; *suma 22 cor. — două zeci şi două coróne.*

10. *Din Buteni* prin on. d. protop., I. Georgia: Nic. Boscaiu, înv., Corn. Novac, (Almaş), Oct. Feier, (Dieci), Filimon Ardelean, (Chisindia), Vas. Suciu, (Buteni), Ion Borlea, (Cuiediu), Teod. Sava, (Revetiş), Petru Cociu, (Donceni), George Rus, (Laz), Pavel Agieu, (Buhani), Dimitr. Stoian, (Hodiş), Andreiu L. (Tăuţ), G. Abrudan, (Tăuţ), Ter. Pop, (Bârsa), toţi învĕţători; Iuliu Bodea, (Buteni), Corn. Lazar, (Almaş), Lazar Oprea, (Chisindia), G. Lupşa, (Dieci), Zacharie Mihaiu, (Dezna) Aug. Mihulin, (Boroş-Sebeş) toţi preoţi cu câte 1 cor.; şi o. d. prot., Ioan Georgia, cu 4 cor.; ca membri oridinari; suma *24 cor.*

11. *Din Româneşti* prin o. d. Teodor Baianţ, preot, Teod. Baianţ, 2 cor.; Carolina Baianţ, preotésă 1 cor.; Sebastian Baianţ, Septimia Baianţ, Mìr. Oprean, clec. absolut, (Târnăviţa), Ioach. Oprean, teol., Ana V. Oprean, Serafim Baian, preot (Margina), I. Braşovan, primar, (Margina), câte 50 fil.; ca membri ajutători; suma 6 cor. 50 fil.

12. *Dela Reuniunea de păstrare şi împrumut în Ilva-mare* comit. Bistriţa-Năseud, ca ajutătóre *10 cor.*

13. D-nul Mihaiu Gomboş, propriet *Vidra de sus* ca cunună eternă pentru reposata Ana cav. Ioanette n. Gomboş *50 cor.*

Toţi marinimoşii binevoitori ai instituţiunei „masa ştudenţilor din Brad“ pentru sprijinul oferit priméscă cea mai căldurósă mulţămită! *Comisiunea administrativă.*

Notă.

Parochii, cari încă n'au primit întregirea dotaţiunii pe anul espirat 1900, sunt şi pe acéstă cale poftiţi sĕ subscrie şi sĕ retrimită cu posibilă grăbire cuitele tipărite, ce li-s'au espedat din partea Veneratului Consistoriu, spre a li-se puté espeda banii acum după-ce înaltul guvern a pus la disposiţie şi restul necesar pentru trebuinţele anului 1900.

Dela Seminariul „Andreian“.

In conferenţa corpului profesoral dela seminariul pedagogic-teologic „*Andreian*“ al archidiecesei ortodoxe române transilvane, ţinută la 4 Maiu, *programa examenelor publice* la finea anului şcolar 1900/1 a fost stabilită în următorul chip:

I. Secţiunea pedagogică.

4 Iunie: Inainte de amézi la 8 óre, *Limba magiară*, Cursul I, profesor *Dr. E. Roşca;* După amézi la 3 óre, *Limba magiară*, Cursul II, prof. Dr. *P. Şpan*, şi *Religiunea*, cursul III, prof., *I. Ghibu.*

5 Iunie: Inainte de amiazi *Limba română* cursul I, prof. *Dr. D. P. Barcian*; După amiazi *Limba magiară*, cursul III, prof. *Dr. E. Roşca.*

6 Iunie: Inainte de amiazi *Religiunea* cursul I, prof. *I. Ghibu* şi *Fisica* şi *Chemia*, cursul III, prof. *D. Comşa*; După amiazi *Psichologia* cursul I, prof. *Dr. P. Şpan* şi *Botanica*, cursul II, *Dr. D. P. Barcian.*

7 Iunie: Inainte de amiazi *Limba română* cursul III, prof. *Dr. D. P. Barcian, Istoria şi Constituţia patriei* cursul I, prof., *I. Ghibu*; După amiaz *Economia* cursul III, prof. *D. Comşa, Religiunea* cursul II, prof. *I. Ghibu.*

8 Iunie: Inainte de amiazi *Didactica* cursul II, prof. *Dr. P. Şpan, Zoologia* cursul I, prof. *Dr. D. P. Barcian*; După amiazi *Aritmetica şi Geometria* cursul I, prof. *D. Comşa.*

9 Iunie: Inainte de amiazi *Mineralogia* cursul III, prof. *Dr. D. P. Barcian*, După amizai *Musica vocală şi instrumentală.* Toţi elevii prof. *T. Popoviciu.*

11 Iunie: Inainte de amiazi *Limba română* cursul II, prof. *Dr. D. P. Barcian.* După amiaz *Geografia* cursul I, prof. *D. Comşa.*

12 Iunie: Inainte de amiazi *Pedagogia* cursul III, prof. *Dr. I. Stroia, Geografia* cursul II, prof. *D. Comşa*; După amiazi *Istoria pedagogiei* cursul III, prof. *Dr. I. Stroia, Gimnastică* cursul I, II şi III, prof. *Dr. P. Şpan.*

13 Iunie: Inainte de amiazi *Aritmetica şi Geometria* cursul II, prof. *D. Comşa*, După amiazi *Cântări bisericesci* cursul III, prof. *D. Cunţan, Istoria universală* cursul II, prof. *I. Ghibu.*

14 şi 15 Iunie: Conferenţă.

16 Iunie: Serviciu divin şi încheierea festivă a anului şcolar 1900/901.

17 Iunie: Estradarea Testimoniilor şi Absolutoriilor.

Secţiunea teologică.

4 Iunie: Inainte de amiazi *Teologia morală* cursul II, prof. *Dr. I. Stroia.* După amiazi *Introducerea în teologie* cursul I, prof. *Dr. I. Stroia.*

5 Iunie: Inainte de amiazi *Istoria bisericéscă* cursul I, prof. *Dr. I. Stroia.* După amiazi *Omiletica* cursul II şi III, prof. *I. Ghibu.*

6 Iunie: Inainte de amiazi *Pastorala şi liturgica* cursul III, prof. *Dr. E. Roşca.* După amiazi *Psichologia* cursul I, prof. *Dr. P. Şpan.*

7 Iunie: Inainte de amiazi *Dogmatica* cursul II, prof. *Dr. P. Şpan*, După amiazi *Economia* cursul III, prof. *D. Comşia.*

8 Iunie: Inainte de amiazi *Didactica* cursul II, prof. *Dr. P. Şpan.* După amiazi *Limba şi literatura română* cursul I, prof. *Dr. D. P. Barcian.*

9 Iunie: Inainte de amiazi *Dreptul canonic* cursul III, prof. *Dr. P. Şpan.* După amiazi *Musica vocală şi instrumentală* toţi elevii, prof. *T. Popoviciu.*

11 Iunie: Inainte de amiazi *Isagogia* cursul I, prof. *I. Ghibu.*

12 Iunie: Inainte de amiazi *Pedagogia* cursul III, prof. *Dr. I. Stroia.*

13 Iunie: Inainte de amiazi *Esegesa şi Ermeneutica* cursul I, prof. *I. Ghibu.* După amiazi *Cântări bisericesci* cursul III, prof. *D. Cunţan.*

14 şi 15 Iunie: Conferenţă.

16 Iunie: Serviciul divin şi încheierea festivă a anului şcolar 1900/1.

17 Iunie: Estradarea Testimoniilor şi Absolutoriilor.

NOUTĂŢI

Avis. **P. T. domni cari nu şi-au reînoit abonamentul la ziariul nostru, sunt rugaţi a trimite fără amânare costul abonamentului, pentru-ca sĕ nu fim siliţi sĕ întrerupem espedarea fóiei la adresa lor. Tot odată sunt rugaţi şi domnii restanţieri sĕ-şi achite datoria.**

Administraţiunea.

*

Protopresbiter la Halmagiu (diecesa Aradului) a fost ales, cu 59 voturi, candidatul Ioan *Groza*, referent consistorial în Oradea-mare. Contracandidaţii C. Lazar şi F. Leuca au căpĕtat câte patru voturi.

*

Sĕrbătorile soldaţilor. Avem ştire positivă despre un cas petrecut eri la regimentul Nr. 2 de aici din Sibiiu, care după a nóstră laică părere invólvă în sine nedreptăţirea soldaţilor români, ori cel puţin inechitate faţă de ei, în raport cu ceilalţi soldaţi. Eri biserica rom. catolică a avut „*Joia verde*“, o serbătóre dintrĕ cele mai însemnate pentru credincioşii rom. catolici. Pretutindenea se serbéză cu deosebită pompă, cu procesiuni la altarele improvisate în diferite centre ale oraşelor, unde se servesce liturgia, ear' companiile de onóre dau salve şi musica militară intonéză imnul casei domnitóree. In Viena însuşi *M. Sa* ia parte la acéstă serbare. Ear' miliţia după amiazi are *rast.* Aşa s'a întâmplat şi aici eri, afară de regimentul Nr. 2, de la care toţi soldaţii români au fost trimişi la eserciţii afară la câmp, — pe motivul că ei n'au sĕrbătóre.

Acéstă escepţiune făcută cu feciorii nostri ar avé dór' îndeptăţire, dacă s'ar fi făcut cu toţi soldaţii români ai regimentelor din loc şi *nu numai cu cei de la reg. Nr. 2.*, cum şi dacă — vicem pro vice — la sĕrbătorile românesci *nu ar fi constrînşi sĕ iese la eserciţii în rĕnd cu soldaţii de altă naţionalitate.*

Am credut de cuviinţă sĕ înregistrăm acest cas, pentru-ca cei competenţi sĕ se intereseze de el.

*

Baronul Beck, şeful statului major din Viena, însoţit de numĕroşi oficeri a sosit eri la Blaj, cu scop de a face studii strategice. La Braşov va sosí în 18 Iunie şi va petrece acolo patru zile.

*

Tempestăţi pretutindenea. Luni după amiazi s'a descărcat asupra *Clujului* şi împrejurimilor mare povoiu împreunat cu tunete şi fulgere, care a durat aprópe o óră; multe pivniţe şi case au fost inundate de apă, ear' stradele au fost nămolite cu petriş adus de valuri.

In comuna *Válaszut* din comitatul Cojocnei Duminecă şi Luni a bătut piatră, nimicind tóte sĕmănăturile.

In *Vêrşeţ* asemenea a fost sĕptĕmâna acésta o tempestate cum nu s'a mai pomenit de când e oraşul; prin locuinţe apa întrase până la înălţime de un metru.

In *Praga* povoiul a fost împreunat cu tunet şi fulgere; rîul Eger a esundat, smulgĕnd din rădecini arbori şi ducĕnd case şi mulţime de animale. La Hohenfurt trăsnetele au ucis şi mulţi ómeni.

In guvernamentul rusesc Elisavetpol a bătut grindină teribilă; tóte sĕmănăturile sunt nimicite, ear' trei femei, surprinse de viscol sub ceriul liber, au fost ucise de ghiaţa ce cădea în mărimea nucilor.

*

Alegere de paroch. Duminecă în 13 Maiu a. c., s'a ţinut alegerea de paroch în comuna *Căinelul de sus* în tractul Zarandului. Actul alegerii a fost condus de Preaonoratul Domn protopresbiter tractual *Vasilie Damian.* Maioritatea absolută a voturilor a întrunit'o clericul absolul *Dionisie Mateeş*, din *Herţegani.*

*

Soţia unui ministru-president — dăscăliţă. Ministrul-president al Bulgariei, cav. Karavelov a luat în căsătorie o învĕţătóre. Femeia 'şi iubesce atât de mult cariera învĕţătoréscă, în cât nici după ce a devenit soţie de ministru nu a voit s'o abandoneze. Astfel şi acum merge regulat la şcólă şi ţine copilelor prelegeri ca-şi-cum nici n'ar fi soţia ministrului-president.

*

† Lazar Bera. Despre înmormêntarea decedatului învĕţător *Lazar Bera*, a cărui mórte regretată de toţi câţi l-au cunoscut, am anunţat'o în numĕrul trecut, — ni-se scriu următórele: „Duminecă 13 Maiu a. c. am petrecut pe mult regretatul *Lazar Bera*, teolog absolut şi învĕţător, mort în etate de 28 ani, la vecinicile locaşuri. Rĕmăşiţele pământesci ale defunctului s'au depus în cimiterul gr.-or. din Sântandreşiu. Pe decedatul iubit de mic şi mare, îl deplâng nu numai neconsolabilii sei părinţi, cari şi-au legat tótă speranţa de blândul lui suflet, şi vĕduva soţie, căsătorită abia de un an, ci şi poporul din loc şi apropiere, a cărui stimă şi respect li-au sciut cuceri atât prin modul presentărei sale, cât şi pe terenul activităţii ca învĕţător.

Cât de mare a fost durerea, se audia din gura poporului la tot paşul suspinul: am perdut pe bunul nostru învĕţător, am perdut pe fiitorul nostru preot, am perdut un suflet bun şi mângăitor, o inimă cu care puteai vindeca ori-şi-ce rană. Dumnezeu sĕ-l ierte!

Stirea grabnică despre trecerea lui la vecinicile locaşuri a străbătut întreg ţinutul. Ca semn de iubire poporul adunat în numĕr fórte mare, l'a însoţit tot cu dragostea aceea, cu care l'a îmbrăţoşat în decursul vieţii şi acum în momentele ultime, până la pogorîrea lui în adêncimea pămêntului.

Actul funebral, condus de P. O. D. *George Romanul* protopresbiter, s'a oficiat de către şese preoţi. Cuvêntul funebral l'a pronunţat *N. Sinca* paroch, ear' ertăciunile *George Ghilea.* Fiei ţerina uşóră! *Un participant.*

*

Cadavru de băeţel — în drumul ţerii. Pe drumul de la Copşa-mică s'a aflat alaltăeri cadavrul unui băeţel mort de mórte silnică. Cercetările de până acum dau indicii că ucigaşul e vr'unul din caravana de ţigani lăeţi, cari zilele trecute făcuseră popas pe hotarul Copşei.

*

Din nenorocirile causate de beţie. Truţa Ion şi Marincaş Cătana din Agêrbiciu, după ce s'au omenit bine cu holercă într'un birt al comunei, în calea lor spre casă s'au luat la cértă, în firul căreia Truţa Ion a junghiat pe soţul sĕu. Nenorocitul a murit, ear' ucigaşul e arestat. Eată două familii nenorocite, din causa beţiei!

*

Furnisări engleze pe séma Burilor. Un fabricant de încălţăminte olandez mai lunile trecute primise de la guvernul englez o comandă pentru 35.000 de ghete, destinate a fi trimise armatei engleze din Transvaal. La câteva zile după spedarea ghetelor fabricantul a fost chiămat de nou la ministeriu, unde i-s'a spus, ca în timpul cel mai scurt sĕ furniseze alte 35.000 de ghete. Când era sĕ iese din birou, un funcţionar i-a şoptit apoi la ureche următórele: „Cele dintâiu 35.000 de ghete le-a luat De Wett“. — Acésta a povestit'o fabricantul zilele trecute unui alt fabricant englez, cu care se întâlnise în Vlissingen.

*

Călĕtorie submarină. Din Petersburg se telegrafézá, că guvernul a făcut probe de călĕtorie pe sub apa mării şi că probele au dat resultat escelent. Vaporul póte face călĕtoria submarină din Europa până la New-York în timp de 60 óre, ceea-ce faţă cu celeritatea corăbiilor de pe suprafaţa apei e un avantagiu fórte mare. Dintre aceste corăbii cea cu mai mare viteză e „Wilhelm der Grosse“, care numai în cinci şi jumĕtate zile póte percurge distanţa dintre Hamburg şi New-York. Pe lângă avantagiul celerităţii vapórele submarine sunt scutite şi de calamităţile furtunelor de mare.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„**Proverbe, maxime, asĕmĕnări şi idiotisme,** colectate din graiul Românilor din Transilvania şi Ungaria“ de *Dr. Elie Cristea* ierodiacon, secretariu consistorial.

Sub acest titlu a apărut zilele acestea în tipografia archidiecesană din Sibiiu o bogată colecţiune de proverbe şi maxime, folosite de poporul român din Transilvania şi Ungaria. Pe lângă însaşi colecţiunea, cetitoriul va afla în „Prefaţă“ indigitări preţióse şi cu privire la alte colecţiuni de proverbe făcute şi date publicităţii până acum, faţă de cari însĕ colecţiunea presentă are avantagiul de a cuprinde esclusiv proverbe, maxime etc. culese din graiul viu al poporului şi redate fidel, deci producte absolut originale, isvorîte din mintea românului păţit şi cu esperienţe de milenii. Ea forméză deci cu drept cuvênt „o icónă în care se reoglindéză fidel modul de gândire şi viéţa sufletéscă a neamului“, ear' cei cari o vor ceti cu atenţiunea cuvenită, vor afla în ea deoparte un isvor de înţelepciune pentru viéţă, o comóră de poveţe, cum şi un bogat isvor pentru a cunósce trecutul poporului, caracterul lui şi modul lui de gândire.

Iniciată acéstă colecţiune de însuşi dl Cristea prin propunerea sa făcută în adunarea generală de la 26 Octobre 1897 a despărţĕmêntului IV (Sibiiu) al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, şi în urma acestei propuneri, prin apelul emis din şedinţa de la 8 Februariu 1898 a comitetului acestui despărţĕmênt, ea a fost realisată prin conlucrarea dlor: Ioachim Muntean (Gurarîului), Ioachim Părĕu (Agnita), Gavriil Bugnariu (Bochia, în părţile Beinşului), R. Cristolovan (Rêşnov), I. Petruţoniu

(Tisa, comitatul Hunedórei), I. Bota (Cetea), G. Rusu (Ida-mare), domnişóra Elvira Cristea (Toplița română) etc.

Cartea cuprinde XXIV. pag. 8° mic prefață şi 280 pag. proverbe, şi se póte procura dela librăria archidiecesană din Sibiiu, şi dela despărțămêntul IV (Sibiiu) al *„Asociațiunei pentru literatura română şi cultura poporului român"*.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Cu prilegiul concertului dat la 5 Maiu a. c. cu plugarii români din Ilìa M. au binevoit a suprasolvi următorii Domni: P. O. D. protopresbiter din Ilia Avram P. Pĕcurariu 2 cor., Csuts Iozsef, comerciant 3 cor., Andraş I. conducĕtoriu de cărțile funduare 3 cor., Dr. Ciat, medic 2 cor., Ioan Budoiu, preot în Câmpuri 1 cor., Nicolae Juga, înv. 1 cor., Orbonas, epitr. 1 cor., Şorban István, notariu 1 cor., Hesz I. postar 1 cor., Nagy Bela comerciant 1 cor., E. Cătană, 1 cor., Tripa 1 cor., Veisz I. 1 cor., D-şóra Ana Gațiu, 1 cor., Maria Crişan 1 cor.

Priméscă preastimații domni suprasolvitori şi pe calea acésta cele mai cordiale mulțămiri.

Cu ocasiuuea acestui concert au întrat 170 cor., de unde detrăgêndu-se spesele de 135 cor. 42 fil., rĕmâne un venit curat de 34 cor. 58 fil. care sumă e administrată epitropiei bis. gr. ort. rom. avêndu-şi destinaținațiunea pentru lucruri şcolastice.

Totodată mulțumesc sincer Onoratei inteligințe din loc, şi întreg preastimatului public, căci prin participare aşa numĕrósă au contribuit la însuflețirea necesară pentru cultivarea mai departe a țĕranilor nostri.

La insărcinarea epitropiei bisericei.

Ilía, la 27 Maiu 1901.

Avram Budoiu
învĕțătoriu

Mulțămită publică.

Din prilejiul producțiunii aranjată de noi în 21 Aprile n. c., s'a făcut în favorul casei reuniunii nóstre următórele suprasolviri respective contribuiri: I. P. S. Sa Domnul Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit 10 cor.; Dr. Iancu Mețianu, adv., Zêrneşti 10 cor.; d-na Sofia Cosmutza n. Bechnitz, Alba-Iulia 6 cor.; dl Pantaleon Lucuța, căp. c. şi r. în pens. 6 cor.; d-nii Dr. Ioan Mihu, director de bancă Orăştie, Vasile Voina, protopresb. onor. Braşov, Dr. Liviu de Leményi, adv., Dr. Eugen Mețianu, adv. Braşov, de la fie-care câte 5 cor.; Arseniu Vlaicu, directorul comercialelor din Braşov, Traian Mețianu, protopresb., Zêrneşti dela ambii câte 4 cor.; Dr. Pavel Oprişa, profesor Brad, George Borza, notar Viştea-inf., Ioan Oncescu, notar pens. Rĕhău, Dr. Amos Frâncu, adv., Iosif Popescu, cassar Reghin, cavaler George Dănilă, primar opidan Hunedóra, Victor Ancean, notar de tribunal, Pavel Cotoț şi Virgil Cioban, ambii funcț. consist., Tit V. Gheaja, prot. Hațeg, dela fie-care câte 2 cor.; Ieronim Preda, dir. tipogr. arch. St. Stroia, Dr. Ilie Beu, medic, Dr. Ioan Radu, prof. gimn. Brad, Virgil Oniț, directorul gimn. din Braşov, Ioan Droc, prot. pens. Mercurea, D. Samuil Vladone, cand. de adv., Teodor Herman, prot. Dej. Nic. Ioan, Avram Pĕcurar, paroch Lancrĕm, Ioan Papiu, prot. Sibiiu, Avram Armian, jurist, Dr. Ioan Ivan, adv. Mediaş, Dr. V. Bologa, director şcolar, dela fie-care câte 1 cor.; d-na vĕd, Dr. A. Balint, d-na Dem. Muntean, Ioan Simtion, librar, Florea Adam, cursor de bancă, Ioan Radu, propriet., Turnişor, dela fie-care câte 80 bani; Iosif Barbu, restaurateur, 50 bani; Aurel Fărcăşan, calfă de boltă, Olimpiu Oana, calfă de boltă, Ioan Vătăşan, funcț. de bancă, Petru Dragomir, funcț. de bancă, C. S. Const. Pop, funcț. de bancă, George Mutiu, culeg.-tip., Ioan Rob, calfă de boltă, Dem. Axente, culeg.-tip., Nic. Simtion, Ioan Mihaiu, restaurateur, Timoteiu Popovici, prof., Ioan Broju, capelan militar, dela fie-care câte 40 bani.

Tot la aceea producțiune subscrisul president a încassat cu pălăria în favorul fondului vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor români suma de 18 cor. 97 bani.

Ne permitem a aduce sincerile nóstre mulțàmite şi adânc simțita nóstră recunoştință tuturor susamintiților generoşi sprigitori ai scopurilor de noi urmărite.

Din şedința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu", ținută la 2 Maiu n. 1901.

Victor Iordăşianu
preşedinte

Valeriu Grindean
notariu adhoc.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Posta Redacțiunei.

Mai multor parochi. Causa, că unii parochi încă n'au primit întregirea pe anul 1900 este, că nu s'au ajuns pentru toți banii trimişi de înaltul guvern şi astfel unii au trebuit sĕ aştepte până s'a trimis şi restul cerut de Veneratul Consistoriu şi pus la disposiția acestuia acum de curênd.

[79] 1–3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Cerişor, tractul protopresbiteral al Hunedórei, se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicile instruite conform normelor în vigóre subscrisulu oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Hațeg, 21 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hunedórei.

Protopresbiterul:
Titu V. Gheaja
comis. consistorial.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani.** Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La Librăria Tipografiei archidiecesane se află în comisiune:

Curs practic de limba maghiară
pentru şcólele poporale române.

Intocmit pe basa noului plan ministerial de învĕțămênt şi a planurilor nóstre şcolare confesionale
de
Ión Dariu,
cu concursul mai multor bărbați de şcólă.

Partea a II-a. — Pentru anul al III-lea şi al IV-lea de şcólă.

Prețul 60 fil.

Metropolia
Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania

Studiu istoric
despre reînființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de
Dr. **Il. Puşcariu**
archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-preşedinte al Asociațiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Prețul: broş. **6 cor.,** leg. **7·70, 8·20** şi **9·50 cor.**

Se póte procura dela
Librăria tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Tragerea irevocabilă la
25 Iunie 1901.

Căştigul principal
coróne 30.000 coróne

Losuri „Concordia"
à 1 corónă

recomandă:
banca „Bodencredit"
în SIBIIU.

Nr. 76 3—

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 58 Sibiiu, Marți 29 Maiu v. (11 Iuniu n.) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Funcționarea partidului.

Cu tótă oprelistea din trecut, partidul național român funcționézà. Dovadă luptele frumóse purtate în congregațiunile diferitelor comitate, din partea membrilor aparținători la acest partid. Ordonanțele ministrului *Hieronymi* nu și au ajuns deci scopul și chiar și acesta e un motiv, ca ele sĕ fie *revocate*.

Suntem de absolută bună credință, când contrar vederilor unora dintre confrați, nu denegăm actualului șef de guvern *voia* și *intențiunea* de a repara, încât se póte, aceea ce a greșit antecesorul sau antecesorii sei față de noi. Pe lângă părerea nóstră militézà aplanarea chestiei *fiumane*, făcută cu mult tact din partea actualului prim-ministru, o chestie tot atât de înveninată sub mânile guvernului celui mai șovinist magiar, — cum singur se întitulase guvernul din trecut, — ca și chestia nóstră națională, dar' astăzi luată dela ordinea zilei, pentru-că nu mai esistă, spre bucuria Fiumanilor, cari sunt mulțumiți cu modul de resolvare ce i-s'a dat.

Sĕ fim bine înțeleși; nu resolvarea desĕvîrșită a chestiei naționale așteptăm noi dela actualul guvern, ci deschiderea drumului, întinderea posibilității de a ne precisa de nou, *ca corp național*, dorințele și aspirațiunile, — pentru-că cum am accentuat și în rêndul trecut, acesta e astăzi gravamenul cel mai mare al Românilor din patria acésta, care cere grabnică delăturare.

Credem, că guvernul actual ar fi aplecat sĕ aplaneze diferendul acesta ce esistă între el și noi, partidul național român, dacă i-s'ar da posibilitatea sĕ cunóscă în mod amănunțit gravamenul nostru, și i-s'ar da asigurarea, că precum în trecut *pe teren legal* ne-am mișcat, așa și în viitor numai *în cadrele legalității* avem sĕ rĕmânem.

Acum — revenind asupra celor accentuate în articolul premergĕtor, — dacă am avé noi numai un singur comitat, în care majoritatea corpului representativ, a congregației, o formézà Românii, — o adresă votată din partea comitatului în scopul acesta *ar puté* sĕ clarifice lucrul și sĕ facă pe actualul titular dela internele țerii sĕ înțelégă, că Românii nu cer nimic ce ar sta în contrazicere cu legile și constituția țerii atunci, când cer sĕ li-se permită de nou funcționarea partidului lor național; din contră, cer chiar respectarea constituției, pentru-că în literile ei e garantat pe séma cetățenilor dreptul de liberă întrunire, — și astfel s'ar da mod și ocasiune guvernului sĕ drégă ce au stricat alții.

Dar' un astfel de comitat, în care noi sĕ fim stăpâni, nu avem; și de aceea, propunerile nóstre făcute în privința acésta în congregațiuni nu vor ajunge la cunoștința guvernului și nu vor puté provoca luarea de mĕsuri din partea acestuia, pentru-că *nu ni-le primesc comitatele însesi*.

Dacă am avé o presă mai loială și mai constiinciósă în țéră, pe calea ei încă ar puté sĕ ajungă guvernul la cunoscința durerilor și dorințetor nóstre; dar' vedem că întréga presă magiară e înbibată de veninul distrugĕtor al șovinismului magiar, și în loc sĕ ne apere când nedreptate ni-se face, — ea laudă și preamăresce pe cei-ce nedreptate ne fac.

Dacă am avé măcar și numai *un deputat național român* în parlamentul țerii, acesta încă ar puté atrage atențiunea guvernului asupra gravamenului nostru, și pe calea interpelării ar puté sĕ'i stórcă declarațiuni în privința acésta. Dar' nu'l avem; ear' cei de altă limbă vedem cum se lapădă de naționalități și protestézà chiar și în contra presupunerii că ar puté sta de vorbă cu ele.

Când deci n'avem pe nimeni care sĕ facă pe mijlocitoriul între noi și guvernul țerii, *de ce sĕ nu ne punem noi în legătură directă cu guvernul*? Pentru-că la aceea sĕ nu se gândéscă nimeni, că guvernul magiar din propria sa inițiativă, nerecercat de nimeni, va vení și va revoca ordonanțele fostului ministru *Hieronymi* și va deschide drumul pe séma funcționării partidului nostru.

N'a făcut, fără cerere, nici un pas în chestia fiumană, nu 'l va face, fără cerere, nici în chestia care pe noi ne privesce. Și dacă n'a comis act de tradare națională *Dr. Mayländer*, conducĕtorul Fiumanilor autonomiști, atunci când a bătut la ușa prim-ministrului *Széll* pentru a cere resolvarea chestiei fiumane în mod mulțumitoriu pentru partisanii sei: credem că n'ar comite faptă rea sau antinațională nici acela sau aceia dintre fruntașii nostri, cari pentru revocarea ordonanțelor fostului ministru de interne *Hieronyimi* s'ar pune în legătură directă cu ministrul-president *Széll*. Și lucrul acesta ar trebui sĕ se facă cu atât mai vîrtos, fiindcă am fost *provocați* dea dreptul din partea prim-ministrului Széll, atunci, când acesta în respunsul dat lui *Komjáthy* a declarat în plin parlament, că *i-ar păré bine, dacă fruntașii români ar vení la el sĕ-i spună ce-i dóre și cari le sunt dorințele*.

Părerea nóstră este deci, că dacă o conferență intimă a fruntașilor români ar trimite o delegațiune sĕ trateze cu guvernul în chestia revocării ordonanțelor lui *Hieronymi*, — resultatul n'ar puté sĕ fie decât numai mulțumitoriu pentru noi.

Cei în drept, sĕ mediteze deci asupra lucrului.

Sibiiu, *10 Iunie n.*

Cuota. Reichsrath-ul din Austria a votat în prima cetire proiectul de lege despre *cuotă*. Discuția a început'o deputatul *Kaiser*, care a propus împărțirea speselor comune în jumătate, după cum sunt împărțite și drepturile între Austria și Ungaria, și a pus în vedere, că partidul seu va lupta pentru acest mod de resolvire în chestia cuotei. In urmă s'a primit propunerea deputatului *Lecher*, ca proiectul de lege sĕ fie predat unei comisiuni parlamentare, compusă din 48 de deputați.

Întregirea
posturilor învĕțătoresci.

Suntem la finea anului școlar. Ușile școlelor în cele mai multe locuri se încuie spre a nu mai fi descuiate până la tómnă.

Durere, în cele mai multe comune nimenea nu le mai dă până la timpul susamintit edificiurilor școlare nici o atențiune și îngrijire. De repararea și curățirea lor habar nu are nimenea!

Timpul începerei noului an școlar sosesce și atunci directorii școlari și „titorii“ vĕd numai că școla are lipsă mai de una mai de alta. Fac ce fac în pripă, cârpesce ici, cârpesce colea, ce mai rĕmâne,... „nu o fi lucru mare până la anul“.

Ași puté înșira la acest loc comune fruntașe, unde se întêmplă lucruri cum sunt cele sus înșirate, lucruri ale căror urmări sunt desăstróse nu numai edificiului școlar, care prin o astfeliu de negligență se ruinează în timp scurt, dar' chiar și binemersului învĕțământului în astfel de școle. Se póte? Da, se póte, căci prin acésta se *scurtézà timpul prelegerilor* de multe-ori și în multe locuri cu sĕptămâni întregi.

Introducerea acésta la cele ce vor urma, servéscă ca un *memento* celor pe cari îi privesce.

Bine, vor zice mulți, cetind cele de mai sus, dacă „directorii școlari“ și „titorii“ nu se îngrijesc de edificiul școlar, acolo sunt învĕțătorii, și la drept vorbind alor este în prima linie datorința de a se îngrijí de lucrul acesta.

Așa este, numai iacă ce ne spun următórele cifre scóse din raportul senatului scolar către sinodul archidiecesan din ĕstan.

Edificii proprii de școlă din 1119 comune bisericesci au susținut 789 de comune. Dintre acestea 193 au fost necorespunḑĕtóre.

La aceste școle au servit 906 învĕțători, dintre cari *definitivi* 421, *provisori* 325 și *tolerați* (cari n'au pregătire învĕțătorescă) 160.

FOIȘORA

Sĕ-'l urmăm!...

de
Henryk Sienkiewicz.

(Urmare)

Cortegiul eșí din oraș și se îndreptà spre *Golgota*.

De pe înălțimea unde se afla litiera Anteei, se putea observa cu de amĕnuntul tot.

Mulțimea era nenumĕrată. S'ar fi zis totuși, că se perdea în întinderea nemărginită a deșertului pietros. Pe pórta cetății năvăleau mereu noi valuri de ómeni, mărite în drum de aceia, cari așteptau afară din cetate. De cele două laturi ale rîului mișcător mișunau roiuri de copíi. Cortegiul își schimba colórea după strălucirea vestmintelor albe ale bărbaților și după brobódele roșii și albastre ale femeilor. Către mijloc scinteiau spadele și vîrfurile lăncilor soldaților romani.

Murmurul vocilor se auḑia mai întâiu nelămurit, apoi din ce în ce mai curat. Cortegiul se apropia treptat și cele dintâiu rînduri începură sĕ urce colina.

Mulțimea se grăbia sĕ ocupe cele mai bune locuri spre a nu pierde nici unul din amĕnuntele supliciului. Astfel că excorta, care încunjura pe condamnați, se găsea în urmă.

Copiii se iviră cei dintâiu: erau, în cea mai mare parte băeți pe jumĕtate goi, avênd șelele încinse cu o fășie de pânză, pĕrul capului ras afară de două bucle, cari atârnau de-alungul tâmplelor; fața măslinie, ochii albastri și graiul pițigăiat. Cu strigăte pătrunḑĕtóre, ei începură sĕ smulgă de prin crăpături bucăți de stâncă, ca sĕ le arunce mai târziu în cei ce aveau sĕ fie rĕstigniți.

In urma lor o parte din mulțimea împestrițată ajunsese în vîrful colinei.

Fețele tuturor străluciau la gândul că vor avé un spectocol măreț, dar' pe nici una nu se zărea cea mai mică urmă de milă. Strigătele, vorbirea repede, gesturile nemĕsurate surprinseră pe Anteea, deși era obicinuită cu plebea Grecilor din Alexandria, compusă din palavragii și sgomotoși.

Barbații discutau cu atâta aprindere ca și cum ar fi fost gata sĕ se arunce unii asupra altora și strigau ca și cum ar fi fost vorba de propria lor mântuire.

Centurionul Rufilus, apropiindu-se de litieră, da explicațiuni tinerei femei cu o voce liniștită și gravă în timp ce din cetate curgeau în continuu noi valuri de ómeni.

Se zăreau printre ei cetățeni avuți din Ierusalim, cari stau departe de plebea mahalalelor; țĕrani întovărășiți de familiile lor, atrași de apropierea sĕrbătorilor, plugarii, cu traista la spinare, ciobani cu înfățișarea prostănacă și uluită, acoperiți cu piei de capră.

Femeile se amestecau cu bărbații; dar' fiind-că celor cu stare nu le plăcuse sĕ iasă, zăriai numai țĕrance, ori curtesane cu vestminte de tóte colorile, cu pĕrul, sprâncenele, și unghiile văpsite, arătându-și cu îngâmfare marile monede de schin și rĕspândind în jurul lor un miros parfumat de mirodenii. In sfîrșit iată că sosesce *Sanchedrinul* în mijlocul căruia se afla *Hanaan*, bĕtrân cu profilul de vultur, cu pleoapele roșii; iată și pe *Caiafa* cel gras, cu capul acoperit de mitra cu două coróne și purtând pe piept tabela aurită. In urma lor veniau mai multe ordine de farisei: cei cari își tîrăsc piciórele și se lovesc într'adins de tóte pietrile; cei cari se însângeră de bună voe și se dau cu capul de ziduri; cei cari merg cocoșați ca și cum pórtă pe umerii lor pĕcatele poporului întreg.

Infățișarea lor posomorîtă, și furia închegată pe fața lor îi deosebia fórte bine de gloata sgomotósă. Cinna îi privea pe toți cu dispretul omului, care aparține națiunei suzerane. Anteea, cu uimire și teamă. Mulți Ebrei trăiau la Alexandria, dar' acolo păreau pe jumĕtate Greci, pe câtă vreme aci ea îi vedea pentru prima-dată așa precum îi descrisese procuratorul.

Fața tinĕră a Anteei, pe care se întipărise deja umbra morții, întréga ei persónă care reamintea mai curênd o umbră de cât o ființă însuflețită, atrăgea atenția tuturor. Mulțimea o cerceta cu atâta insistență pe cât ii îngăduiau soldații, cari făceau gardă litierii; și și aci se manifesta ura și dispretul pentru străini, și nici o față nu arăta milă pentru biata bolnavă; ochii lor turburi exprimau mai curênd bucurie, decât înduioșare față de victima, ce părea că nu mai póte scăpa de desnodămêntul fatal.

Numai atunci înțelese Anteea pentru ce acesti ómeni cereau cu stăruință restignirea profetului care propovăduia Iubirea.

Și acest Nazarinean îi păruse de odată o cunoștință, o ființă aprópe scumpă.

(Va urma).

Aceste cifre ne dovedesc, că numěrul *învěţătorilor provisori şi toleraţi e mai mare de cât al celor definitivi.* Şi sě nu sě trécă cu vederea faptul că cei mai mulţi învěţători definitivi sunt angagiaţi pe la şcólele cu mai mulţi învěţători. In urma acestui fapt e lucru clar, că cele mai multe şcóle cu un singur învěţătoriu *nu au învěţător definitiv* şi astfel dacă îngrijirea edificiului şcolar ar rěmâné numai în sarcina învěţătorilor, atunci cele mai multe şcóle rěmân fără nici o îngrijire, cum durere de fapt şi este.

Lăsăm la o parte edificiile şcolare şi trecem, vědênd suma mare a învěţătorilor provisori, la întregirea posturilor acestora prin învěţători definitivi.

E adevěrat că în parte lipsei de învěţători cualificaţi este a se atribuí rěmânerea atâtor staţiuni învěţătoresci neintregite în mod definitiv; dar' în mare parte este a se atribui acésta şi unor împrejurări triste, ce bântuesc în mulţime de comune de pretutindenea.

Cine a urmărit cu atenţiune concursele publicate în acéstă fóie pentru posturile vacante învěţătoresci din anii din urmă, a putut sě constate că ani dearêndul aprópe pentru unele şi aceleaşi posturi sunt publicate concurse. An de an prin urmare unele şi aceleaşi posturi rěmân vacante.

Causa? Lipsa de învěţători cualificaţi în timpul din urmă nu se mai póte susţiné, căci de sigur din cei 325 învěţători instituiţi în mod provisoriu 200, de nu şi mai mulţi, sunt cualificaţi.

In anii ultimi an de an şi-au câştigat cualificaţiune în seminariul nostru 40—50 de candidaţi. In anul acesta de exemplu sunt admişi la facerea examenului vre-o 60 de inşi. E adevěrat, tocmai pe tocmai nu avem atâţia învěţători cualificaţi câte posturi vacante sunt de present, dar' dacă toţi cei cualificaţi s'ar instituí definitiv, în timp de cel mult 10 ani am avé tóte posturile întregite definitiv şi numěrul celor ce an de an se cualifică ar fi îndeajuns, ca an de an sě umplă golurile ce se vor nasce.

Nu lipsa de învěţători deci, ci pe de o parte motivele egoiste ale unor persóne din singuraticele comune de a-şi căpătui pe un fiu, věr, nepot etc., pe de altă parte însě un rěu ce bântue în tóte părţile, anume: *de a ţiné cu intenţiune provisoratul în posturile învěţătoresci.*

Da, acésta este buba cea rea! Cunosc nu unul, ci zeci de învěţători cualificaţi, — d-nii protopresbiteri 'mi pot fi mărturie, — cari au concurat la câte trei patru ba chiar la tóte posturile vacante dintr'un tract, şi totuşi nicăiri nu au fost aleşi.

Nu, pentru-că în ziua alegerei sinodul cutărei parochii unisono declară că nu-'i cunosc îndeajuns pe respectivii concurenţi, cer deci „an de probă". Trece „anul de probă" şi la alegerea viitóre, e de ajuns, ca cutare „frunză 'n buză" sě şoptéscă ómenilor din comună că „sě nu alegem definitiv, căci aşa provisoriu vine mai... eftin, nu trebuesc... cuincuenale! Ba pe deasupra scăpăm şi de câte 15 cr. la fondul de pensiune învěţătoresc!"

De obiceiu mai dă până la ziua alegerei „bună ziua" în crîşma comunei şi unul dintre cei „toleraţi", care servesce şi mai eftin — pe tocmélă, şi atunci s'a isprăvit cu alegerea.

Rěul acesta, precum am amintit, bântue pretutindenea. Intru stîrpirea lui trebuesc luate cele mai severe měsuri, fiind el fórte păgubitor învěţătorilor, şcólelor şi chiar învěţământului.

Am ţinut de lipsă a aminti acestea, acum la finea anului şcolar, pentru-ca de pe acum sě se iee cele mai energice měsuri, atât din partea d-lor inspectori tractuali cât şi din partea autorităţilor nóstre superióre şcolare.

Acum chiar cu prilegiul examenelor finale şi a stabilirei concursului învěţătoresc trebuesce atrasă atenţiunea comitetelor şi sinódelor parochiale, că în viitor *provisoratul intenţionat* nu se mai póte admite sub nici o condiţie.

Intregirea posturilor învěţătoresci în mod definitiv va contribui fórte mult şí la însufleţirea învěţătorilor faţă de cariera lor şi prin acésta şi la înaintarea şi perfecţionarea şcólei române gr. or.! *D. A. Mosora.*

O idee...

— Articol din *„Drapelul"*. —

Vorba Românului: nu ştii din ce tufă sare iepurele. Umilit subscrisul, o tufă, care înverḑesce la umbra dungii dela Foiţa Drapelului, am adăpostit un iepure, pe care'l slobod sě trécă peste linie... Cei ce l-or prinde, bine a fi de ei, ear' pe tufă nu se vor supěra... Aşa cred...

Idealist de fire, n'am ajuns la bani de prisos nici odată... Şi sunt singurul Român de carte şi posiţie, care se póte mândrí cu gloria dubiósă de-a nu avé nici o acţie dela nici o bancă şi de-a nu fi tăiat încă nici un cupon în viéţă... Faptul acesta nu provine dór din împrejurarea, că aşi fi risipitor, din contra trăesc în condiţii fórte modeste, dar' cheltuesc tot ce am, — un esemplu, pe care rog sě nu-l imite nimeni. Şi fac acésta din acea firmă convingere, că *banii sunt ca buruiana. E plină lumea de ei.*

Asta ear' o fi vre-o sorcovenie, veţi zice. Nu, nu este nici o sorcovenie, dlor, este intima, firma şi cea mai seriósă a mea convingere. Lumea e plină de bani, naţia are bani fórte mulţi, văile şi dealurile, stâncile şi rozórele, drumurile şi potecele nóstre abundéză de bani... Eată pricina pentru care ţin că este cea mai piramidală neghiobie a alerga după bani... Banul este marfa cea mai ieftină şi mai uşor acuirabilă în lumea asta...

Bine, păcatele nóstre, de ce ţîpă dar' atâta lume, că e săracă? De ce ne plângem de miserie la naţia nóstră? — veţi întreba.

De ce?... Apoi iubiţi mei întrebători, vě rěspund: De bună samă *nu pentru-că nu sunt bani*, ci pentru-că suntem orbi şi nu-i vedem de unde sě-i luăm, pentru-că ne lipsesce toiagul magic, cu care sě-i facem sě ţîşnéscă şi sě curgă părău în pungile nóstre. Scurt zis: pentru-că suntem orbi, leneşi şi proşti, — iertaţi-mi vorba cam aspră, — eată de ce socotim, că este o marfă aşa de scumpă banul. *Banul şi prostia sunt ca apa şi focul: nu 'ncap în acelaşi loc.* De câte-ori aud strigătul desperat resunând când dintr'un colţ, locuit de Români, când dintr'altul, că suntem sěraci, că ne prăpădim în miserie, vai de noi, — mie îmi sună la ureche acest strigăt cu tecstul totdeauna schimbat: „suntem proşti, ne prăpădim de prostia négră ce ne-a cuprins, vai de noi!".

Mai multă lumină, fraţilor Români, şi vor curge banii bâlbócă, vor veni roiuri, ca miriadele de musculiţe la puterea razelor unui felinar pus sě spargă întunerecul nopţii.

Vorba neuitatului Ţichindeal: „Minte, minte, naţie românéscă!"... Eată toiagul cel magic, cu care ori-ce vei atinge, ban se va face, de ţi-s'a şí urî odată de ei, ca regelui Midas de aur...

Din cele spuse până aci, D-vóstre veţi vedé, că eu nu mě socotesc în mulţimea nóstră de proşti. Eu mě ţin ca om cuminte — modestie nemodestie, puţin îmi pasă — căci mi-am făcut totdéuna bani câţi am voit, pentru-că am ştiut *unde sě-i caut şi cum* sě-i scot.

„De unde şi cum?" — eată cheia, care deschide zăvórele bogăţiei!...

*

Un simplu muritor, care de vre-o 10—11 ani sunt în slujba naţiei, am adunat până acum peste 30,000 de coróne pentru scopuri ideale în folosul naţiei nóstre, şi dacă m'ar ţiné Dumnezeu încă vr'o 10 ani, nu m'aşi astêmpăra până nu aşi rotunḑí suma acésta la 100,000 de coróne.

Am dat, se vede, de toiagul magic, cu care storci parale şi din stâncă stérpă şi astfel m'am socotit competent de a da un sfat, la mulţi, mulţi, cari ţipă azi ca din gura şerpelui, că ne prăpădesce sěrăcia. Am socotit sě le servesc *cu o ideă* (şi acum ajung la obiect), — o ideă, care dacă aşi fi eu s'o esecut, aşi salva tóte şcólele nóstre confesionale de influinţa amenintătóre a statului, — ear' dacă ar primi-o toţi preoţii şi dascălii nostri şi o ar pune îndată în lucrare, garantez, că le-ar salva — spre gloria lor — *dînşii* în cel mai scurt timp!... (Va urma)

„Asociaţiunea" la Sibiiu.

In urma conclusului adus din partea comitetului central al *„Asociaţiunei"*, ca adunarea generală de estan sě se ţină în *Sibiiu*, inteliginţa română din loc s'a întrunit Vineri în conferenţă, pentru a lua din vreme měsurile necesare, ca succesul adunării generale sě fie cât se póte de splendid. S'au ales diferitele *comitete* şi s'a stabilit *programul festivităţilor* ce se vor aranja cu ocasiunea acésta.

Programul e următoriul:

Vineri, 20 Septembre 1901.

La órele 8 séra convenire socială (séra de cunoştinţă) în curtea hotelului „Impěratul Roman". Cină à la carte. Concert al unui taraf de lăutari.

Sâmbătă, 21 Septemvrie 1901.

La órele 9—$10^{1}/_{2}$ a. m. serviciu divin.

La órele 11—1. Şedinţa I. a adunării generale, în casa comitatului.

La órele 2 d. a. Prânz comun à la carte în curtea hotelului la „Impěratul Roman".

La órele 4—6 séra. Şedinţa literară în sala festivă a „Asociaţiunii".

La órele 8 séra. Petrecere cu concert de musică militară şi de tombolă în „Gesellschaftshaus".

Decoraţiunea localităţilor o va forma o esposiţie de industrie de casă. Obiectele se vor aduna în Sibiiu şi comunele invecinate şi vor rěmâné espuse şi în ziua următóre.

Damele rom. din Sibiiu vor aranja un bufet şi vor serví pe óspeţi cu beuturi şi cu mâncări.

Tombola va avé loc la órele $10^{1}/_{2}$ cu câştigurile neridicate dela loteria Casei naţionale.

După tombolă urméză dans.

Duminecă, 22 Septemvrie 1901.

La órele 10—2 d. a. Şedinţa II-a a adunării generale. (Casa comitatului).

La órele 2—$3^{1}/_{2}$ d. a. Banchet în curtea hotelului la „Impěr. Roman".

La órele 4—7 séra. Petrecere poporală pe locul reuniunii de patinat, str. Schewis.

Se va îngriji îndeosebi, ca la acéstă petrecere sě participe între alţii şi câte o părechе sau mai multe din tóte comunele învecinate, în costumuri ţěrănesci cât se póte mai originale. Aceste părechi se vor grupa la orele 4 înaintea pavilonului de musică, după comune, şi se vor fotografa.

Urméză apoi dansuri poporale.

La órele 6 séra se vor premia costumele mai frumóse şi originale şi se vor împărţi 1000 cărţi poporale, donate de „Asociaţiune".

Premiarea costumelor se va face cu bilete de vot, anexate la biletele de întrare.

In decursul petrecerii poporale va rěmâné deschis şi salonul dela „Gesellschaftshaus" cu esposiţia de industrie de casă.

La petrecere va cânta musica militară.

La órele $7^{1}/_{2}$ séra. Concert al reun. de musică (eventual împreunat cu teatru de diletanţi) în teatrul orăşenesc.

La órele 10 séra. Convenire socială în curtea hotelului la „Impěratul Roman".

Luni, 23 Septembre 1901.

La órele 8 a. m. Escursiune cu tren special la Călimăneşti (România).

La cas dacă până la 23 Septembre a. c. linia c. f. dela Turnul-roşu încă nu va fi deschisă, se va aranja o altă escursiune, la Avrig, ori la stabilimentul electric din Sadu, ori apoi la „Păltiniş".

Preţurile biletelor.

La petrecerea din 21 Septembre de persónă 2 cor.; la petrecerea poporală de persónă 1 cor.; (ţěranii cari se presentă în costum naţional sunt scutiţi de plată); la banchet 5 cor.; la concert: preţurile normale ale teatrului german. Pentru acoperirea speselor de tipariu şi postă se va lua de persónă o taxă de 1 cor., pentru care se va libera o emblemă.

Inscrierile.

Comitetul aranjator va îngriji cuartire numai pentru participanţii cari îşi vor anunţa sosirea înainte de 20 Septembre, 12 óre ameazi.

Bilete pentru banchet nu se vor libera decât cel mult până Sâmbătă, 21 Septembre séra la órele 8.

Biletele pentru concert se vor vinde în ordinea numerică.

Incendiul din Porceşti.

Nefericirea nespus de mare, deslănţuită asupra fruntaşei comune româneşti *Porceşti* din comitatul *Sibiiu*, care aprópe jumětate a căḑut pradă unui foc năpraznic, reclamă cu imperiósă necesitate ajutoriul oamenilor de bine. Atrěgând deci atenţiunea publicului nostru cetitoriu asupra apelului ce urméză, rugăm şi noi tóte inimile bune româneşti sě grăbéscă cu intinderea ajutoriului posibil pe séma nefericiţilor ómeni rămaşi pe drumuri. Ajutórele pot fi trimise la adresa indicată în apel, dar' pot fi trimise şi prin redacţiunea fóiei nóstre, care le va înainta imediat la locul destinaţiunii. Sě nu uităm vorba bětrânilor: *bis dat qui cito dat*!

Notăm, că Escelenţia Sa, Inaltpreasfinţitul Domn Archiepiscop şi Metropolit, imediat cum a auzit despre gróznica catastrofă a trimis nefericiţilor ómeni 400 de coróne, cari au fost predate la faţa locului prin secretarul consistorial dl Dr. *E. Cristea.* Şi s'au trimit şi alte ajutóre, cari tóte vor fi chitate pe calea publicităţii.

Apel.

In ziua de 4 Iunie a. c. o nenorocire zdrobitóre s'a năpustit asupra comunei nóstre Porceşti. Un foc îngrozitoriu a prefăcut în cenuşă casele, şopurile şi şurile a jumětate din locuitorii acestei comune. Peste 140 de familii românesci, 800 de suflete de Români au rěmas pe drumuri, lipsiţi de pâne şi de adăpost, pradă în ghiarele sărăciei negre. Aprópe 100,000 de florini, avere românéscă agonisită de harnicii locuitori ai acestei comune, a fost nimicită de necruţătorul flagel.

Nu sunt cuvinte, cu ajutoriul cărora sě putem înfăţişa miseria, durerea, desnădăjduirea nenorociţilor. Bunul D-zeu nu ne va lăsa sě cădem în desperare, ci ne va mângăia dându-ne putere, ca sě luptăm în contra primejdiei de mórte, ce ne-a lovit atât de greu.

Punêndu-ne încrederea în D-zeul mântuirii nóstre, ne adresăm în acelaşi timp cătră fraţii Români din apropiere şi din depărtare, ca sě nu ne lase la peire şi sě ne întindă mână de ajutoriu, care sě ne ridice câtuşi de puţin din nevoile în cari sórtea ne-a aruncat.

Românii cu inimi de frate sě nu pregete şi sě nu intârzie a'-şi oferi obolul lor nenorociţilor fraţi din comuna Porceşti.

Ori-ce ajutoriu în bani s'au în naturalii sě ni-se trimită cu posibilă grabă pe adresa primăriei comunale din Porceşti (Porcsesd) comitatul Sibiiu.

Dumnezeu sě rěsplătéscă pe cei-ce se vor îndura de nenorocirea nóstră!

Porceşti, în 5 Iunie n. 1901.

Toma Dragomir
paroch

Nicolae Simon
primariu

Ioan Buta
cassariu com.

Chestiuni şcolare.

Programa

examenelor publice dela şcóla civilă de fete a „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român" din Sibiin, la finea anului şcolar 1900/1901.

Luni în 24 Iunie.

a) înainte de amézi:

Dela 8—10 óre Religiunea cu elevele din tóte clasele civile.

Dela 10—11 óre Limba franceză, clasa III şi IV.

b) după amézi:

Dela 3—$5^{1}/_{2}$ óre Clasa I civilă, din studiile: Limba română, Aritmetica şi Limba magiară.

Marţi în 25 Iunie.

a) înainte de amézi:

Dela 8—11 óre Clasa III civilă, din studiile: Istoria universală, Limba germană, Aritmetica, Limba magiară şi Chemia.

b) după amézi:

Dela 3—5½ óre Clasa II civilă, din studiile: Istoria universală şi Geografiia, Istoria naturală şi Limba magiară.

Mercuri în 26 Iunie.

a) înainte de amézi:

Dela 8—11 óre Clasa IV civilă, din studiile: Limba română, Aritmetica şi Geometria, Limba magiară, Istoria patriei şi Higiena.

Joi în 27 Iunie.

a) înainte de amézi:

Dela 9—11 óre Musica instrumentală şi vocală. Declamaţiuni. Incheerea solemnă a anului şcolar şi distribuirea atestatelor.

Lucrurile de mână femeesci, de caligrafiie şi desemn, sunt expuse în decursul examenelor într'una din salele institutului.

Óspeţii sunt bineveniţi!

Direcţiunea.

NOUTĂŢI

Costumul Reginei. La frumósa serbare din parcul palatului Cotroceni din Bucureşti, ce s'a dat sub înaltul patronagiu al A. S. R. Principesei Maria la Rusalii în folosul Societăţilor *Materna* şi *Obolul*, M. S. Regina României a asistat purtând un splendid costum românesc, o adevĕrată îmbrăcăminte artistică. Acest costum, care a făcut admiraţia întregului public care venise la serbare, era făcut din pânză albă naţională furnisată de Societatea *Furnica*, ear' broderiile de mătasă neagră, după desenuri vechi românesci, erau esecutate de către ţĕrance din satul Mogoşeşti, judeţul Ilfov, după comanda d-nei Elisa Marghiloman, preşedinta Societăţei Albina. M. S. Regina a ţinut ca şi cu acéstă ocasiune sĕ arate frumseţa şi bogăţia brodăriilor şi stofelor naţionale.

*

Dela „Reuniunea română de musică din Sibiiu“. Mercuri în 12 Iunie a. c. la órele 6 p. m. probă ordinară în localul usitat.

P. T. membrii sunt poftiţi a participa în numĕr complet.

*

Rugare. Epitropia bisericei gr.-or. din *Murĕş-Uióra* rógă pe toţi st. domni cari au primit liste de colectă în favorul numitei biserici, sĕ binevoéscă a retrimite listele împreună cu sumele colectate, pentru-ca sĕ-şi pótă da socotéla despre banii colectaţi. Totodată rógă pe onorata preoţime sĕ binevoiască a face cunoscut credincioşilor, că în favorul nouînfiinţatei nóstre parochii fiind în curgere o colectă, sĕ se îndure a contribuí cu câte ceva şi din al lor prisos, pentru-ca şi noi, fraţii nou întraţi în sinul sfintei biserici ortodoxe, sĕ putem acoperi lipsurile multe, împreunate cu organisarea parochiei, procurarea odăjdiilor, cărţilor rituale şi — când bunul Dumnezeu ne va ajuta, sĕ clădim o biserică, în care sĕ ascultăm sfânta slujbă dumnezeéscă.

Murĕş-Uióra, la 6 Iunie 1901. — *Vasilie Roşca*, epitrop.

*

Post de notariu. De la pretura din Buziaş (comitatul Timiş) e escris concurs la postul de notariu cercual în *Sinersig* (Szinerszeg), cu poporaţiune în mare majoritate românéscă. Termin de concurs *14 Iunie*, alegerea în 15 Iunie. Dotaţia 1200 cor. salariu, 24 stîngini de lemne, 68 cor. pauşal de călĕtorie, 300 cor. pentru cancelist, şi cuartir în natură.

*

Regele Greciei — la Sinaia. Se confirmă oficial ştirea, că regele George al Greciei în cursul verei curente va face părechei regale române visită la Sinaia.

*

„Serbătorile soldaţilor.“ Cu privire la informaţia publicată sub titlul acesta în numĕrul trecut al fóei nóstre, primim asigurare din partea cea mai competentă, ca sĕrbătorile bisericii nóstre sunt observate şi respectate cu tótă esactitatea din partea comandelor militare, în urma unui ordin special, edat în privinţa acésta din partea comandamentului de corp din loc. Prin urmare, nu póte fi vorba de vre-o *neîndreptăţire* atunci, când soldaţii români vin trimişi la esercitiu în zile de sĕrbătóre cari nu privesc biserica nóstră, tot aşa cum vin trimişi şi ceilalţi în zile serbătorite de biserica română şi de soldaţii români.

Luăm act şi facem cuvenita rectificare.

*

Responsabilitatea căii ferate. In tómna anului 1896 samsarul de cai Schwarz Mór din Alba-regală, în momentul când da sĕ se apropie de trenul cu care avea sĕ călătorĕscă a casă din Budapesta, l'a ajuns un tren ce venia dinspre Raab şi apucându-l sub róte l'a ucis. Soţia lui Schwarz a cerut pe calea legii despăgubire de la direcţia căilor ferate, dar' atât tribunalul cât şi tabla regéscă din Budapesta i-a respins cererea. Curia însĕ, în şedinta de Vineri cassând sentinţele celor două foruri a recunoscut vĕduvei dreptul de a pretinde despăgubire şi a dat tribunalului indrumare sĕ statoréscă mărimea sumei de despăgubire.

*

Necrolog. Rafila Avramescu, ca soţie, Ana Olariu, fica adopt., Ioan Olariu, preot ca ginere, David (Cornel), Ioan (Silviu) Olariu, ca nepoţi aduc la cunoştinţă tuturor rudeniilor, prietinilor şi cunoscuţilor că mult iubitul lor soţ şi tată *David Avramescu* preot gr.-or., după un morb îndelungat, în etate de 75 ani, împărtăşit fiind cu Sf. Taine, a încetat din viéţă Duminecă în 27 Maiu v. (9 Iunie n.) a. c. la 4 ore diminéţa.

Rĕmăşiţele pământeşti ale defunctului se vor aşeza spre odichnă eternă Marţi în 11 Iunie n. la 2 ore p. m. în cimiterul bisericii gr.-or. din Orăştióra-de-sus. Fie-'i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

*

Biblioteca Metropolitului din Jaşi. Ziarele din Bucureşti scriu, că I. P. S. S. Metropolitul Moldovei a făcut, cu ocasia zilei de 10 Maiu, o frumósă şi preţiósă donaţie Academiei române. Donaţia Inaltului Prelat constă în două lăḑi cu scrisori şi documente vechi; peste 300 manuscripte vechi românesci, grecesci şi slavonesci; aprópe 1000 volume cărţi vechi, cele mai multe cu conţinut religios. Tot cu acéstă ocasie I. P. S. S. a dăruit Academiei şi întréga sa bibliotecă de cărţi de psaltichie.

*

Avis. Se aduce la cunoştinţa celor cari doresc sĕ petrécă vara la băile din *Murĕş-Uióra*, că epitropul bisericei nóstre de acolo *Vasilie Roşca* se angajézâ a le procura cuartir convenabil şi cu preţuri moderate. Bunul om voesce prin acésta sĕ scutéscă pe óspeţii români de preţurile pipĕrate, pe cari le cer străinii pentru cuartirele lor.

*

Daruri pentru biserică. Conduşi de iubirea înfrumseţării casei Domnului, a sfintei biserici din loc, — şi pătrunşi de simţul de jertfire, bunii mei creştini şi fii sufletesci din parochia gr. or. *Agârbiciu* — protopresbiteratul Turda — au contribuit pentru sf. biserică după cum urméză: vĕd. Ana Tritean lui Ilie 10 cor., Ana Felezĕu născ. Mureşan (Turda) 12 cor., Ana Roşca şi Ileana Roşca 5 cor., Dănilă Corpodean 2 cor., Iacob Sebeni, Gligor Sebeni, Iacob Sebeni lui Iacob, Maria Moldovan şi Maria Iova câte 1 cor., Ana Dragota şi Todosia Iova câte 40 bani, Todora Turean, Sîia Porcilă, Ana Sêrb, Ileana Tatar, Ana Roşca, Maria Turian, Ana Tritean, Susana Sebeni, Maria Vasincă, Ana Iuga, Ana Stoica, Maria Stoica, Susana Ferdean, Susana Coroveiu, Maria Sebeni, Todora Sebeni, Zenovia Moldovan, Ana Sebeni, Óna Dragota, Raveca Călian şi Maria Gêţiu câte 20 bani, Ana Dragota lui George un ştergariu frumos.

Pentru aceste fapte crestinesci, cari de sine se laudă — şi pentru marinimositatea susnumitelor contribuente şi binefăcĕtori 'mi ţin de o prea plăcută datorinţă părintéscă de a le aduce şi pe acéstă cale căldurósele şi adânc simţitele mele mulţămite şi ca semn de recunoştinţă pentru dînsele şi familiile lor implor darul şi binecuvêntarea Preabunului Dumnezeu asupra ostenelelor lor din acéstă viéţă, dorindu-le cea mai deplină sĕnătate şi fericire vremelnică şi vecinică. Agârbiciu, 25 Maiu 1901. *Vincenţiu Orăsan* presbiter.

Concurs

Comitetul despărţământului *Sĕlişte* al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ escrie concurs de 3 premii, primul de 15 cor., al doilea de 10 cor., şi al treilea de 5 cor., pentru acele femei din raionul despărţământului, cari se vor distinge în *cultivagea legumilor.*

Rugare pentru obţinerea acestor premii se pot trimite direct direcţiunei despărţământului, eventual se pot preda primăriilor comunale, cari vor binevoi apoi a le transpune până la finea lunei curente stilul nou subsemnatei Direcţiuni.

Grădinele de legumărit vor fi examinate prin o comisiune alésă spre acest scop, ear' premiile se vor distribui cu ocasiunea adunărei cercuale a despărţământului.

Din şedinţa comitetului ţinută în 24 Aprile 1901.

Direcţiunea despărţĕmêntului:

Const. Herţia, secretar.

Dr. N. Calefariu, director.

PARTEA LITERARĂ.

Metropolia

Românilor ortodoxi din Ungaria si Transilvania.

Studiu istoric despre reînfiinţarea Metropoliei, dimpreună cu o colecţiune de acte. Din însărcinarea consistoriului metropolitan, de Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit, etc. Sibiiu, 1900. Tipografia Archidiecesană. (178+434 pag. 4°).

Cu o întârḑiere de câte-va luni, provenită din cause independente de redacţiunea acestei reviste, venim a înregistra apariţiunea unei mari şi valoroase publicaţiuni, editată ăncă în toamna anului expirat.

După o lungă şi îngrijitoare secetă pe terenul literaturei istorice, remarcată ani de a rândul şi în rapoartele literare ale „Asociaţiunii“ noastre, s'a ivit în timpul din urmă un îmbucurător avênt în ramul literaturei de istorie bisericească, care la noi are o deosebită importanţă din causa că este totodată şi istoria noastră culturală şi afară de aceea are un rol deciḑetor şi în istoria politică a poporului român din ţeară. Acest avênt, ce e drept, deocamdată nu se manifestă în *mulţimea*, ci mai ales numai în *importanţa* scrierilor apărute; dar în literatura sciinţifică momentul principal este a se căuta chiar în calitatea publicaţiunilor, şi nu în cantitatea lor.

Intre scrierile mai recente de istorie bisericească, — alăturea cu publicaţiunea dlui Dr. Bunea, apreţiată în volumul ultim al acestei reviste (a. XXXI, pag. 191), — opera, al cărei titlu stă în fruntea acestor şiruri, ocupă un deosebit loc de onoare, şi în urma vastităţii şi autenticităţii materialului ce presintă, va remâné timp mai îndelungat un bogat isvor pentru istoriografii secolului renascerii noastre.

Intrând în apreţiarea mai amĕnunţită a scrierii de care ne ocupăm, vom da înainte de toate unele informaţiuni asupra genesei acestei opere.

Cu ocasiunea aniversării a XXV dela întrarea în viaţă a constituţiunii bisericei ort. române, consistoriul metropolitan a decis: să se publice *un memoriu despre viaţa constituţională a bisericei ort. rom.* şi în legătură să se publice şi documentele istorice despre înfiinţarea metropoliei. Acest conclus, aprobat şi de congresul naţ. bis. din 1895, a trecut ulterior prin o esenţială schimbare, de-oare-ce congresul din 1897 a îndrumat consistoriul metropolitan: să pună la cale elaborarea unui *„memoriu istoric despre restaurarea metropoliei“* şi *despre viaţa bisericii ort. rom. în primii 25 ani dela introducerea constituţiunii acesteia.*

Partea *dintâiă* a acestui conclus a fost executată prin publicaţiunea dlui Dr. Puşcariu, iar partea a doua — după-cum suntem informaţi — va forma subiectul unei scrieri deja începute, dar ăncă neterminate, a dlui Leontin Simonescu, secretarul consistoriului metropolitan. (Va urma.)

Din public.*)

Mulţămită şi dare de sémă publică.

Pentru zidirea bisericii nóstre din nemijlocita apropiere de *scalda publică* din *Feredeu — Gioagiul de sus* (comitatul Hunedórei), am colectat în sinul inteligenţei nóstre din Sibiiu: 291 coróne şi i-am predat Preaveneratului Consistoriu Archidiecesan din Sibiiu, spre întrebuinţare în acel scop.

Pentru contribuirile benevole aduc profundă mulţămită şi pe calea acésta cu receruta dare de sémă, precum urméză:

Au contribuit: Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit 40 cor., Dr. Il. Puşcariu, vicariu archiepiscopesc 5 cor., Moise Lazar, asesor consistorial, Mateiu Voilean, asesor consistorial câte 1 cor., Ioan Papiu, protopop 5 cor., Nicolau Ivan, asesor consistorial 3 cor., N. N. 5 cor., Ioan Preda, fisc. consistorial 2 cor., Leontin Simonescu, secretar metropolitan 4 cor., Dimitrie Câmpean, archivar consistorial 2 cor., Constantin Dimian, paroch Pantaleon Lucuţa, cassar consistorial, Petru Ciora, funcţionariu consistorial, Victor Tordoşan, funcţionariu cons., câte 1 cor.

Dr. Eusebiu Roşca, director seminarial, Dr. Ioan Stroia, profesor seminarial câte 3 cor., Ioan Ghibu, profesor seminarial, Dr. D. P. Barcian, profesor seminarial câte 2 cor., Tim. Popovici, profesor de musică 3 cor., Candid Popa înv. 1 cor.

Teodor V. Păcăţan, redactor, Silvestru Moldovan, redactor câte 1 cor.

Dr. C. Diaconovichi, secr. I al Asoc. 4 cor., Dr. Ilie Beu, secr. II al Asoc. 2 cor.

Stef. Stroia, protonotar comitatens 2 cor., Ioan Creţu, asesor la sedr. orf. 1 cor., Oprea Steflea, vice-notar comit. 3 cor.

Dr. V. Bologa, dir. şcol. 10 cor., Elena Petraşcu, dir. intern. de fete 4 cor., Eugenia Moga, profesóră, Eugenia Iovescu, profesóră câte 2 cor., Laura Vlad, profesóră, Eufemia Katona, profesóră, Sabina Brote, profesóră, Selma Möckesch, profesóră, Victoria Jóndrea, profesóră câte 1 cor., Ioan Popovici, profesor, Ilie Moga profesor câte 2 cor.

Parteniu Cosma, dir. „Albinei“, Dr. N. Vecerdea, secr. „Albinei“, Dr. O. Rusu, adv. „Albinei“, câte 10 cor., D. Stefan, cand., de adv., Dr. Samoil Vladone, cand. de adv. câte 2 cor., Iosif Lissai, funcţionar de bancă 1 cor., Iuliu Popescu, funcţionar de bancă 2 cor., Dom. Raţiu, funcţionar de bancă, Vasile Gămulea, funcţionar de bancă, Ioan Vătăşan, funcţionar de bancă, Const. Pop, funcţionar de bancă, Nic. Benţa, funcţionar de bancă, Em. Pinciu, funcţionar de bancă, Leont. Puşcariu, funcţionar de bancă, Iuliu Covrig, funcţionar de bancă, N. Căldărea, funcţionar de bancă, Octavian Tobias, funcţionar de bancă, Petru Dragomir, funcţionar de bancă, N. N. câte 1 cor.

Studenţii gimnasiali, dela colindele de Crăciun (1900) 30 cor., Ioan Broju, capelan militar 3 cor., Petru Pipoş, jude de tablă pens. 5 cor., D. At. Marienescu, jude de tablă pens. 4 cor., Alexandru Lebu, proprietar, 10 cor., Dr. Avram Tincu, adv., Dr. Amos Frâncu, adv. câte 1 cor., Dr. Liviu Leményi, adv. 4 cor., Dr. Vasile Dan, adv. Ermil Borcia, funcţionar de bancă, Drd. Lucian Borcia, cand. de adv., George Decian, exec. reg., Ieronim Preda, dir. libr. archid. câte 1 cor., N. N. 50 cor., Romul Pop, preot 2 cor., Suma: Cor. 291.

Sibiiu, 5 Iuniu 1901.

Dr. V. Bologa
dir.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Cu ocasiunea producţiunei aranjate din partea învĕţătoriului nostru cu tinerimea adultă din 8 Aprile a. c. în favorul bibliotecei şcolare au binevoit a contribui următorii domni şi dómne:

Andr. Glatz măsar 1 cor., Dumitru Iridon comerciant 2 cor., I. Haner not. 2 cor., Karl Jekeli v.-not. 1 cor., Leopold Stern 2 cor., Wiserner silv. 1 cor., Ioan Moga măs. 2 cor., Dumitru Mazar 2 cor., Dumitru Ivan 2 cor., Ioan Părău 1 cor., Eder com. 1 cor., vĕd. Sofia Popoviciu 1 cor., Ioan Ivan 1 cor., Alcsie Sîrbu 2 cor., Dşóra Berta 1 cor., George Iridon jun. 1 cor., Dumitru G. Iridon 1 cor., Maria I. P. Albu 1 cor., Adolf Modjesch, vegm. 1 cor., Vasile Moga, măs. 1 cor., Ioan Albu, jun. 1 corónă, Ernst Thullner preot ev. 5 cor., Georgiu de Iosef 2 cor., dómna Leopold Glatz, dómna W. Roth, Dşóra Hani, Dşóra Regina Schmidt la olaltă 2 cor., dómna Goldschmidt 1 cor., Samuil Brantsch capelan ev. 2 cor., Sift înv. ev. 2 cor., Ioan Rieger jun. 2 cor., Andreiu Rohrsdorfer colect. de dare 1 cor., dómna Schöberl primar 1 cor., I. Goldschmidt comer. 2 cor., Basiliu Necşa paroch 2 cor., Schell înv. ev. 1 cor., familia Paulini 3 cor.

Maria Ebner, Maria Bottesch, Kati Glatz, Burgstaller câte 20 fileri, Ana Ş. Lazar 30 fileri, Ana Moga 60 fil., Rafila Iridon 50 fil., Maria Iridon 1 cor., toţi din Apoldul de sus.

Nicolae Popoviciu comer. în Bran 4 cor., V. Milea not. 2 cor., Petru Iuga jun. preot 2 cor., Iuga oficial de bancă 2 cor., St. Pĕcurar înv. 2 cor., Gligor 2 cor., Poiana 1 cor.,

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Zeicu 1 cor., Stoica 1 cor., Popa 1 cor., toţi din Tilişca.

Nicolae Fărcaş teol. 4 cor., Dşóra Oreştean 2 cor., Ilie Topârcean not. 3 cor., I. Simulescu înv. 1 cor., Ioan Lazar preot 2 cor., Ioan Oreştean, preot 2 cor., Ilie Oltean înv. 1 cor., I. Popa 2 cor., 60 bani toţi din Apoldul de jos.

Hodoş 1 cor., N. Berghizan not 4 cor., Antonie German 2 cor., Ana Albu 30 bani. Ana Hodoş înv. 2 cor., Iosif înv. 1 cor., dmna Oţoiu 2 cor., I. Opriş 2 cor., toţi din Aciliu.

N. Chirca v.-not. 2 cor., I. Hociota înv. 2 cor., Rothstein 2 cor., toţi din Selişte.

Ioan Dăian înv. 2 cor., Petruţ compt., 2 cor., George Muntean 3 cor., Ioan Blaga protoc. la pretură 3 cor., dómna Şulană 2 cor., toţi din Mercurea.

Elie Pop not. 4 cor., Ilie Pop preot 3 cor., Ioan Cosma not. 5 cor., Tanase 1 cor., toţi din Ludoş.

Nic. Sroia 3 cor., Stefan Medeşan, preot 3 cor., din Gusu. I. Nedela, 2 cor., Silvia Nicola, înv. 1 cor., Duma, 1 cor., Popa, 1 cor., Muntean, 1 cor., Verde 1 cor., Cunţan, 50 bani, Nedela, 50 bani, dómna Cantor, 60 bani toţi din Dobârca. Ioan Opreanu, preot în Conţa 3 cor. Nicolae Şerb, înv. în Poiana, 2 cor., domnişóra Moga, din Rod 1 cor., Romul Pop, preot în Gârbova 2 cor., I. Măcelariu, din Câlnic 1 cor. 20 bani. N. N. din Sângătin 2 cor. Contribuirile mai sus amintite dau suma de 163 cor., din care subtrăgêndu-se spesele cu 78·40 cor., resultă un venit curat de 84·75 cor., care sumă s'a transpus direcţiunei şcolare, care împreună cu învĕţătoriul sĕ cumpere cărţi după chibsuială pentru biblioteca şcolară. Subsemnaţii venim şi pe acéstă cale a aduce cele mai căldurόse mulţămite tuturor sus numiţilor marinimoşi contribuenţi; ear' învĕţătoriului nostru *Dumitru Ivan* profundă recunoştinţă pentru înţelépta conducere şi instruare a tinerimei nóstre adul'e, cari unul ca unul şi-au predat rolurile cu succes, punênd astfel în uimire întreg publicul.

Apoldul de sus, 24 Aprilie 1901.

Basiliu Necşa, paroch.   *Dumitru Iridon*, epitr. cas.

Tragerea irevocabilă la

25 Iunie 1901.

Căştigul principal

coróne 30.000 coróne

Losuri „Concordia“

à 1 corónă

recomandă:

banca „Bodencredit“

în SIBIIU.

Nr. 76 4—

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Niçolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 corόne în sus fórte fiine, 30 corόne fine, ér simple 18 corόne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de tot 39·20 – 117.60 corόne, fine 29.40—89·60 corόne, simple 21—67·20 corόne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**   **Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 59 Sibiiu, Joi 31 Maiu v. (13 Iuniu n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

O carieră bună.

Viéţa omului e o luptă continuă purtată pentru acoperirea numeróselor trebuinţe ce i-se ivesc în cale. Şi trebuinţele acestea cresc şi se înmulţesc cu anii, din momentul întrării omului în lume până la aşezarea sa în mormênt.

Viéţa nu e deci aşa de uşóră decând pĕcatul omului a făcut necesară isgonirea sa din raiu şi punerea sa sub pedépsa de a'şi agonisi ce-i trebue *„întru sudórea feţei sale"*.

Şi totuşi, filosofia vieţuirii pe acest pământ e atât de simplă şi atât de uşor de împlinit: *rógă-te şi muncesce*!

Rugăciunea dă omului tărie pentru a puté muncí, munca 'i dă mângăere şi bucurie, căci vede că 'şi umple bine locul pe acéstă largă lume.

Poporul nostru le-a împlinit conscienţios pe amêndouĕ: *s'a rugat şi a muncit*; şi tocmai acésta bună însuşire a ţinut viéţa în el.

Românul în tóte întâmplările de cari se lovesce, fie fericite sau nefericite, primul gând şi 'l îndréptă la Dumnezeu, dela care ştie că vin tóte; şi în rugăciune vede el mijlocul cel mai puternic de a isbutí în intreprinderile sale. Când se culcă şi când se scólă; când se pune şi când se ridică dela masă; acasă şi la câmp; când e zi frumósă sau e furtună năprasnică: Românul la Dumnezeu se gândesce întâiu, pe el îl laudă şi lui îi mulţămesce pentru cele date, precum tot pe el îl rógă pentru delăturarea relelor cu cari se vede ameninţat.

Negreşit, că nefericirile cele multe şi grele trecute peste capul Românului l-au întărit atât de mult în credinţa către Dumnezeu; pentru-că vĕdêndu-se singur în lume, nesprijinit şi neajutorat de nimeni, vedea el că numai în puterea dumnezeească póte sĕ-şi mai pună nădejdea, dela ea mai póte aştepta tăria de a birui singur tóte nĕcasurile venite asupra sa.

Sĕ ne *rugăm* deci şi sĕ *muncim*.

Bine; dar' *ce sĕ muncim*? Ciobanul dela oi şi plugarul de pe câmp nu 'şi pune întrebarea acésta, pentru-că pentru el cercul de muncă e bine stabilit. Tot aşa şi pentru meseşugariul iniţiat fie în ori-ce ram al industriei. Intrebarea sună deci numai acelora, cari după ce au supt ani dearândul hrană spirituală prin diferitele şcóle, aştéptă sĕ li-se dee şi cuvenitul teren de muncă, pentru a-şi validita forţele şi cunoscinţele.

Şi acest teren de muncă e astăzi greu de câştigat, deosebi pentru tinerii nostri. Pe terenul vieţii publice, fie la administraţie, fie în justiţie, nu prea ni-se face loc, nouă, Românilor inteligenţi, cel puţin nu în proporţia forţelor nóstre numerice; ear' dacă ni-se face, condiţiunile sunt de aşa, că nu fie-care are inima de a le accepta şi a se supune lor.

Puţinele şcóle medii ce le avem sunt provĕdute cu multe puteri tinere didactice; de mare sucrescenţă nu prea avem deci trebuinţă nici pentru ele. Ear' celelalte cariere cam tot închise sunt pentru tinerimea nóstră. Nu ne remâne deci ca sigură carieră decât *preoţia* şi cariera *învĕţătoréscă*; şi de aceea îmbulzéla va începe sĕ fie cam mare pe ambele aceste terene, singure deschise pe séma tinerimei nóstre, — încât se va impune cu timpul o alegere de material.

Şi totuşi mai avem cariere neesploatate, sau nu în deajuns esploatate.

O carieră sigură şi frumósă remâne cea *militară*, şi nu putem din destul îndemna părinţii sĕ o alégă pe séma fiilor lor, făcêndu-i sĕ o îmbrăţişeze cu tótă căldura. O bună carieră mai e apoi acum şi aceea a notarilor comunali şi cercuali, de când prin introducerea cursurilor administrative li-se dă absolvenţilor posibilitatea de a înainta şi la alte posturi frumóse şi de mare însemnătate administrative, cum e. postul de pretor, prim-pretor, vicenotar şi chiar şi protonotar comitatens.

Şi asupra acestei cariere ţinem sĕ atragem atenţiunea tinerilor nostri, precum peste tot a ómenilor nostri dela sate. Căci nu e lucru irelevant, dacă oficiul notarial e ocupat în comuna românéscă de un Român sau de un străin. Pentru-că postul acesta e de mai mare importanţă decum s'ar crede. Şi precum peste tot un notariu bun şi conscienţios mult bine póte face comunei, tot aşa mult bine póte face el şi *neamului* şi în deosebi *bisericii*, dacă e eşit din sinul acestora şi are tragere de inimă şi pentru una şi pentru alta. Şi se póte óre aştepta un asemenea lucru de la notariul străin de neamul şi de biserica la care aparţin locuitorii comunei în care se află?

De aceea, pentru a nu duce lipsă de aspiranţi la asemenea posturi, va fi bine dacă cursurile administrative ce se vor deschide la tómnă vor avé cât de mulţi ascultători, recrutaţi dintre tinerii nostrii cu pregătirile necesare; şi va fi bine, dacă conducĕtorii poporului nostru dela ţéră vor stărui din tóte puterile, ca la ori-ce eventuală vacanţă, postul de notar comunal sĕ fie împlinit totdeuna prin un om din neamul lor.

Cum am spus, postul, pe lângă aceea că e destul de frumos, bun şi sigur, e şi de o importanţă atât de mare, în tótă privinţa, în cât nu e bine sĕ fie dat pe mâna străinilor. Nu ne putem esplica mai pe larg; dar' cei-ce *vreau* sĕ ne înţelégă, credem că ne-au înţeles.

O idee...

— Articol din *„Drapelul"*. —

(Urmare şi fine.)

Un strigăt de desperare percurge de present Banatul şi Ardealul şi părţile ungurene locuite de Români. Este chestiunea *cuincuenalelor învĕţătoresci*, pe cari naţia din cele mai multe părţi, zice, că nu are de unde sĕ le plătéscă.

Acest strigăt de desperare este cu atât mai dureros, cu cât bine ştim, că dacă autorităţile nóstre confesionale nu vor fi în stare sĕ scótă dela popor sumele necesare pentru aceste cuincuenale, atunci are sĕ le dee statul. Ear' dacă le dă statul, atunci legea-i permite ministrului anumite ingerenţe în autonomia nóstră bisericéscă, ingerenţe, cari pot sĕ zădărnicéscă tóte speranţele, ce le legăm cu drept cuvênt de şcólele nóstre confesionale. Pe de-o parte! Ear' pe de altă parte interesul de esistenţă al învĕţătorilor nostri şi progresul modern al învĕţământului în şcólă ne impun, chiar din punct de vedere românesc, imperios, ca sĕ dăm dascălilor nostri acele mici, dar' prin munca lor grea cu atât mai mult binemeritate cuincuenale.

Chestiunea acésta este şi ardentă şi gravă fără sémĕn!

Gravitatea ei residă în faptul primejdiei, ce am atins mai sus, şi în faptul, că nici consistórele nóstre, nici protopopiatele nóstre, nici multe dintre comunele nóstre nu mai au resurse bănesci pentru acoperirea cuincuenalelor învĕţătoresci, ear' poporul în cele mai multe locuri prefere şcóla de stat, decât sĕ dee vr'un crucer mai mult pentru dascălul şcólei confesionale!

Ce-i dar' de făcut? De unde sĕ se iee banii, cari nu-s? Şi cum sĕ-i scoţi?

Pentru mine este evident, că banii acestia trebue storşi dela obştea românéscă, dela societatea mare a poporului român de ambele confesiuni, isvorul nesecat de bănişori, din care ne-am cultivat, ne-am crescut şi ne-am fortificat cu toţii: individi, reuniuni, şcóle şi biserici. Căci obştea acésta, har Domnului, are bani şi-ţi dă, dacă ştii *cum* sĕ-i scoţi!

Astfel am ajuns dar' la chestiunea esenţială: la *modul cum* sĕ mai scótem banii de lipsă dela obştea recalcitrantă?

Rĕspund: într'un mod fórte uşor, fórte plăcut, fórte instructiv şi . . . pentru pungă aprópe nesimţit! . . . .

*

Cine a urmărit cu atenţiune activitatea „Societăţii nóstre pentru fond de teatru român" şi a cetit anuarele ei din urmă din multe puncte de vedere fórte interesante, s'a putut convinge despre sporul rapid al representaţiunilor nóstre de diletanţi mai cu sémă în comunele rurale. Acum 3 ani d. es. numĕrul total al acestor representaţiuni teatrale de diletanţi la noi era abia de 74, ear' în anul ultim n-rul lor s'a aruncat la 114.

Datele statistice fórte interesante ale „Societăţii nóstre pentru fond de teatru român", durere, nu s'au putut estinde şi asupra sumelor de *venit curat* realisate de diletanţii

---

FOIŞORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

(Urmare)

El trebuia sĕ móră. Ea de asemenea trebuia sĕ móră. Sentinţa fusese dată. Nime nu putea sĕ-l scape. Asupra ei de asemenea sentinţa fusese pronunţată şi îi părea că amêndoi erau legaţi printr'un fel de frăţie în nenorocire şi mórte.

Pe când însĕ *El* mergea către cruce cu credinţa într'o viéţă viitóre, ea era lipsită de acésta credinţă.

Şi aprópe de *El* ea venise sĕ capete speranţa.

In depărtare sgomotul se mărea; un şuer, în urmă un urlet rĕsunară, apoi totul amuţí.

Se audia zângănitul armelor şi paşii grei ai legionarilor. Mulţimea se da înapoi, se depărta încet şi escorta care conducea pe condamnaţi ajunse până la înălţimea unde era litiera.

Inainte, pe de laturi şi în urmă, cu un pas lin şi cadenţat, mergeau soldaţii; la mijloc se zăriau trei cruci, cari păreau că înaintéză singure, într'atât erau de plecaţi sub greutatea lor ómenii, cari le duceau.

Se putea vedé numai de cât că Nazarineanul nu era printre acesti 3 ómeni. Pe faţa celor doi condamnaţi se vedéu urmele desfrîului şi crimei, pe când al treilea, un ţĕran în vîrstă, ducea de sigur crucea în locul altuia.

In urma lor mergea Iisus din Nazaret întrĕ doi paznici. O manta de purpură era aruncată pe désupra vestmêntului seu, şi de pe fruntea sa, încoronată cu cunună de spini, picura sânge. Picăturile roşii îi curgeau încet pe faţă şi câte unele i-se închegau pe frunte, asemenea unor bobiţe de răsură sau unor mărgeanuri dintr'un şir de mătănii.

Era palid şi înainta binişor, cu pas slab dar' sigur.

In mijlocul batjocurilor mulţimei, el părea afundat într'o visare, ce trecea dincolo de marginile lumei vĕdute; părea deslipit de pământ şi surd la strigătele de ură; avea un aer de ertare, care întrecea mĕsura ertărei omenesci, de compătimire, care întrecea mĕsura milei omenesci, luminat deja de aureola infinitului, cu totul deasupra rĕului pământesc, blând şi îndurerat de suferinţa întregului univers.

— „Tu eşti *adevĕrul*!" — şoptiră buzele tremurătóre ale *Anteei*.

Cortegiul se găsia acum aprópe de tot de litieră şi se oprì chiar o clipă spre a înlesni soldaţilor sĕ deschidă cu forţa o trecere.

Antea vedea pe Nazarinean la câţiva paşi de ea. Vedea adierea uşóră jucându-i-se în pĕr, reflexurile roşiatice ale mantalei cădênd pe faţa lui palidă şi străvezie.

Mulţimea, care se grămădia de tóte părţile în jurul lui, încunjura într'un cerc strîns pe soldaţi, cari fură nevoiţi sĕ-şi încórde arcurile, ca sĕ apere pe condamnat de furia poporului.

Peste tot nu zăriai de cât: pumni ameninţători, ochi eşiţi din orbite, dinţi lucitori, buze pline de spumă, din cari ţişneau numai blesteme.

El aruncà o privire împrejur, ca şi cum ar fi voit sĕ întrebe: *„Ce vi-am făcut eu óre?"*. Apoi îşi ridicà ochii spre ceriu şi se ruga.

— *Antea! Antea!* strigă Cinna.

Dar' ea nu mai auzea chemarea. Lacrimi mari îi curgeau de-alungul obrajilor ei ofiliţi; îşi uitase de bólă; îşi uitase că de-atâta amar de zile nu-şi părăsise litiera; se ridicase şi tremurând din tot corpul, ca copleşită de milă, de compătimire şi eşită din minţi, începu sĕ zmulgă zambilele şi florile de măr ce-i împodobiau litiera şi sĕ le arunce sub piciórele Nazarineanului. . . . . .

Indată se făcu tăcere. Tótă glóta omenéscă rĕmasă uimită la vederea acestei Romane, care aducea omagii condamnatului.

Acesta îşi îndréptă privirea spre faţa palidă a bolnavei, şi buzele sale se mişcară ca pentru o binecuvêntare.

Antea căzu pe perinile litierei. Se simţia inundată de un torent de lumină, de bunătate, de speranţă şi de fericire, şi încă odată murmură:

— *„Tu eşti adevĕrul!"*

Apoi, din nou lacrămile o podidiră.

Condamnatul se depărtase deja. Soldaţii îl conduceau spre locul unde, într'o scobitură de stâncă, se înălţau cei trei stîlpi ce trebuiau sĕ ţină crucile.

O clipă mulţimea împedică pe Antea de a-l vedé; dar' locul supliciului fiind ridicat, îi revĕdu îndată faţa palidă şi cununa lui de spini.

(Va urma).

nostri de pretutindeni. Dar' din câte rapórte am cetit prin ziare, nu cred că greşesc, dacă stabilesc cu 50 coróne suma minimală a venitului curat de representaţie, ear' macsimul cu 300 coróne, — aşa încât în termin de mijloc poţi socotí circa 100 coróne venit curat după fie-care representaţie de diletanţi. Sumele aceste tóte au fost destinate pontru scopuri culturale române, adecă în cifre: cam *11.400 (unsprezece mii şi 400) coróne* a contribuit în anul espirat obştea românéscă pentru scopuri culturale şi — ceea-ce e de mare importanţă — a contribuit acéstă sumă fără greutate, vesel şi bucuros din prisosul seu şi în schimb a petrecut o séra plăcută, a învěţat ceva, s'a ales cu un capital mai mic sau mai mare de idei, de simţiri, de interes idealistic.

Nu numai că nimeni nu a regretat bănişorii pe cari i-a dat, dar' ştiu de bunăsémă, că toţi au părăsit teatrul de diletanţi cu dorul viu, ca sě se repeteze acéstă plăcere pentru el cât mai curênd, cât mai des!... Iţi vine naţia la teatrele de diletanţi, de nu o poţi reţiné, nu s'o mai îndemni!

Astfel dar' cele 114 representaţiuni de diletanţi nu numai că nu au sleit punga obştei românesci, dar' au fost un prilej *supěrător de rar* pentru Români, în cari sě-şi pótă petrece şi sě pótă învěţa ceva pe banii lor bucuros daţi!

Ei bine, de ce sě nu esploatăm noi acest isvor nesecat de bani: *representaţiile de diletanţi*, într'un mod *sistematic şi raţional* în interesul şcólelor nóstre? De ce sě nu organisăm oficial din centru, dela *consistóre* şi protopopiate în fie-care comună astfel de representaţii de diletanţi? De ce sě nu impună autorităţile nóstre superióre, şcolare şi bisericeşti fie-cărui paroch şi învěţător, ca în comună sě se arangeze — în loc de una în 3 ani — în tot anul câte 2 representaţiuni de diletanţi, avênd, se înţelege, a se folosi venitul curat pentru plătirea cvincvenaliilor chiar a dascălului arangiator sau pentru alte trebuinţe obşteşci bisericesci-şcolare?

Esecutate aceste disposiţiuni cu rigóre şi luând numai 2 representaţiuni pe an, în cele vr'o 1200 de comune locuite de Români ale patriei nóstre, şi luând ca venit curat numai absolutul minim de 50 coróne dela 1 representaţie, avem suma totală de *120.000, adecă una sută şi douĕzeci mii de coróne.* Şi sě nu-şi uite: suma acésta nu este un capital, ci — dacă ideia se esecută — ea este o rentă anuală, este un venit anual perpetuu, care cu lăţirea gustului pentru teatru, *numai creşte póte* şi nici decum nu póte scădé!

Ce folóse imense ni-ar aduce nouĕ organisarea sistematică şi cu un plan bine definit a representaţiunilor teatrale de diletanţi, pusă sub aripa religios-morală a bisericii şi întocmită întru spriginirea şcólelor naţionale! Ce avênt ar lua părăginita nóstră literatură dramatică şi încă în direcţia poporală! Ce câmp vast de distracţie edificătóre s'ar da poporului nostru scos din atmosfera de băgău şi vinars a crâşmelor dela sate! Ce propagandă de idei naţionale-culturale s'ar puté face în popor prin mijlocirea teatrului! Ce nobilitare a gustului, a vieţii de tóte zilele s'ar puté efectuí astfel! Ce apropiere între elementele, de obiceiu desbinate prin pismă şi ură, ale cărturarilor nostri dela sate, ce emulaţie nobilă s'ar puté sădí în raporturile lor sociale desolate! Şi în fine eară şi eară: câţi bani s'ar puté aduna spre întimpinarea celor mai ardente nevoi şi lipsuri obşteşci!

Şi pedecă reală şi materială nu esistă pentru punerea în fiinţă a acestei idei atât de folositóre.

Piese teatrale potrivite deja acum avem destule, şi în timpul din urmă deodată în mai multe locuri se publică tot mai multe, mai bune şi mai ieftine ediţii. Ear' dacă trebuinţa şi deci căutarea ar fi mai mare, de bunăsémă că şi producţiunea s'ar îndoí şi întreí. In acest punct dar' pedecă nu este.

In fie-care sat, unde se află un preot şi un învěţător, cât de înapoiaţi sě fie aceştia, tot pot înciocăla cu elevii mai mari ai şcólei, sau cu adulţii, sau cu membrii familiilor fruntaşe din sat 2 representanţii teatrale pe an: De es. una la Crăciun şi alta la Paşti. Şi dacă — ceea-ce nu cred — în 200 de comune din 1200 nici atât nu s'ar puté face, apoi se póte face în restul de 1000 şi din prisosul acestora ar cădé vre-o sfârmitură şi pentru cele 200 de comune bătute de Dumnezeu cu conducĕtori nevrednici şi netrebnici!

Locale pentru teatru?..... Diletanţilor nu le trebue edificii teatrale. Representaţia de diletanţi se ţine în sala şcólei, se ţine în curte, se ţine într-o şură, se ţine într'un şopron adaptat, — unde se póte şi unde este mai potrivită în comună.

Eată dar' că nu esistă nici o pedecă reală pentru-ca ideia trup sě se facă.

Singura pedecă ar puté fi numai în neţěrmurita nóstră prostie, proverbiala nóstră negligenţă şi tradiţionala trândăvie. Ei bine, dar' proştilor, negligenţilor şi trândavilor nu le putem ajuta. Prăpădéscă-se cu o zi mai curênd, ca sě facă loc unei generaţii mai bune, mai cuminte, mai energice şi mai harnice!

*

Eu dacă aşi fi vlădică, ori consistor, ori ordinariat bisericesc ce aşi face?

1. Aşi da o pastorală şi un ordin călduros şi imperios protopopilor, ca sě iniţieze sub consecuenţa disciplinară *în fie-care comună a lor ţinerea de 2 representaţii teatrale de diletanţi obligatorice pe an*, cu a căror pregătiri şi arangiare sě fie din oficiu însărcinaţi preoţii şi învěţătorii locali: una la Crăciun, alta la Paşti.

2. Din venitul curat eu aşi reţiné 20% d. es. pentru înfiinţarea unui fond cultural la biserica locală respectivă, 20% aşi incassa pentru înfiinţarea şi alimentarea unui alt fond central cultural al protopopiatului, ear' 60% aşi lăsa sě se întrebuinţeze pentru nĕcasurile curente ale şcólei şi bisericii locale, în prima linie pentru acoperirea cuincuenaliilor resp. salariilor învěţătoresci, ear' unde nu e nevoe de acésta, pentru alte trebuinţe culturale.

3. Aşi cere anual rapórte esacte şi detaiate dela protopopi despre mersul şi resultatele nouei intreprinderi financiare-culturale şi aşi esercia o controlă severă pentru prosperitatea ei.

Eu aşa aşi face.

Alţii póte vor afla o modalitate mai potrivită. Fórte bine.

Vorba e: dacă suntem de acord că ideia pusă aci e de natură a ne scăpa de mari perplesităţi şi a salva mari interese naţionale? Da, sau ba?

Dacă: da, aşteptăm, ca cei chemaţi sě se cugete grabnic şi serios la realisarea ei, — dacă: ba —: sě audim motivele contrarilor! eu stau gata la o discuţie cinstită şi seriósă....!.

Dar' eu mě tem de alta. Mě tem, că cei mai mulţi mi-or da dreptate şi totuşi nu se va face nimic. Ear' atunci?....

Atunci împlinise-va scriptura: Perirea ta din tine Israile!

Zis-am şi aştept! *Sorcovă.*

Dela sate.

Examen şcolar în Agnita.

— 23 Maiu v.

In 19 Maiu v. a. c. s'a ţinut examenul la şcóla nóstră română gr.-or., din opidul *Agnita* în presenţa d-lui adm. proppesc *N. Moldovan*, a d-lor învěţători *I. Savu* din Şulumberg şi *I. Hêrţógă* din Proştea, a comitetului parochial în frunte cu preotul local şi alţi poporeni din Agnita.

Cei 61 elevi presenţi au fost examenaţi din tóte obeictele prescrise pentru o şcólă poporală şi anume: Religia, L. Română, L. magiară, Comput, Geografiie, Ist. univers. şi patriei, Constituţia patriei, Istoria nat. şi fisica, Economie, Gimnastică şi cântări.

Amintesc în general, că disciplina de admirat ce domnesce în şcóla condusă de cunoscutul, harnicul şi de laudă vrednicul învěţător *I. Paicu*, nu cred sě existe în o a 2-a şcólă pe Valea Hârtibaciului! — Neşte rĕspunsuri aşa de precise, respicat şi la înţeles date, ce eşiau şi din rostul celui mai mititel copil, nici că ne putem închipuí.

Dacă voiu mai spune că copiii începětori ştiau, sě cetéscă în abc. fluent; ştiau sě numere până la 20, înainte şi înapoi şi sě facă socoteli practice cu aceşti Nri, sunt sigur, că nu 'mi va contrazice comisiunea examinătóre constătătóre din d-nii sus amintiţi, ci va zice cu mine împreună că esamenul a avut succes splendid.

Dacă voiu mai adauge şi aceea, că ordinari a avut 98 elevi, cari toţi au cercetat şcóla şi voiu mai spune, că atât din L. română cât şi din cea magiară, unde deschideau cartea acolo ceteau, — fără pic de greşală, şi în fine: că am rĕmas uimiţi de rĕspunsurile lor din tóte obiectele de învěţământ; cred că voiu puté zice cu dl Hêrţógă: „Cum de a putut ajunge dl Paicu aşa departe cu elevii sěi“!? — şi pe deplin justificate vor fi vorbele d-lui Paicu, adresate domnului Hêrţógă în decursul examenului, — care cu tot dreptul voia sě se convingă, că într'adevěr aşa este lucrul, după cum apare: dicêndu-'i „Frate Hêrţógă! Dă-le „Telegraful“ sau altă fóie că tot aşa vor cetí!“

Pentru acest examen strălucit a fost remunerat pe deplin prin cuvintele de mulţămită, ce i-a adresat dl adm. prppesc — dându-i mâna — şi prin complăcerea şi via satisfacţiune sufletéscă generală.

Notez, că la dorinţa d-lui administrator s'a făcut câteva mişcări gimnastice în şcólă. La vorba „sus“! esprimată de dl Paicu, ca traşi de un fir electric deodată şi începătorii, au fost în picióre; câteva esemple tóte făcute cu tact ne-a mulţămit pe deplin.

Din cântările bisericesci cuprinse în cartea d-lui *Cunţan*, numai podobiile nu le ştiu — Dacă nu este prea mult, apoi destul este!?

Din cele lumesci, mi-am însemnat cu bucurie melodia lui „Deştéptăte Române“ aplicată la „Un tată din vechime“. Judece şi cugete-'şi ori şi cine în ce stadiu am fost cei de faţă. Căci *„Marşul“* e oprit în şcólele nóstre. Dar' ómenii chibzuitori află modalităţi a-'l înlocuí.

Dee D-zeu, ca numai astfeliu de învěţători sě întělnim prin şcólele nóstre, şi Românul va trăí.

Urméză-'ţi calea cea spinósă a virtuţilor dle Paicu, pe care ai apucat şi de 5 ani mult ai înaintat, ca sě te binecuvinte Israilul!

Posiţia 'ţi este bună în centru, căci spre centru se îndréptă privirile ómenilor bine simţitori.

Prea Veneratul Consistoriu se va îngriji încă de un demn protopresbiter, pentru mult cercatul nostru tract; atunci cetatea va fi întărită şi nu vor lipsi nici redutele, altcum tóte în fum se vor preface. *S. S.*

Nr. 4545/1901 şcol.

Notă.

Cartea *„Drepturile şi datorinţele învěţătorilor confesionali români*, pe basa legilor şi ordinaţiunilor ministeriale, a regulamentelor şcolastice confesionale şi hotărîrilor curiale şi judiciare remase în vigóre, de *Petru Conda*, învěţător, Sibiiu, tiparul şi editura W. Kraft 1901“, ca îndreptariu potrivit în tóte afacerile ce privesc şcóla română şi învěţătorii ei, se recomandă atenţiunii învěţătorilor, preoţilor şi protopresbiterilor şi pentru procurare în bibliotecile şcolare.

Din şedinţa cons. archid. ca senat şcolar, Sibiiu 24 Maiu 1901.

Revistă esternă

Armistiţiu în Transvaal. Se telegrafézǎ din *Londra* dto 10 Iunie, că un ziariu de acolo este informat afirmative din isvor bun, că întrě *Kitchener şi Botha* s'a încheiat Mercuri *pace interimală, ale cărei condiţiuni se ţin în secret.* Conform acestei informaţiuni speranţa încheerii păcii definitive cuprinde tot mai mult teren. La acésta se póte deduce şi din faptul, că în ultimele 24 óre a fost sistată plecarea vapórelor cari aveau marşruta pentru Africa de sud.

Soţia lui Botha a fost primită Luni în audienţă la şeful ministeriului coloniilor, ear' mai târziu a avut pertractări cu *Roberts* şi cu ministrul de rěsboiu.

*

Alianţa triplă balcanică. Ştirile despre încheerea unei convenţiuni militare întrě Bulgaria, Sêrbia şi Muntenegru, lansate nu de mult în presa europeană, se confirmă acum prin faptul împlinit. Semioficiósa ministeriului de esterne al Rusiei, „Petersburkaja Wjedomosti“ mai zilele trecute tracta despre necesitatea alianţei întrě cele trei state slave din Balcani opinând că „federaţia balcanică e posibilă, dar' numai sub următórele condiţiuni:

Inainte de tóte nu este permis a lăsa, ca sferele de interese sě se resláţéscă, ear' a doua: la acéstă convenţie trebue sě fie părtaşă o astfel de putere, care sě fie capabilă a restrînge între anumite margini forţele centrifugale ale singuraticilor membri ai alianţei.

Acestui ballon d'essay i-a urmat apoi în curênd realisarea, ceea-ce resultă din faptul, că mai multe ziare de frunte din *Petersburg*, întrě cari şi „Newoje Wremja“, raportéză că „încheerea federaţiei militare balcanice e iminentă“.

Tratativele au fost conduse de colonelul *Leontiev*, ataşatul militar rusesc din Bucureşti, ear' resultatul lor a fost accelerat în câtva şi de ententa greco-română.

*

Fasiunea lui Sarafov. Cu ocasiunea procesului în afacerea asasinării lui *Mihăileanu* şi *Fitovski*, acusaţii negau că ar fi stat în legătură cu *Sarafov* ori ar fi corespondat cu comitetul revoluţionar din Bulgaria. Acésta o susţinea morţiş şi însuşi *Sarafov* în închisórea din Sofia. Avênd însě sě fie ascultaţi şi din partea judelui instructor bulgar, pentru a judeca în causa lui Sarafov, şi guvernul român neînvoindu-se sě 'i estradee, acestia au fost ascultaţi în închisórea din România, în presenţa unei comisiuni, şi cu acéstă ocasiune condamnaţii au făcut destăinuiri sensaţionale despre banditismul comitetului lui Sarafov; au mărturisit şi aceea, că Sarafov însuşi a instruat pe Bulgarii din Bucureşti, *cum sě asasineze pe regele Carol.* S'a constatat şi aceea, că epistola de la dosarul actelor de la tribunalul de Ilfov, cea mai puternică dovadă despre conspiraţiunea contra regelui Carol, e scrisă de însuşi Sarafov.

Fasiunile aceste au fost comunicate lui *Sarafov* în Sofia şi i-s'a arětat şi epistola. Când Sarafov a vědut epistola, a îngălbinit, apoi a cerut douĕ óre timp de cugetare, ca sě pótă fasiona onorabil. A mărturisit apoi că *fórte mare parte din acusele ridicate contra lui sunt adevěrate*, se scusă însě, că prin procederea sa a voit sě serviască marilor interese naţionale ale poporului bulgar. *Totodată a ridicat acuse grave contra principelui Ferdinand şi s'a declarat gata a dovedi că principele şi bărbaţii de stat ai Bulgariei au jucat un joc urît cu comitetul revoluţionar.*

Fasiunea lui *Sarafov* a produs mare panică în cercurile politice din Sofia.

NOUTĂŢI

Impěratul vorbesce românesce. Cetim în „Deşteptarea“ din Cernăuţi: „Bětrânul poliţist român din Rădăuţi, Scânteie, istorisesce, că zilele trecute a fost la Viena cerêndu-'şi audienţă la Maiestatea Sa Impěratul Francisc Iosif. Primit în audienţă, poliţistul a vorbit numai în graiu românesc, desfăşurându-'şi dorinţa. Şi mare a fost bucuria vechiului slujbaş vědênd că şi Impěratul vorbeşte cu el numai în limba română. Reîntors din Viena, bětrânul poliţist istorisesce tuturor cum a fost primit în audienţă şi cât de bine vorbesce Impěratul limba română. Se va fi mirând însě moşnégul, cum de aşa de mulţi domni diregători din Bucovina nu cunosc limba română şi nici nu-'şi prea bat capul sě o înveţe, când însuşi Impěratul nu s'a simţit prea pe sus decât sě se apuce sě înveţe limba nóstră română“.

*

Deputaţia mohamedană — la împěratul. Ceea-ce atât de mult au solicitat mohamedanii din Bosnia şi Herţegovina, în fine li-s'a realisat totuşi. Alaltăieri (10 Iunie) în rêndul audienţelor generale *a fost primită în audienţă la M. Sa în Viena* şi deputaţia mohamedană.

*

Alegere de preot — cu vĕrsare de sânge. Cetim în „Magyarország“ de eri, că alegerea de paroch în Bihardiószeg (districtul oradan al diecesei Aradului), efectuită Joi (6 Iunie), s'a sfêrşit cu straşnică bătaie întrě partidele celor doi concurenţi, aşa că a trebuit sě întrevină gendarmeria.

Cu majoritate de un vot invinsese partidul concurentului tiner (capelanul din Laz) faţă cu partidul concurentului bětrân (un preot de 60 ani) şi de aci bătaia.

*

Restălmăcire. Confraţii dela Arad, reproducênd unele pasage din articolul de fond apărut în nrul 57 al ziarului nostru, vreau sĕ scótă din ele conclusiuni cu totul greşite. Ne întrébă aşa: „Cum adecă: Românii cei pacinici, ai căror fruntaşi erau ridicaţi cu forţa din locuinţele lor şi duşi la temniţă, *au provocat edarea ordonanţelor* (lui Hieronymi)? Guvernul lua mĕsuri esceptionale, deşi Românii n'au tăcut nimica, şi „*Telegraful*“ află *justificate* mĕsurile?“

Nu, domnilor, nu acesta e înţelesul scriselor nóstre. Guvernul a luat mĕsuri esceptionale, pentru-că **se temea** *că Românii nu vor mai puté remâné pacinici*, după cele întêmplate. Ţinem deci de justificate ordonanţele lui Hieronymi *pentru situaţia de atunci a guvernului*, — pe care de altcum singur şi-o crease! E destul de clar şi de — *logic?*

*

Patriarchul Ioachim III, Vineri (7 Iunie) sfântul sinod din Constantinopol a ales patriarch ecumenic pe archiereul Ioachim. Alegerea va fi supusă spre aprobare sultanului.

*

Posturi de notari. De la pretura din Vinga (comitatul Timiş) e escris concurs la postul de notariu comunal în *Jadani* (comună românéscă). Termin de concurs 22 Iunie, alegerea în 24 Iunie. Dotaţia 1400 coróne salariu, 200 cor. relut de lemne, 80 cor. pauşal de birou şi călătorie, cuartir în natură şi taxele statutare pentru lucrările private. Alesul va avé sĕ îndeplinéscă şi agendele de matriculant.

De la pretura din Teregova (comitatul Caraş-Severin) e escris concurs la postul de notariu cercual în cercul *Corneareva* compus din comunele românesci Corneareva şi Bogoltin. Termin de concurs 25 Iunie, alegerea în 27 Iunie. Dotaţie: 1200 coróne salariu, 160 cor. pauşal de birou, 450 cor. pauşal de vectură, 160 cor. pauşal de diurne, 192 cor. pauşal pentru lemne de încălzit, 160 cor. simbria servitoriului de birou, 140 cor. pentru spesele efective împreunate cu oficiul de matriculant, 522 cor. pentru cancelist, cuartir în natură cu supraedificate economice şi grădină. La cererea de concurs e a se alătura şi un act prin care sĕ se atesteze, că concurentul *ştie şi limba română.*

*

Potop de lăcuste. In Spania, regiunile La-Manchei, roiuri imense de lăcuste fac mari devastări în sĕmĕnături. Ele umblă în roiuri aşa de mari, în cât acopĕr unele ţinuturi de păr'că s'au lăsat nori pe ele. Din causa lor e împedecată chiar şi comunicaţia trenurilor.

Causa sporirei lăcustelor e, că locuitorii în timpul din urmă au pustiit fórte multe paseri cântătóre.

*

Bani rusesci pentru Buri. Sâmbătă a sosit la Bruxella comitetul bur, care avuse misiunea de a face propagandă în Rusia în favorul causei Burilor. A raportat presidentului Krüger, că a colectat 150 mii de ruble (571.500 coróne). In conversaţia cu membrii comitetului Krüger s'a esprimat fórte optimistic asupra situaţiei Burilor, zicênd întrĕ altele, că pe cât de sigură e pentru ei învingerea, pe atât de inevitabil e, că Englezii vor perde Caplandul şi vor fi înfrânţi total în Africa. Bĕtrânul president crede firm, că dacă rĕsboiul va mai dura mult, marile puteri vor întreveni în favorul Burilor.

*

Numai trei. In 16 Maiu a. c. femeia Susana Apahidean lui Ioan, din comuna Agârbiciu (tractul Turda) a dat nascere la trei fetiţe. Atât mama cât şi fetiţele sunt deplin sănĕtóse. Nu e mirare, că rĕmân atâtea fete nemăritate când numĕrul lor deodată se înmulţesce cu trei.

*

Bigotism. In spitalul „Sf. Iosif“ din Düsseldorf era bolnavă de mórte soţia lucrătoriului Fassbender, care simţindu-şi sfêrşitul cerea într'una sĕ-şi vadă soţul, ca sĕ 'şi iee rĕmas bun dela el. Aceluia însĕ nu i-s'a permis sĕ între la bolnavă, spunêndu-i o călugăriţă, că „aşa a poruncit dl capelan“. Indignat de acésta soţul a cerut esplicări, la ce călugăriţa i-a rĕspuns:

— Nu eşti cununat bisericesce cu soţia ta; n'ai deci nici un drept la ea!

Omul a cerut îndată intervenţia poliţiei, dar' nici amploiatul poliţienesc nu i-a putut esopera întrarea, cu tóte că prin documente oficiale a legitimat că Fassbender e soţ legitim (după căsătoria civilă) al bolnavei. După câteva óre călugăriţa l'a lăsat apoi sĕ între, zicêndu-i următórele:

Acum poţi sĕ-ţi vedi soţia, căci a murit deja.

Casul se confirmă întocmai prin scrisórea capelanului, adresată unui ziariu clerical, în care zice că a trebuit sĕ procédă astfel, ca „sĕ salveze fericirea vecinică a femeii“.

Probabil, că afacerea va da ansă la interpelaţiuni în dieta imperială.

*

Orcan ucigaş. Sĕptĕmâna trecută unele regiuni ale Bulgariei au fost bântuite de tempestăţi, cărora chiar şi ómeni li-au cădut jertfă. Astfel: în hotarul oraşului *Slive* fulgerul a ucis o întrégă ciurdă de vaci (230), cum şi pe păstoriul lor; în *Plovdio* fulgerul a lovit într'o casă, ucigênd pe cei doi locuitori ai casei; în *Vidin* fulgerul a lovit în casarma pompierilor, isbind la pămênt pe doi pompieri, ear' în *Oscoviţa* povoiul a fost aşa de oribil, încât apele au dus şi înecat turme şi ciopórĕ întregi şi a rupt mulţime de poduri; asemenea şi numeróse vieţi de om au cădut victimă furiei valurilor.

In părţile Orădii-mari, pe la Bratca, încă a fost Duminecă mare furtună, împreunată cu tunete şi fulgere îngrózitóre, după cari a urmat adevĕrat potop; văile s'au umflat şi au inundat satul pe unele locuri până la înălţime de peste un metru; un ciobănel de doisprezece ani a fost răpit şi dus de valuri, asemenea şi animale numĕróse s'au pustiit, ear' recolta e total nimicită.

*

Cununie. *Dr. George Popovici* s'a cununat Sâmbătă (8 Iunie) în *Cernăuţi* cu domnişóra *Maria Şendrea*, fiica senatorului Stefan Şendrea din Bucuresci.

*

De Wett — în Budapesta. *Ioan De Wett*, nepotul eroului comandant bur Cristian De Wett, în turneul seu prin Europa pentru a face propagandă în favorul causei Burilor, însoţit de comandantul bur Dr. Valentin şi de presidentul ligei internaţionale burofile Br. Eugen Reibnitz, a sosit Duminecă la Budapesta, unde a luat parte la serviciul divin celebrat în biserica reformată din piaţa Calvin, ear' după amiazi la meetingul arangiat în „Tattersal“ în favorul Burilor şi a ţinut poporului un avêntat discurs despre suferinţele fraţilor sei de a casă, despre lupta eroică întru apărarea libertăţii şi patriei lor şi despre crudelităţile óstei engleze, făcênd la fine apel către naţiunea magiară sĕ protesteze contra răpirei libertăţii şi independenţei Burilor. Discursul a fost ţinut în limba bură, apoi tălmăcit pe ungeresce din partea profesorului Dr. Carol Szalay.

Meetingul a votat o moţiune de protestare contra continuării rĕsboiului şi contra atrocităţilor engleze, cum şi de apel către guvernul Ungariei, ca sĕ inicieze demersuri pentru curmarea rĕsboiului.

La meeting au luat parte aprópe cincizeci mii de ómeni; ordinea a fost esemplară.

*

„Concordia“. Facem cunoscut cetitorilor nostri, că tragerea irevocabilă a câştigurilor loteriei arangiate în favorul reuniunii „Concordia“ a ziariştilor din Austria, va avé loc în 25 Iunie 1901. Câştigul principal este de 30.000 coróne. Atragem atenţiunea asupra anunţului de pe pagina a IV-a.

*

Credinţă până dincolo de mormênt. Cum se ştie, întrĕ notabilii chinezi cari la cererea puterilor europene au fost decapitaţi ca pedépsă pentru revolta boxerilor, e şi ministrul de rĕsboiu *Ki-Siu*, decapitat în 8 Februarie a. c. O revistă japoneză, ce apare în Berlin, publică în numĕrul seu mai nou următórele detaiuri despre decapitarea ministrului:

Soţia ministrului deja des de diminéţă aştepta pe soţul ei la locul de perzare. Nu se bocea şi nu recrimina. Când i-a sosit soţul, l'a salutat cordial, apoi s'a încins întrĕ ei următórea conversaţie:

— Totdeauna 'mi ziceai, că bucuros ai murí pentru patria ta. Acum a sosit în fine momentul, când ţi-se împlinesce dorinţa.

— Bucuros mor pentru patria mea, — a rĕspuns Ki-Siu — nu sunt însĕ în clar că pentru-ce trebue chiar azi sĕ mor. Am întrebat pe un străin ori de ştie dór' el, de ce m'au arestat, şi dînsul mi-a rĕspuns, că am comis mare crimă contra imperiului chinez, fiind-că sunt boxer. I-am esplicat că nu sunt amic al boxerilor, la ce el m'a îmbiat cu un păhar de vin.

— Nenorocirea ta însĕ, — mângăia pe condamnatul la mórte soţia lui, — va scăpa de mórte nu numai pe miliónele de locuitori ai capitalei, ci şi pe prinţul Tuan.

— Atunci tóte sunt bune, bucuros mĕ despart de lumea acésta.

— In edictul împĕrătesc stă scris, că străinii au pretins mórtea ta, fiind-că eşti amic al boxerilor şi tu ai început rĕsboirea cu străinii. Azi ţi-se încheie ori-ce activitate.

— Se încheie. Una te rog însĕ, nu mĕ consola. O singură durere am în acéstă ultimă clipită a vieţei mele: că nu am putut lua parte la înmormêntarea mamei mele şi nu pot sĕ cresc pe fiica nóstră. Nu am altă dorinţă, de cât, ca în ceealaltă lume sĕ fiu earăşi împreună cu tine.

— Te urmez! — i-a şoptit impresionată soţie-sa.

Cam la o oră după acéstă conversare Ki-Siu a fost decapitat. Ear' séra la opt óre soţia şi fiica lui au luat otravă. Soţia a fost mântuită de mórte prin ajutoriul medical, fiica însĕ a murit. După câteva zile însĕ, într'un moment când nu era păzită, soţia decapitatului a luat de nou otravă, şi a urmat pe soţul ei şi pe fiică-sa în ceealaltă lume.

*

Ştiri mĕrunte. Conform recensămêntului din 26 Martie, *Parisul* are 2.714.086 locuitori. — Guvernul *Statelor-Unite* a hotărît, ca ómenilor atacaţi de tuberculosă sĕ nu le mai permită imigrarea pe pămênt american. — Sĕptĕmâna trecută un foc pus anume a mistuit trei jugĕre de pădure în „Dealul corbului“ (pe hotarul comunei Feneşel lângă Cluj). — Societatea literară şi tipografică „*Pallas*“ din Budapesta a realisat în anul trecut un profit de 88.999 coróne. — Feciorașul de 16 ani Adolf Berg din Dunaföldvár voind sĕ se scalde în Dunăre, a fost răpit de curentul apei şi s'a înecat. — Asemenea s'au înecat în rîul Ung în decursul scaldei doi soldaţi din garnisóna de la Ungvár. — Conform rapórtelor oficiale în *Capstadt* au fost sĕptĕmâna trecută 18 îmbolnăviri de ciumă, cu 10 casuri de mórte. De tot s'au constatat până acum 684 îmbolnăviri şi 308 decese.

PARTEA LITERARĂ.

Metropolia

Românilor ortodoxi din Ungaria si Transilvania.

Studiu istoric despre reînfiinţarea Metropoliei, dimpreună cu o colecţiune de acte. Din însărcinarea consistoriului metropolitan, de Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit, etc. Sibiiu, 1900. Tipografia Archidiecesană. (178+434 pag. 4⁰).

(Urmare).

A fost, fără îndoială, o alegere nimerită, că consistoriul metropolitan a însărcinat chiar pe Dl vicar *Puşcariu* cu elaborarea memoriului istoric, deoare-ce dînsul în urma îndelungatei sale activităţi în sinul bisericei ort. române, precum şi în urma legăturilor sale intime cu marele creator al constituţiunii acestei biserici, nu numai că a avut ocasiune a cunoasce toate fasele restaurării metropoliei, ci le-a şi putut apreţia după adevĕrata lor importanţă. Această presupunere — după constatările criticei competente şi nepreocupate — a fost pe deplin justificată prin lucrarea presentată de Dl vicar.

Scrierea de care ne ocupăm se împarte în doue părţi principale; ea cuprinde anume un memoriu istoric asupra restaurării metropoliei române ortodoxe (178 pagini), şi în partea a doua actele şi documentele referitoare la această restaurare (434 pagini).

Ca *introducere* a memoriului autorul ne dă o scurtă *reprivire istorică* asupra stărilor bisericii ortodoxe române dela începuturile acesteia până pe la anii 1848/9, când luptele pentru restaurarea metropoliei încep a lua forme concrete. Această reprivire istorică, indispensabilă pentru apreţiarea reală a condiţiunilor în cari s'a început marea acţiune de restaurare a fost lucrată în parte după un manuscript inedit de istorie bisericească al lui Ioan cav. de Puşcariu, şi espune pe rând starea bisericii sub regii Ungariei, sub principii calvini şi pe timpul restauraţiunii, sub casa Habsburgică şi pe timpul unirei şi în fine sub hegemonia sêrbească. Acest din urmă capitlu, în proporţiune cu cele premergĕtoare, ni-se pare tractat cevaşi prea pe larg şi cu un optimism puţin justificat prin nedeamna sclăvie ce ierarchia sêrbească — după-cum însuşi autorul arată în părţile următoare — a impus-o bisericii române.

După această introducere istorică, memoriul trece la adevĕratul subiect, şi îl espune mai ântâi (pe pag. 42—88) într'o privire generală, care arată piedecile şi greutăţile-ce se opuneau restaurării metropoliei, apoi într'o parte specială, care înşiră în ordine cronologică singuraticele acţiuni săvîrşite pentru reînfiinţarea şi intemeiarea constituţiunii bisericesci.

În *partea generală* autorul înşiră pe rând *factorii contrari*, cu cari a trebuit purtată o luptă uriaşă dar în fine biruitoare pentru recăştigarea metropoliei, şi anume greutăţile opuse de ierarchia sêrbească, de regimul din Viena şi de popoarele străine din ţeară, de biserica catolică, şi în fine greutăţile interne în sinul bisericii ortodoxe (în deosebi ţinuta episcopului Bucovinei Eug. Hacman).

Această parte a memoriului, — fără îndoială cea mai gingaşă, — espune în mod obiectiv şi fidel momentele înălţătoare ale luptei purtate de Metropolitul Şaguna şi de bărbaţii fruntaşi ai bisericii la regimul absolutistic din Viena pentru intemeierea autonomiei şi constituţiunii bisericii ort. române. Natura publicaţiunii a adus însă cu sine, ca în apreţiarea multor momente mai însemnate ale marei acţiuni de restaurare să prevaleze punctul de vedere confesional asupra celui naţional. Numai astfel se poate esplica, că cu toată accentuarea caracterului naţional al bisericii ortodoxe române, nu se ţine în destul cont de imensul pericol al desnaţionalisării şi slavisării Românilor şi de împiedecarea înaintării culturii lor naţionale prin ierarchia sêrbească, de câte-ori se trage o paralelă între aceasta şi între biserica unită română. Sub influinţa acestui punct de vedere memoriul este aplecat a vedé mâna ultramontanismului şi în evenimente şi apariţiuni, cari după părerea noastră n'au fost decât resultate ale naţionalismului român, precum ,s. ex. cunoscuta propunere a lui Al. St. Şuluţ, pentru unirea tuturor Românilor sub Şaguna ca metropolit (p. 69), apoi espunerile naţionalistului autor al excelentei broşuri „Die Rechte der rom. Nation gegen die Angriffe der Sachsen“ (p. 69—70), şi în fine justele espectoraţiuni ale pururea imparţialului Bariţiu contra lui Friedenfels (p. 73). Pe acelaşi cont trebue să punem şi presentarea înfiinţării metropoliei unite române ca un adevĕrat desastru pentru biserica ort. română. (Va urma.)

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Transilvania“, organul Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, Numĕrul IV. (Maiu), cu următoriul sumariu: „Mórtea Huniadestilor“, de Iosif St. Şuluţiu; „† Dr. Eugeniu Mocionyi“ (necrolog); bibliografii şi recensiuni („Metropolia Românilor ortodoxi din Ungaria şi Transilvania“ de Dr. Ilarion Puşcariu; „Cartea de aur“ de T. V. Păcăţian, învitare la pre numeraţiune şi alte notiţe de literatură), apoi procese verbale din şedinţele comitetului Asociaţiunii şi din şedinţele secţiunilor. Abonamentul: pentru Austro-Ungaria 10 coróne la an, pentru străinătate 12 franci (membrii Asociaţiunii o primesc gratuit) Adresa: Sibiiu (Nagyszeben) strada morii Nr. 8.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Subscrişii în numele comitetului parochial din Sĕcădate, ne ţinem de plăcută datorinţă şi pe acésta cale a ne arăta recunoscinţa şi mulţămita publică, acelor domni, cari au binevoit, pentru infrumseţarea bisericei nóstre, a dona de sĕrbătorile pogorîrei Duchului sfânt următórele obiecte, şi adecă:

Dl notar cemunal *Simion Gradinar* a procurat un iconostas frumos cu 70 coróne.

D-na *Roza Silca* soţia actualului învĕţător dela şcóla de stat din loc, o pânzătură de mĕtasă, lucrată cu mult gust şi feliurite flori tot de mĕtasă, care s'a pus pe prestol, în preţ de circa 50 coróne, lucrată şi înfrumseţată de mâna proprie. In fine proprietarul de frunte al comunei nóstre *I. Jugărean* a contribuit la procurarea unor ornate bisericesci cu 40 cor.

Priméscă deci marinimoşii donatori, cari pentru înfrumseţarea casei domnului au jertfit suma amintită, „tótă darea cea bună şi darul desĕvêrşit de sus de la părintele luminilor“, cea mai deplină şi fericită sănĕtate, ca la mulţi ani sĕ se îndulcéscă de privirea acestor frumóse obiecte, precum poporul întreg s'a bucurat la prima privire.

Dee bunul D-zeu, ca şi pe viitor sĕ mai pótă sĕvêrşi atari jertfe nobile şi sĕ le servéscă altora de exemplu.

Pentru comit. parochial:

Const. Prie, paroch şi preşed.

Toma Măhără, notar com.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 506/901 [80] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Bârghiș, protopresbiteratul Agnitei, devenită vacantă prin strămutarea preotului Ioan Dordea în comuna sa natală se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt celea fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post 'și pot lua informațiuni mai detaiate despre starea parochiei dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral avênd a se presenta în vre-o Duminecă séu sërbătóre în fața locului spre a face cunoscință cu poporul și a-și aşterne suplicile de concurs instruate conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Nocrichiu (Ujegyház) în 19 Aprilie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 290. [81] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea acelor douĕ posturi învĕțătoresci dela şcóla românâ gr. or. din Sebeșul săsesc se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu posturile acestea sunt:

a) câte 600 cor. salariu anual;
b) câte 200 cor. relut de cuartir și grădină.
c) cuincuenaliile legale.

Cei cari vor fi aleși sau instituiți sunt datori a cânta Dumineca și sërbătórea în strană și cu copii la liturgie.

Concurenții au sĕ și aștérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral și a se presenta poporului în vre-o Duminecă sau sërbătóre în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Cunoscĕtorii de musică vor fi preferiți.

Sebeș, 24 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 289. [82] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al III-lea de paroch din parochia de clasa I. din Sebeșul săsesc se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch din mijlócele proprii ale parochiei dau suma anuală de 1629 cor. 60 fil, în privința cărora se pot trage informațiuni mai detailate dela oficiul protopresbiteral și comitetul parochial.

Concurenții au sĕ-și aștérnă în terminul indicat cererile instruite conform §-lui 15 lit. *a)* din „Regulamentul pentru parochii“, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 24 Maiu, 1901.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 291. [83] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. Deal cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc;
2. Căpâlna, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc;
3. Loman, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc;
4. Tărtăria cu salariu anual de 300 cor. în bani și 300 cor. în naturalii, cuartir și lemne;
5. Vingard, doue posturi, fiecare cu salariu anual de 600 cor, cuartir și grădină.
6. Rechita, un post în centrul Rechita, al doilea post în prediul Purcăreți, fie-care cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne;
7. Șugag, doue posturi, fie-care cu salariu anual de 600 cor., cuartir în natură sau 100 cor. relut în bani, grădină și lemne de foc;
8. Sĕsciori, pentru postul al doilea cu salariu anual de 600 cor., relut de cuartir și grădină 80 cor.; și pentru postul al treilea sistemisat numai acum cu salariu anual de 200 cor. din cassa bisericei, ear' 400 cor. ajutor dela stat, cuartir și grădină.

Cei, cari voesc a reflecta la posturile acestea au sĕ se presenteze în vre-o Duminecă sau sërbătóre în comunele respective, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei ce vor fi aleși sunt datori a cânta Dumineca și sërbătórea atât în strană, cât și cu copii la liturgie.

Concurenții au sĕ-și aștérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 24 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului în conțelegere cu comitetele parochiale respective:

Sergiu Medean
protopresbiter.

---

[79] 2—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Cerișor, tractul protopresbiteral al Hunedórei, se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și aşterne suplicile instruite conform normelor în vigóre subscrisulu oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Hațeg, 21 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hunedórei.

Protopresbiterul:
Titu V. Gheaja
comis. consistorial.

Nr. 354—901 [78] 2—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Chendremal, tractul protopresbiteral Unguraș, prin acésta se escrie din nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Concurenții 'și pot lua informațiuni mai de aprópe dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch au a-'și aşterne rugările instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, și se pot presenta înaintea alegĕtorilor, înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sërbătóre în biserică pentru a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Fizeș-Sânpetru, 9 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al Ungurașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Pavel Roșca
protopresbiter

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se aflâ de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Metropolia

Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric

despre reînființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de
Dr. **Il. Pușcariu**
archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul: broș. **6 cor.,** leg. **7·70, 8·20** și **9·50 cor.**

Se póte procura dela
Librăria tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Tragerea irevocabilă la
25 Iunie 1901.

Câștigul principal
corône 30.000 corône

Losuri „Concordia“
à 1 corónă

recomandă:
banca „Bodencredit“
în SIBIIU.

Nr. 76 5—

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 60 Sibiiu, Sâmbătă 2/15 Iuniu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Inconsecvenţă.

S'a întêmplat în congregaţia de curênd ţinută a comitatului *Caraş-Severin* din Banat, că la întrebarea făcută din partea unui membru al adunării municipale, vice-comitele, străin de neamul nostru, a declarat, că nu va dispune sè fie tipărit şi în *românesce* un raport al seu, din motivul, ca nu are de unde sè acopere spesele cerute cu tipariul. Şi s'a început o discuţie animată pe tema acésta, la care au luat parte nu numai energicii Români aflători în congregaţie, ci şi câţiva străini, patrioţi patentaţi, cari au fost însĕ de astădată de o părere cu Românii, şi au zis şi ei, că tipărirea raportului cu pricina şi în românesce e o necesitate constringentă, şi că vice-comitele e dator sĕ dispună în înţelesul dorinţei Românilor, pentru-că raportul pentru aceea e făcut, ca poporaţiunea comitatului sĕ iee act despre cele cuprinse în el, ear' poporaţiunea comitatului *română* fiind, în sdrobitóre majoritate, nu póte sĕ'l înţelégă decât numai în limba ei, cea *română*.

Vicecomitele a trebuit sĕ se plece şi sĕ se esecute, şi a remas, ca raportul sĕ fie tipărit şi în *românesce*.

S'a întêmplat însĕ un cas analog şi în congregaţia din urmă a comitatului *Hunedórei*, unde fiind vorba de un nou statut, creat pe séma comitatului, s'a cerut din partea Românilor, ca statutul sĕ fie tipărit şi în *românesce*, fiind-că poporaţiunea, pentru care s'a creat, e în majoritate covîrşitóre română; şi cu tóte că un membru municipal s'a oferit sĕ facă traducerea românéscă în mod gratuit, vicecomitele a persistat pe lângă cinicul seu rĕspuns, că pe el *nu'l obligă legea* sĕ lucreze altcum decât numai *unguresce*, şi aşa a remas.

Ne permitem a face observarea, că dacă dl vicecomite al comitatului *Hunedórei* astfel înţelege legile patriei, fórte rĕu le înţelege. Pentru-că esistă dispoziţie legală, destul de clară, că *tóte legile* ţerii trebue sĕ fie edate în *tóte limbile* întrebuinţate în patria acésta comună, sigur în scopul, ca tóte popórele sĕ iee cunoştinţa despre ele şi conţinutul lor. Acum, dacă e obligătoriu lucrul acesta pentru legile patriei, va trebui sĕ fie obligătoriu şi pentru statutele unui comitat, cari asemenea trebue sĕ fie edate în tóte limbile întrebuinţate în acel comitat, pentru-că poporaţiunea numai aşa póte sĕ iee cunoscinţă despre ele.

Dar' nu acésta voim sĕ scótem la ivélă; ci faptul, destul de ciudat, că totdeuna când se accentuézā din parte românéscă dorinţa de a se respecta literile legii şi de a se pune limba română în drepturile ei, acolo, unde legea drepturi îi garantézā: cei chemaţi sĕ esecute legea dau respunsuri ca vicecomitele din Lugoj, *că n'are bani*, sau ca cel din Deva, *că nu vrea*, pentru-că legea nu'l silesce.

Dar' aceiaşi ómeni, împreună cu cei mai mari şovinişti magiari, ştiu sĕ scrie, şi ştiu sĕ vorbéscă *românesce* totdeuna când au trebuinţă de Români!

Ne aducem bine aminte de apelurile lansate de către partisanii actualului vicecomite din *Lugoj*, pe vremea când era aspirant la postul acesta, apeluri mai mari decât nişte afişe dela circ, şi edate *în tóte limbile comitatului*; dar' n'am cetit nici unde, ca dl vicecomite sĕ fi protestat în contra acestui *„obiceiu rĕu şi antipatriotic“* de a se vorbi cu poporul şi în limba lui, nu numai în cea oficială magiară.

Ne aducem apoi bine aminte, cum deputatul *Mikszáth*, un stîlp al şovinismului magiar, învĕţase dearostul câteva cuvinte *românesci* cu ocasiunea alegerilor trecute, pentru-ca sĕ pótă rosti o vorbire cât de scurtă alegătorilor sei români din cercul Făgăraşului.

Şi vedem la tóte alegerile, cum candidaţii magiari îşi iau câte un adjutant pentru fie-care limbă întrebuinţată în cercul lor electoral, pentru-ca acestia sĕ *tălmăcéscă* şi în limba poporului *bunătăţile* cele multe ce le promite candidatul că le va aduce asupra cercului.

Şi tot aşa suntem siguri că vom vedé, cum cu ocasiunea apropiatelor alegeri dietale dl vicecomite al comitatului *Hunedórei* îşi va pune preţiósa iscălitură şi sub apelurile *românesci* ale comitetului central, în cari alegătorii *sunt provocaţi sĕ mérgă la urnă*, — lucru pe care Românii din congregaţia comitatului pus sub conducerea dsale nu credem sĕ'l céră, pentru-că cu alegătorii lor pot sĕ vorbiască şi sĕ se înţelégă ei mult mai bine.

Dar', va zice dl vicecomite, că la acésta *îl obligă legea electorală*, care dispune în acest înţeles. Va sĕ zică, totuşi este lege care dispune şi în favorul limbei *române* câte ceva?? Atunci de ce zice dl vicecomite în plină congregaţie, cum a zis în rêndul trecut, că pe el *nu-'l obligă legea* sĕ lucreze altcum de cât numai *unguresce*?

Eată inconsecvenţa!

Sperăm, că dl vicecomite al comitatului *Hunedórei* îşi va recunósce singur hiperzelul patriotic manifestat în rêndul trecut, şi pe viitor va manifesta altă atitudine faţă de limba română, care va avé şi ea vr'un drept, fie cât de mic, într'un comitat întreg şi curat românesc!

Monarchul la Praga. Conform programului stabilit de mai nainte, M. Sa Monarchul a plecat Mercuri diminéţa, la orele zece, cu tren special la Praga, unde a sosit la órele 6 séra. M. Sa e însoţit în călătoria acésta de prim-ministrul Austriei Dr. *Körber* şi de o suită numĕrósă.

Primirea Monarchului în Praga a fost din cele mai splendide. La gară l'a aşteptat o lume imensă, aclamându'l cu frenesie. Inţesate de lume erau şi stradele tóte pe cari a trecut Monarchul pentru a ajunge la palatul regal, în care nu întrase de zece ani.

La gară M. Sa a fost salutat din partea primariului Dr. *Srb,* care i-a vorbit întâiu în limba *cehă*, continuând apoi şi terminând *nemţesce*. Şi tot aşa a rĕspuns şi M. Sa Monarchul, în ambele aceste limbi.

Maj. Sa purta uniforma de general. După primirea onorurilor militare, date din partea companiei de onóre, convoiul a plecat dela gară, între bubuitul tunurilor şi sunetul clopotelor dela tóte bisericile.

La treptele palatului regal Maj. Sa a fost primit de către cardinalul *Skrbenski*, care i-a rostit o scurtă vorbire. Monarchul i-a rĕspuns cu cuvinte căldurόse şi s'a retras în departamentele sale.

Alegerea Patriarchului ecumenic.

Am dat pe scurt ştirea în numĕrul trecut, că *Patriarch ecumenic* la Constantinopol a fost ales cu mare majoritate şi nespusă însufleţire *Ioachim III*, fost Patriarch şi mai 'nainte, dar' retras dela acéstă demnitate bisericéscă, în urma intrigilor ţesute în contra sa, înainte cu 17 ani.

Imediat după alegere a urmat şi confirmarea din partea Sultanului; ceea-ce era de provĕḑut, fiind-că Pórta nu i-a şters numele de pe lista candidaţilor, şi astfel se putea deduce, că confirmarea nu va fi denegată alesului *Ioachim III*, despre care se mai scrie, că ar fi fost candidatul Rusiei şi că însuşi Ţarul ar fi făcut propagandă pentru-ca sĕ fie ales, dându-i-se în modul acesta satisfacţie pentru suferinţele din trecut.

Patriarchul *Ioachim III* se afla în timpul din urmă pe muntele *Atos*, unde îşi avea mătania.

Credem interesant cu acéstă ocasie a da câteva date asupra modului de procedare pentru alegerea de patriarch ecumenic.

Patriarchul din Constantinopol, se ştie, e nu numai şeful spiritual suprem al Bisericii ortodoxe de Răsărit, ci şi autoritatea supremă a tuturor creştinilor ortodocşi de sub dominaţiunea otomană pentru afacerile lor civile, conform privilegiilor acordate de diferiţii Sultani, începênd cu Mohamed II, cuceritorul Constantinopolei. Patriarchul pórtă deci pe lângă altele şi titlul de *Ethuarhis* (şeful naţiunei) şi la alegerea sa iau parte nu numai tóte autorităţile Bisericii ortodoxe din imperiul otoman, ci şi representanţii civili ai poporului creştin ortodox din Turcia.

FOIŞORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

(Urmare)

Legionarii fură siliţi sĕ recurgă din nou la bastónele lor, ca sĕ înlăture glóta, care împedeca pregătirile execuţiunii.

Ridicară mai întâiu pe cei doi tâlhari pe crucile de lături. In vîrful celei din mijloc era atêrnată o tăbliţă albă, ale cărei capete se clătinau de vêntul ce începuse sĕ bată.

— „Rege, Rege, nu te lăsa, tu care zici că eşti Rege!... Unde îţi sunt legiunile?... Apărăte!...“

Cu aceste urlete sĕlbatice se amestecară hohote de rîs. S'ar fi zis că întreg parapetul de pietriş se sguduia într'un rînjet năprasnic.

Intre acestea condamnatul fu aruncat la pămênt, şi-i pironiră mânile pe stinghia cu care aveau sĕ-'l ridice ca sĕ-l fixeze în înălţimea bârnei.

In acest moment un om ce nu era departe de cei condamnaţi şi care era acoperit cu o togă albă, îşi acoperì capul cu cenuşe şi strigà cu glas tare şi desnădăjduit.

— „Eram un lepros; *El* m'a vindecat! Şi tocmai pe *El* îl rĕstigniţi?

Antea se făcu palidă ca o bucată de pânză înălbită.

— „El l'a vindecat..... Auḑi tu Caius!“

— „Vrei póte sĕ ne întórcem? întrebă Cinna.

— „Nu; rĕmâi!“

O desnădejde nemĕsurată, sĕlbatică, cuprinse pe Cinna la gândul că nu recursese şi la Nazarinean pentru a vindeca pe femeea sa.

Dar', în acest moment, soldaţii înfipseră cuiele în mânile condamnatului şi începură sĕ le bată cu ciocanele.

Se auḑì mai întâiu sgomotul surd ce-'l face fierul ciocnindu-se de alt fier, apoi îndată ce vêrful cuelor străbătu carnea şi începu sĕ pĕtrundă în lemn, sunetul deveni mai tare, mai lămurit.

Mulţimea tăcú din nou spre a se desfăta de vaeteie pe cari suferinţa trebue sĕ le smulgă de pe buzele Nazarineanului. Dar' acesta rĕmânea mut, şi nu se auḑiau de cât lovituri sinistre ale ciocanului repetate şi pierdute în ecou.

Când lucrarea fu terminată, corpul condamnatului fu ridicat pe stâlp. Cu un glas prelung şi monoton, centurionul dete ordin şi unul dintre soldaţi prinse sĕ pironéscă în stâlp cu cue picióreIe lui Iisus.

Nourii ce se grămădiau încă de diminéţă, acum întunecau sórele.

Strălucirea orbitóre a colinelor îndepărtate şi a stâncilor se stinse deodată.

Lumina se stingea cu încetul. O umbră sinistrà de un roşiu arămiu învĕlì tot ţinutul şi pe mĕsură ce sórele se afunda tot mai mult în adêncul nourilor, umbra devenia mai întunecósă.

S'ar fi zis că cineva semĕna din înaltul cerului un întuneric copleşitor.

De câteva-ori ici şi colo câte o repezială de vênt arḑĕtóre cerca sĕ despice nemişcarea apăsătóre, dar' în curênd totul se linişti şi atmosfera devenì greóie, înăbuşitóre, de nesuportat.

Deodată şi reflexurile arămii se întunecară la rêndul lor. Nori, întunecaţi ca nóptea, se lăsară amenintători din ce în ce mai jos deasupra poporului şi a întregului platou.

Furtuna era aprópe.... Totul respira nelinişte.

— „Sĕ ne întórcem,“ — zise din nou Cinna.

— „Vreau sĕ-L mai vĕd!“ — rĕspunse Antea.

Penumbra ascundea în întuneric corpurile întinse pe cruci, de aceea Cinna dete ordin sĕ se transporte litiera mai aprópe de locul unde era rĕstignit Iisus.

Pe lemnul negru, corpul rĕstignitului părea, în mijlocul întunericului dimprejur, ca ţesut din raze de lună. Pieptul i-se umfla într'o respiraţie gâfâitóre, dar' capul şi ochii îi erau îndreptaţi spre ceriu.

Din adêncul nourilor se auḑì un urlet surd. Tunetul se deştéptă, se rostogolesce în pocnete asurzitóre de la rĕsărit spre apus; apoi ca într'un fel de prăbuşire într'o prăpastie fără fund, se pierde cu încetul, se întăresce din nou, pentru ca la urmă sĕ isbucnéscă într'o explosie năpraznică, care sgudui pămêntul până în fund.

(Va urma).

Imediat după declararea vacanţei tronului ecumenic, se alege un locţiitor, care adresézä o circulară cătră toţi episcopii, metropoliţii şi archiereii aparţinĕtori la tronul ecumenic, spre a trimite în termin de 40 de zile buletinele lor de vot, în care fie-care propune pe candidatul agreat de dînsul.

După ce sosesc aceste buletine, se convócă în marea sală a Patriarchiei o adunare numită şedinţa pregătitóre a alegerei, la care iau parte: Sf. Sinod, membrii Consiliului Mixt, representanţii eparchiilor, sub-preşedenţia locţiitoriului. In acéstă şedinţă — care de astă-dată a avut loc Mercuri 23 Maiu, — se deschid buletinele diferiţilor archierei, şi acela care are chiar numai un singur vot se înscrie pe lista candidaţilor. Afară de candidaţii propuşi prin buletinele sosite, au şi membrii adunării sĕ propună candidaţi. Apoi şedinţa se ridică, ear' locţiitoriul, întocmind lista candidaţilor propuşi, o trimite Porţii, care trebue în termin de 24 ore sĕ o înapoeze, după ce va fi şters numele ce-'i displac.

Inainte cu 40 de ani Pórta nu avea acest drept; dar' cu ocasia certurilor de partide în anii 1860—67 a reuşit a şi-l însuşí.

După înapoerea listei de la Pórtă, adunarea electivă se întrunesce pentru a doua óră în sala Patriarchiei, unde se procedézä la un scrutiniu secret, fie-care membru al adunării înscriind pe buletin trei nume; ear' cei trei candidaţi ce obţin majoritatea absolută sunt candidaţii definitivi. Indată după aceea membrii sinodului şi metropoliţii aflători în Constantinopol se duc în biserica Patriarchiei, urmaţi de membrii adunării elective şi în asistenţa publicului adunat în biserică, invocându-se sf. Sprit, se procede la scrutiniul definit. Votézä numai membrii înaltului cler; şi acela dintre candidaţi care întrunesce voturile cele mai multe, e proclamat Patriarch.

In caz de paritate de voturi, e hotărîtor votul locţiitorului, care trebue sĕ-şi dee votul, de şi scrutiniul e secret.

De astă-dată lista candidaţilor trimisă Porţii cuprindea 25 de nume, din cari Pórta a şters 7, printre cari şi pe metropolitul *Germanos*, candidatul care avea cele mai mari şanse de reuşită după *Ioachim.*

Greva de la Rĕşiţa.

Incă în 23 Maiu lucrătorii uzinelor de la Rĕşiţa se puseseră în grevă, din causa că direcţiunea în timpul din urmă le detrăsese timpul de repaus de la dejun şi de la prânz, prin ce timpul de muncă li-s'a urcat la 12 óre pe zi. Erau nemulţămiţi lucrătorii şi cu plata, dar' causa principală, care — de astădată spre nenorocirea lor — i-a împins la grevă, e detragerea celor două óre de repaus. Şi nu e mult ceea ce acesti iloţi ai muncei pretind de la beorii proprietari ai fabricelor de ferării de la Rĕşiţa şi minelor de carbuni de la Anina. Trebue sĕ 'i vezi pe acesti nenorociţi în toiul muncei: în cohuri, în turnătoria de fer şi în uzina unde se preparézä drugurile de fer, pentru-ca sĕ-ţi poţi face ideie despre gehena în care au sĕ muncéscă: în năduf de-ţi opresce respiraţia, de la mijloc în sus goli de tot acesti muncitori lucrézä din zori pană séra scăldaţi în şiróie de sudori ferbinţi, şi e minunea lui Dumnezeu, că roiurile de schintei ce s'ar în continuu din ferul bătut cu baróse grele nu le frige ochii, — cu arsurile de pe trup fiind deja obicinuiţi ei. Pentru a se recrea, mai bine zis: pentru a se rĕcorì de acest năduf de iad, au cerut câte *jumĕtate de óră* timp de repaos întrĕ zori şi amiaz, la prânz şi la cină, — şi neomenoşii proprietari le denégă împlinirea chiar şi a cererii acesteia.

De aceea lucrătorii s'au pus în grevă, peste 4000 de ómeni, şi dela 23 Maiu deja cer şi solicitézä împlinirea dorinţei lor, — până acum însĕ fără mari prospecte de succes. Deputaţia trimisă la direcţiunea din Budapesta li-a fost respinsă. Astfel vĕḑênd că nicăiri nu află ascultare, pe de altă parte gătându-li-se puţinelul prisos cât biet şi-au putut economisa, — în desperarea lor au recurs la fapte, cari numai în detrimentul lor pot fi. Au ultragiat pe lucrătorii cari au rĕmas în lucru, dintrĕ cari pe un anume Stentz l'au bătut cu pietri, ear' pe un altul l'au trântit de i-s'a rupt spinarea. Situaţia a început a deveni atât de critică, în cât pentru susţinerea ordinei, pe lângă gendarmerie au eşit la faţa locului şí două companii de miliţie din Timişóra.

După ştirile mai noue, comitetul grevistilor vĕḑênd că nu mai póte susţiné ordinea, şi-a dat dimisia, declarând protopretorului că nu mai rĕspunde de urmări, ear' o altă ştire vestesce că s'au alăturat la grevă şi lucrătorii minelor de cărbuni de la Anina.

Urmărim cu simpatie şi cu îngrijorare mişcarea greviştilor, pentru-că poporaţia celor aprópe 40 miluri quadrate, pe cât se estinde teritoriul minelor de la Anina şi al uzinelor de la Reşiţa, în cea mai mare parte e română şi grosul lucrătorilor încă 'l formézä Românii. Cu simpatie tractézä mişcarea lor chiar şi ziarele străine, pentru-că dreptatea e pe partea greviştilor. Totuşi succes, de astădată, cu greu vor avé. Căci cercurilor conducĕtóre ale întreprinderii le vine chiar bine greva: li-se dă prin ea pretext de a dimite mulţime de lucrători, de cari acuma, când nu prea au comande şi nu-şi pot valorisa productele întreprinderii, — nu au lipsă. De aceea credem că e în interesul grevistilor înşişi: sĕ primiască sfatul dat de două ziare din Budapesta şi sĕ sisteze greva şi sĕ între în lucru, lăsând a-şi stórce împlinirea pretensiunilor lor juste pe alte timpuri, când proprietarii fabricei vor avé de ei lipsă arḑĕtóre.

*

O ştire de însemnătate în afacerea grevei se raportézä din Reşiţa dto. 12 Iuniu. Anume, că *ministrul de comerciu* a provocat direcţiunea societăţii de căi ferate austro-ungare sĕ presenteze neamânat autorităţii industriale noul program de lucru, din care însĕ *la nici un cas sĕ nu lipsiască timpul de repaos de jumĕtate oră în fie-care după amiază.*

In aceeaşi zi, la sfatul vicecomitelui *Fialka* din Lugoj grevistii au ţinut adunare de consfătuire după care au declarat inspectorului că primesc sistemul marcelor de presenţă, dar' timpul de muncă sĕ dureze ori dela 6 până la 6 cu pausă de jumĕtate oră înainte de amiaz şi de $1^{1}/_{2}$ o oră la amiaz, ori apoi de la 7 până la 6, cu pausă de o oră la amiaz. Inspectorul li-a rĕspuns, că le va înainta cererea la direcţiune şi o va recomanda spre primire. Invoélă definitivă nu s'a făcut încă.

Revistă esternă

Resboiul Burilor. Referitoriu la călĕtoria soţiei lui Botha câteva ziare din *Londra* spun că d-na Botha e trimisă sĕ implóre pace. Mai întâiu însĕ va vorbí cu *Krüger*, ca sĕ-'l înduplece la acceptarea păcii, ear' dacă acésta nu-i va succede, *Botha* va încheia pace contra voinţei lui Krüger. Faţă de acestea ómeni din societatea dnei Botha declară, că *Burilor nici prin gând nu le trece sĕ céră ei pace, ci vor lupta până la ultimul om*, fiind-că guvernul englez cu ocasiunea primelor pertractări s'a purtat fórte perfid cu ei: în loc de ratificarea condiţiunilor stabilite întrĕ Botha şi Kitchener, guvernul a dat acestuia ordin cu condiţiuni mult mai aspre. Acésta a îndemnat pe Buri, ca mai bucuros sĕ lupte până la estrem, de cât sĕ se supună unor condiţiuni atât de umilitóre. „Freeman's Journal" din Dublin publică un interview avut cu *Ficher,* însoţitoriul d-nei Botha, de cuprinsul, că *resboiul va dura până când Burii vor mai avé o singură umplătură de puşcă, ear' acésta va urma atunci* când Englezii nu vor mai avé material de puşcat. De astădată Burii se rĕsboesc pe întreg teritoriul Transvaalului şi în mare parte a coloniei Cap.

Emigraţii buri din Bruxella au ştire, că comandanţii buri au ţinut în Transvaal consiliu de rĕsboiu sub presidenţa lui Schalk-Burger şi au hotărît *sĕ continue rĕsboiul cu cea mai mare energie.* Ear' despre misiunea dnei Botha au vesti, că în numele soţului ei va recomanda lui Krüger *sĕ primiască pacea oferită de Englezi, dacă acestia vor garanta republicelor bure cea mai estinsă autonomie.*

*

Recompensa lui Waldersee. Din unele cercuri berlineze s'a strecurat în publicitate ştirea, că drept recompensă pentru meritele căştigate în calitatea de comandant suprem al trupelor europene din China, împĕratul *Vilhelm* va ridica pe contele Waldersee la *rang de prinţ*; conform unei alte versiuni însĕ îl va numi locţiitoriu în Elsaţia-Lorena.

De altcum contele Waldersee, care sĕptĕmâna trecută plecase deja din Peking în Japonia, de unde 'şi va lua calea spre casă, deja până acum a primit numeróse telegrame de felicitare pentru norocósa conducere a espediţiunei chineze. Chiar şi *M. Sa împĕratul şi rege Francisc Iosif I.* — după cum raportézä „Norddeutsche Allgemeine Zeitung" — în 31 Maiu a trimis contelui o telegramă de felicitare ţinută în termini fórte măgulitori, care se termină cu următórele:

... „M'am bucurat, că detaşamentele întrebuinţate pe uscat ale flotei mele ost-asiane stau sub comanda dtale. Iţi mulţămesc din inimă pentru tóte îngrijirile ce li-le-ai dat. Salut prietinia de arme, pe carea dta totdeauna ai ridicat'o la valóre. Insoţéscă-te, iubite generale, şi pe mai departe scutul lui Dumnezeu în serviciul causei bune şi cu ea în al supremului comandant al dtale."

Notă.

Parochii Petru Perhaiţa din Dobricel, Ioan Todea din Albac, Stefan Nicola din Galaţi şi Ant. Ungur din Uroiu sunt poftiţi a'şi presenta cu posibilă grabă cuitanţa pentru întregirea cele compete pe anul 1900.

Convocare.

P. T. domni membri ordinari şi ajutători ai Reuniunei meseriaşilor din Sĕlişte, precum şi binevoitorii acestei reuniuni, se convócă la şedinţa **adunării generale ordinare** pe Duminecă, în 16 Iunie n. c. la 3 óre p. m., în sala cea mare a şcólei, pe lângă următoriul

Program:

1. Deschiderea adunării prin preşedinte.
2. Raportul comitetului şi al censorilor.
3. Modificarea statutelor.
4. Inscrierea de membri noi.
5. Alegerea în comitet a 3 membri ordinari şi 1 suplent şi a 3 censori şi 1 suplent, pe durata unui an.
6. Eventuale propuneri.

Din şedinţa comitetului reuniunei meseriaşilor din Sĕlişte, ţinută la 31 Maiu 1901.

Pentru comitet:

D. Banciu
preşedinte

Petru Giura
secretariu

NOUTĂŢI

Bosniacii creştini la împĕratul. In legătură cu raportul despre primirea deputaţiei mohamedane la M. Sa în Viena, fóia oficială a Bosniei „Sarajewski List" spune că în 30 Maiu fiind primită în audienţă deputaţia bosniacilor crestini, care a presentat M. Sale un memorand, a fost dimisă cu următórea promisiune: „Voiu dispune, ca *memorandul presentat azi sĕ fie esaminat şi sĕ se céră asupra lui pĕrerea Metropoliţilor din Bosnia-Herţegovina, cari sunt competenţi în locul prim a-'şi da pĕrerea în chestii confesionale şi bisericecsi.* Apoi decisul meu vi-se va face cunoscut pe calea guvernului din Seraievo".

*

Advocat nou în Abrud. Aflăm că tinĕrul advocat *Dr. George David* şi-a deschis cancelaria advocaţială în *Abrud* strada „Deák Ferencz" (mai nainte ce nume va fi avut óre?!) Nr. 86.— Dorim succes!

*

Parastas pentru E. Mocsonyi. Cu datul de 10 Iunie n, ni-s'a trimis din Maidan următórea scrisóre:

Eri credincioşii nostri din Maidan după sfânta liturgie au asistat la un act de pietate şi recunoştinţă faţă de membrii decedaţi ai familiei *Mocsonyi*, dela care, întrĕ alţi mulţi tineri români cari în trecut şi present au bineficiat de ajutóre la studii, e şi un fiu al comunei nóstre; adecă la parastasul celebrat întru amintirea şi pentru odihna de veci a rĕposatului Dr. Eugen Mocsonyi şi a părinţilor sei Mihail şi Ecaterina Mocsonyi. După serviciul divin, la care au celebrat preoţii din loc Dionisie Liuba, George Popovici şi Aurel Iana, părintele Liuba a ţinut poporului o vorbire, în care spunĕnd pentru cine s'a servit parastasul, poporul a rĕspuns: Dumnezeu sĕ'i odihnéscă şi sĕ le facă parte în şirurile drepţilor, căci mult bine a avut de la ei poporul nostru.

*

Ordinea esamenelor *în şcóla elementară de fete a „Reuniunei femeilor române din Sibiiu" la finea anului şcolariu 1900/901. Mercuri, în 26 Iuniu 1901.* Dela órele 8—$8^{1}/_{2}$ religiunea, dela órele $8^{1}/_{2}$—9 limba română, dela órele 9—$9^{1}/_{2}$ comput, dela órele $9^{1}/_{2}$—10 limba magiară, cu tóte 4 clasele. Dela órele 10—11 limba germână şi geografia cu cl. III. şi IV. *Joi în 27 Iuniu 1901.* La órele 11 a. m. cântări, declamări şi încheierea festivă a anului şcolariu. Sibiiu, 14 Iuniu 1901.

Direcţiunea.

*

Congrua e scutită de execuţie. Tabla regescă din Dobriţin prin o decisiune principială a declarat, că congrua, adecă întregirea salarielor preoţesci din partea statului până la suma de 1600 coróne, pe basa Art. de lege XLIV din 1898 §. 2 şi 10 şi Art. de lege LX din 1881, §. 54, evident şi în Regulamentul pentru esecutarea acestei legi §. 86 punct 4, — nu póte fi nici secuestrată, nici esequată.

*

Ajutóre pentru şcóle. Comisiunea administrativă a fundaţiunii fericitului Şaguna a votat următórele ajutóre pentru edificarea de şcóle noue:

1. Comuna Aţel (Mediaş) 200 cor.
2. Comuna Andrasfalĕul român (Sighişóra) 200 cor.
3. Comuna Agnita 200 cor. deposit.
4. Comuna Beşa (Sighişóra) 200 cor. deposit.
5. Comuna Bungard (Sibiiu) 200 cor.
6. Comuna Boiul-mare (Sighişóra) 200 coróne.
7. Comuna Brad (Zarand) 200 cor.
8. Comuna Cristian (Bran) 400 cor.
9. Comuna Cacova Erii (Lupşa) 200 cor.
10. Comuna Cichindeal (Agnita) 200 coróne.
11. Comuna Ţereţel (Zarand) 200 cor.
12. Comuna Crăciunel (Têrnava) 200 coróne.
13. Comuna Câmpuri C. (Ilia) 200 cor.
14. Comuna Câlnic (Sebeş) 400 cor.
15. Comuna Oşoiu (Dej) 200 cor.
16. Comana Rogoz (Solnoc) 200 cor. deposit.
17. Comuna Şelimbĕr (Sibiiu) 200. cor.

Total 3800 cor.

Ajutórele votate comunelor Agnita, Beşa şi Rogoz rĕmân în deposit până se va documenta inceperea lucrărilor.

*

Parastas pentru Dr. Vuia. Mâne (Sâmbătă) se serbézä în catedrala din Arad parastas pentru odihna de veci a rĕposatului *Dr. George Vuia.*

Dumnezeu sĕ'l odihnéscă.

*

Alegere de deputat la Universitatea săséscă. Luni (17 Iunie st. n.) se va face alegerea de deputat la Universitatea săséscă pe un period de trei ani în cercul Orăştiei şi în cercul rural al celor 13 comune din fostul scaun al Orăştiei. Pentru cercul acesta alegerea se va face in Romos.

*

Căsătoria principelui Ferdinand. Se confirmă din Sofia, că principele *Ferdinand* luna viitóre se va fidanţa cu princesa *Xenia*, fiica principelui Nichita al Muntenegrului. Fidanţarea se va face în *Petersburg*, de unde mirii vor pleca la Darmstadt. Fóia oficială a Bulgariei va publica în curênd fidanţarea.

Considerând situaţia din Balcani şi ştirile confirmate despre apropiata încheere formală a federaţiunei întrĕ cele trei state slave din Balcani, căsătoria principelui cu o princesă muntenegrină e de mare însĕmnătate.

*

Monumentul principelui Miloş. Duminecă s'a făcut în *Negotin* desvĕlirea monumentului ridicat în amintirea principelui *Miloş* întemeietoriul dinastiei *Obrenovici.* La actul desvĕlirei a asistat şi *Ţaricov*, consulul rusesc din Belgrad, ear' regele Alexandru a fost representat prin colonelul de stat-major *Cumici.*

*

Volnicie. In Panciova s'a serbat o nuntă, la care au luat parte mulţi óspeţi din Belgrad, de unde era mirele. La eşirea din biserică toţi óspeţii cari aveau panglice naţionale sêrbesci pe pept, au fost somaţi din partea poliţiei sĕ le dee jos, şi fiind-că s'au impotrivit, au fost smulse cu puterea. Inţeléptă poliţie!

*

Filantropia unui artist. Se raportézä din Roma, că pictorul german Adolf *Müller*, care nu de mult rĕposase acolo, a lăsat spre scopuri de binefacere *un milion de marce.* Intrĕ fundaţiunile pentru cari rĕposatul destinase acéstă sumă, e una de *250.000 de marce* pe séma spitalului german din Roma, ear' alta de *300.000 de marce* cu scop, ca din cametele aceleia guvernul german sĕ cumpere an de an operele artistilor germani, sĕraci dar' talentaţi.

*

Catastrofă de tren. Se raportéză din *Laczkovár* că Luni s'au ciocnit două trenuri de povară, pe urma căreia transportul de dinamit al unuia dintrĕ trenuri *a esplodat.* Şése ómeni au ars scrum, ear' alţi mulţi au fost greu răniţi.

*

Pentru „Masa studenţilor“ dela gimnasiul rom. gr.-or. din Brad, au mai contribuit: Pe lista nr. 94, prin dnul Dr. Aureliu Novac, Biserica albă: Dr. Aureliu Novac adv. 30 cor., ca binefăcĕtor fundator. Dimitrie Militici privatier, Dimitrie Balanescu, comerciant, Andreiu Boborony comerciant, Simion Bozanciu notar pens., Iosif Tămăşel preot în Vraniu. ca binefăcĕtori pe viéţă cu câte 20 cor. Pavel Roşiu preot în Vraniu, ca ordinar cu 1 cor., Iosif Perian ca ajutător cu 5 cor., şi Ignat Popoviciu industrieş ca ajutor cu 2 cor. Suma 138 cor.

Pe lista nr. 50 dl Vasile Almăşan advocat în Cluj 50 cor. ca binefăcĕtor fundator. Suma 50 cor.

Pe lista nr. 51 prin dl advocat Ioan Budinţan, Bocşa-română: Ioan Budinţan adv. 10 cor., Cornel Budinţian jurist absolut 4 cor. Nicolau Antal jude cerc. 5 cor., Stefan Godian 2 cor., Dr. Corneliu Petric subjude cerc. 2 cor., Matilda Budinţian 4 cor., ca membri ajutători. Suma 27 cor.

Lazar Petrinca din Bucium Sat ca binefăcĕtor pe viaţă cu 20 cor.

Pe lista nr. 53 prin dl Avram Stanca paroch în Petroşeni:

Avram Stanca 1 cor., Petru Iacob oficial de mine 2 cor., Cu discul în biserică 3 cor., 22 fil, ca ajutor. Suma 6 cor. 22, fil.

Petru Gligor proprietar în Baia de Criş ca binefăcĕtor pe viaţă 20 cor.

Pe lista nr. 55 prin dl Ioan Maximilian în Stupini: Ioan Maximilian capelan 4 cor. Ioan I. Maximilian învĕţător 2 cor., ca ajutoriu. Suma 6 cor.

Pe lista nr. 56 prin dl Aureliu Savici cassar în Lipova:

Aurel Savici cassar comunal 20 cor., Dr. Aureliu Halic medic comunal 20 cor., ca binefăcători pe viaţă. Voicu Hamzea protopop 5 cor., Iuliu Ciugudian comptabil 1 cor., Ioan Dejenariu, comptabil 1 cor., Constantin Dojorits privatier 1 cor., Constantin Vuculescu 1 cor., Georgin Vancu comptabil 1 cor., Iuliu Onu învĕţător 1 cor., Georgiu Cornea învĕţător 1 cor., Ioan Cimponieriu 2 cor., David Dabici 2 cor., Hepp Miklos 1 cor., Florian Roşiu 1 cor., ca ajutători. Suma 58 cor.

Pe lista nr. 57 prin Samuil Popoviciu protopop onorariu în Beriu: Samoil Popovici 5 cor., Ioan Trifon preot Beriu 1 cor., Nicolau Costan paroch Sereca 1 cor., Ioan Ciamasiu învĕţător Beriu 60 fil., Nicolau Cirlea înv. Beriu 50 fil., ca ajutători. Suma 8 cor., 10 fil.

Pe lista nr. 58 Ioan Bireu preot în Buceş 5 cor., Şabin Dan înv. Buceş 2 cor., Azarie Florea v.-notar Buceş 4 cor., David Steavu proprietar Buceş 2 cor., Petru Bota, notar în Buceş 20 cor., ca binefăcĕtor pe viaţă. Suma 33 cor.

Comisiunea administrativă.

*

Siguranţa publică în comitatul Cojocna. Conform unei statistice compuse de un colaborator al ziariului „Magyar Polgár“, în comitatul Cojocnei s'au întêmplat din 1 Ianuariu până în 10 Iunie a. c. 41 omoruri, atentate de omor şi lesiuni corporale de natură mai gravă. Cele mai multe casuri au fost în cercul Huedinului.

*

Necrolog. Sidonia Dr. Popescu n. Crisian, soţul ei Dr. Ioan Popescu advocat şi copii lor Ionel şi Zeno în numele lor şi al numeroşilor consangeni cu profundă durere Vĕ aduc la cunoscinţă, că preabuna şi neuitata lor bunică şi strabunică *Ecaterina Marinovĭts n. Nicolau*, vĕduvă de comerciant, proveḑută cu sfintele taine a încetat din viéţă în 11 l. c. la 7 óre seara după un morb îndelungat în al 84 an al etăţii şi al 36 an al vĕduviei sale.

Rĕmăşiţele pământesci ale scumpei nóstre defuncte conform ritului bisericei orientale au fost aşezate spre eternă odihnă în 13 l. c. la 3 óre d. a. in cripta familiară din *Reghinul săsĕsc.* Dormi în pace suflet blând!

*

Ştiri mĕrunte. In Urmanczitelep (în jurul Topliţei) cu ocasiunea săpăturilor de scaldă s'au aflat vine de aur. Pentru esaminarea terenului proprietariul a chiemat pe câţiva ingineri din Budapesta. — In *Galaţi* (România) a fost zilele aceste mare potop; povoiul a fost atât de puternic, în cât a rupt strade întregi şi a demolat case, cari prin prăbuşirea lor au ucis doi ómeni. — Esamenele la şcóla capitală gr.-or. din Orăştie se vor ţiné la 22 şi 23 Iunie st. n. — In 3 Iunie a rĕposat în Paroşeni (pe Jiu) *Drĕghiciu Petru Vinţan* în etate de ***118*** ani.

PARTEA LITERARĂ.

Metropolia

Românilor ortodoxi din Ungaria si Transilvania.

Studiu istoric despre reînfiinţarea Metropoliei, dimpreună cu o colecţiune de acte. Din însărcinarea consistoriului metropolitan, de Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit, etc. Sibiiu, 1900. Tipografia Archidiecesană. (178+434 pag. 4°).

(Urmare şi fine.)

Partea *specială* a memoriului (pag. 89—178) espune în fine în mod clar şi obiectiv *singuraticele acţiuni* săvîrşite pentru realisarea idealului măreţ al bisericii ortodoxe. În ordine cronologică ni-se presintă mai ântâiu lucrările din anii 1848—1860, anume paşii primi ai Românilor din Ungaria şi Banat, apoi ai Românilor din Transilvania; mai departe sinoadele eparchiale ţinute la 1850 în Sibiiu şi Arad, conferinţele episcopesci din Viena în 1850—51, sinodul electoral din Carlovĕţ în 1852. După aceste autorul trece la acţiunea înoită la 1860, care se termină apoi cu reînfiinţarea faptică a metropoliei. În ultimul capitol găsim în fine expunerea modalităţor inarticulării şi constituirii metropoliei ort. române.

În această parte specială ni-se presintă în toată splendoarea ei impunĕtoarea figură a marelui metropolit Şaguna, care prin tăria spiritului seu şi prin energie neadormită a dus la biruinţă uriaşa luptă a bisericii ort. române. Aici credem că ar fi fost locul cel mai potrivit pentru a remarca şi eternisa şi neperitoarele merite ce — pe lângă Şaguna — şi le-au câştigat în această mare luptă şi alţi fii distinşi ai bisericii, între aceştia în primul rând Andr. Mocsonyi, care — cum se vede chiar şi din documentele publicate în partea a doua, — a avut un rol de extraordinară importanţă la restaurarea metropoliei ort. rom. şi la desfacerea ei de ierarchia sêrbească. Autorul de sigur nu detrăgea nimic din meritele şi gloriola lui Şaguna, dacă completa tabloul ce ni-l presintă încă şi cu o apreţiare mai puţin sumară a lucrării săvîrşite de colaboratorii marelui metropolit.

Colecţiunea de documente, anexată la memoriul dlui Dr. Puşcariu, cuprinde 176 acte, şi anume cinci documente mai vechi, 63 din anii 1848 —1860, 100 din anii 1860—1865 şi în fine 6 diplome. Afară de actele oficiale, în parte publicate deja şi cu alte ocasiuni, dăm o deosebită importanţă şi corespondenţei lui Şaguna în causa restaurării metropoliei, care lămuresce şi explică multe chestiuni importante în mod mai elocuent decât textul sec al actelor oficiale.

Aceste documente represintă un bogat isvor pentru istoriografii nostri, şi vor forma — fără îndoială — obiectul studiilor şi cercetărilor lor viitoare.

Din această schiţă dată în liniamente fugitive, ori cine se va puté convinge, că publicaţiunea de care ne ocupăm, atât după subiectul ce tratează, cât şi după aparatul sciinţific cu care a fost lucrată, represintă o operă de deosebită valoare istorică. Căci între evenimentele mari ale istoriei poporului nostru în secolul XIX, restaurarea metropoliei ort. române ocupă un loc de frunte, şi înregistrarea şi eternisarea ei în literatura noastră istorică prin un autor competent şi sub controlul factorilor celor mai chemaţi, a fost o datorinţă chiar a generaţiunii de astăḑi, care — de o parte ieşită deja de sub influinţele subiective ale timpurilor în cari s'a realisat restaurarea metropoliei, iar de altă parte încă destul de aproape de ele pentru a le puté cunoasce şi apreţia în mod real, — a putut săvîrşi această lucrare nu numai sine cetira studio, i şi cu deplină competenţă.

Trebue să felicităm deci consistoriul metropolitan pentru iniţiarea acestei publicaţiuni şi pe valorosul ei autor pentru conscienţiositatea cu care s'a degajat de însărcinarea primită. Critica competentă şi nepreocupată (amintim între altele recensiunile publicate de dl Dr. D. Barcian în „Foaia pedag.“ an. IV 1900, pag. 307 şi de dl Simeon Popescu în „Tribuna“ Nr. 241 din 1900) a arătat aproape unanim, că scrierea dlui vicar Puşcariu formează atât pentru dînsul cât şi pentru consistoriul metropolitan un nou titlu de onoare, întru nimic alterat prin câte o singuratică disonanţă în corul criticilor, care lasă pretutindenea numai impresiunea ce o caracterisează poeticul cuvênt german: „Man merkt die Absicht und man wird verstimmt!“

„Transilvania.“

FELIURIMI

Cele mai vechi ziare europene. In Germania primul ziariu cuotidian a apărut la 1 Ianuariu 1660 („Leipziger Zeitung“, care şi azi apare încă); foi sĕptĕmânale în 1630 erau 24. In Anglia primul ziariu cuotidian a apărut în 1702, prima fóie sĕptĕmânală în 1632. In Francia primul ziariu cuotidian a apărut în 1677, prima fóie sĕptĕmânală a apărut în 1631. In Viena prima fóie sĕptĕmânală a apărut în 1671. Prima revistă lunară germană a apărut în 1688 sub titlul „Scherzhafte und ernsthafte, vernünftige und einfältige Gedanken über allerhand lustige Bücher und Fragen“.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Poveţe despre hrana ţeranilor“, de *Dr. I. Felix*, membru al Academiei române, profesor de higienă la facultatea de medicină din Bucureşti.

Cărticica acésta, ca a XX-a broşură din „Biblioteca poporală a administraţiunii domeniului de corónă“ cuprinde pe 37 pagine 8° mare sfaturi pentru ţerani în ceea-ce privesce trebuinţa şi alegerea potrivită a hranei, apoi despre mâncarea de post, despre gătirea bucatelor, despre hrănirea copiilor mici şi în cele două capitole din urmă: despre beuturi şi bólele ce se pot nasce din mâncare şi beutură, arĕtându-se nenorocirile ce le póte aduce asupra omului *beţia.* Referitoriu la acésta, învĕţatul autor spune următórele:

Beuturile spirtóse, vinul, rachiul, ţuica, berea şi altele, sunt numai atunci nevătămătóre, când sunt întrebuinţate cu mĕsură şi rare-ori; luate în cătăţime mai mare sau adesea-ori, ele otrăvesc sângele, ameţesc şi îmbată pe acela care le bea, îi turbură mintea, îl înjosesc, îl fac sĕ fie dispreţuit de semenii sĕi. Pe copii îi vatămă şi cătăţimi mici de rachiu; fac dar' fórte rĕu părinţii, cari deprind copiii lor de timpuriu cu beuturi spirtóse. Din beţie nu se îmbolnăvesce numai corpul, ci şi mintea, sufletul; viţiul beţiei conduce la tóte crimele şi este prin urmare nenorocirea cea mai îngrozitóre ce póte lovi pe cineva şi familia sa. Beţia produce nebunia, cei mai mulţi smintiţi au perdut minţile în urma beuturilor îmbătătóre. Obiceiul beuturilor spirtóse sĕrăcesce pe acela care îi este supus, nu numai fiind-că cel dedat beuturilor cheltuesce pentru rachiu sau vin tot ce câştigă, întră în datorii, vinde cârciumarului munca braţelor sale, ci şi fiind-că omul beţiv slăbesce, pierde puterea trebuinciósă pentru a puté lucra cu stăruinţă şi îşi înécă mintea, în cât gândul lui nu este la munca câmpului, la vitele, la casa sa, ci la cârcimă.

Veselia produsă prin bĕuturile îmbătătóre este fórte trecĕtóre, ea face curênd loc întristării, furiei şi pierderii întregi a minţilor, apoi vĕrsĕturii şi somnului. Omul beat zace adesea-ori boborît într'un şanţ sau lângă un gard, şi dacă îl surprinde acolo frigul iernei, el se bolnăvesce, pentru a nu se mai însĕnătoşa.

Beţia începe a strica stomahul; beţivul este la început lipsit de poftă de mâncare, supus la vărsături bălóse; neputênd mânca, el slăbesce; apoi se bolnăvesc şi alte părţi ale corpului, ficatul (maiul), rinichii, inima, plămânii şi în fine creerii. Mânele şi buzele tremură şi nenorocitul care este dedat beuturii devine fără nici o causă furios, vede dobitóce îngrozitóre, viséză şerpi, şóreci, guzgani şi draci, şi cade în fine într'o prostie cumplită. Alţii beţivi se bolnăvesc de dambla, ear' alţii de dropică. Unii mor de tineri în spitale, alţii în case de nebuni, ear' alţii în închisóre, căci cele mai multe crime se sĕvêrşesc în stare de beţie.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea concertului dat în 3 Iunie c. de reuniunea română de cântări din Sebeşul-săsesc, au binevoit a suprasolvi următorii p. t. dni şi dne:

Ana Beu 2 cor., Stefan Morariu 1 cor. 40 fil., Alecsandru Dobrescu 40 fil., Ion Dregan 2 cor. 40 fil., Ioan Halalaie 2 cor. 40 fil., Const. Creţioescu 40 fil., Dr. Jancu 2 cor., Ion Stanca 60 fil., Petru Androne, Ion Craiovan câte 40 fil., Ion Vasiu 8 cor. 40 fil., Romul Paraschiv 40 fil., Cosma Torescu, Avram Grecu câte 1 cor., George Salistean 80 fil. şi Zevedeiu Mureşan 5 cor.

Binevoiască marinimoşii suprasolvenţi şi pre acésta cale a primi sinceră mulţămită.

Sebeşul-săsesc, în 8 Iuniu 1901 n.

Z. Mureşan.
cassariul reuniunei

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea prasnicului „Sfântul George“ din a. c., când s'a sfinţit o cruce dela capătul comunei nóstre, care s'a renovat şi de jur împrejur s'a închis cu zid şi s'a coperit cu şindilă tot din contribuiri dela popor, s'a celebrat şi un maslu cu 7 preoţi, şi s'a pus basă la un *„fond pentru maslu general“*, care a fost decretat şi de comitetul parochial în şedinţa s'a din 29 Aprile c. v.

La acest fond au binevoit a contribui, pe lângă suma de 10 cor. 25 fil., colectată cu discul dela popor, următorii P. T. Domni: Ioan Neagoe paroch Geomal, Iosif Neagoe paroch Rimeţiu, Ioan Francu par. Cetea, Vasile Maxa par. Gârbova, Antoniu Popp paroch pensionat, Ioan Murgău, cantor şi Ioan Bota învĕţător Cetea, câte 1 corónă, G. Albu paroch în Geoagiul de sus, Basil Barbu paroch, Rîpa-Rîmeţului, Victor Ciora înv., Nicolae Repede I epitrop, câte 2 cor.; cărora în numele comitetului parochial le esprim şi pe acésta cale mulţumita nóstră cea mai căldurósă.

Tot aşa le mulţumesc şi următorilor evlavioşi creştini şi creştine, cari din dragoste curată şi nefăţărită pentru casa lui Dzeu au cumpărat pentru biserica nóstră din Geoagiu ornate, odóre, şi altele, şi anume: Ana Danciu l. Iacob din Geomal, un ornat complet de colóre violetă în valóre de 80 cor., şi un măsaiu frumos pentru prestol, în forma unui cursor de masă, representând în două locuri cina cea de taină, în valóre de 14 cor., Nicolae Repede I. epitrop al bisericei nóstre, 1 cruce de argint de china, în valóre de 13 cor., şi în fine, Dna Aurelia Albu preotésă, Susana Ciora învĕţătorésă, Ana Dan l. Pavel, Istina Tătar, tóte câte 4 cor., Mărie Bocăniciu 6 cor., şi Linuţa Repede l. Nicolae 7 cor., pentru o perdea de pĕr de damast galben fórte frumos ornamentată, la uşa împĕrătéscă.

In fine mulţumesc şi la următorii bun creştini şi bune creştine, cari au ascultat sfatul meu şi au jertfit din agonisĕla lor pentru-ca sĕ renovăm crucea cea veche dela capătul satului, carea era fórte deteriorată, şi anume: G. Albu paroch 4 cor. 40 fil., Victor Ciora înv. 1 cor. 40 fil., Pavel Dan 6 cor., Iacob Repede colector 2 cor., Gavrilă Stanca 3 cor., Dl Morusca Iacob 2 cor., I. Albu 2 cor., Gligor Tecşa 2 cor. 40 fil., Ioan Pop 1 cor. 60 fil., Vasile Sabo, 50 fil., Petru Modol, Nicolae Repede, Ioan Bota, Ionuţ Beldean, Ionuţiu Tecşa l. Gligor, Ioan Tecşa l. Ion, Ioan Murgău, Tonea Bêrza, Filon Pop, Chirilă Dărămuş, Vasile Trica, George Moise, Vasile Tecşa l. Gligor, Melentea Juncan, Repede Vasilica, Vasile Tecşa, Vasile Tric, Grigorie Hîrbea, Vasile Dărămuş, Vasile Beldean (Bónea), Nicolae Pop şi Pavel Bocăniciu, toţi câte 20 fil., Beldean Ioan l. Vasile şi Gavrilă Onice, câte 40 fil., Cióră Onuţ şi Dochia Bobăilă, câte 1 cor., Beldean Vasile 40 fil., Simion Albu 17 fil., Isailă Moruşca 10 fil., şi în fine dl paroch Vasile Tecşa din Valea-Uzei, 2 cor.

Rĕsplătéscă-le preabunul Dzeu la unul fieste-carele din darul sĕu cel bogat, pentru fapta lor démnă de imitat!

Geógiul de sus, la 24 Maiu 1901.

Georgiu Albu
paroch gr.-or.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 390/1901. [84] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de preot în parochia de clasa a III-a vacantă Hălmeag se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua informaţiuni dela comitetul parochial şi dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi aşterne petiţiunile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul amintit.

Hălmeag, în 21 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm, în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea
protopop.

Nr. 506/901 [80] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Bârghiş, protopresbiteratul Agnitei, devenită vacantă prin strămutarea preotului Ioan Dordea în comuna sa natală se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt celea fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post 'şi pot lua informaţiuni mai detaiate despre starea parochiei dela comitetul parochial şi dela oficiul protopresbiteral avênd a se presenta în vre-o Duminecă séu sěrbătóre în faţa locului spre a face cunoscinţă cu poporul şi a-şi aşterne suplicile de concurs instruate conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Nocrichiu (Ujegyház) în 19 Aprilie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 290. [81] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea acelor două posturi învěţătoresci dela şcóla română gr. or. din Sebeşul săsesc se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu posturile acestea sunt:

a) câte 600 cor. salariu anual;

b) câte 200 cor. relut de cuartir şi grădină.

c) cuincuenaliile legale.

Cei cari vor fi aleşi sau instituiţi sunt datori a cânta Dumineca şi sěrbătórea în strană şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au sě şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi a se presenta poporului în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserică, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cunoscětorii de musică vor fi preferiţi.

Sebeş, 24 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 289. [82] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al III-lea de paroch din parochia de clasa I. din Sebeşul săsesc se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch din mijlócele proprii ale parochiei dau suma anuală de 1629 cor. 60 fil, în privinţa cărora se pot trage informaţiuni mai detailate dela oficiul protopresbiteral şi comitetul parochial.

Concurenţii au sě-şi aştérnă în terminul indicat cererile instruite conform §-lui 15 lit. *a)* din „Regulamentul pentru parochii“, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 24 Maiu, 1901.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 291. [83] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. Deal cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc;
2. Căpâlna, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc;
3. Loman, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc;
4. Tărtăria cu salariu anual de 300 cor. în bani şi 300 cor. în naturalii, cuartir şi lemne;
5. Vingard, doue posturi, fie-care cu salariu anual de 600 cor, cuartir şi grădină.
6. Rechita, un post în centrul Rechita, al doilea post în prediul Purcăreţi, fie-care cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne;
7. Şugag, doue posturi, fie-care cu salariu anual de 600 cor., cuartir în natură sau 100 cor. relut în bani, grădină şi lemne de foc;
8. Sěsciori, pentru postul al doilea cu salariu anual de 600 cor., relut de cuartir şi grădină 80 cor.; şi pentru postul al treilea sistemisat numai acum cu salariu anual de 200 cor. din cassa bisericei, ear' 400 cor. ajutor dela stat, cuartir şi grădină.

Cei, cari voesc a reflecta la posturile acestea au sě se presenteze în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în comunele respective, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi sěrbătórea atât în strană, cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au sě-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 24 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în conţelegere cu comitetele parochiale respective:

Sergiu Medean
protopresbiter.

---

[79] 3—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Cerişor, tractul protopresbiteral al Hunedórei, se escrie prin acésta concurs nou cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicile instruite conform normelor în vigóre subscrisulu oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Haţeg, 21 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hunedórei.

Protopresbiterul:
Titu V. Gheaja
comis. consistorial.

Nr. 354—901 [78] 3—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Chendremal, tractul protopresbiteral Unguraş, prin acésta se escrie din nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Concurenţii 'şi pot lua informaţiuni mai de aprópe dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch au a-'şi aşterne rugările instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul susindicat, şi se pot presenta înaintea alegětorilor, înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserică pentru a cânta respective a celebra şi a cuvênta.

Fizeş-Sânpetru, 9 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al Unguraşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Pavel Roşca
protopresbiter

Casă de vêndare.

Casa din **Schwimmschulgasse Nr. 42**, cu grădină mare, se vinde din mână liberă pe lângă un **preţ moderat**. [77] 2—3

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion*	C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu*	„ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

La Librăria archidiecesană se află spre vêndare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.
Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.
Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.
Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.
Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumětate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Tragerea irevocabilă la
25 Iunie 1901.

Căştigul principal
coróne 30.000 coróne

Losuri „Concordia“
à 1 corónă

recomandă:
Casa de schimb a inst. „Bodencredit“
în SIBIIU.

Nr. 76 6—

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 61 Sibiiu, Marţi 5/18 Iuniu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Politica română.

Sĕ nu se supere compatrioţii noştri magiari, dacă din când în când siliţi suntem sĕ le spunem, în plină sinceritate şi mai mult în al lor interes, că prea puţină silinţă 'şi dau sĕ studieze în mod mai amănunţit politica nóstră naţională, *politica română.* Şi e mare perderea ce resultă din acéstă nescusabilă întrelăsare. Pentru-că din ea se nasc tóte neînţelegerile dintre noi şi ei.

Dacă politicianii magiari ar cunósce bine aspiraţiunile nóstre, întréga fiinţă a politicei române, nu s'ar mai teme de o fantomă de ei inventată, de *iredenta română* neesistentă, şi nu ne-ar mai ţiné de aceea ce nu suntem, de rĕi patrioţi, de conspiratori contra integrităţii statului, de trădători de patrie. Şi nu ne-ar ţiné nici de *agitatori,* cari seduc poporul în scopuri egoiste, cu idei pentru cari poporul n'are nici o atragere, fiind-că s'ar convinge, că politica română, pe lângă faptul că e loială, sinceră şi pe faţă făcută, cu vizir deschis, mai e isvorîtă şi din interesele *întregului popor român* din patria acésta, prin urmare e politica întregului popor român, care precum naţionalicesce unul şi nedespărţit este, aşa unul şi întreg e şi în ce privesce scopul seu politic, ţinta la care vrea sĕ ajungă.

E atât de simplă, atât de naturală, atât de bine precisată şi de justă politica română, încât nu trebue mare bătae de cap, nu trebue multă iscusinţă pentru a o înţelege. Ajunge şi cea mai puţină *bunăvoinţă.*

Dar' tocmai acéstă însuşire se pare că lipsesce celor mai mulţi dintre politicianii magiari. Şi unde lipsesce bunăvoinţa, înţelegerea e făcută imposibilă din capul locului.

Nu ne vom puté înţelege, dacă politicianii magiari continuă a se pune pe puncte de vedere greşite, ,pentru a ajunge la judecată greşită şi la conclusiuni greşite!

Nu ne vom puté înţelege, dacă publicul magiar vine în continuu adăpat cu idei ca cele cuprinse în broşura de curênd apărută pe piaţa publică, scrisă de contele *Eszterházy János*, membru în casa magnaţilor, — în care *politica română* e declarată de *trădătóre de patrie,* ear' eventualii deputaţi *naţionali români*, pe cari i-am alege, de *incompatibili* şi neadmisibili în parlamentul ţerii!

Luptele nóstre politice nu sunt începute de azi de eri, ci de mult amar de vreme. Şi totdeuna le-am purtat pe faţă, nu în ascuns. Compatrioţii noştri magiari n'au deci decât sĕ le studieze, — pentru-că ele formézā carte deschisă pentru ori şi cine, — ca sĕ se convingă, că n'au fost nici odată, cum nu sunt nici astăzi, lupte de cucerire, ci lupte de apărare, lupte de *conservare naţională.* Ear' dreptul de proprie conservare avêndu'l tóte vieţuitórele din lume, nu va puté fi denegat nici *naţiunii române,* poporului celui mai vechiu din patria acésta.

Care e deci *politica română*? Aceea, ca naţiunea română, atât de bogată în merite pentru apărarea patriei, sĕ nu fie considerată ca lipitură, ca apendice la o altă naţiune, de care nu o légă nici limbă, nici credinţă, nici datini şi obiceiuri, ci sĕ fie *recunoscută* de aceea ce e: *corp naţional* de sine stătătoriu în patria acésta, atât de mult adăpată cu sânge românesc.

Nu vrem sĕ stăpânim pe nimeni, dar' nu vrem nici sĕ fim stăpâniţi, ca sclavi sau heloţi; pentru-că aşa a lăsat Dumnezeu, ca toţi ómenii sĕ fie egali, nici unul sĕ nu aibă favoruri sau prerogative; şi tot aşa trebue sĕ fie şi *popórele,* nici unul nu póte sĕ aibă drepturi mai mari şi mai multe decât celelalte.

Nu vrem sĕ împedecăm pe nimeni în desvoltarea sa firéscă, dar' nu vrem sĕ fim nici noi împedecaţi; şi de aceea *cerem* ce ne compete: teren de liberă desvoltare *economică* şi *culturală*, pentru a puté ţiné paşi şí noi cu celelalte popóre şi cu progresele lumii. Şi sĕ nu se mire nimeni, că atunci, când pedeci vedem că ni se pun, noi ne opintim tóte puterile pentru a le învinge, precum pe calea acésta leam învins de atâtea-ori şi în trecut. Şi sĕ nu crédă nimeni, că facem acésta din duşmănie faţă de statul din care facem parte şi faţă de naţiunea magiară cu care în bună înţelegere am trăit atât amar de vreme împreună, şi vrem sĕ trăim şi mai departe, ci din datorinţă faţă de noi înşine, din boldul firesc al *conservării proprii.*

Aceea însĕ sĕ o ştie toţi cei-ce *vreau* sĕ o ştie, că cel-ce pedecă ne pune în desvoltarea nóstră naţională, îşi dă sie-şi atestat de slăbiciune, pentru-că ne face sĕ credem, că se teme ca nu cumva progresul nostru sĕ fie atât de mare şi de rapid încât sĕ ajungem *noi* eşiţi în frunte, lăsând pe alţii în urma nóstră. Şi sĕ se mai ştie şi aceea, că desvoltarea şi înaintarea unui popor, dornic de înaintare şi cu frumóse facultăţi de a face progrese, póte fi oprită în loc pe o vreme óre-care, — dar' pentru totdeuna nu póte fi împedecată odată cu capul.

Acésta fiind *politica română*, e de regretat, că politicianii magiari nu vreau sĕ recunóscă şi sĕ stabiléscă ei singuri *legitimitatea ei,* şi justeţa dorinţelor şi aspiraţiunilor nóstre; pentru-că prin acésta s'ar afla punctul, dela care s'ar puté începe, cu puţină bunăvoinţă manifestată din ambele părţi, opera atât de necesară şi atât de mult dorită a *înţelegerei perfecte* între elementul magiar şi cel român din patria acésta, atât de mult avisate la sprijinul şi ajutoriul reciproc.

Incăpăţinarea, întocmai ca şi mânia, e însĕ rea sfătuitóre; şi Magiarii ar trebui sĕ mai cheme şi *raţiunea* la sfat, dacă vreau sĕ trăiască în bună pace şi înţelegere cu popórele conlocuitóre. Ear' raţiunea sigur că nu li-ar aproba nimica din aceea ce au făcut ei în ultimii treizeci de ani, în scopul de a *împedeca* naţionalităţile nemagiare din patrie în desvoltarea lor firéscă. In schimb însĕ li-ar spune, că *politica română* nu e deloc contrară intereselor statului ungar, ci servesce chiar spre *întărirea statului* din care fac şi Românii parte.

E rĕu, că Magiarii nu resonézā astăzi aşa cum ar trebui sĕ resoneze. Şi tare ne temem, că atunci când vor începe sĕ resoneze astfel, va fi prea târziu; nu pentru noi, ci pentru ei. Căci mai au astfel de casuri Magiarii în istoria trecutului lor. Le-au uitat??

Sibiiu, 17 Iunie n.

„Funcţionarea partidului.“ Prim-articolul întitulat astfel şi apărut în numĕrul 58 al ziarului nostru, a fost reprodus în întregime din partea ziarului *„Egyetértés“*, pentru a se constata din el, că Românii încep a se folosí în scriere de *„mintea lor cea mai bună“*.

Rectificăm: Ziarul nostru *totdeuna* aşa a scris; şi vina presei magiare este că n'a fost înţeles.

Sunt puţini! Se tânguesce *„Budapesti Hirlap“* în numĕrul mai recent, că şovinismul magiar e representat numai prin gazetarii, învĕţătorii şi profesorii magiari.

Cam puţini, când iai câtă lume vine adăpată zilnic cu teoriile profesate de ei, şi totuşi nimic nu se prinde. Nu e semnul óre că teoriile sunt greşite?

Simplificarea — magiarisării. Ministrul de interne a edat ordinaţiune, prin care sterge timbrul de o corónă, pus până acuma pe petiţiunile în cari se cerea magiarisarea numelui — decretate fiind pentru viitor că scutite de timbru astfel de petiţiuni, la cari nu are sĕ fie alăturat de acum înainte decât numai estrasul de botez. Nu va merge nici aşa cu magiarisarea şi tare ne temem că guvernul va trebuí sĕ pună *premii* pentru cei-ce vreau sĕ se lapede de numele lor strămoşesc!

Simplificarea administraţiei. Ca întregire a proiectelor de legi, presentate până acuma parlamentului în chestia *simplificării administraţiei*, ministrul-president *Széll* a depus Sâmbătă pe biroul dietei magiare un nou proiect de lege despre *cassele comitatelor*, cari vin sistate, ear' agendele lor vin predate în competenţa casselor reg. de stat, adecă în competenţa *oficiilor de dare.* Tot astfel şi esactoratele comitatense vin anexate la *direcţiunile financiare*, ca organe de stat. Vorba Românului: *Unde dai şi unde crépă*! E vorba de *simplificare*, dar' în faptă e — *statificare!*

Mişcarea Saşilor. In faţa alegerilor, ce tot mai mult se apropie, compatrioţii nostri Saşi desvóltă o activitate laudabilă. Ţin consultări şi fac candidări, înlocuind elementele şovăitóre şi de puţină încredere cu altele mai de nădejde şi mai vrednice sĕ represinte poporul săsesc în parlament. Astfel în cercul *Agnita*, în locul mamelucului *Bausznern* au candidat zilele trecute pe *Eittel* pentru a fi trimis la dietă; şi aşa vor face şi în alte cercuri. Afară de acésta, vor mai pune candidaţi naţionali şi în cercurile până acum cedate Magiarilor, anume: în Sebeşul-săsesc şi Herman, şi pe calea acésta Saşii vor avé în dieta viitóre 15 deputaţi. Onóre lor!

O broşură. Tóte ziarele magiare laudă broşura contelui *Eszterházy János*, apărută zilele trecute, în care se spune, că în legea de curênd votată despre incompatibilitate, trebuia sĕ fie trecut ca motiv de incompatibilitate şi alegerea pe basa vreunui *program naţional*, ceea-ce înaintea nobilului conte, tot aşa ca şi înaintea gazetarilor magiari, e egal cu *tradarea de patrie;* şi tot ce regretă este, că domnul conte a venit prea târziu cu ideile sale, căci legea e votată din partea dietei. Că zeu; ce lucru uşor era sĕ împedeci odată pentru totdéuna întrarea naţionalităţilor nemagiare în parlament, declarându-le simplu de *incompatibile*! De altcum contele *Eszterházy* promite a'şi desvolta mai pe larg ideile, în casa magnaţilor, cu ocasiunea discuţiei ce se va ţiné acolo asupra legii de incompatibilitate, şi atunci vom reveni şi noi.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Leményi.**

> Motto: Ich bilde mir nicht ein, ich könnte was lehren, die Menschen zu bessern und zu bekehren.
> (*Göthe*)

I.

Frământări intensive se petrec de mai mult timp în sinul poporului român, frământări, cari dacă sunt mai puternice ies la ivélă prin articoli de ziare, ear' când sunt convulsive dau nascere la organe noue de publicitate, chemate sĕ apere păreri şi vederi, cari nu pot fi representate (póte de loc sau póte nu de ajuns) prin foile politice deja esistente.

Dar' vremuri grele, vremuri rele esistă şi în natură, esistă în lume, în internul fie-cărui popor, şi chiar şi în molecula poporului, în familie. Vremurile deci, la cari de atâţia secoli suntem învĕţaţi, nu ar trebuì sĕ ne pună pe gânduri, dacă frământările cari se petrec astăzi în sinul poporului nostru nu ar fi de natură simptomatică, şi nu ar constringe pe ori-cine se ocupă cu psychologia poporului, a lua cont de ele şi a se ocupa cu causele fenomenelor, ce se desfăşură înaintea ochilor nostri, căci se pare că ne aflăm în astfel de stări, în cari străbunii nostri aveau obiceiul a esclama: *videant consules ne quid reipublicae aliquid detrimenti capiat.*

Sunt vre-o doi ani de când a început a se manifesta într'o parte a presei nóstre esistenţa unui curent care tinde la o schimbare parţială a programului naţional dela 1881, făcênd propagandă pentru abandonarea pasivităţii parlamentare. Articoli de acest sens, cu mai multă sau mai puţină perdeauă, s'au strecurat apoi şi în aceea parte a presei nóstre, pe care am fost obicinuiţi a o ţiné mai conservativă în ceea-ce privesce schimbarea esenţială în politica nóstră; secolul al XX-lea în fine ni-a înmulţit presa politică cu 2 organe.

Aceste sunt simptómele din cari fără multă bătae de cap putem sĕ deducem, că:

nemulţămirea cu situaţiunea politică actuală şi cu tactica observată până acum în luptele politice este generală; şi că:

o parte a poporului nostru (cât de mare este acésta parte deocamdată cu greu se póte constata) aştéptă o ameliorare a situaţiunei actuale numai dela *abandonarea passivităţii politice*, pe când o altă parte, nefiind în stare a da un alt sfat positiv, se légănă în speranţa unui viitoriu mai bun, care ne va pune în posiţiunea de a ne puté realisa aspiraţiunile nóstre naţionale fără mari încordări spirituale şi fisice.

Ar trece peste cadrele unei serii de articoli de ziariu, dacă aşi voí sĕ descriu mai pe larg causele situaţiunei actuale politice, nu se póte mai miserabile; voiu încerca deci sĕ fiu cât mai scurt şi voiu constata că aceste cause sunt:

1. interpretarea greşită a programului naţional dela 1881, care a avut de urmare procesul memorandului și tóte urmările finale ale acestuia, împreună cu declararea neesistinței nóstre ca individualitate etnică;

2. educațiunea politică, pe care „*Tribuna*“ veche a dat-o cetitorilor sei, propagând și nutrind un curent peste măsură radical și intolerant, care nu voea nici sĕ mediteze asupra unor păreri, cari nu stàteau în consonanță cu vederile preconisate din partea numitului ziariu. Urmarea a fost, că mai mulți conducĕtori distinși ai poporului român au fost discreditați cu desĕvêrșire, omoriți politicesce, ear' urmarea finală este o neîncredere absolută față de ori cine ar cuteza sĕ dee vre-un sfat — fie bun fie rĕu — pentru îndreptarea situațiunei în care ne aflăm, fiind-că în urma știrilor legendare respândite despre ***venalitatea conducĕtorilor nostri*** e generală părerea, că ori-cine se mestecă în politică, trebue sĕ o facă acésta din vre-un interes egoistic.

Nu voesc sĕ învinovățesc pe nimenea, nici sĕ cer dare de sémă dela cineva; dar' a trebuit sĕ fac acest destul de scurt resumat al slabelor resultate politice obținute dela 1881 încóce pe lângă o enormă încordare a puterilor nóstre spirituale, morale și materiale, pentru-că numai cunoscênd și apreciind greșelile făcute în trecut putem sĕ ne dăm socotélă despre starea în care ne aflăm și despre cele ce avem sĕ facem sau sĕ întrelăsăm pe viitoriu; ba este firma mea convingere, că ori ce s'a făcut fost-a bun sau rĕu, numai *cu bună credință și din dragoste pentru neam* s'a făcut.

Dela sate.

Din Ciceu-Poieni.

— 30 Maiu v.

In comuna nóstră bìs. *Ciceu-Poeni* tractul Deeșului, Duminecă în 27 Maiu, st. v. s'a făcut înmormêntarea veteranului și demnului paroch local *Eutimiu Sighiarteu*, adormit în Domnul Joi 24 Maiu la 12 și $^1/_2$ óre din nópte impărtășit fiind cu Sf. taine, după un morb scurt dar' greu.

Cutez a afirma, că atâta public cât a luat parte la petrecerea veteranului preot numai la sfințiri de biserici se póte vedé când pontifică însuși archiereul. S'a adunat lume din 15 comune, întrĕ cari unele fórte îndepărtate, ómeni de tóte confesiunile, cu tóte că în comuna nóstră nu se află decât români gr. or.

Incă de Sâmbătă séra sosiau ómeni din tóte părțile, așa încât Duminecă, ḑiua înmormêntărei, nu putea omul străbate pe strade mica nóstră comună.

La 11 și $^1/_2$ óre s'au adunat preoții fungenți în frunte cu delegatul P. O. D. protopresbiter, care la mórtea veteranului preot a fost în comuna nóstră la luarea esamenului si visitațiunea canonică și a și cercetat pe bolnavul preot consolând pe fiul seu, actualul preot Alexandru Sighiarteu; dar' neputêndu-și schimba programa esamenelor, ca sĕ pótă conduce în persónă actul înmormêntărei, a însărcinat cu acósta prepărintele *Teodor Cotuț* din *Diug*, nepot al decedatului, care însoțit de preoții: Petru Perhaiță din Dobricel, Dum. Păltinean din C. Hașmașiu, Maxim Purșa din Diug ales preot in Ceagz și fiul rĕposatului, Alex. Sighiarteu, preot în loc, s'au presentat la locuința mortului, unde îmbrăcându-se conform tipicului au început prohodul. Rădicându-se sicriul pe care se afla o prea frumósă cunună cu pantglică de mĕtasă mohorîtă, cu inscripția: Bunului nostru părinte *Eutimiu*: Alexandru și familia, s'au continuat prohodul în țintirim, necuprinḑênd Sf. biserică atâta public.

După finirea ceremonialului, delegatul părintele Cotuț a rostit o prea frumósă predică, care a stors lacrĕmi dela întreg publicul.

Decedatul paroch s'a născut în anul 1818 în comuna Curtuiuș din părinții Ioan Sighiarteu preot gr. or. și soția sa Gafta născută Rodilă. — A studiat normele în comuna Zagra și a absolvat școlele grănițăresci de pe atunci din Năseud, apoi cursul clerical de 6 luni în anul 1843 sub Episcopul *V. Moga*. S'a căsătorit în anul 1844 cu Ana Costin din Ambriciu, cu care a avut 15 copii, 7 feciori și 8 fete, astăzi se află în viață 3 feciori și 4 fete, nenumĕrați nepoți și strănepoți; A rĕmas vĕduv în anul 1879.

E de însĕmnat, că a fost ultimul chirotonit de Episcopul Vasilie Moga în anul 1845, dându-i-se preoția chiar de pe pat, când apoi a și adormit în Domnul Episcopul *Moga*, ear' acum decedatul a luat parte și la înmormêntarea archiereului seu.

La multe întêmplări și lucruri ne povestea fie ertatul preot, că a fost martor ocular pe vremea Episcopului Moga și a marelui Androiu.

Se răresc stejarii cei bĕtrâni din ḑi în ḑi, dar' amintirea lor va rĕmâné neștérsă în inima generațiunilor.

Gavriil Nichita
inv.

Inmormêntarea parochului din Halchiu.

Ghimbav, 1 Iunie v.

Marți în 29 Maiu, a. c. am așeḑat spre vecinică odihnă rĕmășițele pămêntesci ale Veneratului și mult iubitului nostru frate în Christos *Ioan Pop Craioveanu*, fost paroch în *Hălchiu*. Știrea despre încetarea din viață a mult regretatului a umplut de adêncă durere inimile tuturor cari l'au cunoscut, căci toți cari l'au cunoscut l'au iubit, — fiind-că distinsele sale calități, proprii adevĕratului preot, impuneau ori-cui care voia sĕ'l cunóscă.

Născut în Făgăraș la anul 1828 *I. P. Craioveanu*, ortan de tată sub crescerea evlaviósei sale mame după terminarea școlelor pimare-orășenesci, pornit de o dragoste nețărmurită cerceta zi de zi sf. biserică unde oficia protopopul de atunci, — străduindu-se la învĕțarea cântărilor și tipicului, la ceea ce'l ajuta fórte mult și vocea sa dulce. Vĕḑênd protopopul înclinațiunea lui naturală și dorul lui atât de ferbinte către sf. biserică, vĕḑênd purtarea lui morală și firea lui istéță, luându-l pe lângă sine îl aplică de cantor și învĕțătoriu. Inima lui plină de credință și zelul sĕu către biserică îl făcea nemulțamit cu acéstă stare, din care causă ruga cu intețire pe protopop sĕ'i mijlocéscă cu ceva ajutoriu întrarea la cursul clerical. Ajungerea acestui scop i-se părea prea îndepărtată după zelul sĕu cel mare către biserică. Odată aude că fericitul *Șaguna* are sĕ trécă prin Făgăraș la *Brașov*. Știindu-L bun de inimă cu bunăvoință către toți, cari cu bună intențiune îi cereau ajutorul, după ce a sosit în Făgărașiu Metropolitul Șaguna, și neoprindu-se nici într'un loc, tinĕrul Craiovean i a eșit în cale la marginea orașului aruncându-i în trăsură suplica. In acéstă hârtie își espuse el tot dorul ce'l avea de a îmbrățișa cariera preoțéscă. Șaguna mirat de acéstă surprindere poruncesce sĕ opréscă și chiamă pe tinĕr la sine. Acesta îi spune emoționat dorința. Zicêndu-i Șaguna sĕ'l aștepte preste două zile în acel loc, se depărtà. Cea mai mare mulțămire cuprinse sufletul tinerului Craiovean, când reîntorcêndu-se Șaguna și aflându'l în acel loc — îi zise sĕ vină cu El la Sibiiu.

După terminarea cursului clerical fu ales preot în comuna Rotbav tractul Agnita. După puțin timp de păstorire în acéstă comună la rugarea credincioșilor din Hălchiu fu trimis în acéstă comună, unde a păstorit aprópe o jumĕtate de veac, spre cea mai mare mulțămire și fericire a acestui popor.

La întrarea sa în acéstă parochie o aflà într'o stare de tot ruinată. In armonie cu vrednicul și neuitatul învĕțătoriu al Hălchiului, rĕposatul *Stefan Popoviciu*, căutau chip și modru pentru regularea parochiei și înaintarea fiilor sĕi duhovnicești. La ori-ce ocasiune cu vorba și în scris pornia cu rugare la comună pentru ajutor pe séma Românilor, cari erau părăsiți în grija Domnului. N'a întrelăsat apoi nici pe fiii sĕi sufletesci, cari își puseseră încrederea în el, de a-i crește în frica lui Dumnezeu îndemnându-i prin cuvêntări și prin sfaturi spre cele bune și folositóre. A esoperat sub păstorirea sa dela comuna politică susținerea a-lor doi învĕțători; a edificat școlă cu două clase înzestrată cu cuartire de învĕțători alăturea. A înzestrat parochia cu casă parochială, grajduri, șură, fântână etc. A esoperat eclesie corĕspunḑĕtóre, cu multă bătae de cap, ceia-ce făcu ca atunci sĕ fie lovit de dambla, de nĕcas, care suferință o suportà 7 ani pană la sfêrșitul vieții. A întemeiat fonduri la biserică: fondul parochial, fondul Făcliilor, fondul „Frații Popoviciu“, cari tóte dispun de sume considerabile și cu prospecte binefăcĕtóre, și cu cea mai mare acuratețǎ el singur purta socotéla.

Ca duhovnic al celor mai alese familii din cetatea Brașovulni, i-a succes a aduna an de an ajutóre făcênd o reparatură radicală bisericei și înzestrându'o cu multe podóbe scumpe. — N'a fost om cu prea multă învĕțătura, dar' a fost om cu dragoste către biserică, cu durere de inimă către popor și cu o inimă plină de credință — avênd școla vieței — *nĕcazul*.

Totdeasemenea se dovedesce vrednicia sa și în mijlocul familiei sale. Căsătorit cu o copilă orfană de părinți din Făgăraș, dar' bine crescută prin adoptare la una din cele mai fruntașe familii din Făgăraș, astàzi jalnica sa preotésă, au avut mai mulți copìi între cari doi trăiesc, cel mai mare *Ioan* funcționéză ca sublocotenent ces. reg. la ministeriul de rĕsboiu în *Viena* — cel mai mic *Vasile* fiind căsătorit cu fica fostului vrednic județ din comună este unul dintre cei mai cu vaḑă membrii ai comunei.

Acestea sunt câteva date din viéța adormitului în Domnul.

Pe cât de vrednic a fost și pe cât de zelos în cele bisericesci pe atât de meritat ceremonial a avut — mărită fiind pompa și prin timpul cel frumos, ce l-am avut.

După-ce pe la 2 óre sosesc preoții, întréga comună s'a pus în mișcare. Ceea-ce s'a putut vedea la înmormêntarea regretatului, rar se mai póte vedea. Doi protopopi și 15 preoți, cu totul 17 au grăbit a da iubitului lor frate cinstea cea mai de pe urmă. Ritualele au fost conduse de Venerabilul protopresbiter a'l Brașovului *I. Petric* și Preavrednicul protopop *Vasiliu Voina* împreună cu preoții Fratescu și Ludu din Presmer, Nan din Sâmpetru, Creițariu și Merețiu din Bod, Ioan și Iancu Macsimilian din Stupini, Micu din Feldióra, Bucșa din Hoghig, Leucescu din Rotbav, Gravilescu și Schiopu din Țințari, Comanescu din Codlea, Cosma din Micocuifalu și subscrisul. Comuna politică întrégă a fost representată. Poporul credincios deși în toiul lucrului, n'a pregetat a da cinstea cea mai de pe urmă părintelui lor duhovnicesc. — O mare mulțime de popor din prejur încă sosise la auḑul acestei triste știri. Iți furnica tot trupul ascultând cânturile funebrale, cari storceau lacrimi și țipete desperate de durere. Adênc a impresionat pe toți și mai ales pe Sași, de pe fața cărora vedeai o adâncă reverință față cu slujba nóstră bisericéscă și acésta mai ales la cetirile esecutate de Părintele *Gavrilescu* din Țințari și la *Aliluia* intonat din partea preoților după cum se prescrie în tipicul special pentru îngroparea preoților.

Astfel am petrecut la grópă pe vrednicul și cucernicul preot din Halchiu pe *I. P. Craiovénu*, pe fratele nostru mult iubit, pe care atât de bine l'a caracterisat venerabilul protopop *Petric* în cuvêntarea funebrală. După îndeplinirea celor prescrise rămășițele pămêntesci ale spumpului decedat au fost așezate în cripta familiară.

Ear' acum dormi în pace tu suflet nobil, care ți-ai împlinit chemarea cu atâta sfințenie și dragoste, — tu care prin inima ta plină de credință ai vindecat bólele sufletesci ale celor desperați în nĕcazuri și nevoi — arĕtând cât de mare este puterea lui D-zeu.

Ear' tu neconsolabilă soție, care i-ai fost mult iubitului tĕu soț înger păzitor în viéța-i bolnăviciósă, nu înceta a te ruga pentru el.

FOIȘORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

(Urmare)

Un fulger uriaș de un albastru orbitor spintecà norii întunecoși, și iluminà cu putere ceriul, pămêntul, crucile, armàturile soldaților, și mulțimea înghesuità ca o turmă de oi, înfricoșată, îngrozită.

Un întuneric și mai adênc se făcu în urma fulgerului.

In preajma litierei se auḑiau suspinele femeilor ce stau lângă cruce, și aceste plânsete, în mijlocul tăcerei tuturor, aveau un ce tragic.

Cei-ce veniseră împreună și se despărțiseră, începură sĕ se strige.

De ici, de colo se auḑiau glasuri neliniștite.

— „Vai! Nu s'o fi rĕstignit óre un nevinovat?

— „El propovĕduia adevĕrul! Vai!

— „El învia morții! Vai!

O voce din mulțime striga:

— „Nenorocire ție, Ierusalime!“

Un alt glas striga:

— „Pămêntul se cutremură!“

Un nou potop de fulgere, asemenea unor uriașe limbi de foc, se deslănțuiră din adêncimile norilor.

Glasurile tăcură, sau mai bine zis, se pierdură în urletul uraganului, ce se ridicase cu o furie turbată, smulgênd ómenilor vestmintele și împrăștiindu-le pe câmpie.

— „Pămêntul se cutremură!....“ se auḑia strigându-se earăși din mijlocul mulțimei.

Unii fugiră; alții împietriți de spaimă, rĕmaseră locului, înmărmuriți, fără cugetare, afară numai de conștiința vagă, că se sĕvêrșise un lucru îngrozitoriu.

Dar', iată că întunericul prinde a se lumina. Vêntul alungă norii, îi răresce, îi împreunà pentru a-i sfêșia earăși întocmai ca pe niște petice de pânză destrămată.

Lumina se măresce; în sfîrșit vĕlul întunecos se crépă și prin spărtură năvĕlesce un întreg val de raze de sóre. Totul se iluminà: calvar, crucile, fețele înspăimêntate.

Capul Nazarineanului era plecat pe piept și palid ca de céră; ochii îi erau deschiși și buzele vinete.

— „*Mort!*“ murmură Antea.

— „*Mort!*“ repetà Cinna.

Atunci centurionul își înfipse lancea în cósta rănitului.

Lucru ciudat: revĕḑênd sórele și pe acest mort, mulțimea părea că-și vine în fire. Se apropie din ce în ce mai mult de locul supliciului, de unde soldații nu o mai îndepărtau.

Și voci rîseră în bătae de joc:

— „Cobóră-te de pe cruce! Cobóră-te de pe cruce!“

Antea privi mult acel frumos cap plecat și zise abia șoptind, ca și cum și-ar fi vorbit sie-și.

— „Și o sĕ învieze óre?“

Ea îi vedea ochii și buzele, colorate deja de pete albăstrii, brațele înțepenite și inerte, corpul nemișcat și istovit; sufletul ei era prada unei îndoeli desperate.

Aceeași îndoială chinuia și sufletul lui Cinna. Nu credea nici el în învierea Nazarineanului, dar' era sigur că, dacă ar fi trăit, prin puterea bună ori rea, *El* singur ar fi putut vindeca pe Antea.

In timpul acesta mulțimea se îngrămădea mereu în jurul crucei. Glasuri din ce în ce mai batjocoritóre repetau:

— „Cobóră-te de pe cruce! Cobóră-te de pe cruce!“

— „Cobóră-te! strigă Cinna desperat și din adêncul inimei. Vindec-o, și ia-mi sufletul!“

Cerul se limpeḑì. Numai munții mai rĕmaseră învĕliți în ceață; dar' deasupra Golgotei și orașului nu se mai zăria nici un nor.

Turnul Antonia lucia la sóre ca un alt sóre. In aer rĕcorit se alungau sute de rêndunele.

Ora amiazului trecuse de mult. Apropiindu-se de casă Antea zise:

— „Hecate n'a venit astăzi!“

Cinna și o închipuise deja de mai înaint.

(Va urma).

Vorbe înțelepte.

Sunt patru chipuri de a-și pierde vremea: nefăcênd nimic, nefăcênd ceea-ce trebue, făcênd rĕu, și făcênd lucrul fără de vreme.

*

Omul de bine nu face nimic cu gândul ca lumea sĕ cunóscă bunătatea lui, ci pentru iubirea binelui. Faptele sale sînt singura lui rĕsplată.

Deasemenea voi toţi crodincieşilor din *Hălchiu* rugaţi-vĕ pentru acela care s'a rugat pentru toţi.

In veci pomenirea lui.

Iosif Comanescu.
parocb.

„Astra“, despărţĕmêntul Bocşa.

Convocare.

Membrii despărţĕmêntuuli „Bocşa“ al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ şi toţi binevoitorii culturei poporului român, sunt învitaţi la adunarea cercuală ce se va ţiné *Duminecă în 30 Iunie st. n. la 10½ óre a. m. în Reciţa-română* cu următórea

Programă:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărţĕmêntului.
2. Raportul comitetului cercual.
3. Raportul cassariului.
4. Stabilirea bugetului pe a. 1902.
5. Esmiterea unei comisiuni de 3 membri, pentru acuirarea de membri şi incasarea tacselor.
6. Alegerea unei comisiuni de 3 membri, pentru esaminarea rapórtelor de sub 2 şi 3.
7. Disertaţiuni.
8. Rapórtele comisiunilor esmise.
9. Designarea a 2 indivizi, pentru a lua parte la adunarea generală a „Asociaţiunii“.
10. Alegerea comitetului cercual.
11. Alegerea comisiunei autenticătóre.
12 Inchiderea adunării. Bocşa-germână, în 5 Iunie st. n. 1901. Pentru comitetul cercual: *Ioan Budinţian* directorul despărţ., *Petru Jeremia* secretarul despărţ.

Chestiuni şcolare.

Ordinea Examenelor

publice de maturitate şi de clasă de încheiere, cari se vor ţiné cu elevii şcólei comerciale superióre gr.-or. române din Braşov la finea anului şcolar 1900—1901.

Examenul de maturitate se va ţiné în zilele de 13 şi 14 Iunie v. a. c. în sala festivă a edificiului central. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte şcolarii.

Examenele de clasă se vor ţiné în sala de desemn în zilele următóre dela 7—12 óre a. m. cum urmézâ:

Miercuri, în 20 Iunie v. Cl. I. comercială. 1. Religiunea prof. Dr. St. Stinghe. 2. Româna prof A. Bârseanu. 3. Istora prof. G. Vătăşan. 4. Matematica prof. A. Ciortea.

Joi, în 21 Iunie v. Cl. II. comercială. 1. Religiunea prof. Dr. St. Stinghe. 2. Româna prof. A. Bârseanu. 3. Cunoscinţe de drept prof. I. Socaciu. 4. Aritmetica comercială prof. I. C. Panţu. 5. Franceza prof. I. Pricu.

Vineri, în 22 Iunie v. Cl. I. comercială. 1. Fisică prof. A. Ciortea. 2. Franceză prof. I. Pricu. 3. Principii com. prof. I. Socaciu. 4. Germână prof. I. Pricu.

Sâmbătă în 23 Iunie v. Cl. II. comercială. 1. Maghiară prof. A. Banciu. 2. Matematică prof. A. Ciortea. 3. Geografie prof. G. Vătăşan. 4. Chemie şi Merceologie prof. A. Vlaicu.

Luni, în 25 Iunie v. Cl. I. comercială. 1. Maghiară prof. I. Pricu. 2. Aritmetică com. prof. I. C. Panţu. 3. Geografie prof. A. Bârseanu.

Marţi, în 26 Iunie v. Cl. II. comercială. 1. Economie prof. I. Socaciu. 2. Germână prof. A. Vlaicu. 3. Istorie prof. G. Vătăşan.

Vineri, în 29 Iunie v. după serviciul divin, la care vor participa toţi şcolarii, se va încheia în mod solemn anul şcolar 1900/901, distribuindu-se premiile în sala cea mare a institutului.

La încheierea anului şcolar în 29 Iunie, fie-care şcolariu va primi testimoniu şcolastic şi un exemplar din Anuarul şcólei. Şcolarii absenţi nu vor primí Anuarul şcólei.

La examenele acestea precum şi la festivitatea de încheiere a anului şcolar sunt învitaţi cu tótă stima părinţii, amicii şi binevoitorii acestor şcóle.

Braşov, în 1 Iunie v. 1901.

Direcţiunea.

NOUTĂŢI

Consistoriu plenar s'a ţinut astăzi, Luni, în Sibiiu. S'a decis sĕ se escrie concurs pentru trei posturi de profesori la seminariul *Andreian*, şi s'a acordat profesorului Dr. *P. Şpan* un concediu de şese luni. Şedinţa a fost presidată de I. P. S. Sa domnul Archiepiscop şi Metropoit *Ioan Metianu.*

*

Esamenele de cualificaţiune învĕţătoresci la seminariul archidiecesan s'au ţinut în zilele 7—14 Iunie nou a. c. S'au presentat la esamen 54 de candidaţi, dintre cari s'au declarat cualificaţi 39 şi s'au respins 15 la esamen de amendare.

*

Nou membru în comisiunea administrativă a fundaţiunii Şaguna. In şedinţa din 5 Iunie st. n. comisiunea administrativă a fundaţiunii Şaguna a ales membru în comisiune pe *Dr. Ioan Stroia* protopresbiter al tractului Sĕliştei şi paroch în Sĕlişte. In înţelesul testamentului fericitului Şaguna, întrĕ membrii comisiunei trebue sĕ fie şi unul dintrĕ parochii din Sĕliste. Pâna acum locul acesta în şirul membrilor comisiunii îl avea parochul Daniil Marcu, care pensionându-se din oficiul de paroch a dimisionat totodată şi din postul de membru al comisiunei administrative a fundaţiunii Şaguna.

*

M. Lor regele şi regina Românici vor lua reşedinţa de vara la Sinaia cu începere de mâne.

*

O nouă bancă românéscă. In comuna *Coşteiu* (lângă Vêrşeţ) s'a ţinut Dumineca trecută o conferinţă, convocată de preotul Avram Corcea, şi s'a hotărît înfiinţarea în Coşteiu a unui institut de credit şi economii sub firma *„Bănăţeanul“*, cu capital social de 50,000 cor.

*

Ajutóre din fundaţiunea Şaguna — pentru biserici. Comisiunea administrativă a fundaţiunii Şaguna în şedinţa din 5 Iunie n. a votat, în contul budgetului pe 1901, următórele ajutóre pe séma bisericilor: bisericei din *Bistriţa* 1200 coróne, *Băţanii mari* (tractul Cohalmului) 600 coróne, *Cubleşul mare* (Unguraş) 200, *Copşa mare* (Mediaş) 200, *Dol* (Unguraş) 300, *Glâmbóca* (Avrig) 200, *Ibăneşti* (Reghin) 400, *Ilia* 400, *Lancrĕm* (Sebeş) 600, *Laslea mare* (Sighişóra) 200, *Lómneş* (Sibiiu) 100, *Mociu* (Cluj) 1000, *Murĕş-Uióra* (Turda) 500, *Ponorel* (Câmpeni) 400, *Stretea* (Dobra) 200, *Săcelul-Maramurĕşului* (Dej) 500, *Sibiiu suburbiul inferior* 600, *Vurpĕr* (Sibiiu) 200. De tot *7800 coróne.*

*

Promoţiune. Ni-se scrie din Cluj, că tinerul *Dionisie Roman* din ţinutul Mediaşului a depus ultimul rigoros în ştiinţele juridice şi a fost promovat Sâmbătă în 15 Iunie de Dr. juris la Universitatea din Cluj.

*

Monumentul Candrea. Ni-se scrie din Gratz, că serbarea desvălirii monumentului lui *Georghe Candrea* s'a făcut Duminecă 27 Maiu a. c. Parastasul a fost oficiat de părintele dr. Vasile Lucaciu; cântările funebrale le-a executat corul universitarilor. Desvălirea s'a făcut cu o frumósă solemnitate, în faţa unui public imens, a coloniei române din Gratz şi a representanţilor studenţimei române de la universităţile din Austro-Ungaria. Au ţinut vorbiri entusiaste părintele Lucaciu, studenţii Valeriu Popescu (Gratz), Ioan Giurgiu (Cluj), Barbul (Viena) şi dómna Mateiu.

La serbare au participat şi representanţi ai tinerimei italiene, săsesci, germane şi slave. Familia Candrea a fost representată prin sora rĕposatului naţionalist.

După serbarea desvălirii s'a ţinut o şedinţă festivă cu un bogat program, în amintirea lui Candrea, ear' seara o masă comună la care s'au rostit mai multe toaste şi s'au cetit o mulţime de telegrame, sosite din tóte părţile locuite de români.

*

Parlamentul român. Ziarele din Bucureşti aduc ştirea, că corpurile legiuitóre române vor fi convocate în sesiune estraordinară pentru ziua de 14 Iunie v. la Bucureşti. Se vor ocupa cu votarea unor proiecte de lege, urgente, pentru sanarea situaţiei financiare a ţerii. După închiderea sesiunei dl prim-ministru *Sturdza* va pleca în străinătate pe 40 de zile, în virtutea unui concediu.

*

Turburări studenţeşti. Turburările studenţeşti continuă şi acum în Rusia. O telegramă din Varşovia anunţă, că 500 de studenţi de acolo au făcut o demonstraţiune tumultósă pentru liberarea colegilor lor închişi la Moscova şi Petersburg. Poliţia a fost primită cu lovituri de pietre. S'au făcut două sute de arestări, însĕ imediat arestaţii au fost puşi în libertate.

*

Şcólele de meserii din Săsime. In anul şcolar 1899/1900 au funcţionat pe teritoriul fostului fond reg. 9 şcóle industriale ajutorate de universitatea săsească şi 2 şcóle industriale de stat. Numĕrul total al elevilor din aceste şcóle a fost de 2210, dintrĕ cari *544 români* şi anume 432 gr. or. şi 112 gr. cat. Cu pregătiri mai bunişóre din şcólele poporale superióre şi civile, din şcóle reale şi gimnasii, au fost 504 elevi; ceilalţi numai cu pregătiri din şcóla elementară, ear' 16 analfabeţi. Din numĕrul total de 2210 au fost clasificaţi 1722, ear' 488 au rĕmas neclasificaţi. Pentru cele 9 şcóle industriale săsesci s'au spesat K 52,007.04. („Revista Economică“).

*

Regele Carol la Atena. Intrevederea dela Abbazia între Regele Carol al României şi George al Greciei, va avé continuare în Atena. Se telegrafézâ anume din Atena, că regele George s'a dus la arsenal şi a întrebat pe comandatul Kuciuko, în cât timp va puté sĕ fie gata întrégа flotă a Greciei, spre a merge întru întimpinarea regelui României care se duce în visită la Atena. Kuciuko a rĕspuns că flota va fi gata de călĕtorie în 50 de zile. Regele George i-a zis că trebue sĕ se grăbéscă mai mult. Se pare că regele Carol se va duce în Iulie la Atena. Regele George pregătesce un mare program de serbări în onórea regelui Carol.

*

Călĕtorie pe apă cu biciclul. Mĕsariul Bencsik din comuna Polgárdi a inventat un fel de biciclu cu care poţi călĕtori pe apă. Sĕptămânile trecute inventatorul a făcut cu biciclul sĕu o călĕtorie de probă pe lacul Balaton de la Aliga până la Siófok şi îndĕrĕt şi — după cum se spune — resultatul a fost fórte mulţămitoriu. Biciclul inventat de Bencsik are o greutate de 80 chilograme şi supórtă povară până la patru măji metrice; se pot aplica pe el mai multe şezuturi, de regulă însĕ se folosesc numai două.

*

Din Sadu ni-se scrie: Esamenul în Sadu s'a ţinut la şcóla gr.-ort. în 21 Maiu v. Succesul a fost strălucit. A fost de faţă Pr. O. D. protopresbiter *Ioan Papiu*, ear' dintre străini domnii învĕţătorii din comunele vecine şi un numĕros public din comună.

Din tóte părţile numai laude s'au adus d-lor învĕţători *Valeriu Scutea* şi *George Simplăcean*, cari prin muncă, zel şi activitate şi-au ştiut îndeplini chemarea aducênd şcóla la nivelul adevĕrat. Declamările făcute cu elevii au făcut o impresie deosebit de bună asupra publicului asistent.

*

Din Hondol ni-se scrie, că în conformitate cu ordinul Prea Onoratului Domn ppresbiter tractual al Devei, *Georgie Romanul*, esamenul de vară din anul acesta, cu elevii şi elevele dela şcóla poporală rom. gr. or. de acolo va avé de a se ţiné, Joi la 7 Iuniu a. c. dela 2 óre p. m. în sala şcólei. Onoratul public, inteligenţă şi popor, atât din comuna Hondol, cât şi din jur, este rugat şi pe calea acésta sĕ binevoiască a onora cu presenţa sa esamenul.

*

Princesa Jolanda. Alaltăeri a fost botezată fiica părechei regale a Italiei, primind numele Jolanda Margherita. Actul a fost sĕvêrşit în sala mare a Quirinalului. Ceremonialul religios l'a sĕvêrşit capelanul de curte *Lanza* cu strălucită asistenţă de preoţi. Naşă a princesei a fost *Maria Pia*, vĕduva regină a Portugaliei.

*

Ştiri mĕrunte. La concursul escris pentru intregirea celor trei posturi de învĕţători de la şcólele comunale din Timişóra au întrat *127* petiţiuni. — La Lugoj va fi têrg de ţéră în 28—30 Iunie st. n. — Despărţĕmêntul I. (Braşov) al *Asociaţiunii*, în ultima adunare generală a hotărît unanim înfiinţarea unei reuniuni agricole cu cerc de activitate în comitatul Braşovului. — In *Sighetul-Marmaţiei* un fivor puternic împreunat cu grindină a nimicit tóte sĕmănăturile. Fulgerul a ucis un om şi doi cai. — In *Cluj* au fost mari povoiuri Vineri şi Joi; apa a inundat deosebi stradele şi casele de la periferia oraşului.

FELIURIMI

Statistica fumĕtorilor. Nu de mult a apărut o statistică despre consumul tutunului, din care resultă că cei mai pătimaşi fumători sunt în Austro-Ungaria. Anume, conform datelor acestei statistice în calcul mediu se fumézâ: în Spania un font de tutun de fie-care cap de om, în Italia 1.28 fonţi, în Anglia 1·38, în Rusia 1·82, în Danemarca 2.24, în Scandinavia 2·29, în Germania 2·40, în Austro-Ungaria 2·73 fonţi la an.

Din public.*)

Multămită publică.

I.

Subscrişii in numele comitetului parochial rom. gr. or. din Frata, tractul Turda, ne ţinem de sfântă datorinţă a aduce şi pre acésta cale mulţumita publică dreptcredincioşilor şi iubitorilor de sfânta biserică, tuturor acelor poporeni din comuna bisericéscă Frata, cari au jertfit pentru procurarea alor *12 minee*, cari cu totul au lipsit, pentru o *Evangelie* şi *2 predicatóre* pentru tóte *Duminecile* şi *Sĕrbătorile* de preste an; ceea-ce a acoperit un mare gol, căci fără de acestea nu se putea îndeplini serviciul dzeesc cum se cuvine, şi acesti marinimoşi sunt următorii:

Iuonaş Zĕhan senior, Nastasia Cordoş câte 20 cor., Ioan Siomlea, 14 cor., Ilina Zĕhan, 10 cor., Vasilie Bucur 7 cor., Gligoraş Bothaza, 6 cor., Petru Seulean, adm. parochial 5 cor. 20 fil. Dănilă Corpadean, 5 cor., Stefan Avram 5 cor., Dumitru Popp a Nichiti, 4 cor., Iacob Russ a Vasilichi, 4 cor., Vasile Stoian 4 cor., Elisie Russ, 3 cor., Achim Ploscariu, 3 cor., Ioan Paşca, cantor 3 cor., George Mateiu, 3 cor., Dumitru Popp a Oanei, 3 cor., Vasilie Mateiu, 2 cor., Dumitru Negrea, 2 cor., Gligor Terech, 2 cor., Vasilie Popp a Nechiti 2 cor., Ilie Baciu sfăt 2 cor., Iosif Bothază 2 cor., Lazar Popp, 2 cor., Simion Bothază, 2 cor., Trodor Fiscutean Sîecobeanul, 2 cor., Ioan Hapa 2 cor., George Funariu 2 cor., Nastasia Bothaza 2 cor., Gligoraş Funariu 2 cor., Császár Ferencz, 2 cor., Vasilie Siomlea lui Iuon 2 cor., Dumitru Negrea lui Onac 2 cor., MacarieRoşiu 2 cor., Ilisie Ploscariu 2 cor., Iacob Moldovan, 2 cor., Dumitru Itucan 2 cor., Ioan Siermesian, 2 cor., Iuonaş Florea, 2 cor., Raveca Siomlea lui Nicolae 1 cor., Maria Siomlea lui Iuan, Vasilie Russ a Rusoaiei, Nicolae Câmpean, Raveca Rus lui Vasilie, Iacob Piluţ, Iuonaş Happa, Ioan Socaciu, Iacob Têrnovean, Ilina Armancă, Gligoraş Soporan, Iosif Roşiu, Gligoraş Negrea, David Bothază, Maria Mateiu, vĕduvă, Maria Ploscariu, Raveca Bothază lui David, Marişcă Funariu, Raveca Funariu, Paraschiva Armancă, Anică Roşiu, Susana Happa, Paraschiva Pasca lui Ilisie, Anica Mateiu lui Vasile, Anna Popp lui Dumitru, Nastasia Prodan, Raveca Baciu a fĕtului, Nastasia Bothaza l. Gligoraş, Danilă Popp lui Simion, Ioan Siomlea lui Moise, Dumitru Pască, Iosif Moldovan, Gligor Triff a Vasilichi, Anna Socaciu, Ilişca Pasca lui Dumitru, Vasilie Paşca, Raveca Russ, câte 1 corónă, şi Ioan Mateiu a lui George 40 fil. Suma e *200* coróne *60* fileri.

Dee D-zeu, ca acesti marinimoşi creştini cari au contribuit din avutul lor sĕ-şi afle rĕsplata la Tatăl cel ceresc şi fapta lor cea bună şi nobilă sĕ servéscă de exemplu şi altor crestini buni, iubitori de D-zeu şi de biserica lor.

In numele comitetulni parochial rom. gr.-or. din Frata.

Frata în 27 Maiu v. 1901.

Petru Şĕulean,
adm. par. gr.-or.

Vasilie Bucur,
prim-epitr.

Ioan Paşca,
notar.

II.

A 2-a zi de Rusalii, când s'a făcut sfinţirea apei la câmp tot cu aceía ocasiune s'a îndeplinit şi sfinţirea a lor 2 cruci mari pompóse: una pentru reposatul în Domnul Ioanaş Mateiu şi una înaintea sfintei biserici, ambele împodobesc cimiteriul bisericei din Frata. Acésta faptă nobilă s'a îndeplinit de vĕduva reposatului: Maria Mateiu şi de iubiţii ei fii Vasile, George şi Samoilă Mateiu, cărora pentru acésta faptă nobilă, zic ca sĕ le dee D-zeu sĕ aibă viéţă bună şi fericită în lumea acésta, ca reposatului pentru care s'au ridicat aceste cruci sĕ-i dee D-zeu fericire ceréscă.

Frata, în 30 Maiu v. 1901.

Petru Şĕuleanu,
adm. par. gr.-or.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Posta Redacţiunei.

D-lui N. Simulescu înv. E pusă la rênd şi va urma peste scurtă vreme.

D-lui G. Maican înv. Asemenea.

Mercheaşa. Scrisórea în numĕrul următoriu. *„Cartea de aur“* va costa 10 coróne, fie-care volum.

Nr. 282. [85] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Inuri, în protopresbiteratul Albei-Iulia, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor din vigóre în terminul amintit şi au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă séu sărbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 26 Maiu, 1901.

Florian Rusan
adm. protopresb.

Nr. 390/1901. [84] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de preot în parochia de clasa a III-a vacantă Hălmeag se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua informaţiuni dela comitetul parochial şi dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi aşterne petiţiunile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul amintit.

Hălmeag, în 21 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm, în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea
protopop.

Nr. 506/901 [80] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Bârghiş, protopresbiteratul Agnitei, devenită vacantă prin strămutarea preotului Ioan Dordea în comuna sa natală se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt celea fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post 'şi pot lua informaţiuni mai detaiate despre starea parochiei dela comitetul parochial şi dela oficiul protopresbiteral avênd a se presenta în vre-o Duminecă séu sărbătóre în faţa locului spre a face cunoscinţă cu poporul şi a-şi aşterne suplicile de concurs instruate conform legilor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Nocrichiu (Ujegyház) în 19 Aprilie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 290. [81] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea acelor douĕ posturi învĕţătoresci dela şcóla română gr. or. din Sebeşul săsesc se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu posturile acestea sunt:

a) câte 600 cor. salariu anual;

b) câte 200 cor. relut de cuartir şi grădină.

c) cuincuenaliile legale.

Cei cari vor fi aleşi sau instituiţi sunt datori a cânta Dumineca şi sĕrbătórea în strană şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au sĕ şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi a se presenta poporului în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cunoscĕtorii de musică vor fi preferiţi.

Sebeş, 24 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 289. [82] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al III-lea de paroch din parochia de clasa I. din Sebeşul săsesc se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch din mijlócele proprii ale parochiei dau suma anuală de 1629 cor. 60 fil, în privinţa cărora se pot trage informaţiuni mai detailate dela oficiul protopresbiteral şi comitetul parochial.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă în terminul indicat cererile instruite conform §-lui 15 lit. *a)* din „Regulamentul pentru parochii“, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 24 Maiu, 1901.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 291. [83] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. Deal cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc;
2. Căpâlna, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc;
3. Loman, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc;
4. Tărtăria cu salariu anual de 300 cor. în bani şi 300 cor. în naturalii, cuartir şi lemne;
5. Vingard, doue posturi, fiecare cu salariu anual de 600 cor, cuartir şi grădină.
6. Rechita, un post în centrul Rechita, al doilea post în prediul Purcăreţi, fie-care cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne;
7. Şugag, doue posturi, fie-care cu salariu anual de 600 cor., cuartir în natură sau 100 cor. relut în bani, grădină şi lemne de foc;
8. Sĕsciori, pentru postul al doilea cu salariu anual de 600 cor., relut de cuartir şi grădină 80 cor.; şi pentru postul al treilea sistemisat numai acum cu salariu anual de 200 cor. din cassa bisericei, ear' 400 cor. ajutor dela stat, cuartir şi grădină.

Cei, cari voesc a reflecta la posturile acestea au sĕ se presenteze în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comunele respective, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi sĕrbătórea atât în strană, cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 24 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în conţelegere cu comitetele parochiale respective:

Sergiu Medean
protopresbiter.

La **Librăria archidiecesană** se află spre vênḑare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.
Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.
Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.
Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.
Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxarin pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumĕtate pânză . . „ 1.05
în piele roşie . . . „ 1.25
Ediţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vênḑare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sĕrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la înmormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** şi la
Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

Tragerea irevocabilă la
25 Iunie 1901.

Losuri „Concordia“
à 1 corónă

Căştigul principal
coróne 30.000 coróne

recomandă:
Casa de schimb a inst. „Bodencredit“
în SIBIIU.

Nr. 76 7—

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 62 Sibiiu, Joi 7/20 Iuniu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **şi timbru de 60 fil.**
pentru fie-care publicare.

Ioachim III.

De pe muntele *Atos,* unde şeptesprezece ani a petrecut în retragere, departe de sgomotul lumii şi de reutăţile lumii, *bětrânul* patriarch *Ioachim III.* a plecat la Constantinopol pentru a reocupa scaunul şi demnitatea pe care o părăsise înainte cu şeptesprezece ani *tiněrul* patriarch *Ioachim III.*

Pentru-că pe atunci era relativ încă tiněr, abia de 44 ani, plin de zel şi de energie; şi cu tóte forţele sale intelectuale se pusese sě organisese biserica ortodocsă din ţerile supuse Sultanului, şi sě reformeze clerul de sub a sa conducere, dându-i o creştere mai îngrijită şi asigurându-i şi o viéţă mai liniştită, scutită de grijile de traiu. Şi a început tiněrul patriarch Ioachim III sě ridice şi şcóle numěróse pe séma connaţionalilor sei, *şcóle grecesci,* cari şi astăzi laudă şi preamăresc pe întemeietorul lor. Dar' cum bani în scopul acesta nu se aflau în cassele patriarchatului, zelosul patriarch Ioachim III a început sě contracteze împrumuturi şi cu împrumuturile s'a încurcat şi la finea anului 1883 a fost silit sě se retragă din demnitatea pe care o purtase numai cinci ani.

Increderea generală l'a chemat acum de nou la postul avut şi bětrânul patriarch a plecat sě-l ocupe.

Cu bucurie va fi primit şi cu mare pompă va fi de nou intronisat, pentrucă alegětorii sei aştéptă dela el sě reiee firul de acolo unde l'a întrerupt înainte cu şeptesprezece ani.

Va mai avé patriarchul Ioachim III zelul şi energia pe care o avea înainte cu şeptesprezece ani? Şi preste tot va fi în stare patriarchul Ioachim III sě satisfacă tuturor aşteptărilor legate de el din partea Rusiei, care a lucrat atât de mult, ca sě fie readus de nou în scaunul patriarchal?

Aceste tóte sunt lucruri la cari viitoriul va respunde; precum viitoriul va da lămuriri şi asupra politicei urmărite din partea Rusiei cu chemarea de nou la demnitatea acésta bisericéscă a fostului patriarch Ioachim III.

Pentru-că e cert, că mâna Rusiei a lucrat mult la alegerea din urmă de patriarch ecumenic; şi e ştiut şi aceea, că din partea Rusiei nimic nu se face fără chibzuială politică şi fără scop politic. Deocamdată însě numai atâta se ştie, că scopul Rusiei, ca protectóră a bisericelor ortodoxe, ar fi *unirea* tuturor bisericilor orientale din statele balcanice. Că sub acésta ce înţelege diplomaţia rusésca, rěmâne sě fie lămurit earăşi mai târziu.

Dar' nu acésta ne preocupă pe noi, ci sórtea conaţionalilor nostri din Macedonia, supuşi şi ei patriarchului ecumenic din Constantinopol; sórtea Românilor resfiraţi prin Balcani, cari deşí au ajuns sě aibă câteva şcóle naţionale, graţie munificenţei statului român şi îngrijirei guvernelor române, n'au ajuns încă sě-şi aibă biserica lor independentă şi un cap bisericesc din neamul lor.

E irelevant deci pentru noi, dacă e adevěrat sau nu, că politica Rusiei ar merge în chestia acésta într'acolo, ca biserica *slavă,* — va sě zică bulgară şi sêrbéscă, — sě iese biruitóre asupra bisericii *grecesci,* aşa, ca cu timpul patriarchul ecumenic sě fie ales din sinul archiereilor aparţinětori la aceste biserici şi nu mai mult dintrě Greci: dar' nu póte sě fie irelevant, că Românii din ţerile balcanice aparţiné-vor în viitoriu bisericei grecesci, bulgăresci, sau sêrbesci, pentru că în interesul lor şi în interesul întregului neam românesc este, sě nu aparţină la nici una din ele, ci sě formeze biserică separată şi independentă, *biserica română.*

Credem deci, că tocmai în urma schimbării făcute în scaunul patriarchal dela Constantinopol, firul pertractărilor începute cu câţiva ani în urmă, pentru numirea unui cap bisericesc pe séma Românilor de sub stăpânirea Sultanului, ar puté fi reluat; şi avem firma convingere, că cei chemaţi nici nu vor lăsa nefolosită ocasiunea dată, pentru a câştiga pe séma conaţionalilor nostri din Balcani aceea de ce au mai mare necesitate, — *independenţa bisericéscă.*

***Sibiiu**, 19 Iunie n.*

Din parlament. Luni s'a început în dieta magiară discuţia asupra proiectului de lege despre simplificarea administraţiei. E ultimul proiect de lege cu care se va mai ocupa parlamentul înainte de a întra în vacanţele de vară. Discuţia va ţiné cam mult, fiind-că oposiţia are mult de obiecţionat şi de dificultat. Votarea proiectului de lege e însě sigură.

Cuota. Dat fiind că chestia cuotei n'a putut fi resolvată pe cale parlamentară, ear' cu finea lunei Iunie espiră disposiţia luată în privinţa acésta din partea Corónei, — în ziua primă a lunei Iulie va apăré în ambele ziare oficiale ordinul Monarchului, prin care *cuota* se stabilesce pe un nou an înainte în proporţia din anul espirat.

„Confiscat!“ Acest cuvênt laconic inlocuesce aprópe întregul prim-articol din numěrul din urmă al valorosului ziariu naţional *„Deşteptarea“* din Cernăuţi. Multe şi crunte adevěruri trebue că a conţinut, dacă censura 'l-a aflat atât de periculos încât l-a condamnat la — *confiscare!*

Activitatea Slovacilor. Slovacii s'au pus pe lucru din vreme, pentru a puté întra în luptele electorale ce se apropie cu tóte forţele de cari dispun. Intr'o conferenţă ţinută de curênd au făcut candidările de deputaţi naţionali pentru tóte cercurile în cari au prospecte de isbândă; ear' în celelalte cercuri au decis că vor lupta alături cu oposiţia.

Plecarea Monarchului din Praga. Maiestatea Sa Monarchul a sosit eri, Marţi, la Viena, din lunga călătorie intreprinsă prin Boemia. Plecarea M. Sale din Praga s'a întêmplat Luni. La gară a fost însoţit de mareşalul ţerii *Lobkovitz,* de comandantul militar *Fabiny,* primarul Dr. *Srb* şi alţi dignitari înalţi. In faţa gării era adunat un numěr imens de popor, care a adus puternice şi bine simţite aclamări iubitului Domnitoriu. Inainte de a se urca în tren, Maiestatea Sa a mulţămit de nou primariului Dr. *Srb* pentru grandiósa primire ce i-s'a făcut în Praga. Deodată cu M. Sa au plecat din Praga şi ministrii: Dr. *Körber, Hartel* şi *Rezek.*

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

II.

Situaţiunea în care ne aflăm este cât se póte mai tristă; naţiunea română trântită la pămênt, legată la mâni şi la picióre — risum teneatis — din partea unui inginer ungur, ajuns cândva din mila sorţii ministru de interne al Ungariei. Numai gura, pe care o represintă cele câteva ziare politice, — şi-o mai póte încă folosi, şi cu acésta strigă ca din gura şarpelui despre nedreptăţile ce i-se întâmplă, strigăte, cari firesce se perd în puştie, pentru-că o parte măricică a lumii nu ştie românesce; dar' dacă din tóte membrele trupului numai gura o putem mişca, trebue sě luptăm deocamdată cel puţin cu acéstă armă, care de altmintrelea pusă în mişcare la locul potrivit, *bună-óră în parlament,* nu e de despreţuit.

Că o astfel de situaţiune nu e de invidiat, zace la mintea omului; dar' cu tóte acestea, nu avem motiv sě desperăm. Adevěrat că nu am realisat până acum nici un singur punct al programelor nóstre naţionale, şi aşa ceva după modul cum ni-am întocmit noi lupta politică, era şi imposibil; dar' nici nu am perdut nimica, fiind-că *de mult timp nu mai avem ce pierde.*

Politicesce nu stăm mai bine de cât acum 53 ani; dar' am trecut printr'o şcólă, în care, adevěrat că cu paguba nóstră, am putut învěţa multe; am putut învěţa în prima linie sě respectăm şi păreri cari nu corěspund pe deplin părerilor nóstre individuale şi sě nu strigăm: trădare şi corupţiune îndată ce aflăm că unul sau altul dintrě fraţii nostri se călăuzesce de alte principii şi nu de cele manifestate în ziariul din care ne primim nutremêntul politic.

Dovadă că în timp de 20 de ani am ajuns la priceperea acestei împrejurări, este, că modul de discusiune a cestiunilor naţionale a devenit cu mult mai calm şi mai obiectiv, astfel, încât cel-ce se simte îndemnat a contribui cu obolul seu de muncă spirituală la ameliorarea stării nóstre politice, nu mai riscă a fi timbrat, fără judecată, de vênḑětor de neam; şi a început a se stabilisa părerea, că toţi aceia cari contribuesc prin publicaţiuni de presă la lămurirea situaţiunei şi discută asupra căilor pe cari am puté scăpa din impasul în care am ajuns, spună în privinţa ideilor desvoltate ori şi ce, trebue sě fie priviţi şi trataţi ca persóne de bună credinţă.

Acest resultat (slăbuţ, nu'i vorbă) al unei lupte politice de $1/2$ veac mě îmbărbătéză şi pe mine a-mi spune părerile în privinţa căilor şi mijlócelor, prin cari am puté eşí din impasul în care *prin a nóstră vină* am ajuns.

Inainte de a mě fi esprimat în acésta privinţă aflu de lipsă a mě ocupa pe scurt cu o serie de articoli apărută în *„Tribuna“* din Sibiiu sub titlul *„adevěrata eră nóuă“*, de órece acolo s'au propagat învěţături, pe cari eu din motivele pe cari le voiu înşira mai jos, le ţin de periculóse pentru noi; învěţături, cari ne impun datoria sě deschidem discuţia asupra lor, dacă nu voim, ca era nouă sě aducă „carul naţional în acelaşi glod în care *„era veche“* l'a băgat şi din care *„era nouă“* vrea sě'l scótă.

Autorul acelor articoli (pe care de aici în colo îl voi numi d-nul A.) începe cu comunicarea, că a avut cu mai mulţi tineri universitari, cari l'au intervievat, o convorbire, din al cărei cuprins în legătură cu mai mulţi articoli apăruţi în *„Tribuna“* şi în *„Gazeta Transilvaniei“* deduce că o *„eră nouă“* începe sau a început deja în politica nóstră naţională, care nici decum nu constă într'o schimbare de tactică, cum ar fi bună-óră întrarea în activitate, ci în ruperea cu aşa numita politică *„tradiţională“*.

Şi aici trebue sě băgăm bine de sémă, pentru-că acésta însemnéză o rupere cu trecutul, şi prin urmare recunóscerea împrejurării, că am făcut până acuma *o politică greşită, ceea-ce în mare parte adevěrat este.* Dacă însě se pretinde dela noi *sě ne desavuăm noi pe noi înşine,* părăsind o politică, pe care am urmat'o de zeci de ani, atunci trebue sě ni-se presenteze şi un calcul de probabilitate în privinţa resultatelor pe cari le-am puté elupta prin *„era nouă“* şi prin ruperea cu politica *„tradiţională“*.

D-nul A. deşí s'a estins cu espunerile sale pe 8 colóne ale *„Tribunei“*, nu numai că nu ni-a dat nici un calcul de rentabilitate politică al erei noue, dar' nici nu ni-a spus ce înţelege sub *„era nouă“* şi în ce ar consta ruperea cu politica *„tradiţională“*.

Din espunerile fórte circumspecte ale d-nului A. cred a fi înţeles, că trebue sě ne lăpădăm de dinasticismul nostru *„tradiţional“*, dar' pe de altă parte sě lăsăm revindicarea drepturilor nóstre naţionale în mila sorţii (o conclusiune la care ajungi prin cetirea pasagiului: „Lucrurile, ce se petrec în internul monarchiei nóstre...... pentru ca evenimentele ce sě vor desfăşura asupra nóstră sě ne găsésca consolidaţi etc.“) ceea-ce nu ar însemna nici mai mult nici mai puţin decât întroducerea *fatalismului* în politica nóstră naţională; ear' că o astfel de tendinţă nu se póte admite, aşa cred că din cause de sine înţelese, nu póte forma obiect de discuţie.

Mai aflu în articolii d-nului A. şí accente, cari îmi reamintesc puţinele momente de glorie şi mărire naţională, pe cari le-am ajuns în jugul îndejositor sub care gemem de un mileniu, cari în legătură cu pomenirea numelor lui *Horia* şi *Iancu* îţi fac impresiunea ca şi cum (pentru-ca sě fiu şí eu fórte diplomatic şi circumspect) dl *A.* crede revindicarea drepturilor nóstre naţionale, mai bine zis realisarea aspiraţiunilor nóstre, posibilă prin punerea în activitate a forţei brute inherente poporului român; în acéstă părere mě întăresce împrejurarea, că d-l *A.* se esprimă într'un mod aşa zicênd dispreţuitor în privinţa luptei parlamentare naţionale, pe care o pórtă Cehii pentru realisarea aspiraţiunilor lor naţionale, o luptă intensivă şi cu succes purtată, cu care lupta nóstră de pe hărtie, cu litere şi negrélă, pe care o purtăm în mod prea consecuent cu *„şovinismu imaghiar“*, în urma impotenţei sale evidente, nici nu se póte asemena, Formula d-nului A. în urma celor espuse mai sus este deci următórea: Grație și drepturi nu mai cerșim, pentru-că am cerșit destul și de óre-ce am cerșit fără resultat, basându-ne pe „loialitatea nóstră tradițională“, nu mai cerșim dela suveran, dar' tot cerșim dela sórte, care de sigur va produce evenimente cari vor face, ca pasĕrea redobândirei drepturilor sau mai bine zis a realisării aspirațiunilor nóstre naționale, sĕ ne sbóre în gură friptă gata.

Aceste evenimente, cari póte nu vor veni, ear' dacă vor veni, cine știe când vor veni, trebue sĕ ne afle consolidați; prin urmare sĕ ne strîngem rêndurile (o frasă pe care o cetesc de vre-o 15 ani în tóte foile nóstre, fără ca sĕ se fi indicat măcar o singură dată calea pe care am puté ajunge la consolidarea — pe semne de toți dorită).

Cele precedente sunt, după cât am înțeles, cuintesența articolilor Domnului A.

Inainte de a întra în discuțiunea formulei Domnului A. aflu de lipsă a mĕ lămuri cu D-sa în privința mai multor noțiuni și concepțiuni, o lămurire fără de care o discuțiune roditóre ar fi imposibilă.

„Asociațiunea“ la Sibiiu.

Cu ocasiunea ținerii adunării generale a *„Asociațiunei“*, care, cum se știe, va avé loc anul acesta în *Sibiiu*, la 21 Septemvrie n. și zilele următóre, se va aranja și o *petrecere poporală*, care promite de pe acum succes strălucit. Comitetul special, însărcinat cu aranjarea petrecerei și pus sub conducerea dlui Dr. *Leményi* a lansat în scopul acesta un apel călduros, de următoriul cuprins:

Apel:

Din ziarele nóstre ați aflat de sigur, că „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului roman“ proxima adunare generală și-o va ținé în Sibiiu, la 21 și 22 Septemvrie a. c., adecă la Sf. Măria-mică și ziua următóre.

In acéstă ocasie de câțiva ani încóce s'au obicinuit a se aranja de cătră inteligența din partea locului festivități social-culturale, cari sĕ lase urme trainice în inima tuturor participanților. Așa s'a urmat la Lugoj în 1896, la Mediaș în 1897, la Beiuș în 1898, la Deva în 1899 și la Băile-Herculane în 1900; tot astfel ar trebuì sĕ se întêmple și la Sibiiu, dar' mai cu sémă aici, căci în ținutul acestui oraș avem o poporațiune bine situată și inteligentă și o clasă cultă (preoți, învĕțători, notari, economi, fruntași etc.), cari au dat dovedi, că știu a se însufleți pentru o viéță culturală românéscă.

Culmea festivităților aranjate din incidentul adunărilor generale a format-o fără îndoială, totdeauna, *petrecerea poporală*. Pentru acest motiv conferența inteligenței din Sibiiu și jur, convocată de comitetul despărțĕmêntului „Sibiiu“, ținută în 7 Iunie a. c., a decis, ca și de astă-dată sĕ se aranjeze o petrecere poporală, la care sĕ iee parte popor din tóte comunele din jurul Sibiiului în o periferie cât mai mare.

Realisarea acestei de inimi înălțătóre festivități atîrnă esclusiv dela zelul ce vor desvolta bărbații nostri inteligenți domiciliați la sate, în particular d-vóstră.

Scopul e nobil, pentru acest motiv ne luàm îndrăznélă a vĕ ruga, ca sĕ ne dați concursul d-vóstre, fără de care zădarnică este tótă truda nóstră, a acestora dela oraș.

Nu cerem lucruri imposibile, nici chiar costisitóre. Tot ce vĕ cerem este, ca pe 22 Septemvrie st. n., sĕ veniți la Sibiiu și sĕ aduceți cu d-vóstră sau sĕ îngrijiți sĕ vină, pe spesele lor sau cu ajutor străin câteva părechi de ómeni însurați (bărbați și femei), fete și feciori, cari sĕ participe la petrecerea poporală, bine înțeles, toți îmbrăcați în costume originale, așa cum se pórtă în comuna d-vóstră. Perhorescăm tot ce nu este original românesc; nu vrem a ne fălí cu lucruri străine.

Jertfa, ce cerem, este mică; așa credem, că atâta se póte presta în interesul culturii naționale, pentru mărirea prestigiului nostru național.

Pentru deplina d-vóstre orientare ne luàm voie a vĕ comunica, că petrecerea poporală se va ținé în orele de după amiazi și se va termina la orele 7 séra. Ea va decurge astfel: Mai întâiu se va face o grupare a poporului după comune, care se va fixa prin fotografare într'un tablou artistic, apoi se vor produce jocuri naționale pe lângă acompaniare de musică, în fine se vor distribui mai multe premii acelora cari vor avé cele mai frumóse și mai curate costume românesci, caracteristice ținutului nostru și 1000 esemplare cărți de cuprins instructiv și distractiv.

Afară de petrecerea poporală se vor mai aranja și alte festivități, anumit în sala cea mare dela Gesellschaftshaus. E de dorit, ca și acestea sĕ aibă un colorit cât se póte de românesc, de aceea s'a decis, ca sala dela Gesellschaftshaus sĕ fie decorată pentru zilele de 21 și 22 Septemvrie st. n. a. c. cu obiecte de manufactură poporală, sĕ formeze o mică esposiție românéscă. Și acest scop îl vom puté ajunge numai așa, dacă d-vóstră ne veți pune la disposiție mai multe astfel de obiecte: covóre, măsărițe, ștergare, fețe de perini, cătrințe și alte asemenea, cari tóte se vor înapoia în cea mai bună rînduială.

Reușita festivităților din 21 și 22 Septemvrie st. n. a. c., după-cum vedeți, atîrnă fórte mult dela d-vóstră. O minută nu ne îndoim despre zelul d-vóstre și avem ferma credință, că ne veți da tot concursul, atât pentru petrecerea poporală, cât și pentru esposiția de manufactură țĕrănéscă, respective pentru decorarea sălii dela Gesellschaftshaus.

Pentru a ne puté orienta, veți binevoí a ne comunica cel mult până în 15 August st. n. a. c.: 1. din comuna d-vóstre câte părechi vor lua parte la petrecerea poporală, indicând și numele lor și 2. ce fel de manufacturi și câte ne puteți pune la disposiție, cari trebuesc până la 10 Septemvrie st. n. a. c. trimise pe adresa „Asociațiunii“ în Sibiiu, strada Morii nr. 8, provĕḑut fiind fiecare obiect cu numele proprietarului și al trimițĕtorului, scris pe carton și cusut.

In fine vĕ rugăm, ca sĕ ne încunoștințați cel mult până în 1 Iulie st. n. a. c., dacă puteți primi ori nu acest angajament, pentru noi de atâta valóre.

Primiți, vĕ rugăm, asigurarea distinsei nóstre stime.

Comitetul aranjator, secțiunea petrecerii poporale.

Scrisóre din Cohalm.

Relațiile țĕranilor Cohălmeni. — Insĕmnătatea producțiilor teatrale la noi. — Rĕușita ultimei petreceri. — Sĕ auḑim de bine.

— 9 Iuuie n.

In ziua a doua de Rosalii a avut loc în *Cohalm* la hotel *„Soare“* o producție teatrală-declamatorică, aranjată de tinerii țĕrani în frunte cu învĕțătoriul local *Z. Borcoman.*

După-ce o petrecere în Cohalm are mult mai mare însĕmnătate decât în genere i-se atribue, — sper, nu-mi va lua nime în nume de rĕu faptul, că-'mi iau voia a face unele reflexii în ce privesce ultima producție și decursul ei.

E știut că Cohalmul e un orășel ai cărui locuitori sunt parte Sași, parte Români. Sașii favorisați de sórte și regim, natural, au fost și sunt superiori Românilor. Incă nainte-vreme pe lângă că erau agricultori, aprópe fie-care din Sași era și meseriaș. Din causă însĕ, că aici în Ardeal nu-și puteau validita așa bine productele, fie-care Sas își transporta marfa în România, de unde venia pe urmă cu frumóse venite. Tocmai prin împrejurarea, că era fórte bine plătită marfa sa, el își negliga economia, ocupându-se aprópe exclusiv cu ramul industrial ce-l cultiva. Mare parte au rupt definitiv cu plugăritul vênḑêndu-și moșiile Românilor cohălmeni.

Prin o întorsĕtură defavorabilă însĕ, (închiderea vamei, respective urcarea dărei impositelor în România) venitul lor s'a redus subit și în mod fórte însemnat. Economie nu puteau purta din causă că-și vênduseră moșiile Românilor și ĕst-mod scăpătând, azi mulți Sași Cohălmeni sunt inferiori Românilor în respect economic.

Psichice, Românii din Cohalm — deși quasi orășeni — stau pe nivou identic cu Românii din jur. Atât ar fi dóră deosebirea că ei au fost între primii, cari cu ajutoriul ómenilor de bine au început mișcări pe terenul cultural-social prin aranjarea producțiilor teatrale. Puținul ce s'a făcut încă e de domeniul trecutului recent.

Un mic efect s'a resimțit, căci și prin comunele vecine s'au aranjat mereu producții și deșteptându-se un gust óreș-care de citit s'a stăruit și se stăruesce și azi, pentru *înființarea bibliotecelor poporale*!“

Cu o vorbă, s'a inaugurat o mică dar' de nădejde eră culturală.

*

Cohalmul, ca orășel și residență tractuală, totdeodată ca punctul de gravitație al jurului, e singurul loc de convenire acomodat, pentru puțina nóstră inteligență. Acésta constă exclusiv din preoți și învĕțători; un singur alt inteligent — durere — nu putem remarca. In consequență viéța socială lipsesce aprópe cu desĕvêrșire. Singura ocasie ce ne întrunesce (totdeauna în numĕr defectuos) e câte-o mică producțiune, aranjată și aceea de țerani, lipsind total diletanții inteligenți.

O mică producție aranjată de noi, e identică în ce privesce resultatul moral, cu o altă producție în stilul maxim și aranjată în alte centre românesci mari binecuvêntate de D-zeu.

O petrecere în Cohalm e împrejurarea ce ne întrunesce pe toți, e ocasia când putem și noi gusta nițĕl din hrana snfletéscă ce-o servesc convenirile sociale, și care aliment psichic e neapărat de lipsă unui om pretins cult; e singura ocasie când putem schimba idei, ne putem întări reciproc în sentimentul național și când în sfêrșit ne putem distrage românesce! (Va urma).

Din tractul Lupșei.

Ponor, 1 Iunie 1901.

Intre văile încântătóre ale munților bogați în aur, argint și sare ai Transilvaniei multe și frumóse comune românesci sunt. Numĕróse din ele sunt însĕ împrăștiate, rĕsfirate, cu stânci și căi prăpăstióse, unde călătoriul numai cu anevoie póte străbate și unde scrutătoriului naturei i-se ofer unele dintre cele mai frumóse romantice și admirabile priveliști.

Ascunse prin văile munților acestor comune rar li-se dă ocasiune de serbări mai momentuóse, cari sĕ aducă variație în viéța lor preocupată de greul traiului și al birurilor mari.

Intre ocasiunile acestea cele mai solemne și însuflețitóre sunt cele împreunate cu acte religióse. O astfeliu de serbare avu și opidul nostru *Ofenbaia, reședința protopresbiteratului Lupșei*, situată în o vale romantică de partea dréptă a Arieșului, — unde conform convocătoriului oficiului protopresbiteral din 1 Maiu a. c. Nr. 358, Duminecă în 27 Maiu st. v. s'a ținut sinodul protopresbiteral ordinariu al tractului Lupșa.

Deja din ziua premergătóre s'au arătat prin opidul Ofenbaia unii membri mai zĕloși, atestând óre-cum că mâne are sĕ fie mare serbare.

Sinodului protopresbiteral i-a premers serviciul divin celebrat cu mare pompă de *M. O. D. adm. prot. Vasilie Gan* cu asistența preoților *Nestor Manciu* (*Ocolișul-mare) Vasiliu Rușdea* (*Poșaga-de-jos*); *Laurențiu Ciorbea* (*Ponor*) și *George Lazar* din Valea Geogelului. Rĕspunsurile liturgice le-au dat renumiții învĕțători cântăreți, *Nicolau Fodorean, Andreiu Muntean și Vasiliu Jina.*

După terminarea sfintei iiturgii s'a oficiat un parastas pentru sufletul de pie memorie rĕposatului protopresbiter *Ioan Danciu,*

FOIȘORA

Sĕ-'l urmăm!...

de

Henryk Sienkiewicz.

(Urmare și fine.)

Vedenia nu mai apăru nici în ziua următóre.

Bolnava era înviorată, căci Timon, îngrijat de sănĕtatea fiicei sale și speriat de o scrisóre a lui Cinna, părăsise în grabă Alexandria și sosise din Cesarea, spre a revedé pentru cea din urmă oră pe micul sĕu copil.

Speranța începuse sĕ între în sufletul lui Cinna, dar' el tot nu îndrăsnea sĕ i-se încrédă.

In Alexandria, și în pustie, se întêmplase asemenea intervale între vedeniile cari distrugeau pe Antea, dar' numai de o zi, și nu de două.

Cinna atribuia deci ușurarea de față sosirei lui Timon și impresiunei, pe care tinĕra femeie o păstrase dela supliciu, impresiune atât de adîncă, încât Antea nu mai vorbia despre altceva, nici chiar tatălui ei.

Acesta asculta cu băgare de sémă, fără sĕ rĕspundă, și cugeta, întrebând cu grije asupra doctrinei Nazarineanului, despre care Antea nu știa decât ceea-ce îi spusese procuratorul.

Din ce în ce ea se simția mai bine, mai cu putere, și o rază de speranță se aprindea în ochii sĕi când ora amézului trecea fără incidente. In mai multe rînduri numì acea zi fericită și cerù soțului ei sĕ o însemneze.

Afară era o zi tristă și întunecósă. Din norii plumburii cădea fără încetare o plóie, îmbelșugată la început, apoi mĕruntă, rece, pĕtrunḑĕtóre.

Numai spre séră cerul se luminà și marele disc al sórelui îmbrăcà în purpură și în aer norii, stâncile cenușii ale pustiei, marmura albă a porticelor vilelor, afundându-se apoi în abisurile Mediteranei.

In schimb în diminéța următóre timpul fu măreț. Ziua promitea sĕ fie căldurósă; dar' diminéța era recorósă, ceriul fără pic de nor, și pămêntul atât de inundat de strălucirea azurului, încât tóte obiectele păreau colorate prin ele însele în nuanța azurului.

Antea propuse sĕ fie transportată sub smochinul ei favorit, care domina tótă colina, pentru a se bucura de priveliștea strălucitorului peisaj și a orisontului albastru.

Cinna și Timon, fără a se depărta un pas de litieră, pândiau cea mai mică schimbare în trăsăturile feței bolnavei.

Observară o vagă neliniște produsă de așteptare, dar' nimic din acea frică înspăimêntătóre care o cuprindea de obiceiu la apropierea amiazului. Astăzi, ochii îi erau mai limpezi și obrajii îi erau colorați într'o nuanță trandafirie.

De acì 'nainte Cinna îndrăznia sĕ spere câte odată, că soția sa ar puté sĕ se vindece, și la acest gând, când îl cuprindea dorința sĕ se arunce la pămênt, sĕ verse lacrămi de bucurie și sĕ binecuvinteze pe zei, când i-se strîngea inima la gândul că póte era cea din urmă licărire a unei lămpi ce se va stinge în curênd.

Voind cu ori-ce preț sĕ-și întăréscă speranța, își întorcea câte odată ochii spre Timon; dar' și acesta avea fără îndoială același gând, căci căuta sĕ ocoléscă privirea lui Cinna.

Nimeni nu aduse vorbă de apropierea amiazului. Dar' Cinna, care nu înceta sĕ urmăréscă înaintarea umbrei, își simțì inima bătênd cu putere când o vĕḑu făcêndu-se din ce în ce mai scurtă.

Rĕmaseră astfel cufundați într'un fel de visare, și cea mai puțin neliniștită părea însași Antea.

Culcată pe litiera descoperită, cu capul așezat pe perină de purpură, ea aspira cu delicii emanațiunile înviorătóre, pe cari adierea ușóră a vêntului le aducea dinspre apus, dinspre mare.

Dar' cătră amiazi acéstă adiere contenì, pe când căldura se măria. Mirodeniile, încălzite de sóre, rĕspândeau un miros îmbătător.

Pe de-asupra unui stuf de didiței pluteau fluturași pestriți. Mici șopârle, obicinuite cu acéstă litieră și cu acesti ómeni, eșiau fără témă din crăpături, dar' totuși stăteau pânditóre. Intreg pămêntul se odihnea, sub influința luminei și căldurei, sub somnul senin al firmamentului de azur.

Timon și Cinna păreau a se afunda și ei în pacea de pretutindeni. Ca cuprinsă de somn, bolnava își închise pleópele și un suspin adênc eșit din pieptul ei turburà tăcerea.

In timpul acesta Cinna observà că umbra sa își perduse forma prelungă și se oprise la piciórele sale.

Era amiazul.

Deodată Antea deschise ochii și zise cu glas schimbat:

— „Caius, dă-mi mâna!“

El se ridicà repede, cu sângele înghețat în vine: grozavul moment al vedeniilor se apropia.

după finitul căruia zělosul adm. prot. *V. Gan* a ţinut un scurt dar' frumos cuvênt comemorativ despre decedatul protopresbiter *I. Danciu*, şi care cuvênt a stors lacrămi din inimile numěrosului public ascultător din loc şi comunele învecinate.

Terminate tóte acestea s'a deschis sinodul în localul şcólei din loc, unde după frumosul discurs de deschidere al şefului tractual şi constituirea biroului, s'a cetit raportul oficiului protopresbiteral despre starea tractului cu finea anului 1900, apoi al epitropiei şi comitetului protopopesc despre activitatea sa în acel an şi în fine al bibliotecariului tractual. Regret că nu-'mi stau la disposiţie actele pentru a da publicităţii datele mai însemnate din ele.

Cu plăcere constat numai, că după un timp de niţěl regres, în care ajunsese starea tractului nostru in timpul celor doi ani din urmă din causa unor calamităţi ce deteră preste capul fostului protopop, tóte lucrurile au revenit în stare normală, luând un nou avênt spre progres şi înaintare. Ba în privinţa acésta, zelosul administrator protopresbiteral *V. Gan* şí în scurtul timp de câteva luni de când provedinţa l'a învrednicit a conduce destinele acestui tract, a sěvêrşit o lucrare uriaşă şi îmi place sě cred că azi mâne şi tractul nostru va figura între primele tracte ale archidiecesei.

Alegêndu-şi apoi sinodul o comisiune de 6 membri: doi din cler anume părintele Avram Cioran şi Nestor Manciu şi patru mireni pentru censurarea rapórtelor menţionate, şedinţa primă s'a ridicat la 2 óre p. m.

Redeschiqêndu-se şedinţa la órele 5 p. m., la propunerea comisiunei tóte rapórtele presentate împreună cu raţiociniul anilor 1899 şi 1900 s'au luat la cunostinţă şi s'au aprobat. Dintre lucrările mai insemnate notez stabilirea budgetului pe anul 1901, repartiarea sumei pentru renovările efectuite la casele protopresbiterale; iniţiarea unei colecte pentru ridicarea unei cruci la mormêntul rěposatului protopop *Danciu*; luarea měsurilor pentru esecutarea concluselor din anii anteriori etc.

Terminate tóte agendele dela ordinea zilei, sinodul s'au încheiat séra la órele 7, când toţi ne-am depărtat ducênd cu noi cele mai plăcute suveniri şi impresiuni.

Uitam sě notez, că în decursul pausei am fost învitaţi din partea domnului adm. prot. la un splendid prânz în casele protopopesci, unde apoi se înţelege că n'au lipsit nici toastele, nici frumos sonorele şi de inimi înălţătórele nóstre cântări românesci. Primul toast l'a ridicat vrednicul adm. prot. *V. Gan* pentru supremul cap al bisericei nóstre ortodocse romane din patrie, *Exelenţia Sa I. P. S. Domn Arhiepiscop şi Metropolit Ioan Metianu, prea demnul nostru Archiereu.* Al doilea părintele *A. Cioran* pentru *şeful tractului.* Bună impresiune a făcut toastul părintelui *L. Ciorbea* pentru preastimata dómnă *Ana Gan*, soţia administratorului ppresbiteral, carea a alergat din depărtare cu mare ostenélă pentru a ne pregăti splendidul şi gustosul prânz.

Incheiu acéstă corespondenţă cu dorirea, ca sě dee bunul Dumnezeu, ca pe viitoriu sě ne vedem érăşi cu toţii deplin sěnătoşi tot cu aceea dragoste şi iubire cu care acum ne-am despărţit, şi sě domnéscă întrě noi tot aceeaşi pace şi bună armonie care acum a domnit. *L. C:*

NOUTĂŢI

FZM. baron Beck — în Sibiiu. In călětoria sa de studii strategice şeful statului major al armatei austro-ungare, general campestru br. Bĕck, însoţit de patru generali, de 29 oficeri de stat major şi de altă suită, va sosi la Sibiiu poimâne (Vineri) séra cu trenul de 9 óre 15 minute. In vederea iubileului de serviciu serbat tocmai în cursul acestor călětorii, oraşul Sibiiu va face distinsului óspe primire cât se póte de strălucită. La gară care va fi decorată şi iluminată îl vor întimpina notabilităţile părţii civile a oraşului, cu ceremonialul îndatinat la asemenea ocasiuni (discurs de bineventare, presentări etc.); de la gară până la hotel „Impěratul Roman“ trăsura baronului va fi escortată de un banderiu civil, ear' la hotel, care asemenea va fi decorat şi iluminat, îi va face primire comandantul de corp general *V. Probst* încunjurat de statul seu major.

Sâmbătă la 7 ore 34 minute baronul Beck va face o escursiune cu tren separat la Turnu-roşu, de unde se va re'ntórce într'amiazi. Plecarea din Sibiiu va fi la 4 ore 40 minute după amiazi (Sâmbătă); de la hotel până la gară earăşi va fi însoţit de banderiu.

*

Preot harnic. Primim spre publicare următórele: La venirea dlui *Iosif Bogdan* ca paroch în comuna nóstră *Mada-Steuini*, ambele nóstre biserici nu dispuneau de avere bisericéscă, afară de cele mai necesare ornate şi utensilii, în schimb însě aveau destule datorii. Astăzi, după 7 ani de înţeléptă păstorire, bisericile au magazine de cereale şi au şi capitale. Şi precum vrednicul nostru preot dă doveqi de interesare faţă de turma sa, tot aşa şi stimata sa soţie, dómna preotésă *Aneta Bogdan* face fórte mult pentru biserică. La iniţiativa şi la stăruinţele ei s'a creat un fond *„pentru înfrumseţarea bisericii“*, care dispune de o avere frumoşică şi are 120 membre, femei din comunele numite. Poporul vĕqênd zělul amândurora, are o nemărginită încredere în ei şi îi onoréză cu stimă meritată“.

*

Fiica Ţarului. Ţareva *Alexandra* a născut eri o fetiţă.

*

Greva de la Reşiţa se pare că se apropie de sfêrşit. Anume, o deputaţie de zece membri esmisă de grevişti a fost alaltăeri la ministrul de comerciu în Budapesta, care ascultându-le gravamenele li-a recomandat sě reîntre în lucru, promiţêndu-le că va căuta sě li-se asigure tóte drepturile pe cari li-le dă legea. In cât pentru timpul de recreaţie de jumětate oră, pe care deosebi îl cer greviştii în memorandul lor, ministrul a dat deja ordin, cu acela sě li-se acórde.

*

Statua Elisabeta — în Cluj. Duminecă s'a făcut în Cluj desvělirea bustului de bronz al rěposatei împěrătese şi regine *Elisabeta*. Bustul e făcut pe spesele soţiei lui I. Bölönyi, intendantul teatrului naţional din Cluj, şi e ridicat la marginea şoselei Elisabeta, ce conduce la fortăreaţă.

*

Esamen. Duminecă în 16 Iunie n. s'a ţinut esamenul la şcóla poporală gr. or. din Sibiiu-Cetate, care servesce totodată şi ca şcóla de aplicaţie pe lângă seminariul „Andreian“.

Esamenul a fost condus de P. O. D. Dr. *Eusebiu Roşca*, director seminarial. Intre numěrosul public amintim presenţa P. O. D. Mateiu Voileanu asesor consistorial cu P. St. Dómnă, profesorul-conducětor al şcólei de aplicaţie M. St. D. Dr. Petru Şpan, elevi ai seminariului „Andreian“ şi alţii. Succesul strălucit al esamenului a dovedit şi de astădată, că învěţătoriul *Candid Popa* e la culmea chemării sale şi-şi scie îndeplini datorinţa sa cu conscienţiositate.

La finea esamenului P. O. D. director Dr. Roşca în termini calqi şi aleşi a ţinut la adresa elevilor o vorbire fórte instructivă dându-le îndrumări potrivite pentru viitor şi apreciind succesul esamenului a adus laudă meritată Dlui învěţător Popa pentru succesul obţinut.

*

Nici sě 'nveţi nu vor sě te lase! Locuitorii croaţi din *Fiume* voesc sě petiţioneze la representanţa orăşenéscă pentru concesiune de a-şi înfiinţa o şcólă poporală croată. Aflând despre acésta ziarele magiare, s'au supěrat foc. „Magyarország“, de pildă, scrie următórele: „. . . Croaţii pot sě-şi trimită băieţii fie la şcólele susţinute de oraş, fie la cele de stat; numai spre folosul lor va fi dacă vor învěţa limba magiară, ori cea italiană. De altcum *pe pămênt magiar şcóla croată e şí de prisos.* Ear' dacă părinţii croaţi din Fiume voesc sě dee băieţilor lor educaţie numai esclusiv croată, poftiască şi trimită-i la Şuşac.“

*

Din crimele comitetului macedo-bulgar. „Il Nuovo Fanfulla“ din Roma are raport, că în sěptěmâna trecută comitetul macedo-bulgar a asasinat doisprezece ómeni din clasa mai de frunte a Turcilor şi Românilor din Macedonia, fiind-că n'au dat sumele pretinse de comitet în scopul propagandei. Cadavrul uneia dintre victime a fost aflat mutilat oribil.

*

Necrolog. Luni, la órele 4 diminéţa a decedat în Sibiiu adv. *Alexandru Szántó*, după un morb greu şi îndelungat. E deplâns de fiicele sale: *Victoria*, măritată *Máthé* şi *Ilona*, măritată *Bigner*. Inmormêntarea i-s'a făcut Marţi, la órele 4 d. a. în presenţa unui public numěros. In ziua morţii sale, Luni, i-a fost înmormêntată soţia, care decedase Sâmbătă, în mod subit. Casul acesta, estrem de tragic, a impresionat fórte dureros pe toţi cei-ce cunosceau familia decedatului. Odihnéscă în pace!

*

Un mammuth — în ghiaţă. In Siberia s'a aflat în straturile de ghiaţă corpul bineconservat al unui mammuth, pe care esmişii Academiei de ştiinţe din Petersburg au sě-l transporteze la Petersburg. S'au luat cele mai minuţióse precautele, pentru-ca în cursul transportării sě nu sufere ceva alteraţiune carnea şi părţile interióre ale colosului de animal

*

Concert în Mada. Ni-se scrie, că în 27 Maiu v. s'a ţinut în comuna *Mada*, cu filia *Steuini*, protop. Orăştiei, un concert împreunat cu joc, la iniţiativa harnicului preot de acolo, *Iosif Bogdan*. Programul a fost compus din mai multe piese, cântate fórte bine de tinerimea adultă, condusă de învěţătoriul *Ioan Bunea*, şi din declamarea poesiei *„Pe pămêntul Turcului“* făcută prin cantorul *N. Marcu*. A urmat apoi jocul *căluşerilor*, precis esecutat de opt flăcăi, conduşi de învěţ. *Bunea* ca vătav. Toţi au fost resplătiţi cu lungi aplause din partea publicului present. A urmat în fine jocul, care a ţinut până în zori de zi.

*

Despăgubire pentru închisórea preventivă. In înţelesul nouei proceduri în cause criminale, cei puşi în închisóre preventivă, dacă procedura contra lor se sistéză ori dacă sunt achitaţi, — au drept sě pretindă de la stat despăgubire pentru-că au fost ţinuţi în temniţă fără a fi fost vinovaţi. Vinerea trecută a fost supus deliberării Curiei primul cas de asemenea cerere de despăgubire. Anume, în 30 Iuliu anul trecut fusese aflat mort sub viile de la Subotiţa economul Pavel Rajnai, asupra căruia s'a constatat, că a murit de otravă. Ca făptuitóre ale otrăvirii fiind bănuite femeile Iuliana Kocsmár şi Catalina Balázsics, au fost închise ambele în închisóre preventivă, dar' în cursul investigaţiei nu s'a putut dovedì nimic contra lor şi astfel au fost absolvate de sub acusă şi eliberate. Ambele au cerut apoi, prin tribunalul din Subotiţa, despăgubire pentru întemniţarea lor, ear' tribunalul supunênd causa spre deliberare Curiei, acésta a recunoscut petentelor îndreptăţirea la despăgubire şi a transpus actele la ministeriul de justiţie, ca sě fixeze suma despăgubirei.

*

Dosa de siguranţă a lui Irsay. Locotenentul Irsay din Dobriţin a inventat un aparat pentru scutire de înec. Aparatul e cam cât o dosă de tabac, e uşor (120 grame) aşa că totdéuna îl póte purta omul la sine. Venind în atingere cu apa, în câteva secunde perinuţa se umflă de aer şi astfel óre întregi ţine la suprafaţă pe cel căqut în apă.

*

Mulţămită. Ajungênd şi de astă dată în plăcută posiţie de a constata interesul viu şi bunăvoinţa cu care conducětorii poporului nostru lucră spre ridicarea şi desvoltarea acestuia în ştiinţă şi cultură şi cari aduc cu dragă inimă jertfe morale şi materiale pentru acéstă inaintare, cu permisiunea On. Redacţiuni vin a relata şi pe calea acésta publicului o mare faptă vrednică de urmat a Onorabilului nostru părinte sufletesc *George Lazar*.

Domnia-lui este acel preot, care a pus tóte forţele morale şi materiale în serviciul propăşirii poporului de sub conducerea sa, prin crearea şi augmentarea fondurilor bisericesci-şcolare, cari sub conduceeea-i prudentă au luat un avênt îmbucurător, prin acuirarea de realităţi în folosul bisericei şi şcólei şi prin instruarea şi cultivarea tineretului în cetire şi cântări şi astfel lucrat-a cu zel şi energie şi la înfiinţarea şi alimentarea bibliotecii şcolare în scopul căreia acum din nou ni-a oferit nu mai puţin decât 30 opuri, în valore de cor. 25.10, pentru care ofert marinimos şi generos în numele tineretului şcolar şi adult îi aduc onorabilului nostru preot-conducětor adênc simţita nóstră mulţămită şi recunoscinţă.

Implorăm dela Tatăl nostru cel din cer sě-'i dee ani mulţi, tărie morală şi fisică pentru-ca sě-şi pótă împlini chemarea şi mai departe aşa cum Domnia-sa o împlinesce; ear' pe noi sě ne pótă conduce pe căile proiectate, la limanul doririlor.

Multe lucruri bune şi folositóre se pot realisa, dacă ómenii — au interes şi voinţă! Deci, laudă se cuvine acelora ce le au! Valea-Geogelului, 1 Iuniu 1901, *Vasiliu Jina*, învěţătoriu.

*

Lapte otrăvit. Cinci băeţi ai măestrului de capelă din Titel s'au bolnăvit Vineri toţi deodată, şi în scurt timp după aceea băeţelul cel mai mic, în etate de cinci ani, a murit întrě chinuri oribile. Cercetările făcute cu ajutoriul medicului au constatat că băieţii s'au bolnăvit de laptele ce'l consumaseră diminéţa şi care era otrăvit de vasul în care fusese ţinut.

*

Esamenul din Dâncu. Intr'o corespondenţă mai lungă, scrisă asupra esamenului dela şcóla nóstră poporală din *Dâncu* (tractul Unguraşului), ţinut la 14 Maiu st. v. sub presidiul protopresbiterului Paul Roşca, se constată că acest esamen a fost unul dintrě cele mai succese dintrě tóte esamenele câte s'au dat până acum cu elevii şcólei numite. In presenţa subinspectorului reg. de şcóle din comitatul Cojocnei şi aprópe a tuturor locuitorilor din comună elevii au fost esaminaţi mai întâiu din religiune, apoi din celealalte objecte de învěţământ, (întrě cari şi cântările liturgice) dând rěspunsuri clare şi bine înţelese, aşa că toţi cei presenţi au fost încântaţi de resultatul esamenului, ear' inspectorul de şcóle a indus el însuşi în protocolul cronicei scolare, că resultatul esamenului a fost eminent. Cuvintele de laudă adresate de protopresbiterul tractual şi cele ale subinspectorului, cum şi mulţămirea porenilor serviască zelosului învěţătoriu Vasilie *Ferghete* drept rěsplată binemeritată pentru îndeplinirea conscienţiósă a chemării sale.

*

Ştiri měrunte. Sâmbătă s'a întêmplat o mare esplosiune în fabrica de capsule din Issy, lângă Paris. Patrusprezece lucrători au fost ucişi, ear' nouěsprezece au fost răniţi grav. — Bancnotele de 5 fl. vor fi retrase din circulaţie la 1 Septembre st. n. — In portul de la Petersburg sěptěmâna trecută s'a escat un mare incendiu, care a făcut mari pustiiri; paguba e zece milióne de ruble. — In *Cernat* (Treiscaune) valea Ica a esundat spălând tot ce 'i cădea în cale; s'a înecat şí un băiat. E de însemnat, că în comună nu a plouat de loc sěptěmâna trecută, ci umflarea văii a provenit din ploile dela munte. — In Cluj sodalul měsariu A. Hazai a fost muşcat la picior şi la mâni de un câne turbat.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Subscrişii exprimăm pe acéstă cale băncii de asigurare „Transilvania“ cele mai sincere mulţumite din prilejiul solvirii repede şi culante a despăgubirii licuidate în urma incendiului din comuna Porceşti, şi totodată recomandăm fie-căruia acest institut de asigurare.

Sibiiu, la 17 Iunie 1901.

Stefan Costeiu m. p., Ioan Simon m. p., Purece Maria, m. p., Ana Comanic, m. p.

Mulţămită.

Dl Simion Samoilă, teolog absolut, de present comptabilul institutului de credit şi economii „Munteana“ din Ofenbaia, a binevoit a pune în folosul bibliotecii şcolare din Valea-Geogelului 25 opuri, de diferiţi rami de ştiinţă, de cei mai buni scriitori români şi cari fac o parte însěmnată între cărţile bibliotecii nóstre.

Ştefan Ivaşcu, paroch rom. gr. ort. în Cheia-Rîmeţului ne-a trimis „noul Testament“, un op voluminos şi vechiu, tipărit la anul 1648 în Alba-Iulia.

Deci, mě simt plăcut îndemnat a aduce şi de astădată St. donatori profunda mea mulţămită şi recunoştiinţă pentru sprijinul dat şi bunăvoinţa ce-'i caracteriséză, când este vorba de înaintarea şi cultivarea poporului nostru în tot ce este bun, plăcut şi frumos!

Valea-Geogelului, în 25 Maiu, 1901.

Vasiliu Jina
învěţ.

— „Veqi tu, — zise tiněra femee, — acea lumină ce se strînge colo, în eter? Veqi cum tremură, scînteiază şi înaintéză spre mine . . .“

— „Antea, nu privi în partea aceea!“ strigă Cinna.

Dar' oh, minune! faţa ei nu exprima nici o témă. Buzele ei se deschiseră, ochii sei priveau larg, deschişi, şi o bucurie neměsurată îi inunda faţa.

— „O colónă de lumină vine spre mine, — zise ea. Věd . . . E El! E Iisus din Nazaret! . . . Zîmbesce! . . . O, blândul! . . . O milostivul! . . . Mânile lui străpunse se întind spre mine, ca acelea ale unei mame! . . . Caius! El mi-aduce sănětatea, mântuirea, şi mě chiamă la el!“

Cinna, fórte palid, rěspunse:

— „Dacă ne chiamă, *sě-L urmăm!*“

*

O óră în urmă, de partea opusă, pe cărarea pietrósă ce venia dinspre oraş se ivì Ponţiu-Pilat. Pe faţa sa se putea vedé că aducea vre-o ştire considerată de el, — care trecea ca om cu judecată, — drept o invenţie a mulţimei lesne credětóre şi neştiutóre.

De departe strigă ştergêndu-şi fruntea scăldată de sudóre:

— „Inchipuiţi-vě . . . Acesti ómeni pretind că *a înviat*“ . . .

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rěspunderea.

Nr. 282. [85] 2–3

CONCURS

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Inuri, în protopresbiteratul Albei-Iulia, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor din vigóre în terminul amintit şi au a se presenta înainte de alegere în vre-o Dumineca séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 26 Maiu, 1901.

Florian Rusan
adm. protopresb.

Nr. 390/1901. [84] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de preot în parochia de clasa a III-a vacantă Hălmeag se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii 'şi pot lua informaţiuni dela comitetul parochial şi dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi aşterne petiţiunile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul amintit.

Hălmeag, în 21 Maiu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalm, în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea
protopop.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu**, se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumĕtate pânză . . „ 1.05
în piele roşie . . . „ 1.25
Ediţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vênḑare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

La **Librăria archidiecesană** se află spre vênḑare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei pân la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna
— vărsat în gyps —

cu preţul de **3 coróne.**

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Metropolia
Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania

Studiu istoric
despre reînfiinţarea Metropoliei, dimpreună cu o colecţiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de
Dr. **Il. Puşcariu**
archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-preşedinte al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul: broş. **6 cor.**, leg. **7·70, 8·20** şi **9·50 cor.**

Se póte procura dela
Librăria tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi invioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări**, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum şi conglomerarea sângelui în ficat, splină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua dispoziţie**, precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puterii de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte localităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sîrup de cireşe 320,0, Coacăză, Anis, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [21] 10–11

Tragerea irevocabilă la
25 Iunie 1901.

Losuri „Concordia“
à 1 corónă

Căştigul principal
coróne 30.000 coróne

recomandă:
Casa de schimb a inst. „Bodencredit“
în SIBIIU.

Nr. 76 8—

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane,

Nr. 63 Sibiiu, Sâmbătă 9/22 Iuniu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 5048 Pl. 1901.

CONCURS

La *institutul archidiecesan pedagogic-teologic din Sibiiu* au devenit vacante și sunt de ocupat **trei posturi de profesori.** Pentru îndeplinirea acestora se publică prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Roman“.

Concurenții vor avé a subșterne la consistoriul archidiecesan concursele instruite cu documente: că sunt Români greco-orientali și că au cualificațiunea de profesor, indicată și în statutul organic § 122, punct 10, atât pentru secțiunea teologică cât și pentru cea pedagogică, apoi și în regulamentul pentru esaminarea candidaților de profesură la institutul pedagogic teologic al archidiecesei gr.-or. române din Transilvania votat în 1875; eventual și alte documente recomandatóre.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste posturi de profesori sunt: în primii trei ani de probă 1600 coróne salariu și 300 coróne bani de cuartir; ear' după definitivare salariul usitat.

Sibiiu, din ședința consistorială dela 4 Iuniu, 1901.

Ioan Metianu m. p.
Archiepiscop.

Pace națională!

Scumpe și neuitate vor rĕmâné pentru iubitul nostru Monarch suvenirile aduse din călĕtoria de curênd întreprinsă prin Boemia.

Nu numai în Praga, frumósa capitală a regatului boem, ci pretutindenea pe unde a trecut și unde s'a oprit în acéstă țéră, care în anii din urmă devenise adevĕrat cuib de cértă și neînțelegere, isvor de dușmănie națională: Monarchului i-s'a făcut o primire atât de strălucită, atât de impunĕtóre, încât nobila sa inimă n'a putut sĕ rĕmână neimpresionată.

Și nu pompa esternă, cu pădurea de stéguri și cu arcurile triumfale; nu vorbirile multe și călduróse despre credința și alipirea poporului cătră Tron și casa domnitóre: ci însuflețirea *poporului însuși* și isbucnirea cu forță elementară din mii și zeci de mii de pepturi a bucuriei simțite la vederea Suveranului, trebue că a impresionat adânc pe Domnitorul nostru și i-a lăsat în inimă urme neșterse.

Pentru-că pompa esternă, stégurile și arcurile triumfale, împreună cu vorbirile frumóse și cu cântări de coruri admirabile și cu representațiuni teatrale artistice, se pot comanda și se pot face tóte la poruncă; dar' însuflețirea poporului nu se póte comanda și isbucnirea cu tărie neîmpedecată a semnelor de bucurie, manifestate prin aclamări cari sguduesc vĕzduhul, nu se póte face la poruncă. Isvorul acestor fel de manifestațiuni spontanee a fost și este *sentimentul dinastic*, atât de adênc înrădĕcinat în inimile popórelor monarchiei; sentimentul de neclintită alipire cătră Domnitor și casa domnitóre.

Acest sentiment, — care singur s'a născut și singur se alimentéză, — a isbucnit cu atâta tărie de astădată din pepturile cetățenilor de diferite limbi din regatul boem, încât cei ce nu știau până acuma pot sĕ o știe de acum înainte, că popórele, massele de jos ale Boemiei tot așa ca și tóte celelalte popóre ale monarchiei, una sunt cu Domnitoriul lor, și una sunt cu intențiunile Domnitoriului lor.

Popórele Boemiei au dat sĕ înțelégă aceia pe cari îi privesce, că dacă certe și neînțelegeri au esistat și esistă între Cehii și Germanii din regatul boem, nu popórele și nu Domnitoriul pórtă vină, ci aceia cari au primit și au avut în trecut misiunea sĕ facă pemijlocitorii și sĕ formeze legătura între popóre și Domnitoriu!

Și aceea ce s'a întêmplat în Boemia s'ar întêmpla și prin alte părți ale monarchiei dacă Domnitorul le-ar onora cu înalta sa visită. Pentru-că *sentimentul dinastic* e pretutindenea desvoltat în mĕsura în care l'-au arătat de astădată popórele Boemiei. Pretutindenea popórele înțeleg intențiunile și dorința Domnitoriului, precum și Domnitoriul înțelege dorințele popórelor: dar' nu le înțeleg sau nu vreau sĕ le înțelégă cei în prima linie chemați sĕ le înțelégă: sfetnicii Domnitoriului, cari nu vreau sau nu pot se înțelégă nici aceea, că din același isvor din care s'a născut *sentimentul dinastic* la popórele monarchiei nóstre, s'a născut și a crescut mare și *consciența națională*, care nu mai póte fi stérsă din inimile cetățenilor și care e nedespărțită de *sentimentul dinastic,* pentru-că împreună s'au născut, împreuna au crescut și împreună vreau sĕ trăéscă și în viitoriu...

Monarchul însĕ le știe bine tóte acestea. Și dacă Monarchul s'a convins de nou în călĕtoria întreprinsă, că popóre de diferite limbi față de Monarchul lor nu au decât un singur glas: *glasul inimii* dictat de *sentimentul dinastic,* — s'au putut convinge și popórele cari au avut fericirea a-l aclama, că dorințele lor isvorite din *consciența națională* Monarchul le cunósce, și de aceea le-a și pus în vedere apropiata acordare a chizășiei sigure pentru o trainică înflorire: *pacea națională!*

Pace între naționalități!

Acesta e deci programul de guvernare al Monarchului; acésta e dorința sa, ca părinte bun și îngrijitor al tuturor popórelor de sub gloriosul seu sceptru.

Pace națională!

Guvernul din ceealaltă parte a monarchiei dă semne tot mai vii că a înțeles programul Monarchului și dă dovedi că are intențiuni sĕ-l esecute și realiseze. Când vom puté constata óre acelaș lucru și în partea de dincóci a monarchiei, unde asemenea se află naționalități dornice de *pace națională??*

Sibiiu, 21 Iunie n.

Autograful Monarchului. In urma grandiósei primiri făcute Monarchului pretutindenea în Boemia, Maiestatea Sa s'a vĕdut îndemnat sĕ adreseze locțiitoriului țerii, contelui *Coudenhouve*, următórea căldurósă scrisóre, datată din Aussig:

Iubite conte Coudenhouve! Am vĕdut cu o rară mulțămire expresiunea alipirii blânde și intime cătră mine și Casa mea, alipire pe care cele douĕ neamuri *din regatul meu boem* totdéuna mi-le-a manifestat atât de frumos și în înțelegere. Progresul ce se póte observa pretutindeni, și pe care am avut plăcerea sĕ-'l remarchez din nou pe tóte terenele intelectuale și economice; desvoltarea uimitóre ce a luat *capitala mea regală Praga,* precum și celelalte orașe ce am visitat, mi-a făcut mare bucurie și mĕ întăresce în speranța, că în curênd *regatului meu iubit ceh i-se va da și chezășia cea mai sigură a trainicei înfloriri:* **pacea națională mult dorită**, a cărei cale a fost netedită prin apropierea realisată pe teren economic. Sĕ dee D-zeu, ca așa sĕ fie.

Fii bun a aduce aceste sentimente ale mele la cunoscința publică, precum și *mulțămirile mele cele mai depline pentru atitudinea exemplară a poporațiunei.* Aussig, 17 Iunie 1901, *Francisc Iosif.*

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

III.

In prima linie trebue sĕ știm că ce înțelege d-nul A. sub politică tradițională.

Sub *„politică tradițională“* se pare că înțelege și d-nul A. asemenea multor și multor politiciani mai mult sau mai puțin dibaci și mai mult sau mai puțin bĕtrâni, (dar' bĕtrâni în tot casul sau după ani sau după modul de cugetare) o loialitate *estremă* față de Monarch, care se apropie de altruism, și este în stare a te face sĕ-'ți lapezi cămașa pentru-ca sĕ servesci împĕratului, chiar și atunci când El îți arată spatele, nefiind avisat la serviciile tale; o stare psychologică, care s'ar puté numí *dinasticism esaltat.*

Acésta însĕ nu o poți zice despre noi și politica nóstră purtată și nepurtată dela 1848 încóce, — căci numai dela acest an am început și noi a ne avênta la o politică națională. De revoluțiunea lui *Horia* nici nu vorbesc, căci deși admit, că acest bărbat a fost genial, și pe el l'a atins spiritul timpului, care și-a aflat espresiunea cea mai drastică în revoluțiunea fanceză, cu 5 ani mai nainte ca pe un Robespierre, Danton, Marat și alții, trebue sĕ afirm, că revoluțiunea lui Horia nu a avut *caracter național* și nu-'l putea avé, pentru-că ideia naționalismului în acea vreme nu esista sau dacă a esistat, era de abia în germene.

Revoluțiunea din 1784 eu o consider de o mișcare *țĕrănéscă* cu caracter *social,* care nu a avut de scop validitarea și afirmarea *naționalității române,* ci delăturarea nĕcazurilor sociale, cari apăsau pe bieții iobagi, ori de ce naționalitate erau (căci nu trebue sĕ uităm că Unguri încă au fost iobagi și chiar revoluțiunea din 1848/49 la început ceracter social a avut).

Prin espunerile mele nu voesc sĕ micșorez vrednicia lui Horia. El sfânt este înaintea mea, Sfânt național; și cu aceeași evlavie, cu care acum sunt 15 ani am fugit cu alți șase septimani de inimă dela școlă pentru ca sĕ asist la serbarea bisericéscă a centenarului martiriului sĕu, cu aceeași evlavie mĕ închin și astăzi înaintea umbrei sale; îmi pare însĕ rĕu că nu s'a născut cu 100 de ani mai târziu.

Revoluțiunea din 1848/49, provocată tot de spiritul timpului, chiar și la Unguri a avut la început caracter cu desĕvêrșire social, care se reoglindéză mai bine din poesiile revoluționare ale sêrbului Petőfi.

După libertate strigau în prima linie iobagii, cărora li-s'a acordat libertatea, ridicându-se iobăgia; după aceea strigat-au cu toții și nobili și foștii iobagi după libertăți *constituționale*; ear' după ce acestea încă s'au acordat, i-a succes lui Kosuth a îndrepta spiritele tulburate într'o direcțiune antidinastică, o mișcare care și-a ajuns zenitul atunci, când dinastia Habsburgilor a fost declarată de detronată.

Până la acest moment dinastia nu avea motiv a se amesteca în afacere mai mult decât a fost de lipsă pentru susținerea posibilă a ordinei publice. Când însĕ mișcarea revoluționară a luat un caracter antidinastic, a trebuit dinastia sĕ se arunce cu tótă puterea, de care dispunea, pentru-ca sĕ sugrume mișcarea, care îi amenința esistența.

Ei bine; cum ne-am purtat noi în acésta luptă între dinasticism și antidinasticism? Se póte óre afirma, că noi din pur dinasticism ne-am încăerat cu Ungurii și ne-am omorât și rănit reciproc, câți pe câți am putut? Eu zic că nu! Deși revoluțiunea a isbucnit deja în primăvara anului 1848, noi până în Octobre n'am intrat în acțiune, *nici pentru dinastie* nici contra Ungurilor. Am fost pasivi în arătarea simpatiilor nóstre pentru corónă, și pasivi am fost și în ura tradițională în contra adversarilor nostri și pasivi am rĕmas până în ziua de astăzi. Ne-am încăerat cu Ungurii și ne-am bătut cu un curaj demn de recunoscut; dar' încăerarea nu s'a făcut din voia nóstră și nici din alipirea cătră dinastie, nici din ură contra Ungurilor, ci din simplul motiv că Ungurii, cari au proclamat lozinca *„Cine nu este cu noi, este în contra nóstră“* au început a ne omori ca pe iepuri, și atunci impulsul susținerii vieții proprii, — deci un motiv curat egoistic ne-a făcut sĕ luăm arma în mână pentru-ca sĕ ne apărăm față de atacurile îndreptate în contra nóstră.

Că conducĕtorii mișcării române, *Iancu*, *Axente, Moldovan* și alții după începerea contrarevoluțiunei române s'au gândit și la aceea, ca resultatele luptelor impuse prin Unguri sĕ le foloséscă pentru realisarea ideilor cari au aflat espresiune în adunarea națională dela Blasiu, nu voiu trage nici când la îndoélă. Din contră trebue sĕ constat, că tocmai ținuta lui *Iancu* după pacificarea țerii, denegând depunerea armelor până ce nu se vor fi împlinit pretensiunile juste ale poporului nostru și pe urmă refusarea ordinului conferit lui, cu motivarea, că el nu a luptat pentru orduri ci *pentru drepturi naționale,* ne arată până la evidență, că Românii nu au luptat pentru dinastie, ci *pentru conservarea lor și pentru revendicarea drepturilor lor naționale.* E adevĕrat că interesele corónei în parte au fost identice cu acelea ale națiunei române, și astfel Românii luptând contra Ungurilor, indirect au servit și intereselor corónei; din acéstă coincidență însĕ nu poți deduce *dinasticism esagerat.*

Dacă se vorbesce deci de politică *tradițională*, sub acésta eu nu pot sĕ înțeleg alipirea necondiționată cătră dinastie și cătră monarchul regent; acésta la noi nu esistă şi nu se află motive psichologice pentru-ca sĕ esiste. Politica nóstră tradiţională este loialitate faţă de capul încoronat, dar' în colo pasivitate în dragoste, pasivitate în ură, pasivitate în luptă şi puţină activitate în căscarea gurei pentru-ca eventuala pasere friptă, care ni-ar fi destinată nouĕ, sĕ nu ne afle nepregătiţi. Dacă dl A. înţelegea sub ruperea cu politica tradiţională sistarea pasivităţii generale, care se observă pe tóte terenele vieţii nóstre publice şi private, atunci ne-am înţeles; dacă însĕ dl A. înţelege sub ruperea cu politica tradiţională abandonarea unui dinasticism moderat, care de faptă esistă la noi, atunci cu mare mâchnire sunt silit a-i declara că nu mĕ pot însufleţí de *„era nouă“*. Era nouă, după cât îl înţeleg eu pe dl A., nu ar consta în altceva decât în *schimbarea tacticei*, nu faţă de duşmanii nostri, ci *faţă de corónă;* ar însemna, că după-ce nu am reuşit a ne realisa aspiraţiunile nóstre naţionale *cu rugări*, acum sĕ începem *cu ameninţări;* în ori-ce cas însĕ coróna sĕ ne elupte dela contrarii nostri drepturile pe cari le pretindem. Noi nu ne luptăm cu Ungurii; noi suntem *pasivi*, şi astfel aşa ceva ar fi sub demnitatea nóstră şi ar denota o mare lipsă de consecuenţă. Dar' sĕ se lupte coróna pentru noi, căci dór' de aceea avem noi corónă.

Naivitatea politică, care sĕ reoglindézá din acésta concepţiune a raporturilor esistente între puterea esecutivă şi representanţa poporului într'un stat constituţional, în legătură cu pretensiunea de natură patriarchală, ca Domnitoriul sĕ îngrijéscă de binele tĕu, el sĕ lupte pentru drepturile tale, sĕ aibi tu dreptul de a te ruga pentru aşa ceva, şi dacă nu 'ţi va împlini rugarea sĕ fii îndreptăţit a te supĕra, şi în general Monarchul sĕ fie responsabil pentru aceea, că tu nu eşti în stare sĕ te afirmi şi sĕ'ţi elupţi posiţiunea care îţi compete în stat: acésta naivitate nu este de invidiat; dar' trist este că politica o fac la noi şi ómeni de aceia cari nu se pricep la ea, cari n'au nici idee despre mechanismul unui stat constituţional şi nu au prin urmare nici idee despre aceea, că ce rol jócă monarchul într'un stat constituţional şi ce póte şi ce nu póte împlini, căci omnipotent nu este nici el şi tocmai acésta este caracteristica monarchiei guvernate în mod constituţional.

Dar' chiar admiţĕnd că sub politica tradiţională este a se înţelege alipirea necondiţionată către dinastia habsburgică, trebue sĕ întreb pe domnul A., că ce sperézá dela ruperea cu „politica tradiţională“ şi cum póte aştepta vre-un favor naţional dela un curent antidinastic, care s'ar porní în sinul poporului român?

Am cerut dela monarch ceea ce El, după legile constituţionale nu ni-a putut da, şi noi am ştiut că nu ne póte da. Sĕ ne supĕrăm pe El pentru acésta?

Fruntaşii nostri cari au hotărît înaintarea ultimului memorand la treptele tronului au ştiut dóră, — şi dacă n'au ştiut destul de rĕu, — că Monarchul nu póte sana durerile nóstre prin simple rescripte impĕrătesci sau regale; şi că în fine Monarchul nu póte sĕ priméscă deputaţiunea unui popor, care în *urma interpretării false a programului naţional din 1881* s'a pus însuşi afară de cadrele constituţiei, şi prin urmare nu póte pretinde, ca factorii constituţionali sĕ pórte cont de el; ear' factor constituţional este şi monarchul, şi deci sĕ fi avut pentru noi cele mai mari simpatii, cu greu ar fi putut sĕ se pună în conflict cu ceilalţi doi factori constituţionali, cu puterea esecutivă şi cu cea legislativă; ear' un astfel de conflict care în casul primirei memorandului era inevitabil, ar fi avut de urmare o conturbare în funţionarea maşinăriei statului. Că pentru noi Românii aşa ceva era absolut indiferent e adevĕrat; dar' era un lucru neplăcut pentru un monarch constituţional şi se întêmplă numai în casuri, când forţa împrejurărilor îl constrînge la mijlóce estreme; tot atât de natural este însĕ şi aceea, că noi, un popor care stă şi s'a pus afară de constituţie, un popor care numĕră numai 1/6 parte a populaţiunei din Transleitania, după *ce a mai pornit şi pe căi greşite,* nu póte esercita forţa aceea, care este de lipsă pentru-ca un factor al organismului de stat sĕ se pună în contrazicere cu alţi doi factori şi sĕ provóce astfel crise de cabinet, crise parlamentare sau chiar crise de stat, pe simplul motiv, că noi i-am predat acelui factor constituţional un memorand şi că noi suntem urmaşii acelora, cari înainte cu 50 de ani s'au luptat contra Ungurilor pentru interesele lor naţionale, mânând totdeodată apă şi pe móră dinastiei, care pe atunci se clătina tare în tóte incheeturile sale.

Dar póte că capul încoronat de multe-ori ar fi fost aplecat a provoca câte o crisă, care sĕ cureţe câte odată atmosfera din ce în ce mai infectată a regatului marian, dacă ar fi ştiut, că are pe cine sĕ se baseze; de unde sĕ ştie însĕ monarchul, că póte provoca crise fără sĕ pericliteze esistenţa tronului, fiind lucru constatat, că dintre tóte naţionalităţile nemaghiare, de 50 de ani nici una singură nu s'a afirmat într'un astfel de mod, încât sĕ poţi fi asigurat că la naţionalitatea respectivă poţi conta sub tóte împrejurările?

Scrisóre din Cohalm.

Relaţiile ţĕranilor Cohălmeni. — Insĕmnătatea producţiilor teatrale la noi. — Reuşita ultimei petreceri. — Sĕ auḑim de bine.

— 9 Iunie n.

(Urmare şi fine.)

Deşi cunosc fórte bine relaţiile nóstre, însufleţirea ce o are mai ales învĕţătorimea nóstră pentru chestiuni sociale, şi în sfîrşit mĕsura ce ating prestările ţĕranilor Cohălmeni, — totuşi, ultima producţie teatrală m'a surprins neobicinuit şi golătatea salei mi-a bătut deosebit la ochi. Poporul se uita întrebător la cei 3 inteligenţi, ce eram: „Cum, numai d-vóstră sunteţi domni în jurul ĕsta, noi sciam că mai sunt 30—40 preoţi şi tot atâţi dascăli!? ... Trăim veac luminat!!

E timpul suprem, ca sĕ ne luminăm şí noi odată!

E timpul suprem, ca sĕ înţelegem, că ori-ce fel de manifestaţie naţional-culturală trebuie spriginită!!

Scuze obicinuite, à la: veniam dle dragă, dar' am fost fórte ocupat; n'am putut, căci împrejurările familiare nu mi-au permis etc., sunt prea puţin serióse pentru ómeni serioşi şi pentru Români adevĕraţi!

Da, se întêmplă, ca cineva sĕ fie aievea împedecat în participare personală. Dar' după cât ştim posta statului ungar e fórte promptă şi sigură.

Mai cunosc o causă, care de altfel e un cântec românesc nu chiar modern: „Hei, dle, suntem sĕraci, ne omóră cheltuelile“!

Un singur argument aşi aduce şi pentru cambaterea acestei scuze: „E mai sĕrac clerul gr.-or. azi de cât nainte vreme? E mai sĕrac azi când e frumos salarisat, de cât „illo tempore“ când în 3—4 ani nu-i umbla prin mână atâţia bani, câţi îi umblă acuma într'un an?“

Rĕspunsul dee-şi-l fie-care!

*

Cu tóte că a fost fórte slab căutată, ultima producţie teatrală a reuşit bine. Fetele şi flăcăii nostri au dat de nou dovadă despre isteţimea lor.

S'au declamat poesiile: „Peneş Curcanul“ de Alexandri, „Nedumerire“ şi „La oglindă“ ambele de Coşbuc. Interpretarea a fost bună. Cu deosebire „La oglindă“ a fost fórte drăguţ declamată de o fetiţă simpatică.

A urmat un vodevil „Vivandiera“ şi în fine „Doi prinşi în cursă“ comedie. Tóte rolele au fost bine jucate.

Fórte le prindea pe simpaticele nóstre fete costumul ardelenesc, ear' flăcăii în costumele lor de „càluşeri“ au făcut ceamai bună impresie.

Nu pot decât sĕ laud zelul tinĕrului învĕţător Z. Borcoman, ale cărui ostenele de altfel au fost resplătite prin frumosul succes.

Dee-şi silinţa colegii d-sale, ca şí în comunele dênşilor sĕ se aranjeze an de an barem câte o producţie cât de mică,

*

Ca ultim cuvênt 'mi iau îndràsnéla a ruga pe preoţii şi învĕţătorii nostri tractuali, ca sĕ dee mai mare importanţă începuturilor nóstre în spre cultură, sĕ participe pe viitor mai cu tragere de inimă la manifestaţii de soiul acesta.

La cas însĕ, că motive juste i-ar reţiné, sĕ-şi ţie de datorie a contribui cu obolul care-şi după forţele sale pentru scopurile nobile în vederea cărora se aranjézá atari producţii.

Sĕ nu întârziem!

Sĕ dăm dovadă de viu interes cu proxima ocasiune: la *adunarea generală a despărţĕmêntului XXVII, Cohalm.* Sĕ venim cu toţii, sĕ ne facem membri cu toţii, şi sĕ nu fie preot şi dascăl pe teritoriul despărţĕmêntului, care sĕ nu'şi ţină de românéscă datorie şi de fală personală a se numĕra între membrii mândrei nóstre Asociaţiuni!

Şi atunci nemuritorii întemeietori vor priví cu mândrie spre fiii lor, cari ţintesc spre nemurire.

Aurel Paul Bănuţiu.

Dela conferenţele învĕţătoresci.

Protocolul

conferenţei învĕţătorilor din protopresbiteratele Agnita şi Făgăraş, ţinute în Făgăraş, în anul 1901.

Şedinţa I la 5 Aprile, 1901.

In urma cerculariului consistorial din 25 Ianuariu, 1901. Nr. 741 Şcol. şi a convocărei făcute prin comisariul consistorial *Mateiu Voileanu* în numĕrul 33 al ziarului *„Telegraful Român“*, la órele 8 a. m. s'a celebrat în biserica nóstră parochială din Făgăraş sânta liturgie împreunată cu chemarea Duchului sânt, la care au asistat învĕţătorii, după aceea la órele 10 a. m. adunaţi fiind învĕţătorii în edificiul şcólei nóstre confesionale, comisariul consistorial deschide şedinţa cu cuvêntarea, carea se aclude la protocol. (S'a publicat în Nrul 42 al *„Teleg. Român“* Red.)

Se purcede la constatarea membrilor presenţi ai conferenţei pe basa consemnărilor întrate dela oficiile protopresbiterale, şi se constată următoriul resultat:

A. Sunt presenţi din protopresbiteratul *Agnita*: 24 învĕţători, din protopresbiteratul *Făgăraşului:* 33.

Sunt deci presenţi în total 57 de învĕţători.

Se constată şi aceea, că la acéstă conferentă s'a presentat şi învĕţătoriul Simion Sĕcărea din Apahida, sunt deci la conferinţă 58 de învĕţători.

B. Nu s'au presentat *a*) din protopresbiteratul Agnita: Simion Muntean din Chirpĕr, Alecsandru Bêrsan din Coveş, Ioan Tat din Ighişdorful român, Ioan Dragoman din Ilimbav, Emanuil Suciu din Măgărei, Ioan Gregoroviciu din Nocrichiu, Ieronim Hêrţógă din Proştea, Bucur Muntean din Vecerd, Ioachim Trif din Vĕrd, Simion Toda din Zlagna.

b) din protopresbiteratul Făgăraş: Ioan Borzea din Berivoii mici, Guşeilă Negrea din Ludişor, Nicolau Bărbat din Şercăiţa, Panteleimon Nastea din Şinca nouă, Nistor Popa din Veneţia de sus, Ioan Stăneiu din Voivodenii mici.

Nu sunt presenţi deci în total, fără a scusa absenţa, 16 învĕţători.

FOIŞORA

Despre doină.

— Dor şi jale —

de

D. Stoica.

Fie-mi permis pe o clipă, sĕ cutreer cu gândul plaiurile, crângul, codrul, câmpul, satele de-arârdul şi vĕ rog urmaţi-mi, căci v'asigur dinainte, că n'o sĕ vĕ pară rĕu, că aţi perdut în dar clipita.

O sĕ vĕ desfăteze mintea, inima-o sĕ v'o 'ncălḑiască melodia ne'ntrecută, cântecul cu acorduri line, simfonia dela sate. Sta-veţi înmărmuriţi cu toţii de-o începe sĕ vibreze aerul de *doina nóstră* prin livezi şi prin pădure.

Pasĕrile stau şi-ascultă doina óre'ntregi într'una şi mereu îşi dau silinţa sĕ o'nveţe, căci li ciudă, că-al lor cântec este mai pe jos ca doina; şi-apoi *ele* se ţin dóră lăutarii în crâng şi 'n luncă.

Codru 'ntreg înmărmuresce auḑind doinind în vale un flăcău, ce-şi pasce turma, şi cuprins de fiori cântă împreună cu flăcăul şi pe 'ncet învaţă doina şi-o lăţesce 'n lung şi în lat. Frunza verde tresaltă şi natura nu se póte sătura de-atâta farmec.

Părăuţul îşi întocmesce murmurul lin după doină. Stă pe loc din curs isvorul când aude 'n depărtare doina rĕsunând, şi de-i veselă de-i tristă, undele-i o repetézá şi un murmur trist şi vesel se perândă 'n intervale din isvor şi pân' la mare.

Cine n'a auḑit, că vêntul îşi ostóie 'ndat' furia când pe prispa casei cântă o Română îndrăgită, — ca s'audă încătrău îi sbóră dorul, cine-i e şi unde-i este badea, şi apoi cu 'ncetişorul, după ce-a isprăvit fata, îşi iuţesce vêntul sborul şi îl caută pe băditţa, ca sĕ-i spună două vorbe dela draga de departe?

Stelele tresar când nóptea din pridvor rĕsună-un cântec plin de dor şi plin de jale şi sclipesc mai cu văpaiă vrênd sĕ mai înseninezе inima cea pustiită. Luna se ascunde 'n nouri, sĕ nu se vadă că plânge, când duiósele acorduri ale doinei însoţesc nespusa jale a mândruţei, ce deunăzi i-a închis băditţii ochii, — ear' de cântecu-i mai vesel luna stă pe loc şi 'n faţă poţi sĕ-i cetesci bucuria şi simţi farmecul, ce-atuncia 'l împrumută nopţii. Totul amuţesce 'n jur, numai echoul nu tace şi se scusă astfel lunii: „E pĕcat, ca sĕ se piardă fără urmă aceste acorduri, ce spun o poveste întrégă“.

*

Doina'i cântec fără sémăn, farmecul ei îţi dă viaţă. Ea îi cresce pe copii, pe flăcăi ea îi desfată, ea'i nutresce pe bărbaţi, la mormênt pe toţi ea-i duce. Ea-i pentru Român averea, ce nu i-o răpesce nime, ea-i podóba lui de veacuri şi-i va fi cât va fi lumea.

Nou născutul la sosire e întimpinat de doină, care 'l légănă, 'l adorme cu dulceaţă, cu iubire. Şi micuţul tot ascultă în tăcere şi cuminte cum îi cântă mama 'ntr'una, şi cu vremea înţelege şi el nisce vorbe scumpe: *„Nani, nani, puiul mamii“*. De micuţ învaţă doina cu-a ei duioşiă blândă şi aşa nu-i chip şi modru, ca s'o uite.

A crescut de două palme şi 'ncepe la joc cu soţii, şi ear' aude mereu doina şi-o 'ndrăgesce cum nu póte nime altul s'o 'ndrăgească, că în veci nu o mai uită, nici în rĕu şi nici în bine.

A 'nceput sĕ pască vite, luncile 'l admiră mute auḑindu-l cum se 'ngână el şi doina trăgănată, vêntul sprinten le învaţă jocul şi'l lăţesce printre flori şi earbă. Din departe se aude întorcêndu-se cântarea, căci colo lângă pădure o auḑise echoul gornic şi trimise ca s'o 'nveţe vietăţile din luncă, ca nu cumva sĕ piară trecênd dincolo pădurea, că-ar fi pagubă prea mare. Şi e veselă natura, florile pe luncă's mândre şi par'că ar sta sĕ jóce la echourile doinei, gândăceii sbor prin aer, fluturii se sbeguesc, ear' pe créngă-o păsărică imitézá doina, jócă băeţandrii 'ntr'un picior, se trântesc prin érbă veseli, fericiţi ca nime alţii, fermecaţi de doina lor.

Ascultaţi numai talanga cum rĕsună 'n valea verde, cum echoul ei încetul cu încetu 'n nori se pierde. Trişca ciobănéscă face ca pădurea sĕ tresară, ca'n goronii vechi sĕ 'ncépă fără de sfêrşit un frémăt blând, cu atâta duioşie, că şi cerbi şi căpriórе stau şi ascultă, eară ursul se aude imitând doina din vale. Cânii latră-alene, ursul şi-a făcut întórsă calea, oile pasc, păcurarul îşi înécă 'n trişcă jalea. Din tufiş privighitórea îl ascultă cu mult dor şi cu mare bucuriă 'ncepe şi ea mai apoi, sĕ vestiască, că-i sosită primăvara, fluerând ca păcurariul o doină pe deal şi vale prin păduri şi prin răzóre. (Va urma).

C. Au scusat absenţa învĕţătorii din tractul Făgăraşului: Georgiu Taflan din Beclean, Nicolau Ludu din Beclaun, Georgiu Buca din Rucăr, Ioan Stoica din Veneţia de jos.

D. Invĕţătoriul Ioan Munteanu din Bărghiş, tractul Agnitei, s'a însinuat, că va participa la conferenţa din cercul Sibiiului

Se dă cetire ordinului consistorial din 27 Ianuariu, 1901 Nr. 741 prin care s'a împărţit archidiecesa în 18 cercuri, şi s'a ordinat ţinerea de conferenţe pe zilele de 5, 6 şi eventual 7 Aprile, a. c. sub conducerea de speciali comisari consistoriali.

Spre scire.

Se dă cetire ordinului consistorial din 27 Ianuariu, 1901 Nr. 741 prin care pentru conducerea învĕţătorilor din cercul III al Făgăraşului s'a numit comisariu consistorial asesorul consistorial Mateiu Voileanu.

Spre scire.

Pentru provederea agendelor notariale.

Se aleg ca notari învĕţătorii Traian Păcală din Galaţi şi Nicolau Roşca din Făgăraş.

Spre a da şi cu acéstă ocasiune espresiune iubirei şi devotamentului faţă cu Inalt Preasânţia Sa archiepiscopul şi metropolitul nostru Ioan Metianu:

Se trimite din conferenţă telegramă de loialitate, stimă şi iubire.

Intrând în pertractarea obiectelor se pune la ordinea zilei elaboratul: „Escursiunile şcolare“, lucrat de învĕţătoriul Ioan Paicu.

După terminarea cetirei conferenţa în unanimitate:

Constată, că operatul este fórte bine lucrat, conferenţiarului i-se esprimă complăcerea conferenţei.

Se pune la ordinea zilei tema practică din religiune: *Fiul cel pierdut*, pre care a avut în sensul concluselor din tómna anului 1900 sĕ o lucreze fiecare membru al conferenţei.

Preşedintele comisariu invită pe învĕţătoriul *Constantin Pică* sĕ ţină prelegere de model din acest studiu.

După terminarea prelegerei se pune la ordinea zilei discusiunea publică asupra ei.

Spre a preveni din capul locului unei eventuale critici din punctul de vedere al treptelor formale comisariul constată că tema nu a fost lucrată după treptele formale, şi provócă pe prelegĕtoriu a se declara în privinţa acésta. (Va urma).

Revistă esternă

Noul împerat al Chinei. Se raportéză din Sanghai, că prinţul *Tuan* încă tot duce rol decisiv în afacerile imperiului. Planul lui e, ca în cursul călătoriei curţii împĕrătesci (spre a se re'ntórce la Peking), în provincia Hoang-ho, în oraşul *Kai-fong-fu* sĕ deie de ştire prin o proclamaţie, că *împĕratul a fost ucis de bandiţi* şi că fiul lui Tuan, moştenitoriul *Put-Sing* a fost proclamat împĕrat. Impĕrătésa vĕduvă apoi, ca regentă, va designa drept residenţă nouă oraşul *Kai-fong-fu* şi în acest chip cestiunea moştenirei tronului va fi resolvată fără ştirea şi intervenţia puterilor europene. Dacă planul va succede, atunci întrĕ noua residenţă şi întrĕ *Nanking* vor clădi cale ferată.

*

Rĕsboiul Burilor. Pe când presa engleză vestesce necontenit, că soţia lui Botha a călĕtorit la Londra, ca sĕ céră pace, firesce fiind-că Burii nu mai pot continua rĕsboiul, — telegramele mai noue raportéză despre învingeri bure şi dementéză ştirile din zilele trecute despre afirmativele succese ale Englezilor. Astfel o telegramă privată dto 18 Iunie raportéză, că Burii au suprins la Middleburg colóna generalului Beatson şi au bătut'o cumplit; numai cu fugă straşnică a putut scapa de catastrofă. Intrégă tabĕra, trei tunuri, întreg proviantul, tóte vitele de jug, fórte mulţi cai au rĕmas la Buri. Peste două sute de soldaţi au fost făcuţi prisoneri.

O altă ştire din *Köln* pune în frapantă lumină vitejia Burilor şi cavalerismul cu care se pórtă faţă de inimic. Anume „Rhein. Westfalische Zeitung“ raportéză că soţia lui Botha în firul unui interview a spus corespondentului sĕu că Burii în două rĕnduri au făcut prisoner pe generalul *French*, dar' de ambe rĕndurile l'au lăsat sĕ se re'ntórcă la óstea sa. Intâiu *pe cuvêntul de onóre că nu va mai lupta contra lor*, ear' a doua-óră, fiind-că 'şi călcase cuvêntul dat, erau sĕ 'l împusce. A întrevenit însĕ *Kitchener* şi în schimb pentru o miiă de prisioneri buri a esoperat graţiarea şi eliberarea generalului sĕu mincinos.

A mai declarat d-na Botha, că soţul ei împreună cu ceilalţi Buri vor lupta până la ultima rĕsuflare. In cas de lipsă ei pot sĕ continue rĕsboiul ani de zile.

Chestiuni şcolare.

Programa.

esamenelor publice dela gimnasiul rom. gr. or. din Brad.

Miercuri în 20 Iuniu esamenele scripturistice cu privatistii.

Joi în 21 Iuniu: dela 10—12 esamen cu cl. III. normală; dela 3—6 esamen cu cl. IV. normală.

Vineri în 22 Iuniu: dela 7—9 cl. I. g. din Religiune, Magiară, Aritmetică; dela 9—12 cl. II. g. din Romāna, Latina, Geografie; dela 2—4 cl III. g. din Religiune, Istoria Ungariei, Geometria, des; dela 4—7 cl. IV. g. din Latina, Algebra, Germâna;

Sâmbătă dela 8—12 şi dela 2—4 esamenele orale cu privatistii. Dela 4—5 Cant, dela 5—7 gimnastică cu toţi elevii.

Duminecă în 24 Iuniu, după finirea serviciului divin cu docsologie, solemnitatea încheierei anului şcolar, împărţirea premiilor şi a testimoniilor.

Directiunea gimnasiului rom. gr. or. (din)

Brad, în 20 Maiu, 1901.

Georgiu Părău
dir. gimnas.

NOUTĂŢI

„Reuniunea sodalilor Români din Sibiiu“, precum aflăm, arangiază Duminecă la 30 Iunie a. c. în pavilonul de sticlă dela „Hermannsgarten“ o *convenire socială* (în loc de maial) împreunată cu cântări, declamaţiuni şi joc. Eventualul venit curat e menit fondului de 20 bani.

*

Din parlament. Dieta magiară continuă discuţia asupra proiectului de lege despre simplificarea administraţiei. In şedinţa de eri, Joi, proiectul a fost votat ca basă pentru discuţia pe articole. Inainte de a se cere votul camerei, a vorbit prim-ministrul *Széll*, resfirând tóte nedumeririle oposiţiei, care se teme de *statificare*. Ministrul-president a declarat, că va scóte din competenţa organelor administrative chestiile de judecată. Astăzi dieta a întrat în discuţia specială, care probabil va fi terminată în douĕ-trei şedinţe.

*

Greva de la Reşiţa s'a terminat eri diminéţa. Toţi lucrătorii, acceptând marca de controlă şi timpul legal al pausei de după prânz, eri diminéţă la şése ore au întrat în lucru.

*

La şcóla superióră veterinară din Budapesta cu începere de la anul şcolar 1901—1902 se primesc elevi numai cu esamen de maturitate de la gimnasii şi şcóle reale. Pentru elevii cari produc testimoniu de maturitate cu calcul general *bun* sunt sistemizate numĕróse stipendii de câte 600 cor. la an, ear' cei puri eminenţi pot fi împărtăşiţi cu stipendii eventual şi de 800 coróne. Petiţiunile pentru stipendii, adresate ministrului de agricultură şi instruate cu testimoniu de maturitate (în copie) şi cu atestat de paupertate, sunt a se trimite rectorului şcólei superióre veterinare („az állatorvosi főiskola rektori hivatala“) în Budapesta cel mult până la jumĕtatea lunei Iulie.

*

Esamene. Duminecă în 23 Iunie st. n. se vor ţiné esamenele la şcóla nóstră confesională gr. or. din Avrig la care învită pe onoratul public (cu deosebire pe Domniii învĕţători) cu tótă stima. Avrig, în 20 Iunie 1901. *Comitetul parochial.*

*

Inmanuarea deciselor judecătoresci. Mânecând dela mai multe casuri de negligenţă din partea antistiilor comunale în ceea-ce privesce înmanuarea deciselor judecătoresci, ministrul de interne a dat de curênd un ordin, prin care provócă pe respectivele organe sĕ înmanueze la timp actele sosite, punêndu-le în vedere, că întru cât din causa înmanuărilor întârziate ar urma pentru partide vr'o daună, organul vinovat de neinmanuarea la timp va fi luat la rĕspundere.

*

Post de medic. Cu termin până la *1 August st. n.* e escris concurs la postul de medic cercual în cercul *Sângătin* (sediul în Cunţa). Dotaţie: 1200 coróne salariu şi 300 coróne pauşal de călĕtorie. Petiţiunile instruate cu atestate despre starea familiară, aplicarea de până acum, cualificaţia şi depunerea cu succes a esamenului de fisic comitatens au sĕ fie adresate comitelui suprem al comitatului Alba-inferióră în *Aiud* (Nagy-Enyed).

*

Graţiarea studenţilor ruşi. Se comunica din Varşovia, că ţarul a graţiat pe studenţii cari fuseseră osândiţi din causa turburărilor din 4 Maiu. Probabil, că acéstă graţiare va fi urmat din causa evenimentului familiar în familia ţarului.

*

Treceri la biserica ortodoxă. Un numĕr însemnat de familii greco-catolice, emigrate din Galiţia în America, au adresat episcopului ortodox rus Tichon din America sudică o scrisóre în care 'l rógă sĕ fie primiţi în sinul bisericei ortodoxe, din care au fost scoşi strămoşii lor. („Candela“).

*

Mine de aur în Spania. In Galiţia, o provincie a Spaniei, s'au aflat bogate câmpuri de aur, cari conform opiniei specialiste a ingineriului francez Felix *Prot*, în ceea-ce privesce abundanţa aurului rivaliséză cu minele din Transvaal. Acelaşi ingineriu opinéză că pe lângă esploatare chiar şi de 300 tonne la zi, materialul de esploatare nu se va găta nici în trei sute de ani.

*

Un băiat ucis de furnice. Intr'o comună din Austria o femeie fiind la lucru de câmp şi-a lăsat băieţelul sĕ dórmă la umbra unei tufe. Intr'un târziu aude deodată ţipetele băiatului şi alergând la el l'a aflat plin de furnice: obrazul, gura, nările, urechile, ochii, tot era acoperit de micile jivinii. Nenorocitului băieţel nu i-a putut ajuta nici medicul. In scurt timp a murit.

*

Ştiri mĕrunte. In Topoloveţ, Recaş, Ictar, Budinţ, Şuştra etc. (comitatul Timiş) Duminecă nóptea a bătut grindină cum de veacuri de ani nu s'a mai pomenit. Tóte sĕmănăturile sunt nimicite. — In Iaz în 18 a curentei pe timpul unui viscol fulgerul a lovit în casa lui Moise Buru şi a ucis pe fata de 15 ani Rusalina Popoviciu, care cu mai multe prietine se afla în casă ocupată cu lucruri de mână. — In Odessa s'a întêmplat Sâmbata trecută o revoltă antisemită; un crişmăriu evreu a fost ucis, alţi şepte evrei au fost răniţi de mórte, ear' prăvăliile evreesci au fost prădate. — In Căpâlnaş pe timpul când măestrii voiau sĕ pună crucea pe turnul bisericei, noue schelele s'au prăbuşit şi lucrătorii (cinci) au căzut de la înălţime de 24 metri. Archietectul M. Bodó şi zidariul Hanga au murit, ear' ceilalţi trei au fost răniţi de mórte. — In *Becicherecul-mare* a fost povoiu cu rupere de nori; în *Boca* fulgerul a ucis pe fata de 15 ani Ana Junaţ, care suprinsă de furtună la câmp îşi căutase adăpost în coliba jutariului. In *Bobda* fulgerul a ucis pe fraţii Szabó, cari lucrau amêndoi afară la câmp. In *Aurélháza* (Timiş) a fost ucis de fulger Stefan Kiss şi doi fecioraşi ai lui, cari se adăpostiseră sub un copac. — In *Abauj-Szinna* un incendiu a mistuit casele şi clădirile economice a douĕzeci şi şepte familii.

FELIURIMI

Timbrarea robilor. Intr'o archivă s'a găsit următórea ordinaţiune mai înaltă din anul 1684: După ce esperinţa arată, că modul de acum al timbrării nu corespunde din destul scopului, astfel de criminal trebue tractat în chipul următoriu: (Iemnul timbrării) sĕ fie desemnat pe obrazul criminalului cu cărbune din lemn dela spânzurătóre, după aceea acela după desemn sĕ fie tăiat prin gâde cu un fier ascuţit cu care slobóde sânge la cai, apoi presărat cu pulvere de puşcă şi cu manerul de lemn al fierului sĕ fie frecat pe tăetură, până când acela întră destul de afund în obraz.

*

Din pildele lui Solomon: Stricăciuni părintelui este fiiul nebun, şi picătură désă de streşină sunt sfeḑile muerii.

Casă şi avere sunt moştenirea părinţilor, eară dela Jehova este muerea cuminte.

Ascultă sfat şi primesce învĕţătură, pentru-ca sĕ fii înţelept în anii tĕi mai târḑii.

Pe batjocoritoriu bate-'l, ca cel nepăţit sĕ se cuminţéscă, şi pune-'l la cale pe cel înţelegĕtoriu, ca sĕ pricépă cunoştinţa.

Cel ce atacă pe tatăl sĕu şi alungă pe maică-sa, este fiiu rĕu şi lucră mişelesce.

Batjocoritoriu este vinul şi lărmuitóre beutura îmbătătóre, şi tot cel ce se ameţesce cu ea nu va fi înţelept.

Onóre este pentru bărbat de a petrece (departe) de cértă, éră tot prostul se cértă înverşunat.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Candela, fóie bisericéscă literară, redactată de Dr. Em. Voiutschi şi Al. Manastyrski, anul XX fasc. 6 (pe Iunie) a apărut cu următoriul sumariu: „Dogma despre incarnaţiune după doctrina bisericei ortodoxe“, de prof. Dr. Stefan Saghin; „Proverbele lui Solomon, traducere şi esplicare după textul masoretic, de prof. Dr. Em. Voiutschi. Comunicări de interes bisericesc şi alte notiţe.

„Candela“ costa 8 coróne pe an. Administraţia: *Cernăuţi* str. Francisc Nr. 33.

*

„Biserica ortodoxă română“, revistă periodică eclesiastică a Sfântului sinod al bisĕricei autocefale ortodoxe române, anul XXV Nr. 2. (pe Maiu) a apărut cu următoriul sumariu: Acte Oficiale. Mărturisirea şi răbdarea. Amintiri din istoria Bisericéscă. Invierea Lui Christos. Sistemul Filosofico-Teologic al Fericitului Augustin. Literatură Religiósă. Despre persóna lui Iisus Christos. Un raport. Dare de sémă. Raportul Protoereului jud. Romanaţi. Donaţiuni.

Abonamentul: 10 lei pe an. Adresa: Dr. Const. Chiricescu, directorul tipografiei cărţilor bisericesci, Bucureşti, str. Principatele-Unite Nr. 34 (60).

*

Alexandri în ediţie poporală. Institutul de arte grafice „*Minerva*“ din Bucureşti a scos zilele acestea în ediţie poporală poesiile lui Vasilie Alexandri, făcêndu-le accesibile şi pentru clasa mai sĕracă a cărturarilor români. Volumul acum apărut forméză tomul prim din operele complete ale bardului naţional, cuprinde tóte poesiile lui Alexandri cunoscute sub numirile de: Doine, Lăcrimióre, Suveniri, Mărgăritărele, Pasteluri, Legende, Ostaşii noştri şi Altele. Costă 1 leu 50 bani (1 corónă şi 43 până 'n 45 fileri) şi se póte comanda la: Colportagiul Român *V. Rola Piekarski*, în Bucureşti, str. Filantropia Nr. 1.

Salutara întreprindere a institutului Minerva de a scóte în ediţii eftine, pentru popor operele poeţilor şi scriitorilor nostri de valóre şi astfel a da posibilitatea de a şi-le procura până şi celui mai sĕrac om, — o apreciéză fórte nimerit Alexandru *Vlăhuţa* în prefaţa volumului, în care — între altele — scrie următórele:

„Incepeţi cu Vasilie *Alexandri.* Nici nu se mai putea o mai fericită alegere. El, dintrĕ scriitorii noştri, a rĕmas cel mai aprópe de popor, cu inima, cu gândirea, cu graiul limpede, şi cald, şi frumos fără multă meşteşugire. Născut sub o stea norocósă, crescut în larg, în aerul sănĕtos al câmpului şi al fermecătórei dumbrăvi de la Mircesci, — el a fost cucerit de la început de frumseţa doinelor nóstre, ochii lui s'au deschis mari şi visători în faţa minunatelor podóbe ale naturei, sufletul lui senin a beut cu sete din adevĕratele isvórĕ ale poesiei, şi când, mai târziu, chiămarea lui de poet i-a poruncit sĕ cânte — cele dintâiu versuri pe cari le-a rostit, de la sine au eşit turnate pe mĕsura şi 'n bătaia doinei strămoşesci. Drumul lui de aci 'ncolo era hotărît. El a rĕmas pentru totdeauna şi 'n tot ce a scris *bardul poporului român.*

Multe córde au vibrat sub mâna măéstră a poetului de la Mircesci. Dar' ceea ce s'a auḑit mai tare şi mai desluşit, ceea-ce mai ales se resfrânge din tóte cântecele lui, este *iubirea de ţéră.*

In pasteluri, în legende, în piesele de teatru, e pururea stăpânit de aceeaşi caldă şi înălţătóre simţire românéscă, de aceeaşi doioşie şi nestrămutată dragoste pentru tot ce ţine de mândria neamului, de farmecul limbei şi de pămêntul ţerei sale. Cea mai înaltă şi mai puternică întrupare a acestui sentiment e în „Dan, căpitan de plaiu.“

. . . .

„Fie, ca preoţii şi învĕţătorii de la sate sĕ se pătrundă de însemnătatea soliei vóstre şi sĕ-şi pună şi ei — ei mai ales — tótă inima în acéstă operă de întărire, de regenerare a neamului nostru.

Fie, ca acéstă dintâiu carte, în care se cuprind tóte poesiile bardului de la Mircesci, sĕ ducă dorul de muncă şi sfânta iubire de patrie în câmpiile şi plaiurile nóstre, şi pornite într'un ceas bun, sĕ tragă parte largă şi norocósă pentru celelalte cărţi — flori binecuvêntate, pe cari cu dărnicie le aruncaţi în calea geniului viitoriu al României!“

Nr. 29—1901. [87] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea **postului de protopresbiter** în nou înfiinţatul tract protopresbiteral al **Hunedoarei,** prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele.

1. Venitele din parochia centrală Hunedoara, însĕ numai după eventuala devenire în vacanţă a parochiei, deórece actualminte parochia îşi are parochul sĕu.

2. Dotaţiunea protopresbiterală de 1000 coróne, parte din fondurile archidiecesane, parte din cassele parochiale ale tractului.

3. Diurnele pentru visitaţiunile canonice şi visitarea şcólelor şi esmiterea în comisiuni conform regulamentului în vigóre.

Concurenţii sĕ substérnă suplicele lor, conform dispositiunilor şi regulamentelor în vigóre în terminul de sus, Preavenerat. Consistoriu archidiecesan.

Hunedóra, în 29 Maiu 1901.

Comitetul protopresbiteral al tractului Hunedórei.

Titu V. Gheaja
preş. com. şi comisar cons.

George Raiu
notariu comit.

Nr. 362/901. [86] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Dobra se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom“.

1. Dobra, un post de învĕţător şi un post de învĕţătóre, fiecare cu salariu de 800 Cor.

2. Fintoag, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. cuartir şi lemne de foc.

3. Lapugiul superior, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. cuartir şi lemne de foc.

4. Briznic, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. şi cuartir natural.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au sĕ se presenteze în o Dumìnecă sau sĕrbătóre în comunele respectiva spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei cari vor fi aleşi sau instituiţi sunt datori a cânta Dumíneca şi Sĕrbătórea atât în strană, cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au a'şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre, în terminul indicat, subsemnatului oficiu.

Dobra în 5 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Dobrei.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

Casă de vêndare.

Casa din **Schwimmschulgasse Nr. 42**, cu grădină mare, se vinde din mână liberă pe lângă un **preţ moderat**. [77] 3—3

Un tinĕr român cu cel puţin *două clase reale sau gimnasiale* se aplică imediat ca

practicant

în Librăria Tipografiei archidiecesane pe lângă condiţiuni favorabile. Prospecte frumóse pentru viitor.

A se adresa către

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu (Nagyszeben).

Tragerea irevocabilă la
25 Iunie 1901.

Căştigul principal
coróne 30.000 coróne

Losuri „Concordia“
à 1 corónă

recomandă:
Casa de schimb a inst. „Bodencredit“
în SIBIIU.

Nr. 76 9—

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pe s.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10. –		2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		**Budapesta** (gara centrală).		7.10	1.10	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		**Szolnok**		3.22	11.12	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		**P. Ladány**		12.54	Arad	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	**Oradea-mare**	pl.	11.04		11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.18	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.08	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	Maria-Rodna	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.30	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	7.28	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadăşul-ung.		6.54	Pişci	7.37	
8.83	3.50	6.59	5.55	sos.	**Cluş**	pl.	6.13	6.05	7.—	11.01
8.50		8.30	6.11	pl.		sos.	5.24	5.45	6.45	10.46
9.07	4.20	8.59	6.27		Apahida		5.02	Comunicaţ. dir. Buc., Pred., Braş. Teiuş, Arad, Bpsta	6.27	
10.14	4.41	10.29	7.26		**Ghiriş**		3.40		5.12	9.23
10.44	5.53	11 16	7.50		**Cucerdea**	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.24	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.33	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.40	11.50			Vinţul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	6.48	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.11	12.46	8 32	sos.	**Teiuş**	pl.	2.07	3.33	3.38	8.06
12.24	7.32	1.43	8.37	pl.		sos.	1.42	3.18	3.02	8.00
12.53	Dela 1 Iunie circulă Duminecă şi în serbători gr.-or. precum şi în fie-care Joia dela Braşov la Sinaia.	2,17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaş (ungh. Têrnavei) . .		12.56	2.52	2.26	7.35
1.14		2.36			Blaş		12.49	2.51	2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	**Copşa-mică**	pl.	11.50	2.16	1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14	2.14	1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaş		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24	1.42	12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	**Sighişóra**	pl.	9.45	1.14	11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35	1.07	11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Haşfalĕu		9.12	12.53	11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44	11.54	10.03	4.23
6.13		8.32	[illegible]		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apaţa		6.38	11.11	8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	**Braşov**	pl.	5.08	10.26	7.48	2.45
3.55	6.55	11.—	2.19	pl.		sos.	9.27	10.14	5.00	2.18
4.40	7.47	12.26	3.01		Timiş		8.47	9.36	4.05	1.42
5.10	8·19	1.11	3.31		**Predeal**		8.20	9.12	3.32	1.12
11.55	10·25	8.05	9.10	sos.	**Bucuresci**	pl.	3.05	5.40	7.50	9.15
Buc.	Sinaia									

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.30	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6·50	10.00	2.15		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.40
10.56	8.46	1.–	4.15		**Szolnok**		2.49	11.19	4.13	7.32
3.55	11.51	6.05	7.11	sos.	**Arad**	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35	7.18	pl.		sos.	8.57	8.08	10.50	4.06
4.42	—	6.46	—		Glogovaţ		8.45	—	10.38	—
5.03	-	7.06	—		Gyorok		8.24	—	10.14	—
5.14	—	7.16	—		Pauliş		8.12	—	10.00	—
5.35	12.49	7.29	7.56		Maria-Radna		7.57	7.30	9.45	3.27
5.37	—	7.55	—		Conop		7.22	—	9.15	—
6.13	—	8.11	—		Bêrzava		7.05	—	8.57	—
6.58	1.46	8.51	8.54		Soborşin		6.75	6.34	8.15	2.31
7.27	2.05	6.19	9.11		Zam		5.50	6.08	7.41	2.05
7.52	—	9.43	—		Gurasada		5.23	—	7.16	—
8.08	3.27	—	6.33		Ilia		5.13	5.45	7.06	1.39
8.26	—	9.52	—		Branicica		4.49	—	6.43	—
8.52	2.54	10.42	10.00		Deva		4.27	5.19	6.20	1.12
9·06	3.06	10.46	10.11		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.05	1.00
9.52	3 32	11.35	[illegible]		Orĕştia		3.33	4.36	[illegible]	12.12
10.16	—	11.56	—		Şibot		3.13	—	4.55	11.57
10.38	4 00	12·16	11.11		Vinţul de jos		2.53	4.09	4.34	11.40
10.54	4.26	12.34	11.23		**Alba-Iulia**		2 33	3.57	4.17	11.83
11.30	—	1.05	11.45	sos.	**Teiuş**	pl.	2.—	3.33	3.43	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.30	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.58	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.56	11.01
4.12	7.04	1.20	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—		Cic. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.33		2. -	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6.01		7.15
8.34		6.35	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timişóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.09	pl.	**Arad**	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9.43	—
—·	8.01	1.35	7.39	sos.	Timişóra	pl.	8.25	2 00	9.10	—

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 64 Sibiiu, Marţi 12/25 Iuniu 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 5048 Pl. 1901.

CONCURS

La *institutul archidiecesan pedagogic-teologic din Sibiiu* au devenit vacante şi sunt de ocupat **trei posturi de profesori.** Pentru îndeplinirea acestora se publică prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Roman“.

Concurenţii vor avé a subşterne la consistoriul archidiecesan concursele instruite cu documente: că sunt Români greco-orientali şi că au cualificaţiunea de profesor, indicată şi în statutul organic § 122, punct 10, atât pentru secţiunea teologică cât şi pentru cea pedagogică, apoi şi în regulamentul pentru esaminarea candidaţilor de profesură la institutul pedagogic teologic al archidiecesei gr.-or. române din Transilvania votat în 1875; eventual şi alte documente recomandatóre.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste posturi de profesori sunt: în primii trei ani de probă 1600 coróne salariu şi 300 coróne bani de cuartir; ear' după definitivare salariul usitat.

Sibiiu, din şedinţa consistorială dela 4 Iuniu, 1901.

Ioan Metianu m. p.
Archiepiscop.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

IV.

Eu nu sunt în stare a mě esprima în privinţa simţěmintelor, pe cari le are monarchul faţă de noi; atâta însě pot sě spun, fără sě fi consultat cercurile curţii imperiale, că sě aibă pentru noi simpatiile cele mai mari nu póte sě facă pentru noi mai mult decât e silit sě facă.

Esistă în fisică o lege numită legea perseveranţei, pe care Germanul cu mult mai nimerit o numesce „*Trägheitsgesetz*“, o lege care póte fi aplicată nu numai la obiecte ci şi la persóne şi chiar şi la politică, şi al cărei scurt cuprins este: trândăvia în oprirea unei mişcări începute şi în reînceperea unei mişcări încetate, sau în producerea vre-unei schimbări într'o stare de lucruri deja esistentă.

Acéstă lege a trândăviei, o lege a naturei, este de vină la aceea, că şi în politică se schimbă stările esistente numai atunci, când forţa împrejurărilor reclamă în mod imperios o astfel de schimbare.

Arta întrégă constă deci în politică în aceea, ca sě ştii provoca sau crea astfel de împrejurări, a căror forţă este în stare a *constrînge* factorii normativi la schimbarea situaţiunii pe care o ţinem de jignitóre pentru interesele nóstre; şi accentuez cuvêntul „*interese*“, pentru-că drepturi în politică nu esistă, tot aşa după cum nu esistă obligăminte şi *nu există nici morală, fiind dătător de mĕsură în politică principiul jesuitic, conform căruia scopul sfinţesce mijlocul.*

Nu esistă, nici o naţiune care ar avé dreptul de a esista, şi nici una, care ar avé obligămêntul de a perí; nici o naţiune nu merită o sórte mai bună de cât aceea pe care o are, şi îşi dă un atestat de sărăcie de vitalitate, dacă caută a'şi îmbunătăţi sórtea *cerşind favoruri naţionale* sau reîmbunătăţirea sorţii sale dela unul sau altul dintre factorii politici, fie din statul propriu, fie din altă parte.

Cu un cuvênt, cestiunile politice nu sunt cestiuni de drept, ci de *putere*; sunt cestiuni pe cari un comandant isteţ al dujmanilor străbunilor nostri fórte corect le-a cualificat cu cuvintele lapidare: „*Dreptul îl avem în vîrfurile săbiilor*“.

Resultă din cele espuse mai sus, că în lupta pentru realisarea aspiraţiunilor naţionale nu te poţi provoca nici la diplome scrise pe hârtie de pergament, nici la legi tipărite cu cele mai frumóse litere; dar' nici nu însemnéză luptă a cerşi după drepturi în drépta şi în stânga, ori la monarch ori la opinia publică a Europei sau a lumii întregi; şi nu e luptă nici polemia jurnalistică purtată în foile nóstre naţionale cu tóte foile jidano-magiare, nici adunările poporale, în cari se iau cele mai pompóse resoluţiuni, nici protestele, nici adresele de aderenţă, ci lupta aşa cum o înţeleg eu, *este încordarea puterilor fisice şi spirituale, cu scopul de a impune adversariului meu voinţa mea şi a'l sili sě facă ceea ce doresc eu.* Cum îmi închipuesc eu acésta luptă sub împrejurările în cari trăim noi astăzi, o voiu espune mai jos.

Dacă premisele espuse până aici sunt corecte (şi în privinţa corectităţii lor sunt cu plăcere aplecat a întra în discuţiune), trebue sě trag din antecedenţe deocamdată numai câteva conclusiuni, cari pentru cei ce au făcut politica nóstră până în ziua de astăzi nu vor fi prea măgulitóre, dar' în privinţa cărora trebue sě ne lămurim.

Trebue sě constat în prima linie, că noi, aşa după cum ni-am întocmit lupta pentru revendicarea „*drepturilor*“ nóstre naţionale, *nu aveam ce căuta la monarch cu memorandul*, pentru-că monarchul ***nu putea*** sě priméscă deputaţiunea nóstră. Şi chiar şi dacă o primia, *nu ne putea ajuta*; ear' dacă am cerut dela monarch lucruri imposibile, nu avem drept a ne supěra că nu ni-a împlinit dorinţele nóstre nerealisabile. Neavênd motiv a fi supěraţi pe monarch, de órece în privinţa resultatelor politicei purtate de noi trebue sě esclamăm: „mea culpa, mea maxima culpa“, nu avem motiv nici a rupe cu dinastia, căci inaugurarea unei politice antidinastice ar fi pentru noi cei învěţaţi, nu a lupta ci a *cerşí*, fórte desastrósă.

In cadrele monarchiei habsburgice nu ni-ar strica prea mult, după politica pe care am urmat'o până astăzi; dar' totuşi mai mult ni-ar strica decât ni-ar folosí, căci *neputinţa politică dovedită în timp de 50 de ani* nu este mijlocul potrivit a impune cuiva, ear' efectul psychologic al unui curent antidinastic asupra cercurilor normative s'ar puté caracterisa cu zicala română „s'a supěrat văcariul pe sat“.

Dar' mai sunt şi consideraţiuni de altă natură, cari trebuesc sě ne reţină dela inaugurarea unei direcţiuni antidinastice.

Sub dinasticism înţeleg o *crescere politică în sens monarchic,* care are de scop desvoltarea *simţemintelor de dragoste şi de alipire faţă de monarch şi de casa domnitóre.*

Monarchii se sue pe tron şi se despart de el; dinastiile se schimbă, dar' dinasticismul încrescut şi apoi înăscut e neschimbăcios şi esenţa lui se póte definí mai scurt şi cuprindětor prin cuvintele: „Le roi est mort, vive le roi!“

Simţul dinastic prin urmare nu e legat de persónă şi nu e legat nici de dinastie, ci este una dintrě calităţile cari forméză *caracterul unui popor;* acéstă calitate s'ar puté elimina din caracterul nostru naţional fórte uşor în timp de vre-o 40 de ani, dacă am avé motiv; dar' *avem motive a rěmâné cum suntem, pentru-că în casul contrar nu ni-am face noue nici un bine, ci numai rěu,* căci până când vor esista tronuri în Europa simţul dinastic totdéuna va fi marfă cu trecere.

Sibiiu, 24 Iunie n.

Tot ei mai sfătoşi. Confraţii dela Arad, mari şi desteri în a căuta nod în papură, se împedeeă în prim-articolul nostru despre actualul patriarch ecumenic, Ioachim III din Constantinopol, *omul Rusiei,* şi se miră, că noi *tocmai* acum aflăm de prielnic momentul, ca fraţii din România sě cerce a câştiga în Macedonia episcopate *române!* Şi ne întrébă aşa: „Dar' nu ştiu confraţii dela Sibiiu, că la 1896, pe când patriarch era espositura Grecilor, ceva mai slabi ca Rusia, episcopatul pentru Macedonia a fost zădărnicit tocmai din causa intrigilor ruseşti? Ei; se va lăsa de intrigi Rusia acum, când patriarchul este o simplă unéltă rusésců“? —

Drept rěspuns punem o contra întrebare. Nu ştiu confraţii dela Arad, că dela 1896 încóce multe s'au putut schimba; şi că de atunci încóci a urmat visita Regelui Carol la Petersburg şi multe alte lucruri, cari tóte *pot* face, ca aceea la ce s'a împotrivit Rusia la 1896 sě se facă acum *cu concursul ei?* Sau sunt confraţii dela Arad *positiv* informaţi că o astfel de posibilitate e eschisă? Atunci n'am zis nimic.

Propunerea „oportunistă“. In două numere mai recente ne face onórea „*Gazeta Transilvaniei*“ de a se ocupa la loc de frunte cu noi, — recunóscem, în mod fórte obiectiv, — pentru a ne spune aceea ce putea sě ne spună în două şire, anume, că *nu acceptéză* propunerea nóstră oportunistă, de a se solicita *de-a dreptul la guvernul ţerii,* din partea fruntaşilor români, revocarea cunoscutelor ordonanţe ale fostului ministru de interne *Hieronymi*, prin cari funcţionarea partidului naţional român este oprită. Nici o supěrare! Fie-care e în drept a accepta sau a condamna aceea ce propunem noi. De altcum noi nici n'am făcut *propunere.* Ni-am spus numai părerea; am lansat numai o idee; ideea, că cea mai potrivită cale de a ajunge la resultat practic, ar fi, între împrejurările date, aceea de a se pune partidul naţional român, prin fruntaşii sei, în legătură directă cu guvernul. Nu e bună ideea? La coş cu ea! Dar' atunci sě ni-se dee alta mai bună. Pentru-că aşa, cum suntem astăzi, puşi în imposibilitate de a ne consulta, vor recunósce şi confraţii dela „*Gazeta*“ că nu e bine sě rěmânem multă vreme. Ear' până nu ni-se dă altă idee mai bună, sě ni-se permită, ca noi sě ţinem de bună ideea nóstră, pe lângă care militéză şi faptul, că *nici porţile şi uşile destul de bine zăvorite ale temniţelor din Vaţ şi Seghedin, în cari erau înfundaţi memorandiştii,* ***nu s'au deschis înainte de a se face intervenţii şi solicitări la guvernul magiar.*** A fost bună solicitarea atunci? De ce sě nu fie bună şi acum??

Din România.

Convocarea parlamentului român. *Monitorul oficial* al României publică următoriul convocatoriu:

Carol I.

Prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională, Rege al României.

La toţi de faţă şi viitori, sănătate:

Asupra raportului preşedintelui consiliului de miniştri sub No. 541;

Vědênd încheierea consiliului de ministri No. 601 din 5 Iunie 1901;

In virtutea art. 95 din Constituţiune

Am decretat şi decretăm:

Art. I. *Corpurile legiuitóre sunt convocate în sesiune estraordinară pentru ziua de 14 Iunie 1901.*

Art. II. Preşedintele consiliului Nostru de ministri este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în Castelul Peleş, la 7 Iunie 1901.

Carol.

*

Visita generalului Beck la Sinaia. Joi la orele unsprezece şi jumětate a sosit la Sinaia FZM. baron de *Beck*, şeful marelui stat-major al armatei austro-ungare, însoţit de 38 oficeri din statul-major austro-ungar.

La gară a fost salutat de domnii *Wartiade*, şeful casei militare regale, maior *Dumitrescu*, adjutantul principelui *Ferdinand*, şi *Simionescu*, comandantul batalionului de vênători din garnisóna Sinaia.

Dela gară óspeţii au mers deadreptul la castelul *Peleş*, unde li-s'a făcut o primire fórte cordială din partea Suveranilor români.

In onórea lor a avut loc la Castelul Peleş un mare dejun, la care au luat parte — pe lângă MM. LL. Regele şi Regina şi AA. LL. RR. Principele şi Principesa României, sosiţi în Sinaia din adins, în acest scop, în ajun, — şeful marelui stat-major *Beck*, împreună cu generalii şi oficerii de elită cari îl însoţiau; Excel. Sa Pallavicini, ministrul plenipotenţiar al Austro-Ungariei; preşedintele consiliului dl Dim. Sturdza, generalul Comăneanu, Casele civile şi militare regale şi princiare — în total 52 de persóne.

Regele *Carol* a ridicat următoriul toast:

„Cu o vie satisfacţie salut pe Excelenţa vóstră încunjurat de oficerii de elită ai armatei imperiale şi regale în acest loc, care a primit în timpuri o consacraţie specială prin visita M. S. Impěratul-rege, augustul vostru şef suprem.

Mulţămesc călduros Majestăţii Sale findcă a binevoit sě permită ca d-vóstră, dlor, sě vě întruniţi astăzi în aşa de mare numěr împrejurul Meu.

Presenţa dvóstră aci dă o nouă dovadă de escelentele raporturi cari unesc pe România cu puternicul imperiu vecin. Insufleţit de sincera dorinţă, ca aceste raporturi sě se strîngă şi mai mult, ridic păharul meu în sănětatea Majestăţii Sale Impěratului şi Regelui şi a bravei Sale armate.

Providenţa sě protégă pe graţiosul vostru Suveran şi sě-I acórde încă mulţi ani şi deplină putere şi sănětate pentru fericirea şi prosperitatea popórelor Sale credinciόse.

Trăiéscă Majestatea Sa Impěratul şi Regele Francisc Iosif!“

După toastul M. S. Regelui Carol musica a cântat imnul imperial, şi apoi FZM. baron *Beck* a rěspuns, esprimând tótă recunoştinţa sa M. S. Regelui, în persóna căruia armata austro-ungară *admiră calităţile militare cari au făcut sě reiasă la Plevna opera Maiestăţii Sale, peste tot recunoscută în cercurile militare*; mulţămesce M. S. Regelui pentru graţiósa primire şi bea în sănătatea Maiestăţilor Lor, a AA. LL. RR. Principelui şi Principesei şi a familiei regale.

Dejunul s'a terminat la orele $2^{1}/_{2}$.

La 4 óre s'a luat ceaiul în pădure.

AA. LL. RR. Principele şi Principesa Moştenitori au plecat la orele 6, întorcêndu-se în Capitală.

Indată după acésta FZM. baron Beck a plecat, dimpreună cu cei-lalţi ofiţeri, cu un tren special la Braşov.

Cu privire la misiunea avută la Sinaia, *Keleti Értesitö* din Budapesta află, că generalul Beck a fost acolo pentru a învita, în numele Impěratului Francisc Iosif, pe M. S. Regele Carol sě asiste la marile manevre din Septembre ale armatei austro-ungare, ce se vor face în partea de dincolo de Dunăre a Ungariei de sud, prin împrejurimile oraşului Cinci-biserici.

Incendiul din Porceşti.

Mulţămită publică.

In urma durerósei nenorociri din 4 Iun. a. c. prin carea îngrozitoriul incendiu a distrus aprópe jumătate din casele şi clădirile economice ale locuitorilor din com. *Porceşti*, Exelenţia Sa Inaltpreasfinţitul Domn Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Meţianu*, atins de durerea fiilor credincioşi, a fost cel dintâiu care cu cunoscuta-i iubire părintéscă a împărtăşit pe cei nenorociţi atât cu binecuvêntarea Archierésců, însoţită de frumóse poveţe de îmbărbătare, cât şi de însemnata sumă de 400 coróne în numerariu, ceea-ce a produs în sufletele cele mâhnite şi desperate una dintrě cele mai bune impresiuni.

Părintésca îngrijire arătată greu cercaţilor credincioşi, sě o rěsplătéscă bunul D-zeu prin lungirea firului vieţei Esc. Sale, spre fericirea némului şi a bisericei nóstre, şi spre mărirea lui Dzeu.

Predarea ajutoriului s'a făcut la faţa locului prin dl secretar Dr. *Elie Cristea*, rostind celor presenţi o frumósă vorbire de mângăere şi îmbărbătare, carea a fost un adevěrat balsam de alinare pentru cei deprimaţi şi nefericiţi. Totodată a binevoit şi dl secretar a contribui pentru cei nenorociţi, suma de 20 coróne, ear' din partea d-lui căp. pens. *Lucuţa*, a predat suma de 6 coróne; pentru cari ajutóre priméscă marinimoşii domni şi pe acésta cale adânca nóstră recunoscinţă şi mulţămită.

Porceşti, în 22 Iunie s. n. 1901.

Pentru cei nenorociţi:

Toma Dragomir.
paroch gr.-ort.

Dela conferenţele învěţătoresci.

Protocolul

conferenţei învěţătorilor din protopresbiteratele Agnita şi Făgăraş, ţinute în Făgăraş, în anul 1901.

(Urmare)

Invěţătoriul Constantin Pică declară, că el ca învěţătoriu mai vechiu nu are cunoscinţă de treptele formale.

Urméză acuma discusiunea publică.

1. *Nicolau Bugneriu* nu află corectă numirea de poveste în locul parabolei. Copiii ştiu că povestile nu sunt lucruri adevěrate şi 'şi fac ideă falsă despre pilda din Evangelie. Dacă nu folosesce cuvêntul pildă, sě zică atunci întêmplare.

Ceea ce nu scia un elev, învěţătoriul nu cerca, dacă acea nu o scie póte altul, ci o spunea el, cea ce nu este corect.

2. *Galacteon Stelea* află, că s'au făcut repetiţiuni nepotrivite, nu s'au făcut aprofundări etice, ca model de purtare a copiilor către părinţi s'a adus purtarea feciorului, care a rěmas acasă, deşi acela nu s'a purtat frumos faţă cu tatăl sěu.

3. *Bucur Galbincea* arată, că parabola nici nu s'a început bine. Religiunea tractéză lucruri sânte, ceea ce aici nu s'a scos la ivélă. Trebuia sě se arete, că fiul rătăcit este omul, părintele cel bun este Dumnezeu, care primesce pe omul, ce se întórce cu pocăinţă.

4. *Mateiu Mateiu* arată, că a fost bine pusă tema pe o zi, care a urmat după Dumineca în care s'a cetit evangelia cu parabola, şi în care şi Căzania a tractat acea pildă. Din acésta s'a convins învěţătoriul cari elevi au fost şi cari nu au fost atenţi în biserică la cele petrecute acolo.

Invěţătoriul şi fără aplicarea sistemului treptelor formale trebuia sě scótă dela elevi tot ce ştiu ei despre acea parabolă şi numai ce nu sciau elevii trebuia sě vină ca întregire dela învěţătoriu.

După ce în părţi a tractat tot materialul, trebuia reprodus întreg mai întâiu prin învěţătoriu şi apoi prin elevi. E bine sě esplicăm elevilor înainte evangeliile ce vin pe fiecare Duminecă, ca sě-'i facem a fi atenţi în biserică, şi a pricepe evangeliile şi cazaniile.

Conferenţa constată, că cu considerare la pregătirile prelegětoriului lucrarea a fost destul de bună.

Şedinţa II la 5 Aprile, 1901.

Şedinţa se deschide la órele 2 p. m. Se dă cetire respunsului sosit dela Escelenţia Sa Părintele archiepiscop şi metropolit Ioan Metianu la telegrama de loialitate, ce i-s'a trimis din şedinţa primă.

Se ia cu plăcere act de acel rěspuns.

Ilariu Comşa ţine prelegerea de model din limba română: Articolul în plural. Tema a fost tractată după treptele formale.

După terminarea prelegerei se deschide discusiune publică asupra aceleia.

1. *Z. Munteanu* constată, că tema a fost fórte bine tractată, numai cât pluralul substantivelor nu s'a arătat şi după genuri.

2. *G. Cantor* cere sě se observe consecuenţa la numiri. Dacă zicem numěr singular atunci sě zicem plural; ne folosim de numirea singurit atunci sě zicem înmulţit. Trebuia prelegětoriul sě facă evident, că numele proprii personale nu capětă articol. Altcum tema a fost fórte bine lucrată.

3. *I. Paicu* încă accentuéză că tema a fost fórte bine lucrată. Trebuia despărţit articolul de substantiv prin linióră, ca elevii cu atât mai bine sě-l observe. Articolii după genuri nu au fost luaţi pentru acéstă temă, aceea se reservă altei lecţiuni speciale.

4. *Mateiu Mateiu* încă constată că tema a fost fórte bine lucrată. Ce e drept sunt şi gramatici cari pun înaintea articolilor genurile, mai corect este însě sě se iee articolul în singular şi plural, şi apoi sě vină ca nouă lecţiune genurile, după cum a urmat şi prelegětoriul.

Conferenţa constată, că lecţiunea a fost fórte bine lucrată şi predată. (Va urma).

Societatea pentru fond de teatru.

Comitetul *societăţii pentru crearea unui fond de teatru român* a adresat tuturor membrilor acestei societăţi următoriul apel:

Stimate Domnule, Banii adunaţi prin societatea înfiinţată acum 31 de ani cu scopul de a crea un fond, din care cu timpul sě fie posibilă înfiinţarea unui teatru naţional român, a ajuns deja la suma, din care — după părerea bărbaţilor competenţi — se pot începe lucrările pregătitóre pentru întruparea idealului urmărit de acea societate. De un şir de ani opinia publică românéscă cu insistenţă cere aceste lucrări pregătitóre.

In cestiunea acésta §. 21 din Statutele societăţii pentru crearea unui fond de teatru român sună aşa: „Când fondul societăţii se va urca la o sumă, din care s'ar puté realisa înfiinţarea teatrului naţional român, adunarea generală, *convocată anume spre acest scop*, va decide asupra acestei cestiuni.“

In vederea motivelor indicate mai sus, comitetul societăţii pentru crearea unui fond de teatru naţional român, în şedinţa sa din 12 Iunie n. a. c.. a decis sě pună în aplicare paragraful citat din Statutele societăţii. Astfel în adunarea generală, ce se va ţiné estan la Şimleul-Silvaniei (Szilágy-Somlyó), în zilele de 1—3 August n., se va pune la ordinea ḑilei convocarea unei adunări generale cu scopul de a decide asupra înfiinţării teatrului român.

Fiind cestiunea acésta de mare importanţă, ne-am ţinut datori a Vě îndrepta şi pe acésta cale atenţiunea D-vóstră asupra ei rugându-vě totodată, ca sě binevoiţi a participa în persónă la adunarea generală dela Şimleu, pentru-ca sě contribuiţi cu sfatul şi votul D-vóstră la resolvarea norocósă a înfiinţării teatrului român. Dacă însě vi-ar fi imposibil sě Vě presentaţi în persónă la adunarea generală amintită şi totuşi aţi dori, ca părerile D-vóstră în acéstă mare cestiune de cultură românéscă sě fie cunoscute acelora, cari au sě decidă afacerea, Vě rugăm sě binevoiţi a comunica aceste păreri în scris comitetului cel mult până în 15 Iulie n. a. c.

Vě atragem de altfel încă de pe acum atenţiunea asupra împrejurării, că în Anuarul IV al societăţii pentru crearea unui fond de teatru român, ce se va distribui membrilor în ḑilele apropiate, se cuprinde şi un studiu amănunţit despre înfiinţarea teatrului la Românii din Ungaria şi Ardeal. Din şedinţa comitetului societăţii pentru crearea unui fond de teatru român, ţinută la Braşov în 12 Iunie n. Cu tótă stima: *Iosif Vulcan*, preşedinte, *Vasile Goldiş*, secretar.

Revistă esternă

Părechia regală a Portugaliei a sosit alaltăieri la Funchal pe insula Madeira, unde a fost întimpinată cu mare însufleţire. Vasele de rěsboiu engleze, spaniole, americane şi germane, cari ancorau în Porto-Santo, trimise sě facă părechei regale onorurile, la sosirea acesteia au dat salve de tunuri.

Mâne părechia regală va pleca la St. Maria, în 28 la Fayal, în 1 Iulie la Graciosa, în 2 Iulie la insula Augra, ear' de acolo la insula St. Miguel. La Lissabona se vor reîntórce în 11 Iulie.

*

Demonstraţie albaneză — pentru Italia. Sâmbătă a fost mare demonstraţie înaintea consulatului italian din *Scutari*, ca rěspuns la discursul ministrului de esterne *Prinetti* în camera italiană. Mulţime de mii şi mii de popor a mers la consulat aclamând Italia, unde prin o delegaţie au predat consulului o adresă în care albanezii esprimă guvernului italian şi camerei deputaţilor mulţămită pentru acţiunea desvoltată în interesul albanezilor.

*

Rěsboiul Burilor. De la plecarea dnei Botha, ca sě se întâlniască cu Krüger, planul ştirilor referitóre la rěsboiul din Transvaal îl ocupă comentariile şi combinaţiunile asupra scopului acestei întâlniri. Din parte engleză se făcea mare svon în jurul aserţiunei — emanată tot din isvor englez, — că misiunea dnei Botha e sě mijlocéscă pace la guvernul englez şi sě înduplece pe presidentul Krüger a lega pace, fie şi în condiţiuni mai puţin favorabile. Aceste svonuri au fost de repeţite-ori dementate prin inseşi declaraţiunile dnei Botha, de cuprinsul că scopul călětoriei sale la Haga e regularea unor afaceri financiale. Anume, familiile Burilor, rěmase a casă, ori căḑute în prinsóre la Englezi, şi-au eshauriat aprópe de tot mijlócele de traiu, aşa că multe din ele, din cele prisonere, sunt avisate numai la ce capětă de la aceia în a căror prinsóre se află. Acésta însě, din mai multe consideraţiuni, e periculos pentru Buri. De aceea misiunea dnei Botha e sě arete lui Krüger starea în care se află cei rěmaşi a casă şi sě mijlocéscă pe séma lor ajutóre din banii aduşi de Krüger în Europa. (Când a plecat din Transvaal, Krüger luase cu sine o fórte mare parte din banii statului). Se raportéză din Haga, că dna Botha la întâlnirea cu Krüger i-a enarat plângênd miseria şi neajunsurile de a casă, şi că şi Krüger a plâns

---

FOIŞORA

Despre doină.

— *Dor şi jale* —

de

D. Stoica.

(Urmare).

E sosită primăvara! Totul se însufleţesce şi s'aprinde de razele primăverii. Ui, Ileana cât de mândră-i, că l'a vě̦ḑut azi pe George. Are drept, căci nu e altul mai voinic în întreg satul, dar nici fată mai frumósă şi cuminte nu e alta ca Iléna. S'au věḑut odat' pe luncă şi de-atuncia pace bună, nu-i modru de-a se uita, ba l'am auḑit pe George, că decât făr' de Ileana mai bine ar vrea sě móră. Ear' Ileana de nu-l vede numai o zi, e lucru mare, nu-i mai stau minţile 'n cap, nu mai scie ce mai face, strică numa 'n loc sě drégă. O de-aţi sci ce greu aşteaptă până sě rěsară luna, sě'l întâlnéscă pe George. Pe când simte că-o sě vină, ese singură la pórtă. Stă, aştéptă, de nu vine o cuprinde un dor şi-o jale şi începe sě cânte; numai doina e în stare sě-i mai aline dorul. Ascultaţi cum se jelesce:

Afară-i lună şi bine
Şi bădiţa nu mai vine,
Or îi rěu, or nu-i e bine,
Or nu-i e gândul la mine.

George n'a venit sěrmanul, căci i-a spus mama Ilenii, că la pórta ei odată sě nu-l mai vadă, că-i rěu. Stă duios şi-ascultă doina rězimat de stîlpul porţii şi peptul i-se sfăşie şi par'că 'l cuprind fiori.

Au trecut la mijloc zile de când nu s'au mai věḑut. Sěrile 'l auḑi pe George jeluindu-se:

Cine n'are dor pe vale
Nu sci luna când rěsare
Şi nóptea câtu-i de mare.
Cine n'are dor pe luncă
Nu sci luna când se culcă
Şi nóptea câtu-i de lungă.

Li-a fost dragostea stricată şi alt leac nu mai e de-acuma; numai doina le mai póte uşura din pepturi greul, căci prin ea vorbesc iubiţii trimiţêndu-şi din departe

pe cel vênt — câte-un cuvênt
şi pe lună — voiă bună
ear' pe stele — dor şi jele.

De n'ar fi doina, ce-ar face? Ce pěcat ar fi de ei, căci s'ar trece p'astă lume făr' de nici o mângăere.

Dar' pe câmp ce drag rěsună doina! Ascultaţi cum ciocârlia imitéză pe plugarul, care mulţămit doinesce apucând plugul de córne, sě rěstórne cea din urmă brézdă 'n holdă. Lucru a mers încet şi 'n voiă, nici nu ştiu de obosélă boulenii, dar' nici el, căci doina 'l face par'că tiněr, cu putere. Când se 'ntórce acasă spre séră, cântă eară pe lângă boi mulţămit că i-a dat domnul ajutor la muncă şi astăzi.

Dar' când vine secerişul? Cum tresare întreg câmpul, lanurile cum se plécă când s'aud pe tot întinsul cântece de fată mare, de flăcăi şi de femei. Sórele mai drag strălucе şi s'aprinde la auḑul cântecelor, ce se 'nalţă prin věsduch până la nori. Auḑiţi cum cântă-o fată:

Dorul meu pe unde plécă
Nu-i pasěre sě-'l întrécă.
Dorul meu pe unde umblă
Nu-i pasěre sě-'l ajungă.

Până ce clipesci odată
Inconjură lumea tótă
Pân' clipesci de douě-ori
A sburat mai sus de nori.

Un flăcău vecin cu fata vine la rênd cu cântatul:

Părăuţ cu apă rece
Dare-ar D-zeu sě sece,
Sě rěmână numai tina
Sě mě iubesc cu vecina,
Sě rěmână ghicăşei
Sě voiască şi ai mei.

E 'n farmec întreg câmpul, e atâta voiă 'n el. S'aprind chiar şi bětrânii şi încep şi ei cu doina. Un moş ce légă snopii s'aude începênd:

De-aş mai fi odată june
Aş şti péna cum se pune,
Aş pune-o după ureche
Şi-aş merge seara la fete —.

şi nici nu gătase moşul, când cei tineri începură sě zimbiască dându-şi cóte. Şi rîd toţi cu chef, — şi eată că şi-o babă 'şi drege glasul, nu se lasă mai pe jos, vrea sě arate, că şi ea ştie o doină:

De-aş mai fi odată fată
Aş şti rochia cum se pórtă,
Aş şti iia cum se cóse —

chiotul şi rîsul însě n'o lăsară sě sfîrşiască.

Sórele e pe sfinţite şi e roşu 'ntreg apusul, par'că nu se îndură nici el, ca sě lase atâta voiă şi sě nu mai fie martor la atâta frumuseţă, sě nu mai audă *doina* cea atât de mândră.

Il mângâie 'nsě speranţa, că şi mâne sě va 'ntórce şi astfel îşi ia ziua bună vesel, blajin, roşu la faţă. (Va urma).

Despre operaţiunile strategice sunt puţine ştiri, şi de însemnătate secundară. Ear' referitoriu la pace o telegramă din *Bruxella* dto. 22 Iunie raportéză, că în cercurile bure de acolo se manţine insistent ştirea, că guvernul olandez va face în curênd demersuri pentru începerea tratativelor de pace.

*

Un mare duce rusesc la Sofia. Cum se vestesce din Sofia, mare-ducele *Alexandru Mihailovici* la începutul lunei viitóre întrĕ zilele 1—10 va sosi la Burgas ori la Varna, de unde însoţit de principele Ferdinand va călĕtori la Sofia. Până la Varna mare-ducele va face călĕtoria pe cuirassatul „Roslislav“.

Chestiuni şcolare.

Ordinea esamenelor

la şcóla elementară capitală română gr.-or. din Braşov la finea anului şcolastic 1900—1901.

Esamenele publice se ţin Sâmbătă, Luni şi Marţi, în *16*, 18 şi 19 Iunie st. v. în sala festivă a gimnasiului nostru, în ordinea următóre:

Sâmbătă, 16 Iunie: dela 8—9 ore a. m. clasa I/*a* de băeţi, învĕţător: R. Frateş, dela 9—10 ore a. m. clasa I/*b* de băeţi, învĕţător: C. Muşlea, dela 10—11 ore a. m. clasa II/*a* de băeţi, învĕţător: D. Marcea, dela 11—12 ore a. m. clasa II/*b* de băeţi, învĕţător: N. Oancea jun., dela 2—3 ore p. m. clasa III/*a* de băeţi, învĕţător: Şt. Popovici, dela 3—4 ore p. m. clasa III/*b* de băeţi, învĕţător: I. Vătăşan, de 4—4½ ore p. m. cântări cu cl. IV/*a* şi *b* învĕţător: N. Stoicovici, dela 4½—5 p. m. gimnastica cu cl. IV/*a* şi *b* dela 5—6 ore grădinăritul cu cl. IV/*a* şi *b* învĕţător C. Muşlea.

Luni, în 18 Iunie: dela 8—9 ore a. m. clasa IV/*a* de băeţi, învĕţător: N. Stoicovici, dela 9—10 ore a. m. clasa IV/*b* de băeţi, învĕţător: Ios. Aron, dela 10—11 ore a. m. clasa I/*a* de fetiţe învĕţător: I. Aron, dela 11—12 ore a. m. clasa I/*b* de fetiţe invĕţătóre: H. Rusu, dela 2—3 ore p. m. clasa II/*a* de fetiţe învĕţător: Z. Butnar, dela 3—4 ore p. m. clasa II/*b* de fetiţe învĕţătóre: Elef. Stinghe, dela 4—5 ore p. m. clasa III de fetiţe învĕţător: I. Dariu.

Marţi, în 19 Iunie: dela 8—9 ore a. m. clasa IV de fetiţe, învĕţător: N. Bârsan, dela 9—10 ore a. m. clasa V de fetiţe, învĕţător: N. Oancea sen. dela 10—10½ cântări cu clasa IV şi V de fetiţe învĕţ.: N. Stoicovici, dela 10½—11 grădinăritul cu cl. IV şi V de fetiţe înv.: N. Oancea sen.

Lucrurile de mână ale elevelor din cl. II—V sunt espuse sub decursul esamenelor în sala de esaminare, învĕţătóre: Elena Rusu.

Eserciţiile în jocuri etc. se ţin cu copiii şi copilele din şcóla Froebeliană a bisericei Sf. Nicolae, Duminecă în 17 Iunie st. v. dela 10—11 ore a. m. tot în sala festivă a gimnasiului; învĕţătóre: M. Bogdan.

Esamenele din studii cu elevele din Internatul Reuniunei Femeilor Române din loc, se ţin Marţi, în 19 Iunie st. v. dela 3—4 ore d. a. tot în sala gimnasiului; învĕţăt. M. Bogdan.

Esamenul practic din economia casnică (menagiu, croitoria, cusutul cu maşina etc.) se ţin cu elevele din Intern. Reun. Rom. din loc, în localul internatului, *Duminecă în 24 Iunie* st. v. dela 3—5 ore p. m.; învĕţătóre: Carolina Teclu, directóra Internatului.

Lucrurile de mână ale acestor eleve vor fi espuse în decursul esamenului în sala de studii a Internatului.

Duminecă, în 24 Iunie st. v. după serviciul divin, la care vor participa toţi elevii şi elevele se va încheia anul şcolastic 1900—1901, cu cetirea clasificaţiunilor şi împărţirea premiilor în sala cea mare a gimnasiului.

La esamenele acestea, precum şi la festivitatea de încheiere a anului şcolastic, se invită, cu tótă stima, părinţii elevilor şi elevelor, binevoitorii şi amicii acestor şcóle.

Braşov, în 29 Main 1901.

Direcţiunea.

NOUTĂŢI

F. Z. M. Beck la Sibiiu. Vineri séra a sosit la Sibiiu şeful statului-major al armatei austro-ungare, generalul baron de *Beck*. La gară l'au aşteptat toţi oficerii superiori, liberi de serviciu, din garnisóna Sibiiului, în frunte cu comandantul corpului de armată, generalul *Probszt*, precum şi representanţii autorităţilor civile, în frunte cu comitele suprem al comitatului, dl *Thalmann*. Primariul oraşului, dl *Drotleff* a rostit un frumos discurs de binevenire, la care ilustrul óspe a rĕspuns, că e încântat de frumósa primire ce i-s'a făcut pretutindenea în Ardeal, din partea întregei poporaţiuni, *fără deosebire de naţionalitate şi religiune.* Va raporta despre acésta fidel la preaînaltul loc. Stradele prin cari a trecut Escelenţia Sa, venind dela gară, erau frumos decorate şi iluminate; ear piaţa mare şi strada Cisnădiei, până la „*Impĕratul Roman*“, înţesată de lume. Sâmbătă diminéţa Escelenţia Sa a plecat cu un tren special la *Turnul-roşu*, de unde s'a reîntors la ora unu d. a. A luat masa la „*Impĕratul Roman*“, ear' cu trenul de patru şi jumĕtate a plecat la Viena, în mijlocul unor noue ovaţiuni. In suita Escelenţiei Sale se afla şi căpitanul *Domăsnian*, Român din graniţa lui *Doda*.

*

Şcolar. Incheierea anului şcolar la şcóla elementară de fete a Reuniunei femeilor române din Sibiiu se face Mercuri, în 26 Iuniu a. c. la órele 11 a. m. — *Direcţiunea.*

*

Dela Braşov ni se scrie: *Examenul oral de maturitate la gimnasiul nostru din Braşov* s'a ţinut Vineri şi Sâmbătă, în 21 şi 22 a lunei curente st. n., fiind comisari din partea guvernului dl *Kuncz Elek*, din partea Consistorului Il. Sa dl archimandrit *Dr. Il. Puşcariu.* Succesul a fost frumos, obţinênd din 18 inşi 5 nota generală de *fórte bine*, 8 nota de *bine* şi 4 nota de *suficient*; unul a fost îndrumat la repeţirea examenului din un studiu, la Septembre.

Nota generală de fórte bine au obţinut-o:

Damian David, Pavel Guşeilă Negrea, Avram Imbróne, Stefan Mircan şi Nicolae Orghidan.

Nota gen. de bine au obţinut-o:

Cornel Traian Albu, Nicu Danielopolu, Vasilie Glăjariu, Demetriu Greceanu, Vasile Motóşcă, Vasile Neguţ, Aurelian Oancea, Vasile Voina.

Maturi cu suficent:

Miron Moldovenescu, Ioan Montani, Gheorghe Ņavrea, Remus Perian.

*

Societatea studenţilor în medicină din *Bucuresci* în şedinţele din 20 şi 27 Maiu st. v. şi-a constituit pe anul 1901—1902 următoriul comitet: president I. Mănescu-Călăraşi, vicepresidenţi G. Vrabie şi N. Buşilă, secretariu general G. Stoicescu, cassariu C. Demetrian, bibliotecariu M. Negoescu, secretari de şedinţă V. Panaitescu, N. Racoveanu şi N. Constantinescu.

Societatea edă revista medicală „Spitalul“ (fondată la 1880) cu apariţie de câte douĕ-ori pe lună.

*

Convenire socială. „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu învită la *Convenirea socială* împreunată cu cântări, declamaţiuni şi joc, ce se va arangia *Duminecă, la 17/30 Iuniu 1901* în pavilonul de sticlă din grădina Hermann. Corurile se dirigéză de dl Candid Popa, învĕţător la şcóla de aplicaţiune de pe lângă seminariul „Andreian“. O parte a eventualului venit curat este destinată fondului pentru cumpĕrarea unei case cu hală de vêndare. Din şedinţa comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, ţinută la 20 Iuniu n. 1901. Victor Tordăşianu, preşedinte. Ioan Apolzan, notariu. Inceputul la 7½ óre séra. Preţul de întrare: 1 corónă de persónă. Suprasolviri benevole se primesc cu mulţămită şi şe vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de întrare — séra la cassă.

Program: Motto: „Uniţi în cuget şi simţiri, Cântăm cântări de înfrăţiri“. 1. „Eată ziua triumfală“, cor mixt de W. Humpel. 2. *a*) „Sus opincă“, cor bărbătesc de I. Vidu. *b*) „Musicanţii dela Praga“, cor bărbătesc de Th. Krause. 3. „Triumful amorului“, de T. Speranţă, declamată de d-şóra Elena Baciu. 4. *a*) „Nevasta care iubesce“, cor mixt de G. Musicescu. *b*) „Stăncuţa“, cor mixt de G. Musicescu. 5. „Dragoste învrăjbită“, de George Coşbuc, declamată de Nicolau Bratu, culegĕtor-tipograf. 6. „Logojana“, cor mixt de I. Vidu. După producţiune vor urma jocurile naţionale „*Căluşerul*“ şi „*Bătuta*“.

*

Bani noi în România. La 28 Iunie st. n. se vor pune în circulaţie în România monedele noue de doi bani şi un ban. Aceste monede au pe avers efigia regelui Carol cu inscripţia „Carol I. Rege al României“, ear' pe revers emblema ţerii, anul 1900, cuvêntul „România“ şi indicaţiunea valórei („2 bani“, „1 ban“).

*

Incuragiarea literaturei nóstre comerciale. Aflăm, că institutul „Albina“ a procurat pe séma sa 50 de esemplare din opul: „Introducere în contabilitate şi contabilitatea în partidă simplă“ scris de profesorul dela şcóla comercială superióră din Braşov I. C. Panţu. Sprijinul şi încuragiarea, ce se dă astfel literaturei nóstre comerciale, care abia a început la noi Românii, este cu atât mai remarcabil, cu cât scim, că şi până acum institutul „Albina“ a stăruit în direcţiunea acésta, tipărind pe cheltuiala sa mai multe cărţi de specialitate pe terenul economic-comercial, precum: Introducere în sciinţele comerciale, Manual de dreptul cambial, Merceologia şi Technologia mărfurilor, Corespondenţa comercială şi Anuarul financiar al băncilor. Iniţiativa în privinţa acésta se datoresce directorului esecutiv al institutului „Albina“, d-l Parteniu Cosma, care a dovedit, că înţelege necesitatea, ca paralel cu desvoltarea nóstră economică, sĕ se desvólte şi o literatură a sciinţelor comerciale, ca astfel publicul român sĕ se pótă iniţia în cunoscinţele, ce-i sunt indispensabile în viaţa practică si ca institutele nóstre, conform esemplelor dela alte institute din strĕinătate, sĕ sprijinéscă cărţile bune, menite a popularisa sciinţele economice, comerciale şi financiare. Carţile bune nu trebuesc numai tipărite, ci şi sprijinite, ca sĕ se lăţéscă în păturile poporului, căci numai în chipul acesta se vor îndemna diferiţi autori a scóte publicaţiuni din ce în ce mai bune şi mai folositóre. Iniţiativa d-lui Cosma merită tótă lauda şi este de dorit, ca şi celelalte institute românesci sĕ facă ca „Albina“. („*Gazeta Trans*“).

*

Regele şi regina Sêrbiei — la ţarul. Se raportéză din Belgrad, că regele *Alexandru*, în conţelegere cu guvernul sĕu, şi-a esprimat încă înainte de asta cu o lună dorinţa de a face împreună cu soţie-sa visită la ţarul. Consulul sêrbesc din Petersburg a notificat acum la Belgrad, că ţarul primesce cu mare bucurie visita pĕrechei regale. In urma acestui avis regele şi regina Sêrbiei vor pleca la Petersburg probabil pe la începutul lunei Septembre.

*

Titlul episcopului romano-catolic din Alba-Iulia. Vineri comisiunea petiţionară a dietei ţinênd şedinţă a fost luată la desbatere adresa conventului ev. reformat din Transilvania în contra ordinului ministerial prin care episcopului rom. catolic din Alba-Iulia i-se recunósce titlul de „episcop al Transilvaniei“. In firul desbaterei ministrul de culte şi instrucţiune publică a declarat, că pentru delăturarea neînţelegerilor şi nemulţămirei ivite în legătură cu acéstă cestiune de titlu s'a vĕḑut îndemnat sĕ deie o circulară tuturor municipiilor, în care a enunţat, că titlul acela nu e nimic altceva de cât simplu un vechiu titlu istoric, care de la 1405 până la 1848 ocură în 64 legi, întrĕ cari şí în legile ce conţin înarticularea păcii de la Viena şi a celei de la Linz, apoi în legile din 1848 şi în mai multe legi ardelene şi chiar şi în art. I. din 1751, citat ca contra-argument în adresa numită, ocură de douĕ-ori acel titlu, *care însĕ nu are nici un atribut ce ar atinge starea de drept public a episcopilor celorlalte biserici.* Dacă adresa i-se va estrada, el (ministrul) va rĕspunde bucuros petenţilor şi 'i va asigura de nou, că folosirii titlului cestionat nu i-se póte atribui nici un fel de o astfel de însemnătate de drept public, care sĕ loviască în egalitatea de drept a confesiunilor, ba trebue chiar considerată ca eschisă ori-ce interpretare de înţelesul ca-şi-cum titlului de „episcop al Transilvaniei“ al episcopului rom. catolic i-s'ar puté atribuí vr'o însemnătate vătĕmătóre pentru starea de drept a celorlalte biserici.

*

Prima profesóră. Ministrul de culte şi instrucţiune publică a numit pe *Varvara Tedeschi*, fostă până acum învĕţătóre la şcóla superióră de fete din Seghedin, *profesóră la o şcólă medie.* Dşóra Tedeschi e prima femeie care în Ungaria şi-a câştigat diplomă de profesóră şi a fost numită profesóră la şcóle medii.

*

Alegerea de medic în Măidan s'a sĕvîrşit în 17 Iunie a. c. Spre marea nóstră surprindere trebue sĕ anunţăm că atât de bine apreţiatul medic român Dr. Grecu, care după stăruinţele unora încă competase, a rĕmas în minoritate la alegere, reuşind un străin. Causa principală a căderei candidatului român au fost înşişi alegĕtorii români — că altfel de alegĕtori dóră nici n'au fost — cari parte s'au arătat indiferenţi, parte au lucrat pentru candidatul străin.

Cu cea mai mare părere de rĕu luăm notiţă de acest fapt. Ne tot plângem şi văităm şi în sus şi în jos, şi apoi ca şi în casul de faţă, de multe-ori pricina nĕcasurilor nóstre la locul prim zace în indiferentismul dintre noi înşine. („Drapelul“)

*

O fetiţă mâncată de porci. In Subotiţa o femeie ducêndu-se la oraş a lăsat a casă pe cei doi copilaşi ai ei în grija frăţiorului lor de zece ani. Acesta mai târziu s'a dus de a casă şi el, ear' mititeii rĕmânênd singuri şi celui mai mărişor venindu-i pofta sĕ se jóce prin curte a lăsat pe sorióră-sa singură în culină, unde întrând porcul şi neaflând de mâncare s'a apucat de copiliţă. I-a ros ochiul drept şi i-a muşcat bucăţi de carne de pe obraz şi de pe trup. La ţipetele copiliţei au alergat vecinii s'o scape, dar' până au sosit ei porcul o mutilase oribil.

*

Contra falsificărilor de vinuri. Ministrul de interne a dat de curênd un ordin de cuprinsul, că acei comercianţi de vinuri în pivniţele cărora se va afla vin artificial, vor fi pedepsiţi în înţelesul legii de transgresiuni chiar şi dacă vinul artificial e numai ca zălog în posesia lor, avênd totodată sĕ supórte spesele esaminării chemice a tuturor vinurilor din pivniţele lor.

*

La şcólele de gornici (păzitori de pădure) din Királyhalom, Vadászerdő, Lipotujvár şi Gurghíu (Görgényszentimre) se primesc tineri de etate între 17—35 ani. Cererile de primire sunt a se adresa prin primărie la ministrul de agricultură cel mult până la sfêrşitul lunei curente. La cereri sunt a se aclude: atestat medical, atestat de conduită (purtare morală), a se arĕta şí că petentul ştie cetí şi scrie şi socotí, cum şí că împlinitu-şi-a ori nu datorinţa militară. Cei primiţi pe cheltuéla lor au sĕ plătiască 300 coróne pe an, ear' cei primiţi pe cheltuéla statului nu plătesc nimic. Cei cari doresc sĕ fie primiţi pe cheltuéla statului au sĕ alăture la petiţie atestat de paupertate. Cursurile duréză doi ani.

*

Arestări în massă. In oraşul *La Valetta* de pe insula Malta zilele trecute au fost arestaţi deodată patruzeci şi trei locuitori ai oraşului, întrĕ ei şí un preot, fiind-că s'a constatat că plănuiseră sĕ arunce în aer catedrala.

*

Din Banfi-Huedin primim invitare la petrecerea de vară împreunată cu concert şi producţiune declamatorică teatrală, ce se va aranja acolo în 7 Iulie n. c. din incidentul adunării despărţĕmêntului *Hida-Huedin* al „*Astrei*“. Venitul curat e destinat pentru întemeerea unei biblioteci centrale a despărţĕmêntului.

*

Ştiri mĕrunte. In jurul *Orşovei* fac mari pagube muscele columbace, mulţime de vite au fost ucise de aceste jivinii veninóse. — Dr. Petru *Anca* în 18 Iunie a făcut înaintea comisiunei esaminătóre din Budapesta censura de advocat. — Ministrul de finanţe a prolungit terminul pentru schimbarea (pe jumĕtate valórea nominală) a crucerilor vechi şi jumătăţilor de cruceri. — In comuna Farkasd în cursul săpării unei fântâni pâmêntul s'a prăbuşit pe patru ómeni cari lucrau în fundul grópei la adâncime de 8 metri.

FELIURIMI

Corabia lui Noe. Un învĕţat anglez a descifrat din hieroglifele unei table de pămênt de origine din biblioteca lui Asurbanipal, unul dintrĕ regii anticei Ninive, păstrată in Museul Britanic din Londra, descrierea amănunţită a corabiei lui Noe. Deslegarea acésta confirmă ipotesa, că legenda biblică despre diluviu îşi are originea în basmele asiriene. — După tradiţiunea assirienilor corabia lui Noe de fapt a fost un edificiu plutitoriu de mari dimensiuni. Lungimea corabiei a trecut preste 788 cubiţi, ceea-ce corespunde la 648 metri; lăţimea cea mai mare a dat 410 cubiţi, respective 336 metri. Bordul a fost 660 cubiţi de lung şi 150 cubiţi de lat. Prin urmare de ambe laturele corabiei a fost destul loc pentru câte un ambit destul de larg. La ambe capetele edificiului a fost larg imperialistic. Dintre animale, pe cât se vede din însĕmnările tablei, descifrate până acum, au fost următórele animale pe corabie: dromedari, cămile, boi, mule, asini, vite cornute, oi, capre, antilope şi iepuri, mai departe mai multe specii de paseri, a căror şir îl închee porumbii, rondunelele şi corbii. După versiunea biblică precum este ştiut, Noe a slobodit mai pe urmă un porumb, care i-a adus apoi o ramură de oliv. Legenda asirienilor însĕ susţine, că corbul a fost paserea aceea, care a dat de scire mai întâiu lui Noe, că apele s'au retras în alvia lor.

Posta Redacţiunei.

Rotbav. Numerii ceruţi ţi se vor trimite. Poesia am primit'o, dar' nu o putem publica. Din principiu evităm publicarea de poesii.

Nr. 29—1901. [87] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea **postului de protopresbiter** în nou înfiinţatul tract protopresbiteral al **Hunedoarei,** prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele.

1. Venitele din parochia centrală Hunedoara, însĕ numai după eventuala devenire în vacanţă a parochiei, deórece actualminte parochia îşi are parochul sĕu.

2. Dotaţiunea protopresbiterală de 1000 coróne, parte din fondurile archidiecesane, parte din cassele parochiale ale tractului.

3. Diurnele pentru visitaţiunile canonice şi visitarea şcólelor şi esmiterea în comisiuni conform regulamentului în vigóre.

Concurenţii sĕ subştérnă suplicele lor, conform disposiţiunilor şi regulamentelor în vigóre în terminul de sus, Preavenerat. Consistoriu archidiecesan.

Hunedóra, în 29 Maiu 1901

Comitetul protopresbiteral al tractului Hunedórei.

Titu V. Gheaja
preş. com. şi comisar cons.

George Raiu
notariu comit.

Nr. 362/901. [86] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Dobra se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom“.

1. Dobra, un post de învĕţător şi un post de învĕţătóre, fiecare cu salariu de 800 Cor.

2. Fintoag, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. cuartir şi lemne de foc.

3. Lapugiul superior, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. cuartir şi lemne de foc.

4. Briznic, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. şi cuartir natural.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au sĕ se presenteze în o Dumìnecă sau sĕrbătóre în comunele respectiva spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei cari vor fi aleşi sau instituiţi sunt datori a cânta Dumíneca şi Sĕrbătórea atât în strană, cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au a'şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre, în terminul indicat, subsemnatului oficiu.

Dobra în 5 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Dobrei.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

Un tinĕr român cu cel puţin *douè clase reale sau gimnasiale* se aplică imediat ca

practicant

în Librăria Tipografiei archidiecesane pe lângă condiţiuni favorabile. Prospecte frumóse pentru viitor.

A se adresa către

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu (Nagyszeben).

Tragerea astăséră la 8 óre!

Tragerea irevocabilă la
25 Iunie 1901.

Căştigul principal
coróne 30.000 coróne

Losuri „Concordia“
à 1 corónă

recomandă:
Casa de schimb a inst. „Bodencredit“
în SIBIIU.

Nr. 76 10—

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10.—		2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		**Budapesta** (gara centrală).		7.10	1.10	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		**Szolnok**		3.22	11.12	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		**P. Ladány**		12.54	Arad	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	**Oradea-mare**	pl.	11.04		11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.18	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.08	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	Maria-Rodna	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.30	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	7.28	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadăşul-ung.		6.54	Pişci	7.37	
8.83	3.50	6.59	5.55	sos.	**Cluş**	pl.	6.13	6.05	7.—	11.01
8.50		8.30	6.11	pl.		sos.	5.24	5.45	6.45	10.46
9.07	4.20	8.59	6.27		Apahida		5.02	Comuoicat. dir. Buc., Pred., Braş. Teiuş, Arad, Bpsta	6.27	
10.14	4.41	10.29	7.26		Ghiriş		3.40		5.12	9.23
10.44	5.53	11 16	7.50		**Cucerdea**	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.24	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.33	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.40	11.50			Vinţul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	6.48	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.11	12.46	8 32	sos.	**Teiuş**	pl.	2.07	3.33	3.38	8.06
12.24	7.32	1.43	8.37	pl.		sos.	1.42	3.18	3.02	8.00
12.53	Dela 1 Iunie circulă Duminecă şi în serbători gr.-or. precum şi în fie-care Joia dela Braşov la Sinaia.	2.17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaş (ungh. Têrnavei) . .		12.56	2.52	2.26	7.35
1.14		2.36			Blaş		12.49	2.51	2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	**Copşa-mică**	pl.	11.50	2.16	1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14	2.14	1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaş		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24	1.42	12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	**Sighişóra**	pl.	9.45	1.14	11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35	1.07	11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Haşfalĕu		9.12	12.53	11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44	11.54	10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apaţa		6.38	11.11	8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	**Braşov**	pl.	5.08	10.26	7.48	2.45
3.55	6.55	11.—	2.19	pl.		sos.	9.27	10.14	5.00	2.18
4.40	7.47	12.26	3.01		Timiş		8.47	9.36	4.05	1.42
5.10	8·19	1.11	3.31		**Predeal**		8.20	9.12	3.32	1.12
11.55	10·25	8.05	9.10	sos.	**Bucuresci**	pl.	3.05	5.40	7.50	9.15
Buc.	Sinaia									

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.30	2.10	8.50	pl.	Viena.	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6·50	10.00	2.15		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.40
10.56	8.46	1.—	4.15		**Szolnok**.		2.49	11.19	4.13	7.32
3.55	11.51	6.05	7.11	sos.	**Arad**	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35	7.18	pl.		sos.	8.57	8.08	10.50	4.06
4.42	—	6.46	—		Glogovaţ.		8.45	—	10.38	—
5.03	—	7.06	—		Gyorok		8.24	—	10.14	—
5.14	—	7.16	—		Pauliş.		8.12	—	10.00	—
5.35	12.49	7.29	7.56		Maria-Radna		7.57	7.30	9.45	3.27
5.37	—	7.55	—		Conop.		7.22	—	9.15	—
6.13	—	8.11	—		Bêrzava		7.05	—	8.57	—
6.58	1.46	8.51	8.54		Soborşin		6.75	6.34	8.15	2.31
7.27	2.05	6.19	9.11		Zam		5.50	6.08	7.41	2.05
7.52	—	9.43	—		Gurasada		5.23	—	7.16	—
8.08	3.27	—	6.33		Ilia		5.13	5.45	7.06	1.39
8.26	—	9.52	—		Branicica		4.49	—	6.43	—
8.52	2.54	10.42	10.00		Deva		4.27	5.19	6.20	1.12
9·06	3.06	10.46	10.11		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.05	1.00
9.52	3 32	11.35	10.43		Orĕştia		3.33	4.36	5.19	12.12
10.16	—	11.56	—		Şibot		3.13	—	4.55	11.57
10.38	4 00	12·16	11.11		Vinţul de jos		2.53	4.09	4.34	11.40
10.54	4.23	12.34	11.23		**Alba-Iulia**.		2 33	3.57	4.17	11.83
11.30	—	1.05	11.45	sos.	**Teiuş**	pl.	2.—	3.33	3.43	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.30	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.58	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.56	11.01
4.12	7.04	1.20	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**.		—		Cic. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.33		2. -	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare.		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6.01		7.15
8.34		6.35	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.32		4.25

Arad—Timişóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.09	pl.	**Arad**	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9.43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timişóra	pl.	8.25	2 00	9.10	—

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 65 Sibiiu, Joi 14/27 Iuniu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Nr. 5048 Pl. 1901.

CONCURS

La *institutul archidiecesan pedagogic-teologic din Sibiiu* au devenit vacante și sunt de ocupat **trei posturi de profesori.** Pentru îndeplinirea acestora se publică prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Roman“.

Concurenții vor avé a subșterne la consistoriul archidiecesan concursele instruite cu documente: că sunt Români greco-orientali și că au cualificațiunea de profesor, indicată și în statutul organic § 122, punct 10, atât pentru secțiunea teologică cât și pentru cea pedagogică, apoi și în regulamentul pentru esaminarea candidaților de profesură la institutul pedagogic teologic al archidiecesei gr.-or. române din Transilvania votat în 1875; eventual și alte documente recomandatóre.

Emolumentele împreunate cu fiecare din aceste posturi de profesori sunt: în primii trei ani de probă 1600 coróne salariu și 300 coróne bani de cuartir; ear' după definitivare salariul usitat.

Sibiiu, din ședința consistorială dela 4 Iuniu, 1901.

Ioan Metianu m. p.
Archiepiscop.

Festivitățile poporale în lumină culturală.

In istoria culturală a tuturor popórelor, menite a avé un rost istoric, întâlnim instituții cari sunt cualificate de a scóte din ogașa obicinuită viéța lor psichică și a îndrepta cursul acesteia spre țarinele mănóse, ce o impresóră. Este recreator pentru sufletul unui individ momentul în care póte se se smulgă din obicinuitul de tóte zilele și sĕ-și îndrepteze ochiul seu sufletesc spre regiuni străine, cu noue și necunoscute peisagiuri. De aici sufletul seu, odichnit de greul vieții, 'și redobândesce putere nouă, 'și recâștigă inspirație la o nouă muncă, se restauréză pe deplin, căci privirea sa se premenesce la noue și înviorătóre aspecte.

Nu mai puțină trebuință are și spiritul unui popor de ivirea unor atari clipe, în cari și el sĕ se recreeze, și el sĕ-și reîmprospeteze forțele usuate, și el sĕ-și redobândéscă firea veselă, doritóre și însuflețitóre spre o nouă și stăruitóre muncă. In spiritul comun al popórelor *viéză aceleași forțe*, ca și în spiritul indivizilor, numai pe o scară mai întinsă și în o massă mai estinsă. Cumcă așa se rapórtă lucrul, e mai presus de ori-ce îndoială, când ne gândim, cum poporul din însași firea sa și-a croit momente de distracție, ocasiuni de petrecere și recreare, pe cari în mod spontaneu și așa zicênd instinctiv le cultivă cu multă predilecțiune.

Cum însĕ știut este, că *clasele diriguitóre* ale popórelor, ajunse la o maturitate în cultură, au căutat și caută mereu sĕ *studieze* și *utiliseze pulsațiunile* firesci din viéța psichică a popórelor, natural că popórele mai sus puse în cultură vor pricepe mai bine și vor sci folosí, în profitul cultivării popórelor, mai cuminte impulsele culturale, isvorîte din massele poporului. Nu putem deci decât sĕ ne simțim prea plăcut atinși în orgoliul național, când vedem, că și la clasele inteligente ale neamului nostru din acéstă patrie a început sĕ se observe de câtva timp încóce o manifestație, care denotă o înțelegere a direcțiunii culturale indicate. O atare manifestație privesc eu în inițiativa luată de inteligința sibiană în scopul de a aranja *o sèrbătóre poporală* cu ocasia adunării generale a „*Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român*“ ce se va ținé anul acesta în Sibiiu. Acéstă idee, ivită mai anii trecuți în alte părți tot la atare ocasie, merită tótă considerarea și *îmbrățișarea cu căldură* din partea acelora, cari pot contribuí la o realisare a ei, în mĕsură cât mai deplină și mai mulțămitóre. Ideea nu e nouă; după cât îmi este mie cunoscut, inteligința nóstră i-a dat în timpurile mai noue atenție în „*Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedórei*“, care cu o rară pricepere a știut sĕ împreune, cu ocasia adunărilor ei, acest factor cultural, și a priceput sĕ atragă poporul și sĕ'l alipéscă de inteligință, făcêndu-l sĕ înțelégă, că *inteligința* eșită din massele poporului numai spre *binele* și *fericirea* acestuia e *hotărîtă* și voesce sĕ lucreze.

Incât atinge însĕ poporul nostru, la el găsim sĕrbările poporale întrebuințate din vechime cu un deosebit cult. Așa bine cunoscut ne este tuturor serbarea *Bănățenilor* numită „*Ruga*“, de asemenea serbarea *Crișenilor* cu numele „*Nedeie*“. Acestea sunt sĕrbători poporale, în stil mai mare, cari se *ridică* óre-cum preste *caracterul lor local* și împrumută un caracter de natură mai generală. Altcum fie-care ținut 'și are sĕrbătorile proprii, se înțelege, mult puțin în *colorit religios*, după cum *religiósă* e și *firea Românului*. Jocul dela „*Găina*“ în *Dumineca* după *Stul Petru*, care a atras deja atenția străinilor asupra-și și a fost comentat și în scrieri literare, deși și-a *perdut mult* din *forma* sa de odinióră, totuși mai sustă și astăzi și se privesce de un loc de convenire a *Moților* cu cei de pe văile *Crișurilor.* Din punct de vedere al *culturei poporului* ar merita sĕ se facă de competenți o *descriere minuțiósă* a tuturor serbătorilor poporale, ca astfel *etnologul* priceput și *psichologul social* sĕ pótă face *studii comparative* și pe basa acestora sĕ abstragă *legile firei și caracterului* poporului român. Până se vor fi terminat atari *lucrări monografice* în tóte direcțiunile, zadarnice remân ori-ce încercări cu *chestionare* de a *afla și stabili individualitatea etnică* a neamului nostru.

De ce óre le atribuim noi atâta importanță acestor fel de serbări?

Scurt și precis: pentru-că în ele se reoglindéză productele naturale, isvorîte din însași firea Românului; apoi pentru-că ele sunt chemate de a abate din alvia obicinuită fluviul vieții psichice a acestui neam și astfel a-i aduce recreare și a-i da condiția higienică a însănĕtoșării.

Nu de puțină valóre este și contactul cu *inteligința*, — „*spiritus regens*“-ul ori-cărui popor, sĕ mai adaugăm și folosul ce-l trage poporul din contactul reciproc în urma schimbului de idei și pățănii, și iată *cuintesența* folóselor mari, ce pot resulta din atari întâlniri solemnele. Dela sine se înțelege, că în cumpĕnă trage fórte mult spiritul de organisare și arangiare de cari sunt conduși ce-i ce-și iau asupra-și o așa nobilă sarcină, cari pe lângă zel și inspirație trebue sĕ aibă: o cultură vastă, o pricepere în obiceiurile și datinele poporului, o orientare perfectă în mișcările culturale moderne și o cunoscință a istoriei popórelor. In lipsa acestora rĕmânem la zicala Romanilor „*ut fecisse videatur*“. Frații din *Regat* sub ministeriul *Spiru Haret* și în trecut și și azi dau dovedi, că sciu face întrebuințare de acest puternic mijloc cultural.

Sub respectul acesta însĕ merită tótă lauda *Germanii* din Imperiul german, căci aici serbătorile și jocurile poporului sunt puse pe primul plan de muncă culturală. Un deputat din *Reichstagul german* mai anii trecuți a ținut un fórte instructiv și entusiast discurs *în favorul serbătorilor poporale.* S'a constituit și *o societate* cu menirea de a promova aceste instituții, care de curênd a lansat un apel, ce s'a afișat pe tabla négră a tuturor universităților și a fost primit cu aplaus de tinerimea germană. Tendința acestei societăți e de a *prinde în mrejele ei tinerimea*, binesciind, că ea e mai accesibilă pentru noue curente și că e cel mai bun conductor pentru de a face sĕ străbată în massele mari ale poporului atari institute binefăcĕtóre.

Nu putem revendica pentru seclul trecut, cu atât mai puțin pentru cel actual: *crearea acestor instituții*, căci o întâlnim și în evul de mijloc, în așa numitele *turniere* ale cavalerilor, dar' apoi o găsim mai pregnant exprimată la *Greci* în jocurile: *olimpice*, *pitice*, *isthmice* și *nemeice.* Cine nu știe, de ce însemnătate culturală erau aceste instituții?

Cât de mult nu prețuia cununa de laur adusă de pe câmpul de întrecere, unde se țineau aceste jocuri?. . .

Cel ce pricepe *rostul istoriei* popórelor, cel ce știe sĕ strabată în *fondul* cultural al timpului în care trăesce, cel ce 'și ia *sborul spre înălțimi ideale,* cel ce *nu* prețuesce *banul* de *bunul suprem* al *lumei*, va ști sĕ înțelégă că a *cultiva* și a *sprigini sĕrbătorile poporale,* însemnéză a *lucra* în modul cel mai sigur la *emanciparea spiritului* unui popor de sub *povara crasului materialism* și a-i da sbor spre înălțătorul *idealism.*

Sĕ îmbrățișăm deci toți și din tóte puterile festivitatea poporală, proiectată a se ținé în Sibiiu cu ocasiunea adunării generale de est-an a „*Asociațiunei*“. Ear' cei însărcinați cu aranjarea ei, sĕ'și pună întréga minte și întréga inimă în serviciul causei, pentru-ca succesul sĕ fie desĕvêrșit. In deosebi fruntașii nostri dela sate se nu uite a esplica din vreme poporului însemnătatea festivităților poporale, și sĕ facă din vreme tóte pregătirile, ca serbarea proiectată sĕ iase spre bucuria poporului, spre fala și mândria inteligenței, și în folosul nostru, al tuturor Românilor!

Dr. Petru Șpan.

„Ilustrul patriot“.

Nimic nu remâne nerĕsbunat în lumea acésta. Mai curênd sau mai târdiu trebue sĕ i-se înfunde celui-ce una vorbesce și alta face, sau, cum zice proverbul unguresc: predică apă și bea vin.

Lui *Ugron Gábor* deputat, politician și șef de partid, i-s'a înfundat de mai multe-ori. Tocmai pe când rostea cea mai strașnică filipică în dieta magiară în contra întrebuințării limbei germane din partea autorităților magiare, în afacerile interne ale armatei comune, i-s'a dovedit, că el însuși, *Ugron Gábor*, a adresat ministrului comun de rĕsboiu o petițiune *germană*, terminată cu „*gehorsamster Diener*“.

Și pe când rostea, cu altă ocasiune, o sdrobitóre vorbire în contra întregei instituțiuni a armatei comune, i-s'a pus sub nas contractul ce'l are legat cu ministeriul comun de rĕsboiu, cu care stă în raporturi de contrahent, avênd sĕ'i lifereze *ovĕs.*

Dar' mai rĕu i-s'a înfundat acuma, cu destăinuirile ce le face prietinul seu *Rimler*, un aventurier politic, dat afară din postul destul de frumos ce 'l avea în ministeriul comun de esterne.

Omul acesta a edat o broșură la Paris, în care 'l presentéză pe *Ugron* într'o lumină fórte ciudată. E vorba în broșura cu desvĕlirile, apărută în limba franceză și cea germană, despre aceea, că *Ugron* a căutat în străinătate *bani*, pentru-ca cu ajutoriul lor sĕ'și organiseze partidul și sĕ pótă întra întărit în parlamentul magiar, pentru a face acolo propagandă *cu succes* în scopul ruperii legăturilor cu tripla alianță și a legării unei alianțe franco-ruse-austro ungare.

Va sĕ zică, el, *Cato*, care condamna corupția la alegeri și trimitea fulgere și trăsnete asupra celor-ce cumpĕrau voturile cu bani, nimicind astfel convingerea și independența cetățenilor, a umblat singur sĕ pună mâna pe bani, pe mulți bani, pentru-ca sĕ facă asemenea!

Iată un politician magiar, care merită titlul ce i-'l da într'o scrisóre vrednicul seu amic *Rimler* de: „*ilustru patriot*!“ Intru adevĕr — *ilustru*!

Nu ne putem estinde asupra tuturor desvĕlirilor ce se fac în broșura lui *Rimler*, în care sunt reproduse scrisori de ale lui *Ugron* și alte documente, pe cari Rimler nu le-a putut scutura din mânecă; ci pe basa celor cuprinse în ea stabilim pe scurt următórele puncte de acusă ridicate în contra lui *Ugron*:

Ugron a început tratări, prin Rimler, cu un representant al guvernului francez, va se zică *cu o putere străină*, în chestia legării unei alianțe, care e contrară alianței triple, corĕspundĕtóre intențiunilor și politicei *Corónei*; ear' în scopul acesta a avut și el, Ugron, intrevederi cu ministrul francez de esterne *Delcassé.*

Ugron a cerut în schimb, pentru serviciile ce le va aduce cu partidul seu Franciei, nimicind influența Germaniei asupra monarchiei nóstre, și făcênd posibilă legarea unei prietenii intime între Austro-Ungaria și Francia: *înființarea unei bănci mari în Budapesta*, cu capital francez, ale cărei venite, sau o parte din venite, sĕ cadă *în favorul partidului lui Ugron*, pentru a le folosi în scopuri politice de partid, parte pentru susținerea de gazete, parte *pentru acoperirea speselor de alegere pentru dietă!*

Și aici e aici! El, *Ugron*, care cu gura a condamnat tóte actele de corupțiune la alegeri, și și-a timbrat neamul din care face parte de corupt şi coruptibil din motivul, că *numai pe bani merge la urnă*: a căutat sĕ pună mâna pe bani, ca şì el tot astfel sĕ'şi ducă la urnă poporul, pentru a-i da votul!

Şi culmea e, că *Ugron* nici nu neagă lucrul acesta. O spune în declaraţia publicată în numĕrul de Dumineċă al ziarului „*Magyarország*“ că e fórte adevĕrat: a avut intenţiunea sĕ înfiinţeze o bancă franceză în Budapesta, al cărei venit sĕ cadă (în parte) *în cassa partidului seu* (compus din şepte ómeni!) şi că în privinţa acésta a avut întrevedere cu ministrul de esterne al Franciei, dar' — *fără resultat*; şi acesta e singurul lucru pe care'l regretă. Neagă însĕ, că ar fi făcut *concesiuni politice naţionalităţilor* nemagiare din Ungaria, lucru cu care asemenea îl acusase *Rimler*; pentru-că, veḑi Dómne, adevĕrata crimă este numai acésta: apropierea de naţionalităţi!

Presa magiară, precum şi cea din Austria, îl condamnă rĕu pe Ugron pentru intenţionatele sale *operaţiuni financiare*, şi Sĕcuiul cu greu se va puté spăla de pata ce i-a făcut'o amicul seu *Rimler*, care pe deasupra a mai depeşat de la Paris, unde se afla, că a plecat cu trenul la Budapesta, pentru a *dovedí* şi cu alte documente, încă nepublicate, că tot e adevĕrat din ce a scris despre Ugron în broşura cu pricina.

Dar' descurcese Ugron cum ştie şi cum póte din încurcătura în care a întrat; pe noi lucrul puţin ne privesce. Ce voim a remarca este, că pe când noi suntem timbraţi de trădători de patrie dacă ni-se trimit mici ajutóre dela fraţii din regat pentru ridicarea vre-unei biete de şcóle, sau pentru repararea vre-unei biserici: eată Magiarii cum umblă în strĕinătate după parale *în scopuri politice*! Asta e moralitatea politică în Ungaria? Şi ómeni ca Ugron sĕ fie judecătorii noştri în chestii de patriotism??. Dar' încheiem cum am început: nimic nu rĕmâne nerĕsbunat în lumea acésta!

Dela conferenţele învĕţătoresci.

Protocolul

conferenţei învĕţătorilor din protopresbiteratele Agnita şi Făgăraş, ţinute în Făgăraş, în anul 1901.

(Urmare)

Se pune la ordinea zilei tema designată în conferenţa din anul trecut: „*Materialul pentru anul prim de şcólă din fie-care obiect de învĕţămênt*, avênd de basă planul din normativul şcolar votat la anul 1882, cu care lucrare au fost însărcinaţi membrii conferenţei Ioan Capĕtă, Mateiu Mateiu, şi Ioan Paicu.

După ce se ascultă lucrarea membrului *Idan Paicu*, care a tractat materia numai singur, apoi cea a membrilor Ioan Capĕtă şi Mateiu Mateiu, cari au lucrat laolaltă, se iau următórele concluse:

1. *Religiune.* Materialul din normativ e bine ales. La cele din normativ s'ar mai puté adaoge: Semnul crucei, unele istoriórе morale chiar şi în şcólele cu un învĕţătoriu, unele poesii religióse, cum e: Dómne tu ne-ai ajutat; Cerescule Impĕrate“ în fine după ce vor scí ceti şi scrie: „Sciu sĕ scriu, sciu sĕ cetesc“.

Din istoria biblică sĕ se iee numai nascerea şi pruncia lui Iisus şi a lui Ioan Botezătoriul până la întâlnirea la Iordan.

Aceste ca tipuri de vieţuire morală.

2. *Limba română.* Materialul din normative e bine ales, cel mult s'ar puté omite pasagele în cari se cere sĕ se facă idei aperceptive despre părţile corpului omenesc, deórece acelea vin tractate ca bucăţi de cetire numai cătră finea abecedariului, şi în anul prim cu greu se póte ajunge până acolo.

3. *Limba magiară.* Materialul e bine ales, altcum din acest studiu cu greu se póte face ceva în anul prim de şcólă, chiar şi la şcóle cu doi sau mai mulţi învĕţători.

4. *Comput.* Materialul e bine ales. La nici un cas sĕ nu se iee numerii preste 10, ci se rĕmânem la operaţiuni cu numeri 1—10.

5. *Cântările.* Ar fi de dorit, ca cântările sĕ se propună la olaltă cu celelalte despărţĕminte, şi possibil de una şi aceeaşi persónă chiar şi la şcólele cu mai mulţi învĕţători.

6. *Gimnastică.* Materialul e potrivit.

Se pune la ordinea zilei tema: *Comuna politică*, ca lucrare practică de învĕţătoriul *Ioan Popa.*

După terminarea aceleia se deschide discusiunea publică.

Ilariu Comşa arată, că pe trépta a doua nu s'a lucrat nici destul nici întru tóte corect.

S'a vorbit de virilisti şi nu s'a spus cine sunt virilisti.

Chirion Adămoiu arată, că în general lucrarea a fost cam slăbuţă pe tóte treptele, singură ţinta a fost bună. Trebue însĕ sĕ fim cu considerare la împrejurarea, că prelegĕtoriul e om tinĕr, care numai acuma a absolvat cursurile pedagogice în cale privată, şi nu a putut face practică la seminariu.

Ioan Paicu reflectéză la aceea, că prelegĕtoriul n'a susţinut disciplina, n'a dat definiţiuni bune, şi apoi definiţiunile nu le-au indus elevii în caiete.

Nicolau Aron vede cel mai mare defect în aceea, că prelegĕtoriul nu a fost bine pregătit.

Stefan Angel arată, că s'au folosit termeni necunoscuţi elevilor: naţionalitate, meserie etc. cari nu s'au esplicat elevilor.

Conferenţa află lucrarea de suficientă ca dela un începĕtoriu.

Se pune la ordinea zilei tema: *Roua şi bruma*, ca prelegere practică de Ioan Ciungară.

După terminarea aceleia se deschide discussiune publică.

Traian Păcală arată, că tema a fost fórte bine predată. Puţine observări totuşi are. Prelegĕtoriul nu a spus că nu se forméză totdéuna rouă, de pildă când e vênt, când e nor, apoi a făcut prea multă analisă.

Ioan Paicu se alătură la constatările în general ale antevorbitoriului şi mai adaogă, că nu s'a ilustrat pentru ce nu se forméză róuă sub coperiş.

Chirion Adămoiu constată, că nu s'a făcut prea multă analisă, din contră cu cât facem mai multă analisă, cu atâta este mai bine, căci scormonim tóte ideile aperceptive ale elevului.

In acest înţeles vorbesce şi Galacteon Stelea.

Conferenţa constată, că tema a fost fórte bine lucrată şi predată.

Cu acestea şedinţa se termină la órele 7 séra. (Va urma).

„Asociaţiunea“, despărţ. Hida-Huedin.

Convocare.

Comitetul despărţĕmêntului „Hida-Huedin“ al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ prin acésta convócă adunarea cercuală pe 7 Iuliu 1901 în B.-Huedin (B.-Hunyad) şi învită cu tótă onórea pe toţi membrii şi pe toţi aceia, cari se intereséză de „Asociaţiune“ şi doresc a promova interesele ei, sĕ participe la acéstă adunare a despărţĕmêntului, carea se va ţiné după următoriul

Program:

1. După întrunirea în localul destinat pentru ţinerea adunării: deschiderea acesteia prin directorul-preşedinte al despărţĕmêntului.

2. Exmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal al adunării.

3. Raportul comitetului despre activitatea despărţĕmêntului.

4. Raportul cassariului, conţinênd raţiociniul de pe anul expirat şi proiectul de budget pe anul venitoriu.

5. Exmiterea comisiunilor:

a) pentru încasarea taxelor şi câştigarea de membri noi pentru „Asociaţiune“;

b) pentru censurarea raportului comitetului;

c) pentru censurarea raportului cassariului conform punctului 5.

6. Disertaţie conform §-lui 37. din statute.

7. Rapórtele comisiunilor exmise conform punctului 6, şi deliberarea asupra lor din partea adunării.

8. Eventuale propuneri.

9. Exmiterea a doi delegaţi, cari sĕ represinte despărţĕmêntul la adunarea generală a „Asociaţiunii“.

10. Inchiderea adunării prin preşedinte.

Din şedinţa comitetului despărţĕmêntnlui „Hida-Huedin“ ţinută în

B.-Huedin, în 18 Iunie st. n. 1901.

Ioan Pop, director-preşedinte. — *Dr. Andreiu Pop*, notrariu-controlor.

Esamene în Turcheş (Săcele).

— 7 Iunie st. v.

Printr'o fericită întêmplare putui lua şi eu parte la esamenele ce ĕst an se ţinură la şcóla nóstră elementară, cari esamene de multă vreme nu le-am mai cercetat.

Eşit din aceste şcóle cu întemeiat renume, — căci renumite sunt ca pepiniere de băeţi inteligenţi în general şcólele secelene, în special *Turcheşul* şi *Satulung*, ceea-ce cu pipăibile date ne arată de o serie de ani anuarele gimnasiului din vecinul Braşov, — 8 ani de zile fui reţinut de studiile gimnasiale, apoi de cele universitare, aşa, că după marele şi 'ndelungatul rĕstimp îmi părú un ce de tot atrăgĕtor şi ademenitor gândul de a mai vedé, cum şi ce ştiu băeţii din satul nostru.

In deosebi amintindu-mi trecutul frumos al acestei şcóle voiam a face o comparaţiă întrĕ învĕţămêntul contimporan copilăriei mele şi cel nou, ba dispunênd de cunoscinţe pedagogice sĕ 'ncerc a-mi face şi eu reflexiunile mele.

Drept sĕ vĕ spun, plin de încredere, că nivoul cel vechiu de învĕţămênt nu e perdut, mi-am îndreptăt paşii spre edificiul destul de imposant al şcólei dominând prin admirabila-i posiţiune întreg satul şi avênd în faţă biserica, — la ceea-ce nu arare-ori îţi vine gândul, că aceste 2 instituţiuni de conservare a românismului în Turcheş au fost puse vis-à-vis, ca mutual sĕ emuleze întru implinirea misiunei lor.

*

Sub presidarea comisarului tractual dl paroch Dr. *Vas. Saftu* decurseră esamenele în 7 Iunie st. v. a. m. începênd primul despărţĕmênt şi terminând al şéselea. Un public destul de numĕros asista la esamen.

Peste tot esamenele au succes admirabil, escepţionând despărţĕmintele învĕţătoriului Gerasim Comanescu, care fu nota discordantă în mai bunul succes general. Dl comisar a fost peste tot mulţămit cu progresul elevilor, conducênd esamenele, ca în totdeauna şi acum cu deosebit tact şi ţinută pedagogică, ceea-ce trada pe bărbatul espert şi versat mult în chestii pedagogice, căutând a înfiltra băeţilor atât în vorbirea de încheere, cât şi la rĕspunsuri *iubirea de neam.*

Fericit preludiu al succesului esamenelor a fost esamenul primei clase, condus de bravul şi harnicul învĕţătoriu: *Vas. Ivan.* Dl Ivan mi-s'a părut un om înzestrat cu frumóse cunoscinţe, în deosebi pedagogice, un tact şi pricepere în a cunósce pe micii băeţi, cum rar am putut esperia la învĕţători nu de sate, ci de oraş, şi în gândul meu am fericit comuna şi băeţii, cari pot a-l avé de învĕţătoriu. Cu deosebire la obiectul religiei a stors admiraţiunea celor de faţă, în special a d-lui comisariu, om fórte competent în materiă, care s'a declarat de „*fórte mulţămit*“, — ear' la limba română nu am putut decât sĕ admir cetitul fluent al băeţilor şi desvoltarea judecăţii mititeilor, pe care desvoltare a judecăţii şi priceperii, se vede, a fi pus dl Ivan mare

---

FOIŞORA

Despre doină.

— *Dor şi jale* —

de

D. Stoica.

(Fine.)

Fete şi flăcăi cu toţii îşi iau calea cătră casă. A rĕsărit deja luna, mai curênd ca altădată, căci dór' scie şi ea că astăzi vin secerătorii veseli şi-i e dor şi ei s'audă doine de pe drum spre casă, căci de astă vară-i vreme. Ea le luminéză calea, eară tinerii doinesc, ce plăcere, feeriă, stelele ce drag sclipesc!

*

Tot aceste stele însă şi tot luna fericită plâng cu lacrimi în şiróie când aud o doină-amară într'un cimiter uitat. Un copil ce-abia 'ncepuse sĕ trăiască — a rĕmas orfan pe drumuri. Işi plânge cu dor părinţii, ce bine-ar fi lângă ei, căci pe lume nu-i scăpare, cu strĕinul nu te-ajuţi. Il înécă plânsul, bietul, când începe cu bocitul:

„Strugurel bătut de pétră,
Rĕu e, dómne, fără tată.
Strugurel bătut de brumă,
Rĕu e, Dómne, fără mumă.
De-ai călca din peatră'n peatră
Din strĕin nu-i face tată.
De-ai călca din urmă'n urmă
Din strĕin nu-i face mumă“.

Şi de-l înecase plânsul, doina l'a înseninat, i-a mai dat putere. Dacă e strĕin pe lume, dacă n'are prietini, rude — are totuşi mângăerea de-aşi spune doinei durerea. Doina-apoi la rêndu-i face sĕ şi mai uite de năcaz, ear' pe cei ce-o-aud îi îndémnă sĕ'l asculte pe orfanul, sĕ-i dee mână de-ajutor.

Doina-i uşuréză greul celui înglodat în rele; celui asuprit de vremuri, ea-i promite uşurare, mângăere, fericire. Când o cântă, tot Românul şi-a uitat de griji, năcazuri, are clipe ne 'norate.

Fie ce-o vrea Dumnezeu,
Eu îmi cânt cântecul meu.

Lângă vin începe-o doină, ce-l îmbată mai pogan decât chiar vinul. Veselie amestecată cu durere şi-oţelită şi de vin dintr'odată erump în doină şi-astfel doina-i durerósă, e şi veselă şi tristă. Duioşia ei nespusă te opresce în loc, te chiamă s'o asculţi şi s'o înveţi:

Bate-mĕ, Dómne, sĕ mor
In braţele cui mi dor,
Bate-mĕ, Dómne sĕ zac,
In braţele cui mi drag.

Sau:

Amărit ca mine nu-i
Fără puiul cucului.
Când îl lasă mama lui
In mijlocul codrului.
De când maica m'a făcut
Numai de plug am ţinut
Am arat şi-am sĕmănat
Şi amarul m'a 'ngropat.
Dar' de bir de dări nu-mi pasă
Bin' că doina nu mĕ lasă
Nici la rĕu şi nici la bine:
Ea-mi mai ţine cele zile.

Când plécă la cătăniă, e cuprins de amar Românul. Plâng ai casei, plânge satul şi-l afurisesc pe Némţul. Mamele sunt copleşite de durere şi încep o doină astfel:

Vai de mama cu feciori,
Că plânge de multe-ori.
Se căsnesce până'i cresce
Şi 'mpăratu-i cătănesce.

In străini când e Românul şi'l ajunge dor de casă, îl cuprinde o durere şi erumpe intr'un cântec jalnic şi sfăşietor:

Săracă străinătate
Mult avui de tine parte,
Vai mâncatu's de strĕini
Ca earba de boi bĕtrâni.
Vai, mâncatu-s de pĕcate
Ca earba de vaci cu lapte,
Şi mâncatu's de nevoi
Ca earba de cele oi.

Pe bĕtrâni îi 'ntineresce doina şi le dă putere. Cu cât dor şi-aduc aminte ei de tinereţa lor şi ce drag îşi spun trecutul, amintirile din vremuri într'o doină trăgănată:

Când eram în vremea mea
Şeapte mândre'mi trebuia.
Decând am îmbĕtrânit
Cu-una m'am îndestulit.

*

Lucru scump e doina nóstră, o comóră nesecată şi în veci nepreţuită, fără ea nu-i chip şi modru, ca sĕ o ducă Românul. Fără ea n'am fi putut sĕ răbdăm atâtea rele, câte ni-s'au pus pe suflet. Ea ne-a ţinut până acum şi ne ţine şi astăzi tot ea. Ea 'nsoţesce or şi unde pe Român în rĕu şi 'n bine. Şi grijiţi sĕ nu o perdem, că-am ajunge vremuri triste, căci amar s'ar rĕsbuna doina, al nost cânt de vécuri.

Sĕ fim mândri totdeauna, că-i a nóstră, numai a nóstră e doina. Mulţi ar vrea sĕ o aibă. Cei ce n'o cunósceţi bine daţi o raită prin popor, ascultaţi-l şi apoi spuneţi, că nu-i doina cel mai scump tesaur, spuneţi, şi de nu am drept, sunt gata sĕ înfrunt ori-ce.

Nu uitaţi, Români, poporul, cercetaţi-l cât mai des, — numai sĕ-i auḑiţi doina, căci v'asigur că în viéţă n'or fi clipe mai senine, momente mai fericite, decât când căḑuţi pe gânduri veţi visa zile de aur înspiraţi pe nesimţite de o doină, ce rĕsună trăgănat lângă-un isvor, *povestind întreg credeul mândrului nostru popor.*

Bpesta, April 1901.

pond, şi cu cel mai mare drept. Şi resultatul acesta l'a avut aici dl Ivan în decurs de 4 ani de zile dearêndul.

Şi sĕ vedeţi ironia sorţii! De patru ani servind şi dând probă de cualificaţiune superióră, dl Ivan nu a fost definitivat încă în postul sĕu aici. Ba ce e mai mult, contra acestui brav învĕţător, care numai onóre a făcut acestei şcóle, nisce ómeni „mici de inimi, mari de patimi“ şi-au îndreptat până acum în continuu puterea şi influinţa lor şi sunt decişi a duce ad absurdum tot pentru a-l depărta din acest sat, şi acésta din motive ale lor, subiective, de natură josnică, cari motive însĕ, de mĕ vor sili, nu voiu pregeta a le da în vileag, ca urbi ot orbi sĕ se ştie, că sunt ómeni, cari şi din ceva aşa ideal, aşa de sfânt ca cercul de activitate al unui învĕţătoriu îşi fac obiect depinḑĕtor de capriciul lor. — De altmintrea sunt deplin convins, că Prea Ven. Consitoriu archidiecesan nu va lăsa, ca ómeni fără scrupul sĕ facă ce vor vrea şi, ca un învĕţător sĕ ajungă păpuse în mânile unora cari *nu ştiu* ce fac. Videant consules!

Prea am deraiat dela obiectul principal: sĕ continuu firul esamenelor mai departe. Urmà cu despărţĕmêntul al doilea şi al treilea învĕţătoriul Ioan Pascu. Dl Ioan Pascu stătù cu băeţii sĕi la nivelul recerut: dovedì o rutină bogată şi o străduinţă de fer în activitatea sa, precum şi uşurinţa în esaminare, caracteristica spiritelor specialisate şi devotate chemărei.

Dl Comanescu cu esamenele băeţilor sĕi din despărţĕmintele superióre nu a făcut de astădată laudă şcólei. Trebue ştiut însĕ, că dl Comanescu numai a suplinit dela Crăciun postul de învĕţător rĕmas vacant prin mórtea fostului învĕţător: An. Bersan. Ar fi de dorit, ca cele trei despărţĕminte superióre sĕ fie încredinţate dlui Vas. Ivan, care deja până acum a prestat mai mult de cât a promis, şi atunci cu drag vom puté urmărì desvoltarea acestei şcóle, pusă sub conducerea unui om brav.

Am ţinut a publica acest raport din mai multe motive, întrĕ cari principalul e, ca sĕ se cetéscă şi de cei mai de departe despre progresul ce-l fac Secelenii, contra cărora în timpul din urmă mai ales îşi îndréptă ochii *patrioţii*, şi sè arĕt, că şi aici Românimea e tare, avênd învĕţători harnici, despre ceea-ce de altă parte sĕ se convingă şi înşişi Secelenii, respective cei din Turcheş şi sĕ învĕţăm a preţuí mai mult pe acesti *stâlpi ai culturii naţionale.* *Turcheşanul.*

NOUTĂŢI

Incheerea anului şcol. în seminariul „Andreian“. Deóre-ce anul şcol. curent în seminariul archidiecesan s'a început la 1 Septembre st. n., corpul profesoral prin un conclus aprobat şi de consistoriu a decretat ca zi festivă pentru încheerea anului şcolar ziua aniversării morţii marelui, fericitului în Domnul archiepiscop metropolit Andreiu baron de Şaguna, al cărui nume 'l pórtă institutul, şi astfel acest an şcol. se va încheia Sâmbătă în 16/29 Iuniu a. c. prin serviciu divin, începêndu-se s. liturgie la 9 óre, ear' după liturgie se va celebra parastas pentru odihna sufletului acestui fost mare archiereu; apoi se va publica în sala cea mare a institutului resultatul clasificaţiunilor, cu ceremonialul obicinuit în ziua din urmă.

*

In atenţiunea meseriaşilor. *Reuniunea meseriaşilor şi comercianţilor din Sebeş „Andreiana“* proiectézǎ arangiarea unei esposiţiuni din industria *profesională şi de casă în Sebeşul săsesc.*

Vor espune învĕţăceii, sodalii, măestrii şi ţĕranii din Sebeş şi jur, pot sĕ espună şi măestrii şi sodalii din alte părţi, ceea-ce fără îndoială ar contribuí la o mai bună reuşită a esposiţiunei.

Ziua deschiderii esposiţiunei e fixată pe 29 Iuniu st. v., — ziua de Sânt-Petru. — *Premiile şi diplomele* se vor împărţi la încheere, ce va urma circa la două săptămâni.

Obiectele din afară se primesc şi sunt a se trimite la adresa reuniunii cel mult *până la 27 Iuniu v.* Detailuri despre programa esposiţiunei se vor publica ulterior.

*

Esamenele dela seminariu. Conform programei publicate şi în ziariul nostru, esamenele la institutul nostru teologic-pedagogic din Sibiiu s'au început în 17 Iunie st. n. şi conduse de comisarii consistoriali: asesorul protopresbiter *Z. Boiu* pentru secţiunea teologică şi protopresbiterul *I. Papiu* pentru secţiunea pedagogică, se vor încheia poimâne, rĕmânênd ca Sâmbătă sĕ se facă încheierea solemnă, conform notiţei publicate la alt loc al numĕrului de faţă. Ţinem a remarca şi ací, că *Inaltpreasânţia Sa metropolitul*, însoţit de secretariul consistorial Dr. E. Cristea a asistat la esaminarea din aprópe tóte studiile, atât la secţiunea teologică, cât şi la cea pedagogică, ridicând astfel solemnitatea esamenelor.

*

Esamenele şcólei de fete a Asociatiunii, începute alaltăeri, se vor termina mâne cu producţiuni din musica vocală şi instrumentală, declamaţiuni, apoi încheere solemnă şi distribuirea atestatelor. Cei cari din anumite cause binecuvêntate n'au putut asista la aceste esamęne frumóse, sĕ nu pregete a merge barem mâne, la încheerea lor; sunt o rară serbătóre şi mult elevatóre ocasiune aceste esamene pentru toţi cari se interesézǎ de progresul bujoraşilor şcólei de fete a Asociaţiunii. Asemenea merită sĕ fie privită şí esposiţia lucrurilor de mână femeesci, caligrafie şi desemn, producte drăgălaşe — unele aprópe artistice — ale destoiniciei şi diliginţei elevelor.

*

Hymen. *Mărióra Dima* din Hunedóra şi *Augustin Dima* din Lupeni, logodiţi.

*

Esamene de religie în Budapesta. Zilele trecute s'au ţinut în capela gr. or. română din Budapesta esamenele de religie cu elevii gr. or. români ai şcólelor primare şi medii din capitala ungară, presidate de *G. Szerb*, vicepresidentul comitetului parochial. Resultatul esamenelor a fost fórte bun, ceeace e a se atribui vredniciei şi zelului parochului catechet Genadie G. Bogoevici.

La finea esamenului dl preşedinte în cuvinte bine alese şi pline de căldură pune la inimile şcolarilor învĕţătura dreptei nóstre credinţe, mulţumind dlui catichet pentru succesul ne-aşteptat al esamenului şi încuragindul la suportarea greutăţilor ce are sĕ le întimpine. Şi într'adevĕr Cuvioşia Sa multe greutăţi întimpină; mulţi dintrĕ şcolari nici nu ştiu românesce, fiind crescuţi în limbă strĕină. Cuvioşia Sa nici pe acestia nu i-a trecut cu vederea, spiritul evangeliei se nisuesce a-l sădi în propria lor limbă în inimile micuţilor, şi suntem convinşi că munca destoinică va aduce rodul sĕu şi nu peste mult vom auḑí la aceste examene numai limba nóstră română.

*

Post de notariu. Cu termin până la 6 Iulie st. n. e escris concurs la postul de vice-notariu comunal în *Fenlac* (Fönlak), comitatul Timiş. Dotaţia: 1000 coróne salariu, 60 coróne relut de cuartir şi după numirea de substitut de matriculant 60 coróne onorariu. Petiţiunile sunt a se adresa la protopretorul din Aradul-nou (Uj-Arad).

*

„Reuniunea română de musică din Sibiiu“ va arangia în cas de timp favorabil, Joi în 27 Iunie a. c., *o escursiune* în Dumbrava Sibiiului, la care sunt învitaţi toţi binevoitorii şi spriginitorii Reuniunei.

Plecarea la orele 2 p. m. dela Spitalul militar de „sub arini“.

*

Imperatul Vilhelm — de două ori bătut. La emulaţia de yachturi, ţinută Vineri în Kiel, a luat parte şi împĕratul *Vilhelm*, conducênd însuşi yachtul „Iduna“. N'a avut însĕ noroc, căci primul sosit la ţintă a fost yachtul „Comet“, pe când al împĕratului a sosit numai la al treilea loc. Deruta acésta nu-i prea era pe plac împĕratului, şi pentru a face sĕ se casseze resultatul emulaţiei a ridicat protest contra yachtului „Comet“. Juriul însĕ, după îndelungate consultări a respins protestul. Astfel împĕratul Vilhelm a fost bătut de douĕ-ori în aceeaşi emulaţie.

*

Mulţămită. Subscrisul vin a esprima şi pe acésta cale adênc simţitele'mi mulţumiri tuturor acelor amici şi cunoscuţi, cari în cea mai grea lovitură a sorţii mi-au esprimat condolenţe din tristul incident al perderei irreparabile ce am indurat prin trecerea prea timpurie la cele eterne a neuitatei mele soţii Victoria. Apahida la 8 Iunie 1901. *Petru Checiches*, paroch gr. or.

*

Concert în Năsĕud. Reuniunea română de cântări din *Năsĕud* învită la concertul ce 'l va arangia Luni (1 Iulie n.) în sala de gimnastică a gimnasiului. Inceputul la $7^1/_2$ ore; întrarea: pentru membrii activi şi ajutători 1 corónă, pentru nemembri 1 cor. 60 fileri.

*

Milionar român în Transvaal. Revista franceză *L'Ilustration* publică în numĕrul sĕu din urmă un clişeu representând redeschiderea solemnă, în presenţa generalissimului Kitchener, a unor mine de aur din Iohannesburg. Serbarea redeschiderei a fost presidată de d-nii *George şi L. Albu*, directori şi proprietari de mine. Lumea se întrébă, cine sunt dnii G. şi L. Albu? Sunt doi fraţi români din Galaţi, cari încă din 1875 au plecat din Galaţi la Alexandria, apoi în Indii şi în Englitera, şi dela 1883 se află în Transvaal, unde prin muncă au devenit proprietari a douĕ mine din cele mai mari. Amêndoi sunt archimilionari.

*

Protest pentru ruperea cocardelor naţionale. Sĕptămânile trecute, la o nuntă sêrbéscă din *Panciova* erau ca óspeţi şí câţiva cetăţeni ai Sêrbiei, cari în onórea solemnităţii îşi puseseră la pept cocarde în tricolorul sêrbesc. Organele nóstre poliţiale ştiind sigur că prin aşa ceva se periclitézǎ patria, s'au voinicit şi au rupt cocardele de pe peptul Sêrbilor. Cum se vestesce acum din Belgrad, guvernul Sêrbiei a adresat guvernului nostru o notă diplomatică, în care protestézǎ energic contra ultragiului sĕvêrşit de organele poliţiale unguresci faţă cu cetĕţenii sêrbi.

*

Esplosiuni cu mórte de om. In magazinul de rachete din *Rittenburg* (America), aflător într'o casă cu patru etagiuri, s'a întêmplat Vineri după amiaz mare esplosiune, pe urma căreia întreg edificiul a luat foc. Dintrĕ locuitorii edificiului *doisprezece au fost aflaţi morţi* în ruinele edificiului, ear' alţi cinci până acum nu se ştie unde sunt. Presiunea aerului, produsă de esplosiune, a fost aşa de puternică, în cât tóte ferestrile caselor din vecinătate s'au spart tot ţanduri.

O altă catastrofă, încă şí mai oribilă s'a întêmplat în *Patterson* (tot în America) Sâmbătă. In amintirea eluptării independenţei erau sĕ se facă mari serbări în oraş. In piaţa principală însĕ a esplodat întrégă provisiunea de rachete, pe urma căreia *douăzeci ómeni au murit*, ear' *patruzeci şi cinci* au fost răniţi grav. Trei edificii mari din apropierea locului de esplosiune s'au prăbuşit.

*

Poporaţia marilor puteri. Statisticianul francez *Bertillon*, pe basa recensemêntului general făcut la finea anului 1900 în şése state europene de mare-putere, a compus un conspect despre poporaţia acelor state, făcênd evidentă şi crescerea în ultima jumĕtate de secol. Conform acestui conspect *Rusia* cu Finlanda are 128,896.000 de locuitori (faţă de anul 1850 o crescere de 62.182,000), *Germania* 56,345.000 (sporiu 20.948,000), *Austro-Ungaria* 45.107,000 (sporiu 14.380,000), Anglia (fără colonii) 41.484,000 (sporiu 14.115.000), *Francia* 38.600,000 (sporiu 3.340,000), *Italia* 32.440,000 (sporiu 8.823,000.

*

Ştiri mĕrunte. Secţiunile literare ale *Asociaţiunii* sunt convocate în şedinţe plenare pe 14 Iulie st. n. — In locul protopopului Ioan *V. Rusu*, numit canonic capitular în Blaj, e numit administrator protopesc provisor al tractulut Sibiiu dl Nicolae *Togan*, bibliotecarul Asociaţiunii si fost capelan al dlui Rusu. — La universitatea din *Cernăuţi* pe anul şcolar 1901—1902 a fost ales rector profesorul de teologie Dr. Emilian Voiutschi.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Argumentul cosmologic şi fisicoteologic sau teleologic pentru esistenţa lui Dumnezeu, cu o întroducere despre argumentele pentru esistenţa lui Dumnezeu în genere“, — studiu apologetic de *Dr. Vasilie Găina*, profesor estraordinar la facultatea teologică ort. orientală din *Cernăuţi.* Editura autorului. Preţul: 2 cor. 50 fileri. De recomandat deosebi preoţilor.

*

„Convorbiri literare“, anul XXXV. Nrul 6 (pe Iunie) au apărut cu următoriul sumariu: „Din Heine“, poesii de G. Murnu; Despre ţiganiada lui Budai „Deleanu“, studiu literar de G. Bogdan-Duică; „Ifigenia în Aulida (Euripides), traducere în versuri de P. Dulfu; „Sórele şi Luna“, baladă poporală de E. Hodoş; „Un fragment din cronica moldovenéscă în limba slavă“, de I. Bogdan; „Douĕ tinere talente“, de M. Dragomirescu; „P. Eliade: Filosofia lui la Fontaine“, recensiune de St. Orăşanu, „Spicuiri din marele dicţionariu geografic al României“, de M. B; Comunicări mĕrunte“, de N. Iorga.

„Conv. literare“ apar în editura librăriei Socecu et. C. în Bucuresci, Calea Victoriei Nr. 21 şi costă pe an, pentru Austro-Ungaria 15 coróne.

*

Programa şcólei civile de fete, cu internat şi drept de publicitate, a *„Asociaţiunii* pentru literatura română şi cultura poporului român“ din *Sibiiu* pe anul şcolar 1900—1901 (a XV-a programă), publicată de directorul *Dr. Vasilie Bologa.*

Cuprinde: *„Planul de învĕţământ“*, studiu de Dr. V. Bologa; *Noul plan de învĕţământ al şcólei* Asociaţiunii, de corpul didactic; *Discursuri la încheerea anului şcolar* 1899-1900, (discursul directorului Dr. Bologa şi al protopresbiterului I. Papiu ca delegat al comitetului Asociaţiunii) şi *Ştiri şcolare.* Din acestea estragem următórele: In cursul anului şcolar 1900—1901 au funcţionat patru învĕţători (directorul Dr. V. Bologa şi înv. Eugenia Moga n. Trifŭ, Ioan Popovici şi Eugenia Jovescu), doi catecheţi (asesorul cons. Mateiu Voilean şi capelanul Nicolae Togan), şepte instructori: Timoteiu Popoviciu pentru musica vocală, care după retragere a fost înlocuit cu I. Kirchner, Laura Vlad pentru pictură, desemn şi caligrafie, Eufemia Katona lucrul de mână, Iuliu Schaeffer, Sabina Brote şi Selma Mökesch pentru musica instrumentală, şi Elena Petraşcu, directóra internatului, pentru limba francesă.

Personalul internatului a constat din: directorul şcólei totodată director şi al internatului, din directóra internatului, medicul de casă Dr. I. Beu, o guvernantă şi douĕ bonne. De tot au funcţionat 17 persóne.

Eleve au fost înscrise: pe cl. I. 12, pe cl. II. 25, cl. III. 26, cl. IV. 18 şi la cursul complementar 4. De tot 85. Din acestea *64 gr.-orientale şi 21 gr.-catolice*; au avut provisiune în internat 52 (5 din şcóla elementară susţinută de reuniunea femeilor române), întrĕ cari *37 gr.-orientale şi 15 gr.-catolice.* După ocupaţiunea părinţilor au fost: 22 fiice de preoţi (interne 12), 21 de proprietari, agricultori şi arêndaşi (interne 10), 8 de funcţionari de stat şi comunali (interne 4), 8 de medici, advocaţi, ingineri (interne 9, una din şcóla elementară), 6 de comercianţi şi industriaşi (interne 6), 6 de privatieri (pensionişti) etc. (interne 2), 5 de muncitori, servitori (interne 2) şi 4 de funcţionari privaţi (interne 5, una din şcóla elementară).

In decursul anului şcóla a fost visitată de Preacuvioşia Sa archimandritul Dr. Ilarion Puşcariu vicepresident al Asociaţiunii şi de dl Iosif St. Şuluţiu, ca delegaţi ai comitetului Asociaţiunii, cum şi de inspectorul reg. de şcóle Dr. Gavriil Pintér. Starea sanitară a elevelor a fost mulţămitóre; în privinţa acésta se observă cele mai stricte îngrijiri, conform disposiţiilor medicului de casă; elevele fac adese-ori preumblări şi gimnastică corespunḑĕtóre, érna patinézǎ şi urmézǎ şcóla de dans în edificiul propriu al internatului. Escursiuni şcolare în decursul anului s'au făcut trei, sub conducerea corpului profesoral.

Din public.*)

Mulţămită.

Subscrisul paroch în Ghimbav, îmi ţin de o deosebită datorinţă a-mi esprima şi pe acésta cale sincera mea mulţămită faţă de mai mulţi dintrĕ bunii mei fii duchovnicesci cari cuprinşi de căldura credinţei şi de dragoste către biserică, au binevoit a împodobi casa Domnului în următoriul mod, anume:

Dl. înv. Ioan Meţianu împreună cu evlaviósa sa soţie D-na Lucreţia şi-au luat asupră-le spesele pentru zugrăvirea iconostasului, a fesnicelor şi policandrelor în suma de 80 cor., preotésa Elena, vĕduvă după repausatul paroch Nicolau Popoviciu din Ghimbav, împreună cu preotésa Luisa Comanescu au dăruit un epitrafir de purpur brodat şi lucrat de ele însĕle în preţ de 60 cor., credinciosul George Cârstocea a dăruit douĕ fesnice pe prestol în valóre de 5 cor., vĕduva Ana Muntean, a procurat un prapor în preţ de 85 cor., Ioan Feldiorean şi soţia Paraschiva au dăruit un rênd de odăjdii în preţ de 260 cor.

Pentru aceste daruri, cari s'au adus şi s'au sfinţit, rog pe bunul Dzeu sĕ le priméscă şi jertfa sĕ le-o rĕsplătéscă.

Ghimbav, 9/VI 1901.

Ioan F. Comanescu
paroch ort. rom.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

[90] 1—3

Concurs

Pentru întregirea celor doue posturi învĕţătoresci vacante la şcóla elementară română gr. or. din Boiţa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu fiesce-care dintre aceste posturi, sunt:

1. Salariu anual 600 coróne solviţi din cassa comunei bisericesci în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul şcolar séu în casul când acesta s'ar dovedí ca fiind necorespundĕtor 40 coróne relut de cuartir anual.

3. Câte 4 stângini de lemne dela comuna politică.

4. Cuincuenaliile legale.

Dintre concurenţi vor fi preferiţi aceia, cari sunt apţi pentru predarea sciinţelor economice în şcóla de repetiţiune precum şi aceia cari posed cunoscinţe musicale şi sunt în stare a înfiinţa coruri bisericesci.

Pentru instruirea acestora ambii cei aleşi vor fi remuneraţi.

Obiectele de învĕţămênt: economia, gimnastica, cântările şi şcóla de repetiţiune se vor împărţí între toţi învĕţătorii în mod proporţional prin comitetul parochial.

Dela concurenţi se cere ca sĕ se presente înainte de terminul alegerei în biserica parochială din loc în vre-o Duminecă séu sĕrbĕtóre spre a-şi dovedí aptitudinea în cântări şi tipic.

Cererile concursuale instruite în înţelesul Regulamentului şcolar sunt a se înainta oficiului protopresbiteral român gr. or. al Sibiiului în terminul susindicat.

Boiţa, din şedinţa comitetului parochial român gr. or. ca scaun şcolar, ţinută la 2 Iuniu v. 1901.

Stanciu Coca
presídent.

Ioan Druhora
presbiter gr. or., notariu.

Nr. 667.

Cu scirea şi consimţĕmêntul subscrisului.

Sibiiu, 12 Iuniu, 1901.

I. Papiu
protopresbiter.

Nr. 108/1901. [88] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului şi preliminariului de clădire aprobate de Venerabilul Consistoriu archidiecesan sub Nrii 2838 şi 4420 Şc. a. c. comuna bisericéscă **Sibiiu, suburbiul inferior**, dă în întreprindere **edificarea şcólei sale** pe cale de licitaţiune publică minuendă, ce se va ţiné în 1/14 Iuliu 1901 în şcóla gr. or. din strada lungă (Langgasse) Nr. 17 la 11 óre a. m.

Preţul strigărei este 8106 cor. 18 fil. în care sumă nu este socotit materialul folosibil (cărămida şi ţigla bună) din şcóla cea veche.

Licitanţii au a depune un vadiu de 10%.

Planul şi preliminariul de spese, precum şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial gr. or. din Sibiiu suburbiul inferior la amézi şi după 6 óre séra.

Sibiiu, suburbiul inferior, 12/25 Iunie, 1991.

Pentru comitetul parochial:

Iosif Joandrea
preşedinte.

Const. Dimian
paroch şi not. com.

Nr. 671.

Vĕdut.

I. Papiu
ppresb.

Nr. 282. [85] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Inuri, în protopresbiteratul Albei-Iulia, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor din vigóre în terminul amintit şi au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 26 Maiu, 1901.

Florian Rusan
adm. protopresb.

Nr. 29—1901. [87] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea **postului de protopresbiter** în nou înfiinţatul tract protopresbiteral al **Hunedoarei,** prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele.

1. Venitele din parochia centrală Hunedoara, însĕ numai după eventuala devenire în vacanţă a parochiei, deórece actualminte parochia îşi are parochul sĕu.

2. Dotaţiunea protopresbiterală de 1000 coróne, parte din fondurile archidiecesane, parte din cassele parochiale ale tractului.

3. Diurnele pentru visitaţiunile canonice şi visitarea şcólelor şi esmiterea în comisiuni conform regulamentului în vigóre.

Concurenţii sĕ subştérnă suplicele lor, conform disposiţiunilor şi regulamentelor în vigóre în terminul de sus, Preavenerat. Consistoriu archidiecesan.

Hunedóra, în 29 Maiu 1901

Comitetul protopresbiteral al tractului Hunedórei.

Titu V. Gheaja
preş. com. şi comisar cons.

George Raiu
notariu comit.

Nr. 362/901. [86] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Dobra se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom“.

1. Dobra, un post de învĕţător şi un post de învĕţătóre, fiecare cu salariu de 800 Cor.

2. Fintoag, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. cuartir şi lemne de foc.

3. Lapugiul superior, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. cuartir şi lemne de foc.

4. Briznic, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. şi cuartir natural.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au sĕ se presenteze în o Dumìnecă sau sĕrbătóre în comunele respectiva spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei cari vor fi aleşi sau instituiţi sunt datori a cânta Dumíneca şi Sĕrbătórea atât în strană, cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au a'şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre, în terminul indicat, subsemnatului oficiu.

Dobra în 5 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Dobrei.

Iosif Morariu
protopresbiter.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane** se află de vêndare:

Stilistica practică
sau
Regule şi esemple
pentru
Tot feliul de epistole, petiţiuni, acte şi documente, cari vin mai des înainte în viéţa de tóte zilele
de
Ioan F. Negruţiu.
Ediţia a III-a. — Preţul 80 fileri.

Manual de stilistică
pentru
Clasa IV. gimnasială, preparandii, şcóla reală, şcóla superióră de fete ş. a. precum şi pentru privaţi, de
Ioan F. Negruţiu.
Ediţia III.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10. -		2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		Budapesta (gara centrală).		7.10	1.10	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		Szolnok		3.22	11.12	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		P. Ladány		12.54	Arad	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.18	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.08	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	Maria-Rodna	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.30	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	7.28	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadăş-l-ung.		6.54	Pişci	7.37	
8.83	3.50	6.59	5.55	sos.	Cluş	pl.	6.13	6.05	7.—	11.01
8.50		8.30	6.11	pl.		sos.	5.24	5.45	6.45	10.46
9.07	4.20	8.59	6.27		Apahida		5.02		6.27	
10.14	4.41	10.29	7.26		Ghiriş		3.40	Comunicaţ. dir. Buc., Pred., Braş. Teiuş, Arad, Bpsta	5.12	9.23
10.44	5.53	11 16	7.50		Cucerdea	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.24	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.33	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.40	11.50			Vinţul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	6.48	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.11	12.46	8 32	sos.	Teiuş	pl.	2.07	3.33	3.38	8.06
12.24	7.32	1.43	8.37	pl.		sos.	1.42	3.18	3.02	8.00
12.53	Dela 1 Iunie circulă Duminecă şi în serbători gr.-or. precum şi în fie-care Joia dela Braşov la Sinaia.	2.17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaş (ungh. Têrnavei)		12.56	2.52	2.26	7.35
1.14		2.36			Blaş		12.49	2.51	2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	Copşa-mică	pl.	11.50	2.16	1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14	2.14	1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaş		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24	1.42	12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	Sighişóra	pl.	9.45	1.14	11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35	1.07	11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Haşfalĕu		9.12	12.53	11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44	11.54	10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apaţa		6.38	11.11	8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	Braşov	pl.	5.08	10.26	7.48	2.45
3.55	6.55	11.—	2.19	pl.		sos.	9.27	10.14	5.00	2.18
4.40	7.47	12.26	3.01		Timiş		8.47	9.36	4.05	1.42
5 10	8·19	1.11	3.31		Predeal		8.20	9.12	3.32	1.12
11.55 Buc.	10·25 Sinaia	8.05	9.10	sos.	Bucuresci	pl.	3.05	5.40	7.50	9.15

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.30	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6·50	10.00	2.15		Budapesta (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.40
10.56	8.46	1.—	4.15		Szolnok		2.49	11.19	4.13	7.32
3.55	11.51	6.05	7.11	sos.	Arad	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35	7.18	pl.		sos.	8.57	8.08	10.50	4.06
4.42	—	6.46	—		Glogovaţ		8.45	—	10.38	—
5.03	-	7.06	—		Gyorok		8.24	—	10.14	—
5.14	—	7.16	—		Pauliş		8.12	—	10.00	—
5.35	12.49	7.29	7.56		Maria-Radna		7.57	7.30	9.45	3.27
5.37	—	7.55	—		Conop		7.22	—	9.15	—
6.13	—	8.11	—		Bêrzava		7.05	—	8.57	—
6.58	1.46	8.51	8.54		Soborşin		6.75	6.34	8.15	2.31
7.27	2.05	6.19	9.11		Zam		5.50	6.08	7.41	2.05
7.52	—	9.43	—		Gurasada		5.23	—	7.16	—
8.08	3.27	—	6.33		Ilia		5.13	5.45	7.06	1.39
8.26	—	9.52	-		Branicica		4.49	—	6.43	—
8.52	2.54	10.42	10.00		Deva		4.27	5.19	6.20	1.12
9·06	3.06	10.46	10.11		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.05	1.00
9.52	3 32	11.35	10.41		Orĕştia		3.33	4.36	5.19	12.12
10.16	—	11.56	—		Şibot		3.13	—	4.55	11.57
10.38	4 00	12·16	11.11		Vinţul de jos		2.53	4.09	4.34	11.40
10.54	4.26	12.34	11.23		Alba-Iulia		2 33	3.57	4.17	11.83
11.30	—	1.05	11.45	sos.	Teiuş	pl.	2.	3.33	3.43	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.30	7.10	pl.	Copşa mică	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.58	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.56	11.01
4.12	7.04	1.20	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.		tr. mxt.	—		Sibiiu		—			tr. mxt
4.33	Comunie Numai Marţa şi Vinerea.	2. -	—	pl.		sos.	—	7.33	Cic. Marţa şi Vinerea	8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6 01		7.15
8.34		6.35	-	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timişóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.09	pl.	Arad	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9 43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timişóra	pl.	8.25	2 00	9.10	—

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 66 Sibiiu, Sâmbătă 16/29 Iuniu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **şi timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Aniversarea morţii marelui Andreiu.

Sibiiu, 28 Iunie n.

Mâne se împlinesc douĕzeci-şi-opt de ani de când biserica nóstră a îmbrăcat doliu, ear' credincioşii ei lacrimi de nespusă durere au vărsat, auḑind trista veste, că marele Metropolit *Andreiu*, regeneratorul întregei vieţi românesci dela noi, a trecut la viéţă vecinică, chemat fiind din partea providenţei divine sĕ se odihnéscă, după o laboriositate atât de intensivă şi atât de rodnică, acolo unde toţi drepţii se odihnesc.

Sĕ ne aducem cu pietate aminte de acéstă zi însemnată în care şi-a primit încheiere cea mai frumósă epocă din viéţa nóstră publică, şi sĕ ne închinăm în faţa mormêntului în care sunt depuse spre vecinică odihnă părţile pămêntesci ale celui mai luminat bărbat pe care l'am avut în secolul de curênd încheiat!

Sĕ ne închinăm memoriei lui *Andreiu*, marele Metropolit, care sfântă şi neperitóre va rĕmâné pentru tóte veacurile; şi imnuri de laudă şi de mulţămită sĕ aducem proniei dumnezeesci, care în nemărginita sa îndurare, în timpurile cele mai grele a trimis pe pămênt acest luceafĕr luminos, şi ni-l'a trimis tocmai *nouĕ*, celor-ce în întunerec mare ne aflam şi aveam cea mai mare trebuinţă de lumină!

Căci lumină ni-a fost; sóre luminos cu raze dătătóre de viéţă!

Şi lumină călăuzătóre şi sóre încălzitoriu ne este şi astăzi.

Şi cu cât mai departe cade de noi ziua în care în mormênt a fost depus corpul seu, cu atât mai mare ni-se arată, în curăţenia sufletului seu, în splendórea minţii sale luminate, în iubirea sa de neam şi de biserică, şi în activitatea sa aprópe supra-omenéscă acest om providenţial!

Mort înainte cu dóuĕzeci-şi-opt de ani, marele *Andreiu* trăiesce şi astăzi şi va trăí în veci.

Trăesce în măreţele sale opere, în moştenirile neperitóre lăsate nouĕ şi *în spiritul seu*, care planéză şí acuma asupra nóstră precum va plana necontenit şi asupra urmaşilor nostri.

Au fost deci profetice cuvintele sale, rostite în primul congres naţional al bisericii nóstre, când la întrebarea unui deputat nedumerit, făcută într'o chestie mai însemnată, că „va fi bine cum zice Metropolitul câtă vreme *el* e Métropolit; dar' cum va fi óre când el nu va mai fi Metropolit?“ a rĕspuns: „***Eu şí atunci voiu fi cu voi!***“

Şi cu noi este şi astăzi.

Şi cu noi va fi totdéuna.

Spiritul seu nu ne va părăsi, ci ne va conduce mai departe pe calea de el croită şi de el bătucită, pentru a ne face sĕ ajungem la ţintă.

La noi e rîndul deci sĕ ne adăpăm din tot adinsul din acest sfânt isvor de mântuire naţională, sĕ *înţelegem* spiritul marelui *Andreiu* şi sĕ ne conformăm lui. Şi când îl vom fi înţeles toţi pe deplin, asigurată ne vom vedé esistenţa pentru totdéuna. Pentru-că spiritul seu ne dictéză *activitate* neîntreruptă pe tóte terenele şi *muncă* obositóre în tóte direcţiunile, fiind-că nimic nu se câştigă în lumea acésta fără muncă şi fără activitate.

In ziua acésta memorabilă, în care doliu s'a întins asupra bisericii nóstre şi durere sfâşietóre de inimă asupra neamului nostru, sĕ facem făgăduinţă că aşa vom fi şi că în spiritul seu vom lucra.

Şi atunci sufletul mare şi nobil al marelui nostru *Andreiu* umplé-se-va de bucurie în ceriu, în mijlocul cetelor de îngeri, vĕḑênd cum sĕmînţa de el aruncată pe bun pămênt a căḑut şi bune róde a adus. Pentru-că recunoştinţa eternă, ce o datorim măreţei umbre a marelui nostru luceafĕr naţional, numai aşa o putem manifesta în mod vrednic de scumpul seu nume, dacă în spiritul seu vom lucra, dacă vom lua de model viéţa sa şi vom căuta sĕ imităm faptele sale. Şi numai aşa ne vom arăta vrednici de a'l fi avut şi a'l fi putut numí al — *nostru!*

Sibiiu, *28 Iunie n.*

Activitatea Slovacilor. In vremile mai îndepărtate Slovacii erau cei mai nepăsători în politica naţională şi astăzi ei sunt cei mai activi. Organul lor de publicitate *„Narodni Noviny“* ne aduce ştirea, că la alegerile viitóre partidul naţional al Slovacilor va întra în activitate, ear' în scopul trimiterii unui numĕr fie cât de mic de deputaţi naţionali la dieta ţerii *va pune candidaţi cu program naţional în tóte cercurile în cari are prospecte de isbândă.*

Fruntaşii Slovacilor au formulat şi un nou program naţional, constatătoriu din următórele optsprezece puncte:

1. Susţinerea unităţii, întregităţii şi independenţei Ungariei.

2. Recunóşterea şi egala îndreptăţire a limbei slovace: în şcólă, în oficii şi în justiţie prin aplicarea deplină a legii de naţionalităţi din 1868.

3. Revisuirea legilor politico-bisericesci şi în special ştergerea neconfesionalismului.

4. Autonomia bisericéscă.

5. Sprigínirea şi desvoltarea din partea statului a şcólelor poporale pe base naturale.

6. Disposiţiuni potrivite pentru ridicarea economiei, micei industrii şi a comerciului. Spre scopul acesta înfiinţarea de şcóle agronomice, industriale şi comerciale corespunḑĕtóre intereselor poporului slovac, cu limba de propunere maternă.

7. Limitarea împărţirii moşiilor, prin stabilirea unui minim, care sĕ nu pótă fi luat dela proprietari, nici licitat.

8. Reforma basei de dare în mod drept, cu luarea în considerare a ţinutului locuit de Slovaci, fórte puţin roditoriu.

9. Regularea rîurilor din nordul Ungariei.

10. Regularea potrivită a chestiunii servitorimii.

11. Limitarea eserciării industriei libere şi sprijinirea din partea statului a industriei mici faţă de concurenţa fabricelor. Regularea raportului dintre muncitori şi stăpâni; crearea unor legi pentru apĕrarea intereselor familiare, materiale, morale şi higienice ale clasei muncitorilor.

12. Stîrpirea usurei, îngrijirea din partea statului, ca poporul sĕ pótă căpĕta împrumuturi ieftine, ear' în timp de strêmtorare sĕ priméscă muncă.

13. Sprijinirea asociaţiunilor de credit şi consum.

14. Reformă administrativă, încât publicul sĕ nu fie eschis dela conlucrare la conducerea afacerilor.

15. Autonomie comunală şi cercuală.

16. Legi, ca împărţirea justiţiei sĕ fie mai promptă şi mai ieftină.

17. Arondarea justă a cercurilor electorale, întroducerea votului secret, după comune.

18. Libertatea de întrunire şi adunare.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

V.

Cred, că în cele de până acum am espus înţelesul, esenţa, simburele articolilor din întrebare, de altcum scrişi de un om, — recunosc, — de inimă şi de perfectă bună credinţă, pentru a puté risca afirmarea, că sfaturile ce ni-se dau sunt resultatul unei prea pripite cugetări.

Articolii dlui A. nu sunt nici mai mult nici mai puţin decât provocare sau îndemnare la inaugurarea unei politice *aventurióse.*

Nu mĕ numĕr între aceia cari s'ar puté simţí îndreptăţiţi a mărginí libertatea cugetării sau a faptei; ba chiar din contră, sunt de principiul lui Friedrich-cel-Mare, conform căruia fie-cine se póte ferici după „fasonul“ seu; dar' cu tóte acestea nu pot admite, ca sĕ se facă încercări aventuriose cu destinele unui întreg popor. Suntem o naţiune tinĕră, vigurósă, tenace, nedespărţibilă de glia pe care ne-am născut. Avênd convingerea că pămêntul pe care locuim astăzi, al nostru este şi al nostru va rĕmâné: este deci sub demnitatea nóstră sĕ ne dimitem la esperimente aventuriose, al căror resultat în casul cel mai bun problematic este; ci conscii de puterea şi calităţile nóstre superióre, *trebue sĕ luptăm cu vizirul deschis pentru posiţiunea pe care voim sĕ o ocupăm în acéstă ţéră.*

Aventurile politice sunt pentru popóre prăpădite, cum sunt bunăóră Bulgarii, cu comitetele lor revoluţionare, cari nu au sĕ pérdă nimica şi cel mult câştiga pot, dar' nici decum pentru un popor cumpĕtat ca al nostru.

Luptă ne trebue însĕ, luptă dréptă, dar' cât mai intensivă, căci pe de o parte numai prin luptă putem realisa aspiraţiunile nóstre naţionale, ear' pe de altă parte prin neactivitate ni-se moleşesc şi degeneréză puterile, ceea-ce la rêndul seu neapĕrat trebue sĕ ne demoraliseze, precum *în parte s'a şi întêmplat.*

Date fiind cele premergĕtóre, de sine se impune întrebarea: *cum avem sĕ ne întocmim lupta faţă de adversarii nostri?* Ce tactică avem sĕ observăm faţă de ei?

Pentru-ca sĕ putem rĕspunde corect la acéstă întrebare trebue sĕ ne dăm mai întâiu sémă de următórele împrejurări:

1. Cine sunt adversarii nostri?

2. Cât sunt de tari şi pe ce se baséză puterea lor?

3. Cine sunt aliaţii lor?

4. Care este posiţiunea nóstră şi cât de tari suntem?

5. Cine sunt aliaţii nostri firesci, cât de tari sunt ei şi la ce ajutoriu putem noi conta din partea lor sub tóte împrejurările?

Sĕ luăm întrebările pe rênd. Cine sunt duşmanii nostri?

Imi veţi rĕspunde: *Ungurii!* Ear' eu vĕ voiu replica: *nu!* Ungurii nu ne pot fi duşmani, deóre-ce nu au motiv a ne urî; ear' lipsind causa, nu póte fi vorba nici de efect.

Ura dela popor la popor, ca ori şi care altă ură, trebue sĕ-şi aibă motivele sale basate, — şi în casul de faţă — basate pe psichologia popórelor. Simpla împrejurare că noi cei de dincóce de Carpaţi locuim în ţinuturi cari pórtă numele colectiv de *„Ungaria“*, nu este de ajuns pentru-ca sĕ escite ura Ungurilor în contra nóstră. De ură basată numai atunci póte fi vorba, când interesele naţionale, culturale şi economice ale Ungurilor ar fi *colidat* vre-odată séu ar colida de present cu ale nóstre. Dar' o colisiune de interese între Unguri şi noi nu a esistat în trecut, nu esistă în present şi nu va esista pe viitoriu.

In cestiuni naţionale şi culturale noi nici-când nu li-am stat în cale Ungurilor; de noi, mulţămită calităţii nóstre de *element de ordine*, s'au putut şi se pot întărí în aceste privinţe după placul lor.

Interesele economice ale Ungurilor încă nu au stat nici-când în conflict cu ale nóstre şi nici nu puteau sta, pentru-că, după cum ne învaţă o singură privire aruncată pe charta etnografică a Ungariei de astăzi, noi locuim în acéstă ţéră într'o massă compactă care se estinde dela hotarele ostice ale ţerii până la *Tisa;* şi abstragênd dela cele trei comitate sĕcuiesci, în nici o comună nu suntem mestecaţi cu Ungurii, séu dacă ici-colea suntem amestecaţi cu ei, numĕrul lor în raport cu al nostru este aşa de mic, încât o eventuală periclitare a intereselor economice ale unor astfel de fracţiuni naţionale nu póte forma pentru nici un Ungur cu minte motiv de ură în contra nóstră, şi acésta cu atât mai puţin, deóre-ce stă în puterea statului a scutí aceste fracţiuni de pericolul economic care le-ar ameninţa din partea nóstră. De concurenţă economică între noi şi Unguri nu póte fi deci vorbă, pentru-că o astfel de concurenţă are de premisă indispensabilă împreună-vieţuirea duor popóre pe aceleaşi teritorii. Lipsind în acest cas şí acésta premisă indispensabilă, este evident că Ungurii nici din punct de vedere economic-naţional nu au motiv de ură în contra nóstră.

Resultă din cele espuse mai sus, că ura Ungurilor faţă de noi nu are nici o basă psychologică, de-órece întrĕ noi şi Unguri nu numai că nu esistă nici un conflict de interese, ci din contră, după cum chiar şi din partea Ungurilor de nenumĕrate-ori s'a accentuat, esistă întrĕ noi chiar *comunitate de interese,* lucru constatat fiind, că colosul slav, de care suntem încunjuraţi şi unii şi alţii, de o potrivă cu peire ne ameninţă, şi numai apropiindu-ne unii de alţii putem spera că vom avé destulă putere de resistenţă.

Acésta bine o înţeleg Uugurii; dar' ei sunt de părerea, că pentru-ca sĕ scăpăm de Slavi, sĕ ne facem Unguri cu toţii. Noi, firesce, rîdem de naivitatea confraţilor nostri de rasă magiară şi chibzuim aşa, că o împăcare cu Ungurii, sau o apropiere întrĕ noi şi ei, numai atunci are înţeles pentru noi, dacă prin acésta *ne putem asigura esistenţa nóstră ca individualitate etnică*; ar fi şi e deci ridicol a pretinde dela noi sĕ ne facem Unguri pentru-ca sĕ nu fim slavisaţi la rêndul sĕu; aşa ceva este cu atât mai ridicol, fiind-că în fine Slavii ne stau nouă atât după origine, ca un ram al rasei indogermane, cât şi *după religiune* cu mult mai aprópe de cât Ungurii, pe când pe noi şi pe ceşti din urmă numai comunitatea de interese cu desăvârşire egoistice ne póte apropia. Şi dacă vreodată istoria universală ar aduce sentinţa de mórte asupra nóstră, atunci am preferí sĕ ne contopim cu Slavii, chiar şi din consideraţiunea, că dacă ţi-e scris sĕ te îneci, atunci mai bucuros te cufunzi într'un ocean decât într'o baltă, care s'a mai şi impuţit rĕu de când sunt în ea óspeţi bineveniţi toţi broscoii perciunaţi de provenienţă galiţiană, bucovineană sau rusească şi tóte lăpădăturile altor neamuri.

Dela sate.

Sinod parochial în Câmpeni.

Câmpeni, 11/24 Iunie a. c.

Duminecă, în 10/23 Iunie a. c. s'a ţinut sinodul parochial ordinar din *Câmpeni*.

După celebrarea sf. liturghii împreunată cu chemarea duchului sfânt, protopresbiterul tractual, d-l *Romul Furduiu*, prin cuvinte părintesci scóte la ivélă menirea sinodului parochial, datorinţele membrilor, precum şi momentul, că numai uniţi în cuget, în bună înţelegere, spre un singur ideal, 'şi va puté sinodul împlini misiunea impusă de legea nóstră bisericéscă.

Toţi aceia — zice dl preşedinte — cari afacerile personale le aduc în legătură cu cele ale sinodului, dovedesc că nu 'şi cinstesc biserica, unicul loc unde ne mai putem întruní neconturbaţi de nimeni, şi noi Românii; şi nu-'şi cinstesc religia şi naţiunea.

La fine arată că din causa neînţelegerilor ce au agitat atâta timp pe membrii sinodului, nu s'a putut ţiné la timpul prescris sinodul, ci abia acuma; ear' după acestea declară şedinţa ordinară a sinodului parochial de deschisă.

Se alege notariu dl *Avram Sêrbu*, învĕţătoriu.

Se cetesce lista membrilor şi se întregesce cu aceia cari s'au însinuat din nou ori eventual din eróre au rĕmas neinduşi.

Preşedintele presentă propunerea comitetului parochial de cuprinsul: ca sinodul parochial sĕ relacseze suma ce fostul epitrop şi paroch Basiliu Motora a încassat'o dela un debitor al bisericei, dar' n'a indus-'o în jurnalul de cassă şi numai după-ce biserica a înacţionat judecătoresce pe respectivul debitor, s'a constatat că suma de 75 fl. a fost solvită. Faţă de aceasta, parochianul *Teodor Orlea* face contra-propunere pe care sinodul o primesce aprópe *unanim*, ca erezii fostului epitrop şi paroch B. Motora *sĕ restitue suma încassată*, spesele procesuale, precum şi interesele legale din anul 1892 până în present.

Eutimie Patiţa, cunoscut ca un om care ani dearêndul numai ceartă, ură şi neînţelegere a sădit între poporeni, şi aici şi-a arĕrat vîrtutea. Susţinea adecă propunerea, de tatăl seu făcută în comitet, motivându-o cu aceea, că biserica a perdut mai multe sume cari au fost relacsate; şi după-ce vede că nu-l ascultă nimeni, a început sĕ atace pe preşedintele, folosind în sf. biserică cuvinte nedemne de acel loc. Bine înţeles, stimabilul este eschis prin conclus consistorial din comitetul parochial, pentru că l'a prins cu „ocaua mică“; ear' acum sinodul parochial unanim, în urma celor întêmplate a adus conclus, că *îl eschide total din sinod şi de parochian.*

Numai corect a lucrat sinodul când i-a adus pedépsa meritată, căci în sĕptămâna trecută a zădărnicit ţinerea comitetului parochial şi mai nainte a ridicat pumnul asupra crucei din biserică, pentru care fapt a stat la „rĕcóre“ mai mult timp. Numai singur tatăl seu i-a sărit întru apĕrare, dar' şi el a fost îndrumat la ordine, ca sĕ nu ajungă în urma fiului sĕu.

S'a presentat apoi raţiociniul bisericei, care se apróbă dimpreună cu bugetul, ear' comitetului i-se dă absolutoriul.

Se cetesce raportul comitetului parochial despre activitatea sa în decursul anului espirat şi se ia spre scire. După acestea dl protopresbiter anunţă, că raţiociniile stau la disposiţia fiecărui membru sinodal în decurs de 14 zile; ear' după aceea mulţumesce sinodului pentru interesul ce 'l pórtă bisericei; îndémnă parochienii la bună înţelegere, la credinţa adevĕrată în biserica strămoşéscă şi declară sinodul de finit.

Din sinodul de faţă ne-am putut din destul convinge, că ce frumos şi neted merg lucrurile dacă toţi lucrăm spre un singur ideal, ca sĕ ne apĕrăm sf. nóstră biserică de atacurile esterne, şi sĕ ne îngrijim de prosperarea şi înaintarea ei, ear' cei pĕcătoşi trebue delăturaţi ca nisce farisei, cari numai la aparinţă se arată credincioşi, dar' inima lor este négră ca tăciunele.

Turistul.

Dela conferenţele învĕţătoresci.

Protocolul

conferenţei învĕţătorilor din protopresbiteratele Agnita şi Făgăraş, ţinute în Făgăraş, în anul 1901.

(Urmare)

Şedinţa III la 6 Aprile, 1901.

Şedinţa se deschide la orele 8 a. m. Se pune la ordinea zilei prelegerea practică din limba magiară: *„a ló“* predată de Galacteon Bica. După terminarea prelegerei

Conferenţa constată, că abstrăgênd dela unele neînsemnate greşeli gramaticale, tema a fost fórte bine lucrată şi predată.

Urméză prelegere practică din *istoria patriei*: Primul rege magiar, Stefan cel sânt, predată de *Traian Cerbu.*

După terminarea prelegerei se deschide discusiune publică.

Constantin Pică arată, că materialul nu a fost destul de eshauriat, anume nu a amintit nimica despre împărţirea ţerei în episcopate.

Ioan Paicu nu apróbă ţinuta învĕţătoriului: gesticulări, continua mişcare dela un loc la altul şi tonul neplăcut rĕstit. Prelegĕtoriul a făcut de tot prea puţină analisă. Nu a esplicat cum vine papa sĕ dee corónă sântului Stefan, altcum tema a fost lucrată binişor.

Mateiu Mateiu arată, că prelegĕtoriul nu a sciut materialul ce a voit sĕ-l tracteze, de aici vine că nu a făcut aprópe nimica analisă. Decât sĕ ne punem înaintea elevilor nepreparaţi, mai bine sĕ-i ocupăm cu altceva.

Stefan Anghel scóte la ivélă ţinuta necorectă şi gesticulările prelegĕtorului.

Ioan Frâncu arată, că prelegĕtoriul a vorbit despre creştinism rĕsĕritean, despre iobăgie, despre resmeriţa din 48, lucruri neesacte şi fără nici o legătură cu tema. Nu a susţinut nici ordinea cuviinciósă.

Z. Munteanu arată, că ar fi trebuit sĕ se facă analisă istorică şi geografică, ceea ce nu s'a făcut.

Conferenţa constată că cu tóte defectele înşirate, totuşi tema a fost binişor lucrată.

Se pune la ordinea zilei tema din istoria naturală *„Mĕrul“*, ţinută ca prelegere practică de *Galacteon Stelea*. A adus şi un merişor ca model.

După terminarea lecţiunei se deschide discusiune.

Ioan Frâncu arată, că ar fi fost bine sĕ scótă dela elevi tot ceea-ce sciu dînşii despre mĕr, şi învĕţătoriul sĕ spună numai ceea-ce eventual nu ar fi sciut elevii.

Zacharie Munteanu arată, că nu s'a făcut comparaţie întrĕ pom şi întrĕ animale, nu s'au scos la ivélă părţile în cari sémănă. Şi una şi alta are 3 părţi principale, şi una şi alta are viéţă, şi una şi alta póte suferí etc.

Altcum modul de a propune al prelegĕtoriului e fórte plăcut.

Ioan Paicu arată, că nu s'a vorbit destul despre frunze, de acea nu s'au putut face comparările cuviinciose între frunzele mĕrului şi ale pĕrului. Nu s'a vorbit nimica despre rolul frunzelor şi despre scopul lor.

Mateiu Mateiu arată, că nu s'a vorbit destul de precis despre potir, despre simbure, despre fructificare şi despre folosul merilor.

Domeţian Acsente arată, că din potir se face fructul, ceea ce nu s'a spus, asemenea nu s'a spus din ce prăsim merii, cum îi nobilităm, etc.

Chirion Adămoiu arată, că nu s'a arătat pe unde merge sucul în pom, şi ce formă are coróna mĕrului.

Georgiu Contor cere, ca numirile părţilor Mĕrului sĕ se scrie pe tablă în mod ceteţ şi elevii sĕ le însemne în caete, apoi sĕ se desemneze pomul până şi foiţele şi florile.

Conferenţa constată că tema a fost bine lucrată.

Se pune la ordinea zilei tema din comput: Impărţirea sau divisiunea, lucrată ca prelegere practică de Georgiu Comşa.

Tema a fost lucrată pur mechanic, ceeace s'a constatat în conferenţă cu unanimitate. A împărţit 72 cu 8; simplu, 8 în 72 merge de 9 ori.

Se trece preste lucrare.

Urméză tema din geometrie: despre linii, ca prelegere practică de Nicolau Bugneriu din Selistat.

După terminarea prelegerei se deschide discusiune asupra aceleia.

Mateiu Mateiu află, că învĕţătoriul prelegĕtoriu nu a făcut asemănări, nu asociări şi nu aplicări suficiente; nu a eshauriat feliul liniilor, ceea-ce este prea mult pentru o óră.

G. Stelea află, că prelegĕtoriul nu a purces corect când a început îndată dela puncte, ci trebuia sĕ încépă dela lucruri concrete, dela corpuri, şi apoi sĕ ajungă la puncte şi la linii.

Ioan Frâncu arată, că prelegĕtoriul nu a dat definiţiuni corecte. Linie óblă este aceea, care nu e strêmbă, şi strêmbă e, care nu e óblă; aceste nu sunt definiţiuni corecte. Linie óblă este aceea, care nu'şi schimbă direcţiunea.

Procopiu Benţa arată, că la feliul liniilor nu s'a eshauriat materialul, de óre-ce nu s'au arătat tóte liniile, altcum tema a fost bine lucrată.

Conferenţa constată, că tema a fost bine lucrată. (Va urma).

Revistă esternă

Ţarul şi cestiunile balcanice. O telegramă din Athena raportéză, că ţarul a comunicat regelui George şi guvernatorului Cretei, prinţ George, planuri de fórte mare importanţă. Li-a dat adecă de ştire, cĕ *de astădată nici vorbă nu póte fi de anectarea Cretei la Grecia* şi i-a sfătuit sĕ lase cestiunea în pace, căci altcum şi-ar strica tóte prospectele de reuşită, ear' pentru Grecia urmările ar fi fórte desastróse.

Totodată a facut cunoscut regelui George că îndată ce situaţia politică se va limpeḑi, *va convoca un congres european* care sĕ decidă în cestiuuea *unirii Bulgariei cu Rumelia orientală*, în cestiunea *autonomiei Albaniei*, în a *anectării Cretei la Grecia*, şi în alte cestiuni referitóre la peninsula balcanică.

*

Rĕsboiul Burilor. Se raportéză din *Port-Elisabeth* (telegramă privată), că Burii au bătut lângă Klipfontein colóna generalului Krabbe. Perderea englezilor e 11 morţi, 28 răniţi şi 47 prisoneri.

FOIŞORA

Din ziariul strămoşului Adam!

de

Mark Twain.

Luni: Fiinţa asta nouă, cu pĕrul ei cel lung, începe a-mi ţiné calea. Vecinic e în jurul meu şi nu mĕ lasă 'n pace. Nu sunt obicinuit cu societatea. Mi-ar plăcé, dacă ar rĕmâné întrĕ celelalte animale… Ceriul e îmbrobodit. Vom avé plóue. Vom avé? Noi? De unde pluralul acesta? Aha, mi-aduc aminte. Fiinţa aceea nouă, cu pĕrul lung, vorbesce tot în plural.

Marţi: Am cercetat căderea cea îngrozitóre a apei. Pe întreg pământul acesta e cea mai sublimă creaţiune. Fiinţa cea nouă o numesce „Căderea Niagara“. Próstă vorbă. Nici când nu voiu ajunge sĕ mai dau şi eu nume la ceva. Fiinţa cea nouă dă nume tuturor şi eu n'am timp nici sĕ protestez cel puţin în contra acestei proceduri.

Miercuri: In potriva ploii am aflat o peşteră. Nu pot însĕ rĕmâné într'însa singur. Şi fiinţa cea nouă s'a îmbulzit acolo. Apoi când am voit s'o alung, din cele douĕ scobituri, cu cari vede, a picurat stropi de apă, pe cari i-a şters de pe faţă cu dosul talpelor de dinainte; pe lângă asta a mai dat nişte sunete, întocmai ca celelalte animale, când simt durere sau le este frică de ceva. Mi-ar plăcé sĕ nu vorbiască aşa mult, dar' durere, încontinuu vorbesce.

Vineri: Fiinţa cea nouă împarte la nume fără milă. E zadarnică ori-ce protestare. Fiinţa cea nouă consumă multe fructe. In scurt timp vom simţí lipsa fructelor. Deja ear' acel *„noi“*… Ea a început; şi eu atât de mult am ascultat'o, încât acum n'am dedat şi eu cu *„noi“*. Afară e burhaiu. Fiinţa cea nouă umblă tot prin negură ori-cum se fie timpul, ea n'are odihnă; vecinic se plimbă şi se reîntórce cu labele murdare. Inainte vreme domnia aici o linişte şi o curăţeniă desĕvêrşită.

Duminecă: S'a sfêrşit cu liniştea mea. Fiinţa cea nouă tot nărodii iscodesce. Astăzi am prins'o tocmai în clipa când voia sĕ dobóre cu bruşi un mĕr din pomul cel oprit.

Luni: Fiinţa cea nouă zice, că se numesce *Eva*. Fie, nu-'mi pasă! Mai spune apoi, că pentru aceea are nume, ca s'o pot agrăí când voiu dorí sĕ fie cu mine. La asta i-am reflectat: atunci numele îţi este de prisos. Enunţarea acésta a făcut asupra fiinţei celei noue o impresiune fórte adâncă. *„De prisos“*! Frumósă vorbă; merită s'o folosim la tótă ocasiunea. Numai de n'aşi mai vedé fiinţa cea nóuă!

Miercuri: Fiinţa cea nouă cu pĕrul lung, m'a rugat sĕ nu umblu pe deasupra cataractului, căci de câte-ori mĕ vede, gróza o cuprinde. Grózā!? De ce? Fac dórā stricăciune cuiva? Am făcut deprinderi continue, sărind în cataract şi bătêndu-mĕ cu apa. Cât de bine mi-a căḑut! Şí uite, acum vrea sĕ mĕ oprésca!

Sâmbătă: Joi am luat lumea 'n cap. Douĕ zile am petrecut în pribegire, ca sĕ-'mi aflu un loc ascuns pentru refugiu. Am şi aflat, dar' lucru gróznic, fiinţa cea nouă, cu ajutoriul unui animal, pe care-'l numesce *„lup“*, — mi-a descoperit urmele şi ţup, deodată m'am pomenit cu ea lângă mine, în pesteră. Şi iarăşi a repetat sunetele acele neobicinuite şi iarăşi a isvorît apă din cele douĕ scobituri cu cari vede. Ca sĕ nu mai vĕd şi aud lucrurile aceste m'am reîntors cu ea, dar' cu hotărîrea tare, că la cel dintâiu prilej, din nou voiu lua lumea 'n cap.

Duminecă: Mulţămită ceriului, ziua de azi a trecut fără vre-un pericol.

Luni: Azi din nou s'a urcat în pomul cel oprit. Şedea între crengi. A trebuit s'o alung de acolo cu bruşi. A zis, că de ce sĕ nu se urce, că dór' n'o vede nime? Totdéuna se scuză cu: Şi aşa nu mĕ vede nime! După ea, când nu te vede cineva, tóte sunt iertate!

Marţi: Noutatea cea mai prospĕtă e, că fiinţa cea cu pĕrul lung zice, că ea ar fi *din cósta mea.* Nu-'mi aduc aminte sĕ-'mi fi lipsit cândva vre-o cóstă.

Sâmbătă: Ieri a căḑut în lac. A voit sĕ se oglindéscă în suprafaţa apei. De câte-ori ajunge în apropierea unei ape, tot-deauna se privesce în faţa apei. Era aprópe sĕ-'şi dee duchul atâta apă a beut. După-ce am scăpat'o mi-a spus, că nu e bine în lac. Din pricina acésta îi este milă de bróşte. Aséră a venit cu o sumedenie de bróşte acasă; şi ca sĕ le fie bine, le-a pus în aşternutul meu. Pe cât am putut constata, bróştele acele n'au fost mai fericite, din contră au devenit mai tăcute. De sérā le arunc afară. Dór' nu mi-am perdut minţile sĕ dorm din nou într'un aşternut cu ele. Umede sunt, rĕci, bălósĕ şi te înfiori când vin în atingere cu pielea corpului.

Marţi: Acum 'şi-a aflat altă distracţie. S'a înpretinit cu un *şerpe*. Celelalte bidigănii sunt fericite că au scăpat de ea. Vecinic le incomoda. Şi eu mĕ bucur de prietinia ei cu şerpele, căci putênd acesta vorbí, tótă vremea 'şi-o petrece împreună flecărind, ear' pe mine mĕ lasă 'n pace.

(Continuare nu va urma.)

Kitchener dto 25 Iunie raportézǎ din *Pretoria*, cǎ dela ultimul seu raport pǎnǎ la datul de sus au cǎḑut în lupte 41 Buri, rǎniţi 27, prisoneri 160 şi capitulaţi 70.

Tot cu datul de 25 Iunie se raportézǎ din *Londra*, cǎ în şedinţa camerei ministrul de rěsboiu *Brodrick* a declarat cǎ în colonia Cap stau sub arme *contra Angliei* 1000—2000 de ómeni. Spesele de rěsboiu fac 250.000 fonţi pe sěptěmânǎ.

Din *Marsilia* se raportézǎ urmǎtórele: Comandantul *Vaulier* sosit acolo din Durban dementézǎ hotǎrit faima despre pretinsa intenţie a lui Botha de a sista rěsboiul şi declarǎ, cǎ în ultimul ordin de zi al lui Botha sunt designate ca minime condiţiuni de pace: recunóscerea independenţei celor douě republice şi amnestia completǎ pentru acei olandezi din colonia Cap cari au prins armǎ întru sprijinirea Burilor. Vaulier e de credinţa, cǎ pentru Buri situaţia e fórte mulţǎmitóre şi cǎ în cursul lunilor acum trecute ea s'a îmbunǎtǎţit fórte mult.

Chestiuni şcolare.

Ordinea esamenelor publice

dela scóla românǎ gr. ort. din Sělişte la finea anului şcolar 1900/1901.

Vineri în 22 Iunie st. v. Dela órele 8—9 a. m. cl. I-ǎ elevi: limba românǎ, comput, înv. Petru Giura. Dela órele 9—10 a. m. cl. I-a eleve: religie, limba românǎ, înv. Cornelia Stoica. Dela órele 10—11 a. m. cl. II-a elevi: limba românǎ, comput, înv. Iuliu Crişan.

Dupǎ amiazi. Dela órele 3—4 cl. II-a eleve: religie, limba românǎ, înv., Constantin Criştiu. Dela órele 4—5 cl. III-a elevi: limba magiarǎ, geografie, înv. Iacob Steflea. Dela órele 5—6 cl. III-a eleve: religiune, limba românǎ, istoria naturalǎ, Veturia Pap.

Sâmbǎtǎ în 23 Iunie st. v. Dela órele 8—9 a. m. cl. IV-a elevi: limba românǎ, geografie, înv. Dumitru Mosora. Dela órele 9—10 a. m. cl. V-a elevi, din istoria bisericei nóstre în legǎturǎ cu istoria patriei, fisica şi limba magiarǎ, înv. Dumitru Lǎpědat. Dela órele 10—11 a. m. cl. IV-a eleve: comput şi istoria naturalǎ, înv. Ilie Hociotǎ.

Dupǎ amiazi. Dela órele 2—3, cursul I. de repetiţiune economicǎ, religiune, lecturǎ, înv. Cornelia Stoica. Dela órele 3—4 cursul II. şi III. de repetiţiune econ. economie, religiune şi comput, înv. P. Giura, I. Hociotǎ şi C. Criştiu. Dela órele 4—5 producţiune cu jocuri şi cântǎri cu copii şi copilele din asil, cond. Eugenia Sfetea. Dela órele 6—7 producţiune de çântǎri şi declamǎri cu elevii din tóte clasele.

Duminecǎ în 24 Iunie st. v. la órele 8 a. m. participǎ toţi elevii şi elevele la liturgie, unde se face încheerea festivǎ a anului şcolar, cu cuvênt ocasional de directorul şcólei, premierea elevilor, rugǎciunea de mulţǎmitǎ şi vorbirea de încheere a P. O. D. protopresbiter Dr. Ioan Stroia, ca comisar al esamenelor.

In decursul zilelor de esamen lucrurile de mânǎ ale elevelor vor fi espuse în una din salele şcólei.

Sělişte, în 6/20 Iunie, 1901.

Direcţiunea scólei.

NOUTǍŢI

Sěrbǎtóre la şcóla Asociaţiunii. Eri s'a fǎcut încheerea solemnǎ a anului şcolar la şcóla civilǎ de fete a Asociaţiunii. Un public fórte numěros şi distins, deosebi fórte multe dame, a ţinut sě ridice prin presenţa sa solemnitatea încheerii. Din partea comitetului Asociaţiunii au luat parte: *I. St. Şuluţ* ca substitut de president, membrii *P. Cosma*, *I. Papiu* etc., ear' ca delegat oficial al comitetului: *N. Togan*. In cursul producţiunilor de cântǎri sosind *Inaltpreasânţia Sa metropolitul*, a fost întimpinat cu însufleţite ovaţiuni.

Reservându-ne pentru numěrul viitoriu publicarea raportului detaiat, amintim aci escelentul debut al elevei *Veturia Murěşan*, care ca pianistǎ a stors admiraţiunea publicului; asemenea au fǎcut fórte bunǎ impresiune declamaţiunile. Dupǎ terminarea acestora a urmat discursul de încheere al directorului *Dr. V. Bologa*, în care, dupǎ scóterea în relief a virtuţilor femeii române, pe cari a le sǎdí şi cultiva în inimǎ elevelor a fost ţînta de cǎpetenie a corpului didactic, mulţǎmesce Inaltpreasfinţiei Sale pentru pǎrintéscǎ atenţiune ce o dǎ instituţiunii nóstre culturale întemeiatǎ de fericiţii sei antecesori: archierei şi metropoliţi ai poporului român; mulţǎmesce delegatului pentru conducerea examenelor şi publicului pentru interesul ce pórtǎ Asociaţiunii.

Intr'o alocuţie plinǎ de învěţǎturi şi sfaturi înţelepte, adresate elevelor, Inaltpreasfinţia Sa mulţǎmesce în fine directorului, corpului didactic şi vrednicei directóre a internatului, pentru zelul şi abnegaţiunea întru implinirea sublimei lor misiuni: crescerea fitórelor mame române în spirit evlavios-moral şi în virtuţi ce formézǎ podóba femeii române. Dupǎ însufleţite ovaţiuni la adresa Inaltpreasfinţiei Sale a urmat discursul delegatului.

*

La şcóla elementarǎ de fete, susţinutǎ de reuniunea femeilor române din Sibiiu şi patronatǎ de Inaltpreasânţia Sa metropolitul *Ioan*, încheerea solemnǎ a anului şcolar s'a fǎcut alaltǎeri, în presenţa unui public distins şi numěros. Dupǎ producţiunile drǎgǎlaşe ale fetiţelor, cu declamaţiuni şi cântǎri, au ţinut frumóse şi înǎlţǎtóre discursuri: *Inaltpreasânţia Sa metropolitul*, d-na *Maria Cosma*, presidenta reuniunei, şi protopresbiterul asesor *Mateiu Voilean* ca director al şcólei.

*

Mare ducesa Anastasia. Nou-nǎscuta fiicǎ a ţarului a primit în botez numele *Anastasia.* Acésta e a patra fiicǎ a ţarului; prima e *Olga* nǎscutǎ în 1895, a doua *Tatiana* nǎscutǎ în 1897 şi a treia *Maria* nǎscutǎ în 1899.

*

Elevii români dela şcólele medii din Sibiiu. Pe anul şcolar 1900—1901 la cele trei şcóle medii din Sibiiu au fost inscrişi 326 elevi români, dintrě cari 243 la gimnasiul de stat, 33 la gimnasiul ev. luteran şi 50 la şcóla realǎ ev. luteranǎ. Dupǎ religiune: 260 gr.-or. şi 66 gr.-catolici. La gimnasiul de stat au eşit *pur eminenţi*: Dimitrie *Cosma* şi Ilie *Reu* (cl I.), Ioan *Olariu*, Ioachim *Tolciu* şi Ioan *Colbasi* (cl. II), Eugen *Şelariu* (cl III.), Laurenţiu *German* (cl. IV), Aurel *Vasilie* (cl V). — Programa gimnasiului ev. luteran şi şcólei reale neconţinênd clasificaţia elevilor, nu putem afla sporiul elevilor nostri. Asemenea nici despre resultatul esamenelor de maturitate, aducênd programele acestor trei şcóle numai resultatul esamenelor de maturitate din anul trecut.

*

Din Iaşi se scrie cǎ Duminecǎ s'a serbat acolo, cu multǎ solemnitate, a 26-a aniversare de archi-pǎstorie a I. P. Sale domnului Metropolit al Moldovei, *Iosif Naniescu.*

Catedrala metropoliei a fost înţesatǎ de un public distins şi de numeroşi preoţi. Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. *Partenie*, episcopul Dunǎrei-de-jos, şi archiereul Carlistrat Orleanu Bârlǎdeanul. Din mânǎstirile şi schiturile Moldovei au sosit numeroşi delegaţi. Dupǎ terminarea serviciului divin a fost o recepţiune în marele salon din palatul metropolitan. Inaltul prelat a primit un mare numěr de telegrame de felicitare.

*

O petiţie a profesorilor, pentru favoruri de cǎlětorie. 1200 profesori de la 97 şcóle medii confesionale înaintaserǎ la dietǎ o petiţie, în care ceriau sě li-se acórde şi dînşilor favorul de a puté cǎlětori cu preţul jumǎtate pe cǎile ferate ale statului. Conform ştirilor de pânǎ acum petiţia avea sě se iee la desbatere în şedinţa de azi.

*

Cadavrul lui Ticho Brache. In cripta bisericei Thein din Praga 'şi dórme somnul de veci, deja de treisute de ani, vestitul astronom *Tycho Brache,* de origine din Danemarca, dar' ajuns la curtea împěratului *Rudolf II.* Ca astronom de curte al împěratului întemeiase în Praga un observatoriu grandios. Acum, dupǎ trei sute ani dela mórtea lui, avênd sě i-se restaureze cripta, acésta a fost deschisǎ zilele trecute, cu care ocasiune s'au aflat în ea douě cosciuge: al seu şi sigur al soţiei sale, rěposatǎ cu trei ani în urma soţului ei. Ambe cadavrele sunt fórte bine conservate. Barba, hainele, cuşma şi cismele lui Tycho sunt în stare aşa de nealteratǎ, în cât s'ar crede cǎ numai eri — alaltǎeri au fost îngropate.

*

Un tiněr român de bunǎ speranţǎ. In „Drapelul“ de la 26 Iunie n. cetim urmǎtórele: Examenele de maturitate la gimnasiul rom.-cat. din Timişóra s'au terminat Luni. Intre cei-ce au prestat examenul cu *escelinţǎ* (prematuri) observǎm cu multǎ satisfacţiune şi pe tiněrul român Moise *Ienciu*, fiu din popor, de origine din fruntaşa comunǎ bǎnǎţénǎ Câlnic. In decursul studiilor gimnasiale pe cari le-a fǎcut în Timişóra, Ienciu a fost totdéuna o adevěratǎ podóbǎ a institutului.

*

Dragostea moşnegilor. Din Triest se raportézǎ, cǎ Luni un moşnég de *62 ani*, cu numele Valentin Romano Fachin, şi-a ucis pe soţia sa de 60 ani, înfigêndu-i de douě-ori cuţitul în pept. Moşnégul a comis crima din *gelosie*

*

Vae miseris! In una din şedinţele trecute ale dietei ungare, în timp ce deputatul Buzáth îşi motiva o interpelaţie, un om de pe galerie a început sě vorbiascǎ deputaţilor, rugându-'i sě'l asculte şi spunênd urmǎtórele: Ceea ce eu voesc sě vě spun, sunt pǎsurile sěrǎcimii, sunt cu mult mai de însemnǎtate de cât sfǎtuirile dtre. Mi-s'a fǎcut nedreptate strigǎtóre la ceriu, şi nimene nu voesce sě-mi asculte plânsórea. Impreunǎ cu numěroşi tovarěşi lucrǎtori rabd fóme deja de mai multe zile. Zadarnic bat la uşile domnilor celor mari, nu am întrare. Deja de şése ori am fost refusat când cercam sě capět de lucru. Eu sunt covaciu de cazane ...

Mai mult n'a putut vorbí bietul, cǎci l-au înhǎţat custoḑii dietei şi l'au scos afarǎ. In culoarele dietei a fost dat pe mâna unui poliţist, care l'a dus apoi în biroul secretariatului dietei, ca sě i-se iee interogatoriul. Acolo a spus urmǎtórele:

Sunt sěptěmâni deja de când rabd fóme. Mě chiamǎ Németh József, am meserie cinstitǎ, sunt covaciu de cazane. Am petiţionat deja de mai multe-ori sě mi-se deie de lucru, dar' n'am fost luat în sémǎ. In ultima desperare m'am adresat acum la dietǎ. Mi-am cuprins în scris plânsórea, eatǎ petiţia. Voiam s'o arunc jos la deputaţi, dar' din întêmplare mi-a rěmas în buzunariu; numai plicul l'am aruncat. Daţi-mi de lucru, bunilor domni. Luaţi-mi petiţia, ajutaţi-mě, dór' eu voesc sě muncesc, am familie.

Se vedea şi de pe esteriorul lui cǎ e istovit de miserie; ochii 'i erau cufundaţi în orbite, faţa vêlcedǎ, şi abia se putea ţiné pe picióre. I-au spus, cǎ are sě mérgǎ la poliţie, ca sě dee sémǎ de ceea-ce a fǎcut în dietǎ. „Mě duc, mě rog, bucuros; numai cetiţi-mi petiţia şi mijlociţi sě capět de lucru“ — a rěspuns sěrmanul.

Şi l'au dus la poliţie şi *l'au pedepsit cu 100 coróne* pentru „conturbarea liniştei publice“...

*

Pedépsa trǎdǎtoriului. Deputatul *Botha* din Aliwalnorth (nu generalul Botha) în parlamentul coloniei Cap observase cu ocasia votǎrii asupra legii despre tradarea de patrie o atitudine neagreatǎ de Buri. De aceea fusese pus la catastichul trǎdǎtorilor şi zilele trecute fiind prins de Buri *a fost bǎtut cu biciuşcǎ*, ear' ferma (mǎjeristea) i-au incendiat'o.

*

Serviciul militar de doi ani. Comisia militarǎ a senatului francez a acceptat în principiu projectul despre introducerea serviciului militar de doi ani.

*

Cel mai frumos mǎrgean. O femeie a unui pescariu din Iava (America) adunând la malul rîului Missisipi ostrige ordinare, pe cari soţul ei avea sě le întrebuinţeze ca mislic pentru prinderea pescilor, a aflat un mǎrgean (perlǎ) lung de aprópe doi centimetri, în formǎ de pérǎ şi luminând în colórea rosei. Acesta e cel mai frumos mǎrgean din lume. Un agent al unei dintrě cele mai vestite firme de juvelier l'a cumpěrat îndatǎ, acolo la faţa locului, cu *75.000 de franci* şi fǎcêndu-l de vînzare cere pe el *200.000 de franci.*

*

Publicaţiune. Comisiunea subscrisǎ va conferi pe anul şcolar 1901/1902 *3 stipendii* de câte 200 coróne pentru frecventanţi cualificaţi cari aparţin comitatului Sibiiu, la cursul de pomǎrit ce se va începe la 1 August şi va dura 10 luni la şcóla agricolǎ din *Mediaş.*

Rugǎrile trebue substernute comisiunei subscrise (Sibiiu, oficiului comitatens) pânǎ în 15 Iulie 1901. Acelora trebue alǎturate:

a) documente despre cualificaţiunea de a puté frecventa cursul (absolvarea şcólei agricole din Medias)

b) atestat de aparţinere. Sibiiu, în 21 Iunie 1901. Comisiunea economicǎ comitatensǎ. Presedintele: Reissenberger, vice-com.

*

Un nou sistem de telegraf fǎrǎ sîrme. Ziariul „Matin“ din Paris e informat, cǎ colonelul rus *Pilondski* a inventat un sistem de telegraf fǎrǎ sîrme, prin care curentul nu e condus de aer, ci de pǎmênt. Avantagiul acestui sistem faţǎ de al lui *Marconi* e de 500-ori mai mare, fiind-cǎ un curent care prin aer pǎtrunde pânǎ la distanţǎ de 50 metri, condus de pǎmênt ajunge pânǎ la distanţǎ de 550 metri.

*

Ştiri měrunte. La universitatea din *Cluj* au fost promovaţi în anul şcolar 1900—1901 *trei sute douězeci şi unu* doctori în ştiinţele juridice şi de stat. — Ministrul de comerciu în conţelegere cu cel de finanţe a acordat lui Kadler Mór pe timp de 15 ani favorurile indicate în art. de lege 49 din 1899, pentru înfiinţânda fabricǎ de sîrme în *Hunedóra*. — In Nagy Tószeg (Torontal) o grindinǎ teribilǎ a nimicit Duminecǎ tóte sěmǎnǎturile. O femeie bětrânǎ care era ocupatǎ cu lucru de câmp, a fost ucisǎ de grindinǎ. — Princesa Caterina Jurewskaja, fiica din cǎsǎtoria morganaticǎ a ţarului Alexandru II., s'a logodit cu ducele Emanuil de Chaulnes et de Picquigny. — Regele Angliei va petrece sesonul de varǎ la Marienbad. — La universitatea din *Viena* a fost ales rector pentru anul şcolar urmǎtoriu profesorul de filologie *Schipper*. — *„Leipziger Bank“* a bancrotat cu pasive de 86 milióne; directorul *Exner* e arestat. — In comuna *„Tapolczafö“*, din pǎrţile de peste Dunǎre, un incendiu mare a mistuit aprópe întreg satul; *trei ómeni*, mulţime de cai şi vite au cǎzut victimǎ flagelului.

Din public.*)

Dare de sémǎ şi mulţǎmitǎ publicǎ.

Corpul învěţǎtoresc dela şcóla capitalǎ rom. gr.-ort. din Bran a ţinut a II-a zi de Rusalii maialul aranjat în favorul înfiinţândului fond *„escursiuni şcolare“*. Cu acéstǎ ocasiune s'au fǎcut numeróse contribuiri materiale şi anume:

Ilust. Sa Dl Ioan Cav. de Puşcariu 10 cor. Dr. Iuliu Puşcariu jude reg. de trib. 10 cor.

Dr. G. Urdea protopretor 5 cor. A. Cosma v. silv. 3 cor. I. Popa not. Ionicǎ cancelist. G. Enescu paroch, Kurmes hot. Krizsán înv. de stat. I. Stoian, N. Popoviciu, N. Picu, Lukas H., A. Moşoiu not., Joe Puşcariu ingin., Ios. Puşcariu adv., Il. Reit paroch, I. Mǎnoiu comisar, G. Tişca paroch, L. Puşcariu paroch, A. Prehal, T. Meţianu protop., S. Stoica medic, Ios. Enescu stud. în filos. toţi cu câte 2 coróne.

Rethy, Pflok, Hazuka, Lukas S., G. Axente, G. Mǎnoiu, N. Pivariu, A. Chiţu, Imre serg. de jand., Meltzer preot rom. cath. I. Berariu v. not., B. Bǎdescu, Cioc Gabller, I. Mǎnoiu, N. Cója, I. Boboc, Albrächt pract. de ferster, Iuliu Enescu, N. Manoleseu, Kozesky, D. Tǎtulea paroch, V. Tǎtulea elev. gimnas., A. Boboc, G. Voinescu, G. Anastasie din Rucǎr, 1 Leu, ceilalţi câte 1 corónǎ.

Têrgoviştean 30 fil., Ripea 20 fil., Enescu înv. 40 fil., Ţogoie 80 fil., I. Manea 80 fil., Prodan 60 fil,, Tampa 80 fil. Cenuse 50 fil. Nenciu 50 fil., Mǎluşelu 40 fil., Olteanu 50 fil. Crǎciun 20 fil. N. N. 10 fil. Brangǎla 22 fil. Herda, 40 fil., Mǎtǎlan 40 fil., Busioc 20 fil. Zecheim 20 fil., Tatár 40 fil., Jigǎra 20 fil., Moja 20 fil., Buta 20 fil., Bann 20 fil., Oproiu 40 fil., Dogariu 20 fil., Drǎgǎu 40 fil. Chiţu, 20 fil., I. Moşoiu 20 fil., Flucuş şi T. Reit, 40 fil. N. N. 10 fil., Millea 60 fil., Stroic 20 fil., Feştilǎ 40 fil., Tǎnǎsescu înv. 80 fil., B. Rǎdǎcinǎ 40 fil. I. Balca 40 fil.

Venitul brut dǎ suma de cor. 106·34 spese cor. 85·74, venit curat cor. 20·60, care sumǎ s'a depus spre fructificare la institutul de credit şi de economii „Parsimonia“.

Sus numitul corp îşi ţine de cea mai plǎcutǎ datorinţǎ a-şi esprima deosebita sa mulţumitǎ tuturor P. Stim. participanţi şi contribuenţi cari au binevoit a aduce jertfe materiale pentru susnumitul scop.

Dumnezeu sě'i ţinǎ mulţi ani cu bine.

Bran în 7 Iunie 1901.

Corpul învěţǎtoresc.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rěspunderea.

Nr. 5349.

CONCURS

Devenind vacante trei stipendii de stat de câte 1000 cor. destinate pentru cualificarea mai departe a clericilor absolvenţi ai seminariului nostru archidiecesan pedagogico-teologic prin studiarea la vre-o universitate din patrie, pentru conferirea acelora se publicǎ concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Concurenţii vor trimite în terminul deschis suplicele la consistoriul archidiecesan instruate cu urmǎtórele documente:

1. Carte de botez, cǎ sunt Români greco-orientali.
2. Testimoniu de maturitate.
3. Absolutoriu teologic.
4. Testimoniu dela medic despre intregitatea trupéscǎ şi sufletéscǎ.
5. Declaraţiune în scris, cǎ dupǎ absolvarea cursurilor dela universitate vor serví bisericei în condiţiunile la cari 'i va chema.
6. Declaraţiune în scris, cǎ vor studia şi se vor cualifica ca studiu principal din una dintre cele trei grupuri de studii, indicate mai jos.
7. Eventual alte documente recomandǎtóre.

Ca studii principale se designézǎ:

1. Matematica şi fisica.
2. Limba magiarǎ şi germânǎ.
3. Istoria naturalǎ şi geometria descriptivǎ.

Sibiiu, din şedinţa senatului bisericesc, ţinutǎ la 5 Iuniu, 1901.

Consistoriul archidiecesan.

[89] 1—3

CONCURS

Devenind vacant postul de învĕţător în clasa a III-a dela şcóla nóstră poporală din Turcheş, pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. In bani gata 600 coróne (şase sute coróne) plătiţi în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul şcólei.

3. Un pătrar de jughĕr de grădină séu relutul corĕspundĕtor în bani, dacă nu se reflectéză la loc de grădină în natură.

4. Dreptul la cuincuenalii după serviciul învĕţătoresc recerut şi făcut în comună.

Documentele recerute şi instruite în sensul regulamentului în vigóre se vor aşterne la P. on. oficiu protopopesc român gr. or. al Braşovului în Braşov.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută la 27 Maiu a. c.

Turcheş, în 29 Maiu, 1901.

Iosif Oncioiu
preş. comit. parochial.

Ioan Pascu
not. comit. parochial.

Nr. 192/1901 [91] 1—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în comuna Păuca, protopresbiteratul Mercurei, se deschide concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fassionate la cola B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi trimite cererile lor instruite conform normelor prescrise subsemnatului Oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Mercurea la 12 Martie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

I. Droc
protop.

Nr. 366—901 [92] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Iosif Şuiaga în parochia de clasa III-a Lăpuşnic, protopresbiteratul Dobra, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumĕtate din cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi aşterne petiţiunile, instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul amintit.

Dobra, la 12 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Dobra, în conţelegere cu comitetul parochial.

Iosif Morariu,
protopresb.

Nr. 325 [94] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Lancrăm, doue posturi eventual trei, fie-care cu salariu de 600 cor, cuartir şi grădină.

2. Pianul de jos, trei posturi, fieeare de câte 600 coróne, grădină şi 20 cor. relut de cuartir. Postul al treilea este de nou sistemisat cu salariu de 100 cor. din cassa bisericei, ear' 500 cor. întregire dela stat.

3. Pianul de sus, pentru clasa a II-a cu salariu de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

4. Daia română, doue posturi cu salariu de câte 600 cor. şi adecă: câte 200 cor. din repartiţie, ear' câte 400 cor. întregire dela stat; cuartir şi grădină.

Cei ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători atât la strană cât şi cu copiii la liturgie.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 12 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sergiu Medean
protopresbiter

Szám 9747/901. [93] 1—1

Hirdetmény.

A szàszsebes-oláhdályai törv. hat. közut 2—3 km. szakaszán levö 4. számu Székács hid helyreállitàsára vonatkozó munkák biztositása czéljábol 1901 évi julius hó 12-én délelött 10 orára Szebenvármegye alispánjánál a vármegyei ház tanásckozási termében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni ohajtók felhivatnak hogy a fennti munkákat végrehajtásának elvállalására vonatkozó az előirányozott 1395 K. 78 f. költség után számitandó ét a részletes feltételekben előirt 5%-os bánatpénzzel ellátott irásbeli zárt ajánlataikat a kitüzött nap 9 orájáig a vármegye alispánjánál annyival inkább adják, mert a késöbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki müvelet és részletes feltételek a szeben vármegyei épitészeti hivatalnál a rendes hivatalos orákban megtekinthetők.

Nagy-Szeben, 1901 junius hó 28 én.

Reissenberger
alispán.

---

[90] 2—3

Concurs

Pentru întregirea celor doue posturi învĕţătoresci vacante la şcóla elementară română gr. or. din Boiţa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu fiesce-care dintre aceste posturi, sunt:

1. Salariu anual 600 coróne solviţi din cassa comunei bisericesci în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul şcolar séu în casul când acesta s'ar dovedí ca fiind necorespundĕtor 40 coróne relut de cuartir anual.

3. Câte 4 stângini de lemne dela comuna politică.

4. Cuincuenaliile legale.

Dintre concurenţi vor fi preferiţi aceia, cari sunt apţi pentru predarea sciinţelor economice în şcóla de repetiţiune precum şi aceia cari posed cunoscinţe musicale şi sunt în stare a înfiinţa coruri bisericesci.

Pentru instruirea acestora ambii cei aleşi vor fi remuneraţi.

Obiectele de învĕţămênt: economia, gimnastica, cântările şi şcóla de repetiţiune se vor împărţí între toţi învĕţătorii în mod proporţional prin comitetul parochial.

Dela concurenţi se cere ca sĕ se presente înainte de terminul alegerei în biserica parochială din loc în vre-o Duminecă séu sĕrbĕtóre spre a-şi dovedí aptitudinea în cântări şi tipic.

Cererile concursuale instruite în înţelesul Regulamentului şcolar sunt a se înainta oficiului protopresbiteral român gr. or. al Sibiiului în terminul susindicat.

Boiţa, din şedinţa comitetului parochial român gr. or. ca scaun şcolar, ţinută la 2 Iuniu v. 1901.

Stanciu Coca
presídent.

Ioan Druhora
presbiter gr. or., notariu.

Nr. 667.

Cu scirea şi consimţĕmêntul subscrisului.
Sibiiu, 12 Iuniu, 1901.

I. Papiu
protopresbiter.

La Libraria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pe s.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10.–		2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		**Budapesta** (gara centrală).		7.10	1.10	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		**Szolnok**		3.22	11.12	3.20	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		**P. Ladány**		12.54	Arad	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	**Oradea-mare**	pl.	11.04		11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.18	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.08	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	Maria-Rodna	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.30	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	7.28	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadăşul-ung.		6.54	Pişci	7.37	
8.83	3.50	6.59	5.55	sos.	**Cluş**	pl.	6.13	6.05	7.—	11.01
8.50		8.30	6.11	pl.		sos.	5.24	5.45	6.45	10.46
9.07	4.20	8.59	6.27		Apahida		5.02	Comunicaţ. dir. Buc., Pred., Braş. Teiuş, Arad, Bpsta	6.27	
10.14	4.41	10.29	7.26		**Ghiriş**		3.40		5.12	9.23
10.44	5.53	11 16	7.50		**Cucerdea**	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.24	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.33	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.40	11.50			Vinţul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	6.48	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.11	12.46	8 32	sos.	**Teiuş**	pl.	2.07	3.33	3.38	8.06
12.24	7.32	1.43	8.37	pl.		sos.	1.42	3.18	3.02	8.00
12.53	Dela 1 Iunie circulă Duminecă şi în sĕrbători gr.-or. precum şi în fie-care Joia dela Braşov la Sinaia.	2.17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaş (ungh. Têrnavei)		12.56	2.52	2.26	7.35
1.14		2.36			Blaş		12.49	2.51	2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	**Copşa-mică**	pl.	11.50	2.16	1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14	2.14	1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaş		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24	1.42	12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	**Sighişóra**	pl.	9.45	1.14	11.40	5.49
3·47		5.43	11.–	pl.		sos.	9.35	1.07	11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Haşfalĕu		9.12	12.53	11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44	11.54	10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apaţa		6.38	11.11	8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	**Braşov**	pl.	5.08	10.26	7.48	2.45
3.55	6.55	11.—	2.19	pl.		sos.	9.27	10.14	5.00	2.18
4.40	7.47	12.26	3.01		Timiş		8.47	9.30	4.05	1.42
5 10	8·19	1.11	3.31		**Predeal**		8.20	9.12	3.32	1.12
11.55	10·25	8.05	9.10	sos.	**Bucuresci**	pl.	3.05	5.40	7.50	9.15
Buc.	Sinaia									

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.30	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6·50	10.00	2.15		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.40
10.56	8.46	1.–	4.15		**Szolnok**		2.49	11.19	4.13	7.32
3.55	11.51	6.05	7.11	sos.	**Arad**	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35	7.18	pl.		sos.	8.57	8.08	10.50	4.06
4.42	—	6.46	—		Glogovaţ		8.45	—	10.33	—
5.03		7.06	—		Gyorok		8.24	—	10.14	—
5.14	—	7.16	—		Pauliş		8.12	—	10.00	—
5.35	12.49	7.29	7.56		Maria-Radna		7.57	7.30	9.45	3.27
5.37	—	7.55	—		Conop		7.22	—	9.15	—
6.13	—	8.11	—		Bêrzava		7.05	—	8.57	—
6.58	1.46	8.51	8.54		Soborşin		6.75	6.34	8.15	2.31
7.27	2.05	6.19	9.11		Zam		5.50	6.08	7.41	2.05
7.52	—	9.43	—		Gurasada		5.23	—	7.16	—
8.08	3.27	—	6.33		Ilia		5.13	5.45	7.06	1.39
8.26	—	9.52	—		Branicica		4.49	—	6.43	—
8.52	2.54	10.42	10.00		Deva		4.27	5.19	6.20	1.12
9·06	3.06	10.46	10.11		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.05	1.00
9.52	3 32	11.35	10.41		Orĕştia		3.33	4.36	5.19	12.12
10.16	—	11.56	—		Şibot		3.13	—	4.55	11.57
10.38	4 00	12·16	11.11		Vinţul de jos		2.53	4.09	4.34	11.40
10.54	4.26	12.34	11.23		**Alba-Iulia**		2 33	3.57	4.17	11.83
11.30	—	1.05	11.45	sos.	**Teiuş**	pl.	2.—	3.33	3.43	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.30	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.58	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.56	11.01
4.12	7.04	1.20	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—		Cic. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.33		2.–	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6.01		7.15
8.34		6.35	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timişóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.09	pl.	**Arad**	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9 43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timişóra	pl.	8.25	2 00	9.10	—

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 67 Sibiiu, Marţi 19 Iuniu (2 Iuliu n.) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **şi timbru de 60 fil.**
pentru fie-care publicare.

Nr. 5349.

CONCURS

Devenind vacante trei stipendii de stat de câte 1000 cor. destinate pentru cualificarea mai departe a clericilor absolvenţi ai seminariului nostru archidiecesan pedagogico-teologic prin studiarea la vre-o universitate din patrie, pentru conferirea acelora se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Concurenţii vor trimite în terminul deschis suplicele la consistoriul archidiecesan instruate cu următórele documente:

1. Carte de botez, că sunt Români greco-orientali.
2. Testimoniu de maturitate.
3. Absolutoriu teologic.
4. Testimoniu dela medic despre integritatea trupéscă şi sufletéscă.
5. Declaraţiune în scris, că după absolvarea cursurilor dela universitate vor serví bisericei în condiţiunile la cari 'i va chema.
6. Declaraţiune în scris, că vor studia şi se vor cualifica ca studiu principal din una dintre cele trei grupuri de studii, indicate mai jos.
7. Eventual alte documente recomandătóre.

Ca studii principale se designéză:

1. Matematica şi fisica.
2. Limba magiară şi germână.
3. Istoria naturală şi geometria descriptivă.

Sibiiu, din şedinţa senatului bisericesc, ţinută la 5 Iuniu, 1901.

Consistoriul archidiecesan.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

VI.

De bună voe nu ne vom magiarisa nici când; şi dacă Ungurii cred că vor puté esopera acésta, în contra voinţei nóstre, trebue sĕ le aducem aminte, că ceea-ce nu au putut face ei timp de un mileniu, nu vor puté isprăví nici în viitoriu, nici când, şi cu atât mai puţin până la momentul, când pericolul slav va începe a deveni actual pentru regatul corónei sfântului Stefan.

Din consideraţiune pentru aliaţii nostri Slavi mĕ simt obligat a declara la acest loc, că sub pericolul slav nu înţeleg vre-un pericol, care ne-ar puté ameninţa din partea Slavilor din monarchie; ci înţeleg numai şi numai imperiul rusesc, cu tendinţele sale cuceritóre, cari chiar şi pe Slavii din monarchie îi ameninţă cu aceeaşi mĕsură ca şi pe noi; căci nu ne este permis sĕ uităm, că singuraticele popóre slave din monarchie formézá individualităţi etnice cu o consciinţă naţională bine desvoltată, cari s'ar opune vre unei rusificări cam în aceeaşi mĕsură în care ne-am opune bună óră noi unei contopiri cu poporul italian sau cu ori-care alt popor al gintei latine.

Cine vorbesce deci astăzi de *panslavism* ca despre o idee a cărei realisare ar consta în crearea unei Rusii mari, care sĕ cuprindă în sine pe toţi Slavii, acela sau este un ignorant sau un calumniator reutăcios. pentru-că nu esistă popor slav care sĕ aibă drept ideal naţional încetarea esistenţei sale ca individualitate etnică de dragul unei mari Rusii.

Dar' am cam deviat dela obiect. In cele precedente cred a fi dovedit până la evidenţă, că Ungurii nu au motiv sĕ ne urască, ci că abstrăgênd chiar dela comunitatea de interese esistentă între ei şi noi, ar trebui sĕ aibă pentru noi óreşcari *simpatii*, pentru-că cu greu ar mai afla în lume vre-un alt popor, care sĕ plătéscă cu o consecuenţă atât de rară tóte sarcinile publice şi sĕ sufere, ca statul sĕ îngrijéscă aprópe esclusiv numai de ale Ungurilor interese naţionale, culturale şi economice.

Fapt este însĕ, cu tóte acestea, că Ungurii sunt pătrunşi faţă de noi de o ură atât de mare, încât dacă numai s'ar puté, bucuros ne-ar şterge de pe charta etnografică a Europei, sau cel puţin a Ungariei.

Simţemêntul de ură, pe care 'l nutresc Ungurii faţă de noi, după cum am arătat mai sus, nu are motive psychologice ci este produs *pe cale artificială* din partea acelor elemente ale patriei comune, pentru cari este un interes vital de prima ordine, ca în acéstă ţéră discordie şi ură sĕ fie, căci numai atunci 'şi pot ajunge scopurile lor meschine.

Cari sunt aceste elemente, uşor e de gîcit. Sunt: elementul *semit* şi aceia, cari, deşi nu sunt semiţi, din interes material s'au înrolat sub steagul liberalismului, recte al semitismului, cu scopul vĕdit de a face din regatul Ungariei o ţéră tributară alianţei israelite.

Evreul e un psycholog minunat şi un cunoscĕtor temeinic al moralei creştinesci; şi acestor două calităţi póte mulţumì tóte succesele obţinute întru aservirea popórelor arice locuitóre în Europa. Evreul cu instinctul, care forméză caracteristica rassei sale, a mirosit, că din tóte statele europene nici unul singur nu este atât de acomodat pentru întemeerea unei Palestine moderne ca Ungaria; şi acésta din două cause

Prima causă este de căutat în caracterul poporal al Magiarilor. Ungurul ca şi Polonul este sumeţ, ambiţios, înzestrat cu o dosă măricică de grandomanie şi de dor de mărire; ear amĕsurat acestor calităţi nu ştie păstra şi cruţa absolut de loc, din care causă nici-când nu se ştie ajunge cu ceea-ce are; acestea calităţi în sine îl predestinéză deja pe Magiar, ca sĕ ajungă in dependenţă financiară şi economică dela un alt popor, care ştie cruţa şi păstra şi are puţine pretensiuni.

A doua causă, pentru care Ungaria fórte bine se potrivea ca pradă pentru evreimea internaţională, este de căutat în relaţiunile etnografice ale acestei ţeri. O ţéră în care locuesc 8 popórĕ diferite şi în care se află nu mai puţin ca 7 confesiuni, este par excelence potrivită pentru semănarea de cértă şi discordie între concetăţenii statului aparţinĕtori diferitelor popóre, şi astfel esistă tóte condiţiunile pentru a pescuí în tulbure.

Năpustitu-s'a deci evreimea internaţională asupra acestei ţĕri cu o astfel de năprăznicie, încât astăzi sălăşluim în ţéra nóstră $^1/_6$ parte din evreimea de pe întreg rotogolul pămêntului, şi în capitala Ungariei singură se află de 5 ori mai mulţi evrei de cât în Francia întrégă.

Şi ce au făcut acesti Evrei cu ţéra în a cărei emblemă se află *crucea* şi al cărei rege este singurul monarch, care are atributul de *apostolic?*

In câte va decenii i-au aservit pe Unguri atât în privinţa economică financiară cât şi în privinţa intelectuală şi morală.

Incheerea anului şcolar la seminariu.

Raport special.

Sibiiu, 30 Iunie n.

De mulţi ani încheierea anului şcolar la institutul nostru teologic-pedagogic nu s'a făcut cu aşa frumósă solemnitate şi între scene atât de înduioşătóre, cum s'a făcut încheierea de eri.

Pentru seminariul *„Andreian“* ziua de eri era zi de întreită sĕrbătóre: încheerea anului, aniversarea a 28-a dela mórtea întemeietoriului seu, marele archiereu Andreiu Şaguna, şi despărţirea de doi profesori, cari lung şir de ani — unul un pătrariu de secol — şi-au pus puterile lor spirituale în serviciul causei mari: crescerea luminătorilor şi povĕţuitorilor neamului românesc.

La óra 9 a. m. toţi elevii institutului, în frunte cu corpul profesoral au asistat la serviciul divin împreunat cu rugăciunea de mulţămită pentru încheerea cu pace a anului şcolar. Serviciul divin a fost celebrat de directorul seminarial protoiereul *Dr. Eusebiu R. Roşca*, fiind present pe lângă elevi şi profesori — un public numĕros şi ales, în şirul căruia s'a remarcat presenţa dlor: Dr. At. Marienescu, P. Pipoş, N. Garoiu (adv., în Zernesci), C. Stezar, Z. Boiu, M. Lazar, I. Papiu, M. Voilean, I. Preda, Dr. N. Olariu, Dr. V. Bologa, T. Păcăţian, I. Broju, capelan militar, preoţii Păcală (Sulumberg), Olariu (Branisca), Popoviciu, (Sadu) Bânda etc.

După terminarea liturgiei a urmat servirea parastasului întru aniversarea a 28-a dela mórtea archiepiscopului-metropolit Andreiu Şaguna. Serviciul divin la parastas a fost celebrat de Inaltpreasânţia Sa metropolitul *Ioan*, asistat de protopresbiterii Z. Boiu, I. Papiu, M. Voilean, Dr. E. Roşca şi de diaconul Dr. E. Cristea. Cântările şi rĕspunsurile le-a cântat corul seminarial funebral, condus de profesorul D. Cunţan.

In cursul cântării *„Românime mult cercată . . . .“* mulţi lăcrĕmau, deosebi bĕtrânii, fost tovareşi de muncă ai marelui archiereu.

Scurt după terminarea serviciului divin elevii s'au întrunit în sala cea mare a seminariului, unde după sosirea Inaltpreasânţiei Sale urmat de asesorii consistoriali, s'a început festivitatea încheerii anului. Erau de faţă dd. P. Pipoş, Dr. At. Marienescu, N. Garoiu, Stefan Stroia, protonotariu comitatens, Dr. Bologa, T. Păcăţian, etc. asesorii consistoriali toţi, preoţii Broju, Olariu (Branişca), Păcală, Popovici, Bânda şi alţii.

Primul punct din programul festivităţii a fost cântarea „O rază dulce strălucea“, cântată de corul seminarial condus de profesorul T. Popoviciu. După acésta a urmat vorbirea profesorului *I. Ghibu*, pe care o vom publica în intregime în numĕrul viitoriu.

Predată cu vervă şi intonare fórte potrivită, vorbirea a fost urmată de aplause şi esclamări „sĕ trăiască“, la adresa oratorului.

A urmat cetirea clasificaţiunilor, în firul căreia directorul constată cu deosebită satisfacţie că numĕrul elevilor clerici cu pregătiri de opt clase gimnasiale cresce an de an, ceea-ce nu în mică mĕsură contribue la resultatul bun al clasificărilor. După cetirea clasificărilor, directorul, în numele corpului profesoral şi al elevilor îşi ia rĕmas bun de la profesorii *Dr. Barcian* şi *Dr. Stroia*, cari chiămaţi la alte posturi, cu finea acestui an şcolar se despart de institut. „Doi dintrĕ cei mai distinşi membri se desfac de corpul profesoral. Unul e dl *Dr. Daniil P. Barcian*, care 25 ani cu abnegaţiune şi zel şi-a pus în serviciul institutului cunoscinţele sale eminente, devenind în acest timp podóba şi mândria institutului. Chiămat de încrederea Inaltpreasfinţiei Sale şi de votul sinodului archidiecesan, dsa trece la o altă carieră, unde i-se deschide un mai larg teren pentru a lucra în interesul culturii poporului român, sigur că tot cu aceeaşi abnegaţiune, tot cu acelaşi zel şi cu resultate tot aşa de strălucite. Autoritatea nóstră supremă bisericéscă: Inaltpreasfinţitul archiepiscop şi consistoriul, apreciind bunele servicii prestate până acum, a ţinut sĕ constate şi sĕ accentueze într'un act special satisfacţia şi mulţămita sa faţă cu colegul nostru şi înţeleptul povăţuitor al dtre, iubiţilor elevi, care cu ziua de azi încétă de a mai face parte din corpul profesoral al institutului nostru.“ Il asigură însĕ de iubirea sa şi pe mai departe.

In fine aduce la cunoscinţa elevilor, că în actul de abzicere dl Barcian le mulţămesce pentru dragostea şi ascultarea cu care l'au onorat în cariera sa profesorală, şi-i asigură că şi în viitoriu le va sta la disposiţie cu tótă dragostea, ori de câte-ori vor simţí lipsa de a-i cere sfatul şi spriginul seu.

„Al doilea e *Dr. Ioan Stroia*, care deşí nu în timp aşa de îndelungat a făcut parte din corpul profesoral, ca distinsul seu coleg, totuşi constat, — şi cred că nimenea nu e chemat s'o constate mai mult decât mine, în calitatea mea de director, — că cu acelaşi zel şi abnegaţiune şi-a pus în serviciul institutului cunoscinţele sale eminente . . .“

Arată causa pentru care Dr. Stroia se desparte de institut, constată că autoritatea superióră i-a esprimat şí dînsului recunoscinţă pentru bunele servicii prestate până acum şi aduce la cunoscinţa elevilor, că în actul de abzicere le mulţămesce şí lor pentru dragostea, ascultarea cu care i-au urmat prelegerile.

In numele corpului profesoral luându-şi prin acésta adio de la ei, le poftesce cele mai strălucite succese în noua carieră (întreit „sĕ trăiéscă“.) Mulţămesce Inaltpreasânţiei Sale metropolitului pentru dragostea cu care se intereséză de institutul acesta (repeţite „trăéscă“) întrĕ alte multe, dând dovedi despre acéstă dragoste şi prin asistarea la esamenele acum decurse şi urmărind cu interes şi adevĕrată iubire părintéscă decursul lor. Mulţămesce comisarilor consistoriali pentru conducerea esamenelor. Mulţămesce publicului care prin presenţa sa a ţinut sĕ ridice solemnitatea festivităţii de azi a institutului, o atenţiune binevoitóre acésta faţă de institut, care tot mai mult se manifestéză nu numai din partea feţelor bisericesci, ci şi din a mirenilor, ceea-ce numai spre bucurie póte serví corpului profesoral şi numai îndemn va fi pentru elevi întru a tinde sĕ presteze resultate cât mai bune.

A urmat apoi vorbirea clericului Sebastian *Stanca* pe care asemenea o vom publica per extens în numĕrul următoriu.

(*Scena doiósă.*)

După clericul Stanca, rĕsplătit cu lungi aplause și aclamațiuni pentru frumósa vorbire, — se urcă la catedră *Dr. Barcianu*; privesce peste elevi, privesce la colegii sei și apoi după câteva clipe de tăcere începe cu voce tremurătóre și aprópe stînsă:

„Exelența Vóstră. Domnilor... Iubiți colegi, iubiți fii.. Este astăzi ziua secerișului.. (și nu mai póte; sughițul îi împedecă graiul, lacrĕmile 'i curg șiróie, își acopere fața cu batista și astfel trec minute după minute. Arunci o privire spre elevi, și vedi pe fețele lor lacrĕmi, și te ia în stăpânire duioșia momentului acestuia, și te pomenesci că ochii ți-se înrouréză, și ne mai putênd sĕ resisti, picur de picur ți-se furișéză pe gene — lacrĕmile...) „...pentru dtrĕ de mare însĕmnătate. Pentru mine asemenea, zi de însemnătate mare. Am servit la acest institut 25 ani. Acum prin încrederea Exc. Sale și a sinodului mĕ despart de el și de Dvóstre. In timpul acesta de 25 ani mi-am dat silința sĕ-mi împlinesc chiămarea cu tótă conștiința.“

Principiul iubirei neclintite față de biserică, al iubirii patriei, a căutat sĕ 'l înfiltreze în inima tinerimei, și dacă acésta nu i-ar fi succes în mĕsura cum însuși ar fi dorit: e a se ascrie nu lipsei de voință, ci slăbiciunei și neputinței sale.

„Suntem, iubiți elevi, un popor mic, dar' de viță nobilă. Acésta ne impune deosebite datorințe“ — zice oratorul, desvoltând însemnătatea culturei ca cel mai puternic factor întru validitarea unui popor. Aduce exemple: Xerxes cu puternica lui armată nu póte învinge asupra micului popor elin, căci Xerxes avea numai forța brută, pe când poporul elin era înarmat cu cea mai alésă cultură de pe timpurile acelea. Forța brută însĕ, aliată cu cultura, e o putere prin care un popor se póte ridica la măriri de neînchipuit. Strămoșii nostri au știut sĕ adauge pe lângă puterea lui Xerxes și cultura Grecilor, și au devenit stăpânitorii lumii, și Roma încă și acum stă ca mărturie vecinică despre vrednicia lor. Noi, descendenții, încă numai aspirațiuni nobile sĕ avem; sĕ tindem în prima linie spre cultură alésă, nobilă, și prin ea sĕ ne validităm ca popor demni urmași ai gloriosilor străbuni, prin ce sĕ ne dovedim dreptul la existență. Campioni ai acestei culturi sunt pentru poporul nostru preoții și învĕțătorii. Adreséză fiitorilor preoți și învĕțători sfaturi întru împlinirea cu scumpĕtate a misiunei lor. „Exemplu la acésta veți avé în viéța și faptele bărbatului acestuia (arată spre portretul lui Șaguna), marele binefăcĕtoriu al poporului nostru, metropolitul *Andreiu baron de Șaguna*, a cărui pomenire o serbarăm astăzi. Indemn la acésta puteți lua și dela Excelența Sa, vrednic urmaș al marelui Andreiu, care în butul vêrstei sale înaintate lucréză de diminéța până séra și nu cunósce obosélă întru împlinirea chemării sale de părinte conducĕtor și sfătuitor al nostru. Avênd astfel de exemple, avênd simțul datorinței, veți deveni: rĕspânditorii culturei.“

Aplause și aclamațiuni generale au urmat frumóselor cuvinte ale d-lui Barcian.

Dupa încetarea acestora se urcă la catedră Dr. Stroia, care asemenea în cuvinte pline de sfaturi și îndemnuri întru împlinirea chiămărei lor de luminători și povĕțuitori ai poporului își ia și dînsul adio dela elevi.

După încetarea ovațiunilor la adresa d-lui Stroia, se ridică *Inaltpreasânția Sa metropolitul* și reflectând cuvintelor de mulțămită adresate de directorul seminarial zice, că dacă a asistat la examen și s'a interesat de resultatul obținut, a făcut'o acésta pentru-ca sĕ-și împliniască una dintrĕ cele mai mari datorințe ale sale, dar' a făcut'o și din îndemn intern. Pentru-că în preoți și învĕțători Inaltpreasfinția Sa privesce tot-atâția împreună lucrători cu Inaltpreasfinția Sa în via Domnului. Nu se îndoesce, că corpul profesoral și-a dat tótă silința, ca din elevi eșiți din acest institut sĕ devină bărbați harnici și vrednici, ajutători ai sĕi întru împlinirea chiămării sale archieresci. Mulțămesce profesorilor pentru tóte ostenelele lor, căci prin îmbogățirea elevilor cu cunoscințele de lipsă, prin infiltrarea simțului de datorință și zelului întru împlinirea datorinței nu numai lor li-au făcut servicii prețióse, ci i-au făcut totodată și dînsului și au făcut și neamului.

Adreséză apoi elevilor multe sfaturi pentru viéța practică, unde vor da de mai mari greutăți, dar' sĕ lupte, sĕ nu se retragă de la împlinirea datorinței lor și vor învinge.....

Entusiaste ovațiuni au rĕspuns frumósei alocuțiuni, ear' după acestea festivitatea s'a încheiat cu cântarea „Imnul infrățirii“.

Școla de fete a „Asociațiunei“.

După cum am anunțat în numĕrul trecut, Joi, în 27 Iunie n. s'a făcut încheerea anului școlar la școla civilă de fete a „*Asociațiunei*“ din Sibiiu. Festivitatea s'a ținut în sala cea mare și frumósă a școlei. Present a fost un public numeros și ales, — domni și dómne, mai ales părinți ai elevelor cari au cercetat acésta școlă.

Programul stabilit de mai nainte și stătătoriu din 24 puncte a fost esecutat spre mulțumirea publicului asistent. Au fost coruri, declamațiuni, cântări la pian și cu violina. După eshauriarea programului, directorul școlei, *Dr. Vasile Bologa*, a rostit discursul de încheere a anului școlar, pe care'l dăm mai la vale în întregime. A vorbit apoi Escelenția Sa, domnul Archiepiscop și Metropolit,— căruia la întrarea în sală, pentru a lua parte la festivitate, 'i s'au făcut ovațiuni frumóse, în sensul schițat în numĕrul trecut; ear' încheerea serbării frumóse a făcut'o vorbirea delegatului comitetului „*Asociațiunii*“, *N. Togan*, — după ce apoi publicul în frunte cu Escelenția Sa metropolitul, a visitat esposiția frumos aranjată a lucrurilor de mână, desemn și caligrafie. Au fost lucrări între ele, vrednice de admirat. Publicul a părăsit pe deplin mulțumit institutul de fete și bine impresionat de cele vĕdute și audite.

Programul esecutat a fost următoriul:

1. „Imn de sĕrbare“ (pentru 3 voci egale), de Al. Podolean.

2. „Sorióra și frățiorul“, de L. Köhler, esecutată de Georgina Roșu, elevă în clasa IV. elementară.

3. „Veselul agronom“, de R. Schumann, esecutată de Gabriela Tomuța, elevă în clasa II. civilă.

4. „Corăbióra pe lac“, de Th. Kullak, esecutată de Ana H. Copăcescu, elevă în clasa II. civilă.

5. „Cucuveica“, de I. Murĕșan, esecutată de Elvira P Barcian, elevă în clasa II. civilă.

6. „Primblarea veselă“, de O. Köhler, esecutată de Margareta Mărginean, elevă în clasa II. civilă.

7. Fantasie din „Rigoletto“, de Verdi-Spindler, esecutată de Ana Martinov, elevă în clasa III. civilă.

8. „Aster“, de Paul Weiss (pentru 4 mâni), esecutată de Aurelia Șerban, elevă în clasa II. civilă și Maria Muntean, elevă în clasa III. civilă.

9. „Melodii românesci“, de C. Corder, violină solo, esecutată de Ana Todea, elevă în clasa III. civilă.

10. „Le Papillon“, de F. Waldmüller, esecutată de Maria Măcelariu, elevă în clasa III. civilă.

11. „Arte de Tannhäuser“, de Wagner-Spindler, esecutată de Livia Lințu, elevă în cl. III. civ.

12. „La Lisonjera“ de Chaminade, esecutată de Emilia Avramescu, elevă în cl. II. civ.

13. „Plugul blăstĕmat, poesie de V. Alexandri, declamată de Olimpia Moisil, elevă în cl. III. civ.

14. „O nópte in pădure“, de E. Schipek esecutată de Viorica Nicóră, elevă în cl. IV. civ.

15. „Melodii românești“, de C. Corder, violină solo, esecutată de Elisabeta Ioanovici, elevă în cl. II civ.

16. „L'Espérance“, de A. Goria, esecutată de Maria Scridon, elevă în cl. III. civ.

17. „Mic putpuriu românesc“, de I. Murĕșan, esecutat de Terenția Ungurean, elevă în cl. III. civ.

18. „Caprice-Nocturne“, de A. Goria, esecutată de Lucreția Nechiforescu, elevă în cl. IV. civ.

19. „Valse de Concert“, de H. Hofmann, esecutată de Octavia Colbasi, elevă în cl. IV. civ.

20. „O călĕtorie prin țĕrile române“, de D. Hinke, esecutată de Margareta Osiecki, elevă în cl. IV. civ.

21. „Tarantella“, de F. Liszt, esecutată de Veturia Murĕșanu, absolventă a cursului complementar.

22. „Noi vrem pămênt“, poesie de G. Coșbuc, declamată de Silvia Ciora, elevă în cl. IV. civ.

23. „Pașa Hassan“, poesie de G. Coșbuc, declamată de Octavia Colbasi elevă în clasa IV. civ.

24. Douĕ cântări corale:

a) „Fetele casnice“, (pentru 3 voci egale); *b)* „Ţiganca“, (melodie veche pentru 3 voci egale), de T. Popovici.

Corurile au fost dirigiate de domnul profesor seminarial *Timoteiu Popoviciu.*

Iată acum vorbirea de încheere a dlui director de școle Dr. *Vasilie Bologa.*

Exelenția Vóstră! Preastimate Dle Delegat!
Onorat public!

Imprejurările nóstre aduc cu sine credința, ce alt-cum e în genere susținută, că învĕțătorul e dator a folosi ori-ce ocasie solemnă în sinul poporului seu, pentru-ca sĕ deștepte și sĕ întăréscă în inima tinerimei acele sentimente și vîrtuți, cari sunt podóba unui individ, în viața privată cât și publică. Pentru-că mână în mână familia și școla acésta țintă finală o urmăresc și numai întrucât succede a și atinge acéstă țintă, simt părinții dimpreună cu învĕțătorii o mulțămire în urma jertfelor și activității lor.

Din parte-mi ca sĕ satisfac după putință acestei chemări, m-am decis sĕ mĕ opresc de astă-dată la unele momente din istoria poporului român, resp. din tradiția poporului român, în cari momente sper eu a găsi pentru femea română frumóse exemple de virtuți înalte și abnegațiune. Și nu voiu face încunjur mare, ca sĕ mĕ obosesc după lungul șir de producții din partea elevelor nóstre. Voiu urma deci.

Era în anul 1475, când Stefan cel Mare, vestitul Domn al Moldovei, raportase o învingere strălucită asupra órdelor turcesci la Racova. Prima biruință asupra Semi-lunei în luptă fățișă — după cum spune cronicarul polon — despre care toți regii și împĕrații creștini ai Europei luaseră act cu bucurie.

Dar' era de prevĕdut acum, că lui Stefan cumplită resbunare i-se pregătesce din partea Sultanului, ceea-ce în adevĕr un an mai târziu a și urmat pe câmpul dela Resboeni, unde Stefan în fața potopului covîrșitor al Semi-lunei a trebuit sĕ plece la pămênt ascuțișul sabiei sale.

Rănit și îngândurat se întórce dela acest resboiu în conacul familiei sale. Aici însĕ de astă-dată nu-l aștéptă mângăere dulce, nu-l aștéptă mâna tămăduitóre a Mamei, ca sĕ-i ștérgă sudórea feței... In locul acesteia îl întâmpină asprul cuvênt al Mamei, dojana ei, care în Stefan cel biruit nu recunósce pe fiul seu, încuie dinaintea lui porțile castelului și-i poruncesce: dacă e fiul ei sĕ-ntórcă la luptă, sĕ-nvingă sau sĕ móră pentru patrie!

Stefan, fiul ascultătoriu al mamei, așa face. Se întórce la luptă, adună oștirea sa și cu puteri îndoite atacă rîndurile dușmane, și le risipesce și alungă preste Dunăre.

Ast-fel povața Mamei înțelepte, făcut-a în veci memorabilă lupta dela Rĕsboeni și a hotărît sórtea țĕrii spre bine.

Altă-dată era în anul 1517, când Neagoe-Basarab, cuviosul Domn al Munteniei, însoțit de Patriarchul Constantinopolei, de patru Metropoliți pelângă alți mulți Episcopi și Egumeni din întregul rĕsărit, și încunjurat cu însuflețire de poporul seu, serbéză sfințirea monumentalei Mănăstiri dela Curtea de Argeș, acea operă măréță ca anticitate și architectură, despre care astăzi tótă lumea afirmă, că e fala României și admirația veacurilor.

Acest act sĕrbătoresc din istoria poporului român e de mare importanță din deosebite puncte de vedere. De-óre-ce precând în sinul poporului român se serbau atari acte marețe întru glorificarea cultului seu religios, pe atunci în același an 1517 în apusul Europei se încinge acea luptă înfricoșată religionară, ale cărei urmări au fost — precum știm noi cu toții — nesfêrșite vărsări de sânge ș-apoi închegarea unei credințe noi, cunoscută în genere sub numele: reformațiune.

Ce deosebire între spiritul aceluiaș an 1517 dela Curtea de Argeș din rĕsărit și dela Wittenberga din apus!...

Neagoe însĕ până a ajunge sĕ termine măréța operă, sleise puterile țerii, sleise tótă vistieria țĕrii. Și pentru-ca sĕ termine zidirea hotăresce dimpreună cu sfetnicii sei, sĕ arunce biruri noi asupra poporului. Atunci pășesce la mijloc soția sa Dómna Despina-Milița, se împotrivesce hotărîrii lui Neagoe, sĕ nu mai arunce biruri asupra poporului, ca sĕ nu mai fie lacrămi în țară. Iar pentru-ca sĕ termine zidirea ofere *juvaerele* sale, *prețiósele* sale sĕ le prefacă în bani!

Neagoe, covîrșit de puterea morală a femeii, se plécă voinței ei și cu mijlócele oferite de soția sa termină Mănăstirea cea măréță, iar poporul e crușat de biruri grele și bucuria e la culme.

Iată un alt exemplu strălucit de umanism și *abnegațiune.*

Recunóscem că și-n istoria altor popóre, începênd dela Romani, găsim exemple frumóse de virtuți alese din partea femeii. Dar' un exemplu mai classic de *patriotism adevĕrat, de umanism și obnegațiune* ca la străbunele române amintite, rar se mai găsesce.

Femea română póte fi mândră de străbunele sale!...

Am împrospĕtat aceste lucruri din trecutul poporului român, pentru-că eu am convingerea, că dela acest Palladiu al Asociațiunii pentru cultura poporului român, femeea română cu asemenea idei trebue sĕ se întórcă la căminul seu, unde sĕ le cultive cu stăruință, ca sĕ înfloréscă și rodéscă în folosul neamului.

Cu acestea noi am fi și terminat agendele acestui an școlar. Inainte de a încheia însă, aduc respectuósa nóstră mulțămită Exelenței Sale I. P. S. D. Archiepiscop și Metropolit, pentru părintésca atenție ce dă instituțiunii nóstre culturale, întemeiată de fericiții sei antecesori: Archierei și Metropoliți ai poporului român. Urez mulți ani Exelenței Sale!

Mulțămesc Preaonoratului Domn delegat al comitetului, pentru binevoitórea conducere a examenelor și Onoratului Public pentru interesul ce pórtă Asociațiunii, bunul nostru comun, al cărei spor și succes ridică vaza și binele poporului român.

Datele școlare amănunțite sunt cuprinse în programa școlei, dimpreună cu înștiințarea recerută pentru anul viitor școlar, în care privință se vor împrospĕta încă preste vară cele de lipsă în publicistica română, pentru orientarea publicului nostru.

Din România.

Intrevederea regelui Carol cu Ţarul. Ziarele din București aduc știrea, primită din Berlin, că prin cercurile diplomatice de acolo se vorbesce ca despre un lucru positiv, că Regele Carol al României se vs întâlni la *Darmstadt* cu Ţarul Nicolae II, care va petrece acolo mai mult timp cu familia sa.

*

Deschiderea parlamentului. Joi, 27 Iunie n. s'a deschis la București sesiunea parlamentară estraordinară, prin mesaj de tron, cetit din partea prim-ministrului *D. A. Sturdza.* Mesajul tronului e următoriul:

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați, V'am convocat în sesiune extra-ordinară în momentul în care încep ocupațiunile cele mai importante ale agriculturei, pentru a regula mai ales mai multe chestiuni cari stau în strânsă legătură cu situațiunea tesaurului public și care nu se pot amâna pentru sesiunea de tómnă.

Pe lângă projectele de legi financiare guvernul meu va propune și restabilirea legei învĕțămêntului din 1898, cu óre-cari modificări, precum și proiectul de convenție de extradare dintre România și Austro-Ungaria.

Urând ca lucrările Domnielor-Vóstre sĕ fie și în acéstă sesiune rodnice, sunt convins că printr'însele se va face un nou pas spre completa însănĕtoșire a finanțelor nóstre.

Sesiunea extra-ordinară a Corpurilor legiuitóre este deschisă.

Carol

„Albina“ contra Gf. Eszterházy János.

In organul institutelor de bani şi al societăţilor pe acţii din Ungaria „*Magyar Pénzügy*“ Nr. 26 din 27 Iunie a. c. cetim următórea întimpinare:

„***Incompatibilitatea şi programele naţionale.***“

Ilustritatea sa, dl Gf. Esterházy János, membru al casei magnaţilor, în broşura sa cu titlul de mai sus, află de bine a lua la gónă pe aşa numitele „bănci naţionale“ şi între ele la primul loc pe „*Albina*“ zicênd:

„Aprob, ca nici un unic legislator sĕ nu ocupe loc în consiliul unei bănci, fabrici, séu întreprinderi, care liferéză fie măcar numai un cuiu de potcóvă pentru guvern, *dar' atunci trebue sĕ facem imposibil şi aceea, că aceia, carii ocupând loc în consiliul „Albinei“. „Tátrabank“ etc.* ***continuă un adevĕrat resbel de esterminare în contra magiarimei,*** sĕ pótă ocupa loc în corpul legislativ al statului ungar.“

„Nu pricep şi nici nu consider de admisibil, ca sĕ fie legislator acela *a cărui întrégă activitate economică numai un singur scop cunósce:* ***deposedarea proprietarilor magiari, înglodarea în datorii a poporului magiar şi nimicirea caracterului magiar al pămêntului magiar.***“

Nu este nouă acéstă acusă fără temeiu şi tendenţiósă, nici dl conte Eszterházy Iánoş nu o a născocit, şi numai de aceea mĕ mir, că încă se tot mai află bărbaţi serioşi carii o astfel de armă ruginită o consideră demnă de a se folosí de ea.

Respunsul la ea l'a dat deja direcţiunea „Albinei“ în raportul seu către adunarea generală din 1900, care este următorul:

„De un lung şir de ani ómeni fără consciinţă respândesc prin ziaristică şi în parlament acuse tendenţióse la adresa institutelor de bani românesci, şi în special la a institutului nostru ca cel mai vechiu între ele: că urmăresc scopuri politice şi anume că tind la deposedarea elementului maghiar.

Nici când însĕ în parlament nu s'a discutat atâta pe acéstă temă ca în anul curent, cerêndu-se intervenţia guvernului şi aplicarea mĕsurilor escepţionale pentru curmarea afirmativului rĕu.

Declarăm de calumnii tendenţióse tóte afirmările de acéstă natură, şi nu ne putem suprima mirarea, că se află şi bărbaţi de stat şi ómeni serioşi, cari dau credĕmênt astorfel de bêrfeli şi stau de vorbă cu cei ce le respândesc, ba provócă societatea, ca ea sĕ iee mĕsuri de apărare contra unui rĕu, care nu esistă decât în creerii înfierbêntaţi ai unor esistenţe fără căpătâiu şi în a unor fanatici, orbiţi de ură contra elementului român pentru vitalitatea sa.

Nime n'a arĕtat şi nici în viitor nu va puté arĕta nici un cas concret, când institutul nostru ar fi deposedat pe vr'o familie maghiară, sau când institutul nostru ori la acordarea ori la încassarea împrumuturilor sale ar fi făcut deosebire între om şi om cu privire la naţionalitatea luí.

Din contră, noi putem dovedi multe casuri în cari ni-sa cerut ajutorul şi l'am dat ca sĕ scăpăm familii maghiare de ruina sigură la care le dusese cămĕtari şi institute neromânesci, putem dovedí că cu ajutoriul nostru nu numai şi-au scutit averea dar' *şi-au şi acuirat averi considerabile familii maghiare.*

Desfidem pe ori şi cine sĕ arete măcar un cas numai pentru care institutul nostru ar merita imputările ce cu atâta uşurinţă i-se fac.

Nime nu o va face, pentru-că în lipsă de adevĕr nu o póte face.

Deci credem că suntem în drept a cere dela toţi ómenii serioşi şi cu atât mai vêrtos dela organele statului, ca sĕ ne scutéscă de valurile acestui curent bolnăvicios.“

Dela un gentleman şi în special dela un legislator póte pretinde fie-care om serios, ca numai atunci sĕ se foloséscă de o acusă atât de gravă, când este în stare sĕ o justifice cu dovezi cari nu se pot trage la îndoială, *ceea-ce d-nul conte Eszterházy Iános nici când nici n'a încercat faţă cu „Albina“*.

Sibiiu, 24 Iuniu 1901.

Parteniu Cosma
directorul esecutiv al „Albinei“
şi fost deputat dietal.

„Astra“, desp. Agnita.

Convocare.

Comitetul despărţĕmêntului I. din comitatul Têrnava-mare „Agnita“ al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“, prin acésta convócă adunarea cercuală pe 7 Iulie st. n. 1901 în opidul Agnita şi învită pe lângă membrii înscrişi, pe toţi binesimţitorii individiţi, cari se interesézá de promovarea intereselor „Asociaţiunei“ şi în special pe preoţii şi învĕţătorii fără deosebire de confesiune, cari fungéză în una din comunele aflătóre în raionul acestui despărţămênt, se participe la acésta adunare, carea se va ţiné după următórea

Programă:

1. După întrunirea membrilor la 10 óre a. m. în sala cea nouă de învĕţămênt a şcólei gr.-or. române din opidul Agnita, va urma: Deschiderea adunărei prin directorul-preşedinte.
2. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal al adunării.
3. Raportul comitetului despre activitatea despărţĕmêntului.
4. Raportul cassariului, conţinênd raţiociniul anului espirat şi proiectul de budget pentru anul viitor.
5. Esmiterea unei comisiuni pentru censurarea acestor susnumite rapórte.
5. Esmiterea unei comisiuni pentru încassarea taxelor şi câştigarea de membrii noi.
7. Rapórtele comisiunilor esmise şi deliberarea adunărei asupra lor.
8. Disertaţiune.
9. Esmiterea unei delegaţiuni, carie se represinte despărţĕmêntul la adunarea generală a „Asociaţiunei“ din 8/21 Septembre, ce se va ţiné în Sibiiu.
10. Inchiderea adunărei prin preşedinte.

Din şedinţa comitetului despărţĕmêntului, ţinută în

Agnita, la 28 Iunie st. n. 1901.

Nicolau Moldovan
director-preşed.

Ioan Paicu
notar.

NOUTĂŢI

Proces pentru Albina. Sub titlul acesta *Pesti Napló* de eri scrie următórele: Contele *Eszterházy János,* membru în casa magnaţilor, a scris un pamflet sub titlul „*Incompatibilitatea şi programele naţionalităţilor*“ în care, referitor la institutul de bani *Albina* din Sibiiu, zicea următórele: „Ţin de corect, ca nici un legiuitoriu sĕ nu facă parte din consiliul unei astfel de bănci, fabrici sau intreprinderi, care liferézá guvernului fie şi numai un cuiu de potcóvă. Dar' atunci sè fie făcut imposibil şi lucrul acela, ca cei-ce se află în consiliul *Albinei,* al *Tatrei* (bancă slovăcéscă Red.), etc. şi *duc resboiu de nimicire economică în contra magiarimei,* sĕ ocupe loc în corpul legiuitor al statului ungar“. *Partenie Cosma,* fost deputat dietal, director esecutiv al *Albinei,* a intentat *proces de presă* contelui *Eszterházy János* pentru *calumnie,* la judecătoria de presă din Budapesta, şi pentru a dovedi, că acusele şi afirmările din broşură, referitóre la *Albina* sunt *calumnii lipsite de temeiu,* a numit ca martori pentru a fi citaţi la pertractare pe fostul ministru president baron *Bánffy Dezsó,* pe ministrul de finanţe *Lukacs László* şi pe deputaţii *Enyedy Lukács* şi *Lánczy Leo.*

*

Esamene de cualificaţiune. Sâmbătă s'au ţinut esamene de cualificaţiune la institutul „*Andreian*“, din Sibiiu, cu mai mulţi candidaţi de preoţi. L'au prestat cu [illegible]ta *fórte bine* tinerii *Dionisie Radu* şi *Ioan Steflea;* cu *bine* Alex. *Baieşan,* Ivan *Bogdan,* Ioan *Floca,* şi Nicolae *Popa,* ear cu suficient Ioachim *Pop* şi Eftemie *Costescu.*

*

Decorarea suitei Mareşalului de Beck. M. S. Regele Carol al României a acordat următórele decoraţiuni oficerilor austro-ungari, cari au însoţit la Sinaia pe mareşalul de *Beck: Coróna României,* mare cruce, d-lui locotenent feld-mareşal de *Pitreisch. Stéua României,* mare oficer al crucei, d-lor maiori generali H. *Kummer* şi A. *Ziegler;* crucea de comandor d lor colonel *Dankl Holstein,* baron de *Flanzer* şi lt.-colonel *Roth;* crucea de oficer al *Stelei* d-lui căpitan *Schiamchula.*

*

Un soldat bestial. In Murĕş-Oşorheiu un soldat a impuns în cap pe vĕduva lui F. Gergely, care în urma acestei voinicii criminale a murit. Ucigaşului nu i-s'a putut da de urmă.

*

Prorogarea dietei magiare. Vineri a ţinut dieta magiară ultima şedinţă înainte de vacanţe. *Ugron* a vorbit în chestie personală şi a negat că ar fi cerut bani în scopuri politice. A adăogat că afacerea Rimler este opera unui agent provocator. Şedinţa s'a ridicat în mijlocul unui mare sgomot. Viitórea şedinţă va avé loc la 3 Octombre.

*

Posturi de notari. Dela ppretorul Schönenfeld László din *Făget* (Facset), comitatul Caraş-Severin, este escris concurs la postul de notariu în cercul *Gladna-română* compus din şepte comune. Dotaţie (salariu, pauşale, etc.) *3253 coróne* în bani, cuartir în natură şi taxele statutare pentru lucrările private. Termin de concurs 15 Iulie st. n. La petiţiune e a se aclude şi document despre cunoştinţa de limbi.

Cu termin pănă la *22 Iulie* este escris concurs la postul de notariu în cercul *Cornea* (Kornya) compus din comunele: Cornea, Canicea, Domaşnea, Cruşovĕţ şi Cuptorea. Dotaţie (salariu, pauşale, etc.) *2728 coróne* în bani, cuartir în natură, cu supraedificate economice şi grădină. *Cunóscerea limbei române se pretinde* şi trebue dovedită cu document. Petiţiunile sunt a se trimite la protopretorul Biró Béla în *Teregova* (comitatul Caraş-Severin).

*

Monumentul lui Goluchowski. Cu ocazia înaugurărei monumentului contelui *Agenor Goluchowski,* întêmplată zilele trecute, Impĕratul şi Regele Frantz Iosef a adresat preşedintelui Dietei Galiţiei şi ministrului *Goluchowski,* fiiul celui numit, telegrame călduróse, amintind meritele defunctului, ca om de stat. Monarchul relevéză de asemenea, în telegrama adresată ministrului afacerilor strĕine, serviciile pe care Goluchowski i le-a făcut. Inaugurarea s'a făcut cu mare solemnitate.

*

Societatea „Psaltul“ a cantorilor români din Transilvania şi Ungaria, ale cărei statute sunt provĕdute cu clausula de aprobare din partea consistoriului archidiecesan din Sibiiu sub Nr. 3451 din 17 Aprilie 1901 şi din partea ministrului sub Nr. 118123 din 1 Decemvrie 1900, în scopul constituirii Societăţii şi a alegerii Comitetului, carele va avé sĕ conducă afacerile ei, învită pe toţi binevoitorii acestei societăţi (întrĕ cari şi dame sunt bine vĕdute) sĕ binevoiască a lua parte la *prima adunare generală constituitivă* care se va ţiné Duminecă, în 17 Iulie 1901 st. n, la órele 4 p. m. în sala de desemn a şcólelor centrale din *Braşov.*

*

Şése ómeni muşcaţi de câne turbat. Sĕptĕmâna trecută un câne turbat a muşcat în Vêrşeţ şése ómeni, întrĕ cari şi doi băieţi. Unui băieţel de trei ani i-a muşcat buza, ear' unui fecioraş i-a muşcat din obraz o bucată de carne. Nenorociţii au fost duşi la Budapesta în institutul antirabic al profesorului Högyes.

*

Ciuma în Constantinopol. Ear' ne vin veşti despre ivirea ciumei în apropierea nóstră. Joi, în 27 Iunie un caz suspect de ciumă a fost constatat în *Galata.* Bolnavul este un tînăr de 18 ani de origină grécă; tóte măsurile au fost luate de autorităţile sanitare, pentru a se împedeca lăţirea periculosului morb.

*

La gimnasiul din Blaj au făcut esamen de matură în 24 - 27 Iuniu 37 inşi. Dintre acestta 1 a fost declarat matur cu eminenţie, şi anume: Pop Emil. Cu bine au fost declaraţi, maturi 6: Ciura Nicolae, Marcu Nicolae, Muntean Romul, Pop Ştefan, Pop Vasilie şi Suciu Petru. Simplu maturi au fost declaraţi 24. La repeţirea esamenului din un studiu după 3 luni, au fost relegaţi 6.

*

De la matură. La un gimnasiu din capitală douĕzeci şi patru studenţi aveau sĕptĕmâna trecută sĕ facă esamen de matură. Erau admişi înaintea comisiunei esaminătóre în grupe de câte şése inşi. Primii şése erau ca scoşi din şatulă, de sus pănă jos în haine negre noue. Deja prima grupă făcuse sensaţie cu toaleta, deosebi cu redingotele croite ireproşabil. A doua grupă s'a presentat tot aşa, a treia earăşi, până la unul erau în negru elegant. Aşa deosebită cinste pentru esamenul de mătură pusese comisia pe gânduri, mai ales, că ştia bine că mulţi dintrĕ ei erau băeţi sĕraci, cărora nu le prea dă mâna sĕ-şi facă haine aşa de scumpe. Membrii comisiunei au discutat mult asupra eleganţei tinerilor chiar şi după terminarea esamenelor, şi nu şi-o puteau esplica nici-cum. In cursul acestor discusiuni directorul avênd sĕ comunice ceva unui dintrĕ maturisanţi, a trimis pedelul sĕ-l chieme în sala de conferinţe. Acesta s'a re'ntors cu rĕspunsul, că tinĕrul respectiv nu póte vení, — fiind-că 'i e ruşine. De ce? Era numai în cămaşă, într'o sală împreună cu alţii tot astfel costumaţi. Un rîs general a urmat din partea profesorilor. Enigma era deslegată. Bieţii studenţi, ca sĕ se presinte în mod cinstit la marele esamen, şi-au închiriat pentru ziua aceea şése rênduri de haine negre, şi pănă erau înaintea comisiunei şése, ceilalţi optsprezece aşteptau în altă sală îmbrăcaţi numai în cămaşă.

*

Ştiri mĕrunte. In Kézdi-Vásárhely, Cernat şi Tórja sĕptĕmâna trecută a bătut grindină cu beuţe în mărimea ouĕlor de porumb, tóte sĕmênăturile au fost nimicite.

„Albina“

institut de credit şi de economii în Sibiiu.

A patrusprefecea tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciare de 5% ale institutului de credit şi de economii „*Albina*“ a urmat în 28 Iunie 1901 în presenţa Domnului notar public reg. Gavril Zágoni şi a patru membri ai comitetului de supraveghiare al institutului. S'au tras, în valórea totală de fl. 47,000 următorii numeri:

à fl. 500: Nr. 26, 29, 31, 33, 47, 123, 146, 160, 165, 166, 169, 175, 227, 238, 252, 268, 278, 325, 374, 415, 504, 507, 518, 545, 562, 580, 592, 604, 629, 634, 650, 668, 723, 725, 764, 785, 790, 831, 833, 843, 873, 891, 913, 915, 942, 983, 1015, 1032, 1047, 1099, 1130, 1133.

à fl. 1000: Nr. 36, 45, 106, 144, 241, 264, 273, 298, 339, 341, 355, 359, 437, 444, 536, 543, 578, 625, 633, 677, 769.

Cu începere dela 1 Ianuarie 1902 aceste scrisuri fonciare se rĕscumpĕră la cassa institutului în Sibiiu, la Filiala sa în Braşov, la Wechselstuben-Actien-Gesellschaft „Mercur“, la Wiener Filiale der Zivnostenská banka pro Cechy a Moravu în Viena şi la Pester ungarische Commercial-Bank, Budapesta, în întréga valóre nominală, împreună cu interesele curente; aceleşi se rĕscumpĕră şi mai nainte ori-când prin escomptare, séu se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei.

Cu 1 Ianuarie 1902 încétă interesele lor mai departe şi cuponii de interese scădĕtori mai târziu, dacă la presentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eşite la sorţi la tragerile de mai 'nainte nu s'au presentat încă pentru rescumpĕrare următórele;

à fl. 500: Nr. 40, 155, 406, 842.

à fl. 1000: Nr. 172, 176, 333, 782.

Sibiiu, în 28 Iunie 1901.

Dicecţiunea.

FELIURIMI

Iisus la Stâlp. Din tot ceea-ce te impresionéză mai mult în Salonul societăţii Naţionale a Bele-Artelor din Paris, la aşa numitul Salon din Câmpul lui Marte, e un tablou al lui Jean Bérand, întitulat: Iisus la Stâlp.

Episodul patimilor lui Christos a fost simbolizat şi modernizat de Jean Bérand în acest tablou, în care figura palidă strălucitóre de lumină apare în tótă divinitatea sa, în mijlocul chipurilor crispate, pline de ură, pline de patimi vrăşmaşe, ale torturatorilor sĕi. Tabloul e modernisat. Sunt aci cărturari şi farisei ai ştiinţei moderne, figurile buhăite ale filórgirului bancher, mutrele imbecile ale pamfliştilor şi ale canaliei de uliţă, apoi figura unei femei... „emancipate“ şi a unui francmason împodobit cu insignile de măestru, cu şurţul pe care sunt brodate semnele cabalistice şi cu eşarfa după gît. Tabloul e plin de viaţă, plin de realitate deopotrivă biblică pe cât de modernă.

Insemnătatea tabloului este că, după autor şirul torturatorilor lui Christos nu s'a sfêrşit; mai sunt încă spini pentru alte cunune, care sĕ-'i singere fruntea, mai sunt trestii cu cari sĕ fie lovit şi braţe mêrşave cari sĕ-'l lovéscă şi guri cari sĕ-'l scuipe. Martiriul lui duréză; cărturarii de altădată 'şi-au schimbat numai numele; el rĕmâne mereu ţintuit la stâlpul torturilor, ocărît, hulit, batjocorit şi scuipat.

... Şi cu tóte aceste ochii lui senini se înalţă mereu spre cer, buzele lui pare-că şoptesc şi azi acele supreme cuvinte:

„Iartă-le lor părinte, că nu stiu ce fac!“

Posta Redacţiunei.

„*O chestiune pedagogică*“ nu se póte publica.

Nr. 311/901 F. G. [97] 1—3

CONCURS

Spre scopul conferirei de ştipendii din *„Fundaţiunea lui Gozsdu"* pe anul şcolar 1901/2 pentru şcólele medii, facultăţi, universităţi şi şcólele de cadeţi militare la armata comună şi honvezi, — se escrie concurs pe lângă următórele condiţiuni:

1. Concurenţii sĕ documenteze cu documente originale sau autenticate de notariul public:

a) că sunt fii de cetăţeni ungari şi aparţin bisericei ortodocse orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaţilor, provĕdut cu clausula parochului competent, că şi de present aparţine la biserica greco-orientală română;

b) că ştudiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au sĕ subştérnă ştudenţii dela clasele medii atestatul despre anul şcolar 1900/1, ear' cei dela facultăţi şi universităţi indicele despre tóte cursurile ascultate şi respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea propriă, nici a părinţilor nu ajunge sĕ acopere tóte trebuinţele pentru crescerea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente.

Atestatul sĕ cuprindă date positive despre acéstă avere şi trebue sĕ fie subscris şi de preotul locului, ear' dacă nu ar fi *acolo preot ori ar fi înrudit cu* concurentul trebue sĕ fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile atunci are sĕ producă şi atestat oficios despre ocupaţiunea sa întru timp şi despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fie-care concurent are sĕ arate, în petiţiunea sa, specialitatea la care, şi locul unde voesce a continua studiile, precum şi aceea dacă are şi alt stipendiu.

4. Cei-ae voesc sĕ ştudieze în străinătate, au sĕ arate necesitatea de a face studii în strĕinătate, că în casul dacă li-se va vota stipendiul, sĕ se pótă îndată exopera concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenţii pentru dobàndirea de stipendii spre absolvarea şcólelor militare de cadeţi, se observă, că ştipendiile acestea pe lângă documentarea condiţiunilor staverite în acest concurs (p. 1 *a) c)*, 2, 3, 6, 8 şi 9) numai atunci se vor estrada comandei şcólelor militare, dacă concurentul va documenta că este primit de elev regulat la respectiva şcólă de cadeţi.

6. Petiţiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la representanţa fundaţiunei Gozsdu (Budapest VII Holló utcza 8. sz.) până la 5 August st. n. a. c.

Totodată se provócă toţi stipendiştii actuali, prin urmare şi cei absolvenţi, cari cer ajutóre pentru depunerea rigoróselor şi câştigarea gradului de doctor, ca până la terminul susindicat, şi pe lângă observarea punctului 3 din acest concurs, sĕ arete resultatul studiilor din anul şcolar 1900/1 căci altcum li-se va sista stipendiul, respective nu vor căpĕta ajutoriul.

8. Petiţiunile, cari nu sunt instruate cu documentele susamintite, sau sosite după terminul escris, nu se vor lua în considerare.

9. In interesul espedării regulate, fiecare concurent sĕ indice în petiţiune locul şi posta ultimă, unde este a i-se trimite resoluţiunea representanţei.

Din şedinţa comitetului fundaţiunei lui Gozsdu, ţinută în 1 Iuniu 1901.

Comitetul.

Nr. 192/1901 [91] 2—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în comuna Păuca, protopresbiteratul Mercurei, se deschide concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fassionate la cola B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi trimite cererile lor instruite conform normelor prescrise subsemnatului Oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Mercurea la 12 Martie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

I. Droc
protop.

Nr. 366—901 [92] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Iosif Şuiaga în parochia de clasa III-a Lăpuşnic, protopresbiteratul Dobra, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumĕtatĕ din cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi aşterne petiţiunile, instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul amintit.

Dobra, la 12 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Dobra, în conţelegere cu comitetul parochial.

Iosif Morariu,
protopresb.

---

[89] 2—3

CONCURS

Devenind vacant postul de învĕţător în clasa a III-a dela şcóla nóstră poporală din Turcheş, pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. In bani gata 600 coróne (şase sute coróne) plătiţi în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul şcólei.

3. Un pătrar de jughĕr de grădină séu relutul corĕspundĕtor în bani, dacă nu se reflectéză la loc de grădină în natură.

4. Dreptul la cuincuenalii după serviciul învĕţătoresc recerut şi făcut în comună.

Documentele recerute şi instruite în sensul regulamentului în vigóre se vor aşterne la P. on. oficiu protopopesc român gr. or. al Braşovului în Braşov.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută la 27 Maiu a. c.

Turcheş, în 29 Maiu, 1901.

Iosif Oncioiu preş. comit. parochial.
Ioan Pascu not. comit. parochial.

---

[90] 3—3

Concurs

Pentru întregirea celor doue posturi învĕţătoresci vacante la şcóla elementară română gr. or. din Boiţa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu fiesce-care dintre aceste posturi, sunt:

1. Salariu anual 600 coróne solviţi din cassa comunei bisericesci în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul şcolar séu în casul când acesta s'ar dovedí ca fiind necorespundĕtor 40 coróne relut de cuartir anual.

3. Câte 4 stângini de lemne dela comuna politică.

4. Cuincuenaliile legale.

Dintre concurenţi vor fi preferiţi aceia, cari sunt apţi pentru predarea sciinţelor economice în şcóla de repetiţiune precum şi aceia cari posed cunoscinţe musicale şi sunt în stare a înfiinţa coruri bisericesci.

Pentru instruirea acestora ambii cei aleşi vor fi remuneraţi.

Obiectele de învĕţământ: economia, gimnastica, cântările şi şcóla de repetiţiune se vor împărţí între toţi învĕţătorii în mod proporţional prin comitetul parochial.

Dela concurenţi se cere ca sĕ se presente înainte de terminul alegerei în biserica parochială din loc în vre-o Dumineca séu sĕrbĕtóre spre a-şi dovedí aptitudinea în cântări şi tipic.

Cererile concursuale instruite în înţelesul Regulamentului şcolar sunt a se înainta oficiului protopresbiteral român gr. or. al Sibiiului în terminul susindicat.

Boiţa, din şedinţa comitetului parochial român gr. or. ca scaun şcolar, ţinută la 2 Iuniu v. 1901.

Stanciu Coca presídent.
Ioan Druhora presbiter gr. or., notariu.

Nr. 667.

Cu scirea şi consimţĕmêntul subscrisului.

Sibiiu, 12 Iuniu, 1901.

I. Papiu
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10. –		2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		**Budapesta** (gara centrală).		7.10	1.10	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		**Szolnok**		3.22	11.12	3.26	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		**P. Ladány**		12.54	Arad	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	**Oradea-mare**	pl.	11.04		11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.18	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.08	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	Maria-Rodna	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.30	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	7.28	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadăşul-ung.		6.54	Pişci	7.37	
8.83	3.50	6.59	5.55	sos.	**Cluş**	pl.	6.13	6.05	7.—	11.01
8.50		8.30	6.11	pl.		sos.	5.24	5.45	6.45	10.46
9.07	4.20	8.59	6.27		Apahida		5.02	Comunicaţ. dir. Buc., Pred., Braş. Teiuş, Arad, Bpsta	6.27	
10.14	4.41	10.29	7.26		**Ghiriş**		3.40		5.12	9.23
10.44	5.53	11 16	7.50		**Cucerdea**	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.24	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.33	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.40	11.50			Vinţul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	6.48	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.11	12.46	8 32	sos.	**Teiuş**	pl.	2.07	3.33	3.38	8.06
12.24	7.32	1.43	8.37	pl.		sos.	1.42	3.18	3.02	8.00
12.53	Dela 1 Iunie circulă Dumineca şi în serbători gr.-or. precum şi în fie-care Joia dela Braşov la Sinaia.	2,17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaş (ungh. Têrnavei)		12.56	2.52	2.26	7.35
1.14		2.36			Blaş		12.49	2.51	2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	**Copşa-mică**	pl.	11.50	2.16	1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14	2.14	1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaş		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24	1.42	12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	**Sighişóra**	pl.	9.45	1.14	11.40	5.49
3·47		5.43	11. –	pl.		sos.	9.35	1.07	11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Haşfalĕu		9.12	12.53	11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44	11.54	10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apaţa		6.38	11.11	8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	**Braşov**	pl.	5.08	10.26	7.48	2.45
3.55	6.55	11. –	2.19	pl.		sos.	9.27	10.14	5.00	2.18
4.40	7.47	12.26	3.01		Timiş		8.47	9.36	4.05	1.42
5.10	8·19	1.11	3.31		**Predeal**		8.20	9.12	3.32	1.12
11.55	10·25	8.05	9.10	sos.	**Bucuresci**	pl.	3.05	5.40	7.50	9.15
Buc.	Sinaia									

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.30	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6·50	10.00	2.15		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.40
10.56	8.46	1. –	4.15		**Szolnok**		2.49	11.19	4.13	7.32
3.55	11.51	6.05	7.11	sos.	**Arad**	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35	7.18	pl.		sos.	8.57	8.08	10.50	4.06
4.42	—	6.46	—		Glogovaţ		8.45	—	10.33	—
5.03	–	7.06	—		Gyorok		8.24	—	10.14	—
5.14	—	7.16	—		Pauliş		8.12	—	10.00	—
5.35	12.49	7.29	7.56		Maria-Radna		7.57	7.30	9.45	3.27
5.37	—	7.55	—		Conop		7.22	—	9.15	—
6.13	—	8.11	—		Bêrzava		7.05	—	8.57	—
6.58	1.46	8.51	8.54		Soborşin		6.75	6.34	8.15	2.31
7.27	2.05	6.19	9.11		Zam		5.50	6.08	7.41	2.05
7.52	—	9.43	—		Gurasada		5.23	—	7.16	—
8.08	3.27	—	6.33		Ilia		5.13	5.45	7.06	1.39
8.26	—	9.52	—		Branicica		4.49	—	6.43	—
8.52	2.54	10.42	10.00		Deva		4.27	5.19	6.20	1.12
9·06	3.06	10.46	10.11		**Simeria** (Piski)		4.12	5.08	6.05	1.00
9.52	3 32	11.35	10.43		Orĕştia		3.33	4.36	5.19	12.12
10.16	—	11.56	—		Şibot		3.13	—	4.55	11.57
10.38	4 00	12·16	11.11		Vinţul de jos		2.53	4.09	4.34	11.40
1[illegible]	4.26	12.34	11.23		**Alba-Iulia**		2.33	3.57	4.17	11.83
11.3[illegible]	—	1.05	11.45	sos.	**Teiuş**	pl.	2. –	3.33	3.43	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.30	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.58	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.56	11.01
4.12	7.04	1.20	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—		Cic. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.33		2. –	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6.01		7.15
8.34		6.35	–	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timişóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.09	pl.	**Arad**	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9 43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timişóra	pl.	8.25	2.00	9.10	—

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 68 Sibiiu, Joi 21 Iuniu (4 Iuliu n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 5349.

CONCURS

Devenind vacante trei stipendii de stat de câte 1000 cor. destinate pentru cualificarea mai departe a clericilor absolvenţi ai seminariului nostru archidiecesan pedagogico-teologic prin studiarea la vre-o universitate din patrie, pentru conferirea acelora se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Concurenţii vor trimite în terminul deschis suplicele la consistoriul archidiecesan instruate cu următórele documente:

1. Carte de botez, că sunt Români greco orientali.
2. Testimoniu de maturitate.
3. Absolutoriu teologic.
4. Testimoniu dela medic despre integritatea trupéscă şi sufletéscă.
5. Declaraţiune în scris, că după absolvarea cursurilor dela universitate vor serví bisericei în condiţiunile la cari 'i va chema.
6. Declaraţiune în scris, că vor studia şi se vor cualifica ca studiu principal din una dintre cele trei grupuri de studii, indicate mai jos.
7. Eventual alte documente recomandătóre.

Ca studii principale se designéză:

1. Matematica şi fisica.
2. Limba magiară şi germână.
3. Istoria naturală şi geometria descriptivă.

Sibiiu, din şedinţa senatului bisericesc, ţinută la 5 Iuniu, 1901.

Consistoriul archidiecesan.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

VII.

Pentru-ca sĕ nimicéscă pe Unguri materialicesce, Evreii au trezit instinctele cari dormitau în sufletul poporului unguresc şi astfel s'a început în acéstă ţéră o risipă ne mai pomenită, care a avut de urmare, că afară de averile bisericesci, o mare parte din proprietatea de pămênt a ajuns în mânile Evreilor, ear' câtă a mai rĕmas în mâni unguresci e atât de împovărată cu datorii făcute la Evrei şi bănci evreesci, încât azi-mâne va ajunge şi aceea prin licitaţiune publică în mânile lor, după cum ajung în mânile lor şi tóte acelea moşíi ale statului, cari se parceléză pentru scopuri de colonisări.

In general sémănă a fi tragicul naţiunei unguresci, că din tóte câte se fac pentru întărirea elementului magiar numai jidovimea internaţională profită.

Evreii însĕ nu s'au mulţămit cu aservirea Ungurilor pe teren economic, ci pentru-ca sĕ-'şi asigure pe vecie ceeace şi-au agonisit pe căile permise de morala mosaică, au trebuit sĕ subjuge pe Unguri şi în privinţa intelectuală. Naţiunea politică ungară, care face astăzi vre-o 18.000,000 suflete şi constă afară de Unguri încă din şépte popóre diferite, dintrĕ cari în privinţa intelectuală fie-care se póte mĕsura cu naţionalitatea magiară: era fórte bine în stare sĕ producă atâta inteliginţă câtă corespunde recerinţelor unui stat modern. Contingentul necesar de inteliginţă firesce l'ar fi dat fie-care naţionalitate din ţară, corĕspunḑĕtor numĕrului seu şi calităţilor sale intelectuale.

După ce Ungurii, chiar dacă ar fi un element cu mult mai superior de cum sunt în faptă, numĕrând cel mult 7 din 18 milióne ale locuitorilor acestei ţeri, nu au fost în stare sĕ producă atâta inteliginţă câtă este de lipsă pentru acoperirea recerinţelor unui stat de 18 milióne, ear' Evreii voiau sĕ se facă indispensabili Ungurilor, a zăcut pentru ei fórte aprópe ideea sĕ înstrăineze pe nemagiari de Unguri, şi astfel sĕ depărteze pe nemagiari dela viéţa statului, silindu-i totdeodată pe Unguri sĕ acopere deficitul de inteliginţă, care neapărat trebuia sĕ se nască prin depărtarea nemagiarilor, cu inteliginţă evreéscă şi întru-cât acésta nu era de ajuns, prin favorisarea imigraţiunei elementelor semite din tóte ţerile vecinaşe statului ungar.

Pentru-ca sĕ pótă realisa Evreii acéstă idee, au avut lipsă de opiniunea publică, resp. au trebuit *sĕ schimbe* opiniunea publică deja esistentă, astfel, după cum corespundea ea intereselor lor. Au făcut deci earăşi aceea-ce era fórte natural, au pus mâna pe întréga presă magiară şi cu ajutoriul acesteia au aruncat în massele poporului magiar parolele despre „superioritatea elementului magiar", despre „naţiunea singură alcătuitóre de stat" — „ideea de stat magiar", — „naţiunea unitară magiară", ear' aceste devise, cari gâdăleau în mod colosal dorul de mărire al Ungurilor, i-au scos pe sermanii ómeni din sărite. Pe de altă parte presa ovreită a început a înegrí pe cetăţenii nemagiari, denunţându-i ca trădători de patrie, daco romanisti, panslavisti, pangermanisti, etc.

Gârgăunii băgaţi în creerii poporului magiar au avut efectul dorit de Evrei. După-ce Ungurii în timpul dela 1849 până la isbucnirea rĕsboiului cu Prusia, şi chiar şi după aceea, şi până în ziua de astăzi, au conspirat cu tótă lumea în contra monarchiei habsburgice (veḑi Kossuth, Türr, Klapka, Riemler-Pázmándy, Riemler-Ugron etc.), bătaia dela Königgrätz le-a aruncat în póle tot ce au dorit: O Ungarie, ca stat de sine stătător, cu un rege încoronat, cu regim propriu şi parlament propriu, avênd cu Austria comunitate basată pe principiul de paritate numai în privinţa acelor necesităţi de stat, cari resultau din uniunea reală, esistentă şi astăzi întrĕ Ungaria şi Austria.

Sub scutul lui *Bismark,* condus pe deoparte de ura pe care o avea în contra Austriei, ear' pe de altă parte de grupul financiar Rotschild-Bleichröder, cu care Bismark sta în relaţiuni fórte apropiate, şi în fine sub pavăza întregei alianţe israelite şi-a început regatul marian „*opera de consolidare*".

Conform receptei ovreesci s'a început un rĕsboiu de esterminare în contra popórelor nemagiare.

Elementele nemagiare au fost scóse din dietă, din oficiile de stat, şi din cele administrative.

S'a decretat, că este în contra intereselor statului, ca nisuinţele naţionale culturale şi economice ale popórelor nemagiare sĕ fie sprijinite din partea statului, a aceluiaş stat, pe care maioritatea nemagiară a locuitorilor sei îl susţine din sudórea feţei sale, fără ca sĕ priméscă în schimb nici cel mai mic favor.

Denunciarea, calumnia, lăpĕdarea de neam, de biserică şi de numele erezit dela moşi şi strămoşi, sunt decretate virtuţi cetăţenesci.

Crucea, emblema regatului marian, este zilnic batjocorită şi călcată în picióre din partea neomagiarilor, cari mereu sosesc în numĕr considerabil din Galiţia, Bucovina şi Rusia.

Cu un cuvênt, un cancan — sau mai bine zis un csárdás — nebun s'a deslănţuit în ţerile corónei S-tului Stefan în jurul ideei de stat şi a viţelului de aur, un joc care se mişcă într'un circul viţios, ne mai pomenit într'un stat care pretinde a fi stat de drept şi provĕḑut cu cultură europénă.

Pentru-ca sĕ aduc numai un singur exemplu, amintesc, că Evreii îi sug pe bieţii Secui până în mĕduva óselor; aceiaşi Evrei însĕ varsă lacrimi de crocodil asupra stării miserabile în care se află Secuii. Aceiaşi Evrei fac moţiuni preste moţiuni în privinţa ameliorării sorţii Secuilor prin colonisări pe moşíi de ale statului. După-ce s'a întêmplat însĕ colonisarea, firesce earăşi aceiaşi Evrei vin şi le iau pe nimica tot ce au primit dela stat, şi sermanii colonişti sĕ întorc earăşi acolo de unde au plecat, cu mult mai sĕraci şi mai amărîţi decât cum au fost înainte de colonisare. Astfel s'au sfîrşit tóte colonisările pe cari le-a iniţiat guvernul, şi e caracteristic, că cu tóte desastrele suferite, se coloniséză mai departe.

Un alt esemplu, pe care l'aş puté aminti din causa actualităţii sale, este „*casul Egan*". In calitate de comisariu ministerial a fost trimis acest Ungur, om de onóre, din partea guvernului în mijlocul poporului rutean, pentru-ca sĕ studieze causele miseriei în care se află acest popor „sincer aderent al ideii de stat magiar". Sinceritatea aderenţei Rutenilor la „idee" sunt silit sĕ o cred şi eu, din simplul motiv, că deşí esistă şi la noi ţinuturi, în cari miseria nu e mai mică decât la Ruteni, cu tóte acestea nu şi-a luat până acuma nici un singur comisariu ministerial osteneala de a ne cerceta şi pe noi.

Omul de omenie *Egan* vine întrĕ Ruteni, află că poporul de faptă se află într'o stare miserabilă, ear' causa este *Evreimea.* Indată ce a *riscat* Egan aceste cuvinte nesufemistice, inmediat a fost rechemat la Pesta şi după ce a fost dăscălit cum se cade, i-s'a dat un adlatus cu numele Paris şi în societatea acestui domn a plecat Egan earăşi între Ruteni pentru-ca sĕ studieze mai departe nĕcazurile lor.

Pe Egan, ca om cinstit, puţin l'a genat dl Paris. Şi-a continuat scrutările sale fără sĕ iee în considerare *denunţările* continue ale adlatului, impus de Evreime. Egan firesce a avut noroc cu aceea, că a avut la spatele sale pe un alt om de cinste, pe ministrul de agricultură *Darányi*, care pentru a pune capĕt întrigilor lui Paris, în plin parlament a declarat, că insinuările lui Paris *sunt mincinóse.* Egan e om cinstit şi poporul rutean e „aderent sincer al ideei".

Acest mic desastru a iritat pe mulţii nostri „*concetăţeni*" de religiune mosaică într'o astfel de mĕsură, încât inmediat au pistolit o conjuraţiune a Rutenilor în contra „ideei de stat magiar" şi au declarat pe sĕrmanii ómeni de „*trădători de patrie*".

Incheerea anului şcolar la seminariu.

Ca întregire a raportului publicat în numĕrul trecut al fóei nóstre, dăm astăzi frumosul *discurs ocasional* al dlui profesor *Ioan Ghibu*, rostit cu ocasiunea încheierii solemne a anului şcolar la seminariul *Andreian* din loc, cum şi al absolventului de teologie, *Sebastian Stanca*, adresat cu aceeaşi ocasiune corpului profesoral, drept mulţumită pentru ostănelele puse întru instruarea şi educarea tinerimei, care la acest institut şi-a câştigat forţele necesare pentru a puté purta lupta ce o aştéptă în viéţa publică.

Discursul dlui profesor *Ghibu* a fost următoriul:

Inaltpreasfinţite Stăpâne! Onoraţi Domni!
Stimaţi colegi! Iubiţi elevi!

Am ajuns cu ajutorul lui Dumnezeu earăşi la finea unui an şcolar în seminariul nostru Andreian. Ziua de astăzi e o zi de mare sĕrbătóre; căci liniştiţi în consciinţa nóstră putem reprivì asupra ogorului muncei nóstre spirituale de un an. Acésta festivă zi câştigă în importanţa sa şì prin acea coincidenţă, că ea este totdeodată ziua cea mare aniversară a morţii celui mai mare bărbat al bisericei nóstre ortodoxe — a marelui archiereu Andreiu de odinióră Baron de Şaguna, al cărui nume este atât de viu legat de acest institut per eminenţiam cultural. In faţa unei zile atît de mari şi de momentuósă în viaţa nóstră bisericéscă şi culturală, mĕ întreb eu — despre ce ar fi mai potrivit a rostí câteva cuvinte? Este óre raţional a vorbì în materie de ştiinţă sau de pedagogie specială? Sau a vorbí în tesă generală despre o cestiune mai multilaterală, în care tóte ştiinţele şi întréga pedagogie cu toţi ai ei rami incurg şi se deplaséză?

Daţi-mi voe, ca în acest cuvênt ocasional sĕ ne întreţinem câteva momente rostind câteva cuvinte despre însĕmnătatea culturei spirituale, carea este singurul levator al ridicărei omului la cea mai înaltă perfecţionare posibilă. Cultura este libertate. Acésta axiomă s'a dovedit până în present în tóte timpurile şi la tóte popórele de un absolut adevĕr. Notoric fiind că libertatea e cel mai mare bun al omului pe pămênt, sĕ nu nizuéscă deci omul din tóte puterile sale a'şi câştiga şi a'şi asigura acest mare şi vital bun?

Sĕ nu ostenim şi sĕ nu muncim óre şi noi Românii, din tóte ale nóstre puteri, ca sĕ ne întabulăm la primul loc pe acéstă avere neperitóre, pe care nici moliile nu o pot róde, nici furii strica şi sparge? Cu cartea vieţii în mână, cu istoria universală, cu acéstă magistră a nóstră a tuturor, sĕ încercăm a lùa o fugitivă vedere în sórtea şi destinele deosebitelor popóre locuitóre pe pămênt în întregul percurs al vieţii lor, — şi atunci ne vom convinge pe deplin, că şcóla şi prin şcólă cultura, la care s'a avêntat unul sau altul popor, le-a asigurat esistinţa, ba ce este şi mai mult şi mai înălţător — le-a asigurat un nume bun şi o reputaţiune netăgăduită pentru tóte ţimpurile; — ear' pe de altă parte vom puté vede, că popóre mari şi fruntaşe, póte cele mai remarcate între cele de frunte — negligênd şcola — acésta arteră a vieţii lor, au decăzut, la unele au perit cu desevêrşire, aşa că numai numele lor a mai remas de tristă reamintire istorică. In nex logic aşa dar' resultă că institutele de cultură spirituală sunt forţele de viaţă pentru un popor. Şi cu cât un popor are mai multe şi mai bune astfel de instituţiuni, cu atât este el mai viguros şi mai trainic. Vorbind şi eu cu psalmistul David — unui astfeliu de popor i-se vor înnoi tinereţele lui ca aripile vulturului, — un astfeliu de popor nu mai îmbětrânesce, nu i-se istovesc forţele de viaţă, nu decade, nu mai pere.

Noi Românii suntem un popor mai tiner, noi ne-am zămislit şi ne-am născut numai în timpul renascerei evangelice, noi Românii ar trebui sě progresăm mai repede; căci noi nu avem în contul pasivelor vieţii nóstre genetice greşurile şi orbecările, ca alte popórě, cari au trăit şi în chaosul şi în valurile turbulente ale evului vechiu. Lupta între omul vechiu şi între omul nou renăscut a fost teribilă şi continuă încâtva până în timpurile nóstre, căci grósă şi nepătrunsă au fost şi besna minţii, produsă de spiritul de castă, de spiritul de sclăvie şi de simţul aplecat la tot feliul de terorism pe acel timp; ear' pe de altă parte lumina adevěrurilor resărită în noul Sion, în lupta neegală cu aceste duhuri infernale a fost aprópe absorbită, respective redusă la un minim disparent.

Noi Românii, un popor plin de viaţă, cu puterile şi cu esigenţiile nóstre vitale mai puţin usate şi cu întrégă firea şi fiinţa nóstră mai prosperă şi mai capace, avem cele mai sigure şanse de a da mereu şi sigur înainte pe terenul eluptării unei posiţiuni cât mai onorifice între ale lumii ginte multe şi mari; înţelegêndu-se de sine, că acésta numai aşa se va puté, dacă ale nóstre frumóse puteri şi esigenţie de viaţă nu le vom mistui în netrebnice şi měrunte lupte între noi înşine. Cu acéstă solemnă ocasiune la închiderea acestui an şcolar, aici în Seminariul marelui Moisi al Bisericei nóstre — al cărui geniu planéză şi acum asupra nóstră şi pare că ne tot şoptesce devisa lui de predilecţiune: luminézā-te, luminézā te noule popor român; zic, în aceste momente de un calibru mai avêntat prin sentimentele nóstre de recunoscinţă, mě întorc către voi alumni ai acestui institut de o mai superióră cultură şi educaţiune română şi vě adresez acum nu ex cathetra ci ex camera caritatis, ca un profesor mai vechiu al vostru, aceste binevoitóre şi calde cuvinte eşite din adêncul inimei mele, ca asemenea în ale vóstre tinere şi nevinovate inimi sě fie plasate: folosiţi bine timpul tinereţelor vóstre, strîngeţi până sunteţi aici în acésta coşniţă, mierea stiinţelor şi a cultivărei vóstre omnilaterale, că eşind voi de aici şi sburând în mijlocul poporului nostru unii ca învěţători alţii ca preoţi, — sě curgă ale vóstre învěţături şi pověţuiri în poporul nostru, ca untul de lemn pe barba lui Aron, stringeţi aici în acest sacru templu al muselor şi ceara cea binemirositóre a înţelepciunii şi a temerii de Dzeu, ca se vě puteţi lumina mintea vóstră şi sě vě încălziţi pentru chemările vóstre în prea frumósele cariere de învěţători şi păstori ai poporului nostru, şi ca în ultima analiză sě cimentaţi caracterul religios şi moral al poporului nostru român. Atunci când tinerimea seminarială se va inspira pe deplin de aceste idei sublime şi înălţatóre pentru chemările ei, atunci dar' numai atunci poţi fi încredinţat Inalt Prea sfinţite Părinte Archiepiscópe ca demn următoriu în scaunul marelui archiereu Andreiu, — atunci şi noi ceilalţi toţi profesori şi binevoitori ai înaintării şi prosperării putem fi liniştiţi, că intenţiunile legate de acest institut cultural sunt aprópe realisate, atunci tóte schinteile acelui mare spirit sunt prinse şi altuite în al nostru spirit; — atunci în genere zis: tot ce a sěmânat el, în pămênt bun şi roditor a căzut, şi rădăcini puternice a prins sěmânţa şi la timpul seu şi roduri bogate va da.

Terminând mai adaug a vě zice vouě iubiţi elevi ai seminariului acestuia încă câteva cuvinte: adăpaţi fiind voi aici în acest seminariu cu apa cea vie a sciinţelor şi a dreptei credinţă în Dzeu, duceţi cu voi acésta apă de viaţă dătătóre şi ve siliţi în chemările vóstre frumóse şi alese a lucra, ca acésta apă sě curgă şi în albia poporului nostru tot mai abundant, ca acest popor sě vieze până în cele mai îndepărtate timpuri întreg şi fericit.

Vorbirea d-lui absolvent de teologie *Sebastian Stanca* e următórea:

Esc. Vóstră I. P. S. Stăpâne! Prea Onorate D-le Director! Onorat Corp profesoral! Stimaţilor Domni, şi Fraţilor!

O profundă emoţiune 'mi cuprinde astăzi sufletul; profundă emoţiune, pentru-că mare şi însemnată zi este acésta în viéţa nóstră. Distinşii óspeţi, cari ne-au onorat cu presenţa d-lor, haina de sěrbătóre, ce îmbracă pe cei adunaţi aici, solemnitatea întipărită pe feţele tuturora, seriositatea, ce transpiră din vestmêntul acestor bětrâne ziduri, iată ce-mi stîrnesce acésta emoţiune.

Cu adevěrat mare însemnătate are acéstă clipă a zilei de azi. Astăzi se împlinesc 28 primăveri de când fericitul şi de toţi adoratul părinte „Andreiu" s'a culcat la sinul vecinicei, astăzi s'a pogorît în apus sórele unui nou an de muncă şi din apusul orizontului sěu îşi aruncă privirea înapoi asupra ródelor acestui an, dar' însemnată devine ziua acésta pentru noi şi prin aceea, că astăzi doi din păstorii cari ne-au călăuzit cu dragoste şi abnegaţiune pe calea, ce am percurs'o până aci, îşi părăsesc acéstă turmă şi 'şi îndréptă paşii pe altă cale, ca sě-'şi pună puterile în serviciul altui cerc de activitate.

Aceşti iubiţi păstori sunt d-nii profesori Dr. Barcian şi dl Dr. Stroia. Mâna provedinţei li-a deschis porţile unui drum nou de viéţă şi de muncă, în care sě pótă fi tot atât de folositori scumpei nóstre biserici şi naţiuni. Din acest motiv ni-se bucură sufletul pe deoparte, dar' ni-se umple inima de duioşie pe de alta. Ne bucurăm că zelul muncii d-lor le-a fost recunoscětor şi le-a dat posibilitatea de a lucra mai departe pentru binele bisericii şi neamului nostru pe o cale dór' mai puţin spinósă, decum a fost cea de până aci; inima ni-se înduioşéză însě, pentru că vedem că prin îndepărtarea d-lor dela sinul acestui institut, institutul se lipsesce de douě foculare puternice de lumină şi cultură, recunoscute nu numai de ai nostri, ci chiar şi de străini. Sacrificiile, ce le-au adus pe altarul muncii au fost însuflate de duhul seriosităţii, de duhul dragostii de neam şi al iubirii de Dumnezeu.

Umilinţa faţă de tainele D-zeirii le-a fost pururea soţ nedespărţit în toţi paşii, ce i-au condus în drumul plin de spini al neobositei d-lor activităţi; abnegaţiunea, acea virtute, acea descoperire a tăriei sufletului, prin care omul pururea remâne credincios D-zeirii, a fost plugul, cu care au spart ţelina neştiinţei şi au produs belşug de róde de cultură şi lumină; iubirea: împlinirea virtuţilor şi legătura păcii, a fost secerea, cu care au căutat sě stîrpéscă din inimile nóstre ori-ce spin şi pălămidă.

Ródele acestor nobile însuşiri, pe cari ni-le confirmă presentul şi pe cari şi nouě ni-le-au oferit în decursul timpului petrecut în sinul acestui institut, ne obligă, că sě le esprimăm cea mai adêncă recunoscinţă.

Nu recunoscinţă materială, pentru-că n'avem averi şi bogăţii, astfel de prestaţiuni nici nu se remuneréză numai prin recompense materiale; avem însě bogăţia inimii, pe care cu drag li-o deschidem şi lăsăm sě între căldura binevoitórelor lor cuvinte, sě prindă răděcini adênci şi pururea sě ne fie conducětóre şi sfătuitóre în tóte acţiunile viitorului nostru.

Din aceste motive, în numele tuturor elevilor atât din secţiunea teólogică cât şi pedagogică, pe cari organisarea acestui institut pe de o parte, ear' chemarea nóstră pe de alta ne înfrăţesce — îmi deschid neputinţa cuvintelor mele şi vě esprim, stimaţilor domni profesori, cari azi vě depuneţi mandatul de până aci, — cea mai adêncă şi de cel mai sincer simţ de recunoscinţă insuflată mulţămită pentru căldura razelor bunăvoinţei D-vóstră, cu care aţi alergat pururea în mijlocul nostru şi aţi căutat sě înfiltraţi acele raze în inimile nóstre, sě ne încălziţi cu focul binelui şi al adevěrului, sě ne luminaţi întunerecul neştiinţei nóstre, sě ne întăriţi simţirile sufletului nostru, ca în calea viitorului sě nu şovăim şi sě putem aduce şi noi folos bisericei şi neamului nostru, care dela noi aştéptă lumină şi viéţă. Vě mulţămim pentru abnegaţiunea şi simţul nobil de sacrificii, ce l'aţi dovedit pururea faţă de noi. Vě asigurăm că în viitoriul esistinţii nóstre în totdeauna vě vom păstra cea mai nobilă recunoscinţă, imaginea D-vóstră va pluti înaintea ochilor sufletului nostru, ca o stea magică, ale cărei raze cu drag le vom urma în drumul nostru.

Rog deci pe Preabunul nostru părinte din ceriuri, ca din îndurarea Lui fără hotarě sě vě dăruiască putere şi tărie, ca în ogorul, în care v'a trimis acum ca cultivători sě puteţi lucra cu aceeaşi înţelepciune, ca şi cea de până aci, sě puteţi lucra cu dragoste la edificiul aspiraţiunilor bisericei naţionale.

Totodată, ca unul dintre aceia, cărora astăzi li-se deschid porţile vieţii, ca unul dintre aceia, cari azi culegem rodul muncii nóstre de un şir de ani, cari azi ne îndreptăm luntrea vieţii nóstre cu témă în largul mării, din prag îmi mai întorc încă odată cu jale ochiul meu, şi în numele fraţilor mei clerici şi pedagogi, cari azi păşim peste acel prag, — vě aduc cea mai sinceră mulţămită Preaonorate d-le director şi onorat corp profesoral pentru dragostea părintéscă cu care ne-aţi condus întotdéuna către adevěratul liman al chemării nóstre. Cu durere ne despărţim de sinul acestui institut, pentru-că tot mai mult suntem convinşi, că razele luminii lui ni-au încălzit inimile şi au sădit în noi sěmênţa tăriei, care sě ne facă sě nu şovăim în cursul valurilor ademenitóre ale viitorului nostru. In acest institut ochii sufletului nostru şi-au lărgit orizontul vederilor lui, aici am simţit măreţia chemării nóstre, aici ne-am convins, că noi nu suntem numai ai nostri, suntem mai curênd ca ori cine ai neamului nostru, care dela noi cere lumină; aici ne-am convins, că datorinţa nóstră de-a rěspândi acéstă lumină, sfântă este. Aici aţi înfiltrat d-vóstră în inimile nóstre duhul înţelepciunei, duhul credinţei, duhul dragostii creştinesci, ne-aţi întărit, ca isbiturile sorţii sě nu pótă sě ne dobóre, ci pururea cu fruntea senină şi cu succes sě urmăm geniului fericitului nostru părinte „Andreiu" şi devisei: „înainte".

Recunoscětori vě vom fi D-vóstre, cari ne-aţi învěţat sě ne însufleţim pentru ideale, sě ne încălḑim la focul zelului de muncă pentru lumină, sě avem tărie de fer, sě ne conducem de razele abnegaţiunii şi ale simţului de jertfire, şi de stéua firmei credinţe în Dumnezeu.

Fiţi siguri, că pururea ne vom aduce cu drag aminte de momentele petrecute sub ocrotirea D-vóstră, că mereu vom urmări desvoltarea şi progresul acestui institut şi şi în viitor ne vom încălzi de razele, ce emanéză de aici şi în ori-ce moment gata vom fi a vě sări în ajutor cu sprijinul nostru moral şi material numai şi numai sě puteţi da neamului ceea-ce aştéptă dela D-vóstră.

Pătrunşi deci până în suflet de însemnătatea momentului acestuia, pătrunşi până în suflet de graţia provedinţei divine, care ne-a învrednicit sě ajungem şi acest moment, cu umilinţă şi devotament ne ridicăm ochiul inimei nóstre către tronul Atotputernicului părinte din ceriuri şi zicem:

Dómne, cela ce cu Inalta Ta înţelepciune destinele lumii le ocârmuesci, Tu, care cu sfânta Ta dréptă ai ocrotit institutul acesta ridicat întru rěspândirea luminii Tale, Tu, care înţelepţi călăuzi şi păstori i-ai dat — însuşi Dómne nu 'ţi întórce faţa Ta cea sfântă dela noi, ci ocârmuesce şi mai departe destinele acestor şcóle, deschide porţile vecinicei Tale viitorului acestui institut, ear' căpeteniilor şi păstorilor acestui far de lumină dă-le Dómne putere şi Duh din Preasfântul těu Duh, ca sě pótă arěta mlădiţelor neamului nostru lumina Ta şi căile mântuirei Tale, ca prin acest templu de cultură în veci sě preamăréscă Preasfânt numele Těu. *Amin.*

Regretăm, că celelalte vorbiri, rostite cu ocasiunea frumósei serbări de încheiere a anului şcolariu la seminariul „*Andreian*" din loc, fiind improvisate, nu le putem publica în intregime. Le-am dat însě în estras mai lung în numěrul trecut al ziariului nostru şi accentuăm şi cu acéstă ocasiune, că tóte au fost covîrşitoriu de frumóse, şi ca fond şi ca formă, şi că tóte au contribuit la splendórea zilei, care memorabilă şi neuitată va rěmâné pentru toţi cei-ce au avut fericirea sě asiste la momentele înălţătóre de inimi deslănţuite atunci în marea sală a institutului teologic-pedagogic din loc, care pórtă numele marelui *Andreiu.*

Dela conferenţele învěţătoresci.

Protocolul

conferenţei învěţătorilor din protopresbiteratele Agnita şi Făgăraş, ţinute în Făgăraş, în anul 1901.

(Urmare şi fine.)

Pentru conferenţele din anul viitoriu cu susţinerea enunciatelor de a lucra fie-care învěţătoriu temele designate, se statoresce următoriul program.

1. Tema din cerculariul consistorial: „Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învěţători ai nostri? şi cum s'ar ajunge acea însufleţire?" se dă spre lucrare unei comisiuni în persóna învěţătorilor Mateiu Mateiu, Nicolau Roşca şi Petru Macedon.

2. Se vor pregăti lucrări pentru prelegere practică

a) din economie: prăsirea pomilor,
b) din limba română: genurile.
c) din geografie: fasele lunei.
d) din limba magiară piesa: a tyuk.

Fiind că cerculariele consistoriale în afaceri de natură scolară, cari de regulă se trimit oficiului parochial, în cele mai multe casuri nu ajung la cunoscinţa învěţătorilor:

Consistoriul archidiecesan este rugat a trimite asemenea cerculariee şi la persóna învěţătorilor.

Deórece obvin casuri, că nu în tóte parochiile nóstre se observă disposiţiunile în vigóre privitóre la înmatricularea elevilor, la încassarea şi corecta administrare a banilor incurşi din pedepsele pentru absenţe şcolare.

Consistoriul archidiecesan este rugat sě atragă atenţiunea oficiilor protopresbiterale la esecutarea cu stricteţă a acelor disposiţiuni în tóte direcţiunile.

Deórece la facerea examenelor anuale protopresbiterii tractuali, împedecaţi de a conduce ei examenele, încredinţéză conducerea examenelor şi unor persóne total nepricepětóre de şcólă, şi din causa acésta la examene se nasc conflicte regretabile între învěţătoriu şi acela ce conduce examenele:

Veneratului Consistoriu archidiecesan este rugat a lua měsurile chemate a preintimpina acel neajuns.

Deórece în unele centre ale conferenţelor de până acuma s'au ivit neajunsuri mai ales în ce privesce încuartirarea învěţătorilor:

Veneratul Consistoriu archidiecesan este rugat a destina ca centre de întrunire eventual şi unele comune mai bine impopulate cu credincioşi de ai nostri.

Fiind-că învěţătorii dela şcólele statului cu ocasiunea întrunirilor lor didactice au favoruri la drumul de fer, călětorind cu preţ redus:

Consistoriul archidiecesan este rugat a întreveni la guvernul ţerei, ca asemenea favoruri sě se deé şi învěţătorilor nostri confesionali cu ocasiunea călětoriilor lor la conferenţele învětătoresci.

Deórece dela sistarea activităţei reuniunei învěţătorilor din cercul Făgăraşului anume de 4 ani nu s'a mai raportat despre starea bibliotecei şi a cassei acelei reuniuni:

Şi până când Preaveneratul Consistoriu archidiecesan va lua měsuri în acéstă afacere se esmite o comisiune în persóna învěţătorilor Ioan Capětă, Ilariu Comşa şi Nicolau Roşca, care va avé a lua exacte informaţiuni despre starea bibliotecei şi a cassei, avênd a face la conferenţa proximă raport.

Deórece prin sistarea „Fóiei pedagogice" s'au lipsit învěţătorii de un organ, în care se tractau afaceri pur şcolare, şi se tractau cu pricepere de ómeni competenţi:

Conferenţa regretă că din lipsa sprigiunului suficient a trebuit sě înceteze „Fóia Pedagogică" şi enunţă ca obligământ moral de a o sprigini fie-care învěţătoriu în casul de a mai apăré.

Pentru autenticarea protocolului celor trei şedinţe:

Se alege o comisiune de 2 în persóna învěţătorilor Ioan Capětă şi Ilariu Comşa.

Cu acestea terminate agendele acestei conferenţe, comisariul consistorial mulţumind membrilor conferenţei pentru zelul şi viul interes documentat în scopul de a promova binele public al şcólei confesionale şi prin acéstă instituţiune pusă de Marele Metropolit Andreiu Baron de Şaguna, în legea fundamentală a bisericei nóstre dorind fiecăruia fericită íntórcere la ale sale şi depline puterei trupesci şi sufletesci spre a lucra cu succes la crescerea tinerimei, închide şedinţa la órele $1\frac{1}{2}$ p. m.

„Astra“, despărţămêntul Cluj.

Convocare.

Toţi onoraţii membri ai „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ de pe teritoriul *despărţămêntului Cluj* (oraşele Cluj şi Cojocna, apoi cercurile administrative: Cluj, Gelău şi Nadeş, din comit. Cojocnei) precum şi toţi iubitorii culturei românesci, prin acésta sunt învitaţi sĕ binevoiéscă a participa la *adunarea cercuală* a acestui despărţămênt, care se va ţiné în *12 Iulie st. n. a. c. la 3 óre p. m.* în şcóla confesională, eventual în biserica parochială gr. cat. din Cluj al cercului *Mănăştur* cu următórea

Ordine de zi:

1. Cuvênt de deschidere.
2. Raportul comitetului despărţămêntului.
3. Raportul despre starea cassei despărţămêntului.
4. Alegerea unei comisiuni de 3 pentru censurarea rapórtelor de sub 2 şi 3.
5. Alegerea unei comisiuni de 3 pentru înscrierea membrilor noi şi încassarea taxelor.
6. Raportul comisiunilor de sub 4 şi 5.
7. Alegerea directorului desp. şi a comitetului cercual pe un nou period de 3 ani.
8. Propuneri şi interpelări.
9. Verificarea procesului verbal al acestei adunări.
10. Cuvênt de închidere.

Pentru comitetul cercual al despărţămêntului Cluş al Asociaţiunii.

Cluj, în 28 Iunie 1901 n.

Dr. Georgiu Ilea director. *Dr. Stefan Morariu* secretar.

Scrisóre din Braşov.

— 16 Iuniu v.

Românii nostri braşoveni stau şi acum sub impresiunile cele mai plăcute, câştigate cu ocasiunea concertului de Joi séra (14 l. c.) al *„Reuniunei române de cântări“*, reuşit în modul cel mai splendid.

Nu sciu cine şi cum ar fi în stare sĕ dee din destul şi fidel espresiune atâtor sentimente provocate de momentele sĕrbătoresci ale admirabilului concert, şi ale şi mai admirabilului succes al acestuia.

Programul a fost compus dintr'un singur punct: *„Povestea Rosei“*, (Der Rose Pilgerfahrt) de R. Schuman, tradusă în limba nóstră de dl profesor *A. Bârsean*.

Ce privesce esecutarea, notez că distinsul dirigent Dl. *G. Dima* a făcut o bună aquisiţiune în persóna *dşórei Hilda Paul*, care a primit ca sopranistă rolul *„Rosei“*, esecutându-l în dulcea nóstră limbă românéscă cu deosebită uşurinţă şi abilitate, deşi nu posede în graiu cunoscinţa limbei române.

Solistii şi solistele cu rolurile cele mai frumóse dară şi mai grele au fost: bas dl Dr. V. *Saftu*, tenor dl V. *Popovici*, alt dna Maria *Dima*, sopran dşóra Hilda *Paul*, şi toţi au reuşit splendid, secerând aplausele generale ale auditorului.

Nu mai puţin plăcut a atins córdele inimilor nóstre şi prestaţiunile celorlalţi solisti cu roluri mai scurte, în persónele: d-na E. *Ciurcu*, dşórele Elisa *Ilasievici*, Haretina *Nemeş*, Steluţa *Bidu*, şi dl N. *Oancea* jun., care are un bas plin, plăcut şi melodios.

Consider concertul acesta ca o luptă dată şi încununată cu laurii cei mai distinşi ai victoriei. Şi luptă a şi fost lupta luminei contra întunerecului; căci sciut este din istoria evoluţiunilor şi a desvoltărei omenimei, că lumina a fost, este şi va fi în vecinică luptă cu întunerecul. Şi numai cu lumina nu ne-am prea putut, până aprópe acum, lăuda întru ale musicei poporului nostru.

Corul constătătoriu din aprópe 60 de membri s'a purtat brav, eluptând splendid succes şi secerând funtunóse aplause cari păreau a nu mai înceta.

Şi cui ii revine adevĕratul merit pentru strălucitul succes, dacă nu în linia primă distinsului şi neîntrecutului dirigent, dlui *G. Dima*, care a format, a instruat şi a disciplinat corul, conducêndu-l la triumf!

De aceea suntem mândri noi braşovenii şi suntem făloşi cu distinsul nostru artist, care face fală întregei nóstre naţiuni cu admirabilele sale prestaţiuni, prin cări şi-a adaos în scurtul interval de când dirigéză corul reuniunei nóstre române de cântări, la activul reputaţiunei sale de mai înainte respectul compatrioţilor şi conlocuitorilor *Saşi* din Braşov, cari nu lipsesc dela concertele nóstre dirigeate de dl *Dima*.

preot *Iosif*.

NOUTĂŢI

Dela curte. Monarchul a plecat eri, Marţi, la Ischl, unde va sta două luni, pentru a se recrea. Inainte de plecare a primit în audienţă pe *Rifat bey*, căpitan în armata turcească, împărţit de serviciu pe lângă legaţiunea turcéscă dela Viena.

*

Desvelirea statuei lui Al. Lahovari. Duminecă s'a făcut la Bucureşti desvĕlirea monumentului ridicat întru memoria lui *Alesandru Lahovari*, fost ministru de esterne, unul dintrĕ cei mai distinşi fii ai României, mort în flórea vieţii şi adânc regretat de întréga românime. Monumentul e ridicat în piaţa Dorobanţilor din capitala României. La actul desvelirii au luat parte delegaţiuni din tóte oraşele şi judeţele ţerii şi nenumerate coróne au fost depuse la pólele statuei, între cari s'a remarcat un frumos buchet trimis din partea M. Sale Regelui Carol. Solemnitatea s'a început cu serviciul divin, oficiat la órele 9 şi jum. de către P. S. Sa Archiereul *Nifon Ploeştean*, vicariul Metropoliei din Bucureşti; ear' după terminarea serviciului divin pânza cade de pe monument şi figura impunĕtóre a lui *Ales. Lahovari* apare maestósă ca venită din altă lume. Se încep vorbirile, ţinute în ordinea următóre: *G. Gr. Cantacuzino*, şeful partidului conservator, *Saita* ajutor de primar, care în numele comunei ia statua în primire, *Tache Ionescu* şi *Nicu Filipescu* şi cu acésta solemnitatea decursă în faţa miilor de ómeni e terminată.

*

Desminţire. Suntem autorisaţi a declara, că nu este adevĕrată ştirea reprodusă din *„Pesti Napló“* în numĕrul trecut al fóei nóstre, despre darea în judecată, pentru calumnie, a contelui *Eszterházy*, din partea directorului esecutiv al *„Albinei“* dl *Parteniu Cosma*.

*

Concertul meseriaşilor nostri. Publicul sibiian, acela care totdeuna şi-a considerat de datorinţă frăţéscă şi naţională sprigiuirea nisuinţelor spre progres ale reuniunii meseriaşilor români din Sibiiu, — de mult deja s'a dedat a afla în concertele şi convenirile ei sociale prilejuri binevenite pentru a petrece câteva momente de plăcută distracţie sufletéscă şi a vedé în producţiunile de la aceste concerte dovedi noue despre progresul reuniunii în tot ce e bun şi frumos. Dacă şi de astădată cu aşteptări de acestea s'a presentat la concertul de Duminecă séra numĕrosul public, sigur nu s'a înşelat în aşteptările sale. Cântările corale, cântate de un cor ce impune şi prin numĕrul membrilor şi prin farmecul drăgălaşelor coriste, au stors generale aplause; aprópe tóte punctele de program au trebuit bisate. Asemenea şi declamaţiunea dşórei *Elena Baciu*, („Triumful amorului“ de T. Speranţă) şi a dlui *Nicolae Bratu* culegĕtor-tipograf („Dragoste învrăjbită“ de G. Coşbuc) au fost rĕsplătite cu aplause generale şi cu repeţite „trăiască!“

După eschauriarea programului a urmat dansul, început cu hora şi continuat cu animaţie juvenilă până 'n zori.

Din inteliginţă au fost: asesorii N. Cristea şi M. Lazar, prof. I. Ghibu, Dr. Şpan, şi T. Popovici, adv. Dr. V. Dan, dir. Tribunei S. Moldovan cu familia, şi un fórte frumos numĕr de tineri. Asemenea şi din provincie au fost câteva familii. In relaţie de schimb de bilete la producţii au fost representate reuniunile „Tipografia“, „Eintracht“, „Arbeiterbildungsverein“, „Magyar ifjusági önképző-egyesület“ şi reuniunea catolică. Un moment nou şi de însemnătate pentru relaţiunile de colegialitate întrĕ reuniunile meseriaşilor români a fost representarea reuniunii „Andreiana“ din Sebeş prin delegaţii G. *Tătar* vice-president, *Pavel* secretariu şi *Opincariu* cassariu al numitei reuniuni.

*

Casa magnaţilor ţine şedinţă în 5 Iulie n. pentru a lua în discuţie proiectele de lege votate în timpul din urmă din partea dietei, între cari e şi proiectul de lege despre incompatibilitate.

*

In amintirea împĕratului Ferdinand. Eri la 10 óre înainte de amézi s'a ţinut serviciu funebral în catedrala din Buda în amintirea împĕratului şi rege Ferdinand V.

*

Post de medic. De la oficiul de protopretor din Lăpuşul-unguresc (Magyar-Lápos) e escris concurs la postul de medic în cercul *Mănăşturului* (Kápolnok-Monostor), compus din 23 comune cu poporaţie aprópe esclusiv românéscă.

*

Nou farmacist român. D-l *Dionisie Negru* din Abrud, fost practicant în Farmacia Curţii regale F. Brus din Bucureşti, a obţinut la universitatea din Budapesta diploma de *Magistru* (*licenţiat*) *farmacist*, cu distincţie generală.

*

Moştenitorul Rusiei, după cum se vorbeşte prin cercurile diplomatice din Petersburg, ar avé intenţiunea sĕ se însóre şi a şi pus ochii pe o princesă germană, cu a cărei luare în căsătorie ar fi învoit şi Ţarul, dar' mama Ţarului şi totodată mama archiducelui *Mihail* moştenitoriul de tron al Rusiei, e în contra acestei căsătorii, şi nici nu vrea sĕ ştie de aceea, ca şi al doilea fiu al ei sĕ iee o *nemţóică* de soţie.

*

† G. Kovács de Mád. Alaltăeri a reposat la moşia sa din Gerjen generalul campestru *George Kovács de Mád*, în etate de 61 ani. La etate de 18 ani era deja locotenent, a luat parte în rĕsboiul austro-francez din 1859 şi în cel austro-prusiac din 1866.

*

Mulţămită aduce comit. nostru par. din *Petroşeni*, M. St. D. *Daniel Bârsan* din Sĕlişte (de lângă Sibiiu) pentru generósa jertfă, ce a făcut în zilele acestea pentru biserica nóstră cea nouă din Petroşeni, donând două sfesnice mari de aramă galbină şi fórte frumóse în preţ de 50 cor. — Tot asemenea şi d-lui *Iosif Furca* cu soţia sa *Maria* din *Petrila*, pentru mineele în 12 tomuri noue şi cu litere latine şi legate fórte bine şi frumos, în preţ cu porto cu tot de 180 coróne. D-zeu sĕ le resplătéscă însutit acésta binefacere. Petroşeni la 1/7 1901 n. Avram Stanca paroch.

*

Alegere de deputat. Luni în 1 Iulie n. s'a sĕvêrşit în Braşov alegerea de deputat în locul decedatului Iuliu de Brennerberg. A fost ales din partea Saşilor profesorul *Lutz Korodi*, după-ce nici Magiarii nici Românii nu i-au pus contra-candidat. Alesul e bun naţionalist, şi a fost în trecut unul dintre fruntaşii Saşilor verdi. Presa patriotică e indignată, tocmai din acest motiv, de resultatul alegerii.

*

După naţionalităţi. Cetim în *Pester Lloyd* că Ungurii din Braşov, cu drept electoral, au ţinut Duminecă adunare, în care s'a cetit raportul comitetului despre activitatea acestuia din trecut şi s'au mai ales nouĕ membri noi în comitetul esecutiv. Sĕ ni-o notăm bine: *Ungurii* din Braşov au ţinut adunarea, va sĕ zică, a fost o adunare compusă tocmai aşa cum nouă guvernul nu ne permite sĕ ne întrunim, *după naţionalităţi*. Atunci de ce se permite Ungurilor??

*

Intru pomenirea Marelui Andreiu. Din Sebeşul-săsesc ni-se scriu următórele:

Reuniunea meseriaşilor români din Sebeş a mai adaugat o faptă vrednică de laudă la archivul activităţii sale.

Dacă a fost o idee fericită de a se pune sub scutul celui ce prin muncă stăruitóre a obţinut progrese enorme, apoi numai spre onóre le servesce faptul, că *„Andreiana“* e conscie de numele ce'l pórtă.

Duminecă a sĕrbat biserica nóstră a 28-a aniversare a morţii Marelui archiereu *Andreiu*. Meseriaşii nostri au dat un părăstas pentru odihna sufletului patronului lor. Rugăciunile prescrise au fost îndeplinite prin parochul Zev. *Murĕşan*, care e tot-odată şi preşedintele reuniunei *„Andreiana“*, avênd ca diacon pe dir. şcol. *Avram David*. Meseriaşii s'au presentat în corpore sub conducerea vicepreş. Tătar, purtând cu toţii haine de sĕrbătóre. Terminate rugăciunile părăstasului, corul meseriaşilor a cântat cu destul simţ şi pricepere duiósa poesie *„Românime mult cercată“* după care preotul Murĕşan presintă credincioşilor un frumos buchet din faptele nemuritoriului archiereu. Termină cu dorinţa, ca reuniunea în calea ei spre progres în cultură şi bună stare sĕ nu se abată din ogaşia croită de patronul ei ales. Conducĕtorii le vor indica potecul, ear' ei ascultând poveţele lor cu sîrguinţă păşéscă înainte.

Simţim o adevĕrată bucurie în sufletul nostru, când vedem, cum meseriaşii nostri constituiţi în reuniunea *„Andreiana“*, în intervale destul de scurte ne surprind cu câte o dovadă despre spiritul bun, în care lucréză. Buna înţelegere, ce domnesce în corpul acestei reuniuni a impus şi străinilor, cari mai ieri-alaltăieri se credeau singuri stăpâni.

Tot cu data acésta ţin sĕ amintesc, că în sinul reuniunei domnesce de present o agitată, dar' nobilă întrecere. In curînd vor aranja o esposiţie industrială. Vom avé ocasiune, ca din obiectele espuse sĕ judecăm asupra progresului şi vitalităţii tinerilor nostri meseriaşi. Cu prilejul acela vor da şi un concert şi vor juca şi o piesă teatrală. In curênd vor începe — după cum am înţeles, cu învĕţarea cântărilor funebrale în cor. Liturgia o ştiu deja. Conducĕtorii sunt preocupaţi de idea de a cumpĕra un piano pentru trebuinţele reuniunei. Tot lucruri frumóse, de cari numai bucura ne putem, felicitând pe harnicii nostri meseriaşi.

După cele trecute ne-am convins, că meseriaşii din Sebeş au pricepere şi dor de muncă, voinţă pentru agonisélă spirituală; numai una le mai lipseşte: *sprijinul obştesc*, pe care din motive *neînţelese*, unii li-'l denégă cu un zel surprindĕtor.

S'audim de bine! *Rap.*

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Programa institutului pedagogic-teologic al archidiecesei ortodoxe române transilvane, în *Sibiiu*, pe anul şcolar 1900—1901, publicată de directorul Dr. *Eusebiu R. Roşca*. Conţine articolul „Idealurile morale“ (priviri istorice) de Dr. *I. Stroia* şi date şcolare, din cari estragem următórele:

Statul personal a constat din directorul Eusebiu R. *Roşca*, doctor în drepturi, şi din profesorii: Ioan *Ghibu*, protopresbiter, Demetriu *Comşa*, Daniil P. *Barcian*, doctor în filosofie, Petru *Şpan*, doctor în filosofie, Ioan *Stroia*, doctor în filosofie, Demetriu *Cunţan* presbiter, Timoteiu *Popovici*, şi din medicul seminarial Dr. Elie Beu. In secţiunea teologică au fost inscrişi pe cursul I. 33, pe c. II. 27, pe c. III. 23, în secţiunea pedagogică pe c. I. 58, pe c. II. 46, pe c. III. 42; clerici estraordinari 10. In decursul anului au părăsit institutul 2 din secţiunea pedagogică, 1 din secţiunea teologică, şi au fost eliminaţi 2 (1 din s. teologică, 1 din s. pedagogică). După protopopiate au fost: din tractul Abrud 3 la teologie, 2 la pedagogie, Agnita 3 teol., 7 ped., Alba-Iulia 1 teol., 4 ped., Avrig 2 teol., 16 ped., Bistriţa 2 teol., 2 ped., Bran 4 teol., 14 ped., Braşov 2 teol., 5 ped., Câmpeni 1 teol., 2 ped., Cetatea de pétră 2 teol., 3 ped., Cluj 2 teol., 3 ped., Cohalm 5 teol., 2 ped., Dej 3 teol., I ped., Deva —, Dobra 2 ped., Făgăraş 6 teol., 10 ped., Haţeg 3 teol., 1 ped., Ilia 1 teol., 1 ped., Lupşa 2 teol., 2 ped., Mediaş 4 ped., Mercurea 5 teol., 5 ped., Murĕş-Oşorheiu 1 teol., 5 ped., Orĕştie 2 teol., 5 ped., Reghin 2 teol., 4 ped., Sebeş 7 teol., 9 ped., Sĕlişte 2 teol., 6 ped., Sibiiu 3 teol., 6 ped., Sighişóra 3 teol., 4 ped., Solnoc 1 teol., Têrnava 3 teol., 3 ped., Treiscaune 3 teol., 5 ped., Turda —, Unguraş 2 teol., 3 ped., Zarand 5 teol., 7 ped., După posiţia socială a părinţilor au fost: fii de preoţi 37 la teologie, 19 la pedagogie,; de învĕţători 7 la teologie 12 la pedagogie, de notari cercuali 2 la teologie, 2 la pedagogie, de funcţionari subalterni 1 la teologie, de meseriaşi 1 la teologie, 1 la pedagogie, de comercianţi 2 la pedagogie, de economi 33 la teologie, 106 la pedagogie.

Stipendiaţi au fost: 13 din secţiunea teologică şi 35 din cea pedagogică.

Biblioteca seminarială constă din 1146 opuri în 2280 volume.

*

Camera comercială din Braşov. Zilele acestea a apărut în o elegantă broşură darea de sémă despre şedinţa iubilară de la 2 Febr. a. c. a camerei comerciale şi industriale din Braşov, înfiinţată la 1851. Broşura cuprinde (în text român) *cuvêntul de deschidere*, rostit de Carol Fabricius presidentul camerei; „Reprivire asupra activităţii camerei de 50 de ani“, tractat de secretariul Mauriciu Thomas, şi „Propunerea comitetului permanent relativă la întemeierea unui fond pentru zidirea, respective acuirarea unei case proprii pentru sediul camerei. Interesant, din mai multe puncte de vedere, şi instructiv e tractatul d-lui Thomas, care înainte de a trece la schiţarea activităţii camerei şi a momentelor mai însemnate din viéţa ei de 50 ani, arată originea camerelor comerciale şi industriale, peripeţiile prin cari au trecut până la organisaţia lor de acum, şi înfiinţarea lor în patria nóstră. Tot în acest tractat, în partea specială ni-se arată, că de la 1876 până la 1881 vicepresident al camerei a fost un Român, acum rĕposatul Diamandi Manole, care la 1881 a fost ales apoi president, purtând acest post onorific până la finea anului 1889.

Cei cari doresc sĕ aibă acéstă broşură, al cărui titlu e: „Camera de comerciu şi industrie din Braşov, 1851—1901“, sĕ o céră de la biroul camerei.

Nr. 95/1901. [106] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Edificarea a două sale de învĕţămênt pentru şcóla populară gr.-or. din comuna Brad se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei publice minuende, ce se va ţiné în *1/14 Iuniu c.* la 11 óre a. m. în localul şcólei.

Preţul strigării este de cor. 8103.10.

Licitanţii au sĕ depună vadiul de 10%.

Planul şi preliminariul de spese se pot vedé la oficiul parochial.

Brad, la 15/27 Iuniu, 1901.

Preşedintele comitet. parochial.

Sz. 3777/901 [100] 1—1

Hirdetmény.

A Kelnek Szászorbó szerdahelyi törv. hat. közut 4-ik km. szakaszán levő 2 ik számu hid helyreállitására vonatkozó munkák biztositása czéljából 1901 évi julius 12-én délelött 10 orára Szebenvármegye alispánjánál a várm. ház tanácskozási termében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fennti munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó az előirányozott 856 K. 25 fr költség után számitandó és a részletes feltételekben előirt 5% os bánatpénzzel ellátott irásbeli zárt ajánlataikat a kitűzött *nap 9 orájáig* a vármegye alispánjánál annyival inkább adják, mert a késöbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetní.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki müvelet és részletes feltételek a szeben vármegyei épitészeti hivatalnál a rendes hivatalos orákban megtekinthetők.

Nagy-Szeben, 1901 junius hó 26 án.

Reissenberger
alispán.

---

[103] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învĕţătoriu la şcóla confesională din *Rod*, protopresbiteratul Mercurei se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 coróne salariu, 50 coróne relut de cuartir şi lemne, 30 coróne pentru grădină.

Sumele aceste se solvesc regulat din cassa Epitropiei parochiale în rate lunare decursive.

Doritori de a ocupa acest post au a-şi trimite documentele lor instruite conform legilor din vigóre comitetului parochial de aicea până la ziua espirării concursului.

Se cere ca concurenţii sĕ se presinte în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica de aici spre a-'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Rod, la 10/23 Iuniu 1901.

Ioan Moga preş. comit. parochial. — **Ioan Guiu** notar,

Nr. 346/901. [102] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Sânt-Andreş*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor. şi lemne, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla, plus stolă unde va fi poftit, salariul din repartiţie, dar' se capĕtă regulat. Cuartir şi grădină.

2. *Uroiu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor., din 'care o mare parte se capĕtă dela guvern, cel din repartiţie e sigur şi se capĕtă regulat, apoi lemne din cari se încăldesce şi şcóla.

3. *Banpatoc*, un post învĕţătoresc, cu salariu de 600 cor., care se capĕtă regulat, cuartir liber în noul edificiu şcolar, grădină şi lemne de foc, din care are sĕ se încăldéscă şi şcóla.

4. *Sĕcărêmb*, un post învĕţătoresc cu salariu de 720 cor. cuartir liber, lemne de foc, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla, stola dela funcţii unde va fi poftit. Salariul se capĕtă regulat lunar din cassa bisericei.

5. *Têmpa*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir liber în edificiul şcolar, grădină mare, stolă, unde va fi poftit dela funcţiuni. Salariul e din repartiţie, dar' după convertirea unei acţii de stat se va solví din lada bisericii.

6. *Suligete*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., lemne şi stolă de unde va fi poftit la funcţii.

7. *Fizeş-Barbura*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. lemne şi stolă dela funcţii unde va fi poftit. Salariul se capĕtă regulat deşí e din repartiţie, pe basa unui preliminar aprobat.

8. *Certeşul superior*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, grădină, lemne, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla.

9. *Dialul mare-Griclaci*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi alte eventuale accidenţii.

10. *Lesnic-Dumbrăviţa*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir şi grădină, lemne de foc, din cari are se se încăldéscă şi şcóla plus alte accidenţii eventuale.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au a-şi înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat. Apoi sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective la sânta biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Se recere dela concurenţi sĕ ţină strană resp. vor fi îndatoraţi a cânta în strană la tóte ocasiunile serviciilor divine şi preste tot vor fi preferiţi aceia, cari vor şti conduce corul şi în urma hărniciei lor, nu este eschis, că vor fi remuneraţi preste salariul indicat.

Incât pentru salariul din repartiţie, acela se va da regulat, fiind repartiţia în tóte comunele aprobată de Preaven. Consistoriu.

Deva, 15 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Devei.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 63/1901 [101] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu vacant de clasa a II dela şcóla confes. gr.-or. din *Mohu*, protopresbiteratul Sibiiului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 600 coróne solviţi din cassa bisericei în rate lunare anticipative.

2. Relut de cuartir 40 cor. şi 2 stângini de lemne.

3. Folosinţa jumĕtate din grădina şcolară.

Dela concurenţi se cere a se presenta în comună în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre înainte de alegere spre a-'şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, avênd ca învĕţătoriu confesional a ţiné strana în biserică şi a instrui pe elevii şcolari în cântări.

Concurenţii au a-'şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul legilor din vigóre la prea onoratul oficiu protopresbiteral gr.-or. în Sibiiu în terminul deschis.

Mohu, în 18 Iuniu 1901.

Oficiul parochial:

Ioan Stănescu
paroch şi preşedinte.

Nr. 687.

Cu ştirea şi consensul subscrisuiui.

Sibiiu, 18 Iuniu, 1901.

I. Papiu
protopresbiter.

Nr. 292/1901 [98] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna Nadeşa română, protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs în fóia „Telegraful Român“ cu termin de 30 zile dela prima publicare în fóia numită.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în tabela *B.* privitóre la stabilirea congruei.

Suplicele concursuali, compuse după legile în vigóre, sunt a se adresa subscrisului p. u. Reghinul săsĕsc.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Reghinului.

Reghin, 15 Iuniu 1901.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Şagău
protopresbiter.

Nr. 311/901 F. G. [97] 2—3

CONCURS

Spre scopul conferirei de ştipendii din *„Fundaţiunea lui Gozsdu“* pe anul şcolar 1901/2 pentru şcólele medii, facultăţi, universităţi şi şcólele de cadeţi militare la armata comună şi honvezi, — se escrie concurs pe lângă următórele condiţiuni:

1. Concurenţii sĕ documenteze cu documente originale sau autenticate de notariul public:

a) că sunt fii de cetăţeni ungari şi aparţin bisericei ortodocse orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaţilor, provĕdut cu clausula parochului competent, că şi de present aparţine la biserica greco-orientală română;

b) că ştudiază cu succes bun la vre-un iustitut public din patrie, spre care scop au sĕ subştérnă ştudenţii dela clasele medii atestatul despre anul şcolar 1900/1, ear' cei dela facultăţi şi universităţi indicele despre tóte cursurile ascultate şi respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea propriă, nici a părinţilor nu ajunge sĕ acopere tóte trebuinţele pentru crescerea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente.

Atestatul sĕ cuprindă date positive despre acéstă avere şi trebue sĕ fie subscris şi de preotul locului, ear' dacă nu ar fi *acolo preot ori ar fi înrudit cu* concurentul trebue sĕ fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile atunci are sĕ producă şi atestat oficios despre ocupaţiunea sa întru timp şi despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fie-care concurent are sĕ arate, în petiţiunea sa, specialitatea la care, şi locul unde voesce a continua studiile, precum şi aceea dacă are şi alt stipendiu.

4. Cei-ce voesc sĕ ştudieze în străinătate, au sĕ arate necesitatea de a face studii în strĕinătate, că în casul dacă li-se va vota stipendiul, sĕ se pótă îndată exopera concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenţii pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea şcólelor militare de cadeţi, se observă, că ştipendiile acestea pe lângă documentarea condiţiunilor staverite în acest concurs (p. 1 *a) c)*, 2, 3, 6, 8 şi 9) numai atunci se vor estrada comandei şcólelor militare, dacă concurentul va documenta că este primit de elev regulat la respectiva şcólă de cadeţi.

6. Petiţiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la representanţa fundaţiunei Gozsdu (Budapest VII Holló utcza 8. sz.) până la 5 August st. n. a. c.

Totodată se provócă toţi stipendiştii actuali, prin urmare şi cei absolvenţi, cari cer ajutóre pentru depunerea rigoróselor şi câştigarea gradului de doctor, ca până la terminul susindicat, şi pe lângă observarea punctului 3 din acest concurs, sĕ arete resultatul studiilor din anul şcolar 1900/1 căci altcum li-se va sista stipendiul, respective nu vor căpĕta ajutoriul.

8. Petiţiunile, cari nu sunt instruate cu documentele susamintite, sau sosite după terminul escris, nu se vor lua în considerare.

9. In interesul espedării regulate, fiecare concurent sĕ indice în petiţiune locul şi posta ultimă, unde este a i-se trimite resoluţiunea representanţei.

Din şedinţa comitetului fundaţiunei lui Gozsdu, ţinută în 1 Iuniu 1901.

Comitetul.

---

[89] 3—3

CONCURS

Devenind vacant postul de învĕţător în clasa a III-a dela şcóla nóstră poporală din Turcheş, pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. In bani gata 600 coróne (şase sute coróne) plătiţi în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul şcólei.

3. Un pătrar de jughĕr de grădină séu relutul corĕspundĕtor în bani, dacă nu se reflectéză la loc de grădină în natură.

4. Dreptul la cuincuenalii după serviciul învĕţătoresc recerut şi făcut în comună.

Documentele recerute şi instruite în sensul regulamentului în vigóre se vor aşterne la P. on. oficiu protopopesc român gr. or. al Braşovului în Braşov.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută la 27 Maiu a. c.

Turcheş, în 29 Maiu, 1901.

Iosif Oncioiu preş. comit. parochial. — **Ioan Pascu** not. comit. parochial.

Nr. 366—901 [92] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Iosif Şuiaga în parochia de clasa III-a Lăpuşnic, protopresbiteratul Dobra, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumĕtate din cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi aşterne petiţiunile, instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul amintit.

Dobra, la 12 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Dobra, în conţelegere cu comitetul parochial.

Iosif Morariu,
protopresb.

Nr. 192/1901 [91] 3—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în comuna Păuca, protopresbiteratul Mercurei, se deschide concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fassionate la cola B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi trimite cererile lor instruite conform normelor prescrise subsemnatului Oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Mercurea la 12 Martie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

I. Droc
protop.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. *Truţa.*
Broş. à 50 cr.

Un tinĕr român cu cel puţin *două clase reale sau gimnasiale* se aplică imediat ca

practicant

în Librăria Tipografiei archidiecesane pe lângă condiţiuni favorabile. Prospecte frumóse pentru viitor.

A se adresa către

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu (Nagyszeben).

La **Librăria Tipografiei archidiecesane** se află de vêndare:

Stilistica practică
sau
Regule şi esemple
pentru
Tot feliul de epistole, petiţiuni, acte şi documente, cari vin mai des înainte în viéţa de tóte zilele
de
Ioan F. Negruţiu.
Ediţia a III-a. — Preţul 80 fileri.

Manual de stilistică
pentru
Clasa IV. gimnasială, preparandii, şcóla reală, şcóla superióră de fete ş. a. precum şi pentru privaţi, de
Ioan F. Negruţiu.
Ediţia III.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 69 Sibiiu, Sâmbătă 23 Iuniu (6 Iuliu n.) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

VIII.

Urmările stării de lucruri, până acì descrise, s'au arătat cu mult mai curênd decât s'a credut.

După 34 ani de viéță *„constituțională“* și de domnie a partidului liberal, astăzi țéra întrégă este aservită cu desêvêrșire elementului semit.

Intréga viéță publică, o mulțime de oficii de stat, comitatense și comunale, comerciul și industria, ba chiar și științele și artele se află astăzi aprópe esclusiv în mânile ovreimei, care se numesce *magiară;* și posițiunea acestei ovreimi este astăzi atât de puternică, încât Ungurii singuri, și ei de ei, nici când nu vor fi în stare sê se emancipeze de sub tutela aceleia.

Puterea ovreimei se baséză pe deoparte pe *presă*, care este astăzi aprópe esclusiv ovreiéscă; dar' în prima linie pe *parlamentul țerii*, în care semiții și filosemiții înrolați sub stégul liberalismului fac majoritatea absolută a tuturor membrilor acestei corporațiuni legislative.

Urmarea a fost, că dela 1867 până în ziua de astăzi tóte guvernele, din sinul partidului liberal au eșit, și vor tot eșí și pentru viitor, până nu se vor schimba raporturile de forță între diferitele partide parlamentare.

Acest partid *„liberal“*, sub a cărui egidă s'au început și urmat cele mai aprige persecuțiuni în contra nóstră și a celorlalți nemagiari; din a cărui inițiativă s'au adus tóte legile magiarisătóre menite a ne amenința esistența nóstră ca individualitate etnică: este dușmanul nostru adevĕrat, pe care trebue sĕ-l combatem cu tóte armele legale și pe care nu ne este permis a-l confunda cu poporul magiar, căci după cum voiu arăta mai la vale, acest partid se recrutéză în cea mai mare parte din cercurile electorale ale popórelor *nemagiare.*

După-cum arată harta etnografică a Ungariei,*) regatul Sftului Stefan se împarte după limba pe care o vorbesce maioritatea covêrșitóre a locuitorilor sei, în trei mari teritorii și anume:

1. Teritoriul *magiar* cu o estindere de 105,811·17 km☐ și o poporațiune de 6.660,924 suflete.

2. Teritoriul *slav* cu o estindere de 85,025·78 km☐ și 4 355,694 locuitori.

3. Teritoriul *român* cu o estindere de 88,649·43 km.☐ și 4.116,876 suflete.

Aceste trei teritorii aleg cu totul 411 deputați și anume:

1. Teritoriul magiar 182, din cari 67 liberali sau guvernamentali și 115 opoziționali.

2. Teritoriul slav 119 deputați, dintre cari 95 liberali și 24 opoziționali.

3. Teritoriul român 110 deputați, dintre cari 85 liberali și 25 opoziționali.

Din datele de mai sus reese, că din 411 deputați 247 sunt liberali și numai 164 opoziționali; din 247 deputați liberali aleg Ungurii numai 67, ear' Românii și Slavii 180 (trebue sĕ intercalez aici că din acești 67 deputați guvernamentali mai mult ca 30 au fost aleși în cercuri electorale curat nemțesci sau șvăbesci); din 164 deputați opoziționali aleg Ungurii 115, ear' nemagiarii 49. Ungurii aleg deci în partidul liberal numai $^1/_4$ parte a numĕrului total al acestui partid, ear' mai mult cu $^2/_3$ părți a deputaților opoziționali.

Ce ne privesce în special pe noi Românii, ne învață statistica, că din cei 25 deputați opoziționali aleși pe teritoriul român numai 6 sunt aleși în centrul etnografic al acestui teritoriu, pe când ceialalți 19 au fost aleși pe deoparte în cele trei comitate secuiesci (11 deputați) ear' restul la periferia vestică a teritoriului român, unde Românii sunt amestecați în mai mare mĕsură cu Magiari, Sêrbi și Nemți.

Ce privesce în special Transilvania, unde locuim în masse mai compacte, resultatele obținute prin studiul statisticei sunt și mai surprindĕtóre. Transilvania trimite în parlament 73 deputați, dintrĕ cari se aleg în cele 50 cercuri electorale, în cari Românii sunt în maioritate, 43 deputați liberali și numai 6 opoziționali. In 23 cercuri cu maioritate magiară se aleg 12 deputați liberali și 11 opoziționali.

Resultă din cele espuse, că partidul liberal-guvernamental representând numai în $^1/_4$ parte cercuri electorale magiare, ear' în $^3/_4$ părți cercuri electorale *nemagiare*, trebue sĕ fie privit *de jure* ca representantul parlamentar al Românilor, Slavilor și Nemților din acéstă țéră.

In faptă însĕ, firesce, trebue sĕ constatăm, că, escepționând pe Sași, *nici unul din popórele nemagiare nu a fost representat în parlament,* nu numai corespundĕtor intereselor sale naționale, culturale și economice, ci chiar de loc. Ba ce este mai trist, aceiași ómeni, cari de jure sunt representanța nóstră parlamentară și deci ar fi avut sfânta datorință de a se intrepune pentru interesele naționale, culturale și economice ale alegĕtorilor lor, aceiași ómeni nu numai că în mod criminal au negligiat tóte datorințele pe cari le aveau față de noi, dar' ne-au mai și *învrăjbit cu desĕvêrșire cu Ungurii*, sugerându-le pe de o parte acestora ideia statului unitar național magiar, ear' pe de altă parte timbrându-ne pe toți nemagiarii de trădători de neam, din simplul motiv, că noi nu voim sĕ ne subscriem înșine sentința de mórte, nu ne plecăm genunchiul înaintea acelei idei, care — nota bene — nici nu este decretată ca principiu de stat prin nici o singură lege, deși s'au făcut de 34 ani destule legi cu scopul și tendența vĕdită de a desnaționalisa pe nemagiari sau cel puțin a-i împedeca în desvoltarea lor.

La aceste legi magiarisătóre, de altmintrelea se potrivesce fórte bine proverbul german: „nici o supă nu se mănâncă așa de ferbinte precum se ferbe“.

Pe cât am avut ocasiune a urmări modul de fabricațiune a acelor legi, silit am fost sĕ ajung la convingerea, că cele mai asiatice din ele nici nu s'au făcut cu intențiunea, ca sĕ fie puse vre-odată în practică, ci au avut mai mult menirea de a serví ca nisip aruncat în ochii Magiarilor de câte-ori acel mosaic de clice de interese, care se numesce partidul liberal parlamentar, a avut sĕ efectuiască vre o operațiune mai mare financiară.

Nu am decât sĕ amintesc de legea despre asilele de copíi, care la timpul seu atâta amărăciune și ură a produs. Și cum a rĕmas cu legea acésta?

A rĕmas pe hârtie, pentru-că punerea în vigóre a ei costă o mulțime de bani, ear' bani pentru încercări de magiarisare nu sunt.

Legi de aceste mai sunt câteva, cari tóte au fost primite din partea Ungurilor cu bucurie nespusă și al căror resultat pentru Unguri este, că prin tenorul neuman și illiberal al acelora ei au fost discreditați cu desĕvêrșire înaintea opiniunei publice europene, fără sĕ fi avut din tóte măcar un singur folos politic.

Dar' așa-i sistemul, care tocmai acuma iară'și arată colții distrugători.

Este vorba de colonisări în stilul mare, căci cele de mai nainte afirmative pentru aceea nu au reușit, fiind-că s'au făcut în stil prea mic.

Pentru ca sĕ se pótă realisa proiectul de colonisare, va funda grupul financiar Rothschild o bancă, destinată esclusiv pentru acest scop, cu un capital fundațional de 50 milióne, primind subvențiune și dela stat.

Fiind-că era de prevĕdut că Magiarii se vor purta fórte rece față de aceste proiecte noue ear' pe de alta parte puterea de atracțiune a ideii de stat magiar în urma imposibilității realisării a slăbit în mésură considerabilă, a trebuit sĕ se afle o lozincă nouă care sĕ escite la Magiari într'o astfel de mĕsură dorul de mărire, încât sĕ nu mai vadă ce face Rothschild cu tovarešii sĕi. Noua idee este — vĕ rog sĕ nu rideți, — *imperialismul magiar!!*

---

*) Datele statistice înșirate aci sunt scóse din cartea d-lui Eugen Brote: *„Die rumänische Frage in Siebenbürgen und Ungarn“*. Berlin 1895.

***Sibiiu**, 5 Iuliu n.*

Casa magnaților ține astăzi ședință. Va fi pusă în discuție și legea despre incompatibilitate, votată din partea dietei. Ziarele magiare ne spun, că contele *Eszterházy* va lua cuvêntul pentru a face propunere, ca incompatibilitatea sĕ fie estinsă și asupra *agitatorilor naționali.* Sperăm că va fi pus la locul seu.

Protecționismul. *Alkotmány* analiséză în numĕrul mai recent politica liberală și face constatarea, că un mare pĕcat al ei e *protecționismul,* manifestat în faptul, că la ocuparea anumitelor posturi ómeni fără nici o vlagă vin puși înaintea celor cu pregătiri și cu facultăți frumóse intelectuale. Cam adevĕrat; dar' *Alkotmány* uită sĕ ne spună, că acésta se face numai *printre naționalități* și se face în scopul apărării nefericitei *„idei“*, în serviciul căreia vin puși toți neputincioșii.

Alegerile. Un comunicat apărut în *Pol. Corr.* ne spune, că contrar tuturor combinațiunilor făcute până acuma, alegerile pentru dieta magiară nu se vor face decât târziu în tómnă, probabil prin Novembre, fiind-că cercurile competente încă n'au luat nici o hotărîre în privința acésta, ear' de altă parte dieta, care se va întruni de nou la 3 Septembre, mai are atâtea afaceri de resolvat, încât e aprópe cu neputință, ca sesiunea dietei sĕ fie încheiată înainte de finea lui Octombre.

Salariul învĕțătoresc.

Privind posiția materială în care se află trei părți din învĕțătorii nostri, trebue sĕ recunóscă ori și cine că ea lasă mult de dorit. Și cum trăim într'un timp în care principiile materialistice au jucat și jócă un rol fórte însemnat în tóte straturile omenimei, nu va prinde pe nimenea mirarea de faptul, că aceste principii au aflat loc priincios și în inimile unor învĕțători dintrĕ ai nostri, precum s'a putut constata acésta din discuția ce s'a încins în conferențele învĕțătoresci din ĕst an asupra temei: „Pentru ce se observă mare nepăsare și pentru ce nu se manifestéză mai multă însuflețire în activitatea celor mai mulți învĕțători ai nostri?“

Aparițiunea acésta în sinul învĕțătorimei nóstre e tristă, de óre-ce e de obște cunoscut, că acolo unde aceste principii sunt predominante, ele strîmtoréză din ce în ce tot mai mult simțurile idealistice, cele mai puternice arme de eluptare și apărare a ori și cărei virtuți omenesci, precum și cele mai sigure căi ducĕtóre la grabnice înaintări pe ori și ce teren.

Scrupulos căutând după simburele acestei aparițiuni, cu mângăere putem constata, că deocamdată lucrul nu e periculos, ba ceea ce ne veselesce este, că aparițiunile fórte ușor ar puté fi nu numai năbușite pe un timp óreș-care, dar' chiar aprópe total stîrpite.

Iată pe ce mi-am basat aceste afirmațiuni.

E adevĕrat, că învĕțătoriul, în special cel de la sate, prin menirea sa chiar ar trebui sĕ fie *modelul sătenilor*, ca om, cap de familie și ca cetățean. Pentru acésta însĕ el trebue sĕ-'și aiba esistența asigurată, sĕ nu aibă altă preocupație de cât dorul de înaintare, nu altă grije de cât... *șcóla.*

Intrebăm acum că óre suma de 50 cor. lunar este suficientă, pentru a satisface așteptărilor susamintite?

Fie-cine va recunósce, că acésta sumă este fórte modestă pentru a ținé o familie, a pune ceva la o parte pentru copíi, a-i cresce pe acestia; ear' a-ți mai procura și cea mai mică distracție, abia este posibil. Forțat va fi deci fie-care învĕțător sĕ-'și caute și alte ocupații pentru agonisirea celor trebuincióse.

Cu tóte acestea, sunt de credință, că învĕțătorimea nóstră, în special cea dela sate, este împăcată și mulțămită cu acésta sumă.

Simburele aparițiunei materialistice nu este de a se căuta deci în *maximul sumei salariului învĕțătoresc, ci în nesiguranța și neregulata primire a acestuia.*

Suma minimală de 600 cor. dimpreună cu cuincuenalele garantate de lege, în împrejurările maștere în cari se află poporul, dacă ar fi tuturor învĕțătorilor *asigurată* și mai ales *regulat licuidată* în rate lunare sau cuartale, ar fi în deajuns satisfăcĕtóre și mulțămitóre pentru ei.

E drept, pe hârtie, în concurse, aprópe în tóte comunele nóstre susținĕtóre de șcóle este asigurată acésta sumă; în realitate însĕ nu prea este așa. Câte greutăți și neplăceri nu trebue sĕ sufere învĕtătorii nostri până ce-'și vĕd încassat modestul salariu, de multe-ori numai în urma ajutoriului primit dela străin!

Scurt zis: e timpul suprem, ca învĕțătorii nostri sĕ fie scutiți de a-'și mai *cerșí* salariul agonisit cu sudórea feței.

Acésta se va puté numai atunci ajunge, când forurile nóstre bisericesci-școlare vor păși energic întru acest scop, controlând și supraveghind strict pe factorii rênduiți cu încasarea și licuidarea salariului învĕțătoresc.

Una dintre principalele mĕsuri ce trebue sĕ se iee strict de pe acum, din prilegiul publicării concurselor pentru intregirea locurilor vacante, este ca *repartițiunile* ce trebuesc făcute asupra poporenilor din singuraticele comune pentru salariul învĕțătoresc, sĕ fie *'nainte* de publicarea concurselor făcute, aprobate și 'naintate forurilor competente pentru încassare.

Am accentuat în special acéstă mĕsură ce trebue sĕ se iee, deórece tuturor ne este cunoscut, că trei părți dintrĕ învĕțătorii noștri se salariseazĕ din repartiția făcută pe poporeni. Durere, că în prea puține locuri i-se dă acestui isvor de alimentare ingrijirea și atențiunea recerută. Ear' de un *metod general și sistematic de repartiție de cult* nici nu putem vorbí, căci nu avem. Sĕ sperăm că în viitoriul cel mai apropiat, cei chemați o vor face acésta ...

Până atunci însĕ sĕ facem ceea ce putem, numai bunăvoință sĕ fie din partea tuturor, dar' mai ales din a conducĕtorilor noștri din parochii și protopopiate, anume: sĕ se îngrijéscă, ca salariul învĕțătoresc la publicarea concursului sĕ fie *asigurat* nu numai pe câte un an, ci pe decenii 'nainte. Dacă acesta e statorit din repartițiuni, atunci acestea sĕ fie an de an constiințios și de timpuriu făcute, remânênd de a mai supraveghеia cu tótă rigórea, ca organele obligate a încassa aceste repartițiuni sĕ-'și împlinéscă punctual datorința. Modru în privința acésta avem, numai cum am mai zis *voința* lipsesce în multe locuri. Dacă astfel se va face, atunci vom scutì atât poporul cât și pe învĕțători de o mulțime de rele ce urméză din ușurința și prea puțina interesare asupra acestei chestii, care a dat nascere celei mai sângeróse rane pe corpul statului învĕțătoresc al nostru.

In special învĕțătorii nostri cari cunosc nevoile mari și grele ale poporului din care fac și ei parte, vĕḑênd că pentru îmbunătățirea posiției lor materiale se face pentru moment cătuși de puțin, ar simțì o mângăere vĕḑênd că sórtea învĕțătorilor preocupă pe cei ce conduc destinele școlei lor și în locul descuragierii, care oficios s'a constatat că domnesce astăzi în sinul învĕțătorimei, ar urma un puternic impuls spre muncă și progres, căci ar câștiga toți convingerea, că *viitoriul* va îndeplini aceea ce nu póte da *presentul*.

D. A. Mosora.

Spre scire.

Eforia școlelor centrale române ort. rĕsăritene din Brașov ne trimite spre publicare următoriul comunicat:

După-ce în jurul chestiunei dimisiunei directorului gimnasial *V. Onițiu* s'a făcut în ziare fel de fel de însinuări la adresa forurilor administrative școlare, Eforie și Delegațiuni școlare, datori suntem, atât pentru justificarea acestor foruri administrative, cât și pentru liniscirea opiniunei publice, sĕ comunicăm, că Ven. Consistoriu prin ordinile sale Nr. 885 Șc. ex 1-a Februariu și Nr. 2725 Șc. ex 9 Aprilie a. c. a resolvat definitiv acéstă chestiune, în modul următor:

Pe basa declarațiunei solenele a dlui *V. Onițiu*, că dînsul n'a făcut acele însinuări nici la adresa Eforiei nici la a Delegațiunilor școlare, ci numai la adresa unui grup de ómeni nenumiți dela Biserica Sf. Nicolae din Scheiu, că prin urmare nici Eforia nici Delegațiunile n'au avut și n'au causă de a se simți ofensate; mai departe pe basa declarațiunei, că dînsul nici pe acel grup de ómeni nu l-a ofensat și că a fost departe de dînsul intențiunea de a'l ofensa, ci tot ce a intenționat fú sĕ arĕte celor competenți unele lucruri, cari după a sa părere i-s-au părut dăunóse școlelor: așa din aceste motive și în acéstă causă ulterióra procedere contra directorului *V. Onițiu* s'a sistat din partea Ven. Consistoriu și incidentul s'a considerat de complanat, *eară Eforia și Delegațiunile le declară de neinvinuibile în causă.*

Brașov, din ședința Eforiei școlare, ținută la 19 Iuniu v. 1901.

Vasile Voina
președinte.

Arseniu Vlaicu
secretariu.

Din protopresbiteratul Devei.

— *Esamene școlare.* —

— Iuniu 1901.

Finindu-se esamenele dela școlele nóstre confesionale gr.-ort. din tractul protopresbiteral nou arondat al *Devei*, cari, după cum am aflat, tóte s'au ținut sub conducerea zelosului protopresbiter tractual, a Preaonoratului Domn *George Romanul*, am așteptat sĕ se facă rapórte din o parte și alta a tractului despre decursul esamenelor, ca astfel sĕ se facă evidente defectele ce eventual ar esista la școlele nóstre, spre a se îndrepta pe viitoriu, ear' meritelor sĕ li-se deie lauda cuvenită, spre a îndemna și pe alții la diligință; înzadar am așteptat după astfel de rapórte, căci nu a urmat până acum nici unul, ceea-ce ne presentă tractul ca cuprins de letargie și ca și cum aici nu ar fi nici o mișcare și nici o viéță.

Spre a nu rĕmâné deci un lucru atât de însemnat, precum este ținerea esamenelor, cu totul nerelevat, dacă altă pénă mai desteră în ale publicisticei nu s'a arĕtat, cu permisiunea Onoratei Redacțiuni 'mi iau voie a raporta eu următórele:

In 7 și 8 a lunei curinte st. v. s'au ținut esamenele cu pruncii dela școlele nóstre din Certeșul de sus, Hondol și Secărêmb.

Preaonoratul Domn protopresbiter tractual conform programului staverit s'a presentat în comuna Certeș de sus la 7 Iuniu diminéța jumĕtate la 8 óre.

Aici avênd a se începe esamenul la órele 8, a făcut o mică pausă la locuința parochului *Petru Gabor*. La 8 óre însoțit de preotul, de membrii comitetului parochial și de epitropie a mers la școlă.

La întrarea în școlă, carea era decorată cu frunză verde și flori, a fost întimpinat de elevii școlei cu un „*bine ai venit*", după care a urmat rugăciunea „*Impĕrate ceresc!*", rostită în cor de elevi.

P. O. Domn protopresbiter, în cuvinte părintesci arată elevilor scopul venirii sale la esamen, pentru a se convinge despre sporiul făcut în învĕțămênt și încurajază pe băeți a rĕspunde fără sfială la întrebările puse.

Preșenți la esamen au fost 31 elevi, ear' ca óspe a luat parte și dl *Petru A. Mihuț*, capelan în Hondol.

Esamenul s'a început cu religiunea și au urmat apoi celelalte obiecte de învĕțămênt, ear' la fine declamațiuni și cântări.

P. O. Domn protopresbiter s'a declarat mulțămit cu rĕspunsurile date, constatând că pruncii cari au cercetat școla au dat rĕspunsuri frumóse, pe când cei negligenți nu au rĕspuns atât de bine și din acest incident îndémnă pe membrii comitetului parochial a stăruí, ca părinții sĕ-și trimită copíii la școlă regulat. Mai departe stăruesce pe lângă membrii comitetului parochial, sĕ caute a aduce edificiul școlei în stare corespunḑĕtóre și spre a puté în viitoriu mai ușor acoperí lipsele școlare recomândă a se înființa magasine de bucate, oferind a se face însuși membru la acel magazin prin contribuire anuală de câte 1 fl.

In fine mulțămesce preotului *Gabor*, care în lipsă de învĕțător a provĕḑut învĕțămêntul, pentru strădania pusă.

Dela școlă a mers însoțit de preot și comitetul parochial și a cercetat sf. biserică, a esprimat cuvinte de laudă poporului pentru stăruința pusă întru ridicarea frumosului edificiu bisericesc, îndemnându-l sĕ caute a aduce și edificiul școlei în stare corespunḑĕtóre, deóre-ce biserica fără a avé și școlă corespunḑĕtóre 'și perde din valórea ei.

In fine a cercetat archivul parochial, a revidat matriculele parochiale și a scontrat cassa bisericii, aflându-le tóte în ordine.

După acestea însoțit de preoții Gabor și Mihuț a plecat încă înainte de amézi la Hondol, unde a făcut visită veteranului protopresbiter pensionat, mult On. Domn *Vasilie Pipoș*, apoi d-lui comerciant și epitrop al bisericei *Sabin I. Piso*, ear' prânzul l'a avut la ospitala masă a d-lui capelan *Mihuț*.

După amézi la 2 óre s'a presentat la școla din Hondol. Aici la întrarea în școlă a fost bineventat de dl învĕțător *Alexandru Iovan* și elevii.

Sala de învĕțămênt a frumosului edificiu de școlă a fost în mod solemn decorată cu verdéță și flori.

Presenți la esamen au fost 44 elevi, ear' ca public a luat parte veteranul protopresbiter pensionat V. Pipoș, capelanul Mihuț, dl comerciant Piso, preoții Gabor din Certeș și Ilie Piso din Măgură, unii dintrĕ membrii comitetului parochial și părinți de ai elevilor, cu deosebire mamele.

Esamenul s'a făcut începênd cu religiunea și urmând apoi celelalte obiecte de învĕțămênt, ear' la fine declamări și cântări, aceste din urmă esecutate cu multă precisiune în douĕ voci din partea elevilor.

Respunsurile elevilor în general au fost îndestulitóre și P. O. Domn protopresbiter constată la finea esamenului, că dl învĕțătoriu A. Iovan are abilitate în propunere și se vede că-și pricepe chemarea, dar' ca sĕ se pótă face un sporiu și mai bun, se cere conlucrarea tuturor factorilor chemați, a părinților, a comitetului parochial și a directorului de școlă; și fiind-că publicul present era compus mai mult din mamele pruncilor, aduce asemănarea fórte potrivită, că cu școla încă merge tréba ca și cu pânza, care dacă lipsesce un dinte dela spată ori un rost dela iță etc., pânza remâne spartă, cu lăturoi și nu ese bine. Așa e și la școlă, dacă azi lipsesc unii dintre elevi, mâne alții etc., și dacă nu conlucră toți factorii chemați întru înaintarea afacerilor școlare, nu se póte ajunge resultatul dorit.

Acésta asemănare a plăcut mult mamelor elevilor și binecuvêntau pe dl protopop, căci vorbesce așa de toți îl înțeleg.

In fine îndémnă pe toți la o conlucrare armonică și-i asigură pentru viitoriu de un mai bun resultat.

Veteranul protopresbiter în pensiune luând cuvêntul, mulțămesce în cuvinte căldurόse P. On. Domn protopresbiter tractual pentru viul interes ce-'l arată față de școlă și pentru onórea făcută comunei bis. *Hondol* prin visitațiunea canonică și-'i poftesce sănătate și tărie spre a păstorí multe zile tractul încredințat.

După esamen a urmat scontrarea cassei bisericii, vidimarea protocólelor matriculare, etc. cari tóte s'au aflat în ordine.

In 8 Iuniu înainte de amézi s'a ținut esamenul la școla nóstră confesională gr. or. din *Sĕcărêmb*.

Preaon. Domn protopresbiter însoțit de capelanul Mihuț, încă în preséra zilei s'a dus la Sĕcărêmb, încuartirând la ospitala casă a Dlui *Pompiliu Piso*.

Diminéța la órele 8 s'a presentat la esament în localul școlei, aici a fost bineventat de învĕțătoriu și elevi.

Sala de învĕțămênt a fost frumos decorată, ear' catedra presidială a fost încărcată cu buchete de rose și de diferite flori alese.

Public la esamen dintre părinții pruncilor nu a fost, deórece acestia ca metalurgi, fiind zi de lucru, au fost la lucru.

Ca străini au luat parte la esamen preoții: Gabor din Certeș, Mihuț din Hondol, Piso din Măgura, apoi învĕțătoriul Ales. Iovan din Hondol, ear' dintre membrii comitetului parochial și inteligența din Sĕcărêmb numai Dl preot Alimpiu Oprea.

Esamenul ținut a fost de tótă lauda și sporiul prestat de învĕțătoriul Ilie Mihaiu cu pruncii din tóte obiectele de învĕțămênt a fost fórte bun, ceeace Dl protopresbiter tractual a notat în cronica școlară, esprimând laudă și mulțămită Dlui învĕțătoriu pentru strădania pusă, apoi părinților pentru trimiterea regulată a pruncilor la școlă.

După esamen a urmat visitațiunea canonică, cercetându-se archivul parochial și vidimându-se și aici matriculele parochiale, cari tóte s'au aflat în ordine bună.

Astfel s'au petrecut esamenelĕ în comunele susnumite și s'a făcut totodată visitațiunea canonică din partea noului nostru șef susnumit.

Din cele înșirate reese, că Mult Onoratul Domn protopresbiter tractual, condus de multă bunăvoință, nu a pregetat a'și face datorințele cu cel mai mare scrupul în întreg tractul și din incidentul ținerii esamenelor a făcut și visitațiunea canonică, apoi observând scăderile, îndreptând cele de îndreptat și scoțênd la ivélă cele de laudă, prin acésta bun lucru a pus la cale, deórece poporul vĕḑênd cu ochii interesul cel mare ce'l desvóltă Domnul protopresbiter, apoi auḑêndu-i și înțeleptele povețe întrețesute cu asĕmănări scóse din viéța poporului și aplicate la înțelesul lui, nu va puté remâné în viitoriu indiferent la ordinile date, și dacă toți factorii subalterni chemați vor conlucra la realisarea bunelor intențiuni și a înțeleptelor sfaturi sĕmânate pe calea acésta din partea șefului protopresbireral în via Domnului și în agrul școlei, la bun resultat vom ajunge.

Insoțitoriul.

Dela Academia Română.

— Concursuri pentru Premii —

I. Premiul *Năsturel-Herescu*, de 4.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 unei cărți scrise în limba română, *cu conținut de ori-ce natură*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1900 până la 31 Octomvrie 1901.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, este până la 31 Octomvrie 1901.

II. Premiul Statului *Lazăr*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 unei cărți scrise în limba română, *cu conținut sciințific*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 Novembre 1899, până la 31 Octobre 1901, sau celei mai importante *invențiuni sciințifice*, făcute de la 1 Noemvrie 1899 până la 31 Octomvrie 1901.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1901.

III. Premiul *Adamachi* de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 unei cărți scrise în limba română, *cu cuprins moral de ori-ce natură*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1900 până la 31 Octomvrie 1901.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1901.

IV. Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învĕțămêntului public, de 1.500 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune cărți *didactice* în limba română dintre cele tipărite de la 1 Noemvrie 1898 până la 31 Octomvrie 1902.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1902.

V. Premiul Statului *Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 unei cărți scrise în limba română, *cu conținut literar*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 Noemvrie 1900 până la 31 Octomvrie 1902.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1902.

VI. Premiul Hagi-Vasile, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1906 unei cărți scrise în limba română și publicate în timpul de la 1 Noemvrie 1899 până la 31 Octomvrie 1905, al cărei cuprins va fi:

Istoria comerciului la Români, sau starea actuală a comerciului în România, sau studii asupra legislațiunii comerciale în Statul român, sau ori-ce alte subiecte privitóre la comerciul român.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Octomvrie 1905.

VII. Premiul Princesa *Alina Știrbei* se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Principiile morale și creștinesci de cari trebue sĕ se conducă părinții în educațiunea copiilor lor.

„Acéstă scriere va arăta în mod metodic legile morale cari trebuesc sĕ conducă pe om în viéță și mijlócele ce trebue întrebuințate de părinți și de crescĕtori, pentru ca germenii cerințelor morale sĕ fie desvoltați și întăriți treptat în inima copiilor și a tinerimii, pentru ca voința acestora sĕ fie îndrumată cu constanţă spre tot ce este bun şi virtuos, precum şi spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului; în fine pentru ca copiii şi tinerimea sĕ fie de timpuriu ast-fel conduşi, ca germenii celor bune sĕ nu fie slăbiţi într'înşii, ear' germenii celor rele sĕ nu fie oploşiţi şi încuragiaţi.“

(Din Actul de donaţiune.)

Premiul este de 8.500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de minimum 30 cóle de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei.

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1901.

(Va urma).

„Astra“, despărţĕmêntul Mociu.

Convocare.

Despărţĕmêntul XV (Mociu) al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ îşi va ţiné adunarea la 8/21 Iuliu a. c. în comuna Mociu la 2 óre d. a. în şcóla română gr. or., după următoriul

Program:

1. Deschiderea şedinţei prin preşedinte.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul cassariului.
4. Alegerea a două comisiuni: *a*) pentru censurarea rapórtelor comitetului şi cassariului; *b*) pentru înscrierea de membri noi încassarea taxelor.
5. Disertaţiune de Ioan Câmpean teolog universitar.
6. Raportul comisiunilor esmise.
7. Alegerea comitetului cercual pe un period nou.
8. Stabilirea bugetului pe 1902.
9. Alegerea delegaţilor pentru adunarea generală.
10. Eventuale propuneri.
11. Incheierea şedinţei şi verificarea procesului verbal.

La acésta adunare se învită cu stimă toţi membrii despărţĕmêntului precum şi toţi Românii de bine, cari doresc şi voesc a sprijini cultura română.

Din şedinţa comitetului cercual al despărţĕmêntului XV (Mociu) al „Asociaţiunei“ ţinută în Mociu la 10/23 Iuniu 1901.

Ioan Moldovan
director

Simeon Ciuca
notariu.

NOUTĂŢI

Personal. Exelenţia Sa, Inaltpreasfinţitul domn Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu* a plecat eri, Joi, la Budapesta, pentru a lua parte la şedinţa de azi a casei magnaţilor, în care vor fi discutate mai multe proiecte de lege votate din partea dietei.

*

Stipendii pentru industriaşi. Dela comisiunea administrativă a comitatului *Sibiiu* se face cunoscut, că pe anul şcolar 1901—1902 va distribui *trei stipendii de câte 300 coróne* tinerilor industriaşi de pe teritoriul comitatului Sibiiu, cari au absolvat cu bun succes clasa a III a a óre-cărei şcóle de elevi-meseriaşi şi doresc sĕ se cualifice mai departe la vr'o şcólă de specialitate afară de teritoriul acestui comitat. Intrĕ concurenţi cu pregătiri egale vor fi preferiţi aceia cari au absolvat cu bun succes vr'un curs industrial de specialitate din comitatul Sibiiului.

Petiţiunile instruate cu atestat de cetăţenie în vre-o comună de pe teritoriul comitatului Sibiiu, cu testimoniu despre absolvarea şcólei de elevi-meseriaşi şi a cursurilor industriale de specialitate, timbrate în regulă, scrise cu mâna proprie, şi adresate comisiunei administrative a comitatului Sibiiu, sunt a se trimite la vice-comitele comitatului Sibiiu cel mult până la 15 Iulie st. n. Totacolo se dau reflectanţilor informaţiunile de lipsă.

Stipendistii vor avé sĕ dovediască prin acluderea testimoniului şi prin un raport amănunţit făcut de ei înşişi: cum şi în ce chip şi-au folosit timpul la cursurile respective. Ear' că despre acésta îndatorire au cunoscinţă şi i-se vor supune punctuos, trebue sĕ declare în petiţiunea prin care cer stipendiul.

*

Pentru tractul Hălmagiului consistoriul plenar din Arad a întărit protopresbiter pe *Ioan Groza*, fost până acum asesor la consistoriul din Oradea-mare.

*

Directorul seminariului din Arad, Preacuvioşia Sa archimandritul *Augustin Hamzea* — cum raportéză „Bis. şi Şcóla“ — şi-a cerut trecerea la pensie, care cerere fiind pertractată în consistoriul plenar ţinut zilele trecute, Preacuvioşia Sa a fost avisat sĕ-şi presinte titlurile de îndreptăţire la pensie.

*

Parochul Gelmarului. Dl *Ioan Popovici*, fost profesor la şcóla civilă de fete a Asociaţiunii, ales încă în 9 Decembre 1900 paroch în *Gelmar*, tractul Orĕştiei, terminând cu anul şcolar la şcóla de fete, şi-a ocupat zilele acestea postul de paroch. Dorim dlui Popovici succese strălucite în noua carieră.

*

Mort între elevii sei. Invĕţătoriul *Iraian Vesa* din Verendia în 20 Iunie a murit de mórte repentină în şcólă, în momentul când voia sĕ încépă cu elevii prelegerile; fusese atins de apoplexie.

*

Masa studenţilor de la şcólele medii române din *Braşov*, conform dării de sémă publicată de directiunea şcólelor, cu ziua de 13 Iunie 1901 dispune de 17.449 coróne 84 fileri şi 1000 Lei. Anume fondul general 14.088 cor. 90 fileri, fundaţiunea Ioan şi Elena Săbădean 28 cor. 12 fileri + 1000 Lei, fundaţiunea Valeriu Bologa 2234 cor. 30 fileri, fundaţiunea Haralambie T. Stănescu 1098 cor. 52 fileri. Totalul venitelor anului de gestiune 1900—1901 a fost 6033 cor. 96 fileri, totalul speselor efective 2973 cor. 24 fileri. In anul şcolar espirat au beneficiat de prânz gratuit la masa studenţilor 28 elevi, anume: de la gimnasiu 1 din cl. VIII, 2 cl. VII, 4 cl. VI, 2 cl. V, 3 cl. IV, 2 cl. III, 1 cl. II.; de la şcóla reală 3 din cl. IV, 1 cl. III, 1 cl II; de la şcóla comercială, 2 din cl. III. 3 cl. II, şi 3 din cl I.

La finea „dării de sémă“ directorul adreséză publicului următoriul cuvênt de mulţămită:

„Ne împlinim cea mai plăcută datorinţă mulţămind onoratului nostru public pentru neşfĕrşita dragoste, cu care a sprijinit instituţia nóstră umanitară a *mesei studenţilor*. Acest grandios sprijin a deobligat şcólele nóstre pentru eternitate faţă cu obştea mare românéscă; a-i servi în etern acestei obşte mari a devenit astfel prima datorinţă de nobleţă a şcólelor nóstre.

In urma acestui raport, — care de altfel s'a născut deodată cu şcólele nóstre, şi care în recentul sprijin măreţ al publicului român a primit numai o nouă şi grandiósă confirmare, — suntem siguri de protecţia munificentă şi pe mai departe a iubiţilor nostri confraţi români.

Cu cât acéstă protecţie munificentă ne va fi mai mult păstrată, cu atât dorinţa nóstră cea mai ferbinte: *înfiinţarea unui internat mare* lângă şcólele medii şi superióre din Braşov, spre care masa studenţilor este primul pas, — se va puté realisa mai curênd.

Plină de încredere este munca nóstră în acésta direcţie şi siguri suntem de izbândă, căci obştea românéscă este cu noi!

In hoc signo vincemus! — Braşov, în 1 Iuniu v. 1901. *Virgil Oniţiu*, director.

*

Mórte tragică. Eri, Joi, junele *Ioan Tarcea*, fiul fruntaşului Nicolae D. Tarcea din *Mag*, slobozindu-se în fântână — afundă de opt metri, — ca sĕ scótă o găleată, s'a surpat pe el tótă pétra păreţilor fântânii. „Acuma sapă ómenii mereu şi vor săpa mai multe zile până 'l vor scóte“, — scrie cu datul de azi parochul de acolo Alexandru Vlad, de la care avem ştirea.

*

Năduf ucigaş. Cu datul de 3 Iulie se telegrafézä din New-York, că în curs de 24 ore au murit de năduf 225 ómeni. Asemenea şi în celelalte ţinuturi sunt grozave călduri. De la 28 Iunie până în 3 Iulie au murit de năduf, în New-York şi imprejurimi, *517* ómeni.

*

Ucigaşul frăţiorului sĕu. In Budapesta băiatul de 13 ani al vĕduvei lui Augustin Zeltl, fost căpitan de navigaţie pe Dunăre, a aflat alaltăeri într'un scrin revolvĕrul tatălui sĕu. Voind sĕ facă haz cu frăţiorul seu de 9 ani a ţintit asupra lui cu revolvĕrul. Intr'aceea revolvĕrul s'a descărcat în peptul copilaşului. La ţipetele băieţilor mama lor a alergat la ei din culină şi desperată a luat în braţe pe mititelul împuşcat. Acesta a mai avut atâta putere sĕ-'şi încolăcéscă mânile pe după gâtul mamei sale, apoi ridicându-şi ochiţii spre ea şi-a dat sufletul.

*

Petrecere de vară în Mociu. Cu ocasiunea adunării generale a despărţĕmêntului XV (Mociu) al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ se va avangia în hotelul „Faţanul de aur“ din *Mociu la 21 Iuliu st. n. o petrecere de vară* în favorul edificândei biserici române din Mociu şi în favorul despărţĕmêntului. Preţul de întrare: de persónă 2 cor; de familiă 4 coróne. Inceputul la 7 óre séra. Suprasolvirile şi ofertele marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Surpare de deal. Pe linia ferată Sigetul-Marmaţiei — Körösmező în urma ploilor îndelungate s'a întêmplat Marţi surpare de deal, pe urma căreia *opt ómeni* ocupaţi cu repararea căii ferate *au fost astrucaţi* sub un buştean de stâncă. Când a succes celorlalţi sĕ-'i scótă, doi erau morţi deja, ear' ceilalţi şése erau răniţi fórte grav.

*

200.000 de grevisti. Douĕzeci mii de lucrători ai fabricei de place de oţel din Pittsburg s'au pus eri în grevă. Dacă până la finea sĕptĕmânii nu li se va satisface pretensiunilor lor, se vor asocia la grevă toţi cei 200.000 de lucrători de prin fabricele de place de oţel din Statele-Unite.

*

Insolenţa Sêrbilor. Din Timişóra ni-se scriu următórele: A murit Ion Brestin, rob în prinsórea centr. Pe 28 l. c. după ameazi era hotărîtă înmormêntarea. Fiind român gr. or., capelanul rom. estradase ţidula pentru ultimele disposiţii. Robii cu paznicii după ei fuseră comandaţi a săpa mormêntul. Ajunşi în cimiteriul greco-orient. al cetăţii, gropariul îi oprì dela acest act creştinesc, căci zise el, — fără avis dela comuna sêrbéscă nu póte îngădui loc unui Român mort! Procurorul se simţi silit la o înţelegere cu comuna bisericească; dar' şi dînsul primì rĕspuns negativ. S'a adresat deci la căpitanatul oraş. spre a mijloci loc de odihnă bietului creştin. . . . . Iată în 2 ani al patrulea cas, unde Sêrbii pravoslavnici nu au dat pămênt Românului mort!!! („Drapelul“).

*

Ştiri mĕrunte. Dieta engleză, cu 279 voturi contra 122, a votat o lege de cuprinsul, că cuscria intrĕ şoţ şi fraţinii soţiei sau intrĕ nevastă şi fraţinii soţului ei nu formézä impediment de căsătorie. — O cadînă a sultanului a născut zilele trecute doi gemeni: un fecioraş şi o fetiţă. — Ludovic *Leys*, fostul instructor al M. Sale Francisc Iosif I. în arta călăritului, a rĕposat Luni în Viena, în etate de 87 ani. — In numeróse ţinuturi americane căldurile caniculare sunt de nesuferit; în New-York termometrul arĕta Luni 98 grade Fahrenheit (36·6 Celsius). — Hvlavka, presidentul Academiei din Praga, a dat 200.000 de coróne, din cari sĕ se infiinţeze o fundaţiune pentru ajutorarea studenţilor universitari. — Guvernul grecesc plănuesce înfiinţarea unei bance agricole în Tessalia. — In *Folt* (lângă Orĕştie) un foc escat din jocul cu chibrite al unor copii a mistuit 35 case cu tóte clădirile economice, cum şi cu mulţime de vite şi bucate. Eri a fost în *Zenta* viscol uriaş; fulgerul a lovit de două-ori şi a aprins mai multe case. Un fecioraş de 17 ani a fost ucis de fulger.

Raport general

despre activitatea societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ pro anul societariu 1900/1.

Onorată Societate! Sfêrşitul anului societariu ne bate cu tărie la pórtă. Pretinde ca sĕ-i dăm întrare. Şi noi conform §-lui 55 din „statute“ trebue sĕ-l ascultăm. A sosit vremea, ca pentru anul societariu present sĕ ne încheiem activitatea. Mai înainte însĕ de-a face acest pas sĕ zăbovim un moment. Plugariul, după ce o zi întrégă a arat, séra mai aruncă încă o privire peste câmp, ca sĕ-'şi vadă munca, isprava, sporiul făcut preste zi. Astfel cade-ni-se şi nouĕ, ca mai înainte de-a ne lua unul dela altul cuvêntul de „adio“, sĕ aruncăm o privire, fie chiar şi fugitivă, asupra activităţii nóstre comune din decursul acestui an societariu.

Vĕ rugăm deci dar' sĕ vĕ inmaginaţi trecutul şi sĕ ne ascultaţi următoriul:

Raport general.

I.

A. Activitatea societăţii.

1. In general.

Societatea şi-a început activitatea în 21 Septembre st. n. 1900. Atunci s'a ţinut sub conducerea P. O. Domn director seminarial Dr. Eusebiu R. Roşca prima şedinţă, constituantă, în carea cu unanimitate de voturi s'a declarat ales *preşedinte* al societăţii *Dr. Petru Şpan* prof. sem.

In comitet s'au ales conform statutelor celor noue, numai în anul acesta întrate în vigóre, următorii:

a) Oficianţii: 1. Seb. Stanca cleric a. III. vice-preşed. soc. 2. Alex. Popa cleric a. I. notariu al soc. 3. Il. Gonţia cleric a. III. secret. archiv. 4. G. Tulbure cleric a. II. bibliotecariu. 5. I. Pascu ped. a. I. v. bibliotecariu. 6. G. Lărgean cleric a. II. casariu. 7. D. Purece cleric a. I. controlor. 8. I. Oţoiu cleric a. III. redactor. 9. D. Marcu ped. a III. econom.

b) Membri în comisiunea literară. 1. Aron Meţian şi 2. Ioan Silaghi c. III. cler. 3. Aurel Nistor şi 4. Ioan Romosan c. II. cler. 5. Nicolau Şoneriu şi 6. Vasiliu Şpan c. I. cler. 7. Vasiliu Micuda şi 8. Axente Moşoiu c. III. ped. 9. Vasiliu Crangă c. II. ped.

Societatea astfel constituită a ţinut în decursul acestui an cu totul 15 şedinţe, dintre cari una de constituire, 12 ordinare şi 2 estraordinare. Dintre acestea 14 s'au ţinut sub presidiul ordinariu al prof. sem. Dr. Petru Şpan, ear' 1 sub conducerea vice-preşedintelui Seb. Stanca cl. III.

Afară de aceste şedinţe, cari după natura lucrurilor şi după împrejurări au fost ocupate parte cu afaceri literare, parte cu afaceri administrative, s'a ţinut în séra de 29 Novembre v. (v. §. 41 din statute) întru amintirea memoriei neuitatului archiereu, fericitul în Domnul archiepiscop şi metropolit „Andreiu baron de Şaguna“, patronul societăţii, o şedinţă publică, festivă. Programul acestei şedinţe publice a fost — întru cât numai s'a putut — destul de variat. S'a rostit un cuvênt festiv, s'a cetit o disertaţiune, s'a declamat o poesie seriósă şi una comică, ear' corul şi orchestra societăţii au delectat publicul cu piese alese. Public numĕros a participat la acéstă manifestare a societăţii nóstre, întrĕ cei dintâiu actualul patron al societăţii *Escelenţa Sa Inalt Preasfinţitul Domn archiepiscop şi metropolit Ioan Metianu.* Publicul participant s'a depărtat dela şedinţă destul de mulţămit — dovadă rapórtele diferitelor foi periodice.

S'au adus mai multe concluse parte de natură literară, parte de natură administrativă. Cele mai însemnate ating numĕrul de 8, dintre cari 5 s'au esecutat, ear' 3 s'au transpus comitetului spre esecutare.

Numĕrul membrilor e 272 şi adecă 20 fundatori, 10 onorari şi 242 ordinari.

(Va urma).

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Cultura cânepei şi a inului, de V. S. *Moga*, profesor în Bucuresci la seminariul central şi la şcóla normală pentru învĕţătura poporului român. A XXI-a cărticica din „Biblioteca poporală a administraţiunii domeniului de corónă“. Bucuresci, tipografia Gutenberg a lui Iosif Göbl.

*

„Noua revistă română pentru politică, literatură, ştiinţă şi artă“, Nr. 36 pe luna Iunie, avênd următoriul sumariu: Patriotismul, de C. Rădulescu-Motru; Monumentele cele mai vechi de limbă românéscă, de I. Aureliu Candrea; Psihologia socială (legile psiho-sociale ale imitaţiei), de N. Vaschide; Curentul eminescian, de G. Ibrăileanu; Privire fugitivă asupra metodicei ştiinţelor naturale în Germania, de Dr. N. Leon; şi poesii de Rosetti, Băsărăbeanu, Verea, Petrovici, Gîrbovan, Nuţescu, Cernat, Sarry, Mihaiu, Stefănescu, etc.

Red. şi administraţia: *Bucuresci*, Pasagiul român Nr. 20. Abonamentul 24 lei pe an.

FELIURIMI

Prepeliţa ca pustiitóre a lăcustelor. O deputaţiune a reuniunii vênătorilor din Francia zilele trecute s'a presentat la presidentul republicei şi l'a rugat sĕ interzică pentru totdeauna prinderea prepeliţelor. Acésta deosebi din motivul, că prepeliţa e cea mai neobosită pustiitóre a lăcustelor.

*

Forţa vitală a balenei. Corabia vênatóre de balene, „Beluga“ din New-York sĕptĕmânile trecute a prins în marea Behring o balenă uriaşă, în carnea căreia s'a aflat o arpună (unghiţă de prins pesci mari). La vênători de balene fiind regulă generală, că pe fie-care arpună e gravat numele corăbiei căreia aparţine, s'a aflat şi pe arpuna din balena prinsă gravat numele „Montezuma“. De fapt „Montezuma“ fusese corabie de vênători de balene, dar' în 1850 a fost demontată. Astfel balena prinsă sĕptĕmânile trecute a purtat cel puţin 50 de ani în sine unghiţa uriaşă, fără ca aceea sĕ-i curmeze viéţa.

Nr. 34—1901 Of. ppresbit. [96] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Poiana-Blenchi* prin acésta se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima lui apariţiune în ziarul „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fassionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat, despre cari concurenţii se pot informa dela comitetul parochial şi dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Concurenţii au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul Oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserică spre a cânta resp. a celebra şi cuvênta.

Deeş, 23 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Deeş în conţelegere cu comitetul parochial.

Teodor Hermann
protopresbiter

Nr. 471—901 [95] 1—3

Concurs

Pentru întregirea mai jos însemnatelor posturi învĕţătoresci dela şcólele române gr.-or. din tractul Orĕştiei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Beriu*, cu salariu anual de 600 cor., solviţi din cassele bisericilor Beriu şi Sereca în proporţie de 420 şi 180 cor., cuartir în edificiul şcólei şi lemnele necesare pentru şcólă şi învĕţătoriu, cari se vor da din partea ambelor comune.

2. *Bozeş*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune şi eventual ajutor de stat, cuartir şi lemne de încăldit.

3. *Dêncul-mare*, cu salariu anual de 600 cor. solviţi din repartiţiune, cuartir şi lemne.

4. *Ludeşti*, cu salariu de 600 cor., solviţi în rate trilunare decursive, cuartir liber în edificiul şcólei şi grădină de 500☐ stângini, lemne pentru şcólă şi învĕţătoriu.

5. *Mermezĕu-Văleni*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune, cuartir şi lemnele de lipsă.

6. *Renghet*, cu salariu de 600 cor., solviţi din cassa bisericei, 4 stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul şcólei.

7. *Romoşel*, cu salariu de 600 cor., solviţi din cassa bisericei, 4 stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul şcólei.

8. *Simeria* (Piski), cu salariu anual de 600 cor., cuartir liber în edificiul şcólei şi lemnele necesare.

9. *Tămaşasa*, cu salariu de 600 cor. din repartiţiune şi eventual ajutor de stat în sumă de 100 cor., cuartir şi lemne.

Cei cari vor fi aleşi sau instituiţi, sunt datori a cânta Dumineca şi la sĕrbători în strană şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică, spre a-'şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Orĕştie, 8 Iuniu 1901 v.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Orĕştiei în conţelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Domşa
protopresbiter

Nr. 95/1901. [106] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Edificarea a douĕ sale de învĕţămênt pentru şcóla populară gr.-or. din comuna Brad se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei publice minuende, ce se va ţiné în *1/14 Iuniu c.* la 11 óre a. m. în localul şcólei.

Preţul strigării este de cor. 8103.10.

Licitanţii au sĕ depună vadiul de 10%.

Planul şi preliminariul de spese se pot vedé la oficiul parochial.

Brad, la 15/27 Iuniu, 1901.

Preşedintele comitet. parochial.

Nr. 108/1901. [88] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului şi preliminariului de clădire aprobate de Venerabilul Consistoriu archidiecesan sub Nrii 2838 şi 4420 Şc. a. c. comuna bisericéscă **Sibiiu, suburbiul inferior**, dă în întreprindere **edificarea şcólei sale** pe cale de licitaţiune publică minuendă, ce se va ţiné în 1/14 Iuliu 1901 în şcóla gr. or. din strada lungă (Langgasse) Nr. 17 la 11 óre a. m.

Preţul strigărei este 8106 cor. 18 fil. în care sumă nu este socotit materialul folosibil (cărămida şi ţigla bună) din şcóla cea veche.

Licitanţii au a depune un vadiu de 10%.

Planul şi preliminariul de spese, precum şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial gr. or. din Sibiiu suburbiul inferior la amézi şi după 6 óre séra.

Sibiiu, suburbiul inferior, 12/25 Iunie, 1991.

Pentru comitetul parochial:

Iosif Joandrea
preşedinte.

Const. Dimian
paroch şi not. com.

Nr. 671.

Vĕdut.

I. Papiu
ppresb.

Nr. 325 [94] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. Lancrăm, doue posturi eventual trei, fie-care cu salariu de 600 cor, cuartir şi grădină.

2. Pianul de jos, trei posturi, fieeare de câte 600 coróne, grădină şi 20 cor. relut de cuartir. Postul al treilea este de nou sistemisat cu salariu de 100 cor. din cassa bisericei, ear' 500 cor. întregire dela stat.

3. Pianul de sus, pentru clasa a II a cu salariu de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

4. Daia română, doue posturi cu salariu de câte 600 cor. şi adecă: câte 200 cor. din repartiţie, ear' câte 400 cor. întregire dela stat; cuartir şi grădină.

Cei ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători atât la strană cât şi cu copiii la liturgie.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 12 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sergiu Medean
protopresbiter

Nr. 346/901. [102] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Sânt-Andreş*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor. şi lemne, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla, plus stolă unde va fi poftit, salariul din repartiţie, dar' se capĕtă regulat. Cuartir şi grădină.

2. *Uroiu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor., din 'care o mare parte se capĕtă dela guvern, cel din repartiţie e sigur şi se capĕtă regulat, apoi lemne din cari se încăldesce şi şcóla.

3. *Banpatoc*, un post învĕţătoresc, cu salariu de 600 cor., care se capĕtă regulat, cuartir liber în noul edificiu şcolar, grădină şi lemne de foc, din care are sĕ se încăldéscă şi şcóla.

4. *Sĕcărêmb*, un post învĕţătoresc cu salariu de 720 cor. cuartir liber, lemne de foc, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla, stola dela funcţii unde va fi poftit. Salariul se capĕtă regulat lunar din cassa bisericei.

5. *Têmpa*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir liber în edificiul şcolar, grădină mare, stolă, unde va fi poftit dela funcţiuni. Salariul e din repartiţie, dar' după convertirea unei acţii de stat se va solví din lada bisericii.

6. *Suligete*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., lemne şi stolă de unde va fi poftit la funcţii.

7. *Fizeş-Barbura*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. lemne şi stolă dela funcţii unde va fi poftit. Salariul se capĕtă regulat deşí e din repartiţie, pe basa unui preliminar aprobat.

8. *Certeşul superior*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, grădină, lemne, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla.

9. *Dialul mare-Griclaci*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi alte eventuale accidenţii.

10. *Lesnic-Dumbrăviţa*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir şi grădină, lemne de foc, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla plus alte accidenţii eventuale.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au a-şi înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat. Apoi sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective la sânta biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Se recere dela concurenţi sĕ ţină strană resp. vor fi îndatoraţi a cânta în strană la tóte ocasiunile serviciilor divine şi preste tot vor fi preferiţi aceia, cari vor şti conduce corul şi în urma hărniciei lor, nu este eschis, că vor fi remuneraţi preste salariul indicat.

Incât pentru salariul din repartiţie, acela se va da regulat, fiind repartiţia în tóte comunele aprobată de Preaven. Consistoriu.

Deva, 15 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Devei.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 63/1901 [101] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu vacant de clasa a II dela şcóla confes. gr.-or. din *Mohu*, protopresbiteratul Sibiiului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 600 coróne solviţi din cassa bisericei în rate lunare anticipative.

2. Relut de cuartir 40 cor. şi 2 stângini de lemne.

3. Folosinţa jumĕtate din grădina şcolară.

Dela concurenţi se cere a se presenta în comună în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre înainte de alegere spre a-'şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, avênd ca învĕţătoriu confesional a ţiné strana în biserică şi a instrui pe elevii şcolari în cântări.

Concurenţii au a-'şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul legilor din vigóre la prea onoratul oficiu protopresbiteral gr.-or. în Sibiiu în terminul deschis.

Mohu, în 18 Iuniu 1901.

Oficiul parochial:

Ioan Slăvescu
paroch şi preşedinte.

Nr. 687.

Cu ştirea şi consensul subscrisuiui.

Sibiiu, 18 Iuniu, 1901.

I. Papiu
protopresbiter.

Nr. 292/1901 [98] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna Nadeşa română, protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs în fóia „Telegraful Român" cu termin de 30 zile dela prima publicare în fóia numită.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în tabela *B.* privitóre la stabilirea congruei.

Suplicele concursuali, compuse după legile în vigóre, sunt a se adresa subscrisului p. u. Reghinul săsĕsc.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Reghinului.

Reghin, 15 Iuniu 1901.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Şagău
protopresbiter.

Nr. 311/901 F. G. [97] 3—3

CONCURS

Spre scopul conferirei de ştipendii din *„Fundaţiunea lui Gozsdu"* pe anul şcolar 1901/2 pentru şcólele medii, facultăţi, universităţi şi şcólele de cadeţi militare la armata comună şi honvezi, — se escrie concurs pe lângă următórele condiţiuni:

1. Concurenţii sĕ documenteze cu documente originale sau autenticate de notariul public:

a) că sunt fii de cetăţeni ungari şi aparţin bisericei ortodocse orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaţilor, provĕdut cu clausula parochului competent, că şi de present aparţine la biserica greco-orientală română;

b) că ştudiază cu succes bun la vre un institut public din patrie, spre care scop au sĕ subştérnă ştudenţii dela clasele medii atestatul despre anul şcolar 1900/1, ear' cei dela facultăţi şi universităţi indicele despre tóte cursurile ascultate şi respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea propriă, nici a părinţilor nu ajunge sĕ acopere tóte trebuinţele pentru crescerea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente.

Atestatul sĕ cuprindă date positive despre acéstă avere şi trebue sĕ fie subscris şi de preotul locului, ear' dacă nu ar fi *acolo preot ori ar fi înrudit cu* concurentul trebue sĕ fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile atunci are sĕ producă şi atestat oficios despre ocupaţiunea sa întru timp şi despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fie-care concurent are sĕ arate, în petiţiunea sa, specialitatea la care, şi locul unde voesce a continua studiile, precum şi aceea dacă are şi alt stipendiu.

4. Cei-ce voesc sĕ ştudieze în străinătate, au sĕ arate necesitatea de a face studii în strĕinătate, că în casul dacă li-se va vota stipendiul, sĕ se pótă îndată exopera concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenţii pentru dobàndirea de stipendii spre absolvarea şcólelor militare de cadeţi, se observă, că ştipendiile acestea pe lângă documentarea condiţiunilor staverite în acest concurs (p. 1 *a) c)*, 2, 3, 6, 8 şi 9) numai atunci se vor estrada comandei şcólelor militare, dacă concurentul va documenta că este primit de elev regulat la respectiva şcólă de cadeţi.

6. Petiţiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la representanţa fundaţiunei Gozsdu (Budapest VII Holló utcza 8. sz.) până la 5 August st. n. a. c.

Totodată se provócă toţi stipendiştii actuali, prin urmare şi cei absolvenţi, cari cer ajutóre pentru depunerea rigoróselor şi câştigarea gradului de doctor, ca până la terminul susindicat, şi pe lângă observarea punctului 3 din acest concurs, sĕ arete resultatul studiilor din anul şcolar 1900/1 căci altcum li-se va sista stipendiul, respective nu vor căpĕta ajutoriul.

8. Petiţiunile, cari nu sunt instruate cu documentele susamintite, sau sosite după terminul escris, nu se vor lua în considerare.

9. In interesul espedării regulate, fiecare concurent sĕ indice în petiţiune locul şi posta ultimă, unde este a i-se trimite resoluţiunea representanţei.

Din şedinţa comitetului fundaţiunei lui Gozsdu, ţinută în 1 Iuniu 1901.

Comitetul.

Un tinĕr român cu cel puţin *douĕ clase reale sau gimnasiale* se aplică imediat ca

practicant

în Librăria Tipografiei archidiecesane pe lângă condiţiuni favorabile. Prospecte frumóse pentru viitor.

A se adresa către

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu (Nagyszeben).

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. — **Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 70 Sibiiu, Marți 26 Iuniu (9 Iuliu n.) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Luptele electorale.

Dieta a întrat în vacanțe. Deputații, părinții patriei, și-au acordat, din proprie putere, două luni de recreație. Și totuși în aceste două luni de repaus deputații vor avé sĕ prestee munca cea mai grea, mult mai grea decât cea avută în dietă, unde n'aveau decât sĕ voteze sau sĕ denege votarea lucrărilor sevêrșite de alții, de guvernul țerii. Vor avé sĕ dee față cu alegĕtorii lor, sĕ le dee sémă despre *activitatea* desvoltată în dietă și sĕ le *solicite* voturile și pentru viitoriu.

Mișcările electorale, cu tóte că alegerile se vor face, conform ultimului comunicat semioficios, abia pe la începutul lui Noemvrie, se vor începe deci pretutindenea în țară în lunile aceste două de vacanță parlamentară, și la reîntrunirea dietei, la începutul lui Septembre, cei mai mulți dintrĕ actualii deputați vor ștí cam cum le sună cărțile: au séu n'au prospecte de a face și în sesiunea viitóre parte din parlamentul magiar?

De o parte legea despre judicatura Curiei în chestii electorale, care conține multe disposițiuni bune și salutare, de altă parte declarația primministrului *Széll,* făcută în mai multe rênduri, că guvernul *n'are candidați oficioși* pentru deputație în nici un cerc electoral, ne îndreptățesc a presupune, că de astă-dată alegerile pentru dietă vor fi libere și curate, și că în ori-ce cas, cu atrocitățile sĕvêrșite la ultimele alegeri nu ne vom mai întêlní.

Cu tóte acestea prevedem, că alegerile nu vor decurge prea neted nici de astă-dată și că în cele mai multe cercuri electorale, deosebi în cele compuse de *naționatități*, luptele electorale vor decurge cu mare desvoltare de forțe și cu multă înverșunare.

Nu pentru-că *tóte* naționalitățile nemagiare din țéră ar avé cumva intențiunea sĕ între în luptele electorale și sĕ caute, ca și ele sĕ fie representate în corpul legiuitoriu, unde se discută și asupra sorții lor și se croesc legi și pe séma lor: ci pentru-că cercurile electorale nemagiare vor fi și de astădată aceea ce au fost în trecut, teren bun de esploatat pe séma celor-ce vreau sĕ se înalțe.

In cele mai multe cercuri electorale, în cari naționalitățile nemagiare formézâ majoritatea alegĕtorilor, — cu escepțiunea cercurilor săsesci, — luptele electorale vor lua deci dimensiuni mari, dar' vor primí și o față nouă, pentru-că nu vor mai fi aceea ce erau în trecut, lupte purtate pe principii, între partide cu programe divergente, ci lupte date între aderenții guvernului, ómeni de același credeu politic, cari vor licita în liberalism și în alipire către guvern, numai pentru-ca sĕ pótă pune mâna pe mandate, în scopul satisfacerei ambițiunii proprii și a intereselor proprii.

Din candidările făcute până acuma în unele din aceste cercuri vedem, că față 'n față vor sta la proximele alegeri în multe locuri câte doi sau trei candidați din aceeași taberă, din partidul guvernamental, și că din luptele electorale pe multe locuri vor eșí biruitóre *persónele*, ear' nu *principiile*.

In chipul acesta au fost candidați în câteva cercuri și *Români*, adicți ai guvernului, și se póte că vor mai fi candidați și alții.

Ori-cât de mari aderenți și propagatori ai politicei de activitate sĕ fim, precum de fapt suntem: mărturisim, că nu ne putem însufleți pentru astfel de candidați luați din sînul neamului nostru, din motivul, că nu suntem pentru politica de activitate făcută pe propria socotélă și cu programe abătătóre dela programul nostru național, ba chiar contrare aceluia, ci suntem pentru o activitate parlamentară *decretată din partea partidului*, cu observarea strictă a *organisării nóstre politice* și pentru întrarea în luptele electorale cu *candidați nominați din partea partidului*, pentru cari partidul sĕ iee respunderea, fiind-că prin ei partidul ar fi representat în parlament.

Ori-ce altă candidare și ori-ce altă luptă electorală, dată din partea Românilor, cu tóte că dorim din inimă sĕ avem cât de mulți deputați români în parlamentul țerii, credem că nu póte avé aplacidarea obștei românești, pentru-că nu corĕspunde intereselor partidului național român, cari sunt interesele poporului român din patria acésta.

Sibiiu, 8 Iuliu n.

Din parlament. Dieta magiară a ținut Sâmbătă ședință scurtă de câteva minute. S'a făcut raport în ea despre decedarea deputatului *Juriss*, din partidul poporal, despre alegerea deputatului *Korodi* din Brașov, și despre votarea din partea casei magnaților, a ultimelor șase proiecte de lege, votate din partea dietei, cari acum pot fi înaintate corónei spre sancționare. Dieta a luat apoi vacanță până la Septembre.

Budgetul țerii. Se scrie din Budapesta că în tóte ministeriile se lucrézâ la compunerea budgetului pentru anul viitoriu, pe care guvernul are intențiunea sĕ-l presenteze noului parlament magiar în una din primele ședințe ce le va țíné după deschidere. In budgetul anului viitoriu vor fi trecute sume însemnate pentru regularea salarielor învĕțătoresci, pe séma învĕțătorilor dela șcólele elementare de stat, pe cari guvernul are intențiunea sĕ-i trécă în șirul funcționarilor de stat, cu drept de gradație și de înaintare în salariu. Minimul salariului pentru un învĕțătoriu de stat ar fi atunci 500 fl. cu locuință și cuincuenalele legale.

„Desorientare politică.“ *„Egyetértés“* vorbesce în numĕrul ultim despre desorientarea politică în care ne-am afla astăzi noi, Românii, din motivul, că *„nici un Român n'ar avé curajul si puterea morală sĕ facă propagandă constituțională și pe față, fie pentru o direcție, fie pentru alta“*, — adecă fie pentru pasivitate fie pentru activitate. Ne luăm voe a spune domnilor dela *„Egyetértés“* că direcția politică a Românilor a croit'o totdeuna în trecut și o va croí și în viitoriu, *totalitatea Românilor, prin representanții lor.* Poftiți și ne deschideți calea de liberă întrunire și ne vom alege direcția care ne convine, și care corespunde intereselor mari ale poporului român din țéra acésta. Până atunci preferim sĕ remânem în *„desorientare“*.

Incompatibilitatea în Casa magnaților.

După cum am fost anunțat, Vineri a ținut ședintă casa magnaților; și după ce a trecut repede peste alte cinci proiecte de lege, votate din partea dietei magiare, a luat în discuție legea de *incompatibilitate,* menită se facă purificarea parlamentului magiar, prin oprirea de a mai puté face parte din el ómeni cari au în vedere numai interesele lor particulare egoiste și nu interesele comunității, binele public.

In jurul legii de incompatibilitate s'a desfășurat o mică luptă de cuvinte în casa magnaților, fiind-că tinerul conte *Eszterházy János*, încuragiat de elogiile ce i-le-a adus presa magiară șovinistă pentru ideile cuprinse în faimósa sa broșură, — despre care a fost vorba de mai multe ori și în fóia nóstră, — a ținut sĕ facă paradă cu ideile sale și în fața magnaților, în plină ședință, și sĕ pășéscă cu propuneri concrete, cu amandamente, făcute în scopul de a pune stavilă pentru totdeuna întrării naționalităților nemagiare în dietă.

Nobilul conte a remas însĕ singur pe lângă propunerile sale, pentru-că nimeni nu i-le-a apărat; din contră, atât guvernul, prin rostul prim-ministrului *Széll*, cât și contele *Zichy Nándor* și vicepresidentul casei magnaților, *Ernuszt Kelemen,* au combătut cu argumente tari *salvatórele* propuneri ale lui *Eszterházy.*

Ideia contelui *Eszterházy,* de a fi întrodusă în lege și incompatibilitatea *politică* și *morală,* a fost declarată de *nerealisabilă* și de *neoportună* din tóte părțile, deși din tóte părțile a fost recunoscută buna intențiune a contelui și înflăcăratul patriotism de care a fost contele condus atunci când a pășit în publicitate cu ea.

Contele *Eszterházy* va trebui deci sĕ se mulțuméscă deocamdată cu complimentele acestea ce i-s'au făcut în casa magnaților si cu laudele presei șoviniste magiare, căci mai mult nu a putut câștiga; nu pentru-că în sufletul lor nu toți Magiarii ar fi de o părere cu contele *Eszterházy,* ci, după cum am putut ceti printre șire, în tóte vorbirile rostite în casa magnaților, pentru-că ómenii se tem de judecata streinătății, în fața căreia atât de mult se laudă cu libertățile din țéra lor.

Asupra unor idei greșite, lansate de nou din partea contelui *Eszterházy*, în vorbirea cu care și-a apărat punctul de vedere în casa magnaților, vom mai revení; ear' acum ținem a constata, că mai multe ziare din Budapesta, apărute Vineri diminéța, au publicat un articol interesant în chestia incompatibilității *„politice“* și *„morale“* proiectate din partea contelui *Eszterházy,* în care cu mare aparat juridic vine combătut contele și vine arătată imposibilitatea de a fi trecute ideile sale în legea de incompatibilitate.

Articolul, scris de un binevoitoriu al nemagiarilor, — dacă nu chiar de un *nemagiar*, — are părți interesante, de aceea îl reproducem în întregime, după-cum urméză:

„Broșura scrisă de contele Eszterházy János asupra incompatibilității, prin descrierea inspirată de înflăcărată iubire de patrie dar' póte că în colori de tot prea întunecate a pericolului ce amenință din partea naționalităților, răpesce cu sine pe cetitoriu. Propunerile plănuite acolo însĕ, după cumpĕnire matură, care la acțiuni de stat și legislative e neapĕrat de lipsă, nu pot fi considerate ca esecutabile.

Din punct de vedere juridic nu, fiind-că lovesc în principiul cardinal al codului nostru penal, conform căruia în casul condamnării pentru fie-ce delict penal detragerea drepturilor politice nu póte fi de durată pe întrégă viéța. Acéstă detragere este totdéuna legată de terminele statorite din partea judecătoriei, ba conform capitlului VI. al codului penal, la care aparține delictul agitării contra constituției, contra legilor, contra autorităților ori contra organelor acelor autorități, — dacă cineva pentru asemenea delicte e condamnat, nici nu póte fi osândit prin suspendarea interimală a drepturilor lui politice; *cu atât mai puțin póte fi despoiat de aceste drepturi cineva care nici nu e condamnat, cum o pretinde broșura cu referire la membrii anumitor bănci.*

Propunerea contelui Eszterházy János ar trage deci după sine în primul loc modificarea legii penale, și astfel, așa numai în trécĕt, chiar și din acest motiv nu póte fi acceptată din partea legislativei. Afară de acésta însĕ, chiar și din considerațiuni de economie publică statuarea acestui principiu ar fi fórte de temut, de-și față cu acei *radicali naționaliști cari în adevĕr ar tinde contra esistinții statului (?),* la prima privire s'ar păré plausibil, — ca delicte politice sĕ fie pedepsite cu perderea pentru totdéuna a drepturilor politice. Sĕ cugetăm numai la condamnații pentru delicte politice comise pe calea presei, însĕ nu din considerațiuni naționalistice.

Prudența politică e hotărît contra propunerii de acest fel. Parlamentul, dacă stă pe basa representativă poporală și dacă voesce sĕ fie oglinda fidelă a voinței poporului, *nu póte eschide din sinul seu representarea nici unei nuanțe de partid ce se formézâ* în țéră și e destul de forte pentru a-și alege unul ori mai mulți representanți și *care nu tinde la rĕsturnarea silnică a constituțiunii țerei.* Și e și cu mult mai bine, dacă fie-care în parlamentul țerii 'și cércă validitarea convingerilor și pretensiunilor sale, unde trecênd prin proba de foc a discuțiunilor, se dă destulă ocasiune pentru a arĕta netemeinicia, greșeala ori primejdiositatea direcțiunilor false ori contrare statului, și la lumina publicității a da opiniunei publice direcțiune corectă, — de cât dacă în urmarea suprimării, respectivii se vor da la muncă de sobol și astfel vor tinde sĕ pericliteze interesele țerii.

Despre aceea, așa cred, nici vorbă nu póte fi, ca elementele centrifugale, contrare statului, sĕ ajungă în parlament la maioritate, ori la un numĕr așa de mare, ca *„sĕ pótă apoi inficia legislativa“*, după cum zice broșura.

De altcum dlui conte scriitor de broșură volantă i-a scăpat din atențiune faptul, că pct. 8 al §-lui 3 din art. de lege XV. ex 1899 despre judicatura curială dispune deja, că alegerea acelora, cari la alegeri ori în restimp de trei luni înainte de alegeri au agitat *contra unităţii sau integrităţii statului*, ori au comis alte delicte dintrĕ cele amintite în broşură, *e nulă*, deci în acel ciclu nu pot fi membri ai parlamentului. Ear' asemenea agitaţii mai ales cu ocasiunea alegerilor dietale obicinuesc a se comite, prin disposiţia de mai sus însĕ ascuţişul lor e tocit deja şi este delăturat pericolul accentuat în broşură, fără ca prin acésta sĕ se fi violat sistemul codului penal. Merită apoi atenţiune şí împrejurarea, că legea despre judicatura curială numai acum cu ocasia nouelor alegeri întră de tot în vigóre; nu e corect deci, ca aceea cu privire la cestiunile importante resolvate deja definitiv în ea însaşi sĕ fie modificată încă înainte de a o fi pus la probă viéţa."

Desvoltarea unei teme

de

Invĕţ. **Nicolae Simulescu.**

Pentru ce se observă mare nepăsare şi pentru ce nu se manifestéză mai multă însufleţire în activitatea celor mai mulţi învĕţători ai nostri? Şi cum s'ar puté ajunge acea însufleţire?

Acésta e tema pe care am sĕ o desvolt.

De multe-ori auḑim vorbindu-se, că cele mai multe şcóle ale nóstre nu progreséză, şi că învĕţătura ce se dă elevilor e de tot neînsemnată în proporţie cu aşteptările puse în ele.

Cugetându-ne serios asupra acestui lucru şi căutând a ne convinge despre acésta afirmaţie, va trebui sĕ admitem, că ea nu e de tot nebasată; va trebuí sĕ admitem, — dacă e sĕ nu ne amăgim mereu cu laude, — că ea conţine mult adevĕr şi că aprópe în general şcólele nóstre nu lucră cu zelul recerut pentru îndeplinirea chemărei lor.

Abatere dela acéstă stare de lucruri fac, dór', şcólele din comunele aflătóre pe teritoriul fostului fund regesc şi cu deosebire din Mărginime, cari ajutate de împrejurări, la cele dintâiu prin aceea că poporul nostru e mai conştiu de sine, ear' la cele din urmă pe lângă acésta, că poporul nu se ocupă în grad mare cu economia de pămênt şi făcênd negoţ, are lipsă de carte.

Tóte celelalte, cu de tot puţine escepţiuni, sunt încă în mare amorţélă.

Causele cari referitor la acéstă împrejurare se arată, sunt multe; întrĕ tóte acestea însĕ cea mai principală causă se constată a fi însuşi învĕţătoriul, pentru-că e ştiut, că *o şcólă e în totdéuna aşa precum este învĕţătoriul care o conduce!*

Şi într'adevĕr de vom cerceta mai cu deamĕruntul, vom afla, că cei mai mulţi învĕţători ai nostri nu arată interesul cuvenit în chemarea lor, că cei mai mulţi învĕţători ai nostri manifestéză mare nepăsare în activitatea lor şi numai puţini sunt însufleţiţi pentru progresul şcólei.

I.

Căutând a afla causa puţinei însufleţiri în activitatea învĕţătoriului român, vom găsi, că aceea se reduce la trei împrejurări, anume la lipsa de vocaţiune pentru cariera învĕţătoréscă, remuneraţia de tot neînsemnată a aceluia, şi la organisaţia şcólei şi deosebite stări de lucruri privitóre la şcólă.

1. *Lipsa de vocaţiune pentru chemarea învĕtătoréscă* se observă la cei mai mulţi învĕţători ai şcólelor nóstre.

E indeobşte cunoscut, că mulţi dintrĕ actualii nostri învĕţători au de tot puţină pregătire pentru cariera căreia s'au dedicat.

Inainte cu câţiva ani, pentru-ca cineva sĕ pótă fi învĕţător nu i-se cerea sĕ facă vre-un curs pedagogic de pregătire, ci după absolvarea de câteva clase era trimis într'o comună ca învĕţătoriu şi era constrîns numai sĕ facă esamene de cualificaţiune învĕţătoresci.

Fiind-că era lipsă de mulţi învĕţători cualificaţi pentru-ca statul sĕ nu pótă zice, că n'avem, cualificaţiunea se câştiga uşor. In urma acesteia cel cualficat era ales de învĕţătoriu definitiv, ear' tréba ce o făcea, séu mai bine, o face, se póte uşor afla.

Sĕ pui un om fără nici o pregătire sĕ fie învĕţătoriul unei şcóle!

Dela un astfel de om apoi nu se póte aştepta nici pricepere, din causa părerilor sale de tot mărginite în chestii de educaţie, nici însufleţire, din causă, că neputênd el conduce oficiul seu după cum se recere, află o sarcină neasĕmănat mai mare decum este, şi în cele din urmă ajunge la nepăsare faţă de tot ce privesce progresul şcólei.

Mulţi dintrĕ învĕţătorii nostri au pregătirile necesari pentru cariera înv., dar' întraţi în oficiu asemenea nu arată interes faţă de acela.

Causa o aflăm într'aceea, că mulţi tineri după absolvarea de câte-va clase, din diferite împrejurări, fără a se fi gândit vre-odată că au sĕ devină învĕţători, se dedică acestei carieri. Pe mulţi numai întêmplarea 'i-a adus acolo, că au întrat ca elevi în pedagogie.

De câte-ori nu obvin casuri, că unii sau alţii dintrĕ părinţi, vĕḑênd că copilul lor în gimnasiu e ştudent slab şi că prin urmare nu póte continua studiile acolo, pentru-ca totuşi acela sĕ aibă un serviciu, îl trimit în seminar spre a-'l pregăti pentru cariera învĕţătoréscă.

Toţi acestia apoi, neavênd atragere pentru acéstă carieră, atât în institut, cât şi ca învĕţători nu se intereséză de datorinţa impusă şi mai bucuros se ocupă cu ori-care alt lucru numai cu şcóla nu, şi timpul ce au sĕ-'l petrécă în şcólă e un timp de tortură, de care nu ştiu cum sĕ se scape.

(Va urma).

Intîmpinare.

Turcheş, 20 Iuniu v.

Onorată Redacţiune! In preţuitul nostru ziar *„Telegraful Român"* Nr. 65 din ést an, a apărut o corespondenţă, datată din Turcheş 7 Iuniu st. v. despre examenele anuale, ţînute la şcóla nóstră elementară de aici în aceea zi. Dacă dl corespondent *„Turcheşanul"* se mărginea numai pe lângă descrierea obiectivă a decurgerii acestor examene, espunênd purul adevĕr, şi dacă făcea numai o comparaţie întrĕ învĕţămêntul actual şi cel contimporan copilăriei d-sale, cum spune că voia sĕ facă, nu aveam de zis nimic în contră-i, ci ne bucuram şi noi din suflet, vĕḑênd interesul ce-'l pórtă d-sa faţă de progresul tinerimei şcolare din comuna sa natală. Dar' nu *acésta*, ci *alta* a fost şi este intenţiunea şi scopul, ce urmăresce domnul corespondent.

Ca amic al dlui învĕţător *V. Ivan*, dl corespondent *„Turcheşanul"*, prin corespondenţa din cestiune n'a voit nici mai mult, nici mai puţin, decât sĕ glorifice *„meritele si hărniciile"* dlui *V. Ivan*, înălţându-l pe acesta până la al treilea ceriu şi presentându-l ca pe singurul om capabil şi absolut indispensabil de a conduce afacerile nóstre şcolare din Turcheş şi de a ferici acéstă comună bisericéscă; ba chiar propune şi recomandă dl corespondent pe dl *V. Ivan* Veneratului Consistoriu de cel mai *„brav"* învĕţător pentru de a conduce şcóla nóstră din Turcheş; şi ca sĕ nu fie prea bătător la ochi face elogii esagerate şi dlui învĕţător şi capelan *Ioan Pascu*. Sĕ admitem însĕ că laudele esagerate făcute dlor Ivan şi Pascu, ar fi basate pe merite adevĕrate, întrebăm: cum vine dl corespondent *„Turcheşanul"* de propune şi recomandă Veneratului Consistoriu de învĕţător pentru clasa III. şi conducĕtor al şcólei nóstre în viitor pe dl *V. Ivan* şi nu pe părintele capelan *I. Pascu*, carele are o cualificaţiune mai superióră de cât a d-lui *Ivan* şi face praxă în cariera învĕţătoréscă de 13 ani?! Sĕ vede deci ce a voit şi ce voesce dl corespondent *„Turcheşanul"*; dar' fie sigur că prin o atare procedură nu-şi va ajunge nici odată scopul.

Turcheşenii sciu face distingere întrĕ meritele adevĕrate şi cele fictive şi sperăm că mai curênd ori mai târziu se va limpezi situaţiunea; adevĕrata stare de lucruri va eşi la suprafaţă şi atunci credem, că vor înceta cu desĕvêrşire tóte agitaţiunile din comuna nóstră bisericéscă Turcheş; căci adevĕrul trebue sĕ easă la lumină şi dreptatea trebue în fine sĕ învingă, şi sperăm că ea este şi va fi pe partea nóstră.

Acestea premerse, aşteptăm ca dl corespondeut sĕ dee pe faţă cu numele pe toţi acei Turcheşeni, despre cari zice că sunt nisce ómeni *„mici de inimi, mari de patimi"*, cari *„nu sciu ce fac"*, şi sĕ numéscă motivele lor subiective, de natură *„josnică"*, din cari vor dînşii sĕ alunge pe dl *V. Ivan* din Turcheş. Căci până nu va satisface acestei cerinţe, aserţiunile d-sale trebue sĕ le declarăm de calumnii maliţióse.

Unul pentru toţi.

Dela Academia Română.

— Concursuri pentru Premii —

(Urmare)

VIII. Premiul statului *Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Studiu comparativ asupra dialectelor şi sub-dialectelor române. — Decis. 11 Martie 1898).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1901.

IX. Premiul *Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Domnia lui Ştefan-cel-Mare. — (Decis. 26 Martie 1898).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1901.

X. Premiul *G. San-Marin*, în sumă de 2.000 Lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului (decis. 6 Martie 1895), se va decerne în sesiunea generală din anul 1902 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Consideraţiuni asupra comerciului României cu ţĕrile străine atât la Orient cât şi la Occident, începênd cu secolul XVI până în anii din urmă. — (Decis. 12 Martie 1898).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1901.

XI. Premiul Statului *Lazăr*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic şi al composiţiunei lor chimice. — (Decis. 8 Aprilie 1897).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1902.

XII. Premiul *Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Alcoolismul în România. — (Decis. 24 Martie 1898).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1902.

XIII. Premiul *Neuschotz*, de 2.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Expunerea finanţelor Statului român de la 1859 până la 1902, cu o introducere asupra finanţelor Domniilor Regulamentare. — (Decis. 12 Martie 1898).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1902.

XIV. Premiul *Alexandru Ioan Cuza*, de 10.000 Lei, dimpreună cu procentele acestei sume de la 1891 până la acordarea premiului, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor. — (Decis. 5 Aprilie 1900).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1903.

XV. Premiul Statului *Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Epoca lui Mateiu Basarab şi Vasile Lupu. — (Decis. 12 Aprilie 1899).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1903.

XVI. Premiul *Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Istoria poesiei lirice la Români până la Alecsandri. — (Decis. 7 Aprilie 1899).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1903.

XVII. Premiul *Alexandru Bodescu*, de 1.500, dimpreună cu 1.000 Lei dăruiţi de d-l Ioan Kalinderu, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Monografia economică, statistică şi socială a unei comune rurale din România şi a unei comune române rurale românesci de peste graniţă.

Monografia situaţiunii economice a câte trei familii de ţĕran, fruntaş, mijlocaş şi codaş, luate din cele douĕ comune, în total şése familii. — (Decis. 13 Aprilie 1899).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1903.

(Va urma.)

Din România.

Inchiderea sesiunii parlamentare.

Joi s'a făcut la Bucureşti închiderea sesiunei parlamentare estraordinare, devenită necesară în scopul votării mai multor proiecte de lege de mare urgenţă. In câteva şedinţe corpurile legiuitóre române de fapt au şi votat mai multe legi financiare, douĕ legi cu caracter internaţional şi legea instrucţiunii, cu ce apoi terminându-'şi agendele urgente, au fost închise.

Inchiderea s'a făcut cu cetirea următoriului mesagiu de tron:

„Cu vie mulţămire constat că şi în acéstă scurtă dar' rodnică sesiune, prin sprijinul patriotic pe care l'aţi dat guvernului Meu, aţi făcut un nou pas spre completa îndreptare a situaţiunei nóstre financiare.

„Tot odată, prin votarea legei instrucţiunei publice, aţi permis întrarea ei în vigóre chiar de la începutul anului şcolar, şi prin conventiunea de extradare încheiată cu Austro-Ungaria, aţi consacrat prescripţiunile dreptului ginţilor şi aţi contribuit astfel sĕ stringeţi, încă mai mult, relaţiunile nóstre de bună amicie cu Imperiul vecin.

„In faţa nevoilor urgente ale Statului, v'aţi întrunit chiar în timpul când activitatea vĕ este atât de viu reclamată de munca câmpului; dar', ori-care ar fi fost interesele lăsate în suferinţă, vĕ reîntórceţi la căminile domniilor vóstre cu simţĕmêntul care isvoresce din îndeplinirea unei înalte datorii.

„Din parte-Mi, în numele Meu şi al Ţĕrei vĕ mulţămesc din inimă.

„Eu declar închisă sesiunea estra-ordinară a Corpurilor legiuitóre. *Carol.*

„Asociaţiunea" despărţ. Sĕlişte.

Convocare.

P. T. Membrii despărţĕmêntului Sĕlişte precum şi toţi binevoitorii Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român sunt învitaţi a participa la adunarea cercuală a despărţĕmêntului, ce se va ţiné Dumineca în 1/14 Iuliu a. c. la 9 óre a. m. în comuna Săcel pe lângă următoriul

Program:

1. Deschiderea adunărei cercuale prin directorul despărţĕmêntului.
2. Raportul general al comitetului şi proiectul de buget pentru anul viitoriu.
3. Esmiterea unei comisiuni pentru acuirare de membri noi şi încassare de taxe.
4. Distribuirea premiilor destinate pentru cultivătórele grădinilor de legumi.
5. Predarea cărţilor cumpĕrate pentru biblioteca poporală din comuna Săcel.
6. Disertaţiuni.
7. Raportul comisiunei de sub punctul 3.
8. Delegarea a doi representanţi ai despărţĕmêntului la adunarea generală a Asociaţiunei.
9. Eventuale propuneri pentru promovarea intereselor Asociaţiunei.
10. Esmiterea a doi membri pentru verificarea procesului verbal.
11. Alegerea comitetului despărţĕmêntului pe un nou period de 3 ani.

Din şedinţa comitetului despărţĕmêntului ţinută la 1 Iuliu 1901.

Constantin Herţia
secretar

Dr. Nicolae Calefariu
director

NOUTĂŢI

Deschiderea esposiţiei din Sebeş. Cum s'a tost amintit la timpul sĕu, reuniunea meseriaşilor români din Sebeş, „*Andreiana*“, arangiază o esposiţie industrială în Sebeşul-săsesc. Deschiderea esposiţiei se va face la 29 Iuniu st. v. (la Sânpetru) la 3 óre p. m. în localul şcólei române şi va rĕmâné deschisă vr'o douĕ sĕptĕmâni în zilele de Joia şi Dumineca în órele 9—12 a. m.

*

† Prinţul Hohenlohe-Schillingsfürst, fostul cancelar al Germaniei, a rĕposat Joi nóptea în Ragatz, în etate de 82 ani. Fusese numit cancelar în Novembre 1894; în 1899 a abzis din cause sanitare.

*

Dimisie. Consistoriul din Arad a primit demisia dşórei *Maria Cioban* din postul de directóră a şcólei superióre de fete din Arad şi dela catedra ce ocupase la acésta şcólă, pe lângă esprimarea mulţămirii pentru serviciile prestate în decursul anului din urmă, cât a stat în fruntea şcólei.

*

Advocat nou. Domnul Dr. *George Adam*, conducĕtoriul cancelariei advocaţiale a dlui Emanuil Ungurian din Timişóra, cunoscut şi publicului nostru Sibiian, a depus zilele trecute censura de advocat în Budapesta. Felicitările nóstre.

*

Parastas. Eri, Duminecă, s'a ţinut în Foen, Capâlnaş şi Birchiş parastas pentru odihna sufletului decedatului şi mult regretatului fruntaş al neamului nostru Dr. *Eugeniu* de *Mocsony*.

*

Anchetă în causa bibliotecilor şcolare. Ministrul de culte voesce sĕ deie pentru şcólele medii o ordinaţiune de cuprinsul, că taxele solvite de elevi pentru bibliotecă au sĕ fie întrebuinţate esclusiv pentru augmentarea bibliotecei elevilor, ear' unde nu esistă încă, taxele se vor întrebuinţa pentru înfiinţarea de biblioteci esclusiv pe séma elevilor. In acest object zilele trecute s'a ţinut în ministeriul de culte o anchetă, în care din unele părţi se cerea, ca opurile destinate pentru bibliotecile şcolare sĕ fie censurate întocmai ca manualele de invĕţământ. Acésta însĕ, în urma motivării lui Kenedi Géza, a fost abandonată. Au căḑut însĕ de acord membrii anchetei, ca sĕ se institue un senat de recensiune, care sĕ hotărască : ce fel de scrieri sĕ fie admise în catalogul de cărţi recomandate pentru bibliotecile şcolare de la şcólele de stat. Ear' la acéstă recensiune, conform înţelesului unanim luat în anchetă, vor fi dătătóre de directivă următórele: 1. este de valóre conţinutul scrierii? 2. nu cade cumva sub escepţiune din punct de vedere al patriotismului, al sentimentului naţional magiar? 3. nu conţine agitaţie contra óre-cărei confesiuni? 4. nu conţine doctrine, partii ori espresiuni ce lovesc în spiritul educaţiei religióse-morale? 5. nu cade sub escepţiune din punct de vedere al limbei şi stilului? 6. pentru tineri de ce etate şi pregătire póte fi acomodată? 7. din punct de vedere al preţului şi confecţionării corespunde recerinţelor, ori nu?

La urmă ministrul a declarat, că pentru încuragiarea autorilor va premia în fie-care an câte o carte douĕ, destinate ca lectură tinerimei şcolare.

*

Hymen. *Aurelia V. Luchu* şi *Victor I. Sălăgean* teolog abs îşi vor serba cununia în 8/21 Iulie 1901 la 4 óre p. m. în biserica gr. or. din Carmazinesci.

*

Călĕtoria de studiu. „Desteptarea“ raportéză că Dr. *Teodor Tarnavschi*, profesor la facultatea teologică din Cernăuţi, a obţinut din fondul religionar gr. or. al Bucovinei un stipendiu pentru a face studii liturgice în Rusia, Grecia şi Turcia.

*

Sfâşiat de urşi. In satul Bégles lângă Bordeaux în Francia sĕptĕmâna trecută locuitorii au arangiat o petrecere poporală, la care a dat concurs şi un proprietar de menagerie cu dihaniile lui. Un băieţel însĕ apropiindu-se prea mult de cuşca urşilor, unul l'a apucat cu laba şi l-a sfâşiat în bucăţi.

*

„Uniunea balcanică“. Ziarele din Bucureşti scriu, că în curênd va sosi acolo din Belgrad un cutare Dragutin Ilici, publicist şi poet sêrb bine cunoscut. D-sa vine cu scop de a scóte în Bucureşti o foie sĕptămênală care se va ocupa cu interesele slavilor din Balcani. Ziariul se zice că va purta titlul de *Balkanski Savez* (uniunea balcanică), va fi redactat în limbile sêrbă, bulgară şi franceză şi va fi sub patronagiul ministeriilor afacerilor streine din Belgrad şi Sofia.

Atunci de ce se scóte la Bucureşti şi nu în Belgrad sau Sofia?

*

Filantropie americană. Archimilionariul Iohn *Rockefeller* din New-York a donat *300.000 de dolari* ($1^1/_2$ milióne de coróne) pentru înfiinţarea unui institut în care cei mai eminenţi savanţi ai lumii sĕ studieze bólele de copii şi sĕ cerce a afla leacul lor.

La acéstă mare filantropie Iohn Rockefeller s'a hotărît în urma rĕposării nopoţelului seu, pe care nici cei mai vestiţi medicii din întrégă America, aduşi de pretutindenea cu trenuri fulger proprii ale bogătanului, n'au putut sĕ 'l scape de mórte. Băieţelul căpĕtase şarlach.

*

Dalai-Lama — în Rusie. Zilele acestea *Dalai-Lama*, marele preot al religiunei buddhiste, a sosit la *Odessa*, fiind în călĕtorie spre Petersburg. De la Odessa va călĕtorí cu trenul separat la ţarului. Acesta e primul cas, că sfântul buddhistilor ésă din Tibet, ca sĕ vadă ţeri străine; ba chiar primul cas, că om european póte vedé faţă 'n faţă pe marele mogul, fiind-că străinilor este oprit prin pedépsă de mórte păşirea pe teritoriul Tibetului; fórte puţini esploratori europeni au isbutit sĕ pătrundă în Tibet. Turburările din China însĕ, cari deschiseră Rusiei prilej de a întra cu mulţimea de armată în Mandjuria, au spart şi esclusivismul din Tibet, mai puternic de cât murul chinez chiar, şi Dalai Lama s'a vĕḑut îndemnat sĕ rupă cu tradiţiunile considerate până acum ca sfinte şi — pentru a-şi căştiga protectoratul ţarului — sĕ se arete lumei şi sĕ facă ţarului visită. In călĕtoria sa e însoţit de şepte mari dignitari ai religiunii buddhiste şi de numĕrósă suită; în tot parcursul călĕtoriei desvóltă o pompă adevĕrat princiară-orientală şi duce ţarului şi ţarevnei cadouri de valóre enormă. In Odessa i-s'a făcut primire cu mult mai strălucită de cât şahului Persiei în anul trecut. Acum e în cale spre *Moscva*, unde i-s'a pregătit cuartir în *Creml*. De la Moscva va merge la *Petersburg*, apoi la *Peterhof*, locul de vilegiatură al ţarului, unde va petrece vr'o zece zile. Curtea din Petersburg e fórte încurcată în privinţa programului de festivităţi ce ar fi sĕ se arangieze în onórea marelui óspe, fiind-că la petreceri profane şi spectacole militare, ca suprem preot al religiei sale, nu póte lua parte.

*

Ştiri mĕrunte. La cerere propie *banca agrară* din *Charcov* e declarată insolventă. Pasivele fac $7^1/_2$ milióne de ruble. In urma insolvenţei băncii agrare *banca comercială* din *Iecaterinoslav* a sistat plăţile. Pasivele acesteia fac 1,250.000 de ruble. — *Ţarul Nicolae II.*, după cum se raportéză din Petersburg, de trei zile e bolnav de stomach şi intestine. — Ministrul de culte a întărit alegerea rectorului şi decanilor universităţii din Budapesta pe anul şcolar 1901—1902; rector e Dr. Vécsey Tamàs, decani: Dr. G. Demko la facultatea teologică, Dr. Victor Concha la jură, Dr. A. Bókay la medicină şi Dr. F. Medveczky la filosofie.

Raport general

despre activitatea societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ pro anul societariu 1900/1901.

(Urmare.)

2. In special.

Activitatea societăţii apreţiată după natura afacerilor ei o împărţim în *a*) literară şi *b)* administrativă.

a) Afaceri literare.

Societatea „Andreiu Şaguna“ în activitatea sa literară a desbătut 12 lucrări, dintre cari pentru fóia „Musa“ s'au primit următórele 11:

1. Cuvênt festiv de V. Runcean cleric c. III.
2. Cuvênt ocasional de Il. Gonţia cleric c. III.
3. Dragostea la ţĕranul român, de S. Stanca cleric c. III.
4. Influinţa artei asupra omului, de S. Stanca cleric c. III.
5. Rolul mamei în educaţiune, de I. Oţoiu cleric c. III.
6. Despre predicile fericirei omenesci, de I. Romoşan cleric c. II.
7. Apĕrarea unei femei nevinovate, de I. Romoşan cleric c. II.
8. O privire în satira poporului rom., de G. Tulbure cleric c. II.
9. Religiunea ca factor promovătoriu àl culturii omenesci, de I. Silaghi cleric c. III.
10. „Găteala“ după Guy de Maupassent de A. Nistor cleric c. II.
11. Trei poesii lirice de Seb. Stanca cleric c. III.

Tóte lucrările acestea au fost censurate de membrii comisiunii literare şi apoi desbătute în plenul şedinţelor societăţii şi induse în fóia Musa, carea în anul acesta a apărut în 12 numeri.

S'au declamat diferite poesii serióse şi comice.

b) Afaceri administrative.

Dintre afacerile administrative mai remarcabile amintim următórele:

După-ce P. O. D. Sa Dl director seminarial şi-a luat asupra-şi sarcina de-a inscrie deodată cu inmatricularea elevilor seminariali membrii societăţii, activitatea administrativă a acesteia s'a mărginit mai mult la afaceri cari de comun reguléză bunul mers intern al societăţii. Intrĕ acestea amintim, că s'au adus concluse în urma cărora s'au cumpărat: *a*) un dulap mare pentru colecţiunea numismatică, *b*) un covor şi un podiu pentru şedinţele viitóre festive, *c*) s'a angajat portariul seminarial în serviciul societăţii şi *d*) s'au legat mai multe cărţi.

B) Activitatea comitetului.

1. In general.

Comitetul şi-a început activitatea în 23 Septembre st. n. 1900. Atunci s'a ţinut prima şedinţă constituantă, în carea s'a declarat ales de *preşedinte al comitetului* (conf. §-lui 27 din statute) vice preşedintele societăţii *Seb. Stanca* cleric. c. III, ear' de *secretariu archivariul* (v. statute §. 49) *Ilarie Gonţia* cleric c. III. Toţi ceilalţi membri ai comitetului şi-au păstrat oficiile în posturile pentru cari au fost aleşi în şedinţa constituantă a societăţii. Esceptiune s'a făcut cu Dnii I. Romoşan, Nic. Şoneriu şi Ax. Moşoiu, cari conf. §-lui 63 din regulament au fost denumiţi şi ca membri ai comisiunii bibliografice, ear' Dnii I. Silaghi, V. Şpan şi V. Micudă ca membri ai cei controlătóre.

2. In special.

Comitetul a ţinut în decursul acestui an societariu 14 şedinţe ordinare şi 7 estraordinare tóte sub presidiul ordinariu.

Activitatea desvoltată de comitet în aceşte şedinţe a fost de natură administrativă şi literară.

a) Activitatea literară.

Activitatea pe teren literar s'a estins la censurarea a. 13 lucrări originale, dintrĕ cari 8 au avut meniţiunea a fi puse în concurenţă la şedinţa festivă, 5 de-a fi premiate, şi numai cu meniţiunea de-a fi induse numai în Musa 1 traducere şi 1 ciclu de poesii. Dintre acestea 4 au fost declarate admisibile pentru şedinţa festivă, 2 pentru premiere, 5 pentru inducere numai în fóia Musa, ear' restul de 2 necorespunḑênd s'au reînapoiat autorilor.

b) Activitatea administrativă.

Activitatea comitetului în direcţiune administrativă s'a mărginit la mai multe concluse, dintrĕ cari unele s'au esecutat direct, altele s'au transpus societăţii spre competentă afacere, ear' altele au rĕmas neesecutate. Intrĕ cele neesecutate amintim conclusul Nr. 13 referitor la compunerea sau mai bine zis la încopcierea regulamentului intern, rĕmas în proecte făcute de fiecare funcţionariu în resortul afacerilor sferii sale de activitate, conclusul Nrul 106 referitor la donarea monedelor aflătóre în esemplare duple în colecţiunea numismatică cassei naţionale, şi conclusul Nr. 107 referitor la *edarea almanachului*. Inceputul pentru esecutarea lor s'a făcut. Sĕ avem deci dar' speranţă, că se vor esecuta în viitoriu . . . (Va urma).

Din public.*)

Multămită publică.

Societatea de lectură „*Petru Maior*“, îşi îndeplinesce o plăcută datorinţă, aducênd şi pe acésta cale respectuósă mulţămită tuturor acelor P. T. Domni, Dómne şi Dşóre cari prin oferte marinimóse, suprasolviri şi colecte au asigurat reuşita materială a seratei sale literare musicale, aranjată la 16 Maiu n. 1901 sub patronajul Ilustrităţilor Lor Domnii Dr. Alexandru Mocsonyi şi Dr. Iosif Gall.

Seara la cassă am primit dela: I. P. S. S. Ioan Metianu, archiepiscop-metropolit 20 cor.; P. S. S. Nicolae Popea, episcop 20 cor.; P. S. S. Iosif Goldiş, episcop 20 cor.; P. C. S. Filaret Musta, archimandrit 10 cor.; Ilustritatea Sa Dl Dr. A. Mocsonyi, 200 cor.; Ilustritatea Sa Dl. D. Iosif. Gall, 200 cor.; Dnii Ioan cav. de Puşcariu, Bran 20 cor.; Partenie Cosma, Sibiiu 20 cor.; Ioan Ciocan, prof. univ. 20 cor.; Vincenţiu Babeş, 20 cor.; Victor Cuciureanu, cons. gen. al României 10 cor.; Iuliu Puşcariu, jude 40 cor.; Romul Leota, 10 cor.; Familia Nicolae Görög, Halas 10 cor.; D. Avramescu, dep. diet. 10 cor.; Silviu Suciu, secret. ministerial 20 cor.; Vĕd. Lazar Florian, Galşa 10 cor.; George Szerb. dep. diet. 20 cor.; Ghenadie Bogoevici, paroch 5 cor.; George Liuba, insp. de postă 10 cor.; Dr. G. Vraciu, med. milit. 5 cor.; Dr. Bilaşko, medic 10 cor.; Familia Popescu, 13 cor.; Stolojan 4 cor.; Familia D. Babeş, 20 cor.; Familia G. Radulescu 10 cor.; D. St. Petroviciu, adv. Lugoş, 8 cor.; Familia Riegell, 10 cor.; Stefan Martin, Rákos-Csaba 20 cor.; Iosif Popu, jude de curiă, 20 cor.; Dr. Oct. Vas, cand. adv. 4 cor.; Ioan Perin, 4 cor.; Familia Surdu, 10 cor.; Petru Mihályi, junior iurist, 4 cor.; Dr. Dumitrean, 10 cor.; Ioan Poruţiu, secret. la cons. României 6 cor.; Familia Farchescu, 12 cor.; Farchescu, iun. st. iur. 2 cor.; Antoniu Mocsonyi, stud. iur. 20 cor.; Margaretescu Greceanu, vice-consul rom. 10 cor.; Familia Mezei, 14 cor.; D. V. Cupşa, 10 cor.; Dna Kinde, 10 cor.; Fraţii Petru şi Alexandru Mocsonyi, studenţi 10 cor.; Ilie Gropşan, stud. iur. 10 cor.; Petru Stoina, stud. iur. Ticvanul-Mare, prin Ilie Gropşan, 4 cor.; Victor Păcală, stud. fil. 10 cor.; A. Iorga, stud. med. 10 cor: Titu Ghidiu, stud. med. 10 cor.; Gr. Domilescu, stud. acad. orient. 8 cor.; Emil Tişca stud. acad. orient. 5 cor.; Const. Moga, stud. iur. 5 cor.; Gavril Lungu. tud. technic. 5 cor.; Ioan Negruţiu, stud. techn. 10 cor.

Prin postă am primit din loc dela Dnii: Ioan Kanidaky, 10 cor.; Andrei Frâncu, jude de curie 20 cor.; Baron Ioan Harkányi, dep. diet. 10 cor.; Szende Béla, dep. diet. 5 cor.; Gherasim Ratz, 4 cor.; A. Onaciu, jude de curie 10 cor.

Din provincie dela Dşórele: Virginia Puşcariu, Bran 2 cor.; Veturia Corvin, Orĕştie 4 cor.; Angela Buteanu, Beiuş 4 cor.; Minerva Ciontea, Arad 4 cor.; Măriósa Turcu, Făgăraş 8 cor.; Aurelia Moga, Sibiiu, 4 cor.; — dela Domnii: Dr. Val. Olariu, Teregova 10 cor.; Vasilie şi Eugenia Mosora, Bucuresci 16 cor.; Dr. Mihaiu Velici, adv. Chişineu 10 cor.; Dr. Victor Onişor, 2 cor.; Dr. Gavril Tripon, Bistriţa 4 cor.; Ioan Petric, Braşov 10 cor.; Dr. Lazar Simon, Ciacova 10 cor.; Dr. Andrei Pop, B. Huedin 6 cor.; Institutul „Vlădeasa“, B. Huedin 10 cor.

Colecta Dşórei Lucreţia Belei, Orĕştie: Dr. Ioan Mihu, 20 cor.; Dr. Silviu Moldovan, 4 cor.; 2 bilete de persónă 8 cor.

Colecta Dşórei Mărióra Popescu, Sibiiu; I. P. S. S. Ioan Metianu, 20 cor.; Dr. Il. Puşcariu, 4 cor.; J. Papiu, 4 cor.; Dr. Leményi, 4 cor.; Dr. Russu, 10 cor.; Dr. Stroia, 4 cor.; Dr. Ath. Marienescu, 4 cor.; Dr. Elie Cristea, 5 cor.; Dr. Vecerdea, 10 cor.; Ioan Broju, 4 cor.; Iosif St. Şuluţiu, 4 cor.; Alexandru Lebu, 4 cor.; Măriósa Popescu, 4 cor.

Colecta Dşórei Veturia Hamsea, Lipova: Voicu Hamsea, protopop 10 cor.; Dr. Val. Morariu, 5 cor.; Dr. G. Proca, 4 cor.;

Colecta Dşórei Letiţia Murĕşian, Năsĕud.; Victoria Dr. Filipan, 2 cor.; Antoniu Hangea, 1 cor.; Letiţia Murăşian, 4 cor.; Alexandru Haliţă, 2 cor.; Dora Ulrich, 2 cor.; Macedon Linu 2 cor.

Colecta Dşórei Elena Lupan, Braşov: Mina Wagner, 4 cor; N. Sulică, prof. 4 cor.; Caius Pop, 4 ccr.

Colecta Dómnei Livia Moşoiu, Bran: Institutul „Parşimonia“, 8 cor.; Axente Moşoiu 4 cor.

Colecta Dşórei Veturia Bontescu, Haţeg: Dr. Aug. Străiţiariu, 4 cor.; Virgil Popovici, 4 cor.; Dr. Ioan Pop, 4 cor.

Colecta Dsórei Letiţia Calefariu. Selişte: Sofia Ittu, 2 cor.; Eugenia Doboi, 1 cor.; Anuţa Borcea, 1 cor.; Letiţia Calefariu, 2 cor.

Budapesta, la 15 Iunie n. 1901.

Victor Păcală
preşedinte

Grigorie Domilescu
cassariu

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 141/1901. [99] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Haţegului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. Federi-Fizeşti. — 2. Livezeni. — 3. Petroşeni. — 4. Petrila Brad. — 5. Petrila lunca de sus. — 6. Luncani. — 7. Sântă Măria de pĕtră. — 8. Valea Sângeorgiu-Grid.

Salariul învĕţătoresc în fie-care comună este de 600 cor. anual, cuartir şi lemne de foc.

Dela concurenţi se recere sĕ ştie cântările bisericesci, şi sĕ cânte cu copii cântările liturgice în biserică în Dumineci şi în sĕrbători.

Concurenţii cualificaţi nu sunt în acest tract, şi este de dorit ca sĕ petiţioneze din alte tracte.

Cererile instruite conform normelor în vigóre, sĕ se trimită în terminul indicat subsemnatului oficiu.

Haţeg, în 15 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Haţegului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 42/1901. [104] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea a patru posturi, douĕ de învĕţători şi douĕ de învĕţătóre, devenite vacante la şcóla cap gr.-or. din *Sĕlişte*, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu fiesce-care dintre aceste posturi sunt:

1. Salariu fundamental 800 cor. solviţi în rate lunare anticipative.
2. Relut de cuartir în sumă de 100 cor.
3. Relut pentru grădină în sumă de 40 cor.
4. Çuincuenaliile legale provĕdute în § 46 din Regulamentul pentru organisarea învĕţămêntului şcolariu.

Maximul órelor de instrucţie pe sĕptĕmână se statoresce an de an în prima conferenţă a corpului învĕţătoresc şi fie-care învĕţător e obligat a se conforma decisiunei acesteia.

Aflându-se pe lângă acésta şcólă şi un *asil de copii* se escrie pentru acest scop concurs pentru postul de *instructóră* cualificată.

Emolumentele acestui post sunt: 600 cor. salariu, 100 cor. bani de cuartir şi 40 cor. bani pentru lemne de foc.

Concurenţii reflectanţi la aceste posturi, au sĕ-şi trimítă suplicile lor instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Seliştei.

Sĕlişte, din şedinţa comitetului parochial gr.-or. ţiuută la 17 Iuniu 1901.

Ioan Popa vice-preşed. **D. A. Mosora** notariu al com.

Nr. 244/1901 prot.

Vĕdut.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 78/1901. [108] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului şi preliminariului de clădire aprobate de Venerabilul Consistoriu archidiecesan sub Nr. 2863 Epitr. din 1896, **comuna bisericéscă Vurpĕr** (Vurpod) dă în întreprindere **edificarea turnului bisericei** pe cale de licitaţie publică minuendă, ce se va ţiné pe ziua de *8/21 Iuliu a. c.* în şcóla gr.-or. din loc.

Preţul strigărei este 3621·30 coróne, în care sumă este socotit şi materialul de clădit.

Licitanţii au a depune vadiu de 10%.

Planul şi preliminariul se pot vedé la oficiul parochial gr.-or. din Vurpĕr, precum şi condiţiunile de licitare ori-şi-când.

Vurpĕr, 22 Iuniu, 1901 v.

Nicolae Maniţiu paroch şi preşed. **Toma Nistor** notariu.

Nr. 703.

Vidi!

I. Papiu
protopresb.

Nr. 34—1901 Of. ppresbit. [96] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Poiana-Blenchi* prin acésta se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima lui apariţiune în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fassionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat, despre cari concurenţii se pot informa dela comitetul parochial şi dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Concurenţii au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul Oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserică spre a cânta resp. a celebra şi cuvênta.

Deeş, 23 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Deeş în conţelegere cu comitetul parochial.

Teodor Hermann
protopresbiter

Nr. 471—901 [95] 2—3

Concurs

Pentru întregirea mai jos însemnatelor posturi învĕţătoresci dela şcólele române gr.-or. din tractul Orĕştiei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Beriu*, cu salariu anual de 600 cor., solviţi din cassele bisericilor Beriu şi Sereca în proporţie de 420 şi 180 cor., cuartir în edificiul şcólei şi lemnele necesare pentru şcólă şi învĕţătoriu, cari se vor da din partea ambelor comune.
2. *Bozeş*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune şi eventual ajutor de stat, cuartir şi lemne de încăldit.
3. *Dêncul-mare*, cu salariu anual de 600 cor. solviţi din repartiţiune, cuartir şi lemne.
4. *Ludeşti*, cu salariu de 600 cor., solviţi în rate trilunare decursive, cuartir liber în edificiul şcólei şi grădină de 500 ☐ stângini, lemne pentru şcólă şi învĕţătoriu.
5. *Mermezĕu-Văleni*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune, cuartir şi lemnele de lipsă.
6. *Renghet*, cu salariu de 600 cor., solviţi din cassa bisericei, 4 stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul şcólei.
7. *Romoşel*, cu salariu de 600 cor., solviţi din cassa bisericei, 4 stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul şcólei.
8. *Simeria* (Piski), cu salariu anual de 600 cor., cuartir liber în edificiul şcólei şi lemnele necesare.
9. *Tămaşasa*, cu salariu de 600 cor. din repartiţiune şi eventual ajutor de stat în sumă de 100 cor., cuartir şi lemne.

Cei cari vor fi aleşi sau instituiţi, sunt datori a cânta Dumineca şi la sĕrbători în strană şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică, spre a-'şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Orĕştie, 8 Iuniu 1901 v.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Orĕştiei în conţelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Domşa
protopresbiter

Nr. 95/1901. [106] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Edificarea a doue sale de învĕţămênt pentru şcóla populară gr.-or. din comuna Brad se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei publice minuende, ce se va ţiné în *1/14 Iuliu c.* la 11 óre a. m. în localul şcólei.

Preţul strigării este de cor. 8103.10.

Licitanţii au sĕ depună vadiul de 10%.

Planul şi preliminariul de spese se pot vedé la oficiul parochial.

Brad, la 15/27 Iuniu, 1901.

Preşedintele comitet. parochial.

Nr. 108/1901. [88] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului şi preliminariului de clădire aprobate de Venerabilul Consistoriu archidiecesan sub Nrii 2838 şi 4420 Şc. a. c. comuna bisericéscă **Sibiiu, suburbiul inferior**, dă în întreprindere **edificarea şcólei sale** pe cale de licitaţiune publică minuendă, ce se va ţiné în 1/14 Iuliu 1901 în şcóla gr. or. din strada lungă (Langgasse) Nr. 17 la 11 óre a. m.

Preţul strigărei este 8106 cor. 18 fil. în care sumă nu este socotit materialul folosibil (cărămida şi ţigla bună) din şcóla cea veche.

Licitanţii au a depune un vadiu de 10%.

Planul şi preliminariul de spese, precum şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial gr. or. din Sibiiu suburbiul inferior la amézi şi după 6 óre séra.

Sibiiu, suburbiul inferior, 12/25 Iunie, 1991.

Pentru comitetul parochial:

Iosif Joandrea preşedinte. **Const. Dimian** paroch şi not. com.

Nr. 671.

Vĕdut.

I. Papiu
ppresb.

Nr. 325 [94] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Lancrăm, doue posturi eventual trei, fie-care cu salariu de 600 cor, cuartir şi grădină.
2. Pianul de jos, trei posturi, fieeare de câte 600 coróne, grădină şi 20 cor. relut de cuartir. Postul al treilea este de nou sistemisat cu salariu de 100 cor. din cassa bisericei, ear' 500 cor. întregire dela stat.
3. Pianul de sus, pentru clasa a II a cu salariu de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
4. Daia română, doue posturi cu salariu de câte 600 cor. şi adecă: câte 200 cor. din repartiţie, ear' câte 400 cor. întregire dela stat; cuartir şi grădină.

Cei ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători atât la strană cât şi cu copiii la liturgie.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 12 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sergiu Medean
protopresbiter

Nr. 346/901. [102] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Sânt-Andreş*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor. şi lemne, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla, plus stolă unde va fi poftit, salariul din repartiţie, dar' se capĕtă regulat. Cuartir şi grădină.
2. *Uroiu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor., din care o mare parte se capĕtă dela guvern, cel din repartiţie e sigur şi se capĕtă regulat, apoi lemne din cari se încăldesce şi şcóla.
3. *Banpatoc*, un post învĕţătoresc, cu salariu de 600 cor., care se capĕtă regulat, cuartir liber în noul edificiu şcolar, grădină şi lemne de foc, din care are sĕ se încăldéscă şi şcóla.
4. *Sĕcărêmb*, un post învĕţătoresc cu salariu de 720 cor. cuartir liber, lemne de foc, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla, stola dela funcţii unde va fi poftit. Salariul se capĕtă regulat lunar din cassa bisericei.
5. *Têmpa*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir liber în edificiul şcolar, grădină mare, stolă, unde va fi poftit dela funcţiuni. Salariul e din repartiţie, dar' după convertirea unei acţii de stat se va solví din lada bisericii.
6. *Suligete*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., lemne şi stolă de unde va fi poftit la funcţii.
7. *Fizeş-Barbura*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. lemne şi stolă dela funcţii unde va fi poftit. Salariul se capĕtă regulat deşí e din repartiţie, pe basa unui preliminar aprobat.
8. *Certeşul superior*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, grădină, lemne, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla.
9. *Dialul mare-Griclaci*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi alte eventuale accidenţii.
10. *Lesnic-Dumbrăviţa*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor., cuartir şi grădină, lemne de foc, din cari are sĕ se încăldéscă şi şcóla plus alte accidenţii eventuale.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au a-şi înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat. Apoi sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective la sânta biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Se recere dela concurenţi sĕ ţină strană resp. vor fi îndatoraţi a cânta în strană la tóte ocasiunile serviciilor divine şi preste tot vor fi preferiţi aceia, cari vor şti conduce corul şi în urma hărniciei lor, nu este eschis, că vor fi remuneraţi preste salariul indicat.

Incât pentru salariul din repartiţie, acela se va da regulat, fiind repartiţia în tóte comunele aprobată de Preaven. Consistoriu.

Deva, 15 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Devei.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 63/1901 [101] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu vacant de clasa a II dela şcóla confes. gr.-or. din *Mohu*, protopresbiteratul Sibiiului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 600 coróne solviţi din cassa bisericei în rate lunare anticipative.
2. Relut de cuartir 40 cor. şi 2 stângini de lemne.
3. Folosinţa jumĕtate din grădina şcolară.

Dela concurenţi se cere a se presenta în comună în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre înainte de alegere spre a-'şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, avênd ca învĕţătoriu confesional a ţiné strana în biserică şi a instrui pe elevii şcolari în cântări.

Çoncurenţii au a-'şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul legilor din vigóre la prea onoratul oficiu protopresbiteral gr.-or. în Sibiiu în terminul deschis.

Mohu, în 18 Iuniu 1901.

Oficiul parochial:

Ioan Slâvescu
paroch şi preşedinte.

Nr. 687.

Cu ştirea şi consensul subscrisuiui.

Sibiiu, 18 Iuniu, 1901.

I. Papiu
protopresbiter.

Nr. 292/1901 [98] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna Nadeşa română, protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs în fóia „Telegraful Român“ cu termin de 30 zile dela prima publicare în fóia numită.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în tabela *B.* privitóre la stabilirea congruei.

Suplicele concursuali, compuse după legile în vigóre, sunt a se adresa subscrisului p. u. Reghinul săsĕsc.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Reghinului.

Reghin, 15 Iuniu 1901.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Şagău
protopresbiter.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane,

Nr. 71 Sibiiu, Joi 28 Iuniu (11 Iuliu n.) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil.
pentru fie-care publicare.

Vorbe nesocotite.

Sunt eftini de tot laurii pe cari și i-a putut câștiga contele *Eszterházy János*, membru în casa magnaților, atât cu făimósa sa broșură despre incompatibilitatea *politică* și *morală*, dictată de *motive etice*, cât și cu vorbirea sa rostită tot în chestia acésta în ședința de Vineri a casei magnaților.

In broșura de 29 pagine, tipărită cu litere cât se póte de mari, ca sě dee mai multe pagine, se află mai multe neadevěruri decât pagine, dintrě cari e destul sě ne provocăm la cel mai mare, anume: că institutul de credit și economii *„Albina"* din loc ar duce o luptă de *esterminare economică în contra Magiarilor* din Ardeal, — pe când faptul e, că *„Albina"* a scos de multe-ori dela rěu chiar pe Unguri ajunși în strîmtóre financiară.

Vorbe nesocotite a scris deci nobilul conte *Eszterházy* în broșura sa; precum multe vorbe nesocotite, ca sě nu folosim o espresiune și mai aspră, a întrebuințat el și în vorbirea rostită Vineri în casa magnaților.

Vom scóte două din ele, pentru a le analisa. A zis contele, că *„fără a se viola legea și constituția, pe basă națională, cu eschiderea cetățenilor de altă limbă, partid politic nu e permis sě se formeze"*, la noi în țéră. A uitat însě sě spună dl conte, că óre care parte a constituției și care lege vine violată prin formarea de partide politice *după naționalități*?

Și înzadar va căuta dl conte un paragraf în destul de numerósele legi ale patriei, care sě 'i dee dreptate, pentru că nu-'l va afla.

Legea de naționalități, pe care se baséză ucasul fostului șef de guvern *Bánffy*?? Dar' legea aceea vorbesce tocmai în contra vederilor dlui conte; și ucasul baronului *Bánffy* a fost clădit pe ea numai în urma unei restălmăciri tendențióse.

In contra contelui *Eszterházy* vorbesce însě și realitatea, fiind că de fapt avem partide constituite cu eschiderea cetățenilor de altă limbă, representate chiar în parlament, cum e: *partidul săsesc*. Și vorbesce chiar contele *Eszterházy* însuși, pentru-că în broșurica sa face amintire despre programul *partidului național român* dela 1881 *și acum*, — va sě zică recunósce că în țéră esistă și acum un partid național român, care nu se putea forma altcum decât numai cu eschiderea cetățenilor de altă limbă, *pe basă națională*.

Dar' e cu mult mai clasic dl conte în aceea ce urméză. Deși nu admite, că partide politice s'ar puté forma în țéră după naționalități, concede totuși, că persóne singuratice, *agitatori notorici naționali*, ómeni pedepsiți și *cu trecut pătat în ale politicei*, pot sě între în parlament, *acceptând programul uneia dintre partidele legitime din țéră;* și nobilul conte n'ar vrea sě 'i vadă în parlament pe *notoricii agitatori naționali* nici ca făcênd parte din vre-unul din partidele esistente *legitime*.

Las' că e nemotivată temerea, că representanți ai unui partid sau program național, — ceea-ce pentru domnul conte *Eszterházy* e egal cu. *„notorici agitatori naționali"*, — ar avé intențiunea sě se furișeze în dieta țerii sub aripile și sub firma altui partid parlamentar, și nu sub firma și steagul propriu; dar' absurditatea e aceea, că contele face pendentă întrarea naționaliștilor în parlament *dela alăturarea lor la vre-una din partidele parlamentare esistente;* și totuși se mai teme de ei și după ce s'au lăpădat de programul lor național și au întrat într'un partid cu alt program, într'un partid *legitim*, — vorba contelui Eszterházy!

Pentru-că sě ne spună dl conte, care dintrě partidele astăzi esistente în țéră, ar primí în sinul seu pe Dr. *Lucaciu* de es., pe lângă menținerea întregului program național român? L'ar' primi numai după-ce s'ar lăpăda de programul național! Și atunci de ce sě nu-l primiți și în parlament, domnule conte??

Dar' alta e chestia. De când avem noi partide *legitime* în țéră, cu drept de *monopol*, și partide *ilegitime*, și de când omul numai ca făcênd parte din unul din cele legitime póte întra în parlament, trimis de concetățenii sei?

De când numai partidele de astăzi au drept de esistență și altele nu, când știut este, că partide politice se nasc și dispar, după cum cer trebuințele și interesele cetățenilor, și că din partidele de astăzi, ca mâne póte sě nu mai esiste nici una, înlocuite fiind tóte cu altele?...

Tóte acestea sunt lucruri, pe cari dl conte *Eszterházy* trebuia sě le chibzuiască bine înainte de a scrie broșura și de a rosti vorbirea, și atunci nu spunea, nici în scris nici cu gura, atâtea vorbe nesocotite.

Sibiiu, 10 Iuliu n.

Lupta națională în Bucovina. Dl *Dr. Iancu de Flondor*, șeful partidului român din Bucovina, deputat în dieta provincială a acestei țeri, a ținut un mare discurs, în ședința de Sâmbătă, biciuind administrația baronului Bourguignon, guvernatorul Bucovinei. La finea cuvêntărei s'a adresat în limba română cătră deputații români din Bucovina, cari au pactat cu guvernul țerii, acusându-i că au avut o purtare nepatriotică și neromânéscă.

Inmulțirea gendarmilor. Ziarele magiare aduc știrea, că cele șepte districte gendarmeresci, esistente astăzi, vor fi înmulțite cu *trei*, creându-se districte noue în Dobrițin, *Sibiiu* și Șopron. Proiectul de lege, referitor la acésta înmulțire de gendarmi, va fi cel dintâiu proiect de lege care va fi presentat nouei diete magiare ce se va deschide la tómnă.

Mișcarea funcționarilor de stat. S'a pornit o mișcare din partea funcționarilor de stat din întréga țéră, în scopul sě li-se amelioreze sórtea, prin urcarea salarielor și prin stabilirea unei pragmatice de serviciu. Guvernul însě a declarat, că de astădată nu póte promite nici o urcare sistematică a salarielor, fiind-că acésta ar însemna o nouă împovărare a budgetului țerii cu cel puțin treizeci milióne de coróne la an. Dar' guvernul are alt plan, cu care vrea sě ajungă acolo unde doresc funcționarii de stat. Va crea o reuniune regnicolară de credit și ajutorare, subvenționată din partea statului cu două milióne, care sumă, cu cotisațiile funcționarilor de stat, ca membri obligați, în doi ani póte sě aibă un capital de zece-douěsprezece milióne, ear' în zece ani un capital atât de mare, încât din interesele ce le va arunca se va puté face îmbunătățirea salarielor funcționarilor de stat, fără a se mai îngreuna budgetul țerii. Numai se nu fie greșită socotéla!

Ministrul-president Széll a plecat din Budapesta, la moșia sa din Rátot, unde va remâné peste vară, conducând de acolo afacerile țerii, ca șef de guvern și ca ministru de interne.

Alegeri municipale. Mandatul membrilor aleși înainte cu șase ani în representanțele municipale espiră cu finea anului acestuia. Din acest motiv ministrul de interne a adresat circular tuturor comitatelor, în care le face de datorință sě se îngrijéscă din vreme de rectificarea listei viriliștilor și sě facă tóte pregătirile, ca la timpul seu nouele alegeri municipale sě se pótă face fără pedecă și în terminul cel mai scurt admis din partea legii. După terminarea alegerilor municipale se vor face pretutindenea în comitate și alegerile de funcționari administrativi.

Cehii contra Romei. Naționaliștii cehi voesc sě se alăture și ei la acțiunea începută sub losinca *„Los vom Rom!"*. Organul lor de publicitate în numěrul de alaltăeri scrie în privința acésta următórele: „Vom rěspunde clericalilor cu o astfel de acțiune, despre care până acum nici n'au visat. Noi, Cehii, așteptăm numai semnalul, *ca sě rupem legătura aceea, carea și așa numai pro forma ne légă de Roma*".

Rutenii în pasivitate. Nu e vorbă despre Rutenii dela noi, ci despre cei din Galiția, despre deputații lor, cari Luni au părăsit dieta provincială din *Lemberg*, declarând că nu vor mai lua parte la deliberările ei, din motivul, că majoritatea compusă din Poloni nu a luat în considerare nici de astădată *dorințele culturale și naționale* ale Rutenilor și nu a căutat sě le satisfacă nici măcar în parte. De altă parte nici guvernul nu a dat deputaților ruteni nici un rěspuns la interpelația făcută în chestia volniciilor comise din partea autorităților administrative, ear' legea rentelor a fost votată în contra protestelor ridicate din partea deputaților ruteni. Stând lucrurile astfel, deputații ruteni din dieta provincială a Galiției au eșit din dietă și s'au pus toți în pasivitate.

Mărturisiri. Au și gazetarii magiari momente lucide câte odată, în cari fac prețióse mărturisiri. Așa *„Budapesti Hirlap"* de astăzi ne spune în articolul de fond, că puterea de stat „știa fórte bine în trecut, că în jurul manipulării banilor publici se fac iregularități; dar' *le-a tolerat*, fiind-că funcționarii slab plătiți, însărcinați cu manipularea lor, *erau cei mai buni corteși*, pe cari guvernul îi putea întrebuința la *ori-ce ilegalitate*. Erau funcționari în trecut, cari cu un sac de pěcate și crime în spate au fost în stare sě se mențină decenii întregi la suprafață, și cei buni din comitat n'au fost în stare sě 'i dee afară fiind-că 'i *ținea în scaun puterea de stat*, în schimbul meritelor câștigate ca corteș."

Fórte adevěrat. Și mai adăugăm, că *cei buni*, cari descopereau pěcatele, au fost timbrați de trădători de patrie, au fost persecutați și chiar dați în judecată, totdéuna când *„calumniau"* pe câte un *Pausz* sau pe câte un *Kriványi!*

Slavismul.

După încercările neisbutite ale aventurierului politic *Rimler* de a sparge, în societate cu *Ugron*, tripla alianță, a urmat un nou atac îndreptat în contra triplei alianțe, cu ocasiunea serbării aranjate din partea gimnasticilor din Praga, la care au luat parte representanți ai tuturor popórelor slave, în frunte cu un general rusesc, și au luat parte și representanți ai poporului francez, pentru a lega o nouă înfrățire franco-slavă, mai bine zis franco-ceho-rusă.

Dar' precum patrioții Rimler-Ugron n'au putut sě clatine nimic din tripla alianță și nu o puteau clătina nici atunci, dacă li-se da din partea Franciei milionele cerute: nu o vor pune pe gânduri nici toastele de înfrățire rostite în Praga, pentru-că alianțele de natura acésta nu le légă și nu le desfac popórele séu fracțiuni de popóre, ci le légă domnitorii, șefii statelor, aměsurat intereselor de cari sunt legați și de cari e legată esistența statelor lor.

Tripla alianță va esista deci și mai departe, câtă vreme statele cari o compun au interese vitale, ca sě esiste, fie că Ugron-Rimler de o parte, ear' de altă parte Francezi, Ruși și Cehi sunt séu nu sunt în contra ei.

In privința acésta lumea politică póte sě fie deci liniștită.

Și totuși o îngrijire ni-se impune, deosebi nouě, Românilor, și dacă ar fi Magiarii ómeni cu judecată mai calmă și cu prevedere în viitoriu, chiar și lor, în aceeași měsură ca și nouě, pentru-că începe sě devină pentru ambele nóstre popóre amenințătóre estinderea *slavismului*, care ne încunjură din tóte părțile.

Din punctul acesta de vedere serbările cari au avut loc zilele trecute în Praga, nu sunt deci de desconsiderat și trebue sě ne atragă în mod necesar luarea aminte asupra lor.

Praga, capitala Boemiei, preste care astăzi Cehii sunt stăpâni, a fost și în trecut, mai de multe-ori, loc de sěrbări cu caracter *slavic*, chiar și în unul din anii trecuți, când s'a închinat acolo întru sănětatea Țarului, s'a toastat pentru *unitatea* și *înfrățirea tuturor Slavilor*, și s'a făcut preste tot politică slavă în měsură atât de mare, încât au trebuit sě intervină autoritățile publice pentru a mai calma spiritele și a face, ca cel mai cu greutate representant al Rușilor, un general, sě-si iee drumul spre Rusia.

De astădată s'a continuat cu înfrățirea tuturor Slavilor și s'a continuat cu politica mare slavă acolo unde a fost întreruptă atunci. Pentru-că gimnasticii întruniți în Praga póte că tocmai gimnastică au făcut mai puțină, dar' cu atât mai multă politică. Un representant al Rusiei, earăși un general, a dat și în scris aceea ce altul póte-că nici întrě păhare nu o spunea, declarând într'o scrisóre publicată în ziare, că *Cehii pot sě conteze la sprijinul Rusiei totdéuna*, sě aibă deci încredere în Dumnezeul Rusiei, precum și Rusia are încredere în Boemia, inima imperiului Habsburgilor!

In alte timpuri astfel de declarațiuni platonice ar puté fi trecute cu vederea; dar' în vremile grele de astăzi ele au mare importanță și impun popórelor icuite printre Slavi mare precauţiune, pentru-că mare e pericolul care le ameninţă din partea slavismului ce devine din zi în zi mai tare.

Sĕ nu trecem cu vederea, — nici noi nici Magiarii, — că cu tótă diplomaţia austro-ungară, şi cu tótă învoială legată la Petersburg întrĕ Monarchul nostru şi Ţarul Rusiei, influinţa ruséscă devine tot mai puternică în Balcani, precum puternică e şì în Bulgaria şi acum şì în Sîrbia, stând astăzi ambele aceste state aşa zicênd sub guvernare ruséscă.

Unde mai punem stătuleţul Muntenegru, care stă la disposiţia Rusiei ca şi când ar face parte întregitóre din colosul dela Nord, şi la legăturile ce le are acum principele Muntenegrului cu Italia, cari probabil vor face, ca ideia cu declararea *Albaniei* de independentă sĕ fie realisată şi sĕ fie pus în fruntea noului stat ca domnitor prinţul *Mirco* al Muntenegrului: şi iată că avem o idee destul de clară despre înspăimântătórea estindere a slavismului în jurul nostru.

Ar fi deci timpul suprem sĕ încépă Magiarii altă politică faţă de Români, pentru-ca prin atitudinea lor sĕ ne atragă pentru a ne uní forţele întru apărarea comună faţă de primejdia care deopotrivă ne amenință pe noi şi-i amenință şi pe ei.

Nu *imperialismul magiar* deci, ci o înţelegere frăţéscă româno-magiară e astăzi necesitatea arḑĕtóre în statul nostru!

Desvoltarea unei teme

de

Invĕţ. Nicolae Simulescu.

(Urmare).

2. *Remuneratia neînsemnată şi modul plătirei aceleia* asemenea este causa puţinei însufleţiri ce se póte observa în activitatea învĕţătoriului român.

Mulţi tineri se vor fi dedicat acestei carieri cu simţeminte curate, cu dorul precis de a lucra din tóte puterile lor pentru înaintarea culturală a poporului nostru, şi eşiţi din şcólă, pregătiţi în deajuns pentru acéstă carieră, în ilusii dintrĕ cele mai nobile, vor începe activitatea lor cu multă abnegaţie de sine, cu mult zel şi cu deosebit interes.

Mai târziu însĕ pe lângă tot zelul, pe lângă tot interesul şi pe lângă tótă voinţa de muncă, lovindu-se zilnic de miseria şi scăderile ce-i ofere oficiul sĕu de care în institut atâtea ilusii legase şi pentru care atâtea planuri măreţe ţesuse în gândul sĕu, va începe a slăbí în activitatea sa.

E ştiut, că salariile învĕţătoresci, cu de tot puţine escepţiuni, se plătesc din repartiţie pe popor, ear' că poporul nostru, care în cele mai multe părţi ţine şcóla de o sarcină fără folos, numai de tot greu e aplecat a o plăti şi mai peste tot locul cu mari greutăţi.

Aşa dar' de câte-ori, la insistinţa învĕţătoriului, căruia de luni, ori póte de ani nu i-s'a plătit salariul, se încércă încassarea impositului pentru şcólă, poporul face formală revoltă, formală revoluţie!

Şi pe a cui cont?.. Pe al învĕţătoriului! Cu acéstă ocasie câte neplăceri nu se întêmplă întrĕ învĕţătoriu şi popor; câte expresii nemeritate, îndârjite şi dejositóre nu-şi aude învĕţătoriul?

Fie-care om din sat se simte îndreptăţit a se declara în modul cel mai injurios asupra învĕţătoriului, care este sluga sa şi pe care prin urmare îl póte critica şi ofensa după plac.

Dacă învĕţătoriul, care vĕḑênd că cu neînsemnata remuneraţie ce în starea actuală o are, nu póte esista, cu deosebire fiind el şi om cu familie, cere un favor ori altul; dacă 'şi cere cuincvenalul, bani de cuartir ori grădină, tóte prevĕḑute de lege, e mereu şicanat, mereu vorbit, mereu ocărît.

Şi nu numai poporul îi face învĕtătoriului român greutăţi şi se opune la o mai bună remuneraţie a muncii lui, ci şi cei chemaţi a ridica starea lui.

După ce guvernul ţerii la 1892 a dispus, ca pentru regularea salariilor învĕţătorilor confesionali sĕ li-se plătéscă pe lângă suma fundamentală de 600 cor., şi adausul de etate după un serviciu de 5 ani fără privire la aceea, că înv., a servit în decursul acelui timp la una sau la mai multe şcóle, Preven. Sinod archidiecesan a adus conclusul, ca sĕ se dee numai aceluia, care în una şi aceeaşi comună a servit neîntrerupt 5 ani.

La 1898, când cuincvenalul învĕţătoriului a fost pus în aplicare, n'a fost ziar român din patrie care sĕ nu vorbéscă de greutatea nespus de mare ce se creiază comunelor prin plătirea aceluia, cercând a îndemna pe înv. a nu reflecta la el, deşí bine ştiiau, că înv. şi aşa e cât se póte de slab plătit şi deşí puteau calcula că cuincvenalul înv. nu póte forma greutate unei comune întregi.

Şi unde-'l duc acestea pe învĕţătoriul român cu tóte pretensiunile cele mari ce se aştéptă dela el, ca sĕ facă în şcólă progres, sĕ conducă cântările în biserică, sĕ ţină şcólă de repetiţie, sĕ ţină prelegeri de economie în legătură cu grădina şcolară, sĕ misce viéţa naţională prin producţii, petreceri prin a da exemplu altora, că se interesézǎ de tóte trebурile naţionale, prin a duce o viéţă — după pretinsa sa posiţie — de luminător al poporului atât în casa sa, cât şi în lume?

Póte el óre îndeplini tóte acestea cu un salariu atât de modest şi şicanat zilnic?

Hotărît, că nu!

Ce urmézǎ dar'? O descurajare completă faţă de oficiul sĕu, o apatie şi o nepăsare faţă de tot ce privesce şcóla.

Deşí vocea consciinţei va stârní de multe-ori în sufletul sĕu impulsul pentru urmarea cu zel în activitatea sa pe un moment, lovit de desele năcazuri ce intimpină, curênd va abandona ideia de muncă, distras şi sdrobit de influinţa lor, ceea-ce îl face sĕ urască chiar cariera sa.

In urma acestora, vĕḑênd învĕţătoriul că de o îmbunătăţire a sorţii sale pe acéstă cale nu póte fi vorba, pentru susţinerea sa şi a familiei sale şi pentru a afla şi o distracţie în chaosul năcazurilor ce îndură, va cerca şì alte ocupaţiuni. Intrat pe acéstă cale apoi tot interesul ce i-ar mai fi rĕmas şi pentru oficiul sĕu, se perde, luând loc interesul ce-'l află în ocupaţiunea laterală.

De acì apoi nepăsare şi neinteres faţă de activitatea ce e dator a o arĕta învĕţătoriul pentru cariera sa. (Va urma).

Revistă esternă

Bulgaria — regat. Ziariul „Odziv“ din Sofia, organ al partidului stambulovist, tractând apropiata visită a mare-ducelui rusesc *Alexandru Mihailovici* scrie următórele:

Conform informaţiunilor primite din cel mai autentic isvor, visita mare-ducelui Alexandru Mihailovici nu e numai formalitate gólă, cum voiesc s'o presinte foile oficióse. Pentru noi visita acésta e de mare însemnătate, căci va însemna o *pagină négră în istoria bulgară.* Scopul visitei e sĕ întăréscă învoéla aceea, conform căreia *porturile Burgas şi Varna au fost date Rusiei în arêndă pe timp nelimitat.* In schimb pentru acésta *principele Ferdinand va căpĕta titlul de rege.*

Prevedem, că se va da silinţă întru desmentarea acestei ştiri, dar' zadarnic, fapt fiind că învoeala s'a făcut încă în érna trecută, când ministrul de rĕsboiu *Paprikov* fusese la Petersburg. Mai lipsesce numai subscrierea învoelei, dar' şì acésta va urma în curênd.

*

Rĕsboiul Burilor. „Daily Mail“ din Londra publică cu datul de 8 Iuliu o telegramă din Bruxella de cuprinsul, că: în telegramele şifrate trimise lui *Krüger*, comandantul *Botha* a recomandat încheerea rĕsboiului pe basa condiţiunilor de pace oferite de *Kitchener*. La acésta Burii au ţinut sfat în Hilversum sub presidiul lui Krüger şi au hotărit, că întrĕ ori-ce împrejurări rĕsboiul trebue continuat.

Tot cu datul de 8 Iulie se telegrafézǎ din *Londra* următórele: Se svonesce că Mercurea viitóre se va ţiné consiliu de ministri, în care se vor sfătuí asupra mĕsurilor şi mijlócelor prin carì sĕ pună capĕt rĕsboiului cât mai curênd. Guvernul a primit informaţiuni, că conducĕtorii Burilor au hotărît sĕ continue rĕsboiul cu cea mai mare energie. Guvernul va concrede de nou lui *Roberts* comanda supremă asupra trupelor din Africa.

*

Călugări papistaşi în Bulgaria. In urma sancţionării legii despre congregaţiunile catolice, numĕróse orduri călugăresci, cari nu voesc sĕ se supună disposiţiunilor legii, trebue sĕ emigreze din Francia. După ce însĕ *Spania* şi *Portugalia*, cari şí aşa au destul nĕcaz cu turburările îndreptate contra preoţimei, li-au interzis imigrarea, probabil că se vor aşeza în Austria şi Belgia. Semnificativ pentru politica principelui *Ferdinand*, că a *învitat pe călugării asumţionişti sĕ se aşeze în Varna şi sĕ înfiinţeze şcólă şi biserică.* Invitarea fiind binevenită călugărilor, au şi început în Varna lucrările de clădire.

Bulgarii aflând despre acésta numai zilele trecute, întrégă opinia publică s'a resculat contra principelui. Preoţimea ortodoxă a împedecat cu forţa continuarea lucrărilor de clădire, ear' metropolitul a somat pe principele într'o scrisóre ţinută în termini fórte aspri, *sĕ revóce învitarea.* Cu greu se va puté însĕ stórce acéstă revocare, căci consulul francez din Sofia a luat deja posiţie hotărîtă contra revocării.

Dela Academia Română.

— Concursuri pentru Premii —

(Fine.)

XVIII. Premiul Statului *Lazăr*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Starea economică şi socială a României actuale. — (Decis. 3 Aprilie 1900).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1904.

XIX. Premiul *Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Poporul român din Ungaria şi Transilvania de la începutul secolului XVIII încóce. — (Decis. 25 Martie 1900).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1904.

XX. Premiul *Neuschotz*, de 2.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Istoria vămilor în România de la început şi până în zilele nóstre. — (Decis. 4 Aprilie 1900).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1904.

XXI. Premiul *Princesa Alina Ştirbei* se va decerne în sesiunea generală din anul 1906 pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Istoria României de la fundarea Daciei până la finele secolului present pentru usul şi întărirea simţemintelor patriotice ale tuturor cetăţenilor.

Premiul este de 8.500 Lei. în care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de minimum 30 cóle de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei.

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1905.

XXII. Premiul *Alexandru Ioan Cuza*, de 6.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1906 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Cari sunt regiunile ţĕrei cari ar puté fi irigate, avêndu-se în vedere rentabilitatea capitalului întrebuinţat, şi care ar fi sistemul de irigaţiune pentru fie-care regiune? Sĕ se facă pe aceste base un studiu amănunţit pentru o regiune de o suprafaţă de 5.000—10.000 hectare. — (Decis. 23 Martie 1901).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1905.

XXIII. Premiul statului *Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1906 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Istoria literaturii române de la Cantemir până la 1800. — (Decis. 23 Martie 1901).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1905.

XXIV. Premiul *Adamachi*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1906 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Fauna ichtiologică a României. — (Decis. 23 Martie 1901).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1905.

XXV. Premiul *Anastasie Fĕtu*, de 3.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1906 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Charta agronomică a României. — (Decis. 23 Martie 1901).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1905.

XXVI. Premiul *G. San-Marin*, în sumă de 2.000 Lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului (decis. 6 Martie 1895), se va decerne în sesiunea generală din anul 1906 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

Studiu asupra monopolurilor în România. — (Decis. 5 Martie 1901).

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1905.

XXVII. Premiul *Princesa Alina Ştirbei* se va decerne în sesiunea generală din anul 1910 pentru cea mai bună:

Carte de lectură pentru şcólele secundare.

Premiul este de 8.500 Lei, in care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de minimum 30 cóle de tipar garmond, în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei.

Terminul presentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1909.

NOUTĂŢI

Avis. Conclusele comitetului central electoral al comitatului Sibiiu asupra reclamaţiunilor referitóre la listele alegĕtorilor dietali din cele patru cercuri electorale din acest comitat pentru anul 1902 sunt espuse spre vedere publică în oficiul vicecomitelui în timpul din 20 pănă 30 Iuliu 1901.

*

Schimbări la seminariul din Arad. In „Bis. şi Scóla“ dto. 7 Iuliu st. n. cetim următórele: In vederea schimbărilor projectate pentru alimentarea dela internatele diecesane toţi prefecţii au fost absolvaţi. Fostii profesori Dr. Iustin Suciu şi Dr. Teodor Botiş au fost numiţi de profesori pe anul şcolar 1901/1902 cu salar de 1800 coróne, la catedrele unde erau şi până acum suplinitori. Conducerea institutului ped. teol. s'a încredinţat în mod provisor profesorului şi referent şcolar Roman *Ciorogariu.*

*

O nouă reuniune de înmormêntare. In vederea sporirii numĕrului membrilor înscrişi la reuniunea română de înmormêntare din Sibiiu direcţiunea a hotărît sĕ înfiinţeze o secţie nouă a acestei reuniuni, cu alţi 300 de membri, cari vor avé sĕ solvéscă taxa de înscriere 2 coróne şi taxele de câte 60 fileri după fie-care cas de mórte întêmplat întrĕ membrii secţiei. Duminecă după serviciul divin secretariul reuniunii de înmormêntare, dl V. Tordăşianu, aducênd acésta la cunoscinţa parochienilor de la biserica din strada-lungă şi arĕtând, că reuniunea a dat până acum peste 1000 coróne ajutoriu membrilor în cele 10 casuri de mórte întêmplate până acum, i-a îndemnat a se înscrie membri la secţiunea nouă. Cu aceeaşi ocasiune a îndemnat la înfiinţarea unei bănci poporale pentru ajutorarea economilor.

*

Feriţi-vĕ de agenţi. Sunt multe casurile, că ómenii nostri de pe la sate se lasă ademeniţi de agenţi de ai fabricelor din depărtări, ca sĕ comande maşini agricole, lăudate în fel şi chip de bune şi eftine, ear' după-ce têrguéla e făcută deja, storc de la ei contracte, obligaţiuni şi une-ori chiar şi cambii pentru suma cu cât au târguit marfa. Astfel se lasă prinşi în cursă, din care apoi numai cu mari pagube scapă; căci în loc de marfă lăudată li-se trimite marfă netrebnică, ear' preţul trebue sĕ 'l plătiască, fiind-că se legaseră înşişi prin contractul încheiat cu agentul. Mai anii trecuţi un ţeran din jurul Albei-Iulie trebuise chiar sĕ umble în mai multe rênduri pe la Budapesta, la judecată, pentru o maşină de îmblătit, comandată prin agent de la o fabrică de acolo, dar' care nu era de nici un folos. Tot din causa daraverilor cu agenţi s'au încurcat în vara acésta trei săteni din Ludoşul-mare, aşa că s'au păgubit cu peste 3000 coróne, fără sĕ pótă folosí barem maşina ce li-o trimisese fabrica; 1000 coróne au plătit şi trebue sĕ plătéscă şì restul, căci altcum li-se vinde averea.

Tot asemenea se lasă ómenii nostri ademeniţi şi din partea agenţilor de icóne, cari le pun în cârcă, pe preţuri piperate, icóne de nici un preţ şi nepotrivite pentru împodobirea unei case românesci. Credem deci că numai în interesul poporului va fi, dacă preoţii şi învĕţătorii vor căuta totdeauna sĕ sfătuéscă pe ómenii din comunele lor, ca dacă voesc sĕ cumpere maşini agricole de pildă, sĕ nu o facă acésta prin agenţi de pe la fabrice străine, ci sĕ mérgă înşişi la fabricele cunoscute din oraşele de prin apropierea lor şi acolo sĕ-şi alégă înşişi marfa şi sĕ facă têrg cinstit cu proprietariul însuşi. Fabrice cu nume bun sunt aprópe în fie-care oraş mai însemnat de prin ţinuturile locuite de Români, în Sibiiu de pildă sunt trei: Rieger, Wagner şi Török. Ear' în privinţa icónelor sĕ se adreseze la librăriile românesci, cari le vor pune bucuros la disposiţie icóne cu mult mai acomodate casei românesci, mai frumóse, mai de valóre şi totuşi mai eftine de cât cele îmbiate de agenţi străini. Portretul marelui metropolit Şaguna, al fericitului Gozsdu, al rĕposatului Miron, ale archiereilor nostri în viéţă şi peste tot icóne din viéţa nóstră românéscă se cuvin în casa românéscă, ear' nu spoituri străine.

*

Prinţul Mirko, al doilea fiu al principelui *Nichita* se avêntă la lucruri mari. Vrea sĕ fie *regele Albaniei.* Anume se scrie din Albania, că agenţi secreţi ai prinţului Mirko cutreeră ţéra agitând pentru *proclamarea independenţii Albaniei* şi *alegerea lui de rege.*

*

Candidaţi de notari. La cursul administrativ comunal din *Cluj* au fost admişi la esamenele de cualificaţiune, ţinute în 2—6 Iulie 53 absolvenţi, întrĕ cari 13 Români. Dintrĕ Români au făcut examenul cu distincţiune Traian Todea şi Iosif Genţ, cu *fórte bine* George Maroşan, Alexandru Palageşiu, Marian Popa, Cornel Grădina, Cornel Măcelariu şi Aurel Raţiu cu *suficient* N. Duca şi Aurel Popa. Doi au fost relegaţi la examen de emendare după 3 luni, ear' unul după 6 luni.

*

Dalai-Lama nu a mers la Petersburg. Ştirea dată de tóte ziarele europene despre călĕtoria papii buddhist la Petersburg nu este esactă. Nu *Dalai-Lama*, ci numai o delegaţie a lui a sosit zilele acestea în capitala Rușiei.

*

Necrolog. Subscrişii cu inimă frântă de durere aducem la cunoscinţa tuturor cunoscuţilor, că preaiubitul nostru soţ, tată, socru şi moş, *Iosif Şuiaga* paroch gr.-or. în Lăpusnic, după un morb lung şi greu, în 24 Iuniu (7 Iuliu) la 5 óre 20 minute diminéţa, în al 60 lea an al etăţii şi 33-lea al preoţiei, împărtăşit fiind cu Sfintele Taine, şi-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului.

Rĕmăşiţele pământesci ale neuitatului defunct, după îndeplinirea ritualelor bisericesci, s'au depus spre eternă odihnă Marţi în 26 Iuniu (9 Iuliu) la 2 óre p. m. în cimiterul gr.-or. din loc.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată. Susana Şuiaga n. Popoviciu ca soţie. Asinefta, Victoria, Mariţi, Lucreţia, Emanuil şi Iulia ca fii. Romul Raca, Ioan Crişan, Andron Bogdan, Aron Gostae, Lucreţia Şuiaga n. Gila şi Toma Roşiu ca gineri şi noră. Cornel, Victor, Livia, Viorel, Eugen ca nepoţi şi nepóte.

*

„Amicul bolnavilor tuberculoşi“. Dl I. G. *Popescu* din *Craiova* (România) distribue gratuit broşura sa întitulată „Amicul bolnavilor tuberculoşi“ (ofticoşi). Cei cari doresc sĕ aibă acésta broşură sĕ se adreseze prin o carte poştală dlui Popescu.

*

Secerători ucigaşi. Secerătorii angagiaţi pe moşia „Kutaspuszta“ din comitatul Bács a proprietarului Bogdan Petrovics au ucis pe vechilul moşiei, din causă că înainte de începerea cu seceratul îi mânase la alt lucru pe care ei nu voiau sĕ-'l facă. Vechilul li-a oprit estradarea merindei până ce vor îndeplini lucrul la care 'i pusese, la ce lucrătorii s'au dus sĕ iee din cămară merindea cu forţa. Vechilul şi servitorii s'au opus, lucrătorii însĕ au năvălit cu ciomege şi au bătut pe vechilul până l'au lăsat mort. Servitorii au fugit în sat sĕ aducă gendarmi, cari au legat apoi în lanţuri pe toţi părtaşii la omor şi i-au dus la temniţă. După vechil au rĕmas patru copilaşi mititei şi mama lor, cari au fost martori oculari la uciderea tatălui lor.

*

Ciuma în Constantinopol. Zilele trecute s'au ivit în Constantinopol două casuri de îmbolnăvire cu simptóme de ciumă. Din causa acésta autorităţile din Sofia au dispus carantină de unsprezece zile pentru călĕtorii sosiţi din Turcia.

*

Ştiri mĕrunte. Duminecă după amiazi s'a ţinut la internatul-orfelinat din Braşov, susţinut de reuniunea femeilor române de acolo, esamenul practic din croitorie şi menagiu; succes fórte bun. — Regele *Cristian* al Danemarcei, a sosit Duminecă la Ischl. — Din *Pâncota* va merge la ministrul de interne o deputaţiune monstră, cu plânsóre contra notariului. Deputaţiunea va călĕtori cu tren separat. — Fiul colonelului Lothar *Allram*, cadet în anul IV. în Biserica albă din Moravia, cu ocasiunea esercitiilor de călărit a cazut de pe cal atragêndu-şi contusiuni aşa de periculóse, în cât a doua zi a murit. — Profesorul de la facultatea de medecină din Berlin, renumitul Dr. Rudolf *Virchow* îşi va serba la 15 Octobre iubileul de 80 de ani ai vieţii sale. Ca representant oficial al facultăţii de medicină din Bucureşti va lua parte la acest iubileu profesorul Dr. Toma Ionescu. — In 22 Iulie n. va fi dat comunicaţiunii noul pod de fer peste Murĕş al Lipovei.

Notă.

S'a lăţit printre unii parochi vorbă, că s'ar împărţi deja întregirea dela stat pe sem. I al anului curent şi în acéstă speranţă unii au călătorit chiar până la Sibiiu, avênd lipsă de bani. Spre a evita facerea de spese zadarnice notificăm tuturor pe cari îi privesce, că întregirea pe întreg semestrul I al anului present încă n'a sosit, deci nu se póte nici destribui. Când va fi aci,vom vesti acésta cetitorilor nostri.

Raport general

despre activitatea societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ pro anul societariu 1900/1901.

(Urmare.)

II.

Averea societăţi.

1. Biblioteca.

Biblioteca la începutul anului societariu 1900/1 a numĕrat 2641 opuri în 3710 volume. Acest numĕr a crescut în decursul anului cu 99 opuri în 199 volume, donate de următórele corporaţiuni şi p. t. persóne singuratice:

1. Ministrul reg. ung. de culte şi instrucţiune publică: *a)* Jelentés az 1899 évi műkődéséről; *b)* Külön lenyomat.

2. Academia română: *a)* Analele academiei 1898—1900 tom. XXI—XXXII. *b)* Analele academiei (index alf) v. XI—XX; *c)* Studiu istoric asupra Chiliei şi cetăţii de baltă, de Nicolau Iorga; *d)* Andreiu baron de Şaguna — discurs de recepţiune de N. Popea episcop. *e)* Viaţa şi activitatea protosincelului Naum Rîmniceanu, de C. Erbicean; *f)* Studiu asupra pelagrei, de Dr. I. Neagoe; *g)* Publicaţiunile fondului „Adamachi“.

3. Consistoriul archidiecesan gr.-or. român: Protocolul sinodului archidiecesan pro. 1900.

4. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român:

Povestiri din viaţa ţĕranilor de I. P. Reteganul.

5. Direcţiunea gimnasiului rom. gr.-or. din Braşov:

Conferenţele pedagogice ale corpului prof. din Braşov.

6. Direcţiunea şcólei civile de fete a „Asociaţiunii“ pentru literatura rom. şi cultura poporului român:

Programa şcólei civile de fete a Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

7. Direcţiunea gimnasiului ev. luth. Sibiiu.

Programa gimnasiului ev. luth. din Sibiiu pe anul 1899/900;

8. Reuniunea sodalilor români din Sibiiu: *a)* Anuarul I al reuniunii sodalilor români din Sibiiu 1900. *b)* Industrialisarea fructelor, de Dr. M. Popovici.

9. Iuliu Bardosi insp. reg. ung. în pens. în Sibiiu: *a)* Zur Bekämpfung der socialen Noth 1897; *b)* Zece Maiu, discurs de D. A. Sturdza; *c)* Vortheile des Beamten-Vereins Wien 1881. *d)* Der erste allgem. Beamten-Verein de Dr. R. Schwingenschlögel. *e)* Lebensversicherung.

9. Ilarie Chendi: *a)* Ziua învierii ep. dram. de H. Ibsen traducere de Chendi-Sandu; *b)* Ioan Botezătoriul, dramă, traducere de Sandu-Chendi.

10. Paul Cotoţiu canc. cons. metr. Sibiiu. *a)* Desbinarea bisericei române din Ardeal de Al. Popp. *b)* Vechia metropolie rom. de N. Popea. *c)* La morminte de eroi de D. Sturdza. *d)* Serbarea aniversală a academiei române. Bucuresci 1891. *e)* In contra socialismului, de H. Spencer. *f)* Desvoltarea primatului papal, de Sim. Popescu.

11. Dr. Elie Cristea secretar cons. în Sibiiu: Istoricul episcopiilor noue de I. Ardelean.

12. Ioan Cristea, tipograf Sibiiu: Das Buch für Alle. Leipzig 1899.

13. Demetriu Cunţan prof. sem. Predicatoriul, organ bis. 1857.

14. Dr. Cor. Diaconovich, I. secret. al Asociaţiunii pentru literatura rom. etc. Enciclopedia română (continuare).

15. Maria Hahn din Sibiiu: *a)* Der Erbschleicher. *b)* Geständnisse einer hübschen Frau. *c)* Illustrirte Kronik der Zeit (28 fasc). *d)* 11 romane în fascicole (separate).

19. Gavriil Hango, spiritual la penitenţiariul reg. din Gherla: A romai birodalom képe, de Thierry-Cs·ki.

17. Nicolau Ivan asesor cons. în Sibiiu: O pagină din lupta nóstră pentru esistenţă (articoli din Telegraful român) de N. Ivan.

18. Dumitru Lăpĕdat dir. scol. în Sĕlişte: Raportul general despre şcóla din Sĕlişte pe anul 1899/900 de D. Lăpĕdat.

19. Silvestru Moldovan, red. Tribunei: *a)* După 10 ani de luptă naţională de N. Novac; *b)* Dialectul săsesc de Dr. N. Grigoravitza; *c)* Lupta pentru drept de T. V. Păcăţian; *d)* Tragedia Calvariului de H. Bolo; *e)* Din tainele vieţii, novele.

20. Teodor Orlea compt. în Câmpeni: 1848. Zile revoluţionare de Golescu Vartic.

(Va urma).

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Rĕportul“ al XXXVIII-lea despre gimnasiul superior fundaţional din *Năsĕud* pe anul şcolar 1900—1901, publicat de directorul substitut Ion Ghetie. Cuprinde; necrologul profesorilor Octaviu *Bariţiu* şi Ioan *Lupóe*, rĕposaţi în cursul anului şcolar espirat; cuvêntul funebral rostit de profesorul I. *Pĕcurariu* cu ocasiunea înmormêntării profesorului Oct. *Bariţiu*, şi a profesorului I. Lupóe, apoi obicinuitele date şcolare, din cari estragem următórele: personalul didactic a fost compus din 16 profesori ordinari şi patru catecheţi, medic gimnasial a fost Dr. Emil Filipan; elevi au fost inscrişi 293 ordinari şi 8 privatişti (cl. I. 67 ordinari, 1 privatist, cl. II. 39, cl. III. 36, cl. IV. 33, cl. V. 30 ordinari şi 1 privatist cl. VI. 30 ordinari şi 1 privatist, cl. VII. 23, cl. VIII. 35 ordinari şi 5 privatişti. Din acestia în cursul anului au repăşit 12 şi a rĕposat unul, rĕmânênd 288. Dintrĕ acestia au fost: gr. catolici 211, gr. or. 66, rom. catolici 5, luterani 1, calvini 1. israeliţi 4; după limba maternă: români 279, magiari 6, germani 3. Clasificaţi la finea anului: din purtarea morală 228 cu calcul „bună“, 52 „legală“; din studii 18 cu eminenţă, 27 cu bun, 153 cu suficient, 67 cu nesuficient din câte un studiu, 5 cu nesuficient din câte două studii şi 21 cu nesuficient din mai multe studii. La esamenul de maturitate au fost admişi 37, dintrĕ cari au obţinut calcul general „bine matur“ 4, „matur“ 22, „matur cu eminenţă“ 1 (Moisil Tudor), relegaţi la emendare după trei luni 6, la repeţire după un an 4. Şi-au ales carieră: teologică-filosofică 3, teologică 11, medicină 5, militară 4, silvicultură 1, juridică 5, practica notarială 2, postă şi telegraf 1, technică 1, filosofică 1 belearte 1, comercială superióră 1, carieră practică 1.

Au fost stipendiaţi, din diferite fundaţiuni, 12 inşi, ajutaţi cu câte 10 coróne de la societatea de ajutorare „Vasilie Naşcu“ 14, scutiţi de plătirea didactrului de câte 6 coróne au fost 39. Pe lângă fondul central şcolastic din districtul Năsĕudului, din care se susţine gimnasiul şi din care în anul şcolar espirat s'au cheltuit pentru trebuinţele gimnasiului 39.844 coróne si 48 fileri, gimnasiul dispune şi de următórele fonduri, fundaţiuni şi deposite: fondul pentru ajutorarea elevilor în cas de morb (12.719 cor. 35 fil), fondul recuisitelor de învĕţământ (11.084 cor. 75 fil.), fondul bibliotecii şi societăţii elevilor (10.238 cor. 89 fil), depositul „Teodor Dumbrava“ pentru punerea unei cruci la mormêntul rĕposatului profesor Dumbrava (204 cor. 96 fil), depositul pentru estradarea testimoniilor şcolare (294 cor. 23 fileri) şi depositul de taxe încassate dela elevi în 1900 pentru fondul de pensiune regnicolar al profesorilor (1812 coróne), fondul societăţii de ajutorare „Vasilie Naşcu“ (7322 cor. 90 fil) şi fondul pentru monumentul V. Naşcu (889 coróne şi 6 fileri.

Biblioteca profesorilor constă din 3246 opuri în 4427 volume, ear' a elevilor din 1465 opuri în 1722 volume.

FELIURIMI

Cavalerismul arabului. Un esplorator african spune în cartea sa că într'un oraş oriental udându-şi florile din feréstă, au curs câţiva picuri de apă jos şi a trezit pe un arab care durmea la stradă. Esploratorul s'a retras grabnic, ear' arabul a sărit sus înfuriat şi nevĕzênd în feréstă pe nimeni a strigat următórele:

— Dacă eşti moşneag, te despreţuesc; dacă eşti femeie bĕtrână, te ert; dacă eşti om tiner, te blastĕm, ear' de vei fi o fată fecioară, îţi mulţămesc pentru-că m'ai udat!

*

Puterea melcului. Vestit până acum din causa tardivităţii mişcărilor sale, melcul de aci în colo va fi vestit şi prin puterea sa. S'a constatat că dintrĕ tóte animalele melcul e relativ cel mai tare. Pe lângă că-şi duce casa în spate, mai e în stare sĕ ducă în spate ori sĕ tîrăe după el povară aşa de mare, cum — în raport cu mărimea trupului — nici un alt animal nu póte. Acésta s'a dovedit prin următoriul esperiment: In Paris doi băieţi îşi făceau joc cu un melc, şi pentru a-i proba puterea au pus pe căsulia lui ponduri mititele de plumb; melcul a mers înainte ca-şi-cum n'ar fi avut pe spate nici o povară străină. Ca continuare a esperimentului l'au înhămat la un cărucean anume făcut şi au încărcat căruceanul cu pietri, aşa că greutatea lui era de patru chilograme. Melcul a tras după sine căruceanul fără nici o sforţare. — Considerând că melcul cântăresce 40 grame, în casul de faţă a tras după sine o povară *însutit mai mare* decât greutatea trupului sĕu.

Care alt animal ar puté-o óre face acésta?

Din public.*)

Mulţămită publică.

Evlavioşii creştini din comuna bisericéscă *Săcel*, protopresbiteratul Seliştei: Niculae Idu şi soţia sa Ana au dăruit bisericei un rênd de vestminte în valóre de 120 cor., şi o cădelniţă de argint de china în valóre de 24 cor., Gligor Dancu a procurat un clopot în valóre de 30 cor., pentru şcóla de curênd reparată; Gligor Băcilă a suportat spesele cu poditul altariului în sumă de 40 cor., procurând totodată şi un apostol cu litere latine şi două octoice în valóre de 12 cor. 80 fil., Elisaveta I. Dancu, 2 sfesnice de argint de china, pe prestol, în valóre de 24 cor., vĕduva preotésă Maria Platoş, 2 sfeşnice împĕrătesci de lemn frumos lucrate, în valóre de 50 cor., Niculae Popa şi soţia sa Maria o icónă a ss. arch. Mihail şi Gavriil în valóre de 20 cor., Gligor Dicu şi soţia sa Stana, un rênd de perdele la uşile împĕrătesci, un sfesnic cu 3 braţe pe prestol şi 2 icóne (S. Nicolae şi Costantin cu Elena) tóte în valóre de 49 cor., Paraschiva Itu din Vale, o cruce frumósă de argint de china, pe prestol, în valóre de 18 cor., Niculae Platoş o catedră pentru cântăreţii din strana dréptă, în valóre de 16 cor.

Pentru aceste frumóse daruri, subscrisul mĕ vĕd plăcut îndemnat a esprima şi pe acéstă cale călduróse mulţumite marinimoşilor creştini; bunul Dzeu sĕ le rĕsplătéscă cu prisosinţă jertfele aduse pe altariul Domnului. Fie, ca nobilele lor fapte sĕ afle mulţi imitatori întrĕ credincioşii nostri.

In numele comitetului parochial.

Aron Flucuş
paroch şi preş. al comit. parochial.

ad. Nr. 352/901. [110] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia vacantă Cristur, protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre care concurenţii 'şi pot lua informaţiuni dela comitetul parochial sau dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre pentru a cânta, respective a celebra şi cuvênta.

Deva, 18 Iunie 1901.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr.-or. al Devei.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 250/1901 [105] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul *Sĕliştei* se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Aciliu*, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. cuartir şi lemne.
2. *Alămor*, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. şi cuartir.
3. *Gurarîului*, douĕ posturi de învĕţători, fie-care cu salar de 600 cor, relut pentru grădină, 20 cor. şi cuartir natural eventual 40 cor.
4. *Tilişca*, uu post de învĕţător cu salar de 600 cor. plus 100 cor. relut de cuartir şi lemne sau cuartir şi lemne în natură.
5. *Topârcea*, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. relut de cuartir 40 cor. şi folosinţa unui agru a cărui venit anual e 40 coróne.
6. *Vale*, douĕ posturi de învĕţători, fiecare cu salar de 600 cor. şi cuartir.

Cei ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători la strană, eventual a forma cor bisericesc cu copiii de şcólă.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sĕlişte, 21 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

---

ad. Nr. 362/1901 [109] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia vacantă *Bacia,* protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt: cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari venite concurenţii 'şi pot lua informaţiune dela comitetul parochial, séu dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi aşterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre, oficiului protopresbiteral în terminul indicat, şi sĕ se presenteze în sânta biserică în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre pentru a cânta, respective, a celebra şi cuvênta.

Deva, în 22 Iunie 1901.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 78/1901. [108] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului şi preliminariului de clădire aprobate de Venerabilul Consistoriu archidiecesan sub Nr. 2863 Epitr. din 1896, **comuna bisericéscă Vurpĕr** (Vurpod) dă în întreprindere **edificarea turnului bisericei** pe cale de licitaţie publică minuendă, ce se va ţiné pe ziua de *8/21 Iuliu a. c.* în şcóla gr.-or. din loc.

Preţul strigărei este 3621·30 coróne, în care sumă este socotit şi materialul de clădit.

Licitanţii au a depune vadiu de 10%.

Planul şi preliminariul se pot vedé la oficiul parochial gr.-or. din Vurpĕr, precum şi condiţiunile de licitare ori-şi-când.

Vurpĕr, 22 Iuniu, 1901 v.

Nicolae Maniţiu paroch şi preşed. **Toma Nistor** notariu.

Nr. 703.

Vidi!

I. Papiu
protopresb.

Nr. 95/1901. [106] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Edificarea a doue sale de învĕţămênt pentru şcóla populară gr.-or. din comuna Brad se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei publice minuende, ce se va ţiné în *1/14 Iuliu c.* la 11 óre a. m. în localul şcólei.

Preţul strigării este de cor. 8103.10.

Licitanţii au sĕ depună vadiul de 10%.

Planul şi preliminariul de spese se pot vedé la oficiul parochial.

Brad, la 15/27 Iuniu, 1901.

Preşedintele comitet. parochial.

Nr. 471—901 [95] 3—3

Concurs

Pentru întregirea mai jos însemnatelor posturi învĕţătoresci dela şcólele române gr.-or. din tractul Orĕştiei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Beriu*, cu salariu anual de 600 cor., solviţi din cassele bisericilor Beriu şi Sereca în proporţie de 420 şi 180 cor., cuartir în edificiul şcólei şi lemnele necesare pentru şcólă şi învĕţătoriu, cari se vor da din partea ambelor comune.
2. *Bozeş*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune şi eventual ajutor de stat, cuartir şi lemne de încăldit.
3. *Dêncul-mare*, cu salariu anual de 600 cor. solviţi din repartiţiune, cuartir şi lemne.
4. *Ludeşti*, cu salariu de 600 cor., solviţi în rate trilunare decursive, cuartir liber în edificiul şcólei şi grădină de 500 □ stângini, lemne pentru şcólă şi învĕţătoriu.
5. *Mermezĕu-Văleni*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune, cuartir şi lemnele de lipsă.
6. *Renghet*, cu salariu de 600 cor., solviţi din cassa bisericei, 4 stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul şcólei.
7. *Romoşel*, cu salariu de 600 cor., solviţi din cassa bisericei, 4 stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul şcólei.
8. *Simeria* (Piski), cu salariu anual de 600 cor., cuartir liber în edificiul şcólei şi lemnele necesare.
9. *Tămăşasa*, cu salariu de 600 cor. din repartiţiune şi eventual ajutor de stat în sumă de 100 cor., cuartir şi lemne.

Cei cari vor fi aleşi sau instituiţi, sunt datori a cânta Dumineca şi la sĕrbători în strană şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică, spre a-'şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Orĕştie, 8 Iuniu 1901 v.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Orĕştiei în conţelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Domşa
protopresbiter

Un tinĕr român cu cel puţin *douĕ clase reale sau gimnasiale* se aplică imediat ca

practicant

în Librăria Tipografiei archidiecesane pe lângă condiţiuni favorabile. Prospecte frumóse pentru viitor.

A se adresa către

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu (Nagyszeben).

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10.—		2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		Budapesta (gara centrală).		7.10	1.10	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		Szolnok		3.22	11.12	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		P. Ladány		12.54	Arad	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.18	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.08	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	Maria-Rodna	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.30	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	7.28	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadăşul-ung.		6.54	Pişci	7.37	
8.83	3.50	6.59	5.55	sos.	Cluş	pl.	6.13	6.05	7.—	11.01
8.50		8.30	6.11	pl.		sos.	5.24	5.45	6.45	10.46
9.07	4.20	8.59	6.27		Apahida		5.02	Comunicaţ. dir. Buc., Pred., Braş. Teiuş, Arad, Bpsta	6.27	
10.14	4.41	10.29	7.26		Ghiriş		3.40		5.12	9.23
10.44	5.53	11 16	7.50		Cucerdea	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.24	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.33	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.40	11.50			Vinţul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	6.48	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.11	12.46	8 32	sos.	Teiuş	pl.	2.07	3.33	3.38	8.06
12.24	7.32	1.43	8.37	pl.		sos.	1.42	3.18	3.02	8.00
12.53	Dela 1 Iunie circulă Duminecă şi în serbători gr.-or. precum şi în fie-care Joia dela Braşov la Sinaia.	2,17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaş (ungh. Têrnavei)		12.56	2.52	2.26	7.35
1.14		2.36			Blaş		12,49	2.51	2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	Copşa-mică	pl.	11.50	2.16	1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14	2.14	1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaş		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24	1.42	12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	Sighişóra	pl.	9.45	1.14	11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35	1.07	11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Haşfalĕu		9.12	12.53	11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44	11.54	10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apaţa		6.38	11.11	8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	Braşov	pl.	5.08	10.26	7.48	2.45
3.55	6.55	11.—	2.19	pl.		sos.	9.27	10.14	5.00	2.18
4.40	7.47	12.26	3.01		Timiş		8.47	9.30	4.05	1.42
5.10	8·19	1.11	3.31		Predeal		8.20	9.12	3.32	1.12
11.55 Buc.	10·25 Sinaia	8.05	9.10	sos.	Bucuresci	pl.	3.05	5.40	7.50	9.15

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.30	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6·50	10.00	2.15		Budapesta (gara centrală).		6.10	1.10	7.20	9.40
10.56	8.46	1.—	4.15		Szolnok		2.49	11.19	4.13	7.32
3.55	11.51	6.05	7.11	sos.	Arad	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35	7.18	pl.		sos.	8.57	8.08	10.50	4.06
4.42	—	6.46	—		Glogovaţ		8.45	—	10.38	—
5.03	-	7.06	—		Gyorok		8.24	—	10.14	—
5.14	—	7.16	—		Pauliş		8.12	—	10.00	—
5.35	12.49	7.29	7.56		Maria-Radna		7.57	7.30	9.45	3.27
5 37	—	7.55	—		Conop		7.22	—	9.15	—
6.13	—	8.11	—		Bêrzavà		7.05	—	8.57	—
6.58	1.46	8.51	8.54		Soborşin		6.75	6.34	8.15	2.31
7.27	2.05	6.19	9.11		Zam		5.50	6.08	7.41	2.05
7.52	—	9.43	—		Gurasada		5.23	—	7.16	—
8.08	3.27	—	6.33		Ilia		5.13	5.45	7.06	1.39
8.26	—	9.52	-		Branicica		4.49	—	6.43	—
8.52	2.54	10.42	10.00		Deva		4.27	5.19	6.20	1.12
9·06	3.06	10.46	10.11		Simeria (Piski)		4.12	5.08	6.05	1.00
9.52	3.32	11.35	10.43		Orĕştia		3.33	4.36	5.29	12.12
10.16	—	11.56	—		Şibot		3.13	—	4.55	11.57
10.38	4 00	12·16	11.11		Vinţul de jos		2.53	4.09	4.34	11.40
10.54	4.26	12.34	11.23		Alba Iulia		2 33	3.57	4.17	11.83
11.30	—	1.05	11.45	sos.	Teiuş	pl.	2.	3.33	3.43	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.30	7.10	pl.	Copşa mică	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.58	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.56	11.01
4.12	7.04	1.20	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		Sibiiu		—		Cic. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.33		2.	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6.01		7.15
8.34		6.35	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timişóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.09	pl.	Arad	sos.	10.43	3 44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9 43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timişóra	pl.	8.25	2.00	9.10	—

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 72 Sibiiu, Sâmbătă 30 Iuniu (13 Iuliu n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Deschidem abonament nou, pe jumĕtatea de an ce urméză, cu prețurile indicate în fruntea foii, și rugăm pe vechii abonenți sĕ-și renoiéscă cât mai grabnic abonamentul, pentru-ca sĕ nu se facă întreruperi cu espedarea foii. Totodată îi rugăm sĕ stărue pentru lățirea ziarului nostru, chemat a lucra și în viitoriu cu tot zelul la înaintarea poporului nostru pe tóte terenele, special însĕ pe cel bisericesc și școlar.

Admiuistrația.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

IX.

Imperialism magiar!

Ar trebui sĕ numim temerară acéstă ideiă, dacă nu ar fi atât de absurdă.

Ungurii lucră de 34 ani la *consolidarea* și *unificarea* acestui stat și astăzi stau încă tot acolo unde au stat înainte cu 34 ani.

Harta etnografică a Ungariei nu s'a schimbat de loc, ear' istoria universală își face drumul sĕu conform proverbului arab: cânii latră, caravana merge înainte.

Deja cu așa numita *consolidare* a statului stau lucrurile fórte prost. Procesul de *asimilare* nu înaintéză de loc, și anume din causa, că nu esistă premisele indispensabile dela cari depinde posibilitatea asimilării: maioritatea covîrșitóre numerică și *superioritatea culturală*.

Că Ungurii în comparație cu celelalte popóre nu sunt nici în maioritate absolută, e lucru cunoscut; ear' ce privesce *superioritatea culturală*, earăși știm cu toții fórte bine cum stăm, numai Ungurii nu o cam știu, căci gărgăunii băgați în capul lor din partea ovreimei într'atâta i-au orbit, încât nu mai sunt în stare sĕ judece obiectiv. Dacă nici cu *„consolidarea“* nu merge, atunci cum țin Ungurii de posibilă crearea unui *imperiu magiar?*

Dar' nu se află în Ungaria nici politician, nici chiar gazetar, care sĕ crédă realisabilă ideia *imperialismului magiar*; și acéstă idee nici nu se propagă cu tendința, ca ea vre-o dată trup sĕ se facă. Ovreimea internațională pregătesce earăși o lovitură în contra vieții economice a acestui stat și pentru ca planul sĕ succédă e de lipsă, ca *„rassa singură alcătuitóre de stat“* sĕ fie din nou îmbătată cu apă rece.

După ce partidul liberal este sprigânitorul credincios al tuturor atentatelor îndreptate în contra bunăstării materiale a statului și a cetățenilor sĕi, este evident, că partidul liberal e nu numai dușmanul nemagiarilor, ci și cel mai mare dușman al magiarilor. Asta au înțeles'o și Ungurii atunci, când în urma agitațiunilor lui *Istóczy* și *Komlósy* s'a pornit în acéstă țéră un puternic curent antisemitic; dar' ovreii au știut fórte bine ce sĕ facă cu acésta mișcare periculósă pentru ei: au corupt pe conducĕtorii mișcării; *Istóczy* a dispărut de pe plan, ear' *Komlósy*, preotul catolic, e deputat până în ziua de astăzi în partidul liberal, și mișcarea însași a fost atât de compromisă, încât cel puțin timp de 20 ani nici nu se mai póte gândi la reînceperea unui curent antisemit, deșí poporul magiar este cel mai antisemit din tóte popórele cari locuesc acest regat.

Din tóte cele espuse resultă, că partidul liberal nu represintă pe Unguri din simplul motiv, că Ungurii nu aleg deputați liberali; dar' nu represintă nici pe nemagiari, earăși din simplul motiv, că nemagiarii abstrăgênd dela Germani, *se pórtă pasivi la alegerile dietale;* și astfel deputații liberali nu pot fi priviți de representanța alésă de nemagiari, deși din ale acestor cercuri electorale se recrutéză aprópe întregul partid liberal.

Liberalii nu represintă deci nici o naționalitate, nici o confesiune, nici o classă, și nici un strat al poporațiunei acestei țeri; dar' represintă partidul liberal pe *„haute finance“* — milionarii și *„börseanii“* regatului ungar, deci interesele ovreimei internaționale, — ear' întru cât se póte, interesele private ale singuraticilor membri.

După ce nu este nici drept nici echitabil, ca mica clică de milionari ovrei, o societate de esploatare a regatului ungar, care aici și-a câștigat averile colosale pe cari se baséză puterea sa, sĕ aibă în parlamentul Ungariei o representanță de 247 deputați; ba considerând că legile țerei în general nu acórdă și nu garantéză classei celei mai avute nici o representanță specială parlamentară, este evident, că partidul liberal esistă de 34 ani în acéstă țéră fără a avé cel mai mic drept de esistință.

Dar' dacă acest partid, în lipsa vre unei base de drept a esistinței sale, s'ar fi silit a ridica cel puțin nivoul cultural moral și economic al acestei țeri și al locuitorilor ei, atunci nu mi-ar fi venit în minte sĕ discut îndreptățirea esistinței sale; dar' tóte acestea nu s'au întêmplat, pentru-că nu numai că dela 1867 încóce nu am înaintat (toți locuitorii acestei țeri) în nici o privință, ci din contră am decăzut mai cu sémă în privința *morală* și *economică* în mod înspăimântător, și nu numai nemagiarii, *ci și Magiarii*, și acesti din urmă în mĕsură cu mult mai mare decât noi ceilalți.

De sine sĕ impune deci întrebarea, că ce caută membrii partidului liberal în parlamentul ungar? Ear' respunsul la acéstă întrebare este fórte natural: Elementele de astăzi ale așa numitului partid liberal, neavênd nici un singur motiv, nici de drept nici etic, de a conduce acel parlament, care forméză representanța legală a cetățenilor regatului ungar, nu mai au loc acolo și trebuesc scóse afară atât în interesul nemagiarilor cât și, — ba póte în mĕsură mai mare, — în interesul Magiarilor.

Acésta este un postulat al resonului de stat, dar' nu al statului pe care îl viséză Magiarii hipnotisați cu desĕvêrșire de către ovreimea atotputernică, ci al statului *real ungar*, pentru a cărui integritate nu Ungurii ci *noi* am vĕrsat șiróie de sânge în timpuri critice, și în care magiarimea luptă acum în rêndul dușmanilor, în contra aceleiași patrii comune, pe care noi de nenumĕrate-ori am mântuit-o.

Și dacă am scăpat acéstă țéră, — pentru noi și pentru concetățenii nostri am scăpat-o, — ear' nu pentru ovreimea internațională, care de fapt a luat-o în posesiune!

Tóte acestea le simțesc fórte bine Ungurii adevĕrați, dar' în starea tristă de dependență intelectuală și materială, în care au ajuns, *nu au curajul a le mărturisi pe față.* Dacă ar fi altfel, nu s'ar puté esplica, de ce pretinde *Ugron* și *Kosuth* drept de vot general, și de ce *Apponyi* a cerut dela guvern mĕsuri de apărare în contra elementelor străine cari imigréză necontenit și în numĕr considerabil dela Nord și Ost în acéstă mult cercată țéră.

Dacă altfel ar sta lucrul, nu s'ar puté închipuí, ce necesitate a esistat pentru crearea *partidului poporal* (căci fără necesitate nu se întêmplă nimica) și nu s'ar puté esplica nici împrejurarea, de ce grupările opoziționale ale parlamentului ungar au primit cu simpatie știrea, de altfel prematură, *despre intrarea poporului român în activitate parlamentară*, pe când acésta știre a produs în partidul numit *liberal* (ce ironie) o panică formală; ear' ziarele așa zise liberale au început în contra nóstră ca din senin o campanie cu mult mai înverșunată de cât pe timpurile lui Banffy — fie ertat.

Din cele espuse este evident, că chiar și Ungurii încep a se simțí rĕu în jugul dejositor impus lor din partea semitismului cosmopolit; dar' simptómele amintite mai sus ne arată și călcâiul lui Achile al actualului sistem de guvernare, deopotrivă păgubitor, atât pentru nemagiari cât și pentru magiari.

Acest sistem, care basându-se pe puterea statului, cu o brutalitate ne mai pomenită într'un stat de drept, fără nici o sfială a călcat în picióre cea mai fundamentală lege a regatului polyglot ungar, legea despre *egala îndreptățire a naționalităților;* acest sistem, pe care și Ungurii îl combat în modul cel mai vehement, trebue înlocuit cu altul. Până când nu se va întêmpla acésta, este eschisă posibilitatea sanării relelor, cari bântue în acésta nefericită țéră; și înainte de tóte este imposibilă o ameliorare a situațiunei politice miserabile, în care ne aflăm astăzi.

Dat fiind că o schimbare de sistem în Ungaria numai atunci este posibilă, dacă se schimbă raporturile de putere între diferitele partide parlamentare; dat fiind și aceea, că deputații partidului liberal se recrutéză aprópe esclusiv din cercurile electorale *nemagiare*, de óre-ce naționalitățile nemagiare fiind în pasivitate *nu pun candidați de deputați naționali:* e fórte naturală conclusiunea, că nimicirea, sau cel puțin slăbirea partidului batjocorit liberal, prin urmare crearea condițiunilor indispensabile pentru o schimbare a sistemului de guvernare, numai atunci este posibilă, dacă *atât noi cât și celelalte națiuni nemagiare vom intra în cea mai pronunțată activitate parlamentară*, punênd în tóte cercurile nóstre electorale, întru cât se póte, *candidați naționali*, ear' întru cât acésta este imposibil, *încheind pacturi electorale* cu ori-care din partidele opoziționale ale parlamentului ungar, pentru-ca sĕ zădărnicim alegerea de deputați liberali, cari numai *liberali* nu sunt.

---

† Generalul Candiano-Popescu.

Un erou al României, eroul dela Grivița, generalul *Candiano Popescu*, a închis ochii pe vecie, după lungi și grele suferințe în etate de 61 de ani.

In timpul din urmă decedatul se afla în *Têrgoviște*, cândva capitala lui *Mihaiu Viteazul*, unde 'l trimiseseră medicii pentru clima mai prielnică sdruncinatei sale sănătăți. Ací și-a dat sufletul în mânile creatorului, lăsând un gol mare în urma sa și deplâns și regretat fiind de întréga românime.

Născut în 1841 Ianuarie 27 în Ploești, *Candiano Popescu* fu atras chiar de firea lui inimósă spre carierea armelor; la vîrsta de 18 ani el e deja sub-locotenent; ear' în Februarie 1867, căpitan fiind, a demisionat din armată și a întrat în luptele politice, ca deputat al camerei române.

La primul semnal de luptă, în 1877, el reîntră în óste, unde-i era locul destinat, și se distinge în rĕsboiul neatârnărei ca puțini alții.

De numele Griviței, *Candiano Popescu* și-a legat numele în mod neperitor. El comanda acel viteaz batalion român, al II-lea de vênători, care a dat unul din cele mai eroice asalturi din câte a consemnat istoria rĕsbóielor — asaltul definitiv de la Grivița.

Plecat-a atunci maiorul *Candiano Popescu*, care de bună voie se oferise, în ajunul atacului, pentru comanda ucigătorului asalt, în fruntea bravei trupe — și câteva ceasuri nimic nu s'a mai știut despre sórta acestor viteji. Abia târdiu nóptea a sosit vestea despre strălucita biruință, care a însemnat unul din episódele hotărîtóre în tot decursul asediului *Plevnei*.

Calul maiorului *Candiano Popescu* căduse chiar dela începutul atacului — asaltul a costat viața a celor mai mulți din sublimii vînători, — dar' cei puțini rĕmași au fost totuși de ajuns, odată ce piept au putut da cu dușmanul, ca sĕ biruiască și sĕ înfigă *„steagul românesc în crâncena redută“*.

Acésta este culminarea vieței de militar a lui *Candiano Popescu*, acésta e mândria vieței sale, acésta va fi gloria vecinică a numelui sĕu.

Mórtea l'a ajuns în cea mai înaltă tréptă a ierarchiei militare, pentru-că era *comandant de corp* în armata română.

Inmormêntarea s'a făcut cu pompă mare și cu tóte onorurile militare cuvenite, eri, Joi, în București, unde a fost adus corpul regretatului general spre a fi depus spre odihna vecinică.

I-s'au făcut funerarii naționale, pe spesele statului, și la dorința espresă a defunctului, la înmormêntare a fost scos și purtat și steagul turcesc, luat la Grivița de către soldatul *Grigore Ion*.

Decedatul a fost activ și pe terenul literar, pe care a debutat cu mai multe poesii succese; ear' la anul 1868, când cu pronunciamentul dela Blaj, venise la noi în Transilvania pentru a ne încuraja și îndemna la luptă, dar' a fost arestat din partea stăpânirii magiare și trimis acasă.

In fine tot decedatul a pus la cale și revoluția din Ploești, la 1870, care avea de scop detronarea domnitorului și decretarea *republicei române*, fapt destul de îndrăsneț, care în altă țéră era pedepsit cu mórte, dar' bunul domnitoriu *Carol* nu numai că i-'la iertat, ci l'a făcut chiar adjutant al seu după bravurósa purtare dela Grivița.

O viéță sbuciumată a avut deci decedatul, care și de altcum fiind de o construcție cam debilă, a trebuit sĕ se sfêrșéscă așa curênd.

Odihnéscă în pace!

Desvoltarea unei teme

de

Invĕţ. Nicolae Simulescu.

(Urmare).

3. *Organisaţia şcólei şi cu deosebire împrejurările în cari se află aceea* asemenea are mare influinţă asupra activităţii învĕţătoriului.

Un edificiu de şcólă slab, murdar şi dărăpănat, precum şi întreg mobiliarul şi aranjamentul necorespunḑĕtor al aceleia nu va puté fi nici-când favorabil pentru însufleţirea ce unui învĕţător se recere întru împlinirea chemării sale.

Fiind învĕţătoriul silit sĕ înóte în murdărie şi sĕ petrécă timpul în aerul ce asemenea edificii aduc cu sine, sigur acela nu se va prea încălzi de chemarea sa, de care atâtea ilusii legase odată.

Plugariul român ca rĕmas îndărĕt în cultură, după cum am amintit, pune puţin preţ pe şcólă, ba în cele mai multe locuri ţine şcóla de o sarcină nefolositóre, deóre-ce el zice: „precum a trăit tatăl meu şi precum trăesc eu fără sĕ ştiu carte, şi copilul meu va puté trăí“.

Din acéstă causă e fórte greu aplecat a-şi trimite copíii la şcólă, sau dacă îi şi trimite pentru timpul de iarnă, ca sĕ nu-'i facă pe acasă prea multă gâlcévă, apoi îndată ce a sosit timpul lucrului de câmp, sub diferite pretexte, nu-'l mai trimite.

Aplicându-li-se pedepse ăstorfel de părinţi din partea autorităţilor comunale, unde înv. face arătare, nu va fi nici unul dintrĕ cei pedepsiţi, care sĕ nu iee calea şcólei, unde aflând pe învĕţătoriul, sĕ-'l maltrateze cu diferite certe, epitete şi vorbe slabe.

De câte-ori nu obvin casuri unde chiar autoritatea care esecută pedépsa întărită pe popor contra învĕtătoriului pentru a-'l constrînge pe acéstă cale, ca pe viitor sĕ nu-i mai dee de lucru, sau dór' tocmai pentru a picura puţin venin în viéţa acestuia şi aşa înveninată.

Multe neplăceri are sĕ îndure învĕţătoriul român confesional din partea părinţilor elevilor din causa pedepselor ce le aplică faţă de acestia în decursul învĕţămêntului.

Câţi elevi ambiţioşi, după ce din o causă ori alta au fost pedepsiţi fie şí cu cele mai cruţătóre pedepse, ajungênd acasă, spun părinţilor că învĕţătoriul le-a făcut cutare şi cutare lucru, ear' acestia luându-le de adevĕrate causéză învĕţătoriului neplăceri.

Ce sĕ mai zicem de diferitele interese personale, familiare, interese de partid, precum şi de semidoctismul ce bântue la poporul din comunele nóstre; de intrigile şi desconsideraţia cari tóte lovesc în învĕţătoriul român?

Nu sunt óre tóte acestea puternice mijlóce de a descuraja şi de a-l repune pe învĕţătoriul român, care zilnic lovit de influinţa lor, în sfêrşit va trebui sĕ i-se facă urît de acésta carieră şi sĕ-'l aducă la cel mai mare indiferentism faţă de tot ce privesce oficiul (chemarea) sa?

De sigur, că acela va trebuí sĕ apróbe zicătórea, că „pe acela pe care zeii l'au urît, l'au făcut educător“.

Nu neg, că vor fi şi învĕţători a căror stare şi posiţie va fi scutită de aceste miserii, dar' puţini, de tot puţini vor fi aceia.

II.

Vorbind de aceste scăderi, sĕ vedem cum s'ar puté ele delătura, ca învĕţătoriul român sĕ manifesteze mai multă însufleţire în activitatea sa.

1. Prima condiţiune ce se recere pentru acest scop e, ca de învĕţători sĕ fie aplicaţi numai astfel de indivizi, cari au pregătirea necesară pentru acésta.

E adevĕrat, că azi fără cursul de pregătire pedagogic nu se prea aplică de atari, dar' mai sunt destule casuri şi de acestea.

Cursurile private de pedagogie, considerând că cei ce pe acéstă cale se pregătesc, nu pot nici pe departe sĕ-şi însuşască cunoscinţele de lipsă pentru chemarea căreia s'au dedicat, sĕ fie ridicate, ear' pentru-ca pe icale ordinară sĕ se pótă pregăti cât mai mulţi tineri pentru cariera învĕţătorécsă, în institut sĕ li-se facă înlesnirile posibile, ca şí cei cu stare mai miseră sĕ pótă studia.

Acésta s'ar puté, dacă taxa de 240 cor., cât se plătesce de un elev, s'ar reduce, dacă nu de tot, cel puţin la 120 cor. cât era înainte de anul 1888, şi dacă pe lângă acésta s'ar oferí acestor tineri stipendii corespunḑĕtóre atât din fondurile archidiecesane (sau diecesane) cât şi din cele ppresbiterale sau alte societăţi.

In institutul pedagogic sĕ fie primiţi numai elevi cu pregătire corespunḑĕtóre, ear' din considerare, că nimic nu-'i póte detrage unui învĕţător din valóre mai mult decât împrejurarea, că nu e cântăreţ, pe lângă pregătirea din gimnasiu, sĕ fie o condiţiune principală şi aceea, ca el sĕ fie bun cântăreţ.

(Va urma.)

Revistă esternă

Congres de pace — la Nord. Din *Copenhaga* se raportéză că la 23 Iulie se va ţiné în *Skien* (Norvegia) un mare congres de pace nordic. Objectul sfătuirilor va fi deosebi cestiunea neutralităţii statelor scandinave.

*

Chedivul -- în Constantinopol. Sâmbăta trecută chedivul Egiptului a sosit la Constantinopol cu yachtul sĕu „El Marussa“ spre a face visită sultanului. Indată după sosirea a mânat la Yldiz-chiosc, unde a fost primit în lungă audienţă. S'a dat în onórea lui banchet şi alte festivităţi.

Acéstă visită are însemnătate într'atâta, că prin ea s'a pus sfêrşit relaţiunilor încordate, cari de lung şir de ani esistau întrĕ acesti doi domnitori mohamedani.

*

Visita de la Varna. Alaltăeri a sosit la Varna, însoţit de o flotilă de rĕsboiu mareducele *Alexandru Mihailovici*, cumnatul ţarului, pentru a face visită Bulgariei, respective principelui. Combinaţiunile politice, de mare însemnătate, legate de acéstă visită, sunt cunoscute deja. Ziariul „Krinski Vjestenic“ din Sebastopol atribue şi el mare însĕmnătate politică visitei, ear' cercurile militare de acolo o consideră ca preludiu la visita ţarului, ce va avé sĕ urmeze cu ocasiunea desvĕlirii monumentului ridicat în amintirea ţarului Alexandru II.

*

Rĕsboiul Burilor. Conform ştirilor sosite lui *Krüger* în timpul din urmă, situaţia comandelor bure e atât de avantagiósă, în cât pot sĕ continue rĕsboiul cel puţin optsprezece luni încă. *De-Wett* a raportat că póte sĕ continue în munţi rĕsboiul guerilic chiar şi patru ani încă. Burii au muniţiune şi pusci Mauser de ajuns, numai de îmbrăcăminte duc lipsă. Artileria transvaalică constă din o baterie campestră şi opt tunuri-Pompon. Dintrĕ oranjezi sunt sub arme 4500 de ómeni, şi au circa jumĕtate duzină de tunuri. Numai merinde nu au totdéuna suficientă.

Dela sate.

— Esamenul din Avrig. —

— 26 Iunie v.

Duminecă, în 23 Iunie v., am avut fericirea de a asista la esamenul elevilor şi elevelor dela şcóla capitală rom. gr. ort. din *Avrig*.

La acésta şcólă funcţionéză 4 învĕţători, cari au dovedit în anul acesta şcolar, că şi-au îndeplinit datorinţa cu destulă pricepere, zel şi abnegaţiune.

Se vorbea până acuma, că învĕţătorii şcólei din Avrig nu'şi dau destulă silinţă, pentru a aduce şcóla din acéstă harnică şi fruntaşă comună la nivelul dorit.

Paremi-se, că tocmai pentru a se convinge despre starea acestei şcóle, a eşit la faţa locului în ziua esamenului vrednicul şi neobositul bărbat de şcólă dl Dr. *D. P. Barcian* profesor sem. şi referent şcolar, însoţit de P. O. Domn Dr. *Elie Cristea* secretar consistorial.

Esamenul a fost condus de dl Dr. D. P. Barcian, ear' dl protopop *I. Cândea*, bunul păstor al tractului Avrig, asculta cu tainică mulţumire sufletéscă rĕspunsurile elevilor şi elevelor. S'au esaminat toţi elevii din tóte 4 clasele, unii dintr'un obiect, alţii din alte obiecte, aşa că fie-care părinte, care a luat parte la esamen, a putut auḑí pe copilul seu rĕspunḑênd. — Materialul percurs în decursul anului a fost destul de bine ales şi tractat, ceea-ce s'a putut vedé din rĕspunsurile mulţumitóre date din partea elevilor şi elevelor. — In fie-care clasă a esaminat atât dl referent Dr. *D. P. Barcian*, cât şi învĕţătoriul respectivei clase. Aci a putut vedé ori şi cine dintrĕ cei presenţi, pe distinsul bărbat de şcólă, dl referent şcolar, cât de bine se pricepe în ale dăscăliei.

Putem fi mândri cà avem ca referent şcol.. în archidiecesă un bărbat cu largi cunoştinţe pedagogice, ceea-ce avem a mulţumi Venerat. Sinod Archidiecesan, dar' mai mult Escelenţei Sale Preabunului nostru Metropolit, care adună în giurul sĕu bărbaţi vrednici, şi fără patimi. Toţi aceia cari au luat parte la esamenul din Avrig în a. c. au adus laude bine meritate dascălilor, ear' pentru învĕţătorii presenţi a fost acest esamen o adevĕrată şcólă.

După terminarea esamenului a ţinut dl Dr. *D. P. Barcian* o vorbire fórte frumósă şi instructivă celor de faţă şi în urmă ne-am adunat toţi învĕţătorii sub presidenţa dînsului la o conferinţă, unde şi-au făcut unii dintrĕ învĕţători reflecsiunile cu privire la acest esamen. Resultatul esamenului s'a aflat în general a fi *mulţumitor*, ceea-ce a fost şi părerea dlui referent şcol.

Cu plăcere amintesc la acest loc şi despre lucrurile femeesci espuse în sala de esamen şi lucrate cu dibăcie, de elevele şcólei sub conducerea domnişórei *Sofia Vasilie* la propriul indemn, pentru-ce numai laudă merită.

Un dascăl.

Esamen în Cetatea-Sighişórei.

Duminecă, în 16 Iunie n., s'a ţinut esamenul public la şcóla nóstră gr. or. română din Cetatea-Sighişórei.

Esamenul a fost condus de vrednicul şi binemeritatul protopresbiter Preaonor. Domn *Dimitrie Moldovan*, încunjurat de un numĕr însemnat de domni, dómne şi domnişóre, — precum şi de epitropia şi comitetul parochial şi un numĕr fórte însemnat de credincioşi.

Esamenul s'a început cu elevii clasei prime, continuându-se cu elevii din clasele 2 şi 3. Succesul strălucit al esamenului cu tóte trei clasele a dovedit şi de astădată, că învĕţătorii nostri, domnii Iuliu Holdĕr, Vasilie Suciu şi Ambrosiu Stoicoviciu sunt la culmea chemării, îndeplinindu-şi datorinţele cu conscienţiositate.

La finea esamenului vrednicul nostru protopresb. Pre Onor. Domn Dimitrie Moldovan în termini calḑi şi aleşi a ţinut la adresa elevilor o vorbire fórte instructivă dându-le îndrumări şi sfaturi potrivite pentru viitor, — şi apreciând succesul esamenului a adus laudă meritată Dlor învĕţători: Iuliu Holder, Vasiliu Suciu şi Ambrosiu Stoicoviciu, pentru succesele obţinute.

După terminarea acestei vorbiri a luat cuvêntul Dl învĕţător Vasiliu Suciu, care asemenea prin cuvinte fórte alese mulţumesce Prea Onor. Domn Protopresb. pentru conducerea înţeleaptă şi cu tact a esamenului. —

Mulţumesce tuturor domnilor, dómnelor şi domnişórelor, — precum şi întregului public pentru viul interes ce'l are faţă de şcólă interesându-se pentru înaintarea ei.

Dureróse şi sfăşuitóre de inimă au fost cuvintele dlui Vasiliu Suciu, cu cari a stors lacremi de durere din ochii tuturora când a adus la cunoscinţa poporului, că are sĕ ne părăsască pentru totdeauna. Spunêndu-ne, că încrederea poporului l'a ridicat la o tréptă mai înaltă pentru care s'a pregătit şi cualificat, — la trépta preoţiei.

Intr'adevĕr pentru noi perderea d-lui învĕţ. Vasiliu Suciu e o lovitură şi o durere fórte mare. Dar' în durerea nóstră ne mângăiem cu aceea, că ni-au rĕmas cel puţin cei doi prea iubiţi ai nostri învĕţători d-nii: Iuliu Holdĕr şi Ambrosiu Stoicoviciu, pe cari îi rugăm, ca măcar dlor sĕ nu ne părăséscă, — dorindu-le o viéţă lungă şi fericită. Mulţămindu-le şi pe acésta cale dlor Iuliu Holdĕr, Vasiliu Suciu şi Ambrosiu Stoicoviciu pentru ostenele făcute atât în şcólă, cât şi afară de şcólă, le zic un „trăiéscă“ învĕţătorii din Sighişóra, cari prin diliginţa cea mare, prin purtările esemplare, atât în şcólă cât şi afară de şcólă, şi-au câştigat simpatia tuturora, nu numai a Românilor dar' chiar şi a străinilor.

Sighisoreanul.

Observare.

In „Tribuna poporului“ din Arad Nrii: 12, 13 şi 14—1901), din incidentul programei XV a şcólei civile de fete a Asociaţiunii pro 1900/1901, debitéză un pseudonim „Observatorul“ cu un şir întreg de calumnii şi însinuări tendenţióse, parte la adresa subsemnatului, care *de opt ani* încóce am onorul a conduce ca director şcóla Asociaţiunii, parte la adresa unor corporaţiuni şi instituţiuni culturale de interes vital pentru poporul român.

In acest product, ce autorul însuşi se genéză a-'l subscrie, nu se póte întrevedé alt-ceva şir de şir, decât *invidia* şi *nĕcazul*, că lucrurile merg bine la şcóla Asociaţiunii, progresând în cele bune zi de zi, cu tóte opintirile de óre-când ale d-lui „Observator“.

Prin acésta însĕ se mai dovedesce odată d-lui „Observator“, *că împrejurările vieţii publice ale unui popor sunt cu mult mai tari decât rĕutatea unui om!...*

Din acest motiv nici prin gând nu-mi trece sĕ mĕ opresc pe rînd la afirmările perfide ale pseudonimului „Observatorul“. Nu, în special şi pentru cuvêntul, că întreg *exceptul* (vorba sa) sufletului seu nu e alt-ceva decât *cântecul de jale al „lebedei murinde“!...*

Eu numai compătimi îl pot. Şi dacă va fi sĕ revin vre-odată, ca sĕ-i rectific tendenţióselele schimonosiri faţă de neînsĕmnata mea activitate pedagogică de până acì şi faţă de noul plan de învĕţămînt al şcólei Asociaţiunii — care, în împrejurările date şi în comparare cu trecutul, e un adevĕrat triumf pentru causa învĕţămîntului nostru public — voiu face acel lucru din considerare la instituţiunile nóstre culturale, nici decum însĕ din considerare la un pseudonim clandestin, care muşcă şi din carnea sa, numai ca eventual sĕ pótă strica şi altuia.

Asemenea caracter nu obligă absolute!.. Instituţiile nóstre culturale sĕ trăiască şi înflorésçă. Pentru acestea am fost şi sunt gata a muncí prin ori-ce valuri ale lumii.

Sibiiu, 10 Iuliu 1901.

Dr. V. Bologa
director.

Convocare.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru naţional român îşi va ţiné *adunarea sa generală* din ĕstan în oraşul *Şimleul-Silvaniei* în zilele de Joi şi Vineri, în 1 August n. (19 Iulie v.) şi 2 August n. (20 Iulie v.) 1901, după următórea

Programă:

I. Ziua primă Joi în 1 August (19 Iulie).

1. Preşedintele deschide adunarea generală la 10 óre.
2. Se aleg doi notari pentru şedinţele adunării.
3. Raportul general al comitetului societăţii asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă.
4. Se alege o comisiune de 5 membri pentru censurarea raportului general al comitetului.
5. Raportul cassariului despre starea cassei şi peste tot despre averea societăţii.
6. Se alege o comisiune de 5 membri, care sĕ censureze raportul cassariului.
7. Se alege o comisiune de 5 membri, care în înţelesul §. 5 din statutele societăţii va câştiga membri fundatori, ordinari şi ajutători pentru societate.
8. Propunerea comitetului de a se convoca în sensul §-lui 21 din Statutele societăţii pentru anul 1902 o adunare generală anume, care sĕ decidă în cestiunea înfiintării teatrului naţional român.
9. Alegerea unei comisiuni de 5 membri, care sĕ censureze propunerea comitetului de sub p. 8 şi sĕ facă în acéstă cestiune un proiect de resoluţiune.
10. Se vor cetí discursuri corĕspunḑĕtóre scopului societăţii sau de altă materie literară, ce sunt a se însinua preşedintelui înainte de adunare.
11. Preşedintele închide adunarea.

II. Ziua a doua Vineri în 2 August (20 Iulie).

1. Preşedintele deschide şedinţa.
2. Se cetesce protocolul şedinţei precedente şi se verifică.

3. Raportul comisiunei pentru câştigarea membrilor noi.

4. Referada comisiunii despre raportul cassariului şi despre averea societăţii.

5. Referada comisiunii despre raportul general al comitetului şi propunerile acestei comisiuni, făcute în interesul fondului.

6. Raportul comisiunii exmise pentru de a censura propunerea comitetului referitóre la convocarea unei adunări generale în anul 1902, cu scopul de a decide în afacerea înfiinţării teatrului român.

7. Se va decide locul şi ziua adunării generale pentru anul 1902.

8. Abzicerea comitetului şi alegerea noului comitet pentru alt period de trei ani.

9. Se va alege o comisiune de 3 membri pentru autenticarea protocolului din şedinţa II.

10. Preşedintele închide adunarea.

Invităm la acésta adunare generală a societăţii pentru „crearea unui fond de teatru naţional român“ pe toţi membrii fundatori, ordinari şi ajutători ai acestei societăţi, precum şi pe toţi binevoitorii ei şi sprijinitorii culturei românesci.

Din şedinţa comitetului ţinută în Braşov la 6 (19) Iunie 1901.

Iosif Vulcan
preşedinte

Vasilie Goldiş
secretar

NOUTĂŢI

Schimbări în direcţiunea Ardelenei. Dr. Ioan *Mihu*, fost director esecutiv al institutului de credit şi economíi „*Ardeleana*“ din Orăştie, dându-şi dimisia din acest post a fost ales *president al consiliului de direcţiune*, ear' director esecutiv a fost ales Nicolae *Vlad*, farmacist în Orăştie.

*

D-nul Dr. George Adam depunênd censura de advocat în Pesta — după cum am anunţat deja On. nostri cetitori — şi-a deschis cancelarie advocaţială în *Temes-Rékás*.

*

Din conferinţele preoţesci ale reformaţilor. Zilele trecute preoţii aug. evangelici din părţile Neogradului au ţinut în Szirák conferinţă sub presidiul protopresbiterului lor Maximilian Wladar. Intrě altele conferinţa a hotărit sě recerce autorităţile competente, ca în zile de Dumineci şi sěrbători sub durata serviciului divin la oficiile comunale sě nu se sěvêrşiască lucrări oficióse şi notarii sě nu citeze partidele la pertractări în zile de Dumineci şi sěrbători. Cât pentru *ziua Sfântului Stefan* conferinţa s'a pronunţat contra pedepsirei agricultorilor pentru lucrul sěvêrşit la câmp, fiind-că legea oppresce pentru ziua aceea numai lucrul industrial. Referitoriu la angagiarea învěţătorilor pentru purtarea oficiului de matriculant, conferinţa a hotărit sě facă representaţiune la autorităţile superióre, pe calea oficiului ppresbiteral, ca aceste angagieri sě se facă numai cu prealabila învoire din partea autorităţii bisericesci.

In conferinţa preoţilor din părţile Bakóny, ţinută în Veszprém s'a decretat întrě altele, că persóne de altă confesiune nu pot fi admise sě fie naşi noubotezaţilor aug. evan[illegible] cu privire la uniforma preoţéscă [illegible] totdeuna la funcţiuni oficiale [illegible] îmbrace uniformă.

*

[illegible]ymen. *Zina Grecu* şi *Vasilie Henţia*, [illegible]t de preot, îşi vor celebra cununia [illegible]inecă, în 8/21 Iuliu a. c. la 2 óre d. a. [illegible] biserica gr.-ort. din *Cârna*.

— Dşóra *Mărióra Chiorean* şi Domnul *Romul Gomboş*, absolvent de teologie, îşi serbézá cununia Duminecă, în 15/28 Iuliu c., óra 3 p. m. în s. biserică greco-orientală din *Turda*.

— *Teodor Tóder* cleric abs. şi *Cornelia Moldovan* fidanţaţi.

*

Mare-ducele Mihailovici — la Constanţa. Mare-ducele rusesc *Alexandru Mihailovici* cu ocasiunea manevrelor flotilei din Marea-Négră va cerceta şi portul român *Constanţa*. Mare-ducele va sosí în port cu bastimentul „Rostislav“ şi i-se va face primire oficială din partea ministrului de esterne al României.

*

Logodirea principelui Ferdinand. „Zastava“ din Agram, de regulă bine informată în ceea ce privesce afacerile curţilor domnitóre din Balcani, are informaţiune din *Cettinje*, că principele Ferdinand al Bulgariei pe la stêrşitul lunei Septembre va sosi la Cettinje pentru a se logodi cu princesa *Xenia*. Va fi de faţă şi părechia regală a Italiei. Princesa Xenia nu va trece la religiunea rom. catolică.

*

Hirotoniri. Inaltpreasfinţia Sa metropolitul a hirotonit azi presbiter pe *Nicolae Şurian*, ales paroch în *Rusciori* (tractul Sibiiului), ear' diacon pe *Mihail Chibelean* ales paroch în *Berghia* (tractul Murěş-Oşorheiului).

*

Concert în Orăştie. „Reuniunea română de cântări din Orăştie“ arangiază Duminecă în 8/21 Iulie în pavilonul dela scaldele din *Geógiu* (Feredeu) *concert*, al cărui venit curat e destinat pentru zidirea bisericii din Feredeu. Inceputul la 4 óre p. m. Preţul de întrare: de familie 3 coróne, de persónă 1 coróna 50 fileri, locuri de stat 1 cor. După producţiune urmézá joc! Suprasolvirile marinimóse se primesc cu mulţumită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Cassiera Bulgariei. Cheltuelile împreunate cu primirea mare-ducelui *Alexandru Mihailovici* la Varna şi Burgas se urcă la 400.000 de franci. Din acestea 100.000 suportă vistieria statului, ear' restul de 300.000 îl dă princesa *Clementina*, mama principelui Ferdinand.

*

Un atestat despre umanitarismul englez în Africa. Ziariul englez „Daily News“ dase în unul din numerii trecuţi portretul soţiei lui *De Wett*, spunênd că d-na De Wett se află sub protecţia şi în îngrijirea Englezilor. La acésta dna De Wett a trimis din Iohannesburg, cu datul de 24 April următórea epistolă:

„Editorului acelui ziariu englez în care pe la finea lunei Martie a fost reprodus portretul meu şi ale copiilor mei.

Dle! Venindu-mi la cunoştinţă, că deodată cu reproducerea portretului meu ai scris că eu în Iohannesburg trăesc acum *sub protecţia guvernului M. Sale*, mě věd constrînsă a protesta în cel mai energic mod contra acestei aserţiuni. După-ce trupele M Sale ni-au pustiit farmul şi ni-au răpit tóte celelalte averi: câteva luni am rětăcit în tóte părţile cu copilaşii mei, ca sě nu cad în mânile duşmanilor poporului meu, până când în 20 Novembre 1900 m'au prins şi m'au dus la Iohannesburg şi încă într'un car pentru transport de vite, cu tóte-că ştiau că sunt soţia generalului De Wett. După-ce m'au prins şi contra voinţei mele m'au adus aci şi m'au despoiat de totul ce mai aveam, am rugat autoritatea militară de aici sě se îngrijéscă de nutremênt suficient pe séma mea şi sě fiu tractată cinstit. La început mi-au promis, mai târziu mi-a comunicat însě în scris, că numai aşa se vor îngriji de traiul meu dacă voiu subscrie un act în care sě declar că sunt fără de nici un scut şi apěrare şi depind absolut de guvernul M. Sale.

Pe lângă acésta autorităţile şi-au reservat dreptul sě pótă da şi publicităţii actul acesta. Acésta ar fi fost fórte umilitoriu pentru mine şi nu puteam sě mě espun unei asemenea umiliri, mai ales nu faţă cu duşmanii poporului meu. N'am cerut graţie de la duşmanii mei şi nici nu am de gând sě cer nici-când. E adevěrat că trăesc în Iohannesburg, dar' contra voinţei mele. De la Englezi nu am căpětat nimic şi nici nu-mi trebue nimic de la ei. Ceea ce doresc, sper că 'mi vor da iubitorii de ómeni, dar' nu Englezii. *C. M. De-Wett.*

*

Concurse la auditoratul militar. La auditoratul militar c. şi reg. se vor împărţi cu datul de 1 Novembre a. c. mai multe stipendii anuale de câte 1200 cor. şi 400 cor. adaos de subsistenţă pentru cei-ce vor sě facă praxă de auditorat. Cererea trebue cât mai curênd adresată ministrului comun de rěsboiu, alăturând dovada, că 'şi-au făcut serviciul militar, sunt apţi de serviciu şi au făcut esamenul juridic de stat. Concurenţii vor mai trebuí sě dovedéscă, pe lângă cunoştinţa limbii germane, cunóşterea încă a unei limbi usitate în patrie.

*

Mulţămită. Beneficiind în decurs de 3 ani de un ştipendiu anual de 60 fl., votat din fundaţiunea „*Roman*“ de Prea On. Comitet cantral al „Asociaţiunii“ pentru literatura română şi cultura poporului român, prin care ajutor mi-a fost posibilă continuarea studiilor în gimnasiu, rog pe Prea On. Comitet central sě binevoiască a primi şi pe calea acésta adênca mea mulţămită. Braşov, 25 Iunie v. 1901. *Pavel Guşeilă-Negrea*“ abiturient.

*

Insolenţa Sêrbilor. In legătură cu informaţiunea dată sub acest titlu în Nrul 69 ca reproducere din „Drapelul“, ziariul numit mai publică următórele detalii primite din Timişóra: Precum nu isbutise procurorul a esopera dela comuna bisericéscă sêrbă din Timişóra-cetate — loc de odihnă pentru mortul Iuon Brestin, tot asemenea de prisos fú şi întrevenirea căpitănatului orăşenesc. Creştinul român trebuì dus în Elisabetin, spre a-l aşeza în pacea mormêntului. Neumana faptă a pravoslavnicilor Sêrbi a stêrnit nu numai indignare generală, dar' şi o dréptă jalbă către ministeriul de justiţie.

*

Orgoliu împěrătesc. Duminecă s'a făcut în *Berlin* cu mare solemnitate înrolarea prinţului *Eitel Frideric*, al doilea fiu al împěratului, în primul regiment de gardă. Din acest prilej împěratul a ţinut fiului sěu o dicţie, în care a zis, că „prima armă e spada, *prima haină e surtucul milităresc prusian*“, apoi dând fiului sěu sfaturi cum sě se pórte ca militar, a încheiat cu următórele: „nepăsându-ţi nimic de opiniile din afară *numai Dumnezeului těu şi tatălui těu* sě rěspundi de faptele tale; aşa sě pleci în cariera ta!“ Modest, nu-i vorbă!

*

Sarafov — sub acusă. Se raportézá din *Sofia*, că procuratura de stat a făcut deja propunerea de acusă contra lui *Sarafov* şi soţii pentru complicitate în omorurile de la Bucureşti. Acusa de conspiraţie contra regelui *Carol* a fost abandonată din partea procuraturei.

*

Dreptul gazetarilor. In *Szepesváralja* s'a ţinut în 5 Iulie adunarea generală a representanţei orăşenesci, la care mersese ca raportor şi Telléry Gyula, redactor la o fóie locală. Primarul avêndu-l la inimă pentru un articol scris în interesul publicului, l'a dat afară din sală. Contra acesteia Telléry a făcut arětare telegrafică la vicecomitele, de la care a primit, în epistolă, următoriul rěspuns:

De la vicecomitele comitatului Zips. Nr. 9633. St. Domn Telléry Gyula, ziarist în Szepesváralja. La arătarea st. Dtale înaintată mie telegrafice îţi fac cunoscut că am citat pe primariul Sz. A. ad audiendum şi în cât raportul seu justificativ nu va fi mulţămitoriu, voiu ordona cea mai severă cercetare. — Levocea, la 6 Iuliu 1901. Raisz, vicecomite“.

*

Bancă nouă în Orăştie. Dr. Aurel Muntean, advocat, Ioan Mihaiu, m.-proprietar. Dr. Silviu Moldovan, advocat. Dr. Enea Draia, advocat. Vasile Domşa protopresbiter. Laurian Bercian, redactor. Vasilie N. Bidu, comerciant. George Bats, comerciant. Nicolau Părěu, edificator. Simion Corvin. sen. proprietar. Simion Corvin jun. comerciant. Nicolau Opincar, măcelar. Severin Procinkievicz, funcţ. mag. şi Dumitru Martin măestru têmplar, toţi din Orăştie, publică în „Activitatea“ apel pentru înscrierea la institutul de credit şi economíi „*Dacia*“, ce vor a-'l înfiinţa în Orăştie cu capital social de *100.000 coróne* representat în 1000 acţiuni în valóre nominală de câte 100 coróne.

Raport general

despre activitatea societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ pro anul societariu 1900/1901.

(Urmare.)

22. Fr. Petrişor, stud. în Sibiiu: *a*) A szentirás apologiája de Dr. Székely I., *b*) Pastoralmedicin de Dr. Stöhr, *c*) Die österreich-ungarische Monarchie in Wort und Bild (7 tomuri).

22. Pfeifer M. din Budapesta: Könyvbarátok lapja 1900.

23. Ioan Popovici, prof. la şcóla civilă a Asociaţiunii pentru literatura română etc.: *a*) Istoria universală de Márki-Popovici, *b*) Geografia de Márki-Popovici, *c*) Die haupt. Ford. d. erz. Unterrichts des Dr. Capesius, *d*) Vorschule der Pädagogie Herbarts de Chr. Ufer, *e*) Wie Gertrud ihre Kinder lehrt, de Pestalozzi, *f*) Jahrbuch d. W. f. w. Pädagogik, de Dr. T. Vogt, *g*) Praxis der Volksschule, de Dr. Kehr.

24. Victor Tordăşianu, oficiant. cons. Sibiiu: Calendarul poporului pe 1900.

Apoi dela următorii membri ai societăţii:

25. Dumitru Borcia, cl. c. II.: *a*) Crescětoriul, comedie de Kotzebue, *b*) Discreţie fără voie, de Kotzebue, *c*) Die Wildente, com. de Ibsen H., *d*) Die Komoedie der Liebe, de H. Ibsen, *e*) Szigeti veszedelem, de grof Zrinyi Miklós, *f*) Dorottya, de Csokonay, *g*) Hermann und Dorothea de F. W. Goethe.,

26. Eugeniu Crăciun ped. c. II.: *a*) Geschichte Karls des XII-ten, de Voltaire, *b*) Das Leben des Agricola, C. Tacitus, *c*) Die Abenteuer des Telemachus, de Fénélon, *d*) Geschichte Alexanders d. Grossen, de Kirsch, *e*) Eduard Dullers Werke, *f*) Pipěruş Pětru, poveste de I. Mera, *g*) Wörterbuch Z. Corn. Nepos — Ol. Eichert, *h*) In der freien Natur, de K. Russ, *i*) Naturgeschichte, de Dr. Pluss, *l*) Zeittafel z. Geschichte Ungarns, de Dr. Schuller.

27. Ioanichiu Oprean cl. c. I.: *a*) Rěspuns la cartea négră, de Ax. Sever; *b*) Két vigjáték, de Berczik A.;

28. Remus Popp ped. c. IIi: *a*) Basmele Românilor, de P. Ispirescu; *b*) Othello, de W. Shakespeare; *c*) Lettische Märchen, de W. Andrejanoff; *d*) Herr Lorenz Stareck. de I. Engel.

29. Ioan Silaghi cleric c. III. Természettudományi olvasmányok, de H. Szterényi.

30. Emil Tanislav ped. c. I. *a*) Alarm, de G. F. Kacziányi; *b*) Der letzte Komediant, de K. Holtei; *c*) Waldwildniss, de K. Angarini; *d*) Der Kuss, de Car. Svetta; *e*) Die berliner Range; *f*) Die 3 Musketiere, de P. Hock.; *g*) Bruder Jacob, de Dumas.

31. Georgiu Tulbure cl. c. II. *a*) Povestiri alese, de P. Petrescu; *b*) Lilian, roman de A. Păcătian Rub.; *c*) Bucolica şi Georgica de Verg. Maro.; *d*) Historiae libr IX. de Herodot; *e*) Arta de a trăi de H. Stugan tr. de Bariţiu.

32. Alte întrate: *a*) Convorbiri literare a. XXXII, XXXIII şi XXXIV. *b*) Candela anul 1900. *c*) „Musa“ fóia soc., anul 1899/900 *d*) Familia anul 1900. *e*) Biserica ortodoxă română pe anul 1900. *f*) Arta şi literatura rom. a. IV. *g*) Transilvania, anul 1900. *h*) Fóia pedagogică anul 1900. *j*) Lumina, anul 1900. *i*) Fóia şcolastică, anul 1900. *k*) Albina anul 1900. *l*) Almanachul vulturului 1900. *m*) Telegraful Român 1900.

Astfel cu finea anului şcolariu 1900/1 biblioteca numěră 2740 opuri în 3909 volume.

Starea cărţilor în general este bună.

Din cărţile ce au incurs mai cu sémă cu ocasiunea şedinţei festive, vre-o câte-va aflându-se deja în bibliotecă, bibliotecariul a aflat de bine a le separa, cu scop, ca la timpul sěu sě-i servéscă drept premii pentru operate.

Astfel s'a separat:

1. Tragedia Calvarului de H. Bolo.
2. La morminte de eroi de D. Sturdza.
3. Vechia metropolie rom. de N. Popea.
4. Lupta pentru drept de T. V. Păcăţianu.

Cărţi noue nu s'au cumpěrat!

(Va urma).

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Annarul şcólei capitale române din Sělişte, pe anul şcolar 1900—1901, publicat de directorul Dumitru *Lăpědat*, (Sibiiu tipariul tipografiei archidiecesane). Cuprinde date din monografia şcólei; lista donatorilor şi donaţiunilor făcute şcólei, protocolul consistorial despre „fundaţiunea Şaguna“ a şcólei, comitiva protopresbiterului I. Hannia, prin care s'a transpus actul fundaţional, şi datele şcolare referitóre la anul şcolar 1990/1. Din acestea estragem următórele: au funcţionat 11 puteri didactice (5 învěţători definitivi, 2 provisori, 2 învěţătóre provisorie 1 instructóră şi 1 bonnă la asilul de copii; la şcóla de tóte zilele au fost inscrişi 263 elevi şi 244 eleve, la cea de repetiţie 83 eleve (elevii în numěr de 18 au primit instrucţiune în cursul III. al şcólei învěţăceilor de meserii), în asil 47 băieţi şi 43 fetiţe; la şcóla învěţăceilor de meserii 22 în cursul pregătitoriu, 35 în cursul I, 29 în cursul II şi 32 în cursul III.

Esamenele publice s'au ţinut în 22—23 Iuniu st, v. ear' încheierea solemnă a anului în 24 Iuniu.

*

Dare de sémă despre mersul societăţii „pentru învěţătura poporului român“ şi a şcólelor ei: fröbeliană, primară şi normală, din *Bucureşti* pe anul şcolar 1900—1091, publicată de Petru Gârboviceanu, directorul şcólelor (Bucureşti, tipografia cărţilor bisericesci). Cuprinde programul distribuirii premiilor, discursurile festive rostite cu acéstă ocasiune (de directorul P. Gârboviceanu şi de presidentul G. I. Lahovari), lista eleviior, a membrilor consiliului de administraţiune, a corpului didactic, a donatorilor şi donaţiunilor făcute societăţii, raţiociniul administrării averilor societăţii şi statutele societăţii.

Surdii aud. Nr. 27 al fóiei periodice „Die Illustrirte Welt“, Chiswick High Road, Nr. 626 Londra, W., conţine o descriere asupra unei cure minunate contra surdităţii şi vuetului în cap, care cură se póte face acasă de pacient însuşi şi sě aibă succes fórte bun. Ori-cine póte primì un numěr al acestei foi, trimiţênd adresa la redacţiunea aceleia.

Nr. 43/1901 [116] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al IV de paroch din parochia de clasa a II din *Sĕlişte*, devenită vacantă prin pensionarea veteranului paroch Danil Marcu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat. Acestea dimpreună cu alte informaţiuni mai detailate se pot lua dela oficiul protopresbiteral şi comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică, spre a-'şi arăta desteritatea în cântări şi predică.

Concurenţii au sĕ-'şi aşternă în terminul indicat cererile instruite conform §. 15 lit. *a*) din „Regulamentul pentru parochii“ oficiului protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕlişte, din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută la 17 Iunie 1901.

Ioan Popa preşedinte

D. A. Mosora notar al com.

Nr. 245/1901 protopr.

Vĕḑut:

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter

Nr. 340/1901 prot.]111] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela şcólele comunelor mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

1. *Sighişóra,* postul învĕţătoresc clasa I. cu salariu anual de 600 cor., şi anume 412 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartiţiune, cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc; postul învĕţătoresc classa a II-a cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 470 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartiţiune, cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc, plus trei stângini de lemne de stejar, în natură.

2. *Boiul-mare,* cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

3. *Hetur,* cu salariu anual de 600 cor. cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

4. *Feleag,* cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 200 cor. prin repartiţiune dela popor, 400 cor. dela stat, cuartir gratuit în edificiul şcólei, lemnele necesare de foc şi grădină.

5. *Vidacutul-român,* cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 300 cor. prin repartiţiune dela popor, 300 cor. ajutoriu dela Preaveneratul Consistoriu archidiecesan, cuartir gratuit cu douĕ încăperi corĕspunḑĕtóre în edificiul şcólei, lemnele necesare de foc, grădină, şi în fine cuincuenalele după serviciul prestat la acésta şcólă normat prin lege.

6. *Seleuşul-mare,* cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 80 cor. prin repartiţiune dela popor, 520 cor. ca ajutoriu de întregire dela stat, cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

Reflectanţii la aceste posturi cu îndatorirea a provedé instrucţiunea şcolarilor dela 6—12 şi celor dela 12—15 ani şi a ţiné în Dumineci şi sĕrbători, — cei din Sighişóra în mod perondătoriu — strană în biserică, sĕ-şi aştérnă petiţiunile concursuale instruite conform normelor în vigóre, subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat cu îndatorirea a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cele rituale — preferindu-se cântăreţii buni.

Sigişóra, 24 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan.

Nr' 250/1001 protopr. [117] 1--3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕtătoreşti vacante din comunele mai jos însĕmnate în protopresbiteratul Sĕliştei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Amnaş,* un post de învĕţător cu salar de 600 cor. şi adecă 372 cor. dela stat 228 coróne din repartiţie, cuartir natural şi lemnele necesare.

2. *Sibiel,* douĕ posturi de învĕţători fiecare cu 600 cor. cuartir liber eventual 20 cor. relut de cuartir.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în bisericile respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, avĕnd cei aleşi datorinţă a cânta Duminecile şi sĕrbătorile în biserică şi eventual a forma şi cor bisericesc.

Suplicele sunt a se aşterne conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sĕlişte, 25 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral al Sĕliştei în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter

---

ad. Nr. 352/901. [110] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia vacantă Cristur, protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre care concurenţii 'şi pot lua informaţiuni dela comitetul parochial sau dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre pentru a cânta, respective a celebra şi cuvênta.

Deva, 18 Iunie 1901.

Ćomitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr.-or. al Devei.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 250/1901 [105] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos insemnate în protopresbiteratul *Sĕliştei* se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Aciliu,* un post de învĕţător cu salar de 600 cor. cuartir şi lemne.

2. *Alămor,* un post de învĕţător cu salar de 600 cor. şi cuartir.

3. *Gurarîului,* douĕ posturi de învĕţători, fie-care cu salar de 600 cor, relut pentru grădină, 20 cor. şi cuartir natural eventual 40 cor.

4. *Tilişca,* uu post de învĕţător cu salar de 600 cor. plus 100 cor. relut de cuartir şi lemne sau cuartir şi lemne în natură.

5. *Topârcea,* un post de învĕţător cu salar de 600 cor. relut de cuartir 40 cor şi folosinţa unui agru a cărui venit anual e 40 coróne.

6. *Vale,* douĕ posturi de învĕţători, fiecare cu salar de 600 cor. şi cuartir.

Cei ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători la strană, eventual a forma cor bisericesc cu copiii de şcólă.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sĕlişte, 21 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 78/1901. [108] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa planului şi preliminariului de clădire aprobate de Venerabilul Consistoriu archidiecesan sub Nr. 2863 Epitr. din 1896, **comuna bisericéscă Vurpĕr** (Vurpod) dă în întreprindere **edificarea turnului bisericei** pe cale de licitaţie publică minuendă, ce se va ţiné pe ziua de *8/21 Iuliu a. c.* în şcóla gr.-or. din loc.

Preţul strigărei este 3621·30 coróne, în care sumă este socotit şi materialul de clădit.

Licitanţii au a depune vadiu de 10%.

Planul şi preliminariul se pot vedé la oficiul parochial gr.-or. din Vurpĕr, precum şi condiţiunile de licitare ori-şi-când.

Vurpĕr, 22 Iuniu, 1901 v.

Nicolae Maniţiu paroch şi preşed.

Toma Niştor notariu.

Nr. 703.

Vidi!

I. Papiu
protopresb.

Nr. 95/1901. [106] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Edificarea a douĕ sale de învĕţămênt pentru şcóla populară gr.-or. din comuna Brad se dă în întreprindere pe calea licitaţiunei publice minuende, ce se va ţiné în *1/14 Iuliu c.* la 11 óre a. m. în localul şcólei.

Preţul strigării este de cor. 8103.10.

Licitanţii au sĕ depună vadiul de 10%.

Planul şi preliminariul de spese se pot vedé la oficiul parochial.

Brad, la 15/27 Iuniu, 1901.

Preşedintele comitet. parochial.

Nr. 34—1901 Of. ppresbit. [96] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Poiana-Blenchi* prin acésta se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima lui apariţiune în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fassionate la cóla B. pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat, despre cari concurenţii se pot informa dela comitetul parochial şi dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Concurenţii au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigóre la subsemnatul Oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserică spre a cânta resp. a celebra şi cuvênta.

Deeş, 23 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Deeş în conţelegere cu comitetul parochial.

Teodor Hermann
protopresbiter

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

✻ Numai marfă bună și solidă. ✻ Prețuri eftine, garanție consciențiósă.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării și argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc, **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine.

[113] 1—30

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

ricale veritabile și eftine.

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 73 Sibiiu, Marți 3/16 Iuliu 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Deschidem abonament nou, pe jumĕtatea de an ce urméză, cu prețurile indicate în fruntea foii, și rugăm pe vechii abonenți sĕ-și renoiéscă cât mai grabnic abonamentul, pentru-ca sĕ nu se facă întreruperi cu espedarea foii. Totodată îi rugăm sĕ stărue pentru lățirea ziariului nostru, chemat a lucra și în viitoriu cu tot zelul la înaintarea poporului nostru pe tóte terenele, special însĕ pe cel bisericesc și școlar.

Administrația.

Nr. 4444 Epitr.

Cercularíu

tuturor protopresbiterilor, preoților, asesorilor și personalului consistorial, profesorilor seminariali și dela gimnasiul nostru din Brad.

La anul 1892 înființând și noi un fond de pensiune pentru toți protopresbiterii, preoții, asesorii și personalul consistorial, apoi pentru profesorii seminariali și dela gimnasiul nostru din Brad, în §§. 14 și 31 din statutele acelui fond ni-am reservat, ca după un restimp de 5 ani de praxă și esperiență, sĕ revenim asupra dispozițiunilor din acele statute și a le corege și emenda după împrejurări.

In anul acesta, după aprópe 10 ani de praxă, subscrisul consistoriu și-a ținut de datorință a reveni asupra acelui fond și a presenta Veneratului nostru Sinod archidiecesan esperiențele sale, pe a căror basă acel Venerat Sinod, prin conclusul din 13/26 Aprile a. c., Nr. 105, a votat între altele și următórele modificări în statutele de până acum ale fondului pre basa §-ului 14 din statutele modificate, statorind următórele pensiuni:

a) pentru funcționarii consistoriali, după un serviciu de 40 de ani, ér la profesori după un serviciu de 30 de ani, cu salarii fixe, în suma salariului, care îl are respectivul în momentul ce se pensionéză, afară de bani de cuartir;
b) pentru protopresbiteri după serviciu de 40 ani, suma de 2400 coróne;
c) pentru parochi cu pregătire de 8 clase gimnasiale, după un serviciu de 40 ani, suma de 1600 coróne;
d) pentru parochi cu pregătire mai puțină de 8 clase 800 coróne, érăși după un serviciu de 40 de ani;
e) pentru capelani și diaconi e normativă cualificațiunea de sub *c)* și *d)*.

Dară în schimb toți acestia au sĕ plătéscă o taxă fundamentală de 30% și o cuotă anuală de 4% dela suma maximală de pensiune, și adecă: protopresbiterii vor plăti 30% după pensiunea de 2400 coróne, o taxă fundamentală de 720 coróne și în tot anul câte 4%, 96 coróne.

Preoții cu 8 clase, după 1600 coróne, o taxă fundamentală de 480 coróne și în tot anul câte 64 coróne. Preoții fără 8 clase după 800 coróne, o taxă fundamentală de 240 coróne și în tot anul câte 32 coróne.

Membrilor de până acuma ai fondului, adecă: asesorilor, protopopilor, preoților, profesorilor dela seminariu și dela gimnasiul din Brad și personalului consistorial, cari pe basa statutelor celor vechi au fost și până acum membri ai fondului, le stă în voie, sĕ rĕmână și mai departe membri după statutele cele vechi, în care cas, adecă când cineva ar rĕmâné și pe viitoriu membru după statutele cele vechi ale fondului, acela nu are a plăti taxele cele noue sporite, ci numai cele vechi, dară apoi nici suma pensiunei nu o póte pretinde, decât cea normată în statutele cele vechi.

Fiind-că însĕ suntem tot numai la început și nu putem prevedé într'un viitoriu așa îndepărtat, așadar pentru-ca prin plătirea de pensiuni atât de mari, mai nainte de a se fi consolidat bine fondul, la nici un cas sĕ nu se atace capitalul lui, ceea-ce ar periclita însuși fondul, s'a aflat de lipsă a se statori în §. 29, ca dacă totuși fondul nu ar fi în stare a suporta tóte angajamentele, adecă: dacă n'ar fi în stare a plăti pensiunile în mĕsura ce s'au statorit, atunci în asemenea cas nici protopopii, nici preoții, nici asesorii și profesorii și personalul consistorial nu vor avé drept a pretinde întréga pensiune, ci numai cuota, ce o va permite starea fondului.

Spre mai bună orientare în alăturare sub ·/. se trimite fie-cărui membru al fondului câte un exemplariu din statutele cele noue, ca sĕ le studieze și sĕ se orienteze și mai bine în causă; asemenea se trimite sub ·//. și instrucțiunea statorită de consistoriu în ședința plenară dela 8/21 Martiu 1901, Nr. 2403 Plen. și pusă în mod provisor în aplicare.

Când aducem acésta la cunoscința tuturor, provocăm pre unul fiecarele sĕ se dechiare aici în scris în termin până la 1-a Octobre 1901 st. v. și sĕ arete dacă voiesce și optéză pentru favorurile și obligămintele din statutele noue, sau rĕmâne cu drepturile și datorințele după statutul vechiu?

Se observă totdeodată că membrii reflectanți la acest beneficiu sunt provocați a ținé cu punctuositate terminul susprovocat și acésta cu atât mai vêrtos, cu cât însinuările urmate după terminul pus, la nici un cas nu se vor lua în considerațiune și nici remediu de justificare nu se admite.

Se mai atrage deosebita atențiune a membrilor și la dispozițiunile §§-ilor 5 și 7 din statutele noue privitóre la solvirea taxelor.

In fine se observă, că acei membri, cari vor opta pentru favorurile și obligămintele din statutele noue, sunt datori a solvi ratele amĕsurat §-ului 32.

Statutele cele noue intră în vigóre la 1-a Ianuariu 1902.

Oficiile protopresbiterale sunt însărcinate a trimite fie-cărui preot pre lângă cólă de inmanuare, acest cerculariu, care li-se trimite în numĕr corespundĕtor, dimpreună cu statutele și instrucțiunea cel mult până la 31 Iuliu 1901, ér biletele de inmanuare a le substerne consistoriului pre lângă raport nesmintit până la 15 August a. c.

Membrilor din centru li-se inmanuéză acest cerculariu direct de aici, ér profesorilor seminariali și celor dela gimnasiul din Brad prin direcțiunile respective, tot în modul indicat, avênd dînsele asemenea a raporta până la terminul pus.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc, ținută la 9 Iuniu 1901.

Ioan Metianu m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Dr. Elie Cristea m. p.,
ierodiacon, secretariu consistorial.

Biblioteci școlare.

Negreșit, că una din cele mai mari datorințe ce le avem, toți și de pretutindenea, este sĕ grijim, ca școlele nóstre confesionale sĕ fie ridicate la nivelul reclamat de spiritul timpului și sĕ devină tot atâtea adevĕrate isvóre de cunoscințe necesare pentru viéța astăzi atât de grea și atât de plină de lupte obositóre.

Ridicarea și susținerea de școle confesionale, cu limba nóstră ca limbă de propunere, este un drept acordat nouă prin lege; dar' este și o datorință care ne apasă greu, datorința de a le pune și ținé în starea reclamată de lege, pentru-că în cas de abatere dela dispozițiile legii dreptul dat ni-se póte detrage.

Se impunea deci și se impune mereu superiorității nóstre bisericesci-școlare datorința de a controla din când în când, atât starea învĕțămêntului dela sate, cât și starea edificiilor școlare, pentru-ca defectele și lipsurile ce s'ar constata sĕ pótă fi delăturate în pripă și înainte de a deveni ele prea mari și neînlăturabile.

O astfel de visitare generală de școle a ordonat consistoriul nostru archidiecesan și pe la începutul anului trecut, însărcinând cu efectuirea ei comisari speciali, provĕduți cu instrucțiuni amănunțite, și îndrumați sĕ facă rapórte detailate despre cele esperiate prin comune.

Rapórtele acestea, întrate la consistoriul archidiecesan, au fost studiate în mod amĕnunțit, și pentru tóte scăderile singuratice s'au făcut pașii necesari, ca sĕ fie ridicate, așa, ca anul viitoriu școlar sĕ fie început pretutindenea în localuri corespundĕtóre și provĕdute cu tóte cele necesarii pentru instrucțiunea publică.

Din aceleași rapórte au fost constatate însĕ și unele scăderi de natură generală, aflate cam pretutindenea în școlele nóstre poporale, și cu privire la aceste scăderi a edat acum venerabilul nostru consistoriu archidiecesan un circulariu, adresat tuturor celor însărcinați cu conducerea și supraveghierea școlelor nóstre, circulariu în care sunt înșirate cu deosebită îngrijire tóte îndreptările ce trebuesc făcute, pentru-ca școlele sĕ prospereze și sĕ devină aceea ce trebue sĕ fie: foculare de cultură pe seama neamului nostru.

Nu ne îndoim, ba suntem convinși, că circulariul, care în curênd va ajunge în mânile tuturor celor chemați, nu va remâné literă mórtă, ci cuprinsul seu, care constitue o bogăție de indigetări practice, o comóră de sfaturi bune părintesci, cum trebue făcută una și cum trebue făcută alta, pentru-ca școlele nóstre poporale, dacă nu pot sĕ fie cele dintâiu în țéră, cel puțin sĕ nu fie cele din urmă. se va întipări în inima fiecărui chemat sĕ îndrepte ce este de îndreptat, și astfel scopul va fi ajuns.

Cei cu tragere de inimă pentru școla română vor afla în cincularíul despre care e vorba îndrumări, cum trebuesc delăturate scăderile descoperite cu privire la *întocmirea, mobilarea și întreținerea localurilor școlare*, și vor afla indigetări prețióse, că ce trebue făcut pentru-ca sĕ dispară *scăderile constatate cu privire la mersul învĕțămêntului.* In fine, vor afla sfaturi, ce trebue făcut, ca învĕțătura sĕ nu se restrîngă numai la aceea ce e pus în planul de învĕțămênt, la aceea ce *trebue* sĕ se propună și sĕ se învețe în școlă, ci sĕ se lățiască mai departe cu ajutoriul *bibliotecilor școlare.*

E atât de însemnată și de ardĕtóre chestia acésta a *bibliotecilor școlare*, încât îndemnați ne vedem sĕ reproducem din cerculariu întréga parte care se refere la crearea și întrebuințarea lor, și în care se spun următórele:

„Instrucțiunea școlară luând, față de o mare parte din cei-ce au a fi împărtășiți de ea, în împrejurările nóstre caracterul unei lucrări mai mult sau mai puțin *silnice*, și adăugând la acésta și împrejurarea, că procedarea puțin pedagogică și metodică a multor învĕțători, precum și cărțile nóstre școlare nu oferă destulă ocasiune pentru deșteptarea *interesului pedagogic,* care și preste anii de școlă, viu rĕmânênd, sĕ înduplece la continuarea mai cu zel a lucrării pentru îndeplinirea culturii câștigate în școlă, este esplicabil fenomenul că, deși mulți de ai nostri umblă la școlă, totuși în viața practică este încă fórte mare numĕrul acelora, cari nu sciu scrie și ceti, sau se dau de atari. Acéstă lipsă de cetitori se resimte destul de dureros în producțiunea nóstră literară, care, din causa prea puținului sprijin, fórte cu anevoie dă înainte și resultatul final e în defavorul înaintării nóstre culturale preste tot. Pe lângă împlinirea cu zel a chemării învĕțătoresci în școlă și pe lângă mai mare luare aminte, ce trebue sĕ se dee părții metodice în predarea objectelor de învĕțămênt, este de neapărată trebuință, ca și în școlă, dar' mai ales în timpul liber de ocupațiunile școlare, sĕ se dee elevilor mai multă ocasiune pentru lectură interesantă și instructivă. Inființarea unei biblioteci școlare la fie-care școlă, care pe lângă scrieri pedagogice, menite pentru cultivarea mai departe a învĕțătorului, sĕ conțină scrieri menite pentru tinerime, este o necesitate de prima ordine. Nu se recere, ca în acéstă bibliotecă sĕ fie cărți multe și scumpe, e de ajuns un numĕr mai mic de cărți, cari sĕ fie scrise la înțelesul tinerimii școlare. De aceste avem deși nu multe, totuși câteva destul de bune și de potrivite și în limba română, și pentru procurarea lor nu se recer sume, cari susținĕtorii școlei sĕ nu le pótă acoperí în curs de câţiva ani, înciripându-şi astfel pe rênd biblioteca şcolară pentru tinerime. O consemnare a cărţilor, ce ar puté avé loc în bibliotecile şcolare se comunică în deosebi prin alt circular. Cărţile aceste vor puté fi cetite, se 'nţelege, cu folos numai de elevii claselor 2 sau 3 din urmă, şi de elevii şcólei de repetiţie, cari au din învĕţămêntul şcolar premergĕtor ideile şi noţiunile necesare pentru înţelegerea lor. Invĕţătorul va designa deci cari din cărţile bibliotecei pentru elevii cărei clase sunt potrivite, acestora li-se vor da apoi spre cetire, şi pentru-ca sĕ se convingă, că ele au şi fost cetite, va fixa vr'o anumită óră pe sĕptămână, în care prin conversare nesilită şi amicabilă cu elevii sĕ afle dela ei, ce au reţinut din cele cetite, sĕ le clarifice lucruri, cari ar fi rĕmas de ei neînţelese şi sĕ le deştepte interesul pentru sfere din ce în ce mai largi de cunoscinţe şi pentru cetire de cărţi din ce în ce mai grele, cari sĕ-i întroducă cu încetul în cunóscerea mai pe deplin a societăţii, a omenimii şi a lucrurilor din lume. Avênd astfel de biblioteci şi folosindu-le cu pricepere, ne creăm un sprijin pentru înaintarea nóstră culturală, cum nu ni-l putem dorí mai bun şi mai cu sporiu.

Ca tóte cele amintite însĕ sĕ nu remână literă mórtă, este fără îndoială de trebuinţă, ca tóte organele chiemate a îngriji de mersul bun al afacerilor nóstre şcolare şi mai ales preoţii nostri, ca cei mai de aprópe chemaţi, sĕ-şi împlinéscă cu zel, bunăvoinţă, stăruinţă şi căldură lucrarea cu care sunt încredinţaţi, şi sĕ exercite cu toţii, pe cari 'i privesce, cu punctualitate, stricteţă, dar' şi cu bunăvoinţă controla necesară; eară protopresbiterii ca inspectori districtuali de şcóle, chemaţi a controla şi a însufleţi pe preoţi şi pe celelalte organe din parochie şí la asemenea lucrări, sĕ facă acestea nu numai cu ocasiunea examenelor anuale şi nu numai atuncia sĕ iese în fie-care comună şi sĕ inspecţioneze mersul lucrurilor, ci de câte-ori li-se dă ocasiune a se afla în vr'o comună şì în alte afaceri decât cele şcolare, sĕ nu întrelase a visita şcóla, controlând, încurajând, dojenind şi dând îndreptariu bun, după cum va fi trebuinţă de una sau de alta.

Numai astfel lucrând cu toţii cu zel, stăruinţă şi înţelepciune, putem spera o mai spornică înaintare în cultură, bunăstare şi fericire a poporului nostru."

Desvoltarea unei teme

de

Invĕţ. Nicolae Simulescu.

(Fine).

De elevi în secţiunea pedagogicá a seminariilor nóstre sĕ fie primiţi, întru cât e posibil, numai aceia cari din atragere se dedică carierei învĕţătoresci, ear' nu din interese familiare, sau din ambiţia de a deveni cutare cu slujbă în comuna sa, cu atât mai puţini de aceia cari din causă că fiind în gimnasiu studenţi slabi, ca sĕ nu fie siliţi a se aplica la vre-o meserie, aleg sĕ fie învĕţători.

In institutul pedagogic pe lângă teorie sĕ se dee elevilor mai multă praxă. Pe lângă cele 3 cursuri esistente în archidiecesă ar fi necesar a se înfiinţa şi al 4-lea, in care apoi sĕ se iee numai praxa lucrului, atât cu privire la predarea diferitelor obiecte de învĕţământ, cât şi la alte treburi ce se ating de oficiul învĕţătoresc, precum: purtarea condicelor şcolare, cunóscerea organisaţiei şcólei ş. a.

Atunci n'ar mai obvení casuri, ca învĕţătoriul începător sĕ se lovéscă de diferite lucruri cari îi sunt de tot străine şi sĕ rĕtăcéscă în afacerile şcolare la tot pasul.

Câţi învĕţători tineri poţi afla cari sunt de tot neorientaţi şi nu ştiu nici modul de a se puté ajuta. Prescrisele Regulamentului şcolar, purtarea condicelor şcolare, alegerea materialului de predare pentru fie-care curs, compunerea planului órelor de prelegeri ş. a. sunt pentru ei lucruri cu totul neînţelese.

Câţi învĕţători tineri nu afli, cari nici nu ştiu, dacă există un Regulament şcolar care norméză activitatea sa şi a şcólei şi din care ar puté afla acele lucruri referitóre la şcólă, pe cari nu le cunósce şi nu le ştie.

Şi apoi un om care nu cunósce secretul meseriei lui, póte sĕ facă progres? póte sĕ iubéscă meseria de care el n'are idei clare?

2. Salariul învĕţătoriului român asemenea trebue sĕ fie regulat, dacă e, ca el sĕ pótă subsista ca funcţionar liber de ori-ce preocupaţie şi fără témă pentru existenţa sa şi a familiei sale.

Suma minimală ce se dă astăzi aceluia, fără nici o exagerare, e de tot neînsemnată, de tot mică. In privinţa salariului învĕţătoriul român confesional e pus alăturea cu servitorii dela diferitele oficii politice, cu poliţisti cari asemenea sunt plătiţi cu 600 cor.

Acestia însĕ sunt cu mult mai favorisaţi, căci fără cértă şi fără abatere 'şi primesc banii la prima fie-cărei luni.

Statul plătesce pe învĕţătorii sĕi dela sate cu 1000—1200 cor. salar fundamental, 100—200 cor. bani de cuartir, apoi grădină, cuincvenal ş. a., aşa că un astfel de învĕţător iasă pe an la suma de 1500—1600 cor.

Pentru-ca învĕţătoriul român confesional sĕ pótă preţui după adevĕrata sa valóre chemarea sa, pentru-ca desbrăcat de miseria în care se află, după remuneraţia ce o trage azi, sĕ pótă fi cu mai multă însufleţire faţă de oficiul sĕu, e natural, ca el sĕ fie pus în aceea posiţie în care se află alţi învĕţători din stat.

Afirmaţia ce de atâtea-ori o auḑim când e vorba de regularea unui salariu învĕţătoresc, că poporul e sĕrac, că poporul e îngrămădit cu diferite biruri şi diferite nĕcazuri şi nu póte, e de tot ridiculă!

Tóte se pot, numai salariul învĕţătoriului nu! Cercetând, ne vom convinge, că comune de ale nóstre consumă pe an beuturi spirituóse de 4—40,000 coróne, afară de luxul cel mare ce ia din ce în ce tot mai mult teren, afară de cheltuelile ce poporul pentru lucruri netrebnice le face, precum procese ş. a. Apoi o mai bună şi mai corespunḑĕtóre plată dată învĕţătoriului şcólei sale va forma óre sarcină de neînvins?

Incât privesce încassarea şi plătirea salariului învĕţătoresc, asemenea ar trebui sĕ fie regulată de aşa, ca învĕţătoriul sĕ rĕmână scutit de ori-ce atingere vătămătóre din partea poporului.

Acésta s'ar puté dacă aruncul sau repartiţia pentru susţinerea şcólei (sau mai bine plata dascălului) nu s'ar încassa pe calea cerşitorésca de astăzi.

Pentru acest scop autorităţile nóstre şcolare superióre ar trebui sĕ întrevină la guvernul ţĕrii, ca sĕ iee încassarea impositului pentru susţinerea şcólei confesionale deodată cu celelalte dări de stat şi aruncuri comunale, mĕsurându-se fie cărui contribuent în percente după darea directă către stat.

Organele comunale apoi sumele încassate sĕ le transpună Preaven. Consistoriu archidiecesan resp. diecesan pentru alimentarea unui fond din cari învĕţătoriul român la prima fie-cărei luni sĕ-şi pótă ridica salariul sĕu.

Dacă nu ne-am teme de un pericol, ar puté lua chiar statul salarisarea tuturor învĕţătorilor confesionali din ţéră, aşa, ca urmând ca şi cu salariile preoţimei nóstre, sĕ transpună sumele recerute spre acel scop autorităţii şcolare supreme spre plătire.

In ambele casuri posiţia învĕţătoriului român s'ar îmbunătăţi în mĕsura ce acum abia am puté-o calcula, ear' îmbunătăţită sórtea aceluia, însufleţirea ce s'ar manifesta întru împlinirea chemării sale, ar aduce mare progres pentru înaintarea şcólei şi prin urmare pentru desvoltarea culturală şi materială a poporului nostru.

Şi ceva va trebui sĕ se facă în acéstă direcţie pentru învĕţătoriul român, dacă e ca el fără preocupaţie zilnică pentru câştigarea de alte venite pentru existinţa sa şi a familiei sale, sĕ se pótă dedica numai carierei sale.

Cei chemaţi sĕ nu uite, că *tot minutul de întârziere în ameliorarea sorţii învĕţătoriului nostru confesional va forma un veac de intunerec pentru poporul nostru!*

3. Organisaţia actuală a celor mai multe şcóle de ale nóstre, precum şi diferitele împrejurări ce cad în dauna acesteia, asemenea vor trebui delăturate.

Un edificiu de şcólă corespunḑĕtor şi provĕḑut cu cele necesare pentru învĕţământ, aşa, ca învĕţătoriul sĕ pótă folosi mijlócele recerute la predarea diferitelor obiecte de învĕţământ, de sigur va crea acestuia o bună disposiţie sufletéscă pentru cariera sa şi va stârní în sufletul sĕu un deosebit interes faţă de oficiul sĕu.

Pentru a da posibilitatea părinţilor economi ai elevilor, de a se puté ajuta de acestia la lucrările economice în timpul de tómnă şi primăvară, s'ar puté aplica şi la noi praxa observată la şcólele conaţionalilor saşi.

Acestia pentru timpul când se adună recolta de pe câmp dau elevilor ferii, în primăvară, apoi în sĕptămâna patimilor dau examenele, ear' de aci încolo pănă la finea lui Iunie se ţin prelegeri numai dela 6—7$^1/_2$ óre a. m., rĕmânênd la timpul de peste zi liber.

In modul acesta n'ar mai obveni nici cercetările neregulate împreunate cu pedepse şi astfel certele şi neînţelegerile dintrĕ părinţi şi învĕţător n'ar avé loc.

Lipsind şi aceste frecări, desigur învĕţătoriul român va lucra şí el cu mai multă tragere de inimă pentru şcólă şi ar desvolta mai multă activitate.

Afară de acestea învĕţătoriul ar trebui sĕ fie cruţat de multele critici ce i-se fac atât de ómeni competenţi, cât mai ales de cei necompetenţi aprópe în tóte acţiunile sale.

Pe lângă acestea sĕ fie mai bine considerat, sĕ aibă şi el loc în diferitele corporaţiuni bisericesci-şcolare, prin ce şi-ar lărgi tot mai mult cunoscinţele.

Acestea ar fi mijlócele prin cari şcólei române i-s'ar puté da avêntul recerut spre progres şi înaintare.

Din Brad.

La *„masa studenţilor"* din *Brad* s'au mai înscris ca binefăcĕtori următorii on. domni:

1. Prin o. d. Dr. Aurel Vlad adv.: Dr. Nicolau Stănila, subnotar de trib. reg. (Deva) cu 4 cor., Dr. Aurel Vlad adv. (Deva) 20 cor. Suma 24 cor., ca ajutătoriu şi pe viéţă.

2. Prin o. d. protoprb. Vasile Domşa (Orăştie): Vasile Domşa protoprebiter cu 5 cor., Manasie Iar preot (Simeria), Dionisiu Bobeiŭ (Petreni), Luca Botean (Geoagiu), Daniil Pop (Geoagiu), I. Vlad (Gornatele), O. Botean (Ludeşti), toţi preoţi, Solomon Sabău şi Ioan Baciu (Orăştióra de sus) învĕţători, câte 1 cor., Andreiu Truca preot (Simeria) cu 3 cor., toţi ca ajutători. Suma 16 cor.

3. Prin o. d. Dr. George Popa, pretor (Borossebeş): Atanasie Oancea oficiant (Elek), Patriciu Codaciu, înv. (Borossebeş), câte 1 cor., şi Dr. George Popa pretor 5 cor., toţi ajutători. Suma 7 cor.

4. Prin o. d. Teofil Fulea notar (Hunedóra): Teofil Fulea, binefăcĕtor pe viéţă cu 50 cor., Antoniu Aranyosi (Nadasthia) învĕţ., George Dănilă primar (Hunedóra), George Rain preot gr. or. (Nadasthia infer.), Dr. I. Bonciu not. publ. (Hunedóra) cu câte 2 cor., Albert Schuster neguţăt. (Hunedóra) şi Nicol. Paraian înv. (Ocolişul mare) cu câte 1 cor., toţi ca ajutători. Suma 60 cor.

5. Prin o. d. Coriolan Bredician adv. (Lugoş): Mihail Beşan, Nicol. Proştian adv. Dr. George Dobrin adv., pe viéţă cu câte 20 cor., ajutători: Cor. Bredician adv., Dr. St. Petroviciu adv. cu câte 5 cor., Dr. Corn. Jurca adv. Dr. Pach. Avramescu adv., Dr. V. Branisce publicist, Dr. Pompeiu Lazar advocat, Dr. Aurel Vălean adv., cu câte 4 cor., Tiberiu Bredicean, Caiu Bredicean, Nicol. Ioanovits, Dr. Nicolae Petroviciu, Dimitrie Cioloca, Mihail Brădicean cand. adv., Corneliu Bendu iurist, cu câte 1 cor., T. Borcan, Jucu Aurel, cu câte 40 fil. toţi din Lugoş. Suma 97 cor. 80 fil.

6. Prin o. d. Vasile Pahone adv. Bistriţa: Dr. Vasile Pahone adv. 10 cor., N. N., N. N. şi S. L., câte 1 cor., ca ajutători. Suma 13 cor.

7. Prin o. d. Inocenţiu Bogdan preot gr. or. Faget: George Popoviciu, preot (Cliciova), Ales. Popescu faur Faget, Inoc. Bogdan preot, D. Feneş proprietar Faget, câte 2 cor., Axentie Gaiţa adv. Faget, 4 cor., X. şi Eug. Luduşian câte 1 cor., toţi ca ajutători. Suma 14 cor.

8. Din Pâclişa, o. d. preot Nicolae Cado cu 10 cor. ca ajutător.

9. Din Sohodol prin st. d. Demetriu Goia preot; Demetriu Goia preot gr. or. Sohodol, George Năpău conduc. de lucru Sohodol), cu câte 20 cor. pe viéţă, George Todea faur Câmpeni şi Petru Sicoe l. Iuon econom Sohodol, câte 1 cor. ca ajutători. Suma 43 coróne.

10. Prin st. d. Ioan Gavrilescu paroch în Ţinţari: Ioan Gavrilescu paroch, Ioan Schiopu preot cu câte 1 cor., Biserica rom. gr. or. 2 cor. ca ordinari; Ilie Oana 50 fil., Petru Danciu 40 fil, Ioan Neguliciu 30 fil. şi Irimie Socaciu învĕţătoriu 40 fil. Suma 5·60 coróne.

11. O. D. Enea Hodoş profesor Caransebeş ca fundator cu 50 cor.

12. Din Crisciori prin o. d. Ioan Perian paroch: Ioan Perian şi Al. Draia înv. pens. cu câte 2 cor. ca ajutători. Suma 4 coróne.

13. Prin o d. Alexiu Mangiuca adv. în Oraviţa: Dr. Alexiu Mangiuca şi Dr. Ion Nedelcu adv. Oraviţa, cu câte 20 cor. pe viéţă, ca ajutători: Georgiu Anca cand. adv. şi I. Trăilă adv, câte 5 cor., C. Pavloviciu oficiant, dna Maria Buia, dşóra Ana Stepan câte 2 cór. Suma 56 cor.

14. *„Sentenela"* a dăruit 2 acţiuni a 10 cor. Suma 20 cor.

15. Dl Ioan Jurca, paroch gr. or. în Cebea şi epitrop al gimnasiului rom. gr. or. din Brad s'a înscris ca binefăcĕtor pe viéţă solvind taxa de jumĕtate 10 cor.

16. O. D. Petru Călciunar, adv. Orşova, a mai contribuit 10 cor.

17. „Detunata" institut de cred. şi econ.a solvit taxa ca binefăcĕtor fundator 50 coróne.

18. Ioan Şinca, paroch Găunósa 2 cor., Dr. Alesandru Vlad, adv. Deva 10 cor. Dr. Pavel Oprişa, profesor gimn. Brad. 50 cor. binefăcĕtor fundator., George Părău, director gimnasial, Brad 20 cor. binefăcĕtor pe viéţă. „Ardeleana" institut de credit şi de economii în Orĕştie din venitul anului 1900 a contribuit 100 cor.

Marinimoşii binefăcĕtori priméscă profundă mulţămită.

P. T. D. cari au liste sunt rugaţi a le trimite cu ori-ce resultat!

Brad, 25 Iuniu, 1901.

Comisiunea administrativă.

Din Şimleul Silvaniei.

Programa

festivităţilor aranjate dinprilegiul adunării societăţii pentru crearea unui fond de *teatru român*, ce se va ţiné estan în *Şimleul Silvaniei* la 1, 2, şi 3 August st. n.

1. In 31 Iulie a. c. st. n.

a) la două óre d. p. primirea comitetului societăţii la gara Şimleului. Primirea şi încuartirarea óspeţilor

b) la 8 óre séra serată de cunoştinţă în „Hotelul naţional".

2. In 1 August a. c. st. n.

a) la 8 óre dim. serviciu divin în biserica gr.-cat. română din loc. Responsoriile le va esecuta corul teologilor din *Gherla.*

b) la 11 óre a. m. prima şedinţă a adunării.

c) la 2 óre d. p. banchet.

d) la 8 óre séra concert şi representaţiune teatrală. Programa detailată se va trimite la foi şi se va distribui în séra representaţiunilor la cassă.

3. In 2 August a. c. st. n.

a) la 9 óre dim. a dóua şedinţă a adunării.

b) la 1 óră prânz comun a la carte.

c) la 3 óre d. p. escursiune la Păduriţa Morii: *„Vila Ana"*.

d) séra la opt óre petrecere de vară în promenada orăşenéscă.

4. In 3 August a. c. st. n.

Escursiuni cu trăsura, în jurul Şimleului.

5. Sub durata festivităţilor visitarea esposiţiei obiectelor industriei de casă arangiate de reuniunea femeilor române din comitatul Hunedóra şi Selagiu.

Nota. P. O. óspeţi sunt rugaţi în privinţa cuartirului a se adresa până în 22 l. c.

la dl *Ioan P. Lazar* comptabil la institutul de credit „*Silvania*“ în Şimleul-Silvaniei.

Biroul comitetului arangiator sub decursul festivităților va fi permanent în localitățile institutului de credit „Silvania“.

Trenurile sosesc dela Carei la $10\frac{1}{4}$ óre a. m., dela Cluj la $4\frac{3}{4}$ d. m., dela Orade la $1\frac{1}{2}$ d. m. şi séra la $10\frac{1}{2}$.

Şimleul-Silvaniei la 9 Iuliu.

Comitetul de primire.

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. O telegramă din *Bruxella* a ziariului „Daily Mail“ din Londra raportéză următórele: In raportul seu din urmă trimis lui *Krüger* generalul *Botha* spune, că 7000 de olandezi din colonia Cap luptă în óstea Burilor şi că zi de zi se alătură la Buri insurgenți olandezi.

*

Mare-ducele Mihailovici în Varna. Vineri a sosit la Varna mare-ducele *Alexandru Mihailovici*, însoțit de principele *Ferdinand* şi întimpinat de entusiaste ovațiuni din partea poporațiunii. După primirea numĕróselor deputațiuni a asistat la serviciul divin celebrat de metropolitul Bulgariei, care după serviciu a adresat ducelui o alocuțiune zicênd că în acéstă visită vede basa restabilirii relațiunilor intime dintrĕ poporul rusesc şi cel bulgar. La revista militară a luat parte şi un detaşament de marinari rusesci, ear' ca privitori erau: ducele, principele, agentul diplomatic rusesc cu întreg personalul, miniştrii, şefii autorităților, consulii şi un mare numĕr de public.

Sâmbătă diminéța mare-ducele a plecat la Burgas.

NOUTĂȚI

Consistoriul archidiecesan a ținut azi, Luni, şedință *plenară* ordinară, la care au luat parte un numĕr însemnat de asesori. Dintre cei esterni erau presenți d-nii *V. Oniț şi A. Vlaicu* din Braşov. Intre alte obiecte s'a decis şi definitiva întregire a protopopiatelor vacante: *Agnita* şi *Turda*.

La Agnita a fost denumit administratorul actual *Nicolau Moldovan* cu 11 voturi contra 3, pe cari le-a întrunit contra candidatul, oficialul cons *Ioan Baptist Boiu;* ear' la Turda s'a denumit parochul *Iovian Mureşan*, paroch în Tresnea. Contra candidatul *Theodor Ciortea*, paroch în Cojocna, a întrunit 5 voturi.

*

„Astra“ la Huedin. In 24 Iuniu st. v. s'a ținut în *Huedin* a doua adunare gegerală a despărțĕmêntului Huedin al „Asociațiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“. Referitor la decursul acestei adunări estragem din un raport mai lung următórele: Inființat abia în anul trecut la stăruințele inteliginței române din Huedin şi Hida, despărțĕmêntul şi-a luat frumos avênt de desvoltare, şi pe când la prima adunare (constituantă) abia avea 5 membri ordinari, până la adunarea de acum numĕrul acelora crescuse la 28 ordinari şi unul fundator, la cari în cursul adunării s'au mai înscris încă 5 ordinari. Cu acelaşi zel conducĕtorii despărțĕmêntului, în frunte cu directorul Ioan Pop. adm. ppopesc gr. cat. în Morlaca, au lucrat şi întru înființarea de agenturi şi a bibliotecei despărțĕmêntului, aşa că la adunarea din Dumineca trecută comitetul a putut raporta, că despărțĕmêntul are deja 14 agenturi şi o bibliotecă centrală cu 28 opuri în 34 volume.

Adunarea a fost cercetată de numĕroşi preoți, advocați, învĕțători, dame şi domnişóre până şi de pe la Bistrița; o singură lacună însĕ: țerani nu prea erau. Ar fi bine, ca cei puşi în fruntea despărțĕmêntului sĕ 'i clarifice şi lumineze asupra scopurilor urmărite de Asociațiune şi sĕ 'i îndemne a se interesa şi dênşii de lucrările ei. După cuvêntul de deschidere al directorului, — ținut cu multă vervă şi bogat în repriviri asupra trecutului înființării Asociațiunei, — şi după terminarea agendelor oficióse ale adunării s'a ținut prânz comun, la care au luat parte peste 100 persóne, ear' séra s'a dat concert, cu concursul binecunoscutelor nóstre artiste tinere. dşórele *Virginia Gall* şi *Adelina Piso*.

Bună impresiune a făcut asupra membrilor despărțĕmêntului presența advocatului *Dr. G. Tripon*, delegat al despărțĕmêntului Bistriței, care în numele acelui despărțĕmênt a venit sĕ salute şi încuragieze pe fratele mai tiner la emulare cu despărțĕmintele mai vechi în activitatea pentru promovarea culturei poporului: ținta Asociațiunii. Asemenea şi presența óspeților din despărțĕmêntul Clujului, întrĕ cari şi cinci oficeri.

*

Dela curtea română. Ziarele din Bucureşti aduc ştirea, că MM. LL. Regele şi Regina României nu vor pleca în strĕinătate decât abia în primele zile ale lunei August, ear' AA. LL. RR. Principele Ferdinand si Principesa Maria vor pleca între 15 şi 20 Iulie, întâiu la Darmstadt, apoi la Coburg şi la Sigmaringen. Principesa României va face şi o cură de trei septemâni la Nauheim.

*

In valurile Oltului. Se scrie din Rîmnic-Vîlcea (România) că Oltul, crescut mare, aduce în valurile sale furióse aprópe zilnic cadavre de ómeni şi de vite, obiecte casnice, bîrne, acoperişuri de case, etc. Tóte acestea vin din Transilvania, unde Oltul, în urma ploilor mari, a făcut pustiiri. Ast-fel locuitorii din R. Vîlcea de pe malul Oltului, au vĕdut cu îngrozire la podul de fer Goran, 2 cadavre restogolindu-se în valurile Oltului.

*

Inmormêntarea generalului Candiano-Popescu. Joi la órele 4 d. a. a avut loc la Bucuresci înmormêntarea regretatului general al armatei române, *Candiano-Popescu*, în mijlocul unei afluențe mari de lume. Incă la órele 2 spațiósa biserică *Sft. George*, în care se afla depus corpul defunctului, era îndesată de asistență alésă. Toți oficerii superiori şi interiori ai garnisónei Bucuresci erau de față, pe când mulțimea aştepta afară, în grădină şi pe strade, pornirea cortejului, fiindu-i imposibil de a mai pĕtrunde în biserică. M. S. Regele Carol era representat prin dl general *Vartiade*, şeful casei militare, ear' guvernul prin domnii miniştri Sturdza, Paladi, Aurelian, Misir şi I. Brătianu. Excelența Sa dl Fonton, ministrul Rusiei, însoțit de secretarul legației, încă a asistat la serviciul funebru.

Ceremonia funebră a fost sĕvêrşită de P. S S. Archereul Nifon Ploeşteanu, vicariul Sântei Metropolii, asistat de un numĕros cler şi de diaconii metropoliei.

Jalea era întipărită pe tóte fețele. In biserică au ținut discursuri, aducênd laude regretatului general, dnii general *Comaneanu*, colonelul *Hartel* şi maiorul *Romanescu*.

Terminată fiind ceremonia, s'a început formarea cortegiului. Sicriul generalului a fost aşezat pe un dric de tun, şi cortegiul s'a pus în mişcare în ordinea următórea:

Jandarmii călări, 2 plutóne. In urma lor preoții, carĕle cu coróne, carul funebru, ofițerii pe jos, asistența civilă, şi apoi trupele, în ordinea următóre:

Muzica batalionului I vênători. Un detaşament din batalionul 2 vênători. Restul trupelor regimentelor de infanterie. Batalionul reg. I de geniu. Batalionul 3 vênători din reg. 6 şi 21 infanterie. Regimentele de artilerie Alte două plutóne de jandarmi călări. După cortegiu păşia trist, îmbrăcat țărănesce, sergentul *Grigore Ioan*, care a luat stégul turcesc la Grivița, şi Andrei Iona, vênătorul generalului, cu cele necesare vênătórei.

Pe tot percursul cortegiului stradele erau ticsite de lume.

La órele 5 şi jumătate cortegiul a ajuns la cimiterul *Bellu*. Dl căpitan *Atanasiu* din infanterie, a ținut o cuvêntare funebră, în care a arătat meritele şi activitatea defunctului în armată. De-asupra mormêntului s'au tras trei salve de artilerie, şi apoi cosciugul a fost scoborît în cavou de patru soldați.

*

Logodnă. Dl *Dumitru A. Mosora* învĕțător în *Sĕlişte* şi-a încredințat Joi în 28 Iuniu st. v. de viitóre soție pe dşóra *Maria Turdĕşan* învĕțătóre în *Gurarîului*.

— Dl Teodor *Cioloca* din Şîpĕt (comitatul Timiş), s'a logodit cu gentila dşóră Măriόra *Dobreu* tot din Şîpĕt.

*

Esposiție de țeseturi — la Şimleu. „Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedórei“, pentru a veni în ajutoriul locuitorilor din *Vaidei*, năpăstuiți de un mare incendiu în ajunul ierni trecute, a hotărît sĕ arangeze la *Şimleul-Silvaniei*, cu ocasiunea adunării generale a societății pentru fond de teatru român, *o esposiție de țeseturi şi lucruri de mână femeesci*, cu obiecte lucrate de femeile țerance din Vaidei, cari pentru lucrul lor sunt plătite din partea reuniunei. Ne putênd fi plasat însĕ numai la femei din Vaidei întreg lucrul, în valóre de 400 coróne, escedentul a fost distribuit întrĕ femeile din Căstău, Binținți şi Orĕştie. Până a fi spedate la Şimleu, lucrurile sunt espuse în salónele dnei Dr. Erdélyi în Orĕştie. „O mică, dar' prețiósă esposiție — scrie „Bunul Econom“ — care te face sĕ admiri mult dibăcia într'adevĕr mare şi deşteptăciunea țerancelor nóstre, cari ştiu pregăti aşa lucruri drăgălaşe. Şi sub supraveghierea dnei Erdélyi, care unora li-a ales chiar modelele speciale, frumosul a fost împreunat cu folosul: din frumósele țĕseturi țĕrăneşti s'au pregătit practice şi folositóre lucruri domnesci, anume drăgălaşe perinițe pentru canapele, coperitóre de credenz, decoratóre de masă, coperitóre de tablete, cravate, măsărițe, ştergare, şorțuri, desăgei, traiste micuțe, tóte fórte drăgălaşe, de tot vr'o 90 de objecte“.

*

Pentru industriaşii mici. Ministrul de honvedi a adresat camerelor comerciale şi industriale un circulariu în care le recércă sĕ comunice industriaşilor mici condițiunile furnisării de încălțĕminte pe séma honvedimei pentru anul 1902 şi sĕ-i îndemne a concura. Din considerare la starea tristă materială de acum a micilor industriaşi şi pentru a le deschide isvor de câştig, ministrul a reservat peetru ei confecționarea şi furnisarea a 16.320 părechi de boconci şi 6680 părechi de ghete uşóre. La furnisare pot concura numai mici-industriaşi cari plătesc dare şi sunt membri la óre-care corporațiune industrială.

*

Isvóre noue de păcură în România. Lucrările de esploatare a isvórelor de păcură din jurul oraşului *Ploeşti* în timpul din urmă au dat resultate fórte mulțămitóre. Deosebi cele ale isvórelor societăților „Stéua Română“ şi „Speranța“. Pe teritoriul societății „Stéua Română“ după sondări de 13 zile s'a dat de un isvor la adâncime de 2—3 metri atât de abundant, cum nu s'a mai pomenit până acum în România.

*

Se caută o mirésă uriaşă. La finea lunei Iulie espiră concursul pentru un premiu de *osută mii de franci*, pus pe séma celei mai uriaşe părechi de ómeni, — bărbat şi femee, fie de ori-ce naționalitate şi din ori-ce țéră, care se va presenta în persónă în *Paris*. Foile din Paris scriu, că jumĕtatea mai tare din părechia căutată, bărbatul, a sosit deja la Paris. E un Englez din China şi are doi metri şi două zeci de centimetri în înălțime. Dacă se va presenta şi jumĕtatea mai slabă, o mirésă de asemenea înălțime, premiul sigur că e al lor. Avis Româncelor *înalte*.

*

Concert în Feredeu (Geógiu). „Reuniunea română de cântări din Orăştie“ arangiază Dumineca în 8/21 Iulie în pavilonul dela scaldele din *Geógiu* (Feredeu) *concert*, al cărui venit curat e destinat pentru zidirea bisericii din Feredeu. Inceputul la 4 óre p. m. Prețul de intrare: de familie 3 coróne, de persónă 1 corónă 50 fileri, locuri de stat 1 cor. După producțiune urméză joc! Suprasolvirile marinimóse se primesc cu mulțumită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Grindină ne mai pomenită în România. In ziua de 21 l c. v. a căzut la comuna *Frățileşti* (judeţul Ialomița) grindină, cântărind fie-care pétră 100—140 grame. In comuna *Ograda* (jud. Ialomița) a cădut grindină în mărimea oului de gâscă, care a distrus învĕlişul caselor, a omorît şi rănit locuitori. De asemenea în comuna *Bucu* (tot jud. Ialomița) a cădut grindină cântărind 350—400 grame fie-care pétră, care a omorît paseri şi a rănit locuitori. Pagubele se urcă la suma de 40.000 de lei.

*

Ştiri mĕrunte. In cercurile de curte din *Roma* se vorbesce că părechia regală va cĕlători la Londra la încoronarea regelui Edward, ear' de acolo va merge la Paris sĕ facă visită presidentului Loubet. — Chedivul Egiptului va căletori zilele acestea în Elveția. — La 15 August st. v. se va face sfințirea mănăstirii Sinaia restaurată anii trecuți. Vor asista şi membrii curței regale. — Ministrul de justiție al Ungariei intenționéză a pune robii la lucru de agricultură, în loc de a'i întrebuința la lucrări industriale, ca până acum. — Osĕmintele episcopului gr. catolic Ioan *Leményi* săptămêna acésta vor fi desgropate din cimiteriul San-Marc din Viena şi aşezate în cripta dela biserica curții metropolitane din Blaj.

Rugare.

Domnii cari au primit liste de abonament pentru „Cartea de aur“ şi încă nu mi-'le-au retrimis, sunt rugați sĕ mi-le înapoieze negreşit până la finea lunei acesteia, pentru-ca orientându-mĕ asupra esemplarelor ce vor fi de scos, sĕ pot începe cu tipărirea cărții.

Abonamente se mai primesc pentru primele două tomuri, până la finea lunei acesteia, cu prețul de 20 coróne ambele tomuri şi se pot face şi prin câte o cartă postală, trimisă la adresa subscrisului.

Sibiiu, 14 Iulie n. 1901.

Teodor V. Păcățian.

Cărți şi reviste.

Au apărut:

„Transilvania“, organul „Asociațiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, Nr. V. pe luna Iunie, cuprindênd pe lângă procesele verbale ale şedințelor comitetului central şi pe lângă unele ştiri din despĕrțeminte, doi articoli de interes deosebit: „*Supplex libellus valachorum*“ (capitol din „Cartea de aur“ de T. V. Păcățian) cu introducere de Păcățian şi traducerea în românesce a *suplicei*, făcută de Dr. E. Daian special pentru „Cartea de aur“; al doilea articol de interes deosebit pentru iubitorii de estetică şi de literatura dramatică, e „*Din estetica tragicului*“, de Dr. Iosif *Blaga* (polemie cu Dr. G. Pop).

„Transilvania“ apare în 10 numeri pe an, în *Sibiiu* str. morii Nr. 8 şi costă 10 coróne pe an. Membrii Asociațiunii o primesc gratis.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Sîmțîndu-se în parochia nóstră lipsa de un rênd de vestminte preoțesci, şi poporul fiind atât sĕrac cât şi îngreunat cu alte dări şi aruncuri n'au putut singur din mijlócele sale a le procura, deci subscrisul am făcut o colectă în cercul restrîns al cunoscuților şi resultatul a fost favoritor, căci s'a adunat chiar suma cerută pentru vestminte, cari s'au şi procurat şi sfințit în diua de Rusalii cu mare bucurie din partea poporului pentru aşa un rênd de ornate cum n'au mai fost în acésta biserică. Ca ajutători sunt din comună: subscrisul cu 4 cor., Petru Guga, 3 cor., Luca Pêrva, 2 cor., Petru Henți, 2 cor., Ioan Florea, 2 cor. Nicolae Şuteu, 1 cor., Ioan Şuteu, 1 cor., Petru Aslĕu învĕț. 2 cor., Victor Stoicovici, notar 1 cor., P. C. 60 fileri, Dumitru Molc 1 cor., Din Şoimuşul mureşan: Graif 1 cor., Gabor Istvan, 1 cor., Vasilie Stan, 1 cor., Lazar Adam, notar 1 cor. Din Deva: G. Romanul, prot. 2 cor., Schuster Vilmos, 1 cor. 20 fileri, Toma Roşu, învĕțător 1 cor., Blum Zsigmond, 2 cor., Gligor, pretor 1 cor., Cutean Romulus, 1 cor., Ferencz Albert, 1 cor., Iosif Lazarescu, 1 cor., Szaboszló Samu, 1 cor., Abrudean Dumitru, 1 cor., Covaciu Ioan, 25 fileri, Beke Condri, 1 cor., Breir 1 cor., Dtr. Vlad, 2 cor., Reis, 1 1 cor., Costescu, teolog, 1 cor., Fr. Hossu, 2 cor., Cupcai Géza, 1 cor., Caprini Alajos, 1 cor.. Dozsa Samuil, 1 cor., Dr. Mende, 1 cor., Bogdan Miklos, 1 cor., Dr. Moțu, 1 cor., Vasilie Pop, 1 cor., Leufer, 1 cor., Szőcs Lajos, 1 cor., Roth Bernat 1 cor., Planer Ferencz, 1 cor., Dr. Wild. 1 cor., Reti Gyula, 1 cor., N. N. 40 fileri, Alesandru Pĕtrĕu, paroch în Chergeş 1 cor., Ioan Stanciu, din Brad 1 cor., cu totul 59 coróne 25 fileri, ear' restul pentru postă s'a acoperit dela subscrisul, drept aceea în numele poporului din Fornadia aduc cele mai frumóse mulțămite tururor binefăcĕtorilor. Binecuvintéză dómne şi sfințesce pre cei ce iubesc frumseța Casei Tale.

Fornadia, în 4 Iunie 1901.

In numele poporului din Fornadia.

Petru Câmpean
paroch gr.-or.

Posta Redacțiunei.

D-lui Sof... N... Tema a fost tratată în colónele ziariului nostru, în acelaşi înțeles. Ținem şi noi de fórte însemnat postul de notariu comunal şi carieră destul de bună şi sigură, pentru-ca tinerii nostri sĕ o îmbrățişeze. Ideea cu acordarea de stipendii pe séma celor-ce se înscriu la cursurile administrative e însĕ, cel puțin deocamdată, nerealisabilă, pentru-că tóte fundațiunile îşi au bine precisate scopurile în cari se împart stipendii din ele. De altcum se póte că vom mai reveni, folosindu-ne de unele idei cuprinse în manuscriptul D-tale.

Văleni. Nu se póte publica. E prea întârdiat. Chiar şi cu celalalt am făcut numai escepțiune, din anumite considerațiuni.

Spâlnaca. N'a sosit, după cum ai putut vedé şi din nota oficială, publicată în numĕrul trecut.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Nr. 437/1901 [112] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de parochi din parochiile de clasa a III-a *a*) Cerul Băcăinţi, *b*) Gióg iu-Feredeu şi *c*) Almaşul-mare-Joseni, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste trei posturi sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Competenţii au a'şi trimite concursurile instruite conform legilor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral de unde se şi pot lua informaţiuni mai detaiate în causă în terminul sus indicat pentru fie-care parochie separat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Orĕştiei în conţelegere cu comitetele parochiale.

Orĕştie, 20 Iunie 1901.

Vasile Domşa
protopresbiter

Nr. 526/1901 protop. [114] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresi vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul *Mediaşului*, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Aţĕl*, cu salariu de 600 cor. solviţi din cassa comunală în sumă de 200 cor. ear' restul de 400 cor. din repartiţiune, cuartir în edificiul şcólei şi lemne.

2. *Biertan*, cu salariu de 600 cor. solviţi în rate lunare anticipative anume: din cassa bisericei în suma de 100 cor., din cassa comunală în sumă de 300 cor., ear' restul de 200 cor., din repartiţiune, cuartir în edificiul şcólei.

3. *Blăjel*, cu salariu de 600 cor., solviţi în sumă de 200 cor., din cassa bisericei, ca ajutoriu dela Prea Veneratul Consistoriu Archidiecesan, ear' restul de 400 cor. din repartiţiune, cuartir în edificiul şcólei şi grădină.

4. *Chesler*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune, cuartir în edificiul şcólei şi lemne.

5. *Ernea săsĕscă*, cu salariu de 600 cor., solviţi în suma de 562 cor., din repartiţiune, ear' restul de 38 cor., ca întregire dela stat, cuartir în edificiul şcólei şi lemne de foc.

6. *Haşag*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune, cuartir în edificiul şcólei.

7. *Păucea*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

8. *Şaroş*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune în sumă de 518 cor., ear' restul de 82 cor., din cassa comunală, cuartir şi lemnele de foc.

8. *Veseud*, cu salariu de 600 cor., solviţi din repartiţiune, cuartir şi lemnele de foc.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, şi a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbatóre în biserică spre a'şi arăta desteritatea în cântări, pentru-că cei ce vor fi aleşi sau instituiţi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători cu copii la liturgie.

Mediaş, 27 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Romul Mircea
protopresbiter

Nr. 360/901. [115] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători dela şcólele confesionale gr. or. române din mai jos însĕmnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al *Avrigului*, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Arpaşul inferior* şi superior, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.

2. *Drăguş*, al doilea post de învĕţătoriu eventual învĕţătóre, cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.

3. *Porceşti*, al doilea post de învetătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.

4. *Porumbacul superior apusean* şi resăritean, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 6C0 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.

5. *Streza-Cârţisóra*, postul de învĕţător cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.

6. *Ucea inferióră*, postul de învĕţător cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, sĕ'şi subştérnă cererile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta, Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat, avênd a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică în comunele respective spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători în biserică atât la strană cât şi cu copii la liturgie.

Avrig, 25 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiali competente.

Ioan Cândea
protopresbiter

Nr. 141/1901. [99] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Haţegului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. Federi-Fizeşti. — 2. Livezeni. — 3. Petroşeni. — 4. Petrila Brad. — 5. Petrila lunca de sus. — 6. Luncani. — 7. Sântă Măria de pétră. — 8. Valea Sângeorgiu-Grid.

Salariul învĕţătoresc în fie-care comună este de 600 cor. anual, cuartir şi lemne de foc.

Dela concurenţi se recere sĕ ştie cântările bisericesci, şi sĕ cânte cu copii cântările liturgice în biserică în Dumineci şi în sĕrbători.

Concurenţi cualificaţi nu sunt în acest tract, şi este de dorit ca sĕ petiţioneze din alte tracte.

Cererile instruite conform normelor în vigóre, sĕ se trimită în terminul indicat subsemnatului oficiu.

Haţeg, în 15 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Haţegului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 42/1901. [104] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea a patru posturi, douĕ de învĕţători şi douĕ de învĕţătóre, devenite vacante la şcóla cap gr.-or. din *Sĕlişte*, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu fiesce-care dintre aceste posturi sunt:

1. Salariu fundamental 800 cor. solviţi în rate lunare anticipative.

2. Relut de cuartir în sumă de 100 cor.

3. Relut pentru grădină în sumă de 40 cor.

4. Çuincuenaliile legale provĕdute în § 46 din Regulamentul pentru organisarea învĕţămêntului şcolariu.

Maximul órelor de instrucţie pe sĕptĕmână se statoresce an de an în prima conferenţă a corpului învĕţătoresc şi fie-care învĕţător e obligat a se conforma decisiunei acesteia.

Aflându-se pe lângă acésta şcólă şi un *asil de copii* se escrie pentru acest scop concurs pentru postul de *instructóră* cualificată.

Emolumentele acestui post sunt: 600 cor. salariu, 100 cor. bani de cuartir şi 40 cor. bani pentru lemne de foc.

Concurenţii reflectanţi la aceste posturi, au sĕ-şi trimítă suplicile lor instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Seliştei.

Sĕlişte, din şedinţa comitetului parochial gr.-or. ţiuută la 17 Iuniu 1901.

Ioan Popa
vice-preşed.

D. A. Mosora
notariu al com.

Nr. 244/1901 prot.

Vĕdut.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

---

ad. Nr. 362/1901 [109] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia vacantă *Bacia*, protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt: cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari venite concurenţii 'şi pot lua informaţiune dela comitetul parochial, séu dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi aşterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre, oficiului protopresbiteral în terminul indicat, şi sĕ se presenteze în sânta biserică în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre pentru a cânta, respective, a celebra şi cuvênta.

Deva, în 22 Iunie 1901.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 250/1901 [105] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul *Sĕliştei* se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Aciliu*, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. cuartir şi lemne.

2. *Alămor*, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. şi cuartir.

3. *Gurarîului*, douĕ posturi de învĕţători, fie-care cu salar de 600 cor, relut pentru grădină, 20 cor. şi cuartir natural eventual 40 cor.

4. *Tilişca*, uu post de învĕţător cu salar de 600 cor. plus 100 cor. relut de cuartir şi lemne sau cuartir şi lemne în natură.

5. *Topârcea*, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. relut de cuartir 40 cor şi folosinţa unui agru a cărui venit anual e 40 coróne.

6. *Vale*, douĕ posturi de învĕţători, fiecare cu salar de 600 cor. şi cuartir.

Cei ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători la strană, eventual a forma cor bisericesc cu copiii de şcólă.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sĕlişte, 21 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

---

ad. Nr. 352/901. [110] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia vacantă Cristur, protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre care concurenţii 'şi pot lua informaţiuni dela comitetul parochial sau dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre pentru a cânta, respective a celebra şi cuvênta.

Deva, 18 Iunie 1901.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr.-or. al Devei.

George Romanul
protopresbiter.

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumareade mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi înviorézâ organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli** cu **vomări**, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii**, **dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, splină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge şi a stării bolnăvicióse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua dispoziţie**, precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puterii de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.*— la farmaciile din *Sibiiu, Turnişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte localităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Anis, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [21] 11—11

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 74 Sibiiu, Joi 5/18 Iuliu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Pe basă națională.

Toți cei-ce facem politică românéscă, fie că suntem *activisti* séu *pasivisti*, fie că ținem la programul național dela 1881 sau suntem pentru revisuirea lui, în sensul, ca punctele deocamdată nerealisabile sĕ fie luate pe un timp óre-care dela ordinea zilei, pentru-ca cu atât mai cu tărie sĕ putem pretinde îndeplinirea postulatelor nóstre *realisabile* chiar și între împrejurările date: facem aceeași politică *națională*, pentru-că e politica de *conservare națională.* Scopul e deci același și numai mijlócele ducĕtóre la scop sunt altele

Stând astfel lucrurile, nu póte sĕ se afle întrĕ noi politician, om cu tragere de inimă față de neamul românesc și de interesele sale vitale, care sĕ apróbe și sĕ afle de îndreptățite pretensiunile cercurilor politice magiare de a nu ni-se mai permite o organisare politică pe basa națională din trecut. Pentru-că o altă organisare politică noi nu putem avé.

O singură politică facem toți Românii; și aderenți ai acestei politice nu putem sĕ fim decât numai noi, membrii aparținĕtori la întregul ce-l formézà poporul român. Lucrul e atât de ușor de înțeles, și e de mirat, că politicianii magiari nu vreau sau nu pot sĕ-l înțelégă. Sĕ ne organisăm politicesce în unire cu celelalte popóre din patrie, cu cari împreună formăm națiunea politică ungară? Dar' interesele și aspirațiunile nóstre divergéză de ale lor; și nici o asociație pe lume nu se formézà decât numai pe *comunitate de interese!* Interesul nostru principal în politică este *sĕ ne conservăm naționalicesce*, sĕ ne desvoltăm limba și sĕ-i câștigăm teren de valorare în viéța publică a țerii. Cum póte concorda deci interesul acesta al nostru cu interesele Magiarilor sau ale Sașilor de esemplu? Pentru-că ce interes au ei sĕ ne conservăm naționalicesce așa cum ne-am conservat până acuma și sĕ mergem mereu înainte pe calea progresului, cum am mers până acuma? Mai de grabă ar puté sĕ fie interesul lor cu totul opus, ear' dorința lor aceea, de a ne vedé, deși nu dând îndĕrĕt, pentru-că lucrul acesta pare a fi totuși imposibil, dar' cel puțin remânênd staționari, pentru a puté fi intrecuți cu mult din partea lor.

Altruismul nu merge astăzi nici la persóne, cu atât mai puțin la popóre atât de departe, ca unul sĕ se facă scară de înălțare pe séma celuilalt, și sĕ-l pórte în continuu ca sarcină în spinare. Fie-care popor trebue sĕ se ridice singur, din propriile sale puteri, dacă le are. Și de aceea fie-care popor trebue sĕ-și adune la un loc forțele, dacă vrea sĕ se ridice. Și cum nici noi Românii nu voim sĕ rĕmânem îndĕrĕtul altor popóre, pentru-că ne-am face nedemni de înaintașii nostri, cari ni-au împodobit istoria cu atâtea pagini frumóse și impunĕtóre, — datorință sfântă avem sĕ ne apărăm cu tótă energia interesele de conservare națională, interese cari numai pe noi ne privesc, și pentru a căror apărare earăși numai noi suntem în mĕsură a ne croí calea legală pe care putem umbla pentru a ni-le vedé asigurate.

De aci urmézà, că pentru precisarea atitudinei nóstre politice *trebue* sĕ ne consultăm împreună, cei de o potrivă interesați; și pentru a ne puté consulta *trebue* sĕ avem o asociație, clădită pe interese naționale; *trebue* sĕ formăm o grupare separată politică în patrie, un partid politic, care nu póte sĕ fie decât partid politic *român,* partid *național român,* constituit și organisat pe *basa națională.*

Nu esistă reson de stat care ar puté sĕ oprescă o astfel de organisare politică, pentru-că statul îl formézà cetățenii, ear' cetățenii se pot grupa așa cum lor le convine și cum cer ale lor interese; și nu esistă minte sănĕtósă omenéscă, care sĕ nu înțélégă că în state poliglote nu se pot face grupări politice decât numai așa, *pe basă națională.* Ear' dacă ómeni ca contele *Esztérházy* afirmă totuși și pretind, ca formațiuni de partide politice, *după naționalități sĕ nu se permită*: e cu o dovadă mai mult despre îngustimea cercului de vedere, în care se învêrte mintea politicianilor magiari *de astăzi.* Subliniem că: *de astăzi,* pentru că cei de demult aveau alte vederi. Aveau un mod mai sănătos de gândire, pe care urmașii lor de astăzi, întrați de a gata în tóte favorurile, l'au abandonat, întocmai cum face omul ușuratic cu bunul cumpĕt și cu chiverniséla când se vede întrat pe neașteptate într'o moștenire grasă. Face pradă în ea, fără a se gândi la ostenelele *puse de alții* întru adunarea averii primite.

Politica șovinistă magiară de astăzi e deci o politică de pradă și de risipă în moștenirile frumóse primite dela marii înaintași ai vieții publice magiare, cari mult au asudat până au putut sĕ pună mâna pe ele. Nu se gândesc cei de astăzi la eventualitatea, că moștenirea póte sĕ se slĕiască odată, dacă se face atâta risipă în ea?? Rĕu fac că nu se gândesc.

Sibiiu, 17 Iuliu n.

Visita dela Constanța. Marele duce *Alexandru Mihailovici,* care a visitat Bulgaria și pe Principele *Ferdinand,* a sosit Luni la *Constanța,* unde pe teritoriu român a schimbat visite de rigóre cu moștenitoriul tronului român, A. S. R. Principele *Ferdinand,* ca representant al curții române.

Schimbul de visite s'a făcut astfel: Marele duce a sosit cu vaporul *Rotislaw*, ear' A. S. R. Principele Ferdinand se afla pe vaporul român *Regele Carol.* Comandantul marinei române, și adjutantul Principelui *Ferdinand*, au mers de au salutat pe marele duce, ear' ministrul plenipotențiar al Rusiei, dl de *Fonton,* cu representantul Rusiei din Galați, au salutat pe Principele *Ferdinand.* In urmă, la órele unsprezece și jumĕtate Principele *Ferdinand*, îmbrăcat în mare ținută de general român și însoțit de domnul prim-ministru *D. A. Sturdza*, a mers în persónă pe bordul cuirasatului *Rotislaw*, pentru a saluta pe marele duce *Mihailovici.*

In momentul în care barca ce ducea pe Principele Moștenitor s'a apropiat de cuirasat, acesta arbora *drapelul român*, alăturea de cel rusesc, ear' 21 lovituri de tun salutară sosirea Principelui României.

A. S. R. Principele Ferdinand a stat pe bord un sfert de oră, ear' la plecare i-s'au făcut aceleași onoruri, însoțit fiind până la scara cuirasatului de Marele Duce.

Atât la sosire cât și la plecare muzica de pe cuirasat a întonat imnul regal românesc.

Imediat după plecarea Principelui României, A. S. I. Marele Duce *Alexandru Mihailovici*, însoțit de Es. Sa dl de *Fonton*, de dl Ladijensky și de un adjutant, a venit pe bordul *Regelui Carol* pentru a înapoia visita.

In momentul sosirei, *Regele Carol* a arborat pavilonul imperial rusesc, ear' bateria a dat salutul de tun. Musica militară de pe bord a intonat imnul imperial rusesc, ear' garda de onóre a făcut onorurile militare.

După presentarea persónelor s'a servit pe bordul *Regelui Carol* un dejun, la care au fost învitați pe lângă suitele princiare și imperiale membrii corpului consular și înalții slușbași ai statului român din Constanța.

Fondul de pensiune.

Am publicat în numĕrul trecut al ziariului nostru circulariul consistoriului archidiecesan, adresat tuturor celor interesați la fondul de pensiune al archidiecesei gr.-ort. române din Transilvania, din al cărui cuprins se vede, că e lăsată alagerea în libera voe a membrilor inscriși la fondul de pensiune, sĕ opteze pentru favorurile și obligămintele stabilite în *statutele noue*, votate anul acesta din partea sinodului archidiecesan, sau sĕ remână pe lângă drepturile și datorințele cuprinse în *statutul cel vechiu.*

Deosebirea e mare întrĕ favorurile și avantagiile acordate din partea statutelor de mai nainte și cele de acum; și tocmai de aceea suntem de credința, că fie-care membru inscris la fondul de pensiune se và declara până la terminul pus (1 Octobre v.) pentru *statutele cele noue*, ca mai favorabile și mai avantagióse intereselor sale.

Pentru a fi pe deplin orientați cetitorii nostri asupra disposițiunilor cuprinse în nouele statute ale fondului de pensiune, — le publicăm în întregime, împreună cu *instrucțiunea* referitóre la esecutarea lor. Incepem deci cu

Statutele
fondului de pensiune al archidiecesei gr.-ort. române din Transilvania.

Disposițiuni generale.

§. 1. Fondul de pensiuni servesce pentru pensionarea preoților din archidiecesă, a funcționarilor consistoriali, sub cari se înțeleg Vicariul archiepiscopesc, asesorii consistoriali salarisați, oficialii consistoriali, personalul de munipulațiune, profesorii seminariali, profesorii dela șcólele medii și comerciale, mai departe pentru pensionarea vĕduvelor și ajutorarea orfanilor lor.

§. 2. Fondul de pensiune este proprietatea archidiecesei gr.-or transilvane și se administrézà prin Consistoriul archidiecesan după normele esistente.

§. 3. Fie-care funcționar de categoria celor numiți în §. 1. este datoriu sĕ participe la acest fond. Escepțiune fac profesorii dela șcólele medii și cele comerciale din Brașov, preoții și diaconii din Brașov dela biserica Sf. Nicolae din Scheiu și Sf. Adormire din cetate, și aceia cari la întrarea lor în funcțiune bisericéscă au pensiune dela stat ori dela altă corporațiune și au împlinit deja 50 ani.

Mijlócele.

§. 4. Fondul de pensiune se formézà:

1. Din a patra parte a venitelor anuale ale fondului Rudolfin pân' atunci, când trebuințele fondului nu vor puté fi asigurate din alte isvóre de venit.
2. Din taxa fundamentală.
3. Din taxa anuală.
4. Din contribuirea comunelor bisericesci.
5. Din venitul discului ce se pórtă în bisericile parochiale spre acest scop.
6. Din venitele parochiilor și protopresbiteratelor vacante pân' la întregirea lor.
7. Din economiile intercalare la posturile salarisate.
8. Din suma ce incurge din venitele tipografiei pentru ajutorarea vĕduvelor preotese.
9. Din taxele esamenelor de cualificațiune preoțesci.
10. Din taxele și pedepsele dictate de autoritățile bisericesci spre acest scop.
11. Din donațiuni și legate făcute în favorul acestui fond.

Taxa fundamentală.

§. 5. Taxa fundamentală se statoresce cu 30% dela suma pensiunei la care aspiră îndreptățitul, se respunde odată pentru totdéuna din partea fie-cărui funcționar îndreptățit la pensiune în sensul §. 1. și se póte achita deodată sau împărțită în rate pe doi ani.

Dela cei cu salarii fixe se detrage din salariu în 24 rate lunare egale, ceilalți o pot rĕspunde în 4 rate semestrale egale.

§. 6. In casul de înaintare la un oficiu mai bine salarisat, respective de promovare la un oficiu cu pensiune mai mare și de asigurarea dreptului de cuincuenalii, beneficiantul are sĕ întregéscă taxa fundamentală după salariul și cuincuenalul în care vine promovat.

Taxa anuală.

§. 7. Taxa anuală se fixézà cu 4% dela suma maximală de pensiune, după categoria la care aspiră îndreptățitul și se respunde de către cei cu salarii în rate lunare egale, ear' cestialalți o achită în pătrariul prim al fie-cărui an deodată.

Comunele bisericesci.

§. 8. Fie-care comună bisericéscă contribue la acest fond cu o taxă anuală, după averea de care dispune:

Comune cu avere de inventariu până la 5,000 C. = C. 5.—
Comune cu avere de inventariu până la 10,000 C. = C. 10.—
Comune cu avere de inventariu până la 20,000 C. = C. 20.—
Comune cu avere de inventariu până la 50,000 C. = C. 50.—

Discul.

§. 9. In fie-care biserică din archidiecesă se pórtă anume pentru acest fond un disc de dóuĕ-ori pe an și anume la Dumineca Floriilor și a dóua zi de Rosalii. Venitul acestui disc se încasséză prin oficiile protopresbiterale și se administrézà la Consistoriu cel mult până la 1 Iuliu în fie-care an.

Parochiile și protopresbiteratele vacante.

§. 10. Jumĕtate din venitul parochiilor vacante compete acestui fond sub întréga durată a vacanței.

Acolo însĕ unde după parochul rĕposat a rĕmas vĕduvă și orfani, în anul prim de vacanță acest venit în sensul §. 8. al Regulamentului pentru parochíi îl capătă vĕduva și orfanii rĕposatului paroch.

§. 11. Administratorii protopresbiterali, întrucât ei au în biserică oficiu sistemisat, contribue la acest fond cu jumĕtate venitele fixe din protopresbiterat.

Intercalariile.

§. 12. Sumele economisate la ori-care fond archidiecesan prin neerogarea salariilor fixe, cât timp respectivele posturi nu sunt ocupate, se transpun la acest fond, dacă acele nu au altă deștinație.

Tipografia archidiecesanĕ.

§. 13. In viitoriu suma care se va asemna din venitul tipografiei archidiecesane în scopul ajutorărei vĕduvelor preotese, se va transpune la acest fond.

Pensiunea.

§. 14. Suma maximală a pensiunei se statoresce:

a) pentru funcționarii consistoriali și profesorii cu salarii fixe, în suma salariului care'l are respectivul în momentul ce se pensionéză, afară de banii de cuartir;

b) pentru protopresbiteri 2400 cor.;

c) pentru parochi cu pregătire de 8 clase gimnasiale 1600 cor.;

d) pentru preoți cu pregătire mai puțină de 8 clase dar' cu cursul teologic ordinar de 3 ani, 800 cor.

e) pentru capelani și diaconi e normativă cualificațiunea de sub *c*) și *d*) și trec în în una din categoriile acele.

Dreptul de pensiune.

§. 15. Fie-care funcționariu din categoria celor numiți în §. 1 are dreptul la pensiune dacă dela crearea acestui fond încóce a fost în serviciul archidiecesei în timp de 10 ani neîntrerupt și dacă — în cursul timpului de serviciu, prin bĕtrânețe, morb ori alte cause a devenit ne-apt pentru serviciu și acésta se constată și din partea consistoriului archidiecesan.

La pensionare se vor considera numai acei ani de serviciu, pentru cari s'a rĕspuns tacsa anuală. Serviciul se începe cu ziua întrărei în vre-o funcțiune din cele indicate în §. 1.

§. 16. Preoților li-se computâ ca ani de serviciu și acei ani cari după absolvarea cursului ordinariu clerical i-au petrecut ca învĕțători în archidiecesă, sau ca funcționari consistoriali, dacă pe toți anii acestia solvesc taxa anuală cu 5% interese.

Asemenea ani de serviciu se computâ numai 10.

§. 17. Drept de pensiune are și vĕduva unui funcționariu din cei numiți în §-ul 15, reposat după un serviciu de cel puțin 10 ani.

§. 18. Profesorii după un serviciu neîntrerupt de 30, ear' ceialalți participanți după un serviciu neîntrerupt de 40 de ani dela punerea în lucrare a acestui fond au dreptul la suma maximală a pensiunei normate în §. 14.

La o durată mai mică a serviciului suma pensiunei se ficséză:

1. După un serviciu de 10 ani cu 40% a sumei maximale de pensiune pentru toți.

2. Dela 10 ani în sus:

a) la profesori pentru fie-care an de serviciu se mai adaug 3%;

b) la ceilalți câte 2% dela suma maximală a pensiunei.

Dacă un profesor, înainte de a deveni profesor a contribuit la fondul de pensiuni în altă calitate de funcționariu bisericesc, din serviciul de mai nainte câte un an și un pătrariu i-se computâ într'un an de profesură, ear' dacă din profesor trĕce în ceealaltă categorie, fie-care an de profesură i-se computâ într'un an și un pătrariu.

Parochilor cari în viitoriu își vor cere și vor obținé capelani cu drept de succesiune în parochiă, nu le compete pensiunea, considerându-se jumĕtate din venitul parochiei, ce li-s'a asigurat la instituirea de capelani, drept recompensă pentru pensie.

Taxele anuale solvite la fond li-se restitue fără interese.

Prin dispoșițiunile acestea nu se alteréză drepturile câștigate în puterea statutelor vechi.

De asemenea nu se alteréză nici condițiunile sub cari s'a acordat rĕscumpĕrarea anilor de serviciu de înainte de înființarea fondului (§. 29 stat. vechi), deci anii rĕscumpĕrați și în viitoriu se vor considera tot după dispoșițiunile statutelor vechi.

§. 19. Vĕduva are drept la jumĕtate din pensiunea ce a avut bărbatul ei, sau din pensiunea care ar fi competat aceluiași în timpul morții sale.

§. 20. Vĕduva unui funcționariu care a rĕposat înainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu, drept escontentare pentru sine și pentru copíii sei, capĕtă odată pentru totdeuna o sumă egală cu a patra parte a pensiunei ce i-ar fi competat bărbatului ei după un serviciu de 30, respective 40 ani.

(Va urma.)

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. „Daily News“ raportéză că *Kitchener* a notificat guvernului la Londra, că o mare parte a pedestrimei ar puté fi revocată din Africa, în schimb însĕ cere mulți soldați călăreți.

Tot *Kitchener* raportéză dto 15 Iuliu, că afară de presidentul *Steyn* și un membru, toți ceilalți membri ai guvernului oranjez au cădut în prinsóre.

*

Turburări în Sêrbia-vechiă. Se telegraféză din Belgrad, pe basa unui raport din Pristina, că Turcii și Bașibozucii albanezi s'au năpustit asupra satului Covacin, locuit de Sêrbi. Mulți dintrĕ locuitori au fost uciși, ear' alți mulți au fost legați și duși la Mitrovița. Biserica și școla sêrbéscă au fost total prădate de păgâni.

*

Conspirație contra Sultanului. Pe căi laterale, din *Athena* s'a dat zilele acestea veste despre o conspirație în contra sultanului, cu scop de a'l detrona și a pune în locul lui pe sultanul *Murad V*, care înainte cu 25 ani fusese detronat de actualul sultan și de atunci e ținut în prinsóre în Ciragan, sub pretextul că e nebun.

Părtași ai conspirației erau cei mai de frunte dignitari și mai de încredere ómeni ai sultanului Abdul Hamid. Conspirația însĕ a fost descoperită cu o zi înainte de esecutarea planului.

*

Conferință în cestiunea cretană. „Daily News“ din Londra are o telegramă din Roma de cuprinsul, că prințul *George* a notificat puterilor semnatare că primesce și pe următorii trei ani sĕ fie guvernator al Cretei, dar' își reservă dreptul sĕ pună anumite condițiuni, pe cari le va comunica mai târziu representanților puterilor semnatare.

Aceeași telegramă raportéză în legătură cu cele de mai sus, că representanții Angliei, Franciei și Rusiei pe la finea lunei curente vor ținé conferință sub presidiul ministrului de esterne al Italiei, pentru a discuta situația Cretei.

*

Regele Sêrbiei — la Petersburg. Se raportéză din Belgrad, că părechia regală va pleca la Petersburg în 10 Septembre. Din Semendria până la Reni (la granița ruséscă) va călĕtorí pe mare. Acolo îi va aștepta trenul de curte al țarului, cu care vor face călĕtoria până la Petersburg. Țarul va trimite la Reni mai mulți dignitari de curte, cari vor avé sĕ formeze până la Peterburg suita părechei regale.

Ocupându-se de acéstă călĕtorie și ziariul „Berliner Localanzeiger“, zice, că la sfatul țarului părechia regală va face visită și curții din Viena. Pregătirea acestei visite însĕ va întimpina greutăți, fiind-că regele Alexandru cu ocasiunea rĕposării tatălui seu spunea publice, că împĕratul nu-i estradă cadavrul lui Milan, fiind-că el, Alexandru, n'a voit sĕ iee în căsătorie o archiducesă austriacă.

Dela internatul gr.-or. român din Beiuș.

Concurs.

Părinții, respective tutorii cari doresc sĕ-și așeze băieții pe anul școlastic 1901—1902 în internatul gr. or. român diecesan din Beiuș, prin acésta se aviséză, ca rugările de primire sĕ le presenteze până în 18 August c. n.

In acest internat afară de tineri gr. or. români se vor primí și tineri de altă confesiune creștină, în linia primă gr. catolici români, pe lângă respectarea tuturor drepturilor lor religióse cu privire la studiul religiunei și la biserica lor, dar' în internat și acești tineri întru tóte au a se acomoda rațiunei, disciplinei și normelor interne.

Taxa de întreținere pe un an — computate tóte la olaltă — e: 140 fl. (280 cor.), care se solvesce în patru rate anticipative, și anume: la înscriere, în 15 Novembre, 1 Februarie și 15 Aprilie.

Elevii pentru taxa acésta vor primí:

1. Locuință.
2. Vipt, și anume:
   a) la dejun: un pătrar de litru de lapte cald cu pâne;
   b) la prânz trei plese, și anume: supă de carne, carne cu rasol și mâncare grósă cu friptură. Dumineca și în sĕrbători și friptură;
   c) la cină două plese și anume: mâncare grósă și friptură, séu mâncare grósă cu friptură și aluat.
3. Spălat.
4. Luminat.
5. Incăldit.
6. Medic (medicinele sunt a se solví din partea respectivilor morboși).
7. Scaldă în tótă luna cel puțin odată.
8. Și în fine superioritatea se îngrijesce, ca elevii pe lângă controla cea mai strictă sĕ fie ajutorați în studiare.

Elevii vor avé sĕ aducă cu sine:

a) cel puțin patru părechi de schimburi de pânză séu de jolgiu;
b) cel puțin șése batiste;
c) douĕ părechi de încălțăminte și patru părechi de ciorapi séu obiele;
d) cel puțin douĕ ciarșafuri (lepedee);
e) douĕ perini și patru fețe de perini.
f) un țol séu plapomă;
g) o perie de vestminte și trei de încălțăminte;
h) trei ștergare și douĕ peptene, unul rar și unul des, și
i) vestminte de lipsă. (Uniformă nu se va face.)

Numai acei tineri vor fi primiți în internat, cari sunt deplin sănĕtoși, ce va avé sĕ constateze medicul internatului.

Rugările de primire adjustate:

a) cu testimoniul școlastic de pe anul școl. espirat și
b) cu estras de botez

sunt a se trimite până în 18 August c. n. la subsemnatul senat în Beiuș. La rugare sunt a se adresa 5 mărci à 10 fileri.

Dat din ședința senatului, ținută în Beiuș la 30 Iunie 1901.

Senatul internat. gr. or. rom. diecesan din Beiuș.

Concurs.

Subsemnatul senat prin acésta escrie concurs pentru îndeplinirea postului de prefect la internatul gr. or. român diecesan din Beiuș.

Pentru acest post pot recurge clerici gr. or. români cu esamen de maturitate, séu și alți tineri gr. or. români cu cualificațiune academică.

Vor fi preferiți acei recurenți, cari posed perfect limba germână și cari știu conduce corul vocal. Aceste împrejurări sunt deosebit a se accentua în recurs.

Remunerațiunea anuală a prefectului se compune din *a*) o remunerațiune de 400 cor. (200 fl.), *b*) și din provisiune întrégă, și anume: locuință, vipt, încăldit și luminat.

Recursele adjustate cu testimonii școlastice și cu estras de botez sunt a se trimite până în 18 August c. n. la subsemnatul senat în Beiuș. Cel ales are sĕ-'și ocupe postul în 29 August c. n.

Dat din ședința senatului, ținută în Beiuș la 30 Iunie 1901.

Senatul internat. gr. or. rom. diecesan din Beiuș.

FOIȘORA

Ilusia.

de **Edmond Harancourt**.

— Vrăjitóre! tu m'ai înșelat, când mi-ai vîndut acéstă beutură de dragoste.

— Nu, — rĕspunde baba. — Dacă iubita ta a beut din beutură, te va iubí; despre acésta poți fi sigur.

— Spune, spune-mi încă odată, dór' tu cunosci adevĕrul!

— In beutura fermecată, din care a beut iubita ta, era *Ilusia*. Tu acum în ochii ei ești cel mai frumos om și cel mai delicat iubitoriu. Ați beut'o împreună.

— Impreună, așa cum mĕ sfătuiseși.

— Așa dară visul ei e visul tĕu, cum tu o iubesci pe ea, așa te iubesce dînsa pe tine.

— De ce dară mĕ respinge totdeauna, de ce se teme cu gróză de sărutul meu, care ar sigila fericirea nóstră comună?

— Acésta e temerea vergurei, care tremură încă și nu cutéză. Răbdare numai! Ea e cu cea mai mare bunăvoință față de tine, nehotărîrea însĕ o aruncă în drépta și stânga, cum țesetórea aruncă suveica. Nu mult ți-se va mai opune.

— Mĕ amețesci cu vorbe, babă bĕtrână. Imi vorbesci de răbdare, când inima mea sângeră. Tu nu știi, ce mult iubesc!

— Totuși, numai atâta-ți zic: răbdare! Vĕ aștéptă încă viitoriu îndelungat, mielușeii mei, aceste de acum sunt cele mai frumóse clipite ale amorului vostru. Rĕmâneți în ele atâta timp, cât numai veți putè.

— Taci odată, melițóie bĕtrână, taci! Iți bați joc de noi și abusezi de bunătatea mea. Dar' póte încă sĕ-ți pară rĕu!

— Mĕ amenințî, porumbelul meu?

— Te ameninț, pentru-că 'ți faci rîs de mine. Ori avem noi óre lipsă de *ilusie?* Acésta e ofensă! Ori nu sunt eu tiner? Sunt dór' urît? Chior, orb, ori cocoțat? Ori nu sunt eu sincer, brav, de omenie? Am eu óre lipsă, ca în colori străine sĕ apar înaintea iubitei mele?

— Cine știe? — rĕspunse vrăjitórea.

— Și iubita mea .... Ori nu dînsa e femeia cea mai démnă de adorare? Trupul ei e mlădios, mijlocul legănătoriu, umbletul ca al unei crăiese, gâtul ca neaua de alb, obrajii bujori, pĕrul vrăjitoriu de inimi, și ochii ei nu-i sunt óre ca luciul mării? Ori nu e adorabilă, nu e delicată, nu e credincióśă iubita mea?

— Cine știe? — gângăvì baba.

— Taci, hîrcă blăstĕmată!

Tinĕrul și-a ridicat toiagul sĕ tóce în cap pe bĕtrâna.

— Că pe mine mĕ insulți, trécă-ducă-se; nu-ți permit însĕ sĕ o profanezi pe ea cu asemenea bănuélă!

— Ași! — rĕspunse vrăjitórea, — mie nu-mi place amorul, eu din beutura de farmece nu am beut ilusiune, eu deci o consider și pe ea ca și pe celelalte fete; nici nu plătesce mai mult decât celelalte.

Tinerul trase una cu bastonul peste grumazii bĕtrânei, ea însĕ i-s'a opus înfuriată și aprópe mai naltă de cum se părea că e.

— Așa ... băiete? Dar' nu-mi spuseși adineaori că ești brav și de omenie, și cu inimă bună? Așa departe se estinde vitejia ta, în cât dai în femei bĕtrâne? Nu ți-se roșesce fața de acéstă mare vitejie?

Amorosul tiner venì în perplesitate. Vrăjitórea 'și ridicà spre ceriu brațele osóse:

— Mĕ, mĕ nebunule! Dai în mine, pe când în semn de recunoștință ar trebuí sĕ te proșterni la piciórele mele. Tu sĕrman nebun, care nu mi-ai înțeles cuvintele mele! Oh voi, puteri ale Ceriului și Pămĕntului, voi vedeți ce nebun e tinĕrul acesta. I-am dat sĕ beie ilusie, l'am scăldat în dulcea închipuire, și nătărăul de el poftesce altceva.

Rîsul ei sarcastic rĕsuna sinistru în scunda colibă; din ochii ei stînși se reoglinda amenințare; și-a pus brațele cruce pe pept, și-a ridicat capul și încetișor liniștindu-se, a început apoi sĕ grăiéscă tinĕrului astfel:

— Ascultă acì deci, spre a ta pagubă, nebunule! Cunosc modrul, cum se póte resfira ultima hesitare a iubitei tale. Esplică-i ce fericiți veți fi împreună și că fericirea vóstră va fi vecinică. Descopere-i viitoriul amorului vostru, spune-i adevĕrul, dacă *ilusia* nu vĕ e de ajuns. Voiesci sĕ vĕ descoper eu viitoriul, ca sĕ-'l vadă fata, ca sĕ se îndoioșeze de el? Imi închipuesc ce mult o va impresiona.

— Și poți tu óre sĕ ne arețí viitoriul?

— Eu sĕ nu pot! Tot așa pun în vîndare adevĕrul, ca și ilusia.

— Poți tu sĕ-i arețí amorul meu, ce până dincolo de mormênt va dura, poți tu sĕ-i arețí credința mea vecinică?

— In tocmai ca și pe al ei ție.

(Va urma).

NOUTĂŢI

Colonelul Mihail Şandru e numit comandant al regimentului Nr. 2 de infanterie „Impěratul Alexandru al Rusiei“ staţionat în *Sibiiu*.

*

Alaiu de candidatură. In 29 şi 30 Iunie si-a făcut turneul prin cercul Lăpuşului unguresc candidatul la deputăţie *Dr. Victor Cupşa*, concepist în ministeriul de finanţe. A fost întimpinat pretutindea cu mult alaiu, s'au ţinut dicţii şi s'au dat bancheturi. De la un banchet de acestea s'a trimis şi o telegramă de aderenţă ministrului-president *Széll*. — Pro sit!

*

Stipendiu pentru cariera montanistică. Societatea „Transilvania“ are de dat un stipendiu de 800 lei anual pentru un tiner care doresce sĕ se cualifice pentru cariera montanistică, ascultând cursurile la vr'o academie de montanistică din Ungaria (Şemniţ). Terminul pentru înaintarea petiţiunilor e 28 Septembre st. n. La petiţiune trebue sĕ se acludă: testimoniul de maturitate, atestat medical şi atestat de paupertate estradat de autoritatea comunală a petentului şi legalisat de notariul public. Adresa: Bucureşti, strada Lucaci Nr. 60.

*

„Pentru repararea bisericei gr.-or. din Deva au binevoit a contribui domnii: Romul Coţioi, comerciant in Baia de Criş 10 cor., Mirza Iuon, din Deva 10 cor., Avram P. Pĕcurariu, protopresbiter gr. or. în Ilia-Mureşana 10 cor., Simeon Borha. assesor la sedria orf. 10 cor., Curtea cu juraţi din Deva şi anume: domnii George Gila, din Deva 2 cor., Daniel Iános, din Deva 2 cor., Hirsch Sámuel, din Deva 2 cor., Florian Bugiu, din Zam 2 cor., Elie Aurel, din Haţeg 1 cor., Petru Mircea, din Deva 1 cor., ear' din venitul petrecerei cu joc, aranjată de tinerimea română din comitatul Hunedórei au incurs 37 cor. 75 fil., din venitul teatrului aranjat din partea meseriaşiior din Deva 59 cor., 40 fil., insoţirea de anticipaţiune şi credit Hunedóra dia Deva a dat 300 cor.

Priméscă deci acesti binefăcĕtori contribuenţi pentru ajutorul dat întru realisarea scopului sfînt şi nobil, cele mai călduróse mulţămite. Deva la 14 Iulie 1901. *Dionisie Ardelean*, epitrop.

*

Se caută un cantor. La parochia *Cetatea de baltă*, tractul Têrnavei, se caută un cantor la biserica gr. ort., care se bucură de folosinţa casei, grajdului, curţii şi grădinei cantorale, de preste 6 jugĕre pămênt arătoriu şi cositoriu, la 50 litre cucuruz sfârmit şi terţialitatea din stolă. Reflectanţii sĕ se adresează la oficiul parochial cât mai îngrabă.

*

Numai în Budapesta. Sêrbii se ocupă de mult cu planul de a preface seminariul din Carloviţ în facultate teologică. Au deja mijlócele de lipsă (local a oferit însuşi patriarchul) şi numai învoirea guvernului mai lipsea. Pentru esoperarea acesteia se angagiase însuşi Banul Croaţiei, care a şi esoperat'o, dar' *condiţionată*, ca adecă *facultatea sĕ se înfiinţeze în Budapesta*, la nici un cas însĕ în Carloviţi. — Din ce cause óre acéstă condiţiune?!

*

Zăpadă în Iulie. Se scrie din Bucuresci, că Luni pe la órele 3 după amiazi a început sĕ cadă asupra capitalei României o plóie măruntă şi rece, amestecată cu rari fulgi de zăpadă. Termometrul a scăzut în câteva minute în mod simţitor.

*

Fondul de 20 bani. Intre cei-ce mare bucurie au făcut membrilor „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ se numĕră fără îndoială domnul Ioan Stoica, măiestru pantofar în Avrig, care a administrat la fondul de 20 bani, întemeiat cu scop de a se cumpĕra pe séma meseriaşilor români din Sibiiu o casă cu hală de vêndare — suma de 19 coróne 50 bani, dăruită de următorii locuitori din Avrig, şi anume: Nicolae Paraschiv, 2 cor., Ioan David, notar, Ioan Maxim, proprietar, ambii câte 1 cor. 20 bani; George Postea, Ioan Stoica, măiestru pantofar, Iohann Krauss, Iohann Kremer, Nicolae Lazar, (Gurarîu); Ioan Cândea, protopresbiter, Ana Preda, fie-care câte 1 corónă; Vasile Maxim, Maria N. Lazar, fie-care câte 40 bani; Gustav Reschner, 30 bani; apoi Albertine David, Corneliu David, Teodor Hoagia, Ioana G. Postea, Mariuca Postea, Andreas Meschner, Ioan Vlad, primar, Ioan Răduţiu, Ştefan Bucşa, Floarea Lazaroae, Racota Ioan, Adolf Fehnerer, Ioan Nicolae, Ana I. Nicolae, Cornelia Nicolae, Mitiţă Nicolae, Silvia Nicolae, Nichita Spârlea, Eufrosina Spârlea, George Tulbanu, Floarea Tulbanu, Mihailă Luculeţ, Fülöp Ferencz, Gligorie Ranga, Ioan Ranga, V. P., Sever Silca înv., George O. Fazakas, gendarm, Andreiu O. Fazakas, înv., Ieronim Preda, Aurelia Preda, Maria Bucşa, Andreas Heinermann, Maria Heinermann, fie-care câte 20 bani.

*

† Teodor Şerbanescu, colonel în armata română, membru corespondent al Academiei Române, Comandor şi ofiţer al mai multor ordine, a decedat la Brăila. în 15 Iulie n. în etate de 62 ani.

*

Dela Elöpatak, ni-se scriu urmátórele: Comuna *Elöpatak* (Vălcele), staţiune balneară, a avut sĕ îndure în ziua de 14/6 o mare nenorocire. In urma unei rumperi de nori micul rîuleţ ce curge prin mijlocul satului s'a umflat atât de tare, încât cu enormă putere smulgea şi ducea cu sine tot, ce voinţa d-ḑeéscă sau puterea şi munca omenéscă îi pusese în cale: arbori, sĕmĕnături, case, şuri, poduri etc. Satul înota într'un enorm lac, ce inspira grózâ privitorilor şi în deosebi acelora, a căror întrégă avuţiă era espusă capriţiilor furióselor valuri. Biserica chiar era la înălţime de 1½ m. în apă.

Pagubele sunt enorme atât ale ţĕranilor, cât şi ale proprietarilor băilor. Sesonul e compromis, mare parte din public plécă, ear' alţii nu mai vin în urma greutăţilor de circulaţiune şi spăriaţi de furiósa manifestare a puterilor naturii. Dar' responsabilitatea pentru acésta esundaţiune, respective pentru pagubele causate de ea, cade în mare parte asupra proprietarilor băilor, cari pentru a înfrumseţa au acoperit în dealungul băilor micul rîuleţ cu pod şi au strâmtat în mod considerabil albia rîului, fiind astfel în mare parte promovatorii nenorocirei acesteia şi causatorii pagubelor suferite de locuitorii din partea inferióră a satului.

*

Calea ferată bosniacă Mostar — Gabelahun a fost deschisă şi dată circulaţiunii eri, în presenţa ministrului comun de finanţe şi guvernator al Bosnei *Kállay* Beniamin şi a numĕroşilor óspeţi, chiămaţi anume.

*

Petrecere în Turda. Inteliginţa română din Turda şi jur învită la *petrecerea de vară* ce se va ţiné în hotelul „Central“ din *Turda* la *28 Iuliu st. n.*, cu ocasiunea adunării generale a despărţĕmêntului XXIII. Turda al „Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român“ şi a „Societăţii de lectură a femeilor române din Turda şi jur“. Venitul curat e destinat în favorul „Despărţĕmentului“ şi al „Societăţii“. Preţul de întrare: de persónă 2 cor., de familie până la 3 membri 4 cor., preste 3 membri 6 coróne. Suprasolvirile şi ofertele marinimóse, ce sunt a se trimite la adressa dlui Victor Bugner stud. în drept, Turda, se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Emigrarea Secuilor. După o statistică a guvernului ungar, emigrările din Ungaria, în cursul lunei Maiu, au atins cifra de 17.813, dintrĕ cari 10.927, în cea mai mare parte muncitori sĕcui, au emigrat în România. Semne de bunăstare şi de mulţumire cetăţenéscă!

*

Petrecere în Câmpeni. Sodalii români din Câmpeni învită la Petrecerea de vară ce se va arangia Dumineca, în 8/21 Iulie a. c. în „Poduri“. Venitul curat este destinat pentru acoperirea speselor cu nou înfiinţânda Reuniune a sodalilor români din loc. Inceputul la 2 óre p. m. Preţul întrării: de persónă 1 corónă, de familie 2 coróne. La cas că timpul ar fi nefavorabil, petrecerea se va ţiné în hotelul „Kerczo“.

*

Un om sĕlbatec în arest. Vineri diminéţa poliţistii din Oradea-mare au aflat înaintea catedralei greco-catolice un colos de om în stare aprópe selbatică şi l-au dus în arestul poliţiei. Faţa 'i e tótă acoperită de pĕr, capul cu pĕr cât o clae, trupul de jumĕtate gol, şi de construcţie adevĕrat uriaşă. Se vedea din tótă ţinuta lui, că afară de mama natură sigur nu va fi avut alt crescĕtor. Cine ştie prin cari codri va fi petrecut până acum şi în ce chip a rătăcit până jos la Oradea. Când l'au prins poliţistii, a căzut fără simţiri, şi aşa leşinat a fost dus în arest. Cercetându-l apoi medicii au constatat, că acest necunoscut uriaş, care sus prin codrii sei sigur va fi susţinut lupte grele cu urşii şi celelalte dihanii, în oraş a fost învins de *rachiu*. Până acum nu s'a putut constata cine şi de unde e.

*

Petrecere în Mediaş. Tinerimea din Mediaş şi jur învită la petrecerea de vară ce se va arangia Duminecă la 28 Iulie 1901 st. n. în pavilonul dela Hotel „Schützen“ din Mediaş. Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare de persónă 1 cor. 20 bani, de familie până la 3 membri 3 cor. Venitul curat e destinat spre scopuri filantropice. Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Alligator în Dunăre. „Augsburger Postzeitung“ spune că în 6 a lunei curente un morariu din Besensandbach (lângă Passau) arĕta în oraş cadavrul unui alligator tiner (alligator missisipensio), închis într'o ţeve de sticlă. Alligatorul e lung de circa jumĕtate metru, bine hrănit, şi a fost prins din Dunăre în nemijlocita apropiere de Besensandbach şi ucis. Probabil că exotica jiganie va fi scăpat din vr'o menagerie.

*

Ştiri mĕrunte. Pe ziua de *23 Iulie st. n.* e convocată în şedinţă estraordinară congregaţia comitatului *Arad*. — In Şarospatak cu ocasiunea unui incendiu vĕduva advocatului A. Sekeczky s'a refugiat cu un mic băieţel al ei în pivniţă, unde ambii au fost asfixiaţi de fum. Băiatul mai mare al vĕduvei numai prin bobotaia de flacări a putut eşi din casă. — La *cursurile administrative* din Budapesta pentru cualificarea de notari au făcut esamenul şi candidaţii români: Aureliu Moga, Leontin Motea, Alexandru Popovici şi Octavian Sglimbea. — In mai multe ţinuturi din România au fost mari tempestăţi, în cursul cărora fulgerul a ucis vr'o cinci ómeni, ear' în Sperieţeni (judeţul Dâmboviţa) un puternic trăsnet a sfărmat cu desevêrşire biserica.

Raport general

despre activitatea societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ pro anul societariu 1900/1901.

(Fine.)

2. Ziaristica.

In acest an de gestiune societatea a pus la dispoşiţiunea membrilor ei în sala de lectură 30 de ziare parte abonate, parte gratuite şi anume:

a) *abonate*: Bunul econom, Convorbiri literare, Egészségiügyi lapok, Fliegende Blätter, Kolozsvári egyetemi lapok, Leipziger illustrirte Zeitung, Literatura şi arta română, Lumina, Noua revistă română, Vulturul.

b) *gratuite*: Activifatea, Albina, Apostolul, Biserica şi şcóla, Budapesti Hirlap, Candela, Controla, Deşteptarea, Drapelul, Familia, Fóia Diecesană, Fóia Poporului, Fóia şcolastică, Gazeta Transilvaniei, Telegraful român, Transilvania, Tribuna, Tribuna Poporului, Unirea şi Viitoriul.

Tuturor acestor P. T. redacţiuni cari au binevoit a ne pune la dispoşiţiune foile lor gratuit, societatea se simte plăcut îndemnată a le esprima cele mai simţite mulţămite şi le rógă, ca şi pe viitoriu sĕ n'o lipséscă de acest al lor binevoitoriu sprijin.

3. Cassa.

Cassa numĕră cu finea anului 2688 coróne 83 fil. Din aceşti bani se află depuşi:

1. La institutul de credit şi economii Albina *a*) într'un libel litera „M“ suma de 925 cor. 39 fil. *b*) într'un libel litera „C“ suma de 750 cor. 98 fil. şi *c*) într'un inscris fonciar suma de 1000 cor., ear' 2. La cassariu se află disponib. 12 cor. 4 fil. Suma 2688 cor. 83 fil.

„Intratele“ în decursul anului au numĕrat 1082 cor. 22 fil. „Erogaţiunile“ s'au urcat la suma de 952 cor. 68 fil. Venit curat: 129 cor. 54 fil.

Starea actuală a cassei comparată cu cea dela finea anului trecut ni-se presintă într'un plus de abia 6 cor. 10 fil. Causa este a se căuta în spesele cele multe şi mari, ce le-a avut societatea cu tipărirea statutelor, cu procurarea podiului şi a covorului pentru şedinţele viitóre festive, cu cumpĕrarea dulapului numismatic şi cu cumpĕrarea cassei wertheimiane.

4. Archiva.

Archiva s'a înmulţit în decursul anului societariu present cu 133 acte. Fiecare act a fost numerisat şi indus în protocolul de esebite conform ordinei sale cronologice etc.

5. Numismatica.

Colecţiunea numismatică a stat conform § lui 35 din statute sub îngrijirea economului.

In decursul acestui an de gestiune ea s'a înmulţit cu următórele 21 monede şi anume: au donat bani vechi: I. Aleman ped. c. II, 1. A. Bena cler. c. I, 1. D. Borcea cler. c. II, 3. S. Ciapă ped. c. III, 3. E. Crăciun ped. c. II, 1. A. Moşoiu ped. c. III, 3. D. Petraşcă ped. c. I, 5. I. Puşcariu ped. c. III, 1. N. Soneriu cl. c. I, 2. V. Vereş cl. c. I.

Tuturor acestor p. t. donatori societatea s'a simţit plăcut îndemnată sĕ le esprime deosebita sa mulţămită protocolară.

De remarcat e, că după ce s'a procurat dulapul pentru colecţiunea numismatică tóte monedele din anii trecuţi dimpreună cu cele din anul acesta s'au aşeḑat în lădiţele acoperite cu sticlă ale aceluia, aşa, încât orişi-cine sĕ le pótă vedé resp. privi.

Dulapul numismatic s'a aşeḑat în sala de lectură.

6. Sale.

Societatea a dispus în anul acesta ca şi în anul trecut de 2 sale: una folosită ca bibliotecă, ear' ceealaltă ca sală de lectură.

7. Mobiliariul.

Mobiliariul societăţii împrăştiat parte în cele 2 sale amintite, parte printr'alte sale ale seminariului, s'a înmulţit în decursul acestui an cu următórele obiecte: *a*) o cassă wertheimiană; *b*) un podiu pentru şedinţele festive; *c*) un covor pe podiu; *d*) un dulap pentru colecţiunea numismatică; *e*) un tablou ramat (pedag. din 1898/9); *f*) un tablou ramat (pedagog. din 1899) *g*) Portretul în desemn al Ex. S. I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Ioan Meţianu.

Spesele împreunate cu procurarea mobilelor dela *a—d* şi cu ramarea tablourilor dela *e—g* s'au urcat la suma considerablilă de 470 cor. 64 fil.

Iată aşadară starea societăţii de lectură „*Andreiu Şaguna*“ la sfêrşitul anului societariu 1900/1.

*

Un an de muncă ca o zi de vară a trecut. In decursul lui mulţi au asudat. Mulţi, póte, au privit numai din depărtare truda lor. Din raportul aici presentat ve veţi puté convinge, cari sunt aceia şi cari sunt acestia. Laude nu putem oferi tuturor. Numai unul singur le merită. E. Dl profesor seminarial Dr. Petru Şpan, carele binevoind a-şi lua asupra'şi sarcina de conducĕtoriu a presidat şedinţele societăţii cu tactul cel mai fin şi abnegaţiunea cea mai neînfrântă spre mulţămirea generală a membrilor ei.

Cu ele priméscă şi profundele nóstre mulţămite pentru zelul seu neobosit dovedit de nenumĕrate-ori întru prosperarea societăţii şi spre binele nostru al tuturor.

*

După-ce în chipul acesta comitetul şi-a terminat agendele sale pentru anul societariu 1900/1 mulţămesce on. Societăţi pentru încrederea pusă în el şi o rógă sĕ iee acest „raport general“ spre scire şi sĕ-i dee *absolutoriul*.

Sibiiu, din şedinţa comitetului societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ ţinută la 17 Iuniu n. 1901.

S. Stanca
preş. com.

Ilarie Gonţia
secretariu.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Invitare de abonament face parochul român gr.-cat. *Augustin Târziu* din *Chereluş* la cartea lui *Melcher*, în care se cuprind o sută cincizeci de cuvêntări catechetice, întréga materie a credinţei creştine, esplicată în mod clar şi uşor de înţeles, şi ilustrată cu frumóse esemple, luate din istoria sacră, din istoria universală şi din esperienţa de tóte zilele.

Cartea acésta, împărţită în trei tomuri: I *Credinţa*, II *Poruncile* şi III *Mijlócele darului*, fie-care tom de câte 20—25 cóle tipărite, o edă părintele *Târziu* în traducere românéscă, revidată, aprobată şi recomandată de ordinariatul român gr.-cat., din *Oradea-mare*, şi deschide abonamentul pentru tomul prim, cu 2 coróne 20 bani esemplarul. Doritorii de a avé cartea sunt rugaţi a se adresa prin o cartă postală traducĕtorului, în *Chereluş*, comitatul Aradului, posta ultimă *Szintye*.

Posta Redacţiunei.

Dlui I. S. Adresa fundaţiunii Gozsdu e următórea: Budapesta, Hollóutcza 8. Tineri cu 6 clase civile nu se primesc in institutul teologic.

George Dr. în B. Până nu se trimite competenţa pe semestrul I. 1901 nu există nici o posibilitate de a se estrada banii ca anticipaţie.

Despărţĕmêntul „Astrei“ Cohalm. Ni-aţi trimis o scrisóre, a cărei primire am refusat'o, fiind-că *nu era francată*. Luaţi act.

Dlui G. Raportul elogios şi esaltat, despre cele petrecute în 29 şi 30 Iunie pe la dtre, nu 'l putem publica. Noi suntem pentru solidaritatea luptei şi pentru candidări agreate de partidul român, ear' nu pentru încercări rĕsleţe, făcute pe responsabilitatea proprie a dornicilor de mărire.

[123] 1--3

Publicațiune.

Pentru liferarea de:

1. Pâne de grâu curat.
2. Franzele (jimle) făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.
4. Carne de vită.
5. Carne de vițĕl.
6. Carne de óie.
7. Carne de porc, și
8. Unsóre de porc, tóte de prima calitate, pentru alimentarea alor 180—200 elevi dela seminariul archidiecesan teol. ped. gr. or. rom. „Andreian“ din Sibiiu în anul școlar 1901/1902.

Doritorii de a reflecta la care-va din aceste posițiuni, sĕ-și înainteze ofertele în scris provĕdute cu timbru de 1 corónă, presentându-le în persónă la subscrisul, până la 31 Iuliu inclusive, unde vor afla mai deaprópe și condițiunile speciale pentru încheierea contractelor, precum și eventuale alte informațiuni. Ofertele netimbrate precum și cele întrate după termin nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termin se pot înainta oferte în scris și pentru resturile de mâncare nefolosibile rĕmase dela mese și culină.

Sibiiu, în 3/16 Iuliu 1901.

T. Popovici
profesor, econom semin.

Nr. 210 [118] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătorești în comunele jos însemnate din protopresbiteratul *Cetății de pétră* se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Berința* împreună cu *Cărpinișu* un post de învĕțătoriu cu salariu de 600 coróne și lemne de foc cuartir în edificiul școlei din Berința și grădină.

2. *Cărbunariu*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 600 coróne din care 400 coróne repartiție pe popor, 80 coróne din banii bisericei, în preț de 120 coróne folosirea unui pămĕnt arătoriu, lemne de foc și cuartir.

3. *Făuresci*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 600 coróne din care sumă 344 coróne ajutoriu dela stat împreună cu cuincuenalul dela stat, 256 coróne repartiție pe popor, locuință corĕspundĕtóre în edificiul școlei, lemne de foc, supra edificate economice, grădină de legumi și $^1/_4$ jugăr grădină lângă școlă.

4. *Fĕnațe*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 600 coróne din care 300 coróne ajutoriu dela stat, 300 coróne repartiție pe popor, cuartir în edificiul școlei, lemne de foc trebuinciósĕ.

5. *Văleni*, un post de învĕțătoriu cu salariu de 600 coróne, repartiție pe popor lemne de foc cuartir în edificiul școlei.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a'și înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat (p. u. K. Monostor). Apoi sunt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective la sânta biserică spre a'și arĕta desteritatea în cântări și tipic, cei mai buni cântăreți și cunoscĕtori de tipic vor fi preferiți.

Se recere dela concurenți sĕ țină strană în Dumineci și în sĕrbători.

Fĕnațĕ, la 26 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cetății de pétră în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Teodor Șovrea
adm. prot.

Nr. 704/901 [119] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela școlele confesionale gr.-or. române mai jos însemnate din protopresbiteratul Agnitei se publică prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. *Barghiș*, salariu anual 600 coróne, cuartir și lemne.
2. *Bendorf*, salariu anual 600 coróne, cuartir și grădină.
3. *Ighișdorful-românesc*, 600 cor , cuartir și lemne.
4. *Marpod*, 600 cor., cuartir și grădină séu relut pentru grădină.
5. *Nocrichiu*, 600 cor., cuartir și lemne.
6. *Proștea*, 600 cor., cuartir și lemne.
7. *Verd*, 600 cor., cuartir și lemne.
8. *Zlagna*, 300 cor., eventual încă 300 cor., ce se vor cere ca ajutoriu dela stat, pe basa cualificațiunei învĕțătoríului, cuartir, lemne și grădină de legume.
9. *Șomartin*, 600 cor., cuartir și lemne.

Cei ce doresc a reflecta la acestea posturi au sĕ se presinte în vre o Duminecă séu sĕrbătóre în biserica respectivă spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, deóre-ce dela toți concurenții se recere sĕ fie cântăreți și sĕ conducă o strană în fie-care Duminecă și sĕrbătóre, precum și a instrua și pe adulți în fie-care Duminecă în cântări, avĕnd a-și așterne petițiunile de concurs instruate conform legilor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu, în 25 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 43/1901 [116] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al IV de paroch din parochia de clasa a II din *Sĕliște*, devenită vacantă prin pensionarea veteranului paroch Danil Marcu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat. Acestea dimpreună cu alte informațiuni mai detailate se pot lua dela oficiul protopresbiteral și comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică, spre a-'și arăta desteritatea în cântări și predică.

Concurenții au sĕ-'și așternă în terminul indicat cererile instruite conform §. 15 lit. *a*) din „Regulamentul pentru parochii“ oficiului protopresbiteral gr. or. al Sĕliștei.

Sĕliște, din ședința comitetului parochial gr. or. ținută la 17 Iunie 1901.

Ioan Popa — președinte
D. A. Mosora — notar al com.

Nr. 245/1901 protopr.
Vĕdut:

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter

Nr' 250/1001 protopr. [117] 2--3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕtătorești vacante din comunele mai jos însĕmnate în protopresbiteratul Sĕliștei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Amnaș*, un post de învĕțător cu salar de 600 cor. și adecă 372 cor. dela stat 228 coróne din repartiție, cuartir natural și lemnele necesare.

2. *Sibiel*, douĕ posturi de învĕțători fiecare cu 600 cor. cuartir liber eventual 20 cor. relut de cuartir.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în bisericile respective spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, avĕnd cei aleși datorință a cânta Duminecile și sĕrbătorile în biserică și eventual a forma și cor bisericesc.

Suplicele sunt a se așterne conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sĕliște, 25 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral al Sĕliștei în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter

Nr. 340/1901 prot.]111] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela școlele comunelor mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișórei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

1. *Sighișóra*, postul învĕțătoresc clasa I. cu salariu anual de 600 cor., și anume 412 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartițiune, cuartir gratuit în edificiul școlei și lemnele necesare de foc; postul învĕțătoresc classa a II-a cu salariu anual de 600 cor., și anume: 470 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartițiune, cuartir gratuit în edificiul școlei și lemnele necesare de foc, plus trei stângini de lemne de stejar, în natură.

2. *Boiul-mare*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlei și lemnele necesare de foc.

3. *Hetur*, cu salariu anual de 600 cor. cuartir gratuit în edificiul școlei și lemnele necesare de foc.

4. *Feleag*, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 200 cor. prin repartițiune dela popor, 400 cor. dela stat, cuartir gratuit în edificiul școlei, lemnele necesare de foc și grădină.

5. *Vidacutul-român*, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 300 cor. prin repartițiune dela popor, 300 cor. ajutoriu dela Preaveneratul Consistoriu archidiecesan, cuartir gratuit cu douĕ încăperi corĕspundĕtóre în edificiul școlei, lemnele necesare de foc, grădină, și în fine cuincuenalele după serviciul prestat la acésta școlă normat prin lege.

6. *Seleușul-mare*, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 80 cor. prin repartițiune dela popor, 520 cor. ca ajutoriu de întregire dela stat, cuartir gratuit în edificiul școlei și lemnele necesare de foc.

Reflectanții la aceste posturi cu îndatorirea a provedé instrucțiunea școlarilor dela 6—12 și celor dela 12—15 ani și a ține în Dumineci și sĕrbători, — cei din Sighișóra în mod perondătoriu — strană în biserică, sĕ-și aștérnă petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigóre, subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat cu îndatorirea a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale — preferindu-se cântăreții buni.

Sigișóra, 24 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan.

Nr. 141/1901. [99] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Hațegului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. Federi-Fizești. — 2. Livezeni. — 3. Petroșeni. — 4. Petrila Brad. — 5. Petrila lunca de sus. — 6. Luncani. — 7. Săntă Măria de pétră. — 8. Valea Sângeorgiu-Grid.

Salariul învĕțătoresc în fie-care comună este de 600 cor. anual, cuartir și lemne de foc.

Dela concurenți se recere sĕ știe cântările bisericesci, și sĕ cânte cu copii cântările liturgice în biserică în Dumineci și în sĕrbători.

Concurenți cualificați nu sunt în acest tract, și este de dorit ca sĕ petiționeze din alte tracte.

Cererile instruite conform normelor în vigóre, sĕ se trimită în terminul indicat subsemnatului oficiu.

Hațeg, în 15 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Hațegului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 42/1901. [104] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea a patru posturi, douĕ de învĕțători și douĕ de învĕțătóre, devenite vacante la școla cap gr.-or. din *Sĕliște*, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu fiesce-care dintre aceste posturi sunt:

1. Salariu fundamental 800 cor. solviți în rate lunare anticipative.
2. Relut de cuartir în sumă de 100 cor.
3. Relut pentru grădină în sumă de 40 cor.
4. Cuincuenaliile legale provĕdute în § 46 din Regulamentul pentru organisarea învĕțămĕntului școlariu.

Maximul órelor de instrucție pe sĕptĕmână se statoresce an de an în prima conferență a corpului învĕțătoresc și fie-care învĕțător e obligat a se conforma decisiunei acesteia.

Aflându-se pe lângă acésta școlă și un *asil de copii* se escrie pentru acest scop concurs pentru postul de *instructóră* cualificată.

Emolumentele acestui post sunt: 600 cor. salariu, 100 cor. bani de cuartir și 40 cor. bani pentru lemne de foc.

Concurenții reflectanți la aceste posturi, au sĕ-și trimită suplicile lor instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Seliștei.

Sĕliște, din ședința comitetului parochial gr.-or. țiuută la 17 Iuniu 1901.

Ioan Popa — vice-președ.
D. A. Mosora — notariu al com.

Nr. 244/1901 prot.
Vĕdut.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

---

ad. Nr. 362/1901 [109] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia vacantă *Bacia*, protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt: cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari venite concurenții 'și pot lua informațiune dela comitetul parochial, séu dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'și așterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre, oficiului protopresbiteral în terminul indicat, și sĕ se presenteze în sânta biserică în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre pentru a cânta, respective, a celebra și cuvĕnta.

Deva, în 22 Iunie 1901.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

George Romanul
protopresbiter.

Nr. 437/1901 [112] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de parochi din parochiile de clasa a III-a *a*) Cerul Băcăinți, *b*) Giógiu-Feredeu și *c*) Almașul-mare-Joseni, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste trei posturi sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Competenții au a'și trimite concursurile instruite conform legilor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral de unde se și pot lua informațiuni mai detaiate în causă în terminul sus indicat pentru fie-care parochie separat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Orĕștiei în conțelegere cu comitetele parochiale.

Orĕștie, 20 Iunie 1901.

Vasile Domșa
protopresbiter

Nr. 526/1901 protop. [114] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresi vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul *Mediașului*, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Ațĕl*, cu salariu de 600 cor. solviți din cassa comunală în sumă de 200 cor. ear' restul de 400 cor. din repartițiune, cuartir în edificiul școlei și lemne.

2. *Biertan*, cu salariu de 600 cor. solviți în rate lunare anticipative anume: din cassa bisericei în suma de 100 cor., din cassa comunală în sumă de 300 cor., ear' restul de 200 cor., din repartițiune, cuartir în edificiul școlei.

3. *Blăjel*, cu salariu de 600 cor., solviți în sumă de 200 cor., din cassa bisericei, ca ajutoriu dela Prea Veneratul Consistoriu Archidiecesan, ear' restul de 400 cor. din repartițiune, cuartir în edificiul școlei și grădină.

4. *Chesler*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartițiune, cuartir în edificiul școlei și lemne.

5. *Ernea săséscă*, cu salariu de 600 cor., solviți în suma de 562 cor., din repartițiune, ear' restul de 38 cor., ca întregire dela stat, cuartir în edificiul școlei și lemne de foc.

6. *Hașag*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartițiune, cuartir în edificiul școlei.

7. *Păucea*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartițiune, cuartir și lemne de foc.

8. *Șaroș*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartițiune în sumă de 518 cor., ear' restul de 82 cor., din cassa comunală, cuartir și lemnele de foc.

8. *Veseud*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartițiune, cuartir și lemnele de foc.

Concurenții au sĕ-și aștérnă cererile instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, și a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbatóre în biserică spre a'și arăta desteritatea în cântări, pentru-că cei ce vor fi aleși sau instituiți sunt datori a cânta Dumineca și în sĕrbători cu copii la liturgie.

Mediaș, 27 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Romul Mircea
protopresbiter

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vĕndare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

Nr. 75 Sibiiu, Sâmbătă 7/20 Iuliu 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Politica Rusiei.

Visita pe care a făcut'o Marele duce *Alexardru Mihailovici*, vĕrul Țarului din Rusia, în fruntea escadrei ruse, la *Varna* și *Burgas*, e un eveniment peste care lumea politică nu póte trece cu ușurință la ordinea zilei, fiind-că pe lângă tóte asigurările date, că e act de *curtoasie*, nu 'i póte nimeni denega caracterul *politic*, manifestat într'un mod destul de demonstrativ.

Simpatiile Rusiei pentru Bulgaria au aflat esprimare clară și neîndoelnică în toastul ridicat din partea Marelui duce pentru armata bulgară, organisată după modelul armatei rusesci, precum și în dorința esprimată din partea sa, ca lumea sĕ vadă într'o zi armata bulgară luptând umĕr la umĕr cu armata rusă.

In contra cui?

Cei-ce cunosc firele politicei rusesci știu, că numai o putere este cu care Rusia va trebui, mai curând sau mai târziu, sĕ-'și mĕsure forțele: *Austro-Ungaria.*

Pe noi ne intereséză deci în prima linie înfrățirile bulgaro-rusesci dela *Varna* și *Burgas*; dar' ele intereséză în mĕsură tot atât de mare, dacă nu mai mare, și pe România, căreia încă nu póte să-'i fie indiferentă o alianță militară, declarată acum pe față, între Rusia și Bulgaria, pentru-că România a făcut destule și triste esperiențe cu gratitudinea Bulgarilor și cu scopurile politice urmărite de ei.

De remarcat e însĕ înainte de tóte faptul, că pe când representantul politicei esterne al monarchiei nóstre, contele *Goluchowski*, face declarațiuni categorice în delegațiuni în contra mișcărilor revoluționare bulgăresci, amenințând guvernul bulgar cu mĕsuri severe dacă nu va pune capĕt uneltirilor tuturor descreeraților sei, constituiți în comitete macedonene: un representant al Rusiei, de greutatea Marelui duce *Mihailovici*, vine la *Varna* și *Burgas* cu escadra rusă, pentru a lega frățietate de arme cu óstea bulgară!

Nu sunt aceste două direcțiuni *opuse* politice? Căci pe când Austro-Ungaria amenință, Rusia *încurajéză.* Și e și mai semnificativ faptul, că visita Marelui duce *Mihailovici* se face tocmai în preajma judecării procesului lui *Sarafoff*, o împrejurare, pe care apărătorii acestui șef de bandiți politici sigur că o vor ști esploata în interesul lor și al mișcării macedonene.

Că marele duce *Mihailovici* a ținut sĕ onoreze cu visita sa și *Constanța*, port român, nu micșoréză întru nimica importanța visitei dela *Varna* și *Burgas*. Și dacă lumea politică a primit cu liniște visita acésta, este a se atribui împrejurării, că opiniunea publică europeană știe, că politica Rusiei nu se face de azi pe mâne, ci pe multă vreme înainte. Tot pe neobservate se pune, azi o cărămidă, mâne alta, fără ca lumea sĕ observe cum se ridică mereu dar' sigur edificiul de mult visat din partea Rusiei.

Nu e vorba deci, și nu póte fi vorba de vre-o ciocnire iminentă sau inevitabilă, — fie cu Austro-Ungaria, fie cu alt stat european, — pentru-că câtă vreme Țarul Nicolae II. va ține în mână sceptrul, Rusia nu va devia dela calea păcii și a bunei înțelegeri cu tóte statele. Ear' și de altcum politica Rusiei astăzi gravitéză în afară de Europa, *în Asia*, și Rusia se va feri sĕ provóce încurcături și în Europa. Ci vorba e, că se încurajază un popor, care s'a dovedit în timpul din urmă a fi de neîncredere pentru pacea și liniștea din Balcani, și se încurajază din partea unui stat puternic, care în continuu accentuéză necesitatea menținerii păcii în Balcani. Cum se potrivesc lucrurile acestea?

Negreșit, că frații nostri din regat, ca cei mai deaprópe interesați, vor avé mai mult decât în trecut sĕ aibă ochii în patru și sĕ stee vecinic pregătiți, pentru-ca eventuale evenimente, venite prin surprindere, se nu 'i pótă surprinde.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény**.

X.

Pactarea cu alte partide nu numai ar avé de urmare, că am zădărnicí pe cât se póte alegerea de deputați liberali, dar' contactul nemijlocit în care am ajunge cu Ungurii în urma acțiunei comune ar avé și urmarea favorabilă, că am puté lămuri pe Unguri în privința multor păreri greșite ce au despre noi, păreri pe cari presa ovreească le lățesce de aprópe ½ veac cu scopul vĕdit de a sĕmĕna ură între noi și Unguri.

Nu trebue sĕ uităm, că cea mai mare causă a urei naționale este neștiința; dacă voim deci sĕ delăturăm acéstă causă, trebue sĕ ajungem cu Ungurii în contact direct, căci numai atunci am puté fi în stare sĕ împrăștiem nedumeririle pe cari le au ei față de noi și aspirațiunile nóstre naționale. Acésta au înțeles'o bine frații Slovaci când spre formarea și lămurirea Ungurilor au fundat ziariul „*Testvériség*“. Și desigur atunci când au hotărît intrarea în activitate, de aceleași idei s'au călăuzit pe cari le-am espus mai sus.

Am arĕtat mai sus, că dușmanul nostru adevĕrat nu e poporul magiar în totalitatea sa, ci Evreimea internațională, ale cărei interese sunt representate în parlamentul ungar prin partidul liberal compus aprópe esclusiv din elemente semite și filosemite. Că dușmanul nostru dispune de o putere colosală, este evident; dar' acésta nu are sĕ ne înspăimênte, pentru-că puterea Evreimei nu este de natură absolută, care s'ar puté validita ori-unde și sub ori-ce fel de împrejurări. Pentru-ca sĕ ne convingem despre esactitatea acestei afirmațiuni nu avem decât sĕ ne uităm la micul regat România în care mulțămită înțelepciunei gloriosului sĕu rege și perseveranței guvernelor sale, în ciuda articolului XLIV al tractatului dela Berlin, Evreii până în ziua de astăzi nu sunt egal îndreptățiți cu ceialalți locuitori ai țĕrii, deși acel tractat este subscris de fie care mare putere a Europei. Dar' aflăm astfel de esemple și în istoria cea mai recentă. Nu avem decât sĕ ne uităm la Austria de sus și de jos, în cari state liberalismul semit a fost bătut pe tótă linia. Cel mai clasic esemplu în acéstă privință este orașul Viena, care în urma calității sale de oraș de lume are caracter cosmopolit. Bine știm ce s'a întêmplat în acest oraș în deceniul trecut. In timpul înaintării ultimului nostru memorand, administrațiunea orașului, representanța comunală și tóte oficiile comunale erau în mânile liberalilor germani, partid filosemit. Când a ajuns la Viena deputațiunea nóstră, care avea sĕ aștérnă memorandul la treptele tronului, partidul antisemit numit *social-creștin* a fost singur, care în frunte cu șeful seu *Dr. Karl Lueger* a primit-o, a bineventat-o în Viena și a găzduit-o în timpul petrecerii sale acolo. S'au aflat atunci între bărbații nostri de politică și de aceia, cari au aflat de bine a face comitetului central și în special președintelui *Dr. Ioan Rațiu* imputări că a stat în Viena de vorbă cu niște ómeni ca creștin-socialii. Același lucru l'a pățit de altfel și *Dr. Aurel Mureșan* când a visitat esposițiunea din *Praga* și a luat parte la un banchet dat din partea Cehilor tineri la care a fost sĕrbătorit în mod meritat. Și în acest cas imputarea a fost motivată cu aserțiunea, că Cehii tineri sunt niște ómeni cu cari un politician „*serios*“ român nu póte sĕ stee de vorbă.

In ambele casuri a fost motivul dojenei același. Nici partidul creștin-social, nici partidul Cehilor tineri nu erau „*hoffähig*“ pe acele timpuri. Dar' lucrurile s'au schimbat fórte iute. Creștin-socialii domnesc astăzi Viena și Austria de sus și de jos, ear' *Dr. Karl Lueger* este astăzi primar al Vienei, cu tóte că monarchul în două rênduri refusase întărirea alegerii lui. Ear' deputații cehi tineri, representanții parlamentari ai unui popor de 3 milióne, sunt astăzi un factor în contra voinței căruia nu se mai póte guverna în Austria și cari au creat astfel de situațiuni politice, încât monarchul după mult timp s'a vĕḑut îndemnat earăși a onora cu visita sa capitala regatului boem.

Am adus ca esemplu pe *Dr. Karl Lueger* și soții sei de luptă, pentru ca sĕ arăt, că dușmanul nostru de mórte, Evreimea internațională, nu este a tot puternică nici de neînvins, și că acel element a fost bătut și cu desĕvêrșire învins în Austria din partea unor bărbați, pe cari mult timp lumea întrégă a fost obicinuită a-i tracta „*en canaille*“.

Și cari au fost armele acelor luptători? Nimica altceva decât *integritatea și curățenia caracterului*, corĕspunḑĕtóre moralei creștine-arice!

Dr. Karl Lueger în timpul când lupta în contra Evreimii internaționale, era advocat în Viena cu o praxă modestă; și când a început Evreimea sĕ simtă că mișcarea antisemită începe a devení pentru ea pericol inevitabil, a încercat sĕ corumpă pe Dr. Lueger cu **un milion de florini.** Dacă succedea acéstă întreprindere, mișcarea antisemită era compromitată într'o astfel de mĕsură, încât timp de cel puțin 50 ani nu ar fi cutezat în Austria nimenea a se declara de antisemit. Lucrurile însĕ s'au desvoltat altfel: caracterul integru al doctorului *Lueger* a respins ori-ce încercare de mituire și astfel a împedecat compromiterea unei mișcări care s'a dovedit de salutară nu numai pentru Viena, dar' și pentru ambele Austrii, și ar fi salutară pentru ori-care alt stat.

Resultă din acest esemplu, că prima calitate a unui politician trebue sĕ fie *caracter curat și integru*, căci lipsind acéstă calitate, nu ar plăti nimica nici o altă calitate, fie cât de strălucitóre.

„Asociațiunea“ la Săcel.

Adunarea cercuală a despărț. Sĕliște.

— Raport special al „Tel. Rom.“. —

— 15 Iuliu 1901.

Comuna *Săcel*, situată în imediata apropiere de fruntașa comună *Sĕliște*, este una dintrĕ cele mai mici comune, aparținĕtóre despărțĕmêntului Sĕliște al „*Asociațiunei*“.

Cu tóte că cunóscem nobila ambițiune și zelul înflăcărat de care sunt stăpâniți conducĕtorii acestei mici comune față de ori și care acțiune menită spre ridicarea bunăstărei, vazei și bunului renume al poporului din comuna lor în special și al poporului român în general, totuși ne-au suprins lucrurile pregătitóre ce le-au făcut pentru buna reușire a adunărei cercuale.

Ea a și reușit *splendid!*

De sine înțeles, că partea leului la așa rară reușită a unei adunări cercuale o are comitetul despărțĕmêntului și în deosebi directorul, Dl *Dr. Nicolae Calefariu* și secretariul dl *Constantin Herția*, cari prin un zel neobosit și o muncă sistematică au atras atențiunea tuturor asupra instituțiunei în fruntea căreia stau.

Raportul amĕnunțit ce urméză despre decursul acestei imposante adunări cercuale va serví de o nouă dovadă, că acolo unde conducĕtorii despărțĕmintelor „Asociațiunei“ nóstre își îndeplinesc consciențios onorifica sarcină, „*Asociațiunea*“ cuceresce în mod uimitor inimile atât ale inteligenței cât și ale poporului nostru. Resultatul acestei binefăcĕtóre cuceriri este principala țintă a „*Asociațiunei*“, este . . . *cultura poporului român.* Iată raportul.

Primirea comitetului.

Intru întimpinarea membrilor comitetului ce soseau dela *Sĕliște* însoțiți de alți fruntași, a eșit un banderiu sub conducerea dlui învĕțător *Ioan Patachi.* După un acomodat cuvênt de bineventare rostit din partea conducĕtoriului banderiului și după cuvintele de mulțămită ale directorului despărțĕmêntului, trăsurile ce aduceau pe „*apostolii culturei*“ galopéză spre comună.

La capetul comunei era adunat cu mic cu mare poporul din comună, formând un frumos și milităresc spalir. Puternice urări de „trăiască“ resunau la sosirea convoiului.

Dl notar *Valer Pop* în numele locuitorilor din comună, prin cuvinte isvorite din o caldă inimă românéscă, esprimă mulțămită comitetului pentru cinstea ce i-se face comunei și locuitorilor ei, cari sunt dornici de a-'și însuși și agonisi cultura, arma cea mai puternică contra ori și cărui dușman. Bineventând pe rarii óspeți îi asigură de iubire, stimă și respect.

Dl director *Dr. N. Calefariu* rĕspunde emoționat, mulțămind locuitorilor comunei și în special zeloșilor ei conducĕtori de primirea neașteptată de care este împărtășit.

De aici cei sosiți dimpreună cu întreg poporul în rênduri de câte patru merg la biserică și asistă la serviciul divin, care este celebrat de preotul local dl *Aron Flucuș.*

A făcut o bună impresie la popor faptul, că unele dintrĕ cântările sfintei liturghii au fost cântate solo de către dni Dr. *N. Calefariu* medic și *Valeriu Pop* notar, ear' rugăciunile rostite de dl protopresbiter *Ioan Droc.* Asemenea şi acomodata predică dela sfârşitul serviciului divin, rostită de preotul local.

După serviciul divin óspeţii sosiţi sunt învitaţi în casele ospitale ale d-lui notariu, unde li-se servesce cu multă amabilitate din partea dómnei casei un delicios dejun.

Participanţi.

Órele 10, timpul defipt pentru deschiderea adunărei se apropie. Sala cea mare şi frumos decorată a şcólei din loc se îndesui de public. Pe stradele ce duc la acest loc, deastădată frumos împodobite de arbori frumoşi, e privelisce admirabilă. Ici pâlcuri de dame şi domni, colea pâlcuri de ţĕrani şi ţĕrance, toţi în haine sĕrbătoresci, păşesc spre şcólă.

Inteliginţa, domni şi dame, din comunele aparţinĕtóre acestui despărţĕmênt, a fost în numĕr aprópe complet presentă. Amintesc la acest loc numai persónele cari nu aparţin strict acestui despărţĕmênt, dar' totuşi nu au pregetat a onora cu presenţa d-niilor acéstă adunare. Acestia sunt domnii: Nicolau *Ivan* asesor consistorial (Sibiiu), Ioan *Droc* protopresbiter (Mercurea), George *Brătean* şef de biroiu al direcţiunei C. F. R. în pensiune (Bucureşti), locotenent *Oltean*, (România) etc., apoi dómnele: *Droc*, (Mercurea) *Barcian*, (Sibiiu) *Brătean* şi *Oltean* (România) etc.

(Va urma.)

Fondul de pensiune.

Statutele

fondului de pensiune al archidiecesei gr.-ort. române din Transilvania.

(Urmare.)

Ajutoriul copiilor.

§. 21. Copiii legitimi ai unui funcţionariu din cei numiţi în §. 14., rĕposat după un serviciu de cel puţin 10 ani, au drept la un ajutoriu până la etatea de 18 ani, care însĕ se sistéză şi mai nainte, dacă băiatul întră în vre-o condiţiune în carea îi este asigurată subsistinţa, ear' pentru fată, când se mărită.

Ajutoriul anual al unui copil, a cărui mamă trăiesce, stă din 1/6 parte, ear' dacă mamă-sa nu trăiesce, din 1/4 parte a sumei pensiunei ce i-ar compete mamei sale, dacă ar trăi.

Suma ajutórelor tuturor copiilor însĕ nu póte trece peste suma pensiunei ce compete vĕduvei.

§. 22. In casul când un orfan, pentru defecte spirituale ori corporale, n'ar fi în stare a-şi procura subsistinţa, şi n'ar avé avere din care sĕ pótă trăi, consistoriul póte decide, ca atare orfan sĕ-'şi capete ajutoriul până la mórte.

§. 23. Orfanii de etate sub 18 ani ai unui funcţionariu vĕduv, rĕposat înainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu, capĕtă odată pentru totdéuna drept escontentare jumĕtate din suma ce în sensul §-ului 20 ar compete vĕduvei.

Disposiţii escepţionale.

§. 24. Când un funcţionariu ese din serviciul bisericei fără vina lui, d. e. prin reducerea personalului, sau prin nerealegere, atunci aceluia îi compete pensiunea şi fără documentarea invalidităţii sale, dacă a împlinit 10 ani de serviciu (§. 15); ear' când atari casuri obvin înainte de împlinirea a 10 ani de serviciu, i-se restitue sumele ce a contribuit el la fondul de pensiuni, însĕ fără interese.

§. 25. Dacă un funcţionariu, care a contribuit la fondul de pensiuni, cu învoirea autorităţii competente bisericesci ese din serviciul bisericei, i-se restitue fără interese taxele anuale respunse la fond.

§ 26. Dacă un funcţionariu eşit din serviciul bisericei fără vina lui (§. 24), sau cu învoirea autorităţii competente bisericesci (§. 25) iarăşi reîntră în serviciu, prin acésta îşi recâştigă dreptul avut la fondul de pensiuni, şi la pensionare i-se vor computa şi anii anteriori de serviciu, dacă va restitui pensiunea, respective suma taxelor primite dela fond cu interese de 5% dela ziua primirii acelora.

Fără aceste restituiri timpul de serviciu i-se va computa numai dela ziua reîntrărei în serviciu.

Perderea dreptului de pensiune.

§. 27. Dreptul de pensiune se perde:

1. Prin renunţarea de bună voie la post.
2. Prin destituirea din postul seu în cale disciplinară, dacă şi perderea dreptului de pensiune se enunţă prin sentinţă disciplinară ca pedépsă.
3. Prin trecere la altă confesiune.
4. Când vĕduva se mărită, sau duce viéţă nemorală.

Acordarea pensiunei.

§. 28. Pensionarea se decide prin consistoriul archidiecesan în şedinţă plenară cu vot secret.

a) la cererea deplin motivată a respectivului;

b) din oficiu, când este reclamată din interesul serviciului.

In acest cas însĕ, dacă funcţionarul respectiv nu se învoesce sĕ fie pensionat, necesitatea trebue constatată pe cale disciplinară, şi enunţată prin sentinţa forului competent disciplinar. Escepţie se admite numai faţă de acei indiviḑi, cari au împlinit etatea de 65 ani, cari în interesul serviciului se pot pune în pensie şi fără proces disciplinar.

§. 29. Dacă venitele nu ajung sĕ acopere tóte pensiunile, atunci fie-cărui pensionat i-se detrag din pensiune atâtea percente, câte se recer pentru susţinerea ecuilibrului bugetar.

Detragerile încétă în momentul ce starea fondului permite sĕ se facă plătirile fără a ataca capitalul.

§. 30. Statutele acestea se pot modifica numai prin sinodul archidiecesan, şi numai prin un conclus luat cu majoritate de douĕ terţialităţi a voturilor celor presenţi.

In casul însĕ când dotaţiunea actuală a preoţimei s'ar deteriora, disposiţiunile privitóre la suma pensiunei trebue sĕ se supună unei revisuiri şi eventual sĕ se reducă conform împregiurărilor.

Propunerile de modificare pot veni numai prin sau dela consistoriul archidiecesan, care este datoriu sĕ le publice în organul oficios al archidiecesei cel puţin cu 15 zile înainte de întrunirea sinodului şi deodată cu literile convocătóre sĕ le comunice şi cu deputaţii sinodali.

§. 31. Preotesele cari au devenit vĕduve înainte de a fi ajuns bărbaţii lor sĕ contribue la acest fond, pentru sine, şi pentru copii lor pot fi împărtăşite de un ajutoriu modest din prisosul anului budgetar espirat.

Suma totală a ajutoriului nu póte fi mai mică decât suma cu care a contribuit la fond în anul precedent tipografia archidiecesană (§. 4).

Acest ajutoriu se împarte în fie-care an cel mult până la ultima Iuniu.

§. 32. Statutul present întră în vigóre cu 1-a Ianuariu 1902.

Aceia cari vor întra dela acest termin ca membri ai fondului, rĕspund tacsele provĕḑute în §§. 5 şi 7 şi li-se asigură drepturile din §-ul 14.

Membrii vechi ai fondului au sĕ însinue până la 1 Octobre 1901, dacă doresc sĕ întregéscă tacsa fundamentală dela 20% la 30% şi tacsele anuale dela 3% şi 2% la 4% pentru anii ce deja li-s'au recunoscut la primirea lor ca membri ai fondului.

Intregirea tacselor o pot face cei cu salarii ficse, în timp de doi ani în rate lunare egale, ear' ceilalţii în 5 rate anuale cu interese de 5%, avênd respectivii sĕ dee obligaţiune în regulă despre tacsele cu cari datoresc fondului.

In cât nu s'ar declara până la acest termin pentru intregirea tacselor, se consideră ca şi cum ar opta pentru pensiunile statorite în statutele vechi.

In acest cas tacsele anuale cu începere dela 1-a Ianuariu 1902 au sĕ le plătéscă cu 3% şi respective cu 2%, pensiunea ce li-se acórdă însĕ va fi numai cea statorită în §. 14 al statutelor vechi la cei cu salarii fixe fără cuincuenalii, la protopopi cu 1200 coróne, la parochii de clasa I-a cu 800, de clasa II-a cu 600 şi de clasa III- a cu 400 coróne.

§. 33. Cu punerea în lucrare a acestor statute se încredinţéză consistoriul, care va face o instrucţiune nóuă în acéstă privinţă, o va pune în lucrare în mod interimal, şi la procsima sesiune sinodală o va presenta spre aprobare.

*

Nr. 105 Sin.

Votate în şedinţa sinodală V, dela 13/26 Aprile 1901.

Ioan Metianu m. p.,
archiepiscop.

Mateiu Voilean m. p.,
notariu general.

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. In şedinţa de Marţi a camerei engleze ministrul de rĕsboiu Brodrick a declarat că raportul despre revocarea pedestrimei din Africa şi schimbarea tacticei actuale a purtării rĕsboiului nu are nici o basă oficială şi nu corespunde adevĕrului. Alte declaraţiuni în acest obiect, ministrul a zis că nu póte face.

Din *Bruxella* dto 17 Iuliu se raportéză, că *Botha* ar fi declarat, că esecutarea prisonerilor africanderi o va rĕsbuna prin împuşcarea tuturor oficerilor englezi cari vor cădé în prinsóre la Buri.

Comitetul internaţional bur a rugat pe guvernul olandez sĕ aducă în Olanda pe cele şepte mii de femei şi copíi buri aflători în tabĕra concentrată sud-africană, fiind-că acolo în urma lipsurilor şi fómei se prăpădesc.

*

Tratativele de pace cu China, cari de atâtea luni sunt la ordinea zilei şi despre cari în atâtea rênduri se vestise că ar fi încheiate deja şi chiar subscrise, — cum raportéză Agenţa-Reuter din Londra pe basa unei telegrame din Peking, n'au sĕ fie terminate curênd. „Consulii recunosc franc, că prospectele încheerii tratativelor devin tot mai slabe şi că *situaţia e fórte gravă*. E mai mult de o lună, de când tratativele au ajuns la punct mort“ — zice raportul Agenţei Reuter. Causa principală a neînţelegerilor întrĕ representanţii puterilor europene, deosebi întrĕ Rusia şi Anglia — e cestiunea sumei de despăgubire. *Li-Hung-Ciang* a somat deja pe representanţii puterilor sĕ presinte un plan complet al condiţiunilor de pace. China e gata sĕ accepteze ori-ce condiţiune făcută cu reson şi raţiune, dar' voesce sĕ ştie odată, că la adecă ce pretind puterile de la dînsa, fiind-că numai atunci póte începe împlinirea acelor pretensiuni.

NOUTĂŢI

Bancnotele de 100 coróne, făcute după formulariul nou al pictorului L. Hegedüs, vor fi date în circulaţie pe la începutul anului viitoriu. Pe partea ungară a bancnotei e o figură de femeie în costum magiar, şeḑênd pe o bancă antică; de-asupra ei strălucesce în gloriolă emblema cea mare a Ungariei, încunjurată de o cunună de spice şi de fructe. Femeia ţine în mână o carte, ear' pe genunchi are un băeţel. La drépta e un bărbat de construcţie puternică, ţinênd a mână o cósă, ear' jur de el sunt instrumente agricole, o coşniţă — simbol al muncei şi diligenţei, — ear' de-asupra acestora e o vióră şi o filă de note musicale. Tóte acestea sunt împrejmuite de ornamentică simplă.

Pe partea austriacă încă e figură femeescă, şeḑênd şi ţinênd în braţe un băeţel blond, care însémnă ceva pe o filă de hârtie. Lângă ei globul, ear' la drépta un măestrucovaciu, cu şurţul înainte, proptindu-şi mâna pe barosul aşezat pe ileu. Lângă ileu instrumentele cari simboliséză industria: triunghiul şi circălul; de-asupra lor o rolă de hârtie, cernélă şi condeiu. Inscripţia e aceeaşi ca la

---

FOIŞORA

Ilusia.

de **Edmond Harancourt**.

(Fine.)

— Vrăjitóre, îţi dau atâta aur cât....

— Ţine-ţi aurul, dór' m'ai plătit de ajuns cu lovitura de baston. Ear' acum, amice coCoşel, caută-ţi puicuţa.

Tinĕrul a grăbit plin de bucurie şi şi-a adus iubita. Deja pe cale 'i zisese:

— Odorul meu, vom vedé fericirea, viitoriul nostru. Mai dubita-vei óre de amorul meu?

Ear' fata i-a rĕspuns:

— Nu.

Vrăjitórea încă din pragul colibei îi întimpină cu următórele:

— Vezi aşa, e ací mititica! Ni-ar plăcé sĕ ştim viitoriul, aşa e, porumbiţa mea, înainte de a ne decide în drépta ori în stânga? Inţeléptă fată. N'ai ce sĕ zici. Intrati în colibă, îngeraşilor. Nu te teme, bălaie mititică. Ce fericiţi sunt! A lor e lumea. Porumbiţa mea, iubitul tĕu te iubesce grozav. Adineaori a dat cu bâta în mine, fiind-că zisesem că eşti ca şi celelalte fete. Uite, uite, cum îi place mititicei, că iubitul ei a ridicat bastonul întru apărarea ei! Dar' ştii óre, sufleţelul meu, că cel ce dă în o femeie bĕtrână, nu cruţă nici pe cele tinere? de altcum ..... iubitului îi ertăm ori-ce. Mâna 'i e rece, amorul ferbinte.

Indrăgiţii au întrat în coliba vrăjitórei. Ochii lor, dedaţi cu lumina lucitóre a sórelui, numai cu greu s'au putut obicinuí cu semiîntunerecul colibei. Intr'un unghieţ era aşternut un pat de érbă próspĕtă, la căpĕtâiu cu o piatră în loc de perină.

— Vedeţi piatra acésta, copíii mei? E o piatră vechiă, vechiă, şi e adusă din mari depărtări. Ea era în Paradis, la trupina lemnului cunoscinţei. Pe acéstă piatră 'şi culcau capul Adam si Eva înainte de a fi ştiut totul. Puterea ei e miraculósă. Cel ce-şi culcă pe ea capul, îşi viséză viitoriul. Curagiu deci, mititeii mei!

Indrăgiţii şi-au culcat capul pe piatră, ear' baba s'a retras încetişor afară.

Inaintea îndrăgiţilor s'a deschis viitoriul. Şi s'au vĕḑut într'o grădină de flori, şi fie-care atingere a lor era deliciu ceresc, fie-care privire a lor era foc. Şi s'au vĕḑut trei, căci un băieţel zimbia întrĕ ei. Şi nu peste mult s'au vĕḑut patru. Pe fruntea bărbatului amarul vieţii, munca şi grijile traiului tăiaseră brazde. Apoi plângeau în jurul unui leagăn gol, în timp ce afară crivĕţul aduna mormane de frunze ofilite. Micul lor lăcaş devenise posomorît şi negură rece se întindea prin el. Miserie! Bărbatul şi-a ridicat mâna asupra soţiei sale, şi astfel stăteau faţă 'n faţă. Faţa li-se schimbase, îmbĕtrânise, şi nu se mai cunosceau. Sufletele li-se înstrăinaseră. Deodată femeia rĕmase singură. Işi căuta bărbatul şi nu-'l afla nicăiri. Şi-a îmbrăcat apoi grabnic paltonul şi cu paşi de lotru s'a dus de a casă, aruncând necontenit priviri în urmă-i. Nu peste mult s'a ivit şi bărbatul, s'a furişat după soţia sa. Şi a vĕḑut că e înşelat.

— Te ucid! — a strigat el.

La strigătul acesta îndrăgiţii şi-au desprins mânile, şi-au deschis ochii şi se priviau ca străini. In colibă era séră întunecósă; numai printr'o mică crepătură pătrundea înlăuntru cobitóre palida lumină a înseratului.

S'au ridicat de pe piatră şi nu şi-au grăit nici un cuvênt. Fata şi-a măturat de pe haine, cu mâna, firele de érbă şi florile vesteḑite. A deschis uşa colibei şi s'a dus. Tinĕrul păşia în urma ei. Astfel mergeau pe cărăruşă tăcuţi.

La rĕspântie vrăjitórea 'i aştepta deja.

— Cum, porumbeii mei, vi-aţi vĕḑut deci viitoriul? Sunteţi mulţămiţi unul cu altul?

Dar' ei nu i au rĕspuns nimic.

Vrăjitórea a isbucnit în rîs sec zicêndu-le:

— Aţi ucis ilusia, copíii mei. Aţi ucis ilusia!

Indrăgiţii s'au oprit la rĕspântía cărării. S'au mai privit odată, apoi unul a dat în drépta, altul în stânga.

Vorbe înţelepte.

Dacă omul consumă, trebue sĕ şi producă; dacă primesce, trebue sĕ şi dee; dacă câştigă de la societate, trebue sĕ o şi slujéscă.

*

Dacă un prietin se găsesce în nenorocire, mĕ duc sĕ-l mângăiu; dar' dacă e fericit, îl aştept.

bancnotele de 20 coróne, — pe partea ungară *numai cu text magiar*, ear' pe partea austriacă cu text *în 9 limbi*. Colórea acestor bancnote probabil că va fi verde.

*

Membru român al Academiei franceze. Dr. C. *Istrati*, fost ministru de culte și instrucțiune publică al României, a fost ales de curênd membru corespondent al *Academiei de medicină din Paris*, în secțiunea știentifică. Dl Istrati, ales cu unanimitate, este primul Român ales în acéstă secțiune.

*

Logodnă. Dl *Vasiliu Suciu* învĕțător în Sighișora și ales preot al parochiei *Topârcia*, și-a încredințat Duminecă în 1 Iuliu st. v. de viitóre soție pe dșóra *Elisabeta Ganea*, fica preotului gr.-ort. Zacharie Ganea din Feribaz.

*

Viéță lungă. Luni în 2/15 Iulie a. c. a adormit în Domnul în comuna *Valea-Geogelului* (comitatul Albei-inferióre) bĕtrânul *Vasilie Cotóră* în etate de *115* ani. Rĕposatul a fost deplin sănătos, cu mintea întrégă și harnic de lucru până aprópe în zilele din urmă ale vieții sale. *L. C.*

*

Pedépsă pentru batjocorirea religiunii. Luna trecută câțiva elevi ai școlei civile din Budapesta (Ferencz-város) se purtaseră necinstit față cu o procesiune religiósă ce trecea pe dinaintea școlei. Plebanul din numitul district al Budapestei a făcut contra lor arĕtare la senatul orășenesc, ear' acesta a recercat eforia școlară sĕ cerceteze causa. Cercetarea a durat până zilele trecute și s'a terminat cu sentință de eliminare pentru patrusprezece elevi ai școlei numite. In anul școlar viitoriu acesti patrusprezece elevi nu vor mai fi primiți în școla civilă din acel district.

*

In audiență. Ni-se scrie din Sinaia, că M. S. Regele *Carol* a primit Luni în audiență pe d-nii *V. C. Munteanu*, profesor la școla centrulă de agricultură de la Herăstrău, și *Corneliu Roman*, directorul stațiunei agronomice, compatriotul nostru, cari au presentat Suveranului român publicațiunile stațiunei agronomice. După dejun M. S. Regele s'a întreținut mai mult timp cu d-nii *Muntean* și *Roman*, interesându-se de aprópe de lucrările efectuate la stațiunea agronomică din București precum și de mĕsurile menite a da un mai mare avênt agriculturei în România.

*

Locul sfântului-mormênt. Savantul *San-Peladan*, care nu de mult s'a re'ntors din călĕtoria prin Palestina, într'un raport înaintat papei dă despre topografia sfântului mormênt date de tot noue. Conform cercetărilor lui Peladan *mormêntul lui Iisus se află sub cupola moșeei lui Omar de pe muntele Moriah.* Argumentele prin cari Peladan își susține aserțiunea acésta, sunt următórele:

Martirul *Antonin* în secolul VI. estimase distanța între locul rĕstignirii și sfântul mormênt, la patru sute de urme, și ambe aceste locuri le arĕtase ca fiind lângă isvorul Silve. De la sfântul mormênt de acum însĕ până la locul unde Iisus a fost rĕstignit, distanța e numai de optzeci urme, ear' isvorul Silve e departe binișor. Apoi, monachul *Arculf*, trăit prin secolul VII, în scrierile sale designéză ca loc al sfântului mormênt spelunca de stâncă de-asupra căreia împĕratul Constantin zidise o clădire cu cupolă și încunjurată de portic duplu. Mormêntul de acum nu e în cavou de stâncă, ci e o mică clădire în formă de criptă, în care sĕ fie loc cel mult pentru patru cadavre, pe când conform spuselor lui *Arculf* cavitatea sfântului mormênt ar puté da loc de înmormêntare la cel puțin nouĕ cadavre de om. Ear' în jurul criptei, în formă rotundă, e numai portic simplu. Cele ce spune monachul Arculf însĕ cu privire la sftul mormênt, se potrivesc întru tóte la moșeea lui Omar și la spelunca *El Sakyra*. Biserica aflătóre de-asupra sfântului mormênt nu e clădită din secolul XI., deci nu se póte susținé nici că împĕratul Constantin ar fi clădit'o. Moșeea lui Omar însĕ, după cum opinéză Peladan, e clădire bizantină de prin secolul IV. Ornamentica și alte decorațiuni arabe, de pe păreții moșeei, sunt de dată mai nouă. Ear' spicul de grâu și strugurul (pâne și vin) în ornamentic în formă de mosaic a cupolei, ca semn religios, mărturisesc neîndoios pentru caracterul creștin al templului. Acésta suposiție e confirmată și prin inscripția: „*Dumnezeu nu are fiu*" — inscripție ce în nici o altă moșee nu esistă, și pe care următorii doctrinelor lui Mohamed o gravaseră ca semn că ei nu cred în divinitatea lui Iisus. Mai amintesce Peladan, că creștinilor alungați de pe muntele Moriah în 969 de către fatimiți, în 1058 li-s'a conces, ca în partea de oraș designată ca locuință a lor sĕ-și zidiască o biserică nouă. Cruciații apoi au luat acéstă biserică drept locul sfântului mormênt, ear' părerea acésta greșită s'a perpetuat din neam în neam, prin tradițiune, până în zilele nóstre.

*

Mort cu pipa în gură. Sĕptĕmâna trecută a rĕposat în Domnul în comuna *Ponor* în mod repentin fără de veste proprietariul *Stefan Ciorbea l. Vasilie*, în etate de 64 de ani, fiind cu pipa în gură și fumând fără de nici un gând. *L. C.*

*

Atentat contra lui Ferdinand. Știri până acum neconfirmate vestesc, că în contra principelui *Ferdinand* s'a comis în *Varna* un atentat. Anume, când principele a însoțit pe mare-ducele Alexandru Mihailovici la vapor, în apropiere de port a esplodat deodată o bombă.

Atentatorul a greșit însĕ în calcularea timpului și astfel a aruncat bomba cu câteva clipite prea de timpuriu, așa că țandurile ei n'au putut ajunge până la principele. — Așa spune știrea.

*

Premiu — pentru pustiirea muscelor. Guvernul italian a escris concurs la un premiu de 10.000 coróne pentru acela care va inventa un leac de pustiire a muscelor cari nimicesc olivii. La acéstă sumă magistratul orașului Bari a votat încă 50.000 de coróne, find-că cele mai mari pagube le fac muscele acelea în olivii din ținutul orașului Bari. Concurenții au sĕ-și presenteze invenția la direcția museului comercial din Turin.

*

In loc de ospĕț — mórte. Duminecă în 1/14 Iuliu a. c. *Sima Varvara n. Șiru* din *Ofenbaia* venind la nunta unei rudenie în comuna *Valea-Geogelului*, de-odată au cuprins'o niște sgârciuri crâncene în urma cărora și-a dat sufletul Iată că în loc de ospĕț și-a aflat mórtea în etate numai de 32 ani. *L. C.*

*

Orcan cu grindină. Sĕptĕmâna trecută, Vineri, asupra comunei Badacsony se adunaseră nori grei, amenințători de mare năpastă. Au fost însĕ resfirați și alungați cu puscături de treascuri, dar' spre nenorocirea comunei vecine Balaton-Ederics, unde în formă de grindină și plóie uriașă au nimicit întrégă rocolta. Copaci seculari erau smulși de orcan și doboriți ca un fir de trestie.

A doua zi orcanul și povoiul a făcut mari pagube pe la Șopron.

*

Avis. Subscrișii economi din comuna *Kincsös* ult. postă *Maros-Radnot* comitatul Târnava-mică, aducem la cunoștință prin prețuitul „*Telegraful Român*" că 3 copii ni-au fugit din ziua de sf. Petru de a casă, și nu le mai putem da de urmă. Unul este de 15 ani, altul de 14, iară al treilea de 13 ani și acesta din urmă se cunósce pe schiopat. — Rugăm deci pe respectivul ce i-ar afla, sĕ binevoiască a scrie la On. Redacțiune și apoi Redacțiunea va fi atât de bună a avisa într'un mod óre-care pe acesti nefericiți părinți, cari udă cu lacrĕmi drumurile pela Copșamică — Șeica etc. Numele părinților: *Vasilie Cândea* și *Tóder Cândea* economi.

*

Știri mĕrunte. In *Törökbesce* gendarmeria a prins o bandă de falsificători de bani. Capul bandei e un anume Gottler Péter. — In *Pittsburg* 70.000 de lucrători ai fabricelor de oțel s'au pus în grevă. — In apropiere de Köln făptuitori necunoscuți au pus bolovani în calea trenului, care în urmarea acesteia a derailat; mașinistul a murit pe loc, ear' mulți călĕtori au fost răniți grav. — In *Stambul* (Constantinopol) s'au constatat douĕ casuri noue de îmbolnăviri de ciumă. Amêndoi bolnavii sunt Evrei. — „Nevoje Vremja" raportéză, că *Tolstoi* e bolnav de mórte. Din Moscva au plecat la *Jasnaja-Poljana* fórte mulți prietini și stimători ai bĕtrânului poet.

Cărți și reviste.

Au apărut:

„Jahres-Bericht des gr. or. Ober-Gymnasiums in Suczawa". (Programa gimnasiului superior gr. or. din *Suceava*) publicată la finea anului școlar 1900—1901, de directorul Stefan *Repta*. Conține studiul „Despre instrucțiunea limbei române la școlele poporale din Suceava, începênd de pe la finea seclului 18 până la 1854, și despre instrucțiunea limbei române la gimnasiul gr. or. din Suceava de la întemeierea lui până în present", de *V. Bumbac*. Acésta în românesce, în colo programa e nemțéscă. Clasele inferióre sunt paralele: separat pentru elevii români și separat pentru cei de altă naționalitate.

*

„Lumina", revistă bisericéscă pentru elocința amvonului și pentru cultura religiósă a clerului și poporului. Apare odată pe lună în *București*, str. Fundătura Berzei Nr. 30. Redactor și proprietariu *Dr. Elefterescu*. Abonamentul: pentru Transilvania și Ungaria 5 coróne pe an. Nr. 5—6 pe Iulie—August, apărut zilele acestea, are următoriul cuprins: Câteva cuvinte despre beuturi; Preotul trebue sĕ fie model în viéța creștinéscă și sĕ lucreze cu zel în via Domnului; Câteva cuvinte despre muntele Tavorului; Câteva esplicațiuni despre biserică și tot ce se află și se petrece în biserică; Regule privitóre la compunerea predicei și calitățile speciale ale predicatoriului; Regule speciale ale gesticulațiunii; Câteva cuvinte despre cugetare; Maxime; Anunț literar, și predice: pentru „Schimbarea la față", la Dumineca 14 după Rusalii și la începutul anului școlar.

*

„Noua revistă română pentru politică, literatură, știință și artă", Nr. 37 (1 și 15 Iuliu), cu următoriul sumariu: Rasa Românilor (studiu sociologic) de Ilie St. Georgescu. „Monumentele cele mai vechi de limbă românéscă". de Aureliu I. Candrea. „Cum nu trebue sĕ se culégă materialul folkloristic" de ⁂; „Ritmul muncii în poesiile poporale", de Virgil N. Caraivan, „Conferințele societății universitare române din Iași (1899—1901) de A. C. Cuza, poesii de Marin Georgescu, Nuși-Tuliu, P. Gîrbovan, Dorin, D. Negreanu, Popescu-Polyclet, C. Nuțescu, I. Iliescu, N. Grigorian, V. Cosmin și C. M. Jorda.

„Noua revistă română" apare de douĕ-ori pe lună și costă: ediția de lux 24 lei pe an, ediția ordinară 14 lei. Redacția și administrația: *București*, Pasagiul român Nr. 20.

*

Raport *despre institutele de învĕțămênt gr.-catolice* din *Blaj*, (gimnasiul superior, institutul pedagogic, școla de aplicație, școla de fete și școla învĕțăceilor de meserii și neguțătorii) pe anul școlar 1900—1901. Blaj, tipariul tipografiei seminariului archidiecesan. Cuprinde: „*Poesia idilică*" studiu de prof. Dr. I. Rațiu, și datele școlare obicinuite, din cari estragem următórele: La *gimnasiu* au funcționat 9 profesori ordinari, 2 suplenți și 3 profesori de la institutul teologic — pentru studiile ordinare, 3 pentru studiile estraordinare și 2 catecheți pentru elevii gr.-or. și pentru cei israeliți; elevi au fost inscriși 487 ordinari și 12 privatisti; dintrĕ acestia au rĕmas până la finea anului 457 ordinari și 12 privatisti. După religiune au fost 359 gr.-catolici, 100 gr.-orientali (puși în tabela statistică *după* cei 6 papistași), 6 rom. catolici și 4 israeliți. După posiția socială și ocupațiunea părinților au fost: 224 fii de agricultori, 180 fii de preoți, advocați, medici profesori, învĕțători etc., 25 fii de oficiali, 21 fii de industriași, 13 fii de comercianți și întrĕprindĕtori, 5 fii de pensioniști și 1 fiu de zileriu. După domiciliul părinților ori al tutorilor au fost: din Blaj 25, din comitatul Alba-inferióră 128, din alte comitate 311, din România 4, din Austria 1. Cu calcul *eminent* din tóte studiile au fost clasificați 20 (întrĕ cari 4 gr.-or.), cu calcul *bun* 78, *suficient* 259, *nesuficient* din câte un studiu 63, nesuf. din câte douĕ studii 7, din mai multe studii 42. (In cl. VIII. nici un eminent; abia 6 cu calcul „bun" întrĕ 41 elevi!) La esamenul de maturitate de la finea anului școlar 1900—1901 au fost admiși 40 absolvenți ai clasei VIII.; dintrĕ acestia 3 au căḑut la scripturistică, ear' din cei 37 ajunși la esamenul verbal au obținut calcul general: *matur cu eminență* 1 (Emil Pop din M. Decea), *maturi cu bine* 6, simplu maturi 24, relegați pe trei luni 6, relegați pe un an 3.

La *institutul pedagogic* au funcționat opt puteri didactice, elevi au fost 96; la *școla de aplicație* trei puteri didactice, 68 elevi, la *școla superióră de fete* 5 puteri didactice, 41 eleve; la *școla elementară* de fete 4 puteri didactice, 85 eleve; la *școla gr.-cat. pentru învĕțăceii meseriași* au primit instrucție 52 elevi; în *asilul de copii* au avut îngrijire 34 băieți și fetițe, conducĕtórea asilului e Melania Brêndușan, ear' îngrijitóre suplentă Iuliana Gruița.

Surḑii aud. Nr. 27 al fóiei periodice „Die Illustrirte Welt", Chiswick High Road, Nr. 626 Londra, W., conține o descriere asupra unei cure minunate contra surdității și vuetului în cap, care cură se póte face acasă de pacient însuși și sĕ aibă succes fórte bun. Ori-cine póte primi un numĕr al acestei foi, trimițênd adresa la redacțiunea aceleia.

FELIURIMI

O plantă contra turbului. Când avem institutul din Budapesta, firește că vom trimite pe ómenii mușcați, sĕ-i altoéscă și sĕ scape cu siguranță de turbare. Dar' pentru animale deocamdată ar fi de folos vre-un léc mai la îndemână. Colegiul medical din Chattanooga (Statele-Unite) face încercări cu planta numită acolo „Fierea pămêntului". Se zice că tămăduesce pe cei mușcați de câni turbați, ba chiar că e bună împrotiva mușcăturilor de șarpe.

*

Strade udate cu petroleu. In California s'a întrodus în timpul mai nou udarea stradelor cu petroleu. Acésta din considerațiuni sanitare, fiind-că pe stradele udate cu petroleu nu se produce pulbere și tină. Efectul petroleului e atât de durabil, în cât e de ajuns a uda stradele de trei-ori pe an. In scopul acesta petroleul trebue încălḑit și cu cât mai multe ingrediențe solide va avé, cu atât mai durabil îi e efectul. La udarea unei distanțe de un chilometru, pe lățime de 365 metri, trebue 5500 litre de petroleu. In California 100 litre de petroleu costând numai patru coróne, udarea nici e costisitóre. Mirosul neplăcut al petroleului se perde în câteva zile.

*

Dicțiile împĕratului. Un ziariu berlinez a calculat că împĕratul *Vilhelm II.* dela urcarea pe tron (1888) până acum a rostit 916 dicții. De douĕzeci și douĕ-ori a ținut vorbiri în limba francesă, la primiri de óspeți princiari ori fiind el însuși în visită pe la curțile domnitóre, de optsprezece-ori în limba engleză, de trei-ori în limba ruséscă și de 873-ori în limba germană.

*

O statistică curiósă. Un domn cu mult timp liber a compus despre un amic al seu, mare fumător de țigări „virginia", următórea statistică. Amicul fuméză câte 10-12 țigări la zi și pasiunea acésta și-o are de vr'o 42 ani. In acest restimp el a fumat deci 153.400 țigări, a căror greutate ar fi 920 chilograme și cari l'au costat 13.806 coróne. La aprinderea țigărilor a folosit 9023 cutii de chibrite, cari l'au costat 180 coróne. Lungimea unei țigări „virginia" fiind de $20\,^{1}/_{2}$ centimetri, în cursul celor 42 ani, computați 10 ani visecți, amicul a fumat țigări în lungime de 315 chilometri, și dacă ar fi posibilă confecționarea unei țigări așa de lungi, ea ar ajunge dela Budapesta până la Viena și îndĕrĕt până la Fiume. Admițênd însĕ că de fapt numai $^{2}/_{3}$ din o țigară au fost fumate, ear' o treime a fost aruncată ca scrum, și atunci părțile fumate, îmbinate într'una ar forma o țigară de 210 chilometri de lungă, care ar ajunge dela Budapesta până la Zurány și pentru a cărei fumare (computând fumare neîntreruptă) omul ari avé lipsă de șése ani de zile.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Ca și vĕduva din evangelie, așa și stimata dómnă Susana And. Murĕșan, prin On. par. dela Sf. Nicolae Brașov Dr. Vasilie Saftu aflând că biserica ort. rom. din Chichis (Treiscaune) zidită la an. 1738 din material de lemn astăzi e aprópe de ruinare totală, a întins mâna sa darnică din inimă cald simțitóre și iubitóre către Sionul d-lui și a dăruit în scopul zidindei biserici 50 cor.

Subscrișii în numele comitetului și al întregei comune bisericesci aducem cea mai căldurósă și sinceră mulțămită, rugându-o, ca acésta binefacere sĕ nu fie cea din urmă, ci îndemnând în cercul cunoscuților respectuósei sale persóne și pe alți doritori de atari fapte și în modul acesta a mai adauge la binefacerea sus amintită; bunul D-zeu sĕ-i dăruiască viéță lungă.

Chichis, în 5/17 Iulie 1901.

Moise Grecean
paroch, și preș. comit.

Vasile Șoșul
Iosif Florea
epitropi.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Nr. 442/901. [120] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Lăpușnic*, protopresbiteratul Dobra, se deschide concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Devenind acest post de curênd vacant prin repausarea parochului, concursul se publică cu amintirea §-lui 8 din Regulamentul pentru parochii.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta cererile instruite conform normelor în vigóre până la terminul amintit subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Dobra, 29 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Dobra în conțelegere cu comitetul parochial.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 245/901. [121] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului învĕțătoresc vacant dela școla gr.-or. elementară poporală din parochia *Chiuești* prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Dotațiunea împreunată cu acest post este salariul de 600 cor. din repartițiune, cuartir și lemne despre care se pot lua informațiuni dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral concernent.

Concurenții, dela cari se recere sĕ fie de nascere gr.-or., au sĕ-și aștérnă rugările instruite conform normelor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis sus amintit și sĕ se presenteze înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica parochială spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cel ce va deveni ales, este datoriu a cânta în Dumineci și sĕrbători la strană, apoi cu elevii la liturgie.

Deeș, 27 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-or. Deeș în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 15/901. [122] 1—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi învĕțătoresci la școla greco orientală din *Poplaca* se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu fie-care din acestea două posturi sunt:

Salariu anual 600 cor.

Relut de cuartir 30 cor. și 3 stângini de lemne în natură.

Banii se solvesc din cassa bisericei în rate cuartale anticipative. Cei cari vor fi aleși sunt datori a ține Dumineca și sĕrbătórea strană în biserică și a cânta cu copiii la sfta liturgie.

Doritorii de a ocupa posturile acestea sunt poftiți a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, ear' concursele instruate conform legilor din vigóre au de a le înainta oficiului protopresbiteral gr.-or. din Sibiiu.

Instrucțiunea în școla de repetițiune și în cea de pomărit precum și cântarea în cele două străni bisericesci Dumineca și sĕrbătórea se va împărțí prin comitetul parochial în conțelegere cu corpul didactic la începutul anului școlastic între toți 4 învĕțătorii.

Din ședința comitetului parochial gr.-or. din Poplaca, ținută în 24 Iuniu 1901.

Coman Baca **Ioaneș Muntiu**
președinte. notariu.

Nr. 725.

Vĕḑut.

Sibiiu, 3 Iuliu, 1901.

I. Papiu
prot.

Nr. 336. [124] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iulia se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Inuri*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.
2. *Pâclișa*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.
3. *Tĕuț*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.
4. *Ampoița*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.
5. *Bucerdea-Vinósă*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.
6. *Gârbova de sus*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.
7. *Măgina*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.
8. *Cetea*, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acestea posturi au a-și așterne petițiile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor în vigóre și au sĕ se presenteze în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleși sunt datori a cânta Dumineca și în sĕrbători atât în strană, cât și cu copii la liturgie.

Alba-Iulia, 6 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Albei-Iulia în conțelegere cu comitetele parochiale.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 405/901 [125] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Brașovului se publică concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bacifalu*, un post de învĕțător în clasa I. și de cantor cu salariu de 600 cor., și anume:

a) dela popor prin repartiție 300 cor.;
b) dela biserică 200 cor.
c) venitele cantorale 100 cor., doi stângini de lemne și cuartir natural, avênd sĕ conducă elevii Dumineca și sĕrbătórea la biserică.

2. *Purcăreni*, un post de învĕțătoriu în clasa a II-a, care sĕ fie și cantor lângă cel actual cu salariu de 600 cor. plătibil dela biserică, și cuartir natural în edificiul școlei cu două odăi.

Venitele cantorale sunt specificate în protocolul comitetului parochial luat în 17 Iuniu a. c. Dumineca și sĕrbătórea va cânta atât în strană cât și cu copii la liturgie.

Concurenții au a-și înainta cererile instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu.

Brașov, în 20 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric
protopresb.

Nr. 381/901 [126] 1--3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la școlele din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

1. *Apoldul-inferior*, al treilea post de învĕțător cu salariu de 600 cor., plătit lunar decursive din cassa bisericei, cuartir natural în edificiul școlei eventual relut de cuartir 60 cor.
2. *Cinadie*, salariu anual 600 cor., plătit din repartițiune asupra poporului prin epitropia parochială, cuartir natural în edificiul școlei.
3. *Gârbova*, salariu anual 600 cor., plătit din cassa bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural în edificiul școlei precum și 4 stângini de lemne de foc, din care are a se încălḑí și sala de învĕțămênt:

Reflectanții la acestea posturi au se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în respectivele comune, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei aleși sunt datori a cânta Dumineca și în sĕrbători atât la strană cât și cu elevii la sfta liturgie.

Mai departe sunt datori a ține prelegeri în școla de repetiție și a cultiva cu elevii grădina școlară.

Cererile concursuale sunt a se așterne instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tractului Mercurea în Sĕliște.

Sĕliște, la 3 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Droc
protopresbiter.

---

[123] 2--3

Publicațiune.

Pentru liferarea de:

1. Pâne de grâu curat.
2. Franzele (jimle) făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.
4. Carne de vită.
5. Carne de vițĕl.
6. Carne de óie.
7. Carne de porc, și
8. Unsóre de porc, tóte de prima calitate, pentru alimentarea alor 180—200 elevi dela seminariul archidiecesan teol. ped. gr. or. rom. „Andreian“ din Sibiiu în anul școlar 1901/1902.

Doritorii de a reflecta la care-va din aceste posițiuni, sĕ-și înainteze ofertele în scris provĕḑute cu timbru de 1 corónă, presentându-le în persónă la subscrisul, până la 31 Iuliu inclusive, unde vor afla mai deaprópe și condițiunile speciale pentru încheierea contractelor, precum și eventuale alte informațiuni. Ofertele netimbrate precum și cele întrate după termin nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termin se pot înainta oferte în scris și pentru resturile de mâncare nefolosibile rĕmase dela mese și culină.

Sibiiu, în 3/16 Iuliu 1901.

T. Popovici
profesor, econom semin.

Nr 331. [127] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Poiana* cu filia *Găureni*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci de la stat.

Informațiuni se pot primi de la comitetul parochial și de la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'și așterne suplicele instruite conform legilor subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat și a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Albei-Iulie în conțelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 15 Iuniu 1901.

Florian Rusan
protopresbiter.

Nr. 437/1901 [112] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de parochi din parochiile de clasa a III-a *a*) Cerul Băcăinți, *b*) Giógiu-Feredeu și *c*) Almașul-mare-Joseni, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste trei posturi sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Competenții au a'și trimite concursurile instruite conform legilor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral de unde se și pot lua informațiuni mai detaiate în causă în terminul sus indicat pentru fie-care parochie separat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Orĕștiei în conțelegere cu comitetele parochiale.

Orĕștie, 20 Iunie 1901.

Vasile Domșa
protopresbiter

Din **Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. *Truța.*

Broș. à 50 cr.

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

✻ Numai marfă bună și solidă. ✻ Prețuri eftine, garanție conscienţiósă. ✻

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc, **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 2—30

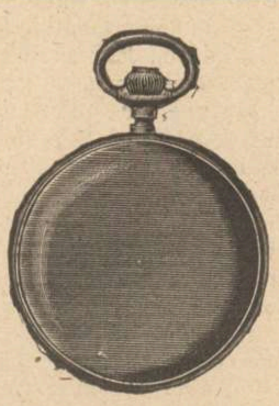

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Acelaș cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaș deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 76 Sibiiu, Marţi 10/23 Iuliu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Justiţia compromisă.

E trecută săptămâna, decând presa din ţéră a început sě facă mare svon în jurul unei afaceri neplăcute, menită sě întunece vaza şi demnitatea înaltei *Curie*, supremul nostru for judecătoresc.

Am aşteptat sě vedem cum se desvóltă trebile, pentru a ne puté croí judecata în deplină cunoştinţă de causă; şi pe basa celor cunoscute până acuma putem constata, că justiţia magiară e într'adevěr grav compromisă, şi încrederea publicului în imparţialitatea şi corectitatea ei póte sě fie greu sguduită, dacă nu sdruncinată.

E dovedit şi până acuma, cu tóte că cercetarea abia s'a început, că un judecătoriu dela Curie a primit bani dela un anumit *Szelle*, advocat în Arad,— fie ca mituire, fie ca împrumut, lucrul nu impórtă, dar' i-a primit, — pentru-ca în schimb sě refereze *în mod favorabil* procesele pe cari le avea la Curie numitul advocat, sau apoi sě intervină la referenţii însărcinaţi cu referarea lor, în scopul ca sě le refereze în favorul advocatului *Szelle*.

Numele judecătoriului, trecut de altcum la pensie, din motivul că era înglodat în datorii, ceea-ce earăşi e incompatibil cu posiţia şi demnitatea unui judecătoriu, e *Kormos Adolf*, ear unul dintre colegii sei, pe care se zice că l-ar fi *capacitat* într'un proces al lui *Szelle*, e — *Grecsák Károly*.

Cum a eşit treaba la lumină? In modul următor: In cassa wertheimiană a advocatului *Szelle* din Arad, — căzut în concurs, — s'au aflat cu ocasiunea inventarierii averii mai multe scrisori intime şi compromiţětóre, scrise advocatului şi nevestei acestuia din partea judecătoriului de Curie *Kormos* şi din partea membrilor familiei sale. Faptul e *dovedit* deci din destul!

Ministrul de justiţie a ordonat cercetare severă în contra judecătoriului de Curie, căḑut în gura pěcatului; şi după cum a declarat în faţa mai multora, e ferm hotărît sě procédă după primirea actelor în modul cel mai aspru, pentru a *salva integritatea Curiei*, atinsă prin casul dat în mod fórte trist şi compromiţětoriu.

Fapta incorectă a unui judecătoriu, care om e şi el, natural că nu o putem estinde asupra corpului întreg din care face parte; pentru-că fie-care corp, ori-cât de sănătos sě fie, póte sě priméscă astfel de *pete*, cari inficiează întregul corp, dacă nu sunt delăturate la vreme. Şi dacă aměsurat promisiunii, dorinţei şi intenţiunii ministrului de justiţie, va urma aceea ce trebue sě urmeze, *pedepsirea* aspră şi meritată a membrului înaltului corp judecătoresc dela Curie, care a abusat în mod uşuratic de puterea ce o esercia în numele Maiestăţii Sale, a domnitoriului: integritatea Curiei va puté fi salvată şi ea va rěmâné intactă.

Caşul dat, ori-cât de neplăcut sě fie, nu póte sě întunece deci vaza şi demnitatea Curiei. Dar' póte sě o întunece o altă împrejurare, care stă în strînsa legătură cu casul dat, şi pe care vrem sě o scótem la ivélă.

Din multele declaraţiuni făcute din incidentul acestui cas trist pentru justiţia magiară, — atât din partea judecătorilor de Curie *Kormos* şi *Grecsák*, cât şi din partea presidentului de senat la Curie, *Paizs Andor*, apoi din partea substitutului de preşedinte la tabla regéscă din Oradea-mare, — reiese clar şi în mod neîndoielnic, că judecătorii dela forurile mai înalte *primesc informaţiuni verbale dela părţile interesate în procesele asupra cărora au sě judece*, şi că regulamentele forurilor nóstre judecătoresci *nu opresc lucrul acesta*.

Dacă e aşa, sě ni-se permită a o spune pe faţă, că stăm fórte rěu cu justiţia; şi că tocmai acéstă destăinuire are sě sgudue mult încrederea publicului, cu mult mai mult decât zece casuri la fel cu casul lui *Kormos Adolf*. Pentru-că ştim, că şi judecătoriul e om, cu inimă impresionabilă, şi că vorbele calde ale celui interesat *pot sě influinţeze* mai mult asupra formării judecăţii sale decât literile rěci din legătura de acte pe cari le studiază. Şi sě nu uităm, că informatorul e numai *una* din părţile interesate, din părţile aflătóre în litigiu, căci fie-care proces e purtat din două părţi: o parte care *caută dreptul* pe care nu-l are, şi alta care *apără dreptul* pe care-l are şi-l ţine în posesiune. Acum, dacă judecătoriul primesce informaţiuni numai *dela una* din părţile litigante, nu póte óre sě cadă în pěcatul *parţialităţii*, chiar fără voe, şi sě aducă sentenţă, care sě facă pe cel ce a perdut causa, — auḑind că judecătoriul a fost informat din partea contrariului, — sě presupună, că tréba nu a rěmas numai la *informare*, ci póte că a mers un pas chiar mai departe, bună-óră ca la judecătoriul de Curie *Kormos Adolf?*

Procedura cu primirea de informaţiuni private nu e deci corectă. Şi numai în modul acesta ne putem esplica, cum de Românii gr.-ort. din *Fabricul Timişórei* au perdut la Curie procesul de despărţire, purtat în contra coreligionarilor lor Sêrbi, şi l'au perdut pe basa unor motive trase de pěr şi atât de monstruóse, încât sentenţa adusă va rěmâné pentru tóte timpurile dovadă clasică despre *superficialitatea* (ca sě nu-'i zicem mai rěu) cu care Curia a resolvat procesul acesta.

Dacă e deci, ca integritatea Curiei sě fie apărată şi asigurată pentru viitoriu, guvernul şi în special ministrul de justiţie ar trebui sě *suprime* pentru totdéuna obiceiul de a primi judecătorii dela forurile mai înalte informaţiuni private dela cei interesaţi, şi sě îndrume pe toţi membrii forurilor înalte judecătoresci sě aducă sentenţă în causele încredinţate lor *numai pe basa actelor* ce le stau la disposiţie. Pentru-că informaţiuni unilaterale *pot* sě contribue în mod natural ca judecata sě fie tot aşa. Şi dacă e aşa, — nu póte sě fie dréptă!

Sibiiu, 22 Iuliu n.

La Ischl. Prim-ministrul Austriei, *Dr. Körber*, după ce a avut o intrevedere lungă cu ministrul-president *Széll* la moşia acestuia din Rátot, a mers la *Ischl*, unde Sâmbătă a fost primit în audienţă privată din partea Monarchului. In curênd va merge şi dl *Széll* la Ischl, pentru a face raport Monarchului despre situaţia politică din ţéră.

Toastele dela Constanţa. Cu ocasiunea visitei Marelui duce *Mihailovici* la Constanţa, a avut loc Luni séra la órele 7, un prânz de gală pe vaporul *„Regele Carol“*, cu care ocasiune A. S. R. Principele *Ferdinand*, moştenitoriul tronului român, a ridicat toastul următoriu:

„Fericit de a saluta pe Alteţa Vóstră imperială, în numele Regelui, unchiul meu mult iubit, pe teritoriul român, şi urându-I tótă fericirea, ridic păharul meu în sănětatea Majestăţii Sale Impěratului Nicolae şi a prosperităţei marinei imperiale. Trăiéscă Majestăţile Lor Impěratul şi Impěrătésa Rusiei.“

Marele duce a rěspuns cu cuvinte fórte călduróse, închinând păharul în sănětatea M. M. L. L. Regele şi Regina României.

In séra următóre a fost prânz de gală pe vaporul rusesc, ear' la masă Marele duce, ridicând primul toast, a închinat în sănětatea M. M. L. L. Regelui şi Reginei României şi pentru prosperitatea localităţei, unde a găsit o primire aşa de caldă; ear' principele *Ferdinand* a rěspuns cu cuvintele următóre:

„România salută visita Alteţei Vóstre imperiale cu o vie satisfacţiune. In numele Regelui, unchiul Meu, o salut cu căldură şi Vě asigurăm că vom păstra cea mai bună reamintire de timpul petrecut de Alteţa Vóstră imperială la Constanţa. Aducênd urările cele mai călduróse Majestăţilor Lor, beau în sănětatea Impěratului şi Impěrătesei.“

Procesul Sarafoff. Se telegrafează din Sofia, că tribunalul de acolo a confirmat actul de acusare dat contra lui Sarafoff şi Stoianoff pentru complicitate în asasinatul lui Fitowski şi contra lui Troleff şi Kovaceff pentru complicitate în asasinatul profesorului Mihăileanu. Toţi acesti patru acusaţi, membri ai comitetului macedonean, vor fi judecaţi într'o sesiune extraordinară a curţei cu juraţi din Sofia, în cursul lunei August.

Acusă gravă. Ziariul vienez *„Neue Freie Presse“*, acest apěrator al tuturor guvernelor magiare (câtă vreme ţin puterea în mână) face într'un numěr mai recent grave destăinuiri despre planurile ce le avea baronul *Bánffy* în zilele din urmă ale domniei sale. Ne spune că *Bánffy* era gata sě atace clenodiul constituţiei. In consiliul cel mai înalt a pledat pentru necesitatea inevitabilă a introducerii unui *regim absolutist, în Austria şi în Ungaria*, ear' pentru realisarea acestei idei Bánffy a căutat sě câştige consentimentul *ministrilor comuni* şi *al armatei*. Pentru-ca planul lui Bánffy, propus Corónei, era întroducerea *dictaturei militare*, în Ungaria şi în Austria.

Natural, că destăinuirile acestea au pus în mare ferbere opiniunea publică magiară, şi un ziariu oposiţional face propunere concretă, ca baronul Bánffy, fost prim-ministru magiar, *sě fie dat în judecată*, pentru a se justifica, eventual pentru a fi pedepsit. Alte ziare earăşi s'ar mulţumi şi numai cu o declaraţie din partea baronului *Bánffy*; dar' ucenicul lui Tisza în zdrobirea de naţionalităţi nu vrea sě se declare, pentru-că, cum zice el, în casul acesta ar trebui sě publice procesele verbale luate în consiliile de ministri, ceea-ce nu se póte face, câtă vreme ministri cari au făcut parte din cabinetul seu fac parte şi din actualul guvern. Vom vedé cum se va sfîrşi afacerea. Până atunci sě ne aducem aminte de ameninţarea lui Bánffy, făcută odată în faţa mai multor deputaţi: *„Aşa sě ştiţi, că eu voiu fi ultimul ministru-president magiar constituţional!“* Acum lucrul se esplică!

„Asociaţiunea“ la Săcel.

Adunarea cercuală a despărţ. Sělişte.

— Raport special al „Tel. Rom.“. —

— 15 Iuliu 1901.

(Urmare.)

Şedinţa.

La órele zece şi un sfert dl director al despărţěmêntului, *Dr. Nicolae Calefariu*, deschide adunarea prin următoriul interesant şi instructiv cuvênt de deschidere:

Onorată adunare generală, prea stimat public!

Precum în anii precedenţi, deasemenea şi în acest an comitetul despărţěmêntului nostru în conformitate cu prescrierea statutelor şi-a ţinut de plăcută datorinţă de a convoca, de astădată pe astăzi aici în acéstă comună, adunarea cercuală ordinară a acestui an, pentru-ca pe deoparte sě dăm sémă despre cele întêmplate în decursul unui an, adecă dela adunarea cercuală ultimă ţinută tot cam pe acest timp în comuna vecină *Orlat*, ear' de altă parte, ca sě ne consultăm frăţeşte asupra acelor căi şi mijlóce, cari le vom afla mai potrivite pentru promovarea marilor interese, ce ne sunt încredinţate şi nóuě.

„Unde 'i unul nu-i putere, unde-s doi puterea cresce“, aşa ni-se adreséză nóuě poetul nostru nemuritoriu voind a ne împintena la concordiă, la unire, când e vorba de intreprinderi mari şi însěmnate, ear' de altă parte dând ele espresiune fidelă tendinţei timpului nostru, fiind-că ori în cătrău aruncăm privirile nóstre, pe tóte terenele activităţii (spiritului) omeneşti observăm nisuinţa *concentrării puterilor* mai multor indiviḑi spre ajungerea unui scop. Pe acéstă nisuinţă se baséză formarea de tot feliul de reuniuni şi societăţi, dintrě cari unele ţintesc mai mult la ajungerea de bunuri materiale, mai mult ori mai puţin trecětóre, altele însě 'şi au de problemă câştigarea bunurilor spirituale, adecă perfecţionarea omenimei din punct de vedere mai mult ideal.

Deşi tóte aceste reuniuni au în ultima analisă de scop îmbunătăţirea sorţii omului pe acest pământ, uşurarea esistenţi lui în lupta cea grea a vieţii, totuşi pentru noi acele reuniuni şi societăţi trebue sě aibă mai multă valóre şi însěmnătate, sě stîrnéscă în noi mai multă simpatie şi atragere, cari şi-au scris pe stégul lor promovarea culturi minţii şi a inimii, fiind-că omul singur numai prin cultivarea şi nobilitarea sufletului sěu se póte considera de coróna creaţiunii şi de schinteia dumnezeirii.

Omul se nasce cu unele însuşiri şi calităţi, cari îl fac apt sau destoinic spre desvoltare; fie însě însuşirile aceste cât de însemnate, dacă germenii înăscuţi nu vor afla în decursul vieţii teren priincios pentru desvoltarea lor, se vor perde pe încet, şi nu se vor puté manifesta nici-odată.

Din aceste consideraţiuni vedem, că în statele mai civilisate autorităţile şi toţi cei chemaţi îngrijesc, ca omul deja de timpuriu sě afle ocasiune pentru desvoltarea minţii şi nobilitarea inimei, şi acésta se întêmpla prin mijlocirea *şcólei*. Ací se pune prima basă sau fundament pentru desvoltarea tinerelor mlădiţe, ací se sěvîrşesce un lucru de cea mai mare importanţă pentru societatea omenéscă.

După o muncă cu mult mai grea de cum se observă la prima vedere, sěvîrşită de bărbaţi devotaţi sfintei lor chemări, vedem după un şir de ani, la o etate óre-care părăsind copilul şcóla înzestrat cu unele cunoştinţe, ce şi-le-a putut câştiga în decursul anilor frecuenţei şcólei.

Dacă acum un atare individ nu se va mai interesa de loc pentru lăţirea cunoscinţelor câştigate în şcólă, atunci nu numai că va stagna deplin sufletesce, ci va uita şi o parte însemnată din cele câştigate după muncă grea şi cu multă trudă pe băncile şcólei. Deci urméză, că deşí şcóla e fundamentul edificiului cultural precum al unui individ, cu atât mai mult al unui popor, şi deşí dela soliditatea acestui fundament atârnă viitoriul şi bună starea unei întregi generaţiuni, şi a celor următóre, totuşi e necondiţionat de lipsă continuarea clădirii edificiului început în şcólă, sau cu alte cuvinte cultivarea inimei şi a minţii unui om sĕ nu se gate nici decât cu eşirea sa din şcólă. Şi continuarea acésta a frumósei lucrări începute în şcólă o efectuesc diferitele *instituţiuni* menite pentru lăţirea culturii.

Stim. domni şi iubiţi fraţi! Poporul nostru, înzestrat dela bunul D-zeu cu însuşiri destul de frumóse sufletesci, a fost rĕmas tare înapoia celorlalte neamuri din patria nóstră cât cu vina, cât fără vina sa. De condamnat ar fi indiferentismul ce a cuprins şi copleşit în trecut ori-ce mişcare culturală la noi. Acésta nepăsare condamnabilă însĕ 'şi are esplicarea şi în câtva şi scusa în vitregitatea şi greutatea timpurilor, în cari au trăit veacuri dearîndul strămoşii nostri. Pentru a repera încâtva starea deplorabilă, în care se afla poporul nostru încă pe la jumĕtatea secolului trecut, precum şi pentru a recupera o parte din cele neglese în decursul vremurilor, s'au pus un numĕr dintrĕ cei mai harnici bărbaţi ai neamului nostru, atât mireni cât şi din cler, umĕr la umĕr, aruncându-şi mai întâiu privirile şi atenţiunea asupra ridicării nivoului bisericei şi şcólei, apoi concipiind totdeodată şi frumósa idee, de a înfiinţa pentru poporul nostru din acéstă patrie un centru, un focolariu pentru lăţirea culturei în tóte păturile societăţii românesci. Nisuinţa acésta nobilă a fruntaşilor poporului nostru a dat nascere înfiinţării Asociaţiuni pentru literatura şi cultura poporului român, unei reuniuni cu aspiraţiuni nobile, care n'a avut nici-odată şi nu va avé nici în viitoriu tendinţe agresive, va sĕ zică, care n'a ţintit şi nu ţintesce la ştirbirea şi împedecarea nisuinţelor deasemenea natură a altor neamuri, ci care, pretindênd pentru sine mişcare liberă, doresce singur numai înaintarea în cultură a poporului nostru. Am accentuat şi la alte ocasiuni însĕmnătatea cea mare, ce o are cultura pentru singuratici individi, şi cu deosebire pentru un întreg popor. E deajuns o reprivire în starea trecutului, pentru a ne convinge îndată, că numai acele neamuri, acele popóre s'au putut validita, şi au ajuns la o însĕmnătate óre-care în istoria omenimei, cari au escelat prin cultura lor. Grecii, Romanii, Eyptieni vechi şi a. ne sunt vii dovedi despre adevĕrul acestei afirmări. Şi în timpul nostru deasemenea vedem, că numai acele neamuri se mişcă liber în tótă privinţa, au trecere în lume, şi ajung şi la stare materială îmbucurătóre, la cari învĕţătura şi cartea nu sunt vorbe góle.

Un om luminat la minte, al cărui caracter s'a desvoltat fovorabil, a cărui inimă şi simţĕminte au fost cultivate în direcţiune morală, va ţiné în totdéuna cont de prescripţiile şi regulele acestea. In tóte împrejurările va avé înaintea ochilor pe lângă binele sĕu propriu şi interesele şi binele deaprópelui sĕu, şi va căuta cu scumpĕtate sĕ fie spre folos comun. Despre un om cu atari calităţi, cu astfeliu de aspiraţiuni se zice cu drept cuvênt, că are cultură morală. Un individ cu atare basă e nu numai şieşi, ci societăţii întregi spre folos, şi va fi deapururea un membru vrednic al neamului, din care face parte. Şi cu cât un popor va avé în mijlocul sĕu mai mulţi individi de felul acesta, cu atât mai mare va fi pe deoparte valórea lui în ochii lumei, şi cu atât mai fericit şi mai bine situat va fi el şí în privinţa materială. Dar' pentru-ca omul ca individualitate sĕ fie aprópe de perfecţiune, se recere pe lângă cultura inimei şí cea a minţii, adecă o sumă de cunoscinţe, pentru-ca sĕ se pótă mai uşor orienta şi mişca în viéţa practică (de tóte zilele), şi ca esistenţa lui sĕ fie mai asigurată. La ajungerea acestui scop duplu dau un însĕmnat ajutoriu diferitele reuniuni culturale. Intrĕ aceste ocupă un loc de frunte Asociaţiunea nóstră românéscă, ale cărei însemnate folóse se vĕd deja acum şi se vor puté observa din ce în ce mai mult în decursul timpului. Ea cuprinde după organisaţia cea nouă pe toţi românii din statul acesta fără deosebire de confesiune, aşa încât în privinţa culturală putem considera poporul nostru întreg întrunit sub un steag şi cu devisa: „Uniţi-vĕ în cuget, uniţi-vĕ în simţiri“. Ea ca o mamă bună ocrotesce cu iubire pe toţi fiii sei, şi îngrijesce, ca ei sufletesce sĕ se desvólte din ce în ce mai mult. După organisaţia ei cea nouă e dată posibilitatea, ca sĕ se simţă binefăcĕtorea ei influinţă în tóte păturile poporului nostru. Nu vor sĕ se bucure de fructele produse de ea numai stratul superior, elita neamului nostru, acei favorisaţi întru câtva de sórte, cari şi aşa în urma posiţiei lor sociale şi materiale mai uşor se pot adăpa din isvorul nesecat al culturei.

Prin formarea despărţĕmintelor şi a agenturilor acestora e (făcut posib.) dată putinţa, ca şi în cele mai mici comune sĕ se etableze un focular, dela care sĕ se reverse în tóte părţile pănă şi în cea din urmă colibă ţĕrănéscă în mĕsură abundantă razele dătătóre de viéţă ale culturei. Numai bunăvoinţă se recere atât din partea celor chemaţi de-a mijloci lumină poporului, precum şi bunăvoinţă şi zel din partea acestuia, că sĕ se apropie cu dragoste, bucurie şi încredere de conducĕtorii sei fireşti, cari în comunele nóstre rurale sunt fără îndoélă în prima linie preoţii, învĕţătorii, precum şi alţi bărbaţi de carte, cari au avut fericirea de a-'şi câştiga cunoscinţe mai largi în una sau altă direcţiune a vastului câmp al învĕţăturei şi ştiinţei. Condus de aceste vederi comitetul acestui despărţĕmênt şi-a pus de problemă înfiinţarea de *agenturi com.* şi *biblioteci poporale*, după putinţă în tóte comunele apartinĕtóre nouĕ.

Nisuinţa acésta emanată din firma convingere, că numai pe acéstă cale se va puté ajunge la un resultat favorabil, n'a avut — durere — până acum succesul dorit, din motivul, că numai în puţine comune s'au putut forma agenturile prevĕzute în statute şi regulament. Deasemenea până acum abia s'a putut pune basă la formarea bibliotecilor poporale în acele comune, în cari s'au ţinut până acum adunările cercuale. Sĕ sperăm însĕ cu dinadinsul, că aspiraţiunile salutare ale comitetului vechiu, al cărui mandat espiră astăzi, le va puté realisa comitetul nou, ce astăzi se va alege. Şi acésta cu atât mai mult, fiind-că putinţa e dată: Literatura pe o scară mai întinsă, precum şi ocuparea cu ştiinţă mai în special e reservată mai mult celor chemaţi spre acésta, cari au darul, talent şi vocaţiune spre aceste lucruri. Un grad însĕ óre-care de cultură de minte şi inimă 'şi póte câştiga şi e datoriu sĕ o facă ori şi cine, când tóte uşurinţele în direcţiunea acésta i-se fac.

Nu'mi pot închipui un lucru mai frumos, mai laudabil şi mai practic din tóte punctele de vedere decât *convenirea, întrunirea poporului adult dintr'o comună în serile cele lungi ale ernii, precum şi în zilele de dumineca şi serbătóre, la care ocasiune apoi, preotul, învĕţătorul sau alt bărbat deştept şi de carte din comună sĕ ţină o prelegere din morală, istorie, din economia practică, sau cetind un tractat órecare din unul din ramii vastului câmp al ştiinţei sĕ facă comentariul şi sĕ dee esplicaţiunile de lipsă.*

Folosul, ce ar resulta din acéstă procedere e cu mult mai mare, de cum de comun s'ar crede. Nu numai că şi-ar puté câştiga ori şi cine cu înlesnire diferite cunoştinţe folositóre pentru viéţa de tóte zilele, dar' ar substitui petrecerea acésta în bună societate şi sub condiţiile amintite petrecerile de altă natură, spre ex. în birturi şi în alte localităţi infecte de fum de tutun şi de alte eshalaţiuni stricăcióse. Prin acésta s'ar delătura încâtva şi dauna enormă, ce o causéză abusul spirituóselor, escesele în beutură. Aş avé mai mult timp, decât îmi stă acum la disposiţie, spre a arĕta pe larg pagubele trupesci şi sufletesci, ce se nasc din îndeletniciea prea mare cu beuturile spirituóse, desastrele şi nenorocirile în familii, crimele de tot feliul în societatea omenéscă ca eflucs şi urmare a acestui viţiu. E adevĕrat, că pentru unele naturi nefericite, pe cari le-am puté numi defecte morale înăscute, e greu d'a afla o stavilă destul de puternică, corespunzĕtóre, spre înfrânarea boldurilor lor stricăcióse, amĕsurat proverbiului că „Năravul din fire n'are lecuire“. Decât că massa cea mare a poporaţiunei, ómeni cu porniri bune şi salutare, vor afla curênd plăcere în distracţii şi petreceri aşa cum le oferă societăţile culturale de tot feliul. Dacă massa ómenilor normali vor apuca pe calea cea bună, atunci vor fi siliţi indirect şí cei cu defecte morale înăscute — isolaţi fiind — de a părăsi calea greşită şi de a călca în urmele celor cu porniri bune.

In modul acesta îmi închipuesc eu o lucrare mănósă din partea despărţemintelor şi agenturilor comunale. Inceputul cum am zis, abia s'a făcut, şi este încă mult de împlinit. Că publicul mare e înclinat d'a se folosí de atari ocasiuni şi că e dornic de învĕţătură şi înaintare, despre acésta m'am convins pe deplin cu ocasiunea prelegerilor publice ţinute în Sĕlişte în érna anului 1899. Dorind deci, ca începutul făcut sĕ se continue cu mai mult succes în viitor, şi bineventându-vĕ cu stimă şi dragoste frăţéscă, declar şedinţa adun. cerc. ordin. din acest an de deschisă.

Acest discurs ascultat cu încordată atenţiune, a făcut cea mai bună impresie asupra numĕrosului public, care cu ovaţiuni furtunóse a rĕsplătit la fine pe dl director.

(Va urma.) *Păunaş.*

Fondul de pensiune.

Instrucţiune

pentru fondul de pensiuni al archidiecesei gr.-ort. române din Transilvania.

§. 1.

Membrii fondului de pensiuni sunt:

1. *Funcţionarii din gremiul consistorial, şi adecă:*

a) Vicariul archiepiscopesc;
b) asesorii consistoriali salarisaţi;
c) cassariul;
d) controlorul;
e) secretariul consistorial;
f) protocolistul-archivariu;
g) espeditorul;
h) oficialul de cassă;
i) oficialul dela esactorat.

2. *Profesorii seminariali, şi adecă:*

a) directorul;
b) profesorii definitivi şi provisori din secţiunea teologică;
c) profesorii definitivi şi provisori din secţiunea pedagogică;
d) instructorul în cântul bisericesc şi tipic;
e) instructorul în musica vocală şi instrumentală.

3. *Protopresbiterii tractuali.*

4. *Preoţii din archidiecesă şi adecă:*

a) parochii;
b) administratorii parochiali;
c) capelanii cu dreptul de succesiune;
d) diaconii, dacă au salariu sistemisat în vre-o parochie.

5. *Profesorii dela scólele medii:*

a) profesorii ordinari definitivi şi provisori dela gimnasiul din Brad.

§. 2.

Pe lângă esceptiunea prevĕdută în §. 3 al statutului nu participă la fondul de pensiuni:

a) fiscalul consistorial:
b) defensorul matrimonial;
c) canceliştii consistoriali;
d) profesorii suplenţi seminariali, gimnasiali, dela scóla reală şi comercială;
e) instructorul în gimnastică;
f) instructorul în lucrul de mână;
g) spiritualul seminarial;
h) medicul seminarial;

FOIŞORA

Din dreptul canonic estern.

de Dr. **Petru Şpan.**

Sub dreptul canonic *estern* înţelegem partea aceea de drept bisericesc, care norméză raporturile dintrĕ biserică şi stat, dintrĕ o biserică şi alte biserici.

1. *Raportul dintrĕ biserică şi stat.*

Ambele, atât statul cât şi biserica, sunt instituţiuni de *organisare socială*, chemate de a promova interesele omenimei.

Ce e biserica?

Ea este o societate organisată, condusă şi susţinută de principiile genuine ale creştinismului, întemeiat de *Iisus Christos*, fortificat şi rĕspândit de Apostolii sĕi.

Statul însĕ, deşí e şi el organisaţie cu menirea de a promova anumite bunuri ale omului, totuşi creaţiunea lui are de a se datori *împăcării* unor *necesităţi vremelnice*; el e întemeiat de ómeni, cu tendenţa de a face posibilă conveţuirea acestora în cale pacinică, de a procura prin unirea puterilor mijlócele necesari la traiul nostru pământean, totodată el ne apără şi scutesce persóna nóstră şi a familiei, vitele şi preste tot avutul nostru material.

Ca sĕ putem desvolta deplină putere întru realisarea scopurilor statului, întrĕ altele el se mai îngrijesce şi de *salubritatea publică*, prescriind norme cu privire la zidirea edificiilor, la ţinerea în curăţenie a acestor edificii, precum şi a altor localităţi, în cari umblând des, prea uşor omul póte sĕ-şi pericliteze sănătatea, în urma mulţimii de microbi, ce rĕspândesc ele.

Chiar şi atunci când *statul pare* a îmbrăţişa probleme ideale, încă *nu-i condus de motive etice*, ci de *motive curat politice* şi anume: ca sĕ se manifesteze în afară, că e la înălţimea timpului şi că nu perde din vedere cele mai noue şi mai inteţitóre probleme ale vremurilor.

Acésta ni-o documentéză înfiinţarea şi susţinerea de diferite *şcóle, şpitale, asiluri* etc. tóte purtând *nota politicei dominante.*

Tot astfel făcênd paralelism întrĕ stat şi biserică cu privire la mijlócele de cari se pot folosí, zicem: Statutul *are la disposiţie brachiul*, el te silesce cu forţa sĕ dai miliţie, sĕ dai dare şi sĕ te conformezi în viéţă după legile în vigóre, şi dacă nu o faci, are la disposiţie sistemul poliţienesc.

Nu astfel procedéză biserica, care avênd drept devisă *iubirea deaprópelui*, nu *póte* şi *nu voesce* sĕ useze de silă, ci lasă *deplină libertate* fie-cărui individ, sĕ priméscă sau sĕ nu priméscă, sĕ se orienteze sau sĕ nu se orienteze după poveţele ei, şi dacă din propriul indemn nu se simte cumva îmboldit la acésta, Biserica creştină *n'a făcut* şi nici că va face vre odată *silă* nimĕnui, căci acésta ar involva în sine un procedeu care ar sta în flagrantă oposiţie cu însaşi fiinţa bisericei. Ea *străbate* chiar şi în *sanctuarul familiei* căutând sĕ *mângăe*, sĕ *aline* suferinţele, sĕ *îmbărbăteze*, sĕ *edifice* în privinţa *religiósă morală* pe membrii unei familii, prefăcêndu'o într'o familie cu moravuri creştine şi făcêndu-i viéţa mai uşórä, mai suportabilă şi mai bună.

Statul *nu are dreptul* de a trece pragul în sanctuarul familiei, căci acésta se privesce cu drept cuvênt de o crimă lesă familiară. Fórte estraordinar trebue sĕ fie casul, când statul se *simte îndemnat* a face perchisiţie familiară; şi acésta mai vêrtos atunci, când în public ar transpira faima, că cutare familie se folosesce de întruniri private sub pretecstul secretului familiar, cari în ultima analisă nu sunt altceva, decât totatâtea cuiburi de nimicire şi dĕrĕpănare a intereselor mari generale. Prin urmare statul are drept sĕ între numai atunci în familie când este suspiţiunea de a se face în familie anumite comploturi contra integrităţi şi siguranţei statului.

2. *Reciprocitatea întrĕ stat şi biserică.*

Cu tóte că aceste douĕ instituţiuni omenesci se deosebesc după fiinţă, după problema şi mijlócele lor, totuşi ele *stau într'o strînsă legătură* unele cu altele.

Acésta e şi natural, căci membrii bisericei sunt totodată şi membrii statului, ear' membrii statului aparţin unei ori altei biserici.

E natural, se înţelege, acésta acolo, unde nu e întrodus inconfesionalismul. Unde însĕ s'a dat loc ideii periculóse a neconfesionalităţii, acolo statul nu mai concade cu biserica, nici acésta cu statul, căci totdeauna vor fi mulţi parasiţi pe corpul organic al bisericei şi al statului. Cu tóte acestea nici-când nu va ajunge statul acolo, ca el sĕ se compună din atari leproşi, sau a cărui majoritate sĕ constee numai din astfel de ómeni. Ba mai mult, noi credem, că ori ce stat, cât va esista lumea asta, va puté *esista* şi el atunci cât timp de basă a lui vor serví ideile *etice religióse.*

(Va urma).

i) economul seminarial;
k) protopresbiterii onorari;
l) protopresbiterii emeritaţi;
m) preoţii în aplicare de stat;
n) preoţii dela miliţie;
o) preoţii şi diaconii aplicaţi ca învĕţători, dacă sunt membri la fondul de pensiune învĕţătoresc regnicolar;
p) preoţii resignaţi;
r) preoţii amovaţi;
s) preoţii destituiţi;
t) preoţii căsătoriţi a dóua óră;
u) ipodiaconii;
v) cetitorii.

§. 3.

Creindu-se vre-un post nou bisericesc în archidiecesă, în gremiul consistorial, la seminariul archidiecesan, la gimnasii, care la 1-a Ianuariu 1892 n'a esistat, sau creindu-se o instituţiune nóuă în archidiecesă, deodată cu crearea postului, respective instituţiunei, e a se regula şi posiţia funcţionariului respectiv faţă cu fondul de pensiuni.

§. 4.

Toţi cei îndreptăţiţi, respective obligaţi a participa la fondul de pensiuni, sunt datori a se însinua ca membri ai fondului de pensiuni la întrarea în oficiu.

Insinuarea se face cu o petiţiune în scris, la care se alătură o tabelă fundamentală după formulariul A, şi se aclud în original tóte documentele necesare pentru probarea datelor induse pe tabelă, carea se provede cu subscrierea proprie.

§. 5.

Întrĕ marginile statutului şi ale acestei instrucţiuni, consistoriul, ca senat epitropesc, pe basa însinuărei statoresce definitiv anii de serviciu şi taxa fundamentală şi anuală, cari se fac evidente în un libel de solviri după formulariul B.

(Va urma).

Revistă esternă

Comitetul macedo bulgar — în contra Rusiei. Din prilejul visitei mare-ducelui Alexandru Mihailovici în Bulgaria ziariul *„Riformi“* al comitetului macedo-bulgar a publicat un primarticol vehement contra politicei rusesci în Balcani, care, întrĕ altele cuprinde următórele:

Politica Rusiei faţă cu Bulgaria e numai un episod din relaţiunile ei faţă cu Bulgaria, Sêrbia şi Grecia, un mic cas din acea politică seculară, pe carea o urméză Rusia faţă cu Turcia şi peste tot în cestiunea orientală.

Centrul acestei politice a fost şi rĕmâne: ocuparea Bosforului şi Constantinopolului. Constantinopolul e cheia Mării-Negre, adecă cheia inimii Rusiei; ocuparea acestuia ar da puternic avênt comerciului rusesc, ar face din imperiul rusesc o putere de neînvins.

Mai trebue óre sĕ dovedim, că de acest scop a fost condusă Rusia totdéuna, de câteori a purtat rĕsbóie în Balcani? Ca sĕ pĕtrundă până în Bosfor, de aceea s'a apropiat Rusia de corpul puternicului imperiu turcesc de odinióră, de o parte preste Besarabia, Moldova, Bulgaria şi Rumelia, de altă parte preste Crim, Erivan şi Armenia. Sub ţarii Ecaterina II, Paul I, cum şi Alexandru I, Nicolae I şi Alexandru II, guvernul rusesc propunea mereu Austriei, Franciei, ba chiar şi Angliei împărţirea imperiului turcesc, în chipul, ca partea ostică a aceluia, împreună cu Constantinopolul, sĕ o capete Rusia, ori cel puţin sĕ ajungă sub înriurinţa ei. La ce sĕ mergem însĕ aşa departe? Este de ajuns sĕ amintim şi numai de învoiala făcută întrĕ Rusia şi Austria înainte de rĕsboiul de eliberare. Pe la începutul anului 1877 Rusia şi Austria încheiaseră contract secret, de înţelesul, că Rusia cedéză Austriei provinciile Bosnia şi Herţegovina şi chiar şi Sêrbia vechiă, în schimb însĕ Rusia sĕ aibă mână liberă în partea ostică a peninsulei balcanice: în Bulgaria şi Rumelia, cari deschid drum spre Constantinopol.

Că prin pacea de la San-Stefano Rusia a voit sĕ întemeieze o Bulgarie-mare, a făcut'o nu fiind-că doria sĕ vadă o Bulgarie de fapt independentă şi puternică, ci numai fiind-că acésta 'i era unica posibilitate pentru a-şi întări posiţia în Bulgaria.

Rusia are lipsă de o Bulgarie slabă, neaperată, care totdeauna sĕ fie avisată la ajutoriul şi scutul Rusiei; numai o astfel de Bulgarie póte fi instrument bun politicei rusesci în peninsula balcanică...

Guvernul rusesc, care înainte de acésta timp de 20—25 de ani a aţiţat şi susţinut sistematic mişcările revoluţionare în Bosnia şi Herţogovina, în Macedonia şi Bulgaria, fiind-că acestea 'i dĕdeau bune prilejuri de a se amesteca în afacerile Turciei, acum, când acelaşi pretext l'ar puté folosí Austria şi Germania, — acum e contrară ori-cărei mişcări macedonene. Consulul rusesc din Constantinopol a pus pe tălpi întrégă administraţia turcéscă, ca sĕ calce în picióre ori-ce schinteie a mişcării revoluţionare macedonene. Şi când poliţia turcéscă a înfundat în temniţă, în casamate întrégă inteliginţa macedonénă, când sluşbaşii sultanului au început sĕ tortureze pe tótă poporaţia creştină din Macedonia, dl *Zinovjev* (consulul) declară, că conform rapórtelor consulare toti prisionerii macedoneni sunt oridinari conturbători de linişte şi că arestările s'au făcut pe cale legală, în urma poruncilor guvernului iubitoriu de pace al sultanului...

Şi tot aşa până la sfêrşitul articolului „Riformi“ susţine şi dovedesce că Rusia urmăresce numai politică egoistă şi periculósă contra Bulgariei.

„Asociaţiunea“ despărţ. Brad.

Convocare.

Prin acésta se convócă adunarea cercuală ordinară a despărţĕmêntului X Brad al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ pe Duminecă în 28 Iulie st. n. a. c. în Brad.

La acéstă adunare sunt poftiţi a participa toţi membrii, precum şi binevoitorii şi sprijinitorii acestei instituţiuni culturale.

Obiecte:

1. Deschiderea adunării la 10½ óre a. m. în biserica gr.-or. din loc.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa în a. 1900/1 şi despre starea despărţĕmêntului.
3. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea raportului.
4. Inscrierea de membri noi şi incassarea tacselor dela membrii vechi şi noi.
5. Cetirea disertaţiunilor, cari sunt a se însinua cu 2 zile mai nainte la directorul despărţĕmêntului.
6. Raportul comisiunei pentru censurarea raportului comitetului.
7. Alegerea comitetului central.
8. Alegerea alor 2 delegaţi pentru adunarea generală a Asociaţiunii, ce se va ţiné în acest an în Sibiiu.
9. Alte afaceri, cari cad în sfera de competinţă a adunării.
10. Dispositiuni pentru verificarea protocolului.
11. Incheerea adunării.

Din şedinţa comitetului cercual ţinută în Brad la 18 Iulie st. n. 1901.

Vasiliu Dămian preşedinte. *Dr. Ioan Radu* notariu.

NOUTĂŢI

Exposiţia industriei profesionale şi a industriei de casă, arangiată de *„Reuniunea meseriaşilor români* „Andreiana“ din *Sebeşul săsesc şi jur“*, precum ni-se scrie, s'a deschis în presenţa unui mare şi ales public, Vineri (sĕrbătórea Sf. apostoli Petru şi Pavel). Cuvêntul de deschidere, rostit de presidentul Reuniunei dl *Z. Murĕşanu* paroch, a fost acoperit de vii aplause. După deschidere vicepreş. *G. Tătar* cetesce numĕrósele adrese de felicitare şi încuragiare, sosite la adresa Reuniunei, dintre cari remarcă pe cea a Reuniunei sodalilor români din Sibiiu, al cărei president dl *Victor Tordăşanu*, a dăruit suma de 10 cor., din care sumă sĕ se creeze un premiu pentru cel mai destoinic învĕţăcel, exposant, cu cele mai desĕvêrşite obiecte din ori-care breaslă. Premiul se depune la bancă pe numele premiatului, care o póte ridica când şi a deschide stablimentul propriu. Intenţia a fost, ca pe meseriaşii noştri pe lângă încuragiare sĕ-i deprindem încă de tineri şi la economisare, la cruţare. Exposiţia e deschisă Joia şi Dumineca dela 10—12 a. m. şi 2—4 p. m. *până Duminecă în 15/28 Iulie c.*, când se va face premiarea şi încheerea. Bună impresie a făcut asupra tuturor locuitorilor noştri români din Sebeş şi asupra meseriaşilor noştri în deosebi ştirea ce s'a lansat, că la sĕrbările de încheere o sĕ iee parte un numĕr însemnat de meseriaşi şi dame din corul Reuniunei meseriaşilor români din Sibiiu, Orĕştie, Sĕlişte, Alba-Iulia etc.

*

Hymen. *Teodor Tóder* teol. abs. ales preot în *Mărişel* (tractul Clujului) şi *Cornelia Moldovan* îşi vor serba cununia în biserica gr. or. din Mărişel Duminecă în 15 Iulie.

*

Oficeri degradaţi. Tribunalul militar din *Cluj* a osândit pe locotenentul Frideric *Jünker* la degradare, trei ani închisóre de fortărétă şi la serviciu militar de trei ani după împlinirea osândei de închisóre. Vina nenorocitului e dilapidarea sumei de 7000 coróne din banii regimentului.

Tribunalul militar din *Segedin* a osândit pe supralocotenentul de honveḑi *Hetessy Gábor* la degradare şi trei luni de arest. Vina acestuia e, că într'un local public din Zombor, petrecêndu-şi cu esactorul comitatens Kanyó Jenő, au dat la ceartă şi în firul acesteia locotenentul scoţênd sabia a tăiat lui Kanyó o urechiă. Rănitul vĕḑêndu-se slutit s'a împuşcat acolo în local, în presenţa óspeţilor.

*

Erou în nenorocire. In Mürzzuschlag trenul a călcat pe un lucrător italian, tăindu-i aprópe de tot piciorul stâng. Rănitul s'a dus într'un picior şi pe bâtă până la proxima haltă, unde i-s'au dat apoi primele îngrijiri.

*

Mulţămită. Domnul *Niculae Stoica Frenţi* cojocariu domiciliat în Scheiul Braşovului, cu soţia sa *Marina* alias, Mina au dăruit în anul trecut pe séma bisericei gr. ort. române din *Veneţia inferióră* 2 cununi de cununie în preţ de 30 coróne; ear' în a. c. icóna sftei Treimi, 3 sfesnice, o candelă şi lumini în preţ de 70 coróne. Tot în a. c. au mai dăruit sftei biserici *Ioan Stoica deregătoriu*, un moşnég de 85 ani şi cantor al bisericei, un Iconostas, un sfeşnic şi un pult în preţ de 55 coróne, ear' Dumitru Cornea, ferar, un sfeşnic în preţ de 5 coróne, pentru care faptă li-se aduce mulţămită. Veneţia inferióră în 18/VII 1901. *George Comaniciu*, preşedintele comitetului parochial, *Mihail Ganea* preot.

*

Concert în Şimleul Silvaviei. Tinerimea română sĕlăgiană arangează cu prilegiul adunării generale a societăţii pentru crearea unui fond de teatru român la 1 şi 2 August a. c. st. n., în *Şimleul-Silvaniei*, în favorul aceluiaşi fond: *Concert, producţiune teatrală* şi *petrecere de vară*. Concertul şi representaţiunea teatrală se vor ţiné la 1 August în sala teatrului. Inceputul la 8 óre séra. Preţurile de întrare: *a*) Primele 6 serii, de persónă: 5 cor., *b*) Următórele 5 serii, de persónă 3 cor., *c*) Celea-lalte 2 cor., *d*) Loc de stat 1 cor., *e)* Galeria 50 fileri. Petrecerea de vară se va arangia în promenada orăşenéscă sub scut sigur, la 2 August. — Inceputul séra la 8 ore. — Preţul de întrare, de persónă 3 cor.

*

Petrecerea în Sebeş. Reuniunea meseriaşilor şi comercianţilor din Sebeş şi jur „Andreiana“ învită la *producţiunea musicală-declamatorică*, arangiată din incidentul încheerii esposiţiei sale profesionale şi industriale Duminecă în *15/28 Iulie*, în pavilonul hotelului „La leul de aur“ din Sebeşul-săsesc. Inceputul la 8 óre séra, cassa se deschide la 7 óre. Intrarea de persónă 1 corónă. După preducţiune urméză dans. Venitul curat e destinat jumĕtate în favorul „fondului pentru esposiţii“, restul pentru fondul vĕduvelor şi orfanilor de meseriaşi.

*

Aniversarea morţii regelui Humbert. Sĕ scrie dela Roma, că prima aniversare a morţii regelui Humbert va fi celebrată cu o solemnitate extraordinară la 29 Iulie. Se organiséză un adevĕrat peregrinagiu naţional la Pantheon. Tóte provinciile regatului italian vor lua parte. Pe cheltuiala statului şi cu mare pompă se va celebra la Pantheon un serviciu funebru, la care vor fi învitaţi membrii corpului diplomatic şi înalţii funcţionari. In acelaşi timp, în biserica Sudario se va celebra un alt serviciu exclusiv pentru familia regală şi la care vor asista prinţii casei de Savoia, cari vor vení la Roma cu acéstă ocasie.

*

O nouă tradare — în Francia. In Francia se fac esperimente cu vapóre submarine; marina de rĕsboiu francesă a ajuns deja la frumóse succese pe acest teren şi e de sine înţeles, că secretul construcţiei acestor vapóre e păzit cu multă gelosie. Cu atât mai mare sensaţie a provocat deci sĕptĕmâna trecută ştirea dată de ziarul naţionalist „Drapeau“, că *planurile şi schiţele vapórelor submarine au fost furate din ministeriul de marină* şi vîndute, afirmative, guvernului englez. Pe cale semioficiósă ştirea dată de ziarul lui *Deroulède* a fost dementată, „Drapeau“ însĕ şi-o susţine.

*

Multul la mult s'adună. E capriţiósă cocóna Fortuna, zimbesce mai bucuros bogătanilor, decât sĕrăcimei. Sĕptĕmâna trecută încă a dat doveḑi despre capriţiul ei. Anume câştigul de 100.000 de franci al loteriei arangiate în favorul societăţii artistilor dramatici din Paris, a căzut pe un los al firmei *Rothschild*. De sine înţeles, că archimilionara firmă nu a ridicat căştigul, ci l'a cedat în favorul societăţii de ajutorare a artistilor.

*

5.000,000 dare comunală. In *Bern* trăia un anume *Schuster*, care în viéţă plătea dare erarială şi comunală după 16 milióne de franci. Numai atâta era averea bietului. Zilele trecute bunul Schuster a rĕposat lăsând un testament care cuprinde disposiţiuni asupra sumei de *40 milióne*. A fost surprindere plăcută pentru ereḑi plusul de 24 milióne, dar' tot-aşa de plăcut suprins a fost şi perceptoratul, căci luând la esaminare cărţile de dare şi constatând din ele că rĕposatul a plătit în viéţa sa dare numai după 16 milióne, a prescris ulterior dare şi pedepse pe plusul de 24 milióne. Ear' acésta face *cinci milióne de franci*. La căştig aşa frumos şi venit pe neaşteptate nu s'a cugetat oraşul Bern, şi astfel, de bucurie, a hotărît sĕ clădească cu banii acestia un pod nou peste Rin.

*

Napasta maşinei de îmblătit. Pe pusta „Mazurici“ din Bacîca de sus Luni diminéţa fiind sĕ se încépă continuarea îmblătitului, întrerupt Duminecă, şi maşinistul nesosind la timp, s'au pus nişte lucrători sĕ facă foc în locomobilul maşinei. Pe la cinci óre diminéţa a sosit şi maşinistul sĕ pună maşina în funcţiune. Privind la gazometru, acela arăta fórte puţini vapori, cu tóte că din ventilatori eşiau aburi cu mare putere. Maşinistul creḑênd că Duminecă se va fi meşterit cineva pela ventilatori şi i-a stricat, s'a urcat pe maşină sĕ 'i reguleze, dând totodată ordin ómenilor sĕ mai alimenteze focul. In timp ce maşinistul era ocupat la ventilatori, a resunat deodată o detunătură puternică, şi întrégă partea dinainte şi o lature a cazanului a sburat tot ţanduri: esplodase vaporul comprimat peste mĕsură. Băiatul fochist şi lucrătoriul Bunford, cari erau la gura maşinei, apoi maşinistul Simon Antal şi lucrătoriul Halász Imre, cari lucrau de-asupra pe maşină, au fost ucişi momentan de aburi şi de ţandurile cazanului, ear' lucrătorii Anton Kovács, Ioţa Mudrici şi Miloş Vancici, cari se aflau în apropiere de maşină, au fost arşi de aburi aşa de cumplit, în cât trăgeau de mórte când au fost ridicaţi şi duşi de acolo.

Cercetările ulterióre au constatat, că gazometrul fusese înfundat şi nearătând esact cuantitatea aborilor, a dus în eróre pe maşinist.

FELIURIMI

Zarzavaturile (legumile) şi sănĕtatea. Spanacul are fórte mult fier şi e fórte bun pentru tineri şi pentru cei lipsiţi de sânge; lucréză bine asupra nervilor. Tot aşa păpădia verde ca sălată. Ţelerul lucréză asupra nervilor, lecuesce reumatismul şi durerile nervóse. Pătlăgelele roşii sunt bune pentru ficat şi au multă puciósă, care e de lipsă pentru nervi. Morcovii şi păstîrnacii fac poftă de mâncare. Salata şi crastaveţii recoresc. Ceapa e bună pentru stomacurile leneşe. Usturoiul şi măslinile ajută circulaţia, sporesce sucurile stomacului. Hreanul ajută mistuirea. Ridichea face poftă de mâncare.

*

Invenţia compasului. O legendă arabă enaréză inventarea compasului astfel: Izmail, fiul lui Avram şi Hagarei, în migrările sale a ajuns în şesul de la Mecca, unde o puternică seminţie de popor l'a ales căpetenie a ei. Odată, când ţéra era ameninţată de duşmani, Izmail s'a bolnăvit rĕu; în desperarea sa ruga necontenit pe Allah sĕ-i ajute. Allah a aruncat la piciórele lui un meteor luminătoriu şi îndată ce Izmail a atins meteorul, s'a însănătoşat. Meteorul acesta, sfânta pétră Cava, e păstrată şí acum în Mecca. Avea putere miraculósă pétra acésta: apĕra pe om de ori-ce bólă şi nenorocire, şi chiar şi vitele şi cămilele. O seminţie vecină a voit însĕ sĕ fure pétra; au ajuns uşor la ea, dar' când au dat sĕ plece, păzitoriul a făcut larmă, ei au luat'o la fugă şi pe cale au scăpat pétra, care s'a spart în bucăţi. Furii au fost prinşi şi pedepsiţi. Ear' când au voit sĕ împreune la olaltă bucăţile de pétră, i-au descoperit însuşirea magnetică. Nu mult după aceea un corăbieriu a inventat apoi compasul.

Posta Redacţiunei.

Dlui T. H. Nu se póte publica. Avem concurenţă şi alegere liberă, prin urmare nu putem impedeca pe nimeni sĕ nu se grupeze în jurul candidatului care lui îi convine. Se face întrebuinţare de arme neiertate? Sĕ se dee protest şi alegerea va fi cassată. Asta e calea, ear' nu — publicitatea.

Gurarîului. Trimiteţi-o şi 'i vom face loc cât mai curênd.

Nr. 41 [128] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului învĕţătoresc din comuna *Rogoz*, din protopresbiteratul Solnocului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: ajutoriu dela stat 400 cor., repartiţie dela popor 200 cor.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi înainta cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre Preaonor. oficiu protopresbiteral gr. or. al Solnocului, în terminul indicat. Apoi sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comuna respectivă la sfta biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Din şedinţa estra-ordinară a comitetului parochial, ţinută în Rogoz la 29 Iuniu v. 1901.

I. Herman
parocb, ca preş. com. par.

Ioan Cosma
not. comit. parochial.

Vidi!

S. Cupşa
protopresb.

Nr. 325—1901. [129] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la şcólele poporale din comunele: *Nadĕşa-română*, *Urisiul-superior*, *Idicel-sat*, *şi Idicel-pădure*, *Potoc*, *Măereu*, *Săcalul de pădure*, *Dumbrava*, *Murĕş-Cueşd*, *Poleţi şi Lueriu*, fie-care împreunat cu un salariu anual de câte 600 cor., cuartir şi lemne de foc, — se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Petenţii vor avé a-şi aşterne suplicele concursuale, instruite în sensul legilor, subscrisului, p. u. Szász-Régen.

Informaţiuni detaiate se pot trage dela oficiul protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin.

Reghinul-săsesc, 4 Iuliu 1901.

Galaction Şagău
protopresb.

Nr. 294/1901. [130] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la şcóla din *Abrud*, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul împreunat cu acest post este 600 cor. solvite în rate lunare anticipative şi adecă 600 cor. din cassa bisericei, ear' restul din cassa oraşului, cuartir şi lemne de foc şi pentru-că acest post este împreunat cu cantoratul, învĕţătoriul va trage şi venitul cantoral cel puţin de 300 cor.

Cei-ce voesc a reflecta la acest post au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comună spre a şi arăta desteritatea în cântări şi tipic şi îşi vor subşterne cererile conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Vor fi preferiţi cei cualificaţi în musica vocală şi instrumentală.

Oficiul protopresbiteral al Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Abrud, 28 Iuniu, 1901.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 293/1901. [131] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. Bucium-Cerbu. 2. Bucium-Isbita. 3. Buninginea. 4. Cărpiniş. 5. Ciurulésa. 6. Roşia cu Corna, salariu anual 600 cor. din repartiţie, şi lemne de foc.

7. *Pĕtrângeni* cu *Valea-Bulzului*, salariu 600 cor. şi adecă 291 cor. interesele după obligaţiunea de stat, ear' restul din fondul şcolar, cuartir, grădină şi lemne de foc.

7. *Trêmpoele*, salariu anual 600 cor. din repartiţie şi lemne de foc.

Cei-ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comune spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători la strană, eventual a forma cor bisericesc cu copii de şcólă.

Concurenţii 'şi vor subşterne cererile instruite conform legilor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Abrudului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Abrud, 26 Iuniu, 1901.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

---

[107] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea a trei posturi învĕţătoresci din comuna *Sadu*, tractul ppresbiteral al Sibiiului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom“.

Emolumentele împreunate cu fie-care din aceste posturi sunt:

a) Salariu 600 cor., solvabil în rate lunare anticipative din cassa bisericei.

b) Cuartir liber în edificiul şcolar;

c) Lemnele necesare de încălḑit.

Reflectanţii la tóte aceste trei posturi au sĕ se presinte înainte de alegereîn vre-o duminecă sau sĕrbătóre în comună spre a şi documenta cunoscinţele lor în cântări şi tipic, căci vor fi obligaţi a cânta atât în strană cât şi cu copii în cor la sf. liturgie în tóte duminecile şi sĕrbătorile din întreg anul şcolastic.

Cererile instruite în conformitate cu normele din vigóre le vor promova la oficiul ppresbiteral gr.-or. al Sibiiului.

Sadu, din şedinţa comitetului parochial ţinută la 10 Iuniu 1901.

Ión Popovici
par. preş

Ioan Popica
not.

Nr. 678/1901.

Cu scirea şi consensul subscrisului.

Sibiiu 18 Iuniu 1901.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 292/1901 [132] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu în Bucium-Sat se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul împreunat cu acest post este 600 coróne solvite 441 cor. 38 bani din cassa bisericei, ear' restul dela cămara regéscă din Abrud, cuartir, lemne de foc, grădină de pomărit şi legumi şi dela îngropăciuni câte 1—2 coróne.

Doritorii de a ocupa acest post trebue sĕ aibă cel puţin douĕ clase gimnasiale şi diploma de învĕţătoriu şi 'şi vor subşterne suplicele instruite conform legilor în terminul arĕtat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi se vor presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comună spre a'şi arăta desteritatea în cântări şi tipic. Cântăreţii buni vor fi preferiţi şi dacă vor puté forma un cor vor fi remuneraţi.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Abrud, 26 Iuniu 1901.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 210 [118] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoreşti în comunele jos însemnate din protopresbiteratul *Cetăţii de pétră* se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Berinţa* împreună cu *Cărpinişu* un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 coróne şi lemne de foc cuartir în edificiul şcólei din Berinţa şi grădină.

2. *Cărbunariu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 coróne din care 400 coróne repartiţie pe popor, 80 coróne din banii bisericei, în preţ de 120 coróne folosirea unui pămênt arătoriu, lemne de foc şi cuartir.

3. *Făuresci*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 coróne din care sumă 344 coróne ajutoriu dela stat împreună cu cuincuenalul dela stat, 256 coróne repartiţie pe popor, locuinţă corĕspunḑĕtóre în edificiul şcólei, lemne de foc, supra edificate economice, grădină de legumi şi $^1/_4$ jugăr grădină lângă şcólă.

4. *Fênaţe*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 coróne din care 300 coróne ajutoriu dela stat, 300 coróne repartiţie pe popor, cuartir în edificiul şcólei, lemne de foc trebuinciósĕ.

5. *Văleni*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 coróne, repartiţie pe popor lemne de foc cuartir în edificiul şcólei.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a'şi înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat (p. u. K. Monostor). Apoi sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective la sânta biserică spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic, cei mai buni cântăreţi şi cunoscĕtori de tipic vor fi preferiţi.

Se recere dela concurenţi sĕ ţină strană în Dumineci şi în sĕrbători.

Fênaţĕ, la 26 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cetăţii de pétră în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Teodor Şovrea
adm. prot.

Nr. 704/901 [119] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela şcólele confesionale gr.-or. române mai jos însemnate din protopresbiteratul Agnitei se publică prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. *Barghiş*, salariu anual 600 coróne, cuartir şi lemne.

2. *Bendorf*, salariu anual 600 coróne, cuartir şi grădină.

3. *Ighişdorful-românesc*, 600 cor, cuartir şi lemne.

4. *Marpod*, 600 cor., cuartir şi grădină séu relut pentru grădină.

5. *Nocrichiu*, 600 cor., cuartir şi lemne.

6. *Proştea*, 600 cor., cuartir şi lemne.

7. *Verd*, 600 cor., cuartir şi lemne.

8. *Zlagna*, 300 cor., eventual încă 300 cor., ce se vor cere ca ajutoriu dela stat, pe basa cualificaţiunei învĕţătoríului, cuartir, lemne şi grădină de legume.

9. *Şomartin*, 600 cor., cuartir şi lemne.

Cei ce doresc a reflecta la acestea posturi au sĕ se presinte în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserica respectivă spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, deóre-ce dela toţi concurenţii se recere sĕ fie cântăreţi şi sĕ conducă o strană în fie-care Duminecă şi sĕrbătóre, precum şi a instrua şi pe adulţi în fie-care Duminecă în cântări, avênd a-şi aşterne petiţiunile de concurs instruate conform legilor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu, în 25 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 442/901. [120] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Lăpuşnic*, protopresbiteratul Dobra, se deschide concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Devenind acest post de curênd vacant prin repausarea parochului, concursul se publică cu amintirea §-lui 8 din Regulamentul pentru parochii.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre până la terminul amintit subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Dobra, 29 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Dobra în conţelegere cu comitetul parochial.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 245/901. [121] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului învĕţătoresc vacant dela şcóla gr.-or. elementară poporală din parochia *Chiueşti* prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este salariul de 600 cor. din repartiţiune, cuartir şi lemne despre care se pot lua informaţiuni dela comitetul parochial şi dela oficiul protopresbiteral concernent.

Concurenţii, dela cari se recere sĕ fie de nascere gr.-or., au sĕ-şi aştérnă rugările instruite conform normelor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis sus amintit şi sĕ se presenteze înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica parochială spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cel ce va deveni ales, este datoriu a cânta în Dumineci şi sĕrbători la strană, apoi cu elevii la liturgie.

Deeş, 27 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 15/901. [122] 2—3

Concurs

Pentru întregirea a douĕ posturi învĕţătoresci la şcóla greco orientală din *Poplaca* se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu fie-care din acestea douĕ posturi sunt:

Salariu anual 600 cor.

Relut de cuartir 30 cor. şi 3 stângini de lemne în natură.

Banii se solvesc din cassa bisericei în rate cuartale anticipative. Cei cari vor fi aleşi sunt datori a ţiné Dumineca şi sĕrbătórea strană în biserică şi a cânta cu copiii la sfta liturgie.

Doritorii de a ocupa posturile acestea sunt poftiţi a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, ear' concursele instruate conform legilor din vigóre au de a le înainta oficiului protopresbiteral gr.-or. din Sibiiu.

Instrucţiunea în şcóla de repetiţiune şi în cea de pomărit precum şi cântarea în cele douĕ străni bisericesci Dumineca şi sĕrbătórea se va împărţí prin comitetul parochial în conţelegere cu corpul didactic la începutul anului şcolastic între toţi 4 învĕţătorii.

Din şedinţa comitetului parochial gr.-or. din Poplaca, ţinută în 24 Iuniu 1901.

Coman Baca
preşedinte.

Ioaneş Muntiu
notariu.

Nr. 725.

Vĕḑut.

Sibiiu, 3 Iuliu, 1901.

I. Papiu
prot.

Nr. 336. [124] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iulia se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Inuri*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

2. *Pâclişa*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

3. *Tĕuţ*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

4. *Ampoiţa*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

5. *Bucerdea-Vinósă*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

6. *Gârbova de sus*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

7. *Măgina*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

8. *Cetea*, salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acestea posturi au a-şi aşterne petiţiile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor în vigóre şi au sĕ se presenteze în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători atât în strană, cât şi cu copii la liturgie.

Alba-Iulia, 6 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Albei-Iulia în conţelegere cu comitetele parochiale.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 405/901 [125] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului se publică concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bacifalu*, un post de învĕţător în clasa I. şi de cantor cu salariu de 600 cor., şi anume:

a) dela popor prin repartiţie 300 cor.;

b) dela biserică 200 cor.

c) venitele cantorale 100 cor., doi stângini de lemne şi cuartir natural, avênd sĕ conducă elevii Dumineca şi sĕrbătórea la biserică.

2. *Purcăreni*, un post de învĕţătoriu în clasa a II-a, care sĕ fie şi cantor lângă cel actual cu salariu de 600 cor. plătibil dela biserică, şi cuartir natural în edificiul şcólei cu douĕ odăi.

Venitele cantorale sunt specificate în protocolul comitetului parochial luat în 17 Iuniu a. c. Dumineca şi sĕrbătórea va cânta atât în strană cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu.

Braşov, în 20 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric
protopresb.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,** se póte procura

Din vremuri apuse,
de
Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 77 Sibiiu, Joi 12/25 Iuliu 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.**
pentru fie-care publicare.

Combinațiuni.

Lumea politică continuă a face combinațiuni diferite asupra visitei dela Varna, Burgas și Constanța, lăsând firesce, în grija viitoriului, — mai apropiat sau mai îndepărtat, — sě le confirme sau sě le desmintă. Pentru-că asemenea visite înalte și schimbarea de vorbe cu ocasiunea lor se fac de regulă astfel, ca nimic, sau fórte puțin sě străbată în public din cele întêmplate.

Adevěratul scop al venirei Marelui duce *Alexandru Mihailovici* la Varna și Burgas, ear' apoi la Constanța (fără a mai face câțiva pași și până la Sinaia, unde se află curtea română) și acum al mergerii sale la Constantinopol, nu-l póte ști deci nimeni, ear' combinațiunile rěmân până la confirmare aceea ce sunt, simple — combinațiuni.

Un lucru e cert, anume: că situația în Balcani, cu tóte că de atâta amar de vreme se laboréză la însănătoșirea ei, e tot încurcată, bolnăviciósă și îngrijitóre, și că tocmai visitele cele multe, întâlnirile cele dese de domnitori și de representanți ai domnitorilor, dovedesc esistența unor stări de lucruri în Balcani, cari numai liniștitóre nu pot sě fie pentru *pacea europénă*, atât de mult dorită.

Sě ne aducem aminte de visita Regelui *George* al Greciei, făcută Regelui *Carol* al României la Abazzia, și de comentariile făcute acestei înalte visite din partea întregei prese europene.

A fost presentată visita acésta ca *impusă* de ultimele evenimente din Balcani, pentru-că prea se înferbîntaseră Bulgarii și începuseră sě propage pe față tendențe de cucerire în Macedonia, unde pe lângă Bulgari mai sunt și Români și Greci în abundanță.

Opiniunea publică s'a ținut deci îndreptățită a trage din visita dela Abazzia conclusiunea, că scopul ei a fost legarea unei alianțe întru apărarea intereselor *române* și *grecesci*, în contra *bulgărismului*.

Și tot așa se crede acum îndreptățită opiniunea publică a trage conclusiunea din visita Marelui duce *Mihailovici*, că scopul ei a fost *slăbirea efectului* produs de acéstă pretinsă alianță *română-grecă*.

Natural, că acum ca și atunci, pe plan este scósă tripla și dupla alianță, ca putere prin care și pentru care se face tot ce se face.

România — se zice, — cu Regele Carol în frunte, a întrat în tripla alianță; prin urmare va întra în tripla alianță și aliata României, — Grecia. Fiind-că pe calea acésta tripla alianță se întăresce în contul dublei alianțe: Rusia légă alianță militară cu Bulgaria (mai têrziu póte și cu Sîrbia și Muntenegru) pentru a restabili *echilibrul* forțelor înarmate din Europa.

Dar' combinațiunile opiniunii publice nu se opresc aici. Merg chiar mai departe. Gazetele ne spun, că unul din cele mai însemnate acte politice s'a sevîrșit la *Sinaia*, cu ocasiunea visitei făcute domnitoriului român din partea generalului *Beck*, șeful statului major din armata austro-ungară. Cu ocasiunea acésta se zice că s'ar fi legat o *convenție formală militară*, în înțelesul căreia, *îndată ce Rusia mobilisézä*, România 'și trimite cel puțin jumětate din armata sa la Pruth, pe linia Galați-Iași, prin ce ține în șac linia aceea rusésca de mare însěmnătate din punct de vedere strategic, care se află în mijlocul triunghiului dintrě Bender-Kirinev și Schmerinca-Casatin-Constantinov. Prin acésta România, care va observa atitudine curat *defensivă*, ține legate corpurile de armată ale districtelor militare Odessa și Simferopol (Crimeea) de pe lungul Pruthului. Astfel partea acésta a armatei rusesci, care în timp de pace constă din 82 batalióne, ear' în timp de rěsboiu din 176, nu se va puté alătura la corpul de armată invasiv de la Chiev, a cărui menițiune e, ca în cas de conflict întrě Rusia și Austro-Ungaria sě năvăliască în monarchia nóstră. Celelalte părți ale armatei române ar avé menirea sě ocupe posiție la Dunărea de mijloc și de jos, pentru ținerea în frêu a Bulgariei. Monarchia austro-ungară ia asupra sa rolul de a ţiné legată pe Sêrbia și a împedeca operațiunile Bulgariei dinspre Vidin în contra României.

De sine înțeles, că și aceste combinațiuni, tot viitoriul are sě le confirme sau sě le desmintă. La tot casul însě ele presentéză situația politică de așa, ca și cum ar fi întrat în stadiul din urmă, de unde numai un pas mai este până la *ciocnire*. Dar' sě sperăm cu tóte acestea, că nu sunt decât numai — *combinațiuni*.

Sibiiu, 24 Iuliu n.

Partid creștin. Ziarele din Budapesta aduc știrea, că un nou partid politic e în formare în Ungaria, partidul *creștin*, cu caracter pronunțat *antisemit*. Partidul va pune candidați de deputați la alegeri și va lupta pentru-ca sě fie representat în parlament. Cei-ce stau în fruntea partidului n'au eșit încă pe față cu numele; dar' se presupune că ar fi câțiva aristocrați magiari, esploitați și ruinați, probabil din partea Evreimei, ajunsă la putere în patria nóstră.

Tripla alianță. Presa germană face mare cas din faptul, că regele Italiei a rěspuns în mod vag la învitarea ce i-s'a făcut din partea Impěratului Germaniei de a asista la manevrele de estan ale armatei germane, — în ce se vede manifestarea de sentimente antigermane și tendența de a se face schimbare de front în politica esternă a Italiei. Mai la înțeles: ruperea raporturilor cu *tripla alianță*. Fapt e, că simpatiile pentru Francia sunt fórte puternice în Italia.

Administrația dărilor publice. Guvernul vrea sě continue cu simplificarea administrației, în tóte direcțiunile. Semioficiosul *„Kel. Ért.“* ne spune anume, că în ministerul de finanțe se lucréză la întroducerea unei reforme noue în ce privesce *administrația dărilor publice*. Se știe, că nu numai legile, ci și regulamentele și îndrumările referitóre la administrarea dărilor sunt atât de multe, încât nici cel mai dibaciu financiar nu le póte ţiné în minte. De aceea ministrul de finanțe le va aduna la un loc, va determina, că din ele cari sě mai rěmână în vigóre și cassând pe tóte celelalte va dispune, ca în viitoriu, în afaceri de administrație de dări publice sě servéscă de normative numai regulamentele și îndrumările decretate din partea sa ca valabile.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

XI.

Cinstea și omenia ar fi deci o armă în lupta purtată din partea nóstră în contra partidului liberal.

A doua armă va trebuí sě o căutăm în cercurile nóstre electorale, din cari se aleg nu mai puțin de cât 85 deputați liberali, și în cari zace puterea cea mai mare a partidului liberal; și dacă parlamentul ungar ar fi compus astfel, ca sě pótă fi considerat drept icónă fidelă a raporturilor etnice din acéstă țéră, nu ar remâné pentru Evreimea internațională nici un singur mandat de deputat, și atunci nu ar esista în parlamentul ungar nici partid liberal, ci am vedé acolo următórele grupări parlamentare:

1. Partidul *național magiar* cu 182 deputați, aleși pe teritoriul limbei magiare + 22 deputați aleși în cele 4 comitate de pe teritoriul limbei *române* + vre o 25 deputați aleși în acelea cercuri electorale ale teritoriului *slav*, în cari Ungurii sunt în maioritate, sau se apropie cel puțin de ea. Cu totul ar fi representați deci Magiarii în acel parlament prin 229 deputați, ar avé deci *maioritatea absolută* a tuturor voturilor și elementul magiar ar fi representat cu mult mai bine de cum este representat astăzi, — pentru-că astăzi din vre-o 229 deputați aleși de Magiari, numai 113 represintă interesele specifice magiare, ear' restul făcênd parte din partidul liberal, numai interesele Evreimei internaționale le sprijinesce.

2. Partidul *național român* cu vre-o 75 deputați.

3. Partidele *naționale slovace, rutene, sêrbe*, cu vre-o 94 deputați, și

4. partidul *național săsesc* cu 14 deputați.

Pentru-ca sě ajungem la resultatul, ca parlamentul ungar sě fie cel puțin aproximativ icóna fidelă a raporturilor etnografice din acéstă patrie (ceea-ce dela o representanță a poporului cu drept cuvênt se póte pretinde) nu ar fi neîncunjurat de lipsă întroducerea *sufragiului universal* (ear' dacă s'ar întroduce, cu atât mai bine), ci ar fi de ajuns dacă legea electorală esistentă pentru Ungaria propriu zisă (afară de Transilvania) *s'ar estinde și asupra Transilvaniei*, abrogându-se dispozițiunile escepționale luate în vederea elementului *român*, care forméză maioritatea covêrșitóre a acestui mare principat.

Deși recunosc, că rasa magiară nu pórtă vina la fabricarea acelor dispozițiuni, ci acestea cad în sarcina partidului așa numit *„liberal“*, trebue totuși sě constat, că acele dispozițiuni s'au luat *în numele rasei magiare*, prin urmare rěspunderea morală pentru ele rasa magiară o pórtă, și deci o datorie de onóre a rasei magiare este, ca aceste dispozițiuni escepționale sě înceteze.

Dacă Ungurul s'a îndrăgit de Transilvania și a realisat uniunea mult dorită, atunci are sě pórte și tóte consecuențele acestei dragoste și are sě împărțéscă cu Transilvania tot ce are. Dar' Ungurului azi nu-i putem vorbí! Zidul suprachinezesc, pe care l'a ridicat Evreimea întrě noi și ei, este atât de gros și de înalt, încât e imposibil, ca ei sě înțelégă aceea ce le strigăm noi.

Tóte cele înșirate mai sus le-am espus pentru-ca sě arăt, că Ungurii ar trebuí sě fie primii nostri aliați de luptă în contra elementului semit, căci din tóte popórele cari locuesc în acéstă țéră, Magiarii au cel mai mare interes, ca patria acésta comună sě se întărésca cât mai mult, atât în lăuntru cât și în afară, și sě prospereze în privința culturală, morală și economică.

Națiunile nemagiare, cari locuesc acéstă patrie, au la hotarele, — fie nordice, fie sudice, fie ostice séu vestice ale acestei țeri, — *consângeni fórte apropiați*, așa, încât din punct de vedere curat egoistic privit fiind lucrul, nici una din aceste națiuni nemagiare nu póte simți sórtea sa, condițiunile esistenței sale, legate de esistența regatului marian, ca atare. Ungurul însě, după spusa marelui seu poet, *aici trebue sě trăiéscă și sě móră*, altă patrie pentru el în Európa nu esistă.

Dacă Ungurii nu voesc sě înțelégă acésta, e în fine tréba lor; dar' acésta nu ne póte împedeca de a întra *în activitate* și de a încerca realisarea aspirațiunilor nóstre *pe cale parlamentară*, și anume, cu atât mai puțin, deóre-ce avem aliați puternici în celelalte națiuni nemagiare, dintrě cari Sașii și Nemții au fost totdeuna în activitate, ear' Slovacii întră acuma.

Considerând dispozițiunile escepționale ale legii electorale, privitóre la Transilvania, nu încape nici o îndoială, că nu vom fi în stare a alege nici jumětate din numěrul deputaților câți ni-ar compete noué după cercurile electorale în cari suntem în majoritate covêrșitóre. Dacă vom aștepta însě până atunci, până când partidul guvernamental va aduce o astfel de lege electorală, încât sě putem alege pe basa aceleia fără luptă și mari încordări 75—80 deputați naționali, atunci putem aștepta până la sfîrșitul lumii. Așa ceva nu am puté aștepta dela partidul liberal, nici atunci dacă ni-ar fi amic, cu atât mai puțin o putem aștepta dela dușmanul nostru, pentru-că după cum am arătat mai sus, o astfel de lege ar avé de urmare încetarea partidului liberal ca partid parlamentar.

Nu putem pretinde dela partidul liberal sě-și subscrie sentința de mórte prin promulgarea unei legi pe basa căreia partidul liberal ar dispăré cu desevêrșire din viéța de stat a Ungariei, și nu putem pretinde așa ceva nici chiar pe basa moralei creștine-arice, pentru-că chiar și după acéstă morală ai sě iubesci pe aprópele těu ca pe tine însuți. Dar' tot după acéstă morală, fiind în pericol suprem ai dreptul sě omori pe deaprópele těu pentru-ca sě-ți salvezi viéța.

Principiul politic conform căruia cu mânile în sîn vom rěmâné în pasivitate, până când Ungurii resp. partidul guvernamental ne va face o lege electorală, care sě corěspundă gustului nostru, nu numai că nu are nici o basă etică, dar' însémnă — pentru-ca sě fiu franc, — *lașitate*. Tot așa după cum lașitate este a-ți face dependentă sórtea ca popor dela vre-o eventuală conflagrațiune europénă, care póte că se va întêmpla și póte că nu se va întêmpla; ear' chiar de se va întêmpla, nu putem ști ce ne va aduce, fiind-că știm, că conflagrațiunile din secolul al nouĕsprezecelea tóte numai pagubă ni-au făcut.

De esemplu: Lupta dela *Königgrätz* a pus basă prepotenței Magiarimei în întréga monarchie habsburgică, ear' învingerile pe cari le-a repurtat înțeleptul rege al României cu gloriósa sa armată pe câmpurile Bulgariei de astăzi, au avut de urmare *perderea Basarabiei!*

„Asociațiunea“ la Săcel.

Adunarea cercuală a despărț. Sĕliște.

— Raport special al „Tel. Rom.“. —

— 15 Iuliu 1901.

(Urmare și fine.)

Raportul comitetului.

Punctul al doilea din program a fost raportul comitetului despre gestiunea anului 1900/1901. Din acest raport cetit de dl secretar *Constantin Herția* scot următórele date:

Comitetul a ținut în decursul anului 4 ședințe, în cari a deliberat asupra esibitelor întrate, precum și asupra mandatelor primite dela centru, luând și conclusele necesare în afacerile obvenite.

Escepție făcênd comunele Aciliu, Alămor, Sibiel, Rod și Topârcea, în tóte celelalte comune s'au format *agenturi*. Comitetul are firma speranță că în tóte aceste comune, cunoscute fiind de fruntașe, în cari se află conducĕtori cu tragere de inimă, în anul de față se vor înființa aceste agenturi.

Comitetul a adresat în tómna anului trecut un apel către agenturile esistente, de a ţiné *prelegeri publice* pe lângă unele taxe benevole, cu scopul, ca din sumele incurse sĕ se înființeze, respective sporească *bibliotecile poporale* din acele comune. In parte agenturile au și satisfăcut intențiunilor cuprinse în apelul adresat.

Ca și în anii trecuți așa și în ĕstan, comitetul a escris concurs pentru *trei premii*, destinate pentru acele femei din raionul despărțĕmêntului, cari se vor distinge în ale *legumăritului*. Durere, că pentru obținerea acestor premii, în est an nu a întrat nici o rugare. In anii trecuți era o ădevĕrată întrecere pentru câștigarea acestor premii atât din partea damelor inteligente cât și a țerancelor.

Comitetul in principiu a primit propunerea membrului sĕu, a dlui preot *Ioachim Muntean*, de a colecta vorbirile de deschidere ale directorilor precum și prelegerile publice ținute la adunările cercuale ale acestui despărțĕmênt, cari teme apoi censurate sĕ se tipăriască pe spesele despărțĕmêntului și sĕ se distribue ca material de lectură pentru popor.

Taxe dela *membri ordinari* s'au încassat în anul trecut 430 cor., ear' dela *membri ajutători* 78 cor.

Comitetul până acum, în fie-care comună unde se ținea adunarea generală a despărțĕmêntului dona cărți în preț de 40 cor. pentru înființarea unei *biblioteci poporale*, sau dacă în acea comună esistă *bibliotecă școlară*, atunci aceste cărți le dona acesteia. Așa a făcut și cu anul acesta, cumpĕrând pentru biblioteca din Săcel cărți în suma de 40 cor.

Conclusele adunării.

Comitetul a luat cu plăcere la cunoscință raportul general, dând absolutoriu comitetului și cassariului și aprobând budgetul anului 1901/1902.

Dintrĕ concluse amintesc, că suma de 40 cor., destinată pentru distribuirea a trei premii pentru cultivătórele grădinilor de legumi, la propunerea d-lui membru *Petru Drăgits* s'a decis a se adăuga la suma destinată pentru premiile de acest soiu pe anul 1901/902. Tot pentru acest scop dl *George Brătean* pune la disposiția comitetului încă o sumă de 20 cor. Astfel pe anul viitor vor fi premii pentru cultivătórele grădinilor de legumi în suma de *100 cor.* Avis de pe acum țĕrancelor harnice!

La propunerea d-lui paroch Ioachim Muntean s'a decis referitor la „*fondul invalizilor*“ înființat în anul 1859 de comunele ce aparțineau cercului administrativ de odinióră al *Orlatului*, care azi a ajuns la suma de peste 120 mii cor., administrate de present de oficiul de cassă al comitatului nostru sub supravegherea directă a ministrului de resbel: sĕ se recerce comunele fundatóre a acestei fundațiuni, ca ele sĕ intervină la locurile competente pentru modificaree statutelor în așa fel, ca d. e. o parte a venitului anual sĕ se distribue ca stipendii pentru tineri ce îmbrățișéză cariera militară sau și pentru alte scopuri culturale.

Amĕnunte despre acésta fundațiune cetitoriul află în „*foița*“ acestui ziar a Nr. 14 din anul trecut sub titlul „*O fundațiune patriotică românéscă*“ publicată de d-l preot *I. Muntean.*

Dl *Nicolae Hențiu*, ca referent al comisiunei pentru acuirarea de membri noi și încassare de taxe, raportéză că s'a încassat *380 cor.* Face plăcuta suprindere faptul că întrĕ membrii ordinari noi sunt înscrise și mai multe dame.

Ca delegați la adunarea generală a „*Asociațiunei*“ se aleg d-nii *Nicolae Hențiu* și *Valeriu Milea;* verificători ai procesului verbal d-nii *Ioan Banciu* și *Dumitru A. Mosora*, ear' în *noul comitet* pe timp de trei ani se aleg tot prin aclamație: președinte *Dr. Ioan Stroia*, membri: *Dr. Nicolae Calefariu, Ioachim Muntean, Dionisiu Decei, Constantin Herța și Iacob Steflea.*

Disertațiune.

Dl preot *Ioachim Muntean* a binevoit a ceti și de astădată o disertațiune instructivă. Subiectul acesteia a fost sbiciuirea însușirilor rele ale poporului nostru, și scóterea la ivélă a însușirilor bune. Predată acésta disertațiune într'un graiu pur poporal, într'un stil mai mult satiric, preserat cu proverbe și exemple din viéța de tóte zilele a poporului de rênd, ea a fost ascultată cu viu interes și cu plăcere din partea tuturora. In special partea în care combătea *luxul*, slăbiciune mai ales a „*vasului slab*“, azi proleclit „*sexul gingaș*“ a aflat complăcerea și aprobarea poporului present. Disertatorul a fost furtunos aplaudat.

Banchet și joc.

Era deja óra $1^{1}/_{2}$ când dl director al despărțĕmêntului declarase adunarea închisă. Toți cei presenți, la învitarea fruntașilor locali se îndréptă spre birtul comunal, unde în o largă și lungă șură, frumos împodobită cu verdeață, era pregătită servirea unui banchet.

Toți aceia cari știu cu câte greutăți este împreunată arangiarea într'o comună mică a unei mese mai mari, am rĕmas uimiți de zelul fruntașilor din acésta comună, pus și întru acest scop. Mâncări bune, gustóse și în abundanță s'au servit la cele 80 de persóne cari au luat parte. Toastele, de sine înțeles, încă nu au lipsit. Și nu se póte nimenea plânge, că ar fi rĕmas cu vre un toast în buzunar, deórece șirul toastelor a fost destul de lung. Voe bună, veselie și „*curagiu*“ a dominat în întreg decursul banchetului și apoi și la „*jocul*“ ce i-a urmat...

*

Timpul plecării sosise. Cu toții ne-am depărtat, ducênd în inimile nóstre frumóse și dulci suveniri dela acésta adunare. De încheiere aduc încă odată tributul laudei fruntașilor din *Săcel* pentru buna primire ce a făcut pionerilor culturei, dorind din inimă tuturor acestora, de pretutindenea, succese ca în Săcel. Dumnezeu cu noi.

Păunaș.

Revistă esternă

Reforme în Balcani. Se raportéză din Petersburg, că țarul a dat îndrumări tuturor representanților sei din străinătate, sĕ notifice guvernelor că *Rusia le va presenta în curênd programul de reforme al provinciilor creștine din Balcani*, pentru a cărui ducere la îndeplinire va cere de la Turcia garanții.

*

Rĕsboiul Burilor. Generalul *Botha* a chiămat la arme pe toți Burii trecuți de 14 ani, avênd sĕ se încépă campania de érnă, de la care se aștéptă mult.

Prinderea guvernului oranjez, cum spune un raport al lui „Times“, a avut efect fórte deprimàtoriu asupra poporației din Bloemfontein. Cu tóte acestea nici *Steyn*, presidentul statului Oranje, nici *Krüger*, nu voesc nici sĕ audă de capitulare.

Referitoriu la situația din Oranje se spune, din isvor bineinformat, că din cele 75.000 de locuitori câți erau înainte de rĕsboiu, 35.000 sunt refugiați prin alte state, circa 10.000 sunt prisoneri, 17.000 sunt prin orașele ocupate de Englezi, ear' 13.000 (bărbați, femei și copíi) sunt încă liberi. Câți mai sunt însĕ sub arme, în luptă contra Englezilor, nu se știe.

*

Mare-ducele Mihailovici — în Constantinopol. Duminecă diminéța mare ducele Alexandru Mihailovici a sosit la Bujucliman (întrarea în Marea-Négră), fiind salutat cu 21 salve de tunuri. Sultanul i-a trimis întru întimpinare pe ministrul de marină *Fuad pașa*, pe comandantul de divisie *Ahmet Ali* pașa și alți dignitari de curte. Trecênd apoi pe corabia „Cernoniorec“ a fost condus la palatul împĕrătesc Dolmabagdje, unde a fost salutat de dignitarii superiori. De acolo, însoțit de ambasadorul Zinovjev, de esmișii sultanului și de membrii ambasadei, a mânat la Uldiz-chiosc, unde a fost primit în audiență la sultanul.

Luni s'a dat în onórea ducelui prânz de gală în Yldiz-chiosc. Tot Luni a fost în audiență de adio. Sultanul i-a conferit ordul Imthiaz.

„Asociațiunea.“

Convocare.

Onorații membri ai „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ de pe teritoriul despărțĕmênt. *Treiscaune-Ciuc* sunt învitați a participa la adunarea generală ce se va ţiné în Poiana-Sărată în 20 Iuliu (2 August) a. c. la 10 óre a. m. pe lângă următoriul program:

1. Cuvênt de deschidere.
2. Raportul comitetului despărtĕmêntului.
3. Raportul despre starea cassei despărțĕmêntului.
4. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea rapórtelor și pentru înscrierea de membri noi.
5. Votarea budgetului pe anul 1902.
6. Alegerea a doi delegați la adunarea generală a Asociațiunii ce se va ţiné în Sibiiu la 8/21 Septembre.
7. Propuneri.
8. Inchiderea adunării.

Brețcu, 7/10 Iuliu 1901.

Dimitrie Coltofeanu
director

Ioan E. Oltean
notariu

Convoare.

P. T. membrii despărțĕmêntului „*Abrud-Câmpeni*“ al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ și toți binevoitorii culturei poporului român, sunt învitați a participa la adunarea cercuală, ce se va ţiné Duminecă în 4 August n. 1901 la $10^{1}/_{2}$ óre a. m. în comuna Certege, cu următórea:

Programă:

1. Deschiderea adunărei prin directorul despărțĕmêntului.
2. Raportul general al comitetului cercual.
3. Raportul cassariului și stabilirea budgetului pe an. 1902.
4. Rapórtele agenturilor comunale.
5. Esmiterea unei comisiuni pentru acuirarea de membri, încassarea taxelor și raportul acestei comisiuni.

FOIȘORA

Din dreptul canonic estern.

de Dr. **Petru Șpan.**

(Urmare).

Drept aceea, statul va fi silit sĕ caute și sĕ afle puncte de atingere întrĕ el și biserică; sĕ afle și sĕ lecuéscă bólele eventuale din sinul acesteia. De ací urméză pentru stat anumite datorințe și anume:

a) Statul e îndatorat a lua sub aripile sale ocrotitóre biserica și instituțiunile ei.

b) In consecuență, el e dator a ajutora biserica, când acésta are trebuință de a recurge la ajutorul statului, dându-i chiar și miliție, dacă e necesară la apărarea intereselor sale.

c) Statul permite și sprijinesce colectarea de bani, facerea de legate, acuirarea de averi mobile și imobile pe séma și pentru trebuințele vĕdite ale bisericei.

d) Statul face mai mult și trebue sĕ facă, căci e deobligat a da din propriul sĕu avut anumite plăți, remunerațiuni pentru personalul angajat în serviciul bisericei.

e) Statul e dator a crea și susţiné instituțiuni, cum sunt școle teologice, orfanotrofii, asile de bĕtrâni etc., anume pentru biserica ce se află în raionul seu, făcêndu-i acesteia posibilă validitarea înaltei ei misiuni.

f) Statul e dator a *apăra vaza, onórea* și *demnitatea bisericei*, primejduite ori din partea vre-o unui individ, ori din partea unei colectivități de indivizi. — In tot casul nu-i pot fi indiferente statului vrajbile și certele ivite și perpetuate cu duiumul în sinul unei ori altei biserici.

Dar' și biserica are *datorințe față de stat.* A enumĕra aceste datorințe însemnéză a spune un lucru, pe care biserica l'a pus întrĕ problemele cardinale ale sale. Ele se reasumă în următórele:

a) Biserica la sĕvêrșirea sf. liturghii, când ese cu darurile pomenesce numele monarchului și se rógă pentru stăpânire, căci ea zice: „*Tóte stăpâniile sunt dela Dumnezeu și cel ce se împotrivesce lor, lui Dumnezeu se împotrivesce*“.

b) Biserica îndémnă pe credincioși sĕ dee miliție, sĕ plătéscă dările, căci *Iisus* zice: „*Dați cele ce sunt ale cesarului*, cesarului, *ear'* cele ce *sunt ale lui Dzeu* lui *Dzeu*“.

c) Biserica propagă *moralitatea* în sinul statului și-i ușuréză realisarea problemelor sale, căci plantéză în inimile credincioșilor sentimentele mai înalte. Când se vor închide bisericile, se vor deschide temnițele și când se vor închide temnițele se vor deschide bisericile.

d) Ea mai sprijinesce statul și prin aceea, că ia o parte din greutățile lui de pe umerii sĕi, și astfel ușuréză statul pentru realisarea problemelor sale.

Deci cu tot dreptul se pretinde, ca și acesta sĕ recunóscă însĕmnătatea și vaza bisericei și sĕ o sprijinéscă ori de câte-ori ar veni acésta în nefasta posiție de a puté ajunge la perplesități, fie acestea materiale, fie spirituale, dar' care la tot casul invócă cu intețire ajutoriul menit dela stat. Ear' când statul o face acésta, dă dovezi că își pricepe și misiunea sa, dar' că nu uită nici de marea însemnătate ce trebue sĕ i-se dee *bisericei*, carea ca un aliat credincios vine și prin lucrările sale dă cel mai sincer și mai desinteresat ajutor statului și problemelor lui.

3. Bisericile întrĕ sine.

Bisericile, ori cât de multe și feliurite ar fi, sunt *eflucsul sentimentelor religióse-morale*, de cari e predominat spiritul omenimei. In special bisericile creștine întemeiate fiind de *Iisus Christos* și avêndu-și *cap* pe acelaș *Mântuitor*, ca instituțiuni basate pe principiile cardinale ale creștinismului: *dragostea, credința și nădejdea*, nu pot sĕ lucreze și nu-i iertat sĕ lucreze decât în conformitate cu aceste trei temeiuri fundamentale creștine.

In mod natural și logic urméză deci, că nici uneia *nu-i este permis* sĕ considere pe cealaltă de o *biserică tolerată*, precum cu durere trebue sĕ o constatăm, că s'a întêmplat acésta în trecutul nu prea îndepărtat aici în patria nóstră. Așa biserica *ortodocsă română* a fost socotită multă vreme ca o *biserică suferită* numai, precum și iubitul ei popor în „*aprobatae et compilatae*“ era privit „*misera plebs contribuens*“, bun pentru terfelit și *esploatat* de către potentații statului.

Drept aceea, a *vorbí* de *toleranță religiósă* și a *discuta* chiar *scientifice* principiul tolerenței însemnéză a-și da omenimea numită creștină cel mai teribil *atestat de paupertate morală.*

(Va urma).

6. Delegarea a doi representanţi ai despărţĕmêntului la adunarea generală a „Asociaţiunei“.
7. Disertaţiuni, anunţate directorului cu 48 óre înainte de adunare.
8. Alegerea comitetului cercual pe un nou period de 3 ani.
9. Inchiderea adunărei.

Din şedinţa comitetului cercual al despărtĕmêntului, ţinută la 24 Iuniu n. 1901.

Dr. Basiliu Preda *Demetriu Goia*
director. secretar.

Convocare.

Toţi P. T. membri de pe teritoriul despărţĕmêntului XXVII *Cohalm* al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ precum şi toţi binevoitorii şi sprijinitorii culturei românesci, sunt prin acésta învitaţi a lua parte la adunarea generală cercuală, ce se va ţiné în Cohalm la 1 August n. a, c. în pavilonul hotelului „Sóre“ la 2 óre p. m. pe lângă următoriul program:

1. Deschiderea adunării prin preşedinte.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul cassariului.
4. Raportul bibliotecariului.
5. Esmiterea unei comisiuni pentru censurarea raportelor de sub 2, 3 şi 4.
6. Alegerea unei comisiuni pentru aquirarea de membri noi şi încassarea taxelor.
7. Distribuirea premiului unui învĕţăcel meseriaş.
8. Disertaţiuni.
9. Alegerea membrilor cari sĕ represinte desp. la adunarea generală a „Asociaţiunei“.
10. Presentarea unui project de budget pro 1902.
11. Raportul comisiunei censurătóre.
12. Eventuale propuneri.
13. Alegerea comitetului despărţĕmêntului pe un nou period de 3 ani.
14. Esmiterea a 3 membri pentru verificarea protocolului.

Pentru comitetul cercual al desp. Cohalm:

Pentru preşedinte:
Ioan Brotea *Ioan Bârsan*
notariu.

NOUTĂŢI

Comassare în Ocna. In afacerea de comassare a hotarului Ocnei tribunalul din Alba-Iulia hotărîse pertractarea pe zilele de 17 Iuliu şi următórele; în 20 Iuliu fiind la la ordine alegerea ingineriului chiămat sĕ conducă lucrările de comassare, faţă de candidatul proprietarilor magiari Românii 'şi aveau candidat pe ingineriul *Onoriu Tilea* cu care au isbutit la alegere, atât prin majoritatea voturilor cât şi a teritoriului. Rĕmâne acum, ca tribunalul sĕ-şi spună cuvêntul ultim şi sperăm că va respecta voinţa majorităţii.

*

Leo Tolstoi, despre care sĕptĕmâna trecută, se vestise că e bolnav de mórte, se află acum ceva mai bine.

*

Portretul regelui Carol. Vineri a sosit la Budapesta majorul *Exarcu*, ataşat militar la legaţiunea română din Viena, aducênd regimentului de infanterie „Regele Carol“ portretul regelui României făcut cadou regimentului din partea M. Sale regelui Carol. Insoţit de consulul român din Budapesta (V. Cuciureanu), maiorul Exarcu a fost primit în sala de visite a casarmei „Archiducele Carol“ din partea corpului oficeresc în frunte cu colonelul Bykovsky, comandant al regimentului. Portretul represintă pe regele stând călare în fruntea regimentului; imediat a fost aninat pe păretele refectoriului oficerilor. După aceea s'a dat dejun, în decursul căruia colonelul Bykovsky a închinat în sănĕtatea regelui, mulţămindu-i pentru distincţia făcută regimentului prin donarea portretului. A urmat apoi cântarea imnului român. După aceea majorul Exarcu a închinat în onórea regimentului. Ambe toasturile au fost urmate de însufleţite urale din partea oficerilor.

Cu trenul de după amiazi majorul Exarcu s'a re'ntors apoi la Viena.

*

† Soţia lui Krüger. Din *Pretoria* se raportéză, că soţia presidentului *Krüger* a rĕposat acolo, în etate de 77 ani. Era bolnăviciósă de mai mult timp, provenindu-i bóla din influenza de care suferise mult înainte cu câteva luni. Sĕptĕmâna trecută i-a rĕposat fiică-sa, d-na Schmidt, pe care o avé fórte drag, ear' acum i-a urmat şi venerabila matrónă. Dómna Krüger e din familia Duplessis, din care îşi avea originea şi cardinalul Richelieu. Primele telegrame de condolenţă sosite lui Krüger în Bruxella, au fost cele ale lui *Kithener* şi *Roberts*.

*

La întrebările mai multor domni preoţi şi învĕţători ai nostri, venim pe acéstă cale a rĕspunde, că portretul Escelenţei Sale Domnului Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*, se póte procura dela *librăria archidiecesană*, cu preţul de 2 coróne.

*

Mormêntul principelui Barcsay. Pe basa scrierilor cancelarului Ioan Bethlen, ale cronicarului George Kraus din Sighişóra şi ale lui Ioan Szalárdy, istoriograful Ludovic Kelemen a constatat, că locul unde fusese ucis principele ardelean Acaţiu Barcsay e satul Kozmatelke din comitatul Cojocnei, cercul Teaca. Tot acolo e şi mormêntul principelui, în biserica vechiă gr. catolică. In urma acesteia vicecomitele comitatului Cojocnei va face comitetului municipal propunere pentru ridicarea unui mausoleu şi monument corespundĕtoriu memoriei principelui. In acest scop oficiul reg. de edilitate din Cluj va face o anchetă la faţa locului în 16 August.

*

Supĕrarea regelui. Regele *Alexandru* al Sêrbiei are rĕu la inimă pe fostul ministru-president *Avacumovici*, şeful partidului liberal. A dat de ştire cetăţenilor din *Niş*, că eventuala candidare a lui Avacumovici pentru mandatul de deputat o va priví ca ofensă; cu tóte acestea Avacumovici a fost candidat unanim. Supĕrat de acésta, la telegrama de felicitare a nişenilor regele a rĕspuns prin şambelanul de curte, că *nu primesce felicitarea*, fiind-că au candidat la deputăţie pe Avacumovici, care lucréză necontenit *în contra intenţiunilor regelui*. Afară de acésta a amovat din post pe primariul oraşului şi a notificat că va transfera în alt loc garnisóna din Niş, dacă vor alege pe Avacumovici.

*

Teatru în Brad. Duminecă, în 28 Iuliu st. n., din prilejul adunării generale a despărţemêntului X. al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ se va da în *Brad* (comitatul Hunedórei) o *representaţiune teatrală*, după care va urma dans. Intrarea: loc întâiu 2 coróne, locul al doilea 1 cor. 60 fileri, parter 1 cor. 20 fileri, ear' pentru copii 40 fileri. Venitul e destinat pentru înfiinţarea de biblioteci poporale. Ofertele sunt a se trimite pe adresa profesorului Stefan Albu.

*

„Bănăţénul“, institut de credit în Costeiu. Mai mulţi fruntaşi din comuna *Coşteiu* (Kustély) în comitatul Timiş (cercul Verşeţ) au hotărit înfiinţarea unui institut de credit şi economii sub numele „*Bănăţénul*“, în care scop au emis deja prospect şi cóle de subscriere. Comuna Coşteiu e comună curat românéscă, cu 2232 locuitori, cu teritoriu de 8415 jugĕre catastrale, din cari 7505 sunt în posesia locuitorilor comunei. Locuitorii se ocupă deosebi cu prăsirea şi comerciul de vite, investind în vite cernute peste o sută mii de coróne în fie-care primăvară. Capitalul acesta până acum îl aveau în cea mai mare parte de la institute de credit străine. Fruntaşii comunei veḑênd că în proporţia mişcării comerciale, care din an în an ia desvoltare tot mai mare, economii au lipsă şi de capital tot mai mare, au hotărit sĕ creeze o bancă românéscă, de la care sĕ se ajute cei avisaţi la împrumuturi pentru purtarea economiei şi care sĕ realiseze dînsa câştigul ce până acum îl au pe acéstă cale institutele străine. „Bănăţeanul“ se înfiinţéză pe timp de 50 ani, cu capital social de 50.000 coróne în 500 acţii de câte 100 coróne valóre nominală. Subscrierea acţiilor se încheie la 1 Decembre st. n. La subscriere se solvesce din valórea nominală a acţiilor subscrise 10% plus câte 2 coróne de acţie sub titlul spese de fondare. Restul se solvesce în ratele următóre: La 30 zile după adunarea constituantă 20%, la 1 Novembre 1902 20%, la 1 Novembre 1903 25% şi la 1 Novembre 1904 25%. Prospectul e subscris de 18 fundatori. Solvirile de rate şi spese de fondare până la constituirea sooietăţii sunt a se face la adresa *Avram Corcia* paroch în Coşteiu.

Un prospect şi cólă de subscriere se află şi la redacţia ziariului nostru, unde interesaţii pot afla informaţiuni mai detaiate.

*

Concurs pentru furnisare de imigranţi. Consulul austro-ungar din New-York a notificat ministrului-president *Széll* ca ministru de interne, că guvernul din *San-Paolo* a escris concurs pentru furnisarea a 30.000 de imigranţi. In urma acestei notificări ministrul a dat ordin comiţilor supremi sĕ recerce autorităţile municipale, ca în sfera lor de competinţă sĕ iee mĕsuri faţă cu acţiunile agenţilor de emigrare şi în casuri obveniente sĕ escorteze peste hotar, în timp de 24 óre, pe agentul prins în flagrant; ear' despre tóte acestea din cas în cas sĕ facă ministeului raport detailat.

*

Teatru în Fofeldea. Inteliginţa română din Fofeldea invită la *serata teatrală împreunată cu dans*, ce o va aranja Duminecă, la *28 Iuliu st. n.* în şcóla confesională. Intrarea: locul I 1 corónă, locul II 60 fileri, locul III 40 fileri de persónă. Inceputul la 7½ óre séra. Venitul curat este destinat pentru biblioteca şcólei. Suprasolviri se primesc cu mulţămită. Se va juca: „Pălăria ceasornicariului“, comedie de E. Girardin, localisată de A. G. N., apoi declamaţiuni şi cântări corale.

*

Incendiu cu mórte de om. Zilele acestea un incendiu înfricoşat a nimicit aprópe de tot sătuleţul *Clenova* din nordul Ungariei. Douĕzeci şi patru locuinţe cu clădirile economice din jurul lor, recolta din vara acésta, nutreţ, animale domestice şi doi ómeni au căḑut victimă incendiului. Asigurate erau numai trei case.

*

Poveste vechiă! In cimiteriul ortodox din Sebastopol zilele trecute lucrătorii au aflat un chipiu de oficer şi o pălărie de damă. Ceva mai departe au aflat apoi şi pe stăpânii obiectelor; o fată frumósă îmbrăcată elegant, şi un oficer tiner, morţi amêndoi. In mâna oficerului era un revolvĕr. — Poveste vechiă! Ea copilă de părinţi bogaţi, el un simplu oficer sĕrac; s'au iubit, dar' părinţii fetei nu'l voiau pe el, fiind-că era sĕrac. . . .

*

Ţarul — pentru sprijinirea ortodoxiei. In Statele-Unite americane preoţimea ruséscă a înfiinţat o societate de ajutorare pentru emigranţii trecuţi la religiunea ortodoxă. Acésta societate şi-a ţinut nu de mult adunarea generală anuală, din care a trimis ţarului telegrama următóre:

Delegaţii societăţii rusesci de ajutorare mutuală, întruniţi în adunare generală în oraşul Wilkesbarre în statul Pensilvania, îşi iau îndrăsnéla sĕ depună la treptele tronului M. Tale espresia nemărginitei iubiri şi a devotamentului lor pentru munificentele dăruiri prin cari M. Ta sprijinesci în America ortodoxia, a cărei rĕspândire şi întărire e cea mai înaltă problemă a societăţii nóstre. Rugăm pe Atotputernicul sĕ ţină pe M. Ta încă mulţi ani în sĕnătate şi activitate binecuvêntătóre.

La acésta ţarul a trimis următoriul rĕspuns.

„Mulţămesc pentru esprimarea sentimentelor vóstre şi doresc succes societăţii ortodoxe de ajutorare mutuală.“

Ziarele magiare vĕd şi în acésta *machinaţiuni panslaviste*.

*

Opinie rusésca asupra căii ferate bosniace. „Nowoje Wremja“ din Petersburg scriind în numĕrul de Sâmbătă asupra liniei ferate Gabella-Boche di Cattaro deschisă zilele trecute, zice că prin acéstă linie Austro-Ungaria a terminat jumĕtate din clădirea căii ferate strategice spre Salonic. Clădirea celeilalte jumĕtăţi, dela graniţa bosniacă până la Mitroviţa şi-o va realisa însĕ mai cu greu — zice ziariul rusesc. Dacă deja prin noua linie ferată clădită acum Muntenegrul e încătuşat dinspre vest, ar fi o greşélă ireparabilă a permite aşa ceva şi în Sandjac, la ostul Muntenegrului, de óre-ce prin acésta s'ar face imposibil contactul liber întrĕ Muntenegru şi Sêrbia.

*

Ştiri mĕrunte. La Obermais (lângă Meran), Kalternban şi Bozen (în Austria) constatându-se că viţele de vie sunt inficiate de bólă, s'a interḑis esportul de viţe din ţinuturile acelea. O anchetă a ministeriului de agricultură a fost trimisă sĕ cerceteze feliul bólei. — In 19 Iulie a rĕposat în Albaregală canonicul Carol Huszár în etate de 77 ani şi după 54 ani de preoţie. Răposatul era literat distins. — Luna viitóre ministrul de honveḑi baronul Géza *Fejérváry* 'şi va serba iubileul de 50 ani de serviciu militar. — In Dobriţin în cursul unor lucrări de clădire s'a prăbuşit un părete astrucând şi ucigênd 2 băieţi. — Mareşalul George *Jellacici*, fratele fostului Ban al Croaţiei, a rĕposat Sâmbătă în Agram în etate de 97 ani. Rĕposatul era proprietar al regimentului de infanterie Nr. 69. — Luni diminéţa în mai multe regiuni ale Sêrbiei s'a simţit cutrĕmur de pămênt în direcţie sudost-norvestică. Douĕ picturi de *Rafael* s'au descoperit acum de curînd la Roma, cu ocasiunea reparaţiilor făçute la un palat vechiu.

Cărţi şi reviste.

„Anuarul XXXVII al gimnasiului public român de religiunea gr. or. din **Braşov**, al *şcólei reale* şi al *şcólelor centrale primare*, pe al *51-lea* an şcolar (1900—1901), publicat de directorul *Virgil Oniţiu* (Braşov tipografia Ciurcu et. Comp.)

In estensiune de peste 15 cóle de tipariu 8⁰ mare, cuprinde: „File comemorative despre iubileul de 50 ani al gimnasiului: programul general al festivităţilor iubilare; o descriere a esposiţiei şcolare arangiate din prilejul acestor festivităţi; parastasul şi încununarea mormintelor, discursul comemorativ rostit de profesorul Dr. I. Blaga, rostit la parastas; discursul profesorului I. C. Panţu, rostit în cimiteriul de pe Tocile; discursul profesorului I. Socaciu, rostit în cimiteriul din Gróveri; iluminarea edificiului şcolar şi conductul de facle şi lampióne; discursul studentului Demian David, rostit cu ocasia conductului; rĕspunsul directorului. Festivitatea şcolară, cu discursurile (al presidentului Eforiei, al directorului, al vicariului Dr. Ilarion Puşcariu ca delegat archiepiscopesc şi contistorial) textul *cantatei iubilare*, compusă de profesorul A. Bârseanu şi arangiată pentru cor de profesorul G. Dima; lista elevilor coristi; lista elevilor premiaţi cu ocasiunea acestei festivităţi. Telegramele de felicitare sosite la adresa direcţiunii. *Voci de presă:* din „Telegraful Român“ prim articolul numĕrului 71 dto 27 Iuniu v. 1900, primarticolul numĕrului 73 dto 1 Iuliu v., articolul de întroducere la raportul special despre decursul serbĕrii (Nr. 74) apoi reproducere de articoli şi rapórte din „Gazeta Transilvaniei“, „Tribuna“, „Tribuna Poporului“, şi „Transilvania“.

In partea a doua: „Din conferenţele pedagogice ale corpului profesoral“, cuprinde darea de sémă a profesorului Aurel Ciortea despre studiile şi esperienţele făcute în vara anului 1900 la Berlin şi la Paris în cestiunea *laboratoriilor de fisică* şi a *fisicei esperimentale în genere*, — ear' în partea a treia urméză *datele şcolare*, din cari estragem următórele: la *gimnasiu* au funcţionat 9 profesori definitivi (întrĕ cari şí directorul) 4 suplenţi şi 3 ajutători (dela şcólele comerciale); la şcóla *reală* 5 definitivi, şi 1 suplent, ear' pentru studiile estraordinare (musică şi desemn) 2 profesori definitivi; la *şcólele elementare a*) la şcóla de băeţi au funcţionat 5 învĕţători definitivi şi 3 suplenţi, ear' la şcóla de fetiţie 5 învĕţători definitivi, 1 învĕţătóre definitivă, 2 învĕţătóre suplente şi 1 instructor în cântări.

Elevi au fost înscrişi: la şcóla elementară de băieţi 377 (întrĕ cari 3 gr.-cat.), la cea de fete 288, tóte gr.-or.; la şcóla *reală* 88 (84 ordinari, 4 privatisti) 4 au părăsit şcóla în decursul anului, rĕmânênd 73 ordinari: 65 gr.-or., 8 gr.-catolici; la *gimnasiu* 320 (314 ordinari, 6 privatişti), au părăsit şcóla în decursul anului 12, eliminaţi 2, rĕmânênd la finea anului 298 ordinari: gr.-or. 283, gr.-cat. 15, ev. luth. 1 (slovac) de legea mosaică 1. După posiţia socială şi ocupaţiunea părinţilor au fost: la şcóla *reală* 27 fii de proprietari şi arêndaşi, 23 fii de comercianţi, 13 fii de muncitori, zileri ori servitori, 5 fii de preoţi, profesori, învĕţători, advocaţi, medici, ingineri, etc, 4 fii de oficianţi publici şi privaţi, 2 fi de pensionişti şi privatieri; la *gimnasiu* 114 fii de propietari şi arêndaşi (agricultori), 102 fii de preoţi, profesori etc, 26 fii de comercianţi, 21 fii de lucrători zileri şi servitori, 15 fii de industriaşi, 14 fii de oficianţi publici şi privaţi, 8 fii de pensionişti şi privatieri. Din sporiul făcut în studii au fost clasificaţi: la *gimnasiu* 54 cu fórte bine, 74 cu bine, 65 cu suficient, 41 cu nesuficient din câte 1 studiu 27 cu nesuficient, din câte 2 studii, 39 cu nesuficient din câte mai multe studii; la şcóla *reală* 15 cu fórte bine, 22 cu bine, 23 cu suficient, 7 cu nesuficient din câte 1 studiu, 3 cu nesuficient din câte 2 studii şi 10 cu nesuficient din mai mult studii.

Numĕrul tuturor elevilor înscrişi la şcólele centrale în anul şcolar 1900—1901 1257; faţă cu anul şcolar trecut un sporiu de 6 elevi.

La esamenul de maturitate, ţinut în Maiu—Iuniu, au fost admişi 21 abiturienţi, dintrĕ cari au obţinut calcul *fórte bine* din tóte studiile 4, calcul general *fórte bine* 1, *bine* 8, simplu maturi 4, respins din 1 object pe 2 luni 1, retraşi dela esamenul oral din causă de bólă 2.

Inscrierile pentru anul şcolar 1901—1902 se vor face în zilele de 1, 3 şi 4 Septembre st. v. Didactrul în gimnasiul inferior şi şcóla reală e 24 coróne, ear' în gimnasiul superior (cl. V.-VIII.) e 40 coróne.

Nr. 211/1901 [134] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele bisericesci mai jos numite se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Certege*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor. din fondul bisericesc, și repartiție și cuartir cu grădină.

2. *Cârda de jos*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

3. *Lăpuș*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

4. *Lăzesci*, un post invĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

5. *Neagra de jos*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

6. Poiana Valea-verde, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

7. Ponorel, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

8. Sohodol-Peleș, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

9. Vidra-medie și de jos, dóuă posturi învĕțătoresci cu salarii de câte 600 cor., din fondul școlar și repartiție și locuință cu grădină.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi sĕ trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile în vigóre în timpul deschis la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 1 Iuliu 1901.

Romul Furduiu
protopop.

Nr. 478—1901 [133] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Ungurașului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

1. *Baica* și *Hida* învĕțătoriu ambulante cu salariu de 600 cor. și anume: 150 cor. dela parochia Baica, 150 cor. dela parochia Hida prin repartiție și 300 cor. ajutoriu din fondul școlariu al archidiecesei, cuartir, grădină corespunzĕtóre și câte 1$^1/_2$ orgii de lemne dela fie-care parochie.

2. *Dânc*, cu salariul de 600 cor. și anume 330 cor. dela popor prin repartiție și 270 dela stat, cuartir și pentru lemne 24 coróne.

3. *Gălpuia*, cu salariu de 600 cor. prin repartițiune cuartir și grădină.

4. *Rachia*, cu salariu de 600 cor. 4 orgii lemne pentru învĕțătoriu și încălzitul salei de învĕțămênt, cuartir și grădină de 400 org.

5. *Stîna*, cu salariu de 600 cor., prin repartițiune, cuartir grădină și lemne de încăldit 3 orgii.

6. *Tresnea*, cu salariul de 600 cor. prin repartiție, lemne de foc, cuartir și asigurarea cuincuenalului și reflectanții, cari vor avé cunoscință musicală și vor puté înființa chor vor fi preferiți și pot conta și la o remunerațiune separată..

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor avé a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comunele respective, spre a-'și arĕta desteritatea în cântări avênd a cânta la liturgie cu școlarii și spre a fi cunoscuți poporului.

Concurenții au a-'și așterne cererile instruate conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Fizes-Sânpetru, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu oficiile parochiale respective.

Pavel Roșca,
protopresb.

Nr. 526/1901 protop. [114] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresi vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul *Mediașului*, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“·

1. *Ațĕl*, cu salariu de 600 cor. solviți din cassa comunală în sumă de 200 cor. ear' restul de 400 cor. din repartițiune, cuartir în edificiul școlei și lemne.

2. *Biertan*, cu salariu de 600 cor. solviți în rate lunare anticipative anume: din cassa bisericei în suma de 100 cor., din cassa comunală în sumă de 300 cor., ear' restul de 200 cor., din repartițiune, cuartir în edificiul școlei.

3. *Blăjel*, cu salariu de 600 cor., solviți în sumă de 200 cor., din cassa bisericei, ca ajutoriu dela Prea Veneratul Consistoriu Archidiecesan, ear' restul de 400 cor. din repartițiune, cuartir în edificiul școlei și grădină.

4. *Chesler*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartițiune, cuartir în edificiul școlei și lemne.

5. *Ernea săséscă*, cu salariu de 600 cor., solviți în suma de 562 cor., din repartițiune, ear' restul de 38 cor., ca întregire dela stat, cuartir în edificiul școlei și lemne de foc.

6. *Hașag*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartițiune, cuartir în edificiul școlei.

7. *Păucea*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartițiune, cuartir și lemne de foc.

8. *Șaroș*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartițiune în sumă de 518 cor., ear' restul de 82 cor., din cassa comunală, cuartir și lemnele de foc.

8. *Veseud*, cu salariu de 600 cor., solviți din repartițiune, cuartir și lemnele de foc.

Concurenții au sĕ-și aștérnă cererile instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, și a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbatóre în biserică spre a'și arăta desteritatea în cântări, pentru-că cei ce vor fi aleși sau instituiți sunt datori a cânta Dumineca și în sĕrbători cu copii la liturgie.

Mediaș, 27 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Romul Mircea
protopresbiter

Nr. 360/901. [115] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători dela școlele confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al *Avrigului*, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Arpașul inferior* și superior, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

2. *Drăguș*, al doilea post de învĕțătoriu eventual învĕțătóre, cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

3. *Porcești*, al doilea post de învețătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

4. *Porumbacul superior apusean* și resăritean, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

5. *Streza-Cârțisóra*, postul de învĕțător cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

6. *Ucea inferióră*, postul de învĕțător cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesari pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, sĕ'și subștérnă cererile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta, Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat, având a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică în comunele respective spre a'și arĕta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei ce vor fi aleși sunt datori a cânta Dumineca și în sĕrbători în biserică atât la strană cât și cu copii la liturgie.

Avrig, 25 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetele parochiali competente.

Ioan Cândea
protopresbiter

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.
Prețul 2 coróne.

„ALBINA“, institut de credit și de economii din Sibiiu.

Publicațiune.

In sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonciare puse în circulațiune cu ziua de 1 Iulie 1901 face . . . . K 4.904,000.—
2. Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecare, cari servesc pentru acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de . . . . K 4.966,099.72
3. Valórea hipotecelor luate de basă la susnumitele împrumuturi hipotecare este de . . . . K 19.224,609.52
4. In sensul § 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de . . . . K 410,266.50
acesta e indus în cont separat și plasat în efecte publice.

Specificațiunea efectelor fondului de garanță al scrisurilor fonciare.

Nominal	Titlul	Valórea	
		K	f
fl. 1,000	Sorți de stat din 1854 cu 3.2%	3,520	—
„ 5,200	Sorți de stat din 1860 cu 4%	14,144	—
„ 2,800	Obligaț. cu premii ale bancei ung. hipotecare cu 4% . .	6,510	—
„ 2,100	Sorți de ale împrumutului pentru regul. Tisei cu 4% .	5,918	—
„ 1,200	Sorți de ale împrumutului pentru regularea Dunării din 1870 cu 5%	3,094	50
„ 3,000	Obligațiuni cu premii de ale institut. austriac privilegiat de credit fonciar de 3%	7,110	—
„ 100,000	Scrisori fonc. Ungarische Landes-Central-Sparcassa de 4$^1/_2$%	195,000	—
„ 81,600	Scrisuri fonciare ale bancei ungare comerciale de 4$^1/_2$%.	159,120	—
„ 6,000	Rentă comună Mai	11,850	—
„ 2,000	Acțiuni ale reuniunei generale de credit fonciar pentru proprietarii mici din Ungaria	4,000	—
		410,266	50

Sibiiu, 22 Iuliu 1901.

[135] 1—1

Direcțiunea.

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

✻ Numai marfă bună și solidă. ✻ Prețuri eftine, garanție consciențiósă. ✻

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

Juvaericale veritabile și eftine.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate**, cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și **botez** potrivite cu prețurile cele mai eftine.

[113] 3—30

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 381/901 [126] 2--3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la şcólele din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

1. *Apoldul-inferior*, al treilea post de învĕţător cu salariu de 600 cor., plătit lunar decursive din cassa bisericei, cuartir natural în edificiul şcólei eventual relut de cuartir 60 cor.

2. *Cinadie*, salariu anual 600 cor., plătit din repartiţiune asupra poporului prin epitropia parochială, cuartir natural în edificiul şcólei

3. *Gârbova*, salariu anual 600 cor., plătit din cassa bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural în edificiul şcólei precum şi 4 stângini de lemne de foc, din care are a se încăldí şi sala de învĕţământ.

Reflectanţii la acestea posturi au se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în respectivele comune, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători atât la strană cât şi cu elevii la sfta liturgie.

Mai departe sunt datori a ţiné prelegeri în şcóla de repetiţie şi a cultiva cu elevii grădina şcolară.

Cererile concursuale sunt a se aşterne instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tractului Mercurea în Sĕlişte.

Sĕlişte, la 3 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Droc
protopresbiter.

---

[123] 3--3

Publicaţiune.

Pentru liferarea de:

1. Pâne de grâu curat.
2. Franzele (jimle) făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. Făină de grâu curat Nr. 2 şi 3.
4. Carne de vită.
5. Carne de viţĕl.
6. Carne de óie.
7. Carne de porc, şi
8. Unsóre de porc, tóte de prima calitate, pentru alimentarea alor 180—200 elevi dela seminariul archidiecesan teol. ped. gr. or. rom. „Andreian" din Sibiiu în anul şcolar 1901/1902.

Doritorii de a reflecta la care-va din aceste posiţiuni, sĕ-şi înainteze ofertele în scris provĕdute cu timbru de 1 corónă, presentându-le în persónă la subscrisul, până la 31 Iuliu inclusive, unde vor afla mai deaprópe şi condiţiunile speciale pentru încheierea contractelor, precum şi eventuale alte informaţiuni. Ofertele netimbrate precum şi cele întrate după termin nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termin se pot înainta oferte în scris şi pentru resturile de mâncare nefolosibile rĕmase dela mese şi culină.

Sibiiu, în 3/16 Iuliu 1901.

T. Popovici
profesor, econom semin.

Nr 331. [127] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Poiana* cu filia *Găureni*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român". Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci de la stat.

Informaţiuni se pot primi de la comitetul parochial şi de la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi aşterne suplicele instruite conform legilor subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Albei-Iulie în conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 15 Iuniu 1901.

Florian Rusan
protopresbiter.

Nr. 43/1901 [116] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al IV de paroch din parochia de clasa a II din *Sĕlişte*, devenită vacantă prin pensionarea veteranului paroch Danil Marcu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat. Acestea dimpreună cu alte informaţiuni mai detailate se pot lua dela oficiul protopresbiteral şi comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică, spre a-'şi arăta desteritatea în cântări şi predică.

Concurenţii au sĕ-'şi aşternă în terminul indicat cererile instruite conform §. 15 lit. *a*) din „Regulamentul pentru parochii" oficiului protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕlişte, din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută la 17 Iunie 1901.

Ioan Popa
preşedinte

D. A. Mosora
notar al com.

Nr. 245/1901 protopr.
Vĕdut:

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter

Nr' 250/1001 protopr. [117] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕtătoreşti vacante din comunele mai jos însĕmnate în protopresbiteratul Sĕliştei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Amnaş*, un post de învĕţător cu salar de 600 cor. şi adecă 372 cor. dela stat 228 coróne din repartiţie, cuartir natural şi lemnele necesare.

2. *Sibiel*, douĕ posturi de învĕţători fiecare cu 600 cor. cuartir liber eventual 20 cor. relut de cuartir.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în bisericile respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, avênd cei aleşi datorinţă a cânta Duminecile şi sĕrbătorile în biserică şi eventual a forma şi cor bisericesc.

Suplicele sunt a se aşterne conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sĕlişte, 25 Iunie 1901.

Oficiul protopresbiteral al Sĕliştei în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter

Icóne sfinte.

	fórte fine										fine										simple:									
Mărimea în Cm.	39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/63		55/68		63/79		74/100		39/50		47/68		55/63		63/79		74/100	
	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.	C.	b.
Adormirea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Archanghelul Michail	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ Gavril	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Apostol fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Bunavestire	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Domnul Christos	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Botezul „	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Fuga la Egipet	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în biserică (12 ani)	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
La nunta din Cana	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus pe mare	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
„ învie pe Lazar	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Schimbarea la faţă	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Iisus în muntele Maslinilor	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ pe cruce	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Punerea în mormênt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Invierea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Inălţarea	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Floriile	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Tăierea împrejur	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Constantin şi Elena	30.	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Dumitru	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Evangelist fiecare	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfântul George	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ călare	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Inălţarea sfintei cruci	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ilie prorocul	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
„ „ în car de foc	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Ioan în pustie	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Maica Domnului	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Sfântul Niçolae	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Naşterea Maicei Domnului	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Petru şi Pavel	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Pogorîrea Duchului sfânt	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Simeon	28	—	33	60	42	—	56	—	70	—	18	20	21	—	30	80	39	20	56	—	9	80	10	50	11	40	19	60	26	60
Sfânta Treime	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40
Tăierea capului S-tului Ioan	35	—	40	60	51	80	70	—	89	60	23	10	25	90	40	60	49	—	65	80	12	60	14	—	16	10	23	80	32	20
Naşterea S-tului Ioan Botez.	39	20	44	80	58	80	81	20	106	40	26	60	29	40	46	20	56	—	72	50	14	—	16	10	18	20	26	20	30	40
Arch. Michail şi Gavriil	30	80	37	80	46	20	61	60	78	40	20	30	23	10	35	—	43	40	60	20	11	20	11	90	14	—	21	70	29	40

Cina cea de taină şi **40 Mucenici**, după comandă, dela 40 coróne în sus fórte fiine, 30 coróne fine, ér simple 18 coróne. — **Aier (pentru Paşti)**, fine de tot 39·20 – 117.60 coróne, fine 29.40—89·60 coróne, simple 21—67·20 coróne, mărimile 55/68, 63/79, 74/100, 82/120, 110/140 cm.

Preţurile sunt socotite la icóne pictate pe pânză, primeşte însĕ Librăria şi comande pentru icóne pe lemn, tinichea, aluminium, porţelan şi lamele de aramă, pentru iconiţe de iconostas, prapore, portrete cu preţurile cele mai moderate, tóte executate după cum se cere, ba spre înlesnire deja de mai mulţi ani liferă rame pentru icóne, iconiţe, portrete etc. pe lângă cele mai favorabile condiţiuni.

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu.

Nr. 41 [128] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului învĕţătoresc din comuna *Rogoz*, din protopresbiteratul Solnocului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele sunt: ajutoriu dela stat 400 cor., repartiţie dela popor 200 cor.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi înainta cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre Preaonor. oficiu protopresbiteral gr. or. al Solnocului, în terminul indicat. Apoi sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comuna respectivă la sfta biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Din şedinţa estra-ordinară a comitetului parochial, ţinută în Rogoz la 29 Iuniu v. 1901.

I. Herman **Ioan Cosma**
paroch, ca preş. com. par. not. comit. parochial.

Vidi!

S. Cupşa
protopresb.

Nr. 325—1901. [129] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la şcólele poporale din comunele: *Nadĕşa-română, Urisiul-superior, Idicel-sat, şi Idicel-pădure, Potoc, Măereu, Săcalul de pădure, Dumbrava, Murĕş-Cueşd, Poleţi şi Lueriu*, fie-care împreunat cu un salariu anual de câte 600 cor., cuartir şi lemne de foc, — se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român".

Petenţii vor avé a-şi aşterne suplicele concursuale, instruite în sensul legilor, subscrisului, p. u. Szász-Régen.

Informaţiuni detaiate se pot trage dela oficiul protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin.

Reghinul-săsesc, 4 Iuliu 1901.

Galaction Şagău
protopresb.

Nr. 294/1901. [130] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la şcóla din *Abrud*, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Salariul împreunat cu acest post este 600 cor. solvite în rate lunare anticipative şi adecă 600 cor. din cassa bisericei, ear' restul din cassa oraşului, cuartir şi lemne de foc şi pentru-că acest post este împreunat cu cantoratul, învĕţătoriul va trage şi venitul cantoral cel puţin de 300 cor.

Cei-ce voesc a reflecta la acest post au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comună spre a şi arăta desteritatea în cântări şi tipic şi îşi vor subşterne cererile conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Vor fi preferiţi cei cualificaţi în musica vocală şi instrumentală.

Oficiul protopresbiteral al Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Abrud, 28 Iuniu, 1901.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 293/1901. [131] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român":

1. Bucium-Cerbu. 2. Bucium-Isbita. 3. Buninginea. 4. Cărpiniş. 5. Ciurulésa. 6. Roşia cu Corna, salariu anual 600 cor. din repartiţie, şi lemne de foc.

7. *Pĕtrângeni* cu *Valea-Bulzului*, salariu 600 cor. şi adecă 291 cor. interesele după obligaţiunea de stat, ear' restul din fondul şcolar, cuartir, grădină şi lemne de foc.

7. *Trêmpoele*, salariu anual 600 cor. din repartiţie şi lemne de foc.

Cei-ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comune spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători la strană, eventual a forma cor bisericesc cu copii de şcólă.

Concurenţii 'şi vor subşterne cererile instruite conform legilor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Abrudului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Abrud, 26 Iuniu, 1901.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

---

[107] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea a trei posturi învĕţătoresci din comuna *Sadu*, tractul ppresbiteral al Sibiiului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom".

Emolumentele împreunate cu fie-care din aceste posturi sunt:

a) Salariu 600 cor., solvabil în rate lunare anticipative din cassa bisericei.

b) Cuartir liber în edificiul şcolar;

c) Lemnele necesare de încăldit.

Reflectanţii la tóte aceste trei posturi au sĕ se presinte înainte de alegereîn vre-o duminecă sau sĕrbătóre în comună spre a şi documenta cunoscinţele lor în cântări şi tipic, căci vor fi obligaţi a cânta atât în strană cât şi cu copii în cor la sf. liturgie în tóte duminecile şi sĕrbătorile din întreg anul şcolastic.

Cererile instruite în conformitate cu normele din vigóre le vor promova la oficiul ppresbiteral gr-or. al Sibiiului.

Sadu, din şedinţa comitetului parochial ţinută la 10 Iuniu 1901.

Ión Popovici **Ioan Popica**
par. preş not.

Nr. 678/1901.

Cu scirea şi consensul subscrisului.

Sibiiu 18 Iuniu 1901.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 292/1901 [132] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu în Bucium-Sat se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Salariul împreunat cu acest post este 600 coróne solvite 441 cor. 38 bani din cassa bisericei, ear' restul dela cămara regéscă din Abrud, cuartir, lemne de foc, grădină de pomărit şi legumi şi dela îngropăciuni câte 1—2 coróne.

Doritorii de a ocupa acest post trebue sĕ aibă cel puţin douĕ clase gimnasiale şi diploma de învĕţătoriu şi 'şi vor subşterne suplicele instruite conform legilor în terminul arĕtat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi se vor presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comună spre a'şi arăta desteritatea în cântări şi tipic. Cântăreţii buni vor fi preferiţi şi dacă vor puté forma un cor vor fi remuneraţi.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Abrud, 26 Iuniu 1901.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 210 [118] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoreşti în comunele jos însemnate din protopresbiteratul *Cetăţii de pétră* se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Berinţa* împreună cu *Cărpinişu* un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 coróne şi lemne de foc cuartir în edificiul şcólei din Berinţa şi grădină.

2. *Cărbunariu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 coróne din care 400 coróne repartiţie pe popor, 80 coróne din banii bisericei, în preţ de 120 coróne folosirea unui pământ arătoriu, lemne de foc şi cuartir.

3. *Făuresci*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 coróne din care sumă 344 coróne ajutoriu dela stat împreună cu cuincuenalul dela stat, 256 coróne repartiţie pe popor, locuinţă corĕspundĕtóre în edificiul şcólei, lemne de foc, supra edificate economice, grădină de legumi şi $^1/_4$ jugăr grădină lângă şcólă.

4. *Fênaţe*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 coróne din care 300 coróne ajutoriu dela stat, 300 coróne repartiţie pe popor, cuartir în edificiul şcólei, lemne de foc trebuinciósĕ.

5. *Văleni*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 coróne, repartiţie pe popor lemne de foc cuartir în edificiul şcólei.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a'şi înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat (p. u. K. Monostor). Apoi sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective la sânta biserică spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic, cei mai buni cântăreţi şi cunoscĕtori de tipic vor fi preferiţi.

Se recere dela concurenţi sĕ ţină strană în Dumineci şi în sĕrbători.

Fênaţĕ, la 26 Iuniu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cetăţii de pétră în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Teodor Şovrea
adm. prot.

Nr. 704/901 [119] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela şcólele confesionale gr.-or. române mai jos însemnate din protopresbiteratul Agnitei se publică prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român":

1. *Barghiş*, salariu anual 600 coróne, cuartir şi lemne.
2. *Bendorf*, salariu anual 600 coróne, cuartir şi grădină.
3. *Ighişdorful-românesc*, 600 cor, cuartir şi lemne.
4. *Marpod*, 600 cor., cuartir şi grădină séu relut pentru grădină.
5. *Nocrichiu*, 600 cor., cuartir şi lemne.
6. *Proştea*, 600 cor., cuartir şi lemne.
7. *Verd*, 600 cor., cuartir şi lemne.
8. *Zlagna*, 300 cor., eventual încă 300 cor., ce se vor cere ca ajutoriu dela stat, pe basa cualificaţiunei învĕţătoríului, cuartir, lemne şi grădină de legume.
9. *Şomartin*, 600 cor., cuartir şi lemne.

Cei ce doresc a reflecta la acestea posturi au sĕ se presinte în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserica respectivă spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, deóre-ce dela toţi concurenţii se recere sĕ fie cântăreţi şi sĕ conducă o strană în fie-care Duminecă şi sĕrbătóre, precum şi a instrua şi pe adulţi în fie-care Duminecă în cântări, avênd a-şi aşterne petiţiunile de concurs instruate conform legilor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu, în 25 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 442/901. [120] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Lăpuşnic*, protopresbiteratul Dobra, se deschide concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Devenind acest post de curênd vacant prin repausarea parochului, concursul se publică cu amintirea §-lui 8 din Regulamentul pentru parochii.

Doritorii de a ocupa acest post au a şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre până la terminul amintit subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Dobra, 29 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Dobra în conţelegere cu comitetul parochial.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 245/901. [121] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului învĕţătoresc vacant dela şcóla gr.-or. elementară poporală din parochia *Chiueşti* prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Dotaţiunea împreunată cu acest post este salariul de 600 cor. din repartiţiune, cuartir şi lemne despre care se pot lua informaţiuni dela comitetul parochial şi dela oficiul protopresbiteral concernent.

Concurenţii, dela cari se recere sĕ fie de nascere gr.-or., au sĕ-şi aştérnă rugările instruite conform normelor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis sus amintit şi sĕ se presenteze înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica parochială spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cel ce va deveni ales, este datoriu a cânta în Dumineci şi sĕrbători la strană, apoi cu elevii la liturgie.

Deeş, 27 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 15/901. [122] 3—3

Concurs

Pentru întregirea a douĕ posturi învĕţătoresci la şcóla greco orientală din *Poplaca* se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu fie-care din acestea douĕ posturi sunt:

Salariu anual 600 cor.

Relut de cuartir 30 cor. şi 3 stângini de lemne în natură.

Banii se solvesc din cassa bisericei în rate cuartale anticipative. Cei cari vor fi aleşi sunt datori a ţiné Dumineca şi sĕrbătórea strană în biserică şi a cânta cu copiii la sfta liturgie.

Doritorii de a ocupa posturile acestea sunt poftiţi a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, ear' concursele instruate conform legilor din vigóre au de a le înainta oficiului protopresbiteral gr.-or. din Sibiiu.

Instrucţiunea în şcóla de repetiţiune şi în cea de pomărit precum şi cântarea în cele douĕ străni bisericesci Dumineca şi sĕrbătórea se va împărţí prin comitetul parochial în conţelegere cu corpul didactic la începutul anului şcolastic între toţi 4 învĕţătorii.

Din şedinţa comitetului parochial gr.-or. din Poplaca, ţinută în 24 Iuniu 1901.

Coman Baca **Ioaneş Muntiu**
preşedinte. notariu.

Nr. 725.

Vĕdut.

Sibiiu, 3 Iuliu, 1901.

I. Papiu
prot.

Nr. 336. [124] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iulia se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Inuri*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
2. *Pâclişa*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
3. *Tĕuţ*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
4. *Ampoiţa*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
5. *Bucerdea-Vinósă*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
6. *Gârbova de sus*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
7. *Măgina*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
8. *Cetea*, salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acestea posturi au a-şi aşterne petiţiile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor în vigóre şi au sĕ se presenteze în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători atât în strană, cât şi cu copii la liturgie.

Alba-Iulia, 6 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Albei-Iulia în conţelegere cu comitetele parochiale.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 405/901 [125] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului se publică concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Bacifalu*, un post de învĕţător în clasa I. şi de cantor cu salariu de 600 cor., şi anume:

a) dela popor prin repartiţie 300 cor.;

b) dela biserică 200 cor.

c) venitele cantorale 100 cor., doi stângini de lemne şi cuartir natural, avênd sĕ conducă elevii Dumineca şi sĕrbătórea la biserică.

2 *Purcăreni*, un post de învĕţătoriu în clasa a II-a, care sĕ fie şi cantor lângă cel actual cu salariu de 600 cor. plătibil dela biserică, şi cuartir natural în edificiul şcólei cu douĕ odăi.

Venitele cantorale sunt specificate în protocolul comitetului parochial luat în 17 Iuniu a. c. Dumineca şi sĕrbătórea va cânta atât în strană cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu.

Braşov, în 20 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric
protopresb.

Din **Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu**, se póte procura

Din vremuri apuse,

de

Iudita Secula n. *Truţa.*

Broş. à 50 cr.

Nr. 78 Sibiiu, Sâmbătă 14/27 Iuliu 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

XII.

Dacă ne simțim neîndreptățiți prin actuala lege electorală, nu avem sĕ ne busumflăm și sĕ ne așezăm la o parte punênd mânile în sin, pentru-că acésta purtare a nóstră nu impune nimĕnui, și nici nu ne póte ajuta nimica.

Partidul guvernamental ar fi prost, dacă fără nici o silă ar schimba în defavorul sĕu legea electorală esistentă.

Nu e prost cine mănâncă șepte pite, ci e prost cine le dă, — vorba Românului — și din acest proverb, cu tóte că *„Tribuna Poporului“* e atât de amabilă, încât îmi denégă ori-ce judecată logică, cutez a trage conclusiunea, că: prost ar fi partidul liberal dacă nu ar mânca cele 7 pite pe cari i-le dă partidul *național român.*

A se busumfla și supĕra nu însemnéză a face politică și nu însemnéză a lupta. Daca voim sĕ ajungem la ameliorarea situațiunei în care ne aflăm astăzi, dacă voim sĕ forțăm schimbarea unor legi cari sunt fórte nefavorabile pentru noi, trebue sĕ creăm *prin acțiunea nóstră* astfel de imprejurări, a căror forță sĕ fie în stare a tulbura apele politicei regatului ungar.

Acésta este posibil pe două căi: pe cale legală și pe cale *ilegală.* Calea legală póte fi într'un stat constituțional numai și numai *lupta parlamentară,* calea nelegală ar fi *revoluțiunea*.

Pasivitatea parlamentară numai atunci ar puté fi privită de cale pe care am puté ajunge la realisarea aspirațiunilor nóstre naționale, dacă prin abstinență s'ar puté zădărnici ori-ce lucrare a parlamentului ungar, prin urmare s'ar puté împedeca votarea parlamentară a budgetului și a contingentului de recruți, fără de cari guvern ungar nu póte esista. Dacă am puté noi face acésta prin pasivitate parlamentară, atunci ași înțelege și eu rostul acestei tactice; dar' camera deputaților póte sĕ aducă hotărîri valabile îndată ce sunt presenți 100 din 411 deputați. Ași înțelege pasivitate și în casul acela, dacă alegĕtorii români din cercurile electorale curat românesci ar putea prin abstinență zădărnicí ori-ce alegere de deputat și astfel ar puté ajunge cel puțin la atâta, ca cercurile electorale românesci sĕ nu aibă representanți în parlament. Dar' constituția Ungariei spune, că dacă din ori-care cerc electoral, un singur alegĕtor candidéză o persónă óre-care de deputat și dacă la alegerea defiptă nu se presentă un contra candidat, atunci singurul candidat se declară de ales, chiar și în casul dacă la alegere nu s'a presentat nici un alegĕtor; ear' cercul electoral respectiv de jure trebue sĕ fie privit ca avênd representant în parlament.

Alegere de deputat se întêmplă deci în fie-care cerc electoral românesc, chiar și atunci, când alegĕtorii români s'ar abține dela alegeri, căci în fie-care cerc se află, nu numai *câțiva,* dar' *mulți* indivizi străini și *români,* cari îi fac guvernului plăcerea de a candida o persónă plăcută partidului guvernamental.

Dar' abstrăgênd dela cele espuse, ași înțelege pasivitatea politică — nu ca armă, ci ca espresiunea unei consecuențe démnă de o causă mai bună, — în casul când noi Românii ne-am abține dela eserciarea dreptului electoral atât *activ* cât și *pasiv.* Dar' ce vedem? Alegĕtorii români din tóte cercurile electorale merg la urnă cu dróia și votéză pentru candidatul guvernamental, zi: semit sau filosemit.

Ce privesce iarăși dreptul electoral pasiv, sau dreptul de a puté fi ales deputat, încă nu stăm mai bine; avem astăzi deputați români multișori, cari deși cu toții sunt membri ai partidului liberal (va sĕ zică, nu numai că au desconsiderat conclusele conferențelor naționale, dar' au mai comis și un alt pĕcat, au întrat în rîndurile dușmanilor nostri), cu tóte acestea se bucură de cea mai mare vază. Fața de aceste stări este, așa cred, la loc întrebarea, că ce sancțiune au conclusele conferenței naționale și ce are sĕ se întêmple cu acei români, cari desconsiderând conclusele conferențelor naționale alérgă la urnă pentru-ca sĕ-și dee votul pentru vre-un candidat strĕin sau român, și la ce tratament au sĕ fie supuși acei Români, cari desconsiderând dispozițiunile programului național candidéză pentru deputăție?

Zace în natura lucrului, că conclusele conferenței naționale nu pot sĕ aibă sancțiune legală, din simplul motiv, că conferența națională nu este corporațiune legislativă; dar' dacă am avé cât de cât o organisațiune de dai dómne, atunci acele concluse s'ar puté înzestra cu o sancțiune *socială* zdrobitóre pentru ori-care Român, care ar cuteza a comite pĕcate naționale.

Boycotul social și economic ar trebuí sĕ fie pedépsa acestor fel de ómeni.

Societatea română, opiniunea publică română, ar trebuí sĕ fie controlorul natural al conduitei naționale a fie-cărui Român, și acest for ar avé sĕ nimicéscă cu afurisenia sa ori-care ființă română, care cutéză sĕ pĕcătuéscă în contra programului național.

Nu vorbesc de alegĕtori, cari în urma lipsei totale de organisațiune sunt mânați la urnă ca oile la ocol; dar' vorbesc de ómeni cari s'au folosit de dreptul electoral pasiv punêndu-se în candidație pentru vre-un mandat de deputat dietal.

Ce se întêmplă cu acesti bărbați? Nu numai nimica, dar' ei se bucură în tot locul unde ajung, de primirea ceamai căldurósă și de o vază mai mult de cât alți bărbați, tot atât de inteligenți și capabili, cari însĕ țin morțiș la conclusele conferențelor naționale. Eu sunt d. e. cu desăvârșire convins, că dacă *Dr. Nicolae Șerban* de Voila s'ar opri astăzi cu trăsura lui cu 5 cai înaintea casei Dlui *Dr. Ioan Rațiu,* sau a ori și cărui alt fruntaș român, s'ar bucura de o primire cu mult mai căldurósă și mai distinsă, de cât aceea de care ași avé eu parte dacă mi-ași permite sĕ-i fac visită.

A fost un timp, — sunt numai câțiva ani de atunci, — când eu, deși eram bine cunoscut cu Dr. Șerban, în idealismul meu prost evitam ori-ce convenire cu el, pe simplul motiv, că el a *spart solidaritatea națională* și a desconsiderat conclusele conferenței naționale dela 1881. Astăzi firește că judec altfel; astăzi zic, că Șerban nu a comis și nu a putut comite nici un pĕcat, fiind-că nici-când nu a esistat nici pasivitate parlamentară nici solidaritate națională.

Dacă cu tóte acestea vin bărbați fruntași și pe basa unor concluse aduse într'un conventicol ținut în Clușiu, proclamă cu gravitate, că poporul român persistă și pe viitoriu pe lângă pasivitate (??), devine chestia curat ridicolă, și nu numai din motivul, că se îmbracă în haina adevĕrului o minciună politică din cele mai grosolane, ci și pentru aceea, fiind-că după cum voi arăta mai jos, *nu conventicole au sĕ decidă asupra sorții nóstre,* ci avem noi pentru acestea un alt for.

Dacă după cele espuse, de pasivitate nu póte fi vorba, ne mai stau deschise două căi: *activitatea parlamentară,* ori *revoluția.*

Cu toții bine știm, că de revoluție nici vorbă nu póte fi, din o miiă de cause, pe cari nu le voiu înșira aici, fiind-că nu voesc sĕ mi-se reproșeze din nou că-mi bat joc de *„gloria trecutului“.* Remâne deci, ca ultim mod de luptă, *numai activitatea parlamentară!*

Mai sus am accentuat, că după cum stau lucrurile astăzi, nu vom puté alege nici jumĕtate din deputații câți ni-ar compete după cercurile electorale în cari suntem în maioritate covêrșitóre. Acésta nu numai din causă, că censul electoral pentru Transilvania este fórte înalt, dar' mai cu sémă din causă, că în urma lipsei totale de organisațiune, de care sufere partidul național, listele electorale, întru cât ne privesc pe noi, *sunt negligiate cu desĕvêrșire.*

In ultimii 20 ani poporul nostru a înaintat în privința economică în mĕsură considerabilă. Avem astăzi mii și mii de bărbați, cari plătesc darea de stat recerută pentru eserciarea dreptului electoral activ, și cari cu tóte acestea nu sunt consemnați în listele electorale, ear' cine nu este întrodus în listele electorale nu póte avé drept de vot nici atunci dacă ar plătí dare anuală un milion de florini.

E fórte trist că stă lucrul astfel, dar' trebue sĕ ne călcăm pe inimă și sĕ recunóscem, că la tóte acestea noi suntem de vină, resp. bărbații aceia, în cari noi ni-am pus tótă încrederea. Ințeleg fórte bine, că după încordarea colosală a puterilor intelectuale, morale și materiale, pe cari ni-le-a causat ultimul memorand cu tóte urmările sale funeste, a trebuit sĕ urmeze reacțiunea, a trebuit sĕ urmeze o obosélă generală și un dor de odihnă. Ințelegeam deci, dacă în timp de un an ori doi, ori trei, după agrațiarea celor judecați în procesul memorandului, nu se făcea nimica; dar' ca timp de *șépte* ani sĕ nu se facă absolut nimica, asta nu o pot înțelege, căci aici nu mai este dor de odihnă, motivat prin legile psychologice și fisiologice, ci este curată *lene* și *indolență.*

Dacă cercurile nóstre normative timp de șépte ani nu făceau nimica alta, decât controlau listele electorale, veghiau sĕ nu fie lăsat afară din ele nici un alegĕtoriu român, și astfel *țineau în evidență alegĕtorii români:* făceau totuși *ceva,* și aveau titlu de drept la recunoscința nóstră. Dar' așa?? La ce sĕ mai vorbim însĕ de aceea ce nu a fost și *putea sĕ fie?* . . .

Sibiiu, 26 Iuliu n.

Fără spese. Printre aderenții partidului independist s'a pus la cale o mișcare în direcția, ca la alegerile dietale ce tot mai mult se aproprie, sĕ nu priméscă nimeni bani, sub nici un titlu, prin urmare nici *spese de cărăușie* sĕ nu se plătéscă nimĕnui, ca astfel alegerile independistilor sĕ se facă fără spese.

Candidatura lui Bánffy. Alegĕtorii din Buda-veche au intențiunea sĕ ofere fostului ministru-president *Bánffy* candidatura de deputat la alegerile generale dietale, și se zice că baronul Bánffy ar fi gata sĕ priméscă candidatura, în care cas va trebuí apoi sĕ se retragă din postul ce-l are acum ca mareșal suprem de curte. Póte-că tocmai acésta se intenționéză: curățirea curții regale de un — Bánffy.

Primariul Fiumei, *Dr. Mayländer* și-a esprimat dorința de a se retrage din postul la care 'l-a ridicat încrederea concetățenilor sei, ceea-ce nu e spre plăcerea compatrioților nostri, fiind-că le este mare temerea, că urmașul lui Mayländer nu va avé popularitatea, tactul și prudența pe care o are acesta, întru aplanarea divergențelor ce tot mai esistă întrĕ guvernul magiar și orașul Fiume. Oare nu cumva tocmai împrejurarea acésta face necesară retragerea lui Mayländer din postul de primar al Fiumei?

Primul desgustat. Deputatul cercului Becicherecul-mic, în comitatul Timiș, dl *Bessenyei,* și-a depus mandatul și a eșit din partidul guvernamental, din motivul, că i-s'au pus doi contracandidați din acelaș partid, pentru cari cercurile normative comitatense par a avé mai mare afecțiune decât pentru deputatul din trecut; și lucrul acesta fostul deputat nu 'l ține compatibil cu *sinceritatea!* Adecă, sunt acri strugurii.

Sîrbii liberali au ținut conferență în 21 Iulie la Neoplanta, în care au decis convocarea unei *adunări mari naționale,* pe la finea lui Septembre, în care se va lua hotărîre cu privire la atitudinea ce o vor observa Sîrbii la alegerile dietale viitóre. Sîrbii *radicali* încă au convocat în acelaș scop o întrunire publică la *Becicherecul-mare.* Așa ne spun ziarele magiare.

Convenția militară cu România. Referitor la știrea, că generalul *Beck,* șeful statului major din armata austro-ungară, ar fi legat în numele Monarchului nostru convenție militară cu România, în sensul comunicat în numĕrul trecut al fóei nóstre, se asigură din parte cu totul competentă, că legarea unei asemenea convenții nu a fost necesară, fiind-că ea esistă dela anul 1890, când a fost încheiată la Ischl, întrĕ Monarchul nostru și Regele Carol al României.

Convocarea parlamentului. Douĕzeci de deputați opoziționali au subscris petițiunea ce va fi adresată presidentului camerei magiare, în chestia *imediatei convocări a parlamentului,* pentru a se pronunța asupra gravei acuse, ridicată în contra fostului primministru *Bánffy,* care, pentru-ca sĕ se pótă susțíné la putere, era gata sĕ suspendeze constituția țerii. Se crede că dieta va cere sĕ i-se comunice textul procesului verbal, luat atunci în consiliul de ministri, pentru a se convinge, întru-cât sunt vinovați ca complici ministrii Lukács, Fejérvary, Darányi, Wlassics și Cseh, cari făceau parte și din cabinetul lui Bánffy.

O somaţie întârziată.

Ziariul naţional „*Drapelul*“ din Lugoj, ocupându-se în numĕrul din urmă cu acei rĕtăciţi din sînul neamului nostru, cari dornici de mărire şi de înălţare fiind, umblă după deputăţie şi 'şi pun candidatura în cercuri românesci pe „*barba proprie*“ şi cu programe *străine de programul nostru naţional*, — ne someză pe noi, *propagatorii ideilor activiste*, sĕ ne precisăm bine posiţiunea faţă de aceste „*simptome triste*“, pentru-că datori suntem şi noi sĕ condamnăm astfel de „*apariţiuni triste şi nesănătóse din sinul nostru*“.

— „Este timpul suprem, — încheie „*Drapelul*“, — ca acei teoreticiani ai nostri, cari în numele „*moralei*“ recomandă partidului nostru naţional intrarea în activitate parlamentară, sĕ dee încă de cu vreme pe faţă că nu au nimic comun cu aceste simptóme bolnăviciόse, ca sĕ nu mai asistăm la tristul fenomen cum sub egida activităţii este sedus poporul nostru sĕ participe la mişcări electorale diametral opuse cu interesele poporului român din ţĕrile corónei S-tului Ştefan.“

Suntem perfect de acord cu confraţii dela „*Drapelul*“. Şi întru cât somaţia lor ne este adresată şi nouă, sau póte chiar *numai nouă*, celor dela ziariul acesta, n'avem sĕ le rĕspundem decât numai atâta, că prietenésca lor somaţiune ni-a venit cu o întârziere de *douĕ sĕptămâni* şi mai bine.

Posiţia ziariului nostru, faţă de candidările reslete despre cari vorbesce „*Drapelul*“, a fost precisată, — tocmai în sensul dorit de confraţii nostri lugojeni, — în prim-articolul din numĕrul 70 al fóei nóstre (apărut în 9 Iulie n.), în care ziceam următórele:

— „Ori-cât de mari aderenţi şi propagatori ai politicei de activitate sĕ fim, precum de fapt suntem: mărturisim, că nu ne putem însufleţi pentru *astfel* de candidaţi luaţi din sînul neamului nostru, din motivul, că nu suntem pentru politica de activitate făcută pe propria socotélă şi cu programe abătătóre dela programul nostru naţional, ba chiar contrare aceluia, ci suntem pentru o activitate parlamentară *decretată din partea partidului*, cu observarea strictă a *organisării nóstre politice* şi pentru întrarea în luptele electorale cu *candidaţi nominaţi din partea partidului*, pentru cari partidul sĕ iee respunderea, fiind-că prin ei *partidul ar fi representat în parlament*.

Ori-ce altă candidare şi ori-ce altă luptă electorală, dată din partea Românilor, cu tóte că dorim din inimă sĕ avem cât de mulţi deputaţi români în parlamentul ţerii, credem că nu póte avé aplacidarea obştei românesci, pentru-că *nu corĕspunde intereselor partidului naţional român*, cari sunt interesele poporului român din patria acésta.“

Dacă deci somaţia ne sună şi nouă, „*Drapelul*“ şi-a greşit adresa.

Dar' aşa o păţesce omul, când face gazetă fără sĕ cetéscă gazete, şi când citéză din biblie, fără se cunóscă biblia.

Fondul de pensiune.

Instrucţiune

pentru fondul de pensiuni al archidiecesei gr.-ort. române din Transilvania.

(Urmare.)

§. 6.

Dacă vre-un membru al fondului de pensiuni întră în vre-o funcţiune care nu este împreunată cu beneficiul de pensiune, consistoriul la cererea lui îi póte reserva dreptul la fondul de pensiuni conform posiţiunei ce a avut'o, la din contră se aplică faţă cu dînsul disposiţiunea §-lui 25 din statut.

§. 7.

Solvirea tacselor.

a) Din partea membrilor.

Fie-care membru al fondului de pensiuni e datoriu a solvi o rată din tacsa fundamentală şi tacsa anuală la întrarea în oficiu, ear' presbiterii şi diaconii cu ocasiunea chirotonirei, în sensul §-ului 5 din statut.

§. 8.

Dacă vre-un membru al fondului de pensiuni înaintéză în un oficiu mai bine salarisat, i-se statoresc tacsele în sensul statutului, şi i-se estradă libel nou, avênd de a solvi deodată la întrarea în oficiul cel nou, atât diferinţa tacsei fundamentale, cât şi a tacselor anuale pentru trecut.

§. 9.

Dacă vre-un membru al fondului de pensiuni devine într'un oficiu cu dotaţiune mai mică, i-se statoresc tacsele de nou, conform posiţiunei ce o ocupă, şi i-se estradă libel nou, ear' diferinţa dela tacsa fundamentală şi anuală i-se restitue fără interese.

§. 10.

Statorirea tacselor membrilor fondului de pensiuni se comunică autorităţii sub a cărei imediată iurisdicţiune stă respectivul, şi oficiului de cassă, de unde respectivul beneficiat îşi primesce salariul, respective dotaţiunea.

§. 11.

Solvirile la fondul de pensiuni dela funcţionarii cu salarii ficse se detrag conform disposiţiunilor §§-lor 5 şi 7 din statut, de oficiul de cassă, care efectuesce solvirea, şi contându-se în regulă, se cuitéză în libelul de solvire, şi apoi se administréză imediat la consistoriu.

Oficiile de cassă sunt responsabile pentru esacta efectuire a acestei disposiţiuni.

§. 12.

Protopresbiterii, preoţii şi profesorii efectuesc solvirile direct la cassa archidiecesană.

b) Din partea comunelor bisericesci.

§. 13.

Fie-care comună bisericéscă contribue la fondul de pensiuni tacsa anuală, normată în sensul §-lui 8 din statut.

§. 14.

Dacă vre-o parochie are una ori mai multe filii, la solvirea tacsei contribue şi acelea în proporţiunea numĕrului sufletelor.

§. 15.

Dacă într'o comună bisericéscă se sistemiséză o parochie nóuă ori se reduce, dacă vre-o materă devine filie ori filia devine materă, sau dacă se sistemiséză vre-un post de capelan, acésta se notifică consistoriului în şedinţă plenară.

§. 16.

Statorirea tacselor pentru comunele bisericesci o face consistoriul, ca senat epitropesc, şi estradă fie-cărei comune bisericesci câte un libel de solvire după formulariul D.

§. 17.

Comunele bisericesci solvesc tacsele anuale la oficiul protopresbiteral concernent, care e datoriu sĕ le înainteze la consistoriu în primul pătrar al fie-cărui an.

§. 18.

Discul.

Resultatul discului purtat pentru fondul de pensiuni se întroduce în jurnalul de cassă în percepţiuni şi erogaţiuni, ear' oficiul parochial cu raport în scris îl transpune la oficiul protopresbiteral cel mult în 10 ḑile după Dumineca Floriilor, respective după a dóua ḑi de Rusalii, înaintéză sumele colectate la consistoriu pe lângă un conspect după formulariul E.

§. 19.

Intercalariile din parochiile vacante.

Devenind vre-o parochie vacantă, senatul bisericesc comunică senatului epitropesc următórele date:

a) ḑiua, luna şi anul devenirei în vacanţă;

b) dacă după repausatul paroch au rĕmas vĕduvă sau orfani;

c) dotaţiunea parochiei;

d) numele şi locuinţa administratorului parochial.

(Va urma).

„Asociaţiunea.“

Convocare.

Onoraţii membri ai despărţĕmêntului precum şi toţi sprijinitorii Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român sunt prin acésta invitaţi a participa la I-a adunare generală anuală a acestui despărţĕmênt, cese va ţiné Duminecă în 11 August a. c. st. n. la *Mercurea*, după următórea

Programă:

1. la 9 óre serviciu divin în biserica din localitate;

2. la 11 óre deschiderea adunării prin directorul despărţĕmêntului;

3. raportul comitetului şi proiectul de budget pe anul viitor;

4. esmiterea unei comisiuni pentru câştigarea de membri noi şi încassarea de taxe;

5. eventuale disertaţiuni;

6. raportul comisiunei de sub punct 4;

7. delegarea a 2 representanţi ai despărţĕmêntului la adunarea generală a Asociaţiunei;

8. Eventuale propuneri în favorul Asociaţiunei;

9. esmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal al adunărei.

Din şedinţa comitetului despărţĕmêntului, ţinută în Mercurea la 20 Iulie a. c.

Dimitrie Munthiu — *I. Droc*
notar. — director.

Convocare.

Adunarea cercuală a despărţĕmêntului „*Oşorheiu*“ al Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ este convocată pe Dumineca în 22 Iuliu (4 August) a. c. după amiazi la 3 óre în comuna *Sân-Craiu*.

Pe lângă programa oficială se vor ţiné discursuri de interes public şi va urma *o petrecere de vară cu dans.*

Se învită la adunare toţi iubitorii de înaintare ai poporului român.

M.-Oşorheiu, din şedinţa comit. despărţĕmêntului ţinută la 12 Iuliu 1901.

N. Maneguţiu
dir. desp.

Revistă esternă

Re'ntórcerea lui Krüger. O telegramă din *Roma* vestesce, că prin Octobre presidentul Krüger va sosi acolo, de unde va merge apoi la Neapol spre a se îmbarca pentru a se re'ntórce acasă în patria sa.

*

Misiunea lui Mihailovici la Constantinopol. Marţi séra a plecat din Constantinopol mare-ducele rusesc Alexandru Mihailovici. Referitor la acéstă visită se svonesce că mare-ducele a avut misiune *sĕ convingă pe sultanul despre necesitatea de a recunósce independenţa Bulgariei* şi sĕ'l înduplece a se învoi la *anectarea Cretei la Grecia.*

*

Armata engleză în Africa, conform raportului presentat dietei, în luna Iunie consta din 95.410 albi şi 23.489 indigeni. Şi acésta enormă armată mâncă bătaie de la o mână de Buri! Din causa acestor multe trupe ocupate în Transvaal, conform declaraţiei ministrului de rĕsboiu Brodrick făcută în şedinţa de Marţi a dietei engleze, nici nu se vor face la tómnă manevre mari în Anglia.

*

Rĕsboiul Burilor. Kitchener raportéză din Pretoria, că Burii de sub comanda lui Schepper au despoiat şi aprins un tren care aducea din Capstadt muniţie şi provisiune.

In acelaşi timp generalul French raportéză, că între munţii dela Cradock colonelul Crabbe a avut luptă grea cu Burii; caii Englezilor au fugit, ear' soldaţii după luptă de o zi întrégă au fost siliţi sĕ se retragă spre Mortimer. Conform rapórtelor, perderea Englezilor nu e mare.

„Times“ are telegramă din Krügersdorp ddto 22 Iulie, conform căreia colonelul Allenby

---

FOIŞORA

Din dreptul canonic estern.

de Dr. **Petru Şpan.**

(Urmare).

Mânecând din acest punct de vedere, este fórte justificată cererea ómenilor de bine de a pretinde, ca fie-care biserică sĕ nu se îndepărteze dela misia ei apostolică, ci cu tărie şi încredere în atotputernicul *D-zeu*, creatorul şi susţinĕtorul ei, sĕ o *întăréscă*, sĕ o *fortifice* şi sĕ-i *dee* mijlócele necesare, pentru a puté sĕ-şi indeplinéscă cu conscienţiositate înalta ei chemare.

Biserica *nóstră* din *Ardeal* după cunoscinţele istorice, că ne-au rĕmas slavă Dlui, nu póte fi învinuită, că *ar fi căutat* sĕ adreseze cuvinte *de ocară* altei biserici creştine, cu atât mai puţin póte fi *învinuită* că de fapt ar fi şi încercat sĕ apese pe altele; durere însĕ, acest spirit creştinesc plantat în inima ei, n'a fost observat de celelalte biserici surori din patrie. Asupritu-ne-au *Calvinii*, batjocoritune-au *rom.-catolicii*, ba chiar şi fraţii *greco-catolici.*

Purceḑênd din aceste puncte de vedere e prea natural, că noi pretindem, ca biserica pe basa iubirii reciproce sĕ se *ajute împrumutat*, sĕ şi erte greşelile una alteia, căci eventualele greşeli nu sunt ale bisericei ca instituţiune, ci sunt ale persónelor, cari se ţin de acele biserici. Aşadară a învinui o instituţiune din causa greşelilor unor persóne, însemnéză a confunda subiectul cu obiectul, ceea ce la nici un cas nu e consult şi nici nu-i bine.

In acest sens *pretindem*, ca fiecare biserică sĕ-şi *considere* ori-ce altă biserică creştină *sieşi de biserică surоră* şi precum după morala creştină surorile cu iubire trebue sĕ se tracteze şi sĕ se ferésca de a veni în cértă, astfel şi bisericele creştine cu asemenea iubire şi încredere sĕ se tracteze unele pe altele, căci nu-i lucru mai uricios, decât a trăi fraţii în vrajbe şi discordie, când scim că scris este: „Iată cât de plăcut şi de frumos este a vieţui fraţii împreună“.

Din dreptul canonic intern.

1. Legislaţia bisericéscă.

Ca ori-ce instituţiune, biserica nu putea fi nici ea fără a-şi avé *legile ei* determinătóre pentru *conduita elementelor* din cari se compune organismul bisericesc.

Cercetând *sf. Scriptură* şi scrierile *sf. Părinţi*, înainte de tóte ne oprim chiar la învĕţăturile lui Iisus Christos.

Poveţele şi normele de viéţă ce ni-le-a dat *Iisus Christos* prin *cuvêntul* şi *fapta sa*, au fost, sunt şi vor fi totatâtea *norme*, *regule* şi legi, — *decisive* pentru noi, cari ţinem sĕ fim membri ai bisericei creştine.

Óre nu sunt lege cuvintele lui Iisus cătră apostolii sei: „*Mergênd învĕţaţi tóte neamurile, etc.?*

Tot astfel nu e óre lege, când Iisus zice: „*De-ţi greşesce ţie fratele tĕu, mustră'l întrĕ tine şi întrĕ el, şi de nu va urma cuvintelor tale*, chiamă *mărturii, căci în gura celor 2 martori este tot adevĕrul;* şi de *nu va asculta nici de voi, dă'l soborului*, ear' de nu *va asculta nici de biserică, sĕ-ţi fie ţie ca un păgân şi vameş*“?

Şi apoi cuvintele dela taina *Eucharistiei*, care le-a rostit la cina cea de taină: „*Luaţi mâncaţi*“ etc.

Ear' ca directivă a bisericei pentru viitor ni-a lăsat sensul cuvintelor: „*Unde sunt 2 sau trei adunaţi în numele Dlui, acolo sunt şi eu în mijlocul lor*“; ceeace indică punerea bisericei pe *basele* largi *ale constituţionalismului.*

In sensul acestor espresiuni, precum şi basaţi pe procedura *Apostolilor* la instituirea *Diaconilor*, ţinem sus şi tare, urmând geniului lui *Şaguna*, că biserica adevĕrat creştină *nu póte* sĕ aibă altă organisaţie, decât cea constituţională.

Combatem deci *absolutismul* şi *pseudo-constituţionalismul* şi cerem, ca în biserică sĕ se lasă *tuturor organelor* cea mai mare *libertate*, ca astfel fie-care element în parte sĕ se pótă desvolta pe deplin, ear' *tóte* laolaltă sĕ contribue la *renascerea*, *întinerirea* şi *învigoroşarea* bisericei creştine.

Ne *închinăm geniului* marelui *Şaguna*, care şi *în punctul* acesta *a ştiut sĕ nimeréscă cea mai bună cale*, pe care păşind noi, urmaşii lui, putem fi siguri de triumful bisericei nóstre culturale şi politice.

Când o zicem acésta, avem acea firmă convingere, că *politica română*, dacă s'ar fi pus pe basele indicate de el, astăzi ar fi putut sĕ ne dee resultate deşi nu splendide, dar' totuşi îmbucurătóre, şi credem că şi în viitor resolvarea marei chestiuni române din Transilvania şi Ungaria va atârna în mare parte dela urmarea impulsului cultural dat de Şaguna.

In istoria bisericéscă aflăm că biserica raportéză că preste 1000 de Buri au trecut zilele acestea pe la Kroenbaast (lângă Krügersdorf). De altcum se confirmă și din spusele Burilor capitulați, că *toți comandanții buri se pregătesc sě deie o nouă năvală spre sud.*

NOUTĂȚI

Serbare militară. O frumósă sěrbare militară a decurs în 23 Iulie la *Viena.* — Regimentul 43 de infanterie a serbat amintirea bătăliei de la *Custoza*, în care Românii au luptat cu atâta bărbăție și bravură încât au precumpenit și contribuit mult la strălucita învingere a Austriaciler asupra Italienilor la anul 1866.

Sěrbătórea a avut dimensiuni mari și a fost démnă de acest regiment. — Ziarele Vieneze „*Reichswehr*“ „*Deutsches-Volksblatt*“ și „*Fremdenblatt*“ aduc rapórte lungi și laudă ceremoniile religióse și dinasticismul Românilor.

Serbarea s'a început cu liturgia campestră, celebrată de vrednicul preot militar *Pavel Boldea.*

Rěspunsurile rituale în decursul liturgiei au fost cântate pe note fórte frumos de 30 coriști sub conducerea suboficerului *Magariu* din Bîrliște, ear' dintre soliști s'a distins întrě alții suboficerul *Ionescu* din Jupalnic.

Atât la serviciul divin cât și la petrecerile naționale, începute cu „*Călușeriul*“ și „*Bătuta*“ jucate admirabil de feciori în mândrul costum bănățenesc din ținutul Bocșa, și în decursul frumóselor cântări naționale se putea ceti pe fața feciorilor mândria națională, care a și fost resplătită cu aplause furtunóse de publicul vienez și de un numěr mare al membrilor coloniei române.

*

Spre știrea celor interesați. Deóre-ce anul școlar în seminariul archidiecesan se începe după calendariul Gregorian, cererile pentru primire în seminariu la tot casul au sě între aici până în 1 August a. c. v., căci cele trimise mai târziu nu se vor puté lua în considerare.

*

Examen de cualificațiune. Teol. abs. Ioan *Holerga* din Măgărei a făcut examenul de cualificațiune preoțesc eri în 12/25 și a abținut calcul general bine.

*

† Vasilie Maxim. Cu inima frântă de durere aducem la cunoscința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că iubitul nostru fiu respective frate și unchiu *Vasilie Maxim*, technic cursul al II-lea, și-a dat nobilul suflet în mânile creatorului Joi, în 12/25 Iuliu la 5 óre d. a. în flórea vieții de 22 ani. Rěmășițele pământești ale scumpului defunct se vor depune spre vecinica odihnă Sâmbătă, în 14/27 Iulie la 10 óre a. m. în cimiteriul bisericei române gr. or. din Avrig. — Fie-i țěrîna ușóră! *Avrig*, în 12/25 Iulie 1901. Ioan Maxim, tată. Ioana Maxim, mamă. Ioan Maxim, jun. George Maxim, Maria Maxim, frați și Vasile Maxim unchiu.

*

Archiducele Carol -- în Ardeal. Micul archiduce *Carol Iosif Francisc*, fiul archiducelui *Otto* și — după tóte prevederile — fiitoriu împěrat și rege al nostru, a sosit Luni la Alba-Iulia, însoțit de șambelanul seu de curte. La gara din Teiuș era așteptat de episcopul rom. catolic din Alba-Iulia. De acolo va face escursiuni prin munții auriferi și la cetatea Hunedóra. Micul Alteță călětoresce incognito, face călětorie de studii, și astfel primiri oficiale și sěrbătoriri nu i-se fac. De aci provine, că nici în Sibiiu nu i-s'a făcut nici o primire oficială.

---

veche a considerat *sinódele*, ca singurele, cari au avut dreptul și datorința de a da și crea legi.

Avem sinóde ecumenice și locale, accentuăm însě, că dintrě canónele aduse în acele sinóde numai pe acele le luăm, cari corespund spiritului timpului nostru, pe celelalte le declarăm de *obsolete*, adecă eșite din us.

Incât privesce viéța nóstră bisericéscă, dela *Șaguna* încóce, competința de a da legi este reservată sinódelor începênd de sus în jos și de jos în sus și anume: *sinódelor parochiale, protopresbiterale, eparchiale* și sinódelor *provinciale* sau *congresului național-bisericesc.*

(Va urma).

Vorbe înțelepte.

Când te întâlnesci cu cel ce i-ai făcut bine, nu-i aduce aminte de sprijinul ce i-ai dat; dar' când te întâlnesci cu binefăcětorul těu, adu-ți aminte de fapta lui.

*

Nu te plânge de vremea în care trăesci. Dacă o găsesci rea, tu nu ești aci s'o faci mai bună?

Fiica moștenitoriului. Se telegreféză din Conopist (Boemia) că soția moștenitoriului *Francisc Ferdinand* a născut alaltăeri o fetiță. Mama și nounăscuta se află bine. Archiducesa Maria Terezia, mama vitregă a moștenitoriului, se află în Conopist la nora sa.

*

Osândit fără vină. Inainte de asta cu 4 ani Anton Bonyák din Dobro fusese aflat mort în pădure. Cu comiterea omorului fusese bănuit Ioan Kosàk, pe motivul că de mai mult timp trăia în grea dușmănie cu Bonyák. Acéstă bănuială mai fiind întărită și prin împrejurarea că pe timpul comiterii omorului Kosák umblase prin pădure, la vênat de contrabandă, ș'apoi glonțul aflat în trupul victimei semănênd cu glónțele folosite de Kosák — a fost osândit la *opt ani de temniță* și și acum se află închis la Ilava. La începutul sěptěmânei trecute însě Ioan Laczó, care după mórtea lui Bonyák luase în căsětorie pe věduva acestuia, fiind dus la primărie și luat la rěspundere pentru un furt, a implicat în causă și pe soția sa. Gendarmii au mers deci acasă la dînsa și i-au zis următórele: Acum știm deja totul, chiar și cele de demult. La auzul acestora femeia s'a spăriat cumplit și a declarat că Laczó a implicat'o în afacere fără sě fie vinovată, fiind-că ea când s'a măritat după el *nu știa că el a împușcat pe soțul ei de mai nainte.* La acésta destăinuire neașteptată Laczó a fost luat de scurt și după ce femeia i-a spus în față că el e ucigașul, a mărturisit. Imediat s'a trimis tribunalului raport telegrafic, ear' acum se aștéptă sě ese la fața locului comisiune de investigare.

*

Telefon întrě Budapesta și Praga. Ministrul de comerciu al Ungariei, în conțelegere cu colegul sěu austriac a conces, ca de la 1 August 1901 sě se inactiveze legătură telefonică directă întrě Budapesta și Praga. Instrucția de întrebuințare a telefonului e aceeași ca la linia Budapesta — Viena. Taxa e 4 coróne de fie-cari trei minute; pentru întrebuințare urgentă e 12 coróne.

*

Posturi de concepisti financiali în Bosnia. In secția financială a guvernului bosniac sunt a se îndeplini în curênd mai multe posturi de *concepisti-adjuncți*, (în rangul de plată X.) și *practicanți de concepisti* (în rangul de plată XI). Concepistii-adjuncți vor avé *2200 coróne* salariu și 640, eventual *800 coróne* adaus, ear' practicanții vor avé 1600 coróne.

Cei cari voesc sě competeze la vre-unul din aceste posturi, sě-și înainteze petițiunile la guvernul regnicolar al Bosniei și Herțegovinei în *Serajevo*, adjustate cu: carte de botez, testimoniu de maturitate, absolutoriu de la facultatea juridică, atestat că au făcut esamenele (rigorósele) de stat, atestat medical. In petiție trebue sě se arete cunoștinta de limbi a petentului.

Concurenții aflători deja în serviciu de stat au sě-și înainteze petițiunile pe calea autorității lor superióre. Petițiunile înaintate direct guvernului din Serajevo trebue provězute cu timbru de 80 fileri (bosniac), ear' cele înaintate prin autoritățile ungare ori austriace, cad sub competința de timbru conform normelor în vigóre în statul respectiv. Aclusele de proveniență ungară ori austriacă, timbrate conform normelor din statul provenienței lor, nu mai trebuesc provězute cu timbre bosniace nici în casul că sunt alăturate la petițiuni adresate direct guvernului din Serajevo. In lipsa timbrelor bosniace se va aclude la petiție prețul lor.

*

Dr. Maximilian Popovici, chimist, inspector la regie (Belvedere) în București, cu considerare la scopul nobil ce „*Reuniunea sodalilor români din Sibiiu*“ îl urmăresce prin întemeiarea *fondului de 20 bani*, menit pentru acuirarea unei case cu hală de vênzare pe séma meseriașiior români din Sibiiu, a administrat la numitul fond *suma de 100 lei* (*95 cor. 20 bani*), încassată într'un cerc de amici binevoitori și spriginitori ai causei meseriașilor nostri. Fapta nobilă a distinsului nostru compatriot *Dr. Max. Popovici* se laudă prin sine însași.

*

† Metropolitul Clement. Alaltăeri a rěposat în Sofia metropolitul *Clement*, presidentul sfântului sinod al Bulgariei. Rusofil, metropolitul făcea oposiție mare politicei lui *Stambulov*, care într'un rînd îl arestase chiar. După asasinarea lui Stambulov a avut mare influință asupra politicei bulgare; el a fost conducětoriul deputației de milogire la Petersburg spre a cere ertare pentru politica anti ruséscă urmată de Stambulov. Pe atunci rapórtele ziarelor spuneau, că metropolitul s'a pus în genunchi înaintea țarului și plângênd îi cerea ertare pe séma Bulgariei. In literatura bulgara metropolitul Clement are loc de frunte; a scris chiar și drame.

*

Hymen. *Dumitru A. Mosora* și *Maria Turděșan* anunță celebrarea cununiei lor pe Duminecă în 15/28 Iuliu 1901, la 4 óre p. m. în biserica mare din Sěliște.

— *Parteniu Mateiu*, din Mușin, teolog abs., și domnișóra *Silvia Vintilă* din Coroiu Sânmartin, se vor cununa în 4 August n. în biserica gr.-or. din C.-Sânmartin.

*

Pensiunile honveḑilor din 48. Ministrul-president *Széll*, mânecând din faptul că și acum, după 53 de ani numěrul „honveḑilor“ cari trag dela stat pensiuni și ajutóre trece peste 9500 și că pe lângă cele 800.000 de coróne credit anual votat în scopul pensionării și susținerii „honveḑilor“ încă tot mai sustă necesitatea de a trece cu 230.000 coróne peste suma budgetară, — a dat un ordin dto 11 Iuliu a. c., prin care norméză modalitățile legitimării foștilor honveḑi, (până acum toți nevoieșii se dădéu de foști honveḑi, ca sě fie susținuți din vistieria statutulu) și fixéză totodată și suma pensiunei fiecărui rang în următórele: generalii 4000 coróne, colonelii 960, subcolonelii 816, majorii 720, căpitanii 624, locotenenții 552, sublocotenenții 504, sergenții 144, caporalii 96, gregarii 72 coróne pe an. Oficerii cari înainte de 48 au servit ca oficeri în armată ces. regéscă mai capětă un adaus anual de 1200 coróne, ear' cei distinși cu decorația din 48 ori meritați din alte considerante capětă pensie duplă.

Věduvele oficerilor capětă jumětate din pensia ce ar compete bărbaților lor, ear' ale suboficerilor și gregarilor pensia întrégă. Suboficerii și gregarii orbi capětă peste pensie un adaus anual de 36 coróne. Pe lângă acestea, în cas de mórte, věduva rěposatului ori persóna care a îngrijit de înmormântarea lui capětă sub titlul speselor de înmormêntare: pentru oficer de stat major 80 coróne, pentru oficer 50, pentru suboficer și gregariu 30 coróne.

*

Petrecere în Mesentea. Din prilejul sfințirii școlei celei noue gr. or. rom. din *Mesentea* (Mindszent, p. u. Teiuș), se arangează în Mesentea în favorul școlei, o *petrecere cu dans*, la 22 Iulie v. (4 August st. n.). Inceputul la órele $2^1/_2$ d. a. Prețul de întrare: de persónă 1 cor., de familie 2 cor. Ofertele marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Știri měrunte. Banca austro-ungară înființéză o nouă filială, în *Panciova.* Noua filială 'și va începe gestiunea la tómnă. — Avram Tomciu din Valeapai (Caraș-Severin), trăind rěu în familie, s'a sinucis cu dinamit. A luat în gură o cartușă și i-a aprins apoi fitilul; în clipa următóre capul i-a sburat tot țanduri. — Linia ferată *Sibiiu — Turnulroșu* se va deschide la *1 August.* — Ministrul de interne a oprit ziarelor ruthene „Djilo“ și „Galicianiu“ din Lemberg întrarea pe teritoriu ungar.— In portul Gaeddvigen (Svedia) pe corabia americană „Louise Adelaine“ s'a întêmplat Marți diminéța o mare esplosie; bordul corabiei a sburat în aer, patru amploiați de vamă și șése matrozi au fost uciși de esplosie. Corabia a ars. — Mamele poloneze din provincia anectață la Prusia își învață copiii sě nu rěspundă nimic în școlă când li-se pun întrebările nemțesce. — Ajutantul Sultanului, beiul Nauri, trimis la Tibra în misiune politică, a fost asasinat zilele trecute. Se crede că beiul a căzut jertfă rěsbunării Arnăuților pentru arestarea șefului lor în luna trecută. — Profesorul din Bêrlad *Ioan Popescu*, originar din Transilvania, a rěposat acolo alaltăeri.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de *învěțătóre suplentă pentru lucrul de mână* la școla civilă de fete a Asociațiunii se publică concurs.

Doritórele de a ocupa acest post au sě presenteze următórele documente:

a) atestat de botez;

b) document despre cualificațiunea cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de învěțătóre la școlele civile;

c) o arătare despre studiile pregătitóre și despre ocupațiunea de până acum;

d) un atestat despre cunoscința în teorie și în praxă a lucrului de mână;

e) sě dovedéscă, că vorbesc bine românesce și unguresce, eventual și nemțesce.

Vor fi preferite acele concurente, cari — pe lângă cualificația din lucrul de mână — mai au cualificație și din órecare categorie de studii, în deosebi din grupul limbilor.

Invěțătórea suplentă primesce o remunerație anuală de 600 cor., solvită în rate lunare anticipative, și întrégă întreținerea în internat.

Invěțătórea angajată va avé sě dee directórei mână de ajutoriu la agendele internatului.

Postul este a se ocupa cu 1 Septembre st. n. a. c.

Terminul de concurs expiră la 20 August st. n. a. c.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii pentru lit. și cult. pop. rom. ținută în Sibiiu la 11 Iulie 1901.

Șuluțu — *Dr. Beu*
secr. II.

FELIURIMI

Impěrătésa Elisabeta — culegětor tipograf. „Münchener Allgemeine Zeitung“, spune în unul din numerii trecuți, că rěposata împěrătésă și regină Elisabeta era nu numai scriitóre bună și poetă, ci se pricepea și la culegětoria de litere. Un volum de poesii ale sale, publicat chiar numai pentru membrii familiei, a fost cules de ea însași. Esemplarele din acest volum sunt considerate ca mari rarități și amatorii dau sume enorme pe câte un esemplariu de acesta.

*

Censor postelnic. In biblioteca teatrului „Theater an der Wien“ din Viena se păstréză manuscriptul unei piese teatrale jucată prin anii patruzeci, în care eroul piesei avea sě zică într'un loc colegului seu care avea rol de chelner:

— Adă-mi un beafsteak!

Censorul a indus pe margo nota următóre: „La cas când piesa se va juca în zi de Vineri ori în altă zi de post, eroul are sě zică următórele;

— Adă-mi o porțiune de pesce!“

Cărți și reviste.

Anuarul școlei comerciale superióre gr.-or. române din *Brașov* pe anul școlar 1900—1901 (XXXII an al esistinței școlelor), publicat de directorul *Arseniu Vlaicu.* (Brașov, tipariul tipografiei Ciurcu et. Comp.) Cuprinde: Curenții și razele electrice (I. Unitățile electrice, II Transmisiunea forții electrice) studiu de profesorul Aurel *Ciortea*; în partea a doua datele școlare, din cari estragem următórele: Au funcționat 7 profesori definitivi (doi pentru musică și gimnastică, definitivi și la gimnasiu), 2 ajutători (unul ordinar la școla reală, unul suplinitoriu la gimnasiu), 1 catechet pentru elevii de religiunea gr.-or. Elevii de religiunea gr.-cat. au avut catechet pe parochul M. Brumboiu din Tohanul vechiu, ear' elevii de alte confesiuni au primit instrucțiune de religie afară de institut. Desemnul a fost propus, în mod facultativ, de către profesorul Pavel Percea de la școla reală. Elevi au fosti înscriși 103, (în decursul anului au părăsit școla 4); după religiune: 87 gr.-or., 13 gr.-cat., 2 ev. luth. și 1 rom. catolic; după locul nascerei: 21 din Brașov, 20 din comitatul Făgăraș, 18 din com. Brașov, 7 din com. Sibiiu, 7 din Caraș-Severin, 5 din Treiscaune, 4 din România, câte 3 din com. Alba inferióră, Murěș-Turda, Selagiu, câte 2 din com. Hunedóra, Turda-Arieș, Arad, Torontal, Bistrița-Năsěud și câte unul din com. Têrnava-mare și Cluj; după ocupațiunea părinților: 39 fii de agricultori și economi de vite, 22 fii de funcționari publici, 15 fii de comercianți și industriași, 14 fii de zileri și servitori, 5 fii de privatieri, pensioniști, etc., 4 fii de funcționari privați și 4 de altă categorie; după sporiul făcut în studii au fost clasificați cu calcul general: fórte bine 21, bine 14, suficient 19, nesuficient din câte un studiu 11, nesuficient din câte două studii 19, cu mai mulți nesuficienți 5. La examenul de maturitate, ținut în Maiu—Iunie, au fost admiși 13 abiturienți, dintrě cari au obținut calcul general: *fórte bine* (din tóte studiile) 1, *bine* 6, *simplu matur* 2, respins pe un an 1, avisat la esamen de emendare în Septembre 1, nu s'a presentat la esamen 1, amânat pe tómnă din causă de morb 1. Stipendisti, internisti și alți beneficiați au fost 16; scutiți de didactru pe anul întreg 26, pe două trimestre 3, pe jumětate de an 6. Didactrul e 80 coróne, taxa de primire (pentru cei cari întră în cl. I.) 8 coróne, alte taxe 6 coróne, ear' pentru fondul de pensiune 10 coróne. Anul școlar 1901—1902 se începe la 1 Septembre v., înscrierile se fac în 31 August și 1—2 Septembre.

Surḑii aud. Nr. 27 al fóiei periodice „Die Illustrirte Welt“, Chiswick High Road, Nr. 626 Londra, W., conține o descriere asupra unei cure minunate contra surdității și vuetului în cap, care cură se póte face acasă de pacient însuși și sě aibă succes fórte bun. Ori-cine póte primi un numěr al acestei foi, trimițênd adresa la redacțiunea aceleia.

La Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu se află spre vêndare **Portretul** (Phototyp - Lichtdruck) Excelenţiei Sale Inaltpreasânţitului Domn Archiep. şi Metropolit **Ioan Metianu** cu preţul de **2 corône** plus porto postal recomandat 55 fileri. * * * * * *

Nr. 130/901. [143] 1—3

CONCURS

La şcólele centrale gr. or. române din Braşov sunt de ocupat următórele posturi vacante:

a) La gimnasiu.

1. Un post de profesor pentru catedra de filologie clasică.
2. Un post de profesor pentru catedra de latină şi alt studiu grupat cu latina.
3. Un post de profesor pentru catedra de Istorie şi alt studiu grupat cu Istoria.
4. Un post de profesor pentru catedra de Geografie şi alt studiu grupat cu Geografia.
5. Un post de profesor pentru catedra de Magiară şi Română (séu Germână).

b) La şcóla comercială.

6. Un post de profesor pentru limba magiară şi germână în combinaţie eventual cu franceza.

c) La şcólele primare.

7. Patru posturi de învĕţători.

Terminul de concurs pentru tóte aceste posturi este *10 August v. c.*

Toţi concurenţii vor adresa concursele lor subsemnatei Eforii şcolare însoţite de următórele documente:

a) că snnt români de religiunea gr. or.
b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile lor civile;
c) că sunt de constituţie fisică firmă şi deplin sănĕtoşi;
d) revers, că se vor conforma întru tóte legilor şi dispoşiţiunilor nóstre bisericesci şi şcolare, precum şi regulamentelor, ce sunt în vigóre;
e) concurenţii de sub 1—5 vor documenta cualificaţiunea profesorală completă, conform art. de lege XXX din 1883 séu întru cât nu ar avé-o, sĕ aibă cel puţin esamen fundamental din specialitatea lor; preferiţi vor fi cei cu cualificaţiune completă;
f) concurenţii de sub 6 vor documenta cualificaţiune conform regulamentului şcólelor comerciale superióre din anul 1895;
g) concurenţii de sub 7 vor documenta, că au depus esamene de cualificaţiune învĕţătoresci cu calcul bun, că cunosc limba magiară şi germană după recerinţă şi că posed cunoscinţe teoretice şi practice din desemnul liniar, din gimnastică şi grădinărit.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provisoriu (prevĕdut în § 30 al legii de instrucţiune din 1883) salar anual de 1800 cor., eară începênd dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salar anual de 2400 cor., cuincuenii de 200 cor., bani de cuartir 400 cor., anual şi drept de pensiune conform statutelor în vigóre la şcólele nóstre; pentru timpul serviciului ca profesor suplinitor 1600 cor., fără alte emolumente.

2. Pentru învĕţătorii suplenţi salar de 800 cor., anual, pentru învĕţătorii provisori 1000 cor. anual, eară începênd dela ocuparea definitivă a postului salar de 1200 cor., anual, cinci cuincuenale á 120 cor., şi bani de cuartir 240 cor., anual.

Braşov, din şedinţa Eforiei şcolare ţinută la 4/17 Iuliu v. 1901.

Eforia şcólei centrale rom. ort. rĕsărit. Braşov.

Vasile Voina preşedinte. • **Arseniu Vlaicu** secretar.

Nr. 551/1901 protopr. [137] 1--3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Agârbiciu*, cu salariu de 600 cor. solviţi din repartiţiune, cuartir în edificiul şcólei şi lemne.

2. *Dârlos*, cu salariu de 600 cor. solviţi din repartiţiune, cuartir în edificiul şcólei şi lemne.

3. *Vorumloc*, cu salariu de 600 cor., solviţi în suma de 446 cor. ca întregire dela stat, ear' restul de 154 cor., din repartiţiune, cuartir în edificiul şcólei şi lemne.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre cu copii la liturgie.

Mediaş, 8 Iulie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Romul Mircea
protopresbiter.

MZ. 10.898/1901. [138] 1—3

Kundmachung.

In Angelegenheit der **Kommassation des Hermannstädter Hatterts** wird hiemit verlautbart, dass laut Zuschrift des vorgehenden Richters ddto 23. Juli l. S. Z. 4221/901 folg. die richterliche Einführung in den neuen Besitz beendet ist und zur Aufnahme noch etwaiger weiterer Reklamationen und Ansuchen der Schlusstermin für den **27. Juli 1901 von 9 Uhr vormittags an** (im Rathhaussaale) anberaumt worden ist.

Es werden daher die interessirten Grundbesitzer aufgefordert etwa noch nicht angemeldete Reklamationen gegen die erfolgte Zutheilung des Besitzes um hierauf bezügliche Ansuche am oben genannten Tage von 9 Uhr an im hiesigen Rathhaussaale um so gewisser einzubringen, als später einlangende Reklamationen und Gesuche keine Berücksichtigung finden.

Zur Verhandlung der angemeldeten Reklamationen werden die betreffenden Grundbesitzer von Fall zu Fall abgesondert vorgeladen.

Hermannstadt, am 23. Juli 1901.

Der Magistrat.

Nr. 485/901 [136] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de paroch în parochia vacantă *Bălan*, protopresbiteratul Unguraşului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii îşi pot lua informaţiuni dela comitetul parochial séu dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminncă séu sĕrbătóre pentru a cânta, respective a celebra şi a cuvênta

Fizeş-Sânpetru, 8 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Nr. 208 [139] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela următórele şcóle din tractul protopresbiteral al M.-Oşorheiului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare şi anume:

1. Erdö-Sângeorgiu 2. Gernesig. 3. Medesfalĕu. 4. Nasna. 5. Petea de câmpie, fiecare cu salariu de câte 600 cor., şi locuinţă în edificiul şcólei.

Concurenţii sĕ se presinte în vr'o Duminecă séu sĕrbătóre la biserică pentru a'şi dovedi desteritatea în cântări şi tipic, căci cei aleşi vor fi datori a ţiné strană şi a instruì şi pe elevi în cântările bisericesci.

Petiţiunile se instruesc în înţelesul §-lui 60 al „Regulamentului pentru organisarea învĕţămêntulni în şcólele poporale din 1895“ şi se adreséză la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

M.-Oşorheiu, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M.-Oşorheiului.

Nicolau Maneguţiu
protopresbiter

Nr. 293/1901. [131] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

1. Bucium-Cerbu. 2. Bucium-Isbita. 3. Buninginea. 4. Cărpiniş. 5. Ciurulésa. 6. Roşia cu Corna, salariu anual 600 cor. din repartiţie, şi lemne de foc.

7. *Pĕtrângeni* cu *Valea-Bulzului*, salariu 600 cor. şi adecă 291 cor. interesele după obligaţiunea de stat, ear' restul din fondul şcolar, cuartir, grădină şi lemne de foc.

7. *Trêmpoele*, salariu anual 600 cor. din repartiţie şi lemne de foc.

Cei-ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comune spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători la strană, eventual a forma cor bisericesc cu copii de şcólă.

Concurenţii 'şi vor subşterne cererile instruite conform legilor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Abrudului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Abrud, 26 Iuniu, 1901.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 207. [104] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parochiei vacante *Sânger* din tractul ppresbiteral al M.-Oşorheiului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotaţiunei preoţesci din partea statului.

Concurenţii 'şi pot lua informaţiuni mai ample la oficiul ppresbiteral şi la comitetul parochial din localitate. Concursele se instruesc în înţelesul § lui 15 din „Regulamentul pentru parochii“ şi se adreséză către oficiul ppresbiteral al tractului în terminul deschis.

Mureş-Oşorheiu, 5 Iuliu 1901.

După înţelegere cu comitetul nostru parochial din Sânger.

Nicolau Maneguţiu
protopresbiter.

Nr. 206 [141] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. din *Corunca*, tractul protopresbitaral al Murĕş-Oşorheiului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Informaţiuni detaiate despre acéstă parochie se pot lua dela comitetul parochial în faţa locului şi dela subsemnatul protopresbiter.

Competenţii 'şi vor trimite cererile lor concursuale, instruite în regulă la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Murĕş-Oşorheiu, 5 Iuliu 1801.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murĕş Oşorheiului în conţelegere cu comitetul parochial din Corunca.

Nicolau Maneguţiu
protopresbiter

Nr. 41 [128] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului învĕţătoresc din comuna *Rogoz*, din protopresbiteratul Solnocului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: ajutoriu dela stat 400 cor., repartiţie dela popor 200 cor.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi înainta cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre Preaonor. oficiu protopresbiteral gr. or. al Solnocului, în terminul indicat. Apoi sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comuna respectivă la sfta biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Din şedinţa estra-ordinară a comitetului parochial, ţinută în Rogoz la 29 Iuniu v. 1901.

I. Herman paroch, ca preş. com. par. **Ioan Cosma** not. comit. parochial.

Vidi!

S. Cupşa
protopresb.

Nr. 325—1901. [129] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la şcólele poporale din comunele: *Nadĕşa-română, Urisiul-superior, Idicel-sat, şi Idicel-pădure, Potoc, Măereu, Săcalul de pădure Dumbrava, Murĕş-Cueşd, Poleţi şi Lueriu*, fie-care împreunat cu un salariu anual de câte 600 cor., cuartir şi lemne de foc, — se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Petenţii vor avé a-şi aşterne suplicele concursuale, instruite în sensul legilor, subscrisului, p. u. Szász-Régen.

Informaţiuni detaiate se pot trage dela oficiul protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin.

Reghinul-săsesc, 4 Iuliu 1901.

Galaction Şagău
protopresb.

Nr. 294/1901. [130] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la şcóla din *Abrud*, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul împreunat cu acest post este 600 cor. solvite în rate lunare anticipative şi adecă 600 cor. din cassa bisericei, ear' restul din cassa oraşului, cuartir şi lemne de foc şi pentru-că acest post este împreunat cu cantoratul, învĕţătoriul va trage şi venitul cantoral cel puţin de 300 cor.

Cei-ce voesc a reflecta la acest post au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comună spre a şi arăta desteritatea în cântări şi tipic şi îşi vor subşterne cererile conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Vor fi preferiţi cei cualificaţi în musica vocală şi instrumentală.

Oficiul protopresbiteral al Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Abrud, 28 Iuniu, 1901.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 340/1901 prot.]111] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela şcólele comunelor mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

1. *Sighişóra*, postul învĕţătoresc clasa I. cu salariu anual de 600 cor., şi anume 412 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartiţiune, cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc; postul învĕţătoresc classa a II-a cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 470 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartiţiune, cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc, plus trei stângini de lemne de stejar, în natură.

2. *Boiul-mare*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

3. *Hetur*, cu salariu anual de 600 cor. cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

4. *Feleag*, cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 200 cor. prin repartiţiune dela popor, 400 cor. dela stat, cuartir gratuit în edificiul şcólei, lemnele necesare de foc şi grădină.

5. *Vidacutul-român*, cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 300 cor. prin repartiţiune dela popor, 300 cor. ajutoriu dela Preaveneratul Consistoriu archidiecesan, cuartir gratuit cu douĕ încăperi corĕspundĕtóre în edificiul şcólei, lemnele necesare de foc, grădină, şi în fine cuincuenalele după serviciul prestat la acésta şcólă normat prin lege.

6. *Seleuşul-mare*, cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 80 cor. prin repartiţiune dela popor, 520 cor. ca ajutoriu de întregire dela stat, cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

Reflectanţii la aceste posturi cu îndatorirea a provedé instrucţiunea şcolarilor dela 6—12 şi celor dela 12—15 ani şi a ţiné în Dumineci şi sĕrbători, — cei din Sighişóra în mod perondătoriu — strană în biserică, sĕ-şi aştérnă petiţiunile concursuale instruite conform normelor în vigóre, subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat cu îndatorirea a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cele rituale — preferindu-se cântăreţii buni.

Sigişóra, 24 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan.

Nr 331. [127] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III a *Poiana* cu filia *Găureni*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoţesci de la stat.

Informaţiuni se pot primi de la comitetul parochial şi de la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-'şi aşterne suplicele instruite conform legilor subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Albei-Iulie în conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 15 Iuniu 1901.

Florian Rusan
protopresbiter.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane,

Nr. 79 Sibiiu, Marți 17/30 Iuliu 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Pasivitate sau activitate?

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

XIII.

Articol final.

Cu tóte că listele electorale sunt cu desĕvêrșire negligeate, cu tóte că censul electoral pentru Transilvania este fórte înalt, sunt firm convins, că chiar la proximele alegeri am fi în stare sĕ alegem 20—25 deputați naționali, — dar' sĕ zicem numai 20!

Atâția deputați negreșit că am puté alege, presupunênd, firește, că alegĕtorii români nu s'au demoralisat cu desĕvêrșire în urma pasivității practicate de atâția ani.

Acéstă convingere a mea se baséză pe resultatele pe cari le-a obținut partidul poporal sub împrejurări cu mult mai nefavorabile de cum sunt acelea în cari ne aflăm noi.

Nu trebue sĕ uităm, că aprópe toți deputații aparținĕtori partidului poporal, au fost aleși în cercuri electorale curat *slovăcesci;* și nu trebue sĕ uităm nici aceea, că frații Slovaci în cea mai mare parte stau în privința economică cu mult mai rĕu decât noi; și în fine nu ne este permis sĕ uităm nici aceea, că pe timpul când s'a format partidul poporal, faimosul Bánffy era ministru-președinte și primele alegeri la cari au candidat aderenți ai partidului poporal, în timpul funcționării acestui om de cinste s'au întêmplat.

Dacă cu tóte acestea partidului poporal i-a succes a intra în parlament cu 22 deputați, atunci nouĕ, cari în tóte privințele ne aflăm în condițiuni mai bune, încă trebue sĕ ne succédă a alege cel puțin 20 deputați naționali.

Dacă nu știți ce însemnéză într'un parlament 20 deputați cinstiți și resoluți, nu aveți decât sĕ vĕ uitați la cele ce a sĕvêrșit partidul poporal în timpul relativ destul de scurt de când esistă.

Intîmpinat la întrarea sa în parlament cu ură nespusă, nu numai din partea guvernamentalilor, dar' și de către partidele opoziționale, partidul poporal după câteva lupte parlamentare a știut sĕ-și procure respect înaintea adversarilor și și-a eluptat o astfel de posițiune, încât nu se mai póte guverna în Ungaria în contra bisericei catolice.

Ceea-ce au putut face deputații partidului poporal, ar puté-o face și vre-o 20 deputați români. Ar puté crea și ei în parlamentul ungar astfel de situațiuni, întât sĕ fie eschisă pentru vecie posibilitatea de a se puté guverna în acéstă țéră în contra elementului român.

Puterea pe care o póte esercia fie-care partid parlamentar asupra guvernului și asupra partidului guvernamental zace în regulamentul camerei deputaților. Cu cât este mai liberal acest regulament, cu atât mai ușóră este ori și unde posițiunea oposițiunei parlamentare. Arma principală a fie-cărei oposițiuni este *obstrucțiunea,* sub care este a se înțelege ori-ce fel de purtare a deputaților oposiționali menită sĕ zădărnicéscă în prima linie votarea budgetului și a contingentului de recruți, fără de cari într'un stat constituțional guvernul nu póte trăi de pe un an pe altul.

Regulamentul camerei deputaților în țéra nóstră este cu mult mai liberal de cât d. e. în Austria. La noi dacă în ori-care cestiune se insinuă un numĕr órecare de deputați la cuvênt, nu se póte aduce în privința cestiunei de sub discuțiune nici o hotărîre valabilă înainte de ce ar fi vorbit fie-care din deputații insinuați la cuvênt.

O altă deosebire întrĕ regulamentul austriac și ungar este aceea, că în Ungaria ori-cărui deputat insinuat la cuvênt îi stă în liberă voe a vorbí despre ce-i place, chiar despre lucruri cari nu stau în nici un nex cu cestiunea de sub discuțiune, fără ca președintele camerei sĕ fie îndreptățit a 'l îndruma la obiect sau a-i detrage cuvêntul.

In Austria stau lucrurile cu totul altfel. Acolo pot sĕ fie insinuați la cuvênt o sută de deputați; dar' dacă după ascultarea câtorva oratori se scólă cineva și propune încheerea discuțiunei, și dacă maioritatea guvernamentală (ceea-ce e de sine înțeles) primesce propunerea atunci toți deputații cari încă nu au ajuns sĕ vorbéscă, își pierd cuvêntul.

A doua disposițiune îndreptată în contra libertății cuvêntului este în Austria aceea, că președintele are dreptul a îndruma pe deputat la obiect și dacă după repețita îndrumare nu se reîntórce la obiect îi póte detrage cuvêntul.

In ciuda acestor disposițiuni, cari au avut tendința de a zădărnici ori-ce încercare de obstrucțiune în Austria, am vĕḑut, că în parlamentul austriac în timpul din urmă s'a desfășurat totuși obstrucțiunea cea mai vehementă, care timp de 2 ani a zădărnicit nu numai votarea budgetului și a contingentului de recruți, dar' în general ori-ce muncă parlamentară; și trebue remarcat, că acea obstrucțiune s'a făcut în cea mai mare parte de fracțiunea pangermană, care până la ultimele alegeri nu a numĕrat decât 5 membri. Dacă cu tóte acestea a putut esista în Austria guverne constituționale, la acésta este de vină numai §. 14 din constituția austriacă, care dispune, că pentru casul dacă parlamentul austriac din ori-ce causă este incapabil de muncă, atunci așa numitele *necesități de stat*, de cari se ține și aplacidarea budgetului și a contingentului de recruți, se pot resolva prin simplu rescript imperial.

Dacă cu tóte desavantagele pe cari le are un partid oposițional în Austria, în comparație cu oposiționalii din parlamentul ungar, câțiva ómeni au fost în Austria în stare a zădărnici timp îndelungat ori-ce muncă parlamentară și a siluí revocarea ordinațiunilor de limbă ale lui Badeni, atunci e evident, că în parlamentul ungar un grup de 20 deputați, — presupunênd că este compus din ómeni independenți și energici, — póte zădărnici ani de-arêndul ori-ce muncă parlamentară și prin detragerea sacului cu grăunțele deja în primul an al activității sale ar puté sili pe ori-care guvern sĕ pórte cont de interesele, pe cari le represintă.

Aceeași ispravă ar puté-o face și numai 10 deputați români, de órece se póte prevedé cu siguranță că vom avé în parlamentul viitor aliați destui. In prima linie vor sta *Slovacii,* cari vor avé în casul cel mai rĕu 15—20 deputați naționali; în al doilea rênd vin *Sașii* cu 14 deputați naționali, știut fiind, că Sașii bĕtrâni s'au împăcat cu Sașii verzi și s'au hotarît a candida numai bărbați cu sentimente naționale pronunțate; în urmarea cărui fapt un membru al parlamentului viitor va fi întrĕ alții și advocatul *Dr. Karl Lurtz*, șeful Sașilor verzi, cea mai marcantă figură dintrĕ toți politicianii Sași de astăzi, un caracter integru, cu energie de fer, cu inteligență estraordinară, cu elocuență deosebită, cu simț național radical și cu implacabilitate absolută, calitățile caracteristice ale acestui bărbat, cari ne garantéză, că grupul parlamentar săsesc se va trezi din letargia în care a zăcut până acuma și se va avênta la o politică curat *națională.*

După bilanțul pe care l'am compus mai sus, este evident, că în casul cel mai rĕu numĕrul deputaților naționaliști nemagiari ar puté face în viitorul parlament cel puțin 20 deputați români + 20 deputați slovaci + 14 deputați sași = 54 deputați.

Cine cunósce regulele parlamentare, va trebui sĕ recunóscă, că esistând în parlament un grup naționalist parlamentar de 54 membri, acesta este un factor atât de puternic, încât ori și care guvern ungar trebue sĕ pórte cont de el și nici când nu va puté guverna în paguba intereselor represențate de acel grup.

Resultă din tóte cele espuse, că *trebue sĕ întrăm în activitate parlamentară*, pe de o parte din motivul că acéstă cale este singură, pe care am puté scăpa din lanțurile în cari ne-a legat fostul ministru *Hieronymi,* ear' pe de altă parte din motivul, că această cale este earăși singura pe care am fi în stare sĕ creăm astfel de situațiuni, a căror dynamică ar puté tulbura statica politicei magiare.

Se nasce acum întrebarea, cum și pe ce cale am puté sĕ esoperăm schimbarea tacticei nóstre politice din trecut, și care for este competent de a judeca, dacă avem sĕ întrăm în activitate parlamentară sau nu?

E lucru de sine înțeles, că nici eu, nici altul, fie de posițiune cât de înaltă, nu póte sĕ dispună asupra ținutei pe care va avé sĕ o observe poporul român în vederea proximei campanii electorale; dar' nu o póte face acésta nici vre-un conventicol conchemat la *Sibiiu* sau la *Clușiu,* ci în acéstă privință are sĕ hotărască esclusiv numai ***conferența națională***, care trebue convocată imediat.

Dacă conchemarea delegaților naționali la sfat nu s'a întêmplat până astăzi, trebue sĕ se întêmple acuma, când situațiunea politică *ne constrînge* a lua o hotărîre în privința ținutei ce va trebuí s'o observàm la alegerile dietale iminente.

In calitatea mea de simplu alegĕtor român — rog deci pe venerabilul președinte al comitetului central, ca *imediat sĕ convóce delegații partidului național la o conferență* a cărei ordine de zi sĕ fie: Activitate, sau Pasivitate?

Pentru casul dacă delegații partidului național nu ar fi convocați în timpul apropiat la o conferență națională, sunt silit a constata, că *în partidul național domnesce anarchie completă* și deci fie-care membru al partidului are dreptul de a lucra așa cum îi dictéză mintea și inima.

Dixi et salvavi animam meam!

Scrisóre din Viena.

— Aniversarea luptei dela Custoza. —

— 26 Iulie n.

Multe pagini ale istoriei monarchiei nóstre sunt înfrumsețate cu fapte eroice sevîrșite de soldații *români*; lucru recunoscut de tóte cercurile competente, cari nu întrelasă nici o ocasiune dată fără a constata, că elementul cel mai bun militar în armata austro-ungară este cel *românesc*, atât în ce privesce supunerea și ascultarea, cât și cu privire la prestațiunile sale pe câmpul de luptă.

Tot mĕ întreb, că recunoscută fiind superioritatea elementului român în armata monarchiei nóstre, cum de cei de sus nu se gândesc la aceea, că prestațiunile Românilor ar fi și mai uimitóre, dacă regimentele românesci ar fi provĕzute *esclusiv cu oficeri români,* cari cunosc tóte însușirile, bune și rele ale Românului, și știu sĕ vorbéscă Românului la inimă și din inimă?

Dar' asta pote că e chestie *politică* la care eu nu mĕ pricep; de aceea trec la tema mea.

Unul dintrĕ regimentele românesci, care are un trecut fórte bravuros, e și regimentul 43 de infanterie, staționat acum în Viena, și recrutat din comitatul cel mai românesc, din *Caraș-Severin.*

Peste 95 procente din feciorii acestui regiment sunt Români, și astfel cu tot dreptul póte fi numit *regiment românesc*, după cum și comitatul din care se recrutéză, tot românesc e.

Regimentul acesta, care astăzi pórtă numele contelui *Grünne*, a avut o zi gloriósă în trecutul seu, ziua de *24 Iunie*, în care s'a dat lupta dela *Custoza*, terminată cu capitularea și nimicirea Italienilor.

Atât de bravuros s'a purtat atunci regimentul, încât aniversarea memorabilei zile se serbéză în fie-care an, cu mare festivitate. S'a serbat și în anul acesta la Viena, nu în ziua numită, ci aprópe o lună mai în urmă, în 23 Iulie, -- din cause de serviciu.

Serbarea a decurs în următorul mod:

Regimentul, în ținută de paradă, cu stégul și cu musica în frunte, s'a postat la órele 7 și jumătate în vasta curte a casarmei *Archieducele Albrecht*, sub comanda domnilor majori: *Müller*, *Stoianel* și *Manoilovici.* Oaspeți încă erau presenți, în numĕr fórte mare. Curtea casarmei era frumos decorată, ear' festivitatea, favorisată de un timp frumos, a primit un caracter înălțătoriu de inimi.

S'a celebrat întâiu o liturghie campestră prin preotul militar dl *Pavel Boldea*, după a cărei terminare vrednicul preot a ținut și o frumósă vorbire, *în limba română*, făcênd în fața soldaților istoricul regimentului și înșirând tóte faptele bravuróse sevîrșite din partea Românilor pe câmpul de rĕsboiu, unde au luptat cu eroism și cu abnegare pentru tron și dinastie. Și a descris soldaților bărbăția celor din lupta dela *Custoza* și a terminat cu un întreit *„Sĕ trăiască“* la adresa Monarchului.

Corul soldaților a intonat apoi *imnul poporal*, cu text *românesc*, ear' regimentul a defilat în fața comandantului seu, colonel *Zednik* de *Zeldegg*; și cu acésta prima parte a festivității a fost terminată.

La orele 9 s'a ținut emulație *în pușcare*, separat cu soldații și separat cu oficerii, ear' cei mai buni țintași au primit premii.

La ora *unu* a fost banchet, aranjat din partea oficerilor din numitul regiment. S'au ridicat toaste. Colonelul *Zednik* a toastat pentru Impĕratul, căruia i-s'au adus întreite strigări de *„Sĕ trăiască“*, ear' musica a intonat *Imnul*. Tot colonelul a serbătorit apoi şi memorabila zi, a cărei însemnătate a espus'o pe larg într'o vorbire fórte frumósă. A mai toastat apoi colonelul pentru óspeţi, întrĕ cari se afla şi căpitanul *Meserici*, care a luptat la *Custoza*, ca sublocotenent.

S'a sculat în urmă preotul militar gr.-ort. român, *dl Pavel Boldea*, şi într'o vorbire plină de însufleţire a arătat meritele comandantului de regiment, întru a cărui sănĕtate, precum şi în sănĕtatea tuturor oficerilor din regiment şi a tuturor soldaţilor de rînd şi-a golit păharul. A mai vorbit vicecolonelul *Hladich*, în numele óspeţilor învitaţi, mulţumind pentru buna primire, şi banchetul s'a terminat.

Soldaţii asemenea au avut zi bună, pentru-că li s'a dat atât la améz cât şi séra mâncare mai alésă şi abundantă.

Culmea serbărilor au format'o însĕ jocurile şi petrecerile soldaţilor, aranjate după améz. Aplause frenetice au urmat după fiecare cântec românesc, intonat cu atâta doioşie, cum numai soldatul român, departe de casa sa cea părintéscă ştie sĕ-l cânte. Ear' jocurile naţionale, ales *Căluşerii* şi *Bătuta*, au pus în uimire pe cei de faţă, cari nu le mai vĕzuseră. Au fost jucate de către treizeci de soldaţi, îmbrăcaţi în costume naţionale românesci. Căpitanului *Filipek* şi locotenentului *Brad* le revine meritul pentra aranjarea acestor petreceri cari au succes fórte bine.

Şi acum unele date istorice din trecutul regimentului de infanterie nrul 43.

Regimentul 43 s'a înfiinţat la anul 1715, participând imediat la rĕsbóele contra Turcilor, Francezilor şi Prusienilor aprópe pe tóte câmpurile de bătaie din Europa.

In anul 1789 s'a luptat cu mare bravură în armata viteazului mareşal *Laudon*, în contra Turcilor, câştigându-şi la asaltul asupra Belgradului, astăzi capital Sêrbiei, merite neperitóre.

La 1796 s'a distins regimentul sub conducerea gloriosului beliduce Archiducele *Carol* pe câmpiile Germaniei, ear' în anii 1799 şi 1800 în Italia contra Francezilor conduşi de marele lor Impĕrat Napoleon I.

La anul 1848 şi 1849 împărţit în armata viteazului marşal campestru *Radecki*, a luptat la Santa-Lucia şi Novara cu multă glorie.

Laurii cei mai frumoşi şi-a câştigat însĕ regimentul în rĕsboiul italian din anul 1866 sub conducerea archiducelui *Albrecht*, care avea o armată de 85.000 ostaşi aşezaţi în cetatea şi în jurul cetăţii *Verona*.

Italienii sub conducerea generalului *Lamarmora* aveau o armată de 218.000 soldaţi. — După-ce Austriacii încă în 23 Iunie 1866 au ocupat aridicăturile de la Villafranca cari predominau *Custozza* şi *Sommacampagna*, în diminéţa dela 24 Iunie 1866 comandă archiducele Albrecht un asalt general pe tóte liniile, în urma căruia s'a încins o luptă grozavă, care prin o căldură enormă a durat neîntrerupt tótă ziua de diminéţa până la 7 óre séra. — *Regimentul 43 a năvălit asupra Valea-Busa şi a luptat pe Monte-Belvedere cu atâta bĕrbăţie şi bravură încât nu numai a învins, ci a şi nimicit cu desĕvêrşire pe duşmanul care era pe acel munte de trei-ori mai numĕros.*

Astfel Românii cari au luptat sub steagul regimentului 43-lea au precumpĕnit şi contribuit mai mult la strălucita învingere a Austriacilor asupra Italienilor în anul 1866. In fine Italienii trĕbuiră sĕ se retragă peste Mincio lăsând pe câmpul de bătălie 4000 de morţi şi 4350 de prisonieri, ear' perderile Austriacilor, întrĕ cari şi mulţi Români, au fost 5500 morţi şi peste 2000 prisonieri.

Nu mai puţin eroism au desvoltat bravii soldaţi ai acestui regiment şi la ocuparea Bosniei şi Hercegovinei, distingêndu-se întrĕ alte lupte, mai mult în lupta dela Boche di Cattaro.

Fondul de pensiune.

Instrucţiune

pentru fondul de pensiuni al archidiecesei gr.-ort. române din Transilvania.

(Urmare.)

§. 20.

Intercalariul ce compete fondului de pensiuni se statoresce de consistoriu; spre scopul acesta la finea fie-cărui an, pentru parochiile de clasa III-a se trimite prin oficiile protopresbiterale concernente fie-cărui administrator parochial câte un registru după formulariul F., în care registru se induc conscienţios tóte venitele, şi apoi suma obveniendă a fondului de pensiuni, dimpreună cu registrul subscris, se trimite la oficiul protopresbiteral cel mult până în 15 Ianuariu, ear' oficiul protopresbiteral, aflând registrele esacte, le provede cu vidimarea sa, şi dimpreună cu sumele încassate, până la 31 Ianuariu le înaintéză la consistoriu.

§. 21.

Afară de casul provĕḑut în § 10 al statutului, din parochiile vacante intercalariul nu se solvesce la fondul de pensiuni:

a) când pentru administrarea parochiei vacante este instituit anume un administrator parochial care nu are alt beneficiu;

b) când o parte óre-care din venitul parochiei vacante este ocupată pe basa vre-unei decisiuni consistoriale.

§. 22.

Parochia se consideră întregită, când parochul e întrodus: senatul bisericesc la întregirea fie-cărei parochii este datoriu a notifica senatului epitropesc ḑiua, luna şi anul întrărei în oficiu a parochului.

§. 23.

Intercalariile din protopresbiteratele vacante.

Devenind în vacanţă vre-un protopresbiterat, consistoriul archidiecesan din şedinţă plenară notifică senatului epitropesc:

a) ḑiua, luna şi anul devenirei în vacanţă a protopresbiteratului;

b) dotaţiunea normată pentru protopresbiterul din acel protopresbiterat;

c) numele administratorului protopresbiteral, precum şi aceea, dacă acesta ocupă vre-un oficiu sistemisat şi beneficiat în archidiecesă, ca paroch sau în altă calitate.

§. 24.

Evidenţa.

Referentul fondului de pensiuni, după formulariul aclus sub G. ţine în evidenţă intercalariele ce au sĕ incurgă din parochiile şi protopresbiteratele vacante, şi dacă acelea şi incurg regulat?

§. 25.

Referentul este datoriu a ţiné în evidenţă şi intercalariile salariilor, ca sumele economisate la ori-care fond archidiecesan sĕ se transpună la fondul de pensiuni, dacă ele nu sunt destinate la alt fond, respective spre alt scop (§. 12 al statutului).

§. 26.

Pensiunea.

Administratorii parochiali se consideră la pensiune ca parochii, după cualificaţiunea lor.

§. 27.

Preotesele vĕduve şi orfanii pe timpul provĕḑut în §. 8 al regulamentului pentru parochii, n'au drept la pensiune.

§. 28.

Serviciul unui funcţionariu bisericesc se numĕră dela ḑiua întrărei în oficiu, la preoţi dela ḑiua întroducerei în oficiul lor.

§. 29.

Anii de serviciu ca preot, profesor, învĕţător sau ori-ce altă funcţiune din altă eparchie, nu se consideră.

§. 30.

Afară de escepţiunea provĕḑută în § 16 al statutului, clericilor absoluţi li-se computĕ şi anii de serviciu prestaţi în cancelaria consistorială. Asemenea ani de serviciu însĕ se computĕ numai 5.

§. 31.

Dacă un funcţionariu bisericesc devine profesor sau vre-un profesor trece în altă funcţiune bisericéscă, acéstă împrejurare trebue sĕ o notifice consistoriului, ca posiţiunea faţă cu fondul de pensiuni sĕ i-se reguleze în sensul disposiţiunilor statutului §. 18, alinea ultimă.

§. 32.

Ajutoriul copiilor.

Subsistinţa orfanilor se consideră ca asigurată, dacă copilul în şcólele medii are un stipendiu anual de cel puţin 100 fl., la studii academice cel puţin 300 fl., sau că întră în vre-un serviciu sau oficiu, prin care conform ocupaţiunei sale îşi póte câştiga cele necesare de traiu.

(Va urma).

Cuvinte sincere.

Către inteliginţa română din Cohalm şi jur!

In numĕrul din Joia trecută al „Telegrafului Român“ a apărut o *„Convocare“*, unde inteliginţa română din jurul Cohalmului este învitată a lua parte la adunarea generală cercuală a *„Astrei“*, care se va ţiné Duminecă, în 4 August n. în *Cohalm*.

In scopul acesta s'a împărţit din partea comitetului cercual un numĕr corĕspunḑĕtor de *„Apeluri“*, în cari e provocat tot inteligentul aflătoriu pe teritoriul despărţĕmêntului nostru, a se presenta *negreşit* la adunarea generală, aducênd cu sine şi ómeni din popor.

Şi dacă cu tóte acestea m'am aflat îndemnat a adresa şi pe calea acésta câteva cuvinte unei părţi a inteliginţei nóstre, e că mulţi dintrĕ ei au pentru „apelurile“ şi „convocările“ nóstre, numai câte un — suris.

De aceea m'am hotărît a proceda amĕsurat ziselor Invĕţătoriului „şi de va greşí ţie fratele tĕu, mergi şi ceartă-l pe dînsul întrĕ tine şi întrĕ el singur, şi de te va asculta ai dobândit pe fratele tĕu. Ear' de nu te va asculta, mai ia cu tine unul sau doi, ca prin gura a douĕ sau trei mărturii sĕ stee tot graiul. Ear' de nu-i va asculta pe dînşii, spune-l soborului, şi de nu va asculta nici de sobor, sĕ-ţi fie ţie ca un păgân şi vameş!“

Şi-mi va concede fie-cine, că am greşit cu toţii înaintea naţiei, când — până la anul 1899 — dintrĕ 30 preoţi, câţi sunt pe teritoriul despărţĕmêntului nostru şi tot atâţia învĕţători, pe lângă altă inteliginţă, abia 6 *zi şase* inşi se puteau fălí că sunt membri ai Asociaţiunei.

„Certat'am atunci pe fraţi întrĕ patru ochi“ şi în puţin timp „am dobândit“ 21 membri. Incurajator resultat! Cu tóte acestea însĕ numai în mică parte ni-am ajuns scopul, căci grosul preoţimei şi a învĕţătorimii — cu durere fie spus — a rĕmas indiferent.

Mers-am apoi mai departe şi am adresat „Apeluri“ subscrise de membrii comitetului ca „prin douĕ séu trei mărturii sĕ stee tot graiul“. Suntem veseli a puté constata aci, că mulţi ni-au şi *promis* concursul lor. Pe acestia deci încă i-am *„dobândit“*.

Mulţi, cei mai mulţi însĕ, tac tăcerea peştelui, ignorând şi convocări şi apeluri şi provocări făcute verbal. Pe acestia deci siliţi suntem a-i da *„soborului“*.

O facem acésta nu pentru a-i batjocori, ci cu curatul gând, de a-i smulge odată din buiguitul lor egoistic şi din spinii materialismului şi a-i îndemna sĕ-.şi dee concursul lor moral şi material pentru promovarea binelui poporului, din care şi ei fac parte, de aceea le şi retac *deocamdată* numele.

Dacă însĕ vor persevera şi de-aci 'nainte întru a-şi concentra tóte făcultăţile minţii lor numai asupra micilor interese zilnice, dovedindu-se astfeliu înguşti la minte şi lipsiţi de entusiasm, atunci îi vom publica şi cu numele, trecêndu-i astfeliu în catastichul de osândă al naţiei. Şi *„ne vor fi nouĕ ca neşte păgâni şi vameşi“*, căci îi vom acoperi cu dispreţul nostru.

FOIŞORA

Din dreptul canonic intern.

de Dr. **Petru Şpan.**

(Urmare şi fine.)

2. Iustiţia bisericéscă.

Şi biserica îşi are regulele sale, după cari *judecă anumite fapte punibile*, se înţelege din punct de vedere bisericesc.

Aşa, punibilă este *blasfemia*, adecă batjocorirea lucrurilor sfinte. Pentru acésta prescriu canónele cele mai grele pedepse.

Tot astfel punibilă este *insubordinaţiunea* faţă de prescrierile canónelor, care şi ea este o abatere dela legile bisericesci.

Nu este punibilă însĕ atunci, când persónele încredinţate cu esecutarea acestor legi ar scóte din §-ul legii altceva, decât ceea ce e cuprins în el; şi nici atunci, când legile acelea deja prin us ar fi devenit învechite, căci în casul acesta legile s'au dovedit prin experienţă de necorĕspunḑĕtóre. Atari canóne le considerăm cu drept cuvênt de *obsolete*, deşi biserica în neorientarea ei încă n'a ajuns la atâta maturitate, ca sĕ pótă înţelege, că altele sunt vremile de acum şi altele cele cu mult mai înainte.

Bună-óră de canóne obsolete pot fi considerate acele, cari opresc mergerea la *concerte* etc., când sciut este, că astăzi aceste sunt instituţiuni de cele mai cu influinţă pentru cultura religiósă-morală chiar.

Tot astfel sunt de a se pedepsi şi *transgresiunile* faţă de autoritatea bisericéscă, se înţelege, când aceste insubordinaţiuni sunt îndreptate contra disciplinei bisericesci.

Mai vin a fi considerate şi pĕcatele comise prin *interpretarea falsă a învĕţăturilor* lui *Iisus Christos*, deci aşa numitele eresíi.

Eresiile şi *blasfemiile* sunt considerate *de crime bisericesci*, ear' *greşelile* de ori-ce natură de *transgresiuni* bisericesci. După cum sunt erorile mai mari sau mai mici, aşa vor fi şi pedepsele.

Forurile de justiţie în sensul statutului organic sunt:

a) scaunul *protopresbiteral ca for de prima instanţă;*

b) *senatul strins bisericesc al consistoriului eparchial ca for de a doua instanţă*;

c) *senatul strins bisericesc al consistoriului metropolitan ca for de a treia instanţă.*

Afară de acestea mai sunt şi senatele şcolare, foruri judecătoreşti în cestiuni ce le privesc.

Unele cause de natură justiţială sunt apelabile, altele nu. Acestea trebuesc normate prin *regulamente speciale*, cărora au sĕ le urmeze în mod natural şi *proceduri speciale*. Intrĕ afacerile *justiţiale* numĕrăm şi *afacerile matrimoniale*. Acestea până la întroducerea căsătoriei civile, avênd de basă principiul *investigaţiunii*, se cercetau şi decideau după *trei* proceduri şi anume: *procedura ordinară, sumară şi extraordinară.*

La procedura ordinară trebue sĕ se observe următórele forme: *a*) *Acusa*, *b*) *Rĕspunsul*, c) *Replica*, *d*) *Duplica*, *e*) *Triplica*, *f*) *Quadruplica*, *g*) *Observări*, *h*) *Contraobservări*.

La procedura sumară se *citézĕ părţile* litigante dimpreună cu martorii şi se ia protocol astfel, încât lucrul *decurge repede.*

După *procedura extraordinară se lasă afară* unele din momentele procedurei ordinare. Acésta se întêmplă când se face divorţul prin *edict*, neştiindu-se *ubicaţiunea* vre-uneia din părţi. Urméză cercetarea în tóte direcţiunile, apoi actele împreună forméză *rotulul actelor*, care se dă referentului spre studiare. Acesta vine cu raport în şedinţă şi aici se aduce *deliberatul*. Acest deliberat nefiind apelat şi urmând formele prescrise se ridică la valóre de drept, ca *sentinţă*, şi apoi se publică feţelor litigante.

In sensul canónelor publicaţia ar fi sĕ se facă în mod solemnel, avênd pe masă protopresbiterul: *crucea*, *evanghelia* şi *luminări*, şi rostind cuvinte la inimă pĕtrunḑĕtóre. De fapt nu se face astfel, dar' *e rĕu* că nu se face, fiind-că *se eludézĕ* în feliul acesta una din cele mai *moralisătóre* disposiţiuni canonice bisericesci.

3. Administraţia bisericéscă.

Sub administraţie bisericéscă se înţelege *conducerea bisericei* după legile, *normativele*, *regulele*, *statutele* etc., *votate în forurile legislative.*

Ca foruri administrative ocârmuitóre se consideră; *consistoriul metropolitan*, *cele eparchiale*, *comitetul protopresbiteral* şi *comitetele parochiale*. In mâna acestora e pusă *ocârmuirea* bisericéscă; lor le e reservat dreptul de a duce la îndeplinire hotărîrile aduse de forurile legislative. Ele sunt prin urmare *forurile esecutive* bisericesci.

Ca organe conducĕtóre sunt chemate primo loco sĕ caute, ca tóte afacerile biseri-

Aviz celor pe cari îi privesce!

Trebue sĕ ştie odată poporul nostru cine-i vrea binele şi cine nu; cine i adevĕrat conducĕtor al lui şi cine nu; de cine sĕ-şi ia pălăria şi de cine nu. — *Din rodul lor îi vei cunósce pe dînşii!* *I. B.*

Revistă esternă

Ferdinand nu va fi rege. „Agence Telegraphique Bulgare“ declară scornitură ştirea ziarelor din străinătate despre intenţia principelui *Ferdinand* de a se proclama rege, cum şí aserţiunea că visita mare-ducelui rusesc Alexandru Mahailovici la Varna şi Burgas ar fi avut ceva nex causal cu acéstă intenţiune.

*

Moştenitoriul Sêrbiei. După decepţia curţei regale cu privire la fecunditatea reginei Draga se lansaseră tot felul de combinaţiuni referitóre la designarea unui moştenitoriu. Se vorbia de prinţul muntenegrin Mirco, de un fiu al pretendentului Carageorgevici şi chiar şi de un mare duce rusesc, minorén, pe care sĕ-l adopteze regele Alexandru şi apoi sĕ fie educat pentru tronul Sêrbiei. Faţă de combinaţiunile cele două dintâiu se zice că nu sunt agreate de regele, cu a treia nu se învoesce ţarul, şi de aceea s'a şi abandonat planul călĕtoriei la Petersburg.

Acum, pe basa unui raport privat din Belgrad, presa străină lanséză o ştire, care dacă s'ar adeverí ar fi o nouă dovadă, că regina Draga ţine pe Alexandru binişor sub papuc. Anume e vorba, că sub înriurinţa reginei regele s'a hotărît sĕ designeze moştenitoriu pe locotenentul *Nicola Lunievița*, fratele reginei.

*

Titlul regelui Edward. In şedinţa de Vineri a casei lorḑilor ministrul-president Salisbury a presentat un proiect de lege prin care se dă regelui autorisare, ca din consideraţie la posesiunile transoceanice sĕ-şi schimbe titlul. In legătură cu presentarea proiectului ministrul-president a spus, că regele va lua probabil următoriul titlu: Edward VII., din mila lui Dumnezeu rege al regatului unit Britania-Mare şi Irlanda şi al posesiunilor transoceanice, apĕrătoriul credinţei, împĕrat al Indiilor.

*

Rĕsboiul Burilor. *Kitchener* telegraféză la Londra dto 27 Iulie că în 24 Iulie trupa lui *Steinacker,* carea ţinea ocupat oraşul Bremerdorp, a fost silită de Buri sĕ se retragă. Fusese cernirată aprópe de tot, dar' i-a succes sĕ spargă cordonul şi sĕ fugă la Lembobo (distanţă de 16 miluri de la locul bătăliei).

Faţă cu ştirile rĕspândite de presa englesă, că Burii s'ar fi disgustat de rĕsboiu şi nu mai pot resista, se publică din *Amsterdam* un interview avut cu dna Groothaus, soţia unui oficer de artilerie din óstea Burilor. Dna Groothaus a spus întrĕ altele, că generalii buri sunt în permanent contact telegrafic; unde linia ferată întrerupe legătura, serviciul de postiloni îl fac călăreţii buri. *Botha* şi *De Wett* îşi capĕtă telegramele, unul dela altul, tot la două zile. Burii au muniţiuni de ajuns. Unde l-se gată cartuşele pentru puşca Mauser, ostaşii buri folosesc pusci engleze, de cari au bogăt şi cartuşe pentru ele încă îşi câştigă dela Englezi aprópe în fiecare zi.

„Asociaţiunea.“

Convocare.

Adunarea generală a despărţĕmêntului XXX Sighişóra al (Asociaţiunei) pentru literatura română şi cultura poporului român, conform conclusului comitetului dela 14 Iuniu a. c. se convócă în oraşul *Sighişóra* pe Duminecă la 29 Iuliu a. c. 2 óre d. a. în biserica ortodoxă română din loc.

La acésta adunare sunt rugaţi a participa toţi membri despărţĕmêntului, preste tot toţi Românii, cari cunoscênd scopul măreţ al acestei instituţiuni culturale române, se interesézĕ de înaintarea ei.

In special se rógă Onorata Preoţime a influinţa împreună cu domnii învĕţători în acésta direcţiune asupra poporului şi a-l învita, ca şí el cu deosebire fruntaşii sĕ participe la adunarea generală din cestiune.

Obiectele de pertractare vor fi:

1. Deschiderea adunărei prin directorul.
2. Comunicarea ordinelor comitetului central din 20 Octombre 1900 Nr. 707, 1900 ddto 15 Novembre 1900 Nr. 707, 1900 şi în fine ddto 24 Maiu 1901 Nr. 332, 1901.
3. Raportul general al comitetului.
4. Raportul cassarului.
5. Alegerea comisiunilor pentru înscrierea membrilor noi, pentru încassarea taxelor dela membrii vechi şi noi, şi pentru censurarea raportului comitetului şi al cassarului.
6. Raportul acelor comisiuni.
7. Alegerea celor doi membri cari sĕ represente despărţĕmêntul la adunarea generală din est an a „Asociaţiunei“, ţinêndă în Sibiu.
8. Propuneri de sine stătătóre.
9. Disertaţiuni, cari la tot casul sunt a se preda directorului cu cel puţin trei zile înainte de adunare.
10. Designarea locului pentru proxima adunare generală.
11. Exmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.
12. Incheierea adunărei prin directorul.

Sighişóra, 6 Iuliu 1901.

Din şedinţa comitetului despărţĕmêntului al XXX (Sighişóra) al Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la 14 Iuniu 1901.

D. Moldovan
dir. desp.

NOUTĂŢI

† Ioan Popescu. In numĕrul trecut am dat o scurtă ştire despre rĕposarea profesorului din Bêrlad, *I. Popescu*, originar din Transilvania. Rĕposatul a jucat rol şi în mişcările şi luptele de la 1848. Născut în 1830 în Conaş (districtul Chiorului), şi-a făcut studiile gimnasiale în Baia-mare (pe atunci se numea Popovici) şi în dorinţa sa de a studia mai departe s'a dus la Cluşiu, unde a studiat aprópe 2 ani, când isbucni revoluţia din 1848. In timpul revoluţiunii a servit causa poporului sĕu ca *conducĕtor de glóte*, ataşat la corpul colonelului *Urban*. Urmărit de Unguri, a trecut în Bucovina şi de acolo în Moldova, stabilindu-se la Bêrlad, unde a fost numit profesor la şcóla normală de institutori şi învĕţători, mai târziu la gimnasiul-liceu din Bêrlad. La 1892, după un serviciu de 41 ani, s'a pensionat.

La şcóla normală I. Popescu a întrodus pentru elevi portul naţional românesc încă dela 1870 şi pentru a perpetua acest port, a depus în 1876 la ministeriul instrucţiunei un memoriu, în care espunea, că sĕrăcirea poporului dela ţĕră e causată în mare parte de părăsirea portului românesc, a industriei casnice şi înlocuirea lor prin tot felul de petecării de fabrică.

Decedatul a fost şi preşedinte al societăţii pentru învĕţătura poporului român, secţiunea Tutova; deja dela 1883 a întreprins o lucrare pentru lăţirea meseriilor şi a micelor industrii în elementul românesc al ţĕrii. Spre acest scop a dus la începutul acelui an vr'o 60 copii în strĕinătate, pe unii şi în Braşov, ca sĕ înveţe meseriile.

Ca bărbat politic I. Popescu a luat parte la tóte mişcările însemnate din ţĕră, începênd dela mişcarea pentru unirea Principatelor şi până acum în urmă; făcea parte din partidul liberal. Decedatul era cavaler al „Stelei României“, oficer al „Corónei României“, „Bene merenti“ cl. II şi poseda medalia „Independenţa României“, ear' concetăţenii sĕi din Bêrlad i-au oferit la 1874, drept rocompensă civică, o casă în valóre de 30,000 lei.

*

Şovinismul lui Széll. Sĕptĕmâna trecută a sosit la magistratul din *Pajon* un rescript al ministrului-president *Széll* ca ministru de interne, prin care face cunoscut că pentru anul acesta denégă directorului de teatru subvenţia de 4000 coróne, pe motivul că directorul a dat în teatrul de vară representaţiuni în limba germană şi din causă că de-ací încolo nu voiesce sĕ mai deie nici un feliu de sprijin sistemului de două limbi.

*

Dar pentru biserica din Deva. Pentru repararea bisericei gr. or. române din *Deva* au contribuit la mâna subscrisului următorii domni: 1. Dr Aurel Muntean, adv. în Orĕştie 100 cor., 2. Dr. Silviu Moldovan, advocat în Orĕştie 50 cor., 3. Dr. George Wilt, vice inspector reg. şcolar în Deva 50 cor., 4. Dr. Enea Draia, advocat în Orĕştie 20 cor., 5. Ioan Mihaiu, mare proprietar în Orĕştie 20 cor., 6. Iosif Orbonaş, pretor în Orĕştie 10 cor., 7. Emil Pop, supralocotenent în Orĕştie, 5 cor., 8. Dr. St. Erdélyi, medic în Orĕştie, 5 cor., 9. Atanasiu Roşan, notariu 5 cor., 10. Virgil Olariu, candidat de adv. în Orĕştie 5 cor. Suma 270 cor.

Priméscă marinimoşii donatori şi evlavioşii credincioşi sinceră mulţămită pentru marinimositatea dlor faţă de sânta nóstră biserică din Deva. Bunul Dumnezeu sĕ le rĕsplătéscă! In numele comunei bisericesci gr. or. române din Deva. Deva, 8/21 Iulie 1901. *George Romanul* protopresbiter.

*

Post de notariu. Cu termin până la 15 Septembre este escris concurs la postul de *notariu-adjunct* în cercul *Reşiţei* compus din comunele Reşiţa română, Doman şi Cuptóre-Secul; sediul în Reşiţa română. Dotaţie: 900 coróne şi 100 coróne relut de cuartir. Petiţiile a se trimite la adresa Gartner Zoltán protopretor în Resiczabánya.

*

Fundaţiune. Fostul epitrop al bisericei nóstre de aici, timp îndelungat, *Aron Cărpinişan* şi soţia sa *Ana*, la sfatul şi stăruinţa parochului nostru *Romul Pop*, au testat parochiei nóstre şase parcele de moşie, cu meniţiunea, ca după mórtea lor sĕ se vêndă, capitalul eşit din vênḑare sĕ se fructifice şi interesele sĕ se capitaliseze timp de 20 ani, resultatul servind de basă apoi la o *fundaţiune* al cărei venit sĕ se întrebuinţeze pentru înfrumseţarea bisericei.

Rĕposaţi fiind acum ambii aceşti fericiţi donatori, în sensul actului de donaţiune subscrisul comitet a licitat moşiile testate, eşind din vênḑarea lor şi arândarea până la vênḑare frumuşica sumă de 1000 fl. (două mii de coróne).

In semn de pie memorie a acestor doi fericiţi donatori, cari, deoaltfel, s'au indus în dipticul ctitorilor acestei sfinte biserici, — publicăm acésta nobilă faptă, démnă de urmat, implorând dela Pronia divină fericirea vecinică asupra lor. *Gârbova* la 13 Iulie 1901. *Comitetul parochial ortodocs.*

*

Impĕratul — la manevre. Conform dispoziţiunilor de până acum, M. Sa împĕratul şi rege al nostru la 26 August va merge dela Ischl la Viena, unde va petrece până la 1 Septembre, când va lua apoi parte la exerciţiile de tir de lângă Vesprem, unde se vor face probe cu tunurile cele noue. In 6 Septembre se va re'ntórce earăşi la Viena, remânênd până în 11 Septembre. In 12 Septembre sosesce la Doljni-Mihoilaţ în Croaţia, pentru a lua parte la manevrele cele mari.

*

200.000 pentru bolnavi. Zilele trecute a rĕposat în Sopron privatierul *Eckel* August, testându-şi întrégă averea — aprópe 200.000 de coróne — societăţii evangelice din Şopron, care sĕ înfiinţeze un asil pe séma bolnavilor.

*

Rectificare. In numĕrul 77 al ziariului nostru a apărut *„Convocătorul“* adunării generale cercuale a despărţĕmêntului XXVII. *Cohalm*, strecurându-se în el 2 greşeli esenţiale cari se rectifică după cum urméză: Adunarea generală nu se va ţiné la 1 August n. ci la *4 August n.* Notariul despărţământului nu e Ion Bârsan, ci *Ion Bercan!*

*

Năduful ucigaş din America, după cum spune o telegramă din New-York, nu s'a mai domolit încă nici acum. In statele vestice mor de năduf cel puţin o sută de ómeni pe zi. Mare pustiire e şi întrĕ animale, din causa lipsei de apă. Pe multe locuri apa e cu mult mai scumpă decât vinul. Farmerii ale căror lacuri ori rîuri au secat, plătesc 50—100 dolari la zi pentru adăparea vitelor, ear' cei mai sĕraci sunt constrînşi sĕ privéscă cum le mor vitele de sete. Termometrul arată, în umbră, 105—114 grade Fahrenheit (40·5—45 5 grade Celsius). Lucrul la câmp e sistat de tot. Şepte state şi-au calculat în cel puţin *trei sute mii de dolari* (un dolar face 24 coróne) paguba causată de năduf.

*

Consul acusat de spionagiu. Ziarele naţionaliste din Paris acusă pe consulul italian *Poli* că se ocupă cu meseria de spionagiu. Poli a fotografat pe toţi gendarmii de graniţă şi li-a trimis posele la autorităţile italiane. — „Patrie“ promite destăinuiri noue încă şi mai sensaţionale.

*

Trăsnit din senin. Pe stâlpul de telegraf Nr. 116 dintrĕ Têrnova şi Pâncota erau ocupaţi Mercuri trei lucrători, avênd sĕ derégă ceva la sêrme. Departe dinspre Têrnova se apropia o furtună, la ei însĕ ceriul era senin de tot. Deodată a isbit în stâlp, din ceriul senin, un fulger şi a trântit jos pe toţi trei lucrătorii. Vĕtămaţi greu au fost duşi apoi toţi trei în spitalul din Boroşineu.

*

Nenorocire teribilă. Muncitoriul Petru Galea din Remetea timişană fiind ocupat pe moşia proprietarului de acolo cu despoierea de cucuruz, într'un moment nenorocit a ajuns cu braţul stâng în maşina mânată cu electricitate. Neputêndu-se elibera de acolo a fost tîrît cu totul în maşină, care i-a măcinat întreg corpul. Oprindu-se maşina, ceilalţi muncitori i-au cules corpul ca o massă de tot diformă. Galea era abia de 37 ani. („Drapelul“).

*

Concert în Colun. Tinerimea din *Colun* învită la *concertul* împreunat cu declamări, ce se va ţiné Duminecă, în 4 August st. n. în edificiul şcólei. Inceputul la 7½ óre séra. Intrarea: locul prim 1 corónă 20 fileri, locul al doilea 80 fileri, locul al treilea 50 fil. de persónă; de familie până la 3 membri 3 coróne. Venitul e destinat pentru înfiinţarea unei biblioteci poporale. Suprasolvirile se vor cuita publice (NB. Cei ce vin cu trenul sunt aşteptaţi la gările: Porumbac şi Cârţa).

*

Petrecere în Topliţa-română. La 4 August st. n. se va arangia în *Topliţa-română petrecere de vară* în sala hotelului „la Sóre“. Venitul e destinat în favorul altariului dela biserica nóuă gr.-or. Ofertele marinimóse se vor cuita pe cale ziaristică. Inceputul la 7½ óre séra. Preţul întrărei: de persónă 1 cor. 60 bani, de familie 3 cor.

*

Ştiri mĕrunte. La Bonn s'a rĕsturnat pe Rin o luntre cu patru ómeni; trei dintrĕ ei, întrĕ cari două femei, s'au înecat. — Societatea căilor ferate ale statului a obţinut încuviinţare sĕ clădiască linia ferată projectată întrĕ *Reciţa* şi *Anina.* — In comuna Tastesdorf (Moravia) a rĕsposat zilele trecute o fată; de trei ani de zile acésta e primul cas de mórte în numita comună.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Fĕt-frumos din lacrimă, poveste de Mihail *Eminescu*, editura librăriei Ciurcu (Braşov). Preţul 20 fileri.

*

„Pentru ochii lumii“, comedie în două acte, de Labiche, localisată de *Gil.* (Broşura a opta din „biblioteca teatrală“ edată de „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“). Proprietatea librariei Ciurcu (Braşov). Preţul 50 fileri.

---

cesci se decurgă conform normelor în vigóre. Pe ele le-a pus sentinele vii ale legilor statorite de acésta în adunările ei.

Persónele deci puse în aceste deregătorii au înainte de tóte sĕ-'şi îndrepteze lucrarea lor după legile esistente, sĕ grijéscă, ca şi cei puşi sub guvernamentul lor sĕ nu lucreze nimic ce ar puté veni în conflict direct sau indirect cu legile esistente.

E *fatal* pentru biserică, când în guvernarea ei se găsesc persóne, cari nu se conduc de *raţiunea legii*, ci pur şi simplu de *liberul arbitriu*: căci unde *arbitriul substitue* legea, acolo inevitabil întră *putrefacţiunea* în organismul ori-cărei instituţii.

Dacă ori-ce instituţie ferită trebue de încuibarea cangrenei demoralisătóre, cu atât mai vêrtos trebue sĕ se facă acésta faţă de *biserică*, acésta *sfântă, înaltă, sublimă* şi *divină instituţie!*

Dar' acestor organe nu le este reservată numai esecutiva legilor, ci ele ca acelea cari trebue şi pot sĕ vadă mai bine în tóte unghiuleţele organismului bisericesc, sunt şi chemate de a *pregăti legi necesare* pentru desvoltarea bisericei creştine.

Ele au în mâni frênele conducerii, deci ele au şi *cheia* de *deslegare* a *problemelor* ce pot preocupa spiritul progresării, ce viéză în consciinţa membrilor bisericei.

Aşa dară ele suut *chemate* de a pregăti *proiectele de legi.*

Atârnă fórte mult deci dela *bunăcredinţa*, dela *priceperea* şi *destoinicia forurilor conducĕtóre*, ca biserica sĕ se desvólte lin, încet, dar' sigur pe basa *principiilor genuine creştine.*

Pe lângă partea positivă a lucrărilor le mai încumbă şi datorinţa de a cerceta întru cât legile făcute *sunt* sau *nu* sunt în *conformitate* cu *trebuinţele bisericii* şi *timpului* în care ne aflăm. Intêmplându-se, ca ele sĕ nu corĕspundă, *au dreptul* şi datorinţa de a *cere abrogarea lor totală* sau *parţială*, după cum vor pretinde interesele bisericei. *Incălḑită biserica cu acest foc sacru al iubirii, desinteresării, echitaţii, sincerităţii, onestităţii* şi al *dreptăţii, ea va deveni aceea ce a intenţionat mântuitoriul Chr.: o vatră caldă*, în care vor afla loc toţi fiii credincioşi ai ei. Atunci şi numai atunci ne vom apropia de idealul creştinismului, adecă: *de realisarea împĕrăţiei lui D-zeu pe pămênt.*

Szám 12.119/901 [145] 1—1

Hirdetmény.

A nagyszeben-ujegyházi törv. hat. közut 29—30 km. szakaszán levö 79. számu hid helyreállitására vonatkozó munkák biztositása czéljából 1901 évi augustus hó 9-én délelött 10 orára Szebenvármegye alispánjánál a vármegyei ház tanásckozási termében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni ohajtók felhivatnak hogy a fennti munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó az elöirányozott 4929 K. 33 f. költség után számitandó és a részletes feltételekben elöirt 5%-os bánatpénzzel ellátott irásbeli zárt ajánlataikat a kitüzött nap 9 orájáig a vármegye alispánjánál annyival inkább adják be, mert a késöbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó müszaki müvelet és részletes feltételek a szebenvármegyei épitészeti hivatalnál a rendes hivatalos orákban megtekinthetők.

Nagy-Szeben, 1901 julius hó 23 én:

Reissenberger
alispán.

Nr. 48—1901 [142] 1—3

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din următórele comune bisericesci din tractul Hunedórei cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român“:

1. Alun, 2, Batiz, 3. Boaş, 4. Cerişor, 5. Găunoasa, 6, Haşdĕu-Dobâca, 7. Josani, 8. Lelese, 9. Nădăştia-superióră, 10. Nandru-Vale, 11. Ruda, 12. Sâncraiu, 13. Hunedóra, 14. Zlaşti.

Concurenții sĕ ştie cântările bisericesci şi suplicele instruite conform legilor în vigóre sĕ-le trimită subsemnatului oficiu în Hațeg.

Hațeg, 9 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Hunedórei.

Titu V. Gheaja
protopresb. comisariu consist.

Nr. 130/901. [143] 2—3

CONCURS

La şcólele centrale gr. or. române din Braşov sunt de ocupat următórele posturi vacante:

a) La gimnasiu.

1. Un post de profesor pentru catedra de filologie clasică.
2. Un post de profesor pentru catedra de latină şi alt studiu grupat cu latina.
3. Un post de profesor pentru catedra de Istorie şi alt studiu grupat cu Istoria.
4. Un post de profesor pentru catedra de Geografie şi alt studiu grupat cu Geografia.
5. Un post de profesor pentru catedra de Magiară şi Română (séu Germână).

b) La şcóla comercială.

6. Un post de profesor pentru limba magiară şi germână în combinație eventual cu franceza.

c) La şcólele primare.

7. Patru posturi de învĕțători.

Terminul de concurs pentru tóte aceste posturi este *10 August v. c.*

Toți concurenții vor adresa concursele lor subsemnatei Eforii şcolare însoțite de următórele documente:

a) că snnt români de religiunea gr. or.
b) că au purtare bună atât în privința moralității, cât şi în relațiunile lor civile;
c) că sunt de constituție fisică firmă şi deplin sănĕtoşi;
d) revers, că se vor conforma întru tóte legilor şi dispozițiunilor nóstre bisericesci şi şcolare, precum şi regulamentelor, ce sunt în vigóre;
e) concurenții de sub 1—5 vor documenta cualificațiunea profesorală completă, conform art. de lege XXX din 1883 séu întru cât nu ar avé-o, sĕ aibă cel puțin esamen fundamental din specialitatea lor; preferiți vor fi cei cu cualificațiune completă;
f) concurenții de sub 6 vor documenta cualificațiune conform regulamentului şcólelor comerciale superióre din anul 1895;
g) concurenții de sub 7 vor documenta, că au depus esamene de cualificațiune învĕțătoresci cu calcul bun, că cunosc limba magiară şi germană după recerință şi că posed cunoscințe teoretice şi practice din desemnul liniar, din gimnastică şi grădinărit.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provisoriu (prevĕḑut în § 30 al legii de instrucțiune din 1883) salar anual de 1800 cor., eară începênd dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salar anual de 2400 cor., cuincuenii de 200 cor., bani de cuartir 400 cor., anual şi drept de pensiune conform statutelor în vigóre la şcólele nóstre; pentru timpul serviciului ca profesor suplinitor 1600 cor., fără alte emolumente.

2. Pentru învĕțătorii suplenți salar de 800 cor., anual, pentru învĕțătorii provisori 1000 cor. anual, eară începênd dela ocuparea definitivă a postului salar de 1200 cor., anual, cinci cuincuenale á 120 cor., şi bani de cuartir 240 cor., anual.

Braşov, din şedința Eforiei şcolare ținută la 4/17 Iuliu v. 1901.

Eforia şcólei centrale rom. ort. rĕsărit. Braşov.

Vasile Voina preşedinte. **Arseniu Vlaicu** secretar.

---

[107] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea a trei posturi învĕțătoresci din comuna *Sadu*, tractul ppresbiteral al Sibiiului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom“.

Emolumentele împreunate cu fie-care din aceste posturi sunt:

a) Salariu 600 cor., solvabil în rate lunare anticipative din cassa bisericei.
b) Cuartir liber în edificiul şcolar;
c) Lemnele necesare de încălḑit.

Reflectanții la tóte aceste trei posturi au sĕ se presinte înainte de alegereîn vre-o duminecă sau sĕrbătóre în comună spre a şi documenta cunoscințele lor în cântări şi tipic, căci vor fi obligați a cânta atât în strană cât şi cu copii în cor la sf. liturgie în tóte duminecile şi sĕrbătorile din întreg anul şcolastic.

Cererile instruite în conformitate cu normele din vigóre le vor promova la oficiul ppresbiteral gr.-or. al Sibiiului.

Sadu, din şedința comitetului parochial ținută la 10 Iuniu 1901.

Ión Popovici par. preş **Ioan Popica** not.

Nr. 678/1901.

Cu scirea şi consensul subscrisului.

Sibiiu 18 Iuniu 1901.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 292/1901 [132] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu în Bucium-Sat se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul împreunat cu acest post este 600 coróne solvite 441 cor. 38 bani din cassa bisericei, ear' restul dela cămara regéscă din Abrud, cuartir, lemne de foc, grădină de pomărit şi legumi şi dela îngropăciuni câte 1—2 coróne.

Doritorii de a ocupa acest post trebue sĕ aibă cel puțin douĕ clase gimnasiale şi diploma de învĕțătoriu şi 'şi vor subşterne suplicele instruite conform legilor în terminul arĕtat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi se vor presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comună spre a'şi arăta desteritatea în cântări şi tipic. Cântăreții buni vor fi preferiți şi dacă vor puté forma un cor vor fi remunerați.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Abrudului în conțelegere cu comitetul parochial.

Abrud, 26 Iuniu 1901.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 211/1901 [134] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele bisericesci mai jos numite se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Certege*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor. din fondul bisericesc, şi repartiție şi cuartir cu grădină.
2. *Cârda de jos*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție şi cuartir cu grădină.
3. *Lăpuş*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție şi cuartir cu grădină.
4. *Lăzesci*, un post invĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție şi cuartir cu grădină.
5. *Neagra de jos*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție şi cuartir cu grădină.
6. *Poiana Valea-verde*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție şi cuartir cu grădină.
7. *Ponorel*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție şi cuartir cu grădină.
8. *Sohodol-Peleş*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție şi cuartir cu grădină.
9. *Vidra-medie şi de jos*, dóuă posturi învĕțătoresci cu salarii de câte 600 cor., din fondul şcolar şi repartiție şi locuință cu grădină.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi sĕ trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile în vigóre în timpul deschis la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 1 Iuliu 1901.

Romul Furduiu
protopop.

Nr. 478—1901 [133] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Unguraşului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

1. *Baica* şi *Hida* învĕțătoriu ambulante cu salariu de 600 cor. şi anume: 150 cor. dela parochia Baica, 150 cor. dela parochia Hida prin repartiție şi 300 cor. ajutoriu din fondul şcolariu al archidiecesei, cuartir, grădină corespunzĕtóre şi câte $1^1/_2$ orgii de lemne dela fie-care parochie.
2. *Dânc*, cu salariul de 600 cor. şi anume 330 cor. dela popor prin repartiție şi 270 dela stat, cuartir şi pentru lemne 24 coróne.
3. *Gălpuia*, cu salariu de 600 cor. prin repartițiune cuartir şi grădină.
4. *Rachia*, cu salariu de 600 cor. 4 orgii lemne pentru învĕțătoriu şi încălzitul salei de învĕțămênt, cuartir şi grădină de 400 org.
5. *Stîna*, cu salariu de 600 cor., prin repartițiune, cuartir grădină şi lemne de încălḑit 3 orgii.
6. *Iresnea*, cu salariul de 600 cor. prin repartiție, lemne de foc, cuartir şi asigurarea cuincuenalului şi reflectanții, cari vor avé cunoscință musicală şi vor puté înființa chor vor fi preferiți şi pot conta şi la o remunerațiune separată..

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor avé a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comunele respective, spre a-'şi arĕta desteritatea în cântări avênd a cânta la liturgie cu şcolarii şi spre a fi cunoscuți poporului.

Concurenții au a-'şi aşterne cererile instruate conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Fizes-Sânpetru, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu oficiile parochiale respective.

Pavel Roşca,
protopresb.

Nr. 381/901 [126] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la şcólele din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

1. *Apoldul-inferior*, al treilea post de învĕțător cu salariu de 600 cor., plătit lunar decursive din cassa bisericei, cuartir natural în edificiul şcólei eventual relut de cuartir 60 cor.
2. *Cinadie*, salariu anual 600 cor., plătit din repartițiune asupra poporului prin epitropia parochială, cuartir natural în edificiul şcólei.
3. *Gârbova*, salariu anual 600 cor., plătit din cassa bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural în edificiul şcólei precum şi 4 stângini de lemne de foc, din care are a se încălḑí şi sala de învĕțămênt.

Reflectanții la acestea posturi au se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în respectivele comune, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători atât la strană cât şi cu elevii la sfta liturgie.

Mai departe sunt datori a ținé prelegeri în şcóla de repetiție şi a cultiva cu elevii grădina şcolară.

Cererile concursuale sunt a se aşterne instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tractului Mercurea în Sĕlişte.

Sĕlişte, la 3 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Droc
protopresbiter.

Nr. 360/901. [115] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători dela şcólele confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al *Avrigului*, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Arpaşul inferior* şi superior, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.
2. *Drăguş*, al doilea post de învĕțătoriu eventual învĕțătóre, cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.
3. *Porceşti*, al doilea post de învețătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.
4. *Porumbacul superior apusean* şi resăritean, postul de învĕțătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.
5. *Streza-Cârțisóra*, postul de învĕțător cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.
6. *Ucea inferióră*, postul de învĕțător cu salariul anual de 600 cor., cuartir şi lemnele necesari pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, sĕ'şi subştérnă cererile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta, Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la terminul susindicat, avênd a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică în comunele respective spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători în biserică atât la strană cât şi cu copii la liturgie.

Avrig, 25 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetele parochiali competente.

Ioan Cândea
protopresbiter

Nr. 551/1901 protopr. [137] 2--3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Agârbiciu*, cu salariu de 600 cor. solviți din repartițiune, cuartir în edificiul şcólei şi lemne.
2. *Dârlos*, cu salariu de 600 cor. solviți din repartițiune, cuartir în edificiul şcólei şi lemne.
3. *Vorumloc*, cu salariu de 600 cor., solviți în suma de 446 cor. ca întregire dela stat, ear' restul de 154 cor., din repartițiune, cuartir în edificiul şcólei şi lemne.

Concurenții au sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre cu copii la liturgie.

Mediaş, 8 Iulie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 207. [140] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parochiei vacante *Sânger* din tractul ppresbiteral al M.-Oşorheiului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci din partea statului.

Concurenții 'şi pot lua informațiuni mai ample la oficiul ppresbiteral şi la comitetul parochial din localitate. Concursele se instruesc în înțelesul § lui 15 din „Regulamentul pentru parochii“ şi se adreséză către oficiul ppresbiteral al tractului în terminul deschis.

Mureş-Oşorheiu, 5 Iuliu 1901.

După înțelegere cu comitetul nostru parochial din Sânger.

Nicolau Maneguțiu
protopresbiter.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află spre vênḑare **Portretul** (Phototyp - Lichtdruck) Excelenției Sale Inaltpreasânțitului Domn Archiep. şi Metropolit **Joan Metianu** cu prețul de **2 coróne** plus porto postal recomandat 55 fileri. * * * * * *

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian. **Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 80 Sibiiu, Joi 19 Iuliu (1 August) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — **şi timbru de 60 fil.**
pentru fie-care publicare.

La Şimleu.

Membrii societăţii pentru crearea unui fond de teatru naţional român se vor întruní Joi şi Vineri în *adunare generală*, în oraşelul Şimleul-Silvaniei.

Cu dragoste românéscă a fost învitată anul trecut adunarea generală din partea fraţilor sĕlăgeni în mijlocul lor, şi din pregătirile ce s'au făcut deducem, că cu braţe deschise va fi ea primită în Şimleul-Silvaniei. Şi astfel aceste două zile vor fi prefăcute în adevĕrate zile de sĕrbătóre, de bucurie şi mândrie naţională, nu numai pentru cei presenţi la adunare, ci şi pentru cei din depărtări, dar' cu inima şi cu cugetul la adunare.

Astăzi, când tóte terenele de liberă mişcare ne sunt închise, vedem numai şi înţelegem, cât de înţelepţi şi de prevĕḑĕtori au fost cei-ce s'au îngrijit, ca cel puţin terenul cultural sĕ ne remână deschis, şi ca cel puţin sub titlul acesta sĕ ne mai putem aduna împreună, pentru a chibzui împreună, ce e bun şi folositoriu neamului nostru.

De aceea, vedem cum în timpul din urmă interesul, atât faţă de *Asociaţiunea pentru cultura română şi literatura poporului român* cât şi faţă de *Societatea pentru crearea unui fond de teatru naţional român,* a crescut în mod îmbucurătoriu.

In deosebi faţă de adunarea generală din estan a Societăţii din urmă se manifestă o interesare vie.

Pentru-că ea se va deosebi mult de adunările din trecut, dat fiind că nu va fi numai o simplă inregistrătóre a *rapórtelor* făcute, ci va avé sĕ resolveze o *problemă* fórte grea, anume: dacă societatea are sĕ mai esiste ca atare, sau are sĕ se prefacă în altă societate, care din banii adunaţi *sĕ creeze teatrul naţional român*.

Avem deplină încredere în înţelepciunea celor ce se vor întruni la *Şimleu,* şi suntem convinşi, că la resolvarea acestei chestiuni de cea mai mare importanţă se va ţiné cont de tóte imprejurările, *de tóte greutăţile,* şi nu se va face nici un pas greşit sau precipitat, care ar puté sĕ pericliteze póte interesele societăţii *esistente*.

Şi de altcum, adunarea de estan nu póte decide nimica *în merit,* decât numai atâta, că pentru deslegarea problemei află necesară convocarea unei adunări generale, *anume spre scopul acesta.*

Dar' póte-că chiar şi cu aducerea unui astfel de conclus *s'ar mai puté aştepta.*

Sĕ lăsăm însĕ tréba în grija înţelepciunei adunării însaşi, care siguri suntem că *bun lucru va face.*

Dorind acésta şi dorind din inimă, ca buna înţelegere sĕ domnéscă între fraţii ce se vor aduna la Şimleu, salutăm cu căldură adunarea generală de estan a Societăţii cu o chemare atât de frumósă, şi implorăm darul de sus, pentru-ca lucrarea ce o va sĕvêrşi sĕ fie spre binele şi folosul neamului românesc.

Dorinţe rusesci.

Presa rusécă a găsit o temă nouă de discutat, *revisuirea tratatului dela Berlin*, făcută prin o nouă conferenţă internaţională, a cărei convocare e plănuită din partea Ţarului.

Scopul este, ca modificarea tratatului dela Berlin sĕ se facă în acel înţeles, ca atât *Macedonia,* cât şi *Bosnia* şi *Herţogovina*, sĕ fie declarate de *provincii autonome*, puse sub suzeranitatea Sultanului. Va sĕ zică, se intenţionéză *o nouă impărţire teritorială* în peninsula balcanică Şi o împărţire reclamată de interesele Rusiei, pentru-că dacă planul va succede, Rusia se apropie fórte mult de realisarea vechei sale politice.

E de remarcat, că iniţiativa în chestia convocării unei conferenţe internaţionale, în scopul indicat, a fost luată din partea cunoscutei *„Societăţi de binefacere slavă“*, care se zice că ar sta sub influinţa cercurilor înalte rusesci, şi că în înţelegere cu ele ar fi luat hotărîrile pe cari le vom reproduce mai la vale.

„Societatea slavă de binefacere“ din Petersburg a ţinut anume adunare generală la 24 Maiu 1901 în *Chiev,* şi acolo s'a discutat chestia şi s'au luat hotărîrile necesare, cari au fost date publicităţii, pentru a se face propagandă pentru ideia sulevata, în cercurile cele mai largi.

Cu privire la *Macedonia*, hotărîrea luată în adunare e următórea:

— „Diplomaţia europénă nu vrea din diferite cause sĕ iee în mână *cestiunea macedonénă*; ea o ignoréză şi zice, că în Mecedonia domnesce pace. E o mare greşélă însĕ acésta din parte-i. Nouĕ Ruşilor nu ne este permis a închide ochii în faţa acestei teribile realităţi. *Cestiunea macedonénă e pe deplin cóptă şi pretinde resolvare neamânată*, care mai uşor s'ar puté ajunge *prin intervenirea diplomaţiei*, căci altfel *se va produce o rĕscólă generală,* a cărei urmare va fi un rĕsboiu fratricid între naţiunile creştine, sau o nouă victoriă a Turcilor, cum a fost nu de mult în Grecia, sau *se va deschide Austriei calea la cucerirea de teritoriu în peninsula-balcanică.* Din punct de vedere rusesc şi peste tot slav, nu e de dorit nici primul, nici al doilea, nici al treilea cas. De aceea trebue cu ori-ce preţ împedecată rĕscóla în Macedonia şi a se ajuta Macedonenilor în starea lor de azi. Cea mai bună modalitate pentru acésta este *convocarea unei conferenţe internaţionale în cestiunea modificării hotărîrilor congresului din Berlin.* Cea mai nouă soluţiune a cestiunei macedonene este, ca *Macedonia sĕ fiă provinciă autonomă sub suzeranitatea Sultanului, cu recunóscerea egalei indreptăţiri a tuturor naţionalităţilor convieţuitóre.*“

Ear' referitor la *Bosnia* şi *Herţogovina* societatea numită a luat hotărîrea următóre:

— „Tratatul din Berlin nu stabilesce terminul de timp al ocupaţiunei, ci îl hotăresce *provisor*, prin ceea-ce se eschide chiar şi gândul, că ar da *Austriei dreptul de a anexa Bosnia şi Herţegovina* la imperiu. Ocupaţiunea temporală nu póte fi schimbată în perpetuă, *fără sancţiune internaţională.* Ocupaţiunea de 23 ani a fost de ajuns, ca în provinciile de odinióră turcesci sĕ se restabilécă ordinea şi liniştea. Dacă Austriacii şi-au împlinit misiunea luată, *a sosit atunci timpul sĕ lase în pace pe Bosnieci şi Herţegovineni*, cari declară franc, că nu le trebue un tutelat impus cu forţa. Ruşii au eşit din Bulgaria câţiva ani după congresul din Berlin, îndată-ce au încheiat organisarea nou înfiinţatului principat bulgar. *Cu ce drept ar rĕmâné Austriacii fără termin în Bosnia şi Herţegovina, unde nu i-a chemat nimeni?* Din causa acésta, cea mai nouă soluţiune a *cestiunei bosniace* este, ca *Bosnia şi Herţegovina sĕ fie prefăcute în provinciă autonomă sub suzeranitatea Sultanului,* care *de jure esistă şi azi.* Este adevĕrat, că şi acésta *aparţine competenţei unei conferenţe internaţionale.* A se îngriji, ca acésta sĕ aibă bun resultat şi a spune cuvêntul care sĕ tragă în cumpĕnă în favórea nenorociţilor Bosnieni şi Herţegovieni: *este dreptul şi obligămêntul strîns al Rusiei.*“

E irelevant, dacă dorinţa *Societăţii slave*, de a se convoca o conferenţă internaţională, pentru a decreta aceea-ce cere ea, se va împlini sau nu. Pentru-că un astfel de lucru dela mulţi factori depinde, cari îşi vor avé şi ei interesele lor, contrare intereselor Rusiei.

Dar' ce ne preocupă şi ce trebue sĕ ne preocupe este cutezanţa cu care cercurile politice rusesci, chemate şi nechemate, păşesc tot mai pe faţă cu pretensiunile, planurile şi aspiraţiunile lor.

Semnul, că se simţesc tari.

Nu e mult decând un ziar rusesc ne spunea, că *Rusia nu mai póte lăsa Orientul* ***în voia altuia,*** pentru-că a sosit momentul în care cei chemaţi înţeleg, că *misiunea istorică a Rusiei e spre Constantinopol, nu în Peking.*

Şi ştim care e misiunea acésta istorică a Rusiei: *moştenirea statelor cari au apărţinut sau mai aparţin imperiului turcesc.*

Şi sé nu crédă nimeni că Rusia cu arma în mână va întra în moşteni-

FOIŞORA

Insuşiri bune şi rele la poporul nostru.*)

de **Ioachim Muntean.**

Stimaţilor domni şi fraţi! Onorat public ascultător!

Comuna *Săcel*, care, din *săticel* ce a fost, s'a ridicat în cursul veacurilor la rangul de *sat*, avênd azi chiar un anumit rol de conducere în cele politice administrative, — acéstă comună, din fericire curat românéscă, ca şi cele ce o împrejmuiesc, póte fi mândră de cinstea ce i-s'a dat din prilejul acestei adunări generale a despărţĕmêntului nostru, ca sĕ găzduiască timp de câteva óre în mijlocul ei flórea cărturărimei acestui ţinut, o bună parte din ceea-ce împrejurimea are mai bun, mai ales, mai vrednic de respectat, întrunindu-se aici cu toţii în scopul de a împrăştia câteva raze de lumină în popor şi în chipul acesta a împinge barem cu un pas înainte carul culturei nóstre naţionale românesci pe calea cea lungă, ba s'ar puté zice nesfêrşită a progresului general.

In acest concert vesel de artişti-măiestri, mi-s'a dat şi mie, mai micului întrĕ fraţi, un rol de diletant: sĕ vĕ întreţin adecă vre-o câteva minute cu un fel de disertaţie sau prelegere publică poporală.

Urmând acestei onorifice însărcinări din punctul de privire al interesului local aşi fi ales cu precădere spre scopul acesta ca obiect un capitlu din trecutul mai îndepărtat al acestei comune, care ca şi sóţele ei vecine: Mag, Topârcea, Cacova, Sibiel, Vale, şi alt. îşi va fi avênd negreşit istoria ei proprie destul de veche.

Aceea însĕ nu ne este cunoscută, precum necunoscută a rĕmas până azi pentru publicul cel mare şi istoria celorlalte comune din jur; căci nu s'a ivit încă întrĕ noi omul destoinic şi gata sĕ iee asupră-şi sarcina grea şi migălósă de a scormoni prin pulberea archivelor după documente, pe temeiul cărora — şi cu cele-ce s'ar mai culege ca material întregitor din gura poporului — sĕ se pótă clădi edificiul istoric al singuraticelor comune românesci în formă de monografii.

In cât privesce îndeosebi comunele aparţinĕtóre scaunului de odinióră al *Sĕliştei* şi al *Tălmaciului*, un material preţios şi bun de esploatat ar oferí rotulul voluminos de acte folosit óre-când de advocaţii *Borcia* şi *Rĕcuciu* în procesul ce l-au purtat cu 7 judeţe pentru regal.

Compatrioţii nostri Saşi stau în punctul acesta, ca şi în multe alte privinţe, mai bine de cât noi.

Nu ne prinde însĕ mirarea când ştim, cum ei ca popor îngrădit cu privilegii şi ocrotit de puterea statului, au monopolisat sute de ani bunătăţile pământului: în aer, pe apă şi pe uscat; pe când bietul Român totdéuna nevoit a fost sĕ trăiéscă „din sĕul lui“.

Dar' Saşii s'au şi ştiut folosi de ocroteli cu îndatinata-le pricepere şi prevedere. Izbânda lor pe tóte terenele: în economie, în cultură ca şi în politică a fost şi este asigurată şi azi prin două împrejurări. 1. Că au conducĕtori înţelepţi şi credincioşi poporului. 2. Că poporul ascultă de ei.

Multe din comunele lor fruntaşe, politice şi bisericesci, avênd cu sute de ani înainte în fruntea lor bărbaţi harnici şi luminaţi, posed azi archive speciale cu documente vechi de mare însĕmnătate, dintrĕ cari unele privitóre la un trecut fórte îndepărtat.

In o broşură edată la anul 1870 de preotul *David Krasser* din Apoldul-superior, conţinênd estrase din archivele locale, se află capitole interesante referitóre la scaunul *Sĕliştei* şi în special la comunele *Rod şi Tilişca.*

Avis pentru cei-ce s'ar îndeletnici cu astfel de lucrări!

Adênca mea convingere în punctul acesta este: că e folositor pentru noi şi deci sĕ căutăm a ne face cunoscuţi cu trecutul, ca scoţind din el poveţe, curaj şi voie de muncă, sĕ ne ştim croí înşine viitoriul. Dar' sĕ nu întârziem; căci presentul grabnic şi luminos nu mai scuză acum nici întunecéla, nici nepăsarea nóstră.

„Ce poţi face astăzi nu lasă pe mâne“. Că timpul tace şi trece; de acea el nu numai pentru Englezi, ci şi pentru noi e bani.

Şi încă ceva. Ceea-ce ştim unii, dacă credem că e bun şi de folos pentru obştea românéscă, sĕ dăm publicităţii, ca sĕ ajungă la cunoscinţa mulţimei. Astfel lăţind învĕţătura vom înmulţi talantul ce ni-s'a dat.

Puţinul ceea-ce ştim, — în casul de faţă după istoriograful *Xenopol* — despre comuna rea dorită. Nu. Rusia are astăzi cu totul altă politică de cucerire în Balcani, o politică — *economică*.

---

*) Disertaţie ţinută în 1/14 Iulie a. c. la adunarea cercuală a despărţĕmêntului V. (Sĕlişte) al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“, în Săcel.

A fost vorba, nu de mult, că o mare bancă *ruso-franceză* se va înfiinţa în Bucureşti, cu un capital de 100 milióne, şi cu filiale în Belgrad, Sofia, Cetinie, Rusciuc, Varna, etc., ceea-ce va avé de urmare firéscă, că tóte pieţele din Balcani vor fi concentrate în mâna Rusiei. Ear' din aceste legături financiare, comerciale şi industriale, negreşit că se vor nasce şi altele: *legături de dependenţă politică*.

Aşa va pune Rusia mâna pe orient.

Faţă cu acéstă politică nouă a Rusiei le încumbă deci datoria celor interesaţi sě vegheze, pentru a nu puté fi surprinşi.

Congresul medical dela Londra.

Zilele trecute s'a ţinut la Londra un congres medical, pentru combaterea tuberculosei.

Cei mai distinşi medici din lume au luat parte la congres, ear' statele au trimis representanţi speciali pentru-ca sě urmăréscă cu atenţiune decurgerea congresului şi sě facă raport amănunţit despre cele auḑite şi esperiate.

Că congresului i-s'a dat atenţiunea cea mai mare ce i-se putea da, dovedesce împrejurarea, că a fost presidat de ducele de *Cambridge*, fratele regelui din Englitera.

Nici nu se putea altcum, când cunoscută este měsura în care bântue acest flagel al omenimei, pretutindenea în lume,aşa că mai bine decât jumětate dintrě cei morţi la an, se stîng în urma acestei bóle cumplite, numită *tuberculosă* sau *oftică*.

Medicii au constatat, că nici ciuma şi nici cholera n'ar puté secera atâtea vieţi omenesci, câte cad jertfă an de an acestei bóle, în contra căreia nu se găsesce leac, deşi doctori învěţaţi şi-au dat tóte silinţele sě 'i găséscă mijlóce de combatere, — fără a puté ajunge însě la resultate sigure.

Tot ce au putut face medicii până acuma este, că au aflat *baccilul* acestei bóle cumplite, şi astfel e dată posibilitatea de a se afla şi lécul; pentru-că cunoscêndu-se bóla în mod amănunţit, îi va afla cu timpul cine-va şi modul de combatere.

Cel mai de specialitate medic în ale bólei acesteia e *Dr. Koch* din Berlin, despre care se vorbea într'o vreme că a descoperit leac sigur în contra tuberculosei, pe când de fapt n'a descoperit decât numai *baccilul* tuberculosei.

La congresul din Londra a luat parte şi *Dr. Koch*; şi ca unul care s'a ocupat mult cu bóla acésta, a ţinut şi un discurs fórte important *despre combaterea tuberculosei*, luând de ajutor esperienţele căpătate din combaterea cu succes a altor bóle periculóse şi infecţióse, ca şi tuberculosa.

Discursul Drului *Koch* a făcut mare sensaţie şi întrégă presa europénă îl consideră drept eveniment al zilei, fiind-că celebrul profesor german a făcut, pe basa esperienţelor proprii, nişte constatări de cea mai mare importanţă, anume, că omul nu primesce tuberculosa dela animale atinse de tuberculosă, prin laptele şi carnea consumată, ci *numai dela om*. Tuberculosa la animale e cu totul alta şi la om earăşi alta. Omul nu póte sě o capete dela animal şi nici animalul dela om.

Vom da în numěrul viitor un scurt estras din memorabilul discurs al Drului *Koch*, care şi-a esprimat firma convingere că *tuberculosa e curabilă*, dacă se iau din vreme měsuri severe de apărare.

Natural, că nu toţi medicii întruniţi în congres au primit în mod necondiţionat părerile Drului *Koch*; din contră cei mai mulţi s'au arětat a fi fórte îndoelnici, fiind-că esperienţele lor proprii i-au dus tocmai la resultat contrar: la constatarea, că copiii mici primesc tuberculosa *prin lapte*, adecă dela animale.

Părerile Drului *Koch* vor provoca deci încă multe critice din partea celor competenţi, şi se vor face încă multe încercări, pentru a se vedé dacă ele sunt acceptabile sau nu. Prin urmare chestiunea nu va fi resolvată în timpul apropiat; dar' un pas s'a făcut înainte spre resolvare, şi deocamdată e destul şi atâta.

Chestiuni şcolare.

„Care este metodul cel mai bun pentru a desvolta în şcolari simţul religios moral?“ *)

de

D. A. Mosora, înv. în Sělişte.

Inainte de a întra mai afund în meritul temei încredinţate mie spre lucrare, 'mi permit a pune şi după aceea a desluşi următórele importante întrebări:

1. Care este însemnătatea simţului religios-moral pentru omenime în general?

2. Care este însemnătatea simţului religios-moral pentru poporul nostru român?

3. In ce měsură a fost desvoltat el în trecut şi în ce měsură se află el azi desvoltat la poporul nostru?

4. Dacă a scăzut, cari sunt causele principale ale acestei scăderi?

Am crezut, că ar fi imposibil a rěspunde cu temeinicie la întrebarea *„care este metodul cel mai bun pentru a desvolta în şcolari simţul religios-moral“*, până ce nu am cunósce cel puţin în liniamente generale rěspunsurile dela întrebările de mai sus.

Acésta cu atât mai vêrtos ni-se impune, deórece e de toţi sciut, că simţul religios-moral, legătura intimă dintrě om şi D-zeu, se sădesce deja din casa părintéscă. Şi cum vom puté vorbi despre desvoltarea lui, a cărei menire este a şcólei, fără ca mai întâiu sě avem temeinice cunoscinţe de cum şi în ce měsură este el sădit? De folosul şi însemnătatea lui.

Menit e de D-zeu perirei acel popor, în inimile căruia *credinţa* nu mai află pămênt hrănitor, pentru care biserica numai însemnéză nimic, ear' religiunea şi dumnezeirea sunt poveşti.

Este acesta un adevěr vechiu, şi istoria a lăsat omenimii triste pilde despre aceea că aşa este! Unde temerea de D-zěu şi alipirea cătră sfintele lui locaşuri a slăbit ori s'a stins chiar de tot, acolo imoralitatea şi sělbătăcirea moravurilor se lăţesce, se întăresce, şi împinge cu putere tot mai mare pe povîrnişul tuturor relelor ducětóre la perire, pe cei căzuţi în vêrtejul ei.

Ceea-ce se zice despre un popor se póte zice şi despre întréga omenime.

Câte zeci ba sute chiar de popóre, îndată ce în inima lor n'a mai sălăşluit simţul religios-moral, acésta drojdie a credinţei, au perit ori-cât de puternice ar fi fost ele.

Şi iarăş, câte sute de popóre cari au nutrit cu tărie în inimile lor simţul religios-moral, din cea mai inferióră micime a lor s'au ridicat la înălţimi măreţe.

Acésta este fórte esplicabil, deórece ştiut este că, numai flacăra religiunei are putere supranaturală d'a conduce pe om cu siguranţă contra tuturor miseriilor ce întâlnesce în viaţa sa; stînsă odată acésta flacără, omul merge din estrem în estrem până ce singur îşi face perirea.

Câtă vreme omul va avé aşa zicênd pe D-zeu în inima sa, câtă vreme va avé cunoscinţe sigure despre raportul ce esistă întrě el şi D-zěu, până atunci numai 'şi va cunósce el destinaţiunea sa aici pe pămênt.

Morala este germenul binelui şi al virtuţei, este inspiratorul tuturor ideilor şi actelor cari pot apropia pe om de creatorul sěu, de fiinţa divină.

Sciinţele cele mai înalte, instrucţiunea cea mai multilaterală nu póte conduce pe om la scopul pentru care este născut, dacă va neglija de-a şi regula trăsurile inimei, şi deórece omul nu este făcut numai pentru el însuşi, ci fiind el o fiinţă mai alésă, un membru al unui corp din care trage vědite avantagii, Creatorul l'a destinat a aduce la rêndul sěu un folos óreşcare societăţii din care face parte. Nimic alt ceva nu este în stare de a face pe om sě-şi împlinéscă naturalele funcţiuni ce-i impune posiţia sa socială decât singura virtute care, precum am zis, e germenele moral.

Virtutea procură omului gustul statorniciei şi al puternicei glorii, inspirându-i iubire de patrie, lege şi neam, pověţuindu-'l a prefera totdeuna binele public în locul celui particular şi-a nu ceda nici consideraţiunei, nici temerei, nici interesului, când este vorba d'a face un act drept.

Dreptatea, egalitatea şi umanitatea sunt dar' adevěratele efecte ale actelor sale.

Tulpina moralei în care se adăpostesce germenul binelui şi al virtuţei este *religiunea*.

Sădită acéstă tulpină în inima omului, dă nascere *simţului religios-moral*.

Simţul religios îndulcesce apoi ori-ce rěutate, face sě domnéscă pacea, ordinea, dreptatea şi iubirea în sinul omenimei.

Cultura, ce e drept, încă face pe om accesibil pentru desfătările intelectuale, şi 'l abate dela lucruri ordinare, dar' dacă e lipsită de religiune şi morală, apoi chiar cercul cel întins al vederilor lui îl face nemulţămit cu starea sa, şi unde ne duce acésta ne arată destul de invederat socialismul, nihilismul, anarchismul şi desfrêul oraşelor mari.

Iată în liniamente generale însemnătatea şi folosul simţului religios-moral pentru omenime.

S'au găsit, este adevěrat, nu numai ómeni ci chiar popóre întregi, cari pe conta progreselor în cultură, civilisaţiune şi aşa zicênd a sciinţelor multilaterale au micşorat însemnătatea şi folosul simţului religios moral. Următorii acelora se căesc amar şi azi strigătul după religiune al lor e fórte puternic, şi caracterele religióse-morale atât de cautate sunt corbi albi.

Pentru poporul nostru român simţul-religios moral mai are o însemnătate specială deosebit de mare.

Istoria ne spune că suntem descedenţii acelui popor care a stăpânit odinióră aprópe întréga lume cunoscută pe atunci.

Suntem prin urmare din neam mare şi puternic. Tot istoria ne spune însě şi aceea, că acest neam mare s'a prăbuşit chiar în urma nimicirei simţului religios-moral din inima lui.

Aduşi pe aceşte măreţe plaiuri, chiar în timpul cel mai înfloritor al poporului roman, şi recrutaţi fiind din poporul ţěran din patria străbună, adecă chiar din pătura cea mai curată, curênd după aşezarea nóstră aici am format un popor puternic, înzestrat cu cele mai nobile calităţi. (Va urma.)

---

*) Acésta disertaţiune a fost cetită în conferinţa învěţătorilor din districtul Sibiiului în 14/26 Octobre 1899, la care era de faţă şi I. P. S. D. Archiepiscop şi Metropolit al nostru *Ioan Metianu*, care a dat espresiune deplinei Sale mulţămiri cu tractatul desfăşurat. Conferenţa atât atunci cât şi în anul viitor şi-a esprimat dorinţa a se da publicităţii acéstă disertaţiune. Din mai multe cause abia acum sunt în posiţiune a satisface dorinţei colegilor mei. *Autorul.*

Fondul de pensiune.

Instrucţiune

pentru fondul de pensiuni al archidiecesei gr.-ort. române din Transilvania.

(Urmare.)

§. 33.

Defectuositatea spirituală şi corporală a orfanilor cari nu'-şi pot asigura subsistinţa, se documentéză prin atestat medical contrasemnat de oficiul protopresbiteral concernent, ear' starea materială prin adeverinţă dela comitetul parochial, contrasemnată de parochul şi oficiul protopresbiteral concernent, fiind subscriitorii acestor documente in solidum responsabili pentru autenticitatea actului cu drept de regres în cas de neadevěr.

§. 34.

Restituirea tacselor.

Dacă un membru al fondului de pensiuni ese din serviciu cu învoirea autorităţii bisericesci, i-se restituesc tacsele anuale solvite, fără interese, nu însă şi tacsa fundamentală; dacă însě ese din serviciu fără

Săcel — cuvênt derivat din săticel — este, că acéstă comună a estistat deja cu una, ori cu douě sute de ani înainte de ivirea Ungurilor în ţěrile acestea. Are deci o vechime de 12 până la 13 sute de ani, întemeiată fiind ca şi Topârcea, Galeşul, Tilişca, Valea şi altele pe timpul predominărei elementului slavon, contopit mai în urmă şi el, ca celelalte ce i-au permers, în cel românesc.

Faptul acesta ne póte 'sluji ca o nóuă dovadă — pe lângă celelalte multe îndeobşte cunoscute — despre trăinicia şi vînjoşia poporului nostru, care pe lângă tóte asupririle şi nedreptăţile, ce a suferit în cursul veacurilor, n'a dat înapoi, nici n'a părăsit tărîmul de muncă şi de luptă; ci unde el a împlântat odată parul şi s'a aşezat, acolo a stat, s'a înmulţit şi s'a întărit, mulţămită însuşirilor sale bune moştenite dela strămoşii sei, *Daci* şi *Romani*, din a căror viţă şi trupină a ieşit.

Imprejurările atinse aici, cu cari de altcum ne place mult sě ne mândrim, cu vreme şi fără de vreme, — deşi sunt priincióse desvoltărei nóstre etnice ca popor aparte, — totuşi n'ar trebui sě ne facă prea încreḑuţi în virtuţile moştenite, nici sě ne orbéscă într'atâta, ca sě nu vedem pe lângă ele şi scăderile cele multe, mari şi mai mărunte, cari după vremuri s'au încuibat în corpul nostru naţional şi rod la răděcina vieţii lui.

Unele din aceste scăderi sunt înăscute, altele şi-le-a însuşit poporul nostru prin deprindere dela popórele cu cari a locuit împreună, ori strîmtorat de împrejurările grele, în cari a trăit şi constrîns de sórtea crudă, ce necontenit l'a urmărit fiind tuturor în tóte timpurile „nicovală sub ciocan“.

Tóte însě sunt un fel de morb moral, deopotrivă păgubitor pentru suflet, ca şi pentru trup, a cărui vindecare, ca ori-ce lucru bun, adevěrat că nu se va puté face dintr'o dată, căci *„cu încetul se face oţětul“*.

Ea însě trebue cu o zi mai curênd încercată; ear' încercarea sě se facă cu cumpănélă şi după un plan bine stabilit, dacă e sě ne asigurăm resultatul, la care ţîntim ca membri activi ai *„Asociaţiunei“* nóstre culturale, de a regenera adecă poporul.

Una din recerinţele de căpetenie este, ca mai întâiu de tóte sě ne cunóscem scăderile, apoi sě aplicăm mijlócele de combatere, pentru tinerime în şcólă, ear' pentru popor în biserică şi la alte întruniri, cum e şi cea de faţă.

Are Românul şi însuşiri bune de cari vom vorbi mai pe urmă. Acum însě ne vom ocupa de partea cea rea din el, care e póte cea precumpănitóre, ca descoperind rana, sě putem încerca vindecarea ei.

Ştim dór' din biblie, că cele 7 vaci slabe au mâncat pe cele 7 grase şi nu s'au săturat, şi cele 7 spice góle au înghiţit pe cele 7 pline şi nu s'au umplut.

Aşa este şi cu partea morală din om: *binele de multe-ori e biruit de rěu.*

Sě nu credeţi însě, onoraţilor domni şi fraţi, că vorbind de patimi urîte şi de slăbiciuni, aş voi dór' sě ţîntesc în d-vóstră, nu, Dómne feresce! — deşi multe din ele îşi vor fi aflând póte sălaş şi în inimile nóstre; — ci eu am înaintea ochilor grosul poporului nostru de pretutindenea, care în totalitatea lui sufere în adevěr de multe scăderi.

Unele din aceste sunt rele înăscute, altele sunt contractate, însuşite în decursul vécurilor.

Cele înăscute, ca şi cele înrăděcinate ori prefăcute aşa zicênd în a doua natură, sunt firesce mai greu de combătut. Insuşi poporul zice, că *„năravul din fire n'are lecuire“*, pe când despre *„învěţ“* zice, că are şi *„desvěţ“*.

Aşa de pildă: cel-ce ţine morţiş, că el fără rachiu nu póte mânca, — când nu avea ce bea, era şi aşa. Cu hotărîre nestrămutată şi cu voinţă tare — unii zic că de „musai“ — tóte se pot.

Sě înşirăm acum din catalogul pěcatelor nóstre naţionale unele din scăderile cele mai obicinuite, de cari zilnic ne împedecăm.

Românul e certăreţ, duşmănos, zavistnic şi pismos, şi pare-că e bătaia lui Dzeu pe noi, că cu scăderile acestea ne întâlnim pretutindenea: în comună cât şi la oraş, în colibă ca şi în palat, în câmp, a casă, la târg, în birt, la adunări, ba până şi în casa lui Dzeu, în biserică.

Paguba ce resultă de aici pentru noi ca popor, nu se póte preţui. Unde s'a încuibat acest rěu, acolo e vai şi amar; că se cértă frate cu frate, se judecă vecin cu vecin, se mâncă om pe om. De binele comun nu-l dóre capu pe nime; dar' şi dacă unul, ori altul s'ar îngriji de binele obştesc, li-se pun îndată câte 10 inşi în cale, ca sě el zădărnicéscă lucrarea.

De aceea şi vedem cu multă întristare, că afacerile publice la noi nu dau înainte; de aceea vedem, cum pacea şi linişteа fug — rěmânênd în urma lor blăstemul şi ruina.

(Va urma).

învoirea autorităţii bisericesci, sau dacă trece la altă confesiune, din tacsele solvite la fondul de pensiuni nu i-se restitue nimic, nici nu are drept la pensiune.

§. 35.

Acordarea pensiunei.

Cererile pentru pensionare sunt a se instrui:

a) cu atestat de botez;

b) cu documentele despre continuitatea serviciului:

c) cu libelul despre solvirile efectuite;

d) cu atestat medical despre starea sănětăţii;

e) cu atestat dela autoritatea imediată despre purtarea oficiului, şi astfel instruite a se înainta la consistoriu prin superioritatea imediată a petentelui.

Consistoriul supune pe suplicantele unei visitări din partea comisiunei sale esmise din plen, cu concursul a doi medici, carea imediat transpune la consistoriu protocolul despre espertisă, provědut cu opiniunea sa.

Membrii comisiunei pentru visitarea preoţilor, afară de medici, sunt de tagma preoţéscă.

§. 36.

Spesele espertisei medicale statorite de consistoriu, le supórtă petentele, avênd a le anticipa la consistoriu.

§. 37.

La cererea de pensionare a věduvei sau orfanilor sunt a se aclude documentele:

a) estras matricular despre ḑiua, luna şi anul casului de mórte;

b) estrase de botez ale copiilor;

c) document, că věduva aparţine bisericei nóstre greco-orientale;

d) adeverinţă dela oficiul parochial, contrasemnată de oficiul protopresbiteral concernent, despre purtarea morală a věduvei, respective a orfanilor;

e) libelul despre solvirile la fondul de pensiuni.

§. 38.

La statorirea pensiunei se numěră numai ani întregi, lunile şi ḑilele trecute se consideră în favorul fondului; ear' la licuidarea pensiunei deasemenea se i-au numai luni întregi, fracţiunile cad în favorul fondului. (Vă urma).

Revistă esternă

Meeting naţional polon. Duminecă s'a ţinut în *Zacopane* un mare meeting polon, în care redactorul *Friedler* ca raportor al adunării a vorbit pe larg despre nisuinţele naţionale ale Polonilor şi despre nesuccesul acestor nisuinţe. Vina pentru nesuccesele de până acum o aruncă deosebi asupra poporaţiunei din Silesia, care nu are destul entusiasm pentru agitaţia naţională.

*

Impěratul Napoleon V. „Pall Mall Gazette“ din Londra publică nisce destăinuiri cu greu de credut. Spune adecă, referitoriu la situaţia din Francia, că tóte partidele reacţionare s'au aliat în scopul rěsturnării republicei. Bonapartistii, Orleanistii, naţionalistii, etc., într'o conferenţă comună au făcut învoélă sě proclame împěrat pe *Ludovic Napoleon*, care servesce în armată rusă cu rang de colonel şi e amic intim al ţarului. „Pall Mall Gazette“ susţine a şti, că în 14 Septembre, cu ocasiunsa unei sěrbători naţionale, ţarul va ridica pe prinţul Napoleon la rang de general. Aderenţii lui vor face din acest prilej mari demonstraţiuni în favorul lui cu scop de a sonda opinia publică francesă şi a pregăti proclamarea lui de împěrat sub titlul *Napoleon V.* Entusiasmul poporului va fi sutetat şi prin bani, pe cari îi va pune la dispoziţie contele *Lur-Salces*.

*

Rěsboiul Burilor. Corespondentul din Bloemfontein al lui „Daily News“ scrie că generalul *De Wett* şi presidentul *Steyn* se află în apropiere de Vredeford. Preste nópte *De Wett* nu-şi lasă nici odată óstea la olaltă, ci împărţită în cete mititele o trimite în tóte părţile, avênd sě se întâlnéscă diminéţa la loc dinainte fixat. Evident, că intenţia Burilor e sě se slobódă tot mai mult spre sud. Burii cari mai sunt încă sub arme, sunt atât de precauţi, încât urmărirea lor e aprópe imposibilă. De altcum numěrul nu e mare.

O altă telegramă din Londra ddto 29 Iuliu spune următórele:

In cercuri iniciate se ia la sigur, că dacă va succede Burilor sě mai susţină lupta încă şi în luna Septembre, atunci rěsboiul mai póte dura încă un an întreg. Anume, în Septembre trece érna, ear' ajunşi odată în vară, Burilor nu le mai pasă, avênd atunci destul păscut pe séma cailor şi vitelor. Tocmai din acest motiv se dă zor din parte engleză pentru trimiterea de trupe călăreţe odihnite, ca sě vexeze şi strîngă pe Buri până nu vor mai fi în stare sě resiste; ear' acésta numai până la Septembre se póte, — dacă se póte!

Referitoriu la tactica rěsboiului un general pensionat scrie într'o fóie militară următórele:

Nici-când nu vom puté repune Burii total şi nu 'i vom puté constrînge sě capituleze, dacă nu vom pune la disposiţia armatei cai tot aşa de sprinteni cum sunt ai Burilor şi dacă nu vom da asemenea rapiditate şi simplitate operaţiunilor strategice, cum vedem la Buri.

Evident că trupele britice în colonia Cap sunt încă tot neputincióse şi peste tot nu sunt capabile sě împedece mişcările trupelor lui *Stefens* şi *Kruitzinger*.

Tot cu privire la situaţia din Africa o telegramă din Londra trimisă lui „Frankfurter Zeitung“ spune, că lordul *Kitchener* la tómnă se va re'ntórce a casă, avênd sě fie înlocuit în Africa prin generalul *Lyttleton*.

Acésta, dacă s'ar adeveri, ar fi de mare însemnătate, fiind-că tocmai acest Lyttleton într'o prelegere publică ţinută despre viitoriul şi resultatele rěsboiului anglo-bur a opinat că *numai pe cale pacinică póte fi terminat rěsboiul în mod mulţămitoriu pentru Anglia.*

NOUTĂŢI

Noi profesori seminariali. In şedinţa plenară estraordinară a consistoriului archidiecesan, ţinută azi (Mercuri), au fost aleşi profesori la seminariul teologic-pedagogic, *cu totalitatea voturilor* concurenţii Dr. Vasilie *Bologa*, George *Proca* şi Nicolae *Vătăşan*, fiind consideraţi, dintrě opt concurenţi, numai cei cu diplomă.

Tot în şedinţa de azi s'a făcut şi alegerea *esactorului* consistorial, fiind ales cu majoritate de voturi, concurentul Victor *Fincu*.

*

Princesa Sofia. Duminecă s'a sěvêrşit în castelul din Conopist botezul fiicei moştenitoriului *Francisc Ferdinand*; mititicei i-s'a dat nume *Sofia Maria Terezia Francisca.* Naşă i-a fost bunică-sa archiducesa Maria Terezia.

*

Posturi de notari. In cercurile notariale: Sintea, Batta, Zabalţ şi Dubesci sunt a se ocupa posturile de *adjuncţi-notariali* şi totodată *substituţi de matriculanţi.* Dotaţia: în cercul Sintea şi Batta e 1200 coróne, ear' în celelalte douě 1000 coróne. Termin de concurs 6 August st. n. Petiţiunile snnt a se înainta la protopretorul Aurel Popescu în *Birchiş.*

*

A doua escomunicare a lui Tolstoi. Metropolitul *Antoniu* din Petersburg a escomuñicat de nou pe romancierul Leo Tolstoi. Escomunicarea e publicată în fóia oficială bisericéscă împreună cu motivarea. Intrě alte motive, metropolitul înşiră următórele: Contele Leo Tolstoi şi-a publicat încă în April rěspunsul la circulara sfântului sinod; în acest rěspuns contele a fost destul de temerar întru a nega aserţiunea sfântului sinod, că biserica a făcut încercări pentru a'l readuce la calea adevěrului. Partea positivă a rěspunsului, aceea în care contele 'şi desvóltă credinţa, numai cuprins de *sentimentul de infiorare* şi cu *profundă compătimire* o póte ceti cineva. Cele profesate de biserica creştină despre incarnaţiunea lui Christos, despre rěscumpěrare şi devinitatea lui Christos, contele Tolstoi le numesce *blasfemii* şi prin acésta trage dungă peste întreg creştinismul. Când eu am cetit tóte acestea şi când am aflat că Tolstoi a declarat că dacă i-s'ar permite tipărirea scrierilor lui, „în curênd n'ar mai rěmâné din biserica ortodoxă nimic alta decât sdrenţe“, m'a cuprins înfiorare pentru acest om nenorocit. Inaintea ochilor mei sufletesci mi-a apărut figura lui Iulian Apostatul, care voia sě estirpeze de pe pământ învěţătura despre Christos; a trebuit sě cuget la sfêrşitul oribil al lui şi la ruşinea cu care l'a stigmatisat istoria. Inima mi-s'a strâns dureros la auzul acestei blasfemii a contelui. Despărţirea sa de Christos prin enunciarea, că recunóscerea divinităţei lui e blasfemie, e totodată şi afurisenia sa proprie, e escomunicarea sa de la faţa lui Dumnezeu.

*

Fie cine sě-şi platiască darea! Ministrul de finanţe a trimis circulariu tuturor direcţiunilor financiale, în care amintind că secerişul acuşi va fi terminat pretutindenea şi economii au modrul de a face parale, le provócă sě încasseze cu tótă stricteţa dările şi competinţele erariale restante.

*

Bunică trăită în trei secoli. In 25 Iuliu a rěposat în comuna Iacobeni (Bucovina) femeia Paraschiva a Luchi Iacoban în etate de 113 ani. A trăit 12 ani în secolul 18, 100 ani în secolul 19 şi un an în secolul 20. Adevěrată bunică!

*

Filoxera vişinelor. Locuitorilor din Kecskemét, vestiti cultivători de póme, deja vr'o câţiva ani le era bătětoriu la ochi, că vişinii rodesc an de an tot mai puţin, ear' la urmă pomul se usucă. Au făcut în mai multe rênduri plânsóre la comisariul ministerial pentru pomicultura regnicolară, la propunerea căruia ministrul de agricultură a trimis anul trecut pe profesorul Dr. C. Schilbersky, ear' în anul acesta pe directorul Dr. I. Istvánffy al institutului de esperimentare, sě cerceteze causa. Acestia au opinat, de acord, că pustiirea vişinilor o causézâ ciuperca *monilia*, tot atât de periculósă pentru vişini, cireşi şi pruni, cum e filoxera pentru viţă. Monilia atacă mai întâiu florile vişinilor, apoi surceii şi în fine se încuibézâ şi în ramurii mai bětrâni. Asemenea face şi cu cireşii şi prunii. Dovadă, că un prun, de pildă, e atacat de monilii, e faptul că prunele se 'nroşesc înainte de vreme, şi dacă clătinăm puţin pomul, fructele acestuia cad.

Deóre-ce specialiştii nu sunt de acord cu opiniile în privinţa mijlócelor de apărare, ministrul a dispus scrierea unui îndreptariu, provědut cu ilustraţiuni colorate, pe care înainte de publicare 'l va supune spre censurare unei anchete de specialisti. Se semnalézâ însě de pe acum, că apărarea în contra acestei jivinii, cât se póte şti din esperienţele făcute în Germania şi Francia, nu e tocmai uşóră.

*

Mórte cumplită. Copiliţa de trei ani a comerciantului I. Petz din Becicherecul-mare jucându-se la pórtă, deodată s'a închis o aripă a porţii isbită de vênt, şi a sdrucit de tot trupşorul copiliţei. Când i-au alergat în ajutoriu căsenii, mititica era mórtă deja.

*

Inecate în gheiser. In parcul Yellowstone din America de nord douě dómne au cădut în gheiser. In parcul naţional sunt adecă gheiseri colosali, a căror împrejurime s'a format în glod ferbinte. D-na Zabriskie, soţia unui medic renumit din Brooklyn preumblându-se prin parc cu fiica sa, s'a apropiat prea tare de gheiser şi a lunecat în spre glod. Fiică-sa s'a întins s'o tragă înděrět, dar' a lunecat şi dînsa, şi ambele s'au cufundat în glodul ferbinte. Cei din jurul lor au încercat sě le scótă cadavrele, dar' nu li-a succes.

(Despre acest *„gheiseri“* „Enciclopedia Română“ scrie următórele: „Gheiseri sunt nisce isvórě ţisnitóre intermitente, ultime manifestatiuni ale unei activităţi vulcanice. Cei mai mulţi sunt adevěrate isbucniri de gaz sulfuros amestecat cu o enormă cantitate de apă caldă sau în stare de vapori. Cele dintâiu emanaţiuni gaiseriane au fost studiate în Islanda şi de acolo şi-au primit şi numele. Cei mai renumiţi sunt în Statele-Unite ale Americei, Parcul Naţional, din masivul eruptiv de la Yellowstone. Odată cu apa şi gazurile ies din gaiseri o serie de săruri, cari dau diverse aspecte orficiilor lor şi îi împart grosso modo în gaiseri silicioşi şi gaiseri calcaroşi, după materialul depus“.

*

S'a perdut un ceas de argint. Pe distanţa: Dumbrava-strada Schewis-strada Cisnădiei s'a perdut un ceas de argint guilogiat, cu lănţug-sport aurit. Aflătoriul e rugat a-l depune la administraţia acestui ziariu.

*

Petrecere de vară în Selişte. Reuniunea pompierilor voluntari din Sělişte învită la *petrecerea de vară* ce o va aranja Duminecă, 4 August st. n., în „grădina pompierilor“. Venitul e destinat în favorul fondului reuniunei. Inceputul la $1^1/_2$ p. m. Ofertele marinimóse se vor cuita publice.

*

Teatru în Cohalm. Tinerimea română din Cohalm şi jur învită la *producţiunea declamatorică-teatrală urmată de dans*, ce se va ţiné Duminecă, în *4 August* n. în sala şi pavilonul dela „Hotel Sóre“. Inceputul la 8 óre séra. In pausă *„Căluşeriul.“* Preţul de întrare: de familie 1 fl. 20 cr. Locul I. 60 cr. Locul II 40 cr. Locul III. 30 cr. Stat 20 cr. Venitul e destinat „Despărţěmêntului XXVII. Cohalm“. Despre eventualele marinimóse oferte se va da sémă pe cale publică şi sunt a se adresa cassariului Traian Suciu stud. filosofie Olt-Bogat p. u. Alşó-Rákos. *Programul*: I. „Nu te-ai priceput“ poesie de G. Coşbuc, declamată de d-şóra Valeria Maniu. II. „Quartett“ esecutat de Ión Morariu, Teofil Roşca, Ilarie Enciu şi George Tulbure. III. „Idil la ţară,“ comedie de Juin şi Flerx, localisată de Maria Baiulescu. Rolurile vor fi ţinute de dşórele: Elvira şi Silvia Sglimbea, Aurelia Brote şi de domnii: Aurel P. Bănuţ, Traian Suciu, Ioan Morariu, Nicolae Buzea şi George Tulbure. IV. „O anecdotă“ de Th. Speranţă, declam. de Nicolae Buzea.

*

Duel între băieţi. In Cerignola (Italia) băiatul *La Rango Mario* (de zece ani) în cursul jocului de-a mingea s'a certat cu colegul sěu de şcólă *Laserpi Rafael* (de opt ani). Pentru aplanarea divergenţelor, maimuţind pe nebunii cei mari, au hotărît *duel*. Cu câteva ceasuri mai târziu cavaleraşii stăteau faţă 'n faţă, armaţi cu cuţite de mărime egală şi asistaţi de patru secundanţi care de care mai muce. Duelul a durat numai câteva minute: Laserpi Rafael a înfipt în peptul contrariului sěu cuţitul până la mâneriu. Rănitul a fost dus a casă la părinţi, de ómeni chiămaţi în ajutoriu; ear' „eroul“ a luat'o la fugă şi s'a ascuns prin pădure, de frica pedepsei.

*

Vindecarea tusei măgăresci. Profesorul de medicină Dr. Teodor *Zangger* a inventat un leac escelent pentru vindecarea tusei măgăresci. Cu leacul acesta inventatorul a făcut esperimente la 100 băieţi — cel mai mititel de douě sěptěmâni, ear' cel mai mărişor de şése ani, şi efectul a fost deplin mulţămitoriu, pe toţi i-a vindecat. Cei mai mulţi dintrě acesti mititei bolnavi se simţiau mai bine la douězeci şi patru óre după prima aplicare a leacului, ear' în timp de douě-trei sěptěmâni s'au vindecat de tot. Leacul lui Zangger e *chimin accidos hydrochloric*, care disolvat în apă şi amestecat în lapte se dă bolnavului înainte de mâncare. Mărimea dosei depinde dela etatea bolnavului şi de la stadiul bólei.

*

Ştiri měrunte. La 3 August n. se va ţiné în *Timişóra* congregaţie estraordinară. — Vaporul *„Olga“*, din negrija unui matroz ocupat în secţia maşineriei a luat foc şi a ars de tot în portul Eupatoria (Sevastopol). Au ars şi cele 20.000 de ruble cari se aflau în cassa vaporului. — In *Darda* fiind zilele trecute viscol mare, doi lucrători s'au refugiat într'o jireadă de paie; fulgerul a lovit însě tocmai în jireada aceea şi a aprins'o. Dintrě cei doi ómeni unul a rěmas olog de partea dréptă a trupului, atins fiind de fulger. — Sěptěmâna trecută vaporul *Palnee* al societăţii Lloyd a plecat din *Fiume* la Pireu cu 60 vagóne de tren, ear' eri vaporul *Istria* a plecat la Egipt cu părţi constitutive de cupee în greutate de 30.000 de măji metrice. In August se vor speda la Bombay patru sute de vagóne. — La măierîştea proprietariului I. Bárány din Püspökladány maşina de îmblătit a strivit pe věduva lui Andreiu Váradi, angagiată ca lucrătóre. Au rěmas după nenorocita cinci copilaşi. — M. Sa a trimis sultanului cadou doi armăsari albi din herghelia dela Kladrub. — Azi se împlinesc 52 ani dela mórtea poetului *Petőfi* care în lupta de la Sighişóra fusese străpuns de un cazac. — Ministrul de culte şi instrucţiune publică a asemnat oraşului Strigoniu 3500 cor. ajutoriu de stat spre scopuri şcolare.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Anuarul IV al societăţii pentru crearea unui fond de teatru român, pe anul 1900—1901 (tipografia A. Mureşianu, Braşov), format 8° mare, 124 pagine. Cuprinde: „Rěmas bun“, cuvêntul de adio dela societate al secretariului V. Goldiş, discursul de deschidere rostit de presidentul I. Vulcan la adunarea generală ţinută în Abrud în anul 1900, „Catharza“, conferenţă poporală, ţinută de Dr. V. Branisce la aceeaşi adunare, „Prima societate teatrală română ambulantă în Transilvania“, (cu tabloul membrilor societăţii) de Vasilie Podóbă, „Mişcarea teatrală la noi în anul 1900“, raport al secretariului societăţii, „Statutele şi regulamentul afacerilor interne al societăţii române de diletanţi *Progresul* în Făgăraş“, „Idei referitóre la înfiinţarea teatrului nostru“ de V. Goldiş; biografiile membrilor fundatori Dr. I. Hodoş, G. Secula, Dr. Lazar Petco, Emanuil Ungurean, Stefan Antonescu, Basiliu Raţiu, Mihail Cirlea, Dr. L. Pop, Dr Iancu Meţianu, Dr. N. Vecerdea, Desider Borbola şi Dr. Z. Chirtop, (cu portretele), şi raportul comitetului societăţii făcut adunării generale din 1900.

Nr. 684/1901. [146] 1—3

Concurs.

Pentru posturile învĕţătoresci vacante, mai jos notate din tractul Branului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ şi adecă:

1. *Codlea*, al 3-lea post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi cortel în natură.

2. *Cristian*, al 2-lea post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi cortel în natură.

3. *Holbav*, al 2-lea post cu salariu de 600 cor. şi cortel.

4. *Şimon*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi cortel.

5. *Moeciul-superior*, cu salariu de 600 cor. şi cortel.

6. *Şirnea*, cu salariu de 600 cor. şi cortel.

7. *Poiana-Mĕrului*, al 3-lea post cu salariu de 600 cor. şi cortel.

8. ***Rĕşnov***, 4 posturi învĕţătoresci cu câte 600 cor. salariu, relut de cortel 80 cor. în bani gata şi 3 stângini lemne în natură; precum şi 12 cor. pentru 1/4 jugĕr pămênt.

Invĕţătorii din Rĕşnov în numĕr de 5 cu totul vor avé după hotărîrea comitetului unul a instruí cântările în tóte clasele, unul gimnastica, unul pomăritul, ear' doi şcóla de repetiţiune fără a pretinde altă remuneraţiune.

Doritorii de a concura la vre-unul din aceste posturi, au a-şi trimite rugările lor instruite conform legii în terminul indicat subscrisului oficiu.

Se recomândă concurenţilor a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserica poporului spre a-şi arăta desteritatea în cântări, fiind cele mai multe posturi împreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zerneşti, 27 Iuniu 1901.

Traian Meţian
protopresbiter.

Nr 373. [147] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a treia *Totoiu*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B*. pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Informaţiuni se pot primí dela comitetul parochial şi dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Albei-Iulie în conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 13 Iuliu, 1901.

Florian Rusan
adm. protopresb.

Nr. 541 [144] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Dobra, se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bĕtrâna. 2. Roşcani. 3. Lăpugiul inferior-Ohaba. 4. Teiu - fie-care împreunat cu un salariu anual de câte 600 cor., cuartir natural şi lemne de foc.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au sĕ se presenteze în o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, fiind-că aleşii séu instituiţii sunt datori a cânta Dumineca şi sĕrbătórea atât în strană cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au a-şi înainta rugările instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral al Dobrei.

Dobra, 12 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 485/901 [136] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de paroch în parochia vacantă *Bălan*, protopresbiteratul Unguraşului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B*. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenţii îşi pot lua informaţiuni dela comitetul parochial séu dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminncă séu sĕrbătóre pentru a cânta, respective a celebra şi a cuvênta.

Fizeş-Sânpetru, 8 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Pavel Roşca
protopresbiter.

Nr. 206 [141] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. din *Corunca*, tractul protopresbitaral al Murĕş-Oşorheiului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B*. pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Informaţiuni detaiate despre acéstă parochie se pot lua dela comitetul parochial în faţa locului şi dela subsemnatul protopresbiter.

Competenţii 'şi vor trimite cererile lor concursuale, instruite în regulă la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Murĕş-Oşorheiu, 5 Iuliu 1801.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murĕş-Oşorheiului în conţelegere cu comitetul parochial din Corunca.

Nicolau Maneguţiu
protopresbiter

Nr. 208 [139] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela următórele şcóle din tractul protopresbiteral al M.-Oşorheiului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare şi anume:

1. Erdö-Sângeorgiu. 2. Gernesig. 3. Medesfalĕu. 4. Nasna. 5. Petea de câmpie, fiecare cu salariu de câte 600 cor., şi locuinţă în edificiul şcólei.

Concurenţii sĕ se presinte în vr'o Duminecă séu sĕrbătóre la biserică pentru a'şi dovedi desteritatea în cântări şi tipic, căci cei aleşi vor fi datori a ţiné strană şi a instruì şi pe elevi în cântările bisericesci.

Petiţiunile se instruesc în înţelesul §-lui 60 al „Regulamentului pentru organisarea învĕţămêntulni în şcólele poporale din 1895“ şi se adreséză la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

M.-Oşorheiu, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M.-Oşorheiului.

Nicolau Maneguţiu
protopresbiter

Nr. 130/901. [143] 3—3

CONCURS

La şcólele centrale gr. or. române din Braşov sunt de ocupat următórele posturi vacante:

a) La gimnasiu.

1. Un post de profesor pentru catedra de filologie clasică.

2. Un post de profesor pentru catedra de latină şi alt studiu grupat cu latina.

3. Un post de profesor pentru catedra de Istorie şi alt studiu grupat cu Istoria.

4. Un post de profesor pentru catedra de Geografie şi alt studiu grupat cu Geografia.

5. Un post de profesor pentru catedra de Magiară şi Română (séu Germână).

b) La şcóla comercială.

6. Un post de profesor pentru limba magiară şi germână în combinaţie eventual cu franceza.

c) La şcólele primare.

7. Patru posturi de învĕţători.

Terminul de concurs pentru tóte aceste posturi este *10 August v. c.*

Toţi concurenţii vor adresa concursele lor subsemnatei Eforii şcolare însoţite de următórele documente:

a) că snnt români de religiunea gr. or.
b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile lor civile;
c) că sunt de constituţie fisică firmă şi deplin sănĕtoşi;
d) revers, că se vor conforma întru tóte legilor şi dispositiunilor nóstre bisericesci şi şcolare, precum şi regulamentelor, ce sunt în vigóre;
e) concurenţii de sub 1—5 vor documenta cualificaţiunea profesorală completă, conform art. de lege XXX din 1883 séu întru cât nu ar avé-o, sĕ aibă cel puţin esamen fundamental din specialitatea lor; preferiţi vor fi cei cu cualificaţiune completă;
f) concurenţii de sub 6 vor documenta cualificaţiune conform regulamentului şcólelor comerciale superióre din anul 1895;
g) concurenţii de sub 7 vor documenta, că au depus esamene de cualificaţiune învĕţătoresci cu calcul bun, că cunosc limba magiară şi germană după recerinţă şi că posed cunoscinţe teoretice şi practice din desemnul liniar, din gimnastică şi grădinărit.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provisoriu (prevĕḑut în § 30 al legii de instrucţiune din 1883) salar anual de 1800 cor., eară începênd dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salar anual de 2400 cor., cuincuenii de 200 cor., bani de cuartir 400 cor., anual şi drept de pensiune conform statutelor în vigóre la şcólele nóstre; pentru timpul serviciului ca profesor suplinitor 1600 cor., fără alte emolumente.

2. Pentru învĕţătorii suplenţi salar de 800 cor., anual, pentru învĕţătorii provisori 1000 cor. anual, eară începênd dela ocuparea definitivă a postului salar de 1200 cor., anual, cinci cuincuenale á 120 cor., şi bani de cuartir 240 cor., anual.

Braşov, din şedinţa Eforiei şcolare ţinută la 4/17 Iuliu v. 1901.

Eforia şcólei centrale rom. ort. rĕsărit. Braşov.

Vasile Voina **Arseniu Vlaicu**
preşedinte. secretar.

Nr. 48—1901 [142] 2—3

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din următórele comune bisericesci din tractul Hunedórei cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român“:

1. Alun, 2, Batiz, 3. Boaş, 4. Cerişor, 5. Găunoasa, 6, Haşdĕu-Dobâca, 7. Josani, 8. Lelese, 9. Nădăştia-superióră, 10. Nandru-Vale, 11. Ruda, 12. Sâncraiu, 13. Hunedóra, 14. Zlaşti.

Concurenţii sĕ ştie cântările bisericesci şi suplicele instruite conform legilor în vigóre sĕ-le trimită subsemnatului oficiu în Haţeg.

Haţeg, 9 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Hunedórei.

Titu V. Gheaja
protopresb. comisariu consist.

Nr. 207. [140] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parochiei vacante *Sânger* din tractul ppresbiteral al M.-Oşorheiului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B*. pentru întregirea dotaţiunei preoţesci din partea statului.

Concurenţii 'şi pot lua informaţiuni mai ample la oficiul ppresbiteral şi la comitetul parochial din localitate. Concursele se instruesc în înţelesul § lui 15 din „Regulamentul pentru parochii“ şi se adreséză către oficiul ppresbiteral al tractului în terminul deschis.

Mureş-Oşorheiu, 5 Iuliu 1901.

După înţelegere cu comitetul nostru parochial din Sânger.

Nicolau Maneguţiu
protopresbiter.

Orológe de părete şi deşteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

✻ Numai marfă bună şi solidă. ✻ Preţuri eftine, garanţie conscienţiósă. ✻

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării şi argintării** din Transilvania recomândă eftin şi bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** şi **opticilor.**

Potire, cruci, cădelniţe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** şi **vase de masă** cu preţurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broşe şi **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă şi botez potrivite cu preţurile cele mai eftine. [113] 4—30

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeaşi calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeaşi calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Acelaşi cu cutie de oţĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanţuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanţuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deşteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

Juvaericale veritabile şi eftine.

Reparaturi de orológe se esecută bine şi eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 81 Sibiiu, Sâmbătă 21 Iuliu (3 August) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Noul tarif vamal al Germaniei.

Lumea e alarmată de noul tarif vamal al Germaniei, dat publicității în zilele din urmă.

Publicarea i-s'a făcut înainte de vreme, pentru-că în compunerea sa de astăzi e numai *proiect*, elaborat din partea ministrului de comerciu din Prusia, în scopul ca sĕ fie presentat spre discutare *consiliului federal*, care póte sĕ-i aducă multe și esențiale modificări înainte de a-l înainta *senatului imperial*, chemat sĕ discute asupra lui ca ultim for și sĕ-i formuleze textul adevĕrat, care va primí putere de lege.

De ce s'a publicat acest proiect înainte de vreme? Pentru-ca sĕ se liniștéscă spiritele deja alarmate prin destăinuiri făcute într'o gazetă engleză, ear' în urmă și într'una din Germania, asupra taxelor enorme de vamă, cuprinse în noul tarif vamal al Germaniei.

Și din textul acum publicat al proiectului se vede, că alarmarea de mai nainte *era motivată*; pentru că într'adevĕr, taxele noue vamale, ales cele puse pe *articole agricole*, sunt atât de ridicate, încât Germania persistând pe lângă decretarea lor, va face singură imposibilă legarea de convenții vamale cu statele cu cari stă astăzi în legături contractuale în privința acésta, — în prima linie însĕ cu monarchia nóstră, compusă din state *agricole* în cea mai mare parte.

Din feliul cum s'a alcătuit acest proiect se vede clar, că s'a ținut mare cont de făgăduelilie făcute la timpul seu agrarilor din Germania de către ministrul *Bulöw*, pentru că taxele sunt ridicate așa *cum doriau agrarii.*

Rĕmâne însĕ sĕ se pronunțe și celelalte partide politice din Germania, dacă într'adevĕr interesele Germaniei reclamă o astfel de urcare de vamă, chemată sĕ deschidă *rĕsboiul vamal* în tóte părțile și cu tóte statele cu cari Germania trăia până acuma în bună înțelegere vamală.

Pentru-că chiar și din Germania s'au ridicat multe voci *în contra acestui proiect esagerat*, despre care *Berliner Tageblatt* de es scria într'un numĕr mai recent următórele:

„Un lucru este clar. Dacă acest proiect ar deveni vre-o dată lege, dacă el ar deveni lege *numai într'o formă apropiată de acest proiect*, cine și-ar lua sarcina sĕ închee convențiuni comerciale pe acéstă basă? Cine ar puté sĕ evite rĕsbóele vamale pe cari le vom avé din causa acestui proiect, devenit lege, tocmai cu țĕrile cu cari avem mai întinse relațiuni?“

Se crede deci, că agrarii germani vor fi majorisați la timpul seu și că înainte de a deveni lege proiectul din întrebare, care din partea presei din Austro-Ungaria este considerat drept pericol, cărui asemenea nici nu se póte altul închipuí, pentru-că întregul edificiu economic din monarchia nóstră vine prin el sdruncinat din temelíi: se vor face astfel de modificări în cuprinsul seu, atât din partea consiliului federal, cât și din partea senatului imperial, ca îngrijirile seriόse de astăzi sĕ dispară, ear' relațiunile comerciale ale Germaniei, cu statele cu cari trăesce astăzi în bune raporturi, sĕ rĕmână și pe viitoriu aceleași.

De dorit este, că așa sĕ se întêmple, și sunt prospecte că așa se va întêmpla, fiind-că aprópe întréga presă din Germania a început o campanie energică în direcția acéstă; și întru cât s'a putut pipăí până acum pulsul *consiliului federal*, părerea este, că chiar din discuțiile ce se vor purtaací, *proiectul va eși schimbat cu desĕvêrșire*, pentru-că maioritatea consiliului e în contra actualei alcătuiri a proiectului.

Și dacă nu se va întêmpla așa, statele interesate vor trebui sĕ se pună din vreme pe lucru, pentru a afla *mod de apărare* în contra politicei economice germane, păgubitóre pentru tóte.

O scrisóre.

Cunoscuta publicistă franceză, dna *Adam*, care face mai multă politică decât literatură, duce de un timp încóce o luptă energică de condeiu, în colónele ziarului ei propriu, întitulat *„Parole française à l'Etranger“*, nu numai în contra Germaniei, — ceea-ce ar fi de esplicat, — ci în contra *întregului element german*, prin urmare și în contra *Austriei*, pe care ar voí sĕ o vadă desmembrată (și prevede chiar că va fi desființată, amĕsurat politicei urmărite de Francia și de aliata ei Rusia); ba chiar și în contra *României*, sub titlul, că decând țéra acésta se află sub domnia unui rege de viță germană, s'a germanisat cu desĕvêrșire și a întrat cu totul în apele politicei germane.

Nu e primul cas, că pe calea publicității se prorocesce apropiata desmembrare a monarchiei austro-ungare, când din parte franceză, când din parte rusă. Și nu e primul cas, că noi, interesați fórte de aprópe în acest proces de descompunere de stat, siliți ne vedem sĕ declarăm, că esistența monarchiei austro-ungare, în formațiunea ei de astăzi, e pentru noi chestie de viéță, precum chestie de viéță e ea și pentru celelalte popóre conlocuitóre, și că prin urmare politica nóstră, corectă și folositóre, nu póte fi alta, decât apĕrarea integrității monarchiei, în formațiunea ei actuală, ca singură prielnică intereselor nóstre naționale.

Ne pare bine a puté constata de nou, că de părerea acésta e și ilustrul patriot și naționalist din România, domnul *V. A. Urechiă*, și ne-am bucura, dacă ar lua act despre acest fapt și aceia dintrĕ publicistii magiari, cari pun tocmai în sarcina dlui *Urechiă* tendența de desmembrare în ce privesce monarchia austro-ungară, sau cel puțin statul ungar.

Domnul *Urechiă* a aflat anume de necesar sĕ adreseze dómnei *Adam* o scrisóre, în care o lămuresce pe deplin asupra corectității politicei predominante în România, care nu e nici germană nici slavă, ci e curat *națională românéscă*, precum și Regele Carol, de când și-a pus piciorul pe pămĕntul României, nu mai e German ci e *Român*, — ear' cu privire la desmembrarea Austro-Ungariei îi dă esplicări, vrednice de a fi cunoscute în largi cercuri.

Estragem deci din scrisórea d-lui *V. A. Urechiă* următórele pasage interesante:

— „Patriotismul a făcut din d-ta, d-nă, o inamică a Germaniei. Lucrul se póte înțelege, deși este regretabil în óre-cari circumstanțe. Dar' ceea-ce regret mai mult, este de a te vedé *dorind disolvarea imperiului Austriei*. Disparițiunea acestui stat din Europa îți pare de natură a servi intereselor Franciei.

Iacă un punct în care sunt *în complect desacord cu d-ta*, dómnă, convins fiind din contră, că disparițiunea Austriei ar fi tocmai ceea ce nu vrei d-ta: triumful și sporirea imperiului german.

Francia a comis o gravă eróre la tratatul de Westfalia din 1648, când a luat Alsacia și Lorena și a creat Prusia, credĕnd că cu acésta equilibréză prea marea putere a Austriei. Azi Francia va face o nouă eróre, când, cu gând de a împuțina Germania, *va împinge pe Slavi și pe Unguri sĕ lucreze la disolvarea Austriei.*

Ca și d-ta, d-nă, noi Românii avem mari simpatii pentru Cehi și le dorim realisarea idealului lor național; ca și d-ta, noi *am dori o Ungarie care sĕ-și afle puterea și idealul în justiția și în egalitatea naționalităților cari o compun;* dar' noi dorim un regat bohem și *un regat unguresc, federate cu Austria*, ear' nu cu imperiul german și nu lucrând la desființarea imperiului Austriei. *Dacă Austria n'ar esista, ar trebui s'o creăm*, ca pe Dumnezeul cel bun al lui Voltaire... Acum nu la Viena, ci la Berlin sunt ițele politicei de la Budapesta.

Escelentul meu amic, d-l Charles Loiseau, și el ca d-ta, d-nă, cere dă-

---

FOIȘORA

Insușiri bune și rele la poporul nostru.

de **Ioachim Muntean.**

(Urmare).

Polonia, mândrul regat de odinióră al Polonilor, din pricina acésta a cădut și s'a nimicit și drept „pupăză pe colac“ a rĕmas ca batjocură pentru ei proverbul: „Unde-s doi Poloni, sunt trei păreri“.

Românul mai e bănuitor, neîncredĕtor și prepuelnic. O mai nimere el, ce-i drept, și bine câte odată cu îndoelnicia lui, cum „nimere și găina órbă câte un grăunț“; dar' mai de multe ori îi e spre pagubă și stricăciune. Tu-l înveți pe om, 'i propui un lucru, 'l povĕțuiesci după cea mai bună a ta sciință și cunoscință. El te ascultă, se uită la tine pe sub sprâncénă, dă din cap zicĕnd: o fi, domnule, o fi; dar' nu face ce-i zici. Ear' după-ce altul l'a luat pe dinainte cu acest-fel de lucru și vede, că-i merge bine, își zice în sine plin de ciudă și de nĕcaz: „N'am putut face dintru-'ntâiu așa“?! De aceea cere Sasul sĕ-i dee D-zeu „mintea Românului din urmă“.

Indoielnicia acésta a Românului își află esplicarea în suferințele lui de veacuri, când care cum se scula, tot în el lovea, ear' de binele lui nime nu se îngrijea, când străinii l'au stors sau, — după cum zice el, — „l'au ros și l'au mâncat“.

El însĕ o aplică de regulă și la noi, cărturarii neamului nostru, cari suntem „os din osul lui și carne din carnea lui“ și o face acésta mai ales când vede că ne deosebim de el cu portul, obiceiul, ori gândirea, dacă nu împărtășim vederile lui, nu gândim la fel cu el.

Din pricina acésta numĕrăm puțini cărturari, cari isbutesc sĕ câștige dragostea și încrederea poporului. Acestor puțini le și urmézä apoi cu drag.

Vina, că în adevĕr esistă întrĕ cele două mari pături sociale, între cărturari și popor, un fel de rĕcélă și neîncredere, nu o pórtă însĕ numai poporul, ci ea revine în parte și asupra cărturarilor; căci nu arare-ori ni-se dă sĕ vedem, cum unii din acestia, îndată-ce au ajuns la o slujbuliță, încep sĕ pórte nasul pe sus, se uită la popor preste umĕr, se închid de către el, ori se arată nepăsători de sórtea lui, ba unii chiar îl esploatéză cât pot; alții, grijind numai de propria lor piele și vrênd sĕ se recomande înaintea mai marilor, se arată — cum s'ar zice — „mai catolici de cât Papa“, mai stricți de cum le impune legea, și lovesc în popor fără nici o crutare.

Cum va iubí poporul pe astfel de tirani? și cum, Dómne, se va încrede el în ei?... „Cânele nu fuge de bucătură, ci de sburătură“.

Sĕ trecem scum la alte scăderi, cari, durere, au devenit prea generale și rod deopotrivă atât la rădĕcina vieții nóstre sufletesci, cât și la baierile pungii amenințându-ne pe toți, fără ósebire, inteligență și popor, cu ruin total, economic și moral, dacă nu le vom pune din vreme frîu și hotar.

Acestea sunt beția și lucsul.

Despre beție și urmările ei distrugĕtóre s'a mai vorbit în unele din adunările nóstre cercuale de mai înainte cu destulă competință și în mod prea convingĕtoriu din partea unor domni disertanți, și m'ași bucura, când sfaturile înțelepte și folositóre, cuprinse în acele discursuri, ar fi aflat viu rĕsunet în mintea și în inimile ascultătorilor.

Reasumând deci în trécăt și pe scurt, că beția își are de nedespărțit tovarăș calicia, vĕ voiu vorbí acum ceva despre lucs sau mândrie, care pe lângă beție e al doilea isvor de sĕrăcie.

Luxul privat din punctul de vedere al progresului general, ca un efect nisuinței de a cultiva și împăca simțul estetic, gustul frumosului și al plăcerii, — nu ar fi de osîndit.

In țĕrile mai bogate și la popórele culte ale apusului, cu industrie bine desvoltată, el dă lucru și pâne la miliónele de muncitori.

Pentru noi însĕ popor sĕrac, cari nu dispunem de capitaluri, ci trăim „de azi pe mâne, dela mână pân' la gură“ — lucsul e o pacoste, o adevĕrată calamitate.

Cu durere de inimă privim, cum bărbații și flăcăii nostri, cari până bine de curênd se mulțămeau cu haine mai gróse, dar' trainice, țĕsute și cusute de nevestele, mumânile ori surorile lor, ear' de încălțăminte cu opinci, — își strîng azi piciórele în ghete de lac și pe sub cămeși de jolj, ca frunza de subțiri, pórtă flanel — și vĕdĕnd acéstă moleșire a moravurilor avem cuvênt sĕ ne punem cu îngrijorarea întrebarea: óre continuând pe acéstă cale nu vom ajunge într'un viitor póte nu tare îndepărtat, sĕ ne lipséscă în timp de pace muncitorii răbduríi, ear' în timp de primejdie apărătorii viteji și neînfricați?

(Va urma).

rîmarea statului austriac, el în interesul Slavilor din peninsula balcanică. Dar' dacă, ca şi el, nu admit o Austrie mergênd *nach Osten*, dacă, ca şi el, aşi dori sĕ vĕd bulgarii, sêrbii, albanezii, grecii, românii trăind în pace, federaţi ear' nu neamici sau infeodaţi la politica panslavistă, care le va deveni fatală în viitor... eu cred că vĕd limpede în acest viitor, *când doresc continuarea statului austriac, barieră naturală la întinderea lumilor germane şi slave.*

Da; nu ne trebue o Austrie *slavizatóre*, cum se arată că e în Bucovina, unde favoriséză pe rutenii venetici în contra românilor autohtoni, dar' este a o împedeca de a deveni *slavizată*, când d-ta, d-nă, o împingi în braţele Rusiei? Nu astfel se póte asigura viitoriul Franciei şi al nostru, al popórelor latine.“

Cei-ce 'şi află plăcerea în a acusa necontenit pe dl *Urechiă* că propagă iredentismul şi idei primejdióse pentru întregitatea statutului nostru, pot şi din cuvintele reproduse sĕ vadă cât de nebasată este temerea lor.

Dar' ai cui sĕ vorbesci??

Chestiuni şcolare.

„Care este metodul cel mai bun pentru a desvolta în şcolari simţul religios moral?“

de

D. A. Mosora, înv. în Sĕlişte.

(Urmare.)

Scânteia învĕţăturilor creştine, ce se aprinsese în inimile străbunilor nostri, deja în ţara mamă, dar' carea trebuea sĕ ardă sub spuză din pricina îngâmfărei şi reacredinţii celor de sus, aici în nóua patrie arde mai cu foc, mai liber, rĕspândind binefăcĕtórea căldură pentru dreptate şi adevĕr.

Cultivând şi mai departe în inima sa credinţa cea adevĕrată şi unica mântuitóre, poporul român, iată-l după dóuĕ mii de ani tot pe plaiurile unde a fost aşezat, vorbind aprópe aceeaşi limbă şi avênd aprópe aceleaşi obiceiuri.

Şi câte nu au trecut în acest lung şir de veacuri peste el.

Vĕlul negru cu care sunt învĕlite paginele istoriei poporului nostru, este însĕ fórte adeseori intreţesut cu fire aurii prin cari sunt descrise isbânzile acestui popor avute în luptele pentru apĕrarea legei şi limbei sale.

Şi cari îi sunt óre armele biruitóre? Acestea sunt fără dór' şi póte numai şi numai...

Tăria şi sfinţenia cu care a ţinut el la legea dumnezeiască cea adevĕrată în care s'a născut.

Şi care este óre isvorul din care a isvorit acéstă tărie şi sfinţenie?

Au nu simţul religios nutrit în inima sa?

Da; simţul religios i-a dat lui puterea de resistenţă şi pe lângă legea străbună i-a apărat şi susţinut şi limba străbună.

Iată în scurt de ce mare însemnătate a fost simţul religios-moral pentru poporul nostru în trecut!

Multe sunt şi în timpul de faţă ispitele şi cursele ce i-se întind poporului nostru din tóte părţile, şi precum în trecut aşa şi în present simţul religios îi este scutul sĕu.

— „Din mult agitatul trecut al poporului român, a zis ilustrul bărbat *A. Mocsonyi*, se ridică îndeosebi douĕ fapte însemnate: Biserica a fost în tot decursul unui şir lung de veacuri grozave, şi în timpurile cele mai desnĕdăjduite, pururea unicul şi ultimul adăpost al poporului român“. Iar' în alt loc tot în memorabil discurs rostit la banchetul din Rĕşinari cu prilejul serbărilor făcute la împlinirea de 25 de ani dela mórtea fericitului Metropolit *Andreiu* baron de *Şaguna*, ilustrul bărbat zicea următórele: „biserica naţională a fost, este şi va rĕmâné în veci condiţiunea de viéţă a poporului român“.

Dacă biserica nóstră e naţională şi dacă viéţa poporului nostru atêrnă dela esistenţa ei, atunci desvoltarea simţului religios moral în mĕsură cât mai mare la poporul nostru ni-se impune imperios şi însemnătatea lui pentru poporul român este fórte mare.

Cum vom şi puté susţiné biserică şi încă naţională, fără de simţ religios-moral?

Aici ni-se impune acum întrebarea că óre în ce stare se află simţul religios-moral desvoltat în poporul nostru?

Acela care a avut ocasiune sĕ trăiască în mijlocul poporului nostru şi care a făcut seriόse studii pe tema din întrebare, durere, va trebui sĕ constate că simţul religios moral se află *în decadenţă* în tóte păturile societăţii nóstre.

Constatat odată acest primejdios morb social, trebue sĕ cercetăm cu cea mai mare scrupulositate şi causele din cari a provenit el, ca astfel aflându-le pe acestea încă de timpuriu sĕ muncim întru stîrpirea lui.

Este adevĕrat că poporul nostru nu este unicul în care s'a încuibat acest morb, pentru-că e deja fapt istoric că tóte popórele, în era cea mai însĕmnată a lor de desvoltare a ştiinţelor intelectuale au căzut în acest morb.

Nu 'mi e scopul a arăta cu acest prilej, cari au fost causele în urma cărora aceste popóre au suferit şi sufĕr încă de acest morb; mĕ voiu sili însĕ a le arăta numai pe cele ce privesc pe poporul nostru.

Trăim într'un secol în care principiile materialistice au jucat şi jócă un rol fórte însemnat, predominarea lor însĕ strîmtoréză din ce în ce tot mai mult simţul religios-moral, ştiute fiind contrazicerile reciproce.

Trăim apoi într'o ţeară în care biserica nóstră a fost vecinic în luptă cu aşa numita omnipotenţă a statului, a cărui devisă pare a fi dorinţa de a desbrăca şcóla de caracterul ei confesional.

In urma acestei lupte se înţelege de sine, cà religiositatea a trebuit sĕ scadă pe zi ce merge. Căci cum vom şi mai puté vorbi de religiositate când d. e. în şcólele statului studiul religiunei e numai de a dóua mână?

Cum sĕ mai fie creştinii religioşi, când statul, guvernul şi toţi funcţionarii subordinaţi desconsideră biserica şi luptă în contra ei?

Iată douĕ cause puternice ale decadenţii simţului religios moral la poporul nostru, anume: principiile materialismului şi omnipotenţa statului!

Unele dintrĕ causele principale însĕ durere că le aflăm în sinul nostru.

Amintesc la acest loc una ce mai de aprópe ne intereséză pe noi, anume: în şcólele nóstre nu s'a făcut în deajuns pentru desvoltarea simţului religios moral.

Cel mai însemnat obiect de învĕţământ cu ajutoriul căruia se desvóltă acest simţ este religiunea.

Şi acum punênd mâna la inimă sĕ mărturisim sincer tineri şi bĕtrâni, că óre nu studiul religiunei a fost şi este studiul pe care cei mai mulţi dintrĕ noi — onóre esceptiunei — am pus mai puţină grijă?

Asupra nici unui studiu nu se aud zilnic atâte cârteli ca asupra religiunei. „Numai religiunea de n'ar fi“, „Plictisitóre óră“. „Nici eu nu ştiu parabolele lui Iisus, de cum sĕ le esplic“.

Aceste şi altele sunt esclamaţiuni zilnice, şi apoi aconto acestora pui mâna pe istoria biblică sau pe catechism şi după ce cu vaietările de mai sus ai păpat o $1/2$ óra din óra destinată pentru religie, întri în clasă, esplici, vorbă sĕ fie, mai bine zis simplu istorisesci sau cetesci din manual lecţiuni, dai ordinul ştiut de învĕţare, şi eşti „scăpat“. Elevii, se înţelege, pe óra viitóre ţi-o spun din doscă în doscă, la examen asemenea ştiu ca pe apă tot ce întrebi şi eşti satisfăcut.

Nu voesc sĕ arăt provenienţa acestui însemnat rĕu; fie-care din noi 'l cunóscem şi chiar fiindcă cunóscem causa rĕului trebue sĕ lucrăm din tóte puterile, ca acest rĕu sĕ nu'l mai plantăm şi în generaţiunile viitóre.

Una sĕ ni-o însemnăm cu toţi. Invĕţătorul trebue sĕ fie un individ moral-religios, sĕ cunóscă adevĕratele învĕţături religióse şi morale, sĕ fie convins de adevĕrul şi pĕtruns de bunătatea lor şi sĕ 'şi întocméscă viéţa după ele, căci numai atunci va puté sădí şi în şcolari simţul religios-moral.

Dacă învĕţĕmêntul trebue sĕ fie *educativ*, adecă nu înmulţirea cunoscinţelor, ci desvoltarea caracterului religios-moral sĕ-i fie scopul de frunte: atunci cel-ce nu posede însuşirile de sus nu póte fi bun educator şi nu e folositoriu, ci din contră, periculos pentru postul în care societatea l'a pus.

(Va urma.)

---

† D. Szilágyi.

Magiarii au doliu mare; cel mai genial politician al lor, fostul ministru de justiţie şi fost president al dietei, Desider *Szilágyi*, a rĕposat Mercuri nóptea în Budapesta. Sosit Mercuri séra dela Carlsbad, unde fusese la cură, avea de cuget sĕ plece a doua zi la Tatra; mórtea l'a ajuns repentin. Mercuri diminéţa, când servitoriul a voit sĕ între la el, uşa era încuiată şi nici la sgomotóse bateri nu venia nimenea s'o deschidă. Nedumerit de acésta servitoriul a chiămat pe un prietin vecin al lui Szilágyi şi forţând uşa au întrat; Szilágyi era mort, căḑut cu faţa în jos întrĕ pat şi scrinul de spălat. Il lovise apoplexie de creeri în momentul când probabil va fi mers sĕ-şi rĕcoréscă capul.

Szilágyi s'a născut în Oradea-mare la 1840. Studiile academice şi-le-a făcut în Budapesta şi Viena. A practicat advocatura în Budapesta până la 1867, când ministrul de justiţie Horváth Boldizsár l'a chiămat secretar în ministeriul seu. In calitatea acésta a fost esmis în Anglia sĕ facă studii asupra instituţiunilor de drept, deosebi asupra celor de drept penal. In 1871 a fost numit membru al comisiunei codificătóre, ear' după disolvarea acesteia în 1874, a fost numit profesor de ştiinţele politice şi de drept penal la universitatea din Budapesta. In 1889, după căderea lui Tisza, a fost numit ministru de justiţie în cabinetul Szapáry, rĕmânênd la acest resort şi sub Weckerle, până la 1895, când în locul lui Weckerle ajungênd la putere Bánffy, a fost ales president al dietei. Pe timpul obstrucţiei însĕ, când Bánffy 'i cerea sĕ fie mai aspru cu oposiţia, a dimisionat (7 Dec. 1898).

Deputat dietal a fost din 1871 începênd, când fusese ales la Alba-Iulia. Oratorie puternică, minte fenomenal de ageră şi cunoscinţe vaste împodobiau pe Szilágyi şi cu aceste calităţi şi-a eluptat în viéţa publică-politică posiţie respectată chiar şi de contrari. El e părintele intelectual al reformelor politice bisericesci şi tot de numele lui e legat şi procesul pentru *Memorand*. Ce rol a jucat Szilagy în acest proces e cunoscut tuturor.

Inmormêntarea i-se face azi la 3 ore.

Fondul de pensiune.

Instrucţiune

pentru fondul de pensiuni al archidiecesei gr.-ort. române din Transilvania.

(Urmare şi fine.)

§. 39.

Pensiunea funcţionarilor din gremiul consistorial şi a profesorilor, precum şi a vĕduvelor şi orfanilor acestora se solvesce în rate lunare decursive, pe lângă cuitanţă timbrată în ordine, subscrisă de cel îndreptăţit la pensiune, ear' tuturor celorlalţi pensionaţi în rate trei lunare decursive, pe lângă cuitanţă în ordine, vidimată de oficiul parochial concernent.

Vidimarea oficiului parochial se consideră drept autenticarea subscrierei.

Oficiul parochial concernent este datoriu a aduce la cunoscinţa consistoriului prin oficiul protopresbiteral casul de mórte a vre-unui pensionat, sau momentele cari invólvă detragerea pensiunei (§. 27 din statut).

§. 40.

Disposiţiuni pentru administrare.

1. Consistoriul archidiecesan în şedinţă plenară decide:

a) dacă funcţionarii amintiţi în §. 1 din statut au sĕ fie pensionaţi ori nu;
b) notifică senatului epitropesc devenirea în vacanţă a vre-unui protopresbiterat şi dotaţiunea aceluia;
c) chirotesirea şi întroducerea protopresbiterilor, şi dă tóte datele necesare la statorirea anilor de serviciu;
d) instituirea funcţionarilor cari cad în competinţa plenului consistorial şi sunt obligaţi a fi membri la fondul de pensiuni, şi comunică tóte datele necesare la statorirea anilor de serviciu;

2. Senatul strîns bisericesc:

a) ţine în evidenţă parochiile vacante şi notifică senatului epitropesc datele recerute în §. 19;
b) notifică senatului epitropesc datele recerute în §. 22; la întregirea vre-unei parochii, precum şi
c) chirotonirea diaconilor şi presbiterilor de ori-ce categorie, şi dă tóte datele necesare la statorirea anilor de serviciu;
d) transpune aceluia decisiunile şi sentinţele cari au vre-o consecinţă pentru dreptul de pensiune al celui pedepsit.

3. Senatul scolar:

a) notifică senatului epitropesc datele necesare la instituirea vre-unui profesor, care este obligat a se face membru la fondul de pensiuni, şi îi dă tóte datele necesare la statorirea anilor de serviciu.

4. Senatul epitropesc:

a) ficséză tacsele ce are a le solvi fiecare membru de pensiuni şi comunele bisericesci;
b) îngrijesce pentru solvirea tacselor;
c) îngrijesce pentru încassarea competenţelor fondului de pensiuni din protopresbiteratele şi parochiile vacante;
d) îngrijesce, ca cuota dela fondul Rudolfin şi dela tipografia archidiecesană cel mult până la 1-a Iuliu a fie-cărui an sĕ incurgă la fondul de pensiuni;
f) statoresce cuota pensiunei şi o asemnéză la cassă;
g) resólvă în merit cererile de escontentare, respective pentru ajutoriu, în casurile prevĕḑute în §§. 20 şi 21 ai statutului.

5. Cassa archidiecesană:

administréză fondul de pensiuni după normele în vigóre pentru administrarea celorlalte fonduri archidiecesane, în special:

a) pórtă despre acest fond un cont al cassei;
b) o carte principală cu conturi deschise pentru fie-care contribuent;
c) percepe şi solvesce pe basa asemnărei dela senatul epitropesc;
d) la mandat constată în libel solvirile efectuite ale contribuenţilor.

Revistă esternă

Intâlnire de împĕraţi. „Kleines Journal“ din Berlin e informat că ţarul *Nicolae II.* şi împĕratul *Wilhelm II.* în luna acésta se vor întâlni pe mare în apropiere de *Weichselminde*, unde vor debarca şi vor călĕtori apoi împreună la Darmstadt.

*

Krüger nu se re'ntórce în patrie. O telegramă din Bruxella dto. 31 Iulie publică declaraţiunea lui Dr. Leyds de cuprinsul că *Krüger* nu se re'ntórce în Transvaal find-că Englezii au ocupat tóte porturile şi astfel l'ar prinde şi l'ar deporta la St. Elena. Intenţiunea lui Krüger e sĕ călĕtoréscă la America.

*

Provocare la revoluţie. Mihailovski, presidentul-comitetului macedo-bulgar, a publicat în „Reformy“ un articol de adevĕrată provocare la revoluţie. Intrĕ altele se cuprind în articol şi următórele:

> In Macedonia voinţa padişahului e legea. Sic volo sic iubeo.... Islamul şi dreptatea sunt incompatibile. Padişahul şi sfetnicii sĕi totdeuna tind sĕ suprime spiritul omenesc şi simţul de naţionalitate, fiind-că interesele guvernării turcesci stau în contrast cu interesele supuşilor creştini. Turcia e patria servilismului, de aceea e mârşavă şi démnă de dispreţ. Care este deci datorinţa vóstră? Fiind-că voţi sĕ trăiţi liberi şi fiind-că acésta nu se póte, ce aveţi sĕ faceţi? *Revoluţie*! Revoluţia e progresul! Omenimea totdeuna prin revoluţiuni a progresat! A progresa însémnă a scutura de pe noi totul ce ne este spre povară. La urma urmelor legalitatea e noţiune relativă şi dacă se face abus de ea, ce mai rĕmâne altceva decât forţa?
>
> America, Anglia, Olanda, Francia, sĕ ne fie nouĕ esemplu. Ear' numele forţei în casul acesta e: *revoluţie.* Fără lupte nu esistă dreptate socială. Impĕratul otoman zice: — Eu sunt adevĕrul! dar' revoluţia 'i rĕspunde: — Tu eşti minciuna, pei!
>
> Nu e de ajuns sĕ ne scăpăm de paşalii masacratori, pe capul lor trebue sĕ-l atacăm. *Abdul Hamid*, ori un alt tiran? Tot atâta e! Ostaşi, înainte! Lozinca sĕ ne fie: *Pro Macedonia!*

Dela sate.

Un filantrop vrednic de laudă.

Bran, 14 Iuliu v.

Sunt atât de rari actele de filantropie, astăzi, când egoismul şi iubirea de sine a cuprins aprópe întrégă suflarea omenéscă, în cât merită nu numai laudă, dar' şi adâncă admiraţiune acela, care se desbracă cu o parte din avutul sĕu, pentru a ajuta pe semenii sĕi ori a dărui binelui obştesc un ospiciu, o biserică etc. Cu atât mai multă admiraţiune merită acela care se gândesce în timpul în care sentimentul religios a scăzut simţitor, sĕ clădéscă ori sĕ repare locaşurile sfinte, ridicate întru mărirea Domnului de drept credincioşii sĕi fii; — locaşuri în cari se înalţă rugăciuni atot-puternicului de aceia-ce mai păstréză încă sădită în inima lor credinţa în Dumnezeu.

Nu mĕ pot oprí de a nu aduce la cunoştinţa tuturor, ca sĕ fie impuls şi pentru alţii, fapta Dlui *George Z. Moşoiu* proprietar mare şi arêndaş, din comuna Orlesci, judeţul Vêlcea, România, care a reparat şi înavuţit cu odóre sfinte biserica din comuna *Peşcerea*, cu hramul Sfântului Ioan Botezătoriul.

Aşa pentru a nu aminti decât în trécàt binefacerile sale, voiu arăta, că în cursul anului acesta a dispus sĕ se facă din nou pictura sfintei biserici din comuna sa natală în stil bizantin, lucrare care costă câteva mii de coróne, pe lângă că a dăruit aceleiaşi biserici, pe lângă alte daruri, şi un politicandru în valóre de 800 coróne dat încă din anul 1895, iar' în anul 1900 a aşeḑat la mormêntul pioşilor sĕi părinţi un monument de tótă frumseţa.

In anul 1897 tot d-sa a mai dăruit un policandru în preţ de 650 cor. bisericei din comuna *Şimon*.

In ziua de 11 Iunie a. a. venind d-sa pentru a vedea cum se esecută pictura bisericei, comitetul parochial şi locuitorii comunei Peşcera i-au făcut o primire frumósă în semn de dragoste şi admiraţiune pentru omul filantrop şi religios, care nu numai că a jertfit din avutul seu pentru lauda Domnului şi binele obştesc, dar' şi-a expus chiar sănătatea venind pe o plóie torentială, ca sĕ supravegheze mâna pictorului.

In casele părintesci ale iubitului filantrop a avut loc un prânz oferit Dsale de către comitetul parochial, la care au luat parte următórele persóne: Iosif Cojanu paroch, Ioan Enescu înv., Moise Cojanu primar, Bucur Mărtoiu, Aron Z. Moşoiu şi Bucur N. Cojanu etc. Numeróse toaste au fost ridicate în timpul mesei pentru sănătatea óspelui stimat.

Deşi ştim că faptele generóse nu au trebuinţă de laudă sau de publicitate, totuşi sacrificiile şi bună voinţa Dlui *Moşoiu* sunt atât de rare astăḑi, încât îi cerem ertare, Dsale care are ca principiu preceptul bisericei, ce face drépta sĕ nu şie stânge, dacă am găsit de cuviinţă că trebue adusă la cunoscinţa tuturor acésta faptă nobilă.

N. Runcean
învĕţ. dirig.

Profesorul Koch despre tuberculosă.

Iată în resumat cuprinsul importantului discurs, rostit din partea profesorului *Dr. Koch* în şedinţa din 23 Iulie n. a congresului medical din Londra; discurs despre care am vorbit în numĕrul trecut:

— „După descoperirea bacilului tuberculosei nu se mai póte pune la îndoială posibilitatea învingerei complete a bólei, ca bólă populară.

Mijlocul pentru combaterea ei trebue căutat prin cercetări minuţióse asupra modului sĕu de *propagare* şi de *transmitere*.

Principiul, că fie-care bólă infecţiósă trebue combătută conform modului ei caracteristic de a fi, a dat resultatele cele mai bune. Combaterea *ciumei* va progresa când disposiţiile administrative luate în acest scop vor ţiné în sémă că nu ómenii bolnavi, ci *şórecii sunt propagatorii bólei* (cu excepţia casurilor de ciumă pulmonară). *Cholera va fi învinsă printr'o îmbunătăţire a apei de bĕut. Turbarea nu va mai fi periculósă pentru ómeni, când toţi cânii vor fi provĕḑuţi cu botniţe.*

E instructiv mai ales succesul obţinut la combaterea *leprei*. Acéstă bólă fiind transmisibilă numai *de la om la om*, a fost puternic combătută în Norvegia, printr'o *izolare absolută* a bolnavilor.

In privinţa *tuberculosei* nu mai încape îndoială că ea *se transmite prin sputul* (scuipatul) *bolnavilor*; *ereditatea nu are de cât un rol cu totul neînsemnat.*

După acéstă privire generală asupra bólelor infecţióse, savantul orator, punênd întrebarea, dacă *tuberculosa animalelor are sau nu are influinţă asupra omului*, trecu la mai multe chestii de detaliu, reteritóre la tuberculosă, spunênd următórele:

Chestiunea transmiterei tuberculosei animalelor la om, are o importanţă deosebită pentru noi. E ştiut că laptele şi untul ce se consumă în oraşe conţine fórte adesea mari cantitaţi de bacili de tuberculosă animală, vii, lucru care s'a probat şi prin repetate experienţe de inoculaţii de lapte de acesta la diferite animale. Mulţi locuitori din oraşe înghit zilnic prin intermediul laptelui mulţi bacili vii şi extraordinari de virulenţi, făcênd ast-fel fără voe experienţa pe care noi nu o putem face asupra lor. Dacă bacilii tuberculosei de animale ar fi capabili sĕ infecteze omul, atunci ar trebui sĕ se fi provocat numeróse casuri de tuberculosă mai ales la copiii din oraşe, cari béu mult lapte purtător de bacili şi mulţi medici cred chiar că are loc o propagare a tuberbulosei în acest fel. *Dar' acésta nu este adevĕrat.* Ca sĕ se pótă suţiné că tuberculosa animalelor se transmite la om, ar trebui sĕ se constate mai întâi că tuberculosa se manifestă în intestine. Dar' acest gen de tuberculosă (cea intestinală) e *fórte rar*. Eu am întâlnit în marea mea practică abea *douĕ casuri* de tuberculosă intestinală primară. La spitalele *„Caritâţii“* din *Berlin*, au fost notate în decurs de cinci ani numai zece casuri sigure de tuberculosă intestinală primară. La spitalul de copii *Kaiser und Kaiserin Friedrich*, profesorul *Baginsky* n'a găsit, între 933 casuri de tuberculosă observată, nici un cas de tuberculosă intestinală. Din 3104 cadavre de tuberculoşi, observate de profesorul *Biedert*, numai 14 presentau semnele distinctive ale tuberculosei intestinală. In casurile observate de numiţii profesori *nu se póte de loc presupune că bóla ar fi provenind de la animale*, fie prin intermediul laptelui, fie prin al cărnei. Prin urmare, experienţele şi cercetările de până acum ne îndreptăţesc sĕ susţinem că *tuberculosa animală nu este transmisibilă omului.* Sau în ori-ce cas, dacă admitem chiar posibilitatea infectărei prin animale, *casurile sunt extrem de rari*. Părerea mea este dar', că nu trebue luată nici o mĕsură în privinţa infecţiunei tuberculosei prin animale.

(Va urma).

NOUTĂŢI

Cetatea Hunedóra — cadou! Din prilejul visitei micului archiduce *Carol* pe la Hunedóra, ziariul „Déva és Vidéke“ sulevéză ideia: n'ar fi consult óre, ca cetatea Hunedórei împreună cu pădurile ce 'i aparţin sĕ fie donată archiducelui Carol? In casul acesta în curs de câţiva ani s'ar puté face în puternicii codri un escelent revir de vênat, ear' cetatea ar puté fi restaurată şi adaptată pe spesele statului şi ale curţei. Astfel, în timp ce fiitoriul moştenitoriu prin acésta ar căpĕta proprietăţi în cele mai romantice regiuni ale ţerii, cetatea Hunedórei ar fi mântuită de pustiire.

*

Comunicaţia pe linia Sibiiu—Turnul roşu. Dela ziua deschiderii juncţiunii române pe linia Sibiiu—Turnul roşu—Bucureşti (1 August) s'au făcut unele modificări în comunicaţia trenurilor între Sibiiu—Turnul roşu şi între Copşa—Sibiiu. Anume, trenul de persóne Nr. 7304 va atinge haltele: Agêrbiciu Nr. 4 la 11 óre 34 minute a. m., Şeica-mare Nr. 8 la 11 óre 50 minute, Veseud Nr. 10 la 11 óre 59 minute, Ocna (scaldele) Nr. 19. la 12 óre 40 minute după amiazi, Şura-mică Nr. 22 la 12 óre 52 minute şi Sibiiu-Fabric Nr. 25 la o óră 4 minute. Trenul mixt Nr. 9912 care comunica zilnic dela podul Oltului până la halta dela Turnul roşu şi trenul mixt Nr. 9916 care comunica dela Sibiiu în zile de Duminecă şi sĕrbători, acum nu mai comunică; în schimb va comunica dela Sibiiu peste Turnul roşu până la Câneni, în juncţiune cu trenul român Nr. 176, trenul Nr. 9902, ear' dela Câneni până la Sibiiu, în juncţiune cu trenul român Nr. 175, trenul de persóne Nr. 9901 după urmâtoriul program:

Trenul Nr. 9902 plécă din Sibiiu la óra 1·14 după amiazi, sosesce la Şelimber la 1.24, plécă la 1.25, din Veştem la 1.41, din Tălmaciu la 2.01, sosesce la podul Oltului la 2.10, plécă la 2.11, sosesce la Turnul roşu la 2.18, plécă la 2.28 sosind la Câneni la 3.15 ear' la Bucureşti la 5.40 diminéţa. Trenul Nr. 9901 cu legătura dela Bucureşti spre Sibiiu are următoriul program: Bucureşti 11.40 nóptea, Câneni 12.11 ziua, Turnul roşu 1.12 (plécă la 2.19), podul Oltului 2.28 (plécă 2.29), Tălmaciu 2.49, Veştem 3.07, Şelimber 3.25 (plécă 3.26) Sibiiu 3.37.

*

Seladon brutal. La un loc retras al gării din Königgrätz fusese aflată Luni după amiaz guvernanta Francisca Cihac întinsă jos şi plină de sânge. Dusă în spitalul comun şi-a venit în fire şi a spus că un oficer s'a furişat după ea şi i-a făcut oferte erotice, dar' dînsa l'a respins. Vĕḑênd că nici cu promisiuni, nici cu momeli nu-şi póte ajunge scopul, şi a scos sabia şi i-a aplicat în pept mulţime de împunsĕturi. — Oficeriul e arestat.

*

„Telemetro acustico“. Generalul italian *Giletta*, care înainte cu doi ani fiind prins în spionagiu la Nizza fusese pensionat, a inventat un aparat care indică esact direcţia *de unde vine sonul*. Aparatul e de însemnătate enormă în rĕsboiu, mai ales acum când tóte armatele întrebuinţézâ praful de puşcă fără fum. Tocmai de aceea ministeriul de rĕsboiu al Italiei a cumpĕrat deja invenţia lui Giletta, numită *telemetro acustico.*

*

S'a perdut un băiat. Cu ocasiunea tîrgului de vite din Alba-Iulia, ţinut la 24 Iuliu, feciorașul de 17 ani *Mihail Hirbea* al lui Gerasim Hirbea, primariu în Cristesti, *s'a perdut*. Băiatul e negricios la faţă şi nu vede bine cu ochiul stâng. — Sunt rugaţi dd. preoţi şi primarii comunali sĕ fie cu atenţiune la străinii cari vor trece prin comunele lor şi aflând pe fiul perdut, sĕ binevoéscă a scrie tatălui seu: *Gerasim Hirbea* în *Havasgyógy* (Cristesti) p. u. Tövis, ori parochului de acolo Mateiu Moruşca.

*

Primejdia pădurilor. In comitatul Hajdu pădurile sunt atâcate de nisce omiḑi negre, cari le pustiesc cu atâta rapiditate în cât dacă nu se va afla grabnic vre-un mijloc de apărare, în curênd va rĕmâné fără păduri întreg comitatul. Deosebi stejarii pădurilor dela Hajdu-Böszörmény, Hajdu-Szoboszló şi Vámos-Ercse sunt acoperiţi de mii şi mii de omiḑi, cari rod frunzele şi lugerii arborilor, lăsând numai lemnul golaş, care apoi se usucă, ear' frunzele rĕmânênd după ele ciuruite. Arborii despoiaţi astfel de frunziş se usucă în timp de câteva sĕptĕmâni. In timpul mai nou s'a observat că aceleaşi omiḑi pustiesc şi acaţii, ulmii şi plopii.

Despre acésta plagă a pădurilor s'a făcut raport ministrului de agricultură.

*

Lăcuste în India. Pe lângă secetă, care an de an ameninţă cu fómete poporaţia Indiilor, anul acesta s'au ivit şi lăcustele. De la Beludjistan până la Assam umblă roiuri de lăcuste, făcênd pe unele locuri pagube enorme.

Deja acum, până a nu se simţi pagubele causate de lăcuste sunt avisaţi la sprijinul guvernului 534.000 de locuitori bântuiţi de fómete. Ce va fi însĕ mai târḑiu!

*

Desertor de zece ani. Băieţelul de zece ani Anton Boţ din Cincibiserici înainte cu vr'o şése sĕptĕmâni dispăruse de a casă, fără sĕ i-se fi putut da de urmă. In acest timp micul desertor a ajuns până în Bosnia, tot pe jos şi durmind nóptea pe câmpuri. De locuri locuite de ómeni se apropia numai când îl tăia fómea. Astfel a ajuns până într'un sat bosniac — fără sĕ-'l fi întrebat cineva până acolo: cine şi de unde e? — Acolo însĕ primăria l'a luat la rĕspundere şi aflând de unde e — l'au trimis a casă cu escortă.

*

Ştiri mĕrunte. Alaltăieri a fost înmormêntat în Viena medicul de curte al familiei împĕrătesci, profesorul Dr. Armin *Widerhofer*, rĕposat în etate de 68 ani. Lui Widerhofer i-a fost dată durerósa misiune sĕ anunţe lumii că moştenitoriul Rudolf s'a sinucis. — In apropiere de Budapesta soţia mĕsariului Vilhelm Fabella scăldându-se în Dunăre a ajuns într'o vêrtópă, de unde nu s'a mai putut scăpa. La strigătele ei a alergat acolo un anume Francisc Ják şi a intrat în apă s'o scótă. Femeia însĕ, cuprinsă de spaimă se acăţase de braţele lui şi astfel îi luase putinţa de înotat; în câteva minute s'au înecat amêndoi. — Primariul din Sille onorabilul *Outters*, care era totodată şi notariu public, lăsând în urmă-i datorii şi lipsuri în cassă de mai multe milióne de franci, a luat tălpăşiţa. Primul amploiat de birou, care era iniciat în manipulaţiunile şefului seu, s'a împuşcat. — Privateriul Vilhelm Zacher din Budapesta a nebunit de năduf. A fost transportat în casa de nebuni.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Candela, fóie bisericéscă-literară, redactată în *Cernauţi* de profesorii Dr. E. Voiutschi şi A. Manastyrski, Nr. 7 pe Iulie a apărut cu următoriul sumariu: „Dogma despre incarnaţiune după doctrina bisericei ortodoxe“, de profesorul Dr. Stefan Saghin, „Proverbele lui Solomon“ traducere şi esplicare după textul masoretic, de Dr. Voiutschi, şi alte comunicări şi notiţe de interes bisericesc. — *Candela* apare odată pe lună în Cernăuţi (strada Francisc Nr. 33) şi costă 8 coróne pe an.

*

„Raportul IV al şcólelor capitale ort. orientale române de băeţi şi fetiţe din *Lugoj*“, pe anul şcolar 1900—1901. Din însărcinarea corpului învĕţătoresc, elaborat de învĕţătoriul George *Joandrea* (Lugoj, tipografia I. Florea). Cuprinde: Ordinea esamenelor publice (ţinute în 24—29 Iuniu st. v.), „Inspecţia şcolară“, conspectul corpului învĕţătoresc; conspectul manualelor folosite în anul şcolar 1900—1901; „Din cronica anului şcolar 1900—1901“; clasificaţia elevilor; înştiinţare.

In anul şcolar espirat au funcţionat la şcólele acestea 4 învĕţători definitivi, 2 învĕţătóre definitive, 1 provisoră, 1 instructoră în lucrul de mână şi 1 director administrativ, care totodată a propus religiunea în clasele superióre.

Elevi au fost: în cl. I 48, în cl. II 43, cl. III 31, cl. IV 24, cl. V 16; *eleve*: în cl. I 45, cl. II 31, cl. III 21, cl. IV 23, cl. V 20, cl. VI 13, cl. VII 6, cl. VIII 4. De tot 162 elevi şi 163 eleve.

Pentru anul şcolar următoriu înscrierile se vor face în 1—5 Septembre, ear' prelegerile se încep în 7 Septembre st. v.

FELIURIMI

Băiat colos. Un tiner însurăţel din Oradea-mare avênd zilele trecute afaceri în Budapesta primise de acasă şi nisce comisiuni, între cari sĕ cumpere nisce covóre, pentru casă, şi cele trebuincióse pentru trusoul nounăscutului, a cărui sosire era aşteptată cu mare zor. Pe cale şi-a adus aminte că n'a întrebat de ce mărime sĕ fie covórele; a telegrafat deci cumnatei sale, care în vederea marelui eveniment familiar se afla la sora ei, sĕ-i telegrafeze mărimea. Ingrijorat şi de sórtea soţiei sale, a cerut informaţiuni şi în acéstă privinţă. Intr'aceea însĕ prinţişorul venise pe lume. Agitată de marele eveniment, cumnata telegraféză următórele:

Născut norocos un băieţel bujor. Doi metri lungimea, trei metri lăţimea. Margareta te sărută“.

Fireşte, frasa cu doi şi trei metri se referea la covórĕ, dar' cumnăţica le încurcase.

*

Cum se scumpesce viéţa. Astăzi ne plângem că tóte lucrurile se scumpesc, mai ales cele de neapărată trebuinţă. Şi cu drept cuvênt. Pe la începutul veacului acestuia, în România preţurile erau aşa de mici, încât nu-'ţi vine sĕ creḑi. Pe vremea Nemţilor cu códă (se numeau aşa, fiind-că soldaţii îşi împleteau pĕrul cu coḑi, ca fetele), ocaua de pâne era o para, ocaua de jimblă douĕ parale, ocaua de brînză 7 parale, ocaua de carne de vaci 2 parale, ear' carne de miel 4 parale. Un car de lemne costa 3—7 lei vechi. O vacă se vindea până la 10 lei; o păreche de boi buni costau 25—30 lei. Un cal 20—25, óia 2 lei şi jumĕtate, un berbec 3 lei, o gîscă de la 6—8 parale, un curcan 10 parale, o găină 4 parale şi tot patru parale o păreche de pui. Intr'un hrisov dela începutul veacului aflăm că un ţeran din judeţul Dîmbovita a dat un munte pentru un cal, ca sĕ aibă cu ce merge la Jerusalim. Un munte, o moşie întrégă, pentru un cal, care costa pe atunci 25 de lei!

Surḑii aud. Nr. 27 al fóiei periodice „Die Illustrirte Welt“, Chiswick High Road, Nr. 626 Londra, W., conţine o descriere asupra unei cure minunate contra surdităţii şi vuetului în cap, care cură se póte face acasă de pacient însuşi şi sĕ aibă succes fórte bun. Ori-cine póte primì un numĕr al acestei foi, trimiţênd adresa la redacţiunea aceleia.

Nr. 395/901 [154] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la școlele din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

1. *Cărpiniș.* Salariu anual 700 cor., pentru anul prim, ear' pentru cei următori 800 cor., din lada bisericei, cuartir liber și 2 stângini lemne de foc.

2. *Reciu.* Salariu anual 600 cor., cuartir în edificiul școlei, grădină de legumi și lemne de foc.

3. *Gussu.* Salariu anual 600 cor., solvite în 4 rate egale din repartițiune asupra poporului.

4. *Ludoș.* Postul al 3-lea de învĕțător. Salariu 600 cor.

Reflectanții la aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în respectivele comune, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei aleși sunt datori a cânta Dumineca și în sĕrbători atât la strană cât și cu elevii la liturghie.

Mai departe sunt datori a ține prelegeri în școla de repetițiune și a cultiva cu elevii grădina școlei.

Cererile concursuale sunt a se așterne instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis Oficiului protopresbiteral al tractului Mercurea în Sĕliște.

Sĕliște, în 9 Iulie 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Droc
protop.

Nr. 474/901 [148] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant al III-lea dela școla confesională gr. or. din *Satulung* „Adormirea Maicei Domnului“ protopresbiteratul Brașovului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 600 cor. solvit din cassa bisericei în rate lunare anticipative.

2. Bani de cuartir 50 cor.

3. Pentru $^1/_4$ jugĕr pămĕnt 10 cor.

Concurenții cari vor dovedi că cunosc musica vocală vor fi preferiți.

Petițiunile instruite conform legilor în vigóre au a se așterne Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. al Brașovului în terminul deschis și tot odată sĕ aviseze și pe oficiul parochial despre espedarea petițiunilor de concurs.

Satulung, biserica „Sf. Adormiri“ 2 Iulie 1901.

Comitetul parochial în conțelegere cu subscrisul.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 369. [149] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișórei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Saschiz*, cu salariu anual de 600 cor. și anume: 500 cor. din repartiție dela popor, din cassa alodială 100 cor., cuartir gratuit în edificiul școlei și lemnele necesare de foc.

2. *Criș*, cu salariu anual de 600 cor. prin repartiție dela popor, cuartir gratuit în edificiul școlei și lemnele necesare de foc.

3. *Jacul-român*, cu salariu anual de 600 cor., și anume: dela popor prin repartiție 120 cor., dela stat 480 cor. cuartir și lemnele necesare de foc.

4. *Criț*, cu salariu anual de 600 cor., și anume: dela popor prin repartițiune 166 cor., dela stat 434 cor., cuartir gratuit, lemne de foc și grădină.

Din filia *Cloșterf* o remunerație de 50 cor. pentru instrucțiunea copiilor de acolo Mercurea și Sâmbăta după amézi.

Concurenții au sĕ-și aștérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat cu îndatorirea a ține strană în Dumineci și sĕrbători, a conduce cântările liturgice și a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a și arăta desteritatea în cele rituali.

Sighișóra, 13 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 221/901 [151] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante învĕțătoresci din mai jos numitele comune, aparținĕtóre tractului protopresbiteral al Treiscaunelor, se publică concurs cu termin până la 15 August a. c.

1. *Chezdi-Mărtănuș*, cu salariu de 600 cor. cuartir liber în edificiul școlei și 2 stângini de lemne.

2. *Dobêrtĕu*, cu salariu de 600 cor. și cuartir liber în edificiul școlei.

3. *Marcoș*, cu salariu de 600 cor. și cuartir liber.

4. *Vama Buzĕu*, cu salariu de 600 cor. cuartir liber în edificiul școlei și lemnele trebuinciόse.

Doritorii a reflecta la vre-unul din aceste posturi, tóte împreunate cu cantoratul, vor avé a'și așterne în terminul indicat cererile lor, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Bretcu, 15 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean
protopop.

Nr. 174/1901 [152] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele bisericesci mai jos numite se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Berivoii-mici*, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

2. *Comana-inferióră*, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

3. *Cuciulata*, postul secundariu, salariu anual 600 cor., cuartir și lemne de foc.

4. *Dridif*, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

5. *Făgăraș*, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

6. *Herșeni*, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

7. *Luța*, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

8. *Ludișor*, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

9. *Perșani*, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

10. *Sâmbăta-inferióră*, salariu anual 600 cor., cuartir și lemne de foc.

11. *Sâmbăta-superióră-rĕs.*, salariu anual 600 cor., cuartir și lemne de foc.

12. *Șercăița*, doue posturi fie-care cu salariu anual de câte 600 cor, cuartir și lemne de foc.

13. *Ioderița*, salariu anual 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Făgăraș, 15 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Făgărașului în conțelegere cu oficiile parochiale respective.

Iuliu Dan
protopop.

Nr. 741/901. [150] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la școla nóstră confesională gr. or. română din *Alțina* și *Șulumberg* aparținĕtóre tractului protopresbiteral gr or. al Agnitei se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Alțina, 2 posturi pentru clasa I și clasa II ambele cu câte 600 cor. cuartir natural și lemne de foc.

2. Șulumberg, 1 post cu 600 cor. cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt îndatorați a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în fața locului spre a'și arăta desteritatea în cântările bisericești avênd a conduce și o strană și a instrua atât pe elevii obligați de școlă cât și pre adulți în cântări, religiune și economie, ear' cererile de concurs sĕ și-le aștérnă în terminul prescris instruite conform normelor în vigóre la oficiul protopresbiteral al Agnitei în Nochrichiu.

Nocrichiu, (Ujegyház) în 12 Iuliu 1901.

Oficiul prtopresbiteral în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 378/1901 [153] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Halchiu*, în protopresbiteratul Brașovului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest pot au a-și așterne petițiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor în vigóre în terminul amintit, și au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Brașovului în conțelegere cu comitetul parochial.

Brașov, în 10 Iuniu 1901.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 551/1901 protopr. [137] 3--3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Mediașului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Agârbiciu*, cu salariu de 600 cor. solviți din repartițiune, cuartir în edificiul școlei și lemne.

2. *Dârlos*, cu salariu de 600 cor. solviți din repartițiune, cuartir în edificiul școlei și lemne.

3. *Vorumloc*, cu salariu de 600 cor., solviți în suma de 446 cor. ca întregire dela stat, ear' restul de 154 cor., din repartițiune, cuartir în edificiul școlei și lemne.

Concurenții au sĕ-și aștérnă cererile instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat și a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre cu copii la liturgie.

Mediaș, 8 Iulie 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 211/1901 [134] 3 - 3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele bisericesci mai jos numite se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Certege*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor. din fondul bisericesc, și repartiție și cuartir cu grădină.

2. *Cârda de jos*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

3. *Lăpuș*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

4. *Lăzesci*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

5. *Neagra de jos*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

6. *Poiana Valea-verde*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

7. *Ponorel*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

8. *Sohodol-Peleș*, un post învĕțătoresc cu salariu de 600 cor., din repartiție și cuartir cu grădină.

9. *Vidra-medie și de jos*, dóuă posturi învĕțătoresci cu salarii de câte 600 cor., din fondul școlar și repartiție și locuință cu grădină.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi sĕ trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile în vigóre în timpul deschis la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 1 Iuliu 1901.

Romul Furduiu
protopop.

Nr. 478—1901 [133] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Ungurașului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

1. *Baica* și *Hida* învĕțătoriu ambulante cu salariu de 600 cor. și anume: 150 cor. dela parochia Baica, 150 cor. dela parochia Hida prin repartiție și 300 cor. ajutoriu din fondul școlariu al archidiecesei, cuartir, grădină corespunzĕtóre și câte $1^1/_2$ orgii de lemne dela fie-care parochie.

2. *Dânc*, cu salariul de 600 cor. și anume 330 cor. dela popor prin repartiție și 270 dela stat, cuartir și pentru lemne 24 coróne.

3. *Gălpuia*, cu salariu de 600 cor. prin repartițiune cuartir și grădină.

4. *Rachia*, cu salariu de 600 cor. 4 orgii lemne pentru învĕțătoriu și încălzitul salei de învĕțământ, cuartir și grădină de 400 org.

5. *Stîna*, cu salariu de 600 cor., prin repartițiune, cuartir grădină și lemne de încălțit 3 orgii.

6. *Iresnea*, cu salariul de 600 cor. prin repartiție, lemne de foc, cuartir și asigurarea cuincuenalului și reflectanții, cari vor avé cunoscință musicală și vor puté înființa chor vor fi preferiți și pot conta și la o remunerațiune separată..

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor avé a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în comunele respective, spre a 'și arĕta desteritatea în cântări avênd a cânta la liturgie cu școlarii și spre a fi cunoscuți poporului.

Concurenții au a-'și așterne cererile instruate conform normelor din vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Fizes-Sânpetru, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu oficiile parochiale respective.

Pavel Roșca,
protopresb.

Nr. 48—1901 [142] 3—3

CONCURS

Se publică concurs pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din următórele comune bisericesci din tractul Hunedórei cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român“:

1. Alun, 2, Batiz, 3. Boaș, 4. Cerișor, 5. Găunoasa, 6, Hașdĕu-Dobâca, 7. Josani. 8. Lelese, 9. Nădăștia-superióră, 10. Nandru-Vale, 11. Ruda, 12. Sâncraiu, 13. Hunedóra, 14. Zlaști.

Concurenții sĕ știe cântările bisericesci și suplicele instruite conform legilor în vigóre sĕ-le trimită subsemnatului oficiu în Hațeg.

Hațeg, 9 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Hunedórei.

Titu V. Gheaja
protopresb. comisariu consist.

Nr. 208 [139] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela următórele școle din tractul protopresbiteral al M.-Oșorheiului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare și anume:

1. Erdö-Sângeorgiu. 2. Gernesig. 3. Medesfalĕu. 4. Nasna. 5. Petea de câmpie, fiecare cu salariu de câte 600 cor., și locuință în edificiul școlei.

Concurenții sĕ se presinte în vr'o Duminecă séu sĕrbătóre la biserică pentru a'și dovedi desteritatea în cântări și tipic, căci cei aleși vor fi datori a ține strană și a instruì și pe elevi în cântările bisericesci.

Petițiunile se instruesc în înțelesul §-lui 60 al „Regulamentului pentru organisarea învĕțămêntului în școlele poporale din 1895“ și se adreséză la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

M.-Oșorheiu, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M.-Oșorheiului.

Nicolau Maneguțiu
protopresbiter

Nr. 485/901 [136] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de paroch în parochia vacantă *Bălan*, protopresbiteratul Ungurașului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenții își pot lua informațiuni dela comitetul parochial séu dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat și a se presenta în vre-o Dumineca séu sĕrbătóre pentru a cânta, respective a celebra și a cuvênta.

Fizeș-Sânpetru, 8 Iuniu, 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Pavel Roșca
protopresbiter.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află spre vêndare **Portretul** (Phototyp - Lichtdruck) Excelenției Sale Inaltpreasânțitului Domn Archiep. și Metropolit **Joan Metianu** cu prețul de **2 coróne** plus porto postal recomandat 55 fileri. * * * * * *

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82 Sibiiu, Marți 24 Iuliu (6 August) 1901 Anul XXLI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Adunarea dela Șimleu.

Adunarea generală a *„Societății pentru fond de teatru român"*, ținută Joi și Vineri în Șimleul Silvaniei, a avut un succes care a întrecut ori-ce așteptare. Lume multă și alésă românéscă și-a dat întêlnire în acest clasic orășel, primită fiind cu adevĕrată dragoste românéscă din partea fraților selăgeni. Ședințele au decurs în mod demn și cu seriositatea reclamată de scopul urmărit; festivitățile aranjate din acest prilej au fost uimitóre, ear' conclusul luat cu privire la schimbarea scopului societății e mulțumitoriu și corespunḑĕtoriu împrejurărilor. Peste tot a domnit un spirit și o animație românéscă în Șimleu, despre ce dovadă mai eclatantă ne dau gazetele magiare, cari nu pot sĕ-și ascundă nĕcazul, ura și invidia, raportând (firește, fals) despre sĕrbările nóstre naționale din *Șimleu.*

Vom da un raport amĕnunțit despre decurgerea adunării; ear' de astă dată ne facem plăcerea a reproduce la locul acesta frumosul discurs de deschidere, rostit din partea președintelui *Iosif Vulcan.* E următoriul:

Domnilor și Dómnelor!

Societatea pentru fond de teatru român, în numele căreia am onóre a vĕ saluta, punĕnd bazele la înființarea teatrului național, crează o școlă practică de cea mai mare însemnătate pentru cultivarea unui popor.

Școla acésta propagă cultura morală, singura cultură care póte sĕ asigureze trăinicia popórelor; căci morala e temelia tuturor instituțiunilor cari au putere de viéță; tot ce e immoral, n'are decât o durată efemeră, trăesce și strălucesce un timp óre-care, apoi se stînge și piere. Morala clădesce, immorala distruge.

Roma antică și dimpreună cu ea tóte popórele vechi ne arată că numai până atunci au înflorit, până când la strălucirea lor au residat bunele moravuri; din momentul însĕ în care ele au alunecat pe panta immoralității, când desfrêul s'a urcat la tron și a călcat în picióre tot ce-i cinstit: numai decât s'a prăbușit în vênt și putere și glorie și renume și tot ce au avut mare și admirat.

Nu numĕrul mare, nu bogăția strălucită și nu puterea brută sunt garanța viitoriului unui neam, ci baza morală. Fie o națiune cât de mică, cât de nedreptățită și de asuprită, — dacă are consciința moralei, nu va peri, ba se va ridica și va înflori.

Baza morală e izvorul din care, prin vecinica rênduélă a firii, isbucnesc calitățile cari ferese popórele de tóte primejdiile, cari le arată calea propășirii, le luminéză mințile, le întăresc brațele și le pregătesc viitoriul.

Morala este mama a tot ce i bun și frumos. Ea nasce tóte ideile mari, ea inspiră tóte faptele strălucite și ea ofere tăria a le esecuta.

Morala produce ómenii cinstiți, stêlpii societății și ai poporului: caracterele de model.

Caracterele sunt manifestarea cea mai pregnantă a moralei. Sĕ ne oprim dar' la cuvêntul acesta și sĕ studiăm însĕmnătatea lui. Ne inspiră și locul unde ne aflăm, căci acest corn de țară a dat neamului românesc pe bărbatul al cărui caracter de aur va străluci totdauna ca un exemplu classic și căruia generațiile viitóre i-se vor închina deapururi cu evlavie.

Caracterul este expresiunea calităților morale ale omului; emblema care ne indică din capul locului valórea morală a lui și ne spune numai decât la ce avem sĕ ne așteptăm.

Caracterul dă direcțiune individului d'a porni pe o cale sau pe alta, d'a sevêrși o faptă bună sau rea, d'a fi un om cinstit sau a deveni un ticălos.

Caracterul conducĕtorilor fixéză sórtea popórelor, acela se imprimă în tóte actele naționale, acela este binecuvêntarea sau blăstĕmul lui Dumnezeu.

Caracterele mari ridică națiunile, ele sunt columnele cari le susțin, ele sunt stelele cari varsă asupra lor lumină, ca lumea sĕ le vaḑă și sĕ le admire; caracterele slabe le compromit, le pregătesc căderea și le prăbușesc în prăpastia peririi.

Ferice de națiunile, în capul cărora destinul a urcat ómeni cu caracter neclintit, neinficiați de vanități personale, cu sufletul fără prihană, neamețiți de glorii efemere, fără rêvnă materialistă și fără alt scop, decât a-și servi neamul la întruparea unui ideal măreț.

Și vai de popórele, în fruntea cărora se vêră niște ómeni mici la suflet, egoiști, stăpâniți de slăbiciuni, prepuelnici, pizmăreți, cari vreau numai sĕ domnéscă, sĕ fie tămâiați — și îndată ce nu li-se mai satisfac poftele de despotism, devin nemulțumiți, se cértă, părăsesc postul de onóre și vĕnd causa sfântă... Ei sunt ca tâlharii cari întră pe furiș în biserica lui Dumnezeu, îmbracă sacrele odăjdii sĕ propăvĕduiască evangelia lui Christos și după ce au sedus alipirea credincioșilor, jefuesc altariul.

Cel ce abuséză de încrederea poporului, este mai culpabil decât acela ce omóră pe tată-seu, căci acesta stânge viéța unui singur om, câtă vreme el ucide viitoriul unui neam întreg.

Istoria ne învață că nici odată nu massele au pricinuit căderea ideilor mari, ci totdeuna invidia, neînțelegerea și nimicinicia conducĕtorilor cari se certau pe trofee.

Degiaba sunt talentele mari, cari orbesc lumea cu strălucirea minței lor, căci vine un moment de ispită seducătóre și dacă tăria caracterului nu le scutesce, alunecă pe povêrnișul căderii morale. De aceea a zis un scriitoriu: „Mai bine caractere fără cultură, decât cultură fără caracter". (Rembrandt als Erzieher.)

Degiaba sunt tóte ideile salvatóre, tóte pornirile entusiaste și tóte actele mărețe, — dacă cei ce le scot la ivélă și le dirigéză nu au firmitatea caracterului, căci astfel le lipsesce puterea nutritóre și susținĕtóre.

Degiaba sunt virtuțile înnălțătóre, menite a ne deștepta cea mai adâncă stimă, dacă cei ce le profeséză nu-s decât niște comedianți cari jócă un rol studiat, pentru ca sĕ-și câștige aplausele mulțimii.

Degiaba sunt vorbele înflorilate, declamațiunile bombastice, — dacă faptele nu vin a le întări.

Degiaba e ori-ce sforțare, care nu-i dirigiată de ómeni cu caracter, căci astfel nu are temelie vitală.

Caracterul avĕnd un rol hotarîtor atât în viéța familiară, cât și în evoluțiunea obștéscă a popórelor, formarea lui ni-se impune drept problemă de frunte. Formarea caracterului, prin exemple scóse la ivélă, este o misiune principală a scenei. Iată unul din cuvintele pentru cari dorim sĕ înființăm teatru.

Pretutindeni, în familie și în societate, în fruntea tuturor stăruințelor, la tóte posturile de onóre, ómeni cu caracter. Asta trebue sĕ fie devisa societăților, asta e salvarea popórelor.

Sĕ fie ómeni cu caracter părinții, căci cum sunt ei, astfel au sĕ fie și copiii lor. A fi tată ori mamă este o mare fericire; dar' ei sĕ nu uite nici odată că fericirea acésta nu li-e hărăzită înzădar, că au o datorie de împlinit: aceea de a da pruncilor exemple bune, ca astfel aceia de mici sĕ se deprindă cu bunele moravuri și sĕ pótă devení ómeni cum se cade.

Sĕ fie ómeni cu caracter învĕțătorii, cari au pe mâna lor crescerea tinerimii. Ori și cât de grea este munca lor, ori și cât de cruntă e sudórea feței, cu care-și agonisesc cel codru de pâne: afle-și îmbărbătare și recunoscință în consciința care le spune că au o misiune sfântă. Sĕ nu vie dar' la școlă cu nepăsare, fără nici o rîvnă de lucru, par' că ar împliní o zi de robotă, căci neavĕnd ei îndemnul, cum vor puté îndemna copiii sĕ învețe? Sĕ urce catedra cu surisul fericirii că au prilegiul sĕ rĕspândéscă cultura, morala; că pot cresce generațiunea viitóre. Și dacă nu simt în pept focul sacru care sĕ le spună că au vocațiune pentru cariera lor: fie cel puțin ómeni cu caracter și părăséscă locul unde nu pot produce nici un bine, ci numai stricăciune.

Fie ómeni cu caracter servitorii altariului, preoții, cari predică morala creștină. Viéța lor întrégă sĕ lucéscă drept oglindă nepătată, care sĕ ne reflecteze numai purtare cuviinciósă. Ei sunt lumina și pasnicii moralei poporului. Pe cât de frumósă e misiunea lor, au și o rĕspundere atât de grea. Ne închinăm cu evlavie celor ce o împlinesc cu vrednicie. Dar' nu este mai scârbos decât preotul imoral, care în loc de a traduce în faptă învĕțăturile evangeliei, le tăvălesce în noroiu; care după nopți de orgie, cu ochii căḑuți în orbite, vine smerit în fața altariului, așteptându-ne sĕ-i mărturisim pĕcatele, ca sĕ ni-le ierte.

Fie ómeni cu caracter toți cei ce țin condeiul. Numai mâni curate sĕ-l atingă, ca nu cumva sĕ-'l păteze. Sĕ cultive bunele maniere, căci condeiul nu este ciomag. Sĕ stee vecinic în serviciul causei drepte și nici odată sĕ nu cadă la rolul nemernic de condeiu simbriaș, care apĕră și laudă pe cel ce plătesce. Ei, cari țin sĕ conducă opiniunea publică pe calea onórei și cari judecă pe alții, sĕ fie înșiși nepătați, ca nu cumva publicul sĕ asiste la spectacolul grețos, cum niște aventurieri certați cu morala țin lecții de onestitate și judecă pe ómenii cinstiți.

Și fie ómeni cu caracter toți câți conduc stăruințele de înaintare a popórelor. Sufletul lor sĕ remână curat, ca aerul munților unde nu străbat miasmele corupțiunii, de unde numai fulgerele ideilor regenerătóre își iau sborul. La înălțimea cugetărei lor sĕ desprețuiască ademenitórele străluciri trecĕtóre ale obștei si sĕ țină mai mult la stima ce-i împresóră și la sfințenia datoriei ce au de împlinit. Căci nu este dragoste mai ferbinte, stimă mai înaltă, glorie mai mare și fericire mai sublimă: decât ceea ce-ți împletesce recunoscința neamului tĕu. — Și nu este pedépsă mai grozavă decât a trădătorului, care își têresce urgisit zilele din urmă ale vieții si móre blăstĕmat de toți ai sei, ear' blăstémul acesta se perpetuază din generațiune în generațiune, cum tunetul sguduitor se tansmite din munți în munți umplĕnd de grózá ómenii.

Omul, creațiunea cea mai sublimă a lui Dumnezeu, are menire înaltă pe pământ, aceea d'a representa aici idea divinității. Cugetele, vorbele, pornirile și faptele lui, tóte au sĕ fie îndreptate întru îndeplinirea acestei misiuni. El trebue sĕ fie bun, drept, curat, cinstit, de omenie, adecă cu caracter, căci om de omenie este numai un om cu caracter.

Un om cu caracter știe că nu s'a născut degiaba în lume, că are datorii față de familie, societate, națiune și patrie. El știe că numai împlinirea datoriilor sale îi atrage stima obștei și-i aduce liniștea consciinței sale. De aceea va ținé neclintit la credința sa și nici favoruri materiale nu-l vor seduce, nici amenințări nu-l vor înfrica. Ci va merge drept înainte, cu fruntea ridicată, cu curagiu nefrânt, îndurând mii de miserii și luptând cu câți dușmani în lume.

Un om cu caracter are o linie de conduită bine fixată, pronunțată și hotărîtă. El nici odată nu va sta pe gânduri ce cale are sĕ apuce, căci sentimentul onestității îi va spune totdeauna numai decât că nu póte sĕ plece decât pe calea onórei. Consciu de demnitatea sa, el nu se va încovoia în rêndurile celor cu devisa „Lasă-mĕ, lasu-te" — ci va eși 'n arena luptei, sĕ-și dee ultima resuflare pentru convingerea sa.

Un om cu caracter, dacă se face apel la concursul lui, în o causă obștéscă, nu va hesita un singur moment, nu va zice nici odată „póte", nu va rĕspunde, precum au obiceiul mulți: „faceți numai, că eu mĕ învoesc la tóte", căci la adăpostul acestor șovăeli și scuze se pitulesce minciunea și lașitatea, — ci va sări hotărît sĕ dee mâna cu cei ce lucréză.

Un om cu caracter vĕḑênd primejdia ce vrea sĕ distrugă interesele mari, nu se va retrage și nu va zice că nu se mestecă, pentru-că eventual s'ar strica cu cineva sau ar avé pagube materiale, — ci va desconsidera tóte motivele personale și va pune în serviciul causei tótă stăruința sa.

Un om cu caracter nu va face nimica îndemnat de interese individuale, ci condus numai de sentimentul datoriei. Sentimentul acesta este atributul fără care e peste putință sĕ se simtă om deplin, întocmai cum nu póte sĕ trăiéscă fără sĕ respire aer.

Un om cu caracter știe că onórea e comóra cea mai scumpă a unui bărbat, că vorba dată e sfântă, că steagul la care a jurat e viéța lui; de aceea el nu va lipsí nici odată de acolo unde îl reclamă datoriile lui de om corect.

Un om cu caracter nu pórtă frică de judecata nimĕnuia, căci are consciinţa liniştită că viéţa lui este o carte deschisă, în care nu se găsesce nimica de condamnat.

Familia, societatea, naţiunea în fruntea cărora stau astfel de bărbaţi, sunt fericite, viitoriul lor este sigur, un viitoriu frumos şi mare.

Dacă Dumnezeu m'ar întreba, ce-i cer eu naţiunei mele: talente mari, bogăţii strălucite, puteri colossale, i-aş rĕspunde:

— Dă-ne Dómne cât de mulţi ómeni cu caracter!

*

Cu acésta dorinţă, deschid adunarea generală.

Chestiuni şcolare.

„Care este metodul cel mai bun pentru a desvolta în şcolari simţul religios moral?“

de

D. A. Mosora, înv. în Sĕlişte.

(Urmare.)

Purcedênd dela aceste principii, în cele următóre mĕ voiu nisuí a rĕspunde după modestele-mi puteri la întrebarea *„Care este cel mai bun metod pentru a desvolta în şcolari simţul religios-moral“?*

In veacul acesta poreclit al luminilor, în rênd cu celelalte sciinţe au luat şi sciinţele pedagogice un avênt fórte îmbucurător, şi progresul ce l'au făcut ele în tóte ramificaţiunile, e uimitoriu.

Principiile pedagogiei moderne, multămită stăruinţei desvoltate de o pleiadă însĕmnată de bărbaţi de ai nostri, cari muncesc cu drag în agrul nostru cultural, nu au mai rĕmas ca 'nainte cu 50 de ani necunoscute pentru noi învĕţătorii, ci cu bucurie trebue sĕ constatăm, că ele sunt mult puţin cunoscute şi aplicate şi la noi.

Primul şi cel mai însemnat principiu al pedagogiei moderne este fără îndoială principiul, ca: instrucţiunea sĕ fie raţională sau metodică. Fórte adevĕrat, pentru că numai instrucţiunea metodică sau raţională luminéză mintea, încăldĕsce inima, întăresce voia şi înalţă fruntea şcolariului; pe când cea lipsită de metod îngreunéză memoria, tîmpesce şi umilesce.

Nisuinţa principală a fiecărui învĕţătoriu trebue sĕ fie deci *câştigarea unui bun metod.*

Invĕţătorul fără metod, nesciind de unde sĕ apuce lucrul, se sbate ca pescele pe uscat, fără sĕ pótă face ceva sporiu; în urmă desperează sau devine cu totul nepăsător de chemarea sa, şcolarii sĕi orbecând se disgustă şi ei, îşi perd credinţa în propriile lor puteri şi caută ori-ce mijloc de a părăsi şcóla, unde pe ei nu-i aştéptă de cât trudă şi nĕcaz.

Din contră, învĕţătorul măestru în ale metodului procede cu instrucţiunea sigur, căci cunósce bine calea progresului, nu face multă vorbă, avênd totul ales şi aşezat la locul sĕu, şi chiar puţină învĕţătură sĕ aibă, el din puţinul ce'l are ştie sĕ predee aprópe totul. Elevii sĕi învaţă cu drag, fiind-că pricep pe învĕţătoriul lor, ei nu fug dela şcólă, fiind-că îi vĕd folósele, şi se póte spera că păşind în viéţă vor ocupa cu demnitate şi inteliginţă posiţiile în cari vor întra.

Stabilit odată adevĕrul, că nici vorbă nu póte fi de înstruire cu bun succes fără de metod, trebue totodată sĕ constatăm însĕ că la progresarea cu deplin succes a instrucţiunei, pe lângă metod, factori principali sunt şi personalitatea şi ştiinţa în fond a învĕţătorului.

Da, personalitatea, sciinţa în fond şi metodul învĕţătoriului sunt, se póte zice, trinitatea, care strînsă în cea mai intimă unitate póte sĕ garanteze cu deplin succes progresul în învĕţămênt!

Inzĕstraţi fiind cu acésta trinitate vom puté cu bune succese desvolta în elevi şi simţul religios-moral.

Simţul religios-moral, precum am mai zis, se sădesce deja în inima copiilor din casa părintéscă; menirea şcólei este numai de a desvolta şi a întărí acest simţ.

Pentru a o face acésta este dar' neapărat de lipsă, ca copiii încă înainte de a întra în şcólă sĕ fie crescuţi în sentimente religióse morale.

Pentru acésta încă e de lipsă ca în însaşi massa matură a poporului nostru sĕ se lucreze întru desvoltarea în grad mai mare a simţului religios-moral. La acest scop, se înţelege de sine, pe lângă învĕţători trebue sĕ conlucre toţi cărturarii poporului nostru.

Fórte însemnate mijlóce spre acest scop ar fi *înfiinţarea de biblioteci poporale* precum şi ţinerea de *prelegeri poporale*, cari sĕ nutréscă în popor simţul religios-moral.

Problema şcólei poporale e: cultura religiósă-morală. Scopul principal al educaţiunei este dar', a desvolta simţul religios, moral, efluxul sentimentelor, intelectului şi voinţei. Acésta se face prin disciplinele sale, în special însĕ prin obiectele de învĕţămênt: religia, istoria şi sciinţele naturale.

Deórece studiul religiunei promovéză îndeosebi cultura simţului religios-moral, acesta are sĕ ocupe locul prim în planul de învĕţămênt. Órele de religie sĕ fie cele prime a. m.

Materialul de învĕţămênt din religie sĕ se alégă cel mai potrivit şi cât se póte de puţin, deórece nu cantitatea cunoscinţelor minţei, ci cultivarea inimei trebue sĕ o avem totdeuna în vedere.

Metodul cel mai bun pentru desvoltarea simţului religios-moral este: *metodul intuitiv direct şi indirect.*

Intuiţiunea directă a acţiunilor religióse-morale începută în casa părintéscă, continuă a influinţa asupra copilului în societate prin exemplele pe cari le vede şi cari îl impresionéză, apoi în şcólă: prin rugăciune şi cântare, prin ordine şi curăţenie şi mai presus de tóte prin purtarea esemplară a învĕţătoriului, cari tóte îndémnă pe elev spre imitare.

(Va urma.)

Revistă esternă

„Va isbucni revoltă mare“! O telegramă din *Hongkong* raportéză că boxerii au afişat placate prin cari provócă la protestări contra întroducerii impositului de case, necesitat prin despăgubirea pe care China trebue sĕ o solviască puterilor străine, şi ameninţă că dacă guvernul va ceda pretensiunilor ridicate de puteri şi va încassa de la locuitori impositul, — *va isbucni o mare revoltă.*

*

Despre situaţia din Balcani ziariul „Times“ din Londra publică un articol de cuprinsul următoriu: Sêrbia şi Bulgaria stau deja de tot sub influinţă ruséscă, ear' ambiţiosul principe al Muntenegrului e gata sĕ provóce rĕsboiu în ori-ce clipă. Slavii de sub sceptrul turcesc se pregătesc de acţiune şi ei. Drept că Rusia nu vede încă sosit momentul pentru a-şi provoca prilej de întrevenire în Balcani, dar' nu este eschisă posibilitatea, ca vr'un eveniment neprevĕdut sĕ accelereze sosirea momentului.

*

Acţiunea Italiei în Albania. Guvernul italian lucréză mereu pentru a cucerí teren în Albania; zilele trecute a înfiinţat postă italiană cu mai multe oficii în oraşele de căpetenie ale Albaniei, ear' acum se raportéză din Roma, că ministrul de instrucţiune publică a trimis în Albania câţiva amploiaţi ai sei, ca sĕ organiseze trei şcóle italiene noue, ear' ministrul de esterne şi-a trimis doi emisari, cari sĕ studieze referinţele din Albania şi Macedonia şi sĕ pregătéscă teren pentru influinţa italiană.

Acţiunea guvernului e sprijinită cu mult zel din partea presei italiene.

*

Rĕsboiul Burilor. „Agenţa Reuter“ raportéză din Lorenzo-Marquez, că o comandă de Buri cu două tunuri a păşit pe teritoriu portugez şi ţine tabĕră la Guane. Autorităţile portugeze au trimis óste, cu artilerie, sĕ 'i constrîngă a se preda prisoneri.

Referitoriu la svonurile despre iniciarea pertractărilor de pace ziariul „Standard“ din Londra susţine a şti, că regina Olandei în timpul din urmă s'a oferit sĕ propună mijlocitori de pace dacă *Krüger* ar fi acceptat condiţia, ca pe lângă autonomie Burii sĕ recunóscă supremaţia engleză. Krüger însĕ numai sub condiţia independenţei neştirbite voesce sĕ facă pace. Se pare că bĕtrânul president încă tot mai speră, că se vor iví complicaţiuni internaţionale, cari vor uşura apoi mult posiţia Burilor.

O telegramă din Bruxella spune că la legaţiunea bură se vorbesce, că la întâlnirea de la Danzig a ţarului cu împĕratul Vilhelm se va întêmpla ceva hotărîtoriu în interesul Burilor. Tot la acésta legaţiune au sosit din Africa rapórte favorabile. In Capland rĕscóla e generală.

Profesorul Koch despre tuberculosă.

(Urmare şi fine.)

Principalul vehicul al bacililor tuberculosei sunt *expectoraţiile bolnavilor*, şi prin urmare, tóte mĕsurile luate în contra întinderei tuberculosei trebue sĕ aibă în primul rênd în vedere oprirea împrăstierei expectoraţiilor. Prima idee ar fi *sĕ se isoleze complet tóte persónele atinse de tuberculosă pulmonară.* Dar' acéstă mĕsură este nu numai *absolut imposibilă, ci şi nefolositóre.* Căci un tuberculos, care expectoréză bacili, nu este numai de cât un mijloc de propagare, când el ia mĕsuri, ca expectoraţiile lui sĕ fie strînse de o parte şi desinfectate, aşa ca sĕ nu mai fie vătămătóre.

Un element puternic al propagărei rĕului este micimea şi insalubritatea locuinţelor, în cari stau grămădite familiile sĕrace, mai cu sémă în oraşele mari. Ori-cât de prevedetor ar fi bolnavul, prin faptul că tuşesce şi respiră într'o odaie în care dórme o întrégă familie, el e un pericol permanent pentru acésta: *tótă familia se infectéză*, şi cei cari nu-şi dau séma cât de infecţiósă este tuberculosa, o explică apoi prin *transmisiune ereditară.*

Dar' în multe casuri infecţia se întinde de la o familie *la vecinii* cu cari locuiesce prea aprópe. *Briggs* a arătat, că unele case din cartierele mai populate ale New-Yorkului sunt adevĕrate focare de tuberculosă. Dacă se observă lucrul cu băgare de sémă, se vede imediat că nu sĕrăcia este causa crescerii bólei ci *reaua stare şi desimea locuinţelor sĕracilor din oraşele mari.* Prin urmare, pentru combaterea tuberculosei trebue sĕ se iee în primul rênd mĕsuri de îndreptare a condiţiilor de locuinţă a sĕracilor.

După acea profesorul *Koch* arată că e necesară construirea de spitale speciale sau cel puţin de paviliónе speciale pe lângă spitalele existente, pentru tuberculoşi. Pe lângă acésta ar trebui sĕ se oblige, sub ameninţare de pedépsă, tótă lumea, ca sĕ denunţe autorităţilor tóte casurile de tuberculosă, şi în acelaşi timp sĕ se publice mĕsurile preventive ce populaţia póte şi trebue sĕ iee pentru a se apăra în contra tuberculosei. Apoi distinsul învĕţat a venit la mult discutata chestie a sanatoriilor. E lucru afară de ori-ce îndoială, că *tuberculosa în prima ei stare este vindecabilă.* Trebue acum vĕdut, dacă numĕrul celor vindecaţi în sanatorii e destul de mare, pentru a însemna o descreştere destul de importantă a bólei. După rapórtele „comitetului central german pentru înfiinţare de sanatorii de tuberculoşi“ din Berlin, vor conţiné aceste sanatorii până la sfêrşitul anului curent 5500 de paturi, şi ţinêndu-se în sémă, că durata medie a tratamentului e socotită la trei luni, se vor puté trata în sanatoriile aceste cam 70.000 de bolnavi. Din statisticele făcute se cunósce că 20 la sută dintrĕ bolnavi perd bacilii prin expectoraţie, aşa că într'un an ar puté fi vindecaţi cam 4000 de bolnavi. Din statisticile sanitare ale imperiului german

---

FOIŞORA

Insuşiri bune şi rele la poporul nostru.

de **Ioachim Muntean.**

(Urmare).

Femeile la rêndul lor nu rĕmân nici ele mai pe jos de cât bărbaţii cu podóbele; că dór' nu le mai zice azi nime „vas slab“ ca odinióră apostolul Pavel, ci „secsul cel frumos“.

Şi încai după altele dacă ar dovedí pricepere şi gust în aranjarea îmbrăcămintei; dar' vedi pe unele locuri neveste şi fete înţoţonate şi împestriţate în fel şi chip, de sĕ le scoţi în privelişte la tîrg de ţară, nu altmintrinea, avênd pe ele mai tot articli de boldă, marfă de şatră, care ţine „de Joi până mai apoi“.

Alte neamuri ţin la portul lor, frumos-urît, cum e, cu credinţă. Noi însĕ din portul nostru cel-ce odinióră era atât de variu şi frumos, că storcea admiraţiunea străinilor şi se deosebea după ţinuturi, — am făcut acum o adevĕrată caricatură, „nici şórece, nici liliac“, corcindu-l şi schimosindu-l neîntrerupt cu cârpituri şi adaosuri străine, aşa, că azi numai ţiganii mai împrumută câte ceva dela noi şi cu ei rivalisàm în gust.

Dar' — ceea-ce e şi mai rĕu, — la noi nu se ţine socotélă nici batăr de posiţia socială, ori de starea materială a omului; ci vedem adese-ori cum se iau la întrecere cu mândriile: pârgărésa cu judecésa şi crîsnicésa cu preutésa.

Ba e aprópe regulă, că cei mai sĕraci pórtă lucs mai mare de cât cei mai cu stare, de unde şi provine cu drept zicala „fală gólă, straiţă uşóră“, întocmai cum se zice şi despre negustorii scăpătaţi, că „ţin prăvălie cu chirie şi marfă pe datorie“.

Apoi dacă traiul e scump — ceea-ce noi nu putem împedeca — şi recerinţele vrêndnevrênd se înmulţesc, ar fi de datorinţa nóstră, ca sĕ ne cugetăm cel puţin la isvórĕ noue de venit.

Turnerii făceau mai de mult câştiguri mari cu cărăuşitul, ca şi D-vóstră Săcelenii. Ear' de când locul carĕlor l'au luat vagónele, ei — deşi cu hotar destul de estins — s'au apucat de meserii, aşa că în Turnişor tot a 3-a sau a 4-a casă dai de un meşteşugar, dintrĕ cari unii îşi pórtă meseria numai pe iarnă, când nu pot lucra la câmp, ca sĕ nu stee 6—7 luni cu pipa în gură fără nici un lucru.

Ori ceea-ce vedem pe alţii că fac şi le merge bine, de ce n'am încerca şi noi, ca sĕ nu mai aruncăm banii în punga străinilor pe tóte uneltele şi sculele, ce ne trebuiesc, în câmp şi acasă?!

Óre fetele şi nevestele nóstre, atât de iscusite în mănuirea acului, a fusului şi a suveicei, şi atât de meştere în a sucí mintea bărbaţilor făcêndu-i sĕ jóce în jurul lor într'un picior, nu li-ar puté aduce acestora şi alte câştiguri la casă pe lângă cele obicinuite, învĕţând bună-óră dela Sĕcuience şi Săsóice ca din papură şi paie sĕ împletéscă pălării şi rogojini şi sĕ le pună în vênzare; ori sĕ se îndeletnicéscă cu alte lucrări aducĕtóre de câştig, cum e grădinăritul, albinăritul sau cultura vermilor de mătasă, şi sĕ nu razime, ca acum, tot în spinarea bărbaţilor?!

Ar mai fi ele încă multe alte scăderi de pus în cârca nóstră a tuturor, pe cari însĕ nu le mai înşir, ca pomelnicul pĕcatelor sĕ nu iese afară din samă lung. Şi ca sĕ vĕ îmbun încâtva inima, întorc fóia şi trec la partea cea bună; că la dreptul vorbind, poporul nostru are şi însuşiri alese, cu cari întrece pe multe alte popóre.

Intâiu şi'ntâiu putem afirma, că Românul e dela natură deştept şi fireş. Nu-i arĕţi bine un lucru, şi te-a înţĕles; nu-i vorbesci de douĕ-ori, şi te-a priceput. De aceea ori-unde 'l vei pune pe Român, fie la muncă grea şi 'ntinsă, fie la lucru mai migălos, cu capul ori cu braţele, faci bună trébă cu el.

Probă despre agerimea minţei lui sunt păcăliturile, chiuiturile de joc şi zicălile, de cari se folosesce la tóte prilejurile binevenite, îmbrăcând până şi glumele mai de rênd în vesmêntul înflorilat şi plin de farmec al poesiei; dór' nu înzadar se zice, că „Românul e născut poet“.

De vitéz, vênjos şi răbduriu încă n'ai ce vină 'i băga. Dovadă despre acésta ne dă bravura, cu care s'au luptat la vreme de grea cumpănă regimentele românesci în rĕsbóie.

Se mişcă el cam anevoie Românul; dar' până nu isprăvesce bine, nu se lasă. Pagubă numai, că de obiceiu tot cam alţii trag folosul după vitejia lui.

Muncitor încă e Românul; că pe nime nu-l vedi mânecând şi 'ntunecând la lucru, ca pe el. Sĕ înveţe numai a împreuna înţĕlepţesce munca cu cruţarea, şi atunci va fi bine de el.

(Va urma).

resultă însĕ, că sunt în Germania 226,000 de tuberculoşi, a căror bólă e mai veche de 15 ani. Deci *nu trebue atribuit sanatoriilor un rol prea însemnat* în combaterea şi stavilirea bólei. Nu vreau sĕ mĕ opun la înfiinţarea de sanatorii, ci numai sĕ atrag atenţia asupra adevĕratei lor valori, ca sĕ nu se crédă că înfiinţarea de sanatorii e cel mai puternic mijloc de combatere a bólei, ci sĕ se ştie că *mijlócele generale de profilaxie sunt cele mai eficace*.

Ce efecte puternice s'au obţinut printr'o aplicare pe o scară întinsă a profilaxiei, reese din statisticele asupra morţilor prin tuberculosă, din Prusia.

Inainte de 1889, morţii de tuberculosă erau în proporţie de 31,4 la 10.000; în perióda de la 1889 până la 1897 mortalitatea s'a redus la 21,8 la 10.000, ceea-ce însémnă, că numĕrul morţilor de tuberculosă *s'a micşorat* cu 184.000. Şi la New-York s'a scăzut, prin mĕsurile propuse de *Briggs*, într'un mod simţitor mortalitatea şi profit de ocasie pentru a recomanda tuturor comunelor şi autorităţilor sistemul lui *Briggs*.

Mai cred că se va ridica eficacitatea sanatoriilor, ajungênd sĕ se vindece 50 la sută din interni, dar' nici odată *sanatoriile nu vor face de prisos celelalte mĕsuri*.

Pot deci conchide că, ţinêndu-se sémă de bunele începuturi în acéstă direcţie, şi punêndu-ne cu toţi la lucru pentru a căpăta noue mijlóce de luptă în contra bólei, aplicând tóte mijlócele de cari dispunem până acum şi ne-cruţând nici un sacrificiu pentru acésta, vom avé mulţumirea de a vedé *lupta nóstră încoronată de sucees*.

„Asociaţiunea.“

Convocare.

Adunarea generală a despărţămêntului *Bran* al *„Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“*, se convócă pe Duminecă în 29 Iulie st. v. (11 August) a. c. la 11 óre a. m. în comuna *Fundata*. La acéstă adunare sunt rugaţi a participa toţi membrii despărţămêntului, şi sprijinitorii cari înţeleg scopul măreţ al acestei instituţiuni culturale române. In special se rógă *Onorata Preoţime*, împreună cu Domnii *învĕţători* a îndemna poporul sĕ participe la adunarea sus amintită.

Bran, în 4 August 1901.

Presidiul.

NOUTĂŢI

Ministru şovinist. Astă-érnă se întêmplaseră în teatrul din loc mari demonstraţiuni în cursul representaţiunilor magiare ale *Uraniei* din Budapesta. Publicul german cerea, ca esplicările sĕ se deie în limba germană, ceea-ce nesatisfăcêndu-li-se, au zădărnicit în două seri representaţiunile. Firesce, ziarele magiare cereau proces de agitaţie, şi procuratura supremă din Cluj s'a şi grăbit sĕ facă pe voia patrioţilor; a provocat pe procurorul *Cizinsky* din Sibiiu sĕ ridice acusă contra câtorva tineri şi contra unei dame, pe motivul *agitării în contra naţionalităţii* (magiare). Dl Cizinsky a fost însĕ mai cuminte de cât superiorul seu şi a refusat. Pentru acest refus procuratura supremă din Cluj a dat dlui Cizinsky aspră dojană. In urma recursului causa a ajuns în ministeriul de justiţie, şi ministrul *Plósz* — a *lăudat* procederea procuraturei din Cluj şi a aprobat dojenirea procurorului din Sibiiu.

Eată un procuror dojenit de însuşi ministrul de justiţie, fiind-că nu se ia orbiş după gogoriţele şovinismului!

*

Noii stipendişti. Consistoriul archidiecesan în şedinţa de Marţi a conferit cele trei stipendii de câte 1000 coróne, pentru studii universitare, concurenţilor: Cornel *Popescu*, Constantin *Flămând* şi Sebastian *Stanca*, clerici absoluţi.

*

Tempestăţi. Ziua de Sfânt Ilie a fost împreunată aprópe pretutindenea cu tempestăti mari. In Sibiiu pe la cinci ore după amiazi a fost o tempestate cum în vara acésta n'am mai avut. Intrĕ tunete asurḑitóre, fulgere dese şi plóie torenţială a trăsnit de mai multe-ori; la institutul teresian a aprins o casă, în apropiere de casarma Kempel a lovit stâlpul de telefon, în cetate a demolat coperişul unei case din apropierea bisericei luterane, ear' în Turnişor a ucis mai multe vite. In Racoviţa a căḑut jertfă trăsnetului şi o femeie. Mari tempestăţi au fost şi pe la Blaj, Braşov, Arad, etc.

*

† Dr. Ioan Pop, paroch în Năsĕud şi vicariu foraneu gr. cat. al Rodnei, după morb îndelungat a rĕposat Joi (1 August) în Năsĕud în etate de 42 ani. Inmormêntarea i-s'a făcut eri (4 August) în cimiteriul gr. cat. din Năsĕud.

Rĕposatul a fost president al fondurilor centrale din fostul district al Năsĕudului, president al consiliului de administraţie a fondurilor şcolare gr. cat. din Năsĕud, president al reuniunii învĕţătoresci „Mariana“ şi director al despărţĕmêntului Năsĕud al „Asociaşiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, — îndeplinind tóte aceste posturi onorifice, cu mult zel şi iubire de neam.

Fie-i ţerîna uşóră!

*

Stipendiile diecesei aradane. Consistoriul din Arad a publicat concurs la un stipendiu de 800 coróne din fundaţiunea *„Balla“* pentru studii universitare; mai multe stipendii de la 100—800 coróne din fundaţiunea *„Teodor Papp“* pentru elevi de la ori-ce categorie de şcóle; un stipendiu de 250 coróne din fundaţiunea *„Gavriil Faur“* pentru elevi de la şcóle medii şi superióre, şi un stipendiu de 400 coróne, eventual două, din fundaţiunea *„Elena Ghiba-Birta“*. Termin 21 August st. n.

*

Posturi la comitat. De la vicecomitele comitatului Caraş-Severin este escris concurs la un *post de espeditor* (dotaţie 1600 coróne salariu şi 300 coróne relut de cuartir), un *post de cancelist* (salariu 1200 coróne), şi un post de *practicant la administraţia publică* (salariu 1000 coróne şi 120 coróne relut de cuartir), — tóte trei la oficiul comitatens în Lugoj. Termin de concurs 20 August st. n. Petiţiunile, adresate comitelui suprem Pogány Károly, sĕ se trimită la protonotariul Aurel Issekutz în Lugoj.

*

Petrecere de vară, împreunată cu cântări, declamări şi teatru, se va aranja Dumінecă, 11 August n. în *Laslĕul-român*, cu ocasiunea sfinţirii bisericei renovate de acolo. Preţul de întrare 1 corónă de persónă şi 2 cor. 50 bani de familie.

*

Procesul lui Sarafov, pentru a cărui pertractare e convocată deja curtea cu juraţi, se va termina probabil în 23 August. Membrii juriului sunt: Gele Manolow, Vasie G. Popow, Gautcho Gewrilow, Zascho Manolow, Andrea Girginow, G. Oreztchakoff, Chr. Mihăilow, Basil Kantehew, Dimittchew, Iw. Silijanowoky, Iw. Madarow, I. Iliew, A. Dimitroff. S. Beneff, I. Ivanow şi Tritshko Peschew.

Din sinul acestei comisiuni vor fi traşi la sorţi 4 membri ordinari şi membrii suplimentari.

*

Statuă lui Krüger. In *Dresda* în aşa numita „Buren-Haus“ stimătorii presidentului Krüger i-au aşezat o statuă, care represintă pe Krüger cu jobenul pe cap şi în mâni ţinênd biblia. Pe piedestalul statuei sunt două reliefe: *Botha* şi *De Wett*, şi inscripţia „Alles Zai Recht Kom“ (Tóte drepturile se validitéză). Mai e şí inscripţia: Trăéscă Transvaalul şi libertatea.

*

Higiena sau Cartea sănĕtăţii, manual pentru şcólele popurale, de Dr. Stefan Erdély, medic în Orăştie. (Blaj, tipariul tipografiei seminariului archidiecesan).

Despărţĕmêntul Blaj al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ votase un premiu de 50 coróne pentru un manual de Higienă, care sĕ se întroducă în şcólele poporale. Premiul acesta a fost apoi conferit manuscriptului presentat de Dr. Erdély sub titlul de mai sus.

Cărticica acésta, de mare folos pentru ori-cine, se vinde pentru preţul bagatel de 30 fileri (15 cruceri) şi astfel şi celor mai puţin avuţi le este dată posibilitatea de a şi-o procura.

*

Profeţirile lui Falb despre luna August: în prima jumĕtate va fi secetă, numai prin 10—15 vor urma ploi şi tempestăţi. La început va fi mare nàduf, mai târziu însĕ temperatura va scădé la gradul corĕspunḑĕtoriu anotimpului. In a doua jumĕtate ploile vor fi mai abundante, ear' temperatura la început va scădé, în urmă însĕ se va ridica earăşi.

*

Concert în Mercurea. Primim învitare la concertul ce-l va arangia inteligenţa română din Mercurea şi jur cu concursul unui grup de teologi din Sibiiu din incidentul adunării despărţĕmêntului „Asociaţiunii“ Dumінecă, în 11 August n. a. c., în sala cea mare a hotelului „3 Arabi“ din Mercurea. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare: de persónă 1 corónă 20 bani; de familie (3 persóne) 3 coróne. Bilete de întrare se capĕtă séra la cassă. Suprasolvirile marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita publice.

*

„Ceres“, societate comercială pe acţii, e convocată la *adunarea generală* (prima adunare) pe ziua de 11 August st. n. la 3 ore p. m. în *Satul-nou* (Réva-Ujfalu).

*

Petrecere în Reghin. Tinerimea română din Reghin şi jur învită la petrecerea de vară ce o va aranja Sâmbătă la 10 August st. nou a. c. în pavilonul de vară din promenada oraşului. Venitul curat e destinat spre scop filantropic. Inceputul la 8 óre séra. Preţul întrării: de persónă 2 C., de familie până la 3 membri 4 C. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Ştiri mĕrunte. In fabrica de cânepă din *Komád* (comitatul Bihor) grasséză în mare grad lungórea (tifusul); de acolo s'a întins şi în comună. — In *Budapesta* au murit de naduf trei ómeni şi s'au bolnăvit grav trei, cari au fost aşeḑaţi în spital. In *Cincibiserici* a murit de năduf comerciautul Taussig. — Din Amiens se raportéză că romancierul *Jules Verne* a orbit. — Ministrul de honveḑi *Fejérváry* a dispus, că până vor dura căldurile caniculare, soldaţii sĕ fie scoşi la eserciţii nóptea. — *Gr. Mihăescu*, inspectorul regiei statului, s'a sinucis Vineri în Bucuresci. Motivul sinuciderii a fost starea materială sdruncinată.

Dela şcóla de fete din Sibiiu.

Condiţiuni de primire în şcóla civilă de fete a Asociaţiunii din Sibiiu şi în internatul aceleia.

In clasa I. a şcólei civile de fete se primesc eleve:

a) cari dovedesc prin atestat de botez, că au împlinit cel puţin vîrsta de 9 ani;

b) cari dovedesc prin atestat şcolar, că au absolvat cu succes IV. clase elementare (poporale sau primare), ori apoi dovedesc pe basa unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învĕţămînt prescris pentru clasa a IV-a elementară.

In celelate clase ale şcólei civile de fete se primesc eleve cari dovedesc prin atestat şcolar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătóre dela altă şcólă de categoria şcólei civile.

In lipsa unui astfel de atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V şi VI dela şcólă elementară-poporală, primirea în ori-care clasă a şcólei civile, ce corĕspunde vîrstei elevei, se póte face numai pe basa unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al şcólei, în sensul ordinaţiunii ministrului regesc-ungar de culte şi instrucţiă publică, dto. 11 August 1887, Nr. 29000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele cari se inmatriculéză pentru prima-dată la şcóla nóstră, au sĕ producă atestat şcolar, atestat de botez şi certificat de revaccinare.

In cursul complementar (supletoriu), împreunat cu şcóla civilă de fete a Asociaţiunii, în sensul §-lui 6 din statutul de organisare al şcólei, se primesc eleve cari au absolvat cele patru clase ale şcólei civile. Se pot însĕ primí şi eleve cari au absolvat cu calculi buni numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani şi sunt împedecate a absolva tóte cele patru clase civile.

Inscricrile pentru anul şcolar 1901/1902 se pot face din 1—6 Septembre 1901 stilul nou.

Examenele de emendare se ţin în 2 Septembre 1901 st. n. la 8 óre a. m., cu elevele cari s'au însinuat la direcţiune în terminul prescris.

In 4 Septembre 1901 st. n. la 8 óre a. m. se vor ţiné examenele de primire, ear' în 5 Septembre se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 4 cor. pe lună, şi pentru elevele ce se inscriu prima-dată la acésta şcólă o taxă de inmatriculare de 4 cor., solvită odată pentru totdeuna. Acelaşi didactru e şi pentru elevele din cursul complementar.

Elevele cari voiesc sĕ fie în internat, fie eleve ale şcólei civile, sau ale şcólei elementare a reuniunii femeilor române, au sĕ fie insinuate de timpuriu la direcţiunea şcólei, înainte de începutul anului şcolar, peutru-ca sĕ se pótă face dispoşiţiunile necesare.

Taxa internatului e 400 cor. pe an, plătiţi înainte în două sau cel mult în patru rate. Spesele pentru cărţile trebuinciόse, pentru materialul de scris, de desemn şi lucru de mână, nu sunt cuprinse în taxa amintită. Acestea se pórtă separat de părinţi, precum şi cheltuielile pentru îmbrăcăminte şi încălţăminte, pentru instrucţiune în forte-piano şi în limba francesă.

Taxele pentru instrucţiune în forte-piano sunt de două categorii:

a) dacă o elevă voiesce sĕ iee órele singură, se computà la 2 óre pe sĕptĕmână taxa de 18 cor.*) pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucţiune în aceeaşi óră, taxa se computà la 2 óre pe sĕptĕmână cu 9 cor. de elevă; sau

b) dacă o elevă voesce sĕ iee órele singură, se computà la 2 óre pe sĕptĕmână taxa de 12 cor.*) pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeaşi óră, taxa se computà la 2 óre pe sĕptĕmână cu 6 cor.*) pe lună de elevă.

Instrucţiunea din limba francesă, câte 2 óre pe sĕptĕmână se computà pe lună cu 2 cor. de elevă.

Tóte taxele se plătesc direcţiunii şcolare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumóse în nemijlocită apropiere de parcul oraşului si e provĕḑut cu apaduct, baie proprie, lumină electrică, etc. încât ofere cele mai bune condiţii higienice.

Elevele din internat, afară de şcólă, au în fie-care zi anumite óre de conversaţiune în limba francesă, magiară şi germană după trebuinţă. Pe lângă aceea ele se prepară şi învaţă lecţiunile sub conducerea şi cu ajutoriul directórei, al profesórelor şi guvernantelor.

Elevele cari voesc sĕ fie primite în internat, mai au sĕ aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 feţe de perini, o plapomă sau ţol de coperit, 4 ciarşaturi (linţoluri, lepedee), 6 ştergare, 6 servete, apoi perie de dinţi, săpun şi 2 pepteni, cari tóte rĕmân proprietatea elevei. Afară de acestea schimburile de trup sau albiturile, câte $^1/_2$ duzină de fiecare, ciorapi şi batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 parapleu (cort) şi încălţămintea trebuinciósă. Cât pentru toalete noue, părinţii şi tutori sunt sfătuiţi a nu face de acestea pentru copilele lor, căci pentru uniformitatea îmbrăcămintei elevelor interne, acele toalete se fac aici cu preţuri moderate, prin îngrijirea direcţiunii internatului. Strîns de uniformă se ţin: o haină, 2 şurţe în forma unei haine, o pălărie de vară şi una de iarnă, cari necondiţionat au sĕ se facă aici şi cari preste tot vor costa cam 30—40 cor.

Dela direcţiunea şcólei se póte primi prin poştă; „Statutul de organisare“ şi „Regulamentul intern“ al şcólei, „Regulamentul pentru cursul complementar“, „Planul de învĕţămênt“ şi „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii şi de emendare“, à 10 cr exemplarul. Dela direcţiune se póte primí pentru 2 cor. şi „Monografia“ şcólei, în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul şcólei şi al internatului în tóte amĕnuntele.

Sibiiu, în 1 August 1901.

Direcţiunea şcólei.

---

*) Din care sumă 2 cor. se contéză pe lună institutului, pentru susţinerea fortepianelor în stare bună.

Cărţi şi reviste.

A apărut:

Programa gimnasiului superior gr.-cat. şi a şcólelor elementare din *Beinşi* pe anul şcolar 1900—1901, publicată de directorul Ioan *Butean*. Cuprinde: cuvêntul rostit de directorul Butean la festivitatea jubilară arangiată în onórea profesorului George M. Marinescu din prilejul împlinirii a 40 ani de profesură; „Sistema“ (sistemul) divisibilităţii numerilor, de I. Butean; Iubileul unirei, de Radu Cupariu, şi date şcolare (tóte acestea şi unguresce). Corpul didactic a fost compus din 13 profesori definitivi, 1 provisor, 1 suplent, 1 catichet al institutului, 4 catecheţi confesionali şi 1 instructor de cântările bisericesci. Elevi au fost 412 (cu 20 mai mulţi de cât în anul precedent), întrĕ cari 152 gr. orientali; au fost clasificaţi: cu *eminenţă* 15, cu *bun* 70, cu *suficient* 222, nesuficient din câte un studiu 51, din două studii 14, din mai multe studii 20. La esamenul de maturitate au fost admişi 42 abiturienţi, dintrĕ cari unul s'a retras de la esamenul verbal, ear' 4 au fost relegaţi pe un an, rĕmânênd la esamenul verbal 37. Dintrĕ acestia au foct clasificaţi: cu eminenţă 2, cu bun 4, simplu maturi 21, relegaţi pe 3 luni 4, pe un an 3. (Tabela acestor date e întitulată: „Resultatul *elevilor verbali* în 1900/1“).

Nr. 435/901 [157] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Rom.“.

1. *Glodghilesci*, cu salariu anual de 600 coróne, din repartiţie în popor 302 cor., în naturale 49 mĕsuri de cucuruz în preţiu de 98 cor. folosirea pămêntului şcólei numit „Cetăţéna 76 cor. şi ajutoriu dela stat 124 cor., cuartir în edificiul şcólei, 2 stângini de lemne pentru foc şi grădină de legumi.

2. *Gothatea*, cu salariu anual de 600 cor., şi adecă; *a*) în bani gata dela comuna politică 70 cor.; *b*) lemne de foc 2 stângini cubici în preţ de 48 cor.; *c*) folosinţa pămênturilor şcólei cu un venit anual de 482 cor., cuartir şi grădină.

3. *Ilia*, cu salariu anual de 600 cor. din repartiţie în popor 540 cor., eventuale venite cantorale ca honorar circa 60 cor., cuartir în edificiul şcólei şi grădină.

4. *Têrnăviţa*, cu salariu anual de 600 cor., prin repartiţie în popor 400 cor., ajutoriu dela stat 200 cor., lemne de încăldit, cuartir în edificiul şcólei şi grădină.

5. *Uleş*, cu salariu anual de 600 cor., din repartiţie 480 cor. şi folosirea unui pămênt arătoriu şi fênaţiu preţuit în 120 cor.

6. *Zam*, cu salariu de 600 cor., în bani repartiţiaţi în popor, 32 metri de lemne din cari sĕ se încăldéscă şi şcóla, cuartir în edificiul şcólei şi grădină de legumi.

Dela reflectanţii la aceste posturi se cere ca sĕ se presinte înainte de alegere în vr'o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica unde au concurat spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic şi pentru luarea de informaţiuni despre modul de plătire a salariului, deobligaţi fiind ca învĕţători sĕ cânte în strană şi sĕ instrueze pe şcolari în cântări.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 19 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Pĕcurariu
protopresbiter

Nr. 426/1901 [156] 1 – 3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele numite mai jos, protopresbiteratul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bacea* cu filia *Cuieş*, salariu anual 600 cor. din repartiţie în popor, cuartir în edificiul şcólei şi grădină de legumi.

2. *Bâresci* cu filia *Dumesci*, salariu anual 600 cor. din repartiţie în popor, cuartir în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

3. *Booz*, cu salariu anual de 600 cor., şi adecă: în bani repartiţiaţi în popor 440 cor., ca ajutor dela stat 160 cor., cuartir în edificiul şcólei, folosirea grădinei şcolare şi lemne de încăldit.

4. *Brădăţel*, cu salariu anual de 600 cor. în bani, venitul jumĕtate din grădina de pomărit, cuartir în edificiul şcólei, grădină de legumi şi 16 metri lemne, din cari sĕ se încăldéscă şi şcóla. Reflectanţii la acest post, cari vor puté înfiinţa cor, vor puté conta la o remuneraţiune separată de 100 cor. din partea parochului actual.

5. *Burjuc*, cu salariu anual de 600 cor.: prin repartiţie în popor 260 cor., ajutoriu dela stat 34 cor., folosinţa porţiunei de pămênt 306 cor., lemne, cuartir şi grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, sunt poftiţi a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica, unde a concurat, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleşi sunt datori a cânta în strană şi a instruí pe şcolari în cântări.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 15 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram P. Pĕcurariu
protopresbiter.

Nr. 316 [155] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Turdii se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Agârbiciu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, grădină, lemne de foc şi cuincuenalul legal.

2. *Banabic*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 400 cor., din repartiţie, şi venitele cantoresci 200 cor., cuartir şi grădină dela şcólă.

3. *Hidiş*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor. din repartiţiune solviţi în rate semestrale, relut de cuartir 12 cor., pentru lemne de foc 6 cor. şi pentru grădină 4 cor.

4. *Sân-Mihaiu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor. solviţi parte din repartiţie, parte din cantorat.

5. *Botez*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor., care constă din venit după pămênt şi cantorat.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au aşi înainta cererile lor concursuale instruate conform normelor în vigóre, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus. Tot odată sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cojocna, 17 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turdii în conţelegere cu comitetele parochiale respctieve.

Teodor Ceortea
adm. prot.

Nr. 684/1901. [146] 2—3

Concurs.

Pentru posturile învĕţătoresci vacante, mai jos notate din tractul Branului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ şi adecă:

1. *Codlea*, al 3-lea post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi cortel în natură.

2. *Cristian*, al 2-lea post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi cortel în natură.

3. *Holbav*, al 2-lea post cu salariu de 600 cor. şi cortel.

4. *Şimon*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi cortel.

5. *Moeciul-superior*, cu salariu de 600 cor. şi cortel.

6. *Şirnea*, cu salariu de 600 cor. şi cortel.

7. *Poiana-Mĕrului*, al 3-lea post cu salariu de 600 cor. şi cortel.

8. *Rĕşnov*, 4 posturi învĕţătoresci cu câte 600 cor. salariu, relut de cortel 80 cor. în bani gata şi 3 stângini lemne în natură; precum şi 12 cor. pentru $^1/_4$ jugĕr pămênt.

Invĕţătorii din Rĕşnov în numĕr de 5 cu totul vor avé după hotărîrea comitetului unul a instruí cântările în tóte clasele, unul gimnastîca, unul pomăritul, ear' doi şcóla de repetiţiune fără a pretinde altă remuneraţiune.

Doritorii de a concura la vre-unul din aceste posturi, au a-şi trimite rugările lor instruite conform legii în terminul indicat subscrisului oficiu.

Se recomândă concurenţilor a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserica poporului spre a-şi arăta desteritatea în cântări, fiind cele mai multe posturi împreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zerneşti, 27 Iuniu 1901.

Traian Meţian
protopresbiter.

Nr. 741/901. [150] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la şcóla nóstră confesională gr. or. română din *Alţina* şi *Şulumberg* aparţinĕtóre tractului protopresbiteral gr or. al Agnitei se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Alţina, 2 posturi pentru clasa I şi clasa II ambele cu câte 600 cor. cuartir natural şi lemne de foc.

2. Şulumberg, 1 post cu 600 cor. cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt îndatoraţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în faţa locului spre a'şi arăta desteritatea în cântările bisericeşti avênd a conduce şi o strană şi a instrua atât pe elevii obligaţi de şcólă cât şi pre adulţi în cântări, religiune şi economie, ear' cererile de concurs sĕ şi-le aşternă în terminul prescris instruite conform normelor în vigóre la oficiul protopresbiteral al Agnitei în Nochrichiu.

Nocrichiu, (Ujegyház) în 12 Iuliu 1901.

Oficiul prtopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr 373. [147] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a treia *Totoiu*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B*. pentru completarea venitelor preoţesci dela stat.

Informaţiuni se pot primí dela comitetul parochial şi dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Albei-Iulie în conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 13 Iuliu, 1901.

Florian Rusan
adm. protopresb.

Nr. 541 [144] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Dobra, se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bĕtrâna. 2. Roşcani. 3. Lăpugiul inferior-Ohaba. 4. Teiu fie-care împreunat cu un salariu anual de câte 600 cor., cuartir natural şi lemne de foc.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au sĕ se presenteze în o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, fiind-că aleşii séu instituiţii sunt datori a cânta Dumineca şi sĕrbătórea atât în strană cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au a-şi înainta rugările instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral al Dobrei.

Dobra, 12 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 206 [141] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea vacantei parochii gr. or. din *Corunca*, tractul protopresbitaral al Murĕş-Oşorheiului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate în cóla *B*. pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Informaţiuni detaiate despre acéstă parochie se pot lua dela comitetul parochial în faţa locului şi dela subsemnatul protopresbiter.

Competenţii 'şi vor trimite cererile lor concursuale, instruite în regulă la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Murĕş-Oşorheiu, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murĕş Oşorheiului în conţelegere cu comitetul parochial din Corunca.

Nicolau Maneguţiu
protopresbiter

Nr. 395/901 [154] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la şcólele din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

1. *Cărpiniş*. Salariu anual 700 cor., pentru anul prim, ear' pentru cei următori 800 cor., din lada bisericei, cuartir liber şi 2 stângini lemne de foc.

2. *Reciu*. Salariu anual 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, grădină de legumi şi lemne de foc.

3. *Gussu*. Salariu anual 600 cor., solvite în 4 rate egale din repartiţiune asupra poporului.

4. *Ludoş*. Postul al 3-lea de învĕţător. Salariu 600 cor.

Reflectanţii la aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în respectivele comune, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători atât la strană cât şi cu elevii la liturghie.

Mai departe sunt datori a ţiné prelegeri în şcóla de repetiţiune şi a cultiva cu elevii grădina şcólei.

Cererile concursuale sunt a se aşterne instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis Oficiului protopresbiteral al tractului Mercurea în Sĕlişte.

Sĕlişte, în 9 Iulie 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Droc
protop.

Nr. 474/901 [148] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant al III-lea dela şcóla confesională gr. or. din *Satulung* „Adormirea Maicei Domnului“ protopresbiteratul Braşovului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 600 cor. solvit din cassa bisericei în rate lunare anticipative.

2. Bani de cuartir 50 cor.

3. Pentru $^1/_4$ jugĕr pămênt 10 cor.

Concurenţii cari vor dovedi că cunosc musica vocală vor fi preferiţi.

Petiţiunile instruite conform legilor în vigóre au a se aşterne Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. al Braşovului în terminul deschis şi tot odată sĕ aviseze şi pe oficiul parochial despre espedarea petiţiunilor de concurs.

Satulung, biserica „Sf. Adormiri“ 2 Iulie 1901.

Comitetul parochial în conţelegere cu subscrisul.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 369. [149] 2—3

Concurs.

Pentru ooparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Saschiz*, cu salariu anual de 600 cor. şi anume: 500 cor. din repartiţie dela popor, din cassa alodială 100 cor., cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

2. *Criş*, cu salariu anual de 600 cor. prin repartiţie dela popor, cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

3. *Jacul-român*, cu salariu anual de 600 cor., şi anume: dela popor prin repartiţie 120 cor., dela stat 480 cor. cuartir şi lemnele necesare de foc.

4. *Criţ*, cu salariu anual de 600 cor., şi anume: dela popor prin repartiţiune 166 cor., dela stat 434 cor., cuartir gratuit, lemne de foc şi grădină.

Din filia *Clóşterf* o remuneraţie de 50 cor. pentru instrucţiunea copiilor de acolo Mercurea şi Sâmbăta după amézi.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat cu îndatorirea a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători, a conduce cântările liturgice şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a şi arăta desteritatea în cele rituali.

Sighişóra, 13 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 221/901 [151] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante învĕţătoresci din mai jos numitele comune, aparţinĕtóre tractului protopresbiteral al Treiscaunelor, se publică concurs cu termin până la 15 August a. c.

1. *Chezdi-Mărtănuş*, cu salariu de 600 cor. cuartir liber în edificiul şcólei şi 2 stângini de lemne.

2. *Dobêrtĕu*, cu salariu de 600 cor. şi cuartir liber în edificiul şcólei.

3. *Marcoş*, cu salariu de 600 cor. şi cuartir liber.

4. *Vama Buzĕu*, cu salariu de 600 cor. cuartir liber în edificiul şcólei şi lemnele trebuincióse.

Doritorii a reflecta la vre-unul din aceste posturi, tóte împreunate cu cantoratul, vor avé a'şi aşterne în terminul indicat cererile lor, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Breţcu, 15 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean
protopop.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

La **Librăria archidiecesană** se află spre vêndare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 83 Sibiiu, Joi 26 Iuliu (8 August) 1901 **Anul XXLI**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Liberalismul.

E mare durerea Magiarilor, — și presupunem că e și sinceră, — pentru perderea ireparabilă ce li-s'a făcut, lor și patriei comune, prin trecerea la cele vecinice a marelui politician și bărbat de stat *Szilágyi Dezső.*

Intréga presă unguréscă a scris din incidentul acestei morți, venită pe neașteptate, articole dictate de cea mai mare întristare, semnul, că perderea îndurată a fost într'adevĕr mare, ear' golul rĕmas în urma acestui om de fier, care a știut sĕ-și impună totdeuna și întrĕ tóte împrejurările voința sa într'un mod aprópe dictatoric, va fi multă vreme simțit în viéța publică a țerii nóstre.

S'a și făcut defunctului o înmormântare vrednică de meritele ce și-le-a câștigat pentru neamul seu și pentru patrie; și din faptul, că i-s'a dat grópă de onóre în nemijlocita apropiere de mausoleul înțeleptului patriei, — a lui *Deák Ferencz*, — se póte deduce, că cercurile dătătóre de ton din capitala țerii 'l-au pus pe o linie cu acesta în ce privesce înțelepciunea și cunoscințele.

Fără îndoială, decedatul *Szilágyi* a fost om fórte cuminte; și e motivată temerea compatrioților magiari, că acum după depărtarea lui din lumea acésta, liberalismul, concentrat în timpul din urmă aprópe esclusiv în mânile sale, nu se va mai puté susținé la suprafață în Ungaria, ci va trebui sĕ se prăbușéscă. Căci, dacă ziare mari și cu mare precauțiune redactate, cum e *„Pester Lloyd“*, își esprimă temerile în privința acésta, trebue că e așa, și trebue că într'adevĕr liberalismul a fost susținut în Ungaria numai prin un singur om, prin *Szilágyi Dezső.*

Ear' dacă e așa, întrebăm: ce a fost până acuma liberalismul atât de mult lăudat din fericita nóstră patrie?

Nimic alta decât *jucărie,* pe care un om, *Szilágyi Dezső*, a fost destul de dester a o ști învîrti în mână astfel, ca sĕ facă bucurie cu ea tuturor naivilor cari credeau în miraculositatea ei.

S'a dus însĕ măestrul și a rĕmas jucăria, fără a mai puté fi manuată cu desteritatea de mai nainte, fiind-că nimeni altul nu-'i cunósce mașineria! Și de aceea, temere și întristare în sinul celor grupați în jurul — ólelor pline cu bunătățile liberalismului magiar.

Va sĕ zică, liberalismul în Ungaria nu a fost alta și nu e alta decât jucărie, mașinerie, ceva *artificial,* — nimic *firesc*, cum ar trebui sĕ fie. Pentru-că în cele din urmă liberalismul însemnéză ceva; însemnéză o direcție, un *sistem de guvernare,* care trebue sĕ-'și aibă forțele înrădĕcinate, nu în creerii unui singur om, cu care sĕ se stingă deodată, ci în *mulțămirea masselor de cetățeni,* chemați sĕ guste ródele acestui sistem.

Un sistem bun și corect de guvernare se menține singur la putere, prin bunătățile ce le resfiră în tóte direcțiunile, și nu are trebuință de înțelepciunea unui singur om, sau chiar a mai multor ómeni, ca sĕ-'l țină în mod artificial și forțat la suprafață. Ear' unde sistemul *așa e* ținut la suprafață, e evident că nu e bun și nu e corect, — și trebue sĕ se prăbușéscă.

Ințelepciunea și iscusința bărbaților mari de stat e necesară deci numai pentru *crearea* sistemului de guvernare; ear' odată creat, și *bine creat*, nu mai trebue sĕ 'l proptéscă înțelepciunea și iscusința nimenui, pentru-că trăesce și se desvóltă el de sine.

Prin temerea esprimată din partea compatrioților magiari, că mórtea neașteptată a distinsului bărbat de stat *Szilágyi* periclitéză liberalismul magiar în esistența sa, ni-se dă deci fără de voe prețiósa mărturisire, că liberalismul magiar nu e aceea ce ar trebui sĕ fie, nu e *veritabil.*

Luăm act; și ne pare bine sĕ o auḑim acésta și din gura lor, pentru-că noi li-am spus'o de nenumĕrate-ori.

Escadra rusă la Constanța.

Duminecă la amézi a sosit escadra rusă, compusă din mai multe vase mari de rĕsboiu, la Constanța, port maritim român. A fost salutată din partea consulului rusesc și din partea autorităților locale, precum și din partea marinei române. Intrè vice-admiralul rusesc Hildebrandt *și comandantul marinei române* Koslinski *s'au schimbat visite de rigóre. Oficerii flotilei rusesci au visitat orașul, ear' comandantul lor a făcut mai multe visite în oraș. Séra a fost arangiat un bal în onórea óspeților, cari în zori au plecat cu trenul la* Sinaia. *Luni, la órele 11 s'au presentat în castelul Peleș dela Sinaia MM. LL. Regelui și Reginei României, cari i-au reținut la dejun. Ofițerii ruși au părăsit Sinaia la órele cinci.*

Politică economică.

Intr'un numĕr mai recent ni-am fost spus părerea asupra politicei pe care o urmăresce Rusia față de statele din peninsula balcanică pentru a le aduce pe tóte în apele sale, politică pusă *pe teren economic*, în firma convingere, că cel ce-și perde independența în cele economice, — fie individ sau popor, — devine atârnătoriu și *politicesce* de cel-ce i-a luat independența economică.

Părerile esprimate ni-le confirmă acum întru tóte marele ziar vienez *„D. Zeitung“*, care într'un numĕr mai nou publică la loc de frunte un articol mai lung, primit din Constantinopol, dela un bărbat politic, care fiind mai aprópe de isvor și de terenul de operațiune politică, e în mĕsură a cunósce în tóte amĕnuntele ei politica Rusiei.

In articolul acesta ni-se spune, că da, politica pe care o fac acum cercurile normative rusesci e mânată în direcția de a câștiga influință dominantă *economică* asupra statelor din Balcani, și prin acésta a slăbí și independența politică a popórelor cari le formézä, și anume, *în detrimentul Austro-Ungariei*, care tot mai mult perde din influința avută mai nainte.

Rusia are parale, pentru-că capitalele enorme ale Franciei, aliata ei, îi stau la disposiție, pe basa creditului nelimitat ce-l are.

Rusia e generósă, pentru-că capitalele împrumutate le dă mai departe, celor aflători în strîmtóre, când Turciei, când — Bulgariei.

Și Rusia e bună, pentru-că nu insistă, ca banii sĕ fie plătiți la termin; nici chiar interesele nu le cere, fiind-că n'are trebuință de ele. In bune mâni se află.

Dar' când vede Rusia că a sosit momentul critic, și cassele statului respectiv sunt góle, recolta slabă, miseria mare în țéră, — își aduce aminte de împrumuturile date, și pune guvernelor prinse la carul ei politic alternativa: ori plătiți tot ce-mi datoriți, ori *îmi faceți concesiunea cutare!*

Și când e vorba de concesiuni, Rusia nu e prea modestă în cererile ei. Știe sĕ céră și știe *ce* sĕ céră! Și i-se dă tot ce cere, pentru-că altă scăpare nu este pe séma statelor debitóre. Ear' Rusia se arată de nou generósă, și aștéptă mai departe; acórdă lungi respirii de plătire pentru capitalele împrumutate, — până la o nouă trebuință de — *concesiuni.*

Asta e politica economică a Rusiei, care a dat până acuma róde bune pentru interesele sale, și róde bune va da și în viitoriu.

In timpul din urmă Rusia s'a arătat *generósă*, — în felul acesta, — față de Bulgaria, acordându-i un împrumut de opt milióne de franci, pentru a puté face față unei lipse arḑĕtóre. Și pentru acest act de marinimositate Bulgarii își ies acum din piele de bucurie și n'au destule cuvinte de laudă la adresa Rusiei. In bucuria și în mijlocul laudelor Bulgarii își vor uita însĕ, că împrumutul trebue dat îndĕrĕt; ear' Rusia nu va insista sĕ fie plătit, până la un moment binevenit, când apoi le va spune: Ori plătiți tot ce-mi datoriți, *ori dați-mi mie portul de mare Burgas, de care am mare trebuință!*

FOIȘORA

Insușiri bune și rele la poporul nostru.

de **Ioachim Muntean.**

(Urmare și fine.)

E rĕu când nu poți pune la o parte pe sĕptĕmână, ori fie și pe lună câte un ban alb pantru zile negre; dar' e vai și amar de acela, care mâncă azi, ce ar fi sĕ agonisască mâne.

Dărnicia și ospitalitatea Românului a devenit aprópe proverbială și trece mai în slăbiciune. Cere-i, și-ți dă; rógă-l, și te ascultă. Mila lui se estinde asupra tuturor și el nu te întrébă, că ești Român ori străin, creștin ori păgân. Dela el ajung toți, ear' el — dela nime.

N'ar strica deci sĕ mai slăbim nițĕl din altruism și cosmopolitism, cultivând mai mult de cât până acum simțul național și sĕ nu aruncăm, fără a ne gândí, banii nostri în pungile străinilor: boldași, meseriași, negustori și — birtași, pe câtă vreme avem de acestia din neamul și legea nóstră!

E frumos a vedé pe Român împăciuitor și lesne iertător, cum mijlocitoriul de pace se îndréptă cătră cel împetrit la inimă cu creștinésca provocare: „Da iartă, mĕ frate, și tu; că D-zeu câte vede și iartă“!

Dar' când îl ajunge cuțitul la os, încât nu mai póte răbda, își rĕsbună cumplit. Iar' dacă nu-i dă mâna sĕ-și rĕsbune, atunci tace și cóce până-i vine apă și la móra lui. Străinii o știu acésta și de aceea se tem de „ține-minte“ al Românului.

O altă însușire bună, care de asemenea de multe-ori trece în slăbiciune, mai are Românul: că e din samă afară supus și ascultător; așa de supus, că tu-l lovesci, și el se rógă de iertare.

Când n'ar fi așa de „lasă-mĕ sĕ te las“, ci ar sci pune mai des „piciorul în prag“, s'ar teme póte mai mulți de el.

Dă-i sfat cât de bun, și nu ți-l primesce, dar' spunei că-i poruncă, și de loc ți-o împlinesce.

Conducĕtorii nemijlociți ai poporului nostru, cunoscĕndu-i firea, pot folosí și mulți au și folosit cu succes însușirea lui acésta spre binele și înaintarea lui în cele bune. Multe edificii școlare s'au clădit și multe fonduri culturale s'au creat pe temeiul și cu ajutorul acestei însușiri.

Românul e din firea lui prietinos, sincer și fidel sau credincios. Cuvêntul dat îl ține cu sfințenie și numai în generația mai tinĕră molipsită de curentul ovreesc de gheșeftărie și lăcomie după câștig eftin, a început în timpul din urmă, poreclit al luminei, a se clătina în câtva temeliile cinstei și a omeniei, cercênd apoi acești târgoveți egoiști a-și adormi consciința mustrătóre prin frasa speculativă: „Ce poți scóte cu gura, nu-i pĕcat“.

Marea mulțime însĕ tot mai ține încă la adevĕrul propovĕduit de biserică, după care pĕcatul se sĕvêrșesce cu fapta, cu cuvêntul, ba chiar și cu gândul.

Românul își are datinile și obiceiurile sale proprii moștenite dela strămoși, la cari ține cu tărie și credință.

Imprejurarea acésta trebue sĕ ne îmbucure, fiind-că nu numai prin limbă, lege și port, ci și prin obiceiuri și datini se deosebesc popórele întrĕ sine unele de altele.

Datorința nóstră a cărturărimei este, sĕ lărgim cât putem distanța ce-'l desparte pe poporul nostru de celelalte popóre conlocuitóre, îndemnându-l și dându-i mână de ajutor cum sĕ-și păstreze neatinse firea și moravurile sale cele bune, ca în acest chip sĕ-'l ferim de ori-ce amestec sau contopire cu elemente străine.

Ear' în combaterea datinilor și deprinderilor rele și dăunóse, — că și de acelea vom întâlni, — sĕ purcedem cu tact și chibsuință, ca nu alăturea cu buruiana sĕ smulgem și holda, nu „împreună cu scalda sĕ aruncăm și copilul“.

Flórea cea mai frumósă în cununa care atât de mândru împodobesce firea și caracterul poporului nostru, este, și nădăjduim că va rĕmâné a fi și d'aci înainte: moralitatea strictă și religiositatea nefățărîtă, de care e pătruns Românul.

Prin desĕvêrșita încredere ce o pune el în pronia cerésca, prin credința lui firmă, că tóte se întîmplă cu scirea și voia Celui de sus, se apropie de fatalismul oriental.

Pe câtu-i de glumeț și de vorbăreț în ceea vreme, pe atâta-i de tăcut și de serios Românul când își face el rugăciunea obicinuită de diminéță, de séra, înainte și după mâncare.

Multe lucruri și fapte urîte le încunjură unii, nu atât din convingere, ci mai ales de téma sĕ nu sĕ facă de rîsul ómenilor, de vorbă în sat.

Şi Bulgarii îl vor da, pentru-că nu vor avé încătrĕu; şi nu se vor mai bucura şi nu vor mai lăuda marinimositatea Rusiei.

Ar fi bine pentru Bulgari dacă lucrul nu se va întêmpla aşa; dar' e aprópe sigur că aşa se va întêmpla.

Adunarea dela Şimleu.

Raportul „Teleg. Român“.

— 4 August n.

Sunt 22 de ani, de când în *Şimleul-Silvaniei* s'a mai ţinut o adunare mare românéscă, adunarea *„Asociaţiunei“*, pe atunci *transilvană*. Şi a fost tot atât de splendidă, ca cea de est-an a *„Societăţii pentru fond de teatru român“*.

Douĕzeci şi doi de ani!

Multă vreme şi mare schimbare. Mare deosebire întrĕ atunci şi acum!

Alţi ómeni, alt curent, alte vederi, altă comunicaţie!

Numai însufleţirea pentru causă, şi speranţa într'un viitor mai bun, a fost atunci şi e şi astăzi aceeaşi.

Şi aceeaşi e şi proverbiala ospitalitate a Sĕlăgenilor.

De aci încolo mare schimbare, în tótă privinţa. Şi spre lauda şi fala Sĕlăgenilor fie zis, schimbarea s'a făcut în favorul lor şi se vede şi se resimte pe tóte terenele: cultural, economic şi social.

Au prins bună rădĕcină Românii sĕlăgeni în *Şimleu*, unde e centrul lor, capitala lor, — cu tóte-că Şimleul din motive politice a încetat a mai fi capitala comitatului.

In acésta veche capitală a fraţilor selageni, în mijlocul unei însufleţiri generale şi în presenţa unui public frumos şi ales, venit din tóte părţile ţerii locuite de Români, a decurs deci sĕptĕmâna trecută adunarea generală a *„Societăţii pentru fond de teatru român“* şi s'au ţinut festivităţile incopciate cu ea.

Şi au fost frumóse tóte, pentru-că în spirit românesc au decurs tóte. O palidă icónă a celor întêmplate la *Şimleu* se va vedé din raportul, ce lăsăm sĕ urmeze.

Primirea óspeţilor.

Adunarea a fost convocată pe zilele *Joi* şi *Vineri*, ear' comitetul a sosit Mercuri la Şimleu, însoţit şi de alţi óspeţi. La gară au fost întimpinaţi din partea comitetului local de primire, în numele căruia d-l *Andreiu Cosma*, directorul esecutiv al băncei *„Silvania“* a salutat óspeţii cu cuvinte calde, rostindu-le un românesc *„bine aţi venit“*.

A rĕspuns preşedintele societăţii, d-l *Iosif Vulcan*, mulţămind pentru buna primire, şi strîngênd cu dragoste mâna întinsă. Trăsurile se pun în mişcare şi óspeţii sunt conduşi la cuartirele lor. Tot aşa au fost primiţi şi încuartiraţi şi óspeţii sosiţi cu celelalte trenuri. Cei mai mulţi óspeţi au sosit însĕ cu trăsura, din jurul Şimleului. Séra orăşelul era plin de lume românéscă, feţe cunoscute şi necunoscute.

In mĕsura în care slăbesce vocea energică şi dojenitóre a opiniunei publice, pe atâta câştigă teren neruşinarea, sub a cărei ocrotire se înmulţesc apoi crimele, se sporesc contravenţiunile, pe cari legile positive omenesci cu tótă mulţimea paragrafilor nu le vor puté stîrpí.

Sĕ lucrăm deci cu toţii din tóte puterile la formarea unei opiniuni publice sănătóse şi severe, basată pe temeiul strictei moralităţi — şi atunci vom dobândi în ea un judecător drept şi bun regulator al vieţii nóstre publice şi private!

După acésta mică escursiune, pe care cu Dvóstră împreună o-am făcut pe tărîmul vieţii nóstre sufletesci, reasumez cele zise în următórele:

Poporul nostru are multe însuşiri bune şi nobile; dar' pătimesce în acelaşi timp şi de slăbiciuni.

După cele-ce vi-am arĕtat în acest tractat, încheiu cu înţĕleptul sfat al Apostolului Pavel, care zice: „Cele bune sĕ urmaţi şi de tot felul de lucru rĕu sĕ vĕ feriţi“ — sau vorbind în limbagiul poporului, doresc, ca „cele bune sĕ s'adune, cele rele sĕ se spele“.

Cu aceste am terminat şi vĕ mulţămesc de cinstea şi atenţiunea ce mi-aţi dat.

Séra de cunoscinţă.

Lumea s'a adunat séra la *„Hotelul naţional“*, proprietatea băncii românesci *„Silvania“*, pentru a-şi strînge mâna cei cunoscuţi, şi a lega cunoscinţe noue. La mese întinse s'au aşezat Românii, — erau vre-o 70 la numĕr, — şi s'a început voia şi veselia. Şi mai târziu s'au început şi vorbirile, în şir nesfêrşit.

A vorbit întâiu vicariul Selagiului, dl *Alimpie Barbulovici*, salutând pe dl *Iosif Vulcan*, presidentul Societăţii, şi întregul comitet. Emoţionat a rĕspuns dl *Vulcan*, mulţămind de nou pentru simpatiile manifestate. Au vorbit apoi pe rênd despre multe tóte, următorii: *George Pop* de *Băseşti*, *Dr. Lucaciu*, *Andreiu Cosma*, *Virgil Oniţiu*, *Dr. Dăianu*, *Dr. Branisce*, *Dr. Mih. Pop*, preotul *Budişan*, *Alexandru Aciu*, profesorul preparandial *G. Trif*, şi alţii. Tóte toastele au fost frumóse şi bine simţite. Dispositia bună era menţinută şi prin cântecele frumóse românesci, esecutate de un escelent taraf de lăutari din *Bistriţa*. Era nóptea târzie când lumea s'a resfirat pe la locuinţe.

Şedinţa primă.

S'a deschis Joi, la orele 11.

I-a premers serviciul divin, celebrat în biserica gr.-cat. română din Şimleu, de către vicariul *Barbulovici*, asistat de şese preoţi. Un parastas solemn pentru sufletele rĕposaţilor membri ai Societăţii a făcut încheerea actului bisericesc.

Deschiderea adunării s'a făcut din partea presidentului Societăţii dl *Iosif Vulcan*, prin cuvêntul de deschidere, publicat în numĕrul trecut. Frumosul discurs a fost acoperit de furtunóse aplause.

Urméză vorbirile de *salutare*.

Vicariul *Barbulovici* în numele Românilor sĕlăgeni salută Societatea, representată prin presidentul şi comitetul ei, şi-i doresce succes şi isbândă.

Profes. *Gavril Trif* salută societatea în numele despărţĕmêntului selagian al *„Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“*, ear' *Augustin Vicaş* în numele *„Reuniunii femeilor române din Selagiu şi Chior“*, ca secretar al ei.

Domnul *Iosif Vulcan* mulţămesce fie-căruia, în parte.

Se aleg notari ad hoc domnii *V. Goldiş* şi *Anton Băliban*, şi se cetesce raportul comitetului despre activitatea desvoltată în decursul anului, precum şi raportul despre averea societăţii.

Se aleg comisiunile necesare şi anume:

Pentru censurarea *raportului anual* o comisie din domnii: Prof. Dr. Dăianu, prof. I. Gheţie, protop. Teodor Pop, prof. G. Precup, advocat Dr. Andreiu Pop.

Pentru censurarea *cassei* comisia compusă din domnii: Dem. Suciu, Dr. Cor. Pop, George Pop, advocat, Ioan P. Lazar şi Vasile C. Osvadă.

Pentru adunarea de membri noi o comisie în persónele dlor: prof. Gavril Trif, Eugeniu Boroş, Vasile Oros, Aug. Vicaş, Simion Barboloviciu.

Secretarul *V. Goldiş* presentă propunerea concretă a comitetului societăţii de următoriul cuprins:

„Adun. gen. din Şimleu îndémnă comitetul acestei societăţi *sĕ concheme în locul şi timpul potrivit o adunare în sensul §-ului 21 din statute*, care are sĕ delibereze asupra desĕvêrşirii scopului, *asupra înfiinţării teatrului român.*“

Pentru censurarea acestei propuneri se alege comisia următóre: George Pop de Băsesci, Dr. Valer Branisce, Gerasim Domide, Dr. V. Lucaciu şi Vasiliu Pop.

Urméză o interesantă disertaţie a profesorului din Brasov, dl *Nicolae Sulică*, despre *„Inceputul literaturii dramatice şi activitatea diaconului Coresi“*.

A fost ascultată cu mare atenţiune şi aplaudată în modul cel mai viu.

La óra unu şedinţa se închide.

A urmat *banchet* la órele 2, luând parte la el 150 persóne, ear' séra, la órele 8, concert cu teatru, cu succes splendid.

Din incidentul sĕrbătorilor dela Şimleu, a apărut acolo şi un ziar ocasional, numĕr unic, *„Teatrul Român“*, scos la 1 August n. din partea comitetului de aranjare, sub redacţiunea dlui *Andreiu Cosma*. Cuprinde cronica momentelor mai însemnate ale festivităţilor.

(Va urma).

Pentru învĕţători.

Ministrul de culte prin ordinaţiunea sa de sub Nr. 45.752 din anul acesta a dispus, ca în viitoriu toţi învĕţătorii cari optéză a fi primiţi la *„fondul regnicolar de pensiune învĕţătoresc“*, au sĕ alăture la rugare tóte *documentele în original*. Ear' dacă acésta din o causă óreş-care ar fi imposibil, atunci *copiile* şi *traducerile* documentelor, nu au sĕ mai fie vidimate şi autenticate de către primăriile comunale, cum se obicinuia până acum, ci de *notariul public regesc* ori *judecătoria reg. cercuală*.

In casuri, când sediul notariului public ori al judecătoriei reg. ar fi la îndepărtare prea mare şi astfel autenticarea şi vidimarea copiilor documentelor pe calea legală susamintită ar fi împreunată cu mari greutăţi, atunci în *mod esceptional* autenticarea o póte sĕvêrşí *preşedintele scaunului şcolar*.

Rugările de primire la fondul învĕţătoresc regnicolar de pensiune, cari în viitor nu vor fi în consonanţă cu acésta ordinaţiune, se vor retrimite.

Tot referitoriu la fondul de pensiune mai e de notat, că în urma unei dispoziţiuni ministeriale, ori-ce rugare dimpreună cu aclusele dela ea, ce se vor înainta la *„fondul regnicolar de pensiune învĕţătoresc“* trebue sĕ fie corĕspundĕtor *timbrate*, căci s'au făcut dispositii, ca rugările şi aclusele netimbrate sĕ fie din oficiu provĕdute cu clausa de pedepsire.

Invĕţătorii nostri sĕ se conformeze deci acelor dispositii, pentru a fi scutiţi de eventuale neplăceri. *Păunaş.*

Chestiuni şcolare.

„Care este metodul cel mai bun pentru a desvolta în şcolari simţul religios moral?“

de

D. A. Mosora, înv. în Sĕlişte.

(Urmare.)

Nefiind aceste intuiţiuni directe în desjuns pentru a puté desvolta în mod omnilateral, învĕţătoriul trebue sĕ recurgă şi la aşa numitele *intuiţiuni mediate*, adecă la *istorióre*.

Istoriórele despre lucrări religióse şi morale au asupra elevului apróppe aceeaş influinţă, pe care o are intuiţiunea directă.

Istoriórele aceste pot fi întêmplări adevĕrate sau născocite, fabule şi parabole.

La alegerea lor trebue sĕ avem în vedere, ca aceste sĕ fie din cercul de gândire şi din esperienţa copiilor. Istoriórele acestea sĕ nu cuprindă lucruri rele, urîte, înfricoşate, deórece numai ce este estetic frumos şi moral, ce este bun influinţéză educând şi nobilitând asupra copiilor mici. De sine înţeles, că vom preferi istorisirile scóse din Biblie, dacă în Biblie vom afla tot aşa de bune ca şi cele din viéţa practică.

„Metodul intuitiv indirect constă: în predarea cu succes a faptelor şi întêmplărilor cuprinse în Istoria biblică şi cea bisericéscă, deórece aceste produc în consciinţa şcolarilor un şir de maxime şi regule de viéţă, pe cari deşí mediul social adese-ori le întunecă, mai ales la vêrsta copilăriei, totuşi ele es la ivélă mai târziu şi forméză vocea internă, care călăuzesce omenimea în tóte lucrările ei.

Se înţelege de sine, că învĕţătorii pot influinţa prin metodul intuitiv şi pot contribui la desvoltarea simţului religios-moral, cu atât mai cu succes, cu cât *cunosc mai temeinic* adevĕrurile creştine, în deosebi învĕţăturile bisericei nóstre, *b)* sunt *convinşi despre ele* şi *c)* le *practiséză înşişi* şi le predau astfel încât şcolarii nu numai sĕ pricépă, cuprindă uşor materialul de învĕţământ, ci sĕ 'l şi înţelégă pe deplin.

Spre a ajunge la acest resultat se recomândă predarea materialului de învĕţământ pe basa *„treptelor formale“*, respective metodice: anilisa, sintesa, asociaţia, sistemisarea şi aplicarea.“

Simţul religios-moral se mai desvóltă şi prin *observarea naturei*.

Iată ce zice în privinţa acésta eruditul pedagog dl profesor seminarial *Dr. D. Barcian*:

„Cu cât omul pĕtrunde mai adênc în tainele naturei, cu cât mai mult se convinge despre neajunsurile puterilor sale faţă de puterea universală creatóre, cu atât mai mult este împins a recunósce un ce necuprins de mintea omenéscă, căruia îi e cu putinţă şí ceea-ce nici unei alte fiinţe nu-i este dat sĕ facă, un ce, care în tóte viézâ şi pe tóte le cârmuesce. „In religiune noi în continuu îi vorbim elevului despre nemurirea sufletului, dar' nu ne încercăm sĕ-'l facem pe copil sĕ înţelégă prin contemplaţiunea naturii că întradevĕr este întemeiată acéstă învĕţătură, pentru-că nimic mai aevea decât natura ne arată că, deşi ea merge cu lucrurile ei din transformaţiune în transformaţiune, totuşi nimic nu se perde, nimic nu se nimicesce, ci din contră „precum naţiunile în omenime şi individele în societate“ aşa şi în natură grupele cele mari de corpuri şi fie-care corp în deosebi „produc chiar prin diversitatea lor, armonia totului, unitatea“. Astfel omul, întărit prin studiul naturei în religiositate şi dobêndind de timpuriu şí o bine întemeiată „filosofie a vieţei“, fără îndoială, că în tóte privinţele va fi mai bun, mai perfect decât cel-ce este lipsit de aceste.“

Iar' un alt vestit pedagog german esclamă:

„Introduceţi pe copil în templul cel mare al lui D-zeu, în natură“. „Arĕtaţi-i pămêntul cu munţii plini de avuţii, dealurile încărcate cu păduri, colinele înflorite şi şesurile roditóre; arĕtaţi-i apele, începênd dela isvorul limpede şi rece până la marea de smaragd, arĕtaţi-i feliuritele vietăţi, ce trăesc în ape şi pe uscat, îndreptaţi-i ochii spre ceriu şi-i arĕtaţi mulţimea şi frumseţa stelelor, strălucirea cu care apune şi rĕsare sórele; arătaţi-i puterile şi legile naturii... şi copilul se va uimí, buzele lui vor întreba „de unde, de ce şi pentru ce“ şi fără a primi rĕspuns, în sufletul lui se va nasce idea despre un făcĕtoriu, susţinĕtor şi guvernătoriu al lumii, care este atotputernic, a-tot-înţelept, a-tot-bun, dela care depinde şi căruia trebue sĕ i-se închine întréga natură şi omul“.

Cu cât elevii vor puté pătrunde mai adênc în tainele naturei, cu cât vor avé mai multe idei despre frumseţa şi ordinea din natură, cu atâta ei şí după-ce vor eşi din şcólă, se vor ocupa şi vor fi atraşi de obiectele şi fiinţele lor.

Sădit şi desvoltat odată simţul religios-moral în elevi, tot şcóla are menirea a şi întări acest simţ, ceea-ce se va puté dovedi, dacă elevii 'şi pun învĕţăturile câştigate, în praxă. Pentru acest scop câştigarea învĕţăturilor religióse-morale şi aplicarea lor la elevi trebue sĕ mérgă mână în mână cu practisarea acelora din partea elevilor.

„Elevii, cari până aci au fost simpli privitori la faptele altora, sĕ se pună în lucrare; înşişi sĕ se róge, sĕ mérgă la biserică, sĕ cetéscă cărţi de cuprins religios-moral, sĕ sĕvêrşéscă faptele îndurărei trupesci şi sufletesci pe de o parte, de altă parte sĕ se reţină dela tot ce stă în contra religiosităţii şi moralităţii.

De aceea rugăciunea, cântarea, cercetarea bisericii, eserciarea drepturilor de creştin şi membru al societăţii trebue sĕ facă parte din materia religiunei ce se propune în şcóle, pentru-că ele tóte sunt manifestări esterne ale religiosităţii şi moralităţii interne, de care e cuprins sufletul omului faţă de D-zeu şi faţă de aşeḑămintele lui (biserica, taine etc.) fată de aprópele şi faţă de sine.

Pentru a produce în elevi mai mare pietate, plăcere şi interes în timpul cât au sĕ petrécă în biserică, prin ce se edifică şi în privinţa religiósă-morală, trebue sĕ se introducă în planul de învĕţămênt, la religiune, şi esplicarea momentelor mai însemnate din serviciul divin, ca esplicarea sensului diferitelor mişcări ale preotului, vestmintelor etc., prin ce elevii vor câştiga mai mult material de cugetare religiósă şi astfel vor şi avé mai mult interes faţă de biserică, ştiindu-şi da sémă de tot ce se petrece în biserică, vor puté petrece timpul în biserică cu inima mai înălţată.

La desvoltarea simţului religios-moral contribue fórte mult şí disciplina raţională. Prin o disciplină bine întocmită, şcolarii se fac modesti, supuşi şi silitori, cari însuşiri tóte contribuesc la formarea culturei religióse-morale.

Regulele principale ale disciplinei raţionale sunt: a fi sever, fără a trece moderaţiunea, a inspira deci témă şi iubire deodată, şi a nu tolera cea mai mică abatere dela bunele porniri.

O mare însĕmnătate o au la desvoltarea simţului religios-moral şi festivităţile şcolare, cari trebuesc făcute totdeuna în chipul cel mai sĕrbătoresc posibil, şi cari trebuesc anume folosite spre acest scop. Inceputul anului, serbarea patronului şcólei, încheierea anului, etc. sunt tot atâtea prilejuri binevenite de a desvolta în elevi simţ religios-moral.

(Va urma).

Demonstraţiuni mari în Cluj.

Mercuri nóptea doi poliţişti turmentaţi au ucis pe sergentul de honveḑi Gödri Sándor şi au tăiat cumplit pe un cetăţean. Poporaţia Clujului fiind de mai mult timp indignată de başibozuciile poliţistilor, casul tragic de Mercuri nóptea i-a potenţat încă şi mai mult indignarea aşa că cerea insistent reglementarea poliţistilor în general (cei doi ucigaşi sunt arestaţi.) Tot acésta o voia şi representanţa orăşenéscă, în care scop a şi ţinut deja mai multe consultări. Duminecă încă era adunată la stat. Pe de altă parte însĕ poporul a ţinut adunare, alegênd doisprezece delegaţi cari sĕ se pună în conţelegere cu representanţa. Până aci ar fi fost bine. Séra pe la 8 óre însĕ un poliţist a întrat în céртă cu un om înaintea circului. Tot publicul a sărit în ajutoriul omului, strigând, că poliţistul trebue ucis, trebue spânzurat, şi năvălind pe el sĕ esecute amenintarea. Venind poliţistului în ajutoriu alţi doi, s'au apĕrat cu săbiile, dar' fiind copleşiţi de mulţime au fugit şi s'au încuiat în curtea sfatului. Aici mulţimea, neputênd sparge pórta, a spart tóte ferestile casei oraşului; o parte s'au dus apoi la locuinţa căpitanului de poliţie şi au spart ferestile şi acolo. La cererea poliţiei au eşit douĕ companii de infanterie, cari au resfirat mulţimea. Acésta însĕ s'a concentrat în alt loc şi auḑind că ce dini suburbii au luat poliţistii la gónă cu furci de fer, a căpĕtat nou curagiu şi mergênd la temniţele poliţiei au spart ferestile, apoi pórta, şi întrând în curte au deschis tóte odăile robilor; mulţi robi au luat'o la fugă numai în cămaşă. După aceea au adunat grămadă tóte actele şi scrisorile temniţei şi li-au dat foc. O parte din demonstranţi s'a dus apoi la institutul de gimnastică, unde tocmai era o petrecere. Au atacat pe cei doi poliţişti de inspecţie, cari numai soldaţilor sosiţi de la casa oraşului au sĕ mulţămiască scăparea de masacrare. Mulţimea a percurs apoi stradele sbierând şi amenintând; poliţisti însĕ n'a aflat, fiind-că cei mai mulţi dintrĕ ei *au denegat serviciul*, pe motivul că le e amenintată viéţa.

Autorităţile au cerut încă douĕ companii de miliţie, ca sĕ înfrêne sĕlbăteciile demonstranţilor. Turburările însĕ nu au încetat nici după acésta. Pe la miezul nopţii mulţimea s'a dus de nou la locuinţa căpitanului de poliţiè, a rĕsturnat *pórta, a spart uşile casei şi tot a sfărmat de prin odăi.* Soţia căpitanului a fugit în vecini; de acolo a avisat pe soţul ei, la casa oraşului, despre cele ce se întêmplă acasă. Acesta a alergat apoi acasă cu o companie de soldaţi, cari alungând mulţimea, a tras cordon în jurul casei. Alte trupe de soldaţi ţineau pază şi patrolau prin celelalte părţi ale oraşului, până când mulţimea încetişor s'a resfirat şi s'a dus fiecare la ale sale.

Stare de asediu

Luni diminéţa demonstraţiunile s'au început de nou.

Autoritatea municipală orăşenéscă împreună cu magistratul şi cu corpul oficeresc al armatei au ţinut conferinţă în privinţa mĕsurilor de luat. S'a cerut dela ministrul de interne sĕ pună la disposiţia oraşului *optzeci gendarmi pedestri şi douĕzeci gendarmi călăreţi*, cari sĕ susţină ordinea până când va succede organisarea poliţiei. Căpitanul de poliţie Deák e trimis în concediu pe timp nedeterminat; agendele poliţienesci le provede Rudolf *Polcz*, membru în comisiunea orăşenéscă.

Poporaţia e provocată prin placate sĕ se pórte liniştit; stăpânii sunt făcuţi responsabili pentru faptele slugilor lor, industriaşii şi comercianţii pentru ale calfelor şi învĕţăceilor lor.

Mulţimea a atacat de nou temniţele, ca sĕ elibereze pe cei deţinuţi Duminecă nóptea; douĕ companii de soldaţi au fost duse contra lor. Pe lângă infanterie primariul substitut a cerut şi cavalerie, fiind-că sub durata conferinţei mulţimea a spart de nou ferestrile casei oraşului, sburătorind petrile până în sala unde se ţinea conferinţa.

Anarchie

Agitaţia cresce. Pentru susţinerea ordinei e scósă întrégă garnisóna. Casa oraşului şi locuinţa vicecăpitanului de poliţie, asemenea cu ferestile şi uşile sparte şi cu mobilele sfărmate de demonstranţi, sunt păzite de miliţie. Asemenea şi casa căpitanului.

Poliţiştii şi-au dat dimisia. Intru restabilirea ordinei ostenesce miliţia şi gendarmeria. De la Gherla încă s'a trimis o companie de husari.

NOUTĂŢI

Douĕ procese câştigate. Aflăm cu bucurie, că douĕ procese purtate în contra coreligionarilor nostri Sêrbi au fost finalisate la înalta Curie *în favorul Românilor.* Sunt procesele de despărţire hierarhică ale comunelor ***Parţia*** şi ***Becicherecul-mic*** din Banat. In ambele procese sentenţa, cu putere de drept, sună pentru *împărţirea întregei averi*, acum aflătóre în mâna Sêrbilor, în *douĕ părţi egale*, dintrĕ cari o parte sĕ remână la Sîrbi, ear' ceealaltă *sĕ fie predată Românilor.* După sentenţa, aprópe de neînţeles, adusă în procesul de despărţire al comunei bisericesci române din *Fabricul Timişórei*, ne cade bine a puté înregistra acéstă ştire îmbucurătóre, datorită negreşit zelului dlui advocat *Dr. Emil Babeş*, cu care a apărat în aceste procese drepturile Românilor interesaţi.

*

† Impĕrătésa Victoria. Luni la 6 ore a rĕposat în Kronberg împĕrătésa *Victoria*, mama împĕratului *Vilhelm* al Germaniei, vĕduva împĕratului Frideric III. Rĕposata a fost prima fiică a reginei Victoria a Angliei; s'a născut în 11 Novembre 1840. Cu împĕratul Frideric, pe atunci print moştenitoriu, s'a căsătorit în 25 Ianuarie 1858. A avut fii pe: Vilhelm născut în 27 Ianuariu 1859, Charlota (24 Iul. 1860), Heinrich (14 Aug. 1862), Sigismund (1864, mort pe când tatăl seu bătea armata francesă în rĕsboiul din 1870—1871), Valdemar (1866, mort în 1879), Sofia (1870), şi Margareta (1872).

După mórtea soţului ei împĕrătésa Victoria fórte rar mergea pe la Berlin. Trăia în Friedrichshof. La dorinţa sa era numită simplu „vĕduva împĕratului Frideric“.

*

Cadou principelui Nichita. „Frankfurter Zeitung“ are raport din Stambul, că sultanul a comandat la şantiera Analbo din Genua un yacht, pe care-l va face cadou principelui Nichita. Yachtul va costa 400.000 de franci. — Acesta ar fi al doilea yacht, pe care Nichita îl capĕtă cadou dela sultanul.

*

† Nicanor Popovici. Duminecă la 4 ore diminéţa a rĕposat în Timişóra *Nicanor Popovici*, episcopul diecesei sêrbesci a Timişórei.

Nicanor Popovici s'a născut în 1831 în comuna Kisfalud din comitatul Baranya, unde tatăl seu era învĕţătoriu. Studiile gimnasiale şi-le-a făcut în Carloviţ, Verbas şi Segedin; în Verbas era coleg cu patriarchul Brancovici. A studiat apoi drepturile la universitatea din Budapesta, după absolvareă cărora a întrat la teologie în Carloviţ, unde în anii 1861—62 a funcţionat şi ca profesor gimnasial. In 1862 a fost hirotonit în mănăstirea de la Cruşedol şi instituit paroch în satul Bacinţa din comitatul Sirmiului, unde a rĕmas până în 1881. In 1872, 1874 şi 1879 a fost membru al congresului bisericesc. In 1881 a fost numit paroch în Ciurug (comitatul Baciu) şi protopresbiter. La 1890, după rĕposarea soţiei sale, a întrat în tagma monahală şi a fost numit egumen al mănăstirii de la Sistovaţ, ear' în urmă al celei de la Beocin. De aci a fost ales episcop al Timişórei, după ce antecesorul seu, Brancovici, fusese ales patriarch. Instalaţia în scaunul episcopesc i s'a făcut în Februarie 1892.

In 1895, în urma unei rane a trebuit sĕ-i amputeze piciorul; pe la începutul anului curent avuse un acces de apoplexie, din care în scurt timp s'a vindecat. Al doilea acces i-a curmat viéţa. Inmormêntarea i-s'a făcut eri.

*

In amintirea lui Mihăileanu. Duminecă s'a serbat în Bucuresti prima aniversare dela mórtea profesorului *Mihaileanu*, asasinat de sbirii comitetului revoluţionar al lui Sarafov. La óra 9 a. m. s'a servit în biserica Sft.-George parastas pentru odihna sufletului rĕposatului, ear' după sevĕrşirea serviciului divin publicul, adunat în mare numĕr, a mers în procesiune la mormêntul lui Mihăileanu. Acolo s'au rostit mai multe panegirice.

*

Hymen. *Elisabeta Ganea* şi *Vasiliu Suciu* îşi serbéză cununia Duminecă în 29 Iulie (11 August) a. c. la 4 óre p. m. în biserica gr.-ort. din Ferihaz.

*

Daruri pentru biserică. Bunul creştin Simion Jiga din Beclean, temĕtoriu de Dumnezeu şi iubitoriu de podóba casei Lui, vĕḑênd lipsa şi neajunsurile sfintei nóstre biserici din *Tórcla* a cumpĕrat pentru acésta biserică un epitrachil, un felon şi un brêu, în preţ de 54 coróne, — frumóse odăjdii pentru serviciul divin de Dumineci şi sĕrbători. Doritóre de a contribui şi dînsele cu obolul lor la acésta faptă creştinéscă, la suma de 40 coróne dăruită de susnumitul creştin în scopul cumpĕrării odăjdiilor, au contribuit 14 coróne câteva creştine bune din Beclean.

Oficiul parochial din Tórcla îşi implinesce prin acésta o plăcută datorinţă de mulţămită şi recunoscinţă faţă cu evlaviosul creştin şi evlaviósele creştine când şi pe acésta cale le esprimă mulţămita şi recunoscinţa sa, dorindu-le dela Tatăl ceresc care tóte le ştie şi le vede, rĕsplata faptelor lor creştinesci şi mângăerea sufletéscă de a vedé urmând şi pe alţi creştini buni pilda ce au dat'o prin darul mai sus amintit. Binecuvêntarea ceréscă sĕ se reverse asupra lor şi a familiei lor. — *Torcla*, la 20 Iuliu 1901. Ioan *Branisce* par. gr. ort.

*

Incendiu cu mórte de om. Satul Sântandreş din comitatul Liptau aprópe jumĕtate a căḑut pradă unui incendiu înfricoşat, încins Duminecă séra din şura unui econom. Intrĕ alte edificii a ars şi şcóla rom. cat. şi biserica. O femeie bolnavă şi un copilaş încă au ars.

*

Intru mărirea lui Dumnezeu. Evlaviósele creştine: vĕduva Maria Pop, Ana Lăluţ, Raveca Gaşpar Streza, Rafila Oprea, Marta I. Stanislav din Beşimbáv, şi dna notărĕşiţă Şerban din Voila, împreună cu evlavioşii creştini Nicolae Pop Lăluţ şi Filip Oprea din Beşimbav, îndemnaţi de iubirea casei Domnului au procurat pentru altariul sfintei nóstre biserici din *Tórcla* un *antimis*, pentru care dar evlavios subscrisul le aduc şi pe asésta cale cele mai sincere mulţămite. Domnul sĕ binecuvinte pe cei ce iubesc podóba casei Sale! — *Tórcla* la 23 Iuliu 1901. Ioan *Branisce* paroch gr. or.

*

Teatru în Roşia-săséscă. Tinerimea română din Roşia-săséscă invită la serata teatrală împreunată cu dans, ce o va arangia Duminecă (11 August st. n.) în sala şcólei confesionale din Roşia. Se vor juca piesele „Zăpăciţii“, „Otrava femeéscă“, şi „Vlăduţul mamii“ şi se vor cânta mai multe cântări solo. Intrarea 1 corónă, 60 fileri, şi 30 fileri de persónă. Venitul e destinat pentru cumpĕrarea unor mineie pe séma bisericei.

*

Esposiţie universală în Petersburg. Ţarul a aprobat propunerea făcută în consiliul de ministri ţinut sĕptĕmâna trecută, referitóre la arangiarea unei esposiţiuni universale în Petersburg la 1903. In scopul acesta guvernul dă 20 milióne de ruble, ear' oraşul Petersburg 10 milióne. La 1903 se împlinesc douĕ sute de ani de când Petru cel Mare a întemeiat oraşul Petersburg.

*

Sultan cruţătoriu. „Morningpost“ are raport din *Tanger* că şeicul *El Mehedi*, care nu de mult umblase pe la Londra şi Berlin ca trimis estraordinar al sultanului de Maroc, la ordinul sultanului a fost arestat în Magazan. Causa arestării e, că sultanul s'a măniat pe el pentru promisiunile făcute Angliei şi pentru-că a cheltuit prea mulţi bani pe la Londra şi Berlin.

*

Militaria. Voluntarul *Semansky* de la garnisóna din Salzburg, într'o nópte fusese împuşcat pe din dos când ţinea vartă la un magazin. Semansky s'a purtat incompatibil cu vitejia unui soldat, fiind-că n'a făcut tot fleac pe nemernicul atentator. Drept că nici nu putea bietul, din douĕ motive ponderóse: întâiu fiind-că fusese atacat pe furiş, pe din dos şi de la distanţă, — dór' ca sĕ împusci pe cineva n'ai lipsă sĕ te apropii de el până sĕ-ţi audă paşii! — al doilea motiv încă şi mai ponderos a fost, că bietul voluntar îndată ce a fost nimerit de glonţ a căḑut jos leşinat de dureri. Astfel a fost aflat şi dus în spital. Totuşi, după ce la o lună a eşit din spital vindecat, — *a fost pus în arest pe şepte zile*, din causă că nu s'a păzit mai bine.

Tréba lui, dacă nu are ochi şi în spate, ca sĕ fi putut observa că cineva ţintesce 'n el de după tufă! Noroc că nu a murit bietul, căci atunci virtutea militară rĕmânea blamată; nu era cine sĕ fie pedepsit fiind-că a fost împuşcat pe din dos din partea unui nemernic.

*

O minune în Sebeşul inferior. Toma Turc al Ani din Sebeşul inferior a luat dela preotul de acolo un prepeleag (prăjină cu clenciuri) ca sĕ-şi facă pe el o clae de fên. Joi în 1. August st. n. d. am. a lovit trăsnetul în claea de fên, care a ars total, prepeleagul însĕ a fost aruncat din clae la vr'o 5 metri şi a rĕmas nevătămat.

Servéscă de învĕţătură; sĕ nu se mai tindă nime la al altuia, fie un lucru cât de neînsemnat măcar.

*

Eşcadră italiană pe Adriatica. Lui „Reichswehr“ i-se raportéză din Pola, că Italia s'a decis sĕ ţină pe Adriatica o escadră permanentă. In serviciul acestei escadre, pusă sub comanda unui viceadmiral, vor întra la 1 Novembre trei încrucişatori cuirassaţi şi doi torpilori.

*

Lăieţi rĕsboinici. Patru ţigance lăieţe au atacat şi despoiat zilele trecute casa măcelariului din Titz (cercul Jülich în Germania) unde aflaserĕ a casă numai pe soţia măcelariului. Ţigancele au fost prinse, ear' pe caravana de ţigani, compusă din patruzeci de căruţe, locuitorii au voit s'o alunge de pe hotarul comunei. Lăieţii însĕ au început sĕ pusce şi au rănit o copiliţă de unsprezece ani. La acésta sătenii s'au înarmat şi ei şi au luat caravana la gónă până în oraşul Jülich, unde fiind deţinută s'au aflat în căruţe pumnale, revolvere şi mare cantitate de prav de puşcă.

*

Carte proscrisă. Fóia oficială din Viena face cunoscut că ministrul de interne al Austriei a oprit de pe teritoriul monarchiei cartea „Regim femeesc la curtea din Viena“, din causa conţinutului ei ofensător pentru casa domnitóre. Cartea oprită forméză volumul ultim din opul „Curţi europene în ultimii trei secoli“, apărut în Berlin.

*

Ştiri mĕrunte. Sultanul a învitat pe regele Alexandru al Sêrbiei sĕ-i facă visită la Stambul. — Inscrierile la şcóla de fete cu internat din *Arad* se fac în 1—4 Septembre, ear' prelegerile se încep în 5 Septembre. — La institutul teologic-pedagogic din Arad înscrierile se vor face în 2—4 Septembre st. n. — In *Petersburg* s'a înfiinţat o bancă franceso-rusĕscă cu capital de 5 milióne de ruble; consiliul de direcţiune e compus din trei membri francezi şi trei ruşi. — Corpul de armată ardelean (Nr. 12) îşi va avé manevrele din 7 August până 'n 14 Septembre în ţinuturile de la Uióra, Dej şi Reteag.

FELIURIMI

Scóterea din gât a óselor de pesce înghiţite. După-cum se scrie, nu totdéuna reuşesce medicul sĕ scótă cu instrumentele sale un os de pesce pe care l'a înghiţit cineva. In schimb însĕ s'a reuşit în multe casuri şi chiar grave, depărtarea acelor óse prin înghiţirea de oţet, care móie ósele. D-rul Schiep-Stettin întrebuinţéză pentru acelaşi scop apă amestecată cu 1—5% accid salic (Salzsäure), care acceleréză muiarea óselor şi mai mult.

*

Cronica Oşorheiului. Profesorul pensionat Koncz József a aflat o cronică-manuscript, în care e tractată istoria generală a veacului XVII., în firul căreia autorul descrie pe larg istoria oraşului Murĕş-Oşorheiu de la 1601 până cătră 1675. Cronica e scrisă de Enyedi Lakatos György în anul 1742.

Cărţi şi reviste.

A apărut:

Geometrie elementară, pentru clasa a II. secundară de ambe sexele, compusă de *Bogdan I. Ionescu* după noua programă a învĕţământului secundar. Bucureşti, tipografia curţii regale F. Göbl fiii, str. regală Nr. 19. Preţul 1 Leu 25 Bani.

Aceeaşi, pentru clasa a III-a secundară. Preţul 1 Leu.

*

„**Darea pe vinuri** şi favorurile ce le face legea în privinţa ei proprietarilor de vii“, tradusă de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ şi tipărită pe cheltuéla comisiunii economice a comitatului Sibiiu. (Sibiiu, tiparul „Tipografiei“ societate pe acţiuni). Broşurică de 16 pag. 8⁰ mic, formând Nr. 10 din biblioteca reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului.

Posta Redacţiunei.

D-lui I. M. Rĕspunsul trimis a doua-oră nu se póte publica.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna

— **vărsat în gyps** —

cu preţul de **3 coróne.**

Nr. 533/1901 [159] 1—3

Concurs

Pentru întregirea mai jos însemnatelor posturi învĕţătoresci dela şcólele române gr. or. din tractul Orĕştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Orĕştie*, pentru postul vacant la şcóla capitală, cu salariul fundamental de 800 cor., cuartir în natură, în edificiul şcólei, eventual, dacă nu ar reflecta la el, bani de cuartir 120 cor., 1 stângin lemne de foc, cuincuenalele prescrise de câte 100 cor.

2. *Şibot*, douĕ posturi vacante cu salariul de câte 600 cor. şi cuincuenalele prescrise, cuartir şi lemne de foc.

3. *Piskinţ*, 4. *Homorod*, 5. *Glod*, 6. *Măgura*, cu câte un post vacant de învĕţătoriu cu salariul de câte 600 cor., cuartir, lemne şi cuincuenalele prescrise.

Toţi concurenţii au a-şi aşterne cererile în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi sunt poftiţi a se presenta într'o Duminecă în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântările de strană.

Aleşii vor fi datori a cânta Dumineca şi la sĕrbători în strană şi cu copiii la liturgie.

Cererile, cari nu vor fi instruite conform normelor legale nu se vor considera.

Orĕştie, 13 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Domşa
protopresbiter

Nr. 555/1901 [158] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învĕţători dela comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupşei se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bedeleu*, salariu 600 cor., dela popor 500 cor. şi dela Preaven. Consistoriu 100 cor.; după terminarea noului edificiu şcolar cuartir liber în şcólă şi lemnele de foc.

2. *Buru*, salariu 600 cor., din cari 160 cor. dela popor şi pentru restul de 440 cor. s'a înaintat cerere la ministru.

3. *Mogoş-Mămăligani*, salariu 600 cor., anume din repartiţiune 400 cor., din cassa bisericei 80 cor. şi ajutoriu dela stat 120 cor.; cuartir liber şi lemnele de foc.

4. *Muncel*, salariu 600 cor., şi adecă: 480 cor. din repartiţiune pe popor, ear' pentru 120 cor. s'a făcut cerere la ministru; cuartir liber şi lemnele de foc.

5. *Ocolişul-mic*, salariu 600 cor., solviţi dela popor cu 400 cor.; dela Preaven. Consistoriu 100 cor. şi ajutoriu promis de stat 100 cor.; cuartir în edificiul şcólei şi lemnele trebuincióse de foc.

6. *Oreşti*, salariu 600 cor., din cari 120 cor. dela popor, ear' pentru 480 se cere ajutoriu dela stat.

7. *Poşaga de jos*, salariu 600 cor.; dela popor 400 cor. şi pentru restul de 200 cor. se face cerere la ministru; cuartir liber şi lemnele de foc.

8. *Runc*, salariu 600 cor., dela popor 400 cor., pentru 200 cor. s'a înaintat cerere la ministru; cuartir liber şi lemnele de foc.

9. *Valea-Lupşei*, salariu 600 cor. dela popor. Fiind şcóla sub edificare, pentru anul 1901/2 dela popor se dă numai 400 cor. şi restul s'a cerut dela Preavener. Consistoriu. Cuartir liber în edificiul şcólei şi lemnele de foc.

Invĕţătorii aleşi vor folosí şi grădinile şcolare ce parte s'au înfiinţat, parte se înfiinţéză pe lângă şcólele nóstre.

Concurenţii sunt obligaţi a cânta cu elevii şcolari la liturgie, şi sunt poftiţi în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre înainte de alegere a se presenta în comuna, pentru care au concurat, ca sĕ facă cu poporul cunoscinţă şi sĕ-şi arete desteritatea în cântări şi tipicul biser. Sunt preferiţi cei cu cunoscinţe musicale, cari pentru casul de a înfiinţa coruri bisericesci pot conta la remuneraţie deosebită corespundĕtóre.

Cererile concursuale, instruate conform normelor în vigóre, sĕ se înainteze subscrisului oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Ofenbaia, în 19 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresb. gr. or. al Lupşii, în conţelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Gan
adm. prot.

Nr. 378/1901 [153] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Halchiu*, în protopresbiteratul Braşovului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B*. pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest pot au a-şi aşterne petiţiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor în vigóre în terminul amintit, şi au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Braşovului în conţelegere cu comitetul parochial.

Braşov, în 10 Iuniu 1901.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 174/1901 [152] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele bisericesci mai jos numite se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Berivoii-mici*, salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

2. *Comana-inferióră*, salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

3. *Cuciulata*, postul secundariu, salariu anual 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

4. *Dridif*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

5. *Făgăraş*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

6. *Herşeni*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

7. *Luţa*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

8. *Ludişor*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

9. *Perşani*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

10. *Sâmbăta-inferióră*, salariu anual 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

11. *Sâmbăta-superióră-rĕs.*, salariu anual 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

12. *Şercăiţa*, doue posturi fie-care cu salariu anual de câte 600 cor, cuartir şi lemne de foc.

13. *Toderiţa*, salariu anual 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Făgăraş, 15 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului în conţelegere cu oficiile parochiale respective.

Iuliu Dan
protopop.

Nr. 316 [155] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Turdii se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Agârbiciu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, grădină, lemne de foc şi cuincuenalul legal.

2. *Banabic*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 400 cor., din repartiţie, şi venitele cantoresci 200 cor., cuartir şi grădină dela şcólă.

3. *Hidiş*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor. din repartiţiune solviţi în rate semestrale, relut de cuartir 12 cor., pentru lemne de foc 6 cor. şi pentru grădină 4 cor.

4. *Sân-Mihaiu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor. solviţi parte din repartiţie, parte din cantorat.

5. *Botez*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor., care constă din venit după pământ şi cantorat.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au aşi înainta cererile lor concursuale instruate conform normelor în vigóre, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus. Tot odată sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cojocna, 17 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turdii în conţelegere cu comitetele parochiale respctieve.

Teodor Ceortea
adm. prot.

Nr. 684/1901. [146] 3—3

Concurs.

Pentru posturile învĕţătoresci vacante, mai jos notate din tractul Branului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ şi adecă:

1. *Codlea*, al 3-lea post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi cortel în natură.

2. *Cristian*, al 2-lea post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi cortel în natură.

3. *Holbav*, al 2-lea post cu salariu de 600 cor. şi cortel.

4. *Şimon*, un post învĕţătoresc cu salariu de 600 cor. şi cortel.

5. *Moeciul-superior*, cu salariu de 600 cor. şi cortel.

6. *Şirnea*, cu salariu de 600 cor. şi cortel.

7. *Poiana-Mĕrului*, al 3-lea post cu salariu de 600 cor. şi cortel.

8. *Rĕşnov*, 4 posturi învĕţătoresci cu câte 600 cor. salariu, relut de cortel 80 cor. în bani gata şi 3 stângini lemne în natură; precum şi 12 cor. pentru ¼ jugĕr pămênt.

Invĕţătorii din Rĕşnov în numĕr de 5 cu totul vor avé după hotărîrea comitetului unul a instruí cântările în tóte clasele, unul gimnastica, unul pomăritul, ear' doi şcóla de repetiţiune fără a pretinde altă remuneraţiune.

Doritorii de a concura la vre-unul din aceste posturi, au a-şi trimite rugările lor instruite conform legii în terminul indicat subscrisului oficiu.

Se recomândă concurenţilor a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserica poporului spre a-şi arăta desteritatea în cântări, fiind cele mai multe posturi împreunate cu cantoratele.

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zerneşti, 27 Iuniu 1901.

Traian Meţian
protopresbiter.

Nr. 741/901. [150] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la şcóla nóstră confesională gr. or. română din *Alţina* şi *Şulumberg* aparţinĕtóre tractului protopresbiteral gr or. al Agnitei se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Alţina, 2 posturi pentru clasa I şi clasa II ambele cu câte 600 cor. cuartir natural şi lemne de foc.

2. Şulumberg, 1 post cu 600 cor. cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt îndatoraţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în faţa locului spre a'şi arăta desteritatea în cântările bisericeşti avênd a conduce şi o strană şi a instrua atât pe elevii obligaţi de şcólă cât şi pre adulţi în cântări, religiune şi economie, ear' cererile de concurs sĕ şi-le aştérnă în terminul prescris instruite conform normelor în vigóre la oficiul protopresbiteral al Agnitei în Nochrichiu.

Nocrichiu, (Ujegyház) în 12 Iuliu 1901.

Oficiul prtopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 221/901 [151] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante învĕţătoresci din mai jos numitele comune, aparţinĕtóre tractului protopresbiteral al Treiscaunelor, se publică concurs cu termin până la 15 August a. c.

1. *Chezdi-Mărtănuş*, cu salariu de 600 cor. cuartir liber în edificiul şcólei şi 2 stângini de lemne.

2. *Dobêrtĕu*, cu salariu de 600 cor. şi cuartir liber în edificiul şcólei.

3. *Marcoş*, cu salariu de 600 cor. şi cuartir liber.

4. *Vama-Buzĕu*, cu salariu de 600 cor. cuartir liber în edificiul şcólei şi lemnele trebuincióse.

Doritorii a reflecta la vre-unul din aceste posturi, tóte împreunate cu cantoratul, vor avé a'şi aşterne în terminul indicat cererile lor, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Breţcu, 15 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean
protopop.

Nr. 474/901 [148] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant al III-lea dela şcóla confesională gr. or. din *Şatulung* „Adormirea Maicei Domnului“ protopresbiteratul Braşovului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 600 cor. solvit din cassa bisericei în rate lunare anticipative.

2. Bani de cuartir 50 cor.

3. Pentru ¼ jugĕr pămênt 10 cor.

Concurenţii cari vor dovedi că cunosc musica vocală vor fi preferiţi.

Petiţiunile instruite conform legilor în vigóre au a se aşterne Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. al Braşovului în terminul deschis şi tot odată sĕ aviseze şi pe oficiul parochial despre espedarea petiţiunilor de concurs.

Satulung, biserica „Sf. Adormiri“ 2 Iulie 1901.

Comitetul parochial în conţelegere cu subscrisul.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 369. [149] 3—3

Concurs.

Pentru oouparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Saschiz*, cu salariu anual de 600 cor. şi anume: 500 cor. din repartiţie dela popor, din cassa alodială 100 cor., cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

2. *Criş*, cu salariu anual de 600 cor. prin repartiţie dela popor, cuartir gratuit în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

3. *Jacul-român*, cu salariu anual de 600 cor., şi anume: dela popor prin repartiţie 120 cor., dela stat 480 cor. cuartir şi lemnele necesare de foc.

4. *Criţ*, cu salariu anual de 600 cor., şi anume: dela popor prin repartiţiune 166 cor., dela stat 434 cor., cuartir gratuit, lemne de foc şi grădină.

Din filia *Clóşterf* o remuneraţie de 50 cor. pentru instrucţiunea copiilor de acolo Mercurea şi Sâmbăta după amézi.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat cu îndatorirea a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători, a conduce cântările liturgice şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a şi arăta desteritatea în cele rituali.

Sighişóra, 13 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 395/901 [154] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la şcólele din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

1. *Cărpiniş*. Salariu anual 700 cor., pentru anul prim, ear' pentru cei următori 800 cor., din lada bisericei, cuartir liber şi 2 stângini lemne de foc.

2. *Reciu*. Salariu anual 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, grădină de legumi şi lemne de foc.

3. *Gussu*. Salariu anual 600 cor., solvite în 4 rate egale din repartiţiune asupra poporului.

4. *Ludoş*. Postul al 3-lea de învĕţător. Salariu 600 cor.

Reflectanţii la aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în respectivele comune, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei aleşi sunt datori a cânta Dumineca şi în sĕrbători atât la strană cât şi cu elevii la liturghie.

Mai departe sunt datori a ţiné prelegeri în şcóla de repetiţiune şi a cultiva cu elevii grădina şcólei.

Cererile concursuale sunt a se aşterne instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis Oficiului protopresbiteral al tractului Mercurea în Sĕlişte.

Sĕlişte, în 9 Iulie 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Droc
protop.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 84 Sibiiu, Sâmbătă 28 Iuliu (10 August) 1901 Anul XXLI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Escadra rusă.

Mişcările multe, prea multe, pe cari le face Rusia în Orient, nu cobesc a bine.

Cel puţin presa magiară aşa ne spune, fiind ea fórte îngrijată, nu de aceea ce se petrece acum în statele din Balcani, dirigiate tóte de mâna albă a Ţarului, ci de aceea ce se póte întêmpla *după acésta*. Pentru-că se pregătesce ceva; sigur se pregătesce, — aşa ne spune earăşi presa magiară.

Póte sĕ aibă dreptate presa magiară. Pentru-că fapt e, că lumea politică nu póte sĕ-şi esplice taina, cum de după sgomotósa visită a marelui duce *Mihailovici*, vĕrul Ţarului, făcută la *Constanţa*, a trebuit sĕ mai vină şi o altă visită din partea escadrei rusesci, al cărei comandant sĕ mérgă apoi şi la *Sinaia* şi sĕ împărtăşéscă Regelui Carol al României sentimentele de omagiu ale marinei rusesci.

Sĕ fie acésta o reparare a greşelii comisă din partea marelui duce *Mihailovici*, care încă putea sĕ mérgă dela Constanţa la Sinaia, pentru a da faţă cu regele Carol? Séu sĕ aibă noua visită a escadrei rusesci o altă importanţă? Séu chiar o misiune óre-care, de es. aceea de a se instala pentru totdeuna la *Burgas*, portul de mare al Bulgariei?? Cine póte sĕ ştie?

Deocamdată importanţa visitei reşede în *recéla* cu care a fost primită din parte românéscă. Se póte că recéla s'a născut din motive închipuite, dar' ea a esistat, şi oficerii ruşi au trebuit sĕ o simţéscă. Visita a fost adecă premérsă de un incident fórte neplăcut. Intru întimpinarea escadrei plecase la *Constanţa* ministrul interimal de rĕsboiu, dl *Ionel Bratian*, cu suită corĕspundĕtóre, pentru a face Ruşilor o primire cordială, cum se fac tóte primirile de óspeţi strĕini în ţéra românéscă. Escadra rusésca *n'a sosit însĕ la terminul fixat*, şi ministrul de rĕsboiu, dl *Ionel Bratian*, a plecat îndĕrĕt la Bucuresci, împreună cu suita sa. Se zice că din ordinul Regelui Carol, care ca om de cea mai strictă politeţă, a ţinut sĕ dee o lecţie binemeritată comandantului escadrei rusesci, pentru acéstă negligenţă ofensătóre.

Astfel s'a întêmplat, că escadra rusă, sosită cu o întârziere de două zile, n'a fost primită în mod oficial din partea guvernului ţerii, ci numai din partea autorităţilor locale.

Se credea la început, că din adins s'a întêmplat lucrul astfel, pentru-ca Rusia sĕ găséscă pretext de cértă; şi presupunerea acésta era cu atât mai motivată, cu cât torpilóre rusesci au făcut cu câteva zile mai nainte recunósceri pe apele Dunării, în apropierea oraşului Galaţi.

S'a esplicat însĕ din partea comandantului întârzierea sosirei escadrei rusesci, care a fost provocată de întêmplări neatârnătóre de voinţa comandantului, şi s'a dat cea mai categorică asigurare, că nu a fost la mijloc nici o intenţiune ofensătóre din partea Rusiei, — şi cu acésta incidentul a fost aplanat. Ministrul interimal de rĕsboiu, dl *Ionel Bratian*, a plecat de nou la *Constanţa* pentru a primi în mod oficial pe Ruşii, cari erau deja în Constanţa, dar' cu *recéla* care nu mai putea fi schimbată în căldură şi însufleţire. S'au schimbat visite de rigóre întrĕ ministrul român şi comandantul rusesc, s'au dat prânzuri, s'au rostit toaste, dar' la tóte a lipsit timbrul cordialităţii.

Rĕmâne acum sĕ mai vedem, dacă ştirea, dată de altcum ca sigură, despre ocuparea portului *Burgas* din partea marinei ruse, se adeveresce? Pentru-că atunci situaţia e clară şi *primejdiósă*. Atunci e făcut un pas serios din partea Rusiei pentru a-şi asigura o posiţie de mare importanţă în *rĕsboiul apropiat* pe care îl va purta . . . Cu cine?

Tonul iritat şi provocătoriu în care discută presa rusésca cu cea austriacă, şi temerile şi îngrijirile presei magiare ne dau rĕspunsul.

Situaţia e deci gravă şi ameninţătóre.

Tariful vamal german.

Noul tarif vamal, proiectat pentru a fi întrodus în Germania, preocupă mult cercurile politice din România, dat fiind-că ţéra acésta, cam ca şi Austro-Ungaria, nu are de esportat decât numai articole de *agricultură*, cari sunt mai simţitor atinse prin nouele taxe vamale ale Germaniei, urcate în aşa mĕsură, că esportul devine aprópe imposibil pentru aceste articole.

Bărbaţi cu vaste cunoscinţe şi cu bogate esperienţe îşi spun mereu cuvêntul în presa din România asupra acestei mari primejdii economice, care trebue sĕ fie întimpinată într'un mod ori într'altul, ca ţéra sĕ nu dee de o nouă catastrofă.

Dl *A. D. Xenopol,* profesor universitar, marele istoriograf român, a studiat chestia la faţa locului, în Germania, şi acum raportéză despre cele esperiate, într'un ziar din Bucureşti după cum urméză:

— „De când mĕ aflu în Germania, — scrie dl *Xenopol,* — constat din numerósele gazete germane ce-mi trec prin mâni, că de vr'o două sĕptĕmâni nu este numĕr care sĕ nu conţină un articol mai mare asupra noului tarif german, care va fi supus în curênd de guvernul imperial consiliului federal (Bundesrath). Fiind-că chestiunea ne intereséză şi pe noi, de aceea nu cred că ar fi de prisos óre-cari amănunţimi.

Partidul agrar german, de câtva timp fórte puternic în sferele guvernamentale germane, se tângue că cu preţurile actuale ale grânelor agricultura germană nu mai póte merge; că venitul din pămênt a ajuns în Prusia 2%, în Bavaria 1.9%, iar' în alte părţi a căḑut chiar la 1.5%. Faţă cu cheltuelile tot mai mari, mai ales pentru îngrăşări, necesitate de săcătuirea pămêntului, dacă se merge înainte pe acéstă cale, se va ajunge în curênd un timp, când agricultura nu va mai renta de loc şi atunci cea mai mare calamitate se póte prăbuşi asupra majorităţei poporului german, care este tot agricolă.

Partidul agrar a obţinut deci, în urma unor stăruinţe desperate, urcarea tarifului pentru grâne, şi anume:

Secara la 5 mărci de cântarul dublu—100 kilogr. *Grâul* la 5.50 mărci de cântarul dublu—100 de kilogr. *Orzul* la 3.00 mărci de cântarul dublu—100 de kilogr. *Ovĕsul* la 5 mărci de cântarul dublu—100 kilogr. *Porumbul* la 4 mărci de cântarul dublu—100 de kilogr.

In proiect chiar taxele sunt mai mari: 6, 6.50, 4, 6 şi 5, dar' ca minimum sub care nu se vor puté negocia tratate de comerţ, sunt acele arĕtate mai sus de 5, 5.50, 3, 5 şi 4.

Cu alte cuvinte, după tariful minimal german, vagonul de 10.000 kilograme de sĕcară, va plăti o taxă de 500 m. Vagonul de 10.000 kilgr. grâu va plăti o taxă de 550 mărci. Vagonul de 10.000 kilgr. orz va plăti o taxă de 300 mărci. Vagonul de 10.000 kilogr. ovĕs va plăti o taxă de 500 mărci. Vagonul de 10.000 kilogr. porumb va plăti o taxă de 400 mărci.

Tot aşa sunt urcate şi taxele pe vite:

Boul pentru fie-care sută kilograme pe pond viu, 12 m. *Juncanii*, pentru fie-care sută kilogr. de pond viu, 15 mărci. *Viţeii* pentru fie-care sută kilogr. de pond viu, 4 m. *Mascurii*, pentru fie-care sută kilogr. de pond viu, 10 m. *Un bou* din îngrăşat de 600 kilogr. va plăti 72 m. *Un juncan* de 300 kilogr. va plăţi 45 m. *Un mascur* îngrăşat de 500 kilogr. va plăti 50 m.

Tariful este aprópe prohibitiv; el va aduce o scumpire fórte mare în hrana fundamentală a poporului german: *pânea* şi *carnea*, ba chiar şi *berea*, prin urcarea taxei asupra orzului şi aceea asupra malţului, va trebui numai de cât sĕ se urce.

Industria germană, care tocmai acum trece prin o grea crisă, determinată de supraproducţie şi lipsa de pieţe de desfacere îndestulătóre, a aruncat de la un capĕt la altul al ţĕrei un ţipĕt

FOIŞORA

Lumea asta . . . . .

Lume, lume...
Cum ţi-aşi pune nume!

Cum sĕ-i pun? Unii zic că lumea e *bină*, pe care se dau representaţiuni cu sujet luat din viéţa adevĕrată; unele dintrĕ aceste representaţiuni sunt comice, altele satirice, cele mai multe însĕ sunt veritabile tragedii. Actori sunt înşişi ómenii, jucându-şi rolurile de multe-ori fără voie şi unii terminându-şi-le fórte curênd.

Alţii susţin că lumea e o mare grădină zoologică, împopulată cu vietăţi şi jivinii de tot soiul, deosebi însĕ cu dobitóce bipede şi quadrupede. Adese-ori se întêmplă însĕ, că unii confundă numirile bipeḑilor cu cele ale quadrupeḑilor; dascălii, de pildă, unui biped minor, dacă e cam bătut la cap îi zic, în gradul prim: cal; în gradul comparativ: bou, ear' în gradul superlativ: măgariu şi chiar măgăroiu. Se dă însĕ chiar şi bipeḑilor — maturi, numiri luate de la onorabilii quadrupeḑi şi chiar şi de la alte jivinii mari şi mici. Bipedul tardiv şi moros e numit: urs, leneşul: bradip, hameşul: vulpoiu, flegmaticul: bróscă, sanguinicul: tigru, cocoşeii modei: maimuţă, apoi: viperă, şerpe (încălḑit la sin), cotoiu, căpău, câne de două uşi, cameleon, etc. Tot asemenea şi bipedelor. O duducă, de pildă, la început e porumbiţă, apoi vacă, buhă şi chiar şi harpie; altele privighetóre, păsĕrică, păunaş şi în urmă — curcă. Mai des însĕ — gâscă.

In acésta mare menagerie, mai bine o duce *boul*, fiind-că acesta de regulă are *protecţie*.

Părerile în privinţa definirei esacte sunt însĕ diferite. Unii susţin că lumea e o mare farmacie, în care se ticluesc fel de fel de leacuri, unele bune la gust, altele amare. Medicul şef în acéstă farmacie e Sórtea, ear' laborant e omul. Une-ori medicul greşesce receptul, alte ori laborantul preparéză prost medicina, şi astfel aprópe totdeauna tréba ese anapoda.

In acéstă farmacie căsătoria e medicină grea; o luăm bucuros fiind-că — n'avem ce sĕ facem. Flăcăul se însóră bucuros, ear' după aceea, de silă-bucuros rĕmâne însurat şi nu dă dos fericirilor casnice — fiind-că nu mai póte.

Mii şi mii de gânduri şi nĕcazuri represintă în acéstă farmacie otrăvurile, cari în rĕstimp mai lung ori mai scurt omóră, dacă altceva nu, îţi omóră la sigur energia şi voia de viéţă.

Linguşirea e fum de bune miresme, aplicată cu succes faţă cu cei mai tari; intriga şi denunţările, aplicate cu cumpĕt şi date în oblat frumos, delătură tóte ingredienţele molestătóre. Bucuria e uleu volatil; amorul alifie şi balsam, cu ajutoriul căruia se vindecă interimal ranele inimei; lacrĕmile sunt apă curăţitóre, căci multe pete spală, dar' şi apă lină, care — cum se ştie — înşélă.

Răbdarea e un preservativ neapĕrat de lipsă bărbaţilor, dacă e sĕ se apere în contra migrenelor femeesci.

Virtutea e medecină amară, dar' de mare folos, a cărei întrebuinţare generală, drept că e de dorit şi fórte de recomandat, dar' totuşi nu-i prea trebue nimĕnui.

Cum am spus însĕ, farmacia acésta de cele mai multe-ori dă greş, fiind-că-ori *Dr. Sórte* greşesce receptul, ori laborantul preparéză prost medicina, şi astfel în cursul vieţii ni-se dau une-ori astfel de hapuri, la a căror înghiţire e de lipsă gâtlej binişor de larg, ear' pentru mistuirea lor îţi trebue stomach de — struţ.

Noroc însĕ că mulţi nu-şi prea fac gânduri grele din tóte acestea, ţinênd cu popa cutare, care vrênd sĕ spună şi el o predică credincioşilor sĕi li-a esplicat ce e viéţa:

— Viéţa, dragii mei, e ca o épă albă; trece dealul şi n'o mai vezi!

Cine ştie mai bine, sĕ spună!

Czenner.

Din pildele lui Solomon.

Iubirea şi adevĕrul îl păzesce pe rege şi întăresce prin iubire tronul seu.

Mândria junilor este puterea lor, ear' ornamentul bĕtrânilor sunt cărunteţele.

Tótă calea bărbatului se pare dréptă în ochii lui, ear' cel-ce cercetéză inimile este Jehova.

Sufletul celui fără de lege rĕutate poftesce, şi aprópele lui nu va afla îndurare în ochii lui.

Cel-ce astupă urechia sa la strigarea celui sĕrac, nu va fi auḑit când el va striga.

Cel-ce umblă după dreptate şi iubire, va afla viéţă, dreptate şi mărire.

Cel-ce păzesce gura sa şi limba sa, feresce de nĕcazuri sufletul sĕu.

Mai bun este numele decât avuţia multă, şi decât argintul şi aurul mai bună este bunăvoinţa.

pĕt de desperare. Fóia „*Vorwärts*“ din Berlin strigă: „*Jos cu un asemenea tarif, care va răpi poporului german nervul puterei sale fisice, hrana cu carne!*“

Este însĕ şi o altă îngrijire mai mare, care neliniscesce cercurile industriale, anume aceea, că cu un asemenea tarif asupra articolelor de hrană încheerea de tratate de comerţ cu ţĕrile ce procurau Germaniei asemenea articole, devine aprópe cu neputinţă, şi gazetele austro-ungare şi mai ales acele unguresci protestéză cu cea mai mare energie contra acestor urcări nesocotite, cari vor împinge pe Austria numai de cât la un rĕsboiu vamal. Tot aşa ameninţă şi gazetele rusesci, precum „*Novoie Vremia*“, care spune că tariful nici nu este măcar *discutabil.*

Un rĕsboiu vamal pare a fi deci neînlăturat, de óre-ce guvernul german va fi cu mânile legate — dacă se va vota proiectul în forma în care este presentat, votare aprópe sigură — şi nu va puté face nici o concesie asupra taxelor agricole. Un rĕsboiu vamal cu Austria şi Rusia, ar însemna noua catastrofă în industria germană.

Pe de altă parte, partidul agrar este hotărît a face totul pentru-ca proiectul seu sĕ trécă în Reichstag neştirbit.

Cum va eşí Germania din acéstă încurcătură, nu se póte şti încă.

Fapt e că relaţiile politice, ori-cât de strînse, nu împedecă, după cât se vede, rĕsbóiele economice: dovadă Germania şi Austria.“

Adunarea dela Şimleu.

Raportul „Teleg. Român“.

— 4 August n.

(Urmare şi fine.)

Şedinţa a doua.

S'a ţinut Vineri, sub presidenţa dlui *Iosif Vulcan*, deschisă fiind la órele zece.

Notariu al şedinţei e preotul *Băliban.* Se cetesce protocolul şedinţei premergĕtóre şi se verifică. Se decide, ca frumósa disertaţiune a dlui profesor *Sulică* despre „*activitatea diaconului Coresi*“ sĕ fie publicată în „*Familia*“ fóia oficiósă a Societăţii şi în Anuarul anului viitoriu al Societăţii.

Se cetesce a doua disertaţie anunţată, despre „*Importanţa instituţiunii teatrale la poporul român*“ scrisă de preotul *Budişan.* Va fi publicată în Anuarul anului viitoriu.

Se dă cetire telegramelor de felicitare, sosite din diferite centre românesci, şi tóte sunt primite cu vĕdită bucurie.

Urméză rapórtele comisiunilor alese în şedinţa primă.

Comisiunea pentru censurarea cassei constată prin raportorul *V. C. Osvadă*, că a aflat tóte în regulă şi propune sĕ fie primit raportul cassariului întru tóte.

Se primesce, ear' cassariului *N. Petra-Petrescu* i-se votéză absolutoriu pentru anul de gestiune trecut.

Comisiunea însărcinată cu esaminarea raportului comitetului, prin raportorul ei, dl *Dr. E. Dăianu*, propune, ca:

raportul general al comitetului sĕ se iee spre ştiinţă;

adunarea sĕ-şi esprime prin ridicare pietatea faţă de membrii reposaţi ai Societăţii: *Eugen de Mocsonyi* şi *Iosif Popp* de Şomcutamare;

comitetul sĕ reiee din nou legăturile cu bărbaţii de încredere, nisuindu-se a-şi câştiga cât mai mulţi membri în tóte colţurile locuite de Români.

Propunerile se primesc, ear' adunarea îşi esprimă prin sculare pietatea faţă de decedaţii ei membri numiţi mai sus.

Urméză raportul comisiunei esmise pentru censurarea propunerei referitóre la schimbarea statutelor. Raportor e dl *Dr. Valer Branisce*, care propune adunărei spre primire următórea formulă de conclus:

Adunarea generală a *Societăţii pentru crearea unui fond de teatru naţional român*, ţinută în ḑilele 1 şi 2 August n. la Şimleul-Silvaniei, îndrumă comitetul acestei Societăţi, ca la timp şi loc potrivit sĕ convóce pentru anul 1902 o adunare generală, care în sensul §-lui 21 din statutele Societăţii *sĕ chibzuiéscă asupra schimbării acestor* statute, cu scopul de a face paşii necesari pentru pregătirea înfiinţării teatrului român contemplat în § 1 al Societăţii nóstre. La acea adunare generală comitetul sĕ presinte *propuneri amĕnunţite şi motivate* în causă.“

Se primesce.

Dl *Gavriil Trif*, ca raportor al comisiunei esmise pentru înscrierea de membri noi, comunică îmbucurătorul fapt că s'au adunat preste tot 2003 coróne, înscriindu-se 7 membri fundatori, 2 pe viéţă, 25 ordinari şí mai mulţi ajutători.

Remâne, ca câştigarea de noi membri sĕ se continue prin o comisiune specială.

Ordinea de zi fiind eshauriată, comitetul, în frunte cu presidentul *Iosif Vulcan*, îşi depune mandatul, împlinindu-se periodul de trei ani de când e ales.

Adunarea proclamă president ad hoc pe vicariul *A. Barbulovici*, în scopul, ca sĕ conducă alegerea.

Se realeg din partea adunării: president *Iosif Vulcan*, vicepresident *V. Oniţiu*, secretariu *V. Goldiş*, ear' membrii în comitet: *G. Dima*, *N. Petra-Petrescu*, *Emanuil Ungurian* şi *Dr. Iosif Blaga.*

Dl *Iosif Vulcan* mulţămesce în numele comitetului pentru încrederea dată şi promite că vor lucra toţi cu zelul de până acum, ca societatea sĕ se apropie de scopul urmărit.

Pentru verificarea protocolului luat despre şedinţa acésta se designéză domnii: *Barbulovici*, vicariul, *Andrei Cosma* şi *Gavriil Trif.*

Presidentul *Iosif Vulcan* mulţămesce Sĕlăgenilor pentru buna primire, ear' în numele comitetului local de aranjare mulţămesce dl *Vasile Pop* pentru onórea făcută Şimleului prin ţinerea ilustrei adunări aici, în orăşelul acesta, şi apoi şedinţa şi adunarea se declară de închisă.

Chestiuni şcolare.

„Care este metodul cel mai bun pentru a desvolta în şcolari simţul religios moral?“

de

D. A. Mosora, înv. în Sĕlişte.

(Fine.)

Inainte de a încheia acéstă espunere de păreri, îmi permit a presenta şi o *schiţă* a întregului material de învĕţămênt din religie corespunḑĕtor pentru şcólele nóstre poporale.

Schiţa acésta a fost compusă în conferenţele didactice ale corpului înv. dela şcóla din Selişte.

Nisuinţa principală la compunerea acestei schiţe a fost, ca sĕ se alégă prima dată tot materialul potrivit a fi predat în şcólele poporale din studiul religiunei şi apoi sĕ se facă gruparea lui după clase.

Gruparea materialului este făcută pentru 6 ani de şcólă, adecă pentru 6 clase, pentru fie-care separat.

Acum când ne aflăm în préjma modificărei planului de învĕţămênt al şcólelor nóstre, cred a avé acésta schiţă o importanţă deosebită, şi e de dorit, ca ea sĕ fie supusă unei critice cât mai aspre, ca astfel lumină pe deplin sĕ se facă în acéstă chestie.

Schiţa e următórea:

Anul 1.

Istorisiri despre lucrări religióse morale: prin cari sĕ se desvólte în elevi iubire, ascultare şi supunere către părinţi, purtare cuviinciósă către toţi ómenii, iubire de dreptate şi adevĕr, iubire de ordine, milă şi îndurare către cei nenorociţi şi lipsiţi.

Instrucţiune intuitivă despre Dzeu şi însuşirile lui în comparare cu părinţii şi arĕtând, cum esistenţa copiilor atêrnă dela un părinte comun tuturor. *Rugăciuni*: Semnul sfintei cruci. Rugăciunea înainte de prelegere, după prelegere, înainte de mâncare, după mâncare. „Dómne nóptea a trecut“. „Ziua dómne s'a sfârşit“. „I-ţi aducem dómne sfinte mulţămită prea ferbinte.“ „Dómne sfinte şi îndurate“.

In apropierea de Naşterea Dlui, scurtă istorisire şi în limbă uşóră despre *nascerea şi pruncia lui Iisus.* Iisus ca prunc în biserică. Iisus şi pruncii. Datorinţele şi purtarea elevilor în biserică.

Cântări: Amin, Dă-ne Dómne. Ţie Dne. Dómne milueşte-ne. Unele cântări de stea de cuprins mai uşor.

Anul II-lea.

Datorinţele şcolarilor: în casa părinţéscă, afară pe stradă, în şcólă şi în biserică. Instrucţiune intuitivă despre D-zeu din lucruri de a-le naturei. Instrucţiune intuitivă despre îngerul păzitor.

Istorisiri scurte din sfânta scriptură: Creaţiunea lumei. Pĕcatul lui Adam şi pedépsa urmată în asemănare cu păcatele de acum ale ómenilor şi pedepsele pentru ele, precum: bóle, ani neroditori s. a. nenorociri.

Tipuri caracteristice din viéţa religiósă şi morală, scóse din Biblie: Avram şi Isac, Iosif, Moisi, David, Solomon, Ilie, Iov, Tovie cel milostiv.

Nascerea lui Christos, Iisus la 40 de zile în biserică. Botezul lui Iisus. Unele din învĕţăturile mai uşóre de înţeles ale lui Iisus. Sĕ se indigiteze învĕţăturile pe scurt, patimile, mórtea, învierea şi înălţarea lui.

Rugăciuni: De diminéţă. De séră. Pentru părinţi. Tatăl nostru. Impĕrate ceresc. Acum slobozesce. Inger îngerelul meu.

Cântări: Sfinte Dzeule. Mărire şi acum, Binecuvintéză, Unule născut, Veniţi sĕ ne închinăm. Pre Tatăl. Avem către Dnul. Pre tine te lăudăm. Cântări de stea. Tropariul învierei.

Anul III.

Istorisiri din sfânta scriptură.

Christos, amplificarea biografiei. Invĕţăturile lui Christos, asemĕnările referitóre la iubire, milă, ertare, îndreptare şi pocăinţă, cari se vor scóte din asemĕnările şi parabolele lui Iisus.

Ceva mai pe larg despre patimile, mórtea şi învierea lui Christos. Iisus în cele 40 de zile după înviere, înălţarea, apostolii şi pogorîrea Duhului sfânt. Táerea capului sf. Ioan.

Minunile lui Iisus. Minunea din Cana, Slăbănogul din Capernaum, Pescuitul cel bogat, Bolnavul dela lacul Vitezda, Tinerul din cetatea Nain. Iisus şi cei 10 leproşi. Iisus şi poporul flămând din pustie, Orbul din nascere, Fata lui Iair. Invierea lui Lazar. Schimbarea lui Iisus la faţă.

Pildele lui Iisus.. Samarinénul îndurător. Fiul rătăcit. Lazar cel sĕrac. Banul vĕduvei. Fariseul şi vameşul. Parabola sĕmănătoriului.

Rugăciuni: Mânca-vor sĕracii. Mălţămim Ţie Cristóse Dzeule. Născătóre de Dzeu.

Cântări: Cântările liturgice pentru Dumineci.

Anul IV.

Istorisiri din sfânta scriptură: Activitatea apostolilor pentru rĕspândirea creştinismului. Istorisiri din învĕţăturile lui Iisus, din Evangelia Duminecilor şi sĕrbătorilor curente de peste an.

Apostolul Petru şi Pavel şi Diaconul Stefan:

Tipuri caracteristice din viaţa religiósă şi morală, scósă din Istoria Bisericei naţionale: Constantin Brâncovean, Sava Brancoviciu.

Sfinţi Părinţi: Vasilie cel Mare, Grigorie, Ioan Gură de aur.

Triumful bisericei creştine: Constantin cel mare şi sfânta Elena.

Asupririle creştine: Marele martir Dimitrie şi George.

Rugăciuni: Sculându-ne din somn. Din pat şi din somn m'ai ridicat. Rugăciunea dela pocăinţă şi cuminecătură.

Cântări: Dómne strigat'am. Sĕ se îndrepteze rugăciunea mea. Troparele sărbătorilor mai însemnate.

Esplicarea vecerniei şi a liturgiei.

Anul V.

Pe basa tipurilor caracteristice percurse în anii premergători, luându-se privire la chronologie şi făcĕndu-se amplificări se va forma în legătură cu istoria universală o schiţă a istoriei bisericesci, începĕnd dela lăţirea crestinismului şi se va urma cu persecuţiunile contra creştinilor.

Sinódele ecumenice. Simbolul credinţei.

Desbinarea bisericei creştine în rĕsăriteană şi apuseană.

Continuarea cu cetirea şi esplicarea a unor părţi mai uşóre din Evangelie, precum şi din viéţa sfinţilor d. e. Sf. Nicolae, Paraschiva, Filoftea, Varvara etc.

Cântări: Irmósele.

Esplicarea punctelor mai însemnate din ritul bisericei nóstre.

Anul VI.

Prigonirea bisericei rĕsăritene din partea bisericei apusene.

Reformaţiunea.

Biserica nóstră în luptă cu reformaţii.

Unirea sub Atanasie.

Biserica nóstră după unire; Vasile Moga.

Andreiu baron de Şaguna.

Reînfiinţarea vechei metropolii.

Statutul organic.

Regenerarea bisericei nóstre. Ioan Popasu, Gojdu, Andronic.

Serviciile publice: maslu, feştanie, cununie, înmormêntare.

Ornamentele bisericesci şi rituale.

Dela sate.

Producţiune şi petrecere în Cohalm.

Bogata, August n.

Deprins am fost, ca de câte-ori cetiam prin colónele ziarelor nóstre câte-o veste despre lucrări şi mişcări românesci din *Cohalm* şi jur, sĕ fiu d'a capo decepţionat. La nimic bine nu m'aşteptam; ear' dacă totuşi ceteam vestea până la sfêrşit, o făceam mai mult ca sĕ vĕd, pe ce grad de decădere au mai ajuns inteligenţii nostri de aici. Şi sunt convins, că şi în casul de faţă, spunĕnd cetitorilor mei, că am sĕ le scriu ceva despre nişte mişcări sociale de pe la noi, mulţi dintrĕ ei nu vor ceti aceste şire, ca sĕ nu-şi strice eventuala voie bună, ci cu un adevĕrat epicureism spiritual vor trece mai departe. Acestia se înşélă însĕ amar!!

„Tempora mutantur et nos mutamur in illis.“

Nu e anul de când par'că trăim alte vremuri.

A trecut veacul al nouĕsprezecelea, pentru noi, cei de pe la *Cohalm*, veacul intunerecului şi al neştiinţei, şi am întrat în cel de al douĕzecelea, al redeşteptării sociale şi al activităţii naţionale în cercul nostru. Mai eri-alaltăeri abia aveam de unde sĕ scótem pentru despărţĕmêntul nostru al „*Asociaţiunei*“ atâţia membri, câţi trebuiau în comitet, azi sunt preste 50; ear' dacă se aranja vr'o petrecere în *Cohalm*, centrul nostru de convenire, deprimaţii aranjeri se simţiau în sala de dans ca câte-un cetăţén roman rĕtăcit singur prin „*For*“ şi erau siliţi sĕ admire în loc de „uşurele idealuri“ „ziduri frumos decorate“, cari reproduceau perfect vocea celor-ce se produceau prin cântare.

Astăzi însĕ e alta. Dispunênd de un frumos numĕr de tineri studioşi ne-am hotărît sĕ punem la probă pentru ultima dată indiferentismul inteligenţei nóstre, ca sau sĕ ne strige pentru totdéuna: „Quousque tandem .....?“ sau sĕ triumfeze drépta nóstră causă.

Spre cea mai mare satisfacţie a nostră, inteligenţa ni-a adeverit în mod strĕlucit frasa: „*Voeşte şi vei puté*“. Parcele n'au tăiat încă firul vieţii nóstre sociale, ci par'că tocmai acuma au început a-l tórce. Dovadă producţiunea şi petrecerea ce am aranjat-o în 4 August n. a. c. în opidul *Cohalm.*

Producţiunea a stat din 4 puncte bine alese.

Punctul prim a fost declamarea drăgălaşei poesii a lui Coşbuc „*Nu te-ai priceput*“, de d-şóra *Valeria Maniu.* Idila, care la aparenţă e atât de uşóră, e fórte grea de predat; e greu, ca o d-şóră inteligentă sĕ pĕtrundă în adevĕratele simţĕminte ale tinerei ţĕrance române, a cărei dragoste faţă de un flăcău din sat arde 'n spuză. Cu tóte acestea declamaţiunea a fost succésă.

In rĕndul al doilea vedem urcându-se pe bină un frumos numĕr de tineri români, în special teologi, cari ne-au desfătat câteva momente prin *douĕ*, şi la aplausele frenetice ale publicului şi prin a *treia* cântare. Tinerii corişti a fost viu aplaudaţi.

A urmat apoi predarea comediei „*Idil la ţară*“. A fost alésă piesa acésta, ca şi noi cel puţin în mic sĕ ne putem desfăta în ceea-ce s'au desfătat cei dela *Şimleu.* Şi nu cred, ca cei dela adunarea „*Societăţii pentru crearea unui fond de teatru român*“ sĕ fi fost mai mulţămiţi de cât noi cu predarea piesei. Atât rolurile femeesci, esecutate de d-şórele: *Elvira* şi *Silvia Sglimbea* şi *Aurelia Brotea,* cât şi cele bărbătesci de d-nii: *Aurel Bănuţiu*, *Traian Suciu*, *George Tulbure*, *Ioan Morariu*, *Nicolae Buzea* şi *Romul Pulca*, au fost predate cu cea mai mare siguranţă, precisiune şi naturalitate. Inteligenţa de faţă română, magiară şi săséscă, a rĕsplătit cu nesfêrşite aplause modestele încercări ale tinerilor diletanţi şi diletante.

Ca punct ultim a fost anecdota *„Ţiganul la miere“*, declamată cu multă pĕtrundere în cuprinsul poesiei de dl *Nicolae Buzea*. Anecdota atât de veche şi totuşi vecinic nouă a produs multă şi mare ilaritate atât în cei mai înalţi privitori, cât şi în ţĕrănime, care ţinea ticsită galeria.

Inălţăţător a fost însĕ pentru cei de faţă frumosul nostru joc naţional *„Căluşeriul“* jucat de 6 feciori din *Merchiaşa* cu vătavul în frunte, instruaţi de abnegatul jurist *Bănuţiu*, care n'a cruţat nici timp, nici ostenélă pentru buna reuşită a producţunei. Ni-au admirat mândrul joc în deosebi óspeţii strĕini, întrĕ cari era şi deputatul nostru actual dietal *dl Pildner*, precum şi notabilităţile oraşului *Cohalm*.

A urmat apoi petrecere animată, care a durat până în zori de zi: dansuri naţionale şi internaţionale. Iţi sălta inima de bucurie, când vedeai înşiruite prin sală tinere părechi de domni şi domnişóre, cari — departe de cosmopolitismul de oraş mare, — jucau cu atâta sentiment maiestósa nóstră *„Horă“*, tradiţionala *„Sêrbă“* şi entusiasmata „Ardeleană“. Delicata musă Terpsichore aşa se vede ne-a onorat cu plăcuta-i presenţă, ba icicolo chiar şi pe Amor, puternicul zeu, îl vedeai esercitându-şi vecinica-i meserie cu veninósele-i săgeţi şi aprinḑênd multe inimi naive cu sacrul foc al dragostei. Dar' las' că aşa a trebuit, pentru-ca fie-care sĕ ducă cu sine acasă cele mai plăcute suveniri şi sĕ dorésca în vara viitóre o asemenea convenire.

„Incă o aşa petrecere şi..... nu ne dăm pe mult!“ Cu D-ḑeu numai înainte!

Cel din Bogata.

Revistă esternă

Italia şi alianţa triplă. Deputatul *Ferraris*, fost ministru în cabinetul *Crispi*, petrecênd zilele acestea în Londra şi avênd întâlnire cu un corespondent al ziariului „Daily Chronicle“, s'a esprimat asupra raporturilor Italiei faţă cu alianţa triplă în modul următoriu:

Nimic nu e adevĕrat din svonurile, că Italia ar tinde dór' sĕ ese din alianţa triplă. Poporul întreg e pentru ea şi nu cred sĕ se afle vr'un bărbat de stat, fie din ori care partid, care sĕ iee asupraşi rĕspunderea pentru recomandarea eşirii din acéstă alianţă. In cât privesce punctul de vedere *politic*, sigur Italia va fi pentru renoirea alianţei. Natural că totodată aşteptăm, ca *interesele nóstre economice* sĕ fie luate în considerare în mod mulţămitoriu când va veni rêndul la renoirea convenţiunilor comerciale. Isbânda agrarilor germani nu în contra Italiei e îndreptată, ci în contra Americei, şi vama pe cereale nu lovesce în interesele nóstre. De aceea, *dacă în viitoriu nu se vor ivi deficultăţi mari comerciale,* cari eventual sĕ aibă efect păgubitoriu comerciului nostru de esport cu vin, póme şi altă marfă, atunci *Italia rĕmâne în alianţa triplă*. Acum vĕd şi înţeleg deja şi Francezii, că amiciţia nóstră cu Germania şi cu Austro-Ungaria nu însémnă că suntem duşmani ai Franciei.

*

Pacea din China — împedecată. Tot conferéză şi desideréză representanţii puterilor angagiate în China, şi când e sĕ ajungă la ceva resultat, ese câte unul din concert şi — pune biha. „Agenţa Reuter“ dto 7 August raportéză din *Peking*, că pe atunci era fixată ziua subscrierii protocolului cu condiţiunile de pace (înţelege paralele şi modalităţile încassării de la China), consulul englez, dl *Satow* însĕ a declarat că *Anglia nu subscrie protocolul*. Motivele nu li-a spus

Din acéstă causă consulii şi-au amânat şedinţa pe timp nedeterminat.

*

Conflict întrĕ Turcia şi Francia. Un sindicat francez a clădit în Constantinopol la malul mării un doc şi debarcader, pe care în sensul contractului avea sĕ-'l iee în primire guvernul turcesc. Acesta însĕ a tot trăgănat tréba şi din acésta causă ambasadorul francez Constans a voit sĕ mérgă în audienţă la Sultanul; i-s'a rĕspuns însĕ că nu póte fi primit, fiind-că pe sultanul *îl dor dinţii*. Ambasadorul a păşit în fine fórte energic, ear' Francia, urîndu-i-se de obicinuitele trăgănări turcesci, a dat ambasadorului ordin sĕ tragă la rĕspundere pe guvernul turcesc.

O telegramă din Paris spune că conflictul e aşa de acut, în cât ministeriul de esterne se ocupă cu ideia de a rechiema pe ambasadorul din Constantinopol şi a trimite acasă pe ambasadorul turcesc din Paris, — ceea ce va sĕ însemne *ultimat* pentru Turcia. In acésta causă ministrul de esterne *Delcassé* a notificat ministrului-president *Waldeck-Rousseau*, că ar dori sĕ pertracteze causa în consiliul de ministri. Dacă ministrul-president aplacidéză cererea, atunci în timpul cel mai scurt se va ţiné consiliu în Rambouillet sub presidiul lui *Loubet*, presidentul republicei.

NOUTĂŢI

† Anastase Stolojan. România e în doliu. *Anastase Stolojan*, fost ministru în atâtea rênduri şi unul din cei mai însemnaţi membri ai partidului liberal a încetat din viéţă. *Stolojan* era suferind de mai mult timp. Luni diminéţa pe la orele 12, simţind că-i este mai rĕu, a trimis după dl Dr. *Stoicescu*, medicul casei, şi după dl Dr. *Spineanu*. Pe la orele 4 căḑu într'o adêncă letargie, care a ţinut până Marţi la órele 4, când trezindu-se puţin, a recăzut îndată din nou în letargie, ear' la órele 7 a decedat. Corpul a fost aşezat într'un salon din drépta al locuinţei defunctului, din Bucureşti, într'un sicriu de metal. La intrare s'a pus o condică, în care mulţi din numeroşii sĕi amici au subscris. Inmormêntarea s'a făcut eri, Joi, la ora 4 p. m. cu tótă pompa cuvenită, la cimiterul Bellu. Stolojan s'a născut în Craiova în anul 1836, a murit deci în vîrstă de 65 ani. La 1869 a fost ales deputat şi în mai multe rênduri a fost ministru.

Fie-i memoria eternă.

*

Vogelfrei! O ştire pe cât de stranie pe atât şi de necreḑut aduce ziariul „Ujság“ din Cluj. Anume, că protopretorul din Gilĕu (Gyalu) *prin ordin a dat voie ungurilor sĕ pusce în locuitorii români*, dacă acestia li-ar face ceva. E vorba de afirmative duşmănii întrĕ poporaţia română şi cea magiară a orăşelului, şi acésta sĕ fi dat îndemn protopretorului sĕ facă Vogelfrei din locuitorii români.

O informaţie esactă de la înşişi locuitorii români de acolo ar fi fórte de dorit.

*

Princesă la Academia de ştiinţe. Consilieriul de curte Steinbacher a presentat Academiei de ştiinţe din Viena o disertaţie stientifică, al cărei autor e princesa *Terezia de Bavaria*. Disertaţia tractéză despre insecte şi pesci, pe cari princesa i-a adunat de prin Columbia, Equador şi Peru în călĕtoria sa prin America de sud. Sunt tractate în acéstă disertaţie 149 specii, dintrĕ cari — conform părerii lui Stainbacher — 11 specii erau necunoscute până acum naturaliştilor. Savanta princesă e: Terezia Charlotta Mariana Augusta, princesă de Bavaria, fiica prinţului regent Luitpold; s'a născut în 22 Novembre 1850 în München. E proprietară a ordului reg. bavarez, a crucii stelate, principesă şi prioră a mănăstirei de călugĕriţe Sta Ana din München, *dr. philosophiae ad honorem* de la universitatea din München şi membru onorar al Academiei de ştiinţe din München.

*

Bastimente de rĕsboiu la Budapesta. Luni au sosit la Budapesta monitórele *Maros, Szamos, Körös* şi *Leitha* însoţite de douĕ torpilóre, venind din Dunărea de jos. Mica flotilă a ancorat la malul dinspre Buda din sus de podul de catene, de unde eri a plecat la Comorn la manevre. Monitoriul *Szamos* a avut mulţi privitori Luni, când un scufundar s'a lăsat în apă, ca sĕ esamineze părţ le din apă ale bastimentului.

*

Tolstoi despre mórte. Romancierul rus conte Leo Tolstoi, cum se ştie, a fost greu bolnav, aşa că nu mult i-a lipsit până sĕ-şi dee sufletul. A trecut însĕ peste crisa bólei şi acum e în convalescenţă. Amicilor sei, cari şi în cursul bólei şi acum îl cercetéză mereu, li-a spus într'o zi următórele:

Nu am cunoscut pe cei din jurul meu (când era în agonie) şi mĕ simţiam ca-şi-cum aşi luneca în jos de pe un munte mare, aşa de repede ca-şi-cum m'ar fi dus în jos o sanie. Acum, că sunt în convalescenţă, vĕd cu durere, că timp mai îndelungat ori mai scurt trebue sĕ mai rĕtăcesc încă pe mlăştinele pămêntesci. Dacă 'mi va permite starea sanitară voiu scrie o carte, în care le voiu spune tóte acestea. Imi voiu da silinţa sĕ conving lumea, că mórtea nu e aşa înfiorătóre şi că trebue sĕ esiste şi o altă viéţă.

*

Doliu general pentru împĕrătésa. Impĕratul *Vilhelm* a notificat ministeriului de stat mórtea împĕrătesei Victoria prin telegrama următóre:

M. Sa împĕrătésa şi regina, soţia împĕratului Frideric şi preaiubita mea mamă, din nepătrunsa voinţă a lui Dumnezeu a rĕposat azi! Dispun, ca pentru rĕposata, începênd cu ziua de mâne sĕ se ţină doliu general 6 sĕpmâni. Musica publică, petrecerile şi representaţiunile teatrale până după ziua înmormêntării sĕ pauseze. Luarea celorlalte disposiţiuni o concred ministeriului. — Dat în castelul din Friedrichshof la 6 August 1901. *Vilhelm.*

Ceremoniile funerare de la Cronberg vor fi publice. Cosciugul cu rĕmăşiţele pămêntesci ale împĕrătesei va fi dus în biserica ev. luterană din oraş, de unde în 13 August va fi dus în mausoleul de la Potsdam, ear' în 14 se va face înmormêntarea.

Testamentul împĕrătesei, în cât va atinge chestiuni de avere, se va deschide la 5 Septembre. Tóte pregătirile pentru festivităţile de la Danzig — unde au sĕ se întâlniască împĕratul Vilhelm II. şi ţarul Nicolae II. — au fost sistate telegrafice.

*

Din căpitan de honveḑi — învĕţătoriu. Coloman Fördös, căpitan de honveḑi, — după cum spune „Pécsi Napló“ — şi-a dat dimisia de la miliţie şi a întrat în şirul învĕţătorilor. Acum e numit învĕţătoriu provisor în comuna Szalató. Fördös era întrĕ cei mai bravi oficeri şi toţi regretă eşirea lui din sinul armatei; a făcut'o însĕ din motive grave familiare.

*

Argumente cătănesci. Magistratul din Budapesta a făcut la un loc a parte de pe bulevardul Francisc căsulie de pisoar. Din întêmplare însĕ locul retras şi ceva ascuns din vederea pasanţilor e tocmai în faţă cu casarma Maria-Terezia. Acésta nu i-a venit la socotélă comandei de corp şi a recurat contra isprăvii magistratului. In recurs sunt douĕ argumente grozav de ponderóse. Anume comanda protestéză contra căsuliei „din consideraţiuni strategice“, cari sunt aceste consideraţiuni însĕ şi ce le privesce căsulia cu pricina: recursul nu spune. Al doilea argument e şi mai teribil, anume se zice în recurs, că la facerea şi aşezarea astorfel de căsulii trebue sĕ se aibă în vedere nu interesele civilimei ci ale *miliţiei plătitóre de dare (!!)*. Până acum tótă lumea aşa ştie, că „bagagiul“ civilist e cel care plătesce dările cele grele, ear' miliţia papă numai ceea ce se adună din filerii bieţilor contribuenţi; a trebuit deci sĕ vină recursul comandei din Budapesta, ca sĕ aflăm, că biata miliţie solvesce dările şi impositele cele multe, pentru-ca noi civilistii ăstia sĕ ne înbuibăm în traiu bun şi lefuri boeresci!

*

Crispi — în agonie. Se raportéză din Neapol, că fostul ministru-president al Italiei Crispi, e în agonie. Bolnav de mai mult timp, sfêrşitul i-se apropie mereu. Marţi l'a copleşit de tot puterea morbului. Nu mai cunoscea pe cei din jurul lui; la anumite intervale ofta, de grăit însĕ nu mai putea grăi nimic; trupul îi e acoperit de sudori reci; puterile 'i slăbesc tot mai mult şi tóte simptómele arată, că i-se apropie sfêrşitul.

*

Fete contrabandiste. Elevele unei şcóle din Maslianico, la graniţa dintrĕ Elveţia şi Italia, au fost deţinute de autorităţile vamale, fiind prinse cu contrabandare de tutun şi ţigarete. Fetiţele făceau — preumblări peste graniţă, ear' la re'ntórcere aduceau pe sub rochiţe tutun. Zilele trecute însĕ, cum veniau în rênd de câte douĕ, mână 'n mână, au fost invitate sĕ între în birourile oficiului de vamă. Acolo luate la esaminare, s'a aflat la ele mulţime de ţigarete şi tutun de contrabandă. S'a constatat, că în chipul acesta mititelele au contrabandat până acum marfă în preţ de 15.000 de coróne.

*

Teatru în Zerneşti. Tinerimea română din Zerneşti învită la *producţiunea teatrală şi musicală,* ce o va aranja Duminecă în 29 Iulie v. (11 August n.) în sala „Marelui Hotel Zerneşti“. Inceputul la 7½ óre séra precis. Preţul întrărei la bunăvoinţa publicului. Venitul e destinat pentru biblioteca şcólei române din Zerneşti. Programa: „Marşul cântăreţilor“, de Porumbescu, „Coróna cufundată“, de Frühling, „Caii ţiganului“ anecdotă de Speranţă, şi comedia „Idil la ţéră“ localisată de Maria Baiulescu. Suprasolvirile se vor chita pe cale publică.

*

Albine ucigaşe. In apropiere de comuna Sárszeg un roiu de albine s'a năpustit supra lui Iosif Posoveţ din Canija-mare, care mergea cu trăsura spre casă. Unul dintrĕ caii prinşi la trăsură a căzut încă pe drum ucis de împunsĕturile albinelor, celalalt s'a tîrît cu mare greu până aprópe de sat, dar' acolo a sucumbat şi acesta; stăpânul a luat'o la fugă, urmărit de albine, de cari abia după ce a întrat în sat s'a putut mântui. Pe lângă paguba îndurată prin pustiirea cailor, bietul om mai e şi bolnav, umflat de împunsĕturile albinelor.

*

Pedépsa brutalităţii. Un anume Carl Tourbier era „Führer“ la o companie din garnisióna de la Bresslau. Era brutal omul şi bătea şi chinuia pe bieţii soldaţi. Pe un nenorocit soldat îl torturase luni de zile şi peste douĕ sute de palme 'i dase. In Iunie, pentru o nimica tótă s'a năpustit earăşi pe bietul soldat, bătêndu-l cu biciuşca până l'a făcut tot sânge şi dându-i şi în cóste lovituri cu baioneta. Ne mai putênd îndura bătăile, soldatul s'a plâns la comandă, în urma căreia Tourbier a fost arestat. Zilele trecute s'a adus apoi sentinţă în causă, pe basa căreia Tourbier are sĕ steie *în arest greu nouĕ luni de zile.*

*

Ştiri mĕrunte. Deputatul William *Beach*, nestorul dietei engleze, Sâmbăta trecută mergênd acasă dela dietă a căḑut din trăsură, îndurând contusiuni cari la câteva zile i-au causat apoi mórtea. Beach era de 72 de ani şi representa în dietă cercul Hampshire de la 1857 începênd. — Contesa *Vyskievitz* din Berlin mânând la gară cu trăsura împreună cu fiica-sa şi cu o nepótă, caii s'au spăriat şi au rĕsturnat trăsura. Contesa tinĕră şi verişóră-sa au murit, ear' bĕtrâna a îndurat răniri grave. — *„Reuniunea de cântări* a industriaşilor din Lugoj“ a escris concurs la postul de dirigent al ei. Termin de concurs 1 Septembre st. n. Dotaţie 1000 cor. — Marţi séra a rĕposat în Budapesta, în etate de 30 de ani, poetul magiar *Emil Makai*, unul dintrĕ cei mai talentaţi poeţi din generaţiunea mai tineră. — Biblioteca universităţii din Budapesta numai până la 15 August mai rĕmâne deschisă pentru public. Din 16 August până la 1 Septembre va fi închisă, pentru a fi aranjată de nou. — Soţia profesorului de universitate Dr. Leo Liebermann, care se află la cură la Marienbad, a călcat într'un şanţ din faţa hotelului Bellevue şi şi-a frânt piciorul. — Flăcăul Szücs János din Segedin, ajuns la câmp de o furtună, s'a îngrozit aşa de tare de fulgerele şi tunetele furtunei, încât a 'nebunit.

Din public.*)

O nouă rugare.

Repet „rugarea“ din „Telegraful Român“ Nr. 114/1899, îndreptată acum direct la adresa P. O. domni protopresbiteri gr.-or. Dimitriu Coltofean, Vasiliu Dămian, Iuliu Dan, Romul Mircea, Simeon Monda, Tuliu Roşescu, Avram Stanca şi Vasiliu Voina: sĕ binevoiéscă a notifica în colónele „Teleg. Român“, în cari comune şi la ce biblioteci au distribuit „gratuit“ exemplarele primite încă în Maiu 1896 din opşorul meu „Monografia economică-culturală a comunei Gurarîului“; ear' cele eventual nedistribuite până acum, cu oprirea câte unuia pentru persóna proprie, sĕ aibă bunătatea a mi-le retrimite fără amânare, pe spesele mele.

Gurarîului, în 26 Iulie 1901.

Ioachim Muntean
preot.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

FELIURIMI

Mórtea şórecilor. Gazetele din Iaşi aduc ştirea că dnii directori Puscariu şi Lebel au reuşit sĕ cultive un bacil care stîrpesce şórecii de câmp şi de casă. Experienţele făcute la şcóla dela Herăstrău şi la şcóla de agricultură din Roman au dat resultate cu cel mai mare succes. Direcţiile acestor şcóle, precum şi mai mulţi agricultori din ţară au trimis numiţilor doctori atestările şi mulţămirile lor pentru extrema eficacitate a bacilului contra şórecilor. Bacilul Puşcariu-Lebel amestecat cu pâne sau mămăligă şi mâncat de şóreci, produce o epidemie nimicitóre printre aceste populaţii rozătóre, cari pier apoi în numĕr enorm şi finesc a se stîrpi cu desĕvîrşire. E interesant şi fórte important din punctul de vedere higienic şi practic, că bóla mortală produsă la şóreci de acest bacil, nu comunică de loc nici la om şi nici la vre-o specie de animale, afară de şóreci. Aşa dar' întrebuinţarea bacilului e pe deplin infensivă pentru alţii. Descoperirea unui asemenea bacil e de o însemnătate capitală, atât pentru agricultură, cât şi pentru economia forestieră. Şórecii de câmp mânâncă seminţele din ogóre şi rădĕcinele pădurilor. Ei causéză adese-ori o perdere fórte mare din recoltă. Stîrpirea lor ar aduce deci ţĕrei un câştig destul de însemnat.

Surḑii aud. Nr. 27 al fóiei periodice „Die Illustrirte Welt“, Chiswick High Road, Nr. 626 Londra, W., conţine o descriere asupra unei cure minunate contra surdităţii şi vuetului în cap, care cură se póte face acasă de pacient însuşi şi sĕ aibă succes fórte bun. Ori-cine póte primì un numĕr al acestei foi, trimiţĕnd adresa la redacţiunea aceleia.

Nr. 439 [160] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Ciόra*, pentru postul al doilea, cu salariu de 600 cor., și anume: 200 cor. din repartiție și 400 cor. întregire dela stat; 24 cor. relut de cuartir și lemne de foc.

2. *Laz*, cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

3. *Sibișel*, cu salariu de 600 cor, cuartir și lemne de foc.

Reflectanții la aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei ce vor fi aleși sunt datori a cânta în Dumineci și sĕrbători atât în strană, cât și cu copiii la liturgie.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigóre, sunt a se adresa în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 21 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Sergiu Medean
protopresbiter

Nr. 769 [161] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiului se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

1. *Riusadului*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir liber în edificiul școlar și lemnele necesare.

2. *Șura-mare*, al doilea post cu salariu anual de 600 cor., cuartir natural cu lemnele necesare și 1/4 jug. de grădină.

3. *Vurpĕr*, cu salariu de 600 cor., cuartir natural cu lemnele necesare și 1/4 jug. grădină.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre în bisericele respective spre a'și arĕta desteritatea în cântări și tipic, avênd cei aleși a cânta în strană în Dumineci și serbători.

Suplicele instruate conform legilor din vigóre sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sibiiu, 24 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conțelegere cu comitetele parochiale.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 244/1901. [163] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante din parochiile mai jos numite prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Deeș*. cu salariu de 800 cor., dintre cari 600 cor. din ajutoriu dela stat și 200 cor. din repartițiune.

2. *Baba*, cu salariu de 600 cor., dintre cari 360 cor. din ajutoriu dela stat și 240 cor. din repartițiune. — Cuartir, lemne ee foc și grădină.

3. *Ciceu-Corabie*, cu salariu de 600 cor., și anume: 250 cor. din repartiție, 150 cor. din cassa bisericei și 200 cor. din ajutoriu dela stat, cuartir și grădină.

4. *Ciubanca* cu filia *Ciubăncuța*, cu salariu de 600 cor., dintre cari 320 cor. din ajutoriu dela stat și 280 cor. din repartițiune. Cuartir, lemne de foc și grădină.

5. *Gârbou*, cu salariu de 600 cor., și anume; 400 cor. din ajutoriu dela stat și 200 cor. din repartiție. Cuartir și grădină.

6. *Negrilești*, cu salariu de 600 cor., și anume: 300 cor. din ajutoriu dela stat și 300 cor. din repartiție. Cuartir și lemne de foc.

7. *Olpret*, cu salariu de 600 cor. din repartiție, cuartir și grădină.

Concurenții au sĕ-și aștérnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis și a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica parochială spre a-și arăta desteritatea în cântările rituali, deórece cei aleși sunt datori a cânta cu elevii la sânta liturgie.

Sunt preferiți cei, cari din nascere sunt gr. or. și au absolvat pedagogia în seminariul nostru archidiecesan.

Deeș, 18 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-or, Deeș în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Teodor Hermann
protopresb.

Nr. 730/1901 [162] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele bisericesci mai jos însemnate în protopresbiteratul Têrnava, se publică prln acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Boian*, salariu 600 cor. solviți în 4 rate treilunare, cuartir în edificiul școlei și lemne de foc, precum și folosul grădinei școlare.

2. *Cetatea de baltă*, salariu 600 cor. solvibil în 4 rate, cuartir în edificiul școlei și lemne de foc.

3. *Sânbenedic*, salariu 600 cor. și cuartir în edificiul școlei.

Concurenții au a-și așterne petițiunile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului Oficiu protopresbiteral (u. p. Küküllővár) preferiți fiind cei ce vor ști cântările bisericesci.

Cetatea de baltă, 24 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 435/901 [157] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Rom.“.

1. *Glodghilesci*, cu salariu anual de 600 coróne, din repartiție în popor 302 cor., în naturale 49 mĕsuri de cucuruz în prețiu de 98 cor. folosirea pământului școlei numit „Cetățéna 76 cor. și ajutoriu dela stat 124 cor., cuartir în edificiul școlei, 2 stângini de lemne pentru foc și grădină de legumi.

2. *Gothatea*, cu salariu anual de 600 cor., și adecă; *a*) în bani gata dela comuna politică 70 cor.; *b*) lemne de foc 2 stângini cubici în preț de 48 cor.; *c*) folosința pământurilor școlei cu un venit anual de 482 cor., cuartir și grădină.

3. *Ilia*, cu salariu anual de 600 cor. din repartiție în popor 540 cor., eventuale venite cantorale ca honorar circa 60 cor., cuartir în edificiul școlei și grădină.

4. *Têrnăvița*, cu salariu anual de 600 cor., prin repartiție în popor 400 cor., ajutoriu dela stat 200 cor., lemne de încăldit, cuartir în edificiul școlei și grădină.

5. *Uleș*, cu salariu anual de 600 cor., din repartiție 480 cor. și folosirea unui pământ arătoriu și fênațiu prețuit în 120 cor.

6. *Zam*, cu salariu de 600 cor., în bani repartițiați în popor, 32 metri de lemne din cari sĕ se încăldéscă și școla, cuartir în edificiul școlei și grădină de legumi.

Dela reflectanții la aceste posturi se cere ca sĕ se presinte înainte de alegere în vr'o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica unde au concurat spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic și pentru luarea de informațiuni despre modul de plătire a salariului, deobligați fiind ca învĕțători sĕ cânte în strană și sĕ instrueze pe școlari în cântări.

Concurenții au a-și așterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 19 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Pĕcurariu
protopresbiter

Nr. 426/1901 [156] 2-3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele numite mai jos, protopresbiteratul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bacea* cu filia *Cuieș*, salariu anual 600 cor. din repartiție în popor, cuartir în edificinl școlei și grădină de legumi.

2. *Bâresci* cu filia *Dumesci*, salariu anual 600 cor. din repartiție în popor, cuartir în edificiul școlei și lemnele necesare de foc.

3. *Booz*, cu salariu anual de 600 cor., și adecă: în bani repartițiați în popor 440 cor., ca ajutor dela stat 160 cor., cuartir în edificiul școlei, folosirea grădinei școlare și lemne de încăldit.

4. *Brădățel*, cu salariu anual de 600 cor. în bani, venitul jumĕtate din grădina de pomărit, cuartir în edificiul școlei, grădină de legumi și 16 metri lemne, din cari sĕ se încăldéscă și școla. Reflectanții la acest post, cari vor puté înființa cor, vor puté conta la o remunerațiune separată de 100 cor. din partea parochului actual.

5. *Burjuc*, cu salariu anual de 600 cor.: prin repartiție în popor 260 cor., ajutoriu dela stat 34 cor., folosința porțiunei de pământ 306 cor., lemne, cuartir și grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, sunt poftiți a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica, unde a concurat, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleși sunt datori a cânta în strană și a instruí pe școlari în cântări.

Concurenții au a-și așterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 15 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram P. Pĕcurariu
protopresbiter.

Nr 373. [147] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a treia *Totoiu*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiuni se pot primí dela comitetul parochial și dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele instruite conform legilor subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat și a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Albei Iulie în conțelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 13 Iuliu, 1901.

Florian Rusan
adm. protopresb.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Șaguna

— vărsat în gyps —

cu prețul de **3 coróne.**

Casă de vêndare

(Strada Poplăcii 30)

In stare bună, cu prăvălie de vinuri fórte căutată, cu licență, pivniți și grânar, cu locuințe fórte acomodate etc. **Venitul brut e de 1600 coróne.** Se va licita pe cale judecătoréscă în **6 Septembre n. c.** [164] 1—2

Informațiuni se pot primi dela proprietariul cassei séu în **strada Mariei (Mariengasse) Nr. 7.**

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție consciențiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS

SIBIIU

Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc, **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 5—30

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Acelaşi cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcătian.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85 Sibiiu, Marți 31 Iuliu (13 August) 1901 Anul XXLI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Direcția corectă.

Ne pare rĕu că trebue sĕ facem o constatare, care nu e nici în favorul nostru nici în al Magiarilor; ba e păgubitóre și pentru unii și pentru alții, — dar' cu tóte acestea ea e fapt, care nu póte fi tras la îndoială din nici o parte. E constatarea, că noi Românii ne aflăm *în stare de proces* cu Magiarii. Proces de *cucerire*. Și nu noi purtăm procesul, ci Magiarii. Ei vreau sĕ cuceréscă. Ei vreau sĕ pună mână pe ce avem noi mai scump, pe *limba nóstră*. Vreau sĕ ne *magiariseze*, pentru a ne contopí în națiunea lor.

Rolul nostru în acest proces senzațional, natural că se reduce la o simplă *apărare*. Și dela dibăcia cu care ne vom apăra depinde viitoriul nostru, — viitoriu, pe care tocmai noi, cei de astăzi, avem sĕ-l așternem pe séma urmașilor nostri.

Lucrul acesta e cunoscut acum în tótă lumea care se intereséză de mersul afacerilor politice dela noi, și care ține cont de sórtea popórelor, provĕdute cu destulă tărie de viéță și dornice de o sórte mai bună.

Nu este astăzi politician în Europa, care sĕ nu știe în ce raporturi ne aflăm noi cu Magiarii, și care sĕ nu se întrebe la ocasiuni date, că ce atitudine vom observa óre noi în viitoriu față de contrarii nostri politici?

Imprejurării acesteia trebue sĕ atribuim faptul, că zilele trecute un redactor dela fóia vieneză *„Deutsches Volksblatt“* a cerut părerea dlui *Dr. Vajda-Voevod*, medic practic în *Karlsbad*, asupra atitudinei pe care o vor observa Românii din Ungaria și Transilvania față de proximele alegeri pentru dieta magiară dela Budapesta.

Rĕspunsul dat din partea dlui *Dr. Vajda*, și publicat în colónele ziarului numit, e *corect* în tótă privința. Dl *Dr. Vajda* se pune pe punctul de vedere pe care trebue sĕ se pună fie-care politician român, și zice că întrĕ împrejurările date nu ne rĕmâne decât *respectarea concluselor conferențelor naționale din trecut*, pentru-că o *schimbare a lor*, o eventuală *decretare de activitate parlamentară*, nu aparține decât numai *competenței conferenței nóstre naționale*, a cărei întrunire astăzi depinde însĕ dela grația poliției magiare.

De aceeași părere am fost și suntem și noi. Suntem *pentru activitatea parlamentară*, pentru-că ținem, că o vorbire temeinică, rostită în parlamentul țerii, și comentată de întréga presă din lume, face mai mult decât o sută de articole de ziariu, scrise cu mai multă séu mai puțină pricepere, — pentru-că de acestea din urmă lumea străină nu ține nici un cont. Dar' suntem, cum am mai spus, pentru activitatea parlamentară *decretată din partea partidului*, cu observarea *organisării nóstre de partid* Și până nu ni-se dă posibilitatea de a decreta activitatea pe calea acésta, — singura legală pentru noi, — natural că trebue sĕ respectăm conclusele din trecut ale conferențelor nóstre naționale.

Constatând deci *corectitatea* articolului d-lui *Dr. Vajda* apărut în ziariul *„Deutsches Volksblatt“*, ne oprim la un pasaj din el, pe care aflăm de lipsă a'l analisa în mod mai amĕnunțit.

Domnul *Dr. Vajda* constată, anume, în articolul seu, că: „In fața alegerilor ce au sĕ urmeze acum, ese la ivélă un simptom particular. Presa magiară atacă, ca de regulă, pe Sașii *„pangermani“* ai Transilvaniei și pe *„agenții reuniunii școlare nemțesci“*, partea cea cu sentimente naționale a Șvabilor bănățeni. Ea descopere întrĕ Slovaci, pe teritoriul de alegere al partidului poporal catolic-antisemit din Ungaria de Nord — *„conjurațiuni contra integrității statului magiar“* dar' *nu mai găsesce cu cale a se ocupa de „irredenta“ română*. De ce lasă din joc pe de altcum așa de mult iubitul cal de bătaie *„Irredenta română“*? Pentru-că e prea sigură de aceea, că *noi Românii nu vom turbura proximele alegeri dietale.*“

Fórte corectă și constatarea acésta. Intr'adevĕr, presa magiară nu mai face gură ca altădată; și nu face, pentru-că n'are motiv sĕ fie supĕrată pe noi. Nu-i turburăm apele. Nu ne amestecăm în alegeri. Dăm curs liber șovinismului și liberalismului magiar. Prin urmare suntem ómeni cu cari Magiarii sunt mulțămiți și pot sĕ fie mulțămiți. De unde urméză însĕ, că *n'ar fi mulțămiți dacă am turbura proximele alegeri dietale*. Că s'ar ocupa cu noi dacă am decreta *activitatea* și am căuta sĕ le răpim câteva mandate din mână. Că imediat ar apăré pe plan fantoma *iredentei române*, cum Românii și-ar manifesta dorința de a întra în parlamentul magiar, pentru a-și espune acolo durerile și dorințele.

Și ce urméză de aici? Aceea, că Magiarilor nu le este cu părere de rĕu dacă Românii *rĕmân în pasivitate în vecii vecilor;* dar' i-ar duré fórte mult o schimbare în atitudinea lor politică, *întrarea lor în parlament.*

Prin urmare, care e *direcția corectă* în politica nóstră națională??...

Sperăm că dl *Dr. Vajda* va ști trage într'o eventuală conferență națională conclusiunile firesci din propriile sale constatări — și va face ca și cei-ce nu vreau încă sĕ înțelégă, sĕ fie convinși de adevĕrul, că politică corectă națională română este aceea *de care se teme contrarul nostru politic*, ear' nu aceea, care îi convine contrarului, și pentru care el ne laudă.

Sibiiu, 12 August n.

Programul socialiștilor. In fața alegerilor dietale, cari tot mai mult se apropie, socialiștii, sau cum se numesc ei *social-democrații* din Ungaria, desvóltă o activitate fórte laudabilă. S'au organisat pretutindenea unde au partisani, și au luat hotărîrea sĕ pună candidați din partidul lor la alegerile viitóre în fie-care cerc în care au cel puțin *zece aderenți*, numĕrul cerut de lege pentru a propune candidat. In zilele din urmă și-au publicat apoi și programul, stătătoriu din 18 puncte, întrĕ cari la locul prim e pus *dreptul electoral universal*, cu votare secretă și pe comune, atât la alegerile de deputați, cât și la alegerile comunale și municipale. In program e trecută și perfecta libertate de presă, cu stergerea cauțiunii, și libertatea întrunirii; apoi *recunóscerea autonomiei pe séma naționalităților*.

Din România.

† Anastase Stolojan.

Joi, la órele 4 s'a făcut la București înmormêntarea rĕmășițelor pămêntesci ale lui *Anastase Stolojan*, fost ministru, bun român și bun naționalist.

Conform dorinței esprimate din partea familiei serviciul funebru s'a oficiat în casa mortuară, — nu la biserică, cum e obiceiul în România, — de către P. S. S. Archiereul *Nifon* vicariul sfintei metropolii din București, asistat de un numĕros cler.

Mulțime de coróne erau depuse în sala mare în care se afla mortul, întrĕ ele a *palatului regal*, de trandafiri artificiali cu liliac. Tóte au fost așezate pe un car special și pe carul funebru.

La oficiarea serviciului funebru a asistat tot ce are Bucureștii mai de elită; toți ministrii aflători în capitală, *un representant al Regelui*, șefii tuturor dicasteriilor, și mai multe delegațiuni din provincie. Funcționarii ministeriului de domenii au luat parte în corpore la înmormêntare.

După terminarea ceremonialului de înmormêntare au urmat vorbirile.

In sala unde erau depuse pe catafalc rămășițele lui *An. Stolojan* au ținut discursuri: Dl *Ferechide*, din partea Camerei deputaților. Dl *P. S. Aurelian*, ministru de interne, din partea amicilor politici ai defunctului, și dl *Stoicescu*, ministru de justiție, din partea guvernului. Toți au arătat pe defunct ca un om de inimă.

La órele 5 și un sfert serviciul funebru fu terminat. Corul intonéză imnul funebru, și cosciugul, purtat pe umeri de funcționari superiori ai ministeriului de domenii, de membrii familiei, este ridicat și transportat pe carul funebru.

Musica regimentului 6 intonéză marșul funebru și cortegiul se pune în mișcare.

După carul funebru vin rudele defunctului, numĕroși prietini, trăsura regală și numĕróse alte trăsuri.

Onorurile militare erau date de un batalion de infanterie, un division de cavalerie și o baterie de artilerie. Aceste trupe erau puse sub comanda dlui colonel *C. Z. Boerescu.*

Defunctul fiind purtător al mai multor orduri române și streine, aceste decorațiuni au fost purtate pe perine de dnii maiori Ca-

---

FOIȘORA

„Voesce și vei puté“...

Mult adevĕr se cuprinde în acéstă zicală. Cine nu crede, cerce cu inimă curată și cu speranță în divinitate și se va convinge.

Eu am cercat și m'am convins. Și pentru ca sĕ dovedesc și celor ce nu știu, nu cred și nu voesc sĕ înțelégă acéstă sentință, — 'mi permit a abusa de bunătatea iubiților cetitori întreținêndu-i pe câteva momente, spre a le dovedi, că sentința „Voesce și vei puté“ s'a împlinit mai mult decât s'ar fi putut aștepta.

Absolvasem școla poporală,— sau mai bine zis: invĕțătoriul meu de atunci, fie bincuvêntat că trăesce sănătos ca un leu și la căruntețǎ deși e mai tiner de cât mine cu vre-o 20 ani, — gătase adecă materialul ce ași fi mai putut învĕța în școla dînsului și de aceea tatăl meu fie ertat, la sfatul dascălului mĕ duse la o școlă rom. cath. în orașul din apropiere, — unde pe lângă ceva danie, mĕ înscrise pe a doua clasă normală, fiind-că știam ceti unguresce, ca și dascălul meu din sat.

Popa catolic, care ne învĕța și care în aceeași sală și în aceleași óre instrua și pe cei din a III cl. normală, nu știa bóbă românesce, — cum nu știam eu unguresce. Iși póte ori și cine închipuí ce sporiu voiu fi făcut, mai vêrtos în învĕțarea de a rostul (fără carte).

Dacă n'ași fi fost eu care sĕ stăruiesc mai mult, ca sĕ mĕ ducă la școla dela oraș, apoi zeu acolo îl lăsam cu tótă știința lui, — căci îmi prea forța capul sĕ priméscă învĕțătură.

Eu adecă într'o zi 'mi pachetasem într'o traistă tóte hăinuțele, ce le aveam ca copil și ziceam că am sĕ plec de acasă, dacă tata nu mĕ trimite la școlă. Unde am voit sĕ plec nici astăzi nu știu, — pentru care îndrăsnélă tatăl meu fie ertat și-a făcut datorința de tată.

Și avea drept bietul meu tată, că era om sĕrac și cu o ciurdă de copii. Și când sĕ se ajutore cu mine ca cu cel mai mărișor întrĕ frați, eu umblam după domnie.

Cu finea acelui an școlar am și gătat cu școla, căci tatăl meu după re'ntórcerea mea acasă, la vre-o 10 zile a trecut la cele vecinice.

De și băiat tinĕr, cu speranța în divinitate, pentru o sórte mai bună și ca sĕ pot trăí cu micii mei frați de pe o zi pe alta, — lucram din nópte în nópte.

In Dumineci și sĕrbători precum și în alte zile, când din causa timpului nu puteam lucra la câmp, mĕ ocupam în lipsa altor cărți, cu cetirea s. scripturi.

Astfeliu trăiam mulțămit că 'mi puteam adăpa sufletul cu sfaturi și învĕțături din s. scriptură și că-'mi puteam face datorința de creștin.

Căutam fórte mult societatea contemporanilor mei, ce studiau pe la alte școle, și când nu puteam fi cu dînșii mĕ retrăgeam mâhnit acasă, căutând prilegiu de a puté fi singur, ca sĕ-'mi pot împlini rugăciunile și cetirile din Psaltire, ce mi-le impuneam. Și tóte acestea le făceam în speranță că D-zeu se va îngriji de sórtea mea, ca sĕ nu fiu desconsiderat de amicii mei.

Mĕ mâhneam adese-ori, când știam că timpul, ca sĕ mai pot fi alăturea cu contemporanii mei dela școlă, pentru mine a trecut.

Invĕțătoriul din sat cu care legasem prietenie, în lipsa altor ómeni mai de valóre, adese își mai petrecea timpul și cu mine dându-mi sfaturi și povețe, — care împrejurare mie-'mi causa multă bucurie.

De multe-ori învĕțătoriul mĕ punea sĕ-'i esaminez școlarii din cetit. Ba în câteva zile m'a și lăsat la școlă în locul sĕu.

Acéstă împrejurare mi-a deschis în câtva mintea mărginită, ca sĕ vĕd ce chemare are un învĕțătoriu și ce póte face dacă voesce.

Mĕ frământam mult cu mintea, cum ași puté ajunge învĕțător, fie și într'un sătuleț numai cu vre-o 20 de școlari. Dar' nu cutezam sĕ spun sau sĕ consult pe cineva, ca nu cumva sĕ mĕ rîdă de o așa presupunere. De cercat tot voiu cerca odată, ca sĕ-'mi iau gândul de acolo, — 'mi ziceam în mintea mea.

Așa am și făcut.

In o bună diminéță 'mi iau inima în dinți și cu nóptea 'n cap plec din sat.

Pe când se sculase dl protopop eu îi stăteam la ușă.

Preste câteva minute întraiu în audiență. Predau rugarea și atestatul de botez, lângă care mai alăturasem și un desemn, copie de pe o ilustrațiune.

(Va urma). *I. Bota.*

ribol şi Cioran, dnii căpitani Rătescu, Cornăţeanu, Dragomirescu, Teodorescu din reg. 3 de călăraşi, Nicolau Spiridon din reg. 3 de vênători şi Bibescu.

Cortegiul pornesce la órele 5 şi jumĕtate prin strada Cosma, apoi pe calea Victoriei. După el urméză numĕroşi ţĕrani de pe moşia defunctului, Hereştii, din judeţul Ilfov.

Cordónele carului funebru sunt duse pe drépta de dnii *Ferechide* şi *Eugen Stătescu*, ear' pe stânga de dnii *Stoicescu*, ministru de justiţie, şi *Carada*.

In faţa bisericei Sf. Nicolae Tabacu cortegiul s'a oprit, P. S. Archereu Nifon a făcut rugăciuni. In dreptul palatului regal garda a dat onorurile. Cortegiul s'a îndreptat apoi spre cimiteriul Bellu, unde a fost înmormêntat defunctul. Odichnéscă în pace!

O conferenţă despre tuberculosă.

In 24 Iulie st. n. celebrul savant berlinez *Rudolf Virchow* a ţinut o conferenţă la societatea medicală din Berlin asupra teoriei emise de *Koch*, la congresul din Londra, relativ la deosebirea ce există între tuberculosa animală şi cea a ómenilor.

Chestiunea este prea interesantă pentru tótă lumea, ca sĕ nu ne socotim datori sĕ comunicăm cetitorilor nostri părerea cunoscutului bacteriolog, care face parte din comisiunea numită de guvern pentru a studia şi controla teoria emisă de *Koch*.

După ce recunósce necesitatea unor studii amĕnunţite, *Virchow* declară că a asistat şi el la experienţe cari au probat că *bacilii tuberculosei ómenilor nu produc la animale fenomene identice cu tuberculosa animală*.

Dar' contrarul acestei dovezi nu s'a putut avé până azi, aşa că se póte crede că în ori-ce cas *Koch a mers prea departe* neadmiţênd de loc posibilitatea transmiterii bólei de la animale la om pe calea hranei; casuri de aceste s'au vĕḑut la *„Charité“* şi s'au făcut şi preparate în casurile rare de *tuberculosă peritoneală*. Se póte deci admite ca posibil sĕ se aducă dovezi destul de puternice în contra teoriei lui *Koch*.

Virchow admite însĕ părerea lui *Koch*, că tuberculosa animală se deosebesce de cea a ómenilor, care n'are influinţă asupra animalelor, şi o admite cu atât mai mult, cu cât el a fost cel dintâi care a emis părerea despre deosebirea ce există între aceste două specii de tuberculosă.

Koch susţinea o dată contrarul şi *Virchow* declară că l'a surprins în mod plăcut convertirea colegului seu. *„Eu n'am putut nici odată înţelege, zice Virchov, cum s'a putut vre-odată susţiné identitatea lor“.*

Oratorul insistă apoi asupra relei concepţiuni a tuberculosei. Ca sĕ existe acésta nu e suficient sĕ existe bacilul bólei, ci trebue sĕ existe un *organism cavernos*, un ţesut special, eşit din chiar corpul bolnav, prin iritarea produsă de bacilii tuberculoşi. Deci bacilii nu sunt elementul constitutiv al bólei, ci ţesutul cavernos. *Virchow* amintesce auditorului seu conferinţele anteriore asupra acestui subiect, şi explică încă odată, că atenţia medicilor trebue sĕ se îndrepte asupra *tuberculosei patologice* adevĕrate şi nu numai asupra celei bactereologice.

Din causa acestor confusiuni, s'a dat importanţă prea mare casurilor în cari nu existau de cât bacili fără acel ţesut particular, cum sunt *tuberculosa animală*, *lupus* la ómeni, şi chiar negeilor anatomici, căci în piele s'au găsit, în casurile de creşteri anatomice, bacili de tuberculosă. Acéstă esplicaţie greşită trebue sĕ dispară, şi sĕ înţelégă tótă lumea că *tuberculosa constă într'o configuraţie organică, produsă de însu-şi corpul viu al bolnavului.*

Apoi savantul profesor promite că 'şi va face cu multă energie datoria în comisiunea în care a fost numit, şi în ori-ce cas se bucură că publicul a aflat că *tuberculosa se transmite prin lapte şi carne mult mai rar de cât se credea până acum.* Prin urmare *lumea sĕ continue sĕ mânânce carne şi sĕ bee lapte fără frică*, căci chiar de ar introduce cineva o cantitate de bacili pe calea acésta, nu este nici un pericol.

De alt-fel chestia cantităţei e încă nestudiată de bactereologi şi s'a făcut de multeori prea mult sgomot pentru un singur bacil de cholera sau tifus, sgomot inutil.

Oratorul încheiă promiţênd că va face tot ce-i stă în putere pentru a convinge pe tótă lumea, că teoria lui este cea adevĕrată şi anunţând că după vacanţă, la începutul anului şcolar viitor va pune la disposiţia studenţilor preparatele ce se fac acum la şcóla superióră de medicină veterinară.

Revistă esternă

Colonisări rusesci la graniţa Chinei. Semn, că Rusia îşi consideră de a sa Mandjuria, în care se instalase din prilejul turburărilor din China, e şi faptul că 'şi dă mare zor sĕ coloniseze ţinuturile Amurului, la graniţa ruso-chineză. După cum e informat din Odessa ziarul „Times“, guvernul rusesc va colonisa în acele ţinuturi douĕzeci mii de familii rusesci, deosebi cazaci, prin ce sĕ-şi creeze bastióne puternice la graniţa chineză.

*

Rĕsboiul Burilor. Telegramele oficióse engleze sunt mereu date de gol prin ştirile private, sosite în Europa despre situaţia din Transvaal. *Englezilor le merge cât se póte de rĕu cu rĕsboiul.* Acésta resultă din tóte ştirile private. Despre situaţia de pe câmpul de rĕsboiu un voluntar german din tabĕra Burilor scrie în „Deutsche Zeitung“ din Berlin următórele:

Acum sunt earăşi în Capland, între insurgenţi. Causa Burilor stă mai bine de cât ori-când până acum. Intreg Caplandul e în revoluţie şi de present numĕrul insurgenţilor se evaluéză la cel puţin douĕzeci de mii. In Capland Burii fac acum proces scurt: *Buri neutrali nu mai sunt*, cel ce nu e cu ei, e contra lor. Şi zi de zi se sporesce numĕrul insurgenţilor, acum, după ce aprópe doi ani de zile au privit în nemişcare teribilul rĕsboiu. Vai ţie, sĕrmană Anglie! Acum *mai mulţi Buri stau sub arme contra Angliei, de cât la începutul rĕsboiului.* Toţi sunt provĕḑuţi cu arme cucerite de la Englezi. Muniţie avem de ajuns. Caii sunt escelenţi; aprópe fie-care Bur are doi cai. De ale mâncării încă avem, numai de haine ducem câta lipsă. N'aşi fi creḑut nici-când, ca situaţia sĕ se schimbe aşa de mult. Cei cari cunosc pe Buri, ştiu fórte bine, că în Capland nu ar fi erupt nici-când revoluţia, dacă poporaţia ar crede cât de cât posibil, ca Englezii sĕ învingă. Insurgenţii luptă fórte bine; concordie şi ordine e între ei pretutindenea. —

„Daily Mail“ raportéză că *Kitchener* de câteva zile e bolnav greu. Se spune din unele părţi şi că ar fi *rănit*. Fapt e, că nu a putut merge la Capstadt întru întimpinarea părechei moştenitóre.

*

Escadra rusă la Varna. Escadra rusă a plecat Mercuri din Constanţa şi a sosit la Varna la orele 12. Salve de tunuri au fost schimbate între escadră şi vasul bulgar Nadejda. Pe cheu se aflau ministrii Karaveloff, Sarafoff şi general Paprikoff, cari au salutat pe vice-amiralului Hildebrandt în numele Prinţului Ferdinand şi al guvernului.

Vice-amiralul a făcut apoi o visită preşedintelui consiliului şi metropolitului Simeon, şi s'a înapoiat pe bordul vasului Sinope.

Oraşul era decorat cu drapele rusesci şi bulgăresci. O mare mulţime staţiona pe cheu, aclamând cu entusiasm pe vice-amiralul şi pe oficerii ruşi.

Séra oficerii garnisónei din Varna au dat un banchet în onórea oficerilor ruşi şi a vice-amiralul. S'au ridicat toasturi de d-nii Karaveloff, de amiralul Hildebrandt şi de generalul Paprikoff. Amiralul a relevat în toastul sĕu, că *flota ruséscă din Marea-Négră va şti sĕ-şi îndeplinéscă sarcina în viitor* şi a esprimat speranţa *de a vedé într'o zi flota bulgară mergênd alături cu cea ruséscă.* Vice-amiralul Hildebrandt a primit Joi pe bordul vasului Sinope pe ministrii şi pe înalţii funcţionari ai Bulgariei.

Oficerii garnisónei din Varna au dat, Joi séra, un bal în onórea vice-amiralului Hildebrandt şi a oficerilor escadrei ruse. Vineri apoi, cu prilejul aniversărei liberărei Varnei de către Ruşi, s'a făcut serviciu divin în catedrala din Varna. Vice-amiralul, ministri, înalţii funcţionari ai Statului, oficerii ruşi şi bulgari precum şi o mulţime numĕrósă, au luat parte la acéstă ceremonie, care a fost urmată de o revistă a trupelor din garnisónă şi a unui detaşament de marinari ruşi. Séra un prânz a fost dat de vice-amiralul Hildebrandt, pe bordul cuirasatului „Sinope“, ministrilor şi oficerilor bulgari.

Escadra a plecat nóptea la *Burgas*.

*

Resmiriţă în Bulgaria. Intre alte mijlóce prin cari politica bulgară tinde la emaniciparea ţerii de sub suzeranitatea turcéscă, e şi alungarea latentă a locuitorilor mohamedani. Ii oprimă fel şi chip, ca sĕ 'i disguste de traiul din Bulgaria şi astfel sĕ 'i facă sĕ emigreze. Când apoi ţéta va fi curăţită de mohamedani, nu va mai subversa nici un pretext de a fi vasală Turciei. Guvernul turcesc însĕ simţind tendinţa, a dat comisariului împĕrătesc din Sofia, *beiului Melhimé Nedjeb*, ordin sĕ facă prin ţéră călstorii şi sĕ îmbărbăteze pe mohamedani la resistenţă; i-a trimis în ajutoriu chiar şi softali. Acestia însĕ au dat cu barda 'n lună şi nu mult lipsesce acum, ca mohamedanii sĕ facă rĕsmiriţă. Scopul mărturisit al acestor călĕtorii misionare era: sĕ desmânte pe mohamedani de la emigrare. Softalii însĕ, deosebi cei cari au cutreerat districtele Burgas şi Varna, au fanatisat în aşa grad pe bieţii mohamedani, în cât autorităţile abia mai rĕsbesc sĕ 'i ţină 'n córdă şi sĕ 'i împedece de la turburări sângerióse.

Aşa se raportéză din Sofia despre isprava softalilor; se póte însĕ, ca şi acésta sĕ fie numai apucătură, pentru a câştiga nou pretext la nedreptăţirea şi oprimarea locuitorilor mohamedani.

*

Demonstraţiune navală la Constantinopol. Se raportéză din Nizza, că două vase de rĕsboiu cuirassate franceze au sosit Sâmbătă la Villafranca. Pe cum se svonesce, misiunea lor e sĕ mérgă la Constantinopol pentru a da mai mult aplomb pretensiunilor ambasadorului francez în cunoscutul conflict din causa dockului de la Stambul.

*

Imperiu teutonic. Rusia, ori-cât de puternică e, se îngrozesce şi ea de espansiunea elementului german, care stă sĕ o copleşéscă chiar la ea a casă. Presa ruséscă dă unisono ţipet de primejdie şi atrage atenţiunea Europei medie şi ostice asupra faptului, că nu numai dinspre apus, ci deja şi de la ost o ameninţă primejdia ce i-o pregătesce cu uimitóre tenacitate politica germană de mare imperiu, care cu consecuenţă de fer făuresce mereu în jurul ei inelul în interiorul căruia apoi numai dînsei sĕ-i aducă fructe viéţa economică. Şi din faptul că până şi ziarele inspirate de cercurile guverniale glăsuesc pe acéstă córdă, resultă neîndoios, că şi guvernul rusesc însuşi vede şi apreciéză în deplină mĕsură primejdia espansiunii elementului german.

„Ruskij Listok“, de pildă scrie următórele:

Pămêntul rusesc alunecă pas de pas în mâni germane. Polonia, Litvania, guvernamentele Iecaterinoslav şi Cherzon se germaniséză vĕḑênd cu ochii şi sĕrmanul nostru popor de acolo tot mai cu greu póte sĕ lupte contra întăririi imigraţilor străini, a căror forţa se baséză pe capitalul adus cu ei. In cele zece guvernamente ale regatului polon numĕrul colonistilor germani imigraţi se urcă la sute de mii, cari în scurt timp au cumpĕrat *13.529* moşii, între cari unele de estensiune considerabilă; preţul cumpĕrării acestora, conform datelor oficióse, e *patru sute cincispreze milióne de ruble.* Colonistii acestia capĕtă în continuu ajutoriu din patria lor germană şi au adus cu ei atâţia industriaşi, în cât cei de baştină tot mai mult sucumbă în lupta pentru esistenţă. Pe aceste moşii germane totul e german, de la stăpân până la cel mai mititel pogăniciu şi de la plugul mânat cu aburi până la cea din urmă potcóvă de cal.

Şi mai interesant scrie asupra chestiei ziariul „Novoje Vremja“:

„Milióne de Germani — scrie acest ziariu — s'au aşeḑat deja prin regiunile vestice şi sudice ale Rusiei, pe unde au cumpĕrat cel mai fertil pămênt şi ajutaţi de institutele lor de bani acaparéză, pe preţuri eftine, una după alta moşiile. Drept, că mulţi dintrĕ noii proprietari de pămênt îşi câştigă cetăţenia ruséscă, dar' pentru aceea totuşi nici unul dintrĕ ei nu încetéză a fi supusul împĕratului german, şi în Germania şi sunt recunoscuţi ca cetăţeni ai Germaniei. Astfel încolţesce şi se desvóltă pe pămênt rusesc Germania-nouă, în dosul căreia se pregătesce cucerirea slavimei vestice prin germanism. Acum e clar de ajuns: de ce nu se aşéză ei pe pămênt cehic. Indată ce vor isprăví cu espropiarea Poloniei rusesci şi a pămêntului rusesc vecinaş până la Volga, de sine le va cădé în braţe Bohemia-Moravia împreună cu Ungaria, şi popórele intermediare vor fi constrînse tóte sĕ servéscă culturei germane. Drept, că lupta póte sĕ dureze chiar şi o sută de ani, când însĕ emigraţia germană şi capitalul german va inunda întreg pămêntul până la Volga, atunci Europa, de la Marea-Baltică şi cea Nordică până jos la Adriatica şi la Marea-Négră, va fi stăpânită de imperiul universal teutonic“.

Că presa ruséscă a pipăit bine pulsul espansiunei germane, dovedesce şi faptul că în acelaşi timp au apărut în Germania două broşuri, cari confirmă cele scrise de ziarele rusesci despre politica de espansiune a Germaniei. Ambele aceste broşuri, în cucerirea pe cale economică, prin colonisări, a părţii europene a Rusiei vĕd gagiul desvoltării de putere universală a Germaniei.

NOUTĂŢI

Archiducele Carol — la Sinaia. Micul archiduce Carol, fiul archiducelui Otto, a fost la Sinaia, ca óspe al părechei regale române. De acolo s'a re'ntors a casă la Viena, făcênd calea prin Bucovina.

*

Episcopul Timişórei? Opinia publică a diecesei sêrbesci Timişóră e preocupată mult de întrebarea, că cine va avé sĕ fie succesorul rĕposatului episcop Nicanor Popovici? Conform disposiţiunilor din „Declaratorium illyricum“ din 1779, valabil încă pentru biserica sêrbéscă, pe durata interregnului conducerea diecesei are sĕ fie concreḑută unui administrator şi unui mandatar numit de patriarchul. Pentru vĕduvita diecesă a Timişórei mandatarul e numit deja, Isac *Dojen*, archimandritul mănăstirei Bezdin. Administrator ar avé sĕ fie episcopul celei mai apropiate diecese, în casul de faţă episcopul Zmejanovici din Vêrşeţ; considerând însĕ relaţiunile încordate dintrĕ el şi patriarchul, cu greu s'ar puté crede sĕ fie numit el administrator. Cât pentru fiitoriul episcop esistă o versiune, că patriarchul ar dorí sĕ pună pe archimandritul Dr. George *Letici*, acum profesor de teologie în Carloviţ, rudenie patriarchului. Letici însĕ e numai de 29 de ani, ear' conform canónelor episcopul trebue sĕ fi împlinit etatea de cel puţin 30 de ani.

De altcum Letici e primul sêrb care a făcut esamene de doctorat în teologie la universitatea din Cernăuţi.

*

† Aron Bihoiu, general pensionat, originar din părţile Caransebeşului, a rĕposat Mercuri (7 August) în Orăştie. Rĕposatul era decorat cu ordul corónei de fer clasa a III.-a. Rĕmăşiţele pămêntesci i-au fost aşezate spre odihnă eternă în cripta familiei Grünn.

*

Relaxare de contribuţiuni. Ministrul de finanţe a provocat direcţiunile financiare sĕ facă tóte înlesnirile posibile pentru cei-ce au îndurat pagube elementare (grindină, exundaţii, etc.) Pagubele sunt a se însciinţa în scris. Insciinţarea sĕ va face sau de fiecare econom îndeosebi, sau cumulativ prin doi indiviḑi autorisaţi din partea mai multor economi, ale căror recolte au fost stricate. Favorul de a petiţiona cumulativ se acórdă numai micilor proprietari, cari nu sciu scrie şi nu cunosc legea. Marilor proprietari nu li-se acórdă favorul de a face cumulativ însciinţarea, ci fie-care deosebit. De altcum relaxarea îi privesce mai mult pe micii proprietari. Direcţiunea financiară va exmite apoi ómeni de ai sei la faţa locului pentru a constata daunele însciinţate.

*

Parochul Uiórei. Eri (Duminecă) s'a făcut alegerea de paroch în parochia nóstră *Murĕş-Uióra* (tractul Turda), ales fiind, cu 51 voturi, clericul absolut *Andreiu Badiu.* Sinodul electoral a fost presidat de asesorul consistorial *Nicolae Ivan*, ca delegat al consistoriului archidiecesan.

*

† Generalul Baratieri. Sĕptămâna trecută a rĕposat în Sterzing (un sătuleţ în Tirol) generalul Orest *Baratieri*, eroul tragic al rĕsboiului abissinian. In 1895 şi 1896 Italia a avut rĕsboiu mare cu *Menelic* negusnegesti (regele regilor), cum se întituléză regele Abissiniei. Comandantul armatei italiene era Baratieri, care în fruntea unei armate puternice, şi urmat de marile speranţe ale compatrioţilor plecase în tómna anului 1895 sĕ cucieréscă Erytreia. Rĕsboiul s'a terminat însĕ teribil de desastros pentru Italia. In lupta de la *Adua* óstea italiană a fost nimicită total, Baratieri în Iunie 1896 a fost rechiemat și înlocuit cu generalul Baldissera, căruia nu-i mai rĕmăsese altă misiune, de cât sĕ facă pace cu Menelic. 500 milióne de lire a costat pe Italia rĕsboiul acesta. Baratieri a fost tras la rĕspundere înaintea tribunalului militar, s'a justificat însĕ prin însaşi telegrama prin care ministrul-president *Crispi* 'i demandase hotărît sĕ atace óstea lui Menelic. Tribunalul l'a achitat, nu l'a achitat însĕ opinia publică italiană, care odată cu capul nu-i putea erta rușinea și desastrul suferit la Adua. Achitat din partea tribunalului, Baratierii a abzis de rangul seu și s'a retras la Arco, unde a scris și publicat în două volume istoria rĕsboiului acestuia. Nu 'l mai asculta însĕ nimenea.

De remarcat, că nu mult după achitarea lui Baratieri a căḑut cabinetul *Crispi*, autorul intelectual al desastrului de la Adua. Și coincidența sorții! Crispi e în agonie în Neapol și în același timp móre și Baratieri,— generalul care i-a causat căderea de la guvern.

*

† Ducele Henric de Orleans, vĕrul pretendentului la tronul francez, a rĕposat Vineri în Saigun. Ducele Henric era în călĕtorie de studiu prin India, acolo s'a bolnăvit de tifus abdominal, care i-a curmat viéța. Rĕposatul era de 34 de ani, fiul cel mai în vêrstă al ducelui de Chartres. In anii din urmă a călătorit mult și despre călĕtoriile acestea a publicat opuri stientifice de valóre. Cu pretendentul nu trăia bine, și chiar și familia lui a rupt ori-ce legături cu el, deosebi de la 1896, când a primit de la ministrul Bougeois ordul legiunei de onóre, conferit pentru meritele sale literare.

*

Preot ucis. „Magyarország“ de Sâmbătă raportéză, că doi flăcăi demoralisați din *Cernișóra* (?) au ucis pe preotul gr.-or. de acolo Ilie Vuia. Anume Teodor Rusu ajutat de prietinul seu Nistor Cristiu a răpit pe fata Maria Boița și legând'o au dus'o într'o colibă de la pădure, unde a siluit'o patru zile. După aceea au mers cu ea la preotul sĕ 'i cunune. Preotul li-a esplicat, că întâiu trebue sĕ facă sĕ încheie căsătoria civilă și numai după aceea póte sĕ-i cunune. La acésta însĕ flăcăii nu s'au învoit, de témă că vor fi arestați. In urmă, vĕḑênd că nu pot îndupleca pe preotul sĕ calce legea, l'au trântit jos și atâta l'au bătut până a murit. Ucigașii sunt arestați, ear' fata s'a dus acasă la părinți.

*

O flóre exotică. In parcul insulei Margareta (lângă Budapesta) e în înflorire o flóre, pe care în Ungaria încă nimenea n'a mai vĕzut'o înflorind. Flórea se chiamă *Agave filifera*, patria ei e *Mexico*. Inflioresce numai la vêrstă de 45—50 de ani; înflorirea duréză numai câteva zile, apoi întrégă planta móre.

*

Contele Waldersee — a casă. După absență de un an mareșalul *Waldersee*, care în 20 August a. tr. plecase în China sĕ conducă operațiunile strategice contra boxerilor, a sosit Joi la Hamburg. La debarcader a fost așteptat de generalui Witlich ca representant al împĕratului, de primariul orașului, de corpul generalilor și de al oficerilor. La primirea ce i-s'a făcut la casa orașului era present și ministrul de rĕsboiu Gossler și contele Schlieffen, șeful statului major. Cu acésta osasiune representantul împĕratului a dat cetire duor ordine de cabinet, prin cari împĕratul confere lui Waldersee ordul „pour le meritè“ încadrat în frunze de stejar și 'l numesce proprietar al regimentului de artilerie castrensă Nr. 9, care are sĕ pórte pe vecie numele contelui.

*

Șantagiu cu bombe. In sĕptĕmânile de curênd trecute mai mulți cetățeni gazde din Varna și Rusciuc au căpĕtat amenințări anonime, că dacă nu vor pune la un loc anumit anumite sume de bani, le vor fi aruncate în aer casele. Pe la unele case s'au și aflat puse bombe. In Verna au fost deținuți patru inși, dintrĕ cari doi au mărturisit, că banda constă din 64 de inși.

*

Din miseriile vieții. In comuna *Szent-Iván* muncitoriul Anton *Borus* înainte de asta cu două luni lucrând la repararea unui coperiș de casă, a căzut de pe coperiș și și-a frânt gâtul. Soția sa cu cinci copilași mititei a rĕmas în cea mai grea miserie, și ca sĕ-și hrăniască mititeii umbla la lucru cu ziua. Puținul ce câștiga astfel însĕ abia era de ajuns pentru traiu, așa că a trebuit sĕ rĕmână în restanță cu chiria.

Sâmbătă stăpânul casei a dat'o afară din cuartir, în butul tuturor rugămintelor ei, ca cel puțin o sĕptĕmână sĕ-i mai deie respiriu. Desperată, femeia a fert în lapte otravă de cloțani și a dat copilașilor sĕ beie și după aceea a beut și ea. Către séră, când stăpânul casei a mers sĕ vadă: dusu-și a femeia mobilele, pe cari el i-le aruncase în curte, a aflat'o mórtă întrĕ mobile împreună cu toți cinci copilașii. Indignarea celor adunați la tristul spectacol era așa de mare, în cât stăpânul casei ar fi pățit'o rĕu, de nu fugea de acasă. Inmormêntarea nenorociților s'a făcut pe spesele comunei.

*

Spion rusesc în Ungaria. In Örkény, unde se află câmp mare de exerciții de artilerie, la ordinul comandei de corp din Budapesta a fost deținut Vineri un oficer de artilerie rusesc, bănuit că ar fi cercat sĕ afle taine militare referitóre la artilerie. Deținutul e de 38 de ani, se chiamă Mihail Mihailovici Kretinsky, soldaților se dădea însĕ de Izrael Bergmann. In cât e spion rusesc deținutul? se va vedé din resultatul cercetării.

*

Știri mĕrunte. Măieriștea lui Aschröter din Levocea Joi nóptea a fost mistuită de un incendiu înfricoșat. Au căzut victimă incendiului și ómeni: cinci copii și doi ómeni mari. — Pe 29 August e fixată alegerea de deputat dietal în cercul I. al Pojonului, în locul rĕposatului Szilágyi Dezső. — In părțile Caraș-Severinului au fost sĕptĕmâna trecută tempestăți mari, causând pagube enorme; în Bozoviciu fulgerul a isbit în trei locuri, întrĕ cari la economul Stanciu a ucis 30 de oi și a stricat un sălaș. — In părțile Făgărașului ploile au causat mari esundări; Făgărașul, Comăna, Toderița, Șercaia, Mândra, Șona, Galați, Arpaș, Sâmbata, Feldióra, etc. au îndurat pagube enorme, fiindu-le înecat aprópe tot hotarul. Valurile, deosebi ale Oltului, au stricat poduri, au dus mulțime de recoltă, animale domestice și objecte. Intrĕ Avrig și Arpaș circulația trenului e întreruptă.

Dela „Asociațiune“.

Nr. 548/1901.

Concurs

Pentru ocuparea unui post *de învĕțător* (învĕțătóre) *ordinar la școla civilă de fete* a Asociațiunii se publică concurs cu terminul până la *25 August a. c. st. n.*

Doritorii (doritórele) de a ocupa acest post sĕ-'și înainteze cererile până la terminul indicat comitetului Asociațiunii în Sibiiu (Strada Morii Nr. 8) pe lângă următórele documente:

1. atestat de botez;

2. document despre cualificațiunea cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de învĕțători ordinari la școlele civile, avênd preferință cei-ce au cualificațiune din Istorie și Geografie ca studii principale;

3. arătarea despre studiile pregătitóre și ocupațiunea de până acuma;

4. sĕ dovedéscă, că posed perfect limba română în vorbire și scriere.

Concurentul (concurenta) ales va avé sĕ observe disposițiunile statutului de organisare al școlei.

Invĕțătorul ordinar, până când e provisor, primesce salariu anual 1400 K. solvit în rate lunare anticipative și 300 K., bani de cuartir, solviți în 4 rate trilunare, ear' devenind definitiv primesce salariu anual de 1800 K., bani de cuartir 400 K., 5 cuincuenale a 200 K., și drept de pensiune dela stat, unde va solvi taxele prescrise; învĕțătórea provisorie primesce salariu anual de 800 K., și întrégă întreținerea în internatul școlei, ear' cea definitivă primesce salariu anual de 1200 K., întrégă întreținerea în internat, cuincuenale și drept de pensiune ca învĕțătoriul. Invĕțătórea avênd locuința în internat, va da directórei mână de ajutoriu la agendele internatului.

Cererile întrate după termin nu se vor lua în considerare.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în Sibiiu la 8 August 1901.

Iosif Sterca Șuluțu *Dr. Beu*
secr. II.

Plecarea genunchilor la rugăciune.

Plecarea ghenunchilor sau îngenunchiarea la rugăciune era în us la Iudei (I. Moisi 17, 3. 17; IV. Moisi 16, 22; Iosua 5, 14; II. Paralip. 20, 18; Ps. 95, 6) și dela dînșii fără de îndoeală a trecut la creștini. S. scriptură a T. N. raportéză, cumcă Isus Christos în grădina Getsemani se ruga *îngenunchind* (Luca 22, 41), aceea ce făcu și s. Stefan fiind împroșcat cu petri (fapt. ap. 7, 59) și s. Petru, voind în Ioppe sĕ învie din morți pre Tavifta (fapt. ap. 9, 40) și s. Paul în călĕtoria sa cătră Ierusalim la Milet și Tir (fapt. ap. 20. 36; 21, 5).

Plecarea genunchilor la rugăciune era usitată și în timpul nemijlocit următoriu după s. apostoli. Eusevie (Hist. eccl. L. III. c. 23, raportéză despre apostolul Iacov, episcopul Ierusalimului, cum-că el în biserică deapururea se ruga îngenunchiând, devenindu i genunchii vîrtoși ca pielea cămilei. Tertulian zice, că cine n'ar voi tótă ziua (afară de duminecă și cincidecime) sĕ se arunce înaintea lui Dumnezeu pe genunchi, cel puțin la rugăciunea cea dintâiu, cu care se începe ziua, sĕ facă acésta (De orat. c. 23; ad Scapul. c. 4). și Arnobiu descriind modul de rugăciune a creștinilor zice, cum-că ei la acésta își plécă genunchii (ad gent. L. I. c. 25).

Ingenunchiarea la rugăciune și la cultul dumnezeesc în general este expresiunea pocăinței, a pietății și a umilirii nóstre înaintea lui Dumnezeu, expresiunea simțĕmêntului josimii și al dependinței omului celui slab și pĕcătos dela Dumnezeu cel mare, prea puternic și prea sânt, o dovadă, că omul are trebuință de darul și îndurarea dumnezeéscă. Pentru aceea se rógă creștinii îngenunchind mai ales în timp de căință și de ajunare, apoi când se rógă pentru depărtarea unui rĕu ori pentru dobândirea unui bun. S. Vasile c. M. zice următórele: „Noi arătăm cu fie-care îngenunchiare și ridicare, cum-că prin pĕcat am căḑut, eară prin întruparea lui Christos earăși ne-am ridicat (de Spir. s. c. 27)“.

(*„Candela“*).

ECONOMIE.

Fabrică de făină de cartofi. Reuniunea economică din comitatul Alba într'o adunare ținută nu de mult sub conducerea baronului Paul *Fiáth* a hotărît sĕ înființeze o fabrică pentru a produce făină de cartofi. Inainte de înființarea fabricei va face esperimente cu făină de cartofi produsă în cantități mai mici, va cere opinia reuniunii brutarilor și a senatului de higienă din Budapesta pentru a se constata: întru cât ar puté fi acomodată acésta făină pentru scopuri industriale și ce avantagii ar puté asigura din punct de vedere sanitar. Amĕsurat acestora reuniunea va cere apoi de la ministrul de rĕsboiu sĕ întroducă făina de cartofi ca aliment de pâne pentru soldați. Fabrica e contemplată a se înființa pe acții, cu sprigin și de la ministrul de agricultură.

*

Recolta în România. După ploile îndelungate, cari făcuseră pagube mari în bucatele încă necărate de pe câmp, căldura urmată acestora a îmbunătățit situația; treeratul e în curgere. Grăunțele, în privința cualității și cuantității, nu sunt așa slabe, cum se vestise. Resultatul recoltei e 15 kl. de grâu la un hectar; întrégă recolta grâului se póte evalua la 24 milióne de hectolitre. Față cu recolta slabă din anul trecut sporiul e 4 milióne de hl. Cualitatea e mijlocie; pe multe locuri mai bună de cât mijlocie. *Sĕcara*, *orzul* și *ovĕsul* promit recoltă mijlocie și chiar bună. Orzul pentru bere a perdut din cualitate. *Porumbul* (cucuruzul) stă escelent; cuantitatea tuleilor și cualitatea grăunțelor e abundantă; timpul e fórte favoritor cucuruzelor. *In* și *cânepă* e puțină (n'a fost sĕmânată multă), recolta însĕ promite a fi frumósă. Napii de zăhar sunt bine desvoltați; în ținuturile Moldovei însĕ îi strică mult insectele. Prospectele recoltei prunelor și viilor au scăḑut mult în urma devastărilor făcute de omide și de peronospora. Fên și alte nutrețuri sunt de ajuns. In ultimii douĕzeci de ani acesta e unul dintrĕ cei mai buni pentru România.

FELIURIMI

Omida napilor. Din multe părți ale țĕrii ni-se comunică că s'a ivit un fel de omidă pe câmpurile sămĕnate cu trifoiu, sfeclă și porumb, cari nimicesc întrégа recoltă și fac pagube enorme; mai ales însĕ acești viermi se arată pe ogórele sĕmĕnate cu napi de zăhar, de unde apoi trec pe ogóre cu alte sĕmĕnături. Ceea-ce putem sfătui pe gospodarii nostri, este, sĕ stee de pază și cum numai se ivesce omida, pe loc sĕ tragă în jurul cuiburilor sale de pe ogor o dungă cu păcură cam de o palmă de lată, pentru-că omida nu trece peste păcură și așa se scutește cealaltă parte a ogorului. Bun mijloc este și presărarea cuiburilor cu prav de var nestîns, funingene și cenușă, ce asemenea sĕ nimicéscă aceste omide. Dacă omidele s'au lățit pe ogórele cu napi, însĕ nu au ros încă frunzele dela inima sfeclei, atunci ele pot fi nimicite prin aceea că napii se prășuesc din nou; dacă însĕ și frunzele dela inima napilor au fost róse, inima însĕ nu a fost vătămată, atunci trebue ogorul bine măturat cu mături și napii din nou prăsiți pentru-ca sĕ pótă eară slobozí frunze și cresce, ca măcar ceș-ceva sĕ se pótă recolta din napi. Ogórele cu napi la cari au fost nimicită inima cu totul, trebuesc de istov adânc arate, ca sĕ se nimicéscă omidele. La tómnă tóte ogórele pe cari s'a arĕtat omida trebuesc adânc arate, pentru-ca păpușile omidelor ce se află în pămênt sĕ pótă degera peste earnă. Mari dușmani ai acestor omide sunt gobăile, vrăbiile și furnicele, cari le nimicesc cu totul.

Trifoiștele și fênațele ce au fost nimicite de aceste omide, este bine a le cosi și apoi a le vălătuci, ca omida sĕ fie ucisă și cel puțin sĕ se câștige o a doua cosire. Trifoiul stricat de omidă nu este bine a-l da vitelor ca hrană, ci dupăce s'a uscat, a-l arde.

(*„Deșteptarea“*).

*

Legende din Ardeal. Versényi György a adunat mai multe basme și legende poporale din Ardeal, întrĕ cari sunt și următórele:

Casa vrăjită. Era în Sibiiu o casă vechiă. Nu cuteza nimenea sĕ locuéscă în ea, fiind-că nóptea o cercetau strigoii. O vĕduvă sĕracă însĕ, care împreună cu fiică-sa se susținea din lucru cu ziua, a luat casa în chirie, fiind-că era eftină de tot, ear' de strigoi nu avea témă, fiind-că ambele erau evlavióse și temĕtóre de Dumnezeu. Nu mult după ce s'au mutat în casa vrăjită, le-a cercetat într'o séră o rudenie a lor. Când era sĕ mérgă a casă óspele, séra târziu, fata vĕduvei l'a petrecut pană la póртă. Cum mergeau ei prin curte, fata a auzit sgomot ca-și-cum ar fi strănutat cineva, dar' nu i-a dat nici o atențiune. Când s'a re'ntors de la póртă, necunoscutul a strănutat earăși, de trei-ori după olaltă. Fata nu s'a spăriat, ci a rĕspuns: *Helf Gott!* La acésta un graiu i-a rĕspuns: „Fiica mea, numai asta am așteptat'o eu!“ Și scările pe cari era sĕ urce fata, ca sĕ între în casă, s'au prăbușit. La sgomotul prăbușirii a eșit afară și mama fetei, cu lumină, și au vĕzut sub scări o grópă plină de galbeni. Femeile s'au îmbogățit și era darul lui Dumnezeu pe tot ce puneau ele mâna. Tóte le mergeau în belșug. — *Pisica négră*. Un om trăgea de mórte. Era în puterea nopții. Pe sub feréstă zuruiau trăsuri, pocniau sbiciuri și cânta musica. Au eșit afară sĕ vadă ce e, dar' nu era nimic. Zice apoi muribundul către fiul sĕu: „Du-te și taie două aschițe din salca cea scorburósă, căci până nu vei tăia aschițele nu pot murí“. Când feciorașul a eșit în tindă, eată pe camniță o pisică négră, mare cât un vițel; ochii ei luminau ca două lumini. Huiduită, pisica a sărit în pod. In minutul acela omul și-a dat sufletul. — *Om mort*. Se adunaseră fete și flăcăi la șeḑĕtóre la casa unui gazdă cu fată mare. Cătră miezul nopții li-s'a gătat rachíul; feciorii ar fi mai beut, dar' crișma era departe, ear' calea mai scurtă ducea prin cimiteriu. Fata gazdei se arată inimósă și merge ea după rachíu. Când sĕ trécă printre morminți, eată că-i stă în cale un om îmbrăcat în cămașă albă. Fata creḑênd că vr'un flăcău i-a eșit în cale, ca sĕ-i cerce curagiul, nu s'a spăriat, ci a dat sĕ 'l prindă de mână. In clipa aceea omul a dispărut, ear' cămașa a rĕmas în mâna fetei. A pus'o bine și n'a spus a casă nimic, creḑênd că și-o va cere el mâne-zi. In nóptea următóre aude bătĕi în feréstă. Intrébă: cine-i? De afară se aude glas: „Dă-mi cămașa, că de nu are sĕ-ți paie rĕu!“ Creḑênd, că e cutare flăcău, nu a dat cămașa. A doua nópte tot așa. Dar' glasul de afară a mai adaugat: „De trei-ori voiu vení, și dacă nu mi-o dai, a ta sĕ fie vina. Cu morții nu-i de-a te prinde!“ Fata s'a spăriat și diminéța a spus mamei sale. Acésta s'a dus și a cerut sfatul preotului. Preotul a dat fetei sfatul următoriu: Sĕ te mărturisesci și cumineci și în rugăciuni sĕ aștepți la nópte sosirea mortului. Fata a făcut cum a sfătuit'o preotul. La miezul nopții sună bătĕile în feréstă și glasul cere cămașa. Fata i-o dă, mortul însĕ nu o primesce, ci zice că sĕ i-o deie în locul unde i-a luat'o. Biata tată ce sĕ fi făcut? S'a dus în cimiteriu, acolo a îmbrăcat pe mort cu cămașa, la mormêntul acela unde i-o luase. Mortul a cerut sĕ i-o și îmbumbe. I-a îmbumbat'o la mâneci, dar' când era sĕ-i lege chiotóra de la grumazi, mortul a îmbrățișat'o peste mijloc și a dus'o cu el în grópă. De atunci n'a mai vĕḑut'o nimenea.

Nr. 378/1901 [153] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Halchiu*, în protopresbiteratul Braşovului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest pot au a-şi aşterne petiţiunile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral instruite conform normelor în vigóre în terminul amintit, şi au a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Braşovului în conţelegere cu comitetul parochial.

Braşov, în 10 Iuniu 1901.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 174/1901 [152] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele bisericesci mai jos numite se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Berivoii-mici*, salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
2. *Comana-inferióră*, salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
3. *Cuciulata*, postul secundariu, salariu anual 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
4. *Dridif*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
5. *Făgăraş*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
6. *Herşeni*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
7. *Luţa*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
8. *Ludişor*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
9. *Perşani*, salariu 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
10. *Sâmbăta-inferióră*, salariu anual 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
11. *Sâmbăta-superióră-rĕs.*, salariu anual 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
12. *Şercăiţa*, doue posturi fie-care cu salariu anual de câte 600 cor, cuartir şi lemne de foc.
13. *Ioderiţa*, salariu anual 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Făgăraş, 15 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului în conţelegere cu oficiile parochiale respective.

Iuliu Dan
protopop.

Nr. 316 [155] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Turḑii se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Agârbiciu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, grădină, lemne de foc şi cuincuenalul legal.
2. *Banabic*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 400 cor., din repartiţie, şi venitele cantoresci 200 cor., cuartir şi grădină dela şcólă.
3. *Hidiş*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor. din repartiţiune solviţi în rate semestrale, relut de cuartir 12 cor., pentru lemne de foc 6 cor. şi pentru grădină 4 cor.
4. *Sân-Mihaiu*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor. solviţi parte din repartiţie, parte din cantorat.
5. *Botez*, un post de învĕţătoriu cu salariu de 600 cor., care constă din venit după pământ şi cantorat.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au aşi înainta cererile lor concursuale instruate conform normelor în vigóre, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus. Tot odată sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cojocna, 17 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turḑii în conţelegere cu comitetele parochiale respctieve.

Teodor Ceortea
adm. prot.

Nr. 439 [160] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Ciόra*, pentru postul al doilea, cu salariu de 600 cor., şi anume: 200 cor. din repartiţie şi 400 cor. întregire dela stat; 24 cor. relut de cuartir şi lemne de foc.
2. *Laz*, cu salariu de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.
3. *Sibişel*, cu salariu de 600 cor, cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta în Dumineci şi sĕrbători atât în strană, cât şi cu copiii la liturgie.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigóre, sunt a se adresa în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 21 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sergiu Medean
protopresbiter

Nr. 769 [161] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiului se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Român“.

1. *Riusadului*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir liber în edificiul şcolar şi lemnele necesare.
2. *Şura-mare*, al doilea post cu salariu anual de 600 cor., cuartir natural cu lemnele necesare şi $^1/_4$ jug. de grădină.
3. *Vurpĕr*, cu salariu de 600 cor., cuartir natural cu lemnele necesare şi $^1/_4$ jug. grădină.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre în bisericele respective spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic, avênd cei aleşi a cânta în strană în Dumineci şi serbători.

Suplicele instruate conform legilor din vigóre sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sibiiu, 24 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele parochiale.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 244/1901. [163] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante din parochiile mai jos numite prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Deeş.* cu salariu de 800 cor., dintre cari 600 cor. din ajutoriu dela stat şi 200 cor. din repartiţiune.
2. *Baba*, cu salariu de 600 cor., dintre cari 360 cor. din ajutoriu dela stat şi 240 cor. din repartiţiune. — Cuartir, lemne ee foc şi grădină.
3. *Ciceu-Corabie*, cu salariu de 600 cor., şi anume: 250 cor. din repartiţie, 150 cor. din cassa bisericei şi 200 cor. din ajutoriu dela stat, cuartir şi grădină.
4. *Ciubanca* cu filia *Ciubăncuţa*, cu salariu de 600 cor., dintre cari 320 cor. din ajutoriu dela stat şi 280 cor. din repartiţiune. Cuartir, lemne de foc şi grădină.
5. *Gârbou*, cu salariu de 600 cor., şi anume; 400 cor. din ajutoriu dela stat şi 200 cor. din repartiţie. Cuartir şi grădină.
6. *Negrileşti*, cu salariu de 600 cor., şi anume: 300 cor. din ajutoriu dela stat şi 300 cor. din repartiţie. Cuartir şi lemne de foc.
7. *Olpret*, cu salariu de 600 cor. din repartiţie, cuartir şi grădină.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica parochială spre a-şi arăta desteritatea în cântările rituali, deórece cei aleşi sunt datori a cânta cu elevii la sânta liturgie.

Sunt preferiţi cei, cari din nascere sunt gr. or. şi au absolvat pedagogia în seminariul nostru archidiecesan.

Deeş, 18 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-or, Deeş în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Teodor Hermann
protopresb.

Nr. 730/1901 [162] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele bisericesci mai jos însemnate în protopresbiteratul Têrnava, se publică prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Boian*, salariu 600 cor. solviţi în 4 rate treilunare, cuartir în edificiul şcólei şi lemne de foc, precum şi folosul grădinei şcolare.
2. *Cetatea de baltă*, salariu 600 cor. solvibil în 4 rate, cuartir în edificiul şcólei şi lemne de foc.
3. *Sânbenedic*, salariu 600 cor. şi cuartir în edificiul şcólei.

Concurenţii au a-şi aşterne petiţiunile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului Oficiu protopresbiteral (u. p. Küküllővár) preferiţi fiind cei ce vor şti cântările bisericesci.

Cetatea de baltă, 24 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 435/901 [157] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Rom.“.

1. *Glodghilesci*, cu salariu anual de 600 coróne, din repartiţie în popor 302 cor., în naturale 49 mĕsuri de cucuruz în preţiu de 98 cor. folosirea pământului şcólei numit „Cetăţéna 76 cor. şi ajutoriu dela stat 124 cor., cuartir în edificiul şcólei, 2 stângini de lemne pentru foc şi grădină de legumi.
2. *Gothatea*, cu salariu anual de 600 cor., şi adecă; *a*) în bani gata dela comuna politică 70 cor.; *b*) lemne de foc 2 stângini cubici în preţ de 48 cor.; *c*) folosinţa pământurilor şcólei cu un venit anual de 482 cor., cuartir şi grădină.
3. *Ilia*, cu salariu anual de 600 cor. din repartiţie în popor 540 cor., eventuale venite cantorale ca honorar circa 60 cor., cuartir în edificiul şcólei şi grădină.
4. *Têrnăviţa*, cu salariu anual de 600 cor., prin repartiţie în popor 400 cor., ajutoriu dela stat 200 cor., lemne de încălḑit, cuartir în edificiul şcólei şi grădină.
5. *Uleş*, cu salariu anual de 600 cor., din repartiţie 480 cor. şi folosirea unui pământ arătoriu şi fênaţiu preţuit în 120 cor.
6. *Zam*, cu salariu de 600 cor., în bani repartiţiaţi în popor, 32 metri de lemne din cari sĕ se încălḑéscă şi şcóla, cuartir în edificiul şcólei şi grădină de legumi.

Dela reflectanţii la aceste posturi se cere ca sĕ se presinte înainte de alegere în vr'o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica unde au concurat spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic şi pentru luarea de informaţiuni despre modul de plătire a salariului, deobligaţi fiind ca învĕţători sĕ cânte în strană şi sĕ instrueze pe şcolari în cântări.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 19 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Pĕcurariu
protopresbiter

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna

— vărsat în gyps —

cu preţul de **3 coróne.**

OOOOOOOOOOOOOOOOOOO

La **Librăria archidiecesană** se află spre vênḑare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOO

Nr. 541 [141] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Dobra, se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bĕtrâna. 2. Roşcani. 3. Lăpugiul inferior-Ohaba. 4. Teiu fie-care împreunat cu un salariu anual de câte 600 cor., cuartir natural şi lemne de foc.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au sĕ se presenteze în o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, fiind-că aleşii séu instituiţii sunt datori a cânta Dumineca şi sĕrbătórea atât în strană cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au a-şi înainta rugările instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral al Dobrei.

Dobra, 12 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 426/1901 [156] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele numite mai jos, protopresbiteratul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bacea* cu filia *Cuieş*, salariu anual 600 cor. din repartiţie în popor, cuartir în edificiul şcólei şi grădină de legumi.
2. *Băresci* cu filia *Dumesci*, salariu anual 600 cor. din repartiţie în popor, cuartir în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.
3. *Booz*, cu salariu anual de 600 cor., şi adecă: în bani repartiţiaţi in popor 440 cor., ca ajutor dela stat 160 cor., cuartir în edificiul şcólei, folosirea grădinei şcolare şi lemne de încălḑit.
4. *Brădăţel*, cu salariu anual de 600 cor. în bani, venitul jumĕtate din grădina de pomărit, cuartir în edificiul şcólei, grădină de legumi şi 16 metri lemne, din cari sĕ se încălḑéscă şi şcóla. Reflectanţii la acest post, cari vor puté înfiinţa cor, vor puté conta la o remuneraţiune separată de 100 cor. din partea parochului actual.
5. *Burjuc*, cu salariu anual de 600 cor: prin repartiţie în popor 260 cor., ajutoriu dela stat 34 cor., folosinţa porţiunei de pământ 306 cor., lemne, cuartir şi grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, sunt poftiţi a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica, unde a concurat, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta în strană şi a instruí pe şcolari în cântări.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 15 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram P. Pĕcurariu
protopresbiter.

Nr. 533/1901 [159] 2—3

Concurs

Pentru întregirea mai jos însemnatelor posturi învĕţătoresci dela şcólele române gr. or. din tractul Orĕştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Orĕştie*, pentru postul vacant la şcóla capitală, cu salariul fundamental de 800 cor., cuartir în natură, în edificiul şcólei, eventual, dacă nu ar reflecta la el, bani de cuartir 120 cor., 1 stângin lemne de foc, cuincuenalele prescrise de câte 100 cor.
2. *Şibot*, douĕ posturi vacante cu salariul de câte 600 cor. şi cuincuenalele prescrise, cuartir şi lemne de foc.
3. *Piskinţ*, 4. *Homorod*, 5. *Glod*, 6. *Măgura*, cu câte un post vacant de învĕţătoriu cu salariul de câte 600 cor., cuartir, lemne şi cuincuenalele prescrise.

Toţi concurenţii au a-şi aşterne cererile în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi sunt poftiţi a se presenta într'o Duminecă în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântările de strană.

Aleşii vor fi datori a cânta Dumineca şi la sĕrbători în strană şi cu copiii la liturgie.

Cererile, cari nu vor fi instruite conform normelor legale nu se vor considera.

Orĕştie, 13 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Domşa
protopresbiter

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** — **Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 86 **Sibiiu, Joi 2/15 August 1901** *Anul XXLI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Procesul din Sofia.

Luni s'a început în fața curții cu jurați din capitala Bulgariei pertractarea finală în procesul intentat faimosului *Sarafoff* și consoților sei, pentru complicitatea constatată și dovedită în actele de omor, sěvêrșite în Bucuresci și scóse la ivélă în anul trecut cu atâta dibăcie din partea justiției române.

Asistăm deci la ultimul act al dramei politice, care a culminat într'un complot urzit în contra celui mai iubit domnitoriu din lume, a M. Sale Regelui *Carol* al României, și în uciderea bunului român macedonean, *Mihăileanu*.

Avem sě vedem acum sfîrșitul acestei triste drame, și apoi va urma *critica,* aprecierea lumei nepreocupate, care vede lucrurile dela distanță, dar' le vede așa cum sunt.

Desnodămêntul dramei se află deci în mânile Bulgarilor și dela ei atârnă acum, ca critica lumei esterne sě fie favorabilă séu nu pentru ei.

Nu le luăm în nume de rěu Bulgarilor că pe unii dintre cei implicați în crimele sěvêrșite pe stradele capitalei române i-au făcut scăpați, în lipsă de dovedi, — cari însě erau atât de evidente ca și arborii în pădure, — și suntem multămiți că justiția bulgară a putut sě țină în brațele sale, bine strîns, cel puțin pe capul bandei, pe vestitul *Sarafoff*, și pe cei câțiva cari au rěmas sě-și dee sémă cu el împreună în fața juraților bulgari despre faptele reprobate și condamnate de întréga lume civilisată.

Verdictul pe care-l va da curtea cu jurați din Sofia în procesul acesta, chiar și numai asupra acelor puțini remași sub acusă, e însě de mare importanță.

Nu pentru Românii din regat, la a căror cerere și insistență a fost intentat procesul, ci pentru statul bulgar însuși. Pentru-că Românii, remunerați cu acte de cea mai négră ingratitudine din partea Bulgarilor, cari totdeuna au aflat ospitalitatea cea mai largă în România și cari României au sě mulțăméscă în mare parte libertatea de care se bucură astăzi, — au primit satisfacțiunea dorită de ei dela întrégă Europa civilisată, care s'a pus pe partea lor în momentul în care a luat cunoscință despre starea lucrului. Și fórte bine zice un confrate bucurescean, că concertul unanim de simpatie, cu care popórele civilisate și mari au însoțit necurmat plângerile și acusațiunile regatului român în contra anarchistilor bulgari, precum și recunóscerea, că adevěrul și dreptatea sunt pe partea României, vecinic corectă în chestii de caracter internațional: sunt tot atâtea *învingeri morale,* pe lângă cari chiar și capul netrebnicului *Sarafoff* nu mai are nici o însemnătate.

Procesul despre care e vorba nu are deci importanță pentru Românii din regat, cari satisfăcuți sunt și prin aceea, că s'a făcut preste tot proces comitetului revoluționar macedonean, — ci importanța lui cea mare reșede în așteptarea legată de verdictul care va fi dat din partea curții cu jurați din Sofia, chemată sě-l judece.

Vorba e adecă în procesul acesta de onórea principatului bulgar și de onórea și corectitatea justiției bulgare!

Pentru Românii din regat e tot una, dacă banditul *Sarafoff* și consoții sei vor fi condamnați séu vor fi achitați, — nu e însě tot una pentru Bulgari. Pentru-că sě nu uite Bulgarii, că justiția română și-a ținut de datorință sě constate și sě declare în modul cel mai categoric, atunci când s'a ocupat cu pertractarea procesului care acum se continuă în Sofia, — că *nu identifică poporul bulgar cu câțiva descreerați* eșiți din sinul seu, și *nu identifică principatul bulgar cu faptele nesocotite ale comitetului revoluționar macedonean,* și cu faptele de Dumnezeu uitatului *Sarafoff*; ear' acum e rîndul la Bulgari, sě declare ei, dacă *se identifică séu nu cu cele sěvêrșite de Sarafoff și consoții sei?*

In verdictul pe care-l va da curtea cu jurați din Sofia în procesul lui *Sarafoff* se va cuprinde rěspunsul bulgar; și acest rěspuns va contribuí negreșit la formarea finalei opiniuni publice europene, dacă adecă Bulgaria mai póte fi trecută și socotită în rîndul statelor vrednice de a face parte din Europa, séu trebue pusă pentru totdeuna întrě cele *periculóse pentru pacea europénă.*

De aceea, repetăm, desnodămêntul dramei, al cărei ultim act se petrece acum în Sofia, e depus în mâna Bulgarilor. Dela ei depinde, sě fie aplaudați séu — huiduiți. Sě sperăm, că jurații bulgari vor prefera sě salveze prestigiul patriei lor decât sě priméscă aplausele de dubiósă valóre ale lui Sarafoff și ale consoților sei.

Sibiiu, 14 August n.

Congresul bisericei catolice. *„Pester Lloyd“* aduce știrea, că congresul bisericei catolice (care nu trebue confundat cu congresul proiectat pentru *decretarea autonomiei* pe séma bisericei catolice) va fi convocat *după efectuirea alegerilor generale parlamentare,* probabil pe 5, 6 și 7 Novembre; de unde se póte deduce, că alegerile pentru dietă se vor face cu siguranță în decursul lunei Octobre.

Adunarea poporală a Sêrbilor, proiectată a se ținé în *Becicherecul-mare,* promite a fi bine cercetată. După cum se scrie, se fac mari pregătiri pretutindenea pe unde locuesc Sêrbi, de a se trimite delegați la adunare. Scopul adunării este urgentarea convocării congresului național al bisericei gr. ort. sêrbesci. In același scop e vorba sě se țină o adunare mare de popor și în *Ruma.*

Independența Bulgariei. Știre sensațională sosesce din Constantinopol prin fir telegrafic. Bulgaria, ca stat supus suzeranității Sultanului, a plătit Luni întréga sumă restantă de tribut cu care datora Sultanului, dar' a declarat totodată prin representantul ei, că pe viitoriu nu mai plătesce nimica. Ceea-ce însemnéză, că Bulgaria se va declara independentă, póte chiar *regat,* grație bunelor raporturi în cari a întrat cu Rusia.

Natural, că până la confirmarea ei în mod vrednic de credĕmênt, știrea trebue primită cu reservele cuvenite.

---

† Francesco Crispi.

Fostul ministru-president și alăturea cu *Mazzini, Garibaldi* și *Cavour,* cel mai mare bărbat de stat al Italiei, *Fr. Crispi,* a rěposat Duminecă séra la 7 ore 45 minute în Neapol.

In cariera sa politică rěposatul a avut multe și strălucite succese, dar' și multe decepțiuni. Unirea Siciliei cu Italia și *alianța triplă,* încât pentru Italia, sunt operile cari pe lângă tóte greșelile câte le-a făcut în cursul guvernărei, îl pun întrě cei mai mari fii ai patriei sale.

Născut în Ribera (în Sicilia) în 4 Octobre 1819, după absolvarea cursurilor juridice în Palermo și-a deschis cancelarie advocațială în Neapol. Pe timpul acela patria sa *„cele două Sicilii“* gemea sub tirănia Bourbonilor. Crispi, patriot înfocat, a ajuns în curênd în toiul luptelor de eliberare. Ca membru în pseudo-parlamentul instituit de regele Francisc II, deja în scurta durată a acestui parlament a provocat mare agitație în opinia publică pretindĕnd reforme, egală îndreptățire confesională, espulsarea jesuiților, parcelarea moșiilor urbariale și gardă civilă. Acest program nefiind pe placul Bourbonilor, parlamentul a fost disolvat, ear' în 1848 a erupt revoluția în Sicilia. Crispi a alergat a casă și s'a pus în fruntea ei, devenind comisariu revoluționar și ministru de rěsboiu până la sufocarea revoluțiunii. S'a refugiat la Paris, unde împreună cu *Mazzini* făureau planuri de conspirație, aliindu-se cu el pentru rěsturnarea Bourbonilor. Deghizat a călětorit în repețite rênduri prin Sicilia, organisând comitete revoluționare și ducênd lui *Garibaldi* planul gata al mișcărilor revoluționare, l'a înduplecat în 1860 sě se pună în fruntea espediției siciliane, al cărei resultat a fost unirea Siciliei și Neapolei cu Italia. Crispi însuși a luat parte în luptele acestea și e unul dintrě cei „1000 eroi dela Marsala“.

A lui a fost ideia unirei, el a pregătit spiritele pentru ea și deosebi al

---

FOIȘORA

„Voesce și vei puté“ . . .

(Urmare și fine.)

Vědêndu-mě protopopul în opinci, cu cióreci și mânecariu alb, nu prea credea că eu așí fi scris rugarea și a-'și fi făcut desemnul. De aceea nici nu-'mi prea promitea că o sě fiu primit la pedagogie, până nu voiu fi esaminat de o comisiune din Sibiiu, anume pusă spre acest scop.

Sosind timpul sě plec la Sibiiu, — în o séră pe când se amesteca ziua cu nóptea plec din sat, în hainele mele țěrănesci, ca sě nu mai știe nimenea, unde am plecat. Numai în al doilea sat am înlocuit pălăria, mânecariul cel alb cu altele și opincile cu ciobotele.

Numai la vre-o două sěptămâni de prelegeri, am fost pe deplin convins despre însémnătatea și folosul studiilor ce mi-se propuneau. La început însě de și nu mi-se părea ceva greu, totuși în mintea mea cea mărginită, nu eram mulțămit cu materialul ce mi-se propunea, — nu, căci dela început așteptam sě ni-se spună cum trebue sě învěțăm pruncii în școlă.

Mărginita și puțina mea pregătire nu o cunoscea nimenea așa de bine ca iubitul și mult stimatul meu profesor Barcian. Dela dînsul am învěțat pentru primadată, ce numim „propusețiune“, căci când am mers la pedagogie, din gramatica limbei materne nici atâta n'am știut.

In mintea mea de atunci, de și mărginită, totuși am fost pe deplin convins despre interesul ce-'l avea la inimă acel profesor, pentru ridicarea statului învěțătoresc la nivelul ce i-se cuvine. Și cu cât mi-s'au mai lărgit cunoscințele cu atâta am vědut și am cunoscut pe dl Barcian de aceea ce a fost și este.

Nu pot uita și nu pot a nu mărturisi fără nici o măgulire, că iubitul meu profesor Dr. Barcian atâta s'a ostenit și atâta stăruință și-a dat, ca sě mě facă pedagog, în rênd cu cei cu pregătiri, încât pare-că mie mi-a datorit viéța d-sale; ba pare-că de reușita mea ca pedagog ar fi fost legat cine știe ce premiu onorific, dela care ar depinde viitoriul d-sale; mai mult, pare-că am fost dat d-sale ca un feliu de canon, pe mórte ori pe viéță.

Neobositul d-sale zel, ce l'a dovedit fața de mine, în primul și tot odată și ultimul an de pedagogie, mi-a dat sě înțeleg că ce trebue sě fiu ca învěțătoriu.

L'am și înțeles, — și nu e al meu numai meritul, dacă în interval de peste 20 de ani, în cercul meu de activitate, după cât m'au ajutorat modestele 'mi puteri, mi-am împlinit datorința de învěțătoriu, — nu, căci în tóte lucrările și mișcările mele de pe câmpul educațiunei practice, îl aveam înaintea ochilor ca o făclie conducětóre, bucurându-se împreună cu mine de resultatele bune ale muncei mele; ori supěrându-se și mustrându-mě, când știa că nu mi-am împlinit cu scumpětate chemarea.

Deobligat de zelul ce l'a dovedit față de mine, mi-am zis în inima mea: voiu muncí pentru școlă și biserică, ca sě dovedesc mult iubitului meu profesor, că și eu sunt unul dintrě mai micii d-sale ucenici . . . ca sě nu crédă, că talantul cel dat mie l'am îngropat în pămênt, ca sluga cea leneșă; nu, căci am voit și am putut!

Fructele bune ce le-am obținut pe vastul câmp al educațiunei, numai d-sale le pot atribuí; căci numai dînsul m'a adus din neființă întru ființă, făcêndu-mě, după cum am zis mai sus, sě înțeleg ce chemare are un învěțătoriu. A voit adecă și a putut. Și unii dintrě învěțăceii sěi fără patimi rele, l'au înțeles și l'au urmat aducênd jertfe cu bună mirésmă pe altariul națiunei, căci au voit și au putut.

Iată ce însemnéză: „Voesce și vei puté“.

I. Bota.

Cântec.

Sfânta Cruce scrisă fie
Pe-al Românilor drapel —
De la ea s'avem tărie
Când ne batem pentru el.

Ear' sub cruce-al Țerii nume,
Ca, scăpată de ocări,
Dumnezeu s'o facă 'n lume
Cea mai tare dintrě țěri!

Câți am fost părtași ocării
Când dușmanu-'n drum ne sta,
Sus, flăcăi! Tu, Rege-al țěrii,
Și noi toți pe urma Ta.

Stégu 'n vênt, și 'n veci trăiască
Toți câți némul și-l iubesc —
Ura! legea românéscă
Și pămêntul românesc!

G. Coșbuc.

lui e meritul şi al realisării ei. Prin acésta şi-a înscris numele în cartea de aur a patriei sale.

După realisarea uniunei s'a despărţit însĕ de Mazzini. Mazzini era republican înfocat, Crispi, monarchist. „Monarchia ne unesce, republica ne va desmembra“, — zicea Crispi, şi de dragul regimului monarhic a abandonat pe idealul şi tovarĕşul sĕu întru realisarea uniunei.

In 1861 din revoluţionar a devenit parlamentar, în curênd apoi presisident al dietei italiene, ear' pe la sfîrşitul anului 1877 ministru-president în locul lui *Nicotera*. După câteva luni însĕ a trebuit sĕ-şi dee demisia, fiind acusat de bigamie. In 1887 ministru de interne în cabinetul *Depretis*, ear' după câteva luni, după mórtea lui Depretis, a devenit earăşi ministru-president, până în 31 Ianuariu 1891, când şi-a dat demisia, din causă că parlamentul a redus budgetul militar. In 1893 trântind pe *Giolitti* a devenit earăşi ministru-president până la catastrofa dela *Adua*, care i-a causat căderea (1896) şi de atunci nici n'a mai ajuns la putere. Sub durata acestui ultim ciclu de guvernare a fost mai vehement atacat din partea duşmanilor sei: pentru starea de asediu decretată contra revoltelor din Sicilia (1893), pentru afirmative implicări în aşa numita „panamino“ (scandalul cu „Banca Romana“) etc., dar' tuturor acestora Crispi rĕspundea prin mijlóce reacţionare. Opoziţia însĕ, sub conducerea marelui orator *Cavalotti* replica prin atacuri şi mai înverşunate, până când vestea despre desastrul din Abissinia l'a doborît.

Cu *Bismarck* a făcut cunoscinţă în 1877 la Gastein. Atunci deja începuse a se ocupa cu ideia apropierii de Germania şi Austro-Ungaria, şi după zece ani a încheiat apoi cu Bismarck şi Andrássy alianţa triplă.

Ca toţi ómenii mari, a avut şi el mulţime de duşmani şi era fórte urgisit, însuşi Bismarck se eprimase odată, că „om mai urgisit decât Crispi nu este în tótă lumea“, dar' tot Bismark i-a recunoscut şi calităţile eminente, zicênd că „întrĕ bărbaţii de stat ai Italiei Crispi e cel mai de frunte“.

In 1894 a fost rănit de o bombă ce i-o aruncase un anarchist.

Pe lângă amarul causat de luptele politice, Crispi a trebuit sĕ îndure multe nenorociri familiare; dintrĕ tóte, cea mai mare i-a fi fost de sigur osândirea fiului seu pentru furt.

Acum nu mai are sĕ audă criticele necruţătóre asupra vieţii sale ca om privat şi ca bărbat de stat, acum şi-a aflat odihna de veci, şi numai Judecătoriului vecinic va mai avé sĕ deie sémă de faptele lui. Şi 'şi va da, cum însuşi se exprimase pe patul de mórte când i-se cetise telegrama regelui, în care erau cald apreciate meritele sale pentru patrie: Mi-am făcut datorinţa, nimic altceva.

Intrégă Italia a îmbrăcat doliu; pe tóte edificiile din Neapol fâlfăe flamure negre; ziarele din Roma scriu lungi panegirice, apreciind meritele rĕposatului: „Popolo Romano“ deplânge trecerea din viéţă a ultimului bărbat mare al revoluţiei italiene, ear' „Messagero“ scrie, că: generaţiunile următóre vor judeca mai drept asupra faptelor lui, fiind-că în viitórea sórte a patriei vor cunósce marele spirit prevĕdĕtor al rĕposatului.

*

Luni séra rĕmăşiţele pămêntesci ale lui Crispi au fost transportate în sala cea mare a vilei „Liua“ arangiată a capelă. La catafalc ţin pază garibaldisti şi veterani. De séră cosciugul va fi pus pe corabia *Vareze*, care mâne diminéţă va sosi la Palermo. Acolo i-se va face mâne înmormêntarea, în oraşul unde sĕvêrşise cea mai mare faptă a sa: eliberarea Siciliei de sub dominaţiunea tirană a Bourbonilor. La actul înmormêntării va lua parte întrégă garnisóna din Neapol.

Dela Murĕş-Oşorheiu.

— 5 August n.

Vrednicul şi destoinicul preşedinte al despărţĕmêntului nostru XXIV al *„Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“* a conchemat adunarea şi ţinerea şedinţii festive pe 4 August n. a. c. în comuna şi parochia *„Egerszeg“ via M. Sâncraiu.*

In biserica din „Egerszeg“ s'a ţinut şedinţa; din causa timpului ploios au fost presenţi puţini, din inteliginţă şi popor.

Şedinţa a decurs însĕ spre mulţămirea celor presenţi. Anume: P. O. dn protopresbiter şi preşedinte *Nicolae Maneguţ*, prin cunoscuta-i *inteligenţă, tact şi rară bunăvoinţă, în cuvêntul de deschidere a desvoltat vaste, folositóre şi instructive poveţe, — a arătat cum înaintaşii nostri de pie memorie, cu mari jertfe şi conglăsuire harmonică, au întemeiat acésta „Asociaţiune“*, acest focular, care 'şi revarsă razele sale luminóse şi încălḑitóre *preste întreg némul nostru mult cercat, — luminând, înbărbătând şi materialminte ajutând pe fiii poporului nostru dornici de înaintare şi luminare.* A arătat că în scopul prosperării *„Astrei“* tótă suflarea *românéscă* e datóre sĕ contribue după *putere* — căci cine ajută pe *„Astra“ se ajută singur pe sine, ear' némului sĕu înaintare şi mult bine şi fericire îi face.* Pune la inima fie-cárui membru, ca în cercul sĕu de activitate sĕ stăruiască neîncetat *a câsciga membri noi — şi la ocasiuni bine venite a pune la inima ómenilor sĕ facă lăsăminte în favorul acestui* „templu“, *unicul focular „interconfesional“ al Românilor de sub sceptrul reg. şi împĕratului nostru iubit Francisc Iosif. Un întreit sĕ „trăiască“* a urmat la pronunţarea numelui iubitului nostru monarch.

A arĕtat presidentul, că numai înmulţindu-se *averea scumpei nóstre „Astre“* sĕ va puté da posibilitate *tineretului nostru, „viitorului“, a se lumina, perfecţiona, în sciinţă, cu arma cea mai puternică a timpului în care trăim*, ear' altor tineri din popor li-se va da *ajutoriu*, ca sĕ devină la timp *meseriaşi harnici, siguri, curagiosi şi independenţi cetăţeni şi buni români!*

A urmat apoi culegerea taxelor dela membrii vechi — şi înscrierea membrilor noi — şi a celor ajutători. S'au adunat peste 160 coróne, la cari au contribuit 60 coróne micul popor de 13 familii din „Egerszeg“, cari spre lauda lor fie zîs, dând ascultare parochului lor dlui *Ioan Bârsan*, au edificat o prea frumósă biserică din material solid — frumos ornată — cum nici în una din comunele apropiate nu se află. Acì se adeveresce zicala, că preotul e sufletul bisericei, ear' invĕţătoriul harnic şi bun e sufletul şcólei.

După constatarea sumei adunate, preşedintele învită pe on. dn paroch al Gernesigului *Traian V. Motora*, sĕ ţină disertaţia anunţată. Acesta ocupând locul îndată, cu un ton domol, respicat şi la înţeles în limbagiul poporului a disertat despre

a) beţia şi urmările ei desastróse în tóte direcţiile;

b) lenevirea femeilor în lucrarea industriei de casă, lĕpădarea portului strămoşesc, înlocuirea lui cu sdrenţele jidovesci „rîsipa cu lucsul nefolositor;

c) pentru ce şi din ce causĕ nu se mărită fetele şi rĕmân feciori burlaci;

d) cum sĕ fim dacă vrem sĕ prosperăm, sĕ trăim sĕ nu perim, ca alte naţiuni anterióre?

Frumósă şi instructivă a fost acésta „disertaţie“, care a fost ascultată cu drag şi *plăcere, şi a fost resplătită cu aplause* şi întreruptă *cu vii aprobări* de cătră cei presenţi.

Cei atinşi se înţelege că nu erau mulţămiţi; lor nu le convenia, — *mai ales femeilor. Ce sĕ faci; adevĕrul cam cu capul spart umblă.* Finită *„disertaţia“*, s'au împărţit cărţi de lectură întrĕ cei adunaţi.

Eram în nemijlocita apropiere a comisariului de poliţie, *notarul şi vice notarul comunal*, cari admirau însufleţirea puţinilor presenţi, — cum contribue cu drag. I'mi spune unul că *„bizony Isten a mi magyar népünk nem oly adokozó mint a román nép!“*

In fine P. O. dn protopresbiter şi preşedinte al despărţĕmêntului mulţămesce celor presenţi pentru concursul intelectual moral şi material prestat cu drag pe altarul muselor şi spre a némului nostru mărire şi înaintare, şi declară şedinţa de închisă, dorindu-le sănătate statornică, bine, fericire şi sĕ afle sănătoşi pe casnicii lor.

In corpore, întrĕ urale de *„sĕ trăiască“* la adresa preşedintelui, — am plecat apoi toţi la casa de ospeţ în *Sânt-Craiu*, unde musica ne-a primit cu un *„Deştéptă-te române“*.

Aici ne-am pus la o cină comună înbelşiugată în tóte — ear' după terminarea acesteia tineretul venit ulterior din Mureş-Oşorheiu, cu noi, bine ospĕtaţi, împreună am incins o horă românéscă cum rar poţi sĕ vezi în *potopul acest de „secuime“*, şi care a durat cu animaţie şi voia bună înăscută românului, până în ziori, când fie-care mulţămit s'a întors la ale sale.

Un participant.

Revistă esternă

Flotilă română la Sebastopol. Se raportéză din Bucuresci, că luna viitóre bricul *Mircea* şi încrucişatorul *Elisabeta* vor merge la Sebastopol, pentru a reda flotei rusesci visita dela Constanţa.

*

Rĕsboiul Burilor. In conţelegere cu guvernorul din Capland şi cu cel din Natal, şi amĕsurat îndrumărilor primite de la guvernul din Londra, lordul *Kitchener* a publicat o proclamaţie, de cuprinsul următoriu:

Comandanţii bandelor înarmate, stegarii călăreţi şi conducĕtorii, cetăţeni ai fostelor republice, cari încă tot se mai opun trupelor M. Sale, luptând fie în Transvaal, fie în celelalte părţi ale proprietăţilor M. Sale, cum şi toţi membrii fostelor guverne ale republicelor Transvaal şi Oranje, *dacă până la 15 Septembre nu se vor preda*, vor fi exilaţi din Africa pe vecie şi li-se vor confisca tóte averile mişcătóre şi nemişcătóre.

Faţă de acéstă proclamaţie părerea generală e, că ea va împintena pe luptătorii buri la energie încă şi mai mare şi va provoca revoluţie generală în Capland şi întrĕ olandezii din Natal.

Referitor la situaţia de pe câmpul de rĕsboiu „Daily Mail“ scrie următórele:

E fórte greu a statori pe numĕr puterea armată a Burilor; verosimil însĕ, că nu vor fi mai mulţi de cât 13.000, împărţiţi astfel: în Transvaal 4000, în Oranje 2000 şi în Capland 7000 (între acestia 6000 sunt insurgenţi). Situaţia din Capland neîndoios că de astădată e mai gravă de cât în celelalte douĕ „colonii“. Insurgenţii din Capland au trei centre. Comandantul bur *Fouché* operéză în părţile ostice ale Caplandului în jur de Maklear; *Kruitzinger* e la mijloc, ear' *Sheeper* în părţile vestice. Cete mai mici circuléză în jur de Carnarovn, Sutholand, Calvinia şi Campbell. Comandantul suprem al trupelor engleze e generalul *French*, care 'şi are cuartierul general în apropiere de Middelburg. In Oranje comandele bure de la sud şi sudost sunt fórte slabe; resistenţa Burilor se restrînge la districtul Heilbron. *De Wett*, conform rapórtelor din timpul din urmă, se aţinea în apropiere de rîul Vaal; acum odihnesce şi numai după începerea anotimpului cald, în luna viitóre, va începe operaţiunile. Presidentul *Steyn* e în Kroonstad. In Transvaal centrele resistenţei Burilor sunt muntele Magalies şi regiunile muntóse de la ost. Pe muntele Magalies se află *Kemp* şi *Delarey*, cari comandaseră în lupta de la Vlakfontein. Spre ost de la Lydenburg se află trupele lui *Beyer*, cari au alungat pe colonelul englez *Steinacker* şi cari au năvălit şi pe teritoriu portugez. Probabil că prin acéstă năvălire n'au avut alt scop de cât sĕ-şi procure merinde. In ţinuturile de la Standerton, Wakkerstroom încă se află câteva cete de Buri, ear' comandantul suprem *Botha*, cu o comandă tare, se află încă tot în jur de Ermelo.

Numĕrul soldaţilor englezi de astădată de *250.000*, cari însĕ, în cete mai mici ori mai mari sunt împrăştiaţi pe un teritoriu de 1200 klm. lungime şi 900 klm. lăţime; pe lângă acésta trupele engleze mai au sĕ apere şi liniile ferate, cari la olaltă dau o lungime de 2000 klm. Acésta e causa, că o armată de 250.000 de ómeni nu póte rĕsbi cu 13.000 de Buri.

In cercurile comitetului bur internaţional se manţine convingerea, că *pe câmpul de rĕsboiu s'a întêmplat în favorul Burilor o întorsĕtură la care nici ei nu se aşteptau.* Se dă cu socotéla, că acéstă întorsĕtură ar fi *revolta Cafferilor în contra Englezilor.* Chiar şi *Krüger* s'a esprimat la finea unei conferenţe avute cu Burii din jurul seu, că acum are cu mult mai mare speranţă de învingere, de cât înainte de asta cu şese luni.

Scrisóre din Ponor.

— *Veste slabă.* — *Veste bună.* —

— 9 August n.

Veste slabă vin a Vĕ împărtăşi de astădată. Veste despre stricăciunile ploilor preste mĕsură. In comuna nóstră *Ponor* precum şi în comunele învecinate, cam de pe la sĕrbătorile Sântelor Rusalii, deci aprópe de trei luni, cu fórte puţină escepţiune, plóuă în fiecare zi.

In urma multelor şi marilor ploi apele au crescut preste mĕsură; fênaţele de pre lunci le-au noroit cu desevîrşire, cele de pre feţe şi doştini neputêndu-le ómenii usca, s'au făcut numai gunoiu. Holdele de primăvară, căci pe aici numai de acelea avem, au prins pe pălit; cóstele, ba chiar şi locuri mai netede au prins a se surpa; drumurile s'au stricat, cât şi cu talpa (pedestru) abia putem străbate prin sat.

Pagubele sunt enorme; poporul e desperat şi cu gróză privesce în viitoriu. *Bunul Dumnezeu, dela carele tótă darea cea bună şi tot darul desevêrşit vine*, sĕ înveseléscă şi inimile nóstre întristate.

*

Dar' şi o veste bună. In fine după vacanţă de aprópe un an de zile s'a întregit şi postul de notariu al cercului notarial *Ponor* (comitatul Albei-inferióre) constătător din comunele: Ponor, Rîmeţ şi Valea-Geogelului.

Alegerea s'a ţinut Mercuri în 7 August n. sub conducerea protopretorului cercual *Szász József din Aiud.* Ales a fost cu unanimitate singurul concurent *Ioan Aron* din opidul *Zlatna.* De persóna d-sale poporaţiunea acestor mult cercate comune légă mari speranţe şi aştéptă multă îmbunătăţire. Dee bunul Dumnezeu, ca aşa sĕ fie!

Insaşi alegerea a decurs în cea mai bună linişte şi concordie ce-au esistat întrĕ conducĕtorii poporului, preoţii, învĕţătorii şi primarii comunali. Dar' are a se mulţămi în locul prim Preastimatului domn protopretor cercual *Szász József*, care aprópe de un pătrariu de veac de când provedinţa divină l'a trimis în fruntea acestui cerc, numai bine ni-a adus şi de multe greutăţi şi rele ne-a ferit. D-sa totdéuna a ascultat glasul poporului şi nici odată nu ni-a impus ómeni cu forţa, cum cetim că se întêmplă pe unele locuri. — Sub Domnia sa ni-s'au deschis şi nouĕ drumuri, cât acum putem comunica şi noi cu lumea mare ceva mai bine. Aud că acum vrea sĕ ne părăséscă, Dumnezeu sĕ-i ajute, ca de mai mare tréptă sau funcţiune sĕ se învrednicéscă.

Preotul Laurenţiu Ciorbea

„Asociaţiunea.“

Convocare.

Adunarea generală a despărţĕmêntului XXIX (Mediaş) se va ţiné în anul acesta în 1 Septembre n. c. la $3^{1}/_{2}$ óre d. a. în şcóla gr. orientală din Mediaş cu următoriul

Program:

1. Deschiderea şedinţei prin presidiu;
2. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală până în present.
3. Raportul cassariului.
4. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea rapórtelor de sub p. 2 şi 3.
5. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.
6. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi şi încassarea taxei dela membrii vechi şi noi.
7. Alegerea de doi delegaţi la adunarea generală a „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“, carea se va ţiné în Sibiiu.
8. Eventuale disertaţiuni.
9. Constituirea comitetului pe un period nou de 3 ani.
10. Eventuale propuneri.
11. Inchiderea şedinţei.

La acéstă adunare sunt conchemaţi şi poftiţi a participa toţi membrii precum şi toţi binevoitorii şi spriginitorii „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“.

Mediaş, 10 August 1901.

Ioan Moldovan *Dr. Ivan*
director desp.

Dela reuniunea femeilor rom. din Mediaş.

Convocare.

Adunarea generală a „Reuniunii femeilor române din Mediaş şi jur“ se va ţiné în acest an, — conform conclusului comitetului adus în şedinţa din 30 Maiu c., — în şcóla gr. or. din Mediaş la 1 Septembre st. n. a. c. la 2 óre d. a. cu următoriul

Program:

1. Deschiderea şedinţei prin presidiu.
2. Verificarea membrelor.
3. Raportul comitetului şi consiliului despre activitatea sa dela ultima adunare generală până în present.
4. Raportul cassei.
5. Alegerea unei comisiuni de 2 pentru censurarea rapórtelor de sub p. 3 şi 4.
6. Alegerea unei comisiuni de 2 pentru verificarea procesului verbal.
7. Constituirea comitetului pe un period nou de 3 ani.
8. Eventuale propuneri.
9. Inchiderea şedinţei.

La adunarea acésta sunt învitate a participa tóte femeile române din Mediaş şi jur, stimatele Dómne membre precum şi toţi spriginitorii intereselor de progres ale acestei reuniuni.

Se observă, ca în aceeaşi zi la 1 oră d. a. şi în aceeaşi localitate îşi va ţiné comitetul şedinţa ordinară.

Mediaş, în 10 August 1901.

Maria Moldovan *Maria Necşa*
presidentă. secretărésă.

NOUTĂŢI

Primiri la cursul teologic. In şedinţa de eri consistoriul archidiecesan a primit pe cursul prim teologic 32 tineri, întrĕ cari: *a) 17 cu esamen de maturitate* (Nicolau Regman din Sighişóra, Georgiu Gêrda din Mânăştur, Ilariu Cocan din Mândra, Rem Perian din Criscior, Ioan Handa din Tĕuţ, Nicolau Perian din Sĕlişte, Pavel Suciu din Dupuşdorf, Rem Roşca din Füzeş-Sânpetru, Petru Popa din Fofeldea, Octavian Murĕşan din Sebeş, Demetriu Grecean din Chezd-Mărtănuş, Traian Petrişor din Alţina, Vasile Trifa din Mogoş-Mămăligani, Eugen Imbĕruş din Sibiiu, Victor Grindean din Sibiiu, Miron Moldovenescu din Tohanul nou, Ioan Maxim din Avrig), *b) cu esamen de maturitate de la comerciale*: Simion Vasinca din Bedeleu; *cu 8 clase gimnasiale*: Georgiu Popovici din Nădăştia superióră, Romul Platoş din Turnişor, Iosif Popovici din Şepşi-Sângiorgiu, Ioan Rişcovan din Buduş; *a) cu 6 clase gimnasiale*: Victor Bot din Sĕcătura, Aurel Oprean din Dobra, Eremia Ticuşan din Intorsura-Buzeu, Ilarion Morariu din Nocrich, Traian Costea din Gârda de jos; *e) cu 6 clase civile*: Emil Micle din Ciubanca şi Teodor Muica din Erdö-Sângiorgiu; *f) cu 4 cl. civile, 2 cursuri comerciale şi cursul pedagogic*: Ioan Mircea din Lovnic; *g) cu 4 cl. gimnasiale şi cursul pedagogic*: Aurel Crişan din Godineşti, Petru Dumitrescu din Tomnatec şi Alexandru Anca din Sohar.

*

Potopul dela Făgăraş. Despre esundarea Oltului, causată de ploile din sĕptĕmâna trecută, se scrie că de la 1864 începĕnd, încă nici-odată n'a mai causat apa Oltului atâtea pagube, câte în sĕptĕmâna trecută; multe case s'au prăbuşit şi nu mai sunt de nici un folos, locuitorii din partea inferióră a oraşului au fost sălăşluiţi la primărie. Linia ferată Sibiiu—Făgăraş e atât de stricată, încât comunicaţia a trebuit sĕ fie sistată pe întrégă linia dela Viştea inferióră până la Făgăraş.

Şesul Hârtibaciului încă e inundat, ear' Murĕşul a esundat la Vinţ şi la Ilia.

*

Pupături împĕrătesci. Se raportéză din Homburg, că împĕratul *Vilhelm*, când a sosit *Waldersee* acolo, l'a sărutat. Erau de faţă amêndoi feciorașii mai mari ai împĕratului. In castelul de la Homburg i-a făcut primire însaşi împĕrătésa. Peste tot împĕratul e fórte încântat de isprăvurile din China ale contelui şi 'i dă atât de mare atenţiune, ca-şicum ar fi cucerit pe séma Germaniei lumea întrégă.

*

Şcolar. Spre orientarea celor interesaţi se aduce la cunoscinţa publică, că pentru primire în institulul pedagogic-teologic trebue produse documente originale.

Toţi acei aspiranţi deci, cari au produs unele documente în copie sunt poftiţi a produce până la 1 Septembre a. c., documentele în original, căci altcum nu vor puté fi înmatriculaţi.

Până acuma au produs documente în copii aspiranţii la cursul teologic: Nicolau Regman din Sighişóra, Rem. Perian din Crisciori, Ioan Handa din Tĕuţ, Teodor Muica din Erdő-Szent-György, Simeon Vasinca din Bedeleu, Eugen Imbĕruş din Sibiiu, Victor Grindeanu din Sibiiu, Alexandru Anca din Sohar, Octavian Bude din Zerneşti, Aurelian Óncea din Braşov.

*

Martirul ştiinţei. Zilele trecute a rĕposat în Cuba medicul Vilhelm *Lascar*, martir al ştiinţei. Medicii cari esperimentau în Cuba asupra frigurilor galbine, bănuiau, că pişcăturile moschiţilor (un fel de ţinţari) produc bóla. Voiau deci sĕ facă esperimente, dar' asupra indigenilor nu cutezau. S'a oferit atunci medicul *Lascar*; a lăsat sĕ fie pişcat de moschiţi şi efectul a confirmat bănuiala: Lascar a căpĕtat frigurile galbine şi în scurt timp a murit. Era numai de 24 de ani.

*

Din miseriile vieţii. Un lucrătoriu dela fabrica de cărămiḑi din Titel locuia cu familia sa într'o speluncă de deal afară de oraş. Vineri nóptea venind repede un povoiu mare, valurile de apă au umplut spelunca, în care nenorociţii durmiau. Treziţi din somn au dat sĕ scape afară, dar' n'au mai putut, căci apa umpluse spelunca până sus. Acolo s'au înecat toţi: bărbatul, soţia şi patru copilaşi.

*

Congresul macedonean. Duminecă, s'a deschis la Sofia congresul macedonean sub presidenţia profesorului Mihailowski. Presenţi 102 delegaţi. Pentru alegerea biroului au fost de faţă două liste: una a partisanilor lui Sarafoff, alta a guvernamentalilor. Lista acestora din urmă a reuşit cu o maioritate de un vot.

*

Colectă spre scopuri electorale. Ziariul „Népszava“ al social-democraţilor din Ungaria a iniciat colectă întrĕ cetitorii sei, cu scop, ca din banii colectaţi partidul sĕ facă faţă speselor electorale, fiind hotărît şi acest partid sĕ-şi pună candidaţi la proximele alegeri dietale. Aflând despre acésta poliţia din Budapesta, a făcut perchisiţie în redacţia ziariului, dar' nu a aflat nimic de confiscat, afară de doi numeri din „Népszava“. — Cum cetim în ziarele din Budapesta, redacţia numitului ziariu socialist va face contra poliţiei arătare criminală, pe motivul că ordonanţa de pe timpul lui Bánffy opresce numai colectarea ofrandelor de milostenie, nu opresce însĕ şi nici nu are drept sĕ împedece pe cetăţenii liberi a-şi aduna ei întrĕ ei bani pentru scopurile urmărite de programul partidului lor.

*

Cartea dascălilor. Tocmai acum s'a pus sub tipar şi în curênd va apăré în Arad o carte de mare folos şi de nepreţuită valóre pentru tot Românul cărturar, dela oraşe ca şi dela sate; îndeosebi folositóre şi de neapărată trebuinţă însĕ pentru învĕţătorii şi învĕţătórele nóstre de ambele confesiuni, cum şi pentru toţi bărbaţii mai apropiaţi de afacerile şcolare.

Titlul cărţii este: *„Drepturile şi datorinţele învĕţătorilor (învĕţătórelor) români“*, asupra căreia atragem deosebita atenţiune a publicului cetitor.

*

Aeronauţi ruşi în Ungaria. In hotarul comunei Cziróka Hosszumező din părţile nordice ale Ungariei s'a slobozit jos un mare balon, în care erau oficeri ruşi. Oficerii au spus că sunt în călĕtorie de studiu. Insoţiţi de un poliţist îmbrăcat în civil au plecat spre graniţă.

*

Incendiu mare In Liptó-Ujvár Sâmbătă nóptea a ars de tot fabrica de tanin a lui Adolf Haas. Dela acésta a luat foc şi jógărul mânat cu vapori, care încă a ars de tot împreună cu tot materialul adunat acolo. In fabrică fiind multe butóie cu uleu, acesta a făcut imposibile încercările de stingere. Paguba e un milion de coróne. Fabrica era asigurată.

*

Meşterul Nacea. La esposiţia economică din *Macău* a atras atenţiunea ministrului de comerciu o grupă de instrumente agricole, făcute tóte în miniatură: plug, maşină de sĕmĕnat, grapă, car, etc. Tóte acestea le făcuse pogăniciul *Stefan Nacea*, un copilandru care în viéţa lui n'a umblat la şcólă, fiind că părinţii lui sunt sĕraci lipiţi pămêntului şi astfel Stefan Nacea încă de mititel a ajuns în slugit. Ministrul ştiricind de referinţele băiatului şi aflând că e fórte deştept şi ar vrea sĕ înveţe, dar' n'are cu ce, a promis că 'l va da la şcólă pe spesele lui. La tómnă meşterul Nacea nu va mai grijí deci de boi, ci de carte şi învĕţătură.

*

Misiune buddhistă în America. Contele Otani Koson, mare-preot în Chioto, al cărui arbor genealogic e mai vechiu de cât al împĕratului japonez, a trimis în San-Francisco preoţi buddhisti şi a înfiinţat prima misiune buddhistă americană. Casa misiunei e un simplu palat cu două etagiuri; într'o sala două puternice sfeşnice de aramă semnaléză că acolo e templul lui Buddha Sakyammi. Ací luminéză facla asiană, lumina credinţei a şése milióne de ómeni, pe carea au dus'o peste ocean sĕ lumineze popórelor de la vest calea ce duce la Nirvana.

*

Ştiri mĕrunte. „Közérdek“ din Aiud aduce ştirea, că *Csató* János, vicecomitele comitatului Alba-inferióră, va trece la pensiune. Csató a fost 27 ani vicecomite al numitului comitat. — In firul reformei serviciului postal ministrul de cumerciu are de gând sĕ înfiiuţeze oficiu postal în fie-care comună cu cel puţin 300 locuitori. In urmarea acesteia numĕrul oficiilor postale se va urca la 28.000. — Ioachim *Ciumici*, fost ministru-president al Sêrbiei în 1874, a rĕposat Sâmbătă în Belgrad în etate de 65 de ani. — Sĕptĕmâna trecută s'a simţit în Şopron cutrĕmur de pămênt în două rênduri: Luni a fost mai slab, ear' cel de Sâmbătă a fost aşa de puternic, în cât a sguduit edificiile şi a mişcat de la loc mesele şi scaunele.

Cărţi şi reviste.

A apărut:

Istoria biblică pentru şcólele medii inferióre şi pentru şcólele civile. Editia a II-a, augmentată cu o hartă a Palestinei. Sibiiu, tipariul tipografiei archidiecesane.

O recomandăm direcţiunilor şcolare şi tuturor bărbaţilor de şcólă.

FELIURIMI

Cei mai pitici cai sunt în regiunile Pamirului. In hipodromul „Nouveau Cirque“ din Paris a fost arĕtat nu de mult un căluşel de $26^1/_2$ policari, adus din Pamir.

*

Cel mai mic pitic. Se spune că în Eagle-Pass din Texas (America) esistă un „om“ care de-şi are vêrstă de 22 ani totuşi suge încă şi acum. „Omul“ se chiamă Aurel Rodriquez, s'a născut în 1879, citov şi sănĕtos; la două luni după naştere însĕ desvoltarea i-a încetat. Şi la corp şi la spirit e ca un băieţel de şepte luni şi suge încă şi acum (!).

*

Maşină de cusut ranele. Chirurgul francez Paul Michel a inventat o maşină, care cóse ranele grabnic şi fără a causa dureri rănitului. Maşina e aşa de mică, în cât încape şí în mâna omului. Michel şi-a arĕtat invenţia academiei de medecină din Paris, care i-a premiat'o cu premiul de 10.000 de franci al lui Barker.

*

Corăbii scumpe. Pe séma regelui din Siam a fost construit nu de mult în şantierele din Anglia yachtul „Maha Ceacri“, care a costat 24 milióne de coróne. Tot aşa de scump e şi yachtul „Stéua Polară“ al ţarului, al cărui arangiament intern a costat mai mult de cât însuşi yachtul. Pe lângă acesta ţarul mai are încă cinci yachturi, fie-care în preţ de 8—10 milióne de coróne.

*

Orologiul împĕratului. Barbierul împĕratului Vilhelm nu póte fi numĕrat nicidecum întrĕ ómenii punctuali. Făcea pe înaltul sĕu client mai totdeauna sĕ aştepte. Impĕratul, într'o zi când eară avuse sĕ aştepte mult după barbier, l'a apostrofat cu cuvintele următóre:

— Aşa se vede, că orologiul dtale umblă grozav de prost, de vii totdeauna târziu. Iată ací un chronometor, care umblă punctual.

Şi a dat barbierului un orologiu de aur fórte scump. Zadarnic însĕ, căci barbierul tot târziu mergea la împĕratul şi după aceea. Intr'o zi apoi întrĕ împĕrat şi barbier a avut loc următórea conversaţie:

— Mai ţíi orologiul ce ţi-l dasem în rêndul trecut.

— Da, Majestate, îl am în buzunariu şí acum.

— Fórte bine! Se vede însĕ, că nici acela nu umblă bine; adă-l sĕ ţi-l schimb cu altul mai bun.

Şi i-a luat orologiul cel de aur şi i-a dat în locul lui unul de nickel în preţ de cinci marce.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea petrecerei aranjate în favorul şcólei gr.-or. române din Mesentea în 4 August a. c. s'au încassat 232 cor. 90 bani, din cari substrăgêndu-se spesele de 87 cor. 90 bani, resultă un câştig curat de 145 cor., care sumă s'a transpus epitropiei parochiale pentru acoperirea speselor avute cu edificarea şcólei celei noue. Cu acéstă ocasiune au binevoit a suprasolvi următorii st. domni:

Nic. Crişan not. pens. Diomal 10 cor., Reinbold Oliver dir. de finanţe Aiud 5 cor., Atanasiu Roşian not., Gârbova inf. Moise Meteş not. Cricău câte 4 cor., Wolf Károly prof. A. Iulia, Nic. Meteşan măestru, A. Iulia, Florian Rusan adm. prot., A. Iulia, Aurel Barb not. Lancrăm, I. Dumitrean înv. pens. Şard, Traian Danciu propr. Bucium-Sat şi Victor Oţoiu preot local câte 3 cor.

George Muncuş preot Cricău, Vasile Avram not. Intregalde, Ioan Sava primar Cetea, Laurian Frâncu tutor Benic, Petru Pascu comerciant Benic, Vasile Tecşa preot Rîmeţ, şi Aug. Comes înv. în Limba, câte 2 coróne. I. Iliescu preot Stremţ, Alexiu Neagoe preot Tibru, Aron Betecui not. Benic, I. Mărian preot Beldiu, Gavrila Raţiu propr. Teiuş, I. Frâncu preot Cetea, Stef. Morariu teolog abs. Săsciori, Nic. Frăţilă înv. Tür, Ioan Pop notariu Oiejdea, Aureliu Hulea preot Galda inf, Lud. Andreiu not. Totoiu, Ioan Neagoe preot Diomal, George Spătăcean înv. Galda inf., Alesandru Patachi înv. Mihalţ, Amos Frâncu preot Benic, George Cutean preot Oarda de jos, Ioan Magda not. Drâmbariu, Rem Cristea primar Benic, Mitru Truţa maşinist Benic, Vasilie Barb preot Rîmeţu, Vict. Ciora înv. Geoagiul de sus, Ion Rus pract. not. Benic, Ión Betecui teolog Benic, Nic. S. Aron teolog abs. Benicu câte 1 corónă. Valeriu Nobili Benic 50 bani, Eug. Pecurariu teolog Tür, Aureliu Pecurariu stud. abs. Tür,, Mihai Drĕgan măsar Benic câte 40 bani. Nic. Berghian teolog Tűr 30 bani. A. Niţu Pecurar stud. Tűr şi Iacob Muntean înv. din Teiuş câte 20 bani, cari şi pe acésta cale priméscă cele mai călduróse mulţămite.

Mesentea în 7 August 1901.

Victor Oţoiu
preot — cassar.

Mulţămită publică.

In 4 August n. ziua adunării generale a despărţĕmêntului XXVII al Asociaţiunii, a avut loc în Cohalm o producţie declamatorică-teatrală urmată de dans. A fost o petrecere de calibrul căreia nu s'a mai vĕḑut în Cohalm.

Succesul a fost deplin atât în punctul material, dar' mai ales moral!!

Ne luăm voia la acest loc, a aduce cele mai adânci mulţămite tuturor stimaţilor óspeţi, cari în butul timpului nefavorabil, n'au pregetat a asigura buna reuşita a petrecerii, atât prin concursul material, cât şi îmbogăţind cununa óspeţilor prin plăcuta-le presenţă.

Ne împlinim mai departe o prea plăcută sarcină de-a expune în şir numele acelor stimaţi domni cari suprasolvind, au avut partea leului în asigurarea reuşitei materiale.

Iată-i: Ion Brotea paroch în Mateiaş, Ieronim Buzea paroch în Ştena, Ion Bercan paroch în Mercheaşa câte 1·60 cor., Lucian Barbu oficial percept. în Cohalm 80 fil., Naftanail Pulca învĕţător în Ştena 40 fil. Sofroniu Roşca oficial de bancă în Braşov 80 fil., Iuliu Nemeşiu stud. în medicină în Braşov 80 fil., Ion Leucescu paroch în Rotbav 2 cor., Victor Branisce profesor în Iaşi, Iuliu Weber jude regesc în Cohalm câte 80 fil. N. Balint sergent-major în Abrud 40 fil. Ion Grancea proprietar în Jibert, N. Pildner deputat dietal câte 80 fil., Ion Vătăşan paroch în Archita 20 fil., Ion Şoneriu paroch în Saschiz 1·60 cor., George Spornic paroch în Cohalm 40 fil., N. Bucşa paroch în Ródeş 60 fil., George Maican învĕţător în Ticusul-rom. 1 cor., A. P. B. 2·40 cor.

Priméscă acesti stimaţi domni şi pe acéstă cale sincerile nóstre mulţămite!

Pentru comitetul arangiator:

Traian Suciu *Aurel Paul Bănuţiu*
cassariu preşedinte

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 393/1901 [165] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Teleg. Român".

1. *Haşfalĕu*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

2. *Nadeşul-săsesc*, cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 300 cor. prin repartiţiune dela popor, restul în naturalie şi folosirea a douĕ jugĕre de pământ, cuartir şi lemne de foc.

3. *Netuş* (filie), cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 539 cor. dela stat, restul dela popor şi cuartir gratuit.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători, a conduce cântările liturgice, şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cele rituale.

Sighişóra, 27 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 555/1901 [158] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învĕţători dela comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupşei se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Bedeleu*, salariu 600 cor., dela popor 500 cor. şi dela Preaven. Consistoriu 100 cor.; după terminarea noului edificiu şcolar cuartir liber în şcólă şi lemnele de foc.

2. *Buru*, salariu 600 cor., din cari 160 cor. dela popor şi pentru restul de 440 cor. s'a înaintat cerere la ministru.

3. *Mogoş-Mămăligani*, salariu 600 cor., anume din repartiţiune 400 cor., din cassa bisericei 80 cor. şi ajutoriu dela stat 120 cor.; cuartir liber şi lemnele de foc.

4. *Muncel*, salariu 600 cor., şi adecă: 480 cor. din repartiţiune pe popor, ear' pentru 120 cor. s'a făcut cerere la ministru; cuartir liber şi lemnele de foc.

5. *Ocolişul-mic*, salariu 600 cor., solviţi dela popor cu 400 cor.; dela Preaven. Consistoriu 100 cor. şi ajutoriu promis de stat 100 cor.; cuartir în edificiul şcólei şi lemnele trebuincióse de foc.

6. *Oreşti*, salariu 600 cor., din cari 120 cor. dela popor, ear' pentru 480 se cere ajutoriu dela stat.

7. *Poşaga de jos*, salariu 600 cor.; dela popor 400 cor. şi pentru restul de 200 cor. se face cerere la ministru; cuartir liber şi lemnele de foc.

8. *Runc*, salariu 600 cor., dela popor 400 cor., pentru 200 cor. s'a înaintat cerere la ministru; cuartir liber şi lemnele de foc.

9. *Valea-Lupşei*, salariu 600 cor. dela popor. Fiind şcóla sub edificare, pentru anul 1901/2 dela popor se dă numai 400 cor. şi restul s'a cerut dela Preavener. Consistoriu. Cuartir liber în edificiul şcólei şi lemnele de foc.

Invĕţătorii aleşi vor folosí şi grădinile şcolare ce parte s'au înfiiinţat, parte se înfiinţéză pe lângă şcólele nóstre.

Concurenţii sunt obligaţi a cânta cu elevii şcolari la liturgie, şi sunt poftiţi în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre înainte de alegere a se presenta în comuna, pentru care au concurat, ca sĕ facă cu poporul cunoscinţă şi sĕ-şi arete desteritatea în cântări şi tipicul biser. Sunt preferiţi cei cu cunoscinţe musicale, cari pentru casul de a înfiinţa coruri bisericesci pot conta la remuneraţie deosebită corespundĕtóre.

Cererile concursuale, instruate conform normelor în vigóre, sĕ se înainteze subscrisului oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Ofenbaia, în 19 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresb. gr. or. al Lupşii, în conţelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Gan
adm. prot

Nr. 439 [160] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Ciόra*, pentru postul al doilea, cu salariu de 600 cor., şi anume: 200 cor. din repartiţie şi 400 cor. întregire dela stat; 24 cor. relut de cuartir şi lemne de foc.

2. *Laz*, cu salariu de 600 cor., cuartir şi lemne de foc.

3. *Sibişel*, cu salariu de 600 cor, cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei ce vor fi aleşi sunt datori a cânta în Dumineci şi sĕrbători atât în strană, cât şi cu copiii la liturgie.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigóre, sunt a se adresa în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 21 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sergiu Medean
protopresbiter

Nr. 769 [161] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiului se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Român".

1. *Riusadului*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir liber în edificiul şcolar şi lemnele necesare.

2. *Şura-mare*, al doilea post cu salariu anual de 600 cor., cuartir natural cu lemnele necesare şi $^1/_4$ jug. de grădină.

3. *Vurpĕr*, cu salariu de 600 cor., cuartir natural cu lemnele necesare şi $^1/_4$ jug. grădină.

Reflectanţii la vre-unul din aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre în bisericele respective spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic, avênd cei aleşi a cânta în strană în Dumineci şi serbători.

Suplicele instruate conform legilor din vigóre sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sibiiu, 24 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetele parochiale.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 244/1901. [163] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante din parochiile mai jos numite prin acésta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Deeş*. cu salariu de 800 cor., dintre cari 600 cor. din ajutoriu dela stat şi 200 cor. din repartiţiune.

2. *Baba*, cu salariu de 600 cor., dintre cari 360 cor. din ajutoriu dela stat şi 240 cor. din repartiţiune. — Cuartir, lemne ee foc şi grădină.

3. *Ciceu-Corabie*, cu salariu de 600 cor., şi anume: 250 cor. din repartiţie, 150 cor. din cassa bisericei şi 200 cor. din ajutoriu dela stat, cuartir şi grădină.

4. *Ciubanca* cu filia *Ciubăncuţa*, cu salariu de 600 cor., dintre cari 320 cor. din ajutoriu dela stat şi 280 cor. din repartiţiune. Cuartir, lemne de foc şi grădină.

5. *Gârbou*, cu salariu de 600 cor., şi anume; 400 cor. din ajutoriu dela stat şi 200 cor. din repartiţie. Cuartir şi grădină.

6. *Negrileşti*, cu salariu de 600 cor., şi anume: 300 cor. din ajutoriu dela stat şi 300 cor. din repartiţie. Cuartir şi lemne de foc.

7. *Olpret*, cu salariu de 600 cor. din repartiţie,. cuartir şi grădină.

Concurenţii au şĕ-şi aştérnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica parochială spre a-şi arăta desteritatea în cântările rituali, deórece cei aleşi sunt datori a cânta cu elevii la sânta liturgie.

Sunt preferiţi cei, cari din nascere sunt gr. or. şi au absolvat pedagogia în seminariul nostru archidiecesan.

Deeş, 18 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-or, Deeş în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Teodor Hermann
protopresb.

Nr. 730/1901 [162] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele bisericesci mai jos însemnate în protopresbiteratul Têrnava, se publică prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Boian*, salariu 600 cor. solviţi în 4 rate treilunare, cuartir în edificiul şcólei şi lemne de foc, precum şi folosul grădinei şcolare.

2. *Cetatea de baltă*, salariu 600 cor. solvibil în 4 rate, cuartir în edificiul şcólei şi lemne de foc.

3. *Sânbenedic*, salariu 600 cor. şi cuartir în edificiul şcólei.

Concurenţii au a-şi aşterne petiţiunile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului Oficiu protopresbiteral (u. p. Küküllővár) preferiţi fiind cei ce vor şti cântările bisericesci.

Cetatea de baltă, 24 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 533/1901 [159] 3—3

Concurs

Pentru întregirea mai jos însemnatelor posturi învĕţătoresci dela şcólele române gr. or. din tractul Orĕştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. *Orĕştie*, pentru postul vacant la şcóla capitală, cu salariul fundamental de 800 cor., cuartir în natură, în edificiul şcólei, eventual, dacă nu ar reflecta la el, bani de cuartir 120 cor., 1 stângin lemne de foc, cuincuenalele prescrise de câte 100 cor.

2. *Şibot*, douĕ posturi vacante cu salariul de câte 600 cor. şi cuincuenalele prescrise, cuartir şi lemne de foc.

3. *Piskinţ*, 4. *Homorod*, 5. *Glod*, 6. *Măgura*, cu câte un post vacant de învĕţătoriu cu salariul de câte 600 cor., cuartir, lemne şi cuincuenalele prescrise.

Toţi concurenţii au a-şi aşterne cererile în terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi sunt poftiţi a se presenta într'o Duminecă în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântările de strană.

Aleşii vor fi datori a cânta Dumineca şi la sĕrbători în strană şi cu copiii la liturgie.

Cererile, cari nu vor fi instruite conform normelor legale nu se vor considera.

Orĕştie, 13 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. în conţelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Domşa
protopresbiter

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna

— vărsat în gyps —

cu preţul de **3 corόne.**

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află spre vêndare **Portretul** (Phototyp - Lichtdruck) Excelenţiei Sale Inaltpreasânţitului Domn Archiep. şi Metropolit **Joan Metianu** cu preţul de **2 corόne** plus porto postal recomandat 55 fileri. * * * * * *

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

✻ Numai marfă bună și solidă. ✻ Prețuri eftine, garanție conscienţiósă. ✻

JULIUS ERŐS

SIBIIU

Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc; **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și **botez** potrivite cu prețurile cele mai eftine.

[113] 6—30

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87 Sibiiu, Sâmbătă 4/17 August 1901 **Anul XXLI**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Zel de jertfire.

Zilele trecute și-a făcut cursul prin presa magiară o știre care merită sĕ fie relevată și analisată.

Se scria anume, că în comunele aparținĕtóre districtului de dincolo de Tisa al bisericii evangelice reformate, starea învĕțămêntului poporal e atât de slabă și de neglesă, încât comunele, ca susținĕtóre de școle, sunt decise a preda tóte școlele în administrația statului, fiind-că nu le mai pot susținé și fiind-că peste tot biserica evangelică reformată din părțile acelea e atât de sĕracă, încât nu póte sĕ mai ridice unde se cere școle corespundĕtóre confesionale, și nu mai póte sĕ-și plătéscă nici învĕțătorii ce-i are acum și cari și de altcum nu sunt prea splendid dotați.

Mișcarea în direcția acésta a ajuns până acolo, că tratările cu guvernul, pentru primirea școlelor acum confesionale, în rêndul școlelor de stat și în administrația statului, sunt aprópe terminate, și încă în mod favorabil pentru comune, pentru-că guvernul s'a declarat gata a le statifica, cu tótă *opunerea* conventului, superioritatea bisericéscă-școlară evangelică reformată.

Dacă știrea se va adeverí, — și nu tragem la îndoială, că nu s'ar puté adeverí, — avem o eclatantă dovadă, că poporului magiar, care aparține bisericei evangelice reformate din districtul de dincolo de Tisa, *îi lipsesce zelul de jertfire* pentru biserica și școla sa confesională și doresce sĕ scape de sarcina acésta apăsătóre, cedându-o statului, care sĕ facă apoi față speselor încopciate cu învĕțămêntul poporal de pe acolo din banii statului, adunați dela *tóte* confesiunile și națiunile țerii.

Dar' dorința de a se vedé scăpați Magiarii aparținĕtori la confesiunea numită, nu numai de greumêntul susținerii de școle confesionale, ci preste tot de spese bisericesci-școlare, de acoperirea trebuințelor deci, cari îi privesc esclusiv numai pe ei, se manifestă în timpul din urmă și pe altă cale. S'a început anume o luptă de condee în o parte a presei magiare pentru *esecutarea* §-lui 3 din art. de lege XX al anului 1848, în care se cuprind următórele dispozițiuni:

— *„Tóte trebuințele bisericesci și școlare ale tuturor confesiunilor recunoscute din partea legii, au sĕ fie acoperite din budgetul statului; ear' cu privire la aplicarea detailată a principiului acestuia ministeriul are sĕ presenteze proximei diete un proiect de lege amănunțit, ascultând întâiu confesiunile respective“*.

Intr'adevĕr, legea esistă, și în lege esistă disposiția de a se acoperí tóte trebuințele bisericești-școlare ale *tuturor confesiunilor* din țéră din banii statului, adecă din banii tuturor; dar' că până acuma disposiția acésta a rĕmas literă mórtă, este a se atribuí împrejurării, că guvernele magiare cari s'au succedat au avut bune motive de a nu lua ele inițiativa pentru esecutarea acestui § din lege, — despre care au trebuit sĕ aibă cunoștință, — ear' confesiunile încă au avut bune motive de a nu-i solicita esecutarea; și așa a rĕmas, ca cei de astăzi sĕ se certe, dacă e de lipsă ori nu esecutarea numitului paragraf de lege?

Pentru-că e ceartă formală întrĕ ziarele puse sub conducerea politică a protestanților magiari și întrĕ cele ce stau în serviciul clericalilor. Pe când cele dintâiu cer cu insistență esecutarea paragrafului, sub pretext, că de altcum se prăbușesce biserica lor sub greutatea sarcinelor ce trebue sĕ le supórte, aceste din urmă sunt în contra esecutării, temêndu-se, ca într'un eventual cas de esecutare guvernul nu cumva sĕ pună mâna pe tóte averile bisericei catolice, cari cum se știe, representă o avere aprópe fabulósă.

Ajungênd tréba acolo, ca esecutarea paragrafului sĕ se facă, și trebuințele tuturor confesiunilor din țéră sĕ se acopere din budgetul statului, și întrebată fiind și confesiunea nóstră în privința acésta, așa după-cum prescrie legea din întrebare însași, — natural că și noi ne-am declara *pentru* esecutare, fiind-că și pentru credincioșii bisericei nóstre e sarcină destul de simțitóre susținerea bisericei și a școlei confesionale; dar' am declara totodată, că ajutoriul statului pentru acoperirea trebuințelor nóstre îl putem primí numai sub condițiunea de a ne rĕmâné neatinsă, neștirbită, în întréga ei estensiune de astăzi *autonomia nóstră bisericéscă,* pe care nu suntem dispuși a o jertfí pentru nici un preț din lume. Dacă nu ni-s'ar da ajutoriul sub acésta condițiune, mai bucuros am renunța la el, pentru-că poporului nostru nu-i lipsesce aceea ce lipsesce, cum se vede, poporului magiar, *zelul de jertfire* pentru biserică și școlă, și așa ne vom acoperí noi singuri și mai departe trebuințele nóstre bisericesci-școlare, cum le-am acoperit atâtea veacuri în trecut, întrĕ împrejurări și mai nefaste de cum sunt acelea întrĕ cari trăim astăzi.

Dar' suntem siguri că esecutarea paragrafului nu se va face, fiind-că și astăzi guvernul are destule motive de a nu-l esecuta, ear' confesiunile au destule motive de a *nu cere* sĕ fie esecutat. Tot ce se va alege din campania gazetăréscă purtată în presa magiară în jurul chestiei, va fi *urcarea* dotațiunei din budgetul statului pe séma bisericei protestante, care și acuma primesce, dintrĕ tóte confesiunile, dotațiunea cea mai mare. Și eată că scopul s'a ajuns.

Fără a fi avut intențiunea sĕ luăm posiție, fie pentru, fie contra, în chestia sulevată, — am voit sĕ scótem la ivélă și sĕ presentăm în lumină cuvenită numai insușirea caracteristică a elementului magiar din patria comună, de a nu jertfí nici pentru acea ce 'i este și trebue sĕ'i fie și lui mai scump, pentru biserica sa, ci de a cere, ca și trebuințele acestea sĕ i-le acopere statul, — va sĕ zică sĕ i-le plătéscă și celelalte confesiuni și națiuni conlocuitóre; ear' din cele espuse lucrul acesta apare destul de evident.

Cu cât mai nobilă e atunci însușirea poporului român, care pentru biserică își dă și cămașa dacă trebue! De aceea l-a și conservat Dumnezeu atâta bunătate de vreme și 'l va lăsa sĕ trăiască în veci.

Sĕ întărim deci și sĕ nobilităm tot mai mult în poporul nostru acéstă frumósă însușire, *zelul de jertfire* pentru biserică și școlă, făcêndu-l sĕ înțelégă, că în aceste două instituțiuni naționale ne este depusă *viéța nóstră națională,* în ele ne avem închis trecutul și viitoriul!

Procesul din Sofia.

Mercuri s'a terminat procesul intentat lui *Sarafoff* și consoților sei. Și s'a terminat cu *achitarea unanimă* a tuturor acusaților.

Acusații au negat ori-ce complicitate în actele de omor sĕvêrșite pe stradele din București, ear' martorii ascultați n'au făcut fasiuni agravante. Cu tóte acestea acusa a fost susținută, și procurorul *Verbanoff* a pronunțat un rechisitoriu energic, cerênd aspra pedepsire a celor patru acusați (Sarafoff, Covaceff, Stoianoff și Troleff) pentru complicitatea dovedită în asasinarea lui *Fitovski*, crimă de drept comun, ear' nu de drept politic, cum a fost clasificată la București.

Substitutul *Fitov* luând cuvêntul a adus dovedi de vinovăția acusaților și a cerut o osândă aspră, care sĕ servéscă de esemplu membrilor din comitetul macedonean.

Apărătorii *Genadiev* și *Marinov* au căutat sĕ dovedéscă netemeinicia acusei, și au făcut apel la jurați sĕ aducă verdict de achitare, în interesul Macedonenilor, al căror comitet vrea eliberare, ear' nu asasinare politică. Procurorul în replica sa cere pedepsirea acusaților. Jurații se retrag pentru a se consulta, și în curênd își comunică verdictul, care sună astfel: *achitare pentru toți acusații cu unanimitate de voturi.* Lumea de pe stradă a primit cu mare însuflețire verdictul dat.

Ziarele magiare, din cari scótem știrea, sunt de părerea, că susținerea acusei din partea representantului puterii de stat a fost numai *aparentă;* pentru-că guvernul bulgar se temea de opiniunea publică din Bulgaria favorabilă acusaților și nu voia sĕ-i provóce mânia. Cu tótă achitarea însĕ chestia încă nu e terminată, și se vor mai schimba multe note diplomatice până se va da o esplicare potrivită acestui verdict *demonstrativ* de achitare.

FOIȘORA

Impĕrătésa Victoria.

Cum se scie, soția împĕratului Frideric al Germaniei, după lungi ani de vĕduvie zilele acestea a urmat și dînsa soțului ei, pe care atâta de mult l'a iubit. Ceea ce în cercurile domnitóre e raritate, și mai ales era raritate mare până în timpurile de curênd trecute, căsătoria princesei Vichi a fost adevĕrată căsătorie de amor. Prima cunoscință cu prințul Frideric o făcuse în Iunie 1855. Prințul Frideric, pe atunci în etate de 24 ani, în călĕtoria sa prin Anglia a făcut visită părechei regale engleze la Balmoral în Scoția. Tinerul prinț a îndrăgit pe princesa Vichi deja de la prima vedere. Și-a tăinuit însĕ amorul și în Iulie re'ntorcêndu-se a casă a cerut învoirea părinților. Avênd învoirea acestora, în tómna aceluiași an a făcut de nou visită părechei regale engleze, cu scop de a declara princesei amor și a-i cere mâna. Cu ocasiunea unei escursiuni, la care în 29 Septembre plecaseră numai singuri: regina, soțul ei și tinerii, prințul zărind pe vêrful unei stânci un siminic, l'a rupt și l'a îmbiat princesei, destăinuindu-i totodată amorul și dorința de a-i cere mâna. Un „da“ și primul sărut a sigilat dragostea duor inimi tinere, care dragoste, neschimbată a rĕmas până la mormênt. In 25 Ianuariu 1858 a urmat apoi cununia.

Pe cât de fericită li-a fost viéța familiară, pe atât de mult a avut tinera soție a prințului de corónă, „englezóica“, sĕ sufere din causa rĕcelei, neîncrederei și chiar șicanelor cu cari îi otrăvia viéța deosebi Bismarck. Omul de fer, care afară de bĕtrânul împĕrat Vilhelm I. nu respecta pe nimenea, se temea de influința „englezóicei“, și de aceea nu alegea nici de-cum mijlócele prin cari sĕ o țină departe de politică. O acusa chiar, că tinde sĕ mâne pe soțul ei în apele politicei engleze, contrară și periculósă intereselor Germaniei. Chiar și pe educația fiilor ei pusese mâna sa de fer cancelarul.

De altcum despre nedreptatea ce a făcut'o acestei femei de rară nobleță și bunătate, s'a convins în urmă chiar și Bismarck, — după ce fusese dat la o parte prin energicul Vilhelm II. Unui intim al sĕu, în tusculanul de la Friedrichsruhe se esprimase odată asupra împĕrătesei Victoria în următórele:

— In femeia acésta era curagiul și spiritul de mărire al țarevnei Ecaterina II., împreunat însĕ cu tóte virtuțile femeesci. S'a născut sĕ domniască, și dacă ar fi rĕmas mai mult pe tron ar fi domnit într'adevĕr, așa însĕ, ca lumea sĕ atribue soțului ei tóte faptele mari ale ei. Geníu în a demanda, geníu însĕ și în a-și ști supune voința ei de fer bărbatului aceluia, pe care atât de fervent l-a iubit și pentru care atât de mult a trebuit sĕ sufere.

Acéstă justă apreciare și recunóscere a înaltelor ei calități venise însĕ prea târziu din partea lui Bismarck.

Lung șir de ani cancelarul Bismarck a luptat contra „străinei“ și chiar și în presă își da de gol ura față de ea; la inspirația lui semioficiósele purtau adevĕrat rĕsboiu contra ei și n'o mai slăbiau din Madame Romantica, la care epitet își luaseră îndemn de la inclinațiunile artistice ale princesei. Nu numai, dar' mai târzíu, când părechei moștenitóre i-s'au născut copii, Bismarck s'a îngerat chiar și în viéța familiară a moștenitoriului, isbutind sĕ convingă pe bĕtrânul Vilhelm, că ar fi o mare nenorocire, dacă copiii princiari ar fi educați în spirit liberal englez. In chipul acesta a ajuns, ca educația lui Vilhelm, a împĕratului de acum, sĕ fie concredută unui căpitan, vestit pentru grobianitățile lui. Omul acesta prin anii nouĕzeci comisese astfel de lucruri, pentru cari a ajuns în temniță și de acolo trimitea lui Vilhelm II. scrisori de rugăminte, ca luând în considerare ce i-a fost el lui, sĕ-'l agrațieze. Impĕratul însĕ a zis la aceste scrisori numai următórele:

— Numai așa ași puté sĕ fiu cu milă față de el, dacă uit, că mi-a otrăvit copilăria.

Și 'n adevĕr, tractamentul de care avea parte fiitoriul moștenitoriu era de așa, în cât Victoria într'o zi a întrat în biroul împĕratului și acolo în presența împĕratului a zis lui Bismarck următórele:

— Că m'ai despoiat de ori-ce influință și chiar și inima soțului meu ai voit s'o înstrăinezi de cătră mine, erte-ți-le Dumnezeu acestea. Dar' ca și prin copíii mei sĕ-mi amăresci zilele, nu-ți voiu permite odată cu capul. Dacă nu vei lua numai de cât disposițiuni, ca acel călĕu sĕ fie retrimis la regiment, sĕ știi că încă azi voiu părăsí Berlinul și voiu merge a casă în Anglia, unde se vor afla dór' totuși apĕrători ai drepturilor mele de mamă. (Va urma).

„Asociațiunea“ la Mercurea.

— 13 August n.

Duminecă, 11 August st. n., a fost zi de adevĕrată sĕrbătóre pentru Românii din Mercurea și jur.

Membrii acestui despărțĕmênt și sprijinitorii *Asociațiunei* și-au ținut prima adunare generală în opidul *Mercurea.*

Interesul cel viu, de care sunt conduși acesti membri, desinteresarea, dorul și rîvna spre înaintare și propășire culturală a poporului, ne esplică participarea în numĕr așa de mare a poporului și a inteligenții la acésta sĕrbătóre.

Cărturariul cu țĕranul au alergat aici; ca împreună sĕ se sfătuéscă, ca împreună sĕ lucre la marea și frumósa problemă a celei mai nobile instituțiuni culturale ce o au românii din Ardeal și Ungaria, la opera *Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român.*

Cercetarea acésta numĕrósă este cea mai vie dovadă, că poporul acestui despărtĕmênt, dornic de cultură și înaintare, deja de mult a înțeles misiunea *Asociațiunei* și că ideia înființării acestui despărțĕmênt a fost binevenită.

La 8 óre diminéța s'a început serviciul divin, care s'a ținut în spațiósa și frumósa biserică din localitate.

A oficiat P. O. D. protopresbiter al tractului și director al despărțĕmêntului, *I. Droc*, asistat de mai mulți preoți. Rĕspunsurile liturgice le-a esecutat corul unui grup de teologi din Sibiiu. Evlavia și sublimitatea întrupate în liturgia artistului nostru *G. Dima* te ridică în sfere ideale și-'ți stîrnesc sentimente de adevĕrată religiositate.

La finea liturgiei protopresbiterul *Ioan Droc* rostesce predica ocasională și invită totodată publicul la ședință.

După órele 11 se deschide ședința în biserică, care deși e fórte spațiósă, era ticsită de lume.

Președintele despărțĕmêntului, încungiurat de membrii comitetului, prin o cuvêntare avêntată și plină de entusiasm deschide ședința. Iată firul vorbirei: Dorul de înaintare și progres a inspirat sentimente nobile, a desvoltat idei mărețe și acestea au luat trup prin bărbați destoinici și devotați poporului. In tendințele și scopul pe care-'l urmăresce *Asociațiunea* se reasumă aceste idei și sentimente. Cultura femeii române, care are sĕ fie fundamentul culturei nóstre naționale, prin înființarea școlei *Asociațiunei* din Sibiiu deja a început a-'și aduce ródele sale binecuvêntate. Prin înființarea acestei școle *Asociațiunea* a ridicat o pétră la edificiul nostru cultural, sĕ nu zic pétra unghiulară. Mai pe urmă salută pe cei presenți și 'i rógă a urma cu atențiune decursul adunării. Președintele a fost rĕsplătit cu puternice *„sĕ trăiască“.*

Imediat se procede la celelalte puncte din program, dintrĕ cari voiu remarca activitatea cea bogată a comisiunei esmisă spre a câștiga noi membri și a încassa taxele dela membrii cei vechi. Suma taxelor încassate aud că e fórte frumósă.

Urméză disertantul, zelosul și harnicul învĕțător din Mercurea *Nic. Simulescu,* care în un limbagiu poporal dă cetire instructivei teme despre *stat.* In termini înțeleși și preciși arată cum s'a înființat statul, drumul care l'a percurs până adi, precum și forma la care s'a desvoltat.

Disertațiunea ascultată cu multă atențiune a fost acoperită cu aplause.

In fine se aleg doi membri spre a representa desp. *Mercurea* la adunarea generală, care se va ține la 21 Septembe în Sibiiu și cu acésta președintele mulțămind publicului pentru interesul ce la arĕtat fată de *Asociațiune,* declară adunarea generală de închaiată. Timpul era deja înaintat.

Ne-am adunat la hotel spre a participa la banchet, la care erau peste 60 persóne. Toastele n'au lipsit. A vorbit d-nul protopresbiter și președinte al desp. *I. Droc*, *Dr. I. Mihu*, medic în Poiana, *Romul Pop* paroch în Gârbova, *Dobrotă* paroch în Poiana, *Câlnicean* teol., Dr. *A. Albu* adv. în loc, *I. Oțoiu* teol. abs., *Măcelar Ales.* abs. de academia agronomică din M.-Ovár.

Ca sĕrbătórea sĕ fie completă în tóte formele ei și ca Mercurenii și cei din jur sĕ se manifesteze în mod demn și impunĕtor față de cei strĕini de naționalitatea lor, s'a dat și un concert.

La 8 óre seara curgea publicul de pe stradele Mercurei spre hotel ca și când știa că sala cea mare o sĕ devină în curênd prea mică. Urcă bina tinerii concertanți și atențiunea tuturora e captivată. Programul se începe cu *„lăudați“* a lui *G. Dima.* Aplausele frenetice la cântările esecutate cu sentiment și precisiune nu mai voiau sĕ încete. Cântările au trebuit sĕ fie repetate. Incheierea concertului o forméză *„Cisla“.*

O mică pausă și arcușul cu măiestrie purtat ne chiamă, sĕ începem cu *Hora* și sĕ sfêrșim cu *Sêrba.* (Și sĕ tropotiți „csárdás“-ul! Red.)

Eram adecă în joc. O pleiadă de tineri și un buchet de drăgălașe coconițe sunt osândiți sĕ danseze în sala într'adevĕr prea mică. Veselia și voia bună era întipărită pe tóte fețele și dacă șireata Aurorâ nu ne-ar fi deschis ușile și ferestrile, póte că mai continuam.

Din jur.

„Astra“ la Cohalm.

— 9 August n.

— „Neștérsă va rămâné în inimile nóstre a celor adunați aicia acésta zi, și memorabilă va fi ea în istoria desvoltării culturale a acestut despărțĕmênt“.

Astfeliu părintele *Ioan Bercan* din *Mercheașa,* nou alesul vicepreședinte al despărțĕmêntului XXVII al *„Astrei“*, glorifică în cuvêntul seu de încheiere, ziua de 4 August n. în care s'a ținut în Cohalm adunarea generală cercuală.

Și când mĕ gândesc, câte momente înălțătóre, — cari pot sădí mândrie națională în inima fie-cărui Român, cari ne îndreptățesc a spera cea-ce până acum nici visa nu ne era ertat în despărțĕmêntul nostru — ne-a oferit nouĕ acea zi, atunci trebue sĕ-i dăm dreptate părintelui *Bercan.*

Inchipuiți-Vĕ aprópe întréga preoțime a tractului îmbrăcată în uniformă (efectul cercularei Excelenției Sale) care atât de mult ne ridică în ochii străinilor, împreună cu o frumósă cétă de învĕțători, apoi inteligență de tótă séma, de care avem prin tract, împreună cu mult popor din loc și jur, — toți acestia indreptându-se spre locul adunării, pavilonul hotelului *„Soare“*, și grupându-se aicea într'un pitoresc tablou, din care — se înțelege — dómnele preotese și învĕțătorese n'au lipsit.

Pentru alt centru póte sĕ fie un lucru de mai puțină importanță, pentru *Cohalm* e însĕ curat eveniment. Și cum nu, când până bine de curênd și *„la o bere“* întruniai cu greu mai mulți inteligenti; nici de cum nu i-ai fi vĕdut întruniți în chestiuni culturale-naționale. Și acum de unde de-odată atâta interes pentru Asociațiune?

Unii *învinuesc* pentru acésta pe părintele *Bercan* din *Mercheașa,* care *„cu vreme și fără vreme“* pledează pentru causa *Asociațiunii.* Alții țin că și preoțimea a început sĕ fie mai conscie de adevĕrata ei misiune și ar fi hotărîtă a-și pune tóte puterile de cari dispune, pentru a esploata în favorul nostru singurul teren ce ni-a mai rĕmas, cel cultural-economic.

Fie una, fie alta, numai bine sĕ fie și unire frățéscă sĕ fie și în viitoriu. Și acuma ca un raportor consciencios, sĕ-mi dați voie a vĕ raporta fidel despre cele întâmplate în *Cahalm* în ziua de 4 August n.

La 2 óre p. m. în pavilonul dela hotel *„Soare“*, ințesat de dómne, preoți, învĕțători, studenți univ., teologi, gimnasiști și popor,— părintele din Mateiaș, *Ioan Brotea,* deschide ședința prin o frumósă și bine alcătuită cuvêntare. Spune ce importanță are *Asociațiunea* pentru poporul nostru și ce resultate minunate s'ar puté obțíné, dacă tot ce e român s'ar înteresa și ar ajuta după a sa putere acest nobil focular de cultură. Revine apoi la despărțĕmêntul nostru și constată frumosul avênt ce acesta a luat în timpul din urmă și salută frumósa cunună adunată aci în numele culturei românesci.

Se întră în ordinea de zi. Notarul cetesce raportul general, cassariul rațiociniul și bibliotecariul raportul seu, cari tóte se predau unei comisiuni censurătóre. Acésta apoi la rêndul seu își presintă referada, în care propune a se da comitetului absolutoriu, pe lângă votare de mulțămită. Adunarea primesce.

Vine un punct mai intaresant: Alegerea comisiunii pentru inscrierea de membri noi și încassarea taxelor!

Acum e acum! Sĕ vedem, stăm pe loc, dăm îndărăt, sau nainte? Mai încape îndoială? Numai înainte póte fi parola nóstră. Preste 30 de membri ordinari și mai mult ca 20 ajutători ni-a cetit comisia! Și e de remarcat că cea mai mare parte a membrilor ajutători, — e *din popor.* De bine sĕ ne fie! Eri mai nici nu visam de membri la despărțĕmênt, și azi?... Azi o întrégă armată. De aceea îmi vine sĕ zic, că de s'ar interesa toți Românii *cum trebue* de *Asociațiune*, în scurt timp ar trebui sĕ ne mirăm de efectele ce s'ar produce. — Dar' sĕ revin la obiect!

Urméză în firul programei un alt punct frumos: Distribuirea stipendiului de 20 cor., unui învĕțăcel meseriaș. Chiemat fiind învĕțăcelul 'naintea mesei presidiului, i-se inmanuéză paralele zicêndu-i-se: *„întrebuințéză bine banii adunați din sudórea românéscă și sĕ binecuvintezi totdeuna pe aceia din dărnicia cărora s'au adunat!“*

Acésta a făcut o bună impresie asupra poporului și sunt sigur că până la anul își va avé efectul seu! După cât am putut afla, la anul se vor distribui 3—4 stipendii întrĕ învĕțăceii meseriași. Vivat secuens!

Cetesce apoi părintele *Repede* din Homorod instructiva sa disertație *„Despre păstrare“* și în urmă se aleg 2 representanți ai despărțĕmêntului la adunarea generală a *„Astrei“*, în persóna Dlor *Ioan Bercan* preot și *Ioan Buzea* oficial.

Intrĕ numerósele concluse, tóte luate în scopul de-a promova interesele despărțămêntului, de bună sémă cel mai remarcabil e acela, prin care comitetul este însărcinat a iniția *prelegeri poporale în comunele de pe teritoriul despărțĕmêntului*, din economie, din higienă, din drept etc., tóte ținute în stil poporal și adecuate împrejurărilor locale, ear' despre resultat sĕ raporteze adunării generale proxime. — Fórte nimerită ideiă! Poporul numai cu apeluri nu-l câștigi! Neîncredĕtoriu fiind el dela fire, nu prea se îndésă sĕ vie el la tine. De aceea mergi tu la el! Arată-i dragoste și pricepere către tot ce se ține de el. Dă-i sfaturi bune și îmbie-i ajutoriul tĕu. Și dacă acésta vei face cu deosebire ca comitet al despărțĕmêntului, — fii sigur că te va asculta și 'ți va da tot ce vei cere dela dînsul. Așa și numai așa vei puté câștiga poporul pentru *Asociațiune.* Așa și numai așa vei puté pregăti terenul pentru înființarea de *agenturi comunale* de cari și așa numai 2 sunt în întreg despărțĕmêntul: în *Cohalm* și *Mercheașa.*

Exhauriat fiind programul, se ridică nou-alesul vicepreședinte, parochul din Mercheașa, *Ioan Bercan*, și prin un avêntat discurs încheie ședința. Fiindu-mi pus la disposiție, cu voia Dvóstră il public.

(Va urma.)

Dela sate.

Potop în Crisbav.

In 20 Iulie (ziua sf. Ilie) diminéța în zori și după amiazi pe la 5 óre o plóie torențială s'a descărcat asupra comunei Crisbav și împrejurime, ear' Duminecă în 22 Iulie v. pe la $3^1/_2$ óre o furtună gróznică cu tunete și trăsnete a fost earăși asupra sus numitei comune. Apele întru atâta au crescut încât au inundat totul de prin împrejurime. Șurile aflătóre în apropierea văilor au fost umplute cu apă așa încât ómenii sunt siliți a'și scóte fênul și bucatele adunate pentru a le usca de nou. Apa a dus și mai multe edificii mai mici precum grajduri și cotețe de porci. Păstorii vĕdênd furtuna au grăbit cu vitele spre casă și trecênd prin apă, curentul a dus cu sine cam 20 porci. Au fost stricate și multe poduri.

Tóte acestea au produs o mare spaimă în popor. Dar' mai mult ne-a înfiorat în fine un tunet gróznic cu trăsnet, carele s'a lăsat asupra sf. biserici române gr.-or. din loc. Trăsnetul a lovit tocmai la rădĕcina sf. cruci de pe turn și prin feréstra turnului a pătruns în interiorul turnului, tocmai când clopotarul Achim Rujan cu un nepot al sĕu trăgeau clopotele. Curentul electric s'a coborit apoi pe zidul turnului în jos și pe dinaintea ușei sf. biserici (pe afară) a întrat în pământ stricând podéla total. Turnul a fost stricat total, țigla tótă a fost scuturată și trântită jos cu o așa forță, încât a fost înfiptă în pămênt. Cei patru păreți ai turnului au fost găuriți în vre-o 6 locuri, ear' un colț al turnului crepat de sus până jos. Fiind turnul solid, din norocire n'a fost rĕsturnat, asemenea și cele 3 clopote au rĕmas neatinse. O aripă a ușei sf. biserici asemenea a fost făcută în mii bucăți. Paguba causată asupra sf. biserici se urcă la 3000 cor.

Din norocire, cei 2 ómeni, clopotariul Achim Rujan și nepotul sĕu George Rujan, cari trăgiau clopotele, au remas în viéță. George Rujan s'a ales numai cu o scuturătură gróznică, și auzul i-s'a îngreuiat puțin, dar' Achim Rujan a pățit mai rĕu. Fiind el răzimat de zidul turnului pe când trăgeau clopotele, a fost cuprins de curent și desbrăcat total, cămașa și pantalonii rupți în bucăți, ear' cismele din picióre rupte în mici bucățele și aduse din turn până jos în tinda st. biserici. Pe trup se vĕd numai 2 arsături cât palma unui om, și câlcâiul stâng a fost vulnerat puțin.

Medicul adus îndată ne-a asigurat că ambii vor rĕmâné în viéță fără defecte corporale.

Biserica, din norocire nu s'a aprins, drept că nici nu a fost asigurată. Comuna Crizbav e o comună mixtă cu Unguri și Români, cari sunt abia în numĕr de 500 suflete. Biserica este aprópe miseră, ear' ómeni fórte puțini cu ceva dare de mână.

Deci v'ași ruga respectuos On. Dle Redactor, ca sĕ binevoiți a apela la p. t. public românesc spre a întinde mână de ajutor acestor Românași pentru a 'și puté repara earăși sf. lor biserică.

Ofertele marinimóse se vor cuita pe cale publică și ne rugăm a se trimite pe adresa administratorului parochial Ioan Schiopu, paroch rom. gr.-or. comuna și posta u. Krizba, com. Brașov*).

Crizbav în 23 Iulie v. 901**).

Cu stimă

Ioan Schiopu

paroch gr.-or. rom.

---

*) Pentru colectă trebue cerută concesiune de la autoritățile competente. Red.

**) Primită la redacție numai în 1 August v. după amiazi. Red.

Revistă esternă

„Europa e a Germanilor“! In numĕrul penultim am dat știre despre îngrijorarea presei rusesci față cu tendințele de espansiune și cucerire ale elementului german și am amintit și despre douĕ broșuri germane, cari militéză pentru acéstă politică de cucerire. Una dintrĕ aceste bsoșuri e scrisă de profesorul B. *Jentsch.* Atât Jentsch, cât și Dr. Otto *Deffer* într'o declarație în chestia celor tractate de Jentsch, cum și I. *Rosser* în studiul seu economist scriu de acord că *Europa e a Germanilor.*

„Europa e a Germanilor, — pentru-că elementul german ține locuită marea majoritate a acestui continent de la Belt până la Adriatica. A fost o greșélă a căuta pe mări viitoriul Germaniei. Acésta e misiunea Angliei și a Statelor-Unite nord-americane. Pe continentul european Germanul numai un singur dușman are, ear' acesta e Rusia; numai un singur amic, ear' acesta e Anglia, la care putem conta necondiționat contra Rusiei.

Deja Bismarck zisese, că Germania e stat încă nesăturat. Când eram slabi ne întristam de starea fraților nostri de lângă Eider lăsați în grijia sorții, ear' acum când suntem puternici, putem óre lăsa, ca frații nostri de la Dunăre sĕ se cufunde în mocirla slavă? Nici-odată! Bismarck trebuia sĕ iee Franciei flota, sĕ-i demoleze tóte forturile și sĕ-i croéscă despăgubire de rĕsboiu de douĕ-ori așa de mare, apoi ar fi putut sĕ deie Italiei Savoya și partea sudică a Tirolului. Astfel ar fi asigurat Germania și ar fi făcut posibilă germanisarea nord-și sudostului.

Când mama-natură a creat Europa, i-a dat douĕ moșteniri: civilisația și rĕsbóiele vecinice. Pentru-ca ceste din urmă sĕ înceteze, *Europa trebue sĕ fie una și germană.* Veacul al XX-lea va cunósce numai cinci națiuni pe cele cinci continente. In Europa unitară nu vor mai fi rĕsbóie interne, va scădé militarismul costisitoriu, nu vor mai fi micile parlamente scumpe, națiunile mici.

Va urma solidaritatea națiunilor. Până acum Europa a fost împărțită între romanism, germanism și slavism; cel dintâiu e în stîngere, ear' între celelalte două resboiul pentru hegemonia Europei e inevitabil. Acésta o arată chiar si harta geografică: ce dărăburit e teritoriul Germaniei, câte enclave străine se întind în corpul ei. Apoi ce bizar, că pe teritoriul marei-puteri germane singurul rîul Vezer e german în totalitatea lui; Rhinul, Dunărea, Vistula, Odera, în parte sunt în mâni străine. De aceea Germania trebue se se 'nstăpânéscă de la Gibraltar peste Cornul de aur până la Crimea sub triumfătórea conducere a Hohenzollernilor.

Lucru principal e, ca acésta sě se întêmple încă 'nainte de ce Rusia se va întări. Religia, civilisația, limba acesteia sunt deopotrivă străine de cultura Europei; nu póte fi deci a ei hegemonia; în raport cu acésta însě, națiunilor europene le vor trebui teritorii mai mari, pentru-ca ecrescența sporirii poporațiunei sě nu se pérdă prin emigrări în continentele transoceanice. Rușii au venit din Asia, și aici s'au sporit prin contopirea de națiuni mititele. Euoropa sě fie deci a Europei cel puțin până la Volga. Tóte națiunile trebue sě se înarmeze contra Rusiei, dacă nu din alt motiv, apoi cel putin din acela, că *altcum Rusia va poruncí întregei Europe.*

Acesta e conținutul broșurei citate. Straniu prognostic pentru veacul XX.

*

Rěsboiul Burilor. O telegramă sosită lui „Standard“ de pe câmpul de rěsboiu vestesce, că comandantul bur *Beyer* într'o luptă dată zilele trecute a fost rănit așa de grav, în cât cu greu va puté scăpa cu viéța, ear' „Agenta Reuter“ raportéză din *Jagersfonteinrand* cu datul de 13 August, că comandantul bur *Pretorius*, căruia într'o luptă îi pușcaseră ochiul, a rěposat.

*

Pacea chineză. „Es ist doch erreicht“ ar zice neamțul. Consulii din Peking au subscris în fine protocolul ce conține condițiunile de pace cu China și eri — după-cum vestesce o telegramă — l'au transpus plenipotențiaților chinezi, ca sě-l subscrie și ei. Mai lipsesce acum, ca și acestia sě trăgăneze subscrierea sub fel și chip de pretexte, cum făcuseră unii dintrě representanții puterilor, ș'apoi vom audí dór' de ratificarea păcii colo prin anul viitor.

*

„Bunătățile Rusiei“. Presa ruséscă încă și acum se ocupă mult cu visita flotei rusesci la Constanța. Despre scopul acestei visite *„Novoja Vremja“* într'un numěr mai recent scrie următórele:

Romănia n'a avut încă prilej, așa ca Bulgaria și Sêrbia, sě guste din fructele binefacerilor austriace. De aceea întrě Viena și București încă tot mai esistă firele acelea, cari așa de iscusit s'au rupt dintrě Viena și cele două capitale slave: Belgrad și Sofia. Situația însě e de așa, în cât e întrebare dacă se va puté óre-când desbăra Romănia total de cătră puternica ei vecină de la nord. Trecutul nu póte fi estirpat și în acest trecut sunt astfel de fire, cari légă strîns pe Rusia cu Romănia. Visita mare-ducelui Mihailovici în portul român și întâlnirea cu moștenitoriul tronului a avut *unicul scop*, ca multe suveniri plăcute sě fie re'nprospetate în memoria Românilor (de pildă: *răpirea Besarabiei.* — Red.). Pe dinaintea mare-ducelui rusesc a defilat același batalion de vênători, care s'a distins la luarea *Grivitei.* Conform comunicatelor austro-ungare armata română ar fi îndatorată sě țină pept Rușilor, după cum pretinde anumit punct din o anumită convenție. Dar' nu sunt óre în contra acesteia suvenirile de la *Grivița*, cari nu în mic numěr viéză în armata rusésca și în cea română? Zilele trecute un Român se esprimase, că în cas când Romănia ar fi amenințată de pericol, *mai bine e sě se cufunde în oceanul slav, de cât în mocirla magiarilor.* Acésta espresiune în câteva grobiană esprimă fórte caracteristic și nimerit sentimentele adevěrate ale Românilor. Dar' fiind-că oceanul slav la nici un cas nu voesce sě se năpustiască asupra Romăniei, *Românii pot fără témă sě întindă mână Rusiei*, care fără nici o deosebită sforțare *póte sě 'i apere de valurile năvălirei magiare*“.

Frumos glas de — sirenă!

NOUTĂȚI

Serbări în onórea M. Sale. Duminecă împlinesce 71 ani de etate M. Sa gloriosul nostru Impěrat și Rege *Francisc Iosif I.* Credincios datinei și sentimentului seu de omagiu și credință, poporul român va serba acéstă zi ridicând la Tatăl ceresc pióse rugăciuni pentru sănătatea și viéța îndelungată a preabunului nostru monarch spre fericirea și mulțămirea popórelor Lui credinciόse. Conform îndrumărilor date de Inaltpreasânția Sa metropolitul *Ioan*, în tóte bisericile din archidiecesa nóstră se va serba, anume din acest prilej, serviciu divin împreunat cu rugăciunea pentru monarch. In biserica din Sibiiu-Cetate serviciul va fi celebrat de însuși Inaltpreasânția Sa.

Din partea militară încă se va serba cu mare pompă acéstă zi. Serbările date de garnisóna din Sibiiu se încep deja mâne séră la 8 óre cu retraite. La acéstă oră musica militară și toți tamburii regimentului de infanterie Nr. 2 și batalionului de infanterie Nr. IV/31 plécă din casarma cea mare și în sunetul musicei percurgênd strada Cisnădiei se postéză în fața locuinței comandantului de corp, unde va cânta imnul poporal și trei alte piese. După aceea se va re'ntórce la casarmă percurgênd stradele: Pintenului, Urezului, Măcelarilor, Morii, calea Poplăcii (Berggasse) strada Iosif și strada Schewis.

Duminecă diminéța la 5 óre musică (Tagwache). Musica percurge stradele în ordinea de mai sus. In aceeași óră o baterie a regimentului de artilerie divisionară Nr. 36 va da 24 salve de tunuri. La 8 óre diminéța tóte trupele garnisónei din Sibiiu și concurența din jur, vor eșí afară la câmpul de esercițiii sub comanda comandantului de corp *FML. Marian Varesanin de Vares*, unde preotul militar va serví liturgie festivă, în decursul căreia va cânta musica, ear' o baterie sub comanda comandantului de corp *FZM. v. Probsst* va da 24 salve de tunuri (după fie-care toc de charge al infanteriei, câte opt salve). După amiaz la 1 óră banchet festiv la trupe. *FZM. Probsst* va lua parte la banchetul regimentului de infanterie Nr. 2.

La cas de timp nefavorabil serviciul divin militar se va țíné în biserica rom. catolică din cetate, la 10 óre.

*

***Din causa** sfintei sěrbători „Schimbarea la față“, numěrul proxim al foiei nóstre va apăré Joia viitóre.*

*

Armadia neînvinsă. Vestita flotă a regelui Filip II. al Spaniei purta odinióră acest nume, până când — la 1588— a fost nimicită de flota reginei engleze Elisabeta si de vifore. In timpurile nóstre la acest titlu concuréză flota francesă, care prin inventarea torpilorilor submarini e pe cale a deveni în adevěr „armadie neînvinsă“. Anume ziariul „Matin“ susține a fi primit informațiuni de la persóne competente, că valórea și practicabilitatea acestor torpilori s'a dovedit deja peste ori-ce îndoélă; merg sigur și aruncă torpedii esact. Astfel, admițênd că știrea este esactă, nici o flotă a celorlalte puteri nu va puté sě susțină lupte cu flota francesă.

*

Trenul Sibiiu—Făgăraș și-a reînceput alaltăeri circulațiunea, fiind terminate reparaturile pe linia dintrě Arpaș—Făgăraș, stricată de povoiul din sěptěmâna trecută.

*

Primiri la cursurile notariale. Pe cum se știe, sunt organisate cursuri pentru cualificare de notari: în Budapesta, Dobrițin, Cașovia, Cluj, Sigetul-Marmației, Murěș-Oșorheiu, Becicherecul-mare, Cincibiserici (Pécs), Pojon și Szombathely. La tóte aceste cursuri înscrierile se vor face în 26—31 August la directorul cursului respectiv. Candidații trebue sě aibă 8 clase gimnasiale, ori reale, sau sě fi absolvat cu succes vr'o școlă egală în rang cu gimnasiile și școlele reale, și după absolvarea acestor clase sě fi făcut cel puțin un an de praxă în vr'o cancelarie notarială (comunală, cercuală, ori de-a orașelor cu magistrat) ca notariu-adjunct, adjunct notarial ori ca scriitoriu. Atestatul despre praxa făcută are sě fie vidimat de vicecomitele. Se mai recere și sě știe, în scris și verbal, limba oficială a statului. Pe lângă cei cu cualificațiunea indicată mai sus, pot fi primiți și candidații fără 8 clase, dacă la 1 Septembre 1900 erau deja în serviciu activ în vre-o cancelarie notarială și au cualificația prescrisă în § 6 al art. I. din 1883 (cel puțin 6 clase). Didactrul e 40 coróne, care trebue solvit în două rate semestrale. Ascultătorii sěraci, dar' diligenți și cu purtare neesceptionabilă, pot sě fie scutiți de didactru, ori sě capete ajutoriu de la stat. Acest ajutoriu constă din provisiune in internat, gratuită, ori cu preț de jumětate (unde sunt internate), prânz gratuit, ori ajutoriu lunar în bani, care întrě împrejurări normale nu póte trece peste suma de 20 coróne pe lună. Internate sunt pe lângă cursurile din Dobrițin, *Cluj* și Becicherecul-mare. Favoruri privitóre la amânarea facerei serviciului militar sunt a se cere prin directorul cursului. Prelegerile se țin aměsurat împrejurărilor locale (în Budapesta de la 4—8 ore séra). Informațiuni mai de aprópe dau directorii cursurilor.

*

Navigație pe Dâmbovița. Consiliul tehnic din București a dat lui Vasiliu concesie pentru navigație pe rîul Dâmbovița. Navigația se va face cu două vaporașe-omnibus, construite anume pentru Dâmbovița după planurile unui ingineriu englez.

*

† Nordenskjöld. Marți a rěposat în *Stockholm* baronul Nils Adolf Erik *Nordenskjöld*, cunoscutul esplorator al polului nordic. — Nordenskjöld s'a născut în 18 Novembre 1832 în Helsingfors (Finnlanda). De la 1864 a făcut numěróse călětorii la polul nordic. Dintrě acestea, din punct de vedere geografic cele mai însemnate sunt călětoriile din 1875, 1876 și 1878—1879, apoi cea din 1883. In 1875 a descoperit că marea Cari nu e vecinic înghețată, cum se credea până atunci; în 1876 pe acéstă mare a înaintat până la gradul de latitudine nordică 71. Pe basa esperințelor câștigate în aceste două călětorii, în 4 Iuliu 1878 a plecat în vestita călétorie, în care trecênd prin marea ghețósă a ajuns la marea Behring și la oceanul pacific. Prin acésta a descoperit *trecětórea nord-ostică*, pe care veacuri de ani o căutase lumea. In vara anului 1883 a pătruns departe în câmpurile ghețóse ale Grönlandei, pe cari mai 'nainte știința le cunoscea fórte puțin.

*

Papa — despre Crispi. Se raportéză din Roma, că papa Leo XIII. când i-s'a raportat despre rěposarea lui Crispi a zis următórele: *ni-a fost dușman, dar' luptătoriu voinic.* Apoi după scurtă tăcere a adăugat: Oare în adevěr acésta sě fie voia lui Dumnezeu, ca eu sě urmez cel din urmă în calea vecinicіei pe bărbații din generațiunea mea?!

*

Telegraf fără sîrmă întrě Europa și America. Cum se raportéză din Gratz ziarelor magiare, Nicolae *Tesla* a comunicat unui amic al seu din Gratz, că a instalat telegraf fără sîrmă întrě America și Europa. Stațiunile sunt *New-Jork* și *Lisabona.* Că succes'a telegrafarea? — Tesla nu a spus.

*

Nenorocire la Câmpulung. Ziarele din România aduc veste, că Luni pe la amiaz un zid din rěmășițețe cetății lui Negru-Vodă, de la Câmpu-lung, s'a prăbușit pe câțiva ómeni sosiți la têrgul de acolo. Au fost astrucați și uciși vr'o câteva zeci de ómeni.

*

Știri měrunte. In *Tessalia* bântue călduri fórte mari; mulți ómeni, soldați și civili, au murit de insolație. — Generalul *Nicolae Cena*, originar din Mehadia, e transferat la brigada 11. Până acum fusese la brigada 10, staționată în Przemysl. — Castelul din *Parnó* al contelui *Andrássy Géza* a ars de tot Sâmbătă după amiaz. Mulțime de obiecte de artă (tablouri vechi etc.) au fost mistuite de foc. Paguba se urcă peste un milion de florini. — In *Turcia* peste 40.000 de familii imigrate poposesc sub ceriul liber, fără locuință.

Rugare.

Domnii, cari au primit apeluri în chestiunea aranjării petrecerii poporale cu ocasiunea adunării generale a Asociațiunii în 22 Septembre st. n. a. c., sunt rugați a ne comunica pe o cartă postală cât mai degrabă:

1. câte părechi vor lua parte la petrecerea poporală; și

2. ce fel de manufacturi și câte bucăți ne vor pune la disposiție pentru decorarea salei unde se va țíné concertul și petrecerea cu dans.

Este neapěrat de lipsă, ca sě știm exact aceste lucruri, deóre-ce numai astfel vom puté fi pe deplin orientați asupra celor ce avem de făcut.

Sibiiu, în 15 August n. 1901.

Comitetul aranjator, secțiunea petrecerii poporale.

Dr. Lemény *Dr. Beu.*

ECONOMIE.

Pepiniere noue pentru arborași de pădure. Ministrul de agricultură a înființat în Gödöllő, Csepreg și Sirok pepiniere noue pentru prăsirea de arborași de pădure. A hotărît sě mai înființeze și în comitatul *Turda-Arieș* o pepinieră pe teritoriu de 10 jugěre.

*

Industriașii și darea spitalului. Vre-o șeptezeci reuniuni industriale înaintaseră nu de mult petiție la ministrul de comerciu, cerênd, ca industriașii sě fie scutiți de darea regnicolară a spitalului, pe motivul că ei — conform legii — solvesc pentru calfele lor o treime din taxele de membri în cas de morb.

Ministrul de comerciu a transpus ministrului de interne petițiunea, cu recomandare, ca în conțelegere cu ministrul de finanțe sě facă ușurări industriașilor înscriși la asemenea casse de ajutorare. Opinia ministrului de comerciu e, ca cel puțin atâta favor sě li-se facă — industriașilor mici și celor cari nu țin mai mult de 20 calfe, — ca aruncul pentru spitalul regnicolar pentru ei sě fie numai de 1%.

Hotărirea ministrului de interne n'a urmat încă.

*

Bancnotele de 10 coróne. Mercuri a apărut în fóia oficială ordinațiunea prin care se face cunoscut, că nouele bancnote de 10 coróne se vor pune în circulațiune cu începere de la 2 Septembre. Aceste bancnote au lățime de 1000 milimetri și lungime de 120 milimetri (?). Mărimea figurei împrimate pe ele e de 70—111 milimetri. Colórea e violetă.

Bancnotele vechi de 5 fl. rěmân în circulațiune până la 18 Februarie 1903; banca le schimbă însě până la 31 August 1907.

*

Têrg de comlău (hemeiu) în Sighișóra. In ședința din 10 a curentei comitetul reuniunii din Sigișóra pentru promovarea culturii hemeiului, avênd în vedere conjuncturile de bună recoltă, a hotărît sě arangeze și în est an têrg de hemeiu la Sigișóra. Primul têrg se va țíné la 5 Septembre, și după aceea în fie-care zi de Joi.

Totodată a hotărit sě sprijinéscă esposiția de hemeiu pe care o va arangia în Octobre reuniunea magiară agricolă, și — în interesul formării prețurilor hemeiului — sě deie informațiuni continue și autentice despre prețurile din piețele mari din străinătate.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Subscrisul în numele comitetului parochial ortodox din Băiești îmi țin de datorință a aduce și pe calea acésta mulțămitele nóstre cele mai ferbinți cantorului Ianeș Farcași dela nedoni (?), pentru procurarea unui potir și unui disc din argint veritabil în valóre de 100 coróne întru amintirea repausatelor sale fice Teresia și Serica. D-zeul ceriurilor priméscă acésta jertfă frumósă, ear' pe repausatele sě le odihnéscă în sinurile lui Avram cu toți drepții în veci. Donatoriului pentru cele pămêntesci resplată ceréscă sě-'i dăruiască; fapta sa bună și nobilă servéscă de pildă și altor creștini iubitori de D-zeu și sânta maică biserica gr.-orientală.

Băiești, în 20 Iuliu 1901.

Ioan Farcaș
paroch.

Surdii aud. Nr. 27 al fóiei periodice „Die Illustrirte Welt“, Chiswick High Road, Nr. 626 Londra, W., conține o descriere asupra unei cure minunate contra surdității și vuetului în cap, care cură se póte face acasă de pacient însuși și sě aibă succes fórte bun. Ori-cine póte primì un numěr al acestei foi, trimițênd adresa la redacțiunea aceleia.

Posta Redacțiunei.

Carlsbad. Mulțămiri cordiale pentru manuscriptul trimis. Sěptěmâna viitóre vom începe sě-l publicăm. Salutări.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rěspunderea.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Șaguna

— vărsat în gyps —

cu preţul de **3 coróne.**

Nr. 196/1901 [167] 1—1

Concurs

Comisiunea economică a comitatului Sibiiu publică, că sunt de a se conferí deocamdată pe anul şcolar 1901—2 trei stipendii şi anume unul de 1200 cor. şi douĕ de câte 200 cor. la elevi dela vre-o şcólă specială de economie din patrie.

La stipendiul de 1200 cor. pot concura numai atari competenţi, cari voesc sĕ frecuenteze academia agricolă din Magyar Óvár, ear la cele de 200 cor., cari voesc sĕ frecuenteze şcóla agricolă din Mediaş séu altă şcólă agricolă din patrie.

Asemnarea stipendiilor conferite se face numai după producerea documentului despre primire în institutul numit.

Subscrisa comisiune îşi reservă dreptul de a schimba eventual sumele stipendiilor.

Concurenţii, cari în tot casul trebue sĕ aparţină acestui comitat, au sĕ-şi subştérnă rugările provĕḑute cu documentele despre studiile lor practice şi teoretice şi despre indigenat, până în 25 August st. n. la 2 óre p. m. la vicecomitele comitatului Sibiiu, ca president al comisiunei economice.

Sibiiu, la 7 August, 1901.

Preşedintele comisiunei economice a comitatului Sibiiu

Reissenberger
vicecomite.

Nr. 73 1901 [166] 1—1

Publicare de licitaţiune.

In pădurea bisericilor gr. or. din Valea-Bulzului şi Pĕtrângeni şi acelei gr. cat. din loc, de pe un teritoriu de 45 jugĕre situat lâ gă cale, în hotarul comunei Pĕtrângeni (Petrozsán) comitatul Albei-inferióre, depărtare de 3 klm. dela staţiunea drumului de fer din Galaţ (Galacz) se află **150 arbori** în grosime de 20—30 cm., **1600 arbori** de 30 80 cm. şi la înălţimea unui stat de om, **goron** (stejari), în etatea cea mai bună, acomodaţi, folosibili şi fórte buni pentru lemn la ori ce fel de lucru, se vinde pe calea licitaţiunei publice în *16 Septembre n. c.*

Licitaţiunea se va ţiné în şcóla gr.-or. din Pĕtrângeni. — Oferte ulterióre nu se primesc.

Condiţiunile de licitare şi de contract se pot afla la parochul local Nicolau Cristea în Valea-Bulzului. — Tot aci se póte afla şi preţul de strigare şi suma vadiului.

Oficiul parochial gr. or. din
Valea-Bulzului, la 6 August n. 1901.

Nicolau Cristea
paroch.

Nr. 393/1901 [165] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Teleg. Român“.

1. *Haşfalĕu*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir în edificiul şcólei şi lemnele necesare de foc.

2. *Nadeşul-săsesc*, cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 300 cor. prin repartiţiune dela popor, restul în naturalie şi folosirea a douĕ jugĕre de pămênt, cuartir şi lemne de foc.

3. *Netuş* (filie), cu salariu anual de 600 cor., şi anume: 539 cor. dela stat, restul dela popor şi cuartir gratuit.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători, a conduce cântările liturgice, şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cele rituale.

Sighişóra, 27 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 555/1901 [158] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învĕţători dela comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupşei se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bedeleu*, salariu 600 cor., dela popor 500 cor. şi dela Preaven. Consistoriu 100 cor.; după terminarea noului edificiu şcolar cuartir liber în şcólă şi lemnele de foc.

2. *Buru*, salariu 600 cor., din cari 160 cor. dela popor şi pentru restul de 440 cor. s'a înaintat cerere la ministru.

3. *Mogoş-Mămăligani*, salariu 600 cor., anume din repartiţiune 400 cor., din cassa bisericei 80 cor. şi ajutoriu dela stat 120 cor.; cuartir liber şi lemnele de foc.

4. *Muncel*, salariu 600 cor., şi adecă: 480 cor. din repartiţiune pe popor, ear' pentru 120 cor. s'a făcut cerere la ministru; cuartir liber şi lemnele de foc.

5. *Ocolişul-mic*, salariu 600 cor., solviţi dela popor cu 400 cor.; dela Preaven. Consistoriu 100 cor. şi ajutoriu promis de stat 100 cor.; cuartir în edificiul şcólei şi lemnele trebuinciόse de foc.

6. *Oreşti*, salariu 600 cor., din cari 120 cor. dela popor, ear' pentru 480 se cere ajutoriu dela stat.

7. *Poşaga de jos*, salariu 600 cor.; dela popor 400 cor. şi pentru restul de 200 cor. se face cerere la ministru; cuartir liber şi lemnele de foc.

8. *Runc*, salariu 600 cor., dela popor 400 cor., pentru 200 cor. s'a înaintat cerere la ministru; cuartir liber şi lemnele de foc.

9. *Valea-Lupşei*, salariu 600 cor. dela popor. Fiind şcóla sub edificare, pentru anul 1901/2 dela popor se dă numai 400 cor. şi restul s'a cerut dela Preavener. Consistoriu. Cuartir liber în edificiul şcólei şi lemnele de foc.

Invĕţătorii aleşi vor folosí şi grădinile şcolare ce parte s'au înfiinţat, parte se înfiinţéză pe lângă şcólele nóstre.

Concurenţii sunt obligaţi a cânta cu elevii şcolari la liturgie, şi sunt poftiţi în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre înainte de alegere a se presenta în comuna, pentru care au concurat, ca sĕ facă cu poporul cunoscinţă şi sĕ-şi arete desteritatea în cântări şi tipicul biser. Sunt preferiţi cei cu cunoscinţe musicale, cari pentru casul de a înfiinţa coruri bisericesci pot conta la remuneraţie deosebită corespunḑĕtóre.

Cererile concursuale, instruate conform normelor în vigóre, sĕ se înainteze subscrisului oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Ofenbaia, în 19 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresb. gr. or. al Lupşii, în conţelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Gan
adm. prot.

Casă de vênḑare

(Strada Poplăcii 30)

In stare bună, cu prăvălie de vinuri fórte căutată, cu licenţă, pivniţi şi grânar, cu locuinţe fórte acomodate etc. **Venitul brut e de 1600 coróne.** Se va licita pe cale judecătoréscă în **6 Septembre n. c.** [164] 2—2

Informaţiuni se pot primi dela proprietariul cassei séu în **strada Mariei (Mariengasse) Nr. 7.**

◆ ◆ ◆

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

şi

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul	simplu legat . . .	fl.	—.85
	jumĕtate pânză . .	„	1.05
	în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia	fină în piele négră .	„	2.—
	piele chagrin	„	2.60
	în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

◆ ◆ ◆

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu **pe tinichea, ţinc, aluminium** etc. în ori-şi-care mărime pe lângă **preţurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

II.

Archangelul Mihail
„ Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumitru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
„ Simeon
„ Andreiu
Evangelistul Ioan
„ Luca
„ Marcu
„ Mateiu
Prorocul Zacharia
Apostolul Iacob
„ Filip

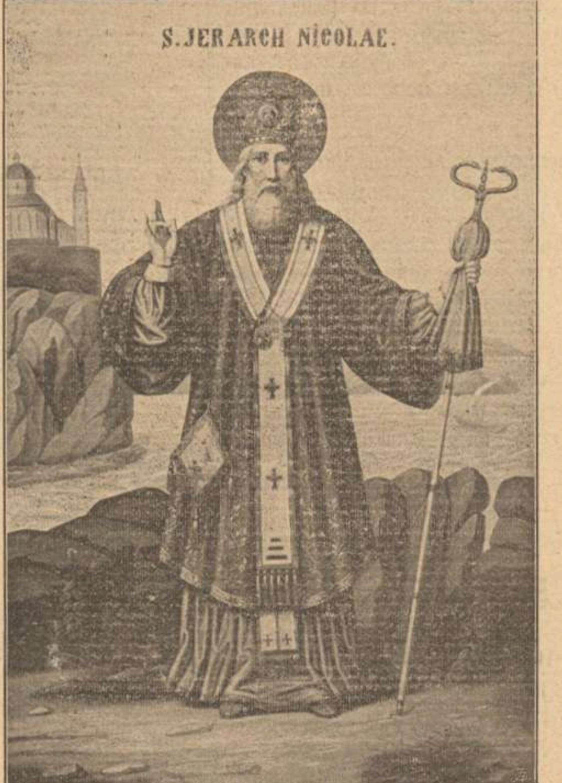
S. JERARCH NICOLAE.

I.

Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Naşterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipet
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Invierea lui Lazar
Schimbarea la faţă
Rĕstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormênt
Invierea Domnului
Inălţarea — Floriile
Tăerea împrejur
Nascerea Maicei Domnului
Pogorîrea Duchului sfânt
Nascerea sftului Ioan Botezătorul
Grigorie, Vasilie şi Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

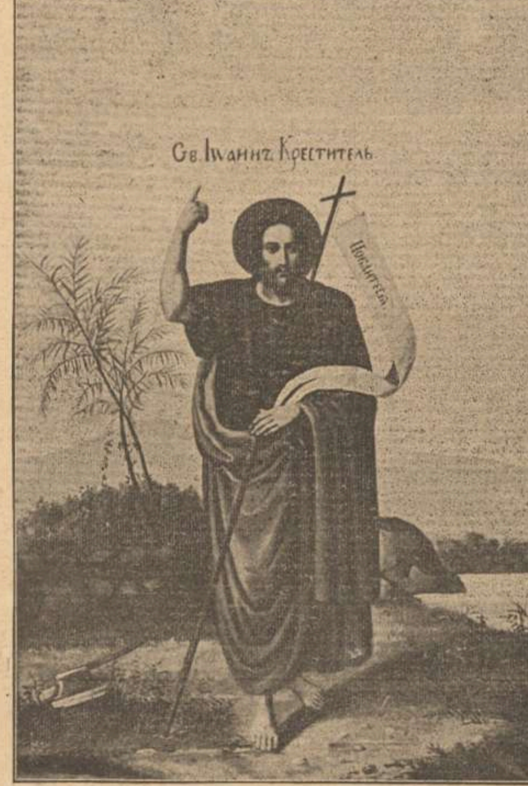

III.

Botezul Domnului
Constantin şi Elena
Sfântul Dumitru călare
Sfântul George „
Maica Domnului
Petru şi Pavel
Archanghelii Mihail şi Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim şi Ana

IV.

Iisus pe Cruce
Inălţarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					şi Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40 60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	**Cor. fórte fine.**
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	**„ fine.**
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	**„ simple.**

Preţurile indicate în şema de sus sunt a se înţelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tinichea cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu şi ţinc vor costa cu preţul metalului întrebuinţat *mai mult.*

Deasemenea şi cu angajamentul pentru **prapori** din ori-şi-ce fel de materii şi de ori-şi-ce colóre pe lângă condiţiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88 Sibiiu, Joi 9/22 August 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Ziua Monarchului.

Sibiiu, 21 August n.

An de an biserica nóstră serbéză cu evlavie şi credinţă însemnata zi de 18 August st. n., în care înainte de acésta cu ani *şeptezeci şi unu* prinţişorul *Francisc* a vĕzut de primadată lumina zilei.

Şi bineplăcut'a Celui ce tóte le îndréptă şi după a Lui nepătrunsă înţelepciune le cârmuesce, ca din micul prinţişor sĕ devină deja la frageda etate de abia 18 ani Domnitoriul unei monarchii bântuite amar de neînţelegeri şi scăldate în sângele popórelor ei, vĕrsat şiróie — deoparte pentru eluptarea presupuselor drepturi şi delăturarea dinastiei însaşi, ear' de altă parte pentru apĕrarea Tronului şi dinastiei.

Pe partea acéstă din urmă era şi poporul român de sub sceptrul Habsburgilor, şi mult eroism şi jertfire de sine dovedit'a poporul acesta întru împlinirea datorinţei sale de fidelitate şi alipire neţermurită faţă cu Domnitoriul şi casa Lui.

Şi a mers acest popor în lupte şi a suportat tóte vicisitudinile timpului de restrişte şi cercări grele, cu credinţa în Tatăl ceresc, care ascultă pe fiii sei credincioşi, şi cu dragoste ferbinte pentru tinĕrul Domnitoriu, ear' servitorii Altariului ridicat'au cucernice rugăciuni, cum însuşi tipicul serviciului divin al bisericei nóstre prescrie, în frumósa rugăciune:

— „*Dómne, întru puterea Ta se va veseli împĕratul, şi de mântuirea Ta se va bucura fórte*“, — precedată de ruga psalmistului David:

„Dómne, *mântuesce* pe împĕratul, şi ne audi pe noi ori în ce zi te vom chiămă“...

Şi Dumnezeu l'a mântuit şi datu-i-a înţelepciune, ca sĕ împace şi liniştéscă ţéra, şi i-a dat inimă deopotrivă iubitóre pentru *tóte popórele sale*, — celor ce i-au greşit ertându-le, celor ce pururea credincioşi i-au fost, multămindu-le, şi tuturor dragostea şi bunătatea Sa nemărginită împărţindu-le...

Şi Duminecă de Duminecă, serbătóre de serbătóre, servitorii Altariului bisericei nóstre, însoţiţi de céta credincioşilor ridică rugăciuni pióse pentru bunul nostru Domnitoriu:

„*Dómne, mântuesce pe împĕratul, şi ne audi pe noi ori în ce zi te vom chiămă*“...

Ear' la zile mari, întrĕ cari loc de frunte are pentru noi ziua de 18 August, ziua nascerii *M. Sale Francisc Iosif I.*, pe lângă aceste rugăciuni se mai rostesce în biserica nóstră rugăciunea de îngenunchiare:

„Dómne, Cela ce eşti nemăsurat întru milostivire, Dumnezeule al nostru, dă robului tĕu atotprealuminatului şi mult stăpânitoriului nostru Impĕrat şi Rege, — pe care l'ai chiămat spre a ne stăpâní — buna sporire a lui Moisi, vitejia lui David şi înţelepciunea lui Solomon, spre mărirea numelui Tĕu, rugămu-ne Ţie, Preasfinte Impĕrate, audi-ne şi ne miluesce“...

Şi a iubit Dumnezeu pe poporul Seu şi insuflatu-i a Domnitoriului înţelepciune şi prevedere şi iubire de dreptate, pentru-ca cu inimă curată sĕ plece urechia sa spre ruga poporului seu, şi iată Sionul nostru ridicat din starea de dejosire venită asupra lui pe vremuri, şi fortăreţă peternică datu-i-a lui — autonomia.

Nimic de n'am avé noi, credincioşii bisericei dreptmăritóre a Rĕsăritului, de cât autonomia, cimentată în „*Statutul Organic*, şi totuşi vecinic motiv de recunoscinţă am avé faţă cu preabunul nostru Monarch *Francisc Iosif I.*

Dar' motive de recunoscinţă, de dragoste şi de credinţă neclintită faţă de El, avem multe, — şi am avé sigur încă şi mai multe, dacă tóte s'ar fi putut şi s'ar puté întêmpla după a nóstră dorinţă şi după a Lui bunăvoinţă....

*

Duminecă *M. Sa Francisc Iosif I.* a împlinit 71 ani de viéţă laboriósă şi gloriósă. Tóte popórele monarchiei, de la margini până la margini, au serbat acéstă zi. Unele cu sgomot şi alaiu de stradă, altele în linişte şi pietate, întrĕ zidurile Casei Domnului, cu rugăciuni pentru zile 'ndelungate, putere şi sănĕtate Monarchului, spre fericirea şi mulţămirea popórelor lui credinciόse.

Poporul român n'a serbat cu alaiu, căci nu-i e firea de aşa. A serbat însĕ în Casa Domnului, cu serviciu divin, cu rugăciuni şi cântări întru preamărirea iubitului sĕu Monarch. In centru, în biserica din *Sibiiu-Cetate* serviciul divin a fost celebrat de însuşi Inaltpreasânţia Sa metropolitul *Ioan* asistat de asesorii consistoriali protopresbiteri Moise *Lazar*, Zaharie *Boiu*, Nicolau *Cristea* şi Mateiu *Voileanu*; ca diacon a servit archivariul consistorial *D. Câmpian.*

După sfânta liturgie Inaltpreasânţia Sa metropolitul îngenunchind înaintea altariului a rostit rugăciunea pentru Monarch:

„*Dómne, Cela ce eşti nemĕsurat întru milostivire, Dumnezeule al nostru, dă robului Tĕu atotprealuminatului şi multstăpânitoriului nostru împĕrat şi rege* Francisc Iosif I. — *pe care l'ai chiămat spre a ne stăpâní — buna sporire a lui* Moisi, *vitejia lui* David *şi înţelepciunea lui* Solomon, *spre mărirea numelui Teu, rugămu ne Ţie, audi-ne şi ne miluesce!*“.....

Era de faţă public numĕros.

Toţi în genunchi au ascultat rugăciunea pentru monarch, după finirea căreia s'a cântat imnul poporal „*Dómne ţine şi protege*“.

In decursul liturgiei a fost hirotonit întru presbiter candidatul la preoţie Petru *Roşca*, ales capelan în Măgura (tractul Orăştiei), ear' întru diacon candidatul Vasilie *Suciu*, ales paroch în Topârcea (cest din urmă a fost hirotonit întru presbiter Luni).

Aducă-şi aminte totdeauna acesti noi lucrători în via Domnului, că darul preoţiei li-s'a dat cu ocasiunea aniversării a 71 a nascerii M. Sale preabunului nostru împĕrat şi rege *Francisc Josif I.*, şi cu pietate şi dragoste rostéscă pentru El rugăciunile prescrise de tipicul bisericei nóstre.

Alegerile învĕţătoresci.

Intr'un articol vorbind de intregirea posturilor învĕţătoresci, cu date oficióse am arĕtat că numĕrul *învĕţătorilor provisori* aplicaţi la şcólele nóstre e mai mare de cât al celor definitivi.

Causa principală la acésta stare e: pe de o parte motivele egoiste ale unor persóne din singuraticele comune, de a-'şi căpătui în unul din anii viitori pe un fiu, vĕr, nepot etc., pe de altă parte un rĕu ce bântue în tóte părţile, anume, *de a ţiné cu intenţiune provisoratul în posturile învĕţătoresci.*

Aprópe de douĕ luni, în fie-care numĕr al ziarului nostru, locul reservat inserţiunilor este plin cu concursele pentru întregirea posturilor vacante învĕţătoresci. Aşa azi ne aflăm în préjma sĕvêrşirilor alegerilor învĕţătoresci. Mai mult ca jumĕtate din sinódele nóstre parochiale se vor întruni spre acest scop. Din motive ponderóse se pretinde imperios, ca sinódele nóstre cari au concurenţi la posturile învĕţătoresci sĕ şí alégă. Acésta cu atât mai vêrtos, de óre-ce mai mulţi inspectori reg. de şcóle, în congresul lor din ĕstan şi-au esprimat dorinţa, ca ministrul prin o ordinaţiune sĕ considere pe toţi învĕţătorii cualificaţi, cari au funcţionat în o comună un an ca provisori, *de învĕţători definitivi în comuna respectivă.* Pentru noi, credincioşii bisericei ortodocse, cari graţie minţii luminate şi înţelepte a Marelui archiereu *Andreiu*, ne bucurăm de constituţiune liberală ca nici unii credincioşi ai altor biserici, — o ordinaţiune de soiul acesteia ar fi fórte jignitóre şi ruşinósă.

Jignitóre, fiind-că prin ea se atentéză direct la drepturile nóstre garantate prin „*Statutul organic*“, ingerându-se persóne străine de legea şi limba nóstră în afacerile nóstre şcolare-bisericesci.

FOIŞORA

Carlsbadul.

Abia este ţéră, care sĕ aibă atât de multe isvóre de felurite ape minerale şi locuri de cură, ca şi Austria şi în deosebi Bohemia.

Diferitele reuniuni de medici din Austria le-au cuprins pe tóte în almanachuri speciale. Din acestea afli — dacă le iei în mână şi le frunzăresci puţin, — că numĕrul băilor nu mai are sfîrşit. Aprópe tóte sunt bine întocmite, posed stabilimentele cele mai moderne, de băi, gimnastică etc., şi sunt bine cercetate, căci medicii şi întreprindĕtorii germâni şi ovrei s'au îngrijit sĕ li-se facă şi reclamul necesar.

Dintre tóte aceste cea mai renumită baie nu numai din Austria ori din Europa, ci din lumea întrégă, este fără îndoială *Carlsbadul*, care posede cele mai escelente ape *alcalico-salinice;* ba mulţi afirmă, că Carlsbadul este *singurul* loc de adevĕrată cură cu putere vindecătóre în tótă lumea; ear' celelalte băi nu sunt decât locuri de recreare generală, fiind efectul lor vindecător mai mult o exagerare pentru seducerea publicului suferind şi credul.

Va fi mult adevĕr în afirmaţiunea acésta.

Carlsbadul e situat în o vale îngustă a rîului *Tepl*, în partea nordvestică a Bohemiei, aprópe de graniţele imperiului german şi în special de Saxonia. Graniţa o forméză marii *Erzgebirge*, în vêrful cărora pe timp senin se vĕd şi casele santinelelor şi diferitele hotele pentru turistii şi călĕtorii cari cercetéză acei munţi fie pe jos, fie cu trenul, care duce peste oraşul *Iohanngeorgenstadt* în Saxonia. Numele îl are acésta baie dela impĕratul Carol al IV, despre care — se zice, c'a descoperit isvórele în veacul al XIV., cu ocasiunea unei vênătorii aranjate în munţii din jur. Cercetările ulterióre însĕ au dovedit, că despre isvórele de aici se face amintire deja în v. XII; Carol al IV. le-a scos numai mai tare la ivélă, făcêndu-le renume. Inălţimea oraşului e de 374 m. peste mare.

La început nu era în jurul isvórelor decât o vale fórte îngustă, mărginită de déluri înalte, stâncóse ori acoperite cu pădure de bradi, fagi şi stejari.

Totul era un loc din cele mai selbatice; ear' azi a prefăcut civilisaţia omenéscă acest loc într'un oraş, în care edificiile cu câte 4, 5 şi 6 caturi rivaliséză în mărime şi frumseţă cu edificiile din capitalele cele mai mari.

Firesce cele mai multe nu sunt clădite în ordine simetrică, fiind acésta un lucru imposibil, ci unele deasupra altora şi într'o desordine poetică, după cum a permis îngustul teren. Unele sunt pe stânci, altele pe terase din piatră cioplită.

Zeci şi sute de trepte duc la ele, formând cruciş şi curmediş căi, sucituri şi unghieţe, prin cari abia te poţi orienta. Cu un cuvênt Carlsbadul şi ca clădire presentă o particularitate, cum nu se mai póte afla. Numĕrul caselor, dintrĕ cari unele sunt casarme întregi în preţ de sute de mii, trece departe peste 1000. Spre mai uşóra orientare s'a dat fie-cărei case, pe lângă numĕrul obicinuit şí un nume deosebit, fie numele unei ţeri, începĕnd cu Austria, Ungaria, România şi până la Louisiana, fie numele unui domnitor; ear' altele au numiri alegorice, de flori etc. Ce folos însĕ că cele mai multe din ele, peste 60% forméză proprietate esclusiv evreéscă

Ceva mai regulată este partea oraşului din spre calea ferată; strada cea mai frumósă este *Parkstrasse* şi aşa numitul „*Westendviertel*“, locuinţa aristocraţimei americane, engleze, franceze, însĕ şi române şi magiare, precum şi a prinţilor ce dau pe aici. In acésta parte se află şi cel mai frumos edificiu din Carlsbad, care impune atât prin variaţiunea formelor cât şi prin raritatea stilului. Este biserica ruséscă, zidită de câţiva ani din contribuiri benevole cu preţul de preste 1 milion de ruble. Nu-i mare, ci mai mult mică, dar' fórte drăguţă, în stil oriental-rusesc cu turnuleţele în forma cepelor şi cu crucile duple rusesci, legate de lanţuri. *Tonans.*

(Va urma.)

Impĕrătésa Victoria.

(Urmare şi fine.)

Bismarck încă în aceeaşl zi a absolvat pe căpitanul. Îi era lui destul mânia împĕrătesei Augusta, care nici-odată nu i-a putut erta, că a înfrênat cu multă necruţare pe adicţii ei; astfel întrĕ alţi mulţi pe contele Arnim l'a persecutat până la sinucidere. Şi a avut noroc Bismarck, că bigota împĕrătésă bĕtrână şi liberala soţie a moştenitoriului nu s'au putut nici-când înţelege una pe alta. Impĕrătésa bĕtrână ura pe nora-sa dór' încă şi mai mult de cât Bismarck şi nu putea sĕ-i erte, că supuşii ei aşa de fervent adorau pe „venitura“.

Că princesa aşa de populară era la prusiaci, în prima linie avea sĕ mulţăméscă sentimentelor sale democratice. Eşia în public

Rușinósă, de óre-ce respectiva ordinațiune ar fi un testimoniu, că noi nici după o viéță constituțională de peste 30 de ani nu numai că nu ne știm folosi, aprecia și apĕra drepturile garantate, dar' nici nu ni-le cunóscem chiar.

Așa dară nu numai în interesul școlei, învĕțămêntului și al învĕțătorilor nostri este necesară intregirea definitivă a posturilor învĕțătoresci prin alegere, ci și din punct de vedere al susținerei nestirbite a dispozițiunilor cuprinse și garantate în „*Statutul organic*“ și a susținerii demnităței, reputațiunei și vazei bisericei nóstre, și prin ea a nóstră, a fiilor ei.

Premerse acestea, apreciind importanța cea mare ce o are statul învĕțătoresc în mijlocul poporului nostru, se aștéptă, ca alegerile învĕțătorilor sĕ se sĕvêrșească în așa chip, *ca prin ele sĕ nu se pângărésca, ci sĕ se înalțe vaza, buna apreciere și recunoscința față de acest stat.*

Și acest scop, pe care până acum durere cei chemați fórte puțin pond au pus, se va ajunge atunci, când aceste alegeri vor fi *libere liniștite* și *sĕrbătoresci.*

Libere și liniștite vor fi atunci, când nu se va esercia nici o influință din partea concurenților sau a altor persóne cu mijlóce corumpĕtóre, fie asupra conducĕtoriului alegerei, fie asupra alegĕtorilor.

Am accentuat acestea, de óre-ce durere, nu sunt încă „corbi albi“ d. e. d-nii protopresbiteri, — onóre escepțiunilor — cari drept „*cadou*“ pentru reușirea cutărui învĕțător în cutare comună, pretind mici servicii, sau favoruri.

Apoi óre multele alegeri sgomotóse ale căror fructe sunt protestele, trecerile la altă confesiune etc., nu sunt ele de obiceiu efectul „corteșirilor“, de multe-ori și în multe locuri sĕvêrșite cu cele mai mărsave arme, arangiate de către concurenți cu sĕptĕmâni 'nainte de alegeri?

Avem firma speranță, că autoritatea nóstră școlară-bisericéscă va pune capet acestor neligiuiri ce au prins rădĕcini în organismul nostru bisericesc-școlar. Și ca acésta sĕ se pótă face mai ingrabă, e o datorință a tuturora cari vor observa astfel de nelegiuiri, *a-lè aduce la cunoșcința forurilor nóstre superióre.*

Sĕrbătoresci vor fi alegerile, dacă pe lângă aceea că vor fi libere și vor decurge în liniște, conducĕtorii lor, d-ni protopresbiteri, prin un serviciu divin festiv, prin o predică acomodată și instructivă actului ce se sĕvêrșesce, vor ridica nimbul sĕrbătoresc al acestei zile. E bine sĕ se facă astfel, căci sĕvîrșirea sĕrbătorésca a acestui act are și mari și folositóre inriurințe asupra poporului, din punct de vedere al atențiunei, stimei și respectului față de postul învĕțătoresc.

Iar' de încheiere, drept stea conducĕtóre alegĕtorilor la alegerea de învĕțători, las sĕ urmeze sfatul înțelept al Marelui archiereu *Andreiu*, dat într'un act alegĕtorilor din fruntașa comună *Sĕliște.* Iată'l:

„*Mai departe, ca un amanet las iubiților mei Sĕlișteni, că la candidarea de învĕțători (profesori) sĕ nu se seducă de vre-o patimă și părtinire, ci sĕ fiți curați la inimă, necăutând la locul nașterii concurentului, ci la* procopsala *lui.*“

D. A. Mosora.

Convocare.

In sensul §§-lor 23 și 26 din statutele „*Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*“ se convócă

Adunarea generală ordinară

a Asociațiunii la Sibiiu, pe zilele 21 și 22 Septembre st. n. 1901, pe lângă următorul

Program:

Ședința I.

Sâmbătă în 21 Septembre st. n. 1901 la 11 ore înainte de amézi.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaților presenți.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul 1900.
4. Alegerea comisiunilor:
    - *a*) pentru esaminarea raportului general;
    - *b*) pentru esaminarea rațiociniului pe anul 1900 și a proiectului de budget pe anul 1902;
    - *c*) pentru studiarea modificărilor propuse la „Regulamentul pentru secțiunile științifice-literare;
    - *d*) pentru înscrierea de membri.
5. Propuneri eventuale.

Ședința II.

Duminecă în 22 Septembre st. n. 1901 la 10 ore înainte de amézi.

Ordinea de zi:

1. Rapórtele comisiunilor.
2. Alegerea presidentului, vicepresidentului și comitetului central.
3. Fixarea locului pentru proxima adunare generală.
4. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale.
5. Inchiderea adunării generale.

Se observă, că eventualele propuneri au sĕ fie presentate în scris presidiului Asociațiunii (Str. Morii Nr. 8), cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Sibiiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 8 August 1901.

Iosif Sterca Șuluțu **Dr. Ilie Beu**
secretar II.

Achitarea lui Sarafoff.

Intréga presă europénă a primit cu nemulțămire știrea despre achitarea lui *Sarafoff* și a celorlalți membri din fostul comitet revoluționar macedonean, și s'a pus pe punctul de vedere accentuat dintru început din partea ziariului nostru, că prin verdictul de achitare al curții cu jurați din *Sofia* se declară pe față complicitatea poporului bulgar în tóte actele condamnabile sĕvîrșite de *Sarafoff* și consoții sĕi. „*Tribuna*“ dela Roma publică despre achitarea lui *Sarafoff* un articol violent, în care face vinovat pe guvernul bulgar, ca diriguitoriu al justiției, pentru achitare și în urmare îl face și complice al asasinilor. *Lokalanzeiger* din Berlin atacă asemenea cu violență achitarea lui *Sarafoff*, și pune vina tot pe guvernul bulgar, care a pregătit achitarea. Aspre și mustrătóre articole scriu și ziarele *Kölnische Zeitung* și *Münchener Allgemeine Zeitung*, și tot așa și *Allgemeine Zeitung* dela Viena, care numesce „*scandalósă*“ achitarea, și constată că prin ea s'a dat lumii dovadă că Bulgaria apróbă politica de asasinate. Ziarul francez *Temps* încă condamnă achitarea, și crede că chestia nu e resolvată încă, ci va trebui sĕ mai aibă urmări, pe cale diplomatică.

Iată deci, că Bulgarii, achitând pe cei pĕcătoși, au ajuns sĕ fie toți condamnați, din partea întregei Europe!

Scrisóre din Sĕliște.

— Alegere de preot și învĕțători. —

Ziua de 5 August n. c. a fost însemnată pentru credincioșii bisericei nóstre de aici. In acésta zi ni-am ales în locul veteranului preot *Daniil Marcu*, carele a trecut la pensie, un nou preot precum și trei noue puteri didactice la școla nóstră.

Mai ales ce privesce alegerea de preot, am făcut una dintrĕ cele mai norocóse alegeri, alegĕnd cu maioritate absolută, dintrĕ cei patru concurenți pe cel mai vrednic și de o cualificațiune superióră, pe absolventul facultăței filosofice dela universitatea din Budapesta *Iacob Steflea.*

Dacă alegerea acestui candidat nu s'a putut face cu unanimitate, este a se atribuí faptului, că contra-candidații D-Sale, mai ales unul, tot fiu al comunei, a pus tóte petrile în mișcare spre a-și asigura alegerea, deși vedea, că *întréga inteligință*, din considerare că candidatul *Iăcob Steflea* are o cualificație superióră, doresce și voesce alegerea acestuia.

S'a rupt deci o părticică a alegĕtorilor, dar' conștiința curată a maiorităței alegĕtorilor a învins, căci cei mai mulți și-au dat votul pentru acela pe care l'au aflat de mai vrednic și mai apt de păstor al lor. Onóre lor!

Alesul sĕ „trăiască“ mulți ani cu bine spre a duce în deplinire tóte speranțele mărețe ce le aștéptă alegĕtorii dela D-Sa!

Actul alegerei de preot a decurs Duminecă 'nainte de amiazi. In aceeași zi după prânz s'a întrunit din nou sinodul parochial electoral spre a'și alege învĕțători. Aleși au fost *Ioan Iacob, Cornelia Stoica* și ca conducĕtóre la asil *Eugenia Sfetea.*

Ambele alegeri au decurs în cea mai *perfectă ordine*, deși alegĕtorii erau cuprinsi de o vie agitație. Bunul tact și energia impanĕtóre a conducătoriului acestor alegeri, a P. O. Domn protopresbiter *Dr. Ioan Stroia* a înfrênat ori și ce alunecare pe povêrnișul disordinei și gàlăgiei.

Păunaș.

Din „Țéra libertății“.

— Impresiuni de călĕtorie. —

de

Ioan Baptist Boiu

Era în tómna anului 1893. Urmând atunci amicabilei învitări a colegilor universitari din România liberà, de a participa la congresul studenților ce era convocat la *Buzĕu*, am plecat vre-o zece inși, șoimi de prin Carpați, cuprinși de dor a vedé odată regatul vecin, despre care atâta cetisem și audisem. Eu unul, ca mai aprópe de frontieră, mĕ furișasem încă ca școlar în mai multe rênduri pela „Turnul-roșu“, dar' mĕ veți crede că departe n'am fost ajuns ... La 1893 însĕ mi-a fost și mie dat a petrece câteva zile plăcute pe pămênt românesc, în statul cel tinĕr și viguros, unde după cuvêntul poetului:

> ... din Constanța și până la Predeal
> Au toți aceeaș țintă, acelaș ideal.
>
> (*Stoenescu*).

Și ducênd salutări dela frați la frați, am fost primiți cu ospitalitate adevĕrat românéscà și duși ca în triumf. Era și un timp politicesce agitat, fiind la ordinea zilei: *cestiunea națională.*

Cum a decurs congresul și sĕrbările împreunate cu acela s'a descris la timpul sĕu pe larg în foile nóstre. Cred că acele zile fericite ce le-am petrecut la Buzĕu, Ploești și în falnica capitală București, ne vor fi tuturor neuitate....

Impresiunea cea bună ce-mi făcuse țéra românéscă dela început m'a determinat a veni iară și iară. Astfel am avut dar' ocasiune a cunósce din ce în ce mai bine referințele vieții. Mărturisesc, că m'a surprins progresul cel repede ce-l vedeam realisat de frații nostri din regat, pe tóte terenele. In privința acésta las sĕ vorbéscă altul mai competent decât mine, și anume dl *G. Benger*, consul general al României la Stuttgart, care a edat decurênd un op de mare valóre: „*Rumänien im Iahre 1900*“, împodobit cu multe ilustrațiuni, întrĕ cari la primul loc portretele fórte bine reușite ale suveranilor. Iată cum se esprimă acest profund cunoscĕtor al țerii:

„Tinĕrul stat al României a devenit în privința politică, militară și economică un prețuit factor în concertul popórelor europene; pentru acésta i-a trebuit numai atâtea decenii, câți statelor din apusul Europei seculi. *Am rĕmas uimit de progresul respectabil, ce l'a făcut țéra*“.

Și într'adevĕr, cât ce ajunge omul la Predeal, îndată e captivat de frumsețea locului

---

cu soțul și cu copiii ei ca ori-care altă femeie de cetățean, disconsiderând tóte restricțiunile etichetei de curte, și a înduplecat pe soțul ei sĕ-și deie copiii la școle publice; era mare adorătóre a artelor și îngrijia mult de sórtea sĕrăcimei. Ea a înființat în Berlin prima școlă de economie casnică pentru instruarea fetelor de părinți lucrători în fabrice, și nu era raritate a vedé pe princesa de corónă séra în școla pusă sub protecția ei, arĕtând fetelor cum trebue pregătită mâncarea cutare ori cutare. Cu afabilitatea ei uimitóre, isvorită din bunătatea femeéscă, știa sĕ și-'i deoblige pe toți cari puteau sĕ ajungă în apropierea ei, și humorul berlinez a și poreclit'o „Englischer Engel“, ceea-ce póte sĕ însemne „înger englez“, dar' și „înger îngeresc“.

De-și 'și iubea soțul cu iubire fără margini, totuși în viéța familiară avea une-ori și momente de amar. Frideric Vilhelm, ori cum se numia mai târziu: Frideric III. era cam ușuratic, adorator de tot ce e frumos, despre ale cărui aventuri chronique amurease berlinesă știa sĕ vorbiască fórte multe. In acéstă privință sĕmăna cu unchiul seu, cu regele Frideric Vilhelm III., pe care contimporanii 'l numiau „trubadurul de pe tron“. In princesa Victoria era multă inclinațiune spre gelozie, ear' în cercul împĕrătesei Augusta se aflau totdeauna câteva suflete milóse, cari se îngrijeau de ajuns, ca totdeauna sĕ fie au fait despre cele mai noue cuceriri ale soțului ei. Numai o singură-dată, chiar numai odată s'a întêmplat, că s'a lăsat răpită de patimă și a erupt din ea femeia gelósă. La un bal. Cu două zile înainte de aniversarea zilei sale natale vĕduse pe masă în biroul soțului ei un colier frumos, despre care credea, că i-l'a cumpĕrat ei cadou de ziua nascerii. Fericită de acéstă surprindere a eșit grabnic din birou, ca nu cumva soțul ei sĕ deie peste ea și sĕ afle că știe deja de suprinderea ce dînsul i-o pregătesce. In séra aceea însĕ era „bal la curte“ și spre surprinderea ei a vĕdut colierul la gâtul unei actrițe de vestită frumsețǎ. A chiemat'o la sine și i-a zis cu voce tare, ca sĕ audă și cei din jurul lor:

— La serate de acestea nu e obiceiu a vení împodobite cu juvaere *false.*

— Vĕ rog, Alteță, — a gângavit actrița spăriată, — colierul e veritabil; știu cu tótă siguranța.

— Nu se póte! Pe cel veritabil, care n acéstă esecutare esclusiv pe a mea sémă a fost făcut, numai eri l'am vĕdut pe masa soțului meu.

Actrița după acestea așa a dispărut de la bal, în cât nici nu s'a mai oprit până la New-York. Acolo mult timp îi anunțau representațiunile pe lângă reclamul, că colierul ce-'l pórtă la gât i-l'a făcut cadou soția moștenitoriului corónei germane.

In deplina ei sublimitate de femeie și soție a strălucit princesa Victoria în timpul când pe soțul ei l'a copleșit cancerul gutural și la ordinul medicilor a trebuit sĕ plece în Italia la climă mai domólă. Aderenții ei o rugau sĕ rĕmână în Berlin, fiind-că împĕratul e fórte bĕtrân și nu se știe óra în care tronul va devení vacant. Pentru cas de acéstă eventualitate ar fi bine, ca cel puțin ea sĕ apere drepturile soțului ei, pe care mulți ar vré sĕ-'l presinte ca incapabil de domnire. La tóte însĕ ea rĕmânea neînduplecată și rĕspundea mereu:

— Mai întâiu sunt soția bărbatului meu, și numai după aceea părtașă a gloriei lui.

Nu l'a părăsit nici pe o clipă. Cu el împreună a luptat și a suferit, și cu uimitóre jertfire de sine l'a îngrijit. Totuși, când i-a sosit vestea că împĕratul Vilhelm I. a rĕposat, ea solicita mai mult re'ntórcerea a casă și ori-cât de mult s'au opus la acésta medicii, a plecat a casă, cu soțul ei bolnav de mórte. Sub durata întregei călĕtorii îi ținea în brațe capul și nu lăsa pe nime altul sĕ-'l îngrijéscă. Ear' când sta sĕ sucumbe de sforțările fisice, și cei din suită o rugau sĕ întrerupă călĕtoria, pentru a se recrea, le rĕspundea:

— Soțul meu trebue sĕ șédă pe tronul Hohenzollernilor, fie și numai o zi. Voesc, ca numele lui, ca împĕrat sĕ fie în istoria Germaniei.

Și a continuat a-'l îngriji cu devotament și perseveranță supraomenéscă în cele 90 zile cât dat i-a fost sĕ domniască. Așa departe a mers în jertfirea de sine, în cât chiar și lui Bismarck i-a ertat și ea l'a rugat sĕ rĕmână tóte cum au fost. Cancelarul după acéstă conversație, întreruptă de tusa convulsivă a bolnavului, a eșit consternat zicêndu-și:

— Acésta nu e femeie, ci ființă supraomenéscă!

Numai atunci a sucumbat, când s'au dovedit zadarnice tóte îmgrijirile și a ajuns pe catafalc omul pe care atât de mult l'a iubit. In tocmai ca mamă-sa, regina Victoria şi pe lângă farmecele naturei mulţimea de vile clădite în anii din urmă ofer ochiului cea mai plăcută privelişte. Şi mai încolo, în valea Prahovei, ce viéţă, ce frecuenţă, ce cultură intensivă!... Trecem repede pe la Azuga, Buşteni, tot locuri atrăgĕtóre cu mari stabilimente industriale, şi iată *Sinaia*, reşedinţa de vară a familiei regale, juvelul ţerii! E greu a descrie acest oraş de vile; aşa ceva trebue sĕ vedi în realitate. Oprindu-ne aici. visităm mai ântâiu vechea mănăstire şi biserica, apoi castelul *Peleş*. Nu ştie omul ce sĕ admire aici mai mult: cu frumseţa naturei rivaliséză puterea artei. Ce promenădi şi chioscuri, ce hoteluri moderne, şi ce viéţă pulséză pretutindeni!.. Aici 'şi dă întâlnire în timpul verii tot ce ţéra are mai distins, aşa că Sinaia a devenit azi primul loc de cură climatică. Numai cu greu ne despărţim de acest răişor..

Continuând calea propusă, încetul cu încetul eşim din munţi şi înaintea nóstră se deschide un şes frumos, bine cultivat. Trenul sbóră spre *Ploeşti*, capitala districtului Prahova. Gara cea nouă e una din cele mai frumóse în ţéră; dela gară duce un lung bulevard drept în centrul oraşului. Ploeştii cu o populaţie de 40,000 ocupă întrĕ oraşele României un loc de frunte. Liceu, cameră de comerciu ş. a. Impunĕtor e monumentul ridicat în amintirea batalionului II de vênători, eroicii luptători, cari au luat din mânile Turlor Griviţa.

Distanţa Ploeşti-Bucureşti o percurge acceleratul într'o óră şi câteva minute. Suntem în *capitala regatului*. Acest oraş îl descria geograful *Klöden* încă înainte cu trei decenii ca neregulat şi murdar, ear' astăzi: o metropolă cu aprópe 300,000 locuitori, bulevarde ca în Paris, hoteluri mari şi elegante, tramvaiu, parcuri minunate şi grădini, o lumină electrică care face din nópte zi, multe fabrice ş. a. Deja la gară e un sgomot asurzitor, ni-se ofer deodată 10 birjari. Lucru firesc, că într'un oraş ca Bucurescii străinul dacă vrea sĕ vadă barem ce este mai remarcabil, trebue sĕ petrécă mai multe zile.

(Va urma).

Revistă esternă

Nouă mişcare a boxerilor. Misionari belgiani raportéză la Bruxella, că în *Mandjuria* boxerii au început de nou agitaţiunile.

*

Resmiriţă la graniţa bulgară. „Agente Telegrafique Bulgare“ raportéză despre o ciocnire sângerósă întrĕ pichetele bulgare şi soldaţi turci. Patru soldaţi turci au fost ucişi, ear' cinci răniţi. Venind în ajutorul Turcilor două companii au luat la gónă pe soldaţii bulgari şi au ocupat comuna Sary-Tas de pe teritoriu bulgar. Spre alungarea turcilor au fost trimise trupe bulgare.

Guvernul bulgar a făcut remonstraţiune energică la Constantinopol în causa violării graniţei.

*

---

a Angliei, a renunţat atunci şi ea la tóte bucuriile vieţii. A luat numirea „vĕduva împĕratului Frideric“, spre a semnala prin acésta: ce mult a fost una cu soţul ei în tóte cugetele şi tóte simţirile ei. Şi de atunci numai o singură-dată a mai avut rol în politica de curte: când fiică-sa îndrăgise pe Battenberg, mai târziu eroul principe al Bulgariei. Insuşi fiul ei, împĕratul Vilhelm II. a fost însĕ contra acestei căsătorii. In lupta acésta i-s'a eshauriat apoi întrégă forţa şi puterea de resistinţă. De nou a trebuit sĕ vadă în şirul duşmanilor ei pe Bismarck, şi dovadă că ce mult a urît ea pe acest om, sunt cuvintele pe cari le-a rostit la vestea morţii lui Bismarck.

— Are tot dreptul, ca întrégă Germania sĕ-'l deplângă; nu aşi considera ca exageraţie, dacă atâtea flori îi vor pune pe cosciug, câte póte sĕ producă o primăvară a Germaniei. De la mine însĕ nici barem un buchetaş de viorele nu capĕtă, căci el a fost fatalitatea întregei mele vieţi.

— „după „Pesti Napló“ —

Pacea chineză. Se raportéză din Peking, că Sâmbătă a fost predat în mod oficial plenipotenţiatilor chinezi protocolul cu condiţiunile de pace. *Li-Hung-Ceang* confirmând primirea a voit totodată sĕ mai facă unele escepţiuni la textul protocolului, dar' i-s'a rĕspuns că textul are sĕ fie privit ca stabilit definitiv. Plenipotenţiaţii chinezi speră că cel mult până Sâmbătă vor primi de la curte împuternicire sĕ subscrie protocolul.

*

Secretariul lui Krüger — la ţarul. Telegramă privată din *Haga* raportéză că secretariul presidentului Krüger *a fost primit în audienţă privată la ţarul*. După audienţă secretariul *a conferat mult, şi în mai multe rênduri*, cu ministrul de esterne *Lambsdorff*. In cercurile politice se atribue fórte mare importanţă audienţei.

*

Efectul proclamaţiei lui Kitchener. „Daily Mail“ raportéză că întrĕ generalul Botha şi Lordul Kithener a avut loc des schimb de scrisori în causa cunoscutei proclamaţiuni a lui Kitchener. La urmă Botha a declarat, că dacă Kitchener va esecuta ameninţările cuprinse în proclamaţie, *Burii vor împuşca pe toţi Englezii căzuţi în prinsóre.*

Tot în causa proclamaţiei se raportéza că presidentul Krűger va adresa puterilor protest, basat pe §. 7 şi 20 din convenţia de la Haga, cari interzic beligeranţilor confiscarea averilor private.

Referitoriu la situaţia de pe câmpul de rĕsboiu Kitchener raportéză că în 13 August colonelul Gorringe a atacat la Steinburg pe Burii de sub comanda lui Kruitzinger şi Erasmus şi i-a alungat până la Ventersdorf. Comandanţii *Carbet* şi *Erasmus* au căḑut în prinsóre. Carbet e rănit de mórte. Trupele de sub comanda lui *French* încă au atacat o cétă de Buri, dar' la Bethesda o trupă de sondagi a fost cernirată de Burii lui *Theron* şi facută prisoneră.

Generalul *Botha* cu 4000 de Buri se află la graniţa Zulu-Cafferilor, unde generalul *Emmet* îi trimite zilnic trupe întăritóre. Un detaşament al armatei engleze, comandat de însuşi *Kitchener*, înaintéză contra lui Botha.

O telegramă din *Bruxella* dto 17 August raportéză, că mai mulţi Buro-fili bogaţi au oferit, lui Krüger sĕ monteze pe spesele lor câteva vase de rĕsboiu şi un torpilor submarin, spre a prinde flota engleză. Krűger a respins ofertul pe motivul, că voesce sĕ dovedéscă lumei civilisate, că el rĕmâne totdéuna pe basă legală. Ofertul acesta numai atunci va fi primit, când Kitchener ar dispune împuşcarea prisonerilor buri.

„Asociaţiunea.“

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despărţĕmêntului Făgăraş al „Asociaţiunnei pentru literatura română şi cultura poporului român“, se convócă pe ziua de 28 August st. n. a. c., în comuna Copăcel (localul şcólei) cu următoriul

Program:

1. La órele 8 a. m. serviţiu divin.
2. La órele 10 deschiderea adunării prin directorul despărţĕmêntului.
3. Raportul comitetului despre activitatea sa în anul espirat.
4. Raportul cassariului despre starea cassei şi presentarea raţiociniului.
5. Alegerea a douĕ comisiuni: 1 pentru censurarea raportului comitetului şi 2 pentru censurarea raportului cassariului.
6. Alegerea unei comisiuni pentru încensarea taxelor şi înscrierea de membri noi.
7. Statorirea budgetului pe anul viitoriu.
8. Eventuale prelegeri.
9. Alegerea comitetului pentru un period nou de 3 ani.
10. Propuneri.
11. Alegerea comisiunii verificătóre.
12. Inchiderea adunării.

La acésta adunare se învită toţi membrii despărţĕmêntului şi toţi aceia cari doresc progresul cultural al poporului român.

Din şedinţa comitetului cercual ţinută la 12 August 1901 în Făgăraş.

Iacob Macaveiu
director.

Dr. Ioan Şenchea
notariu.

Convocare şi învitare.

Reuniunea învĕţătorilor români dela şcólele confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII din dreapta Murĕşului *îşi va ţiné adunarea sa generală* de est-timp *Luni şi Marţi în 26 şi 27 August n. c.* în aula seminariului diecesan din *Arad.*

In înţelesul §. 11 şi 12 din statute, convocăm la acéstă adunare generală ordinară pre toţi P. T. DD. membri fundatori ordinari şi ajutători ai reuniunii, dar tot odată învităm şi rugăm sĕ participe la acéstă festivitate a nóstră toţi P. T. binevoitori ai şcólei nóstre confesionale.

Bilete reduse de călătorie primesce fiecare membru dela preşedintele respectivului despărţĕmênt protopopesc pe linia până la Arad şi retour, valabil pe timpul dela 19 August până la 2 Septembre, respective dela 25—28 August n. c.

Arad, din şedinţa ordinară a comitetului central ţinută în 3 August n. 1901.

prof. *Teodor Ceontea.* m. p.
preşedinte

Iosif Tisu, m. p.
secretariu I.

NOUTĂŢI

Dela Asociaţiune. Ministrul ung. de comerciu cu ordinaţiunea Nr. 50211/VI din 27 Iulie a. c. a încuviinţat membrilor Asociaţiunii, cari vor participa la adunarea gen. din 21—22 Sept. a. c. (st. nou), beneficiul de a călători pe liniile căilor ferate ale statului cu preţ redus şi anume pe clasa I. cu bilet de clasa II., pe clasa II. cu bilet de clasa III., ear' pe clasa III. cu $^1/_2$ bilet de clasa II. Aceste bilete cari se vor libera prin presidiul Asociaţiunii, de astădată vor fi valabile şi pentru trenuri accelerate. Călătoria la şi dela Sibiiu va trebui sĕ se facă între 15 şi 30 Septembre nou (in comunicaţiunea de vecinătate nu se vor puté folosi aceste bilete).

Membrii Asociaţiunei, cari vor participa la adunarea generală, sunt învitaţi a se anunţa la biroul Asociaţiunii (Sibiiu, str. Morii 8), până cel mult 15 Sept. nou, ca sĕ li-se pótă libera biletul de cale ferată. Deodată cu acésta anunţare vor fi sĕ se facă şi inscrierile pentru cuartir, banchet şi escursiune, indicându-se dacă participanţii reflectéză la camere de hotel, ori la încortelare gratuită în case particulare. La scrisórea de anunţarea se va alătura suma de C. 1.— după fie-care persónă (în mărci postale) pentru acoperirea speselor biroului şi pentru emblema de membru. Inscrieri ce vor sosi după 15 Sept. nou şi fără tacsa de C. 1.— nu se vor puté considera. Sibiiu în 16 August 1901. Biroul Asociaţiunii.

*

Prinţul de corónă al României, Alteţa Sa Ferdinand, însoţit de generalul Robescu si de majorul Demetrescu va asista la manevrele mari ale armatei nóstre.

*

Dela oficiu postal. Pe basa dispositiunii luate de ministrul de comerciu sub Nr. 34342, cu începere dela 18 August oficiul postal şi telegrafic în zile de Dumineca, la Anul-Nou, a doua zi de Pasci, Joia mare (Ispas), Joia verde, a doua zi de Rusalii, în ziua primă şi a doua a sĕrbătorilor Crăciunului, cum şi în cele două sĕrbători naţionale (11 April şi 20 August) va ţiné óre de oficiu de la $8^1/_2$—$11^1/_2$ înainte de amiaz, ear' după amiaz birourile vor fi închise. Orele de oficiu pentru telegraf şi telefon rĕmân aceleaşi ca până acum.

*

Favor soldaţilor ţerani. Ministrul de rĕsboiu a dispus, ca soldaţilor ţerani, cu începere din anul viitoriu, la cerere proprie sĕ li-se deie concediu pe timpul din 1—15 August spre a fi de ajutoriu a casă la lucrul de câmp. La re'ntórcere concediaţii vor avé sĕ adeveréscă prin act dela primărie că şi-au folosit timpul concediului cu lucru de câmp şi nu cu altceva.

*

La fondul de 20 bani întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ pentru acuirarea unei case cu hală de vînzare pe seama meseriaşilor români din Sibiiu, au contribuit următorii: O *societate de turisti* din România în vederea norocósei reîntórceri de pe Negoiu *100 cor.*; dl *Cornel Roman*, directorul staţiunii agronomice din Bucureşti, dela un cerc de amici, binevoitori şi sprig。nitori ai causei burghezimii nóstre, a administrat *suma de 100 cor.*; Daniil Constantinescu, paroch în Ighişdorful-român, pentru sine, pentru soţia sa Rachila născ. Lichirie şi pentru fiii sei Aurel, Victor, Romul, Ilariu şi Ionel, în total 3 cor.; Nicolae Isac, par. (Topârcea) 1 cor.; Valeriu Popovici, paroch (Sibiel) 1 cor.; Ioan Dimitrescu, paroch (Ticuşul-rom.) 40 bani; George Muncuş, paroch Sabina Muncuş născ. Fodorean, Victor Muncuş, dela toţi trei 1 cor.; Simeon Alămorean paroch, Neaga Alămorean născ. Răcuciu, Veturia Alămorean (Alămor); Aurel Maniu, paroch, Polexina Maniu născută Ghibu (Rĕcătĕu); Ioan Moruşca, paroch, Ana Moruşca născută Cado, Pompeiu, Adrian, Silvestru Aurel, Mateiu şi Lucreţia Moruşca (Craiva, protopresb, Alba-Iulia), N. N. (Bucureşti), Antoniu Mandeal, şeful agenturii principale a băncii „Transilvania“ (Cluj), Leontin Puşcariu funcţ. la „Albina“, Ermil Borcia, şef de secţie la banca „Transilvania“, Vasile Meşter, publicist, Pompiliu Dan, publicist şi V. Tordăşianu, secretariul „Reuniunii rom. de agric. din comit. Sibiiului“, Dr. Vasile Dan, adv. (Sibiiu), fiecare câte 20 bani şi N. N. (Sibiiu) 40 bani.

*

Atragem atenţiunea onor. cetitori asupra anunţului de pe pagina a IV pentru diferite literari la casa alienaţilor din Sibiiu.

*

Peregrini români — la mănăstiri străine. Din incidentul hramului mănăstirei rom. cat. dela Maria Radna sute de Români pregrinéză alăturea cu cei de altă limbă şi lege la acea mănăstire. De Duminecă au sosit la Lugoj neîntrerupt cete numeróse de Români din comunele Têrnova, Iaz, Glîmboca, Obreja, Ohaba-Bistra, Crâjma, Mĕrul şi din alte comune, făcênd popas în curtea bisericei gr. or. Nu putem înţelege rostul acestor peregrinage la o mănăstire, în care întreg serviciul divin se face în o limbă cu totul neînţelésă de poporul nostru. Avem dóră şi noi mănăstirile nóstre, la cari încă au loc peregrinage şi în limba nóstră se face serviciul dumneḑeesc. Mănăstirea Hodoş-Bodrogului lângă Arad de esemplu încă este cercetată de zeci de mii de credincioşi, prin urmare credem de consult, ca Românii nostri sĕ-şi alégă acest loc de închinare spre trebuinţele sufletesci. La Adormirea Maicei Domnului se sĕrbéză hramul acestei mănăstiri, cu care ocasiune mii şi mii de credincioşi cercetéză acest vechiu locaş dumnezeesc, înzestrat cu călugări romănesci şi cu limba română ca limbă bisericéscă. Este deci, credem, timpul suprem, ca preoţii şi învĕţătorii nostri sĕ lumineze poporul şi sĕ-l îndemne la căutarea mângăerei sufletesci în bisericile românesci, căci de multe-ori numai din causa neorientării se face acésta de către poporul nostru, după-cum s'a putut constata acésta şi la peregrinii de Duminecă. („Drapelul“.)

*

Petrecere în Alba-Iulia. Reuniunea meseriaşilor şi economilor din Alba-Iulia învită la *petrecerea de vară*, ce se va ţiné în *28 August* st. n. (în ziua de Sântă-Mărie), în *grădina poporală* (grădina popilor) din Alba-Iulia. Venitul e destinat pentru nou înfiinţânda reuniune. Inceputul la 7 óre séra. Intrarea: de persónă 1 cor., de familie de 3 persóne 2 cor. 40 bani, de la 3 persóne în sus 3 cor. Petrecerea se va ţiné chiar şi în timp nefavorabil. Suprasolvirile se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Petrecere în Uióra. Tinerimea română din M.-Uióra şi jur învită la *petrecerea de vară* ce o va aranja în *28 August* n. în sala „Otelului Central“ din M.-Uióra. Venitul e destinat în folosul bisericei gr.-cath. din Uióra-superióră. Inceputul la $7^1/_2$ óre seara. Preţul de întrare: persóna 1 cor. 60 fil.; familia de 3 membri 3 coróne; de mai mulţi 4 coróne. Suprasolvirile se vor cuita publice.

*

Petrecere în Arad. Invĕţărorii din Arad, cu concursul binevoitor al damelor şi domnilor diletanţi de acolo arangiază Luni, în 13/26 August din incidentul *adunării generale* a reuniunii învĕţătorilor dela şcólele poporale conf. ort. române din protopopiatele aradane I—VII. petrecere de joc împreunată cu representaţiune teatrală în sala mare a păduriţei din Arad. Venitul curat este destinat fondului reuniunii şi casei naţionale din Arad. Preţul de întrare: locul I. 3 coróne, locul II. 2 coróne, locul III. 1 corónă. Suprasolviri se primesc cu mulţămită la adresa directorului şcolar Iosif Moldovan în Arad. Se va representa: *Paraclisieriul* sau *Florin şi Florica* operetă într'un act de *Vasilie Alesandri*, şi *Otrava de hârciogi* comedie într'un act de *Antoniu Pop*. Inceputul la 8 óre séra. In pausă se vor juca jocurile naţionale „Bătuta şi Căluşeriul“ sub conducerea vătavului Iustin Olariu.

*

Ştiri mĕrunte. „N. Wiener Journal“ e informat că baronul *Fejérváry* la tómnă va dimisiona din postul de ministru şi cu acéstă ocasiune M. Sa 'i va conferi titlul de conte. — Consistoriul archidiecesan a conferit clericului absolut Ioan *Mateiu* din Zdrapţi un stipendiu de 1000 coróne pentru a'şi completa studiile musicale la conservatoriul din Viena. — La institutul de credit „*Ardeleana*“ e ales director esecutiv advocatul Dr. Aurel *Vlad.*

Nr. 426/1901 [168] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna *Cunța,* parochia de clasa a III-a, devenit vacant prin rěposarea parochului Ioan Petrașcu, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Reflectanții la acest post au a-și așterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre subsemnatului Oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și cu prealabila încunosciințare a protopresbiterului a se presenta în vre-o Duminecă séu sěrbătóre înaintea alegětorilor spre a cânta respective a celebra și cuvênta în biserică.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea în conțelegere cu comitetul parochial din Cunța.

Sělište, 27 Iuliu 1901.

I. Droc
protopresbiter.

Nr. 167/1901. [170] 1—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Fueș-Băgara*, protopresbiteratul Iliei, se escrie nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci din partea statului.

Informațiuni detaiate despre acéstă parochie se pot lua dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral.

Reflectanții la acéstă parochie au a-și așterne petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat și a se înfățișa înaintea alegětorilor pentru a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei.

Ilia, la 28 Iuliu 1901.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 452/1901. [169] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Gothatea* cu filia *Ulieș*, protopresbiteratul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Informațiuni detaiate despre acéstă parochie se pot lua dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 26 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 846/1901 [173] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învěțători delà școlele confesionale din comunele: *Agribiciu*, *Apahida*, *Butena*, *Călata-mare*, *Cara*, *Cojocna, Geaca*, *Muntele-rece*, *Rogojel, Șebeșul-mare* și *Someșul-rece,* prin acésta se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu unul fie-care din aceste posturi, sunt: 600 coróne din repartițiune pe popor și cuartir liber în edificiul școlei.

Concurenții au a-și așterne cererile lor subsemnatului oficiu în terminul sus amintit, fiind instruite conform normelor în vigóre.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Clujului, în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluj, 1 August 1901.

Tuliu Roșescu
protopresbiter

Nr. 2500/901 [172] 1—3

Artejtési hirdetmény

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyóyy intézet önkezelési élelmezéséhez szűkséges élelmi czikkek közűl: *I. a marha- és borjuhus*, *II. sertéshus*, *zsir* és *hentesáruk*, *III. liszt* és *dara szükségletnek az 1902 évre*, *esetleg 1902—1904* évre, tehát egy, esetleg három évre való biztositása czéljából *1901 évi september hó 12-én délelött 11 órakor* az elmegyógyintézet gondnoki irodájában, a hol a szállitási részletes feltételek is megtudhatók zárt irásbeli tárgyalás fog tartatni.

Az egy évi szükséglet körűlbelűl a következő:

	I. csoport:	
1.	marhahus	28,000 kgr.
2.	borjuhus	9,000 „
	II. csoport:	
1.	sertéshus	4,500 „
2.	zsir	3,500 „
3.	fehér- és fűstőlt szalonna .	1,000 „
	III. csoport:	
1.	liszt (o, I, III és V. szám)	17,000 „
2.	dara	2,000 „

Felhivatnak mindazok, kik ezen szállitásokat elvállalni óhajtják, hogy minden csoportra külön külön teendő egy koronás bélyeggel és

az I. csoportra 1000 kor. bánatpénzzel
a II. „ 400 „ „
a III. „ 400 „ „

készpénzben, vagy elfogadhatóknak minősitett értékpapirokban-névértékük szerint számitva-ellátott magyar nyelven irott és sajátkezüleg aláirott, jól lepecsételt ajánlataikat, a melyekben a szállitandó és az intézet gondnoki irodájában részletesen megtudható, szükséglet szerinti czikkek árai egy, illetőleg három évi szállitásra külön-külön ajánlkozva betükkel- és számokkal kiírandók, illetve a lisztféléknél alapul véve a „Hermannstädter Zeitung“- ban mindenkor közőlt helyi piaczi árakat — a százalék engedmény számokkal és betükkel ugyancsak egy, vagy három évre külön-külön ajánlva kiírandó, a fent kitett időben és helyen nyujtsák be.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlat senki által viszsza nem vonható és a nem magyar nyelven irott vagy nem az árlejtési feltételek szerint szerkesztett ajánlatok azonnal viszszautasittatnak.

Megjegyeztetik ezeken kivűl, hogy az ezen hirdetésben kitett szükséglet-mennyiségek csak megközelitőleg határoztattak meg és hogy a szerződött szállitó tartozik a kitett mennyiségeknél többet vagy kevesebbet is az elfogadott ajánlatában kitett árakon szállitani.

Végűl megjegyeztetik, hogy az intézet fenntartja magának azon jogot, hogy az egy évre avagy három évre szoló ajánlatokat fogja elfogadni, valamint, hogy a szállitásokat azon vállalkozóknak engedje át, a kiket bármely okból megbizhatóbbaknak tart.

Nagy-Szeben, 1901 aug. 15 én.

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vêndare:

Introducere în contablitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu **pe tinichea, ține, aluminium** etc. în ori-și-care mărime pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane

Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

II.

- Archangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zacharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

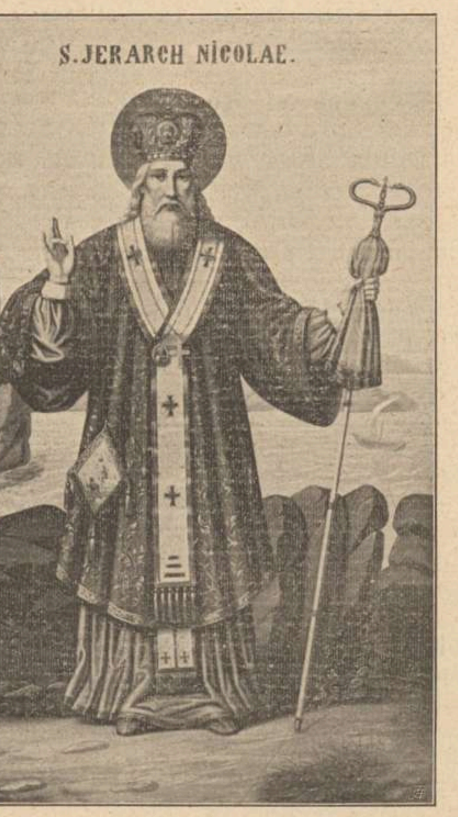
S. JERARCH NICOLAE.

I.

- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Rěstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormênt
- Invierea Domnului
- Inâlțarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nascerea Maicei Domnului
- Pogorîrea Duchului sfânt
- Nascerea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezát.

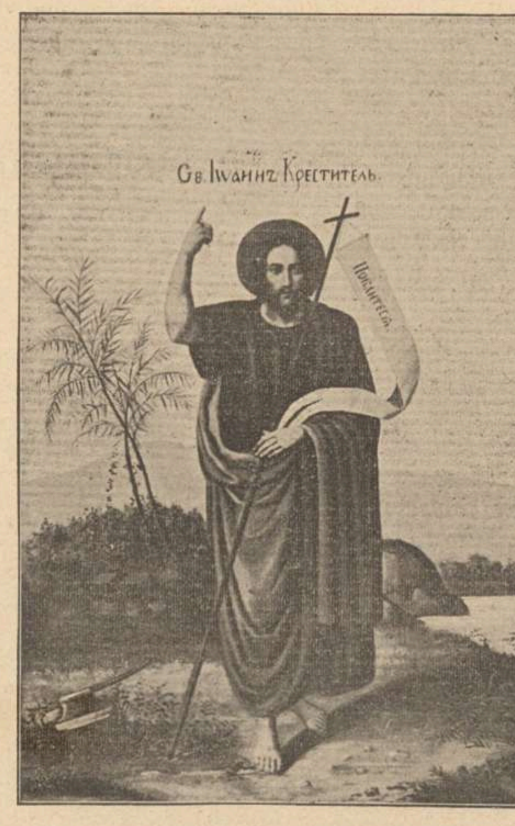
Св. Іwаннъ Крєститєль.

III.

- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Archanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

IV.

- Iisus pe Cruce
- Inâlțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	Cor. fórte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tinichea cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu și ține vor costa cu prețul metalului întrebuințat *mai mult.*

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Scrisóre deschisă.

Dlui Dr. Alexandru de Vajda-Voevod.

Articolul dlui *Alexandrn Vajda*, reprodus de *„Tribuna“*, din ziariul *„Deutsches Volksblatt“*, aruncă óre-care lumină asupra situaţiunii politice a Românilor din Ardeal, — dar’ lasă în mintea cetitoriului o serie ciudată de nedumeriri.

De sigur, vina pentru aceste părţi puţin clare, nu e pe partea cetitorului, ci mai mult credem că cade în sarcina autorului, care n’a voit, séu n’a putut sĕ presinte chestia destul de limpede, pentru a fi înţelésă de toţi.

In interesul adevĕrului şi a completei limpeḑiri a chestiei pusă pe tapet de dl *Vajda*, îmi permit (lucru care va face desigur plăcere autorului) a-i cere următórele lămuriri:

I. Dl *Vajda* afirmă:

a) că numai pe basa unei hotărîri de partid se póte lua parte la alegeri;

b) că partidul naţional e împedecat de a ţiné adunări, şi

c) că până când o conferenţă naţională românéscă nu se va pronunţa pentru activitate, — *Românii vor rĕmâné în pasivitate.*

Aşa dar’ când vor începe Românii *activitatea politică?* Pentru-că rĕmânênd motivele de sub *a)* şi *b)* vecinic esistente, natural că şi activitatea nóstră vine amânată la calendele grecesci.

II. Pe ce basă crede dl *Vajda*, şi cu ce vederi şi program, că un viitoriu şi ideal partid politic din Ungaria ar puté câştiga încrederea poporului român; şi care ar fi spiritul timpului, care ar trebuí sĕ domnéscă în statul magiar, fără ca ideile de naţionalitate şi de cultură românéscă sĕ fie vătămate? Scurt, care ar fi *„noua situaţie“* de care vorbesce în chip aşa de nelămurit, sĕ-i zic: *diplomatic*, dl *Vajda?* Nu crede óre dsa că o alianţă cu un partid de guvernament, ori-care ar fi el, presupune în casul cel mai bun tocmeli, angagiamente, concesiuni, şi nu e uşor de prevĕḑut, cam cine va avé partea leului?

III. Dl *Vajda* e convins, şi aici de sigur are dreptate, că nici un străin cult, aparţinênd ori-cărei partide, care n’ar cunósce raporturile politice de naţionalităţi create în Ungaria, nu s’ar puté abţiné de a judeca tactica pasivităţii ca o *politică greşită.* Şi deşí dsa îşi propune sĕ esplice causele acestei conduite politice, totuşi, cu tóte esplicaţiile date, chestia rĕmâne nu numai nelămurită, dar’ chiar neatinsă. Cred, că fac un adevĕrat serviciu atrăgêndu-i deci atenţia asupra acestui punct, şi sunt sigur, că dsa, ca Român bun, care vrea sĕ promoveze într’adevĕr interesele poporului nostru, va găsí prilegiul, ca sĕ ne dee esplicaţia făgăduită şi (de sigur din lipsa de spaţiu séu dintr’o regretabilă scăpare din vedere) neţinută.

IV. Insuşi dl *Vajda* constată, că şi pasivitatea presintă anomalii, pricinuind formarea unor elemente rĕsleţe şi oportuniste, pe cari le botéza cu numele de *„ştreberi“*, şi, fórte optimist dsa, crede că numĕrul lor e aşa de mic şi de neînsemnat, încât s’ar puté numĕra pe degetele unei singure mâni.

Nu crede însĕ dl *Vajda*, că cu tótă firea tenace a Românilor şi cu tot caracterul lor etnic deosebit, dacă pasivitatea ridicată la rangul de teorie politică aprópe nediscutabilă ar continua mult timp, aritmetica politică şi socială a dlui Vajda ar fi departe de a fi sciinţă esactă, şi că numĕrul *„ştreberilor“* s’ar înmulţí aşa de mult, încât pentru a face statistica lor, ar trebuí degetele, nu dela o mână, ci dela o mulţime de mâni, şi dela o infinitate de picióre?

V. Se pare că dl *Vajda*, care dacă nu mĕ înşel, se dă ca teoreticianul politicei pasivităţii, şi-a tradus teoria prin formula *„noi putem aştepta şi vom şti lupta“*. Cum vom lupta? Crede óre dsa că lupta însemnéză a *nu lupta?* Şi că individul, ca şi poporul, capĕtă cu atât mai escelente calităţi de luptător cu cât renunţă mai mult la tóte mijlócele cari ar puté sĕ-i créscă şi sĕ-i potenţeze desteritatea şi puterea de luptător?

Nu crede dsa, ca om de ştiinţă, că *funcţionarea, numai funcţionarea întăresce organismul?* Ce s’ar alege din piciorul séu mâna, — dl *Vajda* e medic — care n’ar face ani de-arêndul nici o mişcare, ci ar fi lăsată în stare de înţepenire? Special în casul în care ne preocupă, ce crede dsa, de unde va căpăta poporul român calităţile de luptător, dacă va sta tot cu mânile încrucişate? Cum sĕ ştim lupta, când *tactica nóstră politică cere sĕ nu luptăm?* Acésta ar însemna o minune din o mie şi una de nopţi! Cum va căpăta, deci, în urma tuturor acestora, acest bun popor român *educaţie politică*, fără sĕ-şi eserciteze *drepturile politice?* Nu cumva la fel, cum s’ar crede că şi înotul póte fi învĕţat pe uscat, în teorie, fără sĕ între omul în apă??...

Iată în câteva cuvinte nedumeririle, cari mi-le-a pricinuit cetirea articolului dlui *Dr. Alexandru de Vajda-Voevod*, şi asupra cărora atât eu cât şi mulţi alţi cetitori nedumeriţi, am dorí sĕ căpătăm o esplicaţie cât se póte de lămurită, fiind chestiile ridicate de mare actualitate.

Borsec, August 1901.

Ulpiu Traian Mihai.

„Astra“ la Cohalm.

— 9 August n.

(Urmare şi fine.)

„Onorată adunare generală!

Se plécă ziua spre séră şi în curênd va trece ca celelalte multe miliarde şi miliarde de surori ale ei, în noianul veciniciei, — dar’ amintirea ei va rămâné pururea *neştérsă* în inimile nóstre şi *memorabilă* se va numi acésta zi în istoria desvoltării culturale a poporului nostru din acest cerc.

Zic neştérsă va rĕmâné în inimile nóstre acésta zi, pentru-că nimeni dintrĕ noi cei de faţă nu va puté uita acest tablou, unde preoţi venerabili împreună cu colegi ai lor mai tineri, — conducĕtorii poporului, — apoi importanţii factori culturali, învĕţătorii, precum şi cealaltă inteligenţă de tótă séma, toţi acestia datuşi-au mâna, ca în frăţéscă bunăînţelegere sĕ chibzuiască şi sĕ făurécsă un viitoriu mai fericit pentru poporul nostru.

Şi *memorabilă* va rĕmâné ziua de azi în istoria culturală a Românilor din acest tract, pentru-că azi edificiul nostru cultural din acest cerc, care de multe-ori ameninţa sĕ se derîme, se ridică mai falnic ca totdeuna!

Astăzi, ghiaţa indiferentismului s’a spart şi fraţii rĕslătiţi prin tóte unghiurile, s’au adunat pentru a se cunósce, pentru a pune în serviciul poporului din care fac parte, puterile lor intelectuale şi morale, precum şi o părticică din bunurile materiale, — pentru a se adăpa împreună din fântâna cea sfântă şi nesecată a entusiasmului, culegênd puteri noue pentru viitoriu.

Astăzi poporul conducĕtorii sĕ-i şi-i cunósce şi glasul lor ascultă, căci buni conducĕtori sunt, *„cari îşi pun sufletul lor pentru turmă!“* Astăzi a prins rădĕcină în inimile nóstre convingerea, că viaţa nóstră socială şi culturală, până acum atât de sarbedă, va lua un avênt imbucurătoriu!

De aceea vĕ mulţămesc din inimă tuturor acelora, cari auzind glasul nostru v’aţi grăbit a vĕ presenta.

Mulţămesc părintelui *Ioan Brotea*, care în calitate de preşedinte, a condus adunarea de azi cu atâta tact şi pricepere.

Mulţămesc poporului, care condus de bravi păstori, a luat parte în numĕr atât de frumos la sĕrbătórea de azi!

Şi de încheiere, Vĕ rog:

Nu stîngeţi luminarea care aţi aprins-o azi aici, ci lăsaţ’o sĕ lumineze şi mai departe, ca şi cei întunecaţi sĕ vadă calea, care duce la locul unde trebue sĕ se întâlnéscă tot Românul!

Unul fie-care din noi sĕ ne facem de problemă a converti cât mai mulţi pentru scopul nostru, a câştiga cât mai mulţi membri pentru despărţĕmênt, presentând ca exemplu pe Excelenţia Sa, carele la tóte societăţile culturale, economice, de binefacere etc. este membru.

Astfeliu lucrând, vom ajunge în curênd a întinde peste tot cercul nostru o horă mare culturală românéscă, în care sĕ se înşire tot Românul de bine!

Dee Dzeu, ca aşa sĕ fie!“

Astfeliu s’a sfîrşit adunarea generală cercuală a despărţĕmêntului XXVII Cohalm al *„Astrei“*.

Şi dacă mĕ întreb acum, cum de trecutul nostru a fost atât de lânged în despărţămênt, şi pentru-ce nu s’a luat iniţiativa a se încerca mai înainte realisarea atâtor lucruri frumóse, câte acuma s’au realisat şi sunt pe cale a se realisa? — trebue sĕ rĕspund că nu lipsa de idealism, nu lipsa de bunăvoinţă, nu lipsa de puteri intelectuale şi materiale a condiţionat acésta, căci aceste frumóse calităţi — spre laudă fie zis — o mare parte a cărturărimei nóstre le posede.

Ce ni-a lipsit însĕ este, că nu am ştiut că puterile rĕslăţite nu plătesc nimica, n’am ştiut sau n’am voit sĕ ştim că numai cu puteri unite se pot face lucruri mari.

Asociaţiunea este un cuvênt magic, cu care poţi scóte lapte din pétră.

„Es ist unglaublich, was man durch eine beharrliche und allgemeine Association selbst der kleinsten Kräfte für eine grosse Macht bilden kann“ — zice filosoful german *Börne.*

„In unire stă puterea“ — acésta ar trĕbui sĕ o înţelégă odată şi sĕ o şi practizeze poporul nostru şi atunci va fi bine de el.

In special la noi în tract ar trebui sĕ o înţelégă acósta acel preot tinĕr, cu 8 clase bună stare materială şi cu rentă grasă dela stat, — care până acum în societate inteligentă românéscă nu s’a vĕzut, şi de 6—7 ani de când e preot, nu a aflat de demnitatea sa a se face membru al Asociaţiunei — măcar ajutătoriu. Ca sĕ-i vezi faţa la o astfeliu de adunare — te-a ferit sfântul! Am înţeles că unul pe rămĕşag a luat asupra-i sarcina de-a’l determina sĕ vină la adunarea generală. Inzadar! căci respectivul a rĕmas cu pierderea, ear’ părintele — acasă!

Apoi părinte, ascultă părerea mea, noi nu suntem chiemaţi a ne îngroşa numai punga! Un preot, care spre folosul némului seu nu ştie sĕ-şi impună, şi sĕ se supună unei dări culturale, — *nu merită prescuri.*

De-altfeliu, te-au făcut de ruşine preoţi bĕtrâni ca Iosif Lupu, din Ştena, Dămian Bucşa din Agoştin, Ion Mircea din Lovnic, cari au ţinut sĕ se presinte la adunarea generală, nebăgênd în sémă bĕtrâneţele, greutatea drumului, neprietinia vremii s. a.

Şi acum un pomelnic. Fără ca sĕ-şi scuse absenţa, au lipsit dintrĕ cărturarii noştri din despărţĕmênt, următorii: Ioan Blaga preot în Jibert, Ioan Mircea paroch în Caţa, George Bucur capelan în Crihalma, George Boldea învĕţător în Crihalma, Anton Mihailă învĕţător în Dăişóra, Hariton Solca paroch şi Ion Buzette înv., din Felmer, Ion Ciucan înv. în Mateiaş, Naftanail Pulca înv. în Ştena, Ioan Dumitrescu paroch Ticuş şi Samuil Popoviciu paroch în Valendorf.

Numai cu motive binecuvîntate îşi póte cineva scuza absentarea dela adunarea generală a despărţĕmêntului. Ne place a crede, că domnii mai sus înşiraţi, sigur vor fi avut atari motive. Vom vedé la anul! Până atunci însĕ pe lucru!

*

Mai urmat-’a apoi şi o producţie declamatorică-teatrală, arangiată de tineri univ., teologi şi învĕţători etc., şi după producţie o petrecere animată până în zori de zi, — despre care însĕ a raportat altul, mai priceput în astfeliu de materie.

„Subscrisul“.

Surḑii aud. Nr. 27 al fóiei periodice „Die Illustrirte Welt“, Chiswick High Road, Nr. 626 Londra, W., conţine o descriere asupra unei cure minunate contra surdităţii şi vuetului în cap, care cură se póte face acasă de pacient însuşi şi sĕ aibă succes fórte bun. Ori-cine póte primí un numĕr al acestei foi, trimiţênd adresa la redacţiunea aceleia.

Cărţi şi reviste.

A apărut:

„Noua revistă română“, Nr. 28 pe 1 şi 15 August a apărut cu următoriul cuprins: Literatură şi patriotism, de C. *Rădulescu-Motru*, „Hailerui Dóme“, de *T. Raica*, Nunta ţĕrănescă în partea Olteniei de la Dunăre, de Anton *Eliade*, Căţelul frasinilor (din datinile şi credinţele Românilor despre insecte), de St. Fl. *Marian*, Ştiinţele naturale în şcólele secundare, de Dr. I. Simionescu, Din terminologia medicală a poporului român, de Dr. N. *Leon*, şi novele, poesii, naraţiuni, etc. — „Noua revistă română“ apare de douĕ-ori pe lună în *Bucuresci* (Pasagiul român Nr. 20) şi costă 24 lei pe an ediţia de lux, 14 lei ediţia simplă.

*

„Balade alese“, adunate de Teodor A. *Bogdan* (Bistriţa, tipariul tipografiei A. Baciu). Editura proprie a dlui Bogdan. Broşiurica costă 20 fileri şi forméză Nrul 1 din „Biblioteca săténului“.

*

„Convorbiri literare“ fascicolul pe August (anul XXXV) a apărut cu următoriul cuprins: Ifigenia în Aulida (trad. în versuri, de P. *Dulfu*), Cum trebue interpretată diferinţa dintrĕ import şi export?, de F. *Robin*, Noul program de limba latină, de C. *Litzică*, Un act românesc de la mama lui Mihaiu Vitézul, de D. *Onciul*, Blestemul bardului (trad.), de St. O. *Josif*, Morala lui Kant şi adversarii ei (studiu) de Gr. *Tăuşan*, P. Eliade: Filosofia lui La Fontaine (recensiune), de St. *Orăşan.*

„Conv. literare“ apar odată pe lună în *Bucuresci* (stabilimentul grafic I. Socecu, calea-Victoriei Nr. 21) şi costă pentru Austro-Ungaria 15 coróne pe an.

FELIURIMI

Din viéţa lui Crispi.

Crispi ca ziarist. In viéţa lui Crispi a jucat mare rol gazetăria. Indată după absolvarea studiilor universitare tinerul Crispi a înfiinţat în Palermo ziariul „Oretero“ (numit după numele unui rîuleţ din hotarul oraşului). Pe timpul revoluţiunei siciliane din 1848 a redactat ziariul „Apostolato“. Mai târziu a redactat cinci ani de zile ziariul „Concordia“ în Turin, ear’ după acésta a întrat riporter la ziariul „Progresso“ cu 60 lire pe lună. In 1863 fiind espulsat din Piemont s’a dus la Malta, unde a înfiinţat ziariul „Valigua“, pe care mai târziu şi-l’a numit „Staffetta“. In acest ziariu a deschis campanie înverşunată contra Bourbonilor. In 1867 s’a dus la Roma şi împreună cu Cairoli, De Boni şi Berlani a înfiinţat ziariul „Riforma“, care şi azi esistă şi în care până la 1893 scria des. Dela 1893 începênd numai fórte rar mai scria câte ceva în „Revista d’ Italia“, dar’ fie-care articol scris de el în acest ziariu era comentat ca mare eveniment.

*

Primul amor al lui Crispi. Când era universitar în Palermo, Crispi locuia la o vĕduvă sĕracă. Vĕduva avea patru fiice, dintrĕ cari Crispi îndrăgise pe a doua, cu numele Rosina, şi voia s’o iee în căsătorie. Nici mama fetei, nici părinţii lui Crispi însĕ nu se învoiau şi ca sĕ-şi uite de acésta dragoste, tatăl seu l’a dus acasă. Amorul sicilian însĕ e tenace. Crispi când a auḑit, că în Palermo bântue colera, a luat un cal împrumut dela un vecin al lor şi a fugit la Palermo. Rosina şi o soră a ei erau încă în viéţă, dar’ ceilalţi membri ai familiei muriseră deja de coleră. Crispi a pus calul zălog şi din banii căpĕtaţi pe el s’a susţinut câtva timp în Palermo, împreună cu fetele rĕmase orfane. La câteva sĕptĕmâni omul care împrumutase banii pe cal, a dus calul a casă la tatăl lui Crispi cerêndu-şi banii şi spunênd, unde se află tinerul. Bĕtrânul în sfêrşit şi-a dat învoirea şi Crispi s’a cununat cu Rosina lui. După doi ani de viéţă fericită însĕ Rosina a rĕposat şi scurt după aceea i-a rĕposat şi fiica pe care o avuseră împreună.

*

Bigamia lui Crispi. A doua soţie a lui Crispi a fost Rosalia Montmasson. Căsătoria acésta s’a făcut întrĕ împrejurări romantice. Crispi împreună cu mai mulţi mazzinisti în

Februariu 1853 fusese deținut în Turin. In închisóre a făcut cunoștință cu o frumósă mazzinistă, cu Rosalia Montmasson, care pe atunci era de 27 de ani și pe care a dus'o cu sine în exil la Malta. Espulsat și de acolo, din causa agitărilor, s'a hotărît sĕ mérgă la Londra, dar' voia sĕ se cunune mai întâiu cu R. Montmasson. Conform legilor din Malta, la căsĕtoria legală recerêndu-se numai binecuvêntarea bisericei, un călugĕr jesuit i-a cununat.

Rosalia i-a fost apoi tovarĕș fidel și s'a arĕtat vrednică de marele revoluționar. Când prin anii șésezeci se începuseră mișcările pentru uniunea Genuei, Maltei și Siciliei, dînsa purta corespondența întrĕ Rosolius Pilo — antecesorul lui Garibaldi — și întrĕ tovarĕșii acestuia. Era necontenit pe mări, ca postilon întrĕ Malta, Messina și Genua. Cu posta regulată conspiratorii nu puteau corresponda, din causa *cabinetului negru* întrodus de Bourboni. In 4 Maiu 1860, în preséra plecării din Quarto, ruga insistent pe Crispi s'o ducă și pe dînsa în Sicilia; Crispi i-a rĕspuns însĕ că Garibaldi nu sufere sĕ iee parte și femei la espediția lor. La acésta Rosalia s'a dus la Garibaldi și a cerut voie sĕ mérgă și dînsa.

— Fie deci, dacă așa mult insisti; sĕ știi însĕ, că te espui la primejdii mari, ear' eu nu pot lua nici o rĕspundere asupra-mi.

Și Rosalia s'a purtat în tocmai ca feciόra de la Orleans. Era tot în front, în plóia de glónțe, îndemnând la luptă, îngrijind pe cei răniți și insuflând curagiu celor obosiți.

După espediția celor „o miiă eroi de Marsala“ garibaldistii i-au făcut cadou o cruce de aur ornată cu diamante. Gloria de pe câmpul de rĕsboiu îi umpluse însĕ capul cu aluri de mărire, în cât făcea lui Crispi insuportabilă viéța. Se credea mare personalitate politică, începuse a cheltui oribil și pe lângă estravaganțele de necredut mai tortura pe Crispi și cu scene de gelosie. Intrégă Italia clevetia de viéța casnică a lui Crispi, așa că într'o vreme Crispi ajunsese până la planul sĕ renunțe la deputăție.

Pe atunci s'a întêmplat, că în 13 Decembre 1871 Crispi raportase colosal succes în parlament cu pledoaria pentru projectul legilor garanțiale. Exaltat de triumf plecase a casă, și a aflat pe soția sa *turmentată*, zăcărind întrĕ pisicele și cânii ei. Scârbit de ea a părăsit'o și s'a decis sĕ divorțeze. Un anume Tamajo, amic al lui Crispi, a descoperit însĕ că actul de căsătorie încheiat în Malta, în Italia nu e valabil și astfel Crispi n'are lipsă de divorț. La un an după acésta Crispi s'a căsătorit apoi cu *Elena Barbagallo*, cu care a avut un fiu și o fiiică; acum princesa *Linguaglossa.*

Dușmanii lui Crispi mai târziu argumentau că a fost valabilă căsătoria cu Rosalia Montmasson și pe basa acésta 'l acusau de *bigamie.*

Rosalia Montmasson în urmă s'a stabilit în Roma, unde trăiesce și acum și ésă des la plimbare, pe pept cu crucea căpĕtată dela garibaldiști, și încunjurată de un cârd de câni. E însĕ numai ruina amazónei de odinióră.

Din public.*)

Mulțămită publică.

La concertul dat de tinerimea inteligentă din Colun în 4 August st. n. au întrat cu totul 84 cor. 20 bani, din care sumă subtrăgêndu-se spesele a rĕmas venit curat 13 coróne, cari s'au destinat pentru înființarea bibliotecei poporale.

Timpul nefavorabil din acea di a împedecat mult succesul material, dar' în butul acestuia inteligența din jur n'a pregetat a alerga la acest concert, dându-ne ajutorul sĕu; și în special li-se aduce mulțămită și pe acésta cale următorilor domni cari au binevoit a suprasolvi: N. Huiu paroch (Găinari) 2 cor. 20 bani; A. Barbu înv. (Tălmăcel) 2 cor.; P. Bărbat v. not. (Drăguș) 1 cor. 80 bani; I. Tatu preot (Cichindeal) 1 cor. 60 bani.; D. R. Cordescu director de bancă (Fofeldea) 1 cor. 20 bani; A. Morar v. not. (Cârțișóra) 1 cor.; N. Diatcu înv. (Cârța) 1 cor.; I. Bonea paroch (Fofeldea) 80 b.; d-na Rafira Josif (Cârța) 80 b.; L. Prașca (Sibiiu) 80 b.; N. Vasu înv. (Porumbacul sup.) 40 b.; E. Cucu stud 40 b,; E. Crăciun ped. 20 b.; I. Marinescu înv. 20 b.; I. Mihu ped. abs. 20 bani.

Colun, în 15 August 1901 st. n.

Com. aranjator

Mulțumită publică

Simțindu-se neapărată trebuință de bănci corĕspundĕtóre în clasa I. a școalei gr. or. din Mercurea, dar' nedispunênd cassa bisericei de suma recerută, subscrisul spre acest scop a întreprins o colectă, la care au binevoit a contribui următorii:

Cassa de păstrare din Mercurea 34 coróne, Daniil Stroia, proprietar și cassar de bancă, în loc, 20 cor.; Dr. Ioan Stroia, protopresb. în Sĕliște; Ilie Măcellar proprietar în Gurarîului; Ilie Floaș, comerciant în loc, câte 5 coróne; Georgiu Drugociu, jendarm în loc 4 cor.; Aron Șerb, adm. par.; Ioan I. Helju, măcelar, Ioan Blaga, cancelist; Georgiu Stănese sen., măcelar; Ioan Câmpean; Nicolae Presăcan; Ioan G. Helju; Georgiu Olariu; Ioan Fleșeriu 192; Nicolau Albu; Simeon Solomon; Ioan Nicóră, înv.; Anton Korán; Mărie Șofană; Georgiu Muntean, măcelar; Elie Petruț, comptabil; Andreiu Floaș, toți din Mercurea; Elie Ciurugă preot în Șeica; I. Popescu, propr. în Sibiel; Moise Opriș, com. în Armeni, toți câte 2 coróne; Ioan Oprean, preot em. în Cunța; Iul Nemes, măcelar în loc; Ioan Dragomir, com. în Gârbova; Cons. Herța compt. în Sĕliște; toți câte 1 corónă. Dumitru Sêrbu din Sibiiu 2 coróne. Dela maialul de a dóua zi de Rosalii a. c. 4 cor. 80 bani; — în total 123 coróne 80 bani.

Priméscă deci toți P. T. contribuenți și pe acéstă cale cuvenita mulțămită.

Mercurea, la 2/15 August 1901.

Nicolae Simulescu
învĕțătoriu

Mulțumită publică

Cu ocasiunea adunărei despărțĕmêntului al XIII-lea Abrud — Câmpeni al „Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român“, care s'a ținut în comuna nóstră *Certege* în 4 August 1901 la inițiativa D-lui preot gr. catolic din Bucium-Șasa *Ariton Popa* s'au adunat pentru procurarea de vestminte și cărți pentru elevii miseri dela școla din Certege suma de 52 coróne 66 bani. Pentru acésta marinimósă dărnicie subscrișii în numele nostru și a celor ce vor beneficia venim a mulțămi și pe acésta cale acelor binefăcĕtori, cari au contribuit, și cu deosebire D-lui inițiatoriu Ariton Popa preot, și Onoraților Domni Dr. Zosim Chirtop advocat în Câmpeni, carele a contribuit 20 coróne, și Dr. Vasiliu Preda advocat în Câmpeni carele a contribuit 10 coróne etc; aducêndu-le acésta mulțămită rugăm pre atotputernicul D-deu sĕ le dee putere și viață îndelungată spre a puté veni și în viitoriu în ajutoriu celor lipsiți

Certege, în 11 August 1901.

Constantin Cothișel
preot gr.-or.

Iosif Ariešian
preot gr.-cat.

Mulțumită publică

Cu ocasiunea ținerii adunărei despărț. Mercurea al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura pop. român“ la 11 August a. c. în Mercurea, din partea unui grup de elevi ai seminariului „Andreian“ sub conducerea abs. de pedagogie I. Tănase s'a dat în favorul școlei gr.-or. de aici un concert, la care au binevoit a contribui următorii P. T.

Ioan Măcelariu, din Sângătin, M. Hannerth, fam. Csiky, din Mercurea, și fam. Bittea din Cut, cu câte 5 cor. Szűcs E. forestier din Mercurea, cu 4.60 cor., H. Mangesius, prim pretor, Ilie Floaș com., Ioan Droc, protopop, fam. Kabdebó; Dr. C. Albu adv. toți din Mercurea, Adam Micu, not. Poiana, Ilie Topârcean, notar Apoldul de jos; Demetriu Munthiu, notar Reciu, Ioan Cosma not. Luduș, L. Prașca Sibiiu, P. Predoviciu preot Vingard, toți cu câte 4 cor.

Dr. V. Capesius medic în Mercurea și D-sóra Elis. Greavu din Roșia de Sĕcaș, câte 3 cor. 60 bani, Iuliu Roșca înv. Alba-Iulia, P. Cordea presb. Rach. Suciu, fam. Solomon toți din Spring, I. Miclea din Boz, N. Crețariu, E. și A. Maier toți din Vingard, fam. Löw, D-na Nemeth, G. Muntean, I. Nicóră, I. Helgiu V. Langhammer inginer, Matilde Muntean, N. Hőchssmann cond. de cărtile fund., I. Finger notar, A. Fleischer com., D. Stroia cassar de bancă, R. Marszy, Báró A. Bánffy, G. Stănese, Marie Șufană, F. Bratian toți din Mercurea, N. Deac presb. Roșia, N. Lupescu prof. Craiova, I. Mărginean înv. Ghirbam, D. Orĕștian, Alexandru Șerbu Apoldul de sus, Cornel Muntean Reciu, I. Trónca înv. Luduș, A Măcelariu Sângătin, toți câte 3 cor., I. Dobrotă presb. Aron Șerb presb. — înv., Mina Ciugudian, N. Dobrotă presb., N. Șerb înv., N. Branga comp., I. Vlad jun. toți din Poiana, I. Dăian cleric abs. Sângătin, N. Radeș Șard, D. Vulc Sĕliște, B. Szatmáry, Révay subjudeț, Komjátszegi cancelist, Dr. Löv adv., Hedvig Gross, G. Drugociu, I. Schőpp pretor, M. Minth toți din Mercurea, I. Muț jurist, Ludoș, D. Ivan înv. Apoldul mare, I. Moga preot Rod, I. Oprean preot resignat Cunța, N. Frățilă, R. Pop abit. Ludoș, D. Iuga notar, I. Ghenie presb. Rod, I. Orĕștean presb., Ioan Lazar presb., I. Oltean dir. și înv. toți din Apoldul de jos, Oct. Popp Presaca, K. Balló și N. Elekes Cunța, toți câte 2 cor., I. Vlad sen. Poiana 1 cor., 70 bani, M. Schőpp, W. Keinzel, S. Vándory, Par. Ciuruga toți din Mercurea, N. Bulea, N. Stanciu Girbam V. Osvadă, I. Fărcaș, N. Popa Apoldul de jos și I. Tănase înv. Ludoș câte 1 cor., 60 bani, N. Popp stud. Alba-Iulia, I. Popa N. Petruț, I. Goșa cadet, D. Herța din Sĕliște, toți cu câte 1 cor., Suma totală a întratelor a fost cor. 258.70, din care, detrăgându-se spesele cu adunarea desp. Asociațiunei, cu arangiarea concertului, întreținerea concertistilor și spesele de drum cu cor., 187.78, — resultă un venit curat de cor., 70.22 care s'a destinat pentru procurarea de diferite mobile și aparate în școla de aici.

Priméscă deci toți P. T. contribuenți sincerile mulțămiri.

Tot odată se aduce mulțămită și d-nului Ioan Tănase și consoților sĕi pentru osteneala dată întru aranjarea concertului.

Mercurea, la 14 August 1901

pentru cassa

Ioan Blaga

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela înteme ierea ei pân la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu prețul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La Librăria Tipografiei archidiecesane se află în comisiune:

Curs practic de limba maghiară
pentru școlele poporale române.

Intocmit pe basa noului plan ministerial de învĕțămênt și a planurilor nóstre școlare confesionale
de
Ión Dariu,
cu concursul ma multor bărbaț de școlă.

Partea a II-a. — Pentru anul al III-lea și al IV-lea de școlă.

Prețul 60 fil.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL
— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani.** Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Nr. 89 Sibiiu, Sâmbătă 11/24 August 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Adunarea Sêrbilor.

Sibiiu, 23 August n.

Luni, în 19 August n. mii de credincioși aparținètori bisericei naționale sêrbesci din patria acésta s'au întrunit în *Becicherecul-mare* pentru a se consulta asupra mĕsurilor ce ar fi de luat, ca congresul acestei biserici, tratată într'adevĕr în mod prea mașter din partea puterii de stat, sĕ fie odată convocat și sĕ fie pus în posibilitatea de a funcționa și de a lucra spre binele și fericirea bisericei sêrbesci, și prin ea și spre înaintarea patriei însași.

Adunarea a avut un succes desĕvêrșit. Representanți din tóte comunele locuite de Sêrbi au luat parte la acéstă impunĕtóre întrunire de popor, care a decurs cu multă seriositate și cu demnitatea reclamată de importanța scopului în care a fost convocată; și a decurs în ordine esemplară, care a impus și celor-ce contrari de mórte sunt — din motive închipuite — tuturor astorfel de întruniri publice, ținute pe *basă națională.*

Ne bucurăm din inimă de succesul fraților și coreligionarilor nostri Sêrbi, obținut cu adunarea acésta națională a lor din Becicherecul-mare, a cărei valóre adevĕrată trebue taxată cu atât mai sus, cu cât mai multe, mai dese și mai josnice sunt înjuráturile presei jidano-magiare din fericita nóstră țéră, trimise la adresa Sêrbilor pentru convocarea și ținerea ei.

Pentru-că n'a scăpat nebatjocorită din partea gazetarilor jidano-magiari nici adunarea acésta națională sêrbéscă, convocată în scop curat bisericesc, dar' *național*-bisericesc.

Două lucruri nu li-au plăcut celor-ce conduc opiniunea magiară din patria comună, anume: intonarea în mod energic și bărbătesc în conclusele votate cu unanimitate din partea adunării sêrbesci, că vina la trista situație în care se află astăzi biserica națională-sêrbéscă din țéra acésta o pórtă representanții puterii de stat, cari în loc sĕ-i fi dat la timp și în mĕsura cuvenită ajutoriul necesar, au împedecat'o chiar în înaintarea ei; și apoi faptul, că telegrama omagială, trimisă M. Sale Monarchului din partea adunării, a fost espedată în limba *sêrbéscă,* ear' nu în limba statului, care e limba Regelui ungar, — în cea *magiară.*

N'avem sĕ motivăm noi și sĕ justificăm noi îndreptățirea Sêrbilor de a se plânge în contra guvernelor magiare, succedate în trecut, pentru miseriile de ele provocate în sinul bisericei gr.-or. naționale sêrbesci din patria acésta; pentru-că prea bine cunoscute sunt faptele din trecut ale guvernelor magiare, cari singure motivéză și justifică conclusele luate. N'avem decât sĕ ne provocăm în privința acésta la un singur cas, la octroarea cu puterea în scaunul de patriarch sêrbesc a favoritului guvernului magiar de pe vremuri, a lui *Angelici,* omul cel mai urgisit din partea Sêrbilor,— pe séma cărora e garantat dreptul de *liberă alegere* a patriarchului lor, — și avem destulă dovadă, că poporul sêrbesc din țéra acésta are motiv din destul de a fi mâhnit și de a se plânge în contra deținĕtorilor puterii de stat, din partea cărora totdeuna a fost tratat într'un mod nemeritat.

Reproducem mai la vale energicele și bărbătescile concluse, luate din partea impunĕtórei adunări naționale sêrbesci din *Becicherecul mare,* concluse, din cari reese îngrijorarea Sêrbilor pentru sórtea și viitoriul bisericei lor, lăsată în grija întêmplării de când nu li-se mai dá posibilitatea de a se îngrijí singuri de interesele ei, și reiese și amărîciunea de care e cuprins întreg poporul sêrbesc pentru tratarea de care e împărtășit în afacerile sale bisericesci-școlare din partea representanților puterii de stat. Ear' la locul acesta rĕspundem celor-ce obiect de acusă scot din faptul, că telegrama omagială a fost adresată Monarchului *sèrbesce* din partea Sêrbilor, că: biserica gr.-or. sêrbéscă, întocmai ca cea gr. or. *română* e biserică *națională,* și ca atare își are limba sa națională, decretată ca limbă oficială în sus și în jos; prin urmare Sêrbii, întruniți în Becicherecul-mare, s'au aflat în drept a trimite Monarchului telegramă omagială *sêrbéscă.*

De altcum sĕ lase gazetarii magiari chestia acésta în grija Monarchului, care știe mult mai bine de cât ei, că popórele nemagiare din patria acésta ce *drepturi naționale* au, primite, nu dela Magiari, ci dela Monarchul însuși. Dar' cum am spus, importanța și valórea reală a adunării mari naționale din *Becicherecul-mare* o ridică tocmai nemulțămirea presei jidano-magiare cu resultatul ce l'a dat, și din acest motiv felicităm pe frații și coreligionarii nostri Sêrbi pentru splendidul succes ce l'au avut, dorindu-le din inimă, sĕ-și vadă dorințele realisate cât mai curênd.

*

Adunarea s'a deschis la órele unsprezece, după sĕvîrșirea sfintei liturghii, oficiată în biserica spațiósă sêrbéscă din Becicherecul-mare. Presenți au fost cam la *cinci,* după alții *șepte mii de ómeni,* astfel, că adunarea n'a putut fi ținută în biserică ci în curtea bisericii.

President a fost aclamat *Ioan Zavisici,* ear' vicepresidenți *Svetozar Petrovici* și *Bogdan Davidovici.*

Presidentul a propus imediat după deschiderea adunării, sĕ se trimită M. Sale Monarchului o telegramă omagială, care s'a redactat *sêrbesce,* și a fost votată cu aplause în textul următoriu:

„Credincioșii bisericei sêrbesci ortodoxe, întruniți pentru a hotărî sĕ céră convocarea Congresului bisericesc, își consideră de cea mai mare onóre a lor de a-și esprima supunerea omagială strigând: Dumnezeu sĕ dee Majestății Sale și dinastiei viéță îndelungată, spre bucuria tuturor supușilor sĕi și spre binele țĕrii“.

S'a dat apoi cuvêntul medicului din Panciova, *Dr. C. Alexici,* care în numele comisiunii pregătitóre recomandă spre primire următoriul proiect de resoluțiune:

„Poporul sêrbesc din Ungaria s'a întrunit aici cu scop de a-și esprima durerea și gravaminele sale. Ca fiu egal îndreptățit al patriei, regretă, că față cu dînsul nu se observă legile statului și ale autonomiei.

„In timpul din urmă comunitățile bisericesci sêrbe, împreună cu membrii Congresului anterior, au presentat un memoriu Maj. Sale, în care și-au esprimat gravaminele, car se pot resuma în următórele:

„Congresul bisericesc sêrb nu se convócă la terminul fixat prin lege și chiar dacă se convócă nu i-se respectă drepturile constituționale. Resoluțiunile Congresului se înaintéză Maj. Sale spre confirmare de către guvern, însĕ cu schimbări și omisiuni esențiale, ori că guvernul le reține la sine cu anii întregi.

„Resoluțiunile Congresului confirmate de către Maj. Sa și contra-semnate de către guvernul responsabil nu se esecută în părțile lor referitóre la drepturile poporului, ci numai în acelea, unde se vorbesce de datorințele lui.

„Afară de acestea, înaltul guvern se amestecă în autonomia nóstră și în justiția bisericéscă, ceea-ce este contrar noțiunei de autonomie.

„Viéța nóstră bisericéscă și culturală nu se póte desvolta, pentru-că nu găsesce sprijin la autoritățile statului, ba din contră este întimpinată cu antipatie și tratare vitregă. Acéstă tratare, care ne-a degradat la rangul de cetățeni de mâna a două, poporul nostru n'a meritat'o.

„Pe terenul autonomiei bisericesci ne amenință e disoluție completă, organele esecutive ale Congresului din causa convocării neregulate se stîng, ori li-se sugeréză credința, că legile autonomiei nu trebue sĕ le respecteze și esecute nimeni. Acéstă regretabilă credință se propagă de sus în jos și se întăresce cu atât mai tare, cu cât se amână mai mult convocarea Congresului. Poporul nostru a ajuns la desperare și ceea-ce este mai regretabil, a început a-și perde credința în dreptate.

„Congresul n'a avut ocasiune de-o lungă serie de ani de-a alcătui un budget și de-a stabili un bilanț, așa, că în privința acésta s'a creat o mare încurcătură. Gravele acusări ridicate de doi ani încóce în potriva capului bisericei nóstre, împreună cu nenumĕrate alte cestiuni, cari stau neresolvite, ne ofer un spectacol înspăimêntător pe terenul autonomiei bisericesci

„Guvernarea autonomă a bisericei nóstre, fără Congres nu se póte face în mod regulat și poporul declină ori-ce responsabilitate pentru consecințele ce urméză de aici, precum declină și bănuéla, cum-că în timpu

---

FOIȘORA

Carlsbadul.

(Urmare).

Interiorul este și mai grandios, impune prin frumseța icónelor, altariului, picturilor, sculpturilor, tetrapódelor, etc. Stranele cântăreților sunt imediat lângă altariu, în dosul unor icóne mari, așa încât cântăreții nu se vĕd. Altariul este spațios, ear' fruntariul atât aici cât și la tot atât de frumósa biserică rusécă din Viena, asemenea nouă, are numai un rênd principal de icóne: cel din jos cu icónele împĕrătesci, cari sunt fórte mari. Peste acésta mai este numai *un* rênd de icóne mici, ear' nu 2—3 cum sunt la bisericile nóstre cari urméză în acésta privință stilul bizantin, grecesc. Este o adevĕrată plăcere sĕ petreci într'o Duminecă sau sĕrbătóre la o slujbă din o asemenea biserică. Pe timpul sesonului principal servesce aici un protopop și un diacon, delegați dela Praga. Biserica este totdeauna plină de public. Toți stau în picióre, căci în naos, pronaos etc., nu se află nici un fel de strane nici scaune; numai damele mai bĕtrâne șed pe scaune, aduse anume dela locuințe. Atâta evlavie și o așa impunĕtóre religiositate, ca și cum manifestă Rușii, nici odată n'am vĕḑut. Toți cei presenți sunt cuprinși de duhul unei profunde meditațiuni. Cele mai elegante boerese și aristocrate și boeri, la intrare deja se proștern în ghenunchi, rostesc rugăciuni lungi; apoi se scólă și urmăresc glasul preoților slujitori ori ai cântăreților; ear' la locuri anumite, când se amintesce numele preasfântului Mântuitoriu ori al sântei Mării, eară se aruncă în genunchi și fac numĕróse mătănii, închinându-se până la pămênt.

Femeile mai ales în tot decursul cântării *„Cuvine-se cu adevĕrat“* se prostern înaintea icónei Maicei Domnului și fac în continuu mătănii până la sfîrșit; ba unele stau în genunchi în tot decursul liturghiei.

Asistând la mai multe slujbe m'a dus adese ori gândul la țéra nóstră și la inteligența nóstră, făcênd asĕmănare între noi și întrĕ Ruși. Conclusiunea nu vi-o mai spun; o știți cu toții.

Ai nostri nici *cruce* nu știu face, necum sĕ 'i veḑi și la biserică, mai ales cocónele. La Sibiiu se scusă cu îngustimea bisericei, și cu lipsa de scaune; dar' în biserică nu-i vorba de întâietatea scaunelor, ci sĕ ai un loc cât de modest, dela care sĕ poți înălța rugile nefățărite către tronul dumnezeesc — atâta e deajuns.

Bun e D-zeu și vom trăi dóră sĕ vedem înălțându-se strălucitórele cruci și de pe vêrful capelei și al turnurilor proiectatei nóstre catedrale și atunci vom puté constata, cum stăm și cu acéstă scusă. După prevederile mele laice catedrala nóstră va fi mai puțin drăguță în esteriorul ei, afară de frontispiciu, decât biserica rusécă de aici; dar' interiorul va fi la a nóstră neasemĕnat mai grandios și mai impunĕtor, mai ales — dacă cei competenți vor ști afla stilul și gustul cuvenit pentru adjustarea și pictarea internă.

Prescurile se fac la Ruși mici, și numai dintr'un corn. — In servițiul liturgiei încă se observă unele obiceiuri a parte, dar' neesențiale. Așa d. es. diaconul nu încinge *orariul* pe sub mâni, ci simplăminte îl fixéză la mijloc cu un bumb pe umĕrul stâng, așa, că o parte e înainte, ear' cealaltă jumĕtate pe spate; numai la „Tatăl nostru“ îl încinge în forma crucei.

Tot diaconul se închină nu numai la începutul și finea ecteniilor, ci la fie-care ectenie separat, ear' publicul asistând îl urméză. La „Tatăl nostru“, diaconul îngenunchéză fie numai la început fie în tot decursul rugăciunii; asemenea și poporul. Un tablou mai plin de evlavie abia se póte vedé.

La eșirea cu darurile, diaconul ține discul nu la frunte, ci deasupra capului. Asemenea și când îl reașéză la proscomidie, la finea liturgiei. La eșirea cu darurile atât preotul cât și diaconul nu zic nimic până nu au ajuns înaintea ușilor împĕrătesci. Acolo se opresc și rostesc reciproc pomenirile prescrise; ear' mai târziu preotul — după binecuvêntare — sărută icónele de pe cele 2 aripi deschise ale ușilor împĕrătesci, de regulă *bunăvestirea,* adecă Maria și archangelul Gavriil. La cădit diaconul după cădirea icónelor împĕrătesci reîntră în altariu și — dacă nu-'i față bisericéscă mai înaltă — începe căditul poporului cu preotul pontificant.

Rugăciunea amvonului o începe a ceti ori rosti preotul asemenea numai în mijlocul bisericii, ear' nu mergênd, ca la noi. Așa obicinuesc și Sêrbii din Ungaria.

La daruri pomenesc și pe soția țarului. Credeul și tatăl nostru de multe-ori se cântă, ca și prin România și prin Banat.

Cântările sunt frumușele, dar' nu așa melodice, ca ale nóstre. Multe din ele sunt recitative mai mult, ca și Vestitele *Miserere* actual constituțional n'ar fi matur pentru autonomiă.

„Fiind-că, conform celor espuse mai sus, pe terenul autonomiei nóstre bisericesci a încetat conducerea regulată, controlul și legislația fără de cari autonomia este numai o frasă gólă, — adunarea acésta hotăresce sĕ alégă o comisiune de doisprezece membri, ca pe basa acestei hotărîri și pe calea guvernului responsabil, sĕ înainteze Maj. Sale o petiție pe basa art. IX din legea dela 1868, respective pe basa regulamentului organic al congresului din 1875, sĕ binevoiéscă a acorda convocarea congresului, care sĕ restabiléscă și sĕ facă totul ce este în interesul poporului și a bisericei nóstre.“

S'a votat cu unanimitate proiectul de resoluțiune, în forma propusă.

S'a ales în fine un comitet de *doisprezece*, în scopul ca sĕ aducă conclusele votate la cunoscința Monarchului, s'au cetit telegramele sosite din tóte părțile locuite de Sêrbi și adunarea s'a încheiat, întrĕ aclamări frenetice la adresa convocătorilor ei, ear' mulțimea s'a resfirat în ordinea cea mai esemplară.

Astfel aflăm descrisă decurgerea adunării în gazetele străine.

Din „Țéra libertății“.

— Impresiuni de călĕtorie. —

de

Ioan Baptist Boiu

(Urmare.)

Intrând în calea Victoriei, care e de o lungime estraordinară (dela cheiul Dâmboviței până la șosea), ne oprim mai întâiu la palatul regal, unde o gardă de onóre păzesce cele două tunuri istorice, luate în resbelul pentru independență.

Un clenodiu al capitalei este *Ateneul Român*, situat în piața episcopiei, prefăcută 'n parc. Deja față de pomposul edificiu (cu o cupolă puternică și un vestibul înzestrat cu șese columne în stil doric) denotă menirea lui. In parter sunt espuse tablouri și statue, ear' în sala cea mai mare din etagiu se țin conferențe publice și concerte, la cari asistă elita societății bucureștene.

Tot în calea Victoriei se află *Academia Română*, cel mai înalt așeḑământ de cultură românéscă, cu o bogată bibliotecă (preste 100,000 volume). Dintrĕ multele clădiri monumentale însemn: ministeriul domeniilor, palatul justiției, teatrul național, palatul cel nou al postelor, banca naționala, casa de depuneri, și palatul principelui *Gr. Sturdza*, cari ar fi spre podóba ori-cărei capitale din lume.

Universitatea s'a fondat, precum se știe, la 1864; numĕrul profesorilor este de 88, al studenților la tóte facultățile preste 2000. Vis-à-vis de *alma mater* se înalță trei monumente frumóse: *Mihaiu-Vitézul, George Lazar* și *Heliade Rădulescu.*

Biserici și capele sunt fórte multe (ortodoxe 114). Cea mai spațiósă biserică este a Sf. Spiridon, ear' cea mai frumósă și mai bine înzestrată: *Domnița Balașa*, unde cântă și un cor escelent. „*Metropolia*“ e o clădire veche fără frumseți architectonice, situată pe dealul metropoliei, unde se află și localul camerei deputaților. Un Sion al ortodoxismului, o *catedrală* la care sĕ pelerineze sute și mii de creștini, durere, lipsesce încă; dar' sperăm, că în curênd va ocupa locul de onóre ce i-se cuvine.

Cu fortificările capitalei s'au cheltuit multe milióne, dar' acelea și formézā astăzi — după Paris — cel mai puternic castru din lume.

După o petrecere plăcută de o sĕptĕmână părăsim capitala, căci ne mai aștéptă un drum lung. O luăm acum spre „*Moldova* cea frumósă“...

Trecênd tot prin ținuturi binecuvêntate de Dumnezeu ajungem la rîulețul *Milcov*, granița de odinióră întrĕ cele două principate române. Suntem aici în districtul Putna (capitala Focșani), bogat în vii roditóre (Odobești, Panciu ș. a.) Și tot spre nord, pela Mărășești, Adjud până la *Bacău.* Aici s'a născut la 1821 bardul național *Vasile Alexandri*, în a cărui amintire este așezat un bust în grădina publică. Orașul face o bună impresie; imposant e palatul administrativ, care a costat aprópe 700,000 de lei. Numai mulțimea de Ovrei în tot locul ne displace.

O linie vicinală a căii ferate ne duce în două óre la *Piatra*, capitala județului *Neamțu.* Dintrĕ locuitorii orașului (circa 20.000) aparțin jumĕtate neamului lui Israil. De remarcat este aici biserica zidită de Stefan cel Mare, și liceul „*Petru Rareș*“. Poziția locului e din cele mai pitoresci, — întrăm iar în munți, ear' jos în vale șerpuesce maiestos rîul Bistrița. Ne e și dor de munți, căci e luna lui cuptor și sórele arde fără crutare...

O trăsură cu doi cai sprinteni își urméză drumul spre *Bicaz*, ținta unei lungi călĕtorii. Șoseaua e fórte bine întreținută, dar' ce ne captivéză inima este frumseța regiunei ce ne încungiură. E încântătóre acésta vale a *Bistriței*, împrejmuită de munți cu codri seculari... și cum trec plutele pe rîu, una după alta.

Negoț mare cu lemne se face în acest județ al Neamțului, care și este din tóte județele țerii cel mai bogat în păduri. Satele prin cari trecem difer cu totul de ale nóstre din „*fundul regiu*“; lângă drumul țerii stau de regulă numai câteva case la un loc (primării, șcóle, hanuri), ear' celelalte sunt resfirate.

La *Pângărați* zărim pe cósta unui deal o clădire isolată, cu un turn; e vechia mănăstire, azi prefăcută într'un mare — *penitenciar.*

Dar' iată, că în fine ne apropiem de comuna *Bicaz.* Casele devin tot mai arĕtăcióse, locul din ce în ce mai cultivat, mai înfrumsețat. Suntem în teritoriul *domeniului Corónei române.* Fiind acéstă instituțiune de mare importanță la noi abia după nume cunoscută, sper a întimpina interesul cercurilor mai largi, dacă voiu încerca a da aici unele detalii despre dînsa. (Va urma.)

Dela Cincul-mare.

7 August v.

5/18 August, ziua nascerii Maiestății Sale monarchului nostru s'a serbat în opidul Cincul-mare în mod demn și festiv. La serviciul divin, oficiat de dl preot militar Ioan *Broju* și dl preot local Ioan *Mihu*, au participat prim pretorul cu toți subalternii sei, amploiații judecătoriei cercuale, cei dela oficiul silvanal, representanța comunală și o mulțime de slușbași mari și mici. La finea serviciului părintele *Broju* a ținut o vorbire frumósă, ilustrând viéța Maj. Sale, și arătând cari sunt virtuțile cetățenesci și raportul ce esistă întrĕ popor și capul încoronat, a accentuat posiția slușbașilor față de popor și a îndemnat la progres pe tóte terenele pentru a ajunge la un grad de fericire. De altfeliu amintesc, că părintele *Broju*, carele petrece de cât-va timp pe la noi, a vorbit și Dumineca premergĕtóre poporului în biserică, despre minunile postului și ale rugăciunei, insistând cu deosebire pentru abaterea dela patima beției și pentru ducerea unui traiu regulat și cinstit.

*

Locuitorii. După ultimul recensĕmênt opidul Cincul-mare are 2724 locuitori, dintrĕ cari sunt: 1501 sași, 811 români, 358 țigani și 54 magiari.

*

Comasări. Cumcă comasările sunt un lucru bun, mai vêrtos acolo unde ele se fac cu dreptate, s'au convins locuitorii nostri deja acum în anul prim după comasație și astfel temerile, pe cari le aveau mai vêrtos Românii, că vor sĕrăci, sunt spulberate deocamdată prin faptul că ei se laudă mai tare cu favorul ce-l au. La noi mai bine au ajuns, cu deosebire cele 120 de familii române cari s'au asociat, au luat singure un hotar întreg și l'au împărțit în proporție cu moșia avută; — pórtă tot sistemul de trei hotarĕ, dar' țin vite multe la câmp și economia de vite este astăzi mai rentabilă. Și cei cari n'au avut pământ mult se bucură. Ei au căpătat în apropiere, 'și lucră pământul bine și curênd și le rĕmâne timp destul sĕ lucreze în parte sau cu arândă, ear' arênda e un bagatel, căci bogătanii nu-și pot lucra pămênturile, deóre-ce brațele de lucru s'au scumpit îndoit.

*

Apă, trăsnet și foc. In jumĕtatea a doua a lunei lui Iulie apa, trăsnetele și incendiile au pus o parte mare din locuitorii Ardélului și ai țĕrei Oltului pe gróză. Vijeliile și tempestățile, cari s'au descărcat au pricinuit mari pagube aprópe în tóte părțile. De vijelia din ziua sfântului Ilie se amintesce și acum cu cutremur, și credința, că la st. Ilie sĕ șadă ómenii acasă, se generaliséză și mai tare prin faptul că în comuna *Galați* un om și-a adus grâul de pe câmp în aceea zi în ciuda celorlalți, cari în zadar voiau sĕ-l desmênte, dar' abia a descărcat carul din urmă și un fulger urmat de trăsnet îi aprinde șiura nimicind totul. In urma vijeliilor au venit ploile continue, cari nu mai voiau sĕ încete. Rîurile și vălile s'au umflat preste țĕrmuri și au nimicit și ce mai rĕmăsese. Țara Oltului părea o mare care își are țermurii în munții Făgărașului; Têrnavele, Hârtibaciul și cu tóte dependențele lor spumegau turbat și rupiau tot ce le venia înainte, până chiar și drumul ferat, a cărui reparare a ținut mai multe zile. Un rîu de munte a adus în furia lui nebună o căscióră de lemn, care prinḑându-o oltenii, au aflat în pat o nevastă, care tocmai fu suprinsă de apă când își lăpta copilul. De o chiotóre a casei era legată o capră. Se înțelege, că de frică femeia a rĕmas mută și n'a putut scóte nimenea nimic din gura ei. Carĕ cu grêu și fân, căpițe de trifoiu, lemne etc., tot a spălat apa, pe unde a ajuns cu furie. Pe *Hârtibaciu* veniau trei căpițe de trifoiu în rênd, ear' pe vêrful celei din mijloc un iepure sta ca un căpitan. In urma atâtor pagube nu e mirare, că vitele s'au ieftinit din pricina nutrețului. Așa se esplică, că la têrgul *Voilei*, afară de bivolii cei grași, pe cari îi esportéză pentru „*Krenvirsli*“, celelalte vite nu ș'au ajuns prețul. Și vieți de om au căḑut jertfă elementelor naturei. Pe unii i-a surprins apa, alții, încreḑându-se în puterile lor și voind sĕ prindă grâu, lemne etc., au fost luați de apă. — Acum vremea s'a îndreptat, aerul e curat și escursiunile la munte sunt în toiul lor. Și cât de frumos e la munte, Dumnezeule!

*

Pocăiții se rĕspândesc și pe aici, voesc sĕ zic mai cu sémă pe țara Oltului, și mirare, prind rădĕcini și prin poporul dela sate. Centru 'l au în Făgăraș și pentru susținerea și rĕspândirea învĕțăturilor lor dau din fiecare product al lor zeciuélă. Astfeliu deunăzile un țĕran pocăit a dus în Făgăraș la conducĕtori grâu, ovĕs, sĕcară, slănină, purcei etc. — Mai fie care vameș te întrébă: Ce creḑi despre sfârșitul lumei? Centrul rĕspândesce tipărituri în tóte limbile. In limba română tipăriturile sunt pe octav cu 2 foițe, cu întrebări tendențióse și rĕspunsuri la întrebări cu citate din s. scriptură, ici și colea iau în ajutor Catechismul mare al lui Luther. Limba e de altcum înțelésă și se vede, că originalul e englez. In o escursiune mi-a succes a pune mâna până acum pe următórele tipărituri: „Schimbarea Sabatului“, — Botezul, — Adevĕrata Sfințire, — Ziua de odihnă a lui Dzeu, — Sfîrșitul celor nelegiuiți, — Nemurirea prin Christos, — Natura legei lui Dzeu. — Catechisele acestea le învață pocăiții de rost și 'ți citéză textual, încât te minunezi. M'a întristat mult, când am vĕḑut, că bietul țĕran se lasă ademenit cu astfeliu de lucruri. Dar' nu-i mirare, aud, că și inteligență de-a nóstră participă și încurageză. E drept, că scrierile sunt îndreptate contra „bisericei *romane*“, dar' noi încă putem mult perde, dacă se mai rĕspândesc. Pentru stirpirea acestor învĕțături recomând ca mijloc predica, prin care sĕ se desvĕléscă poporului tótă netemeinicia și tendențiósele uneltiri, ce se pregătesc bisericei și némului nostru. Altă dată mai pe larg despre pocăiți.

X.

---

dela Roma dela Vinerea patimilor și ca multe din cântările cuprinse în liturgia lui *Musicescu* dela Iași, care altcum in Rusia e fórte iubit și apreciat. A și făcut el cu corul seu metropolitan mai multe turneuri prin Rusia în deosebi prin Basarabia.

Biserică frumósă mai au și Anglicanii. Interiorul curat, frumos, dar' simplu, ca al tuturor protestanților și reformaților.

Impunĕtóre este și sinagoga ovreescă, în care pentru sufletul repausatului Szilágyi au celebrat requiem în limba magiară. E situată în cea mai principală stradă. Preste tot ovreii dispun de multe bogății precum în tot locul, așa mai ales aici. Au și un spital propriu cu 36 locuri gratuite, în cari într'un an se perondéză beneficiații de 4 ori, adecă în 4 perióde de câte 4 septĕmâni; ear' acum tocmai e în edificare un nou spital mare, numit: „*Iubileumsspital F. I.*“, pe când creștinii toți la olaltă abia au și ei un singur spital cu câte 50 locuri pe un period, din cari numai o parte sunt gratuite. Aici se primesc bolnavi fără deosebire de confesiune și naționalitate. Cererile se trimit primăriei orășenesci până în Fevruariu. Óre cari beneficii ofere și „*Fundațiunea Elisabeta Rosen*“.

Cercurile militare s'au îngrijit sĕ aibă și armata locul seu de adăpost. Ei au așa-numita „*Baie împ. reg. militară și a oficerilor*“. In 5 periode de cură de câte 4 septĕmâni se primesc în acestea câte 62 oficeri, și în 4 perióde câte 44 soldați.

Ceialalți óspeți de cură se adăpostesc prin hotele, a căror numĕr e fără numĕr, aprópe în tótă casa e hotel în locurile mai aprópe de isvóre, precum și în casele private ale cetățenilor.

Multe din hotele sunt de o eleganță rară. Cel mai vestit e „Grand Hotel Pupp“. Intemeietoriul a fost odată chelner; ear' ereḑii conduc stabilimentele de azi comun, constituți în societate pe acții. Hotelul și cele aparținĕtóre nu-l dau azi cu 7 milione fl. Numai personal de servițiu este: în cuhnă 65 inși; căci fie-care bucătar face numai câte un soiu de bucate; ear' la servițiī peste 200—250. Personalul de servițiu constă aici în cea mai mare parte din fetele locuitorilor din satele vecine, cari din cel puțin cei 10 bani cât e obiceiul sĕ dee fie-care drept bacșiș, își face în câțiva ani o zestre frumósă. Numĕrul locuitorilor este de 15000, ear' al óspeților ce se perondéză aici e 50.000 la an, afară de turiști și trecători. In anul 1756 Nrul visitatorilor a fost 134 familii. Sesonul ține în tot decursul anului. Acum sunt aici la 11 mii de străini; mai mulți sunt prin Iulie și finea lui Iunie. Sub 100 inși nici iarna nu scade numĕrul străinilor dela băi.

Aglomerația cea mai mare de ómeni, ce se adună pe timpul verei pe îngustul oraș face, ca sĕ-ți apară Carlsbadul la început nu ca un loc de cură, ci ca un têrg mare, în care zi de zi se țin cele mai vestite bâlciuri de țĕră. Sunt aici ómeni de pe întreg rotogolul pământului: Europeni, Africani, Americani, din Asia și Australia: negri curați, roșii, mulați și chinezi, unii în porturile lor originale și neobicinuite pe la noi, alții în costum europenesc. De present este pe aci un principe din Cairo cu familia sa numit Ibrahim Hilnyj. Copiii lor altcum drăgălași atrag atențiunea lumii prin contrastul dintrĕ pielea négră și hăinuțele albe ca neaua. Bonele lor sunt vecinic încunjurate de femei europene, cari admiră pe acești faraonuți din regiunile lui Menelik.

Principi europeni sunt mulți, dar' acestia se strecură neobservați prin ceealaltă mulțime compusă din representanți ai tuturor claselor sociale dela oficianți până la cele mai înalte.

Contingentul cel mai mare îl dau *Ovreii.* Sunt locuri, parcuri etc., mai ales în centrul orașului, unde te crezi formal în Galiția sau în Palestina. Tot Evrei și încă din cei mai perciunați și mai originali. Concludênd de pe numĕrul acestora, de pe portul, purtarea și nasurile și ale altora, trebue sĕ admiți că dintre 50.000 visitatori cel puțin jumĕtate sunt Ovrei de prin tótă lumea. Urméză apoi *Prusiecii* și *Slavii.* In anul acesta sunt și fórte mulți magiari. La tot pasul auḑi vorbindu-se unguresce. Se vede, că și bucatele unguresci, gulașele și verzele cele vestite, sunt cam unsuróse și cualificate a contribui la slăbirea stomachului.

Prin păduri, pe arbori, pe stânci etc., veḑi multe inscripțiuni de mulțămită tot unguresci, ba la un loc principal este ridicat din colecte și un monument de marmură cu inscripția magiară: „*Isvórelor tămăduitóre dela Carlsbad. Magiarii recunoscĕtori*“. Români din țĕră încă sunt mulți; numai cât se strecură neobservați, fiind-că afară de membrii de valóre cei mai mulți din ei nu vorbesc limba românéscă, limba țĕrei, dând prin acésta dovadă, că nu sunt vrednici de țara care i-a hrănit așa de bine, de și-au stricat și stomachurile. Din România parte au fost, parte

Revistă esternă

Țarul la manevrele franceze. „Agenţa Havas“ din Paris raportéză, că la învitarea presidentului Loubet țarul va lua parte la manevrele de la Reihms. Inainte de a debarca la Dünkirchen țarul va ţiné revistă asupra flotei de nord a Franciei.

*

Rěsboiul Burilor. Se raportéză din Haga că *Dr. Leyds* a conferat mult cu *Melville* ministrul de esterne al Olandei. Se svonesce, că Olanda va face apel la puterile europene sě protesteze contra proclamaţiei lui Kitchener.

Un africander stabilit în *Amsterdam* a primit zilele trecute, pe căi tainice, din isvor demn de încredere următórea știre de pe câmpul de rèsboiu:

„Zilele acestea am recucerit de la Englezi Leydenburgul. In Midellburg o miiă de refugiaţi s'au alăturat la óstea lui Botha. Rordportul l'au pustiit ostaşii nostri. *In Capland 800 de soldaţi coloniali englezi s'au alăturat la noi.*

*

Intâlnire de împěraţi. „Vossische Zeitung“ are raport din Kiel, că amĕsurat svonurilor de pe acolo întâlnirea împěratului *Vilhelm* cu ţarul *Nicolae* va avé loc nu la Danzig, ci la *Kiel*. Anume, la 7 Septembre regele *Edward* şi ţarul *Nicolae* vor sosi la *Fredensborg*, spre a serba ziua onomastică a posatei regine Luiza. Ambii vor călětori la edensborg pe la Kiel, unde vor avé întâlnire împěratul Vilhelm.

*

Acţiunea lui Sarafov. „Politische respondenz“ din Viena zilele trecute ra- ta, că *comitetul macedo-bulgar a reînceput contrabandeze în Macedonia arme.*

*

Conflictul turco-frances. Divergen- ele întrě Francia şi guvernul turcesc în causa cheiului maritim de la Stambul şi a pretensiunei de despăgubire ridicate de doi sudiţi rancesi, cari divergenţe în urma păşirii ener- ice a ambasadorului frances şi a promisiunilor date de sultanul se părcau că vor fi aplanate, zilele din urmă au luat întorsětură gravă. Sultanul şi-a retras promisiunea. Din causa acestei călcări a cuvêntului dat ambasadorul *Constans* a notificat secretariului prim al sultanului că întrerupe ori-ce contact cu guvernul turcesc. Tot-odată a notificat şi la Paris acéstă fasă a conflictului.

NOUTĂŢI

Prinţul moştenitoriu al României, A. Sa regală *Ferdinand* implinesce mâne *36* ani de etate. Din acest prilej se va serba la metropolia din Bucuresci serviciu divin şi doxologie.

*

Profanarea unei icóne. In biroul secţiei a doua de la primăria din Budapesta era atârnată pe părete o icónă ce representa botezul lui Voicu, fiul lui Géza şi mai apoi *Sfântul Stefan*, primul rege arpadian. In faţa altariului îngenunche tinerul Voic, ear' lângă el stă episcopul Silvestru, botezătoriul lui Voic. Luni diminéţa când servitoriul a întrat sě măture, a aflat icóna trântită jos şi călcată cu piciórele şi sfêrticată. In pervazul ei era o bucată de hârtie cu inscripţia: „*Sala acésta e birou, nu biserică*“.

Despre iebuseica profanare a icónei s'a făcut arětare primariului.

*

Căsătoria moştenitoriului german. Se confirmă ştirea, că prinţul *Frideric*, moştenitoriul tronului Germaniei va cere în căsătorie o fiică a ducelui de Conaugth, fratele regelui Edward.

*

Ţarul — amic al Burilor. La nunta mare-ducesei *Olga*, serbată zilele trecute, a fost luat în lista învitaţilor şi *van der Hoeven*, consulul transvaalic de la Petersburg. Când ambasadorul englez a aflat despre acésta, a remonstrat la ministrul de esterne al Rusiei şi a amenințat, că dacă va fi învitat şi representantul lui Krüger, el remâne a casă. Ministrul de esterne a raportat ţarului, care indignat de remonstraţia ambasadorului *a dat ordin aspru, ca negreşit sě fie învitat şi van der Hoeven* Ambasadorul englez *nu s'a dus la nuntă*, pretextând doliul pentru regina Victoria, ear' *van der Hoeven* a fost primit cu atenţie deosebită şi însuşi ţarul l'a agrăit şi a conversat cu el fórte mult.

*

Himen. *Augustin A. Dima* şi domnişóra *Mărióra Dima* îşi vor celebra cununia în biserica greco-orientală din Huniedóra Joi, în 16/29 August 1901, la 4 óre p. m.

*

Pentru masa studenţilor dela gimnasiul rom. gr.-or., din *Brad* au binevoit a contribui următorii M. St. Domni.

I. Petru Călciunariu, adv. Orşova 10 cor. şi în favorul fondului gimnasial 10 cor. = 20 coróne.

II. Ioan German înv. Brad 5 cor. = 5 cor.

III. Dr. Lazar Simon, adv. Ciacova 10 cor.

IV. Moise Lazar şi Zaharie Boiu asesori consistoriali câte 2 cor. = 4 cor.

V. Iuliu Suceava, paroch Borgo-Prund 3 cor., Teodor Vraciu, 2 cor., Pavel Başa, 2 cor. Teofil Vlad, 1 cor., Varna, notariu 2 cor., = 10 cor.

VI. Ungur Aron lui Iosif, Têrnava, 1 cor., Filimon Cosma, înv. Tătăresci 1 cor., Iosif Oprean, par. Tărnăviţa 2 cor., N. N., 1 cor., Iosif Luch, par. Certegea de jos 1 cor., Alecse Gabor, înv. Gurasada 1 cor., Partenie Debel, înv. Câmpuri de sus 1 cor., Dimitrie Nistor, par. Glodgilesci 25 fil., Login Popa, par. Tătăresci 50 fil., Ioan Bornemisa, înv. Burjuc 1 cor., Ana Enciu, preotésă Zam 1 cor., Nicolau Enciu, preot Zam 1 cor., Romulus Petraşcu, înv. Tămăşesci 1 cor., Gligor Staniş, Zam 1 cor., Atanasiu Suba, epitrop Visca, 2 cor., Ioan B., preot în C. Burjuc, 1 cor., Ioanichie Popa, învěţ. Bacea, 1 cor., Maria Avram Pěcurariu, protopresbiterésă 2 cor., Avram Pěcurariu, protopresbiter gr.-or., Ilia 5 cor., = 26 cor. 75 fil.

VII. Al. L. Lazariciu, ingineriu 1 cor., G. Kadar, notariu Ciugud 2 cor., Dr. A. Fodor, medic Alba-Iulia 2 cor., Dr. I. Marciac, adv. 1 cor., Silviu Patiţa 2 cor. Dorate Csubul oficial 2 cor., E. Popp, Alba-Iulia 2 cor., N, N., Alba-Iulia 2 cor., Constantin de Colbasi, proprietariu Spring 2 cor., Victor E. Pop, funariu 40 fil., Acsente Trif, înv. 1 cor., Ioan Totu, pantofariu 1 cor., Nicolau Anca, faur 1 cor., Rubin Patiţia, advocat Alba-Iulia 4 cor., (în favorul gimnasiului) 25 cor. 40 fil.

VIII. Avram Macaveiu propriet. Bucium-Şaşa 1 cor., Ioan G. Macaveiu, jude 1 cor., Nicolae Ionuţ, propriet. 1 cor., Alecsandru Macaveiu, 1 cor., Ioanoviciu compt. 1 cor., Vasilie Macaveiu 1 cor., Traian M. Gomboş, 1 cor., Nicolau St. Pop, 1 cor., Traian Danciu, comerc. 1 cor., Ioan Popa, 1 cor., Ioan Macaveiu 1 cor., Candin David, proprietariu 4 cor. = 16 cor.

Marinimoşii dăruitori priméscă cea mai viuă mulţămită pe acéstă cale.

Direcţiunea gimnasiului rom. gr.-or. (din)
Brad, 1 August 1901.

Georgiu Părău
dir. gimnasial.

*

† Dr. Iosif Kaizl, fost ministru de finanţe în cabinetul Thun şi unul dintrě cei mai talentaţi membri ai clubului cehilor tineri, a rěposat Luni la moşia sa din Miskovitz, în etate de 47 de ani. Kaizl era mare economist şi financiar; numerόse scrieri de domeniul finanţelor şi economiei publice îi sunt recunoscute întrě cele mai de valóre opuri.

*

Petrecere în Feldióra. Tinerimea română din Feldióra (Com. Turda) învită la petrecerea împreunată cu declamări şi cântări ce o va aranja la 1 Septembre st. n. a. c. în curtea parochială din loc. Inceputul la 7 óre séra. Preţul de întrare, de persónă 1 cor. Venitul curat este destinat în favorul bisericei române din loc. Suprasolvirile se vor cuita în public.

*

Zile critice. Vestitul *Falb* a compus deja catalogul zilelor critice din jumĕtatea a doua a anului curent, pe cari le-a classat în următórele: Zile critice de *rangul prim* 28 August, 28 Septembre, 27 Octobre, 26 Novembre şi 27 Decembre; de *rangul al doilea* 15 August, 12 Septembre şi 12 Octobre; de *rangul al treilea* 11 Novembre şi 11 Decembre.

Prima jumětate a lunei August secetósă, dricul lunii furtunos, a doua jumětate cu ploi generale. Prima treime a lunii Septembre va fi ploiósă şi rece, pe la mijloc va fi timp schimbăcios, sfêrşitul cu timp frumos. Inceputul lui Octobre aduce ninsóre, care cu scurte întreruperi va dura pe întrégă luna. Novembre se va începe cu frig mare, care pe la mijlocul lunii va fi urmat de ploi. Pe la începutul lui Decembre pe alocurea va fi şi zăpadă, pe la mijlocul lunii vor fi ploi, apoi mari viscole de zăpadă şi ger mare va încheia anul.

*

Dr. Garnault. La congresul medical ţinut sĕptĕmânile trecute în Londra, provocase animată discuţie teoria lui *Koch*, că tuberculosa dela animale nu se transmite la om. Pentru a se dovedi, dacă în adevĕr aşa e cum susţine Koch, ori cum susţin contrarii acestei teorii, mijlocul cel mai sigur ar fi esperimentul. Şi s'a aflat un medic francez Dr. Garnault, care deja de trei-ori s'a oferit, ca sě se facă asupra lui esperimentele, dar' *a fost refusat.* Medicii nu cutéza, fiind-că nu voesc sě iee pe conştiinţa lor eventuala mórte a lui Garnault, causată de infiinţarea cu tuberculosă animală.

*

Teatru în Şeica-mare. Tinerimea studiósă din Şeica-mare şi jur învită la producţiunea teatrală împreunată cu dans, ce se va aranja Mercuri în 28 August n. 1901 (Stânta Mărie) în curtea şcólei române, ear' la cas de timp nefavorabil în sala şcólei de acolo. Inceputul la 8 óre precis. Preţul de întrare: 1 corónă de persónă, 2 coróne de familie. Venitul e destinat în favorul şcólei din loc. Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Catastrofă teribilă în Bucuresci. Se scrie din Bucuresci, că Vineri nóptea, la órele 12 şi jumătate, o mare nenorocire s'a întêmplat acolo, în strada *Dudeşti.* Sub numěrul 33 e situată în strada aceea o casă cu douě etage, fórte veche. In etajul de sus locuesce familia unui croitor, cu soţia şi 7 copii. In faţă, tot în etajul de sus, locuesce a altă familie, compusă din tatăl, mama şi doi copii. In etajul de jos locuesce un birtaş, cu soţia, 2 copii şi un servitor. In faţă e o tutungerie. Temelia fiind slabă, s'a lăsat şi etajul de sus s'a prăbuşit de odată căzênd jos. Au fost îngropaţi sub ruine 7 copii ai croitoriului, cei doi copii ai birtaşiului şi servitoriul acestuia, un tînĕr de 19 ani. Au fost scoşi de sub ruine o fată de 15 ani, o fetiţă de 9 ani şi un băiat de 18 ani. Toţi acesti trei sunt striviţi în mod oribil şi nu se ştie dacă vor scăpa cu viaţă. Ei au fost duşi la spitalul Colţea. Restul de 7 erau până la órele 2 şi jumětate diminéţa sub ruine. Mai mult de cât sigur că aceste 7 nenorocite fiinţe şi-au pierdut viaţa.

Dacă croitoriul şi cu soţia sa; birtaşul şi soţia sa, au scăpat cu viaţă, e că lipseau de acasă. Intru cât privesce familia a treia, a scăpat scoborîndu-se pe o scară adusă de public, căci partea din faţă a etajului I nu se dărâmase.

*

Ştiri mĕrunte. Vaporul „Izland“ al societăţii Canada-Pacific în apropiere de Juneau (Alasca) s'a ciocnit de un munte de ghiaţă plutitoriu, 63 de ómeni s'au înecat, 107 au fost mântuiţi. — In oraşul Pontarlier (Francia) s'a aprins fabrica de abzint a lui Fernod, ardênd până 'n temelii; opt milióne de litre de abzint şi alcohol au ars; (în preţ de circa opt milióne de franci). — In Vavris (comitatul Liptau) un incendiu teribil a mistuit 60 case împreună cu mulţime de clădiri economice, animale domestice şi bucate. Cinci copii au dispărut; nu se ştie: ars'au în foc ori s'au perdut óre-cum?

Cărţi şi reviste.

A apărut:

„Candela“, fóie bisericéscă-literară, redactată de Dr. Emilian Voiutschi şi Alex. Manastyrski. Nr. 8. pe August a apărut cu următoriul sumariu: „Dogma despre incarnaţiune după doctrina bisericei ortodoxe“, de profesorul Dr. Stefan *Saghin* (urmare din numerii anteriori); Pildele lui Solomon (traducere şi esplicare făcută după textul masoretic) de profesorul Dr. Emilian Voiutschi; apoi partea ruteană şi cronice. Birourile redacţiei şi administraţiei se află în residenţa archiepiscopéscă din *Cernăuţi.* Abonamentul 8 coróne pe an.

*

„Pe sub arini“, poesii de Ioan *Băilă* (Sibiiu, tipariul tipografiei W. Krafft). Costă 1 corónă.

*

Tabele de părete, întocmife de învĕţătoriul Ioan *Tuducescu* din Lipova, au apărut în ediţia a treia. Aceste tabele sunt ilustrate cu icóne, în 2 colori, aşa că pe fie-care tabelă sunetul nou, adecă litera nedesvoltată şi neînvěţată, e desemnată cu roşu. Seria întrégă (18 tabele) împreună cu metodul de procedere, costă 8 coróne.

*

Raportul camerei de comerciu şi industrie din *Braşov*, asupra situaţiunii economice din circumscripţia ei în anul 1900. (Braşov tipariul tipografiei Ciurcu). Proprietatea şi editura camerei.

*

Programa XXV a gimnasiului public gr.-or. român din **Brad** pe anul şcolar 1900—1901, publicată de directorul George *Părěu*, apărută abia acum. Cuprinde cuvêntul rostit de profesorul Dr. Pavel Oprişa cu ocasiunea serbării Marelui Andreiu la 30 Novembre 1900; normativ pentru „masa studenţilor“ de la gimnasiul din Brad, şi ştiri şi date statistice şcolare. In anul şcolar 1900—1001 au funcţionat 6 profesori definitivi, 1 instructor de gimnastică şi cântări, 2 catecheţi (pentru elevii gr. cat. şi rom. catolici), ear' la cl. III. şi IV. a şcólelor normale anectate la gimnasiu au funcţionat 2 învěţători definitivi (dintrě acesteia unul a propus gimnastica şi cantul şi la gimnasiu). Elevi au fost inscrişi: la gimnasiu 149 (cu 16 mai mult de cât în anul precedent), la normale 26 (cu 5 mai puţini de cât în anul precedent). După religiune au fost la gimnasiu 136 gr. or., 9 gr. catolici, 2 ev. reformaţi, 2 de rel. mosaică, ear' cei de la normale au fost toţi gr. orientali. După comitate au fost: 89 din comitatul Hunedórei, 20 din c. Aradului, 16 din c. Alba-inferióră, 13 din c. Turda-Arieş, 3 din c. Bihor, 4 din c. Sibiiului, 1 din c. Caraş-Severin, 1 din c. Sătmar şi 1 din c. Bistriţa-Năsěud; în clasele normale: 25 din c. Hunedórei şi 1 din c. Aradului. In decursul anului au părăsit şcóla 3 elevi de la gimnasiu şi 2 de la normale. Din progresul făcut în studii elevii claselor gimnasiale au fost clasificaţi cu calcul general *fórte bine* 16, cu *bine* 14, *suficient* 65, nesuficient din un studiu 20, din douě studii 5, din mai multe studii 24.

Inscrierile pentru anul şcolar 1901—1902 se fac în 1—3 Septembre st. v. Didactru: pentru elevii gr. or. şi gr. cat. din protopopiatele Brad, şi Hălmagiu e 16 coróne, ceilalţi 24 coróne. Pe lângă acésta fie-care elev mai trebue sě solvéscă 2 cor. pentru bibliotecă şi 1 cor. la fondul elevilor morboşi.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea petrecerei de vară arangiată de tinerimea română din Mediaş şi jur la 15/28 Iuliu a întrat ca suprasolviri dela următorii P. T. Domni:

Romul Mircea 3 cor. 60 fil., Ioan Moldovan 1 cor., Dionisiu Roman 2 cor. 80 fil., Dr. Dumitru Pop 80 fil., Atanasie Popoviciu 4 cor., Vasilie Hodoş 1 cor., Dr. Eugen Porea 80 fil., Nicolau Doctor 1 cor., George Iacob 3 cor., Dr. Ioan Bucur 80 fil., Petru Sămărghiţan 1 cor., George Crişan 80 fil., Ioachim Vintilă 1 cor., Ioan Hulea 1 cor., Vichentie Popoviciu 60 fil., Ioachim Langa 1 cor., Vasilie Langa 80 fil., N. Surdu 1 cor., Ioan Popa 1 cor., pentru care marinimositate li-se aduce şi pe acéstă cale cea mai căldurósă mulţămită.

Venitul curat de 12 cor. s'a împărţit în părţi egale pentru înfrumseţarea bisericilor române din Mediaş.

Mediaş, la 17 Iuliu v. 1901.

Comitetul arangiator.

Posta Redacţiunei.

Murěş St. Georgiu: S'a publicat în numěrul 86. Dacă nu l-aţi primit, cereţi altul dela *administraţia* fóei.

---

mai sunt pe-aicea şi persóne marcante: Aşa prim ministrul *Sturdza*, ministrii *Palade* şi *Misir*, fostul ministru *Marghiloman,* d-na *Pia Brătianu,* vĕduva nemuritoriului Ioan Brătianu; episcopul *Partenie* al Dunării de jos, archiereul *Calistrat*, acum numit episcop — locotenent la locul vacant dela Huşi. Aici este de present şi celebrul nostru poet *George Coşbuc*, cu soţia. Ear' dela noi au cercetat anul acesta Carlsbadul ambii nostri episcopii P. S. Sa p. N. Popea al Caransebeşului şi Iosif Goldiş al Aradului, carele de aici s'a dus la Bad-Gastein. Asemenea Ilustritatea Sa dl *Dr. Iosif Gall,* deputatul dietal *Dr. G. Szerb,* notarii publici *Bonciu*, *Dr. Oncu* dna *Filip* din Abrud, adv Dr. Laurenţiu *Pop* din Abrud, cu soţia, etc.

O figură marcantă este între óspeţi archiepiscopul rusesc dela *Varşovia.* Infăţişarea lui imbină într'o armonie impunĕtóre seriositatea nimbului archieresc cu eleganţa portului şi al întregei sale ţinute. Vestmintele sale erau totdeuna adecuate timpului. Pe timp ploios şi rece purta haine (rasă) negre; altă dată cafenii ori roşietice ear' pe căldură avea rasă deschisă, alburie şi pălărie sură sau albă. Toţi admirau ţinuta şi praticitatea purtării sale.

(Va urma.) *Tonans.*

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Instrucție temeinică

în tóte **lucrurile femeesci, cusături de albituri și desemnuri practice pentru croit, pregătiri de haine** după moda cea mai nouă se predă la dorință afară de limba germână, în limba română și magiară în

Școla de lucru Maria și Hermina Lurz
(strada Măcelarilor 6 parter)

NB. Domnișóre se primesc și cu întrégă întreținerea. [173] 1—3

Nr. 279—1901. [174] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci vacante din comunele mai jos insemnate în protopresbiteratul Bistrița se escrie prin acésta concurs cu terminul de 15 zile dela prima publicare.

1. *Blașfalĕul de jos*, cu salariu de 600 cor. dela popor, apoi cuartir și grădină de legume.

2. *Blașfalĕul de sus*, cu salariu de 600 cor. dela popor, cuartir și grădină de legume.

3. *Borgo-Bistrița* un post de învĕțătóre, cu salariu de 600 cor., cuartir, (legume) grădină și trei orgii lemne de foc.

4. *Cușma,* cu salariu anual de 600 cor. dela popor, cuartir, grădină și lemne de foc.

5. *Galați*, cu salariu de 600 cor. dela popor, cuartir și grădină.

Doritorii de a ocupa posturile de mai sus au a-și înainta suplicile instruite conform legei în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral; eară spre a-și arăta desteritatea în cântări și a face cunoscință cu poporul au a se presenta în o Duminecă înainte de alegere la biserică.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Bistrița.

Borgo-Bistrița, în 4 August, 1901.

In conțelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Monda
protopresbiter.

Nr. 422—1901. [175] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕțător vacant de clasa I dela școla ort. rom. din *Tarlungeni* protopresbiteratul Brașovului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu anual 600 cor. solviți regulat prin epitropul bisericei în rate lunare decursive și relut de cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite cererile lor instruite conform normelor din vigóre la preaonor. oficiu protopresb. al Brașovului până la ziua espirărei concursului.

Dela concurent se cere a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Din ședința comitetului parochial ținută în

Tarluugeni, în 24 Iuniu 1901.

Dumitru Peneș preș. comit. par.
Nicolau Comșa not. comit. par.

In conțelegere cu subscrisul —
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric
protopresb.

Nr. 517—1901. [177] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea definitivă a postului învĕțătoresc vacant dela școla confesională gr. or. din *Brașov-Stupini,* protopresbiteratul Brașovului, împreunat cu cantoratul și cu îndatorirea a ținé prelegeri în școla de repetițiune, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

Salariu anual solvit din cassa bisericei în rate lunare anticipative 480 cor., venitele cantorali 120 cor., în total 600 cor., cuartir în edificiul școlei, grădină și 3 stângini lemne, din care este de a se încăldí și școla.

Concurenții au sĕ-și aștérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre preaonoratului oficiu protopresbiteral al Brașovului, în terminul indicat.

Brașov-Stupini, în 5 August, 1901.

Comitetul parochial gr. or.

I Maximilian paroch, presed.
G. Constantin notariu.

In conțelegere cu subscrisul —
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric
protopresb.

Nr. 473. [178] 1—3

Prolungire de concurs.

Pe basa hotărîrei comitetului parochial din *Pianul de jos* dela 5 August a. c. se prolungesce concursul pentru întregirea celor trei posturi învĕțătoresci dela școla de acolo, cu termin până la 25 August st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu posturile acestea sunt:

1. Pentru posturile I și II salariu din cassa bisericei câte 600 cor., ear' pentru al III-lea salariu din cassa bisericei 200 cor. și întregire dela stat 400 cor.

2. Grădină și câte 20 cor. relut de cuartir.

Concurenții au sĕ se presenteze în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre poporului în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleși séu instituiți sunt datori a cânta atât în strană cât și cu copiii la liturgie; și în terminul prefipt sĕ și aștérnă cererile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 7 August 1901.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului.

Sergiu Medean
protopresbiter.

[176 a] 1—3

Arlejtés.

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyógyintézet részére az 1901/1902 évi fűtési időszakban szükséges 2200 azaz: *kétezerkétszáz köbméter ép, egyenes, száraz, nem korhadt nagyhasábokból álló bükk tűzifa* szállitásának céljából *1901 szeptember 5-én* délelőtti 11 orakor az intézet gondnoki írodájában zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni

A sajátkezüleg aláirott, jól lepecsételt, magyar nyelven szerkesztett 1 koronás bélyeggel és a szállitási érték 5%-ával mint bánatpénzzel ellátott ajánlatok melyek egy-esetleg három évi idő tartamra külön-külön teendők, a fennt jelzett helyen és időben benyujtandók.

Az ezen árlejtésre vonatkozó részletes feltételek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi 189, 190 és 191 számaiból, vagy az elmegyógyintézet gondnoki írodájában megtudhatók.

Megjegyeztetik, hogy nem magyar nyelven szerkesztett, vagy más mint a kiírt feltételeket magában foglaló, valamint késöbben érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak, miért is az ajánlatban kiírandó, hogy az ajánlkozó a szállitási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Kiteendő még az ajánlatban, hogy a felajánlott fa nem usztatott, vagy usztatott, valamint kiírandó számokkal és betükkel, hogy az ajánlott fa nem usztatott, vagy usztatott minőség szerint köbméterenként mily árban ajánltatik és pedig egy, vagy három évre.

Nagyszeben, 1901 augusztus 19-én.

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

[179 b] 1—3

Arlejtési hirdetmény.

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyógy intézet betegei és szolgaszemélyzete részére az 1902 évi jánuár hó 1-töl december hó 31-ig szükséges *kenyér- és zsemlye mennyiség* szállitásának biztositása céljából az intézeti gondnoki irodában *1901 évi szeptember hó 5-én délelötti 11 órakor* zárt írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ezen árlejtésze vonatkozó részletes feltételek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi 189, 190 éş 191 számaiban, valamint az elmegyógyintézet gondnoki írodájában betekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlatok egy esetleg három évi időtartamra külön-külön tétessenek; az elmegyógyintézet azonban fenntartia magának azon jogot, hogy az egy évre avagy három évre szoló ajánlatakat fogja elfogadni, valamint hogy a szállitást azon vállalkozónak engedje át, a kit bármely okból megbizhatóbbnak tart.

Megjegyeztetik továbbá, hogy nem magyar nyelven szerkesztett, vagy más mint a kiírt feltételeket magában foglaló, valamint későbben érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak, miért is az ajánlatokba kiírandó, hogy az ajánlkozó a szállitási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Nagyszeben, 1901 augustus 19-én.

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

Nr. 393/1901 [165] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișórei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Teleg. Român“.

1. *Hașfalĕu*, cu salariu anual de 6
cor, cuartir în edificiul școlei și lemnele necesare de foc.

2. *Nadeșul-săsesc*, cu salariu anua
600 cor., și anume: 300 cor. prin reparti
dela popor, restul în naturalie și folosi
douĕ jugĕre de pămênt, cuartir și lemne

3. *Netuș* (filie), cu salariu anual
cor., și anume: 539 cor. dela stat, restu
popor și cuartir gratuit.

Concurenții au sĕ-și aștérnă cererile
cursuale instruite conform normelor în vig
subsemnatului oficiu protopresbiteral în t
minul indicat, cu îndatorirea a ținé str
în Dumineci și sĕrbători, a conduce cântă
liturgice, și a se presenta în vre-o Du
séu sĕrbătóre în biserică spre a-și arăt
teritatea în cele rituale.

Sighișóra, 27 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. a
tului Sighișórei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află spre vêndare **Portretul** (Phototyp - Lichtdruck) Excelenției Sale Inaltpreasânțitului Domn Archiep. și Metropolit **Joan Metianu** cu prețul de **2 coróne** plus porto postal recomandat 55 fileri. * * * * * *

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

✻ Numai marfă bună și solidă. ✻ Prețuri eftine, garanție conscențiósă. ✻

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

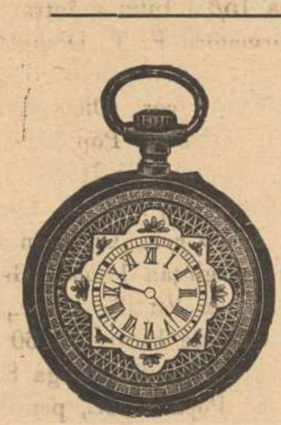

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc, **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 7—30

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Juvaericale veritabile și eftine.

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90 Sibiiu, Marţi 14/27 August 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Mâna Rusiei.

Sibiiu, 26 August n.

Evenimente mari politice sunt earăşi la ordinea zilei. Şi numĕrul lor se înmulţesce din zi în zi, probabil numai pentru-ca lumea politică sĕ mai scape pe unele din vedere, póte chiar pe cele mai importante, făcênd combinaţiuni şi scoţênd conclusiuni din altele, de mai mică însemnătate.

Va fi destul sĕ ne provocăm la mergerea Ţarului Nicolae II în Francia, unde e aşteptat pe 19 Septembre, pentru a petrece mai multă vreme acolo, cimentând şi mai puternic raporturile de alianţă esistente întrĕ Rusia şi Francia; apoi la întêlnirea Ţarului cu Impĕratul Vilhelm al Germaniei, înainte de a păşí pe pămêntul Franciei; ear' în fine la sosirea pe neaşteptate la Viena a ministrului-president român *D. A. Sturdza* şi la lunga sa întrevedere avută cu ministrul nostru comun de esterne, — pentru-ca sĕ înţelegem, că e vorba de lucruri cari lumei politice dau mult de gândit şi o silesc sĕ facă diferite combinaţiuni.

Ori-care sĕ fie însĕ resultatul acestor combinaţiuni, un lucru e cert; anume: că prea mare e mişcarea în tóte părţile; prea multe sunt visitele pe la curţile domnesci; prea dese sunt întêlnirile de domnitori: pentru-ca cu tóte asigurările despre dorinţa nestrămutată de a fi menţinută pacea europeană, lumea sĕ devină tot mai puţin încredĕtóre în sinceritatea astorfel de peroraţii diplomatice.

Nu avem semne de pace, ci semne de turburări îngrijitóre, fórte apropiate! Pentru-că ce alta însemnéză propaganda ruséscă, care se face de o vreme încóce în România, sub diferite pretexte şi în diferite forme, dar' în scopul de a atrage regatul român în apele politicei rusesci, desfăcêndu-'l de tripla alianţă în care a întrat, — decât numai *asigurarea cooperării la planurile rusesci a unui factor puternic*, care s'a dovedit şi în trecut a fi de nădejde, pentru a scóte castanele din foc pe séma altora, cari apoi în semn de gratitudine au rĕspuns cu acte de omor şi de conspiraţie??..

Şi e şirétă diplomaţia ruséscă; ştie cum sĕ ademenéacă lumea, pentru a o puté mai uşor trage pe sfóră. Promite marea cu sarea, ceriul şi pămêntul.

In noul seu ziariu, *Orientul ortodox*, care apare în Bucuresci în limba franceza şi rusésca, fără nici o reservă împarte bucăţi mari de pămênt la tótă lumea, ca-şi-cum universul întreg ar fi al Rusiei.

Eată ce vorbesce în articolul seu program, *Orientul ortodox* al Rusiei:

„Dorim sĕ vedem înflorind Grecia ca şi *România*, Serbia ca şi Bulgaria. Noi nu contestăm Greciei drepturile sale asupra Macedoniei de Sud, Tracia, Epirul, Ciprul, Sporadele, Asia mică occidentală, *nici României drepturile sale asupra Transilvaniei, Banatul oriental, Maramureşul, Crişiana, Bucovina şi partea din Basarabia locuită de Români*, de asemenea nu contestăm Sêrbilor şi Muntenegrenilor drepturile lor asupra Bosniei şi Herţegovinei, Stara Serbia (vechia Serbie), Macedonia de Nord, Slavonia, Voivodina şi Cattaro.“

E generósă Rusia, când nu contestă României dreptul ce'l are asupra Basarabiei, răpită de ea dela sinul regatului român; şi n'are decât sĕ o predee simplu României, pentru-că lucrul acesta nu o costă nimica şi nu reclamă nici o picătură de sânge.

Dar' e grozav de cutezătóre Rusia, când crede, că mâna ei e destul de lungă pentru a puté preda, fără mari vĕrsări de sânge, şi celelalte ţeri la cari se provócă, şi cu privire la cari *trebue sĕ contestăm noi*, cei-ce le locuim, *dreptul României*, recunoscut din partea Rusiei.

Şi sufere şi de orbul găinei Rusia când crede că România e atât de naivă sĕ priméscă de bani buni promisiunile făcute ei în formă atât de diplomatică din partea Rusiei, şi sĕ se lase ademenită pentru a'şi schimba politica esternă, dovedită până acuma de cea mai prielnică intereselor poporului român de pretutindenea.

La tot casul însĕ fraţii din regat au o situaţie fórte grea; şi bine trebue sĕ bage de sémă, ca sĕ nu cadă în cursele ce li-s'au întins din tóte părţile. Mâna Rusiei e lungă; dar' tocmai pentru că e lungă póte sĕ fie uşor controlată în mişcările ce le face, şi sĕ póte evita ori-ce ajungere în coatingere cu ea.

Sibiiu, 26 *August n.*

Bánffy sub acusă. Dieta magiară se va redeschide, cum se ştie, în 3 Septembre. In una din primele şedinţe ale ei un deputat Kossuth ist va interpela în chestia destăinuirilor făcute, că fostul ministru-president *Bánffy* a avut intenţiunea sĕ suspendeze constituţia ţerii, şi tot în chestia acésta va fi presentată dietei şi o petiţiune, subscrisă de mai mulţi cetăţeni din capitala ţerii, în care se cere *punerea sub acusă* a întregului cabinet *Bánffy*, nu numai pentru intenţiunea avută de a suspenda constituţia, ci şi pentru abusurile comise la alegeri şi pentru *restrîngerea dreptului de libere asociare şi întrunire.* Discuţia, dacă se va admite, are sĕ fie fórte interesantă!

Ministrul-president român la Viena. Se depeşéză dela Viena, că primministrul român, dl *D. A. Sturdza*, a sosit acolo Vineri, şi a conferit lung cu ministrul de esterne austro ungar, contele *Goluchowski*, care l-a învitat pentru Sâmbătă séra la un prânz dat în onórea lui, în castelul imperial din Schönbrunn. La prânz a luat parte şi corpul diplomatic.

Convorbirea de Vineri a primului-ministru român cu cancelarul austro-ungar, a durat o oră. Cercurile politice dela Viena dau mare importanţă acestei convorbiri, în vederea momentului politic prin care trece România, şi în vederea situaţiunei din Balcani, care e îngrijitóre din causa neîncetatei înaintări a influinţei rusesci.

Se zice că nota circulară a României cătră Puteri, contra comitetului macedonean, a format subiectul principal al convorbirei. Austria ar sprijini pe lângă Puteri o acţiune colectivă asupra Bulgariei în privinţa comitetului maceeonean.

Sâmbătă a avut loc o nouă convorbire.

Duminecă dl *Sturdza* a plecat la Bucureşti. Incă Vineri séra dl *Sturdza* a trimis o lungă telegramă regelui Carol.

Motivarea pasivităţii.

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

Vreau sĕ intregesc espunerile mele despre „*Pasivitate sau activitate*“ analisând pe scurt argumentele pe cari le invócă contrarii activităţii în folosul pasivităţii parlamentare, şi încercând sĕ dovedesc netemeinicia lor.

O parte a acestor argumente se află adunate în 3 epistole ale Domnului *Dr. Alexandru de Mocsonyi* din 1899, cari şi-au recăştigat actualitatea în urma reproducerii lor în Nr. 4 din ĕstan a revistei „*România Ilustrată*“ şi pe urmă în „*Drapelul*“ Nr. 27/1901. Cealaltă parte a argumentelor din cestiune a apărut nu de mult în forma unei epistole, pe care a adresat'o Dnul *Dr. Alexandru de Vajda-Voevod* ziarului Vienez „*Deutsches Volksblatt*“.

Epistolele Dnului *Mocsonyi,* dintrĕ cari una este adresată Dnului *Dr. Ioan Raţiu,* ear' celelalte două ziarului „*Budapester Tagblatt*“, au cuprinsul următor: In scrisórea adresată Dnului *Dr. Ioan Raţiu* Domnul *Mocsonyi* se scuză la început că nu póte participa la conferenţa intimă la care fusese învitat din partea Dnului *Dr. Raţiu,* din causa stării sale sanitare, şi continuă astfel:

— „De altmintrelea vederile mele asupra deplorabilei situaţiuni politice în care ne aflăm, sunt cam destul de cunoscute.

Şi de astădată cu adâncă durere, dar' şi cu tótă sinceritatea trebue sĕ mărturisesc, că după convingerea mea *n'a sosit încă timpul pentru sanarea relelor,* şi deci astăzi încă, în mod serios nici vorbă nu póte fi de o precisare a paşilor potriviţi spre acest scop.

Ear' ce privesce prevenirea pericolelor ce ameninţă partidul naţional, unicul paladiu în contra acestora póte fi — după convingerea mea cea mai firmă — numai şi numai ţinuta corectă a propriilor membri ai partidului naţional. Acea ţinută clară şi hotărîtă, după care fie-care aderent sincer al partidului — fără să părăsí terenul le-

---

FOIŞORA

Carlsbadul.

(Urmare).

Stradele sunt pe aici vecinic pline, îndesuite chiar de lume. Carĕ de povară, trase de cai gigantici, elveţieni, ori de boi a căror ham este astfel întocmit, încât duc greutatea împingênd cu fruntea, trăsuri cu cai sprinteni şi iuţi, pline de pasageri şi óspeţi, căruţe încărcate cu victualii, vestminte şi feliurite mĕrunţişuri, trase de 1—2 câni mari, carete cu 2 róte, frumóse şi elegante, trase de catâri, ḑeci şi feliurite omnibuse şi tramcare, îndesuite de public alérgă în tóte direcţiile, producénd o mişcare neobicinuită, ce mereu schimbă aspectul, ca un caleidoscop, şi care multora nu le convine; ear' din hórnele caselor şi ale multelor şi apropiatelor fabrici ies nori de fum greu şi gros, care infectéză aerul şi umple odăile cu o ninsóre de funingine neplăcută. Acest fum este cu atât mai neplăcut, cu cât e produs de-un soiu de tot prost de cărbuni de pétră, cari se folosesc pe aici pretutindenea atât la case private, cât şi la căile ferate.

In mijlocul oraşului se află isvórele cele mai principale. Sunt vr'o 25 de tot. In privinţa composiţiunii chemice nu difer mult unele de altele (unele cuprind mai mult accid carbonic, altele sulfat de sodiu etc.,) dar' diferinţa constă în temperatura apei, care variază dela 27—58° R. Isvórele principale sunt: *Schlossbrunn, Marktbrunn, Mühlbrunn, Elisabethquelle, Neubrunn, Felsenquelle, Bernhardtsbrunn* şi *Schprudel*, din care apă — aprópe clocotind, ese din pămênt cu o vehemenţă impunĕtóre, pe 2 ţĕvi de tinichea.

Fetiţe anume angajate prind stropii din aer în pocale şi servesc apa publicului ce aştéptă. Ca şi apele dela Sângeorzul-român, aşa şi cele dela Carlsbad, petrifică obiectele ce se aşéză în ea ori în aborul produs de ea, obducêndu-le cu o crustă de pétră albă-roşietică. Pétra produsă în deosebi de apa din Shcprudel este de diferite colori şi se folosesce din partea meseriaşilor de aici la confecţionarea ori impodobirea celor mai feliurite obiecte şi articlii de comerciu, din cari toţi óspeţii îşi cumpĕră la depărtare unul sau mai multe obiecte drept suvenir ori cadou pentru copii şi rudeniile de-acasă.

Apa din isvóre este curată şi incoloră; ear' la gust cam sărată. La început o beai cu óre-care îngrijire, mai ales caldă fiind, dar' în curênd te dedai cu ea, căci organele digestive nu o resping. Mai neplăcută devine dacă adaugi o dosă de sare făcută tot din apă dela Schprudel.

Cura de Carlsbad constă în întrebuinţarea apelor ca *beutură*, şi ca *scalde* (terme) precum şi în observarea unei *diete* stricte prescrise de medici, de cari se află aici la 140, parte stabili, parte veniţi din diferite oraşe pe timpul verii.

Apele se beau la isvor diminéţa după sculare şi nainte de dejun, dela 5—9. Unii beau 2—3 păhare, alţi până 'n 6, fie din un isvor, fie din mai multe, începênd cu cel mai rece. Apa nu se bea deodată, dintr'o înghiţitură ori două, ci pe rênd, în intervale mai lungi, aşa încât la un pocal de 210 grame se cere circa 5 m. După fie-care păhar se face o pausă de 12—15 minute petrecute în primblare; ear' după ultimul păhar se cere preumblare de 1 óră ori cel puţin de 3/4 de óră. La fie-care isvor stau copile după trebuinţă, cari umplu pocalele. Fiind mai ales la unele fântâni aglomeraţia de tot mare, formézà şiruri lungi, adese-ori colosale şi fără de stîrşit şi astfel înaintéză fie-care încet şi cu paharul a mână până la isvor. Mai ales spre órele 8 şirul devine atât de lung, încât în o 1/2 óră ori şi mai bine abia ajungi la apă. Aci veḑi pe toţi egal îndreptăţiţi, pe fie-care la locul sĕu, fără ca sĕ pótă trece înainte. Ómeni din tóte clasele sociale, dela hamali şi până la ministri, episcopi, prinţi, toţi formézà zale din lanţul ce se învêrte încetinel. Cel ce s'a sculat mai de diminéţă este mai la frunte. Pentru a oferi scutul necesar la timp nefavorabil se află la fântânele principale *Colonade* grandióse. Specială amintire merită colonada dela Mühlbrunn, o zidire uriaşă, pe şiruri de 3 columne, zidită tótă din piatră cioplită; şi colonada dela Schprudel, o clădire modernă, tótă din fer şi cu păreţi din sticlă. Ambele au costat milióne. In ambele concertéză dela 6—8 a. m. escelente capele musicale, cântând tot ce arta musicală a putut produce până acum la popórele cele mai culte. Acum mai e în pregătire o nouă imposantă colonadă, care va împreuna Marktbrunnen-nul cu Schlossbrunn de pe deal.

Tonans.

(Va urma).

gal-constituţional, basa luptei nóstre naţionale — primesce în situaţiunea critică de astăzi, de prima şi de cea mai sacră a sa datorinţă a ţiné cu tótă tăria sufletéscă la dogma politică, în înţelesul căreia partidul naţional — deşí de fapt impedecat în libera sa mişcare prin cunoscutele ordinaţiuni ministeriale anticonstituţionale — *de jure sustă şi astăzi în întréga sa organisaţiune neştirbită.*

Dacă acésta are sĕ fie dogma politică, care nici un aderent sincer al partidului naţional nu o va contesta fără a cădé în eresie politică, dacă mai departe luăm în considerare, de o parte că desvoltarea unei activităţi politice a partidului şi funcţionarea organelor sale în butul ordinaţiunilor ministeriale — deşi fără basă legală şi anticonstituţionale — este o simplă imposibilitate, ear' de altă parte că ori-ce încercare de acţiuni politice, cu desconsiderarea formelor recerute de organisaţiunea partidului nu pot produce — după tristele esperienţe din trecut — alt efect, de cât tot atâtea lovituri contra ordinei de drept a propriei nóstre organisaţiuni politice — scurt — dacă nu voim a comite un act de sinucidere politică, nu voim a distruge noi înşine partidul nostru naţional: — atuncia urméză de sine că, — până când duréză starea acésta escepţională anticonstituţională, — noi de o parte avem sĕ ne ferim de ori-ce svîrcoliri neputinciόse şi nedemne de o luptă bărbătéscă, ear' de altă parte avem sĕ susţinem cu tótă tăria sufletéscă, prin resistenţă pasivă, basele de drept ale partidului naţional, stând fie-care: presidentul, comitetul, delegaţii şi fie-care membru singuratic al partidului, la postul seu resolut, a nu-l părăsí sub nici o împrejurare, a nu se mişca din loc, ca şi un regiment comandat la un post espus, care stă nemişcat sub plóia glónţelor, până când posiţiunea periclitată şi atacată — libertatea de acţiune a partidului — va fi revendicată şi salvată.

Cei ce identifică acéstă politică cu politica resignaţiunii, care face pendentă lupta naţională dela graţia contrarilor nostri politici, dovedesc prin acésta numai: séu că nu ştiu ce este şi ce însemnéză în luptele politice ale popórelor resistenţa pasivă, séu că nici astăzi încă nu sunt în curat asupra situaţiunii nóstre critice. Şi într'adevĕr ar fi timpul deja, ca sĕ fim odată pe deplin în curat în privinţa acésta asupra unui punct cardinal în lupta nóstră naţională: asupra mĕsurii puterilor nóstre şi a aceleia a contrarilor nostri.

Sĕ fim odată pe deplin în curat despre aceea, că noi puterii de stat nu-i putem opune nici o resistenţă activă, din contră nici puterea de stat nu póte sĕ frângă resistenţa nóstră pasivă — dacă suntem bărbaţi.

Puterea de stat ne póte oprí a păşí înainte, dar' nu ne póte silí a da îndĕrĕt. Cu un cuvênt: puterea de stat póte sĕ împedece întregul organism al partidului naţional în libera sa mişcare, dar' nu esistă putere pămêntéscă, care ar fi în stare sĕ distrugă organismul partidului nostru — afară de noi.

Astăzi deci parola luptei nóstre naţionale are sĕ fie: *restitutio in integrum.*

Unica armă ne este: resistenţa pasivă.

Şi unic corectă ţinută este a nu părăsí nici cât un fir de pĕr terenul legal, dar' a susţiné cu tótă tăria sufletéscă basele de drept ale organisaţiunii nóstre politice, ale partidului naţional.

Căci fără organisare politică nu se face luptă politică, şi fără partidul naţional nu se face politică naţională.

Ear' partidul naţional va susta până atunci, până când el va trăí în inimile nóstre.

A ne lăpăda deci în aceste momente supreme de basele de drept ale organisaţiunii nóstre politice, ar însemna că noi înşine am desĕvêrşí — fie din nepricepere, fie din laşitate — opera de nimicire a partidului naţional, opera de nimicire, ce contrarii nostri politici cu tótă puterea de stat ce o au în mânile lor, n'ar puté sĕ o desĕvêrşéscă.

Astfel judec eu starea de *ex-lex* ce ni-s'a impus prin ordinaţiunile ministeriale anticonstituţionale, şi astfel am judecat'o dela începutul ei. De aceea m'am opus fie-cărei încercări, ce se ivise din sinul partidului naţional în direcţiune de a ne abate dela basele de drept ale organisării nóstre politice. Dar' totodată am trebuit sĕ fac şi trista esperienţă, că vederile mele n'au avut destul pond spre a împedeca greşelile făcute. Póte că nici astăzi nu voiu fi mai fericit; ţin însĕ de datorinţa mea a spune în momente decisive părerile mele cu tótă francheţa şi fără privire la aceea, că óre ele sunt populare, séu ba? O fac acésta spre liniştirea conştiinţei mele. Astfel am făcut'o şi de astădată, ear' domniile Vóstre veţi decide: că óre le primiţi, séu ba. Birchiş, 12 Iunie, 1899. Cu distinsă stimă: *Alesandru Mocsonyi.* (Va urma).

Un rĕspuns

la articolul părintelui Manasie Iar, publicat în „Activitatea“ Nrii 31, 32 şi 33 din anul curent.

De-şì din citatul articol s'ar vedé, că părintele *Iar,* ca vĕduv, ar fi intenţionat sĕ inteţéscă resolvirea cestiunei despre a doua căsătorie a preoţilor, totuşi nu înţeleg ce l'a putut îndemna sĕ se foloséscă şí de atari argumente şi încă *neadevĕrate,* prin cari se insultă în public toţi preoţii cei vĕduvi, fără osebire, într'un mod scandalos, şi prin ei se insultă şí biserica şi superioritatea, care ar tolera asemenea scandale ale preoţilor vĕduvi.

Căci *nu este adevĕrat,* că toţi preoţii vĕduvi ar avé găzdóie, de talia părintelui *Iar;* de óre-ce eu ştiu o mulţime de vĕduvi, cari n'au nici un feliu de găzdóie, apoi ştiu pe alţii, cari au în casă pe mamele lor ori pe vr'o soră, sau altcineva din rudeniile mai de aprópe; alţii cari îşi au câte o femeie bĕtrână şi onestă, care grijesce casa şi copilaşii, şi trebue sĕ cred, că fie-care preot cu mintea la loc, care 'şi cunósce interesul seu şi al familiei sale, tot asemenea va fi procedând.

Şi cu tóte acestea părintele Iar, judecând póte după sine, învinuesce şi insultă pe toţi preoţii vĕduvi, că ar fi avisaţi la găzdóie, de regulă dintrĕ femeile mai de jos, în condiţiuni şí mai dejositóre, ducênd viéţă imorală şi altele de acestea.

Aşi voí sĕ-mi spună părintele Iar, care altă insultă publică póte fi mai mare de cât acésta, nu numai pentru preoţii cei vĕduvi, dar' pentru întrégă tagma preoţéscă, şi chiar pentru biserică şi superioritatea bisericéscă? Este însĕ o mare norocire, că de-şì venită dela un preot, ea *nu este adevĕrată.* Căci precum am arĕtat mai sus, cei mai mulţi preoţi vĕduvi nu au găzdóie de talia părintelui Iar.

Dacă părintele Iar ispitia scripturile şi sfintele canóne, precum se aştéptă de la fie-care preot, când voesce sĕ scrie de cestiuni bisericesci, cum este şí căsătoria preoţilor, sau cu alte cuvinte, dacă părintele Iar nu-şi lua motto un cântec lumesc, o horă, unde nici pomenire de căsătorie, — atunci nu rĕtăcea aşa de mult. Căci sfintele canóne i-ar fi spus, că adevĕratul preot, chiar şi când rĕmâne vĕduv, ştiind bine că ochii publicului mai ales asupra lui şunt atintiţi, se silesce a se purta atât de corect, încât nici umbră de vre-o bănuélă sĕ nu se pótă ridica asupra lui. Preotul, care e un adevĕrat preot, chiar şi atunci arată că este la înălţimea chiămării sale, premergênd cu exemplu bun poporului, îngrijind bine casa şi copilaşii sei; ear' în loc de găzdóie străină ia în casă pe mama ori sora sa, ori vre-o altă rudenie mai de aprópe, şi numai când n'ar avé asemenea rudenii de aprópe, îşi angajéză o găzdóie străină, în vêrstă mai înaintată şi recunoscută de femeie cinstită.

Numai atari femei îngrijesc conştienţios, atât de ale casei, cât şì de bunacrescere a copìilor preotului, identificându-se cu rĕposata lor mamă şi ţinêndu şi de merit, că póte face asemenea servicii bune şi frumóse. Urmeze şì părintele Iar pe asemenea preoţi, demni de preoţie, şi atunci nu va avé nĕcăz cu găzdóie, dintrĕ femeile cele mai de jos.

Iată cum sfintele canóne vin într'ajutoriu preoţilor vĕduvi!

Numai preotul care urméză aşa este cu adevĕrat preot; numai acela e vĕḑut şi cinstit de public şi binecuvêntat de Dumnezeu şi de copilaşii sei, ear' cel ce n'ar urma aşa, este despreţuit de public şi osândit şi urît de înşişi copilaşii sei, pe cari prin găzdóie necinstite 'i-ar nefericí pe tótă viéţa lor. Cine s'ar îndoí despre acésta, n'are decât sĕ privéscă 'mprejur, ca sĕ afle: cum nu se alege nimica de copilaşii preoţilor cu găzdóie tinere, şi cum blastĕmă acei copìi pe tatăl lor!

De cumva însĕ careva preot ar dorí sĕ aibă găzdóie după dorinţa părintelui Iar, unul ca acela n'are de-cât *sĕ abḑică de preoţie* şi sĕ se căsătoréscă în Domnul, căci scris este, că: „cel ce iubesce pe tată, sau pe mamă, sau pe muere mai mult de cât pe Domnul, nu este vrednic de el“, nici de sfânta lui biserică. *Un preot vĕduv.*

Din „Ţéra libertăţii“.

— Impresiuni de călĕtorie. —

de

Ioan Baptist Boiu

(Urmare şi fine.)

Domeniul Corónei s'a înfiinţat la anul 1884 prin o lege specială (promulgată la 9 Iunie) şi constă din 12 mari moşìi.

Suprafaţa domeniului în total este de 132,112 hectare, cari se esploatéză într'un mod raţional: ca economie de câmp, cultivarea vastelor păduri şi o industrie fórte desvoltată, precum se va vedé din cele următóre.

Rolul cel însemnat, ce-l are domeniul Corónei ca *factor economic şi cultural* într'o ţeară unde starea ţerănimei lasă încă mult de dorit, îl va aprecia ori-cine, dacă vom aminti, că administraţia domeniului a înfiinţat într'un timp scurt nu mai puţin de 39 şcóle rurale de model. Am avut ocasiune a visita mai multe din aceste şcóle, zidite într'un stil plăcut elveţian şi întocmite conform recerinţelor timpului de astăzi, şi am rĕmas deplin satisfăcut de spiritul ce domnesce în ele. Zeloşii învĕţători aplicaţi la aceste şcóle nu se mărginesc numai la instruirea şcolarilor în cetire, scriere şi comput — cum se face în cele mai multe şcóle ale nóstre —, ci desvóltă o activitate mai rodnică prin propunerea lucrului manual şi a grădinăritului, prin înfiinţarea de coruri bisericesci, ear' cu adulţii ţin de douĕ-ori în sĕptĕmână cursuri osebite. In atelierele şcolare se lucréză tel şi fel de lucruri: de lemn, cartonage, pălării de paie şi împletituri, până şi dantele şi ţeseturi la rĕsboiu. Cultivării vermilor de mĕtase şi a albinelor asemenea se dă osebită atenţiune. Tóte şcólele sunt provĕḑute cu biblioteci de câte 400—500 tomuri, cari în continuu se completéză de administraţie.

Bisericile aflătóre pe moşiile Corónei au fost aprópe tóte renovate şi înzestrate cu cele de lipsă.

Un alt mijloc de înrîurire asupra ţerănimei constă în aceea, că administraţia a ridicat anume case de model, spaţióse şi luminóse, şi clădiri economice, ca astfel sĕ-i îndemne şi pe săteni a-şi face case mai corĕspunḑĕtóre şi igienice. Esemplul dat n'a rĕmas fără efectul dorit: ţeranii au început a o rupe cu trecutul şi a se apropia de sórele binefăcĕtor, ce se numesce *cultură.*

Paralel cu esemplul viu, practic, merge deşteptarea masselor prin publicarea nepreţuitelor broşure, cari compun *„Biblioteca poporală a administraţiunii domeniului Corónei.“* Din acésta au apărut deja 22 cărticele, scrise cu multă pricepere şi într'un graiu poporal, încât ar merita sĕ fie cetite de toţi ţeranii nostri români de pretutindeni.

Se 'nţelege, că tóte aceste s'au putut face numai cu mari jertfe, dar' mare este şi resultatul obţinut: locuitorii de pe domeniile Corónei în genere nici nu mai pot fi comparaţi cu ceealaltă populaţie rurală, fiind ei mai deştepţi, mai harnici, mai curăţei şi în mai bună stare materială.

Meritul acestei grandióse opere revine ilustrului bărbat, chemat dela început sĕ conducă destinele domeniului Corónei, domnului *Ioan Kalinderu,* doctor în drept de la facultatea din Paris, membru al *Academiei Române,* mare cruce a legiunei de onóre etc. Om de înaltă erudiţiune şi cu inimă caldă pentru progresul ţerii, *Ioan Kalinderu* şi-a împlinit gréua misiunea de administrator general al domeniului cu rar zel, devotament şi cu succese uimitóre, cari au stors chiar şi admiraţiunea străinilor, fiind totodată cel mai fidel interpret al dorinţelor Corónei. „Administrarea şi esploatarea domeniului Corónei“ — ḑice *Benger* în opul sus citat — „a devenit de model nu numai în România, dar' şi pentru apus“. Ear' la alt loc; „Domeniul Corónei este chiar un dar de la D-zeu pentru popor“. Acelaşi autor recunósce apoi în termini elogioşi munca neobosită a administratorului general, care „dispune şi de agenţi probaţi, culţi şi energici“.

La ultima esposiţie universală din Paris domeniul Corónei a obţinut 21 recompense, întrĕ cari ḑece mari premii.

Acum de încheiere încă câteva cuvinte despre domeniul Corónei *Bicaz.* Acest domeniu are suprafaţa de 15.000 hectare, aprópe numai păduri (de brad, fag, ş. a.) Esploatarea se face parte în regie, parte de cunoscuta societate *Török Giacomuzzi şi Dobreanu.* Sunt douĕ mari stabilimente pentru debitarea butucilor în scânduri, dintre cari unul avênd ca forţă motorică vaporul, ear' celalalt o puternică turbină de 120 cai forţă. Acì se lucréză ziua-nóptea. Transportul butucilor din pădure şi până la stabilimentele de cherestea se face parte pe liniile ferate înguste, anume construite în acest scop pe o lungime de 12 km., parte pe şoselele împetruite ale domeniului, în lungime de aprópe 30 km. După prelucrare scândurile se transpórtă atât pe uscat cât şi pe rîul Bistriţa, legate în plute, la Piatra, care oraş e un însemnat centru al comerciului de cherestea.

Statul personal constă din un şef de regie (director), trei silvicultori-adjuncţi, un contabil, un brigadier şi 12 pădurari. Edificiile domeniale sunt solide şi spaţióse, cu deosebire reşedinţa administraţiei întocmită cu tot comfortul, cu o grădină frumósă, popicărie, baie, etc. pe un platou în imediata apropiere a rîului Bistriţa. Parcul de căprióre şi o piscină cu un iaz pentru crescerea păstravului. Vrednic de amintire este şi *„museul silvic“*, în care vedem representată aprópe întrégă fauna şi flora acestui ţinut romantic precum şi produsele tuturor industriilor de pe domeniu, întrĕ cari mai numĕram fabrica de postav şi sumane şi una care produce tot feliul de objecte de lemn pentru întrebuinţarea casnică. Apoi miere escelentă din prisacă, seminţe de conifere dela seminţeria sistematică, produsele atelierelor şcolare, reliefui domeniului, în fine arme şi embleme vênătoresci ş. a.

Pe domeniu se mai află: trei biserici, trei şcóle de model, un spital judeţean, casarmă, oficiu postal şi telegrafic, primărie, medic, farmacie, aşa că Bicazul forméză astăzi un centru întrĕ oraşul Piatra şi vama Prisăcani-Tulgheş, care merită sĕ fie visitat, din multe puncte de vedere.

Nu pot sfêrşi făr' a aminti societatea culturală *„Ioan Kalinderu“*. Inangurată la 15 August 1898, acésta societate desvóltă o activitate mult promiţĕtóre, îngrijind şi de avêntul vieţii sociale prin arangiarea de representaţiuni teatrale, concerte şi petreceri cu dans, scopul ei principal însĕ — conform statutelor — este *„ridicarea nivelului moral şi material al ţeranului“*.

Ii dorim din inimă: sĕ créscă şi înflorésca!

Revistă esternă

Mobilisări rusesci. „Petit Bleu“ din Bruxela are raport din Galaţi, provenit din isvor necontrolabil, că douĕzeci torpilori şi numĕróse vapóre au sosit sĕptĕmâ a trecută la gurile Dnisterului cu scop de a începe mobilisarea o stăşimei rusesci la graniţă.

*

Ţarul — la manevrele germane. Agenţa Wolff e informată, că ţarul a primit învitarea împĕratului german de a lua parte la manevrele flotei germane şi despre acésta a încunoştinţat pe împĕratul prin epistolă scrisă de el însuşi. Manevrele se vor ţiné la Danzig.

Referitor la întâlnirea de la *Kiel* „Berliner Tageblatt“ susţine a şti, că întâlnirea va avé loc la 5 Septembre. Ţarul va sosí la Kiel pe corabie, ear' regele Angliei sosesce pe la Hamburg. De la Kiel ţarul şi regele Edward vor pleca la Kopenhaga.

*

Pacea chineză. „Times“ publică protocolul cu condiţiile păcii chineze, cari sunt următórele: §. 1. 2 şi 3 tractéză despre deputaţia ce are sĕ mérgă la Berlin sĕ céră ertare şi despre pedepsirea amploiaţilor superiori vinovaţi de aţiţarea şi părtinirea revoltei. §. 4. China solvesce 15.000 de taeli pentru ridicarea unor monumente în cimiteriile creştine profanate de boxeri. §. 5. Un edict împĕrătesc va interzice pe doi ani, la cas de lipsă încă pe alţi doi ani importarea de arme şi muniţiuni de puşcat. §. 6. Drept despăgubire de rĕsboiu China solvesce puterilor 450 milióne de taeli, în restimp de 30 ani în rate semestrale fructificate cu 4%. Pentru garantarea acestei sume servesce vama luată după diferiţi articoli de comerciu maritim. §. 7. fixéză teritoriul cuartierului consulatelor şi dreptul consulilor de a ţiné gardă în scopul apĕrării străinilor şi teritoriului consular. §. 8. China *se învoesce la demolarea fortului de la Taku*, cum şi a celorlalte torturi dintrĕ mare şi oraşul Peking. §. 9. China se învoesce, ca spre susţinerea comunicaţiei libere întrĕ mare şi oraşul Peking puterile sĕ iee în posesie punctele necesare, special punctele Hangtum, Langfang, Iangcun, Tiencin, Ciunghangceang, Tangcu, Lutai, Tongcau, Langhang, Ceangli, Cingvantau şi Savhaicvan. §. 10. Timp de 2 ani se vor afişa edictele prin cari: se interzice, sub pedépsă de mórte, participarea la societăţi cu tendinţe contra străinilor; enumeră pedepsele de mórte aplicate deja; suspendă esamenele pentru cualificarea de mandarini, şi în fine cel prin care se face cunoscut, că viceregii, guvernele şi alţi oficianţi publici responsabili pentru susţinerea ordinei, dacă se vor afla vinovaţi, vor fi dimişi şi nici-când nu vor mai fi aplicaţi la oficii publice. §. 11. China se învoesce la modificarea contractelor comerciale şi contribue cu spesele cuvenite la regularea rîurilor Vangpu şi Peiho. §. 12. Ciunglijamenul se transforméză în ministeriu de esterne; şi în fine modificarea ceremonialului la primirea consulilor.

„Asociaţiunea.“

Avis.

In apelul, ce am fost publicat în chestiunea petrecerii poporale, s'a zis, că — pentru a se da un colorit românesc tuturor festivităţilor, ce se vor aranja cu ocasiunea adunării generale a „Asociaţiunii“, — sala dela „Gesellschaftshaus“ se va decora cu obiecte de manufactură poporală. Acésta sală însĕ a fost total restaurată în decursul verii, îndeosebi pictura internă, pentru care motiv ori-ce altă decorare este interzisă. *In urmare onoraţii membri esterni ai comitetului aranjator sunt rugaţi a sista colectarea de astfel de obiecte şi pe cele adunate deja a le reda proprietarilor lor.*

Necesitaţi fiind a absta dela acest lucru, nu putem întrelása a ruga din nou pe onoraţii domni a usa de tótă trecerea, de care se bucură, şi a face tot posibilul, ca la petrecerea poporală sĕ se presente cât mai mult popor (bĕtrâni şi tineri) în îmbrăcămintea sa originală.

Comitetul aranjator.

Secţiunea petrecerii poporale.

Dr. Lemény. *Dr. Beu.*

Convocare.

Toţi onoraţii membri ai „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ de pe teritoriul despărţĕmêntului Cluş (oräşelele, Cluj, şi Cojocna, apoi cercurile administrative: Cluj, Gelau şi Nadeş, din comitatul Cojocnei) precum si toţi iubitorii culturei românesci, prin acésta sunt învitaţi sĕ binevoiască a participa la *adunarea cercuală* a acestui despărţĕmênt, carea se va ţiné în Cluj în 5 Septembre st. n. 1901 la 11 óre a. m., în sala de lectură a „Casinei române“ (Deák Ferencz utcza Nr. 2) cu următórea

ordine de zi:

1. Cuvênt de deschidere.
2. Raportul comitetului.
3. Alegerea unei comisiuni de trei membri pentru censurarea raportului, înscrierea membrilor vechi şi noi şi încassarea taxelor.
4. Raportul comisiunei.
5. Abdicerea comitetului cercual actual şi alegerea altui comitet pe un nou period de 3 ani până în 1904.
6. Alegerea alor doi delegaţi pentru representarea acestui despărţĕmênt la proxima adunare generală a „Asociaţiunei“.
7. Statorirea locului unde sĕ se ţină adunarea cercuală viitóre.
8. Disertaţiuni, ce se vor insinua.
9. Propuneri.
10. Verificarea procesului verbal al acestei adunări.
11. Cuvênt de închidere.

Pentru comitetul cercual al despărţĕmêntului Cluj al Asociaţiunei.

Cluj, în 28 Iuliu 1901 st n.

Dr. George Ilea
director

Dr. Stefan Morariu
secretar

Dela şcólele medii din Braşov.

Insciinţare pentru anul şcolar viitor.

Anul şcolar 1901—1902 se va începe cu 1 Septembre 1901 st. v., adecă în 14 Septembre st. n. Părinţii cari doresc a-şi da copiii la aceste şcóle, sunt poftiţi a se presenta cu fiii séu cu fiicele lor în cancelaria direcţiunilor respective în zilele de 1, 3 şi 4 Sept. v., adecă 14, 16 şi 17 Sept. st. n. pentru inmatriculare. — Şcolarii cari se inmatriculéză pentru prima-dată la şcólele nóstre medii, vor aduce testimoniu şcolar, extras de botez şi certificat de revaccinare. Testimoniul şcolar, de pe clasa precedentă au sĕ'l presinte toţi şcolarii cari vin a se inmatricula, aşa-dar' şi şcolarii cari au absolvat clasa precedentă la şcólele nóstre. In 30 şi 31 August v. dela 8—12 óre a. m. şi dela 2—5 óre p. m. se vor ţiné examenele supletorii şi de emendare. Cei ce s'ar presenta mai târziu, au sĕ petiţioneze la direcţiune, dovodind cu atestat valabil causa întârzierii.

Toţi şcolarii cari întră în I. gimnas. séu în I. reală pot fi supuşi unui examen de primire conform normativelor existente. Examenul de primire se va ţiné în 31 August v., 1 şi 3 Septembre v.

Notă. — Şcolarii cari vin dela un institut unde în gimnasiul superior nu s'a propus limba grecéscă, au sĕ fie supuşi unui examen de primire din limba grecéscă.

Didactrul în gimnasiul inferior şi şcóla reală este de 24 coróne pe an, ér în gimnasiul superior (cl. V.—VIII.) de 40 cor. pe an. — Cei inmatriculaţi pentru prima-dată mai plătesc odată pentru tot-déuna o taxă de primire de 8 cor. Şcolarii neromâni plătesc didactrul, taxa de primire şi taxa pentru fondul de pensiune duplu. Taxa pentru fondul de pensiune este pentru gimnasiul superior 10 cor., ear' prentru gimnasiul inferior şi şcóla reală de 6 cor. (cei scutiţi de didactru plătesc ½ din acéstă taxă); taxa de testimoniu şi de anuar e de 3 cor. (cei scutiţi de didactru plătesc numai 2 cor.); ear' taxa de bibliotecă este în clasele inferióre 60 fil., în cele superióre 1 cor. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenţilor este pentru cl. V. şi VI. gimn. 1 cor., pentru cl. VII. şi VIII. gimn. 2 cor.)

Didactrul se póte plăti în 2 rate semestrale: ½ la înscriere, ear' ½ la începutul semestrului II., dar' celelalte taxe se plătesc de-odată şi întregi cu ocasiunea înscrierilor.

Braşov, în 12 August v. 1901. *Direcţiunea şcólelor medii gr.-or. române din Braşov.*

NOUTĂŢI

Anunţ şcolar. La şcóla elementară de fete a „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“ înscrierile se fac în 2, 3 şi 4 Septembre a. c. st. n.

Taxa de înscriere este pentru un an şcolar 4 cor., didactru 2 cor. pe lună.

Membrii reuniunii nu mai solvesc tacsă de înscriere.

Sibiiu, 26 August, 1901.

Direcţiunea.

*

***Din causa** sfintei sĕrbători „Adormirea Maicii Domnului“, numĕrul proxim al fóiei nóstre va apărĕ Sămbăta viitóre.*

*

O nouă strănepótă a împĕratului. Soţia baronului *Seefried*, nepóta M. Sale Francisc Iosif I., în 21 August a născut o fetiţă. Acésta e a patra fată a princesei Elisabeta de Bavaria.

*

Regele Edward VII a sosit Vineri la *Wilhelmshöhe* fiind întimpinat la gară de împĕratul *Vilhelm* şi condus la castel. După prânz a plecat eară.

*

FZM. baron Waldstätten, inspectorul suprem al infanteriei, a sosit Vineri la Cluj, pentru a lua parte la manevrele dintrĕ Dej şi Gherla. Intru întimpinarea lui a mers la Cluj *FZM. Probst*, comandantul de corp din Sibiiu.

*

„Astra“ în Copăcel. Despărţĕmêntul Făgăraş al „Astrei“ învită la adunarea generală ce se va ţiné în *Copăcel*, la 15/28 August a. c. cu următorul program: La 8 óre a. m. serviciu divin; la 10 óre a. m. şedinţă; la 1 óre p. m. banchet. După ameaz petrecere popolară. La 7½ óre séra. Producţia musicală-teatrală a tinerimei din Făgăraş şi jur cu programul următoriu: Cuvênt de deschidere, — Cor bărbătesc, — „La icónă“, poesie de „Vlăhuţă“, — Solo pentru o voce, — Quintett instrumental, — Declamare comică şi teatru. In urmă dans. Preţul de întrare: 1 corónă de persónă; de familie 2 coróne. Suprasolvirile se primesc cu mulţămită în favorul înfiinţândei biblioteci poporale din *Copăcel.*

*

O sută de laparotomii. In spitalul S. Stefan din Budapeste, în secţia lui Dr. Herczel medicul adjunct Dr. Lipscher Mór a sĕvêrşit Sâmbătă a suta *laparotomie* (despicarea abdomenului). La esecutarea operaţiei i-au asistat medicii Dr. Szegvári şi Dr. Rosenfeld. In frunte cu profesorul de medecină Dr. Janny mulţi dintrĕ medicii din capitală au asistat ca privitori, felicitând pe operator pentru succesul operaţiei.

*

Primiri la sursurile notariale. Atragem de nou atenţiunea tinerilor nostri la cursurile notariale, pentru cari inscrierile se fac în *26—31 August st. n.*, şi insistăm pentru a fi cât mai mult îmbrăţişată acésta carieră din partea tinerilor nostri, atât în interesul lor, cât şi în interesul general al neamului nostru. După cum s'a mai spus, cursuri pentru cualificare de notari sunt: în Budapesta, Dobriţin, Caşovia, *Cluj*, Sigetul-Marmaţiei, *Murĕş Oşorheiu*, Becicherecul-mare Cinc biserici (Pécs), Pojon şi Szombathely. Candidaţii trebue sĕ aibă 8 clase gimnasiale, ori reale, sau sĕ fi absolvat cu succes vr'o şcólă egală în rang cu gimnasiile şi şcólele reale, şi după absolvarea acestor clase sĕ fi făcut cel puţin un an de praxă în vr'o cancelarie notarială (comunală, cercuală, ori de-a oraşelor cu magistrat) ca notariu-adjunct, adjunct notarial ori ca scriitoriu. Atestatul despre praxa făcută are sĕ fie vidimat de vicecomitele. Se mai recere şi sĕ ştie, în scris şi verbal, limba oficială a statului. Pe lângă cei cu cualificaţiunea indicată mai sus, pot fi primiţi şi candidaţi fără 8 clase, dacă la 1 Septembre 1900 erau deja în serviciu activ în vre-o cancelarie notarială şi au cualificaţia prescrisă în § 6 al art. I. din 1883 (cel puţin 6 clase). Didactrul e 40 coróne, care trebue solvit în două rate semestrale. Ascultătorii sĕraci, dar' diligenţi şi cu purtare neesceptionabilă, pot sĕ fie scutiţi de didactru, ori sĕ capete ajutoriu dela stat. Acest ajutoriu constă din provisiune în internat. gratuită, ori cu preţ de jumĕtate (unde sunt internate), prânz gratuit, ori ajutor lunar în bani, care întrĕ împrejurări normale nu póte trece peste suma de 20 coróne pe lună. Internate sunt pe lângă cursurile din Dobriţin, Cluj şi Becicherecul mare. Favoruri privitóre la amânarea facerei serviciului militar sunt a se cere prin directorul cursului. Prelegerile se ţin amĕsurat împrejurărilor locale (în Budapesta dela 4—8 óre séra). Informaţiuni mai de aprópe dau directorii cursurilor.

*

„Los von Rom.“ Reuniunea ev. luterană din Lipsca a votat pe pătrariul III. al anului curent *200.000 de marce* în scopul promovării acţiunii austriace cunoscute sub losinca „Los von Rom.“

*

Pentru masa studenţilor dela gimnasiul rom. gr. or. din *Brad*, au binevoit a contribui următorii M. St. D.

1. Teodor Panciovan, preot 3 cor., 2. Ioan Savu, notariu pens. 5 cor., 3. Corneliu Panciovan, capelan 2 cor., 4. Petru Nicse, notariu 5 cor., 5. Lazar Ciuta, practicant de notariu 2 cor., 6. Vasile Murgu, proprietariu 2 cor., 7. Ioan Murgu, econ. 1 cor., 8. Chiril Ţuru, econ. 1 cor., 9. George Micle, econ. 1 cor., 10. Pavel Miclea, comerciant 2 cor., 11. Traian Murg, comerciant 2, cor., 12. Traian Ioan Murgu, 1 cor., 13. Pavel Miclea, econ. 1 cor. Toţi din Iertof. 14. Ioan Petroviciu, par. Ciclova rom. 10 cor. Suma 38 coróne.

Priméscă toţi binevoitorii contribuitori cea mai viie mulţămită din partea tinerimei studióse.

Direcţiunea gimnasiului rom. gr. or. (din) Brad în 19 August 1901.

Georgiu Părău
dir gimnas.

*

Tineri bulgari şi muntenegrini în armata ruséscă. Se raportéză din Petersburg dto. 23 August, că ţarul a dat ordin, ca deací încolo toţi tinerii sosiţi din Bulgaria şi Muntenegru spre a întra în şcólele de cadeţi, sĕ fie primiţi fără nici o formalitate. (Până acum numai în casuri deosebite se permitea tinerilor bulgari şi muntenegrini întrarea în şcólele militare rusesci).

*

Limfă antivenerică. Directorul institutului pasteurian din Paris, Dr. Calmette, în cursul unor esperimentări a fost muşcat zilele trecute de un şerpe veninos. Imediat şi-a făcut injecţiuni cu *limfă antivenerică*, inventată de el însuşi, şi a scăpat de mórte. Otrava şerpelui n'a avut nici un efect asupra lui.

*

Lucru de câmp pentru robi. Ministrul de justiţie a recercat direcţia închisorilor de la Segedin sĕ esarêndeze de la oraş 22 jugĕre de pământ, pe 20 de ani, pentru a se da robilor lucru de câmp.

*

Serată în Blaj. Reuniunea femeilor române din Blaj învită la serata musicală declamatorică teatrală ce se va ţiné Dumineca la 1 Septembre n. 1901 în sala hotelului „Univers“. Preţul de întrare: Locul I. 1.60 Locul II. 1.20 Stal 80. Studenţi stal 40 fill. Inceputul precis la 7½ óre séra. Biletele de întrare se vînd înainte la „Consum“, ear' séra la cassă.

*

Ştiri mĕrunte. In *Canija-Mare* un incendiu oribil a pustiit aprópe întreg oraşul. —In comuna *Villanueva des Saluca* (Spania) un orcan mare a demolat patruzeci de edificii; şése ómeni au fost ucişi de orcan. Paguba se evaluéză la câteva milióne. — In Stambul s'a constatat un nou cas de ciumă. — Economul Martin *Kampa* din Subotiţa s'a spânzurat, de nĕcaz că a perdut 30 fl. — In Canija-mare o vĕduvă a puşcat de trei-ori asupră călugĕrului Plander Ödön, când acesta mergea sĕ serviască liturgie; nu l'a nimerit însĕ. — In Cubin (comitatul Timiş) gendarmii au arestat o bandă de falsificători de bani; banda falsifica piese de cinci coróne. — Ministrul de justiţie a trimis tuturor directorilor de închisori şi penitenţiare un circulariu prin care face cunoscut, că cu începere de la 1 Septembre pentru hrana robilor le va pune la disposiţie conserve de carne. — Poliţia din Timişóra a arestat pe *Mathew Hackey*, misionar al sectei mormonilor, care a sedus deja vr'o treizeci de ómeni sĕ emigreze în America.

Cărţi şi reviste.

A apărut:

Elemente de morala creştină, după programa în vigóre pentru usul şcólelor secundare, de *Moise N. Pacu*, profesor la liceul din Galaţi şi advocat. (Galaţi, tipografia „Buciumul Român“). Preţul 2 Lei.

Posta Redacţiunei.

Dlui I. Blaga, paroch, Jibert. Intimpinarea trimisă nu se póte publica. Nu înţelegem ce vreai sĕ rectifici, când singur recunoşti că la adunarea *„Astrei“ n'ai fost*, membru *nu te-ai făcut*? Sau crezi că astea sunt lucruri frumóse şi vrednice de laudă?? Nu; sunt de condamnat.

Laslĕul-român. In numĕrul viitoriu.

Nr. 442—1901 protopr. [182] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Zoltan*, cu salariu anual de 600 coróne prin repartiţiune dela popor, cuartir gratuit şi lemnele necesare de foc.

2. *Trapold*, cu salariu anual de 600 coróne, şi anual 300 coróne în bani, 300 coróne venit din pămênt cuartir şi lemnele necesare de foc.

Concurenţii au sĕ-'şi aştérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători, a conduce cântările liturgice, — şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-'şi arăta desteritatea în cele rituale.

Sighişóra, 10 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or., al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 316—1901. [179] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Turḑii se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegratul Român“.

1 *Hărastăş*, un post de învĕţător cu salariu de 380 cor. din repartiţiune, 60 cor., din didactru şi venitul cantoral statorit în 160 cor, locuinţă şi grădina şcolară.

2. *Muerău*, un învĕţătoriu cu salariu 400 cor. din repartiţiune şi venitul cantoral statorit în 160 cor., locuinţă şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au a-şi înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus. Tot odată sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cojocna, 7 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al Turḑii în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Teodor Ciortea
protopresbiter

Nr. 481/1901. [181] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela comunele mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Cohalmului se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Draos*, salariu anual dela popor prin repartiţiune şî dela biserică 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, şi lemne de foc.

2. *Oihalma*, salariu anual 600 cor. dela popor prin repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

3. *Archita*, salariu anual 600 cor., dela popor, cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii sunt obligaţi a cânta cu elevii la liturgie, şi sunt poftiţi în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre, înainte de alegere, a se presenta în biserică, spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigóre, sĕ se înainteze subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Cohalm, în 26 Iulie, 1901.

Oficiul ppresbiteral gr.-or. al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Nicolau D. Mircea
protopop.

Nr 482. [180] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Cohalmului se publică concurs cu 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bundorf*, cu 600 cor. anual din repartiţie dela popor şi dela stat, cuartir şi lemne de foc.

2. *Ródăs*, cu salariu anual de 600 cor. dela popor şi dela stat.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au sĕ se presenteze în o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic. Concurenţii au a-şi înainta rugările instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului Oficiu protopresbiteral.

Cohalm, în 30 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Nicolau D. Mircea
protopop.

---

[185] 1—1

Publicare de licitaţiune.

Pe basa preliminarului de clădire şi reparare înaintat spre aprobare Venerabilului consistoriu archidiecesan, *comuna bisericéscă Crisbav*, dă în întreprindere pe cale de licitaţiune publică minuendă **repararea bisericei rom. gr.-or.**, ce se va ţiné *în 19 August (1 Septemvrie) a. c. la 2 óre p. m.* în casa parochială.

Preţul strigării este 2000 coróne.

Ofertele în scris instruite cu 10% vadiu se primesc până la ziua şi óra numită de adm. parochial Ioan Schiopu.

Cei ce vor licita verbal încă au a depune vadiu 10% din suma de strigare.

Planul şi preliminarul de spese precum şi condiţiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial.

Crizbav, în 5/18 August 1901.

pentru comitetul parochial:

Nicolau Duţa preşedinte
Ioan Schiopu adm. parachial.

---

[184] 1—4

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕţător devenit vacant la şcóla elementară română gr. or. ḑin *Herman*, tractul Braşovului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele:

a) salariu în numĕrar de 720 cor. cu prospect de 800 cor. solvibili din cassa bisericei în rate trilunare anticipative;
b) relut de cuartir 50 cor. solvibil în rate semestrale anticipativ;
c) grădină în mărime aproximativă de 1/4 jugĕr;
d) diurnele la conferinţe cu 3 cor. şi cărăuşia.

Alesul învĕţător va avé a instrua afară de clasa sa (a 3-a) tóte 3 cursurile din şcóla de repetiţiune, şi în cântări corale şi a conduce corul fără altă remuneraţiune.

Va avé a ţiné în Dumineci şi sĕrbători strana dréptă, când nu va cânta cu corul în biserică.

Concurenţii vor avé sĕ se presenteze în vre-una din Dumineci séu sĕrbători în biserică spre a-şi arăta şi destoinicia în tipicul bisericei

Petiţiunile instruite conform legilor din vigóre se vor aşterne în terminul prefipt oficiului protopresbiteral concernent, avênd a se încunosciinţa şi oficiul parochial resp. preşedintele comitetului parochial.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. din Herman, ţinută la 29 Iunie 1901.

Alex. Dogariu paroch, ca preşedinte.
Silv. Bĕrsan notariu.

In conţelegere cu mine.

Ioan Petric
protopop.

Nr. 426/1901 [168] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna *Cunţa*, parochia de clasa a III-a, devenit vacant prin rĕposarea parochului Ioan Petraşcu, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotaţiunei preoţesci dela stat.

Reflectanţii la acest post au a-şi aşterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre subsemnatului Oficiu protopresbiteral în terminul deschis, şi cu prealabila încunosciinţare a protopresbiterului a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre înaintea alegĕtorilor spre a cânta respective a celebra şi cuvênta în biserică.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea în conţelegere cu comitetul parochial din Cunţa.

Sĕlişte, 27 Iuliu 1901.

I. Droc
protopresbiter.

Nr. 2500/901 [172] 2—3

Arlejtési hirdetmény

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyóyy intézet önkezelési élelmezéséhez szűkséges élelmi czikkek közűl: *I. a marha- és borjuhus, II. sertéshus, zsir* és *hentesáruk, III. liszt* és *dara szükségletnek az 1902 évre, esetleg 1902—1904* évre, tehát egy, esetleg három évre való biztositása czéljából *1901 évi september hó 12-én délelött 11 órakor* az elmegyógyintézet gondnoki irodájában, a hol a szállitási részletes feltételek is megtudhatók zárt irásbeli tárgyalás fog tartatni.

Az egy évi szükséglet körűlbelűl a következő:

	I. csoport:		
1.	marhahus	28,000	kgr.
2.	borjuhus	9,000	„
	II. csoport:		
1.	sertéshus	4,500	„
2.	zsir	3,500	„
3.	fehér- és fűstőlt szalonna .	1,000	„
	III. csoport:		
1.	liszt (o, I, III és V. szám)	17,000	„
2.	dara	2,000	„

Felhivatnak mindazok, kik ezen szállitásokat elvállalni óhajtják, hogy minden csoportra külön külön teendő egy koronás bélyeggel és

az I. csoportra 1000 kor. bánatpénzzel
a II. „ 400 „ „
a III. „ 400 „ „

készpénzben, vagy elfogadhatóknak minősitett értékpapirokban-névértékük szerint számitvaellátott magyar nyelven irott és sajátkezülel, aláirott, jól lepecsételt ajánlataikat, a melyegben a szállitandó és az intézet gondnoki irodájában részletesen megtudható, szükséglet szerinti czikkek árai egy, illetőleg három évi szállitásra külön-külön ajánlkozva betükkel- és számokkal kiírandók, illetve a lisztféléknél alapul véve a „Hermannstädter Zeitung“- ban mindenkor közőlt helyi piaczi árakat — a százalék engedmény számokkal és betükkel ugyancsak egy, vagy három évre külön-külön ajánlva kiirandó, a fent kitett időben és helyen nyujtsák be.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlat senki által viszsza nem vonható és a nem magyar nyelven irott vagy nem az árlejtési feltételek szerint szerkesztett ajánlatok azonnal viszszautasittatnak.

Megjegyeztetik ezeken kivűl, hogy az ezen hirdetésben kitett szükséglet-mennyiségek csak megközelitőleg határoztattak meg és hogy a szerződött szállitó tartozik a kitet, mennyiségeknél többet vagy kevesebbet is az elfogadott ajánlatában kitett árakon szállitani.

Végűl megjegyeztetik, hogy az intézet fenntartja magának azon jogot, hogy az egy évre avagy három évre szoló ajánlatokat fogja elfogadni, valamint, hogy a szállitásokat azon vállalkozóknak engedje át, a kiket bármely okból megbizhatóbbaknak tart.

Nagy-Szeben, 1901 aug. 15 én

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

Nr. 846/1901 [171] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învĕţători dela şcólele confesionale din comunele: *Agribiciu*, *Apahida*, *Butena*, *Călata-mare*, *Cara*, *Cojocna*, *Geaca*, *Muntele-rece*, *Rogojel*, *Şebeşul-mare* şi *Someşul-rece*, prin acésta se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu unul fie-care din aceste posturi, sunt: 600 coróne din repartiţiune pe popor şi cuartir liber în edificiul şcólei.

Concurenţii au a şi aşterne cererile lor subsemnatului oficiu în terminul sus amintit, fiind instruite conform normelor în vigóre.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Clujului, în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluj, 1 August 1901.

Tuliu Roşescu
protopresbiter

[176 a] 2—3

Arlejtés.

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyógyintézet részére az 1901/1902 évi fűtési időszakban szükséges 2200 azaz: *kétezerkétszáz köbméter ép, egyenes, száraz, nem korhadt nagyhasábokból álló bükk tűzifa* szállitásának czéljából *1901 szeptember 5-én* délelőtti 11 orakor az intézet gondnoki írodájában zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

A sajátkezüleg aláirott, jól lepecsételt, magyar nyelven szerkesztett 1 koronás bélyeggel és a szállitási érték 5%-ával mint bánatpénzzel ellátott ajánlatok melyek egy-esetleg három évi idő tartamra külön-külön teendők, a fennt jelzett helyen és időben benyujtandók.

Az ezen árlejtésre vonatkozó részletes feltételek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi 189, 190 és 191 számaiból, vagy az elmegyógy-intézet gondnoki írodájában megtudhatók.

Megjegyeztetik, hogy nem magyar nyelven szerkesztett, vagy más mint a kiírt feltételeket magában foglaló, valamint késöbben érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak, miért is az ajánlatban kiírandó, hogy az ajánlkozó a szállitási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Kiteendő még az ajánlatban, hogy a felajánlott fa nem usztatott, vagy usztatott, valamint kiírandó számokkal és betükkel, hogy az ajánlott fa nem usztatott, vagy usztatott minőség szerint köbméterenként mily árban ajánltatik és pedig egy, vagy három évre.

Nagyszeben, 1901 augusztus 19-én.

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

[176 b] 2—3

Arlejtési hirdetmény.

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyógy intézet betegei és szolgaszemélyzete részére az 1902 évi január hó 1-től december hó 31-ig szükséges *kenyér- és zsemlye mennyiség* szállitásának biztositása czéljából az intézeti gondnoki irodában *1901 évi szeptember hó 5-én délelötti 11 órakor* zárt írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ezen árlejtésze vonatkozó részletes feltételek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi 189, 190 éş 191 számaiban, valamint az elmegyógyintézet gondnoki írodájában betekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlatok egy esetleg három évi időtartamra külön-külön tétessenek; az elmegyógyintézet azonban fenntartia magának azon jogot, hogy az egy évre avagy három évre szoló ajánlatakat fogja elfogadni, valamint hogy a szállitást azon vállalkozónak engedje át, a kit bármely okból megbizhatóbbnak tart.

Megjegyeztetik továbbá, hogy nem magyar nyelven szerkesztett, vagy más mint a kiírt feltételeket magában foglaló, valamint későbben érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak, miért is az ajánlatokba kiírandó, hogy az ajánlkozó a szállitási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Nagyszeben, 1901 augustus 19-én.

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91 Sibiiu, Sâmbătă 19/31 August 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 6274 Plen.

Notificare oficială.

Domnul ministru de agricultură ddto. 14 Iuniu a. c. Nr. 4820 arată, că deputatul dietal *Herman Otto* la însărcinarea ministrului a compus un op: *A madarok hasznáról és káráról*, (despre folosul și pagubele paserilor), care op se trimite gratuit tuturor învĕțătorilor și preoților, cari prin o corespondență adresată secției VII din ministeriul de agricultură vor cere trimiterea acelui op.

Ceea-ce spre scire și orientare se aduce la cunoscința celor interesați.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 13 August 1901.

Consistoriul archidiecesan.
Ioan Metianu
archiepiscop.

Nr. 7456 Pres.

Prea onoraților protopresbiteri și administratori protopresbiterali, și onorată preoțime din archidiecesa transilvană!

Precum părinții cei buni și iubitori de fiii lor, cu mare dor aștéptă timpul desvoltării acelora, pentru a începe cu ei bunacreștere, și așa a pune o bază solidă la viitoriul lor, tot asemenea și preoții nostri cei vrednici, ca părinți sufletești ai poporului, cu mare dor aștéptă timpul și ocasiunea binevenită, pentru bunacreștere a tinerimei poporului, punênd astfeliu bază solidă la viitoriul némului și al bisericei nóstre.

Atât pentru părinți cât și pentru preoți, timpul și ocasiunea binevenită la punerea unei asemenea baze solide, la viitoriul némului nostru, este timpul reînceperii prelegerilor de școlă.

La sosirea acestui timp preoții cei adevĕrați își țin de sfântă datorință de a pregăti tinerimea la o regulată cercetare a școlei, arĕtând mai ales părinților neprețuitele folóse ale învĕțăturii, și convingêndui că fiii lor, la timpul seu, ca și aceia ai altor némuri, numai prin învĕțătură se pot ridica la vază, onóre, bunăstare, la bine și fericire, cum și că aceea învĕțătură mai ales în tinerețe se póte câștiga.

Preoții cei vrednici ușor pot convinge, atât pe părinți cât și pre copii, că învĕțătura din școlă nu este numai pentru a cunóște pe adevĕratul Dumnezeu și a-l adora după cuviință; dar și pentru-că atunci, când tinerii vor ajunge la vêrstă, sĕ știe și sĕ pótă a-'și câștiga mai ușor și mai întru prisosință cele de lipsă, ca sĕ nu ajungă cum cu durere vedem pre mulți, lipsindu-se până și de pânea de tóte zilele. Apoi și pentru-ca sĕ și cunóscă și sĕ știe a-'și folosi drepturile bisericesci și civile, și așa sĕ ajungă a ocupa loc tot mai onorific în societate.

Numai acei preoți cari fac așa, învĕțând și luminând poporul, sunt adevĕrați preoți ai bisericei cei vie a Domnului; numai aceia împlinesc acea mare poruncă a Domnului nostru Iisus Christos, prin care li se zice: **„mergênd învĕțați tóte popórăle“**. Și earăși numai poporul cu asemenea preoți va avé viitoriu mai bun.

Din contră preoții cei ce ar întrelăsa a face acésta, aceia nu sunt preoți adevĕrați, ci năiemiți, cărora nu le este grije de turmă: ear' poporul cu asemenea preoți este de compătimit, căci viitoriul lui va fi cel mai trist și dureros.

Atari preoți nevrednici ar fi nu numai spre stricarea poporului, dar și a bisericei dela cari trăesc, căci un popor fără de învĕțătură, astădi n'ar mai puté ține pas sau concurență cu celelalte popóră conlocuitóre, ci ar decădé și ar sĕrăci, ear' cu un asemenea popor sĕrăcit și decădut nu se póte ține nici biserica.

Eată la ce urmări triste și dureróse ar ajunge poporul nostru, dacă tinerimea de acum n'ar îmbrățișa cu tot deadinsul învĕțătura.

Deși nu credem sĕ fie care-va preot carele nu ar ști acésta și nu și-ar cunósce și asemenea datorințe, căci unul ca acesta n'ar merita nici numele de preot: totuși din incidentul, că se apropie începutul prelegerilor școlare, aflăm de bine a intona acestea, mai mult pentru a îmbărbăta și pre preoții cei mai puțin însuflețiți, la împlinirea acestei mari datorințe, ca așa fie-carele sĕ suplinéscă ceea-ce ar fi negles până acuma, arătându-le că învĕțarea și luminarea tineretului și a poporului nostru este nu numai o mare datorință, dar' și un mare interes al nostru, căci prin aceea se ridică deopotrivă vaza și bunăstarea poporului și a preoțimei.

Deci în vederea acestora venim și la asta ocasiune, a provoca pe toți preoții nostri la promovarea învĕțămêntului nostru în școlele nóstre confesionale în mĕsură tot mai mare, punêndu-le la inimă următórele îngrijiri:

1. A face de timpuriu conscrierea pruncilor obligați la școlă, și a sfătui cu deadinsul pre părinți, a-i trimite regulat la școlă.

2. La 1-a Septemvrie tóte edificiile școlare sĕ fie bine îngrijite și înzestrate cu requisitele de lipsă, pentru a se puté începe prelegerile fără împedecare.

3. In Dumineca din naintea începerii prelegerilor preoții sĕ cuvinteze poporului în biserică de pre amvon, despre folosul cel mare al învĕțăturii; ear' după serviciul divin sĕ mérgă dimpreună cu poporul, în procesiune, la școlă, și sĕ sevêrșască sfințirea apei.

4. După începerea prelegerilor, preoții în tótă ziua sĕ cerceteze școla, ca sĕ vadă, dacă s'au presentat la prelegeri toți elevii cei obligați; ear' dacă vor observa că unii lipsesc, vor chema la sine pre părinții acelora, ori vor merge înșii pe la casele lor, și îi vor sfătui și în feliul acesta pentru trimiterea fiilor lor la școlă. Ceea ce de sigur va și avé resultatul dorit, în fine:

5. Preoții vor îngriji și de dotațiunea învĕțătorilor și de regulata plătire a acelora, și alte asemenea, dela cari depinde bunul mers al învĕțămêntului.

In convingere că aceste îndrumări părintești vor afla pămênt bine roditoriu, în sufletul preoțimei, și în speranță că și p. t. protopresbiteri vor îndemna și controla preoțimea submanuată, întru împlinirea și acestei mărețe misiuni, cu binecuvêntare archierésca am rĕmas,

Sibiiu, în 16 August 1901.

Al vostru tuturor
de tot binele voitoriu
Ioan Metianu m. p.
archiepiscop și metropolit.

Motivarea pasivității.

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

(Urmare.)

Scrisórea primă pentru *„Budapester Tagblatt“*, își datoréză originea imprejurării, că Dnul de *Mocsonyi* a fost recercat din partea ziarului numit sĕ'și esprime părerea în privința pasivității, *„B. T.“* însĕ nu a publicat acésta scrisóre, probabil din motivul că Dnul de Mocsonyi a refusat a se declara în meritul causei.

Un estras din acéstă epistolă, care s'a publicat în Nrul 192/1899 al *„Tribunei“*, are cuprinsul următor:

Mulțămind redactorului pentru atențiunea ce i-a arătat, Dnul de *Mocsonyi* continuă astfel:

— „Decât că eu cred, că discutarea în publicistică — a controverselor politice póte sĕ aibă valóre practică numai atunci, când vederile controverse s'ar mișca pe una și aceeași basă comună.

La întrebarea, că óre avut-a *Ludovic Kossuth* drept când a zis: „chestiunea naționalităților din Ungaria se va resolva, nu cu péna, ci cu sabia“ — eu, lucru firesc, n'aș puté rĕspunde decât cu „refrain“-ul cunoscut al lui Montaigne: „que sais-je?“ (Știu eu?).

Un lucru e însĕ sigur. O resolvare pacinică a diferințelor naționale nu se póte închipui decât pe basa legală constituțională.

Acesta este terenul comun (basa) pe care ar trebui sĕ se miște și discuțiunea controverselor naționale. Ceea-ce însĕ, după-cum dta, dle redactor știi, la noi în țéră, în ce privesce chestiunile naționale, nu se întêmplă.

Pe când noi Românii ne găsim pe acest teren, stând noi pe basa legală constituțională, — pe atunci cercurile hotărîtóre se țin dispensate față cu noi de considerațiunile constituționale, punênd libertatea de acțiune politică constituțională a poporului român în cătuși, prin niște ordonanțe ministeriale.

Ei bine, a mĕ pronunța eu asupra ținutei politice a poporului român, în acest timp, când acestui popor îi este oprit a se pronunța el însuși asupra propriei sale atitudini, prin *conferența partidului sĕu*, în singurul mod competent, mi-ar păré nu numai ca o trecere de vreme fără rost, nu numai ca o discusiune lipsită chiar și de o valóre academică, ci aprópe ca un pas, căruia nu i-ar lipsi nici chiar un fel de colorit comic.

După aceste, dle redactor, de sigur nu vei interpreta fals, dacă eu refus cu mulțămită, a mĕ pronunța deja acum asupra pasivității Românilor în prețuitul dvóstră ziar.

Dta poți vedé, că nu eu, nu noi Românii suntem de vină, dacă momentul pentru discusiuni seriόse pe terenul chestiunilor naționale n'a sosit încă.

Póte că va rĕsări odată și acéstă zi frumósă în Ungaria. Nime n'ar saluta-o cu mai mare bucurie decât mine. Până atunci însĕ, dle redactor, n'ai ce face, trebue sĕ ne resignăm amêndoi a aștepta cu pacientă.“

Urméză în fine a doua scrisóre către *„Budapester Tagblatt“*, următórea:

— „Stimate dle redactor! Ai fost atât de amical, sĕ-mi puni la disposiție colónele prețuitului dtale ziar, cu recercarea, sĕ mĕ pronunț în el asupra raporturilor nóstre privitóre la naționalități, durere, și astăzi pe cât de încurcate pe atât de nerestaurabile.

Spre părerea mea de rĕu a trebuit însĕ sĕ nu urmez învitării amicale ce mi-ai făcut, provocându-mĕ la faptul, că după părerea mea, încă tot nu a sosit timpul pentru discuția seriósă și obiectivă asupra acestor raporturi. Cu provocare la acest fapt a trebuit ceva mai nainte sĕ refus și de a mĕ pronunța deja de acum, în mod meritoric, asupra: *„Pasivității Românilor“*.

Ei bine, modul în care ziare distinse din capitală, cari mi-au făcut onórea de a aprecia în mod special scrisórea mea de curênd publicată, asupra situației partidului național român, critică, comentéză și esplică scrisórea mea, e o dovadă nouă pentru corectitatea vederilor mele mai sus atinse. E fapt, că din acest corso de flori, aranjat în onórea mea, mi-se aruncă în pólă diverse plante exotice, cum e: „Negațiunea unității de stat, a legilor și a constituției Ungariei“, — „luptă deschisă cu statul“, — „revoluționar“, — „federalism“, — „iredentism“, — „daco-romanism“, — „constituție din Kremsier“, — „proclamarea incompatibilității intereselor române naționale cu instituțiile nóstre de stat“, etc. etc.

Natural, că aceste buchete de flori nu le pot pune în feréstră, și anume din simplul motiv, că nu le merit.

Semnificativă rĕmâne cu tóte acestea acéstă metodă de esegetică.

Pentru-că simpla accentuare, că partidul național român, împedecat pe cale anticonstituțională în libertatea sa de acțiune, ar comite act de sinucidere politică, dacă ar arunca dela sine chiar și ultima armă legală: — resistența pasivă — precum și reclamarea unei *„Restitutio in integrum“*, sub ce omul nepreocupat nu înțelege alta, decât suspendarea stării de *ex-lex*, și restabilirea libertății de acțiune politică pe séma acestui partid, — pe scurt, accentuarea resistenței pasive, și a perfectei libertăți de acțiune în cadrele celei mai stricte legalități, a fost suficientă, ca declarațiile mele sĕ fie stigmatisate de nepatriotice, considerate chiar de act dușmănos statului, pentru a se puté îndrepta în contra mea intrégă plóia de glónțe a acestor amabile mistificări.

Firește, trebue sĕ declar pe față, că pe mine personal nu mĕ pot atinge astfel de atacuri; pentru-că în conștiința curățeniei sentimentelor mele naționale şi patriotice, care, mulţămită lui Dumnezeu, m'a ştiut apĕra şi pănă acum de ori-ce conflict, mĕ simţesc nevulnerabil de astfel de glónţe şi într'adevĕr, numai pentru a constata acésta n'aşi fi pus mâna pe pénă; dar' tocmai din acest prilej cred că e la loc sĕ rischez unele observaţii scurte, în însuşi interesul bunei cause.

Inainte de tóte mi-se pare, că metoda acésta de luptă, privită din punct de vedere patriotic, nu prea e norocósă. O metodă de luptă, cu suspiţionări şi mistificări, care pe cel ce cutéză sĕ întoneze şi alt ton, nu tot cum cântă corul şoviniştilor, îl timbréză simplu de inimic al statului, ba trage la îndoială chiar patriotismul poporaţiunilor întregi, zic, o astfel de metodă póte sĕ fie potrivită pentru politica de aţîţare artificială, dar' politicei de împăciuire nu-i face nici un serviciu, şi eu aşi crede, că adevĕratul patriotism ar puté fi pus totuşi numai în serviciul politicei de împăciuire.

Cealaltă observare a mea se refere tocmai la chestia pasivităţii, mai bine zis activităţii Românilor pusă la ordinea zilei în viéţa nóstră politică. Fie că se ia posiţie pentru séu contra politicei de activitate a Românilor, asupra unui lucru, cred eu, ar trebui sĕ fim cu totul în clar, chiar şi pe lângă confusia desolată de idei, care durere încă tot mai domnesce pe terenul naţionalistic, teren atât de important al vieţii nóstre politice, anume: că e simplu imposibil a cere dela poporul român politică de activitate în acelaşi moment, în care îi este total denegată libertatea acţiunii sale politice.

Acésta, cel puţin pentru mintea mea mărginită, e simplu o idee, care nici nu se póte imagina.

In fine încă un cuvênt asupra politicei de împăcare. Basat pe întregul trecut al activităţii mele, pe cât de nepretensivă, pe atât de modestă, desvoltată pe teren politic, pot sĕ afirm cu îndrăsnélă, că în ţéră nu esistă amic mai sincer pentru aplanarea pacinică a luptelor şi frecărilor nóstre naţionale deplorabile, de cum sunt eu. Dar' ar fi făţărnicie dacă asi asigura pe cineva, că m'aşi puté însufleţi şi pentru înfrăţirea magiaro-română, înscenată în mijlocul nisuinţelor de unificare. Ba nu pot retăcé faptul, că astfel de producţiuni politice (politische Kunststücke) stîrnesc în mine tocmai îngrijiri serióse politice, căci mĕ tem, că acéstă formă de înfrăţire nu va avé decât un singur efect practic: discreditarea şi compromiterea din capul locului a adevĕratei şi sincerei înfrăţiri a popórelor Ungariei.

La acéstă adevĕrată şi veritabilă înfrăţire duce, — după părerea mea necompetentă — numai o cale: reîntórcerea la punctul de vedere al unui *Deák* şi *Eötvös,* care este unicul punct de vedere vrednic de bărbaţi de stat. Natural, — şi eu pun pond pe aceea, ca sĕ o accentuez espres, — că adevĕratul şi veritabilul spirit al acestor mari bărbaţi de stat, în luptă cu şovinismul, care atunci deja se deştepta, n'a putut ajunge la espresiune curată nici în aşa numita „lege de naţionalităţi“, ci numai ca un compromis ce şchiópĕtă.

Dar' fie ori-cum; e fapt, că naia statului nostru azi merge cu pânzele umflate în o direcţie cu totul contrară, şi tocmai împintenarea pentru o energie mai mare şi pentru un tempo mai repede în direcţiunea apucată, solicitate din prilejul scrisorii mele, ne dau de nou dovadă, că la o schimbare de direcţie, la o reîntórcere azi nici nu se gândeşte nimeni.

In astfel de împrejurări, eu cred, că am făcut un act atât naţional cât şi patriotic, recomandând conaţionalilor mei politica de pacienţă şi perseveranţă, în cadrele stricte ale legalităţii, şi sfătuindu-i hotărît, ca sĕ nu arunce dela sine unica şi ultima armă legală — resistenţa pasivă, pe care nimenea nu li-o póte răpi.

Pentru aceste observări rapsodice am dorit sĕ folosesc de astă-dată ospitalitatea oferită din partea ziarului „Budapester Tagblatt“, şi vĕ rog, d-le redactor, sĕ primiţi etc. Birchiş, 22 Septembre 1899. *Mocsonyi.* (Va urma).

Dela sate.

Sfinţirea bisericei din Laslĕul român.

— 6 August v.

Laslĕul român e comună curat românéscă, constătătóre din 160 familii românesci, şi situată pe malul stâng al Têrnavei mici.

In fruntea acestei comune acum de 21 ani stă zelosul şi încărunţitul în fapte, parochul *Nicolae Aron.*

La venirea lui în acéstă comună a aflat o şcólă necorespundĕtóre, o casă parochială slabă. Punêndu-se pe muncă pe ambele le-a edificat din material solid de pétră, aşa încât astăzi póte fi mândră acea comună cu edificiile ce le are, dar' şi cu conducĕtoriul parochiei.

Metropolitul de pie memorie, *Miron Romanul,* vĕdênd faptele parochului *Nicolae Aron* nu a pregetat a i-le rĕsplăti, onorându-l cu brêu roşiu.

Acéstă distingere i-a dat zelosului paroch un bold spre lucru; şi biserica, care de şi de pétră fiind a început a se ruina, — a *renovat'o.*

Fiind renovat acest locaş sfânt, trebuia sĕ fie sfinţit înainte de a fi predat destinaţiunei sale.

Fie-mi permis deci, a mĕ ocupa puţin cu descrierea actului măreţ de sfinţire a renovatei biserici, precum şi cu petrecerea teatrală-declamatorică ce a fost aranjată în *Lasleu,* cu acea ocasiune, adecă în 29 Iuliu st. v. a. c.

Deşi mai înainte cu câteva zile apele furióse ale micei *Têrnave* au eşit din patul lor noroind ziduri şi sĕmĕnături, prin ceace au fost causate mari pagube, — în 29 Iuliu Laslĕul român era îmbrăcat totuşi sĕrbătoresce, necugetându-se nimenea la pagubele causate.

Şi cum nu? când i-se predă lui spre folosire Sionul, unde 'şi cere dela Dzeu — neconturbat de nimenea — ceace 'i lipsesce!

Incă din preziua de 28 Iuliu s'au făcut pregătirile pentru primirea óspeţilor ce vor sosi, şi cari vor fi însărcinaţi cu conducerea şi îndeplinirea actului sublim.

Mai mulţi români parochieni în frunte cu zelosul lor paroch au peregrinat pân' la staţiunea *Bachnea* pentru întîmpinare.

Punct la 6 óre p. m. trenul şiueră, vestind că aduce cu sine pe cei aşteptaţi şi doriţi.

A sosit cu trenul şeful tractual, vrednicul părinte protopop *Nicolae Todoran,* carele din partea Ex. Sale Domnului Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu* a fost autorisat sĕ conducă actul de sfinţire.

A fost primit cu „*Sĕ trăiéscă*“, ear' părintele local prin puţine cuvinte călduróse 'l-a salutat, respundênd protopopul tot în termini călduroşi şi mulţumind pentru buna primire.

Convoiul plécă cătră *Laslĕu* şi trage la ospitala casă a parochului local, unde după puţină consultare despre cele întâmplênde în ziua următóre, se departă fie-care la ale sale.

Abia se cunósce de ziuă şi clopotele din turnul bisericei *Laslĕu,* în un mod neobicinuit de vesel, vestesc creştinilor sosirea zilei mult aşteptate. Sosirea zilei, în care creştinii 'şi reprimesc acel locaş sfânt unde sunt liberi a-şi sĕvârşi rugile cătră Dzeu.

Bărbaţi, femei, feciori şi fete, îmbrăcaţi curat în frumosul port românesc, în grupe mari se apropiau cătră biserică.

In scurt timp biserica spaţiósă era tichsită de public, din loc şi depărtări, aşa de tare, încât mulţi erau siliţi sĕ rĕmână pe afară.

Conducerea actului de sfinţire a fost sĕvérşită prin părintele protopop *Nicolae Todoran,* asistat de mai mulţi preoţi din tract. Cântările au fost esecutate de corul învĕţătorilor presenţi, precum şi a cantorilor mai dibaci din loc. Tóte erau încântătóre.

La sfêrşitul serviciului divin părintele protopop îmbrăcat în tóte ornatele se presentă în uşia împĕrătéscă pentru a predica.

Vĕdêndu'l poporul, de carele este tare iubit, a erupt un „Sĕ trăiască“. Cu o voce dulce românéscă, în un mod demn de actul solemn, în cuvinte poporale esplică protopopul şi arată cu termini vii însĕmnătatea zilei de 29 Iuliu 1901 v. pentru comuna bisericéscă Laslĕul român, spunêndu-le celor presenţi, ca Dsa autorisat este de Excelenţia Sa Archiepiscopul şi Metropolitul *Ioan Metianu* a face sfinţirea bisericei. Poporul de faţă audind numele Exelenţiei Sale erumpe în un „*Sĕ trăiască Excelenţia Sa*“.

După finirea vorbirei părintelui protopop care a fost cu plăcere primită, se presentă tinĕrul dar' dibaciul paroch al Şioimuşiului român, *Elie Ianoviciu,* ca sĕ predice şi a fost ascultat şi el asemenea cu plăcere.

Finindu-se acestea s'au compus un „*promemoriu*“ subscris de toţi cei presenţi, pe carele P. O. D. protopop va sei a-l trimite destinaţiunei sale.

După tóte acestea funganţii şi toţi străinii s'au aşedat la ospitala masă a parochului local.

La masă n'au lipsit nici toastele.

Au toastat părintele protopop pentru Escelenţia Sa Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu.* Părintele local pentru P. O. D. protopop ca şef al tractului. Părintele *Jacob* pentru parochul local.

Absolventul teolog Ioan Floca pentru comitetul parochial. Parochul Elie Ioanoviciu pentru poporul din Lasleu. Judele Veniamin Florea pentru protopop etc. etc.

A urmat concert, teatru, declamări. O comisiune de învĕţători învită pe Preaonoratul domn protopop la producţiune, care avea sĕ se încépă la 7 óre şi din absenţa şefului s'a amênat până la 7½ óre.

Curtea şcólei unde a fost aranjată producţiunea a fost frumos decorată şi un public curat românesc din apropiere şi depărtare a onorat producţia cu presenţa sa. Producţiunea a succes fórte bine.

Iţi era mai mare dragul sé privesci, cum feciori în cióreci şi fete de ţĕran 'ţi cântă de pe note.

Intreg programul constătătoriu din 11 puncte a fost admirabil de bine esecutat, aşa încât toţi cei presenţi au fost mulţămiţi. Laudă se cuvine pentru acésta reuşită învĕţătorilor *Cionca* şi *Bogdan.*

A urmat apoi dansul până în zori de zi, când ne-am despărţit, ducênd cu noi dulci suveniri.

Eu din parte-mi doresc, sĕ dee D-zeu ca acest pas sĕ fie imitat şi de alţii; ear' pe conducĕtorii zeloşi în persónele şefului tractual al Têrnavei *Nicolae Todoran* şi parochul din Laslĕu *Nicolae Aron,* sĕ-i învrednicéscă D-zeu cu zile senine îndelungate, spre binele şi prosperarea neamului român.

Vicili.

Revistă esternă

„In cas de mobilisare.“ Reservistii din regiunile Rhinului, sosiţi a casă din China, — după cum se raportéză din *Köln,* — au căpĕtat avis de la comandele militare districtuale, ca în cas de mobilisare sĕ se presinte la trupele lor fără a mai aştepta provocare specială.

*

Conflictul franco-turc. Constans, ambasadorul francez din Constantinopol, pe basa inviaţiunilor primite din Paris a întrerupt relaţiunile diplomatice cu Turcia şi în 26 August a plecat din Constantinopol. Cu alte cuvinte Francia a dat Turciei *ultimat,* dela care numai un pas mai este până la declararea rĕsboiului.

In absenţa lui Constans agendele ambasadei vor fi conduse de consilieriul Bapst, care însĕ referitoriu la tratativele cu guvernul

FOIŞORA

Carlsbadul.

(Urmare).

După ce s'a terminat cu beutul apei, plécă fie-care la primblare, căutând după putinţă a eşi din periferia oraşului, la aer curat, mai ales pe valea Teplului în sus, unde se află în situaţiune admirabilă mai multe grădini pentru luarea dejunului, care constă în ouĕ moi, lapte dulce, şi acru, şuncă, teă ori cacao cu lapte; alţii mai iau şi cafea, unt etc., cari însĕ pentru cei mai mulţi sunt oprite. Pânea de regulă şi-o duce fie-care la dejun; şi anume în calea spre grădinile de dejun (Sausouci, Schönbrunn, Posthof, Freundschaftssaal, Kaiserpark) se află brutari, de unde fie-care îşi cumpĕră jimblele, córnele ori pânea necesară. Cei mai mulţi sub tot decursul curei nu mânâncă altă pâne, decât pesmeţ (Zwiback, colac cu apă, copt de 2-ori); ear' diabeticii (cei cu bólă de zahar) au pânea lor anume, uşóră că o pénă, care se pregătesce mai ales la München. Mai în drum este brutăria lui *Manul.* Acésta póte fi asemenată cu o móră, care o mare parte din zi se învêrte mereu, vĕrsând în sacul, pe care îl ţin vr'o 6—8 vêndĕtori, ban după ban.

După dejun se fac primblări în pădurile estinse din apropierea Carlsbadului. Pretutindenea se află cărări minunate şi îngrijite zilnic. Cărările au o estensiune de preste 100 kl., cu îngrijitori şi inspectori, cari mereu se intereséză de starea lor. La anumite distanţe se află halte pentru scutirea de ploi, cari pe aci sunt fórte dese, vehemente, dar' trecĕtóre. La vîrful dealurilor sunt turnuri speciale, în vîrful cărora un cicerone dă privitorilor esplicări asupra întregei împrejurimi şi panorame, care se deschide înaintea ochiului liber sau înarmat cu ochian. Deosebit de bună impresiune fac prin pădure diferitele cruci, icóne sânte şi rĕstignirea, ca tot atâtea semne despre profunda religiositate atât a locuitorilor autochtoni, cât şi a publicului visitator. Ba chiar şi mai multe capele mici sunt ridicate în diferitele locuri din păduri, unde trecĕtorii — femei şi bărbaţi — cu respect şi evlavie îngenunghéză, rugându-se de cerescul doftor al sufletelor si trupurilor parte pentru uşurarea şi vindecarea suferinţelor, parte mulţămindu-i pentru vindecarea dobândită. Mai ales în capele, dar' şi pe diferiţii arbori şi în stânci vedi inscripţii şi gravure în tóte limbile mai cunoscute, cu ode şi dedicaţii de mulţămită şi de laudă la adresa tămăduitórelor isvóre.

Pe cât e de infect aerul în oraş, mai ales înainte de prânz când se ferbe, pe atât de plăcut, curat şi plin de ozon este în pădure şi pe cărările de preumblare, dintrĕ cari cea mai cercetată şi una din cele mai frumóse este cărarea numită după un Român din Viena „*calea lui Nicolau Dumba*“, pe care urcându-te ajungi în „calea prinţului Bismarck“ etc. Ceasuri întregi poţi sĕ mergi în tóte direcţiunile şi nu dai de sfêrşitul lor, din contră pretutindenea, unde vreai sĕ poposesci afli birturi mai mari ori mai mici, cari începênd dela *ilustrate* te servesc cu ce-ţi pofteşce stomachul, ale cărui pretensiuni firesce le-a cam redus ordinul medical la minim posibil. Cine nu póte sui pedestru dealurile, mai ales copii, ómeni greoi, ologi etc., pentru aceia oraşul pune la disposiţie catâri ori carete cu 2 róte trase de un catâr. Acesta costă 80 cr. pe óră şi 3 fl. 50 pe o după améză.

La amézi se consumă de regulă earĕ ouĕ, şuncă de Praga, peşte alb, carne de puiu, de viţel, de berbece, mai puţină de vită. Aceste fripturi se frig la gratari în sĕul lor, cum s'ar zice; ear' nu în unsóre. Diferitele ferturi în lapte (urez, gris etc.,) apoi omeleturi încă sunt permise; asemenea compoturi din ori-ce fructe şi alte mâncări anume făcute ca sĕ fie uşóre de mistuit. Carnea de gâscă, raţe, porc, aluaturi, supele, pómele verdi (neferte), piper, paprică, cuişóre, lucruri acre, berea, sunt eschise. După masă, nu inmediat ci la câtva timp, se bea apă de Gisshübl, Biliu ori apă de fântână. Unii iau şi puţin vin (un pfiff, cum se zice pe aici).

După prânz, cam 3 óre după mâncare, unii mai beau apă din isvórĕ. Cina e cam ca dejunul şi de timpuriu, căci după 9 óre adórme întreg oraşul.

Mulţi fac pe lângă cura de apă şi băi reci, calde, de nămol (tină), de abori, de fer, băi electrice, de cetină, ori folosesc idroterapia, massagiu, etc. după cum i-s'a pescris. Sunt mai multe stabilimente. Aşa numitul *Kaiserbad* e cel mai grandios, este o clădire nouă, mare, făcută din partea oraşului; cărei proprietarul băilor 'i dă 1 milion fl. Ea are întocmirile cele mai moderne şi mai noue, câte esistă pe terenul acestui soiu de stabilimente. In deosebi atrage atenţiunea publicului stabilimentul pentru aşa numita ***gim-***

turcesc, dacă acelea eventual ar fi începute de nou, va fi investit numai cu rĕspundere limitată; probabil va avé numai sĕ iee în primire propoşiţiile guvernului turcesc şi sĕ comunice acestuia rĕspunsul guvernului frances.

Comunicatul *Agenţei Havaş* în acéstă privinţă. în cercuri bine informate se esplică aşa, că ministrul de esterne Delcassé dă cu mult mai mare importanţă conflictului, de cum se credea acéstă până acum. Nu consideră de mulţămitóre satisfacţia dată la reclamările ambasadorului în causa cheiului, şi faţă cu guvernul turcesc pretinde regularea definitivă a tuturor cestiunilor pendente încă.

*

Rĕsboiul Burilor. Kitchener raportéză mereu că trupele engleze au ucis atâţia şi atâţia Buri, au făcut atât şi atâţia prisoneri, etc., dar' despre situaţia precară în care se află causa engleză în Africa, nu raportéză nimic, ori apoi guvernul din Londra tăinuesce adevĕrata situaţie. Adevĕrul e însĕ — după cum resultă din telegramele private, cari se pot strecura printrĕ paza censurei engleze — că de câtva timp situaţia Burilor nu e tocmai de tot desperată. Dau şí ei bătaie vitezilor englezi şi fac prisoneri destui, pe cari însĕ îi trimit înapoi în tabĕra lor. Aşa era până acum. Zilele trecute însĕ *Botha* a dat ordin sĕ nu mai trimită îndĕrĕt prisonerii, avênd ei sĕ rĕmână chizeşi faţă cu eventuala esecutare a celor cuprinse în cunoscuta proclamaţie a lui Kitchener.

Un raport din Capland al ziarului „Rheinisch Westphalische Zeitung“ din *Köln* spune, că în coloníi *revoluţia se estinde tot mai mult* şi ameninţă cu crisă rĕsboiul englez. Poporaţia îşi părăsesce în masse locuinţa, nu mai cultivă pământul, ci merge în tabĕră. Censura confiscă ziarele, chiar şi cele engleze. Pe căile ferate pot călĕtorí numai persóne cari au spre acésta concesie de la autorităţile militare.

Cât pentru disposiţia Burilor, însuşi Kitchener a raportat la Londra, că atât de la *Botha*, cât şi de la *De Wett* şi *Delarey* a căpĕtat scrisori, în cari toţi acestia declară că vor continua rĕsboiul.

„Asociaţiunea.“

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a despărţĕmêntului Sebeş al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ în anul acesta se va ţiné în comuna *Câlnic* în 2/15 Septembre a. c. cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării la 12 óre.
2. Raportul general al comitetului despărţĕmêntului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală.
3. Raportul cassariului, prin care se presentéză raţiociniul pe anul 1900 şi budgetul pe anul 1902.
4. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea acestora.
5. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi şi încassarea taxelor.
6. Disertaţiuni.
7. Raportul comisiunei de sub Nr. 4.
8. Raportul comisiunei de sub Nr. 5. Statorirea budgetului pe anul 1902.
9. Alegerea a doi delegaţi la adunarea generală ce se va ţiné în anul acesta la Sibiiu.
10. Alegerea unui juriu de 5 membri pentru conferirea premiului de 10 cor. în aur pentru ţĕsături şi cusături românesci.
11. Curenţii.
12. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.

Inchiderea adunării.

Sebeş, la 10/23 August 1901.

Comitetul despărţĕmêntului:

Sergiu Medean protopresbiter, director.	*G. Tatar* secretar

NOUTĂŢI

Consistoriu metropolitan. Pe Luni (2 Septembre n.) este convocat în şedinţe consistoriul metropolitan, pentru resolvarea agendelor curente.

*

Representanţa fundaţ. Gozsdu e întrunită aici în Sibiiu la şedinţe, cari s'au început Marţi. Dintrĕ membrii esterni ai representanţei au sosit: Preasfinţia Sa episcopul Nicolae *Popea*, şi dd. Dr. Iosif *Gall* membru în casa magnaţilor, Avram *Berlogea* jude la Curie, Dionisie *Poynár* jude la Tablă, Ioan cav. *Puşcariu* septemvir în pensiune, George *Szerb* deputat dietal, şi Genadie G. *Bogoievici*, paroch al coloniei române din Budapesta şi exactor al fundaţiunii Gozsdu. — Şedinţele vor dura probabil până Duminecă.

*

Redacţiunea ziarului nostru se va muta cu 1 Septembre n. în strada Măcelarilor, numĕrul 34.

*

† Ioan Laslo, protopop gr.-cat. în Cluj, după morb îndelungat a rĕposat eri la 12½ ore din nópte, în etate de 56 ani şi după 35 ani de preoţie. Inmormêntarea se va face mâne.

*

Procese de presă. „Ellenzék“ aduce ştirea, că în 10 Septembre st. n. se va ţiné în Cluj pertractarea în procesul intentat contra lui *Novacovici* pentru agitaţie. Procesul datéză de pe timpul când procurorul Lazar cu ocasiunea pertractării în causa colectei pentru monumentul lui Iancu, numise pe acesta, căpitan de bandiţi. Tot în Septembre se va pertracta încă un proces al „Tribunei“, earăşi pentru agitaţie.

*

Dela curtea română. Se scrie dela Bucureşti, că conform disposiţiilor luate, MM. LL. Regele şi Regina României vor părăsi Duminecă la óra 1 Sinaia pentru a merge în străinĕtate. Măijestăţile Lor vor pleca din Sinaia cu un tren special până la Predeal, unde vagónele regale vor fi ataşate la trenul accelerat. Măjestăţile Lor vor fi însoţite până la Predeal de dl Sturdza, preşedintele consiliului de ministri, şi de d-nii ministri.

*

Manevrele de tómnă. Cum se ştie, la manevrele mari de tómnă ale armatei nóstre, ce se vor ţiné în jurul orasului *Cincibiserici*, va lua parte şi A. S. Regală Principele *Ferdinand* al României. Pentru primirea sa se fac deja de pe acum pregătirile necesare. Consiliul comunal din Cincibiserici a luat hotărirea, ca la 12 Septemvrie, ziua sosirei A. S. Regale, oraşul sĕ fie decorat cu drapele magiare şi *române*. De altcum Principele Ferdinand va sosi deodată cu M. Sa Monarchul nostru la Cincibiserici, şi după ce vor petrece câteva ceasuri împreună, Principele va pleca la cuartirul seu, un castel din apropierea oraşului numit. M. Sa monarchul nostru îşi va avé cuartirul, probabil, în reşedinţa episcopului rom. cath. din Cincibiserici.

*

Esposiţie economică. Reuniunea economică din comitatul Hunedórei aranjiéză la 1 Octobre esposiţie de vite în Orăştie, Brad şi Haţeg.

*

Cum lucréză alţii? Ne apropiem tot mai mult de ziua adunării generale a Asociaţiunei nóstre, când sigur vom auzi raport despre muncă bogată în resultate frumóse — pe tóte terenele activităţii acestei Asociaţiuni. Până atunci însĕ, pentru a se vedé cum lucréză alţii, dăm un mic estras din raportul despre adunarea generală a *Reuniunii culturale din nordul Ungariei* („Felsőmagyarországi kulturegylet“) ţinută zilele acestea în Tátratüred: La titlul *asilelor de copii* (ovode) din raportul comitetului reuniunii inspectorul reg. de şcóle Berecz Gyula din comitatul *Turieţ* a propus, ca reuniunea sĕ nu mai înfiinţeze asile, ci sĕ pună pondul principal mai ales pe aceea, ca *copíii de limbă străină eşiţi din şcóle, sĕ fie educaţi şi pe mai departe în spirit magiar.* Sĕ organiseze reuniunea cât mai multe reuniuni de tineri, societăţi de lectură şi cântări. Prim secretariul Clair atrage atenţiunea oratorului asupra faptului, că reuniunea a făcut mult pe acest teren şi până acum, şi avisézǎ la raportul general, din care se vede că *în anul trecut reuniunea a înfiinţat unsprezece biblioteci poporale, societăţi de lectură şi de cântări*, cari tóte sunt *factori de mare importanţă ai magiarisării.*

Un anume *Krasznyánsky* Károly (baş ungur!) a remarcat cu multă laudă partea aceea din raport, că în timpul mai nou reuniunea a început *sĕ premieze pe astfel de învĕţători, cari şi afară de scólă, pe cale socială, fac magiarisării servicii bune.*

Şi totuşi nici autorităţile oficiale, nici reuniunile culturale, nici nimenea dintrĕ Magiari nu magiariséză, ci afurisitele de naţionalităţi spun neadevĕruri când afirmă aşa ceva!

*

Tinerimea studiósă din Sĕlişte îşi va ţiné obicinuita *„petrecere de vară“* la cas de timp favorabil Duminecă în 19 August v. (1 Septembre n.) la Netedu. Se rógă deci şi de astădată pentru binevoitorul sprijin al P. O. Public. Preţul de întrare benevol. Venitul curat se alătură la *„Fondul pentru ajutorarea studenţilor sĕraci“*. Inceputul la 12 óre a. m. — Invitări speciale nu se fac.

*

Necrolog. Subscrişii cu inimă frântă de durere aduc la cunoscinţă, cumcă mult iubitul părinte, tată şi consângean *Manasie Prodan* preot gr. ort. român după un morb greu şi plin de suferinţe în al 59-lea an al vieţii şi 39-lea al preoţiei, la 23 August st. n. a. c. după amiazi la 4 óre, împărtăşit cu SS. taine ale moribundilor, şi-a dat blândul sĕu suflet Creatorului.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale decedatului s'au astrucat în 25 l. c. st. n. la 2 óre după amiazi, ear' S. misă funebră s'a celebrat în 26 l. c. st. n. diminéţa la 8 óre. Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria eternă! *Cheuchiş* August 1901. Iuliu Prodan profesor, Amalia Prodan, Ioan Prodan iurist, ca fii şi fiică.

*

O nouă armă ucigaşă. Un major din armata Svediei a inventat un mechanism de torpilori aeriani, care — cum se raportéză din Svedia — aruncă proectilele cu uimitóre precisiune şi cu putere atât de colosală, încât chiar şi de la distanţă de treizeci metri sdrobesce chiar şi cele mai puternice cuirassate. Inventatorul se chiamă *Unge*, şi are de la guvern însemnate ajutóre pentru a continua esperimentările, cari — de sine înţeles — se ţin în cel mai mare secret.

*

In amintirea iubiţilor rĕposaţi. Părintele protopresb. Simeon Monda din Borgo-Bistriţa, cu scop de a eternisa memoria mult regretatei sale soţii Reveca n. Buzdug a dăruit la fondul vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor români din Sibiiu numit şi al iubiţilor rĕposaţi creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, suma de 5 cor.

Tot d-sa solvind taxa de membru ajutător la numita reuniune pe 2 ani cu 8 cor. şi preţul unui „Anuar“ cu 1 cor., 20 bani, a mai dăruit şi la fondul de 20 bani creat cu scop de a acuira o casă cu hală de vêndare, suma de 5 cor. 80 bani.

*

Statistica emigrărilor. Consulatul austro-ungar din New-Jork zilele trecute a trimis ministrului *Széll* statistica emigrărilor din anul 1900. Din acésta resultă, că anul trecut au imigrat în Statele-Unite 472.126 persóne. De la 1892 începênd acésta e cea mai mare cifră a imigraţiunii. După state cifra de mai sus se împarte astfel: Austro-Ungaria 73.962 bărbaţi 34.739 femei (108.701), Francia 1.884 bărbaţi, 1.087 femei (2.971), Germania 11.904 bărbaţi, 8964 femei (20.768), Italia 82.515 bărbaţi, 28.573 femei (111.088), România 5900 bărbaţi, 4.053 femei (9.953), Rusia 59.234 bărbaţi, 33.252 femei (92.486), Sêrbia, Bulgaria, Muntenegru 245 bărbaţi, 65 femei (310).

*

Albine ucigaşe. Servitoriul căpitanului *Wirth* din Agria zilele trecute a mers la vie cu trăsura de un cal a stăpânului seu. Afară la vie calul spăriindu-se de ceva a dat cu copitele şi a rĕsturnat trei coşniţe. Mii şi mii de albine au buit atunci pe cal şi l'au împuns cu acele până ce bietul, în timp de jumĕtate de ceas, a murit. Lucrătorii din vie au alergat toţi în ajutoriu şi au dus la o parte pe servitoriul, calului însĕ nu i-au putut ajuta; zadarnic îl udau cu apă din pumpă, zadarnic făcuseră foc în jurul lui, ca fumul sĕ alunge albinele, şi zadarnic îl acoperiseră cu ţerină, căci furiósele jivinii nu s'au lăsat de el până ce l'au ucis. Servitoriul e umflat tot, şi numai ajutoriului medical grabnic e a se mulţămí, că împunsĕturile nu i-au stîns viéţa şì lui.

*

Ultimul ostaş de la Waterloo. Luni a rĕposat în Worthenburg (Anglia), în etate de 108 ani, ultimul dintrĕ soldaţii cari au luptat în bătèlia de la Waterloo, unde oştirile aliate ale Austriei, Prusiei şi Rusiei au nimicit óstea lui Napoleon şi unde eroii din vestita gardă a lui Napoleon şi-au înscris numele pe cea mai strălucită pagină a istoriei eroismului, luptând până la ultima resuflare şi rĕspundênd somaţiunilor de capitulare; „garda móre, dar' nu se predă!“ Moşneagul rĕposat Luni se chiăma Carol Richards, a servit în regimentul grenadirilor şi în bătelia de la Waterloo el era postilonul întrĕ comandanţii *Wellington* şi *Blücher*. A rĕmas după el familie de 182 membri.

*

Publicaţiune. Dela vicecomitele comitatului Sibiiu primim spre publicare următórele: In sensul §-lui 25 al art. de lege XXI din anul 1886 se aduce la cunoscinţa publică, că comisiunea verificătóre, chemată de a rectifica lista membrilor virilisti (celor mai mari contribuenţi) ai comitetului municipal, îşi va ţiné şedinţele în cancelaria *protonotariului comitatens în Sibiiu în 4 şi 5 Septembre a. c.* In zilele amintite lista menţionată va fi espusă intuiţiunei publice şi tot în acelea zile se pot face reclamări verbale séu în scris pentru inducere în listă.

In sensul §-ului 27 din citatul art. de lege se provócă toţi aceia, cari voesc a profita de favorul §-ului 26 al legii menţionate, ca sĕ-şi documenteze în decursul şedinţelor verbal séu în scris îndreptăţirea lor, căci în casul contrariu vor remâné de astădată lipsiţi de favorul §-lui 26, de a li-se socoti duplu contribuţiunea.

Conspectele de dare, cari servesc de basă la rectificarea listei virilistilor, sunt espuse în biroul *protonotariului* şi din ziua de astăzi până în 3 Septembre inclusive se pot face reclamări contra acelora. Lista virilistilor statorită se va afişa în 7 Seplembre a c. la casa comitatului şi se va espune intuiţiunii publice în decurs de 15 zile în cancelaria *protonotariului* comitatens. Recursele contra ei se pot subşterne în terminul acesta la comisiunea revidĕtóre permanentă. Sibiiu, în 26 August 1901. *Gustav Reissenberger* vicecomite.

*

Teatru în Sighişóra. Producţiune teatrală-declamatorică, urmată de dans se va aranja Sâmbătă în 31 August în *Sighişóra* din partea tinerimei adulte române. Preţul de întrare: pentru domni, de persónă 1 cor., pentru ţĕrani de persónă 80 bani. Venitul curat e destinat fondului „copiilor sĕraci“. Inceputul la 7 óre sara.

*

Ştiri mĕrunte. *Regele Greciei* a sosit Marţi la Copenhaga. — Timpul s'a schimbat în ploios şi aprópe de prin tóte părţile ţerii au sosit la oficiul central de meteorologie din Budapesta rapórte despre ploi şi viscole. — In Scherswalden (lângă Bresslau) soţia proprietariului Scholtz împreună cu e fiică a ei de opt ani a ars în incendiul caselor lor.

Surdii aud. Nr. 27 al fóiei periodice „Die Illustrirte Welt“, Chiswick High Road, Nr. 626 Londra, W., conţine o descriere asupra unei cure minunate contra surdităţii şi vuetului în cap, care cură se póte face acasă de pacient însuşi şi sĕ aibă succes fórte bun. Ori-cine póte primì un numĕr al acestei foi, trimiţênd adresa la redacţiunea aceleia.

---

nastică schwediană (sistem Zander), o sală spaţiósă cu zeci de maşinării mânate de forţe electrice, cari maşinării învêrt şi sucesc părţile trupului în mod raţional şi sistematic aşa, încât nici o părticică nu póte remânea nepusă în mişcare şi activitate. Acest stabiliment special, ale cărui maşinării au costat 80.000, este esarêndat unui medic din Ungaria, care îl şi conduce.

Apele sunt bune în deosebi pentru *bóle de stomach, intestine, splină, ficat* şi *rărunchi, gălbinare* etc. cum şi pentru *bóla de zăhar, îngrăşare abnormală* etc.

Ací vedi un om lung şi uscat, ca o ţiră; dincolo altul umflat şi rotund ca un butoiu, încât de abia gâfâe, încovăindu-i-se piciórele sub povara unui trup greu şi abnormal; şi ambele aceste 2 estreme aştéptă vindecarea dela aceeaşi apă caldă: primul sĕ se îngraşe, ear' al 2 sĕ slăbéscă. Firesce tractamentul este diferit, asemenea şi cantitatea apei ce-o *consumă*. De fapt însĕ se întêmplă, că ambii se uşuréză binişor, dacă nu la greutatea trupului, apoi de sigur la pungă, care remâne gólă, căci traiul este fórte scump. Nu-i vorbă, scumpetea atêrnă dela locul unde locuesci şi mânci. Odăile costă dela 12 fl. până la 100 fl. şi mai mult pe sĕptămênă; eară viptul la un *hotel cât de cât* este piperat. Scumpetea o causéză de altcum — pe lângă marea afluenţă de ómeni şí uşurătatea cu care fórte mulţi, copíi de bani gata, — aruncă paralele, şi fineţa cărnurilor şi a bucatelor şi îngrijirea cu care trebue sĕ fie pregătite, ca sĕ corĕspundă cerinţelor higienice. Există anume o comisiune higienică de control, care pe contravenienţi, ce dau bucate slabe, stricate, îi trage înaintea forului judecătoresc, cari îi pedepsesce aspru.

Preste tot se pune mare pond pe curéţenie şi pregătire, încât tripturi la gratari, compoturi şi alte bucate gustóse, ca aici nu se capĕtă dóră nicăiri. *Tonans.*

(Va urma.)

Din pildele lui Solomon.

Cugetarea prostiei este pĕcat, şi urîciune ómenilor batjocuritoriul.

Nu te mânia pe făcĕtorii de rele, nu invidia pe cei fărădelege.

Că nu va fi viitoriu celui rĕu, candela celor fărădelege se va stînge.

Fă rar picioarul tĕu de casa amicului tĕu, ca sĕ nu se sature de tine şi sĕ te urască.

Instrucţie temeinică

în tóte lucrurile femeesci, cusături de albituri şi desemnuri practice pentru croit, pregătiri de haine după moda cea mai nouă se predă la dorinţă afară de limba germână, în limba română şi magiară în

Şcóla de lucru Maria şi Hermina Lurz

(strada Măcelarilor 6 parter)

NB. Domnişóre se primesc şi cu întrégă întreţinerea. [173] 2—3

Nr. 490/1901 [183] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Almaş-Selişte*, cu salariu anual de 610 cor., şi adecă: în bani repartiţiaţi în popor 300 cor., în naturale 50 mĕsuri de bucate = 150 cor.; folosinţa unei grădini 20 cor. şi 100 carĕ de lemne = 140 cor. şi cuartir în edificiul şcólei.

2. *Cărmăzĕnesci* cu filia *Dănulesci*, cu salariu anual de 600 cor. repartiţiaţi în popor, cuartir şi lemne de foc.

3. *Godinesci* cu filia *Petresci*, cu salariu anual de 600 cor., şi anume: în bani repartiţiaţi în popor 250 cor., în naturale 150 ferdele cucuruz = 300 cor., folosinţa unui pământ arătoriu şi fênaţiu, în mărime de 4 jug. în preţ de 50 cor., lemne de foc şi cuartir în edificiul şcólei.

Dela reflectanţii la aceste posturi se cere sĕ se presinte înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica unde a concurat spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, şi pentru luarea de informaţiuni despre modul de plătire a salariului, deobligaţi fiind învĕţătorii sĕ cânte în strană şi sĕ instrueze şcolarii în cântări.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 9 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 575/1901 [186] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bicău* — lângă Brânişca — cu salariu anual de 600 cor. şi adecă: în bani repartiţiaţi în popor 280 cor., în naturale 140 cor., folosirea a doue grădini 90 cor., venitul cantoral 30 cor., 3 stângini de lemne 60 cor., din cari sĕ se încălzéscă şi şcóla, grădină de legumi şi cuartir în edificiul şcólei.

2. *Brănişca*, cu salariu anual de 600 cor.: în bani din repartiţiune în popor 480 cor., folosirea unei grădini 20 cr., venitul cantoral 30 cor., 3 stângini de lemne, din cari sĕ se încălzéscă şi şcóla, 60 cor., din didactru dela străini 10 cor. şi cuartir în edificiul şcólei.

3. *Cerbia* cu filia *Pogănesci*, cu salariu anual de 600 cor.: din repartiţiune în popor 320 cor., în naturale 60 mĕsuri bucate parte grâu parte cucuruz în preţ de 180 cor., venitele cantorale circa 100 cor., lemne de ajuns, cuartir în edificiul şcólei şi grădină de legumi.

4. *Gialacuta* cu filia *Căbesci*, cu salariu anual de 600 cor., şi adecă: în bani repartiţiaţi în popor 200 cor., în naturale 100 mĕsuri cucuruz = 280 cor., venitele cantorale 60 cor., lemne de foc 3 stângini = 60 cor., cuartir în edificiul şcólei şi grădină de legumi.

5. *Térnava*, cu salariu anual de 600 cor. şi anume: în bani din repartiţie în popor 200 cor., în naturale 100 mĕsuri cucuruz = 280 cor., venitele cantorale 60 cr., 3 stângini lemne de foc = 60 cor., cuartir şi grădină de legumi.

Dela reflectanţii la aceste posturi se cere ca sĕ se presinte înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica unde a concurat spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, şi pentru luarea de informaţiuni despre modul de plătire a salariului, deobligaţi fiind învĕţătorii sĕ cânte în strană şi sĕ instrueze şcolarii în cântări.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 2 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Pecurariu
protopop.

Nr. 415/1901. [187] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕtoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Blăşeni, Criş* şi *Grosuri*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de încălḑit.

2. *Bulzeştii de sus* şi *de jos*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de încălḑit.

3. *Criscior*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir, 100 cor. relut de lemne, din cari are sĕ se încălḑéscă şi sala de învĕţămênt Celui ce va fi destoinic a dirigia corul bisericesc i-se pune în vedere şi o remuneraţiune corĕspunḑĕtóre.

4. *Grohot*, cu salariu anual de 600 cor. cuartir şi lemne de încălḑit.

5. *Şesuri*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de încălḑit.

6. *Zdrapţi-Mihăleni*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de încălḑit.

Dela reflectanţi se cere, ca sĕ se presenteze într'o Duminecă ori sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, fiind-că devenind ei instituiţi sunt datori a cânta Dumineca şi sĕrbătórea atât în strană cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au a-şi aşterne rugările instruite conform normelor în vigóre, în terminul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Brad, la 9 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 48/1901. [188] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa preliminarului de spese, aprobat de Preaven. Consistoriu archidiecesan, la 12/25 Maiu a. c., Nr. 4349 Epitr., **repararea bisericei gr.-or.** din **Mercurea** se dă în întreprindere prin licitaţiune publică minuendă la *26 August (8 Septemvrie) a. c., la 11 óre p. m.* în localul şcólei.

Preţul strigării este cor. 2665·58.

Ofertele în scris, cu 10% vadiu se primesc înainte de începerea licitaţiunei la preşedintele comitetului parochial.

Cei ce vor licita verbal asemenea au a depune vadiu 10% dela preţul strigării.

Planul şi preliminarul de spese precum şi condiţiunile de licitare se pot vedé la biroul comitetului parochial.

Mercurea, în 14/27 Aug. 1901.

Comitetul parochial gr. or.

Ioan Blaga preşedinte. **Nic. Simulescu** notariu.

Nr. 316—1901. [179] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Turḑii se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Hărastăş*, un post de învĕţător cu salariu de 380 cor. din repartiţiune, 60 cor., din didactru şi venitul cantoral statorit în 160 cor, locuinţă şi grădina şcolară.

2. *Muerău*, un învĕţătoriu cu salariu 400 cor. din repartiţiune şi venitul cantoral statorit în 160 cor., locuinţă şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au a-şi înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus. Tot odată sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cojocna, 7 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al Turḑii în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Teodor Ciortea
protopresbiter

Nr. 279—1901. [174] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Bistriţa se escrie prin acésta concurs cu terminul de 15 zile dela prima publicare.

1. *Blaşfalĕul de jos*, cu salariu de 600 cor. dela popor, apoi cuartir şi grădină de legume.

2. *Blaşfalĕul de sus*, cu salariu de 600 cor. dela popor, cuartir şi grădină de legume.

3. *Borgo-Bistriţa* un post de învĕţătóre, cu salariu de 600 cor., cuartir, (legume) grădină şi trei orgii lemne de foc.

4. *Cuşma*, cu salariu anual de 600 cor. dela popor, cuartir, grădină şi lemne de foc.

5. *Galaţi*, cu salariu de 600 cor. dela popor, cuartir şi grădină.

Doritorii de a ocupa posturile de mai sus au a-şi înainta suplicile instruite conform legei în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral; eară spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi a face cunoscinţă cu poporul au a se presenta în o Duminecă înainte de alegere la biserică.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Bistriţa.

Borgo-Bistriţa, în 4 August, 1901.

In conţelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Monda
protopresbiter.

Nr. 473. [178] 2—3

Prolungire de concurs.

Pe basa hotărîrei comitetului parochial din *Pianul de jos* dela 5 August a. c. se prolungesce concursul pentru întregirea celor trei posturi învĕţătoresci dela şcóla de acolo, cu termin până la 25 August st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu posturile acestea sunt:

1. Pentru posturile I şi II salariu din cassa bisericei câte 600 cor., ear' pentru al III-lea salariu din cassa bisericei 200 cor. şi întregire dela stat 400 cor.

2. Grădină şi câte 20 cor. relut de cuartir.

Concurenţii au sĕ se presenteze în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre poporului în biserică, spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleşi séu instituiţi sunt datori a cânta atât în strană cât şi cu copiii la liturgie; şi în terminul prefipt sĕ-şi aştérnă cererile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 7 August 1901.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului.

Sergiu Medean
protopresbiter.

[176 a] 3—3

Árlejtés.

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyógyintézet részére az 1901/1902 évi fűtési időszakban szükséges 2200 azaz: *kétezerkétszáz köbméter ép, egyenes, száraz, nem korhadt nagyhasábokból álló bükk tűzifa* szállitásának czéljából *1901 szeptember 5-én* délelőtti 11 orakor az intézet gondnoki irodájában zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

A sajátkezüleg aláirott, jól lepecsételt, magyar nyelven szerkesztett 1 koronás bélyeggel és a szállitási érték 5%-ával mint bánatpénzzel ellátott ajánlatok melyek egy-esetleg három évi idő tartamra külön-külön teendők, a fennt jelzett helyen és időben benyujtandók.

Az ezen árlejtésre vonatkozó részletes feltételek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi 189, 190 és 191 számaiból, vagy az elmegyógyintézet gondnoki irodájában megtudhatók.

Megjegyeztetik, hogy nem magyar nyelven szerkesztett, vagy más mint a kiírt feltételeket magában foglaló, valamint késöbben érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak, miért is az ajánlatban kiírandó, hogy az ajánlkozó a szállitási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Kiteendő még az ajánlatban, hogy a felajánlott fa nem usztatott, vagy usztatott, valamint kiírandó számokkal és betükkel, hogy az ajánlott fa nem usztatott, vagy usztatott minőség szerint köbméterenként mily árban ajánltatik és pedig egy, vagy három évre.

Nagyszeben, 1901 augusztus 19-én.

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

[176 b] 3—3

Árlejtési hirdetmény.

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyógy intézet betegei és szolgaszemélyzete részére az 1902 évi január hó 1-töl december hó 31-ig szükséges *kenyér- és zsemlye mennyiség* szállitásának biztositása czéljából az intézeti gondnoki irodában *1901 évi szeptember hó 5-én délelötti 11 órakor* zárt írásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ezen árlejtésze vonatkozó részletes feltételek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi 189, 190 éş 191 számaiban, valamint az elmegyógyintézet gondnoki írodájában betekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlatok egy esetleg három évi időtartamra külön-külön tétessenek; az elmegyógyintézet azonban fenntartia magának azon jogot, hogy az egy évre avagy három évre szoló ajánlatakat fogja elfogadni, valamint hogy a szállitást azon vállalkozónak engedje át, a kit bármely okból megbizhatóbbnak tart.

Megjegyeztetik továbbá, hogy nem magyar nyelven szerkesztett, vagy más mint a kiírt feltételeket magában foglaló, valamint későbben érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak, miért is az ajánlatokba kiírandó, hogy az ajánlkozó a szállitási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Nagyszeben, 1901 augustus 19-én.

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

Maria Cunţan

POESII

se póte procura cu preţul de **1 cor. 50 fil.**

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna

— vĕrsat în gyps —

cu preţul de **3 coróne.**

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92 **Sibiiu, Marți 21 August (3 Septembre) 1901** *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

In fața alegerilor.

Sibiiu, 2 Septembre n.

Mâne, Marți, se redeschide dieta magiară din Budapesta, ear' astăzi se întrunesce consiliul de miniştri, pentru a-i stabili ziua închiderei.

Pentru-că parlamentul magiar își trăesce zilele din urmă. Póte-că nu va trece nici sĕptĕmâna, și porțile i-se vor încuia, pentru a fi deschise de nou la tómnă, pe séma altor ómeni noi, eșiți din noua încredere a țerii.

Inchiderea dietei magiare e deci iminentă; tóte semnele arată că e iminentă. Chiar și mergerea prim-ministrului *Széll* la Viena, unde Sâmbătă a fost primit în audiență privată din partea Monarchului, încă e adusă în legătură cu închiderea sesiunei parlamentare, și se crede că dl *Széll* a sosit aséră dela Viena cu terminul de închidere în buzunariu.

De altcum terminul de închidere l'a publicat un ziariu mare vienez cu câteva zile mai nainte, când afirma, că în programul de călĕtorie stabilit pe séma Monarchului, care preste câteva zile plécă la manevrele mari de tómnă, e trecută și mergerea Majestății Sale la Budapesta, pentru a primí parlamentul magiar la *9 Septembre* în audiență din incidentul *închiderii sesiunei parlamentare.*

Dar' fie că într'adevĕr la datul acesta, fie că la alt dat se va face închiderea parlamentului magiar, un lucru e cert, că închiderea nu va mai întêrzia mult. In scurt timp va urma închiderea, și în scurt timp se vor începe luptele electorale, pretutindenea în țéră.

Partidele politice din țéră stau deja tóte gata, bineorganisate, pentru a întîmpina acest eveniment și pentru a întra cu tóte puterile de cari dispun în lupta ce le aștéptă. Numai un partid stă nepregătit, neorganisat, în plină desorientare în fața alegerilor cari acum bat la ușă: *partidul național român.*

Din parte românéscă nu se mișcă nimeni, atunci, când țéra întrégă se mișcă. Noi stăm pe loc; și tare ne temem că pe loc vom sta până vor trece alegerile, ca apoi după terminarea lor sĕ începem discuții lungi și seci, pe tema că ce *trebuia* sĕ facem și ce *puteam* sĕ facem, — dar' n'am făcut!

Adevĕrat, că ni-se *spune* sĕ stăm pe loc, și e bine că așa ni-se spune. Așa pretinde disciplina de partid; și e îmbucurătoriu faptul, că în privința acésta întréga presă română e de acord și de părerea, că *până la întrunirea conferenței naționale* n'avem sĕ ne mișcăm din loc.

Dar' prin acésta nu se spune, că n'avem sĕ ne mișcăm ***spre o conferență națională,*** devenită indispensabilă și de estremă urgență pentru partidul nostru. Și ne place a crede, că și cei chemați tot așa cugetă. Și astfel cugetând, vor căuta căi și mijlóce, pentru-ca conferența națională *sĕ se pótă întruni cât mai curênd.*

Suntem adecă de părerea, că un popor întreg nu póte fi oprit politicește în loc, prin ordinațiuni ministeriale, lipsite de ori-ce basă legală. Și suntem și de convingerea, că un popor de trei milióne *are* atâtea capete luminate, cari chibzuind împreună sĕ pótă găsi calea potrivită *legală*, pentru a ne scóte din grava situație politică ce ni-s'a creat. N'au decât sĕ se adune aceste capete luminate; sĕ se adune și chibzuiască; sĕ chibzuiască și se hotărască.

Așteptăm deci *fapte* în direcția acésta, pentru-că vorbe datuni-au destule ziarele nóstre. Și așteptăm faptele cu nerăbdare, pentru-că timpul e scurt și trece iute, fără sĕ țină cont de comoditatea nimĕnui.

Sĕ nu'l lăsăm deci sĕ trécă nefolosit, ci cei chemați sĕ caute, ca partidul nostru național sĕ se pótă manifesta încă înainte de începerea alegerilor, în mod demn și corĕspundĕtoriu intereselor mari naționale ale poporului român din patria acésta.

Motivarea pasivității.

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

(Urmare.)

Sĕ analisăm acum cuprinsul acestor scrisori.

In prima epistolă ne spune ilustrul domn de *Mocsonyi* aceea ce ni-a spus de nenumĕrate-ori, că anume *nu a sosit timpul pentru sanarea relelor,* și deci astăzi încă, „în mod serios nici vorbă nu póte fi de o precisare a pașilor potriviți spre acest scop“. Uită însĕ Dnul de Mocsonyi a ne spune, de ce nu a sosit timpul pentru sanarea relelor, și de ce avem sĕ observăm noi tocmai în relele de cari sufere politica nóstră o ținută care sĕ facă escepție dela regula conform căreia fiecare rĕu trebue combătut sau sanat îndată ce se arată, nefiind nimic mai rĕu de cât un rĕu învechit?

Dacă Dnul de *Mocsonyi* pretinde dela noi o ținută politică paradoxă, atunci trebue sĕ ne esplice și necesitatea acesteia. Dacă ni-se spune că nu a venit încă timpul, trebue sĕ ni-se spună și de ce nu a venit, și când va veni sau pe ce semne vom puté cunósce la timpul sĕu că a venit timpul sĕ ne apucăm de sanarea relelor de cari suferim?

Pe de altă parte admit și eu, că partidul național esistă și astăzi în întréga sa (des)-organisațiune și nu numai *de jure,* cum afirmă Dnul de *Mocsonyi*, ci și *de facto,* avênd noi până în ziua de astăzi comitet central, căruia îi e dată posibilitatea de a funcționa tot așa cum a funcționat până la edarea faimósei ordinațiuni a lui *Hieronimy*, stându-i în putere a convoca la ședință delegații conferenței naționale ori când ar fi de lipsă.

Dar' mi-se va obiecta că autoritățile administrative, basându-se pe ordinațiunea Hieronimy nu vor permite ținerea conferenței naționale:

La acésta am de replicat, că de când a fost depărtat faimosul Bánffy din fotoliul de ministru-president, cedând locul sĕu lui *Széll,* nu s'a convocat nici o conferență națională și astfel neîncercând sub domnia *„legii, dreptului și a dreptății“* nici o singură dată a ne sfătuí în fața lumei întregi, nu putem ști ce atitudine ar observa *Széll* față de o eventuală încercare a nóstră în acésta privință. Probabil este, în tot casul, că *Széll nu ar interzice ținerea unei conferențe,* pe de o parte din causa, că recunóscerea ordinațiunei asiatice a lui Hieronimy ar involva în sine o batjocură prea mare pentru devisa D-sale, ear' pe de altă parte, este un postulat al resonului de stat, ca Românii și ori și care altă națiune nemagiară din acest stat sĕ discute afacerile sale *în public* și nu cu eschiderea publicității, în conventicole secrete, cari sĕ subtrag ori cărui control din partea organelor puterii de stat.

Pentru casul dacă d-nul *Széll* s'ar identifica cu Bánffy, recunoscênd ca avênd valóre de drept ordinațiunea ilegală și neconstituțională a lui Hieronimy, nici acésta nu însemnéză că avem sĕ renunțăm la dreptul de a convoca și ținé coferență națională, și acésta cu atât mai puțin, fiind-că nici un punct al vre-unui program național și nici un alt conclus al conferențelor naționale nu prescrie că conferența națională numai în vre-un oraș din Transilvania sau Ungaria se póte ținé, și astfel am puté ținé conferența și într'un stat străin, bună-óră în Elveția sau pe marea deschisă, pe un vapor închiriat pentru acest scop. Și dacă am pune astfel pe guvernul unguresc înaintea unui „fait accompli“, cu greu e de credut că în vederea situațiunei critice de pe peninsula balcanică, va cuteza ministeriul de interne sĕ urmăréscă și sĕ pedepséscă cu câte 15 zile închisóre și 150 fl. pedépsă în bani pe toți delegații cari vor lua parte la acea conferență.

Prin acésta noi ni-am fi ajuns scopul de a ne sfătui și a arăta totdeodată, că nu recunóscem de legală monstruósa ordinațiune a lui Hieronimy.

FOIȘORA

Carlsbadul.

(Fine.)

Mulți vin pe aici de prin tótă lumea, nu de bolnavi, ci ca sĕ-și petrécă, de distracție, și ca sĕ cheltuéscă paralele, cu cari nu știu ce sĕ apuce. Acésta o și pot aici ușor, pentru-că aristocrațimea europeană, engleză și americană etc., desvóltă aici o eleganță și un lux fabulos în tóte privințele. O preumblare făcută în o zi frumósă, de cătră seară pe așa numita „Alte Wiese“ pe dinaintea lui „Grand Hotel Papp“ și pe quai-ul Teplului în sus, îți presentéză atâta variațiune și atâta eleganță, cum rar poți avé ocasiune sĕ vedi. In deosebi ai prilegiul a vedé mai ales estravaganța și vanitatea femeéscă, desvoltându-se în tótă puterea ei, mai ales la industriași și negutători bogătani, cari — neavênd cu ce impune — vreau sĕ scótă ochii lumii cu splendórea, scumpetea și estravaganța hainelor și a purtării. Am vĕdut nenumĕrate casuri, unde numai fusta femeei a costat 1600 fl. Unde remâne pălăria, ghetele, curéua, pălăria, boa și celelalte gătele și dantelării, precum și bijutĕriile de cele mai scumpe; diamante, briliante, smaragde și câte alte pietri scumpe, cari îți iau privirea. O așa femee pórtă de sine adese-ori o avere întrégă, de zeci de mii fl. — Astfel înarmată, desvoltă o vanitate plină de cochetărie, care reclamă, ca tótă lumea sĕ stee uimită pe loc și sĕ admire până și foșnetul mătăsurilor ei. De-'i succede a atrage atenția generală, e plină de mulțămire și cu aer triumfal își continuă pașii cuceritori. De nu, vai de croitorésă, frisera ei și de celalalt personal de servițiu. Nicăiri n'am putut înțelege, ca aici esclamațiunea acelui profund cugetător, care a esclamat: *„Femee, femee! numele-'ți este* ***slăbiciune***“.

Dar' adese-ori afli și întrĕ bărbați ómeni ușurei, ce te pun în uimire, nu numai industriași bogați, ci și din cercul aristocrațimei, de care nu se lasă nici cea magiară. Un tiner conte magiar, căruia, nu-i vorbă, îi permit puterile, s'a ușurat aici în un seson cu neînsemnata sumă de 80.000 fl. Posibilitatea îi este dată, căci pe lângă distracțiile serióse și binevenite, ca teatru, concerte etc., mai sunt aici și tóte prostiile posibile, cu câte s'a obicinuit lumea mare și modernă a-și petrece vremea: că alergări de cai, orfee, teatru de varietăți, danțuri sunt câte și mai câte, cunoscute la noi numai din audite.

Cine vrea, póte cheltui averea lui Croesus. Ca sĕ puteți avé idee de scumpetea multor articoli de lux n'am decât sĕ vĕ amintesc, că d. e. se află dantele, nu mai late de o palmă, din care un metru costă 100 fl., și mai mult. Am vĕdut un metru și cu prețul de 170 fl., ear' o batistă, nici nu-i întrégă, decât numai marginile fără mijloc, avea prețul de 105 fl., era asemenea din dantele, lucru de mână. Un laic zimbesce, mirându-se, nu știu, de nepriceperea sa de-a înțelege greutatea confecționării acelor obiecte, sau mai bine de credulitatea publicului, care dă asemenea prețuri oribile.

Considerând, că aici se adună ómeni cu bani de prin tótă lumea — toți industriașii cei mai rafinați și-au deschis aici filiale, și porticĕuri de tot feliul de bolte, cari sunt adevĕrate esposiții de cele mai artistic confecționate obiecte ale ramului respectiv. Prețurile sunt tot întreite. O góngă, păstrată în spirt, am vĕdut cu 8 fl., ear' un fluture cu 12 fl. Ce sĕ mai zici atunci de celelalte?

Intrĕ diferiții articli de negoț, se vênd pe aici și mulți *câni* de rasă. Proverbul unguresci deci: „Că numai odată a fost têrg de câni... în Buda“ nu mai are valóre. Aici e în tótă ziua. Iși țin nemțișorii legați de ață pe locurile, unde umblă public mai numĕros. Pe un cățăluș cerea 15 fl., pe mumăsa 35 fl., ear' un dulău ogar-rusesc era 80 fl. — Pe aici de altcum iau mare folos cânilor, căci îi folosesc la ham.

Ori-cât de scump ar fi Carlsbadul și ori-cât de desvoltată ar fi tendența nemților și ovreilor de-a taxa până și *resuflarea* — precum afirmă unii — totuși fiind cu precauțiunea cuvenită poți trăi relativ cu o sumă și mai neînsemnată; mai ales, dacă nu te dimiți la têrguiri de obiecte pentru suveniruri.

In general Carlsbadul are reputațiunea unei băi în adevĕr de tămăduire. Renumele-i cresce an de an și în proporția acésta se urcă și numĕrul visitatorilor.

Apa de Carlsbad se liferéză și în afară în sticle de diferite mărimi, căci mulți fac cura acasă. Esportul este esarêndat. In anul 1844 arênda era 500 fl. anual; în 1845 a crescut la 6673 fl., la 1877 la 70.000 fl., ear' azi e aprópe 200.000 fl. Din alte venite, taxe de cură etc., încurg până la milióne. Iată ce venit colosal póte aduce un isvor, a cărui apă clocotindă se folosea odată din partea bürgerilor autochtoni la dubitul porcilor, ce-i ucideau, și spre care scop apa se potrivea de minune.

Cu tóte aceste orașul încheie budgetul cu modernul *deficit*, ca și o mare parte din óspeții, cari în 4 sĕptĕmâni petrecute la Carlsbad au fost *dubiți* binișor. *Tonans.*

Pentru casul în fine, dacă comitetul central din vre-un motiv bine cuvêntat nu ar afla de oportună ţinerea unei conferenţe naţionale în streinătate sau pe marea deschisă, atunci ni-se dă posibilitatea de a ţiné conferenţa naţională chiar şi acasă la noi, de órece permisiunea prealabilă a autorităţilor administrative este de lipsă numai *la adunări publice.* Dacă voim deci sĕ eludăm dispoşiţiunile ordonanţei lui Hieronimy, atunci nu avem decât sĕ ţinem o *conferenţă secretă*, la care sĕ fie învitaţi în scris toţi delegaţii conferenţei naţionale. Conclusele ar trebui apoi publicate prin tóte ziarele nóstre; ear' conclusele unei astfel de conferenţe ar avé şi pentru aceea valóre egală cu conclusele unei conferenţe publice, fiind-că nu esistă nici un conclus al vre-unei conferenţe naţionale, care ar dispune, că conferenţele naţionale trebue sĕ fie publice.

Vedem deci că în butul ordinaţiunei lui Hieronimy esistă şi astăzi partidul naţional, nu numai de jure, ci şi de facto, în întréga sa organisaţiune, ca şi înainte de ordonanţa lui Hieronimy, şi comitetul central şi astăzi póte funcţiona după bunul sĕu plac. Dacă deci comitetul central timp de 7 ani nu a convocat conferenţa naţională, a comis un mare pĕcat de intrelăsare, tocmai aşa după cum pĕcătuit-a atunci, când nu a remonstrat în contra ordonanţei neconstituţionale a lui Hieronimy.

Mĕ veţi întreba, că neesistând drept de recurs în contra unei ordinaţiuni ministeriale, ce putea face comitetul central? Rĕspunsul meu este, că comitetul central nu a eshauriat tóte remediile de drept, cari i-au stat la disposiţiune întru combaterea despomenitei ordonanţe. Aceste mijlóce sunt: eserciarea dreptului de petiţionare la parlamentul ungar, atacarea ordinaţiunei ilegale pe cale judecătoréscă şi în fine rugarea adresată regelui apostolic al Ungariei şi predată în palatul regal din Buda. Acestea remedii de drept cari nu pot fi clasificate de „svîrcoliri neputinciése şi nedemne de o luptă bărbătéscă“ le putem folosí şi astăzi fără sĕ ne temem că „vom comite un act de sinucidere politică“ şi că vom distruge noi înşine partidul nostru naţional. Dacă comitetul central pe de o parte nu-şi va continua funcţionarea, aşa după cum o eserciase odinióră, înainte de ordonanţa cu pricină, ear' pe de altă parte nu se va folosí de tóte remediile de drept întru combaterea ordonanţei amintite, atunci se arată singur a fi ca omul care în calea sa dă de un zid provĕḑut cu o uşă, dar' fiind-că uşa aceea nu se află tocmai la acel punct al zidului care corĕspunde direcţiunei drumului percurs deja, nu se abate dela direcţiune nici măcar un pas pentru-ca sĕ trécă prin uşă, ci încércă sĕ trécă cu capul prin zid.

O astfel de purtare nu s'ar puté numí consecuenţă ci — altceva.

Fiind deci, după mine, greşite premisele din cari deduce Domnul de *Mocsonyi* necesitatea pasivităţii parlamentare, e evident şi aceea, că pasivitatea nu e mijlocul potrivit pentru susţinerea baselor de drept ale partidului naţional.

Asĕmênarea pe care o face Dnul de *Mocsonyi* întrĕ preşedinte, comitet şi partid pe de o parte şi un regiment de soldaţi espus la plóea glónţelor, pe de altă parte, este fórte frumósă, de cât mi-se pare cam esagerată. Un regiment de soldaţi care ar sta numai două zile în plóia glónţelor, ar perí cu totul. Ai nostri stau de 7 ani „neclintiţi la postul lor, resoluţi a nu'l părăsi sub nici o împrejurare şi a nu se mişca din loc“, şi cu tóte acestea posiţiunea „periclitată încă nu e salvată“. Ba mĕ tem că la nereuşită este de vină tocmai împrejurarea că *ai nostri prea „stau locului“* şi arată prea mare *alipire pentru posturile pe cari le-au ocupat.*

(Va urma).

Revistă esternă

Ţarul şi rĕsboiul Burilor. „Daily Mail“ din Londra publică o afirmativă telegramă din Petersburg dto. 29 August, în care se spune că *ţarul si-a schimbat părerea în privinţa rĕsboiului din Africa* şi caută a se pune în conţelegere cu Francia pentru a interveni sĕ se facă pace. Acéstă intenţie ţarul o va comunica unchiului seu, regelui *Edward* (ţarevna vĕduvă e soră cu soţia regelui), cu ocasiunea întâlnirei de la Fredensborg. Tocmai de aceea, ţarul va fi însoţit la Fredensborg de ministrul de esterne Lambsdorf şi de doi consileri.

*

Conflictul franco-turc. Ministrul de esterne al Turciei a comunicat secretariului ambasadei francese din Constantinopol textul telegramei trimise ambasadei turcesci din Paris, prin care guvernul turcesc promiţênd resolvarea mulţămitóre a chestiunilor pendente, propune reînceperea contactului diplomatic.

*

Rĕsboiul Burilor. Din Capstadt se raportéză, din isvor privat, că acolo şi în celelalte oraşe maritime se va publica în curênd starea de asediu.

Kitchener raportéză din Pretoria dto. 31 August, că pe linia ferată nordică Burii au aruncat în aer un tren; vicecolonelul Vandeleur din regimentul de gardă irlandez, a fost ucis în luptă.

*

Visita ţarului în Germania. „Petersburskija Vjedomosti“ ocupându-se de întâlnirea ce va avé loc întrĕ ţarul Rusiei şi împĕratul Germaniei la Danzig, zice că „visita de la Danzig a ţarului, care pentru Germania însémnă confirmarea de nou a permanentelor sentimente de vecinătate prietinéscă din partea Rusiei, *trĕbue totodată sĕ afle deplină simpatie şí în Francia, unde multe din cele din trecut se dau deja uitării*, şi trezesce multă speranţă crearea *apropierii franco-germane* intime, serióse, şi a politicei europene de nivel mai înalt“.

Dela sate.

Lucruri bune din Agnita.

— 9 August v.

Multe lucruri bune şi frumóse, — fapte vrednice de imitat şi de încrestat la rĕvaşiu, se pot duce la îndeplinire de cătră fruntaşii unui popor întărit cu zel de jertfire şi provĕḑut cu armele bunei credinţe.

Rĕsună în decursul şi numai a unui an chiar în colónele preţuitelor nóstre organe de publicitate, de prin tóte văile vestile despre fapte bune; cari ne umplu inimile de bucurie, căci denotă originea némului nostru, dovedesc, că suntem nepoţi ai falnicilor Romani, că ştim ţinea la aşeḑămintele părinţilor noştri, că ştim preţui şi lucra colinele, pe cari de veacuri suntem aşeḑaţi de puternicul Traian.

Numai de pe Valea Hârtibaciului prea puţine vesti bune s'aud şi nóuĕ ne trebue cu mult mai multe, dacă e vorba sĕ dovedim şi noi, ca românii din alte unghiuri ale fericitei nóstre patrii, că suntem rĕmăşiţele unui popor de eroi.

Auzit'am, că înainte vreme era Valea Hârtibaciului în primejdie de-a se aprinde. Acum însĕ pot multe comune din mediul acesta înregistra succese obţinute în biserică şi şcólă, pe terenul naţional şi cultural preste tot.

Insĕ până va nasce acésta vale un.. Homer... care sĕ-i cânte păţăniile, eu ca un — absolut de alfabet, — mĕ mărginesc a scrie ceva despre unele lucruri bune sĕvêrşite în decursul acestui an de sirguinciosul popor al comunei *Agnita.*

Dacă se zice, că: „Un popor numai până atunci viéză, până 'şi cunósce trecutul şi se însufleţesce de viitoriu“, — apoi putem — fără témă de pĕcat şi esagerare — susţiné: că poporul din *Agnita* — luând în considerare starea sa materială, a făcut un pas energic înainte, pentru-care 'l va binecuvênta posteritatea.

Poporul din *Agnita* este în partea preponderantă — după cum le place celor din împrejurime a spune — *sĕrac şi mândru!* In schimb însĕ ómeni deştepţi şi sirguincioşi. Popor întărit cu zel de jertfire pentru causele bisericesci şcolare, căci este convins, că şcóla e menită a făuri fericirea sa aici pe pământ, ear' biserica dincolo de mormênt. Nu putem astupa gura lumei, ca sĕ nu ne zică *sĕraci şi mândri*, căci aşa e lumea! Dar' tocmai misera nóstră stare materială, ce remâne în urma faptelor nóstre izvorîte din zelul de jertfire şi înaintare, ne face *făloşi*, cum ni-ar plăcea nouĕ, sau mândri, cum ar zice alţii. Cât e pentru *„păpuşele nóstre de modă“*, opinia publică sĕ nu ne mai judece, căci avem noi judecător pe vrednicul preot al nostru *I. Părĕu*, care cam tot la a 2-a Duminecă, tócă în biserică contra *luxului.* Ba ce sĕ veḑi!? Şi dascălul 'şi mai calcă câte odată pe conscienţă şi la *seratele* sale, mai descântă şi El luxul prin *dialoguri.*

Prin strădania preotului nostru şi cu ajutorul şi voinţa poporului harnic din *Agnita*, multe lucruri bune s'au putut şi se pot duce la îndeplinire; ear' dacă nóuĕ ne place a trăi mai pe domnie, şi femeile nóstre imitéză pe mult lăudatele *Sĕlistence*: sĕ nu ne ia nimeni în nume de rĕu, căci azi spiritul timpului e progres pe tóte terenele şi aşa şi în ale îmbrăcămintei.

Ca sĕ dovedim, că am făcut — un pas înainte — şi am adus prinos — conform modestelor nóstre puteri — pe altarul datorinţelor nóstre naţionale, n'avem decât sĕ stăm puţin de vorbă cu opinia publică, carea are sĕ ne judece.

(Va urma). *Ionu Popi Zacharie*
dascăl.

„Asociaţiunea.“

Convocare.

Conform §-lui 41 al statutelor şi în urmarea decisiunii comitetului cercual din 22 l. c. convocăm adunarea cercuală a despărţĕmêntului *Oraviţa* al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ pe 2/15 Septembre a. c. d. 11 óre în Sascamontană, la carea sunt poftiţi toţi membrii actuali şi on. public român din despărţĕmênt.

Programa: 1. Raportul comitetului. 2. Raportul cassarului. 3. Alegerea comisiunilor censurătóre. 4. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea membrilor noi. 5. Stabilirea budgetului pe anul 1902. 6. Alegerea duor delegaţi la Sibiiu pentru adunarea generală din 21—22 Septembre a Asociaţiunii. 7. Restauraţia comitetului cercual. 8. Eventuale propuneri.

Oraviţa, în 24 August 1901.

George Dragoescu — *I. Trăilă*
p. secretarul despărţĕmênt. — directorul despărţ.

Convocare.

Membrii despărţĕmêntului VIII Deva al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“, precum şi toţi aceia cari doresc a deveni membri ai „Asociaţiunei“, prin acésta se învită la adunarea generală a despărţĕmêntului, ce se va ţiné în comuna Hondol Duminecă, la 8 Septembre st. n. a. c. nainte de amézi la 10 óre în biserica gr.-orientală.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea şedinţei prin vicepreşedinte.
2. Raportul notariului despre activitatea comitetului cercual, dela ultima adunare generală.
3. Raportul cassariului despre starea cassei.
4. Alegerea unei comisiuni pentru conscrierea membrilor noi şi încassarea taxelor restante.
5. Alegerea unei comisiuni pentru controlarea raportului presentat de notariu şi a socoţilor date de cassariu.
6. Cetirea disertaţiunilor însinuate cu 24 óre mai înainte la vicepreşedintele despărţĕmêntului.
7. Desbateri asupra propunerilor însinuate conform regulamentului.
8. Raportul comisiunilor esmise.
9. Alegerea comitetului cercual pe durata de 3 ani.
10. Statorirea locului pentru ţinerea adunărei generale pe anul viitoriu.
11. Disposiţiuni pentru verificarea protocolului.

Deva, la 29 August, 1901.

Pentru comitetul cercual:

George Romanul — *Dionisiu Ardelean*
vicepreş. — notariu.

Masa studenţilor.

Pentru ocuparea locurilor devenite vacante la „Masa studenţilor“ dela institutul „Albina“ se publică concurs.

Acei studenţi de naţionalitate română, cari doresc a fi admişi la acéstă masă, au sĕ-şi înainteze la direcţiunea institutului până la 10 Septembre st. n. a. c. la 12 óre a. m. cererile instruite cu următórele documente:

1. Atestat de botez.
2. Atestat despre averea părinţilor.
3. Testimoniul ultim şcolar.
4. Atestat de pimire în una din şcólele medii din Sibiiu.

Pentru orientarea concurenţilor şi pentru evitarea speselor zadarnice împreunate cu adjustarea cererilor, cari din capul locului nu pot fi considerate, se observă, că concurenţii cu calcul general mai puţin de cât „bun“ nu pot reflecta la acest ajutor şi că coeteris paribus sunt preferiţi cei din clasele superióre.

Tot până la terminul amintit sunt obligaţi şi tinerii cari în anul trecut au fost primiţi la „Masa studenţilor“, sĕ'şi presenteze testimoniul şcolar pentru anul espirat şi certificatul de înscriere pe anul curent şcolar.

Sibiiu, 31 August 1901.

„Albina“
institut de credit şi economii.

NOUTĂŢI

Consistoriu metropolitan. Azi s'au început şedinţele consistoriului metropolitan, convocat pentru resolvarea agendelor curente. Dintrĕ membrii esterni şi-au anunţat absenţa: Preasânţia Sa episcopul Goldiş şi asesorii Ignatie Pap şi Iulian Ianculescu. Dintrĕ cei din loc lipsesce vicariul archiepiscopesc, Preacuvioşia Sa archimandritul Dr. Ilarion Puşcariu. Ceilalţi au sosit parte eri, parte azi diminéţă.

*

Preasânţia Sa episcopul Goldiş a sosit a casă, la Arad, Vineri. Fusese la băi în strĕinătate.

*

Stipendii din fundaţiunea Gozsdu. Eri s'au terminat şedinţele representanţei fundaţiunii Gozsdu, cari se începuseră Mercuri. Intrĕ alte agende resolvate în şedinţele acestea e şi votarea ştipendiilor pe anul şcolar curent, respective până la terminarea studiilor pentru cari s'au votat. Anume: s'au susţinut stipendiile a 38 rigorosanţi în stiinţele juridice şi medicină (*15.000 coróne*), cum şi stipendiile vechi pentru 89 stipendişti cari au sĕ-şi continue studiile, anume: la 35 jurişti, 4 medicinişti, 4 ascultători de filosofie, 5 de la technică, 2 de la montanistică şi silvicultură, 2 pentru cualificara de profesori la şcólele comerciale, 1 la academia comercială, 1 la academia agronomică, 5 la şcólele de cadeţi ces. şi reg. ungare, 8 la gimnasii şi şcóle reale, — în total *34.260* coróne.

Stipendii noue s'au votat la: 16 juristi (din 52 concurenţi), 3 medicinisti (din 9 concurenţi), 3 technici (din 8 concurenţi), 3 la filosofiie (din 13 concurenţi), 1 la silvanistică (din 3 concurenti) 1 pentru cualificare de profesor la şcolele comerciale (din 3 concurenţi), 1 la şcóla agronomică (din 3 concurenţi), 3 la şcólele de cadeţi (din 9 concurenţi), — total *13.800 coróne.* Pentru şcólele medii nu s'au mai putut vota, fiind eshauriată deja suma budgetară.

*

Redacţiunea ziarului nostru s'a mutat în strada Măcelarilor numĕrul 34.

*

Nuntă de aur. Domnul şi dómna *V. Babeş* şi-au serbat, în mijlocul copiilor şi nepoţilor, nunta de aur, în ḑiua de luni, 12 August a. c. în Budapesta într'o sală a otelului „Cornul de vênător“, cu o masă splendidă, oferită de copii în deosebi de cei din Bucuresci, la care masă au partipat, în frunte cu sĕrbătoriţii, ambii preoţi români, Murnu Ghiorghiad, cel macedo-român, şi *Bogoevici*, dela capela daco-română precum şi 15 membri ai familiei. Cu ocasiunea acésta au sosit multe depeşe şi epistole, mai ales din România, prin cari a fost salutată acéstă sĕrbătóre familiară. Maj Sa Regina („*Carmen Sylva*“) a trimis din Sinaia sĕrbătoriţilor un frumos şi fórte bine nimerit portret, representând pe regină, cum lucreză cu maşina de scris, cu devisa scrisă de mâna propiă: „*Munca nóstră, paradisul nostru*“, = „Arbeit ist unser Paradies. *Elisabeth*“. D-l Babeş a mai fost felicitat de dl *I. Kalinderu* printr'o depeşă in numele Academiei, printr'o alta ca coleg; de d-l *Aurelian* ministru şi coleg dela Academiă, de d-l general *Brătianu* ca amic şi coleg, de asemenea de d-l *Dr. Kalinderu* profesor, senator-representant al Universităţii din Bucuresci etc. etc. Aici la noi, s'a distins *sinodul protopresbiteral al Timişórei* prin adresa tipărită, trimisă din incidentul împlinirei etăţii de 80 de ani şi a nunţei de aur, fiului şi deputatului sinodal şi congresual perpetuu al acestui district. Dorim şi noi viéţă lungă şi fericită serbătoriţilor.

*

Profesori la şcóla de fete. In şedinţa de alaltăeri comitetul Asociaţiunii a ales profesor la şcóla civilă de fete pe clericul absolut şi absolvent de filosofie Victor *Păcală*, ear' învĕţătóre au fost alese d-şórele Măriódra *Pop* şi Măriódra *Muţiu-Urechiă*.

*

Nuntă în Sibiiu. Eri la órele 6 după amiazi s'a sĕvêrşit în biserica din Sibiiu-Cetate cununia d-lui *Dr. Lazar Popovici* cu d-şóra *Adela Marienescu*, fiica venerabilului *Dr. Atanasie Marienescu*, jude de tablă în pensiune şi membru ordinar al Academiei române. La actul cununiei a asistat public distins şi fórte numĕros.

*

Măestri instructori pentru România. Cu începere dela 1 Septembre st. v. a. c., se vor înfiinţa prin ministrul cultelor din România circa *40 şcóle de meserii* în diferite oraşe şi sate. Pe lângă fie care şcólă se vor înfiinţa ateliere, cari sĕ fie conduse de meseriaşi bine cualificaţi şi experimentaţi. Anume se cer: 1. împletitori de răchită, papură, paie, trestie şi panglică de lemn; 2. trânghieri (funari); 3. lemnari, rotari; 4. ferari (fauri) cari sĕ cunóscă şi potcovăria; 5. butnari (dogari); 6. tinichigii (pleuari); 7. Olari-ceramisci; 8. pălărieri; 9 cojocari; 10. curelari; 11. perieri. Dela măeştri se cere sĕ posédă şi desemnul aplicat la meserie şi încât se póte sĕ fie absolvat şcóla idustrială. Măestrii vor fi angajaţi cu contract pe 5 ani şi cu salar lunar de 100 lei, la unele şcóle de 150 lei, cu drept şi la o parte a câştigului obţinut din vêndarea obiectelor lucrate în ateliere, şi încât permit împrejurările, măestrii vor căpăta şi locuinţă. Ministrul îşi reservă dreptul de a desfiinţa contractul în cei dintâi doi ani, dacă nu ar fi mulţămit de destoinicia şi purtarea măestrului. Măestrii cari doresc a fi angajaţi la numitele şcóle vor avé sĕ se presente în timpul cel mai scurt la dl *Victor Tordăşianu*, presedintele „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, care va face apoi paşii de lipsă până cel mult la 14 Septembre st. n. a. c. Se pot angaja şi măestrii *saşi*, cari însĕ se cere sĕ cunóscă bine limba română.

*

Treceri religionare. Conform raporturilor oficiale, sĕptămâna trecută mulţime de rom. catolici din Boemia au trecut la legea protestantă. In Leitmeritz, de es, au trecut 210 inşi, în Aussig 107, în Carlsbad 31, apoi mulţi din Teplitz, Falkenhayn şi Bodenbach.

*

Din diecesa Caransebeşului. Cu începerea anului şcolar viitoriu se va deschide în Caransebeş *internatul pedagogic*, după ce internatul tinerimei *teologice* a fost deschis şi înaugurat cu cuvenită solemnitate încă înainte cu doi ani. Ambele internate erau de o supremă necesitate pentru tinerimea teologică-pedagogică din Caransebeş; şi ne face multă plăcere a puté anunţa, că greutăţile împreunate cu ridicarea lor au fost tóte învinse, ear' astăzi în Caransebeş două aşezĕminte noue românesci vestesc celor-ce nu ştiu sau nu voeau sĕ ştie, că Românii doresc şi voesc sĕ mérgă înainte pe terenul cultural, ţinĕnd pas cu celelalte neamuri din ţéră. Frumósele edificii ale fraţilor Caransebeşeni, menite sĕ adăpostéscă tinerimea pogagogică-teologică, sunt aranjate conform condiţiunilor cerute la institutiţiuni de asemenea natură, şi puse sub conducere bună sigur vor da ródele dorite şi aşteptate.

Tot din Caransebeş avem sĕ registrăm ştirea, că reşedinţa episcopéscă de acolo este pe deplin restaurată. Zilele acestea s'au terminat lucrările de renovare ce s'au început primăvara acésta, şi azi reşedinţa este un monument demn de numirea ce o pórtă. Renovările s'au făcut în mod esenţial şi acuma reşedinţa se înfăţişéză ca unul dintrĕ cele mai pompóse edificii ale Caransebèşului.

*

Urmarea beţiei. Petrák Pál din Antalfalva în una din serile trecute mergênd a casă beat turtă, în starea de delir şi-a sugrumat soţia de 19 ani, şi fiica de 9 luni. După aceea s'a dus şi s'a culcat. Diminéţa când desmetecit de beţie a vĕdut ce a făcut, s'a spânzurat. Toţi trei au fost aflaţi apoi morţi. Femeia şi copiliţa au fost înmormêntate în grópă comună, ucigaşul însĕ a fost înmormêntat departe de mormêntul soţiei şi copiliţei sale.

*

Din Bicazul Moldovei. Ni-se scrie, că Bicazul Moldovei, locul descris în Nr. 90 al foii nóstre, a avut în 26 şi 27 August n. c. nisce sĕrbări, precum în acele părţi nu s'au mai vĕdut. Alteţele Lor regale *Ferdinand* şi *Maria*, însoţiţi de dl *Ioan Kalinderu* şi o numĕrósă suită, venind cu pluta pe rîul Bistriţa, au fost întimpinaţi la Bicaz în modul cel mai festiv de prefectul judeţului Neamţu şi de compatriotul nostru dl *Olimpiu Boiu*, şeful domeniului Corónei, şi aclamaţi de multe mii de ómeni, ce se adunaseră acolo. Au fost conduşi prin trei imposante arcuri triumfale, în sunetul clopotelor şi bubuitul treascurilor la reşedinţa bogat decorată a administraţiunii domeniului, unde se servì un banchet. După masă înalţii óspeţi au fost surprinşi cu cântări eroice din partea tinerimei şcolare şi cu vesele jocuri, ce se încinseră în curtea boierescă. Entusiasmul poporului ajunse culmea când prinţul *Ferdinand* întră în hora ţerănéscă, ear' graţiósa princesă în costum naţional lua copii din braţele ţerancelor şi-i desmierda cu vorbe dulci şi cu bombóne. In ziua următóre (Marţi) părechea princiară a visitat primăria şi însemnatele stabilimente industriale ale domeniului. La plecare trăsura princiară era escortată de un banderiu de preste 100 călăreţi cu steaguri naţionale, luând drumul spre oraşul Piatra. La despărţire înalţii óspeţi mulţămiră în modul cel mai afabil pentru distinsa primire ce li-s'a făcut şi promiseră a mai veni în acest romantic ţinut.

*

Concurs de protopop. Consistoriul din Caransebeş a escris concurs la postul de protopresbiter al tractului *Vêrşeţ*.

*

Petrecere în Hondol. Primim învitare la petrecerea cu dans ce se va arangia în comuna *Hondol* din incidentul adunărei gen. a despărţământului VIII. (Deva) al „Asociaţiunei“ în sala d-lui F. Segesvári din Hondol Duminecă 8 Septembre st. n. 1901 în favorul despăţĕmêntului. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea: de persónă 2 cor., de familie 4 cor. Marinimósele suprasolviri ale participanţilor se primesc cu mulţămită şi se vor cuita publice.

*

Masacru în Belopolje. Sĕptĕmâna trecută, cu ocasiunea instalării noului guvernator turcesc, a beiului Nessim, s'a întêmplat întrĕ poporaţia din Belopolje (lânga Novibazar) şi întrĕ soldaţii turci conflict cu urmări fórte tragice. Nemulţămită cu numirea noului guvernor, poporaţia voia sĕ împedece instalarea; a făcut mari turburări şi a atacat cu sburături pe soldaţii turci; *şepte soldaţi au fost ucişi*, la ce ceilalţi au puscat în mulţime, *ucigênd treizeci bărbaţi şi o femeie.*

*

Dar pentru biserică. Evlaviosul domn *Nicolae Stoica Frenţi* măestru cojocariu şi soţia sa *Marina*, domiciliat în Braşov Scheiu, care numai în luna lui Iunie a anului curent a dăruit bisericei greco-orientale din Veneţia inferióră mai multe obiecte în preţ de 100 coróne, în 14 August a acestui an eară a făcut poporului credincios al acestei sfinte biserici o surprindere prin donarea a unui rênd de vestminte pe séma bisericei întocmai pe sĕrbarea chramului sfintei nóstre bisericii.

Atotputernicul Părinte ceresc sĕ le priméscă acest dar frumos şi se le rĕsplătéscă pentru faptele d-lor nobile şi neperitóre; ear' din partea nóstră priméscа cele mai ferbinte mulţămiri. Veneţia-inferióră, în 16 August 1601. In numele poporului român gr.-oriental: *Mihail Ganea* preot.

*

Petrecere în Cerghidul-mare. Inteliginţa română din *Cerghidul-mare* învită la producţiunea împreunată cu cântări, declămări şi teatru, ce o va aranja Dumineсă în 8 Septembre st. n. Inceputul la 7 óre séra. Preţul de întrare de persónă 1 cor. 20 fil. de familie a 3 persóne 3 cor După producţiune — dans. Venitul curat e destinat pentru biblioteca şcolară.

*

Dr. Garnault, medicul din Bordeaux, care se oferise sĕ i-se injecteze baccili de tuberculosă de animale spre a se dovedí că ia-se acéstă tuberculosă de animale la om, Joi a plecat la Berlin, pentru-ca Dr. Koch, care susţine că tuberculosa animalelor nu se ia la om, sĕ-i injecteze baccili. Koch nu a hotărît încă asupra ofertului făcut de generosul medic francez, acesta însĕ într'un interview avut mai sĕptĕmânile trecute cu un raportor al unui ziariu din Paris a declarat, că dacă Koch nu se va încumenta sé facă esperimentul, îl va face el singur, ear' dacă în statele europene i-s'ar interzice periculósa esperimentare, va merge în America şi o va face acolo.

Referitoriu la efectul şi câştigul esperimentării profesorul *Brouardet* de la facultatea de medicină din Paris, care în congresul de la Londra combătuse resolut teoria lui Koch, la întrebarea unui raportor al ziariului *Temps* s'a esprimat, că nu crede că Koch se va încumeta sĕ facă pe voia lui Garnault; întâiu pentru-că şi dacă esperimentul nu ar avé sfêrşit periculos pentru Garnault, totuşi nu ar da nici o dovadă pentru corectitatea teoriei lui Koch; a doua: pentru-că dacă sfêrşitul ar fi periculos, Koch ar lua pe suflet responsabilitatea stîngerii unei vieţi de om. Cât pentru valórea esperimentului, Brouardet a zis următórele: Sĕ presupunem, că cineva şi-ar inocula gâtlejul cu difterită şi nu i-s'ar întêmpla nimica. Dovedesce acésta, că difterita nu e contagiósă? Nu! Ci numai atâta, că respectivul nu are inclinaţiune spre morbul difteritei, pe când mii şi mii de exemple arată, că în adevĕr difterita e contagiósă. Apoi, pe lângă cestiunea inclinaţiunii mai trebue luate în considerare încă şí alte momente. Profesorul Koch în esperimentările de până acum a întrebuinţat cultură curată, şi — dacă va primí ofertul cu de acéstă cultură de baccili va inocula şí pe Garnault. In natură însĕ trebue sĕ ţinem cont de injecţiuni mixte, şi dacă injecţia cu cultură curată nici n'ar avé urmări periculóse, acest fapt nu dovedesce că şì în casuri de injecţiune mixtă ar fi tot-aşa, cu atât mai adins nu, pentru-că microbii ce se desvóltă în grajdiu şi se aşéză în lapte, unt şi carne, potenţéză în grad fórte considerabil puterea inficiatóre a baccililor tuberculosei. Resumând tóte acestea, Brauardet întru resolvarea problemei aştéptă cu mult mai bune resultate de la esperimentele ce se vor face cu vacile pe cari lordul *Lister* le va procura spre acest scop din suma de 2000 fonţi sterlingi, pe cari guvernul englez i-a pus'o la disposiţie.

*

Ştiri mĕrunte. In Basel s'a prăbuşit o casă cu cinci etagiuri, în cursul edificării, doi morţi şi opt răniţi au fost scoşi până acum din ruine. Despre cincisprezece până 'n douĕzeci de lucrători nu se ştie unde se află. — In *Giula* (comitatul Bichiş) a rĕposat Mercuri fostul honved Tóth István, în etate de 103 ani; născut în 1798, a trăit doi ani în secolul 18, o sută ani în secolul 19 şi un an în secolul 20. — La *Ischl* dşóra Maria Hranítzky căḑênd de pe biciclu şi-a contras sguduitură de creeri, pe urma căreia după chinuri de patru zile a murit. — In Jablaniţa (Caraş-Severin) păreţii unei grópe din cari scoseseră lut, s'a prăbuşit pe soţia lui Nicolae Marescu. Nenorocita e murit astrucată de massa pământului. — Sâmbătă au sosit în portul de la Triest două bastimente de rĕsboiu ale Rusiei.

ECONOMIE.

Publicaţiune.

Distribuirea de premii pentru cai de prăsilă, ce va avé loc în Sibiiu la 11 Septembre st. n. 1901.

Cu ajutoriul de 400 C. dat de Exelenţia Sa D-l ministru r. u. de agricultură prin înalta ordinaţiune din 18. Martie a. c., Nr. 23296, pentru premii, cum şi cu suma de 230 C. votată spre scopul acesta de comisiunea pentu prăsilă de cai din fondul pentru prăsilă de cai, comisiunea pentru prăsitul cailor a comitatului Sibiiu în conţelegere cu vicecomitele comitatului va arangia *Miercuri în 11 Septembre* a. c. la 8 óre a. m. *în Sibiiu* în piaţa vitelor o premiare pentru prăsilă de cai, distribuind premii în bani şi diplome de laudă.

1. Premii în bani sunt destinate numai:

a) pentru iepe în etate dela 4—9 ani presentate dimpreună cu mânzi deplin lăptaţi, bine nutrite, sănătóse, puternice şi avênd recerinţele pentru o iapă bună de prăsilă;

b) pentru mânze în etate de 3 ani, cari promit o deosebită facultate pentru prăsilă;

c) pentru alţi mânzi şi mânze mai tineri, dar' în tótă privinţa escelenţi, cari nu sunt amintiţi sub p. *a)* şi *b)*.

2. Iepele precum şi mânzii ce vor concura la premii, sunt a se presenta pe ziua numită, în timpul dela 6—$^1/_2$8 óre, pe locul numit şi a se posta în rênd după comune.

Presentarea şi postarea trebue sĕ se termine până la $^1/_2$8 óre a. m. Taxă pentru loc nu se solvesce.

Transportarea vitelor la locul destinat şi de acolo acasă se întâmplă pe spesele şi risicul proprietarului.

3. Despre fie-care mânz ori iapă trebue sĕ se arete ţidula de vite, cum şi atestatul comunal, prin care se dovedesce, că respectiva persóna e de 6 luni în proprietatea mânzului înfăţoşat, precum şi ţidula de mânzit.

4. Comisiunea pentru împărţirea premiilor îşi va începe activitatea la 8 óre şi o va termina la 10 óre cu distribuirea premiilor.

5. Premiile în bani şi diplomele de laudă, se vor da numai esponenţilor cari locuesc pe teritoriul comitatului Sibiiu şi dovedesc, că mânzul ori iapa înfăţişată la premiare le-au crescut ei înşişi, ori le au în posesiune de cel puţin 6 luni.

6. Premii în bani vor obţiné numai agricultori, persóne mai avute ori de rang mai înalt vor căpăta numai diplomă de laudă.

In cas, când un agricultor demn de premiat ar renunţa la premiul de bani, atunci va obţiné diplomă de laudă.

7. premii în bani sunt:

I. *Pentru iepe cu mânz bine lăptat:* *a)* un premiu de 70 coróne, *b)* un premiu de 60 coróne, *c)* un premiu de 50 coróne, *d)* un premiu de 40 coróne, *e)* un premiu de 30 coróne, *f)* două premii de câte 20 coróne.

II. *Pentru mânze de 3 ani*: *a)* un premiu de 50 coróne, *b)* un premiu de 40 coróne, *c)* un premiu de 30 coróne, *d)* trei premii de câte 20 coróne.

III. *Pentru mânzi nejugăniţi şi mânze de calitate eminentă sub 3 ani*: *a)* un premiu de 40 coróne, *b)* un premiu pentru un mânz de 2 ani de 30 coróne, *c)* un premiu pentru o mânză de 2 ani de 30 coróne, *d)* un premiu pentru un mânz de un an de 20 coróne, *e)* un premiu pentru o mânză de 1 an de 20 coróne, *f)* un premiu de 20 coróne.

8. Diplome de laudă se distribuesc cultivătorilor aparţinĕtori la ori-care clasă în proporţiune cu calitatea calului şi după buna chibsuinţa a comisiunei premietóre, anume: diploma de clasa I de aur, diploma de clasa II de argint, diploma de clasa III de bronz.

9. Sunt dară rugaţi toţi acei cultivători de cai, cari doresc a concura la premiare, sĕ-şi presenteze în ḑiua şi locul numit caii, înzestraţi cu recerinţele mai sus înşirate.

Sibiiu, în 22 Maiu 1901.

Comis. pentru prăsitul cailor, a comit. Sibiiu:

Thalmann,
presidentul comisiunei.

FELIURIMI

Din timpul resmiriţei. „Debreceni Hirlap“ a publicat sĕptĕmâna trecută o ordinaţiune a lui *Haynau*, primită de la un cetitoriu al numitului ziariu. Ordinaţiunea e de următoriul cuprins: *Publicaţiune.* Cu privire la pacea ţerii şi la susţinerea ordinei în acéstă ţéră turburată de abusurile conspiratorilor, am aflat de lipsă publicarea şi imediata punere în vigóre a următórelor disposiţiuni: 1. Se demandă fie-cărui locuitoriu, ca tot feliul de arme ce le-ar avé, anume puşcă, pistóle, săbii, bastóne cu stilet, cóse de tăiat, etc., cum şi tot feliul de cartuşe, sĕ le predeie neamânat. Acésta predare se va face la comanda staţionară, (Stations-Comando), de aici şi anume: până mâne la amiazi, până la care timp cei cari predau vor rĕmâné nepedepsiţi. Magistratul de aici e îndatorat sĕ compună imediat o comisiune de bărbaţi inteligenţi şi cu autoritate, care după terminul amintit mai sus, ajutată de persóne militare va face perchisiţie domiciliară, va lua în primire armele pe cari le va afla, şi le va da la locul indicat mai sus, ear' pe cei aflaţi că au tăinuit armele îi va aresta. Acestia apoi pe basa dovedirei faptului şi a recunóscerii proprie vor fi imediat judecaţi de tribunalul statarial şi vor fi împuşcaţi. Pentru perchisiţia caselor nelocuite magistratul va esmite imediat o comisiune de ómeni de încredere, care va preda numitei autorităţi militare armele aflate. 2. Din considerare la susţinerea ordinei pe strade şi piaţe, se interzice ori-ce aglomerare de public, care ar trece peste 10 persóne. Patrulele militare sunt îndrumate, ca dacă la prima somare cetele nu se vor resfira, sĕ pusce în ele. 3. Adunări de ale reuniunilor politice sunt aspru interzise şi cei cari calcă acéstă oprelisce vor fi judecaţi de tribunalul statarial. 4. Tot asemenea şi cei cari vor ţiné deschise după 9 óre séra birturile de vin ori bere, ear' celelalte localuri publice după 10 óre. 5. Cei cari fără prealabilă concesie de la comanda militară vor afişa publicaţiuni ori apeluri, vor pune în vîndare pe strade desemnuri ori broşuri de conţinut politic, şi cei cari au comandat aceste vênḑări, ori cei cari pun în vedere publică portretele sau insigniile persónelor aparţinĕtóre revoluţionarilor, şi în fine 6. cei cari vor purta uniforma gardei naţionale aderentă revoluţionarilor, ori insigniile republicei magiare, adecă pantlică tricoloră, pene roşii şi alte asemenea insignii pe pălărie sau ori-unde, ca unii cari prin acésta aţîţă la revoluţie vor fi imediat aduşi în faţa tribunalului militar şi vor fi împuşcaţi. — Dat în cuartierul general strategic din *Kecskemét* la 20 Iulie 1849. *Haynau* m. p. general campestru şi comandantul suprem al armatei.

Posta Redacţiunei.

Arad. Primit. In numĕrul viitoriu.

Petroşeni. E pusă la rênd pentru a fi publicată la ocasiune potrivită.

D-lui Manasie Iar. N'ai sĕ te *„indignezi“* de adevĕrurile ce ţi s'au spus, ci de ideile ce le propagi, pentru cari sperăm că vei avé sĕ rĕspunḑi şi pe altă cale.

[190] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parochiei gr.-or. române de clasa I din orașul *Bistrița* se escrie prin acésta, cu încuviințarea Preaveneratului Consistoriu archidiecesan ddto 4 Decembre 1900, Nr. 10,956 Pres., de nou „Concurs“ cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a obține acest post sĕ se presenteze înaintea alegĕtorilor în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre spre a cânta respective a celebra și cuvênta; ear' suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre, în terminul deschis, au a și-le așterne la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Bistriței în Borgo-Bistrița, p. u. Borgo-Prund.

Din ședința comitetului parochial ținută în Bistrița la 11 August 1901.

Dr. **Vas. Pahone** Dr. **Val. Moldovan**
președinte. notariu.

Vĕḑut.

Simeon Monda
protopresbiter.

---

[189] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕțător dela școla confesională gr. or., împreunat cu postul de cantor din parochia *Alba-Iulia-Maeri* cu filia *Murĕș-Port* se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual de 600 cor., solvit din cassa bisericei în rate anticipative.
2. Cuartir în edificiul școlei.
3. Lemne pentru foc.
4. Venitele stolare statorite de comitetul parochial, aprobate de sinodul parochial, cari dau suma de 200 cor.

Concurenții, cari pot dovedí, că cunosc musica instrumentală, ca sĕ pótă instrui un cor, — vor fi preferiți.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post, au a-'și așterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat și a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre pentru a-'și arĕta desteritatea în cântări și tipic.

Alba-Iulia, 13 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 415/1901. [187] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕtoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Blășeni, Criș* și *Grosuri*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de încălḑit.
2. *Bulzeștii de sus* și *de jos*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de încălḑit.
3. *Criscior*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir, 100 cor. relut de lemne, din cari are sĕ se încălḑéscă și sala de învĕțămênt. Celui ce va fi destoinic a dirigia corul bisericesc i-se pune în vedere și o remunerațiune corĕspunḑĕtóre.
4. *Grohot*, cu salariu anual de 600 cor. cuartir și lemne de încălḑit.
5. *Șesuri*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de încălḑit.
6. *Zdrapți-Mihăleni*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de încălḑit.

Dela reflectanți se cere, ca sĕ se presenteze într'o Duminecă ori sĕrbătóre în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, fiind-că devenind ei instituiți sunt datori a cânta Dumineca și sĕrbătórea atât în strană cât și cu copii la liturgie.

Concurenții au a-și așterne rugările instruite conform normelor în vigóre, în terminul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Brad, la 9 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 48/1901. [188] 2—3

Publicare de licitațiune.

Pe basa preliminarului de spese, aprobat de Preaven. Consistoriu archidiecesan, la 12/25 Maiu a. c., Nr. 4349 Epitr., **repararea bisericei gr.-or.** din **Mercurea** se dă în întreprindere prin licitațiune publică minuendă la *26 August (8 Septemvrie) a. c., la 11 óre p. m.* în localul școlei.

Prețul strigării este cor. 2665·58.

Ofertele în scris, cu 10% vadiu se primesc înainte de începerea licitațiunei la președintele comitetului parochial.

Cei ce vor licita verbal asemenea au a depune vadiu 10% dela prețul strigării.

Planul și preliminarul de spese precum și condițiunile de licitare se pot vedé la biroul comitetului parochial.

Mercurea, în 14/27 Aug. 1901.

Comitetul parochial gr. or.

Ioan Blaga **Nic. Simulescu**
președinte. notariu.

Nr. 316—1901. [179] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Turḑii se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1 *Hărastăș*, un post de învĕțător cu salariu de 380 cor. din repartițiune, 60 cor., din didactru și venitul cantoral statorit în 160 cor, locuință și grădina școlară.

2. *Mueràu*, un învĕțătoriu cu salariu 400 cor. din repartițiune și venitul cantoral statorit în 160 cor., locuință și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au a-și înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus. Tot odată sunt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Cojocna, 7 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al Turḑii în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Teodor Ciortea
protopresbiter

Nr. 279—1901. [174] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Bistrița se escrie prin acésta concurs cu terminul de 15 zile dela prima publicare.

1. *Blașfalĕul de jos*, cu salariu de 600 cor. dela popor, apoi cuartir și grădină de legume.
2. *Blașfalĕul de sus*, cu salariu de 600 cor. dela popor, cuartir și grădină de legume.
3. *Borgo-Bistrița* un post de învĕțătóre, cu salariu de 600 cor., cuartir, (legume) grădină și trei orgii lemne de foc.
4. *Cușma,* cu salariu anual de 600 cor. dela popor, cuartir, grădină și lemne de foc.
5. *Galați*, cu salariu de 600 cor. dela popor, cuartir și grădină.

Doritorii de a ocupa posturile de mai sus au a-și înainta suplicile instruite conform legei în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral; eară spre a-și arăta desteritatea în cântări și a face cunoscință cu poporul au a se presenta în o Duminecă înainte de alegere la biserică.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Bistrița.

Borgo-Bistrița, în 4 August, 1901.

In conțelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Monda
protopresbiter.

Nr. 473. [178] 3—3

Prolungire de concurs.

Pe basa hotărîrei comitetului parochial din *Pianul de jos* dela 5 August a. c. se prolungesce concursul pentru întregirea celor trei posturi învĕțătoresci dela școla de acolo, cu termin până la 25 August st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu posturile acestea sunt:

1. Pentru posturile I și II salariu din cassa bisericei câte 600 cor., ear' pentru al III-lea salariu din cassa bisericei 200 cor. și întregire dela stat 400 cor.
2. Grădină și câte 20 cor. relut de cuartir.

Concurenții au sĕ se presenteze în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre poporului în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleși séu instituiți sunt datori a cânta atât în strană cât și cu copiii la liturgie; și în terminul prefipt sĕ și aștérnă cererile instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 7 August 1901.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 490/901 [191] 1—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de învĕțător la școla nóstră din comuna *Gârbova,* protopresbiteratul Mercurei, se publică prin acésta concurs nou, cu termin de 15 zile dela prima aparițiune.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt în bani gata 600 cor., plătite din cassa bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural fórte corespunḑĕtor în edificiul școlei nou zidite precum și 4 stângini lemne de foc, din cari este a se încălḑi și sala școlei.

Reflectanții la acest post au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre la biserica de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cântări.

Invĕțătorul ales e dator a cânta Dumineca și în sĕrbători atât la strană cât și cu elevii la liturghie; a ținé prelegeri în școla de repetiție și a cultiva cu elevii grădina școlară. Cererile concursuale sunt a se așterne, instruite conform normelor în vigóre, în terminul deschis oficiului protopresbiteral al Mercurei în Seliște.

Seliște la 20 August 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea:

Droc
protp.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află spre vênḑare

Portretul (Phototyp - Lichtdruck) Excelenției Sale Inaltpreasânțitului Domn Archiep. și Metropolit **Ioan Metianu**

cu prețul de **2 coróne** plus porto postal recomandat 55 fileri. * * * * * *

Nr. 426/1901 [168] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna *Cunța,* parochia de clasa a III-a, devenit vacant prin rĕposarea parochului Ioan Petrașcu, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Reflectanții la acest post au a-și așterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre subsemnatului Oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și cu prealabila încunosciințare a protopresbiterului a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre înaintea alegĕtorilor spre a cânta respective a celebra și cuvênta în biserică.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea în conțelegere cu comitetul parochial din Cunța.

Sĕliște, 27 Iuliu 1901.

I. Droc
protopresbiter.

Nr. 2500/901 [172] 3—3

Arlejtési hirdetmény

A nagyszebeni m. kir. állami elmegyógy intézet önkezelési élelmezéséhez szükséges élelmi czikkek közűl: *I. a marha- és borjuhus, II. sertéshus, zsir* és *hentesáruk, III. liszt* és *dara szükségletnek az 1902 évre, esetleg 1902—1904* évre, tehát egy, esetleg három évre való biztositása czéljából *1901 évi september hó 12-én délelött 11 órakor* az elmegyógyintézet gondnoki irodájában, a hol a szállitási részletes feltételek is megtudhatók zárt irásbeli tárgyalás fog tartatni.

Az egy évi szükséglet körűlbelűl a következő:

	I. csoport:	
1.	marhahus	28,000 kgr.
2.	borjuhus	9,000 „
	II. csoport:	
1.	sertéshus	4,500 „
2.	zsir	3,500 „
3.	fehér- és füstőlt szalonna .	1,000 „
	III. csoport:	
1.	liszt (o, I, III és V. szám)	17,000 „
2.	dara	2,000 „

Felhivatnak mindazok, kik ezen szállitásokat elvállalni óhajtják, hogy minden csoportra külön külön teendő egy koronás bélyeggel és

az I. csoportra 1000 kor. bánatpénzzel
a II. „ 400 „ „
a III. „ 400 „ „

készpénzben, vagy elfogadhatóknak minősitett értékpapirokban névértékük szerint számitvaellátott magyar nyelven irott és sajátkezülel, aláirott, jól lepecsételt ajánlataikat, a melyegben a szállitandó és az intézet gondnoki irodájában részletesen megtudható, szükséglet szerinti czikkek árai egy, illetőleg három évi szállitásra külön-külön ajánlkozva betükkel- és számokkal kiirandók, illetve a lisztféléknél alapul véve a „Hermannstädter Zeitung“-ban mindenkor közölt helyi piaczi árakat — a százalék engedmény szamokkal és betükkel ugyancsak egy, vagy három évre külön-külön ajánlva kiirandó, a fent kitett időben és helyen nyujtsák be.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlat senki által viszsza nem vonható és a nem magyar nyelven irott vagy nem az árlejtési feltételek szerint szerkesztett ajánlatok azonnal viszszautasittatnak.

Megjegyeztetik ezeken kivűl, hogy az ezen hirdetésben kitett szükséglet-mennyiségek csak megközelitőleg határoztattak meg és hogy a szerződött szállitó tartozik a kitet, mennyiségeknél többet vagy kevesebbet is az elfogadott ajánlatában kitett árakon szállitani.

Végűl megjegyeztetik, hogy az intézet fenntartja magának azon jogot, hogy az egy évre avagy három évre szoló ajánlatokat fogja elfogadni. valamint, hogy a szállitásokat azon vállalkozóknak engedje át, a kiket bármely okból megbizhatóbbaknak tart.

Nagy-Szeben, 1901 aug. 15 én.

A m. kir. állami elmegyógyintézet igazgatósága.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93 Sibiiu, Joi 23 August (5 Septembre) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Țarul în Francia.

Sibiiu, 4 Septembre n.

E stabilit în mod definitiv și în tóte amĕnuntele programul de călĕtorie, pentru mergerea Țarului în Francia.

Firul telegrafic e acum în neîntreruptă funcționare între Petersburg și Paris, pentru a fi puse la cale tóte pregătirile necesare, ca visita pe care o va face în ceealaltă jumĕtate a lunei acesteia domnitoriul tuturor Rușilor aliatei politice a Rusiei, republicei francese, — sĕ nu fie conturbată de nici un incident neplăcut.

Nu încape nici o îndoială, că primirea Țarului pe pămêntul francez va fi din cele mai splendide și mai însuflețite, deși din partea Francezilor e privită ca notă discordantă în mijlocul entusiasmului lor întêlnirea pe care o va avé Țarul cu Impĕratul Germaniei și cu Regele Angliei, — înainte de a-și pune piciorul pe pămêntul Franciei.

Importanța politică a călătoriei Țarului, făcută în momentele acestea de îngrămădire de nori amenințători pe orisontul politic al Europei, o dă însĕ tocmai împrejurarea acésta. Nu fără scop merge Țarul în Francia, și nu fără scop are el întâiu întrevedere cu Impĕratul Wilhelm al Germaniei și cu Regele Edward al Angliei!

Care sĕ fie scopul? O telegramă, pusă dela Viena pe firul telegafic, pentru a fi rĕspândită în lumea întrégă, ne spunea eri că prin cercurile diplomatice de acolo a străbătut svonul, că Țarul vrea sĕ pună în discuție colegială ideea convocarii unui *congres european*, care sĕ reguleze cu desĕvêrșire *chestia orientală*, devenită de nou amenințătóre pentru pacea europeană.

Scopul călătoriei Țarului ar fi deci *acesta.*

Dacă e așa, atunci tóte știrile alarmante despre mișcări îngrijitóre de trupe, făcute în timpul din urmă din partea Rusiei, ar fi lipsite de ori-ce temeiu, pentru-că cel-ce vrea resolvarea chestiei orientale pe calea unui *congres european,* va sĕ zică pe calea cea mai pacinică, nu póte sĕ o voiască *prin sabie și foc,* cum se credea și póte se mai crede.

Dar' chiar așa sĕ fie, avem sĕ nu uităm, că cu privire la Balcani Rusia își are politica ei bine chibzuită; își are programul ei definitiv, și pe basa acestui program a început deja operația politică în estremul Orient. Congresul european, dacă ar fi sĕ se convóce, n'ar avé deci alta de făcut, decât sĕ ratifice, sĕ sancționeze programul Rusiei referitor la regularea raporturilor politice din Orient.

Și acum ajungem la cheie. Dacă Țarul află de necesară o întrevedere cu Impĕratul Wilhelm al Germaniei și cu Regele Edward al Angliei, înainte de a întra în Francia, — o face acésta pentru a'i câștiga *pe cale amicală* pentru programul seu în chestia orientală. Merge însĕ imediat în Francia, și face sĕ se manifesteze în modul cel mai impunĕtoriu statornicia alianței franco-ruse, pentru ca sĕ vadă lumea, că alianța e atât de puternică, încât póte sĕ forțeze la cas de lipsă și pe altă cale acceptarea politicei rusesci în *chestia orientală.*

Vorba e însĕ, dacă programul Rusiei în chestia orientală e mulțamitoriu și pentru popórele din Balcani, și dacă la proiectatul congres vor fi admiși și representanții lor, pentru a'și espune dorințele și cererile? Mai e apoi vorba, dacă programul acesta stă în consonanță cu învoiala dela 1897, legată între Țar și Monarchul nostru; și dacă da, atunci de ce nu e trecută în programul de călătorie și o întrevedere a Țarului cu Domnitoriul nostru?

Eată tot atâtea întrebări, la cari nimeni nu póte respunde. De unde resultă, că o limpezire a situației prea înourate politice nu ne va aduce nici mergerea Țarului în Francia, și întâlnirea sa cu domnitorii numiți și cu capul republicei franceze, ci mai de grabă ne va aduce o desorientare și mai mare, pentru-că tocmai acésta e forța diplomației rusesci: sĕ ascundă sub aparențe fondul adevĕrat al politicei sale.

Sibiiu, 4 Septembre n.

Convocarea „Reichsrath“-ului austriac. Ziarele din Austria scriu, că reichsrathul austriac va fi convocat pe 22 Octombre în sesiune ordinară.

Manevrele de tómnă. *„Egyetértés“* aduce știrea sensațională, și firesce, necontrolată, că manevrele mari de tómnă, contemplate a se ține în jurul orașului Cinci-biserici *vor fi contramandate,* ear' în locul lor se vor ține eserciții militare în Ardeal, cu corpurile de armată din *Sibiiu* și *Timișóra,* intenționânduse chiar și *mobilisarea acestor douĕ corpuri de armată,* în scopul, ca unul sĕ fie pus dealungul frontierelor spre România, celalalt în fața Sêrbiei, dealungul Dunării, pentru a fi la îndemână în momentul în care Rusia ar face vre-un pas amenințătoriu pentru pacea europénă.

Natural, că știrea trebue primită cu cea mai mare reservă.

Inchiderea dietei magiare. Eri, Marți, s'a redeschis dieta magiară din Budapesta. In decursul ședinței prim-ministrul *Széll* a făcut comunicarea, că sesiunea parlamentară va fi închisă prin mesaj de tron Luni, în 9 Septembre.

Ultima ședință a dietei actuale va fi ținută Sâmbătă, în 7 Septembre, ear' Luni M. S. va primi în palatul regal din Buda pe membrii ambelor case legiuitóre, pentru a le ceti mesajul de tron, prin care sesiunea parlamentară e decretată de închisă.

Vorbirea de închidere a Monarchului va fi scurtă și se va estinde numai asupra celor întêmplate în decursul sesiunii espirate, ear' cu privire la viitoriu nu va conține nici un program, rĕmânênd sĕ fie espus acesta în mod amănunțit în mesagiul de tron cu care va fi deschisă la tómnă noua sesiune parlamentară.

Ordinațiunile ministrului de interne referitóre la efectuirea nouelor alegeri dietale vor fi publicate în 10 Septembre, așa că în 30 Septembre se pot face primele alegeri în țéră, dat fiind că dela publicarea ordonanțelor până la ziua de alegere trebue sĕ trécă 20 de zile. Odată începute, alegerile au sĕ fie terminate în decurs de zece zile; va sĕ zică, până la 10 Octombre.

Se crede că noua dietă va fi convocată apoi pe 20 Octombre la actul de deschidere.

Motivarea pasivității.

de

Dr. **Eugen de Lemény.**

(Fine.)

Dar' dl de *Mocsonyi* nici nu vorbesce de pasivitate, ci de-a dreptul de *resistență pasivă,* — douĕ noțiuni întrĕ cari e mare deosebire, — și declară că „cei-ce identifică acéstă politică cu politica resignațiunii, care face pendentă lupta națională dela grația contrarilor nostri politici, dovedesc prin acésta că nu știu ce este și ce însemnéză în luptele politice ale popórelor resistența pasivă, séu că nici astăzi nu sunt încă în curat asupra situațiunei nóstre politice“.

Intrĕ pasivitate parlamentară și resistență pasivă e mare deosebirea.

Sub pasivitate parlamentară este a se înțelege o ținută care se manifestă în aceea că alegĕtorul dietal nu se folosesce la alegerile de deputat nici de dreptul electoral activ nici de cel pasiv; sub resistență pasivă este de a se înțelege o ținută care se manifestă în aceea, că membrii unui popor, ai unei confesiuni séu ai unei clase a cetățenilor, un împlinesc de bună voia lor obligămintele pe cari le au față de stat pe basa constituției séu a celorlalte legi aduse de legislativă, ci le împlinesc numai forțați fiind din partea puterii statului.

Resistență pasivă ar esista deci la noi bună-óră atunci, când nu ar plătí nimenea dările de bunăvoe, ci ar lăsa sĕ vie esecutorul de dare și sĕ vêndă averea; și atunci, când feciorii români ar merge la asentare séu s'ar presenta la serviciu militar numai siliți și escortați de gendarmi, mai departe când comunele românesci ar refusa sĕ încasseze pe viitor dările de stat etc.

De resistență pasivă deci numai atunci póte fi vorba, când careva cetățean *refusă a împlini* de bunăvoie ceva la ce póte fi silit prin puterea statului; *prin urmare pasivitatea parlamentară nu póte fi privită ca „resistență pasivă“, pentru-că nu esistă lege în Ungaria care ar îndreptăți puterea esecutivă sĕ silĕscă pe cetățenii statului, ca sĕ se folosĕscă de dreptul electoral activ și pasiv.*

Astfel stând lucrurile, e evident, că la noi nu se află nici urmă de „resistență pasivă“ și deci tocmai fiind-că știu face deosebire întrĕ pasivitate parlamentară și „resistență pasivă“ afirm, că „politica pe care ni-o recomandă dl de *Mocsonyi* este politica resignațiunei, care face pendentă lupta națională dela grația contrarilor nostri politici“; și acésta cu atât mai mult, fiindcă după cum am arătat mai sus, nici aceea nu putem afirma cu conștiință curată, că facem cel puțin pasivitate parlamentară.

Ne spune mai departe dl de *Mocsonyi,* că noi puterii de stat nu-i putem face resistență activă. Dar' cine zice că noi sĕ facem resistență activă? Noi nu avem sĕ facem nici resistență activă nici pasivă, ci avem sĕ conchemăm deocamdată delegații nostri séu la Sibiiu, séu în strĕinătate séu pe marea deschisă în conferență publică, séu avem sĕ-i conchemăm a casă în conferență secretă și sĕ decidem cum vom avé sĕ ne întocmim pe viitoriu lupta nóstră națională, așa cum am făcut totdeuna în trecut.

„Unica armă ne este: resistența pasivă“ (cetesce pasivitatea) esclamă dl de *Mocsonyi,* și la acésta eu numai atâta mai observ, că deși în Europa mai trăesc încă popóre, atât de asuprite cum suntem noi, d. e.: Irlandezii în Marea Britanie și Polonii în Posen, dintrĕ tóte numai noi singuri ne putem lăuda că ne folosim de pasivitate, ceea-ce de sigur nu s'ar fi întêmplat, dacă pasivitatea ar fi o armă politică atât de minunată cum ne place nouă a crede; căci nu ne e permis a presupune, că suntem mai înaintați în cultură și mai copți politicesce, de cât acele 2 popóre, cari sigur că o acceptau și ele ca armă politică, dacă o aflau de bună.

Trec acum la epistola dlui *Alexandru de Vajda-Voevod,* adresată ziariului *„Deutsches Volksblatt“* de care pentru aceea aflu de lipsă a mĕ ocupa mai pe larg, fiind-că după-cum reese din Nr. 138/1901 al *„Tribunei“*, persónele grupate în jurul acestui organ așa numit autorisat *și-au însușit cu desĕvêrșire espunerile dlui Vajda.*

Când am audit că dl *Dr. Alexandru de Vajda-Voevod,* a publicat în *„Deutsches Volksblatt“* un articol pentru pasivitate am credut că dl *Vajda* se va fi estins în espunerile sale asupra tuturor argumentelor, cari se obicinuesc a se invoca în favorul pasivității, cum sunt mărimea censului, influințarea alegerilor din partea guvernului, arondarea nedréptă a cercurilor electorale etc. Din tóte acestea nu aflu în epistola dlui *Vajda* nici o urmă.

D-sa amintesce în prima linie ordonanța lui *Hieronimy* prin care s'ar fi șters de jure (dar' nu de facto) partidul național român*), de unde deduce dl Vajda, că partidul național nu mai este în stare a convoca și ține conferențe naționale. După-ce însĕ asupra întrebării, dacă avem sĕ persistăm în pasivitate séu sĕ întrăm în activitate, numai conferența națională are sĕ hotăréscă, suntem siliți a rĕmâné în pasivitate.

Acesta este tenorul epistolei din cestiune, care este apoi garnisit cu o mulțime de frase despre virtuțile nóstre cetățenesci și despre slăbiciunile adversarilor nostri. Ce privesce tenorul epistolei sale trebue sĕ constat în prima linie, că Dnul *Vajda* se află pe teren fórte greșit. Ordonanța lui Hieronimy adevĕrat, că sistéză funcționarea partidului național și a organelor sale și amenință cu închisóre și pedépsă în bani pe toți aceia, cari vor cuteza a lucra în public în numele aceluia. Dar' de aici nu urméză că nu suntem azi în stare a ţiné o conferenţă naţională. Adevĕrat că o conferenţă naţională care s'a convocat acum sunt câţiva ani, a fost disolvată la porunca ministrului de interne, dar' nu trebue sĕ uităm, că acésta s'a întêmplat sub domnia lui *Banffy*, şi e cu greu de creḑut că *Széll* se va indentifica în acésta privinţă cu brutalul seu antecesor.

---

*) E interesant, că pe când dl *Vajda* afirmă că partidul național este șters numai de jure și de facto nu, dl *Mocsonyi* e de părerea, că partidul național e sistat numai de facto ear' „de jure sustă și astăzi în întréga sa organisațiune neștirbită.“ Cine are acuma dreptate dintre acesti doi domni? Eu cred că nici unul! Partidul național după a mea părere esistă și astăzi atât de jure cât și de facto, neputênd fi desființat nici într'o privință prin o ordinațiune ilegală și neconstituțională. Impedecarea partidului în libera sa mișcare este numai aparentă și resultă de acolo, că comitetul central s'a supus tacite acelei ordonanțe.

De altcum am arĕtat mai sus că chiar şi în casul dacă Széll s'ar decide a aplica faţă de noi ordinaţiunea lui Hieronimy, avem căi şi mijlóce pentru-ca sĕ eludăm disposiţiunile acesteia. Ordonanţa lui Hieronimy nu póte forma deci causa remânerii nóstre în pasivitate.

La celelalte aserţiuni de a doua şi a treia ordine conţinute în epistola Dnului *Vajda* observ pe scurt următórele:

Dnul Vajda se înşélă dacă crede, că Széll sau partidul liberal ar ḑorí întrarea Românilor şi a celorlalte naţionalităţi nemagiare în parlament. Cine a urmărit vocile de presă magiare s'a putut convinge, că numai organele oposiţionale au primit cu simpatie ştirea despre întrarea Românilor în activitate, pe când foile liberale s'au îngrozit formal de acésta ştire, ceea-ce pe cunoscĕtorul raporturilor ungurescí nu'l va prinde mirare, lucru cunoscut fiind, că întrând Românii în parlament numai liberalii ar perde mandate. Ear' ce privesce în special pe Széll, acesta, de când au întrat *Apponystii* în partidul guvernamental, nu are destule mandate pentru-ca sĕ sature pe liberalii cei vechi, decum sĕ ne mai dee şi nouă.

Se înşélă Dnul *Vajda* şi atunci când crede, că *noi putem aştepta!*

Nu putem aştepta; pentru-că de vom mai aştepta încă mult, ne vom demoralisa cu desăvêrşire, precum în parte s'a şi întêmplat. Deja astăzi avem pasivitatea numai pe hârtie; unde vom ajunge dacă stările de astăzi vor mai dăinuí încă 10 ani?

Se înşélă Dnul *Vajda* şi atunci când crede, că noi lucrăm şi am lucrat dela procesul memorandului şi până în ziua de astăzi. Trebue sĕ punem mâna pe inimă şi sĕ recunóscem, că *nu am lucrat nimica*. De opera organisării nóstre pe care fórte bine o puteam sĕvêrşí în armistiţiul de 7 ani, pe care ni-l'au impus, nici nu ne-am apucat, şi ce am mai lucrat încolo nu a fost altceva decât certe interne şi polemii jurnalistice. Ar fi deci sinamăgire a crede că atunci „când un moment de însemnătate va pretinde o acţiune energică dela noi, vom ştí procede pregătiţi şi solidari“. Dnul Vajda ca Doctor în medicină ştie fórte bine, că oricare muschiu, care mai mult timp rĕmâne în neactivitate, degeneréză. Lucru cunoscut fiind acum că ceea-ce se póte afirma despre individ în cea mai mare parte se póte aplica şi la un popor, şi dat fiind că noi de atâta amar de timp nu am lucrat cu muschii nostri nimica, zace la mintea omului, că până când vom puté procede energic în óre-care moment dat, trebue sĕ *ne trăinăm cum se cade*.

In acest moment capĕt din Sibiiu ştirea, că comitetul central a hotărît convocarea conferenţei naţionale.

După o nópte lungă şi întunecósă earăşi se arată zorile zilei!

Dă dómne, ca sórele renaşterei nóstre naţionale sĕ rĕsară cât mai curênd!

Luminéză Dómne minţile conducĕtorilor nostri, pentru-ca sĕ afle calea adevĕrată ce duce la mântuire!

Dela sate.

Lucruri bune din Agnita.

— 9 August v.

(Urmare şi fine.)

Avem în fruntea nóstră un preot vrednic, pe Dl *I. Părĕu*, care cu stăruinţă de fer, în conţelegere cu representanţa bisericéscă — a dus la bun stêrşit cu concursul acestui popor multe lucruri menite a mulţămi şi înainta poporul român din acésta comună în parte preponderantă săséscă. Avem fapte la activul nostru, cu cari putem dovedi.

In trecut am renovat biserica din temelie, am cumpĕrat — din încurgeri benevole dela noi înşine, — cărţile trebuinciόse în aceea. In anul trecut inspectorul şcolar regesc cu ocasiunea visitaţiunei sale oficióse s'a abătut şi pela noi, ca sĕ ne spună că: *numĕrul copiilor e prea mare pentru un singur învĕţător şi că dór şi sala de învĕţămênt era necorĕspunḑĕtóre şi astfeliu porunca împĕrătéscă, că pe anul viitor — adecă acesta — sĕ se edifice o sală de învĕţămênt corespunḑĕtóre şi sĕ fim provĕḑuţi cu încă un al 2-lea învĕţător*“! Vĕ puteţi închipui în ce panică ar fi întrat un popor lipsit de conducĕtori buni, fără zel de jertfire, bogat şi nefălos!?

Poporul din Agnita însĕ s'a întrunit în mai multe rênduri în sinod, a ales comisiuni prelângă vrednicul nostru comitet parochial, ca sub conducerea bună a presidiului mai bine sĕ chibzuiască, pe ce cale sĕ putem duce acest lucru la îndeplinire într'un timp relativ fórte scurt, pentru un popor — sĕrac, — dar' aruncat de sórte în *centru!!*

Frecările nu sunt necesare a se aminti. Destul atâta, că prin bună înţelegere am ajuns acolo, că în 10 Aprilie a. c. s'a dat prin licitaţiune publică lucrul în mânile unor buni profesionişti şi aşa în 23 Aprilie în faţa întregului popor din *Agnita* s'a pus pétra fundamentală edificiului nou şcolar. Erau atunci unii dintrĕ poporeni, cari mai cârtiau în decursul vorbirei, ce se ţinuse de preotul nostru. Dar' acésta nu o putem lua decât numai drept eflucs al scurtărei încâtva în dreptul ce pretindeau a avé.

Ne-am bucurat, când în 6 August s'a sfinţit în urma serviciului divin, de către părintele *Părĕu* în faţa întregului popor şi s'a predat acest nou edificiu de lumină spre folosire celor ce cu dragă inimă vor întra într'însul. S'a pus sub patronagiul „*sft. Andreiu*“ cu ocasiunea cărei zile se va ţiné, — după cum s'a mai făcut şi în anul trecut, — serate cu copiii de şcólă.

Acum am dorí — şi desigur nu vom fi trecuţi cu vederea, — sĕ vie inspectorul regesc, sĕ-i arătăm, că am făcut mai mult decât a pretins el, căci prelângă sala de învĕţămênt am mai zidit o odaie pentru învĕţătoriu, o culină de vară şi a doua pivniţă.

Excelenţia Sa Inalt Preasfinţitul nostru Metropolit în virtutea probatei sale înţelepciuni a zis órecând: „Nu în zidiri măreţe sĕ ne punem încrederea, ci în învĕţători destoinici“ deci acum ne punem tótă încrederea în Excelenţia Sa şi în Prea Venerabilul Consistoriu, sperând că ne va provedé şi cu un al 2-lea destoinic învĕţător, căci causa e acolo la consistoriu, şi timpul se apropie.

Tot în acéstă vară s'a cumpĕrat un clopot cu 290 coróne, care s'a sfinţit şi predat destinaţiunei sale în 1-a Iuniu.

Femeilor nóstre d'aici încă nu li-se póte zice „*póle largi şi minte strîmtă*“ — căci şi dînsele, — ideia dascălului nostru, ventilată în comitetul parochial asta earnă a fost anul, înţelegêndu-se în earna trecută prin şeḑĕtóre au scos o frumósă „*Reuniune de femei*“ astăprimăvară.

Nu ni-se cuvine a ne lăuda, dar', ca creştini buni datori suntem a aduce întâiu laudă şi mulţămită lui Dzeu, carele „a păzit cu mână tare, pe Român poporul sĕu“, apoi laudă înţeleptelor legi ale bunului nostru Domnitoriu, cari ne dau îndemnul, mai departe laudă şi mulţămită autorităţilor nóstre bisericesci şi conducĕtorilor nostri, cari ne dau sucursul lor cu fapta şi cu cuvêntul şi în fine laudă poporului, care a pus umĕrul pentru edificarea şcólei nóstre. Sĕ ne fie destulă de altcum mulţămirea sufletéscă, când vedem falnica fică — *şcóla* — ridicând mândră capul lângă piósa mamă — *biserică* — în mijlocul Românilor: pare-că voind sĕ cânte versul lui *Văcărescu* generaţiunei următóre în locul rostului nostru amuţit de glia rece:

Urmaşilor nostri Agniţeni
Lăsăm dreaptă moştenire
Cultivarea limbei româneşti
Şi a patriei iubire!

Ionu Popi Zacharie
dascăl.

Revistă esternă

Mobilisări rusesci. Corespondentul din Bucuresci al ziariului „Magyarország“ telegrafézâ ddto 2 Septembre următórele:

„O parte a armatei rusesci, cum raportasem nainte cu câteva zile, e în castre la graniţa României. Pe lungul Prutului sunt mulţime de trupe rusesci şi *zi de zi sosesc altele şi altele*, aşa că armata rusésca aci, pe linia acésta 'şi concentréză cea mai mare parte a trupelor mobilisate. Deocamdată numai mobilisarea şi sosirea trupelor causéză nelinişte, care se potenţéză şí prin faptul, că oficerii ruşi, despărţiţi de trupe şi întovărăşiţi în cete mĕrunte, spionéză terenul.

In *Iaşi* au sosit Duminecă doisprezece oficeri ruşi şi au sondat împrejurimile oraşuşului. Doi oficeri s'au deghizat în civil şi cu birja Nr. 12 au mânat spre *Galata* şi *Cetacina* (Cetăţuia?), unde cu ochianuri de castru au spionat terenul. Tóte acestea dovedesc, că Ruşii şi-au organisat deja chiar şi serviciul de spionagiu.

In *Ungheni* a provocat colosală sensaţi faptul, că la ordinul ministrului de interne poliţia a deţinut la bariera de graniţă o persónă de poşiţie fórte distinsă, care voiá sĕ ducă în Rusia scrisori de conţinut fórte important. Scrisorile au fost confiscate şi după ce poliţia a constatat că ele conţin secrete militare, le-a trimis ministeriului de rĕsboiu. Aceste scrisori dovedesc că în România funcţionéză serviciu de spionagiu rusesc organisat complet“.

La urmă raportul numitului ziariu spune următórele:

„Regimentul de călăraşi Nr. 7 şi reg. de infanterie Nr. 13, cum şí batalionul de vênători Nr. 4 au primit deja ordin din al cărui cuprins se póte deduce la apropiată mobilisare, ear' numĕrul trupelor cari fac serviciu de pază la graniţa dela Prut a fost sporit la duplu.

*

Stare de asediu în Persia. Lui „Kölnische Zeitung“ i-se raportéză din *Teheran* (capitala Persiei) că şahul a decretat stare de asediu pentru capitala ţerii şi împrejurimi. Indemn la acésta au dat agitaţiunile şi mişcările revoluţionare din causa tratativelor de împrumut întrĕ Persia şi Rusia. Şahul capĕtă mereu scrisori ameninţătóre şi proclamaţiuni. Agitaţia e îndreptată deosesebi contra marevizirului, pe care conducĕtorii mişcărilor îl acusă că a vêndut Rusiei partea nordică a ţerii şi voesce acum sĕ facă tot-aşa şi cu partea dela sud. Pentru aflarea instigatorilor s'a întrodus spionagiu în întrégă ţéra; vizirul însuşi a pus premiu de 8000 tomani pentru denunţarea căpeteniilor mişcării.

*

Visita Ţarului în Francia. Luni s'a statorit în consiliul de ministri programul întimpinării Ţarului în Francia. Conform acestuia Ţarul sosesce la Dunkerque în 18 Septembre. Presidentul Loubet împreună cu toţi membrii guvernului sosesc acolo în 17, de unde în ziua următóre vor pleca pe corabia „Cassini“ în calea Ţarului. După debarcare presidentul va da dejeuner în onórea părechei împĕrătesci, apoi toţi vor pleca la Compiègne, unde se va serví prânzul. In 19 Ţarul şi Ţarevna împreună cu presidentul Loubet vor merge sĕ asiste la manevrele finale, după terminarea cărora se va serví dejeuner pe câmpul de manevre. După amiazi óspeţii vor merge la Reims, de unde Ţarul se va re'ntórce earăşi la Compiègne. In 20 vor cerceta împrejurimile dela Compiègne. In aceeaşi zi séra se va da prânz de galá, apoi represen-

---

FOIŞORA

Marienbad.

Intre băile boheme cu renume european locul a-II îl ocupă Marienbad-ul. Cei ce fac cura la Carlsbad de regulă fac o escursiune până la Marienbad fie cu trenul fie cu trăsura. Şi cei ce călĕtoresc cu trenul au ocasiune a admira frumósa cale, ce duce printrĕ munţi selbatici, în tóte amenuntele ei, căci la cerere se pun la disposiţia călĕtorilor vagóne de sticlă anume, pe cari le poţi deschide cum vreai, aşanumitele Aussichtwagone. Firesce, preţul de călĕtorie în acest cas e mai scump, dar' frumseţile pline de variaţiune ale drumului rĕsplătesc pe deplin preţul biletului de călĕtorie. Deşi trenul accelerat merge relativ destul de încet, totuşi sosesce iute la Marienbad, mai ales dacă te afli într'o societate plăcută.

Marienbadul este asemenea situat în apropierea unui complex mare de păduri de brad. Au faţă de Carlsbad acel avantagiu, că e lipsit de fumul numĕróselor fabrici, care infectéză aerul şi face neplăcută petrecerea în oraş. Altcum aceaşi eleganţă a hotelurilor, aceleaşi edificii grandióse şi mari, aceeaşi mişcare şi eleganţă, dar' tot-odată şi aceeaşi — *scumpete*.

Marienbad e mai mult un loc de recreare generală şi mai ales pentru a topi din grăsimea celor din samă afară graşi. Veḑi acolo în adevĕr esemplare de ómeni graşi, de nu ştí sĕ rîḑi de ei sau sĕ-i compătimesci. Iţi vine sĕ binecuvintezi ceriul, că nu a încărcat pe óselé tate o aşa cătăţime şi nu a condamnat propriele-'ţi picióre a purtà aşa povară. Pare-că se mişcă câte-o căpiţă de fên. Medicii îi pun la canon, sĕ flămênḑéscă, sĕ se scalde, sĕ alerge pe déluri cu limba scósă, la masagiu etc. Pagubă, că nu se fac Români, căci în casul acesta „postul şi rugăciunile“ ar ajuta mai mult, decât tot Marienbadul. Nu i vorbă, în urma unui tractament riguros scad 15—20 kile, dară apoi acum recreaţi şi odihniţi la stomach, se pun acasă eară pe mâncare cu o poftă de lup şi adaug în curênd ear' 30— ori 40 kile.

Isvórele principale sunt aicea *Kreuzbrunnen*, *Ambrosiusbrunnen* (în oraş) *Ferdinands* şi *Carolinenbrunnen*, apoi *Waldquelle* în pădure. Apa de aici e fórte gustósă amestecată cu sucul stors din citroane şi cu zahar. Ceva mai binefăcĕtor abia se póte închipui decât aşa o composiţie, când te întorci de pe cărările frumóse şi fără suişuri din pădure. Un farmec deosebit au locurile cu primblare, mai ales cele de către Maxthal, ce duc pe o vale óblă şi atrăgĕtóre. Numĕrul visitatorilor trece şi aici preste 15.000 la an.

Edificiul cel mai grandios este noul „*Kursaal*“, o clădire monumentală, cu tóte comodităţile şi confortúrile, câte le póte reclama şi mintea cea mai capriţiósă şi rafinată. Sala de joc, la care duce un vestibul cu columne de cea mai frumósă marmoră veritabilă, este de-un gust şi de-o eleganţă neîntrecută, deşi columnele, păreţii etc., sunt numai imitaţie de marmoră. Saletele de lectură, de musică, de conversaţie etc., sunt în stil secesionist în tóte părţile lor, mobile, covore, păreţi etc. Simţi o adevĕrată plăcere aţi pasce ochii pe forme atât de variate şi pline de gust. In acest edificiu sunt aşeḑate — în parter — şi multe băi. Ceva mai luxos şi mai practic şi comod, ca şi aşa numitul „Fürstenbad“ nu se póte închipui. Costă o scaldă 5 fl.

In alt edificiu mai vechiu se află alte scalde şi scaldele de nămol, care se aduce, ca şi la Carlsbad, dela Francesbad.

Un alt stabiliment, cu care M. întrece mult Carlsbadul, este *Colonada principală* dela Kreuzbrunnen. E tot din fer şi sticlă. Fiind la M. loc mai deschis şi mai larg, architecţii au putut da frêu liber fantasiei şi condeiului lor întru proiectarea acelei colonade, care apare cu atât mai măréţă, cu cât înaintea ei se deschide o alee şi un loc larg, pentru primblare. E un tablou feeric a vedé acest loc delângă Colonada la orele 6, când musica deslănţuesce sentimentele omenesci prin rostul armonios al instrumentelor sale în mijlocul unei masse imense de public elegant.

Ca ceva particular se presentéză *biserica* romano-cat., a sfintei Mării. E un edificiu colosal pe o pajisce largă de earbă. Are forma optunghiulară şi totul forméză o cupolă, care în interiorul ei oferă un aspect grandios. In diferitele misiuni sunt tot atâte altare. La unul am observat tabloul mare al unei madone în stil curat bizantin.

Cea mai fericită posiţie însĕ o are „*Café Egerländer*“. E situat pe-o terasă în vîrful unui deal, de unde în semicerc ţi-se presentéză, ca într'un tablou pesagiul întregului ţinut, pe care nu te saturi a-l privi. O mulţime din odăile acestei Cafenea sunt în stilul caselor ţĕrănesci din acel ţinut, cu tóte apartinenţele lor, un fel de museu etnografic; ear' fetiţele pentru serviţiu, îmbrăcate în costum ţeranesc, sunt tot atâtea modele vii ale museului, care cuprinde lucruri actuale ear' nu vechituri. Dacă mergi la M. şi nu te duci la „*Café Egerländer*“ n'ai vĕḑut un lucru esenţial.

Tonans.

taţiune teatrală în castelul dela Compiègne. Ziua următóre vor asista la revista militară, ear' după dejeuner-ul ce va urma acesteia vor pleca cu tren special luând calea Pagny sur Moselle. Despre eventuala visită şi la Paris, programul nu conţine nimic.

Regele Leopold încă va asista la revista marină de la Dunkerque, dar' numai ca persónă privată; pentru a saluta pe ţarul şi pe Loubet trimite însĕ solie estraordinară.

NOUTĂŢI

Dela curtea română. MM. LL. Regele şi Regina României au plecat Duminecă la orele 1 şi 30 d. a. din Sinaia în străinătate. Pe peronul gărei Sinaia Majestăţile Lor au fost salutate de membrii corpulului diplomatic aflaţi în Sinaia, de toţi d-nii ministri, de dl Kalinderu, administratorul domeniilor Corónei, de persónele din înalta societate, de casa civilă şi militară, şi de un numĕros public. Dómnele au oferit numĕróse buchete de flori M. S. Reginei.

Suveranii au convorbit câteva minute cu persónele presente, şi apoi au luat loc în trenul regal, împreună cu AA. LL. RR. Principeie Ferdinand şi princesa Maria şi micul Principe Carol, şi trenul regal s'a pus în mişcare în uralele mulţimei. D-nii ministri de-asemenea au condus pe Suverani până la Predeal.

La Predeal trenul regal a întrat în gară la órele 2 şi 5, unde Suveranii români au fost primiţi de un numĕros public din Predeal şi a împrejurimei. Suveranii şi Principii Moştenitori au descins din trenul regal şi au convorbit cu cei de faţă.

După 12 minute MM. LL. Regele şi Regina, după ce s'au îmbrăţişat cu Principii Moştenitori s'au suit în tren şi trenul a pornit în urale. Suita Suveranilor se compunea din d-nele Olga Mavrogheni şi Bengescu şi d-nii colonel Priboianu şi maior Graţoschi. Suveranii români au trecut prin Budapesta şi Viena, mergênd la *Ragaz*.

*

Ilustritatea Sa Domnul Ioan cav. de Puşcariu, septemvir, membru al representanţei fundaţiunei Gozsdu etc., a dăruit fondului de 20 bani, creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpĕrarea unei case cu hală de vênḑare pe séma meseriaşilor nostri *suma de 10 cor.*

La acelaş fond au mai contribuit binecunoscutul fabricant de casse de fer (Wertheim) *Gustaz Moess*, din Sibiiu, din prilegiul vênḑării mai multor casse Wertheim comunelor nóstre politice şi bisericesti cum şi Institutelor nóstre de credit sistem Raiffeisen, tot *suma de 10 cor.*

*

Cursul de desemn şi pictură la Dşóra Vlad a început în 1 Septembre st. n. Dşórele cari doresc a lua lecţii, pot lua informaţiuni în fie-care zi întrĕ órele 11—12 Strada Honterus Nr. 6 I. etagiu.

*

Profesorii cursurilor notariale din Cluj. Ministrul-president *Széll* ca ministru de interne a numit director al cursurilor notariale din Cluj, pe timp de doi ani, pe vicecomitele *Dózsa* Endre, director substituit pe protonotariul Csiszár Gyula, ear' profesori pe prim vicenotariul Dr. Hegedüs Aladár, Dr. Ignácz István secretariu al comitelui suprem, Dr. Nyerges Zsigmond vicefisc comitatens, Dr. Pávlik Sándor III. vicenotariu, Dr. Rohonczy Alajos asesor la sedria orfanală, Dr. Sterszky Vincze, secretariu-adjunct financial, Szász Kàroly esactor şef, Toczauer Ödön protopretor, H. Veres Kàroly protopretor şi Zabulik László protofisc onorariu.

*

Culegĕtor de litere-jubilant. Cetim în „Foia Diecesană“, că Stefan Pop, culegĕtoriu de litere în tipografia diecesană din Caransebeş, la 1. Septembre şi-a serbat iubileul de 25 ani ca culegĕtoriu tipograf.

*

Proces de presă. „Kronst. Wochenblatt“ are proces de presă pentru un articol publicat în numĕrul dela 10 August a. c., în care întrĕ altele sfătuia pe mame sĕ grijéscă de copilaşi fiind-că „Ahasver geht herum!“

Luna trecută un evreu străin mâncase bătae în Braşov (pe Tocile), fiind-că după cum arĕtau indiciile, cerca sĕ ducă pe un copilaş afară la pădure. Făcêndu-se cercetare contra celor cari au bătut pe evreul, acesta spunea, că a voit numai sĕ întrebe pe băiat calea ce duce afară la pădure. De pe timpul acestui bucluc al evreului datéză articolul din „Kronstädter Wochenblatt“, pe care primariul oraşului l'a transpus procuraturei din Cluj spre a intenta contra numitului ziariu proces de presă pentru agitaţie.

*

Din nenorocirile beţiei. Locuitoriul din Cluj, Kilin István, Sâmbătă séra a dat pe gâtlej holercă până s'a îmbĕtat binişor. Cătră 11 óre mergênd a casă, a luat lampa şi a plecat sĕ-şi vadă de economie: îngrijit'a de vite servitoriul, încuiată e pivniţa, etc. Cum era însĕ tărbăcit la cap s'a împedecat şi a căḑut în gârliciul pivniţei; lampa s'a spart şi petroleul aprins l-a cuprins în flacări. La sbierăturile lui a alergat la el soţie-sa, dar' nu i-a mai putut ajuta. Duminecă diminéţa nenorocitul a murit întrĕ chinuri oribile, causate de arsuri.

*

Cununie. Clericul absolut *Iacob Domşa*, din Peţelca, şi d-şóra *Lucreţia P. Bunea*, fiica dlui Arseniu Bunea, secretariu al comitetului fondurilor grăniţeresci din Sibiiu, se vor cununa Dumineca (8 Septembre n.) în biserica gr.-cat. din Blaj.

*

Timp de earnă. In întreg comitatul Liptau deja de câteva zile e timp de iarnă, cu frig aspru şi cu ninsori. La şes plouă continuu cu deşi fulgi de zăpadă, ear' sus la munte întreg hotarul e acoperit cu straturi de zăpadă. Ómenii seceră pe ninsóre, ear' cartofii probabil că numai de sub straturi de zăpadă vor puté fi recoltaţi.

*

Mare catastrofă de tren. In statul Montana (America) la distanţă de 40 miluri de la oraşul Calispe 40 vagóne încărcate cu petriş s'au desprins de locomotivă şi precipitându-se înapoi pe cósta liniei ferate s'au isbit de un tren de persóne, care înainta în sus. Treizeci şi sése călĕtori au fost striviţi şi ucişi, ear' o mare mulţime din ei au fost răniţi grav.

*

Socrul Europei. *Cristian IX.*, bĕtrânul rege al Danemarcei va avé în curênd adunată în jurul sĕu întréga sa familie, — aprópe tóte curţile domnitóre din Europa. Regina Angliei, ţarevna vĕduvă şi regele Greciei au sosit deja la Copenhaga şi în curênd are sĕ soséscă şi ducesa de Cumberland. Peste câteva zile vor sosi apoi: ţarul şi ţarevna tineră, regele Angliei şi regele Oscar al Svediei şi Norvegiei.

*

Poporaţia Franciei. Zilele acestea s'au terminat lucrările recensemêntului în Francia, început în 24 Martie a. c. Conform resultatelor acestui recensemênt Francia are 38,641.333 locuitoriu. De la 1896 până acum un sporiu abia de 412.364 persóne.

*

Pentru biserica din Gelmar. Românii din comuna Gelmar (cott. Hunedóra) s'au apucat sĕ facă o casă parochială, în care sĕ pótă locuí preotul lor după vremuri; şi trebue sĕ acopere de nou şi turnul bisericei, pentru a-'l feri de ruinare. In acest scop ómenii din comună s'au angajat sĕ presteze tot lucrul cu mâna şi cu carĕle şi sĕ contribue fie-care cap de familie câte 26 coróne în bani.

Cum însĕ parochia gr. ort. română a Gelmarului abia numĕră vr'o 75 fumuri, şi cum ómenii în cea mai mare parte sunt sĕraci (jeleri şi servitori la proprietarii mari) şi puţinul pămênt ce-'l au în micul hotar al satului e expus deselor exundări ale Mureşului, care şi în zilele de 2—5 August a. c. şi-a revărsat undele sale preste hotarul comunei causând pagube: pe lângă tótă bunăvoinţa este imposibil, ca parochienii sĕ contribue mai mult. Suma ce iese din contribuirea lor însĕ nu ajunge pentru a termina lucrările începute şi e mare téma, că rĕmânênd lucrul neterminat, se ruinéză şi cel făcut până acuma, ear' jertfele aduse sunt zadarnice.

De acea, rugaţi fiind, venim a apela la marinimia şi generositatea ómenilor de bine şi iubitori de nisuinţele de înaintare ale poporului, sĕ binevoiască a veni Gelmarenilor în ajutor, dând pe séma bisericei lor câte o părticică din ceea-ce li-a dat bunul D-zeu.

Rugăm deci pe toţi ómenii de bine sĕ binevoiască a colecta în cercul cunoscuţilor şi amicilor suma cât de modestă şi a o trimite până cel mult la 15 Septemvrie n. a. c. la adresa epitropiei parochiale ori a parochului din Gelmar (Gyalmár) u. p. Szászváros. Sumele primite se vor chita cu mulţămită.

*

Ştiri mĕrunte. La cursurile notariale din Budapesta sunt inscrişi 260 de ascultători. Prelegerile s'au început alaltăeri. — In apropiere de Faierville (America) a deraiat un tren; patrusprezece cĕlători au murit, ear' treisprezece au fost răniţi grav. — Fişpanul comitatului Alba-inferióră a numit medic cercual în Ighiu pe Dr. Iancsó Ödön, fost până acum medic privat în Cluj. — „Charcovskija Vjedomosti“ rapotéză, că pe linia ferată Charcov-Nicolaj două trenuri au fost oprite pe linie deschisă, din causa mulţimei de omide ce se aşeḑaseră pe ralii. — Luni au fost puse în circulaţie bancnotele de 10 coróne. Formatul lor şi esecutarea e mult mai reuşită de cât a celor de 20 coróne.

Impresii de călătorie.

De sub pólele Carpaţilor, August.

Precum se bucură robul, când răpit de libertatea sa pe un têmp îndelungat se vede earăşi pus în libertate, aşa mĕ bucuraiu şi eu, când după o robie de un pătrar de secul pe pustele Ungariei am părăsit şesurile mie neplăcute, de dealuri, munţi, păduri lipsite, şi aruncându-mĕ în tren sburaiu pe aripele aborului fără a cuteza sĕ mĕ uit îndĕrĕt, ca sĕ nu vină pustele după mine şi sĕ mĕ prindă earăşi în mrejele lor, ci numai înainte căutam, până am zărit dealurile dela *Şiria*. Câtă bucurie a întrat în sufletul meu la vederea lor! Sciam bine, că aci se începe românimea. Deja la *Curtici* auḑiam accentele dulci ale limbei nóstre române, ca şi care mai frumósă nu este, precum ne spune şi poetul *Sion*. Inima îmi tresărea de bucurie, şi în ideie, în cugete pe toţi îi înbrăţoşam şi îi salutam. Trecem pe la *Arad*, unde pe peron furnică de Români, Aradul e centru românesc, domniciliul multor Români bravi, fruntaşi întrĕ fruntaşi, cari lucră şi asudă pentru binele neamului şi al bisericei nóstre, unde progresul pe terenul cultural i-a un avênt mare, dovadă, că harnicii archierei au stat şi stau în fruntea diecesei, spriginită de o inteliginţă consciă de chemarea sa şi de datorinţele sale.

Adâncit în contemplări plăcute locomotivul pornesce mai departe şi ne duce cu repejiune nespusă spre podgoriile, viile împrejurimii Aradului, Ghioroc, Miniş, etc., cu vinurile lor escelente, tot pe lângă Mureşul şerpuitoriu, pe care se légănă plutele de Românaşii nostri uşor mânate cătră şesurile imense ale Tisei, unde se perde limba română în oceanul Maghiarismului.

Cătră Lipova strimtorându-se drumul, şesul, tot întrĕ dealuri, păduri, preserate de sate românesci; se deschide o panoramă frumósă, un aier înbalsamătoriu ne adiă şi ne strigă cu glas puternic: aicia e locul pentru tine Române, bucurăte şi te veselesce! Mĕ bucur şi mĕ veselesc pentru-că sunt Român; dară nu acesta e locul meniţiunei mele, ci mai de parte, cătră rĕsărit, la scumpul meu Ardeal, la leagănul tinereţelor mele, acolo sub pólele Surului celui înalt, unde un aer curat şi o libertate neinfectată de şovinism domnesce, unde Românismul şi ortodoxia înfloresce şi face progrese în ale culturei. Acolo grăbesc. Sbóră! Sbóră locomotive, şi mĕ du la copiii mei şi la nepoţii mei, cari de mult şi cu braţe deschise mĕ aştéptă! Acolo voesc a pausa, a mĕ arunca în braţele lor şi a sórbe fericirea adevĕrată

Durere, că apropiându-mĕ de Ardeal deja se întuneca, se înseréză şi nu pot vedé locurile romantice ale scumpei mele Transilvaniă. Luna însĕ de sub nori zimbind dulce cu lumina ei palidă şi stelele galeşe de pe bolta ceriului îmi conced a mĕ delecta la câte un peisagiu admirabil al naturei, creaţiunea Atotputernicului, care în îndurarea sa nemĕsurată ni-a creat operele sale măreţe pentru desfătarea nóstră! Binecuvêntat sĕ fie numele sĕu în veci.

In cursul drumului se ivesce monumentul în onórea vitézului Kinizsi Pál, alias Paul *Chinezu*, erou *român*, — ridicat pe câmpul pânei, unde Românimea vitéză a sdrobit óstea turcéscă, şi unde şi azi locuesce românimea.

Părăsind locul acesta plin de reminiscenţe istorice şi trecênd Mureşul ajungem la Apulumul Romanilor, la cetatea, unde eroul *Mihaiu* cu armata sa biruitóre a întrat înainte de asta cu 300 de ani în triumf, după ce sdrobise óstea lui Báthori la Şelimbĕr.

Acolo mĕ opresc şi respir de obosélá călătoriei, şi mĕ adâncesc în noianul trecutului şi o durere nespusă mĕ cuprinde, când cuget, că lumea s'a schimbat şi că gloria a apus, eroismul neamului a ajuns în cătuşe din propria sa vină, din laşitate şi din *neunire.*

Când va veni óre earăşi timpul de glorie? de mărire, în care cultura, bunăînţelegerea tuturor elementelor de bine va triumfa peste tóte metechnele celor certăreţi etc., şi făcĕtori de rele? Atuncia va rĕsări sigur earăşi timpul de glorie şi de mărire a neamului nostru, care trebuie sĕ fie demn urmaş al coloniilor lui Traian!

Ce bucurie, ce veselie, când m'am vĕḑut în braţele copiilor, nepoţilor, în cercul amicilor, a fostilor conşcolari şi rudeniilor! Nu se mai gătau întrebările, rĕspunsurile, curgeau vorbele ca mierea, ca laptele, totul era farmec, deliciu a auḑi şi a vorbi limba ta dulce şi sonoră!

După popas de câteva zile ne duse locomotivul mai departe tot întrĕ dealuri, păduri, peste rîuri spumegătóre până ajunsĕrăm la ţinta nóstră, la Metropolia Românilor ortodoxi, unde un Metropolit încăruntit, dară plin de virtute şi cu o inimă tîneră şi caldă pentru tot ce e bun, un muncitoriu neobosit pentru a-şi vedé biserica pusă într'un rînd cu a celorlalte confesiuni, şi a-şi vedé dorinţa sa şi a nóstră a tuturora realizată, — catedrala, de mult plănuită, edificată. In acéstă stăruinţă şi muncă fiind spriginit de sfetnici încărunţiţi, practici şi pricepuţi atât laici cât şi din cler, scopul — cu ajutoriul lui Dumnezeu — îl va şi ajunge. Cestiunea edificării catedralei nu se mai póte amâna; ortodocsia, Metropolia nóstră are lipsă de un locaşiu măreţiu alui Dumnezeu în locul capelei celei mici deacuma, unde pompa serviciului oriental neasĕmĕnat de frumos nu se póte arăta în splendórea deplină, şi care bisericuţă actuală ne amintesce numai trecutul cel umilitor, când numai pe ascuns în dosul comunelor, în oraşe, fără turn, puteam sĕ zidim şi noi bisericile nóstre, ne reamintesce timpul servilismului. Jos dară cu bisericuţa cea mică din centrul Sibiului! şi ridicaţi în locul ei un palat, un dom, o biserică catedrală, carea sĕ fie fala neamului şi a ortodoxiei nóstre!

Ce bine mĕ simt de când mĕ aşeḑaiu în mijlocul neamului meu, a coreligionarilor mei! Totul suride! Totul e grădină, verdéţă, flóre şi viéţă. Tot feţe cunoscute, de şi înălbite, încăruntite, dară vesele, tinere de inimă.

Grăbesc la biserică, ca sĕ multămesc Atotputernicului, că m'a învrednicit sĕ mĕ vĕd earăşi în mijlocul neamului meu, şi auḑind eară liturghia românéscă cu cântările cele frumóse, dulci, până la inimă pătrunḑĕtóre, am picat în genunchi şi am sărutat pămêntul cel sacru mulţămind atotputernicului pentru momentul cel mai fericit din viéţa mea.

Lacrĕmile mute erau martore ale emoţiunei mele.

Aici voiu sĕ remân, aici voiu sĕ mor! Amin.

Ecsilatul repatriat.

ECONOMIE.

Piesele de 20 coróne în aur. Consiliul băncii austro-ungare în şedinţa de Vineri a hotărît unanim, ca direcţia băncii sĕ pună în circulaţie, după buna sa chibzuélă, piesele de 20 coróne în aur. In aceeaşi zi s'au şi început la banca centrală din Viena şi Budapesta, cum şi la tóte filialele a se face o parte din solviri în aur. La schimb de cupóne, acordare de împrumuturi, ori solvirea salariilor, o anumită parte din suma cuvenită o dă în piese de aur de câte 20 coróne; *bancnote însĕ nu schimbă.* Cei cari ar voí deci, ca în schimb pentru bancnote de zece, o sută, o miă florini, ori de 20 coróne, sĕ aibă bani în aur, zadarnic s'ar adresa băncii, căci la acésta până acum nu e obligată. La acésta va fi obligată banca numai atunci când va începe definitiv solvirile în aur. Cele ce le efectuesce acum sunt numai facultative, şi dacă voesce póte şi sĕ le sisteze.

Intru efectuirea punerii în circulaţie a pieselor de aur, de altcum stau în ajutoriu băncii şi bancele private, în cât îi pun la disposiţie stocuri (rudiţe) de aur în schimb pentru piese de 20 coróne, pe cari bancele private încă le folosesc întocmai ca banca austro-ungară: la rescumpĕrarea cupónelor, solvirea salariilor, etc. Astfel, o bancă din Viena Sâmbătă a schimbat ruḑi de aur în valóre de 500.000 de coróne. Stockul de aur al băncei, în urma raporturilor favorabile de acum, se sporesce mereu; Vineri două mari bance vieneze au transpus bancei aur în valóre de 1·3 milióne, ear' guvernul ungar pentru acoperirea bancnotelor de 10 coróne a transpus bancei aur în valóre de 48 milióne. Pe lângă acesta mai are la bancă, pe contul de giro, aur în valóre de 32 milióne. Evident, că posiţia bancei e solidă, şi uşor se póte întêmpla, că valuta va fi în curênd regulată, aprópe pe nesimţite, de óre-ce hârtiile de 5 fl. vor fi cu mult mai curênd scóse din circulaţie, de cum a contemplat guvernul.

Incurgerea aurului la banca austro-ungară devine zi de zi tot mai intensivă. Vineri, de pildă, „Wiener Bankverein“ a transpus bancei aur în valóre de 400.000 de dolari; societatea de escompt din Austria inferióră a transpus 250 chilograme de aur, „Anglo-Bank“ aur în valóre de jumĕtate milion de coróne, ear' banca hipotecară a transpus aur în valóre de un milion de coróne.

Nr. 3956—1901. [192] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **vicenotar** devenit vacant în comuna **Poiana**, cercul Mercurea, comitatul Sibiiului, se escrie concurs prin acésta cu următórele emolumente:

1. Salariu anual 600 cor.
2. Pauşal de locuinţă şi lemne 100 cor.
3. Remuneraţiune după dare şi aruncuri 200 cor.

Cererile concursuale instruate cu documentele de cualificaţiune, despre cunoscinţa limbilor şi ocupaţiunea lor de până acuma au de a se presenta subscrisului până în 15 Septembre a. c.

Mercurea, în 29 August 1901.

Pretorele cercual suprem:
Mangesius.

Nr. 623—1901. [194] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu din comuna *Şasa*, protopresbiteratul Lupşei, pe basa resoluţiunei Preaven. Consistoriu archidiecesan din 28 Iuniu a. c. Nr 5806 Şcol., se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 cor. din repartiţia pe popor, locuinţa liberă în edificiul şcólei, lemnele de foc trebuincióse şi folosirea grădinei şcolare ce se va înfiinţa.

Dela concurenţi se poftesce sĕ cânte la strană şi cu elevii şcolari la sfânta liturgie. Cei cu cunoscinţe musicale vor fi preferiţi şi pentru casul de a înfiinţa cor bisericesc după putinţă, deosebit se vor remunera.

Cererile concursuale instruate conform normelor în vigóre, au a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Ofenbaia, în 18 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al tractului Lupşii, în conţelegere cu comitetul parochial.

Vasile Gan
adm. prot.

Nr. 459/1901 [192] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc din comuna *Caia-săsĕscă,* protopresbiteratul Sighişórei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salarul anual consistă din: 600 cor., şi anume: 520 cor. în bani gata, 5 stĕngini de lemne tăiate computate cu 80 coróne, jumĕtate din venitul grădinei şcolare şi cuartir gratuit în edificiul şcólei.

Concurenţii au sĕ şi aştérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători, a conduce cântările liturgice, — şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cele rituale.

Sighişóra, 17 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighişórei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 48/1901. [188] 3—3

Publicare de licitaţiune.

Pe basa preliminarului de spese, aprobat de Preaven. Consistoriu archidiecesan, la 12/25 Maiu a. c., Nr. 4349 Epitr., **repararea bisericei gr.-or.** din **Mercurea** se dă în întreprindere prin licitaţiune publică minuendă la *26 August (8 Septemvrie) a. c., la 11 óre p. m.* în localul şcólei.

Preţul strigării este cor. 2665·58.

Ofertele în scris, cu 10% vadiu se primesc înainte de începerea licitaţiunei la preşedintele comitetului parochial. Cei ce vor licita verbal asemenea au a depune vadiu 10% dela preţul strigării.

Planul şi preliminarul de spese precum şi condiţiunile de licitare se pot vedé la biroul comitetului parochial.

Mercurea, în 14/27 Aug. 1901.

Comitetul parochial gr. or.

Ioan Blaga preşedinte. **Nic. Simulescu** notariu.

Nr. 846/1901 [171] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învĕţători dela şcólele confesionale din comunele: *Agribiciu*, *Apahida*, *Butena*, *Călata-mare*, *Cara*, *Cojocna*, *Geaca*, *Muntele-rece*, *Rogojel*, *Şebeşul-mare* şi *Someşul-rece,* prin acésta se escrie concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu unul fie-care din aceste posturi, sunt: 600 coróne din repartiţiune pe popor şi cuartir liber în edificiul şcólei.

Concurenţii au a-şi aşterne cererile lor subsemnatului oficiu în terminul sus amintit, fiind instruite conform normelor în vigóre.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Clujului, în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Cluj, 1 August 1901.

Tuliu Roşescu
protopresbiter

Nr. 422—1901. [175] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕţător vacant de clasa I dela şcóla ort. rom. din *Tarlungeni* protopresbiteratul Braşovului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu anual 600 cor. solviţi regulat prin epitropul bisericei în rate lunare decursive şi relut de cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi trimite cererile lor instruite conform normelor din vigóre la preaonor. oficiu protopresb. al Braşovului până la ziua espirărei concursului.

Dela concurent se cere a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în

Tarluugeni, în 24 Iuniu 1901.

Dumitru Peneş preş. comit. par. **Nicolau Comşa** not. comit. par.

In conţelegere cu subscrisul —
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric
protopresb.

Nr. 575/1901 [186] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bicău* — lângă Brănişca — cu salariu anual de 600 cor. şi adecă: în bani repartiţiaţi în popor 280 cor., în naturale 140 cor., folosirea a doue grădini 90 cor., venitul cantoral 30 cor., 3 stângini de lemne 60 cor., din cari sĕ se încălzéscă şi şcóla, grădină de legumi şi cuartir în edificiul şcólei.

2. *Brănişca,* cu salariu anual de 600 cor.: în bani din repartiţiune în popor 480 cor., folosirea unei grădini 20 cr., venitul cantoral 30 cor., 3 stângini de lemne, din cari sĕ se încălzéscă şi şcóla, 60 cor., din didactru dela străini 10 cor. şi cuartir în edificiul şcólei

3. *Cerbia* cu filia *Pogănesci*, cu salariu anual de 600 cor.: din repartiţiune în popor 320 cor., în naturale 60 mĕsuri bucate parte grâu parte cucuruz în preţ de 180 cor., venitele cantorale circa 100 cor., lemne de ajuns, cuartir în edificiul şcólei şi grădină de legumi.

4. *Gialacuta* cu filia *Căbesci*, cu salariu anual de 600 cor., şi adecă: în bani repartiţiaţi în popor 200 cor., în naturale 100 mĕsuri cucuruz = 280 cor., venitele cantorale 60 cor., lemne de foc 3 stângini = 60 cor., cuartir în edificiul şcólei şi grădină de legumi.

5. *Tĕrnava,* cu salariu anual de 600 cor. şi anume: în bani din repartiţie în popor 200 cor., în naturale 100 mĕsuri cucuruz = 280 cor., venitele cantorale 60 cr., 3 stângini lemne de foc = 60 cor., cuartir şi grădină de legumi.

Dela reflectanţii la aceste posturi se cere ca sĕ se presinte înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica unde a concurat spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, şi pentru luarea de informaţiuni despre modul de plătire a salariului, deobligaţi fiind învĕţătorii sĕ cânte în strană şi sĕ instrueze şcolarii în cântări.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 2 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Pecurariu
protopop.

Nr. 517—1901. [177] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea definitivă a postului învĕţătoresc vacant dela şcóla confesională gr. or. din *Braşov-Stupini,* protopresbiteratul Braşovului, împreunat cu cantoratul şi cu îndatorirea a ţiné prelegeri în şcóla de repetiţiune, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

Salariu anual solvit din cassa bisericei în rate lunare anticipative 480 cor., venitele cantorali 120 cor., în total 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, grădină şi 3 stângini lemne, din care este de a se încăldí şi şcóla.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre preaonoratului oficiu protopresbiteral al Braşovului, în terminul indicat.

Braşov-Stupini, în 5 August, 1901.

Comitetul parochial gr.-or.

I. Maximilian paroch, preşed. **G. Constantin** notariu.

In conţelegere cu subscrisul —
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric
protopresb.

Nr. 490/1901 [183] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Almaş-Selişte*, cu salariu anual de 610 cor., şi adecă: în bani repartiţiaţi în popor 300 cor., în naturale 50 mĕsuri de bucate = 150 cor.; folosinţa unei grădini 20 cor. şi 100 carĕ de lemne = 140 cor. şi cuartir în edificiul şcólei.

2. *Cărmăzĕnesci* cu filia *Dănulesci*, cu salariu anual de 600 cor. repartiţiaţi în popor, cuartir şi lemne de foc.

3. *Godinesci* cu filia *Petresci,* cu salariu anual de 600 cor., şi anume: în bani repartiţiaţi în popor 250 cor., în naturale 150 ferdele cucuruz = 300 cor., folosinţa unui pămênt arătoriu şi fênaţiu, în mărime de 4 jug. în preţ de 50 cor., lemne de foc şi cuartir în edificiul şcólei.

Dela reflectanţii la aceste posturi se cere sĕ se presinte înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica unde a concurat spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic, şi pentru luarea de informaţiuni despre modul de plătire a salariului, deobligaţi fiind învĕţătorii sĕ cânte în strană şi sĕ instrueze şcolarii în cântări.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 9 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 442—1901 protopr. [182] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighişórei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Zoltan,* cu salariu anual de 600 coróne prin repartiţiune dela popor, cuartir gratuit şi lemnele necesare de foc.

2. *Trapold,* cu salariu anual de 600 coróne, şi anual 300 coróne în bani, 300 coróne venit din pămênt cuartir şi lemnele necesare de foc.

Concurenţii au sĕ-'şi aştérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători, a conduce cântările liturgice, — şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-'şi arăta desteritatea în cele rituale.

Sighişóra, 10 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or., al tractului Sighişórei, în conţelegere cu comitele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 415/1901. [187] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕtoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Blăşeni, Criş* şi *Grosuri*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de încălḑit.

2. *Bulzeştii de sus* şi *de jos*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de încălḑit.

3. *Criscior*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir, 100 cor. relut de lemne, din cari are sĕ se încălḑéscă şi sala de învĕţămênt. Celui ce va fi destoinic a dirigia corul bisericesc i-se pune în vedere şi o remuneraţiune corĕspunḑĕtóre.

4. *Grohot*, cu salariu anual de 600 cor. cuartir şi lemne de încălḑit.

5. *Şesuri,* cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de încălḑit.

6. *Zdrapţi-Mihăleni*, cu salariu anual de 600 cor., cuartir şi lemne de încălḑit.

Dela reflectanţi se cere, ca sĕ se presenteze într'o Duminecă ori sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic fiind-că devenind ei instituiţi sunt datori a cânta Dumineca şi sĕrbătórea atât în strană cât şi cu copii la liturgie.

Concurenţii au a-şi aşterne rugările instruite conform normelor în vigóre, în terminul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Brad, la 9 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 94 Sibiiu, Sâmbătă 25 August (7 Septembre) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Poporul nostru și alegerile.

Sibiiu, 6 Septembre n.

Un ziariu german dela Viena *„D. Zeitung“*, își bate joc de alegĕtorii români din cercul electoral al Becicherecului-mic din Timiş, cari la alegerea supletorie, ţinută zilele trecute, zice-se că au mers la urnă, pentru a-şi da votul, — atraşi numai de *mirosul rachiului*, nu din convingere politică. Ear' un corespondent timişorean al *„Gazetei Transilvaniei“* îi scusă în acelaşi timp, în colónele ziariului acestuia, cu aceea, că participarea lor la alegerea numită s'a întêmplat numai în urma *„capacitărilor“* venite dela notarii comunali, (cari observă şi acum sistemul de mai nainte, când se câștigau merite mari patriotice cu astfel de capacitări), precum şi în urma intimidărilor la cari a fost supus poporul din partea esecutorilor, cari ameninţau ómenii cu *licitaţie*, dacă nu merg la alegere.

Şi una şi alta póte sĕ fie adevĕrat. Dar' şi într'un cas şi în celelalt poporul nu pórtă vina pentru cele întêmplate. Ci vinovaţi sunt cei-ce, cu domnul corespondent timişorean al *„Gazetei Transilvaniei“* în frunte, în urma rĕu înţelesei *pasivităţi* lasă poporul de capul seu, dat pradă pe mâna altora, fără a-l lumina şi sfătui în continuu, că dreptul electoral e cel mai frumos drept pe care-'l póte avé cetăţénul, un drept care nu póte fi făcut obiect de târguială şi nici nu póte fi vêndut pentru o înghiţitură de rachiu. Şi fără a'l instrua, că astăzi nici capacitările notarilor comunali şi nici ameninţările esecutorilor nu sunt lucruri permise, pentru-că legea despre judecătoria curială în chestii electorale opresce ori-ce influinţare a alegĕtorilor şi pedepsesce aspru ori-ce încercare de capacitare sau de intimidare.

Şi dacă d-l corespondent timişorean al *„Gazetei Transilvaniei“*, ori altul, îşi lua ostenélă, şi aducea jertfa naţională de a cutriera satele românesci aparţinĕtóre la cercul electoral al Becicherecului-mic, pentru a lumina în privinţa acésta pe alegĕtorii români, — suntem siguri că nu ni-se făcea ruşinea de a 'i vedé descrişi astfel cum îi descrie ziariul vienez, anume: că numai pentru rachiu merg la urnă.

Dar' care, unde şi când, dintrĕ marii aderenţi şi propagatori ai *pasivităţii* a făcut lucrul acesta, atât de firesc şi atât de necesar; care dintrĕ ei a mers măcar şi numai într'o singură comună românéscă pentru a esplica poporului în limba sa însemnătatea şi *necesitatea pasivităţii* nóstre parlamentare?

Nu ni-se póte numí nici măcar unul; în schimb însĕ noi am puté numí fórte mulţi, chiar dintrĕ cei mai de frunte, cari au luat parte la întruniri şi la banchete, aranjate din partea partidelor nouĕ contrare. Pentru-că din prea multe părţi pasivitatea e înţelésă aşa, că *noi nu punem candidaţi;* de aci încolo stăpân e fie-care pe votul sĕu, de care póte sĕ dispună cum vrea!

Sĕ nu ne mirăm deci, că poporul, neştiind ce face, sĕvîrşesce lucruri cari numai laudă nu merită. Ear' pe deasupra mai vine şi batjocorit în presa străină. Şi credem, că ar fi bine, dacă l-am ferí cel puţin pe viitoriu de asemenea ruşine.

Alegerile generale se vor ţiné peste vre-o trei sĕptĕmâni; mai este prin urmare timp, ca sĕ se dee instrucţiuni amănunţite poporului nostru, — pe scurt şi la înţeles, — că la alegeri ce atitudine are sĕ observe?

Legea curială conţine multe disposiţiuni fórte aspre cu privire la alegeri; şi pedepsesce nu numai pe cel-ce mituesce, ci şi pe cel-ce se lasă sĕ fie mituit. E de dorit, ba e de o imperiósă necesitate, ca poporul nostru sĕ cunóscă tóte disposiţiunile legii acesteia, pentru-ca sĕ nu vină în conflict cu ea, şi pentru-ca sĕ nu ni-se facă ruşinea de a vedé ómeni de ai nostri traşi la bara judecătorescă, pentru transgresiuni şi delicte, comise la alegeri.

Cei însărcinaţi cu conducerea partidului sĕ compună deci grabnic o astfel de instrucţiune, care sĕ potă fi împărţită în popor. E datorinţa lor sĕ o facă acésta, şi noi cerem sĕ-şi împlinéscă acéstă datorinţă.

A vorbit Tisza. Cândva atotputernicul *Tisza Kálmán* şi-a ţinut Mercuri darea de sémă în faţa alegĕtorilor din Oradea-mare. Pe când mai nainte o vorbire de a lui *Tisza* era privită drept eveniment, de astădată ziarele magiare iau act despre cele vorbite de Tisza numai pentru a constata că *n'a zis nimica.* Nici n'a zis. In chestia naţională n'a spus nici măcar un cuvênt. Sĕ fie resolvată deja??

Casa magnaţilor ţine şedinţă mâne, Sâmbătă, pentru a resolva afacerile curente, dat fiind că sesiunea parlamentară se închide Luni.

Instrucţii pentru gendarmi. Ministrul de interne a compus o nouă instrucţiune pe séma gendarmilor, în care li-se spune cum au sĕ se pórte la — *alegerile generale.* Intrŏ altele li-se dă ordin strict sĕ nu se amestece printrĕ alegĕtori, ci sĕ stee la postul lor, de unde nu au voe a se depărta fără ştirea presidentului de alegere.

Alegerile. Terminul pentru efectuirea alegerilor dietale va fi pus pe zilele dintrĕ 30 Septembre şi 10 Octobre, sau apoi dintrĕ 2 Octobre şi 12 Octobre.

Sîrbii în pasivitate. Organul naţional al Sîrbilor, *Zastava*, pledéză pentru respectarea concluselor luate în congresul naţionalităţilor ţinut la Budapesta, fiind-că Sîrbii din regatul ungar nu au nici un motiv de a eşi din pasivitatea ce li-o impun conclusele acelea, din contră, tocmai acum se cere, ca *pasivitatea sĕ fie esecutată cu cea mai mare stricteţă.*

Ugron se retrage. Eară s'a supĕrat *Ugron* şi ameninţă cu retragere din viéţa politică, unde ómenii nu vreau sĕ'l înţelégă, cum se vede. A adresat scrisóre presidentului de partid din Şimleul-Silvaniei, în care îi comunică acestuia, că nu mai primesce candidatura de deputat, pentru-că se retrage de pe terenul politic. Ugron s'a mai retras odată, sub Bánffy, când n'a primit mandat ca sĕ între în dietă; şi atunci şi-a motivat retragerea cu aceea, că poporul e slab şi inteligenţa e coruptă. Óre acum cari se 'i fie motivele? Nu cumva merg rĕu afacerile cu liferarea *ovĕsului* pe séma armatei comune??

Apariţiuni îngrijitóre.

Am accentuat la acest loc marea însemnătate, — atât pentru şcólă şi binemersul ei, cât şi pentru învĕţători, — pe care o are întregirea definitivă a posturilor vacante învĕţătoresci.

Am arătat deasemenea şi pericolul ce ne ameninţă din partea celor străini de legea şi de limba nóstră, azi atotputernici, dacă cel puţin unde ne este posibil nu întregim cât mai urgent posturile vacante învĕţătoresci.

Le-am făcut acestea, nu pentru-că ar fi lucruri necunoscute pentru cărturarii nostri, ci pentru-ca sĕ servéscă de *memento* în préjma sĕvêrşirei alegerilor. Le-am făcut şi din motivul că cunosc, durere, fórte bine indiferentismul şi îndârgirile pătimaşe ce le manifestéză la astfel de prilegiuri fórte mulţi cărturari de ai nostri, nişte îndemânări, cari ar trebuí sĕ dispară. Şi credeam că voiu contribuí şi eu la dispariţia lor.

Vorbă sĕ fie!

Am înaintea mea mai multe epistole primite dela mai mulţi colegi din diferite părţi, menite a-'mi serví ca informaţii, drept *„echo“* la articolul publicat în acésta chestie în Nr. 88 al ziariului acestuia. Aceste epistole precum şi alte informaţiuni dela persóne de tótă încrederea, dovedesc nu numai că întregirea posturilor învĕţătoresci se face fórte anevoios *din lipsa de concurenţi*, dar' şi acolo unde sunt concurenţi, sĕvêrşirea alegerei se face în multe locuri în mod *forţat*, graţie păşirei energice a respectivului Domn protopresbiter, care conduce alegerea; ba ce e mai mult, în fórte multe locuri sĕvêrşirea alegerii este *împedecată* de unele persóne sub fel de fel de pretexte, luate din nori numai şi numai spre a-şi satisface ambiţiunilor proprii pĕcătóse şi vanitóse.

Ilustrez aceste aserţiuni cu unele exemple.

In fóia nóstră nici nu s'a terminat publicarea tuturor concursurilor pentru posturile vacante, pentru primadată, şi s'a şi început publicarea de *„concurse repeţite“* şi *„„prolungiri de concurse“*.

FOIŞORA

Franzensbadul.

Călĕtorind dela Carlsbad 1 óră cu trenul personal pe linia cătră *Eger*, ajungi la Franzensbad, renumita baie pentru bóle femeesci. Trenul trece până la Franzensbad printr'un ţinut fără nici o frumseţă, steril şi sĕrac. Vegetaţia întrégă — pe lângă arbori — stă din iarbă, cartofi şi ovĕs, care în cea mai mare parte e încă verde. Grâu, secară, orz e mai puţin. Ţinutul întreg e locuit de germani, şi încă dintrĕ cei mai şovinişti. In Carlsbad de pildă n'au suferit nici atâta, ca o reuniune de cântări bohemă dela Pilsen sĕ concerteze în sala dela hotelul *„Baierischer Hof“*, deşi hotelierul german promisese sala celor 3 deputaţi din Reichsrath, cari au intrevenit pentru concesiune.

Nemţii dela Carlsbad însĕ cu ameninţări etc., au presionat pe hotelier până şi-a revocat cuvêntul dat şi corul a fost silit a se produce în un local de-a doua mână.

Germanii, situaţi în imediata vecinătate cu Saxonia şi Bavaria, sunt tari şi mari; ear' Bohemii sunt fórte puţini la numĕr, deşi comunele cele mai multe au tot numiri slave. (Au fost pe aici Bohemi până afund în Saxonia, dar' s'au germanisat). Bohemii de altcum nu li-au rĕmas datori, căci reîntorcêndu-se acasă la Pilsen, unde sunt puternici, au spart nemţilor ferestrile şi uşile dela case.

Fiind pămêntul slab, poporaţiunea se ocupă cu industria. In satele de pe Erzgebirge bărbaţii fac feliurite *cuie.* Auḑi de departe în case sunetul ciocanelor, dacă călĕtoresci la Iohanngeorgenstadt (graniţă). Femeile se ocupă cu facerea de *dantele.* Aici e patria acestora. Cei mai mulţi însĕ sunt ocupaţi în fabricele din acest ţinut, al căror numĕr e mare. Acolo câştigă sume mai bunişóre. Industria e în flóre. In deosebi renumite sunt fabricile de *porcelan* şi *sticlă*, cari produc lucruri de adevĕrată valóre artistică; dar' firesce, ce-i frumos e şi bine plătit. O vază (ólă) pictată şi arsă artistic costă şi 4000 fl.

Dar' sĕ revin la Franzensbad, un orăşel simpatic de vr'o 2000 locuitori stabili. Totul forméză o grădină, un parc mare, frumos întocmit, în care sunt preserate vile singuratice, şiruri de strade şi stabilimentele de scaldă. Apa este cam sulfurósă, cel puţin la gust. Capul lucrului sunt aici băile diferite, întrĕ cari renumite sunt băile de nămol. Din bunăvoinţa şi sub conducerea d-lui Dr. Nicolae Comşa, originar din Sĕlişte, am putut visita locurile mai însemnate, din cari ne-a interesat mai ales nĕmolul. Acesta e un soiu de pămênt negru amestecat cu diferite ierburi şi buruieni. Samână cu gunoiul făcut pe séma florilor. Putere va fi avênd în urma composiţiunii, la care a ajuns după feliuritele procese chemice, provocate în decursul de sute de ani de sucul plantelor şi al straturilor de pămênt. Acest pămênt, care se taie din cantităţile mari, în cari se află la Franzensbad se pregătesce apoi anume, încălḑindu-se după trebuinţă cu aburi etc., şi prefăcêndu-se într'un fluid vêrtos, care are putere de-a scăpa organismul de multe rele şi de a-l întări pentru mai uşóra suportare a diferitelor atacuri. După băi se prescrie de regulă, ca pacienţii sĕ se culce formal în pat şi sĕ guste un somn mai scurt. Numĕrul visitatorilor se urcă la 8—9 mii, aprópe 90% femei.

Incredete mai mult în puterea braţelor tale decât în promisiunile şi speranţele legate de ajutoriul prietinilor.

Gisshübl.

Cel mai romantic dintrĕ tóte locurile de cură descrise în cele anterióre este Gisshübl, cale de o óră dela Carlsbad cu omnibusul pe admirabila vale a rîului Eger în sus. Treci tot prin păduri mari de brad, pe o şosea bine întocmită, care şerpuesce pe sus, pe când printrĕ luminele de braḑi veḑi în un abis afund undele Egerului, care se luptă cu stâncile, ce-i stau în cale. Un lucru mai lipsesce, ca frumseţa peisagiurilor sĕ fie completă. Lipsesc turmele de oi şi sprintene capre şi glasul tânguitor al ciobanilor dela noi, cari adese-ori te însoţesc cu doinele lor în calea prin munţii Ardealului.

Gisshübl-ul este situat în valea rîului Eger, care la un loc se deschide puţin. Cuprinde un teritoriu de peste 800 jugăre pădure de brad şi forméză proprietatea italianului-germanisat *Heinrich Mattoni.* Acesta era multă vreme arêndaşul apelor dela Carlsbad, unde s'a îmbogăţit şi a făcut cunoscinţă cu valórea apelor dela Gisshübl, cari atunci se esportau de femeile satelor vecine în borcane de lut. Gisshübl era proprietatea contelui Czernin, dela care Mattoni a cumpĕrat teritoriul întreg cu 40.000 fl., şi luând el

Se póte că acésta se întêmplă în lipsă de concurenţi pentru respectivele posturi, dar' zic că *se póte* numai, deórece eu bănuesc a fi şi alte cause, căci lucru şod, de obiceiu se publică *concurse* repeţite pentru acele comune, cari deja de un şir de ani nu-şi capětă învěţători.

Poftéscă cineva d. e. sě cerceteze de câţi ani sunt vacante cele două posturi învěţătoresci din *Pianul de jos* (Sebeş)? Concurs s'a publicat în fie-care an, şi repeţit şi nerepeţit, dar' tot vacante au rěmas amêndouě posturile şi vacante sunt şi acum după cel puţin 4—6 ani. Sě nu fie concurat în atât amar de timp nimenea la aceste posturi? Eu unul nu cred acésta.

Şi la fel cu comuna *Pian* avem noi cel puţin încă o sută de comune, cari „deochiate“ fiind pentru candidaţi de învěţători, în urma îndârgirei pěcătóse de a se *ţiné cu intenţiune provisoratul în posturile învěţătoresci*, vor simţí şi în viitoriu lipsa de concurenţi.

Sibielul (Sělişte) are de asemenea de mai mulţi ani vacante douě posturi învěţătoresci. In toţi anii a avut concurenţi la ele. Alegere însě odată cu capul nu au voit ómenii sě facă. In anul acesta încă a avut un singur concurent. Cercat-au ei şi de astădată sě nu alégă, însě dl protopresbiter tractual basat pe legile şi normele existente a forţat a se sěvêrşi actul alegerei, nefiind nici un motiv escepţionabil faţă de concurent, care deja servise *doi ani provisor* în aceeaşi comună. Ce s'a întêmplat? Din totalitatea membrilor presenţi în sinod abia o treime a votat cu concurentul, ceialalţi s'au abţinut dela vot numai şi numai din curată îndârgire, din manie de a nu alege.

In *Sělişte* se alege cu maioritate de voturi unul dintrě cei trei concurenţi. Alegerea se sěvêrşesce în cea mai perfectă ordine. Ce sě veḑi însě? Unii din minoritate se pun pe lucru, făuresc recurse bombastice, epistole ameninţătóre, ba unii dintrě cei mai „ocoşi“ recunoscuţi în comună de neastêmpěraţi, plécă în audienţă la I. P. S. Sa spre a exopera nimicirea alegerei, pe motivul că alesul are *numai* 3 clase gimnasiale. Vě place? Comitetul parochial, forul competent află pe bietul concurent de cualificat, şi ómeni făr' de o cualificaţie, îl află de neajuns cualificat, şi haide cu recurse şi în deputaţiuni!

Alt cas şi mai îngrijitoriu. La postul de învěţător din *Tilişca*, în al treilea an vacant, concuréză un candidat, care fiiu al tractului fiind, e cunoscut poporului, şi fusese în una din sěrbători în comună, arětêndu-şi desteritatea şi inteliginţa. Şi cine agitéză contra sevêrşirei alegerei sale?

Inteligenţa, cărturarii satului, dintrě cari unul în mod demonstrativ a părăsit sinodul, după ce a vědut energia protopopului şi voinţa de a face alegerea cu ori-ce preţ.

Incetez cu înşirarea de exemple, de soiul cărora avem cu duiumul pretutindenea. Forurile nóstre superióre bisericesci-şcolare vor avé sigur cunoscinţă despre ele, şi nădějduim că vor afla cât mai curênd mijlóce cu cari sě suprime aceste apariţii atât de păgubitóre, nu numai pentru binemersul învěţămêntului în şcólele nóstre şi pentru învěţători, ci chiar şi pentru constituţiunea nóstră bisericéscă, fiind ele primii paşi cari duc spre anarchism în constituţia bisericei nóstre.

Ear' publicul mare va înţelege mai bine şi din exemplele citate, că de ce învěţătorii nostri, cu a căror cualificaţie şi esistenţă se jócă azi cine cum vrea, nu manifestéză mai multă însufleţire în activitatea lor.

Sě lucreze numai toţi cei chemaţi, fie-care în cercul sěu, la delăturarea acestor apariţii, şi a altora de soiul lor, şi se va vedé că însufleţirea, impulsul spre muncă şi progres se vor nasce de sine şi momentan în sinul învěţătorimei, care bunăvoinţă are îndeajuns pentru acestea!

Sě sperăm că aceea ce nici trecutul nici presentul nu a îndeplinit, o va face viitoriul apropiat!

Sě ajute Dzeu!

D. A. Mosora.

La un mormênt.

In cripta rece a bisericei Capuţinilor din Viena îşi dórme somnul vecinic Impěrătésa şi Regina *Elisaveta*, a cărei viéţă plină de fapte nobile s'a stîns într'un mod atât de tragic şi atât de ruşinàtoriu pentru veacul nostru.

Deplânsă a fost buna Domnitóre de milióne de supuşi din întréga monarchie, şi deplânsă a fost de cunoscuţii şi admiratorii ei din străinătate. Nimeni n'a deplâns'o însě atât de sincer şi cu tótă căldura inimei impresionabile de poetă, ca ilustra scriitóre şi gloriósa Regină a României, — *Carmen Sylva*. Şi o deplânge şi astăzi. Şi fiind-că drumul în străinàtate a dus'o zilele trecute prin Viena, n'a putut sě nu se opreascä la Viena şi sě nu mérgă la mormêntul neuitatei ei amice, pentru a depune pe recele sicriu o lacrimă caldă şi un mănunchiu de flori.

Din Viena ni-se anunţă anume, că Suveranii României au sosit acolo, — mergênd spre Ragaz, — Luni la órele douě d. a. şi au fost primiţi la gară de dl *Cantacuzino*, insărcinatul de afaceri al României la Viena şi de întreg personalul legaţiunii şi al consulatului. Dómnele presente au oferit M. Sale Reginei frumóse buchete de flori naturale.

Dela gară Maiestăţile Lor, Regele şi Regina României, au mers deadreptul la biserica Capuţinilor, şi au depus coróne de flori pe mormêntul Impěrătesei şi Reginei *Elisabeta*, precum şi pe al Archiducelui *Rudolf*.

Corónele erau fórte mari, una de garofe albe, narcise şi crisanteme, cu panglice în colorile României, cealaltă de edelweiss şi de lauri, cu panglice lungi de colóre lila.

Când au sosit Suveranii români la biserică, corónele se aflau deja acolo, la uşa cimiteriului subteran.

M. Sa Regina României mai avea în mână trei buchete de flori de edelweiss. A rugat pe gardianul bisericii sě o conducă la mormêntul Impěrătesei şi Reginei *Elisabeta*, spunêndu'i cuvintele următóre:

— „Uite, am cules eu însami, împreună cu Regele, aceste flori de edelweiss, la Sinaia, în ultimele zile, şi vreau sě onorez cu ele pe neuitata mea amică!“

Ajungênd la mormêntul căutat, Regina Elisabeta şi Regele Carol au îngenunchiat pe perina de catifea de lângă mormênt şi s'au rugat lung.

Regina se ruga şi plângea.

Au aşeḑat apoi pe mormênt corónele şi buchetele.

Pe panglicile uneia dintrě coróne scrierea era datorită propriei mâni a Reginei.

Pe panglica celeilalte coróne era scrisă, tot de mâna Reginei, o poesie, făcută de M. Sa pe când culegea la Sinaia florile de edelweiss.

Poesia e scrisă în limba germană, are 37 de şire, şi e mişcătóre şi plină de sentimente alese. In ea se zice, între altele:

— „I'ţi aduc ţie aceste flori de edelweiss, culese de mine de pe piscuri înalte, ca semn de curăţenie. I'ţi aduc flori simbolul afecţiunii!“...

Regele şi Regina României au visitat apoi şi alte morminte aflătóre în cripta Capuţinilor, dar' Regina s'a întors earăşi la mormêntul amicei perdute.

L'a mai privit odată, a mai scăpat o lacrimă din ochiul înroşit, şi adânc emoţionată a părăsit acest lăcaş de linişte şi de vecinic repaus pentru neuitata ei amică.

O óră întrégă au stat Suveranii români în acésta localitate subterană, în care e ascunsă de ochii lumii bucuria şi fericirea unui Monarch puternic, a mult cercatului şi bunului nostru Monarch!

Pasivitatea Bucovinenilor.

Tristele esperienţe făcute din partea fraţilor Bucovineni cu ocasiunea ultimelor alegeri pentru reichsrath-ul austriac, când harnicul şi energicul representant de mai nainte al poporului român din Bucovina, dl *Dr. G. Popovici*, a trebuit sě cadă în urma multelor ilegalităţi şi atrocităţi comise la alegere, — au avut de urmare, că Românii din Bucovina au decretat *pasivitate* faţă de alegerea pusă pe 10 Octobre, pentru a se scóte din urnă un urmaş în locul decedatului deputat imperial *Isopescul*.

„Deşteptarea“, organul naţional al Românilor Bucovineni, publică în privinţa acésta, în numěrul din urmă, următoriul *apel* adresat alegătorilor din curia V:

Cătră alegětorii români.

Alegerea deputatului pentru curia a V. e fixată pe 10 Octobre a. c.

Câteva persóne al căror sentiment naţional şi independenţă de caracter sunt prea bine cunoscute şi cari nu posed increderea naţiunii, s'au grăbit a candida tocmai pe dl Tudor cav. de Flondor proprietar mare în Rogojeşti, pentru a răni şi a sfăşia şi mai adânc sentimentele naţiunii.

Partidul naţional-poporal nu primesce şi nu póte primi acéstă candidatură.

Partidul naţional-poporal nu are încredere în persóna d-lui Tudor cav. de Flondor atât pentru al sěu indiferentism naţional şi lipsă de independenţă, cât şi cu privire la programul sěu, care represintă numai o încurcătură de cuvinte fară ca sě reiase órecari principii politice curate şi înălţătóre pentru poporul nostru.

Fiind dela alegerile trecute încă próspete în memorie mijlócele cu cari se împedecă în ţéra nóstră libera manifestare a voinţei, şi nevoind noi a expune din nou poporul presiunei unor elemente ce cultivă numai corupţia, partidul naţional-poporal vě recomandă de astă-dată, până la deplina clarificare a situaţiunii, în tóte comunele abstinenţă absolută.

Nu mergeţi de astădată la alegere.

Partidul naţional-poporal privesce cu încredere în viitorul poporului român, care va ajunge fără milă străină, prin propriile puteri la exerciarea drepturilor sale garantate prin constituţiune.

Comitetul central al partidului poporal-naţional.

Chestiuni şcolare.

Adunarea generală a reuniunii învěţătoresci.

Arad, 1 Septembre n. 1901.

Aţi primit şi publicat şi DV. convocarea-program a comitetului despre ţinerea adunării generale a reuniunii învěţătoresci pe zílele de 26 şi 27 August n. a. c. — Adunarea s'a ţinut în înţelesul programei, fiind presenţi aprópe 200 membri ordinari şi o mulţime de onoraţiori. — Amintim aici deosebit, că de astă-dată s'a îndurat şi Ven. Cons. eparchial a-şi trimite representant în persóna actualului ref. şcolar şi director seminarial R. Ciorogariu.

După chiemarea duhului sânt în catedrală, membrii coadunaţi în aula seminariului au ascultat cu încordare instructivul cuvênt de deschidere al presidentului, din carele ne mărginim a estrage aici numai atâta, că omenimea se póte ferici numai prin şcóla confesională sprijinită conscienţios de sfta biserică, dar' fiind condusă de învěţătoriu care se află la înălţimea chiămării sale. Invěţătoriu la înălţimea chiămării sale este numai acela, carele atât în graiu cât şi în fapte propoveduesce îmbrăţoşarea adevěrului; şi ca sě avem atari învěţători, trebue sě ni-i creştem în spiritul sfintei evangelii.

Preşedintele aduce la cunoştinţa adunării, că Il. S. Dl episcop diecesan încă n'a sosit la reşedinţă, drept aceea adunarea generală decide şi însărcinéză biuroul sě salute pre înaltul prelat, atât prin telegramă, cât şi prin adresă emanată din adunarea generală.

Dintrě numěroşii óspeţi valoroşi ni-am însěmnat pe I. P. C. Sa Dl archimandrit şi egumen *A. Hamsea*, pe Rvds, DD. Voicu Hamsea, Vas. Beleş, G. Popoviciu şi G. Stefănuţ; mai mulţi preoţi, advocaţi, profesori, etc., cari toţi au fost felicitaţi şi primiţi cu aplause. Representantul insp. reg., dl *Kovács Lajos*, apoi representanţii reuniunilor surori din diecesa caransebeşană (Ioan Marcu, Romul Anucuţa şi Georgiu Jian), mai departe Iuliu Vuia ca representant al renniunii temişorene şi alţi P. T. óspeţi de asemenea au fost primiţi călduros.

Din bogata programă a acestei adunări generale, accentuăm deosebit următórele momente:

1. Voluminosul şi interesantul raport general al comitetului ni-a dat sě pricepem, că reuniunea se află la înălţimea chiămării, căci atât comitetul, cât şi despărţěmintele şi-au împlinit misiunea conscienţios. Lăudăm zelul preşedintelui şi emulaţiunea, ce vedem că a stîrnit'o întrě despărţěminte. Ne bucurăm de activitatea, ce au desvoltat'o membrii reuniunii întru elaborarea numěróselor prelegeri practice şi a multor disertaţiuni interesante, prin ce au însuflat poporului încredere fată de şcóla nóstră confesională şi au delăturat din ochii străinilor multele bănueli nemeritate, cu cari mai înainte se îndatinau a timbra şcóla şi învěţătoriul confesional.

2. Am luat la plăcută cunoscinţă paşii întreprinşi de reuniune în ceea-ce privesce constatarea causelor ce împedecă frecventaţiunea şcolară şi remediele ce ar fi de aplicat pentru stîrpirea acestor obstaculi, cari ni-s'au arětat în frumósele disertaţiuni ale învěţătorilor Stefan Leucuţa şi Nicolau Boscaiu. Ideea înfiinţării fondurilor de bucate, din cari sě se procure pruncilor sěraci vestminte şi recvisite şcolare, a produs multă însufleţire şi efect nedisputabil. De ar ajuta Dumnezeu, ca atât Ven. Cons. eparchial, cât şi mulţi alţi credincioşi chiămaţi sě vină şi sě contribue prin fapte neresturnavere iubirea cătră şcóla nóstră confesională!

3. Intrégă adunarea generală, dar' mai ales bărbaţii de óre-care valóre didactică, au luat cu plăcere la cunoscinţă projectul planului de învěţămênt pentru şcólele poporale, elaborat de comitetul central al reuniunii, pe basa esperiinţelor din despărţěminte. Projectul se va publica în protocolul adunării generale şi se va distribui despărţěmintelor spre studiare; dorim resultat cât mai favorabil, cu tât mai vêrtos, că la nici o şcólă poporală

---

esploatarea apei de acolo în mâni, a prefăcut Gisshübl într'un raiu pămêntesc şi a ridicat apa la renumele, pe care cu toţii îl cunóscem. Este apa, care pe la noi se plătesce în preţul vinului. Isvorul principal se află sus în cósta unei mari păduri. Valórea apei se ridică prin marea cantitate a accidului carbonic, ce se află în ea în fericită composiţie cu alte minerale alcalice. Este cea mai bună apă minerală de beut cu vin, ori sirup. La isvor se servesce mestecată cu sirup de smeură, care se cultivă în table întregi. Deasupra isvorului a ridicat Mattoni un pavilon admirabil de marmoră de o eleganţă feerică; ear' însuşi isvorul e cuprins într'o urnă de marmură albă, acoperită cu sticlă. Isvorul e închis şi apa ţi-se servesce în sticle din partea unei fete anume, pe care o numesc zina isvorului.

Nu póte fi pe lume isvor mai scump decât acesta, căci fie-care strop representă o valóre. Apa se şi tractéză cu atâta îngrijire, încât nimic nu se perde, ci totul se cuprinde în sticle de diferite mărimi, cari se literéză în tótă lumea. Pentru Mattoni din acel isvor *curg* mereu şi neîntrerupt galbini, cari l'au şi făcut mai mult ca milionar. A ridicat la Gisshübl aşa stabilimente pentru umplutul, transportatul, curăţitul sticlelor, cari te pun în uimire. A regulat alvia Egerului cu ziduri puternice, a clădit poduri grandióse de fer, a întocmit parcuri de o frumseţe rară, a zidit vile splendide, hotel, stabilimente de lumină electrică, tren special etc. etc., ear' castelul, în care însuşi şede, e atât de minunat, încât mai frumos şi mai admirabil situat nici cu gândul nu-'ţi poţi pofti.

Numěrul óspeţilor e mic, abia erau preste 300. Venitul cel mare este din esportul apei, care şi acolo în loc este scumpă. Acésta apă a făcut pe stăpânul ei domn nu nunumai al Gisshüblului, ci al ţinutului întreg, mai ales, că a întrat în cuscrie duplă şi cu milionariul Pupp hotelierul dela Karlsbad, şi astfel cu puteri unite stăpânesc ţinutul cu arma banilor.

Am petrecut în acest raiu în societate alésă frumóse ceasuri şi erau şi mai plăcute, dacă chelnerul nu amesteca momente neplăcute prin conturile presentate pentru mâncare, pe cari era scris pentru un păstrăv 1 fl. 60. Inchipuiţi-vě în mijlocul munţilor, unde păstrăvii îţi curg în cratiţă din undele cristalinelor părae, se fie un păstrăv atât de scump ca în cele mai tropice capitale ale lumii! Era mai sě păţim ca un óspe dela hotelul Sacher din Viena, care se zice, a plătit fiecare bóbă de fragi cu câte 2 fl. Noroc, că le-a mâncat nainte de a le plăti, altcum nu i-ar fi tignit de ele.

Tonans.

din patrie nu aflăm un plan de învĕţămênt corĕspunḑĕtor.

4. Administraţia reuniunii, atât în centru, cât şi la despărţĕminte, servesce de onóre funcţionarilor; spiritul de ordine al zelosului preşedinte îşi aduce ródele cu îmbelşugare, şi suntem convinşi că poporul nostru de pe la sate, vĕḑênd la învĕţători atâta iubire de ordine şi progres, va rîvní din zi în zi întru cele bune spre mărirea lui Dumnezeu, numai cât, spre ajungerea tot mai sigură a scopului, bieţii învĕţători au necesitate de puternicul sprijin al Venerabilului Consistoriu eparchial, de carele până acum nu prea putem afirma că s'ar fi împărtăşit.

Cu deamĕnuntul se va puté convinge on. public despre importanţa acestei adunări generale şi a reuniunii în special din actele respective, ce — ca şi în anii anteriori — se vor publica şi astădată sub numirea de „protocolul adunărei generale“, o broşură scésta, ce merită atenţiunea tuturor bărbaţilor nostri de şcólă.

Ca resultat îmbucurător ai acestei adunări generale amintesc aici, că la prânzul comun arangeat de comitetul reuniunii au participat şi o mulţime de óspeţi din societatea aradană. Mai dela toţi am auḑit accentuându-se necesitatea împreunării tuturor grupelor. Iubirea crestinéscă a recomândat'o Mgn. Sa Dl *Stefan Antonescu*, DD. *R. Ciorogariu*, *Dr. Vasilie Goldiş*, *Dr. Ioan Suciu* şi alţi fruntaşi. Ni-a picat bine deosebit apostrofarea sinceră a Dlui *Dr. St. C. Pop*, ca iubirea accentuată cu atâta entusiasm sĕ rĕmână vecinică întrĕ poporul român, şi învĕţătorii nostri sĕ înveţe de aici a propaga întrĕ popor numai adevĕrată iubire creştinéscă.

Nu pot pretera dispoziţia plăcută, ce ni-a causat'o vrednicul vice-preşedinte al reuniunii, dl Iosif Moldovan, arangiând cu câţiva măestri din Arad frumósa representaţie teatrală *„Florin şi Florica“* şi *„Otrava de hârciogi“*, în sala din păduriţa oraşului. Jocurile nóstre naţionale *„Căluşerii şi Bătuta“* în pausa dansului au stêrnit aplausele publicului, carele ameţit de mofturile propagate cu intenţie de câţiva pioni puţin chiămaţi ai neamului românesc, au distras plăcut pe toţi óspeţii şi i au făcut sĕ crédă că întru adevĕr ne aflăm în zorile unui viitoriu mai liniscitor şi mai mult promiţĕtor.

Dee Dumnezeu sĕ ajungem un atare viitoriu, ceea-ce reuniunea învĕţătorilor va contribuí sĕ ni-se ivéscă, şi la adunarea generală proximă, ce se va ţiné la Hălmagiu în preséra têrgului de fete dela Găina, se va nisuí sĕ şi documenteze.

Un învĕţătoriu.

Conclusele Saşilor.

Pentru a lua posiţie în faţa alegerilor noue dietale, comitetul central al partidului naţional săsesc s'a într'unit în şedinţă, aici în Sibiiu, în ziua de 27 August, şi după o discuţie mai lungă şi animată, a votat următórele hotărîri, obligatóre pentru toţi membrii partidului naţional săsesc:

1. Programul naţional săsesc, primit cu unanimitate în prima conferenţă săséscă ţinută la Sibiiu în 17 Iunie 1890, ear' în a doua conferenţă ţinută la 22 Octobre 1896 modificat numai în unele dispoziţiuni organisatorice, în celelalte însĕ rĕmas neschimbat şi din nou întărit, constitue şi pe viitor basa neschimbată a activităţii poporului nostru săsesc, şi aşteptăm dela fie-care conaţional conlucrare fidelă şi zelósă pentru promovarea şi realisarea acestui program.

2. Aşteptăm dela comitetele districtuale şi dela adunările electorale, ca la viitórele alegeri dietale sĕ candideze şi sĕ alégă numai astfel de bărbaţi, cari declară, că stau cu totul pe basa programului poporal săsesc.

3. Privitor la posiţia de partid a deputaţilor în viitórea dietă, fără de a atinge punctul 6 al programului poporal — se enunţă ca dorinţă, ca viitorii deputaţi saşi sĕ ocupe actualmente („dermalen“) posiţia lor în afară de partidele esistente din parlament.

4. Dela deputaţii dietali saşi, — aparţină ei vre-uneia din partidele dietale sau nu — aşteptăm, ca în tóte cestiunile ce ating programul poporal săsesc şi esecutarea aceluia, sĕ se pună de cu bun timp în contact atât cu comitetele districtuale ale cercului lor de alegere, cât şi cu comitetul central; sĕ stărue şi mai departe şi sĕ contribue din tóte puterile, ca deputaţii saşi sĕ discute şi sĕ se consulteze din timp în timp şi în conveniri regulate asupra tuturor cestiunilor, cari privesc programul poporal săsesc şi esecutarea lui, în scopul unei procederi comune şi unitare.

5. Aşteptăm, ca din alegerile dietale proxime sĕ ese o representanţă parlamentară a principiilor nóstre politce, care sĕ fie capabilă a corĕspunde şi problemelor parlamentare mai mari şi mai multilaterale.

6. Despre hotărîrile aceste sĕ se încunoscinţeze comitetele districtuale.

Din România.

In absenţa Regelui. *Monitorul oficial* al României publică următoriul *decret regal*, referitoriu la conducerea afacerilor ţerii în absenţa Regelui, dus în străinătate:

Carol I,

Prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională, Rege al României.

La toţi de faţă şi viitori, sănĕtate:

Plecând pentru câtva timp peste hotar,

Am decretat şi decretăm ce urméză:

Art. I. In lipsa Nóstră din ţéră, tóte lucrările administraţiunei publice, cari cer întărirea Regală, se vor supune aprobărei consiliului ministrilor, de către fie-care ministru în parte, şi li-se va da curs, sub reserva sancţiunei Nóstre ulterióre.

Art. II. Numirile sau destituirile de funcionari publici, cari se vor face după găsirea cu cale a consiliului de ministri, vor fi cu titlul provisoriu până la întórcerea Nóstră.

Art. III. Consiliul Nostru de ministri este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispoziţiunilor cuprinse în decretul de faţă.

Dat în Castelul Peleş, la 19 August 1901.

Carol.

Revistă esternă

Conflictul franco-turc. Ziariul „Matin“ a căpetat telegrame private din Stambul, de cuprinsul, că *o anumită mare-putere îndémnă pe sultanul sĕ nu împlinéscă pretensinnile Franciei*, asigurându-l că Francia nu va recurge la represalii. Urmarea acestui îndemn e, că sultanul acum e şi mai puţin aplecat sĕ facă pe voia guvernului frances în chestiunea conflictului.

La ştirea acésta „Matin“ observă, că sultanul se va convinge în curênd că *e în mare rĕtăcire.*

O telegramă din Constantinopol dto 4 Septembre raportéză că beiul *Munir*, ambasadorul turcesc la Paris, conform îndrumărilor primite de la guvernul sĕu se va *rentórce la Constantinopol.*

*

Krüger şi Ţarul Conform unei telegrame din Bruxella, legaţiunea transvaalică confirmă ştirea, că ţarul a promis secretariului privat al lui Krüger, că *va primí în audienţă pe Krüger*. Deocamdată însĕ n'a fixat timpul primirii.

*

Rĕsboiul Burilor. Când îţi iase de-andósele întreprinderea, cauţi sĕ arunci vina în cârca împrejurărilor; aşa face acum şi guvernul englez în buclucul ce şi-l'a căştigat cu rĕsboiul din Transvaal. Caută spioni şi trădători. Primul, pe care a pus mâna, e *Krause*, fostul comandant bur al oraşului Iohannesburg. Pe timpul operaţiunilor lui Roberts, Krause mântuíse de pustiire minele de aur de la Iohannesburg şi după ce s'a convins că oraşul nu mai póte resista asediului, l'a predat Englezilor. Atunci Krause a fost lăsat liber, pe cuvênt, şi i-s'a permis sĕ călĕtoréscă în Anglia. In 3 Septembre a sosit Krause la Londra, unde imediat a fost deţinut, pe motivul că a comunicat Burilor acte de mare însĕmnătate.

Până când însĕ guvernul bate urmele spionilor, situaţia de pe câmpul de rĕsboiu devine tot mai favorabilă pentru Buri. Astfel o telegramă din Bruxella publicată în ziariul „Standard“ din Londra dto. 4 Septembre, spune că presidentul Krüger a căpĕtat Luni un raport de la vicepresidentul Schalk-Burger, în care 'l asigură că *situaţia Burilor se îmbunătăţesce zi de zi*, întru cât zilnic se asociéză la ei insurgenţi din Capland.

O altă telegramă a ziariului „Daily Mail“, primită de la corespondentul seu din Capland, raportéză că *De Wett* a dat o *contraproclamaţie*, în care ameninţă, că *va dispune sĕ fie împuşcaţi* fără nici o cruţare *toţi soldaţii englezi* pe cari după 15 Septembre îi va prinde pe teritoriul statului Oranje.

NOUTĂŢI

10 Septembre, zi de tristă aniversare pentru popórele monarchiei şi de şí mai tristă pentru bunul nostru monarch. Atunci se împlinesc trei ani dela tragica mórte a M. Sale împĕrătesei şi regine *Elisabeta*, căḑută victimă atentatului anarchist dela Geneva (Genf). Sĕ ne aducem aminte de acéstă tragică zi şi cu pietate şi dragoste sĕ rostim rugăciuni pentru odihna de veci a rĕposatei, ear' pentru obidatul soţ, bunul nostru monarch, sĕ cerem dela Tatăl ceresc mângăere.

*

Rector al internatului gr.-or. din Beiuş, în locul devenit vacant prin abdicarea dlui Nicolau Diamandi, a fost ales zilele trecute *Pompiliu Dan*, fost profesor în Braşov şi în timpul din urmă redactor la „Tribuna“.

*

Anunţiu. Inscrierile la gimnasiul rom. gr.-or. din Brad se vor efectui în 1. 2 şi 3 Septembre st v. după cum s'a anunţat deja în „Programa“ gimnasiului, carea s'a trimis nunumai Ven. Consistórei ci şi tuturor Prea On. oficii protdpresbiterale, precum şi altor On. preoţi şi onoraţiori. Didactrul e fórte mic, tacsă de înscriere nu e. Brad, 20 August 1901. *Dir. gimnas.*

*

Hirotoniri. Eri a fost hirotesit întru protopresbiter presbiterul *Iovian Mureşan*, ales protopresbiter al tractului *Turda*, ear' întru diacon a fost hirotonit candidatul la preoţie *Iosif Tisu*, ales paroch în *Caraciu* (tractul Zarandului).

*

Necrolog. A decedat deplâns de rudenii şi cunoscuţi *Basiliu Poruţiu*, paroch şi v. protopop greco-catolic emerit, după o viéţă petrecută în nobilă, exemplară şi neobosită activitate, împărtăşit cu Sântele Sacramente, la locuinţa sa, Almaşul-Mare (Comitatul Cluş) în 21 August (3 Septembre) a. c,, órele 4 diminéţa, în etate de 83 ani.

Rĕmăşiţele pămêntesci i-au fost aşezate spre repaus etern la Biserica Română din Almaşul-mare, Joi în 23 August (5 Septembre curent), órele 10 a. m. Parastasul se va celebra Duminecă 26 August (8 Septembre) órele 10 a. m. Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

*

Plantare de păduri la Cara. Ministrul de agricultură a cumpĕrat spre scopuri de colonisare moşia de la Cara (Cluj) a baronesei Rotenthal. Din acéstă moşie 69 jugĕre, partea numită „după pădure“, vor fi plantate cu braḑi şi acaţi, spre care scop ministrul a şi licuidat deja spesele.

*

Cai de remondă — pentru prăsilă. Reuniunea economică regnicolară ceruse deja în mai multe rênduri de la ministeriile concernente sĕ cedeze economilor o parte din caii de remondă — în scopuri de prăsilă, dar' n'a isbutit. In urmă s'a interesat de causă ministrul de agricultură, şi la intrevenirea lui ministrul de rĕsboiu a dispus, ca din caii ce se vênd după manevrele de tómnă, epel ebune de prăsilă sĕ fie date economilor pe preţ de 100 coróne una.

*

Nebunită de nostalgie. Casul tragic al fetei Clara Nagy, care înainte de asta cu zece luni emigrase în America, dovedesce şi el adevĕrul cântecului: „Fie pânea cât de rea, tot mai bine 'n ţéra mea!“ Plecase şi ea la traiu mai bun şi la câştig mai mare în America; sĕptĕmâni de zile a bătut însĕ stradele până ce a isbutit sĕ între în serviciu. Avea însĕ sĕ sĕvêrşéscă lucru greu de tot, pe care constrncţia ei slăbuţă nu l'a putut suporta. Astfel s'a bolnăvit şi mult timp a zăcut bolnavă ca vai de ea. O mai mustra şi consciinţa că şi-a părăsit ţéra şi mânată de dorul de cei de acasă, a plecat înapoi în Europa. Bucuria că are sĕ fie earăşi acasă, în satul ei, i-a luat însĕ minţile; când a debarcat la Hamburg a erupt asupra-i delirul nostalgiei; împingea pe toţi din calea ei şi striga într'una numele satului ei natal Alsó-Vadászi. A fost dusă în spital, de unde s'a trimis avis vicecomitelui Rakovsky, ca sĕ iee dispoziţiuni pentru aducerea ei acasă.

*

Cursul de desemn şi pictură la Dşóra Vlad a început în 1 Septembre st. n. Dşórele cari doresc a lua lecţii, pot lua informaţiuni în fie-care zi întrĕ órele 11—12 Strada Honterus Nr. 6 I. etagiu.

*

Hymen. Dl. *Geogre Simplăcean*, candidat de preot, şi-a încreinţiat de soţie pe dşóra *Maria Moga*, fiica preotului din Elöpatak (Vălcele).

*

Nici nu cere mult! Intrĕ inserţiunile mĕrunte ale ziariului „Tribuna“ din Roma e şí următórea: „Damă din familie nobilă, în etate de treizeci ani, cultă, cu rentă anuală de 2000 lire, s'ar căsătorí cu un domn bancrotat. Condiţiuni: inimă iubitóre şi rang de *prinţ*. Medicii vor fi preferiţi“.

Prinţişori scăpătaţi dór' totuşi s'ar afla cumva, dar' ca sĕ fie şi prinţ şi medic, — cu greu va căpĕta cocóna Vanda. Pentru-că după cât se ştie, singur ducele Teodor de Bavaria e şi medic totodată. Acesta însĕ nu rîvnesce la lirele 'mneaei.

*

Douĕzeci milióne pentru un tron. August *Koburg* ca descendent al lui *Don Pedro*, fost împĕrat al Braziliei, a făcut guvernului brazilian ofert, că în schimb pentru douĕzeci milióne de franci renunţă la dreptul de pretendent al tronului brazilian. Intrebarea e însĕ, că ce va zice republica braziliană la acéstă marinimositate?

*

Derailarea unui tren de curte. La 411 verste de la Petersburg a deraiat un tren special al curţii împĕrătesci. In tren se afla generalul Hesse, comandant de palat şi Klomsin, secretariul consiliului de ministri. Acestia au scăpat téfĕri, maşinistul însĕ a murit. Când s'a reparat linia, s'a aflat că lipsesce o ralie.

*

Inchiderea cohurilor de la Rusca şi Ruschiţa. Societatea de băi şi cohuri de la Călian a hotărit sĕ sisteze lucrările în băile de fer şi în cohurile de la Rusca şi Ruschiţa (Caraş-Severin), din causă că vinele de fer din băi s'au eshauriat şi nici pădurile de pe teritoriul băilor nu mai pot da lemnul trebuincios. Zilele trecute au fost deci dimişi 106 lucrători şi lucrările la Rusca au fost total sistate. La Ruschiţa se vor sista în restimp de şése luni, prin ce 600 de lucrători, ear' împreună cu familiile acestora 3000 de inşi vor rĕmâné fără nici un isvor de câştig.

*

Tragedia de la Mayerling — pe binâ. Sub titlul „The last appeal“ se dau în teatrul Garrit din New-Jork representaţiuni cu o piesă al cărei sujet îl forméză tragedia de la Mayerling şi căsătoria princesei Stefania cu contele Lónyay. Archieducele Rudolf şi baronesa *Vetschera* încă au rol în piesă. Piesa e scrisă de actorul Leo Dietrichstein.

*

Nu călĕtoriţi pe schreck! Zilele trecute o femeie bĕtrână, care pentru a-şi scurta drumul a plecat acasă pe schreckul căii ferate, în apropiere de comuna Haraszti fiind ajunsă de trenul accelerat ce venia de către Budapesta, curentul de aer produs de alergatul trenului a isbit pe biata femeie de un copac, cu aşa putere, în cât nenorocita a murit acolo pe loc.

*

Prima asociaţiune pentru măritarea fetelor a înscris în decursul lunei lui August 1095 dividende şi a solvit ca zestre 34,956 cor. 99 bani. Din 1 Ianuarie 1901 până la 31 August a înscris total 8954 dividende şi suma plătită pentru zestre 359,484 cor. 71 bani.

*

Ştiri mĕrunte. La gara Taracköz (Marmaţia) s'au ciocnit douĕ trenuri; patruzeci şi cinci călĕtori au îndurat răniri şi contusiuni. — In spitalul din Praga zilele acestea a rĕposat de şarlach medicul *Minxner*; curase pe un băieţel, de la care s'a inficiat. — Duminecă séra a fost în Devecser mare viscol cu grindină. — La Deva, pe colonia de Ciangăi s'a înfiinţat o tovăreşie de lăptărit. Pentru adjustarea cu cele trebuincióse ministrul de agricultură a dat tovărăşiei 1000 de coróne. — Tribunalul din Oradea-mare a decretat concurs contra comerciantului de vin Rosenthal Mór, care lăsând pasive de 100.000 coróne şi active nimic, a fugit în America.

Cărţi şi reviste.

A apărut:

„Biserica ortodoxă română“. (Desbaterile Sfântului Sinod din sesiunea de primăvară a anului 1901), ca fascicol pe Iulie. — Abonamentul pe un an la „Bis. ort. rom.“ e 10 Lei. Administraţia: Bucureşti, strada Principatele-Unite Nr. 34 (60).

Sz. 14720/1901. [196] 1—1

Hirdetmény.

A Keresztényszíget — Orlat — Szelistye törv. hat. közút 0—1 km. szakaszán levő 1 sz. *Cibin hid helyreállitására vonatkozó munkák* bistositása céljából *1901 évi szeptember 13-án* délelőtt 10 órára Szebenvármegye alispánjánál a vármegyei ház tanácskozási termében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fennti munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó az előirányozott 4144 kor. 11 fillérnyi költség után számitandó és a részletes feltételekben előirt 5%-os bánatpénzzel ellátott irásbeli zárt ajánlataikat a kitüzött nap *9 órájáig* a vármegye alispánjánál annyival inkább adják be, mert a késöbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki müvelet és részletes feltételek a szebenvármegyei épitészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyszeben 1901 szeptember hó 3-én.

Reissenberger
alispán.

Nr. 167/1901. [170] 2—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Fueș-Băgara*, protopresbiteratul Iliei, se escrie nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci din partea statului.

Informațiuni detaiate despre acéstă parochie se pot lua dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral.

Reflectanții la acéstă parochie au a-și așterne petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat și a se înfățișa înaintea alegĕtorilor pentru a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei.

Ilia, la 28 Iuliu 1901.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 452/1901. [169] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Gothatea* cu filia *Ulieș*, protopresbiteratul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Informațiuni detaiate despre acéstă parochie se pot lua dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 26 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr 482. [180] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Cohalmului se publică concurs cu 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bundorf*, cu 600 cor. anual din repartiție dela popor și dela stat, cuartir și lemne de foc.

2. *Ródăs,* cu salariu anual de 600 cor. dela popor și dela stat.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au sĕ se presenteze în o Duminecă séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic. Concurenții au a-și înainta rugările instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului Oficiu protopresbiteral.

Cohalm, în 30 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetele parochiale.

Nicolau D. Mircea
protopop.

Nr. 575/1901 [186] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bicău* — lângă Brănișca — cu salariu anual de 600 cor. și adecă: în bani repartițiați în popor 280 cor., în naturale 140 cor., folosirea a doue grădini 90 cor., venitul cantoral 30 cor., 3 stângini de lemne 60 cor., din cari sĕ se încălzéscă și șcóla, grădină de legumi și cuartir în edificiul șcólei.

2. *Brănișca,* cu salariu anual de 600 cor.: în bani din repartițiune în popor 480 cor., folosirea unei grădini 20 cr., venitul cantoral 30 cor., 3 stângini de lemne, din cari sĕ se încălzéscă și șcóla, 60 cor., din didactru dela străini 10 cor. și cuartir în edificiul șcólei.

3. *Cerbia* cu filia *Pogănesci*, cu salariu anual de 600 cor.: din repartițiune în popor 320 cor., în naturale 60 mĕsuri bucate parte grâu parte cucuruz în preț de 180 cor., venitele cantorale circa 100 cor., lemne de ajuns, cuartir în edificiul șcólei și grădină de legumi.

4. *Gialacuta* cu filia *Căbesci*, cu salariu anual de 600 cor., și adecă: în bani repartițiați în popor 200 cor., în naturale 100 mĕsuri cucuruz = 280 cor., venitele cantorale 60 cor., lemne de foc 3 stângini = 60 cor., cuartir în edificiul șcólei și grădină de legumi.

5. *Térnava*, cu salariu anual de 600 cor. și anume: în bani din repartiție în popor 200 cor., în naturale 100 mĕsuri cucuruz = 280 cor., venitele cantorale 60 cr., 3 stângini lemne de foc = 60 cor., cuartir și grădină de legumi.

Dela reflectanții la aceste posturi se cere ca sĕ se presinte înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre la biserica unde a concurat spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, și pentru luarea de informațiuni despre modul de plătire a salariului, deobligați fiind învĕțătorii sĕ cânte în strană și sĕ instrueze școlarii în cântări.

Concurenții au a-și așterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu ppresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 2 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Pecurariu
protopop.

Instrucție temeinică

în tóte **lucrurile femeesci, cusături de albituri** și **desemnuri practice pentru croit, pregătiri de haine** după moda cea mai nouă se predă la dorință afară de limba germână, în limba română și magiară în

Șcóla de lucru Maria și Hermina Lurz

(strada Măcelarilor 6 parter)

NB. Domnișóre se primesc și cu întrégă întreținerea. [173] 3—3

! ! Aprópe pe nimic ! !

378 obiecte importante numai cu 3 K 60 f.

1 orologiu elegant cu garanță de 3 ani, dimpreună cu 1 lanț frumos, 1 cravată de domni de mătase veritabilă, noutate! 1 ac drăguț de cravată cu Simili-Brillant, Călimăr de scris constând din trei obiecte, 1 garnitură de botoni constând din botoni de mangete, nastori pentru pept și guler totul din aur-doublée și cu mechanism, 1 broș pentru dame de Paris, 1 inel pompos de domn séu de damă imitație de aur și piatră scumpă, 1 păreche cercei cu Simill-Brillant, 1 săpun aromatic, 1 colier cu perle orientale, 1 notiț folositor, 1 sugară cu chichlibar, 1 briceag, 1 portemonaie de pele, 1 chibritelniță. 20 obiecte de corespondență și încă preste 300 alte diverse obiecte, cari sunt folositóre și indispensabile la casă — gratis! [194] 1—3

Tóte laolaltă dimpreună cu orologiul, care aprópe singur face banii, costă numai 3 K 60 f. Trimiterea cu rambursă prin cassa de esport de mărfuri din Krakau

F. Windisch, Krakau Nr. 243.

☞ Pentru obiectele cari nu convin se înapoiéză banii.

Capital de zestre

pot asigura și părinții cei mai sĕraci pentru fetele lor. Cu deslușiri mai detailate servesce prompt **representanța primei reuniuni de înzestrare de fete în Sibiiu, strada Cisnădiei Nr. 43.**

Se caută **representanți** din cercurile mai bune ale societății în tóte comunele din Transilvania. Domni căsătoriți, cari vreau sé-și asigure un frumos venit lateral pe lângă puțină muncă, sĕ se adreseze cu ofertele **„Primei reuniuni de înzestrare de fete în Sibiiu, Strada Cisnădiei Nr. 43** („Erster Mädchen-Ausstattungs-Verein“ Hermannstadt Heltauerg. Nr. 43.

[200] 1—1

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție consciențiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS

SIBIIU

Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării și argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 8—30

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 95 Sibiiu, Marţi 28 August (10 Septembre) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

10 Septembre.

Sibiiu, 9 Septembre n.

Zi de tristă aducere aminte pentru tóte popórele monarchiei, — aniversarea cea mai durerósă dintrě tóte câte dat ne este şi nouě sě le sěrbăm!

Mâne se împlinesc trei ani de când o mână pěcătósă, braţul unui membru din banda internaţională anarchică a curmat viéţa bunei şi mult iubitei nóstre împěrătese şi regine *Elisabeta*, spre nespusa durere a popórelor de sub sceptrul gloriósei case habsburgice.

Lacrime s'au věrsat atunci, înainte cu trei ani, când a ajuns la ştirea popórelor sguduitoriul fapt; şi întrě lacrimele acestea de generală durere amestecate fost'au şi lacrimele poporului român din patria acésta, lacrime multe şi curate, ca apa isvorului, curate eşite din inima curată a Românului.

Sě depunem şi astăzi lacrime de durere pe mormêntul bunei mame a popórelor monarchiei nóstre, care înainte cu trei ani şi-a închis ochii pe vecie, repusă fiind de pumnalul unui uitat de Dumnezeu, care numai nume avea de om.

Pe ascuns, în mod mişelesc, a fost străpunsă nobila inimă, care pe faţă a făcut atâtea fapte bune şi plăcute lui Dumnezeu, din partea unui sělbătăcit, care nu cunoscea lege, nu cunoscea ordine socială, nu cunoscea dumnezeire, şi de aceea şi-a ridicat braţul sě nimicéscă aceea ce dumnezeirea ni-a trimis sě ne fie mamă şi lucéfěr conducětoriu.

Şi s'a stîns stéua lucitóre şi în mormênt a apus!

Numele ei trăesce însě, şi va trăi adânc gravat în inimile nóstre. Şi-'l vom lăsa moştenire şi urmaşilor nostri.

Purtat e scumpul ei nume pe aripele vêntului, dela casă la casă, la palat şi la colibă, şi cu sfinţenie e pomenit pretutindenea!

Cântec de jale a ajuns el pe buzele mamelor, cari în mijlocul povestirilor frumóse, despre o regină frumósă, frumósă şi bună, bună şi nefericită, — cu el pe buze îşi adorm copilaşii!

Căci tristă e cartea vieţii acestei scumpe şi neuitate regine! Mamă era şi ea, şi ca mamă a avut sě îndure cele mai mari dureri, — durerile de a-'şi perde mândria şi bucuria, pe unicul ei fiu, moştenitoriu al gloriosului tron!

Deschisă sě ţinem cartea vieţii acestei mult cercate domnitóre, pentru-ca sě cetim în ea şi sě învěţăm din ea, cum nefericirile nu se resfrâng numai asupra celor slabi şi sěraci, ci şi asupra celor avuţi şi puternici, asupra dominitorilor. Şi deschisă sě ţinem şi cartea vieţii întristatului ei soţ, a gloriosului nostru Monarch, pentru a învěţa din ea, cum trebue suportate loviturile sorţii, cu abnegare şi cu tărie sufletéscă, aşa cum le-a suportat bunul nostru Monarch

Ear' memoria scumpei decedate, care acum de trei ani îşi dórme somnul vecinic în cripta bisericei Capuţinilor din Viena, — sfântă şi neuitată sě ne rěmână pentru totdeuna!

Tripla alianţă formézǎ tema unui remarcabil articol, apărut în *„Deutsche Revue“*, şi datorit condeiului unui diplomat italian, care pare a fi bine iniţiat în secretele politicei esterne ale Italiei. Se spune în articol, în mod categoric, că Italia *nu va reînoi* alianţa cu Germania şi cu Austro-Ungaria decât numai în casul, că va obţiné dela ele tratate favorabile de comerciu; şi se face destăinuirea, că alianţa nu era legată nici la anul 1892, dacă guvernul italian de pe acele vremuri n'ar fi obţinut compensaţii economice. Adevěrat, că Austro-Ungaria s'a opus atunci din tóte puterile dorinţei guvernului italian şi a refusat ori-ce acordare de concesiuni, dar' ministrul italian *Rudini* a rěspuns plenipotenţiatului austro-ungar: „Dacă în ţéra mea ar esista un ministru dispus sě cedeze, — l'aşi toca în cap!“ Şi Rudini n'a cedat, ci a cedat Austro-Ungaria. Aşa se va întêmpla şi acum, — conclude scriitoriul articolului, — ceea-ce e cu atât mai uşor, fiind-că întréga opiniune publică italiană e în contra triplei alianţe; şi astfel ea uşor se póte prăbuşi dacă nu se fac avantagii mari economice Italiei.

Atentat contra lui Mac Kinley.

Telegrame din *Buffalo* dto 6 Septembre raportézǎ despre un atentat comis asupra lui *Mac Kinley*, presidentul Statelor-Unite americane.

Presidentul mersese la Buffalo sě deschidă esposiţia panamericană, cu care ocasiune a rostit un remarcabil discurs, considerat cu drept cuvênt ca program al nouei politice americane, pe care Mac Kinley avea s'o inaugureze. Sěrbătorit din tóte părţile, Mac Kinley s'a věḍut deodată înhăţat de un om, care a puşcat în el de douě-ori; un glonţ a pětruns în partea stângă a peptului, ear' celalalt în pântece. Atentatorul se chiamă Frideric *Newmann*, e de 28 de ani, de origine polonă, din Detroit; în Buffalo se afla numai de o sěptěmână. După comiterea atentatului, care de altcum fusese sěvêrşit cu repeziciune ca de fulger, publicul era sě-l sfâşie, şi numai cu mare greu a putut fi scapat de sfâşiare şi dus în arest.

Motivele faptei ucigaşe până acum nu se ştiu. Ori-cari ar fi însě acelea, ea servesce cu o dovadă mai mult despre decădinţa sentimentului moral al societăţii omenesci tîmpit de spiritul materialist, care dincolo în aşa zisa „lume nouă“ 'şi are léganul şi cel mai fertil teren de desvoltare, şi care de mult deja şi-a întins braţele de polip şi dincóce de ocean, în „lumea vechiă“, arătându-şi şi aici ródele: asasinări de domnitori şi presidenţi. Presidentul *Carnot*, regele *Umberto*, cea mai doiósă mamă *Elisabeta*, împěrătésa şi regina nóstră mult jelită, sunt victimile mai recente ale sělbătăcirii sentimentelor omenesci, ale decadinţei unei părţi din omenime până la starea de fiéră sělbatecă, setósă de sânge.

Mac Kinley de altcum nu e primul întrě presidenţii Statelor-Unite, repuşi de mână ucigaşă; seria o începe în 14 April 1865 marele president Avram *Lincoln*, împuşcat în teatrul din New-York de actorul Booth Wilkes; a urmat apoi a doua victimă presidentul *Garfield* (vulnerat grav de Charles Guiteau în 2 Iulie 1881 şi în urma acestei răniri mort în 19 Septembre 1881), ear' al treilea e *Mac Kinley*. Şi ironia sorţii, că acest genial bărbat de stat, sub guvernarea căruia Statele-Unite au ajuns la aşa putere, în cât cuvêntul lor fuse decisiv în conflictul chinez, când au protestat contra planului Rusiei, Angliei, Germaniei, Franciei şi Iaponiei de a-şi împărţi imperiul chinez, a trebuit sě cadă victimă atentatului ucigaş tocmai în momentul, când în plină conştienţă de puterea statelor representate de el, în discursul de la acéstă esposiţie designase politicei americane o nouă direcţie, menită a face din Statele-Unite un factor hotărîtoriu în politica universală. Intrě alte probleme a designat sporirea pieţelor de esport pentru productele americane, estinderea pe teren cât mai larg a comerciului american, desvoltarea comunicaţiei vapórelor, încuragiarea marinei comerciale şi îmbogăţirea ei cu vapóre, pe cari americani sě le construéscă, cu matrozi americani sě fie prověḍute şi proprietariul lor sě fie America; apoi terminarea canalului Panama, construirea canalului Nicaragua şi a cablului prin oceanul pacific. Şi e dovadă de mare cunoştinţă a situaţiunii şi raporturilor economice, că însuşi el, părintele sistemului de vămi prohibitive pentru productele europene, acum, în situaţiunea schimbată retractézǎ acest sistem prin enunciaţiunea, că „era esclusivismului economic e deja a trecutului“, şi ca deducţie din acéstă enunciaţiune fixézǎ problemele de mai sus.

Sub *Mac Kinley* a ajuns la desvoltare şi spiritul imperialist, militar, în Statele-Unite, trecut prin proba de foc în rěsboiul cuban.

William Mac Kinley s'a născut în 29 Ianuariu 1844 în Niles (statul Ohio); ca voluntar a făcut întrégă campania rěsboiului civil, după terminarea căruia a practicat advocatură şi în scurt timp şi-a câştigat aşa mare autoritate, în cât în 1877 a fost ales membru în senat unde în curênd a devenit conducětoriul partidului-republican. In 1890 a intrat în vigóre legea numită „Mac Kinley bill“, care în scopul desvoltării industriei americane statorea vamă enormă pe productele europene (unii articoli erau supuşi la

---

FOIŞORA

Micul şantagist.

de

Anton Cehov.

Ioan Ivanovici Lapkin, un tiner de esterior plăcut, şi Ana Semjonovna Sambliţcaia, o fetiţă drăgălaşă, se scoborîră de pe ţermurul pieziş şi se aşezară pe o laviţă mică. Laviţa asta era chiar la marginea apei, întrě frunzişul des al unei sălci tinere. Admirabil loc! Cel ce se pune sě şédă acolo, e ascuns de tot dinaintea privirilor curióse. Cel mult pescii din apă ar puté sě 'l vadă. Tinerii erau prověḍuţi bogăt cu unghiţe, rociuri şi cu şatule de tinichea pline cu rîme. După ce s'au aranjat bine, s'au apucat de pescuit.

— Mě bucur, că la urma urmelor putem sě fim singuri — începù sě grăéscă Lapkin, privind împrejur. — Am fórte multe de spus, Ană Semjonovna. Fórte multe... Când te-am věḍut de primadată,... ai grijă, se mişcă deja... deja atunci eram în curat cu mine, că ce scop sě aibă viéţa mea, şi că cine este îngerul acela, căruia de aci încolo sě-i consacrez viéţa mea onorabilă, muncitóre.... Hopp! ţi-s'a prins în unghiţă un pesce mare!

....Când te-am zărit de primadată, amorul inimei mele era deja al dtale!... Grijesce, nu-'l trage încă afară... las' sě îmbuce mai bine... Ear' acum te rog, spune-'mi, scumpa mea, pot óre sě contez la amorul dtale? Nu, nu la amor! De acela nu sunt vrednic, la aşa ceva nici nu cutez sě cuget... numai atâta spune-mi deocamdată: pot óre spera?... Hopp! Acum smâncesce-l iute afară, Ană Semjonovna!

Ana Semjonovna a ridicat sus mâna, a scos unghiţa din apă şi a esclamat. Un pescuţ argintiu se sbătea în unghiţă.

— Oh, o vîrlugă! Trage-o afară mai repede, căci altcum eară cade 'n apă.

Lapkin însě în loc de pesce a prins, din întêmplare, mânuţa Anei Semjonovna şi — firesce, că earăşi din întêmplare — a strîns'o la buzele lui. Fetiţa, drept că de câteva-ori a încercat sě-şi tragă mâna; dar' cam întârziase, căci buzele lor — de sine înţeles, că earăşi din întêmplare — se împreunaseră într'un sărut înfocat. După primul sărut a urmat al doilea, apoi întărirea cu jurămênt a dragostei înfocate, vecinice. Fericite ceasuri erau acestea! Cea mai mare fericire pămêntéscă... pe carea şi zeii o invidiézǎ!

Când tinerii se sărutau mai cu foc, cineva aprópe de ei a bufnit în rîs! S'au uitat ambii spre rîu, şi ochii lor au rěmas uimiţi spre un punct: în apă stătea un băiat gol până sus. Era Colja, fratele gimnasist al Anei Semjonevna. Se răţoia în apă, privia la tineri şi zimbia astut.

— Hahaha! D'apoi voi vě sărutaţi? — li a strigat el. — Staţi numai! Am sě spun mamei!

— Sper, că dta, ca om onorabil.... grăì Lapkin roşit până la urechi — vei înţelege, că este necuviinţă sě suprinḍi conversaţia altora, dar' a da mai departe ceea-ce ai auḍit, e o necuviinţă încă şi mai mare, o infamie... Zic earăşi, că dta, ca om onorabil, ca om cu inimă nobilă...

— Apoi, dacă 'mi daţi o rublă n'am sě spun nimic! — a rěspuns nobilul tiner, — de nu-mi daţi însě, zěu spun tot!...

Lapkin îşi băgà mâna în buzunariu, scóse o rublă şi o dete lui Colja, care strîngêndo'o în mâna-i udă de apă şi şuerând puternic a 'notat repede de acolo.

Tinerii însě în ziua aceea totuşi nu s'au mai sărutat.

A doua zi apoi Lapkin a făcut cadou lui Colja mulţime de văpsele, tuş şi o minge mare, ear' sora lui i-a dat o şatulă de ciocoladă; mai târziu a trebuit sě-i cumpere butoni cu cap de căpău. Micului ştrengariu de sigur îi va fi plăcut acésta distracţie, căci, ca sě ajungă la cât mai multe cadouri, îi pândia necontenit pe bieţii tineri. Ori-unde s'ar fi ivit Lapkin şi Ana Semjonovna, în urma lor era şi Colja şi le spiona toţi paşii şi tóte vorbele. Nu 'i lăsa singur nici pe o clipă.

— Băieţoiu impertinent! — furibunda Lapkin. — Ce mititel încă, şi deja ce mare mişel! Ce va fi, Dómne, de el, când va cresce mare?!

Bieţii amoresaţi n'au avut pace de el întrégă luna Iulie. Mereu îi amenința, că va spune a casă tot, şi într'acestea aştepta sě-i vină necontenit cadourile. In cele din urmă nici nu se mai mulţămia cu cele ce căpěta. Ba se aventase cu pretensiunile chiar până la orologiu de buzunariu. Ce sě fi făcut bieţii delincuenţi! Au trebuit în fine sě-i — promită orologiul.

Odată, la prânz, tocmai când se servia prăjitura, Colja a 'nceput sě rîdă şi trăgênd cu ochiul spre Lapkin a zis:

— Sě spun? Da... dar' ce?!

Lapkin s'a roşit ca un rac şi în loc de prăjitură a muşcat în serviet, ear' Ana Semvamă de 60—80 percente din valórea lor), prin ce multe ramuri de industrie europénă au fost scóse de pe pieţele americane, ear industria indigenă a luat în scurt timp avênt uimitoriu.

Mac Kinley a fost president în două cicluri. Prima-dată a fost ales în 1896. In acest ciclu a forţat rësboiul cuban, al cărui resultat e acapararea insulelor Cuba, Portorica şi Filippinele, şi — politica imperialistă, basată pe militarism. Drept că rësboiul a costat enorm de mult, şi prin el a dat contrarilor sëi o nouă armă, pe care la a doua alegere din 1900 au şi esploatat'o de ajuns, dar' fără resultat. Mac Kinley a avut majoritate de 137 voturi, faţă cu *Bryan*, candidatul partidului democrat.

*

Telegrame mai noue vestesc, că Mac Kinley se află ceva mai bine şi e speranţă că va scăpa de mórte. Un glonţ i-a fost scos din corp.

Ţarul în Francia.

Ştirile din urmă venite din Paris ne spun, că până acum nu s'a stabilit nimic definitiv în ce privesce chestiunea, dacă părechia imperială rusă va visita şi *Parisul*, cu ocasia petrecerei sale în Francia.

La început visitarea capitalei republicei francese nu era cuprinsă în programul călëtoriei ţarului. De óre-ce însë la Petersburg a sosit asigurarea, că populaţia Parisului ar saluta cu cea mai mare bucurie noua ocasiune de a-şi manifesta simpatiile pentru părechia domnitóre rusă, e probabil că împëratul Nicolae şi împërătésa Alexandra vor ţiné sémă de aceste sentimente şi vor petrece o zi în capitala Franciei.

Până acum au fost decise următórele, în ceea-ce privesce ceremonialul primirei părechei imperiale ruse la *Dunkerque:*

Dl *Loubet* şi ministrii se vor imbarca pe contra-torpilorul *Cassini* şi se vor duce în întimpinarea yachtului imperial rusesc *Standard.*

Intâlnirea va avé loc la limita apelor franceze, la trei mile în largul radei. Escadra de nord va fi înşirată dincolo de canal. Se vor trage 21 de salve, echipagiile vor striga de *şapte* ori *„ura“*, ear' tóte bastimentele vor fi pavoasate cu colorile celor două naţiuni.

Pe când *Standard* şi *Cassini* vor schimba saluturile obicinuite, dl *Loubet* şi ministrii se vor duce pe bordul yachtului imperial rusesc pentru a ura bună venire Suveranilor. *Standard* va traversa apoi rada, trecênd în revistă escadra, şi va merge së acosteze la cheiu.

Suveranii vor fi primiţi la debarcare în mod solemn de către tóte notabilităţile oraşului şi vor traversa cheiul sub o tentă de 50 metri lungă şi 30 lată, frumos pavoasată, până la camera de comerciu, unde va fi oferit un dejun de gală.

Imediat după banchet, Suveranii, preşedintele Republicei şi ministrii vor pleca la *Compiègne*. O gară provisorie, racordată cu staţiunea principală prin calea ferată a cheiului, va fi instalată şi legată cu tenta de barcader.

La castelul dela *Compiègne* se lucrézá cu multă activitate. Preste 200 de lucrători sunt întrebuinţaţi la lucrările de amenajare, 40 de vagóne cu mobile şi material au fost trimise la Compiègne.

Locuitorii din acest oraş rivalisézá în zel şi în imaginaţie pentru a inventa proiecte şi tot felul de distracţii publice pentru timpul cât vor sta la castel Suveranii ruşi. S'a propus o serbare de arcaşi, care së grupeze la Compiégne tóte corporaţiunile de trăgaci cu arcul, atât de numeróse încă în nordul Franciei, şi cari reamintesc timpurile lui Carol VII; un altul a preconisat ideia unui mare carusel militar; un al treilea, declarându-se cu totul partisan al întrunirei solemne a arcaşilor, crede „că va fi indispensabil“ de a chema deasemenea „tóte societăţile musicale din departamentul Oise“.

Toţi primarii din departamentul *Oise* au fost convocaţi şi au discutat propunerea de a se oferi un obiect de amintire Ţarului.

Dl *Franck Chauveau*, vice-preşedinte al Senatului şi senator din Oise, care presida întrunirea primarilor, a propus së se dee acestei manifestăţii un caracter de unanimitate, înlocuind cadoul proiectat printr'o adresă, legată cu multă eleganţă şi bogăţie, care së fie semnată de toţi senatorii, deputaţii, primarii, consilierii judeţeni şi comunali ai departamentului şi remisă lui Nicolae II în timpul şederei sale la Compiégne.

Acéstă propunere a fost admisă şi s'a ales un comitet pentru a redacta adresa către Ţar.

Din România.

Bustul lui Ioan Brătianu. Duminecă, 19 August v., s'a desvëlit, cu o deosebită solemnitate şi în asistenţa unui numëros public, bustul marelui român *I. C. Brătianu*, ridicat la Băile *Govora* din România prin subscripţiune publică.

Serviciul divin a fost oficiat de către P. S. Episcopul de Râmnic.

Mai multe mii de ómeni au asistat la acéstă solemnitate naţională.

Au vorbit P. S. Episcopul Râmnicului, preşedintele comitetului de iniţiativă pentru ridicarea bustului, încredinţându-l administraţiunei băilor, la care vorbire caldă a rëspuns dl colonel dr. *Zorileanu*, medicul dirigent al băilor, primind bustul şi amintind faptele filantropice ale lui *I. C. Brătianu*.

Au mai vorbit dl prefect *Al. Crăsnaru*, în numele guvernului, dl Ursianu, profesor universitar şi senator de Vâlcea, în numele judeţului, Gh. Mateescu, institutorul şcólei com. Govora, în numele sătenilor, şi studentul Micescu.

S'au depus mai multe coróne, din partea staţiunei balneare Govora, a primăriei din Râmnic, a judeţului Vâlcea şi din partea d-lui Gr. Giani.

Multe persóne cu greutate în viéţa publică a României au mers la Govora din Bucuresci, ca së asiste la acéstă ceremonie.

*

Escursiunea la Atena. In urma dispoziţiunilor luate, astăzi, Luni, 27 August v. plécă studenţii români din Bucuresci în escursiune archeologică la Atena, sub conducerea profesorului de universitate dl *Gr. G. Tocilescu*. Plecarea se face din Bucuresci la orele 6 diminéţa, ear' din Constanţa la órele 5 d. a. în aceeaşi zi.

Dl C. Rados, profesor universitar din Atena şi preşedinte al comisiunei de recepţiune a excursioniştilor români, a comunicat dlui profesor Tocilescu programul escursiunei, care e următoriul:

Escursioniştii vor fi reţinuţi trei zile la Atena, pentru a visita monumentele antice şi moderne, şi locurile de prin prejur. Va fi o recepţiune solemnă de către Rectorat în aula Universităţei, un banchet, o representaţiune de gală şi iluminaţiunea Acropolei.

A patra zi escursioniştii vor pleca la *Olympia* cu un tren special cu preţ redus. Se vor opri pe canalul Corintului şi la Patras, unde li se pregătesce o primire splendidá de către autorităţile locale, cari au învitat pe toţi locuitorii oraşului së vină la gară. La întórcerea de la Olympia se va traversa golful Delphii; apoi Mycene şi Epidautul prin Nauplia.

Intorşi la Atena, escursioniştii vor complecta vizita muzeelor, şi vor vedé şi stabilimentele industriale ale *Pireului*. In fine va avé loc o expediţiune la minele din *Laurion*.

Hotelurile din Atena au redus preţurile, ca şi căile ferate, pentru escursioniştii români.

Cât despre comitetul de recepţiune, dl Rados scrie dlui Tocilescu, că va eşi înaintea vaporului pe mare, avênd gloriosul stég al *Griviţei* în vîrful catartului.

Misiunea chineză la Berlin.

O misiune chineză, care cu drept cuvênt póte fi numită misiune *de espiaţie*, a mers zilele trecute la Berlin, pentru a asigura pe Impëratul Germaniei despre — *simpatiile* pe cari le are la curtea din *Peking*, şi la întreg poporul din *China*.

Şeful misiunii a fost prinţul *Ciun*, fratele împëratului din *China*, un om încă tiner, dar' cu multă inteligenţă.

Impëratul Germaniei l-a primit în audienţă Mercuri, la órele 12, cu solemnitatea cuvenită, în presenţa principilor, ministrilor şi a generalilor.

Prinţul *Ciun* a dat cetire în faţa Impëratului Wilhelm unei scrisori aduse dela Impëratul Chinei. In scrisórea acésta Impëratul Chinei spune Impëratului german, că raporturile cari erau dintrë cele mai amicale întrë Germania şi China, au fost întrerupte din nenorocire în urma revoltei *boxerilor* şi a soldaţilor sediţioşi. Jertfă acestei revolte a căḑut şi baronul *Ketteler*, ambasadorul Germaniei, a cărui mórte silnică Impëratul Chinei o regretă fórte adânc. Se simte responsabil Impëratul Chinei pentru a nu fi putut evita acest asasinat; şi pentru aceea a ordonat ridicarea unui monument întru amintirea ministrului representant al Germaniei *Ketteler*, în semn de ispăşire. E mulţumitóre China Impëratului german pentru că a suprimat mişcarea boxerilor şi Impëratul Chinei îşi esprimă speranţa că raporturile întrë aceste două imperii vor deveni earăşi amicale şi intime, ca mai nainte.

Impëratul Germaniei a rëspuns cu graiu viu prinţului *Ciun*, că ştie şi crede, că Impëratul Chinei e nevinovat de asasinarea baronului *Ketteler*. Sunt însë vinovaţi consilierii sei pentru acésta crimă îngrozitóre, care sfidează dreptul internaţional şi care nu póte fi ispăsită nici prin monumentul ridicat, nici prin misiunea prinţului *Ciun*. Dacă însë Impëratul Chinei va domni în viitoriu astfel, ca purtarea sa së corespundă moravurilor popórelor civilisate, raporturile dintrë Germania şi China pot së devină earăşi amicale ca mai nainte.

După audienţă prinţul *Ciun* a trecut în revistă compania de onóre şi s'a înapoiat la domiciliul seu, unde Impëratul Wilhelm i-a înapoiat visita după ameaz.

Unui ziarist, cu care a avut convorbire, prinţul *Ciun* a făcut următórele declaţiuni:

— „N'am venit la Berlin spre a lăsa së fiu sërbătorit. Când cei din Shanghai, prin urmare în imperiul fratelui meu, au voit së dee o serbare, am refusat, spunênd că în aceste zile de suferinţe şi după atâtea nenorociri ce s'au abătut asupra poporului nostru nu se cuvine së dăm sërbări. Nu vëd întru ce s'ar fi schimbat în vremea acésta situaţiunea fratelui şi împëratului meu greu încercat şi situaţiunea poporului meu; şi de aceea pentru mine au valóre şi acum cuvintele rostite la Shangai: *Nu voesc nici un fel de serbare.* Şi nu o voesc numai din causă că ţara mea, împëratul şi poporul meu sufere. Imi înţeleg fórte bine şi seriositatea misiunei mele. Sunt ómeni cari më consideră prea tinër spre a fi putut pëtrunde importanţa deplină a sarcinei mele. Ómenii acestia se înşală şi nu-mi cunosc nici caracterul, nici educaţiunea, care dela început a fost consacrată studiului filosofilor şi clasicilor nostri. Dar' voiu învëţa şi în Germania; şi în acéstă privinţă e un avantagiu că sunt tinër.“

O observare.

Am së fac o mică observare la replica părintelui *Manasie Iar*, publicată în *„Activitatea“* din Orăştie, numërul din sëptëmâna trecută.

Din replica părintelui *Iar* s'ar vedé, că dînsul cércă a se scusa, susţinênd că n'ar fi învinuit pe preoţii vëduvi de purtare imorală. Pentru a'l convinge că a uitat cele scrise în *„Activitatea“* Nrul 31 din a. c. îl avisez së cetéscă mai bine şi de nou alinea penultimă din cele publicate în Nrul 31 al *„Activităţii“*, ca së afle, că încă nimeni n'a insultat în mod aşa grav pe preoţii vëduvi, cum i-a insultat părintele Iar.

Dacă nu m'ar gena acea insultă scârbósă, a'şi retipări-o aici, pentru-ca së'şi vadă părintele Iar pëcatul comis.

Un prot vëduv.

Revistă bisericéscă.

Biserica din Molovişte. Nu e mult decând o telegramă din Constantinopol ne spunea, că prin o iradea a Sultanului biserica din Molovişte, în Macedonia, a fost predată în proprietatea Românilor de acolo, cu îndrumarea, së lase şi pe Grecii din localitate së se róge în ea în limba lor.

Patriarchul ecumenic a protestat atunci în contra acestei disposiţiuni a Sultanului; şi drept resultat al intervenţiei Patriarchului Ioachim III, vesteşte acum o nouă depeşă, trimisă din Salonic, că biserica din Molovişte a fost de curênd redată de nou Grecilor, ca formând proprietatea lor esclusivă. Aceeaşi telegramă ne mai spune, că dupăce *Antim*, luat la timpul seu în combinaţie de a fi ridicat la rangul de metropolit al Românilor macedoneni, s'a împăcat cu Patriarchul ecumenic, dela care a cerut iertare pentru a sa cutezanţă de a face oposiţie şi neplăceri fanarului, — cu el împreună mulţi preoţi din Macedonia s'au întors asemenea la sinul patriarchului greco ortodox, renunţând la dorinţa de a forma biserică independentă română în Macedonia.

Revistă esternă

Scopuri ruseşti. Ziarul „Neue Freie Prese“ publică o telegramă din Constantinopol, în care se spune că vizita marelui duce rus *Alexandru Mihailovici*, la Varna, Burgas şi Constanţa, a avut de scop studiarea adâncimilor şi hidrografia punctelor strategice de pe córstele bulgare, turce şi române. Vizita a fost înscenată în scop, ca ofiţerii marinei ruse së pótă së facă studii *fără së deştepte bănueli.* Astfel dînşii au studiat porturile Burgas, Varna, Constanţa, Sinope şi Trebizonda. Sultanul nu voia la început, ca cuirasatul marelui duce Mihailovici së intre în Bosfor, dar' în cele din urmă totuşi a cedat. In timpul vizitei marelui duce la sultan, marinarii ruşi au explorat şi au mësurat adâncimea la gura Bosforului. Acelaşi lucru l'au făcut ofiţerii ruşi la Samsun, Kerasun şi Trebizonda. Iată deci adevëratul scop al visitei Marelui duce rusesc *Alexandru Mihailovici!*

*

Comitetul macedonean. Noul comitet central macedonean a trimis diferitelor societăţi macedonene o circulară, în care se spune:

„Mişcarea în Macedonia e *revoluţionară*, organisaţia nóstră e *legală;* de aceea noi nu putem conduce mişcarea în Macedonia, ci o sprijinim prin aceea, că ne silim së-i câştigăm amici în tótă lumea“. Circulara învită pe Macedoneni së lase la o parte tóte duşmăniile şi antagonismele personale şi së se pună pe muncă seriósă şi conscienţiósă....

Cum? Asasinând şi jăfuind mai departe??

*

---

jonovna a sărit de la masă şi a fugit în altă odaie.

In aşa situaţie, nu tocmai vrednică de invidiat, se aflau cei doi amoresaţi, până pe la sfêrşitul lunei August, cu alte cuvinte, până când Lapkin nu a cerut mâna Anei Semjonovna. Aia fusese apoi zi drăguţă şi fericită, când a vorbit cu părinţii fidanţatei sale şi le obţinuse învoirea! Lapkin aşa de sprintenel a alergat afară în grădină, ca-şi-cum l'ai fi puşcat din un tun, ear' acolo căuta în tóte părţile pe fiitoriul sëu cumnăţel. Când l'a aflat în sfêrşit, s'a bucurat ca de altă ce, şi a 'nhăţat de urechiă pe vicleanul băiat. Indată sosise acolo şi Ana Semjonovna; ea la rêndul ei şi-a 'nhăţat frăţiorul de ceealaltă urechiă. Ş'apoi së fi vëḑut pe faţa celor doi îndrăgiţi fericirea suprapământéscă, când Colja, ştrengariul, a 'nceput së plângă şi së 'i róge:

— Ertaţi-më! N'am së vë mai tradez nici odată, chiar nici odată!... De fel...

— Acum poţi së ne tot tradezi, cât îţi place! — şi îndrăgiţii se sărutară acolo, peste capul băiatului.

Mai târziu şi-au mărturisit apoi, că pe timpul când erau îndrăgostiţi n'au simţit nici-odată fericire aşa de mare, ca atunci când li-a sosit momentul de a se resbuna asupra ştrengărelului.

Rusia se apără. Zilele trecute apăruse un articol cam aspru în ziariul *„Pester Lloyd“* din Budapesta, îndreptat în contra Rusiei, care era acusată că face intrigi în Balcani. Se depeşézā acum din Petersburg, că ziariul *„Petersburgskija Wyedomosti“* respinge cu energie insinuările ziarului *„Pester Lloyd“*, după cari Rusia ar face politică necinstită în Balcani. Ziariul rus spune, că politica orientală, precum şi întréga politică esternă a Rusiei a dat doveḑi prea elocuente de purtarea ei conscienţiósă şi de voinţa ei *de a menţiné liniştea în Balcani*, pentru-ca agitaţia artificială a unui ziariu óre-care sĕ pótă arunca cea mai mică umbră asupra diplomaţiei rusesci sau asupra relaţiilor diplomatice austro-rusesci. Ziariul rus zice că guvernul vienez este departe de a aproba articole îndreptate contra Rusiei!

NOUTĂŢI

La dosariu. Trei proiecte de lege, cari aveau sĕ fie votate din partea actualei diete, vor fi trecute acum la dosariu; anume: despre stabilirea *cuotei*, pe basa învoelei legate întrĕ comisiunile parlamentelor dualiste, — despre căile ferate bosniace şi despre statificarea casieriilor şi esactoratelor comitatense. Dieta cea nouă va avé sĕ-'şi bată capul cu ele.

*

La mânăstirea Hodoş-Bodrogului. Aflăm că la mânăstirea românéscă dela Hodoş-Bodrog, lângă Arad, se fac frumóse peregrinaje din partea credincioşilor bisericii nóstre. Astfel la serbarea hramului sfintei mănăstiri în ziua de Adormirea născătórei de Dumnezeu la 12.000 de credincioşi au fost de faţă pentru a auzi cuvinte de mângăiere în dulcea lor limbă, dela preoţii bisericilor.

*

„Asociaţiunea“ la Câlnic. Din programul adunării generale cercuale a despărţĕmêntului Sebeşul-săsesc al Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român, care se va ţiné la 2/15 Septembre anul c. în comuna *Câlnic*, s'a omis din greşală de condeiu, punctul cel mai însemnat: *reorganisarea despărţĕmêntului*. Programul este deci a se întregi cu următoriul punct ultim: *Alegerea directorului şi a comitetului cercual pe un nou period de trei ani.*

*

Afacerea Szelle din Arad se încurcă tot mai rĕu. Eroul ei, *Szelle*, a dispărut din Arad, fără a fi cerut permisiune dela judecătorie, care acum îl va curenta, dacă în 48 de ore nu se va reîntórce în Arad, cum a promis apărătoriul seu. Sensaţia zilei în Arad e însĕ sosirea acolo a presidentului de senat la tabla regéscă din Budapesta, *Dr. Imling*, despre care se afirmă că ar avé misiunea primită dela ministrul de justiţie, sĕ continue el cercetarea în acéstă afacere urîtă. *Dr. Imling* trece de jurist fórte bun întrĕ Ungari.

*

Agata Bîrsescu, ilustra tragediană română a sosit la Bucureşti, venind din Viena. D-sa a presentat direcţiunii teatrului naţional din Bucureşti mai multe piese nóue, în cari voesce sĕ debuteze in stagiunea ce se începe la 1 Octombrie. Prima piesă nouă pentru Bucureşteni, în care va juca dşóra e *„Messalina“*. Sĕptĕmâna acésta ilustra tragediana va juca la Berlin, de unde va merge sĕ jóce la Viena, si în Octomvrie va sosi de nou la Bucureşti.

*

Dengi Iános, inspectorul reg. de şcóle din comitatul Caraş-Severin, la cerere proprie a fost pensionat.

*

Stindardul lui Fr. Rákoczi II. In aşa numitul „Balatoni Muzeum“ din Keszthely un anumit Coloman Ányos a espus un stindard, relicuie de la strămoşii sei, despre care e dovedit cu acte, că a fost stindardul lui Francisc Rákoczi II. Colórea stindardului e vişinie; pe o parte e emblema Ungariei, deasupra căreia se întind de ambe părţile douĕ braţe de om, ţinênd în mână spadă, de-asupra acestora e inscripţia: *Deo duce pro Patria et Libertate vincere aut mori.* Pe cealaltă parte e brodat chipul Preacuratei cu micul Iisus şi cu inscripţia: *Matre Dea monstrante viam.*

*

Sergentul Ioan Grigorie, vitézul luptător din rĕsboiul de independenţă, care la Griviţa a luat un steag turcesc, a fost numit portar al palatului justiţiei. Ioan Grigorie, cu peptul acoperit de decoraţiuni, a întrat în postul seu, în mijlocul unui numĕros public, care privea cu o curiositate simpatică la bravul sergent. Postul acesta de portar retribuit cu 85 lei pe lună, e un act de dreptate pentru el, fiind-că dela rĕsboiu încóce Ioan Grigorie trăia în comuna Mălăieşti (Prahova) numai cu o pensiune lunară de 21 lei, ce i-o făcuse guvernul.

*

Rectificare. Zadărnicirea alegerei de învĕţătoriu din *Tilişca*, amintită în articolul meu publicat în ultimul Nr. al acestui ziariu sub titlul *„apariţiuni îngrijitóre“* nu este a se atribui *întregei* inteliginţă de acolo, ci numai teologului absolut, azi notar comunal *Valeriu Milea*, care a avut „partea leului“ în acésta chestie, ajutorat fiind de cumnatul D-sale, dl director-şcolar *Ioan Bratu*.

'Mi ţin de datorinţă a face acésta rectificare, ca nu cumva publicul cetitoriu sĕ esplice „sigilul îndărgirei“ şi pe fruntea celorlalţi inteligenţi locali şi în special pe a dnilor preoţi, — tustrei, — cari au fost *pentru* sĕvêrşirea alegerei. *Autorul articolului.*

*

Din centrul culturei magiare.. Cu ocasiunea trecerei Suveranilor români prin Cluj, pentru a merge în străinătate, în trenul accelerat voiau sĕ se urce şi câţiva domni din societatea *alésă* magiară din Cluj. Au cerut deci dela seful de gară sĕ le dee un vagon separat, făcênd un sgomot şi o gălăgie asurzitóre, fără sĕ ţină sémă, că pasagerii, împreună cu Regele şi Regina României, s'au retras sĕ se odihnéscă. Şeful gării a refusat sĕ le împlinéscă dorinţa, pe motiv, că n'are vagon separat la îndemână şi i-a rugat pe *„luminaţii“* domni sĕ ocupe loc acolo unde este, în cupeele ce le sunt destinate. Era vremea sĕ plece trenul şi se dăduse signalul de plecare. Atunci membrii *alesei* societăţi magiare din Cluj s'au postat toţi în faţa locomotivei, pe şine, chipu, că numai peste cadavrele lor póte merge trenul inainte! Şeful de gară pentru a evita urmările triste s'a vĕḑut necesitat sĕ cedeze; a dispus, ca la vagonul-salon sĕ mai fie adaugat un vagon separat, în care a luat loc apoi *alésa* societate magiară din Cluj. Urmarea a fost o întêrziere de aprópe o jumĕtate de óră în pornirea trenului. Astfel trenul a sosit cu întârziere la *Pesta* şi parechia regală română era aprópe sĕ scape trenul accelerat la Viena. Regele *Carol* s'a informat despre causa întârzierii; dar' sigur că nu i-s'a comunicat cea adevĕrată.

*

Societate pe acţii pentru căutare de comori. „Keleti Ertesitő“ spune că în comuna *Ibafa* esistă întrĕ locuitori o tradiţie, că în hotarul comunei e o pivniţă de pe timpul Turcilor, în lungime de patrusute de metri, în care sunt ascunse comori fórte mari. Pentru a face săpăturile de lipsă, patruzeci locuitori de acolo s'au constituit zilele acestea în societate pe acţii şi sub condiţia, ca jumĕtate din comorile aflate sĕ fie a proprietarului pe a cărui moşie se află teritoriul cu pivniţa, au şi esoperat dela el concesiunea, ca sĕ încépă lucrările.

*

Ştiri din România. Fostul Metropolit *Ghenadie Petrescu*, care actualmente se află la mânăstirea Viforita de lângă Tîrgovişte, va sosi în capitala României în primele zile ale lunei Septembre v. Foile din România scriu că fostul metropolit îşi va pune candidatura la scaunul vacant de episcop al Huşilor.

— Sĕptĕmâna acésta toţi profesorii şcólelor din Macedonia cari se află în capitala României vor fi convocaţi la ministeriul de instrucţiune publică, de cătrā dl ministru al acestui departament, pentru a-i consulta în privinţa modului de reorganisare a şcólelor din Macedonia, susţinute, cum se ştie, de statul român.

— Stagiunea băilor dela Govora se va prelungi până la 1 Octobre, în vedere că clima in acea localitate se menţine favorabilă.

— La ministeriul de instrucţiune publică se lucréză la întocmirea comisiunilor pentru examinarea elevilor pregătiţi în particular şi cari urméză sĕ dee examen la liceele statului în cursul lunei Septembre. Pentru esaminarea elevilor din Bucuresci vor fi câte douĕ comisiuni atât pentru fete cât şi pentru băeţi.

— Ministeriul de instrucţie publică a luat dispositiunea, ca anul acesta sĕ nu se mai permită în clasa primă dela licee şi gimnasii un numĕr mai mare de cât 60 elevi. In casul când numĕrul elevilor va trece de acéstă cifră, atunci se va publica concurs şi vor fi primiţi acei elevi a căror medie este mai mare. In privinţa materiilor la cari vor da concurs nu s'a hotărît încă. Inspectorii învĕţămêntului primar au cerut însĕ dlui ministru al şcólelor sĕ dee esamen numai de matematică şi gramatică.

— Biblioteca centrală a statului, care a fost contopită cu biblioteca Academiei române, e instalată în localul Academiei române din calea Victoriei în Bucuresci.

— Academia română a ţinut Vineri şedinţă publică sub presidenţia dlui *P. S. Aurelian.*

— La concursul pentru a fi primite în institutul *Oteteleşan* s'au presentat 105 de aspirante, pentru 16 locuri.

Sĕ muncim!

Multe şi diferite sunt mijlócele de traiu ale omenimei.

Sunt ómeni, cu diferite ocupaţiuni, acăror muncă mai grea ori mai uşóră, nici în parte nu li-e rĕsplătită.

Sunt însă şi de aceia, favoriţi de sórte, cari pentru puţină muncă se bucură de mare rĕsplată.

Fie rĕsplătită, fie ne rĕsplătită munca omului, îi servesce spre cinste dacă îşi isprăvesce cu dragoste, cu zel şi cu bunăvoire lucrui şi slujba la care s'a pus.

Din contră, e ruşine şi păcat, pentru fiecare, dacă nu 'şi împlinesce cu scumpĕtate lucrul şi slujba după care trăesce.

Toţi diregătorii: dela ministru până la bóctărul satului, şi toţi neguţetorii şi meşteşugarii, aştéptă cele necesare pentru traiul vieţii dela clasa cea mai de jos a poporului: *Dela muncitoriul de pământ*, dela *ţĕran*.

Dacă toţi, afară de lucrătoriul de pământ, îşi îndeplinesc ori nu, cu scumpătate lucrurile lor, — puţin, sau în unele casuri chiar de loc nu sufere omenimea. — Dacă economii însă nu pot sau nu voesc sĕ'şi îndeplinéscă la timp lucrurile lor economice, au sĕ sufere atât ei cât şi cei ce trăesc din sudórea lor.

In timpurile mai vechi chiar şi unii domni şi diregători, pentru ca sĕ aibă pâne, trebuiau sĕ ţină de córnele plugului. Şi acésta din motivul că slujbele ómenilor nu erau aşa multe şi aşa împărţite ca în ziua de astăzi. Astăzi însă diregătorii îşi vĕd numai de lucrurile lor, — şi economii de altă parte de ale lor.

Pentru ori-care om e ruşine, dacă nu'şi împlinesce cu scumpătate slujba sa; dar' mai ruşine şi mare pagubă e pentru econom, dacă nu'şi împlinesce la timp lucrurile sale economice.

In sinul poporului nostru dela sate se află ómeni mai cu stare, ori mai săraci, cari pe lângă economie mai îndeplinesc şi câte-o slujbă în comună, fără de care comuna nu póte fi.

Slujbele acestea nu numai că nu'i aduc pagubă, ci din contră îi aduc ceva folos, dacă le pórtă fie-care cu cinste şi cu cumpĕt. La cei mai mulţi însĕ prin necumpĕt nu numai că nu li-au adus folos, ci din contră li-au făcut pagube; i-au învrăjbit cu poporul; ba în cele din urmă pe lângă că s'au stricat moralicesce şi-au mai nefericit şi familiile, rîsipindu-şi moşiile multe puţine câte le-au avut. Şi acestea tóte, fiind-că cu încetul s'au retras dela muncă şi s-au lăsat stăpâniţi de lene şi de patima beţiei.

Am putea servi cu date, că unii dintrĕ cei mai cu stare şi harnici muncitori economici, ajungênd primari, juraţi, bóctĕri ori păstori de hotar, si au negles lucrurile economice; s'au retras dela muncă şi le plăcea sĕ'şi piardă timpul, umblând în vremea lucrului zile întregi din birt în birt, certându-se cu sătenii, pe cari voiau să'i nedreptăţască, prin purtarea lor slabă şi cu poftă de a câştiga cruceri, ca sĕ'şi pótă petrece mai departe prin birturi.

Sunt întrĕ primari ómeni cu pregătiri bunişóre şi li-e drag sĕ munciască la economie. Şi sunt fără nici o pregătire şi apţi de lucru, ba au şi timp destul, însă li-e ruşine sĕ munciască, dar' sĕ nedreptăţască şi sĕ siléscă pe alţii sĕ le lucre şi să-i servéscă în cinste, nu li-e ruşine.

Nu arare-ori dăm pe sate de câte un om cu astfeliu de gărgăuni în cap, că îndată ce apucă în ceva deregătorie la comună, nu'l mai veḑi muncind la hotar, deşi slujba lui nu'i aduce la săptămână cât perde în o zi în care nu lucréză; ba şi după ce s'a lăsat din slujbă i-e ruşine sĕ muncéscă, ci mai bine îşi negligă moşia ori se bagă în datorii ca sĕ'şi lucre pământul.

Dacă din locuitorii comunei nu vor munci primariul, bóctĕrii, colectorul, juraţi, jutari, etc., cari toţi au moşia lor mai multă ori mai puţină, apoi cine sĕ muncéscă? căci sciu că nu va munci massa cea mare a orăşenilor, cărora nu le place nici frigul nici căldura, şi cari toţi aştéptă dela muncitoriu? Se muncim deci!

Omul muncitor aştéptă mai cu dor şi mai cu drag sosirea şi schimbarea anotimpurilor, cari îl înveselesc privind recolte îmbelşugate din truda mânilor sale eşite.

Munca e isvor de bogăţie, isvor de putere, sănătate şi mijloc sigur de fericire şi neatêrnare.

Sĕ muncim dară fie-care la locul seu, căci rĕsplata muncei este tigna şi bucuria sufletului.

I. Bota.

FELIURIMI

Cu ce se nutresc heringele? La esposiţia de pescărit, ţinută în Berlin la 1871 erau espuse douĕ stomachuri de heringă; în unul erau 18 mii de raci mititei, ear' în celalalt erau 60 mii. Din acésta se póte uşor deduce câtă mulţime de raci pustiesc heringele, dacă luăm în considerare, că chiar numai în Norvegia se prind heringi de un milion de butóie pe an.

*

Bastimentul „Arpád“. In 16 Septembre va fi pus pe mare noul bastiment de rĕsboiu „Árpád“ al marinei nóstre. „Árpád“ are lungime de 107·6 metri, cea mai mare lăţime, la linia de apă, e 19·90 metri, umblă pe afunḑime de 7·10 metri. Arealul liniei de apă e 1584 metri pătraţi; deplacementul 8310 tonne. Cuirassa brâului şi cea a turnurilor e oţel-chrom obdus cu nickel. Cuirassa brâului acopere 63% din întrégă lungimea bastimentului, se cufundă în apă până la 1·35 metri, ear' partea peste apă e 1·1 metri şi are grosime de 220 milimetri. Interiorul bastimentului e luminat de 7 lampe incandescente, fie-care de lumină de 25,500 luminări. Aparatele de ventilaţie şi tunurile sunt puse în funcţiune prin motori electrici, de 6 diname. In magazinele de cărbuni încap 800 tonne, aşa că cu acéstă aprovisionare vaporul póte face cale de 3600 miluri maritime. Armatura bastimentului constă din trei tunuri Krupp cu repetiţie, de 24 cm., cari sunt aşezate în turnuri cuirassate; mai sunt apoi 12 tunuri cu repetiţie (de 15 cm.), dintrĕ cari patru sunt îndreptate spre front, patru îndĕrĕt, ear' celealalte în laturi. Fie-care tun póte fi descărcat de opt-ori pe fie-care minut, cu ţintire. Acésta armatură e completată prin încă douĕ tunuri de oţel (calibru 7 cm.), 22 tunuri cu repetiţie mai mici şi patru mitraileze (calibru de puscă). — „Árpád“ e unul dintrĕ cele mai puternice bastimente de rĕsboiu ale marinei austro-ungare,

Din public.*)

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea petrecerii de vară împreunată cu producţiune teatrală, aranjată de „Tinerimea română din Albac“ a incurs suma de 109. cor. 60 fil., din care subtrăgêndu-se spesele de 101 cor. 60 fil., rĕmâne venit curat de 8 cor., cari s'au predat în favorul destinat, adecă bisericei gr. or. din loc.

Cu ocasiunea acestei petreceri cu oferte benevole au binevoit a contribui Dnii: I. Vlasa, protopretor, Konok Tamás, forestier, T. Orlea, contabil în Câmpeni cu câte 2 cor., C. Cotişel, preot gr. or., N. Cotişel, prim. com., I. Arieşan, preot gr. cat. în Certege cu câte 2 cor. şi T. Pasca, prim. com. în Scărişora cu 4 cor. — ear' cu suprasolviri au binevoit a contribui Dnele: Ana Nicola, Elena Crainic, cu câte 2 cor., Dnii: M. Crainic, 1 cor., Nicolau Nicola, preot gr. or. 3 cor., Petruţ Nicola, 2 cor., Romul Marc, preot în Bistra 2 cor., Alexandru Papiu, preot în Bistra 3 cor., Nicolau Palade, preot în Câmpeni 1 cor., M. Mihan şi G. Ivaşcu din Câmpeni cu câte 1 cor.

Cuitând pe acésta cale sumele de mai sus, aducem călduróse mulţumite mult stim. persóne marinimóse.

Albac, la 12 August 1001.

R. Todea — *Ioan Vlasa*
president — secretariu

Posta Redacţiunei.

D-lui P. Juga, paroch Tilişca. După rectificarea autorului, publicată în numĕrul de faţă, e de prisos publicarea rectificării D-vóstre. De altcm dl M. a *numit* şi în articolul seu pe domnii cari s'au opus alegerii de învĕţătoriu; redacţiunea însĕ cunoscênd *susceptibilitatea* domnilor din Tilişca, a şters pasagiul acesta, fără a fi avut intenţiunea sĕ arunce învinuirea asupra *întregei* inteligenţe din Tilişca.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 424/1901 [198] 1—3

Concurs repețit

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Prihodiște* cu filia *Tătărești*, se escrie concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunii preoțesci dela stat.

Concurenții au a-și așterne suplicele, instruate în ordine, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Brad, la 11 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 613/1901. [197] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de paroch în parochiile de clasa a III-a: 1. *Buru* cu filia *Trăscău*. 2. *Lunca*. 3. *Ocolișul-mic*. 4. *Orești*. 5. *Sălciva de jos*. 6. *Subpétra*, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiunile mai speciale, despre parochíi și împrejurările locale, se pot lua în fața locului dela comitetele parochiale, eventual dela acest oficiu.

Concurenții au a-și trimite petițiunile concursuale subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis și se pot presenta înaintea alegĕtorilor în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre în parochia, pentru carea au concurat, spre a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Ofenbaia, în 14 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupșii, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Gan
protopresbiter

Nr. 526—1991. [199] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Boiu*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Emolumentele împreunate cu acèst post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiuni se pot primi dela comitetul parochial și dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-'și așterne suplicele instruite conform legilor, subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul indicat, și a se presenta în vre-o Dumnecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Orĕștiei în conțelegere cu comitetul parochial.

Orăștie, 10 August v. 1901.

Vasile Domșa
protopresbiter

Nr. 3956—1901. [192] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **vicenotar** devenit vacant în comuna **Poiana**, cercul Mercurea, comitatul Sibiiului, se escrie concurs prin acésta cu următórele emolumente:

1. Salariu anual 600 cor.
2. Paușal de locuință și lemne 100 cor.
3. Remunerațiune după dare și aruncuri 200 cor.

Cererile concursuale instruate cu documentele de cualificațiune, despre cunoscința limbilor și ocupațiunea lor de până acuma au de a se presenta subscrisului până în 15 Septembre a. c.

Mercurea, în 29 August 1901.

Pretorele cercual suprem:
Mangesius.

---

[190] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parochiei gr.-or. române de clasa I din orașul *Bistrița* se escrie prin acésta, cu încuviințarea Preaveneratului Consistoriu archidiecesan ddto 4 Decembre 1900, Nr. 10,956 Pres., de nou „Concurs“ cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a obține acest post sĕ se presenteze înaintea alegĕtorilor în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre spre a cânta respective a celebra și cuvênta; ear' suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre, în terminul deschis, au a și-le așterne la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Bistriței în Borgo-Bistrița, p. u. Borgo-Prund.

Din ședința comitetului parochial ținută în Bistrița la 11 August 1901.

Dr. Vas. Pahone președinte. **Dr. Val. Moldovan** notariu.

Vĕḑut.

Simeon Monda
protopresbiter.

---

[189] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕțător dela școla confesională gr. or., împreunat cu postul de cantor din parochia *Alba-Iulia-Maeri* cu filia *Murĕș-Port* se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual de 600 cor., solvit din cassa bisericei în rate anticipative.
2. Cuartir în edificiul școlei.
3. Lemne pentru foc.
4. Venitele stolare statorite de comitetul parochial, aprobate de sinodul parochial, cari dau suma de 200 cor.

Concurenții, cari pot dovedí, că cunosc musica instrumentală, ca sĕ pótă instrui un cor, — vor fi preferiți.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post, au a-'și așterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat și a se presenta în vre-o Dumineca séu sĕrbătóre pentru a-'și arĕta desteritatea în cântări și tipic.

Alba-Iulia, 13 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 167/1901. [170] 3—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Fueș-Băgara*, protopresbiteratul Iliei, se escrie nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci din partea statului.

Informațiuni detaiate despre acéstă parochie se pot lua dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral.

Reflectanții la acéstă parochie au a-și așterne petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat și a se înfățișa înaintea alegĕtorilor pentru a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei.

Ilia, la 28 Iuliu 1901.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 452/1901. [169] 3—3

Concurs

Pentru întregiréa parochiei de clasa a III-a *Gothatea* cu filia *Ulieș*, protopresbiteratul Iliei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Informațiuni detaiate despre acéstă parochie se pot lua dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 26 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr 482. [180] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Cohalmului se publică concurs cu 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bundorf*, cu 600 cor. anual din repartiție dela popor și dela stat, cuartir și lemne de foc.
2. *Ródăs*, cu salariu anual de 600 cor. dela popor și dela stat.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au sĕ se presenteze în o Dumineca séu sĕrbătóre în comunele respective spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic. Concurenții au a-și înainta rugările instruite conform normelor în vigóre în terminul indicat subsemnatului Oficiu protopresbiteral.

Cohalm, în 30 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetele parochiale.

Nicolau D. Mircea
protopop.

---

[184] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕțător devenit vacant la școla elementară română gr. or. ḑin *Herman*, tractul Brașovului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele:

a) salariu în numĕrar de 720 cor. cu prospect de 800 cor. solvibili din cassa bisericei în rate trilunare anticipative;
b) relut de cuartir 50 cor. solvibil în rate semestrale anticipativ;
c) grădină în mărime aproximativă de $^1/_4$ jugĕr;
d) diurnele la conferințe cu 3 cor. și cărăușia.

Alesul învĕțător va avé a instrua afară de clasa sa (a 3-a) tóte 3 cursurile din școla de repetițiune, și în cântări corale și a conduce corul fără altă remunerațiune.

Va avé a ținé în Dumineci și sĕrbători strana dréptă, când nu va cânta cu corul în biserică.

Concurenții vor avé sĕ se presenteze în vre-una din Dumineci séu sĕrbători în biserică spre a-și arăta și destoinicia în tipicul bisericei.

Petițiunile instruite conform legilor din vigóre se vor așterne în terminul prefipt oficiului protopresbiteral concernent, avênd a se încunosciința și oficiul parochial resp. președintele comitetului parochial.

Din ședința comitetului parochial gr. or. din Herman, ținută la 29 Iunie 1901.

Alex. Dogariu paroch, ca președinte. **Silv. Bĕrsan** notariu.

In conțelegere cu mine.

Ioan Petric
protopop.

Nr. 490/901 [191] 2—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de învĕțător la școla nóstră din comuna *Gârbova*, protopresbiteratul Mercurei, se publică prin acésta concurs nou, cu termin de 15 zile dela prima aparițiune.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt în bani gata 600 cor., plătite din cassa bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural fórte corespunḑĕtor în edificiul școlei nou zidite precum și 4 stângini lemne de foc, din cari este a se încălḑi și sala școlei.

Reflectanții la acest post au a se presenta în vre-o Dumineca séu sĕrbătóre la biserica de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cântări.

Invĕțătorul ales e dator a cânta Dumineca și în sĕrbători atât la strană cât și cu elevii la liturghie; a ținé prelegeri în școla de repetiție și a cultiva cu elevii grădina școlară. Cererile concursuale sunt a se așterne, instruite conform normelor în vigóre, în terminul deschis oficiului protopresbiteral al Mercurei în Seliște.

Seliște la 20 August 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea:

Droc
protp.

Nr. 481/1901. [181] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela comunele mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Cohalmului se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Draos*, salariu anual dela popor prin repartițiune și dela biserică 600 cor., cuartir în edificiul școlei, și lemne de foc.
2. *Oihalma* salariu anual 600 cor., dela popor prin repartițiune, cuartir și lemne de foc.
3. *Archita*, salariu anual 600 cor., dela popor, cuartir și lemne de foc.

Concurenții sunt obligați a cânta cu elevii la liturgie, și sunt poftiți în vre-o Dumineca ori sĕrbătóre, înainte de alegere, a se presenta în biserică, spre a'și arĕta desteritatea în cântări și tipic.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigóre, sĕ se înainteze subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Cohalm, în 26 Iulie, 1901.

Oficiul ppresbiteral gr.-or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetele parochiale.

Nicolau D. Mircea
protopop.

Nr. 442—1901 protopr. [182] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișórei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Zoltan*, cu salariu anual de 600 coróne prin repartițiune dela popor, cuartir gratuit și lemnele necesare de foc.
2. *Trapold*, cu salariu anual de 600 coróne, și anual 300 coróne în bani, 300 coróne venit din pămênt cuartir și lemnele necesare de foc.

Concurenții au sĕ-'și așternă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea a ținé strană în Dumineci și sĕrbători, a conduce cântările liturgice, — și a se presenta în vre-o Dumineca séu sĕrbătóre în biserică spre a-'și arăta desteritatea în cele rituale.

Sighișóra, 10 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or., al tractului Sighișórei, în conțelegere cu comitele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

din SIBIIU.

Nr. 96 Sibiiu, Joi 30 August (12 Septembre) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Inchiderea parlamentului.

Sibiiu, 11 Septembre n.

Luni, la orele unsprezece, s'a făcut închiderea parlamentului ungar, în palatul regal din Buda, prin cuvêntul de tron adresat din partea Monarchului magnaţilor şi deputaţilor întruniţi în sala de recepţiune, pentru a asculta verdictul M. Sale asupra *activităţii* parlamentului, din ultimul ciclu de cinci ani.

Şi verdictul Monarchului a fost favorabil. M. Sa şi-a esprimat mulţămirea preaînaltă pentru cele prestate, accentuând însĕ, că multe lucruri au rĕmas neresolvate, drept moştenire pe séma noului parlament, care va eşí acum, din încrederea ţerii.

M. Sa şi-a esprimat însĕ, în mod indirect, şì nemulţămirea cu felul cum se făceau mai nainte alegerile pentru parlament, şi a accentuat în mod destul de clar, că dorinţa preaînaltă este, *sĕ se facă odată alegeri libere şi curate în ţéră.*

Sĕ sperăm că cuvêntul Regelui va fi bine înţeles pretutindenea, şi că dorinţa M. Sale va fi împlinită; pentru-că avênd odată o dietă eşită din adevĕrata voinţă a ţerii, — fie şi fără concursul nostru, fiind-că înţelegerea întrĕ fruntaşii nostri a fost luată aşa, ca noi *nici de data acésta sĕ nu ne amestecăm în alegeri*, ne remâne totuşi speranţa, că dieta fiind compusă din ómeni neatârnători de nimeni, cu cugetare liberă şi cu mod sănĕtos de gândire, va lua singură iniţiativa pentru a ne face posibilă întrarea în dietă şì nouă Românilor şi şì celorlalte naţionalităţi nemagiare din patrie, — pentru-ca sĕ ne putem pune şi noi puterile pe cari le avem în serviciul patriei comune.

Cuvêntul de tron, cu care s'a făcut închiderea parlamentului, şi care a fost subliniat cu furtunóse aplause din partea magnaţilor şi a deputaţilor întruniţi, e următoriul:

Stimaţi Domni, magnaţi şi deputaţi, iubiţi credincioşi!

Cu încredere Vĕ salutasem în pragul actualei diete. Cu încredere în patriotismul dtre Vĕ chiămasem sĕ conlucraţi la resolvarea acelor cestiuni pendente, pe cari, în interesul ţerii, le designasem ca probleme ale dietei actuale.

Imprejurările n'au conces, ca tóte cestiunile designate sĕ fi obţinut resolvare legislatorică; dar' totuşi nu ne-am înşelat în încrederea nóstră, căci şí dieta acésta a lucrat cu necontenită diliginţă întru resolvarea problemelor sale şi cu mulţămire am esperiat, că după zătîcnirea pe un timp óre-care a desbaterilor meritorice, aţi restabilit, cu patriotică înţelepciune, mersul neconturbat şi liniştit al consfătuirilor dtre şi prin lucrare folositóre şi perseverantă nu puţine dintrĕ multele cestiuni ce taie adânc în viéţa naţiunei, au primit resolvare.

Drept, că n'a succes a regula în modul arĕtat de art. de lege XII. din 1867 cestiunile vamale şi comerciale întrĕ ţerile corónei mele ungare şi întrĕ celelalte regate şi ţeri ale mele. Cu tóte acestea însĕ, raporturile vamale şi comerciale şi dările de consum, pe basa ecuităţii şi reciprocităţii au primit totuşi resolvare corĕspundĕtóre drepturilor legale ale ţerei, cum şí intereselor ei economice şi financiare.

Desvoltarea sănĕtósă şi solidă a raporturilor de credit e chiămată a promova noua regulare a cestiunei băncii. S'au făcut demersuri însemnate şi vitale în interesul regulării valutei. Rĕscumpĕrarea completă a datoriei flotante comune, constătătóre din bancnote de stat, şi regularea agendelor împreunate cu acésta va delătura pedecile din calea solvirii în numĕrariu obligată, şi astfel, de-şí cu precauţiunea impusă de situaţie, totuşi cu paşi resoluţi ne apropiem de timpul începerii plătirilor în numĕrariu, care va asigura stabilitatea atât de mult lipsită nouă şi atât de importantă pentru toţi ramii productivităţii economice.

Regularea nouă a dărilor de consum a făcut necesară şí regularea venitelor de natura dărilor de consum ale oraşelor şi comunelor, amĕsurat exigenţelor îndreptăţite ale gospodăriei orăşenesci şi comunale.

Cu spriginul material şi moral nu neînsemnat al statului a primit regulare corespundĕtóre cestiunea creditului, care va promova îmbunătăţirea posiţiei materiale a claselor agricole şi industriale.

Prin regularea legală a obligaţiunilor ce servesc spre satisfacerea trebuinţelor de credit ale municipiilor, comunelor şi reuniunilor cu scopuri publice, primesc basă mai solidă raporturi de credit importante din punctul de vedere al economiei publice.

Din consideraţiuni naţionale şi militare este de însemnata importanţă crearea de locuri noue fundaţionale, din partea statului, în institutele de educaţie şi cualificare ale armatei comune. Infiinţarea institutelor honveḑesci de educaţie şi cualificare de oficeri face posibil, ca lacunele obveniende în statul oficeresc al honvezimei mele sĕ fie suplinite prin cât mai numĕrósă sucrescenţă de oficeri de educaţie proprie. Ear' prin organisarea Ludoviceului în veritabilă academie militară s'a realisat o vechiă dorinţă a naţiunei: educarea de oficeri în limba magiară.

Pe terenul vast al administraţiunii publice, în interesul îmbunătăţirii aceleia, s'au creat legi importante.

Cestiunea îngrijirii publice a morboşilor s'a regulat prin ridicarea la valóre a egalei suportări de spese.

Scopuri umanitare şi naţionale realiséză înfiinţarea de asile de stat pentru copíii sub 7 ani, aflaţi, ori pe calea autorităţiĭ publice declaraţi ca părăsiţi, — la ce se adaugă îngrijirea sistematică din partea statului a copíilor sub 7 ani, avisaţi la ajutorare publică.

S'a restabilit în Fiume ordinea legală, pusă pe base stabile şi sănĕtóse prin legea despre judecătoria administrativă organisată în Fiume.

Simplificarea administraţiunii publice în locul procedurei greóie, inconsecuente şi complicate, doresce sĕ creeze atât în interesul amploiaţilor, cât şí în al publicului orientare uşóră, ordine şi siguranţă, şi astfel e chiămată totodată şí spre aceea, ca împreună cu disposiţia întru cualificarea organelor comunale sĕ pregătéscă terenul pentru reformele de administraţie publică.

Interesul cald şi îngrijirea dtre dovedit faţă de progresul cultural al ţerii a făcut posibilă desvoltarea diferitelor instituţiuni de cultură publică, cum şí o întrégă serie de mĕsuri hotărîtóre pentru viéţa practică aprópe în toţi ramii instrucţiei publice atât în ce privesce organismul lor estern, cum şì îmbunăţirea gradată a stării materiale pentru corpul profesoral şi învĕţătoresc.

Pe terenul legislaturei bisericesci forméză o creaţiune însemnată îngrijirea despre întregirea dotaţiunei preoţesci.

Imbunătăţirea situaţiunei economice a fost asigurată prin luarea mai multor disposiţiuni de mare însemnătate. Despre acésta vorbesce statificarea serviciului public veterinar şi disposiţiunile despre canalisările de interes publiç şi despre administrarea din partea statului a pădurilor şi a altor teritorii sterile ale comunelor, precum şi de alte categorii.

S'a regulat posiţia de drept a administratorilor de bunuri, şi s'a purtat grije şi de sórtea muncitorilor de câmp, cari până acum au fost aprópe cu desĕvêrşire lipsiţi de o regulare legală a raporturilor lor de drept, stabilindu-se raportul de drept întrĕ proprietariu şi muncitoriu.

S'a creat cassa regnicolară economică pe séma muncitorilor de economie şi a servitorilor, prin ce se asigură pe cale de instituţiune fericirea esistenţelor celor mici.

Interesele comerciale şi industriale, atât de necesare pentru ridicarea şi desvoltarea forţelor ţerii, — au primit întărire prin disposiţiuni legale luate în mai multe direcţiuni. Inlesnirea comunicaţiei şi interesele comerciale vor fi promovate în prima linie prin însemnatele investiri făcute la căile ferate de stat, prin estinderea reţelei căilor ferate şi prin spriginirea întreprinderilor maritime.

Pe terenul justiţiei asemenea s'au făcut însemnate creaţiuni. De cea mai mare importanţă este întroducerea procedurei penale, prin ce s'a făcut un pas însemnat spre realisarea asigurării dreptului şi a unităţii de drept.

La emulaţia internaţională din anul trecut dela Paris, arta din ţéră şi tóte ramurile culturale şi de producţiune economică, au espus obiecte. Ne servesce spre bucurie, că ţerile corónei mele ungare au ocupat loc vrednic în acest concurs internaţional.

Curăţenia alegerilor, independenţa deputaţilor şi greutatea morală şi autoritatea dietei au sĕ o ridice legile cari vorbesc despre judecătoria în chestii de alegeri de deputat şi despre incompatibilitate.

Mai este mult de făcut, pentru ridicarea economică şi intelectuală a scumpei şi credinciósei nóstre Ungaria, pentru desvoltarea instituţiunilor lor, pentru îmbunătăţirea raporturilor publice, în tóte ramurile şi în tóte părţile vieţii de stat.

E mult aceea ce rĕmâne ca moştenire dela parlamentul acesta pentru celalalt. Va fi trebuinţă de o potenţată activitate şi de consideraţiuni patriotice din partea noului parlament, pentru-ca sĕ pótă deslega tóte aceste probleme mari şi grele.

Sĕ înlesnéscă munca acésta binefacerile păcii! Speranţa ni-o întinde buna-înţelegere intimă cu aliaţii nostri, şi raporturile bune şi amicale, în cari stăm cu tóte puterile din afară.

Neşters rĕmâne în inima nóstră, şi cu pietate ne aducem aminte de faptul, prin care iubita nóstră Ungaria a predat prin lege, vremurilor vecinice, ca semn de gratitudine-şi de mişcătóre iubire memoria reginei, care nu numai de drept, ci şì cu inima a fost regina Ungariei.

Dorind sĕ accelerăm pronunţarea voinţei naţionale, pentru-ca parlamentul sĕ se pótă apuca cât mai curênd cu activitate rodnică, constantă şi înţeléptă, de resolvarea problemelor mari ale viitoriului, — în urma propunerei ministeriului Nostru, făcută pe basa art. de lege IV. din 1848 şi X. din 1867, disolvăm şi închidem în puterea nóstră regală parlamentul convocat pe 25 Novembre 1896.

Mulţămindu-ve pentru activitatea patriotică şi truda zelósă; primiţi graţia nóstră regală şi sincerile nóstre salutări, pe cari duceţi-le şi celor-ce v'au trimis aici.

Predica în biserică.

Cea mai de frunte şi mai esenţială datorinţă a fie-cărui preot sau păstoriu sufletesc, fără îndoială că este luminarea minţei poporenilor sei cu predică despre credinţa şi purtarea creştinéscă.

Acésta se vede şi din pilda şi învĕţătura Mântuitoriului nostru Iisus Christos, care ḑice: „Duhul Domnului preste mine, a binevesti sĕracilor m'a trimis, a vindeca pe cei sdrobiţi la inimă, a predica robilor ertare şi orbilor vedere“ (Luca IV. 18), şi umblând şi propovĕduind prin sate şi cetăţi, zicea, că „anume pentru aceea a venit“ (Marcu I. 38; Luca IV. 43).

Chemarea acésta de învĕţătoriu al ómenilor Mântuitoriul a încredinţat'o apostolilor: „Precum m'a trimis pe mine Tatăl, şi eu vĕ trimit pe voi (Ioan XX. 21), drept aceea mergênd învĕţaţi tóte neamurile.... învĕţându-i sĕ păzéscă tóte câte am poruncit vouĕ“ (Mateiu XXVIII. 19, 20).

Apostolii au şi împlinit acéstă poruncă lor dată, şi cu predica au rĕspândit creştinătatea în tótă lumea; ear' pe păstorii bisericilor întemeiate de ei i-au îndatorat şi învĕţat a face aceeaşi. „Amar mie! — zice apostolul Pavel despre marea datorinţă a predicărei, — de nu voiu binevesti, că nevoie zace asupra mea, diregĕtoria îmi este încredinţată.“ (I. Cor. IX. 16, 17.) Şi earăşi în alt loc: „Predică cuvêntul, stăruesce pentru acésta cu timp şi fără timp, mustră, cértă, îndémnă cu tótă răbdarea şi cu învĕţătura“.

Dela apostoli acéstă datorinţă a predicării cuvêntului lui Dumnezeu a trecut la urmaşii lor, păstorii bisericei creştine din tóte timpurile, şi e fórte strîns legată de chemarea pastorală, căci biserica se compune din ómeni, cari dela natură toţi se nasc neluminaţi şi depărtaţi de Dumnezeu. Trebue sĕ fie deci în biserică un mijloc de a lumina pe cei întunecaţi şi de a apropia de Dumnezeu pe cei depărtaţi dela dînsul. Şi mijlocul acesta este predica. „Cum vor crede întru acela, de carele n'au auḑit?“ întrébă apostolul, şi „cum vor auḑí fără predicatori?“ (Rom. X. 14).

Canonul 58 apostolic declară nevrednic de sfinţita servire pe preotul care nu învaţă turma încredinţată lui spre păstorire la bunacinstire de Dumnezeu, eară canonul 19 al sinodului VI ecumenic poruncesce păstoriului a predica creştinilor mai cu sémă Duminecile, pentru-ca din acestea sĕ cunóscă cele de folos şi sĕ-şi îndrepte viéţa.

Dar' precum predica a lăţit în tótă lumea credinţa creştină, o a întărit şi păstrat, tot asemenea lipsa de predică impuţinéză, slăbesce şi stînge credinţa. Poporul necunoscênd dogmele credinţei şi ale moralului, sau auḑindu-le fără a le înţelege, cade în credinţe rĕtăcite şi în superstiţii, uită datorinţele către Dumnezeu, către sine şi către aprópele, se demoraliséză, şi aşa lipsit de lumina „carea luminéză pe tot omul ce vine în lume“, cade în întunerecul spiritual, care aduce vecinică peire sufletéscă şi tóte nenorocirile temporale. Cu biserica acelui popor se întêmplă ceea-ce a zis odinióră Domnul despre biserica Efesului: „fiind-că ai părăsit dragostea ... drept aceea ... vin la Tine curênd, şi voiu mişca sfeşnicul Tĕu din locul seu“. (Apocalips II. 4, 5.) Adecă: te voiu şterge din rêndul popórelor, voiu da slava ta altora, te vor stăpâní alţii, pentru-ca întunerecul şi corupţia sĕ nu se rĕspândéscă. Eară acéstă mare nenorocire asupra bisericei unei naţiuni provine dela ne'ngrijirea sau necapabilitatea păstorilor sufletesci de a predica lumina adevĕrului şi a virtuţii.

De aceea şi cuvêntul lui Dumnezeu ameninţă cu cele mai cumplite pedepse pe nesce asemenea păstori:

„Fiiul omului, zice Dumnezeu prin prorocul Iezekiil, străjariu te-am dat casei lui Israil; vei asculta deci cuvêntul din gura mea, şi îi vei înştiinţa din partea mea. Când voiu zice eu celui fără de lege: cu mórte vei murí; eară tu nu-i vei vesti; nici vei grăí celui nelegiuit, ca sĕ se întórcă dela căile sale, şi sĕ fie viu; şi va murí nelegiuitul întru fără de legea sa: sângele lui îl voiu cere din mâna ta“. (Iezek. III. 17, 18, XXXIII. 8.)

„O păstorii lui Israil! au pascu-se pe sine păstorii? Au nu pe oi le pasc păstorii? Iată laptele mâncaţi, şi cu lâna vĕ îmbrăcaţi, şi ce este gras junghiaţi, eară oile mele nu le pasceţi: pe cea slabă nu o aţi întărit, pe cea bolnavă nu o aţi vindecat, pe cea sdruncinată nu o aţi legat, pe cea rĕtăcită nu o aţi înturnat, pe cea perdută nu o aţi căutat. Iată eu asupra păstorilor, şi voiu cere oile mele din mânile lor, şi îi voiu oprí ca sĕ nu pască oile mele, nici pe sine nu se vor mai pasce păstorii“. (Iezek. XXXIV. 3, 10.)

Şi earăşi: „Amar păstorilor celor ce pierd şi risipesc oile păşunii mele“. (Ierem. XXXIII. 2, XIII. 18,) ş. m. d.

Eară Domnul Christos zice în Evangelie: „Veni-va Domnul slugei aceea în ziua în carea nu aşteptă, şi în óra în carea nu scie, şi-'l va despica pe el în două, şi partea lui cu făţarnicii o va pune“. (Mateiu XXIV. 50, 51.)

Unor asemenea păstori rĕi Sânta Scriptură le dă numiri fórte defăimătóre. Apostolul Iuda îi numesce: „isvórĕ şi nori fără de apă, arbori neroditori, de douĕ-ori morţi“. Eară prorocul Isaia (LVI. 10, 11.) „orbi şi câni muţi“. —

Am vĕdut dară că predicarea cuvêntului lui Dumnezeu este una dintrĕ cele mai de căpetenie datorinţe ale preotului, am vĕdut că prin predică se pot face minuni, pe când fără de predică ajungem la peire vremelnică şi vecinică.

Dar' cu tóte că şi preabunul şi demnul nostru Archiereu actualul Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu* ne premerge cu vii exemple şi îndémnă necontenit în privinţa acésta, fie-'mi iertat a afirma, că mulţi colegi — onóre esceptiunilor — împreună luptători în via Domnului, nu îşi prea îndeplinesc datorinţa de predicatori. Amvónele bisericilor nóstre sunt aprópe mute, serviciul nostru divin aprópe lipsit de cel mai frumos decor al sĕu. E drept că a compune o predică nu e lucru tocmai uşor, dar' de aici nu urméză, ca sĕ nu predicăm. Nici nu e aşa mare lipsă sĕ compunem înşine.

Astăzi, slavă Domnului şi mulţămită bărbaţilor luminaţi şi desinteresaţi, avem o mulţime de cărţi şi reviste pentru predice. Nu e lipsă decât a procura şi abona din ele. Apoi cetesci una şi dacă nu îţi convine deplinesci ce vei afla defectuos, ear' ce vei afla rĕu, înlocuesci cu ce este bun şi iată că poţi predica. Dar' sunt unele manuale, pe cari, cuprindênd ele predice aprópe neesceptionat bune, dacă nu vei fi de totului tot pretensiv le poţi folosi cu succes.

Spre a deştepta în onoraţii fraţi în Christos zelul predicării cuvêntului lui Dumnezeu, altădată voiu înşira colecţiunile mai bune, reproducênd spre mai bună orientare şi câte o predică din ele.

Preotul Laurenţiu Ciorbea.

Din România.

O desminţire. Mergerea dlui prim-ministru român *D. A. Sturdza* la Viena a fost viu comentată la timpul seu din partea presei europene, şi combinaţiunea era aceea, că ministrul president român a primit sfatul dela ministrul nostru comun de esterne, contele *Goluchowski*, ca România sĕ nu se mai adreseze puterilor europene cu notă de protestare în afacerea procesului *Sarafoff*. Combinaţiunea acésta e acum desminţită în mod oficial, şi într'o formă din care reiese clar, că guvernul României nici n'a intenţionat adresarea vre-unei note de protestare în afacerea numită.

O notă oficiósă română, pe care o publică *Politische Correspondenz* spune anume că nu e adevĕrat că guvernul român a aşteptat resultatul procesului lui Sarafoff pentru o eventuală protestare la Puteri. România n'a exerciat nici o presiune pentru a se face procesul. Se prevedea achitarea acusaţilor. Contra acestei achitări *nu este nici un motiv de protestare*. România — zice nota — nu va trimite puterilor nici un memoriu, avênd a se gândi la alt-ceva, adecă la consolidarea financelor, la gréua regulare a deficitului celor doi ani din urmă şi la luarea de mĕsuri pentru-ca deficitul sĕ nu se mai întórcă.

„Asociaţiunea.“

Avis.

Pentru aranjarea festivităţilor împreunate cu *adunarea generală* a Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român, convocată la Sibiiu pe 21 şi 22 Septembre (nou) 1901, s'a instituit un comitet aranjator, care se compune din următórele secţiuni:

I. Biroul central.
II. Secţiunea de încortelare (bandă albă).
III. Secţiunea petrecerii cu tombolă şi dans (bandă roşie).
IV. Secţiunea petrecerii poporale (bandă albastră).
V. Secţiunea concertului, şi
VI. Secţiunea excursiunei (bandă galbenă).

Acest comitet va funcţiona până la 20 Septembre în biroul Asociaţiunii (str. morii Nr. 8), unde se vor adresa tóte scrisorile, ear' în zilele 20, 21 şi 22 Septembre în o cameră a hotelului „Impĕratul Roman“.

Comitetul aranjator numai în acel cas îşi va puté îndeplini agendele cu exactitatea şi punctualitatea recerută, dacă publicul care va participa la adunarea generală, îşi va anunţa la timp sosirea. Din acéstă causă s'au luat următórele disposiţiuni:

1. *Bilete de călĕtorie cu preţ redus* (valabile dela 15—30 Septembre pentru trenuri accelerate, de persóne şi mixte) se vor libera numai până la 18 Septembre.

2. *Camere la hotel* (*ori cuartir gratuit* în case particulare) se vor reserva numai pentru participanţi cari îşi vor anunţa sosirea cel mult până la 18 Septembre (diminéţa). După acest termin comitetul nu mai primesce nici un angajament cu privire la încortelarea óspeţilor.

3. *Bilete pentru banchet* (à 5 cor.) se vor vinde numai până la 21 Septembre la amiazi, ca restauratorul sĕ se pótă pregăti amĕsurat numĕrului participanţilor.

4. *Inscrieri pentru excursiune* se vor primi numai până la 21 Septembre séra, ca comitetul sĕ pótă îngriji la timp de vagónele şi paspórtele recerute. (Preţul unui bilet, mers şi întors, se va stabilí după numĕrul participanţilor, şi va costa aproximativ 5 cor.)

Biletele pentru petrecerea cu tombolă din 21 Septembre (à Cor. 2·—), pentru petrecerea poporală (à Cor. 1·—) şi pentru concert (22 Septembre) se vor vinde atât în biroul comitetului cât şi la locul de întrare.

Taxa de înscriere pentru acoperirea cheltuielilor de postă, tipărituri, etc. şi pentru emblema de membru face Cor. 1·— de persónă şi este a se trimite (eventual în mărci postale) deodată cu scrisórea de anunţare. Inscrieri ce vor întra fără acéstă taxă, nu se vor lua în considerare.

Programul detaiat al festivităţilor şi şedinţelor se va împărţi la sosirea publicului.

Comitetul aranjator.

Falimentul unei teorii.

Sub titlul acesta publică „*Universul*“, din Bucureşti următórele:

In tóte ţĕrile europene a făcut şcólă o teorie născută din ruinele marilor zguduiri sociale, politice şi economice ce s'au produs în 1848, — anume că prin colonisări poţi sĕ desnaţionalisezi o populaţie, poţi sĕ schimbi condiţiile economice ale colonistilor, etc.

Acéstă teorie s'a aplicat pentru întâiaóră de către puternicul Bismarck în Prusia, care spera că va puté sĕ germanizese pe Polonii din Posen. Şi după 20 de ani de muncă nemilósă, muncă de fer, resultatul a fost tocmai contrarul; colonistii germani din Posen au vîndut aprópe totul Polonilor, luând lumea în cap.

Apoi, aceeaşi teorie s'a aplicat în Transilvania şi Ungaria, cu scopul sĕ se spargă puternicile masse de Români. S'au adus în Banat mii de unguri-ciangăi din Bucovina şi statul ungar li-a dat pămênt, şcólă, biserică, şi case model. N'au trecut nici patru ani şi toţi au plecat, lăsând ruină în urma lor şi neplătind statului timp de patru ani nici un impozit, nici o rată pentru pămênturile căpătate.

Au zis că nu pot trăi în mijlocul Românilor.

Atunci guvernul ungar, adecă decedatul ministru al agriculturei, contele Andrei Bethlen, făcuse o lege specială în 1893 asupra colonisărilor, asigurând coloniştilor cele mai mari avantagii posibile. Şi s'a început o puternică acţiune de colonisare, în scopul mărturisit în mod oficial de pe banca ministerială, de a accelera maghiarisarea Românilor. Statul a cumpĕrat mai multe moşii şi le-a parcelat, — câte 8 hectare de cap de familie, — a întemeiat sate cu unguri din pustele Ungariei şi în fie-care sat a făcut şi un proprietar mijlociu cu 100 hectare, ca acesta sĕ fie şeful coloniştilor şi el sĕ conducă acţiunea de magiarisare.

In fie-care an se creiază douĕ-trei sate noue unguresci prin massele românesci.

Ce resultat a dat acésta nouă acţiune, care duréză deja de 8 ani?

Ziarele unguresci spun că cinci sate de colonişti noi au fost părăsite şi locuitorii au emigrat în America. Şi ziarele unguresci se plâng că acesti colonişti, cari au avut totul de gata de la stat, au uitat de „patriotica lor misiune“.

Astfel teoria colonisărilor în scopuri de desnaţionalisare a dat un faliment complet atât în Ungaria cât şi în Prusia, şi s'a dovedit că prin nici un mijloc nu se póte desnaţionalisa un popor.

FOIŞORA

Bunătatea.

Bunătatea se forméză într'un mod atât de ingenios, în cât adese-ori suntem dispuşi a o privi ca o disposiţiune naturală.

In adevĕr, natura ne îndémnă sĕ fim buni; deci totul ar consta numai în ascultarea unor tendinţe, — dar' aceste tendinţe sunt fórte adesea alterate de solicitaţiunile personalităţei nóstre, de legăturile nóstre cu lumea, de amorul nostru propriu.

Inbirea de bine este aceea, care atacă aceste elemente distrugătóre, care face din bunătate aceea ce trebue sĕ fie.

Sĕ deosebim însĕ adevĕrata bunătate de cea falsă sau incompletă.

Sunt multe tendinţe instinctive, ce îmbracă forma bunătăţei, căci adevĕrata bunătate este resultatul unui principiu bine meditat.

Acela este cu adevĕrat bun, care simte până în adâncul sufletului lui, ceea-ce este bine; la el bunătatea nu mai este o calitate, ci o *virtute*. Bunătatea falsă se asémănă mult cu aşa numita slăbiciune: prin aceea, că nu póte refuza o cerere şi prin aceea, că nu póte sĕ supere resistând, fiind-că nu îndrăsnesce sĕ contrazică.

Nu tot ast-fel e cu adevĕrata bunătate; ea refuză, pentru a servi şi mai mult prin acésta; ea resistă pentru a puté ajuta; se teme a face rĕu, dar' nu a displace.

Prima calitate ce trebue sĕ întrunéscă bunătatea e: sĕ fie universală şi constantă, căci nu însémnă sĕ fii bun, când eşti numai faţă de unii şi în anumite timpuri. Afară de acésta, bunătatea este o virtute, care nu îngădue pause; ea este o virtute ce nu trebue sĕ se despartă de noi nicăiri şi nici o clipă.

Se nasce însĕ întrebarea, cum putem fi astfel buni, când totul în afară, evenimentele, ómenii, ne contrariază şi înşélă, când mii de cause interne ne aduc nemulţămiri şi griji.

Nu este de cât un singur mijloc: sĕ eliberăm sufletul de agitaţiunile ce-l turbură, sĕ ne îndreptăm privirile spre orizonturi largi şi mult mai înalte de cât teatrul zilnic al circumstanţelolor schimbătóre. Astfel sĕ ne găsim seninătatea şi odihna sufletului la lumina sfintelor facle: ale *adevĕrului şi datoriei.*

Bunătatea falsă se opresce la manifestaţiuni exterióre, ea nu este de cele mai de multe-ori de cât dorinţa de a plăcé, putêndu-şi satisface vanitatea, sau mijlocul de a obţiné ceva; este o mască a egoismului.

Cu totul altfel stă cu adevĕrata bunătate; ea e activă şi desinteresată, sacrifică totul fără sĕ caute a plăcé, nu respinge recunoscinţa când e vorba de sentimente. Bunătatea póte merge, până a fi *generósă*, primind un serviciu, dar' nu e *mercenară*.

Bunătatea, când nu e activă, tace, dar' când rupe tăcerea, cuvintele sunt *fapte*; ele pătrund în adêncul sufletului, unde aduc linişte şi încredere, potolesce vîltórea pasiunilor, vindecă ranele cele mai adânci.

Dacă dreptatea caută sĕ stabiléscă linişte întrĕ ómeni, apoi bunătatea face şi mai mult, ea stînge inamiciţia dintrĕ ómeni, este îngerul consolaţiunei şi speranţei, dă curagiu nenorociţilor. Ea ne face sĕ preţuim virtutea.

Bunătatea are 3 tovarĕşi inseparabili: *toleranţa*, *indulgenţa*, *egalitatea.*

Adese-ori se confundă toleranţa cu indulgenţa. Câte-odată ne credem indulgenţi când nu facem de cât sĕ tolerăm, altă-dată ne scuzăm de a fi intoleranţi subt pretext de fi a drepţi.

Toleranţa nu este altceva de cât răbdarea ce avem de a suporta, când se contrariază gusturile, opiniile, obiceiurile, tendinţele nóstre; indulgenţa este mai mult încă, disposiţiunea de a erta rĕul.

Amorul propriu ne face de multe-ori, sé vedem un rĕu în ceea-ce nu e de cât o mică contrariare a nóstră, şi sĕ condamnăm cu multă uşurinţă fapte, ce ne apar ca şi cele mai mari greşeli, când în fond ele nu sunt de cât mici neglijenţe, cari lovesc în noi sau ne incomodéză.

Cine e intolerant se crede mai bun de cât semenii sĕi şi îşi asumă dreptul de a fi tiran. Spiritul de dominaţiune devine tiranul personalităţei; el se nasce dintr'un orb orgoliu şi se servesce de intoleranţă ca de o armă proprie, spre a-'şi servi ambiţiunile sale. Toleranţa, dintrĕ tóte virtuţile, este aceea căreia i-se refuză câte odată caracterul de virtute, şi acésta, fiind-că ea lovesce în ceea-ce are orgoliul mai intim. Mai mult încă, se toleréză defectele şi nu se toleréză opiniunile. Opiniile sunt libere şi pot fi sincere; dar' mai bine preferă unii a fi loviţi în interesele lor de cât în vanitatea lor.

Toleranţa, tocmai prin blândeţea, răbdarea, şi calmul ei, are inimici. Bunătatea se înarméză cu curagiu pentru a demasca egoismul; nu e autoritară — dar' caută sĕ convingă în mod voluntar.

(Va urma). *Alexandrina.*

Revistă esternă

Ministri bulgari sub acusă. Sobrania a terminat desbaterile asupra dării în judecată a unor ministri din cabinetul *Ivanciov*, şi a decis, cu o mare majoritate; punerea în acusare a vechilor ministri Ivanciof, Radoslavof, Toncef şi Tonef, pentru violarea constituţiei şi pentru-că au adus prejudiţii intereselor Statului. Fostii ministrii Ivanciof, Radoslavof şi Toncef mai sunt acusaţi şi de înaltá trădare către patrie. Numai vr'o zece deputaţi au votat contra punerei sub acusaţiune a membrilor fostului cabinet, cei mai intimi amici ai păcătoşilor ministri. Ziariul *Neue Freie Presse*, luând act despre hotărirea adusă, constată, că acusarea cea mai mare care s'ar puté aduce fostului cabinet bulgar Ivancioff nu este pentru afaceri bănesci, ci mai mult pentru uşurinţa cu care s'a purtat cătră România, uşurinţă care putea sĕ ocasioneze un rĕzboiu, cheltuind în acelaşi timp peste un milion pentru înarmări.

*

Rusia se apără. Se depeşează dela Viena, că ambasadorul rus *Kapnist* s'a întors într'adins din viligiatură pentru a convorbi cu ministrul de externe austro-ungar, *Goluchowski*, pe care l'a asigurat despre intenţiunile absolut pacifice ale Rusiei în Balcani, desminţind tóte ştirile alarmante, întrĕ cari şi aceea despre grămădirea de trupe ruse în Basarabia în scop rĕzboinic.

Se dă o mare importanţă acestei convorbiri, care pare a risipi neînţelegerile austro-ruse. De altcum ştirile despre îngrămădirea de trupe dealungul Prutului în Basarabia, din partea Rusiei, le declară şi unele gazete din România de esagerate.

Rusia şi statele din Balcani.

Unele ziare rusesci fac destăinuirea, că în zilele din urmă se începuseră tratative diplomatice întrĕ Rusia şi statele balcanice, pentru a stabilí mijlócele prin cari s'ar puté da o soluţie chestiei macedonene.

Aceste tratative însĕ, deocamdată n'au putut sĕ ajungă la un bun sfîrşit, din causă că atitudinea şi vederile Rusiei în acea chestie au nemulţămit statele interesate.

Bulgaria cerea autonomia Macedoniei. Rusiei îi convenia fórte mult acéstă soluţie, care înlesnea rolul diplomaţiei rusesci, deóre-ce numai acéstă soluţie putea sĕ-i atragă concursul puterilor europene. Dar' Rusia a pus condiţia, ca Macedonia autonomă sĕ aibă ca guvernator pe *principele moştenitor al Muntenegrului.*

Bulgaria a declarat, că nici odată nu póte sĕ admită acéstă numire, care ar pune elementul bulgar din Macedonia pe linia a doua.

Sêrbia, de asemenea, nu admitea, ca influinţa muntenegrénă sĕ domine Macedonia şi s'a declarat în principiu contra autonomiei Macedoniei, preferind o împărţire care i-ar da ei Salonicul, deóre-ce Sêrbia nu posedă nici un port pe mare.

După cum se póte uşor înţelege, pretenţiile Sêrbiei n'au fost privite cu ochi buni nici de Bulgaria nici de Muntenegru.

Din care causă tratativele dintrĕ Rusia şi aceste trei state balcanice au fost deocamdată întrerupte.

In momentul de faţă, după spusele ziarelor rusesci, afacerea a luat o nouă întorsătură.

La Petersburg se lucréză în sensul, ca sĕ se stabiléscă o înţelegere întrĕ Sêrbia şi Muntenegru, lăsând deocamdată Bulgaria la oparte.

NOUTĂŢI

Un comunicat. „*Tribuna*“ publică în fruntea numĕrului de astăzi (Mercuri) următoriul comunicat:

„Primim din isvor sigur comunicatul, cumcă un numĕr însemnat de bărbaţi cunoscuţi naţiunii şi adicţi ai partidului naţional român, au avut în Cluj o consfătuire asupra situaţiunii, asupra ţinutei Românilor la alegerile proxime dietale şi în scopul întăririi conducerii partidului. Hotărîrile aduse în bună înţelegere se vor comunica în timpul cel mai scurt şi sperăm, că vor contribuí la închegarea forţelor şi conlucrarea solidară a fie-cărui membru al partidului nostru naţional român“.

*

Procesele „Tribunei“. Pentru articolii scrişi în chestia Iancu, al căror autor este cunoscut şi fusese deja ascultat, redactorul responsabil al „*Tribunei*“, dl Andreiu Balteş, a fost condamnat Marţi, din partea tribunalului regesc din Cluj la 2 ani temniţă de stat şi 1000 cor. amendă. Contra sentinţei s'a dat decurs. Drept mângăiere 'i-s'a inmanuat dlui *Balteş* tot în ziua aceea citaţia în procesul de calumnie cu contele Lázár. Pertractarea acestui proces nou va fi în 25 Septemvrie a. c. în Cluj.

*

Confirmaţia fiitoriului moştenitoriu. Duminecă s'a sĕvêrşit în biserica din Reichenau confirmaţia archiducelui *Carol Iosif Francisc*, fiul archiducelui Otto, şi fiitoriu moştenitoriu al tronului austriac şi celui ungar. Naş a fost archiducele *Francisc Ferdinand*; confimator episcopul Dr. Marschall.

*

Esamen de cualificaţie. La esamenele de cualificaţie preoţesci ţinute în 25—27 August st. v. s'au presentat doisprezece clerici absoluţi, dintrĕ cari au obţinut calcul general *fórte bine*: Ioan Oţoiu, Vasilie Runcean şi Sebastian Stanca; *bine*: Ilariu Enciu, Ieronim Hârţógă, Eugen Muntean, Aron Meţian, Victor Stanca şi Nicolau Tiu; *suficient*: Ioan Balca, Ioan Anca şi Parteniu Mateiu.

*

Epistola împĕratului. Epistola pe care prinţul Ciun a adus'o împĕratului *Vilhelm* de la împĕratul Chinei, e cap d'operă al broderiei. Cuverta epistolei e un etui obdus cu mĕtasă galbină, în partea de dinainte împodobită cu borderíi în aur şi argint, de esecuţie estraordinar de fină. La mijloc e o îngustă placă oblongă, cu semne grafice chineze brodate în mĕtasă, cari probabil vor fi adresa. La drépta şi la stângă adresei e brodat în aur câte un bălaur, pe când cealaltă ornamentică a cuvertei sunt flori şi arabescuri în tot feliul de colori. Incuetórea etuiului o forméză beţigaşe de fildeş aplicate fórte inventios. In acest etui se află epistola împĕratului, scrisă pe mĕtasă. La adecă epistola constă din numeróse file separate, dar' legate la olaltă, cari puse în rênd una după alta dau lungime de patru metri. La mijlocul filei prime e emblema chineză cu bălaurul, cercuită de ornamentică verde şi împodobită cu flori violete, albastre şi verḑi. Tóte aceste sunt brodăríi, dar' de esecuţie aşa subtilă, în cât împunsĕturile nici nu se vĕd. Fila ultimă încă e ornată cu emblema imperiului.

Impĕratul Vilhelm a dispus, ca acest document, de mare preţ atât din punct de vedere politic, cât şí artistic, sĕ fie păstrat în museul Hohenzollern.

*

Fundaţiune pentru cadeţi. Coloman Brázay, mare proprietariu în comitatul Baranya şi deputat dietal, a transpus comitelui suprem al acestui comitat 40.000 de coróne pentru a se face din acéstă sumă fundaţiuni pe séma şcólei de cadeţi-honveḑi din Cincibiserici şi a şcólei reale de honveḑi din Şopron.

*

Congresul măcelarilor vienezi. Congresul măcelarilor austriaci ţinut la Viena, a votat o resoluţiune, prin care se cere guvernului austriac sĕ desfiinţeze decisiunea după care sunt închise fruntăriile la importul vitelor române. Acéstă interzicere, declară congresul, este păgubitóre pentru târgurile austriace. Congresul a mai invitat pe guvern, ca în viitórele tratative comerciale sĕ micşoreze taxa de import asupra vitelor române, până la limita posibilă. Resoluţiunea acésta a făcut bună impresiune în România.

*

Atentatul din Buffalo. Conform ştirilor mai noue, medicii au scos din corpul presidentului *Mac Kinley* ambe glónţele şi se speră, că dacă nu vor urma complicaţiuni, atentatul nu va avé urmare mortală.

Atentatorul nu e însĕ *Newmen*, cum la început spusese, ci se chiamă *Leo Czolges*, anarchist, care a fost tras la sorţi sĕ ucidă pe presidentul. Pentru comiterea faptei sale ucigaşe i-a fost binevenită deschiderea esposiţiei, întrĕ ceremoniile căreia era şì obiceiul american, că fie-cine e în drept a strînge mâna presidentului. Acésta s'a făcut şi după ce Mac Kinley îşi terminase discursul de deschidere; tótă lumea s'a dus sĕ-i strîngă mâna şi astfel fórte uşor a putut ajunge în apropiere şì atentatorul.

*

Avis. Duminecă în 15 Septembre st. n. se va celebra sfinţirea nóuei biserici din Căscău ppresb. Deéş. Inceputul la 9 óre a. m. Cei ce voesc a lua parte sunt învitaţi cu tótă stima şi pe acésta cale. *Samuil Susa* preot gr. ort.

*

La fondul de 20 bani întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ pentru acuirarea unei case cu hală de vênḑare pe séma meseriaşilor români din Sibiiu, au contribuit următorii: Ilie Ciuruga, paroch, Cornelia, preotésă şi Liviu, fiiu (Şeica-mare), dela toţi 1 cor.; Ioan Munthiu, paroch (Cărpeniş), Ioan Patachi, paroch, Victoria, fiica (Berghin), Dimitrie Pulca, paroch (Beşa), Ilie Ioanovici, paroch, Maria preotésă şi fiii Emilia, Ioan şi Teofil (Boiul-mare), Vasile Mihu, paroch, Marta Mihu, preotésă, Elisabeta, Ana şi Ioan (Cacova, prot. S.-Sebeş), Petru Paul, paroch, Ana Paul, preotésă, George, Petru şi Petru (Vultori), fie-care câte 20 bani; Ioan Moldovan, paroch, Măriόra, preotésà şi Remus Moldovan (Pătrângeni), dela toţi trei câte 1 cor. 20 bani; Teodor Nicóră, paroch (Viniţa) 1 cor.; Nicolae Iosif învĕţător, Maria Iosif născ. Beşta, Ioan, Lucreţia, Măriόra şi Letiţia, dela toţi 1 cor. (Aciliu).

*

Dar pentru biserică. Luca Şiucan, proprietar în Braşovul vechiu, a donat pentru bis. gr. or. din Căscău un iconostas în preţ de 300 de coróne. Priméscă marinimosul donator cele mai sincere mulţămite din partea comunităţii bisericesci din numita comună. In numele com. paroch. *Samuil Susa* preot gr. or.

*

Iohann Miquel, fost ministru de finanţe şi de la 30 Iunie 1897 vicepresident al consiliului de ministri al Prusiei, a rĕposat Sâmbătă nóptea în Frankfurt a/Main, în etate de 72 ani. A fost mare capacitate mai ales în cestiuni financiare, desvoltând pe acest teren şi activitate literará. In 1867 a fost ales deputat la dieta prusiacă, unde în scurt timp şi-a eluptat rol de frunte; el a fost, în 1876, raportorul projectului de lege despre noua procedură judecătoréscă. In 1884 a fost membru în senat; in 1887 earăşi deputat şi împreună cu Bennigsen şef al partidului naţional-liberal. In dieta imperială avea dese ciocniri cu Bismarck, căruia 'i critica aspru politica financială. In 24 Iuniu 1890 împĕratul Vilhelm l'a numit ministru de finanţe. In anul curent venind în conflict acut cu cancelarul în privinţa direcţiei politice a Germaniei, şi-a dat dimisia şi s'a retras în viéţă privată.

*

Plantarea de păduri la Ludoş. Ministrul de agricultură a hotărît sĕ planteze cu pădure 215 jugĕre de pe moşia de la Ludoşul-murĕşan, cumpĕrată de la contele Andrássy pentru scopuri de colonisare şi pe cea donată de Eczken tot spre acest scop.

*

Frumósă despăgubire! Tómna trecută tramvaiul electric din Timişóra a buit pe trăsura judelui de tablă Paul Burian, care venia a casă de la vênat şi căruia în urma contusiunilor îndurate atunci i-s'a paralisat aprópe de tot mâna dréptă. Din causa acestui defect judele a şì trebuit sĕ trécă la pensie. Burian a pretins de la societatea tramvaiurilor *40.000* de coróne despăgubire, *4732* cor. rentă anuală, *1960* cor. anual diferinţa dintrĕ salariul avut şi pensia de acum şi *4732* cor. spese de curare. Zilele trecute s'a pertractat acest proces la tribunalul din Timişóra, care însé a judecat lui Burian *numai 1840* cor. la an până la etate de 65 ani, ca sumă diferenţială întrĕ salariul avut şi pensia de acum, care computată până la etatea de 65 ani a judelui corĕspunde la 14 400 cor. I-a mai judecat 2098 cor. sub titlul speselor de curare, dacă va jura că în adevĕr atâta l'a costat lecuirea.

*

101 ani de închisóre. Cusman *Protici*, preot sêrb din Gornja-Vucoviţa în districtul Valjevo, călĕtorind prin Sêrbia-vechiă a fost deţinut de autorităţile turcesci ca agent politic şi a fost osândit la mórte. Sultanul însĕ a schimbat sentinţa în *101 ani de închisóre*, spre a cărei împlinire nenorocitul a fost dus în fortăreţa Acca din Anatolia. Din întêmplare aflând despre acésta guvernul sêrbesc, a întrevenit la sultanul, şi după multe insistări i-a succes în fine sĕ esopereze eliberarea nenorocitului preot.

*

Avis. Prima societate pentru înzestrarea fetelor aduce la cunoscinţă cumcă a ales pentru Sĕlişte şi jur ca representant pe dl *Dumitru Chirca* învĕţătoriu pensionat.

Părinţii cari voesc sĕ-şi asigure copiii, sĕ se adreseze cu încredere la acel representant.

*

Ştiri din România. Comitetul esecutiv al Ligei culturale a hotărît, ca pelerinagiul la mănăstirea Dealului, unde se află rĕmăşiţele lui *Mihai Vitézul*, sĕ se facă în ziua de 23 Septembre v.

— Venitele statului din vênḑarea tutunului au scăḑut fórte mult anul acesta. Până acuma e deja un deficit de aprópe douĕ milióne, comparativ cu anul trecut. Dintrĕ oraşele cari au dat deficit, Bucureştii e în primul rînd. Numai în capitală vênḑarea tutunului a scăḑut cu mai bine de un milion.

— Direcţia serviciului pădurilor din ministeriul domeniilor va începe în tómna anului curent importante lucrări de împăduriri a mai multor terenuri din *Bărăgan*, căutându-se mai ales a se constituí în jurul satelor bande de adăpost contra vênturilor, cari, după cum se ştie, suflă mare parte din an pe acea câmpie.

*

Ştiri mĕrunte. Otto Brigl şi soţie-sa, editorul revistei „Täglische Rundschau“ din Berlin, făcênd escursiune pe mare cu luntriţa, s'au înecat în apropiere de Heringsdorf. — Invĕţătoriul Matics din Subotiţa scoborîndu-se în grópa săpată pentru păstrarea cartofilor peste érnă, s'au prăbuşit pe el păreţii şi l'au astrucat sub mormanul de pământ. — La eserciţiile de tir de la Fort-Streg (Genua) s'a crepat un tun, în urma căreia şese soldaţi au fost ucişi, ear' unsprezeae au fost răniţi grav. — In Krompach a fost prinsă zilele trecute o bandă de falsificători de bani; banda falsifica piese de cinci şi de o corónă, şi de 20 şi 10 fileri.

Cărţi şi reviste.

A apărut:

„Legiuirea ţerii nóstre“ (cunoştinţe de drept constituţional), de Dr. *Victor Onişor*. (Bistriţa. Editura autorului.)

O carte bună şi de mare folos. Acesta ar fi pe scurt verdictul asupra cărţii dlui Onişor, publicată sub titlul de mai sus. In besna neştiinţei, în care clasele inferióre ale poporului nostru órbecă în ceea ce privesce drepturile sale ca factor constituţional în statul susţinut şí din a lor contribuţie de avere şi sânge, cartea dlui Onişor e menită sĕ facă, dacă nu lumină deplină, barem sĕ deschidă calea pe care urmând mai departe sĕ se lumineze poporul asupra posiţiei sale în organismul de stat şi sĕ-şi cunóscă drepturile, ear' cunoscêndu-şi-le, sĕ nu mai fim martori la scene durerόse de a vedé: cum massa poporului — mânată, ori comandată de notari şi solgăbiraie — merge la urnă fără sĕ-şi deie sémă că e în drept a usa ori a nu usa de dreptul seu electoral, după cum convingerea o îndémnă. Va mai şti, frunzărind cu atenţiune cărticica acésta, cum şi pe ce cale sĕ-şi reclame dreptul electoral 'şi — va învĕţa din ea: ce este dieta ţerii, ce mare înriurinţă póte esercia dînsa asupra compunerii acestei corporaţiuni legislative, dacă îşi folosesce cu bună chibzuială votul prin care 'şi trimite representanţii în acéstă corporaţiune.

Pe estensiune da 98 pagine 8⁰ cartea dlui Onişor tractéză despre: stat şi puterile în stat; puterea legiuitóre şi cercul ei de lucrare; regele şi poporaţiunea ca factori ai puterii legiuitóre; sistemul representativ; elementele constitutive ale corpurilor legiuitóre; sistemul de douĕ case; cercurile electorale; dreptul de alegĕtoriu; comisiunea centrală; lista alegĕtorilor; reclamări în contra listei alegĕtorilor şi pentru suscepere în listă (cu modele de reclamări); dreptul do a puté fi ales; alegerea deputaţilor; pregătirile, mersul alegerii; responsabilitatea organelor la conscriere şi alegere; pedepsirea abusurilor, crimelor şi delictelor sĕvêrşite în contra dreptului de alegĕtoriu; adunări electorale; întrebuinţarea de steaguri şi insignii la alegeri; convocarea şi constituirea casei deputaţilor, verificarea deputaţilor; atacarea alegerilor cu petiţie; causele de nimicire a alegerii; cerinţele petiţiunei de atacare; procedura înaintea curiei; suspendarea dreptului ce'l are cercul electoral de a trimite deputat în dietă; funcţionarii dietei şi atribuţiunile lor; ordinea, publicitatea şi limba desbaterilor. Apoi cunoştinţe despre casa magnaţilor şi raportul dintrĕ acésta şi camera deputaţilor; despre imunitatea deputaţilor, despre incompatibilitate, convocarea, deschiderea, prorogarea, închiderea şi disolvarea corpurilor legiuitóre; sancţionarea şi publicarea legilor şi întrarea lor în vigóre.

Amintim ací, că dl Onişor încă în Aprile a. tr. presentase acéstă carte, ca manuscript, la concursul publicat de comitetul Asociaţiunii, spre a fi tipărit ca parte din biblioteca poporală a Asociaţiunii. După multe trăgănări însĕ, pe cari dl Onişor le face cunoscute în prefaţa cărţii, dsa şi-a reclamat manuscriptul şì l'a tipărit pe spesele sale, pentru-ca cu atât mai curênd sĕ ajungă acéstă cărticică în mâna poporului nostru. Bine a făcut.

„Legiuirea ţerii nóstre“ se póte procura dela autor în *Bistriţa*. Costă 1 cor.

Prima reuniune pentru măritarea fetelor.

Institutul de asigurare de fete şi băeţi şi-a ajuns deja al 38-lea an de funcţiune, deci nu putem întrelăsa ca sĕ nu dăm câteva date publicului nostru asigurător, despre institutul acesta human şi fără părechę la rîndul sĕu.

In 31 Martie anul curent s'a ţinut adunarea generală pentru anul trecut a institutului, la care s'a presentat o mulţime de membri şi în care adunare s'a presentat bilanţul final al anului 1900.

In 1900 a fost, 14.969 dividende. Taxe pentru măritate şi replătiri 509.264 cor., şi 90 bani. Premiile de reservă cu adausul resultatului din 1900 de cor. 1,271.917 şi 19 bani s'au urcat la suma de 5,780.652 coróne, ear' 115,517 cor., şi 81 bani s'au adaus la fondul de reservă aşa că acela s'a urcat la 826,410 cor., şi 29 bani. Pentru fondul de pensiune al funcţionarilor s'au votat 4000 cor., aşa că suma fondului acestuia este deja de 64,685 cor., şi 29 de bani. Incasările a fost de 2,125.992 cor., şi 40 bani. Suma bilanţului este de 6,717.255 cor., şi 21 de bani pe care o contrabalanséză următórele posiţii: Edificiile institutului după amortisarea de cor., 15.046 cor., şi 68 de bani, 1,489.622 cor. şi 16 bani. Hârtii de valóre de stat şi alte hârtii de cauţiune de $4^1/_2$ percente 2,164.092 coróne. Depuneri 2,171.392 cor., şi 01 ban. Imprumuturi pe obligaţiuni proprii 269.053 cor., şi 11 bani. Premii restante 429.370 cor. şi 21 bani. Mobiliar după amortisarea de 5335 coróne=10.000 coróne. Depunerile fondului de pensiuni al funcţionarilor 60.510 cor., şi 97 bani. Cassa numerar 123.304 cor., şi 75 bani. Raportul s'a luat la cunoştintă cu aprobarea bilanţului şi la propunerea judelui orăşenesc Mauriţiu Grünwald s'a votat mulţămită presidentului, directorului esecutiv, apoi direcţiunei întregi şi comitetului de supraveghere, precum şi matematicului institutului S. Bogó profesorul academiei comerciale din Budapesta. S'au ales din nou în comitetul de supraveghere, pe un an: Dr. Alex. Bernat profesor, Dr. Sigismund Simonyi prof., Iosif Hegen, Iosif Seifensieder, Albert Wertheimer şi David I. Weil.

In legătură cu raportul s'a adus la cunoştinţă că în 20 Martie 1901 cu întrevenirea notariului public reg. Francisc Stamberger s'au scos prin tragerea la sorţi 7 bucăţi obligaţiuni de câştig de câte 1000 cor., una. Şi anume s'au scos următorii Nri ai cărţii principale: 1337 Samuil Tochi Budapesta, 4545 Vlajko Grujicic Bjelina, 688 Dna Wilhelm Bruck Nyir Bátor, 3489, Iuliu Lakatos Szil Németi, 5495 Gerson Guttmann Pécs Ujfalu, 6720 Iosif Németh Albaregală, 3165 Iosif Lindeubaum Budapesta.

Din încheierea finală de mai sus se póte vedé, că institutul acesta îşi continuă fără întrerupere acţiunea binefăcătóre şi de folos public.

Institutul şi până acuma a obţinut resultate strălucite pe terenul asigurării de căsătorit, deórece multe mii de familii pot sĕ atribue şi sĕ mulţăméscă încheierea, creşterea şi bunăstarea lor institutului acestuia. Deci şi până acuma şi-a îndeplinit o misiune de mare importanţă economică şi în viitor e chemat institutul cu atât mai mult a se valida în direcţiunea acésta.

Institutul are agenţă principală şi în Sibiiu Str. Cisnădiei Nr. 43, ce-a ce aducem la cunoscinţa tuturor părinţilor cu copii, ca sĕ se adreseze direct acolo pentru asigurări, de unde conducĕtoriul agenţei principale la cerere cu plăcere şi îndată 'şi trimite plenipotenţatul sĕu.

La fiecare părinte îi se dă ocasiune ca sĕ se îngrijéscă de viitorul fetiţelor lor încă din etatea fragedă, cu asigurarea se face posibilă măritarea chiar şi a fetelor din familii mai sĕrace, plătind o taxă minimală lunară pot asigura în tóte împrejurările o zestre corespundĕtóre.

Comerciantul, oficiantul, meseriaşul, muncitoriul, precum şi alte cariere cu greu pórtă trebuinţele vieţii de tóte zilele. Puţini sunt în posiţia ca sĕ'şi stringă şi avere şi sĕ'şi asigure şi copii. Aici aflăm ţinta duplă, întrucât *banii strînşi se capitaliséză bine, copii ne sunt asiguraţi, la cas de móre asiguratul plătirea cuotelor lunare încétă şi copii totuşi îşi capătă întregul capital asigurat.*

Prima reuniune pentru măritarea fetelor nu-i societate pe acţii. Se baséză curat numai pe ajutorarea reciprocă şi tótă averea reuniunei forméză averea proprie a membrilor, şi surplusurile anuale cad în favorul membrilor. Din surplus 50% se împarte fiecare an între membri mărinduse zestrea aşa că fiecare se va plăti într'o sumă mai mare.

Membrii ei de sine au conducerea reuniunei aşa că în conducerea reuniunei fiecare membru póte lua parte.

Membrilor noi nu se mai iau taxele obicinuite de până acum ca: taxă de inscriere, taxă fundamentală, taxă pt. asigurare reciprocă, taxa de obligaţie şi timbru tóte rĕmân şi afară de taxa ordinară nu mai are sĕ plătéscă membrul nimic.

Scadenţa zestrei se socoteşte când a împlinit feţiţa al 20-lea an al etăţii fără considerare la aceea că s'a măritat sau nu. Zestrea în casul acesta se plăteşte cu suma tótă fixată în obligaţie. Din acésta sub nici un pretext nu se póte retrage nimica, ba încă se plăteşte mai mult cu surplusul care s'au adaus în decursul anilor şi astfel s'a mărit suma.

Membrii apoi mai au favorul că zestrea dimpreună cu suplusurile anuale se plăteşte deja în al 18-lea an al etăţii dacă se dovedeşte prin estras de cununie legalisat că fetiţa s'a măritat.

Membrii se primesc numai după cercetare medială, spesele medicului le supórtă institutul.

Membrul este asigurat pentru zestrea completă îndată după ce a plătit prima cvotă şia primit obligaţia.

Cu mórtea membrului încétă ori ce plătire, nu se mai plăteşte nici o contribuţie mai departe şi la scadenţă se solveşte tótă zestrea dimpreună cu suplusurile anilor fetiţei favorisate, sau acelei persóne pe care a denumito membrul înainte de mórte ca sĕ ridice banii.

La cas de móre copilul asigurat, tóte cvotele plătite se înapoéză.

Luând în considerare tóte acestea favoruri, putem recomanda cu căldură on. public cetitor institutul acesta care are o mulţime de membrii români în Ardeal, pentrucă institutul e solid, are capital fundamental destul de bun, multe plăţi au efectuit în decurs de 38 de ani şi pentru aceia învităm publicul nostru, ca sĕ nu intrelase nime aşi inscrie copii la institutul acesta renumit, pentrucă oferă tóte avantajele acelea pe cari trebue sĕ le aibă în vedere fie-care, când se cugetă la nestatornicia împrejurărilor, cu deosebire însĕ aceia cari se intereséză de sórtea copiilor încredinţaţi lor.

Nr. 623—1901. [195] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu din comuna *Şasa*, protopresbiteratul Lupşei, pe basa resoluţiunei Preaven. Consistoriu archidiecesan din 28 Iuniu a. c. Nr 5806 Şcol., se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 cor. din repartiţia pe popor, locuinţa liberă în edificiul şcólei, lemnele de foc trebuincióse şi folosirea grădinei şcolare ce se va înfiinţa.

Dela concurenţi se poftesce sĕ cânte la strană şi cu elevii şcolari la sfânta liturgie. Cei cu cunoscinţe musicale vor fi preferiţi şi pentru casul de a înfiinţa cor bisericesc după putinţă, deosebit se vor remunera.

Cererile concursuale instruate conform normelor în vigóre, au a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Ofenbaia, în 18 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al tractului Lupşii, în conţelegere cu comitetul parochial.

Vasile Gan
adm. prot.

Nr. 459/1901 [193] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc din comuna *Daia-săséscă,* protopresbiteratul Sighişórei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salarul anual consistă din: 600 cor., şi anume: 520 cor. în bani gata, 5 stêngini de lemne tăiate computate cu 80 coróne, jumĕtate din venitul grădinei şcolare şi cuartir gratuit în edificiul şcólei.

Concurenţii au sĕ şi aştérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea a ţiné strană în Dumineci şi sĕrbători, a conduce cântările liturgice, — şi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cele rituale.

Sighişóra, 17 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighişórei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 422—1901. [175] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕţător vacant de clasa I dela şcóla ort. rom. din *Tarlungeni* protopresbiteratul Braşovului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu anual 600 cor. solviţi regulat prin epitropul bisericei în rate lunare decursive şi relut de cuartir.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi trimite cererile lor instruite conform normelor din vigóre la preaonor. oficiu protopresb. al Braşovului până la ziua espirărei concursului.

Dela concurent se cere a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în

Tarlungeni, în 24 Iuniu 1901.

Dumitru Peneş preş. comit. par.
Nicolau Comşa not. comit. par.

In conţelegere cu subscrisul —

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric
protopresb.

Nr. 3956—1901. [192] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **vicenotar** devenit vacant în comuna **Poiana**, cercul Mercurea, comitatul Sibiiului, se escrie concurs prin acésta cu următórele emolumente:

1. Salariu anual 600 cor.
2. Pauşal de locuinţă şi lemne 100 cor.
3. Remuneraţiune după dare şi aruncuri 200 cor.

Cererile concursuale instruate cu documentele de cualificaţiune, despre cunoscinţa limbilor şi ocupaţiunea lor de până acuma au de a se presenta subscrisului până în 15 Septembre a. c.

Mercurea, în 29 August 1901.

Pretorele cercual suprem:
Mangesius.

---

[184] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕţător devenit vacant la şcóla elementară română gr. or. din *Herman,* tractul Braşovului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele:

a) salariu în numĕrar de 720 cor. cu prospect de 800 cor. solvibili din cassa bisericei în rate trilunare anticipative;
b) relut de cuartir 50 cor. solvibil în rate semestrale anticipativ;
c) grădină în mărime aproximativă de ¼ jugĕr;
d) diurnele la conferinţe cu 3 cor. şi cărăuşia.

Alesul învĕţător va avé a instrua afară de clasa sa (a 3-a) tóte 3 cursurile din şcóla de repetiţiune, şi în cântări corale şi a conduce corul fără altă remuneraţiune.

Va avé a ţiné în Dumineci şi sĕrbători strana dréptă, când nu va cânta cu corul în biserică.

Concurenţii vor avé sĕ se presenteze în vre-una din Dumineci séu sĕrbători în biserică spre a-şi arăta şi destoinicia în tipicul bisericei.

Petiţiunile instruite conform legilor din vigóre se vor aşterne în terminul prefipt oficiului protopresbiteral concernent, avênd a se încunosciinţa şi oficiul parochial resp. preşedintele comitetului parochial.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. din Herman, ţinută la 29 Iunie 1901.

Alex. Dogariu paroch, ca preşedinte.
Silv. Bĕrsan notariu.

In conţelegere cu mine.

Ioan Petric
protopop.

Nr. 490/901 [191] 3—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de învĕţător la şcóla nóstră din comuna *Gârbova,* protopresbiteratul Mercurei, se publică prin acésta concurs nou, cu termin de 15 zile dela prima apariţiune.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt în bani gata 600 cor., plătite din cassa bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural fórte corespundĕtor în edificiul şcólei nou zidite precum şi 4 stângini lemne de foc, din cari este a se încăldi şi sala şcólei.

Reflectanţii la acest post au a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre la biserica de acolo, spre a-şi arăta desteritatea în cântări.

Invĕţătorul ales e dator a cânta Dumineca şi în sĕrbători atât la strană cât şi cu elevii la liturghie; a ţiné prelegeri în şcóla de repetiţie şi a cultiva cu elevii grădina şcólară. Cererile concursuale sunt a se aşterne, instruite conform normelor în vigóre, în terminul deschis oficiului protopresbiteral al Mercurei în Selişte.

Selişte la 20 August 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea:

Droc
protp.

Nr. 481/1901. [181] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela comunele mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Cohalmului se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Draos,* salariu anual dela popor prin repartiţiune şi dela biserică 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, şi lemne de foc.

2. *Crihalma* salariu anual 600 cor., dela popor prin repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

3. *Archita,* salariu anual 600 cor., dela popor, cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii sunt obligaţi a cânta cu elevii la liturgie, şi sunt poftiţi în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre, înainte de alegere, a se presenta în biserică, spre a'şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigóre, sĕ se înainteze subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Cohalm, în 26 Iulie, 1901.

Oficiul ppresbiteral gr.-or. al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale.

Nicolau D. Mircea
protopop.

Nr. 517—1901. [177] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea definitivă a postului învĕţătoresc vacant dela şcóla confesională gr. or. din *Braşov-Stupini,* protopresbiteratul Braşovului, împreunat cu cantoratul şi cu îndatorirea a ţiné prelegeri în şcóla de repetiţiune, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

Salariu anual solvit din cassa bisericei în rate lunare anticipative 480 cor., venitele cantorali 120 cor., în total 600 cor., cuartir în edificiul şcólei, grădină şi 3 stângini lemne, din care este de a se încăldí şi şcóla.

Concurenţii au sĕ-şi aştérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre preaonoratului oficiu protopresbiteral al Braşovului, în terminul indicat.

Braşov-Stupini, în 5 August, 1901.

Comitetul parochial gr.-or.

I. Maximilian paroch, preşed.
G. Constantin notariu.

In conţelegere cu subscrisul —

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric
protopresb.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97 Sibiiu, Sâmbătă 1/14 Septembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strěinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Moştenirea...

Sibiiu, 13 Septembre n.

Părerile sunt diferite în presa magiară, cu privire la cuprinsul cuvêntului de tron cu care Monarchul a închis Luni parlamentul ţerii.

Pe când ziarele guvernamentale, îndatinate sě laude tot ce face guvernul şi sě preamăréscă tot ce iese din creerul şi din mâna guvernului, îi aduc elogii şi-l presentéză ca pe o perfecţie a minţii omenesci, atât ca fond, cât şi ca formă: cele din oposiţie constată, că stil mai sarbĕd nu s'a pomenit, şi cuprins mai sec nu s'a dat nici unui act public ca tocmai acestui mesaj de tron.

Natural, că responsabilitatea pentru compunerea vorbirei de tron revine totdeuna guvernului responsabil al ţerii, nu Monarchului şi de aceea discuţia pe tema acésta e admisă.

Cetitorii nostri cunosc cuprinsul vorbirei şi-şi vor fi făcut şi ei judecata în causă. Intr'adevěr e o cazanie lungă şi fórte sécă vorbirea acésta, şi astfel dreptatea critică ar fi pe partea presei oposiţionale.

Sě nu uităm însě, că mesajul de tron rostit la închiderea unei sesiuni parlamentare nu e alta decât *ratificarea activităţii* parlamentului care 'şi închee zilele vieţii; şi dacă cuvêntul de tron din întrebare e sarbĕd şi sec, nu dovedesce alta decât că tot aşa a fost şi activitatea parlamentară din sesiunea acum închisă.

Dacă parlamentul ungar făcea *mai mult* în sesiunea espirată decât de fapt a făcut, era mai bogat în cuprins şi póte că şi în formă mai frumos şi mai bine sunătoriu şi mesajul de tron, care a ţinut sě esprime cu tóte acestea mulţămirile corónei faţă cu corpurile legiuitóre ungare şi pentru puţinul ce l'au prestat în sesiunea închisă.

Pentru-că adevěrul e, că parlamentul ţerii a lucrat în sesiunea trecută fórte puţin, şi aprópe nimic de valóre. Şi de aceea a trebuit sě se constate şi în cuvêntul de tron, că o *moştenire* mare are sě trécă asupra parlamentului viitoriu, care va trebui sě desvolte o activitate mai intensivă şi sě fie condus de *consideraţii mai potenţate patriotice*, pentru a isprăvi şi aceea ce demisionatul parlament a întrelăsat a împlini.

In cuvintele acestea ale mesajului de tron, s'ar puté spune că se cuprinde o *dojană* la adresa parlamentului din sesiunea trecută. Dar' nu e dojană; ci e numai constatarea, că parlamentul *n'a putut* lucra mai mult, fiind-că aşa a fost compus din capul locului, ca sě nu lucreze.

Eşit din nişte alegeri fără păreche până acì în analele ţerii în ce privesce terorisarea şi atrocităţile, nu putea fi compus din elemente dornice de muncă, îndemnate la muncă de binele obştesc, ci din ómeni cari işi căutau de afacerile lor particulare pentru a-şi scóte cel puţin cheltuelile avute cu alegerile trecute, dacă nu şi ceva dobândă curată pe deasupra.

Şi lucrul acesta se constată şi în mesajul de tron; pentru-că în mod semnificativ se accentuéză în el *curăţenia alegerilor, independenţa deputaţilor şi greutatea morală şi vaza parlamentului*, prin ce se recunósce, că tóte acestea *au lipsit* până acuma şi că prin urmare parlamentele din trecut n'au fost nici-odată aceea ce trebuiau sě fie, *espresiunea fidelă a voinţei ţerii*, espresiunea convingerilor politice manifestate din partea *tuturor cetăţenilor* din statul acesta.

In cuvintele acestea, eşite din gura Monarchului, se cuprinde o formală *condamnare* a sistemului după care se compuneau în trecut parlamentele ţerii; şi se cuprinde şi dorinţa preaînaltă, ca aşa, după vechiul sistem, *sě nu se mai compună parlamentele ungare.*

A fost necesară acéstă condamnare, pentru-ca sě înţelégă odată cei-ce cred şi acuma, că drepturile politice forméză un fel de monopol numai pe séma lor, cumcă la locul preaînalt se ştie, că nu numai ei forméză ţéra, ci mai sunt şi alte popóre credincióse în patria acésta, cari cer cu insistenţă teren de muncă şi de participare la punerea la cale a tuturor trebilor ţerii, cer aceea ce le compete, partea cuvenită în conducerea ţerii.

Prevedem, că mare schimbare nu va suferi parlamentul ţerii nici după alegerile cari în curênd se vor efectui, cu privire la grupările politice cari vor fi representate în el, dat fiind, că unele dintre naţionalităţile nemagiare din ţéră nu vor întra nici de data acésta în luptele parlamentare, ci vor observa faţă de ele pasivitatea impusă lor de împrejurările date. Dar' credem şi sperăm, că noul parlament va fi compus totuşi din astfel de bărbaţi, cari vor şti sě chibzuiască bine asupra *moştenirei* remase dela parlamentul trecut şi dela altele premergătóre, si vor afla singuri, că punctul cel mai însemnat din acésta moştenire este *nemulţămirea naţionalităţilor nemagiare din patrie*, tratate până acuma în modul cel mai maşter, din partea tuturor parlamentelor din trecut

Dacă noul parlament va înţelege bine, nu literile seci, ci *spiritul* mesagiului de tron rostit Luni în palatul regal din Buda, şi va procede în acest spirit: atunci prima şi cea mai urgentă problemă pe care o va avé de resolvat va fi aflarea modalităţilor şi croirea drumului care sě ducă *la fericirea şi mulţămirea tuturor popórelor din ţéră.*

Aşa înţelegem noi spiritul cuvêntului de tron; şi dacă aşa l'a înţeles şi guvernul magiar care 'l-a compus, îl asigurăm, că politica sa se află pusă pe bune temelii, pe temeliile pe cari mai curênd sau mai târziu *va trebuí* sě fie pusă întréga politică magiară.

Convocarea parlamentului. In *Monitorul oficial* de Mercuri a apărut rescriptul preaînalt, prin care parlamentul ţerii e convocat în sesiune nouă pe *24 Octobre* la Budapesta. Tot atunci a fost publicat şi cerculariul ministrului de interne, adresat tuturor comitetelor centrale municipale, prin care terminul pentru efectuirea alegerilor generale dietale se pune pe zilele *din 2 până la 11 Octobre inclusive,* când au sě fie tóte terminate. In cerculariul seu, ministrul de interne atrage atenţiunea comitetelor centrale şi asupra disposiţiunilor cuprinse în legea curială, întrată acum în vigóre, referitor la curăţenia alegerilor, şi insistă special pentru observarea perfectei libertăţi la votare. In cele mai multe cercuri electorale alegerile se vor face în cele trei zile dintâiu: 2, 3 şi 4 Octobre, dacă se va observa şi de astădată obiceiul de până acuma.

Széll la Viena. Ministrul-president *Széll* a sosit Marţi la Viena, şi a luat parte la serviciul divin, oficiat întru odihnirea sufletului decedatei împărătese şi regine *Elisabeta*, la care a fost de faţă şi M. Sa Monarchul, şi mai mulţi membri din casa domnitóre. Prim-ministrul magiar a avut apoi întrevedere cu ministrul comun de esterne, contele *Goluhovski*, şi consultări mai lungi cu prim-ministrul austriac *Dr. Körber*. Obiectul de discuţie l-a format *tarifa autonomă vamală*, asupra căreia în 16 Septembre se vor începe de nou pertractările întrě guvernele ţerilor dualiste. Guvernul austriac are gata deja o tarifă nouă vamală, ear' guvernul magiar îşi va comunica dorinţele atunci când va fi discutată tarifa austriacă. După cum se svonesce, la compunerea tarifei austriace s'a ţinut cont de interesele micilor industriaşi şi de ale micilor proprietari.

In faţa alegerilor. Clubul naţional român din comitatul Aradului a ţinut eri séra, Joi, o consfătuire intimă în Arad, pentru a lua měsurile de lipsă, ca poporul alegětoriu român din comitatul aceia sě fie luminat asupra situaţiei şi sě fie instruat cu privire la atitudinea ce are sě o urmeze la alegerile generale dietale.

In putere de drept. Legea despre judecătoria curială în chestii electorale, deşi votată şi sancţionată de mult, abia Marţi în 10 Septembre a întrat în vigóre şi a primit putere de drept, fiind-că ultimul ei paragraf aşa dispunea, că legea întră în viéţă în ziua care urméză *după închiderea parlamentului.* De Marţi deci tóte disposiţiunile aspre ale legii numite, referitóre la împărţirea de mâncări şi beuturi din partea candidaţilor printrě alegětori, sunt întrate în vigóre şi contravenienţii vor avé sě simtă asprimea legii, care îi va urmări. Facem atenţi pe toţi cei-ce 'i privesce, asupra acestei împrejurări.

Manifestul lui Kossuth. Incă nici nu se închisese parlamentul şi fiiul tătâne-so, *Kossuth Ferencz*, şi-a fost resfirat în ţéră *manifestul*, prin care provócă ţéra sě lupte la alegeri *sub stégul seu*, singurul mântuitoriu pentru cetăţenii patriei acesteia. Manifestul edat în numele partidului independist şi publicat în numěrul de Dumінecă al lui *„Egyetértés"*, e compus de însuşi *Kossuth* fiiul; şi ca sě se vadă cu câtă *înţelepciune* e compus, dăm din el următórele pasage, cari ne privesc mai de aprópe. Intr'un loc se zice aşa:

„Pretindem drept de *vot universal*, care după espirarea unui anumit termin sé fie legat de *cunóscerea în cetire şi scriere a limbei magiare.*" Ear' la alt loc se zice aşa:

„Dorim o astfel de resolvare a *chestiei naţionalităţilor*, ca cetăţenii de limbă străină nu numai sě simtă puterea statului ungar şi sě-'i pórte sarcinele, ci sě beneficieze şi de îngrijirea binefăcětóre a sa, pe teren economic, — aşa ca *sě se simtă fericiţi în patria magiară!*"

Grozav de fericiţi se vor simţi cetăţenii *de limbi străine*, — dle Kossuth, — în patria acésta, ales după-ce vor fi despoiaţi şi de dreptul electoral, făcut pendent dela cunóscerea limbei magiare! Fórte fericiţi!

Influinţa mamelor asupra copiilor.

Cumcă în om sunt sentimente religióse şi morale nu mai încape îndoială. Şi că aceste sentimente vor fi în om până atunci, până el va fi preocupat de ideile mari ale esistenţii lumii şi ale nemuririi sufletului, este earăşi nediscutat.

Cu tóte acestea unii ómeni au aceste sentimente *desvoltate,* sciu ce se înţelege prin Dumnezeul la care se închină, şi practică regulele prescrise de religiune, — alţii, din contră.

De unde sě vină acéstă deosebire?

A zice că unii ómeni vin pe lume cu ideia născută de Dumnezeu, ear' alţii nu, este a nu puté dovedí.

Atunci de unde deosebirea?

Rěspunsul este, că unora li-s'a dat *crescerea* cuviinciósă, alţii au fost lipsiţi de ea. Şi în ceea-ce privesce educaţia religiósă *mamele* au în primul loc rěspunderea, pentru-că ele sunt pămêntul pe care copiii cresc, apoi întréga familie, şi mai târziu şcóla şi societatea.

Mamele, prin faptul că dau statului copiii educaţi de ele, domnesc asupra lui, ele sunt reginele statelor. De aceea ele nu trebue sě nesocotéscă puterea ce o au, ci sě caute a o întrebuinţa în folosul lor şi al statului, infiltrând şi conservând în copìi bunele moravuri şi religiositatea, cari sprijinesc popórele mai mult de cât iarba de puşcă şi fortăreţele.

Romanii, dacă cuceriau lumea, erau educaţi în bine. In rěsbóie ei luptau: *pro aris et focis* (pentru altar şi cămin). In familie s'au format fiii *Corneliei*, din viéţa familiei s'au împuternicit copìii matrónelor romane. Şi pe câtă vreme mamele erau morale, — Roma era mare; căci *„cucernicia femeiéscă a păstrat cetatea eternă"*. Şi numai când influinţa rea a Grecilor s'a resimţit în casa şi în familia romană, numai atunci poporul roman a fost perdut.

Dacă mamele cresc copiii în frica Domnului, dacă casa este curată, ele aduc servicii enorme statului.

Pe cine věd copiii în timpul când lucréză lumea din afară asupră-le? Pe părinţi şi în special pe mame, dela cari se influinţéză atât de mult încât rěmân aşa pentru viitoriul lor.

In mame dar' sě fie dragostea de a învěţa şi de a da esemplu!

Pentru formarea religiósă şi morală ajută mult cuvêntul şi fapta. Viéţa mamei sě fie aşa cum cetim pe mormêntul unui părinte bisericesc:

„El a egalat învěţătura cu viéţa şi viéţa cu învěţătura; învěţătura ca un tunet, viéţa ca un fulger, tunetul a fost auḑit, fulgerul a fost věḑut!"

Apostolul Paul cere dela mame „sě fie în iubire, în credinţă şi sfinţenie", pentru-ca educaţia sě fie folositóre.

Inţelepciunea indiană zice: 10 brahmani întrec în demnitate un învěţător, 10 învěţători un părinte, 10 părinţi sau chiar întreg pămêntul întrece o singură mamă.

Ce onóre revine unei mame!

Pentru educaţia religiósă şi morală servesc *sfaturile*, din cari sě se vadă că copiii trebue sě iubéscă pe părinţi, pentru-ca şi Dumnezeu sě-i iubéscă pe ei. Sĕ se ferescă de minciună și de a face rĕu, căci Dumnezeu îi vede și nu-i iubesce. Apoi mamele sĕ deprindă copiii cu *rugăciunea,* care este o parte din învĕțătura pe care mama trebue sĕ o dee copilului.

Omenii asupra cărora mamele n'au putut influința, n'au ajuns la resultate bune. Cine nu-și amintesce de Rousseau, revoluționarul vremii sale, pe care tatăl sĕu la 6 ani îl làsa sĕ cetéscă romane. El n'a putut sĕ se bucure de sfaturile mamei sale. Singur spune: „Prima mea nenorocire a fost mórtea mamei mele“. Și câtă deosebire întrĕ viéța plină de patimi a lui Rousseau și întrĕ viéța curată a lui Augustin, Chrisostom, Grigorie de Nazianz, etc.! Dar' la acesti trei din urmă mamele au îngrijit de educația copiilor lor. Monica, Antusa și Nonna, iată trei nume cari au dat societății trei podóbe, cu cari s'a fălit și se fălesce. De aceea, cu drept cuvênt, Monod în scrierea sa „*La Femme*“ zice: „Este o regulă generală, dela care n'am vĕdut vr'o escepție, că *cei mai însemnați ómeni toți sunt fiii mamelor lor*“. *B.*

„Asociațiunea.“

Raportul general al comitetului central.

Comitetul central al Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român, a făcut și în anul acesta, ca în anii premergători, un raport amĕnunțit către adunarea generală, — ce se va ține în Sibiiu, în 21 Septembre nou și zilele următóre, — despre activitatea sa și despre momentele mai însemnate, ivite în sinul Asociațiunei, în decursul anului espirat.

Dăm, spre orientarea publicului cetitoriu, următórele părți alese din acest detailat raport:

Onorată adunare generală!

In conformitate cu §. 23 din statute, comitetul central are onorul a presenta următorul raport despre activitatea sa dela 1 Ianuarie până 31 Decembre 1900 și despre momentele mai însemnate dela adunarea generală, ce s'a ținut la Băile-Herculane, încóce. Inainte de tóte însĕ ne credem îndatorați a anunța Onor. adunări generale, cumcă Ilustritatea Sa dl *Ioan M. Moldovan*, prelat domestic și preposit capitular, din causa unui morb de care sufere din Martie 1899, prin scrisórea sa ddto 26 Maiu a. c. s'a retras dela presidiul Asociațiunii. Agendele presidiale le-a provĕdut domnul vicepresident și în absența acestuia membrul din comitet dl Iosif St. Șuluțu.

I. Ședințele comitetului.

In anul 1900 comitetul central a ținut 12 ședințe ordinare, satisfăcênd astfel prescrisele §-ului 21 din statute, și 11 ședințe extraordinare; a ținut deci în total 23 ședințe. Decursul acestora s'a adus la cunoscința tuturor membrilor Asociațiunii din procesele verbale, cari s'au publicat în partea oficială a „Transilvaniei“. Prin 278 concluse s'au resolvat tóte chestiunile supuse deliberării comitetului central.

II. Membrii Asociațiunii.

În present Asociațiunea are 1533 membri, și anume:

1. Membri onorari (în viéță) 7.
2. Membri corespondenți 20.
3. Membri fundatori (în viéță) 83.
4. Membri pe viéță 204.
5. Membri ordinari 1219.

Abstrăgênd dela membrii onorari și corespondenți, numĕrul membrilor activi ai asociațiunii a crescut cu 121 față de anul trecut.

III. Averea Asociațiunii.

Separat înaintăm raportul cassei, rațiociniul fondurilor Asociațiunii și inventariul acesteia pentru anul 1900, tóte censurate de o comisiune specială și apoi aprobate de comitet în ședința dela 25 Iulie a. c.

Amintim, că percepțiunile fondulni general în 1900 au fost de K 32,541·53, erogațiunile de K 28,001·23. Cassa s'a încheiat cu un sald de K 4,540·30.

Averea fondului general a fost la finea anului trecut de K 288.028.10.

Intrégă averea administrată de comitetul central a fost K 493,900·37. Acéstă sumă este mai mică de cât cea arătată în raportul pentru anul 1899; ceea-ce se explică prin împrejurarea, că depositul Iancu, în suma de K 9,402·80 a fost reclamat de ministrul de interne. Dacă abstragem dela acest deposit, averea administrată de Asociațiune în 1900 a crescut cu K 4,827·07.

In legătură cu acésta rugăm pe Onorata adunare generală sĕ mai iee cunoscință de următórele:

Afacerea lăsĕmêntului lui George Filep din Tășnad încă tot nu este terminată.

Lăsămêntul fericitului Ioan Petran din Cluj, care întrégă averea sa a testat-o pentru crearea unei fundațiuni sub numirea „Fundațiunea Ioan Petran“, s'a pertractat în 30 Ianuarie, respective în 16 Februarie a. c. Representantul comitetului central a declarat în numele Asociațiunii, că primesce moștenirea și a cerut, împreună cu vĕduva defunctului, observarea și executarea testamentului lui Ioan Petran. Dar' fratele și doi nepoți ai acestuia, pentru pretinse defecte formale, nu au vrut sĕ recunóscă testamentul; în consecuență judecătoria cercuală din Cluj i-a îndrumat la proces. La timpul sĕu vom raporta despre finalisarea acestei afaceri.

Fundațiunea intenționată de ferictul *Dr. Ioan Nichita* din Șimleu, comitetul nu a putut sĕ o priméscă în administrațiunea sa. Aducerea acestei hotărîri se întemeiază pe următórele motive: *a*) fundațiunea de sub întrebare este de caracter pur local și confesional, destinată pentru ajutorarea școlelor și bisericilor gr.-cat. române din Selagiu; *b*) în sensul dispozițiunilor testatorului fundațiunea este a se contopi cu un alt fond deja existent și administrat de institutul „Silvania“ din Șimleu, adecă de un organ ce nu aparține organismului Asociațiunii; *c*) și nici referențele de drept ale fundațiunii nu sunt pe deplin clarificate, în deosebi Asociațiunea ar avé numai protectoratul asupra fundațiunii.

Prin decedarea vĕduvei Ana Ioanette n. Gomboș, întêmplată în Martie a. c., s'a eliberat de usufructul intabulat averea rĕmasă dela *Ioan Iancu*, fost preot în Vidra-de-sus, și testată de acesta Asociațiunii în scopul înființării unei fundațiuni. Comitetul central în ședința sa dela 4 Aprilie a. c. a decis vênḑarea acestor realități, avênd suma realisată a se administra conform dispozițiilor testatorului. Vênḑarea ce e drept s'a efectuit, dar' încă nu sunt împlinite tóte formalitățile cerute, pentru care motiv ne reservâm a raporta asupra finalisării ei la proxima adunare generală.

Comitetul prin conclusul seu Nr. 113 din 12 Iulie 1897 a decis, ca realitățile rĕmase dela nemuritorul *Avram Iancu,* cu excepțiunea casei, sĕ se vêndă și din suma realisată, augmentată cu prețul a 800 ex. din scrierea „Biografia lui Avram Iancu“ de Iosif St. Șuluțu, donată de autor Asociațiunii, sĕ se întemeieze un fond, care sĕ pórte numele lui Avram Iancu. Până la încheierea acestui raport din vênḑarea realităților s'a încassat peste K 4300. — ear' un rest de aprópe K 1700. — mai este a se încassa, și din vênḑarea broșurei amintite peste K 800, va sĕ zică în total peste K 5000. De aceea comitetul a decis inactivarea „*fondului Avram Iancu*“ cu începerea anului școlar 1901—1902, avênd a se conferi din venitele acestui fond deocamdată un stipendiu de K 100 la un student român de gimnasiu, școlă reală sau comercială, și restul a se capitalisa, ear' când venitele fondului vor permite, sĕ se confere și mai multe stipendii de aceeași mărime și tot la studenți români de gimnasiu, școlă reală sau comercială. (Va urma.)

Revistă esternă

Intâlnirea împèraților. Alaltăeri a sosit la Danzig țarul *Nicolae II.* pe yachtul „Standard“, fiind întimpinat de împĕratul *Vilhelm II* și de mulțime de dignitari în frunte cu cancelarul Bülow. După sosire și obicinuitele ceremonii de presentare țarul, însoțit de ministrul seu de esterne și de alți dignitari, a trecut pe yachtul Hohenzollern, unde s'a servit óspeților dejun. Tot acolo s'a dat și prânzul, după care de pe bordul yachtului Hohenzzolern împĕrații au privit defilarea flotei.

*

Rĕsboiul Burilor. Pentru a scutí trenurile de atacuri și aruncare în aer, comanda militară engleză a dat ordin, ca cetățenii buri ai Pretoriei sĕ însoțéscă trenurile până la Pietersburg.

Ceea-ce nu sunt în stare sĕ împedece trupele lui Kitchener, va împedeca óre faptul, că în trenuri se află și câțiva cetățeni buri?

Ziarele din Capland, sosite la Paris zilele acestea, publică proclamația comandanților buri, din care resultă că luptătorii buri nu și-au perdut speranța în isbândă, ci din puntul lor de vedere vĕd situația ca fórte favorabilă. Textul proclamației e următoriul:

Prin proclamația presentă dispunem, ca ziua de 8 August sĕ fie consacrată pentru rugăciuni de mulțămită lui Dumnezeu:

1. Pentru tóte învingerile mari și mici, pe cari le-am avut în timpul din urmă.

2. Pentru-că în chip așa de miraculos am evitat de a fi oprimați de puterea engleză preponderantă.

3. Pentru-că îngrijirea părintéscă a lui Dumnezeu ne-a provĕḑut cu necesara îmbrăcăminte, proviant și munițiune.

4. Pentru-că nu a succes încercarea dușmanului, ca pustiind bucatele și cele pentru traiu aflătóre în provinciile nóstre, sĕ fi fost siliți a depune armele constrînși de fómete.

5. Pentru miraculósa perseveranță și curagiu al ómenilor nostri, deosebi al soțiilor și copíilor nostri, pe cari nici miseria prinsórei n'a fost în stare sĕ 'i frângă. Cu 'n cuvênt, sĕ dăm mulțămită pentru-că trăim ca popor în acest rĕsboiu uriaș, care de doi ani durézá; din ceea ce resultă, că Dumnezeu nu ne va părăsí nici de acì 'nainte, ci voesce, ca de nou sĕ fim stăpâni pe statul nostru.

Proclamația e subscrisă de *Schalck-Burger*, *Steyn*, *De Wett*, *Botha* și procurorul de stat *Smuts.*

*

Conferență în cestiunea alianței triple. „Secolo“ din Milano publică o telegramă din Berlin de cuprinsul, că în cercurile diplomatice se vorbesce cu tótă positivitatea, că politicianii de frunte ai Germaniei Italiei și Austro-Ungariei pe la sfêrșitul lui Octobre se vor întruní la Veneția în conferență spre a se consulta asupra cestiunilor pendente privitóre la alianța triplă.

Prețurile grâului.

Un interesant articol economic publică ziariul „*Magyarország*“ în unul din numerii ultími, căutând sĕ stabiléscă în el motivele cari fac sĕ scadă necontenit prețurile grâului și ale sĕcării.

In credința că facem bun serviciu cetitorilor nostri, cari se ocupă cu economia de câmp, comunicându-le vederile esprimate în acel articol din partea unui om care a făcut studii amănunțite asupra chestiunii, — dăm în traducere întregul articol după cum urméză:

— „In viéța economică a Ungariei, — scrie ziariul numit, — ca cel mai important product avem sĕ considerăm *grâul* și *sĕcara,* căci acestea ne dau nutremêntul de căpetenie: pânea de tóte zilele; sub clima nóstră caprițiósă pe acestea le produce aprópe cu cea mai mare siguranță binecuvêntatul pămênt al patriei nóstre, și le cultivăm în așa cualitate escelentă și în așa de mare cuantitate, în cât nu numai pentru nutrirea nóstră ne rĕmâne de ajuns, — ci din prisosul nostru dăm și altor țeri — cu pămênturi mai puțin roditóre. Vinderea acestui prisos ne dá apoi în cea mai mare parte venitul din care plătim

---

FOIȘORA

Bunătatea.

(Urmare și fine.)

Ne supunem celuia, care nu e condus de cât de interese personale, dacă e tare și puternic; nu ne supunem și nu ne încredem de cât aceluia, care e animat de interesul sincer pentru binele celorl'alți. Toleranța convinge totdéuna tocmai fiind-că e generósă.

De multe-ori suntem mai indulgenți cu aceia cari pĕcătuesc contra legilor morale, de cât cu aceia, cari ni-au făcut un rĕu personal.

Morala interesului prescrie abținerea rĕsbunărei numai atunci când nu obține satisfacțiunea căutată. — Indémnă la o ertare de formă, când e folositóre aceluia ce o acordă, prin recunoscința celui ce o primesce. Numai ertarea din inimă, prin care se stinge cel din urmă sentiment de ură, este resultatul unui sentiment generos, care duce la o completă uitare de sine. Numai o sinceră afecțiune póte sĕ umple de regrete, pe acela ce ni-a greșit, sĕ restabiléscă legăturile rupte spre a le uni și mai mult. Cât e de plàcut sĕ redeschizi brațele aceluia ce pentru o clipă s'a depărtat de noi, sĕ ajuți pe acela pe care cu o clipă înainte îl turbura presența nóstră.

Nu rare-ori trebue multă generositate pentru-ca sĕ poți erta; dar' și adese-ori pentru-ca sĕ poți primi ertarea. In întâiul cas adevĕrata bunătate șterge din imagine tóte trĕsurile ce-i amintesc rĕul, pentru-ca astfel sĕ nu-i pótă rĕmâné nici una în inimă; în al doilea cas se resemnéză justificându-se în propria-i consecință. Noi aplicăm principiile morale după placul sentimentelor nóstre.

Cât de condamnabile ne par simplele abateri, viciuri, din partea celor pe cari nu-i iubim, și cât de scusabile, dacă le găsim la amicii nostri sau la cei înrudiți cu noi.

Pe lângă că suntem fórte părtinitori în acésta privință, mai avem și slăbiciunea de a fi fórte riguroși în aplicare și indulgenți în principii; în primul cas pedepsind pe alții, credem a ne ridica pe noi, în al doilea cas, evităm a enunța regule, în cari s'ar găsi póte propria nóstră condamnare. Altfel e cu indulgența virtuósă, ea nu se pronunță de cât cu neplăcere contra viciului, menajând sentințele ce isbesc în individ, ea știe sĕ facă parte celor slabi, ușurei și neștiutori. O sfântă indignare simte bunătatea în presența viciului, amorul binelui fiind principiul ei, dar' e destul de prudentă pentru a ști sĕ erte pe cei ce rătăcesc, fără a lăsa sĕ se stîngă sentimentele datoriei în ei.

Indulgența mondenă știe sĕ erte greșelile strălucite, acelea ce sunt urmate de succes; ea iartă chiar corupțiunea, dacă însoțesce spiritul sau grația. Adevĕrata indulgență detestă totdéuna viciul și revoltă chiar contra ei prin forță sau prin opinii, dar' este totdéuna generósă și dréptă. Indulgența se cobóră și străbate în sufletul cel mai criminal, îi dă speranță și curagiu de îndreptare, ea compătimesce, îndreptéză, aduce la viéță.

Egalitatea este o mișcare a sufletului, căreia îi place a se coborî, pentru a puté fi utilă acelora în cercul cărora se sĕvêrșesce. — Spre a puté fi utilă trebue sĕ le câștige încrederea. — In nimeni nu ne încredem mai mult de cât în aceia, cari ne menajează amorul propriu. Omul din fire privesce mai mult sau mai puțin cu neplàcere și îndoială pe cel ce se 'nalță mult deasupra lui. Omul de bine însĕ, în dorința-i nemărginită de a face binele, se scobóră, spre a puté ridica la el pe aceia cu cari se află în contact.

Aceasta-i adevĕrata mărime morală! Un adevĕrat eroism al bunătății!

Nu vĕ arĕtați prea bogați față de cei sĕraci, nu prea deștepți față de cei de rênd, nu adevĕrata vóstră mărime morală față de cei vicioși, căci acésta îi póte mâhni, dar' nu ajuta. „Fiți buni, după cum și tatăl vostru din ceriuri bun este“.

Bunătatea este singura comóră sufletéscă, ce ne dă răbdare și putere de a ne trăi tinerețele, ea ne dă la bĕtrânețe liniștea de a abzice de acéstă lume, fără murmur.

Alexandrina.

Vorbe înțelepte.

Plăcerea de a face bine ne resplătesce tóte binefacerile.

Cel-ce vrea scaun la bĕtrânețe, trebue sĕ-și tocéscă bine piciórele în tinerețe.

De-cât se ari cu patru boi străini, mai bine cu douĕ vaci ale tale.

Vecinul bun e mai bun de cât un frate departe. Dar' pentru aceea nu te duce la vecin, căci dacă e bogat nu-'ți dă nimica, dacă e sĕrac cere el dela tine.

dări şi camete, din care ne îmbrăcăm şi ne procurăm multe de tóte, de cari avem lipsă.

De la acest câştig atârnă deci în mare parte nu numai a nóstră bunăstare, a agricultorilor, ci, în mare parte, şi bunăstarea meseriaşului şi negustoriului, de la cari cumpĕrăm cele de lipsă, — cu 'n cuvênt: *bunăstarea aprópe întregei ţeri.*

Cifrele însĕ vor desluşí mai la înţeles ceea ce spunem aci, de cât cuvintele. Sĕ vorbiască deci câteva date. Amĕsurat conscripţiei oficiale, Ungaria are pământ arătoriu 18 milióne şi 323.529 hectare, sau de tot 31 milióne de jugĕre catastrale (1600□° un jugĕr). Din acestea pe 5 milióne şi 400.000 de jugĕre cultivăm grâu, ear' pe circa 1,800.000 jugĕre sĕcară. In ani mai slabi, cum e şi cel de acum, se face pe aceste pământuri 35 milióne măji metrice, ear' în ani mai buni 40—45 milióne măji metrice de grâu şi 11—15 milióne măji metrice de sĕcară. Din acestea publicul agricultor consumă cam jumĕtate cu sĕmănatul, nutrirea proprie, ţinerea galiţelor (hórelor) etc., ear' ceealaltă jumĕtate o vinde, ca sĕ-şi facă bani.

Dacă preţurile grâului şi sĕcării sunt cât de cât mulţămitóre, sĕ zicem 9—10 fl. grâul şi 7—8 fl. sĕcara, atunci publicul agricultor capĕtă din vênḑarea acestei cuantităţi cam 230—250 milióne de florini; dacă însĕ preţurile sunt slabe aşa ca acum: 6 fl. şi 6 fl. 50 cr. sĕcara, 7 fl. şi 7 fl. 50 cr. grâul, va căpĕta numai 180—185 milióne, deci cu 50 milióne de florini mai puţin.

Şi e mare lucru lipsa acestor 50 milióne de florini. Pricina multor miserii şi lipsuri atât pentru agricultorii singuratici, cât şi pentru totalitatea lor. Se póte zice, că în aceste 50 milióne este perdut câştigul curat al agricultorilor, căci dacă ştie economul sĕ-şi facă socotélă esactă, dacă 'şi socotesce deci valórea capitalului ce i-'l represintă pământul, cametele ce i-l'ar aduce acela, apoi în anii de ogorît perderea câştigului de pe un an al pământului lăsat ogor, cheltuelile lucrării pământului, ale seceratului şi îmblătitului, apoi gunoiul, darea şi aruncurile comunale, nici mai vorbind de eventualele sarcini întabulate pe pământ — (datorii, camete), — va vedé că dacă şi-ar avé în bani gata capitalul ce 'l represintă moşia şi l'ar pune la bancă, i-ar aduce mai multe camete, de cât aşa, cu ósteneli şi cu muncă grea.

Care sĕ fie însĕ causa, că grâul e eftin?

Trebue sĕ fie asta aşa? Trebue óre sĕ ne împăcăm cu faptul, ca munca şi capitalul economului sĕ nu-i aducă rĕsplată pentru ostenelele lui?

Că din ce causă e eftin grâul, o spunem în următórele. E eftin, pentru-că:

1. Emulaţia ţerilor străine

2. Instituţiunea bursei de cereale cu têrgurile ei pe termin

3. Abusurile comerciului intermediar,

— la olaltă şi separat fie-care fac *sĕ scadă preţul.*

Acesti trei pĕcătoşi de frunte sunt causa de căpetenie la neajunsurile agricultorilor nostri.

Sĕ ne ocupăm cu ei deosebi cu fie-care.

(Va urma.)

NOUTĂŢI

In contra legii naţionalităţilor, care, cum ştim, esistă numai pe hârtie, au fost întrat la dieta acum închisă vre-o 19 petiţiuni, înaintate din partea comitatelor, în cari se cerea modificarea legii. Dieta le-a resolvat pe tóte, înainte de disolvare, în şedinţa din 5 Septembre, predându-le simplu ministrului preşedinte, fără nici o propunere, că ce se facă cu ele, şi fără a mai discuta asupra lor. Li-e ruşine şi lor sĕ discute asupra modificării unei legi care în praxă de mult nu mai esistă.

*

Bursele Academiei române. La academia română se va ţiné în luna Septembre concurs pentru conferirea următórelor burse (sipendii): la 10 Septembre conferirea unei burse pentru studiul *chemiei industriale* (inscrierile se primesc până la 4 Septembre); la 15 Septembre pentru studiul *morăritului şi irigaţiunilor* (inscrierile se primesc până la 10 Septembre); la 17 Septembre pentru studiul *agriculturei* (inscrierile se primesc până la 7 Septembre).

*

„Reuniunea română de musică din Sibiiu“ va ţiné Sâmbătă la 14 Septembre a. c. la órele 6. p. m. probă extraordinară în localul usitat.

*

Anarchistii şi atentatul din Buffalo. In *Pennsylvania* 200 anarchisti au ţinut Sâmbătă adunare esprimându-şi bucuria asupra atentatului comis de Czolges, ear' în *Chicago* într'o adunare de 2000 de socialisti a fost respinsă propunerea de a esprima lui Mac Kinley simpatie. Contrarii propunerei accentau, că Mac Kinley fiind representant al clasei capitaliste, pe socialisti nu'i impórtă cele ce se întêmplă cu el. Socialistii din *Massachusets* însĕ au votat o moţiune prin care condamnă fapta lui Czolges.

*

Cununie. *Teodor Cioloca* şi dşóra *Mărióra Dobren* se vor cununa Duminecă (12 Septembre n.,) în biserica gr. or. din Şipĕt.

*

Jidanul la vênat. O societate de vênători din Budapesta s'a dus zilele acestea la vênat în revirul dela Érsekujvár; întrĕ vênători era şi Kohner Jenő, feciorul presidentului comunităţii israelite din Budapesta. Voinicul Kohner a făcut apoi la vênătóre isprăvuri splendide, a trecut în revirul de vênat al comunei Perbete, unde făceau exerciţii trupe de honveḑi, şi *a rănit şepte honveḑi, ear' unui reservist i-a puşcat ochiul.*

*

Decorarea ui Ciun. Se raportéză din Berlin, că împĕratul Vilhelm a conferit prinţului *Ciun*, fratele împĕratului chinez, ordul corónei de fer prusiace cl. II,

*

Incassarea dărilor. Ministrul de finanţe a adresat circulariu tuturor direcţiunilor financiale, dispunênd, ca incassarea dărilor sĕ o facă cu cruţare şi interzicêndu-le licitarea de mobile şi objecte de casă. Ministrul a luat aceste disposiţiuni în urma rapórtelor economice sosite la guvern, cari tóte descriu în colori posomorîte resultatul recoltei din anul acesta.

*

Hymen. Dr. *Valeriu Scutea* candidat de preot, şi-a încredinţat de viitóre soţie pe Dşóra *Aurelia Brotea,* fiica preotului gr. ort. din Mateiaş.

*

Pentru masa studenţilor dela gimnasiul nostru rom. gr.-or. din Brad, au binevoit a contribui următorii M. St. Domni şi Prea stimabile Dómne:

I. 1. Stefan Antonescu president de sedria orfanală în pensiune şi proprietariu în Şiria 50 cor., 2. Georgiu Popoviciu protopop Siria 10 cor., 3. Dr. Ioan Raţiu candidat de adv. Arad (mire) 50 cor. 4. Georgina Raţiu Arad (mirésa) 10 cor, 5. Dr. George Burdan adv. 2 cor. 6. Barbara Antonescu Arad (mama miresei) 10 cor. 7. Virgil şi Camil Antonescu studenţi câte 2 cor. 8 Adriana Ispravnic Arad (naşa) 2 cor. 9. Trifon N. profesor de musică 1 cor. 10. Dr. Ioan Petran profesor preparandial Arad 10 cor. 11. vĕd. Iulia Dogariu 2 cor. 12. Roman Ciorogariu referent şcolar 3 cor. 13. Irina Popoviciu protopopésă Şiria 2 cor. 14. Ioan Ign. Papp protopop onorar Arad 10 coróne. 15. Iulia Filimon vĕd. not. Şiria 2 cor. 16. Meletie Pop preot gr.-or. Draus 2 cor. 17. Petru Pelle preot Ménes 2 cor. 18. George Beek şi soţia 2 cor. = 174 cor. (Suma acésta frumósă s'a colectat prin Prea On. D. Stefan Antonescu cu ocasiunea festivă a unei nunte nobile). 19. Dr. Iacob Hotăran adv. Siria 2 cor. 20. Regina Hotăran 1 cor. 21. Cornelia Hotăran 1 cor. 22. Marc Păscuţiu protopop 2 cor. 23. Nicolae Lazarescu ec. 1 cor. 24. Savu Bacis ec. 1 cor. 25. Dimitrie Tamas 1 cor. 26. G. Todorescu not. com. 2 cor. 27. Mitru Buda ec. 40 fil. 28. Nicolae A. 20 fil. 29. Lazar Sav 40 fil. 30. Romul N. Taerusan preot 2 cor. 31. Demetriu Grecu 1 cor. 32. Acsente Secula ec. 10 cor. 33. Costa Borlea 1 cor. (suma ulterióră 26 cor.) suma totală: 200 cor.

II. Nicolau Maneguţiu protopresbiter gr.-or. în Mureş Oşorheiu 3 cor.

III. Nicolau Bolboca protopresbiter gr. cath în Vermeş 4 cor.

IV. Sofron Olariu preot gr.-or. 1 cor. 2. Ioan Petruţoniu învĕţ. 1 cor. 3. Alecsandru Muntean 40 fil. 4. Iosif Vlad 80 fil. 5. Luch Vilmoş comerciant 1 cor. 6. George Haţegan 40 fil. 7. Petru Muntean 20 fil. 8. Petru Nedelkovics 1 cor. toţi din Tisa Huniadora.

V. Petru Călciunariu adv. Orşova 15 cor., pentru masa studenţilor şi 11 cor. 66 fil., în favorul gimnasiului. Prin aceste sume M. On. D. Petru Calciunariu au solvit tacsele de binefăcĕtoriu fundator, atât la masa studenţilor cu suma de 50 cor., cât şi la gimnasiu cu suma de 200 cor.

Priméscă atât zelosul nostru binefăcătoriu Petru Călciunariu, cât şi ceialalţi marinimoşi dăruitori cea mai căldurósă mulţumită, şi servescă de esemplu tuturor bărbaţilor nostri de inimă şi cu dare de mână!!

Direcţiunea gimnasiului rom. gr.-or. (din)

Brad, în 26 August 1901. *Georgiu Părău* dir. gimnas.

*

Alegere de învĕţătoriu. Duminecă s'a făcut în *Orĕştie* alegerea pentru îndeplínirea postului al treilea de învĕţătoriu la şcóla nóstră capitală de acolo. A fost ales, cu 67 voturi, concurentul *Ioan Fleşeriu,* fost până acum director la şcóla din Romos.

*

Augustin Pulszky, deputat dietal, fost secretariu de stat şi fost profesor la facultatea juridică din Budapesta, a rĕposat alaltăeri în Budapesta, după un morb scurt. Pulszky s'a născut în 1846 în Viena; studiile şi-le-a început la „University College School“ din Londra, unde tătăl seu, Francisc Pulszky petrecea pe acel timp ca emisariu al guvernului ungar din 1849. A fost jurist de mare talent, despre ce dase dovadă deja în 1868 prin disertaţia sa de doctorat „Filosofia dreptului în dreptul roman“, pe care Academia magiară a publicat'o în analele ei. In politică a întrat fórte de tiner; deja la 1871, când abia era de 25 ani, a fost ales deputat dietal, fiind unul dintrĕ cei mai activi membri ai parlamentului. Din Iunie 1894 până în Ianuariu 1895 a fost secretariu de stat în ministeriul de culte sub Br. Eötvös Lorand.

*

Dragoste — pe paragrafi. Francisc Graves din Wheeling (statul West-Virginia) a îndrăgit foc pe coconiţa Irina Taylor din Pittsburg, şi — firesce! — a luat'o în căsătorie. Fericirea li-a durat însĕ fórte scurt timp. Pe basa legii din West-Virginia mirele a fost osândit la un an închisóre şi 100 dolari amendă, fiind-că s'a căsătorit cu o *négră* (mirésa era din seminţia negrilor). Preotul cununătoriu, asemenea negru, a fost osândit la 200 dolari amendă.

*

Gónă contra anarchistilor. Atentatul de la Buffalo a atras de nou atenţiunea guvernelor asupra cuiburilor de anarchisti, şi din tóte părţile se raportéză despre mĕsuri severe luate, ori contemplate a se lua pentru înfrênarea nelegiuirilor anarchiste. In America, unde acesti pĕcătoşi se bucurau de cea mai mare libertate, deja sunt arestaţi mulţime de ei, şi guvernul Statelor-Unite a hotărit sĕ urmăréscă şi pedepséscă chiar şí pe aceia cari cu graiul, ori prin conţinutul scrierilor lor dau îndemn anarchistilor la comiterea atentatelor.

Papa pe la sfêrşitul lunei acesteia va publica o enciclică în contra anarchistilor. Scopul mărturisit al enciclicei e: sĕ înduplece guvernele a procede solidar în contra anarchistilor.

Asemenea şí din Bern se raportéză, că guvernul federal a îndrumat poliţia tuturor cantónelor: sĕ urmăréscă cu doosebită atenţiune mişcările anarchistilor; ear' pe timpul cât ţarul va petrece în Francia, în tóte trenurile sosite din străinătate vor face la frontiere perchisiţie detectivi francezi, ca nu cumva sĕ străbată în Francia anarchisti. Ear' din *New-York* se raportéză, că în mai multe oraşe ale Statelor-Unite s'au constituit comitete pentru a urmărí tóte mişcările anarchiste. Membrii comitetului din *Denver*, al căror nume se ţine în mare secret, vor participa la conventicolele anarchistilor. Presidentul acestui comitet a declarat umătórele:

— Ne-am hotărît *sĕ pustiim pe toţi anarchistii.* Dacă doi martori onorabili vor afirma despre óre-cine că a esprimat sentimente anarchiste, atunci respectivul *trebue sĕ móră, necondiţionat.*

*

Pentru un joben. S'a întêmplat în Berlin. Mirii erau deja la întrarea in oficiul stării civile, când s'a întâmplat nostimada. Mirésa a făcut imputări mirelui pentru-că nu a pus joben la actul oficios al cununiei. Mirele căuta sĕ-şi convingă mirésa, că are aversiune faţă de joben. Mirésa nu părea dispusă sĕ tacă; din contră devenia tot mai iritată, aşa în cât chiar şi trecătorii s'au oprit locului. Pe mire îl supĕra limbuţia neîntreruptă şi nu ştia cum sĕ scape. De o dată îi vine o idee. Işi ia pălăria în semn de salut şi drumul băiete. Şi-a vĕḑut de cale, lăsând tótă adunarea gură cască de surprindere. Intréga daraveră tristă pentru un joben!

Din public.*)

Rectificare.

Conţinênd corespondenţa publicată în Nr. 95 a. c. al preţuitului ziar „Telegraful Român“ referitor la alegerea de învĕţător din Tilişca pe lângă alte inexactităţi şi aceea, că subscrisul aşi fi contribuit la zădărnicirea alegerei, — pentru constatarea adevĕrului ţin sĕ rectific, că nu am îndemnat pe nimenea din popor la ne-alegere, ear' în comitetul şi sinodul parochial n'am vorbit absolut nimic contra alegerii, prin urmare n'am putut nici contribui la zădărnicirea aceleia.

Ioan Bratu
dir. şcol.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Apel.

Biserica nóstră gr.-or. română din Ponor, protopresbiteratul Lupşei, comitatul Albei inferióre, este una dintrĕ cele mai sĕrace şi mai misere biserici sau parochíi din archidiecesa Transilvaniei. Din care pricină credincioşii comunei nóstre bisericesci încă din timpurile mai vechi s'au folosit de un edificiu şcolar slab şi necorespunḑĕtoriu şi pentru care edificiu mai de multe-ori am fost, ear' acum suntem fórte serios ameninţaţi din partea autorităţilor politice.

Mai bine de doi ani ne-am pus pe lucru pentru a ne câştiga cele de lipsă întru scopul acuirărei unui edificiu şcolar corespunḑĕtoriu care sĕ nu mai pótă fi escepţionat din partea organelor statului, dar' cu cea mai mare durere trebue sĕ mărturisim că, misera stare materială în care se află poporul nostru de munte, unde nu este nici un câştig şi unde locurile sunt fórte neroditóre şi sterpe, numai birurile mari şi grele, ni-a făcut peste putinţă împlinirea acestei nobile dorinţe, prin urmare: stăm în faţa durerosului şi marelui pericol de a ne perde şcóla.

Cu tóte-că ni-am dat tótă silinţa şi am făcut arunc în mai mulţi ani după olaltă, cheltuelile de edificare sunt mari; şi ne mai avênd alte isvóre de venite nu mai avem unde tinde mâna.

Intrĕ astfeliu de momente ameninţătóre şi împrejurări critice comitetul nostru parochial este avisat, a decis şi însărcinat pe subscrisul a apela în privinţa acésta la milostenia onoraţilor fraţi creştini.

In urmare, apelez deci pe acéstă cale la marinimositatea şi generositatea obştei creştinesci, a tuturor ómenilor de bine şi iubitori de înaintarea mult cercatului nostru popor românesc, sĕ binevoiască a ne veni în ajutoriu dând pe séma şcólei nóstre din ceea-ce li-a dat bunul Dumnezeu fie-care cât se va îndura şi-'l va ajutora puterea sau starea. *„Fericiţi sunt cei milostivi, că aceia se vor milui“* zice Domnul.

Rog deci prin acésta pe toţi ómenii de bine: sĕ binevoiască a colecta în cercul cunoscuţilor şi prietinilor suma cât de mică şi a o trimite apoi până la finea lunei Septembre st. v. a. c. la adresa subscrisului *u. p. Nagy-Enyed.* Sumele primite ori cât de modeste, se vor cuita cu cea mai mare mulţămită pe cale publică.

Legănat în firmă speranţă că apelul nostru va afla sprijinul inimilor creştinesci şi va avé resultatul dorit, subsemn

Ponor, 29 August v. 1901.

Preotul Laurenţiu Ciorbea.

FELIURIMI

Cei optsprezece nemuritori ai Svediei. Academia din Paris are patruzeci nemuritori (membri), cea din *Stockholm* a Svediei are numai optsprezece. Poporul îi numesce simplu „cei optsprezece“, fără nici o altă indicare. Anul acesta au murit trei: Ioan *Forssell* istoricul, *Nordenskjöld* esploratorul polului nordic, şi Gunvar *Wennerberg* poet liric şi fost ministru de culte. Toţi trei îşi au originea din marile familii de ţerani din seclul al XVIII-lea. Ca urmaşi ai lor sunt luaţi în combinaţie: istoricul *Hjörnest* şi romancierul Werner *Haidenstaim.* Pentru locul al treilea deocamdată nu este candidat.

De altcum Academia svedeză are aceeaşi organisaţie ca *Académie française* înfiinţată de cardinalul Richelieu în 1635.

*

Cum a cheltuit Germania miliardele Franciei? Enorma despăgubire de *cinci miliarde*, plătită Germaniei de către Francia în urma rĕsboiului din 1870, a trebuit sĕ se ramburseze, mai întâiu confederaţiunii germane de Nord 2.255 milióne. Apoi spre a veni în ajutoriul datoriilor contractate de către statele angajate în rĕsboiul contra Franciei s'a plătit suma de 1.100 milióne. Familiile germane victime ale rĕsboiului au primit 284 milióne. Generalii au primit donaţiuni cari s'au urcat la suma de 15 milióne. S'au cheltuit 38 de milióne cu construirea palatului Reichstagului german; 31 milióne au fost vĕrsate în contul cassei imperiului, şi 75 milióne în casa avansurilor armatei. S'au cheltuit 800 de milióne cu construirea de forturi şi cu crearea unei marine de rĕsboiu. Cu 320 milióne s'au reconstruit liniile ferate din Alsaţia-Lorena, 211 milióne au fost consacrate la restabilirea liniei Wilhelm-Luxemburg.

Mai rĕmâneau 150 de milióne, cari au fost reservate pentru tesaurul de rĕsboiu, şi 700 milióne, cari au fost elocate la cassa imperială a invaliḑilor.

Nr. 906—1901. [201] 1—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Bârghiș*, protopresbiteratul Agnitei, se deschide prin acésta de nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Reflectanții la acest post au sĕ-și aștérnă cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis și a se presenta în vre-o Dnminecă séu sĕrbătóre înaintea alegĕtorilor spre a cânta, respective a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral al tractului Agnita în conțelegere cu comitetul parochial din Bârghiș.

Nocrichiu (Ujegyház) în 24 August, 1901.

Nicolau Moldovan
protopresbiter.

---

[202] 1—1

Concurs

Pentru întregirea postului de **învĕțătoriu diriginte** la școla comunală (grănițărescă) din **Margineni**, comit. Făgăraș, se escrie concurs cu termin până în 20 Septembre a. c. st. n.

Emolumentele împreunate cu acest post de învĕțătoriu sunt următórele:

1. Salariu anual 600 coróne plătit în rate lunare anticipative, din fondul grănițeresc.
2. Cuartir natural în edificiul școlei.
3. Lemne pentru foc.
4. Grădină de pomărit și legumi.

Preferiți vor fi cei ce știu limba română și magiară.

Petițiunile instruate amĕsurat legilor școlare sunt a se așterne senatului școlar din comuna Mărgineni cel mult până în 20 Septembre n. c.

Mărgineni în 5 Septembre 1901.

George Popu
paroch și v.-președinte

Nr. 623—1901. [195] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu din comuna *Șasa*, protopresbiteratul Lupșei, pe basa resoluțiunei Preaven. Consistoriu archidiecesan din 28 Iuniu a. c. Nr 5806 Școl., se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 cor. din repartiția pe popor, locuința liberă în edificiul școlei, lemnele de foc trebuincióse și folosirea grădinei școlare ce se va înființa. Dela concurenți se poftesce sĕ cânte la strană și cu elevii școlari la sfânta liturgie. Cei cu cunoscințe musicale vor fi preferiți și pentru casul de a înființa cor bisericesc după putință, deosebit se vor remunera.

Cererile concursuale instruate conform normelor în vigóre, au a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Ofenbaia, în 18 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al tractului Lupșii, în conțelegere cu comitetul parochial.

Vasile Gan
adm. prot.

Nr. 459/1901 [193] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc din comuna *Daia-săsĕscă,* protopresbiteratul Sighișórei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salarul anual consistă din: 600 cor., și anume: 520 cor. în bani gata, 5 stêngini de lemne tăiate computate cu 80 coróne, jumĕtate din venitul grădinei școlare și cuartir gratuit în edificiul școlei.

Concurenții au sĕ-și aștérnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat, cu îndatorirea a ține strană în Dumineci și sĕrbători, a conduce cântările liturgice, — și a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Sighișóra, 17 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișórei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 490/1901 [183] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Almaș-Seliște*, cu salariu anual de 610 cor., și adecă: în bani repartițiați în popor 300 cor., în naturale 50 mĕsuri de bucate = 150 cor.; folosința unei grădini 20 cor. și 100 carĕ de lemne = 140 cor. și cuartir în edificiul școlei.

2 *Cărmăzĕnesci* cu filia *Dănulesci*, cu salariu anual de 600 cor. repartițiați în popor, cuartir și lemne de foc.

3. *Godinesci* cu filia *Petresci,* cu salariu anual de 600 cor., și anume: în bani repartițiați în popor 250 cor., în naturale 150 ferdele cucuruz = 300 cor., folosința unui pămênt arătoriu și fênațiu, în mărime de 4 jug. în preț de 50 cor., lemne de foc și cuartir în edificiul școlei.

Dela reflectanții la aceste posturi se cere sĕ se presinte înainte de alegere în vre-o Dumінecă ori sĕrbătóre la biserica unde a concurat spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, și pentru luarea de informațiuni despre modul de plătire a salariului, deobligați fiind învĕțătorii sĕ cânte în strană și sĕ instrueze școlarii în cântări.

Concurenții au a-și așterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 9 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

---

[189] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕțător dela școla confesională gr. or., împreunat cu postul de cantor din parochia *Alba-Iulia-Maeri* cu filia *Murĕș-Port* se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual de 600 cor., solvit din cassa bisericei în rate anticipative.
2. Cuartir în edificiul școlei.
3. Lemne pentru foc.
4. Venitele stolare statorite de comitetul parochial, aprobate de sinodul parochial, cari dau suma de 200 cor.

Concurenții, cari pot dovedí, că cunosc musica instrumentală, ca sĕ pótă instrui un cor, — vor fi preferiți.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post, au a-'și așterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat și a se presenta în vre-o Dumінecă séu sĕrbătóre pentru a-'și arĕta desteritatea în cântări și tipic.

Alba-Iulia, 13 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

---

[190] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parochiei gr.-or. române de clasa I din orașul *Bistrița* se escrie prin acésta, cu încuviințarea Preaveneratului Consistoriu archidiecesan ddto 4 Decembre 1900, Nr. 10,956 Pres., de nou „Concurs“ cu terminul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post de paroch sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a obține acest post sĕ se presenteze înaintea alegĕtorilor în vre-o Dumінecă ori sĕrbătóre spre a cânta respective a celebra și cuvênta; ear' suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre, în terminul deschis, au a și-le așterne la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Bistriței în Borgo-Bistrița, p. u. Borgo-Prund.

Din ședința comitetului parochial ținută în Bistrița la 11 August 1901.

Dr. Vas. Pahone — președinte.
Dr. Val. Moldovan — notariu.

Vĕdut.

Simeon Monda
protopresbiter.

!! Aprópe pe nimic !!

378 obiecte importante numai cu 3 K 60 f.

1 orologiu elegant cu garanță de 3 ani, dimpreună cu 1 lanț frumos, 1 cravată de domni de mătase veritabilă, noutate! 1 ac drăguț de cravată cu Simili-Brillant, Călimăr de scris constând din trei obiecte, 1 garnitură de botoni constând din botoni de mangete, nastori pentru pept și guler totul din aur-doublée și cu mechanism, 1 broș pentru dame de Paris, 1 inel pompos de domn séu de damă imitație de aur și piatră scumpă, 1 păreche cercei cu Simill-Brillant, 1 săpun aromatic, 1 colier cu perle orientale, 1 notiț folositor, 1 sugară cu chichlibar, 1 briceag, 1 portemonaie de pele, 1 chibritelniță. 20 obiecte de corespondență și încă preste 300 alte diverse obiecte, cari sunt folositóre și indispensabile la casă — gratis! [194] 2—3

Tóte laolaltă dimpreună cu orologiul, care aprópe singur face banii, costă numai 3 K 60 f. Trimiterea cu rambursă prin cassa de esport de mărfuri din Krakau

F. Windisch, Krakau Nr. 243.

☞ Pentru obiectele cari nu convin se înapoiéză banii.

Maria Cunțan

POESII

se póte procura cu prețul de **1 cor. 50 fil.**

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

Juvaericale veritabile și eftine.

* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție consciențiósă. *

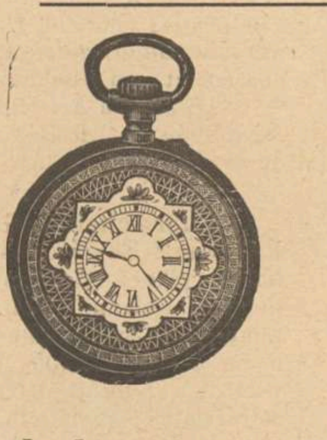

JULIUS ERŐS

SIBIIU

Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării și argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 9—30

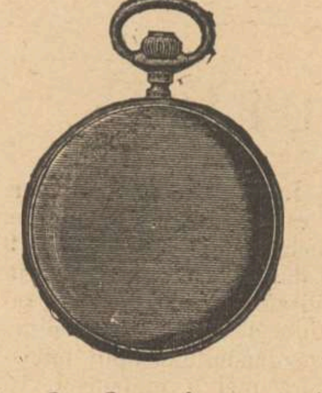

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 98 Sibiiu, Marţi 4/17 Septembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 7455 Scol.

Notificare oficială.

Avêndu-se în vedere numĕrul cel însemnat al candidaţilor de învĕţătorie, cari încă nu au făcut esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc, apoi şi numĕrul acelora, cari au a face esamen de emendare séu de repetiţiune, prin acésta în mod estra-ordinariu se ordină facerea esamenului de cualificaţiune învĕţătoresc la seminariul nostru archidiecesan pedagogico-teologic. Terminul esamenelor se pune pe ziua *de 28 Decembre, 1901 st. v. şi cele următóre.*

La aceste esamene sunt de a se observa întru tóte dispoziţiunile din Regulamentul pentru facerea esamenului de cualificaţiune învĕţătorésca la institutul pedagogic al archidiecesei gr. or. române din Transilvania.

Se observă espres că în terminul acesta pot face esamen de emendare şi acei candidaţi, cari au fost respinşi din 1 séu 2 obiecte la esamenul din Iuniu a. c.

Cererile pentru admitere la esamenul acesta, instruite cu tóte documentele recerute şi în original acluse, au sĕ fie înaintate aici până inclusive 30 Novembre a. c. st. v.

Aceste dispoziţiuni consistoriale se publică pe calea acésta celor interesaţi, spre ştire şi conformare.

Sibiiu, din şedinţa senatului şcolar, ţinută la 30 August, 1901.

Consistoriul archidiecesan.

Anarchismul.

Sibiiu, 16 Septembre n.

Sciinţa medicală n'a fost în stare sĕ salveze viéţa presidentului Statelor-Unite *Mac-Kinley*.

Rana causată de glonţul al doilea, care n'a putut fi îndepărtat din corpul presidentului, a devenit mortală în urma complicaţiunilor născute mai târziu, şi cel-ce mai nainte purta numele *Mac-Kinley* şi era president al Statelor-Unite, astăzi nu mai este, pentru-că în nóptea de Vineri spre Sâmbătă a adormit în domnul.

Asasinul şi cei de o gândire cu el şi-au ajuns deci scopul, pentru-că un nou şef de stat a fost îndepărtat din lumea acésta pe cale silnică, prin asasinare.

Justiţia americană îşi va face datoria faţă de atentatorul selbătăcit şi faţă de complicii sei; ear' regretele întregei lumi civilisate vor petrece la mormênt pe noua jertfă, căḑută sub armele anarchismului, — si cu acestea lumea póte-că va trece la ordinea zilei, până la un nou atentat isprăvit din partea anarchistilor şi până la căderea unei noue jertfe, alésă ca ţintă din partea lor.

Dar' nu va fi bine dacă se va trece la ordinea zilei cu prea mare uşurătate asupra infiorătóretor acte ale acestor asasini, numiţi anarchisti. Omenimea e plină de gróza de isprăvile acestor monstri, eşiţi din frământările sociale ale veacului espirat, şi cere luarea de mĕsuri energice în contra înmulţirei lor şi în contra libertăţilor de cari se mai bucură pe unele locuri.

Nu póte fi lăsat nimeni în perfectă libertate sĕ incendieze şi sĕ omóre, lăudându-se apoi că o face acésta în numele libertăţii. Nu pot fi toleraţi în societatea omenéscă lăpădăturile, cari n'au nimic comun cu omul, ci numai cu animalele cele mai sĕlbatice.

Şi greşala e, că până acuma au fost toleraţi, şi s'au bucurat de tóte libertăţile posibile, tocmai în statul în care au isprăvit ultima lor crimă: în Statele-Unite.

Când s'a lansat în Europa ideia ţinerii unui congres internaţional pentru a se stabilí în comună înţelegere mĕsurile de lipsă şi planul de a face pe viitoriu imposibil anarchismul, — tocmai Statele-Unite au luat posiţie contrară. Guvernul de acolo a refusat participarea la congres, care în urma acestui refus a şi fost contramandat, sau amânat. Pentru-că se zicea aşa: înzadar ia Europa la gónă pe acesti monstri scârboşi, dacă America îi primesce cu braţele deschise.

Cu tóte acestea o controlă severă şi o supraveghiere energică s'a întrodus în Europa din partea tuturor statelor în cari anarchismul avea aderenţi, şi urmarea a fost că toţi au trecut apele şi s'au refugiat în statele din America, unde n'au fost prigoniţi, nu numai, dar' aveau deplină libertate sĕ ţină întruniri publice şi sĕ facă propagandă pentru lăţirea ideilor şi principiilor lor scrintite.

Astfel America a ajuns sĕ fie cuibul anarchismului, pentru-că de acolo se pun tóte la cale, în urma organisării ce esistă întrĕ cei-ce fac parte din acéstă bandă.

In urma tragicului eveniment cu omorîrea presidentului *Mac-Kinley* ar fi deci numai corect, şi fórte de dorit, ca America sĕ nu mai dee adăpost şi ospitalitate anarchiştilor, ci sĕ 'i iee la gónă tot aşa cum i-a luat Europa. Ţinerea unui congres mare internaţional în chestia anarchismului se impune acum de nou, şi cele întêmplate la *Buffallo* vor face sigur, ca Statele unite sĕ nu mai iee posiţie contrară, ci sè contribue şi coopereze şi ele la stîrpirea cu desĕvêrşire a acestei secte scârbóse, devenită ruşinea veacului luminei, în care trăim.

Ţarul la Danzig.

Intrevederea Ţarului cu împĕratul Wilhelm al Germaniei s'a întêmplat Mercuri la Danzig. Când s'a apropiat vasul rusesc, care aducea pe Ţarul, Impĕratul Wilhelm i-a eşit în cale cu două yachturi împĕrătesci şi astfel întâlnirea s'a făcut pe apă. Ţarul a fost primit fórte cordial de către Wilhelm, care l'a îmbrăţişat de multe-ori. Cei doi monarchi au schimbat apoi visite pe bordul vaselor Hohenzollern şi Standard, şi în urmă au visitat vasele germane. S'au întreţinut cu prinţul Henric. După prânz Maiestăţile Lor au stat până la orele 11 pe Yachtul Standard pentru a admira splendida iluminaţie a vaselor germane şi rusesci. Ţarul a remis personal d-lui de *Bülow* ordinul sfântului Andreiu, ear' contele *Lambsdorf* a primit ordinul Meritului. Ţarul a numit pe împĕratul Wilhelm comandant al regimentului de dragoni din *Narvo*, unul din celebrele şi vitezele regimente rusesci, pe când împĕratul Wilhelm a numit pe Ţarul comandant al regimentului 2 de gardă, căruia i-a dat numele *Ţarinei*.

„Asociaţiunea.“

Raportul general al comitetului central.

(Urmare.)

IV. Biblioteca Asociaţiunii.

A. Biblioteca proprie. Conform inventariului, biblioteca „Asociaţiunii“ la finea anului expirat a numĕrat 3944 opere în 5613 tomuri, 4203 broşuri şi 22 harte, faţă cu 3796 opere în 5398 tomuri, 4028 broşuri şi 22 harte, dela finea anului 1899; prin urmare biblioteca s'a sporit în decursul anului 1900 cu 148 opere în 215 tomuri şi 175 broşuri.

B. Depositul de cărţi menite spre vênḑare parte în favorul fondului general al „Asociaţiunii“, parte unele în favorul şcólei civile de fete a „Asociaţiunii“, şi altele destinate a se distribui de aici gratuit, numĕră 27 publicaţiuni în 4260 tomuri şi 3672 broşuri.

Biblioteca proprie s'a sporit şi în anul expirat mai ales în urma relaţiilor de schimb legate cu diferite societăţi scientifice şi literare din patrie, şi prin donaţiunea făcută „Asociaţiunii“ de ereḑii rĕposatului jude de tribunal *Ioan Bădilă.*

Prin cumpĕrare s'a sporit biblioteca cu 17 opere în 29 tomuri şi 3 broş. şi s'a continuat completarea colecţiunii de ziare.

Dintrĕ publicaţiunile periodice au întrat la bibliotecă în anul 1900 următórele: „Biserica şi şcóla“ din Arad, „Bunul Econom“ din Orĕştie, „Controla“ din Timişóra, „Convorbiri literare“ din Bucureşti, „Erdély“ din Cluj, „Erdélyi Muzeum“ din Cluj, „Ethnographia“ din Budapesta, „Familia“ din Oradea-mere, „Fóia diecesană“ din Caransebeş, „Fóia pedagogică“, din Sibiiu, „Fóia poporului“ din Sibiiu, „Fóia şcolastică“ din Blaj, „Gazeta Transilvaniei“ din Braşov, „Hunyadmegyei tört. és régészeti társulat évkönyve“ din Deva, „Letopis Matiţe srpske“

FOIŞÓRĂ

Rostul vieţii.

— *Cugetări* —

de

Leo Tolstoi.

Scopul, finalul scop al vieţii omenesci în acéstă lume vremelnică şi teritorialicesce nemărginită, nu e dat omului sĕ-'l cuprindă cu mintea sa cea mărginită. Dar' *rostul vieţii* omenesci, adecă: *pentru ce trăesce omul şi ce trebue sĕ facă*, — e un lucru pe care omul *trebue* sĕ-'l înţelégă, tot aşa cum muncitoriul trebue sĕ ştie, că meniţiunea sa într'o fabrică mare care este?

Rostul vieţii omenesci reşede, — întru cât viéţa póte fi cuprinsă cu mintea omului, — în *întemeierea împĕrăţiei dumnezeesci*, aici pe pământ; adecă: în cooperarea la înlocuirea, întocmirei egoistice şi imprudente, basată pe ură şi volnicie, a vieţii, cu o organisaţie socială, basată pe iubire, frăţietate, libertate şi înţelepciune.

Mijlócele pentru ajungerea acestui scop, adecă rĕspunsul la întrebarea că *omul ce trebue sĕ facă*, — reşede în aceea ce ne spune noul testament, şi pe ce se baséză întréga lege şi tóte actele profeţilor: *„fă altora aceea ce vreai sĕ-'ţi facă şi ţie alţii“*.

Respunsul e fórte simplu, cum se vede, dar' nu e destul de clar; pentru-că atât firea nóstră animalică, cât şi educaţia nóstră şi falsele nóstre vederi religióse, ne-au obicinuit cu ideia, că rostul vieţii nu e acela de a servi lui Dumnezeu şi ómenilor, ci de a căuta *fericirea nóstră personală.* Şi fiind-că ne-am indatinat a trăí numai pentru noi şi pentru fericirea nóstră personală, ne cade greu a trece scopul vieţii nóstre dela interesele proprii la serviciul cu care datori suntem dumnezeirii. Dar' ori-cât de greu sĕ ne cadă, lucrul e posibil; şi cu cât mai bine ne obicinuim cu el, cu atât mai natural ni-se pare, cu atât mai vêrtos, că deodată cu împlinirea voinţei dumnezeesci atingem şi cea mai înaltă fericire personală, care era considerată mai nainte de scop al vieţii nóstre. Sau cum se zice în scriptură: „Dacă veţi avé împĕrăţia ceriului şi dreptatea, tóte veţi avé“!

Purtând o viéţă personală umblăm sĕ dăm de fericirea personală, şi când astfel lucrăm, nu ne întâlnim nici cu fericirea şi nu promovăm nici intemeerea împĕrăţiei ceresci; ba lucrăm tocmai în contra ei. Dacă însĕ căutăm sĕ punem mâna pe împĕrăţia ceréscă şi pe dreptate, ne vin şi celelalte tóte, adecă fericirea, presupunênd, firesce, că noi sub fericire nu înţelegem anumite bunuri aşteptate, ci comori sufletesci, cum e: liniştea, libertatea, bucuria.

Esperienţa ne învaţă, că o viéţă care sĕ aibă de scop numai împlinirea voinţei dumnezeeşti, e fórte cu putinţă. Şi dacă şi nu póte omul sĕ trăiască totdéuna astfel, póte sĕ aibă totuşi unele momente, şi încă cele mai bune momente, de aşa viéţă. Ear' acum, dacă băgăm aici şi rostul vieţii, omul tot mai mult va începe sĕ trăiéscă astfel. Şi cu cât mai des trăesce omul astfel, cu atât mai bine va simţi el bucuriile vieţii şi raţiunea de a fi dată viéţa. Şi atunci va fi îndemnat şi împins spre viéţă.

Scopul vieţii?... Un astfel de scop nu esistă şi nu póte esista. Nici o ştiinţă nu-'l póte descoperí. Legea direcţiunei? Calea vieţii?... Da! Aici rĕspunde religiunea. Filosofia, dacă vreţi. Şi rĕspunde aşa, că ne arată tóte căile greşite, cari nu stau în bună armonie cu singurul drum adevĕrat. Prin aceea, că neagă căile false şi greşite ne arată şi ne lumineză singurul drum adevĕrat. Din departe se vede pe drumul acesta cutare şi cutare lucru, şi se vĕd şi scopuri mai apropiate, pe cari ni-le arată ştiinţa. Nici-odată însĕ ştiinţa nu ne va arĕta drumul însuşi! Nici-odată.

Mi-am pus şi-'mi pun întrebarea, dacă din slăbiciune sau din neputinţă îmi subordonez raţiunii viéţa întrégă, şi caut rĕspuns la întrebare. Dacă viéţa mea era una cu raţiunea, dacă eu aşi trăi în completă armonie cu legile lumii, — atunci sigur că nu mĕ gândeam peste tot la acésta. Dar' trebue sĕ spun, — fără a da vre-o importanţă acestei întrebări, — că acestea sunt fantasterii, cari se nasc fórte uşor în mintea omului.

Eu mi-am închipuit lucrul asfel: legea vieţii organice e *lupta*; legea vieţii conştie şi prudente e bunaînţelegere, *iubirea*. Din viéţa organică, din viéţa luptei se nasce viéţa prudentă, unită cu cea dintâiu.

Scopul e evident. Lupta trebue nimicită, pentru-ca sĕ-'i iee locul — *pacea*. Intâiu numai întrĕ ómeni, mai târziu întrĕ ómeni şi animale, şi în fine întrĕ animale şi plante.

Acesta e scopul pe care mi-l'am croit eu, dar' nu pun preţ pe el. Ştiu prea bine că nu e numai atâta. Numai direcţiunea căii îmi este de importanţă, pentru-că e de absolută încredere. Dar' pentru-ca cărarea sĕ fie sigură, se cere, ca omul sĕ calce pe ea cu întréga sa fiinţă.

(Va urma).

din Neoplanta, „Lumina“ din Bucuresci, „Noua Revistă Română“ din Bucuresci, „Patria“ din Cernăuţi, „Poporul“ din Budapesta, „Revista Economică“ din Sibiiu, „Revista Ilustrată“ din Şoimuş, „Revista politica e letteraria“ din Roma, revista „Tinerimea Română“ din Bucuresci, „Századok“, din Budapesta, „Tageblatt“ din Sibiiu, „Telegraful Român“ din Sibiiu, „Tőrténelmi Tár“, din Budapesta, „Tribuna“ din Sibiiu, „Tribuna poporului“ din Arad, „Turul“ din Budapesta şi „Unirea“ din Blaj.

Gratuit s'au trimis şi în anul 1900 publicaţiunile Academiei magh. de sciinţe din Budapesta şi ale Academiei române din Bucuresci.

Depositul de cărţi de o parte a crescut prin biblioteca poporală a „Asociaţiūnii“ Nr. 1., de altă parte a scăḑut în decursul anului 1900 în total cu 293 tomuri şi 431 broşuri, întrĕ cari 243 tom. şi 418 broş. dăruite, 26 tom. date în schimb şi 24 tom. şi 13 broş. vêndute.

V. Despărţĕmintele Asociaţiunii.

Societatea nóstră a fost întemeiată pentru două scopuri nobile; sĕ cultive literatura românescă şi sĕ promoveze cultura poporului. Ajungerea acestui din urmă scop s'a creḑut a fi mai cu putinţă prin mijlocirea despărţĕmintelor, cari — fiind mai multe şi mărginite la un cerc mai restrîns — pot vení mai des în contact cu poporul şi pot mai uşor cunósce trebuinţele culturale ale acestuia. Pentru acest motiv organisarea temeinică a derpărţĕmintelor a fost obiect de preocupaţiune al tuturor comitetelor cari au stat în fruntea Asociaţiunii.

Durere însĕ, că tóte silinţele de până acum nu au fost de ajuns pentru a puté astăzi spune, că activitatea despărţĕmintelor nu mai lasă mult de dorit. Trĕbue sĕ fim, nu e vorbă, mulţămiţi, căci faţă de trecut suntem în progres, după cum am constatat şi în raportul nostru trecut. In câteva despărţĕminte se lucră cu plan şi cu răbdare, putem zice şi cu succes, dar' în multe locuri activitatea se reduce la ţinerea unei adunări cercuale, încolo nimic. Ei, şi barem dacă cu ocasiunea acestora s'ar aranja astfel de lucruri, cari sĕ agite spiritele — în înţeles cultural — timp mai îndelungat. Un concert, o prelegere economică, o exposiţie de manufacturi ţerănesci sau de altă natură, inaugurarea unei biblioteci poporale sau distribuirea de cărţi scrise pe înţelesul tuturor, sunt tot atâtea mijlóce, cari lasă reminiscenţe binefăcĕtóre în inima poporului.

Din tóte acestea numai prelegerile publice se cultivă mai estins. Sunt însĕ adunări cercuale, la cari nici barem o disertaţie nu se cetesce, ci se mărginesc la cetirea raportului anual şi darea unei scurte socoteli. Atât raportul despre activitatea comitetului cercual, cât şi raţiociniul cassei sunt lucruri prevĕḑute în statutele Asociaţiunii; presentarea lor este indispensabilă. Fiind ele însĕ de un conţinut mai sec, pertractarea lor sĕ se mărginéscă la strictul necesar, ear' partea principală a adunării cercuale sĕ reside în prelegeri şi festivităţi culturale, cari sunt mai atrăgĕtóre pentru massa poporului şi mai potrivite a popularisa Asociaţiunea şi scopurile culturale, representate de ea.

Ce împedecă nu odată reuşita adunărilor cercuale, ce împedecă adese participarea mulţimii la adunările nóstre culturale, este obiceiul de a încassa taxele în ocasia acésta. Procedura este — ce e drept — normată în statute şi regulamente; dar' înscenarea încassărilor se póte face în aşa fel, ca ea sĕ nu fie jignitóre pentru public. Mai practic şi mai folositor ar fi, dacă tóte categoriile de taxe s'ar încassa înainte de adunarea cercuală şi în acéstă ocasie s'ar raporta numai despre resultatul încassărilor. Felul acesta de procedare s'a probat, s'a dovedit de practic.

Tot aici credem a fi locul a suleva şi următórea chestiune.

Am esperiat, că unele despărţĕminte an de an îşi ţin adunările cercuale séu numai în centrul despărţĕmêntului séu în câteva comune alternativ. Găsim, că este contra intereselor Asociaţiunii, înţĕlegem interesele culturale, ear' nu pe cele materiale, ca despărţĕmêntul sĕ se întrunéscă tot numai în o comună. Ar fi bine, ca adunările cercuale sĕ se ţină pe rênd în tóte comunele despărţĕmintelor, fără considerare la resultatele materiale, ci numai scopurile culturale avêndu-se în vedere. E de lipsă deci, ca fie-care despărţĕmênt sĕ-şi facă un plan, dela care sĕ nu se abată decât obvenind motive seriόse.

Am ţinut sĕ relevăm tóte acestea pentru motivul, că nimic nu póte fi mai potrivit pentru arătarea defectelor nóstre de organisare şi procedură, de cât raportul anual, ce este a se presenta adunării generale. Raportul anual ajunge în mâna tuturor membrilor Asociaţiunii şi astfel toţi au ocasiune a cunósce ideile, de cari ar trebui sĕ fim conduşi, dacă e sĕ progresăm; şi astfel toţi pot sĕ-şi spună cuvêntul lor pentru îndreptarea neajunselor şi pentru introducerea unor lucruri folositóre.

Ne măgulim şi de astădată a crede, că exemplul dat de unele despărţĕminte şi cuvintele nóstre vor avé efectul dorit, şi mişcarea nóstră culturală va străbate în tóte colţurile locuite de Români şi va cuprinde în valurile sale pe toţi cei-ce limbă românéscă grăesc.

Din datele ce ni-au sosit până la încheierea acestui raport, constatăm, că despărţĕmintele Asociaţiunii au 42 agenturi comunale şi 54 biblioteci poporale (mai multe ambulante).

Nu putem încheia acest capitol fără a releva o împrejurare, ce ne dă speranţe cu privire la o activitate mai intensivă a despărţĕmintelor. E fapt, că adunările generale din ultimii ani tóte au avut un splendid resultat, atât din punctul de vedere material cât şi mai cu samă moral. Meritul revine despărţĕmintelor, conducĕtorilor acestora, cari au arangiat festivităţi culturale, ce pentru ani de-a rêndul vor forma o plăcută amintire în acele părţi, şi au ştiut sĕ provóce adevĕrat entusiasm pentru scopurile Asociaţiunii.

(Va urma.)

Revistă esternă

Intâlnirea de la Danzig. Vineri la amiaz s'au încheiat festivităţile de la Danzig, date în onórea ţarului. Joi tótă ziua şi Vineri până la amiaz au trecut în continue bubuiri de tunuri; în aceste două zile şi-a ţinut flota germană manevrele, cu cari ţarul a fost fórte mulţămit, ceea-ce a şi comunicat flotei prin împĕratul Vilhelm. Vineri la amiaz ţarul a plecat apoi la Kiel, unde 'l aştepta soţie-sa.

*

† Mac Kinley. Vineri după amiaz starea sanitară a presidentului *Mac Kinley* s'a întors spre rĕu. Speranţele medicilor de a-l scăpa de mórte nu s'au realisat; fapta ucigaşă a lui Czolgosz şi-a primit în fine resultatul fatal. *Vineri nóptea presidentul Mac Kinley a rĕposat.*

A avut agonie teribilă, care a durat dela 5 ore după amiaz până nóptea la 2 óre 35 minute. Ultimele cuvinte i-au fost: Dzeu cu voi, Dzeu cu noi toţi! Implinéscă-se voia Lui!

Azi cadavrul va fi dus la Washington şi acolo va fi pus pe catafalc. Mórtea a provenit din brantul ranei causate de glonţ.

*

Satisfacţie rusă României. Se raportéză din Bucureşti, că ministrul-president Sturdza a primit telegramă de la consulul român din Ismail, de cuprinsul, că comandantul escadrei rusesci de acolo, cum şi comandanţii celor cinci torpilori şi comandantul garnisónei împreună cu doi oficeri de stat major au fost osândiţi la câte 30 zile arest de odaie; după împlinirea acestei osânde comandantul garnisónei va fi transferat la Irkuck, ear' cel al escadrei va fi transferat la Vladivostoc.

Acésta va sĕ însemne pedepsirea tuturor oficerilor, cari — afirmative, fără ordin de mai sus — acum e luna făcuseră o mică demonstraţie de escadră la Galaţi şi Ciglina, în apropiere de portul de érnă al bastimentelor române. Adecă *satisfacţie României din partea guvernului rusesc.* Ear' pentru-ca satisfacţia sĕ fie şí mai deplină, generalul *Constantinovici*, comandantul divisiunei din Basarabia, va face visită generalului *Baicoianu*, comandant al corpului de armată de la Galaţi.

Cât pentru braţul Chilia al Dunării, decurg tratative întrĕ ministeriul de esterne rusesc şi întrĕ cel românesc, şi anume, pe basa protocolului de Londra din 1883; care în pct. 7 dispune, ca braţul Chilia după ce atinge teritoriu rusesc şi românesc, sub supraveghiarea comună a Rusiei şi României stă sub aceleaşi norme ca şi braţul Sulina, avênd aceste două state obligămêntul sĕ deie în fie-care an comisiunii europene pentru navigaţia Dunării deslușirile necesare asupra circulaţiunii.

Preţurile grâului.

(Urmare).

Emulaţia ţerilor străine.

Sunt ţeri europene, cari produc mai mult grâu, de cât le trebue lor. Astfel e: Ungaria, Rusia, România, Sêrbia, Bulgaria Turcia, cari prisosul grâului lor şi-l vênd, în formă de grâu ori făină, ţerilor cari nu produc atâta de cât au lipsă pentru nutrire. Altfel de ţeri sunt: Anglia, Francia, Germania, Elveţia, Italia, Spania, Portugalia, Belgia, Danemarca, Olanda, Svedia-Norvegia şi Austria. Ţerile avisate la import de grâu sunt totdeauna în mare majoritate, şi nici că ar puté sĕ-şi împlinéscă lipsele în acésta privinţă, dacă n'ar fi ţerile de peste mări: America de nord, Canada, Argentina, India, apoi statele africane şi cele australiane, cari prin ajutoriul vapórelor de mare spedéză în Europa atâta grâu, în cât stau sĕ ne copleşéscă. Pot s'o tacă, pentru-că mult timp încă mai pot sĕ cultive grâu în pămênt nou, fără sĕ aibă trebuinţă de a gunoi pămêntul şi fără sĕ le coste multă ostenélă şi cheltueli cultivarea; şi astfel pot şí sĕ-şi vîndă grâul cu mult mai eftin de cât noi. Ca un potop a buit în Europa mulţimea de grâu american, în cât agricultorii indigeni, pe lângă preţurile acestea, au trebuit sĕ deie bancrot. Acésta stare de lucruri fórte multe state europene n'au voit s'o sufere şi au întrodus vămi pe cereale, adecă după fie-care măjă metrică, trecută peste graniţă, cel care a adus'o trebuia sĕ plătiască vamă 1—6 fl., după cum era statorit în legea ţerei. De sine înţeles, că dacă o ţéră óre-care e avisată sĕ importeze grâu din ţeri străine şi dacă acest grâu are sĕ trécă peste vr'o barieră de vamă, preţul lui se scumpesce cu atâta, cât i-a fost vama. Şi din acésta se póte esplica şí împrejurarea, că grâul are acum două feliuri de preţuri. Preţul din ţĕrile apĕrate prin vămi, şi preţul din ţerile fără vamă.

Sĕ facem o privire asupra preţurilor de la 1 August 1901 încóci în ţerile cari au vamă, şi în cele fără vamă.

In ţerile cu bariere de vamă:

Germania (vamă 2 fl. 10 cr) 10 fl. 80 cr. — 11 fl.

Francia (vamă 3 fl. 30 cr.) 9. fl. 45 cr.

Italia (vamă 4 fl.) 13 fl.

Spania (vamă 5 fl.) 14 fl.

Budapesta (vamă 90 cr.) 8 fl. 35 cr.

In ţerile fără vamă.

Anglia 8 fl. 25 cr.

New-York 7 fl. 47 cr.

Tunis (grâu móle) 8 fl. 60 cr.

Tunis (grâu tare oţelos) 9 fl. 25.

Din acestea vedem deci, că preţul grâului în Budapesta e numai aşa de mare ca cel din Londra, — pe când în Londra nici nu e vamă, ş'apoi trebue sĕ nu perdem din vedere nici aceea, că grâul din piaţele Londrei e cu 1 fl. la maja metrică mai rĕu de cât al nostru.

Astfel deci, vama nóstră, care e 1 fl. 80 cr. la m. metrică, respective faţă cu Sêrbia numai 90 cr., esistă numai pe hârtie şi nu a urcat preţul grâului nici cu o părăluţă barem.

Preţurile din Spania, Italia, Germania şi Francia s'au urcat binişor pe urma vămilor.

Agricultorii din ţerile avisate la import au cerut necontenit, ca guvernul sĕ statoréscă pe grâu vamă aşa de mare, în cât grâul sĕ pótă avé preţ normal, adecă atâta, cât sĕ restitue agricultorului cheltuelile şi sĕ-i dee şí câştigul meritat al muncei sale. La început acésta mergea cam greu, fiind-că i-se opuneau industriaşii, argumentând că în modul acesta pentru ei ca consumenţi se scumpesce pânea. In acelaşi timp însĕ uitaseră sĕ iee în considerare, că de dragul apĕrării industriei: ce mare vamă au sĕ plătéscă tóte productele industriale aduse din străinătate şi prin acésta ce mult sunt scumpite acelea. Pentru un suman plătim 15—20 fl., pe când dacă nu ar fi vama pe postavuri, preţul lui ar fi numai 7—8 fl. Pentru un plug de fer plătim 30—32 fl., pe când dacă nu ar fi vămuit, l'am puté căpĕta pe preţ de 20 fl. Şi astfel sunt scumpite cu vamă tóte productele industriale, munca industriaşului astfel e ocrotită şi apĕrată, — şi acum întrebăm, cum cutéză industriaşii sĕ împedece realisarea dorinţei agricultorilor, ca şí productele lor sĕ fie apĕrate cu vamă? Ori munca grea, cu sudori de sânge, a agricultorului nu merită ocrotire din partea statului? Agricultorul numai sĕ ostenéscă şi sĕ dee bancrot, — dar' pentru aceea totuşi el sĕ fie contribuent de căpetenie al statului, el dă pentru apĕrarea patriei acesteia cei mai mulţi soldaţi, — dar' când e vorbă de ocrotire din partea statului, pentru a se ferici şí el, atunci se năpustesce asupra lui meseriaşul, sĕ nu strice starea lucrului. Firesce, ţeran, aceea 'i altceva... el póte sĕ plătéscă.

In cele mai multe state oposiţia acésta a industriaşilor a fost învinsă, şi rênd pe rênd statele au întrodus vamă pe cereale, şi unde le-au întrodus, acolo le urcă aşa de sus, ca ocrotirea agricultorilor, a tălpii ţerei, sĕ fie completă.

La noi numai o nemernică vamă de 90 cr., esistă. Acéstă vamă trebue s'o urcăm şí noi, — dacă voim, ca grâul nostru sĕ aibă preţuri bune.

Reuniunea economică regnicolară voesce, ca în contractele comerciale ce sunt a se renoi în 1903, vama pe grâu sĕ fie statorită cu 3 fl. în aur, sub care sĕ nu fie ertat a scăriţa faţă de nici o ţéră străină. Dacă, cu ajutoriul lui Dumnezeu, se va puté isbutí cu acésta, atunci grâul nu va mai avé preţuri aşa de miserabile, cari acum sunt pricina la multe miserii şi neajunsuri. Atunci economul va prinde şi el putere, ca după secetă câmpul, şi bunăstarea agricultorilor va ridica cu sine bunăstarea întregei ţeri; dór' aprópe toţi după munca agricultorului trăesc.

Pe lângă acésta însĕ mai trebue delăturate încă şí alte pedeci. Una dintrĕ acestea e cea amintită în punctul al doilea.

(Va urma.)

Chestiuni şcolare.

Convocare.

Adunarea generală din acest an a Reuniunei învĕţătorilor rom. gr.-or. dela şcólele confesionale din diecesa *Caransebeşului*, conform §. 17 din statute şi a decisiunei din şedinţa comitetului Reuniunei, ţinută la 11/25 August a. c. *se convócă în Făget pe zilele Sâmbătă, Duminecă şi Luni, la 29, 30 Septembre şi 1 Octobre st. v. (12, 13, 24 Octobre st. n.) a. c.*

La acésta adunare se învită: *a*) P. T. Domni membri fundatori, ordinari, ajutători şi onorari ai Reuniunei. *b*) P. T. Reuniuni învĕţătoresci române. *c*) Toţi iubitorii de înaintarea şcólelor şi a învĕţămêntului poporului nostru român.

Programul adunării: Dumineca, în 30 Septembre.

Şedinţa I. (*Inainte de amiazi*). 1. La $8\frac{1}{2}$ óre diminéţa toţi membrii Reuniunei se întrunesc în localitatea şcólei rom. din Făget, de unde în corpore merg şi asistă la celebrarea s. liturgii, împreunate cu chemarea Duhului sfânt. 2. La 10 óre deschiderea adunării. 3. Presentarea rapórtelor şi a altor exibite incurse. 4. Alegerea comisiunilor. 5. Disertaţiuni.

Şedinţa II. (*După amiazi la 4 óre*). 6. Dare de sémă asupra Abcdarului compus de membrul inv. St. A. Alexandru din Sredistea mică. Referent: George Jóndrea.

Luni, în 1 Octobre.

Şedinţa III. (*Inainte de amiazi*). 7. Raport asupra operatului membrului G. Jóndrea intitulat „La revisiunea fondului regnicolar înv. de pensiune“. Referent: Traian Linţa. 8. Referadele comisiunilor. 9. Defigerea locului pentru proxima adunare generală. 10. Propuneri. 11. Alegerea funcţionarilor şi a comitetului Reuniunei pe a. 1901/2. 12. Alegerea comisiunei pentru autenticarea protocolului. 13. Incheerea adunărei.

Bocşa-montană, din şedinţa comitetului, ţinută la 11/24 August 1901

Patriciu Drăgălină
preşedinte.

Ioan Marcu
notar general.

*

Pentru primirea, încortelarea şi distragerea participanţilor s'a stabilit următoriul program al comitetului local din Faget:

1. Sâmbătă în 29 Septembre (12 Octobre) atât la órele 11 a. m. cât şi la órele 6 séra, primirea óspeţilor la gara din Făget şi încuartirarea lor.

La órele 8 séra cină comună à la carte în hotelul la „Regele Ungariei“, şi conferinţă particulară.

2. Duminecă în 30 Septembre (13 Octobre) la orele 8 a. m. serviciul divin în biserica or. rom. din Făget împreunat cu chemarea Duhului sânt.

După şedinţa primă la ora 1 p m. banchet în sala hotelului „Regele Ungariei“. (Pentru membri învĕţători tacâmul 2 cor., ceialalţi 3 cor.)

Séra la 8 ore precis, concert urmat de petrecere cu dans, în sala hotelului „Regele Ungariei“. Preţurile de întrare pentru învĕţători 1 cor., alţi óspeţi 3 cor., familie 3 cor.

3. Luni la 1/14 Octobre după şedinţă, la ora 1 p. m. prânz comun à la carte, în localul „Regele Ungariei“.

4. Reflectanţii atât pentru cuartir gratuit ori plătit, sĕ se însinue la adresa dlui Toma F. Haneş secretar de bancă în Făget, cel mult până la 1 Octobre n. trimiţênd totodată şi taxele pentru banchet şi anume: pentru învĕţători 2 cor., ear' óspeţii 3 cor.

Taxele pentru concert şi dans se rĕspund séra la cassă.

Reclamaţiunile trecute peste terminul indicat nu se vor lua în considerare.

Făget la 16 August, 1901.

Pentru comitetul local:

Sebastian Olariu preşedinte. *Toma F. Haneşiu* secretar.

Manevrele de tómnă.

Manevrele mari de tómnă s'au început Vineri în jurul oraşului Cinci-biserici, conduse fiind din *Dolnji-Miholjac.* Iau parte la ele M. Sa *Monarchul* însoţit de moştinitoriul de tron *Francisc Ferdinand*, şi moştenitoriul de tron al României, A. S. Regală Principele *Ferdinand.*

M. Sa Monarchul a sosit la Dolnji-Miholjac Joi la órele 5, ear' principele Ferdinand al României la orele 5 şi un sfert.

A fost primit la gară de M. Sa împĕratul şi regele Francisc Iosif, şi de archiducele Francisc Ferdinand, precum şi de mareşalul Beck, şeful statului major al armatei austro-ungare şi în urmă de representanţii autorităţilor civile. Primirea a fost fórte cordială. Impĕratul şi regele a salutat pe prinţul moştenitor al României, care purta uniforma reg. de infanterie austro-ungară „Regele Carol al României“, în chipul cel mai intim, strîngêndu-i mâna. Majestatea Sa a presintat apoi Alteţei Sale Regale pe şeful marelui stat-major, pe ministrul Croaţiei şi pe dl *Czek.*

Impĕratul şi regele luând pe prinţul de braţ, se îndreptă spre trăsură şi însoţi pe prinţul Ferdinand la locuinţa lui; împĕratul se duse apoi la castelul Majlath.

Un public imens a salutat pe Monarchul şi pe óspele sĕu prin ovaţiuni entusiaste.

Puţin după sosirea sa, prinţul Ferdinand a făcut vizită împĕratului şi rege Francisc Iosif. La órele 6 séra s'a dat un prânz. Prinţul Ferdinand stătea la dreapta Majestăţei Sale.

Oraşul este superb decorat.

NOUTĂŢI

Dela comitat. Comitetul municipal al comitatului *Sibiiu* va ţiné adunare generală în *19 Septembre* n. la órele 10 a. m., în care se va face publicarea rescriptului preaînalt prin care dieta pe periodul ce vine, 1901—1906, e convocată pe 24 Octobre la Budapesta, şi se vor lua mĕsurile necesare pentru efectuirea alegerilor dietale în comitatul acesta.

*

Alegeri libere şi curate! „Hazánk“ raportéză, că în cercul Şomcutei corteşii candidatului Bamberger Béla, advocat în Budapesta, mituesc fără nici o sfială, aşa că se ştie publice, că Bamberger plătesce cu 15 fl. fie-care vot. Pe lângă acéstă *curăţenie,* cele petrecute la Şomcuta arată că alegerile vor fi şi *libere.* Deja acum, la începutul campaniei electorale, au întrat în acţiune puscile gendarmilor. Doi dintrĕ partisanii lui Bamberger au fost împuşcaţi de gendarmi.

*

Profesor dimisionat. Dl Ioan *Petrovici*, fost până acum profesor la seminariul teologic-pedagogic din *Arad*, a dimisionat din acest post. Dl Petrovici e ales profesor la gimnasiul nostru din Braşov.

*

Alegerile. Din foile străine aflăm, că până acuma şi-au pus candidatura de deputaţi la dieta ţerii următorii Români: Dr. *Victor Cupşa*, la Lăpuşul unguresc; *Petru Vuia*, la Sasca-montană; Dr. *Octavian Vasu*, la Arpaş, în contra lui Dr. *Nicolau Şerban*, (aci şi-a mai pus candidatura şi Megyeri Krauss); *Iosif Popp* la Şomcuta-mare; Dr. *Cipu* la Făgăraş: *Teodor Făşie*, la Ceica; *Petru Mihályi* la Şugatag. Se afirmă că o parte a inteligenţii române din Orĕştie a decis, ca în cercul Orĕştiei sĕ păşéscă de candidat *Dr. Aurel Muntean*, cu program guvernamental.

*

Oficeri austro-ungari la manevrele române. Lui „Ellenzék“ i-se raportéză din Budapesta, că la manevrele armatei române vor asista şi câţiva oficeri de stat major ai armatei nóstre.

*

Guvernul cedéză. Se ştie, că ministrul de interne a declarat în scris, că pentru anul viitoriu nu va mai da concesiune, ca în teatrul oraşului *Sopron* sĕ se dee representaţiuni în limba germană. Oraşul numit, fiind în cea mai mare parte german, o acţiune energică s'a început din partea poporaţiunei, pentru a îndupleca guvernul sĕ abstee dela intenţiunea esprimată. Şi acţiunea a avut resultat bun pentru Nemţii din Şopron, fiind-că după cum cetim, ministrul de interne a dat de nou concesiune directorului teatral *Wiedermann* sĕ jóce în anul viitoriu cu societatea sa germană în teatrul orăşenesc din Şopron.

*

O epistolă a regelui Ladislau sfântul. Episcopul titular Wilhelm *Fraknoi*, canonic al capitlului rom. cat. din Oradea-mare şi bun istoriograf, a aflat în mănăstirea Monte-Casino o epistolă a regelui Ladislau sfântul. Fraknoi a luat de pe ea fotografie, pe care a presentat'o Academiei magiare.

*

Aniversarea luării Griviţei. Joi fiind aniversarea luării Griviţei, Bucureştii a fost pavoasat cu stéguri. La metropoliă s'a oficiat serviciu divin, la care au asistat autorităţile civile şi militare. O companiă din reg. 4 Ilfov Nr. 21 cu musica reg. de infanterie Mihaiu Vitézu Nr. 6 a defilat în curtea metropoliei înaintea ministrului de resbel. Apoi s'a cântat un requiem pentru odihna sufletelor soldaţilor căduţi în memorabila luptă dela Griviţa.

*

Ugron candidéză. La insistenţa comitetului electoral ugronist din Şimleu, deputatul Gavriil Ugron s'a hotărît sĕ priméscă totuşi candidatura. Eri a şi fost la Şimleu sĕ-şi ţină discursul-program, fiind primit cu mare însufleţire.

*

Notarii din Ardeal. In 8 Septembre nou, notarii comunali şi cercuali din Ardeal au ţinut congres în Mureş-Oşorheiu, pentru a discuta asupra îmbunătăţirii sorţei lor. Au fost presenţi peste 150 de notari, întrĕ cari şi români. S'au votat următórele resoluţiuni: Sĕ se céră dela guvern ca 1. Pe lângă fie-care notar comunal şi cercual sĕ se sistemiseze post de subnotar provĕdut cu 800 cor. plată anuală şi 200 cor. bani de cuartir. 2. Leafa fie-cărui notar comunal şi cercual sĕ se întregéscă până la 1600 cor. solvibile de către erar. 3. La pensionări sĕ se priméscă şi statoréscă timpul de serviciu de 35 ani. 4. Dreptul de amendare cu bani — asemenea drepturile de amendare arĕtate în art. de lege XVI. ex 1894 şi XLIV. ex 1883, precum şi cele stabilite pe séma scaunelor orfanale în singuraticele statute comitatense, sĕ se sisteze. 5. Sĕ se acórde şi notarilor comunali şi cercuali şi subnotarilor dreptul de a puté călĕtori cu preţul de jumĕtate pe tren şi deplină scutire de vamă. 6. Tóte acestea sĕ între în vigóre deja în anul 1902.

*

Instrucţiune de cant. Dşóra *Elena Cunţan*, absolventă a Academiei reg. de musică din *Berlin*, face cunoscut că iubitorilor de cântare dă instrucţie de cant. Adresa dşórei e: Sibiiu, strada Poplăcii Nr. 28.

*

„Orientul ortodox“, ziariul de propagandă ruséscă, nu prinde teren cum se vede. Se anunţă anume din Bucureşti, că comitetul de rĕdacţie al acestui ziariu franco-rusesc a luat hotărîrea, ca în urma puţinului resunet pe care l-a avut în opinia publică română ziariul acesta sĕ fie suprimat şi înlocuit cu un mare organ de publicitate de tóte zilele, edat în româneşte şi ruseşte. Astfel deci propaganda ruséscă se dă tot mai mult pe faţă, pentru că la o fóie de zi, edată în Bucureşti, se cer parale, fórte multe parale. Intrebarea e acum: de unde paralele?

*

Alegere de preot în comuna Hĕlchiu. Din Braşov ni-se scrie: Sub presidiul venerabilului protopop al Braşovului dl I. *Petric* a decurs Dumineca trecută alegerea de preot în fruntaşa comună a ţĕrii Bârsii, Hĕlchiu, în locul devenit vacant prin mórtea fericitului părinte Ion P. Craiovanu. Concurenţi au fost trei, anume dnii V. *Cosma*, I. *Curcubătă* şi T. *Roşca*. Purceḑêndu-se după invocarea sfêntului duh la actul de alegere, a reuşit cu majoritate de voturi dl Teofil *Roşca*, teolog abs. şi învĕţător în comuna Haşfalĕu. Alegerea a decurs în cea mai mare linişte şi ordine, grupându-se aprópe toţi fruntaşii acestei comune în jurul nou alesului părinte sufletesc. Bucuria şi însufleţirea Helchienilor a fost mare, vĕḑênd în nou alesul păstor sufletesc pe demnul urmaş al fericitului antecesor. Fie acéstă alegere într'un ceas bun. *Un asistent.*

*

Ugron în concurs. Ziarele din Budapesta raportéză, că Gavriil Ugron a cerut la tribunalul din Budapesta sĕ decreteze contra lui concurs. Pasivele fac *douĕ milióne de cor.*

*

Din Mediaş. Primim raportul comitetului Reuniunii femeilor române din Mediaş şi giur, despre starea materială a Reuniunei ascernut adunării generale in 1-a Septembre 1901. Starea e următórea. Cassa în numerar 3706 coróne 48 fil., In obligaţiuni şi cambii 14395 coróne 04 fil., Starea depunerei la institutul „Albina“ coróne 98. Mobiliar în valóre de coróne 210. Acţii Concordia cor. 408. Spese restituibile coróne 52, suma 18869 cor. 52 fil. Dela adunarea generală ultimă din 2 Sept. 1900 până azi s'au făcut: Incassări: titulo capital 6198 coróne 92 fil., titulo interese 1118 coróne 76 fil., titulo tacsă 826 cor. 80 fil., suma 8144 cor. 84 fil. Erogaţiuni: titulo capital coróne 3924, titulo spese restituibile, titulo spese nerestituibile coróne 514, suma 4438. Suma incassărilor şi a erogaţiunilor, adecă mişcarea cassei dela 2 Septemher 1900 până azi face deci 12582 coróne 48 fil. Subtragênd din venitul brut totalul eşirilor resultă un profit net al anului de 1431 coróne 46 fil. Mediaş în 1-a Septembre 1901. *Maria Moldovan* presidentă, *Elena Suciu* cassieră, *Maria Necşia* secretărésă.

*

Un oraş bogat. Dintrĕ oraşele Ungariei vestitul *Kecskemét* e dór' cel mai bine situat în privinţa materială; are cel mai mare hotar, pe care în zilele acestea şi l'a mai sporit cu câteva mii de jugĕre. A cumpĕrat moşia lui Szentkereszty Mór, de 6190 jugĕre, în miezuină cu vestita pustă Bugacz, proprietate a oraşului. Inainte cu doi ani cumpĕrase pusta Baracs dela familia Földváry, de 3600 jugĕre. De tot oraşul are *52,680 jugĕre* avere comună.

*

Din Berlin se scrie, că zilele trecute s'a făcut alegerea pentru postul de ajutoriu de primariu al capitalei Germaniei, acum a doua-oră, după ce alesul de mai nainte, Kaufmann, n'a fost confirmat în post din partea împĕratului Wilhelm. La noua alegere, dintrĕ 124 de consilieri comunali 109 şi-au dat votul earăşi pentru Kaufmann, ear' 15 au votat cu bile albe. Astfel Kaufmann e de nou ales, în contra voinţei împĕratului, care probabil că nu'l va întări nici de astădată.

*

Ştiri mĕrunte. Pe yachtul „Hohenzollern“ al împĕratului Vilhelm s'a sinucis un matroz. — In garnisóna din Metz bântue în mod epidemic scursura (disenteria). Din causa acésta garnisóna nu va lua parte la manevre. — Pe moşia Pletnowsky lângă Welsk (Rusia) zilele trecute a fost un mare incendiu; cinci bărbaţi şi patru fete servitóre şi-au aflat mórtea în teribila năpastă. — Prinţul *Ciun* fratele împĕratului chinez, va face visită la curtea vieneză. — M. Sa monarchul nostru a conferit lui *Waldersee* marea cruce cu diamante a ordului Sf. Stefan.

PARTEA LITERARĂ.

Carmen Sylva despre Vasile Alexandri.

Acum şase ani, îndemnat de preşedintele *Alianţei scientifice Universale* din Paris, m'am decis sĕ public un tom din *„Biblioteca internaţională“* a acestei frumóse asociaţiuni.

Un asemenea tom nu putea sĕ apară — credeam eu — fără de a fi ilustrat cu o lucrare semnată de glorіósa nóstră *Carmen Sylva.*

Am cerut neîntrecutei poete o lucrare despre *Vasile Alexandri.*

— „Cu inima plină de lacrămi, 'mi zice Ea, reiau condeiul, ca sĕ reamintesc în prosă, câteva din dulcile legende în versuri ale mult iubitului poet, a cărui juneţă şi voioşie păreau eterne, a cărui gură de aur era neamuţită. Vĕd încă marii lui ochi luminoşi, surisul lui arĕtând dinţi superbi, când umplea serile de tómnă la Castelul Peleş cu povestirile lui, înveselitóre pentru cei bĕtrâni, interesând pe cei juni, amuzând pe copii“.

Carmen Sylva declară, că Vasile Alexandri era „povestitorul cel mai neîntrecut din zilele nóstre, amabil şi calm, mulţămit cu viéţa ori cum era“.

La ultima plecare a poetului de la Castelul Peleş, după ce 'i zise adio cu pălăria în mână şi cu mantaua pe umeri, *Alexandri* dete reginei juvaerul poetic *„Moşul şi baba“*.

Din copilăria lui Alexandri, Carmen Sylva amintesce jocurile lui cu ţigănaşul Vasile Poroineanu. Acesta era, „ceeace altă dată la curţile germane se numea *„Prügeljunge“*, adecă Vasile primia bătăile ce erau destinate stăpânului sĕu. Tóte nebuniile copilăresci le făcură împreună, dar' numai Vasile primia bătaia. Când duhovnicul dădea lui V. Alexandri canon de 60 ori de 100 de mătanii, el stătea liniştit în pat, chema pe amicul seu, ţigănaşul, îi dădea un bacşiş, şi făcea el mătăniile în locul stăpânului sĕu.

„Plecând la Paris, pierdu din vedere pe amicul sĕu intim. Mulţi ani după aceea, într'o diminéţă, pe când dejuna în grădină, vĕḑu venind spre el un ţigan băgat în nişte pantaloni largi de cutnie galbenă. Il recunoscu pe dată, era Vasile, Vasile Poroineanu.

„Ţiganul fu tratat ca un frate; din tot ce era bun în casă el avu parte.

„A doua zi diminéţa vine sĕ vestéscă lui Alexandri, ca Vasile a dispărut *furând cel mai bun cal din grajd.*

„Alexandri, încântat, nu permise sĕ fie urmărit Vasile: — „Ţiganul e născut hoţ; trebue sĕ fure; Nu'mi stricaţi ţiganul!“

Poetul *„desrobirei ţiganilor“* a povestit Reginei bucuria de negrăit a ţiganilor când au fost liberaţi din sclavie! Trei zile fură morţi-beţi, dar' apoi când deteră de greutăţile vieţei, veniră cu sutele sĕ se róge sĕ fie luaţi îndĕrăt; ei nu ştiau ce sĕ facă cu libertatea lor şi li-se părea mai dulce biciul de cât ea!“

Ací nu prea suntem de părerea lui Alexandri. Am apucat şi eu ziua decretărei desrobirei, dar' nu am vĕḑut aici nici un ţigan mai întorcêndu-se bucuros sĕ voiască a relua jugul robiei. Din contra, ei se împrăştiară voioşi ca puii de potîrnichi şi nu 'i-a mai vĕḑut nimeni revenind prin curţile stăpânilor lor de altă dată.

Din amintirile poetei, despre Vasile Alexandri, sĕ mai citĕm câteva.

Minunată este următórea amintire din petrecerea lui Alexandri la Castelul Peleş:

„Suedezul *Hallstrom* compunea la Sinaia o operă română, *Neaga*, pentru carea scrieam poemul. Ne trebuia o scenă de ţigance trăgênd cu bobii la un grup de fete.

— „Mare trébă! zice *Alexandri.* O sĕ vé arĕt eu cum se face... numai sĕ nu mĕ tradaţi.“

„Era séră, eram întruniţi la lumina lunei: Peleşul sgomota, fagii şoptiau la adierea de nópte şi braḑii îşi projectau umbrele fantastice până la piciórele nóstre.

„Alexandri cere o sită şi grăunţe de porumb.

— „O sĕ vĕ ghicesc norocul:“ zice el junelor fete.

„Şi ele se adună în jurul lui, cu ochii scânteetori, cu obraji rumeni.

„Nu voiu uita nici odată capul zîmbitot al bĕtrânului, cu privirea voiósă, cetind în ochi de catifea ori de foc cari se plecau spre el, ceea-ce el doria sĕ înţelégă, şi făcêndu-şi o petrecere de a face fetele sĕ schimbe mereu feţele inconsciente ce serviau de modele în acel moment. Cât şi-a petrecut cu ele! Alexandri a lora tinerimea. Era el însuşi o idilă vie. Găsia amorul frumos, pentru că e natural; ca şi Bion, Moschos, Theocrit. — Alexandri era de o jingăşime necomparabilă. Pesimismul n'a găsit nici o pórtă de întrare în natura lui sănătósă şi armoniósă. El zicea adesea că la óre-care vêrstă cată sĕ încetezi de a cânta amorurile şi desperările şi sĕ te înalţi asupra ta însu-ţi şi sĕ devii nepersonal.“

(Va urma.) *V. A. Urechiă.*

Cărţi şi reviste.

„Curs complet de caligrafie“, de D. V. *Dacianu*, profesor de caligrafie şi desemn la liceul „Alexandri“ din Galaţi (România). Pe lângă modele de caligrafie cursivă, rondă, batardă, germană şi lapidară, cuprinde: istoricul caligrafiei şi *portretul prinţului Carol* al României, căruia e dedicată lucrarea. Editura librăriei Negoescu şi Maniţ în Galaţi. Preţul 2 cor. 50 fileri.

Nr. 552 prot. [204] 1—1

Publicare de licitațiune.

Pe basa planului și preliminariului de spese aprobate de Preaveneratul Consistoriu archidiecesan sub dto 30 Iuniu a. c. Nr. 5283 epitr. se va da în întreprindere **zidirea școlei din Órda de sus**, pe calea licitațiunei publice verbale minuende, ce se va ţiné în cancelaria Oficiului parochial din Órda de sus, *Dumineсă la 23 Septembre (6 Octobre) a. c. la 2 óre d. a.*

Prețul de strigare e 6100 cor., dela care licitanții au a depune vadiu de 10%.

Planul, preliminariul de spese și condițiunile de licitare se pot vedé ori-când la oficiul parochial din Órda de sus.

Sebeș, 30 August (12 Septembre) 1901.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 424/1901 [198] 2—3

Concurs repețit

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Prihodiște* cu filia *Tătărești*, se escrie concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunii preoțesci dela stat.

Concurenții au a-și așterne suplicele, instruate în ordine, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Brad, la 11 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 526—1991. [199] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Boiu*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Emolumentele impreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiuni se pot primi dela comitetul parochial și dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-'și așterne suplicele instruite conform legilor, subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul indicat, și a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Orĕștiei în conțelegere cu comitetul parochial.

Orăștie, 10 August v. 1901.

Vasile Domșa
protopresbiter

Nr. 613/1901. [197] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de paroch în parochiile de clasa a III-a: 1. *Buru* cu filia *Trăscău.* 2. *Lunca.* 3. *Ocolișul-mic.* 4. *Orești.* 5. *Sălciva de jos.* 6. *Subpétra*, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele impreunate cu aceste posturi de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiunile mai speciale, despre parochii și împrejurările locale, se pot lua în fața locului dela comitetele parochiale, eventual dela acest oficiu.

Concurenții au a-și trimite petițiunile concursuale subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis și se pot presenta înaintea alegĕtorilor în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre în parochia, pentru carea au concurat, spre a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Ofenbaia, în 14 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupșii, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Gan
protopresbiter

Nr. 906—1901. [201] 2—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Bârghiș*, protopresbiteratul Agnitei, se deschide prin acésta de nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Reflectanții la acest post au sĕ-și aștérnă cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis și a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre înaintea alegĕtorilor spre a cânta, respective a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral al tractului Agnita în conțelegere cu comitetul parochial din Bârghiș.

Nocrichiu (Ujegyház) în 24 August, 1901.

Nicolau Moldovan
protopresbiter.

Maria Cunțan
POESII
se póte procura cu prețul de **1 cor. 50 fil.**
Librăria Tipografiei archidiecesane.

Scólele de musică Kaiser în Viena își încep acum anul al 28-lea școlar. Institutul renumit, care e cercetat anual de circa 400 candidați din monarchie și strĕinătate, ofere ocasiune de a învĕța tóte soiurile musicale, precum și pregătirea pentru **esamenul de capelmaistru** și pregătirea pentru **esamenul de stat ces. reg.** pentru postul de profesor de musică la seminarii și scóle medii (precum și pentru conducerea de școle private de musică) în Viena și Praga. In timp scurt au depus 59 candidați de ai institutului esamenul de stat, cea mai mare parte cu distincțiune. Institutul mai are **cursuri pentru instrucțiunea teoretică epistolară**, precum și **cursuri speciale și feriale de învĕțători**. Prospecte detailate se trimit la cerere prin cancelaria școlară. Wien VII/1, Zieglergasse Nr. 29. [203] 1—2

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura
Bustul lui Șaguna
— vărsat în gyps —
cu prețul de **3 coróne.**

La **Librăria archidiecesană** se află spre vêndare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

✻ Numai marfă bună și solidă. ✻ Prețuri eftine, garanție consciențiósă. ✻

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării și argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 10—30

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99 Sibiiu, Joi 6/19 Septembre 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția. Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

O sentență greșită.

Sibiiu, 18 Septembre n.

Eri, Marți, a fost sĕptĕmâna de când s'a pertractat în fața curții cu jurați din Cluj un nou proces al *„Tribunei"* din loc, pentru pretinsă *agitație* în contra statului și în contra națiunei magiare, — agitație sĕvêrșită pe calea presei.

Procesul s'a terminat, ca de regulă, cu condamnarea redactorului responsabil al *„Tribunei"* tras la rĕspundere pentru *publicarea* articolelor incriminate (erau *două*), fiind-că despre aceea era atât procurorul cât și tribunalul convins, că nu responsabilul *le-a scris.*

Și tocmai acesta e punctul în jurul căruia se învîrte întrebarea, dacă condamnarea redactorului responsabil al *„Tribunei"*, — care n'a scris articolele încriminate, — a fost corectă în acest proces și dacă sentența dată a fost bine dată?

După părerea nóstră sentența adusă *nu e corĕspundĕtóre legii*, și în casul dat ne aflăm în fața unei greșeli judecătoresci, comisă din motivul, că un paragraf al legii despre procedura judecătoréscă în chestii de presă a scăpat din vedere, atât procurorului cât și tribunalului, și astfel a fost condamnat acela, care în înțelesul legii nu putea fi condamnat.

Nu ne servesce spre mare onóre, că în multe procese politice acusații nostri trebue sĕ se înfățișeze înaintea judecătorilor străini de neamul nostru *fără apărători,* cum s'a întêmplat și în procesul din întrebare; pentru-că dacă redactorul responsabil al *„Tribunei"* avea și de astădată un apărătoriu versat în legile țerii, acesta trebuia sĕ știe aceea ce acusatul nu putea sĕ știe, și putea sĕ atragă atențiunea tribunalului asupra împrejurării, că acusatul *nu mai póte fi pedepsit* în procesul de care e vorba.

Și nu póte fi pedepsit din următoriul motiv.

In prima linie *autorul* e responsabil pentru aceea ce scrie în gazetă și numai în casul când autorul nu e cunoscut și nu póte fi eruat, primesce responsabilitatea *girantul* foii, și el trage consecințele. In casul dat autorul era cunoscut; pentru-că redactorul responsabil al *„Tribunei"* i-a făcut numele cunoscut judelui de instrucție, care l'a și citat și i-a luat interogatoriul.

Din momentul acesta redactorul responsabil al *„Tribunei"* a fost scos din obligament față de lege, pentru ori-ce consecințe, și judecătoria nu mai avea cu el a face, ci cu *autorul,* care primise responsabilitatea pentru ambele articole incriminate.

Și totuși nu autorul, ci redactorul responsabil al *„Tribunei"* a fost chemat la judecată și el a fost condamnat în locul autorului. De ce? Pentru-că autorul se află în strĕinătate și judecătoria nu póte pune mâna pe el.

Dar' acesta nu e motiv pentru a condamna pe acela, care după lege nu mai putea fi condamnat. Și cu atât mai puțin motiv póte forma pentru condamnare afirmarea procurorului, că acusatul redactor responsabil al *„Tribunei"* n'a numit pe *autor* în timpul legal de *șase luni,* ci după espirarea lor, — și de aceea trebuia sĕ fie el urmărit.

Și tocmai aici e *greșala.* Pentru-că procurorul e în mare rătăcire.

Nu *șese luni* sunt date redactorului responsabil dela vre-o fóie politică pentru numirea autorului articolului care e în contrazicere cu codul penal, ci un termin, care după împrejurări póte sĕ fie cu mult mai scurt sau cu mult mai lung. Un termin care se estinde până la înmanuarea *actului de acusă.*

Iată ce zice în privința acésta §-ul 572 din legea care reguléză procedura penală în chestii de presă:

— *„Invinovățitul póte sĕ numéscă și în escepțiunile ce le va face în contra actului de acusă pe acela, a cărui tragere la rĕspundere are drept urmare sistarea procedurei în contra persónei sale".*

Bineînțeles deci, că și *după* primirea actului de acusă redactorul póte numí pe autor, scutindu-și prin acésta de urmărire persóna proprie.

In casul dat numirea autorului a urmat însĕ cu mult *înainte* de a fi înmanuat actul de acusă; pentru-că autorul a fost citat, a fost ascultat, prin urmare cercetarea încă nu era terminată pe vremea aceea, ear' cum se știe, actul de acusă se compune abia *după* terminarea investigațiunei, când judele de instrucție înaintéză tribunalului întregul material adunat.

Se va zice, că în procesul despre care vorbim nu s'a edat act de acusă, pentru-că pertractarea s'a ținut pe basa *citării directe.* (Kőzvetlen idézés).

Cu atât mai rĕu, și greșala e cu atât mai mare; pentru-că același paragraf din care am citat o parte, sună în a doua sa jumĕtate astfel:

— *„Citare directă pentru pertractarea finală póte fi edată* ***numai în contra autorului*** *tipăriturei care servesce acusei de basă".*

Va sĕ zică, redactorul responsabil al *„Tribunei"* după lege nici citat nu putea fi la pertractarea procesului din care a eșit condamnat si atât de aspru pedepsit!

Sĕ sperăm, că înalta Curie, la care se va înainta recursul de nulitate anunțat cu graiu viu din partea redactorului responsabil al *„Tribunei"*, va observa greșala comisă, și *va cassa* din oficiu sentența adusă, care, din motivele înșirate, e cu totul greșită.

Noul senat al Curiei. *Eri, Marți, au fost designați judecătorii dela Curie, cari vor fi chemați sĕ judece asupra curățeniei alegerilor ce se vor face peste câte-va zile. In scopul acesta Curia a ținut ședință plenară și a procedat la alegere prin vot secret. Au fost aleși zece membri ordinari și șase membri suplenți, cari vor avé sĕ judece asupra mandatelor atacate prin protest.*

Pacea – asigurată!

Tóte combinațiunile făcute mai nainte asupra scopului întâlnirei Țarului cu împĕratul Wilhelm al Germaniei sunt acum résturnate; și presa europénă, care a făcut combinațiunile și vedea în întêlnirea acésta cel puțin o inevitabilă spargere a triplei alianțe, dacă nu mai mult, — e veselă astăzi a puté anunța, că s'a înșelat în combinațiune.

Nu s'a clătinat întru nimica, prin întrevederea dela Danzig, esistența triplei alianțe, și nu s'a sguduit întru nimica pacea europénă! Din contră, scopul întrevederii a fost tocmai cimentarea raporturilor întrĕ puternicii domnitori ai Rusiei și Germaniei pentru o împreună cooperare la menținerea păcii atât de necesară popórelor din Europa.

Așa ne spune astăzi presa europénă, așa ne spune chiar presa *oficială* din Rusia și așa a spus'o și împĕratul *Wilhelm* însuși.

Anume, împĕratul german întorcêndu-se dela întrevederea avută cu Țarul, a fost întimpinat la curtea *Arthus* din partea primariului, care i-a oferit o cupă de vin, după vechiul obiceiu.

Suveranul german, luând cupa a spus celor eșiți întru a sa întimpinare, că: „Vin tocmai dela întâlnirea de mare importanță, avută cu amicul meu, Țarul Rusiei, întâlnire făcută spre cea mai deplină mulțămire a amêndurora și care a întărit neclătinat convingerea, că *pacea europeană rĕmâne asigurată pe multă vreme.* Faptul acesta îmi ușuréză și mie inima, când întru în acest oraș vechiu comercial!" —

Va sĕ zică, la Danzig, după spusele împĕratului Wilhelm, s'a asigurat pe multă vreme înainte *pacea europeană.*

Dee Dumnezeu, ca așa sĕ fie; și fiind-că tóte popórele Europei *doresc,* ca așa sĕ fie, sĕ sperăm că de fapt așa va fi. In casul acesta apoi tóte popórele Europei vor binecuvênta ceasul în care

---

FOIȘÓRĂ

Rostul vieții.

— *Cugetări* —

de

Leo Tolstoi.

(Urmare).

Conservarea vieții și multiplicarea vieții nu póte sĕ formeze *scopul* vieții, — asta e sigur. Dar' aici se ivesc două puncte de vedere, fórte diferite. După unul știința reșede în om, în omenime. Știința conduce viéța; *scopul* vieții acesteia, purtată de știință, trebue deci sĕ fie cunoscut științei. După celalalt punct de vedere, din contră, omul e numai *unéltă* în mâna rațiunii, unéltă pentru împlinirea unei lucrări a rațiunii, nu de tot cunoscută omului, și tot așa póte sĕ nu fie cunoscut omului nici scopul rațiunii și omul sĕ nu cunóscă decât numai *calea, direcția* în care e condus din partea rațiunii. (Tóte acestea le-a spus Christos, și eu nu voiu înceta sĕ admir stricteța și esactitatea principiilor sale filosofice).

Și într'adevĕr, póte sĕ esiste un scop pentru viéța lumii și pentru viéța ómenilor, — dacă viéța acestora e sĕ se unéscă cu viéța lumii?

Noțiunea scopului e o noțiune isvorîtă din mărginirea rațiunii omenesci, ca de es. noțiunea remunerării și a pedepsirii, și de aceea nu e acomodată pentru viéța lumii. Dacă esistă un scop, el trebue atins, și atunci suntem la fine. Peste tot pentru lume esistă numai *viéță;* ear' pentru participanții la viéța lumii esistă și póte sĕ esiste numai direcția, numai calea. Afară de acésta, la primul punct de mânecare se presupune, că întréga acțiune a omului stă din știință, sau că cel puțin prin știință e condusă și că pentru ajungerea scopului e necesară înainte de tóte, (sau esclusiv, cum de multe-ori se crede) funcționarea rațiunei.

La al doilea punct de vedere omul cunósce, firesce, numai direcția, dar' merge în direcția acésta cu toți nervii, cu întréga musculatură, cu unghiile, se dă cu totul direcției pe care o cunósce, și cu fie-care zi vede itinerare nouă, fără a vedé însĕ scopul pe care nici nu-'l póte vedé.

Numai în casul acesta se póte omul încrede cu desĕvêrșire în direcția, pe care a luat'o, și póte împlini aceea ce cere rațiunea dela el. Numai dacă se indentifică cu condițiunile aduse în consonanță cu rațiunea despre conservarea și înmulțirea vieții; numai dacă la începutul drumului 'și alége cu întréga sa ființă singura direcție adevĕrată: numai atunci póte omul sĕ mérgă înainte cu deplină siguranță și sĕ se considere de unit și aflătoriu în consonanță cu rațiunea. Cu cât stă omul mai aprópe de condițiunile acestea, cu atât e mai sigur, și cu cât e mai departe de ele, cu atât mai nesigur.

Că singuri nu vedem țéra făgăduinței, în care au fost conduși alții, sau cel puțin au fost îndrumați spre ea, — acésta e legea neschimbată a vieții adevĕrate. Cu cât e mai însemnată și mai reală opera vieții adevĕrate, cu atât mai îndepărtate îi sunt efectele. Și nu numai îndepărtate, ci chiar infinite sunt efectele vieții adevĕrate, și de aceea nu pot fi vĕdute nici odată.

Vedem, ce e drept, mai departe, decât știm că merge viéța nóstră. Putem vedé cum ni-se clădesce casa, până e terminată. Putem ajunge și la rangul de general; dar' nu vom ajunge sĕ vedem eliberarea statului din jugul sclăviei sau cel puțin din sclăvia proprietarilor.

Dovada cea mai bună, că viéța nu stă în atingerea scopului, ci în împlinirea misiunii.

Cu o putere nouă specială am simțit, că viéța mea și viéța tuturora nu e alta decât *servire,* și în sine luată nu are scop.

Ori-ce viéță e fără rost, numai aceea nu, care are de scop a servi lui Dumnezeu, a servi la clădirea operei dumnezeesci, cu mintea nóstră cu totul necuprinsă.

E o greșală fórte comună aceea, de a căuta scopul vieții în serviciile făcute ómenilor și nu în cele făcute lui Dumnezeu. Numai servind lui Dumnezeu, adecă făcênd ce *El vrea,* putem sĕ fim convinși, că nu facem lucru de nimica, și nici alegerea nu-'l neliniștesce pe nimeni, că óre cui se servesc?

Dumnezeu ni-a dat spiritul seu, iubirea și rațiunea, pentru-ca sĕ-'l servim; noi însĕ întrebuințăm spiritul acesta pentru a ne servi pe noi înșine; folosim sĕcurea pentru a-'i tăia códa proprie.

Rostul vieții nóstre, singurul rost rațional și plăcut este acela de a serví, și de a se simțí omul drept muncitoriu la opera dumnezeiască, care e întemeerea împĕrăției dumnezeesci. Se întêmplă câte odată, că acésta nu se simte; se pare câte odată că omul a eșit din jug; dar' numai se pare, fiind-că omul s'a obicinuit atât de mult cu jugul, încât munca nu o mai simte. Și dacă nu se simte serviciul nostru, e destul sĕ știm în adâncul sufletului nostru că nu-'l denegăm, ca sĕ putem fi liniștiți, că vom presta totuși serviciul. Se póte că Domnul voesce tocmai, ca noi sĕ ne mai odihnim. (Va urma).

s'a întêmplat acest fericit eveniment, despre care ziarul rusesc *Novosti* scrie, că în curênd va face *sĕ se vadă* în mod neîndoios *efectele salutare* ce le va avé asupra situaţiunei generale politice.

Ca un semn de pace este privită întêlnirea de domnitori dela Danzig mai ales din partea ziarelor mari vieneze, cari aveau cel mai bun motiv de a întimpina cu neîncredere acéstă întrevedere.

Neue Freie Presse face de es. contemplaţiuni mai adânci politice pe tema acésta şi constată, că „în Francia se observă o slăbire a sentimentelor antigermane. Deşi atât dubla alianţă, cât şi tripla alianţă *continuă a esista* pe basele de mai nainte, totuşi puterile cari puteau fi socotite ca *centrele grupărilor adverse s'au înţeles întrĕ ele şi au înlăturat încordarea* ce domnia amenințătóre întrĕ cei doi poli. Toţi aceia cari îşi puseseră speranţa lor pe alianţa franco-rusă şi aşteptaseră dela ea „sdrobirea germanismului“, trebue sĕ fie amar desilusionaţi de munca plină de răbdare pentru *asigurarea păcii*, datorită în mare parte ţarului Nicolae II. De asemenea Germanii atât cei din Germania cât şi cei din Austria, de sigur că nu vor avé sĕ se plângă de acéstă miraculósă întorsătură a lucrurilor. Interesul bine priceput al monarchiei austro ungare este identic cu ceea-ce s'ar puté numí programul nescris al întrevederii dela Danzig. In ce privesce îmbunătăţirea situaţiei internaţionale, cea mai interesată întru acésta e acea Putere, a cărei politică e *pacea* — Austro-Ungaria“.

Când deci toţi vorbesc de pace, sĕ sperăm că pace va fi; pace lungă şi neconturbată de nimica ce ar puté împedeca sporiul în înaintarea popórelor. De aceea, încă odată, dee Dumnezeu, ca aşa sĕ fie cum a spus împĕratul Germaniei şi cum scriu ziarele mari europene, pentru-că e de dorit, ca aşa sĕ fie.

„Asociaţiunea.“

Raportul general al comitetului central.

(Fine.)

VI. Secţiunile ştiinţifice-literare.

Pentru instituirea secţiunilor ştiinţifice-literare la adunarea generală din Băile Herculane, activitatea literară a Asociaţiunii a fost pusă pe base noue.

Organele de până acì ale Asociaţiunii au fost mai mult organe administrative, cari nu puteau fi chemate a conduce şi o acţiune literară ce reclamă o anumită cualificaţiune specială.

Acum asociaţiunea are în secţiunile ei stiinţifice-literare un organ de specialitate, care va puté inaugura şi pe terenul literaturei nóstre naţionale o mişcare mai intensivă şi roditóre.

In anul expirat secţiunile au fost ocupate mai mult cu lucrări de organisare, stabilindu-şi programul de acţiune, regulamentele interne şi pregătind o modificare mai aprofundată a Regulamentului lor general, stabilit la adunarea generală dela Băile Herculane.

In acéstă privinţă, precum şi cu privire la întregirea locurilor devenite vacante în secţiuni, parte prin mórte, parte prin dimisiune, se presentéză propuneri speciale.

Secţiunile au ţinut două şedinţe plenare, una la 14 Octobre 1900 în scopul de constituire, şi a doua la 14 şi 15 Iulie a. c., când au deliberat chestiunile pertractate în şedinţele singuraticelor secţiuni.

Asemenea şedinţe au ţinut: secţiunea literară 3 în Braşov, secţiunea istorică 1 în Sibiiu, secţiunea ştiinţifică 1 în Rodna şi secţiunea şcolară 1 în Sibiiu. Secţiunea economică nu s'a putut întruní.

Afară de lucrările de organisare, mai sus amintite, secţiunile s'au ocupat până acum şi cu lucrări literare şi au dat în primul rînd o atenţiune deosebită publicaţiunilor Asociaţiunii, anume organului acesteia „Transilvania“ şi „Bibliotecii poporale“.

Prin dispoziţiunile luate în acéstă privinţă, cari — dacă adunarea generală va vota budgetul presentat de comitetul central, — se vor puté pune în lucrare deja în anul viitor, credem că se va face un mare pas înainte spre a da publicului nostru cetitor şi în deosebi poporului dela ţéră o lectură pe deplin potrivită cu trebuinţele sale reale.

Comitetul central, împărtăşind părerea, că secţiunile ştiinţifice-literare vor puté desvolta o activitate cu atât mai mulţămitóre, cu cât lucrarea lor se va puté mişca mai liber şi independent, renunţă la influinţarea acestei activităţi prin propuneri concrete şi crede că şì adunarea generală va consimţí, ca lucrările literare ce vor fi sĕ se îndeplinéscă în viitor, sĕ se încredinţeze cu totul competenţei secţiunilor şi — întru cât nu ating chestiuni materiale — sĕ se separeze de lucrările administrative ale celorlalte organe ale Asociaţiunii.

Din causa acésta comitetul central — în conformitate cu conclusele şedinţei plenare din 14—15 Iulie a. c. — a renunţat la presentarea în forma de pân'acì a raportului literar obicinuit, şi renunţă şì la presentarea unei propuneri pentru determinarea activităţii literare viitóre a Asociaţiunii.

VII. Şcóla civilă de fete.

In anul şcolar 1900—1901 şcóla civilă de fete, susţinută de Asociaţiune, a fost cercetată de 81 eleve, anumit în cl. I 12, în cl. II 25, în cl. III 26 şi în cl. IV 18, ear' alte 4 eleve — absolvente ale şcólei civile — în lipsa cursului complementar parte s'au pregătit pentru studii pedagogice parte au urmat cursuri de musică, pictură şi lucrul de mână.

In internatul împreunat cu şcóla civilă de fete au locuit 52 eleve.

In corpul didactic s'au întêmplat óre-cari schimbări în urma abzicerii profesórei suplente dşóra Maria Cioban. Comitetul central a publicat concurs pentru ocuparea acestui post, dar' nu s'a presentat nici o concurentă, care sĕ întrunéscă tóte cerinţele legii pentru şcólele civile de fete. Astfel s'a vĕḑut necesitat a face o suplinire provisorie, angajând pe dşóra *Laura Vlad*, absolventă a Academiei de pictură din München şi învĕţătóre cualificată pentru şcólele elementare, ca sĕ propună desemnul şi caligrafia, şi pe dşóra *Eufemia Katona*, învĕţătóre cualificată pentru lucrul de mână în şcólele elementare, ca sĕ instrueze elevele în lucrul de mână.

Instrucţia a dat resultate mulţămitóre. Ea a urmat în cadrul noului plan de învĕţământ, acomodat planului de învĕţământ ministerial publicat în 1887 sub Nr. 29000, votat de comitetul central în şedinţa sa dela 5 Aprilie 1900 şi aprobat de ministrul instrucţiunii publice cu data 9 Ianuarie 1901.

Mersul instrucţiunii a fost supraveghiat de d-nii Dr. Ilarion Puşcariu şi Iosif St. Şuluţu ca representanţi ai comitetului, ear' ca delegat la examenele anuale a funcţionat dl Nicolau Togan.

Date mai amĕnunţite cu privire la şcóla civilă de fete se găsesc în programa publicată de direcţiunea şcolară.

Raţiociniul şcólei civile de fete şi al internatului împreunat cu acésta a fost revizuit de comitetul central şi aflat în ordine.

VIII. Alegerea comitetului.

In fine avem onorul a aduce la cunoscinţă, că cu finea anului curent expiră mandatul presidenţilor şi al comitetului. Onorata adunare generală va avé deci sĕ alégă în conformitate cu §. 17 lit. *a*) din statute, pe un nou period de trei ani pe presidentul, vicepresidentul şi comitetul central.

IX. Propuneri..

Supunênd acest raport, dimpreună cu aclusele sale, apreţierii Onoratei adunări generale, o rugăm, ca sĕ binevoiască:

1. a lua spre scire raportul general pe anul 1900;
2. a da expresiune condolenţei pentru membrii rĕposaţi după consemnarea presentată;
3. a da absolutoriu pentru raţiociniile Asociaţiunii pe anul 1900;
4. a aproba proiectul de budget pentru anul 1902;
5. a aproba modificările „Regulamentului pentru secţiunile sciinţifice-literare;
6. a alege pe presidentul, vicepresidentul şi comitetul central pe un nou period de trei ani, adecă pe anii 1902, 1903 şi 1904.

Preţurile grâului.

(Urmare).

Bursa de cereale şi têrgul pe termin.

Că asupra preţurilor grâului la noi nici acea neînsemnată vamă de 90 cr. nu póte influinţa nimic, pricina e bursa de cereale. Ce e bursa acésta? Cel mai mare têrg de grâne al ţerei, unde vinḑĕtorii se presintă numai cu mustre de bucate, ear' cumpĕrătorii cumpĕră numai după mustre. Pentru-ca în aceste daraveri de têrg pe mustre têrgaşii sĕ nu se înşele unii pe alţii, au o judecătorie a lor proprie, aşa zisa judecătorie de bursă (Börsengericht), ale cărei sentinţe nici că pot fi apelate, dacă litiganţii i-s'au supus realabil. Vînzările sĕvêrşite la bursă sunt însemnate în protocolul bursei, de oficianţi anume, şi pe basa acestor însemnări se publică prin gazete preţurile, şi după acestea se orientéză ţéra.

Astfel descrisă instituţiunea acésta, póte ea fi óre esceptionată? Presupunênd, că împrotocolarea preţurilor e onorabilă.

Aşa a şi fost bursa mult timp; numai cam cu 25 de ani înainte de asta s'a încuibat în ea un chip de daraveri comerciale, cari au devenit blăstĕm pentru toţi agricultorii. Au ajuns adecă la modă *transacţiile pe termin fără acoperire* (vindere şi cumpĕrare fictivă, neavênd vînzătoriul marfa, şi cumpĕrătorul neplătind imediat preţul marfei). S'a întrodus la bursă grâul *usance*, ceea-ce va sĕ însemne, că dacă întrĕ vînzătoriu şi cumpĕrătoriu nu s'a condiţionat cualitatea grâului şi nu au făcut têrgul pe basa mustrei de grâu, vînḑătoriul e îndatorat sĕ lifereze cumpĕrătoriului grâu usance. Cum are sĕ fie acest grâu obicinuit (usance), hotăresce din an în an sindicatul (direcţia) bursei, hotărînd totodată: câte percente de goz e permis sĕ fie în el. De pildă, la bursa din Budapesta pentru acum e acceptat ca „usance“ grâul de 76 chilograme greutate, pe hectolitru, în care póte sĕ fie 3% goz.

Acest grâu usance a condus pe ómeni la ideia, că la ce sĕ se mai têrguéscă pe mustre? Şi peste tot, la ce sĕ mai şí lifereze marfă? Fie-cine póte merge la bursă şi póte cumpĕra grâu de la ori-cine, ear' când sosesce terminul de liferare nu liferéză grâu, ci 'şi solvesc unul altuia diferinţa de preţuri. Dacă la vînzare grâul a fost mai eftin de cum e la terminul de liferare, atunci vînḑătoriul plătesce cumpĕrătoriului diferinţa, şi vice-versa. Dacă la termin grâul e mai eftin de cum fusese când s'a încheiat têrgul, atunci cumpĕrătoriul plătesce vînḑătoriului diferinţa. A lifera nu e lipsă. Vînzătoriul póte sĕ fie cofetariu, cumpĕrătoriul apotecariu, de pildă, şi fac gĕşefturi de bucate! Prin aceste transacţiuni pe termin, fără acoperire, sau prin *grâul de hârtie*, căci cu acéstă numire sunt numite daraverile acestea de têrg, vînzarea grâului a devenit adevĕrat joc de cărţi, din cele mai hasardate. Jocul de bursă se rĕspândesce în mĕsură înfiorătóre, acum şí cu privire la grâu, şi cei cari se îndeletnicesc cu acest joc au devenit în scurt timp bogătani mari, ori cerşitori. Acésta era mare nenorocire asupra naţiunilor, şi a devenit încă şí mai mare prin faptul, că marii comercianţi de bucate au înţeles în curênd facultatea acestor transacţiuni pe termin de *a regula cursul preţurilor. Şi în sus, sí în jos.* Prin transacţiuni de acestea, cari în fórte multe casuri sunt numai fictive, têrguri false, au eserciat influinţă asupra preţului grâului, fiind-că puteau sĕ scótă la vînzare *grâu pe hârtie* ori-cât de mult, — şi fiind-că interesul marilor cumpĕrători e mai bucuros micimea preţurilor, necontenit au lucrat şi lucréză într'acolo, ca buletinele bursei sĕ arete preţuri mici, pentru-ca astfel sĕ pótă căpĕta eftin grâul producenţilor, — provocându-se la buletinele bursei.

Mai nainte vreme, când transacţiunile pe termin, fără acoperire, nu erau în flóre, comercianţii cumpĕrau bucate de la agricultori, le puneau tómna în grânare, şi cercau apoi sĕ le vîndă primăvara cu câştig. Se întreceau deci în cumpĕrare şi dădeau preţurile posibile, şi astfel ajungea sĕ se validiteze norma îmbierii şi căutării.

Acum nu mai e lipsă de acéstă normă. Acum comerciantul de bucate, bursier, de multe-ori numai de aceea cumpĕră grâu de-a gata dela agricultor, ca sĕ păgubéscă cu el; căci dacă păgubesce, câştigă. Şódă afirmaţiune, nu-i aşa? Dar' o deslușim. Pentru-că în adevĕr aşa este!

Aşa-numitul arbitrajeur, sau bancherul ce se ocupă cu afaceri de transacţiuni pe termin, fără acoperire, vinde *mare cantitate* de grâu pe hârtie, pe termin. Va avé câştig din acéstă vînzare, dacă *preţul grâului pe termin se eftinesce*, de óre-ce cu cât scade preţul, atâta dobândă va avé el. Ear' pentru ca sĕ pótă dobândi — *trebue sĕ scadă preţul grâului.* Cumpĕră deci după seceriş grâu de-a gata şi 'l vinde apoi la bursă în rate mici şi mai eftin de cum îl cumpĕrase el însuşi; în urmarea acesteia apoi, fiind-că *mulţi speculanţi de acestia proced astfel*, preţurile încep frumuşel sĕ scadă. Financierii acestia păgubesc deci la cumpĕrări de-a gata, — dar' nu le pasă, fiind-că vînd de 5—6 ori mai mult *pe hârtie.* Dacă păgubesc deci 1000 fl. la cumpĕrările de-a gata, în schimb dobândesc 5000—6000 fl. la vînzările pe hârtie.

Tot-aşa se pot face artificial preţuri de grâu mai eftine, când recolta e slabă. Apucăturile acestea ar puté sĕ le contracareze agricultorii, dacă ceea-ce bancherii fac pentru reducerea preţurilor, ei ar face pentru urcarea lor. Societatea agricolă însĕ, resfirată, fie-care de capul sĕu şi cu nĕcazurile sale, e incapabilă sĕ facă aşa ceva.

Grâul pe hârtie, sau transacţiunile pe termin, fără acoperire, pot fi deci considerate ca maşini de reducere — apĕsare — a preţurilor, cu ajutoriul cărora e posibil a eftini până la anumită mĕsură preţurile bucatelor.

Prin astfel de transacţiuni (têrguri) de grâu pe hârtie a succes bursei din Viena şi celei din Budapesta sĕ nimicéscă şí efectul urcătoriu de preţuri al vămii de 90 cr. In chipul acesta se póte deci îndrepta invers efectul urcătoriu de preţuri al vămilor.

Mai póte fi apoi mirare, că în întrégă lumea agricultorii au început sĕ protesteze contra acestei instituţiuni blăstĕmate?! In adunările lor internaţionale deja de ani de zile luptă contra ei şi pretind de la guverne sĕ interzică aceste transacţiuni pe termin, fără acoperire. Agricultorii din Germania sunt primii cărora li-a succes sĕ-şi vadă împlinite dorinţele în acéstă privinţă, deóre-ce legislativa germană a interzis transacţiunile pe termin şi a luat dispoziţiuni, ca corporaţiunile (reuniunile) economice sĕ publice preţurile pe bucate, plătite de fapt, ca astfel publicul agricultor sĕ nu mai pótă fi sedus prin cursuri false.

Publicul agricultor de la noi încă luptă deja de mult timp contra grâului pe hârtie, şi în vara acésta s'a adresat dietei cu un memorand, cerênd interzicerea prin lege a transacţiunilor pe termin, fără acoperire, şi regularea prin lege a instituţiunei de bursă, pentru-ca, aşa ca în trecut, sĕ-şi împlinéscă chiămarea în cinste şi omenie şí sĕ nu se lase a fi întrebuinţată spre stórcerea clasei agricultore.

Rana acésta primejdiósă trebue deci tăiată de pe corpul instituţiunilor sociale şi trebue esoperat din tóte puterile, ca preţurile bucatelor sĕ se formeze pe basa normei de îmbiat şi căutat, fără nici o falsificare.

Ear' acum sĕ trecem la al treilea factor care produce eftinirea preţurilor.

(Va urma.)

Revistă esternă

Incă o misiune de espiare. Vineri a fost primită în audienţă la împĕratul Iaponiei misiunea chineză, trimisă spre a cere ertare pentru uciderea secretariului legaţiunii japoneze din Peking cu ocasiunea revoltei boxerilor. *Natun*, conducĕtoriul misiunii, a predat împĕratului o epistolă a împĕratului chinez, prin care acesta 'şi esprimă regretele asupra uciderii secretariului şi mulţămesce Japoniei pentru serviciile făcute Chinei întru restabilirea şi manţinerea păcii. Împĕratul Japoniei a luat la cunoscinţă scusele, esprimându-şi speranţa, că dorinţa Chinei întru susţinerea păcii va fi durabilă.

*

Rĕsboiul Burilor. A trecut şi ziua de 15 Septembre, până la care proclamaţia lui Kitchener pusese termin Burilor sĕ se deie plainici armatei engleze, dar' despre capitularea mult dorită nici pomină nu e. Comandanţii buri continuă lupta, şi dacă Kitchener îşi va realisa ameninţările din proclamaţie şi în schimb comandanţii buri îşi vor realisa şí ei rĕspunsul la aceste ameninţări, că vor împuşca fără cruţare pe toţi soldaţii englezi căduţi în prinsóre, — atunci fasa cea mai nouă a rĕsboiului din Africa va fi masacru general. Odiul însĕ sigur nu va cădé asupra celor cari pentru apĕrarea patriei şi libertăţei lor stau sub arme.

Despre situaţia de pe câmpul de rĕsboiu „Daily Mail“ dto 14 Septembre are raport din Capstadt dto 28 August de cuprinsul, că *în Capland situaţia e fórte precară.* In interiorul ţerii se alătură la duşman (la Buri) trupe de trupe. La Capstadt sosise chiar ştirea, că întrégă partea nord-vestică a ţerii, adecă districtele Frasserburg, Williston, Sutherland, Carnaven, Vanrhynsdorp şi Clamwilliam s'au revoltat.

Ear' „Agenţa Reuter“ raportéză din Bloenfontein dto 14 Septembre, că preoţii africander Murray şi Botha s'au re'ntors de la *Steyn* şi *De Wett* fără nici un resultat. Avuseră adecă misiunea de a clarifica pe comandanţii buri asupra proclamaţiei lui Kitchener şi a 'i îndupleca sĕ capituleze. Steyn şi De Wett însĕ nici n'au stat de vorbă cu ei.

*

Noul president al Statelor-Unite. Imediat după rĕposarea presidentului *Mac Kinley*, vicepresidentul *Roosewelt* a depus jurămêntul presidenţiei, după care a ţinut consiliu cu ministrii veniţi la Buffalo (cetit Beffalo), rugându-i sĕ-şi manţină deocamdată portfelurile.

Conform constituţiei, agendele presidenţiei în cas de mórte a presidentului avênd sĕ le provadă vicepresidentul, — alegerea de president nu se va face, până la espirarea ciclului pentru care fusese ales Mac Kinley. Astfel, de fapt, president al Statelor-Unite până în 4 Martie 1904 va fi Roosewelt.

Roosewelt e aderent al politicei preconisate de Mac Kinley, cu deosebire numai, că 'i lipsesce tactul şi calmitatea lui Mac Kinley. Deducênd deci din acéstă deosebire, lumea prevede, că noul titular al presidenţiei va conduce în tempo mai accelerat politica Statelor-Unite spre scopul final, spre posiţia de mare-putere nu numai egală cu marile-puteri europene, ci dispunĕtóre chiar. In cât va succede acésta lui Roossewelt, şi ce constelaţiuni va provoca, — e cestiunea viitoriului.

*

Inmormêntarea lui Mac Kinley se face mâne.

Protocolul despre secţionarea lui Mac Kinley e subscris de patrusprezece medici. Causa catastrofei e brantul ranei causate de glonţul care pĕtrunḑênd prin amêndoi păreţii stomachului s'a oprit în şira spinării. Unii dintrĕ medici dau cu socotéla, că *glonţul a fost otrăvit.*

NOUTĂŢI

Sfinţire de biserică. Am primit invitare la sânţirea bisericei gr. or. române din *Galaţi*, care se va îndeplini de cătră Exelenţia Sa Inaltpreasfinţitul Domn *Ioan Metianu* archiepiscop şi metropolit, la 27 Septembre st. n. 1901 (sĕrbătórea Inălţării Sântei Cruci) Inceputul la 8 óre a. m. După sevêrşirea actului la 2 óre p. m. urméză banchet în sala şcólei confesionale. La 8 óre séra petrecere cu joc în sala şcólei confesionale. Preţul de întrare: de o persónă singuratică 2 cor., ear' de o persónă în familie 1 cor. 60 fil. Suprasolvirile marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică. Venitul curat este destinat în favorul bisericei gr.-or. din localitate.

*

„Reuniunea Română de agricultură din comitatul Sibiiu“ arangiază Duminecă la 14/27 Octobre c. în comuna *Ilimbav* exposiţia de vite de prăsilă, anuală, împreunată cu distribuire de premii în bani. Acésta este a 12-a exposiţie de acest fel ce Reuniunea arangiază!

*

Dela „Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu“. Zilele acestea cassariatul „Reuniunei române de inmormêntare din Sibiiu“ a solvit economului *Ioan Florea*, din Sibiiu, ajutorul statutar pentru reposata sa soţie *Maria n. Boariu*, fost membru al numitei Reuniuni. Acesta este al 11-lea cas de mórte în sinul Reuniunei nóstre de înmormêntare.

*

Post de notariu. Protopretorul din Lipova publică concurs la postul de *notariu-adjunct* în *Recaş* (Temeş-Rekás). Termin de concurs 25 Septembre st. n. Dotaţie 800 coróne salariu şi 200 cor. ajutoriu dela stat.

*

Hymen. *Maria Ciuruga* (Sibiiu) şi *Ioan Sêrb* cler. abs. (Roşcani) fidanţaţi.

*

Femei la universitatea din Agram. Fóia oficială din Agram face cunoscut că M. Sa a conces, ca la facultutea filosofică a universităţii din Agram sĕ se pótă inscrie şi femei. — La universităţile ungare (Budapesta şi Cluj) femeile sunt admise deja de câţiva ani.

*

Scut pe séma ucigaşului. Din Buffalo (se cetesce Beffalo) se raportéză, că pe Czolgosz l'au transportat la *Erie*, fiind-că în Buffalo nu mai putea fi apĕrat contra furiei poporului, care necontenit voia sĕ 'l scótă din închisóre şi sĕ 'l linciuéscă. Cât a fost ţinut în Buffalo, închisórea a fost păzită de *două regimente de miliţie.*

*

Alegeri libere! In *Zavadca* (cercul Iglau) aderenţii candidatului guvernamental Aurel *Műnnich* şi aderenţii partidului poporal s'au dat Duminecă la capacitări cu bolovani şi cuţite. Patru au fost duşi a casă capacitaţi gata, aşa că nu e speranţă sĕ ajungă alegerile în viéţă; mulţi alţii s'au ales cu răniri mai puţin periculóse.

*

O bancă bancrotată. Banca din *Heilbronn*, care opera cu capital de trei milióne de marce şi avea fond de reservă 480.000 de marce, a cerut în contra sa concurs.

*

Fecunditate rară. Servitórea Catiţa Lingsch din Caşovia septĕmâna trecută a născut trei gemeni, toţi trei feciorași sănĕtoşi şi bine desvoltaţi. Mama nou-născuţilor e numai de 15 ani, ear' tatăl se zice a fi un caporal de la artilerie.

*

Din China până la Berlin — pe jos. Majorul *Bauer* a sosit zilele acestea la Berlin, călĕtorind pe jos din China peste Mandjuria, Siberia şi Rusia până la Berlin. Pentru facerea acestei lungi călĕtorii i-a trebuit timp de trei luni şi şepte zile.

*

Fundaţiune de 500.000 de marce. Vĕduva comerciantului Teodor Stern din Frankfurt, rĕposat nu de mult, a dat magistratului orăşenesc 500.000 de marce spre a crea o fundaţie pentru promovarea ştiinţelor medicale.

*

Isolarea anarchistilor. Pe basa unei informaţiuni demne de creḑĕmênt se raportéză din Bruxella, că tratativele internaţionale cari acuşi se vor ţiné în causa apĕrării contra anarchistilor, vor tinde într'acolo, ca statele sĕ-şi deporteze anarchistii la locuri isolate complet.

Acolo apoi se vor puté ucide ei întrĕ ei, dacă au poftă de ucidere.

*

Cum se fabrică ştirile sensaţionale? Ziariul „Liberté“ din Paris mai zilele trecute raportase, „pe basa informaţiei de la corespondentul propriu“, că soţia ambasadorului german din Peking, a dlui „Munnu v. Schwartzenstein“, a fugit dela bărbat, şi-a organisat o trupă teatrală şi va da representaţiuni în New-York. Natural, că ştirea a provocat mare sensaţie, — mai ales în Berlin, unde tótă lumea ştie că ambasadorul german din Peking — *n'are soţie.*

*

Ştiri mĕrunte. Din 28 Septembre până la 5 Octobre se va ţiné în Budapesta congresul statisticianilor, sub protectoratul ministrului de comerciu. — George Stipper din Varjas, de supĕrare că i-a fugit soţia, s'a spânzurat. Aflând despre acésta tatăl lui Stipper, s'a sinucis şí el.

FELIURIMI

Tesaurul Statelor-Unite dispune de 496 milióne dolari (2480 mil. coróne) în aur. Din acésta sumedenie de aur 170 milióne dolari sunt păstrate în New-York, ear' restul în aşa numita cămară de aur din Washington. Acésta cămară are lungime de 75 urme, lărgime de 20 şi înălţime de 12 urme. E în pivniţa de sub casa statului, e înprejmuită jur împrejur cu mur de granit în grosime de 12 urme; petrile sunt ziduite cu cement; şi atât pe din afară cât şi pe dinlăuntru murul e obdus cu panţeră de oţel în grosime de 3 policari. Cămara e provĕḑută cu uşă duplă de oţel, fie-care în greutate de 1200 măji, ear' zarurile se deschid numai pe termin: la óra, minutul şi secunda fixată înainte.

*

Femeia? — „Sculă netrebnică, dar' frumósă — şi în acésta residă meritul ei“, — zice Adam-Faraon despre femeie în „Tragedia omului.“

PARTEA LITERARĂ.

Carmen Sylva despre Vasile Alexandri.

(Urmare.)

Carmen Sylva îşi mai amintesce:

„Mi-a spus el, că şi dînsul avuse altădată slăbiciunea de a scrie versuri triste, dar' că le-a pus tóte pe foc. Nu voia dînsul sĕ lase după el de cât un suris. Tótă viéţa lui a fost armonie şi raze. Cu blânda lui mână adese-ori a înlăturat vĕlul negru al cugetărilor mele. Mĕ făcea sĕ vĕd cerul albastru şi câmpul smălţat cu flori... Pentru Alexandri bĕtrâneţa era plăcută; mórtea venì înainte de ce grósnicele dureri sĕ'l fi ameninţat...“ Din viéţa tineră a poetului, *Carmen Sylva* mai povestesce cum la 1848 luase şi el parte la marea mişcare contra guvernului lui Mihai Sturdza. „Ameninţat de a fi închis la o mănăstire (închisórea capetelor prea înferbântate de pe vremea aceea), am fugit ca un voinic şi am mâncat şi eu pânea amară a exilului la Vefour şi la fraţi Provençaux“. Surisul isteţ ce însoţia aceste vorbe ale poetului, le dădea un farmec de nerostit.

Altă dată *Alexandri* a povestit Poetei-regine cum femeia ce a iubit a murit în braţele lui, într'un rĕsărit de sóre strălucitor, în momentul de a întra în golful de la Constantinopol. I-a dedicat versuri ce tot românul le ştie pe de rost:

> „Tu care eşti perdută în négra vecinicie
> Stea dulce şi frumósă a sufletului meu..“

Intr'alt loc *Carmen Sylva* ne spune că *Alexandri* „era indulgent, ca bĕtrâna dómnă lângă care într'o zi stătea, pe când tinerimea dansa valsul. Alexandri deplângea uşurătatea, causa atâtor suferinţe. Dómna surise blând zicênd; „Cine n'a avut un vals în viéţa lui?“

„Gura de aur a scumpului poet s'a închis pe tot-d'a-una; frumoşii ochi s'au înpăianjinit; marea lumină a sufletului sĕu s'a stîns în ochii lui şi pleópele i-au acoperit înaintea eternei lumini, prea tare şi prea splendidă chiar şi pentru ochii de poet.

„El a fost dus la mormênt de *nouĕ soldaţi şi un sergent*, cari toţi plângeau ca nişte copii.“

După ce consemnarăm mai sus din dulcile relaţiuni ale marei poete cu marele poet, după propriile ei amintiri, sĕ vedem aprecierile ei asupra câtorva din poemele nemuritorului bard de la Mirceşti.

„Nimeni n'a întrecut pe Alexandri în talentul de a depinge mici tabele, zice Carmen Sylva, acele tabele numite de dînsul *Pastele.*

„Vedeţi în poema *Rodica* grupul fermĕcător al ţĕrăncuţelor cu cămăşile lor albe ca zăpada, înflorite cu arniciuri colorate, sub raza strălucitóre a sórelui, în mijlocul câmpului d'aurit, unde spicele blonde fac sĕ rĕsară mai mult pĕrul negru al junei fete şi flórea roşie dintrĕ buzele ei, fota roşie ridicată în brâne, arĕtând pe dedesupt cămaşa albă şi frumósele picioruşe góle pătulind iarba“.

Şi analisând mai departe frumosul pastel, Carmen Sylva ne arată cum „ritmul versurilor scurte indică rapiditatea mişcărilor. Ţi se pare că auḑi rîsul flăcăilor cu dinţii de ivoriu, cu talia vênjósă strînsă în lată cingătóre de piele.“

Alt pastel analisat de Carmen Sylva este „*Fântâna*“. Ací activitatea femeii române este desinată în două cuvinte: ea pórtă doniţa cu apă pe cap, copilul la sîn şi furca în brâu. Ea tórce neîncetat, când nu lucréză la câmp.

După *pastele*, Carmen Sylva analiséză lucrarea lui Alexandri ca adunător de poesie poporală. Şi mai întâiu divina poetă ne spune, cum i-a povestit însuşi Alexandri, ce l'a împins sĕ adune din gura poporului cântarea sufletului românesc. Ascultând într'o zi cântarea „*Mióra, Mioriţa*“. Alexandri rĕmase uimit de frumseţa poemului.

— „Mi-a spus — amintesce *Carmen Sylva*, — cum o singură dată în viéţa lui i-a fost témă a murí: acésta fu în ziua când descoperise în munţi, de la nişte ciobani, minunata legendă a „*Mioriţei*“. Ca sĕ se întórcă a casă s'o scrie, avea sĕ facă o lungă cale solitară. Frica îl cuprinse, ca şi când ar fi fost încărcat cu un bot de aur ce putea sĕ i-se fure...“

(Va urma.) *V. A. Urechiă.*

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Noua revistă română pentru politică, literatură, ştiinţă şi artă, — Nr. 39 dto 1 Septembre a apărut cu următoriul sumariu: Politica româno-elină în Macedonia, de *C. R. Motru;* Activitatea tipografiei metropolitane din Iaşi, de *G. Ionescu;* Nunta ţĕrănéscă în partea de la Dunăre a Olteniei, de Anton *Eliade*, apoi poesii, recensiuni, şi alte notiţe de interes.

„Noua rev. română-apare în *Bucuresci*, pasagiul român Nr. 20 şi costă: ediţia de lux 24 lei, ediţia ordinară 14 lei.

*

„Transilvania“, organul „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“, redactată sub direcţia prim-secretariului Dr. C. Diaconovici. Nr. VI—VII. pe lunile Iulie—August, apărut acum, conţine articoli; „Biblioteca poporală a Asociaţunii“, de Andreiu Bârseanu (raport), „Repertoriu bibliografic“ (despre activitatea literară la noi în timpul de la adunarea generală din anul trecut a Asociaţiunii până la cea din anul acesta). Consemnarea membrilor Asociaţiunii (după despărţĕminte); Raportul cassei şi ratiociniul fondurilor Asociaţiunii; Regulament pentru secţiunile stientifice-literare ale Asociaţiunii, şi procese verbale.

„Transilvania“ apare în 10 numeri pe an şi costă 10 coróne. (Membrii Asociaţiunii o capĕtă gratis).

Din public.*)

Mulţămită publică.

Adunarea generală a reuniunii nóstre învĕţătoresci dela 26 şi 27 August n. c. a luat la cunoscinţă plăcută donaţiunile ce s'au făcut bibliotecii nóstre în decursul anului administrativ 1900/1901, în urmarea apelului nostru nr. 40 dela August n. 1900.

Comitetul central îşi îndeplinesce prin acésta o datorinţă plăcută, esprimând pe calea publicităţii cea mai ferbinte mulţămită publică tuturor P. T. D. D. cari ni-au tins mâna de ajutoriu, fie moralicesce sau materialicesce, întru îndeplinirea grelei nóstre misiuni.

Special priméscă adânca nóstră mulţămită ferbinte următorii P. T. D. D. pentru donaţiunile făcute în favorul bibliotecii.

1. P, T. D-şóra *Maria Cioban*, înv. dirigentă la şcóla super. de fetiţe din Arad, pentru 1 exemplar *„scrisori cătră eleve“* în preţ de 1 corónă.
2. P. T. D. Dr *Ioan Petran* prof. semin. în Arad, pentru 1 exemplar *„Gramatica limbei române“* pentru şcólele poporale partea II-a în preţ de 60 fileri.
3. P. T. D. *Nicolau Firu* înv. în Oradea mare, pentru 1 exemplar *„Topografia satului şi hotarului Măidan“* de dr. Atan: Al. Marienescu, în preţ de 2·40 cor. şi pentru 1 exemplar *„Cuvêntare festivă“* la mormêntul lui Stefan cel Mare de A. Xenopol.
4. P. T. D. *Patriciu Drăgălina* prof. dirig. la pedadogiul din Caransebeş, pentru 1 exemplar *„Din istoria Banatului Severinului“* în preţ de 1·12 coróne.
5. Rev. D. *Nicolau Maneguţ* protopresbiter ort. rom. în Murĕş-Oşorheiu, pentru 1 exemplar *„Reunirea Românilor din Ungaria şi Transilvania“*, în preţ de 4 coróne.
6. P. T. D. *Ioachim Muntean* preot în Gurarîului, pentru 1 exemplar *„Monografia economică-culturală a comunei Gurarîului“*, în preţ de 1·60 cor.
7. P. T. D. *Damaschin Medrea* înv. în M. Slatina, pentru două exemplare *„Geografia comitatului Arad“*, în preţ de 1·40 cor.
8. P. T. *tipografia diecesană din Arad* pentru 1 exemplar legat *„Biserica şi Şcóla“* pe anul 1901 în preţ de 10 cor. şi pentru 1 exemplar *„Calendar pe anul 1901“* în preţ de 60 fileri.

Din şedinţa ordinară a comitetului central ţinută în 5 Septembre n. 1901.

Arad, la 6 Septembre 1901 n.

Prof. *Teodor Ceontea*
preşedinte.

Florian Ciora
bibliotecar.

Posta Redacţiunei.

Dlui I. B. în C. Surduc. S'a făcut cum ai dispus în scrisórea din urmă.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 424/1901 [198] 3—3

Concurs repețit

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Prihodiște* cu filia *Tătărești*, se escrie concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunii preoțesci dela stat.

Concurenții au a-și așterne suplicele, instruate în ordine, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Brad, la 11 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 526—1991. [199] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Boiu*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiuni se pot primi dela comitetul parochial și dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-'și așterne suplicele instruite conform legilor, subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul indicat, și a se presenta în vre-o Duminecă séu sërbătóre în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Orĕștiei în conțelegere cu comitetul parochial.

Orăștie, 10 August v. 1901.

Vasile Domșa
protopresbiter

Scólele de musică Kaiser în Viena își încep acum anul al 28-lea școlar. Institutul renumit, care e cercetat anual de circa 400 candidați din monarchie și strëinătate, ofere ocasiune de a învĕța tóte soiurile musicale, precum și pregătirea pentru **esamenul de capelmaistru** și pregătirea pentru **esamenul de stat ces. reg.** pentru postul de profesor de musică la seminarii și scóle medii (precum și pentru conducerea de școle private de musică) în Viena și Praga. In timp scurt au depus 59 candidați de ai institutului esamenul de stat, cea mai mare parte cu distincțiune. Institutul mai are **cursuri pentru instrucțiunea teoretică epistolară**, precum și **cursuri speciale și feriale de învĕțători**. Prospecte detailate se trimit la cerere prin cancelaria școlară. Wien VII/1, Zieglergasse Nr. 29. [203] 2—2

Nr. 613/1901. [197] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de paroch în parochiile de clasa a III-a: 1. *Buru* cu filia *Trăscău.* 2. *Lunca.* 3. *Ocolișul-mic.* 4. *Orești.* 5. *Sălciva de jos.* 6. *Subpétra*, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiunile mai speciale, despre parochíi și împrejurările locale, se pot lua în fața locului dela comitetele parochiale, eventual dela acest oficiu.

Concurenții au a-și trimite petițiunile concursuale subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis și se pot presenta înaintea alegëtorilor în vre-o Duminecă ori sërbătóre în parochia, pentru carea au concurat, spre a cânta respective a celebra și a cuvênta.

Ofenbaia, în 14 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupșii, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Vasile Gan
protopresbiter

Nr. 906—1901. [201] 3—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a *Bârghiș*, protopresbiteratul Agnitei, se deschide prin acésta de nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Reflectanții la acest post au sĕ-și aștérnă cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis și a se presenta în vre-o Dnminecă séu sërbătóre înaintea alegëtorilor spre a cânta, respective a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral al tractului Agnita în conțelegere cu comitetul parochial din Bârghiș.

Nocrichiu (Ujegyház) în 24 August, 1901.

Nicolau Moldovan
protopresbiter.

Maria Cunțan

POESII

se póte procura cu prețul de **1 cor. 50 fil.**

Librăria Tipografiei archidiecesane.

!! Aprópe pe nimic !!

378 obiecte importante numai cu 3 K 60 f.

1 orologiu elegant cu garanță de 3 ani, dimpreună cu 1 lanț frumos, 1 cravată de domni de mătase veritabilă, noutate! 1 ac drăguț de cravată cu Simili-Brillant, Călimăr de scris constând din trei obiecte, 1 garnitură de botoni constând din botoni de mangete, nastori pentru pept și guler totul din aur-doublée și cu mechanism, 1 broș pentru dame de Paris, 1 inel pompos de domn séu de damă imitație de aur și piatră scumpă, 1 păreche cercei cu Simill-Brillant, 1 săpun aromatic, 1 colier cu perle orientale, 1 notiț folositor, 1 sugară cu chichlibar, 1 briceag, 1 portemonaie de pele, 1 chibritelniță, 20 obiecte de corespondență și încă preste 300 alte diverse obiecte, cari sunt folositóre și indispensabile la casă — gratis! [194] 3—3

Tóte laolaltă dimpreună cu orologiul, care aprópe singur face banii, costă numai 3 K 60 f. Trimiterea cu rambursă prin cassa de esport de mărfuri din Krakau

F. Windisch, Krakau Nr. 243.

☞ Pentru obiectele cari nu convin se înapoiéză banii.

La **Librăria archidiecesană** se află spre vêndare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la
Libraria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Orológe de pĕrete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție consciențiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

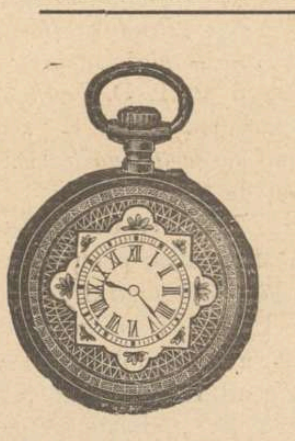

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni séu de dame, aceeași calitate, cu capac duplu, 7 fl. 25 cr.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 11—30

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.

Acelaș cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaș deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 100 Sibiiu, Sâmbătă 8/21 Septembre 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Bine ați venit!

Sibiiu, 20 Septembre n.

Cuvinte de binevenire adresăm tuturor celor-ce întruniți vor fi mâne în orașul nostru, pentru a pune o nouă piatră la fundamentul măreței clădiri a culturei nóstre naționale

La *fundamentul* clădirei, pentru-că suntem numai la fundament; dar' basele solide puse până acuma ne garantéză, că zidirea are sĕ fie puternică și de o trăinicie eternă.

Vĕ salutăm deci cu românéscă căldură și cu dragoste frățéscă pe toți cei ce ați venit, ca cu noi împreună sĕ vĕ bucurați de sporiul evident ce-l facem pe terenul cultural.

Cu bucurie vĕ primim în mijlocul nostru, pentru-că la zile de bucurie ați venit.

Sĕ ne bucurăm deci împreună.

Sĕ ne bucurăm, — căci și de altcum puține zile de bucurie au fost date neamului nostru, al cărui lung trecut îl formézá numai zile de lacrimi, zile de durere și de suferințe.

Și sĕ ne bucurăm, — nu pentru vre-o cucerire pe care n'am căutat'o; nu pentru vre-o învingere după care n'am umblat, — pentru-că nu vrem sĕ luăm dela nimeni nimica, — ci pentru-că vedem cu ochii cum pas de pas, încet dar' sigur, și în contra tuturor pedecilor întimpinate, urcăm treptele spre altariul culturei care odată a nóstră era, și din care numai ruinele ni-au mai rĕmas drept mărturie vecinică că a nóstră, a *străbunilor nostri* a fost!

Mărețe, frumóse și impunĕtóre sunt ruinele acestea și ca ruine; și de sub ele am mântuit aceea ce pronia dumnezeéscă ni-a dictat sĕ mântuim: *limba română.*

Și am mântuit'o cu ajutoriul *mamelor române* și cu ajutoriul supremei nóstre mame comune: a *bisericei române și naționale!* ...

La zile de bucurie ne am adunat și la zile de *manifestație.* Și manifestându-ne, nu vrem sĕ supărăm pe nimeni.

Nu ură și dușmănie vrem sĕ manifestăm, pentru-că nu dușmănim pe nimeni; ci vrem sĕ ne manifestăm dorul de a ne vedé zidirea gata și vrem sĕ arătăm aptitudinile înăscute ale poporului nostru de a *puté* fi adăpat din isvorul la care vrem sĕ l ducem, din *isvorul culturei!*

Ne-am adunat sĕ dăm nou testimoniu despre maturitatea și vitalitatea poporului nostru; dar' totodată și sĕ ridicăm protest solemn, chiar și numai în contra cugetului, că am fi în stare sĕ acceptăm cândva altă cultură decât numai cea dată nouă în dulcea și frumósa nóstră limbă *națională.*

Dacă acésta e pĕcat, — *pe noi* sĕ rĕmână, și *pe noi* sĕ ne apese!

Declarația însĕ încă sĕ ne rĕmână scrisă pentru vecie pe paginile istoriei zilelor nóstre, că de dulcea nóstră limbă nu vrem sĕ ne lăpĕdăm nici de dragul celei mai culte limbi din lume, si că tot ce vrem este, sĕ o ridicăm la aceeași tréptă pe carea se află cele mai culte limbi din lume.

Și o vom ridica, pentru-că voința e tare în noi.

Nu cerem în scopul acesta ajutoriul nimĕnui, ci ne vom ridica așa cum ne-am ridicat până acuma, din propriile nóstre puteri, și cu ajutoriul numai al Celui de sus! ...

Incă odată deci fiți bineveniți în mijlocul nostru toți cei ce mâne întruniți veți fi în acest oraș, în care s'au pus temeliile *Asociațiunei* nóstre, — pentru-ca prinos sĕ aduceți culturei române și sĕ depuneți obolul pe altariul ei.

Rodnică și binefăcĕtóre sĕ vĕ fie munca pe care o veți presta, și binecuvêntarea cerésca sĕ se reverse asupra instituțiunei nóstre supreme culturale, sub stégul căreia v'ați înrolat și v'ați adunat pentru a ne sfătuí împreună.

Bine ați venit!

Inainte cu patruzeci de ani.

— *Inaugurarea „Asociațiunii“.* —

Suprema nóstră instituțiune culturală, — *„Asociațiunea“* — a cărei adunare generală se deschide mâne, aici, în *Sibiiu,* și-a ținut adunarea generală *constituantă și inaugurală* tot în Sibiiu, înainte cu patruzeci de ani.

In 6 Septembre n. s'au împlinit adecă patruzeci de ani de când Maiestatea Sa Monarchul s'a îndurat preagrațios a concede, ca pe basa statutelor, cari au fost înaintate la preaînaltul loc, sĕ se întemeeze o *asociațiune* pentru *„înaintarea literaturei române și a culturei poporului român“.*

Guvernul Transilvaniei cu sediul în Cluș a luat act despre acest eveniment, — îmbucurătoriu pentru Români, — în ședința ținută la 26 Septembre 1861, și prin resoluțiune a încunoscințat despre acésta pe președintele comitetului provisoriu *Andreiu baron de Șaguna,* pe atunci episcop în Sibiiu, care după pregătirea necesară a terenului, a convocat adunarea de *inaugurare* și *constituire* pe *4 Novembre n.* 1861, la Sibiiu.

Lume multă și alésă românéscă a luat parte la acéstă adunare; și însuflețire mare a domnit printre Români în cele două zile cât au ținut ședințele adunării.

După consituirea definitivă, un imposant conduct de facle a fost aranjat, în séra de 5 Novembre, și înflăcărate vorbiri au fost rostite la locuințele: episcopului *Șaguna,* ales president al *„Asociațiunei“,* la a vicepresidentului *Cipariu,* la a primsecretarului *Barițiu* și la a energicului apărătoriu al causei naționale în dieta din Pesta, deputatul *Aloisiu Vlad de Sĕliște,* din Lugoj.

In cele două zile ale adunării constituante preste *șepte mii* de fiorini au fost încassați ca taxe dela membrii înrolați sub stégul *„Asociațiunei“.*

Telegrame numĕróse sosiseră în decursul adunării, din diferite părți, între ele dela Metropolitul *Al. St. Șuluțiu,* care se afla la Viena, în misiune politică, dela marele bărbat al națiunii române *Andreiu de Mocsonyi,* dela nemuritoriul *Emanuil Gozsdu,* dela *Hurmuzachi,* etc.

Vecinic remarcabilă rĕmâne însĕ vorbirea de deschidere, rostită în acéstă adunare inaugurală din partea presidentului provisoriu, episcopul *Andreiu baron de Șaguna,* pentru-că în ea e reoglindat spiritul național de care era stăpânit pe atunci întregul neam românesc din acéstă țéră, și în ea e depus întregul entusiasm și întregul zel al marelui nostru *Andreiu,* — pentru causa națională, pentru cultura națională.

O reproducem în întregime, după cum urméză:

> Iată, Domnilor! a sosit ziua cea dorită pentru înființarea unei Asociațiuni, carea sĕ aibă de problemă *„literatura română și cultura poporului român“.*
>
> Mărturisesc sincer convingerea mea, că eu problema Asociațiunii nóstre o caracterisez pe cât de nobilă și frumósă și unică în feliul sĕu astăzi în întréga nóstră națiune din tóte părțile, unde se află ea, pe atâta și de seriósă și grea, pentru-că cere o perseveranță de fer și un sacrificiu de inimă. Acestea le afirmez eu după natura scopului Asociațiunii, carele este *înaintarea literaturei române și a culturei poporale* în deosebite ramuri, prin studiu, prin elaborarea și edarea de opuri, prin premii și stipendii pentru diferitele specialități de științe și arte.
>
> Toți știm, că țeranul, când ară nu caută îndĕrĕt, ci înainte, ca brazda sĕ nu o greșéscă. Insĕ factorii Asociațiunii nóstre, când vreau sĕ nisuéscă către ajungerea scopului Asociațiunii, vor avé a căuta mai întâiu îndĕrĕt, adecă la studii classice din seculii vechi, și apoi vor avé a căuta înainte, adecă *a cultiva limba nóstră* după forma științelor classice.
>
> Incă mai trebue sĕ căutăm în trecut și în alt înțeles; va sĕ zică: de-și Asociațiunea nóstră este cea dintâiu în feliul seu la noi, totuși vocea trecutului ne spune, că pe lângă aceea, că până astăzi n'am avut nici o Asociațiune formală și din partea statului recunoscută și aprobată, carea s'ar fi ocupat cu literatura română și cu cultura poporului, zic, pe lângă tóte acestea, totuși au fost bărbați români singuratici, carí prin scrierile lor și edarea acelora la lumină, s'au meritat preamult pe terenul literaturei române și al culturei poporului. Astfel de bărbați naționali binemeritați pentru cultura literaturei române și cultivarea poporului român, am avut noi și până acum, și îi avem și astăzi pretutindeni, pe unde se află națiunea nóstră. Așadară aducerea aminte de acesti bărbați români binemeritați reconced eu Asociațiunii.
>
> Și în al treilea înțeles zic, că trebue sĕ ne uităm în trecut pentru aceea, ca sĕ nu se întêmple și în viitoriu literaților nostri o asemenea vătĕmare, precum s'a întêmplat în 1850, când un comisariu împĕrătesc a încredințat unui preot *săsesc* traducerea unui op metodic din limba germână în cea română. Ceea ce înțelegênd eu atunci când 4—5 cóle se și tipăriseră, am făcut pașii trebuincioși și am nimicit eșirea la lumină a acelei traduceri. Insĕ preotul săsesc și-a pus bine în pungă onorariul pentru o traducere miserabilă. Eu încă atunci traducerea o caracterisaiu de miseribilă, pentru-că părinția sa într'altele cuvêntul german *„Methodenbuch“* l'a tradus pe românie *„carte de modruri“.* Miserabilitatea acestei traduceri de tot se dă pe fațá, când cuvintele românesci „carte de modruri“ le-am traduce în germânie; căci „carte de modruri“ nici-când n'ar puté face în limba germană „Methodenbuch“.
>
> Dacă mi-se értă a amintí aci și alte împrejurări fatale din anii mai de curênd trecuți, cari primejduiau libertatea culturii poporului și onórea bărbaților nostri inteligenți, atunci trebue sĕ aduc înainte acea rĕscólă a fostului Ministeriu de învĕțămênt, prin carea cărțile acelea, ce s'au compus sub manuducerea mea prin inteligenții nostri, s'au tipărit în tipografia nóstră diecesană și apoi s'au introdus în școlele nóstre poporale, — și-a pus în cap de a le oprí de 'ntrebuințare și a întroduce altele, pe cari nisce creaturi de ale lui necunoscute pe terenul literaturei nóstre, le-au compus și le-au tipărit în Viena. Același ministeriu a pretins de la mine în anii trecuți, ca pe profesorii de la gimnasiul nostru din Brașov sĕ 'i trimit la Viena spre depunerea esamenului de cualificațiune profesorală; știind eu, că esaminarea aceea se face prin o comisiune stătătóre din membri de relegiune și națiune *străină,* am remonstrat pe basa anomaliei ce ar urma de acolo, când profesorii unui gimnasiu român de relegea orientală ortodoxă ar trebuí sĕ depună esamen de cualificațiune profesorală înaintea unei comisiuni de religiune și națiune străină. Dar' și mai mult sĕ Ve spun. Acel Ministeriu, înțelegênd că Episcopia nóstră și-a ridicat o tipografie încă la anul 1850, și ací tipăresce cărți bisericesci și școlare spre acoperirea propriilor lipse și spre *înaintarea culturei poporului,* — m'a tras la rĕspundere de a mĕ dechiara, că Episcopia nóstră, pe carea Ministeriul de culte se îndoia a o recunósce de primită din partea statului, de-și Maiestatea Sa Impĕratul o tracta ca pe una receptă, zic, Ministeriul de culte *m'a tras la rĕspundere* de a mĕ dechiara, că Episcopia nóstră *de unde* și-a căpĕtat dreptul de a-și puté ridica tipografie?
>
> Acestea am aflat de trebuință a Vi-le comunica, Domnilor! cu acésta ocasiune, ca sĕ Vĕ încredințați despre *neadormita priveghiare a Ierarchiei Bisericei nóstre pentru susținerea libertății binesocotite în cultura poporului* și spre mântuirea onórei bărbaților nostri inteligenți, pre cum și pentru adeverirea acelui adevĕr, că causa cea dréptă, ce o am representat eu în aceste trei obiecte și în alte multe, *a eșit din luptele susatinse, cu triumf!*
>
> Aceste esemple le-am adus înainte ací spre acel scop, ca sĕ arĕt *trebuința cea imperativă pentru vaza și autoritatea Asociațiunii,* ce membrii ei *vor fi îndatorați a o susțíné și înmulțí prin studiu, prin elaborarea și edarea de opuri literare,* ceea-ce, pre cum am zis mai sus, nu se póte ajunge fără păstrarea unei seriosități și perseveranțe, ce științele după natura lor o pretind de la toți aceia, cari vreau a se ocupa cu ele.
>
> Acestea premițênd, trec la obiectul zilei, și așa pe basa resoluțiunii împĕrătesci din 6 Septembre a. c., ce mi-s'a împărtășit prin decretul gubernial din 26 Septembre a. c. Nr. 7693, prochiam Asociațiunea Transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, de *Asociațiune publică și recunoscută de stat,* în înțelesul statutelor sale din 21, 22 și 23 Martiu 1861, și provoc adunarea, ca sĕ pășéscă la *constituirea Asociațiunii* în sensul secțiunei II. din Statute, apoi în sensul secțiunei III. la *alegerea* oficialilor Asociațiunii, și în sfêrșit, în înțelesul secțiunei IV. la prefigerea terminului pentru cea mai de aprópe adunare generală.
>
> Și așa împlinind însărcinarea D-Vóstre din 10 Maiu 1860 și din punctul 4. și 5. al protocolului conferinței de sub 11/23 Martiu 1861, ca sĕ duc corĕspondențele cele trebuincióse pentru înființarea acestei Asociațiuni, ceea-ce cu ajutoriul lui Dumnezeu am și ajuns, *predau adunanței constituante scaunul onorific al presidiului,* ce l'am ocupat până acum din încrederea D-Vóstre, și în sfêrșit, ridicând simțemintele sufletului meu către ceriu, zic: Domnilor! masa dulcei maicii nóstre este pregătită pentru óspeți mulți; maica nóstră a fost până acum îmbrăcată în doliu, dar' de acum înainte se îmbracă

ea în haină de nuntă şi poftesce la masă pe toţi fiii sei, ca sĕ strălucéscă şí ea în şi cu casa sa, şi sĕ înoéscă pe fiii sei, precum se înoesc tinereţele vulturului, şi se rógă lui Dumnezeu zicênd: *Dómne al puterilor, fii cu Asociaţiunea acésta acum şi totdéuna; căci tot darul desĕvêrşit de sus de la tine, părintele luminilor. Amin!*

Programul festivităţilor.

Festivităţile încopciate cu adunarea generală a „*Asociaţiunei*" se vor aranja după programul următoriu, stabilit din partea comitetului:

Vineri, în 20 Septembre a. c., la órele 8 séra va avé loc o convenire de bineventare în restaurantul dela „Gesellschaftshaus". Cină à la carte, musica lui Braşovean.

Sâmbătă, în 21 Septembre a. c. la órele 11 înainte de ameazi se va ţiné prima şedinţă a adunării generale în sala comitatului.

La 1 óră prânz comun à la carte în „Gesellschaftshaus".

La órele 3 după ameazi şedinţă literară în sala festivă a internatului „Asociaţiunii", strada Morii nr. 8.

La órele 8 séra petrecere cu concert militar, tombolă şi dans în „Gesellschaftshaus". Damele sunt rugate a se presenta în toalete simple de vară. Biletul de întrare pentru o persónă 2 cor.

Duminecă în 22 Septembre a. c., la órele 10 înainte de ameazi a doua şedinţă a adunării generale.

La órele 2 după ameazi banchet în „Gesellschaftshaus". Tacâmul de persónă cor. 5·—. Se vor rostí numai toaste oficiale.

La órele 4 după ameazi petrecere poporală cu premiare de costume femeiesci şi distribuire de cărţi poporale în grădina dela „Gesellschaftshaus". Musica din Bratei. Biletul de întrare (pentru publicul necostumat) de persónă cor. 1·—.

La órele 8 séra concert în „Gesellschaftshaus" dat de corul „Reuniunii de musică din Sibiiu". Biletul de întrare: Scaun în rîndul 1—5 cor. 4·—, în rîndul 6—10 cor. 3·—, în celelalte cor. 2·—, întrarea în parchet cor. 2·—, galeria cor. 1·—.

Luni, în 23 Septembre a. c., escursiune la Rimnic şi Călimăneşti. Programul detailat se va publica în broşuri separate, cari se vor distribui prin biroul comitetului aranjator.

Şedinţele.

Sâmbătă, 21 Septembre n. după serviciul divin, celebrat în capela metropolitană gr. or. şi în biserica gr. cat., se deschide la órele 11 *prima şedinţă* a adunării generale, cu următórea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaţilor presenţi.
3. Raport despre activitatea comitetului central în anul 1900.
4. Alegerea comisiunilor:
   - *a*) pentru esaminarea raportului general;
   - *b)* pentru esaminarea raţiociniului pe anul 1900 şi a proiectului de buget pe anul 1902.
   - *c*) pentru studiarea modificărilor propuse la „Regulamentul pentru secţiunile ştiinţifice-literare;
   - *d*) pentru înscrierea de membri.
5. Propuneri eventuale.

Duminecă, 22 Septembre, şedinţa a doua, cu următórea ordine de zi:

1. Rapórtele comisiunilor.
2. Alegerea presidentului, vicepresidentului şi comitetului central.
3. Fixarea locului pentru proxima adunare generală.
4. Dispositiuni pentru verificarea proceselor verbale.
5. Inchiderea adunării generale.

Petrecerea poporală.

Duminecă, la orele 4 se arangiază *petrecerea poporală* pe locul de patinat de lângă „Gesellschaftshaus." Intrarea de persónă 1 cor. Ţĕranii, cari se vor presenta în costum naţional sub conducerea membrilor esterni ai comitetului aranjator, au întrare liberă.

Ţĕrănimea adunată se va grupa după ţinuturi şi se va fotografia. După fotografiare se vor presenta diferite dansuri naţionale.

La órele 5½ p. m. *premiarea costumelor*. Biletele de întrare sunt provĕzute cu câte un cupon de votare, care se va preda purtătórei costumului, ce visitatorii îl vor crede mai frumos şi mai original. Premiile se vor distribui corespunḑĕtor numĕrului cupónelor de votare ce vor întruní concurentele.

Concertul.

Programul concertului care se va da Dumineca la órele 9 seara, e următoriul:

1. „Brumărelul" pentru cor mixt, solo de sopran şi bariton cu acompaniare de pian de Iacob Murĕşan.

2. Douĕ cântări pentru cor mixt, de G. Dima.
   - *a*) „Flórea 'n câmp când vestejesce".
   - *b*) „Fântână cu trei isvóre".

3. Trei Doine pentru solo de sopran cu acompaniare de pian, arangiate de Hermann Kirchner.
   - *a*) „Solomóne căpitane".
   - *b*) „Florică de pe rît".
   - *c*) „Fóie verde de bujor".

4. „Hora Dobrugeană" pentru cor mixt, de N. Popoviciu.

5. Douĕ cântece pentru solo de bass.
   - *a*) „Călugărul dela Pisa" de C. Löwe.
   - *b*) „Nor de vijelie" de N. Humpel

6. „Crăiasa ielelor" pentru cor micst şi soli de sopran, alt şi bariton, cu acompaniare de orchestră, de N. W. Gade.

7. „Trei cântece" pentru cor de dame, de I. Brahms.
   - *a*) „Cântec de amor".
   - *b*) „Mirele".
   - *c*) „Barcarola".

8. „Hora", piesă de concert pentru cor mixt şi orchestră, de George Dima.

Revistă esternă

Pekingul earăşi al Chinezilor. Agenţa Wolff raportéză din Peking dto 17 Septembre: Trupele chineze au întrat azi de nou în Peking. In acelaşi timp trupele americane şi japoneze au predat autorităţilor oraşul sfânt.

*

Visita ţarului în Francia. Mercuri a avut loc la Dunkerque întâlnirea ţarului cu presidentul Loubet. Imediat după sosirea yachtului „Standard" presidentul a trecut pe acest yacht spre a saluta de bun sosit pe înaltul óspe. După formalităţile de presentare flota franceză a defilat pe dinaintea yachtului „Standard", luând parte la defilare cincisprezece bastimente cuirassate şi trei canoniere submarine. S'a dat apoi dejuner în palatul halei comerciale, cu care ocasiune Loubet în toastul ridicat în onórea ţarului a accentuat relaţiunile intime dintrĕ Francia şi Rusia. Tot despre acestea a vorbit şí ţarul în rĕspunsul sĕu, lăudând tot-odată marina de rĕsboiu a Franciei. După dejun ţarul a plecat la Compiègne.

„Novosti" din Petersburg scriind despre acésta visită, zice că ascuţişul ei este îndreptat probabil în contra Angliei, care în timpul mai nou şi-a pus ochii de nou asupra golfului persic şi voesce sĕ-şi căştige posiţie pe partea turcéscă a lui. Acestei tendinţe e a se atribui atitudinea de douĕ feţe a guvernului englez în cestiunea conflictului franco-turc. Se crede adecă, că guvernul englez în taină ar fi îndemnat pe guvernul turcesc sĕ nu cedeze, asigurându-l de sprigin în cas de lipsă; altfel n'ar fi cutezat sĕ se opună aşa de resolut pretinsiunilor guvernului francez. Judecând din simptóme, Anglia se pregătesce pentru un apropiat rĕsboiu maritim. Faţă cu aceste veleităţi de rĕsboire demonstraţia flotei rusesci, germane şi francese în apropiere de Anglia, vrea sĕ fie o ameninţare imposantă. Aceste trei puteri voiesc prin acésta sĕ deie Angliei a înţelege, că în cestiunea rĕsboiului sudafrican au rĕmas până acum neutrale, dar' ori-ce alt plan de cucerire engleză se va isbí de protestul lor.

Atâta după „Novosti". In legătură cu acestea credem a nu fi fără interes ştirea dată din *Köln* cam în acelaşi timp cu privire la stadiul conflictului franco-turc, pe basa unui raport din Athena. Anume că conform informaţiunilor ce le au cercurile diplomatice din Athena guvernul frances a dat ordin, ca în casul când conflictul cu Turcia ar lua caracter acut, *flota francesă sĕ ocupe numai de cât insula Rhodos*, care va fi ţinută în posesie francesă până când Turcia va satisface pretinsiunilor Franciei în afacerea conflictului. Guvernul englez făcêndu-şi serios socotéla cu acéstă eventualitate, *a dat deja şi el ordin flotei engleze din Mediterana* sĕ circuleze în jurul grupei de insule înspre nord dela Rhodos şi îndată ce flota franceză va cerca sĕ ocupe insula Rhodos, în chip de compensaţie flota englesă sĕ ocupe insula *Chios* ori *Thassos* din Marea-Egeică.

Preţurile grâului.

(Urmare şi fine.)

Abusurile comerciului.

Prin carteluri, pacturi, prin tot feliul de vicleşuguri, prin apucături de transacţiuni (transpuneri) se ţine permanent la ordinea zilei reducerea preţurilor şi scurtarea în câştig a agricultorilor.

Şi se întêmplă acésta în mare şi în mic. De pildă, în mare se întêmplă aşa, că morile cele mari, pe cari spriginul uriaş al statului le-a crescut mari, se înţeleg ele întrĕ ele, ca imediat după seceriş sĕ macine numai cu jumĕtate putere, ca sĕ nu fie constrînse a cumpĕra grăunţele atunci când agricultorul mai insistent îşi îmbie bucatele. Atât de mult se lucră acum cu maşini de îmblătit, în cât după sĕrbătórea Sfânt-Stefan abia se mai îmblătesce ici-colo câte ceva, fiind-că e îmblătită deja întrégă recolta. Ear' agricultorul dă zor têrgului. Are atâtea de plătit, şi ici, şi colo; îl nĕcăjesc cu darea îndată după îmblătit. Dacă nu póte plăti, vine executorul, care 'i face cheltueli mari. Mai bucuros vinde deci din bucate. Nu-'l mai aştéptă nici bancele. După seceriş îi dau zor sĕ-şi achite cametele. Pentru mĕrunţişurile cumpĕrate pe aşteptare încă 'l strîng negustorii. Cu un cuvênt trebue sĕ plătéscă în tóte părţile. Işi dă zor deci fie-cine sĕ vîndă. Işi îmbie pe întrecute recolta, ear' negustorii pot cumpĕra cum le place. Marei industrii de morărit aşa zicênd îi cade în braţe recolta, fiind-că tocmai atunci nu cumpĕră, — pentru-ca preţurile sĕ scadă încă şi mai mult. Astfel agricultorii nostri eftinesc ei înşişi preţurile, prin aceea, că toţi deodată 'şi îmbie cumpĕrătorilor marfa, cari însĕ nu se prea bat sĕ cumpere.

Mai sunt siliţi agricultorii la vinderi în mare îndată după seceriş şí prin faptul, că creditul agricultorului e scump şi nu voesce sĕ recurgă la acest scump credit. Morile şi comercianţii însĕ capĕtă direct ori mijlocit de la banca austro-ungară bani eftini. Agricultorul nu capĕtă de acolo, ci numai de la institute de bani provinciale, pe camete mari. Mai bucuros îşi vinde deci recolta cum póte, de cât sĕ se înglóde în cametele acelea enorme. Şi 'n adevĕr e curios, că acésta instituţiune de stat — căci banca austro-ungară e instituţiune de stat — sprigineşce industria şi comerciul spre a puté sĕ cumpere de la agricultor recoltă cât mai eftin, ear' agricultorului nu-i dă bani eftini, ca sĕ pótă aştepta cu vînzarea.

Lucrurile acestea înşirateací contribue în mare mĕsură, ca agricultorul sĕ fie silit a-şi vinde eftin — sub preţ — recolta câştigată cu muncă grea.

Dar' ceea-ce se face cu agricultorii mici, în piaţele provinciale, e adevĕrată despoiare! Ca-şi-cum l'ar duce la măcelărit. Fórte de multe-ori se întêmplă ceea-ce o sĕ ve spun în următórele: Comerciantul ori agentul acestuia se têrguesce cu omul şi-i dă *ţîdulă de cumpĕrat*. Agricultorul se duce apoi cu marfa la magazinul cumpĕrătoriului; acolo 'l fac sĕ aştepte ceasuri întregi şi numai după aceea

---

FOIŞÓRĂ

Rostul vieţii.

— *Cugetări* —

de

Leo Tolstoi.

(Urmare).

Pentru mine *rostul vieţii* e numai acela, de a servi lui Dumnezeu, *mântuind ómenii de pĕcat şi de suferinţe.*

Se îngrozesce omul gândindu-se, că atunci, când caută sĕ afle calea pe care Dumnezeu vrea sĕ se esecute acest lucru, apucă pe o cale greşită, sau póte-că înainte de vreme, şi astfel în loc sĕ ajute, strică numai sau împedecă.

Dar' este un mijloc, care face sĕ nu greşim; anume: sĕ nu întreprindem nimica înainte de a auḑí glasul Dumnezeului sfânt, înainte de a ne afla în posiţia din care *trebue* sĕ lucrăm, într'un fel sau într'altul, ori *pentru* Dumnezeu, ori *contra* Lui. Şi în astfel de situaţiuni, sĕ ne punem tóte puterile în mişcare, ca lucrarea sĕ iase *pentru* Dumnezeu.

Omul îşi frământă mintea, ca sĕ afle rĕspuns la „*pentru ce*" şi „*de ce*", aplicând întrebările la viéţa sa proprie şi la viéţa lumii; şi aceeaşi minte îi arată, că pentru întrebările acestea nu esistă rĕspuns. Omul capătă ameţeli când numai se gândesce la ele.

Indianii rĕspund la întrebarea „*de ce*" astfel: „*Maia a sedus pe Brahma, — care trăia în el, — sĕ creeze lumea!*" Ear' la întrebarea: „*în ce scop*", nu pot sĕ dee rĕspuns nici măcar aşa de prost ca acesta. Nici o religie şi nici o minte omenéscă nu póte rĕspunde la întrebarea acésta.

Ce însemnéză acest lucru? Insĕmnéză, că mintea nu pentru aceea e dată omului, pentru-ca sĕ rĕspundă la întrebările acestea; şi că chiar şi numai punerea de astfel de întrebări tradéză esistenţa alienaţiei mentale.

Raţiunea are sĕ determine numai chestia fundamentală: „*cum*"? Şi pentru a cunósce pe acest *cum*, umblă mintea printrĕ limitele infinitului, pentru-ca sĕ afle rĕspuns şí la „*pentru-ce*" şi „*spre ce scop*".

Ce e aceea *cum?* E cum avem sĕ trăim! Şi cum avem sĕ trăim? *In fericire*! De asta are trebuinţă ori-ce fiinţă, am trebuinţă şi eu. Şi posibilitatea e dată fie-cărei fiinţe, — îmi este dată şi mie. Şi determinarea acésta eschide întrebările „*pentru ce*" şi „*în ce scop*"!

Dar' *pentru ce* şi din care *scop* nu se respândesce fericirea *deodată?* O nouă greşală a raţiunei! Fericirea e numai *pregătirea*, *câştigarea* fericirei; altă fericire nu esistă!

Om *viu* este acela, care merge tot înainte, în direcţia luminată de o lampă mişcătóre, fără a ajunge lampa, care merge mereu înaintea lui. *Asta e viéţa!* Alta nu esistă. Numai o astfel de viéţă nu cunósce mórte, pentru-că lampa conduce şi *peste* mórte, urmându-i omul aşa cum i-a urmat viéţa întrégă.

Dacă însĕ omul acopere lampa, sau începe sĕ nu o mai urmeze, ori se mulţămesce dacă-i luminéză din laturi sau dindĕrĕt: viéţa *trebue sĕ încete.*

Bine; dar' dacă viéţa mea n'are nici un rost, atunci n'are rost peste tot viéţa omului, n'are rost viéţa omenimei!

Tocmai acésta o spun Budha-istii cei vechi şi pesimistii cei noi. Şi acésta o spune şi evanghelia; dar' cu deosebirea, că pentru Budha-isti şi pesimisti lucrul forméză ultima consecuenţă, din care se nasce regimul vieţii, pe când creştinii o consideră drept alusie la concepţia falsă păgânéscă asupra vieţii, şi ca o necesitate de a se forma o altă concepţie despre viéţă, concepţia creştinéscă, care însemnéză *întărirea vieţii.*

Viéţa nu are scop pe care omul l'ar înţelege, -- asta ne spune creştinismul. Dar' dacă n'are astfel de scop pe care omul sĕ-'l pótă înţelege, are totuşi o *ţintă*, şi tocmai a serví acestei ţinte necuprinse cu mintea omului, este — chemarea omului. O ţintă pricepută din partea omului, o ţintă pe care omul sĕ-o pótă strĕbate; ar fi *ţinta finală.* Ţinta însĕ, pe care omul o are acum înaintea sa, e fără sfîrşit; se află în o depărtare infinită. Şi *în apropierea de ţinta acésta reşede rostul vieţii omenesci.*

Ţinta pusă înaintea omului, ţinta pe care omul are sĕ o ajungă numai străbătênd infinitul, — nu póte fi ajunsă, şi pentru om e dată numai direcţia care duce la ajungerea ţintei.

— „Cum póte sĕ trăiască omul, fără sĕ ştie că ce va fi, în ce formă va trăí?" Iată o întrebare la care rĕspund aşa: Omul atunci începe abia sĕ trăiască, când nu ştie că ce va fi! Numai atunci se croesce viéţa şi se împlinesce voinţa dumnezeiască. O, *El* ştie! Şi numai o astfel de activitate servesce de dovadă, că avem credinţă în Dumnezeu şi în legile sale. Numai atunci esistă libertate şi viéţă!

(Va urma).

urméză luarea în primire. I-se fac obiecţiuni, că la fundul sacului bucatele nu sunt de aceeaşı calitate. Se pun de nou pe têrguire şi scăriteză din preţ. Ori apoi la *cântărit* se fac fel şi chip de viclenii. Ferit'a sfântul, sĕ tragă bucatele atâta la cântar cât trăseserà acasă! Ear' poliţiile orăşenesci de obiceiu sunt surde şi órbe la tóte acestea. Economii ştiu sĕ-ţi povestéscă mii şi mii de chipuri, cum îi înşélă şi storc la cumpĕrare, — cine ar puté óre sĕ le scrie tóte acestea pe hârtie! Atâta însĕ e sigur, că în chipul acesta mulţi comercianţi isbutesc sĕ scăriţeze preţul, de óre-ce *la cumpĕrare drept că promit, dar' când sĕ iee marfa în primire detrag din preţul ce 'l promiseserĕ.*

Cum s'ar puté însĕ împedeca abusurile acestea? Se póte! Ştim chipul şi modrul! Ar trebui numai sĕ ţină agricultorii la olaltă. Ear' unicul modru sigur constă în *înfiinţarea de tovăreşii de magazine de bucate.* Agricultorii s'ar asocia în tovărĕşii şi ar clădi magazine mari de bucate în óre-care centru de comunicaţie a căii ferate. Şi-ar depune bucatele în magazinele acestea; le-ar vêntura şi curăţí bine prin maşine de vênturat şi le-ar vinde în comun. Ear' pentru-ca sĕ pótă aştepta cu vînzarea, ar lua pe ele anticipaţiune de la bănci şi ar aştepta până când va sosi timpul de a le puté vinde cu preţuri bune.

Prin întovăreşiri de acestea micii economi şi-ar realisa avantagii fórte mari. Intâiu, că ar căpĕta preţul acela, pe care 'l capĕtă engrossistii pentru transporturi de vagóne întregi. Ear' acesta e cu 25—30, de multe-ori cu 70—80 cr. mai mare de cât preţul ce îl capĕtă micul econom. Al doilea avantagiu e, că îşi vînd bucatele atunci când preţurile s'au îmbunătăţit în câtva. Căci nu sunt siliţi sĕ grăbéscă cu vinderea, avênd anticipaţie de ajuns. Al treilea favor e, că la luarea în primire micul econom nu va mai puté fi înşelat.

In Prusia agricultorii sunt spriginiţi în privinţa acésta din partea statului însuşi, care li-a acordat credit de cinci milióne de marce, fără camătă. Şi s'au şí înfiinţat deja sute şi sute de măgăzine de acestea. Dacă şì la noi ar păşí agricultorii cu aşa energie, ca cei din Prusia, póte că ei încă ar căpĕta asemenea sprigin.

Ceea ce pentru micii economi e magazinul de bucate, aceea e pentru marii economi, dar' şì pentru mici economi cu stare mai bunişóră, creditul mobil pemnoral. Acesta constă din aceea, că agricultorul e *în drept* a-şi zălogi recolta, vinul, lemnele, lâna, la óre-care institut de bani îndreptăţit spre acésta, şi pe zălogul acesta capĕtă bani, zălogul însĕ rĕmâne în posesiunea economului. Cu ocasiunea valorisării (vinderii) recoltei zălogite în chipul acesta, are sĕ fie escontentat în prima linie institutul care dase economului împrumutul, — ear' defraudarea zălogului cade sub procedura penală. Acest soiu de împrumuturi în Francia şi Belgia e întrodus prin legea numită *warrant*, cu espresa menire de a scuti economii şi a le face cu putinţă sĕ-şi alégă spre valorisarea recoltei timpul cel mai avantagios pentru ei.

Prin aceste disposiţiuni de apĕrare s'ar puté face sfêrşit faptului, că comerciul sĕ apese preţul grâului până sub valóre. Ce binecuvêntare ar fi pentru noi, dacă am avé astfel de instituţiuni! — Iată, în acestea am arĕtat: de ce este eftin grâul, şi de la ce fel de disposiţiuni s'ar puté spera îmbunătăţirea preţurilor şi prin acésta scáparea agricultorilor din situaţia deplorabilă de acum.

NOUTĂŢI

Sfinţire de biserici. In urma învitării primite din partea clerului şi poporului nostru din părţile Bistriţei, Escelenţia Sa I. P. S. nostru archiepişcop şi metropolit *Ioan* va întreprinde la *ziua Crucii* o călĕtorie în acele părţi spre a sfinţí frumósele biserici din *Borgoprund* şi din *Galaţi,* cari ambele servesc spre fala archidiecesei şi spre onórea celor ce au ostenit pentru zidirea, adaptarea şi împodobirea lor.

Escelenţia Sa va pleca în scopul acesta din Sibiiu Mercuri în 12/25 séra la $10\frac{1}{2}$ cu trenul Cluj—Dej—Bistriţa, unde va ajunge *Joi* în 13/26 la 12 óre din zi.

Din Bistriţa va pleca Vineri diminéţa în ziua Crucii la *Galaţi,* unde se va face în aceeaşi zi sfinţirea. Pentru celebrarea vecerniei şi a privegherii din ziua premergĕtóre este autorisat părintele protopresbiter al Reghinului *Galaction Şagău.* Acesta va sosí la Galaţi încă Joi la amézi şi cu asistenţă cuvenită va duce în procesiune lucrurile sfinte din capelă în biserica nouă.

Sâmbătă va merge Escelenţia Sa la *Borgoprund,* în vestitul ţinut al grăniţerilor de odinióră. Acolo va îndeplini sfântul act Duminecă, ear' Luni se va întórce la Sibiiu.

*

Conferinţa băncilor. Azi se ţine în Sibiiu conferinţa directorilor dela tóte institutele de credit române, convocată de directorul P. Cosma. Cum aflăm, acestei conferinţe funcţionarii de bancă au presentat un memorand, în care sunt cuprinse dorinţele lor deosebi cu privire la cestiunea pensiunilor.

*

Lăsămêntul episcopului Zalka. Comisiunea esmisă pentru a lua la inventariu averea rĕmasă după rĕposatul Dr. Ioan Zalka fost episcop al diecesei rom. cat. de Iaurin (Győr), şi-a terminat lucrările aprópe de tot. S'a aflat avere rĕmasă 452.694 coróne, faţă cu care pasivele fac 248.000 coróne. Astfel ereḑii principali: seminariul teologic, fondul diecesan, fondul de pensiuni al învĕţătorilor din diecesă şi fondul de pensiuni al preoţilor deficienţi, vor căpĕta 204.694 coróne.

*

Hymen. *Dr. Isidor Bodea*, din Arad, şi dşóra *Eugenia Stănescu* din Braşov, se vor cununa Duminecă (22 Septembre n.) în biserica Sf. Adormiri din Braşov-Cetate.

— *Dr. Alexandru de Vaida-Voevod*, din Olpret, şi dşóra *Elena E. Safrano* din Braşov, se vor cununa Duminecă (22 Septembre n.) în biserica grecéscă din Braşov-Cetate.

*

Douĕzeci şi trei ómeni — înecaţi în Culpa. Sâmbătă în apropiere de Vivodina (Croaţia) voind sĕ trécă rîul Culpa cu brudina vr'o douĕzeci şi cinci de ómeni şi douĕ carĕ, ear' rîul fiind umflat de ploi, valurile isbiau în brudină cu aşa putere, încât funia de drot s'a rupt şi brudina s'a resturnat. Dintrĕ cei cari erau pe brudină numai doi inşi au putut fi scăpaţi, ceilalţi 25 s'au înecat. Intrĕ ei şí primariul Vivodinei.

*

Tineri „inteligenţi"? Sub titlul *Scandal într'o capelă* „Egyetértés" spune, că cu ocasia rugei de pe colina calvarului, din Caşovia, abătându-se pe acolo şi şése „tineri inteligenţi", acestia pe timp de nópte, când peregrinii se rugau în capelă şi în jurul ei, au început sĕ pusce cu revolvere în capelă, ear' în urmă s'au apropiat de grilajiuri şi au luat la ţintă chiar chipurile sfinţilor. Intrĕ peregrini se produsese panică teribilă, până când bărbaţii mai curagioşi au gonit de acolo pe „inteligenţii" tineri.

Inteligenţi? — Ba prosti şi sceleraţi buni de legat!

*

Băiat curagios. Ni-se scrie din *Blăjel* întêmplarea următóre: In séra de 16 Septembre st. n. rêndul de pază la altoii puşi pe lângă drumul ţerii fiind al colibaşilor, întrĕ cei patru ómeni cari aveau sĕ petrécă nóptea pàzind pomişorii, era şì unul vĕduv, cu locuinţa tocmai întrĕ păduri, neavênd acasă decât pe un copil al sĕu de 12 ani. Băieţelul acesta a rĕmas în nóptea aceea singur a casă şi în miez de nópte, când tocmai se începuse un viscol, băiatul auzind ceva sgomot a eşit afară sĕ vadă ce e? La pórtă erau cinci feciori, cari venind dela şeḑĕtóre se abătuseră pe la casa omului, ca sĕ fure mere din grădină şi tocmai cercau sĕ deschidă pórta. La întrebările băiatului, că cine sunt şi ce caută, în loc de rĕspuns l'au luat cu sburături, ca sĕ-l intimideze şi sĕ-l facă a se închide în casă. Băiatul însĕ presupunênd scopul visitei nocturne, li-a strigat sĕ nu cumva sĕ între în grădină la mere, că-i împuşcă. Feciorii au întrat însĕ şi s'au urcat în pom. Băiatul merge la ei şi dă foc din puşca tătâne-seu, nimerind pe feciorul Dumitru Horhoiu în ambe piciórele. Intrĕ vaiete şi bocete rănitul a fost apoi scoborît din pom şi dus a casă de tovarăşii lui, ear' băiatul a rĕmas la pândă până diminéţa, ca nu cumva sĕ vină de nou feciorii sĕ fure merele. Diminéţa sosind a casă tatăl seu şi aflând despre cele întêmplate s'a minunat mult de curagiul băiatului şi s'au minunat şì cei dela primărie, când omul s'a dus sĕ înştiinţeze casul. Hoţii au fost arătaţi la judecătoria cercuală. La cel rănit a fost chemat medicul Porea spre a-i scóte din picióre cele câteva alice.

Curagiosul băiat se chiamă Ioan Filip.

*

Osânda ucigaşului Czolgos. Procuratura din Buffalo a înaintat deja tribunalului acusa contra lui Czolgos pentru asasinarea presidentului. Pertractarea se va începe Luni (23 Septembre) şi va fi de fórte scurtă durată, fiind-că apĕrătoriul se va restrînge numai la dovedirea inconscienţii acusatului. La pertractare vor fi citaţi douĕzeci şi cinci de martori. Pentru casul ca Czolgos va fi osândit la mórte, va fi esecutat cu electricitate.

*

Se caută un titlu. Un cafegiu din Budapesta publică în „Budapesti Hirlap" la mica publicitate premiu de zece coróne celui care 'i va recomanda un titlu potrivit şi atrăgĕtoriu pentru cafeneaua nouă ce voesce s'o deschidă.

*

Premiu pentru uciderea viperelor. In comitatele Szepes, Lipto, Caraş-Severin, Hunedóra şi Timiş s'au înmulţit mult viperele. Pentru pustiirea lor ministrul a pus premiu de 50 fileri de fie-care viperă ucisă.

*

Pedépsa hoţului. Anton Bacea din Bulciu e de cei cu lipiciu la mână, ce-i vĕd ochii ia mâna; fură omul de arde. Nopţile trecute încă plecase la furat; avea de gând sĕ fure slănina din podul casei lui Toma Ciocan. Voind sĕ ajungă în podul casei, a trecut prin podul grajdului, care avea o deschiḑĕtura pentru aruncarea fênului în esle, şi hoţul neobservând, pe întunerec, acéstă deschiḑĕtură, a căḑut în grajd. Din nenorocirea lui, jos în grajd era un morman de fên şi în el furca de fer aşeḑată cu córnele în sus; şi a căḑut nenorocitul tocmai în furcă, pĕtrunḑêndu-i córnele în pântece şi eşindu-i pe la spate. La ţipetele lui au alergat căsenii şi l'au scos din furcă, dar' de mântuit nu l'au putut mântuí. A murit întrĕ chinuri grozave.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Gramatica română pentru şcólele primare, de *Ioan Petran,* profesor la institutul teologic-pedagogic din Arad. Partea I, pentru clasa a treia. Ediţia a doua. Editura autorului. Preţul 30 fileri.

*

„Explicarea psalmilor din orologiu (ceaslov)", de Dr. Iuliu *Olariu* (Caransebeş, tipariul tipografiei diecesane, editura autorului). Preţul 2 cor. 50 fileri. Pe estensiune de peste 15 cóle 8⁰ mare autorul dă traducerea şi esplicarea psalmilor, cari aşa de însĕmnat rol au în serviciul divin al bisericei ortodoxe, arĕtând raportul întrĕ textul original (masoretic) şi traducere.

Recomandăm acéstă carte tuturor preoţilor şi candidaţilor de preoţi.

Din public.*)

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Subscrişii ne ţinem de plăcută datorinţă a raporta în câteva cuvinte despre succesul moral şi material al petrecerei de vară, arangiată la 21 Iuliu a. c. în Mociu, cu ocasiunea adunărei cercuale a despărţĕmêntului XV al „Asociaţiunei".

Petrecerea, atât în ce privesce partea morală cât şi materială, a succes peste aşteptare, ceea ce ne-a îmbucurat cu atât mai mult, căci acésta este abia a dóua convenire de soiul acesta în acésta parte a Câmpiei.

Cu ocasiunea acestei petreceri s'a incassat, — parte séra la cassă, parte prin postă, suma de 349 cor.

Spesele împreunate cu arangiarea au fost 151 cor. 80 fil., resultând un venit curat de 197 cor. 20 fil.

Acest venit curat s'a predat deja destinaţiunei sale, anume: 98 cor. 60 fil. despărţĕmêntului şi alte 98 cor. 60 fil. bisericei române gr.-ort. nou edificate din loc.

Cu acésta ocasiune au binevoit a suprasolvi Preastimaţii domni: Ioan Moldovan, protopop 4 cor., Teofil Hossu, inspector reg. în pensiune 6 cor., Ioan Dan, medic 6 cor., Dr. Gavriil Tripon, advocat 2 cor., Grigore Bozac, proprietar 4 cor., Alexandru Lupan, preot 2 cor., Ioan Godolan, notar 2 coróne, Teodor Ciortea, adm. protopopesc 2 cor., Dionisiu Simon, proprietar 6 cor., Dr. Eugen Bran, advocat 6 cor., Familia Caliani 2 cor., E. Moga, proprietar 3 cor., Valer Pop, notar 2 cor., Valeriu Rus, preot 2 cor., Ioan Leoca, proprietar 6 cor., Ioan Hopârtean, preot 2 cor., Nicolae Vulc, proprietar 6 cor., Simion Ciuca, preot 2 cor., Ioan Bozac, preot 2 cor., Dr. Uilăcan, medic 2 cor., Gaal Jenő, protopretor 4 cor., Mihail Simon, proprietar 2 cor., Ioan Petean, preot 1 cor., A. Viciu, învĕţ. 1 cor., Basiliu Şuteu, preot 1 cor., V. Pop, preot 1 cor., Emil Pop, preot 1 cor., Dr. Deli Adolf, medic 1 cor., Deli teatralist 1 cor.

Au binevoit a contribui: Vĕd. Ana German preotésă 4 cor. Dr. George Simon advocat 2 cor. Dr. Erdődi medic 2 cor. Simeon Colcer v. protopop 4 cor. Traian Raţiu contabil 2 cor., E. Budacher 2 cor.

Priméscă deci şi pe acésta cale cele mai sincere mulţămite toţi binevoitorii participanţi şi suprasolvitori, cari cu toţii au contribuit la ajungerea acestui succes moral şi material atât de strălucit!

Mociu la 6 Septembre 1901.

Simeon Ciuca
controlor.

Ioan Bozacu
cassariu.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

FELIURIMI

Din scriptura indică. Ce este crudelitatea? — Inima de viperă. Ce e mai crudel? — Inima femeii. Ce e şí mai crudel? — Inima femeii vĕduve. Ce este pórta iadului? — Femeia.

*

„Barza ka sata." In India ostică e în us sub numirea acésta un joc hazard, care constă din următórele: Pe timp ploios jucătorii fac prinsóre, une-ori pe sume fórte considerabile, asupra duratei şi abundanţei ploilor. In tocmai ca la ori-ce joc hazard, cei mai năuci îşi perd tot ce au, pe când viclenii 'şi umplu chimirul.

Posta ultimă.

Dela congregaţia din Lugoj.

— *Prin fir telegrafic.* —

Lugoş, 20 Septembre.

In congregaţia de astăzi a comitatului Caraş-Severin, ţinută la 10 óre şi convocată pentru a se face în ea publicarea rescriptului prea înalt, referitor la convocarea nouei sesiuni parlamentare pe 24 Octombre n. la Budapesta, — membrul român, domnul *Dr. G. Dobrin*, a cetit, în numele *clubului naţional român*, următórea declaraţiune:

Este o anomalie constituţională îndoită: ântâiu că până-când tóte partidele politice ale ţĕrii — neescepţionând nici chiar partidul socialist — se bucură de plină libertate constituţională de acţiune, s'a confiscat prin ordonanţe neconstituţionale acéstă libertate constituţională chiar faţă de partidul nostru, care cuprinde în sinul seu un popor întreg, al doilea popor al ţerii după importanţa sa culturală şi numerică; a doua, că prin un regim nefiresc s'au închis tocmai pentru poporul nostru în mod artificial porţile camerei deputaţilor, încât poporul român, care face aprópe a cincia parte a populaţiunii întregi a ţĕrii, nu este representat dela ultimele trei periode legislatorice încóce prin nici un singur deputat naţional în camera deputaţilor.

Din aceste constatări resultă de sine, că pentru poporul român care în mod artificial este eschis din cadrele constituţiunii şi dat la o parte de pe câmpul luptei electorale constituţionale, nu rĕmâne nici la nouele alegeri, în al căror prag stăm, alt rol, decât cel al involuntarei asistări pasive, la care e condamnat.

Partidul naţional român se vede deci constrîns sĕ observe pasivitatea şí faţă de aceste alegeri, declarând totodată, că poporul român dacă şi e eschis din cadrele constituţiunii, nu va renunţa nici-odată la drepturile neperitóre ale individualităţii sale naţionale şi nici nu va părăsi din partea sa basa legală, ci va resista cu tenacitate până la inevitabilul bancrot politic al acestui regim nefiresc, care mai de vreme sau mai târziu, dar' la tot casul trebue sĕ urmeze.

In consecinţă deci ne vedem nevoiţi a ne abţiné şí dela lucrările pregătitóre pentru aceste alegeri dietale.

Nr. 475—1991. [205] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului învĕţătoresc vacant din *Sân-Iacobul mureşan*, protopresbiteratul Turḑii se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegr. Român“.

Emolumentele sunt 600 cor. şi anume:

1. Locul învĕţătoresc computat în 200 coróne.

2. Venitul cantoral 20 cor.

3. Câte o ferderă bucate dela 75 familii socotita în 90 cor.

4. Din repartiţiune pe popor 290 cor.

Locuinţă în şcólă şi folosirea grădinii şcolare.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus.

Cojocna, 1 Septembre 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turḑii în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Ciortea
adm. prot.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani.** Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Metropolia

Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania

Studiu istoric

despre reînfiinţarea Metropoliei, dimpreună cu o colecţiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de
Dr. **Il. Puşcariu**
archimandrit, vicariu archiepiscopesc, vice-preşedinte al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul: broş. **6 cor.,** leg. **7·70, 8·20** şi **9·50 cor.**

Se póte procura dela

**Librăria tipografiei archidiecesane
Sibiiu.**

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu **pe tinichea, ţinc, aluminium** etc. în ori-şi-care mărime pe lângă **preţurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

II.
- Archangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zacharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

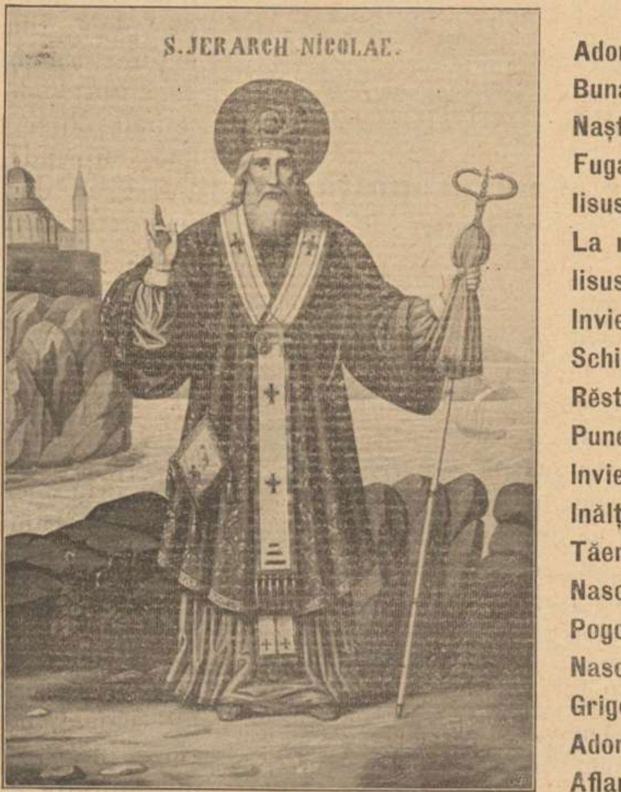
S. JERARCH NICOLAE.

I.
- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Naşterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la faţă
- Rêstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormênt
- Invierea Domnului
- Inălţarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nascerea Maicei Domnului
- Pogorîrea Duchului sfânt
- Nascerea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie şi Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

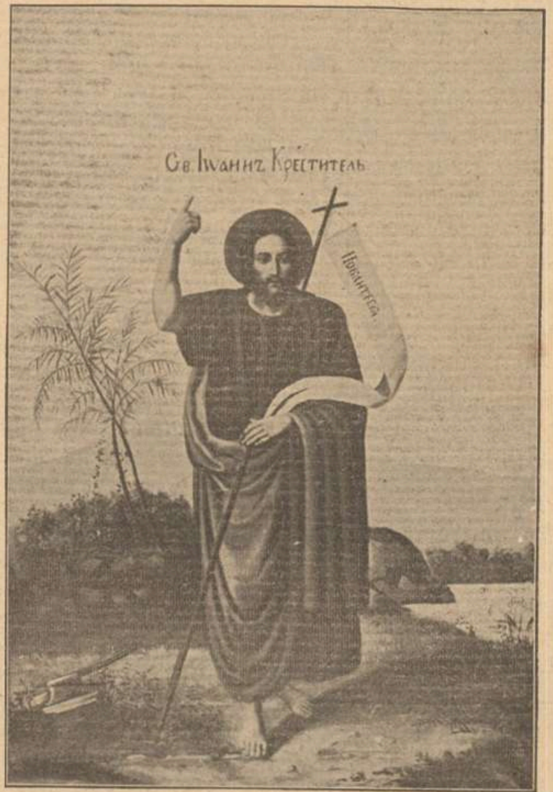

III.
- Botezul Domnului
- Constantin şi Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru şi Pavel
- Archanghelii Mihail şi Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim şi Ana

IV.
- Iisus pe Cruce
- Inălţarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					şi Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	Cor. fórte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	„ simple.

Preţurile indicate în şema de sus sunt a se înţelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tinichea cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu şi ţinc vor costa cu preţul metalului întrebuinţat *mai mult*.

Deasemenea şi cu angajamentul pentru **prapori** din ori-şi-ce fel de materii şi de ori-şi-ce colóre pe lângă condiţiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 101 Sibiiu, Marţi 11/24 Septembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Cuvênt de deschidere.

Anticipăm din raportul ce urméză, frumosul discurs presidenţial, cu care Ilustritatea Sa archimandritul ***Dr. Ilarion Puşcariu****, în calitate de vicepresident a deschis Sâmbătă adunarea generală de estan a* „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“, *ţinută aici în Sibiiu.*

E următoriul:

Onorată adunare generală!
Escelenţia Vóstră!
Dómnelor şi Domnilor!

Imprejurări accidentale au adus cu sine, ca adunarea generală a „*Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român* sĕ-şi ţină în acest an adunarea generală în *Sibiiu*; în acel loc aşadară, unde înainte cu 40 de ani fruntaşii neamului nostru, însufleţiţi de o mărétă idee, s'au întrunit pentru înfiinţarea *Asociaţiunei* nóstre.

Domniile Vóstre, Dómnelor şi Domnilor, conduşi de dorul sacru de a ridica splendórea acestei adunări şi de a contribui fie-care după puterile sale la măreţul edificiu al literaturei şi culturei naţionale, — aţi alergat la acéstă adunare din tóte părţile, din apropiere şi din depărtare.

Bineveniţi sĕ fiţi surori şi fraţi iubiţi, şi ostenéla şi sacrificiile D-vóstre sĕ fie binecuvêntate de Dumnezeu, ca un prinos bineprimit pe altariul culturei nóstre naţionale.

Asociaţiunea este productul deşteptării şi al entusiasmului naţional, care a produs concordia şi bunaînţelegere întrĕ fraţi.

Poporul român din patrie a fost totdeuna doritor de carte, învĕţătură şi cultură, dar' împrejurările din afară sociale şi politice l'au împedecat multă vreme a-'şi aduce la valóre inteligenţa şi frumósele sale facultăţi naturale. Când a sosit plinirea vremii, ca şí pentru el sĕ rĕsară un sóre mai călduros, el nu putea sĕ mai intârzie nici un moment, ca şi pe terenul literaturei şi al culturei naţionale sĕ pună basa unei instituţiuni pentra o desvoltare naturală şi sistematică.

Era anul 1861 Aşadară de atunci sunt tocmai 40 de ani, când tot aici, învăpăiaţi de dorul sacru de a folosí poporului român şi a-l ridica la nivelul de cultură, la care se aflau alte popóre cu trecut mai fericit, au pus basa *Asociaţiunei* nóstre.

Nici că se póte afla ocasiune mai potrivită ca acésta a ne împrospĕta în memorie unele momente înălţătóre din anii 1860 şi 1861, când entusiasmul sublim pentru o causă sfântă făcù sĕ dispară, cel puţin pe un timp, neînţelegerile întrĕ fraţi, sĕ se delatureze interesele particulare, şi mai ales veleităţile confesionale, şi în locul lor sĕ se întemeeze concordia şi sĕ se stabiléscă iubirea întrĕ fraţi, cari sunt condiţiunile de esistenţă şi viéţă ale fiecărui popor doritoriu de cultură.

Inteligenţa română, în numĕr considerabil, în frunte cu archiereii sei, a cerut încă la 10 Maiu 1860 prin o petiţiune îndreptată către locotenenţa ţerii, a se da concesiune la o întrunire generală a inteligenţei române pentru lucrările pregătitóre la înfiinţarea unei *Asociaţiuni* culturale.

La acéstă petiţiune a urmat cu datul de 12 Iulie 1860 rĕspuns *negativ*, cerêndu-se a se aşterne mai întâiu o schiţare despre activitatea unei atare *Asociaţiuni*, căci, — observa locotenenţa, — „nu se póte da concesiune unei reuniuni cu tendinţe *esclusiv naţionale*“, — semn invederat, că poporul român în cele mai curate şi morale nisuinţe ale sale si atunci avea sĕ se mai lupte cu prejudiţiile timpurilor trecute, cari l'au ţinut în întunerec atâta amar de vreme.

La o noua cerere din 6 Decembre 1860, pe lângă care s'a aşternut şi un proiect de statut al „*Societăţii pentru literatura română şi cultura poporului român*“, — a urmat cu datul de 31 Ianuarie 1861 concesiunea dorită. In acest an cu o stăruinţă de fer s'a întrunit inteligenţa română de două-ori la Sibiiu, şi adecă la 9 Martie pentru facerea statutelor şi apoi după aprobarea lor preaînaltă, la 6 Novembre n. (23 Octobre v.) pentru constituirea *Asociaţiunii*.

Esistenţa de 40 de ani şi mai ales activitatea *Asociaţiunei* nóstre, în sine şi pentru sine dovedesce, că ea a eşit din sufletul şi inima poporului român, ca o necesitate a timpului.

In ea şi-au aflat incarnaţiunea lor o parte însemnată din aspiraţiunile cele mai nobile ale unui popor îndreptăţit la viéţă.

In *Asociaţiune* Românii din patru unghiuri şi-au aflat punctul de întâlnire şi 'şi dau mână frăţéscă, uitând de divergenţele de opiniuni politice şi interese particulare. Ea este în împrejurările grele de astăzi *espresiunea unităţii nóstre naţionale,* ca a unui popor cu putere de viéţă, capabil de o cultură mai înaltă şi *demn de o sórte mai bună.*

Măreţ e acest op al părinţilor noştri, măreţ, privit prin prisma trecutului, şi admirabil, privit cu ochii presentului. Deci este sfânta nóstră datorinţă sĕ punem umĕr la umĕr şi sĕ'l înălţăm pentru viitoriu.

S'au ridicat voci, că activitatea *Asociaţiunei* nóstre n'a fost îndestulitóre şí că ródele ce le-a vĕrsat ea peste poporul român au fost puţine.

Cu adevĕrat, dacă mĕsurăm tóte după dorul sufletului nostru, prea uşor putem ajunge la păreri pesimiste. Dar' dacă ţinem sémă de împrejurările nefavorabile în cari trăim şi mai ales de neajunsurile nóstre, ca popor avisat la puterile sale proprii, ne vom convinge că *Asociaţiunea* şi-a îndeplinit cu scumpĕtate misiunea ei culturală întrĕ marginile posibilităţii şi că ea a mers tot înainte, făcênd progrese, cari ne îndreptăţesc sĕ credem într'un viitoriu al ei strălucit.

Pentru a se vedé, că speranţele nóstre sunt temeinice, voiu enumera numai câteva din lucrările ultimilor ani, cari denotă un progres îmbucurătoriu în sinul *Asociaţiunei.*

I. Lucrări de organisare. Modificarea statutelor şi reorganisarea serviciului administrativ, în conformitate cu statutele noue; şi anume: *a*) Regulamentul intern al comitetului central; *b*) Regulamentul despărţĕmintelor; *c*) Regulamentul desbaterilor adunării generale; *d*) Noua arondare a despărţĕmintelor; *e*) Organisarea secţiunilor ştientifice-literare.

II. Inmulţirea membrilor şi a despărţĕmintelor. In urma regulării sistematice a încassării taxelor dela membrii ordinari, numĕrul acestora, care în anii 80 şi până la 1895 se mişca întrĕ 3—400, sa urcat treptat peste 1200. In urma atenţiunei ce s'a dat lucrării despărţĕmintelor şi a organisării de despărţĕminte noue, s'a ivit şi în sinul acestora o activitate cu mult mai intensivă. Astfel la 1895 erau organisate 33 despărţĕminte, dintrĕ cari au fost active 21, până când astăzi numĕrul despăţĕmintelor s'a urcat la 42, dintrĕ cari abia 3—4 au rĕmas în neactivitate. Prin mĕsurile luate în acésta direcţiune veniturile ordinare ale *Asociaţiunei,* — din taxele de membri, — s'au urcat cu circa 8000 coróne pe an.

III. Activitatea literară: 1. S'a înfiinţat biblioteca poporală a *Asociaţiunei,* care şub conducerea secţiunilor ştientifice-literare va puté ajunge la o deosebită însemnătate culturală. 2. S'a iniţiat editarea *Enciclopediei române,* care deşi la acest prim început pe un teren cu totul neumblat al literaturei nóstre, n'a putut fi scutită de anumite scăderi, represintă un însemnat monument literar şi va contribuí în mĕsură mare la ridicarea prestigiului *Asociaţiunei.* 3. S'a întrodus raportul literar, prin care s'au pus basele unei blibiografii sistematice a producţiunei nóstre literare. 4. S'a înavuţit cuprinsul organului *Asociaţiunei* prin publicarea de importante documente şi lucrări istorice şi prin scrieri ce urmăresc literatura istorică strĕină referitóre la Români.

IV. Creaţiuni noue. 1. S'a luat iniţiativa pentru crearea primului *museu naţional,* istoric şi etnografic al Românilor din ţéră şi s'au adunat prin diferite întreprinderi circa 60.000 cor. pentru acest scop. 2. S'au înfiinţat numĕróse biblioteci ambulante. 3. S'a pus basa unei mari colecţiuni de ziare, astăzi aprópe completă şi singură esistentă, care pentru timpuri îndelungate va rĕmâné nepreţuit isvor al istoriei nóstre naţionale.

Dacă lucrările enumĕrate acì încă nu ajung pentru a satisface aşteptărilor, ce se fac, dela *Asociaţiunea* nóstră, rĕspunderea nu póte cădea numai asupra comitetului Dvóstre, ci asupra întregului, care a avut mai întâiu lipsă de organisare în tóte părţile lui; şi earăşi, dacă momentele atinse mai sus denotà totuşi un progres, ceea ce noi cutezăm a afirma, tot aşa nu e numai meritul comitetului *Asociaţiunei*, ci al întregului popor român, şi mai ales al inteligenţei nóstre, care cu căldură şi însufleţire a îmbrăţişat causa sfântă a culturei naţionale şi în o formă séu alta a contribuit şi a sacrificat pentru promovarea scopurilor ei salutare.

Comitetul primesce asupra sa numai o parte mică din merit şi acésta stă în a fi iniţiat şi pus în lucrare multe dintrĕ problemele cuprinse în statutele *Asociaţiunei,* ferindu-se a face salturi, cari nu sunt compatibile cu desvoltarea naturală şi sigură şi ar fi compromis soliditatea înaltei nóstre instituţiuni culturale.

Doresc însĕ, ca cele atinse mai sus sĕ fie departe de a se socotí ca un fel de laudă a comitetului Dvóstră sau a mea, care am avut onóre a sta timp mai îndelungat în fruntea Asociaţiunei în calitate de vicepreşedinte.

Am şi eu un merit, care cred că nimenea nu mi'l va puté tăgădui; şi acela nu stă nici în jertfe materiale, căci ceea-ce am jertfit până acuma pentru biblioteca Asociaţiunei este ceva neînsemnat; nici în modestele mele prestaţiuni pe terenul ştientific-literar, ci meritul pe care mi'l însuşesc este, de a fi contribuit ca vicepreşedintele Asociaţiunei la armonia şi concordia frăţéscă, care în decurs de ani a esistat în sinul comitetului central, căci fără de ele ori-ce întreprindere a nóstră ar fi fost zădărnicită dintru început.

Şi acum, cu ocasiunea acestei adunări, sosind timpul sĕ mĕ depărtez dimpreună cu comitetul Dvóstre, dela postul de onóre, ce l'am ocupat din încrederea Dvóstre timp mai îndelungat, nu afiu mod mai potrivit a încheia acéstă cuvîntare ocasională a mea decât prin a implora dela Dumnezeu concordie şi iubire întrĕ toţi fiii poporului român şi ceea-ce sigur va urma din aceste virtuţi creştinesci şi cetăţenesci, — prosperare şi progres în tóte întreprinderile şi acţiunile nóstre naţionale.

Salutându-vĕ încă odată cu *Bine aţi venit*, declar adunarea generală a *Asociaţiunei* de deschisă.

Adunarea generală a „Asociaţiunei“.

— *Raport special al „Teleg. Român* —

Sibiiu, 23 Septembre n.

Au trecut zilele frumóse ale adunării generale a Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român, — cu tóte greutăţile şi tóte sbuciumările legate de ele, — şi cu mulţămire şi satisfacţie putem constata, că au decurs aşa cum am dorit şi ne-am închipuit: cu demnitate, în spiritul naţional românesc, în pace şi în linişte.

Suveniri plăcute vor rĕmâné legate de ele pe séma tuturor celor-ce parte au făcut din frumosul public românesc întrunit din acest incident în Sibiiu.

Şi a fost mare acest public românesc, mare şi variat, pentru-că aprópe tóte părţile şi tóte unghiurile locuite de Români au fost representate în el.

O prea bună impresiune a făcut participarea fraţilor din România (*Piteşti*) în numĕr nespus de mare la aceste zile de sĕrbătóre ale nóstre; şi şi mai bună impresiune a făcut împrejurarea, că cele mai multe dame din acésta plăcută şi preţiósă societate s'au presentat, nu numai la convenirile sociale, ci şi la şedinţele adunării generale în pitorescul costum naţional.

Ce a fost de resolvat s'a resolvat bine şi în bună înţelegere.

Cea mai grea problemă pe care o avea de resolvat adunarea generală de estan a „*Asociaţiunei*“ a fost negreşit alegerea noului *comitet*, pe periodul următoriu de trei ani. Pe tema acésta se şi începuseră încă cu sĕptĕmâni înainte combinaţiunile şi formarea de *curente,* tóte în direcţia de a se face o radicală *premenire* în comitetul Asociaţiunei. Sĕ sperăm, că alegerea, aşa cum s'a făcut, va mulţămi pe toţi, şi că toţi vor ţiné în vedere împrejurările grele din cari s'a născut votul binechibzuit al adunării generale, — dat aşa cum a fost dat.

Mai amintim la locul acesta, că Escelenţia Sa Inaltpreasfinţitul nostru archiepiscop şi metropolit *Ioan Metianu* a onorat cu înalta sa presenţă prima şedinţă a adunării generale, precum şi şedinţa literară, dovedind şi prin acésta deosebitul interes pe care-l pórtă faţă cu tot ce e nobil şi frumos, ce tinde spre înaintarea poporului nostru, ce e românesc şi naţional.

Premiţênd acestea, trecem la descrierea celor întêmplate în decursul acestor zile de sărbătóre pentru publicul românesc întrunit în Sibiiu.

Primirea óspeţilor.

Incă Vineri diminéţa au început sĕ soséscă cu diferitele trenuri plăcuţii nostri óspeţi, ales cei din îndepărtările mai mari, cari aveau lipsă de puţină recreare, înainte de a se începe esecutarea programului destul de lung şi de variat, prin urmare şi destul de obositoriu, al festivităţilor încopciate cu adunarea generală a *Asociaţiunei* nóstre. Greul publicului a sosit însĕ Vineri cu trenurile dela amézi şi cu cele de séră.

Membrii comitetului aranjatoriu, — secţia încuartirării, — au fost totdeuna la gară în frunte cu neobositul lor president, *Dr. Octavian Rusu*, şi s'au îngrijit cu tótă minuţiositatea, ca încortelarea óspeţilor sĕ se facă spre mulţămirea lor. Nici nu s'a audit cuvênt de rĕu în privinţa acésta.

Séra de bineventare.

Vineri séra, întregul public român adunat în Sibiiu, împreună cu aprópe tóte familiile române din loc, s'a întrunit în sala de curênd fórte frumos renovată dela *Gesellschaftshaus* la o séră de cunoscinţă, sau cum şi mai potrivit a fost botezată, la séra de *bineventare*.

La órele opt şi jumĕtate tóte mesele erau ocupate de publicul numĕros românesc, aşa că pentru data acésta sala de altcum destul de spaţiósă s'a dovedit a fi prea mică.

Voia bună s'a deslănţuit în curênd în plină libertate şi visitele dela o masă la alta, pentru a se saluta şi a-şi strînge mâna cei-ce de mult nu s'au vĕdut, — curgeau necontenit. Onorurile stăpânului casei le făcea Ilustritatea Sa domnul *Dr. Ilarion Puşcariu*, vicepreşedintele *Asociaţiunei*, care mergea dela masă la masă şi avea pentru fie-care din depărtare sosit câte un cuvênt de salutare şi binevenire. Ear' adevĕratul punct fix al întrunirei era stimata Dómnă *Maria Cosma*, încunjurată de un stat major numĕros şi în sensul strict al cuvêntului *de tótă frumseţa*.

La órele *nouĕ* se ridică dela masa din frunte venerabilul domn protopresbiter *Ioan Papiu*, şi într'un toast bine simţit şi bine rostit, salută óspeţii veniţi din depărtări, pentru-ca sĕ contribue de nou cu presenţa şi cu puterile lor la înaintarea causei naţionale a poporului român, la înaintarea culturei sale naţionale.

Toastul, primit cu sgomotóse aplause, a fost cam de următoriul cuprins:

Stimaţilor domni şi dómne! Ilustrilor óspeţi!

In acest moment solemn de întêlnire frăţéscă, daţi-mi voe domnilor şi dómnelor sĕ vĕ salut cu drag, „bine aţi venit la noi“! Glasul meu este cu mult prea debil sĕ pot da espresiune simţĕmintelor de bucurie ce se deştéptă în piepturile nóstre în asemenea momente de dulce revedere a celor cunoscuţi, şi de cunoscinţe noue încheiate întrĕ tineri şi bĕtrâni, când vedem în acésta ilustră întrunire feţele venerabile cu pletele înalbite ale bĕtrânilor ca şi ale mele, pe noi cei bĕtrâni ne cuprinde o duioşie de ceea-ce am fost, suntem puţini ce e drept acei bĕtrâni, cari am copilărit împreună şi am lucrat în junie pentru întemeierea instituţiunei culturale menite a stîrpi negrul întunerec al nesciinţii poporului, ziorile zilei de redeşteptare le-am salutat cu bucurie atunci, şi astăzi, când vedem pleiada numĕrósă a generaţiunei mai tinere al căreia este viitorul, ne cresce inima. Noi bĕtrânii ne vom duce cu mângăiere când glasul Domnului ne va chiema, ca sĕ spunem anteluptătorilor de odinióră, că pe plaiurile agrului românesc sĕminţa aruncată de ei a adus roduri vrednice de numele lor; voi generaţiune tinĕră cultivaţi agrul român cu diliginţă şi al vostru este viitoriul şi voi ai viitorului. Vi-o zice un bĕtrân care vĕ salută încă odată şi vĕ doresce sĕ vĕ aflaţi bine în tot timpul cât veţi petrece în Metropola românismului, întrĕ fraţii vostri iubiţi, sĕ trăiţi domnilor şi dómnelor.

Pe la órele unsprezece, publicul a început a se resfira, pentru a se întâlni de nou în ziua următóre.

Şedinţa primă.

Inainte de deschiderea adunării s'a celebrat serviciu divin la bisericile ambelor confesiuni. In biserica gr.-or. din cetate a servit Inaltpreasfinţia Sa metropolitul, cu asistenţă numĕrósă; în decursul liturgiei a fost hirotesit întru archidiacon pentru trebuinţele catedrale secretariul consist. Dr. Ilie *Cristea*. La biserica gr.-cat. a servit vicariul din Făgăraş, *Macaveiu* cu asistenţă de mai mulţi preoţi.

După serviciul divin óspeţii s'au într'unit în sala de şedinţe a casei comitatului. Deosebi bine a fost representat sexul frumos; dintrĕ damele din România şepte purtau bogatul costum românesc şi le stătea fórte frumos. De ce óre ale nóstre se feresc aşa de costumul naţional? Şi avem atâtea nuanse, unele escelând prin simplitate elegantă, altele prin îmbinarea artistică a colorilor, ear' altele prin bogăţia podóbelor!

Intrĕ conversări de bun sosit şi bun găsit, şi continuarea cunoştinţelor făcute a séră, timpul trece repede, şi nici nu observăm, că în plăcute conversări am petrecut deja un pătrariu de óră, până sĕ ajungem la deschiderea şedinţei.

Erau $11^1/_4$ când întrĕ generale aclamaţiuni de *„trăéscă“* şi întrĕ aplause cordiale, deosebi din partea entusiaştilor óspeţi din România, intră în sală Inaltpreasfinţia Sa archiepiscopul şi metropolit al nostru *Ioan Metianu*, în ţinută de gală, pe pept cu ordul corónei de fer. E condus la masa presidială, unde i-se ofere locul de onóre. Iau apoi loc la masă membrii comitetului în ordinea următórea: la stânga Inaltpreasfinţiei Sale vicepresidentul Asociaţiunii Preacuvioşia Sa archimandritul *Dr. Ilarion Puşcariu*, apoi secretariul II. *Dr. Ilie Beu*, şi membrii: *Ioan Papiu* protopresbiter, *Dr. Eusebiu R. Roşca*, directorul seminariului archidiecesan, *Leontin Simonescu* secretariu al consistoriului metropolitan din Sibiiu, şi *Onoriu Tilea*; ear' la drépta Inaltpreasfinţiei Sale membrii: *Ioan Rusu* canonic al capitlului gr. cat. din Blaj, *Zaharie Boiu* asesor consistorial în Sibiiu, *Parteniu Cosma* directorul Albinei, *Nicolau Ivan* asesor consistorial în Sibiiu, şi *Nicolau Togan* administrator protopopesc gr. cat. în Sibiiu. La stânga mesei presidiale ocupă loc la o masă mai mică *delegaţii societăţii pentru fond de teatru român*, dd. *Emanuil Ungurean* advocat în Timişóra şi *Andrei Cosma* director de bancă în Şimleu, împreună cu alţi câţiva membri ai Asociaţiunii. La drépta e masa presei, la care iau parte: de la „Gazeta Transilvaniei“ *Sextil Puşcariu*, de la „Telegraful Român“ *Teodor V. Păcăţean* şi *Aureliu Trif*, de la „Tribuna“ *Vasilie Meşter* şi de la „Unirea“ *Aurel Domşa*. Public numĕros.

După încetarea aplauselor la adresa Inaltpreasânţiei Sale şi după ce Inaltpreasânţia Sa şi membrii comitetului Asociaţiunii şi-au ocupat locurile, vicepresidentul *Dr. Puşcariu* cetesce discursul de deschidere, ascultat cu mare atenţiune şi urmat de aclamări din partea publicului. (Il publicăm în întregime, în fruntea ziarului nostru).

Indată după acestea dl *Emanuil Ungurean* salută adunarea în numele *„societăţii pentru fond de teatru român“*, rostind cam următórele:

Ca delegat al *„Societăţii pentru fond de teatru român“* daţi-mi voie sĕ aduc *„Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român“* salutul acestei societăţi, pe care, împreună cu colegul meu, dl *Andreiu Cosma*, avem onóre a o representa la acéstă ilustră adunare. „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ îşi are problemă cultivarea literaturei române *naţionale* şi înaintarea poporului român în cultură *naţională*. Pentru realisarea acestei probleme măreţe Asociaţiunei îi stă deschis teren vast. „Societatea pentru fond de teatru român“ încă 'şi are drept problemă cultivarea literaturei române şi prin acésta înaintarea poporului român în cultură. Pe acest teren întru realisarea problemei schiţate mai sus, în scurt timp are sĕ-i urmeze Asociaţiunii teatrul român. Ambe aceste societăţi sunt factori culturali de mare însemnătate pentru naţiunea nóstră. Ambele sunt rĕsărite din voinţa poporului de *a-şi păstra cultura sa naţională*; scopul ambelor e deci *apărarea acestei culturi naţionale*. „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“, pe carea am onórea sĕ o represint aici împreună cu dl *Andreiu Cosma*, e convinsă, că poporul nostru numai prin acésta cultură *naţională* va puté sĕ se validiteze în rênd cu celelalte popóră, numai ţinênd cu tenacitate la cultura naţională română şi lucrând cu tot zelul la desvoltarea ei va puté sĕ-'şi păstreze intact caracterul seu naţional, căci *când va înceta cultura naţională, va înceta totodată şi viéţa lui naţională*.

Convinsă despre acestea, „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“ vine a-şi esprima deosebita bucurie, că activitatea Asociaţiunii întru realisarea problemei sale ia din an în an avênt tot mai îmbucurătoriu. „Societatea pentru fond de teatru român“ îşi esprimă deosebita bucurie faţă de abnegaţiunea şi zelul cu care bărbaţii, cărora încrederea obştei române li-a concredut conducerea Asociaţiunii, şi-au făcut şi-şi fac datorinţa. Şi când o constată acésta, îşi esprimă totodată dorinţa, ca acest zel nici-când sĕ nu înceteze, ci protenţat prin *iubirea de neam* sĕ fie totdeauna lumina conducĕtóre a bărbaţilor cárora dat le va fi sĕ conducă şi de aci încolo destinele Asociaţiunii. (Repeţite *„Trăéscă!“*)

Salută adunarea şi' doresce resultate strălucite.

Acestui frumos discurs, isvorit din adevĕrată inimă românéscă, vicepresidentul rĕspunde prin un discurs scurt, dar' ţinut în termini călduroşi. Preacuvioşia Sa mânecând din unitatea scopurilor urmărite de aceste douĕ corporaţiuni culturale, una urmărind realisarea scopurilor sale prin activitate pe teren mai vast şi îmbrăţişând mai mulţi rami de cultură, ceealaltă avêndu-şi drept problemă cultivarea unui singur ram, de însemnătate mare însĕ şi acesta, — ambele nisuesc spre aceeaşi ţintă: *perfecţiunea culturei naţionale românesci*. Raportul întrĕ Asociaţiune şi „Soc. de teatru e acelaş ca întrĕ mamă şi fiică. „Societ. de teatru român“ póte fi considerată deci fiică a Asociaţiunii, dar' *fiică vrednică de dragostea şi recunoscinţa mamei*, căci a desvoltat şi dînsa activitate rodnică şi démnă de recunoscinţa naţiunii. Salută deci pe delegaţii acestei fiice iubite şi îi rógă sĕ interpreteze mandatariului lor iubirea ce Asociaţiunea i-o păstréză, şi dorinţa ca mama şi fiica, „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ şi „Societatea pentru fond de teatru român“ sĕ se întâlnéscă totdéuna cu dragoste şi bunăînţelegere pe terenul progresului.

După aclamaţiunile urmate acestui discurs, presidentul presintă raportul general al comitetului, raţiociniile pe anul 1900, budgetul pe 1901 şi propunerile întrate la comitet — pentru adunarea generală, — avênd a fi predate spre censurare comisiunilor respective.

La propunerea membrului Voicu *Hamsea*, protopresbiter gr. or. în Lipova, raportul general, fiind tipărit şi distribuit publicului, nu se mai cetesce, ci se urméză la punctul 2 al ordinei de zi: Constatarea delegaţilor presenţi, cari sunt rugaţi sĕ-şi presinte credenţionalele la membrul din comitet N. Togan. Se constată că sunt representate 26 despărţĕminte prin 41 delegaţi.

Urmând alegerea comisiunilor, la propunerea membrului *E. Ungurean*, şedinţa se suspinde pe 10 minute, pentru consultare. După redeschidere membrul *Andreiu Cosma* raportéză, respective propune, ear' adunarea aclamă ca membri aleşi:

a) în comisiunea pentru esaminarea raportului general: Ilie Trăilă, adv. în Oraviţa, Dr Augustin Bunea, canonic în Blaj, Dr. George Popovici, protopresbiter gr. or. în Lugoj, Dr. George Proca, prefesor de teologie în Sibiiu şi Iuliu Maniu adv. în Blaj.

b) în comisiunea pentru censurarea raţiociniului pe 1900 şi a budgetului pe 1902: Emanuil Ungurean adv. în Timişóra, Dr. Coriolan Pop, adv. în Oradea-mare şi Brutus Hodoş director de bancă în Blaj.

c) în comisiunea pentru studiarea modificărilor propuse la „Regulamentul pentru secţiunile ştientifice-literare“: Gregoriu Pletos, profesor şi catechet gr. or. în Năsĕud, Silvestru Moldovan, publicist în Sibiiu si N. Precup, profesor în Blaj.

d) comisiune pentru inscsierea de membri nu s'a ales, ci s'a hotărît, ca inscrierile sĕ se facă direct la cassariul Asociaţiunii.

După acestea se dă cetire telegramelor: de la I. Vulcan (Oradea mare), despărţămêntul Abrud-Câmpeni, Ariton Popa, paroch în Bucium-Şaşa, Cordescu, din Bucuresci, Cluj (mai mulţi), desp. Beiuş, George Pop de Basesci, Blaj (mai mulţi), Pompiliu Dan (Beiuş) şi Caransebeş (mai mulţi).

Presidiul anunţând apoi, că după amiaz la 3 óre se va ţiné şedinţă literară în sala festivă a şcólei de fete (prelegĕtoriu Sextil Puşcariu), — închide şedinţa la órele $12^1/_4$.

Şedinţa literară.

La órele trei s'a ţinut şedinţa literară, în sala mare a institutului nostru de fete. Dl *Sextil Puşcariu* a ţinut o prea frumósă conferenţă despre tinĕrul nostru poet *Iosif*, al cărui ultim volum de poesii intitulat *„Patriarchale“* a intimpinat o apreciare fórte elogiósă din partea criticei române. Conferenţa, — interesantă şi ca fond şi ca predare, — a fost ascultată de un public ales, ear' conferenţiarul a fost viu aplaudat şi felicitat.

Petrecerea.

Séra la órele opt s'a început petrecerea în sala mare dela *Gesellschaftshaus*. Tot ce a fost românesc în séra aceea în Sibiiu şi-a dat întâlnire în sala acésta. Până la órele zece musica militară a distras publicul cu piese diferite, în mod artistic esecutate, ear' dela zece s'a început jocul, cu o horă în care au intrat toţi cei cu picióre sĕnătóse. A fost bine representat costumul naţional, dar' şi *mătasa*, cu tóte că se pusese condiţiune, ca damele sĕ se presenteze în toalete simple de stradă. Dar' cine póte cu ele? Petrecerea animată s'a terminat târziu nóptea, mai bine zis, spre zori de zi.

Şedinţa a doua.

Ţinută Duminecă, în 22 Septembre n. Se deschide la orele zece şi jumĕtate, prin Ilustritatea Sa, vicepresidentul Asociaţiunei, *Dr. Ilarion Puşcariu*.

Se întră în ordinea de zi. Comisiunea esmisă pentru esaminarea raportului general îşi esprimă dorinţa, prin raportorul *Dr. G. Proca*, că după-ce raportul presentat a fost împărţit la vreme şi toţi îi cunosc cuprinsul, sĕ fie considerat de cetit şi luându-se de basă pentru desbaterea specială, adunarea generală sĕ între imediat în discuţia specială. Se primesce. Comisiunea prin acelaşi raportor, propune apoi următórele:

Adunarea generală sĕ declare că ia cu regret act despre abzicerea Ilustr. Sale, a dlui *I M Moldovan*, din presidenţia Asociaţiunei, esprimându-şi cele mai călduróse mulţămiri pentru ostănelele puse din partea fostului president al Asociaţiunei întru conducerea acestei instituţiuni culturale române.

Se primesce în mijlocul viilor ovaţiuni la adresa Ilustrului domn *I. M. Moldovan*.

Referitor la museul naţional şi la loteria aranjată pentru adunarea fondului în acest scop, comisiunea propune sĕ se iee spre ştire aprobătóre toţi paşii întreprinşi, ear' comitetul sĕ fie îndrumat sĕ continue cu activitatea în direcţiunea acésta.

Comisiunea propune, ear' adunarea generală ia cu plăcere la cunoscinţă, că numĕrul membrilor Asociaţiunei e în creştere; şi doresce sĕ se esprime necesitatea, ca fie-care membru sĕ caute în cercul sĕu de activitate a face şi în viitoriu cât se póte mai mult, pentru ca numĕrul membrilor sĕ se înmulţéscă. Se primesce.

Se cetesce lista membrilor decedaţi în decursul anului espirat, faţă de cari adunarea generală îşi esprimă condolenţele *prin sculare*.

La chestia cu lăsămêntul decedatului Dr. *Nichita* se nasce o discuţie mai lungă, la care, afară de raportorul Dr. *Proca*, iau parte canonicul *Rusu*, Partenie *Cosma*, Dr. *Diaconovich*, Andrei *Cosma*, Dr. Iuliu *Maniu* Onoriu *Tilea*, Rubin *Patiţia*, Dr. *Vlad*, Zevedeiu *Murĕşan*, canonicul Dr. *Bunea* şi vicepresidentul Dr. *Ilarion Puşcariu*, în cele din urmă primindu-se propunerea comisiunei, ca comitetul sĕ încépă pertractări noue cu institutul *„Silvania“*, pentru regularea desevêrşită a acestei afaceri.

Cu privire la şcóla de fete a Asociaţiunei, comisiunea îşi esprimă dorinţa sĕ se facă pe viitoriu posibile economisări în susţinerea ei.

Referitor la casa rĕmasă după nemuritorul *Avram Iancu* se fac unele comunicări din partea preotului *Cothişel* pe cari comitetul central sigur că le va avé în vedere în viitoriu.

Dintrĕ propunerile înaintate comisiunii acesteia, se primesce numai cea referitóre la publicarea unei scrieri, în care sĕ se facă istoricul *Asociaţiunei*.

Urméză raportul comisiunei esmise pentru esaminarea *racioţiniului* şi a *budgetului*. Rapertor *Dr. Coriolan Pop*.

Comisiunea a aflat racioţiniul în ordine, propune deci absolutoriu pe séma comitetului, pentru anul espirat de gestiune.

Se primesce. Asemenea se primesce şi budgetul anului viitoriu, la care *Dr. D. P. Barcian* face o propunere bine motivată, în interesul lăţirei gustului de cetire, şi totodată şi a rîvnei de scriere, din partea scriitorilor talentaţi; care propunere se derivă comitetului spre a o ţiné în vedere.

Comisiunea esmisă pentru esaminarea planului de modificare a regulamentului referitor la *secţiunile literare* propune prin raportorul *Precup* acceptarea modificărilor, şi face şi ea unele aditamente, cari tóte se primesc.

Urméză la ordinea zilei alegerea comitetului, a presidentului şi vicepresidentului, pe următoriul period de trei ani.

Membrul *Dr. G. Popovici*, protopopul Lugojului propune esmiterea unei comisiuni, care sĕ combineze o listă şi sĕ vină în plen cu propunere concretă. Se primesce, şi se aleg în comisiune următorii: Patriciu *Barbu*, Dr. Aug. *Bunea*, Andreiu *Cosma*, *Dr. Leményi*, Ales. *Lebu*, Ilie *Trăilă*, Eman. *Ungurian*, Dr. Iuliu *Maniu* şi Dr. Nicolau *Vecerdea*.

Comisiunea se retrage spre consultare, ear' până atunci se cetesc telegramele întrate la adresa adunării.

După o lungă consultare, comisiunea apare în sală şi prin raportorul *Andreiu Cosma* propune sĕ fie ales president: dl *Dr. Alecsandru de Mocsonyi*. Sgomotóse aclamări şi aplause acoper acésta propunere. Tot aşa întimpină aplacidare generală şi propunerea, ca vicepresident sĕ fie ales dl *Iosif Sterca Şuluţiu*. Intrĕ acestea douĕzeci de membri au cerut votare nominală pentru alegerea comitetului, care prin regulament admisă fiind, presidiul declară de întreruptă şedinţa, fiind a se continua la órele cinci după ameaz.

Suspendarea şedinţei s'a făcut la órele 2 şi jumĕtate.

Banchetul.

La órele trei s'a ţinut banchetul, în sala dela *Gesellschaftshaus*. La momentul potrivit s'a sculat vicepresidentul Asociaţiunei, *Dr. Ilarion Puşcariu*, şi a ridicat un călduros toast întru îndelunga vieţuire a preabunului nostru Monarch, dela care avem multe bunătăţi, şi în special *Asociaţiunea*. Toastul a fost ascultat în picióre din partea celor presenţi. A toastat apoi dl *Partenie Cosma*, pentru representanţii autorităţilor locale, vicecomitele *Reissenberger* şi primariul *Drottlef*, cari au respuns în termini fórte frumoşi, în limba lor maternă, cea germană. Al treilea toast a fost ridicat din partea dlui canonic *Dr. Bunea* pentru prosperarea Asociaţiunei, al patrulea din partea dlui protopop *Papiu* pentru societatea soră, a fondului de teatru român şi pentru representanţii ei, *Em. Ungurian* şi *Andreiu Cosma*, al cincilea din partea dlui *Pletos* pentru inteligenţa română din Sibiiu, şi al şaselea din partea dlui *Podóbă*, pentru óspeţii din România. In numele acestora a respuns fórte frumos şi fórte *românesce* dl *Dimancea*, fruntaş al partidului liberal din regatul român.

La órele cinci a fost terminat banchetul.

Continuarea şedinţei

Şedinţa s'a redeschis la órele 6. Se propune începerea votării. Dl *Dr. Amos Frâncu* ia cuvêntul şi declară în numele tuturor celor-ce doresc şi au cerut votare nominală, că asupra postului de president nu află votarea de necesară şi rógă chiar sĕ nu fie estinsă şi asupra acestui post, ci ilustrul nostru bărbat dl *Dr. Alexandru de Mocsonyi* sĕ fie declarat ales president al Asociaţiunei cu aclamaţiune. Se primesce întrĕ reînoite aclamări şi aplause la adresa alesului.

Se începe votarea după despărţĕminte. Se dau 146 de buletine. Până la desfacerea buletinelor şi numĕrarea voturilor adunarea generală discută chestia, că proxima adunare generală unde sĕ se ţină. Sunt douĕ invitări: dela *Oraviţa* şi dela *Baia-mare*. Se decide, ca comitetul sĕ se pună în conţelegere cu inteligenţa din aceste oraşe şi sĕ determine în cercul seu de competenţă locul ţinerii proximei adunări generale.

Terminându-se numĕrarea voturilor, pe basa voturilor primite se declară aleşi:

Vicepresident: *Iosif St. Şuluţiu*; membri ordinari: *Parteniu Cosma* (138 voturi) *Dr. V. Hossu* (124 voturi) Dr. C. *Diaconovich* (119 voturi) *Dr. Octav, Rusu* (98 voturi) *Dr. Ilarion Puscariu*, (95 voturi) *Dr. At. Marienescu* (91 voturi) *Nicolau Toyan* (89 voturi) *Dr. Eus. Roşca*, (82 voturi) *Ioan Papiu* (87 voturi) *Nicolae Ivan* (81 voturi) *Ioan Creţu* (73 voturi) şi *Dr. Augustin Bunea* (68 voturi). Suplenţi sunt aleşi: *Dr. Beu*, Arsenie *Bunea*, *Dr. Leményi*, *Iuliu Bárdosy*, *Dr. Vas. Bologa* şi *Dr. Elie Cristea*.

Membrul *Anton Palade* mulţămesce Ilustrit. Sale dlui *Dr. Ilarion Puşcariu* pentru ostănelele de până acuma întru conducerea Asociaţiunei, şi-l rógă în numele adunării generale sĕ nu denege nici în viitoriu sprijinul seu acestei instituţiuni culturale române ca membru în comitet, ceea-ce Ilustritatea Sa promite a face, cu cunoscuta sa tragere de inimă pentru neamul românesc.

Presidentul mulţămesce apoi membrilor întruniţi pentru viul interes manifestat faţă de afacerile Asociaţiunei şi declară adunarea generală de închisă, — la orele opt şi jumĕtate séra. Ilustritatea Sa e viu aclamat.

Despre *petrecerea poporală*, fórte bine reuşită şi despre *concertul* care a avut un succes splendid, — vom raporta în numĕrul viitoriu.

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. De la 15 Septembre încóci generalii englezi proced contra Burilor conform proclamaţiei lui Kitschener şi tractéză pe prisonerii buri ca pe rebeli. S'a început deja şi confiscarea averii Burilor. Cât pentru efectul proclamaţiei, telegrame din Pretoria raportéză că de la publicarea proclamaţiei numĕrul luptătorilor buri s'a înmulţit cu multe mii de ómeni şi că olandezi din Capland zi de zi se alătură în mare numĕr la óstea Burilor.

Telegramele mai noue aduc veste despre *o mare învingere a Burilor*. La distanţă de cincisprĕzece miluri de la Pretoria Burii au suprins un detaşament de armată englezĕ, şi pe care l'a bătut urît. Ariergarda întrégă a căḑut prisoneră. Burii au luat şi douĕ tunuri de la Englezi.

*

Toastele de la Compiègne. La dejunul dat după manevre, preşedintele Loubet a pronunţat următorul toast:

„Sunt fericit sĕ vĕ esprim salutarea şi mulţumirea armatei şi a marinei, mândre şi recunoscătóre pentru interesul ce le-aţi arătat.

„Franţa şi parlamentul ei, fac tot ce e cu putinţă pentru a duce armata şi marina la cea mai înaltă perfecţiune şi armata face tóte sforţările pentru a fi gata la chiemarea patriei. Presenţa Majestăţilor Vóstre la manevre însémnă pentru armată cea mai mare resplată şi cea mai puternică încurajare.

„Şefii armatei ştiu acésta, trupele o simt, şi eu mĕ fac interpretul lor ridicând păharul pentru M. V., pentru M. S. împĕrătésa, pentru gloria armatei ruse unită cu a nóstră, după cum M. V. a zis la Chalons, dintr'un adânc sentiment de frăţie de arme.“

Muzica a intonat imnul rusesc.

Ţarul s'a ridicat şi a respuns următórele:

„Manevrele la cari am asistat mi-au dat ocazie sĕ admir în persónă marea valóre a splendidei armate franceze şi simt pentru acésta o adâncă bucurie, de óre-ce e la mijloc justa mândrie a Franciei amice.

„Beau pentru valorósa armată franceză, pentru gloria şi prosperitatea ei, vĕḑênd în ea un puternic sprijin al ordinei, al păcei, al fericirei popórelor.

Musica a intonat marsilieza.

Cu toţii s'au dus apoi în trăsuri la Reims.

NOUTĂŢI

Intâlnirea împĕratului nostru cu ţarul. „Lokalanzeiger“ are raport din Petersburg, că ţarul după re'ntórcerea din Francia va merge pentru petrecere mai îndelungată la Darmstadt, de unde va călĕtorí apoi la Spala, unde se vor arangia vênătóre de curte. Aici, ori la Skiernieviţa ţarul va avé apoi întâlnire cu împĕratul *Francisc Iosif*. In Spala se fac mari pregătiri pentru primirea împĕratului, care va sosí acolo prin Octobre.

*

Hirotesire de protopop. La 1 August st. v. a fost hirotesit întru protopresbiter dl Nicolae *Moldovan*, ales protopresbiter al tractului Angnitei.

*

Sfinţire de biserică. Primim învitare la sânţirea bisericei române gr.-or. din *Borgoprund*, care se va îndeplini la 16/29 Septembre a. c. prin Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul domn archiepiscop şi metropolit *Ioan Metianu*, precum şi la banchetul ce se va ţiné la 1 óră p. m. în hotelul comunal, şi la petrecerea de joc, ce va urma séra la 8 óre în favorul bisericei. Preţul unei cuverte la banchet 4 coróne. Preţul întrărei la petrecere de persónă 2 coróne, în familie 1 corónă 60 fileri. Suprasolvirile şi contribuirile benevole se vor primi cu mulţămită şi cuita pe cale ziaristică. Stimaţii óspeţi pentru încuartirare şi participare la banchet, sunt rugaţi a se însinua până la 25 Septembre st. n. la dl primar Teofil Vlad în Borgoprund. Festivităţile se vor aranja după următoriul program: 1. Sâmbătă la 28 Septembre st. n. la 2 óre p. m.: Primirea Escelenţei Sale şi a suitei la gară prin dl protopresbiter Simeon Monda, concomitat de preoţii Iuliu Sucéva şi Pavel Beşa; ear' înaintea bisericei de către parochul Teodor Vrăşmaş şi comitetul parochiei. 2. Presentarea corporaţiunilor 3. Vecernia cu privegherea. 4. Séra la $^1/_4$7 óre: Iluminare şi conduct cu făclii, sevîrşită de junimea comunei. 5. Duminecă la 29 Septembre 8 óre a. m.: Sânţirea bisericei. 6. La 1 óră p. m.: Banchet. 7. La 6 óre séra: Foc bengalic. 8. La 8 óre séra începerea petrecerei cu joc.

*

Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ s'a constituit în şedinţa sa ţinută în 2/15 Septembre a. c. sub presidiul Preaonoratului Domn director seminarial *Dr. Eusebiu R. Roşca* în modul următor: Preşedintele Dr. George Proca profesor seminarial Vicepreşedintele George Tulbure cl. c. III., Archivar şi not. al com. Dumitru Borcia cl. c. III., Notariu al soc. Nicolae Perian cl. c. I., Cassariu Ioan Fodorian cl. c. II., Controloriu Remus Roşca cl. c. I., Bibliotecariu Ioan Morariu cl. c. II., Viceblibiotecariu George Preşmerian ped. c. I., Redactor al fóiei „Musa“ Zaharie Mihăltian cl. c. III., Econom Ioan Dima ped. c. III.

Membrii comisiunei literare:

Augustin Bodea şi Ioan Romoşan clerici c. III. George Bărescu şi Nicolae Şoneriu clerici c. II. Aurelian Oancea şi George Tocit clerici c. I. Eugen Crăciun şi Nicolae Vlad Stezar ped. c. III. Ioan Pascu ped. c. II.

*

† Paraschiva Popa. Alaltăeri a fost înmormêntată în cimiteriul bisericei din suburbiul inferior al Sibiiului juna Paraschiva Popa, fostă membră în corul reuniuni meseriaşilor români, rĕposată după morb îndelungat. Culegĕtorii de litere din tipografia *Tribunei*, unde reposata fusese angajată mai mulţi ani şi de unde şi-a atras şi morbul de pept, au depus pe cosciug o frumósă cunună de frunze de viorele, ghiocei, şi crini artificiali, de care atârna pantlică în tricolor românesc, cu inscripţia „Tipografia Tribunei. — In amintirea ei“.

*

„Pasivitate sau activitate?“ Articolii politici, scrişi de dl *Dr. Eugen de Lemény* în chestia abandonării pasivităţii şi publicaţi în ziariul nostru, au apărut şi în broşură separată, care se póte procura dela autorul în Braşov ori dela librăria archidiecesană din Sibiiu. Esemplariul costă 60 bani. Cartea se vinde în favorul mesei studenţilor din Braşov.

*

Congres de fisiologie. Congresul internaţional de fisiologie s'a deschis Joi, în Turin. România este representantă de doctorii Vitzu, Spineanu, Atanasiu şi Vaschide. In şedinţa de deschidere congresul a fost presidat de doctorul Dastre. Dr. Vitzu şi-a desvoltat comunicaţia asupra cercetărilor experimentale în privinţa escitabilităţei substanţei cenuşii a măduvei spinărei. Comunicarea dr. Vitzu a fost primită cu aplause unanime.

*

† Egan Ede, pe care ministrul de agricultură mai anii trecuţi îl numise comisariu pentru cercetarea situaţiei Rutenilor, s'a sinucis Vineri în apropiere de comuna Slatina. Numele lui Egan a devenit cunoscut deosebi de când în raportul către guvern asupra situaţiei Rutenilor a arĕtat că deosebi evreimea e causa miseriei Rutenilor şi a cerut de la guvern sĕ împedece imigrarea Evreilor din Galiţia. Presa filosemită atacase pentru acésta pe Egan în mod vechement, şi ca sĕ-'l delăture de la acest post îl acusase chiar şi cu malversaţiuni. Ministrul Darányi i-a dat însĕ deplină satisfacţie, declarând în dietă, că activitatea lui Egan e corectă şi spre deplina mulţămire a guvernului. A fost însĕ combătut şi mai departe în presa filosemită, ceea-ce se vede că l-a disgustat aşa de mult, în cât şi-a făcut sferşit vieţii.

*

Necrolog. *Metodiu Popovici* preot gr. or. din Boşorod după o lungă suferinţă, fiind împărtăşit cu sfânta cuminecătură şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatorului la 6/19 Septembre a. c. în etate de 57 ani. Rĕmăşiţele pămêntesci s'au aşeḑat la odihnă vecinică Duminecă la 9/22 Septembre a. c. Il deplânge numĕrósa familie, consângenii şi parochia vĕduvită.

*

Pentru masa studenţilor dela gimnasiul rom. gr. or. din Brad au binevoit a contribui şi următorii M. St. D. 1. Emanuil Ungurean adv. Timişóra 50 cor., 2. Dr. Ioan Stroia, protopresbiter gr. or. 20 cor., 3. Nicolau Henţ, notariu 50 cor., 4. Dumitru Vulcu 1 cor., 5. Dr. Comşa, 20 cor., 6. Iordache Roşca, 4 cor., 7. Petru I. Comşa comerciant 20 cor., 8. Ioan Banciu 20 cor., 9. Petru Banciu farmacist 20 cor., 10. Ioan Popa preot 1 cor., 11. corpul învĕţ. 20 cor. (toţi din Sĕlişte) 12. N. Radu notariu în Feneş 10 cor., 13. Atanasie Popovici par. gr. or. în Vadas 2 cor. suma totală 238 cor.

Priméscă binevoitorii dăruitori cea mai căldurósă mulţămită! Direcţiunea gimnasiului rom. gr. or. (din) Brad în 8 Sept. 1901. *Georgiu Părău* dir. gimnas.

*

Imprumutul bulgar. Se telegrafiază din Sofia că Ministrul *Daneff* a plecat la Paris împuternicit de consiliul de miniştri pentru a iscăli contractul împrumutului ce vrea sĕ facă Bulgaria în Francia, sub garanţa monopolului tutunurilor. Daneff va vizita pe prinţul Ferdinand spre a lua instrucţii. Se svonesce că dînsul va fi primit în audienţă de ţar şi de contele Lambsdorf, ministru de externe rus.

*

Proect nou de reformare a Călindariului. Savantul astronom Camil Flammarion recomândă întroducerea unui călindar, carele ar puté servi pentru tóte timpurile. După Flammarion anul ar costa din 364 zile, adecă 52 sĕptĕmâni, eară tot al şeptelea an ar avé sĕ constee din 53 de sĕptĕmâni. Acésta sĕptĕmână adaosă, propune reformatorul — analog călindariului vechilor Evrei — sĕ fie serbată ca o sĕrbătóre, în care ar avé sĕ pauseze ori ce lucru. — Flammarion a pus la disposiţie un premiu de 5000 franci pentru acela, care ar elabora un proect mai potrivit pentru regularea călindariului.

*

Romanul unei călugăriţe. Inainte cu câteva luni a venit un American fórte bogat la Berlin, unde şi-a închiriat o odae în hotel. Se înbolnăvise greu Americanul şi spre căutare i-s'a trimis o călugăriţă tînără orfana unui fost oficer. Multă vreme bolnavul se afla întrĕ viéţă şi mórte, dar' în urma naturei sale tari şi a căutării conştiincióse din partea călugăriţei, el în fine s'a însănătoşat pe deplin. Intrĕ bolnav şi tînăra călugăriţă s'au început însĕ nişte relaţii, cari s'au sfârşit cu — logodna. Şi aşa prin puterea lui amor orfana, care la început a fost numai o veghetóre asupra prisonerilor într'o temniţă — a ajuns acuma sĕ fie soţia unui American bogat, — cu tóte că el numĕră deja 50 de ani, ear' ea abia 20, — ba a întrat chiar în legături de înrudire cu cele mai bogate familii din Capitala Germaniei, căci soţul ei derivă dintr'o familie înaltă.

*

Nenorocire mare în România. Ziarele din Bucureşti ne aduc ştirea că în nóptea de Joi spre Vineri, la órele douĕ şi jumĕtate, s'au ciocnit douĕ trenuri pe linia ferată Bucureşti-Verciorova, cu sfêrşit tragic, pentru-că mai multe persóne au rĕmas mórte şi multe sunt grav rănite. Catastrofa s'a întêmplat întrĕ următórele împrejurări: După plecarea trenului accelerat din staţia *Palota* pentru a-şi urma drumul la *T.-Severin*, a plecat şi un tren de marfă încărcat cu petrol. Trenul accelerat întârziind pe drum — se presupune că maşina era defetuósă — a fost ajuns de trenul de marfă. Când mecanicul trenului de mărfă a vĕzut înaintea sa trenul accelerat, nu a mai putut sĕ oprésca trenul sĕu şi astfel a lovit trenul accelerat cu o mare putere. Vagónele dinapoi ale trenului accelerat au fost sfărâmate şi trenul de marfă s'a urcat preste vagóne. Maşina trenului de marfă s'a rĕsturnat și ea, precum și mai multe vagóne-cisterne cu petrol. Dela focul mașinei petrolul s'a aprins și trenul întreg a fost cuprins de flacări, cari s'au comunicat apoi la trenul accelerat.

După o comunicare oficială a direcției căilor ferate, sunt 6 persóne ucise și 4 rănite, toți funcționari ai căilor ferate; din călětori sunt 6 persóne ucise și 4 rănite. Acésta constatare s'a făcut în primul moment; sunt însě temeri că numěrul ucișilor și al răniților e mult mai mare.

*

Anarchiștii din Londra. In Londra sunt mulți anarchiști. Maioritatea covêrșitóre a anarchiștilor din Londra sunt *italieni* și *francezi*. Numěrul lor se ridică la 1.500. Cu tóte că Londra posedă relativ un contingent puternic de anarchiști, acest oraș a încetat de a mai fi un cartier principal al „propagandei prin fapt“, de óre-ce poliția urmăria fórte de aprópe pe șefii anarchiști, astfel că ei au trecut rînd pe rînd în America. Supraveghierea aspră a anarchiștilor de cătră poliția secretă a început acum șapte ani, când francezul Bourdon și-a găsit o mórte tragică prin explosia din întêmplare a bombei cu care plecase sě arunce în aer celebrul observator din Greenwich. In ziua următóre poliția a disolvat clubul „Autonomie“ din Windmilstreet, care era cuibul unde se făuriau planuri criminale. De la acéstă puternică lovitură ce li-s'a dat, anarchiștii nu mai au cluburi în Londra, ci numai localuri de întrunire. Ei știu că cei mai primejdioși dintrě dînșii sunt mereu urmăriți de detectivi și că poliția póte pune mâne pe ei în cel mai scurt timp — așa de exact le cunósce locuințele, traiul, birturile frecventate de ei și localurile lor de întrunire. Cu un cuvênt, de óre-ce poliția engleză și-a organisat cu îngrijire sistemul ei de supraveghiere, chiar și celui mai viclean și mai dibaciu anarchist nu-i rěmâne alt-ceva de cât sě se pórte liniștit.

Nr. 475—1991. [205] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului învěțătoresc vacant din *Sân-Iacobul mureșan*, protopresbiteratul Turḑii se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegr. Român“.

Emolumentele sunt 600 cor. și anume:

1. Locul învěțătoresc computat în 200 coróne.

2. Venitul cantoral 20 cor.

3. Câte o ferderă bucate dela 75 familii socotita în 90 cor.

4. Din repartițiune pe popor 290 cor.

Locuință în școlă și folosirea grădinii școlare.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus.

Cojocna, 1 Septembre 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turḑii în conțelegere cu comitetul parochial.

Teodor Ciortea
adm. prot.

420/901 [207] 1—3

Hirdetmény.

A szászsebesi sugagi tőrv. hat. kőzut 21—22 km. szakaszán levő 31 szám lanczhid helyreállitására vonatkozó munkák biztositása czéljából 1901 évi szeptember 27 én délelőtt 10 órára Szebenvármegye alispánjánál a vármegye tanácskozási termében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni ohájtók felhivatnak hogy a fennti munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó az előirányozott és a tek. kőzigazgatási bizottság által utólagosan engédélyezendő 2466 K. 25 f. kőltség után számitandó ės a részletes feltételekben elöirt 5% ot bánatpénzzel ellátott irásbeli zárt ajánlatakat kitűzött nap 9 orájáig a vármegye alispánjánál annyivab inkább adják, mert a későbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni, a szoban forgó munkálatra vonatkozó müszaki művelet és részletes feltételek a szebenvármegyei épitészeti hivatalnál a rendes hivatalos orákban megtekinthetők.

Nagy Szeben 1901 Sszeptember 19 én.

Reissenberger
alispán.

Sz. 15742/1901 [206] 1—3

Hirdetmény.

A Nagyszeben Ujegyház Szt. Agothai tőrv. hat. kőzut 15 km. szakaszán levő 27 számu hid helyreállitására vonatkozó munkák bistosittása céljából 1901 évi szeptember 27-én délelött 10 orára Szebenvármegye alispánjánál a várm. ház tanácskozási termében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni ohajtók felhivatnak hogy a fennti munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó az elöirányozott 7697 K 72 f. ség után számitantó és a részletes feltételekben előirt 5% ot bánatpénzzel ellátott irásbeli zárt ajánlataikat a kitüzött nap 9 orájáig a vármegye alispánjánál annyival inkább adják, mert a későbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni, a szóban forgó munkálatra vonatkozó müszaki müvelet és részletes feltételek a Szebenvármegyei épitészeti hivatalnál a rendes hivatalos orákban megtekinthetők megjegyeztetvén hogy a hidnak betonból való készitésére is adhatók be ajánlatok.

Nagy-Szeben, 1901 Szeptember 19-én.

Reissenberger
alispán.

Maria Cunțan

POESII

se póte procura cu prețul de **1 cor.** 50 fil.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tiparu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

A eșit de sub tiparu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La Librăria Tipografiei archidiecesane se află în comisiune:

Curs practic de limba maghiară

pentru școlele poporale române.

Intocmit pe basa noului plan ministerial de învěțământ și a planurilor nóstre școlare confesionale
de
Ión Dariu,
cu concursul ma multor bărbaț de școlă.

Partea a II-a. — Pentru anul al III-lea și al IV-lea de școlă.

Prețul 60 fil.

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție consciențiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS

SIBIIU

Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine.

[113] 12—30

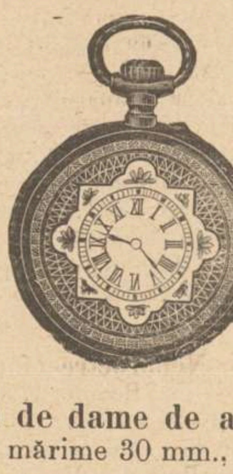

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Juvaericale veritabile și eftine.

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102 Sibiiu, Joi 13/26 Septembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

România și Grecia.

Sub titlul acesta scrie marele ziar vienez *Neue Freie Presse* un articol de deosebită importanță politică. Il reproducem în întregime, după cum urméză:

„Mai multe sute de studenți români au debarcat acum de curênd în Pireu și au fost primiți cu onoruri estraordinare de autoritățile și populația Atenei.

Acesta este un semn caracteristic al timpului și trebue adus în legătură cu faptul, că acum câteva luni regii României și Greciei s'au întîlnit pe pământ austriac, în Abbazia, și au avut dese consfătuiri în zilele pe cari le-au petrecut împreună.

Intre România și Grecia esistă acum o înțelegere intimă. Ba mai mult decât acésta: In urma știrilor pe cari le primim din partea română, este în perspectivă încheierea unei convențiuni întrĕ România și Grecia și astfel în curênd va avé loc o nouă întâlnire întrĕ suveranii ambelor regate balcanice. Regele George, așa ni-se comunică, va face în curênd o visită regelui Carol și probabil acéstă visită va avé loc în timpul pe când părechea regală română petrece în vilegiatură la Sinaia, în castelul Peleș.

Ințelegerea intimă întrĕ regii României și Greciei este un fenomen care în legătură cu celelalte evenimente din Balcani, atât de mult discutate în tot timpul din urmă, cresce preste cercul local al intereselor balcanice și are o mare însemnătate internațională.

Atât politica Bulgariei, cât și a Sêrbiei, se mișcă actualmente în apele rusesci și prin acésta capĕtă relief faptul, că România trăiesce în amiciție cu Grecia. Amicul amicului nostru este și amicul nostru — adecă luat în chip concret: Dacă România, care s'a alipit la Austro-Ungaria, are de amică pe Grecia, atunci acésta din urmă trebue sĕ fie și amica Austriei.

In cercurile bine informate se afirmă că contele Goluchowsky este acela, care pentru-ca sĕ țină în șach politica rusă care se validitéză atât de mult în Sêrbia și Bulgaria, a mijlocit apropierea Greciei de România. Despre acésta vorbesce împrejurarea, că întâlnirea de acum câteva luni întrĕ regele Carol și regele George a fost în Abbazia, așa dar' pe pământ austriac.

Afară de guvernul austro-ungar mai este și o altă Putere care privesce cu simpatie înțelegerea dintrĕ România și Grecia.

Acésta este Turcia, în al cărei interes este faptul, că ambele State balcanice, în contrast cu Bulgaria, care cu tóte asigurările oficiale din Sofia, nu s'a putut desface de aspirațiunile comitetului macedonean, sunt unite în privința menținerii statului quo în Macedonia.

Regele George nu se va duce în România mai înainte de a se fi asigurat de o contravisită din partea regelui Carol. Acésta se va și întêmpla. Regele Carol ce e drept sufere de rĕul de mare și deci evită călĕtoriile pe mare. Cu tóte acestea nu va fi cruțat de o călĕtorie pe mare. Trebue adus în legătură acest eveniment cu faptul că regele Carol n'a reînapoiat visitele regelui Alexandru și a prințului Bulgariei, cari ar fi trebuit sĕ fie înapoiate, dacă ar esista relațiuni normale față de Sêrbia și de Bulgaria.

Regele Alexandru a fost acum mai bine de un an în România, ba prințul Ferdinand a visitat de două-ori pe regele Carol, ear' Regele Românilor, căruia nimenea nu-i póte contesta politeță și corectitudine, până acum nu s'a dus la Belgrad și la Sofia.

Acésta este semnificativ pentru raporturile cari esistă întrĕ România, pe de o parte, și Sêrbia și Bulgaria pe de altă parte.

Ceea ce privesce Sêrbia, aici cade în cumpĕnă influința reginei Draga asupra regelui Alexandru — regina este rusofilă și Rusia este astăzi atotputernică în Belgrad. Acésta nu póte fi de loc pe placul regelui României ca aliat al Austro-Ungariei, a cărei influință în Sêrbia a scăḑut pe planul al doilea.

Mai mult însĕ are sĕ se plângă România contra Bulgariei. România va urma sfatului amicelor ei dintrĕ marile Puteri și nu va mai face representațiuni asupra faptului că șefii comitetului macedonean au fost achitați în procesul Sarafoff. Dar' în Bucuresci s'a simțit penibil faptul, că comitetul macedonean adus în legătură cu fel de fel de asasinate în România, a fost rehabilitat printr'o sentință judecătoréscă.

In chip formal, ce e drept, guvernul bulgar este justificat, dar' în realitate lucrurile stau astfel: guvernanții din Sofia nu se pot opune curentului popular, care este devotat comitetului macedonean. Acestea se știu în Bucuresci și de aceea s'a renunțat acolo de a se mai face pași contra comitetului macedonean.

Dar' cu tóte acestea esistă însĕ în Bucuresci neîncredere față de Bulgaria. Dar' și faptul că Rusia este astăzi atât de puternică în Sofia, nu contribue de loc la aceea, ca sĕ mărésca simpatiile României pentru Rusia.

Nu rĕmâne deci altceva, decât, ca România sĕ se apropie de Grecia, ca nu cumva sĕ rĕmână isolată în Balcani. Dacă se va încheia o convențiune întrĕ România și Grecia, acésta va fi o întregire a înțelegerei dintrĕ Viena și Bucuresci.

Cu atât mai mult Rusia, neputênd atrage de partea sa pe guvernanții din Bucuresci, caută sĕ stîrnéscă în România curente populare rusofile. Noul ziar, care apare acum în Bucuresci, servesce acestui scop. Este vorba, ca România sĕ fie atinsă în partea ei cea mai simțitóre, adecă cea *bisericéscă*. Se propagă ideia, ca *biserica română ortodoxă sĕ se contopéscă cu cea rusésca.*

Acum câtva timp cei din Petersburg aveau intenția sĕ înființeze un patriarchat rusesc în Constantinopol, sub care sĕ stee toți crestinii ortodoxi din Peninsula balcanică.

Refusul Bulgarilor de a renunța la exarchatul lor din Constantinopol, a zădărnicit planul rusesc.

Dar' nici în România nu va avé mult succes acéstă nouă încercare de propagandă clericală rusésca.

In România nu esistă nici un bărbat de stat serios, care sĕ aibă sentimente rusofile.

Nu esistă nici unul care sĕ aibă vederi asupra raporturilor României față de Rusia, ca ale rĕposatului *Cogălniceanu*, omul politic rusofil, care alături cu *Brătianu* a representat România la congresul dela Berlin.

Cogălniceanu era de părere, că Austro-Ungaria, față de vecinii sei Germania și Rusia, nu va puté fi pentru durată destul de puternică, pentru-ca sĕ fie un scut pentru România. Deórece după acéstă părere a lui Cogălniceanu, România avea numai sĕ alégă întrĕ alipirea strînsă de Germania ori de Rusia, credea el că va prefera pe Rusia.

Cogălniceanu a fost ultimul om politic, adevĕrat rusofil. Astăzi toți bărbații de Stat ai României sunt de acord că influința rusésca trebue înlăturată din România.

In privința acésta nu esistă divergență de păreri întrĕ actualul șef de cabinet dl *Sturdza*, conducĕtorul liberalilor, și întrĕ fostii prim-ministri *Cantacuzino* și *Carp*, șefii conservatorilor. Lui Carp îi place mai mult sĕ accentueze contrastul față de Rusia, Sturdza voesce sĕ mérgă cu Austro-Ungaria, fără a ofensa însé pe Rusia.

Esistă însĕ acum în România o nemulțămire față de Rusia. Firesce că este o mare esagerațiune când se scrie că Rusia are la Prut 180.000 de ómeni, pentru-ca sĕ se arete României, la ce trebue sĕ se aștepte, dacă va merge mână în mână cu Austria. Cu tóte acestea se crede în România că Rusia întreține mulți soldați la Prut. Cifrele însĕ, după cum s'a spus, sunt prea esagerate. In Rusia se știe fórte bine, că în casul unui rĕsboiu cu Austria, se pune mai mult preț pe linia galițiană de cât pe ceea a Prutului. Intr'un astfel de rĕsboiu, în ori-ce cas România va merge cu Austro-Ungaria.

Din manevrele române, cari se țin la granița Carpaților, se deduce că România în privința militară se alătură de Austria. In astfel de sens înțelege și generalul Lahovary problema sa. El este un adorator deosebit al organisației militare austriace și în anii din urmă a convenit de multe-ori cu șeful statului major austriac, baron Beck, și după părerea tuturor el este desemnat ca generalisim al armatei române într'un cas de rĕsboiu.

Dar' *si vis pacem, para bellum* se referă și la România. Acésta a făcut în ultimul timp progrese colosale pe terenul militar, grație înțelepciunei regelui Carol, care se intereséză atât de mult de afacerile militare.

Regele Carol este convins că România, chiar dacă ar fi pregătită pentru tóte eventualitățile, trebue sĕ se desvólte în timp de pace, de óre-ce din complicațiuni rĕsboinice nu va puté câștiga mult. Tocmai față cu alipirea Bulgariei și Sêrbiei de Rusia, alipirea României și Greciei de Austro-Ungaria este o garanție de pace mai mult și o asigurare mai puternică pentru menținerea echilibrului în Peninsula-Balcanică.

Adunarea generală a „Asociațiunei“.

— *Raport special al „Teleg. Român* —

Sibiiu, 25 Septembre n.

Mai avem sĕ raportăm despre *petrecerea poporală* și despre *concertul* aranjat Duminecă séra; și în cele următóre venim sĕ ne degajăm și de acésta plăcută misiune, lăsând sĕ urmeze la fine și părerile ziarelor strĕine din loc, cu privire la aceste două puncte de program, fórte succese.

Incepem deci cu

Petrecerea poporală.

Duminecă la 4 óre după prânz s'a început în grădina dela „Gesellscaftshaus“ petrecerea poporală, așteptată cu mult interes din partea publicului. Atât în ce privesce numĕrul publicului privitoriu, cât și în privința presentării și petrecerii țeranilor, — a succes cât se póte de bine. Poporul nostru din jurul Sibiiului și din comunele până pe la Sebeș, a fost representat în chip ce numai onóre ne face, ear' jocurile: hore, învirtite, pe sub mână, etc. erau jucate cu atâta eleganță, în cât — dacă n'ar fi fost colbul, ridicat din năsipul grădinii, și n'am fi știut că jucătorii sunt fii ai poporului țeran, am fi putut crede că jócă dame și cavaleri de salon, deghisați în țerani. Deosebi a plăcut mult hora rĕsinărenilor (cari își aduseseră chiar lăutar propriu din Rĕșinari), învîrtitele slimnicenilor, seliștenilor, mohanilor, etc. O grupă de patru părechi din Boița a escelat mult în grația și eleganța învîrtirii și a întórcerii pe sub mână. Și erau printrĕ publicul privitoriu fórte mulți străini: dame, domni, oficeri, cari priviau uimiți jocul românașilor nostri. Un ofițer bĕtrân, colonelul Iacobici, nu se putea deslipi de grupa rĕșinărenilor.

Intr'aceea óspeții ofereau cuponul de votare pentru premiarea celor mai frumóse costume; mulți le-au dat — pe sprâncénă, căci din atâta frumseță de costume era greu sĕ alegi pe cel mai frumos. Primul premiu (de 40 cor. în aur) l-a câștigat d-șóra Stefănescu-Góngă din Curtea de Argeș (234 voturi), al doilea (de 20 cor.) dșóra Eugenia Mețian din Zernești (221 voturi), al treilea dșóra Sofia Condemin din Pitești (România) cu 104 voturi, apoi: Dochia Dumitru Muntean din Poiana (97 voturi), Stana Giurcoiu din Rĕșinari (68 voturi), Paraschiva Bendorfean din Sibiiu (58 voturi), Ana Popa Bloțiu din Sĕliște (55 voturi), Elena Stanciu din Sibiiu (28 voturi), Ana Steflea din Sĕliște (23 voturi), Ioana P. Androne din Sebeșul-săsesc (16 voturi), Ana Stănilă din Galeș (15 voturi), Maria I. Nic. Oprea din Poiana (15 voturi), Ana Beu din Apoldul-inferior (12 voturi), Maria I. Gaina din Orlat (11 voturi) și Silvia Oprișiu din Armeni (11 voturi). — Mulți din publicul present póte nici nu au dat nimĕnui cuponul de votare, ori apoi fetișórele nu s'au presentat cu ele la comisiunea de scrutiniu, căci public era așa de mult, în cât la cassă trecuseră tóte biletele de întrare, trecuseră chiar și cupónele de controlă, date în loc de bilet, și în urmă au trebuit sĕ se deie bilete cu cari alți óspeți întraseră deja și la întrare le predaseră persónei de controlă.

Țĕrănimea a fost fórte bine representată, deosebi comunele din jurul Sibiiului: Sĕliștea (reuniunea de cântări în corpore, condusă de dirigentul ei, învĕțătoriul G. Crișan), Rĕșinariul (conducĕtoriu înv. Al. Galea), Poplaca (cond. notariul Milea), Poiana (cond. preotul Nicolae Dobrotă), Apoldul (cond. preotul Orăstian), apoi Galeș, Armeni, Orlat, Mohu, Slimnic, Boiţa, etc. Cea mai îndepărtată comună, din care ţărănimea încă a fost representată, e Sebeşul-săsesc, şi după cum se vede din lista premiatelor, costumul sebeşan încă a obţinut premiu.

Puţin înainte de încheerea petrecerii s'au distribuit în popor cărţi de cetit. N'ar fi stricat, dacă comitetul s'ar fi îngrijit sě aibă la îndemână mai multe broşuri, căci multora nu s'au mai ajuns.

In voie bună şi întrě jocuri frumóse timpul trecea repede, şi umbrele serii au făcut încheere acestei petreceri mândre, pentru-ca la órele 8 publicul sě aibă ocasiune a se delecta în escelentele prestaţiuni ale reuniunii române de musică din Sibiiu.

Concertul.

Dintrě tóte festivităţile arangiate din prilegiul acestei adunări, fără îndoélă că punctul de forţă a fost concertul dat Diminecă séra în sala de la „Gesellschafftshaus“. Reuniunea română de cântări din Sibiiu e cu mult mai binecunoscută publicului, de cât sě fie lipsă a insista acì asupra forţelor de care dispune, şi asupra rolului ce-'l are în viéţa nóstra culturală. Tot ce e de remarcat din prilejul concertului de Duminecă séra, e faptul că publicului i-s'a oferit plăcuta ocasiune de a admira de nou vocea d-nei *Maria Crişan* şi a d-lui *Isaia Popa*, la care se alutură cu onóre vocea d-lui *Dr. I. Stroia* şi a d şórelor *Tincuţa Simonescu*, *Delia Olariu* şi *Eugenia Moga*, cari deosebi în „Crăésa ielelor“ ne-au încântat.

Primul punct din programul concertului, „Brumărelul“ de Iacob Murěşan cu solo de bariton şi sopran (Dr. Stroia şi dşóra Simonescu), a dat publicului prilej de a face meritate ovaţiuni compositorului, dlui I. Murěşan. Mult au fost aplaudate şí cele douě cântări pentru cor mixt: „Flórea 'n câmp când vestejesce“ şi „Fântână cu trei isvórě“, de G. Dima, cum şi „Hora Dobrugeană“ de N. Popovici şi cele trei cântări pentru cor de dame. Forţa programului a fost însě „Crăésa ielelor“, cele douě cântece pentru solo de bas şi — debutul d-nei Crişan. Baritonul d-lui *Dr. Stroia* (Oluf) a fost de ajuns apreciat în colónele ziariului nostru cu ocasiunea concertelor anterióre, şi tot ce am avé sě adăugăm, e regretul publicului sibiian, că — după cum am înţeles — fiind reţinut de agendele conducerii tractului Seliştei, al cărui protopresbiter e, nu va mai rěmâné president al reuniunii de cântări şi de sine înţeles, că nici membru. Sigur noi am fi cei dintâiu cari ne-am bucura de inesactitatea acestei informaţiuni. Vocea d-şórei *Delia Olariu* (alt, mama lui Oluf) şi sopranul dulce al d-şórei *Geni Moga* (crăésa ielelor), dela concertul dat în 23 Maiu a. c., când tot aceste părţii solo le avuseră, se pare a fi căştigat în volum şi timbru mai pronunţat. Progresând astfel, vom avé în d-şórele Moga şi Olariu soliste cari vor face onóre artei române.

Un intermezzo de rară insufleţire din partea întregului public, de la rêndurile prime ale elitei până sus în galerie, a fost debutul d-nei Crişan. Cele trei doine arangiate de dirigentul H. *Kirchner* pentru solo şi acompaniare la pian: „Solomóne căpitane“, „Floricică de pe rît“ şi „Fóie verde de bujor“, părea că nu sunt cântate de voce omenéscă, ci întrupate în glas de serafimi, care te înalţă în sfere ceresci. Aplausele şi aclamaţiunile la adresa d-nei Crişan în tóte trei rêndurile de câte-ori a trebuit sě revină pe bină, cu erupţiunea aceea isvorîtă din admirarea vocei, din calda simpatie faţă cu escelenta sopranistă şi la unii isvorită şi din dulci reminiscenţe de pe timpul când în rolul Gabrielei din „O nópte în Granada“ îi învěţase a simţí ce va sě zică o cântare frumósă, — vor forma totdéuna o pagină de frunte în analele succeselor raportate de scumpa nóstră reuniune. Dar' vor servi şí ca dovadă despre cum se manifestéză iubirea şi stima Românului faţă de iubiţii sěi.

Nu mai puţin iubit ne este şí solistul de odinióră al reuniunei nóstre, dl *Isaia Popa*, paroch în Ocna. „Călugěrul din Pisa“ de C. Löwe şi „Nor de vijelie“ de Humpel sunt composiţiuni pare că anume pentru voci de talia vocei d-lui Popa. Cea dintâiu, tânguirea paricidului, lină, în tonuri profunde, sombre, ca disposiţia sufletéscă a asasinului mustrat de conştiinţă, isbucnind numai din când în când în ţipet de căinţă şi de dor după mângăerea şi alinarea chinurilor sufletesci. A doua, „Nor de vijelie“ tânguirea amorului.

Trecutul d-lui *Isaia Popa* şi renumele lui de cântăreţ este cunoscut până în cele mai depărtate colţuri de ţară locuite de Români. Este destul a spune, că a cântat *Şaia* ..... A fost aplaudat frenetic, aşa că a trebuit sě repeteze Norul. Publicul cerea *doină*, *doină* resuna prin sgomotul aplauselor din parter, *doină* rěspundea echoul puternic de pe galerie. Dar' Şaia n'a cântat doină, ci a repetat *Norul*. Publicul i-a fost mulţămitoriu şi pentru acésta. L'a aplaudat de nou, cu aceeaşi însufleţire. Pěcat numai, că nu ni-a dat sě audim şi vr'o doină de cele cum numai el ştie sě cânte!

Ar mai fi sě amintim ceva şí despre cor şi orchestră. Orchestra şi-a achitat cu onóre gréua problemă, ce a avut'o mai ales în „Crăésa ielelor“. Ear' corul ..... a fost corul „reuniunei de musică“ din Sibiiu.... şi prin acésta am spus mai mult de cât ori-ce cuvinte de laudă. Trăéscă!

Voci din presă.

Presa germană din loc, deosebi despre *petrecerea poporală şi despre concert* aduce în numěrul de Luni séra rapórte elogióse.

„*Hermannstädter Zeitung*“ scrie următórele: ... „Peste tot a domnit eri după amiazi viéţă estraordinar de animată. Puterea de atracţiune o avea petrecerea poporală română de pe locul de patinat. Publicul peregrina într'acolo în masse; se póte zice, că *tout Hermanstadt* şi-a dat acolo întâlnire. De pe galeria inaltă a casei elveţiane a reuniunii de patinat cânta capela din Brateiu jocuri românesci, şi îndată, după ce fotograful Auerlich a fotografat colosala grupă de fete şi neveste venite din diferitele comune ale comitatului Sibiiu la emulaţia pentru premiile destinate celor mai frumóse şi mai plăcute („gefälligste“) porturi naţionale, s'a început jocul poporaţiei de la sate, care oferea aspect splendid („farbenreiches Bild) şi stîrnea interes general în cel mai înalt grad.

Cei mai mulţi erau din Sibiiu, Reşinari, Selişte, Bungard, Veştem, Poiana, Sadu şi Ocna. Fórte frumos a fost jucat de câţiva feciori din Ocna „Căluşeri“, apoi de către cei din Sadu „Hora“, unii feciori şi tineri rěşinăreni jucau fără femei, ceea-ce încă a plăcut mult“... Ear' despre *concert* scrie următórele: ... „Un auditoriu splendid şi numěros (glänzendes zahlreiches Auditorium) s'a întrunit spre a nu scăpa ocasiunea de a audi prestaţiunile în adevěr escelente (ale reuniunei). Sub conducerea pricepută şi conştie a dlui H. Kirchner a ştiut sě se manţină cu succes la înălţimea ajunsă odinióră sub Dima şi nisuesce necontenit înainte. Numěrul prim, „Brumărelul“ pentru cor mixt şi solo de sopran şi bariton, şi acompaniare de orchestră, de I. Murěşan, a dat cea mai bună ocasiune de a se arěta în adevěrată lumină cunoştinţele soliştilor peste tot escelenţi, cum şi ale zelosului chor, şi a făcut fórte bună impresiune. Nu mai puţin au plăcut cele douě cântări de G. Dima, „Flórea 'n câmp“ şi „Fântână cu trei isvóre“. Ca punct al treilea a urmat „Crăésa ielelor“... care a fost esecutată escelent şi a aflat plăcere mare şi binemeritată. Succes orcanic au avut, şi au trebuit repetate cântările arangiate de H. Kirchner „Solomóne căpitane“, „Floricică de pe rit“ şi „Fóie verde de bujor“, cântate de preţiósa (bewährte) cântăréţă a reuniunei, dna Dr. Crişan, cum şi corul mixt „Hora dobrugénă“ de N. Popovici. Prin acest concert în adevěr fórte reuşit reuniunea română de musică şi-a câştigat cu un rar succes mai mult la activul ei.

„*Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt*“ scrie următórele: .....„Afluenta la jocurile poporale arangiate Duminecă după amiazi la 4 ore pe locul de patinat era aşa de estraordinară, în cât biletele au trecut tóte în fórte scurt timp. Programul consta esclusiv din jocuri poporale românesci, jucate de singuratice grupe de ţerani de ambe sexele veniţi în mare numěr de prin comunele din împrejurimea Sibiiului, şi privite de public cu mare plăcere. Porturile poporale caracteristice, cum şí câteva costume de salon în colori naţionale-române au fost cu drept cuvênt admirate. .....Ear' despre concert scrie următórele: „Sala şi galeria era ticsită (überfüllt), şi auditoriul a fost de tot frapat de alesul program şi de escelenta esecutare a lui. Deja primul chor cu solo de sopran şi bariton (d şóra Simonescu şi d-l profesor Stroia) a stîrnit plăcere orcanică (stürmenden Beifall), care a chiămat la rampă şi pe componistul I. Murěşian, care era present, şi chorurile poporale şi de musică de artă, şi solistii au fost până aprópe la miezul nopţii aplaudaţi cu cea mai mare însufleţire. Trei cântece poporale arangiate de Kirchner au dat sěrbătoritei cântăreţe d-nei *Crişan* ocasiune a brilla cu vocea ei frumósă, cu perfecta-i artă de cântare şi cu profunda-i interpretare, producênd entusiasm general. A fost orcanic aplaudată şi a trebuit sě repeteze ultimul cântec. „Hora dobrugénă“ de N. Popoviciu pentru cor mixt încă a fost d'a capo cerută. Plăcere entusiastă, manifestată prin aplause furtunóse, a provocat dl preot *Popa*, vestit cunoscutul basist, a cărui voce lină, nobilă, curată, a brillat în douě cântări, dintrě cari ultima a trebuit sě fie repetată. Scena Oluf, cu damele *Moga* şi *Olariu* şi profesorul *Stroia* în partiile solo, predată escelent, a avut şí eri binemeritatul succes enorm. Dintrě cele trei coruri fórte drăguţe de Brahm „Barcarola“ a trebuit sě fie repetată. Programul s'a încheiat cu succes şi acoperit de complăcere generală, cu frumósa „Horă“ de Dima.

Revistă esternă

Ţarul în Francia. Sâmbătă Ţarul a asistat la marea revistă militară din Betheny, după care s'a dat dejeuner cu care ocasiune de nou s'au rostit toaste. Loubet a făcut amintire de înfiinţătorii alianţei franceso-ruse, de desvoltarea alianţei şi de puterea ei actuală, declarând că ziua de Sâmbătă e o nouă sigilare a grandiósei opere. Ţarul încă a vorbit pe larg despre dupla-alianţă, accentuând că ea se întăresce zi de zi ca preţios factor al păcii omenimei întregi, căci aceste douě state aliate sunt conduse de cele mai pacinice intenţiuni.

De la Betheny ţarul şi ţarevna au mers la Compiègne; Sâmbătă după amiaz a plecat din Francia.

*

Ţarul nu intrevine. Se raportéză din *Köln* pe basa informaţiunii unui ziariu care nu odată a servit de organ al causei bure, că ţarul nu va intreveni în causa rěsboiului din Africa. Promisese reginei Victoria că va observa atitudine neutrală, şi acésta promisiune a făcut'o şi regelui Edward, când cu întâlnirea de la Fredensborg.

Fără acésta promisiune a ţarului Englezii nici n'ar fi început rěsboiul.

*

Burii în ofensivă. Pe câmpul de rěsboiu din Africa s'au întêmplat schimbări mari. Burii au reluat ofensiva; semn că óstea lor nici pe departe nu e aşa de puţină cum o presentau rapórtele trecute prin censura engleză. Deosebi ziua de Sâmbătă (21 Septembre) a fost zi négră pentru guvernul englez. Deodată despre trei învingeri bure i-a sosit raport de la Kitschener. Prima: învingerea raportată de *Botha* la Utrecht, unde cinci companii engleze au fost parte ucise, parte luate în prinsóre. Despre acésta învingere raportul lui *Kitchener* sună astfel:

Raportez cu mare regret, că o trupă ecleroră, care consta din cinci companii şi avea cu ea trei tunuri, la sud de Utrecht (în Transvaalul sudic) a căzut în cursa Burilor. *Am perdut tóte tunurile*, opt oficeri şi patru-

---

FOIŞÓRĂ

Rostul vieţii.

— *Cugetări* —

de

Leo Tolstoi.

(Urmare).

Pentru mine învěţătura lui Christos a devenit mai bine înţelésă şi mai covêrşitóre atunci, când am început sě înţeleg destul de lămurit că viéţa nu 'mi aparţine mie, ci aceluia care mi-a dat'o; şi că scopul vieţii mele nu reşede în mine, ci în a sa voie, pe care eu trebue sě o cunosc şi sě o împlinesc. Şi acésta m'a schimbat cu desěvêrşire.

De ne-ar scăpa numai Dumnezeu de rěul, de diavolul, care esistă ca un „*eu*“ în mine şi în voi toţi. Şi numai de n'aşi uita, că viéţa mea nu esistă astăzi, mâne, în anul viitoriu, în Poiana sau în Moscova, cu persóna cutare sau fără ea: ci esistă în serviciul tatălui, pretutindenea, totdeuna, cu toţi şi pentru toţi.

Omul aşa trebue sě fie ca apa. Nu sunt pedeci: se scurge! I-se pun zăgazuri: se opresce în loc. Se sparge iezătura: ear' îşi continuă scurgerea. Intr'un vas în patru colţuri e cu patru colţuri, într'un vas rotund e rotundă. Şi tocmai de aceea apa e cea mai necesară, şi cea mai puternică dintrě tóte lucrurile.

Puterea care ne face sě fim convinşi despre ceva, deplina şi neresturnata putere, o poşedem nu atunci când avem espuse argumentele în mod logic neresturnabil, şi nici atunci când sentimentul e în consonanţă cu pretensiunile raţiunii, ci numai atunci când omul în urma esperienţei, după ce a făcut încercări contrare, e convins, că numai o singură *cale* este.

O astfel de convingere ne câştigăm şi cu privire la faptul, că nu esistă decât o singură viéţă, împlinirea voinţei dumnezeesci.

Inchipueşteţi, că alésa inimei ţi-a dat întêlnire pe séră, pentru a-ţi spune cuvêntul dorit şi aşteptat. Cum vei petrece tu ziua şi cum te vei pregăti pentru întêlnire! Te vei teme sě nu mori cumva sau sě nu se prăpădéscă lumea cumva înainte de a sosi ciasul acesta! Se guşti numai plăcerea momentului aşteptat, şi atunci vină ce va veni!

Vezi, asta este — *a dorí*! Aşa aşi dorí eu sě împlinesc voia lui Dumnezeu. Cu atâta pasiune aşi dorí sě o împlinesc! E cu putinţă lucrul acesta? E cu putinţă? Da; e cu putinţă. De lipsă e numai atâta, sě stie omul lămurit despre ce e vorba, sě ştie că e conştiu de lucrarea sa, că *póte* sě aducă jertfă.

Sě vě ajute Dumnezeu, ca necontenit sě vě bucuraţi de ce a ne bucura nimeni şi niciodată nu ne póte împedeca, de bucuria de a fi împlinit voinţa dumnezeiască; decât-că lucrul sě fie făcut în curăţenie, umilire şi iubire.

Că *de ce* sě trăiască omul, *cum* sě trăéscă şi *ce sě facă* pentru a avé dreptul a trăí?

Sě întórcem întrebarea şi sě zicem întâiu, *cum* trebue sě trăim, pentru a face după aceea încercarea de a înţelege pe „*de ce*“.

Trebue sě trăim! Am trăit şi trăim fără nici o resonare. Durmim, mâncăm, ne mişcăm, cugetăm în fie-care zi. Suntem ca calul dela móră Róta se învîrte sub noi şi ne silesce sě ne mişcăm.

Nu putem altcum decât sě trăim; şi de aceea principala chestiune, singura chestiune înţeléptă, după părerea mea e aceea, — *cum* trebue sě trăim?

Respunsul prim la întrebare îl ştim toţi, e acesta: *atât de bine cum numai se póte.* Aşa au trăit toţi ómenii, sau cel puţin s'au nisuit, ca aşa sě trăiască, aşa trăesc şi aşa vor trăi.

A doua întrebare e acésta: ce e aceea *atât de bine cum numai se póte?* Respunsul pentru omul care se cunósce numai pe sine, e evident. Sună aşa: a'ţi procura *atâtea plăceri* câte numai se póte.

Dar' în momentul în care omul a înţeles că nu e singur, în momentul în care simte durerile celorlalţi ómeni, — nu mai e suficient rěspunsul prim, pentru că se manifestă contrastul întrě rîvna de plăceri şi întrě constienţă. Tocmai în acest contrast vě aflaţi toţi. Pentru a'l deslega, trebue sě se predee omul uneia dintrě aceste douě puteri: ori dorinţei de a avé bunăstare personală, ori conştienţei, şi adecă sě se predee cu desěvîrşire, fără deosebire, fără contrazicere, fără compromisuri.

A se preda dorinţei de a atinge fericirea personală, ori conştienţei, nu însemnéză însě suprimarea vocei conştienţei sau suprimarea dorinţei de a avé fericire personală; ci însemnéză numai aceea, că omul recunósce în conştienţa sa, că numai una din aceste douě forméză viéţa, adevěrata viéţă.

Suferinţele şi îndoelile se nasc din nedeterminarea chestiei acesteia în conştienţa nóstră.

Când setea după adevěr şi după dreptate nu e o dorinţă a conştienţei, ci numai zeci soldați au căzut în luptă, nouĕ oficeri și patruzeci și cinci soldați au fost răniți, șepte oficeri și 180 soldați a fost luați prisoneri.

In *Capland* a mâncat bătaie cavaleria generalului *French*, care voia sĕ cernireze óstea generalului Smuts. Ear' a treia învingere a Burilor e cea de lângă Pretoria, despre care am făcut amintire în numĕrul anterior.

Ziarele apărute în Londra Vineri séra pretind tóte, ca guvernul sĕ trimită lui Kitchener cavalerie în numĕr de ajuns. Se svonesce chiar, că guvernul voesce sĕ mobiliseze fără amânare tóte regimentele de cavalerie și sĕ verbungeze earăși trupe yeomane. Se pare că și din India va trimite trupe în Africa.

Telegramele dto. 23 Septembre, ale lui Kitchener, vorbesc și despre douĕ ciocniri cari erau aprópe sĕ devină învingeri pentru Englezi. Anume colonelul *William* „era aprópe sĕ facă prisoneră comanda lui Koch“, — firesce că în loc de comanda întrégă a trebuit sĕ fie bun bucuros că a putut face prisoneri 55 ómeni. Altă „învingere“ e a colonelului *Benson*, căruia „i-a succes sĕ suprindă“ comanda de la Carolina, din care a prins 54 ómeni, întrĕ ei și pe *Petru Botha*, și sĕ iee 48 carĕ cu boi.

Deodată cu acestea *Kitchener* raportézā și următórele: Generalul Kruitzinger voind sĕ trécă rîul Oranje a atacat în apropiere de Lovat un castru de spionagiu. „Drept că încercarea de trecere nu a succes, dar' Englezilor li-a causat perderi considerabile; întrĕ cei căḑuți e și un colonel și un căpitan.

Ceea ce sigur va înteresa pe toți cari urmăresc cu simpatie lupta Burilor, e știrea dată din *Durban* de cuprinsul, că generalul *Botha*, însoțit de toți comandanții transvaaliani mai de frunte, și de 1500 ostași *înaintéză spre țéra Zulucafferilor*, ear' generalul *Lyttleton* cu însemnată putere armată se află în apropiere de rîul Buffalo.

Desub pólele Meseșiului

Parochie și preot model.

Tresnea, 5 Septembre v.

Avut'am nenumĕrate ocasiuni, din incidentul cărora puteam și chiar trebuia sĕ recurgem la ospitalitatea ziariului nostru spre a publica lucruri laudabile și fórte frumóse din parochia nóstră. Am întrelăsat însĕ, pentru-că vorba iubitului nostru păstoriu *„Faptele de sine vorbesc“*. Când vrei sĕ faci ceva, n'ai sĕ bați doba.

Acum însĕ, când numai scurt timp ne desparte de îndepărtarea din comuna nóstră a distinsului nostru preot și acum protopresbiter Domnul *Iovian Mureșian*, cred că e sosit timpul și că va fi de interes public, ca sĕ-mi permit a comunica în colónele ziariului nostru „Tel. Rom.“ următórele: Tocmai acum se împlinesc 8 ani decând în urma repausărei veteranului fost paroch *Irodion Lábo*, fericită a fost parochia nóstră a alege de păstoriu pe actualul paroch, pe atunci funcționariu în cancelaria consistoriului nostru archidiecesan.

Ajuns în mijlocul parochiei, n'avea unde sĕ-și plece capul, căci nu erau case parochiale; nu era școlă corespunḑĕtóre, ear' biserica n'avea nici un izvor de venite, așa, în cât ori-ce trebuință a parochiei se acoperea prin odiósa repartiție.

In fața acestor stări desolate pusus'a bunul nostru păstoriu pe lucru. Prin cuvêntări acomodate, prin capacitări neîntrerupte, într'adevĕr „Cu vreme și fără vreme“, succeḑêndu-i a predispune poporul nostru dealtcum fórte ascultătoriu, în decursul unui an am vĕzut realisată dorința obștéscă, căci iată este cumpĕrat un intravilan pentru școlă și case parochiale, cu'n estravilan de preste 50 jugĕre arătoriu și pădure în preț de preste 16000 coróne, care preț astăzi deja afară de puțină restanță este achitat parte mare prin repartiție, și din alte ajutóre generóse.

Casele parochiale și școla, zidite din material solid, servesc astăzi nu numai spre laudă parochiei, ci și spre falā tractului întreg, ear' locul cumpĕrat aduce anual un venit de 200 coróne în lada bisericei. Precum omul harnic nu se satură de lucru, așa și iubitul nostru păstoriu în conțelegere cu iubitul sĕu popor credincios, primindu-i acesta sfătuirile părintesci, a procurat pe séma școlei tóte aparatele de învĕțămênt, înzestrându-o cu padiment, mape, tabele, cărți pentru înlesnirea învĕțămêntului.

Ca director școlar a participat la catichisare, nu ca alți directori, odată în sĕptămână sau lună, ci încât numai s'a putut în tótă ziua, dând deslușiri și povețe învĕțătoriului în propunere, pentru-ca școla nóstră sĕ ajungă la vaza și însemnătatea cuvenită.

Au conlucrat cu zel și devotament împreună cu învĕțătoriul *Elie Goy* la înființarea unui cor bisericesc format din tineretul adult.

Au înfrumsețat biserica cea pompósă pe din lontru și dinafară.

Mulțămită energiei sale, prin care întrevenind la autoritățile civile i-a succes sĕ reclame pe séma porțiunei canonice vre-o 34 jugĕre și fânaț dela comuna politică, așa încât azi porțiunea canonică dela 30 jug cât era, numĕră 65 jug., date în folosința parochiei, ceea-ce se póte vedé din inventariul parochiei.

Mai departe tot la solicitarea Dsale s'a înființat un fond de bucate bisericesc, care capitalisat an de an se urcă la suma de peste 700 ferdele cucuruz, fond din care în curênd se vor puté acoperi lipsurile mai ardente ale școlei, ear' mai târziu va avé menițiunea de-a contribui la solvirea salariului învĕțătoresc.

Nu mai puțină atențiune merită faptul îmbucurătoriu, ce denotă îngrijirea sa părintéscă față de binele poporului, că înainte cu 3—4 luni i-a succes a înființa o reuniune de temperanță în comună, angajând fruntașii poporului a se înscrie ca membri cu taxe de 5 fil., pe sĕptămână, cu scop ca cu timpul sĕ se facă un fond bisericesc-școlar.

Nu'mi este scopul sĕ încarc pe nimenea cu merite, căci acelea și așa se impun, însĕ totuși țin a releva și faptul penderos, că preotul nostru la representarea în afară a bisericei și a intereselor poporului a fost totdeuna la culmea chiămării sale. N'a lipsit nici odată din representanța comunală, în maioritate compusă din membri străini, în care apĕră interesele nóstre, dovadă chestia înființărei școlei de stat, care aprópe de 6 ani tot mereu este respinsă.

Ce influință și trecere a avut preotul nostru nu numai în comună, ci și în jur, se vede și deacolo că în dóuĕ rênduri cu totalitatea voturilor a fost ales membru la congregațiunea comitatensă.

Din tóte acestea resultă, că prin înțelépta și energica conducere și tact împreunat cu iubire pastorală, parochia nóstră a ajuns a fi de model, ear' iubitul nostru paroch și-a câștigat titlul la recunostința, iubirea și alipirea întregului nostru popor.

In fine după ce este fapt deplinit că iubitul nostru preot este chiemat de superioritatea bisericescă la alt post, ca șef tractual, îi dorim dela bunul Dzeu, ca sĕ-l povĕțuéscă în deplină fericire și sănătate, ca precum în mijlocul nostru, așa și în viitoriul sĕu post sĕ pótă lucra cu aceeași energie, tact și intensitate spre binele și fericirea clerului și poporului de sub păstorirea sa; ear' noi cei rĕmași aici, sĕ implorăm darul și ajutoriul lui Dzeu asupra parochiei nóstre, mai rugând superioritatea nóstră bisericéscă, ca sĕ ne trimită un vrednic următoriu, care pe basele puse, sĕ ne conducă mai departe spre măreṭul ideal, care ne este binele obștesc și fericirea cea vecinică!

Un parochian.

NOUTĂȚI

Personal. Azi cu trenul de la 4 óre după amiazi Inaltpreasânția Sa *metropolitul* nostru va pleca din Sibiiu pentru a sevîrși actul sfințirii bisericelor din *Borgo-Prund* și *Galați*. Inaltpreasânția Sa va fi însoțit de Preacuvioșia Sa vicariul-archimandrit *Dr. Ilarion Pușcariu*, de directorul seminarial protopresbiter *Dr. Eusebiu R. Roșca* și de secretariul consistorial archidiacon *Dr. Elie Cristea*.

*

Rectificare. Din discursul Ilustrității Sale archimandritului-vicariu *Dr. Ilarion Pușcariu*, prin care a deschis adunarea generală a Asociațiunii, la culegere a rĕmas afară un șir din alinea a șésa, colóna primă de pe pagina primă a numĕrului 101 al ziariului nostru. Anume, în pasagiul: „Era anul 1861, așa-dară de atunci tocmai 40 de ani, când tot aici, învăpăiați de dorul sacru“ etc., sĕ se cetéscă: „Era anul, etc., „când *tot aici în Sibiiu fruntașii neamului nostru*, învăpăiați“.... etc.

*

***Din causa** sfintei sĕrbători a „Inălțărei sftei Cruci“ numĕrul proxim al fóiei nóstre va apăré Marția viitóre.*

*

Procese de presă Azi se pertractézā la curtea cu jurați în Cluj un proces de presă pentru calomnie la adresa procurorului *Lázár*, cuprinsă în niște articoli publicați în „Tribuna“ pe timpul agitației provocate de acest procuror, care la pertractarea procesului intentat în causa colectei pentru monumentul lui Avram Iancu, numise pe Iancu căpitan de bandiți.

Tot în causa Iancu se va pertracta mâne la Deva procesul de agitație intentat contra lui G. Novacovici și I. Scurtu pentru discursurile rostite în Țebea la mormêntul lui Iancu.

*

Numire. Domnul *Victor Ancean* notariu la tribunalul reg. din loc a fost numit subjude regesc la judecătoria din Baia de Criș.

*

Din Bistrița primim învitare la serbările, ce se vor aranja cu prilejul venirei la Bistrița a Excelenției Sale Inaltpreasfințitului Domn *Ioan Metianu* Archiepiscop și Metropolit, conform următoriului *Program:* 1. Joi în 26 Septembre st. n. la 12 óre a. m. primire festivă la gară. 2. La 3 óre p. m. recepțiune în cuartirul dela hotelul „Regele Ungariei.“ 3. La 7 óre séra cină comună a-la Carte în sala cea mare dela „Regele Ungariei.“ Aranjarea serbărilor o face comitetul parochial din Bistrița.

*

Viriliștii din comitatul Alba-inferióră. In 12 crt. s'a espus spre vedere publică lista viriliștilor pe 1902. Sunt cu totul 190, cel din urmă virilist solvesce contribuție de 356·76 cor. Dintré Români sunt trecuți următorii: Dr. Victor Mihályi, Petru Paul, Ioan Cirlea, Ioan M. Moldovan, Petru Fizeșan, Publiu Rozor, Dr. Ales. Pop, Dr. Aug. Dumitrean, Nicolae Trifan, Mihaiu Cirlea, Rubin Patița, Iosif Muntean, Ioan Rusan, Gregoriu Ordace, Ioachim Totoian, Dr. Laur. Pop, Samoil Crăciun, Iuliu Moldovan, Ignațiu Chirilă, Ioan Maior, Ludovic Andreiu, Ioan Natea, George Vancea, Dr. Ioan Marciac, George Ivașcu, Ioan Drăgan, Artimon Blășan, Moise Meteș, Fr. Boțian, Silv. Nestor, Iosif Cirlea, Teof. Faur, Const. Colbasi, Ioan Bitea, Ioan Pop și Silviu Lazar.

*

Armata germană — în decadență? Corespondentul din Berlin al ziariului „Rappel“ (Paris) raportézā că împĕratul Vilhelm nu e mulțămit cu resultatul manevrelor de la Danzig. Cu ocasiunea consiliului ținut după manevre a înfruntat aspru pe comandanții de corpuri, din causă că infanteria a dovedit fórte puțină putere de resistență, ear' la cavaleria odinióră atât de temută împĕratul a constatat regres hotărît.

Drept, că acestea le spune un ziariu francez, dar' combinându-le cu cele ce scriu ziarele germane, cari unanim constată că trupele au fost silite la marșuri prea grele și îndelungate, așa că jumĕtate dintrĕ feciorii câte unui batalion au căḑut bolnavi, se pare că totuși este ceva adevĕr în cele raportate de ziarul frances.

*

Câștigul Asociațiunii. Seria de festivități aranjate din prilejul adunării generale a Asociațiunii, pe lângă succesul moral a adus Asociațiunii și frumos câștig material. Incasso de la concertul de Duminecă séra — după cum se spune — a fost 1800 coróne, ear' cel de la petrecerea poporală încă trebue sĕ fi fost fórte considerabil, dat fiind, că comitetul aranjator *nici nu mai avea bilete de vîndut.* Tóte trecuserá în scurt timp, așa că multora li-s'au vîndut bilete cari odată fuseseră întrebuințate de óspeți și lăsate la masa de control. Peste tot s'au incassat de la aceste petreceri circa șése mii.

*

† Ilie Henteș. Duminecă la 4½ óre după amiazi a rĕposat în Ocna-Sibiiului, în etate de 57 ani *Ilie I. Henteș*, proprietariu. Inmormêntarea i-s'a făcut eri în cimiteriul bisericei gr. or. din Ocna. Il jelesce soția sa Maria n. Henteș, fiii Gedeon, Iuliu, Maria, Augustin și Emil, frații Ioan I. Hențescu profesor pensionat, Isaia I. Henteș paroch gr. or., sora vĕd. Paraschiva Duma și alte numĕróse rudenii.

*

Baccilul tuberculosei — în urin. Medicul *Dr. Alexandru Crăciunescu* din Timișóra, medic curant la Băile-Herculane, a găsit în urinul unui pacient al seu baccili de tuberculosă. Comunicând acest cas profesorului-specialist *Dr. Finger*, acesta i-a rĕspuns, că baccilul de tuberculosă aflat în urinul curat, ca prim simptom al unui început de tuberculosă, e un cas până acum necunoscut și ar fi vrednic de publicat. In urma acestui rĕspuns Dr. Crăciunescu a publicat în revista „Wiener Medicinische-Presse“ (Nr. 36) resultatul cercetărilor sale.

*

Catastrofa dela Palota. După constatările oficióse, victimele ciocnirei de trenuri dela Palota sunt următórele: In ambele trenuri au fost: 2 călĕtori clasa I, 14 călĕtori clasa II, 18 funcționari; în total 34 persóne. *Morți*: 7 funcționari, 2 călĕtori; în total, 9 persóne. *Răniți*; 9 funcționari, 7 călĕtori; în total 16 persóne. *Neatinși*: 2 funcționari, 7 călĕtori; total 9 persóne.

Morți sunt 1. Șeful de tren Mateescu, 2. frânarii Duțu Dumitru, 3. Muscalescu Ion, 4. Ioaniu Petre, 5. Niculescu Ion, 6. conductorul de la vagonul cu paturi Swartz, 7. bucătarul de la vagonul restaurant Gheorghe Ion, 8. Bibicescu, șef de tren, aflat în concediu, 9 copilul Alexandru, fiul controlorului de la vagónele cu paturi Marcovici.

Răniți sunt: 1. Ștefănescu, șef de tren; 2. Frânarul Morarescu; 3. Marcovici controlor la vagónele cu paturi; 4. soția Elisabeta a controlorului Marcovici; 5. fiica sa Janeta; 6. Impiegați poștali Pârvu Eugeniu; 7. Petroianu Gh. 8. Sabăreanu M; 9. P. N. Ionescu, din Severin; 10. Henrich Weis, de loc din Pucioasa; 11. Buchis Panchas, din Severin; 12. Meilender, din Craiova; 13. Frânarul Andreescu Dimitrie; 14. Dragutescu, șeful stației Frăsinet, aflat în concediu; 15. mecanicul Paulian, 16. focarul Magheru, acești trei din urmă aprópe însănătoșați.

PARTEA LITERARĂ.

Carmen Sylva despre Vasile Alexandri.

(Fine.)

Alexandri a mai spus poetei-Regine, cum el rătăcia prin munți și văi, ascultând bătaia de inimă a poporului, cum asculta pe țĕran cântând și el culegea acea cântare, fragment după fragment. Poetul 'i-a mărturisit că une-ori racordând douĕ fragmente de cântare populară, adăogea el mijlocul poemului...

Intr'o séră, pe țĕrmii Dunărei, Alexandri dete de un grup de grănițeri în jurul unui foc. Ei cântau. Alexandri ciulește urechia, ca mai bine sĕ audă. Ei cântau tocmai acea cântare, cu melodia ei monotonă și melancolică, pe care o complectase dînsul. Ce plăcere nu avu poetul auḑind propriile lui versuri, din cuvênt în cuvênt, cum le scrisese.

— De unde știi tu cântecul acesta?

— Ia de la tata.

— Dar' tată-tĕu de la cine l'a învĕțat?

— De la tată-sĕu!

„Mare fu bucuria poetului, care simțise și restituise versurile uitate, tocmai cum le simțise țĕranul român...

„Și alții trec pe unde a trecut Alexandri, esclamă Carmen Sylva, — dar' ochii lor nu vĕd, urechile lor nu aud... Ei nu găsesc nimic, ba zic că e numai o născocire, o mistificare!

— Noi nu vedem nimic, deci nimic nu este! — Invĕțați a vedé și a asculta cântarea ce se înalță din inima suferinței, din observațiunea naivă a poporului!“

In urma acestor amintiri și aprecieri ce Carmen Sylva face despre Alexandri, autorul ori colectantul Doinelor și Baladelor populare

---

urmarea influințelor din afară, — omul va fi liniștit și va trăi și 'și va petrece cât va puté și până va puté. Natural că sfîrșitul va fi — suferința. Eu o știu acésta. Dar' voi nu puteți sĕ credeți cuvintele mele dacă nu e deșteptată în voi pretensiunea conștienței.

Și ea trebue sĕ se deștepte, pentru-că mișcarea întregei omenimi merge dela nisuințele de a avé fericirea personală spre pretensiunile conștienței. Și eu le ating acestea numai ca o posibilitate fórte problematică. Dar' dacă conștiența e deștéptă în voi, veți recunósce odată pentru totdeauna, că viéța reșede numai în satisfacerea conștienței, și atunci veți fi earăși liniștiți și viéța va avé rost pentru voi. Pentru-că ce e conștiența? Legea supremă a tuturor viețuitorilor, pe care o simte fie-care în sine, nu numai ca o recunóscere a drepturilor tuturor viețuitórelor, ci și ca o iubire față de tóte viețuitórele.

Pretensiunile conștienței formézā aceea, ce în limba creștină se numesce *voia lui Dumnezeu*. Și de aceea rostul vieții și rĕspunsul la întrebările amêndouĕ, că *de ce* trăesce omul și *cum* sĕ facă pentru-ca sĕ aibă dreptul a trăi, — reșede în *a împlini voința dumnezeiască, recunoscută din partea conștienței nóstre.*

(Va urma).

Ea analiséză, cu obicinuitul ei simț poetic, baladele: *Toma Alimoș* și *Mănăstirea Curtea de Argeș*.

„Nu dau aci, zice Carmen Sylva, — din marea lucrare folcloristică a lui Alexandri — de cât poemele ce mi-se par mai atingătóre, pe acele ce el însuși le iubia mai mult“.

Dintrĕ aceste era și *„Legenda ciocârliei“* pe care Carmen Sylva o traduse minunat în limba franceză în manuscrisul autograf ce posed de la Diva poetă-Regină și carele acum este depus în Biblioteca Urechiă, din Galați.

„Acéstă poveste de nesdrăvane, zice Carmen Sylva, terminând traducerea legendei, e atât de profund poetică, că nimeni n'ar cuteza sĕ lase afară măcar o vorbă traducênd-o în prosă.“

Talentul lui Alexandri pentru scrierile teatrale încă a fost analisat de Carmen Sylva. Ea zice că dînsul „a abordat *drama*, dar' ca adevĕrat *poet liric*, a făcut *mai mult poeme dramatice, pline de cugetări sublime și cu fórte frumóse versuri*“.

Nu se putea în mai scurte vorbe determina valórea lui *V. Alexandri* ca scriitor pentru teatru.

„In ce a devĕnit Alexandri cu totul popular, — mai spune Carmen Sylva — e în cântările lui de *rĕsboiu*, cari sunt póte cele mai grele de reprodus în prosă.“

Și glóriósa pe cât și judiciósa critică și biografă a nemuritorului poet, reproduce în limba franceză, cu multă nimerire — poemele: *„Peneș Curcanul“*, *„Căpitanul Romano“* și neîntrecutul *„Sergentul“*.

Ferice de marele poet care a avut sórtea sĕ fie apreciat, stimat, iubit și înnemurit astfel de Carmen Sylva.

V. A. Urechiă.

FELIURIMI

Câtă bere se bea pe an? Conform celor mai noue date statistice, în întrégă lumea se fabrică *224.000.000* hectolitre de bere pe an. Din acésta enormă cantitate se vine pentru Germania 61 milióne, pentru America și Australia 55 milióne, Anglia 53 milióne, Austro-Ungaria 21 milióne, Belgia 13 milióne, Francia 9 milióne. Consumația e mai mare în Bavaria, unde se vine pe un locuitoriu 230 litre la an, urméză apoi Belgia cu 169 litre, Anglia 145, imperiul german 116, Danemarca 85, Elveția 55, Statele-Unite 47, Austro-Ungaria 44, Olanda 40, Norvegia 15, Svedia 11 și în fine Rusia cu 5 litre de fie-care om.

*

Albinele și colórea négră. „American Bee-Journal“ într'un numĕr mai recent publică unele observațiuni, conform cărora albinele au hotărîtă antipatie față de colórea négră. Anume s'a făcut esperiența, că albinele cu mult mai adese-ori împung pe ómenii îmbrăcați în haine de colóre întunecată, de cât pe cei în haine albe. Asemenea se pórtă și față cu animalele. Autorul articolului spune, că a vĕdut cum un roiu de albine înfuriat s'a năpustit asupra unei trăsuri la care erau înhămați: un cal negru și unul alb. Cel alb a căpĕtat o singură împunsĕtură, pe când celalalt a fost aprópe ucis de furiósele jivinii. Tot astfel pățesc și găinile; cele albe pot rîcăi în dragă voie prin apropierea coșnițelor, pe când cele negre au sĕ sufere mult de împunsĕturile albinelor.

Cărți și reviste.

„Curs complet de aritmetica comercială, pentru școlele comerciale, de Dr. Iosif Clemens Kreibig, în românesce de Arseniu *Vlaicu*. Partea I., Brașov, 1902 (?). Tipariul tipografiei Ciurcu et Comp. Ediţiune ajutorată de fondul „Coresi“ al școlelor medii gr.-or. din Brașov. Prețul?

*

„Mama sfântului Augustin“, de Emil *Bougaud* episcop de Lavall (în Francia), traducerea în românesce e făcută de *Salba*. Tipărită în tipografia seminariului gr.-cat., din *Blaj*. Editor Dr. E. Daianu. Prețul 2 coróne.

*

Clipe de repaus. Sub acest titlu va apăré un volum de schițe și narațiuni scóse din relațiunile vieții nóstre sociale, de *„Sorcovă“*, cuprinḑênd cinsprezece piese:

Sĕrmanul Fekete Jóska. Dintr'o carte din anul 1999. Un signal de foc. Un om al situațiunii. Vodă Dospitu, ăl cu nĕroḑiile. Un cățel și un bal, cari mi-au păpat douĕ cariere frumóse. Din studiile mele despre prostie. Istoria unei contre. Moravuri contimporane. La băile din Noroiósa. Rĕsbunarea lui Sănducu. Unul din Gura-Fleanț. Popa Șandru. Mister William Sorcovă, riporter of. „The New-York Herald“, — pe estensiune de circa 12 cóle tipăriu 8⁰. Abonentele se pot face la tipografia A. Mureșanu în Brașov, cu 2 coróne plus 20 fileri pentru porto postal.

Posta Redacțiunei.

Săcelul de pădure. Raportul despre care scrii nu ni-a sosit.

Instrucțiune în cântare
predă
Elena Cunțan
absolventă a Academiei reg. de musică
din Berlin.
Sibiiu, strada Poplăcii Nr. 28

Nr. 114—901. [208] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de paroch în parochia *Brad*, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.*, pentru întregirea venitelor dela stat. Dela concurenți se cere sĕ aibă pregătirea de 8 cl. gimnasiale.

Concurenții au sĕ aștérnă suplicele instruite conform normelor în vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral și a se presenta cu 8 zile mai 'nainte de alegere într'o zi de Duminecă ori sĕrbătóre, pentru a cânta respective a celebra și cuvênta.

In conțelegere cu comitetul parochial oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zarandului.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 196/1901 [209] 1—3

Concurs

In sensul resoluțiunei Preaven. Consistoriu archidiecesan prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în *Sânpetru* și filia *Uciuc* cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat. Deosebit primesce parochul 100—200 coróne pentru propunerea religiunei la școla centrală de stat.

Reflectanții la acest post au a-și așterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre înaintea alegĕtorilor spre a cânta respective a celebra și cuvênta.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv

Hațeg, în 9 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 475—1991. [205] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului învĕțătoresc vacant din *Sân-Iacobul mureșan*, protopresbiteratul Turḑii se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegr. Român“.

Emolumentele sunt 600 cor. și anume:

1. Locul învĕțătoresc computat în 200 coróne.
2. Venitul cantoral 20 cor.
3. Câte o ferderă bucate dela 75 familii socotita în 90 cor.
4. Din repartițiune pe popor 290 cor.

Locuință în școlă și folosirea grădinii școlare.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus.

Cojocna, 1 Septembre 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turḑii în conțelegere cu comitetul parochial.

Teodor Ciortea
adm. prot.

Op premiat de Academia Română.
Seminte
din
Agrul lui Christos.
Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.
Cu binecuvêntare archieréscă.
Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**
Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.
Se află de vênḑare la **autorul** și la
Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.
* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție conscientiósă. *
Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

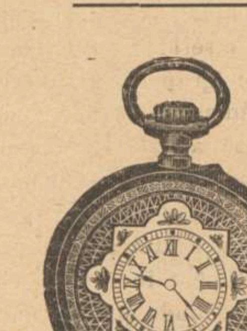

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.
Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării și argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**
Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.
Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.
Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.
Cadouri de nuntă și **botez** potrivite cu prețurile cele mai eftine.
[113] 13—30
Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**
Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**
Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

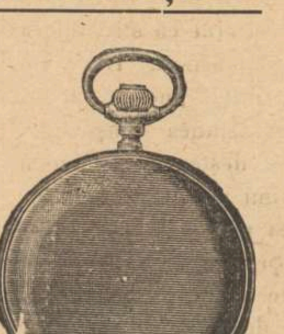

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**
Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.
Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.
Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**
Juvaericale veritabile și eftine.
Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103 Sibiiu, Marţi 18 Septembre (1 Octobre n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — **şi timbru de 60 fil.** pentru fie-care publicare.

Un apel.

Sibiiu, 30 Septembre n.

Câţiva actuali conducĕtori şi câţiva viitori conducĕtori ai partidului naţional român s'au întrunit pe la începutul lunei acesteia în Cluj, în conferenţă intimă, în care chibzuind bine asupra situaţiunei politice, au luat hotărîri cu privire la atitudinea care întrĕ împrejurările date ar fi de recomandat poporului român, — ca sĕ o observe la alegerile generale dietale cari se vor face în decursul sĕptĕmânei acesteia.

Un comunicat dat din parte competentă imediat după terminarea consultărilor ţinute la Cluj, şi reprodus la timpul seu şi de noi, ne spunea, că parte din conferenţă au făcut fruntaşi români din tóte părţile ţerii, şi că hotărîrile aduse au fost resultatul celei mai perfecte buneînţelegeri ce a domnit întrĕ cei presenţi.

Prin acésta sigur că s'a intenţionat constatarea *solidarităţii întrĕ toţi Românii*, faţă de alegerile dietale, aflătóre în pragul uşei, şi necesitatea solidarisării poporului român cu vederile fruntaşilor sei, pentru-ca aşa sĕ ne arătăm tari şi compacţi în faţa lumii.

Ei bine; sĕ fim uniţi şi solidari!

Că ce s'a hotărît la Cluj, în conferenţa intimă a fruntaşilor români, se póte vedé din *apelul* adresat din partea lor alegĕtorilor români, apel, pe care'l reproducem în întregime mai la vale, în scopul, ca *cetitorii nostri sĕ iee act despre cele cuprinse în el şi sĕ se conformeze lor.*

Politica observată la compunerea acestui apel nu este politica ziarului nostru, care *nu póte aproba pasivitatea*; cu tóte acestea, situaţia e de aşa, că *nu putem lua posiţie în contra apelului,* în ce-i privesce fondul; ci tot ce avem de spus se refere la forma ce i-s'a dat.

Am fi aşteptat anume, ca după-ce publicarea apelului s'a făcut cu o întârziere de preste douĕ sĕptĕmâni, sĕ fi eşit cel puţin un lucru perfect şi impunĕtoriu din mâna celui ce l'a făcut, ear' nu o continuă repetare de frase prea bine cunoscute, bune ca umplătură de gazetă, ear' nu într'un manifest, în care fie-care cuvênt trĕbue sĕ fie bine cântărit, şi trebue sĕ-şi aibă greutatea şi importanţa sa; şi mai presus de tóte am fi aşteptat, ca apelul sĕ fie scutit de *inesactităţi*, supĕrăcióse pentru cei-ce cunosc starea lucrurilor.

Aşa de es. nu putem aproba înşirarea întrĕ motivele necesităţii remânerii nóstre şi pe mai departe pe lângă politica de pasivitate şi a împrejurării, că: *„poporului românesc i-s'a făcut cu neputinţă a se întruni, conform drepturilor inerente ale fiinţei sale, în conferenţă naţională, spre a'şi precisa de nou atitudinea sa în faţa nouelor alegeri dietale“*, — pentru-că acésta e o evidentă inesactitate, dat fiind că fiecare membru al partidului naţional român ştie, că pentru ţinerea unei conferenţe naţionale ***nici nu s'a făcut nici un pas, din nici o parte.*** Ear' a te tângui că nu poţi ţiné conferenţă naţională, înainte de a fi făcut încercarea măcar de a o convoca, — însemnéză atâta, cât a te plânge că nu te lasă nimeni în casă, fără a fi pus însĕ măcar şi numai mâna pe cheia uşei pentru a o deschide.

Apelul putea deci sĕ fie ceva mai sincer, şi putea sĕ spună adevĕratul motiv, care *impune* alegĕtorilor români şi de data acésta observarea pasivităţii faţă de alegerile dietale, şi care e, — *lipsa de organisare şi de pregătire pentru luptele electorale.* Nu suntem pregătiţi pentru alegeri; şi nu suntem pregătiţi pentru-că în decurs de şepte ani n'am făcut alta decât ne-am certat, ne-am invinovăţit reciproc, ne-am batjocorit şi ne-am discreditat reciproc. Natural apoi, că în starea acésta nu puteam păşi în faţa poporului, pentru a'l invita la o luptă energică electorală, — ci trebuia sĕ i-se spună de nou: *stai pe pace!*

Sĕ sperăm însĕ că solidaritatea acum de nou încheiată întrĕ fruntaşii români va avé influinţă binefăcĕtóre şi asupra poporului, care va prinde earăşi încredere în ei; şi sĕ sperăm, că cel puţin de acum înainte dorita închiegare a partidului şi necesara întărire a şirurilor luptătorilor naţionali are sĕ se facă, aşa cum pretind interesele neamului românesc, pentru-ca la altă ocasiune sĕ nu mai fim nepregătiţi, neorientaţi şi neorganisaţi, ci sĕ putem întra cu tóte forţele nóstre posibile în luptele electorale, — acceptând toţi direcţia politică pentru care noi vom lupta şi în viitoriu cu aceeaşi consecuenţă cu care am luptat până acuma.

In visitaţiune canonică.

Escelenţa Sa, Inaltpreasfinţitul Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*, insoţit de Ilustritatea Sa archimandritul *Dr. Ilarion Puşcariu*, de directorul seminarial *Dr. Eusebiu R. Roşca* şi de ierodiaconul *Dr. Elie Cristea*, a plecat Mercuri din Sibiiu, în visitaţiune canonică, prin părţile Bistriţei, învitat fiind sĕ sfinţéscă frumósele biserici de nou ridicate în comunele *Galaţi* şi *Borgo-Prund.*

Călĕtoria Escelenţei Sale, prin numitele părţi de ţéră, a fost o adevĕrată călĕtorie de triumf, pentru-că pretutindenea Inaltpreasânţia Sa a fost primit cu un entusiasm de nedescris, isvorit din adevĕrata iubire fiiéscă de care sunt cuprinse inimele tuturor credincioşilor, faţă de neobositul şef al bisericii nóstre; şi mai ales poporul de rînd nu se putea din destul adăpa din isvorul nesĕcat de învĕţături creştineşti, împărtăşite lui din partea Escelenţiei Sale, în modul cum numai Escelenţia Sa ştie sĕ le espună.

Sperăm a puté da în numĕrul viitoriu un raport amĕnunţit despre călĕtoria Escelenţiei Sale şi despre primirea ce i-s'a făcut pretutindenea, ear' până atunci dăm telegrama ce ni-s'a trimis Joi, despre primirea avută în Bistriţa.

Bistriţa 26 Sept. n.

Escelenţia Sa, Inaltpreasfinţitul nostru Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*, sosit în Bistriţa pentru a călĕtori mai departe, la Galaţi şi Borgo-Prund spre a sĕvêrşi în ambele comune actul sfinţirei de biserică, a avut o primire splendidă şi estrem de căldurósă, atât din partea poporului şi clerului nostru, cât şi din partea inteligenţei străine fără deosebire de neam şi confesiune. Tóte autorităţile locale, bisericesci, militare şi civile s'au grăbit sĕ aducă Inaltpreasfinţiei sale omagiile lor, bineventând în termini fórte călduroşi pe înaltul şi ilustrul óspe, venit întru împlinirea apostolicei sale misiuni.

Mai notăm, că sfinţirea bisericei din *Galaţi* s'a făcut *Vineri*, ear' a bisericei din *Borgo-Prund* eri, Duminecă.

Apel către alegĕtorii români.

Tendenţa vĕdită a principiului de guvernare de a eschide din viéţa statului voinţa poporului român, ca individualitate politică; legea electorală cu douĕ censuri deosebite; împărţirea cercurilor electorale; abusurile fără de margini ale puterii de stat, cari au compromitat cu desĕvîrşire parlamentarismul magiar, — au determinat poporul românesc, ca în conferenţele sale naţionale şi cu deosebire în conferenţa din anul 1892 sĕ decreteze „faţă cu alegerile dietale pasivitatea generală, absolută, a tuturor Românilor din ţĕrile corónei S-tului Stefan“.

Evenimentele vieţii parlamentare au justificat pe deplin atitudinea poporului român faţă cu alegerile dietale şi în general faţă cu întrégă viéţa parlamentară magiară.

Cu deosebire ultimele alegeri din 1896 au dat dovedile cele mai eclatante, cât de mult parlamentarismul din Ungaria merge spre decadenţă; au arĕtat că tótă sceneria parlamentară este o ornamentică mincinósă, în care se manifestă nu voinţa majorităţii popórelor cari compun statul, ci efectul banului, alcoholului ori al baionetei; au arĕtat mai ales, că în Ungaria alegerile nu sunt rodul unei cumpĕniri liniştite a cetăţenilor liberi sau al luptei de idei, ci efluxul unei situaţiuni de silnicie şi forţă brutală, în aşa grad, cât înşişi politicianii magiari s'au vĕdut siliţi sĕ declare parlamentul de o păpuşerie, în care figurile automate sunt mişcate de interese mici egoistice, la comanda detentorilor puterii de stat.

Atitudinea observată de poporul românesc, care s'a ferit cu disgust de a participa la un simulacru al vieţii parlamentare, este întărită acum de esperienţa amară a lor 33 de ani, şi durere, că situaţia acésta a rĕmas nestrămutată până în ziua de astăzi.

In acest moment, când Maiestatea Sa Monarchul în plenitudinea drepturilor Corónei domnitóre învită la un nou period legislativ tóte popórele supuse aceleia, ne ţinem de strînsă datorinţă a ne spune şi noi cuvêntul în faţa situaţiunii, în care ne aflăm.

Desĕvîrşita desconsiderare a drepturilor prin legi garantate ale poporului român; şovinismul fără de margini al elementului dominant şi punerea în practică fără nici o considerare, a heghemoniei de rassă, drept urmare a ideii de „stat naţional magiar“, care este absolut imposibil în ţĕrile corónei S-tului Stefan, şi urmările acestor inconveniente, manifestate prin ordinaţiuni ilegale, teroristice şi volnice — tóte acestea au făcut poporului românesc cu neputinţă a se întruni, conform drepturilor inerente fiinţei sale, în conferenţă naţională, spre a-'şi precisa de nou atitudinea sa în faţa nouelor alegeri dietale.

Opritu-s'a, cu nesocotirea principiilor parlamentare şi constituţionale, prin simple ordonanţe ministeriale, funcţionarea partidului naţional român; opritu-s'a întrunirea în conferenţe nu numai a delegaţilor, ci şi a alegĕtorilor români; decretatu-s'a de „disolvat“ comitetul nostru naţional; interzisu-ni-s'a ori-şi-ce organisare pe basă naţională; ba chiar şi esistenţa nóstră, ca individualitate, a denegat'o în orbia sa şovinismul magiar!

Astfel, conduşi de esperienţa prea tristă a ultimelor evenimente, e firesc că nu ne rĕmâne altceva, decât ca credincioşi enunciaţiunilor obligătóre ale conferenţei naţionale mai din urmă, sĕ persistăm pe lângă singura armă posibilă ce ni-a mai rĕmas întrĕ împrejurările actuale: pe lângă resistenţa pasivă.

Atitudinea acésta a poporului românesc ni-se impune pentru viitor nu numai prin motivele sale din trecut, ci şi prin forţa împrejurărilor create de nouele acte volnice ale puterii de stat.

S'a vorbit în timpul din urmă despre o pretinsă schimbare a situaţiunei politice din ţeară, care s'ar fi făcut prin schimbarea de persóne ce s'a sĕvîrşit în ultimii ani la cârma guvernului, aşa numit liberal. Schimbarea acésta s'a inaugurat ce e drept cu mare aparat de vorbe frumos sunĕtóre şi a fost presentată înadins ca o eră de dreptate, legalitate şi drept. Esperienţa acestor doi ani însĕ ne-a convins, mai pe sus de ori-ce îndoială, că schimbarea făcută a fost pur şi simplu numai o schimbare de persóne şi de maniere. De fapt însĕ şi în esenţă a rĕmas şi mai departe stăpânitor şi conducĕtor acelaşi sistem funest de guvernare, care ignorând cu deadinsul stările politice reale din ţeară, urmăresce şi acum, în forme mai puţin brusce póte, dar' cu aceleaşi mijlóce arbitrare şi contrare legilor, şi cu aceeaşi órbă îndîrjire: chimera magiarisării, spre a realisa imposibila idee de stat unitar naţional magiar.

Dacă în privinţa manierelor şi moravurilor politice noul guvern a încercat sĕ provóce impresia unei aparente ere noue, apoi trebue sĕ constatăm, că chiar şi legile noue în cari 'şi-a manifestat tendenţele sale, se pare că nu ţintesc atât de mult pentru garantarea curăţeniei alegerilor, cât mai ales spre a ne împedeca pe noi de a participa la lupta electorală.

Ear' în ce privesce preste tot marea chestiune a naţionalităţilor, pe care noi o socotim chestiune cardinală a vieţii politice din ţeară, guvernul actual bătucesce şi el, fără remuşcare şi fără adevĕrat patriotism, aceeaşi cale nenorocită a antecesorilor sei. Mai mult, el a continuat şi continuă zilnic contra nóstră tot sistemul de prigoniri şi volnicii, care se aplică de zeci de ani contra culturii şi a presei românesci, precum şi contra tuturor acelor persóne, cari cutéză a mărturisi pe faţă credeul nostru politic naţional, ori a manifesta cultul ce'l avem pentru comorile morale şi idealele poporului nostru. Dacă nu alt-ceva, apoi singure şi actele acestea de volnicie dovedesc, că şi în era poreclită „nouă“ se practică, în forme noue, ce e drept, dar' cu aceleaşi vechi tendenţe: nedreptatea, ilegalitatea şi încălcarea dreptului.

Voind deci noi a condamna în mod demn şi corespundĕtor tóte abusurile de putere ce caracterisézä sistemul actual de guvernare; — a ne esprima profunda nóstră nemulţămire cu starea de lucruri şi marea nóstră amărâciune pentru ilegalităţile şi persecuţiunile, ce sunt şi acum la ordinea zilei, cum şi preste tot ţinuta nóstră faţă cu întréga situaţiune politică creată de guvernele şovinismului magiar; — şi după-ce parlamentarismul ţĕrii este lipsit cu totul şi de caracterul constituţionalismului şi de cel al seriosităţii politice; ear' noi în situaţia acésta: nici nu putem coopera la susţinerea unei stări pseudoconstituţionale, nici nu putem spera o îndreptare dela actuatul sistem, nici agravarea ulterióră a acestei situaţii nu o putem împedeca:

ne vedem constrînşi sĕ declarăm sĕrbătoreşte, că poporul românesc din Transilvania şi Ungaria, ţinênd la demnitatea fiinţei sale naţionale, persistă solidar pe lângă pasivitatea sa generală faţă cu alegerile dietale şi faţă cu întregul sistem de guvernare, ce atentéză la însaşi esistenţa sa naţională, ia atitudinea resistenţei, care i-se impune de împrejurările politice şi de instinctul conservării sale naţionale.

Drept aceea, nu ne vom lăsa seduşi nici de amăgitórele devise góle ale contrarilor nostri, nici de frasele oportuniştilor rătăciţi dela sînul neamului lor. Dinpotrivă vom rĕmâné strîns uniţi în organismul solidarităţii naţionale, credincioşi programului nostru naţional şi lucrând cu toţii, în frăţéscă bunăînţelegere, la consolidarea şi prosperarea vieţii nóstre naţionale, pe tóte terenele ce ne stau încă deschise, după directiva dată de întreg poporul român representat în conferenţele sale.

Concentrarea tuturor forţelor nóstre sănĕtóse pe terenul de activitate politică afară de parlament şi pe tóte terenele vieţii culturale, spre luminarea şi deşteptarea la conştienţa naţională tot mai vie a poporului nostru, va contribui la înmulţirea şi oţĕlirea forţelor nóstre, în aşa mĕsură, cât cu ajutorul bunului Dumnezeu, judecătorul prea drept al popórelor, sĕ putem înfrunta cu succes tóte atacurile duşmănóse şi sĕ putem elupta libertatea naţională a poporului, pentru care cu jertfe de avere, de libertate şi de sânge, au luptat, au trăit şi au murit, din neam în neam, părinţii şi strămoşii nostri, şi pentru care gata suntem a jertfi şi noi, chiar şi viéţa nóstră.

Pĕtrunşi de aceste principii şi animaţi de aceste sentimente, apelăm la iubirea vóstră de neam, fraţi români din tóte părţile Ardealului, Banatului şi Ungariei, şi vĕ conjurăm, ca în momentele aceste grele ale vieţii nóstre, sĕ vĕ dovediţi cu toţii bravi şi vrednici fii ai poporului românesc!

Impedecaţ fiind noi prin forţă majoră în manifestarea activă a voinţei şi conştienţei nóstre, sĕ ne afirmăm fiinţa nóstră naţională printr'o impunĕtóre şi solidară abstinenţă dela alegerile dietale, ear' după aceea prin o vigurósă activitate pe celealalte terene ale vieţii politice şi culturale.

Neînfricaţi de vijelia grelelor timpuri, ce străbatem, printr'o démnă şi neclintită susţinere a principiilor singur fericitóre, statorite şi consfinţite prin jurămêntul străbunilor nostri, sĕ dovedim solidar, că suntem şi vrem sĕ fim neclătinaţi aderenţi ai programului nostru naţional, membri conştii ai organisaţiunii nóstre naţionale, pe deplin susţinute, şi pătrunşi luptători pentru măreţul ideal naţional.

Sĕ dovedim cu înălţată frunte înaintea lumii întregi, că nu lăsăm pradă discuţiei şi negării contrarilor nostri esistenţa nóstră, ci neşovoitori o impunem prin însaşi afirmarea nóstră démnă de trecutul şi fiinţa nóstră naţională.

Cluj, 5 Septembre 1901.

Dr. Raţiu, G. Pop de Băseşti. Iuliu Coroianu, Dr. T. Mihali, Dr. Vasile Lucaciu, Rubin Patiţa, Gerasim Domide, Mihail Popoviciu, prot., *Patr. Barbu, Dr. Dem. Ciuta, Dr. Stefan D. Pop, Dr. Gavr. Tripon, Dr. Zosim Chirtop, Dr. Alex. de Vaida-Vaevod, Dr. Nicolae Comşa, Dr. Aurel Lazar, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Aurel Vlad.*

„Sĕ ne iubim ca fraţii“!

De la disolvarea dietei încóci peţitorii de mandate dietale se întrec în promisiuni late şi umflate, menite a ferici popórele ţerei nóstre. Şi de regulă promisiunile şi credeul politic al candidatului sunt făcute pe placul alegĕtorilor. Unde alegĕtorii sunt de diferite naţionalităţi, candidatul vorbesce de egală îndreptăţire, de iubire frăţéscă, etc., ear' unde sunt numai Magiari independişti, îţi peroréză despre hegemonia naţiei, despre consolidarea statului naţional-magiar şi alte gogonţe bineplăcute urechei şoviniste. Cari din aceste categorii de candidaţi vorbesc sincer, de la inimă, credem că nu e greu de înţeles. Frasa pusă însĕ ca titlu la notiţa acésta se cuprinde în discursul-program al lui *Szemere*, om la a cărui integritate de caracter societatea magiară ţine fórte mult. Tocmai de aceea, din discursul-program rostit de *Szemere* înaintea alegĕtorilor din cercul Tăşnad dăm următoriul pasagiu: „Deosebi doresc, ca în patria nóstră, întrĕ diferitele confesiuni şi diferitele naţionalităţi sĕ domniască deplină armonie, sĕ fie fericiţi deopotrivă Magiarii, Germanii, Românii, Sêrbii, Croaţii, Slovacii. Sĕ ne iubim unii pe alţii ca fraţii. Situaţia geegrafică a Magiarilor şi Românilor în Europa şi aşa e deopotrivă isolată, şi suntem avisaţi unii la alţii. In acéstă mulţămire, în acéstă armonie vĕd eu puterea naţiunei, cum e acésta în America de Nord. Nu în limbă, ci în inimă e adevĕratul magiarism. Pöltenberg, Aulich, Schweidel, Leiningen, Lahner n'au ştiut ungaresce, şi nici numele nu şi-l-au magiarisat, dar' au murit pentru patrie“...

Tóte bune şi frumóse, dar' unde-'s faptele, cari sĕ facă posibilă armonia şi iubirea frăţéscă, dorită de *Szemere!?*

Dela Adunarea generală a „Asociaţiunei“.

Avem sĕ întregim raportul publicat despre decursul adunării generale a *„Asociaţiunei“*, — ţinută aici în Sibiu, în 21 Septembre n. şi ziua următóre, — încă cu următórele întêmplări.

Masa comună.

Sâmbătă, — ziua primă a adunării, — o mare parte dintre óspeţi şi dintre Sibieni s'au întrunit la masa comună, în sala mare dela *Gesellschaftshaus*, cu care ocasiune dl advocat *Dr. L. Leményi* a ridicat următoriul toast întru sănĕtatea óspeţilor din România:

Stimate Dómne, Stimati Domni! Cultura este acea legătură puternică, care e chemată a apropia tot mai bine întregul neam omenesc; desvoltarea culturii scóte la ivélă solidaritatea tuturor ómenilor.

Rivalitatea nobilă pe terenul cultural este singura luptă în care nu esistă perdere, în care biruitul are câştig dela biruitori.

Noi Românii de dincóce de Carpaţi în prima linie prin „Asociaţiunea“ nóstră ne dăm silinţă a contribuí şi noi la progresul general cultural, a eşí din umbră şi a ne elupta un loc în faţa sórelui.

In acestea ale nóstre încercări ne cade bine, dacă ne vedem spriginiţi prin pildă şi încurajare din partea celorlalte neamuri conlocuitóre.

Indoită bucurie trebue sĕ simţim însĕ — firesce, — când acésta încurajare ne vine de dincolo de Carpaţi, din regatul României, dela fraţii nostri de un sânge şi de un neam, — cu cari — pe teren cultural avem aceleaşi nobile şi inofensive tendenţe.

Ca o astfel de încuragiare îmbucurătóre şi oţĕlitóre privim noi faptul că o sémă de distinşi bărbaţi şi mândre femei din regatul vecin au venit ca óspeţi la a nóstră „Asociaţiune“, le suntem pentru acésta datori cu multă recunoscinţă, — ca membru al comitetului aranjator şi nu fără autorisare bineventez pe iubiţii nostri óspeţi, representanţi ai fraţilor din România, şi în sănĕtatea lor ridic al meu păhar.

La aceste cuvinte a rĕspuns dl *Rădulescu*, advocat în Piteşti, accentuând dragostea faţă de „Asociaţiunea“ nóstră.

Cununi de pietate.

Fraţii din regatul român, cari au ţinut sĕ iee parte în numĕr atât de frumos la adunarea generală a *„Asociaţiunei“* nóstre, au visitat Duminecă în corpore mormintele marilor nostri bărbaţi decedaţi, *G. Bariţiu, Papiu-Ilarion* şi *Baron Ursu*, toţi trei înmormêntaţi în cimiteriul gr. cat. român din loc. In şir lung de trăsuri s'a făcut peregrinajul la acest lăcaş vecinic, şi numĕróse cununi au fost depuse pe cele trei morminte numite. S'au rostit şi vorbiri, din partea studentului *Petculescu* din România şi a studentului *Novacovici* dela noi. Óspeţii nostri plăcuţi au făcut apoi visită în corpore Escelenţiei Sale Inaltpreasfinţitului nostru Archiepiscop şi Metropolit *Ioan Metianu*, salutat fiind prin rostul dlui *Dimancea*, fost senator. Escelenţia Sa a rĕspuns că forţa de viéţă a poporului român va fi şi în viitor, ca şi în trecut şi în present, *credinţa neclintită în Dumnezeu*, cu care va învinge tóte obstacolele.

La Rîmnic-Vîlcea.

Preste *o sută* de persóne au plecat Luni, după încheierea adunării generale, în escursiune de plăcere la Călimănesci şi Rîmnic-Vîlcea, în România. Despre primirea făcută escursionistilor nostri pe pămêntul României, dăm, după „Cronica“ din Bucuresci, următoriul raport:

La orele 1 şi jumĕtate, trenul special cu escursionistii sosesce în gara R.-Vîlcea. Pe peronul gărei se adunase deja o mare mulţime de curioşi, cum şi comitetul de primire compus din autorităţile comunale în frunte cu primarul dl G. Olănescu, apoi familiile a preste 15 Români transilvăneni stabiliţi aici în R.-Vîlcea ca: fraţii Simieni, fraţii Hanciu, Predovici, Buta, etc. Din gară escursioniştii au pornit pe jos în amestecul publicului rîmnicean, până la Teatrul Adrian.

In sala Teatrului Adrian, după bulevardul Tudor Vladimirescu, se aranjase deja din vreme de către comitetul primitor, tacâmurile pentru dejun. Acì, la întrarea în local, ce cu acéstă ocasiune era împodobit cu frumóse drapele românesci, musica militară intonéză imnul naţional *„Deştéptă-te române“*. O mare bucurie cuprinde pe noii veniţi şi se aud strigătele de „trăéscă România liberă“.

Escursioniştii ocupă sala cea mare de jos, spre a se aranja la cele 4 mese mari pregătite cu 150 tacâmuri, ear' publicul asistent se îndésă prin loje, de unde privesc cu admirare pe escursionisti. Dejunul a durat ca o oră şi jumĕtate. In timpul mesei dl Ioan Hanciu, român transilvănean stabilit în R.-Vîlcea, ridică un toast în care arată bucuria ce simte populaţia din R.-Vîlcea la visita elitei culturale din Transilvania, urându-le bunăvenire, — la care rĕspunse dl *Partenie Cosma*, un venerabil bĕtrân şi membru în comitetul central al *„Asociaţiunei“*.

După masă escursioniştii au plecat în corpore spre Palatul justiţiei, unde au visitat tóte cabinetele, rĕmânênd încântaţi de frumósa clădire şi aranjamentul ei. După visitarea amĕnunţită a palatului, escursionistii, însoţiţi de publicul rîmnicean au parcurs stradele Traian, Mihaiu-Bravul, Carol I şi Călăraşilor până la grădina Zovoiul, care cu acésta ocasiune se împodobise cu arcuri de triumf şi sute de steguleţe tricolore.

Aici musica militară earăşi primesce pe escursionisti cu imnul naţional „Deştéptă-te române“. Dl *G. Olănescu*, primariul comunei, salută pe asociaţi în numele comunei şi oferă un prea frumos buchet de flori naturale dnei *Metianu*, care mulţămesce afectuos. La întrarea escursionistilor în chioşcul de primire, dl Alexandru Măciucean, fost casier general, actualmente pensionar şi preşedintele Băncei Vîlcea, salută pe noii veniţi din partea orăşenilor Vîlceni, ear' dl Nicu Zugrăvescu, ajutor de primar, cu graţiositatea-i deosebită oferă buchete de flori dómnelor şi domnişórelor transilvănence. La cuvêntarea dlui Măciuceanu rĕspunde dl *Cosma*, care arată că venirea Dlor nu este pornită de cât din dragostea de a vedé pe fraţi şi a călca pămêntul României libere.

Se servesce apoi şampanie preste 100 sticle.

La toasturi vorbesc dnii Dr. Ioan Suciu, Al. Măciuceanu, Nicu Zugrăvescu, advocat şi N. Epure, advocat, toţi din R.-Vîlcea; ear' din partea escursionistilor transilvăneni au rĕspuns: dl *Partenie Cosma, Podóbă* şi *Dr. Frâncu*, advocat din Cluş. Toţi s'au mărginit a arăta: unii bucuria ce simt Rîmnicenii de visita făcută de fraţii români de dincolo, alţii de bucuria şi mulţămirea cu care au fost primiţi, mulţămind Rîmnicenilor. S'au ridicat toaste şi pentru regele Carol al României; pentru prosperarea ţerei românesci; pentru trăinicia sentimentelor şi dragostea întrĕ fraţii români. S'au remarcat cuvêntările dlor *Cosma, Frâncu, Podoabă*, Zugrăvescu, Epure şi Dr. Suciu, pline de sentiment frăţesc.

In timpul cât s'a servit şampania, musica militară a delectat publicul cu cele mai frumóse cântece românesci. Apoi aprópe de plecare soldaţii musicanţi au cântat din gură acompaniaţi şi de instrumente frumosul marş românesc *„Un dorobanţ“*, ce a atras admiraţiunea visitatorilor şi au ridicat mii de aplause.

In fine s'a încins o mare horă de frăţie, la care au luat parte escursioniştii şi populaţia Rîmnicénă.

La orele 4 şi jumĕtate, convoiul a pornit pe jos spre gară în uralele publicului, la cari escursionistii rĕspund: „Trăiéscă România liberă, trăiéscă fraţii Români“. Până în depărtare s'au fâlfâit batiste şi pălării, şi din o parte şi din alta. Preste nópte escursionistii au rĕmas la Călimănesci, unde au durmit în apartamentele stabilimentului balnear.

Aici li-s'a servit earăşi o masă sumptuósă şi au fost delectaţi de musica militară a băilor. Marţi diminéţa au pornit la Sibiiu.

Monumentul pompierilor.

Eri s'a făcut în Bucuresci, cu mare solemnitate şi rară însufleţire, desvĕlirea monumentului ridicat în amintirea celor 200 de pompieri eroi, cari la 13 Septembre 1848 au luptat vitejesce contra potopului de óste turcéscă. „Cronica“ de Vineri anunţând acéstă desvĕlire, aduce următoriul omagiu memoriei acestor eroi:

13 Septembre! O zi de vitejie legendară, 200 de pompieri români în luptă cu o întrégă armată turcéscă.

O companie de pompieri, atacată din tóte părţile şi cu şirurile rărite de focul ucigător al tunurilor, luând într'un eroic iuruş tunurile turcesci.

Şi ca act final, act sângeros şi nelegiuit, masacrul eroilor după ce de bună voe, prin învoială îşi predaseră armele.

La 16 Septembre se va desvĕli cu mare pompă monumentul pe care bucureştenii l'au ridicat în strada 13 Septembre pe locul luptei, ca omagiu de admiraţie şi recunoscinţă pentru eroii pompieri.

Un monument merital, un monument care va vorbí în viitor de una dintrĕ cele mai strălucite manifestări ale vitejiei românesci.

Astfel neamul românesc îşi va îndeplini în ziua de 16 Septembre una dintrĕ cele mai sfinte datorii, în faţa chiar a unora dintrĕ acei eroi legendari cari trăesc încă.

Sunt înălţătóre, sunt isvor de vecinică bărbăţie serbările acestea, cari reamintesc zilele de glorie şi fac sĕ bată inimile, mişcate de povestirea vitejiilor trecute.“

Revistă esternă

Flota chinesă — cumpĕrată de Rusia. Agenţa Reuter rapórtéză, că guvernul chines a primit ofertul Rusiei de a cumpĕra cu cinci milióne de ruble flota de la Pei-Jang, avênd a se computa acéstă sumă în despăgubirea pe care China are s'o deie Rusiei pentru spesele avute cu espediţia contra boxerilor. Flota constă din trei încrucişetori cu viteză repede, patru spargĕtori de torpilóre şi din câţiva încrucişetori de rang terţiar.

*

Resultatul visitei ţarului în Francia. „Independence Belge“ din Bruxella referitor la sfătuirile de la Compiègne întrĕ ţarul şi presidentul Loubet şi întrĕ ministrii de esterne ai lor publică un interview avut cu o persónă de frunte, care — cum se susţine — e deplin informată asupra celor petrecute la Compiègne.

Acest interview „Ind. Belge“ 'l dă în următórele:

Inainte de tóte s'a dat alianţei duple completare şi lărgire, şi încă în mai multe puncte de fórte mare însemnătate. Fără sĕ ating detaiuri, a căror publicare acum nu ar fi lucru folositoriu — zice persóna intervievată — pot sĕ spun, că efectul procederii solidare a celor douĕ puteri aliate, în viitoriu se va simţí în evenimentele de politică universală mai cu aplomb de cât până acum. Scopul alianţei franceso-ruse e susţinerea păcii. Acest scop îl va avé de acì încolo încă şi mai mult. E hotărîtă însĕ, ca pentru susţinerea păcii şi restabilirea ei, dacă din o parte óre-care ar fi conturbată, *sĕ recurgă la mijlóce mai aspre*. S'a făcut la Compiègne învoélă de a nu permite, ca întêmplări órbe sĕ dirigeze anumite situaţiuni date, cum şi de a veghia cu tótă asprimea asupra întreprinderilor periculóse ale anumitor *aventurieri* *politici*, căci s'au convins că machinaţiunile aventurierilor lipsiţi de conştiinţă nu cuadrézä cu pacea generală. In viitoriul cel mai apropiat lumea va simţi deja efectul acestor învoeli.

*

Sfatul Domnitorilor! Se raportézä din Petersburg, că în butul dementărilor, în cercurile diplomatice de acolo se manţine cu insistenţă ştirea, că în Skjerneviţa (lângă Varşovia) vor avé în curênd întâlnire: ţarul *Nicolae II.*, împěraţii *Francisc Iosif I.* şi *Vilhelm II.* şi regele *Victor Emanuel III.* Ideia acestei quadruple întâlniri a fost sulevată de împěratul Vilhelm cu ocasiunea întâlnirii de la Danzig, motivând'o cu necesitatea de a fi clarificate mai multe chestiuni cari interesézä direct alianţa triplă şi punênd deosebit pond pe faptul, ca sfătuirea sě se ţină pe teritoriu rusesc. Din acésta împrejurare se deduce că va fi discutată şi cestiunea balcanică, despre care la Danzig încă a fost vorbă întrě împěratul Vilhelm şi ţarul Nicolae.

Conform svonurilor de până acum, întâlnirea se va întêmpla pe la jumětatea lunei Octobre. De la Skierneviţa împěratul *Vilhelm* şi regele *Victor Emanuel* vor călětori la *Petersburg*, unde împărětésa *Augusta* şi regina *Elena* vor merge încă de mai nainte, ear' împěratul *Francisc Iosif I.* de la Skjerneviţa se va reîntórce direct la *Viena*.

Ştirea despre acéstă întâlnire se pare a fi confirmată şi prin faptul, că la Skierneviţa se lucră cu mare zor la aranjarea castelului, spre care scop trenul de la Petersburg transportézä acolo vagóne întregi de mobile scumpe.

*

Rěsboiul Burilor. „Münchener Allgemeine Zeitung" în numěrul de Mercuri publică o telegramă din *Capstadt*, de mare sensaţie. Telegrama conţine următórele:

„Se raportézä din isvor autentic, că Burii după o nouă năvălire *vor anecta oficial colonia Cap şi Natalul, ca astfel sě pótă duce la îndeplinire revolta generală a africanderilor, pregătită cu multă îngrijire.* Kruitzinger, De Wett şi Botha vor intra deodată în Capland şi în Natal. Despre aceea a sosit deja ştire, că *Kruitzinger* a întrat deja în Capland *şi a bătut colóna generalului Murray*".

De altă parte Agenţa Reuter raportézä din *Matjesfontein* dto 23 Septembre, că în districtul Southerland mulţi farmeri s'au asociat la comanda lui Maritz şi Smiths. „Zi de zi se arată tot mai multe semne, că scena evenimentelor rěsboiului va fi în Capland", — zice telegrama, continuând apoi a raporta despre câteva ciocniri întrě diferite comande de Buri şi întrě trupele engleze.

Ear' *Botha* raportézä lui *Krüger* despre *şeptesprezece învingeri* în curs de douě sěptěmâni. Telegrama lui Botha e dată la oficiul telegrafic portugal din Lorenzo-Marquez, publicată în fóia oficială „Amsterdamer Courant" şi e de următoriul cuprins:

„Spuneţi venerabilului nostru president Krüger, că Dumnezeu a ascultat rugăciunile lui şi ale soţiei lui, pe cari proşternuţi la piciórele Celui vecinic le-au rostit. In curs de douě sěptěmâni *de şeptesprezece-ori am avut lupte cu Englezii şi de tot atâtea-ori am învins.* Atât la graniţa Natalului, cât şi în interiorul Caplandului Englezii au fugit dinaintea nóstră, de şi cu câteva zile mai nainte comandantul lor se lăudase, că soldaţii sei sunt neînvingibili. Lângă Bloodriverport am luat zece tunuri de calibru mic şi am făcut prisoneri douě sute de ómeni, afară de numěroşi morţi şi răniţi, cu cari era acoperit câmpul de luptă.

De la ştiuţii noştri amici am căpětat ajutóre în bani noue şi de ajuns. Increderea ne e neclintită. Pretutindenea dăm de astfel de ómeni, cari sunt bucuroşi a ne fi în ajutoriu. *Tot mai mult avem încredere în rescóla generală*, contra căreia Englezii nu vor fi în stare sě lupte, de ar avé chiar de douě-ori atâţia soldaţi". —

*

Zilele trecute se svonise că lordul *Kitchener* şi-a dat dimisia, din causă că guvernul nu-i lasă mână liberă în purtarea rěsboiului şi nu-i trimite nici armată de ajuns. Un comunicat semioficios, drept că a dementat svonul acesta, dar' fapt e, că Kitchener e disgustat de tótă tréba şi ar voi bucuros sě lase altuia locul de generalism.

NOUTĂŢI

Onomastica M. Sale. Vineri (4 Octobre) îşi serbézä M. Sa împěratul şi rege al nostru *Francisc Iosif I.* ziua onomastică (Francisc). Ca la tóte momentele mai însemnate din viéţa bunului nostru monarch, aşa şi din acest prilej poporul român îşi îndréptă dragostea inimei sale fidele spre El, părintele bun al popórelor monarchiei Sale, cerênd de la Tatăl ceresc sě-i dăruéscă încă multe zile 'ndelungate în pace şi sănětate, spre binele şi fericirea popórelor de sub gloriosul seu sceptru.

*

Sfinţirea internatului din Caransebeş. Marţi, în 24 Septembre n. s'a făcut, cu mare solemnitate, sfinţirea internatului pedagogic din Caransebeş. Actul sfinţirii a fost îndeplinit de protopresbiterul Andreiu *Ghidiu* cu asistenţa presbiterilor I. Stoian şi G. Buru, în presenţa Preasânţiei Sale episcopului *Nicolae Popea*, a asesorilor consistoriali, profesorilor seminariali şi a altor numěroşi óspeţi din Caransebeş şi jur.

*

Contesa Lónyay, fosta soţie a rěposatului archiduce Rudolf, a căpětat de la M. Sa în dar castelul regal din Hetzendorf. In 10 Octobre contesa 'şi va transpune acolo locuinţa. După cum se vestesce, fosta archiducesă Stefania se află în préjma unui eveniment familiar.

*

Nou doctor juris. Sâmbătă a fost promovat la gradul de doctor în ştiinţele juridice, la universitatea din Cluj, tiněrul *Lucian Borcea* din Sibiiu.

*

Condamnări politice. In procesul pertractat Mercuri la curtea cu juraţi din Cluj, despre care am dat ştire în numěrul anterior al ziariului nostru, dl *Andreiu Balteş*, responsabil pentru redacţia *Tribunei*, a fost condamnat la *optsprezece luni de temniţă.* Dl Balteş a *fost imediat deţinut şi dus în închisóre.* Apěrătoriu a fost advocatul *Iuliu Coroianu.*

Tot din afacerea Iancu emanézä şi procesul pertractat Joi la tribunalul din *Deva*, în care fostul jurist în Cluj, *George Novacovici* a fost condamnat la *10 zile închisóre de stat* şi amendă în bani. Atât procurorul, cât şi acusatul au înştiinţat recurs contra sentinţei.

*

Corteşiri cu numele lui Iancu. „Ellenzék" e informat, că în cercul *Baia de Criş* contracandidatul lui Hollaky, advocatul din Budapesta *Okolicsányi Géza* spre a-şi câştiga voturile alegětorilor români face donaţiuni pe séma bisericilor, întrě cari şi bisericei din *Ţebea* a donat unele objecte, zicênd că le donézä *în amintirea lui Avram Iancu.* De altcum corteşii lui Okolicsányi, pentru a seduce poporul, spun că Măria Sa candidatul e român adevěrat şi 'l chiamă *Oculiceanu Gerasim.* (!)

Dl Okolicsányi şi corteşii sei, de pe partea nóstră pot sě se presente şi ca hotentaţi, dar' contra întrebuinţării bisericelor nóstre ca mijloc de corteşire, protestăm; ear' memoria lui Iancu, pentru a fi vecinic vie în inimile române, n'are lipsă de donaţiunile Okolicsányi-lor.

*

Al treilea proces de agitaţie. Mercuri în Cluj condamnat *Andreiu Balteş* la optsprězece luni temniţă şi 4200 cor. amendă, şi deţinut imediat; Joi în Deva condamnat *George Novacovici* la 10 zile închisóre de stat, şi în aceeaşi sěptěmână, Sâmbătă, o altă pertractare în Cluj, tot cu Novacovici şi tot pe tema „agitaţiei"! — Ce zice dl *Szemere*? Pe temeiul astorfel de fapte „sě ne iubim ca fraţii"?

*

Telefon întrě Braşov şi Budapesta. „Gazeta Transilvaniei" aduce ştirea, că preste trei sěptěmâni se va deschide linia telefonică întrě Braşov şi Budapesta. Legătura s'a făcut deja.

*

Terminul alegerilor dietale: In *2 Octobre* st. n. se vor face alegeri în *comitatele* Alba (5 cercuri), Hajdu (3 cercuri), Baranya, Bars, Jász-Nagykun-Szolnok, Caraş-Severin, Pest-Pilis-Şolt-Kiskun, Vas, Abauy, Turda, Torontal, Timiş, Turieţ, Trěncin, Szabolcs, Győr (Jaurin), Arad Zěmplin, Bihor, Comorn, Alba-inferióră, Sibiiu, Şáros, Marmaţia, Nyitra, Hunedóra, Cojocna (5), Veszprém, Szepes (6), Tolna (6), Făgăraş, Arva (2), Bichiş, Cianad, Ciuc, Strigoniu, Gömör, Treiscaune, Liptó, Mosony, Têrnava-mare, Pojon, Somogy, Şopron, Selagiu, Ugocea, Ung, Zala. — *Oraşe*: Budapesta (9 cercuri), Arad, Agria, Hajdu-Böszörmény, Kecskemét (2), Cluj (2), Murěş-Oşorheiu (2), Pojon (2), Şopron, Gherla, Neoplanta, Segedin, Alba-regală, Gyöngyös, Turieţ-Sânmartin, Trěncin, Cegléd, Szarvas, Iaurin, Sátoralja-Ujhely, Liptó-Sânnicolau, Bazin, Rosenau (Rózsahegy), Alba-Iulia, Hěrman, Comorn, Vidombak, Timişóra, Papa, Sepşi-Sângiorgiu, Baja, Besztercze-bánya, Debreţin, Bichiş-Ciaba. — In 3 *Octobre*: *comitatele* Borşod, Heves, Zólyom şi Sătmar; *oraşele*: Braşov (2), Hódmező-Vásárhely, Mişcolţ (2), Oradea-mare, Şemniţ, Nyiregyháza, Agria, Caşovia, Breznóbánya, Elisabetopole şi Abrud, — In *4 Octobre*: comitatul Hont. — In *5 Octobre*: oraşele: Subotiţa (2), Kézdivasárhely şi Becicherecul-mare. — In *6 Octobre* oraşele: Fiume, Szentes şi Vêrşeţ. — In *8 Octobre*: oraşul Félegyháza. — In *10 Octobre*: oraşul Ciongrad.

*

Post de notariu. De la pretura din Ciacova e escris concurs la postul de *notariu-adjunct* în *Gilad.* Dotaţie 1000 coróne salariu. Termin de concurs 10 Octobre st. n.

*

Pasivisti unguri. Marţi după amiazi partidul liberal din cercul I. electoral din *Pojon* a ţinut adunare, pentru a se consulta în privinţa candidaturii de deputat dietal. La propunerea lui Dr. Fésüs György comitetul electoral *a decretat pasivitate* prin conclusul că „partidul liberal din cercul I. electoral din Pojon *nici la alegeri nu participă nici candidat nu pune*".

Avem deci şi pasivisti unguri, cu deosebirea numai, că pasivitatea lor emanézä din orgoliu nesatisfăcut. Anume, acest cerc avea deputat dietal pe *Szilágyi.* După mórtea acestuia neaflându-şi candidat vrednic de a fi urmaş lui Szilágyi, cercul pune bîha şi nu alege.

*

Hymen. *Hortensia Popovici* şi *Nicolau Todea* fac cunoscută sěrbarea cununiei lor, care se va sěvêrşi Duminecă în 23 Septembre v. (6 Octombre n.) 1901 la órele 4 p. m., în biserica gr.-or. rom. din *Cib.*

*

Post de medic. De la pretura din Birchiş e escris concurs la postul de *medic cercual* în cercul Murěşului, compus din comunele: Batta (sediu), Ţela, Bulciu, Bacamezeu, Zabalţ, Lalaşinţ, Bruznic, Dubeşti, Topla, Pădurani, Bunea-română, Bunea-Secsard, Ohaba sêrbéscă, Birchiş, Capolnaş, Ostrov şi Vereşmort. Dotaţie 1600 coróne salariu, 600 cor. pauşal de călětorie şi taxele statutare pentrucercetarea bolnavilor. — Termin de concurs 17 Octobre st. n.

*

„Orientul Ortodox" sau „Pravoslavnii Vostok" din Bucuresci, şi-a sistat apariţia. Redactorul acestui organ de propagandă ruséscă, sêrbul *Ilici* va fi espulsat din România.

*

Osânda ucigaşului. *Tzolgos*, ucigaşul presidentului Mac Kinley, e osândit la mórte. Esecutarea sentinţei se va face probabil de azi în douě sěptěmâni, cu electrocuţie.

*

Necrolog. Subscrişii cu inima frântă de durere aducem la cunoscinţa tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor, că prea iubitul nostru frate, unchiu etc. şi scumpa nóstră cumnată şi mătuşă *Pavel Truţa* inginer la căile ferate române, şi soţia sa *Francisca* au reposat Mercuri, în 12/25 Septembre a. c. în mod subit.

Rěmăşiţele pămêntesci ale scumpilor noştri defuncţi s'au aşeḑat spre vecinică odihnă Vineri, în 14/27 Septembre a. c. la 3 óre p. m. din camera mortuară a spitalului Francisc Iosif în cimiterul bisericei gr. ort. române din suburbiul Iosefin în Sibiiu. Fie-le ţěrîna uşóră! *Petru Truţa*, advocat. Věduva *Iudita Secula* născ. *Truţa*, ca fraţi.

Cărţi şi reviste.

„Lumina" revistă bisericéscă pentru elocinţa amvonului şi cultura religiósă a clerului şi poporului", Nr. 7—8 pe Septembre—Octobre conţine „Câteva cuvinte despre influinţa religiunei creştine asupra culturii omenimei", numěróse predice şi începutul unui tractat de liturgică.

„Lumina" apare odată pe lună în Bucureşti, str. Fundătura—Berzei Nr. 30 şi costă 5 coróne pe an. Redactor şi proprietariu e Dr. Eletterescu.

*

„Supplex Libellus Valachorum, — 1791. — Text original si traducere făcută de Dr. Elie *Dăian.* Sibiiu, tipariul „Tipografiei" societate pe acţiuni. Preţul 1 coróńă.

*

„Convorbiri literare". Nr. 9 (pe Septembre) are următoriul sumariu: „Corespondenţa din tinereţă a lui Mihail Cogălniceanu" de P. V. Haneş; „Mama lui Constantin-Vodă Basarab" de N. Jorga; „Morala lui Kant şi adversarii ei" de Gr. Tăuşan; Studii şi notiţe filologice, de Sextil Puşcariu, apoi schiţe, poesii (originale şi traduceri).

Conv. literare" apar în Bucuresci în editura librăriei Ciurcu (administraţia în strada Berzei Nr. 59) şi costă, pentru Austro-Ungaria 15 coróne pe an.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Comitetul cercual al despărţěmêntului XV al „Asociaţiunei" a binevoit a oferi jumětate din venitul curat al petrecerei arangiate la 21 Iulie a. c., cu ocasiunea adunării cercuale, spre scopul edificării bisericei gr.-ort. din loc. Acest venit a dat frumósa sumă de 98 coróne 60 fileri, care s'a predat deja subscrisei epitropii parochiale.

In numele poporului român gr.-ort. din acéstă parochie, aducem cea mai profundă mulţămită atât vrednicului comitet cât şi tuturor contribuenţilor, pentru acéstă faptă nobilă!

Mociu, la 8 Septembre 1901.

Simeon Ciuca *Zaharie Covata*

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea petrecerii din Feldióra (Com. Turḑii) împreunată cu cântări şi teatru, aranjată în 1 Septembre a. c. st. n. a incurs în total suma de 155 cor. 80 fil., din care subtragêndu-se spesele 84 cor. 42 fil., resultă un venit curat de 71 cor. 38 fil., cari conform scopului destinat, s'au predat în folosul bisericei române greco-or. din loc.

Cu aceasta ocasiune au incurs următórele oferte benevole:

Dl Iacob Uţiu M. Luduş 4 cor. Donhoffer Jozsef şef în gara Cucerdea 3 cor.

Dnii Ilariu Făgărăşan din loc 2 cor. George Moga M. Uióra 2 cor. Ilyés János primariu în loc 2 cor. Bonca Vasilie proprietariu în loc 2 cor. Dl Czelnai Jozsef din loc 1 cor. 20 fil. Ilgner Otto din loc şi Kosa Sandor câte 1 cor.

Ilie Iuvu proprietariu, Rus Sofron grădinariu în loc şi Mureşan George cu câte 80 fileri.

Dnii Farmaşi Albert subnotariu în Cucerdea, Demeter Zsigmond preot ev. ret., Bartha Géza înv. de stat în loc. Gido Géza telegrafist în gara Cucerdea, Iacob Făgărăşan telegrafist în gara Cucerdea, Dénesi Béla, Miholcsa Miklos, Herţa Diomid şi Vasiliu Grindean, toţi din loc, cu câte 40 fileri.

Şi pe acésta cale aducem sincere mulţumite Mult St. Dni marinimoşi, precum şi tuturor Dlor cari ne-au sprijinit şi ajutat.

Feldióra la 12 Septembre 1901.

Eulampiu Negrea *Ilariu Făgărăşan*
preşedinte. notariu.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rěspunderea.

„Albina" institut de credit şi de economii în Sibiiu.

A cincea tragere la sorţi publică

a scrisurilor fonciare de 5% ale Institutului de credit şi de economii „Albina" a urmat în 28 Septembre 1901 în presenţa Domnului notar public reg. Gavril Zágoni şi a doi membri ai comitetului de supraveghiare al institutului. S'au tras, în valóre totală de Coróne 84,500, următorii numeri:

à 500 Coróne: Nr. 1, 3, 34, 41, 65, 78, 142, 192, 195, 201, 211, 218, 285.

à 1000 Coróne: Nr. 44, 77, 81, 84, 92, 136, 165, 221, 243, 253, 260, 270, 275, 302, 325, 334, 374, 381.

à 2000 Coróne: Nr. 8, 10, 28, 50, 60, 71, 78, 158, 165, 214, 245, 358, 387, 475, 526, 541, 582, 597, 598, 685, 691, 692, 773, 804, 826, 855, 884, 912, 953, 987.

Cu începere dela 1 Aprilie 1902 aceste scrisuri fonciare se rěscumpěră la cassa institutului în Sibiiu, la Filiala sa în Braşov, la Wechselstuben-Actien-Gesellschaft „Mercur", la Wiener Filiale der Zivnostenská banka pro Cechy a Moravu în Viena, la Ungarische Escompte- und Wechsler-Bank, şi în Pester ungarische Commercial-Bank în Budapesta, în întréga valóre nominală împreună cu interesele curente; aceleşi se rěscumpěră şi mai nainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei.

Cu 1 Aprilie 1902 încétă interesele lor mai departe şi cuponii de interese scăḑětori mai târḑiu, dacă la presentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eşite la sorţi la tragerile de mai 'nainte nu s'au presentat încă pentru rescumpěrare următórele:

à 500 Coróne: Nr. 155, 190, 207.
à 1000 Coróne: Nr. 246, 248, 265, 274.
à 2000 Coróne: Nr. 187, 239, 626, 707.

Sibiiu, în 28 Septembre 1901.

Direcţiunea.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află spre vêndare

Portretul (Phototyp - Lichtdruck) Excelenţiei Sale Inaltpreasânţitului Domn Archiep. şi Metropolit **Ioan Metianu**

cu preţul de **2 coróne** plus porto postal recomandat 55 fileri. * * * * * *

Nr. 528 [210] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului învěţătoresc vacant din *Totoiu* protopresbiteratul Alba-Iuliei se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 cor. cuartir în edificiul şcolar şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus şi a se presenta în vre-o Duminecă ori sěrbătóre pentru a-'şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Alba-Iulia, 6 Septembre 1901.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 114—901. [208] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de paroch în parochia *Brad*, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.*, pentru întregirea venitelor dela stat. Dela concurenţi se cere sě aibă pregătirea de 8 cl. gimnasiale.

Concurenţii au sě aştérnă suplicele instruite conform normelor în vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral şi a se presenta cu 8 zile mai 'nainte de alegere într'o zi de Duminecă ori sěrbătóre, pentru a cânta respective a celebra şi cuvênta.

In conţelegere cu comitetul parochial oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zarandului.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 196/1901 [209] 2—3

Concurs

In sensul resoluţiunei Preaven. Consistoriu archidiecesan prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în *Sânpetru* şi filia *Uciuc* cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman", Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat. Deosebit primesce parochul 100—200 coróne pentru propunerea religiunei la şcóla centrală de stat.

Reflectanţii la acest post au a-şi aşterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, şi a se presenta în vre-o Duminecă ori sěrbătóre înaintea alegětorilor spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv

Haţeg, în 9 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumětate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

La **Librăria archidiecesană** se află spre vênḑare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

Anuarul I
al
„Reuniunei sodalilor români din Sibiiu"
publicat de
Comitetul Reuniunii.

Cuprinde unele date dela întemeierea ei până la 31 Decembre 1899.

Se află de vênzare cu preţul 1·20 cor. plus 20 bani porto la

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sěrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** şi la

Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

Orológe de părete şi deşteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

* Numai marfă bună şi solidă. * Preţuri eftine, garanţie conscienţiósă. *

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

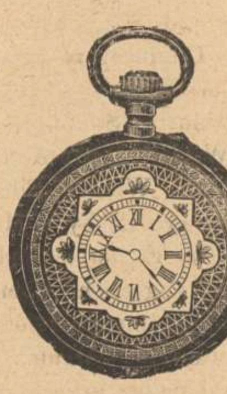

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** şi **argintării** din Transilvania recomândă eftin şi bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** şi **opticilor.**

Potire, cruci, cădelniţe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** şi **vase de masă** cu preţurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broşe şi **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă şi botez potrivite cu preţurile cele mai eftine. [113] 14—30

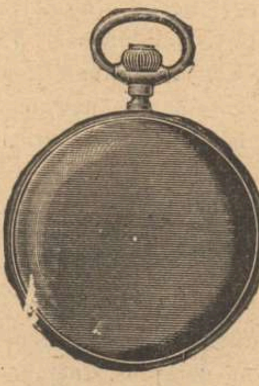

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeaşi calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeaşi calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Acelaşi cu cutie de oţěl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanţuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanţuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deşteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Juvaericale veritabile şi eftine.

Reparaturi de orológe se esecută bine şi eftin.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 104 Sibiiu, Joi 20 Septembre (3 Octobre n.) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Zi de luptă.

Sibiiu, 2 Octobre n.

Astăzi e luptă mare în ţéră. E prima zi de luptă electorală, în care îşi vor mĕsura puterile contrarii politici în cele mai multe circumscripţiuni, — cum se zice în România.

Adecă vorba vine: *contrari politici,* — pentru-că la dreptul vorbind contrari politici nici nu prea sunt de astădată, ci lupta va fi dată mai mult întrĕ fraţi, întrĕ cei de o pănură şi de un principiu, întrĕ guvernamentali.

Pentru-că lumea politică dela noi aşa a înţeles lozinca actualului guvern despre *libertatea* şi *curăţenia* alegerilor, că fie care e în drept a-şi pune candidatura acolo unde vrea.

Şi şi-a şi pus-o, frunză şi iérbă, în cercuri în cari nimeni nu li-a audit până ací de nume.

Astfel dat ni-a fost sĕ vedem o rară privelişte, neobicinuită până acum la noi, aceea de a ne delecta în lupta purtată întrĕ doi sau trei candidaţi guvernamentali, pentru a pune mâna pe mandatul aceluiaş cerc.

Vom vedé din rapórtele ce ni-se vor da, dacă alegerile au decurs aşa cum s'a promis din partea guvernului, şi cum doresc toţi ómenii de bine, — în perfectă libertate şi în curăţenie deplină.

Tare ne temem însĕ că pe multe locuri nu vor fi decurs astfel, ci tot după vechiul sistem, întrĕ *„capacitări“* oficióse şi mituiri.

Şi dacă *astfel* vor fi decurs icicolea, vina nu o pórtă guvernul; pentru-că din partea guvernului s'au dat destule probe despre voinţa de a se rupe cu trecutul.

Ministrul de interne a dat ordin sever tuturor funcţionarilor administrativi, impunêndu-le sĕ se feréscă de ori-ce *„capacitare“* sau influinţare, ear' în contra acelora, cari au călcat literile acestor ordine, a întrodus cercetare strictă disciplinară, şi a dat voe liberă fie căruia sĕ-i aducă pe cale telegrafică la cunoscinţă ori-ce abus, pentru a puté lua mĕsurile necesare de pedepsire şi de îndreptare.

Póte sĕ facă un guvern mai mult? Nu. Şi totuşi tóte abusurile nu vor fi delăturate, şi plângeri se vor mai audi şi după alegerile acestea ca şi după celelalte din trecut.

Causa va fi însĕ, că sistemul prea s'a înrădĕcinat pretutindenea; ómenii prea s'au obicinuit a vedé în zilele de alegeri dietale adevĕrate zile de sĕrbătóre şi de bîlciu, în cari nu se lucréză nimica, ci se pun în comerciu voturile, ca ori-ce altă marfă dusă la tîrg. Şi sistemul acesta nu póte fi distrus dintr'odată, cu ordonanţe ministeriale şi cu cercetări disciplinare. Trebue sĕ fie statuite întâiu esemple vii, din cari ómenii sĕ vadă că guvernul o ia serios cu curăţenia alegerilor.

Va trebui deci, ca Curia sĕ între în plină activitate după terminarea alegerilor; şi fie care mandat pe care se va afla câte o pată fie cât de mică, va trebui sĕ fie *cassat* din partea Curiei, pentru-ca din capul locului sĕ se dee poporaţiunei ţerii a înţelege, că mandate murdărite nu vor mai fi tolerate şi nu vor mai fi acceptate de bune.

Acest esemplu va contribui apoi înzecit mai mult la curăţenia alegerilor în viitoriu decât ordonanţele ministeriale, fiind că toţi se vor convinge că esecutarea legii se face cu conştienţiositate deplină, pe când ordonanţele ministeriale nu totdéuna sunt cu conştienţiositate esecutate, pentru-că nu totdéuna în trecut au fost date în scopul ca sĕ fie esecutate.

Curĕţenia alegerilor dietale, şi libertatea lor, o garantéză tocmai legea despre judecătoria curială în chestii electorale, legea, care nu în decursul actului de alegere, ci numai *după alegere* póte fi pusă în aplicare. Dar' aplicată bine şi cu tótă asprimea, acum, întâiadată, ea va da ródele cele mai bune, pentru-că va tăia pentru totdéuna pofta de mandate pentru aceia cari vreau sĕ pună mâna pe ele cu ori-ce preţ şi prin ori-ce mijlóce condamnabile.

Curia are deci sĕ întroducă curăţenia şi libertatea alegerilor, şi sĕ sperăm că o va introduce.

Inaltpreasânţia Sa metropolitul în părţile Bistriţei.

— *Raport special* —

— 16 Septembre v.

Cum se anunţase la timpul seu în „Telegraful Român“, Inaltpreasânţia Sa, zelosul nostru archiepiscop şi metropolit *Ioan Metianu*, în dragostea faţă de credincioşii sei şi în zelul apostolic de a vestí cuvêntul Evangeliei şí credincioşilor sĕi depărtaţi de centrul metropoliei nóstre, — s'a îndurat preagraţios a da ascultare învitării credincioşilor din aceste părţi şi sĕptĕmâna trecută a venit în mijlocul nostru spre a conduce actul sfinţirii bisericelor din *Borgo-Prund* şi *Galaţi*.

Recunoscĕtori Inaltpreasânţiei Sale şi meritosului seu vicariu, Preacuvioşiei Sale archimandritului Dr. Ilarion *Puşcariu* pentru onórea ce ni-au făcut'o şi pentru mângăerea sufletésca ce ni-au procurat'o prin venirea în mijlocul nostru, — poporul credincios şi-a dat tótă silinţa sĕ se arete demn de acésta distincţie şi sĕ facă iubiţilor óspeţi primire vrednică de posiţia lor bisericéscă şi socială, dar' şi fidelă espresie sentimentelor de veneraţiune, dragoste şi alipire cătră capii bisericei sale dreptmăritóre.

Călĕtoria iubiţilor óspeţi a fost adevĕrată cale triumfală, ear' petrecerea în mijlocul nostru: mult dorit prilej de bucurie şi fericire.

Despre cum au fost primiţi în mijlocul nostru iubiţii óspeţi, las sĕ vorbéscă raportul următoriu:

Călĕtoria.

Preoţimea şi poporul din comunele mărginaşe cu linia ferată pe unde Inaltpreasfinţia Sa avea sĕ călătoréscă, aflând din „Tel. Rom.“ ziua plecării din Sibiiu, a eşit Inaltpreasfinţiei Sale întru întîmpinare, făcêndu-i prima primire la *Bonţida*. La gara de aici preotul Augustin *Cupşa*, în fruntea comitetului parochial şi a altor numeróse persóne a întîmpinat pe Inaltpreasfinţia Sa cu un frumos discurs, la care Inaltpreasfinţia Sa a rĕspuns în cuvinte pline de adevĕrată iubire părintéscă, împărţind celor presenţi binecuvêntare. După acestea dşóra *Oros*, fiica preotului gr.-cat., a oferit Inaltpreasfinţiei Sale un frumos buchet de flori.

La gara din *Dej* óspeţii erau aşteptaţi de întrégă preoţimea nóstră din tractul Dejului, în frunte cu protopresbiterul tractual Teodor *Herman*, inteliginţa din loc şi popor numĕros. Protopresbiterul Herman a bineventat pe Inaltpreasfinţia Sa prin următoriul discurs:

Excelenţia Vóstră! Inalt Preasfinţite Domnule Archiepiscop şi Metropolit!

Cuprinşi de cea mai profundă iubire şi veneraţiune fiéscă ni-am presentat la acest loc, căci vestea despre trecerea Escelenţiei Vóstre prin acest tract a umplut inimile şi sufletele nóstre de cea mai înaltă bucurie, şi ardeam de dorul ferbinte de a vĕ vedé în acest ţinut, atât de espus, al archidiecesei nóstre transilvane.

Mângăerea fiéscă ne este acum deplină, şi adâncă ne este recunoscinţa cătră provedinţa divină, care în înalta persónă a Escelenţiei Vóstre ni-a binecuvêntat cu un următoriu atât de vrednic al Apostolilor, care prin meritele neperitóre, ce aţi câştigat şi prin uriaşa activitate, ce desvoltaţi aţi stors admiraţiunea nóstră a tuturor!

Şi pe când în numele clerului şi poporului din acest tract cu cea mai profundă umilinţă fiéscă Vĕ rugăm, sĕ binevoiţi a primì în semn de recunoscinţă inimile nóstre iubitóre şi devotamentul nestrămutat, ce Vĕ păstrăm: — totodată inimile şi sufletele nóstre sus la treptele tronului ceresc le ridicăm şi cu umilinţă rugăm pe Părintele luminilor, ca spre binele şi prosperarea sfintei nóstre biserici se Vĕ conserve viéţa şi sĕnătatea, — nóuĕ atât de scumpă, — la mulţi fericiţi ani!

Sĕ trăiţi Escelenţa Vóstră!

După rĕspunsul dat de Inaltpreasânţia Sa, dşórele *Aurelia Herman*, fiica protopresbiterului Herman, şi *Ana Purdean*, fiica preotului nostru din Gârbou, au oferit Inaltpreasânţiei Sale un fórte frumos buchet de flori.

FOIŞÓRĂ

Rostul vieţii.

— *Cugetări* —

de

Leo Tolstoi.

(Urmare).

Pentru a rĕspunde la întrebarea *de ce trăesce omul*, trebue sĕ ne desbrăcăm de tóte precumpĕnirile lumesci, de întrebări despre mersul lucrului cutare sau cutare, de faptul, dacă pentru noi sau pentru părinţii nostri e plăcut sau neplăcut lucrul cutare, — şi sĕ ne imaginăm în mod viu situaţia ca a unei fiinţe omenesci singuratice şi pentru sine, care nu de mult, înainte cu douĕzeci sau treizeci de ani, a venit de undeva, şi astăzi, mâne, sau după douĕzeci ori treizeci de ani va avé sĕ dispară iarăşi încătrova.

De ce folos póte sĕ fie viéţa unei astfel de fiinţe, şi a altor milióne şi miliarde de fiinţe, tot de felul acesta, şi aflătóre esact în aceleaşi condiţiuni?

E evident, că aceea ce esistă nu s'a creat pentru fiinţele acestea, întocmai cum şuruburile şi roţile de la maşină nu sunt făcute pentru maşină însaşi, ci pentru *scopul general*, legat de maşină.

Aşa e şi cu noi; suntem uneltele acelei supreme voinţe, care prin noi îşi esecută propria şi importanta sa misiune. Deosebirea e numai aceea, că *simţim* a fi fiinţe cu viéţă, şi suferim atunci când nu recunóscem a fi uneltele voinţei supreme, tot aşa cum ne bucurăm când ca unelte necesare participăm şi noi la crearea operei imens de mare, eşită din viéţa lumei.

Veţi întreba, care e opera acésta? Respund, că în totalitatea ei nu o cunóscem; dar' putem sĕ ştim, dacă contribuim şi noi sau ne opunem la ridicarea ei?

Raporturile pline de iubire, pe cari le avem cu alţi vieţuitori, în prima linie cu ómenii, fiinţele vieţuitóre cari ne stau mai deaprópe; sentimentul de iubire şi de desvoltare de iubire în alţii: sunt semnele de cooperare şi din partea nóstră la opera comună; ear' deşteptarea sentimentului de duşmănie, în sine şi în alţii, e semnul evident despre împedecarea rădicării operei comune.

De ce trăesc? Sigur, nu pentru a-'mi petrece, şi cu atât mai puţin pentru a face sĕ-'mi alerge prin lume copiii, cari nu cunosc scopul vieţuirei lor, şi nici pentru a face scrutări archeologice, de folos fórte dubios pentru omenime. Pentru-că fără tóte acestea póte fi omul. Nu însĕ fără rĕspuns la întrebarea pusă. Şi totuşi, în zilele nóstre posede o superioritate intelectuală cel-ce nu cunósce întrebarea, nu numai, dar' o şi négă, ca nescrutabilă.

Respuns la întrebare póte sĕ ne dee *numai religiunea.* Căci precum nu póte sĕ esiste statul monarchic nici un moment fără rege, — de unde zicĕtórea: *le roi est mort, vive le roi,* — tot aşa nu póte fi omul nici un moment fără rege în cap şi în inimă. Numai religiunea, adecă rĕspunsul la întrebarea pusă, că *de ce trăim*, ne póte stabilí problema, ocupaţiunea, care sĕ ne facă se uităm personalitatea nóstră, pretenţiósă în mod aprópe neesprimabil.

Respunsul meu la întrebare îl pot cuprinde în trei şire: Trăesc pentru a împlini voea Celui-ce m'a trimis în lume; ear' voea Lui este aceea, ca sufletul meu sĕ ajungă, în iubire, până la cea mai înaltă tréptă a perfecţiunei, şi pe calea acésta sĕ contribue la restabilirea înţelegerii întrĕ om şi tóte celelalte fiinţe vieţuitóre.

Fie-care resolvéză chestia în felul seu; dar' pentru aceea, adevĕrul despre sabie şi împărţire remâne acelaşi pentru toţi, ori cum sĕ se fi făcut resolvarea. Esperienţa m'a învĕţat, că numai o cale este pentru a eşí din casuri complicate, din casurile în cari viéţa se află în strîmtóre, — şi că lucrul trebue sĕ se termine rĕu dacă nu se observă calea acésta. Eu mi-am făcut judecata astfel:

Nu ne este dat sĕ cunóscem voia Tatălui, sĕ ştim în ce reşede ea, de ce a creat El tot ce a creat şi mereu creéză (dacă conform vechiului obiceiu putem sĕ ne esprimăm astfel) şi care e scopul vieţii mele sau a altuia; şi dacă ne închipuim a le şti tóte acestea şi a cunósce ţinta Tatălui, ne aflăm în mare rătăcire. Chiar şi de aceea nu putem cunósce scopul Seu, pentru-că acesta e infinit.

Dar' ştim şi putem sĕ ştim totdéuna, dacă *împlinim* voia Lui, în ce privesce întrebarea că *de ce trăim.* Suntem ţinuţi în frîu ca calul, şi întocmai ca calul nu ştim unde suntem duşi şi unde vom ajunge. Dar' putem sĕ simţim, din durerile ce le avem, că nu mergem bine şi acolo unde trebue, cum şi din bucuriile şi din lipsa de restrângeri, atunci când mergem pe cale bună. Şi astfel

La gara din Dej s'au ataşat la suita Inaltpreasânţiei Sale: protopresbiterii Teodor *Herman* şi Galaction *Şagău*, protopresbiterul onorar Grigoriu *Pletos*, profesor la gimnasiul din Năsĕud, presbiterul Ioan *Paşca*, paroch în Geaca, şi presbiterul Gavriil *Hango*, spiritual la penitenciarul din Gherla.

Sosirea în Bistriţa

Joi la 2 oro după amiazi distinşii óspeţi au sosit în gara Bistriţei, unde erau aşteptaţi de întreg poporul şi inteliginţa din Bistriţa şi jur, fără deosebire de confesiune. Discursul de bineventare a fost rostit de ppresbiterul tractual Simeon *Monda*.

De la gară Inaltpreasânţia Sa, împreună cu întrégă suita şi cu preoţimea şi poporul, a mânat direct la biserica gr.-or. (capelă). Aici era ridicată o *pórtă de triumf*, superb împodobită cu flori, verdéţă, stéguri, şi cu inscripţiuni fórte frumóse, ear' pe ambe marginile căii ce duce de la gară la capelă erau câte douĕ rênduri de arbori. Inaintea capelei, în fruntea comitetului parochial şi a poporului, aştepta în ornatele bisericesci administratorul parochial Pavel *Beşa*, care într'un avêntat discurs de bineventare mulţămesce Inaltpreasânţiei Sale pentru-că s'a îndurat a cerceta parochia Bistriţei, şi-'l rógă sĕ între în lăcaşul Domnului, modest în presentare, dar' cu atât mai bogat în veneraţiunea şi dragostea faţă de archiereul seu. Intraţi în capelă, s'a cântat „Impĕrate ceresc“ şi rugăciunile prescrise, după cari Inaltpreasânţia Sa a ţinut o predică plină de sfaturi şi învĕţături.

De la capelă óspeţii au fost conduşi la cuartir la hotel „König von Ungarn“, unde s'a luat masă în cerc restrîns, numai în societatea clerului din ţinuturile Bistriţei.

Recepţiuni.

După prânz au avut loc recepţiunile, presentându-se Inaltpreasânţiei Sale: întrégă preoţimea din tractul Bistriţei, condusă de ppresbiterul tractual S. *Monda;* comitetul parochiei gr.-cat. din Bistriţa în frunte cu noul paroch Gerasim *Domide;* protopopul rom. cat. *Décsei*; representanţa parochiei ev. luth. în frunte cu veteranul preot *Budacker*; representanţa parochiei ev. reformate în frunte cu protopopul *Balázs*, comunitatea religiósă israelită în frunte cu rabinul; fişpanul conte Paul *Bethlen*; căpeteniile militare în frunte cu colonelul *Neudeck*, oficialii comitatului în frunte cu vicecomitele *Quales*; magistratul orăşenesc în frunte cu primariul *Sattler*; oficianţii de stat în frunte cu judele de tablă *Tamás;* inspectorul reg. şcóle *Dr. Csernátonyi*; reuniunea meseriaşilor români din Bistriţa, condusă de secretariul Dr. Valer *Moldovan*; comitetul parochiei gr.-or. din Bistriţa, în frunte cu presidentul *Dr. V. Pahone.*

Din discursurile rostite cu ocasia recepţiunilor remarcăm al dlui Dr. V. Moldovan, în care oratorul spunênd cum până pe la Bistriţa a ajuns vestea îmbucurătóre, că Inaltpreasfinţia Sa n'a pregetat a se pune protector al reuniunei meseriaşilor români din Sibiiu şi cum cu deosebită dragoste şi interesare de progresul clasei industriaşe a nóstre spriginesce munificent acéstă reuniune, asemenea li-a sosit şí îmbucurătórea veste despre binevoitórea atentiune pe carea Inaltpreasânţia Sa a dat'o reuniunii meseriaşilor români din Sebeş când cu petrecerea Inaltpreasânţiei Sale acolo: meseriaşii români din Bistriţa şi-au ţinut de fiéscă şi mult plăcută datorinţă a se presenta Inaltpreasânţiei Sale şi esprimându-i stimă, dragoste şi alipire, se rógă sĕ reverse şi asupra lor bunăvoinţa şi interesarea Sa binevoitóre.

Ear' *Dr. Pahone*, presidentul comitetului parochial, scóte în relief faptul, că numai graţie interesului şi îngrijirei consistoriului din Sibiiu, condus de Inaltpreasânţia Sa, a succes în fine şi credincioşilor din Bistriţa sĕ-'şi aibă parochie şi biserică. Pentru acéstă îngrijire, şi pentru însemnatul sprigin material, mulţămesce Inaltpreasânţiei Sale în numele credincioşilor din Bistriţa.

Banchetul.

Séra s'a dat splendidă masă la hotel „König von Ungarn“, la care pe lângă suită şi întrégă preoţimea, au luat parte tóte căpeteniile clericale şi civile în frunte cu fispanul conte *Bethlen*. (Va urma.)

Parochia ortodoxă română
din Budapesta.

Am arătat la timpul seu însufleţirea cu care s'a înfiinţat parochia gr. or. română din capitala Ungariei, Budapesta, şi spre a ţiné în curent pe cetitorii nostri cu stadiul în care se află chestiunea consolidării acelei parochii, publicăm în cele următóre articolul publicat de profesorul Dr. George *Alexici* în Nr. 260 al ziariului *„Pesti Napló“*:

„In viéţa culturală a oraşului Pesta a primit un rol însemnat la începutul secolului românimea locuitóre aici, din care o parte, cei imigraţi din Macedonia, cu averea şi inteliginţa lor totdeuna erau acolo, unde trebuia sĕ se aducă jertfe spre scopuri culturale şi de binefacere. La convenirile şi petrecerile reuniunei femeilor de pe acel timp luau parte numĕroşi ómeni de frunte ai oraşului Pesta şi ai literaturei magiare; deosebi Mihail Vitkovics, care şi el era greco-oriental, conlucra pentru-ca legăturile acestea sociale sĕ devină cât mai solide. Intrĕ membrii reuniunii femeilor aflăm pe cei doi fraţi Grabovszky, pe Naum Derra, Arghiri, a cărui soţie era baronesă Horváth, pe Nicolau Rózsa, Constantin Ghika de Dizsánfalva şi Mocsonyi-escii. Acesti ómeni erau entusiasti protectori ai literaturei române pornite spre desvoltare; aşi puté zice că-i erau bancherii, căci în cele mai multe casuri contribuiau cu banii lor spre a face sĕ apară vr'o carte românéscă. Ca creştini evlavioşi, cari ţineau cu credinţă la religia lor strămoşéscă, au jertfit sume enorme pentru biserica de pe malul Dunărei, din piéţa Petöfi, care şí azi încă e o podóbă a capitalei.

Ei susţineau acéstă biserică împreună cu Grecii, şi până pe la sfîrşitul anilor 80 serviciul divin se făcea într'o Duminecă în limba română, în ceealaltă în limba grecéscă. De când a rĕposat însĕ Miculescu, preotul român dela acéstă biserică, Grecii nu permit sĕ se servéscă liturgie şi în limba română.

Astfel poporaţiunea română din capitală şi din împrejurimi a lucrat din tóte puterile pentru a-şi înfiinţa o nouă parochie greco-orientală română. Ministrul Trefort într'un rescript al sĕu li-a şi aprobat acéstă hotărîre, dar' din causa sĕrăciei credincioşilor nouînfiinţata parochie nu a putut sĕ-şi ţină paroch. Copíii obligaţi la şcólă ascultau religia la preotul grecesc, care însĕ necunoscênd limba copiilor, ear' acestia nestiind grecesce, nu putea sĕ-i înveţe din religie nimic. Mai mult decât zece ani a durat acéstă situaţie imposibilă, că copiii gr. or. români nu luau în serios religia, fiind-că nu era cine sĕ li-o esplice. Credincioşii români, al căror numĕr se urcă preste o mie, zadarnic cercetau biserica grecéscă, pentru-că acolo puteau cel mult sĕ vadă formele esterne ale religiei lor, esenţa însĕ, ceea-ce încăldesce inima, pentru dînşii era neînţelésă.

Starea acésta a încetat acum sunt patru ani, când Ioan *Metianu*, pe atunci încă episcop în Arad, acum archiepiscop în Sibiiu, a concredut lui George *Bogoevici*, secretariu al fundaţiunii Gozsdu şi teolog absolut, sĕ propună elevilor români din capitală şi jur religia. Realisat primul pas, entusiastii credincioşi s'au hotărît sĕ lucre din tóte puterile întru a-şi clădí şi o biserică gr. or. română In fruntea acestei acţiuni era George *Szerb*, deputat dietal, şi Dr. Iosif *Gall*, membru în casa magnaţilor, prin zelul cărora a şi succes a înfiinţa deocamdată în mod interimal capela de sub Nr. 8 din strada Hollo, pe carea anul trecut a sfinţit'o episcopul Iosif *Goldiş* din Arad, cu strălucită asistenţă.

Cestiunea clădirii bisericei încă se apropie de realisare. Noua parochie s'a adresat prin un voluminos memorand magistratului capitalei, cerênd sĕ-i deie loc gratuit în scopul clădirii bisericei. In memorand se face promisiunea, că noua biserică gr. or. română va fi clădită în stil bizantin, şi astfel va fi una dintrĕ podóbele capitalei.

Capitala a fost marinimósă faţă cu tóte confesiunile; nu credem, ca tocmai faţă cu *Românii* sĕ facă escepţiune, al căror trecut patriotic şi ai căror ómeni de valóre întrĕ notabilităţile inteligenţei capitalei, merită acéstă marinimositate Adevĕr zic, că prin acésta faptă capitala va realisa mare succes şi va pune mâna pe inima românimei aşa ca nimenea până acuma. Biserica aceea, nu numai că va fi un edificiu decorativ, ci şi un monument, aici, în capitala ţerii, la care va privi cu drag întréga românime, şi chiar şi generaţiunile târzie vor aminti cu însufleţire, că locul acesta, de pe care se propoveduesce legea străbună, l'am primit în dar dela capitala ţerii şi din marinimositatea ei formézá proprietatea nóstră.

Dr. G. Alexici.

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. Ziariul „Standard“ din Londra are raport din Pretoria de cuprinsul, că lordul *Kitchener* ar fi declarat, că de la finea lunei Septembre încolo *va considera de bandiţi pe toţi Burii luptători* şi va tracta cu ei ca cu bandiţi. Pentru prinderea lor va arangia vênătóre militară, la care vor lua parte nu numai toţi soldaţii, ci şi trupele poliţiale, cari acum au sĕ se înfiinţeze. Raportorul numitului ziariu adaugă la acestea următórele: „La urma urmelor Burii totuşi vor simţi mâna de fer a lui Kitchener“.

*

Sarafov redivivus. Se raportézá din Sofia, că *Sarafov*, fostul president al comitetului macedo-bulgar, se află earăşi în Bulgaria şi-şi adună bande mĕrunţele, pentru-ca cu ajutoriul lor sĕ stórcă earăşi bani pe partea lui. Cum spune raportul, poliţia 'şi dă tóte silinţele sĕ afle locul unde se ţine acest agitator periculos, ca sĕ'l aresteze.

Credem, credem!

„Asociaţiunea“ la Câlnic.

Sebeş, Septembre 1901.

Câlnicul e unul din satele fruntaşe din jurul Sebeşului, cu circa 400 fumuri, dintrĕ cari *220 Români, 180 Saşi.* Remarc cu vie şi nespusă bucurie numĕrul Românilor, căci după spusa bĕtrânului locuitor de acolo, *Vasilie Rehovean*, în comuna Câlnic înainte de anul 1848 — pe atunci aprópe curat săséscă — abia erau câteva familii românesci şi şí acestea păstori de oi şi vite — slugile satului. Azi ne putem mândri cu Câlnicenii. Au sporit binişor la numĕr, sunt *Români harnici, buni economi* şi în stare materială mulţămitóre.

Diua de 2/15 Septembre a. c. a fost pentru Câlniceni şi jurul acesta o di de îndoită sĕrbătóre românéscă: *Sfinţirea noului edificiu şcolar* şi *adunarea generală cercuală a „Asociaţiunei“*, — despărţĕmêntul Sebeş — ţinute la Câlnic în aceeaşi zi, — despre cari vĕ trimit următoriul raport:

Dela Sebeş — la Câlnic.

Duminecă (2/15 Septembre) diminéţa — o di frumósă de tómnă — la orele 7 mai mulţi Sebeşeni, comitetul cercual cu directorul desp. *S. Medean* în frunte, corul bisericesc, — am plecat la Câlnic, la sfinţirea noului edificiu şcolar precum şi la adunarea cercuală a *„Asociaţiunei“*. In vêrful dealului, după care se ascunde Câlnicul, ni-a eşit spre întimpinare o cétă de călĕreţi frumos împodobiţi, al căror vătav *Simion Cărpinişan* bineventézá óspeţii. Ii rĕspunde şi mulţămesce P. O. D. *S. Medean*, pentru surprisa neaşteptată.

Primirea în comună.

In mijlocul comunei e ridicat un arc de triumf cu inscripţia *„bine aţi venit.“* Aici aştepta tinerimea şcolară, juni, june, bărbaţi, femei şi, lucru neobicinuit, şi capela conlocuitorilor saşi, — sosirea óspeţilor. In sunetele unui marş românesc întrăm pe pórta de triumf. Ne încunjură întreg poporul din comună. Uralele de „sĕ trăiéscă“ erau nesfîrşite. Bucurie şi mulţămire cetea-i de pe feţele tuturora. In mijlocul unui entusiasm general, înv. *V. Rehovean* ca president al comitetului parochial, ear' primarul *M. Bulkerscher* — în numele comunei politice, arată însemnătatea zilei, în carea cu ajutoriul lui Dumnezeu împlinită e dorinţa ferbinte a Câlnicenilor de a-şi vedé noul edificiu şcolar ridicat, rĕmânênd numai a se implora binecuvêntarea ceréscă; pe de altă parte tot azi ne e dată fericirea sĕ salutăm cu drag în mijlocul nostru acea instituţiune, carea lucră pentru luminarea, ridicarea şi bunăstarea poporului român. Ambilor le rĕspunde P. O. D. *S. Medean* accentuând, că şcóla face mărirea popórelor, şi jertfele cari le aducem pentru susţinerea ei, sunt mult prea neînsemnate, faţă de binefacerile ce ni-le oferă o şcólă organisată şi bine condusă.

Sfinţirea şcólei.

Cu mic cu mare am mers la sfta biserică spre a asista la serviciul divin. Rĕspunsurile liturgice le-a esecutat fórte frumos corul micst al bisericei gr.-ort. din *Sebeş* sub conducerea zelosului dirigent *G. Hinţa*, înv. în Sebeş.

Dela biserică într'un lung convoiu 4 câte 4, servindu-se lithie, am percurs stradele satului până în curtea noului edificiu şcolar, unde s'a oficiat sfinţirea apei, după-care P. O. D. S. Medean a ţinut o prea frumósă şi instructivă predică ocasională — despre însemnătatea şi puterea şcólei — apoi s'a stropit cu apă sfinţită noul edificiu şi toţi cei de faţă.

Şedinţa „Asociaţiunei“.

Şedinţa se ţine în una din spaţiósele sale ale noului edificiu şcolar. Public numĕros, inteligenţi şi ţĕrani.

La óra 1 p. m. directorul *S. Medean*, cu voce plină de entusiasm arată însemnătatea cea mare a falnicei *„Asociaţiuni“*, vorbesce despre scopurile ei salutare şi demon-

---

esperienţa ne învaţă şi întréga nóstră fiinţă ne spune, că primul, cel mai important şi singurul semn (dat fiind că celelalte sunt cuprinse în el) despre împlinirea voinţei dumnezeesci este acela, că ne simţim scutiţi de dureri, uşoraţi, şi chiar plini de bucurie. Simţim, că în iubirea Sa, El *asta* a voit, şi ştim că împlinirea voinţei Sale era necesară.

Al doilea semn este (dependent însĕ dela cel dintâiu) că nu pricinuim altora durere, că activitatea nóstră nu provócă semne de suferinţe. Şi aici e greutatea. Una pare a eschide pe ceealaltă. Dar' *pare* numai. Şi când aşa *se pare*, e semnul că viéţa se află strînsă în limite înguste, că cărarea nu e lată, ba drumul adevĕrat e fórte îngust, ca tăişul unui cuţit, dar' totuşi esistă.

Dacă omul simte durerile străine, întocmai ca pe ale sale, atunci calea e aflată fără mare greutate. Şi acésta se întêmplă atunci, când *tot* am făcut ce depinde dela mine, *pentru a uşura suferinţele altora.* Şi calea acésta esistă! Trebue sĕ ne rugăm, adecă sĕ ne punem în contact cu Dumnezeu şi sigur o aflăm. Şi cu cât mai greu ne cade a o căuta, cu atât mai mare ne va fi bucuria după ce vom apuca pe ea. Omul trebue sĕ fie liber şi atotputernic, şi este o direcţiune în care el se póte desvolta în libertate şi atotputernicie, ear' direcţia acésta trebue aflată.

Şi mai este şí un al treilea semn, descoperit pentru mine. Este împrejurarea, că inima nu se face mai mică şi mai îngustă, ci din contră se lărgesce şi cresce. Valórea acestei signaturi este aceea, de a puté controla alegerea. Acţiunea care dejosesce sufletul şi-'l face mic, — e acţiune falsă. După ce au fost întrebuinţate tóte forţele pentru aflarea cărării, care e întrĕ suferinţele pricinuite de mine altora şi întrĕ strîmtorarea pe care o simţesc eu, şi după ce credem a fi aflat calea acésta: cu ajutoriul acestui al treilea semn se póte controla dacă calea e cea adevĕrată sau nu. (Va urma).

Vorbe înţelepte.

Bagă de sémă totdeuna, ca lucrul pe care'l făgăduesci sĕ fie drept şi cu putinţă de a fi împlinit, pentru-că făgăduinţa e o datorie.

Ingrijindu-te de *familia* ta, ţi-ai împlinit numai jumĕtate din datoria ce o ai; îngrijindu-te însĕ şi de *neamul* tĕu, — ţi-ai îndeplinit şi ceealaltă jumĕtate din datorie.

stră că datorința sfântă a fie-cărui român e: cu căldură să o îmbrățișeze, să o spriginéscă din tóte puterile moralicesce și materialicesce, și atunci „*Asociațiunea*“ va înainta și va serví cu mare succes intereselor nóstre culturale și naționale, și între vii aplause declară adunarea de deschisă.

Secretariul comitetului, *G. Tatar* cetesce raportul comitetului cercual despre activitatea sa dela ultima adunare generală.

In întroducere arată causele, în urma cărora poporul nostru dă asa cu greu înainte, și demonstră într'un frumos limbagiu poporal delăturarea lor prin creșterea adevĕrată a tinerimei, prin lucrarea mai rațională a pământului, prin îmbrățișarea meseriilor și mai vârtos prin cruțare — căci tocmai a cruța știm mai puțin.

In partea a doua pe lângă curenții arată, că în despărțĕmêntul Sebeș s'au înființat douĕ agenturi și biblioteci poporale în comuna *Pianul de sus* și *Daia*, ear' în Câlnic se va înființa în anul acesta o bibliotecă poporală spre care scop adunarea generală va avé sĕ voteze 40 cor.

Vrednică de amintit e propunerea comitetului privitóre la statorirea unui premiu anual acelui învĕțător din raionul despărțĕmêntului Sebeș, care va arăta mai mult sporiu în ale pomăritului. Dl *G. Tatar* e viu aplaudat pentru espunerea frumósă și instructivă a părții prime din raport.

După acestea, în comisiunea pentru censurarea raportului comitetului cercual, a rațiociniului și pentru statorirea proiectului de budget pe anul 1902 se aleg dnii *G. Cărpinișan*, *E. Cibu* și *D. Marin*.

In comisiunea pentru înscrierea de membri noi și incassarea taxelor dnii *N. Cărpinișan*, *V. Rehovean* și *N. Dura*.

Pentru-ca comisiunile esmise sĕ'și pótă împlini agendele, ședința se ridică pe câteva minute.

După redeschidere Dl *G. Cărpinișan* raportéză, că rațiociniul e în deplină ordine, proiectul de budget la întrate cu 272.05 cor. și tot atât și la eșite. Raportul comitetului dimpreună cu propunerea amintită se ia spre plăcută știință și se ridică la valóre de concluse.

Nicolae Cărpinișan ca referent al comisiunei a II raportéză că s'au incassat dela membrii vechi, noi și ajutători 481 cor. Ca membri noi ordinari s'au înscris: G. Goția Rĕhĕu, Sever Tipeiu Focșani, Vas. Rehovean Câlnic și Niculae Dura Deal, *S. Ispas* econom Daia s'a înscris ca *membru pe viéță cu 200 cor.* Vii aclamațiuni la adresa membrilor noi.

Ca delegați spre a participa la adunarea generală a „*Asociațiunii*“ la Sibiiu se esmit: dnii T. Medean, Z. Murĕșan, I. Henteș și I. Oncescu.

Pentru conferirea premiului de 10 cor. în aur pentru țesături și cusături românesci din comuna Câlnic se aleg în juriu pe lângă comitet Dnele Rusalina Cărpinișan, Otilia Cărpinișan (Rĕhĕu), Maria Dura (Deal) Vasilie Rehovean sen. S. Rehovean jun. și I. Zidariu din Câlnic.

Urméză alegerea comitetului pe un nou period de trei ani. Se aleg: director S Medean, membri în comitet: Z. Murĕșan, Avr. David, I. Henteș și I. Oncescu.

Eshauriată fiind programa, președintele mulțămind pentru sprijinul și interesul arătat față de „Asociațiune“ declară adunarea de încheiată.

Banchetul.

După ședință s'a servit de către bravii Câlniceni, tot în localul școlei un modest prânz, la care au luat parte cam la 200 persóne.

Insuflețitele toaste n'au lipsit. Cel dintâiu l'a ridicat, pentru Es. Sa I. Metianu, P. O. D. Medean, apoi pentru comitetul parochial, primăria comunală, administrație, pentru buna înțelegere și comună lucrare a ambelor confesiuni gr. ort. și ev. luth. din Câlnic a vorbit fórte frumos preotul ev. luth. *Maetz.*

In decursul prânzului ne-a delectat cu frumóse hore și doine românesci capela lui Șandor.

Petrecerea poporală.

După banchet a avut loc în curtea școlei petrecerea poporală a tinerimii din Câlnic. Țeranii au fost fórte mulți și din satele învecinate: Rĕhĕu, Deal, Reciu, Conța etc. Cu ocasiunea acésta s'a conferit și premiul de 10 cor. împărțit în douĕ Mariei Cuteanu și Anei Crăciun ambele din Câlnic, fiind îmbrăcate în haine țesute și cusute de ele. Așa se facem iubiți țĕrani, sĕ țesem și sĕ cósem și nu ne vom mai văiera de atâta sĕrăcie.

Concertul.

Séra la 7 óre chorul bisericei române gr. ort. din Sebeșul-săsesc a dat un concert prea frumos cu program bogat și variat — care fără îndoială a ridicat mult valórea sĕrbărilor dela Câlnic. Concertul a fost fórte bine cercetat, sala destul de mare nu putea cuprinde publicul adunat — din comună și din împrejurime. Tóte punctele din program au fost bine esecutate. Mai mult a plăcut însĕ „*Bubuie tunul*“ și „*Marșul lui Mihai Viteazul*“ cu acompaniare de orchestră, cari în urma freneticelor aplause au trebuit bisate.

După concert a urmat dans, până în dalbele zori.

Nu pot sĕ încheiu acest raport fără a aduce Câlnicenilor și în special D. *V. Rehovean*, *Ioach. Cărpinișan*, comitetului parochial numai cuvenită laudă și recunoscință pentru truda, bunăvoința, jertfe materiale întru edificarea falnicului edificiu școlar și buna primire și ospitalitatea arătată cu ocasiunea sfințirei aceluia și a adunării generale cercuale a „*Asociațiunei*“. Dee Dumnezeu în tóte comunele nóstre astfeliu de ómeni de inimă și ordine, și al nostru e viitorul. *G. T.*

Avis.

Domnii membri ai clubului municipal român sunt rugați a participa la ședința clubului *Sâmbătă în 5 Octobre stil. n. după prânz la 5 óre* în localitățile casinei române din loc.

Objectele de pertractat sunt cele puse la ordinea zilei pentru congregația comitatensă din 7 Octobre c.

Sibiiu, la 2 Octobre 1901.

Biroul clubului.

NOUTĂȚI

Personal. Luni, cu trenul dela órele $9^{1}/_{4}$ séra Inaltpreasfinția Sa archiepiscopul și metropolitul *Ioan Metianu*, împreună cu Preacuvioșia Sa archimandritul Dr. Il. *Pușcariu* și ceceilalți membri ai suitei, a sosit a casă dela Bistrița, unde sĕptĕmâna trecută plecase pentru a conduce actul sfințirii bisericei din *Borgo-Prund* și a celei din *Galați*.

*

Logodnă. *Iacob Steflea*, ales paroch în Sĕliște, s'a logodit cu d-șóra *Eugenia Sfetea* din Brașov. In loc de anunțuri de logodnă mirele a dăruit 10 coróne la fondul copiilor sĕraci din Sĕliște.

*

Incuscriri domnesci. Până acum *Cristian IX.*, regele Danemarcei, e îndreptățit, cu drept cuvênt, a fi numit „socrul Europei“, fiind-că afară de Austro-Ungaria, Italia, Belgia România, Serbia și — de sine înțeles — Turcia, cu tóte celelalte curți domnitóre e incuscrit parte prin măritișul fiicelor, parte prin însuratul fiilor sei. Se pare însĕ, că acest titlu i-l invidiéză principele *Nichita* al Muntenegrului, care prin măritarea fiicelor sale a întrat în încuscrire nu numai cu familia domnitóre a Rusiei, ci și cu casa de Savoya (prin regina Elena a Italiei, fiică-sa), ear' acum — după cum se vestesce — se va încuscri de nou cu familia Romanov prin însurarea fiului seu *Mirco* cu mare-ducesa Elena, fiica mare-ducelui rusesc Vladimir, ear' de altă parte cu casa de *Saxa-Coburg* și cea de *Orleans* (pretendentă la tronul frances) prin măritarea fiicei sale *Xenia* după principele *Ferdinand* al Bulgariei.

*

La mânăstirea H-Bodrog. Cu ocasiunea sfintei sĕrbători a Nascerii Maicei Domnului fórte mulți creștini din părțile banatice au peregrinat la mânăstirea Hodoș-Bodrog, ca în rugăciuni și cântări evlavióse sĕ serbeze aceea zi de sĕrbătóre. Serviciul divin a fost celebrat de archimandritul Augustin *Hamsea* cu asistența părinților ieromonarchi Archip și Teofil și a preoților Sava Seculin din Firighaz (Timis) și M, Bejan din Sânmiclăușul mic. După sfânta liturgie Preacuvioșia Sa archiemandritul a ținut credincioșilor o frumósă cuvêntare plină de povețe și învĕțături morale.

*

Tablourile petrecerei poporale de la adunarea generală a Asociațiunii, ținută aici în Sibiiu în 21 și 22 Septembre, cum aflăm, sunt gata deja și doritorii pot sĕ și-le procure de la fotograful *Auerlich* cu 1 fl. 30 cr. grupa (în adjustare mai simplă). De tot sunt șese grupări. Pentru țĕrani, dacă nu voesc sĕ-și procure tóte śése grupările, e de recomandat sĕ-și procure grupa în care se află și cei din comuna lor.

*

Alegere de preot. Ni-se scrie, că la alegerea de preot, sĕvêrșită la 14 Septembre v. în comuna Cristur, protopresbiteratul Devei, a întrunit încrederea poporului d-l *Antoniu Ungur*, ales fiind paroch pentru numita comună.

*

Dreptul limbei — la pertractările judecătoresci. Senatul german al tribunalului suprem provincial din Praga sĕptĕmâna trecută avea sĕ pertracteze o causă apelată de advocatul ceh Dr. Paxa. La pertractare Paxa a presentat plenipotență scrisă în limba cehă, ear' la întrebarea presidentului: dacă are vre-o propunere? Paxa a rĕspuns, că voesce sĕ vorbéscă în limbă cehă. Presidentul a făcut atent pe Paxa, că senatul e german și se ocupă numai de causele judecătoriilor germane, la ce advocatul a replicat, că el se află în fața tribunalului suprem *al regatului boem* și astfel *nu cunósce senat german.* Nu póte crede, că la tribunalul suprem al Boemiei sĕ fie eschisă limba cehă.

Fiind-că Paxa nu a voit sĕ 'și facă în limba germană propunerile, tribunalul s'a retras sĕ se consulte. După jumĕtate de óră presidentul a enunțat decisul, că *pertractarea se amână pe timp nedeterminat.* In motivarea decisului se zice, că cea mai mare parte din membrii senatului nu înțelege într'atâta limba cehă, ca sĕ pótă urmări cu atențiune decursul pertractării.

La noi se face altcum. Te judecă fără sĕ-ți pricépă o iotă din limba în care ai puté sĕ te aperi.

*

Escursiune școlară. Elevii școlelor medii române din Brașov au făcut Joi escursiune în Poiană, însoțiți de profesori și de public numĕros, între cari și dame. Escursiunea fiind favorisată de timp frumos, petrecerea a durat pănă séra.

*

Pentru congresul sêrbesc. Sĕptĕmâna trecută Sêrbii au ținut în Ruma o mare adunare în cestiunea convocării congresului bisericei sêrbesci, a cărui problemă ar avé sĕ fie resolvarea cestiunii autonomiei bisericesci. Adunarea a trimis M. Sale telegramă omagială și a ales o comisiune de patrusprĕzece membri, care sĕ róge pe M. Sa sĕ concédă convocarea congresului.

*

Statele-Unite — și pacea. „New-Jork-Herald“ are raport din *Wasington*, că în nunțiul pe care vicepresidentul *Roosewelt* îl va adresa congresului, se va face enunciațiunea, că marina de rĕsboiu americană va trebui sporită în mĕsură considerabilă, „fiind-că numai acésta va puté sĕ asigure pacea între Statele-Unite și între anumite puteri europene.“

*

Asemnate postale pentru străinătate. Conform unei ordinațiuni a ministrului de comerciu, cu începere de la 1 Octobre st. n. blanchetele rosa pentru asemnate postale vor puté fi folosite numai la espedări de bani pe teritoriul Ungariei. Pentru Austria, provinciile ocupate (Bosnia și Herțogovina) și în general pentru străinătate sunt a se întrebuința blanchetele galbine (internaționale), pe cari nu e de ajuns a se scrie numai locul destinațiunei (orașul, comuna), ci și țéra.

*

Dușmăniile dintrĕ Croații și Sêrbii din Dalmația se dau la ivélă în chip de tot drastic prin un raport din Raguza, în care se spun următórele: Ziariul „Czvena Hrvatska“ din Raguza, organ al pan-croaților scrisese nu de mult, că Sêrbii au cerut de la autorități concesiune de a purta arme. Ziariul „Dubrovnic“, organul Sêrbilor catolici din Dalmația, rĕspunḑênd ziariului croat spune, că da, Sêrbii au cerut acésta concesie, dar' numai în scop de apĕrare propie, după-ce li-a venit la cunoștință că Croații s'au conjurat contra vieții câtorva studenți sêrbi. Autoritățile districtuale au acum cunoștință despre acéstă conjurațiune, voi-vor óre, și eruavor óre comitetul croat ocult? Trebue numai sĕ voéscă și ușor va isprăvi cu el, — zice „Dubrovnic“.

*

Epilogul catastrofei de la Palota. Cu ocasiunea teribilei catastrofe întêmplate pe linia ferată dintrĕ Turn-Severin și Palota, cum se știe, a ars și vagonul de poștă. In acest vagon erau nouĕsprezece saci plini cu epistole, gazete și asemnate postale. Din acestia au putut fi scoși din flacări numai șése, pe când ceilalți au ars. Se crede că au ars circa trei — patru mii de epistole recomandate, pentru cari guvernul României va solvi despăgubire 159.000—200.000 de franci (50 franci pentru o epistolă). Asemnatele postale pot fi ușor înlocuite cu altele.

*

O nouă apă minerală a fost pusă în comerciu în timpul din urmă, apa de „*Boholt*“, recomandată din partea mai multor medici ca fórte bună și eficace în contra *astmei*, a durerilor de stomach, în contra lipsei de sânge, precum și în contra tuturor bólelor femeesci. Analisa făcută de *Dr. Hankó* e fórte favorabilă apei de „*Boholt*“, care conține mult *calciu* și *magnesiu*. E de recomandat și ca apă de beut, curată sau amestecată cu vin, și se vinde în sticle mari de douĕ litre cu 20 bani sticla, ear' în sticle de o litră cu câte doisprezece bani sticla. Depositul pentru Sibiiu e la dl *S. Csech*, Fingerlingsplatz 9. unde se pot face comandele.

Din public.*)

Declarațiune.

„Tribuna Poporului“ în Nrul ei dela 21 Septembre într'un lung articol, eșit, probabil, din condeiul vr'unui dujman al meu, mĕ calomniază în chipul cel mai murdar, nesfiindu-se a mĕ face mincinos. Ca preot și protopop slujind bisericei și neamului 51 de ani încă n'am avut parte de epitetul pe care nerușinații dela numita foaie mi-l dau acum, când am ajuns la vêrsta de 77 de ani. Fiind sub demnitatea mea de a mĕ pune la polemie ziaristică cu ómenii „T. P.“, declar că în contra autorului colomniărilor am intentat proces și astfel își va câștiga pedépsa meritată, ear' dacă își va pune strohman, osânda pentru calomnie asupra întregei grupări a „T. P.“ se va resfrânge.

Curticiu 29 Septembre 1901.

Moisă Bocșan
protopop gr.-or.

A XII-a esposiție de vite

aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“.

I. Programul

esposiției de vite, ce se va ține Dumineca, la 15/27 Octombre 1901, în comuna *Ilimbav.*

1. In scopul de a înainta economia de vite, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ va aranja la 14/27 Octobre 1901 în comuna Ilimbav o esposiție de vite împreunată cu distribuire de premii în bani.

Esposiția se va mărgini de astădată la vite cornute cu escepțiunea caprelor.

2. Esposiția se va ține în ziua amintită, începênd dela 9 óre înainte de ameazi și până la 1 óră după ameazi, când va urma premiarea.

Esposiția se va ține pe locul numit „Lunca din capul satului“.

3. La esposiție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comuna Ilimbav, Chirpĕr, Marpod, Săsăuș, Fofeldea, Hosman, Țichindeal, Nocrichiu, Alțina și Bendorf.

Pentru vitele aduse afară de Ilimbav se cer pasapórte în regulă.

Cerênd trebuința, proprietarii au sĕ dovedéscă, că au ținut înșiși vitele în timp de $^{3}/_{4}$ de an cel puțin.

Oile trebue espuse în grupe de cel mai puțin 3 capete; altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în esposiție se face prin comitetul aranjator local, care va publica din parte-'și disposițiunile luate. — Comitetul póte refusa primirea, însĕ numai din cause binecuvêntate.

La fie-care vită, respective grupă de oi, se alătură o tăbliță sau bilet, cuprinzênd numĕrul curent, etatea vitei și numele proprietariului.

5. Esponenții sunt îndatorați a purta înșiși grije de vitele lor și a le da hrana trebuinciósă.

6. Se vor distribui douĕzeci-și-nouĕ de premii în suma totală de 200 cor., dăruite de comisiunea economică a comitatului Sibiiu, și anume se vor distribui următórele premii:

Grupa I. Bovine de prăsilă (rassa indigenă si străină).

a) tauri de 3—5 ani: 1 premiu de 16 coróne.;

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

b) vaci de 3—8 ani: 1 premiu de 12 cor., 2 premii de câte 10 cor., 1 premiu de 8 cor. şi 1 premiu de 6 cor.;

c) junci, junince şi tăurenci, de 1—3 ani: 1 premiu de 10 cor., 2 premii de câte 8 coróne şi 2 premii de câte 6 cor.;

d) vitĕi şi viţele de 1/4—1 an: 1 premiu de 8 coróne, 2 premii de 6 cor. şi 2 de câte 2 cor.

Grupa II. Oi de prăsilă.

a) berbeci de 1—5 ani: 1 premiu de 10 cor. şi 2 premii de câte 8 cor.;

b) nótini din 1897: 1 premiu de 6 cor. şi 2 premii de câte 4 cor.;

c) nótine din 1897: în premiu de 6 cor., 2 premii de câte 4 cor. şi 1 premiu de 2 cor.;

d) oi de 1—5 ani: 1 premiu de 8 cor. şi 2 premii de câte 6 cor.

(Va urma).

FELIURIMI

Resignaţiunea lui Marc Twain. Tot ce ne pasionéză dorinţa în tinerĕţă, numai la bĕtrâneţe ni-se împlinesce. Aforisma acésta se cuprinde într'o frumósă poesie a lui Goethe, şi Marc Twain, faimosul humorist american încă e de acord cu ea; nu se mulţămesce însĕ a trece simplu peste ea la ordinea zilei, ci în stilul seu humoristic se plânge contra acestei rêndueli a firei. „Când eram tiner, — se plânge Twain — trăiam în Missouri şi vênam vecinic după învitări. Mi-ar fi plăcut fórte mult sĕ fiu învitat şi eu, oriunde; 'mi era de tot egal; cine şi la ce mĕ învită? Nu mĕ lua nimenea în sémă. Invitări în drépta, învitări în stânga; dar' tóte treceau peste mine, spre a merge la adresa altor muritori, pentru mine nu era nici una. — Acum, că am îmbĕtrânit şi mĕ muncesc şi junghiurile, şi nu pot merge nicăiri, — acum capĕt învitări cu miile. Lua-le-ar dracul învitări! Am perdut o întrégă viéţă plină de plăceri şi bucurii, numai din causă că cincizeci de ani a trebuit sĕ aştept până sĕ-mi vină şi mie învitări. Odinióră aşi fi călĕtorit bucuros cale de miluri, ca sĕ ajut ómenilor sĕ-şi petrécă. Ce-mi păsa mie! Numai sĕ fi putut fi acolo şi sĕ fi putut chiui împreună cu ceilalţi. Dar' aşa'i lumea asta! Când pe timpul tinereţelor ai fi putut cu un singur dolar sĕ-ţi procuri sute şi sute de plăceri, n'ai avut dolarul. Acum că eşti moşneag, ai dolari destui, dar' nu poţi sĕ-ţi procuri cu ei nimic ce ţi-ar puté face plăcere. Şi acésta rênduélă întórsă e cu tóte lucrurile vieţii. In prima jumĕtate a vieţii tale ai avé nemărginită poftă de petrecere, dar' îţi lipsesce ocasiunea. In a doua jumĕtate poţi sĕ aibi nemărginit de multe ocasiuni, dar' atunci îţi lipsesce pofta. Te-au ramolit bĕtrâneţele.

Nr. 196/1901 [209] 3—3

Concurs

In sensul resoluţiunei Preaven. Consistoriu archidiecesan prin acésta se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în *Sânpetru* şi filia *Uciuc* cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman".

Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat. Deosebit primesce parochul 100—200 coróne pentru propunerea religiunei la şcóla centrală de stat.

Reflectanţii la acest post au a-şi aşterne suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, şi a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre înaintea alegĕtorilor spre a cânta respective a celebra şi cuvênta.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv

Haţeg, în 9 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Haţegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

Bustul lui Şaguna
— **vărsat în gyps** —
cu preţul de **3 coróne.**

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

La **Librăria archidiecesană** se află spre vênḑare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.
Preţul 2 coróne.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani.**
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sĕrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** şi la
Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

Orológe de părete şi deşteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

✻ Numai marfă bună şi solidă. ✻ Preţuri eftine, garanţie conscienţiósă. ✻

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării şi argintării** din Transilvania recomândă eftin şi bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** şi **opticilor.**

Potire, cruci, cădelniţe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri şi vase de masă** cu preţurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broşe şi **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă şi botez potrivite cu preţurile cele mai eftine.

[113] 15—30

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeaşi calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeaşi calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

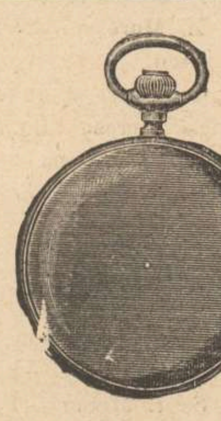

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Acelaşi cu cutie de oţĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanţuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanţuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deşteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Juvaericale veritabile şi eftine.

Reparaturi de orológe se esecută bine şi eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105 Sibiiu, Sâmbătă 22 Septembre (5 Octobre n.) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Alegerile.

Sibiiu, 4 Octobre n.

Mercuri, 2 Octobre n. s'au făcut 336 de alegeri, ear' eri, Joi, 59; prin urmare lupta e decisă, pentru-că restul de 15 alegeri, cari se vor face în decursul următórelor şepte zile, fie resultatul lor ori-şi care, nu póte schimba întru nimica situaţia. Şi situaţia e favorabilă din cale afară guvernului, partidului guvernamental, care a eşit şi din aceste alegeri biruitoriu şi prea bine întărit.

Era de prevĕḑut de altcum că aşa se va întêmpla; precum de prevĕḑut e, că tot aşa se va întêmpla la noi, câtă vreme nu esistă decât un singur partid guvernamentabil. El va eşí totdeuna biruitoriu din luptele electorale şi el va avé totdeuna majoritatea în dietă, fie în fruntea guvernului ori-şi cine.

Nici nu se póte altcum într'o ţéră în care funcţionarii şi cei atârnători de guvern: arêndaşii de moşii şi regalii, traficanţii, etc. formézà a treia parte din cei îndreptăţiţi la alegere, cari uşor pot sĕ mai câştige din cercul cunoscinţelor lor restul ce lipsesce pentru a forma ceva mai mult decât jumĕtate.

In chipul acesta ori-care guvern din Ungaria póte sĕ scrie pe stégul seu cu inimă liniştită *libertatea şi curăţenia alegerilor*, — pentru-că fără nici o *presiune* şi fără nici o *„capacitare“*, din partea organelor sale, majoritatea iese totuşi pe partea sa.

Aşa a eşit şi de astă-dată.

Dar' cu tóte că s'a accentuat atât de limpede din partea guvernului *libertatea şi curăţenia alegerilor*, — majoritatea guvernamentală pare-că n'a eşit, după-cum ne-am si temut, din alegeri libere şi curate. Ba pe unele locuri *necurăţenia* lor a fost póte mult mai mare decât în trecut.

Ni am spus în numĕrul trecut cuvêntul, că în privinţa acésta de unde aşteptăm, şi de unde putem sĕ aşteptăm îndreptare, — şi noi cu siguranţă o şi aşteptăm, — anume: *dela Curie*, care va avé sĕ declare de nevalide tóte mandatele pătate.

Ceea-ce voim sĕ scótem la ivélă de astă dată este, că din nefericire multe din mandatele pătate vor fi câştigate şi cu *voturi românesci*; şi că prin urmare, în condamnarea ce se va da asupra lor, va fi cuprinsă şi o condamnare dată asupra atitudinei alegătorilor români, cari lăsându-se ademeniţi de banii candidaţilor pĕcătoşi, au căzut şi ei în pĕcat şi şi-au pătat conscienţa şi demnitatea naţională, întocmai cum candidatul pentru care ei au votat şi-a pătat, prin mituiri, mandatul.

Reprobăm purtarea lor, cu tótă puterea cuvêntului; o reprobăm, dar' nu'i condamnăm pentru comiterea faptei.

Nu'i condamnăm, pentru-că suntem convinşi că n'au ştiut ce fac. Şi n'au ştiut pentru-că nu li-a spus nimeni. Despre unul care voesce sĕ facă parte din corpul legiuitoriu al ţerii, se presupune, că tot ce face e după lege făcut; prin urmare şi aceea când cumpĕră voturile şi convingerile. Poporul de rînd sigur că aşa a resonat şi aşa resonézà. Şi n'a fost nimeni care sĕ'i spună, că nu resonézà bine.

Adevĕrat, că fruntaşii întruniţi la Cluj au adresat poporului un apel, şi adevĕrat că aprópe întrégă presa română a recomandat poporului sĕ se conformeze acestui apel, — dar', după cum vedem din rapórtele publicate în ziarele străine, resultatul a fost tocmai contrariu aşteptărilor, căci pare-că din adins Românii au mers în numĕr mult mai mare la urnă chiar şi decât la alegerile trecute.

Cum sĕ ne esplicăm lucrul acesta? Sĕ nu mai aibă poporul român nici o încredere în fruntaşii sei, de nu ascultă de îndrumările ce i-se dau din partea acestora? E greu de creḑut; ba credem că s'ar aduce curată insultă poporului nostru când s'ar presupune despre el una ca acésta. Nu póte sĕ aibă poporul român mai multă şi mai mare încredere în străini decât în ai sei.

Atunci de ce merge cu străinii şi de ce nu ascultă de ai sei? Pentru-că fapt e că merge cu străinii, în contra sfaturilor date din partea fruntaşilor sei. De ce?? Iată rĕspunsul:

Pentru-că *sfaturile fruntaşilor nu corĕspund firei poporului nostru, care inclinéza spre mişcare, spre activitate, ear' nu spre inerţie, spre pasivitate, — pómă de altcum pe care el nici nu o cunósce, pentru-că nu i-a esplicat'o nimeni.*

Sĕ nu ne mirăm deci, că atunci când noi nu vorbim poporului aşa cum el aştéptă sĕ-i vorbim, — nu ne înţelege, nu vrea sĕ ne înţelégă, nu ne ascultă şi nu vrea sĕ ne asculte. Sĕ nu ne mirăm şi sĕ nu-'l condamnăm. Pentru-că nu el e de vină, ci noi. Noi avem sĕ mergem la popor, nu poporul are sĕ vină la noi; şi noi avem sĕ ne conformăm firei poporului, nu el teoriilor nóstre, frumóse pe hârtie, şi de noi înţelese, dar' pentru popor lucruri neînţelese. Şi mai pre sus de tóte, *noi avem sĕ mergem cu poporul nu poporul cu noi*, — dacă vrem sĕ remână şi pentru mai departe al nostru şi sĕ nu-l perdem cu desĕvêrşire.

Teoreticianii în ale pasivităţii s'au putut deci convinge din alegerile fă- [illegible] tru nu e pentru pasivitate; pentru-că poporul nostru ştie că dreptul electoral e nu numai drept ci şi *datorinţă*, şi că cel-ce 'l are e *dator* sĕ facă us de el. E dator, — pentru-că dacă nimeni n'ar face us de dreptul de alegere, atunci n'ar avé nici un înţeles constituţia ţerii, şi popórele n'ar merita sĕ aibă acéstă comóră pentru care mult sânge s'a vĕrsat până li-s'a dat.

Aşa resonézà poporul şi bine resonézà. Şi noi, mai curênd sau mai târziu, aşa va trebuí sĕ resonăm cum resonézà el, căci altcum îl perdem. Asta sĕ ne fie deci învĕtătura din alegerile acum efectuite.

Inaltpreasânţia Sa metropolitul în părţile Bistriţei.

— *Raport special* —

(Fine.)

— 16 Septembre v.

Sfinţirea bisericei din Galaţi.

Prima sfinţire de biserică a fost în comuna *Galaţi*, situată în o depărtare de 18 klm. dela Bistriţa, spre drumul care légă Bistriţa de Teaca. Spre Galaţi au plecat Inaltul prelat şi suita sa dela Bistriţa Vineri diminéţa la órele 6, însoţit de tot clerul ţinutului şi de un numĕr mare din inteligenţa mireană. La hotarul Galaţilor i-a eşit întru întimpinare un numĕr frumos de călĕreţi voinici şi sĕrbătoresce îmbrăcaţi şi împenaţi, cari au bineventat pe Escelenţia Sa conducêndu-l până în comună, unde a fost primit şi salutat cu tótă căldura.

După 8 óre s'a început serviciul sfinţirii şi liturgia. Present era o mare de popor din tóte comunele vecine, în parte şi din cele mai mari îndepărtări. Am vĕḑut ómeni şi dela *Topliţa-română* şi chiar dela *Corbu*, de lângă Moldova, din o depărtare de aprópe 200 klm. (cale făcută pe osie).

Evlavia tuturor se putea vedé nu numai din atenţiunea şi farmecul cu care au [illegible] şi din numĕrul grandios de prescuri şi de prinóse aduse, cari abia mai încăpeau în fórte spaţiosul altariu. La serviciul divin au participat pe lângă suita Exscelenţiei Sale numĕroşi preoţi. Inainte de întrarea în liturgie au fost chirotesiţi de lectori şi ipodiaconi clericii: Dionisie *Radu* din Meşterhaza, Ioan *Langa* din Şimotelnic, ear' numai de cetitori clericii Grigorie *Măgheruşan* din Chintelnic şi *Chifa* din Blasfalăul de sus. Sub decursul liturgiei D. *Radu* a fost chirotonit diacon fiind ales şi întărit de paroch în Nadăşa-română din tractul Reghinului.

La finea liturgiei Ex. Sa a ţinut poporului o instructivă predică, ascultată de toţi cu încordată atenţiune; ear' după predică a stropit pe toţi cei presenţi până şi pe copìi cu apă sfinţită.

Cântările rituale le-a provĕzut cunoscutul cântăreţ: protoiereul *Grigorie Pletosu*

FOIŞORĂ

Rostul vieţii.

— *Cugetări* —

de

Leo Tolstoi.

(Urmare).

Sĕ împlinim deci voinţa Celui ce ne-a trimis aici, pentru-ca sĕ cooperăm la opera Sa cea măréţă. Ear' voinţa Sa este, sĕ resplătim viéţa dată nouă cu fapte bune, cu fapte cari sĕ deştepte şi mărescă iubirea în inimile omenesci. Sĕ desvoltăm şi sĕ ridicăm schinteia depusă în noi: talentul, spiritul. Una însĕ nu se póte întêmpla fără de ceealaltă. Nu putem face fapte bune, cari se lărgéscă iubirea, fără ca talentul, spiritul, iubirea însaşi, sĕ nu se desvólte în ele. Şi earăşi, talentul, spiritul, iubirea nu o póte desvolta omul în sufletul seu, fără a face bine ómenilor, desvoltând iubirea şi în inima lor.

Astfel una depinde dela ceealaltă şi una e controlată de ceealaltă. Când deci faci o acţiune, pe care tu o ţii de bună, dar' făcêndu-o nu simţesci că iubirea s'ar fi înmulţit în inima ta, şi sufletul tĕu nu s'a umplut de bucurie: sĕ ştii că acţiunea ta n'a fost bună. Şi earăşi, când faci ceva pentru al tĕu suflet şi prin acésta nu ai înmulţit binele întrĕ ómeni, sĕ ştii, că tot ce ai făcut, pentru sufletul teu nu e de — folos.

Căutaţi se aflaţi împĕrăţia ceréscă şi dreptatea, ear' celelalte tóte vi-se vor da vouă. Căutaţi numai sĕ fiţi esecutătorii voinţei dumnezeesci, alta nimic, nimic. Celelalte vor urma tóte: bucurie şi viéţă, fără a mai pomeni de pâne şi îmbrăcăminte, cari asemenea nu sunt tocmai de lipsă. Neîncunjurat de lipsă e numai pânea de tóte zilele, pânea vieţii, pânea despre care spunea şi Christos că e aceea *de a împliní voinţa Celui ce l-a trimis*.

Implinirea voinţei dumnezeesci este deci opera vieţii. Dar' în ce reşede voinţa dumnezeiască? Cum trebue sĕ procedăm pentru-ca sĕ împlinim voinţa dumnezeiască? E de lipsă sĕ ne ştim pune în posiţia cutare sau cutare, sĕ împărţim averea, sĕ ne părăsim familia, sĕ iertăm ómenilor pĕcatele? Trebue sĕ mergem la Ninive sau la Jerusalim??

Rĕspunsul ne lipsesce.

Cert e, că nici una nici alta nu e de lipsă şi că nici una din acţiunile acestea nu corĕspunde voinţei dumnezeesci. Din contră, împlinirea voinţei dumnezeesci ar fi împedecată prin ele, pentru-că ori-ce acţiune *volnică*, ori-ce schimbare a raporturilor nóstre e *nesupunere* faţă de voinţa dumnezeiască.

Implinirea voinţei dumnezeesci, întocmai ca şi împĕrăţia ceréscă, se află *în noi*. Nu în acţiuni, ci în umilinţă reşede împlinirea acestei voinţe, în aceea, că faţă de pretensiunile vieţii ne însuşim o purtare blândă şi umilită.

Veţi zice, că pretensiunile vieţii pot sĕ fie opuse constienţei, sau pot sĕ fie opuse întrĕ ele, sau în fine pot sĕ nici nu esiste.

Contrastul acesta are sĕ dispară atunci, când nu vei avé alta în vedere decât numai pe Dumnezeu şi voinţa *dumnezeiască*.

Ear' aceea nu se póte, ca viéţa sĕ nu lege de tine nici un fel de pretensiuni. Chiar şi aceea, ce numai corpul cere dela tine, — încă formézà pretensiune. Insĕ a mânca, a bea, a durmi, încă sunt acţiuni cari pot fi sĕvêrşite în smerenie şi blândeţă.

Da; voinţa dumnezeiască nu reşede în aceea, că *ce facem*, ci în aceea, că *cum facem* aceea ce facem. Şi acest *cum* creează adevĕrata viéţă spirituală.

Mi-am bătut mult capul, ştiind că misiunea creştinului este sĕ împlinéscă voinţa dumnezeiască, că óre ce e aceea voinţa Tatălui? Cum putem sĕ o aflăm fără sĕ ne înşelăm? In cele din urmă s'ar puté crede, că voinţa Tatălui e aceea, ca eu sĕ ţin predici, sĕ trăesc aşa şi nu altcum, în familie sau fără familie, etc. Dar' dacă omul începe sĕ se întrebe astfel, nu va afla nici-odată că în ce reşede voinţa dumnezeiască; ci va cădé în îndoială şi în perplesitate.

De ce ni-se poruncesce sĕ facem voea Tatălui şi nu ni-se spune *care* e voea Tatălui?

Eu mi-am făcut judecata astfel: Voinţa dumnezeiéscă ni-s'a revelat în mod clar, dar' noi nu o căutăm acolo unde trebue. Noi credem că voinţa dumnezeiască póte fi aflată în acţiuni esterióre, cum a fost aceea, ca Avram sĕ mérgă în ţéră străină. Nu. Voinţa dumnezeiască reşede în aceea, ca noi sĕ rĕmânem în smerenie şi cu blândeţă în jugul la care am fost prinşi, fără a întreba, de ce, încătro şi ce tragem, ci sĕ tragem mereu în jug câtă vreme ne ajung puterile; sĕ stăm pe loc când ni-se poruncesce şi sĕ mergem iarăşi înainte când aşa ni-se cere. Asta este a împlini voinţa dumnezeiască; a-'ţi face datoria căutând sĕ afli nu *ce* trebue sĕ faci, ci *cum* ai sĕ faci aceea ce datoresci sĕ faci, şi apoi sĕ le faci tóte cu inima plină de blândeţă, şi de cucernicie, căci aşa sunt plăcute Domnului acţiunile omenesci. (Va urma).

profesor gimnasial în Năseud, asistat de parochul Alex. *Boeriu* din Sântul, și de alții.

După oficiul divin a primit Ex. Sa — pe lângă representanții corporațiunilor nóstre bisericesci, — preoțimea gr.-cat. din acel ținut representată în un numĕr fórte frumos. A fost condusă de protopopii: *Rus dela Chicinol* și *Raica* din *Teaca.*

După recepțiuni a urmat masa în frumosul și spațiosul edificiu școlar. S'au servit numai bucate de post, fiind ziua Crucii. La masă au toastat: Excelenția Sa pentru monarchul nostru, protopopul tractual Simeon *Monda* pentru Excelenția Sa, protopopul Reghinului *Galaction Șagău* pentru Il. Sa archimandritul *Dr. I. Pușcariu. Dr. Puscariu* pentru parochie și popor, pe care îl află de vrednic judecând de pe frumósa biserică și școlă, cari sunt fala ținutului întreg; protopopul Dejului Teod. *Herman* pentru organele politice și pentru representantul lor fiszolgăbirăul *Lani.* Advocatul Dr. Vas. *Pahone* dela Bistrița pentru suita archiepiscopului, în deosebi pentru directorul seminarial *Dr. Eusebiu Roșca* și archidiaconul *Dr. Elie Cristea*; protoiereul Gr. Pletos pentru frații gr.-cat. și pentru ceialalți óspeți presenți neaparținĕtori bisericei nóstre; parochul Teodor *Cotuț* din Diug a ținut un toast frumos pentru poporul român în general și în special pentru Gălățeni; protopretorul *Lani* mulțămind pentru atenția dată organelor politice închină pentru Ex. Sa, protopopul *Monda* mai luând odată cuvêntul face istoricul zidirii pompósei biserici, ridicând și calde cuvinte memoriei binemeritatului poporean *Pavel Coman*, acum repausat, care — împreună cu parochul deatunci Nic. *Briciu* — a ostenit mai mult pentru biserică și au primul merit al serbării de-acum. Atinge meritele actualului epitrop și primar Ioan *Raita*, care a sciut urma esemplul repausatului Coman și după esemplul dat de acela a sciut conduce lucrările și aduna mijlócele pentru facerea frumosului frontar și a înfrumsețării interne. Arată, că și conducĕtoriul moșiei deacolo a baronului Weselenyi, dl Ludvig *Darkó*, a sprijinit pe ai nostri în lucrările lor, și la fine închină pentru urmașii repausatului Coman, în deosebi pentru fiica aceluia presentă *Domnița Coman* [illegible] secretariului Dr. Cristea, și pentru primariul Raita. Preotul Alex. Boeriu vorbesce pentru secretariul Dr. El. Cristea și protopopii presenți Monda, Șagău, Herman, Pletosu. După aceste Ex. Sa ridică masa, închinând pentru damele numeróse presente la banchet.

După masă Ex. Sa cu ai sei s'au rentors la Bistrița, unde au stat preste nópte.

Sâmbătă a fost prânz la *Dr. Vasile Pahone* advocat, unde pe lângă Escelenția Sa și suită au fost invitați și alți onorațiori.

La Borgo-Prund.

După prânz Escelența Sa a plecat cu trenul la Borgo-Prund, unde a ajuns la 2 óre d. a. La gara din Borgo-Prund aștepta protopopul *Simion Monda* în fruntea preoțimei întregi din Valea Bârgăului și a unui numĕr mare de inteligenți și popor. O surprindere plăcută ni-au făcut 3 frați preoți din Bucovina. Aici protopopul l'a salutat în numele poporului din Valea Bârgăului, ear' protojudele cercual *Dr. Szabó Oreszt* în numele administrației. La ambii li-a respuns Escel. Sa, fórte mișcat de primirea entusiastă ce i-se face.

De aici a plecat printrĕ spalirul făcut de popor — tineri și bĕtrâni, bărbați și femei, — până la biserică, unde în numele parochiei l'a primit parochul locului *Tóder Vrășmaș*, în fruntea comitetului parochial. Poporul i-a făcut nesfêrșite și entusiaste urale.

După aceea a descălecat la quartirul parochial.

După descălecare s'au presentat diferite corporațiuni și persóne din Valea Bârgăului.

Séra la 7 óre s'a început vecernia și utrenia, cari au durat până către 9, după cari a urmat conductul de torțe și iluminația, cari tóte au succes bine.

Cu acésta ocasiune învĕțătoriul pens. *Stefan Vrășmaș* a salutat pe Escelenția Sa, în numele tinerimei din Borgo-Prund, la acésta a rĕspuns Escelenția Sa îndemnând tinerimea a cultiva virtutea strămoșilor grănițĕri, cari au fost fala neamului nostru, iubirea de Dzeu, biserică, neam, patrie și tron.

Duminecă în 17/29 Septembre s'a celebrat actul sfințirii bisericei din loc. La 7½ óre a. m. profesorul protoiereu on. *Grigorie Pletos* însoțit de parochul din Borgo-Suseni *Eliseu I. Dan*, a făcut sfințirea apei.

La 8 óre s'a început actul sfințirei, la care pe lângă Escelenția Sa au celebrat încă următorii: Il Sa Dl archimandrit Ilarion Pușcariu, Dr. Eusebiu R. Roșca, apoi: George Balmoș, protopop în Dorna-Vatra (Bucovina), Galaction Șagău, protopop în Reghin, Teodor Herman, protopop în Dej, Simion Monda protopopul tractual, apoi preoții: Teodor Vrășmaș, Teodor Cotuț, Vasile Bălan, Pavel Beșa, Leon Buzdug, Iuliu Suceava, Vasile Nașcu, Nicolau Gliga și Nicolau Reu, și ca diaconi Dr. Elie Cristea și Dionisiu Radu.

In decursul liturgiei Escelenția Sa a hirotonit întru presbiter pe Dionisiu Radu, ear' întru diacon pe Ion Langa ales paroch în Caila, — și a sfințit de spirituali pe Vasilie Bălan și Iuliu Suceava.

După sf. liturgie Escelenția Sa a ținut o cuvêntare plină de învĕțături adevĕrat apostolesci, carea a fost ascultată de imensa mulțime de popor în cea mai mare tăcere. Acésta cuvêntare a făcut o impresiune de nedescris asupra ascultătorilor Am vĕḑut pe mulți, cari cuprinși de un sfânt entusiasm vĕrsau lacrĕmi de bucurie.

După acésta Escelenția Sa a stropit cu aghiasmă pe tot poporul present, ceea-ce a durat aprópe 1½ oră.

La 1 oră s'a început banchetul în hotelul comunal, la care au luat parte preste 100 persóne, întrĕ cari remarcăm pe preotul săsesc Müller din Jaar. Colonelul von Neudeck din Bistrița, protojudele cercual Dr. Szabó Oreszt, Dr. Tripon, Dr. Pahone și Dr. Moldovan, din Bistrița, și mai tótă preoțimea și inteligința din Valea-Bârgăului. Mai mult și mai plăcut ni-au surprins frații din Bucovina, protopopul din Dorna, Balmoș, preotul din Cândreni, Vorobchieviciu, și preotul din Poiana-Stampi Sanciuc, cari îmbrăcați în frumósa lor uniformă, au ridicat mult frumseța sĕrbărilor. Cântările preste tot le-a condus prof. Pletos însoțit de preotul Elisĕu I. Dan, rĕspunsurile liturgice le-a cântat învĕț. pens. St. Vrășmaș cu un cor compus din țĕrani și țĕrance.

La banchet a cântat musica lui Dezes din Bistrița.

S'au ținut următórele toaste;

Escelenția Sa pentru Impĕratul Rege; protopopul Monda pentru Escelenția Sa; protopopul Șagău pentru armată; colonelul V. Neudeck pentru Escelenția Sa și preoțime; Dr. Pușcariu pentru comitele suprem și administrație; protojudele Szabó pentru Escelenția Sa; — directorul protoiereu Roșca, pentru preoții din Bucovina; — protopopul Balmoș pentru Escel. Sa și frații din Ardeal.

Dr. Cristea pentru confesiuni; la acésta rĕspunde preotul săsesc Müller și preotul gr.-cath. Ion Dologa; preotul Suceava pentru Suita Escelenției Sale; Dr. Moldovan pentru preotul Vrășmaș; acesta pentru Escelenția Sa și óspeți; Herman pentru Monda, și în fine adv. Tripon prin un admirabil discurs a toastat pentru Escel. Sa; pentru frățietatea bisericilor surori, armonia dintrĕ ele și fiii lor.

Cu acésta s'a ridicat banchetul cam la 4 óre d. a.

La ojină Escelenția Sa a fost invitat cu alți óspeți la protopopul Monda. Spre înserate Escelenția Sa a plecat cu suita și alți óspeți la Bistrița unde a rĕmas preste nópte; ear' luni diminéța, cu trenul dela 4½ óre dim. a plecat îndărăt la Sibiiu, însoțit de iubirea fiilor sei și a neamului întreg de pe acésta vale, și de admirația și stima străinilor.

Duminecă séra a fost o petrecere de joc fórte animată, care a durat pănă în zori de zi.

Sosirea Escelenției Sale în B.-Prund și diferitele momente din decursul ceremoniilor și al festivităților au fost anunțate prin tréscuri.

Astfel a decurs acésta frumósă festivitate, carea va rĕmâné neștérsă, multe generațiuni în inimile poporului român de pe acésta frumósă și romantică vale; și care a fost ridicată la sĕrbătóre națională românéscă și bisericéscă mai ales prin venirea Escelenției Sale, căruia îi doresc încă mulți fericiți ani spre fala și fericirea neamului și a bisericei, așteptându-'l cu dor și la sfințirea bisericei din Borgo-Suseni.

Barb. lăutarul.

Scrisóre din Bucuresci.

—Monumentul eroilor pompieri.—

— 17 Septembre v.

Eri, Duminecă, lá orele 10, pe o vreme splendidă s'a făcut aici desvĕlirea monumentului ridicat întru aducerea aminte a pompierilor, cari au căḑut în lupta dela 13 Septembre 1848 purtată cu Turcii.

Monumentul e ridicat pe locul unde s'a întêmplat ciocnirea, în *Dealul Spirei*, în fața casarmei *Alexandria*, la încrucișarea stradei Arsenalului cu strada 13 Septembre.

Din incidentul acestei festivități naționale capitala regatului român a fost frumos împodobită, cu stéguri naționale, și o lume imensă s'a grăbit sĕ iee parte la actul de desvĕlire a frumosului monument, ridicat din contribuirile benevole ale cetățenilor capitalei române.

Pe séma persónelor oficiale a fost ridicată o tribună în fața monumentului, în care au luat loc ministrii, primariul, deputați, senatori, și alți dignitari ai țerii. Tot în tribuna acésta a luat loc și I. P. S. Sa Metropolitul-Primat, încunjurat de înaltul seu cler.

La orele 10 fix s'a început serviciul divin, oficiat de I. P. S. Sa Metropolitul, întru odihna celor căḑuți în lupta dela 13 Septembre 1848. A fost un moment înălțătoriu, când I. P. S. Sa începênd rugăciunea pentru odihna sufletelor eroilor întru a căror memorie s'a ridicat monumentul, întréga lume asistentă s'a descoperit, ear' armata, la ordinul comandantului, s'a întors cu fața spre rĕsărit.

După terminarea serviciului divin, la un semn dat, vĕlul cade de pe monument, și mulțimei îi este dată plăcerea de a se delecta în frumseța monumentului, care representă un *pompier*, căḑut în luptă, ear' deasupra în bronz *Gloria* înaripată, sunând din trimbiță faima vitejiei, îl ține îmbrățișat cu mâna dréptă.

Pe o parte monumentul are inscripția următóre: „*Luptătorilor dela 13 Septembre 1848, poporul român recunoscĕtoriu, — 1900*“.

Ear' pe ceealaltă parte stă scris:

„*Ridicat, prin subscripțiune publică, în aducerea aminte a luptei susținută în acest loc de pompierii Bucurescilor, comandați de căpitanul Zăgănescu, și de batalionul II din regimentul II de linie, de sub comanda colonelului Radu Golescu, în contra unei divisiuni de armată turcéscă, comandată de Kerim-Pașa*“.

In momentul desvĕlirei monumentului tunurile au început sĕ bubue, ear' musicele militare au intonat imnul regal.

Pe monument au fost depuse numeróse corónе de flori, întrĕ cari una și din partea *Sindicatului ziaristilor,* cu inscripțiunea: „*Eroilor dela 13 Septembre 1848*“.

I. P. S. Sa Metropolitul-Primat, scoborînd treptele pavilonului s'a apropiat de monumentul desvĕlit, stropindu-l cu apă sfințită din tóte părțile, asemenea și pe asistenți.

S'au rostit apoi discursurile.

Intâiu a vorbit dl *C. F. Robescu*, președintele comitetului instituit pentru ridicarea monumentului.

Face istoricul luptei din Dealul Spirei, și spune, cum locotenența domnéscă fusese arestată și cum Turcii au început sĕ lovéscă în soldații români.

— „Atunci, zise dsa, consciința națională se revoltà și în lupta crâncenă a eroilor pompieri se amestecară și civili, cetățeni din Dealul Spirei.“

Dl *Robescu* arată apoi cum după încetarea luptei, soldații fără arme fură împușcați prin casărmi, sângele lor a făcut însĕ, ca sĕ se nască mii de alți eroi, cari *sub conducerea vitézului căpitan, s'au luptat la 1877 cu atâta glorie, încât au pus lumea în admirare.*

Dl Robescu spuse că inițiativa ridicărei acestui monument s'a luat de către consiliul comunal al capitalei Bucuresci, la 26 Martie 1889, care a votat și suma de 70.000 de lei.

Dsa termină cu aceste cuvinte:

— „*Confiez acest monument dlui ministru de rĕsboiu și dlui primar al Capitalei, ca un simbol al eroismului*“.

Dl *Bibicescu*, consilier comunal și locțiitoriu de primariu rĕspunse dlui Robescu din partea primăriei Capitalei.

Dsa descrie de asemenea vitejia pompierilor dela 1848 și-și arată mulțămirea, că se mai găsesc veterani cari defiléză în acest moment în fața statuei care represintă gloria trecutului, gloria lor.

„Salut, termină dl Bibicescu, în acest monument, *vitejia trecutului și speranța viitorului!*“

Dl *Dimitrie Sturdza*, președintele consiliului de ministri vorbì cel din urmă.

Ce este 1848? ce sunt pompierii? de ce s'a ridicat acest monument? întrébă dsa.

1848 representă epoca de redeșteptare a poporului român, zise primul ministru. Numai 3 luni a durat acea mișcare, dar' a dat naștere la fapte ce nu vor perí nici-odată.

Pompierii au fost o mână de ómeni, fără titluri, eșiți din popor, cari aveau însĕ ca devisă „*sĕ ne iubim unul pĕ altul*“ și a căror energie o admirăm și vom admira-o în totdéuna.

Monumentul, termină dl Sturdza, s'a ridicat pe acest loc unde s'au luptat și și-au vĕrsat sângele bravii soldați pentru apĕrarea patriei lor. Pilda ce ni-au dat a fost mare și *din sângele lor au eșit eroii dela Plevna, Grivița si Smârdan.*

Și președintele consiliului încheià strigând: *Trăiéscă România! Trăiéscă Regele și familia regală!*

După terminarea discursurilor, I. P. S. Sa Metropolitul-Primat a dat binecuvêntare celor presenți și s'a început defilarea. Intâiu armata, apoi școlele, fie-care cu drapelul ei, și în urmă societățile diferite, tot cu drapele, au defilat pe dinaintea monumentului și în fața ministrului de rĕsboiu, dl D. A. *Sturdza.* Incheerea au făcut'o *veteranii luptători dela 13 Septembre 1848, aflați în viéță. Sunt șeptesprezece la numĕr.* Când au defilat ei, cu eșarpele lor tricolore și unii purtând vechia uniformă de pompieri, lumea a isbucnit în urale și aplause sgomotóse.

După defilare veteranii au fost puși în trăsuri și duși la primărie, unde au fost fotografați și apoi ospĕtați. Fie-care din ei a primit și câte-o medalie comemorativă, pe care dl *Robescu* li-a pus'o pe pept.

Incheiu, amintind, că frumosul monument e lucrat de sculptorul *Hegel.*

M.

Resultatul alegerilor.

Alaltăeri s'a început tărăboiul alegerilor dietale, căruia — more patrio — i-au premers corteșirile, mituirile și *bătăile*, căpĕtând și unii preoți din Bihor bunicică parte de bătaie, ceea-ce nici că le strică! Cel puțin vor învĕța minte, ca de altă-dată sĕ-și vadă de lucru și sĕ nu-și bage lingura unde nu le ferbe óla. Resultatul alegerilor de alaltăerí și de eri, îl vom da după ce-l vom cunósce din tóte cercurile electorale; de astădată notând numai, că dintrĕ candidații români au fost aleși: *Dr. Nicolae Șerban* în cercul Arpașului, *George Serb* la Zorlențul-mare, *Petru Vuia* la Sasca, *Dr. Pahomie Avreamescu* la Bocșa, *Dr. Petru Mihályi* la Șugatag, *Todor Fașie* la Ceica.

Sașii s'au întărit cu unele puteri noue și energice în lupta pentru drepturile naționale, cum e *Dr. Lurtz*, ales în Herman și preotul *Eittel* ales în Agnita, ámbii cu majoritate de voturi.

Domnul *Dr. Aurel Muntean*, singurul candidat român cu program național, a rĕmas în minoritate în Orĕștie, pe când Sêrbii au scos din urnă pănă acuma *un* deputat național, ear' Slovacii *patru.*

Scandalósă a fost alegerea dela *Ocna*, unde voturile au fost cumpĕrate pe față, — după cum ne spun foile străine, — din partea alesului *Hamori*, un Evreu dela Arad.

Sensațională e căderea contelui *Apponyi* în Jászberény, unde alegerea s'a făcut tot după vechiul sistem, dat fiind că acolo Banfyștii sunt la putere. Patrusute de alegĕtori din ai lui *Apponyi* au fost împedecați sĕ'și dee votul și astfel a fost proclamat ales contracandidatul seu, *Almássy*, fost comite suprem acolo, sub Bánffy. (In momentul ultim știrea se desminte. *Apponyi* e ales cu majoritate de 47 voturi. Red.) E sensațională și căderea lui *Gajári* la Beiuș, unde a fost ales kossuthistul *Barta Ferencz.*

Luptă crâncenă a fost purtată în cercul *Iosășelului*, comitatul Arad, unde Românii au făcut întrebuințare de dreptul electoral până la unul. Invingĕtoriu a eșit candidatul *George Sombati*, care trece de Român.

Cea mai liniștită alegere a fost în Sibiiu, unde în lipsă de contracandidați, la órele 9 au fost proclamați aleși: pentru cercul prim electoral *Dr. Bruckner*, pentru cercul al doilea *Dr. Lindner.*

La Oradea mare a căḑut *Tisza Kálmán*, fiind ales kossuthistul *Barabás Béla.*

Revistă esternă

Consul sêrbesc — la Cettinje. Vicecolonelul de stat major Basil *Antonici*, adjutant al regelui Alexandru, a primit de la regele misiune sĕ mérgă la Cettinje ca consul estraordinar al regelui, sĕ renoéscă relaţiunile diplomatice şi sĕ lucreze pentru reluarea şi susţinerea raporturilor amicale întrĕ Sêrbia şi Muntenegru.

Acésta e sigur învingere a radicalilor şi apă pe móra principelui Nichita, care aşteptă numai ocasia binevenită, ca sĕ-şi acapareze tronul Sêrbiei, pe lângă cel al Muntenegrului.

*

Rĕsboiul Burilor. Luni s'a publicat pentru Transvaal şi Oranje o proclamaţie nouă, care cuprinde disposiţiuni cu privire la punerea în lucrare a ameninţărilor cuprinse în proclamaţia lui Kitchener. Acésta nouă proclamaţie cuprinde disposiţiuni cu privire la provederea familiilor bure şi la procederea faţă de averile confişcate de la Buri. Conform proclamaţiei, susţinerea familiilor bure şi burghere (a căror întrégă averea a fost confiscată şi prădată) e o astfel de sarcină, pe care au s'o supórte averile acestor Buri şi Burgheri. In consecuenţă tóte averile trebue confiscate imediat.

Numai sĕ nu se întórcă fóia pe dos.

Referitor la situaţia de pe câmpul de rĕsboiu ziarele din Londra scriu în ton fórte pesimist. „Standard“ de es. scrie următórele: Acum destul de mult a durat rĕsboiul. Dacă guvernul ar fi luat disposiţii corĕspundĕtóre, de mult ar fi frântă deja resistenţa Burilor. Dacă va denega lui Kitchener trupele noue şi deplina libertate de acţiune, atunci în noul parlament va avé posiţie fórte grea şi nici de cum démnă de invidiat.

Ear' „Westminster Gazette“ scrie, că guvernul se află în faţa alternativei, ca ori sĕ pună Burilor condiţiuni de pace mai favorabile de cum fuseseră cele cu necondiţionata capitulare, ori sĕ trimită óste nouă şi puternică, pentru a face sfêrşit rĕsboiului.

Despre lupta de la Itala o telegramă din Melmouth spune, că lupta a durat 19 óre; Burii au perdut în luptă 500 de ómeni. Două zile Burii au fost ocupaţi cu înmormêntarea soţilor căzuţi pe câmpul de luptă.

Lupta a fost condusă de comandanţii: *Botha*, *Grobelaar*, *Emel*, *Danhauser*, *Oppermann*, *Scholt* şi *Potgieter*. Ceşti trei din urmă s'au perdut: nu se ştie unde sunt.

Lupta din jurul fortăreţei Prospect a durat 10 ore şi s'a terminat cu respingerea Burilor.

*

Chinezii contra misionarilor. Agenţa Wolff (Berlin) are din Canton raport dto 1 Octobre, de cuprinsul, că revoltanţi chinezi au demolat casa misionarilor germani din Hsingning. Misionarii sunt în siguranţă. Consulul german din Canton a făcut demersuri pentru-ca autorităţile chinese sĕ iee disposiţiuni energice întru apĕrarea misionarilor.

*

Noua numire a Filippinelor. Din New-York se raportéză, că congresului proxim se va presenta un proiect de lege, prin care numirea de până acum a insulelor filippine sĕ se casseze, avênd a fi numită cea mai mare insulă *„insula Mac Kinley“*, ear' celelalte după numele generalilor: *Dewey*, *Otis*, etc., cari şi-au câştigat merite în rĕsboiul pentru ocuparea Filippinelor.

Astfel nici numele insulelor nu va mai fi de la puternica Spanie a regelui Filip II.

NOUTĂŢI

Ziua M. Sale. Din prilejul zilei onomastice de azi a M. Sale împĕratului şi rege al nostru *Francisc Iosif I.*, în biserica din Sibiiu-Cetate s'a ţinut serviciu divin împreunat cu rugăciunile tipocanele pentru monarch. La utrenie a servit spiritualul seminarial Demetriu *Cunţan*, ear' după încheerea utreniei rugăciunile pentru monarch le-a cetit Inaltpreasânţia Sa *metropolitul*.

*

Vicenotariu în Poiana. La alegerea de vicenotariu în Poiana (comitatul Sibiiului), efectuită în 29 Septembre, a fost ales cu aclamaţiune candidatul George *Bărbat* din Porumbacul inferior, absolvent al cursului administrativ din Murĕş-Oşurheiu.

*

De la cursul administrativ din M.-Oşorheiu. Cu datul de 29 Septembre st. n. ni-s'a trimis de la *Murĕş-Oşorheiu* următórea corespondenţă:

Cercul ascultătorilor dela cursul administrativ din loc astăzi, adecă 29 Septembre, şi-a ţinut şedinţa constituantă. Ascultătorilor români (in numĕr de 15) după o resistenţă energică li-a succes a alege un funcţionar şi un membru în comitet şi anume *secretariu* a fost ales dl *Virgil Comşia*, ear' membru în comitetul de 8 dl *Ioan Bendorfean*. Felicităm pe bravii ascultători!

*

† Krüger Tjard, fiul presidentului Krüger, care nu de mult se predase Englezilor, a rĕposat Marţi în Pretoria, după un morb scurt.

*

Sfinţirea unei cruci în Mesteacăn. Din un raport mai lung trimis din *Mesteacăn* (tractul Zarandului) aflăm că în 21 Septembre st. n. s'a făcut acolo cu mare solemnitate sfinţirea unei cruci frumóse, ridicate pe locul unde odinióră era biserica vechiă, şi consacrată Preacuratei fecióre Maria. Pe partea dinspre rĕsărit a crucii se află inscripţia: „Acésta sfântă cruce s'a ridicat întru preamărirea nascerii Născătórei de Dumnezeu şi pururea feciórei Maria“, ear' mai jos numele celor optsprezdce poporeni, cu a căror cheltuélă s'a ridicat crucea. Pe cealaltă parte e numele parochului. Actul sfinţirei a fost efectuit de parochul Ioan Irimie şi de capelanul din Măgura, Petru Roşca, fiu al comunei Mesteacăn. După actul sfinţirei parochul a ţinut poporului predică, acomodată ocasiunei, în firul căreia lăudând credinţa şi zelul celor optsprezece poporeni întru sĕvêrşirea faptelor bineplăcute lui Dumnezeu, li-a amintit ca esemplu zelul şi interesarea Inaltpreasânţiei Sale spre tot ce e bun şi folositor bisericei, şcólei şi credincioşilor nostri, cetindu-le şi cercularîul din 16 August, în care poporul e îndemnat a-şi trimite copiii la şcólă. După predică s'a făcut stropirea poporului cu apă sfinţită, ear' după încheerea ceremonialului sfinţirii s'a dat prânz comun, la care parochul a toastat pentru Inaltpreasânţia Sa şi pentru asesorii consistoriali, apoi pentru binefăcĕtorii parochiei, etc.

*

Un mare incendiu la Călăraşi. Ziarele din România raportéză despre un mare incendiu, care escat Marţi după ameazi în dosul unui grajdiu şi alimentat de un vênt puternic a mistuit mulţime de case, magazine de bucate şi alte clădiri economice. Paguba se evaluéză la 70—75.000 de lei.

*

Brutărie mecanică în Ploeşti. Cetim în „Cronica“ din Bucureşti, că în *Ploeşti* e pe cale de a se forma o societate de alimentare, cu titlul „Societate anonimă română de alimentaţiune“. Scopul societăţii e în primul rênd înfiinţarea unei brutării mecanice pentru fabricarea pânei necesare oraşului. Capitalul social e contemplat la suma de 125.000 de Lei în acţiuni de câte 200 lei.

*

Şedinţă literară. A 9 şedinţă literară a ţinut-o „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, Joi la 26 Septemvrie n. c. Ca în totdéuna şedinţa a fost bine cercetată de meseriaşi măiestri, sodali, dómne şi domnişóre. După cetirea prin dl Ioan Apolzan, a protocólelor şedinţelor administrative din cursul lunei Septembre, presidentul reuniunii dl Vic. Tordăşianu de data acésta face menţiune despre casul trist al trecerei la cele vecinice a membrului corului Paraschiva Popa şi aduce laude colegilor rĕposatei, cari au contribuit în memoria decedatei în loc de cunună peritóre, cu sume de bani la fondul vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor români. Pune în vedere îmbogăţirea bibliotecei cu preţiósele 7 tomuri complete din revista „Gartenlaube“, dăruite de stimabila dómnă Ana Dr. Moga. In fine s'a luat hotărîrea de a se institui şi în anul de faţă un comitet de dame, cari sĕ colecteze daruri de Crăciun pentru sĕracii nostri. Trecêndu-se după tóte acestea la esecutarea programului şedinţei, clericul din seminariul „Andreian“, dl Augustin Bena ne delectéză cu o admirabilă romanţă cântată la pian. Tot d-sa apoi acompaniază pe dl Nicolae Işan, măiestru pilar, care ne-a delectat cu cântarea „O iubesc cu infocare„ şi romanţa „Miţo dragă“. Dl Iacob Cărătuş, sodal măsar, a declamat poesia „Inelul sătenei“ de Lăpădat. Dşóra Elena Baciu, zelósa coristă şi diletantă în ale teatrului, ne-a ţinut în continuă voie bună prin predarea monologului „Prima rochie lungă“ de Iosif Vulcan. Dl Samuil Petraşcu, sodal măsar, a declamat poesia „Din góna vieţii“ de G. Bodnariu, ear' după d-sa a urmat dl George Muciu culeg. tipogr. cu declamarea de tot corectă a poesiei „Grui sânger“ de Vasile Alexandri. Dl Muţiu a fost des şi viu aplaudat. Incheierea şedinţei o a făcut dl Aug. Bena, esecutând la pian mai multe arii de tot frumóse, şedinţa instructivă s'a încheiat la orele $10^1/_2$. *Niţă.*

*

Două milióne de bani falsi. Direcţia bancei naţionale din *Athena* zilele trecute a fost făcută atentă prin o epistolă anonimă din Berlin, că esistă în Berlin o bandă internaţională de falsificători, care a falsificat până acum bancnote grecesci în valóre de circa *două milióne de drahme* şi marce postale grecesci în valóre de *două sute mii de drahme*. Direcţia bancei grece a dat imediat avis poliţiei din Berlin, care zilele acestea a aflat atelierul falsificătorilor. Pe un grec *Dakiati*, sudit german, l'a deţinut în momentul când voia sĕ plece la Paris după formulare de bancnote grecesci. A confiscat şi două epistole adresate la Athena una lui *Pipinos*, şi alta lui *Popadopulos*, în cari sunt spuşi pe nume mulţime de ómeni cari se ocupau cu punerea în circulaţiune a banilor falsi. In banda falsificătorilor era şi un amploiat al bancei naţionale din Athena.

*

Pesci gemeni. In lacul Ockern din Svedia pescarii au vĕḑut zilele trecute o părechiă de pesci gemeni, ale căror trupuri sunt îmbinate de tot şi numai întrĕ cozi e distanţă de trei-patru policari. Gemenii sunt salmi (Salmo trutta) şi, după estimaţia pescarilor, pot sĕ aibă greutate de nouĕ până 'n zece fonţi.

*

„Poporul român“ se chiamă un ziariu nou, apărut în Budapesta în editura şi redactarea tipografului *Dimitrie Birăuţiu*. Din articolul-program publicat în Nr. 1 ddto 3 Ocbre n. „Poporul Român“ pare a înclina spre socialism, de ceea-ce sĕ ferésca Dumnezeu pe poporul nostru. Incolo, conţinutul numĕrului prim e acceptabil; foişóra e bună pentru popor, rubrica „Biserică şi Şcólă“, dacă va fi tot în acest spirit redactată, ca cea din Nr. 1, va fi un bun tovarĕş tuturor acelora cari nisuesc întru a face pe poporul român sĕ-şi deie pruncii la şcólă şi sĕ ţină cu tenacitate la şcóla şi biserica lui strămoşéscă. Din ştirile publicate la acéstă rubrică în Nr. 1 reproducem ca specimen următórea:

„Inceputul şcoalelor. In 1 Septemvrie ş'a început şcoala în toate părţile locuite de Românĭ. Bărbatul şi muerea se înţeleg sĕ-şi trimită băeţiĭ la şcoală, sĕ înveţe carte, căcĭ sciu eĭ, că omul fără carte nu maĭ póte trăi în ziua de azi. Bine faceţĭ, fraţi Românĭ, daţĭ copiiĭ sĕ înveţe, căcĭ pe omul fără învĕţătură străinul îl batjocuresce, ear duşmanul îl înşală. Şcoala singură ne deschide ochiĭ, ea ne luminează şi numaĭ ea ne poate face ferîciţĭ în lumea aceasta. Cinstiţĭ şi vĕ iubiţĭ învĕţătoriĭ, căcĭ dela eĭ atârnă bunăstarea şi binele vostru, iubiţi Românĭ.

Aci în capitala ţĕriĭ nu sunt şcolĭ româneştĭ. Sunt numaĭ şcolĭ de stat între carĭ sunt şi şcolĭ înalte, la carĭ umblă şi tinerĭ românĭ, carĭ vreau sĕ se facă doftorĭ, advocaţĭ (fişcalĭ), judecătorĭ, profesorĭ, inginerĭ, preoţĭ (uniţĭ) şi alte.

Din aceşti tineri au sĕ easă bărbaţĭ, carĭ se vor îngriji de binele întreguluĭ popor român. La şcolile înalte din Budapesta umblă preste 150 tinerĭ de-aĭ nostri, cari nicĭ aicĭ, între strĕinĭ nu şi-au uitat de poporul, ai căruí fii sunt, şi nu şi-au uitat nicĭ de biserica lor ci în tóte Duminecile şi sĕrbătorile aleargă sĕ asculte slujba lui Dumnezeu şi sĕ se roage în limba românească.

Până ajung tinerii la şcolile înalte au sĕ treacă, după ce au isprăvit şcolile de copii, prin şcolile numite gimnasii (licee) acestea le cercetează timp de opt ani de zile. Gimnasii românescĭ avem în ţară la noĭ mai multe: Aşa este gimnasiul greco-oriental din Braşov, apoĭ cele greco-catolice din Blaj, Năsăud şi Beiuş şi pe urmă gimnasiul greco-oriental cu patru clase din Brad.

Şcoli de copiĭ au Româniĭ în toate satele. Dacă în gimnasii şi la şcoli înalte (universităţi) nu ne putem trimite copiĭ, sĕ-i lăsăm sĕ umble în şcoala din sat, fraţĭ Românĭ, până la vrîsta de 15 ani, căcĭ dacă nu-i dăm la şcoala asta, facem un pĕcat, pe care Dumnezeu nu ni-l maĭ iartă nicĭ odată.“

Dacă „Poporul Român“ voesce „sĕ lupte în contra întunerecului şi neştiinţei“, „sĕ rĕspândéscă ştiinţa şi lumina“ în popor, — cum promite în program, — atunci sĕ caute a scrie românesce, căci *„Inimicii vóstrii* (vostri) . . . *vĕ asupreşte* (asupresc), de pildă e o concordanţă pentru care badea cutare va rîde de dl redactor. Asemenea eróre face redacţia şi când *„mai multori dni învĕţători“* le spune în „posta redacţiunei“ că i-a fost cu neputinţă sĕ rĕspundă separat *fiecăreia.* Şi alte greşeli de natura acésta.

„Poporul Român“ apare de douĕ-ori pe sĕptĕmână (Domineca şi Joia) şi se vinde cu 1 cruceriu numĕrul, ear' în abonament costă 2 fl. pe an.

*

Tablourile petrecerei poporale de la adunarea generală a Asociaţiunii, ţinută aici în Sibiiu în 21 şi 22 Septembre, cum aflăm, sunt gata deja şi doritorii pot sĕ şi-le procure de la fotograful *Auerlich* cu 1 fl. 30 cr. grupa (în adjustare mai simplă). De tot sunt şese grupări. Pentru ţĕrani, dacă nu voesc sĕ-şi procure tóte sése grupările, e de recomandat sĕ-şi procure grupa în care se află şi cei din comuna lor.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Noua revistă română“ pentru politică, literatură, ştiinţă şi artă“, Nr. 40 dto. 15 Septembre a apărut cu următoriul sumariu: „Constanţa Port-Franc“ de C. R. Geblescu; „Literatură şi românism“ de A. Gorovei; „Alexandru Odobescu şi activitatea sa“ de D. Dimiu; „Originea descântecelor şi elementele lor mitologice“ de T. Iordănescu, apoi schiţe, poesii şi notiţe literare.

„Noua rev. română“ apare în Bucureşti (Pasagiul român Nr. 20) şi costă 24 lei pe an ediţia de lux, şi 14 lei ediţia ordinară.

A XII-a esposiţie de vite

aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“.

(Fine).

II. Premiarea.

1. In scopul premierii, comitetul central al reuniunii agricole a ales juriul consistător din domnii: Demetriu Comşa, ca preşedinte al juriului; Gustav Haner, protopretorul cercului Nocrichiu, ca representant al comisiei economice comitatense; Dr. D. P. Barcianu, referent şcolar, Pantaleon Lucuţa, căpitan ces. şi reg. în pens. Petru Ciora, funcţ. cons., Romul Simu, învĕţ. pens., Victor Tordăşian, referent cons., Emil Verzariu funcţ., Nicolae Moldovan, protopresbiter, Dionisie Ganea, econom, ambii din Nocrichiu, Ioan Alexandru, paroch, Ioan Alexandru, primar comunal, Ioan Lazar, preşedintele însoţirii de credit sistem Raiffeisen şi Ioan Stănuleţ, nr. 53, econom, toţi din Ilimbav; Ambrosiu Marcovici, paroch, Lazar Bonea, proprietar, ambii din Chirpĕr; Florian Bologa, paroch în Marpod; Ioan Popovici, paroch şi George Bânda, econom şi arêndator, ambii din Săsăuş; Ioan Bonea paroch, şi Toma Maniu econom şi arêndator, ambii din Foteldea; Iosif Morariu, paroch în Hosman; Ioan Tat, paroch şi Simeon Dragoman, învĕţător, ambii din Ţichindeal; Ioan Petrişor, paroch şi Zosim Ţichindelean, înv. în pens., ambii din Alţîna şi Nicolae Gavrea, paroch în Bendorf. Membrii absenţi sau împedecaţi dela vot se înlocuesc prin suplenţi.

2. Nu este iertat a funcţiona nimenea ca juror, când este vorba de vitele proprii sau de ale rudeniilor mai deaprópe.

Juriul ia în primire lista generală a vitelor espuse, esaminéză pe rênd şi cu deosebită luare aminte fie-care vită şi apoi se consultă asupra premierii, îngrijindu-se, ca publicul şi esponenţii sĕ nu înrîuréscă câtuşi mai puţin asupra hotărîrilor de luat.

4. In şedinţa ce urméză esaminării vitelor, membrii juriului se consultă din nou şi se pronunţă, dovedind îndreptăţirea propunerilor şi apoi hotărînd cu majoritate absolută de voturi.

Preşedintele votéză întotdéuna. La cas de voturi egale decide sórtea.

Asupra fie-cărei premieri se votéză deosebit.

5. Esponenţii de premiat se petrec în o listă separată, care, odată stabilită, se subscrie de preşedinte şi secretar, precum şi de alţi doi membri ai juriului.

6. Impărţirea premiilor urméză a se face în mod sĕrbătoresc, ţinêndu-se mai întâiu o vorbire în presenţa juriului şi comitetului aranjator, a esponenţilor şi publicului întrunit.

Esponenţii premiaţi adeveresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrica: „Adeveresc primirea în regulă a premiului“.

7. Secretarul juriului se însărcinéză a compune un raport special asupra esposiţiei şi premiilor. Raportul subscris de preşedintele şi secretarul juriului se păstréză în archiva reuniunii.

III. Disposiţiunile de premiare.

A. In general.

1. Scopul esposiţiei este mai ales a urni şi încuragia adevĕrata propăşire în economia vitelor. Drept aceea, în privire se va lua nu atât intenţiunea vĕdită de a străluci cu vite de paradă, ci mai cu sémă buna chibzuire în alegerea vitelor de prăsilă, hărnicia şi inteligenţa dovedită în realisarea scopului urmărit.

2. Prin urmare vitele, altcum defectuóse încâtva, se pot premia în rînd cu vitele óre-cum desevêrşite. Intrevenind împrejurările

de mai sus, chiar și întâetate se va da vitelor de a doua mână. Dar' nici măcar în totala lipsă de alte mai bune nu este iertat a premia vite hotărît rele sau avênd scăderi însemnate.

3. Astfel, dacă cutare grupă nu cuprinde îndestule vite vrednice de premiat, premiile ce ar prisosi se pot destina pentru o altă grupă. Premiile cari din una sau altă causă nu s'ar fi împărțit, se înapoéză reuniunii.

4. Aceia cari au prăsit înșiși vitele, vor avé întâetate față cu aceia cari au espus vite prăsite de altcineva.

Nimenea nu póte fi premiat, care n'a ținut vita în grija proprie $^3/_4$ de an cel puțin.

5. Același esponent nu póte dobândi decât 1 singur premiu în aceeași grupă. Față cu cel premiat în cutare grupă, concurenții din altă grupă au întâetate, presupunênd că vitele lor sunt deopotrivă.

B. In special.

I. Bovine (vițěi, vaci, tauri).

1. Ca vrednice de premiat se consideră mai ales bovinele cari întrunesc în mare měsură însușirile vitelor mari, puternice, frumóse la trup, blânde, lăptóse, bune de prăsilă și de îngrășat.

Față cu vitele corcite se va da întâetate vitelor din rassă curată.

2. Intrě scăderile cari nu îngădue premiarea, se numěră: Trup bolnăvicios, murdar, cu totul slăbit sau cu bóle înăscute, cum și scăderi cari supěră vederea (d. e. un corn rupt, un mers prost, rane urîte etc).

3. Ca semne de lapte mult se consideră trup prelungit, piept larg și fóle șerpuit de vine gróse; uger plin și mare, nu prea cărnos, nici prea gros, înzestrat cu pěr scurt și móle și avênd patru țițe moi, deopotrivă de mari; piele molatică, pěr subțire și privire blândă.

4. Ca bune de îngrășat sunt a se considera mai ales vitele trunchióse, cu capul mic, óse subțiri, piept larg și cărnos, șolduri îndepărtate, cópsă lătăréță, piele mișcăciósă, pěr móle.

5. Ca bune de muncă se consideră mai cu sémă vitele osóse, cu picióre cam lungi, piept larg și rotunzit, șolduri puternice, copite sěnătóse, mers vioiu și regulat.

II. Oi.

1. Intâietate se cuvine mai ales oilor mari, cărnóse, lăptóse și bogate în lână frumósă și subțire, móle și lungă, deasemenea se cuvine întâitate oilor de soiu vestit și însoțite de miei cu blană alésă.

2. Rassa țigaie și stogoșe se preferă rassei bârsane (țurcane).

Din ședința comitelului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“ ținută la Sibiiu, în 6 Septembre n. 1901.

Demetriu Comșa president — *Victor Iordășianu* secretar

FELIURIMI

Valórea banilor. Int'un numěr al ziariului „Cri de Paris“ cetim următórele: Domnitorii și prinții Europei nu de mult făcuseră colectă în favorul věduvei unui prinț mediatisat (susceput în rangul domnitorilor), care la mórtea sa nu lăsase nimic věduvei decât datorii enorme. Regele Saxoniei a iniciat în favorul věduvei o colectă întrě domnitori, dând 20.000 de marce. Consulul saxon din Viena adunase deja sume considerabile și a plecat și la Penzing, la ducele de Cumberland, sě colecteze și dela el ceva. Ducele a ascultat cu multă compătimire sórtea tristă a věduvei; impresionat de cele audite de la consul s'a dus îndată la cassa wertheimiană și luând două piese de aur le-a dat consulului (piesele valorau 16 coróne). Consulul a rěmas uimit de acéstă sgârcenie rușinósă, ceea-ce observând ducele, l'a întrebat de causa uimirii. Atunci a eșit la ivélă, că ducele nici ideiă n'avea de valórea celor două piese. Le dase în credința că ele valoréză zeci de mii. A deschis de nou cassa și luând un teanc de bancnote a întrebat pe consulul: cât valoréză acelea? Erau vr'o 15.000 de marce. Le-dat apoi tóte pentru věduva.

Ducele n'avea ideie de valórea banilor, fiind-că tóte afacerile financiare i-le pórtă și reguléză secretariul sěu.

De altcum tot acest lucru se întêmplase odătă și cu rěposatul archiduce *Albrecht*. In fie-care an archiducele făcea nepótei sale cadouri de ziua onomastică, de anul nou etc., juvaere — princiare; natural, că le cumpěra prin secretariul sěu. In unul din anii mai din urmă i-a venit apoi sě deie nepótei cadou altceva cu mult mai prețios. A deschis cassa wertheimiană și printrě bancnote și alte hârtii i-a plăcut mai mult bancnotele de câte 50 fl., căci aveau desemn frumos! A luat una și punênd'o în cuvertă a trimis'o nepótei, pe lângă esplicarea, că voind de data acésta sě o suprindă cu un cadou deosebit, cum până acum n'a mai avut, îi trimite hârtia alăturată. Puteți sě înțelegeți uimirea archiducesei! 50 fl., cadou „deosebit“ de scump și frumos, de la unchiul ei, o sumă care pentru ea însemna atâta, cât pentru unul de noi un cruceriu, de pildă. Dar' și uimirea și něcazul archiducelui, că în loc sě facă bucurie nepótei sale s'a blamat pe sine însuși. El credea, că cine știe ce sumedenie de bani represintă bancnota aceea.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Societatea de lectură „Petru Maior“ își îndeplinesce cea mai plăcută datorință aducênd pe acésta cale călduróse mulțămite tuturor acelor P. T. dómne, d-șóre și domni, cari prin oferte marinimóse, suprasolviri și colecte — ulterior trimise — au contribuit la reușita materială a seratei sale musicale-literare arangiată în 16 Maiu a. c., sub patronagiul Il. Lor D-lor Dr. Ales. Mocsonyi și Dr. Iosif Gall.

1. *Colecta D-lui Nicolau Zigre, advocat* (*Oradea mare*): Dl Ioan Pop, protonotar comitatens, un bilet personal 5 cor. și dl Nicolau Zigre un bilet personal 10 cor., — suma 15 cor.

2. *Colecta d șórei Octavia Stoica* (*Abrud*): Dl Dr. Laurențiu Pop, advocat, un bilet de familie 10 cor., dl Mihai Cirlea, notar public regesc, un bilet personal 4 cor., d-na Aneta Gomboș, 2 cor., d-na Ludmila Draia, 1 cor., dl Ioan Simu, 2 cor., dl Dr. Vasile Fodor, advocat, un bilet personal 4 cor., dl Traian Morcan, cand. de adv. 3 cor., dl Silviu Lazar, 2 cor., dl Petru Macaveiu, 1 cor., dl sublocotenent Székely 1 cor., dl Aurel Cioban un bilet personal 4 cor., dl Camil Velican un bilet personal 5 cor., și d-șóra Oct. Stoica, 1 cor., — suma 40 cor.

Budapesta, 19 Sept. n. 1901.

Pentru comitet:

Dionisie Stoica. vice-președ. — *Grigorie Domilescu,* cassar.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rěspunderea.

Nr. 4331/901 Prt. cerc. supr. [211] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de *vicenotar* sistemisat în comuna mică *Cărpiniș*, cercul Mercurea, comitatul Sibiiu, se escrie concurs prin acésta cu următórele emolumente:

1. Salariu anual 600 cor.
2. Locuință liberă.
3. 6 stângeni lemne de foc.
4. Taxele statorite prin statut după lucrările private.
5. In casul denumirii ca matriculant, séu ca matriculant-locțiitor de stat un onorar, care se va sistemisa.

Vicenotarul ales are de a îndeplini și sub responsabilitate proprie și sub controla notarului cercual lucrările împreunate cu întréga administrare a comunei Cărpiniș precum și lucrările private lui împărțite.

Cererile concursuale instruate cu documente de cualificațiune, despre cunoscința limbelor și ocupațiunea lor de până acuma au de a se presenta subscrisului până în 22 Octombre a. c.

Mercurea, în 30 Septembre 1901.

Pretorul cercual suprem:

Mangesius

Instrucțiune în cântare
predă
Elena Cunțan
absolventă a Academiei reg. de musică din Berlin.
Sibiiu, strada Poplăcii Nr. 28

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu **pe tinichea, ținc, aluminium** etc. în ori-și-care mărime pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Libraria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

II.

Archangelul Mihail
„ Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumitru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
„ Simeon
„ Andreiu
Evangelistul Ioan
„ Luca
„ Marcu
„ Mateiu
Prorocul Zacharia
Apostolul Iacob
„ Filip

S. JERARCH NICOLAE.

I.

Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipet
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Invierea lui Lazar
Schimbarea la față
Rěstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormênt
Invierea Domnului
Inălțarea — Floriile
Tăerea împrejur
Nascerea Maicei Domnului
Pogorîrea Duchului sfânt
Nascerea sftului Ioan Botezătorul
Grigorie. Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

Св. Іωаннъ Крестител

III.

Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumitru călare
Sfântul George „
Maica Domnului
Petru și Pavel
Archanghelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

IV.

Iisus pe Cruce
Inălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	Cor. fórte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tiniche cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu și ținc vor costa cu prețul metalului întrebuințat *mai mult.*

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** — Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 106 Sibiiu, Marți 25 Septembre (8 Octobre n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 8645. Școl.

CONCURS

Din fundațiunea Cologea cu începutul anului școlar curent au devenit vacante 2 stipendii câte de 120 coróne, pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Român“.

Concurenții, la cererea scrisă cu mâna proprie și adresată consistoriului archidiecesan, au sě aclude următórele documente în original.

1. Carte de botez, că sunt români greco-orientali de pe teritoriul archidiecesei;
2. testimoniu de pe anul școlar trecut 1900/1;
3. testimoniu de avere;
4. alte eventuale documente recomândătóre.

Cererile întrate după espirarea terminului nu vor fi luate în considerare.

Sibiiu, din ședința senatului școlar, ținută la 20 Septembre 1901.

Consistoriul archidiecesan.

Din Austria.

Sibiiu, 7 Octobre n.

Prin rescript împěrătesc, datat din 30 Septembre nou, reichsrath-ul austriac e convocat în sesiune ordinară pe 17 Octombre n. la Viena Se va întruní deci cu câteva zile mai nainte decât parlamentul ungar, convocat și el pe 20 Octombre nou la Budapesta.

Cercurile politice din ceealaltă parte a monarchiei légă mari speranțe de activitatea acestei sesiuni parlamentare austriace, în care conform programului de muncă stabilit din partea guvernului, au sě fie resolvate cele mai grele chestiuni, cari de ani de zile stau puse la ordinea zilei, anume: budgetul, care de patru ani nu e votat pe cale parlamentară, stabilirea unei tarife vamale autonome față de Ungaria, legarea convențiilor vamale-comerciale cu statele străine, și în fine reînoirea pactului vamal-comercial cu Ungaria.

Tóte sunt chestii grele și de estremă importanță pentru monarchie; și tóte sunt de caracter mai mult sau mai puțin *economic;* de aceea guvernul austriac are mare speranță, că va trece preste ele, de-și nu cu ușurătate, dar cu pelea întrégă, — cum se zice, — pentru-că în chestii economice reichsrath-ul va fi în stare și va avé și voința sě-i dee o majoritate pe care sě se pótă răzima.

De cea mai mare importanță dintrě tóte chestiile numite este, atât pentru cei din Austria cât și pentru noi, reînoirea pactului vamal-comercial întrě Ungaria și Austria, care de patru ani aștéptă sě fie reînoit. Pe tema acésta se vor da luptele cele mai înverșunate parlamentare, la noi și dincolo, și e greu de prevěḑut că lupta acésta cum se va termina.

Negreșit, că guvernul austriac va avé la spate, dacă nu întregul reichsrath, apoi o majoritate covîrșitóre, care va cere sě fie legat pactul întrě alte condițiuni, mai favorabile pentru austriaci decât cele de până acuma, — precum și guvernul ungar s'a îngrijit, cum ne arată resultatul alegerilor dietale de curênd efectuite, ca parlamentul Ungariei, care se va deschide la 20 Octombre n., sě aibă un aspect mai *oposițional* decât cel din trecut, și în special mai *Kossuthist,* — pentru-ca sě pótă impune celor de dincolo, și sě se pótă scusa, că oposiția nu'l lasă sě facă concesiuni austriacilor, ci din contră ea cere concesiuni dela austriaci. Și dacă se vor încăpățina și unii și alții, ușor se póte întêmpla, ca tovărășia vamală comercială dintrě Austria și Ungaria sě se desfacă, și în viitoriu sě'și caute fie-care țéră separat de cap, — dacă cumva nu va intreveni în ultimul moment Coróna cu autoritatea ei, în favorul reînoirei pactului, dat fiind că interesele Corónei *cer, ca reînoirea sě se facă cu ori-ce preț.*

O greutate mare, nu ușor de învins, va forma la reînoirea pactului și împrejurarea, că noul tarif vamal al Germaniei e atât de ridicat cu privire la productele agricole, încât Ungaria la nici un cas nu va puté lega convenție comercială cu Germania, decât numai în casul, dacă se va puté esopera o reducere în taxele vamale proiectate din partea guvernului german, pentru-că altcum acest stat, în mod eminent *agricol,* s'ar duce singur și de bunăvoe spre prăpastia economică.

Dată fiind deci gravitatea situațiunei, așa se crede în cercurile politice austriace, că scene ca cele din trecut nu se vor mai întêmpla în reichsrath-ul dela Viena, și că tóte partidele representate în el vor căuta de astădată sě dee resolvarea cea mai favorabilă tuturor chestiilor atinse, de interes vital pentru popórele Austriei. E și de dorit, ca după atâția ani de secetă parlamentară sě vină și dincolo un an mănos și bogat în activitate mulțămitóre și fericitóre pentru popórele, cari și-au ales representanții nu pentru-ca sě se certe și sě facă gălăgie, ci pentru-ca sě muncéscă în folosul lor!

Regele Carol la Viena.

In călătoria sa spre casă, venind din străinătate, Regele Carol al României s'a oprit în Viena, pentru a se întêlni cu Monarchul nostru, care, în rîndul trecut, când Suveranii români au trecut prin Viena în străinătate, era dus la manevrele de tómnă, și nu i-a putut vedé.

Maiestatea Sa Regele Carol a sosit Joi séra la Viena; ear' Vineri diminéța Monarchul nostru i a făcut visita la hotel, unde a remas o oră și un sfert.

După ameaz Regele Carol a primit în audiență pe ministrul nostru comun de esterne, contele Goluchowski, care a stat în audiență la M. Sa o oră întrégă.

Maiestatea Sa a mai primit în audiență pe ministrul României la Viena, Emil Ghica, și apoi spre séră, însoțit de dd. colonel Mavrocordat și locot.-colonel Georgescu, a mers la gară, unde a fost întîmpinat de dl Emil Ghica, ministru plenipotențiar al României la Viena, și de funcționarii superiori ai căilor ferate.

Maiestatea Sa a binevoit a se întreține, până la plecarea trenului, în modul cel mai afabil cu persónele presente.

In timpul șederei Majestății Sale la Viena dl de *Koerber*, președintele consiliului, toți ministrii, precum și Mahmud Nidim Bey, ambasadorul Turciei, s'au înscris în registrul hotelului.

Despre intrevederea Monarchului nostru cu Regele României se depeșézâ dela Viena următórele:

Vineri de diminéță, la orele 10, împěratul Francisc Iosif s'a dus, în echipagiu de Curte, cu adjutantul sěu, căpitanul de corvetă von Höhnel, la hotelul Krantz, ca sě visiteze pe regele Carol al României, sosit aici.

Impěratul Francisc Iosif era îmbrăcat în uniforma de colonel al regimentului sěu român de infanterie, No. 1.

Regele Carol purta uniforma de colonel austriac al regimentului sěu de infanterie austriacă, No. 6.

Intâlnirea a fost fórte cordială.

Suveranii au conversat singuri o oră și 15 minute.

Impěratul s'a despărțit de Regele Carol în modul cel mai afectos.

Mulțimea, adunată în piață, i-a făcut ovațiuni.

Regele Carol l'a însoțit până la jumětatea scărei.

In cercurile politice se dă mare importanță acestei intrevederi, ear' în cercurile diplomatice se asigură, că regele Carol al României a încheiat definitiv, cu împěratul Francisc Iosif, o convențiune militară, pentru casul când Rusia ar întreprinde pe neașteptate o lovitură în Balcani, și anume, în vederea alianței dintrě Bulgaria, Sêrbia și Muntenegru, sub protectoratul Rusiei, care se consideră ca iminentă.

La începutul noului an școlar.

I.

Ușile școlelor nóstre sunt earăși deschise.

Din pragul acestor uși cuvine-se sě aruncăm o scurtă reprivire la trecut, spre a ne face astfel mai clară privirea în viitor. Avem datorința a o face acésta, pentru-că poporul nostru numai dela cultură 'și póte spera mântuința și scăparea de relele urmări ale întunecimei sub care a gemut atâta amar de veacuri, și astfel starea instituțiunilor lățitóre de cultură și a factorilor acestora, — înțelegem în special starea școlelor și a învěțătorilor nostri, — nu este nici cum de mică însemnătate și de puțin interes.

Cartea istoriei școlelor nóstre și a învěțămêntului ce în ele s'a dat și se dă fiilor poporului nostru, tiněră fiind, cuprinde fórte puține foi, așa că ori și cine ușor le póte rěsfoí și studia.

Din acéstă carte aflăm, că îndată după-ce poporul nostru și-a frânt lanțurile iobăgiei, cu o însuflețire si o energie rară s'a nisuit a se adăpa din isvórele științei. Puținii bărbați luminați pe cari i-am avut în acel timp, în fruntea cărora se afla marele archiereu *Andreiu,* au știut că numai prin *șcólă* se póte pune întâiul fundament pentru binele și fericirea generațiunei viitóre, căci ea are de scop a ne forma aceia, ce după destinațiunea nóstră trebue sě fim, ea este basa esistenței și viitoriului nostru. Ii și vedem pe acesti bărbați, cum unul ca toți și toți ca unul, în bună înțelegere și în unire, își sacrifică tóte puterile spre a ridica în tóte părțile altare de ale științei, — școle poporale.

Se cresc anume slugitori la aceste altare ale științei întemeiate, — învěțători — și trebue cu bucurie sě recunóscem și sě mărturisim că acesti primi pioneri ai culturei massei poporului nostru au muncit cu zel și devotament uimitor.

Progresul ce l'am făcut în vastul câmp al educațiunei și instrucțiunei poporului nostru în timpul absolutismului, considerând greutățile începutului și scurțimea timpului, a fost satisfăcětor. Intrați în era constituțională, în primii ei ani înaintăm cu pași repeḑi, dornici de a ajunge la gradul de cultură egal cu al popórelor conlocuitore, cât mai îngrabă.

In scurt timp însě în avêntul ce ni-l luarăm suntem opriți de șovinismul rasei ajunsă domnitóre, carea se îmbată de afurisita *„idee de stat magiar“*.

Progresul de aici încolo e mai anevoios în urma multelor piedeci ce ni-se pun. Cu cât el însě este mai anevoios, cu atât este mai temeinic, de óre-ce am prevěḑut puterea și tăria furtunilor la cari va fi espus.

Tocmai fiind-că prevedem furtunile amenințătóre, cari ușor se pot descărca asupra nóstră în fie-care moment, datorință avem toți cei-ce suntem puși în serviciul lățirei instrucțiunei și a educațiunei poporului nostru, nu numai a ne desbrăca de nepăsarea cea păcătósă, care pe fórte mulți dintrě noi în anii din urmă i-a îmbrăcat în haina sa, ci înțelegênd devisa veacului present, care este *munca*, sě se trezéscă în inimile tuturor *energia*, spre a întrebuința tóte puterile nóstre în serviciul causei la care suntem angajați și care e: ridicarea nimbului școlelor si învěțătorilor români și prin acésta progresarea în cultură și sciință a poporului nostru.

Accentuate acestea, sě stabilim aici chiar acum la începutul noului an școlar, un bilanț al activității școlelor și învěțătorilor nostri.

Din multe părți s'a remarcat în timpul din urmă, ca cele mai multe școle de a-le nóstre nu progreséză și că învěțătura ce se dă elevilor e cu totul neînsemnată în proporție cu așteptările puse. Trebue sě recunóscem că în parte aceste afirmări sunt juste, și constatând acésta avem și datorința a căuta și remediul vindecător. Multe vor fi causele acestui neajuns; principala causă însě trebue sě o atribuim lipsei unui *plan de învěțămênt* clar, aměnunțit și corěspunḑětor instrucțiunei necesare poporului nostru.

Lipsa acestui plan a fost observată și din partea autorităților nóstre superióre școlare, ba în congresul național-bisericesc ultim s'a și decis, ca fie-care diecesă separat sě compună câte un proiect de plan detailat al materialului ce are sě se propună în școlele nóstre, și apoi pe basa acestor proiecte consistoriul metropolitan sě presenteze în sesiunea următóre a congresului un proiect, care primit apoi are sě fie obligětor pentru întréga Metropolie.

Compunerea unui astfel de plan de învěțămênt este de cea mai cardinală însemnătate, și de aceea numai bucura ne putem, věḑênd că singuraticele diecese au concrezut elaborarea proiectelor întru acest scop celor-ce în primul loc sunt chemați la acésta — *învěțătorilor*.

Anume, s'a format în fie-care diecesă o *anchetă*, compusă din trei dintrě cei mai renumiţi învĕţători din respectiva diecesă, avênd fie-care în fruntea sa pe câte un specialist şi fruntaş bărbat de şcólă.

Legăm cele mai frumóse speranţe de aceste anchete, în convingerea, că sciind fie-care membru aprecia sarcina ce a primit-o asupra sa, îşi va şi împlini cu conştienţiositate şi scumpătate chemarea sa, ear' în sesiunea viitóre a congresului nostru naţional se va statorí acest plan aşa cum el va fi propus de aceste anchete, căci ori şi ce modificări făcute de cei ce numai dela „masa verde“ se ocupă cu astfel de chestiuni, ori-cât de cu multă bunăvoinţă ar fi ele făcute, numai în detrimentul planului vor fi, căci *praxa* împreunată şí cu mai puţină teorie, în instrucţiune e mai dătătóre de ton de cât *teoria* cea mai vastă dar' fără praxă.

Introdus odată acest plan, compus cu chibzuială şi cu pricepere, e neapărată trebuinţă, ca cei chemaţi sĕ observe cea mai severă *controlă* spre a fi el şi pretutindenea esecutat. Preste tot lipsa unei stricte controle, dar' făcută de cei chemaţi, asupra tuturor afacerilor nóstre şcolare, simţită fiind, este imperios reclamată.

Mai adăugênd la acestea, că dacă cărturarii poporului nostru de pretutindenea ar arăta mai mult interes şi mai multă bunăvoinţă faţă de afacerile şcolare de cât în present, atunci şcólele nóstre în scurt timp ar lua un avênt însemnat, ear' poporul de rênd s'ar încălḑí şi îndrăgostí mai mult în şcólele sale, nu le-ar mai considera ca sarcine, ci ca adevĕrate altare, prin ceea-ce cu tóte piedecile ce ni-se pun de cei-ce nu voesc a ne cresce poporul român în spirit naţional-românesc, progresul în şcólele nóstre în acest spirit totuşi va fi mai satisfăcĕtor şi mai temeinic de cât în present.

D. A. Mosora.

Scrisóre din Budapesta.

— *Douĕ serate.* —

Budapesta, 30 Septembre 1901.

Savantul profesor din Bucureşti, *N. Iorga* se află de câteva sĕptĕmâni în Budapesta, petrecêndu-şi timpul cu studiarea manuscriptelor şi diplomelor vechi, aflătóre în bibliotecile de aici. Avênd dorinţa de a cunósce tinerimea română dela universitate, şi-a rupt câteva momente din timpul consacrat nobilelor sale porniri, şi în ziua de 26 Septembre n. a convenit la o cină comună, cu preste 20 universitari români.

Numĕrul acesta de 20 se pare fórte disparent faţă de marea maioritate a celorlalţi tineri, cari, din cine ştie ce motive, au aflat de bine „a escela prin absenţá“.

Dar' cei 20 tineri, fosti presenţi, s'au grăbit a nu scăpa acest binevenit prilej, când pot cunósce pe un om de valóre, ca dl *Iorga*, când pot sta de vorbă şi pot petrece împreună cu dînsul câteva momente senine. Au arĕtat prin acésta acei 20 de tineri — demni representanţi ai studenţimii rom. — că ştiu apreţia munca seriósă a bărbaţilor fruntaşi şi că cunesc importanţa unui bărbat ca dl *Iorga*. Ear' séra petrecută cu acest mare dascăl, a fost o séră veselă, dar' şi instructivă totodată prin natura discuţiilor ce s'au încins şi prin observările, pline de spirit, ale dlui *Iorga*.

In séra aceea dl *Iorga* a fost salutat şi bineventat din partea tinerimii prin studentul în filosofie *Ioan Lupaş*, care, prin avêntate cuvinte şi într'un fel isteţ de dicţiune, a accentuat importanţa bărbaţilor, cari îşi jertfesc odihna vieţii pentru scopul de a zidi edificiul trecutului unui popor, de-al ridica la înălţimea admiraţiunii şi de-al împodobi cu lamura adevĕrului istoric. A vorbit apoi despre monumentele istorice ale trecutului nostru, despre rodnica obosélă a acelora, cari ca dl Iorga, ştiu da glas învechitelor chrisóve, prin a căror slovă vorbesce càlduros cuvêntul cutărui cronicar, care cu însufleţire ne povestesce despre Băsărabi şi — acei Muşatini „descălecători de ţéră, dătători de legi şi datini“. — De pe paginile ciuruite şi prăfóse — a zis dl Lupaş mai departe, ne resare înainte un Mircea şi-un Alexandru, un Stefan şi-un Mihaiu. Nu rĕsar de sine, ci prin condeiul recreator al acelora, cari ca ilustrul nostru óspe prin strădalnică muncă descurcă şirele încâlcite ale cronicelor şi în şire clare ne pun înainte tablourile acelor măreţi străbuni“. A continuat prin a arĕta valórea „*Istoriei Literaturii*“ scrisă de dl *Iorga* şi a stêrşit, zicênd: „Azi, iubiţilor colegi, când avem rara fericire de a saluta în mijlocul nostru pe unul dintrĕ cei mai de frunte fruntaşi spirituali ai neamului nostru, pe unul, care acum de curênd ni-a pus nóuĕ — generaţiunii tinere — o adevĕrată biblie în mână: simt o nespusă bucurie şi cred, că exprim gândul tuturor colegilor mei, când îi mulţămesc dlui Iorga, întâiu pentru-că ni-a dat acéstă carte sfântă, al doilea, pentru-că a binevoit a ne învrednici în séra acésta de societatea on. Dsale. — Ca dl Iorga sĕ aibă o lungă viéţă şi un viitor tot atât de valoros şi de bogat în mănósă activitate, precum îi este trecutul, relativ fórte scurt: e *dorul nostru al tuturor.* — Inchin în sănătatea dlui Iorga!

Cuvintele dlui Lupaş au impresionat fórte mult pe dl profesor, ear' drept efect al acestor cuvinte se póte privi faptul, că dl Iorga încântat de entusiasmul acestor câţiva tineri, entusiasm esprimat prin cuvintele studentului Lupaş, s'a hotărît, ca în Dumineca viitóre, adecă în 29 Septembre sĕ le ţină o conferinţă despre cel (din urmă) mai nou product al sĕu: despre *Istoria lui Mihaiu Viteazul, pentru poporul românesc.* — Dl Iorga şi-a esprimat bucuria, că studentul Lupaş i-a cetit cartea şi a scos dintrînsa ceeace dînsul a depus, adecă sentimentul dragostii de neam. „Doresc, a zis, ca toţi sĕ cetéscă din acésta carte ceeace dl Lupaş a cetit şi fiecare sĕ simtă la cetirea acelor pagine aceeaşi dragoste şi tragere de inimă, pe care eu am avut-o când le-am scris“. — Se bucură, a zis mai departe, că tinerii noştri, de-şi referinţele de traiu sunt cam nefavorabile gândului, dorurilor şi în general desvoltării lor, totuşi sunt mai superiori celor de dincolo în multe privinţe; vede în ei inimi tinere, înflăcărate şi seriositate bărbătéscă totodată. . Pe la órele 10 séra s'au despărţit, tinerii români cu dorul reîntâlnirii în a treia séră, ear' dl Iorga cu mulţămirea, că a aflat şi întrĕ tinerii de dincóce câţiva inşi, cari l'au ştiut asculta şi i-au putut înţelege gândul.

Dacă ar fi venit şi în a doua séră tot numai 20 de inşi, ar fi fost lucru trist, dar' acum s'a vĕḑut, că tinerii nostri se ştiu presenta şi în numĕr mai respectabil, când e vorba despre un lucru atât de însemnat şi aşa de rar în viéţa studenţilor români de aici: *de a conveni cu un dascăl român şi de a asculta de pe buzele acestuia accentul cel dulce al unei genuine limbi românesci.* 60 de inşi au venit sĕ asculte cuvêntul dlui Iorga şi sĕ înveţe dintr'însul a cunósce pe *Mihaiu Viteazul* în întrégă fiinţa lui, chiar aşa după cum a fost el, nu după-cum s'ar sili străinii sĕ ni-'l descrie. Dl Iorga şi-a ţinut în cel mai limpede graiu românesc întrégă conferenţa sa despre „acel Mesia resboinic al neamului românesc, despre acel frumos şi înfricoşat archangel, a cărui sabie strălucesce încă aşa de viu din adêncul veacurilor trecute“. Din întrégă acéstă conferinţă cea mai interesantă ni-s'a părut partea aceea, în care se dă caracteristica lui Mihai şi din care citām următórele: „El (Mihai) nu se putea opri, nu se putea mărgini în revĕrsarea puterii sale, cum fac ómenii obicinuiţi, chiar când au o destoinicie mai mare. El era osândit sĕ mérgă înainte spre culmile înalte ale isbândei, în prăpăstiile sfăşietóre ale înfrângerii, prin strîmtorile înfricoşate ale primejdiei, fără altă ţîntă, decât acest mers înainte cu ori-ce preţ. Calul cu nările de foc al norocului sĕu îşi avea pregătită odihna numai în fundul genunei, unde trebuia sĕ-'şi sfărîme mândrul şi nenorocitul călăreţ. — „Aşa a fost acest Mihai-Vodă, Domn al Ţerii Românesci, care trebuia sĕ fie o clipă, destul sĕ ne ameţéscă, cât vom mai trăí de ací înainte — Craiul Mihai al Românilor. Sau înşirând ca odinióră pisarii din cancelaria lui regală: Domnul Ardealului, al Ţerii-Româneşti şi al Moldovei. *Ce vis nebun, Dómne!*

Conferenţa întrégă a fost cu încordată atenţiune urmărită, ear' la sfîrşitul acestei prelegeri înălţătóre de spirit, prelungite aplause şi puternice strigăte de „Sĕ trăiască“ urmară, a căror potolire numai într'un târziu isbuti, când dl *Octavian Goga* se ridică, ca în numele tinerimii sĕ aducă prinos de mulţămită dlui Iorga pentru actul de redeşteptare naţională ce l'a sĕvîrşit în séra acésta în cercul unor tineri, cărora sórtea li-a răpit fericirea de a asculta în palatul muselor, în sanctuarul sciinţelor dulcea nóstră limbă maternă, căci am ajuns a fi străini la noi a casă. Am ajuns în ţéra nóstră de nu ne mai auḑim graiul, decât în tânguelnicele accente ale doinei plângĕtóre, care face sĕ tremure de jale frunza codrului bătut de voinicii daţi pe haiducie... ori de câte-un cântec smuls din vitejia vremurilor apuse, când era adevĕr cuprinsul cântecului:

Horia bea la crâşmă 'n deal
Domnii fug toţi din Ardeal.

„Ilustrul nostru óspe — a zis întrĕ altele dl Goga — ne-a pus în fericita posiţie de a ridica vĕlul de preste câteva momente de măreţie naţională, de a puté cunósce tragica poesie de acum trei-sute de ani, când trăia un popor de giganţi şi în fruntea lui un erou de epopee... Dl Iorga a spulberat pulberea, de care noi nu vedeam destul de clar umbra lui Mihaiu-Vitézul — eroul legendelor nóstre naţionale. Dl Iorga a fost în astă séră pentru noi un George Lazar modern. — Vom păstra vecinic amintirea acestor clipe, când cel mai mare dascăl al Românilor a luminat înaintea unei cete de visători — cu magică lumină umbra lui Mihai-Vitézul“.

La acestea a rĕspuns dl Iorga accentuând de nou iubirea şi dragostea, cu care 'şi petrece dînsul întrĕ tineri şi întrĕ tineri români. „'Mi drag de D-vóstră întreit — a zis — întâi că sunteţi Români, a doua, pentru-că sunteţi Români tineri şi a treia, fiind-că sunteţi Români ardeleni. Intrĕ împrejurările în cari trăiţi D-vóstră, a fi Român e, cu adevĕrat, *un act de eroism*“. A sfîrşit prin a îmbărbăta tinerimea şi prin a-i arĕta calea, ce trebue sĕ o urmeze dacă voesce sĕ fie spre binele neamului...

Aşa au decurs aceste 2 serate, ca decât cari altele rar ni-se va da a petrece aici, în capitala unei ţĕri care nu cu prea mare drag ne ocrotesce la sinul sĕu. Suntem mai mult nişte fii vitregi ai unei mascere rele. De aceea ne este atât de binevenit câte-un prilej de acesta, când mai putem şi noi uita povara zilelor nóstre nĕcăjite şi într'un avênt de 'nsufleţire putem trăí câteva clipe de neturburată seninătate. Scurte au fost clipele petrecute împreună cu dl Iorga. Dar' dăinuitóre va fi amintirea lor! Şi totdeauna o caldă duioşie ne va cuprinde, când vom gândi la cuvintele d-lui Iorga: „Azi avem o Romanie liberă, dar' aprópe jumĕtate din câţi Români sunt, şi întrĕ dînşii cei mai buni dintrĕ Români, nu se găsesc în umbra tricolorului. Ce ne leagă de dînşii? Intrebaţi ce nu ne desparte? Graniţele, cârmuirea, legile, prigonirea apăsătorilor... Dacă însĕ nici un loc nu-i adună pe fraţii rĕsleţi, ei se pot întâlni cu gândul sub bolta înaltă a celei mai măreţe biserici: aceea, pe care a înălţat-o braţul viteaz şi mintea chibzuită a strămoşilor, în clădirea minunată, pe care nimic nu o póte dărîma, nici o ură, nici o nerecunoscinţă: a trecutului. Aici trebue sĕ ne adunăm cât de adese-ori, putem a ne închina cui sĕ cuvine şi a ne împărtăşi cu sfânta împătăşenie a gloriei românesci. *Cine lipsesce dela adunare, acela e străin cu sufletul de noi*“.

Dinu.

FOIŞÓRĂ

Rostul vieţii.

— *Cugetări* —

de

Leo Tolstoi.

(Fine.)

Viéţa reşede în împlinirea voinţei dumnezeesci. Bine; dar' în ce reşede *voinţa* acésta?

Tot ce póte sĕ ne servéscă drept ţintă, e insuficient şi inperfect ca voinţă dumnezeiéscă, şi forméză numai semnul, indicaţia unei voinţe, nu însĕ voinţa însaşi. Muncitoriul singuratic, care contribue cu munca sa la ridicarea unei clădiri monumentale, nu póte cuprinde cu mintea sa întréga operă a întreprinḑĕtoriului. Şi totuşi prin el se face! Avem semne, că ne conformăm voinţei dumnezeesci, dar' voinţa însaşi va rĕmâné pentru noi ascunsă şi va forma secret pentru totdéuna.

Aşa *trebue* sĕ fie. N'ar esista viéţă, n'ar esista viéţă eternă, dacă ţinta spre care nisuim ar fi înţelésă de noi şi prin urmare ar fi o ţintă *finală.*

Dar' semne ni-s'au dat destule pentru a înţelege că trăim conform voinţei dumnezeesci şi nu în contra ei; semne atât de sigure, precum e de sigur frêul care face sĕ mérgă calul într'o anumită direcţiune.

Primul, cel mai important şi cel mai sigur semn e acela pe care nu-'l prea băgăm în sémă, anume: *lipsa durerilor sufletesci.* Când omul simte o libertate deplină, neconturbată prin nimica, — duce o viéţă conform voinţei dumnezeesci.

Al doilea semn, care controléză pe cel dintâiu, e neconturbata iubire faţă de ómeni. Dacă nu simţim duşmănie faţă de nimeni şi ştim că nu ne duşmănesce nimeni, fiind-că n'are motiv sĕ ne duşmănéscă, — trăim conform vointei dumnezeesci.

Al treilea semn, care iarăşi controléză pe cele de mai nainte şi e controlat de acestea, este întărirea puterii sufletesci. Când simţim, că viéţa sufletéscă cresce într'una şi covêrşesce pe cea animalică, — e semnul că trăim amĕsurat voinţei dumnezeesci.

Ştim deci, ştim apriat şi putem sĕ ştim, când trăim conform voinţei dumnezeesci. Dar' voinţa însaşi nu o cunóscem, şi trebue sĕ înţelegem că nu ne este dat sĕ o cunóscem. N'avem deci sĕ ne precisăm ţinte esterióre, şi sĕ le identificăm cu voinţa dumnezeiéscă, chiar sĕ ni-se pară aceste ţinte ori-cât de înalte şi frumóse, cum ar fi de es. aducerea omenimei la adevĕrata credinţă, întemeerea împĕrăţiei ceresci aici pe pămênt, demonstrarea adevĕratei vieţi plăcute lui Dumnezeu prin esemplul viu dat din partea nóstră, etc.

Calul ştie apriat, că merge aşa cum cere voinţa stăpânului; dar' voinţa însaşi n'o cunósce, şi vai de el când îşi închipue că o cunósce. Stăpanul îl abate dela drumul bun de pe şoşea şi-'l trece prin tină şi prin cotituri înguste pentru a întra cu el în curtea murdară şi tinósă, în care mai sunt şi alţi cai. Calul ştie, că voinţa stăpânului seu este aceea, sĕ tragă sarcina din trăsură pe drumul de pe şosea. Şi calul crede, că mânarea lui prin tină, pe cotituri înguste şi neplăcute nu póte fi voinţa stăpânului, şi de aceea se împotrivesce şi dă semne de suferinţe. El nu ştie, că întrarea în curte s'a făcut din partea stăpânului numai pentru-ca sĕ fie dispensat de a mai trage sarcina după sine!

Tot aşa m'am împotrivit şi eu de multe-ori; mi-am deplâns sórtea şi am condamnat frêul, care nu mĕ ducea acolo unde doream eu sĕ fiu dus, şi prin acésta suferiam. Şi tóte acestea numai pentru-că eu îmi imaginam o realisare precisă a voinţei dumnezeesci în lumea acésta. Aşa de es. mi-am dat moşia altora, am renunţat la ori-ce lux şi duc o viéţă care póte sĕ fie viu esemplu despre aceea cum trebue sĕ trăiéscă cineva conform voinţei dumnezeesci. Şi deodată mĕ trage cineva la o parte, prin tină, prin strîmtóre, prin cotituri. Eu sunt de credinţă, că prin acésta e împedecată şi distrusă opera dumnezeiéscă, pe când adevĕrul e, că prin acésta póte-că tocmai se esecută opera, — numai semnele sĕ esiste că eu am împlinit voinţa Domnezeului meu.

Caut sĕ stabilesc imediatele urmări şi nu le găsesc, pentru-că nu cunosc miliónele de urmări, mult mai mari, cari au rĕsărit din acésta umblare pe căi mie neplăcute.

Trebue sĕ trăim, pentru-ca sĕ împlinim voinţa Aceluia, care ne-a dat vieţii; şi trebue sĕ ne întocmim viéţa astfel, ca voinţa Sa sĕ fie împlinită. Şi împlinirea voinţei acesteia ne dă drept la viéţă, sau, pentru a ne esprima mai clar, ne dă convingerea, că viéţa nóstră nu numai că *are rost,* ci că e chiar necesară, ba neîncunjurat de lipsă şí pentru Acela care ne-a trimis în lume pentru a trăi.

Veţi întreba: în ce reşede voinţa acésta şi cum se póte şti dacă o împlinim sau nu? Voinţa acésta cere dela noi douĕ lucruri; o

Dela sate.

— Fondul bisericei din Geógiu-Feredeu. —

— 30 Septembre n.

Comitetul parochial din *Geógiu-Feredeu* în şedinţa sa estraordinară din 15 Septembre n. a. c. s'a ocupat şi cu afacerea zidirei din nou a bisericei nóstre de acolo, cu care prilegiu a putut şi póte cu o viuă bucurie constata, că spre salutarul scop dispune de present de un fond de 702 cor.

In scurt timp s'a acuirat acest fond şi anume: din venitul curat alor dóuĕ concerte date de vigurósa reuniune română de cântări din Orăştie la scălzile din Geógiu-Feredeu, sub conducera harnicului ei conducĕtor Dl înv. I. Branga.

Primul concert arangiat la 15 Iulie n. 1900 a adus un venit curat de 215 cor. 40 fil., al doilea, din anul curent, un venit curat de 195 cor. 60 fil. S'a încassat deci de tot spre scopul nobil sus atins, dela ambele concerte frumósa sumă de 411 cor., la care adăugêndu-se suma de 291 cor., colectată dela M. st. inteliginţă română din Sibiiu, prin Dl prof. *Dr. V. Bologa*, se acopere suma sus cifrată a fondului din cestiune.

Suma de 411 cor., incursă dela concerte e depusă la institutul „Ardeléna“, ear' colecta de 241 cor., a dlui profesor Dr. Bologa, la cassa venerabilului consistoriu.

Când subscrisul administrator al susnumitei parochii, întemeiat pe onorifica însărcinare a comitetului parochial vin a aduce la cunoştinţă publică starea presentă a fondului, totdeodată simt o deosebită plăcere a da fidelă espresiune şi celei mai profunde mulţămiri şi recunoştinţe, atât stimaţilor contribuitori, cât şi celorlalţi factori, cari cu învăpăiată dragoste şi-au arătat marinimia şi generositatea faţă de frumósa intreprindere a puţinului şi scăpătatului popor din *Geógiu-Feredeu.*

Priméscă prinosul profundei nóstre recunoştinţe vrednicul protopresbiter al Braşovului, P. O. D. I. Petric, — un bărbat distins întrĕ ómenii de bine şi iubitori de nisuinţele de înaintare ale mult cercatului nostru popor, care în vara anului 1899 cercetârd scălḑile Geógiului-Feredeu, — însuşi a sulevat ideia mărétă de a se zidi aici o biserică corespunḑĕtóre aşteptărilor sociale locale, şi în conlucrare cu actualul administrator par. D Pop a staverit şi isvórele de venit pentru crearea fondului de care azi deja dispunem, întrĕ cari isvóre staverite şi menite pentru înmulţirea fondului, s'a adoptat şi arangiarea de concerte în timpul sesonului de scaldă.

Distinsul bărbat a mai cinstit sĕracei biserici şi un frumos epatrafir ţĕsut cu fire de argint, în preţ de 70 cor., şi la întâiul concert a contribuit şi cu suma de 50 cor.

Cu drept cuvênt s'a învrednicit mai departe de mulţămita şi recunoştinţa nóstră Dl înv. *I. Branga*, zelosul şi dibaciul conducĕtor al reuniunei rom. de cântări, cu frumos renume, din Orĕştiă, care cu suma de preste 400 coróne incursă dela dóuĕ concerte — cu coriştii sei — feciori şi drăgălaşe fetiţe de simpli plugari, însu-şi a întemeiat şi a dat viéţă acestui fond cu frumósă şi nobilă meniţiune.

Cu deosebită bucuriă relevez faptul că în bogatul resultat al concertelor amintite s'a împreunat folosul cu frumosul. Asupra resultatului moral s'a făcut deja apreţiarea obiectivă cu frumóse şi demne elogii la adresa domnului I. Branga şi vrednicului seu cor de cântări, şi aşa de data asta o apreţiare amĕnunţită nu mai are loc şi din parte mi.

Mulţămind tuturor marinimoşilor spriginitori ai intreprinderii nóstre, — rog pe preabunul Dzeu sĕ le rĕsplătéscă cu cununa dreptăţii, de care pârtaşi face pe toţi cei ce iubesc podóba casei sale.

In numele comitetului par. şi al poporului:

Daniil Pop
adm. par.

De pe Valea Hârtibaciului.

— *Corespondenţă particulară.* —

— 2 Octobre n.

Séra de 16/29 Septembre a. c. a fost o séră de bucurie şi plăcere pentru noi cei de pe valea Hârtibaciului, ca şi care numai cunoscutul eminent învĕţător din centru, Dl *Ioan Paicu* ne ştie prepara. Eminentele sale calităţi, talentul sĕu înăscut şi minunata-i dibăcie, cu care ştie satisface publicului, atât in şcólă ca învĕţător destoinic, cât şi în societate ca om priceput, n'au lăsat nimic de dorit nici cu ocasiunea producţiunei acesteia *teatrale*, dată cu tinerimea adunată din *Agnita*, în séra Duminecei cu datul sus amintit.

Prin debutul acesta — ca şi prin celelalte tóte, — a câştigat simpatia publicului mare român, până prin mari depărtări, în aceste părţi ale archidiecesei; ear' naţionalitatea şi în special inteligenţa săséscă din centru a început a preţui poporul român şi vrednica tinerime română de acolo — după adevĕrata ei valóre. — Căci pană la venirea vrednicului învĕţător Paicu aici, cugetam — după cum s'a esprimat óre când un preot, că tinerimea română din Agnita e bună numai de a fi fudulă si nu e în stare de a face un lucru bun; astăzi suntem convinşi, că tinerimea acésta a fost cărbune sub spuză, din care după multe greutăţi Dl Paicu a aprins un foc sacru.

Despre aceea, că la câtă perfecţiune i-a adus Dl Paicu, ni-au dovedit succesele strălucite la tóte petrecerile date, precum şi la acésta din întrebare. S'a predat o programă fórte bogată şi variată, cu o deplina esactitate, şi anume: douĕ piese teatrale, 4 cântări, o declamare şi predarea Anecdotei de Speranţă *„Ţiganul Impĕrat“*, de către urmĕtorii: A. Savu, V. Părĕu, L. Bunea, M. Mihail, A. Mihail şi E. Armean. Apoi: Inv. I. Paicu, I. Tomuţa, C. Radu, G. Hêrţoagă, S. Drăgan, Pampu, Păcurar, A. Hurdubeţiu şi V. Varga.

In special s'a produs minunat de bine Dna Anuţa Savu soţia cand. de preot Savu Ioan atât în rolul Safticei cât şi ca „Ingeru“. De câte ori apărea pe bină era aplaudată. Apoi Dşóra Vict. Părĕu, M. Mihail, L. Bunea şi C. Radu. Ce sĕ mai spunem despre rolurile ce le avuse Dl Paicu?! Peana mea e cu mult mai puţin desteră decât a puté descrie esact predarea rolului de *„Conte“* prin Dl Paicu. Apoi declamarea poesiei *„Noi vrem pământ“*, fiind îmbrăcat în un frumos costum românesc până la opincă. Dar' efectul cel mare l'a produs cu anecdota *„Ţiganul împĕrat“*, — Când se deschide cortina şi vedem un ţigan corturar călare pe un cal într'o pădure, isbucnim în frenetice aplause. Destul va fi, dacă voiu spune, că aprópe 5 minute n'a putut vorbi nimic Ţiganul (Dl Paicu) călăreţ de hohotele şi aplausele generale.

Ca sĕ nu se pară însĕ, că esagerez las sĕ urmeze cuvinte ce am auzit rostindu-se din gurile inteligenţei săseşti din Agnita, ca: Judele de pace, Notar, Cassar etc. De câteori apărea pe bină Dl Paicu isbucniau în „Hoch Paicu“! „Sĕ trăiască Herr Lehrer“! ş. a. Doi Domni de posiţie se duc şi-i gratulează ulterior, unul — desigur prietin bun al sus numitului învĕţător Paicu — se esprimă astfeliu „Puţin dracu tot este în Dta“! Ear' altul spunea aşa: „Noi avem 8 învĕţători şi toţi 8 nu fac cât face al Românilor“!

Numai astfeliu de purtare e şi vrednică apoi de stimă şi recunoscinţă! Numai prin astfeliu de fapte demne 'şi câştigă omul simpatia poporului român de rênd, ceea ce o are câştigată Dl Paicu. Căci precând la petrecerea primă ce o dăduse dînsul în Agnita acum 4 ani, se presentase la ea — de sine înţeles numai de curiositate — mai mulţi indivizi de naţionalitate strĕină şi numai puţine opinci, — la ceste 3 petreceri din urmă date de Dsa, — de naţionalitatea străină suntem nu cercetaţi, ci invidiaţi, — ear' românimea de prin satele din împrejurime se presintă în numĕr tot mai considerabil. Inteliginţa română însĕ nu prea premerge cu esemplu. Căci am remarcat presenţa numai a On. Domni preoţi: Gavrea din Bendorf, Păcală Şulumberg, Părău, Agnita, Alecsandru Ilimbav, Popoviciu Richisdorf şi Holerga Măgărei. Ear' dintre laici Dnii teologi absoluţi, şi învĕţători: Savu, Hêrţógă, Holerga, Suciu, Domniţian şi Pintea.

In fine nu aflu cuvinte mai potrivite de a-mi fini raportul decât cu cuvintele ce le esprimase părintele Alecsandru în toastul sĕu, ce 'l ţinuse la masa comună: „Dl înv. Ioan Paicu din centru, nu e numai fala Agniţenilor, ci mândria tractului întreg. Căci premerge cu exemple tuturor învĕţătorilor din tract“! Intr'adevĕr, de când avem cei de p'aici fericirea a avé întrĕ noi pe Dl Paicu, am început a ne mişca şi noi de prin împrejurime, aci cu câte o imitaţie a seratelor sale, a petrecerilor de feliul acesta şi a altor lucruri bune; căci cine va puté susţiné, că înainte cu 5—6 ani Valea-Hârtibaciului nu era mută ca glia?! Numai înainte, că noi vom urma!

Vecinul.

NOUTĂŢI

Deschiderea anului şcolar la seminariu. De-şi prelegerile la seminariul Andreian s'au început încă din luna trecută, totuşi deschiderea solemnă a anului şcolar s'a făcut abia eri. După serviciul divin elevii s'au întrunit în sala cea mare, unde nu peste mult sosind Inaltpreasânţia Sa metropolitul, însoţit de asesorii consistoriali Z. Boiu, N. Cristea, M. Lazar, N. Ivan, M. Voilean, de Magn. Sa Dr. At. Marienescu, jude de tablă în pensiune, şi de secretariul consistorial Dr. E. Cristea, şi întimpinat de corpul profesoral, directorul Dr. E. Roşca prin un discurs bine compus, în care a insistat deosebi asupra *caracterului* preoţimei şi învĕţătorimei nóstre, citând în acéstă privinţă discursul rostit de I. Vulcan la adunarea generală din est an a „Societăţii pentru fond de teatru român“, a declarat anul şcolar de deschis. Dl director a fost rĕsplătit cu repeţite „Trăéscă!“ Luând apoi cuvêntul Inaltpreasânţia Sa, după sfaturi înţelepte şi adevĕrat părintesci, date elevilor atât în ceea-ce privesce scopul venirei lor în seminariu, al pregătirei pentru frumósa chiămare de luminători ai poporului, şi asupra viitórei lor activităţi pe acéstă carieră, ii îndémnă şi îmbărbătéză sĕ întrebuinţeze bine timpul cât au sĕ-l petrécă în seminariu, spre fericirea lor şi a bisericei vie, şi spre mulţămirea şi mângăierea părinţilor lor, profesorilor lor şi spre a Inaltpreasânţiei Sale mulţămire, care speră sĕ aibă în ei tot atâţia vrednici şi zeloşi tovarĕşi de muncă. Vorbirea Inaltpresânţiei Sale a fost entusiast aclamată din partea tuturor celor presenţi.

*

Hirotoniri. Inaltpreasânţia Sa metropolitul a hirotonit eri întru presbiter pe candidatul la preoţie Andreiu *Badiu*, ales paroch în *Murĕş-Uióra*, ear' azi pe candidatul George *Simplăcean*, ales paroch în *Cornăţel.*

*

Societatea de lectură „Ioan Popasu“ a studenţilor de la gimnasiul gr. or. român din Braşov pentru anul şcolar curent s'a constituit în modul următor: president profesorul Marcu *Jantea*, vice president Ioan *Tohăneanu* st. cl. VIII., secretar prim Ioan *Rafiroiu* st. cl. VIII., secretar al doilea Victor *Muntean* st. cl. VII., cassariu Traian *Stoica* st. cl. VII., controlor Nicolae *Constantin* st. cl. VIII., bibliotecariu Trandafir *Scorobeţ* st. cl. VIII., vice-bibliotecariu George *Giuglea* st cl. VII. In comisiunea literară: P. *Nistor*, G. *Popp*, C. *Sulică*, st. cl. VIII. şi V. *Niţescu*, H. *Petrescu*, I. *Soricu* st. cl. VIII. In comisiunea bibliografică: On. *Ghibu* st. cl. VIII. şi G. *Crăciun* st. cl. VII.

*

Esposiţie de pictură. Zilele acestea Vineri, Sâmbătă şi Duminecă şcóla de desemn şi pictură a dşórei *Laura Vlad* a arangiat în sala museului orăşenesc din loc (strada Harteneck Nr. 1) o frumósă esposiţie de desemnuri şi pictură.

*

Hymen. Iuliu *Holdĕr* şi Emilia *Ioanovici* — fidanţaţi.

*

Recunoştinţa. Sĕptĕmâna trecută a fost înmormêntat în cimiteriul din Bresslau căpitanul *Erdmann.* Când era sĕ-i fie lăsat cosciugul în grópă s'a furişat printrĕ publicul distins o biată femeie îmbrăcată fórte simplu şi plângênd amar a pus pe cosciug o cununiţă de flori, cu inscripţia: *Salvatorului copilului meu.*

Femeia era mama copilaşului pe care căpitanul Erdmann înainte cu câţiva ani îl scăpase din valurile Oderei. Acéstă simplă, dar' sinceră faptă de recunoştinţă adevĕrată, a făcut profundă impresiune asupra publicului.

*

† Ioan Basarab, paroch gr. or. în *Vaideiu,* a rĕposat Mercuri (2 Octobre n.) în etate de *76 ani.* A servit bisericei sale cu zel şi devotament *45 de ani.* — Afle-şi drépta rĕsplată la Tatăl ceresc.

*

Profesor ucis. Se scrie din *Reghin*, că profesorul suplent Vilhelm *Goldner* a dat în cértă cu locotenentul de gendarmi Ágh Béla, ear' dela cértă trecênd la păruiélă, locotenentul a scos sabia şi a tăiat în cap pe profesorul. Dus la spitalul din M.-Oşorheiu, rănitul a murit pe drum, înainte de a fi sosit la spital.

*

Noi doctori „honoris“ ai universităţii din Budapesta. M. Sa a conces universităţii din Budapesta, ca din prilejul aniversării a noua-sută de la increştinarea Magiarilor şi înfiinţarea regatului ungar, sĕ conferéscă titlul de *Doctor honoris causa* următorilor: lui *Daruváry* Alajos, al doilea president de Curie, în pensiune, şi lui Adolf *Prins*, profesor ordinar la universitatea din Bruxella: din *tóte ştiinţele juridice*; lui *Horanszky* Nándor din *tóte ştiinţele de stat*, şi lui Francisc Xaver *Kraus*, profesor ordinar la universitatea din Freiburg, din *dreptul canonic.*

*

Mort la alegerea de deputat. Mátray József, primariul districtului VI. al Budapestei la alegerea de deputat dietal din acest district funcţiona ca bărbat de încredere pentru constatarea identităţii alegĕtorilor. Pe la unsprezece óre Mátray a căḑut jos subit, abia putênd rosti: Mi-e rĕu.... I-au grăbit în ajutoriu trei medici, dar' zadarnic, după agonie de o jumĕtate óră a rĕposat. Căpĕtase apoplexie de inimă.

*

† Dna Stubel. Alaltăieri a rĕposat în Hirling, lângă Closterneuburg, vĕduva *Stubel,* sócra lui *Ioan Orth* (archiducele Ioan). De când fiică-sa, ballerina Maria Stubel, s'a perdut în Ocean împreună cu soţul ei, bĕtrâna Stubel s'a retras de lume de tot şi în sătuleţul Kirling îşi jelea singură pe fiică-sa.

*

Prinţul Mirko nu se 'nsóră. Din Cetinje, „din parte competentă“, se dementéză ştirea despre pretinsa căsătorie a prinţului *Mirko* cu mare-duce ruséscă *Elena.* Asemenea se dementéză şi ştirea despre măritarea princesei *Xenia* după principele *Ferdinand* al Bulgariei.

*

„Pravoslavnij“... redivivus. Organul de propagandă ruséscă în România, *„Pravoslavnij Vostokŭ“*, despro care se scrisese că şi-a sistat apariţia, a reînviat. Redactorul *Ilici,* care fusese poftit peste graniţă, s'a re'ntors la Bucuresci şi a început de nou sĕ redacteze Vostocul rusesc. Ce e mai ruşinos, e faptul că şi un pretins român moldovean, Alexandru Brăescu de la Scurta, colaboréză la organul propagandei rusesci.

*

Panică în casarmă. In casarma din Alba regală un infanterist cu numele Iosif Tieger, într'un acces de nebunie Marţi a rănit cu sabia câţiva tovarĕşi de odaie, ear' după ce l'au desarmat de sabie a luat puşca, la ce soldaţii au fugit din odaie, ear' nebunul a puşcat după ei, nimerind pe unul în fluerul piciorului. Oficeriul de serviciu, care întrase la el sĕ'l desarmeze, numai eşind repede din odaie a scăpat cu viéţă. Asupra unui alt soldat, care se apropiase de feréstă, încă a puşcat, dar' din norocire nu l'a nimerit. Intr'aceea sosind locotenentul V. *Giffing* a dat sĕ între în odaie, dar' în pragul uşii a fost nimerit de glonţ. Puterea puşcăturii a fost aşa de mare, că glonţul a trecut mai întâiu prin usciorul uşii, gros de 15 centimetri, apoi prin peptul locotenentului şi isbind apoi în păretele din partea opusă a casarmei s'a oprit în zid. Nebunul a eşit apoi în ambit şi amenința cu împuşcare pe toţi. Vĕzênd soldatii că nu'l pot desarma, s'au hotărît sĕ'l împusce. Caporalul Mányai a luat o puşcă şi din feréstra odăii unde se refugiaseră soldaţii, a ţintit. Nebunul a observat şi a ţintit şi el, dar' caporalul l-a prevenit. *Tieger* nimerit în grumazi a căḑut jos. A fost apoi ridicat şi dus în spital.

---

permanentă perfecţionare de sine şi o permanentă cooperare la întemeerea împĕrăţiei ceresci pe pământ; adecă o astfel de ordine de viéţă, ca toţi ómenii sĕ se considere de fraţi şi în iubire reciprocă sĕ trăiéscă împreună.

Pentru a se şti la fie-care acţiune, dacă se împlinesce sau nu voinţa Tatălui, trebue sĕ se întrebe omul, că óre acţiunea sa promovéză totodată şi perfecţionarea proprie (prin înmulţirea iubirei în sinul seu) şi întemeerea împĕrăţiei dumnezeesci (prin lăţirea iubirei între ceialalţi ómeni)?...

Pe scurt deci, rostul vieţii e acela, că *fie-care om vieţuitoriu e unéltă în mâna dumnezeirii, unéltă prin care puterea supremă îşi esecută opera sa.* Şi de aceea, rostul vieţii reşede în *a face ce cere acéstă supremă putere.*

Dacă cooperăm sau nu la operă, se póte şti totdeuna, — *constienţa nóstră ne spune.*

Trebue *sĕ urmăm deci constienţei* şi sĕ căutăm *sĕ o facem tot mai fină şi mai simţitóre.*

Mai bine sĕ rĕmâi sĕrac decât sĕ te îmbogăţeşti din sudórea sĕracului.

[212] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕțător la școla confesională gr. or. din filia *Viscri* protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 15 zile de la prima publicare în diarul „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Dela credincioșii gr. or. prin repartiție 242 cor., ajutoriu dela stat votat în anul 1901 sub Nr. 51.137 358 cor., cu totul 600 coróne, cuartir și lemnele trebuinciόse de încăldit.

Dela învĕțător se recere cualificația conform legei și este deobligat a ținé în Dumineci și sĕrbători strană în biserică și a cânta cu copii de școlă la sf. liturgie.

Pentru de a face cunoscință cu poporul și a-și arăta desteritatea și în cântările și tipicul bisericesc concurenții au a se presenta în vre'o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică, înainte de ziua alegerei.

Rugarea de concurs împreună cu documentele necesare sunt a se adresa Preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al Cohalmului în terminul deschis.

Viscri, în 9 Septembre 1901.

Comitetul parochial gr. or.:

Jeronim Buzea preot președ.
Dumitru Becheș notar

Vidi!

Nicolau D. Mircea. protopop

Nr. 4331/901 Prt. cerc. supr. [211] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de *vicenotar* sistemisat în comuna mică *Cărpiniș*, cercul Mercurea, comitatul Sibiiu, se escrie concurs prin acésta cu următórele emolumente:

1. Salariu anual 600 cor.
2. Locuință liberă.
3. 6 stângeni lemne de foc.
4. Taxele statorite prin statut după lucrările private.
5. In casul denumirii ca matriculant, séu ca matriculant-locțiitor de stat un onorar, care se va sistemisa.

Vicenotarul ales are de a îndeplini și sub responsabilitate proprie și sub controla notarului cercual lucrările împreunate cu întréga administrare a comunei Cărpiniș precum și lucrările private lui împărțite.

Cererile concursuale instruate cu documente de cualificațiune, despre cunoscința limbelor și ocupațiunea lor de până acuma au de a se presenta subscrisului până în 22 Octombre a. c.

Mercurea, în 30 Septembre 1901.

Pretorul cercual suprem:

Mangesius

Nr. 528 [210] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului învĕțătoresc vacant din *Totoiu* protopresbiteratul Alba-Iuliei se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 cor. cuartir în edificiul școlar și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus și a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre pentru a-'și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Alba-Iulia, 6 Septembre 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan adm. prot.

Nr. 114—901. [208] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de paroch în parochia *Brad*, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.*, pentru întregirea venitelor dela stat. Dela concurenți se cere sĕ aibă pregătirea de 8 cl. gimnasiale.

Concurenții au sĕ aștérnă suplicele instruite conform normelor în vigóre, în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral și a se presenta cu 8 zile mai 'nainte de alegere într'o zi de Duminecă ori sĕrbătóre, pentru a cânta respective a celebra și cuvênta.

In conțelegere cu comitetul parochial oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zarandului.

Vasiliu Damian protopresbiter.

A eșit de sub tiparìu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: Rênduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la immormêntări parastase etc.,**

Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** și la
Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10. -	8.50	2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		**Budapesta** (gara centrală).		7.10	1.50	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		**Szolnok**		3.22	11.44	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		P. Ladány		12.54	10.06	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	**Oradea-mare**	pl.	11.04	8.43	11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.38	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.11	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	7.47	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.09	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	6.40	8.37	12.20
8.18		6.39	5,42		Nadășul-ung.		6.54	5.41	7.37	
8.83	3.50	6.59	5.55	sos.	**Cluș**	pl.	6.13	5.23	7.—	11.01
8.50	4.20	8.30	6.11	pl.		sos.	5.24		6.45	10.46
9.07	4.41	8.59	6.27		Apahida		5.02		6.27	
10.14	5.56	10.29	7.26		**Ghiriș**		3.40		5.12	9.23
10.44	6.24	11 16	7.50		**Cucerdea**	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.33	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.40	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.48	11.50			Vințul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	7.11	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.32	12.46	8 32	sos.	**Teiuș**	pl.	2.07		3.38	8.06
12.24		1.43	8.37	pl.		sos.	1.42		3.02	8.00
12.53		2,17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaș (ungh. Têrnavei) . .		12.56		2.26	7.35
1.14		2.36			Blaș		12.49		2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	**Copșa-mică**	pl.	11.50		1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14		1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaș		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24		12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	**Sighișóra**	pl.	9.45		11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35		11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Hașfalĕu		9.12		10.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44		10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva . , . . .		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apața		6.38		8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	**Brașov**	pl.	5.08		7.48	2.45
3.55		11.—	2.19	pl.		sos.	9.27		6.00	2.18
4.40		12.26	3.01		Timiș		8.47		4.05	1.42
5.10		1.11	3.31		Predeal		8.20		3.32	1.12
11.55		8.05	9.10	sos.	**Bucuresci**	pl.	3.05		7.50	9.15
Buc.										

Budapesta — Arad — Teiuș

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6·50	10.00	2.15		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.50	7.20	9.40
10.56	8.46	1.—	4.15		**Szolnok**		2.49	11.44	4.13	7.32
3.55	11.51	6 05	7.11	sos.	**Arad**	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35		pl.		sos.	8.57		10.50	4.06
4.42	—	6.46			Glogovaț		8.45		10.33	—
5.03	–	7.06			Gyorok		8.24		10.14	—
5.14	—	7.16			Pauliș		8.12		10.00	—
5.35	12.49	7.29			Maria-Radna		7.57		9.45	3.27
5.37	—	7.55			Conop		7.22		9.15	—
6.13	—	8.11			Bêrzava		7.05		8.57	—
6.58	1.46	8.51			Soborșin		6.75		8.15	2.31
7.27	2.05	6.19			Zam		5.50		7.41	2.05
7.52	—	9.43			Gurasada		5.23		7.16	—
8.08	3.27	—			Ilia		5.13		7.06	1.39
8.26	—	9.52			Branicica		4.49		6.43	—
8.52	2.54	10.42			Deva		4.27		6.20	1.12
9·06	3.06	10.46			**Simeria** (Piski)		4.12		6.05	1.00
9.52	3 32	11.35			Orĕștia		3.33		[illegible]	12.12
10.16	—	11.56			Șibot		3.13		4.55	11.57
10.38	4 00	12·16			Vințul de jos		2.53		4.34	11.40
10.54	4.26	12.34			**Alba-Iulia**		2 33		4.17	11.13
11.30	—	1.05		sos.	**Teiuș**	pl.	2.		3.43	—

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.19	7.10	pl.	**Copșa mică**	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.47	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.50	11.01
4.12	7.04	1.09	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.		tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—			tr. mxt
4.33	Comunie Numai Marța și Vinerea.	2. -	—	pl.		sos.	—	7.33	Cic. Marța și Vinerea	8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6 01		7.15
8.34		6.35	–	sos.	Făgăraș	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timișóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.00	pl.	**Arad**	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9 43	—
—·	8.01	1.35	7.39	sos.	Timișóra	pl.	8.25	2.00	9.10	—

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 107 Sibiiu, Joi 27 Septembre (10 Octobre n.) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strěinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — și timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 8645. Școl.

CONCURS

Din fundațiunea Cologea cu începutul anului școlar curent au devenit vacante 2 stipendii câte de 120 coróne, pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Român“.

Concurenții, la cererea scrisă cu mâna proprie și adresată consistoriului archidiecesan, au sě aclude următórele documente în original:

1. Carte de botez, că sunt români greco-orientali de pe teritoriul archidiecesei;

2. testimoniu de pe anul școlar trecut 1900/1;

3. testimoniu de avere;

4. alte eventuale documente recomândătóre.

Cererile intrate după espirarea terminului nu vor fi luate în considerare.

Sibiiu, din ședința senatului școlar, ținută la 20 Septembre 1901.

Consistoriul archidiecesan.

„Adevěrul despre Ungaria“.

Sub titlul acesta — destul de ademenitoriu pentru-ca sě trécă cartea, — a apărut pe piața publică, acum de curênd, o broșură *germană*, scrisă în scopul de a se promova ideea legării unei înțelegeri între Germanii, Magiarii și *Românii* din monarchia austro-ungară, avisați unii la alții în lupta de apěrare ce au sě o pórte toți cu curentul din zi în zi mai puternic și mai amenințătoriu al *slavismului*.

Pericolul acesta, — pe care de altcum și noi îl vedem de mult, — face, ca autorul broșurei sě-și esprime convingerea, că Nemții, Magiarii și Românii *trebue* sě ajungă odată la o înțelegere, pentru că altcum elementul slav, care înaintéză repede dinspre Ost și dinspre Vest, îi nimicesce pe toți, unul după altul.

Tema e veche și e tratată de atâtea și de atâtea-ori șì din parte românéscă. Vina Magiarilor este, că nu ne-au înțeles și nu ne înțeleg nici astăzi. Dar' tema e totdeuna de actualitate; și autorul broșurei din întrebare bune intențiuni a avut de bună sémă când s'a pus sě o trateze de nou și el.

Din întréga broșură reiese, nu atât bunăvoința autorului în ce privesce fondul chestiei, cât mai mult bunacredință a sa întru înșirarea datelor și a informațiunilor primite *dela alții;* dar' informațiunile adunate sunt de așa, că broșura apare în fața celui ce cunósce bine raporturile politice din Ungaria ca o lucrare *tendențiósă*, scrisă póte chiar în vederea alegerilor efectuite în zilele trecute.

Tendențiositatea broșurei devine evidentă pentru ori-și-cine când punem față în față căldura cu care scriitoriul ei pledéză și intră în luptă deschisă pentru împăcarea, înțelegerea și unirea atât de necesară a Magiarilor cu Românii, precum și a Magiarilor cu Nemții din Austria, — și apoi *convingerea* esprimată din partea sa, că nimeni altul nu este chemat sě facă înțelegerea acésta, din parte ungurésca, decât numai și numai — *Bánffy*, urmașul sincer și adevěrat al politicei lui *Deák* și *Andrássy*, acel *Bánffy*, despre care și cel din urmă Român știe, că câtă vreme a stat în fruntea guvernului și în fruntea comitatului *Dobâca*, numai ochi buni pentru Români nu a avut!

Broșura e deci banffystă prea din cale afară; și în consecință e dușmănósă rěu prim-ministrului actual, *Széll Kálmán*, despre care ne spune, că e un vanitos, care alérgă după preamăriri și tămâeri, face esperimente greșite și periculóse, spionéză pe bietul *Bánffy* în loc sě spioneze pe agenții panslavisti, persecută pe cei-ce stau aprópe de Bánffy, etc. — dar' tóte înzadar, pentru-că *Széll* nu póte împedeca mersul lucrurilor și nici aceea, ca *Bánffy sě ajungă omul viitoriului!*

Chiar și numai afirmarea acésta din urmă, atât de cutezată, a scriitoriului broșurei, e în stare sě ne indice isvorul din care au fost adunate informațiunile cuprinse în broșură, și sě ne convingă, că cuprinsul broșurei nu corěspunde de loc titlului ce i-s'a dat, pentru-că tocmai din *adevěr* s'a băgat prea puțin în carte, ear' în schimb cu atât mai mari și mai cornurate sunt neadevěrurile trecute pe paginile ei.

Vom scóte spre ilustrare numai unul, de care trebue sě se rușineze până și organul personal al baronului *Bánffy*, ziariul „*Magyar Szó*“, despre care se știe că e mare și neîntrecut în scornituri.

Ni-se spune anume în broșură, la pagina 51, că nu de mult au fost *revolte țerănesci* în Maramurěș, inscenate din partea Românilor, și că cercetarea efectuită a scos la ivélă, că țeranii au fost puși la cale *din partea agitatorilor veniți din România.* S'au aflat broșuri în casele țěrănesci, tipărite în Bucuresci, în cari țeranii erau întitulați ca „*frați*“ și li-se spunea, sě scuture dela ei tirănia Magiarilor, căci atunci *va putê fi recucerită țeara răpită de Magiari.* Țeranii sě stee gata cu cóse, cu sěcuri și cuțite, pentru-că conducětorii le vor aduce și arme și steaguri. Conform planului, întâiu trebuia sě fie omorit ingineriul de comasație, apoi urma un asalt asupra casei comunale și în urmă celelalte. Țeranii au început însě acțiunea înainte de vreme și așa a fost descoperită revolta, al cărei resultat final a fost acela, că mai multe persóne au fost omorite și șì mai multe vulnerate! — — —

A auzit sau a cetit cineva ceva despre aceste revolte țerănesci, întêmplate în timpul din urmă în Maramurěș? Noi nu, și sigur că alții tot așa. Nu va fi auzit și cetit nimica nici informatorul autorului broșurei; și el va fi fost cel dintâiu care și-a rîs în pumni când și-a vězut scorniturile tipărite în broșură. Și totuși, el a trebuit sě dee scriitoriului broșurei *astfel* de informațiuni, pentru-că așa cereau interesele „*omului viitoriului*“, interesele lui *Bánffy*, căci altcum scriitoriul broșurei nu putea ajunge la conclusiunea la care a ajuns, ca sě esclame astfel:

— „*Ei bine, câtă vreme au rol în mișcările Românilor astfel de agitațiuni, póte sě se gândéscă cineva serios la o înțelegere între Români și Magiari, și nu sunt óre acesti din urmă constrînși sě procedeze cu tóte forțele statului în contra aliaților lor naturali?*“

Ințelegeți legătura? Bunul om crede că într'adevěr *Bánffy* e omul viitoriului, care ca mâne va avé sě facă împăcarea Magiarilor cu Românii. Și fiind-că *știe*, — nu autorul broșurei, ci informătoriul seu, — că *Bánffy* nu va face împăcarea dorită, precum n'a făcut'o nici în trecut, — spune de pe acum motivul care 'l va împedeca pe Bánffy în nobila sa intențiune, și motivul e: „*inclinarea poporului român spre revolte*“.

Cine nu știe, că cu asemenea motive se scusa *Bánffy* în sus șì pe vremea când era „*omul presentului*“ nu al viitoriului? Și fiind-că Românii nu voiau nici pe atunci sě se apuce de revolte, cu tóte că Bánffy le dădea destule motive, — inventa el singur, sau punea el la cale, prin agenții sei, revolte românesci, pentru a puté alerga iute la Viena, ca sě denunțe pe Români, că sunt ómeni neliniștiți, turburători de ordine, revoluționari, cu cari guvernul, pe lângă cea mai mare bunăvoință, nu póte ajunge la înțelegere *pe cale pacinică.*

Constatând aceste lucruri, am constatat și aceea, că autorul adevěrat, informatorul broșurei din întrebare, nu póte fi decât unul din garda baronului *Bánffy*, — dacă nu chiar *Bánffy* însuși, — și prin acésta am stabilit și adevěrata *valóre* a broșurei, asupra căreia de altcum vom mai reveni.

Și constatându-le tóte acestea, nu putem sě nu ne esprimăm indignarea față cu tendența de a ne presenta poporul în fața străinătății (pentru-că broșura, apărută în Lipsca, e scrisă pentru informarea străinătății) ca pe un popor de disordine, popor revoluționar, — el

---

FOIȘÓRĂ

Dorul!

— Poveste —

de **Seb. Stanca.**

La chipul Precuratei în liniștea-amorțită
Din négra mănăstire de veacuri istovită
Sfios genunchii-'și plécă bětrânu 'ncet oftând,
In ruga lui ferbinte spre ceriu duios privind:
„O maică preacurată, din ispitutu-'mi pept
La chipul feții tale rugarea mi-o îndrept
In taina ăstor ziduri a sfântului locaș,
Făcut'a Domnul casa-'mi norocului sălaș,
Mi-a dat din greu avere, bogată fericire,
O viéță lină, dulce, în zimbet de iubire,
Mi-a 'ncins câmpia 'n aur cu grânele bogate,
Și gem a mele grajduri de stavele turbate,
Pe-a mele văi întinse pasc mii de miei ușori
Și ceriul vieții mele a fost lipsit de nori.
Dar' ce folos de câmpul pustiu, lipsit de flori?
Ce 'mi face bogăția când ard de-un dor duios
Sě strîng și eu la sînu-mi un copilaș frumos,
Sě am și eu un sprijin, sě-'l vĕd săltând ușor,
Sě-mi créscă brad mlădița, voinic moștenitor.
Cerçat'am vrăjitóre vestite 'n lung și lat
Și dat'am sěrindare la preoții din sat
Și daruri la biserici, — zadarnic mi-au fost tóte.
Tu maică n'ai hotarě în îndurări bogate,
Ascultă-mi glasul dornic, revarsă-ți mila sfântă,
Și dorul fericirii în inima 'mi arḑêndă“.
Și n'au trecut din zile un an câte cuprinde,
In casă-i veselie bogată se întinde,
Căci Domnul sfânt din milă-i un fiu i-a dăruit
Și „Dorul“ i-au pus nume, c'atâta l'au dorit.
Crescea vĕḑênd cu ochii în légănu-i cu flori.
Frumos ca róua nopții pe trandafiri în zori.
Dar' într'o zi 'nceput'a sě plangă micul „Dor“,
Ca din senin o tónă venitu-i-a și zor
Ținea la plâns și țipet; Ear' mama něcăjită
Nici chip sě-'l domoléscă. Atuncia cătrănită
De atâta plâns și țipet i-a zis ne-hibzuită:
„Taci inima ți-o prindă vêntósele ușóre
Și vêntul sě-'ți mânânce norocul de sub sóre
[Copile blăstěmat.“
Și „Dorul“ ca de farmec din plâns a încetat.

*

Trecut'a vreme multă și 'n vreme s'a îngropat,
Și an de an trecut'a de zile alungat
In négra vecinicie. Bětrânu-'și netezia
Albita-i barbă ș'-ochii de drag îi lăcrima,
Că „Dorul“ era mare, voinic ca bradu 'n munte
Mai 'nalt ca albul tată cu 'n cap și înc'o frunte.
Și când era voinicul sě nu-i găsesci păreche
Bětrânii măcinat-au prin crer o taină veche:
Că dóră lunga vreme de ani i-a gârbovit
Și-ar vrea și ei sě-'l știe odat' căpătuit.
Dar' „Dorul“ n'avea vreme de gândul lor sě dea
'L ardea în pept durerea, căci inima-i era
De mult pătrunsă 'n taină de un dor ne-
[měsurat
Aprins de-un cânt de farmec din codru 'nde-
[părtat:

*

Când ziua se pleca, zefirul sěrii line
Pe aripi de vênt ușóre plutea pe căi senine,
Din legănatu-i móle în șóptele de séră
Se desprindea ca farmec în vis de primăvară
Un cânt duios și dulce, ca șopot de isvor,
Un cântec de durere amestecat cu dor.
Și s'auḑea adesea când vêntul clătina
Frunzișul verde 'n codru. Ear' „Doru!“ asculta.
Perdut sorbea cântarea, cu ochiul îndreptat
Spre négra 'ntunecime a codrului de brad.
Vedea prin vis copila cu vocea fermecată
Și se sfêrșia de dorul s'o vadă num' odată
Sě guste-o rază dulce din ochiu-i tăinuit,
Sě-i simtă sînul fraged de sînul sěu lipit,
Sě-i sórbă de pe buze rěsufletul molatic,
Sě-și stêmpere durerea, al dorului jăratic.
Dar' înzadar, copila pe aripi de vênt ușóre
Ii trimitea prin codru cântări fermecătóre, —
Și inima i-au prins'o vêntósele ușóre.

*

Și „Dorul“ ars de dorul copilei ce-i cânta
Când vêntul sěrii line prin crâng se legăna,
S'a pregătit de cale și 'n grabă a plecat
Pe căi fără de țintă prin codru 'ntunecat.
Și mult au plâns bětrânii cu lacrime de foc
Căci li-a furat zefirul doritul lor noroc.
Umblat'a nouě zile și tot atâta nópte,
Din róua dimineții până 'n a sěrii șópte,
Din rěsăritul nopții până 'n apus de stele,
Rătěcitor prin codru cu peptul plin de jele,
Pe căi ascunse 'n umbră, de sóre neatinse,
Pe locuri neumblate, în vecinic somn cuprinse;
Trecut'a peste mândre poeni fermecătóre,
Incise 'n brâne late de flori mirositóre.
Și legănate dulce în cânt de paseri, mii,
Scăldate 'n murmur tainic de mici isvóre vii.
Ear' când a zecea ziuă spre-apus cădea sfêrșită,
Ajuns'a 'ntr'o poiană: „a dorului“ numită,
Acì descălecat'a la umbra de stejar.
Sălta isvoru 'n picuri, ca mândru chihlibar.
Și adêncit în gânduri sta Dorul la isvor, —
Când începu prin frunze s'adie-un vênt ușor,
Din șóptele-i greóe sě se desprindă lin
Un cântec de durere, de dor duios, de chin;
Venia tot mai aprópe, — mai tare s'auḑia, —
Era de tot aprópe, — și ce frumos suna...
Deodată... — din vězduhuri pe aripi nevěḑute
Cobóră 'ncet copila. A sěrii șópte mute
O legănau pe brațe, — zefirul se juca
Prin pěrul ei de aur, ce 'n unde îngropa
A umerilor spumă și fragedul ei sîn,

care e poporul cel mai pacinic şi mai răbduriu din lume, — esprimându-ne totodată convingerea, că prin respândirea născocirilor de feliul acesta tocmai ideii de apropiere şi de împăcare întrĕ Magiari şi Români i-se face serviciul cel mai rĕu, ceea-ce nu putea sĕ fie intenţiunea broşurei, scrisă de altcum, după părerea nóstră, cu bune intenţiuni.

La începutul noului an şcolar.

II.

E un adevĕr, care de nimeni nu póte fi tăgăduit, că starea *materială* a învĕţătorilor nostri nu numai că nu este de invidiat, dar' ea este cât se póte de modestă şi că ea lasă mult de dorit.

Trebue însĕ sĕ recunóscă fie-care învĕţătoriu, că poporul nostru şí în acésta privinţă a făcut în cele mai multe locuri atât cât i-a fost cu putinţă sĕ facă în timpuri critice atât politice cât şi economice în cari s'a aflat şi se află.

Nu ne trebue de cât sĕ privim în jurul nostru şi vom găsí nu zeci, ci sute de comune, unde până mai eri-alaltăeri salariul învĕţătoresc abia ajungea suma de 100—200 fl., sau şi mai puţin, pe când azi în cele mai multe locuri este stabilit salariul învĕţătoresc la suma de 300 fl.

Nu voim sĕ zicem prin acésta că ici-colea poporul nostru nu ar puté şi mai mult sacrifica. Din contră suntem de credinţă că acolo unde poporul a vĕḑut cu propriii ochi ródele muncei învĕţătoriului şi a gustat din beneficiile cele multe ale şcólei, la prima apelare a cărturarilor din mijlocul seu va fi gata a jertfí, a sacrifica şi mai mult. Esemple despre acésta avem destule. E drept că avem şi escepţiuni. Escepţiunile însĕ nu fac regula. Şi apoi e bine a avé întotdeuna în vedere faptul constatat, că tóte popórĕle culte de azi numai atunci au remunerat corĕspunḑĕtor pe pionerii culturei, după-ce s'au convins de munca salutară a acestora.

Iată pentru-ce nu ne putem aştepta la o îmbunătăţire generală a salariului învĕţătoresc nici în noul an şcolar. La ceea-ce ne putem aştepta, ba chiar pretindem, este, cum am mai accentuat la acest loc, *asigurarea şi regulata licuidare* a salariului învĕţătorilor nostri de pretutindenea.

Ca mai iute şi cu mai mare siguranţă sĕ se ajungă la acest scop, autorităţile nóstre dimpreună cu toţi fruntaşii nostri sĕ chibzuiéscă că óre putés'ar înfiinţa un *fond central*, administrat de consistórele singuraticelor diecese, de unde fie-care învĕţătoriu sĕ-şi pótă ridica lunar salariul. Alimentarea acestui fond sĕ se facă din impositul (repartiţiile) pus pe familiile credincioşilor din singuraticele comune, care sĕ se transpună direct autorităţei şcolare din centru, cum se face bunăóră acum cu *sidocsia*, şi din anumitele rente corespunḑĕtóre ale comunelor bisericesci, etc.

Ideea acésta a fost sulevată din partea unor harnici învĕţători în conferenţele din estan şi ea nu se pare a fi nerealisabilă. Atragem deci de nou atenţiunea celor chemaţi asupra ei, căci întrupată odată acéstă idee, ea va contribuí mult la micşorarea neîndestulirei multor învĕţători. Dacă însĕ acésta ar fi imposibil, atunci sĕ se caute de urgenţă alte remedii întru regularea şi regulata licuidare a salariului învĕţătoresc, căci o şi mai departe dăinuire a stărilor de azi, înţelegem nesiguranţa şi neregulata primire a salariului, ar mărí şi mai mult neîndestulirea învĕţătorilor nostri, care i-ar desmênta apoi tot mai mult dela împlinirea acurată a oficiului, căci unde este neîndestulire acolo nu este zel şi devotament.

*

Respectul, iubirea şi alipirea către şcólă şi prin acésta către învĕţătoriul ei, din cutare comună, depinde fórte mult dela *ţinuta* învĕţătoriului respectiv. De aceea este de neapĕrată trebuinţă, ca ţinuta învĕţătorilor nostri sĕ fie de model întru tóte, deóre-ce învĕţătoriul însuşi după menirea sa trebue sĕ *fie modelul sătenilor*.

In timpul din urmă însĕ s'au ivit şi în acésta privinţă în fórte multe locuri apariţiuni triste, cari trebuesc năbuşite cu ori-ce preţ. Inşirăm din acestea vre-o câteva: neinteresarea faţă de lucrările obştesci din respectiva comună, ori interesarea pătimaşă şi egoistică faţă de acestea Neînţelegerile şi certurile cu ceialalţi fruntaşi din loc, în special cu preoţii, dar' mai ales ocuparea de oficii *incompatibile* cu oficiul învĕţătoresc precum este d. e. oficiul de *submatriculant de stat, Winkeladvocat* etc. Repetăm, aceste apariţiuni sunt pete negre pe corpul învĕţătoresc; ele trĕbuesc delăturate cu ori-ce preţ, căci ruinéză demnitatea acestuia.

*

In conferenţele învĕţătoresci din est-an s'au discutat şi în urmă s'au stabilit causele, că cei mai mulţi învĕţători nu manifestéză mai multă însufleţire în activitatea lor. Aceste cause sunt acum cunoscute autorităţilor nóstre superióre, sĕ avem speranţă, că rînd pe rînd se vor afla remedii pentru sanarea lor.

Una dintrĕ cerinţele cele mai arḑĕtóre ale timpului present, care îndeplinită ar avé mari si folositóre înrîurinţe asupra activităţei învĕţătorilor nostri o amintim şi la acest loc; acésta este: *cultivarea* învĕţătorilor nostri. Dacă chiar şi la popórele cele mai culte continua cultivare a învĕţătorilor e o cerinţă cardinală şi arḑĕtóre, atunci la noi Românii e mai arḑĕtóre de o miiă de ori, de cât la tóte celelalte.

Multe sunt căile şi mijlócele cari duc la cultivarea învĕţătorimei, cea mai sigură şi principală este însĕ cultivarea reciprocă prin graiu, cetire şi scriere.

Cultivarea reciprocă prin graiu se va întêmpla atunci, când învĕţătorilor li-se va da posibilitatea a se întruní în adunări anume spre acest scop. Nouele idei în viéţa învĕţătorilor, nouele metode în un ram sau altul, noue schimbări şi reformări pe câmpul învĕţămêntului, nu se nasc si nu se chiarifică mai bine şi mai iute, decât prin discuţiuni în cercuri mai mult sau mai puţin numĕróse.

Conferenţele anuale învĕţătoresci nu sunt de ajuns spre acest scop, ci este imperios reclamată închiegarea tuturor învĕţătorilor nostri în o *reuniune*. Acésta cu atât mai vîrtos, căci numai astfel închiegaţi se va cultiva în inimile învĕţătorimei nóstre, ceea-ce ne lipsesce cu desĕvêrşire: spiritul de corp, unire, înfrăţire, înţelegere, fără de cari demnitatea şi stima învĕţătorimei nóstre rĕmân vecinic neimpunĕtóre. Puterile unite storc oleiu şi din pétră!

Cultivarea reciprocă prin scriere şi cetire se va întêmpla atunci când vom cetí cât mai multe cărţi de specialitatea nóstră, când ideile şi cunoscinţele nóstre abstrase din esperinţe, sau câştigate din lectură, le vom pune pe hârtie, dându-le astfel criticei publice. Acésta însĕ numai atunci o vom puté face mai cu inlesnire, când vom avé *organul nostru de specialitate*.

Ori-cum, dar' credem de sosit timpul, ca fie-care membru al statului învĕţătoresc sĕ recunóscă că e ruşine ne mai suportabilă că aprópe trei mii de învĕţători nu sunt în stare a-şi susţiné un organ propriu de specialitate. Recunoscênd acésta fie-care sĕ-şi ţie de cea mai sfântă datorinţă şi ambiţiune, ca acésta ruşine sĕ se delăture!

Parola învĕţătorilor nostri gr.-or. sĕ fie în noul an şcolar: *închegarea lor în o reuniune şi scóterea din nou a „Fóiei pedagogice“ ori întemeierea altui organ de specialitate!*

*

Drept încheiere amintesc, spre a serví de „memento“, că terenul activităţii învĕţătorilor nostri nu se restrînge numai întrĕ cei patru păreţi ai şcólei, ci din contră, se întinde mult şí în afară de acesti păreţi.

Activitatea pe acest teren sĕ fie şi ea mai mănósă în noul an şcolar, decât în trecut.

D. A. Mosora.

Scrisóre din Budapesta.

— 9 Octobre n.

Frumóse sunt întrunirile, când cei încălḑiţi de un gând şi o simţire îşi strîng rêndurile, îşi dau mâna de înfrăţire şi promit că umĕr la umĕr vor lucra pentru ajungerea idealului ce-l urmăresc cu toţii. Frumóse sunt întrunirile îndeosebi ale tinerimei, stéua magică, la care un popor, o naţiune întrégă îngânată de mari speranţe privesce, când acea tinerime cu însufleţire îşi aduce aminte că în vinele ei curge sânge nobil cumpĕrat de strămoşi cu gloriose fapte.

Insufleţirea unei astfel de tinerimi mult póte face în rostul neamului ei.

Şi noi, viitoriul neamului român, adunaţi din tóte colţurile vieţii române aici departe de vetrele nóstre, adunatu-ne-am în séra de 5 Octobre sĕ stringem lanţurile frăţiei, sĕ ne cunóscem aceia, ale căror inimi şi cugete cunoscutu-s'au şi până aci, căci acelaşi ideal ne-a încălḑit din strămoşi pe toţi.

Şi a fost frumósă acéstă întrunire.

Studentul în drept *Candin David*, în fruntea mesei, cu drag şi cu însufleţire dă espresiune bucuriei şi mulţămirii sufletesci, când vede că căldura consciinţei naţionale a ştiut sĕ împletéscă o cunună atât de mândră de mlădiţe române, şi cu cea mai adêncă bucurie ne salută.

Cu acésta rolul toastelor începe sĕ-şi secere tributul sĕu.

Dragostea, acel nobil, sincer şi sfânt simţĕmênt al Românului, transpiră şi din inima studentului în filosofie *Ioan Lăpĕdat*, când în cuvinte pline de dragoste bineventéză pe cei-ce acum păşesc mai întâiu în mijlocul universitarilor români de aici.

Mulţamită se cuvine din partea noveniţilor pentru întimpinarea atât de caldă a veteranilor. Şi aceia nici nu întârzie a le mulţămi pentru dragostea cu care i-au îmbrăţişat, dând espresiune satisfacţiunii lor prin rostul avêntat al clericului absolut şi student fil. *Sebastian Stanca* şi a stud. în drept *Ioan Montani*.

Stăpâniţi în aceste momente lipsite de ori-ce prejudiţii sau interese de o înaltă elevaţiune sufletéscă am promis cu toţii, că vom ţiné strîns la provocarea fratelui nostru Lăpĕdat: „sĕ lăsăm la o parte tóte prejudiţiile de până ací şi în lucrarea nóstră comună sĕ ne conducem de ací 'nainte numai de dragostea frăţéscă şi de adevĕr“. A şi fost timpul sĕ lăpĕdăm tóte pornirile pĕcătóse, cari începuseră în anii din urmă a'şi vîrî códa în sinul studenţilor universitari de aici, pentru-că ródele acelor porniri începuseră a da triste perspective pentru viitoriu.

Ambiţia nobilă a ştiut însĕ de astădată a declara, că va sugruma ori-ce interes personal în faţa celui comun. Suntem deci încălḑiţi de flacăra celei mai frumóse speranţe pentru viitoriul apropiat.

In fine şi Bachus începu sĕ'şi reclame partea sa, căruia de sine sĕ 'nţelege, încă i-s'a depus pe altariul seu tributul cuvenit.

Sub haina străveḑie sălta de viéţă plin
Un trup mlădiu, din ochiu-i zimbea nevinovată
A nopţii négră taină; — şi s'a oprit îndată
Sfiósă faţă 'n faţă cu „Dorul“, — s'a uitat
Tăcută lung la dînsul, în ochiu-i fermecat.
Ear' dorul turburat
A prins'o peste mijloc cu braţ tremurĕtor
A ridicat în braţe jingaşul ei trupşor
Şi a gustat o rază din ochiu-i tăinuit.
Simţit'a sinu-i fraged de sînul lui lipit.
Sorbit'a de pe buze-i resufletul molatic.
Şi-a stêmpĕrat durerea: a dorului jăratic.
—„De unde 'mi vii copilo, i-a zis, cu cântu'ţi lin,
Ce 'mi uscă viéţa tótă, cu ne'nţelesu-i chin;
Mereu 'l aud când seara pornesce 'n codru
[vêntul,
L'ascult, perdut de farmec la tine 'mi sbóră
[gândul;
Un cânt duios şi dulce ca şopot de isvor,
Un cântec de durere, amestecat cu dor,
Şi inima mi-ai smuls' ocu cântu'ţi răpitor.
De când duc doru-ţi tainic, tu îngeraşul meu,
Căci mama încă 'n légăn mi-a dat blăstĕ-
[mul greu
Sĕ-'mi fure a tale vênturi pe veci norocul meu.
Ascultă-'mi glasul, vino, la sinu-'mi sĕ te culci,
Te-oi duce şi trăí-vom în visuri blânde, dulci“.

*

Riḑênd nevinovată i-a zis copila blândă:
— „Născută sunt în lume pe aripe de vênt,
Zefirul meu pe braţe m'a legănat uşor,
Şi el mi-a fost tovarăş la plâns mângetor,
In juna-mi veselie un vesel cântăreţ.
Stăpân pe vênturi este al meu tată sumeţ;
Ş'a vênturilor şópte mi-au dus dorul la tine
Când ziua 'şi pleca capul în serile senine“.
—„Iubito, vin cu mine“.
Cu drag la sinu-i Dorul o alipea oftând
De frică sĕ n'o fure vr'un nebunatic vênt.
A 'ncălecat în grabă pe roibul înfocat
Şi a pornit în gónă prin codru 'ntunecat.
Un tremur surd deodată prin codru se lăţí
Şi 'n valuri vuetóre de volburi vênturi vii
Gemeau pustiu prin frunze. Ileana tremura,
Dar' Dorul caldu-i mijioc mai strîns îl cu-
[prindea.
— „De ce tremuri Ileană, la sinu-'mi ne-
['nfricat?“
— „A vênturilor volburi vióe veste-au dat
La'l tatălui palat
Că am plecat cu tine prin tainica pădure
Grăbit în urmă vine din braţu-'ţi sé mĕ fure“.
Şi Dorul şí mai tare în sboru-i o strîngea,
Din ce-o strîngea mai tare din braţe-i luneca
—A dispărut . . . şi codrul a stat de-a tremura.

*

Pe Dorul îl cuprinse pustiul desperării.
Il alungă prin nópte, o pradă a durerii.
In tăinicii fiori ai liniştei deodată
Un şuerat subţire şi jalnic sĕ străbată
A început. Pe dorul din vis l'a deşteptat.
El s'a oprit: Un şerpe în sbucium desperat
Lupta 'n zadar; o pétră greu trupu-i apăsa
Şi 'n vaet de durere de Dorul se ruga:
„Voinice, vin, mĕ scapă, nu mĕ lăsa sĕ mor,
Că şi eu óre-cândva ţi-oi fi folositor“.
Lui Dorul i-a fost milă şi l'a scăpat de chin.
A rupt micuţul şerpe o frunză de arin
A fermecat'o 'ndată cu farmec tăinuit.
— „Voinice, ţine frunza, când vei fi sdrobit
De sórte atinge 'n dungă de frunză buza ta.
Ea va suna; îndată cu drag ţi-oiu ajuta“.
Şi şerpele în clipă în nor s'a prefăcut,
Ear' Dorul prin pădure a rătĕcit perdut,
Păn' ce-a ajuns spre ziuă pe-un plaiu scăldat
[în rouă
Incins de un brâu puternic de munţi la nu-
[mĕr: nouĕ,
Şi plaiu 'n flori de aur în sóre tremura
Şi un palat în mijloc în raze se scălda.
Ear' printrĕ flori Ileana trecea nevinovată,
Cu palida ei faţă, în gânduri cufundată.
A tresărit deodată; pe Dorul l'a simţit
Şi nu-'şi credea privirii prin flori când l'a zărit.
De dorul lui uşóră în braţe i-a sburat
Şi buza-i înfocată uşor l'a sărutat.
— „O Dorule, de doru'ţi încet mi-se sfêrşesce
Isvorul vieţii mele; o Dorule grăbesce
Mĕ ia, mĕ du cu tine, că fără tine mor“.
Ş'a prins în braţe Dorul mlădiul ei trupşor,
A 'ncălecat în grabă şi 'n gónă se pornì
S'ajungă înainte ce vêntul s'ar trezí
La marginea de codru, la póle, la isvor,
Căci n'are acì putere al vênturilor sbor.
De-abia trecut'au însĕ de-al dorului isvor
Ş'un tremur surd prin codru frunzişul visător
A 'l clătina 'nceput'a; crescea în valuri vêntul
Gemea pustiu frunzişul, pădurile de-arêndul.
Un vêntuleţ de nópte în fugă i-a pândit
Şi veste-a dat la curte, că Dorul a răpit
Pe mândra lor regină. Ear' tatăl ei turbat
In urma lor pornit'a prin codru 'n lung şi lat.
— „Iubite, vine tata; mĕ duce, ştiu, departe
Sĕ nu 'mi mai dai de urmă. Dar, fie 'n
[ori-ce parte
Mĕ va goní ursita, îţi jur, că viéţa 'mi tótă
Ţi-e închinată ţie; sĕ ştii, că ne'nfricată
Voiu suferi durerea ce-acuma mĕ aştéptă,
Că dorul meu spre tine mereu mi-se îndréptă
Şi te aştept, căci peptu 'mi nădejdea îl încinge,
Şi dragostea e tare, ea tóte le învinge“.
O volbură nebună atuncea i-a lovit,
Pe ea a smuls'o; Dorul pe loc a 'ncremenit.

*

Trecut'au zile grele de zile alungate.
A rătăcit sĕrmanul cu genele secate
De lacrĕmi înfocate, pân' şi-a adus aminte

Delectatu-ne-am în cântările corului improvisat de clericul abs. şi stud. filos. Cornel Popescu, delectatu-ne-am în declamaţiuni şi în dulcele farmec al frumóselor nóstre doine, delectatu-ne-am în cântări, bucurie şi veselie.

N'am uitat însĕ nici de dorul inimii, şi am vênturat în depărtări şi câte-un tainic salut de dor la cine ne este drag.

Ne-am întâlnit, ne-am cunoscut, ne-am veselit, ne-am despărţit cu încredere într'un viitoriu frumos.

Dee D-zeu! Frumos sĕ fie;

Ibis.

Peregrinagiu la mănăstirea Dealul.

Trei veacuri împlinitu-s'au luna trecută, de când „spaima Turcilor“ şi mândria neamului românesc, viteazul *Mihaiu-Vodă*, ucis mişelesce pe câmpia Turḑii, îşi dórme somnul de veci. România i-a ridicat în Bucureşti o statuă spre vecinică pomenire, ear' inimile românesci an de an aduc prinos memoriei lui prin peregrinaj, la mănăstirea Dealul, (Têrgovişte) unde i-se păstréză craniul.

Anul acesta peregrinajul s'a făcut în 23 Septembre, luând parte „Liga culturală“, societatea „Carpaţii“, societatea „Uniunea“ şi mulţime de persóne de tóte clasele sociale: senatori, deputaţi, profesori advocaţi, studenţi, etc. Tinerimea dela noi a fost representată prin juristul I. Giurgiu. Intrĕ persónele marcante erau: Gr. *Tocilescu*, profesor de universitate, Sava *Şomănescu*, senator, profesorul *Costescu*, poeta *Smara*, Aurel *Popovici*, amploiaţi de la diferitele ministerii, ş. a.

S'au depus şi douĕ cununi: una din partea *Ligei*, de bronz, cu inscripţia „*Omagiu marelui voevod Mihaiu Viteazul*“, şi alta din partea *Uniunei generale a studenţilor*, de frunze de stejar, cu inscripţia: pe o aripă a frunzei „*Omagii marelui Mihaiu: Uniunea generală a studenţilor*“, ear' pe ceealaltă: „*Studenţii universitari din Transilvania*“.

La gările Nucet şi Văcăreşti peregrinii erau aşteptaţi de profesorii şi elevii şcólelor de acolo şi primiţi cu imnul „Deştéptă-te Române“. După discursurile de bineventare s'au distribuit elevilor cărţi postale ilustrate cu portretul lui Mihaiu-Vodă şi cartea „Viéţa lui Mihaiu-Vodă“, scrisă din prilejul aniversării de trei veacuri de la mórtea eroului.

Sosiţi la gara Teiş (lângă Tergovişte), peregrinii au plecat apoi, parte cu trăsuri, parte pe jos, la mânăstire, unde au fost întimpinaţi de elevii şcólei copiilor de trupă (cadeţi) sub comanda căpitanului Constantinescŭ. Musica militară, compusă numai din elevii şcólei, a cântat mai multe marşuri, resplătite cu aplause furtunóse din partea peregrinilor. In curtea mânăstirei în partea dréptă pe o masă se afla craniul lui Mihaiu-Viteazul, încunjurat de flori, aduse de orăşeni. In partea dréptă şi în partea stângă a mesei se aflau aranjate 2 frumóse panoplii de arme. Pe masa unde se afla craniul lui Mihaiu, se afla şi crucea cea mare, una din anticele mănăstirei.

Escursioniştii s'au aşezat în faţa mesei cu craniul.

Apoi senatorul Costescu Comăneanu a bineventat peregrinii în numele parlamentului şi al judeţului, esprimând mulţămirea judeţenilor pentru acest act de pietate, sĕvêrşit în memoria eroului şi esprimându-şi dorinţa, ca în viitoriu neamul întreg sĕ peregrineze la *mormêntul* lui Mihaiu-Vodă. A rĕspuns profesorul *Tocilescu*; apoi a urmat serviciul divin.

După aceea, dl *Tocilescu* a ţinut o conferinţă, vorbind despre viéţa lui Mihaiu Viteazul.

D-sa terminând frumósa conferinţă, regretă că a găsit craniul marelui Mihaiu Viteazul pus într'un sicriu de lemn putrezit. Sĕ sperăm, a zis d-sa, că la anul când vom face peregrinajul la mânăstirea Dealului, sĕ găsim craniul lui Mihaiu aşezat cel puţin într'un sicriu de argint şi într'un frumos Mausoleu.

Spune apoi că veneratul preşedinte al „Ligei“ d. V. A. Urechiă, fiind bolnav l'a însărcinat pe d-sa sĕ-l represinte şi sĕ depună din partea „Ligei“ la mormêntul lui Mihaiu coróna de bronz.

S'a dat apoi cetire unei scrisori a dlui V. A. Urechia, unei poesii ocasionale scrise de Ciru Economu, apoi au urmat discursurile: Dr. Drăgescu (în numele secţiunei din Craiova a Ligei), Mladian Manolescu din Iaşi, I. Giurgiu (în numele studenţimei de la noi), Demetrescu (în numele Uniunei studenţilor) şi oda dnei *Smara*, care atât prin predarea cât şi prin conţinutul odei a făcut frumósă impresie asupra publicului.

S'a dat apoi banchet în curtea mânăstirei, în decursul căruia s'au rostit numĕróse toaste, ear' la orele $3^1/_2$ peregrinii au plecat spre Bucureşti întrĕ entusiaste ovaţiuni din partea cetăţenilor têrgovişteni.

Revistă esternă

Turburări chineze. „Times“ are raport din Hongcong (China), în care se spune, că turbulenţii chinezi au demolat şi pustiit de nou o colonie misionară. Mişcarea contra misionarilor sémănă cu revolta boxerilor şi va fi greu de sufocat.

*

Visite la Ţarul. Se scrie din Petersburg, că împĕratul Germaniei va face negreşit visită Ţarului la Spala şi va lua parte şi la vênătórele de curte. Dacă evenimente estraordinare nu vor altera programul, pe la finea lunei curente Ţarul va merge la Jalta, unde 'i vor face visită regele *Alexandru* al Sêrbiei şi principele *Ferdinand* al Bulgariei. Scopul visitei acestora e, sĕ céră sfatul şi *spriginul* Ţarului, fiind-că în urma ultimelor metamorfose politice posiţia lor nu e tocmai sigură pe tronul celor douĕ stătuleţe balcanice.

De frunza fermecată. De buza lui ferbinte
Atins'a frunza 'n dungă şi frunza a sunat
Şi din vĕzduh îndată în cale s'a lăsat
Micuţul şerpe: „Iată la tine am venit
Sĕ te ajut, căci viéţa în schimb mi-ai mântuit.“
— „Ţi-am dat viéţă ţie, o dă-mi şi tu viéţă
De când m'alungă sórtea prin negură şi céţă,
Turbatul vênt răpit'a din braţu-mi iubitor
Pe draga vieţii mele şi mor de al ei dor.
Ajută-mi cu al tĕu farmec alin' a mea durere
Atât numai, mai multe iubirea mea nu-ţi cere!“
— Ţi-e grea ispita sorţii, voinice, dar' e greu
S'ajungi sĕ-ţi veḑi iubita, căci crud e tatăl sĕu,
Şi dragă-i e copila ca cel mai scump odor,
Şi e duşman de mórte ori-cărui muritor.
Pe-o stâncă 'ncunjurată de piscuri ascuţite
A 'nchis'o 'ntr'o cetate cu ziduri amorţite,
In turnul ce s'atinge de straşina ceréscă,
Pe unde n'a umblat fiinţă omenéscă.
Trei vênturi o veghiézǎ urîtul sĕ-i omóre,
Dar' dorul tĕu îi stînge viéţa 'nfloritóre.
E greu s'o veḑi.... Dar' tótă-ascunsa mea
[putere
O 'mbrac în farmec tainic s'alin a ta durere;
Te-oi duce la Iléna.“ Şi róte trei a dat
Micuţul şerpe 'n clipă în vultur s'a schimbat;
Un vultur cu opt aripi c'o stea de foc în frunte,
Ce 'n sbor întrece vêntul şi 'n nouri se ascunde
Şi Dorul s'a urcat pe vultur ş'a pornit
In gónă prin vĕzduhul albastru, liniştit.
Şi câmpu 'n lepărtare în céţă se 'mbrăca
Şi tot mai mic în sboru-i în urmă îl vedea,
Şi munţi cresceau în zare cu trup îngrozitor
Şi neguri uriaşe plutiau în jurul lor,
Pe-o stâncă îmbrăcată în nour aurit
Plutia 'n vĕzduh cetatea. Ear' Dorul s'a oprit
Şi a întrat în grabă pe porţile deschise,
Căci vêntul cel de pază o clipă adormise:
Pe-un scaun de muşchiu în umbră de flori
[încunjurată
Şedea visând Iléna, tăcută, nemişcată.
Şi Doru'n bucurie la ea a alergat,
Cu foc a strîns'o 'n braţe pe nume-o a chemat:
— „Ilénă, iat' venit'am la tine ângeraş,
S'alung dureri şi chinuri, în peptul meu sălaş
Se dau iubirii sfinte, ce-atât ne-a chinuit.“
Dar' înzadar. Iléna de mult ce l'a dorit
In plâns rĕmas'a pétră, un trup ne'nsufleţit.
Nebun a plâns'o Dorul ş'a drăgostit'o mult,
Şi de durere 'n pétră şi el s'a prefăcut.

*

Dar' timpul tace, trece şi tórce 'n taină zile,
Ajung la vestejire bobocii de copile;
La Doru'n sat trecut'au bĕtrânii vestejiţi,
Mlădiţele ajuns'au sĕ pórte-acum mlădiţi,
Copiii-ascult povestea bunicei Simziana:
Că vêntul serii plânge pe Dorul şi Iléna.

NOUTĂŢI

Congregaţia Sibiiului. Alaltăeri s'a ţinut congregaţia de tómnă a comitatului Sibiiu, în care au venit pe tapet şi câteva cestiuni de interes românesc. Raport detailat vom da în numĕrul viitoriu.

*

Dela consistoriul din Arad. In „Biserica şi Şcóla“ dto 6 Octobre st. n. cetim următórele: Luni în 17/30 Septembre s'a întrunit în şedinţă plenară consistoriul din Arad. S'a publicat concurs pentru postul de protopresbiter vacant al Aradului, de comisar s'a numit protosincelul referent bisericesc Ioan I. Papp. Părintelui archimandrit Augustin Hamsea i-s'a recunoscut dreptul de pensiune pentru casul când ar întra în condiţiunile de pensiune cuprinse în § 17 al Regulamentului de pensiuni. Din consideraţiune de echitate şi cu privire la dignitatea P. C. Sale însă, s'a decretat întregirea dotaţiunei sale de igumen al mănăstirei H.-Bodrog la suma salarului ce l'a avut ca director seminarial, ca astfel în privinţa salariului sĕ nu fie întru nimic scurtat prin trecerea la sf. mănăstire. Intregirea se va face din budgetul consistorial.

*

Societatea „Petru Maior“ la Mocsonyi. Sĕptĕmâna trecută dl Dr. *Alexandru Mocsonyi* petrecênd câteva zile în Budapesta, societatea „Petru Maior“, al cărei protector şi membru onorar e Ilustritatea Sa, s'a folosit de ocasiune spre a-'l felicita pentru alegerea de president al Asociaţiunii. Vicepresidentul D. Stoica şi secretarul G. Lobonţ interpretând bucuria membrilor ei pentru acéstă alegere i-a dorit mulţi ani, ca sĕ pótă lucra şi în fruntea celei mai mari societăţi culturale de la noi, cu aceeaşi dragoste şi înţelepciune, cu care şi până acum a lucrat pentru binele bisericei şi neamului nostru.

*

Patria — în primejdie! Alaltăieri diminéţa stradele Sibiiului rĕsunau de cântecele flăcăilor veniţi sĕ îmbrace pe trei ani mondurul împĕratului. Românii 'şi cântau doinele legănat şi lin, ear' Saşii cântecele lor. O grupă de feciori saşi trecênd prin strada Cisnădiei cânta în tact scuturat binişor un cântec în care de vr'o câteva-ori se repeta frasa „mein Österreich“. Când am auḑit pe acesti voinici cântând „mein Österreich“, am îngheţat de spaimă, că patria earăşi e în primejdie, e tradată de nou şi nu e cine s'o apere, fiind-că Sibiiul — n'are nebuni cari sĕ vada trădători şi duşmani ai patriei în toţi cari — de pildă nu cântă Kossuth nóta. (*Nel*).

*

Stipendiu pentru studii comerciale. Camera de comerciu şi industrie din *Braşov* a escris concurs la un stipendiu de 600 cor., destinat unui tiner care sĕ se dedice a se înscrie la vr'o şcólă superióră ori academie comercială, ear' după absolvare sĕ-şi pună cunoscinţele în serviciul comerciului din patrie. Termin de concurs până la 28 Octobre st. n. In petiţiune, cu timbru de 1 cor., şi adjustată cu atestate despre studiile făcute până acum şi despre cunoscinţa de limbi, trebue arĕtată etatea, starea civilă şi planul în ce mod voesce sĕ-şi fructifice cunoscinţele ce şi-le va câştiga.

*

Lupta dela Rĕsboieni. Ziarele din România aduc ştirea că dl T. Dornescu, prefectul judeţului Neamţu va interveni la epitropia sf. Spiridon din Iaşi, pentru-ca acésta sĕ dăruiască un loc în întindere de douĕ tălci, pe care se află monumentul ridicat în amintirea gloriósei lupte de la Rĕsboieni a Voevodului *Stefan cel Mare.* Pe acel loc, în jurul monumentului, se va face un parc frumos. Un drum va conduce de la strada principală la monument. Monumentul se află aşezat pe un loc care este proprietatea Epitropiei st. Spiridon. Tot dl prefect Dornescu a întrevenit şi la ministeriul de interne, ca pentru vecinica amintire a luptei dela Rĕsboieni numele satului Uscaţi, pe a cărui întindere s'a dat lupta memorabilă, sĕ pórte pe viitoriu numele *Rĕsboieni.*

*

România la congresul de istorie. Comitetul de organisare al congresului de istorie, care se va ţiné la *Roma* în primăvara anului 1902, a concreḑut dlui *V. A. Urechiă* presidenţia unui *comitet românesc*, pe care'l vor constitui aderenţii la congres din ţĕrile române. Anunţându-i acéstă misiune, comendatorul profesor *Giacomo Gorini* şi doctorul *Francesco Guerri* mai adaug în scrisóre că „*esprimă dorinţa, ca sĕ vină la Roma o adevĕrată invasiune de Români*“.

*

Têrg de cai pentru miliţie. De la vicecomitele comitatului Sibiiu se face cunoscut, că în *16 Octombre st. n.* se va ţiné în *Sibiiu* în piaţa Hermann (în faţa casarmei celei mari) têrg pentru cumpĕrare de cai pe séma miliţiei. Se vor cumpĕra cai în vêrstă de 4—7 ani.

*

Iubileul unei reuniuni învĕţătoresci. Reuniunea „Mariana“ a învĕţătorilor gr.-cat. din vicariatul Rodnei şi protopopiatele Bistriţei şi Budacului român, cu ocasiunea adunării sale generale din 20 şi 21 Octobre st. n., în *Năsĕud*, îşi va serba iubileul de 25 ani de activitate. In 20 Octobre se va ţiné şedinţa festivă în sala gimnasiului, banchet şi séra concert şi petrecere cu joc, ear' în 21 se va ţiné a doua şedinţă. In şedinţa acésta se vor ceti şi douĕ disertaţiuni: „Posiţia învĕţătoriului în societate, însufleţirea lui pentru şcólă“ de Macedon Linul, „Cum póte influinţa şcóla asupra bunăstării materiale a poporului“, de Octavian Doci.

*

Părintele ierodiacon domnul Dr. Elie Cristea, în cursul liturgiei pontificate de I. P. S. Sa domnul Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit, la sĕrbĕtórea Naşterei Născĕtoarei de Dumnezeu, a fost hirotesit întru archidiacon. Din acest solemn incident părintele archidiacon a dăruit fondului de 20 bani, creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ pentru acuirarea unei case cu hală de vênzare, suma de 10 cor.

La acelaşi fond au mai contribuit: dl Dr. Vasile Dan, advocat 2 cor., Emil Verzariu, funcţionar la banca „Transilvania“ 2 cor., dómna Malvina Verzariu n. Şocander 1 cor. 50 bani; Grigore Verzariu, şcolar 1 cor., Pompi Verzariu 1 cor., dómna Otilia Şocander, domnişóra Melania Şocander, (Apoldul-de-jos) ambele 2 coróne; Victor Tordăşianu, funcţionar la consistor 1 cor.

*

In contra jocului de cărţi. Ministrul căilor ferate rusesci a dat ordin tuturor şefilor de gară, prin care personalul trenurilor e strict îndrumat *sĕ nu permită călĕtorilor sĕ jóce cărţi în cupee.* Cei aflaţi în flagrant au sĕ fie somaţi a sista jocul, ear' dacă nu se supun, la proxima gară sĕ iee cu ei protocol în presenţa organului poliţial.

*

Tisza — totuşi deputat! Zadarnic orădanii au lăsat buzat pe bĕtrânul *Tisza*, căci el totuşi va fi deputat dietal. Anume ziarele din Budapesta raportéză, că ministrul-president *Széll* când a aflat despre resultatul alegerii a făcut lui Tisza imputări, că *nu l'a informat asupra situaţiei, ca sĕ fi luat mĕsuri în contra agitaţiei kossuthistilor.* Apoi l'a asigurat, că primul mandat dintrĕ cele cari vor ajunge de nou sub alegere, (sunt câteva cercuri cu deputaţi aleşi în câte douĕ cercuri) i-l va da lui. La acestea Tisza ar fi reflectat numai următórele: „Nu ve îngrijiţi de mine!“

*

Deputat ţeran în parlamentul ungar. In cercul *Akosfalva* (sĕcuime) e ales deputat dietal un ţeran: secuiul *Makkai Zsigmond*, care a promis alegĕtorilor că se va presenta la dietă în port secuesc.

*

Isprava lui Sarafov. Din cercurile diplomatice de la Constantinopol se afirmă, că ambasadorul american ar avé doveḑi, că răpirea misionarei americane Ellen Stone ar fi isprava lui *Sarafov.* Banditii sei au răpit'o — la ordinul lui Sarafov, — pentru-ca sĕ stórcă de la ea bani de rĕscumpĕrare, pe cari sĕ 'i întrebuinţeze apoi în scopul propagandei revoluţionare.

*

Acţiune contra anarchistilor. Conform unor rapórte telegrafice sosite din New-York la Londra, guvernul Statelor-Unite este aplicat sĕ deie Europei sprijin întru înfrênarea anarchistilor. Anume, după cum se afirmă, guvernul ar fi declarat, că va impedeca refugiarea anarchistilor în America, permiţênd sĕ debarce numai acelor emigranţi, cari se vor legitima cu atestat de la autorităţile locului lor natal, că nu aparţin sectei anarchiste.

*

Cai pentru Transvaal. Se pare că rĕsboiul din Transvaal va dura încă mult; cel puţin faptul că guvernul englez încă şi acum cumpĕră cai cu miile pentru a'i trimite óstei din Transvaal, nu e nici-decum simptom de apropiată terminare a rĕsboiului. Nu de mult plecase din Rusia un transport de câteva mii de cai, ear' acum samsarii vor cumpĕra de nou cam cinci mii din Ungaria. In scopul transportării acestora vor sosi, în portul din Fiume, în cursul lunei acesteia şi al celei următóre, şése mari vapóre engleze.

*

Din distracţiile bogătanilor. Contesa *Pillot-Well* din Paris zilele trecute a dat un prânz splendid, la care erau invitaţi fórte mulţi membri ai elitei Parisului. Spre uimirea óspeţilor însĕ, — contrar usului parisian — pe masă nu era nici o cartă de bucate, dar' bătea la ochi un colosal buchet de flori aşezat la mijlocul mesei, despre a cărei meniţiune nu-şi putea da sémă nimenea. La prima plesă însĕ buchetul s'a deschis în douĕ părţi şi a eşit din el în costum de silfid cântăréţa Margareta Deval de la teatrul Varietè şi a cântat un cuplet despre ostrigi, — signal că urméză ostrigi. Fie-care plesă era anunţată astfel prin câte un cuplet cântat de cântăreţ.

[212] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕțător la școla confesională gr. or. din filia *Viscri* protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 15 zile de la prima publicare în diarul „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Dela credincioșii gr. or. prin repartiție 242 cor., ajutoriu dela stat votat în anul 1901 sub Nr. 51.137 358 cor., cu totul 600 coróne, cuartir și lemnele trebuincióse de încăldit.

Dela învĕțător se recere cualificația conform legei și este deobligat a ține în Dumineci și sĕrbători strană în biserică și a cânta cu copii de școlă la sf. liturgie.

Pentru de a face cunoscință cu poporul și a-și arăta desteritatea și în cântările și tipicul bisericesc concurenții au a se presenta în vre'o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică, înainte de ziua alegerei.

Rugarea de concurs împreună cu documentele necesare sunt a se adresa Preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al Cohalmului în terminul deschis.

Viscri, în 9 Septembre 1901.

Comitetul parochial gr. or.:

Jeronim Buzea preot președ.

Dumitru Becheș notar

Vidi!

Nicolau D. Mircea.
protopop

Nr. 4331/901 Prt. cerc. supr. [211] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de *vicenotar* sistemisat în comuna mică *Cărpiniș*, cercul Mercurea, comitatul Sibiiu, se escrie concurs prin acésta cu următórele emolumente:

1. Salariu anual 600 cor.
2. Locuință liberă.
3. 6 stângeni lemne de foc.
4. Taxele statorite prin statut după lucrările private.
5. In casul denumirii ca matriculant, séu ca matriculant-locțiitor de stat un onorar, care se va sistemisa.

Vicenotarul ales are de a îndeplini și sub responsabilitate proprie și sub controla notarului cercual lucrările împreunate cu întréga administrare a comunei Cărpiniș precum și lucrările private lui împărțite.

Cererile concursuale instruate cu documente de cualificațiune, despre cunoscința limbelor și ocupațiunea lor de până acuma au de a se presenta subscrisului până în 22 Octombre a. c.

Mercurea, în 30 Septembre 1901.

Pretorul cercual suprem:

Mangesius

Nr. 528 [210] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului învĕțătoresc vacant din *Totoiu* protopresbiteratul Alba-Iuliei se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 cor. cuartir în edificiul școlar și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul de sus și a se presenta în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre pentru a-'și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Alba-Iulia, 6 Septembre 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat	fl.	—.85
jumĕtate pânză	„	1.05
în piele roșie	„	1.25
Ediția fină în piele négră	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase	„	3.85

Se află de vêndare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

„CONCORDIA“,
SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII IN SIBIIU.

Convocare.

Domnii acționari ai **societății comerciale pe acții „CONCORDIA“**, se învită prin aceasta la a

IV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în **Sibiiu (strada Baier Nr. 1), Sâmbătă în 26 Octobre st. n. 1901, la 10 óre a. m.**

Obiectele de pertractare sunt:

1. *Raportul direcțiunii.*
2. *Bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghere.*
3. *Eventuali propuneri cf §. 33 din statute.*

Acei domni acționari, cari voiesc sĕ participe la acésta adunare sunt rugați sĕ-'și depună la cassa societății acțiile, eventual dovedile de plenipotență până cel mult Joi, în 24 Octombre st. n. 1901, la 5 óre p. m. (§. 24 din statute).

Direcțiunea
societății comerciale pe acții
„Concordia“.

[213] 1—1

◆

Bilanț cu 30 Iunie 1901.

		Cor.	fil.		Cor.	fil.
Cassa în numĕrar		3533	57	Capital social	200000	—
Mobiliar	Cor. 16,364.83					
Amortisare	„ 1,636.48	14728	35	Fond de reservă	506	28
Diverse conturi debitóre		325273	40	Diverse conturi creditóre	481962	23
Mărfuri		269785	84			
Perderea din anul 1899/1900		44000	78			
„ „ „ 1901		25146	57			
		682468	51		682468	51

Sibiiu, în 30 Iunie 1901.

Dr. L. Lemény m. p., membru în direcțiune.
Dr. N. Vecerdea m. p., membru în direcțiune.
I. Lissai m. p., membru în direcțiune.
F. Schmidt m. p., conducĕtor.
P. Simtion m. p., comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat contul present și l'am aflat în deplină regulă.

Sibiiu, în 27 Septembre 1901.

Comitetul de supraveghere:

N. Penciu m. p. **I. Crețiu** m. p. **D. Rațiu** m. p.

Raportul comitetului de supraveghere.

Onorată adunare generală! Subscrisul comitet de supraveghere, censurând bilanțul și contul de profit și perderi al societății comerciale „Concordia“ pentru anul 1900/1901 le-am aflat în conformitate cu cărțile de contabilitate ale societății.

Propunem deci a aproba bilanțul, ér direcțiunei a-i da absolutoriu.

Sibiiu, 7 Octombre 1901.

Comitetul de supraveghere:

N. Penciu m. p. Dr. **E. Cristea** m. p. **D. Rațiu** m. p. Dr. **V. Bologa** m. p. **I. Crețiu** m. p.

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

✻ Numai marfă bună și solidă. ✻ Prețuri eftine, garanție consciențiósă. ✻

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

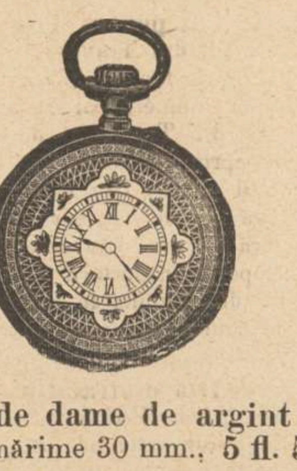

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.
Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.
Orologiu de domni séu de dame, aceeași calitate, cu capac duplu, 7 fl. 25 cr.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor**.

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine.

[113] 16—30

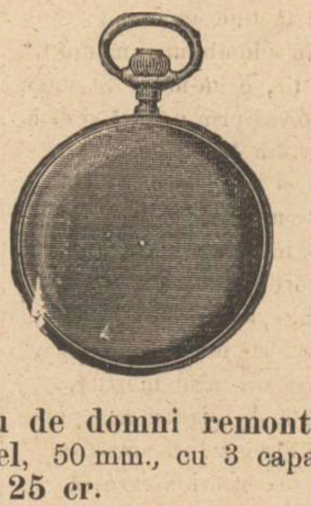

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.
Acelaşi cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.
Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 108 **Sibiiu, Sâmbătă 29 Septembre (12 Octobre n.) 1901** *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articlii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 60 fil. pentru fie-care publicare.

Nr. 8645. Şcol.

CONCURS

Din fundaţiunea Cologea cu începutul anului şcolar curent au devenit vacante 2 stipendii câte de 120 coróne, pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziariul „Telegraful Român".

Concurenţii, la cererea scrisă cu mâna proprie şi adresată consistoriului archidiecesan, au sĕ acludă următórele documente în original:

1. Carte de botez, că sunt români greco-orientali de pe teritoriul archidiecesei;
2. testimoniu de pe anul şcolar trecut 1900/1;
3. testimoniu de avere;
4. alte eventuale documente recomândătóre.

Cererile întrate după espirarea terminului nu vor fi luate în considerare.

Sibiiu, din şedinţa senatului şcolar, ţinută la 20 Septembre 1901.

Consistoriul archidiecesan.

Regenerarea poporului român.

I.

Fericitul Metropolit Andreiu, când a presentat congresului statutul nostru organic aprobat de către Maestatea Sa, s'a esprimat, că depune în mânile măritului congres naţional-bisericesc tótă rĕspunderea despre viitoriul bisericei ortodoxe române. Curênd după aceste mult obositul nostru regenerator a trecut la cele eterne, mulţămit cu rodnica sa activitate, dar' supĕrat în internul seu pentru sórtea viitoriului.

Om cu vederi largi, nemuritoriul nostru metropolit, capul natural naţional al nostru, a prevĕḑut că biserica răzimată de statutul organic va puté progresa numai fiind sincer scutită de legile politice-administrative ale statului. De aceea încă la conferenţa politică din 1869 dela Mercurea a stăruit pentru adoptarea unei ţinute *moderate* faţă cu statul. Maturitatea sa politică însĕ n'a fost înţelésă nici chiar de acei bărbaţi ai nostri, cari se bucurau de óre-care nimb politic. Sĕ nu-i critisăm însĕ pe cei-ce mai sunt în viéţă, ci presupunênd că au tótă bunăvoinţa către desvoltarea fericită a poporului român, sĕ credem că un picuţ de stângăcie de vederi politice a fost causa, că nu au putut înţelege profund vederile unicmântuitóre ale nemuritoriului nostru metropolit!

De am fi ascultat noi de glasul pĕtrunḑĕtoriu al lui Şaguna, biserica nóstră ar fi astăzi un veritabil pharos pentru toţi Românii din monarchia habsburgică. Lipsa de şcólă politică ne-a adus însĕ la un stadiu nedemn de un popor ce descinde din semiḑei. Pe lângă ţinuta corectă proiectată de către marele metropolit, noi am avé astăzi şcóle poporale române eminent înzestrate, am avé şcóle medii şi speciale, am avé chiar şi universitate. In locul acestora n'avem nimic bun, ci numai o biserică, în care une-ori nici nu mai ştii cine dispune. Fruntaşi bisericesci, cari au încărunţit cu cinste înaintea altariului, sunt reduşi în vaḑa lor la nulă. De principii regenerătóre nu mai cutéză sĕ vorbéscă nime, căci pe unele locuri ale provinciei nóstre metropolitane muerile dispun de sórtea bisericei. Hydra pocăiţilor, ce ne ameninţă cu distrugere totală, este numai efluxul abusurilor ce se comit în faţa lumii, sub masca sântelor canóne, din partea multora, cari ar avé sĕ fie chiămaţi sĕ-şi verse chiar şi sângele pentru apĕrarea principiilor pe cari şi-a întemeiat Christos biserica sa.

De sus, de pe la locurile cele sfinte, se propoveduesce pentru întărirea credinţei, însĕ mulţi din acei propoveduitori, dacă părăsesc locaşul Domnului, sunt mai farisei de cât fariseii de odinióră. Pentru un os de ros, sau — vorbind conform sântei scripturi — pentru un blid de linte îşi părăsesc principiile, pentru cari au depus jurământ, sub reserva, că — pe lângă un picuţ de penitenţă — Dumnezeu îi va ierta. De pe amvon (dacă peste tot îl mai cunóscem) profesăm iubirea deaprópelui, credinţa şi frica de Dumnezeu, dar' în viéţa publică nu ne genăm a păşi cu fapte, de cari pe multe locuri s'ar ruşina chiar şi păgânii. Şi poporul nostru cel nestricat le vede tóte aceste şi se disgustă de biserică, de óre-ce nu înţelege, cum cvadréză cele propoveduite de funcţionarii mici şi mari ai bisericei cu faptele lor particulare. Poporul ştie din tradiţiune, că credinţa fără de fapte mórtă este; când vede deci atâtea fărădelegi din partea conducĕtorilor sei firesci, lucru natural că uşor slăbesce în virtuţile creştinesci, şi preocupat de lipsele sale trupesci nu mai pune nici un preţ pe recerinţele spirituale, îşi vede numai de traiul vieţii fisice, prin ce ajunge la stadiul deplorabil, că nu se mai deosebesce de alte fiinţe vieţuitóre.

Trăim în vremuri pline de îngrijire, atât pentru viitoriul nostru naţional, cât şi bisericesc. Mai nici într'unul dintrĕ centrele nóstre culturale nu veḑi alt-ceva, de cât urîta nisuinţă după rĕsbunare. Bărbaţi destoinici, cari lucră numai pentru îndeplinirea nepreocupată a datorinţelor, de nu arată înclinare pentru a tămâia mamonilor, sunt vexaţi pe tot pasul şi forţaţi a lua lumea 'n cap, sau a-şi restringe activitatea numai pe lângă împlinirea oficiósă a datorinţelor. De vre-o pornire principiară-regenerătóre nu e vorbă nici la Braşov, nici la Sibiiu, nici prin centrele desperate ale Românilor ungureni, căci cârtitorii de pe la anumite foi au încărcat pe toţi cei buni cu atâtea murdării, în cât nu-i mai plesnesce nimĕnui prin minte a se cugeta la cutare luptă de regenerare. Poporul şi-a perdut încrederea în conducĕtorii sei naturali, căci a cetit despre dînşii prea multe blasfemii scornite de către nefericitul club al precupeţilor naţionali.

Intrĕ împrejurări desperate ca aceste, tot Românul cu óreşi-care durere de inimă de neamul şi legea sa, dator este a cugeta cu tótă seriositatea la paşii ce trebuesc întreprinşi spre a pune temelie unui viitoriu ticnit.

Tot Românul trebue sĕ se gândéscă la regenerarea poporului român, atât de necesară şi de arḑĕtóre, regenerare, care *trebue* sĕ se facă

Ortodoxul.

„Adevĕrul despre Ungaria".

Revenim asupra broşurei cu titlul de sus, despre care am vorbit în numerul trecut, — de astădată în scopul ca sĕ-i facem cunoscut cuprinsul.

Autorul începe cu o scurtă istorisire a faselor prin cari a trecut viéţa publică a Magiarilor, în decursul mileniului ce-l au în urma lor ca locuitori ai Europei, — pentru a constata, că la formaţiunea de astăzi a Europei au contribuit mult şi Magiarii, din a căror viéţă politică scriitoriul broşurei află de remarcat două puncte luminóse: perseveranţa cu care au ştiut în trecut sĕ lupte pentru ajungerea scopurilor lor, şi zelul şi credinţa cu care au remas pe căile stabilite odată de bune şi corecte.

Ne spune mai departe autorul, că fără ajutoriul Magiarilor Europa n'ar fi fost în stare sĕ pună stavilă înaintării osmanlismului şi sĕ mute hotarele culturei europene atât de departe în Orient, pentru a puté loví acolo unde voesce, anume: că şi pericolul care astăzi ameninţă Europa, şi în deosebi pe Nemţi, *slavismul,* — earăşi numai cu ajutoriul Magiarilor va puté fi delăturat!

Ni-se mai spune, că Magiarii au luptat din tóte puterile în trecut în contra tendenţelor de germanisare, dar' *inimici ai Nemţilor n'au fost nici odată.*

Magiarii voiau sĕ rĕmână Magiari, stăpâni preste Ungaria, dar' doreau sĕ aibă şi pe Nemţi de aliaţi în contra inimicului comun. Că cu casa domnitóre au ajuns de multe-ori în conflict, — e adevĕrat; dar' lucrul s'a întêmplat din motivul, că prea de multe-ori Magiarii au fost înşelaţi în aşteptările lor, fiind-că ce li-se dădea astăzi, ca mâne venea luat îndĕrĕt dela ei. Dar' astea au trecut. Astăzi Magiarii întocmai ca şi Nemţii, *sunt cei mai credincioşi stâlpi ai tronului, pe ai căror umeri se odihnesce puterea habsburgilor.*

Aşa ni-se presentă poporul magiar, în broşura din întrebare.

După-ce ni-a făcut descrierea istorică a Magiarilor, autorul trece la *mişcările naţionalităţilor din Ungaria şi la conducĕtorii lor.*

Ne spune, că dualismul a avut drept idee fundamentală crearea dincolo a unui stat pus sub conducerea Nemţilor şi dincóce a unui stat pus sub conducerea Ungurilor. Naţionalităţile n'au fost învoite cu acésta, şi de atunci mişcarea lor.

Naţionalităţile ar dorí o federalisare a monarchiei. Magiarii s'au îngrădit însĕ bine în contra naţionalităţilor, fiind-că din capul locului au dat Croaţiei *charta bianca*, pentru a fi scutiţi de o eventuală majorisare. Scăpaţi astfel de Croaţi, cărora Magiarii li-au dat tot ce au cerut, cu atât mai bine au putut sĕ fie strînse în frêu celelalte naţionalităţi din Ungaria. Cu tóte acestea, Magiarii au avut lupte grele cu naţionalităţile, în parlament şi afară de parlament. „Nu erau mulţi, — zice broşura, — cei-ce pregăteau iadul în parlament pe séma Magiarilor, dar' formau *o grupă energică*, pe care naţionalităţile nemagiare au fost trimis'o în dieta magiară prin anii şasezeci şi şaptezeci; ear' cei puşi în fruntea acestei grupe erau *ómeni de fer*, cari nu se lăsau sĕ fie uşor biruiţi. Sêrbul *Miletici*, Românii *Mocsonyi* şi *Cosma*, şi Slovacul *Pauliny* erau conducĕtorii naţionalistilor, cari luptau categoric în dieta ungară pentru federalisarea Ungariei."

Tisza Kálmán nu voia sĕ ştie nimica de o împăcare cu naţionalităţile, pentru-că se temea că pe calea acésta va fi învinsă *„ideea de stat magiar"*. Tisza zicea aşa: „Statul ungar e destul de tare pentru a *sdrobí* pe cei ce se ating pe ascuns de corpul sĕu." Purtarea acésta a lui Tisza a adus cu sine, că representanţii naţionalităţilor au eşit din parlament, după-ce *Miletici* li-a spus Magiarilor, sĕ bage bine séma ce fac, pentru-că: *hodie mihi, cras tibi!*

S'a început politica de pasivitate din partea naţionalităţilor, care a fost sprijinită şi din partea — Slavilor din afară. Chiar şi astăzi panslavistii sunt diriguitorii politicei naţionaliste în Ungaria, precum după intenţiunile lor a fost compus şi protestul comun al Românilor, Sêrbilor şi Slovacilor, dat în contra magiarisării numirilor de localităţi, făcută prin articolul de lege votat în 1898.

Nu-i place autorului broşurei mişcarea Slovacilor, cari într'un memorand — zice el — au cerut, ca limba magiară sĕ rĕmână numai limbă diplomatică, ear' în oficii sĕ fie întrodusă limba poporului, precum şi funcţionarii sĕ fie luaţi din sinul poporului, punêndu-se în fruntea fie-cărui comitat locuit de Slovaci câte un comite suprem dintrĕ Slovaci, etc. Ba e indignat rĕu autorul de atâta cutezanţă din partea Slovacilor, un popor, pe care lumea 'l cunósce numai după aceea că n'are nici o cultură şi umblă cutrierând ţara şi străinătatea cu — drotul pe spate! Ah, cu cât e mai superior Magiarul în cultură, — esclamă autorul, — de aceea, *mai bine Magiar*, decât Slovac sau Slav preste tot! — Şi autorul îşi esprimă speranţa, că în momentul critic, Magiarii şi Românii îşi vor ridica *împreună* armele în contra Slavilor, — pentru apărarea Germanilor.

Autorul broşurei ne spune mai departe, — după ce espune pe larg politica Cehilor, care merge mână în mână cu politica Slovacilor, — că *mişcarea naţionalităţilor din Ungaria a câştigat un punct nou de razim la Roma, graţie intervenirei episcopului Strosmayer şi a archiepiscopului Stadler*, şi că presa francesă încă a fost câştigată pe séma politicei slave din Austro-Ungaria, — pentru a ne face sĕ înţelegem, că într'adevĕr pericolul e mare din partea slavismului, în contra căruia se impune legarea unei alianţe de apărare, o alianţă *română-magiară* şi *germană-magiară.*

După-ce constată apoi de nou, că Slavii au câştigat pe Români pe partea lor, — continuă astfel autorul:

— „In Ungaria, după Germani, *Românii formézä fără îndoială elementul cel mai important din poporaţiunea ungară a ţerii.* Chiar şi după numĕr, ocupă primul loc după Magiari.

Recensemêntul din anul 1890 a dat ca resultat două milióne şi jumătate din întréga poporaţiune de 17,340.000 de suflete, va sĕ zică 14,04 procente. Dacă mai luăm, că *Românii posed o forţă propagativă cu mult mai puternică decât Saşii şi Magiarii*, şi că începênd dela Tisa, până la granițele magiaro-române, *trăesc în masse compacte*, ear' în ultimii trei decenii *au făcut progrese însemnate pe terenul cultural și economic*, venim la resultatul, că *avem aici a face cu un neam de popor însemnat după numĕr și înzestrat cu puternice forțe de viĕță, și că chestia română e pentru Ungaria și pentru Magiari de cea mai mare importanță.*

Pentru Magiari nu pote sĕ fie tot una, dacă Românii stau pe partea lor sau împreună cu celelalte naționalități atacă posițiunile Magiarilor. De aceea *va trebui sĕ fie căutată înțelegerea cu Românii.* Dar' numai pe calea aceea póte fi ajunsă, dacă *Românii se desfac de către naționalitățile slave și se unesc cu Magiarii*, pentru a lupta în contra pericolului slav care amenință de o potrivă ambele popóre.

Numai pe calea acésta e posibilă o pace onorabilă pentru ambele părți, numai așa *pot împlini Românii din Ungaria o misiune, care trece departe peste limitele unei opere ungare!* Dar' firește, câtă vreme Românii stau pe basa concluselor conferenței dela Mercurea din anul 1869, câtă vreme cer restaurarea autonomiei Transilvaniei, — despre o împăcare cu Magiarii nu póte fi vorba. Pentru Magiari Ardealul e aceea ce e Boemia pentru Nemții din Austria, căci precum aici interese eminamente germane, așa acolo interese eminamente magiare sunt în joc, și ele sunt causa, din care *Magiarii*, dacă vreau sĕ esiste, ei și statul lor, iau o posiție atât de categorică cu privire la Ardeal". — — —

Trecênd peste *revolta țĕrănêscă* din Maramurĕș, atinsă în numĕrul trecut, autorul ne mai spune, care era politica lui *Ion Brătianu* și cari erau vederile sale în *chestia română*, pentru a constata, că *Brătianu* era mare inimic al slavismului; ear' pentru a-'și vedé asigurat statul în contra acestei primejdii, voia sĕ-'l pună sub suzeranitatea casei habsburgice, în raport delegațional.

Vom continua.

Din comitate.

— Congregația comitatului Sibiiu. —

Sibiiu, 9 Octobre n.

După cum am anunțat în numĕrul trecut, adunarea generală de tómnă a comitatului Sibiiu, ținută Luni, în 7 Octobre nou, a avut unele momente însemnate naționale, pe cari venim sĕ le înregistrăm după cum urméză:

Ședința, presidată de comitele-suprem *Thalmann*, a fost deschisă la orele 9. Dintrĕ membrii români erau presenți domnii: Dr. Liviu Bran de Lemĕnyi, Zaharia Boiu, Dimitrie Comșa, Dr. Beu, Nicolae Ivan, Nicolae Hențiu, V. Florian, Manta, etc.

Vicecomitele *Reissenberger* rĕspunde la o interpelare adresată lui din partea membrului municipal *Dr. Amos Frâncu*, în congregația din 5 Iunie a. c.

Interpelarea era următórea:

„In fața alegerilor parlamentare viitóre, dispus e dl vicecomite a omite și a refusa aplicarea opreliștei de liberă întrunire și a pedepselor decretate în ordonanțele nelegale și anticonstituționale ale fostului ministru Hieronymi, referitóre la partidul național român?"

Vicecomitele respunde astfel:

„Ministrul de interne r. u. a sistat în anul 1894 funcționarea partidului numit național român și a cualificat drept transgresiune călcarea acelei interdicțiuni.

Prin urmare, nici eu, nici autoritățile de I. instanță nu putem omite și refusa aplicarea acestei interziceri și a pedepselor pentru călcarea ei.

Totodată resping espresiunea folosită în interpelațiune, că ordinațiunile respective *ar fi contrare legii și constituției.*

De altmintrelea în sensul art. de lege 33/1874 §. 104 alin. 2. întruniri poporale se pot convoca, dacă în convocător și în rugarea pentru concessiune se convócă locuitorii comunei, cercului etc., *fără deosebire de naționalitate și confesiune, și dacă programul întrunirii este indicat precis în convocător.*"

Interpelatorul *Dr. Frâncu* nu a fost de față, pentru a se pronunța asupra rĕspunsului. L-a substituit însĕ domnul *Dr. Lemenyi*, care acceptând de a sa interpelarea, își esprimă regretele, că dl vicecomite abia astăzi respunde, în loc sĕ fi rĕspuns atunci când i-s'a adresat interpelarea, căci atunci era actuală, nu acum când alegerile sunt făcute. Rĕspunsul nu l-a mulțumit. Aceea ce zice dl vicecomite, că adunări poporale pot fi convocate numai fără deosebire de confesiune și naționalitate, e o viclenie naivă. Partidul național român are drept de esistență și nici un fel de ucas al lui Hieronymi nu va puté opri pe Români sé fie aceea ce sunt.

„Eu deosebi, — a spus dl Lemĕnyi, — declar sus și tare că sunt membru al partidului național", — care declarație a stors aplause frenetice din partea Românilor. Dl *Lemenyi* își reservă dreptul sĕ vină cu propunere concretă în fața congregațiunii.

Urméza al doilea rĕspuns al vicecomitelui, dat la interpelarea dlui asesor consistorial *Nicolae Ivan*, adresată tot în congregația din 5 Iunie.

Interpelarea era următórea:

1. Are dl vicecomite cunoștință despre purtarea provocătóre a gendarmilor, față de cetățenii pacinici și loiali din Sĕliște, în ziua de 3/16 Maiu, purtare, care a scandalisat și silit pe doi cetățeni ai altui stat, ca sĕ céră scut la consulatul lor, ear' pe Sĕlișteni i-a neliniștit și-'i neliniștesce și azi, — pentru-că repețindu se casul din 3/16 Maiu — póte provoca turburări și chiar vĕrsări de sânge?

2. Esistă o lege ori o ordinațiune, prin care ar fi interzisă și oprită sĕrbarea zilei de 3/16 Maiu și dacă esistă, de ce nu se aduce la cunoștința publicului din comitat?

3. Are dl vicecomite de cuget sĕ iee cele mai aspre mĕsuri, ear' pe agenții provocători, în casul acesta pe sergentul gendarmilor din Sĕliște, sĕ'l pedepséscă pentru cutezanța lui — și în viitor sĕ garanteze libertatea cetățenilor, periclitată chiar prin cei-ce trebue sĕ fie susținĕtorii ordinei și ai siguranței publice?

Dl vicecomite a dat următorul rĕspuns:

La 1 și 3, că conform înstiințării comandei districtuale de gendarmerie r. u. din Cluj nr. 5217/1347 1901 pășirea sergentului de gendarmerie r. u. din Sĕliște, din 16 Maiu a. c., *s'a aflat lipsită de tact*; acéstă afacere s'a resolvat meritoric din partea comandei districtuale și postul de gendarmerie din Sĕliște s'a instruat în privința procederii în viitor. La consulatul francez din Budapesta nu a sosit nici o plânsóre din partea străinilor amintiți.

La 2, poporul s'a făcut atent încă în anul 1898, că acțiunea ce are de scop sĕrbarea zilei de 15 Maiu 1848, este contrară legii și adecă cu privire la principiul cuprins în art. de lege 44, 1868, conform căruia toți cetățenii Ungariei constituesc în privința politică o națiune.

Interpelatorul nu e mulțămit cu rĕspunsul, care nu a mulțămit nici pe alți Români. Constatat fiind, că sergentul de gendarmi în starea sa turmentată a turburat liniștea cetățenilor, atăcându-le dreptul de a se aduna și a serbători o zi care lor scumpă le este, — trebuia, ca sergentul sĕ fie amovat din post și pedepsit, ear' nu *instruat* pentru viitoriu. Astfel de proceduri jignesc nu numai sentimentul poporului atacat în libertatea sa, ci detrag mult și din autoritatea vicecomitelui, care nu e în stare sĕ apere poporul de niște agenți provocători Serbarea zilei de 3/16 Maiu, memorabilă pentru Români, nu este oprită prin nici o lege, prin urmare aceia cari în mod volnic opresc pe Români și turbură serbarea acestei zile, necondiționat trebuesc aspru pedepsiți. Rĕspunsul nu-'l ia la cunoscință.

Cu privire la cunoscuta resoluțiune a Secuilor din Treiscaune, ca dieta sĕ fie recercată sĕ modifice legea de naționalități, — care însĕ n'a fost pusă la timpul seu la ordinea zilei pentru a fi discutată în congregație: se primesce cu unanimitate propunerea comitetului permanent, că congregațiunea trece peste curenda Sĕcuilor la ordinea zilei, cu atâta mai vêrtos, fiind-că petițiunea a primit resolvare și din partea dietei. Se constată însĕ, că circulariul Secuilor *trebuia* pus la timpul seu la ordinea zilei, așa cum au cerut Românii în congregația din 5 Iulie a. c. Totodată congregația își esprimă pĕrerea, că nu póte accepta vederile cuprinse în curenda Secuilor, din contră; e de părerea, că legea de naționalități e minimul din libertățile și îndreptățirile cari compet și naționalităților nemagiare din Ungaria.

La propunerea membrului *Dim. Comșa* se primesce, ca în viitoriu liferarea de petriș sĕ se dee pe calea licitației publice, nu din mână liberă ca până acuma.

Se ia hotărîre nouă, ca cercul pretorial al Sibiiului sé se împartă în două, rĕmânênd pentru amêndouĕ sediul în *Sibiiu.* Preotul *Florian* a propus, ca sediul noului cerc sĕ fie *Tălmaciul*; ca centru geografic al noului cerc, dar' propunerea nu s'a primit. Propunĕtoriul a anunțat recurs.

Tot la propunerea d-lui *Florian* sprijinit de d-l *Dr. Lemenyi* se primesce *prin votare*, ca drumul comitatens Talmaciu-Olt-Racovița-Avrig sĕ fie făcut nu numai până la Olt, cum e proiectat, ci și peste Olt, până la Racovița-Avrig.

Celelalte puncte din program au fost de interes mai secundar și au fost resolvate în ședința de după amézi, în presența a 6 membri (zi: șare membri) municipali și a opt funcționari.

Revistă esternă

Regele Alexandru — despre succesiunea la tron. La începutul sĕptĕmânei acesteia regele *Alexandru* a sosit la *Niș*, unde la discursul de bineventare al primariului a declarat că tóte faimele și intrigile puse la cale în timpul din urmă cu privire la cestiunea succesiunii la tron, provin de la dușmanii Sêrbiei și ai dinastiei Obrenovici. De sine înțeles, că fainele de crise guverniale, lansate în legătură cu intrigile de mai sus, încă n'au nici o basă.

*

Rĕsboiul Burilor. *„Sunday Times"* din Londra publică de la colaboratorul seu militar următórele: De-aci încolo *Kitchener* va avé mână liberă în conducerea rĕsboiului, dar' pentru aceea chiar și cercurile oficiale știu fórte bine, că rĕsboiul va mai dura încă cel puțin un an. De aceea, prima datorință a guvernului e, ca în locul soldaților obosiți de lupte sĕ trimită alții. Kitchener cere trupe călărețe, de aceea guvernul îi va trimite în primul loc pedestrime-călărétă și în cas de lipsă încă trei regimente de cavalerie. Canada și Australia încă vor fi recercate sĕ trimită nou contingent de óste. De aci încolo guvernul va trimite pe câmpul de rĕsboiu în fie-care lună câte opt mii de cai.

„Rheinisch-Westphaelische Zeitung" din Köln raportéză din Capstadt următórele: Conform rapórtelor semioficióse ale autorităților militare situația în Capland e fórte precară. Numĕrul insurgenților cresce din zi în zi. Trupele dușmane (ale Burilor) sunt provĕdute abundant cu merinde și cai. Tactica cea mai nouă a Burilor aflători în Capland e, că se resfiră în comande mititele, ca sĕ pótă opera mai ușor și sĕ pótă ajunge pănă prin cele mai îndepărtate locuri.

FOIȘÓRĂ

Fum!...

de **T. Cornel.**

Era în tómnă; o tómnă tainică și clară, când frunza nu se desprinsese încă.

Pe cheiul din Saint-Cloud, unde se opresc vaporașele cari vin din spre Paris, aștepta în nerăbdare o fată năltuță, bălaie ca sórele în rĕsărire, dar' cu ochii negri ca douĕ pete de cernélă, și catifelați.

Privirea 'i dornică luneca departe pe netezimea Senei împărmurite de liniște, — luneca fórte departe. Ea rĕscolea infinitul, îl cerceta înciudată, dór, dór de-ar zări ivindu-se în spre Sévres vaporașul care trebuia sĕ aducă pe Ryonel al ei. Ah! dar' depărtarea stă în neclintire ca într'un tablou, îmbrățișind o priveliște întrégă și ori-cât cerca privirea sĕ-'i sfâșie marama transparentă azurie, lăsată jingaș peste adêncimea 'i misteriósă, nu se ivea din ea nimic, nu se zăria nici semn nici umbră. Arare numai, numai câte-o barcă venia pe lungul Senei, crestându-'i fața luciósă ca de oglindă.

Și sta fata îngândurată, cu inima sărită și cu sufletul înăbușit de neliniște și de grijă, sta privind adêncul depărtării și adêncul apei și muțenia infinitului. Dar', tresărì de odată. Vaporașul apăru mergênd spre Sévres, pe urmă venind în góna aburului către Saint. Ea se simți năvălită de valuri de sânge. Inima'i i-se sbătea ca sub o strînsóre. Nu mai vĕḑu nici auḑi, așa de mare și de puternică fu emoțiunea care-'i bătea 'n urechi, în ochi, în tot corpul. Vru sĕ-'i iasă înainte, dar' nu se putu mișca din loc. Când se desmeticì, zărì o batistă fluturând pe bordul vaporașului. Era el. Cu batista-'i de mătasă, ia 'i rĕspunse la rêndu-'i. Ryonel înțelese și agită din nou batista și mai repede și mai cu foc. Când se întâlniră pe malul prăfuit și pietrișat, se topiră într'o lungă sărutare neasemuit de pătimașă. Lumea, care trecea, se uita la ei cu ochi curioși și avea zimbete pe buze.

— Te-am regăsit. iubito, te-am regăsit, — șoptì dênsul îmbătat de farmecul revederii și uluit de emoțiune.

— De ce veniți așa târziu? întreba Honorina. Ce témă 'mi era că n'ai sĕ mai vii! Te aștept de un ceas... și minutele se perondau așa de 'ncet!

— Drăguță, nu-i vina mea, — drumul e atàt de lung!

Prinși de mână urcau spre Parc.

Opt zile de când nu se vĕḑuseră: opt secole! Trecea vremea de părea trasă cu boii. De nu și-ar fi scris, dómne! ce nesfîrșită și chinuitóre ar fi fost despărțirea! Scrisorile lui erau pagini de nebunie. Ale ei povesteau suferința iubirei cu delicatețĕ mișcătóre. Când Ryonel cetea scrisorile ei se lăsa în legănarea alinătóre a lacrămilor. Ear' Honorina nu mai sfêrșia recetind foile pe cari fierul roș al dragostei arsese cu urme de litere de cea mai mare patimă: iubirea. Cum termina, lua portretul și-'l acoperea întreg dintr'o sărutare. Iubire! Era iubirea măréță, crescută în inimile fecióre, mărită prin firea lor, glorificată prin simțĕmintele sincere și măestrite. Era iubirea pe care nimeni n'o simțise. Nici cântecul n'o cântase, nici melodia n'o legănase, ear' graiul de aur al artistului, cât de dulce ar fi fost, părea fără vrăjie, când trebuia s'o descrie. Era neauḑit. Și unul și altul înzeiți se înzeiau și mai mult în lumina acestei dragoste.

In mersul lor spre Parc, ei vorbiau. Honorina îi povestea ce se petrecuse la ei a casă. Tatăl ei în loc s'o certe, când află de dragostea lor, îi spusese sĕ iubéscă și sĕ fie cuminte. El chiar îi zise sĕ scrie lui Ryonel și sĕ-'l chieme a casă la dînșii, sĕ-'l vadă și el și mama ei, toți ai casei. Ea le arătase portretul. Și le plăcu. Ce figură admirabilă! Dar' ce om blând! Ce inimă de aur! Cu câtă iubire o încânta dînsul! Ah! în lumea întrégă nu mai era un altul ca el, ca sĕ știe sĕ iubéscă s'o alinte, sĕ-'i fie credincios. Dînsa nu mai înceta din laude. Și mama ei și tatăl, aplecați de-asupra fotografiei erau răpiți de farmecul figurei lui Ryonel. Doi ochi mari, negri, misterioși și dulci, în luminile cărora se scaldă un vis armonios, ardeau în portret, ca vii. Figura regulată, expresivă, frumósă, cu trăsături ritmice, blajină și viselnică, cu frunte largă, era înconjurată de un pĕr care se ridica în crețuri mătăsóse, desfăcut, dând feței o superbă înfățișare de poet delicat. Sub nas se resfira o mustață négră, ear' colțurile îndoite ale gulerului mușcau într'o cravată înflorită într'o fundă artistică. Ah! figură nobilă, figură admirabilă! Părinții Honorinei rĕmaseră estaziați, captivați, câștigați. Și ei voiau sĕ'l vadă, sĕ l audă vorbind, sĕ'l admire. El trebuia sĕ între în casa lor.

— Ai sĕ mânânci la noi, astă séră, mai adăuga Honorina, după ce'i spuse tot, tot, cu părinții.

— Mânc unde vreai tu, — îi rĕspunse dînsul fericit.

Ea 'i sărută mâna, recunoscĕtóre. Dar' de pe înălțimea Micului Trocadero, un trecĕtor care se uitase la ei în vale, o vĕḑu. Honorina, surprinsă, se înroșì până în albul ochilor.

(Va urma.)

Noul tarif vamal german. Ziarul rus *Novosti* reclamă cu energie, din partea guvernului german o modificare radicală a projectului noului tarif vamal și mai cu sémă o reducere considerabilă a taxelor de întrare pentru cereale.

„Nu numai că nici un tratat de comerciu nu se va putea încheia pe basa unor asemenea taxe — zice ziariul rus — dar' statele învecinate cu Germania nici n'ar începe negocieri cu ea în vederea încheierii de tratate de comerciu, de óre-ce ele ar considera aceste negocieri condamnate de la început la un nesucces sigur.“

Din tractul prot. al Lupșei.

Pregătiri pentru întregirea postului de protopresbiter.

Ponor, 10 Septembre, 1901.

Veste bună vin a Vě împărtăși de astădată. Și mě simt fericit că tocmai eu sum norocosul a Vi-o împărtăși. Deci iată-o.

După-ce atotputernicul Damnezeu, dela a cărui voință atêrnă viéța sau mórtea nóstră, în 2 Martiu a. c. séra la orele 8 a chemat la cele vecinice pe prea bunul, de toți iubitul și în veci neuitatul nostru șef tractual protopresbiterul *Ioan Danciu*, tractul nostru a rěmas în věduvie și jale adêncă.

Preavenerabilul nostru Consistoriu archidiecesan însě, ca un bun părinte, care nu lasă copilul a plânge până când nu mai póte, a gândit: destul lacrămile și jalea vóstră. Cu alte cuvinte, a aflat de bine-sosit timpul pentru a pune capět acestei věduvii și jale, și a înveseli inimile nóstre cernite și întristate, prin înlocuirea unui alt *vrednic* a conduce mai departe destinele tractului nostru și a continua măreața operă începută de mult regretatul *Ioan Danciu*, adecă tot mai multă luminare, înflorire, întărire și înaintare a tractului nostru.

Drept aceea prin mandatul din 16 August a. c. Nr. 2245. Plen., comunicat nóuě prin scripta preaonoratului oficiu protopresbiteral din 22 August a. c. Nr. 612, a dispus a se face pregătirile pentru întregirea postului de protopresbiter al tractului Lupșa.

In urmare Joi în 20 Septembre st. v. la 9 óre a. m. ne-am adunat noi preoțimea din tractul Lupșei în reședința protopresbiteratului nostru, adecă în opidul *Ofenbaia*, pentru a alege 8 membri din cler ad hoc pentru alegerea de protopresbiter, va sě zică: cu mandatul de a participa esclusiv numai la actul alegerei de protopop. Din cei 23 preoți actuali s'au presentat 19, absentând astfel 4 fără a'și fi anunțat causa absentării.

După-ce zelosul adm. prot. M. O. D. *Vasiliu Gan* prin o scurtă dar' acomodată vorbire declară întrunirea colegiului de deschisă, provócă colegiul a-și alege doi bărbați de încredere și un notariu pentru conducerea protocolului. Ca bărbați de încredere se aleg parochii *Nestor Manciu* din Ocolișul-mare și *Constantin Giurgescu* din Runc, ear' de notariu *Laurențiu Ciorbea* din Ponor. Apoi întrébă preoțimea dacă doresce votare nominală sau secretă, la ce, acésta dechiarându-se pentru votare secretă cu ședule, pentru facerea combinațiunilor suspinde ședința pe cinci minute.

Redeschiḑêndu-se ședința își presentéză la urnă ședulele unul câte unul și constatându-se că sunt în numěr egal cu al votanților se face numěrarea voturilor. Maioritatea absolută au întrunit'o și deci s'au dechiarat aleși următorii: *Constantin Giurgescu*, *Eutimiu Frăsilă*, *Simeon Pop*, *Aureliu Boier*, *Macaveiu Bârsan*, *Clemente Popescu*, *Vasilie David* și *Iosif Negru*.

Nițěl cam rea impresiune a făcut că au rěmas afară veteranii preoți *Nicolau Pitic* din Muncel si *Ioan Nicóră* din Lupsa, cari au merite neperitóre pentru susținerea tractului amenințat odinióră cu desființare. Sé sperăm că la eventuale alte alegeri nu vor mai fi trecuți cu vederea.

Terminându-se alegerea și încheindu-se protocolul, M. O. D. adm. prot. *V. Gan* a mulțămit membrilor pentru buna armonie de care s'au condus, și declară întrunirea colegiului de închisă.

Apoi, după o mică pausă s'au purces la conferența preoțéscă. Despre acésta însě de altă-dată.

Preotul Laurențiu Ciorbea.

NOUTĂȚI

Distincțiune. I P. S. D. Archiepiscop și Metropolit Ioan Metianu a distins la sânțirea bisericei din Galati. pp. Bistriței, întêmplată la 14/27 Septembre 1901 (Inălțarea Crucii), pe dl Gavriil Hango, spiritual la penitențiarul reg. ung. regn din Gherla, pentru bunele servitii ce le-a adus bisericei până acum pe diferitele terene de activitate — cu îndreptățirea de a purta brêu roșu.

*

Comisariu guvernial pentru școlele medii gr. or. române din Brașov și pentru gimnasiul inferior din Brad, pe anul școlar curent e numit directorul suprem de școle din Sibiiu, dl Iosif *Elischer*.

*

Eminescu — în frantozesce. Doi mari librari din *Paris* și *Geneva* au luat în editură volumul de poesii *„Quelques poésies de Michail Eminesco“*. Acest volum conține într'o admirabilă traducere în versuri albe mai multe din poesiile regretatului nostru poet, cum și biografia poetului scrisă de Alexandru Vlahuță. Remarcabila traducere a poesiilor se datoresce d-nei M. M. V., o persónă bine cunoscută în societatea bucureșténă și directóra a unui înalt așezěmênt de cultură din București.

*

Magiarisare — cu ajutoriul cărților liturgice. „Magyarország“ aduce știrea că vicariul din Hajdu Dorog al episcopului *Firczák* (de la Muncaciu), canonicul *Lengyel*, a primit de la epicop încuviințare sě traducă în unguresce cărțile tipiconale grecesci și slavone, folosite la serviciul divin în biserica gr. cat. a rutenilor.

*

† Stefan Pop, paroch gr. or. în *Surduc-Copalnic* (tractul Cetății de petră) a rěposat Luni nóptea (18 Septembre st. v.) în etate de 55 ani, și după 27 ani de preoție. A fost înmormêntat Joi, în cimiteriul bisericei nóstre din Berința. La actul înmormântării, condus de administratorul ppresbiteral Teodor Șovrea, a luat parte întreg poporul din comună și mulți din împrejurimi, voind prin acésta a da ultimul salut părintelui bun, de la care nici-când nimenea nu s'a depărtat nemângaiat. Credincioșii sěi, recunoscětori pentru părintéscă conducere în timpul cât i-a păstorit, au depus pe cosciug o frumósă cunună de flori cu înscripția: „Iubitului preot Stefan Pop, paroch gr. or.“ Intrě multele fapte sěvêrșite spre binele și prosperarea parochiei sale e și întemeerea școlei, pentru care a jertfit fórte mult din al seu.

Ii deplâng perderea: neconsolata soție Iuliana n. Vaida, fiica Ana măr. Ghetie, frații Teodor, Petru, Anisia, Afimia, și numěróse alte rudenii și amici.

Dumnezeu sě-i facă parte de rěsplata celor buni.

*

Bibliotecă poporală în dialect macedo-român. Cetim în ziarele din România că profesorii macedoneni au luat iniciativa pentru înființarea unei biblioteci de popularisare în dialect macedonean, scoțênd pe preț mic cărți destinate Aromânilor cari nu cunosc de ajuns limba cultă. Primul numěr din acéstă bibliotecă a apărut zilele acestea și cuprinde *anecdote poporale* puse în versuri de N. Bațaria.

*

Societatea mineră „Concordia“ din Abrud — în ajutoriul meseriașilor români. Membrul ajutător al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ Leonte Pușcariu, funcționar la „Albina“, petrecênd zilele trecute în Abrud, unde societatea mineră „Concordia“ și-a ținut adunarea generală — și-a adus aminte de nobilele scopuri, ce reuniunea amintită le urmăresce, scopuri de cari cu toți trebue să fim încălziți și spre ajungerea cărora, cu toții trebue sě jertfim. Membrii presenți, spre a înpintena reuniunea în ceea-ce privesce realisarea întemeierii halei de vênzare pe séma meseriașilor nostri, au dăruit la fondul de 20 bani următórele sume: Societatea mineră „Concordia“ 50 cor.; Aurelian Danciu, director de mine 1 cor.; Dr. Laurențiu Pop, adv. 2 cor.; Candin David, (Bucium) 1 cor.; Aviron Macaveiu, (Bucium) 2 cor.; Petru Achim, (Bucium); Petru Macaveiu, (Abrud); Ioan Macaveiu, (Bucium-Șasa); Nicolae Băeșan (Bucium); Dr. Max. Popovici, inspector de regia monopolurilor statului (București); Ioan Corcheș, (Bucium); Ariton Popa, directorul „Detunatei“ (Bucium); Dr. George David, advocat (Abrud); Șofron Stan, comptabilul „Patriei“ (Blaj); Daniil Gabor, ing. de comasație (Voila); Basiliu Maior, jude reg., — fie-care cu câte 1 cor. Suma totală 67 cor. E de tot laudabil începutul făcut de frații grupați în jurul societății mineră „Concordia“, în ce privesce ajutorarea meseriașilor nostri. — Dzeu sě le rěsplătéscă jertfa adusă!

*

Oficer ucis cu petri. In *Monastir* (Macedonia) un oficer turc zilele trecute s'a esprimat în mod ofensător asupra sultanului într'un local public. Oficerii și cetățenii presenți au voit sě 'l deţină, dar' el scoțênd un revolvěr a împușcat trei oficeri și un civil și a rănit pe alți câțiva. Atunci s'au aruncat toți asupra lui și atâta l'au bătut cu bastóne și cu petri, până l'au ucis.

*

Invěțătoriul — amploiat public. In Decembre a. tr. învěțătoriul Andreiu *Bartalos* de la o școlă elementară din Budapesta într'o diminéță a trimis din școlă pe băiatul lui Iosif Bozsán sě-și aducă de-a casă cartea, pe care băiatul și-o uitase a casă și de care avea lipsă în școlă. Fiind-că băiatul se codea sě plece, învěțătoriul l'a luat de mână și l'a îndreptat sě plece. A casă băiatul a spus că învěțătoriul l'a bătut, la ce tatăl sěu, care zăcea bolnav de influenză, în iritațiunea causată și de morb, s'a sculat și mergênd la școlă a pălmuit pe învěțătoriu și a scos la el și bricégul. La țipetele copiilor însě de bricég nu s'a folosit. Intr'aceea unii băeți au alergat la directorul spunênd că un om a bătut pe „tanitó bácsi“ și vrea sě 'l ucigă. La intrevenirea directorului, Bozsán a fost depărtat apoi cu forța, făcêndu-se contra lui arětare criminală. In același timp scaunul școlar a întrodus cercetare contra învěțătoriului pentru pretinsa ultragiare a băiatului, dar' s'a constatat că băiatul n'a fost bătut. Contra lui Bozsán pertractarea s'a ținut zilele trecute și s'a terminat cu osândirea acusatului la *trei luni de temniță*, clasificându-i-se fapta ca *violență contra autorităților publice* („hatóság elleni erőszak“). Ca motiv atenuant s'a luat în considerare starea iritată a acusatului, causată de morb și potențată prin afirmarea băiatului, că ar fi fost bătut.

*

Alegeri directe. Marți s'au început în Boemia alegerile de deputați pentru dieta provincială. Comunele rurale, pe basa nouei legi, acum aleg de prima-dată direct, fără electori. Lupta electorală promite a fi înverșunată.

*

Programul examenului final, ce se va ține la *30 Octobre 1901*, 8 óre a. m. în *școla agronomică a comitatului Sibiiu*, despre aptitudinea învěțăceilor în lucrările economice: *a*) *Lucrări de mână*: Tăierea de paie și napi, precum și prepararea de nutrețe mestecate. Mulgerea vacilor. Inhămarea și prinderea la car a cailor și boilor. Scóterea și curățirea napilor de zăhar și de nutreț. Săparea și grămădirea cu „Planet junior“. Semănatul cu mâna și cu mașina de semănat. Scóterea, plantarea, legarea și îngrădirea pomilor. Demonstrarea diferitelor sisteme de oltoire la pomi. *b*) *Lucrări cu vite:* Aratul cu plugul universal Sack, și anume: cu plugul singur; cu tăietoriul dinainte; cu plugul pe douě brezde; cu plugul pentru afunzime; cu uneltele de curățit; cu uneltele de grămădit; cu exstirpatorul; cu făcětoriul de gropi; cu mașine de scos cartofi. Aratul cu plugul de schimbat. Lucrări cu carul cu „Planet junior“, și anume: săpatul (curățitul) în diferite lățimi, afunzimi și moduri; grămăditul înlăuntru și înafară; brăzdarea cu marcherul; acoperirea brezdelor de sěminţe și netezitul cu tăvălugul. Grăpatul. Sěmănatul cu mașina de sămânat.

*

Orcan și grindină. In *Hamburg* a fost Luni un mare orcan împreunat cu grindină. Grindina bătea în mărimea ouělor de porumb și a durat peste un pătrar de óră Orcanul a causat numěróse naufragii. — In *Mannheim* încă a bântuit mare orcan, pe urma căruia în portul industrial s'a demolat o casă cu cinci etagiuri.

*

Conte osândit la temniță. Inainte de asta cam cu doi ani contesa Iosefina Spanocchi acusase la tribunal pe fratele ei, conte Leon Spanocchi, că i-a scris numele pe mai multe cambii fără știrea și învoirea ei. La pertractare însě acusele contesei s'au dovedit nebasate și contele a fost achitat. In timpul cât contele a stat însě sub cercetare, se puseseră la cale clevete, că Spanocchi ar fi falsificat pe un cambiu de 900 fl. și subscrierea contelui Bethlen Károly. După sentința de rehabilitare în causa cu sora sa, contele Spanocchi a eruat pe autorul clevetei în persóna însuși contelui Bethlen și l'a dat în judecată pentru calumnie. Zilele trecute s'a ținut apoi pertractarea, la care prin esperții oficiali s'a constatat că subscrierea de pe cambiul cu pricina nu e falsificată, ci e a însuși contelui Bethlen. In urma acesteia contele Bethlen a fost osândit pentru calumnie, la trei zile arest și 100 cor. amendă.

*

Fundațiune pentru scriitori și gazetari. Cetățenul Ludomir Proszinszky din Cracovia, rěposat nu de mult, a testat 150.000 de coróne, interesele cărora sě se distribue scriitorilor și gazetarilor „cari scriu în spirit polon-național și catolic“. Distribuirea are s'o facă — după a lor bună chibzuélă — Academia de științe din Cracovia, universitatea Jagello și episcopatul polon.

*

Incendiarea unui sat. Satul *Fejérpatak* din comitatul Lipto, zilele trecute a fost mistuit tot de un incendiu teribil. Au ars 207 case cu tóte clădirile economice din jurul lor și cu tot ce bieții ómeni își adunaseră din recolta din ěst an. Afară de câteva case întreg satul e numai tăciuni și funingine. Nenorocirea au provocat'o niște copilași, cari își făcuseră foc într'o grădină, ca sě-și frigă cartofi.

Cărți și reviste.

Au apărut:

„Confecționarea pălăriilor de paie, cu măna liberă și cu mașina“. Ediția III, cu o întroducere de Ioan *Kalinderu*, membru al Academiei române. Cartea e scrisă de Dimitrie *Popescu*, fost învěțătoriu al școlei de pe domeniul Segarcea al Corónei române, și formézá cărticica VI. din „biblioteca poporală a administrațiunii domeniului Corónei“. A apărut în tipografia Gutenberg în *București* strada Dómnei Nr. 20.

*

Raportul general pe 1900 al comitetului reuniunii române de gimnastică și cântări din *Brașov*, cuprinḑênd raportul comitetului către adunarea generală din 25 Ianuariu 1901, raportul cassei pe anul 1900, și lista membrilor reuniunii: 5 membri onorari, 2 fundatori, 81 ajutători, 72 activi în secțiunea de cântări și 10 în secțiunea de gimnastică.

*

„Cantată“ la iubileul de 50 ani al gimnasiului gr. or. român din *Brașov*, — poesia de Andreiu *Bârseanu* profesor, ear' musica de George *Dima* profesor de musică la acel gimnasiu. Composiție pentru cor mixt, solo de tenor și orchestră; partitură completă și estras pentru piano. Editura *„fondului Coresi“* al gimnasiului din Brașov. Prețul *10 coróne*.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Cu ocasiunea încheerii esposiției profesionale a „Reuniunei meseriașilor și comercianților din Sebeș“ „Andreiana“ în 15/28 Iulie a. c. au binevoit a aduce ca dar p. t. d-șóre și d-ni de la Sibiiu și Orěștie: I. Hențescu, Steluța Hențescu, S. Moga, Geni Moga, Petru Moga, Florea Crucită, Geni Grecu, C. Dragoș, A. Balteș, G. Poponea, St. Duca, N. Bratu, N. Ișan, Dr. Vasile Dan, Ieronim Preda, V. Tordășian, P. Dan, I. Simtion, Petru P. Barițiu și Ioachim Muntean pentru biblioteca reuniunei „Andreiana“ 21 cărți.

Tot cu ocasiunea aceea, la concertul de séra, au binevoit a suprasolvi următorii p. t. domni:

Stefan Moga, măestru franzelar Sibiiu 4 cor., Sergiu Medean, protopresbiter Sebeș 3 cor., Dr. Alexandru Străvoi, advocat Sebeș, G. Hazu, România câte 2 cor., G. Haler, măestru cojocar Brașov, Ilie Floaș, comerc. Mercurea, Petru Paul, forestier Sebeș, Ioan Ghibu, prof. sem. Sibiiu, Ilie Moga, Sibiiu, Dr. Iancu, medic în Săsciori, Constantin Crețioescu, Sebeș, E. Vințeler, ofic. la Albina Sibiiu, Aurel Barcian, Orěștie, Petru Opincar, econom Sebeș, Aurel Onițiu, comerc. Sebeș, E. Reith, locotenent jand. Sebeș, câte 1 cor., Ilie Petruț, compt Mercurea, Nicolae Branga, compt. Poiana, câte 40 fil.

In pausă (la petrecere) reuniunea a intenționat a sorta unele objecte espuse și s'a și încassat 36 cor. 80 fil., departe însě de a puté acoperi acéstă sumă prețul objectelor, ear' ulterior nu s'au mai putut vinde ședule. Acésta se aduce la cunoscința gentilelor D-șóre, Dne și P. O. domni cu aceea că suma amintită de 36 cor. 80 fil. s'a adaugat la „Fondul pentru ajutorarea věduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sebeș și jur“. Dacă însě cineva pretinde, i-se restitue suma dată avênd a se însinua comitetului până în 1 Novembre a. c.

Comitetul reuniunii în ședința sa din 26 Septembre c. a adus tuturor mulțămită protocolară și se simte plăcut îndatorat a mulțămi și pe acésta cale pentru marinimósele daruri și contribuiri.

Sebeș, în 7 Octombre 1901.

Pentru comitet:

G. Tatar
vice-președinte

Ioan Pavel
secretar și bibliotecar

Petru Gavrilă
cassariu

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rěspunderea.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * *

★ **Librăria Tipografiei archidiecesane.** ★

Nr. 814—901. [214] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Suplac*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicile instruate conform legilor, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Cetatea de baltă, 14 Septembre, 1901.

Oficiul protopresbiterai gr. or. al tractului Têrnava, în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

[212] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învĕţător la şcóla confesională gr. or. din filia *Viscri* protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 15 zile de la prima publicare în diarul „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Dela credincioşii gr. or. prin repartiţie 242 cor., ajutoriu dela stat votat în anul 1901 sub Nr. 51.137 358 cor., cu totul 600 coróne, cuartir şi lemnele trebuincióse de încăldit.

Dela învĕţător se recere cualificaţia conform legei şi este deobligat a ţiné în Dumineci şi sĕrbători strană în biserică şi a cânta cu copii de şcólă la sf. liturgie.

Pentru de a face cunoscinţă cu poporul şi a-şi arăta desteritatea şi în cântările şi tipicul bisericesc concurenţii au a se presenta în vre'o Dumineca séu sĕrbătóre în biserică, înainte de ziua alegerei.

Rugarea de concurs împreună cu documentele necesare sunt a se adresa Preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al Cohalmului în terminul deschis.

Viscri, în 9 Septembre 1901.

Comitetul parochial gr. or.:

Jeronim Buzea
preot preşed.

Dumitru Becheş
notar

Vidi!

Nicolau D. Mircea.
protopop

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Poveşti
pentru anul prim şcolar.

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela
Librăria Tipografiei archidiecesane.

◆ ◆ ◆

O minune a timpului!

390 obiecte importante numai cu 3 K 60 f.

- 1 orologiu practic prima, cu garanţă de 1 an dimpreună cu 1 lanţ frumos.
- 1 maşină de comput „Patenta“ care face de sine socotéla cea mai grea într'o secundă (provĕḑută cu îndrumare).
- 1 cravată de mătase veritabilă pentru domni, noutate!
- 1 ac drăguţ de cravată cu Simili-Brillant.
- 1 garnitură minunată de scris constând din trei obiecte.
- 1 garnitură de botoni pentru mangete, guler şi pept, toţi din aur-doublée cu mechanism.
- 1 broş de dame de Paris.
- 1 inel pompos de dame séu de domni imitaţie de aur şi piatră scumpă.
- 1 păreche de cercei eleganţi cu Simill-Brillant.
- 1 săpun aromatic.
- 1 colier cu perle orientale.
- 1 cărticică fórte folositóre pentru notiţe.
- 1 sugară cu chichlibar.
- 1 briceag. [215] 1—3
- 1 portemonaie de piele.
- 1 chibritelniţă.
- 20 obiecte de corespondenţă şi încă preste 300 alte diverse obiecte, cari sunt folositóre şi indispensabile la casă — gratis!

Tóte, dimpreună cu orologiul, care singur valoreză atât, costă numai 3 cor. 60 bani. — Se trimit cu rambursă prin „Krakauer Uhren-Depot“

F. Windisch, Krakau Nr. X/1.

☞ Pentru obiectele cari n'ar conveni se înapoiézá banii.

◆ ◆ ◆

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

La **Librăria archidiecesană** se află spre vênḑare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistenţă.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900

şi publicaţi de
Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pe s.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10. -	8.50	2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		Budapesta (gara centrală).		7.10	1.50	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		Szolnok		3.22	11.44	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		P. Ladány		12.54	10.06	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04	8.43	11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.38	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.11	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	7.47	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.09	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	6.40	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadăşul-ung.		6.54	5.41	7.37	
8.83	3.50	6.59	5.55	sos.	Cluş	pl.	6.13	5.23	7.—	11.01
8.50	4.20	8.30	6.11	pl.		sos.	5.24		6.45	10.46
9.07	4.41	8.59	6.27		Apahida		5.02		6.27	
10.14	5.56	10.29	7.26		Ghiriş		3.40		5.12	9.23
10.44	6.24	11 16	7.50		Cucerdea	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.33	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.40	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.48	11.50			Vinţul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	7.11	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.32	12.46	8 32	sos.	Teiuş	pl.	2.07		3.38	8.06
12.24		1.43	8.37	pl.		sos.	1.42		3.02	8.00
12.53		2,17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaş (ungh. Têrnavei)		12.56		2.26	7.35
1.14		2.36			Blaş		12,49		2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	Copşa-mică	pl.	11.50		1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14		1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaş		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24		12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	Sighişóra	pl.	9.45		11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35		11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Haşfalĕu		9.12		11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44		10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apaţa		6.38		8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	Braşov	pl.	5.08		7.48	2.45
3.55		11.—	2.19	pl.		sos.	9.27		5.00	2.18
4.40		12.26	3.01		Timiş		8.47		4.05	1.42
5.10		1.11	3.31		Predeal		8.20		3.32	1.12
11.55 Buc.		8.05	9.10	sos.	Bucuresci	pl.	3.05		7.50	9.15

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6.50	10.00	2.15		Budapesta (gara centrală).		6.10	1.50	7.20	9.40
10.56	8.46	1.—	4.15		Szolnok		2.49	11.44	4.13	7.32
3.55	11.51	6 05	7.11	sos.	Arad	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35		pl.		sos.	8.57		10.50	4.06
4.42	—	6.46			Glogovaţ		8.45		10.38	—
5.03		7.06			Gyorok		8.24		10.14	—
5.14	—	7.16			Pauliş		8.12		10.00	—
5.35	12.49	7.29			Maria-Radna		7.57		9.45	3.27
5.37	—	7.55			Conop		7.22		9.15	—
6.13	—	8.11			Bêrzava		7.05		8.57	—
6.58	1.46	8.51			Soborşin		6.75		8.15	2.31
7.27	2.05	6.19			Zam		5.50		7.41	2.05
7.52	—	9.43			Gurasada		5.23		7.16	—
8.08	3.27	—			Ilia		5.13		7.06	1.39
8.26	—	9.52			Branicica		4.49		6.43	—
8.52	2.54	10.42			Deva		4.27		6.20	1.12
9·06	3.06	10.46			Simeria (Piski)		4.12		6.05	1.00
9.52	3.32	11.35			Orĕştia		3.33		5.19	12.12
10.16	—	11.56			Şibot		3.13		4.55	11.57
10.38	4 00	12·16			Vinţul de jos		2.53		4.34	11.40
10.54	4.26	12.34			Alba-Iulia		2 33		4.17	11.13
11.30	—	1.05		sos.	Teiuş	pl.	2.—		3.43	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.19	7.10	pl.	Copşa mică	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.47	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.50	11.01
4.12	7.04	1.09	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		Sibiiu		—		Cic. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.33		2. -	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6 01		7.15
8.34		6.35	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timişóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.00	pl.	Arad	sos.	10.43	3 44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9 43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timişóra	pl.	8.25	2.00	9.10	—

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 109 Sibiiu, Marţi 2/15 Octobre 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Regenerarea poporului român.

II.

Cinstim pe toţi fruntaşii nostri naţionali, şi regretăm dacă în activitatea lor s'a vîrît câte un tempo neînţeles Lucrul acesta a fost însĕ prognosticat din partea ilustrului nostru bărbat naţional, *Dr. Alesandru Mocsonyi*, încă pe vremea conferenţei memorandului. Prorociile sale le-am vĕḑut împlinite. Se învĕţăm din ele, sĕ învĕţăm din propria nóstră păţanie şi sĕ ne punem în picióre pentru viitoriu.

Asociaţiunea dela Sibiiu a înţeles ce e de făcut, când cu aclamaţie a chiămat în fruntea agendelor sale pe bărbatul doririlor nóstre. N'avem de cât sĕ ascultăm de glasul sĕu regeneratoriu şi sĕ ne grupăm în jurul lui toţi, cari simţim greutatea situaţiunii. Esperinţele triste din ultimii zece ani sĕ ne fie şcóla, şi trecĕnd cu vederea orice defecte ale fie-căruia, sĕ ne grupăm în jurul Generalului, care ne va şti organisa şi desĕmna conduita ce avem de observat *în sus*. Ce privesce desvoltarea afacerilor nóstre *în jos*, acì numai *biserica şi şcóla* póte da directivă.

Prelaţii nostri au sĕ-şi îndrepteze tótă atenţiunea asupra cualificaţiunii clerului, căci dotaţiunea acestuia este acum asecurată. Un tinĕr absolut de gimnasiu cu esamen de maturitate şi cualificaţiune teologică de clasa primă, fără amânare întră în funcţie cu salariu de 1600 coróne şi în posibilitatea de a-şi agonisì prin diliginţa sa cinstită cel puţin încă jumĕtate atâta. De acum înainte nu mai este vorba, că cineva are sĕ fie preot în Pecica, sau în Vaidei; se recere numai sĕ aibă cualificaţiune de clasa primă şi póte subsista ca preot cinstit ori şi unde. Ce privesce crescerea familiei, trăiască tot insul aşa, ca sĕ fie preot după rênduéla lui Melchisedec, că din cele cam 150,000 coróne, ce se dau la noi pe stipendii, de sigur fiii preoţilor distinşi vor fi cei dintâiu, cari vor fi consideraţi.

Voim regenerare? Sĕ începem deci de unde se cuvine! Sĕ se ficseze un timp de 4—5 ani, după care sĕ sustee *ca lege* pentru toţi creştinii ortodocşi, ca *în seminariile nóstre teologice sĕ se primêscă numai tineri absoluţi de gimnasiu, sau reale, şi cu testimoniu de maturitate*. Teologiile sĕ fie aranjate cu 4 cursuri şi sĕ fie provĕḑute cu puteri didactice, cari pricep şi teoria, dar' şi cele ce le asceptă poporul dela părintele sĕu!

Al doilea factor deciḑĕtor este la tot casul *şcóla* nóstră confesională. După-ce de neajunsurile materiale ale preoţimii am fi în câtva scutiţi prin întregirea dotaţiunei din partea statului, avem sântă datorinţă a ne întórce activitatea asupra şcólelor. Starea şcólelor nóstre de astăzi iţi însuflă multe îngrijiri. Şi nici nu-i mirare, când veḑi ce puţine pregătiri au tinerii cari se primesc într'însele. Abstrăgênd însĕ dela aceste neajunsuri, când veḑi că sĕrmanul învĕţătoriu, de multe-ori însărcinat cu familie grea, are sĕ se susţina din micul salariu de 600 coróne, ce nu şi-l primesce regulat, atunci omul cu durere de inimă pentru viitoriul poporului deplânge în sufletul sĕu acéstă situaţiune dejositóre.

Voim regenerare? Veniţi sĕ facem şi aici ceeace se póte! Veniţi toţi cei chemaţi şi descoperi-ţi-vĕ planurile, ce cugetaţi că ar puté ajuta! Subscrisul ar crede, ca după 4—5 ani sĕ se dispună prin lege, ca *în preparandii sĕ nu se primêscă alţi tineri, de cât de cei ce au absolvat cu calcul general bun cel puţin 4 clase ale cutărei şcóle medii.* Cursuri preparandiale sĕ fie 4; sĕ fie provĕḑute cu profesori bine salarisaţi şi sĕ aibă şcólă practică cu cel puţin 3 învĕţători de model. Invĕţătorilor sĕ li-se ficseze salariu minimal de 800 coróne, drept de cvincvenal à 80 coróne şi drept de pensiune. In schimb apoi sĕ se desvólte asupra şcólelor controlă amĕnunţită şi sĕ se aplice pretutindenea mijlóce necesare pentru vindecarea relelor, însĕ fără de reservă şi cu tótă bunăvoinţa!

Pentru-ca sĕ avem tineri apţi de a fi primiţi în preparandie, s'ar puté ajuta spre pildă aşa, că *stipendiile disponibile sĕ fie desfăcute în câte douĕ pentru tineri eminenţi de prin gimnasiul inferior, ear' în preparandie cei sĕraci sĕ fie susceputi gratuit, dacă sunt talentaţi şi diligenţi.*

Câştigând în modul acesta preoţi şi învĕţători devotaţi, ear' în fruntea afacerilor avênd ómeni cu vocaţiune, este permis a ne mângăia cu speranţa într'un viitoriu mai mult promiţĕtoriu, că şi cu preoţi şi învĕţători harnici şi înzestraţi cu tóte virtuţile creştinesci putem crea popor ce rîvnesce numai spre cele bune.*)

Ortodoxul.

„Adevĕrul despre Ungaria".

Autorul broşurei despre care a fost vorba în ultimii doi numeri ai ziarului nostru, ne presentéză şi fotografiile, mai mult sau mai puţin succese, ale unora dintre fruntaşii nostri, după-ce mai întâiu ne descrie pe *Dr. Tomici* şi *Dr. Gavrila*, conducĕtorii Sêrbilor radicali.

Citâm partea acésta din broşura, fără comentarii, lăsând în grija cetitorilor sĕ constate singuri inesactităţile pe unele locuri, ear' pe alte locuri — *esagerările*. Autorul zice următórele:

„Se vorbea, nu de mult, că *Dr. Raţiu* se va retrage dela politică. Ştirea însĕ abia e de creḑut. Şi cel ce cunósce pe *Dr. Raţiu* nici nu o va crede. Om de fer şi de oţel, însufleţit de iubire fanatică şi de ură fanatică, nu póte sĕ se condamne singur la nelucrare. Şi un astfel de om e *Dr. Raţiu*, la care numai un lucru e dubios: dacă motorul rarei sale activităţi agitatorice (!) e isvorit din iubirea de rasă faţă de poporul seu, sau din ura de rasă faţă de Magiari?

Nu i-a păsat, că autorităţile politice i-s'au pus în cale totdéuna cu energie intransigentă şi că societatea magiară l'a scos din sinul ei. Ear' pedepsele de temniţă, cari i-au fost dictate, le-a suportat cu cea mai mare plăcere. Inaintat bine în anii şeptezeci, e şi astăzi figura dréptă-militară a îmblânzitoriului de animale. Privire clară neturburată, faţă de Bismarck, — dar' naţionalisată în — românesce.

Neobositul agitator a avut zile amare după procesul memorandului (?). Poporaţiunea oraşului Turda, întrucât nu făcea parte din aderenţii conducĕtoriului Românilor, şi-a dat esprimare părerii sale prin escese ca şi cari n'au mai fost notate în Ungaria. Abia ajunsese Raţiu acasă dela gară, şi mulţime mare, întregul oraş a mers la locuinţa sa şi într'o jumĕtate de óră a fost casa asaltată, mobiliarul nimicit, aşa că din splendida locuinţă a agitatorului n'a rĕmas întrégă nici piesa cea mai mică. După demolare, liniştindu-se mânia mulţimei, Raţiu a eşit înaintea casei sale şi a strigat mulţimei:

— „Domnilor mei! Vĕ sunt fórte mulţămitoriu. Aşa mi-am închipuit eu totdéuna pe Magiari."

Până mai nainte cu 5—6 ani *Raţiu* era conducĕtoriul singur stăpânitoriu al partidei naţionale române. Politica sa e negativă: nu recunósce *status quo*, ci stă pe basa programului dela 1848, aspirând la teritoriu autonom pentru Românii din Ardeal, în cadrele monarchiei austriace; ear' tactica sa e odată pentru totdéuna şi neîntrerupt — *pasivitatea*, reţinerea dela ori-ce acţiune positivă, în cadrele vieţii politice magiare. Incăpăţinarea cu care ţine la programul acesta, enorma forţă de resistenţă care reşede în persóna sa, şi apoi şi înalta sa educaţie: i-au conservat lungă vreme simpatiile credincioşilor sei. Şí acuma e însemnat numĕrul aderenţilor sei; dar' firesce, vêntul vremurilor moderne a cam atins şi flórea

---

*) Am publicat, fără schimbare, aşa cum ni-s'au trimis, aceste douĕ articole, scrise de altcum de un distins şi vechiu muncitoriu pe terenul bisericesc-şcolar, — fără a ne identifica însĕ întru tóte cu vederile sale, şi fără a aproba unele din afirmările cuprinse deosebi *în articolul premergĕtoriu*, cari se refer, probabil, la raporturile, nouĕ necunoscute, din diecesa la care aparţine autorul articolelor.

Redacţiunea.

FOIŞÓRĂ

Fum!...

(Urmare). de **T. Cornel.**

Ei urcară drumul curbat şi ajunseră la rampa de marmură, care mărginesce mijlocul parcului, graţios şi simplu, unde se găsesc brazde cu flori cari îmbalsăméză aerul, şi vase din cari atîrnă plante târîtóre. Ii făcură ocolul, scoborîră treptele late şi lungi, apoi printrĕ brazde trecură în drépta aleiei care se desfăcea de-asupra, lungă largă, tăiată între douĕ şiruri de castani seculari, enormi şi nemişcaţi. Ei mergeau vorbind, unul lângă altul, ca în dragoste, sorbindu-se din priviri în cari germeau vieţi de iubire. Şi în mersul lor nici nu băgară de sémă că se scoborîră pe treptele lăsate 'n adêncul săpat pe stânga aleiei principale. Acolo se perdură printrĕ arbori urmărind cărările sucite şi bătătorite, cari aduceau într'un loc retras, dar' adêncit ca un fund de farfurie. Fundul destul de larg, bătut, umblat, cuprindea douĕ bănci. Pe inclinare, în tóte direcţiile cresc arbori enormi, cu vêrfurile 'nfipte 'n ceriu. Ei se aşezară pe o bancă. Nu era nimeni cu ei, dór' freamătul pădurei, vocea misteriósă a Parcului. Acolo, graiul frunzăriei se aduna în mii de sensuri şi adêncul acesta huia ca un ghioc colosal zi şi nópte, vecinic, vecinic.

Ryonel îi adusese un buchet de flori. Honorina îl desfăcu în trei: unul îl prinse în pĕr, altul îl puse pe sîn, ear' pe cel de al treilea îl înfipse în încingătóre.

— Eşti frumósă ca o zeiţă, şi te iubesc cum nimeni n'a ştiut vre-o dată... zise el ars de fermecare.

Ea surise. Şi în surîderea asta era şi mai frumósă. In ochi sórele îi pusese razele lui strălucitóre şi căldura lui dulce, de tómnă. Ear' pe buze rîdea ceriul cu tot nemărginitul lui. Mişcat, Ryonel îi sărută ochii, cari se ascundeau sub pleópe, apoi obrăjiorii fragezi şi guriţa, care i-se dădea cu uitarea tótă.

In vremea aceea un domn apăru şi îi surprinse. Ear' douĕ femei cu un copil se aşezară pe ceal'altă bancă din faţă. Honorina ceru sĕ plece aiurea. Ochii lumei îi urmăreau.

Plecară în susul parcului, trecură pe lângă basinul cu peşti de aur şi de argint sau roşii ca sângele, şi urcară aleia cu pajişte 'n mijloc şi cu douĕ drumuri pe laturi. Pădure 'n drépta, — pădure 'n stânga. Pe pajişte alergau copii; pe sub umbrari steteau grupuri nenumĕrate, la odihnă, respirând balsamul verdeţii. Sus, la capul aleiei, ajunseră la basinul circular, cu apa mórtă 'n linişte, ocupând centrul unei rĕspântii a zeci de şosele.

In poiana în care întrară nu era nici o fiinţă. Honorina alerga înainte, cu rîs, cu strigăt de fericire, şi din alergare aduna flori, — flori crescute şi ascunse în fênaţ. Ryonel rĕmasese în urmă îngândurat. In capul lui urla simfonia fericirei. Purta cu el orchestra tótă, care 'i încânta triumful dragostei, glorificarea ei, isbânda naturei asupra nimicniciei şi rĕutăţii omenesci. Honorina era acum a lui. Părinţii se învoiau sĕ i-o dee. Ei n'o opreau sĕ iubéscă şi nici n'o certau că se dăduse róbă cu sufletul unui necunoscut. Era dragostea care isbândea în plinătatea ei, care isbutea în lumea rea, dragostea înţelésă de nişte părinţi, respectată de ei, sfinţită, sfinţită, dragostea în corpuri tinere, cu sensuri noue şi farmece mii. Când plecase din Paris, ca sĕ vie la întâlnire cu Honorina, nu-'şi închipuise că fericirea îl aştéptă nerăbdătóre la capul drumului. Ea fu neaşteptată, nevisată chiar, şi de aceea era aşa de mare, de îl năpădea înăbuşindu-'l. Nu-'şi închipuise dînsul că în lumea nóstră, care trăesce dea 'ndósele, puteau sĕ se găséscă aşa părinţi. Ei nu-'l mai cunosceau, nu ştiau ce făcea, nici cum trăia, şi 'i dăduseră fata lor, unicul lor copil, iubit, adorat. Dînşii nu întrebau de zestre, ca tótă lumea. Din potrivă, tatăl întreba de altceva. Ah! i-se părea că viséză. In mintea lui reveniau cuvintele tatălui Honorinei, repetate de dînsa. El o întrebase numai: „Te iubesce, — Il iubesci? — Vĕ iubiţi?... Luaţi-vĕ!" Şi atât, şi nimic mai mult. Pe ce lume trăia dînsul, ca sĕ diviniseze dragostea fiicei lui, cum rari părinţi făcură? Iubirea nu mai era o crimă, ear' amiciţia nu era pĕcat. Era ceva rar. Era germenul unei lumi noue, o lume curată, strălucitóre, care mijia la zarea omenirei, lume în care lucrurile cari se divinizau de inimi sincere şi curate luau locul de cinste în morala societăţei. Şi el vedea ivirea acestei lumi, căci gusta fericirea înainte de instituirea ei. El iubia, el era stimat. Şi iubirea lui se încorona cu luarea în căsătorie a aceleia pe care o adora ca un nebun, în mintea căruia se ţintuesce pe veci, până la mórte, o ideie, un gând. Şi el mergea ameţit, îmbătat, cum nici nu trăia, ca în vis, halucinat de fericire, cu mintea la viéţa care se deschidea înaintea lui, ca un câmp înflorit şi bine mirositor, în care Honorina îl aştepta cu surisul pe buze şi cu lumina dragostei în ochii ei adânci ca prăpastia nopţii. Era a lui, pe veci, pe veci.

(Va urma.)

prea delicată a romanticei despre metodica lui Rațiu și partea cea mai mare a agitatorilor români au luat o direcție mai *reală*. De un an de zile *Dr. Rațiu* conduce în persónă *„Tribuna“* din Sibiu (!!). E sigur ultima sforțare, pentru a se menține în viéță învechitul partid național. Dacă móre, s'a dus cu el și partidul național (?). Credinciosul seu famulus, *Dr. Coroianu*, nu va fi în stare sĕ iee locul unui om, care nu de mult a avut curajul sĕ spună în public că: *„Magiarii formézǎ disonanța în concertul european“*.

Dr. Lucaciu a fost acela care a provocat prima deslipire de către partida conservativă a lui *Dr. Rațiu*. Nu e mirare, că genialului om i-s'a prefăcut în cămașă de forță utopia pasivității vechiului comitet național. Orator splendid, provĕḑut cu tóte darurile unui tribun al poporului care răpesce: s'a pus pe muncă pentru a uni pe Românii mai tineri într'un partid de *acțiune*. Popa din Șișești a ajuns în curênd o personalitate cunoscută. In procesul memorandului a jucat rol de frunte, ca urzitorul întregei mișcări memorandiste. Condamnat la cinci ani temniță de stat, a împlinit cea mai mare parte din pedépsă, întărit și mângăiat de iubirea și venerațiunea întregului popor român. A fost faptă cuminte dela Bánffy, că n'a lăsat sĕ fie încoronați ca *„martiri“* arestanții acestia, ci prin eliberarea lor pe neașteptate din închisóre, *a dat Românilor dovadă, că Ungaria e gata pentru o — prevenire.*

Astăzi *Lucaciu* nu mai e idolul de odinióră. Farmecul personalității sale, potențat prin frumseță bărbătéscă și prin elocvență puternică, a dispărut din zi în zi mai mult. Astăzi nu mai posede nelimitata încredere a partisanilor sei. Faptul acesta și împrejurarea, că partidul creat de el în scopul acțiunilor agitatorice nu are trebuință de capete înfierbêntate, ci de bărbați cari știu precumpĕní lucrurile cu calmitate, — a provocat darea sa la o parte. Firesce, în popor nu s'a stîns însuflețirea pentru el. Precum esistă la Unguri un cântec al lui Kossuth, așa esistă și *„Doina lui Lucaciu“* la Români.

Mulți, fórte mulți tineri și bĕtrâni au fost aruncați în temniță pentru că au cântat doina acésta, — căci e oprită din partea poliției în întréga Ungarie, — și totuși se cântă. Lucaciu a trebuit sĕ cedeze lui *Mangra* domnia. Noua partidă română a acestui din urmă e un imperiu de surprinderi. Pe lângă tot antagonismul cel mare care esistă întrĕ acesti doi bărbați și-i desparte, e posibil, ca un moment favorabil sĕ aducă împăcarea acestor certați consoți de principii. Dar' pentru casul acesta trebue sĕ stee toți cu ochii în patru, pentru-că ar fi fórte periculos pentru Ungaria, dacă întréga românime în loc sĕ iee drumul spre Unguri, îl fac spre contrarii — slavi.

Mangra a dus'o fórte departe în timpul din urmă. Cariera sa politică e o uimitóre continuitate de contraste evidente. Cu apucături tactice, cu lozince și programe politice nu-l poți prinde pe omul acesta. Inainte cu cinci ani era încă naționalist. Firesce, că atunci trebuia aruncat din șéuă cel mai periculos dintrĕ rivali, *Dr. Lucaciu*, care atinsese zenitul gloriei și cu care împreună făcuse desbinarea de către partidul lui Rațiu. In timpul cât Lucaciu a stat în temniță, s'a pregătit terenul pentru Mangra. Și *Lucaciu*, când a eșit din temniță a fost primit cu priviri de *neîncredere*. Idolul de odinióră a ajuns în ochii fostilor sei adoratori un individ suspițios. Se zice că asta a fost măestria lui Mangra. La constituirea *„Solidarității tuturor naționalităților nemagiare“* a avut partea leului. Inainte cu trei ani arangia meetinguri poporale și trimitea adrese de laudă, pe cale telegrafică lui *Dr. Lueger*, în cari se ruga pentru: *„binevoitórea intervenție în interesul națiunei române, asuprită din partea sĕlbaticilor Magiari“*. Astăzi *Mangra* e cel mai însuflețit propagatoriu al *înfrățirei magiaro-române.*

Cum s'a făcut schimbarea?

Așa, că Goldiș, care la politicianii magiari trecea de Român patriotic, a ajuns episcop! Pe cât e de îmbucurătoriu faptul, că printrĕ Români se ridică voci pentru o pace separată întrĕ Români și Magiari, pe atât de trist e, că Széll Kálmán pune în curs cambii false. Presa magiară a făcut preste nópte din *„agitatorul setos de sânge“* un *„politician talentat și cu temperament“*, — ear' capacități magiare îi cântă imnuri de laudă și ii aduc tămâeri. Dar' așa nu se va ajunge aceea ce trebue sĕ se ajungă. Dl *Széll*, în vanitatea sa, vrea sĕ fie lăudat nu numai din partea gazetelor magiare; și de aceea ziarele sale tămâiază pe Români în speranța, că va resuna din partea lor un echou amical. Dar' aceea ce ne trebue nouĕ *e o împăcare a Magiarilor cu Românii, pe basa luptei în contra pericolului slav*, nu imnuri de laude la adresa lui *Széll Kálmán!*

Parteniu Cosma, directorul celui mai mare institut de bani al Românilor, *Albina*, aparține cu totul altei categorii decât conducĕtorii vechi ai Românilor, despre cari a fost vorba până aci. *Parteniu Cosma* represintă elementul modern în societatea română. Om cu educație liberă, modernă, academică, și economist național, în teorie și praxă bine versat. Pe vremea lui *Mocsonyi* era membru al parlamentului. Sub conducerea spirituală a marelui Metropolit *Șaguna* a trecut *Cosma* înainte cu 30 de ani prin politica inferbântată a radicalismului român. Astăzi stă la îndepărtare chilometrică de aderenții acestei șcóle vechi politice. Șovinismul și aceea însușire respingătóre care caracterisa preste tot pe conducĕtorii Românilor din vremea vechie, *Cosma* a știut sĕ o scuture de la sine. Cu privire la ridicarea economică a Românilor, lui i-se cuvine partea leului. Poleiala sa politică nu ofere însĕ nici o garanție, că va fi mai puțin de folos Românilor cu manierele sale de salon, sau va strica mai puțin Magiarilor. Din contra. Nici cel mai incarnat Rațiu-ist intransigent nu póte presta aceea ce a prestat *Cosma.* Institutele ungare de bani nici nu cunosc solidaritatea națională, care închide într'un întreg solid institutele române, tocmai în urma activității lui *Cosma.* Parteniu *Cosma* a dat nascere congresului institutelor române de bani și el a știut sĕ dee direcțiune unitară acțiilor acestora. Banca cea mare *Albina,* în fruntea căreia stă el, s'a ridicat sub conducerea sa la o înflorire aprópe grandiósă. Dar' pe lângă tóte acestea merite pentru causa Românilor, ar fi greșită presupunerea, că Cosma ar avé mari simpatii la conaționalii sei. Tocmai aceea ce e modern în ființa sa, face sĕ fie nesimpatic ómenilor conservativi de talia lui Rațiu. E prea fin și prea sus pentru ei. Interpelațiunile sale în consultări politice și în congresele bisericesci au darul de a provoca totdeuna câte o serie de friguri și alte asemenea la conducĕtori. Se șoptesce că nu în mică parte opera lui Cosma e că Rațiu a fost dat mai îndĕrĕt, și că Cosma voesce sĕ iee locul lui Rațiu ca conducĕtor al unei partide junimiste.

— „Incă n'a sosit timpul; când va fi sosit, voiu comunica poporului meu“, — așa vorbea bĕtrânul *Mocsonyi,* când i-a fost adresată pe calea publicității întrebarea, dacă partidul național român are sĕ iee parte sau ba la luptele parlamentare. A vorbi o astfel de limbă își póte permite numai Mocsonyi. Pentru-că într'adevĕr puțini sunt ómenii pe cari i-a lăsat neatinși cele petrecute în viéța internă a partidului. Intrĕ acestia e Mocsonyi. Milionar de a casă, și nu fără talent, — se bucură și de stima elementelor cari de altcum nu-i recunosc conducerea politică. A fost și deputat odată (ba de trei ori! Red.) și s'a alăturat în parlament la aripa radicală a partidului național. Firesce, cel ce dădea odinióră asalte, a devenit om cu precumpĕnire calmă. Astăzi nu are aderenți peste mĕsură numĕroși în inteligența română. Numai Lugojul și jurul îi formézǎ *„imperiul“*. De curênd a făcut o acuisiție bună: advocatul *Bredicean* din Lugoj s'a alăturat la programul seu.

Politica lui *Mocsonyi* póte fi esprimată în acest singur cuvênt: *„Sĕ așteptăm“*. Se așteptăm, până va da faliment politica de babe bĕtrâne a lui *Rațiu* și până un guvern ungar va avé trebuință în acțiunile sale politice de o partidă nu prea espusă română. Atunci va fi sosit timpul, atunci Mocsonyi va chema poporul seu.

După-ce căzuse Bánffy și dl Széll își începuse era nouă întrĕ sunete de trimbiță, era intențiunea sĕ fie atras bĕtrânul *Mocsonyi.* Pe când adecă mai 'nainte Mocsonyi se feria totdéuna de o participare activă la acțiunea parlamentului ungar, sub Széll nu s'a putut decide sĕ dee rĕspuns decisiv la întrebarea pusă. Adeverat că *„Tribuna“* din Sibiiu a anunțat per longum et latum, că persistă pe lângă politica de pasivitate, dar' așa se pare că chestia încă nu e resolvată, pentru că ziarele din Budapesta spun, că „renunțarea la activitate nu e esactă și că se refere la trecut, avênd datul de pe vremile lui Bánffy“. Și nu numai acésta, ci și de altcum tóte semnele vorbesc, că *Românii sunt gata sĕ calce pe alte căi și că penru ei se apropie o eră nouă“.* — — —

Așa scrie autorul broșurei din întrebare despre politica nóstră și fruntașii nostri. Restul broșurei 'l vom reasuma în numĕrul ce vine.

Din tractul prot. al Lupșei.

— *Conferență preoțéscă.* —

Ponor, 29 Septembre, v. 1901.

Precum conferențele învĕțătoresci aduc folóse învĕțătorilor, astfeliu și conferențele preoțesci — întroduse acum trei ani de către bunul și demnul nostru archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu* — însemnate folóse aduc preoților și ne vor aduce încă cu timpul.

De ce? Pentru-că loc și mijloc mai nimerit de convenire și luminare împrumutată preoțimea nu póte avé. Aici își esprimă ea dorințele și constată relele pe cari vĕḑêndu-le autoritatea nóstră bisericéscă mai înaltă, póte sĕ le vindece, póte sĕ ne ajute în activitatea nóstră pastorală, spre binele și ridicarea religiosității, moralității, ba chiar și bunei stări materiale a turmei cuvêntătóre încredințată nóuĕ spre păstorire.

Iată unul dintrĕ scopurile cele mai frumóse asupra căruia se revarsă lucrarea conferențelor preoțesci. Teren de comunicare și de perfecționare reciprocă, și cel mai bun mijloc de informațiune întrĕ cei de sus și preoțime.

Dovadă despre acésta e și conferența a treia din tractul *Lupșei,* ținută — conform convocătoriului demnului adm. prot. *Vasilie Gan* din 22 August a. c. Nr. 622, — în reședința protopresbiteratului, opidul *Ofenbaia,* situat în o vale romantică de partea dréptă a Arieșului, încântătoriul rîu al munților apuseni.

Conferența a deschis-o zĕlosul adm. prot. *V. Gan* prin o cuvêntare fórte frumósă și plină de învĕțături, carea stândn-mi la disposiție, cu plăcere o dau publicității, ca sĕ tragă folóse și alții din ea.

E următórea:

Oonorată Conferență! Domnilor și fratilor preoți!

Din incidentul convenirei nóstre de azi în conferință preoțéscă — fiți bineveniți!

Vĕ salut, fraților! ca pe împreună-lucrătorii în via Domnului, ca pe apostolii dela margini, cari în centrul tractului ați alergat, ca nóuĕ rîvnă de muncă sĕ primiți aici, cu nou spirit de chemare se vĕ înzestrați, ca — renapoindu-se fie-care la ale sale — cele esperiate, cele primite aici, sĕ le puteți cu destoinicie pune în praxă.

Conferențele pentru noi au îndoită însemnătate:

Pro primo, ni-se dă ocasiune a netezi, a perfecționa ceea ce avem.

In activitatea pastorală fie-care procede după un metod óre-care, care l'a format în urma pregătirei teoretice anterióre, plane l'a adus gata din seminar, sau apoi împrejurările date: obiceiurile și alte condițiuni locale au dictat unuia și altuia metodul de a procede în păstorirea turmei cuvêntătóre.

Cum însĕ în lume la om, și la tot ce e omenesc, nu e absolută perfecțiune — din metódele singuratice fie-care póte sĕ sufere de ceva scădere. Metodul format în școlă se póte sĕ nu fie potrivit împrejurărilor din comună; metodul propriu póte sĕ sufere de multe imperfecțiuni, sĕ fie plin de lacune.

In ambe casurile chemarea conferenței e: a oblí, a netezi ce e colțuros, a suplini lacunele, ca pe calea acésta sĕ ajungem la conducere uniformă, conformă împrejurărilor dela noi și după posibilitate cea mai perfectă, ca și efectul lucrării nóstre sĕ fie plin de succes.

Pro secundo. Conferențele ne procură nóue arme de luptă pe terenul pastoral.

Câți ómeni atâte observațiuni și cu cât observațiunile sunt mai multe, lucrul devine mai bine înțeles. Ceea ce mie îmi scapă din vedere, altul observă, ba póte în acel punct are cele mai clare vederi, mai bogate esperiențe; ceea ce mie îmi este greu, pentru altul e jucărie de copil, căci în decursul activității și-a dobândit (însușit) desteritatea necesară întru a îndeplini lucrul.

Astfel conferențele dau bun prilegiu la comunicare reciprocă, prin ce contribue la îmbogățirea spiritului preoților cu cunoscințe noue, esperiențe noue, și procură noue mijlóce de a lucra în via Domnului.

Conferențele preoțesci ne dau, va sĕ zică, cel mai bun prilegiu de a ne perfecționa.

Ele deopotrivă sunt necesare și celor cu pregătiri, cu clase multe, cât și celor ce n'au avut prilegiu de a studia mult, a avé multă carte.

Nime nu e înțelept, ca sĕ nu mai aibă trebuință de înțelepciune, și nime nu e atotsciutor, ca sĕ nu pótă primí încă și mai multă sciință. Adese cel mai puțin învĕțat la părere, cunósce mai bine lucrurile de cât cel ce se pretinde pe sine a fi filosof. Precum isvorul cel bun póte esista și pe un loc mai puțin umbros, mai sterp, tot așa ideea cea bună, sfatul salutar nu se scie din care cap rĕsare. Nu odată cel mai puțin învĕțat, află mai potrivită și mai bună cale de urmat, de cât cel ce póte prin tóte școlele a trecut. Căci pe când cest din urmă privesce lucrurile de pe piedestal înalt, ideal, — celalalt vorbește din praxă și cunósce lucrurile din evoluțiunea lor firéscă.

Așadar, prin conferențe cei cu cunoscințe și esperiențe se perfecționézǎ și mai mult, ear' cei fără acele — le câștigă din convorbirile purtate împreună.

Laudă se cuvine celui ce a dat preoțimei nóstre ocasiunea de a se întruni în conferențe și prin ele a se perfecționa; sau — în limbagiul scripturei grăind — a dobândi lângă talanții avuți încă alți talanți. Acela este Excelenția Sa I. P. S. Archiepiscop și Metropolit *Ioan,* cărui datori suntem și pe acéstă cale și în acest loc, a-I esprima urările nóstre de bine.

Cu acéstă solemnă ocasiune vĕ pun înainte, Domnilor și fraților! povețele marelui Apostol Pavel, care în cartea sa către Filipseni (4, 8) așa glăsuesce: Iară mai mult frații mei; câte sunt adevĕrate, câte sunt cinstite, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt iubite, câte sunt de bună laudă, ori-ce faptă bună și ori-ce laudă: aceste sĕ gândiți.

Și adaug: Sĕ și faceți!

Cu aceste conferența III a preoților din tractul Lupșei, o declar de deschisă.

Acéstă cuvêntare a fost ascultată cu cea mai mare atențiune și la locul unde se amintesce numele de etate bĕtrânului dar' de muncă și vîrtute vecinic tinerului nostru archiopiscop *Ioan,* întrégă conferența a erupt în nesfêrșite strigăte de: Sĕ trăiască!

După deschiderea conferenței biroul s'a constituit astfeliu, *notari: Laurențiu Ciorbea și Aurel Boier, verificători: Avram Cioran și Vasilie Bumbuț.*

Drep completare la cuvêntul de deschidere membrul *Nistor Manciu* propune, ear' conferenţa cu însufleţire primesce a se trimite Excelenţiei Sale o telegramă omagială. Iată şi conţinutul acelei telegrame. Excelenţiei Sale Dlui *Ioan Metianu* archiepiscop Sibiiu. „Preoţimea din tractul Lupşei, adunată azi în conferenţă preoţéscă, iniţiată de Inaltpreasânţia Vóstră, Vĕ urézĕ mulţi fericiţi ani“. *Gan*, preşedinte, *Ciorbea*, *Boier* notari.

Dar' sĕ întru în lucrările conferenţei. Dintrĕ acestea ca cele mai esenţiale notez: la ordinea zilei se cetesce scripta Excelenţiei Sale prin care se apróbă conclusele conferenţei trecute. Se ia spre sciinţă.

Referitoriu la conclusul prin care Preavenerabilul consistoriu archidiecesan zice: cu durere constatăm că preoţimea n'a pĕtruns îndestul măréţa idee de a contribui fie-care preot cu 4% eventual 2% la crearea unui fond special preoţesc, se dă unei comisiuni spre studiere şi a veni cu propunere în şedinţa de după amézi.

Preste cerculariul consistorial Nr. 7097 Epitr. de a contribui preoţii, cantorii şi crâsnicii cu o anumită sumă la dotaţiunea protopresbiterilor — se trece la ordinea zilei.

(Va urma.)

Revistă esternă

Republică în Balcani. Comitetul macedo-bulgar şi-a formulat în următórele programul aspiraţiunilor sale cu privire la Macedonia: 1 Republică federală, compusă din provinciile turcesci Salonic, Monastir, Usküb şi Adrianopol. 2. Noua republică va fi cu totul independentă de Turcia; 3. Ea va fi administrată de cătră un consiliu federal, ai cărui membri vor fi aleşi; 4. Fie-care canton al Republicei se va bucura de autonomia sa pentru afacerile locale; 5. Republica nu va avé armată, ci numai o miliţie în cas de lipsă. 6. Votul universal, referendum, representarea minorităţilor, impositul progresiv pe venit, impositul pe proprietate, libertatea întrunirilor şi a presei, egalitatea pentru toţi cetăţenii; 7. Alegerea funcţionarilor civili; 8. Preşedintele federaţiunei va fi ales pe cinci ani prin vot direct.

*

Rĕsboiul Burilor. Mai zilele trecute rapórtele din isvor englez spuneau că Burii sunt rĕu strîmtoraţi, deosebi cei cari în frunte cu Botha după strălucite învingeri năvăliseră în ţéra Zulilor. Se spunea chiar că Botha e cernirat de óstea engleză şi va ajunge la sórtea lui Cronje (care cernirat la Paardeberg anul trecut, a trebuit sĕ capituleze). Se vede însĕ, că „strîmtorarea“ totuşi n'a fost prea de tot sigură, căci rapórtele ulterióre, de-şi cam înfrumseţat, spun totuşi că Botha a trecut cordonul de cernirare. Lui „*Times*“, de pildă, i-se raportéză din Durban următórele: Operaţiunile din timpul mai nou ale generalului *Lytleton* la frontierele Natalului au fost îndreptate contra sforţărilor desperate ale Burilor, de a se scăpa din situaţia critică în care se precipitaseră prin năvălirea în ţéra Zulilor. Drept că Botha încă nu e în siguranţă, dar' totuşi se pare a-i fi succes sĕ spargă gordonul ce avea misiunea sĕ-i împedece retragerea. Botha a fost silit sĕ-şi lase îndĕrĕt o parte a óstei, ear' cu ceealaltă parte a plecat spre nord de-a lungul frontierei Zulilor, unde Dumineca trecută i-a succes sĕ ajungă dincolo de cordonul englez. După marşuri obositóre făcute zi şi nópte, a înaintat până la Vryheid. Aici l'a ajuns generalul Walter, *cu care a avut bătălie mare*, terminată cu aceea, că *Burii au putut neconturbaţi sĕ înainteze mai departe spre nord.*

Raportul acesta fiind din sorginte engleză, putem fi siguri că bătĕlia s'a terminat earăşi cu o straşnică bătaie pentru Englezi, mascată prin frasa, că „Burii au putut *neconturbaţi* sĕ înainteze mai departe“.

*

Regele Edward nu se 'ncoronéză. Ştire de sensaţie a sosit din Londra la cercurile de curte din Berlin: Terminul încoronării regelui Edward, care era fixat pe luna Maiu şi pentru care chiar sĕptĕmana trecută se spedaseră învitările la pairii (magnaţii) Angliei, *s'a amânat pe tîmp nehotărit.* Motivul amânării e, că la regele Edward *s'a constatat cancer* (*rac*).

Mai zilele trecute se vestise că regele e bolnav de rĕcélă trecĕtóre. Marţi însĕ a fost chiămat la regele un vestit profesor-chirurg, care a constatat că bóla regelui e *cancer*.

Ştirea e cu atât mai de credut, că tatăl regelui, prinţul Albert încă de cancer a murit, asemenea şi unchiul regelui, ducele de *Albany*, sora-sa împĕrătésa *Victoria* a Germaniei, şi fratele seu mai mic, ducele *Alfred* de Saxa-Coburg.

*

Semne de rĕsboiu în Afganistan. Zilele trecute a rĕposat *Abdur-Rahman* emirul Afganistanului, căruia i-a urmat la tron *Habib-Ullah*. Rĕposatul emir a fost unul dintrĕ cei mai înţelepţi domnitori orientali şi mare diplomat, care cu deosebită iscusinţă a ştiut sĕ lavireze întrĕ Rusia şi Anglia, cari ambele tindeau sĕ-l aibă sub protecţia lor, pentru-ca sub pretextul protectoratului sĕ pună apoi stăpânire pe ţéră.

Noul emir inclină mai mult spre Anglia, ceea-ce Rusia ştiind prea bine, lanséză deja de pe acum ştiri de curêndă isbucnire de rĕsboiu civil în Afganistan, — sigur pentru-ca sĕ-şi ia pretext de a şi concentra trupe la graniţă. Lui „Daily Mail“ din Londra, de pildă, i-se raportéză din *Petersburg* următórele:

De-şi se pare că a succes chanului *Habib-Ullah* sĕ ocupe tronul tatălui seu, totuşi se póte lua la sigur că va *isbucní rĕsboiu civil.* Poporul şi nobilimea nu are drag pe Habib-Ullah — conform aserţiunei Ruşilor — şi le-ar plăcé mai bucuros sĕ aibă emir pe chanul *Mohamed Omar*, pe care atât prinţii cât şí poporul îl iubesc mult. Se mai crede, că mama lui Omar, o femeie astută şi ambiţiósă, va face totul pentru-ca sĕ asigure lui tronul. Cât timp Anglia va rĕmâné neutrală în aceste lupte interne, va observa neutralitate şi Rusia. Dacă însĕ Anglia va înainta în părţile ostice ale Afganistanului, atunci Rusia încă va începe politică activă în părţile vestice. Guvernul a şi dispus deja sporirea trupelor dela graniţă şi în cas de lipsă va înainta până la oraşul Herat, pe care îl va lua în stăpânire.

De altă parte „Daily Telegraph“ (din Londra) este informat că în Afganistan *sunt deja în curgere mari pregătiri de rĕsboiu.* Din tóte părţile ţĕrii înaintéză trupe spre Cabul, ear' trupele dela graniţă au primit întăririi considerabile. In Petersburg se crede că pregătirile acestea sunt îndreptate contra Rusiei.

NOUTĂŢI

Dela Asociaţiune. Joi în 10 Octobre nou a. c. a ţinut Comitetul central al „Asociaţiunii“ prima şedinţă sub conducerea vicepreşedintelui, dl. *Iosif St. Şuluţiu*, în care s'a decis esecutarea concluselor aduse în adunarea generală ultimă. S'a adus la cunoscinţă în acea şedinţă notificarea dlui *Áles. Mocsonyi*, că la acéstă şedinţă n'a putut lua parte, dar' în decursul lunei Octobre va vení la Sibiiu sĕ conducă însuşi şedinţa proximă a comitetului.

Prim secretariul Dr. Diaconovich a fost însărcinat a scrie istoricul Asociaţiunii în o broşură de estensiunea celor din biblioteca poporală. D-şóra *Sofia Condemin* donéză pentru fondul casei naţionale premiul, obţinut la petrecerea poporală pentru costumul românesc, ce l'a purtat. Tot atunci s'a angajat ca profesóră pentru instruarea în musica vocală şi cântări la şcóla de fete d-şóra *Elena Cunţan*, absolventă a academiei regale pentru musică din Berlin.

*

Cununie. Sâmbătă la órele 11 a. m. şi-au serbat în biserica din Sibiiu-Cetate cununia religiósă candidatul la preoţie Ioan *Sêrb* şi domnişóra Maria *Ciuruga*, fostă învĕţătóre. Nun a fost tinĕrul preot *Şuiaga*, hirotonit sĕptĕmâna trecută, ear' preot cununător protopresbiterul I. Papiu, care după terminarea ceremonialului a ţinut mirilor o scurtă vorbire de felicitare, la care prin aclamaţiuni de „trăéscă!“ s'a ataşat şí publicul asistent.

*

Post de notariu. Cu termin până la 1 Novembre st. n. este escris concurs la postul de notariu cercual în *Slatina* (pretura Iam). Dotaţie 1235 cor. 90 fil. salariu, 120 coróne pauşal de cancelarie, 129 cor. 90 fil. pauşal pentru ţinerea unui servitoriu, 269 cor. pauşal de călătorie, 169 cor. 94 fil. pauşal de diurne, 163 cor. 14 fil. pauşal pentru lemne de încăldit, şi cuartir în natură Cererile sunt a se trimite la protopretorul Korkán în Jám. Alegerea se va face în 4 Novembre.

*

De şepte ani. Sâmbătă (29 Septembre st. v.) a împlinit şepte ani de etate drăgălaşa princesă *Elisabeta*, fiica moştenitorului de tron Ferdinand al Romăniei. Intru serbarea acestei aniversări, întrĕ altele, s'a dat la palatul din *Sinaia* o petrecere de copíi.

*

Nou inspector şcolar. In locul pensionatului Dengi János ministrul a numit inspector reg. de şcóle în comitatul *Caraş-Severin* pe subinspectorul de până acum *Sándor Lajos.*

*

† Ioan Moţiu jude de tablă în pensiune, a rĕposat Luni în Deva, în etate de 69 ani. Inmormêntarea i-sa făcut Mercuri, în cimiteriul bisericei gr.-or. din Deva.

*

Nouă prăvălie românéscă în Orăştie. Doi tineri români: Petru *Banciu* şi Rusalin *Ionescu*, au deschis în Orăştie, în casele din piaţă ale lui George Baciu, prăvălie de mărfuri de pielărit (talpă, opinci, piele). Cum până acum acest ram de negoţ în Orăştie a fost purtat numai de străini, zeloşii tineri merită tot sprijinul din partea publicului român.

*

Prelegeri economice. Cum vestesce „Bunul Econom“, reuniunea economică română din Orăştie va începe în sĕptĕmâna acésta seria prelegerilor economice prin comunele din jurul Orăştiei.

*

Hymen. *Emilia Ioanovici* şi *Iuliu Holdĕr* îşi anunţă cununia, ce se va celebra Duminecă în 7/20 Octobre a. c. la 4 óre p. m. în biserica gr. ort. rom. din Boiu-mare.

*

Amor şi politică. O fată frumósă a unui beiu din Podgoriţa s'a îndrăgit de un flăcău muntenegrin şi părăsind casa părintéscă a fugit în Muntenegru la iubitul ei. Beiul s'a adresat direct principelui *Nichita*, cerênd sĕ deie ordin, ca fata sĕ fie retrimisă a casă. Principele a rĕspuns, că în afaceri de amor politica n'are sĕ se amestece. Şi nu a dat nici un ordin.

*

Nou profesor de pedagogie la universitatea din Budapesta. Fóia oficială de Joi publică numirea lui *Dr. Ernest Fináczy*, fost până acum secretariu ministerial, de profesor ordinar pentru catedra de pedagogie la facultatea filosofică a universităţii din Budapesta. Catedra devenise vacantă an-ţerţ prin rĕposarea profesorului Dr. August Lubrich.

*

Esplosie de dinamit. In *Cruşevaţ* (Sĕrbia), unde tocmai se făceau pregătiri pentru primirea părechei regale, din causa negrijei s'a aprins érba de puşcă din prăvălia lui Stoian Mitrovici, şi pe urma acesteia a esplodat şi dinamitul aflător în prăvălie. Douĕsprezece case au luat foc din esplosie, trei ómeni au fost ucişi, ear' patrusprĕzece sunt răniţi grav. Intrĕ acestia e şi proprietariul prăvăliei.

*

Un pleban „barbar“. Poporaţia slavă şi cea italiană din Istria trăesc în mare duşmănie, căreia 'i dau espresie în afaceri bisericesci, şcolare şi sociale. Intrĕ cei mai înverşunaţi slavofili e plebanul *Goldmann*, care în ura contra a tot ce e italian, deci *latin*, merge aşa departe. în cât dacă află pe hotarul comunei vr'o pétră cu inscripţie romană, ori vr'o rĕmăşiţă de statue romane sau alte monumente archeologice de provenienţă romană, le sfarmă şi le nimicesce. In acésta pĕcătósă ură contra latinismului plebanul Goldmann a mers deja aşa departe, în cât a nimicit monumente şi inscripţiuni de fórte mare valóre. Chiar *Mommsen*, renumitul istoric german, într'o revistă germană condamnă aspru acest josnic fel de rĕsbunare contra latinismului, dând lui Goldmann, întrĕ altele, şi epitetul *barbar*.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Credincioşii bisericei gr. ort. rom. din Bonţida, protopresbiteratul Cluşului, îşi îndeplinesc cea mai plăcută datorinţă aducênd pe acésta cale cele mai călduróse mulţămite tuturor P. T. dómne, domnişóre şi domni, cari prin oferte marinimóse, suprasolviri şi colecte au contribuit la *renovarea bisericei* lor şi la reuşita materială a petrecerei cu joc arangiată la 29 Septemare 1901 st. n. după efectuirea actului sânţirei bisericei, şi anume:

A. Colectă: Conte George Bánffy 26 cor., Eduard Wildorf 4 cor., Bela Bartok, preot ev. ref. 2 cor., Dr. Ludovic Farkas 5 cor., Catol Gruner 6 cor., Carol Toczauer 2 cor., Iosif Praefort, Francisc Szabó, preot rom. cat. câte 1 cor., Dr. Ioan Farkas, adv. 3 cor., Dr. Ioan Şliam, adv., Iosif Vida, câte 2 cor., Francisc Walner, Dionisiu Lakatos, dna Dionisiu Lakatos, câte 1 cor., Ilie Marinca 10 cor., Vasile Onosi 5 cor., Tuliu Roşescu, ppresb. 10 cor., Gavriil Hango, presbiter 2 cor. 40 fil., Victor Cupşa, Const. Juga, paroch câte 2 cor., Teodor Cupşa 10 cor., Gavriil Garda, înv., Teofil Vescan, Demetriu Oltean, câte 1 cor., Ioan Gazdac 20 fil., Ioan Szappan 40 fil. — Suma 102 cor.

B, Taxe de întrare la petrecerea cu joc. *a)* In localul petrecerei arangiat pentru inteliginţă: Conte Georgiu Bánffy 20 cor., (rĕscumpĕrarea biletului), Vasile Láposi 4 cor., Vasile Onosi 3 cor., Ilie Marinca 2 cor., Alexandru Erdélyi 3 cor., Vescan, jurist, Andrea, jurist câte 1 cor., Ilarie Muica, Toma Mateiu, Nicolau Oltean, Aug. Cupşa, paroch, Cristofor Muradin, Iosif Farkaş, câte 2 cor., Pepi Farkas 1 cor., Iuliu Obicz, Ernest Rauch, Kovács, Carol Toczauer, Francisc Walner, câte 2 cor., Ioan Deési, Ibrànyi, câte 1 cor., Georgiu Rauch 3 cor., Francisc Sszabó, preot r. c. 1 cor., Ladislau Kálmán 4 cor., Oscar Suchan, Iosif Praefort, câte 3 cor., Dionisiu Lakatos, V. Hopârtean, preot gr. cat., Aurel Pop, preot gr. cat. câte 2 cor., dna Carol Kovács 1 cor., Bela Bartok, preot ev. ref. 5 cor., Gavriil Hango, presbiter, Domnica Juga n. Cupşa, preotésă câte 1 cor., Victor Cupşa, par. 2 cor., Tuliu Roşescu, ppresbiter 1 cor., Iosif Onciu, preot gr. cat. 3 cor., Teofil Moldovan, preot gr. cat., Ioan Ascelean, Iosif Vida, Ioan Paşca, paroch, Dr. Ioan Şliam, adv. câte 2 cor., Gavriil Blându, locoten., Carol Tamaş, câte 1 cor., Stefan Vajna 3 cor., Adela Gutkovsky, Alexandru Nagy, Alexandru Cristea, Teodor Cupşa, câte 1 cor., Ioan Murĕşan, preot gr. cat., I. Izenkovics, câte 2 cor.

b) In localul petrecerei arangiat pentru popor: Teodor Negru, Iacob Blaga, Demetriu Losonczi, Const. Iconariu, Greg. Chioran, Vas. Losonczi, Teod. Oltean, Dem. Oltean, Dem. Neaga, Vas. Grasim, Vas. Murĕşan, Vas. Istocaş, Ios. Oltean, Petru Losonczi, Vas. Mircean, Dem. Chioran, Georgiu Bere, Vas. Losonczi, Gavr. Losonczi, Ilisie Şimişnean, Ioan Lupuţiu, Ioan Căprariu, Ilie Raţiu, Vas. Chioran, Greg. Iconariu, Const. Bârdog, Teodor Rus, câte 1 cor., Ana Căprariu, Georgiu Maté, Costănésa Manciu, Francisc Enyedi Vas. Ursuţiu, Gavr. Puşcaşiu, câte 50 fil. — Suma 146 cor.

C. Suprasolviri la petrecerea cu joc. Vasile Onosi 2 cor., Ilie Marinca 3 cor., Alex. Erdélyi, Ilarie Muica, câte 1 cor., Toma Mateiu, Nic. Oltean, Aug. Cupşa, par. câte 2 cor., Cristofor Muradin 1 cor., Carol Toczauer 2 cor., Ibrányi 1 cor., Ladislau Kálmán 2 cor., Oscar Suchan, V. Hopârtean, preot gr.cat., Aur. Pop, preot gr. cat. câte 1 cor., Gavr. Hango, presb. 2 cor. 20 fil., Vict. Cupşa, par. 1 cor., Ios. Onciu preot gr. cat. Teof. Moldovan, preot gr. cat. câte 2 cor., Iosif Vida, Ioan Paşca, par., câte 1 cor., Dr. Ioan Şliam, adv. 3 cor., Gavr. Blându, locot., Carol Tamás, Stef. Vajna, Adela Gutkovsky, Alex. Nagy, Alex. Cristea, Teodor Cupşa, Ioan Murĕşan, preot gr. cat. câte 1 cor., Franc. Szabó, preot rom. cat. 40 fileri, Vas. Murĕşan 10 fil., Georgiu Bere 20 fil., Ioan Zupuţiu 20 fil., Ilisie Şimişnean 40 fil., Veşcan, jurist 25 fil., Andreu, jurist 25 fil. — Suma 44 cor.

Au incurs deci în total 292 cor., din cari subtrăgêndu-se spesele împreunate cu sânţirea bisericei şi cu aranjarea petrecerei în suma de 92 coróne, resultă un venit curat pe séma bisericei de 200 cor.

D. Donaţiuni şi alte contribuiri. Mai mulţi inşi au cumpĕrat din contribuiri benevole şi au donat pe séma bisericei un rênd de vestminte bisericesci în preţ de 100 cor. — Grigoriu Iconariu a donat un sticharíu alb în preţ de 10 cor. — Ilisie Simişnean şi Ioan Gazdac au contribuit la facerea uşilor de la Iconostas cu 14 cor. — Iacob Blaga. cantor şi Grig. Chioran au ridicat înaintea bisericei două rĕstigniri mari în preţ de 44 cor. — Ear' Ilie Marinca a efectuit reparaturi la biserică pe spesele sale în preţ de 14 cor. — Total 182 cor.

Dumnezeu sĕ le rĕsplătéscă tuturor cu fericire deplină şi în viéţa acésta şi în viéţa viitóre.

Bonţida, 16/29 Seprembre 1901.

Augustin Cupşa
paroch gr. ort. rom.

Teodor Oltean
epitrop I.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 814—901. [214] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Suplac,* se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicile instruate conform legilor, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Cetatea de baltă, 14 Septembre, 1901.

Oficiul protopresbiterai gr. or. al tractului Têrnava, în conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăți cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu prețul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare și porto postal prin *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

In *Tipografia și librăria archidiecesană, Sibiiu,* au apărut și se află de vêndare:

Geografia
pentru școle civile și superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)
și
Istoria universală
pentru școle civile și superióre de fete
(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)
după
Alexandru Márki.
In românesce de
I. Popovici.

Prețul Geografiei leg. . . . . fl. 1.30
„ Istoriei universale leg. . „ 1.—

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Op premiat de Academia Română.

Seminte
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** și la
Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10. -	8.50	2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		**Budapesta** (gara centrală).		7.10	1.50	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		**Szolnok**		3.22	11.44	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		P. Ladány		12.54	10.06	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	**Oradea-mare**	pl.	11.04	8.43	11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·16	pl.		sos.	10.44	8.38	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.11	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	7.47	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.09	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	6.40	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadășul-ung.		6.54	5.41	7.37	
8,83	3.50	6.59	5.55	sos.	**Cluș**	pl.	6.13	5.23	7.—	11.01
8.50	4.20	8.30	6.11	pl.		sos.	5.24		6.45	10.46
9.07	4.41	8.59	6.27		Apahida		5.02		6.27	
10.14	5.56	10.29	7.26		**Ghiriș**		3.40		5.12	9.23
10.44	6.24	11 16	7.50		**Cucerdea**	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.33	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.40	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.48	11.50			Vințul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	7.11	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.32	12.46	8 32	sos.	**Teiuș**	pl.	2.07		3.38	8.06
12.24		1.43	8.37	pl.		sos.	1.42		3.02	8.00
12.53		2,17			Crăciunel		1.09		2,36	
1.02		2.26	9.04		Blaș (ungh. Têrnavei) . .		12.56		2.26	7.35
1.14		2.36			Blaș		12.49		2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	**Copșa-mică**	pl.	11.50		1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14		1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaș		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24		12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	**Sighișóra**	pl.	9.45		11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35		11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Hașfalĕu		9.12		11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44		10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva . , . . .		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apața		6.38		8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	**Brașov**	pl.	5.08		7.48	2.45
3.55		11.—	2.19	pl.		sos.	9.27		5.00	2.18
4.40		12.26	3.01		Timiș		8.47		4.05	1.42
5.10		1.11	3.31		**Predeal**		8.20		3.32	1.12
11.55 Buc.		8.05	9.10	sos.	**Bucuresci**	pl.	3.05		7.50	9.15

Budapesta — Arad — Teiuș

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6.50	10.00	2.15		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.50	7.20	9.40
10.56	8.46	1.—	4.15		**Szolnok**		2.49	11.44	4.13	7.32
3.55	11.51	6 05	7.11	sos.	**Arad**	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35		pl.		sos.	8.57		10.50	4.06
4.42	—	6.46			Glogovaț.		8.45		10.33	—
5.03	-	7.06			Gyorok		8.24		10.14	—
5.14	—	7.16			Pauliș.		8.12		10.00	—
5.35	12.49	7.29			Maria-Radna		7.57		9.45	3.27
5.37	—	7.55			Conop.		7.22		9.15	—
6.13	—	8.11			Bêrzava		7.05		8.57	—
6.58	1.46	8.51			Soborșin.		6.75		8.15	2.31
7.27	2.05	6.19			Zam		5.50		7.41	2.05
7.52	—	9.43			Gurasada		5.23		7.16	—
8.08	3.27	—			Ilia		5.13		7.06	1.39
8.26	—	9.52			Branicica		4.49		6.43	—
8.52	2.54	10.42			Deva		4.27		6.20	1.12
9·06	3.06	10.46			**Simeria** (Piski)		4.12		6.05	1.00
9.52	3.32	11.35			Orĕștia		3.33		5.19	12.12
10.16	—	11.56			Șibot		3.13		4.55	11.57
10.38	4 00	12·16			Vințul de jos		2.53		4.34	11.40
10.54	4.26	12.34			**Alba-Iulia**.		2 33		4.17	11.13
11.30	—	1.05		sos.	**Teiuș**	pl.	2.—		3.43	—

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.19	7.10	pl.	**Copșa mică**	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.47	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.50	11.01
4.12	7.04	1.09	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marța și Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**.		—		Cic. Marța și Vinerea	tr. mxt
4.33		2. -	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6.01		7.15
8.34		6.35	-	sos.	Făgăraș	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timișóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.00	pl.	**Arad**	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9 43	—
—·	8.01	1.35	7.39	sos.	Timișóra	pl.	8.25	2.00	9.10	—

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

110

Nr. ~~101~~ Sibiiu, Joi 4/17 Octobre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Doi ani de luptă.

Sěptěmâna trecută (10 Octobre st. n.) s'au împlinit doi ani dela declararea rěsboiului anglo-bur şi cu o zi mai târziu, în 11 Octobre, s'au împlinit doi ani de când părţile beligerante au început rěsboiul. La început puţini se interesau de situaţia din sudul Africei şi erau unii cari considerau espediţia engleză ca întreprinsă în interesul civilisaţiunii, contra unui popor barbar. In curênd însě opiniile s'au schimbat; au eşit tot mai mult la ivélă adevěratele motive, cari îndemnaseră pe consorţiul Chamberlein sě forţeze rěsboiul, şi au eşit la ivélă şi virtuţile civice şi militare ale poporului bur, — esemplu ideal pentru tóte popórěle nedreptăţite.

Un popor mic, avisat numai la forţele proprii, dar' entusiasmat de dragostea gliei de el câştigată, de iubirea de libertate şi independenţă, doi lungi ani susţine lupta faţă de colosul britanic şi în acesti doi ani istoria lui s'a îmbogăţit cu numěróse pagine strălucite. Invingerile dela rîul Tugela, dela muntele Spionscop şi altele numěróse din fasa primă a rěsboiului umpluseră de însufleţire pentru causa Burilor pe toţi cari le doriau isbândă. Şi acestia erau mulţi; pentru-că firea omenéscă înclină cu simpatiile sale totdéuna spre cei mai slabi şi oprimaţi.

Dar' au venit şi timpuri de grele cercări pentru mâna de popor bur. Generali viteji au căḑut, alţii au trebuit sě capituleze, şi însuşi comandantul suprem, bětrânul *Joubert* a închis ochii în taběră, când mai mare lipsă era de esperienţa sa câştigată în rěsbóiele vechi avute tot cu Englezii. Ear' presidentul *Krüger*, moşneagul de 76 ani, a trebuit sě-şi părăséscă patria spre a nu cădé în mânile duşmanului. Totul era sfîrşit... *Roberts*, comandantul suprem al oştirilor engleze raportéză reginei, că Transvaalul şi Oranje sunt cucerite; guvernul din Londra decretéză anectarea; ear' lumea care urmărea cu simpatie lupta Burilor, cu oftat de compătimire şi zicea: Vae victis!

Incă o causă dréptă, căḑută victimă lozincei lui Bismarck: „forţa priméză dreptul“.

Dar' Burii luptau pentru patrie şi libertate! Şi luptau cu credinţă în Dumnezeu şi 'n dreptatea causei lor. Cei rěmaşi s'au retras la munţi şi au început luptă pe mórte şi viéţă. Şi Europa cea umană şi civilisată se uimesce de înděrětnicia — piticului, şi zimbesce ironic la svêrcolirile — uriaşului.....

Burii taie şi bat oştirile lui Kitchener şi cutrieră provincii engleze, unde rěscólă poporaţia, spre a avé ajutoriu. Fasa mai nouă a rěsboiului e cunoscută, n'avem s'o schiţămací. Ear' finalul — când va fi, posibil sě fie isbânda uriaşului asupra piticului, dar' posibil sě fie şi contrariul: triumful iubirii de patrie şi libertate faţă cu rapacitatea şi lăcomia după averi şi bogăţii. Bětrânul *Krüger* speră însě în triumful causei bure şi în acésta speranţă 'l întăresc vestile bune sosite de pe câmpul de rěsboiu. Chiar în ziua când a plinit anul al 76-lea de etate, sěptěmâna trecută, şi-a esprimat acéstă speranţă, adaugênd că „cei cari ne cunosc ştiu că nu va fi pace fără independenţă, şi că ne vom ruga lui Dumnezeu pe un pămênt liber, ori vom durmí somnul vecinic sub un pămênt robit“.

Astfel vorbesce un moşneag de 76 ani, care îşi cunósce poporul şi ştie că nu va fi desavuat din partea lui. Ear' noi, popórěle cari încă avut'am şi avem încă şi acum a lupta... pentru ceea-ce ne compete, — sě luăm esemplu dela acest popor bur, care pune lumea în uimire prin însufleţirea pentru causa sa dréptă, prin perseveranţa în luptă, prin credinţa în Dumnezeul dreptăţii şi prin resoluţia de a-şi apăra drepturile până la ultima rěsuflare. „Ne vom ruga lui Dumnezeu pe un pămênt liber, ori vom durmí somnul de veci sub un pămênt robit“ — e lozinca Burilor. Lozincă vrednică de un popor vrednic.

„Adevěrul despre Ungaria“.

Contele *Andrássy* e presentat în broşură ca cel mai genial bărbat de stat pe care l'a avut Ungaria, şi care împreună cu *Deák*, înţeleptul patriei, a pus basele statului ungar de astăzi, şi împreună cu *Bismarck* a pus basele triplei alianţe. Tradiţiunile lui Andrássy şi Deák au fost respectate cu fidelitate din partea urmaşilor, în ce privesce direcţia *magiară* (mai potrivit ar fi cuvêntul *magiarisătóre*. Red.) în politica Ungariei. Incercările de a se introduce o direcţie mai amicală naţionalităţilor a fost respinse cu atât mai puternic, cu cât mai bine se întăreau naţionalităţile în ceealaltă parte a monarchiei, în Austria. O singură dată era aprópe sě se inaugureze o astfel de direcţie, atunci, când după prima cădere a cabinetului *Weckerle*, banul Croaţiei primise misiunea de a delătura din Ungaria eghemonia magiară. Dar încercarea nu a succes, şi contele Khuen Héderváry a trebuit sě se retragă *„ca un căţel plouat“* (cuvintele autorului).

A primit baronul Bánffy conducerea de stat şi cu mână puternică a întrat în moştenirile lui Andrássy şi Deák. Ideea de stat magiar a primit sub el o desvoltare splendidă, şi Ungaria a ajuns sub el sě fie membru însemnat în concertul european. Ţinta sa politică era aceeaşi ca la Andrássy şi Deák: Ungaria pusă sub conducerea Magiarilor, Austria pusă sub conducerea Nemţilor. Politica lui Bánffy era antislavă şi de aceea era patriotică. (Ba biu' că nu! Red.) Bánffy a luat lupta cu toţi inimicii panslavisti reacţionari ai patriei sale (a luat'o el şi cu mori de vênt! Red.) pe cari îi controla în acţiunile lor cu ajutoriul — *secţiei de naţionalităţi*, pusă sub conducerea lui *Jeszenszky*.

Secţiunea acésta avea misiunea sě erueze tóte firele secrete ale panslavismului, şi de aceea erau şi la Viena cercuri dătătóre de ton, cari nu erau de acord cu nisuinţele prim-ministrului ungar de a voí sě le ştie tóte; şi cari luaseră posiţie în contra secţiunii de naţionalităţi şi a întemeietoriului ei. Cercurile acestea vieneze au început apoi sě ţese intrigi în partidul guvernului, pentru a aduce pe Bánffy la cădere cu ajutoriul elementelor malcontente din propriul seu partid.

A venit renoirea pactului, care a eşit în favorul Ungariei şi de aici nouă supěrare pe Bánffy în cercurile vieneze.

Legea despre magiarisarea numirilor de localităţi a pus apoi în mişcare şi pe Saşii din Ardeal, cari încă au început sě atace cabinetul, desfăcêndu-se de către Bánffy, ceea-ce *nu era de lipsă*. (Saşii vor fi ştiind mai bine dacă era sau nu de lipsă. Red.) Mergerea deputaţiunei femeilor sase la Monarchul cu un memorand în chestia acésta, a înveninat şí mai rěu situaţia şi a făcut ca şi unele cercuri din Germania sě se ridice în contra lui Bánffy. Şi autorul broşurei nu înţelege, — cum de s'au ridicat Saşii şi Nemţii în contra omului, care *sprijinit* trebuia sě fie din partea lor?

A venit obstrucţia, de care Bánffy nu s'a spăriat. Avea deplina încredere a Monarchului, dela care primise împuternicire la Ischl sě procedeze în modul cel mai energic. Şi Bánffy era omul care putea sě termine iute cu obstrucţia şi cu — oposiţia. Avea intenţiunea sě întroducă *clotura*. Şi atunci s'a întêmplat ceva fenomenal: o parte din partidul lui Bánffy, în frunte cu presidentul camerei, *s'a opus*. Cei-ce au adus trebile aici, au început acum sě strige: *„Sě se lege pace cu oposiţia“*, şi astfel a fost scos pe plan *Széll Kálmán*, în calitate de *„samsar cinstit“*.

Autorul broşurei susţine, că pe *Széll*, Szilágyi şi Apponyi l'au împins înainte şi că în prima audienţă avută la Monarch Széll *a tradat pe Bánffy*. Şi aşa tradiţiunile lui Andrássy şi Deák au fost date la o parte, — pentru-că Bánffy a fost ultimul representant al lor, — inaugurându-se sub Széll o direcţie *politică slavă-clericală*. Din acest punct de vedere deci căderea lui Bánffy a fost o fatală nefericire pentru Ungaria, — esclamă autorul broşurei.

FOIŞÓRĂ

Prietinie.

(*L. Bechstein.*)

Aur, perlă preţiósă
Este prietinia bună,
Două scoice încleştate
Ţin mărgeaua împreună.

Scoicile sunt două inimi
Care sincer se iubesc,
Cei-ce vreau sě fure perla
Inimile le sdrobesc.

In album.

Pe *„eri“* în faptul serii
Ingrópă-l pe vecie;
Ce ţi-a lăsat în suflet,
Nimic sě nu se ştie.

Pe *„azi“* de-ţi este bine
De „mâne“ nu 'ntreba,
Ci folosesce césul
Spre fericirea ta.

Ear' *„mâne“* de se schimbă
Şi ţi-ar aduce rěu,
Te luptă cu dreptate
Şi crede 'n Dumnezeu!

Câmpeni, la 22 Septembre 1901.

Maria Cioban.

Fum!...

de **T. Cornel.**

(Fine.)

— La ce te gândeşti? îl întrebă Honorina, apucêndu-l de mână.

— Spune-mi, Ryonel, la ce te gândesci? repeta ea cu jingăşie.

Dînsul îşi fixà privirea turbure de vis în ochii ei fără fund ca nemărginirea, se îndoì o clipă, apoi adăugă:

— Mě gândeam la tine, mě gândeam la fericire... Vino, drăguţă, vino sě te sărut. Eşti a mea, a niměnui alt, numai a mea...

O prinse în braţe şi-o sărutà. Ea se lăsà, dar', urcată pe vêrful degetelor piciórelor, cu mâna stângă îi arunca pălăria în iarbă, ear' cu drépta îi puse pe cap o corónă împletită din ramurele de ulm frunzuite, şi lucrată cu albastrele şi cu aurul florilor piciorul cocoşului. Era încoronat de ea: dragostea îl încorona. In priviri îi licăriră lacrěmi de înduioşare. Era o exaltare a iubirei. — nu alt-ceva. Atâta adoraţie din partea ei!

El murmură:

— Te iubesc, te iubesc, te iubesc...

Se repeta mereu, mereu, ca şi cum ar fi uitat tóte cuvintele din limbă, afară de aceste două, cari cu cât le zicea, cu cât păreau mai magice, mai fermecătóre.

Culcaţi în iarbă, ei nu-'şi mai vorbiră.

Dînsul, ars de gânduri noue, se làsa dus de închipuire. Fi-va aşa în veci? Iubi-l-va ea etern, ca acum? Şi vedea par'că zarea vieţei care 'l aştepta... Şi din ea se ridica o turburare, care venia spre el, venia într'una...

De-asupra pădurilor din St. Cloud sórele se stingea într'o colóre roşie gălbuie, aprinsă, aurind ceriul şi rěspândindu-se peste crestetele copacilor crescuţi în eternă nemişcare, rěspândindu-se ca un ocean domolit, mângăietor. In jurul lor vegetaţia tótă fremăta evlavios o armonie de séră, de repaos, glorificând taina şi chiemând somnul. Se însera cu încetinelul. Şi ei stăteau în érba crescută ca o pădure înălţuţă şi delicată, prin care chisăiau greerii şi furnica lumea infinită a insectelor.

— Honorino eşti fericită?

— Ca o regină. Dar' tu?

— Eu... Nu!

— Eşti rěutăcios, Ryonel, de ce mě necăjeşti?... Nu te iubesc óre în de-ajuns?

— Da, da, făcu dînsul, asurḑit de închipuire. Insě ceva... ceva departe, în viitor, mâne, peste o lună, un an, ori doi, cine ştie? póte n'ai sě mě mai iubesci... Inţelegi? — ai sě iubesci pe un altul, pe un altul...

El îşi plecà capul în iarbă şi plânse. Honorina plânse şi dînsa, lipindu-se de el mai tare, silindu-'l s'o prindă în braţe, s'o strîngă la pept, căci îi era frică şi voia sě fie ocrotită, apărată. Gândul negru apăru ca un monstru înspăimêntător.

— A ta, a ta pentru eternitate, — îi şopti ea în ureche, strângêndu-şi şi mai mult trupul tremurat de dragoste, tresărit de patimă. Ei se legară într'o 'mbrăţişare lungă şi caldă.

Pe ceriul întunecat stelele îi priveau cu sclipiri pornite cu tótele într'o armonie slăvind dragostea omenéscă...

*

De atunci trecură câteva luni: cei doi îndrăgostiţi erau soţi. Erau împreună, dar' viéţa nu era cea visată. Honorina se schim-

Urméză acum fotografia actualului prim-ministru *Széll*, despre care ni-se spune, că n'a fost nici-odată om de principiu (ca Bánffy d. e Red.), nu l'a luat nimeni în serios, şi că tot ce se ştie despre el este, că *are tauri frumoşi în Rátot*, si că nevasta lui e fiica adoptivă a lui Deák. De aici încolo e om fórte vanitos, care de mult umbla sĕ pună mâna pe presidenţia ministerială.

Ajuns prim-ministru, a făcut numai decât fusionarea partidului liberal cu partidul lui Apponyi, prin ce apponyistii au devenit ómenii situaţiunii, căci vechii liberali au fost tot mai mult daţi la o parte (Adecă bánffystii! Red.). In clubul liberal dătător de ton e Darányi, presumptivul urmaş al lui Széll, atunci când va fi sosit timpul pentru a se face al doilea pas în direcţia de *desmagiarisare* a Ungariei. Şi fiind-că acest Darányi ştie, că agrarii sunt în Ungaria ómenii viitoriului, s'a făcut şi el agrar şi contrar declarat al industriei. Şi asta e primejdia cea mare pentru monarchia întrégă, — ne spune scriitoriul broşurei.

Politica economică a lui Széll e sub tótă critica, de aceea broşura constată că: „cât de mic apare Széll Kálmán pe lângă Bánffy, căci întréga sa grijă o formézá numai aceea, ca cerealele sĕ aibă preţuri bune pentru domnii agrari!“ (Dar' ce sĕ o formeze într'un stat eminamente agricol? Red.)

Széll e un slăbănog, — ne spune broşura, — care tot mai mult ajunge sub influinţa lui Darányi şi a agrarilor cari conduc pe Darányi *Slavismului îi este astfel drumul deschis în Ungaria.* Pentru-că Széll a mai făcut una bócănă, atunci când a primit conducerea statului: *a desfiinţat secţia naţionalităţilor.* (Asta-l dóre pe Bánffy. Red.) Széll zicea că n'are trebuinţă de ea, pentru-că el vrea pace cu naţionalităţile. Sunt însĕ ómeni cari ştiu că lucrul s'a întêmplat altcum. Desfiinţarea secţiei de naţionalităţi a fost *condiţiune* pentru venirea dlui Széll la putere. *I-s'a impus din partea cercurilor vieneze!* Şi de atunci Slavii se întăresc în Ungaria. Dovadă adunările Slovacilor.

Autorul broşurei descrie alegerea de deputat din Murĕş-Oşorheiu, pentru a constata că sub Széll alegerile nu sunt curate şi libere, (erau curate şi libere sub Bánffy! Red.), şi apoi ne spune, că în contra lui Széll e mare nemulţămirea şi e mare fierberea pretutindenea în ţéră (póte că numai în sinul lui Bánffy! Red.) şi că din tóte părţile se cere reîntórcerea la tradiţiunile lui Andrássy şi Deák, pentru a scăpa Ungaria de reacţiunea slavă-clericală.

Ungaria cere de nou un guvern, care sĕ declare pe faţă, că pentru Ungaria eghemonia Magiarilor, pentru Austria eghemonia Nemţilor e necesitate imperiósă în lupta comună purtată în contra pericolului slav. (Şi pentru acest *program* se caută împăcarea Magiarilor cu Românii? Red.)

Széll se teme, — ne spune broşura, — că acest program va pune capĕt domniei inaugurate de el, şi că baronul Bánffy *„în care Ungaria întrégă vede pe cel mai capabil şi mai fericit luptătoriu pentru acest program“*, va eşí de nou la suprafaţă. De aceea Bánffy e încunjurat de spioni. Poliţistii lui Széll controléză tot pasul ce-l face Bánffy, şi fac raport prim-ministrului despre tóte: unde a fost Bánffy, cu cine a vorbit Bánffy. Ba sunt supraveghiaţi şi cei ce stau în raporturi bune cu Bánffy — ceea-ce e o ruşine! esclamă autorul. (Firesce; dar' când Bánffy făcea tot aşa, ba şi mai rĕu, cu fruntaşii nostri şi ai celorlalte naţionalităţi nemagiare din patrie, nu era ruşine?? Red.)

Dar' se înşală Széll, ne spune autorul, — când crede, că cu astfel de mijlóce va puté combate ideile, în contra cărora au luptat şí ómeni mai mari şi mai puternici decât *„prăsitorul de vite din Rátot“* (cuvinte din broşură). pentru-că forţa ideilor acestora reşede în aceea, că *„se acoper cu misiunea monarchiei şi a dinastiei habsburgice în Europa, şi forméză steagul sub care trebue sĕ se unéscă toţi cei-ce voesc menţinerea monarchiei şi a posiţiei ei de mare putere“*.

Ideile acestea vor eşi învingĕtóre, pentru că Széll nu va puté împedeca învingerea lor, cum nu va puté împedeca nici aceea, ca *„Bánffy sĕ ajungă omul viitoriului“*. Pentru-că nu numai pentru Ungaria, ci şí pentru Austria e necesar, ca politica esternă sĕ fie abătută pe calea pe care mergea — Andrássy!

Vom termina în numĕrul următoriu.

Din România.

Incheerea manevrelor. Sâmbătă au fost terminate manevrele mari de tómnă ale armatei române, ţinute în presenţa M. Sale Regelui *Carol*, şi a representanţilor mai multor state europene, — cu un resultat splendid, care a impresionat fórte plăcut pe toţi cei-ce au asistat la bravurósele prestaţiuni ale soldaţilor români.

După terminarea manevrelor, Sâmbătă séra, s'a dat în Rîmnicul-Sărat un banchet militar, cu care ocasiune, M. Sa Regele *Carol* a rostit următórele două remarcabile toasturi:

„Simt deapururea o vie bucurie, când Mĕ găsesc în mijlocul armatei, pe care ţara o privesce cu mândrie şi Eu cu adêncă dragoste.

„Increderea netăgăduită, pe care România o are în oştire, ne impune sfânta datorie sĕ muncim fără preget şi sĕ unim tóte puterile nóstre spre a răsplăti însemnatele jertfe, pe cari ţara le face pentru apărarea sa.

„In fie-care ceas armata trebue sĕ fie gata sĕ împlinéscă falnica sa misiune, sĕ fie scutul de oţel al patriei.

„Acest înalt scop póte fi dobândit numai prin o şcólă practică.

„Salut dar' cu o deosebită satisfacţie manevrele din ĕst timp, cari au dat un nou îndemn armatei şi erau de un mare folos pentru acei cari sunt chemaţi a conduce unităţile tactice.

„Aducêndu-vĕ mulţămirile Mele pentru silinţele desfăşurate în timpul concentrărilor şi manevrelor, închin acest pahar în sănătatea corpului al treilea de armată, care s'a arĕtat vrednic de aşteptările Mele“.

„Al doilea păhar îl ridic în onórea judeţului şi oraşului Rîmnicului, care Mi-a făcut o primire aşa de căldurósă şi a arĕtat cel mai viu interes pentru armată.

„Mulţămind pentru doveḑile de credinţă ce Rîmnicenii Mi-au dat şi astă-dată, urez judeţului şi oraşului prosperitate şi sĕnătate“.

Dl *D. A. Sturdza*, preşedinte al consiliului şi ministru ad-interim la rĕsboiu a ridicat apoi, pentru Rege şi Dinastie, toastul următor:

„Presenţa Majestăţei Vóstre în mijlocul poporului e tot-deuna o zi de sĕrbătóre pentru dînsul — căci fie-care cetăţean ştie că *Majestăţii Vóstre se datoresce aşeḑământul României în present, asigurarea României în viitor.*

„Presenţa Majestăţii Vóstre în mijlocul armatei e pentru dînsa o nouă însufleţire de a-şi îndeplini datoria pentru Patrie şi Rege, căci *sub conducerea Majestăţii Vóstre a reînviat vitejia neamului românesc.*

„Popor şi armată, sunt pĕtrunşi de o convicţiune profundă, că Majestatea Vóstră veghiaţi neadormit la binele şi fericirea Regatului; căci dorinţele şi cugetările Majestăţii Vóstre s'au adeverit prin fapte măreţe, înălţătóre şi binefăcĕtóre pentru patrie.

„Popor şi armată, plini de iubire şi de veneraţiune pentru Regele şi Căpitanul lor, uréză Majestăţii Vóstre ani mulţi de domnie, plini de fericire şi de glorie!

„Ingăduiţi dar' Majestatea Vóstră, ca după manevrele desevîrşite, sĕ strigăm cu toţii:

„Sĕ trăiţi Majestatea Vóstră!

„Sĕ trăiéscă Majestatea Sa Regina!

„Sĕ trăiéscă Alteţele Lor Regale Principele Moştenitor, Principesa Maria şi Auguştii Lor copii!

„Sĕ trăiéscă Alteţa Sa Regală Principele ereditar de Saxa-Meiningen, Augustul prieten al Majestăţii Sale Regelui!“

Din tractul prot. al Lupşei.

— *Conferenţă preoţéscă.* —

Ponor, 29 Septembre, v. 1901.

(Urmare şi fine.)

Urméză cetirea operatelor sau temelor date spre lucrare. Conform programului iubitului adm. prot., cu elaborarea acestora au fost însărcinaţi şi deci au presentat teme în scris parochii:

1. *adm. prot. V. Gan*: *„Prin ce mijloc îşi póte dobândi preotul autoritatea, de care are trebuinţă în cariera sa?*

2. *Nestor Manciu*: *„Care este aranjamentul intern al oficiului preoţesc şi cum trebue preotul sĕ conducă afacerile scripturistice şi protocólele ce sunt prescrise?“*

3. *Laurenţiu Ciorbea*: *„Pe ce cale şi cum se póte obţiné uniformitatea în serviciul divin?“* Teme de cea mai mare însemnătate în viéţa pastorală de tóte zilele.

Se cetesce lucrarea părintelui *L. Ciorbea*, care cu puţine observări aflându-se de bună se aclude la protocol dorindu-se a se publica în „Tel. Rom.“, totodată fiind fórte importantă, a mai reveni asupra ei şì în conferenţa viitóre. Când s'a finit acésta, era deja trecut de 1 óră p. m., deci ni-a căzut bine învitarea simpaticului adm. prot. la o masă comună.

Redeschizêndu-se şedinţa la órele 3 p. m. se pune la ordinea zilei raportul comisiunei despre contribuirile pentru înfiinţarea unui fond preoţesc. Comisiunea e de părerea, că preoţii nostri, de-şi starea lor materială s'a îmbunătăţit niţĕl, totuşi nici pe departe nefiind aceea atât de briliantă pe cum s'ar păré, şi mai avênd fieşte-care preot destule nĕcazuri şi imposite: nu află încă timpul oportun de a se mai angaja la imposite noue. Se primesce cu unanimitate.

Urméză cetirea operatului lui *N. Manciu*, care de asemenea aflându-se bine succes se decide a se publica în „Tel. Rom“. Era deja 5½ óre p. m. când s'a finit şi acesta. Operatul membrului *V. Gan*, avênd sĕ se publice în „Tel. Rom.“ se primesce de cetit, ştiindu-se înainte că acela va fi şi mai bun.

Cam pe la órele 6 d. a. închide zĕlosul adm. prot *V. Gan* conferenţa mulţămind preoţimei pentru zelul şi activitatea desvoltată. In numele preoţimei îi rĕspunde părintele *L. Ciorbea*, mulţămindu-i şi M. O. D-Sale pentru tactica cu care a condus conferenţa, când apoi între strigăte sĕ trăiéscă la adresa M. On. D-Sale ne-am depărtat cu toţii, ducênd cu noi cele mai plăcute suveniri şi impresiuni.

Eram cât p'aci sĕ uit a aminti că în decursul pausei la splendidul prânz comun dat de domnul adm. prot. nu au lipsit nici toastele, nici frumósele nóstre cântări românesci. Cu o cântare veche, dar' fórte frumósă şi plăcută ne-a delectat bĕtrânul *Costantin Giurgescu* din Runc. Cu deosebire nóuĕ celor mai tineri cari nu am mai auzit acea cântare potrivită ni-a plăcut fórte. Toastul prim l'a ridicat neobositul adm. prot. M. O. D. *Vasiliu Gan întru sĕnătatea Excelenţiei Sale I. P. S. Domn Ioan Meţianu, prea demnu nostru Archiereu.* Al doilea părintele *L. Ciorbea* pentru actualul *şef tractual V. Gan.* Al treilea earăşi *dl adm. prot.* pentru preoţime. Fórte la loc şi nimerit a fost un alt toast al părintelui *L. Ciorbea* pentru *amabila dómnă Ana Gan*, soţia administratorului ppresbiteral, care ca altădată aşa şi acum a venit din depărtare cu mare ostenélă pentru a ne pregăti bogatul şi gustuosul prânz, şi pentru vĕduva şi nora fostului protopop I. Danciu adecă *Şofia şi Maria Danciu*, cari întru tóte au dat dómnei *Gan* mână de ajutoriu.

Incheiu acest raport cu dorinţa ferbinte, ca sĕ dee bunul Dumnezeu, ca la anul sĕ ne revedem iarăşi cu toţii deplin sănătoşi şi tot mai mult sĕ putem lucra în viitoriu spre binele bisericei, şcólei şi al scumpului nostru popor românesc. Ear' până atunci sĕ auzim de bine şi sĕ ne vedem cu bine.

Preotul Laurenţiu Ciorbea.

Străinii despre noi.

In vara trecută un scriitor din Germania a petrecut mai multă vreme prin părţile ardelene şi prin Banat, de unde a dus cu sine bune impresiuni cu privire la vitalitatea poporului sas, german şi *românesc.* Impresiunile acestea şi-le descrie acum în foiţa marelui ziar german *Kölnische Zeitung*, ocupêndu-se într'un foileton intitulat *„la Turnul Roşu“*, în mod deosebit simpatic de Românii din Ardeal, pe cari îi presentă astfel marelui public cetitoriu german:

In Guşteriţa, un sat, în care locuesc 750 de Români alăturea cu un număr egal de Saşi, amintirile nóstre sburau la Köln, oraşul de lângă Rhin, colonia de odinióră romană, numită „Colonia Agrippina“. Atât în Guşteriţa, cât şi în Sibiiu şi aici la Turnu Roşu jumĕtate din amintirile nóstre sburau şi la Roma, la Campagna, Romana, Etruria şi Toscana. Aici sunt, nu departe de Turnul Roşu, — un turn, după cum se zice înroşit de sânge turcesc, situat pe un deal la intrarea în strîmtóre — satele româneşti Tălmăcel şi Boiţa. Ni-se părea că trecem printr'un sat de Volsci sau alt cuib vechiu italienesc. Bivoli negri cu córnele rĕsucite, ca în Campagna, păşesc agale prin uliţele satului, porci negri grohotesc pe lângă pragurile caselor, întocmai ca la Volsci. Pe prispele caselor şed femei bĕtrâne ca nişte parce, cu tortul pe fus. Femeile nu pórtă vara altă haină, decât o cămaşă lungă de pânză, încinsă la mijloc, dinainte o fotă în colóre brună, vărgată cu verde, ear' dinapoi altă fotă, care ajunge până jos. Acest costum este italienesc. Casele stau aici cu faţadele acoperişiului spre uliţă, aşa însĕ că zidul faţadei este puţin oblic înspre marginea uliţei. Acésta am vĕḑut-o de asemenea în unele ţinuturi ale Italiei. Dar' fisionomiile! Capete cu pĕrul negru, o colóre négră-albastră, ca în Toscana, ochii castanii şi negri la femei, ochi de forma migdalelor, cari îţi sugeréză impresia unei madone de Rafael; bărbia rotundă a Junonei şi formele pline ale obrajilor, tipul arienelor romanice.

Si apoi bărbaţii — tot capete din Toscana şi Etruria, cu sprîncenele lor negre, cu ósele maxilare şi ale feţei înguste, înalţi ca nişte figuri de ale lui Michael Angelo. Cu un cuvênt un popor de colonii fórte vechi romani, ai căror străbuni s'au stabilit aici cu mult înainte de a fi pătruns în Italia de Nord rasa blondă a Longobarḑilor. Am vĕḑut între bărbaţi tot capete cunoscute italieneşti, şi ce colecţie alésă de fete şi femei frumóse am remarcat atât în Sibiiu, cât şi la ţară! După formaţia ochilor, am recunoscut, că între aceşti Români şi vechii Slavi s'a făcut un amestec de sânge. Dar' asta nu însemnéză mai mult faţă cu impresia generală, decât însemnéză invasia temelor de cuvinte slave, ce se găsesc astăzi în limba românéscă. Limba acésta pentru cunoscĕtorul vechei latine şi al dialectelor italieneşti nu este decât un dialect italienesc, care a conservat multe elemente din periódele mai vechi ale limbei latine. Din timpurile colonisării romane au întrat în aceste ţinuturi originar germanice, mai târziu slavice, multe cuvinte slave în acésta latinéscă. Dacă însĕ astăzi cetesci un

---

base. Ea nu mai iubea ca 'n trecut pe Ryonel al ei. In capul ei umbla o altă imagine, o altă dragoste. Viéţa-'i părea monotonă; iubirea murise, ear' fericirea zilelor înmormêntată, ca şi cum nu esistase. Ryonel o plictisea cu dragostea lui eternă. Şi pe zi ce mergea se desfăcea de dînsul, căutând fericire aiurea, în patima altuia. Ryonel vedea murind tótă exaltarea de altă-dată, de nu mai rĕmânea din ea nimic, nimic, nimic, nici cât firul de mătasă subţire pe care de abia 'l vezi de 'l ţii înaintea ochiului, în zare.

El înţelegea plânsul lui neesplicat din séra aceea, în poiană, şi de data asta lacrimile, mai ferbinţi şi mai multe, nu erau în de ajuns, ca sĕ înece nenorocirea care îl strîngea de gât, îl înăbuşia. Ear' în jalea vecinică, gândul îi spunea: „dragostea, ca şi fericirea, ca şi viéţa, ca tot, e numai fum!“ Şi dînsul înebunea, căci când fumul se ridică de la pămênt, nici vêntul nici plóia, nici sórele chiar nu-'l pot ţiné locului; odată pornit, nimic nu 'l mai póte întórce, ci se înalţă, se înalţă mereu...

ziar din Bucuresci, pe cari le găsim aici în Ungaria pretutindeni, vedem că cuvintele slavice dispar din ce în ce, căci se póte observa că scriitorii români le înlocuesc earăşi cu cuvinte latine, întocmai cum stîrpim şi noi cuvintele străine.

Nimeni n'are nici un motiv sĕ-şi bată joc, dacă Românii se consideră cu mândrie drept descendenţi ai Romanilor. Ei sunt în realitate şi cu adevĕrat descendenţii lor, cel puţin în Ungaria. Şi trăiesc pe un pămênt, care păstréză în sînul sĕu cea mai veche cultură colonială romană, întocmai ca şi pămêntul dela Köln, Trier şi Mainz. Acolo unde Oltul trece spumegând prin strîmtórea dela Turnul Roşu, stă şi un „Turn roman“, care însĕ, ca multe altele în asemenea materie, este controversat de archeologii şi etnologii cari au vĕḑut puţine lucruri cu ochii lor proprii. Noi însĕ îl considerăm de fórte veritabil, deja pe basa materialului din care este zidit. Ear' în museul „Brukenthal“, din Sibiiu, găsim póte încă puţin apreciată după valórea ei istorico-culturală, o colecţie întrégă de obiecte vechi romane săpate în ţinutul Sibiiului, în Apulum (Alba-Iulia), şi în alte părţi. Aici sunt altare vechi romane cu litera I. O. M. (Iovi optimo Maximo) săpate în piatră şi cu capul de taur, un altul cu inscripţia Iunoni Reginae Populo (Reginei Iunona de către popor), resturile unui monument de al lui Mithras, unde cânele sare pe tânărul divin; un relief de al lui Mithras, unde eroul cu boneta frigiană vâră mâna în gura taurului. Lucrarea este în parte fórte bună, cu tóte momentele archaistice şi cu tóte stricăciunile; fórte frumósă este însĕ o ciócă găsită la 1851 la Ulpia-Traiană cu sentinţa lui Paris. Apoi statuete frumuşele, un Apollo de bronz, un torso al lui Hercule à la Farnese, o Hekate tricorporă, o statuă în costum de senator, ne istorisesc multe despre starea culturală a străbunilor actualilor Români.

Executarea arată peste tot o înrudire în perfecţiunea artei din provincie cu săpăturile din museul Paulus din Worms. Ca şi acolo, aşa găseşti şi aici câte o piesă, ce surprinde cu frumseţa ei. Dacă mai amintim că aici se află şi o bucată dintr'un tub de calorifer vechiu roman, atunci ne putem reconstitui un tabiou despre modul de viéţă al străbunilor Români — Romani, cu întreg luxul lor provincial. Ear' femeile cu frumoşii lor ochi de migdale ară şi sapă şi strîng cucuruzul şi astăzi pe deasupra ruinelor strămoşilor, ca şi cum aceştia s'ar scula mereu şi ar eşi la lumină din sarcofagele lor sĕ trăiască pe deasupra ruinelor în strănepoţii lor viéţă dulce, în mânia Magiarilor. Prăpăstioşi şi până la nori se înalţă păreţii munţilor dela Turnul-Roşu împrejmuind apa spumegândă ce curge printrĕ ei. Ţi-se pare că de aici se trece într'o altă lume. Intunecat era ceriul deasupra nóstră, muntii erau acoperiţi de céţă. Ni-se părea că vedem una dintrĕ cărările lui Dante, cari conduceau într'o nouă şi întunecósă regiune a infernului.

Aşa sosim la frontiera României, unde un nou pod de fer încalecă rîul tumultos. Aici se începe ţara politică România, în realitate noi de multe zile eram deja în România şi vom rĕmâné încă mult timp, căci exceptând pe ţĕranul german, ca proprietar de pămênt, şi pe burghezul german care menţine comunitatea orăşenéscă prin industrialitate, comerciu şi timbru german — apoi totul este în comitatele acestea în mâni româneşti sau cel puţin sub sîrguinţă românéscă pe un teritor care póte e mai mare decât actualul regat al României. Românul o ştie acésta. Mândru trece ţĕranul român, cu carul cu patru cai, înhămaţi într'o linie unul lângă altul. Cu mândria romană privesce el la alte naţiuni, caută a-şi lărgi proprietatea şi se pregătesce deja la viitórea dominaţie a rasei sale în aceste părţi. El ştie că are o ţară sigură de reservă şi că nici odată nu va puté fi magiarisat, ori cât i-ar atârna guvernul dela Pesta înaintea nasului ţidule magiare pe cari se află scrisă şi localitatea unguréscă, până acum încă nedescoperită, numită Bécs.

Suntem mulţămitori scriitorului acestor frumóse şi juste aprecieri, făcute poporului nostru, pe care ochiul seu nepreocupat l-a vĕzut aşa cum este şi cum va fi totdéuna: *plin de viéţă şi dornic de viéţă.*

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. Telegrame sosite la *Bruxella* dto 12 Octobre raportézá că *întrégă colonia Cap e în revoltă completă.* Peste 20.000 de olandezi au luat arma şi s'au ataşat la Buri, a căror óste înaintézá spre Capstadt.

Cercurile bure din Bruxella iau la sigur, că *Englezii vor perde întrégă Africa sudică.*

Agenţa Reuter raportézá din *Middleburg* (Colonia-Cap) dto 12 Octobre, că comandantul bur *Lotter* căḑut în prinsóre, a fost judecat la mórte şi împuşcat, ear' o telegramă a lui *Kitchener* de acelaşi dat raportézá că óstea generalului *French* a prins pe comandatul bur *Sheeper.*

Tot dto 12 Octobre o telegramă din Lissabona vestesce, că în apropiere de Komatiport a fost bătălie întrĕ Buri şi Englezi. *Englezii s'au refugiat pe teritoriu portugez,* unde au fost deţinuţi şi duşi la Lorenzo Marquez. Burii s'au retras.

*

„Daily Cronicle“ grupézá fasele rĕsboiului în următórele: *11 Octobre 1899*: Declararea rĕsboiului. *1 Octobre 1900*: Chamberlein declară în Conventry: Acum, *când rĕsboiul e terminat deja,* naţiunea abia 'şi póte închipui ce greu rĕsboiu a fost acesta. *8 Octobre 1900:* Lordul Roberts enunţă în Liverpool următórele: Doresc serios sĕ fie terminat deja rĕsboiul. Trebue însĕ sĕ rog naţiunea, sĕ fie cu paciinţă. *9 Octobre 1901*: In întreg Caplandul, împreună cu oraşele de port, *s'a publicat statariu.*

*

Politica lui Habib-Ullah. Noul emir al Afganistanului a scris viceregelui din India o epistolă, în care notificându-i ocuparea tronului, declară că voesce sĕ urmeze politica tatălui sĕu şi speră că prietinia dintrĕ guvernul sĕu şi cel al viceregelui se va întări încă şi mai mult.

Lui „Tinaes“ i-se raportézá din Cabul, că întrĕ indigeni şi europeni e pace.

NOUTĂŢI

Nepóta împeratului — mirésă. Alaltăer. s'a pubicat în fóia oficială fidanţarea archiducesei *Elisabeta Maria*, fica rĕposatului moştenitoriu Rudolf, cu prinţul *Otto Windischgrätz*, locotenent în regimentul de ulani numit după numele archiducelui Otto. Tinerii au făcut cunoştinţă la un picnic, apoi s'au întâlnit la un bal de curte, după care nepoţica ş-a destăinuit moşului secretul inimei, obţinênd îndată învoirea M. Sale la acéstă căsătorie.

Archiducesa *Elisabeta Maria Henrieta Stefania Gizella* s'a născut în Laxenburg la 2 Septembre 1883. După căsătoria mamei sale *Stefania* cu contele Lónyay, a trecut total în grija moşului ei, care o iubesce fórte mult, dovadă şi învoirea la acéstă căsătorie din amor, când puternicul monarch fórte uşor i-ar fi putut câştiga mire din casă domnitóre.

Mirele *Otto Windischgrätz* e de 28 ani, blond, de statură voinică, din familie egală în rang cu familiile domnitóre. Bun cunoscĕtor al sciinţelor exacte.

*

Esamene pedagogice. Alaltăeri s'au început la seminarul Andreian esamenele cu candidaţii la învĕţătorie pregătiţi pe cale privată din studiile cursurilor pedagogice. Esamele decurg încă şi azi, fiind admişi la ele *treizeci* candidaţi, întrĕ cari *patrusprezece fete.*

*

Coróne eterne. Fiscalul consistorului diecesan din Arad, stimabilul domn *Petru Truţa*, advocat, cu scop de a eternisa memoria mult regretatului seu frate *Pavel Truţa*, fost inginer la căile ferate în România şi a soţiei sale *Francisca*, decedaţi în Sibiiu, a dăruit fondului vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor români din Sibiiu, numit şi al iubiţilor răposaţi, creat de Reuniunea sodalilor români din Sibiiu, suma *de 10 coróne.*

*

Agata Bârsescu, renumita tragediană română, a debutat eri în teatrul din Braşov în piesa „Zauberin am Stein“, ear' azi va debuta în piesa „Die Tochter des Herrn Fabricius“.

*

Casarea lanţurilor de robi. Unele foi din Budapesta susţin a şti, că ministrul de justiţie are de gând sĕ casseze ferecarea în lanţuri a robilor. Ar fi şi timpul sĕ se elimineze acéstă rĕmăşiţă de barbarie, dar' sĕ se elimineze şi torturele obicinuite pe alocurea la investigări.

*

Iubileul lui Virchow Duminecă şi-a serbat în Berlin iubileul de 80 ani de etate renumitul profesor-medic Rudolf *Virchow.* Intrégă lumea ştientifică şi-a trimis representanţi la serbările iubiliare, ear' statele i-au conferit rari distincţiuni. Intrĕ acestea cea mai preţiósă e a Italiei, dusă de ministrul *Bacceli.* E o medalie de aur, pe avers cu portretul regelui Victor Emanuel III., ear' pe revers cu inscripţia: *A Rodolfo Virchow, Maestro dei Maestri, Nell'ottantesimo anno di sua vita Gloriosa I. Discepoli d'Italia 13 ottobre 1901.*

*

D-şóra Lucreţia Murĕşan, fiica medicului Dr. G. Murĕşan din Beiuş, în urma unui esamen strălucit la conservatoriul din München a obţinut diplomă în arta musicală.

*

Socitatea de lectură pedagogică-teologică din Arad, în şedinţa de constituire din 25 Septembre st. v. şi-a ales următoriul comitet: president Victor C. *Fizeşanu*, teol. curs. III., secretar Romul R. *Raţiu*, teol. curs. II., notariu Ioan *Giuchiciu*, ped. curs. III., cassariu Valer *Felnecan*, teol. curs. II., bibliotecariu I. Iosif *Tărău*, teol. curs. I., bibliotecariu II. Nicolae *Raicu*, ped. curs. III., controlor Petru *Savici*, ped. curs. II. In *comisiunea literară*: Victor *Aga*, teol. curs. II., Zaharie *Moga*, teol. curs. II., Aurel *Papp*, teol. curs. I., Ioan *Suciu*, ped. curs. II., şi Ioan *Popoviciu*, ped. curs. III. In comisiunea musicală: Traian *Naghiu*, teol. curs. III., Dimitriu *Maci*, teol curs. II., Aurel *Raica*, teol. curs. I., Petru *Ciucur* ped. curs. IV, şi Stefan *Ştef*, ped. curs. III. In comisiunea revisoră: Moise *Popovici* teol. curs. II. Ioan *Chereşladan*, teol. curs. I. şi Iosif *Leu*, ped. curs. III.

*

Incendiu mare în Calafat. Vineri a bântuit mare incendiu în *Calafat* (România), care ajutat de vênt s'a estins deodată pe trei strade. Intrĕ numĕrósele edificii mistuite de foc e şi biserica mare din strada Elisabeta.

*

Masa studenţilor din Braşov. Alaltăeri s'a făcut inaugurarea pentru anul şcolar curent a mesei studenţilor de la şcólele medii gr.-or. române din Braşov. Abia de patru ani e înfiinţată acéstă instituţiune de binefacere la şcólele nóstre din Braşov şi — graţie sprijinului dat din partea publicului român — ea a ajuns în îmbucurătórea posiţie de a oferí vipt gratuit, pentru anul şcolar curent, la *treizeci elevi sĕraci*, dar' diligenţi şi cu purtări bune. Din lista acestor elevi, în care figurézá şi fii de ai celor mai îndepărtate ţinuturi românesci, ca Torontalul şi Bihorul, se vede că *masa studenţilor* a fost centemplată şi e considerată din partea conducĕtorilor nu ca instituţiune locală, ci generală, pentru toţi tinerii doritori de cultură, dar' lipsiţi de mijlócele de susţinere. Tocmai de aceea sprijinul de până acum, dat acestei instituţiuni din partea publicului român, ni-se pare prea mic. Cei dotaţi de la Dumnezeu cu stare materială bună, aducă-şi deci aminte şi de acéstă instituţiune şi dee ceva din prisosul câştigului lor pentru masa studenţilor. Căci lipsa de sprigin e mare. Anul acesta *şeptesprezece* elevi, asemenea avisaţi la binefacerile mesei, n'au putut fi susceputi la masă *din causa insuficienţei resurselor.*

*

Cinci mii de petiţiuni. La magistratul din Budapesta au întrat cinci mii de petiţiuni pentru scutire de didactru. Oraşul susţine 25 şcóle medii; pe anul şcolar curent sunt înscrişi la aceste şcóle 12.000 de elevi, deci 40% din numĕrul elevilor au cerut scutire de didactru.

*

Invĕţătoriu cu purtări slabe. Despre învĕţătoriul I. T. din Gh. ni-se scriu unele lucruri, pe cari şi de la un om de rênd le-am crede cu greu. Anume, ni-se scrie, că feciorii asentaţi la miliţie într'unindu-se la birt la petrecere de rĕmăs bun, şi auḑind despre acésta învĕţătoriul I. T. s'a dus şi el la birt şi a petrecut până pe la miezul nopţii. Atunci turmentat de rachiu s'a luat la cértă cu un fecior, care însĕ fiind mai cuminte de cât domnul învĕţător înglodat în starea de beţie, pentru a evita scandalul s'a dus a casă. Invĕţătoriul a mers apoi şi el a casă, dar' nu sĕ se culce, ci sĕ se înarmeze contra feciorului. Astfel a mers la casa feciorului, ca sĕ încépă bătaie. Acolo aflând pórta încuiată, a dat sĕ spargă pórta, ceea ce nesuccedêndu-i a început a vocifera pe stradă tótă nóptea.

Aşa ni-se scrie, şi dacă — de-şi cu sfială — dăm publicităţii astfel de ştiri despre un *învĕţătoriu*, o facem numai cu intenţia, ca respectivul vĕḑêndu-şi purtarea incompatibilă cu posiţia sa socială, sĕ-şi tragă de seamă şi sĕ se îndrepte. Altcum îl vor îndrepta autorităţile sale competente, dar' atunci numai sie însuşi sĕ-şi bage vină pentru urmări.

*

De la „Transilvania“. Agentura generală din *Cluj* a institutului de asigurare „*Transilvania*“ face cunoscut, că s'a mutat în casa proprie în piaţa Trencsén Nr. 10.

*

Sfinţire de şcólă. Parochia ortodoxă rom. *Zlatna* va sĕrbători inaugurarea noului edificiu de şcólă Duminecă la 20 Octobre n. 1091 după următoriul program: 1. Dela orele 9—11 în biserica ortodoxă serviciu divin. 2. Dela órele 11—12½ în noul edificiu de şcólă sfinţirea apei şi sărutarea sfintei cruci. 3. După a. dela orele 1—3½ „Banchet“ în şcóla cea nouă. 4. Séra la orele 8 se va începe: „Petrecerea cu joc“. Preţul de întrare: de persónă 1 cor. 20 fil., de familie 2 cor. 40 fil. Óspeţii strĕini, la banchet şi petrecere sunt rugaţi a se insinua până la 18 Octobre n. la parochul Emanuil Beşa.

Suprasolvirile se vor primi cu bucurie şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

„Dreptate sau mórte“. Din Barcelona (Spania) se raportézá că gendarmeria a descoperit în localitatea Hesny o societate secretă intitulată „Dreptate sau mórte.“ Fórte mulţi din membrii societăţii sunt arestaţi deja. Autorităţile sunt fórte reservate în privinţa acestei descoperiri.

*

Onórea lui ....! Intru'un raport despre alegerile dietale din *Brasov,* publicat în „Trib. Poporului“, cetim că un preot român după alegeri a trimis candidatului espensariu de spese de corteşire. In acest espensariu este o posiţie de următoriul cuprins: „*Onórea mea de preot*, că am pus'o în foc şi m'am făcut activ în interesul dtale, *face 100 coróne.* (!)

Din consideraţie la familia acestei lăpĕdături a tagmei preoţesci, raportul nu-i spune numele. Noi însĕ, tot din consideraţie — *la vaza tagmei preoţesci* am dori, ca autorităţile competente sĕ-i erueze numele şi sĕ 'l înveţe, că *onórea de preot* e cu mult mai scumpă, de cât sĕ pótă fi scósă la mezat în scopuri de corteşire. Sĕ alégă deci întrĕ *revereandă* şi întrĕ *péna de corteş pe plată.*

*

Telefon întrĕ Bruxella şi Londra. Sĕptĕmâna acésta s'au început lucrările pentru aşezarea cablului telefonic în strîmtórea Calais, care sĕ mijlocéscă comunicarea directă întrĕ Bruxella şi Londra. Staţiunile de continent au sĕ fie în Panna (un sătuleţ belgian la frontierele Franciei) şi în Ramsgate (în apropiere de Dower). Lucrările le esecută ingineri englezi, cari speră sĕ le pótă termina în timp de o lună. Lungimea acestei reţele telefonice va fi de 250 miluri şi vor fi suscepute în ea şi oraşele Anvers, Liége, Birmingham, Manchester şi Liverpool. — Până acum numai douĕ cabluri telefonice esistă pe întreg rotogolul pămêntului: unul întrĕ Buenos-Ayres şi Montevideo, în lungime de 190 miluri, şi altul întrĕ Paris şi Londra, în lungime de 2?3 miluri.

Cărţi şi reviste.

Poveşti pentru anul prim şcolar, lecţiuni după treptele formale, de *Dr. Petru Şpan.* Sibiiu, tipariul tipografiei archidiecesane. Preţul 1 corónă. Invĕţătorii vor avé bun folos de acésta carte, deosebi cei începĕtori; de aceea li-o şi recomandăm cu tótă căldura.

FELIURIMI

Cât costă instrucţia în Rusia? După ultimele socoteli instrucţia fie-cărui elev în şcóla de institutori costă 700 ruble pe an, în licee 400 ruble, în seminariile de învĕţători 300 ruble, în gimnasiile reale 160 ruble, în gimnasii de băeţi 130 ruble, de fete 60 ruble, în şcólele de judeţ 50 ruble, în şcólele de oraş 30 ruble, ear' în şcólele începătóre până la 10 ruble pe an. (O rublă face 3 cor. şi 80 fileri).

*

Telefon fără sîrmă. La congresul naturaliştilor şi doctorilor germani în Hamburg profesorul Simon a arătat o lampă electrică obicinuită, cu arc, aşezată pe coperişul gimnasiului Ioan. O oglindă trimitea parte din lumina ei la depărtare de câteva sute de metri la altă oglindă de pe coperişul laboratorului municipal de fisică. Razele adunate de oglinda concavă — ovală, loveau o celulă de seleniu care era în sîrma unui telefon. Dacă vorbea cineva în faţa lampei, chiar şi dela 100 de metri depărtare, telefonul reproducea tóte cuvintele, măcar că întrĕ lampă şi telefon nu era altă comunicaţie decât razele luminóse. De-şi nu se vedea nici un efect asupra luminei, totuşi tăria ei se schimba, şi seleniul, simţitor la asemenea schimbare, făcea sĕ fie mai tare ori mai slab curentul ce trecea prin sîrma telefonului, şi acéstă variaţie făcea sĕ vibreze placa lui ca şi lumina lampei, şi vorba se reproducea.

Nr. 814—901. [214] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Suplac*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicile instruate conform legilor, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Cetatea de baltă, 14 Septembre, 1901.

Oficiul protopresbiterai gr. or. al tractului Têrnava, în conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vêndare:

Introducere în contabilitate

şi

Contabilitatea

în partidă simplă

de

I. C. Panţu

profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

In *Tipografia şi librăria archidiecesană, Sibiiu,* au apărut şi se află de vêndare:

Geografia

pentru şcóle civile şi superióre de fete

(originalul aprobat sub Nr. 1240/1898)

şi

Istoria universală

pentru şcóle civile şi superióre de fete

(originalul aprobat sub Nr. 64561/1896)

după

Alexandru Márki.

In românesce de

I. Popovici.

Preţul Geografiei leg. . . . . fl. 1.30
„ Istoriei universale leg. . „ 1.—

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

şi

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumĕtate pânză . . „ 1.05
în piele roşie . . . „ 1.25
Ediţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci

de

Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archierésca.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sêrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la immormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** şi la

Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pe s.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10.	8.50	2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.50	6.50	5.45	9.15		Budapesta (gara centrală).		7.10	1.50	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		Szolnok		8.22	11.44	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		P. Ladány		12.54	10.06	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04	8.43	11.36	2. 8
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.38	11.17	2.31
4.38	12.43	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.11	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	7.47	10. 8	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.09	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	6.40	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadăş l-ung.		6.54	5.41	7.37	
8.33	3.50	6.59	5.55	sos.	Cluş	pl.	6.13	5.23	7.—	11.01
8.50	4.20	8.30	6.11	pl.		sos.	5.24		6.45	10.46
9.07	4.41	8.59	6.27		Apahida		5.02		6.27	
10.14	5.56	10.29	7.26		Ghiriş		3.40		5.12	9.23
10.44	6.24	11 16	7.50		Cucerdea	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.33	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.40	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.48	11.50			Vinţul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	7.11	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.32	12.46	8 32	sos.	Teiuş	pl.	2.07		3.38	8.06
12.24		1.43	8.37	pl.		sos.	1.42		3.02	8.00
12.53		2,17			Crăciunel		1.09		2,36	
1.02		2.26	9.04		Blaş (ungh. Têrnavei) . .		12.56		2.26	7.35
1.14		2.36			Blaş		12,49		2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasa		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	Copşa-mică	pl.	11.50		1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14		1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaş		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24		12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	Sighişóra	pl.	9.45		11.40	5.49
3·47		5.43	11. –	pl.		sos.	9.35		11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Haşfalĕu		9.12		11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44		10.03	4.23
6.13		8.32	12.[illegible]8		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apaţa		6.38		8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	Braşov	pl.	5.08		7.48	2.45
3.55		11.—	2.19	pl.		sos.	9.27		5.00	2.18
4.40		12.26	3.01		Timiş		8.47		4.05	1.42
5.10		1.11	3.31		Predeal		8.20		3.32	1.12
11.55 Buc.		8.05	9.10	sos.	Bucuresci	pl.	3.05		7.50	9.15

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	2 10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6 20	6.20
8.10	6.50	10.00	2.15		Budapesta (gara centrală).		6.10	1.50	7.20	9.40
10.56	8.46	1. –	4.15		Szolnok		2.49	11.44	4.13	7.32
3.55	11.51	6.05	7.11	sos.	Arad	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35		pl.		sos.	8.57		10.50	4.06
4.42	—	6.46			Glogovaţ		8.45		10.33	—
5.03		7.06			Gyorok		8.24		10.14	—
5.14	—	7.16			Pauliş		8.12		10.00	—
5.35	12.49	7.29			Maria-Radna		7.57		9.45	3.27
5 37	—	7.55			Conop		7.22		9.15	—
6.13	—	8.11			Bêrzava		7.05		8. 7	—
6.58	1.46	8.51			Soborşin		6.75		8.15	2.31
7.27	2.05	6 19			Zam		5.50		7.41	2.05
7.52	—	9.43			Gurasada		5.23		7.16	—
8.08	3.27	—			Ilia		5.13		7.06	1.39
8.26	—	9.52			Branicica		4.49		6.43	—
8.52	2.54	10.42			Deva		4.27		6.20	1.12
9·06	3.06	10.46			Simeria (Piski)		4.12		6.05	1.00
9.52	3 32	11.35			Orĕştia		3.33		5.[illegible]9	12.12
10.16	—	11.56			Şibot		3.13		4.55	11.57
10.38	4 00	12 16			Vinţul de jos		2.53		4.34	11.40
10.54	4.23	12.34			Alba Iulia		2 33		4.17	11.13
11.30	—	1.05		sos.	Teiuş	pl.	2. –		3.43	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.19	7.10	pl.	Copşa mică	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.47	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.50	11.01
4.12	7.04	1.09	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		Sibiiu		—		Cic. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.33		2.	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6 01		7.15
8.34		6.35	–	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timişóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.00	pl.	Arad	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9 43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timişóra	pl.	8.25	2.00	9.10	—

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 111 Sibiiu, Sâmbătă 6/19 Octobre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Consolidare.

Sibiiu, 18 Octobre n.

Era o vreme, când cel mai mare merit patriotic și-l câștiga la noi acela, care știa mai bine și mai cu succes sĕ persecute naționalitățile nemagiare, și în special pe fruntașii lor iubiți și ascultați.

Un *Grünwald Béla* a făcut carieră politică pe spinarea Slovacilor, și un *Pausz János* pe spatele Românilor, ca și mulți alții ca și ei.

Dar' lucrurile acestea se întêmplau pe când luam parte și noi la luptele parlamentare, și când stăpânitorilor noștri le zăcea în interes sĕ ne discrediteze, nu numai în fața străinătății, ci și în fața poporului nostru, pentru a'l puté ei esploata, întru ajungerea scopurilor politice.

Astăzi însĕ nu mai luăm parte la lupte parlamentare; nu ne mai mĕsurăm puterile cu nimeni în lupte electorale, — pentru-că *stăm în pasivitate* (firesce, numai conducĕtorii, pe când trupele, massele de alegĕtori, sunt mânate la urna tocmai din partea acelora cu cari ar trebuí sĕ ne luptăm): și totuși nu suntem lăsați în pace sĕ ne căutăm de nĕcazurile nóstre proprii, ci în continuu suntem suspiționați, calumniați și presentați lumii ca ómeni periculoși, cari subminăm fundamentul statului din care și noi facem parte.

Nu sunt mulțămiți adecă unii dintrĕ fericitorii patriei acesteia numai cu pasivitatea nóstră politică, ci ar dori sĕ rĕmânem pasivi pe tóte terenele, îndeosebi pe cel *economic* și *cultural*, pe care ne-am *consolidat prea tare*, — zic ei.

Așa reiese cel puțin din cuvintele unei celebrități necunoscute magiare, publicate în un numĕr mai recent al suprașovinistului organ de publicitate „*Magyarország*“, în care ni-se ridică acusa până și pentru nevinovatele coruri de țerani ce le avem, și pentru nisuințele nóstre peste tot de a ne întărí, de a ne închiega, de a ne consolida, cel puțin pe terenul economic și cultural, dacă pe cel politic nu ne este dată posibilitatea.

Vom reproduce câteva pasage, — pe cele dela început, — din patriotica tînguire a necunoscutei mărimi politice magiare, pentru-ca sĕ vedem despre ce este vorba. Se fac adecă următórele constatări:

„Că cercurile conducĕtóre cât de puțin cunosc acel *ceva,* numit pasivitate din partea Românilor, se vede din faptul, că ei înțeleg sub acésta *numai reținerea dela participarea la alegerile pentru dietă.* Adevĕrat, că și a ésta face parte din pasivitate. Dar' lucrul principal e, *consolidarea* permanentă în jurul vetrelor, cu încetul ridicate, *ale tinerei culturi române;* estinderea asupra lucrurilor celor mai îndepărtate și a celor mai mici; presiunea treptată dar' consecuentă în contra tuturor lucrurilor magiare; nisuința tare și neîntreruptă de a forma un întreg nedespărțit din tot ce prin industrie română, intreprindere română, limba și legea românéscă stă în legătură cu românimea, și de a ajunge cu ajutoriul tuturor acestor mijlóce acolo, ca românimea sĕ pótă fi apărată de sine, fără ori-ce altă ajutorare, numai pe basa constituțiunei elastice, în contra magiarismului.“

Fórte adevĕrat. Scriitoriul n'a spus decât numai aceea ce e realitate, pentru-că de fapt așa suntem, noi Românii. Și fiind-că așa suntem, *laudă merităm,* pentru-că frumóse sunt însușirile acestea pe cari le constată la noi unul din tabăra contrară. Dar' el nu pentru aceea le constată, pentru-ca laudă sĕ ne aducă, ci pentru-ca sĕ atragă atențiunea opiniunei publice magiare asupra *primejdiei* care reșede în aceste însușiri frumóse.

Pentru-că după concepția unui șovinist magiar e lucru *periculos* dacă Românii își au cultura lor națională (pare că altă cultură ar puté sè esiste pentru ei!), își au biserica lor națională, școla lor națională, coruri, societăți culturale, și alte lucruri naționale.

Pentru-că după concepția unui șovinist magiar tóte acestea nu sunt lucruri cari tind la înaintarea poporului român, — factor politic și el în patria acésta, — ci sunt tot atâtea șanțuri de apărare în contra — *magiarismului!*

A, sĕ ne oprim aici! Va sĕ zică, suntem în posiție de a ne *puté* apăra în contra magiarismului. Ceea-ce însemnéză, că simțim *necesitatea* de a ne pune în stare de apărare în contra magiarismului. Ceea-ce însemnéză, că suntem *atacați* din partea magiarismului. Atunci de ce ni-se face imputare nouĕ, de ce suntem înfierați noi, pentru-că ne apărăm, și pentru-că ne consolidăm pentru a ne apăra, și de ce nu se condamnă aceia, cari mereu ne atacă??

Șovinistului magiar înzadar îi punem însĕ întrebarea acésta, pentru-că el nu o înțelege. El știe numai un lucru: că tot ce nu e magiar în patria acésta, e contrar statului, e periculos pentru stat. Rĕmână în credința sa. Dar' și noi rĕmânem în credința nóstră, că tocmai aceea ce lui nu-i place, e *bine* pentru noi, e *bine pentru stat.* Vom continua deci sĕ ne *consolidăm* tot mai mult, spre marea lui supărare, pe terenul *economic* și *cultural,* nu în scopul de a slăbí, ci de a *întărí* statul din care facem parte, — iarăși un lucru, pe care șovinistul magiar nu-'l înțelege. Vina lui!

Dela curte. Maestatea Sa, Monarchul, a sosit Mercuri diminéța la Gödöllő, unde va remâné până la finea lunei acesteia. M. Sa va merge și la Budapesta, unde va acorda audiențe, de douĕ-ori pe septĕmână, ca și în trecut. Primele zile ale lunei Novembre M. Sa le va petrece apoi în Viena, ear' restul lunei Novembre earăși în Gödöllő.

Hieronymi la interne. Se dă ca positivă știrea, că în fruntea ministerului de interne va ajunge în curênd dl *Hieronymi Károly*, fost ministru de interne în cabinetul *Weckerle.* Se zice că prim-ministrul *Széll* i-a oferit acest portofoliu, pe care *Hieronymi* s'a declarat gata a'l primí. Ne-am bucura mult dacă știrea s'ar adeveri, pentru-că s'ar da ocasiune dlui Hieronymi sĕ repareze singur aceea ce a stricat prin cunoscutele sale ordonanțe, în chestia disolvării partidului național român.

Presidentul camerei. Ziarele din capitală înregistréză cu vĕdită bucurie știrea, că president al camerei magiare, pentru sesiunea parlamentară care se va deschide în 24 Octobre, va fi contele *Appony Albert.* Se susține, că prim-ministrul *Széll* a oferit de mult acéstă înaltă dignitate nobilului conte, care acum, în timpul din urmă, s'a declarat gata a o primí, sub condițiunea, dacă tóte partidele din dietă îl vor ținé pe el de cel mai vrednic și mai chemat sĕ ocupe acéstă demnitate. Nu încape nici o îndoială, că contele *Apponyi* va fi ales president al camerei *cu unanimitate,* întrunind el încrederea întregei diete magiare.

Slovacii în parlament. Cei cinci deputați naționali, trimiși din partea Slovacilor în parlamentul țerii, încă nu și-au stabilit în mod desĕvêrșit programul de luptă, dar' dintr'un interview pe care l'a avut unul din ei cu un gazetariu magiar reiese, că principiul fundamental în jurul căruia se va învîrtí lupta lor parlamentară îl formézá *esecutarea consciențiósă a legii de naționalități,* negreșit o pretensiune, în contra căreia nu se póte scula nici un Magiar cu judecată seriósă, decât cel mult pentru a constata, că e rușine, că legea n'a fost esecutată până acuma. Slovacii vor mai lupta în parlament și *pentru revisuirea legilor eclesiastice,* ales pentru stergerea neconfesionalității, și în fine pentru îmbunătățirea sorții tuturor naționalităților din țéră, în privință atât *intelectuală* cât și *materială.*

Declarație semnificativă. Un gazetar magiar a avut întrevedere cu fostul president al reichsrathului austriac, *Dr. Fuchs,* politician de prima forță, care i-a făcut următórea declarație: „Imprejurarea, că s'au găsit cercuri electorale, cari se trimită la dietă *deputați naționali,* tradézá un simptom caracteristic, anume, că politica „*unui stat unitar magiar*“ nu mai póte fi urmată mult. Și-a trăit traiul, și Ungaria se va afla în curênd în fața — chestiei naționale“. Adevĕrat!

Deschiderea „reichsrath-ului“ austriac. Eri, Joi, 17 Octobre n. s'a făcut la Viena deschiderea reichsrath-ului austriac, cu observarea formalităților obicinuite. Disposiția e fórte resboinică, ales din partea Cehilor tineri, cari au intențiunea sĕ propună *vot de blam* pe séma guvernului, pentru ținuta sa *îndoelnică.*

Presa rusécă e furioasă. Intêlnirea pe care a avut'o zilele trecute la Viena Regele Carol al României cu monarchul nostru e viu discutată în presa rusécă, firește, din punctul rusesc de vedere. Astfel ziarul *Novosti* scrie, că Austro-Ungaria țese mereu la intrigi, și mulțămită intrigelor ei, România légă alianță cu Grecia, pentru a împedeca pe Rusia în esecutarea intențiunilor ce le are cu privire la Balcani. Stând tréba astfel, Rusia trebue sĕ considere convențiunea austro-rusă, referitóre la Balcani, de *ne mai esistentă.* Un alt ziariu rusesc, *Petersburgkija Wiedomosti* o ia mai domol și spune, că e ridicol sĕ se témă România și Grecia de o alianță sêrbo-bulgară, care nu va puté fi legată nici-odată, fiind-că diferențele de interese între Sîrbia și Bulgaria e cu neputință sĕ dispară. E de prisos deci, ca Austro-Ungaria (remarcăm, că ziarele rusesci vorbesc numai despre o *Austrie*) sĕ ducă România și Grecia pe căi greșite și *periculóse.*

Óre de ce sĕ fie periculósă calea care duce la menținerea păcii și la restabilirea ordinei în Balcani??

„Adevĕrul despre Ungaria“.

Autorul broșurei trece la descrierea vieței sociale din Ungaria (cercurile magiare) presentându-o ca fórte destrăbălată. Vorbesce despre căsătoria Stefaniei cu Lónyai, despre bravurile lui *Takács Zoltán* și *Papp Béla*, mort în streang, despre bravurile publicului magiar din Budapesta, când cu representațiunile teatrale ale societății germane din Viena, și batjocoresce rĕu pe romancierul *Jókai*, care nu vrea sĕ dee ajutor socrului seu, ci'l lasă sĕ bolécă în spital, pe când fata lui, muerea lui Jókai, umblă în trăsură proprie.

Ajunge apoi la politica economică a Ungariei. Constată că statul ungar n'are industrie și de aceea a rĕmas îndĕrĕt față cu alte state. Dar' s'a făcut un bun început în direcția acésta și de atunci se împuținéză emigrările. E greșită politica celor ce zic, că Ungaria are sĕ remână stat agricol, pentru-că atunci sĕrăcimea din ce sĕ trăiască?

Vorbesce despre socialismul agrar din Ungaria, pentru a ajunge la conclusiunea, că agrarismul trebue sĕ se unéscă cu mercantilismul pentru a lucra împreună la desvoltarea economică a statului. Dar' luarea unei inițiative în direcția acésta nu se póte aștepta dela actualul guvern, în care rolul de frunte 'l are Darányi, omul care din mare mercantilist a ajuns peste nópte agrarian neîmpăcat. Pledéză pentru reînoirea pactului vamal-comercial întrĕ Austria și Ungaria, fiind-că inaugurarea de linii vamale între aceste douĕ state ar forma o monstruositate. Aceste douĕ state sunt părți dintr'un întreg; și dacă sufere una dintrĕ părți, sufere întregul.

O politică sănĕtósă economică trebue sĕ mérgă însĕ paralel cu politica cea mare generală. Șovinismul trebue redus la interese locale, și Ungurii trebue sĕ caute, ca cu Nemții din Austria împreună sĕ ridice zidul de apărare în contra primejdiei ce vine din partea Slavismului, formând o coalițiune, în care sĕ aibă loc Românii, Grecii, Italienii și Englezii, ba până la un anumit grad chiar și — Polonii.

Autorul paradézá apoi cu primirea grandiósă făcută împĕratului Wilhelm al Germaniei la Budapesta pe vremea mileniului și îi reproduce toastul memorabil, care a scos pe Magiari din sărite, atribuindu-le tóte acestea, ca merite, lui Bánffy, care a știut sĕ însceneze în mod atât de genial o apropiere magiaro-germană. Urmașul seu, dl Széll, a stricat'o însĕ și a pus la cale o apropiere *magiaro-slavă,* în urma acțiunei Cehilor, cari știu esploata pe Széll. Intrĕ Praga și Budapesta esistă anumite legături, pentru-ca Cehii și Magiarii sĕ mérgă împreună în contra Nemților. De multe-ori au fost politiciani magiari la Viena, și politiciani cehi la Budapesta, pentru a lua înțelegere în privința acésta. *Széll* a știut atrage în apele acestea și pe unii din oposiție. Planul era, sĕ se întemeeze o fóie mare de zi în Budapesta, care sĕ apere interesele Cehilor, și banca mare cehă din Praga sĕ deschidă o filială în Budapesta. Asta e politica *de pac-*

tare a lui Széll, care însĕ în curênd va da faliment. Politica naţională magiară trebue sĕ ţină la moştenirile lui Deák şi Andrássy, căci altcum Magiarii cad în mânile inimicilor lor. E de lipsă însĕ, ca şi Nemţii din Austria sĕ înţelégă acest lucru şi sĕ se apropie de Magiari, pentru a întărí alianţa germană-magiară, necesară pentru apărarea intereselor comune, faţă de primejdia slavă, ce vine dinspre Ost şi Nord. E de lipsă, — închee autorul, — *sĕ se găséscă ómeni, cari sĕ aiba curajul şi priceperea de a resfira neîncrederea, adunată şi într'o parte şi într'alta, făcênd loc pe sêma unei legături tari de încredere reciprocă şi de sinceră alianţă.*

Din cele reproduse cetitori pot sĕ cunóscă motivul scrierii acestei broşuri, care nu e altul, decât *rehabilitarea politicei lui Bánffy,* cea asupritóre pentru naţionalităţi. Şi greşéla broşurii e numai aceea, că ţine de posibilă împăcarea Magiarilor cu Românii *în cadrele acestei politice,* care tocmai a învrăjbit mai mult întrĕ olaltă aceste douĕ popóre şi a înstrăinat pe Români de Magiari. *Scopul* însĕ 'l aprobăm; şi n'avem nici noi dorinţă mai ferbinte, decât o *înţelegere bună întrĕ Magiari şi Români,* popóre într'adevĕr avisate unul la altul faţă de primejdiile din afară. Românilor nu le lipsesce buna voinţă; sĕ şi-o impună deci şi Magiarii, şi împăcarea se va puté face. Şi de dorit e sĕ se facă cât mai curênd.

O „idee“ care trebue realisată.

de **Ioan Paicu** învĕţătoriu.

Marele dascăl al lumii şi Mântuitoriu al neamului omenesc — Iisus Christos — în nedescriptibila înţelepciune d-zeiască a sa a întărit şi ridicat la gradul de virtute creştinéscă — împlinirea poruncilor şi — peste tot a misiunei, respective rostului vieţii, ce'l are fie-care muritoriu p'acest pământ, prin cuvintele ce se spun la Mateiu evang.“ 5, 19. „Ori şi cine va strica una din cele mai mici porunci din acestea, acela *mic* se va chema... Care însĕ va face şi va învĕţa aşa; acela *mare* se va chema... întru împĕrăţia Ceriurilor“.

Individii cărturari, cari pretind a fi desbrăcat *„toga praetexta“*, cunosc ce este *binele şi rĕul,* ce este *virtutea şi pĕcatul*; prin urmare, înţeleg şi poruncile ce primesc, dat fiind, că ori şi în ce învĕlişiu, împregiurări şi condiţiuni vor fi date, acelea au una şi aceiaşi menire, adecă: unele de a da îndemn individilor de a sĕvêrşi *fapte bune,* altele a opri pe acestia de a face *fapte rele,* culminând în punctul de a deveni omenimea — o *turmă, sub o lege şi un păstoriu.*

Circulariul către tóte oficiile protopresbiterale şi parochiale şi către toţi învĕţătorii dela şcólele nóstre confesionale din Archidiecesa Transilvaniei, dat în ajunul noului an şcolar de Preaveneratul Consistoriu Archidiecesan, încă este o *poruncă,* carea nouĕ, preoţilor şi învĕţătorilor cel puţin trebue sĕ ne fie tot aşa de sfêntă ca una din cele de pe a II-a tablă de pétră, date de Dzeu lui Moisi pe muntele Sinai. — Căci pre când acelea tindeau atunci la întărirea, consolidarea, fericirea, la înălţarea poporului *Israiltean,* întocmai şi poruncile sulevate în Circulariul sus citat ţintesc la înaintarea în cultură religiósă morală prin şcóle bine echipate a generaţiunei viitóre şi prin urmare la fericirea poporului *român* prin înălţarea lui la nivoul celorlalte popóre culte ale Europei. Şi precum a fost date acelea atunci lui Moisi, ca sĕ le împărtăşéscă poporului Israiltean, aşa sunt date acestea astăzi nóuĕ, ca în înţelegere cu comitetele parochiale şi prin tr'însele cu poporul, sĕ chibzuim şi s'alegem modalităţile, prin cari într'un interval de timp relativ scurt sĕ putem uşor satisface acelor sacre porunci! Acéstă datorinţă se impune preoţilor şi învĕţătorilor cu atât mai mult, cu cât astăzi spiritul timpului e *progres pe tóte terenele,* şi cu cât ne place mai cu tărie a susţiné, că suntem ómeni *„moderni“*. Nici nu suntem împărtăşiţi — aşa ne place a crede — numai cu *un singur talant,* carele şi dacă s'ar ascunde în pământ, n'ar fi *paguba* ca *pedépsa,* ci suntem dăruiţi cu 2—3 şi unii chiar şi cu 5 talanţi, pe cari vai nóuĕ va fi, de-i vom îngropa în pământ!! Deci dară virtuţile nóstre trebue sĕ prisoséscă mai mult decât ale altor muritori, căci dacă nu, eată cum ne ameninţă Ziditoriul prin Mateiu evang: „Dacă dreptatea şi munca vóstră nu va prisosi mai mult decât a cărturarilor şi fariseilor, nu veţi întra întru împĕrăţia Ceriurilor“.

Când m'am decis a scrie aceste şire şi a le da publicităţii, sigur, că nu mĕ va fi măgulit speranţa, că „Circulariului“ atins mai sus se va fi dat atenţiunea cuvenită din partea *tuturor* celor chemaţi şi de preste *tot locul*; ba din contră mĕ tortura ideia: că în unele comune nici chiar cei la *cârmă puşi* nu'l vor fi cetit pe deaîntregul, necum sĕ mai aibă cunoscinţă şi comitetul parochial sau chiar poporul de acela.

Şi mĕ umplu de grózā când gândesc, că nu în puţine locuri va zăcea şi acesta, ca alte multe, pradă pravului, sau şórecilor. Ear' dacă domnii protopresbiteri nu'şi vor esercita dreptul de control *în tóte locurile* apoi rĕmâne şi acesta ca alte multe, „literă mórtă“!

Dacă am dat cu *băţul în baltă,* doresc sĕ se înţelégă, că n'am intenţiunea de a stropi pe cineva, în special căci trebue recunoscut, că sunt multe escepţiuni, de cari numai bucura ne putem. Şi astfeliu stând lucrul nici n'am nevoie a'mi cere scusele, decât numai de prea marea sinceritate, carea nu'mi dă odihnă, ci mĕ face a descrie lucrul aşa după cum *este de fapt,* cel puţin în părţile cunoscute de mine, şi nu după cum *apare.*

Poruncile ce ni-se impun în de multe ori atinsul „Circulariu“ sunt de o absolută imperiositate şi de sine înţeles: că ar trebui căutate feliuri şi chipuri, prin cari în timpul cel mai scurt posibil sĕ le putem duce perfect la îndeplinire, câştigând astfeliu încrederea, iubirea şi consideraţiunea mai marilor nostri şi a poporului român, recunoscĕtor. Căci dacă şi numai preste 5 ani de zile *tóte* şcólele nóstre din Archidiecesă ar fi provĕzute cu earăşi *tóte* aparatele şi recuisitele de învĕţământ perondate în des pomenitul „Circulariu“, atunci sunt de credinţă, că tuturor preoţilor şi învĕţătorilor nostri s'ar puté publica sentinţa: „Bine slugă bună şi credinciósă, peste puţin ai fost credincios, preste multe te voiu pune; întră întru bucuria dlui tĕu“; ear' Circulariul s'ar putea numi *„cap d'opera“* Consistoriului Archidiecesan din anul 1901. Dar' dacă nu din *tóte* părţile, de ce tare mĕ tem, va fi fost întimpinat „Circulariul“ din chestiune cu „Osana“!? Atunci?!! Atunci uşor ne putem esplica rĕspunsul ce l'ar da *cei de pe cóste* la o eventuală tragere la dare de sémă, dacă nu înaintea unei autorităţi bisericesci-şcolare, cel puţin înaintea tribunalului conscienţei lor; ar fi cam următoriul: *„Facere-am, bucuros am face, pĕcatele nóstre; dar neavênd nici un isvor de venit de nicăiri, nu putem mişca din loc cu tótă bunăvoinţa, ce am avea“*. Acum dacă un singur moment aşi hesita, cumcă *Pilaţi* de aceştia *nu* vor fi cu zecile şi că nici preste 5 ani, nu vor avé isvórele de venit, m'aşi fi legănat în dulcile speranţe ale apropierei unui timp de *renascere* a şcólei poporale române. In speranţe însĕ nouĕ nu ne este ertat a ne legăna cu gândul, că stând şi cu mânile în mâneci ne va pica pară cóptă în gură şi noi nu vom avé de cât greutatea de a o mânca; ci sĕ ne punem în special preoţii şi învĕţătorii la o muncă intensivă şi *cu toţii,* ca în concordie şi cu dragoste frăţéscă *sĕ ne credăm isvóre de venit,* din cari apoi sĕ putem arăta, că în tot anul după munca nóstră am înzestrat cu câte ceva din cele trebuinciőse — şcólele nóstre. Astfeliu făcând, preste 5 ani *virtutea creştinéscă* va fi *stema,* care va străluci pe fruntea nóstră.

Intrebarea însă după tóte acestea de sine înţeles va fi: Cum şi pe ce cale am puté ajunge la grabnica sĕvêrşire a unui lucru ca acesta de atâta necesitate şi la aparenţă de o imposibilitate nediscutabilă? Cum şi pe ce cale am puté ajunge la suma trebuinciósă spre scopul acesta?! Rĕspund: ... *„Intr'un mod fórte plăcut, fórte uşor, fórte instructiv şi ... pentru pungă aprópe nesimţit“*. („Telegratul Român“ Nr. 58 şi 59).

(Va urma.)

Nr. 962—901.

Cerculariu

către toţi p. t. Domni membri clericali şi mireni ordinari şi estraordinari ai sinodului protopresbiteral gr.-or., din protopresbiteratul Albei-Iulie.

Amĕsurat onorificei însărcinări, ce am primit prin ordinul Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 13 August a c. Nr. 7299 Plen. de a conduce alegerea de protopresbiter al tractului Albei-Iulie, pentru constatarea cualificaţiunei concurenţilor şi stabilirea listei de candidare, comitetul protopresbiteral este convocat prin acésta pe Luni în 22 Octobre st. v. p. m., la 3 óre în localitatea şcólei din parochia centrală Alba-Iulia oraş.

Conform regulamentului de procedură în causa alegerii de protopresbiteri § 15, cu observarea prescriselor statutului organic § 51 combinat cu § 42, am onóre a convoca sinodul protopresbiteral electoral la locul central în oraşul Alba-Iulia pe Marţi în 23 Octobre st. v. a. c. la 11 óre a. m. tot în localitatea sus numită, după celebrarea cultului divin cu chemarea sântului Duch în biserica parochială gr. or. din Oraş, la care sunt învitaţi a participa toţi membrii sinodului.

Sibiiu, 4 Octobre 1901.

Ioan Papiu
comisariu consistorial

Revistă esternă

Anectarea Bulgariei. O ştire pe cât de gravă, pe atât şi de cu greu de credut aduce agenţa telegrafică *„Information“* din Viena, ştire despre care susţine a o fi primit chiar din *Sofia.* Anume, că în Sofia se pregătesce o lovitură de stat, cu scop de a proclama *anectarea Bulgariei la Rusia.* Toţi oficerii bulgari sunt părtaşi la conspiraţie, ear' mulţi oficeri superiori au declarat în public, că sunt pentru anectare. Rusofilii din Bulgaria lucrézā pe faţă şi ţin conventicole la consulatul rusesc, unde li-s'a pus la dispositie o sală.

Atâta spune „Information“. Ce va eşí şi din asta, vom vedé acuşi.

*

Rĕsboiul Burilor. In sfêrşit Kitchener a căpĕtat dela guvern mână liberă faţă de Buri. Póte brilla şi în Transvaal cu tactica sa folosită în Sudan, pentru care unii 'i daseră porecla „hiena Sudanului“. Zi de zi sosesc ştiri despre bateri cu sbiciul, împuşcări, spânzurări şi osândiri la muncă silnică — spre gloria civilisaţiunii engleze. Inséşi ziarele engleze liberale condamnă în termini aspri aceste babarii.

Despre prinderea lui *Scheeper* se mai raportézā, că era rănit şi suferia şi de inflamaţiune de intestine, aşa că numai în trăsură putea sĕ urmeze trupei sale. Probabil că din causa acésta se va fi predat de bună voie, cum făcuse mai sĕptĕmânile trecute şi Tjaard *Krüger,* care încă fusese grav rănit şi după câteva zile a şi rĕposat în spital. Scheeper încă zace greu bolnav în spitalul din Matjesfontein.

Despre Burii încă în luptă se raportézā, că *De Wett* cu trupa sa *a restabilit contactul cu trupele lui Botha.* Un moment acesta de mare însĕmnătate în operaţiunile Burilor.

O telegramă din *Tarkastad* dto 15 Octobre raportézā că Englezii au împuşcat pe comandantul bur *Schömann* (cădut în prinsóre). Tot atunci Kitschener a întărit sentinţa de mórte asupra unui oficer al comandantului *Lotter,* pe care 'l împuşcaseră mai sĕptĕmânile trecute. — De tot, Englezii au împuşcat până acum *douĕzeci de comandanţi buri,* póte drept recunoştinţă, că Burii de câte-ori prindeau câte un oficer englez, îl eliberau eară, luându-i numai cuvêntul de onóre, că nu va mai lupta contra lor; cuvênt pe care nici unul dintrĕ cei eliberaţi astfel nu şi-l'a ţinut.

Din *Lorenzo-Marquez* se telegrafézā la *Bruxella,* că *Botha* a ajuns în situaţie aţât de critică, în cât verosimil că va cadé în prinsóre. Tóte semnele arată, că *Botha* a înaintat prea de tot în interiorul Natalului.

Din *Bruxella* se telegrafézā dto 16 Octobre următórele: Tocmai acum a sosit aici ştirea, că *Burii au avut mare învingere la graniţa Natalului.* Amĕnunte lipsesc, dar' e mai pe sus de ori-ce îndoélă, cá *Botha e în siguranţă.*

Dela sate.

Un învĕţătoriu harnic.

Săcalul de pădure, Octombre.

Preaveneratul Consistoriu Archidiecesan ni-a trimis pe anul şcolar 1900—1901, de învĕţótoriu pe tinĕrul *Teodor Bogdan,* care într'adevĕr este demn de-a purta numele de *luminătoriu.* Dela instituirea de învĕţătoriu în comuna nóstră şi-a dat tótă silinţa spre a nobilisa mintea fragedă a tinerimei nóstre atât şcolare cât şi jună. A arangiat douĕ producţiuni şcolare cu tinerimea, ţinute în localul şcólei gr. or. din loc, în 11/24 Februariu la prinderea postului şi în 2/15 Aprilie a. c. a 2-a zi de Sfintele Paşti. Ambele producţiuni şcolare au fost precedate de câte o cuvêntare fórte potrivită pentru popor, rostite de dnul Ioan Duma paroch gr. or. Despre reuşirea acestor producţiuni şcolare nu am destule cuvinte pentru a mĕ pronunţa; dar' notez că tinĕrul învĕţătoriu a sĕmânat în inimile poporenilor o mare atragere faţă de şcólă şi de creşterea copiilor lor.

Mai departe o mare plăcere ni-a causat cu ocasiunea examenului, public, ţinut în 24 Maiu. Ca representanţi la acest examen au fost On. Dn. *Galacteon Şagău* protopresbiter, notariul şi primariul ca representanţi ai Dlui Inspector reg, şi întreg comitelul parochial în frunte cu Dnul *Ioan Duma* paroch şi director şcolar, toţi acestia cu cea mai mare plăcere au ascultat corectele rĕspunsuri date sub durata examenului care la urmă a fost enunţat de *fórte bun.*

După examen tinĕrul înv. s'a retras în comuna s'a natală (Laslăul rom.), unde nu s'a dat odihnei, ci din nou s'a apucat a instrua tinerimea de acolo, aşa încât la 11 August n. a. c. a fost pregătit o producţiune, împreunată cu cântări, declamări şi teatru — predate în favorul bibliotecii şcolare de acolo.

Deci sĕ dee bunul şi înduratul D-zeu, ca mulţi învĕţători de acestia sĕ avem noi Românii, conscii întru tóte de chemarea lor.

Poporanul.

Un epilog.

Turcheş, 30 Septembre.

S'a reflectat astă-vară (Nr. 70 al „Telegrafului“) din partea unuia, care s'a simţit atins, la o corespondenţă, pe care o publicase în Nr. 65 al acestui preţuit organ *„Turcheşanul“*, cu ocasia esamenelor din Iunie ale şcólelor nóstre din Turcheş. Se lăuda în numita corespondenţă frumosul resultat al acestor esamene şi în special „tactul pedagogic“ al învĕţătorului de aici, dl *Vasile Ivan,* care de patru ani de zile funcţionând aici s'a arătat totdéuna ca o forţă pedagogică de mâna întâia. Aceste laude bine meritate n'au convenit unora şi în special aceluia, care a scris „rĕspunsul“ la acea corespondenţă, pentru-că avea sĕ se facă mai târziu alegere de învĕţător în acéstă comună, prin care sĕ se rĕsplătéscă frumósele calităţi dovedite de dl V. Ivan prin „definitivarea“ sa, deóre-ce până acum funcţionase numai ca învĕţător provisor. Şi cu durere trebue sĕ spunem, că tocmai aceia, cari erau chemaţi în prima linie sĕ aprecieze progresul învĕţământului, s'au pus în fruntea unei grupe, formată din câţiva parochieni cu scop de a delătura din Turcheş pe vrednicul învĕţător V. Ivan numai pentru-că acesta n'a voit sĕ-şi lase batjocorită demnitatea sa învĕţătoréscă de *„unul“* şi de *„altul“*. Au pus la cale deci o mişcare, cum nu s'a mai pomenit póte la vre-o alegere de învĕţător. Au ameninţat în stânga şi în drépta, au sculat la vot pe toţi ţiganii din comună şi în urma acestei agitaţiuni estraordinare majoritatea a avut'o contracandidatul dlui Ivan, un om, care de 20 ani n'a mai fost învĕţător şi care s'a lăsat ademenit, ca sĕ devie instrument de rĕsbunare.

Acum, când totul s'a consumat, când şi Preaveneratul Consistoriu şi-a spus cuvêntul în causă, întărind, în contra recomandaţiunii comisariului protopresbiteral *Dr. V. Saftu*, şi a octogenarului protopresbiter, M. On. D. *I. Petric*, pe alesul majorităţii,*) ear' dl V. Ivan, după-ce patru ani a muncit cu dragoste pentru şcóla nóstră, a fost dat la o parte, e în drept sĕ se întrebe ori-cine: Cum se póte, ca un învĕţătoriu vrednic sĕ nu întrunéscă voturile întregului popor alegĕtor? Unde sunt conducĕtorii poporului, unde sunt preoţii, unde sunt ceialalţi învĕţători? Cum de lasă pe un învĕţător harnic sĕ cadă jertfă patimilor omenesci?

Vedem noi bine, că dl Ivan a căḑut jertfă. Dar' aşa ştim, că jertfă se cuvine pentru o causă sfântă; pe când sĕ fi jertfit pentru o ambiţie, e pĕcat! Destul că svîrcolirile unora şi-au ajuns deocamdată scopul; sĕ fie însĕ încredinţaţi, că o causă dréptă nu e perdută nici-odată!

Mai mulţi parochieni.

Din România.

Scisiune în partidul conservator. Fusiunea făcută în vara anului trecut întrĕ vechiul partid conservator şi întrĕ junimisti e acum desfăcută cu desevêrşire. Junimistii vor forma în viitoriu earăşi un partid separat, pe când conservatorii vor merge înainte, ca partid, singuri, fără concursul junimistilor de sub conducerea dlui *P. P. Carp*. Despărţirea s'a făcut pe faţă Dumineca trecută, când conservatorii de sub conducerea dlui *G. Gr. Cantacuzino* au ţinut la Jaşi o întrunire de partid, sub forma unui banchet politic. Tóte cadrele vechi ale partidului au fost representate la acest banchet, unde şeful partidului, şi numĕroşi alţi fruntaşi au rostit discursuri de mare importanţă. Au vorbit afară de dl. *Cantacuzino*, conducĕtorul recunoscut al conservatorilor, încă Domnii *Tache Ionescu*, *Jack Lahovari*, *Ion Lahovari*, *Dr. Istrate* şi alţii, cari toţi au dat sĕ se înţelégă acelaşi lucru, anume: că vechii conservatori nu mai pot merge împreună cu junimiştii, ci 'şi reiau libertatea de mai 'nainte de acţiune.

La acest act de divorţ politic vor respunde junimistii în întrunirea lor, proiectată pentru Dumineca ce vine, în care vor decreta şi ei necesitatea despărtirei, şi vor lua mĕsurile de lipsă sĕ se arangeze mai multe întruniri publice în ţéră, pentru a espune cetăţenilor situaţiunea şi motivele cari au făcut necesară despărţirea. De altcum şi conservatorii vor ţiné în curênd o întrunire mare în Bucureşti, la care vor lua parte delegaţi din tótă ţeara.

NOUTĂŢI

Archiducele Francisc Salvator, soţul archiducesei Maria Valeria, fiica M. Sale, — după cum e informat „Fremdenblatt“ — va fi în curênd avansat la rangul de comandant de brigadă. Din causa acésta archiducele se va muta din Wels la Viena.

*

Mórte subită. Eri după ameazi învĕţătoriul pensionat *Romul Simu*, domiciliat în Sibiiu, a îndurat o grea lovitură a sorţii. *Soţie-sa a rĕposat subit*, lovită de apoplexie de inimă. Pe lângă soţul neconsolat îi deplâng perderea cinci copilaşi.

Dorim dlui Simu tărie sufletéscă, pentru a suporta acésta grea lovitură.

*

Manevrele din anul viitoriu, cum se raportéză din Viena, se vor ţiné în Ardeal, întrĕ Sigişóra şi Odorheiul sĕcuesc, cu corpurile de armată de la Sibiiu şi Timişóra. Baronul *Beck*, şeful statului major, care încă astă-primăvară studiase terenul, zilele acestea va călători de nou în părţile acestea spre a alege loc potrivit pentru cartierul general.

*

Epidemie de turb. In *Magyar-Ovár* bântue în mod epidemic turbul cânilor. *Treizeci* de ómeni au fost muşcaţi până acum de câni turbaţi. Autorităţile au dat ordin sĕ împusce toţi cânii şi tóte pisicele din comună, afară de cânii de vênat, cari au sĕ fie ţinuţi sub carantină. Dintrĕ cele treizeci victime ale cânilor turbaţi şése copii au fost duşi în institutul antirabic dela clinica din Budapesta, ear' ceilalţi douĕzeci şi patru copii şi ómeni în vêrstă, sunt luaţi sub îngrijire medicală a casă.

*

Statute aprobate. Sub Nr. 94.811 a. c. ministrul de interne a întărit statutele reuniunei femeilor române din *Braşov*.

*

Noua acţiune a Ligei. După pelerinajul la mănăstirea Dealului, comitetul central executiv al Ligei culturale a avut o importantă consfătuire în care s'au luat hotărîri noue în privinţa activităţei ce o va desfăşura Liga în viitor. Anume, sĕ ţină conferinţe sĕptĕmânale, în fie-care Sâmbătă séra, în localul Ligei, cu subiecte naţionale şi culturale. In acest scop Liga va face intervenirí pe lângă bărbaţi de frunte, literaţi cunoscuţi, profesori, etc,pentru a da concursul lor. Apoi sĕ organiseze serate literare şi artistice. Pentru acest scop se va cere concursul mai multora dintrĕ artiştii români, cari vor declama bucăţi literare, etc.

Pe lângă acestea a hotărît sĕ serbeze ziua de 8 Novembre (arhangelii Mihail şi Gavril) prin serviciu divin oficiat la biserica Mihaiu-Vodă din Bucureşti şi prin ţinerea unei conferinţe la Ateneu asupra vieţii lui Mihaiu-Vitézul. La serbare vor perticipa, sub drapelele proprii, tóte societăţile din capitala română, membrii Ligei şi public. După conferinţă vor urma alte discursuri ocasionale.

*

† Livia Zehan. Marţi (15 Octobre n.) şi-a dat nevinovatul sufleţel în mânile Creatorului ei mititica *Livia Elena Zehan*, în etate abia de cinci ani. Teribilul duşman al vieţii copilaşilor, şarlachul, şi-a luat'o victimă lăsând în jale amară pe părinţii ei Vasilie Zehan, advocat în Dicio-Sânmartin, pe mama ei Aneta n. Pop, pe fră̦ţiorul Vasilică, soriórele Irina şi Gabriela şi pe toţi cari au cunoscut pe drăgălaşa Livia. Ingerii se bucură în ceriu, că au căpĕtat o sorióră, dar' jos pe pămênt cei cari au perdut'o din mijlocul lor, o deplâng cu inima cernită.

*

In atenţiunea economilor. Magazinul militar de aprovisionare (K. u. k. Militär-Verpflegs-Magazin) din Sibiiu (str. Morii Nr. 9) în luna Novembre va cumpĕra direct dela producenţi 200 mm. sĕcară şi 500 mm. ovĕs.

*

Incă un monument honveḑesc. Poimâne se va face în *Haşfalĕu* desvĕlirea monumentului ridicat în amintirea honveḑilor din 48—49, căḑuţi pe câmpul de luptă pe hotarul acelei comune.

Nici nu mai ştim numĕrul mulţimilor de monumente ridicate în amintirea vremilor de restrişte din 48—49, dintrĕ cari însĕ nici unul nu e — al nostru. Nu monumente, dar' nici cruce cinstită la mormintele luptătorilor nostri din acele timpuri, nu ni-se permite sĕ punem. E bine sĕ însemnăm la rĕvaş tóte aceste desvĕliri de monumente. Dacă alt folos şi nu avem din însemnarea lor, vom avé barem acela, că mereu vom lua din ea îndemn de a venera în internul nostru memoria luptătorilor nostri, ale căror monumente sunt deja ridicate în loc cu mult mai scump: în inimile nóstre.

*

Convent norocos. Duminecă a rĕposat în Şopron privatierul Vilhelm *Zobel*, în urma unui accident fatal. Aflându-i-se alaltăieri testamentul, s'a constatat din acela, că Zobel şi-a testat conventului evangelic din Şopron întrégă averea, în valóre de circa 100.000 de coróne. De astă-vară începênd conventul a moştenit, prin testări, 300.000 de coróne.

*

Din tragediile vieţii. Marţi diminéţa soţia locotenentului de husari *br. Eiselsberg* din Cichinda-mare a rĕposat în friguri de naştere. Pe locotenent l'a atins aşa de dureros mórtea soţiei sale, în cât s'a împuşcat. Locotenentul era numai de 26 ani. Mititelul orfan e de patru zile numai.

*

Testamentul lui Mac Kinley. Duminecă a ajuns la cunoscinţă publică testamentul rĕposatului president al Statelor-Unite, căzut victimă atentatului anarchist. Testamentul e de următoriul cuprins:

Intrégă averea şi tóte venitele mele, pe cari le voiu avé la mórtea mea, le las iubitei mele soţii Ida S. Mac Kinley. Intrégă averea mea, fie imobilă fie mobilă, va avé sĕ supórte următórele sarcini: Mamei mele sĕ i-se solvéscă 1000 f. sterlingi pe an cât timp va trăi, ear' după mórtea ei sĕ se dee acéstă sumă surorei mele Elena Mac Kinley asemenea pe întrégă viéţa. Dacă venitele averii nu vor fi suficiente pentru-ca scumpa, iubita mea soţie sĕ pótă trăi din ele comod şi fără griji, atunci o parte din moşii sĕ se vîndă spre a se da soţiei mele posibilitatea traiului fără griji. Ce va rĕmâné după mórtea soţiei mele, las fraţilor şi surorilor mele în părţi egale. Nisuinţa principală a mea este, sĕ asigur iubitei mele soţii şi mamei mele traiu liniştit, comod şi fără griji, pe întrégă viéţa lor.

Testamentul e datat din 27 Octobre 1897. Averea face 250 milióne f sterlingi (1 f. sterling=24 coróne).

*

Se caută medici de marină. Pentru completarea contingentului de medici la marina de rĕsboiu austro-ungară se suscep medici de corvetă. Informaţiuni asupra modalităţilor de primire dă secţia primă a despărţĕmêntului de marină din ministeriul de rĕsboiu. Medicii susceputi, în mod provisor, vor avé 2400 coróne salariu şi relutul de cuartir şi pausalul de serviciu inherente rangului X.

*

Un prinţ şi o princesă — contra duelului. In fruntea mişcării îndreptate contra duelului stă prinţul *Don Alfonso de Bourbon*, un bărbat care şi-a ilustrat numele în multe fapte vrednice de a umplé paginile istoriei; întrĕ altele e unul din eroii rĕsbóielor carliste. *Don Alfonso*, interviewat de un ziarist, s'a esprimat asupra duelului astfel:

Ştiu, că ómenii nu din convingere practiséză duelul. Aceiaşi domni, cari îşi reguléză afacerile prin duel, de regulă 'l condamnă şi ei, dar se simt obligaţi a i-se supune. Duelul e o convenţie falsă, referitor la care dătători de directivă sunt cei sus puşi. Trebue sĕ începem de sus, dacă e sĕ dăm acţiunei nóstre forţă şi pond. Voiu merge în Rusia, unde dominéză curent favorabili acţiunii contra duelului.

La acésta convorbire asista şi infanta *Donna Maria de las Nieves*, care şi-a făcut şi ea observările următóre:

— Ştiu prea bine, că femeile încă au mare parte la faptul, că duelul e atât de agreat întrĕ bărbaţi. Duelanţii simt că atenţia femeilor e îndreptată asupra lor. Ar fi datorinţa femeilor, sĕ nimicéscă acel fals nimb de eroism, de care sunt împrejmuiţi duelanţii. Ar trebuí sĕ cadă de acord tóte împreună, pentru a detrage duelanţilor graţia lor distingĕtóre. Ştiu prea bine, că acésta e grea cercare pentru ele. Nevestele şi fetele voesc, poftesc cultul eroilor. Şi dacă nu află eroi, se mulţămesc şi cu un simplu duelgist.

*

Mulţămită. Dl *Iacob Steflea* ales preot în *Sĕlişte*, din incidentul logodirei sale cu dşóra *Eugenia Sfetea* a donat fondului copiilor sĕraci dela şcóla nóstră suma de 10 cor.; asemenea dl *Constantin Ţintea* învĕţător în *Jina* din incidentul logodnei cu *Cornelia Hociotă*, fiica învĕţătorului pensionat Ilie Hociotă din Sĕlişte, a donat 5 cor., pentru cari donaţiuni priméscă mulţămită şi pe acésta cale. Sĕlişte, 4 Octobre, 1901. *Dumitru Lăpĕdat*, director.

*

Ştiri mĕrunte. Anica *Tulea* din Abrud a dăruit 30 coróne institutului ev. din Sibiiu pentru îngrijirea bolnavilor. — Iuliu *Suciu* rescipent finanţial în Braşov, e numit executor de stat, provisor, la direcţia financială din Braşov. — In părţile *Caşoviei* e timp de érnă; termometrul arată diminéţa temperatură de abia trei grade. — In *Trebinje* locotenentul de gendarmi Schinder a împuşcat în duel pe locotenentul de artilerie Kramer. — Profesorul *Jancovici* dela universitatea din Agram s'a împuscat pe tren în calea spre Fiume.

Cărţi şi reviste.

Ciaslov (orologion) tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inalt Preasânţiei Sale Domnului *Ioan Metianu* archiepiscop al bisericei ortodocse române din Transilvania, şi metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania.

Sibiiu, tipariul tipografiei archidiecesane, 1901.

Cuprinsul:

1. Polunoştniţa de tóte zilele.
2. „ Sâmbetei.
3. Rênduiéla Utreniei.
4. Ciasul dintâiu.
5. „ al treilea.
6. „ al şeselea.
7. Rênduiéla obedniţei.
8. Ciasul al nouĕlea.
9. Rênduiéla vecerniei.
10. Pavecerniţa cea mică.
11. „ „ mare.
12. Sluşba sântei cuminecături.
13. Cinstitul Paraclis.
14. Rugăciunile de masă.
15. Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului.
16. Troparele învierei, Bogorodicĭnele şi ipacoi la cele 8 glasuri.
17. Troparele morţilor.
18. Troparele preste sĕptĕmână.
19. Troparele şi condacele cărţilor de obşte după rênduiéla sinacsariului.
20. Bogorodicĭnele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie.
21. Sinacsariul pe lunile: Septembre, Octobre, Novembru, Decembre, Ianuariu, Februariu, Martie, Aprile, Maiu, Iuniu, Iuliu şi August.
22. Păscălie, care cuprinde 16 rubrici, cu datele respective (1. Anii dela nascerea lui Christos. 2. Litera Păschăliei. 3. Crugul Sórelui. 4. Crugul Lunei. 5. Mâna Anului. 6. Temelia Lunei. 7. Nascerea lui Christos. 8. Mâncare de carne… sĕptĕmâni. 9. Zile. 10. Triodul se începe, luna. 11. Ziua. 12. Sântele Paşti, luna. 13. Ziua. 14. Postul Sânţilor Apostoli, sĕptĕmâni. 15. Zile. 16. Ziua sĕrbătórei).
23. Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora.
24. Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor, dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor Sânţilor, până la a cincia din postul mare, preste toţi anii.

In seria cărţilor bisericesci puse sub tipariu cu litere străbune este a treia cartea acésta, care cu ziua de azi a eşit de sub tipariu şi se dă în mâna evlaviosului nostru popor.

Intrĕ Ciaslóvele acuma în us este acesta cel mai bogat, şi este una dintrĕ cele mai indispensabile în bisericile nóstre.

Punênd cartea acésta în mâna evlaviosului nostru popor, dorim, ca ea sĕ fie folosită cu rêvna, cu pietatea, cu care străbunii şi părinţii nostri o au folosit în haina cea vechiă, de care acum s'a desbrăcat.

Tipărită pe hârtie bună, trainică, în o estensiune de 25 cóle octav mare, 400 pagine, cartea are o presentare fórte frumósă, şi servesce spre lauda tipografiei nóstre archidiecesane.

Preţul este: 1 corónă 60 fileri leg. în pânză, în piele leg. cu copcii 3 cor. 20.

A se adresa la tipografia şi librăria archidiecesană în Sibiiu. Nagy-Szeben.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Simţêndu-se în parochía nóstră Ighişdorful românesc, tractul Agnitei, lipsă de mai multe cărţi bisericesci, şi poporul fiind atât sĕrac, cât şi îngreunat cu alte dări şi aruncuri fiind în curgere cu comasaţia precum şi pregătirea pentru zidirea unei şcóle — n'au putut singur din mijlócele sale a le procura, deci subscrisul paroch în mai multe rênduri m'am adresat către unii din poporenii mei aflători in oraşul *Wheatland în America de Nord* — pentru procurarea acestor cărţi, cari făcênd întrĕ sine o colectă, resultatul a fost fórte favoritoriu, căci s'a adunat considerabila sumă de 300 coróne — suma recerută pentru cărţi.

Aceşti buni credincioşi sunt: Dumitru Oros, Elisabeta Oros, Paraschiva Oros, Aron Oros, Iosif Oros, Ioan Şelcăean, Iosif Căluţiu, Matei Bărbat, Ioan Braicu, Nicolae Stemeriu, Ioan Constandin, Ioan Muntean, Nicolau Muntean, Anghel Cora, Ioan Nicula, Nicolae T. Stefenel, Ioan N. Constandin, Ioan N. Şelcăean, Nicolae M. Ionaşcu, Ioan I. Ionaşcu, Ioan Ghizeşan, Pompiliu Ghizeşan, Teofil Anghel, Ioan Samuilă, George Ionaşcu, Ioan Vĕduoiu, Nicolae N. Stemeriu, Emanuil Stăncing, contribuind fiesce carele câte 10 coróne.

Subscrişii în numele comitetului parochial rom. gr-or. din Ighişdorful-românesc ne ţinem de sântă datorinţă a aduce şi pe acésta cale mulţămită publică dreptcredincioşilor şi iubitorilor de sânta biserică, tuturor acelor poporeni din Nordul Americei, cari au jertfit pentru procurarea celor 12 Minee, cari cu totul au lipsit — pentru o evangelie fin legată şi alte cărţi bisericesci, de cari am avut mare lipsă; ceea-ce a acoperit un mare gol, căci fără de acestea nu se putea îndeplini serviciul dumnezeesc cum se cuvine.

Dee bunul Dumnezeu, ca acesti marinimoşi creştini, cari au contribuit din avutul lor, câştigat prin greaua muncă ce o prestéză în America, sĕ'-şi afle rĕsplata la Tatăl ceresc şi fapta lor cea bună şi nobilă sĕ servéscă de esemplu şi altor creştini buni, iubitori de Dumnezeu şi biserica lor. Dee-le Dumnezeu cea mai deplină şi fericită sănătate, spre a'-şi ajunge scopul, pentru care au părăsit caminul lor, — ca la mulţi ani — reîntorcêndu-se în pace şi deplin sănĕtoşi dela America, sĕ se îndulcéscă de auḑirea cuvêntului lui Dumnezeu precum se bucură poporul nostru de acasă.

Dee bunul D-zeu, ca şi pe viitor sĕ mai pótă săvêrşi atari jertfe nobile pentru sânta biserică.

Ighişdorful românesc, în 30 Septembre 1901.

Comitetul parochial gr. or.

Daniil Constantinescu parochul locului — *Simion Schiau.* not.

---

*) Ven. Consistoriu nu putea sĕ desconsidere votul majorităţii, care bine-rĕu, dar' e dat după lege. Red.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 9265 len. [216] 1—3

CONCURS

In scopul conferirei stipendiilor şi ajutórelor, ce se votéză pe anul 1902 din fundaţiunea Andronic

I. Pentru învĕţăcei de ori-ce meserie.

II. Pentru sodali deveniţi de atari în decursul anului 1901.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere meseria lor, au dat dovedi despre desteritatea lor pentru de a puté devení măestri, prin acésta se escrie **concurs** pe lângă următórele condiţiuni:

Toţi petenţii la ajutóre şi stipendii au sĕ producă în general:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună despre averea proprie ori a părinţilor.
3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinţilor concurentului, ori fiind el căsătorit despre familia sa, avênd a se indica în acest atestat câţi prunci minoreni sunt în familie, câţi cercetéză şcóla şi câţi mai sunt la meserii.

Concurenţii pot fi numai români ortodocşi, născuţi în archidiecesa Transilvaniei.

In special mai au sĕ dovedéscă:

I. Invĕţăceii.

a) că au împlinit al 12-lea an al etăţii;

b) că au cercetat şcóla poporală ori altă şcólă superióră;

c) că au încheiat contract cu măestrul şi că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură şi magistrat).

d) adeverinţă dela măestru despre sporiul, ce-l arată în meserie şi despre diliginţa şi purtarea morală.

Contractul trebue aclus la cerere în original sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de învĕţăcel în anul 1901, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorităţii industriale (art. de lege XVII. din 1884, § 67);

b) că au purtare bună şí fac spor mulţămitoriu, ceea-ce vor dovedì ori cu cartea de lucru, ori cu adeverinţă dela măestru.

c) cei-ce vor dovedí că sunt membri ai unei reuniuni de meseriaşi si că cunosc mai multe limbi, vor avé preferinţă.

III. Sodalii, cari sunt în condiţiuni de a devení măestri.

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fi lucrat cel puţin 6 ani fără întrerumpere ca calfă, ceea-ce vor dovedí cu cartea de lucru, eventual cu adeverinţă dela măestri, la cari au lucrat.

c) în cerere sĕ se arete anume locul, unde voesc sĕ se aşeze ca măestrii, ce fel de mijlóce mai au pentru de a începe meseria pe socotéla lor?

d) sĕ dovedéscă cu atestat dela oficiul parochial, că cercetéză biserica nóstră şi e creştin bun şi moral.

Dela toţi concurenţii se recere, ca cererile scrise cu mâna lor proprie adresate consistoriului archidiecesan greco-oriental în Sibiiu, sĕ le înainteze până la 31 Decembre, 1901 stilul vechiu.

Acei concurenţi cu óre-cari studii gimnasiale, cari se vor aplica ca învĕţăcei la sculptură în lemn, bărdăşit şi la zidărit séu vor fi aplicaţi deja ca învĕţăcei ori sodali la aceste meserii şi cei din urmă vor sĕ se perfecţioneze în meseria lor, ori în ateliere mai mari, în cari sĕ pótă câştiga pracsa recerută, vor fi consideraţi cu ajutóre mai mărişóre.

Cererile neinstruate în regulă şi cele înaintate după termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 1/14 Octobre 1901.

Ioanu Metianu
archiepiscop.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL

Preasântei

Născătóre de Dumneḑeu

şi

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumĕtate pânză . . „ 1.05
în piele roşie . . . „ 1.25
Ediţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vênḑare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de tóte zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rênduéla Obedniţei. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Sluşba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicínele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicínele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul **1·60 cor.**, leg. în pele **3·20 cor.**

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție conscienţiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS

SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 17—30

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 112 Sibiiu, Marți 9/22 Octobre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Intrigi rusesci.

Sibiiu, 21 Octobre n.

Se svonise prin luna Maiu, anul acesta, după întrevederea dela Abazia, întêmplată întrê regele Carol al României și George al Greciei, că mâna ruséscă, care pune la cale multe treburi, mai mult sau mai puțin potrivite, în peninsula balcanică, prepară o mare încurcătură pe séma României.

Nu era vorba despre mai puțin decât despre aceea, că comunitățile religióse grecesci din întregul Orient vor adresa petițiuni, — provêdute cu subscrierile tuturor credincioșilor, — Patriarchului din Constantinopol, cerêndu-i intervenția și energica pășire față de guvernul român, *pentru a se da despăgubire mănăstirilor grecesci, pentru secularisarea averilor pe cari le aveau mai nainte în România.*

Svonul nu a rêmas numai svon, ci e prefăcut în faptă. Ziarele din Constantinopol scriu, că într'adevêr Patriarchul de acolo a primit numeróse petițiuni în sensul de sus, și că pe basa lor a și făcut demersuri pe lângă guvernul român, ca sê i-se facă posibilă întrarea de nou în posesiunea imobilelor pe cari le aveau mănăstirile grecesci în România înainte de secularisare.

Va înțelege ori și cine că cererea acésta a călugărilor greci s'a făcut în urma imboldului dat din partea Rusiei, care nu vede cu ochi buni alianța greco-română, și ar voí sê bage în certe, dușmănii și procese guvernele și popórele celor două state aliate. Pentru-că dacă mănăstirile grecesci ar fi avut într'adevêr vre-o pretensiune față de statul român, e imposibil sê nu-și fi ridicat cineva glasul până acuma, ci sê lase întréga chestie adormită și neresolvată, atâta amar de vreme.

Adevêrul însê e, că statul român nu e dator cu nimica mănăstirilor grecesci, — nici în formă de despăgubire nici sub alt titlu, — și tóte demersurile Patriarchului dela Constantinopol, pe lângă guvernul român, nu vor avé alt resultat decât acela, că Patriarchul se va convinge despre netemeinicia pretensiunilor ridicate și se va convinge, că intervenția sa a fost un lucru cu totul de prisos.

Importanța chestiei nici nu reșede însê în faptul însuși, ci în împrejurarea atinsă mai sus, anume, că ceea-ce s'a făcut și se face, *e sugerat din partea Rusiei*, care posede în noul Patriarch ecumenic, *Ioachim III*, un stîlp puternic în Orient, dat fiind-că Patriarchul e un rusofil de cea mai primă forță.

Chestia trebue luată deci de pe terenul bisericesc ori financiar și trebue pusă pe terenul *politic*, căci e sigur, că și Rusia scopuri politice urmăresce cu scormonirea unei afaceri, care de mult e îngropată, fără a fi fost deplânsă de cineva.

Și din acest punct de vedere privită, ea ne dovedesce odată mai mult, cum Rusia se știe folosí de tóte armele, cum știe prinde tóte firele, pentru a le țese și a le încurca astfel, ca întregul concert european sê nu le mai pótă descurca. Și totuși ea se plânge, — prin presa ei care trece prin censură aspră, prin urmare nu póte publica nimica ce nu convine cercurilor conducêtóre de stat, — că Austro-Ungaria țese intrigi în Orient și pune pedeci politicei rusesci??

Mâna Rusiei lucră deci mereu în Orient și cei interesați vor trebuí sê bage bine séma, ca sê nu cadă în cursele ce li-se pun. Ear' pentru noi, cei dela distanță, un singur lucru rêmâne neînțeles, anume: cum de Rusia totuși mai umblă după prietinia României, când caută sê-i pregătéscă numai încurcături și neplăceri? Sau se face acésta numai pentru a o *constrînge* la legarea prietiniei? Atunci sê o știe diplomația rusască, că dragoste cu de-a sila nu se face, nici în căsnicie nici în politică. Se o știe însê și aceea, că cel-ce pune necontenit curse altora, în cele din urmă cădé totuși singur în cursă.

Sistemul bisericilor ortodoxe autocefale.

Sub acest titlu a apărut un important articol în revista ateniană *Anaplasis*, datorit eminentului și distinsului profesor de istoria bisericéscă la facultatea teologică a universității din Atena, *Anastasie Diomid Kiriakos.*

Motivul, dat dlui *Kiriakos*, spre a espune sistemul bisericilor creștine ortodoxe autocefale a fost următoriul:

Dl *Geltzer*, profesor la universitatea din *Iena*, visitând orientul, a scris impresiunile sale asupra bisericilor ortodoxe, impresiuni cari au fost reproduse în resumat și de ziarul atenian *Asti*.

In aceste impresiuni dl *Geltzer* emite ideia, că bisericilor autocefale ortodoxe le lipsesce un centru, că n'au o unitate bisericéscă; că s'ar fi depărtat dela vechea organisare a bisericei creștine, și că ar fi mult mai bine și mai folositor pentru aceste biserici, dacă Patriarchul ecumenic din Constantinopol ar avé și el o autoritate supremă asupra acestor biserici, precum Papa dela Roma are asupra tuturor bisericilor papistășesci.

Dl *Kiriakos*, rêspundênd dlui *Geltzer*, arată, că aceste idei ale sale sunt cu desêvêrșire greșite și desastróse, ear' nu de folos bisericilor autocefale. Domnia sa probéză acésta, espunênd în mod istoric documentat starea, organisarea și administrarea sau modul cum s'a condus biserica creștină dela întemeerea ei, în decursul timpului și până în present. Dl Kiriakos dovedesce, că actuala organisare a bisericilor creștine autocefale ortodoxe este singura adevêrată organisare a Bisericei creștine, conformă cu spiritul acestei sânte și mântuitóre religiuni și identică, adecă neschimbată și nealterată, cum o avea Biserica în primele secole. In acelaș timp constată, că bisericile ortodoxe autocefale sunt singurele cari represintă creștinismul în plinitatea sa și că aceia cari s'au depărtat dela credința evangelică și tradițiunea primelor secole, sunt biserica Romei, cea întâiu și după aceea bisericile protestante, cari au degenerat cu desêvêrșire într'un haos de unde nu numai că le este cu neputință a mai eșí, dar' este întrebarea, dacă se mai pot pretinde biserici creștine, întemeiate pe învêțătura evangelică și pe adevêrata tradițiune, conservată dela început în biserică.

Articolul dlui *Diomid Kiriakos* este de mare importanță, căci prin el distinsul profesor, rêspundênd dlui *Geltzer*, apără întréga Ortodoxie în fața lumii papistașe și protestante, de acusațiuni lipsite cu desêvêrșire de ori-ce basă istorică. Ear' competența bêtrânului și consumatului profesor, mai ales în cestiunile istorice cu cari se ocupă de aprópe jumêtate de secol, ear' ca profesor de istoria bisericéscă la universitatea din Atena mai bine de 35 ani, este necontestată.

Impărtășim cu plăcere cetitorilor acest articol în traducerea făcută de revista *„Biserica Ortodoxă Română“*.

Iată conținutul lui:

Adesea ori audim pe aceia, cari nu cunosc spiritul administrativ al bisericii ortodoxe, unii creștini ortodoxi, alții străini, zicênd că sistemul bisericilor autocefale este rêu și detestabil și că ar fi fost mult mai canonic și mai de folos bisericei orientale, dacă Patriarchul ecumenic de Constantinopol ar fi avut o putere supremă, după modul bisericei apusene și ar fi condus el direct din Constantinopol bisericile diferitelor popóre ortodoxe, așa precum Papa conduce direct din Roma bisericile catolice ale lumei întregi. Acésta, zic ei, ar fi dat multă putere bisericei orientale și legătura ei de unire ar fi fost mai tare, de cum este acum. Atunci ar fi fost mai multă viéță în ea și guvernele diferitelor popóre ortodoxe nu ar fi apăsat aceste biserici, așa precum fac astăzi.

Aceste opiniuni, după noi, sunt cu desêvîrșire greșite. Ele dovedesc o absolută necunoscință a modului de administrațiune al bisericilor ortodoxe, care din timpurile cele mai vechi a fost diferit de acela al bisericei occidentului. Ele denotă și necunoscința istoriei bisericei ortodoxe și cu tóte acestea este regretabil, că ele se vêd trecute și în ultima scriere: *Impresiuni din Orient* a ger-

---

FOIȘÓRĂ

Dragostea.

Dragoste nu-i lucru mare
Nici n'a fost când-va minune,
Totuși dulcea fermecare
Nici-un graiu n'o póte spune.

Unii 'n binele cel mare,
Ce-l trăesc într'un minut,
Intr'o dulce sărutare:
Raiul cred că l'au vêdut.

Alții 'și uită reu 'n care
Ani de zile = au chinuit,
Și 'ntr'o dulce sărutare
Piere iadul cel cumplit.

Fie una, — alta fie, —
Rostul lumii cum ar fi,
Viéța-i gólă și pustie
Dragostea până n'o ști.

Maria Cioban.

Cucernicia.

Se scie că Mântuitoriul Christos, atunci când ucenicii sêi se întrebau, care dintrê ei sê fie mai mare, li-a zis: *„Cine este întrê voi mai mare, sê fie ca cel mai mic“.* Cu aceste cuvinte Mântuitorul, referindu-se la exemplul dat de el, s'a gândit sê învețe pe ucenici cucernicia, umilința. Prin ea adevêratul creștin trebue sê nu pună preț mare pe el, ba chiar sê se nesocotéscă atunci, când se află în contrazicere cu sfințenia și dreptatea lui D-zeu.

Dumnezeu voesce, ca omul, ca și el, sé iubéscă binele și sê urască rêul, ceea ce omul nu prea face, uitând că este chipul Creatorului în el.

Dumnezeu voesce, ca inima nóstră sê fie tare în bine, căci, dacă facem altfel, Dumnezeu ne pedepsesce.

Prin practicarea rêului, acésta se face pentru el a doua natură și cu greu părăsesce acésta cale. Iată de ce omul sê nu se prețuiască prea tare. Chiar de am face binele, și încă cât ar trebui sê facem până sê ne apropiem de lumina cea adevêrată! Și apoi cine ne conduce la bine? Nu Dumnezeu? Când noi ne decidem a face binele, cine ne întăresce și ne ajută a merge pe acéstă cale? Numai Dumnezeu. Și chiar de am face totul la ce suntem îndatorați, încă trebue sê ne gândim la cele ce zice apostolul, că *nici dreptul nu este scutit de greșélă.* Cel care însê se umilesce pe sine, acela știe puterea sa și cunósce și ajutorul pe care îl dă Dumnezeu. De aceea ori-cine ajunge mai mare, *sê se gândéscă: prin cine a ajuns, și sê nu se mândréscă*, pentru că totul este în mâna Domnului.

Cel-ce este chiemat a fi conducêtor, sê gândéscă la cuvintele regelui David: „Inaintea Domnului, care m'a ales și mi-a poruncit sê fiu principe peste Israel, voiu sê fiu mai mic de cât am fost; și voiu sê fiu umilit în ochii mei“; ear' apostolul Paul zice: „Eu sunt cel mai mic întrê apostoli și nu sunt demn a mê numi apostol, pentru că am persecutat biserica lui Dumnezeu. Dar' prin grația lui Dumnezeu sunt aceea ce sunt“.

Cel-ce cunósce și practică virtutea umilinței, acela nu va despreţui pe nimeni, în ori-ce posițiune s'ar afla. Cine are dragoste, din care iese și umilința, acela știe că dacă în lume sunt mari și mici, acésta este pentru bunul ei mers, ear' nu ca niște stări sociale în cari cel mare se pórtă după placul sêu cu cel mic.

Iubirea face pe cei chemați a conduce, că ei sunt așa pe cât timp se găsesc conducêtori; că lor le este dat a învêța și a ajuta, ear' nu a porunci și a esploata.

Adevêratul cucernic știe, că mare și puternic nu este de cât Dumnezeu, care făcênd pe om după chipul sêu, l'a pus în posiție de a înțelege ce rost are pe lume și ca atare sê nu uite că toți ómenii sunt frați.

Evanghelia ne dă esemple cum domnii trebue sê îngrijéscă de slujile lor și sê nu 'i lipséscă de ajutoriul lor atunci când au nevoe.

Cucernicul nu doresce nici-odată măreția, ear' dacă este chemat la vr'o onóre, își aduce aminte de cuvintele Domnului „a fi ca cel mai mic“; el este gata a ajuta pe aprópele sêu în ori ce timp.

Ioan, patriarhul Constantinopolei, cunoscut sub numele de milostivul, trebuia într'o zi sê mérgă la o biserică, care era cam departe, și timpul era cam târziu. Pe drum îl întimpină o femee, care cum îl vêdu, că avea grabă, îl reținu și-i dete o petiție, prin care 'l ruga contra unor nedreptăți ce-i făceau rudele. Cum cestiunea nu se putea resolva iute, însoțitorii episcopului îi atraseră atenția că e târziu și sê vină a doua zi la episcopie și acolo sê-și spună ce doresce și manului *Geltzer*, profesor la *Iena*, impresiuni cari în resumat s'au publicat și în ziarul Atenian *Asti*.

Prin cele ce urméză ne vom încerca a proba:

1. Că sistemul bisericelor autocefale este cel mai vechiu; acela care a fost d'apururea în biserica de orient, și

2. Că acest sistem nu numai că nu este rěu și detestabil, dar' este cel mai bun. Din el resultă multe bunuri și este singurul, care apără biserica de despotismul papal, de acel sistem cu desěvîrșire concentrat și care, din causa prea marei împuterniciri a centrului, apasă bisericile parțiale. Sistemul nostru ne apără sì de starea de descompunere și anarchie a bisericei protestante, care lipsită cu desěvîrșire de un centru óre-care, a perdut ori-ce unire și tinde către desěvîrșita descompunere, din causa continuelor separări și împărțiri.

Sistemul bisericelor autocefale este cel mai vechiu, este acela, care a fost totd'auna în biserica de orient.

Sě vedem mai întâiu cum se administra biserica în cele di'ntâiu trei secole, adecă în timpurile înainte de marele Constantin? Toți istoricii sunt de acord, că în acel prim și străvechiu period, fie-care biserică parțială era autocefală, nu numai în imperiul roman de rěsărit, ci șì în cel de apus. Astfel: bisericile Egiptului, Siriei, Asiei Minore, Pontului, Traciei, Macedoniei, Ahaiei, Africei de nord, care era provincie romană cu centrul în Cartagena; bitericele: Aquileei, Mediolanului, Galiei, Ispaniei, Britaniei și celelalte, erau autocefale. Ele se conduceau de metropoliții lor, adecă de episcopii, cari residau în capitalele acelor provincii romane și de episcopii cei de sub ei, cari se întruneau în sinod. Astfel de biserică autocefală era și biserica Romei, ear' episcopul Romei era ca și ceilalți motropoliți, și periferia sa metropolitană se întindea asupra părților Italiei de mijloc și de jos (provinciae suburbicariae). Tóte aceste biserici parțiale erau independente unele de altele și autocefale. Biserica Romei, în părțile occidentului și bisericele Alexandriei și Antiochiei, în părțile orientului, se onorau óre-cum mai mult de cât celelalte biserici, din causa însemnătăței politice a acestor cetăți. Intâetatea de onóre întrě acestea o avea biserica Romei, ca biserica capitalei întregului imperiu, ca fiind cetatea împěrătéscă, precum zice canonul 28 al sinodului al IV ecumenic.

Aceste întâetăți însě erau simple întâetăți de onóre precum întrě frați, fie independenți, fiie nevrîstnici, se onoréză mai mult fratele cel mai mare și are o influință morală, fără însě ca din acésta causă sě-'și impună voința sa asupra celorlalți frați și sě aibă putere și stăpânire asupra lor. Intâetatea Romei era întâetatea de onóre, ear' nu de *suveranitate și stăpânire* (honoris, non jurisdictionis seu potentiae).

Este adevěrat, că episcopul Romei, deja din secolul al II, din iubire de mărire și începětorie, înăscută la Romani, aveau pretențiunea d'a se impune celorlalte biserici și a le supune voinței și stăpânirei lor; dar' încercările acestea s'au respins de episcopii bisericelor parțiale, atât din orient, cât și din occident, cari și-au apărat cu multă căldură și curagiu independența bisericelor lor autocefale. Astfel Policrat episcopul Efesului, împreună cu episcopii Asiei Minore, au rěspins către finea secolului II pretențiunea lui Victor, episcopul Romei, care voia sě le impună practica bisericii romane, cu privire a timpul serbărei Paștilor. In secolul III, episcopii Africei, sub conducerea lui Ciprian metropolitul Cartagenei, au desaprobat prin douě sinóde (an. 255 și 256), părerea episcopului romei Stefan, despre botezul ereticilor, părere pe care acesta voia chiar prin amenințări sě o impună bisericelor lor.

Unitatea și unirea bisericelor, în cele trei dintâiu secole ale creștinismului, se vede dar' că consta nu din supunerea bisericelor parțiale unui episcop óre-care, ci din unitatea credinței, pe care o mârturisiau tóte bisericele parțiale, din iubirea lor reciprocă și a episcopilor lor. In aceste timpuri nimic alt nu se vede, de cât o influință morală, pe care o exercitau asupra lucrurilor metropoliții cei mai însemnați de atunci; în primul loc al Romei și după el al Alexandriei și al Antiochiei; ș'acésta din causa însemnătăței politice a cetăților, în cari se aflau.

Acésta era organisarea si sistemul administrativ și de conducere al bisericei, atât în orient, cât și în occident, în cele trei secole primare. Precum se vede, era în vigóre sistemul bisericelor autocefale.

(Va urma.)

„Dotațiunea preoțimei“.

Cuvinte înțelepte, vrednice de a fi bine altuite în inima fie-cărui preot român, se cuprind într'o corespondență datată *de lângă Murěș* și apărută sub titlul de sus în „*Gazeta Transilvaniei*“, numěrul din *Joia* trecută. Reproducem corespondența în întregime, atrăgênd asupra ei deosebita atențiune a tuturor acelora pe cari îi privesce. E următórea:

De lângă Mureș, 11 Oct. 1901.

Onorată Redacțiune! Intr'o corespondență din *Bucovina*, publicată în Nr. 213 al prețuitei „*Gazete*“ dela 10 ale curentei st. n., se vorbesce despre lipsa de preoți. Vȩ̌dênd, că acest neajuns se atribue lipsei de o mai bună dotațiune a preoților: în interesul causei mě věd îndemnat a face următórele reflexiuni:

Ca unul, care din dragoste către popor me interesez mult și de sórtea preoțimei, cred, că ameliorarea dotațiunei preoțesci numai atunci se va puté ajunge, când și preoțimea va da poporului un equivalent mai potrivit, chiar și în schimbul dotațiunei de care se bucură de present. Căci știut este, că cea mai mare parte a preoțimei se restrînge aprópe numai la sěvêrșirea s-telor taine și altor tuncțiuni religióse, negligênd cealaltă parte a chemării sale cardinale, de a-și învěța poporul, după cuvêntul s-tei evangelii: „mergênd învěțați tóte neamurile“.

Astfel dar' până când preoțimea nu-și va împlini conștiențios și acéstă parte a chemării sale, n'ar avé de ce sě pretindă ameliorarea dotațiunei sale.

Iată deci equivalentul, cu care preoții sunt datori poporului, chiar și pentru modesta lor dotațiune din present.

Că cei mai mulți preoți negligă învěțarea și luminarea poporului, cea mai viuă dovadă este împrejurarea, că poporul nostru este mai înapoiat față cu alte popórě conlocuitóre, atât aici în *Ardeal*, cât și în *Bucovina*, unde preoții s'ar păré mai luminați și mai bine dotați. Și eu țin, că până când preoții nu vor ridica poporul nostru la gradul de cultură al celorlalte popóre conlocuitóre, nici dotațiunea lor nu se va puté ameliora. Ba eu mě aștept și la mai mare rěu. Mě tem fórte, că dacă preoții nostri nu se vor interesa mai serios de luminarea și cultura poporului, vor perde și dotațiunea de acum, vor perde așa zicênd totul. Căci lipsind poporului învěțătura recerută, va sěrăcí și va decădé tot mai mult, ear' un popor sěrăcit și decă̧dut nu se mai intereséză nici de biserică, nici de preoți.

Din acestea se invederéză, că chiar de n'ar fi precum este, una din cele mai mari datorințe e tot odată unul și cel mai mare interes al preoților, de a învěța și lumina poporul. Numai prin învěțătură și lumină va ajunge el a emula cu celelalte popóre în ridicarea de biserici și școle frumóse, și în provederea preoților cu dotațiuni corěspundȩ̌tóre.

Tot astfel au purces și preoții altor confesiuni. Mai întâiu au stăruit la ridicarea poporului lor în cultură, apoi și-au pretins recompensa meritată. Ear' dacă astfel au purces preoții altor confesiuni, cari mai au și alți factori conlucrători la ridicarea poporului lor, cu cât mai mult trebue sě facă acésta preoții poporului nostru, care, durere, este avisat mai numai la sprijinul preoțimei.

De cumva unii preoți n'ar ști de unde sě apuce lucrul, eu le-ași recomanda sě urmeze esemplul preoților altor confesiuni, sě încépă dela crescerea tinerimei în școlă, apoi după eșirea tinerimei din școlă sě continue cu învěțătura și în biserică, făcênd biserica nu numai loc sfânt de rugăciune, dar' și de învěțătură pentru cei adulți. Sě nu aștepte preoții sě le prevină alții nechemați, cum se întêmplă la nazareni. Chiar și un stăpân de turmă necuvêntătóre, dela mielușei începe regenerarea turmei sale.

Numai astfel făcênd, va puté urma și împlinirea dorinței preoțimei: ameliorarea dotațiunei. *Un mirean.*

O „idee“ care trebue realisată.

de **Ioan Paicu** învěțătoriu.

(Urmare.)

De esplicarea sus citatului rěspuns sunt dispensat prin articolul, — din care am luat rěspunsul de mai sus; — scris în „Drapelul“ și reprodus și de „Telegrafului Român“ în Nrii 58 și 59 din a. c., articol întitulat „*O ideie*“, și scris de un domn desigur de o rară capacitate, care din modestie s'ascunde după pseudominiul „*Sorcovă*“. Ce sě mai adaug, sau sě mai cutez a omite din acel articol, care mai presus de ori-ce îndoială e curat ca mărgăritariul și adevěrat ca sfênta Penelopă? și ce sě mai zic despre el?: decât aceea, ca toți învěțătorii nostri sě-'l cetéscă mai întâi și apoi sě urmeze întru tóte prescriselor aceluia și banii vor curge ca plóia. Ear' la adresa Dlui „Sorcovă“, care a ventilat acea prea nimerită ideie, — nu aflu în puțina mea mintuliță cuvinte mai potrivite de a-l felicita, decât cu cântul pseudonimului ce și-a ales:

„Sorcovă, veselă
Sě trăiești,
Sě înflorești,
Ca un měr
Ca un pěr,
Ca un fir de trandafir, —

căci într'adevěr cu câți ecsecutori ai puté scóte dela baba cutare 10 cr., în scopul de a cumpěra „tabele de părete“ de ist. naturală?! Pe când la o producțiune teatrală sau și numai la o petrecere simplă poporală o vezi cum desnódă și ea cele 7 noduri unde erau condamnați a sedé crucerii, din cari dă fără șovăire și ea câte 20—30, numai ca sě'și vadă nepoțelul, ce știe și pe cine are de gând a aduce fetei sale *noră* în casă. E fată démnă de a ajunge pe mâna ei averea bunicei câștigată cu multe sudori încă de pe vremea când văpăia alunul pe spatele ei 2 zile în sěptămênă în brazda Domnului?

Dacă așa stă tréba, și așa stă, de ce sě nu se pună preotul în înțelegere cu învěțătoriul și sě decreteze pentru tot anul *nu una*, ci cel puțin 2 producțiuni școlare cu elevii, sau teatrale cu adulții, mai bine și cu unii și cu alții, dacă nu cumva învěțătoriul fiind mai zelos ar face și a 3-ia? Óre nu s'ar puté d. e., ca în tótă séra de Crăciun sě se producă elevii școlei instruați de învěțători cu „*Irozii*“, un obiceiu vechiu și trumos, care a început a sě abandona sub cuvênt că *nu iartă autoritățile civile*!? Și óre atunci n'ar da fie-care poporan numai 3—5 cr. și astfeliu nu s'ar puté administra o sumuliță de cel puțin 10 floreni pe séma fondului școlar menit pentru trebuințele curente?! Ba da, tóte acestea se pot face și încă mai ușor decum ni-am puté închipui, numai se înțelege că voind a'ți pune osul in serviciul binelui de obște, va trebui sě eși din lene și comoditate, va trebui adese-ori sě suferi, vězênd cum *munca* ta remâne pe *drum plângênd* căutând înzadar după — *recunoscință*; — va trebui sě rabdi chiar ocări dela unul și dela altul, dar' aceste tóte n'au sě descurageze pe omul sirguincios, care se cugetă totdéuna la aceea că *ziua a 3-ia e a celor drepți*. Apost. Iacob zice: „*Sě nu fiți leneși, ci următori ai acelora, cari prin credință și răbdare au moștenit cele făgăduite*“.

Apoi a 2-a sau a 3-ia zi de Paști sau chiar în ajunul acelora, de ce sě nu predăm cu copiii actul învierei, numai întru cât se póte și sě punem eară pentru zile negre mimumul de 10 fl?! Ear' ca sě combatem unele viții ale poporului nostru, de ce sě nu mai facem cu adulții și câte o producțiune teatrală și sě mai punem iarăși ad acta vro 30—40 floreni!?... Dar' destul!.. In articolul de dl „*Sorcovă*“ se spun așa de lămurit și frumos tóte, încât îți vine sě le sorbi cu ochii! Ce mai am de spus cu privire la articolul Dlui Sorcova este: cum și *numai sub ce condițiuni putem* satisface minunatelor sale îndrumări? Tóte acestea se pot efectui fără *dór'* și *póte*; *dar numai atunci pe deplin*, când nu sunt — sau mai nimerit zis, — *nu vreau* sě fie *7 capete*, ci va fi *un singur cap*, căci atunci vor merge tóte strună. Concordanță deci, unire în cugete și simțiri și iubire creștinéscă întrě conducětori — pe față zis — întrě preoți și învěțători, căci numai atunci ne putem numi fii adevěrați ai Tatălui ceresc și prin urmare și ai acelora, cari dându-ne talanții ne-au trimis sě câștigăm alții cu ei, căci scris este: „După acésta vě veți cunósce toți, că sunteți fiii mei, dacă veți avé dragoste întrě voi“.

Sunt sigur, că mulți dintrě On. cetitori vor zice: „*E ușor a spune dar' e mai greu a face*“! Alții însě, cari mě cunosc, vor esclama: „*Da, facere-am*; *de am avea și noi ca tine, numai lucrul acela*“*!*

Ca sě nu devie persóna mea pregnantă și ca sě mě arăt pe d'întregul, nu mě voiu ocupa de aserțiunea din urmá, carea se referă la neînsemnata mea persónă. Și din acel motiv nu, căci d'astea de multe-ori mi-se spun în ochi și eu sunt dedat cu ele ca *brósca cu plóia.*

Insě cu permisiunea On. cetitori mě voiu încerca sě documentez cu ecsemple, că e mai *greu a îndemna* pe alții sě apuce pe calea virtuților, carea este totodată și *spinósă, decât a o urma însu-ți* în tăcere.

Căci tot îndemnând pe alții, pățesci ca mama cu fiicele trândave, pe cari tot trimițêndu le sě-i aducă apă, ca sě bee, se pomenesce numai, că din partea uneia i-se rěspunde: „*Mamă, du-te tu și bea și adă-mi și mie*“! Cam analog am pățit și eu acum trei ani cu o propunere în plenul „conferenței“ învěțătoresci din Făgăraș, în sensul căreia învěțătorii — cu voia — erau însărcinați a ținé 4 serate lunare cu copiii de școlă în cele 4 luni de earnă.

Ear' la articolul M. on. „Sorcovă“ îmi permit a adauge unele esemple, prin cari putem sus și tare susținé, că puse în serviciul „*ideii*“ și acestea, am puté relativ în timp scurt ajunge la prorocia de a plătí „cuincuenalele“ învěțătorilor și — n'ași vorbí într'un cias rěu — în unele comune și salariul acelora.

Inainte cu șése ani era pe valea Hârtibaciului puțină mișcare ce se manifestase pe terenul producțiunilor. Cel mult dacă s'au fost produs Agnițenii acum 10—11 ani prin o producțiune teatrală sub învěț. *Mândocea*, și Șulumberchenii sub conducerea teologului absolut, azi profesor V. Păcală și — punct.

De sigur, că poporul învěțat după astfeliu de conveniri sociale se va fi presentat în mod undulos și astfeliu — ne putem închipui, că nici venitul material nu va fi fos slab. N'am putut afla cât a fost acela în *Șulumberg*; dar' că în Agnita a fost mulțămitor — dovedesc unele aparate de învěțățămênt ce posede școla română. — Insě — lumina acésta feerică — ce se produsese repentin, n'a dăinuit decât un moment, căci s'a apěsat pe ea coperemêntul comodității și al indolenței.

Acum 4 ani, când din întêmplare am fost instituit învěțătoriu în opidul Angita m'am pus în conțelegere cu tinerimea adultă de aici și în același an am dat douě producțiuni teatrale în sala Hotelului de aici. — La prima producțiune se presentaseră mai

---

se va regula. Femeia era gata sě se retragă, dar' Ioan n'o lăsì, îi ceti hârtia, îi puse mai multe întrebări, apoi dete porunci unui cleric dintrě acei cari 'l însoțiau, ca sě esecute îndată ordinul, chiar dacă ar trebui sě întârzie de la masă, căci cu cât femeea va fi mai mulțămită, cu atât masa în urmă 'i va fi mai bună. Apoi, întorcêndu-se către ai sěi, zise: „Dacă Dumnezeu, cu tótă majestatea sa, se învoesce a ne apropia de el ori-când cu rugăciunile nóstre, și este gata sě ne asculte și sě ne îndeplinéscă dorințele, *cu atât mai vîrtos sě ne arětăm noi, cari suntem praf și cenușă*“.

Omul cucernic scie că dacă a ajuns o posiție mai bună, apoi trebue sě mulțăméscă lui Dumnezeu, care nu arare-ori alege pe cei simpli, ca sě îndeplinéscă cu ei voea sa și sě arate ómenilor cât sunt și ce sunt. Dar' când cel umilit se vede urît și disprețuit pentru Christos și învěțătura sa, atunci el nu se ofilesce, nici se îngrijesce, căci știe că cu acésta își asigură plata servitorului celui bun. Omul cucernic nu se înspăimântă de încercările ce se fac cu el, și ca atare lucréză înainte; el perde chiar avuția și starea socială, dar' totuși nu regretă, dacă perderea acésta nu i-a causat vr'o perdere sufletéscă.

Și iată cum, cel ce voesce sě fie mare, sě fie slugă.

mulţi óspeţi de naţionalitate străină. Nu de dragul nostru — de sine înţeles, — cât mai ales de curiositate; ca sĕ vadă ce pot presta *„de bloch“ !* Poporul din împrejurime fusese representat aprópe numai prin — inteligenţă. Spun invederat, că se desvăţase — decând numai avuse ocasiunea, — a se presenta la astfeliu de petreceri! Succesul însĕ atât material cât şi — mai ales — moral a întrecut speranţele ce pusesem într'însul. La producţiunile următóre ce s'au dat aici atât cu copìi de şcólă cât şi cu adulţii, străinii de legea şi limba nóstră nu numai că au voit sĕ ne arunce în neplăcutele braţe ale deficitului şi prin urmare ale descurăjării, dar' au mai pus şi restricţiuni nobilei nóstre intenţiuui. Aşa d, e. pentru sală 30 floreni pe séră, pentru aşeḑatul şi folosul *„binei“* 9 fl. cari tóte sunt ale străinilor. Unde mai adaugi apoi musica şi câte alte!? Dar' poporul român trezit din letargie — alérgă cu obolul sĕu la astfeliu de petreceri şi sprijinesce causa cum nu se póte mai bine!

Am espus cele de sus la locul acesta în scopul ca sĕ pot dovedi, că poporul român nu este aşa de indolent, ca sĕ nu'l poţi duce cu puţină desteritate numai, acolo unde el merge bucuros.

Ba prin esemplele de mai sus se póte dovedi şi aceea, că chiar pedeci sĕ ni-se pună, totuşi putem aduna ceva pe séma bietei şcóle române, precum am adunat şi noi cu tóte ocasiunile câte ceva, şi de va sta lumea în pace avem nădejde în D-zeu şi în vitalitatea poporului nostru, că vom mai şi aduna!?

(Va urma).

Revistă esternă

Marina de rĕsboiu a Statelor-Unite. Din Washington se raportéză, că în preliminariul de budget, care va avé în curênd sĕ fie presentat parlamentului, pentru sporirea marinei de rĕsboiu e preliminată suma de *99,910.984 dolari* (1 dolar =24 coróne).

*

Dinte pentru dinte. Conform unui raport sosit la *Bruxella*, la ordinul lui *Botha* s'a început deja a se rĕspunde din partea Burilor cu aceleaşi mĕsuri pe cari *Kitchener* le practiséză contra prisonerilor buri. Represaliile le-au început comandele lui *Peron* şi *Maris*, cari înaintéză spre *Capstadt* şi cari în drumul lor ard şi pustiesc fermele (farm) Englezilor. Ear' *Botha* a trimis lui *Kitchener* o epistolă în care îi face cunoscut, că pentru fie-care oficer bur împuşcat de Englezi va dispune sĕ fie împuşcat câte un oficer englez, dintrĕ cei căḑuţi în prinsóre la Buri.

Despre „scăparea“ lui *Botha* din cordonul de cernirare, rapórte nu trecute prin censura engleză spun, că „scăparea“ aceea a fost *o mare învingere a Burilor*, care probabil va avé însemnate urmări asupra rĕsboiului.

Despre o altă ispravă bună din partea Burilor raportéză, ceva cam târḑiu, guvernatorul din Lorenzo-Marquez, care în raportul către guvernul din *Lissabona*, plângêndu-se că ce puţin se respectă neutralitatea teritoriului portugez, spune că în 4 Octobre Burii în apropiere de gara Garcia-Reffano au *atacat şi au ars şése trenuri ce duceau trupelor engleze proviant şi muniţiune.*

Wanderhowen, secretariul lui *Krüger*, sĕptĕmâna trecută a fost în Petersburg şi a conferat mult cu ministrul de esterne *Lambsdorf*. De la Petersburg secretarul s'a dus *la Spala, pentru a da ţarului o epistolă de la Krüger.*

Ziarelor rusesci li-s'a interzis de a scrie despre acéstă călĕtorie.

NOUTĂŢI

„Reuniunea română de musică din Sibiiu“ îşi va ţiné adunarea generală ordinară Mercuri la 23 Octobre 1901 n. la orele 6 séra în sala dela „Musikverein“.

Obiectele de pertractat sunt: 1. Raportul general al comitetului. 2. Censurarea socotelilor pe 1900/1. 3. Budgetul anului 1901/2. 4. Propuneri eventuale. 5. Alegerea comitetului. 6. Alegerea comisiunei pentru autenticarea protocolului adunărei generale.

P. T. Membri activi şi ajutători ai Reuniunei sunt cu insistenţă rugaţi a participa în numĕr complet la acésta adunare generală.

*

Mijlóce pentru suprimarea simţului naţional. Mai zilele trecute în „Budapesti Hirlap“ ceteam că procurorul din Timişóra a pus la cale adunarea datelor cari sĕ formeze substrat de acusă contra candidaţilor naţionalisti (sêrbi şi unul şvab), contra cărora, pentru discursurile-program de la alegerile dietale voesce sĕ ridice acusă *pentru agitaţiuni naţionalistice;* ear' acum cetim tot în foi magiare, că se intenţionéză statificarea tuturor şcólelor din slovăcime şi că în comitatul Nyitra e sĕ se înfiinţeze douĕ şcóle superióre (cu limba de propunere magiară), pentru-ca prin şcóle sĕ se suprime simţul naţional al Slovacilor, prea dat pe faţă la alegerile dietale din zilele trecute.

*

Supărare patriotică. Protopopul Slovac din Rudnik a dat ordin preoţilor din protopopiatul sĕu, ca serviciul divin sĕ se oficieze în limba slovacă *„pentru-că misiunea bisericei şi a serviciului divin nu e magiarisarea şi rĕspândirea limbei magiare“* — zice în circulariul sĕu acest protopop înţelept. Indemn la darea acestui ordin îşi luase din faptul, că unii preoţi dornici de merite „patriotice„ eftine începuserĕ a oficia serviciul divin în limba magiară.

Natural că ziarele magiare sunt indignate foc pentru acéstă „scandalósă“ (botrányos) purtare nepatriotică a protopopului şi spun chiar că s'a făcut contra lui arătare.

*

Şcólă — romanisată. Un patriot de cei cu patentă se plânge în revista „Nevelés“, că şcóla gr.-cat. din *Joód* (Marmaţia) s'a romanisat (!) aşa de tare, cât zadarnic ar căuta cineva în Joód om care sĕ ştie scrie, ceti ori vorbí unguresce. Şi şcóla acésta înainte cu jumĕtate de secol era magiară, — zice necunoscutul patriot. Ear' întru dovedirea acestei aserţiuni citéză din „Budapesti Hiradó“ de la 1846 o cronică, în care se cuprind următórele: „Un amic al nostru re'ntors din Marmaţia ni-a povestit cu mare însufleţire despre un exemplu laudabil, pe care în privinţa rĕspândirii naţionalităţei l'a esperiat în comuna *românéscă* (*oláh helységben*) Jód, într'un cel mai ascuns colţ al Carpaţilor, *unde până acum numai rare-ori se rătăceau sonuri magiare;* acum băieţii de şcólă nu numai vorbesc curat unguresce, ci şi cetesc, scriu şi socotesc“.....

Şi totuşi patriotul are tupeul de a presenta şcóla din Jod ca şcólă magiară, care în restimp s'a romanisat („eloláhosodott“)!

*

Hamalii — în grevă pentru Buri. Şése reuniuni din *Amsterdam* de ale hamalilor de dockuri şi corăbii au adresat apel tuturor de lucrătorilor prin porturi, de cuprinsul că dacă până la 1 Decembre Englezii nu vor încheia pace cu Burii, nici un lucrător sĕ nu mai ajute la încărcarea corăbiilor engleze. Prin acésta grevă generală voesc sĕ presioneze asupra Englezilor, ca sĕ deie pace Burilor.

*

Un tigru — în hotarul Strigoniului. Zilele trecute sosise la Strigoniu o menagerie, din care — nu se ştie cum — a scăpat podóba menageriei: un tigru uriaş, care acum vagabundéză pe hotarul comitatului. L'au vĕḑut deja mulţi. In *Párkány* a sfăşiat treizeci de oi din turma lui Krammer. Poporaţiunea nici nu mai cutéză sĕ ese din case, de gróza tigrului. Pentru prinderea ori uciderea lui e pusă în mişcare o companie de soldaţi.

*

Defraudare de milióne, Adolf *Schlander*, directorul institutului de credit fonciar şi edil („épitő- és földhitelbank) din *Sopron*, după defraudarea unei enorme sume a dispărut fără urmă. Cum onorabilul director a pus la chimir nu numai bani de ai institutului, ci şi cauţiunile antreprenorilor, suma defraudată se urcă la milióne de florini. Panica e mare, bieţii deponenţi adastéză cu dróia birourile institutului, ca sĕ-şi capete cumva bănişorii depuşi, ear' *presidentul consiliului de direcţiune, când a aflat despre defraudare l'a lovit apoplexia şi a murit subit.*

*

Calul împĕratului. Nu de geaba scrisese împĕratul *Vilhelm* pe o posă a sa dată suvenir axioma „Suprema lex regis voluntas“, căci şi pune în lucrare acéstă axiomă ori de câte-ori i-se dă ocasiune. Acum de curênd şi-a dat de furcă cu împĕratul oraşul *Köln*, pentru statua împĕratului *Frideric III.* Oraşul a colectat 100.000 de marce cu scop de a ridica împĕratului *Frideric* monument. A escris concurs, la care a eşit învingĕtoriu planul sculptorului *Albermann*. Acest plan a fost şi pus în lucrare şi mai lipsesce numai, ca forma statuei sĕ fie turnată în bronz. A venit însĕ împĕratul *Vilhelm* şi a declarat, că *nu permite ridicarea monumentului*, din causă că împĕratul Frideric e representant pedestru, şi nu călare. Magistratul a escris concurs nou, la care earăşi Albermann a învins, cu statua pedestră. Impĕratul a denegat de nou sancţionarea. Acum intreg oraşul Köln aştéptă curios sĕ vadă, ori de căpĕta-va împĕratul Frideric cal, ori va rĕmâné pedestru?

*

Adevĕr, sau poveste? Tótă lumea şi tóte ziarele nu vorbesc în Rusia de altceva de cât de o mare minune făcută de celebrul preot *Ioan*, omul cel mai popular din tótă Rusia, omul cel mai cunoscut într'un popor de peste o sută milióne de locuitori.

Faptul s'ar fi petrecut astfel, că parintele Ioan se dusese sĕ inaugureze o biserică într'un orăşel din Rusia. Solemnitatea era impunĕtóre şi la ea luaserĕ parte 10.000 de persóne, venite din împrejurimi. După ceremonie, părintele Ioan fusese poftit la masă într'o şcólă.

Cu tóte că o mulţime de agenţi de poliţie păzeau uşile şcólei, mulţimea năvăli în sală mai înainte ca masa sĕ se termine. Se reuşi cu mare greutate sĕ se dea lumea afară; dar' au rĕmas în şcólă doi ţĕrani şi douĕ femei cari abia ţineau pe braţe o femee, ce părea lipsită de viéţă.

Lovită de paralizie, acum şépte ani, acésta fiinţă nu putea sĕ se mişte şi ţinea ochii închişi. Acel corp inert fu adus înaintea preotului Ioan.

După ce a întrebat cum se numesce acea femee, preotul se apropie şi fixând-o 'i ordonă sĕ deschidă ochii. După ce el repetă de mai multe-ori acest ordin, *Avdotia* — acesta e numele paraliticei — deschise ochii.

— Fixéză-mĕ, ordonă preotul, şi fă semnul crucei.

Şi încet, cu mare sforţare, bolnava îşi făcu cruce.

— Fă din nou, şi iarăşi.

Şi bolnava se supuse cu un gest din ce în ce mai sigur.

— Şi acum scólă-te, urmă preotul.

Ea se sculă.

Preotul Ioan se întórse apoi la locul sĕu, spunênd femeei:

— Vin-o şi îmbrăţişéză-mĕ.

Se vĕḑu atunci femeea care mai înainte nu se putea mişca, apropiindu-se de preot şi sărutându-l pe faţă.

El, binecuvêntând-o, i-a spus:

— Du-te şi rógă-te!

Şi ea plecă fără sĕ mai aibă nevoe de nimeni.

Acésta s'a întêmplat în faţa a 70 de persóne, cari plângeau de emoţiune.

*

„Sâmbăta morţilor“ — în teatrul din Sibiiu. Aflăm că „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ se va presenta în curênd pe scena teatrului orăşenesc cu *„Sâmbăta morţilor“*, dramă în 5 acte, de Raupach, localisată de *Teodor V. Păcăţianu.*

*

Un fişpan — pe ducă. Fişpanul comitatului Murĕş-Turda, *Mikó-Arpád*, sĕptĕmâna trecută şi-a dat dimisia. Succesorul seu va fi, probabil, vicecomitele Désy Zoltan. Ziarele raportéză, că Mikó a avut lungă conferinţă cu ministrul-president *Széll*, care i-ar fi zis, că numai lui îi atribue destrăbălarea stărilor din Murĕş Oşorheiu. La acésta Mikó imediat şi-a dat dimisia.

*

Colonie primejdiósă. Spania are o nouă colonie în Africa-vestică, numită *Rio-Muni.* Colonia însĕ e cât se póte de primejdiósă pentru Spanioli, căci sudiţii 'şi mănâncă stăpânii. Anume, o telegramă din *Madrid* vestesce, că indigenii coloniei *au prins şepte soldaţi spanioli şi — i-au mâncat.*

*

Amor — ad infinitum. *Ana Wolfstein*, fiica unui proprietariu din *Salzburg* şi-a curmat zilele prin douĕ puşcături de revolvĕr. Cu câteva sĕptĕmâni mai nainte rĕposase mirele ei, un locotenent dela armata teritorială, şi fără el nu i-a mai trebuit nici ei viéţa.

*

Esplosie de dinamit. In oraşul Bari (Italia) s'a întêmplat în laboratorul de pirotechnică a lui Porcaro o teribilă esplosie de dinamit, pe urma căreia întreg edificiul s'a demolat şi a ars. De sub ruine au fost scóse cinci cadavre de ómoni, întrĕ cari şi cadavrul soţiei lui Porcaro. Cinci au fost răniţi grav. Intrĕ acestia e şi fiica lui Porcaro, căreia a trebuit sĕ i-se amputeze un picior. Rănita fiid mirésă, înainte de începerea operaţiunii s'a cununat cu mirele ei.

FELIURIMI

De ce batistele sunt patrunghiulare? La 23 Septembre 1784 a apărut în *Paris* un ordin regal de cuprinsul următoriu: „Lungimea batistelor făcute în regatul nostru are sĕ fie egală cu lăţimea lor“.

De atunci batistele sunt patrunghiulare.

*

Un espensariu de spese. Un ziariu unguresc susţine a fi în posesia unui espensariu de spese, făcut de un „kortes“ dela alegerile dietale din zilele trecute. Espensariul are următórele posiţii:

1. Călĕtorie la oraş, călare pe măgariul cumnatului meu	C. 20·19
2. La „Viţelul cu şése picióre“ niţică beutură	„ 2·31
3. La „Cupa mică“ earăşi niţică beutură	„ 3·77
4. La „Cupa mare“ de nou beutură	„ 9·56
5. Niţică păruélă cu partidul contrar	„ 9·11
6. Pentru că la păruéla de mai sus mi-au spart capul în şése locuri	„ 35·54
7. In birt o altă păruélă mai mică	„ 5·93
8. Pădurarului o bătaie bună	„ 14·42
9. O bătaie bună şi veterinarului	„ 7·33
10. Am căpătat însĕ şi eu bataie	„ 11·47
11. Apoi m'au dat afară din birt	„ 1·39
12. Aşa că a trebuit sĕ merg în alt birt	„ 7.24
Suma	C. 129·26

Cum se vede, în sumarea speselor a greşit cu o corónă onorabilul corteş, nu însĕ în paguba sa.

Cărţi şi reviste.

Ciaslov (orologion) tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inalt Preasânţiei Sale Domnului *Ioan Metianu* archiepiscop al bisericei ortodocse române din Transilvania, şi metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania.

Sibiiu, tipariul tipografiei archidiecesane, 1901.

Cuprinsul:

1. Polunoştniţa de tóte zilele.
2. „ Sâmbetei.
3. Rênduiéla Utreniei.
4. Ciasul dintâiu.
5. „ al treilea.
6. „ al şeselea.
7. Rênduiéla obedniţei.
8. Ciasul al nouĕlea.
9. Rênduiéla vecerniei.
10. Pavecerniţa cea mică.
11. „ „ mare.
12. Sluşba sântei cuminecături.
13. Cinstitul Paraclis.
14. Rugăciunile de masă.
15. Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului.
16. Troparele învierei, Bogorodicínele şi ipacoi la cele 8 glasuri.
17. Troparele morţilor.
18. Troparele preste sĕptĕmână.
19. Troparele şi condacele cărţilor de obşte după rênduiéla sinacsariului.
20. Bogorodicínele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie.
21. Sinacsariul pe lunile: Septembre, Octobre, Novembre, Decembre, Ianuariu, Februariu, Martie, Aprile, Maiu, Iuniu, Iuliu şi August.
22. Păscălie, care cuprinde 16 rubrici, cu datele respective (1. Anii dela nascerea lui Christos. 2. Litera Păschăliei. 3. Crugul Sórelui. 4. Crugul Lunei. 5. Mâna Anului. 6. Temelia Lunei. 7. Nascerea lui Christos. 8. Mâncare de carne... sĕptĕmâni. 9. Zile. 10. Triodul se începe, luna. 11. Ziua. 12. Sântele Paşti, luna. 13. Ziua. 14. Postul Sânţilor Apostoli, sĕptĕmâni. 15. Zile. 16. Ziua sĕrbătórei).
23. Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora.
24. Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor, dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor Sânţilor, până la a cincia din postul mare, preste toţi anii.

In seria cărţilor bisericesci puse sub tipariu cu litere străbune este a treia cartea acésta, care cu ziua de azi a eşit de sub tipariu şi se dă în mâna evlaviosului nostru popor.

Intrĕ Ciaslóvele acuma în us este acesta cel mai bogat, şi este una dintrĕ cele mai indispensabile în bisericile nóstre.

Punênd cartea acésta în mâna evlaviosului nostru popor, dorim, ca ea sĕ fie folosită cu rêvna, cu pietatea, cu care străbunii şi părinţii nostri o au folosit în haina cea vechiă, de care acum s'a desbrăcat.

Tipărită pe hârtie bună, trainică, în o estensiune de 25 cóle octav mare, 400 pagine, cartea are o presentare fórte frumósă, şi servesce spre lauda tipografiei nóstre archidiecesane.

Preţul este: broş. 2 cor., leg. în pânză 2 cor. 40 fil., leg. în piele roşie cu copcii 4 cor.

A se adresa la tipografia şi librăria archidiecesană în Sibiiu. Nagy-Szeben.

Nr. 9265 len. [216] 2—3

CONCURS

In scopul conferirei stipendiilor şi ajutórelor, ce se votéză pe anul 1902 din fundaţiunea Andronic

I. Pentru învĕţăcei de ori-ce meserie.

II. Pentru sodali deveniţi de atari în decursul anului 1901.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere meseria lor, au dat dovedi despre desteritatea lor pentru de a puté devení măestri, prin acésta se escrie **concurs** pe lângă următórele condiţiuni:

Toţi petenţii la ajutóre şi stipendii au sĕ producă în general:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună despre averea proprie ori a părinţilor.
3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinţilor concurentului, ori fiind el căsătorit despre familia sa, avênd a se indica în acest atestat câţi prunci minoreni sunt în familie, câţi cercetéză şcóla şi câţi mai sunt la meserii.

Concurenţii pot fi numai români ortodocşi, născuţi în archidiecesa Transilvaniei.

In special mai au sĕ dovedéscă:

I. Invĕţăceii.

a) că au împlinit al 12-lea an al etăţii;

b) că au cercetat şcóla poporală ori altă şcólă superióră;

c) că au încheiat contract cu măestrul şi că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură şi magistrat).

d) adeverinţă dela măestru despre sporiul, ce-l arată în meserie şi despre diliginţa şi purtarea morală.

Contractul trebue aclus la cerere în original sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de învĕţăcel în anul 1901, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorităţii industriale (art. de lege XVII. din 1884, § 67);

b) că au purtare bună şi fac spor mulţămitoriu, ceea-ce vor dovedì ori cu cartea de lucru, ori cu adeverinţă dela măestru.

c) cei-ce vor dovedí că sunt membri ai unei reuniuni de meseriaşi si că cunosc mai multe limbi, vor avé preferinţă.

III. Sodalii, cari sunt în condiţiuni de a devení măestri.

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fi lucrat cel puţin 6 ani fără întrerumpere ca calfă, ceea-ce vor dovedí cu cartea de lucru, eventual cu adeverinţă dela măestri, la cari au lucrat.

c) în cerere sĕ se arete anume locul, unde voesc sĕ se aşeze ca măestrii, ce fel de mijlóce mai au pentru de a începe meseria pe socotéla lor?

d) sĕ dovedéscă cu atestat dela oficiul parochial, că cercetéză biserica nóstră şi e creştin bun şi moral.

Dela toţi concurenţii se recere, ca cererile scrise cu mâna lor proprie adresate consistoriului archidiecesan greco-oriental în Sibiu, sĕ le înainteze până la 31 Decembre, 1901 stilul vechiu.

Acei concurenţi cu óre-cari studii gimnasiale, cari se vor aplica ca învĕţăcei la sculptură în lemn, bărdăşit şi la zidărit séu vor fi aplicaţi deja ca învĕţăcei ori sodali la aceste meserii şi cei din urmă vor sĕ se perfecţioneze în meseria lor, ori în ateliere mai mari, în cari sĕ pótă câştiga pracsa recerută, vor fi consideraţi cu ajutóre mai mărişóre.

Cererile neinstruate în regulă şi cele înaintate după termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriuluí archidiecesan, ţinută la 1/14 Octobre 1901.

Ioanu Metianu
archiepiscop.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumĕtate pânză . . „ 1.05
în piele roşie . . . „ 1.25
Édiţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vêndare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.
Preţul 2 coróne.

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela
Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de tóte zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rênduéla Obedniţei. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Sluşba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roşie cu copcii 4 cor.

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție conscienţiósă. *

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 18—30

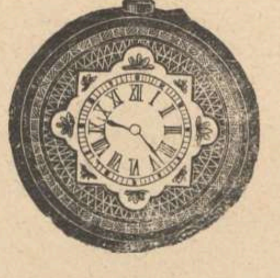

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Juvaericale veritabile și eftine.

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 113 Sibiiu, Joi 11/24 Octobre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strěinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Pactul.

Sibiiu, 23 Octobre n.

Vorbirea prim-ministrului austriac *Dr. Körber*, rostită cu ocasiunea deschiderii reichsrathului din Austria, a dat mult de gândit cercurilor politice magiare. De gândit, și după cum dovedesce tonul în care o apreciéză aprópe întréga presă magiară, — și de supěrat. Póte că chiar mai mult de supěrat decât de gândit, — pentru-că dacă ar medita mai cu calmitate și fără preocupare gazetarii magiari asupra lucrului, ar trebuí sě afle, că n'au motiv sě fie supěrați. Ministrul president din Austria n'a făcut alta decât aceea ce fiecare bărbat pus în fruntea statului *trebue* sě facă: a accentuat necesitatea apărării intereselor economice ale statului cu a cărui conducere e însărcinat, ale Austriei. Că interesele acestea vin apărate în contra intereselor Ungariei ori ale Germaniei, sau în contra intereselor amêndurora deodată, — dovedesce numai, că interesele Austriei *din aceste părți* pot sě fie amenințate, și nimic alta mai mult. Nici un fel de dușmănie, dor de esploatare sau de suprematisare economică, — cum cred unele cercuri politice magiare.

Despre ce a vorbit prim-ministrul austriac *Dr. Körber?* Despre necesitatea re'noirei pactului vamal-comercial cu Ungaria, nu atât în interesul Austriei, cât mai mult în interesul Ungariei, care e *avisată*, dacă nu *constrînsă* sě renoiéscă acest pact!

Și pentru constatarea acésta supěrare atât de mare în tabăra patriotică! Par'că constatarea n'ar fi adevěrată! Li-a spus'o dór' patrioților nostri nu de mult primariul Vienei, *Dr. Lueger*, destul de clar, că ei n'au alta de esportat decât boi și făină, pentru-că tóte articolele industriale din țéra lor sunt de proveniență austriacă. Dacă nu vreau deci sě lege învoială vamală cu Austria, așa cum cer interesele economice austriace, — țină-și boii și făina, căci Austria își va desface articolele industriale în Orient.

Și dreptate a cam avut și primariul Vienei.

Sě revenim însě asupra vorbirii prim-ministrului *Körber*. I-a supěrat mult pe patrioții nostri și accentuarea din partea prim-ministrului austriac, că învoiala nouă cu Ungaria trebue sě fie pusă pe base *mai solide* decât în trecut, pentru a nu mai fi espusă fluctuațiunilor; ear' spre acest sfîrșit se pretinde o loialitate absolută din ambele părți, — ceea-ce Austriei nu-i lipsesce. (Ii lipsesce deci Ungariei!) Și tot așa i-a supěrat și declarația categorică, că în viitoriu Austria *nu va mai juca rolul mielului din fabulă*, — o alusiune, pe care patrioții nostri voiau sě o predee Germaniei, dar' a fost înapoiată ca sunătóre la adresa Magiarilor și numai a Magiarilor.

Un lucru e de remarcat, anume, că pe cât de mare e supěrarea Magiarilor pentru vorbirea energică, pentru atitudinea hotarîtă, luată din partea guvernului austriac în chestia re'noirii pactului vamal-comercial, — chestia cea mai importantă și mai urgentă, — pe atât de mare e mulțămirea *tuturor* partidelor representate în reichsrathul austriac, pentru îngrijirea ce o dă guvernul de dincolo intereselor economice ale statului austriac, astfel, că astăzi, în urma vorbirei rostite, poziția cabinetului Körber e mai tare și mai sigură decât ori-când altădată în trecut, și dacă tréba va ajunge la ciocnire, precum se crede că va ajunge, nu *Körber* are sě rěmână învins!

O știu asta fórte bine patrioții nostri; și e numai prefăcětorie din partea lor, când amenință cu desfacerea în cele vamale de către Austria, pentru-că *nu se vor desface*. Cu tóte argumentele aduse din partea kossuthistilor pentru neatêrnarea economică a țerii, și cu tóte lamentările fiului tătâne-so, că: „Neamțul ne prescrie legi nealterabile și ne dă sě înțelegem că suntem slugi, și că dacă voim pactul trebue sě lucrăm cum *ni-se dictéză* dela Viena“, — nu se va arunca Ungaria singură în prăpastie, căci va mai avé ea atâția bărbați luminați si cu judecată calmă, cari sě n'o lase sě se arunce în prăpastie. Pactul va fi legat deci din parte magiară cu Austria, și va fi legat așa cum vreau Austriacii.

Negreșit, că noua învoială, legată așa cum cere Austria, are sě fie o nouă sarcină, o grea și simțitóre sarcină pentru țéră. Nu însě din vina Austriei, ci din vina Magiarilor, cari cu politica lor greșită au făcut, ca trebile aici sě ajungă. Și de aceea, nu ei au motiv sě fie supěrați pe Austriaci, ci noi nemagiarii suntem în drept a fi nemulțămiți cu guvernanții nostri și a le face lor imputări, pentru reaua conducere de stat, dela care pe noi ne-au eschis numai pentru-ca sě-și validiteze necontuurbați nedestoinicia.

Bine ar fi dacă cel puțin pentru viitor s'ar mai schimba.

Deschiderea parlamentului. Noul parlament ungar va ținé prima sa ședință în 26 Octobre n., ear' în 28 Octobre va fi primit din partea Maiestății Sale în palatul regal din Buda, când se va face formala deschidere a parlamentului, prin rostirea mesagiului de tron, la a cărui compunere tocmai se lucréză. In ziua următóre dieta va ținé earăși ședință, în care se va ceti de nou mesagiul de tron și se va alege comisiunea care va avé sě compună adresa-rěspuns.

Misiune militară austro ungară la Sinaia. Sâmbătă a fost primit în audiență la Sinaia din partea M. Sale Regelui Carol și a A. S. R. Principelui moștenitoriu de tron *Ferdinand*, comandantul corpului 12 de armată din *Sibiiu*, Escelența Sa dl mareșal campestru de *Probst*, care, însoțit de generalui de divisie, de doi generali de brigadă, de doi coloneli comandanți de regimente și de șeful statului major al numitului corp de armată, a mers la Sinaia pentru a comunica M. Sale Regelui *Carol*, că viitórele manevre ale armatei austriace se vor face în anul viitor, pe la finea lunei August, la hotarele imediate ale României, în triunghiul Sighișóra — Odorheiu — Brașov. La aceste manevre vor participa două corpuri de armată, anume corpul din Transilvania și cel din Banat, cu reședința în Timișóra.

Generalul de Probst a espus M. Sale Regelui tema manevrelor, precum și alte amănunte privitóre la ele, apoi *a rugat pe Suveran sě trimită o delegație a armatei române la aceste manevre.*

Sistemul bisericilor ortodoxe autocefale.

(Urmare.)

Dar sě venim la timpurile posterióre marelui Constantin și până la schismă sau separarea bisericelor.

Din timpurile marelui Constantin biserica Apusului a început puțin câte puțin sě se depărteze de sistemul bisericelor autocefale; căci Roma reușise încetul cu încetul sě supună sie-și tóte bisericele parțiale ale apusului și sě iee în mânile sale, adecă sě conducă ea afacerile acelor biserici; ear' bisericele parțiale ale apusului au perdut astfel tótă independența sau autocefalia lor. Mai întâiu disputele cu Arienii, și după aceea disputele despre cele două naturi; precum și tóte discuțiele dogmatice, cari au turburat biserica în decursul seclilor IV până la al VIII, din causa pericolului ce amenința biserica, mai ales când se întêmpla, ca imperatorii sě fie favorabili ereticilor, lucru care se întêmpla adesea, făcea pe episcopii diferitelor biserici parțiale sě se concentreze pe lângă episcopii și ierarchii cei mai însemnați și mai puternici, ca astfel sě pótă opune o resistență mai puternică contra protivnicilor și persecutătorilor.

In părțile apusului era natural, ca în acele timpuri de grea cumpěnă episcopii sě se alipéscă pe lângă episcopul Romei și în el sě-'și concentreze tóte speranțele; căci el era episcopul cel mai însemnat întrě episcopii occidentului, și biserica sa era cea mai însěmnată, pe de o parte ca biserica din capitala imperiului, ear' pe de alta singura în acele părți, care își urca origina ei până la Apostoli, ba chiar înființată de ei, căci dacă tradițiunea despre Petru este nesigură, despre Paul se știe cu siguranță, din însuși Noul Testament, că a predicat acolo Evangelia.

In timpul luptelor cu Arienii, cu semi-Arienii, cu Monofiisiții și Monoteliții, protegiați de imperatori, episcopii apusului luptau avênd în fruntea lor pe episcopul Romei, și acésta a obicinuit pe acesti episcopi sě priméscă povețe și sfaturi dela episcopul Romei. Așa, încât tovărășia și alianța cu el, cu timpul și fórte de grabă s'a transformat în subjugare. Astfel cea di'ntâiu biserică, care fu supusă jurisdicțiunii bisericei romane, fu biserica Iliricului, așa numit Oriental, care mai târziu, sub Leon Isavrul fu dată bisericei de Constantintonopol. Supunerea acésta s'a făcut cu multă greutate.

Biserica Africană, pe la începutul seclului al V încă resista, ne-voind a se supune Romei, căci vedem că la sinodul al doilea ținut la Milev (an. 416), se condamnă toți acei clerici, cari ar apela la judecăți dincolo de mare (ad transmarina judicia), adecă la Roma. Dar' sub Leon I., adecă pe la jumětatea seclului al V, acésta biserică se supuse Romei cerênd protecțiunea puternicului episcop al Romei, contra apăsărilor ce suferea din partea Vandalilor, cari cuprinseră atunci Africa.

Biserica Galiciană a resistat mai mult la tendințele de cucerire ale episcopilor Romei mai ales pe timpurile marelui lor episcop Ilariu din Arelata.

Chiar și luptele cu Iconomahii din seclul al VIII același resultat l'au avut, din punctul de vedere al cestiunei ce ne preocupă, adecă și ele au contribuit, ca în Apus sě ridice și sě înalțe autoritatea și puterea episcopului Romei, pentru că și atunci episcopii Apusului, ca sě pótă lupta contra lui Leon Isaurul și contra împěraților următori, protivnici icónelor, au fost nevoiți a se uní cu episcopul Romei și astfel sě'l recunóscă pe acesta ca centru de activitate și ca mai marele lor.

A doua causă, care a înlesnit concentrarea întregei puteri administrative a părților Apusului în mânile episcopului Romei, fu aceea, cà dela secolul al V, când au început năvălirile popórelor nordice ale Anglo-Saxonilor în Apusul Europei, în centrul ei și chiar în părțile ei sudice, năvălirile Vandalilor, Gallilor, Burgunḑilor, Longobarḑilor, Francilor, Anglilor si ale altora, pe cele mai multe din aceste popórě biserica Romei le-a convertit la creștinism. Și aceste popórě au primit atunci dela Roma nu numai creștinismul, dar' și civilisațiunea, cultura, artele și totul. Și astfel din causa marelui respect, ce-l aveau către Roma tóte aceste popóre convertite de ea, au primit cu plăcere supunerea și supremația ei, supunêndu-se administrațiunei ei bisericesci.

Al treilea motiv este, că pe scaunul Romei au stat ómeni cu multă esperiență întru ale administrațiunei, ómeni cu amor de întâetate, cari aptitudinea de-a administra și guverna o aveau în měsură egală cu iubirea de a domina, și astfel ei au putut încetul cu încetul sě supună tóte bisericile parțiale ale Apusului și sě nimicéscă ori-ce urmă, despre independența sau autocefalia lor. Astfel de bărbați au fost în deosebi trei: Leon I. Gregoriu Dialogul și Nicolae I.

Incă o causă, care a ridicat autoritatea și puterea episcopului Romei mai pre sus de a tuturor Bisericilor Apusului este, că biserica Romei era în același timp în capitala imperiului.

Din aceste cause, la cari de sigur au contribuit și multe altele de ordine secundară, Apusul cu biserica Romei în frunte, în timpurile posterióre marelui Constantin și-a schimbat vechiul sistem al administrațiunei bisericesci. A începutací sě lipséscă sistemul autocefal și independent al bisericilor parțiale, și astfel a dispăré ori-ce independență, ear' episcopul Romei, zelos de întâetate și supremație, supra-numit de la secolul al VI *Papă*, ia asupra-'și conducerea și administrarea tuturor acestor ibserici și esercită asupra lor tótă autoritatea și puterea.

In secolul IX noul sistem de concentrare, resultat din iubirea de întâetatea a bisericei romane, de-a supune tóte bisericele Apusului sub autoritatea nemărginită a Papei, s'a dat pe față și s'a formulat în întregul sěu în faimósele decretalii pseudoisidoriane (decretales Pseudoisidorianae). Acest sistem de administrațiune, care sugrumă tótă libertatea bisericelor parțiale și care tótă puterea o dă centrului, căruia sunt subjugate tóte celelalte biserici, care schimbă caracterul bisericelor surori în biserici supuse și sclave bisericei romane, devenind apăsate de acésta, sistemul, care domnesce în întregul occident creștin până în ziua de astăzi: *e dela acésta epocă*. Astfel a luat nascere. El s'a transformat în despotismul papal, care apasă greu până în zilele nóstre asupra bisericelor Apusului, ear' în evul mediu s'a resimțit mai mult de cât ori-când, căci atunci puterea Papei era în apogeul ei și ajunsese a se impune chiar regilor și împěraților, pe cari îi punea și depunea, după plăcerea sa. Ear' prin înfricoșata inquisițiune sacră siluia conștiințele și a aruncat pradă flacărilor și morței mii nenuměrate de suflete, sub pretext, că ar fi protivnici. El a împedecat, pe cât a putut, progresul științei și desvoltarea libertăților politice, aprópe la tóte popórele Apusului, de la renascere până în timpurile moderne. Dar' chiar și astăzi, despotismul papal, fie că timpurile s'au schimbat cu totul şi puterea laică l'a mărginit cu desĕvêrşire, stă ca un Efialte pe spatele popórelor catolice, declarându-se pe faţă inimic al progresului şi al ori-cărei desvoltări libere a acestor popóre, atât în cestiunile religióse, cât şi în viéţa lor politică, culturală şi socială. Probă la acésta este faimósa enciclică a lui Grigoriu al XVI, care excomunica ori-ce libertate şi progres; enciclica lui Piu al IX, în acelaşi spirit; dogma infalibilităţei, decretată de sinodul din Vatican, care culminéză puterea despotică a Papei, şi chiar enciclicele actualului Papă, Leon al XIII, în favórea retrograḑilor Jesuiţi, inimici ai luminei, recomandând şi apărând resuflata teologie scolastică a lui *Toma de Aquino*. Pentru acésta, în occidentul Europei statele pretutindeni sunt în luptă cu pretenţiunile excesive ale Papei şi sunt nevoite sĕ prigonéscă pe iesuiţi şi alte ordine monachice, cari servesc orbeşte pe Papa, aducênd la îndeplinire pretutindeni planurile sale. Tot din acéstă causă bărbaţii cei mai culţi şi luminaţi protestéză pretutindeni contra dispotismului papal, ba încă şi toţi teologii catolici iubitori de libertate, declară sistemul administrativ al bisericei romane ca neconform cu adevĕratul progres al bisericelor şi al popórelor în genere. Tot acésta a fost causa, pentru care s'au ridicat contra despotismului iesuitic al Papei vechii catolici, flórea culturei catolice, avênd în fruntea lor pe cei mai însemnaţi şi mai ilustri teologi ai timpurilor nóstre, ca Döllinger, Friderich, Reinike Sulte, Jacint, Micho, Pasalık şi alţii.

Iată unde a adus lucrurile sistemul administrativ centralisator, care concentréză tótă puterea în mânile Papei, înlăturând pe cel al bisericelor autocefale, care pre cum am vĕḑut, a fost sistemul primitiv şi cel mai vechiu al administraţiunei bisericesci.

Dar' sĕ vedem şi Biserica Orientului din aceste timpuri.

In Orient, în timpurile de la Marele Constantin (an. 313) şi până la începutul schismei (an. 867) s'a conservat sistemul primitiv de administraţiune bisericéscă, acela care unia bisericile prin *unitatea de credinţă* şi prin legătura reciprocă a iubirei, ce o aveau bisericile întrĕ ele şi episcopii lor întrĕ dînşii. In Orient fie-care biserică parţială a fost şi a rĕmas de-a pururea independentă sau autocefală. Astfel au fost independente întrĕ dînsele bisericele patriarchale ale centrelor politice, după împărţirea ce o avea imperiul roman de rĕsărit, împărţire căreia s'a acomodat şi împărţirea bisericéscă, anume: biserica Constantinopolului, Alexandriei şi Antiochiei, la cari s'au adàogat în timpurile lui Teodosiu al II şi biserica Ierusalimului, după însemnătatea religiósă a S-tei cetăţi. Aceste trei din urmă patriarchíi, atunci nu erau neînsemnate, precum sunt astăzi, ci aveau numĕr mare de episcopi şi milióne de credincioşi. Patriarchia de Alexandria avea 110 Episcopíi; cea de Antiochia 170, ear' acea a Ierusalimului 90. Nici unul dintrĕ acesti patriarchi nu se putea amesteca în afacerile Patriarchiei celuilalt. Patriarchul de Constantinopol avea întâetatea de onóre, pentru-că era în cetatea-capitală a imperiului, fiind onorat al doilea după Episcopul sau Patriarchul Romei. Dar' precum acestuia, atribuindu-se întâietatea de onóre asupra tuturor, nu i-se permitea nici un amestec sau înrîurire în afacerile celorlalţi, asemenea se onora şi cel de Constantinopol, fără ca sĕ-i recunóscă cineva vre-o putere sau supremaţie.

Tóte bisericele parţiale erau considerate ca surori întrĕ ele, întru tóte egale în drepturi. Numai cele douĕ biserici: a Romei şi a Constantinopolului se socoteau ca surori *mai mari*, şi aveau o întâetate de onóre faţă de celelalte, dar' atâta tot şi nimic mai mult.

Autocefală a fost şi biserica Ciprului, recunoscută ca atare prin canonul VIII al sinodului III ecumenic, ţinut la Efes, la anul 451. Tot astfeliu independente au fost şi bisericele celorlalte popóre, ca de exemplu: a Armenilor, Iberienilor, Abisinienilor şi altor popóre ortodoxe pe atunci, întru cât ele nu se despărţiseră de lumea creştină ortodoxă prin diferenţe dogmatice. Fie-care din aceste biserici fiind independentă sau autocefală, îşi administra afacerile sale bisericesci în mod liber şi independent de ori-ce amestec sau supremaţie străină, căci se socotea ca crimă sau încălcare a drepturilor canonice, amescul cuiva, adecă al vreunui episcop, în afacerile unei biserici străine. Ear' acésta o preciséză şi determină fórte clar canonul II al sinodului II ecumenic prin cuvintele: „*Episcopii cei de presteocărmuirii pe bisericele cele afară de hotarele lor sĕ nu le bântuéscă, nici sĕ turbure bisericele, ci după canóne, episcopul Alexandriei, numai pre cele din Egipt sĕ economiséscă. Ear' episcopii Rĕsăritului pe singur Resăritul sĕ'l ocărmuéscă.* . . . .

Acelaşi lucru îl stabilesce şi canonul 34 apostolic, când zice: *Episcopii fieşte-căruia neam (naţie) se cuvine a şti (a cunósce) pre cel întâiu întru dînşii şi a-l socoti pre el ca de cap.* . . .

In Orient a fost usul, ca împărţirea administraţiunei bisericesci sĕ aibă de normă şi sĕ se conformeze cu împărţirea administraţiunei politice, adecă: *Orînduélă bisericésca* trebuia (precum zice canonul XVII al sinodului) *sĕ urmeze şi sĕ se conformeze formelor politice şi publice.* (Va urma.)

O „idee“ care trebue realisată.

de **Ioan Paicu** învĕţătoriu.

(Urmare şi fine.)

Lucrul bun earăşi reînviat a aflat rĕsunet şi în special în inimile câtorva — dar prea puţini — învĕţători din mediul acesta. Căci fostul învĕţător *I. Savu* şi *Triff* au urmat îndemnului inimei lor, ce 'şi câştigaseră după acest început, şi astfeliu au câştigat ambii frumóse sumuliţe pentru ajutorarea şcólei unde fungau. Dar' cel d'al 2-lea s'a făcut preot şi primul se va face acum, ear' cu dor de muncă în acéstă direcţiune, câţi dascăli mai cunóscem p'aici!? Sĕ 'i spunem cu numĕrul.

Destul, că *Suciu* şi teologul abs. *Holerga* din Măgărei păşesc precum se vede pe urmele antecesorului lor. Cel dintâi făcuse acum doi ani o petrecere mai mult poporală în *Bârghişiu*, şi dela aceea a rĕmas cu un venit curat de 60 coróne. Din acela s'au procurat aprópe tóte recuisitele de învĕţămênt. Anul acesta în conţelegere şi cu sucursul lui *Holerga* au pus la cale şi predat earăşi un teatru, se înţelege, — aşa după cum ne putem închipui că se póte face într'o comună, unde tinerimea n'a mai vĕzut teatre, şi earăşi cu un venit de preste 70 cor.

Din aceste puţine exemple, *căci mai multe nu avem*, se póte lámurit înţelege, că dacă în tóte comunele nóstre s'ar face cât de câtă mişcare în direcţiunea acésta: cu o petrecere, cu o producţiune, cu un maial etc. etc., am corespunde rĕspunsului luat din articolul dlui „Sorcovă“ adecă: pe de o parte am mai scutura tinerimea şi poporul român din lâncezimea în care zace încă în multe părţi ale coloniei lui Traian; ear' pe de altă parte am ajunge la isvórele de venit trebuincios, de cari ne plângem, şi dacă vom mai sta amorţiţi, ne vom văita încă multă vreme.

Pe lângă modalitatea susamintită şi documentată cu exemple, prin cari putem ajunge la bani; mai sunt şi altele, de cari folosindu-ne la timp şi cu precauţiune, putem câştiga pe sama şcólelor nóstre capitale de bani neasemênat mai mari decum ni-am puté închipui.

Eată, cam cari sunt.

In comunele, al căror hotar nu e comasat, au Românii nostri obiceiul a se constitui, cam a 2-a a 3-ia zi de Paşti în societăţi mai mici numite „*ḑecii*“ sau şi „*vecinătăţi*“. Lucrul trebuie înţeles astfeliu: Indivizii cari constituesc *ḑecia* — se leagă printr'un contract, că vara întrégă au sĕ'şi păziască ciurda de boi („toana“) pe rênd, şi pentru eventuala nenorocire ce s'ar întêmpla vitelor unuia dintrĕ cei întovĕrăşiţi, se declară rĕsponsabili, un obiceiu bun de tot, dar' cam învechit şi degenerat. A te pune acuma şi a reforma din temelie acest obiceiu dintr'odată, prelângă că n'ar fi un lucru consult, n'ar fi nici raţional. A lăsa, ca întocmai sĕ mérgă lucrul şi mai departe, ar fi un pĕcat. Şi eată de ce!?. Vecinătatea respectivă pune, după cum se vor hotări adecă, fie care individ 1 corónă sau şi mai puţin în mâna mai marilor ce'şi aleg, pentru-ca la o eventuală trebuinţă sĕ aibă pe ce pune mâna. Apoi mai vênd gunoiul boilor din *bătătură*, din *mieri* şi ce mai ştiu eu, de unde şi astfeliu cu una cu alta se adună aprocsimativ sumuliţa de 50—60 de coróne. Cu ciurda de cai, sau cum se numesce „*stavă*“, cu mult mai scumpi am puté fi. Dacă se întêmplă ca în comune mai mari românesci ca d. e. Calborul, Boholţul, Cincul etc., sĕ fie 5—6 astfeliu de „*ḑecii*“, împreună ar avé, şi de fapt au, în tot anul un capital sĕ zicem minimul de 400 coróne, zi patrusute coróne! Şi ce se întêmplă cu banii acestia?!! In vr'o câteva Dumineci de vară s'adună societatea şi bea din banii numiţi, până când se turlănesc, ş'apoi . . . de pĕr nene, că hainele's scumpe! Ba chiar şi copìii cască gură pela pórtă, ca observându-l tatăl sĕu sĕ'l învite şi pe el la un pàhar! Cu mâna pe inimă pot spune, că dacă d. e. Călborenii — sĕ nu mĕ acăţ de alte sate, ar fi avut un conducĕtor cu durere de inimă pentru bietul popor şi prin sfaturi şi ecsemple i-ar fi adus într'acolo, ca acei bani sĕ-i pună pentru zile negre — numai decând ştiu eu, — astăzi n'ar avé lipsă a se plânge, că n'au de unde plăti pe al doilea învĕţător, căci ar puté avé un capital din venitul căruia s'ar puté plăti aprópe ambii învĕţători.

Chiar şi în comunele cu hotarele comasate sunt astfeliu de *vecinătăţi*, şi în puţinele în cari nu sunt, se pot forma.

Ce sĕ mai zicem apoi despre desele *pomeni românesci? O pomană românéscă* eu o compar cu un picior de *nuntă boieréscă*. Te apucă fiorile, când cugeţi, că la o astfeliu de pomană se preface în pâne şi colaci câte 2—3 Hcto de făină şi că sĕ béu câte 4—5 vedre de rachiu. Unde mai punem apoi plata slujitorilor şi celelalte mâncări, ce se pregătesc!? Va fi convins ori şi cine deci, că nu esagerez, dacă voiu susţiné, că cel puţin 50—60 coróne se speséză fără necesitate. Óre n'ar fi mai bine, ca cei ce au dat mortului *sărutarea cea mai de pe urmă*“, sĕ priméscă la pórta cimiteriului o bucată de pâne şi un rachiu şi astfeliu mulţămit, pe lângă un „bogdaproste“ sĕ plece acasă?! Cruţând astfeliu din cheltuelile fără nici un rost, s'ar puté da mĕcar a 3-ia, a 4-a parte din suma scutită spre scopuri filantropice. Pentru mulţămirea sufletéscă a viilor şi pentru odihna în lăcaşurile drepţilor a celui rĕposat n'ar face nici un lucru imposibil — cred eu — preotul respectivei comune bisericesci a pomeni în tot anul odată cel puţin d. e. la „*Sâmbăta morţilor*“ pe cei rĕposaţi pentru cari s'au adus o sumă óre-care jertfă pe altariul *binelui comun*, şi a se ruga pentru sufletul reposatului şi fără a i-se oferi *piţula!?*

Multe mai ştiu, despre cari cu altă ocasiune. Vorba e, că *tema* ce avem de a resolvi este *grea*, dar' *sarcina* ce ne incumbă împlinirea ei, e *uşóră*. Căci numai puţin *zel* şi nu aşa multă — *pricepere* — ne trebuie, sĕ facem lucruri uriaşe. Insĕ precum ne trebue pentru împlinirea misiunei nóstre puţin zel şi pricepere, cu atâta mai mult simţiu *altruistic* ne trebue, înlăturând zavistia, invidia şi ura dintrĕ fraţi. Şi uniţi în cugetări şi simţĕminte, sĕ ostĕnim pentru împlinirea poruncilor lui D-zeu şi ale mai marilor nostri, ca prin conducĕtorii poporului român şi ai instituţiunilor sale sĕ créscă şi sĕ înfloréscă acestea, urmând cuvêntul sfintei Scripturi: „Inlăturaţi aşa dară ori şi ce rĕutate, ori ce înşĕlĕtorie, făţărnicie, zavistie, clevetire, şi ca neşte copii născuţi de curênd sĕ doriţi laptele cel cuvêntătoriu şi curat, ca sĕ *creşteţi* printr'însul“ (Pet. 2. 1. 2.).

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. De pe câmpul de rĕsboiu puţine ştiri. Cea mai de sensaţie şi de mare daună pentru causa Burilor — dacă se va adeverí — e ştirea despre *mórtea lui De Wett*. S'a lansat adecă ştirea, că *De Wett e mort*, de aceea nu s'a mai auḑit nimic despre el de atâta timp deja. Despre afirmativa mórte a neînfricatului comandant din Londra se raportéză următórele: Inainte cu câteva luni *De Wett* a căpătat răniri grave din ţandurile unui obuz esplodat. Ranele au primit brant şi după scurte suferinţe de Wett a rĕposat.

In mod oficial ştirea nu e confirmată încă. Ear' delegaţia bură din *Haga* n'a căpĕtat până acum nici o ştire positivă despre mórtea lui *De Wett*. Membrii delegaţiei nu voesc sĕ dee creḑĕmênt faimelor şi sunt de părerea, că neactivitatea lui De Wett e a se ascrie de tot altor cause.

Sânţirea bisericei din Bonţida.

— *Corespondenţă particulară.* —

— Octobre 1901.

M'am presentat la actul sânţirei bisericei renovate din *Bonţida*, întêmplată în 29 Septembre n. a. c., parte din datorinţă morală, ca sĕ contribui şi eu pe cât îmi este posibil cu modestele mele puteri la înălţarea actului sĕrbătoresc, parte pentru a mĕ convinge, că óre posibilă este o conveţuire pacinică întrĕ diferitele confesiuni şi naţiuni din patrie, chiar şi într'un timp ca cel de azi, când atât de mult îşi tem esistenţa unele faţă de altele, şi mai cu sémă cele cari preponderéză cu numĕrul şi cu puterea materială şi intelectuală. Şi m'am convins din casul concret, că acésta este posibil, numai bunăvoinţă, toleranţă şi iubire creştinéscă sĕ fie şi de o parte şi de alta. Cât pentru noi Românii ortodoxi, nu ni-se póte face imputare din nici o parte, că ni-ar lipsí aceste virtuţi faţă de ori-care confesiune ori naţiune, fie din patrie, fie de airea.

Precum este cunoscut, parochia acésta ortodoxă română, confesionalicesce este situată în marea greco catolică rom. dimprejur, ear' naţionalicesce şi şì confesionalicesce este amestecată printrĕ Magiari de confesiunea romano-catolică şi evangelică-reformată şi printrĕ Jidovi. Deci pentru noi este o insulă, pe carea încă nu o au putut cutropí valurile mării străinismului; şi dacă încă nu o au putut cutropí, acésta avem sĕ o mulţămim de o parte conducĕtorilor ei zeloşi, ear' de altă parte poporului credincios atât de tare în credinţa sa strămoşéscă, şi în fine toleranţei celorlalte confesiuni. Căci bine sĕ ne însemnăm: un popor numai acolo devine intolerant faţă de alt popor, fie pe terenul confesional, fie pe cel naţional, unde conducĕtorii aceluia îşi uită de chemarea lor sublimă, de a fi păzitori ai bunei ordine sociale şi propagatori ai iubirei creştinesci, evangelice, ai iubirei deaprópelui.

Fie-care popor îşi are nĕcazurile lui, şi nu-i ajunge vreme şi putere de a asuprí pe alt popor, dacă nu este aţîţat de conducĕtorii sei, cari din mândrie deşértă ori din interese personale materiale adese-ori îşi uită de chemarea lor, şi în loc sĕ propage iubirea, propagă ură, care apoi îi duce pe toţi la peire şi vin neamuri străine şi-i subjugă pe toţi.

Óre vrea-vor sĕ înţelégă acésta şi acei conducĕtori ai popórelor şi confesiunilor străine mai cu sémă din patrie, cari până acum nouĕ Românilor ortodoxi atâta ură ni-au arătat?

Eu cred, că vor fi siliţi sĕ înţelégă odată acésta, căci îi va silí poporul lor propriu, care la timpul decisiv de sigur nu-şi va jertfí interesele sale vitale de dragul ambiţiunei pĕcătóse a unor conducĕtori egoisti, fie aceia cât de sus puşi. Şi ne bucurăm, căci acésta încep a o înţelege acum şi conducĕtorii inferiori ai poporului, cari sufer nĕcazurile alăturea cu el.

Despre acésta m'am convins deplin la actul sânţirei bisericei din Bonţida, apoi la banchetul dat după serviţiul divin şi la petrecerea cu joc aranjată în séra aceleiaşi zile. La tóte actele acestea au luat parte o mulţime de popor şi inteligenţă străină din loc şi din jur, întrĕ cari am vĕḑut pe preoţii gr.-cat. rom. Teofil Moldovan, Ioan Murĕşan, Iosif Onciu, V. Hopârtean şi Aurel Pop, apoi pe Domnica Juga n. Cupşa, soţie de preot gr.-cat., pe preotul rom.-cat. Francisc Szabó şi pe preotul ev.-ref. Bela Bartók, aprópe toţi cu familiile lor; despre inteligınţa străină din loc pot zice, că întrégă a luat parte cu familii cu tot. A înşira pe toţi cu numele aflu de superfluu, după-ce toţi sunt numiţi în mulţămita publică, ce s'a publicat în un numĕr mai recent al acestei foi.

Un lucru însĕ mĕ supĕră fórte mult, că pe cât de mulţi străini s'au presentat la actele acestea, pe atât de puţini s'au presentat de ai nostri. Abia pot înşira aici pe P. On. D. protopresb. Tuliu Roşescu din Cluş, pe parochii Ioan Paşca din Geaca, Victor Cupşa din Măgójea, pe G. Hango, spiritual la penitenciarul din Gherla, pe adv. Dr. Ioan Şliam şi pe locotenentul G. Blându din Deeş şi pe juristii Andrea şi Vĕşcan. Zisa Psalmistului: „Prietinii mei şi vecinii mei în préjma mea s'au apropiat, şi au stătut, *şi cei mai de aprópe ai mei departe au stătut*“ Ps. 37, v. 12. — **Aşa nu e bine.**

Că atâta inteliginţă străină s'a presentat, e meritul harnicului paroch local *Augustin Cupşa*, care prin ţinuta sa corectă socială şi prin deosebitul interes ce-l dovedesce faţă de afacerile publice, mai cu sémă când e vorbă de interesele poporului seu, a ştiut sĕ-şi câştige iubirea şi respectul multora; şi acestei ţinute se póte atribuí şi succesul frumos moral şi material ce s'a obţinut la aceste acte; durere însĕ, că ai sei, precum am vĕḑut din absenţa lor prea bătătóre la ochi, nu vreau sĕ-l înţeléga. Dór' va fi altcum de altădată.

Actul sânţirei bisericei l'a indeplinit P. O. D. *Tuliu Roşescu*, protopopul tractual, asistat de presbiterul Gavr. Hango, spiritual la penitenţiariul din Gherla, şi de parochii Ioan Paşca din Geaca, Victor Cupşa din Măgójea şi Augustin Cupşa din loc. Cântările le-au provĕḑut Iacob Blaga, cantor şi Gavr. Garda învĕţătoriu local, dimpreună cu alţi cântăreţi din loc. Predica festivă o a rostit P. On. D. protopresbiter *Tuliu Roşescu.*

După terminarea ritualelor la 1 oră p. m. a urmat prânz comun în ospĕtărie, ear' séra la 8 ore petrecere cu joc: pentru inteliginţă în ospĕtărie, ear' pentru popor într'alt loc deosebit. La prânz şi la cina din pausă au ridicat toaste: P. O. D. protopop Tuliu Roşescu pentru Maj. Sa imp. şi reg. Francisc Iosif I., G. Hango pentru Escel. Sa I. P. S. D. archiep. şi metr. *Ioan Metianu*, A. Cupşa pentru şeful tractual T. Roşescu, G. Hango pentru contele Bánffy, V. Cupşa pentru inteliginţa din loc, Dr. I. Şliam pentru parochul local, A. Cupşa pentru comitetul parochial şi pentru poporul acestei parochii, G. Hango pentru preoţii gr.-cat. presenţi, Teof. Moldovan pentru armonia dintrĕ conducĕtorii şi credincioşii bisericelor gr.-cat. şi gr.-ort., etc.

In pausă a făcut bună impresiune declamarea poesiei: „Frumósa Irina“ de Iosif, din partea domnişórei Adolfina Oonosi. (Ea nu este *Oros* şi fică de preot gr. cat. precum s'a zis în rapor. despre călĕtoria I. P. S. D. Archiep. şi Metr. în părţile Bistriţei şi publicat în Nrii 104 şi 105 al acestei foi, ci este fiica arêndatorului de móră *V. Onosi* loc. în Bonţida.)

Petrecerea a ţinut până la 4 óre diminéţa, când toţi s'au depărtat pe deplin mulţămiţi cu decurgerea acestor momente de sĕrbătóre fórte însemnate pentru credincioşii nostri din acésta parochie.

De încheere observ, că de când se află actualul paroch A. Cupşa în acéstă parochie (4 ani), s'a reparat casa parochială veche, unde se ţine şcóla, a solvit o sumă considerabilă din datoria ce s'a făcut pentru cumpĕrarea unei case parochiale nóue şi pentru a celor câteva jughere de pământ, şi acum s'a renovat biserica.

Dee D-zeu, ca cât mai îngrabă sĕ putem face o nouă sfinţire în acésta parochie: şi anume sânţirea unei şcóle, de care se simte mare lipsă. — Voesce şi vei puté.

Un óspe.

NOUTĂŢI

De la despărţĕmântul I. al Asociaţiunii. Cum aflăm din „Gazeta Transilvaniei“, comitetul despărţĕmêntului prim (Braşov) al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ şi-a ţinut în 16 Octobre n. prima şedinţă după vacanţele de vară, hotărînd, întrĕ altele, ca cele 12 *biblioteci poporale* înfiinţate deja, pentru anul 1901—1902 sĕ se pună la disposiţia membrilor din comunele: Cristian, Feldióra, Herman, Braşov-Tocile, Măeruş, Bod, Braşov-Dêrste, Preşmer, Braşov-Vechiu, Ghimbav, Satulung şi Rêşnov. Totodată a hotărit a înfiinţa încă două biblioteci poporale, dintrĕ cari una va fi numită „biblioteca poporală Gregoriu Maior“ (fostul redactor al Gazetei). In fine a hotărit convocarea fruntaşilor la o consultare în cestiunea înfiinţării *reuniunei agricole*, proiectate încă de astă-primăvară.

*

Sfântul Sinod al bisericei din România, după cum cetim în „Monitorul oficial“ e convocat pe *Vineri* (*12 Octobre st. v.*) în sesiunea ordinară de tómnă.

*

De la gimnasiul din Braşov. Duminecă s'a serbat la şcólele nóstre medii din *Braşov* ziua *Sfintei Sofii*, patróna gimnasiului. Serbarea s'a început cu serviciu divin, la care au asistat elevii şi profesorii, in corpore, ear' după serviciul divin s'a oficiat în aula gimnasiului sfinţirea apei de parochul *Dr. V. Saftu*, asistat de diaconul *I. Prişcu*, cu care ocasiune corul elevilor a cântat o frumósă composiţie bisericéscă sub conducerea profesorului de musică G. *Dima*. După stropirea cu apă sfinţită a urmat discursul ocasional rostit de profesorul N. *Sulică*. Tema discursului a fost *problema şcólei*, aşa cum o contempléză poporul român în proverbele sale: „*Biserica e casa lui Dumnezeu, ear' şcóla casa omului de omenie*“.

*

Congres contra duelului. Sâmbătă s'a făcut deschiderea congresului antiduelist, întrunit în *Lipsca*. Discursul de deschidere l'a rostit *prinţul Carol Löwenstein*. După el a vorbit advocatul *Böning*, arĕtând că oficerii sunt causa degenerării duelului. Dacă Domnitorii ar voi — zicea Böning — nu i-ar costa de cât un cuvênt şi n'ar mai fi dueluri. Apoi luând cuvêntul primariul *Anthony* din *Fulda*, a făcut propunere de cuprinsul, ca guvernele sĕ inicieze revidarea codurilor penale în ceea ce privesce §-ii referitori la ofense (vătĕmări) de onóre, şi deosebi onórei familiare sĕ i-se deie mai puternic scut în disposiţiile legii. După discursul advocatului *Ruetz* din *Halberstadt* congresul a ales o comisiune, care sĕ lucreze pentru a câştiga pe partea acţiunii antidueliste clasele sociale inteligente.

*

La universitatea din Cernăuţi pe semestrul prim al anului şcolar curent sunt înscrişi 448 ascultători. Dintrĕ acestia 32 sunt la facultatea teologică, 322 la cea juridică, 88 la cea filosofică şi 6 la farmacie.

*

In institutul Otteteleşanu din *Bucuresci* sunt primite pe anul şcolar curent următórele eleve: Maria C. Săndulescu, Elena T. Dumitrescu, Filofteia Stoienescu, Sevasta Alexandrescu, Gherghina Dăscălescu, Ecaterina Iosif, Maria Stoicescu, Maria Stătescu, Filofteia Negrescu, Hersilia Roşca, Luna Stoicescu, Maria Vlădăreanu, Elena E. Dimitrescu, Maria H. Popescu, Cornelia Mafteiu, Elena Lazăr.

*

In atenţiunea absolvenţilor de şcóle agronomice. La o moşie de 1600 jugĕre, pe Câmpie, se caută un diregĕtoriu (gazdatiszt) *care sĕ ştie şi românesce.* Reflectanţii pot afla adresa dela administraţia ziarului „Ellenzék“ din Cluj.

*

Se caută profesor de cântări şi tipic la seminariul din Arad. „Biserica şi Şcóla“ dto 7 Octobre st. v. publică următoriul avis: „Un preot sau învĕţător care ar fi capabil de a propune cantul şi tipicul la Institutul pedagogic-teologic şi a administra Tipografia diecesană din Arad, eventual a conduce totodată şi o librărie, ar puté afla aplicaţiune. Reflectanţii sĕ se însinue la consistoriul din Arad“.

*

Colegiul Bethlen din *Aiud* a cumpĕrat cu 290.000 coróne moşia din *Vingard* de 1500 jugĕre a eredilor lui Biró.

*

Intunecime de lună. Duminecă, 27 Octobre n., în ziua de sf. Paraschiva vom avé o întunecime de lună. Luna începe a se întuneca la 3 óre 31 minute timp medio-european, la 4 óre 21 minute întunecimea ajunge maximul şi finesce la 5 óre 11 minute. Intunecimea se va vedé în America de Nord, în Australia, Asia, Oceanul-indic, *în partea cea mai mare din ostul Europei* şi în regiunile polare. La noi luna plină resare în acea zi la 4 óre 12 minute după amiazi.

*

Rotăritul admis la tîrgurile de vite. Ministrul de comerciu a permis, ca la tîrgurile de vite sĕ pótă fi puse în vînzare şi lucruri de rotărit. Până acum aveau acest favor numai industriaşii curelari, funari şi cergari.

*

Rĕsbunare crâncenă. Pe pusta Alsó-Lőb de lângă comuna Üllő (nu departe de Budapesta) economul Erős Ferencz a împuşcat pe proprietariul Varga Gyula, pe cocişul Regdanszky Pál, pe birişul Dobós Iános, apoi pe soţie-sa şi în urmă s'a împuşcat şi pe sine. Causa acestor omoruri e, că Erős a aflat că soţie-sa întreţine relaţiuni de dragoste cu proprietariul Varga, ear' cei doi slugi le mijloceau întâlnirea.

*

Nici căţel, nici bancnote. Un comerciant din Landsberg sĕptĕmâna trecută s'a presentat la banca din Berlin şi a cerut sĕ-i schimbe pe bani buni nişte bancnote în sumă de 10.000 de marce, tóte róse şi sfêrticate. Din norocire, cifrele numerotării bancnotelor fiind întregi, banca i-a schimbat omului rîzele, constatat fiind din aceste cifre, că bancnotele nu sunt false. Comerciantul a enarat apoi, că avênd sĕ plece de a casă grabnic, n'a observat că închide în cassa wertheimiană şi căţelul. Când s'a re'ntors a casă şi a deschis cassa wertheimiană, căţelul era mort, dar' înainte de mórte, în chinul seu rosese tóte hârtiile. Abia bancnotele acelea au rĕmas în câtva întregi. Câţi bani a avut comerciantul în cassa wertheimiană, şi cât i-a mistuit căţelul, nu se ştie.

*

Reuniune de femei — magiarisătóre. Sub acest titlu ziarele magiare raportând despre adunarea generală din sĕptĕmâna trecută a reuniunii de femei din Caşovia zic că reuniunea „servesce în mod laudabil causei magiarisării“. Acest atestat de laudă i-l dau patrioticele pe basa faptului, că după cum resultă din raportul comitetului, reuniunea a susţinut la şcólă 130 băieţi în partea cea mai mare *băieţi slovaci* şi „pretutindenea i-a îmbărbătat cu frumos resultat la învĕţarea limbii magiare“.

*

Pelagră în Bihor. Protomedicul comitatului Bihor în raportul seu către congregaţie arată, că în comitatul Bihor s'au constatat treisprezece casuri de pelagră. Cum se ştie, pelagra provine din nutrire insuficientă şi nesănĕtósă.

*

Schraderer Adolf, directorul institutului de credit fonciar din *Şopron*, despre care zilele trecute s'a aflat că a defraudat dela bancă aprópe trei milióne de coróne, *s'a împuşcat.* Alaltăeri l'au aflat mort în păduricea de lângă vila lui. Se zice, că însă-şi soţia lui i'a dat revolverul în mână când a plecat de-a casă, zicêndui sĕ se împusce. Banca a falimentat.

*

Pentru prăsila de vite rassa „Pinzgau“ curată. Din *Boiţa* ni-se scrie: Comitetul central al *„Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu“*, precum se ştie, *dărueşte* de un timp încóci *câte unui membru al reuniunei* în aprópe fie-care an *câte o viţea rassa „Pinzgau“ curată*, şi acésta cu scop de a se rĕspêndí printrĕ cultivătorii de vite acest soiu mult superior vitelor nóstre. Până acum dăruit a fost cu câte o asemenea viţea membrul Reuniunei *George Bratu*, ec. în Tilişca şi *Petru Sopa*, econom în Fofeldea. In anul de faţă acest dar a fost hotărît a se da unuia dintrĕ membrii cu locuinţa în comuna nóstră Boiţa. Comitetul central amintit, a recercat zilele trecute primăria nóstră sĕ binevoiască a face în acest scop sortirea întrĕ membri. Joia trecută toţi membrii s'au presentat în cancelaria comunală, unde s'a făcut tragere la sorţi, şi fericitul eşit la sorţi a fost însaşi *„comuna politică Boiţa“*, care şi ea e membru al Reuniunei. In numele acesteia primarul nostru *Nicolae Bratilescu* a subscris un act de învoire, încheiat întrĕ dăruit şi întrĕ comitetul Reuniunei, conform căruia dăruitul a primit îndatorirea de a ţiné viţéua pentru prăsilă, de a o supune la tóte îngrijirile dorite şi a o întreţiné cu nutreţ bun şi îmbelşugat; de a îngriji, ca la timpul seu se obţină de la viţea prăsilă curată „Pinzgau“ şi de a pune la disposiţia Reuniunei primul viţel sănĕtos din prăsila viţelei. Ţin a aminti, că comitetul a cumpĕrat viţeaua dăruită dela membrul Reuniunei dl *Alexandru Lebu* din Sibiu, cu preţul moderat de 130 cor.; are vêrstă de 8 luni şi se numesce *„Florica“*. Viţeaua e de o frumseţă rară, lucru ce pentru cei-ce cunosc vitele d-lui Lebu, e de sine înţeles.

Un jurat.

*

Despăgubirea piciórelor. La o deraiare de tren, întêmplată sĕptĕmânile trecute în Heidelberg, domnişórei *Kölling* i-se sdruciseră ambe piciórele, aşa că spre a fi scăpată de mórte medicii i-le-au amputat. Drept despăgubire pentru acéstă nenorocire, direcţiunea căilor ferate a solvit d-şórei Kölling 90.000 de marce.

*

Balonul dirigeabil. Vineri, după atâtea încercări nesuccese, *Santos-Dumont* a făcut în *Paris* o nouă încercare cu balonul sĕu dirigeabil. De astă-dată proba a succes. La ora 3 după amiazi a plecat din parcul de la Saint-Cloud, înaintând direct spre turnul Eiffel, unde aştepta imensă mulţime de public. A încunjurat de mai multe-ori turnul, apoi întrĕ aclamaţiunile publicului a plecat înapoi la Saint-Coud. In re'ntórcere se părea că are sĕ lupte cu greutăţi causate de curentul aerului, dar' pentru aceea totuşi îşi dirigia balonul cu siguranţă estraordinar de mare. După 24 minute a sosit în parc, unde publicul i-a făcut ovaţiuni colosale. Intrégă călĕtoria a durat 30 minute şi 40 secunde. Totuşi nu a câştigat premiul de 100.000 de franci, din causă că a întârziat cu 40 secunde. Mulţimea a protestat sgomotos contra hotărîrii juriului, dar' fără succes. Juriul a trebuit sĕ se ţină strict de condiţiunile statutelor. Inventatorul, la vestea că nu a căştigat premiul, a reflectat următórele: Compătimesc pe sĕracii Parisului, căci lor le destinasem cele 100.000 de franci.

Cărţi şi reviste.

„Biserica ortodoxă română“, revistă periodică eclesiastică a sinodului bisericei autocefale ortodoxe române din România; Nr. 5 şi 6 pe August şi Septembre, conţine următórele: Sfaturi desĕvêrşite pentru perfecţiunea vieţei omului. Sistemul Bisericilor ortod. Autocefale. Amintiri din Istoria Bisericéscă. Bossuet. Literatură Religiósă. Iohn Henry Newman ca scriitor. O şcólă ortodoxă de fete. Material pentru istoria bisericéscă a Românilor. Predice şi alte notiţe de interes bisericesc.

„Bis. ort. română“ apare în *Bucuresti*, în tipografia cărţilor bisericesci, şi costă 10 lei pe an.

*

„Nouă revistă română“ pentru politică, literatură, ştiinţă şi artă“, Nr. 41 (vol. 4) dto 1 Octobre conţine: Invĕţământul profesional, de P. N. Panaitescu: Originea descântecelor române şi elementele lor mitologice, de T. Iordănescu; Ler-împĕrat, de Al. T. Dumitrescu; Patriotismul, de C. R. Motru; apoi schiţe, novele, poesii şi recensiuni. — Redacţia şi administraţia în *Bucureşti* (Pasagiul român Nr. 20), abonamentul 24 lei pe an pentru ediţia de lux şi 14 pentru ediţia ordinară.

*

„Curierul literar *sĕptĕmânal şi artistic*“ e titlul unei noue reviste literare, care la 7 Octobre st. v. a început sĕ apară în *Bucuresci* „sub îngrijirea dlui *I. Constantinescu-Stans*“.

In articolul-program redacţia spune, că „fără de *compunerile* originale ale redacţiei şi ale *conlucrătorilor* sei“ Curierul „va primi în colónele sale cele mai bune scrieri originale ce va găsi“. In „ceea ce se atinge de *datoriile* redacţiei“ redacţia Curierului se va sili, ca „moralul sĕ fie pentru ea pururea o tablă de legi şi scandalul o urîciune isgonită“; va critica nepărtinitor, nu va fi arbitrară în judecăţile ei literare, şi iubitóre a *păcei*, nu va primi nici-odată în fóie discuţii ce ar puté sĕ se schimbe în vrajbă. Mai spunênd, că „ţĕlul nostru este realisarea dorinţei, ca Românii sĕ aibă o limbă şi o literatură română pentru toţi“ şi promiţênd că va „prigoni cât va puté“ mania imitaţiei, ucigătóre a gustului original, — articolul-program încheie cu următórele: „Fóia nóstră va cuprinde tóte ramurile literaturii, va da înştiinţări de cărţile ce au sĕ iasă în puţin, de cele ce au eşit de sub tipar, relaţii de adunările învĕţaţilor români, ştiri despre literatorii noştri şi în sfârşit tot ce póte fi vrednic de însemnat pentru publicul român“.

Nrul 1 de *„Duminică“* 7 Octobre st. v. pe lângă articolul-program are poesii, scrisori, noveletă, dări de sémă şi recensiuni.

„Curierul literar“ apare în fie-care Vineri, în *Bucuresci* (strada Spătariului Nr. 28) şi costă 14 coróne pe an.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Membrul onorar al „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, venerabilul domn *Constantin Stezar*, căpitan c. şi r. în pensiune, a binevoit a îmbogăţi biblioteca nóstră prin dăruirea *„Tribunei“* complete pe anul 1900 stimabila dómnă *Ana Dr. Moga* ni-a dăruit preţiósa revistă *„Gartenlaube“* pe 7 ani, ear' d-nul *Ermil Borcia*, funcţionar la banca de asigurare „Transilvania“, ni-a dăruit 34 fascicoli din revista *„Die weite Welt“*.

Pe când ne împlinim de tot plăcuta datorinţă de a esprima şi pe acéstă cale adânc simţita rocunoşcinţă şi mulţămitele ferbinţi ale membrilor nostri pentru aceste preţióse daruri, — ne luăm totodată voie a aduce la cunoşcinţa iubitorilor de lectură, că atât localităţile Reuniunii, cât şi biblioteca nóstră o punem cu plăcere la disposiţiunea doritorilor de a ceti reviste, ziare etc. Localităţile sunt deschise în tóte zilele dela orele 6 séra, ear' biblioteca în fie-care Marţi şi Joi séra dela orele 8 încolo. Pentru câte o carte din bibliotecă se solvesce o tacsă sĕptĕmânală de 4 bani.

Sibiiu, 17 Octombre n. 1901.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

V. Tordăşianu
preşedinte

I. Apolzan
notariu

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 9265 Ien. [216] 3—3

CONCURS

In scopul conferirei stipendiilor şi ajutórelor, ce se votéză pe anul 1902 din fundaţiunea Andronic

I. Pentru învĕţăcei de ori-ce meserie.

II. Pentru sodali deveniţi de atari în decursul anului 1901.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere meseria lor, au dat dovedi despre desteritatea lor pentru de a puté devení măestri, prin acésta se escrie **concurs** pe lângă următórele condiţiuni:

Toţi petenţii la ajutóre şi stipendii au sĕ producă în general:

1. Carte de botez.

2. Atestat dela comună despre averea proprie ori a părinţilor.

3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinţilor concurentului, ori fiind el căsătorit despre familia sa, avênd a se indica în acest atestat câţi prunci minoreni sunt în familie, câţi cercetéză şcóla şi câţi mai sunt la meserii.

Concurenţii pot fi numai români ortodocşi, născuţi în archidiecesa Transilvaniei.

In special mai au sĕ dovedéscă:

I. Invĕţăceii.

a) că au împlinit al 12-lea an al etăţii;

b) că au cercetat şcóla poporală ori altă şcólă superiórĕ;

c) că au încheiat contract cu măestrul şi că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură şi magistrat).

d) adeverinţă dela măestru despre sporiul, ce-l arată în meserie şi despre diliginţa şi purtarea morală.

Contractul trebue aclus la cerere în original sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de învĕţăcel în anul 1901, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorităţii industriale (art. de lege XVII. din 1884, § 67);

b) că au purtare bună şi fac spor mulţămitoriu, ceea-ce vor dovedì ori cu cartea de lucru, ori cu adeverinţă dela măestru.

c) cei-ce vor dovedí că sunt membri ai unei reuniuni de meseriaşi si că cunosc mai multe limbi, vor avé preferinţă.

III. Sodalii, cari sunt în condiţiuni de a devení măestri.

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fi lucrat cel puţin 6 ani fără întrerumpere ca calfă, ceea-ce vor dovedí cu cartea de lucru, eventual cu adeverinţă dela măestri, la cari au lucrat.

c) în cerere sĕ se arete anume locul, unde voesc sĕ se aşeze ca măestrii, ce fel de mijlóce mai au pentru de a începe meseria pe socotéla lor?

d) sĕ dovedéscă cu atestat dela oficiul parochial, că cercetéză biserica nóstră şi e creştin bun şi moral.

Dela toţi concurenţii se recere, ca cererile scrise cu mâna lor proprie adresate consistoriului archidiecesan greco-oriental în Sibiiu, sĕ le înainteze până la 31 Decembre, 1901 stilul vechiu.

Acei concurenţi cu óre-cari studii gimnasiale, cari se vor aplica ca învĕţăcei la sculptură în lemn, bărdăşit şi la zidărit séu vor fi aplicaţi deja ca învĕţăcei ori sodali la aceste meserii şi cei din urmă vor sĕ se perfecţioneze în meseria lor, ori în ateliere mai mari, în cari sĕ pótă câştiga pracsa recerută, vor fi consideraţi cu ajutóre mai mărişóre.

Cererile neinstruate în regulă şi cele înaintate după termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriuluí archidiecesan, ţinută la 1/14 Octobre 1901.

Ioanu Metianu
archiepiscop.

O minune a timpului!

390 obiecte importante numai cu 3 K 60 f.

- 1 orologiu practic prima, cu garanţă de 1 an dimpreună cu 1 lanţ frumos.
- 1 maşină de comput „Patenta“ care face de sine socotéla cea mai grea într'o secundă (provĕdută cu îndrumare).
- 1 cravată de mătase veritabilă pentru domni, noutate!
- 1 ac drăguţ de cravată cu Simili-Brillant.
- 1 garnitură minunată de scris constând din trei obiecte.
- 1 garnitură de botoni pentru mangete, guler şi pept, toţi din aur-doublée cu mechanism.
- 1 broş de dame de Paris.
- 1 inel pompos de dame séu de domni imitaţie de aur şi piatră scumpă.
- 1 păreche de cercei eleganţi cu Simill-Brillant.
- 1 săpun aromatic.
- 1 colier cu perle orientale.
- 1 cărticică fórte folositóre pentru notiţe.
- 1 sugară cu chichlibar.
- 1 briceag. [215] 2—3
- 1 portemonaie de piele.
- 1 chibritelniţă.
- 20 obiecte de corespondenţă şi încă preste 300 alte diverse obiecte, cari sunt folositóre şi indispensabile la casă — gratis!

Tóte, dimpreună cu orologiul, care singur valoreză atât, costă numai 3 cor. 60 bani. — Se trimit cu rambursă prin „Krakauer Uhren-Depot“

F. Windisch, Krakau Nr. X/1.

☞ Pentru obiectele cari n'ar conveni se înapoiéză banii.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Nr. 156/1901. [217] 1—1

CONCURS

La „*Societatea de economii şi credit „Crişana“* din *Brad* devenind vacant un post de **ajutor de comptabil,** pentru ocuparea lui în mod *provisor* se publică concurs cu terminul de 1 Novembre a. c. esclusive.

Reflectanţii au sĕ documenteze, că au pregătirea necesară Vor fi preferiţi cei cu pracsă.

Salariul anual e 1000 cor., care însĕ cu 1 Aprile 1902 — dacă respectivul în acest interval va dovedí aptitudinea recerută — se va urca.

Brad, la 18 Octobre, 1901.

„Crișana“ societ. de economii și credit

V. Damian director. **Dr. I. Radu** secretar.

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Instrucțiune în cântare

predă

Elena Cunțan

absolventă a Academiei reg. de musică din Berlin.

Sibiiu, strada Poplăcii Nr. 28

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul	simplu legat . . .	fl.	—.85
	jumĕtate pânză . .	„	1.05
	în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină	în piele négră .	„	2.—
	piele chagrin	„	2.60
	în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de tóte zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rênduéla Obedniţei. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Sluşba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicĭnele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicĭnele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roşie cu copcii **4 cor.**

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

✻ Numai marfă bună și solidă. ✻ Prețuri eftine, garanție conscienţiósă. ✻

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

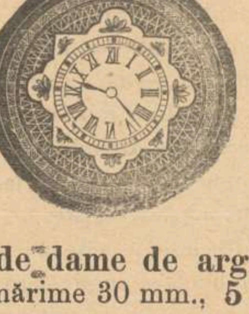

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeași calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării și argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 19—30

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 114 Sibiiu, Sâmbătă 13/26 Octobre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Casul din Șopron.

Sibiiu, 25 Octobre n.

De un șir lung de ani ni-se dă sĕ vedem, cum câte un institut magiar de bani, din diferitele orașe ale țerii, pus sub conducerea ómenilor cu trecere în cercuri patriotice, cu influință decidĕtóre chiar în regiunile mai înalte politice, trebue sĕ-și sisteze activitatea întrĕ împrejurări rușinĕtóre pentru cei din fruntea lor și sĕ predee licuidarea în mânile — *judecătoriei penale.*

Multe defraudări, falsificări și înșelătorii au fost descoperite în anii din urmă pe la institutele magiare de bani din țeră, — tóte însĕ au fost nimica pe lângă fraudulósa manipulare a unui astfel de institut, acum de curênd descoperită, în *Șopron.*

Directorul pus în fruntea acestui institut a furat ani de-a rêndul, — de douĕzeci de ani în continuu, — fără a'l prinde cineva cu ocaua; și când nu mai avea încătro, când a vĕḑut că catastrofa trebue sĕ se ivéscă, ușile temniței trebue sĕ se deschidă pe séma sa, — și-a tras un glonț în cap și cei-ce l'au *onorat* cu încrederea au rĕmas cu paguba, care trece *preste patru milióne* de coróne.

E sguduitóre catastrofa acésta, care a atins banca din *Șopron,* și care ține de câteva zile în agitație nu numai pe cei mai deaprópe interesați, întrĕ cari sunt și de aceia, cari din ómeni bine situați au ajuns deodată peritori de fóme, cerșitori, ci mai mult presa magiară din țéră, care se tânguesce amar pe tema acestei noue doveḑi de decadență morală în viéța publică și socială ungară.

Și are dreptate presa magiară. Pentru-că într'adevĕr, grozav de mare trebue sĕ fie lipsa de conscienţă la omul care ani de-arêndul dă pe boierul, din bani adunați de alții cu multă sudóre, și grozav de superficială trebue sĕ fie constiența și la aceia, cari datorință aveau a-'l controla, — dar' în schimbul unei călduróse stringeri de mână și a unei eventuale protejări în sus, au închis ochii și au lăsat sĕ se ivéscă catastrofa în înspăimêntătórele dimensiuni în cari s'a ivit.

Compătimim din inimă victimele nevinovate, cari vor avé sĕ supórte urmările acestei ușurătăți condamnabile; dar' trebue sĕ compătimim și țéra, în care astfel de catastrofe au început sĕ devină aprópe zilnice, — zguduind cu desĕvêrșire încrederea marelui public în institutele de bani. Și trebue sĕ o compătimim pentru greșitul mod de viețuire, încuibat aprópe în tóte păturile sociale din țéră. Aprópe fie-care la noi vrea sĕ apară mai mult decât ce e; vrea sĕ impună semenilor sei, și fiind-că natura nu i-a dat nimica cu ce sĕ impună, caută sĕ impună cu aceea ce nu e al seu, *cu bani străini,* chiar și cu risicul de a fi descoperit ca hoț ordinar.

Casuri sporadice de asemenea pungășii ordinare se ivesc și în alte țeri, și la alte națiuni, pentru-că pretutindenea sunt ómeni și de categoria acésta. Dar' la noi nefericirea e, că cele mai multe dintrĕ făptuirile acestea se comit sub masca *patriotismului,* care constitue pe semne patenta pe séma acestor ómeni uitați de Dumnezeu.

E destul la noi, ca cineva sĕ poseze pe neprihănitul aderent al nefericitei *idei de stat,* sĕ dee pe patriotul, care condamnă și urgisesce tot ce nu e magiar în patria acésta, pentru-ca sĕ-i remână deschisă calea pentru fapte cari se lovesc rĕu de paragrafii codului penal.

Presa magiară cere cu insistență luarea de mĕsuri energice din partea legislaturii, pentru-ca astfel de casuri sĕ nu se mai întêmple. De ce din partea legislaturii? Onestitatea nu póte fi dictată nimĕnui. Paragrafii legii nu o pot prescrie pe séma nimĕnui. Ea trebue sĕ-și aibă basele în educația *morală* a omului. Omul moral nu vine nici-când în conflict cu legea, — cel puțin nu din vina lui. In direcția acésta sĕ se facă deci îndreptarea, pentru-că tocmai în direcția acésta e la noi mare lipsă de îndreptare. Și îndreptarea póte sĕ o facă cu cel mai bun succes *societatea magiară* însași, punênd mai puțin pond pe patriotismul prefăcut și mai mare greutate pe onestitatea ómenilor puși în fruntea afacerilor, fie ele de caracter privat, sau public. Și când îndreptarea acésta se va face — bine va fi.

Sistemul bisericelor ortodoxe autocefale.

(Urmare.)

Dar' o administrațiune bisericéscă nu se putea amesteca în afacerile administrative ale alteia. Pentru acésta, când Iuliu, Episcopul Romei, a voit a se amesteca în afacerile bisericelor orientale și se silea sĕ readucă pe scaunele lor pe episcopii cei goniți de semi-arieni, acest amestec orientalii l'au respins, precum mărturisesce istoricul Socrat în istoria sa bisericéscă. D'asemenea, când a urmat o óre-care neînțelegere în Constantinopol, cu ocasiunea alegerei lui Nectarie, și au voit a se amesteca întru acésta episcopii Italiei, intervențiunea acestora a fost respinsă cu desĕvîrșire și în același timp cu indignare de episcopii orientali. Episcopii orientali au protestat energic și în timpurile lui Inocențiu I, episcopul Romei, când acesta, în timpul turburărilor ocasionate în Orient, din causa exilărei Sf. Ióн Chrisostom, a voit se amesteca în afacerile bisericei de Constantinopol (comp. Sozomen ist. bisericéscă VIII, 28). In genere în biserică principiul consacrat și respectat era acesta: Că episcopii bisericelor din Occident nu aveau dreptul de a conduce și administra, de cât bisericele Occidentului; ear' cei ai Orientului, numai pe cele din Orient. Pentru acésta împĕratul *Constantin,* scriind cătră episcopii occidentali ai sinodului din Arminiu, ținut la anul 359 (comp. Mansi actele sinod. III, 259), le spune, că nu au dreptul a hotărî ceva privitor la orientali, căci acésta s'ar considera ca o încălcare a drepturilor acestora.

Asupra cestiunilor de interes general patriarchii (cinci in numĕr, socotit ca al V. al Romei pentru părțile Occidentului) se consfătuiau împreună cu conducĕtorii celorlalte biserici autocefale și se înțelegeau întrĕ dînșii prin scrisori. Ear' în cas de lipsă împĕrații convocau sinóde generale, chemând la consfătuire generală pe representanții tuturor bisericelor.

Aceste sinóde generale sau universale numite *sinóde ecumenice,* representau biserica de pretutindeni sau întréga biserică a lui Christos din tótă lumea sau de pe tótă suprafața pământului. In acestea însĕ, fiind-că ele s'au ținut în părțile Orientului, în cetăți unde predominau Grecii (Niceea, Constantinopolul, Efesul, Chalcedonul), în majoritatea lor luau parte episcopi greci ai Orientului, ear' din partea Occidentului, episcopi ai bisericei Romane, luau parte prea puțini.

Primul din aceste sinóde s'a ținut fără vre-o influință a episcopului Romei. Al doilea a avut întrĕ presedinții sĕi pe un episcop care nu era recunoscut la Roma. Al cincilea a desaprobat pe episcopul Romei din acele timpuri, *Vigiliu.* Al șéselea a condamnat ca eretic pe Onoriu, Papă al Romei; ear' sinodul *Quinisext* a desaprobat și a condamnat fórte multe din dispozițiunile și hotărîrile bisericei Romane.

Aceste fapte și exemple de felul cărora s'ar puté numĕra fórte multe, dovedesc în modul cel mai evident, că ideile episcopului Romei nu puteau fi impuse, că sinódele, cari representau biserica universală, de-și ținute în Orient și compuse în majoritate din episcopii orientali, puteau sĕ condamne opiniunile și vederile papilor, ba puteau chiar sĕ'i declare de eretici, când ei se dovedeau că sunt.

Tóte acestea mărturisesc și dovedesc în modul cel mai evident, ca în aceste timpuri (dela Constantin cel mare și până la începutul schismei), în Orient se conserva sistemul bisericelor autocefale, căci existau mai multe biserici parțiale, independente și autocefale întru tóte una de alta, și singură unitatea credinței și legătura dragostei era care le unia. Ele respectau numai ca biserici surori mai mari biserica Romei și a Constantinopolului, și după acestea se onorau d'asemenea bisericele Alexandriei, Antiochiei și Ierusalimului; dar' nu atribueau și nu recunosceau acestor biserici de cât o întâetate de onóre, nici o putere și nici o supremație. Sinódele universale, sau ecumenice, erau singurele cari representau întréga biserică și erau recunoscute ca autoritate supremă, căreia trebuiau sĕ se supună toți. Acésta si astfel era organisarea bisericei în aceste timpuri.

FOIȘÓRĂ

O mustrare de cuget.

— Rari sunt ómenii cinstiți cari sĕ nu aibă o mustrare de cuget cel puțin în viéța lor.

Acest aforism fu rostit de Devar la ora cafelei, după supeu, unul din acele supeuri întrĕ bărbați, cari fără veste se transformă în melancolie, în urma veseliei. Și spre a-și confirma părerea adaugă:

— „Eram și eu odată tinĕr și am iubit; am iubit cu aprindere, cu acele transporturi și gelosii pe cari cei mai mulți dintrĕ noi nu și-le mai amintesc, devenind ómeni serioși, de cât cu o milă ironică la adresa lor înși-le. Așì dori sĕ am dreptul sĕ-mi bat și și eu joc de acele óre de nebunie, dar' ele mi-au lăsat impresia că am fost vinovat.

Sunt ani de atunci... și totuși, amicii mei, mai am încă aci înăuntru, în inimă — cu tóte distracțiunile unei alte vieți — o rană veche, care 'și are încă momentele-i durerósе.

De abia eșisem din împrejurările dificile ale primei carieri; aveam pe atunci ambițiuni politice în cari mĕ arunca temperamentul meu rĕsboinic, și nu mĕ gândeam sĕ îmbĕtrânesc advocat. Aveam credința, pe care am pierdut-o în urmă; îmi plăcea lupta și avansarea într'o oposiție, care azi — trebue sĕ roșim — se cumpĕră pe bani, după cum au ajuns partidele.

Totuși, politica nu mĕ absorbea cu totul. Aveam o legătură amorósă, care cu încetul îmi ocupase o mare parte din existență. Lina era o creatură fórte grațiósă și mândră, vrednică și de un caracter integru, o cucerire pe care cu multă greutate o făcusem. Devenise a mea, cu totul, în urma unei răpiri romantice.

Ne iubeam și ne iubeam cu pasiune; cuvênt pe care cineva nu găsesce adesea ocasia de a-l întrebuința. Și dacă ar fi acésta o iubire bună și naivă. Dar' nu; pasiunea nu merge fără turburări, fără nedreptăți, fără manii și îndărătnicii, în tot ce viséză de absolut și exclusiv.

Petrecurăm câțiva ani de plăcere și neliniște, de bucurie și temere. Viitorul, fără a ne hotărî sĕ ni-o mărturisim, ne preocupa, și acéstă temere despre sfêrșitul romanului nostru îi grăbì sfêrșitul producênd vedenii crude, la cari rĕspundeau cuvinte amare, înăbușindu-te de sărutări, după ce însĕ 'și lăsau veninul. Vai! Viitoriul!

O asemenea pretenție, din care póte a născut pasiunea nóstră, ne domina cu flécurile-'i teribile, cu îndărătniciile-'i pentru lucruri neînsemnate, în cari nici unul nu vrea sĕ cedeze, și acésta pe când făceam mari sacrificii unul pentru altul.

Astfel, într'o zi se ivì, neașteptată, absurdă, ruptura pe care cu câteva momente mai înainte nici nu o bănuiam. Da, pentru un lucru de nimic exagerat prin vorbe, și care nu corespundea câtuși de puțin adevĕratelor nóstre sentimente, pentru o causă neînsemnată, pentru amenințări restite cu stupiditate și pe cari încăpățînarea nóstră le făcea sĕ apară ca executate deja, Lina și eu ne despărțirăm.

Dînsa plecà sdrobită, fiind-că părăsea casa aceea care ne era comună, ear' eu o vĕḑuiu plecând, surprins, neputênd încă admite că era reală acéstă despărțire, pe care un cuvênt putea sĕ-'l zădărnicéscă.

Acest lucru neașteptat mĕ sdrobea. Mândria, vecinic ea, mĕ oprì de a o rechema printr'o scrisóre, pe care după ce i-o scrisesem, udată de lacrămi am rupt'o. Și trecu o sĕptămână de tăcere.

Dînsa cea dintâiu, fiind că era mai bună de cât mine, îmi scrise. Imi exprima surprinderea, regretul, gróza ei pentru ceea ce atât de nebunesce se întêmplase întrĕ noi, și acéstă scrisóre era un apel dureros și plin de lacrĕmi, de care nu puteam sĕ nu fiu mișcat în adêncul inimei. O vedeam cu ochii închipuirei, așa cum se descria singură, abătută de mâhnire, ne mai putêndu-se interesa de nimic, petrecênd zile deșarte, desgustată de viéță, cu figura slăbită.

Plecaiu imediat în satul unde se refugiase pe lângă niște buni țĕrani, pe lângă cari petrecuserăm zilele nóstre cele mai frumóse.

Nu am anunțat-o, voind a-i face surprisă aruncându-mĕ fără veste în brațele sale. Cum îmi bătea inima când am sosit pe înserate lângă căsuța unde de atâtea-ori fusesem împreună și unde dînsa era acum exilată.

O curiositate puternică mĕ împinse a o spiona mai întâiu, și în acéstă curiositate era amestecată și temerea, ca nu cumva sĕ-i fac rĕu prin înfățișarea mea fără de veste. Mĕ apropiai deci de feréstră, care era întredeschisă, și cu agonie mĕ uitai pe furiș în cameră, unde încă nu se aprinsese lumină.

Dar' sĕ venim şi la timpurile posterióre schismei, la timpurile posterióre lui Fotie (după anul 867).

Dela începutul schismei (an. 867), până la cucerirea Constantinopolului de Turci, în biserica nóstră creştină ortodoxă a Orientului vedem păstrându-se acelaşi sistem al bisericelor autocefale şi independente. Cele patru patriarchìi au fost şì în aceste timpuri întru tóte biserici autocefale şi independente una de alta. Biserica Ciprului a fost şi ea autonomă şi condusă de ierarchii sĕi ca biserică autocefală. S'a întêmplat câte o dată şi au fost timpuri când din causa năvălirei mai întâiu a Arabilor, apoi a Seleucidilor, Cruciaţilor şi a mamelucilor, ca patriarchii Alexandriei şi Ierusalimului precum şi Archiepiscopul Cyprului sĕ fie nevoiţi a părăsí scaunele lor şi sĕ petrécă mai mult în Constantinopol, ba chiar sĕ se şi alégă aici nu numai ei, ci şi următorii lor, fără sĕ fi vĕdut chiar scaunele pentru cari s'au ales, şi tóte acestea sĕ se facă sub conducerea patriarchului de Constantinopol; ba fost'au timpuri când acesta sĕ conducă chiar şi afacerile bisericesci ale acestor patriarchìi, timp mai lung s'au mai scurt, dar' acestea erau simple excepţiuni dictate de vicisitudinile timpului şi de împrejurările cu desevîrşire grele prin cari trecea Orientul. Tóte acestea, impuse de împrejurări, nu au resultat nici din us, nici nu erau consacrate prin vre-o lege.

Autocefalia acestor patriarchii şi a bisericei Ciprului se póte zice că nu a încetat un singur moment, din punctul de vedere legal. Ea se exercita nu numai în basa usului păstrat dela început, dar' chiar şi în basa canónelor şi a diferitelor legiuiri bisericesci. Ea a fost, se póte zice, sdruncinată, nu însă nimicită; aşa în cât escepţiunile impuse de împrejurări grele ale timpului şi de necesitate, nu au suprimat nici legile bisericeşti, nici drepturile şi privilegiile acestor biserici. Pentru acésta, aceste patriarchii, precum şi biserica Ciprului, se sileau ori de câte-ori se presenta ocasiune, sĕ facă us de tóte drepturile lor canonice de biserici independente şi autocefale şi sĕ se arăte şi afirme ca biserici desăvîrşit autonome. Autocefalia sau independenţa, întru cât privea administraţiunea bisericéscă, au dobândit-o încetul cu încetul şì acele biserici ale popórelor ortodoxe, cari au fost convertite la creştinism de biserica creştină ortodoxă din Constantinopol sau de misionari ai bisericei de Orient în genere, cum au fost bisericele: Bulgarilor, Sêrbilor şi a *Românilor*. Astfel biserica bulgară a devenit independentă bisericesce în timpurile regelui Simeon I (an. 888—927), când Patriarchia ecumenică din Constantinopol a recunoscut de autocefal pe archiepiscopul Achridei, unde pe atunci Bulgarii îşi aveau centrul lor politic şi religios (932, Farlati Illyricum sacrum VIII, 195). Mai târdiu când după distrugerea primului imperiu bulgar s'a înfiinţat al doilea stat bulgar, avênd de capitală a sa Têrnova, archiepiscopul acestei cetăţi a fost de asemenea recunoscut autocefal sub Asan I. şi Ioan Duca Batoze la 1234. Românii la rêndul lor, la început uniţi cu bulgarii, cu cari formau imperiul Româno-Bulgar, mai în urmă despărţindu-se, au devenit şi ei independenţi bisericesce sub archiepiscopii de Bucureşti şi Iaşi. Ear' biserica sêrbă s'a făcut autocefală în timpurile împĕratului Teodor Lascar I, sub patriarchul Gherman, la anul 1221, cu archiepiscopul din Peciu.

Astfel totd'auna în Biserica creştină ortodoxă de Orient s'a socotit că este bine, drept şi conform cu principiul consacrat şi conservat de la început în acéstă Biserică, unde starea de lucruri religióse s'a conformat stărei de lucruri politice, ca tot-d'auna un popor independent şi liber politicesce, sĕ fie liber şi independent şì bisericesce. Deci se învederéză mai clar decât lumina sórelui, că şi în timpurile dela începutul schismei şi până la căderea Constantinopolului, în Biserica Ortodoxă de Orient în privinţa administraţiunei bisericesci s'a păstrat sistemul bisericelor autocefale. Fie-care biserică parţială era autocefală şi autonomă şi se administra de sine, fiind întru tóte de sine stătătóre şi independentă. Patriarchul de Constantinopol avea tot-d'auna întâetatea de onóre; el era întâiul întrĕ ierarchii bisericelor ortodoxe şi exercita cea mai mare influinţă asupra afacerilor bisericesci, însĕ acésta influinţă era *morală* şi se basa pe însemnătatea politică şi pe onórea ce o avea Costantinopolul, faţă de tóte celelalte cetăţi. Biserica d'aici era, precum am zis, sora cea mai mare, care se respecta mai mult, dar' nu avea nici un drept şi nici o stăpânire asupra celorlalte biserici, şi nici episcopul, adecă Patriarchul ei, nu putea a se amesteca şi a se impune, ca cum ar fi avut óre-cari drepturi, în afacerile celorlalte biserici creştine ortodoxe autocefale. El se bucura de o simplă întâetate de onóre, nu însă de drepturi administrative.

Dar' iată-ne deja ajunşi la timpurile posterióre cucerirei Constantinopolului de Turci.

După căderea Constantinopolului sub Turci, organisaţiunea bisericéscă nu a suferit nici o schimbare, şi nici nu putea sĕ sufere, căci în Biserica nóstră orînduiala administrativă, care s'a păstrat intactă din primele secule ale creştinismului, şi s'a aprobat şi consfinţit prin sinódele ecumenice, este şi rĕmâne d'a pururea respectată şi se păstréză; şi nimeni nu îndrăznesce şi nici nu póte sĕ schimbe basele sau principiile organisaţiunei bisericesci ortodoxe; iar' aceste base şi principii sunt basele şi principiile sistemului bisericelor autocefale.

Principiul fundamental al acestei organisări administrative în Biserica Orientului este, ca: tóte bisericile ortodoxe parţiale sĕ fie autocefale, independente şi autonome, şi sĕ se administreze de sine. Aceste biserici sĕ se considere întrĕ sine ca biserici surori şi sĕ dee una alteia tot ajutoriul posibil şi sfatul cel bun. Sĕ conserve tóte dogmele Bisericei Ortodoxe, cele hotărîte de cele şépte sinóde ecumenice şi în genere credinţa predată nouĕ de sfinţii părinţi şi canónele cari orînduesc cele privitóre la administraţiunea bisericéscă, la cult şi la disciplina bisericéscă. Sĕ onoreze mai presus de ori-care altă biserică, biserica de Constantinopol, ca soră mai mare, care la rîndul ei consultată fiind, trebue sĕ dee cu tótă bunavoinţă tot ajutoriul şi sfatul cel bun. Pentru acésta Patriarchul de Constantinopol trebue a se socoti cel întâi întrĕ ierarchi, centrul vĕdut şi şeful Bisericei Ortodoxe, al cărei cap este Iisus Christos, şi prin El, tóte bisericile parţiale sĕ se înţelégă întrĕ dînsele asupra ori-cărei cestiuni generale, privitóre la tóte bisericele ortodoxe.

Astfel Biserica nóstră s'a condus pe aceste baze şi principii şì după timpurile posterióre căderei Constantinopolului. Cele patru patiarchii (Constantinopol, Alexandria, Antiochia şi Ierusalimul) au fost şi în aceste timpuri, ca şi mai înainte, independente unele de altele şi autocefale. Şi dacă în adevĕr, precum am arătat, din causa împrejurărilor nenorocite, a lipsei de clerici culţi, conştiincioşi, şi din causa lipsei unui numĕr suficient de episcopi, au fost timpuri când patriarchiile de Alexandria, Antiochia şi Ierusalim nu se mai conduceau de sine, ci patriarchii lor şedeau în Constantinopol, se alegéu aici şi se conduceau nu numai ei ci şi patriarchiile lor de Patriarchul de Constantinopol şi de sinodul sĕu, — tóte acestea n'au fost decât excepţiuni, de scurtă durată, excepţiuni impuse de necesitate şi împrejurări, iar' nu de us şi legi.
(Va urma.)

Era ora cinci. Lina şedea la masă, întrĕ ómenii buni ce-'i dăduseră ospitalitate, cărora le zimbea!

Ah! acel zimbet. Numai acel zimbet l'am observat miserabilul, fără sĕ gândesc, fără sĕ judec. Deplorabilul meu amor propriu fu ofensat ca de o minciună, ca de o insultă a sentimentelor ce clocoteau în mine.

Simţiam ridicându-se în mine o mănie născută dintr'o îndărătnicie lipsită de judecată. Mĕ agăţai de acest singur sofism.

Pe când eu eram mâhnit de supărarea ce-'i pricinuisem şi pe când mĕ duceam sĕ-i cer iertare, dînsa zimbea!

Am fost laş, amicii mei, laş şi stupid! Nu m'am presentat de loc, ci plin de mânie, care azi mi-se pare fórte ridicolă, mĕ înapoiau la gară, acusând pe Lina de făţărnicie.

Făţărnicie!... După opt zile primesc altă scrisóre din partea ţĕranilor, tovarĕşi şi consolatori ai ei, cari îi dovediseră o dragoste ce eu, care o iubeam cu amor nu i-am arĕtat. Lina fusese atinsă de o bólă cerebrală, delira....

Când am alergat a doua-óră cu hotărîrea de a nu mai fi laş, era prea târdiu."...

Nr. 6115 Plen.

Cercularìu

către onoraţii membri clericali şi mireni, ordinari şi estraordinari, ai sinodului protopresbiteral gr.-or. din protopresbiteratul **Huniedórei**.

Incredinţându-mi-se din partea Venerabilului Consistoriu archidiecesan cu ordinul din 13 August a. c. Nr. 6115 Plen. onorifica misiune de a conduce actul alegerei de protopresbiter al tractului Huniedórei, în esecutarea acestui mandat, am onóre a convoca pe temeiul §. 15 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter şi în sensul §-lui 42 combinat cu §. 51 din Statutul organic, pe Onoraţii membri ai sinodului protopresbiteral înmulţit din tractul Huniedórei a se întruní în sinod electoral Marţi la 30 Octobre (12 Novembre) a. c. la 11 ore a. m. în biserica nóstră din Huniedóra, pentru alegerea de protopresbiter al numitului tract.

Serviciul divin împreunat cu chemarea Sântului Duch, ce are sĕ premérgă actului de alegere, se va celebra în aceeaşi zi la 9 óre a. m. în biserica nóstră din Huniedóra.

Totodată conform §-lui 14 din Regulamentul pentru alegerea de protopresbiter convoc prin acésta şi pe onoraţii membri ai comitetului protopresbiteral, la şedinţa estraordinară pe ziua de Luni în 29 Octobre (11 Novembre) a. c. la 5 ore p. m. în localitatea ce se va designa la faţa locului, pentru combinarea şi statorirea listei de candidare la postul de protopresbiter.

Sibiiu, 11/24 Octobre 1901.

Comisariul consistorial:

Nicolau Ivan m. p.
protopresbiter, asesor consistorial.

Voci rusesci.

Presa din Rusia continuă a discuta alianţa *greco-română*, pentru a constata, că e cu totul de prisos, şi că e chiar *absurdă*.

A făcut mare sensaţie şi e viu comentat un articol scris în chestia acésta în ziariul oficios *Petersburskia Viedomosti*, prin care se dă esprimare vederilor pe cari le au în privinţa acésta cercurile *oficiale* din Rusia.

Articolul conţine următórele pasage:

„Se vorbesce cu stăruinţă despre o alianţă greco-română, sub auspisciile Austro-Ungariei, spre a contrabalansa presenta alianţă sêrbo-bulgară. Acéstă nouă triplă alianţă greco-austro-română se arată absurdă pentru ori-cine cunósce adevĕratele condiţiuni ale statelor balcanice.

„In Grecia se ştie bine cari sunt aspiraţiunile Austro-Ungariei asupra Salonicului, şi la Viena, ca şi la Budapesta, *se cunosc de sigur legitimile aspiraţiuni ale României asupra Transilvaniei şi Bucovinei.* In Macedonia, apoi, Grecii şi Românii au interese cu totul opuse. O asemenea combinaţie ar fi posibilă numai atunci, când cele trei state ar fi ameninţate de un pericol; dar' *acest pericol nu esistă decât în mintea politicianilor austro ungari.*

„Nu esistă nici o înţelegere de nici o natură întrĕ Sêrbia şi Bulgaria, pe când, de altă parte, toţi ştiu că *politica rusésca în acesti din urmă ani a avut în totdéuna un caracter eminamente pacific.* In nici o ocasie ea n'a opus în Balcani naţiunile slave celor ce nu sunt slave; în asta se deosebesce de politica austro-ungară, care *acum se adreséză la Bucuresci şi la Atena, după-ce a făcut în Sêrbia şi în Bulgaria încercări rĕmase fără succes.*

„Acelaşi destin aştéptă de altfe aceste sforţări noue ale Austro-Ungariei de a conduce Grecia şi România pe o cale pe care nu are nimic de sperat.

„In cât privesce apoi celebrul acord austro-rus-român din 1897, dacă el e destinat, din forţa unor împrejurări independente de Rusia, sĕ dispară, *va fi Austro-Ungaria care se va căí.*

Din România.

Organisarea junimistilor. Duminecă séra s'a ţinut în Bucuresci întrunire la domnul *Olănescu*, fost ministru, la care au luat parte cei mai marcanţi membri ai partidului junimist de odinióră, pus sub conducerea dlui *P. P. Carp*. Intrunirea a fost deschisă de către dl *Teodor Rosetti*, fost ministru-president, care apoi a dat cuvêntul domnului *Olănescu*, pentru a cetí următórea *declaraţie*:

„Crisa prin care trece ţéra, fiind în mare parte causată de administraţia liberală dela 1895—1900, impune partidului conservator datoria de a-şi afirma din nou oposiţia în contra regimului actual şi de a propune mĕsurile ce le crede nimerite pentru îndreptare.

După-ce guvernul liberal, în formaţiunea sa precedentă, desechilibrase bugetul prin o nejustificată sporire de lefuri şi prin degrevări inoportune, compromiţênd totodată situaţia tezaurului prin cea mai nechibzuită emitere de bonuri: acelaşi guvern, în formaţiunea sa actuală, cade în esagerarea contrară şi crede sĕ ajungă la o stare economică şi financiară normală numai prin reducerea cheltuelilor.

Deja însĕ s'a dovedit zădărnicia unei asemenea oscilări dela un estrem la altul, şi în curênd se va invedera pentru toţi, că adevĕrata îndreptare nu póte resulta de cât din utilisarea raţională a bogăţiilor naturale ale ţerii, din remaniarea impositelor şi dintr'o reformă organică a administraţiilor publice, în scop de a le face mai economice şi mai potrivite cu trebuinţele poporului.

Acesta a şi fost programul politic al guvernului presidat de dl P. P. Carp. Şi deóre-ce, în şedinţa Camerei dela 12 Februarie a. c., prin atitudinea ostilă a câtorva persóne marcante din partidul conservator, s'a distrus forma de abia inaugurată a fusiunei, subscrişii, fosti membri ai ultimului guvern conservator, rĕmânênd strîns uniţi în gândul care a predomnit la formarea ministeriului dela 7 Iulie 1900, credem de a nóstră datorinţă de a ne solicita din nou tot spriginul elementelor conservatóre pentru a lucra cu puteri împreunate la îmbunătăţirea situaţiei ţerei în înţelesul arătat.

Constituind, cu adhesiunea d-tră, un Club la Bucureşti, organisând cluburi prin judeţe şi stăruind in parlament, prin întruniri publice şi prin ziare întru rĕspândirea ideilor de reformă, în a căror înfăptuire vedem singura scăpare, avem credinţa că rĕspundem unei necesităţi actuale şi reluăm buna tradiţie a guvernelor conservatóre dela 1871 şi dela 1888.

(Semnaţi): P. P. Carp, fost preşedinte de consiliu şi ministru de finanţe, C. Olănescu, fost ministru de interne. T. Maiorescu, fost ministru de justiţie. N. Filipescu, fost ministru de domenii. Al. Marghiloman, fost ministru de ext. Ion C. Grădişteanu fost ministru de lucrări publice. C. C. Arion, fost ministru de culte. — Bucureşti, 7 Octobre 1901.

Ia acum cuvêntul Dl. *N. Filipescu*, şi după ce face istoricul celor petrecute dela 9 Iulie 1900 până la 12 Februarie a. c., se întrébă ce situaţie s'a creat după desfacerea întêmplată?

Noi, zice dl *Filipescu*, uniţi sub şefia *P. P. Carp*, noi cei cari am avut majoritate în parlament, uniţi în acelaşi gând, cari am representat la guvern nu o fracţiune, ci totalitatea partidului conservator, vom rĕmâné aceiaşi şì în oposiţie.

Avem ómeni cari de 30 de ani muncesc pentru ideea conservatóre. Desfidem sĕ ni-se arete un om, în afară de statul nostru major, care sĕ fi depus acéstă activitate intelectuală.

Avem ómeni ca *Th. Rosetti*, care a fost coleg pe banca ministerială şi pe banca de acusaţie cu *Lascar Catargiu*.

Am credinţa, închee oratorul, că în acéstă ţéră forţa morală conduce încă, ear' nu forţa materială.

Dl *P. P. Carp* începe prin a declara că se găsesce faţă de adversari pe care făgăduesce a 'i combate şi în urmă a 'i învinge.

Când avem în jurul nostru ómeni ca Th. Rosetti, Maiorescu, Filipescu, Marghiloman, Olănescu, Grădişteanu, Delavrancea, şi atâţea alţii, când ne răzemăm pe flórea acestei ţĕri, — ce aşi puté rĕspunde cuvêntului de *parazit?*

Dl *Carp* pune în evidenţă faptul că guvernul din Iulie nu a fost rĕsturnat pe o chestie de idei. Când s'a format guvernul toţi ştiau ideile mele în materie de finanţe. Ce, dumnélor şi-au închipuit că am sĕ realisez la guvern ideile altuia? şi după ce compară pe dl *Tache Ionescu* cu liberalii, zice că póte o dată se va reîntórce la liberali ca sĕ facă şi fericirea lor după cum a făcut-o pe a conservatorilor.

D-sa termină prin a declara că pe lângă îndreptarea finanţelor trebuesc îndreptate şi moravurile, ca sĕ nu se mai zică: *totul pentru ai noştri.*

Dl *Theodor Rosetti* închide şedinţa spunênd că scopul întrunirei a fost atins şi mulţămesce celor cari au luat parte.

D-sa anunţă că la vreme se va comunica tuturor constituirea clubului şi celelalte lucrări interesând acţiunea partidului.

Asistenţa se retrage.

Revistă esternă

Regele Greciei — la Viena. In 30 Octobre st. n. regele *George I.* al Greciei va sosí la Viena, unde va petrece mai multe zile. In 2 Novembre va avé întâlnire cu M. Sa împĕratul *Francisc Iosif I.*, cu care ocasiune vor discuta cestiuni politice de mare însemnătate.

Presa ruséscă atribue fórte mare importanţă acestei întâlniri şi e de părerea, că se va tracta despre detaiurile alianţei grecoromâne, ce e sĕ se încheie sub protectoratul monarchiei austro-ungare.

Cum se ştie în *Berlin*, deodată cu regele George va sosí la Viena şi fiul sĕu *prinţul George*, guvernatorul Cretei, spre a esopera — la curtea din Viena şi la celelalte curţi domnitóre — anectarea Cretei la Grecia.

*

Acţiune comună contra Turciei. Agenţa Reuter (Londra) raportéza din Paris, că Francia nu a recurs la represalii contra Turciei în cunoscutul conflict pentru rĕscumpĕrarea docurilor din Stambul, de témă că pe urma represaliilor vor isbucní turburări interne în imperiul turcesc. Acum însĕ, la dorinţa Franciei, întrĕ puterile semnatare ale contractului de Berlin decurg consultări asupra unei eventuale acţiuni comune, prin care sultanul sĕ fie constrîns a satisface contractului în ceea-ce privesce reformele în Macedonia şi Armenia. E vorba şi de pretinderea garanţei cuvenite, că reformele vor fi introduse. Totodată se va suleva şí regularea cestiunii Cretei.

Se crede că tóte puterile vor adera la plănuita acţiune comună.

*

Rĕsboiul Burilor. După ce în ostul Transvaalului pe Botha l'au scăpat din cursă, Englezii 'şi îndréptă atenţiunea de nou spre evenimentele Capland, de unde zilnic sosesc ştiri îngrijitóre despre rescóla olandezilor. *Krüger* a căpĕtat zilele acestea raport de la *Schalk-Burger*, în care se spune, că cea mai mare parte a coloniei Cap e în revoltă. In ceste trei luni din urmă *Burii au provĕḑut cu arme 15,000 de africanderi*, şi numĕrul lor cresce zilnic, aşa că Burii nici că mai au de unde sĕ le deie arme. Totodată se spune în raport, că situaţia Burilor e fórte favorabilă.

Despre modul cum se rĕsboesc soldaţii englezi e frapantă dovadă faptul eşit numai acum la ivélă, că o trupă engleză, care avea în tabĕră mulţime de femei şi copii prisoneri, fiind strimtorată de Buri a pus în faţa liniei de bătaie femeile şi copiii prisoneri, ear' vitejii soldaţi puşcau în Buri de după spatele femeilor. Până a observa Burii barbaria nemernică, puşcaseră vr'o câteva femei şi copii. Când au vĕḑut însĕ la ce sunt capabili Englezii, au sistat focul şi prin plóie de glónţe au nĕvălit pe soldaţii englezi, pe cari apoi i-au ucis ca pe dobitóce, cu pat de puşcă şi cu pari. Intr'aceea sosiseră însĕ în ajutoriul Englezilor trupe noue, şi astfel Burii au trebuit sĕ se retragă fără a-şi fi putut scăpa din prinsóre femeile şi copilaşii.

Altă pată pe stindardul englez — pe lângă împuşcarea oficerilor prisoneri pe carea un renumit profesor de drepturi din Londra a numit'o ucidere criminală — e faptul, că lordul *Kitchener* a înarmat pe selbatecii *Cafferi* contra Burilor, punênd totodată premiu de 36 coróne pentru fie-care Bur viu prins de Cafferi şi de 60 coróne pentru fie-care Bur ucis de acesti selbatici. De sine înţeles, că nu la premiul de 36 coróne concuréză haita Cafferilor şi de sine înţeles şi aceea, că pentru a căpĕta cele 60 coróne, căpăii acestia nu fac deosebire întrĕ Buri luptători şi Buri pacinicí, întrĕ bărbaţi în vêrstă, ori copìi sau femei.

Faţă cu aceste meschine apucături, şi altele asemenea, stă curat ca róua cavalerismul Burilor, popor ţeran.

De altcum se pare, că şi cercurile guverniale din Londra încep a se ruşina de ruşinea acestui rĕsboiu. O telegramă din Londra dto. 22 Octobre spune, că eri a fost sĕ se ţină consiliu de ministri, în care sĕ se iee hotăriri decisive în afacerea rĕsboiului. Era chiar vestea, că unii dintrĕ ministri vor lua la refec aspru pe *Chamberlain* pentru politica sa din Africa-sudică, aşa că ori acestia, ori Chamberlain, Balfour şi Brodrick (ministrul de rĕsboiu) vor trebuì sĕ-şi deie dimisia.

Despre atitudinea regelui se spune, că el e pentru continuarea energică a rĕsboiului, dorind, ca acela sĕ fie terminat încă înainte de încoronare.

*

O telegramă din *Bruxella* dto. 23 Octobre declară că *ştirea despre mórtea lui De Wett e scornitură.* Preoţii *Botha* şi *Murray* au vorbit cu el nu de mult şi l'au aflat în cea mai bună sănĕtate. Asemenea şi stegarul *Devilliers*, căḑut nu de mult în prinsóre în apropiere de rîul Oranje, spune că în diminéţa zilei aceleia a dejunat împreună cu *De Wet'*.

Convocatoriu.

Onorată preoţime tractuală!

Prin acésta convoc şi declar de convocată onorata nóstră preoţime din protopresbiteratul tractului Sighişórei, la conferenţa anuală preoţéscă, ţinêndă Joi la 1/14 Novembre a. c. 9 óre a. m. în edificiul şcólei nóstre elementare din cetatea Sighişórei.

Programa:

1. Deschiderea conferenţei prin protopresbiterul-preşedinte.

2. Constituirea conferenţei prin alegerea unui notariu şi a doi verificatori.

3. Comunicarea venerabilului ordin consistorial din 16 Ianuariu a. c. Nr. 283 B.

4. Revisiunea proiectelor de statute pentru tinerimea adultă şi a înfiinţărei de reuniuni femeiesci, cari proiecte de statute au a se presenta presidiului conferenţial din partea comisiunilor esmise cu elaborarea lor, cel mult până la 28 Octobre a. c. v.

5. Fie-care preot va presenta, conform conclusului conferenţial din anul trecut, raport în scris, care va conţiné următórele date:

a) când şi câţi tineri adulţi, partea bărbătéscă, femeéscă, cu totul — s'au catechisat în decursul anului curent 1901?

b) câte cuvêntări a ţinut preotul în biserică poporului încredinţat păstoririi sale în decursul anului curgĕtoriu 1901?

c) s'a mărturisit şi cuminecat tinerimea şcolară dela 6—15 ani şi cea adultă în postul pascilor din anul curent 1901?

d) câţi s'au mărturisit şi comunicat din poporul credincios în postul pascilor a. c. eventual şi în alt post?

Bàrbaţi, femei, cu totul?

6. Presentarea raportului separat din partea fie-cărui preot, conform venerabilului circulariu consistorial din 19 Decembre a tr. Nr. 11,268 B. comunicat cu datul 19 Februariu a. c. Nr. 117 cu tóte oficiile parochiale în chestia stirpirei concubinatelor, — şi anume: Ce mĕsuri s'au luat din partea comitetelor parochiale pentru stîrpirea acelora?

7. Părerea conferenţei preoţesci în acest obiect.

8. Incheierea conferenţei prin protopresbiterul-preşedinte.

Sighişóra, 6 Octobre 1901.

Cu salutare fràţéscă!

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

NOUTĂŢI

Dela Asociaţiune. Comitetul central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ va ţiné şedinţă Duminecă, 27 Octobre n. la orele 4 după amiaz, pentru resolvarea afacerilor curente: şedinţa va fi condusă de domnul *Dr. Alecsandru Mocsonyi*, presidentul Asociaţiunii, care în scopul acesta sosesce Duminecă în Sibiiu.

*

Reuniunea de cântări şi musică din Sibiiu alaltăeri (23 Octobre n.) şi-a ţinut adunarea generală, la care au luat parte aprópe toţi membrii reuniunei. Cu acésta ocasiune a fost ales cu aclamaţiune comitetul nou pe anul de gestiune 1901/1902 în următorul mod: President: Dr. Vasile *Bologa*. Director de musică: H. *Kirchner*, Secretariu: Const. *Popp*, Cassariu N. *Căldărea*, Archivariu I. *Rebega*, Econom: N. *Munthiu*, Membri în comitet: Nicolae *Benţia*, Isaia *Popa*, Candid *Popa*.

Adunarea generală a fost condusă de fostul president, Domnul protopresbiter al Sĕliştei Dr. Ioan *Stroia*, care în cuvinte călduróse şi plin de emoţiune, fiind ales de protopresbiter al Seliştei, prin urmare constrîns a părăsi şi Sibiiul, a renunţat dela o eventuală realegere de president şi a mulţămit reuniunii atât pentru încrederea pusă pân' acum în el, cât şi pentru spriginul dat. Din partea membrilor i-s'au făcut vii ovaţiuni, şi la propunerea Domnului Isaia *Popa* i-s'a votat mulţămită protocolară pentru zelul şi interesul desvoltat în favorul reuniunei.

*

Fundaţiune. Duminecă (20 Octobre n.) a fost instalat în postul de paroch în *Lăpuşnic* tinĕrul preot Emanuil *Şuiagă*. In amintirea acestei instalări mama părintelui E. Şuiagă, vĕduva preotésă *Susana Şuiagă* a făcut pentru biserica din Lăpuşnic o fundaţiune de *2000 coróne*.

*

Alegeri municipale în comitatul Sibiiu. La *6 Novembre st. n.* au sĕ se facă alegerile de membri în congregaţia comitatului *Sibiiu* în cele patrusprezece cercuri electorale de pe teritoriul acestui comitat. Anume, în *cercul I. al oraşului Sibiiu* 8 membri pe timp de 6 ani şi 1 pe timp de 3 ani; (locul de alegere: sala dela Gesellschaftshaus); în *cercul II. al oraşului Sibiiu* 7 membri (loc de alegere: sala de şedinţe dela curtea sfatului); în *cercul III. al oraşului Sibiiu* 7 membri (loc de alegere: localitatea reuniunii industriale); în *cercul I. al oraşului Sebeş* 4 membri (loc de alegere: sala de şedinţe a magistratului); în *cercul II. al oraşului Sebeş* 3 membri (loc de alegere: sala hotelului orăşenesc); în *cercul pretorial Sebeş* 3 membri (loc de alegere: pretura); în *cercul Mercurea* 5 membri pe timp de 6 ani şi 1 pe timp de 3 ani (loc de alegere: pretura); în *cercul Sĕlişte* 4 membri (loc de alegere: pretura); în *cercul Cristian* 4 membri (loc de alegere: primăria); în *cercul Cisnădie* 4 membri pe timp de 6 ani şi 1 pe timp de 3 ani (loc de alegere: primăria); în *cercul Slimnic* 5 membri (loc de alegere: primăria); în *cercul Guşteriţa* 5 membri (loc de alegere: primăria); în *cercul Brad* 5 membri pe timp de 6 ani şi 1 pe timp de 3 ani (loc de alegere: primăria); în *cercul Nocrich* 6 membri pe timp de 6 ani şi 1 pe timp de 3 ani (loc de alegere: primăria).

Se observă, că lista virilîştilor pe 1902 eşte espusă în localităţile de oficiu ale celor două oraşe şi ale comunelor respective, cum şi lista membrilor aleşi şi a celor al căror mandat espiră cu finea anului curent. Dreptul de alegere, activ şi pasiv, îl au toţi cei induşi în lista alegĕtorilor dietali. Alegerile se încep la 9 óre diminéţa şi se termină la 4 óre după amiazi.

La *cercul Sebeşului* (pretorial) aparţin comunele: Deal, Cacoviţa, Căpâlna, Câlnic, Lancrĕm, Laz, Loman, Pianul-Superior, Petrifălău, Rĕhĕu, Rechita, Sebeşel, Şugag, Săsciori, Pianul-Inferior, Strugari, Jina Reci. La *cercul Mercurei* comunele: Dobârca, Cărpiniş, Apoldul-Inferior, Apoldul-Superior, Amnaş, Poiana, Rod, Luduş, Gîrbova, Mercurea, Topârcea. La *cercul Selişte* comunele: Aciliu, Galeş, Gurarîului, Cacova, Mag, Orlat, Poplaca, Reşinari, Săcel, Sĕlişte, Sibiel, Tilişca, Vale. La *cercul Cristian* comunele: Cristian, Şura-Mică, Rusciori, Turnişor. La *cercul Cisnădie* comuna: Cisnădia. La *cercul Slimnic* comunele: Şura-Mare, Hamba, Slimnic şi Ruşi. La *cercul Guşteriţa* comunele: Bungard, Caşolţ, Guşteriţa, Mohu, Noul-Săsĕsc, Roşia, Daia. La *cercul Brad* comunele: Sebeşul-Inferior, Sebeşul-Superior, Boiţa, Sadu, Avrig, Brad, Cisnădióra, Porceşti, Racoviţa, Şelimber, Tălmaciu, Tălmăcel, Veştem. La *cercul Nocrichiu* comunele: Alţina, Bendorf, Vurpĕr, Ilimbav, Glîmbóca, Fofeldea, Hosman, Chirpĕr, Cornăţĕl, Nocrichiu, Marpod, Nucet, Săsăuşi, Săcădate, Ţichindeal.

*

Un nou bust Cogălniceanu — la Ateneu. In urma stăruinţelor dlui *V. A. Urechiă*, president al Ateneului, în curênd va fi aşezat în rotunda Ateneului din Bucuresci un nou bust de marmură al ilustrului istoric şi bărbat de stat *Mihail Cogălniceanu.*

*

Alegere de paroch. Dumineca trecută s'a efectuit alegerea pentru îndeplinirea postului de paroch în *Boiu* (tractul Orĕştiei), fiind ales candidatul la preoţie *Aftimie Costescu.* Actul alegerei a fost condus de protopresbiterul tractual *Vasilie Domşa.*

*

† Maria Garda. In 6/19 l. c. a reposat în Bonţida, după grele suferinţe de aprópe doi ani, *Maria Garda născ. Vesan*, soţia învĕţătoriului nostru Gavriil Garda de acolo, în etate da 26 ani şi după 12 ani de căsătorie, remânênd după dînsa orfani de mamă doi copilaşi mititei. Odihnéscă 'n pace, ear' soţului şi copilaşilor adânc întristaţi Dzeu le dee putere de ajuns, ca sĕ pótă suporta cu răbdare creştinéscă greaua lovitură ce i-a ajuns atât de timpuriu.

— *† Majorul în pens. George Maxim* din *Sibiiu*, a rĕposat azi (25 Octobre n.). Inmormêntarea i-se va face poimâne (27 Octobre) la 3 ore d. am. în cimiteriul militar, după ritul gr. catolic.

*

Biserica rusécă — contra lui Tolstoi. Episcopatul bisericei rusesci, în sinodul ţinut în *Odessa* la 10 Octobre sub conducerea archiepiscopului *Nyement* a hotărit sĕ combată mereu ideile propagate în scrierile lui *Tolstoi*, cari au produs în poporul rus nedumeriri păgubitóre adevĕratei credinţe ortodoxe. In acest scop archiereii şi învĕţaţii bisericei rusesci vor scrie permanent articoli de ziare contra lui Tolstoi, vor lua demersuri, ca ziarele acelea sĕ fie distribuite gratuit poporului, ear' pentru analfabeţi vor angaja anume ómeni cari sĕ le cetéscă şi esplice acesti articoli.

*

Revoltă de soldaţi. Zilele acestea soldaţii unui întreg regiment din *Varşovia* au denegat ascultarea şi au puşcat în oficeri. Soldaţii erau nemulţămiţi cu viptul şi fiind-că nici la repeţite plânsori nu li-s'a făcut îmbunătăţire, s'au revoltat contra oficerilor. Scoşi la eserciţii, au denegat ascultarea şi au puşcat în oficeri. Unul dintrĕ oficeri a fost rănit de mórte. Instigatorii revoltei acum sunt închişi în citadellă. Peste 300 de inşi vor avé sĕ fie judecaţi de tribunalul marţial.

*

Hymen. Domnul *Nicolau Colfu*, teolog absolut, şi-a încredinţat de fiitóre soţie pe dşóra *Victoria Irimie* din *Mesteacăn.*

— Domnul *Valeriu Scutea*, teolog absolut, şi dşóra *Valeria Maniu* fac cunoscută cununia lor, care se va oficia Duminecă (27 Octobre n.) în biserica gr.-or. din *Fântâna.*

*

Douĕzeci milióne pentru scopuri de artă. Iacob *Rogers*, director al unei mari fabrice de locomotive în New-York, rĕposat nu de mult, a testat *douĕzeci milióne de coróne* museului de arte din New-York („Metropolitan Museum of Art“). Rudeniilor a testat numai un milion. Pentru evitarea procesului, cu care ameninţau aceste rudenii, direcţia museului li-a dat din lă ĕmênt un milion de coróne şi astfel le-a împăcat.

*

Nuntă de trei zile. In comuna *Bikity* din comitatul Bács judele comunal Vendel Albert şi-a însurat zilele trecute feciorul. Acest eveniment familiar a fost serbat cu nuntă de trei zile, la care nuntaşii au consumat: 2 boi graşi, 5 viţei, 3 porci graşi, 25 curce, 100 gâsce, 250 găini, 80 pâni mari, 20 Hl. de vin, ear' aluaturi câte vor fi consumat puteţi deduce din faptul, că la facerea acestora s'au întrebuinţat 75 Klograme de zăhar.

*

Direcţiunea dela prima Reuniune pentru înzestrarea fetelor şi asigurare de băieţi a. g. din Budapesta, comunică stimatului public, ca dl. Carol Szalmitszky a repăşit dela conducerea Representanţei Generale de aici din Sibiiu, şi Direcţiunea a încredinţat cu conducerea de Representant pe dl Lazar Praşca, la care va binevoi onoratul public a se adresa despre tóte afacerile. — Incassarea premiilor de asigurare se va face tot în modul ca până acum, de sine se înţelege că numai acele solviri vor fi valide, despre cari se va da cuită originală, sau se vor plăti prin Postă direct la Direcţiune în Budapesta.

O minune a timpului!

390 obiecte importante numai cu 3 K 60 f.

1 orologiu practic prima, cu garanţă de 1 an dimpreună cu 1 lanţ frumos.
1 maşină de comput „Patenta“ care face de sine socotéla cea mai grea într'o secundă (provědută cu îndrumare).
1 cravată de mătase veritabilă pentru domni, noutate!
1 ac drăguţ de cravată cu Simili-Brillant.
1 garnitură minunată de scris constând din trei obiecte.
1 garnitură de botoni pentru mangete, guler şi pept, toţi din aur-doublée cu mechanism.
1 broş de dame de Paris.
1 inel pompos de dame séu de domni imitaţie de aur şi piatră scumpă.
1 păreche de cercei eleganţi cu Simill-Brillant.
1 săpun aromatic.
1 colier cu perle orientale.
1 cărticică fórte folositóre pentru notiţe.
1 sugară cu chichlibar.
1 briceag. [215] 3—3
1 portemonaie de piele.
1 chibritelniţă.
20 obiecte de corespondenţă şi încă preste 300 alte diverse obiecte, cari sunt folositóre şi indispensabile la casă — gratis!

Tóte, dimpreună cu orologiul, care singur valoreză atât, costă numai 3 cor. 60 bani. — Se trimit cu rambursă prin „Krakauer Uhren-Depot“

F. Windisch, Krakau Nr. X/1.

☛ Pentru obiectele cari n'ar conveni se înapoiéză banii.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

La **Librăria archidiecesană** se află spre vêndare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistență.

Articoli reproduşi din ziarul „Telegraful Român“ anul 1900

şi publicaţi de

Nicolau Ivan

protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Instrucțiune în cântare

predă

Elena Cunţan

absolventă a Academiei reg. de musică din Berlin.

Sibiiu, strada Poplăcii Nr. 28

In ***Tipografia archidiecesană*** a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . . fl. —.85
jumětate pânză . . „ 1.05
în piele roşie . . . „ 1.25
Ediţia fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sěrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la immormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** şi la

Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de tóte zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rênduéla Obedniţei. — Ciasul al nouělea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Sluşba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicinele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste sěptěmână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicinele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat 2 **cor.**, legat în pânză 2 **cor.** 40 **fil.**, legat în piele roşie cu copcii 4 **cor.**

Orológe de părete şi deşteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună şi solidă. * Preţuri eftine, garanţie conscienţiósă. *

Orológe de buzunar dela 2 fl. în sus.

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**
Orologiu de domni, aceeaşi calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**
Orologiu de domni séu de dame, aceeaşi calitate, cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** şi **argintării** din Transilvania recomândă eftin şi bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** şi **opticilor.**

Potire, cruci, cădelniţe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** şi **vase de masă** cu preţurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broşe şi **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă şi botez potrivite cu preţurile cele mai eftine. [113] 20—30

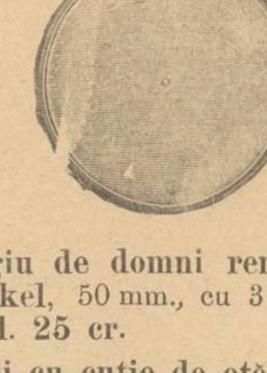

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**
Acelaşi cu cutie de oţěl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.
Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile şi eftine.

Lanţuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanţuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deşteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă**; **ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine şi eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 115 Sibiiu, Marți 16/29 Octobre 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Convențiile comerciale.

Sibiiu, 28 Octobre n.

Una din grijile cele mai mari o formézâ pe séma tuturor guvernelor din Europa re'noirea convențiilor comerciale cu statele cu cari și mai nainte au stat în raporturi contractuale în privința acésta.

Sarcinile sunt grele pentru cetățeni, în tóte statele europene; militarismul consumă mult și cere din an în an tot mai mult, în dragul păcii și în scopul menținerii păcii; ear' guvernele dorind se aducă ușurare pe séma poporațiunii și un fel de recompensă, fac studii și combinațiuni, cum s'ar puté scóte folóse simțitóre din convențiile comerciale cari vor fi re'noite peste doi ani?

Cum însě *tóte* guvernele se bat cu gândul acesta, și *tóte* fac asemenea combinațiuni, ușor se póte întêmpla sě nu ajungă la înțelegere, și convențiile comerciale sě nu fie re'noite. Pentru-că fără câștig nu va voí nici un guvern sě le lege, ear' cu perdere earăși nu le va lega nimeni. Și atunci va urma resboiul vamal între state, care e tot așa de funest în urmările sale ca și resboiul cu armele.

Eventualitatea acésta a avut'o în vedere un Italian, care nu de mult a pășit cu o propunere în publicitate. A lansat ideia, ca convențiunile sě nu fie denunțate, așa cum prescrie clausula cu care sunt provědute, în care cas apoi ele rěmân în putere încă un an de zile, va sě zică până la finea anului 1904, și până atunci multe se pot întêmpla, multe se pot schimba, făcênd mai ușóră deslegarea problemei care acum face atâta bătae de cap guvernelor din Europa.

Și ideia a fost bine primită. Se asigură, că Italia, patria celui cu ideia, avênd în vedere greutățile economice cu cari au sě lupte astăzi tóte țerile, nu va abzice convențiile legate cu statele străine. Ziare din Viena, în měsură de a cunósce părerile celor-ce conduc politica esternă a monarchiei nóstre, încă scriu în înțelesul, că guvernul austro-ungar nu va lua inițiativa pentru a se abzice cu un an mai nainte convențiile. Acelaș lucru se anunță și din Elveția și din Francia, unde asemenea domnesce disposiția de a se lăsa chestia re'noirii convențiilor în pace până se va mai limpedí situația economică, astăzi atât de posomorîtă în întrégă Europa.

Singură Germania e de părere contrară, țéra care a pus în ferbere guvernele celorlalte state europene, și poporațiunile întregi, prin umflatul seu *tarif vamal*, de care s'a spăriat lumea întrégă, și pe basa căruia nu se va afla țéră și nu se va afla guvern, care sě lege convenții vamale cu Germania.

Noul tarif vamal german e reclamat de interesele agrarilor din Germania, și pe semne guvernul german a luat angajamente față de agrari; de aceea, cu tótă critica aspră căreia a fost supus tariful din tóte părțile, — se pare că guvernul nu va renunța la el, și nici nu-l va prea modifica, ci va căuta, ca în curênd sě fie înarticulat în lege, pentru-ca la re'noirea convențiilor comerciale sě aibă mâni legate și sě pótă zice: *nu pot altcum!*

E sigur deci, că Germania e stăpână astăzi pe situația economică din Europa, și că în posiția acésta a ei se simte atât de tare, încât nu-i face nici o grije eventualitatea imposibilității încheierii convențiilor cu celelalte state și nici eventualitatea isbucnirii unui resboiu vamal în întrégă Europa. Atât de siguri se simt Nemții, încât vorbesc de sus, fórte de sus, și accentuézâ necontenit, că *nu vor permite, ca străinătatea sě le dicteze* ce au sě facă. Și pentru-ca străinătatea sě vadă că în mâna lor e astăzi cheia deslegării chestiilor economice, pretind cu insistență, ca guvernul german *sě abzică chiar de acum*, neașteptând terminul pus, *tuturor statelor străine convențiile legate cu ele.*

O încurcătură póte deci ușor sě urmeze, dacă guvernul german se va pune pe punctul de vedere *patriotic* și *național* al agrarilor sei și le va face tóte pe plac; dar' atâta tact și prudență se presupune dela el, că nu va provoca o situație în Europa, ale cărei urmări sunt incalculabile, și pentru care responsabilitatea va cădé asupra sa, nu asupra agrarilor sei. Rěmâne însě, ca bine stabilit faptul că situația economică-politică în Europa e fórte gravă, atmosfera întunecată, și cei însărcinați cu conducerea statelor au sě fie bine pe grije, ca furtuna sě nu se deslănțuéscă și asupra țerei lor.

Dr. Alexandru Mocsonyi
în Sibiiu.

Insuflețirea generală cu care domnul *Dr. Alexandru Mocsonyi* a fost proclamat înainte cu câteva sěptěmâni president al primei nóstre instituțiuni culturale, al *„Asociațiunei“* din Sibiiu, a avut o vrednică continuare Sâmbătă séra, tot între zidurile acestui vechiu oraș al Ardealului, care martor a fost în trecut la multe manifestațiuni de felul acesta.

Tinerimea română din Sibiiu, anume, audind că bărbatul doririlor sale sosesce Sâmbătă séra în Sibiiu, pentru-ca în ziua următóre sě iee în primire faptică conducerea *„Asociațiunei“*, a ținut sě-i facă o primire căldurósă, dând espresiune vie sentimentelor de stimă venerațiune și admirațiune, pe cari le nutresce, — împreună cu întregul neam românesc, — față de acest rar bărbat al națiunei nóstre.

S'a presentat deci în numěr impunětoriu la gara din Sibiiu, pentru a face prima întimpinare, pe teritoriul acestui oraș, ilustrului nostru bărbat, și pe peronul gării a așteptat sosirea trenului care avea sě aducă în mijlocul nostru pe óspele mult dorit și mult iubit.

Puternice aclamări au isbucnit din pepturile tuturora, când ilustrul óspe a coborît treptele vagonului, însoțit de prim-secretariul „Asociațiunei“ *Dr. Cornel Diaconovich.* A pășit acum în fața veneratului president al *„Asociațiunei“* dl *Dr. George Proca,* profesor seminarial în Sibiiu, și cu o voce caldă și dulce, cu o accentuare în care era reoglindat întregul entusiasm al tinerimei române presente, — a rostit domnului *Dr. Mocsonyi* o însuflețită vorbire de bineventare, subliniată de nenuměrate-ori cu sgomotóse strigări de: *„Sě trăiéscă!“*

Dl *Dr. Proca* a vorbit următórele:

„Ilustre Domnule!

Tinerimea română din Sibiiu aflând despre venirea Ilustrității Vóstre, de a sa plăcută datorință și-a ținut, de a Vě întîmpina aici și a Vě zice: *bine ați venit!*

Motive puternice a îndemnat-o la acésta, pentru-că scumpi sunt popórelor bărbații cari prin talentul și activitatea lor le promovézâ desvoltarea; ear' în stima ce o dă un popor bărbaților sěi de valóre se vede și se cunósce întru cât respectivul popor s'a deprins a se stima pe sine.

Vě salutăm, Ilustre Domnule, de bună venire, pentru-că în persóna Ilustrității Vóstre salutăm pe bărbatul doririlor și aspirațiunilor nóstre, pus în fruntea primei nóstre *Asociațiuni* culturale din patrie, *din încrederea și însuflețirea poporului român.*

Ca în toți luptătorii adevěrați ai unui popor, așa și în Ilustritatea Vóstră multe valuri s'au isbit. Dar' „ce e val, ca valul trece“; și Ilustritatea Vóstră ați rěmas neclintit, ați rěmas aceea ce provedința V'a destinat: *sentinelă neadormită a unui popor în desvoltare.*

De multe-ori un singur *memento* al Ilustrității Vóstre, venit la timp potrivit, decidětor a fost; și timpul a arătat mai curênd ori mai târdiu, că neînșelătóre au fost prevederile Ilustrității Vóstre.

Acum, când veniți de a lua în mână steagul *Asociațiunei*, împrejurul căruia cu toții suntem grupați, nu putem sě nu Vě dorim încă mulți ani de rodnică activitate pentru înaintarea și prosperarea poporului român.

FOIȘÓRĂ

Căsnicie.

Ionel, chemat de comisar, se presintă.

— Da, sě vě spun, domnule comisar: întâiu și 'ntâiu trebue sě vě spun cusururile mele; eu beau mult, dar' nu's de vină eu; de vină-'i vinul care s'a făcut prea mult anul ěsta și e eftin. Apoi mai e de vină și nevasta-mea, care era ca un miel pân'am luat'o și s'a făcut ca o cățea de atunci încóce, și, fiind-că a fost, adecă, fata dascălului, vrea sě-'mi facă în casă pe cocóna mare și eu nu-'i mai plac, fiind-că am fost lucrător prost.

Așa dar', în tóte zilele aveam gâlcévă, strigăte, certuri, până m'am scârbit și de casă și de tóte și m'am învěțat sě șed la cârcimă, sě-'mi petrec serile. Acolo cel puțin dacă-'ți dai banul ești omenit.

— Spune-ne faptele și lasă vorbele.

— Da, o sě vi-le spun, domnule comisar. Așa dar' nevasta mea nu era mulțămită cu mine, dar' nici eu nu-'mi puteam închipui, că și-a pus în cap sě mě curețe d'abinelea. I-a întrat în cap sě se cotoroséscă de mine, și s'a gândit la un lucru, la o spânzurătóre, care se află în cocióba nóstră, de pe când era prăvălie și apoi s'a făcut casă. E o macara atârnată de tavanul podului, un fel de spânzurătóre cu rótă și cu o fringhie lungă, ca cele de pe la mori cu cari ridică sacii cu grâu.

O mașină de care nu ne slugiam nici odată, și nici că mě gândeam la ea; d'aia m'am și minunat în séra aia, când m'am întors a casă, ceva mai běut ca altădată.

Am uitat sě vě spun, că spânzurătórea asta era tocmai d'asupra odăii în care dormim, și cum deschideai oblonul ce e 'n tavan, o vedeai.

Așa dar', cum întru în odae věd oblonul deschis d'asupra mea, ear' frânghia spânzurătorii atârna pe masă, par'că am fi avut de atârnat un policandru de o sută de chilograme.

— Ce idee 'ți-a venit, zic nevestei-mele. Vrei sě mě ispitesci, ca sě mě spânzur?

— Da, d'aia, 'mi rěspunse. Și 'n tóte serile ai sě vedi fringhia asta ca sě te gândesci ce meriți, și póte că în vr'o séră te-'i învěța minte sě te folosesci de frânghia asta!

— De ce, Leano, 'i zic, ce 'ți-am făcut?

— Ce-'mi-ai făcut? Un bărbat care bea și pe dracu și cheltuesce tot ce are, la cârcimă, și nu îngrijesce de nevasta lui, o javră ca tine, de 'mi-e rușine sě spun că-mi ești bărbat!... Nu te uiți mě în oglindă, sě-'ți vedi mutra?

Am vědut-o atât de scârbită de mine, că mi-s'a făcut și mie scârbă de mine însumi. Mě uit în oglindă, și aveam o mutră...

— Ei! bine, 'i zic, iacă nu mai beau vin.

— Negreșit, îmi zice, acum n'ai sě mai bei. Dar' sě vedem mâne.

— Ai dreptate, 'i zic, nu pot sě mě îndreptez.

— Și credi, îmi zice ea, că eu pot sě sufer așa viéță? Nu, nu mai pot, mi-s'a urît, și vreau, ca frânghia asta...

— Nu, îi strig și o apuc de rochie, *eu* trebue sě mě spânzur, *eu* stric!

— Prits! îmi zice 'n bătae de joc, par'că ești de ăia cari au curagiul sě facă d'astea!

Eu? nu o fac? Ajută-'m numai nițel și sě vedi, pot sau nu pot?

— Dacă-'i vorba numa sě-'ți ajut... zice.

— Da, 'i zic, numa sě-'mi ajuți, și ai sě vedi. Trece-'mi fringhia după gât!

Credeam pân'atunci că glumea, sau că vrea sě mě sperie, ca sě mě 'nvețe minte.

— Și par'că ce-ai sě pați cu asta, îmi zice.

Ședea la masă, capu-'mi atingea fringhia și nevasta mea n'avea alta de făcut de cât sě 'ntindă mâna.

— Da nu 'ndrăznesci! îi zic și eu.

— Ba vedi, că mi-e frică de tine, 'mi rěspunde.

— Ei! îi zic, atunci petrece-'m fringhia după gât și urcă sus în pod de 'ntórce róta, ca sě se ridice frânghia și sě mě spânzur ca un sac de făină. Și așa scapi de mine.

— Vorbesci serios?

— Fórte serios.

— Te-ai gândit bine?

— M'am gândit; vreau sě mě jertfesc pentru tine, sě nu mai suferi.

— Mai spune o dată.

— Ți-o spun și de zece-ori. Vedi dar', că n'ai curaj?

— Bine!

Imi zice; și iat'o că se urcă 'n pod.

— Numai sě te spânzuri bine, 'mi zice ea.

Glasu'i era atât de ciudat, că 'n tótă zăpăcéla mea, când am vědut'o urcându-se cu curaj în pod, și eu am rěmas singur, am prins bănuială.

Apuc și eu capětul frângiei și-'l înfășor de mânerul unui dulăpior în care păstram sticlăria și sting lampa.

Când audii pe nevasta-mea din pod, „Hai înainte!“ îi strig ear', ca sě o 'ncerc sě věd până unde o rabdă inima.

De o dată, cucóna începe de învêrtesce róta și trage frânghia împreună cu dulapul, Bine aţi venit! Sĕ trăiţi, Ilustre Domnule!“

La aceste cuvinte frumóse, calde şi bine simţite, ilustrul domn de *Mocsonyi* a rĕspuns pe scurt, emoţionat de însufleţitele aclamaţiuni ale tinerimei române presente, — că mulţămesce ţinerimei pentru atenţiunea dată şi pentru primirea făcută, *la care nu s'a aşteptat.* Intrĕ vii aclamări a urcat apoi trăsura, care 'l-a dus la hotel.

Eri, Duminecă, înainte de amézi dl president al „*Asociaţiunei*“ a luat în privire localităţile acestei prime instituţiuni culturale ale poporului român din patria acésta, precum şi şcóla superióră civilă de fete, susţinută din partea „*Asociaţiunei*“, însoţit fiind pretutindenea de dl *Iosif St. Şuluţiu*, vicepresidentul „*Asociaţiunei*“, ear' la orele 4 după amézi a presidat şi condus şedinţa comitetului central al „*Asociaţiunei*“, despre a cărei decurgere dăm următoriul raport:

Domnul president *Dr. Alex. Mocsonyi*, deschide şedinţa la orele 4 cu următórea vorbire:

Onorat comitet central!

Ocupând acest loc onorific mĕ simţesc îndemnat a da espresiune sentimentelor de adâncă mişcare, de care am fost cuprins, când am auḑit despre imposanta manifestaţiune de încredere, cu care am fost proclamat de president în ultima adunare generală a „Asociaţiunii“ nóstre.

Asociaţiunea nóstră este cea mai însemnată instituţiune *naţională.* Ea şi-a pus de ţintă realisarea celor mai nobile aspiraţiuni *naţionale*, realisarea aspiraţiunilor culturale ale poporului român din patrie.

Ea întrunesce elita inteliginţei nóstre.

Ea este chemată a organisa tótă inteliginţa ca o armată *în servitul culturii naţionale.*

A fi pus în fruntea acestei Asociaţiuni este *cea mai înaltă distincţiune*, ce poporul românt o póte oferi unui fiu al sĕu.

Tocmai în vederea grandiósei opere, ce are sĕ îndeplinéscă Asociaţiunea nóstră, nu pot retăcé: că pe cât de mare este onórea de care sunt împărtăşit, pe atât de genantă este situaţiunea ce mi-s'a creat prin acéstă distincţiune.

Cu oficiul de president este împreunată o mare onóre, dar' şi o responsabilitate morală. Abstragênd de la celelalte scăderi, în sănătatea mea sunt atât de slăbit, încât o mare parte din an abia mĕ pot mişca de-a casă. Astfel — făcênd lucru de conscienţiositate din acéstă dinstincţiune, mi-se impune sĕ-o primesc numai cu sentimentul apăsător, că nu voiu puté satisface datorinţelor legate de ea.

Din acéstă causă am rugat pe amicii mei încă înainte de adunarea generală ultimă, sĕ abstee dela acéstă combinaţiune şi sĕ-'şi îndrepte privirile spre un bărbat care ar fi mai potrivit pentru postul de president. Dar' acum trebue sĕ Vĕ mărturisesc, că stând în faţa unui fapt împlinit, n'am avut inima sĕ declin votul unanim de încredere, ce flórea inteliginţei mi-l'au oferit cu atâta bunăvoinţă.

Astfel mie nu-mi remâne alta, decât sĕ mĕ închin înaintea votului adunării generale, ca înaintea unui imperativ categoric, enunţat de representanţa poporului român pe terenul cultural. Deci m'am decis *sĕ primesc postul de president*, de-şi din depărtare. După ce m'am orientat asupra unui modus procedendi, m'am resolvat sĕ fac acéstă încercare în speranţa, că modestele mele prestaţiuni vor fi apreciate cu bunăvoinţă şi cu reserva: sĕ-mi fie permis a mĕ retrage, dacă din insuficienţa puterilor mele ar suferi interesele *Asociaţiunii*, care sub conducerea bărbaţilor distinşi din trecut a luat un avênt atât de promiţĕtor.

După acestea mĕ achitez de-o mică datorinţă, mulţămind domnilor din birou pentru interpretarea atât de măgulitóre făcută în notificarea oficială a votului adunării generale despre alegerea mea; ear' onoratului comitet cer scuse, că din óre-cari motive familiare m'am putut presenta numai acum.

In fine Vĕ rog sĕ'mi daţi spriginul vostru în îndeplinirea datorinţelor mele, de care am mare lipsă.

Fiind numĕrul membrilor presenţi suficient şi fiind astfel comitetul în stare a aduce concluse valide, deschid şedinţa.

In numele comitetului ia cuvîntul domnul vicepresident *Iosif St. Şuluţiu*, şi respunde dlui president cu următórea vorbire de bineventare:

Ilustre D-le President! Daţi-mi voie, sĕ Vĕ salut cu dragoste în numele comitetului central al Asociaţiunei, zicêndu-Vĕ un „*Bine aţi venit întrĕ noi!*“

Adunarea generală v'a ales şi v'a pus în fruntea Asociaţiunii cu unanimitate şi cu rară însufleţire; şi acum suntem veseli, că aţi venit, căci prin acésta ni-am împlinit o veche dorinţă, şi suntem firm convinşi că poporul român din patrie nu putea încredinţa unui bărbat mai vrednic acéstă demnitate.

Numele Ilustrităţi Tale ne este o garanţă, că Asociaţiunea nóstră sub conducerea Ilustrităţi Tale v'a ajunge la respect înaintea popórelor conlocuitóre şi a străinilor; ear' în sinul poporului nostru se va desvolta iubire şi pricepere pentru marile ei probleme încât se va puté apropia de scopul ce şi-l'a prefipt.

D-zeu se vĕ dee putere şi sănătate sĕ staţi timp îndelungat în fruntea nóstră.

După acésta a întrat comitetul in desbaterea obiectelor puse la ordinea zilei.

1. Prim-secretariul Dr. *Diaconovich* raportézá cu privire la distribuirea sumei de 2000 fl. votată la adunarea generală dela *Mehadia* ca ajutor pentru şcólele confesionale din ţéră. Obiectul a fost dat în studiare *secţiei şcolare*, care a propus a se da banii pentru trebuinţele bibliotecilor şcolare. Acésta propunere a fost acceptată si de plenul secţiunilor. Astfel comitetul central a decis, ca suma amintită sĕ se predee despărţĕmintelor în proporţia numĕrului membrilor, ca sĕ se folosésca pentru bibliotecile scolare, eventual pentru alte trebuinţe şcolare.

2. Secret. al II. Dr. *Beu* presentă raţiociniul comitetului pentru aranjarea festivităţilor dela ultima adunare generală, din care resultă un câştig curat de 2009 cor. 18 fil. Acest resultat favorabil se ia cu plăcere la cunoscinţă şi banii se adaug la fondul general. In acésta sumă nu se cuprind taxele dela membri.

3. Se constată că sunt următórele stipendii vacante:

I. Pentru studenţi din gimnasiu şi reale:
a) din fundaţiunea Ioan Roman cor. 120
b) „ „ Başotă . . „ 60
c) „ „ Galiană . . „ 120
d) „ „ Avram Iancu „ 100
II. Pentru eleve din şcóla de fete civilă:
Din fundaţiunea Dr. Ioan Moga 80 cor.

Se publică concurs pentru conferirea lor.

4. S'a presentat protocolul adunărei cercuale din despărţĕmêntul Panciova. Momente de remarcat nu sunt. Asemenea dela Făgăraş. Adunarea s'a ţinut în comuna *Copăcel.* Profesorul din Blaj *Dr. Vasile Suciu* este declarat membru pe viéţă. Bani s'au încassat 404 coróne. Budgetul fiind fără percepţiuni s'a cerut facerea unui budget cu tóte formele de contabilitate.

Asemenea dela *Cluj*, unde despărţĕmêna stagnat un şir de ani. Aici s'a decis a se da 20% din taxele încassate, pentru trebuinţele despărţĕmêntului, cu totul 120 coróne. De remarcat este propunerea: *sĕ se iee disposiţiile necesare pentru sĕrbarea démnă a descălecării nóstre în Dacia, acum când s'au împlinit 18 veacuri.* Propunerea s'a dat în competenţa *secţiei istorice.*

Cu aceste s'a încheiat şedinţa.

Preşedintele *Dr. Alex. Mocsonyi* s'a reîntors la Copolnaş, astăzi Luni diminéţa.

şi cad farfurii, pahare, cesci, cu un sgomot îndrăcit.

— Acum, ziceam în mine, când le-o vedé pe tóte sparte ce mutră are sĕ facă şi rîdeam. Dar' aştept s'o aud vorbind din pod, m'am spânzurat d'a binelea, aştéptă sĕ-mi dau sufletul, ca sĕ se dee jos.

Aştept aştept... nimic. Eu făceam pe mortul, sĕ vĕd ce are sĕ facă ea. In sfêrşit, după câtva timp, când a creḑut că am murit, o aud mişcându-se şi repezindu-se pe scară, şi sculând pe toţi vecinii cu nişte strigăte sĕlbatice.

— Ajutor! Ajutor! Bărbatu-meu s'a spânzurat.

Dar' cu tóte ţipetele ei, părea fórte mulţămită că s'a scăpat de mine. Atunci mi-a trecut şi beţie în rîs, şi m'am aprins.

— A! aşa e! strig. Şi 'n momentul când întra şi ea pe uşe, în urma vecinilor ce alergaseră cu lămpile 'n mâni, mĕ reped şi eu şi ţi-o înhaţ de pĕr.

— Infamie! aşa dar' ai făcut-o cu tot dinadinsul, ai? vreai sĕ mĕ cureţi d'a binelea. Na dar' na! na!...

Am prăpădit-o 'n bătae. S'a umplut de sânge, am dus'o la spital, dar' n'are nici pe dracu...

Atunci m'a denunţat şi cere divorţ. Dar' eu o primesc sĕ vie acasă; m'am hotărît sĕ nu mai beau, de cât câte-o sticluţă, aşa, că sĕ-'mi potolesc setea.

Sistemul bisericelor ortodoxe autocefale.

(Urmare.)

Din contră, conform usului stabilit şi recunoscut şi conform legiuirilor canonice respectate de la început, cele patru patriarchii se considerau totdéuna ca autocefale, independente una de alta, şi fie-care administrată de sine. Pentru acésta, chiar în acele timpuri de restrişte, patriarchiile Alexandriei, Antiochiei şi Ierusalimului, ori de câte-ori puteau sĕ aibă un numĕr suficient de episcopi pentru a puté sĕ ţină sinod şi sĕ alégă ei pe patriarchul lor şi sĕ conducă ei afacerile patriarchiei, totdéuna usau de aceste drepturi ale lor. Pentru acésta, Patriarchul de Ierusalim, de exemplu, care a reuşit, din timpurile lui Gherman II (an. 1518), sĕ se încungiure de clerici distinşi, capabili şi eruditi şi în acelaşi timp mulţi la numĕr, cari compuneau aşa numita comunitate a sfîntului Mormênt, fórte rar simţea necesitatea de a recurge la ajutoriul amical şi frăţesc al Patriarchului de Constantinopol, în ceea ce privea resolvarea cestiunilor pendente de Patriarchatul sĕu. Şi de asemenea, ori de câte-ori se întîmpla, ca Patriarchul ecumenic sĕ se amestece cu nedreptul în afacerile sale, ameninţând astfel autocefalia şi autonomia Patriarchiei sale, el a protestat energic în faţa celorlalte biserici. Astfel când în anul 1866 Ciril din Bizanţ, Archiepiscopul muntelui Sinai, care din timpuri străvechi aparţinea jurisdicţiunei Patriarchului Ierusalimului, a fost hirotesit contra ordinei canonice, în Constantinopol şi nu în Ierusalim, şi în urmă venind la neînţelegere cu monahii mănăstirei din muntele Sinai, a cerut mijlocirea şi concursul Patriarchului ecumenic şi nu a recurs la Patriarchul de Ierusalim, precum se cuvenea, Patriarchul Ierusalimului Ciril II, a desaprobat amestecul Patriarchului ecumenic şi după ce a caterisit sinodicesce pe Ciril, relativ la amestecul Patriarchului ecumenic, a formulat principiul, că *patriarchiile tóte sunt autocefale şi nu recunosc altă autoritate asupra lor, decât pe aceea a sinódelor ecumenice.*

De asemenea ultima alegere de Patriarch în Alexandria, a lui *Fotie*, s'a făcut de clerul şi poporul bisericei Egiptului, fără vre-un amestec sau influinţă străină, ear' Patriarchul îşi exercita administraţiunea sa fără cel mai mic amestec sau influinţă a vre-unei alte autorităţi spirituale administrative străine.

Asemenea şi în Antiochia, cu ocasiunea ultimei alegeri, a lui Meletie. Aci lucrurile ajunseseră într'un punct cu desăvîrşire extrem, din causă că episcopii de origine arabă ai acestei patriarchii s'au ademenit de influinţa politicei rusesci, care urmăresce slăbirea elenismului în Siria şi Palestina, şi înălţarea favoriţilor ei indigeni Arabi; chiar şi ei însĕ, pentru a apára actul alegerei lui Meletie, s'au pus tot la adăpostul autocefaliei tronului Antiochian, şi cu autocefalia au voit sĕ acopere tóte neregularităţile sĕvîrşite cu ocasiunea acelei alegeri.

De asemenea şi autocefalia bisericei din Cipru s'a păstrat şi s'a respectat în timpurile de la căderea Constantinopolului şi până în ziua de astăzi. Episcopii Ciprului cu archiepiscopul lor cu reşedinţa în Leucosa, au condus, au administrat şi conduc până astăzi în mod independent afacerile bisericesci ale întregei insule, fără sĕ fie supuşi vre-unei autorităţi bisericesci străine. Ear' arbitragiul patriarchiilor, pe care l'a cerut una din cele două partide ce s'au format cu ocasiunea ultimei alegeri a Archiepiscopului lor după mórtea lui Sofronie, remâne intervenţiune în pericul de a nu se puté realisa, căci ea nu a fost cerută de amêndouă partidele; de óre-ce *ipso jure*, nimeni nu póte interveni ca arbitru sau judecător în afacerile bisericei Ciprului; nici chiar Patriarchul ecumenic, care de-şi are întâetatea de onóre întrĕ ceilalţi patriarchi, dar' nu are nici o putere administrativă, ca sĕ pótă interveni cu de la sine putere în afacerile celorlalte biserici ortodoxe.

Chiar şi celelalte popóre ortodoxe: Ruşii, Ortodoxii din imperiul Austro-Ungar, Sêrbii, *Românii* şi Bulgarii, după principiile cari au domnit pururea în administraţiunea Bisericei Ortodoxe de Orient, fiind state independente, au dobândit şi bisericele lor independenţa; căci ordinea şi administraţiunea bisericéscă a trebuit sĕ se conformeze ordinei administrative politice, conform canonului 17 al sinodului al IV ecumenic; conform cuvintelor lui *Fotie*, care zice: „*Cele bisericesci, şi mai ales cele „privitóre la administraţiunea bisericéscă, tre„bue sĕ se acomodeze schimbărilor şi stărei „politice, aşa precum a fost totdéuna* (epistola către Papa Nicolae I), şi conform cuvintelor canonului 39 al sf. Apostoli, care zice: „*Epis„copii fie-cărei naţiuni trebue a ş'i pe cel în„tâiu întrĕ ei şi a'l avé pe el de şef al lor*“.

Unele din aceste popóre, cum am vĕḑut, îşi dobândiseră autocefalia lor înainte de căderea Constantinopolului. Astfel au fost Sêrbii, Bulgarii şi *Românii.* Autocefalia însĕ a Bisericei Sêrbilor şi a Bulgarilor s'a desfiinţat, mai târziu, sub Samuil I (an. 1766 şi 1767), când ierarchii sêrbi şi bulgari, din causa apăsărilor străine şi pentru a se bucura de privilegiile acordate de cuceritorii turci bisericei Patriarchiale din Constantinopol, au cerut ei înşişi, cum afirmă Sergiu Macreu (comp. Satha bibliot. evului mediu III, 251) protecţiunea directă şi dependenţa lor de Patriarchia ecumenică din Constantinopol. In secolul trecut însĕ dobândind independenţa politică, au cerut şi au dobîndit şi independenţa bisericéscă, cum era fórte natural, şi nimeni nu are nimic a le imputa pentru acésta. Numai Bulgarii sunt condamnabili, nu pentru că voiau şi ei sĕ dobândéscă independenţa bisericéscă, ci pentru-că nu s'au mulţămit a cere şi a înfiinţa iexarchia lor în Bulgaria proprie, ci au pretins a o estinde asupra întregului Imperiu Otoman, cuprinḑênd pe toţi Bulgarii ce s'ar afla în el, şi cu centrul ei în Constantinopol. Ei adecă au voit, ca în Imperiul Otoman sĕ existe două biserici, de o potrivă, *cea grecă şi cea bulgară*, amêndouĕ avêndu-şi centrele lor în Constantinopol, unde sĕ-şi aibă reşedinţa atât Patriarchul ecumenic cât şi exarchul bulgar, şi în fie-care provincie a Traciei şi a Macedoniei sĕ fie alături un episcop grec şi altul bulgar, şi Grecii sĕ aparţină episcopului grec, ear' Bulgarii celui bulgar, împărţind astfel pe locuitorii aceleiaşi localităţi după naţionalitate. Canónele interzic categoric, ca sĕ fie în aceeaşi cetate sau eparchie doi episcopi (canon. VIII al sinod. I ecumenic şi can. XVI al sinod. I şi al II). Pentru acésta cu drept cuvênt Patriarchia ecumenică, în anul 1872, sub Antim al VI, la marele sinod local ţinut în Constantinopol, la care au luat parte şi ceilalţi patriarchi (afară de cel al Ierusalimului) şi archiepiscopul Ciprului, au declarat pe Bulgari de schismatici, de óre-ce în anul acela, în mod abusiv, necanonic şi contrar ordinei păstrate în biserică, au înfiinţat o biserică, care nu póte fi recunoscută de dreptul canonic bisericesc, şi au instalat în Constantinopol un exarch al bisericei Bulgare.

(Va urma).

Revistă esternă

Anectarea Cretei. Telegramă privată din *Costantinopol* raportéză că din cercuri diplomate bine informate se confirmă ştirea, că Rusia şi Francia în principiu s'au învoit deja, ca insula Creta sĕ fie anectată la Grecia. Invoéla acestor două puteri s'a făcut în Compiègne cu ocasiunea visitei ţarului. Acésta s'a comunicat *regelui George* al Greciei sĕptĕmânile trecute, cu ocasiunea visitei sale la Paris, pe lângă observarea însĕ, că din motive de oportunitate anectarea trebue sĕ se amâne pe vr'o două-trei luni.

*

Revoltă în Filippine. Nici nu s'au instalat cum se cade Statele Unite în posesia insulelor Filippine, luate de la Spania şi cucerite apoi prin rěsboiu de aprópe doi ani contra indigenilor, cari nu voiau sě trécă de la un stăpân la altul, ci sě fie liberi, — şi flota Statelor-Unite are lucru de nou cu Filippinele. O telegramă din New-York dto. 25 Octobre raportéză, că tóte cuirasatele flotei, împreună cu 25 canoniere şi 3500 de soldaţi au plecat la insula Samar, spre a sufoca revolta nouă a filippinilor.

*

Proclamaţia lui Botha. In urma proclamaţiei generalului englez *Kitchener*, comandantul trupelor aflătóre pe câmpul de resboiu din Africa sudică, a dat şi comandantul Burilor, generalul *Botha* o proclamaţiune, de cuprinsul următoriu:

Fiind cunoscut că guvernul englez, sub data de 6 August a. c. a lansat o proclamaţie prin comandantul sěu suprem din Africa de sud, în care se spune că toţi comandanţii, căpitanii şi şefii detaşamentelor de trupe înarmate, întru cât sunt buri şi continuă a opune resistenţă englezilor în ambele republici şi în alte părţi ale posesiunilor engleze din Africa de sud, precum şi că toţi funcţionarii guvernului ambelor republici *vor fi exilaţi pe viéţă în cas dacă nu vor depune armele până la 1 Septembrie;* şi fiind că nici membrii ambelor guverne ale republicelor nici alt general comandant, căpitan, şef sau bur din ambele republici n'are intenţia de a da ascultare sus-numitei proclamaţiuni; şi

„De óre-ce sus-numita proclamaţiune cuprinde o mulţime de neadevěruri, precum şi indicaţiuni false şi mincinóse — ceea-ce la englezi este un obiceiu;

„De óre-ce în fine, sus-numita proclamaţiune a lordului Kitchener n'a contribuit la alt-ceva de cât la aceea de a îmbărbăta pe fie care bur, care se află pe câmpul de luptă, sě continue lupta pentru scumpa nóstră libertate până la stirşitul amarnic;

„De aceea proclam şi fac cunoscut: Eu, Ludovic Botha, comandant general al republicei sud-africane, după înţelegerea avută cu guvernul, ofiţerilor şi burgherilor Republicei sud-africane, precum şi celor din liberul Stat Oranje, că generalul Kitchener, statul sěu major, ofiţerii sěi, precum ori şi cine, care servesce sub el în armata britanică şi pórtă rěsboiu contra nóstră, după 15 Septembrie sunt consideraţi ca proscrişi şi că tuturor ofiţerilor şi burgherilor ambelor republici şi ai Coloniei Cap li-se pune în vedere şi în acelaşi timp li-se ordonă, sě împusce pe orice Englez, pe care-l vor găsi cu arme.

Ludovic Botha
comandant general al Republicei
sud-africane“.

*

Voce ruséscă despre rěsboiul african. Fóia militară ruséscă „Raswedsik“ din Petersburg publică un articol al generalului *Dragomirov*, în care *favoritul ţarului* zice şi următórele:

„Englezii ar face mai bine sě nu mai vorbéscă de umanitate şi progres. Nu e timpul potrivit a vorbi despre aceste frumóse lucruri atunci când o întrégă naţiune se storţéză *sě pustiéscă un mic popor onorabil, pentru-ca sě facă posibil hoţilor influenţi sě-şi umplă buzunarele.*

NOUTĂŢI

Inaltpreasânţia Sa metropolitul a plecat Vineri séra la Budapesta, pentru a lua parte la şedinţa de deschidere a parlamentului ungar. Cum se scie, deschiderea s'a făcut azi, în palatul regal din Buda.

*

Toma Ionescu, profesor la facultatea de medicină a universităţii din *Bucureşti,* zilele trecute a fost chiămat la Viena, sě opereze pe soţia lui Riza bei, ataşat la ambasada turcéscă. Operaţia a succes fórte bine. La operaţie i-au asistat drul Bălăcescu şi studentul în medicină Papadopol.

*

Concertul dşórei Cunţan. Aflăm că domnişóra *Elena Cunţan,* profesóră de cant, va aranja în curênd un concert în Sibiiu. Atragem din vreme atenţiunea publicului românesc asupra acestei seri de adevěrată plăcere artistică. Detailuri vor urma la timpul seu.

*

† Clemente Muntean, fost aprópe 61 de ani paroch în *Limba* (tractul Albei-Iulie), a rěposat alaltăeri, în etate de 80 de ani. Ca preot tiner, rěposatul Clemente Muntean în revoluţia din 1848/49 a suferit şi el ultragiile şi barbariile, pe cari mulţi preoţi de ai nostri au avut sě le îndure pe acele timpuri. Bătut crunt cu vergi şi bâte, bietul preot rěmăsese leşinat, fără simţiri, dar' călăii sei şi-au mai satisfăcut poftei crudele şi prin tăiarea unei buce a leşinatului. Dus după aceea a casă spre a fi înmormêntat, omul şi-a revenit în fire, — pentru a păstori mai departe turma sa cuvêntătóre. Afle acum odihna de veci în sinurile Tatălui cerese!

*

Economisările Bulgariei. Se raportéză din Sofia, că pentru a face economisări, guvernul a decis sě desfiinţeze agenţiile diplomatice din Bucureşti, Athena şi Londra.

*

Viriliştii români din comitatul Braşov. Intrě viriliştii comitatului Braşov pe anul 1902 sunt şi următorii Români, membri ordinari: George B. *Popp* privatier (cu 2274 cor.), Iosif *Puşcariu* advocat (cu cor. 1965·32), Nicolae *Eremias* comerciant (cor. 1724·80), Fundaţiunea *Iuga* (cor. 1706.40), Simion *Damian* advocat (cor. 1551·16), Petru *Nemeş* notar public reg. (cor. 1370), Ioan *Duşoiu* comerciant (cor. 1331·10), věd. Maria *Steriu* (cor. 1259·37), „*Albina*“ institut de credit (cor. 1221·72), *Biserica Sf. Niool ae din Scheiu* (cor. 1167·68) Dr. Aurel *Mureşianu,* proprietar de ziariu (cor. 1110·72) Suplenţi: Nicolae *Mocanu* comerciant (cor. 894·11), Arseniu *Vlaicu* director de şcólă (cor. 877·94), Vasile *Popoviciu* măsar (cor. 759·44) şi Nicolae *Garoiu* advocat (cu cor. 749·60).

*

„Societatea de lectură a elevilor dela şcóla comercială superióră rom. din *Braşov*“, s'a constituit în următorul mod: Preşedinte: dl prof. Andrei Bârsanu, v.-preş.: Virgil Popoviciu, cl. III com., secretar I: Moise Anghel, cl. III com., vice-secretar: Virgil Bontescu, cl. II com., bibliotecar: Ioan Ilie, cl. II com., vice-bibliotecar: Gligorie Popescu, cl. I com., controlor: Alesandru Băcilă, cl II com., econom: Mateiu Grama, cl. I com. — Membrii comisiunei literare sunt: preşedinte: vice-preşedintele societăţii; membri din cl. III com.: Ioan Petra, S. Urian, N. Olariu, din cl. II com.: T. Orghidan, G. Talescu, din cl. I. com: I. Gridean.

*

Douě milióne pentru Buri. Inainte cu o sěptěmână presidentul *Krüger* a căpětat dela un om necunoscut *douě milióne de franci,* în bancnote engleze, pe lângă încunoscinţare, că donatorul a destinat acesti bani pentru provederea Burilor cu arme şi muniţiune de puşcat.

*

Detectiv de model. O nevăstuţă din Arad a părăsit caminul familiar fără sě-şi iee rěmas bun de la bărbăţel, dar' a dus cu sine şi 800 fl. ai bărbatului. Bărbatul a recuirat ajutoriu poliţial sě-i afle pe necredinciósa, ear' poliţia a dat afacerea în grija celui mai harnic detectiv al ei. Acesta a şi dat de urma fugarei, a ajuns'o la Chichinda mare, dar' . . . nevăstuţa era fórte frumósă. Detectivul i-s'a ataşat ei şi au luat ambii tălpăşiţa. Pe lângă paguba bărbatului cu pricina, acum are şi poliţia pagubă, căci şi-a perdut pe cel mai bun detectiv.

*

Drama din Bacău. Ziarele din Bucuresci publică scrii despre o teribilă dramă petrecută în ziua de 23 Octobre în oraşul Bacău. *Otto Riedel,* şeful musicei militare din acel oraş a împuşcat pe stradă în faţa hotelului Europa pe sócra sa *Elena Holban* şi pe *Dr. Müller,* cumnatul sócrei sale, cari mergeau împreună fără sě bănuéscă ceva. După acest duplu omor, Riedel s'a sinucis. Poliţia venită la locul sinistrului a ridicat din faţa hotelului trei cadavre. Riedel suferia de nevrastenia şi trăia rěu cu nevastă-sa, care îi intentase proces de divorţ. El bănuia, că intrigile sócrei sale şi ale lui Dr. Müller au pricinuit neînţelegerea intrě dînsul şi nevastă-sa.

*

Ciocnire de tren în Budapesta. Mercuri nóptea s'a întêmplat în apropiere de Budapesta o ciocnire de trenuri, care uşor putea sě devină catastrofă oribilă. Anume trenul de persóne Nr. 908 al liniei Bpesta-Subotiţa — Zěmlin, care în gara din districtul Francisc al Budapestei avea sě se opréscă pe nouě minute, spre a lăsa sě soséscă din direcţia contrară un alt tren, Mercuri nóptea a plecat după aşteptare abia de un minut. Astfel s'a întâlnit cu celalalt tren pe linie deschisă, prověḑută cu o singură păreche de ralii. Ciocnirea era inevitabilă, şi dacă urmările ei nu au fost mai fatale, e a se mulţămi norocului că maşiniştii au observat de timpuriu primejdia şi au strîns puternic pedecile trenurilor. Şi aşa însě ciocnirea a fost atât de puternică, în cât vagónele dinainte ale ambelor trenuri s'au sfărmat tot ţanduri, părţile anterióre ale locomotivelor încă sunt sdrucite şi sfărmate, ear' un vagon de la trenul de persóne a fost aruncat de pe ralii şi s'a prăbuşit de pe şrec jos în adâncime, sfărmându-se tot. In acest vagon erau trei călětori (întrě ei o damă), dar, spre mare minune, afară de contusiuni mult-puţin grave nu li-s'a întêmplat altceva nimic. Dintrě vagónele trenului de povară, cele nesfărmate de puterea ciocnirei, rupêndu-li-se lanţurile s'au precipitat înděrět pe linia costişă, isbindu-se în câteva vagóne din halta proximă şi spărgênd câteva din ele. Intrě cei răniţi mai grav sunt cei doi conductori şi un fochist al trenului de povară, ceilalţi călětori au scăpat cu răniri şi condusiuni mai puţin periculóse.

*

Ştiri mărunte. Sěptěmâna trecută şi-a serbat iubileul de 30 ani de serviciu *F. Kozma,* inspectorul reg. de şcóle al comitatului Cojocnei. Din acest prilej corporaţiunea învěţătorilor (magiari) a făcut pe séma asilului învěţătorilor *(*tanitók-háza) din Cluj o fundaţiune de 2000 coróne, sub numirea *„fundaţiunea Kozma“.* — Congregaţia comitatului Odorheiu a hotărit, ca pe lângă cele trei cercuri pretoriale de acum sě se înfiinţeze încă trei cercuri filiale. A aprobat şi hotărirea representanţei oraşului *Odorheiu* de a clădí un *abatoriu public,* cu spese de 60.000 de coróne. — In părţile *Zemlinului* de câteva zile sunt mari orcane de vênt, cari causézä pagube fórte mari. Navigaţia pe Dunăre e sistată. — In *China* ameninţă fómete; în provincia Ki ang-ceau trei-sute mii de ómeni, ear' în Ni-ang-vai şese sute mii de ómeni sunt aprópe sě móră de fóme.

*

Apa minerală „Boholt“. Atragem de nou atenţiunea cetitorilor asupra apei minerale pusă de curênd în comerciu, de provenienţă din *Boholt,* care e recomandată din partea mai multor medici ca fórte bună şi eficace în contra astmei, a durerilor de stomah, în contra lipsei de sânge, precum şi în contra tuturor bólelor femeesci. Analisa făcută de *Dr. Hankó* e fórte favorabilă apei de *Boholt,* care conţine mult *calciu* şi *magnesiu.* E de recomandat şi ca apă de beut, curată sau amestecată cu vin, şi se vinde în sticle mari de douě litre cu *24 bani,* ear' în sticle de câte o litră cu *14 bani* sticla. Depositul pentru Sibiiu e la dl *S. Csech,* Fingerlingsplatz 9, unde se pot face comandele.

Revistă bisericéscă.

Sfântul Sinod al României. Vineri la ameazi s'a deschis în Bucureşti, cu ceremonialul obicinuit, sesiunea ordinară de tómnă a sfântului Sinod.

Intâiu s'a oficiat la Metropolie chemarea duhului sfânt, şi apoi membrii sfântului sinod s'au întrunit în localul destinat pentru ţinerea şedinţelor. La solemnitatea deschiderei au asistat dl *Spiru Haret* ministrul instrucţiunei publice şi al cultelor; I. P. S. S. Mitropolitul Primat, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, dl George Adamescu, secretar general al ministeriului instrucţiunei publice şi al cultelor; PP. SS. LL. Episcopii Eparchioţi afară de P. S. S. Episcopul de Argeş reţinut în eparchia sa cu ocasiunea escursiunei M. S. Regelui şi a AA. LL. Principii Moştenitori de Saxa-Meiningen.

Dl ministru al instrucţiunei publice şi al cultelor a dat cetire următorului mesagiu de deschidere a sesiunei: Preasânţiţi Părinţi.

Sfântul Sinod al Sfintei biserici Autocefale Ortodoxe Române, fiind convocat prin Decretul Nostru Nr. 3138 a. c. în sesiune ordinară de tómnă, pe ziua de 12 Octobre a. c., conform art. din legea pentru alegerea Mitropoliţilor şi Episcopilor eparhioţi, cum şi a constituirei Sfântului Sinod al Sfintei Biserici autocefale Ortodoxe Române, Eu declar deschisă sesiunea acestui Sânt Sinod. *Carol.*

Cărţi şi reviste.

„Convorbiri literare“ fascicolul X pe Octobre (aunl XXXV) a apărut cu următoriul sumariu: „Douě capitole dintr'o biografie a lui Constantin Negruzzi“, studii de *G. Bogdan-Duică;* S final în monosilabe“, studii şi notiţe filologice de *Sextil Puşcariu;* „Corespondenţa din tinereţă a lui M. Cogălniceanu“, (urmare) de *P. V. Haneş;* „Filosofia lui La Fontaine, de P. Eliade, recensiune de *St. Orăşanu;* „N. Iorga: Istoria literaturii române“ reflecsiuni de *I. Bogdan* şi recensiunea lui *A. C. D. Xenopol* făcută pentru comisiunea censurătóre a Academiei.

„Convorbiri literare“ apar în *Bucureşti* în editura librăriei Socec & C. (Calea Victoriei N. 21) şi costă pentru Austro-Ungaria 15 coróne pe an.

*

„Infernul“ lui *Dante* va apăré în curênd în romănesce, tradus de compatriotul nostru George *Coşbuc.* Manuscriptul e dat deja la tipariu.

*

Ştiri literare. In *„Curierul literar“* de curênd apărut în *Bucureşti* cetim următórele ştiri literare:

„In revista *Romania* (Nr. 118—119 de pe Aprile — Iulie) dl Gaston (Paris) face o lungă şi fórte căldurósă dare de sémă asupra fasciclului prim din *Histoire de la langue roumaine* de Ovid Densuşanu. Acéstă carte — zice dl Gaston — o bogată în fapte şi în idei, şi merită sě fie cetită nu numai de cei cari studiéză în special limba română, ci de către toţi romanistii. Dl Densuşanu e în curent cu starea cea mai recentă a ştiinţei; tóte părerile ce le aduce le supune unei critice personale, aprópe totdéuna judiciόse, şi punctul seu de vedere particular îi permite adese-ori sě lămuréscă într'un nou fel fenomene de cari alţi savanţi s'au ocupat înaintea d-sale“. In fine recensentul laudă spiritul adevěrat ştientific, judecata clară şi prudentă, simţul istoric şi limbistic, cum şi rara putere de muncă a autorului.

Despre aceeaşi carte a lui Densuşanu scrie o recensiune în „Literaturblatt“ din Lipsca celebrul filolog german W. Mayer-Lübke, numind'o „o carte îndrăsnéţă“, fiind-că ar porní de-a dreptul din „Icóna lui Rössler“, şi după câteva observări polemice încheie cu următórele: „Continuarea acestei lucrări se póte aştepta cu plăcere“.

In *„Literarisches Centralblatt“* archeologul E. von Stern apreciéză favorabil cartea rěposatului Alexandru *Odobescu* publicată anul trecut la Paris sub auspiciile regelui Carol şi titulată *„Le trésor de Pétrossa“.* Stern zice, că de-şi problemele tractate de Odobescu nu sunt definitiv resolvate, totuşi „Le trésor de Pétrossa“ constitue o pétră fundamentală, pe care se va puté zidi mai departe.

Ear' revista *„La bibliographie moderne“* înregistréză broşura „Bibliografia cestiunii Orientului“ scrisă de Ştefan Orăşanu (Bucureşti 1899), zicênd întrě altele, că „Dl Orăşanu a scris câteva pagine pe cari viitorii istoriografi ai cestiunii Orientului nu vor puté sě le neglige“.

Posta Redacţiunei.

D-lui Ioan Todea înv. în Gârda de jos. Constatăm, că n'ai fost înţeles D-ta sub iniţialele *I. T.* din numěrul 101 al ziariului nostru.

Ernestina Maxim de Höchstenberg şi fiul **Ernestin Maxim de Höchstenberg,** locotenent în regimentul de infanterie Kovács de Mád Nr. 12, cu adêncă durere aduc la cunoscinţă trecerea din viéţă a preaiubitului şi neuitatului soţ şi tată, a domnului

George Maxim de Höchstenberg

major ces. şi reg. în pensiune

posesor al medaliei de rěsboiu, al medaliei jubilare-comemorative şi a insigniei de serviciu de oficer,

care în 25 Octobre n. a. c., la ora 1 nóptea după lungi şi grele suferinţe în anul 70 al etăţii şi-a sfîrşit viéţa dedicată binelui familiei sale şi statului.

Rěmăşiţele pămêntesci ale scumpului defunct se vor aşeza spre vecinică odihnă Duminecă în 27 Octobre n. c. la 3 óre p. m. în cimiteriul militar ces. şi reg., după ritul gr.-catolic, învitându-se la actul funebral tóte rudeniile, toţi amicii şi cunoscuţii.

Sibiiu, 25 Octobre, 1901. [218] 1—1

Primul institut de pompă funebră concesionat al lui Victor Hugo Borger în Sibiiu.

végrh. szám. 71/901. Nr. 219 1—1

Arlejtési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a nagy szebeni kir. törvényszék 1901 évi 3544 számu végzése következtében Dr. Russu Octávián ügyvéd által képviselt „Albina“ nagy szebeni takarék és hitelintézet javára Flucus Iuon és társai ellen 1620 kor. s jàr. erejéig 1901 évi augusztus hó 29 én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 2858 koronára becsült következő ingóságok u. m. szekerek, szának, tűzi fák, lábas jószágok, takarmány, gazdasági eszközök, 2 zsàk buza, szalma vágó gép, „Sam. Wagner“ féle 1845 számu cséplő gép, 2 buza rozsa és szoba butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sárkányi kir. járásbiróság 1901 évi V. 199/2 számu végzése folytán 1349 kor. 76 fil. tőkekövetelés, ennek 1901 évi oktober hó 1 napjától járó 6% kamatai, $^1/_3$ % váltó dij és eddig összesen 18 kor. 66 fill.-ben biróilag már megállapitott költség erejéig Uj Sinka község házánál leendő eszközlésére 1901 évi November hó 6 ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. evi LX t.-cz 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságok mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégitési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881 évi LX. t.-cz 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Sárkány, 1901 évi oktober hó 23 napján.

József Sándor
kir. birósági végrehajtó.

Árverési kitűzése, az első péld. ért. 80 fil. Arverési kitűzése több 13 péld. á 20 fill. 1 kor. 60 fill. Árverés kitűzése, bérbeadó értesitése, posta dij 35 fill.

La **Librăria archidiecesană** se află spre vêndare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion*	C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braboresco*	„ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

„VENEȚIANA“

institut de credit și economii, societate pe acții în Veneția-infer.
(Alsó-Venicze) comitatul Făgăraşului.

Fondată în 4 Iunie 1901 cu un capital de 20,000 coróne în 200 acţii à 100 coróne.

Acórdă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire hipotecară, şi împrumuturi pe amanete şi efecte publice.

Primesce: depuneri după cari institutul plătesce contribuţiunea erarială; ear' deponenţii primesc după banii depuşi 6% interese.

Veneţia-inferióră, în 17 Octobre 1901.

[221] 1—1 **Direcţiunea.**

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archierêscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sĕrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** şi la
Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

La Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de tóte zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rênduéla Obedniţei. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Sluşba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roşie cu copcii 4 cor.

Orológe de părete şi deşteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună şi solidă. * Preţuri eftine, garanţie conscienţiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Orologiu de damĕ de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni, aceeaşi calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni séu de dame, aceeaşi calitate, cu capac duplu, 7 fl. 25 cr.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** şi **argintării** din Transilvania recomândă eftin şi bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** şi **opticilor.**

Potire, cruci, cădelniţe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** şi **vase de masă** cu preţurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broşe şi **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă şi botez potrivite cu preţurile cele mai eftine. [113] 21—30

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.

Acelaşi cu cutie de oţĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile şi eftine.

Lanţuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanţuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deşteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine şi eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 116 Sibiiu, Joi 19/31 Octobre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Pentru biserică.

Sibiiu, 30 Octobre n.

Tânguiri amare am cetit în numerii din urmă ai confratelui din Bucuresci *„Apostolul“*, asupra modului cum e tratată biserica ortodoxă română din partea unor primării din regatul român.

Se fac economisări, — aşa ni-se spune, — pe tóte liniile în budgetele bisericilor, şi tóte în detrimentul bisericei însaşi; pentru-că pe unele locuri s'au cassat posturile de cantori, s'au şters spesele încălditului bisericilor în decursul lunilor de earnă, ba s'ar fi redus chiar şi salariile preoţilor şi s'ar fi şters serbările hramurilor, încopciate cu spese, — şi alte de acestea.

Lucruri întristătóre; nu pentru faptul dat, ci pentru-că preste tot esistă posibilitatea la fraţii nostri din regat, ca lucrurile sĕ se pótă întêmpla aşa cum ni-se spune că s'au întêmplat.

E întristătoriu întâiu de tóte faptul, că biserica dreptmăritóre română din România liberă e pusă cu totul sub conducerea statului şi prin urmare şi la discreţiunea statului, ale cărui organe — póte fără voe, — comit apoi acte cari pot sĕ aibă de urmare subminarea cu desĕvêrşire a autorităţii bisericei. Şi mai întristătoriu e însĕ faptul, că atunci când organele statului vin şi detrag bisericii aceea ce-i compete şi ce datóre sunt sĕ-i dee, amĕsurat învoielilor legate probabil atuncia, când statului au fost acordate drepturi de ingerenţă în afacerile bisericei, *independente din capul locului:* cei chemaţi sĕ grijéscă de esistenţa şi de înaintarea bisericei, vin şi se tânguesc şi aruncă vina pe guvern şi pe organele sale! De ce??

Ne permitem a ne spune părerea, că e greşită calea acésta; pentru-că biserica nóstră nu statul a ridicat'o, ci credincioşii ei, cari earăşi, nu au primit'o de-a gata, ci au întemeiat'o *prin sacrificii*, şi tot prin sacrificii au sĕ o susţină şi mai departe.

Nu dă statul aceea ce e de lipsă pentru biserică? Sĕ dee *credincioşii*, căci datorinţa lor este sĕ aducă jertfă pentru biserica lor.

Vor fi în România şi alte biserici afară de cea română gr.-or. şi ştim bine că sunt, cum e: biserică r. catolică, biserica luterană a Saşilor, biserica reformată a Magiarilor, biserica grecéscă şi bulgăréscă, şi altele. Primesc óre şi acestea de la stat, respective dela primării aceea ce le trebue, până chiar şi luminări şi vin pentru sĕvêrşirea sfintei taine a euharistiei? De unde! Tóte trebuinţele, tot ce se cere pentru întreţinerea bisericilor acestora, vine dela *credincioşi*. De ce n'ar puté sĕ facă óre asemenea şi fraţii nostri din regat, — scuturându-se cu desĕvêrşire de sub epitropia statului, care cu tóte că e stat *român*, şi organele sale sunt nu numai de o limbă, ci chiar de aceeaşi lege cu credincioşii bisericei nóstre, — totuşi e stat, şi are alte griji, alte scopuri şi alte datorinţe, nu numai aceea de a face *tot* ce se cere pentru biserică!

Pentru biserică au sĕ facă ce e de lipsă credincioşii înşişi; şi statul e dator sĕ dee ajutor numai acolo, unde credincioşii, pe lângă tótă bunăvoinţa, nu pot aduce pentru biserică jertfele cari li-se cer.

Óre unde am fi ajuns noi, cei din regatul ungar, cu biserica nóstră, dacă le aşteptam tóte de la stat şi le ceream tóte de la stat? Nici urmă n'ar mai esista astăzi din ea! Dar' am conservat'o şi am înălţat'o din propria nóstră sărăcie, din jertfele aduse din partea credincioşilor, pentru-că statul nu ni-a dat şi nu ne dă nici astăzi nimica. Şi aşa o vom ţiné şi în viitoriu, prin sacrificii, jertfind pentru biserică.

Şi aşa fac la noi şi celelalte biserici, tóte. Fie-care e susţinută prin înşişi credincioşii ei, de la cari se cere nu numai credinţă şi alipire, ci şi *zel de jertfire;* ba póte acésta din urmă în mĕsura cea mai mare, fiind-că în însuşirea acésta sunt întrupate tóte celelalte. Şi sĕ nu se uite, că pe lângă biserică, noi, cei de aici, avem sĕ ne îngrijim încă şi de şcóla nóstră, română şi confesională, care earăşi din sudórea credincioşilor e susţinută, şi care reclamă aprópe mai mari sacrificii decât biserica însaşi. Fraţii din Regat sunt însĕ dispensaţi de acésta sarcină, pentru-că statul lor *naţional* fiind, instrucţiunea publică, luată în mânile sale, în spirit naţional se face. De ce sĕ nu pótă aduce deci credincioşii barem jertfele cerute esclusiv pentru întreţinerea bisericei lor, şi de ce sĕ le aştepte şi sĕ le céră tóte de la guvern şi de la organele sale??

In viitoriu nu póte străbate nimeni. Pot sĕ vină zile şi mai frumóse pentru regatul român, dar' pot sĕ vină şi zile grele şi de grea cercare Pentru-că aşa e în lume: state se nasc şi state dispar. Biserica însĕ rĕmâne, pentru-că biserica e vecinică Sacrificiile credincioşilor o susţin! La aducerea de sacrificii am dorí deci sĕ fie îndemnaţi şi îndatinaţi şi fraţii din regat, cu privire la biserica, ca astfel biserica lor sĕ-şi redobândéscă încet cu încetul independenţa care i-se cuvine.

Nu ca înfruntare le scriem acestea, ci ca temă de meditare, pentru-că chestia e de importanţă vitală pentru biserica română din regat şi merită, ca cei chemaţi sĕ mediteze asupra ei.

Din Austria. Situaţia, care în zilele din urmă era fórte nesigură în ceealaltă parte a monarchiei, s'a îndreptat spre bine, dându-se asigurare guvernului, din tóte părţile, că reichsrath-ul va întra în resolvarea ordinei de zi şi nu va pune pedeci activităţii parlamentare. Astfel pericolul unei crise de cabinet e pentru data acésta de nou delăturat, şi numai svonul despre retragerea ministrului ceh *Rezek* se mai menţine.

Din parlament. In şedinţa de eri, Marţi, a dietei magiare, ţinută sub conducerea presidentului de etate *Fabinyi*, fost ministru de justiţie, deputaţii şi-au presentat credenţionalele, pe basa cărora dieta s'a împărţit în secţiuni de verificare. In şedinţa de astăzi se vor face verificările, ear' mâne, Joi, dieta va puté procede la alegerea biroului. President va fi ales contele *Apponyi*, căruia partidul de la putere îi va oferi în conferenţa ce o va ţiné astăzi séra acésta înaltă demnitate; ear' cei doi vicepresidenţi vor fi luaţi asemenea din partidul liberal, care nu s'a învoit sĕ fie cedat kossuthistilor un loc de vicepresident, cum se făcuse planul mai nainte.

Deschiderea parlamentului.

Luni, 28 Octobre, la orele douĕsprezece, s'a făcut în palatul regal din Buda deschiderea solemnă a parlamentului ungar.

Actului de deschidere i-a premers oficiarea serviciului divin, sĕvêrşit de primatele catolic *Vaszary*, în capela curţii, şi în presenţa Monarchului, care în urmă s'a retras în departamentele sale.

Puţin înainte de orele 12 anunţându-se Maiestăţii Sale că magnaţii şi deputaţii sunt întruniti în sala tronului, — Monarchul a întrat în sală cu ceremonialul obicinuit, a urcat tronul şi punêndu'şi calpagul pe cap a cetit cu voce tare şi clară mesajul de tron, prin care declară de deschisă noua sesiune parlamentară.

Afară, un batalion al regimentului 69 de infanterie a dat onorurile cuvenite militare, ear' musica militară a intonat *imnul poporal.*

După cetirea mesajului de tron, M. Sa a părăsit sala, cu suita sa, în ordinea în care şi a făcut întrarea în sală.

Cuvêntul de tron, rostit în faţa magnaţilor şi a deputaţilor ţerii, a fost de următoriul cuprins:

Stimaţi Domni! Magnaţi şi Deputaţi! Nouĕ iubiţi Credincioşi!

Cu încredere şi speranţă vĕ salutăm la începutul acestei sesiuni dietale.

Aveţi misiunea de a resolva probleme de mare importanţă.

Vor mai fi necesare dispoziţiuni legislative aprópe pe tóte terenele vieţii publice, pentru-ca iubita Nóstră Ungarie sĕ ajungă acel grad al desvoltării spirituale şi materiale, la care cu întrégă căldura inimei Nóstre părintesci dorim sĕ o ridicăm.

Intrĕ problemele ce aşteptă resolvare, în primul plan e cestiunea de mare însemnătate a *situaţiei economice.*

Dieta trecută a regulat pe basă interimală afacerile comerciale dintrĕ ţerile Corónei Nóstre ungare şi dintrĕ celelalte regate şi ţeri ale Nóstre.

Afacerile acestea, în puterea importanţei lor mari, ce o au asupra întregei vieţi economice a ţerii, recer, în spiritul art. de lege XII din 1867, regulare stabilă pe basa complanării juste şi ecuitabile reciproce.

In scopul pregătirii convenţiunilor comerciale internaţionale, de hotărîtóre însemnătate pentru raporturile economice, este necesar înainte de tóte, conform art. de lege XXX din 1899, statorirea de nou *a tarifei vamale generale*, care e chemată sĕ apere toţi ramii productivităţii economice: *interesele agricole şi cele industriale deopotrivă şi consonant.*

Va forma object al îngrijirei DVóstre transacţia financială cu Croaţia-Slavonia, ce are a se încheia în înţelesul art. de lege XXX din 1868.

Pe basa dreptăţii şi equităţii şi pe lângă reciprocă bunăvoinţă va succede a resolva spre mulţămire şi acéstă problemă.

Problemă de mare importanţă va forma pentru dieta actuală *statorirea contingentului de recruţi* în cadrele sistemului apĕrării patriei, de óre-ce legea referitóre ésă din valabilitate.

Nici un stat nu se póte subtrage de la îngrijirea pentru armata sa. Pentru-că cea mai mare garanţă a siguranţei şi existenţei unui stat constă în propriile lui forţe.

Patriotismul şi înţelepciunea D-Vóstre va afla modalitatea care în proporţiune cu forţele materiale ale ţerei sĕ asigure cu recerut efect aceste mari interese de stat.

Legile create în dieta trecută în interesul *îmbunătăţirii administraţiunei publice* au designat deja direcţia şi metodul creărilor ce au sĕ urmeze.

Proiectul de lege despre provederea agendelor de *cassă şi exactorat ale municipiilor*, e condiţie primordială pentru-ca agendele publice sĕ fie unificate şi simplificate, în interesul contribuenţilor.

Regularea cestiunei *imigrărilor si emigrărilor* nu mai póte fi amânată; în legătură cu acésta devine necesară înfiinţarea *poliţiei de stat la frontierele ţerii.*

Una dintrĕ problemele mai de însĕmnătate ale dietei actuale va fi crearea de *reforme pe întreg terenul administraţiunii publice*, pe base unitare şi consonante, cari vor fi a se realisa gradat.

Acéstă creaţiune de mare însemnătate va atinge adânc întreg organismul municipal şi comunal şi cestiunea tutoratului şi a disciplinării

Roforma va trebuí sĕ mânece din acea ideiă fundamentală, ca deoparte voinţa statului, depusă în legi, sĕ se pótă validita cu efect, ear' de altă parte, sĕ se organiseze, în cadrele acestea, *autonomie municipală şi comunală* plină de viéţă, care sĕ îndeplinéscă totodată şí controla vigilentă a administraţiunii publice.

La acésta se va adauge o *pragmatică de serviciu*, în a cărei elaborare se va scóte în relief responsabilitatea individuală a organelor esecutive.

Reforma *dărilor directe* e aşteptată cu drept cuvênt din partea ţerei.

Scopul acestei reforme e aşezarea cestiunei contribuţionale pe basă unitară şi justă.

Reforma va avé sĕ se estindă preste partea materială a cestiunii până şí asupra administrării dărilor, cum şí la modificarea corĕspundétóre a organisaţiunii de acum a administraţiunii publice financiale.

Referinţele *mineritului*, ale unuia dintrĕ eminenţii rami ai productivităţii nóstre industriale, vor avé sĕ fie puse pe base moderne prin *legea montanisticei.*

In scopul terminării definitive a operaţiunii privitóre la *regularea valutei* se vor face la timpul recerut propunerile necesare.

Guvernul Nostru va conlucra şí deací încolo, pentru-ca cestiunea organisării autonomiei bisericei catolice din Ungaria sĕ capete o astfel de resolvare, care sĕ fie aptă a realisa *spre generală mulţămire* acéstă instituţiune de mare importanţă.

Chestia întregirii dotaţiunii preoţilor, conform articolului de lege XIV din 1898, va primí resolvare finală prin regularea congruei catolicilor de ambele rituri, — *cu cooperarea înaltului cler.*

Pe întréga linie a instrucţiunei publice şi a educaţiunei sunt luate în vedere dispoziţiuni, cari asigură cooperarea spre un întreg, şi cari mai ales pe terenul instrucţiunii *juridice* şi al instrucţiunei *poporale* va reclama cooperarea D-Vóstre.

Situaţia nefavorabilă a economiei de câmp, a industriei şi a comerciului, formézá una din cele mai principale griji ale Nóstre de Domnitoriu. Guvernul nostru e deplin conştiu de gravitatea chemării sale şi de aceea, că la opera îmbunătăţirii situatiei economice trebue sĕ contribue deopotrivă tóte ramurile administraţiei.

Problema economică a viitoriului apropiat o va forma: ajutorarea productelor naţionale şi a muncei naţionale, în consonanţă şi în tóte direcţiunile; promovarea activităţii private, prin investiri rodnice, amĕsurat puterilor financiare ale statului; desvoltarea drumurilor naturale maritime şi crearea de drumuri maritime artificiale; desvoltarea piaţei pe séma productelor nóstre agricole şi industriale; conservarea piaţelor din străinătate, pe lângă concurenţa ce cresce, şi acapararea de piaţe noue; purtarea de grijă asupra chestiunei de asociare.

Ce se atinge deosebi de agricultură, dintrĕ dispoşiţiunile legislatorice luate în plan în mai multe direcţiuni, amintim: regularea fundamentală a representării prin specialişti în chestii agronomice, a colonisării şi a împărţirii de pàmênt. Ear' pe terenul industriei şi al comerciului, sunt luate în prospect dispoşiţiunii importante, în scopul ridicării circulaţiei, şi a eftinirii ei, cum si în scopul desvoltării comunicaţiei pe apă şi pe căile ferate.

Lucrările pentru crearea unui port comercial în Budapesta se continuă.

Projetul de lege, referitor la *căile ferate vicinale,* e chiemat a asigura chestiei acesteia o basă mai tare si o desvoltare mai sănĕtósă.

Plănuita modificare a *legii industriale* are de scop la micii industriaşi puterea cooperativă, ridicarea pregătirii şi a destoiniciei în concurenţă.

Ca continuare a *reformelor sociale* e luată în vedere, întrĕ altele, resolvarea chestiei asigurării muncitorimei în contra accidentelor: Reclama dispoşiţiunii şi regularea comerciului ambulant şi chestia *tîrgurilor,* apoi chestia concurenţei neoneste şi statificarea *mĕsurilor.*

In tóte acestea nisuinţa este: *scut şi desvoltare unitară pe séma forţelor economice şi sociale ale naţiunei.*

Pe terenul *justiţiei,* crearea procedurei procesuale pe basele *verbalităţii* şi ale *nemijlocirii* va reclama cât mai curênd munca Dvóstre. La acésta mai vin adăugate dispoşiţiunile cu privire la modificarea *legii penale,* la accelerarea regulării de *cărţi fonduare* şi la regularea de nou a dreptului de proprietate în cărţile fonduare.

Şi până când va puté fi realisată crearea unui *cod general civil* şi *modificarea legii comerciale,* pe basa pregătirilor făcute în mod sistematic, — se află de necesară regularea în mod prealabil a unelor raporturi din viéţa economică.

E de sperat, că *noua procedură penală militară,* care va sta la înălţimea ştiinţei moderne de drept, dar' din greutăţile isvorite din natura lucrului nu a putut fi compusă până acuma, — va puté sĕ fie presentată încă sub durata sesiunei actuale parlamentare.

Obiect al îngrijirii Dvóstre va mai forma *ameliorarea sorţii funcţionarilor de stat.* Guvernul nostru va presenta în curênd proiect de lege cu privire la acésta, care va fi acomodat sĕ garanteze, cu satisfacerea justelor pretensiuni, amĕsurat puterilor financiare ale statului, treptata esecutare a îmbunătăţirii de salariu, începênd dela clasa mai de jos a funcţionarilor.

Sunt mari problemele pe cari le aveţi înainte.

Munca ridicării şi întăririi statului magiar nu permite stagnare şi nu sufere întrerupere.

Avem încredere în patriotismul şi înţelepciunea D-Vóstre, că prin perseveranţă neslăbită veţi sĕvêrşí muncă rodnică.

Pe lângă acésta Ne punem încrederea în priceperea trezvíe a naţiunei, prin care va înţelege, că legea numai scut îi întinde şi garanţă 'i procură, şi în tenorul cărei priceperi va ştí, că chiar şi cele mai salutare dispoşiţiuni guverniale şi legislative pot numai sĕ promoveze, nu însĕ sĕ creeze consolidarea şi bunăstarea spirituală şi economică a popórelor.

Naţiunea trebue ea însaşi, prin laboriositate perseverantă şi prin spirit public patriotic şi sănĕtos sĕ-şi câştige aceste bunuri.

Dacă societatea va fi pĕtrunsă de acéstă conştiinţă, şi de acéstă nisuinţă va fi condusă, atunci ţéra va fi capabilă şi şí destul de forte pentru a-şi îndeplini misiunea aceea, pe carea i-o prescriu marile ei tradiţiuni istorice şi marile scopuri naţionale.

Concordia intimă cu aliaţii Nostri şi raporturile prietinesci permanent bune cu tóte Puterile, Ne permit a spera, că provedinţa nu ne va lipsí de binecuvêntările păcii.

Domnilor! Magnaţi! şi Deputaţi!

Sub povara labórei dee-ve putere conştiinţa aceea, că în mânile D-Vóstre este depusă fericirea generaţiunilor, şi că munca D-Vóstre conştientă şi sacrificătóre, consacrată causelor naţiunii, va fi rĕsplătită cu recunoscinţa generaţiunilor viitóre.

Implorăm binecuvêntarea lui Dumnezeu asupra activităţii D-Vóstre, Vĕ poftim perseveranţă şi succes la munca D-Vóstre şí în acel nou palat, pe care Ungaria millenară şi-l'a ridicat, spre gloria constituţiei sale strămoşesci şi spre a-'i fi simbol permanent.

Prin acésta, asigurându-Vĕ de graţia Nóstră regală, declarăm dieta de deschisă.

Sistemul bisericelor ortodoxe autocefale.

(Urmare.)

Biserica rusă fiind-că a primit lumina evangelică de la biserica de Constantinopol, şi la început era avisată a fi îngrijită şi condusă de patriarchia ecumenică, mai ales din causa stărei aprópe barbare în care se afla atunci poporul rus, a fost administrată bisericesce mult timp de biserica patriarchiei ecumenice. La 1051 Ieroslav, următorul lui Vladimir, a voit a face biserica rusă autocefală, precum avea tot dreptul a fi, căci stat independent, după principiul dominant în Biserica de Orient, trebue sĕ aibă şi biserică independentă. Dar' următorii sĕi avênd în vedere starea culturală a ţĕrei, care era încă în mare întunerec, şi sperând ajutor din bunele relaţiuni şi îngrijirea ce o aveau din partea patriarchiei ecumenice, n'au urmat exemplul lui Ieroslav. Astfel Biserica Rusă devine autocefală abia la finea seclului al XVI (anul 1589), când metropolitul de pe atunci al Moskvei, sub Patriarchul Ieremia II, a fost ridicat la demnitatea de Patriarch, devenind astfel biserica rusă biserică patriarhală, demnitate pe care Petru cel Mare, la anul 1721, a transformat'o în biserică Sinodală, substituind patriarchatului sinodul administrativ, cu reşedinţa în Petersburg.

La anul 1740 a devenit autocefală şì biserica creştinilor ortodoxi din Imperiul Austriac, cari ridicându-se la mai multe milióne au fost în urmă împărţiţi bisericesce în trei biserici ortodoxe independente: a) A Sêrbilor din Austria, sub archiepiscopul din Carlovitz şi ale Românilor sub archiepiscopii din Sibiiu şi Cernăuţ; acestui din urmă aparţinênd şi Rutenii. Tóte acestea s'au făcut conform spiritului ce însufleţesce şi conduce administraţiunea bisericéscă în biserica de Orient. Astfel Ruşii, creştinii ortodoxi din Austria, Românii, Sêrbii şi chiar Bulgarii, fiind state politicesce independente, au trebuit sĕ-şi aibă şì bisericele lor independente.

Chiar şi Grecii, pentru aceleaşi raţiuni, înfiinţând la anul 1830 regatul Greciei, nu era posibil sĕ nu céră, ca şí biserica regatului lor sĕ fie independentă şi autocefală. Se cuvenea, ca și aici sĕ se aplice acelaşi principiu. Trebuia şì aici, ca formelor politice libere şi independente sĕ urmeze şì ordinea bisericéscă liberă. Trebuia, ca episcopii regatului grecesc sĕ aibă o autoritate înaltă bisericéscă proprie a lor. Pentru acésta ómenii cei mai însemnati politici, clerici şi învĕţaţii, cu toţii s'au pronunţat pentru ideia, ca independenţei politice sĕ urmeze şi independenţa religiósă a bisericei regatului grecesc. Pentru acésta idee s'a luptat încă din anul 1821 marele *Corais,* primul dintrĕ erudiţii greci mai însemnaţi, după cucerirea Constantinopolului. (Indemnuriie politice ale lui Corais Therian în Viéţa lui Corais III, 131), Intrĕ cei mai călduroşi apărători ai acestei idei au fost şi Farmakide, Vamva, Constanda, Duca, şi toţi clericii mai distinşi, cum chiar şi archiereii regatului.

In conformitate cu acésta idee apărată de toţi cei ce voiau binele regatului şi al bisericei, şi conform canónelor şi principiilor cari domneau în administraţiunea bisericelor ortodoxe, de la început, şi aşa precum s'a făcut cu celelalte state cari aveau biserici ortodoxe (Rusia, Austria), archierii regatului elenic, după învitaţiunea guvernului, au proclamat în ḑiua de 22 Iulie 1833, în Nauplia, independenţa bisericei regatului grecesc, şi s'a constituit sinodul compus de cinci membri, ca cea mai înaltă autoritate bisericéscă independentă, care sĕ conducă afacerile bisericesci. Atunci s'a făcut legea organică şi tóte legile necesare pentru organisarea bisericei; ca: legea episcopilor şi celelalte. Acéstă independenţă a fost proclamată şì de constituţiunea din 1844, prin cele două dintâi articole ale sale, cari au fost reproduse şì în constituţiunea din 1864. Legea organică din 1833 s'a modificat în unele din părţile sale în 1852. Atunci Patriarchia ecumenică dând tomul sinodic, prin care recunoscea cele efectuate în Grecia, a cerut modificarea legei organice. Unele din cele pretinse de patriarchie s'au primit, nu însĕ tóte, căci legea organică a rĕmas pe aceleaşi baze, pe cari se creease. In Grecia deci, în 1833 nu s'a făcut alt-ceva de cât aceea ce se făcuse în tótă lumea ortodoxă. S'a făcut aceea ce trebuia a se face. Aceea ce cereau canónele, usul păstrat de secole în biserica Orientului; aceea ce se făcuse înainte de 1833 şi s'a făcut şi după aceea la tóte popórele ortodoxe: la Ruşi, la Ortodoxii din Austria, la Români, Sêrbi şi ceilalţi. Grecia nu putea face esceptiune. Dacă s'ar fi făcut, o astfeliu de esceptiune ar fi fost ceva derisoriu, neregulat, un lucru neauḑit, o inovaţiune, care ar fi fost cu desĕvîrşire contrară principiilor consacrate şi practicate în administraţiunea bisericéscă a bisericei Orientale.

(Va urma.)

NOUTĂŢI

Personal. Inaltpreasânţia Sa metropolitul *Ioan Metianu* a sosit a casă, de la Budapesta, cu trenul de azi după amiazi de la 2 ore.

*

Ajutóre pentru ascultătorii cursurilor notariale. Ministrul-president *Széll* a trimis circulariu tuturor municipiilor în causa ajutorării ascultătorilor cursurilor notariale. El însuşi, ca ministru de interne, a licuidat până acum în acest scop *23,370* coróne.

*

† Contele Paul Széchény, fost ministru de agricultură, a rĕposat Duminecă după amézi.

*

A XII-a esposiţie de vite. Esposiţia de vite de prăsilă, arangiată de reuniunea agricolă din comitatul Sibiiului Duminecă în *Ilimbav,* e a XII-a esposiţie arangiată de acéstă reuniune. Esposiţia a avut succes mulţămitoriu; din şepte comune s'au presentat 100 esponenţi, cu vite de rassa Pinzgau şi de rassă albă ardelénă. S'au distribuit 34 premii în sumă totală de 200 coróne.

*

† Alexandru Paraschivescu Alpar, pictor român, a rĕposat Joi (24 Octobre) în *Bucuresci.* Alpar a fost artist autodidact, a învĕţat pictura singur, fără a fi luat instrucţie de la profesori, şi s'a validitat deosebi ca peisagist. A rĕmas după el, afară de operele sale de artă, o frumósă colecţiune de *ţesături şi cusĕturi românesci,* pe cari le colectase cu scop de a înfiinţa un museu pentru asemenea lucruri. Asemenea şi o bogată colecţiune de *fotografii,* dintrĕ cari deosebi cele luate de pe sculpturile în lemn, pe cari le-a aflat prin mânăstiri şi biserici vechi, sunt de însemnată valóre. Avea adunat şi un bogat material pentru studiarea întregei mişcări artistice din România începênd cu secolul XV; ear' în timpul din urmă se ocupa cu arangiarea unor modele pentru îmbrăcămintea şcolarilor, inspirate de nota specială a artei române. Alpar era cu trup şi suflet dedicat artei române; muncitor modest, gata sĕ-şi conlucre totdéuna cu munca şi cunoscinţele sale, când era vorba sĕ se facă ceva ce ori-cât de lax ar fi stat în legătură cu arta.

*

FOIŞORĂ

„Clipe de repaus“

de „**Sorcovă**“.

Sub acest titlu nepretenţios a apărut în *Braşov* un volum de schiţe, scrise în ton şugubeţ, de — autorul „Seratei-musicale-teatrale-declamatorice-literare din Şunturug“. Dacă „sorcovenia“ dela Şunturug şi alte foiţe cari cu mândrie 'şi numesc părinte literar pe „Sorcovă“ de acum, au causat cetitorilor clipe de plăcere, sigur nu mai puţin bine primite vor fi din partea cetitorilor „socoveniile“ publicate sub titlul de mai sus.

De altcum autorul a luat pseudonimul „Sorcovă“ numai dela apariţia „Drapelului“ încóci, în care a publicat unele din schiţele cuprinse acum în mănunchiu în *Clipele de repaus.* Despre aceste schiţe şi despre talentul autorului lor redactorul „Drapelului“ anunţând apariţia *Clipelor de repaus* scria în Nr. 71 al „Drapelului“ următórele:

. . . . . „Intru adevĕr titlu mai potrivit nici că se póte. Obosiţi de frămêntările zilei, îngrijoraţi de multele nevoi în lupta pentru pânea de tóte zilele, am căutat şi găsit cu belşug repaus în aceste lucrări escelente. Ne-am recules cetindu-le şi recreaţi sufletesce am continuat veseli munca nóstră grea, care ne constitue programul zilei.

Sorcovă a făcut cu foiţele lui o adêncă impresiune asupra tuturor păturilor poporului nostru. Spiritul original, umorul descrierei, curăţenia şi frumseţea limbei, stilul uşor şi plin de figuri şi tropi surprinḑĕtori a captivat pe toţi cetitorii.

Adevĕrata valóre artistică a Sorcoveniilor ni-o tradézà şì împrejurarea caracteristică, că în scurtul timp dela fondarea „Drapelului“ — căci cu „Drapelul“ de-odată s'a presentat în literatura nóstră Sorcovă ca Sorcovă — a făcut deja şcólă . . .“

„Cât de adêncă impresie fac schiţele lui Sorcovă asupra publicului denotă împrejurarea, că după publicarea foiletonului „Moravuri contimpurane“ s'au pornit în diferite colţuri ale teritorului locuit de Români colecte pentru sĕrmanul erou al schiţei, care a rĕmas pe drumuri.

Nimic nu caracterisézá mai elocvent adênca impresie ce a făcut acel tip succes al foiletonistului nostru, decât acéstă mişcare spontană, produsă în mai multe centre de cetitori. Probă învederată, că fantasia scriitorului a reuşit sĕ creeze un tip perfect, adevĕrat, care a mişcat pe toţi cetitorii.

Dar' cine n'a lăcrimat cetind pe sĕrmanul *Fekete Jóska?* Sunt sentimentele unui popor subjugat, condensate şi aduse la isbucnire în o epocă, în care a reînviat în conscienţa păturilor largi ale poporului reminiscenţa gloriei străbune. Noveleta acésta va rĕmâné un giuvaer al literaturei nóstre narative.

Criticii din regat, cari de un timp încóci dau atenţiune şì mişcărei literare dela noi, în tendenţa lor de a fi objectivi şi severi sunt câte-odată fórte nedrepţi faţă de scriitorii nostri de dincóci. Şi nici că se póte altfel. Acesti criticiani nu cunosc mediul nostru social.

Ei nu înţeleg lacrimele sfinte, cari podidesc ochii nostri când trecem prima-dată pe pământ liber român şi vedem la frontieră pe Curcanul cu puşca la umĕr. Ei nici nu visézá ce revelare şi elevare sufletéscă produce în noi chipul acelui curcan, care pe ei sau îi lasă rece, sau trezesce în ei aversiune contra guvernului, care nu-l îmbracă şi hrănesce după esigenţele timpului modern.

Ei vĕd în acel curcan victima politicei de guvernament a ţĕrii, noi vedem sintesa ilusiunilor nóstre generóse, din care alcătuim gloria numelui de Român. Prin urmare nu înţeleg nici sentimentele nóstre. Dintrĕ toţi scriitorii din regat am găsit numai la dl Jorga, în o serie de articoli ce-i publicase acum vre-o doi ani în „L'independance roumaine“, apreciarea justă a acestui sentiment.

Dar' acésta e numai o notă a individualităţii nóstre deosebite, produse prin deosebirea mediului nostru naţional. Dar' câte sute?! E dureros, că aceste pănă acum au fost numai în partea lor umoristică şi ridicolă prinse de Caragiale. Dar' sub mantaua ridicolului din ochii agerului Caragiale, câte note sublime se ascund, note cari constitue entusiasmul neţĕrmurit cu care resistă poporul nostru tuturor tentaţiilor duşmănesci de a-l desfiinţa.

Nu voim sĕ prevenim critica din regat, ţinem însĕ de acum sĕ accentuăm, că „Sĕrmanul Fekete Jóska“ e rupt din sufletul nostru, e un capd'operă, care la noi cei de dincóci îşi va susţiné încă multă vreme farmecul curat şi încă multă vreme se vor vĕrsa lacrimi nobile, la cetirea acestei istorii . . .“

Volumul acum a apărut; iubitorii de lectură bună au ocasiune de a se convinge

Dumitru Popovici, celebrul baritonist, binecunoscut şi publicului sibiian, pe la începutul lunii Novembre va da un concert în *Braşov*.

*

Profesor — în rang de general. In Germania militarismul e aşa de agreat, în cât abia de se vor afla dór' notabilităţi, cari sĕ nu aibă totodată şí rang de oficer. Profesorul Robert *Koch*, de pildă, încă 'nainte cu nouĕ ani fusese numit colonel, ear' acum — după cum se raportézá din Berlin — drept distincţie pentru meritele câştigate pe terenul bacteorologiei, împĕratul l'a numit *general* á la suite în corpul de armată sanitar.

*

Fiul — pentru tatăl sĕu. Prin cercurile politice din Budapesta se vorbesce, că pentru a face posibil bĕtrânului *Tisza* sĕ ajungă totuşi în parlament, va renunţa la mandatul seu, din cercul Urga, contele Stefan Tisza, fiul lui Coloman Tisza.

*

40.000.000 pentru lucrări publice. Cum vestesc ziarele magiare, guvernul a hotărit sĕ iee în budgetul pe 1902 patruzeci milióne de coróne pentru efectuirea de lucrări publice: clădiri, regulări de şosele, faceri de poduri, comande de vagóne, etc., pentru-ca astfel sĕ deie sĕrăcimei prilej de a avé lucru peste iarnă.

*

18.000 de orbi. In ţéra nóstră sunt *optsprezece mii de orbi*. Pentru a face posibil acestor nenorociţi sĕ-şi câştige pânea de tóte zilele prin munca lor proprie, esistă în Budapesta o „reuniune regnicolară pentru ajutorarea orbilor". Forte puţini însĕ pot fi împărtăşiţi de binefacerile acestei reuniuni: prin instruare în lucruri pe cari orbul le-ar puté sĕvêrşi, prin angajarea la lucru şi valorisarea lucrurilor făcute de aceşti nenorociţi, — fiind-că reuniunea nu dispune de mijlóce suficiente.

Mai zilele trecute representanţa Budapestei, de-şi ninerata capitală e înglodată în deficit de 4 milióne, a hotărit sĕ chieme un ord călugăresc din Francia, sĕ se stabilésca în Budapesta, votându-i o subvenţie de 100.000 de coróne (Hotărîrea e apelată la guvern). Dacă boierilor din Budapesta aşa mult le place sĕ voteze subvenţii, atunci mai bine sĕ fi votat acéstă sumă reuniunei pentru ajutorarea orbilor.

*

Eflucsul emigrărilor. O apariţie tristă a emigrărilor din părţile nordice ale Ungariei e şi faptul, că fórte mulţi tineri obligaţi la serviciu militar sunt duşi în lume străină, póte de când erau băieţandri încă. La asentările de acum, spre esemplu, în cercul Caşoviei (comitatul Abauj-Torna) peste *douĕ-sute* de feciori, cari aveau sĕ se presenteze la asentare, n'au putut fi aflaţi nicairi. Emigraseră de mult în America. Şi acésta numai dintr'un singur cerc!

*

Verdictul poporului asupra comandanţilor englezi. Fostilor generalissimi în rĕsboiul contra Burilor, în timpul din urmă nu le prea lucesce sorele popularităţii. Pe *Buller*, fost comandant suprem înainte de Roberts, sĕptĕmâna trecută l'a destituit din postul de comandant al primului corp de armată, guvernul însu-şi, pentru unele enunciaţiuni compromiţĕtóre cu privire la fasa primă a rĕsboiului; ear' pe *Roberts* îl spală urît ziariul poporal *„Neu-Age"* din Londra.

In acest ziariu cu tiragiu fórte mare, a apărut sĕptĕmâna trecută un articol, în care se spun la adresa lui Roberts următórele: „In rĕsboiul acesta s'au întêmplat multe lucruri cari au umplut de grózá omenimea. Intrĕ acestea e şi *obrăznicia brutală* a lordului Roberts. Inainte cu un an ne asigurase că rĕsboiul e terminat. In 10 Decembre zisese în Capstadt următórele: Dumnezeu în înţelepciunea sa a binecuvêntat pe Anglia în acest rĕsboiu şi i-a ajutat armele la învingere. *Minciună ne mai pomenită* a fost acésta, pe care i-au remunerat'o apoi cu titlul de conte, cu decoratiune însemnată şi cu o sută mii de sterlingi. Şi de când lordul Roberts a enunţat că rĕsboiul e terminat, de atunci încóci situaţia în Africa devine tot mai rea. Dacă s'ar puté pune brânca pe acest *înşelător miserabil*, ar trebui silit sĕ restitue erariului cele o sută mii de sterlingi, ear' el însu-şi sĕ fie îngropat în ministeriul de rĕsboiu. Ei însĕ ştie prea bine, că de aşa ceva nici vorbă nu póte fi. Cu tóte că ţéra nóstră fu cercetată de o astfel de nenorocire ca şi care istoria nóstră nu cunósce alta, Roberts cutrieră ţéra, deschide esposiţii, presidézá desvĕliri de monumente. Credeam, că cel puţin mórtea reginei nu o va esploata în favorul seu (Nu de mult Roberts a presidat festivitatea desvĕlirii unui portret al reginei Victoria). Când regina era muncită de neîncredere, căci ministrii o minţeau, a chiemat la sine pe Roberts şi l'a întrebat despre adevĕr asupra rĕsboiului. Nu stie nimenea ce va fi referat el. Ştiu însĕ toţi, că urmarea destăinuirilor făcute de el a fost mórtea reginei. Lordul Roberts a fost destul de temerar spre a reînprospeta memoriei nóstre acéstă teribilă întêmplare. La aşa mare *obrăznicie* nu ştim exemplu.

*

La societatea de lectură a junilor din *Segszárd* s'a întêmplat Duminecă după amiazi bătaie şi omor. Flăcăii au dat în cértă, din causa fetelor, ear' de la cértă au trecut la păruială, în cursul căreia un flăcău a fost ucis. Sunt arestaţi o mulţime de „membri".

*

Petrecere în Stena. Tinerimea română din *Stena* învită la serata şi petrecerea ce o va arangia Duminecă (21 Octobre st. v.) din prilegiul sfinţirii nou edificatei biserici gr.-or. de acolo. Intrarea: loc de şeḑut 80 fileri, loc de stat 40 fileri. Venitul e destinat bisericei. Programul seratei e următoriul: *Nĕrodul şi negustoriul*, dialog de Anton Pan, predat de Pavel Catrin şi Ioan Bercan; *Pe lângă boi*, poesie de G. Coşbuc, declamată de Valeria Pulcă; *Otrava de hârciogi*, comedie de Anton Pop, predată de Mărióra Scarneciu şi George Borcoman; *Numai una*, poesie de G. Coşbuc, declamată de Pavel Catrin; *Ce vênat, mâncai-aşi ochii*, anecdotă de Ioan Cândea, predată de Ioan Oprea; *„O cântare"*. Inceputul la 7½ ore séra.

*

Ştiri mĕrunte. In *Filadelfia* s'a escat foc într'o prăvălie de mobile, instalată într'o casă cu nouĕ caturi. Flacările au cuprins în scurt timp întreg colosul de edificiu, aşa că mulţi inşi n'au mai avut timp sĕ se refugieze, ci au ars de vii. De sub ruine au scos până acum vr'o cincisprezece cadavre. — In *Hidéga*, comună românéscă în Chior, un foc năprasnic a mistuit în 21 Octobre n. 35 case cu tóte acaretele şi clădirile economice. Aprópe 300 de ómeni au rĕmas fără adăpost şi fără mijlóce de traiu. Asiguraţi n'au fost. — Poimâne (3 Novembre) se va face sfinţirea edificiului nou al gimnasiului rom. catolic din *Braşov*. Actul sfinţirei va fi condus de episcopul Majlath.

ECONOMIE.

Rugare către membrii „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului".

Precum îndeobşte este cunoscut, tinĕra nóstră reuniune agricolă se susţine aprópe numai din taxele dela membri. Deasemenea este cunoscut, cum în schimbul acestor taxe comitetul central al reuniunii împarte an de an întrĕ membrii reuniunii în mod gratuit fel de fel de seminţe de nutreţuri, de cânepă italiană, apoi pădureţi, altoi, galiţe de soiu etc., ba în timpul din urmă, încât a îngăduit starea materială, a procurat 3 viţele, 2 oi şi un berbece de soiu, cari s'au dat şi ele membrilor, tot în mod gratuit, spre prăsilă. Spre a rĕspândi în cercuri cât mai largi folositórele poveţe despre unii sau alţii rami de economie, comitetul a tipărit unele cărţi, pe cari parte le împarte gratuit, parte le pune în vênzare cu preţ redus. Fără a aminti de desele întruniri agricole, ţinute la faţa locului prin comune, de tovărăşiile agricole şi de însoţirile de credit săteşti sistem Raiffeisen, întemeiate la stăruinţa şi cu conlucrarea nóstră, comitetul pune la cale an de an ţinerea a câte unei exposiţii de vite şi de póme, exposiţii împreunate cu distribuire de premii în bani.

Aceste premise, cererea ce o adresăm membrilor nostri este, sĕ binevoéscă a lua la cunoşcinţă pe calea acésta, că cu scop de a se puté incassa taxele cu mai multă uşurinţă şi fără chieltuială — cuitanţele despre taxele pro 1901 ni-am luat voie a le transpune oficiilor protopretoriale din Sibiiu, Selişte, Mercurea, Sebeşul-săsesc şi Nocrich, cari oficii au primit cu multă prevenire incassarea acelora prin organele ce le stau la disposiţie.

Suntem în firma credinţă, că stimabilii nostri membri, pĕtrunşi de însemnătatea reuniunii, pe cari datori suntem sĕ o susţinem cu toţii, nu ne vor lipsi de valorosul sprigin oferit şí până acum, şi pentru ceea-ce îi rugăm sĕ priméscă şi pe acéstă cale sincera nóstră recunoştinţă şi asigurarea despre frăţésca dragoste ce li-o păstrăm.

Sibiiu, 20 Octombre n. 1901.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu".

Demetriu Comşa,
preşedinte.

Victor Tordăşianu,
secretar.

FELIURIMI

Sfaturile unui rege către fiii sĕi. *Chulalongcorn*, regele *Siamului*, care în anul 1897 a visitat curţile europene şi a fost şi în Budapesta, e om înţelept şi domnitoriu bun, ceea-ce apare şi din sfaturile ce le-a dat fiilor sei când i-a trimis la învĕţătură în Europa. In acestea regele zice şi următórele:

„Am aflat de bine sĕ întrebuinţez pentru educaţia vóstră o parte din averea mea privată şi nu sĕ recurg la vistieria statului spre acest scop, cum era usul până acum. Creşterea bună preţuesce mai mult de cât bogăţiile, pentru-că e stabilă, pe când bogăţiile sunt trecĕtóre. Nu uitaţi, că de-şi sunteţi prinţi, totuşi e întrebare că de la următoriul rege al Siamului căpĕta-veţi óre oficiu compatibil cu rangul vostru? Sĕ ve faceţi studiile cu cea mai mare seriositate şi conscienţiositate, pentru-ca după aceea sĕ puteţi produce lucruri cari sĕ fie spre binele şi gloria patriei vóstre şi omenimei. Dacă un prinţ îşi petrece viéţa în trândăvie, şi alérgă numai după plăceri: nu e mai bun de cât o vită, ba preţuesce chiar mai puţin, fiind-că vita după mórtea ei lasă piele, córne, óse, cari sunt spre folosul omenimei. Daţi-ve deci silinţa sé ve câştigaţi astfel de cunoscinţe, cari sĕ vĕ ridice peste nivelul vitelor, şi atuci tatăl vostru se va simţí pe deplin rĕsplătit pentru cheltuelile avute cu crescerea vóstră. Rentă anuală căpĕtaţi dela tatăl vostru, acesta însĕ şi-o capĕtă dela ţéră, ca Domnitoriu şi rege. Nu e permis deci sĕ prădaţi fără nici un folos acesti bani, ci sĕ 'i întrebuinţaţi astfel, ca sĕ fie spre folos patriei vóstre. Şi zĕu, fórte rĕu aşi întrebuinţa banii ţerii, dacă aşi plătí din ei datorii făcute de fiii mei. Ve recomând deci sĕ nu faceţi datorii, căci dacă va trebuí sĕ vi-le plătesc eu, nu veţi scăpa fără pedépsă. Doresc, ca în Europa sĕ puneţi pondul principal pe însuşirea limbilor şi ştiinţei matematice. Doresc sĕ ve însuşiţi limba germană, francesă şi englesă, deosebi însĕ ceste douĕ din urmă. Apoi sĕ faceţi studii asupra artelor şi ştiinţelor europene. In Siam sunt fórte puţine cărţi, şi anume din causa că avem puţin contact cu alte ţeri. In Europa e tocmai contrar, pentru că acolo locuitorii diferitelor ţeri sunt în necontenit contact unii cu alţii şi astfel mereu îşi comunică reciproc părerile, opiniunile, ideile...

Aşa grăesce un rege asian către fiii sei!

*

Nepotul sórelui şi rege al regilor. Cei cari iubesc titlurile, pot sĕ iee esemplu din următoriul titlu, despre cum ar fi sĕ se intituleze, spre a deveni celebri — de es. cei cari cu atâta predilecţie se intituléza „Doctor" fără sĕ fie, „mare proprietar" fără sĕ aibă o făşie de pămênt proprie a lui, ori „de" fără sĕ fi fost prin aretul familiei lor piele de câne (diplomă de nobil), de cât dór cu trupul víu cu tot al dulăilor. Acesti onorabili prototipuri de modestie sĕ înveţe deci de la Majestatea Sa prealuminată *Theebaw*, regele Burmei, cum sĕ-şi ticluéscă titlurile. Theebaw avea următoriul titlu:

„Majestatea Sa preavestită şi glorióşă, Domnul Ishaddanului, regele elefanţilor, posesor al multor elefanţi albi, stăpân al minelor de aur, argint, rubin şi ambră, principe al Thimaparantei şi Tampadipei, cum şi Domnitor al altor mari imperii şi state, principe al tuturor căpeteniilor de seminţii purtătóre de umbrelă, protectorul credinţei, cel mai iubit nepot al sórelui, preagraţios stăpân al vieţii şi morţii, rege al regilor, stăpân peste infinite pămênturi şi nemărginită înţelepciune".

E titlu frumos! Ori nu? In butul titlului seu şunturugesc însĕ Luminăţia sa nepotul sórelui, în 1885 totuşi a fost detronat de Englezi şi pus la rĕcóre.

*

Voce misteriósă. *Cappé*, renumitul poet frances istorisesce următórea întêmplare misteriósă: Inainte cu câţiva ani într'o séră, când tocmai se pregătea sĕ se culce, a auḑit că 'l strigă cineva pe nume. A privit împrejur, — dar' în odaie nu era nimenea afară de el. Inchipuire, şi-a zis Coppé, şi se împăcase deja aprópe de tot cu acéstă esplicare, când vocea tainică de nou i-a rostit numele. Frapat de misteriositatea întêmplării, şi-a frecat ochii şi fruntea, spre a se convinge, că treaz e în adevĕr? Şi eată acel cineva şí a treia-óră 'l strigă pe nume! Atunci a recunoscut vocea aceea străină şi totuşi cam cunoscută. Era vocea lui proprie, plină de jale, aprópe de plâns. Il tăiaseră sudorile şi n'a cutezat sĕ rĕmână acasă. A doua-zi, a treia şi a patra zi aceeaşi scenă i-se repeta şi poetul s'a bolnăvit, de agitaţie. In sfêrşit a făcut ceea-ce de timp îndelungat nu mai făcuse: a început sĕ se róge. După rostirea rugăciunilor s'a alinat, ear' vocea nu 'l mai striga pe nume. De atunci Coppé a devenit om fórte religios.

Cărţi şi reviste.

„Curierul literar" Nr. 2 dto. 4 Octobre st. v. a apărut cu următoriul sumariu: *Reînviere*, poesie de St. O. Iosif; *Marchisul* schiţă de I. A. Basarabescu; *Cosaşul*, poesie de Maria Cioban; *Despre antichrist* (urmare) studiu de literatură poporală, de Il. Chendi; *Bolnavul*, poesie de Ioan Bârseanu; *O scrisóre a lui A. Cogălnicean către Mihail Cogălnicean* (inedită), comunicată de P. V. H.; *Logodnica mórtă* (după o baladă cehă), de D. Angel; *Scrisóre din Paris*, de Toma Dragu; *In tómnă*, poesie de Andrei Naum; *Dimitrie Ţichindeal* (portret şi schiţă biografică); *In vis*, poesie de Dimitrie Nanu; *Căderea Rinului* (din „Călĕtoriile" lui Dinicu Golescu, 1825); *Quies*, poesie de Stans; *Inmormêntarea poesiei*, de Gr. M. Alexandrescu (1874); Caricaturi de N. S. Petrescu; *Din poemele baiaderelor*, (cântec de pe cósta sudică a Ceylonului) tradus de C. N. Bour; *Portret neisprăvit*, schiţă de I. Adam; *Séra*, poesie de J. Podeanu; apoi dări de sémă, ştiri literare, glume, cugetări.

„Curierul literar" apare odată pe sĕptĕmână în *Bucureşti* şi costă 14 coróne pe an. Redacţia şi Administraţia în *Bucureşti*, Strada Spătariului Nr. 28.

*

Poveşti pentru anul prim şcolar, lecţiuni după treptele formale, de *Dr. Petru Şpan*. In unii din numerii recenţi ai acestui ziariu, am amintit la acest loc despre apariţiunea unei broşuri, care cuprinde poveşti prelucrate după treptele formale, de profesorul nostru seminarial Dr. Petru *Şpan*. Revenind acum din nou la acesta, vom espune în câteva cuvinte şi părerea nóstră asupra acestei valoróse broşuri.

Avênd în vedere lucrul laudabil, ce s'a realisat prin înţeléptа idee de a publica în broşură poveşti (6 la numĕr) după treptele formale, nu putem decât sĕ felicităm pe dl Dr. Şpan, care 'şi pune eminentele sale cunoscinţe pedagogice tot mai mult şi mai des în folosul învĕţătorimei nóstre.

Prin publicarea acestor poveşti în broşură s'a dat în mâna învăţătoriului aprópe întreg materialul din religiune pentru anul prim de şcólă; astfel învĕţătoriul lângă aceste poveşti puţin — póte unele rugăciuni mai uşóre va mai avé de adaus în acel an.

Importanţa broşurei însĕ culminézá în aceea, că i-s'a dat învĕţătorimei o lucrare completă, de-óre-ce nu este edată de un diletant, ci de unul dintrĕ cei mai versaţi bărbaţi de ai nostri ai pedagogiei; astfel stând lucrul, învăţătorii chiar şi cei mai puţin orientaţi în metodul treptelor formale, n'au decât sĕ se pregătéscă din ea propunênd intocmai aşa cum se cuprinde acolo.

In fine luând în considerare bagatelul preţ de 1 cor., nu putem din destul a o recomanda învĕţătorilor nostri spre procurare, aflându-o la noi în librăria archidiecesană, şi folosindu-se de ea vor puté vedé înşişi câtă înlesnire s'a făcut prin publicarea ei nu numai în alegerea, ci mai ales în propunerea studiului religiunei la anul I. de şcólă.

înşi-şi despre adevĕrul celor scrise asupra „sorcoveniilor cuprinse în el, cari sunt următórele: 1. *Sĕrmanul Fekete Jóska*, 2. Dintr'o carte din anul 1999. 3. Un signal de foc. 4. Un om al situaţiei. 5. Voda Dospitu ĕl cu nĕroḑiile. 6. Un căţel şi un bal, cari mi-au păpat douĕ cariere frumóse. 7. Din studiile mele despre prostie. 8. Istoria unei contre. 9. Moravuri contimporane. 10. La băile din Noroiósa. 11. Rĕsbunarea lui Sănducu. 12. Unul din Gura-Fleanţ. 13. Mister William Sorcovă, riporter of „The New-York-Herald".

Despre „Sermanul Fekete Jóska" se spune de ajuns în cele de mai sus, dar' nu mai puţin succese sunt şi „Vodă Dospitu", „Un om al situaţiei", tip par' că fotografiat fidel de pe anumiţi — indiviḑi; ear' „Mister William" e caricaturisarea obiceiului românesc de a pune pondul principal pe bancheturile şi petrecerile date din prilejul diferitelor adunări culturale, cum şi caricaturisarea sgârceniei şi indolenţei nóstre faţă de causele culturale.

Cartea costă *2 coróne* şi se póte procura dela tipografia A. Murĕşanu din *Braşov* şi dela librăriile românesci.

Nr. 354—1901 [220] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a *Cheuchiş*, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt celea fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotaţiunei preoţesci de la stat.

Concurenţii la acest post au a-şi aşterne petiţiunile instruite conform normelor legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se presenta în vre-o Duminecă sau sërbătóre la biserica parochială, spre a-şi arăta desteritatea în cântări respective a celebra şi a cuvênta.

Deeş, 10 Octobre 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş.

Teodor Hermann
protopresbiter

Nr. 854—1901 [222] 1—3

Concurs

In sensul veneratului ordin consistorial din 24 Iulie a. c. de sub Nr. 6489 Bis. prin acésta se escrie concurs pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Măguri*, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci dela stat.

Doritorii de a concura la acest post au a-şi aşterne suplicele lor în terminul susindicat, subscrisului oficiu, find instruite conform normelor în vigóre, şi a se presenta în vre-o Duminecă sau sërbătóre înaintea alegëtorilor pentru a celebra şi cuvênta.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluj, 30 Iulie 1901.

Tulliu Roşescu
protopresbiter

La **Librăria archidiecesană** se află spre vêndare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50

Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin *******************

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Poveşti

pentru anul prim şcolar

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sërbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** şi la

Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de tóte zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rênduéla Obedniţei. — Ciasul al nouëlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Sluşba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste sëptëmână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roşie cu copcii **4 cor.**

Orológe de părete şi deşteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună şi solidă. * Preţuri eftine, garanţie conscienţiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

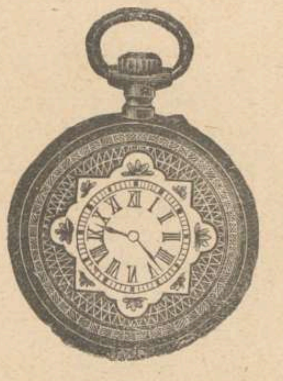

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeaşi calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeaşi calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării şi argintării** din Transilvania recomândă eftin şi bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor şi opticilor.**

Potire, cruci, cădelniţe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** şi **vase de masă** cu preţurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broşe şi bracelete cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă şi botez potrivite cu preţurile cele mai eftine. [113] 22—30

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Acelaşi cu cutie de oţel oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile şi eftine.

Lanţuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanţuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deşteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine şi eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 117 Sibiiu, Sâmbătă 20 Octobre (2 Novembre) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond

O visită.

Sibiiu, 1 Novembre n.

Óspe rar a avut capitala ţerii nóstre zilele trecute, óspe însĕ, care nu de dragul capitalei nóstre, ci din alte motive se va fi decis sĕ facă drumul la Budapesta.

A venit în cel mai ascuns *incognito* şi totuşi lumea întrégă a ştiut că vine. Şi lumea întrégă şi-a bătut, şi-şi bate şi acum capul cu întrebarea, că óre unchiul Ţarului Nicolae II, Marele duce *Mihail Nicolaevici*, — pentru-că despre el e vorba, — ce a căutat în Budapesta?

Sigur că în Budapesta nimica. Şi sigur că Marele-duce *Mihail Nicolaevici* nici nu venea la Budapesta, dacă din întêmplare nu se afla aci Monarchul nostru, pe care Marele-duce nu-l vĕḑuse, şi cu care nu s'a întêlnit, — după cum se afirmă, — de — *treizeci de ani*.

Primirea ce i-s'a făcut la Budapesta din partea monarchului nostru a fost fórte cordială; a fost o primire, cum se face unui prietin pe care nu l'am vĕḑut *de treizeci de ani.*

Dar' fondul chestiei e altul. Sigur că Marele-duce *Mihail Nicolaevici*, care în politica curţii dela *Petersbourg* are cam aceeaşi influinţă pe care o avea la timpul seu asupra politicei din monarchia nostră decedatul Archiduce *Albrecht*, n'a venit la Budapesta numai pentru-că aşa l'a prins dintr'odată dorul sĕ vadă valurile Dunării, care desparte în douĕ capitala nóstră, şi sĕ vadă şi îmbrăţişeze pe Monarchul nostru, cu care n'a dat faţă *de treizeci de ani.*

O visită, făcută din partea unei personalităţi atât de insemnate şi cu rol decisiv in politica Rusiei, — are altă misiune şi altă importanţă. Şi misiunea şi importanţa acésta nu e greu a fi gîcită.

Se ştie, că între Rusia şi Austro-Ungaria esistă o invoială cu privire la politica din Balcani, un pact, care în timpul din urmă a fost rĕu clătinat de vênturile evenimentelor succedate. Sferele de interese, mai'nainte bine cunoscute, astăzi par a nu mai fi aceleaşi, pentru-că s'au format alte grupări de interese. Alianţa *greco-română*, făcută sub auspiciile Austro-Ungariei, a tras dungi gróse peste multe socoteli, cari au rĕmas incurcate, precum atins a rĕmas de ea în mod destul de simţitoriu şi pactul din întrebare însuşi, despre care chiar ziarele din Rusia scriau zilele trecute, că acum nu mai are nici un rost.

Ei bine, un diriguitoriu al politicei rusesci, — pentru-că marele duce *Mihail Nicolaevici* e şi preşedinte al consiliului imperial din Rusia, — la intrevederile lungi avute cu Monarchul nostru n'a putut sĕ nu fi adus vorba şi asupra invoelei dela 1897, legată între Rusia şi Austro-Ungaria, şi sĕ nu'l fi întrebat pe Monarchul nostru, că acum, după întêmplările din timpul mai recent, cum rĕmâne cu învoiala acésta, mai are ea rost şi mai trebue menţinută aşa cum a fost legată, ori trebue sĕ fie pusă *pe base noue?* Pentru că chiar dacă rĕmâne în fiinţă invoiala, ea trĕbue sĕ priméscă o precisare nouă, care sĕ corespundă nouei stări de lucruri din Balcani.

Precisarea acésta póte sĕ fie deci una din misiunile Marelui-duce *Mihail Nicolaevici*, legate de călĕtoria sa la Budapesta. *Una,* — pentru-că sigur că are şi altele, sau cel puţin *încă una.* Nu trebue sĕ uităm, că chestia *cretană* merge cu paşi repezi spre resolvarea ei finală, şi că de o vreme încóce nu se vorbesce decât despre anexarea Cretei la Grecia. Un eveniment şi acesta, care nu póte lăsa neatinsă invoiala existentă între Rusia şi Austro-Ungaria, în care era accentuată menţinerea statului *quo* cu ori-ce preţ în Orient, — pe când prin anexarea Cretei la Grecia tocmai se strică statul *quo,* şi se strică chiar la îndemnul uneia dintrĕ puterile cari au luat angajamente pentru conservarea statului *quo*, la îndemnul Rusiei.

Iată deci încă o chestie, care va trebuí sĕ fie bine desbătută între representantul acreditat al politicei rusesci şi Monarchul nostru. Că ce va eşí din desbaterile lor, — se va vedé abia în viitorul, mai apropiat sau mai îndepărtat. Pentru moment, natural, că rĕmâne aşa cum ni-se spune, anume: că Marele-duce *Mihail Nicolaevici* a venit la Budapesta *numai* pentru-ca sĕ se întâlnéscă cu Monarchul nostru, pe care nu l'a vĕḑut *de treizeci de ani.* Ei, sĕ fie revederea într'un ceas bun.

Rĕsboiul Burilor.

In fine s'a ţinut şi marele sfat, în care guvernul englez avea sĕ hotărască asupra sorţii rĕsboiului Luni, după lungi discuţiuni guvernul a hotărît *sĕ facă tot posibilul pentru terminarea cât mai curĕnd a rĕsboiului.* Acéstă terminare, conform enunciaţiunii guvernului, are sĕ constee *în totala subjugare a Burilor.* Drept aceea va pune la disposiţia lui *Kitchener* tot ce el va cere pentru a continua rĕsboiul cu tótă energia.

Care va sĕ zică, întreg guvernul s'a făcut complice la barbariile comise până acum şi la cele ce se vor mai comite faţă cu femeile şi copíii Burilor, căci faţă de Burii sub arme rar i-se dă lui Kitchener ocasiune de a-şi rĕsbuna prin împuşcări şi bătăi cu varga neputinţa de a-i învinge.

„Diabolus rotae“ al tuturor acestora e deosebi *Chamberlain,* ministrul coloníilor, care însĕ pe lângă critica aspră chiar şi a ómenilor drept-judecători din Anglia pentru atitudinea sa în cestiunea rĕsboiului, prin discursul ţinut sĕptĕmâna trecută în Edinburg şi-a atras asupra-şi şi ura guvernelor calumniate în acel discurs. A zis adecă Chamberlain, că „pentru tot ce guvernul va face (contra Burilor) are precedenţe în procedura altor naţiuni, cari acum condamnă procedura Angliei ca barbarie şi crudelitate; totuşi va sta totdéuna departe de ceea ce aceste naţiuni au făcut în Polonia, în Caucas, în *Bosnia*, Tonking şi în rĕsboiul din 1870“.

Intrégă presa naţiunilor vizate în acest pasagiu a respins cu indignaţiune aserţiunile lui Chamberlain, chiar şi cea oficială.

„*Reichswehr*“ din Viena, rĕspunḑĕnd la acel pasagiu zice, că armata austriacă n'a pârjolit casele şi averea indigenilor, nu a împuşcat şi spânzurat luptători, ci numai pe vĕdiţii bandiţi, nu a maltratat şi alungat în gura morţii femei şi copii, cum fac acum Englezii în Africa, ear' la fine zice că pentru aceste ofense ar fi sĕ se céră satisfacţie, dar' ştiindu se că ele emanéză de la „un Chamberlain“, nu se plătesce, ca diplomaţia sĕ stee de vorbă cu el.

Ruşii nu s'au mulţămit numai cu ripostul presei, ci şi-au luat satisfacţie şi pe altă cale. Marţi au făcut colosală demonstraţiune la consulatul englez din Moscva; au spart tóte ferestile, au murdărit cu tină edificiul şi au afişat pe el placate cu inscripţia: „Bată-i Dumnezeu pe Englezi! Blăstĕmat fie Chamberlain şi Rhodes!“

*

De pe câmpul de rĕsboiu o telegramă din *Pretoria* ddto 29 Octobre raportéză, că trupele colonelului *Remington* au atacat tabĕra lui *Botha,* aşa că şi însuşi Botha numai cu greu a putut scăpa. In fuga sa şi-a perdut pălăria, revolvĕrul şi scrisorile, cari au ajuns în mânile Englezilor. Cu Botha au rĕmas numai rĕmăşiţele trupelor acelora, cu cari nu de mult ameninţase Natalul. Celelalte sunt împrăştiate.

Telegrama e din isvor englez, de aceea se pare cam suspectă. Ceea-ce resultă şi din o altă telegramă tot dto 29 Octobre, în care se spune, că „colonelul Remington şi colonelul Rasolinson au făcut marş îndelungat la Scheumelhölke, spre ost de la Ermelo, unde afirmative s'ar fi fost aflat Botha. Cu o óră însĕ înainte de sosirea Englezilor Burii s'au refugiat spre nord.“

Din *Capstadt* se raportéză, că a erupt de nou ciuma, făcênd mari pustiiri deosebi printrĕ Englezi. Asemenea şi ciuma vitelor face pustiiri enorme, din care causă alimentarea óstei întim-

---

FOIŞÓRĂ

Moravuri de altă dată.

de **Ion Ghica**

Marele Ban Tudorache Văcărescu, mai de obşte cunoscut sub numele de boer Furtună, President al Inaltului Divan Domnesc din zilele lui Vodă Bibescu, era om iute la fire şi supărăcios; se aprindea lesne şi se nĕcăjea şi atunci se înfuria, ocăra şi înjura; temperament care îi meritase porecla de Furtună.

Dar' apoi era om cu frica lui Dumnezeu, nu 'i lipsea nici Duminecă, nici sĕrbătóre sĕ nu mérgă sĕ asculte sfânta liturghie; se închina diminéţa şi séra dinaintea icónelor câte un ceas, făcênd la mĕtănii; postea Vinerea şi Mercurea, ear' în ajunul Bobotezei, la Vinerea Mare, la Tăerea capului Sfântului Ion, la ziua Crucii, nu punea nici unt de lemn în gură şi nu strica nici unul din cele patru posturi de peste an.

Conştiincios şi cinstit în daraverile sale, era un judecător integru; şi la Curtea ce presida el, generalul Năsturel Herescu şi Ştefan Golescu, câştigaseră reputaţiunea meritată de judecători incoruptibili. La el nu încăpeau hatâruri şi la cuhnia lor nu se primeau plocóne.

Cât despre cunoştinţa dreptului, Boer Furtună era cam slăbuţ, ba încă slab de tot; sacul sĕu ştientific sta în cunoscinţa a câtorva principi. din Basilicalele lui Armenopolu şi din pravila lui Caragea învĕţate în lunga sa practică de judecător.

La şedinţele Divanului Inalt publicul asistent era totdéuna numĕros, nu numai pentru că acolo se hotărau în mod definitiv pricini de câte 30 şi 40 ani, începute de pe la Ipsilanti şi de pe la Hangerliu, dar' mai mult, ca sé asiste la petrecerea ce da Banul President, certându-se cu împricinaţii, ocărînd şi înjurând pe advocaţi în cursul pledoariilor, apostrofându-'i cu:

— Ghide, ghide, şiretule...

— Ce umbli sĕ vindi castraveţi la grădinar...

— Gândeşti sĕ mĕ faci pe mine sĕ cred că ai dreptate, par' că nu te ştiu eu ce pómă eşti...

— Astea care mi-le spui sunt mofturi de mofluz...

Apoi când îl îneca nĕcazul, sau nu găsea expresiuni destul de energice, îşi lua fesul din cap şi asvêrlea cu dînsul în obrazul împricinatului.

Era mai ales un advocat, unu Manu Bondi, frate sau vĕr cu Armuş Manu, pe care nu-'i putea suferi; şi când îl auḑia pledând se înfuria şi întrerupea, aducêndu-i aminte câte un episod douĕ din viéţa lui legendară de aventurier, precum istoria clopotului căḑut din turnul Colţei la cutremurul cel mare de la Vinerea mare a anului 1802, pe care Bondi îl vêndu-se Starostei de căldărari, făcêndu-l sĕ creadă că 'i fusese dăruit de generalul Prozorowski; sau istoria când vêndu-se lui Banu Istrate pe bietul Slugeru Matac, încredinţându-l că era ţigan rob al lui.

Când curtea a fost chemată sĕ judece procesul conspiraţiei bulgăresci, şi i-s'a adus înainte Deşu şi Şutu, Boerul Furtună a rĕspuns procurorului cu:

— Ce-'mi umbli cu şosele şi momele. Dacă vrei sĕ-'ţi judec pricina, adu-mi aici pe Impĕratul Nicolae, pe Neselrode şi pe Daşkoff, şi atunci bucuros.

Boerul Furtună era bogat, putred de bogat, dar' sgîrcit, fórte sgîrcit, şi banii sĕi îi specula cu dobândă.

Iată împrejurarea ce m'a făcut şi pe mine sĕ-'i fac cunoscinţa:

Tată-meu îi datorea de mult o mie de galbeni chesaro-crăeşti de Austria drepţi la cumpănă, cu zîmţi şi nĕgăuriţi, cu dobânda de cinci şi jumătate la pungă pe lună (13.2 la sută pe an).

După încetarea din viéţă a tatălui meu, chibzuind cu mumă-mea că era mai folositor pentru familie de a vinde o moşie şi a desface datoriile de cât a plăti dobînzi mari: îndată ce am realisat valórea vânzărei, m'am dus la boer Furtună, unde jupânésa Neacşa, fără a mĕ întreba nici cine eram, nici ce vream, m'a întrodus într'o odae în care nu era altă mobilă de cât un pătucean de lemn alb cu o plapomă de cât; acolo marele Ban, înfăşurat într'o cămaşă de borangic cu cauc de nópte în cap, sta aşezat pe vine, rĕscolind la hârtii. Rezemat de uşe ca şi mine, era şi un alt musafir.

După un sfert de óră de aşteptare, boerul şi-a aruncat ochii asupra mea, întrebându-mĕ restit ce voiam; întrebare la care i-am rĕspuns că rĕposatul Logofĕt Dumitrache Ghica fiindu'i dator bani, veneam sĕ aflu la cât se sue astăzi acea datorie.

pină mari greutăţi, pe când Burii capětă de la Cafferi vite sănètóse.

*

Un bărbat de stat din Petersburg, care susţine relaţiuni permanente şi intime cu *Krüger* şi *Leyds*, scrie în „*Petersburskaja Gazeta*“, că conform unei informaţiuni necondiţionat démnă de credĕmênt, *guvernul englez a făcut de nou lui Krüger propunere de pace*, care deocamdată nu a rĕspuns nimic la ele, ci a chiămat la consultare pe Leyds, Fischer, Vessel şi Volmarant.

Sistemul bisericelor ortodoxe autocefale.

(Urmare.)

Până aici am arĕtat că sistemul bisericelor autocefale este cel mai vechiu, şi este acela care a fost deapururea în us în Biserica Orientului. Acum rĕmâne sĕ demonstrăm şi partea a doua a afirmărilor nóstre, că adecă: „Sistemul acesta al bisericelor au„tocefale este *cel mai bun*; că din el resultă „multe şi nenumĕrate bunuri, şi este singurul „care *apĕră biserica*, atât de jugul despotic al bisericei papale, cât şi de anarchia şi des„compunerea în care se află bisericele pro„testante“.

1. Sistemul bisericelor autocefale naţionale evită ori-ce colisiune *între biserică şi stat sau societatea civilă.* Când biserica unui stat este supusă unui şef spiritual, care se află în afară de cuprinsul acelui stat, în alt stat, şi sub influinţa unui guvern străin de acela al statului în care se află biserica, şeful străin póte fi indiferent de interesele bisericei celuilalt stat, sau chiar inimic. Se póte întêmpla sĕ fie chiar şi de altă naţionalitate şi religiune, şi atunci fórte lesne biserica condusă de el póte vení în conflict cu statul ei, căci interesele ei sunt conduse de şef din afară şi străin de interesele statului în care se află biserica supusă lui. Şeful bisericesc străin, care póte fi, cum am zis, indiferent sau chiar dispus inamicesce, se póte întêmpla sĕ dee ordine cari sĕ nu 'l intereseze dacă ele vor turbura statul străin în care se află biserica supusă lui. El va fi indiferent dacă ordinele date vor vătĕma ori interesele bisericei, ori ale statului; sau se póte întêmpla, ca chiar cu scop şi din rĕutate sĕ voéscă a vătĕma interesele acelui stat. Autoritatea bisericéscă însĕ, când este internă şi în stat, representată prin bărbaţi cari aparţin aceleiaşi naţiuni căreia aparţine biserica, ei înşişi fiind cetăţeni şi fii ai aceluiaşi popor; când interesele naţionale ale statului sunt şi interesele lor proprii, şi când cei ce conduc aceste biserici au depus jurămênt, ca şi toţi ceilalţi cari au însărcinări în stat şi exercită o autoritate şi putere, ca şi ei ca şi aceia vor fi supuşi capului statului şi legilor Ţerei, ei se vor sili totdéuna în administraţiunea lor sĕ concorde interesele bisericei cu acelea ale statului. Ei au sĕ evite totdéuna tot ce póte sĕ aducă conflict între biserică şi stat. Evitarea unor astfel de conflicte, şi acordul sau armonia între Biserică şi Stat este o mare fericire şi póte în mod minunat sĕ contribue la prosperitatea atât a bisericei cât şi a statului. Causa principală a conflictelor continue între Papă şi clerul bisericei sale cu guvernele diferitelor state provine mai ales din aceea, că Papa, care de ordinar este Italian, şi atât el cât şi consiliul sĕu compus din cardinali şi ceilalţi Iesuiţi din jurul sĕu toţi sunt cu desĕvêrşire străini, ba chiar şi inamici intereselor statelor străine în cari se află bisericele ce le conduc, şi astfel adese-ori ordonă lucruri cari de-şi convin bisericei, sunt însĕ contrare legiuirilor statelor unde se află bisericele cărora ordonă, şi astfel statelor le este cu neputinţă sĕ admită acele ordine. Pentru acésta totdéuna audim că relaţiunile între Vatican şi guvernele diferitelor state sunt vrăjmăşesci, şi fórte rar sau mai nici o dată nu există armonie.

Acelaşi lucru s'ar întêmpla şi la noi dacă Patriarchul de Constantinopol ar fi un fel de Papă al Bisericei de Orient şi ar ordona în Bulgaria s. ex., sau în Sêrbia, în România, Rusia, Grecia etc. Am fi avut şi noi atunci pe tótă linia conflicte continue între Biserică şi Stat. Trebue, ca cineva sĕ fie orbit de pasiune, ca sĕ prefere stărei de continuă inimiciţie în care se află Biserica şi Statul în lumea catolică, şi certurile, cari de sigur ar fi fost la ordinea zilei şi la noi, dacă ar fi fost acelaşi sistem, în locul linistei care domnesce todéuna (apoi bine înţeles, de mici excepţiuni pentru lucruri neînsemnate) şi al armoniei care este caracteristică în raporturile bisericelor ortodoxe cu statul sau guvernele în sînul cărora sunt aceste biserici, ca biserici naţionale şi autocefale. Mai póte fi deci îndoială fie cât de mică, în acéstă privinţă, că sistemul bisericelor autocefale este de o miiă de ori mai preferabil de cât sistemul administrativ al Bisericei catolice care concentréză tótă puterea şi autoritatea administraţiei în mânile Papei?

2. Sistemul bisericelor autocefale naţionale *imprimă sau dă clerului fie-cărui popor al bisericei sale un caracter naţional.* După acest sistem clerul fie-cărui popor ortodox este os din ósele sale şi carne din carnea sa; este cler naţional, cler care împărtăşesce şi bucuriile şi întristările poporului, aşa încât sórtea şi avantagiile acestuia (ale poporului) sunt şi ale sale (ale clerului). Din acéstă causă el lucréză şi-şi face datorinţa sa însufleţit de spiritul iubirei poporului căruia aparţine. El urmăresce progresele spirituale, intelectuale şi ştientifice, trăesce în aceeaşi atmosferă spirituală şi în ea se mişcă. Se educă în aceleaşi instituţiuni de educaţiune cu poporul; ear' educaţiunea şi cultura sa superióră o primesce în universităţile naţiunei, în contact cu celalalt tineret naţional, învĕţând pe lângă studiile teologice şi alte studii generale, pe cari ori ce om de carte trebue sĕ le asculte, pentru-ca fie-care sĕ cunóscă ultimele desvoltări şi progrese ale ştiinţei. Astfel educaţiunea şi instrucţiunea clerului bisericelor autocefale este educaţiune naţională, şi instrucţiunea unui astfel de cler este conformă cu progresul şi tendinţa popórelor din ziua de astăzi. Un astfel de caracter, adecă naţional, nu se póte vedé la clerul bisericei romane, în sinul diferitelor popóre unde îşi are pe credincioşii sei. Pe când clerul ortodox este pentru fiecare biserică cler: elin, rus, român, sêrb, bulgar, — clerul bisericei romane ori-unde s'ar afla este cler papal. Aparţine înainte de tóte Papei, îşi are privirile sale aţintite la Roma, urméză tóte instrucţiunile ei şi este străin de patria unde se află, străin de desvoltarea spirituală şi de progresul ei, se educă în seminariile catolice, după instrucţiunile date din Roma, instrucţiuni deosebite şi separate prin murii Chinei de cealaltă instrucţiune naţională. Invaţă lucruri cari sunt în antitesă cu progresul lumii ce 'l încunjură; şi el, la rîndul seu, în urmă predică lucruri contrare cu tendinţele culturei naţionale, căci astfel s'a inspirat şi s'a educat, şi este cu desĕvêrşire străin de tot ce 'l încunjură. Ear' interesele patriei cărei aparţine şi pe care a negat'o cu desĕvêrşire, îi sunt atât de străine, încât fórte adese-ori se declară inimic chiar şi celor mai sacre interese naţionale.

Tot aşa de protivnic şi antipatriotic ar fi de sigur şi clerul ortodox, adecă, dacă am introduce sistemul bisericei papale. Clericii ortodoxi de pretutindeni ar serví interesele sale, ear' nu interesele neamului căruia ar aparţiné şi el şi biserica ce o servesce. Ar aparţiné lui şi nu patriei. S'ar conforma spiritului ce vine de la centru, ear' nu intereselor poporului. Ar fi, cu un cuvênt, străin de interesele şi tradiţiunile naţiunei sale. Clerul: rus, român, grec, sêrb, n'ar mai fi cler naţional, fie-care al bisericei sale, aşa precum este astăzi. Şi astfel fiind este earăşi timpul sĕ întrebăm, póte fi cea mai mică îndoială că nu este de o miiă de ori mai preferabil sistemel bisericelor autocefale, care are cler naţional şi cu iubire de patrie, decât sistemul papal, care din causa concentrării autorităţei şi a puterei administrative în mânile papei, e constrîns sĕ aibă cler străin şi fără iubire de patria bisericei unde se află, cum este clerul apusan, bine înţeles, cu óre-cari mici esceptiuni?

3. *Sistemul bisericelor autocefale naţionale face clerul sĕu iubit de popórele acestor biserici.* Acésta resultă de la sine din cele ce preced. Un cler naţional, însufleţit de sentimente patriotice, cler a cărui istorie se légă cu istoria poporului sau a naţiunei pe care o păstoresce şi despre care de mai nainte esistă convingerea, nu numai că nu va face ceva contra intereselor naţionale, dar' că se va şi lupta cu ori ce sacrificiu pentru apărarea acestor interese, un astfel de cler este natural că trebue sĕ fie iubit de popor. Acésta esplică în modul cel mai evident pentru ce la tóte popórele ortodoxe clerul cu tóte lipsurile şi puţina cultură a majorităţii acestui cler este iubit de popor. Ura care este cătră cler: în Italia, în Francia, în Spania şi în genere la tóte popórele cari aparţin religiunei catolice, este lucru cu desĕvêrşire străin şi necunoscut la noi. Acolo clerul este urît de popor, căci nu are nici o credinţă despre convingerile sale naţionale; căci adese ori s'a opus intereselor naţionale; acolo în fie-care di autoritatea bisericéscă se vede luptând şi înpotrivindu-se guvernului naţional al statului unde se află biserica. Din acéstă causă se şi observă că focarele materialismului şi ale inimiciei cătră religiune sunt în special ţĕrile catolice. Iubirea poporului ar fi perdut'o şi clerul biserici ortodoxe dacă ar înceta a fi cler naţional; dacă ar depinde de afară de la altă autoritate bisericéscă, pe care ar serví o; dacă s'ar fi format astfel în cât sĕ nu aparţină fie-cărui popor, ci unui şef străin, din afară, ale cărui tendinţe adese-ori sĕ fie indiferente sau chiar şi duşmănóse tendinţelor ţĕrei în care ar lucra şi s'ar afla clerul. Atunci s'ar vedé şi la popórele ortodoxe aceeaşi ură, aceeaşi neîncredere, acelaşi dispreţ şi cătră clerul nostru, care se observă în ţerile catolice. Atunci s'ar fi născut încetul cu încetul şi la noi aceeaşi inimiciţie şi cătră religiunea creştină, care este în Italia, Francia şi în celelalte ţeri catolice. Deci şi din acest punct de vedere nu mai rĕmâne nici o îndoială, că de o miiă de ori este mai preferabil sistemul bisericelor ortodoxe autocefale, care face, ca clerul lor sĕ fie iubit de popor şi face în acelaşi timp iubită şi religiunea creştină, decât sistemul papal, care are un cler urît de popor şi prin acésta contribue a desvolta ura şi dispreţul şi cătră religiunea creştină, lucru pe care îl vedem în tóte ţerile unde domnesce catolicismul papal. (Va urma.)

Dela sate.

O parochie nouă.

Murĕş-Uióra 28 Octobre n.

Ziua de 14 Octobre a fost o zi de mare bucurie pentru poporul ortodox român din *Murĕş-Uióra.* In ziua acésta adecă s'a întrodus în noua parochie prin P. O. D. protopresbiter tractual *Iovian Murĕşan* cel dintâiu paroch gr.-or. în persóna noului paroch *Andreiu Badiu.*

Zic în *noua* parochie, într'u cât credincioşii ort. de aici sunt 5 ani de când trecênd de la biserica gr.-cat., s'au reîntors ear' la sinul dulce al bisericei mame.

Incă de bună vreme fiind avisat administratorul parochial On. Domn *V. Nicóra,* despre întroducere, s'a început cu mare însufleţire a se face pregătiri, ca ast-feliu acest act de mare însemnătate sĕ aiba un colorit cât sĕ póte de sĕrbătoresc. Sâmbătă séra la órele 6 şi 40 minute la gara din M.-Uióra o deputaţiune esmisă din sinul comitetului parochial, în frunte cu noul paroch, a bineventat prin scurte şi călduróse cuvinte pe

---

La aceste cuvinte, boerul s'a ridicat în picióre, întrebêndu-mĕ şi mai răstit.

— Dar' ce? o sĕ'mi plătéscă?

— Da boerule, îndată ce vom regula contul împreună.

Atunci faţa i-s'a luminat şi întorcânduse către celalalt aşteptător, 'i-a zis:

— D-ta vino altă dată, vezi că acum am trébă.

Se plécă şi trage de sub pat un sipet ferecat, cu bande de fer, bătute în cue de alamă. îl deschiee şi'mi arată o hîrtie fără a o lăsa din mână, zicêndu-mi:

— Uite, cetesce, ăsta e înscrisul lui vĕru Tache.

Constatăm împreună că datoria dată din anul 1825, Septemcre în 14, şi că dobînzile erau răfuite numai până la 15 Septembre 1840, şi fiind că eram atunci în Februarie 20, anul 1845 i-se datora dobînda de 13.2% pe cinci ani, cinci luni şi cinci zile. Eu am luat creionul şi calculând găsesc că dobânzile la cari avea drept, se suiau la 717 galbeni, la care adaogêndu-se capitalul de una miiă galbeni, suma totală de plătit era de 1717 galbeni.

Arătându'i eu socotéla, îmi zice:

— Apoi stai că nu se póte sĕ fie aşa că prea te-ai pripit. Sĕ fac şi eu socotéla mea.

Şi după o óră de muncă, mişcând din buze numĕrând pe degete, scriind şi tot ştergênd, îmi zice cu mirare:

— Tocmai aşa face, o miiă şapte sute şi şapte-spre-zece.

Când îmi luam pălăria sĕ plec, mĕ opresce răstit.

— Ei dar' banii cine mi-i dă?

— Eu, boerule.

— Dar' când?

— Mâne, la ori-ce oră vei porunci dta.

— Unde?

— Aici.

— Dar' vedi sĕ nu mĕ ţi-i cu vorba. Spune-mi de la care zaraf eşti, ca sĕ ştiu unde sĕ trimit sĕ te găséscă.

— Nu sunt la zaraf.

— Apoi dacă nu eşti zaraf cum de ştí sĕ socoteşti aşa de iute? atunci ce eşti?

— Sunt fiul rĕposatului Dumitrache Ghica.

— Aşa; vedi nu ştiam că vĕru Tache sĕ aibă băiat mare; cum nu te-am vĕdut până acuma?

A doua zi fórte de diminéţă eram cu douĕ pungi cu galbeni în Strada Sf. Spiridon, în odaia de mosafiri, unde boierul m'a primit voios; era îmbrăcat cu giubea portocalie, preste o libadea lungă de pambriu verde, avênd pe cap işlicu.

După-ce i-am pus banii pe masă, a scos un oftat mare.

— Acu mai întâiu sĕ-i numĕrăm.

Şi a început a-i grupa în pîlcuri de câte zece, şi după ce s'a încredinţat de esactitatea numĕrului, a luat cutia cu cumpene, şi cântărindu-i unul câte unul din ochi şi din degete, întovărăşa operaţia cu reflecţiuni ca aeestea:

— Tot pasiri, tot pasiri... rar pe ici pe colea câte un blank.., Uite ăsta galben bun, mai greu şi de cât blankul; aşa când ar fi toţi...

— Ovreiul dracului, bată'l Maica Domnului, uite colo câtă bucată de aur a tăiat din bietul galben ăsta; ar trebui stăpânirea sĕ spânzure pe astfel de calpusani.

— Când am împrumutat pe vĕru Tache l'am împrumutat ca pe un frate, cu dobânda de cinci şi jumătate la pungă pe lună, pe când banii se da p'atunci cu şapte, ba şi cu şapte şi jumătate la pungă (17 şi 18 la sută pe an). Iată, uite colea, frumseţe de galbeni, când îi vezi crezi c'o sĕ trécă şi de blank şi când colo, nici cu pasiru nu merge; afurisitu de Jidov, îi ia auru cu apă tare. Pĕcat că legea la noi nu permite dobândă la dobândă, şi vezi acum perd peste cinci-zeci de galbeni, dobânzile de la cei 717 galbeni.

Operaţia acésta a durat şase ceasuri; punênd de o parte toţi galbenii mai uşori de cât pasiri, cari numĕrîndu-se s'au ales la 216 bucăţi, în locul cărora i-am adus alţi bani pe plac, dându'mi înscrisul tatălui meu achitat.

Când eram sĕ ies din odae m'a oprit în uşă şi m'a întrebat în ce slujbă eram. La rĕspunsul meu că nu eram împiegat, a rĕmas în mirare. Cum, un fecior de boer sĕ nu fie în slujbă?

Se vede că rĕmăsese mulţămit de modul cum espeduisem acea daraveră, căci la o adunare, Vodă Bibescu zărindu-mĕ într'un grup de tineri, a venit drept la mine, zicêndu-'mi: „ce ai făcut unchiului meu, Tu„dorache, el nu-mi mai vorbesce decât despre „dta, făcêndu-ţi elogii. Pagubă că eşti aşa „rĕu notat la Consulatul Rusiei“.

Cocóna boerului Furtună, fata Banului Constantin Ghica, era cunoscută sub numele de Mariţa Furtunoaia şi fii-sa, baronésa de Uxküll, sub acel de fata Furtunóei: mai avea şi un băiat, pe care îl trimisese pentru învĕţătură la Paris, şi care petrecuse mai mulţi ani în institutul de la St. Pelagia.

Boeru Furtună, tot grămădind dobîndi peste dobândi şi trăind cu cea mai mare economie, adunase o avere mare. Se zice că la mórtea sa, în pivniţă la dînsu, unde nimeni nu îndrăsnea sĕ între nici nóptea nici ziua de frica stafiei, s'ar fi găsit butóie pline tot cu galbeni cesaro-crăeşti de Austria drepţi la cumpănă, ferecaţi cu zimţi şi negăuriţi.

P. O. D. protopop tractual, care de aici a fost conduş la locuinţa parochului, cu care ocasiune i s'au presentat membrii comitetului. Aici şeful tractual s'a sfătuit cu cei presenţi despre starea acestei parochii şi despre ocupaţiunea credincioşilor.

Dumînecă s'a ţinut serviţiu divin în casa de rugăciuni (nefiind biserică) condus de Preaonoratul Domn protopop, asistat de administratorul şi noul paroch. In decursul liturgiei s'a cetit gramata archierésca pentru întroducere, ear' la sfêrşitul liturgiei s'a făcut însaşi întroducerea.

P. O. Domn protopop, cu multă însufleţire, prin cuvinte alese şi cu o oratorie démnă de un şef tractual arată în vorbirea sa de întroducere posiţiunea de paroch cea frumósă, dar' totodată şi grea, arată însuşirile esenţiale, ce trebue sĕ le întrunéscă un preot, ca el într'adevĕr sĕ fie numit părinte, dă apoi cetire sângeliei parochului şi în fine nu întrelasă a vorbi despre biserica ortodoxă, arĕtând mai pe larg, că ea este singura dintre bisericile creştine, care a conservat mai bine învĕţăturile Mântuitoriului, depărtând dela sine ori-ce inovaţiuni, de cari alte biserici nu s'au putut feri. Vorbesce apoi şeful tractual despre influinţa binefăcĕtóre a bisericei asupra poporului nostru, arĕtând, că biserica a fost ocrotitórea limbei nóstre românesci în tóte vremile, ni-a fost pavăza moravurilor nóstre curate şi simple. Dă espresiune bucuriei sale, că credincioşii de faţă recunoscênd rĕtăcirea lor dela biserica mamă cu o óră mai curênd voind sĕ se mântuiască s'au întors ear' la sinul maicei străbune, de unde póte suge laptele cel curat şi dulce, şi îi rógă, că precum până acum dela fondarea parochiei au dat pept cu multe greutăţi, aşa şi de aci înainte sĕ lupte cu curaj bărbătesc, umĕr la umĕr, ca apoi cât de curênd sĕ pótă vedé ridicată o biserică frumósă, care sĕ facă fală întemeietorilor ei şi bisericei nóstre.

Membrul *Trifan* în numele comitetului mulţămesce prin scurte şi frumóse cuvinte, făcênd promisiunea solemnă, că credincioşii de aici vor fi totdéuna gata ziua şi nóptea a ajuta din puţinul pe care'l au, ca parochia sĕ se ridice şi sĕ se întăréscă.

Noul paroch află de potrivit a vorbi credincioşilor despre credinţă, iubire şi nădejde, cele trei virtuţi creştinesci, cari dînsul doresce a le avé ori-care dintrĕ credincioşii turmei sale; promite sĕrbătoresce înaintea lui Dzeu şi a credincioşilor sĕi, că 'şi va da tótă silinţa sĕ corĕspundă chemărei sale de păstor sufletesc şi doresce, ca acéstă parochie sĕ trăéscă, sĕ créscă şi sĕ înflorésca întru mulţi — mulţi ani.

Administratorul parochial On. Domn *Nicóra* prin scurte şi pătrunḑĕtóre cuvinte 'şi ia adio de la credincioşii sĕi şi doresce, ca alegerea, ce au făcut'o în persóna noului paroch sĕ fie într'un ceas cu noroc. După terminarea serviţiului divin P. O. Domn protopop împreună cu noul paroch şi cu administratorul parochial au visitat pe consilierul băilor; pe protopopul greco catolic *Dr. Radu*, pe cum şi pe primpretorul. Masa s'a servit la părintele *Badiu*, unde a fost învitaţi mai mulţi membri din comitet. La masă s'a toastat din partea P. O. Domn protopop pentru viaţa îndelungată şi fericită a Excelenţiei sale, preabunul nostru archiepiscop şi metropolit *Ioan Metianu*, din partea noului paroch s'a toastat pentru şeful tractului, epitropul *Roşca* a vorbit pentru administrator şi On. Domn administrator pentru buna înţelegere a membrilor comitetului. S'a ţinut apoi şedinţă cu comitetul, luându-sĕ inventariu despre averea bisericei şi predându-sĕ în samă noului paroch. S'a făcut cu acéstă ocasiune şi visitaţiune canonica, insistând mult P. O. Domn protopop asupra colectelor trimise de Onoraţii binefăcĕtori ai parochiei nóstre şi tóte s'au aflat în ordine esemplară, ceea-ce numai spre laudă şi cinste póte sĕ 'i servéscă epitropului *Roşca*.

P. O. Domn protopop încheiênd agendele oficióse 'şi ţine de datorinţă a da sfaturi părintesci comitetului, rugându-l, ca cu bună înţelegere şi sirguinţă continuă mereu sĕ progreseze spre scopuri mai înalte. La aceste cuvinte rĕspunde membrul *Trifan*, mulţămind şefului tractual pentru tactul fin cu care a condus tóte agendele şi pentru sfaturile înţelepte părintesci.

Cu aceste festivitatea zilei s'a încheiat. Cu acest prilegiu 'mi ţin de plăcută datorinţă a aduce pe acéstă cale mulţămitele nóstre ferbinţi P. O. Domn *T. Ciortea* fost administrator tractual, care mult a lucrat la desvoltarea şi întărirea acestei parochii; aduc mai departe mulţămită On. Domni *Nicóră* şi *Crişan*, cari în timpul vĕduviei nóstre au fost mângăitorii şi alinătorii durerilor nóstre şi recomandând acéstă parochie în atenţiunea tuturor binefăcĕtorilor bisericei nóstre spre sprîginire şi încurajare, zic: *parochia gr.-or. din Murĕş-Uióra sĕ trăéscă, sĕ créscă şi sĕ înflorésca.*

Un parochian.

NOUTĂŢI

Sfinţire de birerică în Stena. Poimâne (3 Novembre st. n.) se va face sfinţirea bisericei gr.-or. din Stena (tractul Cohalmului), renovată şi adaptată. Pentru conducerea actului sfinţirii Inaltpreasânţia Sa metropolitul a delegat pe asesorul consistorial *Nicolau Ivan* protopresbiter.

*

Concertul dşórei Cunţan. Aflăm că concertul dşórei *Elena Cunţan*, anunţat în fóia nóstră, va avé loc Mercuri la 6 Novembre st. n. a. c. în sala de la „*Musikverein*“, cu concursul bine cunoscutului virtuos în violină, dlui *Francz Czerny*. Acompaniamentul la pian a avut generositatea a-l primi şi provedé întreg distinsa nóstră artistă în pian, Dna *Minerva Dr. Brote*. Bilete de întrare se vênd, cu începere de Luni, 4 Novembre a. c. dela órele 8 diminéţa până în ziua Concertului la orele $5^1/_2$ p. m. la librăria *Seraphin* (strada Cisnădiei) şi séra la cassă. Preţuri: Locul I 3 K, locul II. 2 K, locul III. 1 K. 40 f. locul de stat 80 f. Inceputul la 7 séra.

*

Ninsóre. Plóia de aséră preste nópte s'a schimbat în ninsóre. Diminéţa coperişele caselor erau albe. S'a cam grăbit érna.

*

Incă o căsătorie de amor. Numai sĕptĕmânile trecute vesti-se fóia oficială fidanţarea archiducesei Elisabeta, fiica rĕposatului moştenitor Rudolf, cu prinţul Windischgrätz, şi acum vine veste despre o nouă căsătorie de amor în familia domnitóre. Anume, o fică a vĕduvei archiducesei *Maria Teresia*, mama vitregă a *moştenitoriului Francisc Ferdinand*, se va căsători cu contele *Salm*. Se zice, că tinerii se cunosc de mult şi întocmai ca archiducesa Elisabeta, bunătăţii ce inimă a Majestăţi Sale împĕratului şi rege al nostru *Francisc Iosif I.* au sĕ mulţămescă şi ei realisarea visurilor lor de fericire.

*

Fişpanul presumptiv al Murĕş-Turdei. Conform ştirilor emanate din cercuri aprópe de guvern, în locul dimisionatului Mikó, guvernul va concrede conducerea agendelor comiţiale din comitatul *Murĕş-Turda* şi din oraşul liber regesc *Murĕş Oşorheiu*, în mod interimal comitelui suprem *Sándor János* din comitatul Têrnavei-mici.

*

Diploma medicilor şi indigenatul. Incă în 1898 se decretase, atât în Ungaria cât şi în Austria, că medicii cari obţin diploma la universităţi din străinătate (în acest punct Viena încă e străinătate pentru Ungaria, şi viceversa), numai după nostrificarea diplomei sunt admişi sĕ practiseze în ţéră. Acum de curênd ministrul de culte din Austria a restrîns încă şi mai mult pentru ascultătorii străini facultatea de a-şi obţiné diploma de doctor la universitatea din Viena. Anume, prin un ordin adresat rectorului universităţii recércă pe acesta şi pe decanul facultăţii de medicină, ca în viitoriu *numai pe acei medicinisti cetăţeni ungari sĕ 'i promoveze la gradul de doctori, cari înainte de promovare se vor obliga în scris, că vor cere şi primi indigenatul austriac.* A éstă ordinaţiune se estinde şi asupra acelora cari şi-au obţinut diploma de la 1 Ianuariu 1899 încóci, şi cari de present îşi fac obligata praxă clinicală în Viena.

*

Agitaţia naţionalistă — tesă la censura de advocat. Luni (28 Octobre st. n.) *Dr. Aurel Ciupe* a făcut înaintea comisiunii esaminătóre din Budapesta censura de advocat. Tesa tractată cu mult succes, i-a fost: „agitaţia în contra naţionalităţii magiare“.

*

Demonstraţie şi bătĕi studenţesci. Studenţii germani de la universitatea din *Innsbruck* au făcut Marţi demonstraţie contra profesorului italian Francesco Menestrina. Gălăgia n'a putut fi suprimată nici prin intervenirea rectorului, aşa că profesorul a trebuit sĕ părăséscă sala fără a-şi fi ţinut prelegerea. Séra s'a întêmplat apoi straşnică păruélă întrĕ studenţii germani şi cei italieni.

*

Concert la „Gesellschaftshaus“. Poimâne (3 Novembre n.) reuniunea internaţională din Sibiiu pentru ajutorarea copiilor sĕraci, sub etatea de şcólă, cu vestminte şi daruri de crăciun, arangiază concert în sala de la „Gesellschaftshaus“, cu concursul mai multor reuniuni de cântări din loc, şi al dşórei Regina Triff, al gimnasistilor Samuil Biemel şi Alfred Möckel şi al musicei militare. Corul mixt al „*Reuniunii sodalilor români din Sibiiu*“ va cânta composiţiile „*Fóie verde, pup de crin*“ şi „*Haţegana*“ de Timoteiu *Popoviciu*. — Inceputul la 7 ore séra.

*

† Cornel Budinţan, fiul advocatului Ioan Budinţan din Bocşa-montană, absolvent al facultăţii juridice dela universitatea din Budapesta, a rĕposat Sâmbătă (26 Octobre n.) în etate de 26 ani. Inmormêntarea i-s'a făcut Luni, în cimiteriul gr. or. din Bocşa-montană.

*

Esposiţie în Petersburg se va aranja în vara anului 1904. In acest scop oraşul Petersburg a votat *zece milióne de ruble* ear' guvernul *cinci milióne*.

*

Nu i trebue fişpănie. Mai zilele trecute se lansase în presa magiară faima, că deputatul dietal *Biró* Lajos în curênd va fi numit comite suprem. Acésta o dementéză acum însuşi Biró, declarând că n'are nici o poftă sĕ schimbe deputăţia cu fişpănia.

*

Mandatul lui Makkai — atacat. „Székely Lapok“ din Murĕş-Oşorheiu vestesce, că alegerea deputatului ţeran, a sĕcuiului Makkai Zsigmond, e atacată cu petiţie, care — cum afirmă numitul ziariu — s'a şi trimis deja Curiei. Motivele, pe basa cărora se cere nimicirea alegerii, sunt: mituiri şi agitaţie contra claselor sociale.

*

Regimentul lui Adam. Un oficer re'ntors din Africa povestesce următoriul bucluc al soldaţilor englezi: In apropiere de Klersdorf Burii prinseseră odată patrusprezece soldaţi din regimentul de husari A. 13. Cum Burii aveau mare lipsă de haine, au desbrăcat nap pe cei patrusprezece, apoi li-au dat calea sĕ se rê'ntórcă la regimeet. Ziua următóre 48 de soldaţi ai aceluiaşi răgiment au fost trimişi sĕ rĕsbune ruşinea tovarăşilor lor. Au fost prinşi însĕ şi ei şi au fost trimişi înapoi desbrăcaţi nap şi ei. De atunci regimentul 13 are de la soldaţii din celelalte regimente porecla: *răgimentul lui Adam*

*

Bóla regelui Edward. Ziariul sĕptĕmânal „Reyralds Newspaper“ din Londra publică amĕnunte despre bóla regelui *Edward VII.* spunênd, că deja de mult timp regele are *rac în gât* şi a fost de mai multe ori operat. Acum bóla s'a agravat aşa de tare, în cât cu greu e de crezut, că regele va ajunge ziua încoronării, care e contemplată a se face în Maiu.

De altă parte „Berliner Lokalanzeiger“ publică telegrame din Londra, cari dementéză ştirile despre pretinsa bólă şi le declară *manevrări de bursă.*

*

Fondul de 20 bani, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ pentru cumpĕrarea unei case cu hală de vênḑare, s'a sporit cu următórele sume, dăruite de óspeţii presenţi la masa dată din prilejul esposiţiei de vite, aranjate de „*Reuniunea română de agricultură*“ în comuna *Ilimbav*. Premitem, că meritul în acéstă privinţă revine zelosului paroch *Ioan Popa*, (originar din Ilimbav) din Vidacutul-rom. Au dăruit: Ioan Popa, paroch şi soţie-sa Iuliana (Vidacut) 1 cor.; Ioan Petrişor, paroch (Alţîna) 20 bani; Moise Nicóră, măestru pantofar (Cincu-mare) 1 cor.; Ioan Mărginean, comptabil (Fofeldea) 20 bani,; Ioan Paicu, înv. (Agnita) 30 bani; Florian Bologa, paroch (Marpod) 1 cor.; Ioan Popovici, paroch (Săsăuşi) 20 bani.; d-şóra Victoria Părĕu (Agnita) 40 bani.; Ioan Demian, înv. (Nocrich) 20 bani; Iosif Gligor, înv. (Bendorf) 50 bani.; George Bânda, ec. (Săsăuş) 40 bani.; Alesandru Bârsan, înv. (Marpod) 20 bani.; Toma Maniu, propr. (Fofeldea) 20 bani.; d-na Agapia Nicóră n. Părĕu, (Cincu-mare) 1 cor.; Zosim Cichindelean, înv. pens. (Alţîna) 20 bani; Ambrosiu Marcovici, paroch (Chirpĕr) 40 bani; Andreiu Moldovan, econom (Cincu-mare) 20 bani; Simion Şindilă, ec. (Nocrichiu) 20 bani; Nicolae Banciu, econ. şi arêndator (Marpod) 40 bani; Ioan Alesandru, paroch şi soţia sa Eugenia n. Părĕu (Ilimbav) 1 cor.; Alesandru Mateiu, pedagog (Ilimbav) 20 bani; Ilarion Morariu, st. c. VII. (Nocrich) 20 bani; Ioan Popa, notar (Ilimbav) 60 bani; Lazar Bunea, ec. (Chirpĕr) 20 bani; Dionisie Ganea, propr. (Nocrich) 20 bani; Ioan Alesandru, primar (Ilimbav) 30 bani; Ioan Popa econ., N. Popa, stud., Ioan Stanciu, ec., Zosim Tocoe, ec., Simion Sopa, ec., Ioan Dragoman, înv., Ioan Stănuleţ, ec., Ioan Dumitrescu, ec., (toţi din Ilimbav), fie care câte 20 bani; Ioan Băilă, ec. (Ilimbav) 40 bani; Demetriu Comşa, Emil Verzar şi Vic. Tordăşian, fie-care câte 20 bani; Dr. Vasile Dan, 1 cor. Suma totală 14 cor. 30 bani.

*

Czolgos F. Leon, ucigaşul presidentului *Mac Kinley*, şi-a luat rĕsplata faptei sale Marţi (29 Octobre). Diminéţa la 7 ore şi 12 minute a fost esecutat cu electrocuţie.

*

Fiul lui Israil! Poliţia din Londra a arestat pe un *Moritz Guhlmann*, prins că face speculă cu botezul. Onorabilul Moritz e născut din Polonia, crescut în legea mosaică, dar' la etate de 18 ani a trecut la creştinism. De atunci s'a botezat de *cincisprezece-ori*, primind totdéuna daruri de la persóne cari îşi fac merit din câştigarea de proseliţi.

Notiţă oficială.

Se aduce la cunoscinţa publicului nostru, că călindariul archidiecesan va apără la finea acestei sĕptĕmâni.

Călindariul archidiecesan cu şematismul bisericei nóstre archidiecesane şi al dieceselor sufragane, cu un cuprins literar bogat, cu îndrumări pentru înveţători în ce privesce afacerile fondului de pensiuni, cu indicarea evangeliilor şi a glasurilor, cu têrgurile din ţéră, este indispensabil pentru preoţimea, pentru învĕţătorimea şi pentru toţi cărturarii nostri.

In celelalte a se adresa la librăria archidiecesană.

Cărţi şi reviste.

Ciaslov (orologion) tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inalt Preasânţiei Sale Domnului *Ioan Metianu* archiepiscop al bisericei ortodocse române din Transilvania, şi metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania.

Sibiiu, tipariul tipografiei archidiecesane, 1901.

Cuprinsul:

1. Polunoştniţa de tóte zilele.
2. „ Sâmbetei.
3. Rênduiéla Utreniei.
4. Ciasul dintâiu.
5. „ al treilea.
6. „ al şeselea.
7. Rênduiéla obedniţei.
8. Ciasul al nouĕlea.
9. Rênduiéla vecerniei.
10. Pavecerniţa cea mică.
11. „ „ mare.
12. Slujba sântei cuminecături.
13. Cinstitul Paraclis.
14. Rugăciunile de masă.
15. Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului.
16. Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri.
17. Troparele morţilor.
18. Troparele preste sĕptĕmână.
19. Troparele şi condacele cărţilor de obşte după rênduiéla sinacsariului.
20. Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie.
21. Sinacsariul pe lunile: Septembre, Octobre, Novembre, Decembre, Ianuariu, Februariu, Martie, Aprile, Maiu, Iuniu, Iuliu şi August.
22. Păscălie, care cuprinde 16 rubricil cu datele respective (1. Anii dela nascerea lui Christos. 2. Litera Păschăliei. 3. Crugul Sórelui. 4. Crugul Lunei. 5 Mâna Anului. 6. Temelia Lunei. 7. Nascerea lui Christos. 8. Mâncare de carne... sĕptĕmâni. 9. Zile. 10. Triodul se începe, luna. 11. Ziua. 12. Sântele Paşti, luna. 13. Ziua. 14. Postul Sânţilor Apostoli, sĕptĕmâni. 15. Zile. 16. Ziua sĕrbătórei).
23. Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora.
24. Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor, dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor Sânţilor, până la a cincia din postul mare, preste toţi anii.

In seria cărţilor bisericesci puse sub tipariu cu litere străbune este a treia cartea acésta, care cu ziua de azi a eşit de sub tipariu şi se dă în mâna evlaviosului nostru popor.

Intrĕ Ciaslóvele acum în us este acesta cel mai bogat, şi este una dintrĕ cele mai indispensabile în bisericile nóstre.

Punênd cartea acésta în mâna evlaviosului nostru popor, dorim, ca ea sĕ fie folosită cu rêvna, cu pietatea, cu care străbunii şi părinţii noştri o au folosit în haina cea vechiă, de care acum s'a desbrăcat.

Tipărită pe hârtie bună, trainică, în o estensiune de 25 cóle octav mare, 400 pagine, cartea are o presentare fórte frumósă, şi servesce spre lauda tipografiei nóstre archidiecesane.

Preţul este: broş. 2 cor., leg. în pânză 2 cor. 40 fil., leg. în piele roşie cu copcii 4 cor.

A se adresa la tipografia şi librăria archidiecesană în Sibiiu. Nagy-Szeben.

Nr. 354—1901 [220] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a *Cheuchiș*, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt celea fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci de la stat.

Concurenții la acest post au a-și așterne petițiunile instruite conform normelor legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis și a se presenta în vre-o Duminecă sau sërbătóre la biserica parochială, spre a-și arăta desteritatea în cântări respective a celebra și a cuvênta.

Deeș, 10 Octobre 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeș.

Teodor Hermann
protopresbiter

Nr. 854—1901 [222] 2—3

Concurs

In sensul veneratului ordin consistorial din 24 Iulie a. c. de sub Nr. 6489 Bis. prin acésta se escrie concurs pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Măguri*, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a concura la acest post au a-și așterne suplicele lor în terminul susindicat, subscrisului oficiu, find instruite conform normelor în vigóre, și a se presenta în vre-o Duminecă sau sërbătóre înaintea alegëtorilor pentru a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.
Cluj, 30 Iulie 1901.

Tulliu Roșescu
protopresbiter

La **Librăria archidiecesană** se află spre vêndare următórele icóne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., fórte fine 39·20. cor.

Mărimea 63/79 cm.: simple 27·40 cor., fine 39·20 cor., fórte fine 48·40 cor.

Mărimea 74/100 cm.: simple 39·20 cor., fine 48·40 cor., fórte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm.: simple 48·40 cor., fine 70 cor., fórte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm.: simple 67·20 cor., fine 89·60 cor., fórte fine 117.60 cor.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50

Din romanul unei vieți, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăți cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu prețul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare și porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Povești
pentru anul prim școlar

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela
Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Op premiat de Academia Română.

Semințe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sërbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** și la
Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

La Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoștnița de tóte zilele. — Polunoștnița Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rênduéla Obedniței. — Ciasul al nouëlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Canstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicinele si ipacoi la cele 8 glasuri — Troparele morților. — Troparele preste sëptëmână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicinele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952 — Esplicare despre rubricele Păschăliei și folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat **2 cor.,** legat în pânză **2 cor. 40 fil.,** legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

✻ Numai marfă bună și solidă. ✻ Prețuri eftine, garanție consciențiósă. ✻

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

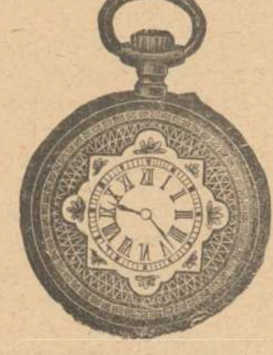

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.
Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.
Orologiu de domni séu de dame, aceeași calitate, cu capac duplu, 7 fl. 25 cr.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării** și **argintării** din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** și **opticilor.**

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** și **vase de masă** cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 23—30

Juvaericale veritabile și eftine.

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.
Același cu cutie de oțël oxidat în negru 4 fl. 40 cr.
Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanțuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deșteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Nr. 118 Sibiiu, Marţi 23 Octobre (5 Novembre) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strěinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Libertatea convingerii.

Sibiiu, 4 Novembre n.

Nu e tocmai mult de când gazetele patriotice ne vesteau cu óre-care bucurie, că vicecomitele din comitatul Timiş, în Banat, a ordonat cercetare severă în cercurile electorale, în cari la alegerile efectuite în luna trecută s'au ivit tendenţe, mişcări şi agitaţiuni — naţionalistice.

La câteva zile a venit însě un alt comunicat, care ne spunea, că cercetarea a fost *sistată*, fiind-că nu s'a putut constata nimica în direcţia indicată.

Cam iute a mers lucrul, şi cu celeritate uimitóre a fost făcută cercetarea, dacă atât de grabnic a putut fi făcută constatarea, că agitaţiuni naţionalistice n'au fost la alegerile de curênd efectuite, nici într'unul din cercurile electorale ale comitatului Timiş. Şi ne-am puté felicita, pe noi, ţéra şi guvernul, dacă tóte afacerile administrative s'ar resolva atât de prompt şi cu atâta grăbire, — ca cercetarea din întrebare, — fie în comitatul Timiş, fie în ori-care alt comitat din ţéră.

Dar' cum ştim că administraţia în ţéra nóstră are iuţéla melcului, mai curênd ne vine a crede, că cercetarea din întrebare *nici nu s'a ţinut*, pentru-că s'a cam pripit vicecomitele comitatului Timiş. Cercetarea ordonată n'a avut nici un temeiu, de aceea a trebuit sě fie contramandată şi ascunsă sub masca că *nu s'a putut constata nimica.*

Ce adecă sě se fi constatat??

Dacă scopul era sě se scótă la iveală lucruri compromiţětóre pentru alegětori: cercetarea putea sě fie ţinută în dragă voe şi cu tótă severitatea, pentru-că accentuarea, că alegětoriul ţine la naţionalitatea sa, fie el Român, Şvab sau Sêrb, — dat fiind că naţionalităţile acestea dau contingentul în comitatul Timiş, — nu e lucru compromiţětoriu sau contrariu legilor şi ordinei publice, precum nu forméză crimă, delict sau transgresiune nici aceea, când alegětoriul pune în vedere candidatului că numai sub condiţiunea aceea îi dă votul, dacă la locul potrivit, unde are glas şi vot, va căuta se 'i apere naţionalitatea şi interesele naţionale.

Şi dacă vicecomitele comitatului Timiş sub forma *acésta* a înţeles apariţiunile şi agitaţiunile naţionalistice, ivite la alegerile trecute pe teritoriul comitatului seu, — atunci bine le-a înţeles; pentru-că manifestaţiuni de aceste se vor fi ivit pe mai multe locuri, tot aşa ca şi în comitatul Timiş, — dar', cum am spus, ele nu forméză obiect de cercetare disciplinară sau penală, pentru-că nu stau în contrazicere nici cu legea nici cu raţiunea.

Stau însě în contrazicere cu — *sistemul;* şi probabil că din acest motiv se ţinea cercetatea ordonată, — dacă nu venea cumva un vênt domol de sus, ca domnul vicecomit al comitatului Timiş sě nu se blameze cu astfel de lucruri, cari mai târziu pot sě fie cu mult mai neplăcute decât acum, când lumea nu le cunósce în adevěrata lor fiinţă.

Casul, în sine luat, puţin ne impórtă; şi póte că tot atât de puţin impórtă el şi pe vicecomitele din Timiş, pentru-că mandatele câştigate în cercurile în cari era sě se ţină cercetarea sunt tóte protestate şi atacate cu petiţiuni, prin urmare nu administraţia, ci forul suprem judecăteresc va avé sě constate acum dacă ele sunt curate sau pătate, dacă sunt câştigate pe cale legală sau prin agitaţiuni, şi dacă agitaţiunile au fost naţionalistice, permise sau oprite de lege?

Ne impórtă însě fórte mult faptul, că şi acum, în era poreclită a *„legii, dreptului şi dreptăţii"*, tot mai sunt comitate, şi încă din cele de frunte, ca Timişul, în cari *pe tema naţională* pot fi ordonate cercetări, atunci când vreau cei din fruntea comitatului, şi prin urmare pot fi puse la cale şi urmăriri, persecutări şi şicanări în contra tuturor acelora, a căror convingere politică din întêmplare nu e pe gustul domnilor de la comitat.

Nu credem că guvernul actual se solidariséză cu astfel de proceduri; şi de dorit e sě nu se solidariseze, pentru-că de la ele nu e decât un pas până acolo, unde ne-am mai aflat, anume: că alegětorii erau închişi în grajduri, ca vitele, cu zile mai 'nainte de alegere, ear' în ziua alegerii întrě bajonete erau duşi sě-şi dee votul pentru candidaţii domnilor, — tocmai în comitatul Timişului.

Cel-ce nu vrea reîntórcerea acestor vremuri de ruşinătóre aducere aminte, nu póte sě voiască deci nici aceea, ca alegětorii sě fie traşi în cercetări şi persecutaţi pentru-că la alegere s'au manifestat aşa cum le dictéză inima şi convingerea, *în spirit naţional*; şi astorfeliu de şicanări, — vină ele din ori-ce parte, — guvernul ar trebui sě le pună capět, odată pentru totdeuna. Pentru-că primordiala condiţiune pentru libertatea alegerilor este — *libertatea convingerii.*

Adresa. In şedinţa de astăzi, Luni, a dietei magiare, va fi cetit de nou mesajul de tron şi se va alege o comisiune, care se compună proiectul de adresă, care apoi în decursul septěmânei ce vine va fi pus la ordinea zilei. Discuţia asupra adresei se prorocesce a nu fi lungă, cu tóte că fie-care partid va presenta adresă separată. Inainte de a întra dieta în discuţia asupra adresei, ministrul de finanţe va presenta budgetul şi'şi va face esposeul obicinuit.

Noul president. In şedinţa de Joi a dietei magiare contele *Apponyi* a fost ales president al camerei, cu mare însufleţire. A avut contracandidat pe kossuthistul *Komjátty*, care a întrunit însě numai 34 de voturi. Contele *Apponyi*, ocupând imediat scaunul presidenţial, a rostit un frumos discurs de introducere, în care a accentuat necesitatea respectării libertăţii cuvêntului, şi a promis, că în direcţia acésta nu va suferi sě fie scurtat nimeni în dreptul seu, pentru că parlamentul datorinţă are sě asculte ori-ce părere dela cei îndreptăţiţi sě vorbéscă, fie părerile acestea ori-cât de neplăcute. Aci nobilul conte, dacă nu greşim, a făcut alusiune la puţinii *deputaţi naţionali* din dietă, pe cari i a luat din vreme sub scutul seu şi în apărare în contra şovinismului magiar. Contele *Apponyi* va fi numit zilele acestea consilieriu intim al Maiestăţii Sale.

Visita. Marele ziar francez *„Le Temps"* comentând visita Marelui-duce *Mihaiu Nicolaevici*, făcută Monarchului nostru, constată, că în general visita acésta e considerată în cercurile diplomatice ca o nouă garanţie de pace, în deosebi în Orient, în Macedonia, în Armenia, in Creta, etc. Mai mult. In cercurile fórte bine informate, visita acésta e considerată ca un demers personal al împěratului Nicolae II pentru a asigura pe domnitorul nostru asupra politicei Rusiei în Balcani şi spre a-i confirma, póte prin o scrisóre autografă, acordul verbal intervenit întrě cei doi suverani sau între miniştrii lor cu ocasia întrevederii de la Petersburg în primăvara anului 1897. Se mai crede — ceea-ce se pare cam riscat — că visita acésta a provocat un schimb de idei întrě Monarchul nostru şi Marele-duce şi în privinţa intereselor comune ale Austro-Ungariei şi Rusiei în faţa viitórelor tratate de comerciu ale Germaniei.

Pactul. Ministrul-president *Széll* şi ministrul de finanţe *Lukács* vor merge în decursul sěptămânii acesteia la Viena pentru a lua înţelegere cu guvernul de dincolo în chestia reînoirii pactului vamal-comercial. Punctul de vedere al guvernului ungar ar fi în chestia acésta, după cum ne spun ziarele magiare, acela, ca până la espirarea terminului pactul sě rěmână aşa cum a fost legat din partea actualului guvern magiar, şi sě nu se facă nici o modificare în el, — dar' sě fie ratificat şi din partea parlamentului austriac. Tocmai aci e greutatea! Reichsrath-ul austriac nu-l va ratifica.

Cincizeci şi cinci. Ziarele patriotice din capitală ne spun, că până acuma cincizeci şi cinci de mandate au fost atacate cu petiţiunii de cassare, din motivul că alegerea n'a fost făcută conform disposiţiilor legii. Curia va avé sě se pronunţe acum asupra lor.

Prima pertractare meritorială în chestii de alegere, Curia o va ţiné în 30 Noembre n. c. Procedura de altcum e următórea: de pe tóte actele înaintate Curiei se fac copii, pe séma Curiei, pe séma dietei şi pe séma deputatului, al cărui mandat e atacat; şi adecă în scopul, ca deputatul sě ştie din cari motive îi este atacat mandatul şi sě se pótă apăra. Se pune apoi termin de pertractare, la care cei-ce atacă mandatul, precum şi proprietariul mandatului, au sě vină cu dovezile. După terminarea pertractării Curia aduce sentenţa, care póte fi de trei feliuri: petenţii se resping cu cererea lor, se ordonéză cercetare la faţa locului, sau mandatul se anuléză. In cas că se ordonéză cercetare, cu efectuirea ei vine însărcinat un jude dela tabla regéscă, pe teritoriul căreia se aflá respectivul cerc electoral.

Oposiţie nouă. Deputatul şi jurnalistul *Bartha Miklos*, întrebat fiind că de ce n'a primit presidenţia asupra partidului *ugronist* din dietă, stătătoriu din unsprezece membri, a rěspuns că vrea sě aibă mână liberă pentru următórea eventualitate: *Széll*, ministrul-president, nu va puté scăpa sě nu facă concesiuni Austriacilor cu ocasiunea reînoirii pactului vamal-comercial; şi atunci o bună parte din partidul guvernamental de acum îi va abzice prietenia şi va forma o nouă oposiţie parlamentară, sub conducerea lui *Beöthy Akos.* La acest partid se vor alătura apoi şi ugroniştii. De ce nu la kosuthysti, cu cari stau în afinitate de principii? Eată de ce, o spune tot *Bartha*. Pentru-că nu numai cei-ce stau în afară de partidul kossuthist, ci chiar şi cei din partid, nu sunt mulţumiţi cu conducerea lui *Kossuth Ferencz* şi cu manierile sale, aduse din Italia. Slab testimoniu pentru fiiul tătâne-so.

O propunere nouă.

Gravitatea situaţiei economice a fost accentuată şi în mesajul de tron, cu care a fost deschisă zilele trecute sesiunea nouă a parlamentului ungar; ear' ferberea, ascunsă şi puternică, n'a încetat a frământa pe cei-ce chemare şi datorinţă au sě conducă afacerile publice ale statelor europene. Presa din întréga lume e viu preocupată de eventualitatea unui *rěsboiu vamal*, şi înregistréză cu fidelitate sbuciumările pe cari le fac diferitele guverne pentru a aduce în consonanţă interesele statelor proprii cu tendenţele de pace, accentuată din tóte părţile ca *necesară*. Dar' cum am spus într'un numěr mai recent, fiind-că nici unul nu vrea sě cedeze din pretensiuni, — pe lângă tóte dorinţele, ca rěsboiul economic sě fie evitat, probabil că el totuşi va isbucní, şi va isbucní provocat de — *Germania.*

Dintrě cei-ce mai mult lucréză în direcţiunea, ca pacea sě fie menţinută şí pe terenul economic, şi sě nu fie provocat un rěsboiu economic, care în urmările sale póte sě fie incalculabil, loc de frunte ocupă Italianul *Luzatti*, care şi-a dat şi-şi mai dă silinţe sě lumineze lumea asupra situaţiunii în articole scrise cu multă căldură şi multă pricepere, espunênd în mod convingětoriu tóte efectele rele pe cari le-ar puté avé un eventual rěsboiu economic.

De la el a emanat şí propunerea, ca convenţiile comerciale sě nu fie abzise din partea statelor. Şi tot el vine acum cu o nouă propunere. El zice adecă aşa: Deóre-ce chestia convenţiilor comerciale e fórte serióSă şi interesézá tóte statele, şi deóre-ce fie-care stat, gândindu-se la interesele sale şi dorind sě şi-le satisfacă cât mai curênd, nu e dispus sě ajungă la o înţelegere definitivă cu celelalte state, cel puţin pe calea urmată până azi, *sě se întrunéscă o conferinţă internaţională, în care sě se discute chestia reînoirei convenţiilor comerciale.*

După-ce într'un articol din *Piccolo della Sera* din Triest, arată din nou că neîncheierea de tractate comerciale ar avé de efect isbucnirea unui crâncen rěsboiu vamal şi de transport pe căile ferate, numitul Italian zice aşa:

— „Cer sě se convóce o *conferinţă vamală*, întrě statele direct interesate, după modelul curţei arbitrale pentru pace din Haga; conferinţa sě aibă loc *înainte de denunţarea actualelor convenţiuni,* căci după denunţare ar isbucní, pe basa nouelor tarife, inevitabil rěsboiul. Cine ar puté sě se abţină de la o atare învitaţiune?

Naţiunile trebue sě-şi dee sémă de enorma rěspundere pe care şi-o iau, mult mai mare decât îşi închipuiau, când zic că vor întra în mod corect şi cinstit în tratative, după-ce parlamentele vor fi votat nouele tarife vamale. Şi sě nu se uite, că parlamentele vor fi compuse în majoritatea casurilor din ómeni cărora *li-se va impune* sě admită proiectele guvernului. Dacă în urmă guvernele, pentru a puté încheia convenţii, se vor depărta prea mult de tarifele votate, parlamentele vor striga: tradare! şi vor refusa sě voteze aprobarea convenţiilor ce se vor fi încheiat.

Dacă, de esemplu, agrarii germani sunt acuma atât de neînduplecați, înainte de victorie, cât vor fi de neîmpăcați și de înfuriați când, după-ce vor învinge, se vor vedé înșelați! Și din punctul lor de vedere n'ar avé nedreptate. Trebue evitat primul pas, trebue încunjurat rěul de la început.

Totul îndémnă, ca sě se primésca propunerea: sě se prelungéscă tratatele esistente până în anul 1904, pentru încercare; sě se facă în tratatele esistente modificările cari se vor crede necesare, dar' *sě nu se denunțe convențiile*. Dacă pe calea acésta nu se vor puté întroduce în convențiuni modificările trebuincióse, atunci va fi timp încă sě sě recurgă la ultima posibilitate, la ultimul rěu, la denunțare pe basa tarifelor generale, a căror confecționare s'ar amâna deocamdată".

Italianul închee articolul seu, inspirat numai de dorința și iubirea pentru pace, printr'un apel către cancelarul imperiului german, care e puternic și genial și care va găsi de sigur cuvêntul necesar pentru a lumina acéstă situație întunecósă, punênd lucrurile pe un teren mai favorabil.

Dar' în Germania nu se împărtășesce de loc acéstă dorință a marinimosului italian. Par' că predomină intenția de a se întra mai adênc, tot mai adênc, în negură și încurcătură, cu speranța vagă, că odată, într'un loc, negura se va despica, și va apăré earăși lumina.

Sistemul bisericelor ortodoxe autocefale.

(Urmare.)

4. Sistemul bisericelor autocefale naționale înlesnesce mai bine desvoltarea Bisericelor. Cu cât sunt mai multe centre spirituale, cu atât se desvóltă mai multă viéță și activitate pretutindeni. Grecia veche își datoresce desvoltarea ei uimitóre și extra-ordinară faptului că consta din mai multe republice independente una de alta, avêndu-și fie-care viéța sa proprie, politică, religiósă și artistică. Atena, Sparta, Teba, Corintul, Samos, etc., erau atâtea centre de viéță. Italia în evul mediu și în timpurile renașterei își datoresce acelorași cause înflorirea ei. Statele ei și orașele cele multe cari duceau o viéță democratică, tóte erau focare de desvoltare, progres și civilisațiune. Germania înainte de unire, înainte de 1870, divisată în diferite state, cu capitalele lor, fie-care era un centru propriu de viéță spirituală, și trebue sě o mărturisim, că atât din punctul de vedere religios, cât și științific și al artelor era mai în flóre de cât astăzi. Nu voim a zice că unirea Italiei și a Germaniei nu era necesară. Unirea acésta se impunea pentru fortificarea lor națională și militară, pentru-ca sě pótă resista contra inimicilor lor puternici, dar' acéstă fortificare și înălțare au plătit'o scump Italia și Germania prin slăbirea și decadența lor spirituală și intelectuală. Bisericele însě nu urmăresc o fortificare și întărire exterióră, așa în cât sě fie necesară o mare concentrare. Pentru desvoltarea bisericelor este mult mai de folos sě fie mai multe centre spirituale bisericesci.

In biserica apusului concentrarea absolută a puterei în mânile Papei suprimă libertatea și desvoltarea bisericelor parțiale. Centrul cel mare și puternic apasă greu asupra părților întregului corp și îl condamnă la atrofie. Istoria bisericéscă ne spune că ori în ce parte papismul a fost mărginit și se da bisericelor libertate și conducerea administrativă proprie, acolo, adecă în acele biserici, de și papistașe, îndată s'a arătat și a înflorit o nouă viéță religiósă și teologică. Și ori-unde acéstă libertate era apăsată și dispărea ori-ce independență, decădea și desvoltarea și viéța religiósă și intelectuală. Biserica Franciei a înflorit și a produs Bosueți, Pascali, Masilloni, Feneloni și Fleiry atunci când în Francia, sub Ludovic al XIV, s'au proclamat contra Papei și contra despotismului papal faimósele libertăți galicane, cari dădeau bisericei Franciei independență și o administrațiune proprie bisericéscă, cari făceau acéstă biserică ca și independentă și autocefală. De asemenea și în Germania catolică a început a se arăta o desvoltare mare teologică și un impuls către o nouă viéță și desvoltare religiósă atunci când Iosif al II al Austriei a mărginit puterea papismului în Germania și a dat bisericei catolice germane o óre-care independență și a făcut-o ca și autocefală. Atunci s'au arătat în Germania cei mai distinși teologi: Ian, Danenmayer, Scheiller, pe cari 'i-au urmat Meler, Hug și Kuhn și chiar Hefele, Hircher și Döllinger, cari sunt flórea Germaniei catolice. Dar' de când în Francia s'au desființat acele libertăți galicane, ear' în Germania a dispărut ori-ce libertate și independență de autonomie bisericéscă și ori-ce tendință liberală a fost sufocată de Iesuiți și de ordinele și dictamentele directe ale Vaticanului, de atunci a decădut și a încetat ori-ce viéță și desvoltare teologică și religiósă în aceste țeri.

Din contră, observați bisericele protestante, cari se conduc tóte de sine. In ele pretutindeni înfloresce sciința teologică. Pretutindeni se observă mișcare și viéță. Pretutindeni: In Germania, Elveția, Olanda, Anglia, America, protestantismul se află în flóre. Acésta se datoresce multelor centre ale protestantismului.

Tot astfel și în biserica orientală. Fiind-că din causa sistemului bisericelor autocefale sunt mai multe centre spirituale bisericesci (fără ca unitatea dogmatică sě înceteze, cum este la protestanți), acésta va contribui fórte mult în viitor la desvoltarea și înflorirea bisericelor ortodoxe. Zicem în viitor, fiind-că nu trebue sě pretindă cineva astăzi mare desvoltare și înflorire a științei teologice la aceste biserici, ținênd sémă că în orient și în orientul Europei, din causele cari sunt atât de bine cunoscute tuturor, au fost împrejurări excepționale cumplite, cari au împedecat și au întârziat desvoltarea popórelor bisericelor ortodoxe. Astăzi însě, când aceste împrejurări pentru cele mai multe din aceste biserici au dispărut, înflorirea științei teologice și a vieței religióse are sě revină earăși în țěrile și bisericele ortodoxe. Multele centre religióse unite întrě ele și cu libertatea de acțiune ce este proprie sistemului bisericelor autocefale naționale, ne dau garanța, că în viitor va fi o mare desvoltare și înflorire a științelor teologice și în genere a vieței religióse. Cu cât vor fi mai multe centre spirituale, cu atât mai mult este asigurată cea mai mare viéță și desvoltare religiósă în viitor. Óre nu învederéză și acésta prin însași natura reală a faptelor întêmplate, că sistemul bisericelor naționale autocefale este de mii de ori mai preferabil pentru desvoltarea viitóre a acestor biserici, de cât sistemul centralisător și despotic al papismului, pe care, este de mirare, cum au dorit și doresc unii sě 'l vadă și la noi, sistem care, precum am vězut, împedecă în apus tótă libertatea și desvoltarea bisericelor parțiale. (Va urma).

Din România.

Un circular al d-lui Kalinderu. Neobositul administrator al domeniilor Corónei române a trimis zilele trecute circulariu agenților domeniilor, prin care le dă instrucțiuni cum sě procedeze când légă invoeli agricole cu *țeranii.*

In înțelesul acestui cercularíu condițiile principale, cari se vor prevedé în învoelile agricole ale Domeniilor Corónei sunt următórele:

„Fie-care locuitor învoit în moșie cu locuri de cultură, sě fie dator a cultiva câte 10 arii cu cănepă și in, pentru care administrația nóstră va ara de cu tómnă locurile destinate pentru cânepiște, le va semăna în primăvară cu sěmânța sa, privind pe locuitor numai culesul, bătutul sěminței, topitul și melițatul, ear' dijma atât din fuior cum și din sěmînță, va fi din douě, una.

„Din punct de vedere moral, sě înștiințați de cu vreme pe locuitori, că cei cari *trăesc cu femei cu cari nu sunt cununați la biserică și primărie, vor fi înlăturați pe cât se va puté de la ori ce învoială cu noi;* în tocmai ca cei cunoscuți ca stăpâniți de patima beției ori a gâlcevii, sě știe acestia că le refusăm ori-ce considerație.

„A se îndatora fie-care locuitor învoit în moșie, sě-și împrejmuiască curtea și grădina din jurul casei sale, în care scop, și spre înlesnirea lor, *sě li-se pună la disposiție materialul necesar*, adecă pari și nuiele din curățiturile ce se fac anual în pădure, prin mijlocul dijmei.

Fie-care locuitor învoit, sě fie obligat a cultiva cu cartofi, fie la câmp, fie în grădina curții, o suprafață de cel puțin 6 până la 10 arii, cum și alte legume, ca: cépă, usturoi, varză, morcovi, castraveți, etc., trebuinciόse la hrana familiei sale, ear' sěmînța de cartofi i-se va da, în primul an, gratuit de administrația nóstră.

„Sě se oblige, fie-care locuitor învoit, sě pună în grădina sa anual, câte un numěr de 4 până la 10 pomi roditori, ca: meri, peri, pruni, nuci, etc., cari se vor da gratuit din pepinierile nóstre, cu îndatorire de a-i îngriji conform instrucțiunilor ce li-se vor da în acest scop."

Dl *Ioan Kalinderu* va începe în curênd și o mare acțiune în contra concubinajului, care s'a întins în mod îngrijitor în marea masă a clasei țěrănești din România. Acțiunea d-sale va tinde la simplificarea condițiilor de căsătorie, căci numai din causa formalităților numeróse și prea costisitóre ale căsătoriei, țeranii preferă concubinajul.

Revistă esternă

Simptóme de revoltă în China. Se raportéză din diferite părți ale imperiului chinez, că boxerii earăși dau semne de viéță și că e temere de isbucnirea unei revolte noue din partea lor.

*

Anectarea Cretei. „Times" are raport din Stambul, că ambasadorul turcesc din Petersburg a raportat sultanului, că anectarea Cretei la Grecia e inevitabilă și are sě urmeze cât de curênd.

*

Aplanarea conflictului franco-turc. Intrégă flota francesă s'a re'ntors Vineri la Toulon.

Cum se știe, guvernul dase flotei ordin sě plece la Constantinopol. In restimp însě ordinul a fost revocat, de óre-ce *sultanul a acceptat sě împlinéscă tóte pretensiunile Franciei.*

*

Rěsboiul Burilor. Conform unei telegrame sosite la *Bruxella*, *Delarey* a raportat în 24 Octobre o strălucită învingere asupra óstei lui lord *Methuen*; mulțime de carě cu prav de pușcă și cu proviant, cum și patru tunuri a luat dela Englezi.

Lui „Rheinisch-Westfälische Zeitung" i-se raportéză din *Capstadt*, că întrégă colonia e în revoltă. Disposițiile stării de asediu sunt puse în lucrare cu tótă asprimea. Insurgenții sunt impușcați în masse. Negrilor li-s'au dat arme. Indigenii pustiesc și măcelăresc pe fostii lor stăpâni.

NOUTĂȚI

Hirotoniri. Azi Inaltpreasânția Sa metropolitul a hirotonit întru presbiter pe diaconul *Iuliu Holder*, ales paroch în *Galomfalěul-mare* (tractul Sighișórei), ear' pe candidatul *Iacob Steflea*, ales paroh în *Sělište*, l'a hirotonit întru diacon.

*

Prelat papal. Canonicul *Dr. Vasilie Hossu* din *Blaj* e numit din partea papei *prelat domestic*, pentru meritele câștigate pe teren bisericesc.

*

FOIȘÓRĂ

Din trecut.

— Completări la „schițele istorice din anul 1860", scrise de Dr. At. M. Marienescu. —

de **Iosif Olariu**.

Zilele trecute mi-a venit abia la mână numěrul 1. din *„Transilvania"*, anul 1901, în care am cetit niște schițe istorice, scrise de domnul al cărui nume e bine cunoscut publicului românesc, ear' de mine mult iubit, încă din fragedele mele tinerețe, — de domnul *At. M. Marienescu.*

Am cetit și recetit schițele acelea cu mult interes; întâiu pentru-că *le cunosceam*, știam cum s'au întêmplat lucrurile, și al doilea, pentru-că acésta suvenire plăcută din tinerețele mele a fost opera la care am conlucrat și eu, sprijinind mișcarea națională de atunci, așa cum am putut, aměsurat slabelor mele facultăți spirituale și puteri materiale, — dar' am sprijinit'o!

Când am cetit la un loc, în schițele numite, cuvintele fericitei mame a domnului *Marienescu*, care zicea: „Dragul meu! Au nu știi tu, că pe *Moise Nicoară* l'au băgat în temniță pentru-că s'a luptat pentru drepturile Românilor? Lasă-te de acestea, etc.", — cu lacrěmi în ochi mi-am adus aminte de cuvintele fie-ertatei mele mame, care la 1858, când am plecat dela casa părintéscă la *Doman*, ca învěțătoriu, mi-a zis așa: „Drăgane! Sě nu te puni sě scrii ceva pâră în contra domnilor, că te vor închide de eu nu te voiu mai vedé! Și apoi știi tu bine, Drăgane, cât něcaz am mâncat eu de când a murit tată-to, pentru-că tu erai abia de 12 ani, și *Gruia* numai de douě sěptěmâni". — — —

Gruia, era fratele meu, al *șaselea* născut.

Pe atunci vacanțele școlelor se țineau în August și Septembre, cum se țin și acum la Nemții de peste Laitha, — ceva mai culți decât noi. In decursul vacanțelor se ținea apoi în Lugoj cursul sau *metodul* practic, cu toți învěțătorii români din *Banatul timișan* (așa era numit Banatul în actele oficiale), sub conducerea marelui Român, și învěțatului Român, *Constantin Ioanovici*, consilier școlar ces. reg. și inspector peste tóte școlele române din Banat.

La cursul acesta, la *metodul practic*, de care se interesau mult bărbații nostri de litere, am venit și eu în anul 1858, și veneau și óspeți, din locuri chiar îndepărtate. Astfel a venit și dl *Marienescu*, pe atunci rigorosant, și 'mi aduc aminte cum a salutat pe conducětoriul cursului și pe învěțătorii întruniți, cu atâta căldură, încât *Ioanovici*, bărbat încăruntit pe terenul școlar, n'a aflat destule și potrivite cuvinte cu cari sě ne recomande nouě, învěțătorilor, pe acest tiner talentat, și înzěstrat cu înalte învěțături. Aici am legat eu cunoscință personală cu dl *Marienescu*, pentru-că după nume eu îl cunosceam, din *„Baladele"* și *„Colindele"* sale.

Cursul practic s'a continuat și în anul 1859, cu învěțătorii mai bětrâni, și eu tot la cursul practic am legat cunoscință mai intimă și cu regretatul *Vasiliu Maniu* din București, care mě numěra de ceva nemotenie. Pe atunci era notariu în *Satu-mic*, lângă Lugoj, și era mult persecutat pentru sentimentele sale naționale, cum și pentru scrierile sale literare, în deosebi pentru *„Disertațiunea istorică critică"*. Și nu era persecutat numai de străini, adecă de funcționarii boemi de la prefectura din Lugoj, cari nu puteau sě-'l sufere nici pe stradele orașului, — și chiar și eu am fost odată martor ocular, împreună cu mai mulți învěțători, la o scenă de tot tristă și încopciată cu grave amenințări, când dela curs l'am petrecut la cuartirul seu, — ci era persecutat și de protopopul *Dreghici* din Timișóra, care scrisese mult în foile sêrbesci în contra Românilor și în contra literelor străbune.

Când a vědut *Vasiliu Maniu* că nu mai póte îneca suferințele și atacurile dușmanilor, a trecut la București, unde a lucrat până la mórte pentru neamul seu.

De ce le spun eu acestea? Iată de ce: Când mergeam eu dela Lugoj la Maidan, sau din Maidan la Lugoj, totdeuna cercetam pe tata lui Maniu, care trăia pe atunci ca negustoriu în *Oravița-română.*

Tata Maniu, cum îi ziceam eu, mě iubea ca pe un fiu adevěrat al seu, și totdeuna mě îndemna sě trec la București, că *Vasilie* are sě-'mi caute un loc, ca sě pot trăi domnesce. Și 'mi zicea: „mě, dacă așì fi eu numai cu zece ani mai tiner, n'aș mai sta în Oravița"! — —

Am ascultat de sfaturile date, și pe la finea lui Octobre 1859 am dat petiție la locotenența din Timișóra, ca sě capăt pașaport pentru principatele române, — cum se numeau atunci cele douě țeri românesci, Moldova și Muntenia, — dar' am primit rěspuns amenintătoriu, ca nu cumvă sě fac încercarea

Programul concertului domnişórei Elena Cunţan anunţat deja de fóia nóstră este următoriul:

I. 1. G. Dima *a)* „Cântecul păstorului“ *b)* „Pe când sórele de vară“ *c)* „Seguidila“.

2. H. Viensetemps: „Grand concerto“, Es dur Op. 10 p. violină.

3. M. Bruch: Arie aus Odysseus: „Penelope ein Gewand wirkend“.

4. Guido Papini: Aria de Tomasso Giordani: „Caro mio ben“.

II. 5. *a)* Iohann Brahms: „Din Mainacht“. *b)* Schumann: „Frühlingsfahrt“ *c)* Schubert: „Ganymed“.

6. *a)* Saint-Saëns: „Le Cygne“, Extrait de Carneval des Animaux, *b)* Wieniawski: Romanze aus dem zweiten Violin Konzert, Op. 22

7. Rossini: Aria de Tancredi: „Oh patria“.

Bilete de întrare se vênd cu începere de Luni în 4 Novembre a. c. dela orele 8 diminéţa, până în ziua concertului la orele 5½ p. m. la librăria G. A. Seraphin (Strada Cisnădiei) şi séra la cassă.

Preţul locului I. 3 cor., II. 2 cor., III. 1·40 cor., loc de stat 80 fil.

Inceputul la órele 7 séra.

*

Ninsori pretutindenea. Nu numai în jurul Sibiului, ci şi prin alte părţi ale ţerii a nins la finea sěptěmânei trecute. Pe cele mai multe locuri însě zăpada s'a topit în scurt timp.

*

Accident la casele lui Gozsdu. In locul clădirilor vechi ale fundaţiunii Gozsdu, din Budapesta, fundaţiunea clădesce altele noue, şepte edificii cu câte trei caturi. Sěptěmâna trecută un lucrător ocupat în catul al treilea, din nebăgare de sémă a lunecat de pe schele şi căḑênd jos şi-a frânt un picior. Nenorocitul a fost dus în spital.

*

Post de notariu. In *Berlişte* (cercul Iam) e de ocupat postul de *notariu-adjunct.* Termin de concurs 10 Novembre. Dotaţie 900 coróne salariu şi 100 coróne relut de cuartir.

*

Proces de presă. Procuratura din Segedin a intentat proces ziariului german „Gross-Kikindaer Zeitung“ pentru un articol „Şcóla în serviciul magiarisării“, reprodus din „Deutsche Tagblatt für Ungarn“ din Timişóra. Motivul: agitaţie naţionalistă.

*

Societatea de lectură „Ioan Popasu“ a elevilor dela institutul teologic pedagogic gr.-or. român din *Caransebeş* s'a constituit în 7 Octobre 1901 st. v. în următoriul mod: preşedinte: Dr. George Dragomir profesor de teologie; vice preş. Ioan Tătucu teol. c. III. notariu I: Cornel Biro teol. c. III, notariu II: Ioan Terfaloga ped. c. IV. bibliotecariu: Fortunat Murěşan teol. c. II. cassariu: Pavel Popescu teol. c. II. controlor: George Drăgoiu ped. c. IV. vicebibliotecariu: Miron Popovici ped. c. III. In comitet: Traian Călţun teol. c. III. Moise Matroni teol. c. III. Ioan Ověşca teol. c. II. Fortunat Murěşan teolog c. II. Ioan Andreescu teolog c. I. Valeriu Blajovan teol. c. I. Const. Petra ped. c. IV. Ioan Marilla ped. c. III. Pavel Bogoevici pep. c. II. şi George Secoşan ped. c. I.

*

Piesele de 10 cor. în aur. Banca austro-ungară a început încă de Vineri sě pună în circulaţie piesele de zece coróne în aur. Filialele băncii încă au căpětat deja îndrumările de lipsă în privinţa acésta.

*

Reforma legii comerciale. Ministrul Hegedüs a adresat camerelor comerciale circulariu în care spune, că are intenţia sě modifice legea comercială. Modificările se vor referí deosebi la înprotocolarea firmelor, avênd acésta sě fie controlată şi ţinută în evidenţă din partea autorităţilor industriale. Tot aceste autorităţi vor avè sě raporteze tribunalelor schimbările obvenite în statul firmelor şi 'n statul personal al comercianţilor şi industriaşilor.

*

„Alegerile libere“ In congregaţia de Mercuri a comitatului Nyitra un domn Mérey Lajos a făcut propunere, ca congregaţia sě-şi esprime scandalisarea faţă de faptul, că „din causa indolenţei şi dispoziţiilor necorěspunḑětóre ale organelor administraţiunii publice, în cercul Seniţei şi al Vêrboului au fost aleşi la alegerile dietale deputaţi panslavi“. Intru spriginirea propunerei a vorbit şi contele Eszterházy Jànos. — Deci „alegeri libere“, dar' sě se facă pe potta şovinistilor. Vorba lui Conu Leonida al lui Caragiale: Dacă e sě fie revoluţie, apoi fie, dar' sě nu conturbe ordinea publică.

*

Pensia honveḑilor din 48. Ministrul-president *Széll* a liquidat, cu începere de la 1 Novembre, pensiuni următorilor fosti honveḑi în 1848-49: sublocotent Szász Gerő 504 coróne, locotent Fridl Mátyáş 552 coróne, căpitan Psikál Máté 624 coróne (acesta e un moşněg de 90 ani) gregarii Borsádi József şi Kisfaludi Lajos câte 72 coróne, caporalii Tamássy József, Böckel Károly şi Czakó József câte 96 coróne, serg. de artilerie Szucsaky Imre 144 coróne. Apoi pensia de 816 coróne a fostului vicecolonel K. Horváth Ignácz, decorat cu medalia de rěsboiu, i-a urcat'o la 2632 coróne. Tot atunci a liquidat şi generalului Czetz (acum în Brazilia) pensiunea de 4000 coróne la an.

*

Alegere de vicenotariu. In 31 Octobre s'a făcut alegerea de vicenotariu în *Cărpiniş*, post de sinestătătoriu, înfiinţat acum de curênd. Actul alegerii a fost condus de protopretorul Mercurei. Dintrě concurenti a fost ales cu aclamaţiune candidatul Cornel *Muntean*, originar din Cricău.

*

Cai pentru óstea din Africa. Generalul englez Tomson a sosit la Fiume pentru a controla imbarcarea cailor destinaţi pentru óstea lui Kitchener. In termin de zece zile vor pleca din Fiume trei corăbii cu cai cumpěraţi spre acel scop, ducênd cam 2500 de cai. De la Fiume generalul va pleca în Rusia, unde Englezii au cumpěrat 10.000 de cai.

*

Pentru curarea racului. Impěratul *Vilhelm* a recercat pe profesorul *Ehrlich* din Francfurt, renumit bacteriolog şi chemician fisiologic, ca de aci încolo sě-şi consacre activitatea esclusiv pentru studiarea bólei cancerului şi aflarea modalităţilor de curare. In urma acestei recercări Ehrlich şi-a şi modificat laboratoriul în scopul studiilor ce are sě le facă asupra cancerului.

*

Liga femeilor franceze. Femeile din Paris au ţinut Vineri o mare adunare, cu care ocasiune s'au constituit în *„liga femeilor din Francia“*. Scopul ligei e, ca la proximele alegeri dietale sě agite în favorul candidaţilor partidului conservativ. Adunarea a fost presidată de admiralul Cuverville.

*

Decoraţia şi miseria. Un oficial de postă din Rusia era sě fie decorat zilele trecute cu ordul „crucea de argint pentru merite“. Cum însě în Rusia decoratul are sě solvéscă anumită taxă, amĕsurat însemnătăţii ordului, postaşul încă trebuiea sě solvéscă pentru ordul seu şepte ruble. Când comisiunea i-a adus ordul şi voia sě i-l pună pe pept, bietul postaş a privit lung la ord, apoi l'au podidít lacrěmile. In urmă a zis comisiunei următórele: „Plâng din causă că trebue sě plătesc şepte ruble pentru decoraţie, ear' a acasă am şése copilaşi, flămênzi. Permiteţi-mi sě nu primesc decorarea. — Şi i-au permis.

*

Ştiri mărunte. In Bosnia fórte mulţi soldaţi din regimentul 86 sunt bolnavi de lungóre (tifus); nu e zi, în care sě nu se bolnăvéscă şése până'n opt soldaţi. — In Belgrad va începe în curênd sě apară un ziariu turcesc, redactat de Ejub Susli. Scopul ziariului e sě apere interesele turcesci în Sêrbia. — In gara Vásárhely-Kutas (la Segedin) un tren de povară a buit pe un alt tren ce stătea în gară; doueḑeci şi cinci vagóne şi locomotivele au fost sfărmate. Ómeni nu s'au primejduit. — Despărţěmêntul *Orăştie* al *„Asociaţiunii“* va ţinè adunare generală în *Bobâlna* la 21 Novembre st. n.

---

sě trec în România, pentru-că voiu fi asentat ca — *desertor.*

Am amânat deci pentru mai târziu trecerea mea în România, după-ce voiu trece întâiu de anii miliţiei. Mai târziu însě mi-am schimbat planul cu desěvêrşire, după ce comunicându-'l d-lui *Marienescu,* acesta mi-a spus următórele: „Frate Olariu: Cumnatul lui *Cura* mi-a fost conşcolariu la Viena şi mi-a oferit un post de profesor în Bucureşti, dar' *nu l'am primit;* pentru-că dacă toţi vom trece dincolo, la posturi bune, *cine sě rěmână cu fraţii de aici*“?

M'a convins şi — am rěmas aici.

(Va urma).

Vorbe înţelepte.

Mai fericit este sěracul care are sfîrşit bun, de cât bogatul care móre în hula şi blăstěmul lumei.

Mai bine sě-ţi petreci ceasurile singur de cât în âdunare rea.

Nu înfrunta pe nimenea în nenorocire; căci întêmplarea e comună şi vremea cea viitóre nu se vede.

Nu întinde curse nici odată, plăcerile sě-ţi fie nevinovate şi drepte, şi vorbele potrivite cu ele.

Femeia creştină.

> „Femeia ta ca o vie rodită 'n laturile casei tale.
> Fii těi ca nisce odrasle tinere de maslin împrejurul mesei tale.
> Eată aşa se va binecuvênta omul cel ce se teme de Domnul“.
>
> *Psalm 127.*

Sânta scriptură, în cartea Facerei, ne spune lămurit, că pedépsa pusă de Dumnezeu asupra femeii, a fost cu mult mai grea de cât aceea pusă asupra bărbatului. Ea 'şi grămădise asupra capului multe anateme şi suferinţe, cu cari avea sě lupte p'acest pământ, însě Domnul nostru Iisus Christos Mântuitoriul, a rěscumpărat'o cu scump sângele sěu, a adus-o la starea cea dintâiu, a rehabilitat-o. Deci recunoscinţa ei trebue sě fie proporţionată, dacă nu echivalentă cu binefacerea ce a primit, faţă de neměsuratele lucrări ale harului dumnezeesc revărsate asupra ei. Caci, ca sě nu întindem mai mult vorba, sě ne întrebăm: Ce era *femeia* mai înainte de venirea creştinismului? Ce este azi în părţile unde Sânta Evanghelie n'a pătruns încă?.... Nimic mai mult de cât încătuşată in robie şi fórte degradată, ba încă se discuta dacă mai are şi suflet. Nici într'o parte, pe nicăiri, nu i-se recunoscea nici un rang, nici o demnitate.

După ivirea şi propoveduirea Sântei Evanghelii, acea situaţiune vrednică de plâns a femeii se schimbă. Lěpădarea Evei dispărù la venirea pururea feciórei Maria, tot aşa după cum se perde întunerecul la ivirea zorilor dimineţei. *O femee,* — zice Sântul Irineu, — *dăduse omului sě mânânce din róda pomului morţii, o altă femee 'i dădu sě mânânce din rodul vieţii.*

După era rěscumpărării din mórte, douě căi stau deschise înaintea femeii: una calea *Mariei* şi alta calea *Evei.* Intrě aceste douě căi nu mai este o altă cale la mijloc. Dacă apucă pe una din căi, femeia alunecă după pilda mamei care a dus la crimă, — pe povîrnişul nenorocit al necinstei şi al ocărei. Dacă apucă pe cealaltă, va urma pilda femeei nepătate şi se înalţă pě acésta cale până la cele mai înalte culmi ale desăvêrşirei morale. Ea urméză, ducênd la infinit viéţa Evei, când rěspândesce împrejurul ei influinţe primejdióse, şi merge din ce în ce spre mai bine, când propověduesce viéţa Mariei, înălţându-se prin propriile sale virtuţi.

Dacă ea se va învrednici acestei din urmă condiţiuni, atunci ea va fi vrednică a fi numită, ca şi femeile din Evanghelie, cele dintâiu tovarăşe ale Mariei. Ele întrupéză în sine simburele sfinţit al apostolatului lăuntric; ele sunt împreună lucrătórele vii ale operei rěscumpărărei. Aşa, că un părinte al sântei nóstre biserici, fórte bine le-a caracterisat şi nu s'a temut deloc a le decerne chiar titlul de *Evanghelistele Evangheliştilor,* pentru-că 'ntr'adevĕr, aceste femei, intrepide şi generóse, adunate împrejurul Mariei, la piciórele crucei, au trecut preste timiditatea femeéscă şi au avut ne mai povestitul privilegiu d'a vesti învierea Domnului nostru Iisus Christos, sânţilor Apostoli şi chiar lui Petru.

Deci, acest sîmbure de apostolat al sântelor femei, a esistat şi esistă totdéuna în sf. biserică. Ele *femeile creştine* păstréză 'n depositul sacru al inimei lor, după pilda sântei Feciόre Maria, seminţele pietăţii creştine, ele rivalisáză în mărinimie cu mucenicii, după cum a fost sânta muceniţă *Tecla* († 104) sânta muceniţă *Ecaterina* († 305), în zel egale cu apostolii, cum a fost mironosiţa *Maria Magdalena,* care a věḑut întâiu pe Domnul după înviere, şi sunt mari în lěpădarea de sine, după cum a fost sânta cuviósă *Eufrosina* († 410) care a vieţuit într'o mănăstire de bărbaţi sub numele de *Smaragd,* necunoscută, 56 de ani. Fără îndoială, în deplinirea datoriei lor nu se practică la vedere, în viéţa publică; este nevěḑută, e tainică, dar' ne 'ntreruptă şi în lunga sa acţiune pětrunde isbânditóre printrě tóte piedecile, culegênd laurii biruinţei.

Istoria ceiar ne mărturisesce acest adevěr: *La basa ori cărui eveniment mare al lumii, a trebuit sě fie o femee.* Şi ca sě nu citām aici de cât numai nume cunoscute de toţi, sě ne aducem aminte de misiunea sântei *Elena,* care a descoperit vechile ruine ale Ierusalimului şi a împărtăşit căldura credinţei sale, fiului sěu, sântului Marelui *Constantin* Dar' dacă am lăsa partea religiósă a femeii creştine şi venim la datoria ei cătră patrie, vedem că pe câmpul de bătae, mama marelui nostru *Stefan* reînsufleţí pe fiul sěu, în mijlocul nopţei a-şi aduna armia 'mprăştiată, şi scânteea aprinsă de ea în inima fiului, rěspândí numai de cât taberile vrăşmaşilor. Strălucita *Monica,* mama fericitului *Augustin,* după sfaturile sale, făcu din fiul sěu marele oracol al Teologiei. In istoria lumei de am întra, vedem că în zilele de grea cumpănă ale sântei nóstre biserici, câte o figură feméscă înflăcărată de dragoste cătră credinţa şi patria strěmoşéscă, nu se dau în lături de ascuţitul sabiei, numai şi numai pentru salvarea credinţei şi a patriei.

Dar' unde ne-am oprí dacă am consulta scrierile monastice? Ce lucruri minunate s'ar înfăţişa ochilor nostri, dacă perdéua care acopere sanctuarele virtuţii ne-ar lăsa sě zărim marile inimi închinate lui Dumnezeu? Lumea nu cunósce pe de ajuns lupta acestor fiinţe şi adesea le despreţuesce. Şi cu tóte acestea, ce înrîurire fericită nu esercită ele pe pământ prin comunicaţiunile neîntrerupte ce întreţin cu cerul! Impěraţi, patriarchi, regi, principi, măestri ai cuvêntului şi ai ştiinţei, nu încetară altădată de a recurge la ele, spre a asculta lecţiile lor de dumnezeéscă înţelepciune. Elanul ce ele au dat amórei creştinesci, nu se va întrerupe nici odată. Şi lucrările ce au inaugurat se rěspândesc încă în zilele nóstre, cu o îmbelşugare neţěrmurită.

Spre a invedera acésta nu ne trebue mai mult decât sě ne aducem aminte de domniţele şi jupânesele, cunoscute în istoria bisericei române, cari îşi vindeau ghiordane, cercei şi braţelete, spre a completa suma trebuinciósă la zidirea cutărei şi cutărei biserici.

Câte alte femei, necunoscute şi chiar nebăgate în sémă aici pe pământ, dar' destul de bine cunoscute lui Dumnezeu, se alipesc ca neşte verigi una lângă alta, întocmai ca inelele de aur, la acest lanţ trăitor la al cărui capět se află sânta Feciόră Maria! Acesta este un punct fórte pronunţat şi justificat de istorie, că toţi ómenii chemaţi a conduce o mişcare a lumii, au trebuit sě aibă ca ajutătóre óre-cari femei de elită, şi nimic însemnat nici-odată s'a făcut în decursul veacurilor fără cooperaţiunea lor.

D-zeu li-a dat lor trebuinţa devotamentului şi inteligenţa carităţei, virtuţi sublime depuse în inimile lor ca in ale sântelor femei din evanghelie şi ca în ale apostolilor. Ele se regăsesc în mijlocul tuturor marilor lucrări ale bisericei, tot aşa după cum ele se věd priveghind lângă leagănul tuturor copiilor, dela etatea cea mai fragedă a ivirei lor pe pământ.

Cei-ce au cetit istoria, au demonstrat că în tóte vârstele existenţei sale, femeia va grămădi una peste alta laudele şi bunătăţile adorabilului ei destin; şi dacă în acésta lume numele ei rěmâne fără strălucire, pomenirea sa va fi nemuritóre, ca şi a *Corneliei* mama Grachilor, ca şi al sântei muceniţe şi feciόre *Tecla,* ca şi al cuviósei *Efrosina,* şi ca sě nu înşir mai multe: ca şi al sântei împěrătese şi întocmai cu Apostolii *Elena;* căci urmaşii o vor înscrie în cartea vieţei, şi lumea acésta va transmite urmaşilor binecuvêntările dumnezeesci, cari întemeiază familiile şi întăresc societatea, cimentând din ce în ce mai mult pe locuitorii aceluiaşi Stat.

Cărţi şi reviste.

„Călindariul poporului“ pe anul comun 1902 (Anul XVII). *Sibiiu,* editura şi tipariul „Tipografiei“, societate pe acţiuni. Pe lângă datele calendaristice cuprinde: cronologie pe 1902, domnitorii statelor, poveţe în afaceri de postă şi telegraf, competinţe de timbru şi taxe, *rěvaşul:* cu însemnări despre tóte întêmplările mai însemnate petrecute în anul acesta, apoi novelete, poesii, însemnarea tîrgurilor şi câteva ilustraţiuni, întrě cari portretul lui *Teodor Mihali,* al presidentului *Mac Kinley,* al presidentului *Krüger,* al regelui *Edward VII.,* etc.

„Călindariul poporului“ costă 20 cruceri + 5 cr. porto postal.

[223] 1—3

Concurs

In urma resoluțiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan Nr. 9677/1901 școl. urmând a se întregí postul al patrulea de învĕțător la școla nóstră din *Avrig*, se escrie concurs cu termin de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu fundamental 600 cor.

Relut de cuartir 40 cor.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și înainta cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre Preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului, în terminul indicat.

Din ședința estraordinară a comitetului parochial, ținută în Avrig la 18 Octobre 1901.

Ioan David
președ. comitet. par.

Ioan Racotă
notariul comitet. par.

Nr. 639/901

Vĕḑut!

Ioan Cândea
protopresb.

Nr. 854—1901 [222] 3—3

Concurs

In sensul veneratului ordin consistorial din 24 Iulie a. c. de sub Nr. 6489 Bis. prin acésta se escrie concurs pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Măguri*, cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate la cóla *B*. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a concura la acest post au a-și așterne suplicele lor în terminul susindicat subscrisului oficiu, find instruite conform normelor în vigóre, și a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre înaintea alegĕtorilor pentru a celebra și cuvênta.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluj, 30 Iulie 1901.

Tulliu Roșescu
protopresbiter

Nr. 354—1901 [220] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a *Cheuchiș*, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt celea fasionate în cóla *B*. pentru întregirea dotațiunei preoțesci de la stat.

Concurenții la acest post au a-și așterne petițiunile instruite conform normelor legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis și a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserica parochială, spre a-și arăta desteritatea în cântări respective a celebra și a cuvênta.

Deeș, 10 Octobre 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeș.

Teodor Hermann
protopresbiter

Fotografiile grupurilor

(6 bucăți cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu prețul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare și porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela
Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Op premiat de Academia Română.

Seminṭe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** și la
Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

La Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu se află de vênḑare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoștnița de tóte zilele. — Polunoștnița Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rênduéla Obedniței. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei și folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție conscienṭiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni séu de dame, aceeași calitate, cu capac duplu, 7 fl. 25 cr.

Cel mai mare deposit de orológe, juvaericale, aurării și argintării din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele ciasornicăriilor, juvaergiilor și opticilor.

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., tacâmuri și vase de masă cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și bracelete cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 24—30

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela 1 fl. în sus. Lanțuri de aur veritabil dela 9 fl. în sus. Orológe deșteptătóre de nickel dela 1 fl. 60 cr. în sus. — Se trimite pe lângă rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Nr. 119 Sibiiu, Joi 25 Octobre (7 Novembre) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Proba de foc.

Sibiiu, 6 Novembre n.

Nici-când în trecut, de când esistă eră constituțională în patria nóstră, n'au fost protestate atâtea alegeri de deputați, ca tocmai acuma, când tóte pregătirile se făcuseră din bună vreme, ca alegerile sě fie *libere* și *curate.*

Preste cincizeci de petițiuni au fost înaintate Curiei în chestii de alegere; preste cincizeci de mandate (din 413) vor fi deci supuse unei minuțióse revisuiri, pentru a se constata, dacă cei-ce le posed, merită și au dreptul sě facă parte din corpul legiuitoriu al țerii, ori apoi locul lor, împreună cu câțiva dintrě *corteși*, e pe banca acusaților?

Curia va avé destul de lucru cu judecarea proceselor acestora, — pentru-ca scrupulósă cum e și cum trebue sě fie, e mult dacă în fie-care sěptěmană va puté resolva câte o petițiune din cele înaintate ei pentru nimicirca de mandate, — și astfel un an de zile va avé sě trécă până Curia va puté sě se pronunțe asupra tuturor mandatelor atacate prin protest; ear' unde se vor iví complicațiuni, unde se va afla de necesară anchetarea la fața locului a faptelor înșirate în petițiuni, — va trece și mai mult până afacerea va fi terminată la Curie. Ba se póte întêmpla și casul, ca asupra vre-unui mandat Curia sě se pótă pronunța abia pe la mijlocul, sau chiar pe la finea sesiunei actuale parlamentare.

Fie însě ori-cât de târziu adusă sentența Curiei asupra mandatelor atacate prin protest, — un lucru se aștéptă cu tótă siguranța, anume: că sentența va fi dréptă și va contribuí mult la curățirea moravurilor vechi, întroduse la alegerile din țéra nóstră. Tocmai numěrul cel mare de petițiuni, înaintate Curiei în chestii de alegere, ne dovedesce, că încrederea e mare în imparțialitatea Curiei, de la care se aștéptă că va da legii *interpretarea cuvenită*, și că e mare și *dorința* în țéră, sě fie interpretată și esecutată legea astfel, ca fărădelegilor sě se pună odată capět la alegeri.

Dar' va avé și Curia sě se lupte cu mari greutăți până va puté da legii o interpretare potrivită și mulțămitóre. Pentru-că legea însași e fórte mancă și are multe uși deschise, pe séma întrării și eșirii fărădelegilor. Nici nu se putea altcum. Trebue sě avem în vedere, că legea menită sě asigure și garanteze libertatea și curățenia alegerilor a fost votată de parlamentul care eșise tocmai din alegerile cele mai scandalóse, efectuite din partea guvernului *Bánffy*. Eșit din fărădelegi, parlamentul lui *Bánffy* nu putea deci sě condamne fărădelegile, ci li-a dat forma — *legală*. Astfel a fost întrodus în legea despre judicatura Curiei în chestii de alegere paragraful care *admite* spesele de cărăușie la alegeri, și paragraful care *admite* mâncarea și beutura pe séma alegětorilor, sub durata alegerii.

Și știau deputații lui *Bánffy* de ce au întrodus aceste disposițiuni legale în țéră. Știau ei, că dacă nu se permite *cel puțin atâta*, — pe lângă oprelíștea de a nu mai fi influințați și duși la urnă din partea organelor publice, — *alegětorii nu vor merge la alegere* sě-și dee votul pentru ómeni pe cari nici *nu-i cunosc.*

Acum, dacă în cele cincizeci și câteva de casuri protestate Curia va constata, că n'au fost trecute limitele paragrafilor acestora, — mandatele atacate vor fi frumușel validitate, și posesorii lor vor puté sě-și țină locul în parlament și sě aducă legi fericitóre pentru patrie. Și ei, împreună cu corteșii și alegětorii lor, vor fi fericiți și bucuroși, că tréba a mers atât de bine.

Nu va fi însě satisfăcută opiniunea publică, care știe, ca s'au făcut fărădelegi și la alegerile trecute, și care aștéptă, ca fărădelegile acestea sě nu fie confirmate și sancționate. Și atunci? Știindu-se că nu Curia, ci *legéa* are sě fie învinovățită, — cei în drept vor trebuí sě se gândéscă la modificarea legii, dacă le zace într'adevěr la inimă libertatea și curățenia alegerilor.

Cele cincizeci și câteva de procese, puse în curgere la Curie în chestii de alegere, vor forma deci *proba de foc* prin care are sě trécă legea de care legaseră mari speranțe toți cei-ce țin ceva la moralitatea publică; și dacă nu va presta proba, — legea va trebuí sě fie trecută întrě vechituri, înlocuită fiind cu alta nouă, pusă pe base mai trainice, ceea-ce va fi cu atât mai ușor, cu cât basele sunt aflate și chiar acceptate în cele mai multe state constituționale, și reșed în: *votarea pe comune.*

Intâlnirea împěratului Francisc Iosif cu țarul. Ziarul parisian „Le Rappel“ susține a fi informat, că M. Sa împěratul *Francisc Iosif I.* va avé cât de curênd întâlnire cu *țarul Nicolae II.* într'un oraș din Galiția.

Unul dintrě scopurile visitei la Budapesta a mare-ducelui *Mihail,* — cum știe „Rappel“ — a fost consultarea asupra detailurilor întâlnirii.

Din parlament. In ședința de Luni dieta a continuat cu constituirea. A ales notari și diferite comisiuni. Inainte de a se întra în ordinea de zi, presidentul, contele *Apponyi*, a făcut raport despre mandatele atacate prin protest, și a făcut amintire despre evenimentul îmbucurătoriu, întêmplat în casa domnitóre, prin logodirea A. S. I. și R. *Elisabeta*, nepóta Monarchului, cerênd autorisație dela dietă, sě pótă depune la pólele tronului felicitările parlamentului, — din acest incident. Presidentul a atins tragicul eveniment cu omorîrea presidentului *Mac-Kinley* și a propus, ca dieta sě-și esprime condolența. După eshauriarea ordinei de zi s'a cetit de nou mesajul de tron, și la propunerea deputatului *Horánszky* s'a decis esmiterea unei comisiuni de 21, care se compună respunsul-adresă. In ședința de eri, Marți, a fost alésă comisiunea, ear' dieta a luat vacanță până Luni, sěptěmâna viitóre. Atât președintele dietei, contele *Apponyi*, cât și vicepreședinții *Tallian* și *Daniel*, au fost primiți Luni în audiență specială din partea Monarchului, care s'a informat cu viu interes de la ei despre auspiciile sub cari își începe parlamentul activitatea.

„Stare de asediu în Croația.“

Sistemul practicat mai de mult și la noi din partea detentorilor puterii de stat față cu cei ne-agreați, la alegerile dietale, și ale cărui reminiscențe, pe unele locuri s'au dat binișor la ivélă și cu ocasiunea alegerilor dietale din luna trecută, — în Croația se pare a fi încă în flóre.

Losinca *alegerilor libere* — libere cel puțin pentru ochii lumii, — pusă în circulațiune din partea ministrului-president *Széll*, n'a ajuns încă până în Croația.

Acésta resultă clar din o epistolă din Agram dto 1 Novembre și publicată sub titlul de mai sus în „*Alkotmány*“.

Autorul epistolei spunênd că de la începutul campaniei electorale pentru alegerea de deputați la dieta croată autoritățile tractéza cu oposiția ca pe timpuri adevěrat statariale, — enuměră mulțime de casuri de siluire a convingerilor civice. Câteva din acestea credem că sunt de ajuns pentru a înțelege cum se fac alegerile în Croația.

Unui advocat i-s'a interzis a-și părăsí locuința, din causă că a cerut concesie pentru ținerea unei adunări oposiționale; zile de-a rêndul casa lui a fost străjuită de gendarmi, cari nu i-au permis nici la biserică sě mérgă, ear' într'o nópte autoritățile au alarmat din somn pe toți căsenii advocatului și au întrat sě facă perchisiție, pe motiv că se află în casă corteși oposiționali. Soția advocatului s'a bolnăvit grav, în urma acestor agitațiuni, așa că zile preste zile au trebuit sě steie lângă ea și s'o îngrijéscă doi medici.

Mama unui preot era bolnavă de mórte; 'și trăia ultimele clipe de viéță; agenții autorităților au întrat și acolo, pe timp de nópte, sě caute corteși.

Primariul din Djacovar a amenințat, că va încuia pe toți cari vor vota pentru candidații oposiționali.

Pe Dr. Leon Mazura, practicant advocațial, l'au escortat ca pe un va-

---

FOIȘÓRĂ

Din trecut.

— Completări la „schițele istorice din anul 1860“, scrise de Dr. At. M. Marienescu. —

de **Iosif Olariu.**

(Urmare.)

In urma legăturilor ce le aveam cu domnul *Marienescu*, primesc dela el, în luna Maiu sau Iunie 1860, pe când era adunat senatul imperial la Viena, o scrisóre și un formulariu, cum sě facem și sě trimitem din Banat cât de multe adrese către senatul împěrătesc.

Mi-se spunea în scrisóre, că adresele sě fie compuse pe basa cererilor Românilor, formulate la anul 1848, și tipărite în „*Magazinul istoric*“.

Eu nu aveam „*Magazinul istoric*“. M'am dus deci la preotul *George Pocrean* din Reșița-montană, cunoscut ca preot ales și distins, — avea brêu roșu, — despre care știam că are bibliotecă frumósă și că e om cetit și în curent cu evenimentele dela 1848.

Preotul numit m'a primit fórte bine și mi-a dat cartea cerută, pe care eu a treia zi i-am dus'o înděrět, rugându-l totodată sě subscrie și el adresa, cu punctele scóse din „*Magazinul istoric*“, întrě cari îmi aduc aminte că erau următórele:

- *a*) limba oficiósă, cu privire la poporațiune, la tóte oficiile din țéră sě fie cea *română*, precum și la dicasteriile mai înalte;
- *b*) reînființarea Metropoliei române neunite și despărțirea Românilor de către Sêrbi.
- *c*) gimnasii cu limbă de propunere română, pretutindenea printrě Români;
- *d*) la tóte oficiile din țéră, pre cum și la dicasteriile mai înalte, funcționari români, corespunḑětoriu poporațiunei, etc. etc., etc.

Când a cetit părintele *Pocrean* de la Reșița-montană tóte punctele acestea din adresă, a pus capul în pămênt și mi-a zis așa: „Dragă învěțătoriule! Eu ca preot cunoscut cu episcopul *Chengielaț*, cu doi copíi la gimnasiul sêrbesc din *Carloveț*, nu pot sě subscriu despărțirea hierarchică. De altcum și Dta, ești om tiněr și caută bine ce faci; că de te vor simțí Boemii dela Lugoj, te vor închide și pe D-ta, și o vei păți ca *George Ioanoviciu* (astăzi secretariu de stat în pensiune. Red), pe care gendarmii l-au dus legat bumb dela *Dulěu* până la *Timișóra;* sau te vor trimite pe viéță la *Iosefstadt* în Boemia.

Tot așa mě înfrica, până l-am lăsat în știrea Domnului.

M'am dus la preotul din *Doman*, Adam *Musta*, care earăși n'a voit sě subscrie adresa, din motivul, că nu vrea sě fie de nou arestat ca la 1848, când a fost aruncat prin câte pivniți tóte, umede și infecte.

Și așa, cu refus, am fost tratat și din partea altor preoți, cari din diferite motive ziceau că nu pot sě subscrie adresa.

Am subscris'o deci eu, cu colegul fiiertat *Ales. Bontea* din Reșița-română; apoi au mai subscris'o *Ioan Iacobescu* din Ezeriș, care tocmai atunci se nimerise la rudeniile sale în Doman, *Mihaiu Iacob*, primariul, *Ion Gherguța*, și încă alți șése ómeni de frunte dintrě poporenii mei.

Adresa astfel subscrisă am trimis'o apoi lui *Andreiu de Mocsonyi*, representantul Banatului timișan în senatul imperial dela Viena, și am mers în persónă la Reșița, pentru-ca sě o dau pe postă cu retour-recepis. La patru zile după espedare mi-a și venit recepisul, drept dovadă că adresa a ajuns la locul destinațiunii.

In ziua de Sânziene (24 Iunie) am plecat apoi la *Maidan*, locul nascerii mele, pentru-ca sě pun la cale sě se trimită și de prin acelea părți, de către preoții și învěțătorii cunoscuți, asemenea adrese, după cum adecă primisem îndrumări de la dl *Marienescu.*

Cea dintâiu comună, care mi-a căḑut în cale și în care aveam cunoscuți, pe preotul și învěțătoriul, a fost — *Goruia.* Coleg și fost conșcolariu aveam aci pe *Mihaiu Ivașcu*, care însě, fiind-că era înrudit cu preotul *Stefan Popoviciu* de acolo, puțin se interesa de șcólă și și mai puțin de causa națională. Peste tot era sclavul preotului, și de aceea am mers la preot

Numitul *Popoviciu* era om mai în etate, distins cu brêu roșu, și de pe mamă ceva rudenie mai îndepărtată cu episcopul dela Arad *Ivacicovici*, din care motiv mai târziu a adaogat la numele de *Popoviciu* și pe acela *de Ivașcu.* Mi-a spus'o verde preotul Popoviciu că el, ca nemotenie cu episcopul *Ivacicovici*, — cunoscut și amic cu *Chengielaț*, — nu póte cere despărțire de către Sêrbi, pentru tot binele lumii.

Când am auḑit acéstă declarațiune categorică, n'am putut face alta de cât aceea ce am făcut, — am oftat din adâncul inimii gabund fără ocupaţie şi 24 ore nu i-au dat nici de mâncare nici de beut. Tot asemenea şi pe N. Dogan, redactorul ziarului „*Hrvatski Branic*“, pe care două zile l'au ţinut închis, fără a-i da de mâncare şi de beut.

Contra preoţilor se face adevĕrată gónă; ziarele oposiţionale erau confiscate încă 'nainte de a fi trecut prin censură etc. etc

Poporul şicanat şi ultragiat astfel în drepturile sale, pentru tóte acestea aruncă vina asupra guvernului ungar.

In cât e de vină guvernul ungar, şi în cât nu, — e de tot irelevant. Am ţinut sĕ spicuim însĕ câteva casuri din cele descrise în epistola din „*Alkotmány*“ spre a se vedé, că sistemul silniciilor şi oprimării convingerilor înfloresce încă binişor în ţerile Corónei sfântului Stefan.

Sistemul bisericelor ortodoxe autocefale.

(Urmare.)

5. In fine, sistemul bisericelor autocefale naţionale, sistem care a existat şi a domnit de la început în biserica orientului, apără acéstă biserică atât de jugul despotic al Papei, jug care apasă fórte greu asupra bisericelor apusului, cât si de anarchia şi descompunerea în care se află şi cătră care merge cu paşi repezi biserica protestantă. Acest sistem este singurul care unesce şi concordă de minune unitatea întregei biserici cu libertatea ce trebue sĕ o aibă fie-care biserică parţială.

In Biserica Occidentului este necontestat că domnesce o administraţiune despotică. Papa este stăpânul absolut şi suprem al Bisericei Apusene; conducênd şi administrând tóte după a sa voinţă. El pretinde supunere órbă din partea tuturor catolicilor din lumea întrégă, şi mai ales de la 1870, când sinodul din Vatican, în dispreţul întregei lumi civilisate şi al tuturor catolicilor cari încă îşi mai făceau ilusii că în acéstă biserică mai există óre-care libertate, a declarat pe Papa *infalibil*. De atunci mai ales, Papa face ce voesce. Voinţa sa este lege pentru cele două sute milióne de credincioşi catolici. Tot astfel trebue sĕ se supună orbesce Papei chiar şi toţi cardinalii, cari, de-şí consilieri ai sĕi, sunt organele şi creaţiunile sale cele mai docile şi mai supuse la ordinile sale.

Aşa numitele sinóde universale, pe cari Papii le-au convocat din timp în timp, n'au absolut nici o independenţă sau voinţă chiriarchică, precum erau vechile sinóde ecumenice ale bisericei. Acestea sunt simple constătuiri ale Papilor, votând ceea ce ei le dictézä. Hotărîrile lor se pregătesc de cei din jurul Papii şi se supun aprobărei lor numai de formă. Papii sunt totul. Principiul lor este: *sic volo, sic jubeo. Non possumus* este tipul sau formula obicinuită prin care refusă tot ceea ce nu li-ar plăcé şi conveni. Bisericele diferitelor Ţĕri catolice n'au nici măcar umbră de independenţă, de iniţiativă sau de administraţiune proprie. Metropoliţii lor şi sinódele episcopilor acestor biserici sunt datóre sĕ asculte şi sĕ urmeze orbiş şi fără împotrivire tot ce ordonă Papa. Resolvirea ori-cărei cestiuni o dă Papa aşa cum voesce el, *Roma locuta est, quaestio solu'a* (când Roma vorbesce, cestiunea este resolvată), este principiul care domnesce şi se respectă de toţi. Ori-ce învĕţătură sau doctrină este admisă sau suportată, dacă are aprobarea tacită cel puţin a celor din jurul Papei. Ori-ce scriere teologică, ori-cât ar fi de catolică şi conformă cu vechia tradiţiune a bisericei, este în pericol de a fi stigmatisată şi pusă la Index, adecă proscrisă şi numĕrată întrĕ cărţile interzise, dacă ea nu place celor din jurul Papei. Ear' acestia nu rare-ori se iau după simple desaprobări, şi condamnă scrieri teologice scrise în limba germană, engleză sau în alte limbi străine, fără chiar sĕ le fi cetit sau sĕ aibă cea mai mică cunoscinţă despre cuprinsul lor. Se mai întêmplă, ca cei ce le condamnă sĕ nu aibă chiar cunoscinţa limbei în cari sunt scrise cărţile condamnate. Un exemplu. Peronne, unul dintrĕ cei mai distinşi teologi ai Bisericei Romane, nu cunoscea limba germană; şi cu tóte acestea era consilierul intim şi cel mai însemnat când era vorba de a se judeca scrierile teologice ale profesorilor germani!

Din causa acestei excentrice lupte a sistemului papal contra ori-cărei desvoltări spirituale, fórte multe scrieri teologice escelente ale profesorilor de teologie germani, cari fac onóre ştiinţei teologice catolice, au fost condamnate la Roma ca de exemplu scrierile lui Meler, ale lui Kuhn, ale lui Döllinger, Hermann, Günter şi ale altora.

Un sistem despotic şi în acelaşi timp arbitrar, mai perfect nu s'a vĕdut în lume. Pentru acésta cu drept cuvênt contra acestui despotism papal protestézä pretutindeni toţi catolicii iubitori de progres. Tot pentru acelaşi cuvênt s'au resculat cu dreptul şí Vechii catolici în anul 1870. De aceea contra lui au ridicat glasul cu drept cuvênt şi cei mai însemnaţi ómeni politici chiar ai statelor catolice. Aceste protestări însĕ, din nenorocire, până astăzi au fost zadarnice. Biserica apuséna doresce şi caută tóte mijlócele spre a lĕpăda jugul despotic al Papei, care o apasă fórte greu, dar' până astăzi tóte luptele întru acésta au fost zadarnice.

Astfel este administraţiunea centralizătóre şi despotică a Bisericei Romane, pe care unii neştiind'o şi necunoscênd'o doresc s'o vadă şí la noi.

Cu totul contrarie, dar' de asemenea defectuósă este şí administraţiunea şi starea bisericelor protestante. Pe când în biserica Romei domnesce un despotism de fer şi absolut, în bisericele protestante domnesce anarhie, desbinare şi descompunere. Neavênd o doctrină precisă şi determinată, pe care sĕ o urmeze tóte aceste biserici, şi neavênd aceeaşi organisare şi acelaş cult, s'au separat şi s'au divisat unele de altele, înstrăinându se într'atât în cât inimiciţia reciprocă, câte odată covêrşesce chiar ura faţă de catolici şi faţă de ceilalţi creştini eterodoxi! A fost mai ales un timp când ura întrĕ bisericele protestante, luterană şi calvină s. es. în Germania şi Elveţia, şi întrĕ bisericele anglicană şi presbiteriană în Anglia, au provocat rĕsbóie civile înfricoşate. In diferitele şi nenumĕratele biserici şi eresii protestante nu se află nici măcar umbră de unitate. Aceea ce predică şi învaţă una, ceealaltă combate. Administraţiunea este cu totul diferită în fie-care din aceste biserici. Unele au episcopi (anglicanii, metodiştii şi Hernhuţii), alţii numai presbiteri şi diaconi. Unele au o administraţiune bisericéscă, lăsată cu desĕvêrşire la disposiţiunea guvernului, sau a principilor şi regilor, diferitelor state, după principiul: Cujus regio, illius religio (a cui este ţéra, a aceluia sĕ fie şi religiunea), altele, şi acestea sunt cele mai multe, tótă puterea au dat'o poporului şi consilielor laice; altele earăşi négă cu desĕvêrşire ori-ce autoritate şi demnitate bisericéscă (Quakerst). In cultul lor domnesce de asemenea aceeaşi confusiune şi disensiune. Practicele cari sunt admise şi sunt în us într'o biserică, sunt respinse şi condamnate de alta. Se póte zice că pe tótă linia domnesce cea mai mare confusiune. Biserica Romei a sacrificat pentru menţinerea unităţei în întregul corp al bisericei, tótă libertatea bisericelor parţiale; Biserica protestantă, din contră, a sacrificat unirea tuturor pentru desĕvêrşita libertate a părţilor.

(Va urma).

şi am zis: „Dómne Dumnezeule! Óre cu ce ţi-au pĕcătuit Românii atât de mult, de trei preoţi români, încinşi cu brêu roşu, ómeni cari cunosc mai bine de cât ori-şi-cine asupririle Sêrbilor, şi mâne poimâne vor avé feciori earăşi preoţi români, îşi astupă urechile, ca sĕ nu audă suferinţele turmei lor?“

(Va urma).

Vorbe înţelepte.

Omul fără judecată, judecă faptele altora, pe când de ale sale nu ştie sĕ-şi dee sémă.

—

Omul cuminte îşi îndréptă singur greşelile fără a le mărturisí, omul prost le mărturisesce fără a le îndrepta.

—

Cel mai fericit om din lume este acela care nu cunósce şi nu are nici o dorinţă.

—

Precum nu este sóre fără umbră, aşa nu este fericire fără întristare.

—

Vîrtutea omului este, sĕ ştie sĕ-şi facă prietini, ear' nu duşmani.

Din Budapesta.

Constituirea societăţii Petru Maior.

— 2 Novembre n.

La societatea tinerimii române din Budapesta în cei 2 ani din urmă s'a observat un îmbucurător avênt cu privire la numĕrul membrilor, care din an în an devine tot mai mare, mai impunĕtor. Astfel, încât e de aşteptat, ca în anii viitori în sinul societăţii sĕ se întrunéscă tótă suflarea română tinĕră din Pesta. Inţĕleg, sĕ nu mai existe nici un universitar român, pe care sĕ nu-'l vedem înscriindu-se la societatea P. M. luând parte la şedinţele ei — mai ales la cele literare — şi interesându-se de tot decursul acestora.

Pe anul şcolastic 1901/1902 soc. P. M. s'a constituit azi în următoriul chip:

Preşedinte: *Ioan Lăpădat* stud. în filosofie; v.-preşedinte: *Octavian Popp* st. iurist; secretar: *Constantin Flămând*, teolog abs. şi st. în fil.; cassar: *Pompiliu Cioban* stud. iur. controlor: *Mircea Păscuţiu* stud. technic; bibliotecar: *Octavian Goga* stud. fil.; vicebibliotecar: *Ioan Maior* st. iur.; notari: *Ioan Montani* st. iur. şi *Marian Căluţiu* st. iur.

Membri în comisia supraveghetóre: *Nicolae Şiclovan* stud. technic; *Ioan Cădariu* stud. iur. şi *Nicolae Olariu* stud. iur. — Econom: *Antoniu Bălaciu* stud. iur.

Membri în comisia literară: *Octavian I. Prie* teol. abs. şi stud. în fil.; *Aurel Bratu* stud. fil. *Pompiliu Cioban* abs. de academia comercială şi student în drept; *Teofil Tanco* stud. med.; *Laurenţiu Căpuşan* stud. technic; *Ioan Lupaş* stud. fil.; *Ioan Montani* stud. iur. şi *Octavian Goga* student în filosofie.

Ar fi de dorit, ca nu numai membrii din comitet şi comisii, ci fie-care membru al societăţii sĕ persiste în entusiasmul manifestat acum la începutul anului, care ar fi garanţa cea mai puternică a unui curent spre o mai vie şi mai sănătósă desvoltare în sinul acesta, *unice* societăţi academice românesti la noi în ţéră. *D...*

Revistă esternă

Visită francesă în Rusia. Conform ştirilor date din *Paris*, presidentul *Loubet* va merge în Maiu a. viitoriu în Rusia spre a re'ntórce ţarului visita de la Compiégne. Loubet va merge cu o întrégă escadră a marinei de rĕsboiu până la Liban ori Kronstadt, de unde va călĕtori direct la Peterhof la ţarul. Probabil că va face visită şi la Moscva.

*

O nouă învingere a Burilor. Ca bun apropos la hotărîrea guvernului englez de a continua rĕsboiul cu tótă energia, venirä ştirile despre două însemnate învingeri câştigate de Buri. Despre una s'a vorbit în numĕrul de alaltăeri, ear' a doua o raportézä la Londra însuşi Kitchener. Anume, în 31 Octobre întrégă brigada lui Benson a fost silită sĕ capituleze. Burii au luat de la Englezi două tunuri, 700 de pusci, 6 carĕ cu muniţiune şi fórte mult proviant. Lupta a durat scurt timp, dar' a fost fórte vehementă; aprópe toţi ofierii englezi au căzut în luptă, chiar şi colonelul Benson, ear' ceilalţi au ridicat steag alb şi s'au dat prinşi.

Locul acestei lupte e spre ost de la Iohanesburg întrĕ Midleburg şi Standerton în apropiere de calea ferată a Natalului. Acelaşi loc, unde — după cum spuneau ziarele engleze — Botha fusese cernirat şi scăpând din cursă s'a refugiat spre nord, împrăştiindu-i-se trupele în cete mititele. Posibil deci, ca însuşi Botha sĕ fi fost învingĕtoriul din 31 Octobre.

Din *Londra* se raportézä, că *ducele Arthur de Connaugth* a primit ordin *sĕ plece imediat la Africa* cu regimentul sĕu de husari. Totatunci ministeriul de rĕsboiu a dat ordin, ca toţi cei apţi a purta arme sĕ fie pregătiţi pentru eventualitatea, că încă 'nainte de crăciun vor avé sĕ plece la rĕsboiu în Africa.

*

Conflictul dintrĕ Francia şi Turcia, în afacerea doccurilor şi a pretensiunii Lorando, despre care rapórte din isvor turcesc spuneau sĕptĕmâna trecută, că e aplanat, — nu e încă aplanat. Adevĕrul e, că sultanul a dat o iradă în care promitea că va împlini pretensiunile Franciei; cum însĕ nu oferea nici o garanţă şi nici termin nu indica, până la care va împlini promisiunea, — consilieriul *Bapst* a rĕspuns că nu póte accepta ofertul. De altă parte admiralul *Caillard* are ordin sĕ înainteze cu escadra sa spre apele Turciei. Deocamdată nu ştie nici el ţinta finală a călĕtoriei, fiind-că în asemenea casuri comandanţii vaselor capĕtă ordin sigilat, cu îndrumarea, ca la anumit loc, ori la câtva timp după plecare sĕ'l deschidă. Se crede însĕ că va avé sĕ ocupe insula Mitilene.

După cum e informat „Figaro“, la escadra lui Caillard se vor ataşa şi vasele de rĕsboiu „Condor“ (staţionat acum în apele Cretei) „Admiral Charnel“ (sosit din China la Port-Said) şi „Muette“ (staţionat la Constantinopol); ear' o telegramă din *Toulon* vestesce, că espediţia lui Caillard *„nu are în vedere numai cunoscutul conflict“*.

Chestiuni bisericesci.

Prin ce mijlóce îşi póte preotul dobândí autoritatea, de care are în cariera sa trebuinţă?

de **Vasile Gan** adm. prot.

Ori-care societate bine organisată îşi are motorul seu, care întocmai precum ventilul regulézä temperatura din cazan, modulézä pornirile membrilor societăţii, dând zor celor ce merită a bate la pórta vieţii, cum ar zice *Eminescu*, şi împedecând, nimicind curentele ce par a fi dăunătóre societăţii sau preste tot sau şi numai unor membri ai ei.

In lipsa regulatorilor societatea în curênd s'ar desface. Cât de mare ar fi nestatornicia! Cât de multe ar fi aberaţiunile! Şi în felul cum societăţile, şi mai ales societatea ce se numesce *stat*, sunt organisate, es la suprafaţă curente bune sau netrebnice. Ce ar fi când nici o întocmire n'ar fi! Când omenimea ar fi turmă rĕsléţă: fără cârmă, fără păstor!

Cârma, cu alte cuvinte înaintestătătorii, diregĕtorii, representă societatea. Aceia sunt forul, cătră care membrii se îndréptă cu afacerile lor; ei represintă autoritatea.

Autoritate în sens filosofic va sĕ zică întruparea într'o persónă, sau şi mai multe la un loc, a tuturor aptitudinilor, ideilor şi curentelor ce frământă membrii societăţii.

Din acéstă definiţiune urmézä, ca înaintestătătorii societăţii (diregĕtorii) sĕ aibă conştiinţă vie de tóte pornirile din societate. Pornirile nobile datori suntem a le ajutora, ca sĕ se ridice la suprafaţă, eară celor rele a le pune zăgaz. Numai sĕvêrşind acéstă lucrare diregĕtorii sunt binefacere pentru popor, numai aşa merită a fi luceferii societăţii.

In parochii autoritatea culturală, autoritatea religiósă şi morală, mai pe scurt: tot ce e bun şi nobil în omenime, *preoţii representă*. Lor le şi zice obştea *„părinte“*. Fără îndoială, atributul li-s'a dat şi li-se dă din conştiinţa ce o au parochienii despre valórea lucrării lor, prin care devin cei mai mari binefăcĕtori ai societăţii omenesci şi cu deosebire a celei creştine.

Precum părintele grijesce de copiii sei, îi apără de foc, de apă, de tóte pericolele, aşa părintele sufletesc, preotul, pasce fiii sei duhovnicesci, îi conduce pe calea binelui şi virtuţii creştine până ce es din lumea acésta.

Intrĕ referinţele nóstre preotul nu e numai părinte duhovnicesc, dar' în tóte casurile preotul face pe medicul, advocatul şi povĕţuitoriul în cele economice ale poporului. Prin el s'au făcut tóte din câte s'au făcut, şi fără el nimic nu s'a făcut (Ioan).

Şi dacă aşa s'a întêmplat în trecut, cu atât mai vîrtos trebue sĕ fie aşa în zilele nóstre. Căci credinţa şi dragostea şi datinele, staulul ce apără oile contra silnicilor năvălitori, în urma curentului ateistic modern, aprópe s'a stricat şi oile acuş rĕmân în largul câmpului, fără scut, fără loc de repaos, singur cu păstorul — preotul — lângă ele.

Cu alte vorbe, în trecut nu se cerea de la preot mare activitate pastorală, căci sub scutul religiosităţii, moralităţii şi datinelor bune, turma de sine era apărată. Cât s'a schimbat lumea! Cât s'a îngreunat posiţia păstoriului modern!

De la preotul modern se cere nu numai sĕ însufle iubire şi încredere, ca prin aceste sĕ atragă poporul la sine. Preotul modern trebue sĕ fie tot-odată şi cel mai ager, dester şi prevĕdĕtor ţintaş, ca la moment sĕ observe ori-ce atac, ori-ce cursă şi la moment sĕ dispună şi de armele apărării, Lupta lui cu atât devine mai grea, căci pe când diregĕtorii statului lucră şi cu armele brachiale, aplicând forţa — preotul din potrivă numai armele duhului, argumentele elocinţei sale le póte întrebuinţa.

Voiu încerca a espune calităţile ce trebue sĕ le întrunéscă preotul nostru, ca până în sfêrşit sĕ pótă rĕmâné „părintele poporului“, care îl conduce, de care acela cu drag se lipesce şi îi urméză în tóte.

Calităţile personale şi morale ale preotului.

Dacă e, ca unde-va sĕ aibă aplicare maxima: Doftorule vindecă-te pe tine însu-ţi! — în casul nostru aceea are aplicare deplină.

Fără îndoială preotul nu póte predica nimic bun, dacă însu-şi nu este bun. Dacă totuşi preoţii nostri ar încerca sĕ înfiltreze poporului ceea ce lor le lipsesce, mai curênd stîrnesc compătimire, decât îşi câştigă trecere.

Fá ce zice popa, nu ce face el! — fórte nimerită caracteristică pentru feliul acesta de preoţi

Poporul se ia după esemplu real. De regulă face ceea ce vede pe preotul făcênd, nu ce predică el de pe amvon. De unde urméză, că întrĕ viéţa morală şi întrĕ ceea ce predică preotul trebue sĕ fie cea mai strînsă legătură. Pentru lumea asta sĕ nu lase a se arăta disonanţă întrĕ purtarea preotului şi activitatea sa pastorală.

Şi óre câţi preoţi de ai nostri împlinesc acest postulat!? — Şi apoi se miră de ce turma se reslătesce, de ce eshortaţiunile preotului nu mai prind! (Va urma.)

Greşală sau alt-ceva?

Intr'un raport mai lung despre decurgerea ultimei congregaţiuni a comitatului *Bistriţa-Năsĕud*, publicat în numĕrul de astăzi (Mercuri) al *„Tribunei“* din loc, cetim următórele inesactităţi:

— „Părintele *Grapini* a accentuat la desbaterea asupra raportului vicecomitelui necuviinţa, ce se comite cu distribuirea ajutorului de stat la *preoţii gr.-orientali.* Cu totala desconsiderare a autorităţilor superióre bisericesci, singure chemate a judeca valórea unui preot ca atare, *ajutórele se distribue după informaţiunile inesacte ale primpretorilor,* cari fac rapórtele lor conduşi fiind de motive cu totului tot străine de biserică. O împărţire dréptă a acestor ajutóre se va puté face numai în casul când suma destinată pentru o diecesă s'ar pune la disposiţia capului diecesei, care o ar distribui singuraticilor preoţi amĕsurat lipsei şi vredniciei lor. Acésta e o *dorinţă generală a credincioşilor gr.-ort. şi corĕspunde şi autonomiei bisericesci garantate prin lege.* Fără de a face o propunere hotărîtă, rógă pe comitele suprem, ca informatorul guvernului, sĕ dee espresiune acestei dorinţe a *poporului român gr.-or.* la locul competent“.

Ne place a crede, că s'a comis o regretabilă greşală de condeiu în raport, vorbinduse în el în mod consecvent despre preoţii *gr.-orientali* şi autoritatea bisericéscă *gr.-orientală română*, în loc sĕ se vorbéscă despre preoţimea *gr.-cat. română*, care într'adevĕr e tratată în modul cum se spune în raport. Şi ne place a crede, că confraţii de la *„Tribuna“* observând greşala o vor *rectifica* şi vor restabili adevĕrul.

Dacă însĕ informaţia *„Tribunei“* e esactă, raportul autentic, dacă părintele *Grapini* într'adevĕr aşa a vorbit cum se spune în raport: îl rugăm sĕ ne cruţe în viitoriu preoţimea de apărarea sa, pe care nu i-a cerut'o nimeni, care e cu totul de prisos, şi care nu póte sĕ aibă de cât numai *anumite scopuri şi tendenţe.* Pentru-că nu ne vine a crede, ca părintele *Grapini* sĕ nu ştie, că preoţimea *gr. ort. română* nu primesce ajutóre de stat la recomandaţia primpretorilor, ci primesce întregire de dotaţiune *dela consistoriu*; va sĕ zică, distribuirea banilor primiţi de la stat se face la noi tocmai aşa cum se zice că nu s'ar face, — în consonanţă cu *„autonomia bisericéscă, garantată prin lege“* şi fără nici o ingerenţă din partea primpretorilor sau a ori-căror altor organe publice.

Dar' sĕ remânem pe lângă presupunerea că e vorba de o greşală de condeiu, care va fi îndreptată.

NOUTĂŢI

Protopopul Albei-Iulie. La alegerea de protopresbiter al tractului Albei-Iulie, efectuită eri sub conducerea comisariului consistorial Ioan Papiu, a fost ales candidatul *Ioan Teculescu*, acum paroch în Rêşnov. Dintrĕ 56 voturi a căpĕtat 48; celelalte 8 au fost date pentru candidatul Avram Pĕcurariu din Lancrĕm.

*

Distincţiune înaltă. M. Sa Regele *Carol I.* al României a conferit baronului *Victor Stircea*, fost conducĕtor al partidului naţional în Bucovina, fost deputat în parlament şi în dieta Bucovinei, mare proprietar în România şi Bucovina, ordinul *„Steaua României“* în *gradul de comandor.*

*

Archiducesa Maria Cristina, fiica de 22 ani a archiducelui *Frideric*, se va căsători cu prinţul Emanuil de Salm-Salm, locotenent în regimentul de ulani Nr. 2. Ştirea dată zilele trecute, că o fiică a rĕposatului archiduce Carol Ludovic (tatăl moştenitoriului Francisc Ferdinand) ar fi miréssă prinţului Salm, se rectifică prin cele de mai sus.

*

Şedinţa literară *a „Reuniunii Sodalilor români din Sibiiu“*, ţinută Joi séra în localul reuniunii, a succes bine, graţie zelului şi dragostei cu care tinerii membri emuléză în a se produce cu declamări, cetiri de piese alese şi une-or şi cu cântari. In presenţa unui public fórte numeros, au declamat: Ana *Banea* poesia „Isvor de apă vie“ de G. Coşbuc, culeg. tipograf Ioan *Spineanu* poesia „Peneş Curcanul“ de V. Alexandri, Paraschiva *Simtion* poesia „Adio“ de V. Alexandri, culg. tip. Nicolae *Bratu* poesia „Dorul“ de S. Stanca (publicată în foişóra Tel. Rom.). Fórte bine şi cu mult curagiu şi pricepere a declamat mititelul băiĕţel de şcólă Ilariu *Boia* poesiile „Dorobanţul“ şi „Carol I.“, ear' sodalul măsariu Iacob *Cărătuş* a cetit piesa „Mama“ din cartea „Ionel“ a profesorului V. Gr. Borgovan. Prestaţiunile tuturor au fost rĕsplatite din partea publicului cu aplause şi aclamări. Inainte de începerea producţiunilor secretariul reuniunii a cetit protocólele şedinţelor administrative din luna Octobre, în cari se spune că *dna Minerva Brote* a primit şi pentru anul acesta protectoratul la serbările arangiate de reuniune cu ocasiunea împărţirii darurilor de crăciun pentru copiii săraci.

*

Magnat nou. M. Sa a numit membru al casei magnaţilor pe *Czorda* Bódog, presiedent al doilea (acum pensionat) al curiei.

*

Corul meseriaşilor — în emulaţie cu străinii. Duminecă a avut loc în sala de la „Gesellschaftshaus“ concertul şi petrecerea arangiată de reuniunea internaţională din loc pentru ajutorarea copiilor sĕraci cu haine şi daruri de crăciun. La concert au cooperat mai multe coruri (german, magiar şi român) întrĕ prestaţiunile cárora loc de meritată onóre a ocupat corul reuniunii meseriaşilor români din Sibiiu sub conducerea învĕţătoriului Candid Popa. Piesele „Foie verde, pup de crin“ şi „Hăţegana“ au fost frenetic aplaudate, şi la insistenţă cerere au fost repetate ambele. Costumul selişteneso al coristelor, póte nici-unde nu şi-a validitat frumseţa şi eleganţa mai cu efect, de cât aci, în oceanul de toalete străine; coristele păreau în el ca tot atâtea zine din povesti. A şi fost admirat şi aplaudat mult din partea publicului; mai ales când corul român a păşit prima-dată pe bină.

Reuniunea meseriaşilor nostri şi zelosul dirigent C. Popa pot fi deplin mulţămiţi cu succesul de Duminecă séra.

*

Post de notariu. Cu termin până la 15 Novembre e escris concurs pentru ocuparea postului de *notariu-adjunct* in *Denta* Salariu 1000 coróne. Petiţiunile sunt a se adresa protopretorului Gabányi János în Detta.

*

„Sanatoriul Elisabeta“ — pentru tuberculoşi. Cu nimic nu s'ar fi putut eternisa mai demn şi în mod mai binefăcĕtoriu memoria rĕposatei nóstre *împĕrătese şi regine Elisabeta*, de cât prin înfiinţarea sanatoriului pentru bolnavii da tuberculosă, prima instituţiune de acest fel în Ungaria. Sanatoriul e la *Budakesz* (lângă Budapesta) la loc cu aer curat şi încunjurat de brădet. Sĕptĕmâna trecută s'au terminat tóte lucrările de arangiament şi adjustare a institutului, aşa că *se pot face deja înstiinţări din partea celor cari doresc a fi primiţi în sanatoriu.* Adresa e: *Budakesz, Erzsébet sanatorium*, şi e de ajuns o simplă înştiinţare în scris. Direcţiunea va trimite apoi statutele şi regulamentul de primire, din cari interesaţii vor puté lua informaţiuni asupra condiţiunilor şi modalităţilor primirii.

*

† Vasilie Popiţianu, locotenent ces. şi reg. în regimentul de infanterie Nr. 31, a rĕposat Duminecă în *Plevlje* (Bosnia).

*

Datoriile de stat ale Austriei. Conform socotelilor oficiale, publicate acum de curênd, starea datoriilor de stat ale Austriei, la 30 Iuniu era următórea: I. *datorie de stat generală*: 1. datorie consolidată: a) fără replătire 4.983,134.300 coróne, b) cu replătire 328,243.656 coróne. 2 datorie flotantă: în note de saline 94,280.800 coróne, cauţiuni şi deposite 1,516.185 coróne. 3. Valórea de capital a rentelor de escontentare 23,753.364 coróne. 4. Valórea de capital a rentei anuale ce e a se solvi guvernului Bavariei 3,500.000 coróne. La olaltă 5.434,428.306 coróne. II. Datoriile regatelor şi ţerilor representate în dieta imperială: 1. datorie consolidată: a) fără obligămênt de replătire 2 054,889.952 coróne: b) cu obligămênt de achitare 1 553,250.748 coróne. 2. Datorie flotantă 13,017.081 coróne. La olaltă 3.621,157.782 coróne. Suma tuturor datoriilor 9.055,586.088 coróne, după care sunt a se plăti camete anual 370,139.893 coróne. III. Datorie flotantă comună (bancnote de stat) 224.000.000 de coróne.

*

Sultanul contra jesuiţilor. Se raportéză din Constantinopol, că sultanul a dat zilele acestea un ordin prin care interzice jesuiţilor espulsaţi din Francia stabilirea pe teritoriul Turciei.

*

† Traian Murĕşianu, fratele lui Dr. Aurel Mureşan din Braşov, a rĕposat Duminecă în Viena în urma unei scurte suferinţe pseudo-pleurite. T. Murĕşan a fost absolvent al academiei de sculptură din München. Ca sculptor are câteva lucrări remarcabile. Intrĕ altele un fórte succes bust în relief al lui Avram Iancu, după o fotografie dela 1850, busturile lui Andreiu şi Iacob Murĕşianu, etc. In anii din urmă, posedând o voce bună de bariton, Traian Murĕşianu s'a dedicat şi artei musicale. El s'a stins încă tinĕr în etatea vigurósă de 36 de ani.

*

Şeptezeci şi opt confişcări. Numĕrul 81 al „Deşteptării“ din Cernăuţi a fost confiscat, pentru unele pasage din articolul prim, în care se vorbia de „era corupţiunii“. Acésta e a şeptezeci şi opta confiscare a „Deşteptării“.

*

Donna Elvira — în miserie. Născută şi crescută în porfiră şi vison, *Donna Elvira de Bourbon*, fiica pertendentului la tronul Spaniei, acum zace bolnavă într'un spital din Paris, fără nici un mijloc de traiu, aşa că ómeni milostivi au iniciat în favorul ei o colectă. Inainte cu 4—5 ani o prostise pictorul *Folchi*, cu care a fugit în America şi s'a cununat cu el. Tatăl ei însĕ a desmoştenit'o şi nu i-a dat nici cât avea sĕ capete din averea privată a mamei sale. Astfel in urma amorului au urmat miseriile, până la gradul că acum e avisată la milostenia ómenilor. Despre *Folchi* nu se ştie nimic.

*

Hymen: Ioan *Hopârtean*, cleric abs. şi Dşóra Veronica *Condor* îşi vor serba cununia în 11/24. Novembre a. c. în biserica română gr.-or. din Calata-mare.

*

Atentat contra împĕrătesii din China. Când vĕduva împĕrătésă a Chinei a dat sĕ trécă rîul din préjma oraşului Hanenfu, un om a aruncat spre ea cu o lance. A nimerit însĕ pe unul dintrĕ însoţitorii împĕrătesei, pe care isbitura lăncii l'a ucis momentan. Atentatorul a fost masacrat.

*

O femeie de 116 ani Sĕptĕmâna trecută a rĕposat în Fauresci vĕduva lui Mihail Bobb, născută Pelagia Bodea. Rĕposata bun că s'a născut în 1785 în Révkápolnok. La etate de 27 ani s'a măritat, dar' după un an şi jumĕtate a rĕmas vĕduvă. A vĕduvit un an şi jumĕtate; apoi s'a măritat a doua-oră. După 47 ani a rĕmas de nou vĕduvă, dar' la patru ani s'a măritat de nou, trăind cu al treilea bărbat 32 de ani. După mórtea acestuia nu s'a mai măritat. A rĕmas de ea un copil de la bărbatul prim, (acum e de 80 de ani), de la bărbatul al doilea un fecior şi douĕ fete (în viéţă şi acestia); apoi opt nepoţi şi doi strănepoţi. In viéţa ei rĕposata a fost bolnavă numai de douĕ-ori (odată de lungóre şi odată de vĕrsat); chiar şi acum în anul din urmă vedea bine, şi era veselă şi sprintenă.

*

Érna Siberiei. In Siberia sezonul de érnă s'a început deja cu tótă puterea. Viscole, troeniri de zăpadă sunt la ordinea zilei, nu rar împreunate cu primejduirea vieţii ómenilor. Sĕptĕmâna trecută, de pildă, a fost mare viscol pe lacul Baical, în cursul căruia trei barce s'au rupt dela vapor şi s'au isbit de o stâncă; *170 ómeni s'au înecat.* Tot în sĕptĕmâna trecută pe linia ferată către China a deraiat un tren din causa troienilor de zăpadă; un călător a murit, ear' patrusprezece s'au ales cu răniri grave.

*

Atentat într'o sală de concert. In sala Odeon din München înainte de începerea concertului un indivíd a puşcat de patru-ori asupra publicului, rănind grav pe un împiegat al salei de concert, şi ceva mai uşor pe doi inşi din public. După aceea atentatorul s'a sinucis. Din scrisorile aflate la el s'a constatat, că se numesce Hoffmann, sodal-sculptor din Neustadt şi aderent al ideilor anarchiste.

*

Desrobirea sclavilor în Siam. *Chulalongcorn*, regele Siamului, nu zadarnic a călĕtorit prin Europa mai anii trecuţi, căci întrĕ alte intenţii bune câştigate pe urma celor vĕzute în statele civilisate a dus cu sine şi intenţia desrobirii sclavilor. Nu de mult regele *Chulalongcorn* a dat un ordin prin care a redus la jumĕtate taxa pentru desrobirea sclavilor, care până acum era 40 coróne de bărbat şi 50 coróne de femeie. Totodată a declarat liberi pe toţi copíii prisonerilor de rĕsboiu şi ai sclavilor, născuţi în 16 Decembre 1897 ori după ziua acésta (atunci á sosit a casă regele din călĕtoria sa prin Europa).

Cărţi şi reviste.

Catechism, IV. carte de religiune pentru şcólele poporale, ediţia III., de *Dr. Petru Barbu.* Editura librăriei diecesane din *Caransebeş.* Preţul 40 fileri. Conţine: Credinţa, Iubirea şi Speranţa creştină, ear' ca adaus: Elemente de liturgică. Estras din Statutul organic despre „parochie“, Rugăciuni la s. mărturisire şi cuminecătură. Cartea e aprobată de consistórele din Caransebeş şi Arad.

*

Carnetul roşu, novelă nihilistă, tradusă din nemţesce de *Moşul.* Braşov, tipografia A. Murĕşan. Preţul 60 fileri.

*

Geografia pitoréscă a României. Aflăm din ziarele din Bucureşti, ca *Alexandru Vlăhuţă* a depus la *Casa şcólelor* manuscriptul „Geografia pitorésca a României“, a cărei scriere 'i fusese concredută. Dl Vlahuţă a lucrat mai mulţi ani la acest op.

*

Geografia comitatului „Brassó“, precedată de elementele introductive în geografia universală, pentru şcólele poporale, anul III. de şólă; întocmită de *Ioan Dariu.* Editura librăriei Ciurcu (Braşov). Preţul 40 fileri. Cartea are câteva ilustraţiuni intercalate în text şi charta comitatului Braşov.

*

„Noua revistă română“ pentru politică, literatură, ştiinţă si artă, Nr. 42 (vol. 4) dto 15 Octobre, a apărut cu următoriul sumariu: „De ce literatura română e lipsită de actualitate?“ critică socială de C. R. Motru; „Pictura bisericei Amza“, de Dumitru Stănescu; apoi poesii de Haralamb G. Lecca, Radu D. Rosetti, Al. I. Petrovici; novele şi schiţe, de Artur Gorovei, Ernest v. Wildenbruch, şi recensiuni şi notiţe literare.

Noua revistă română“ apare în *Bucureşti* (pasagiul Român Nr. 20) la 1 şi 15 a fie-cărei luni, şi costă 24 lei pe an ediţia de lux, ear' ediţia ordinară 14 lei.

FELIURIMI

Electricitatea — în culină. In *St. Imier* (Elveţia) s'a facut probă cu electricitatea în serviciul menagiului. In o culină arangiată anume spre acest scop au fert prânz cu electricitate. Resultatul e, că o bucată de carne de douĕ kilograme a fert în timp de 55 minute, un puiu în timp de 35 minute, ear' încălzirea ferturii a durat 2 minute. Curentul electric, folosit la pregătirea unui prânz de 12 tacâmuri, a consumat material combustibil în preţ de 20 fileri.

Notiţă oficială.

Se aduce la cunoscinţa publicului nostru, că *călindariul archidiecesan* va apăré la finea acestei sĕptĕmâni.

Călindariul archidiecesan cu şematismul bisericei nóstre archidiecesane şi al dieceselor sufragane, cu un cuprins literar bogat, cu îndrumări pentru învĕţători în ce privesce afacerile fondului de pensiuni, cu indicarea evangeliilor şi a glasurilor, cu têrgurile de ţéră, este indispensabil pentru preoţimea, pentru învĕţătorimea şi pentru toţi cărturarii nostri.

In celelalte a se adresa la libraria archidiecesană.

Nr. 188/901 [224] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă *Valea-verde* de clasa III, se publică concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele cuprinse în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ trimită petițiunile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Càmpeni, 28 Septembre, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul Furdui
protopop

Nr 577/901 [225] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a II-a *Murĕș-Ludoș*, pe basa înaltei resoluțiuni consistoriale din 5 Iuniu a. c. Nr. 4934 B., se escrie concurs nou cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolnmentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotației de la stat.

Reflectanții au a-și așterne suplicele instruite în ordine, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Turda, 18 Octobre, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turḑii în conțelegere cu comitetul parochial.

Jovian Murĕșianu
protopresbiter

---

[223] 2—3

Concurs

In urma resoluțiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan Nr. 9677/1901 școl. urmând a se întregí postul al patrulea de învĕțător la șcóla nóstră din *Avrig*, se escrie concurs cu termin de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu fundamental 600 cor.

Relut de cuartir 40 cor.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și înainta cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre Preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului, în terminul indicat.

Din ședința estraordinară a comitetului parochial, ținută în Avrig la 18 Octobre 1901.

Ioan David
președ. comitet. par.

Ioan Racotă
notariul comitet. par.

Nr. 639/901

Vĕḑut!

Ioan Cândea
protopresb.

Instrucțiune în cântare

predă

Elena Cunțan

absolventă a Academiei reg. de musică din Berlin.

Sibiiu, strada Poplăcii Nr. 28

Fotografiile grupurilor

(6 bucăți cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu prețul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare și porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Povești

pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Op premiat de Academia Română.

Semințe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** și la

Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vênḑare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoștnița de tóte zilele. — Polunoștnița Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rênduéla Obedniței. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicínele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicínele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei și folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roșie cu copcii 4 cor.

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție consciențiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS

SIBIIU

Strada Cisnădiei Nr. 3.

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni séu de dame, aceeași calitate, cu capac duplu, 7 fl. 25 cr.

Cel mai mare deposit de orológe, juvaericale, aurării și argintării din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele ciasornicăriilor, juvaergiilor și opticilor.

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., tacâmuri și vase de masă cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și bracelete cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [113] 25—30

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela 1 fl. în sus. Lanțuri de aur veritabil dela 9 fl. în sus. Orológe deșteptătóre de nickel dela 1 fl. 60 cr. în sus. — Se trimite pe lângă rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.

Juvaericale veritabile și eftine.

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 120 Sibiiu, Sâmbătă 27 Octobre (9 Novembre) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Insula Mitilene.

Sibiiu, 8 Novembre n.

O escadră francesă a întrat zilele trecute în apele mării *egeice*, a ocupat cele trei porturi de mare însemnătate strategică ale insulei turcesci *Mitilene*, a luat în stăpânire insula, şi a pus mâna pe birourile vamale.

Asta e ştirea cu care a fost surprinsă la începutul sĕptĕmânii acesteia presa europénă, diplomaţia europénă, şi în prima linie guvernul Turciei, care de atunci ţine şedinţe în permanenţă, pentru a chibzuí bine ce e de făcut în faţa acestui fapt neaşteptat, dar' acum împlinit?

Raporturile diplomatice sunt de mult întrerupte întrĕ Francia şi Turcia, şi sunt întrerupte din causa sărăciei cu care se luptă Turcia şi nu-i permite sĕ-şi împlinéscă datorinţele faţă de capitalistii francezi, cari au investit multe milióne în docurile şi cheiurile din Constantinopol, fără nici un prospect sigur de a-şi primí banii îndĕrĕt.

Regularea afacerei, — de altcum de interes cu totul privat, — a luat'o în cele din urmă guvernul francez în mânile sale, şi după-ce tratările avute cu guvernul Turciei n'au dat nici un resultat favorabil pentru supuşii Franciei, interesaţi în causă, — a urmat conflictul diplomatic franco-turc, care a întrat acum în fasa nouă, espusă mai sus.

Ocuparea insului *Mitilene* din partea escadrei franceze s'a întêmplat în secretul cel mai mare, aşa, că nici comandantul escadrei n'a ştiut nimica despre scopul ce-l avea misiunea sa, fiind-că ordinul i-s'a dat sigilat, cu stricta îndrumare, sĕ-l deschidă numai când va atinge un anumit punct al mării egeice.

De aici surprinderea şi consternarea.

Faptul, că comandantul escadrei franceze a căutat sĕ pună numai decât mâna pe birourile vamale din insula *Mitilene*, ne esplică scopul urmărit, care nu póte fi altul, decât încasarea pe calea acésta a miliónelor franceze, împrumutate Turciei. Şi dacă Turcia ar fi în stare, ca mâne sĕ se achiteze de datoria acésta, escadra franceză ar puté sĕ părăséscă de nou insula *Mitilene* şi prin aceleaşi ape ale mării egeice sĕ se reîntórcă acasă. Dar' eventualitatea acésta e eschisă cu desĕvîrşire, pentru-că Turcia nu póte sĕ plătéscă, nici mii, cu atât mai puţin milióne.

Lucrul acesta îl ştie fórte bine Francia, şi tocmai de aceea s'a folosit de ocasiune, şi pe lângă acéstă justă pretensiune de a nu-şi lăsa supuşii sĕ fie păgubiţi în milióne, a mai ridicat şi alte pretensiuni faţă de Turcia, pe cari Sultanul i-le va împlini fără opunere, pentru-că nu va avé încătro. Francia cere într'o notă diplomatică, ţinută în termini imperativi, — sĕ i-se acórde protectoratul pe care l-a avut şi mai nainte asupra popórelor creştine de sub stăpânirea turcéscă, în scopul, ca mult maltrataţii Armeni şi Macedoneni sĕ aibă pe cineva care sĕ 'i apere. Mai cere apoi Francia, ca guvernul turcesc sĕ recunóscă de oficióse tóte şcólele asociaţiilor religióse, fie că sunt de naţionalitate franceză sau stau numai sub scutul Franciei, şi tot aşa şi tóte ospiciile şi alte instituţiuni de caritate şi umanitare, de pe teritoriul turcesc. In fine cere sĕ i-sĕ permită sĕ ridice de nou şcóle în locul celor dĕrimate cu ocasiunea turburărilor armene, şi ca Sultanul sĕ recunóscă şi întăréscă în demnitatea sa pe noul patriarch din Chaldea.

Acestea sunt cererile Franciei, al cărei guvern e ferm decis sĕ nu-şi revóce escadra din porturile insulei *Mitilene* până nu vor fi tóte împlinite.

Cum am spus, Sultanul le va împlini, pentru-că nu va avé încătro. O opunere din partea Turciei n'ar puté decât sĕ provóce încurcături şi mai mari, sĕ dee nascere la pretensiuni şi mai multe şi de aşa natură, ca Sultanului sĕ nu-i mai remână alta de făcut, decât sĕ şi iee giamantanul şi sĕ plece din Europa, unde şi de altcum i-s'a întunecat de mult sórele domniei.

La o ciocnire seriósă nu va ajunge deci tréba, cu atât mai puţin, că nici celelalte mari puteri europene nu se vĕd a fi duşmănóse pasului energic întreprins din partea Franciei întru apărarea intereselor sale şi întru salvarea onórei şi a demnităţii sale, ca mare putere. Ingrijitoriu pare a fi numai faptul, că prin casul dat se inaugurézá un nou metod în politica orientală, se stabilesce o nouă procedură, care póte sĕ fie imitată şi de alte puteri europene, cari încă îşi au interesele lor în Orient. Sĕ ne gândim numai la eventualitatea, că sub acelaşi pretext pe care l'a folosit Francia, ar ocupa şi Rusia, de esemplu *Constantinopolul*, — şi avem înaintea ochilor întréga primejdie a casului de precedenţă, statuit din partea Franciei. Sau póte tocmai în scopul acesta a fost statuit? Viitoriul va arĕta. Deocamdată motiv de îngrijorare şi de temere nu este, decât numai pentru *„omul bolnav“*, condamnat şi de altcum de mult la mórte.

Sistemul bisericelor ortodoxe autocefale.

(Urmare).

Numai Biserica Rĕsăritului, urmând sistemul Bisericelor autocefale naţionale, pe basele uneia şi aceleiaşi credinţe, aceleiaşi administraţiuni, şi a aceluiaşi cult şi disciplină bisericéscă, cu recunóscerea întâietăţii de onóre Patriarchului de Constantinopol, le întrunesce pe amêndouĕ: *Ea are atât unitatea întregei Biserici, cât şi libertatea Bisericelor parţiale.* Cine póte nega că Biserica ortodoxă nu este una? Nu mărturisesc toţi ortodoxii (120 milióne) aceeaşi credinţă? Nu avem cu toţii aceeaşi administraţiune bisericéscă, conformă canónelor primelor sinóde ale Bisericei? Nu avem cu toţii acelaşi cult, aceleaşi ceremonii, aceleaşi sĕrbători şi aceleaşi obiceiuri şi practice religióse? Rusul, Românul, Sêrbul şi Grecul, ori-unde s'ar întâlní în lume, nu se socotesc ei fraţi întru credinţă? Nu merg ei şi se închină în aceeaşi biserică, abstracţiune făcênd de naţionalitatea căreia aparţin? Nu se împărtăşesc ei în cas de necesitate în aceeaşi biserică şi de acelaşi preot? Nu botézá ei pe copiii lor? Nu sĕvêrşesc nunta? Nu-şi prohodesc pe iubiţii lor prin ori-ce preot ortodox, fără sĕ se intereseze cărei naţionalităţi aparţine acesta? Bisericele ortodoxe ale diferitelor naţionalităţi nu se socotesc ele surori? Ear' Patriarchii, metropoliţii sau conducĕtorii acestor biserici, nu schimbă la suirea lor pe tron epistole irenice, în semn de cunoştinţă şi recunóscerea reciprocă? Şi la necesitate nu corĕspund şi se sfătuesc întrĕ ei asupra cestiunilor cari privesc întréga biserică? Nu onorézá tóte aceste biserici pe Patriarchul de Constantinopol ca pe ierarchul care are întâietatea de onóre în întréga Biserică a Orientului? Nu respectă tóte opiniunea Bisericei de Constantinopol ca a Bisericei surori mai mari, şi la ori-ce lipsă nu se grupézá tóte în jurul acestei Biserici, ca pe lângă centrul ortodoxiei?

Dar' Patriarchul ecumenic de Constantinopol nu este Papă al Bisericei de Orient. El nu póte ordona în mod arbitrar în nici o biserică. El nu este stăpânul şi suveranul bisericei; dar' exercită o influinţă morală superiórá asupra tuturor celorlalţi episcopi ortodoxi, aşa pre cum fratele cel mai mare exercită o influinţă asupra fraţilor sĕi majori, fără însĕ a puté sĕ le ordone. Fratele mai mare este în frunte şi conduce pe ceilalţi fraţi, fără siluire; ear' ceilalţi îl urmézá de voe, îi cer părerea şi sfatul şi îl respectă, fără însĕ, ca prin onórea ce-i dau, sĕ-i dee vre-un drept asupra lor sau a se impune lor.

Astfel este raportul Patriarchului ecumenic cătrĕ Bisericile ortodoxe autocefale. Acestea compun, ca sĕ zicem astfel, un fel de confederaţiune sau familie de biserici surori: independente întrĕ ele; dar' cari au un centru moral, pe sora lor mai mare, Biserica de Constantinopol, care exercită asupra lor o influinţă morală şi prin respectul ce i-se dă se menţine unitatea familiei, sfătuind şi dându-şi opiniunea, ori de câte-ori i-se cere. Ea servesce de centru prin care se unesc întrĕ dînsele tóte aceste Biserici surori. O astfel de unire a Bisericei Ortodoxe, întemeiată pe aceeaşi credinţă, pe iubirea reciprocă frăţéscă şi pe autoritatea morală, cari se recunosc de către tóte, surorei celei mai mari, Bisericei de Constantinopol, nu este ea óre mai preferabilă de cât unirea Bisericei Apusului, care se basézá pe supunerea órbă şi

---

FOIŞÓRĂ

Din trecut.

— Completări la „schiţele istorice din anul 1860“, scrise de Dr. At. M. Marienescu. —

de **Iosif Olariu**.

(Urmare.)

Am plecat supĕrat din *Goruia*, spre *Giurgiova*, unde aveam coleg şi fost conşcolariu de pedagogie pe *Simeon Guţu*, ear' preot era bĕtrânul *Iosif Pavloviciu*, ceva rudenie cu mine, pentru-că moşul seu era frate dulce cu strămoşul meu, *Martin Olariu*, dar' şi-a schimbat numele în sêrbescul *Pavlovici* când s'a dus preot în Giurgiova, după cum dovedesc nişte contracte referitóre la averea familiară, încheiate întrĕ preotul *George* din Giurgiova şi fratele seu Martin *Olariu*, şi datate din anii 1798 şi 1803.

Colegul meu era dat beţiei şi nimic nu puteai isprăvi cu el după amezi; ear' preotul mi-a spus limpede, că el, ca paroch bĕtrân şi asesor consistorial, din tinereţe cunoscut cu Patriarchul, care i-a primit feciorul, pe *Acsente*, în Carloveţ şi l'a dat la învĕţătură pe spesele sale, lăsându-l sĕ studieze opt clase gimnasiale, cu tóte că feciorul i-a murit, nu póte sĕ cérá despărţire hierarchică de către Sêrbi, pentru-că ar comite act de nemulţămire faţă de Patriarchul sêrbesc. Mi-a spus însĕ, sĕ las o adresă la el, şi el va căuta sĕ o subscrie mai mulţi ómeni de frunte din comună. Aşa am făcut, fiind-că aveam vre-o patru adrese la mine.

De la *Giurgiova* am mers în dricul nopţii la *Agadiciu*, unde ajunsesem pe când cântau cocoşii de mézá-nópte. Am durmit la un frate al mamei mele, *Vidu Simu*, om bĕtrân şi preţuit în comună, ear' diminéţa am mers la fostul meu învĕţătoriu *Vic. Popovici*, — în copilăria mea învĕţătoriu în Maidan, — care împreună cu unchiul meu *Vidu* au subscris o adresă, însĕ numai ei singuri, pentru-că ceilalţi ómeni erau duşi toţi la ţarină, la sĕcerat de grâu.

Am lăsat 20 cr. pentru porto şi 50 cr. pe seama omului care va duce scrisórea la postă, şi rugând pe fostul meu învĕţătoriu sĕ espedeze adresa cel mult în decurs de trei zile, — am plecat la Maidan, deplin liniştit, pentru-că eram sigur că se va face cum am dispus.

In Maidan puţin am stat. Am schimbat câteva vorbe cu învĕţătoriul *Dan. Liuba*, care mi-a arĕtat scrisórea pe care o primise şi el de la domnul *Marienescu*, ear' eu i-am dictat punctele pe cari sĕ le bage în adresă şi am plecat mai departe. Despre lucrul acesta îşi aduce bine aminte actualul învĕţătoriu din Maidan, *Sofron Liuba*, fiiul reposatului Danilă Liuba, care ştie cum m'am închis cu tată-seu în şcólă şi am scris, apoi am împachetat nişte hârtii şi am plecat, acasă la mama.

Iu ziua de 26 Iunie mĕ aflam în *Rachitova*, satul nascerii mamei mele, unde ea avea frate pe preotul *Mihail Simu*, şi pe *Toma Simu*, ginerele celuilalt preot din comună, *Nicolae Stan*, pe când învĕţătoriul *Iancu Simu* îi era rudenie de aprópe. Dar' tocmai înrudirea şi încuscrirea acésta a fost causa că în Rachitova n'am făcut nimica. Toţi erau certaţi şi înduşmăniţi.

Mĕ preparasĕm sĕ plec acasă, ca sĕ fiu pe Sâmbătă în Doman, şi nici nu dejunasem bine, când vine la mine un vĕr al mamei şi mĕ întrébă, fórte îngrijorat, că: „ce a scris dascălul Danilă peste domnii din Oraviţa şi Lugoj, pentru-că, după cum spune notariul, astăzi sau mâne are sĕ fie închis de nu mai vede sórele?“

Ştiam că vĕrul mamei e om serios, membru în antistia comunală, în mĕsură deci de a şti lucruri multe dela notariul, care era încredutul seu, — de aceea simţind primejdia, fără a mai spune ceva mamei, am plecat la Doman. Şi temêndu-mĕ sĕ nu mĕ curenteze pretura din Oraviţa (de Lugoj nici prin minte nu 'mi trecea) am luat drumul pedestru peste dealuri, încunjurând potecile mai umblate, pentru-ca sĕ nu convin cu ómeni cunoscuţi.

Se însĕrase când am întrat în şcólă. N'am mai avut vreme sĕ schimb hainele de pe mine, cari erau ude cum se cade, în urma grăbirii cu care am venit acasă, ci m'am pus numai decât sĕ aleg scrisorile compromiţĕtóre şi sĕ le nimicesc.

Un sgomot la uşă mĕ făcù însĕ se 'mi întrerup lucrarea. Cineva bătù în uşă şi la rĕspunsul meu întrară la mine *Valencsics*, adjunct de prefectură din Lugoj şi notariul *Foemel*. Afară rĕmăsese sergentul de gendarmi, care postase doi gendarmi la uşa şcólei de către stradă şi alţi doi la uşa din curte, oprind astfel întrarea şi eşirea din şcólă, servilă cătră un Papă stăpân arbitrar, absolut, cu puteri nemărginite și infalibil? Nu este mai nobilă unirea fraților deopotrivă și independenți întrĕ dînșii, onorând pe cel mai mare ca pe un centru moral al lor, cerêndu-i și urmându-i de bună voe sfaturile frățesci, de cât o unire de servi, cari se supun orbiș la ordinele unui pontifice arbitrar?

Acésta este deosebirea întrĕ unirea care există în Biserica Orientală și aceea care există în Biserica Apusului. Pe când în Biserica Apusului unirea bisericéscă sacrifică cu desĕvêrșire tótă libertatea bisericelor parțiale, Biserica Orientală, de-și păstréză neclintită unitatea ei, ea însĕ precum am vĕḑut, prin sistemul Bisericelor autocefale concordă cu acéstă unitate întréga și desĕvêrșita libertate posibilă a bisericelor parțiale. In Biserica Orientală fie-care Biserică Națională are viéța sa proprie; se mișcă liber în ea; are existența sa proprie și desĕvêrșită. Are o autoritate înaltă administrativă și autocefalie proprie, în Sinodul Archiereilor și în Patriarchul sau Archiepiscopul sau Metropolitul care este în fruntea lor, și acéstă autoritate conduce afacerile ei independent de orice alta autoritate eclesiastică externă. Fie-care din aceste biserici își educă clerul ei în școlele ei proprii teologice. Ea hotăresce cele privitóre la cult și disciplina bisericéscă, după necesitățile fie-cărei țeri, avênd în vedere, bine înțeles, întru tóte, totdéuna principiile și basele pe cari sunt așezate tóte bisericele ortodoxe; și a căror păstrare constitue unitatea întregei Biserici de Rĕsărit. Astfel, fie-care biserică parțială ortodoxă autocefală se desvóltă în libertate, și are o formă proprie a sa, numai din causa caracterului național propriu al poporului ortodox căreia aparține acea biserică. Și astfel aceeași biserică ortodoxă, în sine, după forma sa externă se presintă cu o formă deosebită, proprie a sa, rusă, română, sêrbă, grecă etc. Educațiunea clerului, modul instruirei, predicei, cultul, architectura, pictura, musica și disciplina bisericéscă în temple, precum și diferitele practice religióse, tóte au și pórtă în diferitele biserici naționale un caracter propriu al lor. Acéstă deosebire însĕ nu suprimă unitatea lor, nu este ceva rĕu, ci mai mult o calitate proprie fie-căreia. Acésta este o probă, că în Biserica nóstră Ortodoxă se concórdă fórte bine *unitatea întregului cu libertatea părților, adecă a Bisericelor parțiale.* Cu alte cuvinte Biserica Rĕsăritului realiséză aceea ce nu póte realisa nici Biserica Apusului, nici bisericele protestante. Biserica Orientului nu este stășiată în mai multe biserici, precum fórte greșit susțin unii; nici subdivisată, precum este Biserica protestantă; pentru că Bisericele autocefale Ortodoxe numai întru cât privesce administrațiunea lor sunt despărțite întrĕ ele, nu însĕ și din punctul de vedere dogmatic. Ele, din punctul de vedere dogmatic, tóte sunt unite întrĕ dînsele prin legăturile nedeslegate ale iubirei, care le unesc pe tóte sub conducerea Patriarchului de Constantinopol recunoscut de toți cu întâietatea de onóre întrĕ toți Episcopii Bisericei Ortodoxe.

Biserica Apusului din contră, accentuéză unitatea întregului, până la despotismul absolut, cu sacrificarea ori-cărei lbertăți a bisericelor naționale ce o compun. Ear' Biserica Protestantă, din contră, accentuéză libertatea bisericelor parțiale, cu sacrificiul unității, până la desființarea nu numai a administrațiunei, dar' până la despărțirea dogmatică, și progreséză continuu în separațiuni, desbinându-se și ajungênd până la cea mai desĕvêrșită anarchie și descompunere.

(Va urma).

Chestiuni bisericesci.

Prin ce mijlóce își póte preotul dobândí autoritatea, de care are în cariera sa trebuință?

de Vasile Gan adm. prot.

(Urmare.)

Calitățile ce preotul trebue a le întruni în persóna sa, fórte frumos le espune Apostolul Pavel în trimiterea I. cătră Timoteiu C. 3 v. 1—5, zicênd: „Se cade episcopului sĕ fie fără prihană, al unei mueri bărbat, priveghetor, tréz la minte, bine impodobit, iubitor de străini, învĕțătoriu, nebețiv, negrabnic a bate, nelacom la dobândă urîtă, ci blând, nesfadnic, neiubitor de argint, casa sa bine chivernisînd, feciori avênd ascultători, cu tótă curăția, căci de nu scie cineva chivernisi casa sa, cum va purta grijă de biserica lui Dzeu“.

Sĕ pună fie-care din preoți la inimă ceea ce demandă Apostolul, și nu voiu fi dat de gol, susținênd că de un astfeliu de preot, cum îl poftesce Pavel, nu se va deslipi nici un poporean, nu va avé dușman, ci tot fii, cari își ridică de departe pălăria și nu se pun curmeḑiș înaintea lui, nici îi fac viéța nesuferită. Sĕ pună preotul în praxă, în cât e pentru persóna sa, tóte povețele, sĕ nu lase nimic afară!

Intrĕ referințele nóstre și avênd în vedere exigențele societății moderne, de la preot se mai poftesce încă:

a) Sĕ fie comunicativ și zelos întru eserciarea vîrtuții, după zisa scripturii, că nimenea nu aprinde lumina și o pune sub obroc, ci o ține sus, ca sĕ lumineze și sĕ resfrângă razele în jurul sĕu.

b) Preotul sĕ dispună în mĕsură mare de tóte cunoscințele, câte îi sunt de lipsă chiemării sale, și mai cu deosebire de acele prin cari poporenilor póte fi folositor în daraverile zilnice.

Pentru vaza preotului nimic nu-i mai păgubitor ca aceea, când poporeanul e silit sĕ-'l pretereze, că nu-i póte da nici un sfat folositor, nici o învĕțătură.

Despre aceea sĕ fim deplin dumeriți, că până ce preotul póte satisface exigențelor poporului, până ce acela are încrederea că povețele preotului întrĕ tóte împrejurările îi sunt de folos — nu se desparte de preotul seu. Nime nu cércă doftor și doftorii străine, avênd pe cel bun al sĕu.

Sĕ se însemne bine acest moment! Preoții numai avênd însușiri pastorale covîrșitóre pot fi siguri de influința lor asupra fiilor sufletesci. Făclia o iubim și prețuim, numai fiind aprinsă, căci îi tragem folosul. Când nu mai are unsóre, când firul din ea ce póte da lumina, s'a gătat — ca ceva netrebnic se dă la o parte și lumină și sfeșnic.

Ar fi fórte detestabil, când s'ar adeveri la preoți, că îndată ce părăsesc școlele, în cari și-au dobândit cultura, nu mai fac nimic pentru propășirea lor înainte cu lumea. Unii ca aceia iau în deșert și nu respectéză porunca lui Christos, care ḑice: Fiți desevîrșiți precum Tatăl vostru din ceriuri este!

Și acéstă poruncă numai prin continuă lectură, continuă activitate spirituală se póte împlini. . . . .

Preotul ca diregĕtor.

Strălucind preotul cu tóte virtuțile, mai are trebuință sĕ le pună în praxă, sĕ scie conduce pe fiii sĕi sufletesci.

A fi model nu e destul. Din perfecțiunea preotului nu neapărat urméză perfecțiunea turmei cuvêntătóre. Sunt mulți preoți cari de-și au tóte calitățile bune, nu ajung la mare resultat. Causa póte fi, se înțelege, ori-că le lipsesce tactul cuvenit întru a conduce, ori apoi fiind ómeni ai lui „lasă-mĕ lăsate-voi“, nu își dau destulă silință de a fi indispensabili pentru popor.

Ambe felurile de preoți umblă pe căi greșite și activitatea lor, într'adevĕr! va fi lipsită de ori-ce ródă. Se va puté aplica și lor zisa scripturei: „Pomul ce nu aduce róde bune se tae și în foc se aruncă“.

In cât e pentru categoria celor dintâi, cărora le place a se ține la distanță față de fiii lor, cari masca sfințeniei o folosesc spre străine treburi, li-se póte zice cu Pavel: „Eară împreună lucrând ne și rugăm, ca sĕ nu luați voi darul lui Dzeu în deșert (Corinteni 6, 1“).

Adevĕrat! Preotul nu e persónă, care trăesce singur șie-și pântecelui sĕu. El e următoriul lui Christos, Christos, scim, nu Lui și-a făcut spre plăcere, ci tuturor. Pentru lume s'a jertfit, asemenea Apostolii. Zice Pavel: „Nu ale sale fiește-carele, ci și ale altora fiește-cine sĕ căutați“. (Filipseni 2, 4) „Că se cuvine episcopului sĕ fie fără de prihană, ca un ispravnic al lui Dzeu, nefăcênd spre plăcerea sa (Tit 1, 7)“. Și cumcă însuși Pavel așa a urmat, se vede din trimiterea cătră Corinteni (4, 10), unde zice despre sine: „In tótă vremea omorîrea Domnului nostru Iisus Christos în trup purtându-o, ca și viéța lui Iisus sĕ se arete în trupul nostru“.

Dacă oficiului lor s'au jertfit Apostolii, ca următori ai lui Christos, și părinții bisericei creștine — oficiului sĕ ne dedicăm cu trup și sufiet și noi, preoții moderni, și pentru chemare sĕ ne jertfim!

Gloria nu se câștigă zăcênd în amorțélă. Gloria e pasere măéstră, care își alege capetele luptătorilor, — pe ele se așéză. Indată ce cineva părăsesce terenul de muncă, ea se retrage, — fuge. Gloria părăsesce pe cel netrebnic.

Sĕ ne notăm bine: Poporul cunósce fórte bine preoții lui devotați. Instinctiv face deosebirea întrĕ preoții activi, sîrguincioși și cei nepăsători: leneși, egoiști. Nu învrednicesce de încrederea sa pe cesti din urmă măcar cât ar dori-o.

Nota coracteristică a preotului sĕ fie deci *martiriul.* Totul pentru obște și numai ce este indispensabil, fără ce nu póte esista, — pentru sine.

A esti preoți trebuesc poporului, și glasul lor îl ascultă poporul.

Dar' dacă e indispensabilă condițiune pentru preot activitatea pe tóte terenele și jertfirea sa pentru chemare, tot atât de indispensabilă condițiune e a doua, ca sĕ aibă tactul recerut, rutina de a conduce, fără care plăcut înaintea poporului nu se póte face.

Un tată, care de câte-ori agrăesce pe copilul seu, bățul din mână nu'i cade, nici vorbesce o singură vorbă cu acela, fără a'l lovi odată, ca sĕ țină în minte ce'i spune — nu póte stîrni dragoste, nici atragere către el în copilul sĕu. Căci de-și binele copilului îl voesce, de-și din rîvna de a-l îndrepta își pedepsesce copilul, totuși copilul nu îl va stima, nici se va îndrepta; ba póte va deveni mai detestabil, cu apucături și mai rele de cât mai înainte. Firea omului e de așa. Și când scie că ferea are sĕ o capete, vĕḑênd că i-se pórtă și miere pe dinainte, cugetă că nu e ferea așa de amară, cum se crede, și o primesce.

Iată ce însĕmnătate are pentru preo tactul și rutina în conducere!

Precum în educațiune de la mijlóce deprinde reușita, astfel în activitatea pastorală a preotului de la tactul sĕu atârnă: sĕ aibă sporiu, ori sĕ nu aibă.

Astfel acest lucru e atât de clar, că nu mai încape nici o discuțiune. Inși-ne scim din zilnica esperiență, că de câte-ori după gustul lui ne apropiem de popor, la mari lucruri îl putem aduce, cari cu poruncă nici odată nu le-am putut sevêrși; înși-ne scim, că de câte-ori suntem dârji, arțăgoși cu poporul, — dîrj, arțăgos devine el.

Cum e causa, va fi efectul. Proverbul obștesc: „Cum e popa e si satul“, — își are deplină îndreptățire. (Va urma.)

Revistă esternă

Conflictul franceso-turc. Escadra francesă de sub comanda admiralului *Caillard* a ajuns la *Mitilene* și a ocupat cele trei porturi ale insulei.

De altcum conflictul abia acum a întrat în fasă acută, fiind-că guvernul francez acum nu se mai restrînge numai la afacerea doccurilor și a pretensiunii Lorando, ci pretinde aplanarea tuturor diferențelor pendente încă. In acésta privință consilieriul *Bapst* a transpus Porții adevĕrat ultimat, căruia Pórta va trebuí sĕ-i satisfacă din punct în punct.

In nota adresată Porții se pretinde necondiționata împlinire a următórelor patru puncte:

1. Recunóscerea oficială a tuturor școlelor de sub protectoratul Franciei, ori susținute de societăți religióse francese;
2. recunóscerea tuturor spitalelor francese și a celor ce aparțin lor;
3. indemnisare pentru edificarea de nou a școlelor și altor institute de acest feliu, pustiite cu ocasiunea turburărilor armene din 1895 și 1896;
4. recunóscerea noului patriarch chaldeu.

Nota se încheie cu declarațiunea, că Francia nu va mai suferí trăgănări și dosiri.

(Insula *Mitilene* din punct de vedere strategic dominéză calea ce duce la Dardanele și golful Smyrnei; e lângă țermurul anatolic al Asiei-mici, la distanță de circa 500 chilometri de la Constantinopol; cea mai mare lungime 'i e de 71 chilometri, ear' cea mai mare lățime de 44 chilometri. Locuitori are circa 60.000. In vechime se chiăma *Lesbos* și de acest nume e încopciată cea mai imorală epocă a poporului elin. Era în Lesbos chiar și o școlă, în care fetele primiau instrucție în — arta iubirei. Poeta *Sapho* încă a fost elevă a școlei acesteia.)

*

Prietinie bulgaro-sêrbéscă. Membrii sobraniei (dieta bulgară) și-au notificat la Belgrad dorința de a cerceta corporativ pe membrii scupcinei (dieta sêrbéscă). Acestui început de prietinie bulgaro-sêrbescă i-se atribue mare însemnătate politică.

*

Li-Hung-Ceang, marele diplomat al Chinei *a rĕposat* Mercuri nóptea în Peking.

Li s'a născut în 1823 în satul Hueilung din provincia Au-Ho. Primul fapt, prin care și-a atras asupra-și atențiunea curții împĕrătesci, a fost sufocarea rĕscólei Taiping din provincia Ngan-Hui în 1853. S'a ridicat apoi la tot mai înalte dignități până la rangul de vice-rege. Cel mai iscusit diplomat al imperiului chinez, în tóte afacerile mai dificile el era parlamentarul curții împĕrătesci; pacea de la Simonoseki, urmată după rĕsboiul japano-chinez din 1894—1895 este opera lui. Nu mai puțin merit are și în aplanarea conflictului întrĕ China și puterile europene, provocat de rĕscóla boxerilor; ear' în timpul din urmă fusese representantul curții în tratativele cu Rusia referitor la evacuarea Mandjuriei.

Li-Hung-Ceang anii trecuți a făcut călĕtorii și prin Europa, și în cât curtea chineză se arată aplecată sĕ introducă reforme în imperiu, meritul e în prima linie a lui Li Hung-Ceang.

Li e de origine de rênd, din familie sĕracă, și tot ce și-a câștigat în viéță: avere, nobilime, ranguri și titluri, și-a câștigat prin hărnicia lui proprie. In el China perde pe cel mai valoros diplomat și bărbat de stat. I-se și dase de altcum porecla de „Bismarck al Orientului“.

---

până și pe séma fetiței mele, în etate de doi ani și jumĕtate.

După ce-'mi spuse adjunctul că cine e, și că este împuternicit din partea prefectului dela Lugoj sĕ confisce tóte scrisorile compromițĕtóre, pe cari le va găsí la mine, — m'a provocat sĕ-'i arĕt pe tóte și sĕ-i rĕspund la tóte întrebările, spunênd numai adevĕrul, căci altcum va fi rĕu de mine.

Intrebările puse au fost următórele.

— De unde te cunosci cu *Marienescu*, ce ți-a scris și ce i-ai scris la Viena?

— Cu domnul *Marienescu* mĕ cunosc, — am rĕspuns eu, — de la cursul învĕțătoresc din anii 1858 și 1859, ținut în Lugoj, ear' scrisori ni-am scris așa, că eu am cules *balade* din popor și le-am trimis d-lui *Marienescu.*

— Dar' cu *Iacob Mureșan* dela Brașov și cu *Vasilie Maniu* din București de unde te cunosci și ce ți-au scris?

— Cu domnul *Mureșan* nu mĕ cunosc personal; dar' l'am întrebat că unde am sĕ trimit niște bani colectați pentru fondul *șincaian*, și el mi-a rĕspuns (nevoia învață pe om sĕ fie născocitoriu). Cu domnul *Maniu* de la București apoi mĕ țin cam înrudit. Tată-so trăesce ca negustoriu în Oravița, și eu îl cercetez totdeuna când merg la Oravița, ear' cu aceste ocasiuni vorbim mult despre *Vasile* și bĕtranul mĕ pune totdeuna sĕ-'i scriu la București că cei de acasă cum se află.

— La Viena ce ai scris zilele trecute și de ce vreai sĕ mergi la București?

— La Viena am trimis o rugare cătră senatul imperial și cătră Majestatea Sa, ca sĕ ne dee și nouĕ Românilor dreptul ce ni-se cuvine ca popor loial și supus. Rugarea am trimis'o d-lui *Andreiu Mocsonyi*, membru al senatului imperial; și eu cred, domnule adjunct, ca sĕ rugăm pe Dumnezeu și pe Impĕratul ne este chiar o datorință creștinéscă.

Adjunctul m'a întrerupt mănios, că datorința învĕțătoriului este școla, nu politica; și mai repețind odată întrebarea, că pentru-ce vreau sĕ merg la București, am rĕspuns următórele:

— La București voiam se merg, pentru-că tata Maniu m'a îndemnat sĕ mĕ duc la *Vasilie*, care 'mi va căuta acolo un post mai bun decât dăscălia mea de aici, cu care mĕ năcăjesc mult și abia capĕt 200 fl. la an. Dar' vĕḑênd că nu mi-se dă îngăduință și pașaport, am părăsit gândul trecerii la București, fiind-că și de altcum am soție și doi copii, pe cari nu 'i pot părăsi așa ușor.

(Va urma).

NOUTĂȚI

Sfințirea bisericii din Stena. Duminecă, în 21 Octombre s'a făcut sfințirea bisericii gr.-ort. române din *Stena*, tractul Cohalmului. Actul sfințirii a fost sevîrșit prin asesorul consistorial P. O. D. *Nicolae Ivan*, căruia i-s'au făcut frumóse ovațiuni din partea poporațiunei române din acelea părți. In numěrul viitoriu vom da un raport amănunțit despre decurgerea actului de sfințire.

*

Hirotoniri. Inaltpreasânția Sa metropolitul a hirotonit zilele acestea întru preoți pe următorii clerici absoluți: *Iacob Steflea*, ales paroch în parochia a III. din *Sĕliște*, în locul veteranului preot *Marcu*, trecut la pensie; *Valeriu Scutea*, ales paroch în *Păucea*, (tractul Mediașului), *Ioan Savu* ales paroch în *Vĕsĕud* (tractul Agnitei), și *Parteniu Mateiu*, ales paroch în *Corunca* (tractul Murĕș-Oșorheiului).

*

Catecheți. Pentru elevii gr.-or. de la școlele din *Sighișóra*: gimnasiul luteran, școla civilă de fete, școla de meserii, — ceste două de stat — e instituit catechet protopresbiterul *Demitru Moldovan*; la școla elementară de stat parochul *Ambrosiu Stoicocici*; ear' la școla elementară ev. lut. și la școla de meserii ev. lut. parochul *Ioan Muntean*.

*

Parochi noi. Dumінecă (3 Novembre n.) s'a efectuit alegerea de paroch în *Gârda de jos* (tractul Câmpeni), fiind ales candidatul *Simeon Morcan*. Din 63 voturi alesul a întrunit 48, ear' 15 au fost date candidatului Mihail Contes.

Pentru parochia *Sânger* (lângă Murĕș-Oșorheiu) este ales și întărit paroch clericul absolut *Demetriu Moisin*, acum învĕțătoriu în Toplița-română.

*

„Preoți și sate românesci...“ Nicolae *Iorga*, protesor de istorie la universitatea din *Bucuresci* va începe în numĕrul de la 15 Novembre al „Nouei Reviste Române“ publicarea unui ciclu de articoli sub titlul: *„Preoți și sate românesci din Ardeal în secolul XVIII, după corespondența acum descoperită a episcopului neunit Dionisie Novacovici“*. (Abonamentul la „Noua Rev. Română“ costă pe 6 luni 12 coróne ediția de lux și 7 coróne ediția ordinară).

*

Profanarea altariului. Dumineсă s'a întêmplat în *Balinț* (Caraș-Severin) unul dintrĕ cele mai criminale atentate la sfințenia altariului și la simțul religios al creștinilor noștri de acolo. *Gendarmi cu baioneta pe pușcă și cu pălăria pe cap au întrat în altariul bisericei gr.-or. de acolo,* ***prin ușa împĕrătéscă.***

După cum cetim în „Drapelul“ din Lugoj, casul s'a întêmplat astfel: Românii gr. or. din Balinț și-au clădit o școlă frumósă confesională, în butul tuturor pedecilor puse de protopretorul Hirschl Adolf, care voia mult sĕ facă în Balinț școlă comunală. Dumineсă (3 Novembre n.) avênd sĕ se facă sfințirea școlei, poporenii au eșit întru întimpinarea protopresbiterului tractual G. Sêrb la gara din Balinț, avênd în frunte un convoiu de călăreți cu stegulețe de hârtie în tricolorul românesc. Protopresbiterul însĕ nefiind avisat despre acésta, sosise pe la Babșa cu trăsura. Cu trenul a sosit însĕ a casă protopretorul *Hirschl*, care avênd la inimă pe balințeni încă de la alegerile dietale, a prins prilejul cu steguleţele, spre a-și rĕsbuna. A alarmat gendarmii și i-a trimis sĕ confișce steguleţele și sĕ deţină pe purtătorii acelora. După terminarea liturgiei poporul eșind din biserică pentru a urma pe preoți cu litia, s'a vĕdut față 'n față cu cinci gendarmi, cari stăteau în mijlocul drumului, în fața bisericei. Fără a-i lua în sémă poporul a mers la școla cea nouă, unde preoții au început serviciul sfințirii. In decursul serviciului gendarmii chiămau afară unul câte unul pe poporeni și 'i luau la rĕspundere pentru steguleţe; apoi s'au dus la biserică și cu baioneta pe pușcă, gata de împuns, și cu pălăriile pe cap au întrat până în altariu, chiar pe ușa împĕrătéscă, scormonind și căutând după steguleţe. Zadarnic protestase contra acestei nelegiuiri epitropul, care rĕmăsese în biserică până se va re'ntórce de la școlă litia; gendarmii l'au dat la o parte. De sine înțeles, că în biserică n'au aflat nimic. Nelegiuirea însĕ s'a făcut; au profanat sfințenia altariului. Va primí óre biserica nóstră satisfacția cuvenită pentru acéstă batjocorire?

*

Instituiri de învĕțători. Consistoriul a întărit alegerea de învĕțători a următorilor: Ioan *Buta* la școla nóstră din *Viscri*; diaconul David *Pop* din Poiana sărată. la școla din *Herman* (Brașov), Galacteon *Bica* la școla din *Făgăraș*, Galacteon *Stelea* la școla din *Sâmbăta de jos*, Vincențiu *Minea* la școla din *Toderița*, cu condiția însĕ, ca în termin de 20 zile sĕ-și nostrifice diploma; și Nicolae *Giurgiu* la școla din *Șasa* (Lupșa). In fine, la postul rĕmas vacant prin trecerea diaconului David Pop la școla din Herman, la școla din *Poiana-sărată* a numit învĕțătoriu provisoriu pe Constantin *Pop*, fiu al numitei comune.

*

Ducele de Abruzzo pe la jumĕtatea lunei Februarie va călĕtorí la America, în Alasca, de unde va pleca în o nouă espediție la polul nordic. Ducele intenționéză, ca de astădată sĕ ajungă până chiar la pol.

*

Trei episcopi noi. Fóia oficială publică în numĕrul de Luni decretele despre numirea a trei episcopi rom. catolici. Anume: contele *Széchenyi* Miklós, fost până acum abate de Isák, e numit episcop în *Iaurin* (Győr), Dr. *István* Vilmos episcop în *Sabaria* (*Szombathely*), ear' prelatul Dr. *Várossy* Gyula, fost până acum director al seminariului teologic din Budapesta, e numit episcop în *Alba-regală*.

*

Necrolog. Susemnații cu inima sdrobită de durere aducem la cunoscință tuturor rudeniilor, pretinilor și cunoscuților, ca prea buna nóstră soție, soră, mătușă și cumnată *Iustina Cosma* n. *Subu* cassiera „Reuniunei femeilor române gr.-or. din *Roșia*“ după un morb greu și îndelungat, fiind împărtășită cu ss. Taine și-a dat nobilul suflet în mânile creatoriului la 3 Novembre órele 11½ a. m. în al 63 an al vieții și în al 28 an al fericitei sale căsătorii. Rĕmășițele pămêntesci ale rĕposatei s'au depus spre vecinica odihnă în cimiteriul gr.-cat. din Roșia, Marți 5 Novembre a. c., la órele 1 p. m. Sĕ-i fie țĕrîna ușóră, și memoria binecuvêntată! George Cosma ca soț, Ana Suba ca sora, vĕd. Roza Suba n. Vuzdugan, vĕd. Stefan Moritz, Iuliana Gruber, Ecaterina Cosma m. Gruber, Ioan Cosma paroch gr.-or., Nicolae Cosma, cumnați și cumnate. Roza Dietrich, Ioan Dietrich, Pascu Suba, Ioan Suba, Iustina Suba m. Tomuș, Ana Suba, Mali Suba m. Bidiga, Ferencz Dietrich nepoți și nepóte.

*

Concertul altistei Elena Cunțan. Mercuri séra s'a dat în sala de la Musikverein concertul anunțat și de acest ziar, al d-șórei *Cunțan*, cu concursul violinistului din loc *Franz Czerny*.

Increderea concertantei pusă în sprijinul publicului sibiian s'a justificat în deajuns prin participarea la acest concert în numĕr destul de însemnat, după spațiul ce-l cuprinde sala de la Musikverein.

După depărtarea din Sibiiu a d-șórei Cunțan la conservatorul din Berlin pășirea sa pe bină era așteptată cu nerăbdare atât din partea celor ce o cunosceau din concertele Reuniunei de musică de aici, cât și din a acelora, cari acum de prima dată voiau sĕ o audă.

Intrĕ frenetice aplause d-șóra concertantă însoțită de toți binecunoscuta pianistă din loc M. St. dómnă *Minerva Dr. Brote*, apare pe podiu esecutând cu rară pricepere punctul 1. constătător din trei cântece ale artistului nostru *G. Dima*, anume: *a) „Cântecul păstorului“ b) „Pe când sórele de vară“* și *„Sequidila“*.

Deja la punctul prim concertanta a dovedit, că dispune de o voce de alt dulce, melancolică, și prin corecta esecutare a fie-cărui punct din program s'a dovedit a fi démnă de școla musicală ce a făcut-o la Berlin. A și fost viu și frenetic aplaudată după fie-care cântare și de repețite-ori rechemată pe bină.

Violinistul Franz Czerny a esecutat punctul 2 din program cu deosebită pricepere și artă. Aplausele ce au acoperit acest punct păreau a nu mai avé sfârșit. Tot acesta s'a distins și în esecutarea punctului 6 din program.

Acompaniamentul la pian l'a provĕdut la tóte punctele din program distinsa pianistă Dna E. Brote, cu cunoscuta-i pricepere artistică musicală.

Preste tot luat concertul D-șórei Cunțan a succes pe deplin și dacă totuși — după părerea unora — n'a cântat mai mult românesce, sĕ fim cu indulgență, că ce nu s'a făcut acum se va face în viitor, ear' noi numai bucura ne putem, avênd în Dșóra Cunțan o cântăréță, care face cinste neamului sĕu.

*

Stipendisti noi. In ședinta de la 25 Octobre consistoriul archidiecesan a votat cele două stipendii de câte *120 coróne* din *„fundațiunea Cologea“* tinerilor *Andreiu Nicola* stud. jurist la universitatea din Cluj, și *Vasilie Cucu* stud. cl. VIII. la gimnasiul nostru din Brașov.

*

Oficeri pedepsiți. Inainte cu câteva luni s'a întêmplat în *Olmütz*, că într'un restaurant comerciantul Aufricht a fost „insultat“ (adecă bătut cum se cade) din partea câtorva oficeri. Casul fiind arĕtat la comanda militară, s'a întrodus cercetare și în urma aceleia locotenentul *Strosse* a fost osândit zilele trecute la două sĕptĕmâni închisóre de garnisónă, ear' sublocotenentul *Eder* la trei zile carcer de odaie. — Grozavă pedépsă!

*

Furnisări de ovĕs. La direcțiunea hergheliei din Făgăraș se va ține în 18 Novembre st. n. licitațiune, pe basa ofertelor în scris, pentru furnisarea a 3500 m. m. de ovĕs. Oferentul trebue sĕ se oblige a furnisa cel puțin 200 m. metrice.

*

Padure în flacări. Pădurea din hotarul Izei, nu departe de Hust (în Marmația) arde de câteva zile. Focul e estins pe teritoriu așa de mare, în cât luminéză până la distanță de ore întregi. Tóte silințele de a'l stînge sunt zadarnice.

*

Petrecere în Avrig. Reuniunea femeilor române din Avrig invită la petrecerea împreunată cu joc, concert și tombolă, care se va arangia cu concursul unui grup de teologi din Sibiiu *Dumineсă, în 10 Novembre st. n.*, în sala hotelului comunal din *Avrig*. Prețul de întrare: de persónă: locul I 1 cor., locul II 60 fil., locul III 40 fil. Biletele de întrare servesc totodată și ca bilete la tombolă. Inceputul precis la 7½ ore séra. Suprasolvirile se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Frații șahului, Mohamed Riza (de 17 ani) și Ahmed Riza (de 18 ani), după cum vestesc ziarele rusesci, vor sosi zilele acestea în Caucaz, de unde vor călĕtori mai departe spre Viena. Șahul i-a trimis sĕ facă în străinătate călătorii, pentru-ca în Viena și în alte orașe mari sĕ-și câștige cultură europeană.

*

Catastrofă de tren în Bulgaria. In gară Gornea-Banea de pe linia Sofia-Radomir un tren de povară a buit pe un tren mixt, care tocmai era sĕ plece. Două vagóne din urmă, îndesuite de călĕtori, s'au sfărmat; *cinci călători au fost uciși*, trei au fost răniți grav, ear' douĕzeci au scăpat cu răniri mai puțin periculóse. Causa nenorocirei e șeful de gară, care a dispus plecarea trenului de povară fără sĕ se fi dat signalul.

*

Premiul de 100.000 de franci, destinat pentru inventatorul *balonului dirigiabil*, a fost conferit totuși lui *Santos-Dumont*. Anume, sĕptĕmâna acésta juriul a hotărît cu 13 voturi contra 9 (trei membri n'au votat) sĕ-i deie premiul fără nici o restricțiune.

*

Boicotarea corăbiilor engleze. Secretariul camerei comerciale din Genua a notificat la Haga, că lucrătorii de port din Genua s'au alăturat la acțiunea de boicotare a corăbiilor engleze.

Nr. 748/1901.

Concurs.

De la „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ cu începutul anului școlar 1901/2 sunt de conferit următórele stipendii:

1. Un stipendiu *Ioan Roman* de 120 cor. destinat pentru studenți români de gimnasiu ori școlă reală.

2. Un stipendiu de 80 cor. din *„Fundațiunea studentului de clasa a V Emiliu Dionisiu Basiota Dĕmbulu din Abrud“*, destinat pentru studenți români de gimnasiu ori școlă reală, originari din munții apuseni ai Transilvaniei sau din districtul Năsĕudului; vor fi preferiți cei înrudiți cu familia Basiota, fără considerare la ținutul de unde sunt originari.

3. Un stipendiu de 100 cor. din *„Fondul Avram Iancu“*, destinat pentru studenți români de gimnasiu, școlă reală sau comercială.

4. Un stipendiu de 120 cor. din *„Fundațiunea Ioan Gallianu“*, destinat pentru studenți români de gimnasiu; vor fi preferiți, ceteris paribus, rudeniile fundatorului din familiile „Popu“ și „Antonu“.

5. Un stipendiu de 80 cor. din *„Fundațiunea Dr. Ioan Moga și soția Ana născută Bologa“*, destinat pentru fetițe de naționalitate română din Ardeal, cari frecuentéză vr'o școlă românéscă, în prima linie școla civilă de fete a Asociațiunii sau școla elementară de fete a „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“; vor fi preferite, ceteris paribus, fetițele cari vor puté documenta, că sunt înrudite cu familia Dr. Ioan Moga sau cu familia Bologa.

Cererile pentru aceste stipendii au sĕ se înainteze comitetului central al Asociațiunii în Sibiiu (Str. Morii Nr. 8) până la 30 Novembre a. c., provĕdute cu următórele documente:

a) atestat de botez;
b) testimoniu școlar de pe semestrul din urmă al anului școlar 1900—1901;
c) atestat de paupertate.
d) eventualul document de înrudire.

Cererile întrate după termin nu se vor considera.

Sibiiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 27 Octobre 1901.

Iosif Sterca Șuluțu *Dr. Beu*
secret. II.

FELIURIMI

Originea ploieriului datéză din timpurile uitate ale evului vechiu. Profesorul *Lajard* cu ocasiunea săpăturilor la orașul *Ninivè* a aflat un bas-relief care representa un domnitoriu assirian stând sub un ploieriu. In China și Iaponia ploieriul e în us din timpuri fórte străvechi. Iaponezii și Iaponezele deja înainte cu veacuri de ani aveau ploieriul ca tovarĕș nedespărțit ori de câte ori eșiau de-acasă; chiar și adjustarea soldaților pretindea un ventrel mic și un ploieriu cât o șatră, pentru fie-care. Pe un manuscript al psalmilor lui David, păstrat în museul britic din Londra, se vede pictat un rege, asupra căruia un sclav ține un ploieriu. Dovadă că onorabilul parapleu a ajuns pe la noi din țerile ostice. In seclul XVII și-a făcut întrarea în Italia, ear' cu un secol mai târziu în Anglia. In Anglia însĕ timp îndelungat era object de lucs și scump, numai al damelor de elită; bărbații și Evele de rênd nu 'l purtau. Cu încetul a trecut apoi și în celelalte țeri, devenind sculă așa de vulgară, în cât acum chiar și Vetter Mișu din Cisnădióra pórtă ploieriu, ca nu cumva sĕ i-se ude căciula și țundra.

*

Ințelepciunea sĕcuéscă. Intrĕ sĕcuii din Ciuc și cei din Treiscaune esistă încă din vremuri bĕtrâne rivalitate în privința cuminţeniei. Pentru a scóte la ivélă: cari sunt mai cuminți, odată s'au hotărit cei din Ciuc sĕ pună la probă pe cei din Treiscaune. Anume: sĕ plece o deputațiune de trei inși în comitatul vecin, ducênd în straiță șepte ridichi, și dacă cei din Treiscaune vor ghicí ce e în straiță și câte? — atunci în adevĕr ăia sunt mai cuminți. Și plécă sĕcuii noștri pe valea sécă 'n sus și când ajung în hotarul Treiscaunelor dau de unul care cosea. Stau puțin de vorbă cu el, ba 'i mai cer și apă de beut, și din vorbă'n vorbă 'i spun scopul călătoriei. După-ce s'au odihnit de ajuns, sĕcuii ciucani plécă mai departe, dar' cosașul îi agrăesce sĕ-i lase mai bucuros lui cele șepte ridichi, fiind-că pe năduf se ofilesc până ajung ei în sat cu ele. Ciucanii, uitând că ei înși-și povestiseră ce și cât au în straiță, stau și se uimesc; apoi unul dintrĕ ei rĕspunde următórele: Al dracului cap! Dacă și dta ești atât de cuminte, apoi cât de cuminte vor fi cei din sat! — și convinși că sĕcuii din Treiscaune sunt mai cuminți, s'au re'ntors a casă.

Notiță oficială.

Se aduce la cunoscința publicului nostru, că *călindariul archidiecesan* va apăré la finea acestei sĕptĕmâni.

Călindariul archidiecesan cu șematismul bisericei nóstre archidiecesane și al dieceselor sufragane, cu un cuprins literar bogat, cu îndrumări pentru învĕțători în ce privesce afacerile fondului de pensiuni, cu indicarea evangeliilor și a glasurilor, cu têrgurile de țéră, este indispensabil pentru preoțimea, pentru învĕțătorimea și pentru toți cărturarii noștri.

In celelalte a se adresa la librăria archidiecesană.

Nr. 188/901 [224] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă *Valea-verde* de clasa III, se publică concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele cuprinse în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ trimită petiţiunile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Câmpeni, 28 Septembre, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Câmpenilor în conţelegere cu comitetul parochial.

Romul Furdui
protopop

---

[223] 3—3

Concurs

In urma resoluţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan Nr. 9677/1901 şcol. urmând a se întregí postul al patrulea de învĕţător la şcóla nóstră din *Avrig*, se escrie concurs cu termin de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariu fundamental 600 cor.

Relut de cuartir 40 cor.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi înainta cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigóre Preaonoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului, în terminul indicat.

Din şedinţa estraordinară a comitetului parochial, ţinută în Avrig la 18 Octobre 1901.

Ioan David
preşed. comitet. par.

Ioan Racotă
notariul comitet. par.

Nr. 639/901

Vĕdut!

Ioan Cândea
protopresb.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50

Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

500 florini plătesc celui-ce ar mai căpĕta vr'odată durere de dinţi ori îi va mirosi gura după-ce va folosí **apa de dinţi a lui Bartilla,** o sticlă cu **35 cr.** (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezii A. Bartilla** (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Sĕ se céră pretutindenea apriat apa de dinţi a lui **Bartilla.** Denunţări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpĕta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. — **Deposit în Sibiiu** la farmacia **„Vulturul“ C. Müller,** piaţa mare; farmacia **Molnar,** strada Cisnădiei 59.

[226] 1—

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela
Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediţie de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la înmormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** și la
Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

La Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de tóte zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rênduéla Obedniţei. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Sluşba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicínele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obște după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicínele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roșie cu copcii 4 cor.

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. * Preţuri eftine, garanţie conscienţiósă. *

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni, aceeaşi calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni séu de dame, aceeaşi calitate, cu capac duplu, 7 fl. 25 cr.

Cel mai mare deposit de orológe, juvaericale, aurării şi argintării din Transilvania recomândă eftin şi bun tóte productele ciasornicăriilor, juvaergiilor şi opticilor.

Potire, cruci, cădelniţe, candele pentru altar, etc., tacâmuri şi vase de masă cu preţurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broşe şi bracelete cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă şi botez potrivite cu preţurile cele mai eftine. [113] 26—30

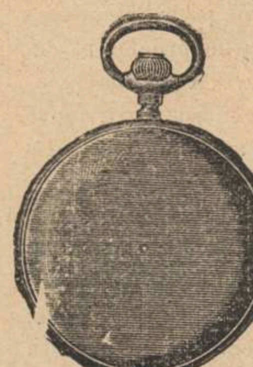

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.

Acelaşi cu cutie de oţĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanţuri de argint veritabil dela 1 fl. în sus. Lanţuri de aur veritabil dela 9 fl. în sus. Orológe deşteptătóre de nickel dela 1 fl. 60 cr. în sus. — Se trimite pe lângă rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.

Reparaturi de orológe se esecută bine şi eftin.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

Juvaericale veritabile şi eftine.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 121 Sibiiu, Marți 30 Octobre (12 Novembre) 1901 **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond

Amicii nostri.

Sibiiu, 11 Novembre n.

Eram obicinuiți până acuma sĕ auḑim numai din partea Secuilor și din partea șovinismului magiar glas tânguitoriu în contra elementului român din patria acésta, care, — spune-se pe córda patriotismului, — prea se întăresce și se estinde, — în detrimentul rassei alcătuitóre de stat.

Ni-am ținut de datorință sĕ reducem la adevĕrata lor valóre lamentările de felul acesta totdeuna când ni-s'a dat ocasiune, cum facem și astăzi, — la alt loc al fóei nóstre, — cu alarmantele scornituri despre cuceririle economice pe cari se zice că le-ar face „*Albina*“ prin Secuime.

Ne-a surprins însĕ fórte mult, că pe lângă tânguirile secuiesci, nu demult s'a ridicat și un glas *sêrbesc* în contra nóstră, acusându-ne și el, că prea tare ne estindem *prin părțile locuite de Sîrbi*, astfel, că acum avem parochii și pe locuri pe unde înainte cu 15 ani nu era nici urmă de Român, bună-óră în *Panciova*.

Las' că astfel de constatări, făcute din partea celor-ce trec de „*amicii nostri*“, — pe când de fapt unii dintrĕ ei rĕutăcioși și dușmănoși ne sunt și astăzi ca pe vremea când împreună cu ei formam o singură biserică, dar' astfel, că noi purtam sarcinile și făceam pe credincioșii, ear' ei trăgeau folósele și faceau pe stăpânitorii, — sunt chemate sĕ ne *ridice*, nu sĕ ne *degradeze*, pentru-că dau dovadă numai despre vitalitatea poporului român și despre puterile sale de cucerire, pe calea cea mai pacinică, fără nici o opintire și pe nesimțite: dar' nĕcazul e, că *constatările nu sunt esacte.*

Nu de la Sîrbi am cucerit noi aceea după ce-i pare rĕu ziariului sêrbesc guvernamental „*Narodnost*“, — în colónele căruia au apărut tînguirile amintite, — ci am *recucerit* aceea ce a fost dintru început al nostru, și ce numai în urma vitregității vremilor a fost trecut la Sîrbi, pe vremea când ei erau atotputernici în biserică; și vina Sîrbilor e, că n'au purtat socotélă esactă despre sufletele lor, ca sĕ fi putut ști totdeuna câți sunt. Natural apoi, că acum, după ce aprópe toți Românii de prin părțile mestecate cu Sîrbi au trecut înderĕt la biserica străbună, — golul remas în urma lor se simte binișor; dar' golul acesta a esistat și mai nainte, pentrucă cei-ce mai nainte umpleau golul numai în mod artificial au fost ținuți întrĕ Sîrbi, și n'au fost Sîrbi niciodată.

Ințelegem fórte bine, că îngrijoratului „*amic*“ de la „*Narodnost*“ de ce'i pare atât de rĕu că s'a făcut la timpul seu despărțirea hierarchică a Românilor de cătră Sîrbi, — pentru-că de bunăsémă au scăpat din mână bieții Sîrbi o bună vacă de muls; dar' nu înțelegem de ce bunul nostru „*amic*“ află că e periculos pentru patrie dacă „*Românul ține cu ne mai pomenită alipire la neamul seu*“, — și că el cum ar dori anume sĕ fim: accesibili pentru *magiarisare* sau pentru *sîrbisare?*

Dar' o vorbă ca o sută. Dacă poporul sîrbesc din Ungaria dă într'adevĕr înderĕt, precum adecă de fapt s'a întêmplat și se întêmplă pe multe locuri, — nu prin tânguiri și *denunțări* se va delătura rĕul, ci prin căutarea, constatarea și vindecarea rĕului, prin nimicirea isvórelor din cari se nasce rĕul. Pentru-că chiar cuceriri sĕ se facă din partea Românilor printre Sîrbi, nu cuceritorii sunt vinovații, ci cei-ce se lase sĕ fie conceriți, cei-ce nu au destulă putere de resistență pentru a se opune incercărilor de cucerire.

E falsă însĕ cu desevêrșire presupunerea, că Românii ar umbla după cuceriri, fie printre Sîrbi, printre Secui, sau printre alte naționalități din țéră. Tot ce face Românul din patria acésta este, că se *conservă naționalicesce,* — și a o face acésta îi este datorința cea mai sfântă. Cei-ce se tem de cucerirīle sale, n'au decât sĕ facă tot așa și atunci nu mai au motiv de a se plânge și a se tângui.

Conflictul franco-turc.

Pășirea energică a Franciei în contra Turciei a avut resultatul dorit și așteptat. Francia va primi satisfacția cerută și'și va primi și miliónele împrumutate statului turcesc.

Se comunică anume din *Constantinopol*, că ministrul de esterne al Turciei, *Tevfic* pașa, a trimis însărcinatului de afaceri francez, *Bapst*, mandate lunare, pe basa cărora Francia sĕ pótă încassa dela administrația vămilor turcesci cu începere de la 1 Decembre întréga sumă cerută. *Tevfic* bașa a mai înștiințat pe *Bapst* și despre aceea, că firmanul Sultanului, prin care patriarchul Chaldeei se recunósce în demnitatea sa, încă e iscălit, și că tóte cele lalte cereri ale Franciei *sunt admise din partea Sultanului.*

Sultanul s'a esecutat deci, și a încuviințat tot ce a cerut Francia, pentru a scăpa de încurcături și mai mari. Că Sultanul de câtă amărâciune a fost stăpânit atunci când a încuviințat tóte cererile Franciei, se póte vedé din împrejurarea, că pe iradeua, prin care se încuviințéză plătirea sumei pretinse din partea Franciei, a scris, la margine, cu mâna proprie următórele cuvinte: „*Blăstămat sĕ fie cel-ce a provocat intervenirea Franciei. Primesc aranjamentul, cu condiția sĕ'l pedepsesc după cum merită*“.

Tot ce s'a făcut însĕ până acuma din partea Turciei pentru aplanarea conflictului franco-turc, e prea puțin pentru-ca flota franceză sĕ se pótă îndepărta din *Mitilene.* Cu vorbe și cu promisiuni nu se va mai mulțămi Francia, ci va aștepta *realisarea* tuturor angajamentelor luate din parte turcéscă. Până atunci escadra franceză va rĕmâné în porturile și pe insula Mitilene, unde fâlfâe acum steagul francez.

Mare supĕrare n'ar fi pentru Sultanul nici acésta calamitate, în care e întrat deja; dar' temerea e mare la Constantinopol, că aceea ce a făcut Francia e numai începutul surprinderilor pregătite pe séma Turciei, în bună înțelegere, din partea tuturor puterilor mari europene. Se dă adecă ca sigură știrea, că puterile mari au fost incunoștințate din partea Franciei despre pasul pe care avea sĕ-l intreprindă în contra Turciei, nu numai, dar' că ar esista chiar o înțelegere secretă întrĕ puteri, ca fie-care din ele sĕ ocupe rînd pe rînd câte un punct din Turcia, care corĕspunde mai bine și mai mult intereselor proprii.

Dacă se va adeveri știrea acésta, atunci zilele imperiului turcesc, odată atât de puternic și temut, sunt numĕrate, și Sultanul va rĕmâné numai cu blăstemul rostit asupra celui ce i-a causat acésta încurcătură. Și că o înțelegere óre-care esistă întrĕ puteri, se póte deduce de acolo, că Sultanul s'a adresat *Angliei* cu rugarea sĕ facă pe mijlocitórea și impăciuitórea în conflictul franco-turc, dar' a primit rĕspuns, că Anglia numai în casul acela va interveni, dacă Francia ar ocupa *un alt punct*, nu insula Mitilene. Va sĕ ḑică, pentru ocuparea insulei Mitilene i-s'a dat Franciei autorisație și din partea Angliei, precum i-s'a dat, probabil, din partea tuturor puterilor mari europene.

Că partea leului în acțiunea intreprinsă din partea Franciei îi revine *Rusiei*, e de sine înțeles. Ințelegerea s'a stabilit mai întâiu întrĕ aceste două puteri, întrĕ cari ar esista, după cum vrea sĕ știe „*Köln. Zeit.*“ o înțelegere definitivă și cu privire la acțiunea comună, necesară de a fi întreprinsă pentru realisarea tuturor *reformelor* reclamate de situația nesigură din Armenia și celelalte provincii europene de sub stăpânirea Turciei, în conformitate cu tratatul dela Berlin.

Dacă e așa, atunci Sultanul va avé sĕ subscrie încă multe firmane și iradee; și póte sĕ scrie cu mâna proprie pe fie-care din ele, la margine, câte un *blăstăm*, căci totuși sfârșitul va fi acela, — că după ce puterile mari europene îl vor fi făcut sĕ se plece, îl vor face sĕ și plece spre — Asia.

FOIȘÓRĂ

Din trecut.

— Completări la „schițele istorice din anul 1860“, scrise de Dr. At. M. Marienescu. —

de **Iosif Olariu.**

(Urmare.)

S'a luat protocol despre tóte, ear' la protocol au fost alăturate 13 scrisori aflate la mine și confiscate din partea lui Valencsics; și după ce am subscris și eu protocolul și am primit o nouă amenințare din partea adjunctului că am sĕ o pățesc rĕu dacă 'mi bag nasul în treburi politice, — pe la mezul nopții s'a îndepărtat de la mine comisiunea învestigătóre, mergênd la Reșița-română. Acolo s'a făcut perchisiție la colegul meu *Ales. Bontea*, dar' nu s'a aflat nimica.

La început n'am înțeles lucrul, cum de la mine a venit un trimis din centru, ca sĕ țină cercetare, și nu cineva de la pretura din *Bocșa*, de care mĕ țineam, și care era mult mai aprópe, — cum s'a făcut în *Maidan*, unde pretura din *Oravița* a ținut cercetare la învĕțătoriul *Liuba*, — dar' mai târziu prea bine l'am înțeles, pentru-ca mi-l'am esplicat așa, că cei din centru, de la Lugoj, nu au încredere deplină în cei de la pretura din *Bocșa*, cari erau Români. Pretor era *Pascu* și adjunct *Rezeiu.* Ba erau suspiționați amêndoi, că stau în complicitate cu rĕscóla Domanenilor. Espeditorul de la postă, Ignatz Schreiber, mi-a spus adecă, că de la Reșița a mers la Lugoj denunțarea, că dascălul din Doman, *Olariu*, stă gata cu ómenii sei sĕ vină la Reșița și sĕ o jefuiască, tot așa cum a făcut și *Doda* cu Ternovenii lui Rusalin în revoluția din 1848, etc. Ear' *Nicolae Musteța* din *Furliug*, care avea o mustață albă din nascere, — mi-a spus, că de când pórtă el cărĕușia comitatului, nu l'a nĕcăjit nimenea așa ca *Valencsics* atunci când a venit la mine. 'I-se părea că merg prea încet caii și — mĕ scapă din mână.

După ce am scăpat din incuisiția lui *Valencsics*, am scos de prin busunare, unde le țineam bine ascunse, scrisorile primite de la *Iacob Mureșan* din Brașov, cu multe informațiuni în *causa națională*, scrisórea lui *Maniu* de la București, în care mĕ învĕța cum se trec peste munți în țéra-românéscă, și o scrisóre a pretorului *Pascu* din Bocșa, care 'mi trimisese un certificat de trecere în principatele române, pe timp de 14 zile, în scopul visitării neamurilor.

In zăpăcéla mea tótă le-am aruncat în foc, după ce mĕ căesc până astăzi.

După suspendarea absolutismului, un cunoscut și binevoitoriu oficiant înalt de la comitat a căutat prin archiva din Lugoj și a dat de urma scrisorilor confiscate de la mine: erau trimise tóte ministeriului de rĕsboiu, la Viena. Mi-s'a dat sfatul sĕ nu mai sgândăr focul, că mĕ pot frige, și așa am făcut.

Pe la finea lui Iulie 1860 primesc provocare de la notariul din Reșița-română, *Karagyena*, Bulgar de nascere, sĕ plătesc spesele comisiunei de la Lugoj, calculate în 48 fl. 32 cr., în timp de 14 zile, căci altcum vine execuția. Avusem mai de multe-ori ciocnire de vorbe cu notariul, care totdéuna când venea la Doman în cause oficióse, se îmbăta și vorbea de rĕu pe superiorii sei din Bocșa, — cari *îl persecută.* Fapt e, că pretorul *Pascu* și subpretorul, sau cum se numia atunci, primul adjunct *Rezeiu*, l'au pedepsit mai de multe-ori, parte pentru negligență în oficiu, parte pentru abusuri și purtare incorectă față de poporul din notariat.

Am plecat la Reșița, pentru-ca sĕ mĕ informez mai bine în causa speselor cerute de la mine, și din întêmplare găsesc acolo și pe pretorul *Pascu*, care ținea niște pertractări, pentru prevaricațiuni de codru — paremi-se.

A chemat la sine pe notarul *Karagyena*, — care însĕ abia într'un târziu s'a presentat, clătinându-se când într'o parte când într'alta, — și i-a dat aspră poruncă, sĕ mĕ lase în pace până nu va primí ordin de încassare de la pretura din Bocșa.

Planul meu era sĕ plec la Timișóra și sĕ dau recurs în contra speselor cerute de la mine, ear' pretorul *Pascu* a aflat planul de bun. Am plecat deci în ziua următóre la Timișóra, unde *Simeon Mangiuca* era profesor la gimnasiu. Mi-a făcut iute o rugare, pe care au băgat'o la *Oberlandesgericht*, — forul suprem judecătoresc pentru Banat, presidat de filo-românul *Bilot de Saint-Quentin*, căruia Românii din Lugoj îi făcuseră o poesie, care se începea astfel:

„Mare bine când se póte înțelege respicat
Doctorul cu cel-ce pate, pân' receptul n'a scriat!“

Rugarea mea a avut resultatul dorit, — pentru-că am fost *achitat* de cheltuelile ce mi-le făcuse Valencsics. (Va urma).

Ce scrie „Narodnost“?

Iată în resumat tânguirile acestui ziariu sêrbesc, cu cari ne ocupăm la locul prim în numĕrul de astăzi. Autorul articolului spune, că nu de mult a călĕtorit cu trenul de la Arad spre Ardeal şi dacă n'ar fi ştiut că se află în Ungaria, ar fi credut, că se află în România. *Pretutindeni*, zice el, *numai ţĕrani români se vĕd.* Spune, că din numele comunelor reiese, că *Românii au contopit pe Sêrbi şi Magiari*, resultat la care au ajuns în secolul 18. In secolul 19 *Românii au năvălit asupra Timişanei şi de acolo în Torontal;* azi în comit. Timişului sunt în majoritate relativă, ear' *în Panciova*, unde înainte cu 15 ani *nu se găsia nici un Român*, azi au parochiă, şi funcţionarii lor au ajuns până la malurile Tisei. *Causele acestei cuceriri le găsesce autorul articolului în ne mai pomenita alipire a Românilor de neamul lor şi în relaţiunile familiare sănĕtóse.* De aici se esplică, că dacă o Româncă se mărită după un Sêrb, Ungur sau Neamţ, ea *romanisézä nu numai familia, ci şi satul întreg.* De aici se esplică, cum o mână de Români au românisat în Sêrbia o provincie întrégă, Craina, şi cum *Românii din Ardeal au pĕtruns până la Tisa.*

Autorul spune mai departe, că întinderea acésta a Românilor este *o primejdiă comună pentru celelalte naţionalităţi* şi se plânge, că Românii *subminéză esistenţa naţională a Sêrbilor.* Işi esprimă de asemenea regretul, că Românii au fost scoşi de sub patriarchatul de la Carloveţ şi la 1868 li-s'a dat o autonomiă bisericéscă fórte bună. De aceea atrage atenţiunea guvernului unguresc, ca cel puţin în viitor *sĕ nu înlesnéscă Românilor cucerirea;* ear' pe Sêrbi şi Nemţi *sĕ 'i iee statul sub scutul sĕu.*

Streberii earăşi ţipă.

Incă în anul trecut iniciaseră unii flămânḑi din Odorheiul-secuiesc o campanie contra *„Albinei“* care omóră pe Secui cu dragostea, acordându-le cu predilecţiune împrumuturi hipotecare, pentru-ca la urmă sĕ-i deposedeze. Scopul era, ca capitaliştii magiari sĕ mai înfiinţeze o bancă în Odorheiu şi sĕ le asigure lor sinecure bine dotate.

Atunci însuşi *Ugron Gábor* s'a aflat îndemnat a-i demasca în *„Ellenzék“* din Cluj şi planul a adormit.

Acuma ajunsă şi banca lui Ugron la licuidare şi *streberii* tot flămânḑi fiind, de nou ţipă după ajutor, dar' ca spaima Magiarilor sĕ fie şi mai mare, au mai inventat şi companist întru esterminarea Secuilor: pe *institutele săsesci.*

Iată ce cetim în *„Magyarország“* din 7 l. c. şi după el şi în celelalte ziare din capitală:

(**„Estinderea Albinei.“**) „Este adevĕrat, că unde e mai mare pericolul, nĕcazul, acolo se ivesc pe orisont răpitórele în masse mai mari, ca sĕ se împărţéscă pe ce a mai rĕmas. Decadenţa economică şi morală a Secuimei mai bine o dovedesce activitatea febrilă a băncilor naţionaliste pe acel teritoriu nefericit. Am scris deja, că după prima faimă despre căderea băncei lui Ugron, cât se ocupă agentul *„Albinei“*, popa valah din Haşfalĕu, carele de câţiva ani încóce s'a îmbogăţit în mod evident, cu descurcarea împrumuturilor hipotecare acordate micilor proprietari secui. Acuma putem serví şi cu date. Anume: amintitul popă în fie-care Sâmbătă în ziua têrgului de sĕptĕmână, se presentéză în Székely-Keresztur, ca sĕ plătéscă împrumuturile licuidate şi sĕ acuireze împrumuturi noue. In 26 a lunei trecute a plătit popa din Haşfalĕu în Székelykeresztur *o sută nouĕzeci şi şepte de mii* de coróne micilor proprietari secui, ear' în 2 l. curente alte *treizeci de mii.* Deja sunt intravilane, estravilane şi păduri secuiesci în mĕsură de necreḑut hipotecate la *„Albina“*. Dar' nu numai *„Albina“* fericesce pe Sĕcui, ci şi banca săsĕscă din *Sibiiu* încă a distribuit mai multe sute de mii de coróne, băgate în moşii secuiesci. Aceia cărora le dă mâna şi au interes sĕ salveze pentru Magiari teritoriul secuesc, *sĕ se grăbéscă*, pentru-că pe secuimea fără pământ va fi mai greu a o ţiné patriei de cât acum când cel puţin datoria o légă interimal de pământ“.

Tare bătuţi la cap trebuie sĕ fie Secuii cari rĕspândesc aceste faime, dacă cred, că vor puté îndupleca pe capitalistii magiari şi jidani sĕ-şi deschidă pungile şi sĕ-şi dee miliónele în administraţia lor, numai pentru-că presentéză pe *„valorosul“* popor secuiesc atât de miserabil, încât fără ajutóre bănesci estraordinare sĕ fie perdut pentru magiarime.

Dar' băncile românesci şi săsesci ce ar face cu moşiile hipotecate dacă Secuii, proprietarii lor de astăzi s'ar prăpădí şi ar emigra? Ar colonisa dóră *„Albina“* şi banca săsĕscă din Sibiiu *Români* şi *Saşi* pe moşiile secuiesci? sau dóră Secuii debitori ai acestor institute s'ar desnaţionalisa şi s'ar preface în Români şi Saşi pentru voia creditorilor lor?

Las' că *nimic nu e adevĕrat din cele publicate* cu sutele de mii numĕrate de *„popa“* din Haşfalĕu micilor proprietari secui, — dar' şi alarma dată este atât de próstă, încât cap de bostan sĕ ai, ca sĕ o iai în serios.

Sfinţirea bisericei din Stena.

— *Corespondenţă particulară.* —

24 Octobre v.

Duminecă în 21 Octobre c. sfinţindu-se biserica nou reparată din comuna *Stena*, tractul Cohalmului, s'a dat earăşi credincioşilor spre folosinţă.

Biserica gr.-or. din Stena, zidită dealtfel cu destulă trăinicie pela anul 1800, póte din pricina terenului nu de tot statornic, a suferit în timpul din urmă mai multe crepături, cari au pus pe gânduri pe credincioşii din acea comună şi i-au determinat a-şi strînge puterile şi a-şi deschide pungile, ca sĕ pótă opri progresarea rĕului, care amenința biserica cu ruină. Ca pe cel mai larg la mână, care a grăbit în ajutoriul bisericei, însemn aci cu plăcere pe aprópe octogenariul preot din loc *Iosif Lup*, care a ridicat turnul din zid şi l'a acoperit cu tinichea numai din cheltuiala sa (circa 700 coróne). Nu e acésta singura faptă filantropică a preotului *Iosif Lup*, a mai făcut el şi alte fapte multe vrednice de laudă şi încă necunoscute publicului mare. Şi fiind-că eu sunt de părere, că faptelor nobile trebue sĕ li-se dee o publicaţiune cât mai întinsă, pentru-ca sĕ strălucéscă înaintea tuturora ca pilde de urmat — de aceea m'am decis a publica aci cele mai însemnate fapte filantropice ale acestui bărbat. Astfel a depus din al sĕu la Consistoriu spre fructificare — în numele bisericei din *Stena* — suma de peste 400 coróne. Nu de mult a făcut o fundaţiune pentru masa studenţilor dela gimnasiul din Braşov în sumă de *18,000 coróne.* Cine ştie câţi viitori luceaferi ai neamului nostru au sĕ mulţumĕscă în primul rĕnd lui *Iosif Lup* cariera lor! Tot el a dăruit nou zidindei, dar' săracei şi mult espusei nóstre biserici din *Băţanii mari*, mai multe sute de coróne.

Trec peste faptul, că acest bărbat este primul şi singurul membru pe viaţă al *„Asociaţiunei“* în desp. nostru şi observ numai, că unde o biserică, o şcólă sau altă instituţiune culturală se află în strîmtóre materială, acolo e *Iosif Lup* cu ajutoriul seu. Merită deci acest bărbat nu numai recunoştinţa parochienilor şi a connaţionalilor sei, ci şi atenţiunea superiorităţei nóstre bisericesci. Faptele nobile, apreciate după merit, de cei în drept, aduc róde îndoite.

Şi ca sĕ mĕ întorc earăşi la obiect, trebue sĕ spun, că cu tótă fapta nobilă a preotului lor, parochienii din *Stena* au trebuit sĕ mai jertféscă încă şi ei mult, pentru-ca sĕ pótă face faţă tuturor cheltuelilor avute cu repararea crepăturilor, zidirea din nou a dóuĕ picióre înaintea altariului, padimentarea de nou a bisericei, etc. etc.

Mare li-a fost deci bucuria, când şi-au vĕḑut biserica lor collaudată, munca încoronată şi dorul împlinit. Ziua sfinţirei o aşteptau ca pe ziua Paştilor. Cu atât mai mult aşteptau acéstă zi, cu cât ştiau, că Ex. Sa s'a îndurat sĕ însărcineze cu conducerea actului sfinţirei pe un membru din gremiul consistorial, pe M. O. D. asesor consistorial, protopresbiter *Nicolau Ivan.* Acésta a constituit la noi un eveniment. Căci de-şi tractul nostru este strătăiat de linia ferată principală, totuşi de pe vremea visitaţiunei canonice a fericitului episcop *Vasile Moga*, nu a fost învrednicit a sălăşlui în vre-una din comunele sale vre-un membru din gremiul consistorial, care în numele stăpânului sĕ ne vestéscă bucurie. De aceea a şi grăbit — Sâmbătă în 20 l. c. la amiaz — lume multă din diferite comune la gara *Cohalmului*, ca sĕ vadă şi sĕ salute pe trimisul Ex. Sale dându-se jos din tren. M. O D. comisariu *Nicolae Ivan* a fost întîmpinat de preoţii *Iosif Lup* din Stena; *Ioan Bercan* cap. paroch în *Cohalm*, *Ioan Mircea* din Lovnic, *Ioan Mihailă* din Baişóră, *Ioan Blaga* din Jibert şi *Ioan Bercan* din Mercheaşa. Apoi comitetul parochial din *Stena* în frunte cu preşedintele prot *Ieronim Buzea*, care salută de bineven ire pe M. O. D. comisariu.

In trăsura destinată pentru comisariu ia loc şi venerabilul preot *Iosif Lup*; se înşiră la rênd şi celelalte 8 trăsuri şi — în sunetul clopoţelelor şi al zurgalaielor, — pornesc cu toţii spre *Stena.*

La jumĕtatea drumului Cohalmului, am avut o surprisă plăcută. Un banderiu de vre-o 50 călăreţi din *Stena* — vre-o câţiva şi din alte sate — împodobiţi cu cârpe colorate şi cu 3 steaguri în frunte întîmpină pe M. O. D. comisariu. Conducĕtoriul banderiului rostesce câteva cuvinte alese, la cari respunde Dl comisariu, mulţămind pentru atenţiunea dată. Călăreţii iau apoi trăsura Dlui comisariu în mijloc; după ea urméză celelalte 8 trăsuri. Astfel am percurs orăşelul *Cohalm* şi la 3 óre p. m. eram în *Stena.* Aici, înaintea şcólei, unde era constituită o frumósă pórtă de triumf, aştepta întreg poporul. Dându-ne jos din trăsuri, preotul *Ieronim Buzea*, în numele poporului, mulţămesce Ex. Sale că a îngăduit, ear' M. O. D. comisariu, că a binevoit a lua asupra-'şi sarcina de a conduce actul sfinţirei nou reparatei biserici. M. O. D. comisariu mulţămind, asigură poporul de nestrămutata bunăvoinţă a Ex. Sale pentru toţi fiii buni ai bisericei. De aci apoi ne-am dus la casa parochului local, unde am luat masa.

In ziua următóre, Dumineca la 8 óre diminéţa, cei şapte preoţi mai sus amintiţi, în frunte cu M. O. D. comisariu, se îmbracă în tóte odăjdiile preoţesci la şcólă, — căci acolo s'a sevêrşit serviciul divin în restimpul reparărei bisericei, — şi în ordine frumósă, ducênd antimisul şi vasele sfinte, în sunetul clopotelor, cântând tropariul hramului, plécă spre biserică, urmaţi de popor. Aici se începe însuşi actul sfinţirei, după tóte prescrisele tipicului pentru astfel de ocasiuni. Pe cât de rar ne este dat a vede săvîrşindu-se un astfeliu de act, pe atât de adâncă impresie a făcut el asupra poporului. In măduósa predică, plină de poveţe înţelepte, M. O. D. comisariu îndémnă poporul a stărui în curăţenia năravurilor şi a se ataşa pe lângă biserică şi şcólă. Cetesce apoi gramata archieréscă şi anunţă poporului, că Ex. Sa Inaltpreasânţitul Metropolit, cu drag ar fi condus însuşi în persónă sfinţirea acestui lăcaş sfânt, dacă nu l'ar fi împedecat de astă dată multele şi feluritele agende, cari le are un cap bisericesc. Cu adâncă evlavie au fost ascultată acésta cuvêntare şi puţini au fost cei, cărora nu le rĕmĕn ochii plini de lacrimi de bucurie, pentru că i-a învrednicit D-zeu sĕ-'l vadă predicând pe „domnul dela consistoriu“. La sfêrşit M. O. D. comisariu însuşi a stropit poporul cu apă sfinţită şi acésta nu va sĕ zică puţin, când socoteşti; că după o muncă neîntreruptă de aprópe 5 óre, ai sĕ mai botezi încă vre-o 2 mii persóne, câte au alergat aici din tóte satele vecine.

La masa dată în localul şcólei au luat parte afară de preoţii funcţionanţi, vre-o 20 învĕţători şi cantori de prin satele vecine, precum şi representanţii bisericei ev. lut. din loc, cari de altfeliu au fost şi la biserică.

Primul toast la ridicat M. O. D. comisariu pentru Ex. Sa bunul nostru Archipăstoriu. Vorbesce apoi preotul din Merchieaşa *I. Bercan* pentru Dl comisariu. *Ioan Blaga* preot în Jibert vorbesce pentru biserica soră. Rĕspunde la acésta capelanul şi rectorul şcólei evanghelice din loc. La toastul pentru parochieni şi comitetul parochial rĕspunde preotul *Jeronim Buzea*, etc. atc.

Acésta zi de bucurie va rĕmâné vecinic neştérsă în inima stenerilor, dar' nu numai în inima lor, ci şi în a tuturor celorlalţi, cari au fost cu acésta ocasiune în Stena.

Ear' figura blândă şi simpatică a M. O. D. *Nicolae Ivan*, intipărită în inimile nóstre ne va reaminti necontenit acésta frumósă serbare.

„Subscrisul“.

Sistemul bisericelor ortodoxe autocefale.

(Fine).

In antiteză, faţă de amêndouĕ aceste biserici, singură Biserica Ortodoxă a putut evita şi evita amêndouĕ aceste stânci ascunse de prăpăstuire (nahlapĭ).

Asemenea nu este adevĕrată nici acusaţiunea ce se aduce de mulţi şi pe care o repetă şi dl Geltzer în diatriba sa, că sistemul Bisericelor autocefale face aceste biserici servile diferitelor guverne ale statelor în cari ele se află. Legile organice ale sinódelor diferitelor Biserici autocefale prescriu în mod clar şi lămurit drepturile sinódelor acestor Biserici, şi li-se recunósce deplină libertate în administrarea afacerilor spirituale ale acestor Biserici, în tot ce se rapórtă la învĕţătura sau doctrina Bisericei, la cult, la disciplină şi bună orînduélă bisericéscă şi a clerului parochial şi monahal, etc. Numai asupra afacerilor cu caracter mixt, ca nunta, divorţul, administrarea averilor bisericesci şi mănăstiresci, cari tóte sunt în legătură cu cestiuni materiale şi de ordine civilă şi politică, numai asupra acestora statul nu póte fi indiferent, ci îşi are rolul sĕu. Ear' representantul regal, care este în sinod, şi care scandaliséză pe mulţi, el, fie chiar şi ministru, nu are vot în cestiunile ce se discută în sinod, ci numai observă, ca sĕ se evite ori-ce conflict întrĕ Biserică şi autoritatea statului civil. Aci Biserica ca instituţiune nu este stat în stat, ci există în stat. Simpla observaţiune pe care o are statul, este un drept al sĕu; ear' aceia cari vorbesc despre o supunere a Bisericelor Autocefale Statului, sau Guvernelor Statului unde sunt acele Biserici, sunt cu desĕvêrşire necunoscétori ai stării lucrurilor.

Astfel stând lucrurile în Bisericele Autocefale, óre nu se dovedesce prin însaşi natura reală a lucrurilor, că atât din punctul de vedere administrativ şi al libertăţii, sistemul Bisericelor Autocefale, care există şi domnesce în biserica Orientului, sistem care concordéză atât de admirabil şi minunat ordinea sau unirea bisericéscă şi libertatea, acest sistem este de o miiă de ori mai preferabil de cât sistemul papal despotic şi centralisator, care desfiinţéză cu desevêrşire şí libertatea şí ordinea bisericéscă, precum şí de cât sistemul bisericelor protestante, care şí el paraliséză ori-ce ordine şi libertate adevĕrată?

Acum credem că prin cele ce am arătat devine pentru ori-şi-cine evident ceea ce am voit sĕ învederăm şi sĕ probăm prin acéstă lucrare: 1° Că sistemul Bisericelor Autocefale este cel mai vechiu şi în acelaşi timp acela care a domnit, nu numai din timpuri străvechi, dar' chiar dela început în Biserica Orientului, şi al 2° Că acest sistem de administraţiune bisericéscă este şi cel mai bun şi cel mai preferabil din tóte punctele de vedere, căci din el resultă fórte multe bunuri.

In sfîrşit adresându-ne cătră aceia cari propun abrogarea bisericelor autocefale naţionale şi supunerea lor directă sub patriarchul de Constantinopol, le recomandăm sĕ părăséscă astfel de idei; căci pretind lucru *ilegal, imposibil şi distrugĕtor.* Pretind *lucru ilegal*, căci voesc sĕ rĕstórne sistemul administrativ, care a fost în vigóre de la început în Biserică şi sĕ încércă, în dispreţul canónelor sinódelor ecumenice şi ale sfinţilor părinţi, sĕ transforme Biserica Ortodoxă într'un feliu de papism, împrumutând ideile, credinţele şi convingerile lor din Biserica Apusului, contra căror tendinţe Biserica Ortodoxă a resistat şi a luptat, ca sĕ nu cadă sub un astfel de jug administrativ tiranic. Pretind *lucru imposibil*, căci nici-odată nu vor puté convinge diferitele popóre ortodoxe sĕ desfiinţeze libertatea şi autocefalia Bisericelor lor naţionale. Pretind în fine *lucru distrugĕtor*, căci un astfel de sistem administrativ tiranic cum este cel papal, deosebit că ar fi o inovaţiune şi derogare dela principiile administrative ortodoxe şi o imitaţiune a administraţiunei papale, dar' ar întroduce şi la noi tóte relele de cari sufere biserica papalĕ. Ar întărí un centru, dar' ar distruge ori-ce viéţă în bisericele parţiale. Ar aduce ḑilnic în conflict statele ortodoxe şi guvernele lor cu autorităţile administrative bisericesci supuse unui şef străin, care ar sta într'un stat străin. Ar face clerul bisericei ortodoxe urît poporului şi protivnic intereselor naţionale ale diferitelor ţeri şi astfel clerul ortodox fiind în contra intereselor naţionale, pe deoparte ar fi considerat ca străin servind interese străine, aşa precum sunt urîţi şi persecutaţi pretutindeni clericii catolici; ear' pe de alta, desfiinţând diferitele centre spirituale ortodoxe ar îngreuna în viitor desvoltarea Bisericelor Ortodoxe. In fine ar distruge atât ordinea cât şi unitatea întregei Biserici şi libertatea bisericelor parţiale. Intr'un cuvênt ar distruge tocmai aceea ce face gloria şi podóba Bisericei Orientale şi ceea ce lipsesce atât Bisericei Apusene, care are unitatea, dar' nu are libertatea, cât şi Bisericelor Protestante, cari au libertatea, dar' le lipsesce unitatea; ar distruge *atât de mult dorita combinare armonică* a ***unirei întru libertate,*** care nu se află de cât numai în Biserica Orientală".

D-nul Anastasie Diomid Kiriakos termină erudita sa disertaţiune prin memorabilele cuvinte, pe cari le adreséză în deosebi acelora cari se ademenesc de idei şi cugetări străine. El le zice:

Nu clătinaţi cele ce sunt bine aşezate şi orînduite.

Nu pretindeţi lucruri ilegale, imposibile şi distrugĕtóre.

Revistă esternă

Mişcări revoluţionare bulgăresci. Telegrame din *Sofia* raportéză, că comitetul macedo-bulgar, al cărui president fusese faimosul *Surafov*, ear' acum e sub conducerea profesorului *Mihailowski* şi a generalului *Zoncew*, a afişat placarde nu numai în Sofiia, ci în tóte oraşele şi satele bulgare, cari conţin un manifest în care se deplânge sórtea Bulgarilor rĕmaşi sub stăpânire turcéscă în Macedonia şi se face apel patriotic şi religios către Bulgarii din principat pentru a lucra în scopul eliberării fraţilor lor de sub jugul turcesc.

Dovadă acest apel, că comitetul-bulgar pregătesce pentru primăvară o rĕscólă în Macedonia. Agenţi de ai lui cutrieră satele şi agită în acest scop, ear' poporaţia bulgară din Macedonia — după cum spun rapórtele — a primit cu bucurie apelul, şi entusiasmul pentru causa rèscólei cresce din zi în zi, aşa că e temere, ca nu cumva revoluţia sĕ isbucnéscă încă 'nainte de timpul contemplat din partea comitetului.

*

Englezii voesc subjugare. Alaltăeri ministrul-president *Salisbury* a ţinut un discurs politic la banchetul dat în onórea lord-majorului (primariului) Londrei, zicênd, că *pacea generală* nu e conturbată prin nimic; singur numai rĕsboiul din Africa e în curgere, în care însĕ Anglia sĕptĕmână de sĕptĕmână face progrese, de-şi terminarea lui póte că va urma numai după timp mai îndelungat. (Firesce!).

Cât pentru intenţiunile guvernului englez faţă cu Burii, lumea se póte de ajuns clarifica din enunciaţiunea lui Salisbury, că *„independenţa Burilor e incompatibilă cu interesele Angliei"* (cu interesele de jaf!); de aceea ei trebuo subjugaţi „spre a se evita în viitoriu un eventual nou rĕsboiu crâncen, cum e cel de acum" (ca-şi-cum Burii ar fi forţat rĕsboiul, nu clica de jaf a lui Chamlain în companie cu Cecil Rhodes!)

*

Halil Rifat paşa, marele-vizir al Turciei, a rĕposat în *Stambul* (Constantinopol) Sâmbătă la 6 ore diminéţa, în etate de 75 ani. A fost om onorabil şi de mâni curate (o rară însuşire la amploiaţii turci), adâncile bĕtrâneţe însĕ, şi starea-i mai mult bolnăviciósă nu 'l prea ajutau întru purtarea mai cu energie a oficiului sĕu.

A rĕmas după el un fiu, *Fuad beiu*, acum secretariu la legaţiunea turcéscă din Viena, şi o fiică, mĕritată după consilierul de stat Sukri beiu. Prim-născutul fiu al rĕposatului, *Djevad beiu*, acum sunt doi ani a fost asasinat de un albanez pe podul de la Galata.

NOUTĂŢI

Membri la congregaţiunea comitatensă din Sibiiu, au fost aleşi: *a*) In cercul al II-lea al oraşului *S. Sebeş* 1. *Mateiu Voilean* asesor în Sibiiu 2. *Dr. Nicolau Vecerdea* secretar „Albina" 3. *Dr. Alexandru Strevoiu* adv. în Sebeş. *b*) ear' în cercul Sas-Sebeşului: 1. Ioan *Henteş* pretor în S. Sebeş. 2. Silvestru *Moldovan* redactor în Sibiiu. 3. Victor *Tordăşan* oficial cons. în Sibiiu.

In cercul Sĕliştei: Dr. Liviu *Leményi*, Dr. Ioan *Stroia*, Dr. Elie *Beu* şi Ioan *Manta*. In cercul Bradului: Valeriu *Florian* şi Ioan *David*, la *Nocrich*: preotul *Gavrea* şi la *Mercurea* Ioan *Orăştean*.

*

Jurămêntul recruţilor s'a făcut şi în anul acesta la 1 Novembre n. Soldaţii români ortodoxi de tóte armele, dimpreună cu voluntarii — cari la artilerie mai cu sémă sunt frumos representaţi — au fost conduşi la biserica greco-orientală din suburbiul iosefin, unde, părintele militar O. D. Ioan *Broju* a sĕvêrşit serviciul divin, ear' la finea serviciului într'o meduvósă şi avêntată vorbire li-a reîmprospătat învĕţăturile, ce li le-a propoveduit cu ocasiunea exortaţiunilor avute cu dînşii şi a insistat apoi cu deosebire asupra însemnătăţi jurămêntului. La aceste acte religióse a asistat în fruntea unei corporaţiuni numĕróse de dni oficeri de tóte armele dl general Ottocar *Aaas*, brigadir. Feciorii au fost conduşi în localul şcólei de călărit unde în faţa Excelenţii Sale dlui comandant de corp F. Z. M. Emil *Probszt* de Ohstorff, a celorlalţi d-ni generali şi a întregului stat oficeresc şi în faţa stégului, după o însufleţită vorbire a d-lui vice-colonel Paul *Muntean* s'a luat printr'însul jurămêntul soldaţilor recruţi de naţionalitate română.

*

Post de notariu. Cu termin până la 17 Novembre st. n. e escris concurs la postul de *notariu-adjunct* în *Jezvin*, dotat cu salariu de 1000 coróne. Petiţiunile sunt a se trimite la protopretorul Jezsenszky János în T. Rékás.

*

Hymen. Domnul *Nicolae Colf*, teolog abs. şi dşóra *Victoria Irimie*, fiica preotului din Mesteacăn *Ioan Irimie*, îşi vor serba cununia Duminecă în 4/17 Novembre a. c. în biserica gr. ort. română din Mesteacăn.

*

Din Dobra ni-se scrie, că la alegerile municipale, efectuite Sâmbătă în 9 Novembre n. a eşit învingĕtóre lista română, cu următorii candidaţi: protopop *Iosif Morariu*, parochul *Petru Hadan*, Iosif *Criste*, Aron *Muntean*, Adam *Leşnican* şi Dr. *Petric*. Lista magiară, in frunte cu protopretorul cercului, Goró, n'a întrunit decât 50 voturi din 154.

*

Cununie. *Sabin Bogdan*, învăţătriu, originar din Brad, şi dşóra *Graţiela Gabor* din *Certeşul superior*, se vor cununa Duminecă (24 Novembre st. n.) în biserica gr. or. din Certeşul superior.

*

Sărbătórea naţională a Franciei. In 26 Februariu 1902 se împlinesc 100 de ani de la nascerea (în Besançon) a marelui poet *Victor Hugo*. Acéstă aniversare, conform hotărîrii consiliului de ministri, va fi serbată în întreagă Francia ca *sĕrbătóre naţională*. (De la mórtea lui Hugo sunt 16 ani).

*

Alegeri, nu glumă! Sĕptĕmâna trecută s'a facut alegerea de primariu în *New-Jork* (în Statele unite americane). Sĕptĕmâni întregi a durat campania electorală şi corteşirile în cadre cum numai în America se obicinuesce. Nu numai miliónele, ci şi rugăciunea a fost luată în serviciul campaniei. Partida milionarilor, întrĕ alte apucături corteşesci promitea publice, că va împărţi între săracii oraşului jumĕtate milion de dolari, dacă va învinge candidatul ei, ear' ceealaltă partida arangia servicii divine cu rugăciuni pentru învingerea candidatului ei. Şi a învins candidatul *Low*, al partidei „sĕracilor", în butul miliónelor mobilisate pentru resuşita lui *Sheper*. Despre interesul alegètorilor faţă cu resultatul alegerei şi despre lupta ce s'a dat în jurul ei, mărturisesce faptul, că pentru *Sheper* s'au dat *150.756 voturi*, ear' pentru *Low* s'au dat *171.628 voturi*; apoi faptul, că în ziua alegerei chiar şi bursa a stat închisă tótă ziua. Nimic nu mai interesa pe nimenea, de cât alegerea.

*

† Victoria C Iuga. Jalnicii: C. Iuga, Ion C. Iuga şi Maria I. Iuga, George C. Iuga şi Marcelina G. Iuga, Arsenie Vlaicu şi Virgina A. Vlaicu. Victoria G. Iuga şi Constantin I. Iuga, Aurelia şi George Bodea, Maria şi Mihail Bontescu, Michai G. Stănescu, au durerea de a vĕ face cunoscut cruda perdere ce au încercat în persónă a iubitei lor soţie, mumă, soră, bunică şi cumnată, *Victoria C. Iuga* născută *George Bariţiu*, în etate de 55 ani, încetată din viéţă în urma unei scurte suferinţe, şi vĕ rógă sĕ binevoiţi a lua parte la ceremonia funebră, care va avé loc Duminecă, 28 Octomvrie curent, ora 2 p. m. la domiciliul decedatei din str. Isvor Nr. 45, de unde cortegiul va porní la cimitirul Şerban-Vodă (Belu). — Rugaţi-vĕ pentru dînsa. (Bucuresci, 1901.)

*

Domeniile episcopiei rom. catolice din Alba-Iulia. Conform rapórtelor publicate acum de curênd, din prilejul adunării (Status) de la Cluj, venitul anual al domeniilor episcopiei rom. catolice din Alba-Iulia e următoriul: domeniul de la Mănăştur 56 906 coróne, cel de la Almaşul-mare 66.716 coróne, cel de la Radnot 99.970 coróne, cel de la Boiul-mare 43.098 coróne, la olaltă *266.689 coróne*. Cel mai mare venit îl dau relativ pădurile de la Almaş: 16% venit curat din valórea de inventariu a moşiei.

*

Berlinul — socialist. Sĕptĕmâna trecută au decurs alegerile comunale în curia a treia a Berlinului, la cari au învins *social-democraţii*, pe cari împĕratul *Vilhelm* atât de mult îi uresce. Dintrĕ *16* mandate partidul social-democrat a cucerit *13* (cu 6 mai multe, de cum aveau în representanţa de până acum).

*

Petractare fără acusat. Sĕptĕmâna trecută se pertracta la tabla reg. din Budapesta causa lui Longhi István, acusat cu fapte pentru cari tribunalul îl osândise la doi ani temniţă. La tablă procurorul motivând cu gravitatea delictelor a propus, ca acusatul sĕ nu mai fie lăsat pe picior liber, ci până la finalisarea causei sĕ fie pus în arest preventiv. Senatul s'a retras sĕ delibereze. Dar' când s'a re'ntors şi a anunţat arestarea preventivă, delincuentul nu mai era pe banca acusaţilor. Presimţise omul că nu va fi bine, şi — a fugit. Acum e curentat.

*

Necrolog. Mórtea regretatului *Traian Mureşianu*, e anunţată din partea familiei prin următoriul anunţ funebru:

Dr. Aurel Mureşianu, Elena M. Groza, Iacob Muresianu şi Sevastia C. Davidescu, în numele lor şi al familielor lor, anunţă cu durere tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor, că iubitul lor frate *Traian Mureşianu*, absolvent al Academiei de sculptură din München, a încetat din viéţă în Viena la 21 Oct. (3 Noemvrie) a. c. după o bólă acută (pleurită), în etate de 36 de ani, şi a fost înmormêntat eri în 23 Oct. (5 Nov.) d. a. în cimiterul central de acolo.

Parastasul se va celebra în Braşov, în ziua de 1 (14) Decemvrie a. c. în biserica gr. or. a Sf. Adormiri din četate.

Braşov, 24 Oct. (6 Nov.) 1901.

*

Inundaţie de femei — la universitate. Pe semestrul de érnă sunt înscrise la diferitele facultăţi ale universităţii din *Berlin* nu mai puţin de cât *490 de femei*. Intrĕ ele sunt şi fiicele a doi ministri: coconiţa contesă Elisafta *Posadovski*, la filosofie, şi coconiţa Irmgard *Möller*, la dreptul canonic.

*

Concert în Reşiţa-montană. Reuniunea română de cântări şi musică din Reşiţa-montană aranjiază Sâmbătă, la 16 Novembre n. un concert în favorul reuniunii, cu următoriul program: 1. Cordonean: *„Dar n'a fost vis"*, cor mixt. 2. Ricci-Vidu: *„Il suonatore di campane"*, cor mixt. 3. Mureşan-Vidu: *„Trecui valea"* şi *„Varia"*, cor mixt. 4. Vidu-Radulescu: *„Resunetul Ardealului"*, cor mixt cu soli şi acompaniament de orchestră. 5. Vidu: *„Resunet de la Crişana"*, cor mixt. 6. Vidu: *„Scumpa mea bălăióră"*, cor mixt. 7. Vidu: *„Din şeḑĕtóre"*, cor mixt. 8. Vidu: *„Stefan şi Dunărea"*, baladă de V. Alexandri, cor mixt şi acompaniament la orchestră. Inceputul la 8 ore séra. După concert urméză *dans*.

*

Ştiri din România. Ministrul de rĕsboiu plănuesce sĕ organiseze învĕţămêntul militar înfiinţând gimnasii militare, după absolvarea cărora elevii, pe basă de concurs, sĕ trécă în şcóla militară inferióră, apoi în cea superióră, ear' după absolvarea acesteia, pentru obţinerea titlului de sublocotenent în reservă elevii vor avé sĕ studieze doi ani în academia militară.

— In noul budget al ministeriului de culte şi instrucţiune publică se vor face însemnate îmbunătăţiri pentru şcólele din *Macedonia*.

— Şcóla din *Sinaia* e închisă deja din sĕptĕmâna trecută, din causa epidemiei de pojar.

— Dumineca trecută (21 Octobre v.) s'a făcut sfinţirea bisericei parochiale *„Amza"* din Bucuresci, rezidită din temelii şi pictată de nou. Acéstă biserică e una dintrĕ cele mai frumóse şi mai solide construcţiuni ce s'au făcut în timpul din urmă în Bucuresci, fiind cu drept cuvênt un monument architectonic al capitalei române. Nu tot-astfel sunt părerile cu privire la pictura bisericei, făcute de pictorul *Marcheti*. In un articol publicat în *„Şcóla şi Biserica"* din Bucureşti, şi reprodus în *„Apostolul"*, dl Dumitru *Stănescu*, profesor la liceul „Mateiu Basarab", află acéstă pictură de tot greşită atât în concepţie cât şi în esecutare. Greşelile sunt de trei categorii: contra sfintei scripturi şi contra tradiţiunii, contra adevĕrului natural şi în fine: lipsă de colorit, de perspectivă şi de ori-ce concepţie artistică. Articolul dlui Stănescu fiind instructiv din multe puncte de vedere, îl vom reproduce în unul din numerii următori.

*

Ştiri mĕrunte. La ocnele de cărbuni din *Mehadia* s'a surpat un tumul de cărbuni şi a astrucat pe lucrĕtoriul Stefan Radulea. A fost scos mort nenorocitul. — Ministrul Hegedüs a asemnat 100.000 coróne pentru-ca în regia statului sĕ se facă lucrări de câmp în părţile nordice ale ţerei, ca astfel ómenii lipsiţi sĕ capete de lucru. — Sĕptĕmâna trecută s'a terminat trassarea căii ferate rusesci în interiorul *Mandjuriei* (China). — In 17 Novembre st. n. „Societatea pentru cultura şi literatura română din *Bucovina*" va ţiné adunare generală estraordinară. — Intrĕ Carlstadt şi Fiume s'a aprins un vagon al unui tren de povară, încărcat cu cai. Până sĕ desfacă vagonul de către celelalte şi sĕ scótă afară caii, au ars de vii cinci cai.

Cărţi şi reviste.

„Transilvania", organul *Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român*, fasciclul VIII. pe Septembre—Octombre a apărut cu următoriul sumariu: „Adunarea generală a Asociaţiunii" (aprecierea adunării din Septembre a. c. ţinută în Sibiiu, şi discursul cu care fusese deschisă adunarea). „Originea Românilor", de *Iosif Sterca Şuluţiu* (polemie scrisă din prilejiul unui articol despre originea Românilor, publicat în „Ellenzék); „Literatura nóstră bisericéscă şi şcolară în anul 1900", raport al secţiunii şcolare a Asociaţiunii (referent *Dr. Ioan Stroia*), Literatura nóstră ştientifica în 1900", raport al secţiunii ştientifice (referent *Arseniu Vlaicu*), apoi notiţe bibliografice, şi procese verbale. „Transilvania" apare în 10 fascicoli pe an şi costă 10 coróne (membrii Asociaţiunii o primesc gratis). Direcţiunea: *Sibiiu*, strada Morii Nr. 8.

FELIURIMI

Monoclul înpĕratului Nero. O revistă medicală francesă scrie, că împĕratul Nero a purtat monoclu. Monoclul era ciselat din pétră de smaragd şi Nero 'l folosia numai când privea luptele gladiatorilor în Circus Maximus. E întrebare însĕ, că fost'a acest monoclu lentilă concavă, spre a-i micşora împĕratului miopia, ori a fost numai object de lux pentru tiranul creştinilor? Părerea revistei e, că acel monoclu avea menirea sĕ slăbéscă arşiţa razelor sórelui, constatat fiind că în timpurile străvechi era în us a întrebuinţa petri preţióse colorate, în scopul în care acum întrebuinţăm ochelari negri.

Notiţă oficială.

Se aduce la cunoscinţa publicului nostru, că *călindariul archidiecesan* va apăré la finea acestei sĕptĕmâni.

Călindariul archidiecesan cu şematismul bisericei nóstre archidiecesane şi al dieceselor sufragane, cu un cuprins literar bogat, cu îndrumări pentru învĕţători în ce privesce afacerile fondului de pensiuni, cu indicarea evangeliilor şi a glasurilor, cu têrgurile de ţéră, este indispensabil pentru preoţimea, pentru învĕţătorimea şi pentru toţi cărturarii nostri.

In celelalte a se adresa la librăria archidiecesană.

Nr. 188/901 [224] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă *Valea verde* de clasa III, se publică concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele cuprinse în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ trimită petiţiunile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Càmpeni, 28 Septembre, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Câmpenilor în conţelegere cu comitetul parochial.

Romul Furdui
protopop

Szám. 7860/901 tkvi. Nr. 228 1—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint telekkvi hatóság közh rré teszi hogy az Albina nagyszebeni takarék és hitelintézet végrehajtatónak Cotiofana Luca végrehajtást szenvedő elleni 197 korona 28 fill. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagyszebeni kir. törvényszék (a nagyszebeni kir. jbiróság) területén levő Felek község határán fekvő a feleki 599 ez, tjkvben A. 1. 3 6. 7. 10—12. 15. 19—21. 24. 27. 29—32. 35. 37. 39—41. 46. 47. 50. 51 rend 1232 1233. 1679. 2299. 3260. 3300. 4457. 5299. 6805 7725. 9544. 9545. 9952. 10165. 11229. 12605. 12607. 13075. 13206. 13302. 13316. 14315. 14649. 15116. 16459. 16799. 17640. 18522a 18807. 18808. 19721. 20797 hrsz. alatt foglalt Cotiofana Luca nevén álló ingatlanra az árverést az 1155/896 tlkvi. sz. végzéssel az A + 3300. 7725. 14315. hrsz. ingatlanokra Cotiofanné szül. Iosofu Paraschiva javára C 1 alatt bekebelezett élethossziglani haszonélvezetijóg fenntartása mellett az egyenként azaz telekkvi testenként megállapitott és összesen 1747 koronát tevő kikiáltási árban esetleg azon alól is az 1901. évi november hó 28 napjának d. é. 9 órájákor Felek község hivatali helyiségében nyilvános árverésen el fog adatni.

Arverési szándékozók tartoznak az egyenként azaz telekkönyvi testenként eladandó ingatlan becsárának 10% át készpénzben vagy az 1881 LX tcz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügy-ministeri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 LX. tcz. 170 §-a értelmében a bànatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagy-Szebenben m. kir. törvényszéknél mint telekkönyvi hatóságnál, 1901 évi oktober hó 14 ik napján.

Czipott
kir. tszéki biró.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Sz. 18/486—1901
alisp.

Nr. 229 1—1

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegye főispánja és szászispán úr őméltóságának megbizásából a Szebenvármegye törvényhatósági bizottsága által 1901. évi deczember hó 18-án tartandó általános tisztújító közgyülésben, az 1886. évi XXI tcz. 79. §-a alapján választás utján hat (6) évre betöltendő szebenvármegyei tiszti állásokra pályázatot hirdetek.

Ezen állások s az azokkal egybekötött rendszeresitett illetmények és a megkivántató elméleti minősités a következők:

Létszám	Az állás megnevezése	Egyenkénti és évenkénti illetmények					Az 1883 I. cziknek a minősités megjelölő §-a	Megjegyzés
		Fizetés	Lakpénz	Utazási átalány	Iroda átalány	Irodabér átalány		
		Korona						
1	Alispán	4600	800	1200	—	—	3. §.	
1	Főjegyző	3400	600	—	—	—		
1	II. Aljegyző	2600	400	—	—	—		
1	II. „	2400	400	—	—	—		
1	III. „	2200	300	—	—	—		
1	IV. „	2000	300	—	—	—		
1	Tiszti ügyész	2600	400	—	—	—	5. §. 8. p.	
1	Árvaszéki elnök	3400	600	—	—	—	5 §. VIII p.	
1	„ I. ülnök	2600	400	—	—	—		
2	„ II. és III. ülnök	2400	400	—	—	—		
1	Pénztárnok	2500	400	—	—	—	18. §.	Ezen tisztviselők egy évi fizetésükkel felérő tiszti biztositékot tartoznak letenni
1	Ellenőr	1900	400	—	—	—		
5	Járási főszolgabiró (N.-Szeben, Szászsebes, Szerdahely, Szelistye, Ujegyház székhelyekkel)	3600	400	1000	500	500	3. §.	A nagyszebeni főszolgabiró irodabér helyett az irodahelyiséget természetben kapja.
6	Szolgabiró	2000	300	—	—	—		

Az alispán és a főjegyző ezeken felül még évenkénti 360 korona, főszolgabirák 240 corona hajdutartási és évenkénti 94 kor. fillérnyi hajduruházati átalányt húznak.

Megjegyeztetik még, hogy a felsorolt tiztviselői állások betöltői ez időszerint a törvényhatóság által adott drágasági pótlékot is élveznek, melynek kifizetése az évenkénti megszavazástól és jóváhagyástól függ.

Felhivom mindazokat, akik ezen tisztviselői állások egyikét elnyerni óhajtják, hogy a fentjelzett elméleti, valamint az 1883 évi I. tcz. 1 §. — ának a, és b, pontjaiban körülirt általános minősitettségüket, ugyszintén physikai és szellemi munkaképességüket, egyéni fedhetlenségüket és minden tekintetben való megbizhatóságukat igazoló okmányokkal felszerelt, kellően bélyegelt pályázati kervényüket méltóságos Thalmann Gusztáv szebenvármegye főispánja és szászispán úrhoz legkésőbben 1901. evi deczember hó 15. — éig nyújtsák be.

Azon pályázók, akik már Szebenvármegye szolgálatában állanak, pályázati kérvényüket okmányokkal felszerelni nem tartóznak.

Nagyszeben, 1901 november 4. — én.

Reissenberger
alispán.

Michail Manchen

[227] 1-6 vărsătoriu de campane (clopote)

Construcţiunea cea mai nouă

Cu sul sucitoriu.

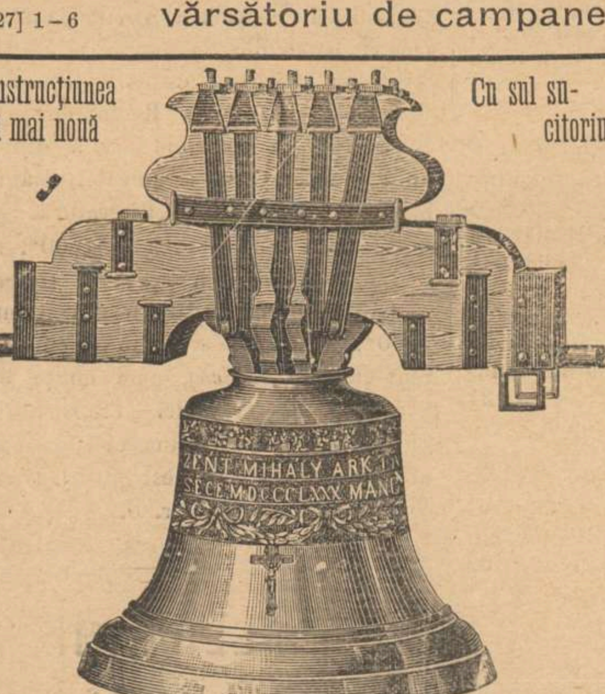

Sighişóra
(Schässburg-Segesvár)
Piaţa de sus Nr. 168.

Firma acésta esistă de la anul 1822 şi se bucură de un renume bun; se recomândă deci tuturór comunelor bisericesci pentru a **lifera şi repara clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat; face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efectuesc şi în depărtare. Clopote mai mici sunt totdéuna gata. Solvirea preţului se primesce şi în rate.

Poveşti
pentru anul prim şcolar.

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

Orológe de părete şi deşteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

Juvaericale veritabile şi eftine.

* Numai marfă bună şi solidă. * Preţuri eftine, garanţie conscienţiósă. *

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării şi argintării** din Transilvania recomândă eftin şi bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** şi **opticilor.**

Potire, cruci, cădelniţe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** şi **vase de masă** cu preţurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broşe şi **bracelete** cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă şi botez potrivite cu preţurile cele mai eftine. [113] 27—30

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeaşi calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeaşi calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Acelaşi cu cutie de oţel oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanţuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanţuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deşteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine şi eftin.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 122 | Sibiiu, Joi 1/14 Novembre 1901 | Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

„Preoții și invĕțătorii nostri."

Sibiiu, 13 Novembre n.

Sub titlul de sus a apărut în „*Drapelul*" din Lugoj, numĕrul din Sâmbăta trecută, 9 Novembre n. un articol, în care un condeiu bine manuat și condus — cum se vede — de o inimă însuflețită pentru tot ce e românesc, — în prima linie pentru *șcóla și biserica română*, — ne espune în tótă golătatea ei o *rană cumplită*, care róde la corpul nostru național, și pe care, — bine zice scriitoriul articolului, — *toți trebue sĕ vrem a o vindeca.*

Rana acésta am vĕdut'o și am constatat'o de mult și noi, pentru-că e rană *veche* în viéța nóstră națională; dar' e o rană, care, după convingerea cea mai firmă a nóstră, *e în vindecare* și nu mai e atât de *cumplită* cum ni-se pare la prima vedere.

Sub rana acésta scriitoriul articolului din „*Drapelul*" înțelege *ura cea mare,* raporturile incordate întrĕ preoții și invĕțătorii nostri de la sate, acesti conducĕtori firesci ai poporului nostru. Ințelege *dușmăniile* isbucnite pe față întrĕ aceste două tagme ale conducĕtorilor poporului român, cari au ocupat pretutindenea locul frățescii dragoste întrĕ depositarii sorții viitóre a neamului românesc, și duc cu siguranță la totala *decadență morală și intelectuală a poporului!* — —

Cum am zis, noi nu vedem rana în colori atât de sinistre cum o vede scriitoriul articolului din întrebare; dar' știind cá ea esistă, chiar și în formă mai puțin periculósă pentru viitoriul națiunei române decum ni-se presentéză în „*Drapelul*" — zicem și noi, că datori suntem toți sĕ facem tot posibilul pentru grabnica ei vindecare desĕvêrșită. Și în prima linie datóre sunt a o face acésta organele chemate bisericesci-școlare, — cari nu pot rĕmâné indiferente față de primejdia ce ni-se semnaléză.

Articolul din „*Drapelul*" înșiră casuri concrete, și se provócă și la un cas de cea mai mare gravitate intêmplat în archidiecesa nóstră. Ni-se spun adecă următórele:

„Consistoriul archidiecesan din *Sibiiu* a pus în anul de față drept temă comună de discutat pentru conferențele invĕțătoresci din tóte protopopiatele Ardealului, întrebarea: *Care sĕ fie causa, că învĕțătorii, cu tótă îmbunătățirea sorții lor materiale, desvóltă mai puțin zel întru îndeplinirea chiemării lor de cât mai nainte?*

Am informațiuni particulare, că într'o serie de cercuri, invĕțătorii au rĕspuns cu plină esasperațiune la acéstă întrebare, declarând, că *preoții și protopopii sunt de vină. Preoții*, — ziceau invĕtătorii, — *nu ne sprijinesc,* ba ne *invidiéză,* ear' *protopopii ne esploateză. Preoții sunt dușmanii nostri!* Intr'unui din cercuri esasperarea invĕțătorilor în contra preoțimei a ajuns la acel grad ne mai pomenit, în cât au salutat cu bucurie pe comisariul *mirean*, numit a conduce conferențele cercului, pentru simplul fapt, că era *mirean și nu din cler.* „*Jos cu reverénda*"*!* „*Nu ne mai trebue reverendă la presidiu*"*!* „*Sĕ ne mai trimită numai vr'un popă consistoriul, că nu mai venim la conferențe*"*!* — aceste erau strigătele aprópe unanime ale celor vre o 90 de invĕțători adunați sĕ-și dee sémă despre nĕcazurile lor.

M'am înfiorat, când mi-a împărtĕșit acest fapt cumplit însuși comisariul consistorial din chestiune, care zădarnic a cercat sĕ îmbuneze pe invĕțătorii esasperați în contra preoților.

Dómne! unde o sĕ ajungem pe calea acésta?!" — —

Dacă e așa, atunci într'adevĕr că e îngrijitóre situația, și se impune luarea de mĕsuri energice cât mai curênd, pentru a puté fi împedecată isbucnirea anarchiei în biserica nóstră. Pentru-că unde pot sĕ ducă lucrurile decât numai la o anarchie completă, — din care sĕ nu ne remână decât numai ruinele frumosului edificiu al independenței nóstre bisericesci-școlare, — dacă invĕțătorimea întrégă dintr'un cerc conferențiar amenință cu *grevă*, cu *nesupunere*, cu *neparticipare* la conferențele *ordonate din partea superiorității sale,* din partea consistoriului, în casul că i-se trimite earăși vre-o „*reverendă la presidiu*", în scopul ca sĕ conducă conferențele??..

Ne-am înfiorat și noi, — cu scriitoriul articolului din „*Drapetul*" împreună, — numai gândindu-ne, că un astfel de fapt *s'a putut* întêmpla pe teritoriul archidiecesei nóstre. Și am tras imediat informațiuni de la cercurile competente din centrul archidiecesei, — de la cari am primit însĕ asigurarea, că lor *nu li-a venit la cunoscință gravul cas* espus în „*Drapelul*" și nici vre-un alt cas la fel cu cel enarat.

Prin acésta nu voim a trage la îndoială esactitatea și veracitatea celor spuse în „*Drapelul*"; ci voim a constata numai, cá dacă cercurile conducĕtóre din archidiecesa nóstră n'au intreprins până acuma nimica pentru a stîrpi din rădĕcină rĕul ivit, — s'a întêmplat numai din motivul, că n'au avut cunoscință despre esistența reului, în dimensiunile în cari ni'l presentéză scriitoriul articolului des menționat. Și *nu știu nici astăzi, unde s'a întémplat acel cas grav*, acel fapt cumplit, că a fost huiduită reverénda, din partea invĕțătorimei nóstre??

Apelăm deci la românismul scriitoriului articolului din întrebare, la iubirea sa de neam, de școlá și de biserică, și 'l rugăm cu tótă insistența, *sĕ ne numéscă locul* unde s'a descărcat în mod atât de eclatant ura invĕțătorimei nóstre în contra preoțimei, cu care mână în mână ar trebuí sĕ procedeze în tóte acțiunile de interes public și intreprinse spre binele și înaintarea școlei și a bisericei nóstre, — pentru-ca cei chemați sĕ pótă căuta după *isvorul* acestui rĕu, care trebue nimicit din rădĕcină!

O severă cercetare in chestia acésta se *impune* în mod constringent, pentru-ca sĕ fie constatate *motivele* cari au îndemnat invĕțătorimea din cercul acela sĕ iee posiție atât de pronunțată în contra *reverendii* și ca astfel aflată fiind *causa,* sĕ se nimicéscă împreună cu causa și *efectul.* Vrem aceea ce vrea și autorul articolului din „Drapelul", — indreptarea rĕului. Dar' tocmai pentru a'l puté îndrepta, trebue sĕ știm *unde* sĕ'l căutăm. De aceea, credem că domnul de la „*Drapelul*", — aflându-ne întrați cu totul în vederile sale, — ne va satisface dorinței de a ni-se face cunoscut, — fie earăși prin colónele „*Drapelului*" sau *deadreptul* — cercul în care s'au întêmplat cele înșirate de dsa, pentru-ca prin acésta sĕ fim puși în posibilitate, atât noi, cât și toți cei chiămați, de a face causei luate în aparare din partea dsale serviciul reclamat de importanța ce o are.

Conflictul franco-turc, după cum se raportéză din *Stambul* și din *Paris*, e aplanat definitiv. Espediția admiralului *Caillard* a adus deci la reson pe padișahul din Yldiz-Chiosc. Referitor la aplanare *Agența Havas* din Paris raportéză urmatórele:

Deodată cu publicarea iradei împĕrătesci ministrul de esterne turcesc a edat și un comunicat în care declară, că Pórta, după ce a împlinit pretensiunile originare ale Franciei, acceptă și condițiunile mai noue. In înțelesul acestora Pórta:

1. recunósce legalitatea școlelor francese existente și le acórdă libertatea vamală în înțelesul contractelor și convențiunilor în vigóre;

2. recunósce spitalele și clădirile comunităților religióse existente deja, asigurându-le scutința de la impositele fonciare și scutința de vamă în înțelesul contractelor și convențiunilor în vigóre;

3. iși dă invoirea pentru reedificarea ori repararea spitalelor și edificiilor bisericesci din Turcia-Arménă și din Constantinopol, demolate ori deteriorate în timpul turburărilor din 1874—1876;

4. se obligă, că în viitoriu va considera ca recunoscute tóte institutele pe cari Francia le va înființa, adapta, ori restaura, dacă în timp de șése luni de la notificarea înființării, etc. guvernul împĕrătesc nu va objecționa nimic;

5. întăresce alegerea patriarchului chaldeic.

FOIȘÓRĂ

Din trecut.

— Completări la „schițele istorice din anu 1860", scrise de Dr. At. M. Marienescu. —

de **Iosif Olariu.**

(Fine).

De la Timișóra am venit acasă peste Bocșa. Era aprópe de ameaz când am întrat la pretură, pentru a comunica pretorului *Pascu* vestea bună adusă de la Timișóra. Pascu știa însĕ ce s'a întêmplat, și mi-a arĕtat telegrama ce o primise de la Timișóra despre absolvarea mea de a plăti spesele cerute de la mine, spunĕndu-'mi, că și el, împreună cu adjunctul *Rezeiu* și cu al doilea adjunct, *Matusovsky*, au plătit câte atâtea spese fiecare din ei, dar' ei ca funcționari publici nu mai pot cere banii îndĕrĕt.

Pretorul *Pascu* m'a luat apoi de mână și am întrat amêndoi în grădină.

— „Aici, domnule Olariu, aici sĕ vorbim, românesce și prietinesce, — îmi zise Pascu, — nu oficios, ca în cancelarie. Spune-'mi acuma lămurit, ce ați cerut în adresă, cui ați trimis'o la senatul imperial, și ești sigur că adresa a fost primită?

I-am comunicat tóte din fir în pĕr, așa cum s'au petrecut lucrurile. Și după ce i-am spus și aceea, cum am pățit'o cu preoții din Reșița, Doman și Goruia, pe cari *Pascu* îi cunoscea fórte bine, mi-a zis suridênd:

— „Norocul nostru, domnule *Olariu*, că domnul *Marienescu* a început sĕ adune adresele *după* deschiderea senatului imperial, căci altcum cine știe unde ne aflam astăzi noi toți: eu, Rezeiu, dta și dl *Marienescu.*"

Voiam sĕ plec cătră casă, când decedatul *Pascu* mĕ prinse de mână și 'mi zise: „Pĕcat, dle Olariu, pĕcat mare că mama dlui *Marienescu* și mama d-tale n'au făcut *câte un ciur* de feciori harnici și zeloși cum sunteți D-vóstră!"

Nu terminase bine cu vorba pretorul *Pascu*, când întrară în grădină doi ómeni fruntași din comuna Doman, primariul *Mihaiu Iacob* și cu *Ion Gherguță*, cari erau îngrijorați de sórtea mea.

Primariul a și început din ușa grădinii cu: „M'am bucurat fórte când mi-a spus dómna că învĕțătoriul nostru e aici, în grădină, cu domnul *Vorstand*; pentru-că notariul mi-a spus că l-au închis domnii de la Lugoj și l'au dus la Timișóra, ba póte și mai departe, de unde nu va mai veni la Doman póte nici-odată."

Acesti doi țĕrani fruntași încă au fost subscris adresa, și acum, în urma scorniturilor notariului erau fórte îngrijorați că li-se va întêmpla și lor ceva. Dar' după-ce pretorul *Pascu* li-a esplicat rostul adresei, așa precum le spusesem și eu la subscriere, s'au liniștit și au început sĕ îngrămădéscă cu laude și felicitări pe: „Domnul Marienescu, domnul Pascu, învĕțătoriul nostru Olariu, și pe toți Românii cari voesc bine poporului."

Poporenii mei, după ce au ajuns acasă, n'au avut destule vorbe pentru a mĕ lăuda în fața consătenilor și a le spune cât de mult ține la mine domnul *Vorstand.*

Cu tóte că primejdia era acum trecută, pentru-că eram absolvat de plătirea speselor lui *Valencsics*, ear' acasă eram iubit și prețuit de poporenii mei, și nu mai aveam témă nici de închisorile de la Iosefstadt, cu cari mĕ amenința notariul Karagyena: un fior rece 'mi trecea prin inimă totdéuna când mĕ gândeam, că Valencsics putea fórte ușor sĕ pună mâna pe cele patru scrisori arse, și atunci ce se întêmpla cu mine?

A dat Dumnezeu apoi, că nu peste mult a apărut diploma de la 20 Octobre 1860, prin care se suspendase absolutismul și se proclamase *constituționalismul*, întrodus pretutindenea pe basa perfectei egalități de drept, — și astfel am întrat într'o epocă nouă, — mai puțin periculósă de cât epoca lui *Bach*, de tristă amintire, — epocă scurtă dar' frumósă pentru noi, Românii din Caraș.

Sĕrăcia în pădure.

Un țĕran sĕrac lipit pămêntului, muncea ziua și nóptea și nu putea sĕ scape de sĕrăcie; unde se ducea, sĕrăcia se ținea ca scaiul după el.

Intr'o érnă grea plécă la pădure sĕ facă lemne de stânjin, ca sĕ le vêndă și sĕ mai scape de sĕrăcie.

Ce sĕ vedi, sĕrăcia era lângă el și acolo. Cum dă el cu securea în un nod de fag se împlântă securea de nu o mai póte scóte.

Ce era de făcut, bietul om nu avea pe nime în jurul lui sĕ-i ajute, de cât sĕrăcia; după multă chibzuélă rógă pe sĕrăcie sĕ-și bage mânile în crepătura lemnului și sĕ încerce a 'l despica pentru-ca el sĕ-și pótă scóte sĕcurea.

Pe lângă acest comunicat ambasada francesă a primit acte prin cari se constată, că s'a început deja esecutarea celor cuprinse în punctele de mai sus. La acésta ministrul de esterne francez a notificat Porţii, că *Francia reîntră în relaţiuni diplomatice cu Turcia*, şi că a trimis admiralului *Caillard* ordin sĕ plece din Mitilene.

Dela sate.

Alegerea din Nocrichiu, esposiţia de vite din Ilimbav.

Nocrichiu, 26 Octobre v.

Aflu de bine a vĕ comunica, onorată redacţiune, unele evenimente ce s'au petrecut în părţile nóstre, întrĕ Românii din cercul pretorial al *Nocrichiului*.

Este ştiut că pe ziua de 6 Novembre a. c. s'a hotărît a se face alegerile de membri în congregaţiunea comitatensă din comitatul Sibiiu. In cercul *Nocrichiu* a fost sĕ se alégă şése membri pe un period de 6 ani şi un membru pe un period de 3 ani.

Maioritatea alegĕtorilor o formézā Saşii, Românii sunt numai o terţialitate. La tóte alegerile de feliul acesta Românii au pretins sĕ fie şi ei representaţi în congregaţiune în proporţiunea numerică a locuitorilor din acest cerc şi în proporţiunea alegĕtorilor. Dar' Saşii au rĕspuns totdeuna: *alegeţi-vĕ dacă puteţi.*

Fiind noi în minoritate, n'am putut sĕ isbutim cu nici un Român la alegerile anterióre. La alegerile din 6 Novembre ni-a succes însĕ sĕ reuşim şi noi cu *un* Român. Şi dacă toţi alegĕtorii români se presentau, după cum s'a făcut planul, reuşiam noi Românii cu 7 membri, căci dintré alegĕtorii saşi s'au presentat numai 63 şi şi acestia s'au împărţit în două partide.

Au lipsit alegĕtorii toţi, din *Sĕcădate*, din *Glâmbóca*, din *Hosman*, din *Vurpĕr*, din *Săsăuş*, din *Chirpĕr* şi parte din *Alţîna*. Cu planul nostru era sĕ reuşim bine dacă se presentau toţi, sau chiar şi numai cu 5 mai mulţi decât s'au presentat. Durere însĕ că cei din comunele susamintite se vede că au aflat de mai bine a rĕmâné acasă, decât sĕ-şi facă datorinţa ca Români.

Cu deosebire am regretat toţi câţi am participat la votare, neînteresarea alegĕtorilor din *Sĕcădate*, unde Românii sunt în numĕr şi mai mare şi au şi mai multă inteliginţă.

Vor căuta cuvinte de scuză, atât dînşii cât şi ceilalţi, fiind-că la alegerile trecute ne-am obţinut dela votare, şi am declarat Saşilor, că dacă nu ne dau şi nouĕ două locuri, pe viitor vom fi *pasivi*. Dar' scuzele de feliul acesta nu au basă, căci dacă altul umblă cu politică faţă de noi, şi noi trebue sĕ întrebuinţăm politică faţă de el.

Resultatul alegerei a fost: 3 saşi cu 63 voturi, unul cu 41 voturi, unul cu 40 voturi şi 5 români cu 39 voturi. Dintrĕ cari prin sórte s'a declarat ales *Niculau Gavrea* preot în *Bendorf*. De tot s'au dat 103 voturi împărţite în 3 liste, dintrĕ cari a Românilor a fost numai una cu *unii şi aceiaşi candidaţi*. Mai notez şi aceea, că vĕdênd Saşii, că Românii se presentézā la 3 óre după amézi în corpore, au trimis prin Nocrichiu după alegĕtori, ba chiar şi în Hosman, de temere că-i maiorisăm.

Dat ni-a fost la alegerile acestea sĕ învingem şi noi odată. Dar' ocasiunea acésta nu o vom mai avé, căci cum a zis unul dintrĕ Saşi, i-am învĕţat şcólă.

Bine ni-ar şedé şi nouĕ *sĕ ne organisăm altfel;* formând un club românesc, şi un comitet, care sĕ dirigeze afacerile de natura acésta.

Saşii totdéuna înainte de alegeri s'au adunat şi s'au consfătuit. Pe noi însĕ, nu s'a aflat nimenea care sĕ ne conchieme la o consfătuire. Estan ni-s'a avisat din o parte numai aşa, per ocasionem, că ce ar fi de făcut. Şi precum zisei mai sus, dacă se presentau toţi alegĕtorii, reuşiam de minune. Trebue sĕ amintim şi aceea, că unii dintrĕ alegĕtori, şi încă preoţi, pe cari nu 'i dăm cu numele, au obiceiul rĕu de se presentézā numai atunci când sciu că au de a face cu stomahul, cum au făcut unii la alegerile de deputat dietal, şedênd la masă întrĕ plebea de diferit colorit.

Bine ar face şi primăriile, până când sustă pasivitatea nóstră faţă de alegerile dietale, dacă nu se presentézā la urnă alegĕtori din comunele lor, sĕ nu se presenteze nici dînsele. Şi din contră, unde se cere sĕ fim, — sĕ împinteneze şi ele la activitate pe toţi alegĕtorii, instruindu-i ce au de a face şi sĕ nu aştepte recompensă de la cei aleşi. Dar' după cum am aflat, în unele din comunele nóstre române, atât primăriile cât şi preoţimea au urmat calea cea bună şi adevĕrată. Ne lipsesce numai stegarul, ca sĕ-i pótă urma ostaşii. Conştiinţa şi simţul de datorinţă naţională s'a deşteptat şi trebue sĕ iee teren mai larg.

Atâta despre alegere, pe lângă cari aflu de bine a aminti ceva şi despre esposiţiunea de vite ce s'a ţinut în 14/27 Octobre în comuna *Ilimbav*. Şi mai ales despre impresiunea ce a făcut asupra economilor nostri români şi esponenţi de vite premierea economilor cu vite de soiu mai bun, şi sfaturile cele folositóre, date economilor nostri de mult stimatul şi simpaticul nostru profesor *Dimitrie Comşa*. Ca o recompensă pentru ostenelele sale îi póte servi renumele bun rĕmas întrĕ noi, şi désa amintire despre învĕţăturile împărtăşite economilor, pe urma cărora fac şi ei întrĕ ei combinaţiuni de reforme în cele economice, ca sĕ ajungă la stare mai fericită.

Două persóne sunt binecunoscute economilor nostri din acest ţinut şi acestia sunt: Domnul profesor şi preşedinte al reuniunei române de agricultură *D. Çomşa* şi Domnul *Victor Tordăşian* secretariul reuniunei. Pe acesti 2 domni i-a însoţit Domnul *Emil Verzariu* cassariul reuniunei agricole şi Domnul advocat *Dr. Vas. Dan*, cari încă au fost binevĕzuţi întrĕ noi. Ceea-ce s'a vĕdut şi de acolo, că locuitorii comunei Ilimbav şi-au ţinut de datorinţă a da onóre acestor domni prin aceea, că i-a întimpinat cu călăreţi şi i-a bineventat prin notariul comunal *Nicolau Popa* pe locul de întimpinare, şi prin preotul local *Ioan Alecsandru* pe locul de esposiţie. Iubirea faţă de aceşti domni s'a manifestat într'un grad şi mai mare la masa dată în locuinţa preotului *Ioan Alecsandru*, unde după toastul cel instructiv al Domnului profesor *Comşa*, a toastat preotul local *Ioan Alecsandru* pentru preşedintele reuniunei *D. Comşa*, şi tot pentru dînsul învĕţătoriul din Agnita *Ioan Paicu* şi preotul din Vidacut *Ioan Popa*. A mai toastat părintele *Ioachim Părău* din Agnita, părintele *Ioan Petrişor* din Alţina şi părintele *Florian Bologa* din Marpod, toţi în onorea şi sĕnĕtatea domnilor din Sibiiu. La tóte acestea, se înţelege de sine, au urmat rĕspunsurile. N'au lipsit nici cântările, cari lucru natural au mărit veselia. Târziu nóptea dnii veniţi în numele reuniunei s'au re'ntors de unde au venit, ear' juriul întreg i-a însoţit până la locul de despărţire.

Pe cei ce lucrézā pentru binele comun îi faci mai activi încă, când îi iubesci, îi stimezi şi le urmezi sfaturile. Fie încredinţaţi deci domnii veniţi în numele reuniunei, că bună sămênţă samănă, şi mai curênd sau mai târdiu, ródă va aduce.

Alfa.

Sĕrăcia îl ascultă şi cum îşi vêrî mânile în crepătură, securea a şi sărit din lemn, dar' şi-a înţepenit sĕrăcia mânile, şi ţeranul drept mulţămită şi-a făcut cruce şi a plecat spre casă închinând sĕrăcia în pădure.

Acum scăpat de sĕrăcie a început a-i umbla aşa de bine în cât în scurt timp a devenit cel mai bogat om din sat. Vecinul lui, care era om cu stare bună, a început a deveni mânios pe el şi nu ştia cum sĕ-i facă rĕu. L'a luat cu vorbe bune până-ce i-a spus cum a scăpat de sĕrăcie.

Ştiind acum vecinul unde este sĕrăcia, plecă la pădure şi de departe sĕrăcia îi striga:

Vino creştine şi-'mi scóte mânile că mĕ prăpădesc aici.

Ţeranul nu aşteptă multă rugăciune, ci îi scóse mânile din lemn, zicêndu-i, acum team scăpat, sĕ pleci sănĕtósă de la cine ai venit.

Sĕrăcia la rêndul ei îi mulţămesce ţĕranului zicêndu-i: D-zeu sĕ-'ţi dee sănĕtate că m'ai scăpat, dar' eu nu mĕ mai duc la ţĕranul acela, că e prea rĕu, voiu rĕmâné la tine că tu eşti mai milos.

(Bucureşti.) *I. Cândea.*

Chestiuni bisericesci.

Prin ce mijlóce îşi póte preotul dobândi autoritatea, de care are în cariera sa trebuinţă?

de Vasile Gan adm. prot.

(Urmare.)

Drept directive pe terenul activităţii pastorale pot servi preotului următórele principii:

a) Fiind preotul persóna cea dintâiu din comună, se cuvine sĕ ţină la cinstea, care posiţia i-o impune. Vaza pentru preot e asigurată, când ţine în mână cumpăna ecuităţii şi a dreptăţii şi aşa mĕsură cu ele fiecărui după cuviinţă şi cădinţă, asemene şi lui însu-şi.

Vaza preotului fórte s'ar ştirbi, când sub pretext de a deveni popular, s'ar amesteca în tóte daraverile din comună, bune şi rele, până şi crâşmele le-ar cerceta alăturea cu fii sĕi sufletesci.

Pre lângă că astfel de popularitate e mai mult meşteşugită, nu are base durabile, dar' servesce şi de rĕu esemplu. Poporul, în astfel de manifestaţiuni, învaţă a cunósce tótă laturea cea slabă a preotului. Om fiind şi preotul, are natură omenéscă, ba şi slăbiciuni. Poporului nu'i ertat a le şti, ca sĕ nu aibă ocasiune a zice: „Popa nost e aşa şi aşa“. Prin aşa espresiuni se reduce nimbul, la care trebue sĕ stee persóna preotului.

Nimbul se reduce însĕ şi mai mult, când preotul în corporaţiunile bisericesci nu se ţine preste partide, ci însuşi cu riscarea vazei, demnităţii sale, pune în mişcare tóte petrile, ca sĕ easă o decisiune favorabilă persónei, familiei sale, sau plane unei „*clice*“ ce ar vêna interese materiale şi egoiste, în mrejile căreia ar fi prins şi preotul.

Ţinêndu-se preste partide delătură de la persóna sa ori-ce prepusuri rele. Ear' mai mari duşmani ai vazei preotului, de cât prepusurile (suspiciuniile), nu esistă pe acest pămênt.

b) Din cele zise de sine urmézā a doua cerinţă pentru preot ca oficiant, ce se esprimă prin zisa străbună: Ordo est anima rerum (Rênduélă e sufletul în tóte).

Care va sĕ zică, sĕ ţină corectitate şi în oficiu sĕ fie preotul conscienţios.

In comunele nóstre osia în jurul căreia se învêrtesc tóte afacerile, sunt averile bis. şcolare. Administraţiunea şi manipulaţiunea acelora sĕ fie esemplară, sĕ arete an de an însemnat progres acele. Acésta va cualifica pe preot de bun econom şi urmarea va fi, că tóte organele din parochie, toţi factorii îl vor rĕsplăti cu încrederea lor.

Ca sĕ obţină încrederea publicului din comună, trebue mai departe preotul sĕ nu amestece afacerile sale private cu cele ale oficiului. Şi mai ales sĕ nisuéscă a delătura dela sine şi umbra prepusului, că din administrarea averilor bis.-şcolare, din administrarea tainelor, ca duhovnic, ar voi sĕ tragă pentru sine şi persóna sa fie şi cel mai mic folos material.

Póte preotul sĕ fie orator ca *Cicero* şi ca *Demosthene*: Dacă una zice şi alta face, nici un resultat nu se va obţiné prin eshortaţiuni, prin predicele morale.

Corectitatea în oficiu, pe lângă că ridică nimbul preotului, dar' mai are drept consecuinţă că stârnesce în organele din parochie un fel de ambiţiune nobilă, de a emula şi ele în cele bune. Comitetul parochial, epitropii — vĕdênd că sub mâna lor tóte progreséză, capĕtă dragoste de muncă, bucuros jertfesc pentru biserică şi îndémnă şi pe alţii a face asemene. Dar' emulaţiunea lor cea nobilă e condiţiunea progresului din comună.

c) Preotul în manifestaţiunile sale oficiale cât şi private are a-şi păstra sângele sĕu cel calm.

Cu blândeţă a cucerit Iisus Chrisos, creştinismul lumea, — blândeţa e necesară şi preotului, ca sĕ pótă ţiné în jurul seu tóte oile turmei cuvêntătóre — cele dispuse a'l asculta, cât şi cele aplecate spre renitenţă.

Posiţia preotului e de aşa, că lui nu 'i este permis a se irita, a persecuta pe cineva, fiind şi de altă convingere. In sinóde şi adunările de tot feliul preotul aude vorbe ce nu îi plac, de dragul păcii însĕ şi ca sĕ evite scandalurile, trece preste ele. O vorbă liniştitóre în casuri de aceste are mai bun efect de cât ori-ce erumpere vehementă.

Iisus Christos, fiind pe cruce, zicea: Iartă-le Dómne! că nu ştiu ce fac! Aşa preotul trebue sĕ lase pe omul cu pricina a spune ce-i zace la inimă, apoi sĕ nisuéscă prin argumentări temeinice a'l capacita. Pentru edificiu e mai mare pericolul, când focul dela început róde ascuns, decât când dintr'odată se ivesce flacăra. In casul dintâi, când vĕd flacăra nu mai e scăpare pentru edificiu, în al doilea se póte mântui şi evita pericolul incendiului.

(Va urma).

NOUTĂŢI

50 de ani în serviciul şcólei. Vineri, în sĕptĕmâna trecută, şi-a serbat iubileul de 50 de ani împliniţi ca învĕţătoriu veteranul învĕţătoriu *Ioan Ardelean* din *Pecica* (lângă Arad). Ca representanţi ai episcopului şi consistoriului diecesan au participat la serbarea iubilară referentul şcolar Roman Ciorogariu şi secretariul consistorial Vasilie Goldiş.

*

Spre rectificare. In „*Rumänischer Lloyd*“, ziar ce apare în Bucuresci, în numĕrul de Duminecă 20 Octobre 1901, Nr. 4333 s'a publicat următórea notiţă: Foi din loc au adus de repetite-ori ştirea, că instruirea Alteţei Sale a micului prinţ *Carol* e încredinţată preotului *Nazarie* şi duor instructóre. Noi însĕ suntem în stare a comunica, că acésta ştire e greşită. Dl preot *Nazarie* provede numai instrucţiunea religiósă în timpul ce prinţul îl petrece în Bucuresci, ear' când domiciliézā în Sinaia instrucţiunea o provede archimandritul *Nifon*. Intréga instrucţiune elementară a prinţului e încredinţată dlui *Cionca*, profesor de cea mai bună reputaţiune, care şi în cele două luni de ferii din vară a petrecut în Sinaia şi a condus instrucţiunea. Majestatea Sa Regele se interesézā în modul cel mai viu de progresele tinĕrului prinţ şi asistă adese-ori la instrucţiune. Prinţul Carol învaţă uşor şi cu voie şi prin priceperea sa uimesce pe cei-ce 'l încunjură. Dînsul vorbesce deja fluent românesce, englezesce, franţozesce şi nemţesce, şi face pe tóte terenurile cele mai îmbucurătóre progrese.

*

Serată literară în Cluj. Tinerimea universitară română din Cluj invită la *serata literară-musicală, împreunată cu dans*, ce o va arangia Joi (21 Novembre st. n.) în sala „Hotelului Central“ din Cluj. Intrarea de familie 5 coróne, de persónă 2 coróne. Inceputul la 7 ore. Venitul e destinat pentru ajutorarea studenţilor universitari lipsiţi de mijlóce. Ofertele sunt a se trimite la adresa Tudor Moisil (Kolozsvár, Mátyás Király-utcza 2. sz.)

*

Fasiunile venitelor de chirii şi arêndi de case, conform ordinaţiunii ministrului de finanţe dată sub Nr. 78.300 din anul curent, au sĕ se facă în restimpul de la 15 până la 30 Novembre st. n. Spre acest scop proprietarii de case vor căpĕta blanchete gratis, în cari au sĕ inducă esact şi fidel datele recerute. Blanchetele astfel provĕdute cu datele despre venitul de chirii, au sĕ fie transpuse primariei comunale (oficiului de dare orăşenesc). Venitul brut al caselor îl formézā totul ce proprietarul capĕtă de la arêndaş (sau chiriaş, pentru folosirea casei (chiria, impositele eraniale şi comunale, taxele pentru asigurare contra focului; etc.). Proprietariul casei, ori plenipotenţiatul seu va avé deci sĕ inducă în blanchete arênda ori chiriile de la fie-care apartament ori odaie. Case date în chirie cu mobiliar cu tot, se iau ca basă la statorirea dării ca-şi-cum ar fi închiriate fără mobiliar, subtragêndu-se din suma dării cuota cuvenindă pentru mobiliar. Tot astfel se procede şi când casa e închiriată cu grădină cu tot. La venitul brut numai acele sume nu se socotesc, pe cari în anumite comune arêndatorul are sĕ le plătéscă sub numirea „creiţarii chiriilor de case“. Aceste sume trebue însĕ făcute evidente separat de venitul brut, ori sĕ se facă observarea, că ele se cuprind în suma venitului.

Referitor la datele şi stările faptice, din cari sĕ se pótă afla venitul de arêndi de casă al ori-căruia, este dator sĕ deie informaţiuni fie-cine, daca e recercat la acésta din partea organelor competente. Arêndaşii au sĕ constate prin subscrierea indusă pe cóla de fasiune, că datele sunt esacte. Subscrierea acésta au s'o facă însĕ numai după-ce datele sunt induse deja. Proprietariul care va lua acéstă subscriere înainte, va fi pedepsit cu de atâtea-ori 200 coróne, faţă de câţi chiriaşi ai sei a comis incorectitatea. Fasionarea de date false ori retăcerea venitelor va fi pedepsită cu suma de 1—8-ori atâta cât face venitul retăcut.

Inviaţiuni mai detaiate dă publicaţiunea direcţiei financiare, care e afişată la primăriile tuturor comunelor.

*

„O căsnicie“, comedie în 3 acte de G. V. Ursachy, se va representa — după cum ni-se scrie, — de către o trupă de diletanţi în Sĕlişte *Duminecă în 11/24 Novembre.*

In acésta piesă, premiată de Direcţiunea teatrelor din Bucureşti, se combate în mod fórte pişcător crescerea greşită, neraţională şi cu totul superficială, ce se dă în unele familii fetelor, viitórelor soţii şi mame.

Tendinţa piesei e *moralisătóre*, şi dilettanţii cari s'au angajiat la representarea ei, cari deja de timp îndelungat cu mare sîrguinţă o au studiat-o, ţinênd dese probe, se speră a o şi representa cu succes.

Venitul curat al acestei representaţii e al nou înfiinţatei reuniuni: a „Societăţii de înfrumseţare din Sĕlişte“.

*

Cutremur de pămênt. In *Erzerum* (Asia-mică) au fost Vineri mai multe sguduituri de pămênt, pe urma cărora numerόse case s'au demolat. Omeni nu s'au periclitat.

*

Pentru biserică. Parochul Vasile *Bălan* din Boroş-Ineu (diecesa Aradului) s'a asigurat la societatea „Standard“ pe suma de 4000 coróne în favorul bisericei gr.-or. din Boroş-Ineu, cu condiţia ca după mórtea sa şi a soţiei sale suma de 4000 coróne sĕ fie administrată ca fundaţiune a bisericei, conform testamentului ce vor lăsa.

*

Pentru lărgirea dreptului electoral. In adunarea representanţei orăşenesci a *Pojonului* membrul Zalkai a făcut propunerea, ca oraşul sĕ înainteze la dietă o adresă pentru lărgirea dreptului electoral şi pentru introducerea sistemului de votare secretă după comune. Totodată oraşul sĕ trimită acéstă adresă şi celorlalte municipii, pentru a se declara şi ele pro.

*

Un nou motiv de divorţ. In New-York o nevastă a intentat bărbaţelului proces de divorţ, pe motivul că 'mnealui se scólă nóptea din pat şi fuméză, prin ce umple odaia de fum, un lucru neplăcut pentru 'mneaei. Lumea din New-York aştéptă acum curiósă verdictul tribunalului.

*

Epilogul crimei lui Taflan. Incă astăvară tinerul Ioan Taflan, într'un acces de gelosie a împuşcat pe Clemente Boeriu în Făgăraş, în casa unei vĕduve căreia Taflan îi facea curte. Boieriu, de altcum vĕr cu vĕduva, a murit, ear' Taflan a ajuns în temniţă. Vineri şi Sâmbătă s'a pertractat procesul la curtea cu juraţi din Braşov, în urma căruia Taflan a fost osândit la *şepte ani temniţă* şi după împlinirea osândei cinci ani perderea dreptului de a ocupa oficii publice. Apĕrătoriul S. Damian a anunţat recurs de nulitate.

Acusatul a fugit. După terminarea procesului, osânditul fiind condus la penitenciar, care se afla în dosul edificiului tribunalului, şi fiind mult public pe afară, Taflan a pândit un moment favorabil şi a fugit, favorisat în acésta de întunerecul serii.

*

Saltele umplute cu hârtie. Se scrie din *Klagenfurt* că autorităţile militare de acolo au început sĕ introducă saltele umplute cu mĕrunţişuri de hârtie în locul celor cu paie (românesce „strajac“!). In acest scop a şi sosit deja în casarmă un transport de mai multe vagóne de — ascii de hârtie. — Incât vor fi mai practicabile aceste saltele, de cum erau cele de paie, se va vedé acuşi.

*

Sĕraca Austrie! De un timp încóci nu trece septĕmână sĕ nu-şi facă avênt în vileag ştiri care de care mai autentică despre iminenta desmembrare a Austriei. Acuşi cutare protet german, acuşi autori françezi şi ziare rusesci, acuşi din parte aliată se lanséza combinaţiuni şi desiderate asupra sorţii monarchiei nóstre, destinate a fi desmembrată şi împărţită peşcheş amicilor. Acum de curênd ziarul „Arena“ din Verona se ocupă în primarticol cu sórtea Austro-Ungariei şi pe basă de informaţiuni de tot sigure (!) spune, că întrĕ Germania şi Italia (deci între aliatele ei) decurg tratative asupra împărţirii Austro-Ungariei; têrgaşii încâtva s'au şi ajuns cu têrgul şi numai invoirea Rusiei mai lipsesce, pentru-ca planul sĕ fie pus în lucrare. Dar' va urma şi acéstă învoire, cu ocasiunea visitei regelui Victor Emanuel la Petersburg.

S'a isprăvit! Austro-Ungaria va fi împărţită astfel:

Germania va căpĕta Boemia, Austria-de-jos şi de-sus, Salzkammergutul, Tirolul de nord, Stiria şi o parte din Carintia.

Italia va capĕta Triestul, Trentinul, Istria, Dalmaţia până la Raguza şi Tirolul de sud.

Rusia se mulţămesce cu Galiţia şi Bucovina.

Muntenegrul capĕtă golful de la Cattaro, Krivosja şi Herţegovina.

Sêrbiei i-se va da o parte din Croaţia împreună cu Slavonia şi Bosnia.

Ceea-ce mai rĕmâne din Austro-Ungaria va forma *regat magiar independent.*

Aşa spune „Arena“! Dar' nu spune bine; pentru-că unde rĕmâne ... *iredenta română,* mĕ rog! Trebuia sĕ facă parte şi acesteia, pentru-ca ştirea sĕ fie — baş istina.

*

Ştiri mĕrunte. Sĕptĕmâna trecută şi-a serbat iubileul de 80 ani de viéţă presidentul Curiei, Nicolau *Szabó.* — In Rusia bântue în mare grad fómetea; mii şi mii de ţerani, împinşi de fóme inundéză spre oraşe, sperând că vor afla ajuioriu; mulţi per pe drumuri. — Fraţii şahului Persiei au sosit Sâmbătă la Viena, şi s'au înscris elevi ai institutului Theresian. — Alaltăeri în *Caşovia* şi împrejurimi a nins tótă ziua, peste nópte frigul a fost de patru grade. — Pe Marea-Négră bântue viscole mari; mai multe corăbii au fost isbite de ţermuri şi sfărmate; mulţi dintrĕ cei de pe corabii au perit în valuri.

Revistă bisericéscă.

Calităţile cântării bisericesci. Din fiinţa şi menirea cântării bisericesci urméză de sine calităţile ei. Dacă cântarea bisericéscă este expresiunea inimei emoţionate de credinţă vie şi de pietate adâncă, dacă ea nu este alta nimica de cât rugăciunea trecută în poesie şi musică, apoi trebue sĕ se distingă prin demnitate solemnă, prin simplitate, linişte şi prin seriositate sfântă. Formele de melodii profane, teatrale, nu stau în acord cu demnitatea şi seriositatea cea sfântă a simţĕmêntului religios, cum nici cu fiinţa fundamentală a cântării celei sfinte. Cântarea trebue sĕ se misce într'o melodie simplă, lină, uşóră şi naturală, căci numai astfel devine ea populară şi limba ei simbolică înţelegibilă, influinţând cu putere asupra inimei omului. Aşişderea se cere, ca melodia ei sĕ stee în acord cu textul şi însemnarea lui, ca plinătatea şi modulaţiunea, înălţarea şi coborîrea tonului sĕ se determineze de cuprinsul cântării, de ideia şi simţĕmêntul ce se esprimă prin el. Din acéstă causă trebue la cântare sĕ se înţelégă textul. Numai o cântare ca acésta este démnă de cultul creştin, numai o astfel de cântare este potrivită de a produce edificare. De mare însemnătate este executarea cântării, şi în privinţa acésta e de observat că numai acela va cânta bine, care nu cântă numai cu vocea, dară şi cu inima credinciósă, fiind pătruns de cuprinsul cântării. In privinţa acésta se cere, ca cântarea sĕ nu se esecute prea repede, neînţelegêndu-se textul, dar' nici prea rar, într'un ton trăgănător şi greoiu. Acésta ar sta în contra ideii fundamentale a cântării, cum şi în contra spiritului credinţei creştine. Apoi se cere, ca cantorul sĕ nu încórde vocea peste fire, sĕ nu producă strigare, căci prin acésta se vatĕmă simţĕmêntul religios al credincioşilor. Pe momentul acesta din urmă biserica din vechime a pus deosebit pond, ordonând, ca cei ce cântă în biserică *„sĕ nu siléscă firea spre strigare“* (can. 75 al sin. VI. ecum.), ci se întrebuinţeze vocea lin şi cu moderaţiune.

(*„Candela“*).

Un manuscript de la apostolul Petru. In 1 Iuniu 1879 murise în *Ierusalim* în etate de 109 ani un cerşitoriu cu numele *Kore.* Cu peste 50 de ani înainte de datul morţii bĕtrânul îşi perduse graiul şi trăia viéţă de sihastru, retras într'o speluncă de la marginea oraşului. Poporul îl venera ca pe un sfânt. Neştiindu-se ori de are bĕtrânul rudenii, autorităţile au hotărît sĕ îngrijéscă de înmormêntarea lui şi sĕ iee în stăpânire eventualul rĕmas după el. Când comisiunea a întrat în spelunca fostă locuinţă a bĕtrânului, la pólele muntelui Gethsemani, au aflat padimentul speluncii tapetat cu blane de tigru, ear' într'un unghieţ, sub blane, au aflat o ladă de fer, mare şi încuiată cu mai multe lăcate, în care erau tot felul de bani de metal, în valóre de 200.000 de franci, ear' pe fundul laḑii, învelit în pânză verde, un *papyr.* La atingerea cu mâna pânza s'a prefăcut în pulbere; papyrul însĕ, de-şi e forte vechiu, era destul de elastic şi destul de bine conservat. Inceputul textului, scris pe acest papyr cu litere roşii şi în limba hebraică vechiă, suna astfel: *Petru, pescariul lui Iisus Fiul lui Dumnezeu, vestitoriul evangeliei sale, către popórele întregei lumi grăiesce, la porunca şi în numele Domnului*“. Subscrierea e fórte clară şi e următórea: *Eu, pescariul Petru, în numele lui Iisus hotăritu-m'am la vêrstă de 50 ani sĕ scriu cuvêntul iubirei. In a treia pască de la mórtea învĕţătoriului şi Domnului meu Iisus Christos Fiul Păcii, în casa lui Beleri în apropiere de templul Domnului.*

Savanţii Ierusalimului, după îndelungate studii au ajuns la conclusiunea că dintrĕ scriitorii timpurilor mai noue nu ar fi în stare nici unul sĕ scrie în o limbă hebraică vechiă atât de clară şi cu atâta uşurinţă şi cu atâta siguranţă în întorsĕturile anumitor cuvinte. Societatea biblică din Londra încă a trimis o comisiune, ca sĕ studieze manuscriptul, care a opinat hotărît, că manuscriptul e original şi e al însuşi apostolului Petru.

In rĕstimp s'au aflat şi erezi ai cerşitoriului Kore, cari cu nici un preţ nu voesc sĕ cedeze manuscriptul, cu tóte că societatea biblică din Londra li-a oferit pentru el 20.000 de lire engleze (o liră engleză = 24 cor. şi ceva peste un filer). Numai la atâta s'au învoit, ca societatea sĕ iee de pe manuscript fotografie şi sĕ 'l traducă.

Cărţi şi reviste.

„Mama sfântului Augustin“. Atragem de nou atenţiunea cetitorilor asupra frumosului op *„Mama sfântului (fericitului) Augustin“*, scris de *Emil Bougaud*, episcop de *Lavail* (Francia) şi apărut de curênd şi în traducere românéscă, făcută de societatea *Salba* a teologilor gr. cat români din Budapesta. Cartea a apărut în editura dlui Dr. *Dăianu*, profesor în Blaj, şi se vinde cu 2 coróne esemplarul. Jumĕtate din venitul curat este destinat unui scop naţional-bisericesc. Se află de vênḑare la editor, Dr. *Dăianu*, în Blaj.

*

„Lumina, revistă bisericéscă pentru elocinţa amvonului, cultura religiósă a clerului şi a poporului“, redactată în *Bucuresci* de profesorul *Dr. Elefterescu.* Nr. 9 şi 10 pe Novembre—Decembre a apărut cu urmatoriul sumariu: „Importanţa serbării Dumineceí“; „Bogatul şi sĕracul în spiritul lumii şi în ordinea provedinţei“, Predică la Dumineca a 24-a şi 28-a după Rusalii, la serbătórea Sfântului Nicolae, la Dumineca înainte de crăciun, la crăciun, la mórtea unui fruntaş din comună; apoi „La sĕrbătórea Sfântului Nicolae“ (poesie religiósă poporală, comunicată de Nicolae Noaghiu din Ungra, comitatul Têrnavei mari); „Ceva despre Vitleem, locul nascerii Mântuitoriului nostru Iisus Christos“; „Despre biserică, odăjdiile şi objectele ce se află într'însa (edificarea bisericelor şi numirea lor,) forma vechiă a bisericei şi împărţirea ei, stilul în care se edificau bisericele, părţile bisericei), şi avis despre volumele de predici aflătóre de vinzare la administraţia revistei.

„Lumina“ apare odată pe lună şi costă 5 coróne pe an. Redacţia şi administraţia: *Bucuresci,* strada Fundătura-Berzei Nr. 30.

*

„Curierul literar sĕptĕmânal şi artistic“ Nr. 4 din 28 Octobre st. v. a apărut cu următoriul sumariu: „După furtună“, poesie de G. Coşbuc; „Musca“, (din „Datinile şi credinţele Românilor despre insecte“ de S. Fl. Marian,) reproducere, „Cântec de zori“, poesie de Maria Baiulescu; „Despre pedanţi“, proverbe; „Bărăganul“, poesie de A. Naum; „George Lazar“ (cu portret), reproducere din opul lui N. Iorga „Istoria literaturii române“; „Regina din Aragon“ de Felix Dahn, traducere de Maria Cunţan, sonete de St. O. Iosif, apoi dări de semă, notiţe bibliografice, cugetări, etc.

„Curierul literar“ apare în fie-care Vineri în *Bucureşti* (str. Spatariului Nr. 28) şi costă 14 coróne pe an.

*

Ciaslov (orologion) tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inalt Preasânţiei Sale Domnului *Ioan Metianu* archiepiscop al bisericei ortodocse române din Transilvania, şi metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania.

Sibiiu, tiparul tipografiei archidiecesane, 1901.

Cuprinsul:

1. Polunoştniţa de tóte zilele.
2. „ Sâmbetei.
3. Rênduiéla Utreniei.
4. Ciasul dintâiu.
5. „ al treilea.
6. „ al şeselea.
7. Rênduiéla obedniţei.
8. Ciasul al nouĕlea.
9. Rênduiéla vecerniei.
10. Pavecerniţa cea mică.
11. „ „ mare.
12. Slujba sântei cuminecături.
13. Cinstitul Paraclis.
14. Rugăciunile de masă.
15. Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului.
16. Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri.
17. Troparele morţilor.
18. Troparele preste sĕptĕmână.
19. Troparele şi condacele cărţilor de obşte după rênduiéla sinacsariului.
20. Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie.
21. Sinacsariul pe lunile: Septembre, Octobre, Novembre, Decembre, Ianuariu, Februariu, Martie, Aprile, Maiu, Iuniu, Iuliu şi August.
22. Păscălie, care cuprinde 16 rubricil cu datele respective (1. Anii dela nascerea lui Christos. 2. Litera Păschăliei. 3. Crugul Sórelui. 4. Crugul Lunei. 5. Mâna Anului. 6. Temelia Lunei. 7. Nascerea lui Christos. 8. Mâncare de carne ... sĕptĕmâni. 9. Zile. 10. Triodul se începe, luna. 11. Ziua. 12. Sântele Paşti, luna. 13. Ziua. 14. Postul Sânţilor Apostoli, sĕptĕmâni. 15. Zile. 16. Ziua sĕrbătórei).
23. Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora.
24. Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor, dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor Sânţilor, până la a cincia din postul mare, preste toţi anii.

In seria cărţilor bisericesci puse sub tipariu cu litere străbune este a treia cartea acésta, care cu ziua de azi a eşit de sub tipariu şi se dă în mâna evlaviosului nostru popor.

Intrĕ Ciaslóvele acuma în us este acesta cel mai bogat, şi este una dintrĕ cele mai indispensabile în bisericile nóstre.

Punênd cartea acésta în mâna evlaviosului nostru popor, dorim, ca ea sĕ fie folosită cu rêvna, cu pietatea, cu care străbunii şi părinţii noştri o au folosit în haina cea vechiă, de care acum s'a desbrăcat.

Tipărită pe hârtie bună, trainică, în o estensiune de 25 cóle octav mare, 400 pagine, cartea are o presentare fórte frumósă, şi servesce spre lauda tipografiei nóstre archidiecesane.

Preţul este: broş. 2 cor., leg. în pânză 2 cor. 40 fil., leg. în piele roşie cu copcii 4 cor.

A se adresa la tipografia şi librăria archidiecesană în Sibiiu. Nagy-Szeben.

Din public.*)

Declaraţiune.

Subscrişii, foşti membri în comitetul vechiu şi conducĕtorii agendelor societăţii „Petru Maior“ până la noua constituire a ei pe anul administrativ 1901/902, ne simţim deobligaţi a declara oficios, referitor la cele publicate în *„Telegraful Român“* din Sibiiu (Nr. 119) sub titlul: din Budapesta. Constituirea societăţii „Petru Maior“, — următórele:

1. Societatea „Petru Maior“ nu e constituită pe anul administrativ 1901/902. Până acum e ales numai preşedinte în persóna dlui *Candin David,* student iurist; şi

2. Alegerile până acuma nu s'au putut continua; se vor continua însă în timpul cel mai apropiat.

Budapesta la 8 Novembre st. n. 1901.

Dionisie Stoica
fost v.-preş. şi preşedinte interimal.

Constantin Moga
fost secretar.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Notiţă oficială.

Se aduce la cunoscinţa publicului nostru, că *a apărut* şi se póte procura de la *librăria archidiecesană* (Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45) *călindariul archidiecesan* pe anul *1902*

Călindariul archidiecesan cu şematismul bisericei nóstre archidiecesane şi al dieceselor sufragane, cu un cuprins literar bogat, cu îndrumări pentru învĕţători în ce privesce afacerile fondului de pensiuni, cu indicarea evangeliilor şi a glasurilor, cu têrgurile de ţéră, este indispensabil pentru preoţimea, pentru învĕţătorimea şi pentru toţi cărturarii noştri. Acest călindariu costă *80 fileri* + 10 fileri porto postal.

Afară de ediţia mare (cu şematismul) s'a tipărit şi *o ediţie mai mică* (fără şematism), care costă numai *40 fileri* + porto postal 10 fileri.

In celelalte a se adresa la librăria archidiecesană.

Nr 577/901 [225] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Murêş-Ludoş*, pe basa înaltei resoluţiuni consistoriale din 5 Iuniu a. c. Nr. 4934 B., se escrie concurs nou cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotaţiei de la stat.

Reflectanţii au a-şi aşterne suplicele instruite în ordine, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Turda, 18 Octobre, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turḑii în conţelegere cu comitetul parochial.

Jovian Murêşianu
protopresbiter

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panţu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion*	C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu*	„ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Poveşti
pentru anul prim şcolar.

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eşit de sub tiparîu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archierêscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sĕrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** şi la

Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

La Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu se află de vênḑare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de tóte zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rênduéla Obedniţei. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Sluşba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roşie cu copcii 4 cor.

Orológe de părete şi deşteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună şi solidă. * Preţuri eftine, garanţie conscienţiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

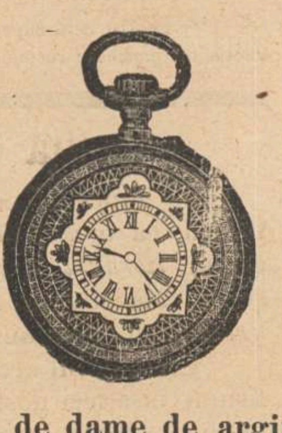

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeaşi calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeaşi calitate,** cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării şi argintării** din Transilvania recomândă eftin şi bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor şi opticilor.**

Potire, cruci, cădelniţe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri** şi **vase de masă** cu preţurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broşe şi bracelete cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă şi botez potrivite cu preţurile cele mai eftine.

[113] 28—30

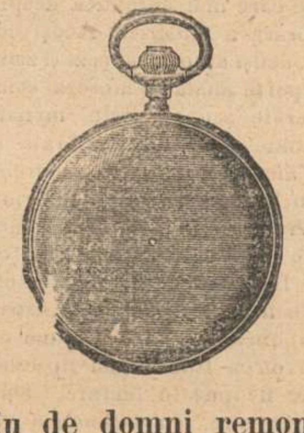

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Acelaşi cu cutie de oţĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile şi eftine.

Lanţuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanţuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deşteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Reparaturi de orológe se esecută bine şi eftin.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 123 Sibiiu, Sâmbătă 3/16 Novembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Conflictul.

Sibiiu, 15 Novembre n.

S'a terminat conflictul franco-turc, aşa cum se termină tóte operetele franceze: în mijlocul unei comicării provocătóre de rîs. Se zice că Sultanul a cedat la tóte cererile guvernului francez, atât în privinţa capitalelor franceze, băgate în docurile şi cheiurile din Constantinopol, cât şi cu privire la celelalte pretensiuni reclamate de interesele Franciei; şi în urmarea asigurărilor date, că promisiunile făcute din partea Sultanului vor fi *şi împlinite,* — escadra franceză şi-a împachetat stégurile şi pe aceeaşi cale pe care a venit, a plecat din *Mitilene.*

Natural, că în cercurile politice aplanarea conflictului, care putea sĕ iee dimensiuni ameninţătóre pentru pacea europeană, a făcut impresiunea cea mai bună, ear' diplomaţii resuflă mai uşor decând ştiu, că au scăpat de nou de primejdia de a le fi pusă la probă — *iscusinţa.*

Cea mai mulţămită cu modul cum s'a aplanat conflictul este Rusia, a cărei presă oficiósă laudă şi ridică până la ceriu tactul, prudenţa şi înţelepciunea cu care Francia a procedat pentru a primi satisfacţie deplină de la Turcia, pe care a şi primit'o, fără a se clătina, fie cât de puţin, şi a se mişca din loc *pacea generală*, atât de necesară pentru popórele Europei şi atât de mult dorită de popórele Europei.

Rusia are motiv sĕ fie mulţămită cu acest mod de sdrângănire de arme din partea Franciei; pentru-că de-şi aliate şi surori de arme, în chestii referitóre la popórele din Balcani statele aceste două sunt, sau cel puţin de astădată au fost *rivale.*

Negreşit că Rusiei, care de mult se consideră şi e considerată de apărătórea şi protectóra popórelor asuprite din Orient, nu i-a fost plăcută ştirea, că aliata ei, Francia, cere de la Sultan sĕ-i acorde dreptul de a esercia protectoratul asupra popórelor creştine din Orient, ea, care nici nu e de o lege cu popórele din Orient. Şi e mai mult ca sigur, că un astfel de protectorat, dacă s'ar fi dat Franciei, se lovea în mod evident de interesele Rusiei, şi aducea pe cele două state aliate în stare de duşmănie, şi póte şi la ciocnire formală. De aceea, se crede, că prea curênda depărtare a escadrei franceze din porturile insulei Mitilene s'a făcut şi în urma unei sincere şi neîndoióse clarificări, făcute din partea Rusiei, că dacă e vorba de protectorat asupra popórelor din Orient, acela numai ei póte sĕ-i revină, pe basa — trecutului.

Destul, că Francia şi-a retras flota din apele Turciei, fără a mai insista pe lângă recunóscerea protectoratului cerut asupra popórelor creştine, supuse stăpânirii turcesci, şi fără a insista pe lângă ameliorarea sorţii de nesuferit a Armenilor, Macedonenilor, etc., popóre asuprite şi maltratate în tóte formele, de îndreptăţiţi şi neîndreptăţiţi.

Şi aici e comicăria, — aici e desamăgirea. Pentru-că guvernul francez se lăuda la început, că va lua în mână chestia Armenilor, chestia Macedoniei, a Turcilor tineri, şi altele şi altele, tot chestii ardĕtóre pentru cei-ce trebue sĕ sufere din causa neresolvării lor, — şi tótă lumea se aştepta, că Francia cea nobilă şi generósă, cea iubitóre de libertate, va face acum sĕ se pună capĕt suferinţelor acestor popóre nevinovate creştine din Orient, silind pe Sultanul sĕ se plece în faţa stégului libertăţii, împlântat din partea Franciei pe insula Mitilene, şi sĕ se plece înainte de a'l împlânta Francia şi pe altă redută, şi în mod mai simţitoriu pentru sublima Pórtă. Şi în cele din urmă se dovedesce, că despre tóte acestea nici vorbă nu s'a făcut către Sultanul, şi că guvernul francez a fost bun bucuros că şi-a vĕdut asigurate miliónele imprumutate, după ce a şi dat vênt pânzelor ca sĕ-'i ducă corăbiile a casă.

Curată operetă franceză, care ar merita furtună de aplause, dacă nu ne-am gândi la nefericitele popóre din Balcani, cari earăşi au rĕmas acolo unde se aflau, ba chiar mai rĕu, pentru-că li-s'a luat acum şi raza de speranţă pe care au fost pus'o în Francia. Ele nu vor aplauda, ci vor plânge şi vor blăstĕma pe cei-ce pot sĕ le ajute şi nu le ajută.

Adresa dietei ungare.

Eri, Joi, s'a început în dieta ungară discuţia asupra proiectului de adresă, care este a se înainta Monarchului drept rĕspuns la mesajul de tron rostit cu ocasiunea deschiderii actualei sesiunii parlamentare.

Proiectul de adresă a fost depus pe masa dietei încă în şedinţa de Luni, şi e compus de o comisiune alésă în scopul acesta din partea şi din sinul majorităţii parlamentare, prin urmare e adresa partidului guvernamental.

Afară de proiectul acesta, care e o simplă parafrasare a mesajului de tron, vor depune pe masa dietei, în decursul discuţiei, şi celelalte partide representate în dietă câte un proiect de adresă, căutând fie-care din ele sĕ-şi preciseze bine în proiect punctul de mânecare şi politica pe care o urmăresce.

Vor înainta un proiect de adresă separat şi cei cinci deputaţi *naţionali* din parlamentul ungar, şi proiectul acesta va sta mai aprópe de noi, pentru-că în el vor fi bine precisate şi motivate tóte drepturile legale ale naţionalităţilor nemagiare din patrie.

Deocamdată nu cunóscem de cât proiectul majorităţii parlamentare, din care scótem următoriul estras:

Adresa mulţămesce Monarchului pentru încrederea ce o are în parlament, şi promite, că dieta va respunde prin manifestarea unei voinţe seriós e şi a unui zel neadormit. Accentuarea ridicării *bunăstării materiale* în mesaj, e liniştitóre pentru ţéră. Stărue asupra legării *pactului economic,* ca necesar pentru Ungaria şi pentru Austria. Tot aşa de necesară e şi stabilirea de nou a *tarifului vamal* între statele dualiste. Cu privire la chestiunea *convenţiilor comerciale*, adresa îşi esprimă părerea, că raporturile de alianţă cu statele streine vor remâné nealterate. Tot aşa crede adresa, că *pactul financiar cu Croaţia-Slavonia* va fi legat pe basa dreptăţii şi echităţii. Stabilirea *contingentului de recruţi* adresa o aşteaptă cu multă interesare. Adresa promite apoi, că parlamentul se va ocupa cu *îmbunătăţirea administraţiei,* cu reformarea sistemului *contribuţiunilor directe*, şi cu proiectele de lege, atinse în mesajul de tron, ca necesare pe terenul *justiţiei* şi al *instrucţiunii publice.*

Referitor la autonomia bisericei *catolice* adresa zice, că la deslegarea acestei chestiuni se vor lua în considerare, de-oparte principiul egalei îndreptăţiri a confesiunilor, de altă parte drepturile ce le are statul în general faţă cu tóte bisericele, în special faţă cu biserica r. catolică, şi cari drepturi isvoresc din eserciarea constituţională a supremului patronat.

Adresa crede, că cestiunea îmbunătăţirii situaţiunei materiale şi morale a *funcţionarilor de stat* nu se póte resolva de odată, guvernul însĕ va începe cât mai curênd opera lui salutară şi satisfacerea *gradată* a dreptelor pretensiuni.

In fine adresa esprimă recunoscinţă pentru tonul cald al mesajului şi pentru graţia, cu care Majestatea Sa amintesce despre *„trecutul naţiunei“*, şi încheie implorând binecuvêntarea ceriului asupra Majestăţii Sale.

O carte românéscă.

Bucuresci, 29 Octobre v.

O minunată carte a apărut zilele din urmă în capitală. E vorba de *„România Pitoréscă“* a dlui *Al. Vlahuţă,* — pétra cea mai strălucitóre de pe coróna literară a autorului, — un mărgăritar fără părechie în istoria literaturei române.

In cele 55 de capitole autorul nè plimbă de-alungul străvechiului Danubiu, căruia 'i consacră câteva pagini înălţătóre, şi cu o nespusă măestrie ne arată tóte minunăţiile şi frumşeţile ce

FOIŞÓRĂ

Pictura în biserică.

In Bucureşti a fost rezidită şi pictată de nou frumósa şi monumentala biserică gr.-or. română din piaţa *Amzei.**) Asupra picturei, esecutată în acéstă biserică de o adevĕrată frumseţă arhitectonică, — a scris domnul *D. Stănescu*, profesor de religie la liceul *Mateiu-Basarab*, un articol fórte instructiv în *„Şcóla şi Biserica“* din Bucureşti, — articol, din care multe se pot învĕţa. Credem deci că facem bun serviciu cetitorilor nostri reproducêndu-l în întregime, după cum urméză:

„Bisericica *Amza* din Capitală (Bucuresti) rezidită de curênd din temelie, este de sigur una din cele mai frumóse şi solide construcţiuni, ce s'au făcut în timpul din urmă. Autorul planului şi esecutorul lucrării au dreptul sĕ se simtă fericiţi pentru terminarea unei lucrări aşa de măreţe. Căci în adevĕr biserica Amza este şi va rĕmâné un monument architectonic.

Nu tot acéstă impresie pot sĕ am însĕ şi asupra picturei, ce acum se esecută. Partea cea mai mare şi mai interesantă este terminată şi deci socotesc, că este timpul a ne puté rosti în cunoscinţă de causă asupra valórei acestei lucrări, ce o aşteptăm cu o vie nerăbdare. Acum în lucru sunt părţile cele de la uşă, din colţuri retrase şi mai întunecate şi deci pot fi tăcute, cum desigur nici antreprenorul picturei nu le va da mai multă atenţie de cât tablourilor principale, ce se află în faţă.

Ştiu că, în urmă cu mai multe luni, a fost o violentă discuţie prin presă dacă sĕ se dee ori nu pictura d-lui Marcheti, discuţie ce ne-a lăsat cu totul rece, până la începutul lui Septembre, când vizitând lucrările de la biserica Amza mi-am zis: *criticii au avut dreptate.*

Găsesc că lucrarea este cu desĕvêrşire slabă şi lipsită de talent; că după atâtea laude, ce i-se aduseseră, am constatat că la *pomul lăudat sĕ nu te duci cu sacul*, şi că în casul de faţă se adusese din vreme prea multă laudă. Nu am onóre sĕ cunosc pe dl Marcheti şi deci persóna sa îmi rĕmâne cu totul indiferentă; ţin însĕ pentru dragostea de biserică şi artă sĕ aduc la cunoscinţa celor de sus mui multe greşeli, ce am găsit, spre a se putea aduce îndreptările trebuincióse înainte de sfinţire.

Lăsat lucrul aşa cum este îmi face impresia unei statue fórte frumos lucrată, dar' îmbrăcată în trenţe.

In lucrarea de faţă găsim greşeli:

a) contra sfintei scripturi, şi contra tradiţiunii;
b) greşeli contra adevĕrului natural;
c) lipsa de colorit, perspectivă şi de ori-ce concepţie artistică.

Dar' sĕ trecem la fapte.

a) Greşeli contra sf. scripturi şi tradiţiuni. — In parţea din mijlocul bisericei (în naos) pe zidul din drépta, sus, deasupra ferestilor e pictată scena Nascerii Domnului, care a avut loc în Oraşul Vitleem, cu prilejiul numĕrătórei poporului, ordonate de August împĕratul Romei. Vom vorbi mai la vale de valórea artistică a tabloului; atât trebue spus aici, că autorul face greşală contra sfintei scripturi, dăruind Domnului, sĕ se culce, un sicriaş de bambus, pe când evangeliştii susţin că Domnul a fost culcat într'o esle de vite: *„şi l'a înfaşat şi l-a culcat în esle pentru-că ei nu aveau loc în ospătărie.“* (vezi Luca Cap. 2, v. 7).

După tradiţie Domnul nostru este arĕtat, şi însaşi pictura bisericei nóstre îl represintă astfel, cu o figură blândă, pe a cărui faţă e intipărită răbdare, clemenţă şi mai pe sus de tóte ceva dumnezeesc, ce nu întâlnesci la ómeni.

Pĕrul sĕu e lung şi buclat, cu cărare la mijloc, barba lungă desfăcută în două jumĕtăţi. Peste tot însĕ domnul Iisus al d-lui Marcheti se presintă cu barba şi pĕrul scurt, cu o figură puţin interesantă şi nimic deosebit, ce sĕ-'l distingă de restul ce-'l încunjură.

b) Greşeli contra adevĕrului natural. O fórte mare eróre mai găsesc în scena Nascerei Domnului: Pruncul Iisus (rog sĕ nu se piardă din vedere că se represintă ziua nascerei D-lui) este de aşa estraordinară mărime corporală, că represintă aprópe jumĕtatea corpului Maicii Domnului, ceea-ce este o imposibilitate fizică.

De asemenea găsesc o imposibilitate fisică în obiceiul d-lui Marcheti de a smoli colórea feţei sfinţilor pictaţi. Nu au nici unul o colóre omenéscă, ci măsci cu ape de mohair. Nu e chestia aici de tendinţa artei bizantine, care sĕ arete în genere pe sfinţi slabi, căci nu de acésta e vorba. Aşi concede sĕ fie sfinţii şi slabi; dar' sĕ nu aibă chip omenesc, asta nu se póte admite. In picturile bisericii Amza toţi sfinţii ne apar cu feţele smolite, tatuaţi ca sĕlbaticii, şi suntem cei întâiu cari se desfăşură pe ţermurii marelui fluviu, de la „Porţile de fer“ până la revărsarea lui în mare. Străbate apoi cu noi îmbelşugatele câmpii ale Munteniei şi înviorătórele ţinuturi ale Moldovei, făcêndu-ne sĕ ne urcăm până 'n măreţele culmi ale Carpaţilor, spre a admira de aici tótă splendórea şi bogăţiile de tot felul, cu cari Dumnezeu a învrednicit pământul ce l'a dat de moştenire neamului românesc.

---

*) Acum biserica e şi sfinţită deja. *Red.*

In tótă acéstă nespus de frumósă şi de interesantă călĕtorie autorul face sĕ trécă pe dinaintea ochilor nostri un şir nesfîrşit de tablouri, unele mai frumóse de cât altele, şi se opresce cu noi la tóte ruinele şi monumentele de cari este legată vr'o amintire istorică, spre a evoca din adêncul vremilor întêmplările triste sau gloriόse, cari le fac scumpe inimei nóstre.

Intr'o limbă bogată, dulce şi melodiósă, autorul ne face sĕ vedem aevea munţii cu isvórele, codrii cu poenile, délurile şi văile unde rĕsună mişcătórea nóstră doină, mănósele câmpii ce gem sub greutatea rodului, şi satele şi oraşele cu trecutul lor mândru sau dureros.

Iată de pildă cât de înălţător şi în acelaşi timp nespus de duios descrie el munţii ţĕrii nóstre şi rolul mare ce l'au avut ei în istoria neamului . . . . . „In munţii acestia s'a închegat tăria şi „unitatea neamului românesc. Ei au fost „ocrotirea şi scăparea nóstră în zilele de „grózǎ, cetatea sfântă în care s'au păs„trat aşa de curate credinţele şi limba „şi datinele poporului nostru. In locu„rile acestea tăinuite, pe veci îngrădite „de străjile Carpaţilor, plutesc umbrele „strămoşilor nostri de 'nainte de des„călecătóre. Aici în şoptitul isvórelor şi „în frémĕtul codrilor a rĕsunat pentru „întâia-oră frumósa nostră doină — şi „nu e părĕu, nici plaiu de care sĕ nu fie „legată o amintire scumpă sufletului „nostru, nu e vêrf de munte, în tot „cuprinsul acesta, care sĕ nu-şi aibă „povestea sau cântecul lui.“

Tótă cartea respiră un aer de înviorare, de încredere, de speranţă şi de adêncă mândrie naţională. Ca dintr'un basm rĕsar din acéstă pânză aşa de măestru ţesută, figurile legendare ale voivoḑilor nostri, cu 'ntregul cortegiu de fapte nemuritóre de cari e legat numele lor, şi ce inimă ar fi aceea, care sĕ nu se înduioşeze până la lacrĕmi cetind paginele de o frumuseţă divină, închinate: „Călugărenilor“, Munţilor şi Cetăţii Neamţului, întristatei Bucovine, Văii Prutului, şi culminând în capitolul final: „Ţara. Poporul.“!

In adevĕr, în ce limbă s'a scris vre-odată ceva mai frumos, mai mândru şi mai înălţător decât rîndurile următóre, în cari poetul îşi resumă impresiile şi amintirile ce i-au rĕmas din gloriósa-i călĕtorie! . . . . . . „Dar' ceea „ce se ridică mai luminos şi mai sfînt „în mijlocul amintirilor mele, podóba „cea mai alésă şi mai mândră întrĕ „podóbele ţerii, este poporul românesc. „In sufletu-i larg, nespus de duios, „lămurit în focul atâtor suferinţe, am „găsit isvorul curat al frumóselor lui „cântece şi tot înţelesul istoric al trăi„niciei şi stăruinţei nóstre pe acest pă„mênt. In marea lui putere de muncă, „de luptă şi de răbdare, în mintea lui „trézǎ şi în inima lui caldă, am găsit „sprijinul speranţelor nóstre şi desle„garea înaltei chiămări a neamului „nostru. — Il urmăresc cu gândul de„alungul veacurilor, îl vĕd cu peptul „desvĕlit în zlótă şi în bătălii, mun„cind, ca sĕ plătiască dările ţĕrii, lup„tând, ca sĕ-şi apere pămêntul, căḑênd „şi ridicându-se iar, murind în şeş şi „renăscênd în munţi, pururea tînĕr, „pururea mândru, cu tóte nevoile ce „au dat sĕ-l rĕpue şi mĕ întreb: ce „popor a avut pe lume o sórte mai „aprigă şi mai sbuciumată, ce neam de „ómeni a stat mai vitéz şi mai întreg „in faţa atâtor dureri!

„Unde ar fi ajuns el astăzi, dac'ar fi fost lăsat în pace!“ . . . . .

Cartea dlui Vlahuţă este nu numai o deliciósă operă literară, ci e o carte sfîntă, o adevĕrată evangheiie dată la timp în urma scepticei nóstre generaţiuni lipsită cu totul de idealuri, spre a se însufleţi şi a învĕţa din ea dragostea şi simţul de jertfă către neam şi către ţară.

Prin acésta scriere clasică, — de un înalt înţeles moral şi patriotic, în care se străvĕd la fie-care pas sufletul ales al autorului şi inima luì largă — dl Alexandru Vlahuţă şi-a ridicat pentru posteritate un monument mai strălucit, — mai durabil decât cel pe care îl vor puté da bronzul sau marmora.

Fidelio.

Din România.

Ciuma la Odesa. Direcţia serviciului sanitar superior din Bucuresci a primit Marţi séra târziu înştiinţarea că în portul rusesc Odesa s'au constatat patru casuri de ciumă.

In urma aprobărei d-lui ministru de interne s'a dat imediat ordin telegrafic, ca la Sulina sĕ se pună o carantină de şése zile pentru provenienţele din Odesa, ear' la Ungheni sĕ fie supuse la visită medicală şi la desinfectare persónele şi bagajele venite din Odesa.

*

Aniversarea morţii lui Mihaiu Viteazul. Comitetul executiv al ligei culturale din Bucuresci a trimis presidenţilor tuturor societăţilor din Capitala României următórea circulară:

Comitetul central esecutiv al ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor hotărând sĕ comemoreze în capitală tricentenarul morţii marelui domn Mihai Viteazul, cu ocasiunea de 8 Novembre (sf. Mihail), a crezut că corespunde dorinţei d-v. cum şi a tuturor membrilor cari constituesc societatea ce conduceţi, învitându-ve sĕ binevoiţi a lua parte oficial şi în număr cât se póte mai mare la solemnitatea nóstră patriotică şi care în acelaşi timp este a *tuturor Românilor.*

In casul că societatea d-v. aderă la acéstă serbare românéscă, vĕ rugăm sĕ ne avisaţi din timp, pentru-ca sĕ vĕ putem indica locul de onóre ce veţi ocupa întrĕ celelalte societăţi participante la serviciul divin ce se va oficia la biserica Mihai Vodă, la orele 9 şi jum. a. m.

In séra aceleiaşi zile la orele 8 şi jum. dl profesor universitar *Dimitrie Onciul* va ţiné o conferenţă asupra lui Mihai Viteazul, la Ateneul Român.

Suntem siguri, dle preşedinte, că nu e nevoe sĕ insistăm mult pe lângă d-v. pentru a nu lipsi de la acéstă solemnitate, căci ori-care ar fi direcţiunea de activitate a societăţii d-v., în calea naţionalismului ea se întâlnesce cu Liga; idealul nostru al tuturora fiind acelaşi: *mărirea neamului românesc de pretutindenea.*

Chestiuni bisericesci.

Prin ce mijlóce îşi póte preotul dobândi autoritatea, de care are în cariera sa trebuinţă?

de **Vasile Gan** adm. prot.

(Fine.)

Şi cu deosebire e periculos a voí sĕ împedece preotul cu forţa a se vota unele propuneri, cari sunt acceptate de majoritatea sinodului şi sunt espresiunea opiniei publice din comună. Impedecându-le, se revóltă întrégă comuna şi forţei opune forţă.

Sunt lucruri periculóse?

Prea bine!

Autoritatea superióră bisericéscă de aceea trébă e, ca însaşi sĕ împedece ceea-ce e periculos, dăunos, pentru comună. Preotul în astfel de casuri dator e a serví cu informaţiunile de lipsă autorităţii superióre.

Nu este eschisă posibilitatea, ca însuşi preotul sĕ fie în rătăcire. Ce va face el, când autoritatea superióră află de bine a da zor concluselor sinodului, comitetului?

Se supune şi are sĕ esecute decisiunile, ca-şi-când cu voinţa sa s'ar fi adus. Nimic n'ar strica mai mult vazei preotului, de cât tocmai reproşele ce le-ar face în o direcţiune ori alta la astfel de ocasiuni. Preotul nu e dator cu responsabilitate nici lui Dumnezeu nici ómenilor pentru ceea-ce n'a putut împedeca.

d) Preotul în tóte manifestaţiunile bune şi nobile dator e a premerge cu esemplul seu.

Se face colectă pentru înzestrarea bisericei: E bătător la ochi, când toţi parochienii contribue, toţi jertfesc, numai preotul stă departe. Ba o astfel de ţinută ar face mult sânge rĕu la cei din parochie.

Nu numai de drepturi şi favoruri sĕ beneficieze preotul, ci dator e a se supune şi greutăţilor şi poverilor alăturea cu fiii sei sufletesci; şi încă în locul dintâiu sĕ fie el. Prin acésta insuflă credinţă, curagiu şi speranţă în popor; devine sufletul, inima lui.

Şi precum individul lipsit de speranţă mort este, astfel poporul fără credinţă, fără devotament nu póte esista. Ca sĕ insufle şi mai mare devotament:

e) preotul va lua parte, precum la manifestaţiunile de bucurie, aşa la casurile de durere, de suferinţe ale poporului, privéscă acele întrégă comuna sau numai singuraticii indiviḑi şi familii.

Un preot, care de comuna sa nu e legat şi prin legături sociale, nici-odată nu póte însemna acolo mult. Preoţii nostri de regulă la bĕtrâneţă se bucură de autoritate mai însemnată, sunt mai bine vĕḑuţi. De ce? Fiind-că în decursul timpului legăturile sociale, şi de prietinie ale preotului se înmulţesc în comună, şi el din ce în ce participă la mai multe manifestaţiuni ale poporului, în bine, cât şi în rĕu.

Acest moment e de mare însemnătate!

Biserica nóstră avênd în vedere influinţa ce o póte preotul pe cale socială esercita, a permis căsătoria preoţilor, ca sĕ aibă copii, rudenii în popor şi una sĕ fie cu el. Au priceput SS. Părinţi, că numai preotul cu familie, din mijlocul societăţii — póte lucra prin societate, o póte conduce; căci îi cunósce tóte păsurile, tóte neajunsele.

Cunoscênd noi importanţa momentului acestuia, sĕ nisuim a fi folositori societăţii ca membrii ai ei! Şi fi-vom folositori, când de la începutul carierei vom căuta a întra în legături sociale cu parochienii nostri, fie ei de ori-care condiţiune socială, dar' nu legături deşerte, ci bune şi cu scop moral, basate pe motive sănĕtóse.

*

Acestea ar fi cerinţele de căpetenie prin cari preoţii, şi în timpul de astăzi nefavorabil bisericei, 'şi-ar puté asigura vaza, influinţa de care au lipsă, ca sĕ pótă cu succes lucra în via Domnului.

Eară cei-ce din noi nu ar urma astfel, rĕu se înşală, cugetând că şi fără principiile arătate vor puté obţiné resultat pastoral.

Li-se póte întêmpla, şi pe lângă aceste, ca sĕ nu obţină totdéuna resultatul dorit. Câte decepţiuni nu întimpină preotul în cariera sa! De câte-ori nu e silit a începe de douĕ, trei, de zece-ori un lucru, până-ce póte triumfa! Triumful din urmă e ce produce mulţămire. La acela sĕ ţintim cu toţii!!

Cu aceste aşi fi putut termina. A rĕmas însĕ neconsiderat un moment, care de multe-ori trebue sĕ fie decidĕtor pentru activitatea preotului.

Ce va face el, când tóte încercările îi sunt deşerte? şi nici el, nici autoritatea superióră bisericéscă nu pot rĕsbí cu îndĕrĕtnicia şi rĕinţa omenéscă, care numai beţe în róte pune, dar' nu lasă a se realisa nici un lucru bun?!

Rĕspunsul este dat în Statutul nostru org., unde la pct. VII. din disposiţiunile generale cetim: „In casuri estraordinare de renitenţă însĕ, spre susţinerea ordinei bune, se póte acuira şi asistenţa potestăţii civile“.

Statul civil, va sĕ zică, are sĕ vină într'ajutor preotului. Sigur de sprijinul statului, totuşi numai întreţinênd relaţiuni de pretinie cu organele statului, póte fi preotul; prin care câştigă bunavoinţa lor, şi îi stau într'ajutor la susţinerea vazei.

Relaţiunea de prietinie, de ajutor reciproc se impune nu numai de s. scriptură şi de canónele bisericei, dar' e recerută şi de tactica activităţii pastorale. In nenumĕrate rînduri poporul se supune şi urméză în feliul cerut de preot, fiind-că ştie, că forţa majoră a statului încă stă la spatele aceluia.

Preotul e dator a fi cu moderaţiune şi cu tótă cruţarea la astfel de ocasiuni, ca sĕ înţelégă poporul, că nu a-i face rĕu se intenţionéză, ci a 'l ajuta. Amestecul civil încétă deci acolo, unde îndreptarea lucrurilor spre bine îşi ia începutul.

Aşa sĕ fie!!

Revistă esternă

După conflictul franco-turc. Intrĕ Francia şi Turcia s'au reluat firele relaţiunilor diplomatice. Consilieriul *Bapst* a făcut Marţi prima visită oficială ministrului de esterne al Turciei.

O parte a escadrei de la Mitilene a mers la Sira, ear' ceealaltă parte la Bochia, de unde mai târziu va merge asemenea la Sira.

Fiind-că prin aplanarea conflictului franco-turc a încetat motivul pentru care escadra italiană 'şi amânase visitarea porturilor turcesci, — la învitarea sultanului va pleca în curênd un detaşament de marină la Smirna, de unde o deputaţiune va merge la Constantinopol, ca sĕ predeie sultanului cadourile regelui Victor Emanuel.

*

Insule vêndute. Statele-Unite americane deja de ani de zile erau în têrg cu Danemarca pentru cumpĕrarea insulelor *St. Croix, St. Thomas* şi *St. Iohn.* Acum, după cum se raportéză din New-York, têrgaşii s'au ajuns cu têrgul; insulele au trecut în proprietatea Statelor-Unite, în schimb pentru *patru milióne de dolari.*

Aceste trei insule aparţin grupei Antilelor mici şi sunt în apropiere de insula Porto-Rico. Cea mai mare dintrĕ ele e *St. Croix*; era în posesia Danemarcei de la 1733, când o cumpĕrase de la Francia, ear' celelalte douĕ au ajuns în posesia ei prin cucerire la 1671. Motivul pentru care Statele-Unite atât de mult s'au trudit sĕ le aibă în posesie, nu se ştie.

*

Rĕsboiul Burilor. „Dally Mail“ e informat, afirmative din sorginte bură, că presidentul *Krüger*, la sfatul lui Leyds şi al altor delegaţi buri s'a declarat învoit sĕ între în tratative de pace, dacă guvernul englez va propune nemijlocit dînsului, ca şefului statelor transvaalice, condiţiunile păcii; va insista însĕ necondiţionat pentru deplina amnestie a insurgenţilor din Capland, pentru eliberarea tuturor prisonerilor, reconstruirea fermelor pustiite, despăgubirea deplină a Burilor păgubiţi prin rĕsboiu, şi pentru garantarea deplinei independenţe a Burilor prin contract contrasemnat de Rusia şi Francia. In schimb pentru acestea Burii vor ceda Angliei, drept despăgubire de rĕsboiu, o parte a venitelor din câmpurile aurifere.

Faţă cu acéstă ştire a ziariului englez secretariul *Wolmarans* declară în ziarele din Amsterdam, că în cercurile bure n'a fost nici vorbă despre eventuală întrare în tratative de pace şi nici nu se va întreprinde nimic în acéstă direcţiune, cât timp guvernul englez se identifică cu cele profesate de *Chamberlain* şi *Salisbury.* Pace numai cu deplina independenţă a Burilor se póte face.

---

sĕ protestăm contra unei asemenea denaturări. Mulţi dintrĕ sfinţi şi mai ales dintrĕ dascălii mari ai bisericei, erau de un esterior interesant şi apreciabil ca frumseţă. Ţi-se sgudue nervii la vederea acestor figuri schilodite, căci, e în genere o falsificare a adevĕrului şi a chipului omenesc dăruit omului de Dumnezeu. Nu dau nici un esemplu, pentru că tóte figurile sunt astfel maltratate. Asemenea găsesc de remarcat obiceiul lucrătorului de a face tuturor sfinţilor nişte gigantice mustăţi şi aşa de rĕu aşeḑate, că par' a fi nişte funii atêrnate de buze. Acest lucru nu este o greşală isolată şi singulară spre a fi trecută cu vederea, ci se întimpină iarăşi peste tot.

Tot aşa de nenatural găsesc obiceiul d-lui Marcheti de a umplé goluri cu capete de sfinţi puse în câte un buchet de flori. Ştiu că mi-s'ar puté rĕspunde, că acest obiceiu este fructul unei anumite epoce, dar' din punct de vedere al artei şi al frumosului, ce trebue sĕ domnéscă într'o lucrare de aşa natură, sunt indiferente şi epocile şi timpurile, numai artă sĕ fie. Arta n'are patrie nici epocă.

Pentru noi ortodoxii trebue, se înţelege, ca arta sĕ fie ortodoxă. (Va urma.)

In acelaşi înţeles raportéză o telegramă din Bruxella, care vestesce, că la discursul ministrului-president *Salisbury*, rostit sĕptĕmâna trecută la banchetul lord-majorului Londrei, presidentul *Krüger* a reflectat următórele:

— Cât timp Burii nu-şi vor recăpĕta deplina independenţă nici vorbă nu póte fi de terminarea rĕsboiului. Burii n'au absolut nici o încredere în autonomia pe care Chamberlain li-ar da-o şi mai bucuros voesc totala pustiire de cât o dependenţă de Anglia, fie cât de laxă.

O nouă învingere. Telegramă din Londra dto 13 Novembre vestesce, pe basa rapórtelor sosite acolo, că generalul *Botha* a atacat în apropiere de Vryheid o colónă englezà compusă din pedestraşi englezi şi vênători indigeni. După luptă scurtă *întrégă colóna s'a predat Burilor;* tunurile, proviantul şi muniţiunea Englezilor a ajuns pe mâna Burilor.

O altă telegramă din *Hamburg* raportéză din sorginte anglofilă sudafricană, că şepte din opt părţi a poporaţiei olandeze s'au alăturat la Buri, şi acésta e causa, că rĕsboiul duréză aşa mult.

Dela sate.

Sfinţire de biserică.

Dobra, 12 Novembre n.

Duminecă în 28 Novembre s'a sĕvêrşit actul sfinţirii bisericei de nou edificată din *Stretea*, în vecinătatea *Dobrei*. Actul sfinţirii l-a îndeplinit zelosul protopresbiter *Iosif Morariu*, asistat fiind de parochii Ioan *Sîrb* din Roşcani, Sebastian *Olariu* din Tisa şi parochii tineri Ioan *Sîrb* junior din Mihăeşti şi Emanuil *Şuiaga* din Lăpuşnic.

La acésta sĕrbătore, mai ales fiind şi timpul frumos, a luat parte o mulţime de lume din *Dobra* şi jur. Iţi era mai mare dragul sĕ vezi pe Românii noştri întrecêndu-se a aduce luminări şi diferite daruri pe jertfelnicul casei Domnului, o dovadă şi asta că poporul de aici ţine mult la biserica sa şi la legea sa.

La sfêrşitul liturgiei părintele protopop a rostit o frumósă cuvêntare, relevând rîvna démnă de imitat a micuţei comune bisericesci, care a zidit o biserică atât de frumósă. Accentuéză bunăvoinţa de care s'au împărtăşit parochienii din *Stretea* atât din partea fraţilor din apropiere, cât mai ales din partea I. Preasfinţitului archipăstor, Metropolitul *Ioan Metianu*, a Ven. consistor şi a Maestăţii Sale, Domnitoriului; mulţămindu-le apoi aduce binemeritată laudă parochienilor din *Stretea*, în locul prim lui *Ioan Giurgiu* senior şi junior, cari mai mult s'au interesat pentru zidirea bisericii.

La festivitate a contribuit în mĕsură mare şi frumósă corul plugarilor din *Dobra* conduşi de vigurosul învĕţător *Toma Roşu*. Onóre şi laudă lor.

După serviciul dumnezeesc primariul *Iaan Giurgiu* junior a poftit pe Domnii părinţi celebranţi şi inteliginţa de faţă la un prea bogat prânz. Cu asta ocasiune încă s'au rostit mai multe toaste: pentru Maiestatea Sa, pentru Metropolitul nostru, pentru protopresbiter şi pentru popor. *Alfa.*

NOUTĂŢI

Sacrilegiul din Balinţ. Casul din Balinţ cu profanarea altariului bisericei gr.-or. prin gendarmi, dat publicităţii mai întâiu în „Drapelul“ din Lugoj, a produs pretutindenea resens, şi cu drept cuvênt. Acum afacerea a ajuns în stadiu de controversă: fóia oficiósă a comitatului Caraş-Severin, „Krassó-Szörényi Lapok“ afirmă că gendarmii n'au călcat nici şcóla nici biserica, ci *numai din pragul bisericei şi după serviciul divin* au întrebat pe un om pe care-'l vĕḑuseră în biserică: nu cumva sunt ascunse în biserică steguleţe tricolore? la ce primind rĕspuns negativ, s'au depărtat.

Faţă cu acestea „Drapelul“ îşi susţine informaţiunea, scriind în Nrul dto 13 Novembre n. următórele:

„Referitor la rectificarea stării faptice anticipate de fóia oficială, ori-cât de mult am dori sĕ aibă dreptate, trebue sĕ constatăm următórele:

La noi în redacţie s'a presentat însuşi epitropul bisericei din Balinţ, un om demn de încredere, şi în faţa a doi martori ni-a spus *faptul călcării altariului prin uşa împĕrătéscă*, petrecut în presenţa sa. Gendarmii s'au depărtat din altariu numai după ce s'au convins că acolo nu sunt steguleţe ascunse. Martori ai călcării altariului prin gendarmi sunt: Ioan Bob epitrop Nr. c. 145, Petru Jivanescu Nr. c. 87 şi Constantin Tismanescu Nr. c. 145“.

Ear' referitor la modul cum s'a făcut investigaţia din partea gendarmilor „Drapelul“ spune, că pe V. Drinovean l'au chiămat din şcólă *în decursul festivităţii* şi l'au escortat cu 3 gendarmi la casarmă, asemenea şi pe Petru Tismanescu şi Ioan Lazar, ear' pe Iorgovan Ciossa l'au ridicat de-acasă jumĕtate ras (tocmai se rădea) şi l-au escortat la casarmă.

De altcum, după cum spune fóia oficiósă „K.-Szörényi Lapok“, s'a întrodus deja cercetare severă pentru eruarea stării faptice. E deci de datorinţa autorităţilor bisericesci competente a veghia, ca sĕ iese la lumină curatul adevĕr.

*

Recunoscinţă de laudă pentru merite s'a esprimat din partea comandei de corp d-lor locotenenţi Emil *Papp*, oficer la comanda cercului de întregire în Orĕştie şi *S. Patiţa* oficer la comanda cercului de întregire în Alba-Iulia.

*

Premii pentru ţeseturi şi cusături. Comitetul despărţĕmêntului IX. (Orăştie) al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ atrage atenţiunea femeilor române din comunele Bobâlna, Folt, Boiu şi Rapolt (apartinétóre despărţĕmêntului), că la adunarea generală ce se va ţiné Joi (21 Nov. st. n.) în Bobâlna se vor distribui premii pentru lucruri de mână femeesci (ţesĕturi şi cusături etc).

*

Pentru masa studenţilor de la gimnasiul rom. gr.-or din *Brad* au mai întrat următórele dăruiri: De la On. domn Ioan Incău notariu cercual în Vatia de jos 50 cor., de la Prea On. domn Ioan Groza junior protopresbiter gr.-or. în Halmagiu 10 cor., de la On. domn Nicolau Mateiu par. gr.-or. în Uibăresci, 20 cor., dela dl Simeon Pavel, paroch gr. or. în Grohot, 3 cor., de la Gerasim Cleşiu econom în Ribiţa, 1 cor. Suma 84 coróne. — Marinimoşii dăruitori, priméscă cea mai căldurósă mulţămită.

P. T. D. cari au binevoit a primi dăruiri pentru masa studenţilor de la gimnasiul nostru rom. gr.-or. din loc, sunt rugaţi cu tótă onórea a le trimite la locul destinaţiunei lor, cu posibilă urgenţă. — Direcţiunea gimnasiului rom. gr.-or.

Brad, 30 Octobre 1901.

Georgiu Părău,
dir. gimnas.

*

Rĕscumpĕrarea bancnotelor de 5 fl. Conform raportului ultim al băncii austro-ungare, în sĕptĕmâna primă a lunei Novembre hârtiile de *10 coróne* s'au înmulţit de nou cu 5·01 milióne de coróne, aşa că până la 7 Novembre erau în circulaţie hârtii de acestea în valóre de 102·474 milióne de coróne. Astfel mai sunt de rĕscumpĕrat hârtii de 5 fl. numai în valóre de 57·5 milióne de coróne. După-ce însĕ banca a pus în circulaţiune totodată şi piese de câte 10 coróne în aur în valóre de 30 milióne, hârtii de 5 fl. mai sunt în circulaţie numai în valóre de 27·5 milióne de coróne.

*

Cum lucréză alţii? Duminecă şi-a ţinut în Cluj adunarea generală *Kulturegyletul* ardelean, sub conducerea presidentului conte Acaţiu Béldy, comitele suprem al comitatului Cojocnei, care numai sĕptĕmânile trecute fusese distins cu titlul de *consilier intim* „deosebi pentru meritele câştigate prin promovarea scopurilor urmărite de Kulturegylet“. Din raportul comitetului central, presentat adunării, se constată că averea Kulturegyletului e de *2,735 900 cor. 30 fileri*, cu venit anual de *148.882 cor. 43 fileri.* Acest venit a fost întrebuinţat astfel: reuniunea a susţinut în decursul anului de gestiune: 1 şcólă agricolă şi 1 orfanotrofiu, 7 şcóle Emke, 11 şcóle de copii (kisdedovode), 8 asile de copii; a subvenţionat 4 şcóle de specialitate, 31 şcóle confesionale, 167 şcóle poporale, 74 coruri ţĕrănesci; a distribuit mai multe premii învĕţătorilor poporali şi a dat ajutóre odată pentru totdéuna; a dat mai multe stipendii pentru învĕţăcei meseriaşi etc. De la adunarea din anul trecut până la acésta, capitalul averii s'a sporit cu *166.543 cor. 93 fileri.* De la adunarea din anul trecut până la acésta s'au înscris membri noi, ori şi-au renoit îndreptăţirea de a fi membri: 14 membri fundatori, 950 ordinari, 242 ajutători, de tot *1206 membri noi.* Legate în favorul reuniunii s'au făcut în sumă de *7274 cor. 84 fileri.* Acţiunea întreprinsă de reuniune pentru spriginirea industriei indigene i-a dat un câştig de *13.348 cor. 19 fileri*, percente cedate de proprietarii de fabrice din ţéră, drept recunoştinţă. Din acéstă sumă, şi ce va mai întra sub titlul acesta, reuniunea intenţionéză sĕ înfiinţeze în Budapesta şi Cluj câte un ospiciu pe séma Sĕcuilor („székelyotthon“).

Acesta e resumatul raportului făcut adunării generale de Duminecă, despre activitatea de un an a Kaulturegyletului. Pe lângă acest resumat mai amintind că „Reuniunea culturală magiară din Ardeal“ („Emke“ sau Kulturegyletul) are la activul ei viéţă *numai de 17 ani*, comparaţia la care ţintim prin titlul dat acestei notiţe nu póte fi îmbucurătóre pentru noi.

*

Cununie. *Virginia Pop* (Hădărĕu) şi *Ioan Floca* (Chesler) învită la celebrarea cununiei lor, ce se va ţiné Duminecă în 11/24 Novembre la 1 óră p. m. în biserica gr.-or. din *Cheţa de Murĕş*.

— *Măriόra Silvestru* şi *Ioan Caicuţ* învită la cununia lor, care se va celebra în ziua de 11/24 Novembre a. c. la órele 2 p. m. în biserica gr.-or. din *Sibiiu* suburbiul-inferior.

*

Ce mai spune Falb? Zilele acestea a apărut călindariul meteorologic al lui *Falb* pe 1902, căruia dacă e sĕ-i dăm creḑĕmênt, avem sĕ ne aşteptăm la érnă grea şi la primăvară rece şi bogată în ploi şi viscole. Anume, după cum profeţesce Falb, luna *Ianuariu* va fi uscată, în *Februariu* vor fi ninsori uriaşe, în *Martie* viscole cu zăpadă şi ploi, în *April* vênturi şi viscole, în *Maiu* timpul va fi cât se póte de neplăcut, ear' *Iunie*, prima lună de vară, va fi rece binişor. Zile critice de primul rang vor fi: 22 Februariu, 10 Martie, 8 April, 7 Maiu şi 6 Iuniu.

*

Limfa lungórei. Din *Paris* vine vestea, că profesorul *Chatemesse*, elev al lui Pasteur, a inventat o limfă (serum) contra bólei de tifus (lungóre). Se zice, că Chatemesse a întrebuinţat cu succes acéstă limfă la mai mulţi bolnavi de tifus.

*

Emigrări. Se raportéză din Hamburg, că în cursul lunei Septembre s'au îmbarcat pentru ţerile transoceanice 8471 emigranţi (cu 4173 mai mulţi de cât în Septembre 1900), între cari 1725 erau supuşi austro-ungari. Cei mai mulţi aveau bilete pentru Statele-Unite (7232), pentru Brazilia 212, Argentina 122, Africa 181 şi Anglia 624. De la 1 Ianuariu până la 30 Septembre a. c. au emigrat prin portul Hamburg 69.096 inşi.

Din Gyertyámos (Banat) au plecat la America acum de curênd 42 familii cu 105 membri. Cel mai în etate dintrĕ ei era de 43 de ani.

*

Pentru limba maternă. Marţi, la adunarea de controlă a reservistilor, ţinută în Olmiitz, medicul în reversă *Dr. Osttavak* la apel la început nu a rĕspuns nimic, ear' când căpitanul i-a cetit a doua-oră numele a rĕspuns de douĕ-ori, cu voce 'naltă, *zde! zde*! Pentru cuvinţelul *zde!* (aici) medicul a fost imediat pus în arest; nu s'a resemnat însĕ nici acolo, ci necontenit repeta, că limba lui maternă e ceha, deci numai cu *zde* are sĕ rĕspundă; nu-i pasă de regulamentul militar în acéstă privinţă.

*

Universitate sud-slavă. Deputaţii *Ferjancici* şi *Ivcici* au înaintat dietei imperiale din Viena propunere de urgenţă, prin care cer înfiinţarea unei universităţi sud-slave cu facultăţi de jură, filosofie şi teologie. Propunerea e eflux al agitaţiunilor studenţesci, cari tocmai sunt în curgere la universităţile din Austria, prin cari se pretinde încă o a treia universitate slavă pe teritoriul Austriei (douĕ sunt deja: în Praga şi în Lemberg).

*

Săpături noue la Pompeji. Un mare proprietariu a întreprins săpături pentru desăparea drumului pe care o parte a poporaţiei oraşului Pompeji se refugiase din calea năpastei Vezuvului, care însĕ a fost ajunsă şi acoperită de lavă. Cu ocasiunea săpăturilor s'au aflat în jurul unui edificiu circa optzeci cadavre. Edificiul se pare a fi fost osterie (cârcimă); sub veranda osteriei erau douĕzeci cadavre, a bună séma de ómeni sĕraci, fiind-că numai câţiva bani de aramă s'au aflat la ei. Intrĕ cadavre s'a aflat însĕ unul în posiţie de şeḑut; probabil sĕ fi fost vr'un patrician al oraşului. La gât avea un colir de aur massiv din 64 zale, pe amêndouĕ braţele braslete mari de aur, la şold un pumnal de esecuţie artistică, cu mâneriu de fildeş, ear' în jurul lui câteva statuete, cari probabil sĕ fi representat *larii* (zeii de casă) ai mortului. Resultatul săpăturilor a produs sensaţie în întrégă Italia, şi un archeolog italian a şi scris un op asupra celor aflate, apărut în Londra, în care autorul dă cu părerea, că scheletul în posiţie de şeḑut nu póte fi al altuia de cât al lui *Pliniu bĕtrânul*, care — după cum se ştie — şi el şi-a aflat mórtea sub ruinele oraşului. Acéstă aserţiune însĕ e simplă suposiţie; neesistând nimic prin ce ar puté fi documentată.

*

Concert în Sĕlişte. Reuniunea română de cântări din Sĕlişte învită la *concertul* ce'l va arangia Duminecă, în *4/17 Novembre a. c.* în sala festivă a şcólei din Selişte, cu următoriul program: 1. *a)* „In casa Tatălui meu“, cor mixt de D. Bortniansky. *b)* „Adoramus“, cor mixt de G. A. Perti. 2. *a)* „Vino 'n codru“, cor mixt de H. Huber. *b)* „Rĕmas bun codrului“, cor. mixt de Mendelssohn. 3. „Dorule, o dorule“, cor mixt de I. Murĕşan. 4. *a)* „Trăiesc în suferinţă“, cor mixt de G. Dima. *b)* „Sub crengi de soc“, cor mixt de H. Kirchner. 5. „Hora“, cor mixt de I. Cordonean. 6. „Mama lui Stefan cel Mare“, baladă pentru cor mixt cu solo de sopran şi bariton, cu acompaniare de pian, de G. Dima. Inceputul la $7^1/_2$ ore. Intrarea: 2 coróne, 1 corónă, 60 fileri şi 40 fileri.

*

Proces de rehabilitare. Marţi s'a început la tribunalul din Lemberg procesul lui Robert *Stiller*, pe care în 1890 tribunalul militar îl osândise la patru ani de temniţă grea, pe motivul că a furat şi a vêndut Rusiei planuri de fortăréţă. Stiller şi-a împlinit osânda, cu tóte că nu mult după osândirea lui un desertor cu numele Rudolf Hermann, prins în Cracovia, mărturisise că el, nu Stiller, e vinovatul. După eliberarea din temniţă Stiller a cerut la ministrul de justiţie renoirea procesului, ear' ministrul a delegat tribunalul din Lemberg pentru noua pertractare.

*

Elvira nu e în miserie. Din *Milano* se vestesce că Donna Elvira, fiica lui Don Carlos de Bourbon, a sosit acolo împreună cu *Folchi* al ei şi şi-au luat cuartir splendid, avênd intenţia sĕ rămână acolo până la finalisarea procesului intentat tatălui ei pentru estradarea moştenirii după mama-sa. Ştirea despre miseria mare în care Donna Elvira se află în Paris şi avisarea la milostenia ómenilor, — ştire dată după ziarele din Paris, se vede deci a fi fost o scornitură.

*

Bucuriile revederii. Zileriul György Ferencz împlinindu-şi timpul de odihnă în penitenciarul din districtul leopoldin al Budapestei, şi-a luat cuartir în casa Nr. 7 din strada Segedinului, fără a reflecta la cuartirul soţiei sale şi la bucuriile revederii. Aflând despre acésta nevăstuţa, a grăbit la el. György însĕ a primit'o numai drăgăstos nu, ear' când a voit sĕ'l sărute, onorabilul György i-a luat întră mâni capul şi i-a muşcat nasul din rădĕcină. Nenorocita a fost dusă în spital, ear' György a ajuns de nou în grija poliţiei.

*

Ştiri mĕrunte. In Stasfurt s'a surpat o tarnă a ocnelor de cărbuni, astrucând 70 lucrători. S'au scos până acum trei cadavre şi 25 lucrători răniţi de mórte; 13 inşi lipsesc; ceilalţi au fost mântuiţi. — In *Odessa* a ars bazarul şi zece edificiii; douĕ fetiţe încă au ars. — Pe 20 Novembre st. n. e convocată congregaţie estraordinară în *Lugoj* — Tribunalul din *Viena* a osândit pe advocatul Oppenheim la o lună temniţă, pentru-că a provocat la duel pe Lueger, care, de sine înţeles, a respins provocarea. — Un vapor de postă s'a ciocnit în portul Dower cu o corabie, care s'a cufundat împreună cu cei 16 ómeni de pe ea. — La ţermurii Angliei şi Irlandiei bântue viscole mari, pe urma cărora mulţime de corăbii s'au naufragiat. — Ministrul de interne a cassat hotărîrea comitatului *Sătmar*, prin care votase 2000 coróne *din aruncul şcólelor*, pentru a procura pe séma salei de şedinţe portretul contelui *Ludovic Batthyanyi*, primul ministru-president al Ungariei, împuşcat în 1849 ca revoluţionar.

Cărţi şi reviste.

Călindariul tipografiei archidiecesane a apărut în mărime de $15^1/_2$ cóle, cu următoriul cuprins:

1 Chronologia, indicând momentele mai însemnate din istoria universală şi a nóstră naţională.

2. Datele despre sĕrbătorile din periodul Triodului şi celelalte sĕrbători împĕrătesci, despre zilele de post şi deslegarea postului în anul 1902.

3 Evangeliile în decursul anului, glasurile, sfetilnele învierei, şi zilele lunilor.

4. Pătrarele lunilor preste an şi indicarea timpului.

5. Regentul anului.

6. Genealogia caselor domnitóre.

7. Afaceri de postă şi telegraf.

8. Taxele de timbre şi tabela pentru computarea intereselor.

9. Şematismul metropoliei nóstre.

10. Şematismul dieceselor nóstre.

11. Archidiecesa în general cu protopresbiteratele.

12. Preoţii din archidiecesă fără parochii

13. Şcólele medii, cea comercială.

14. Şcólele poporale cu mai mulţi învĕţători.

15. Stipendistii din fondurile archidiediecesane.

16. Diecesa Aradului cu consistoriile şi oficiile protopresbiterale.

17. Diecesa Caransebeşului cu consistoriile şi oficiile protopresbiterale.

18. Ierarchii metropoliilor învecinate din Austro-Ungaria.

19. Evidenţele pentru oficiile protopresbiterale.

20. Disposiţiuni pentru esamenele private pedagogice şi pentru cele de cualificaţiune.

21. Disposiţiuni pentru pensionarea învěţătorilor şi a preoţilor.

Partea literară: 1. Despre pomul Crăciunului de P. Ispirescu. 2. Pasteluri de V. Alecsandri: *a)* La gura sobei, *b)* Sěměnături, *c)* Concertul în luncă. 3. Mama, după Andersen, trad. de O. Voileanu. 4. Fabule de Alecsandrescu: *a)* Toporul şi Pădurea, *b)* Cânele şi Căţělul, *c)* Măgariul rěsfăţat, *d)* Lupul moralist. 5. La clacă, de V. Goga. 6. Anecdote de Th. Speranţă: *a)* Ţiganul cu St. Ioan, *b)* Ţiganul şi căldarea. 7. Istoriőre de dna Colomb, traducere de Dumitru Stăncescu: *a)* Intr'o curticică, *b)* Flaşnetariul. 8. Din literatura poporană. *a)* Versul Precestei, *b)* Vers la nuntă. *c)* La Dumineca Floriilor. *d)* 4 Colinde, *e)* Oraţie la crăciun, *f)* Pilde filosofesci din codicele Mateiu Voileanu. 9. Fondul de pensiune învěţătoresc regnicolar.

22. Têrgurile în rêndul lunilor de preste an.

23. Inserate şi catalogul cărţilor din tipografia archidiecesană.

In celelalte a se vedé notificarea oficială în ce privesce acest călindariu.

Din public.*)

Daruri de Crăciun pentru săracii nostri.

> „Mila dată sěracilor te curăţă de pěcate, îţi câştigă îndurare şi viéţă vecinică“.
>
> Inscripţia pe icóna Maicei Domnului, din localul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

Mulţămită inimilor pline de îndurare, subscrisului comitet posibil 'i-a fost a îmbrăca şi a milui cu alimente în ajunul Nascerii Domnului nostru Isus Christos din anul 1899 şi 1900, sute de copii săraci, věduve şi ómeni lipsiţi.

La distribuirea darurilor, ce n'a fost lipsită de scene mişcătóre, am trebuit sě facem durósa esperienţă, că cu mult prea puţin am adunat, decât sě fim în posiţiune sě ajutăm şi numai în parte pe toţi aceia, cari cu drept cuvênt ar fi trebuit sě fie miluiţi.

Din acest motiv am luat hotărîre a continua şi pe viitor împărţirea de daruri şi a pune de pe acum la cale colectarea de bani şi de vesminte.

Cu o cale ne luăm voie a vesti pe toţi ómenii nostri cu durere pentru săraci, că stimabila dómnă Minerva Dr. Brote a binevoit a primi şi de astădată în mod generos protectoratul la sěrbările de distribuire; ear' un comitet de dame, ajutate de membrii corului reuniunii nóstre s'a angajiat a conscrie săracii nostrii si a colecta bani, vesminte, alimente, ce sě se împartă ca daruri de Crăciun întrě acestia.

Impărţirea darurilor şi pentru anul de faţă o vom face în mod de tot sěrbătoresc în presenţa tuturor acelora, cari durere au pentru cei lipsiţi.

Ne permitem a apela şi pe acéstă cale la inimile generóse, rugându-le, ca din prisosul lor sě contribue cu cât de puţin la alinarea suferinţelor săracilor nostri.

Lacrěmile věrsate de săracii nostri vor servi de cea mai înaltă recompensă pentru toţi aceia, cari posibilă ne vor face acéstă manifestare a simţului şi datorinţei creştinesci.

Sibiiu, 12 Nov. n. 1901.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

V. Tordăşianu
president.

I. Apolzan
notar.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rěspunderea.

Mulţămită publică.

Stimatul domn şi zelos creştin *Simeon Dandea* contabil de bancă în Bucium, dimpreună cu stimata sa dómnă soţie Agafia născută Toma, sciind starea sěracă a parochiei nóstre, au binevoit a dărui pe séma bisericei nóstre douě icóne frumóse, una represintă „*Bunavestire*“, ear' alta pe sântul părinte „*Nicolae*“, în valóre de 100 coróne. Ii rugăm sě priméscă profunda nóstră mulţămită, eară Domnul D-zeu dăruiască-le sěnătate şi putere pentru frumósa lor faptă creştinéscă.

O rară faptă au săvêrşit şi bunii nostri creştini *Simeon Presecan*, şi sotia sa născută Ilina Costinaş, cari la neîntreruptul indemn al zelosului nostru paroch *Vasilie David* au dăruit bisericei nóstre întréga lor avere mişcătóre şi nemişcătóre, carea represintă însemnata sumă de 5000 coróne, susţinêndu-şi numai dreptul de usufruct până la mórte. — In zilele nóstre, când materialismul tot mai tare s'a incuibat în tóte straturile societăţii, o jertfă atât de însemnată adusă pe altarul bisericei nu mai are lipsă de laude in cuvinte, căci fapta de sine se laudă. Dorim numai de la bunul D-zeu viaţă lungă şi fericită marinimoşilor nostri dăruitori, ca sě se pótă până la adânci bětrâneţe bucura de averea lor căştigată cu muncă onestă, caci după mórtea lor, din avere se va asigura plata învěţătoriului nostru confesional, prin ce vor fi scutiţi toţi parochienii de o mare parte a repartiţiunei de spese culturale.

Asemenea dorim şi bunului nostru paroch sěnătate ca sě pótă stărui şi conlucra şi pe viitor la astfeliu de fapte bune. *Mogoş-Mămăligani*, în 31 Octobre st. v. 1901.

Iosif Cipa
epitrop primariu

Notiţă oficială.

Se aduce la cunoscinţa publicului nostru, că *a apărut* şi se póte procura de la *librăria archidiecesană* (Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45) *călindariul archidiecesan* pe anul *1902*

Călindariul archidiecesan cu şematismul bisericei nóstre archidiecesane şi al dieceselor sufragane, cu un cuprins literar bogat, cu îndrumări pentru învěţători în ce privesce afacerile fondului de pensiuni, cu indicarea evangeliilor şi a glasurilor, cu têrgurile de ţéră, este indispensabil pentru preoţimea, pentru învěţătorimea şi pentru toţi cărturarii nostri. Acest călindariu costă *80 fileri* + 10 fileri porto postal.

Afară de ediţia mare (cu şematismul) s'a tipărit şi *o ediţie mai mică* (fără şematism), care costă numai *40 fileri* + porto postal 10 fileri.

In celelalte a se adresa la librăria archidiecesană.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50

Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Poveşti
pentru anul prim şcolar.

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela
Librăria Tipografiei archidiecesane.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumětate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Michail Manchen

[227] 2–6 vărsătoriu de campane (clopote)

Constrncţiunea cea mai nouă

Cu sul sucitoriu.

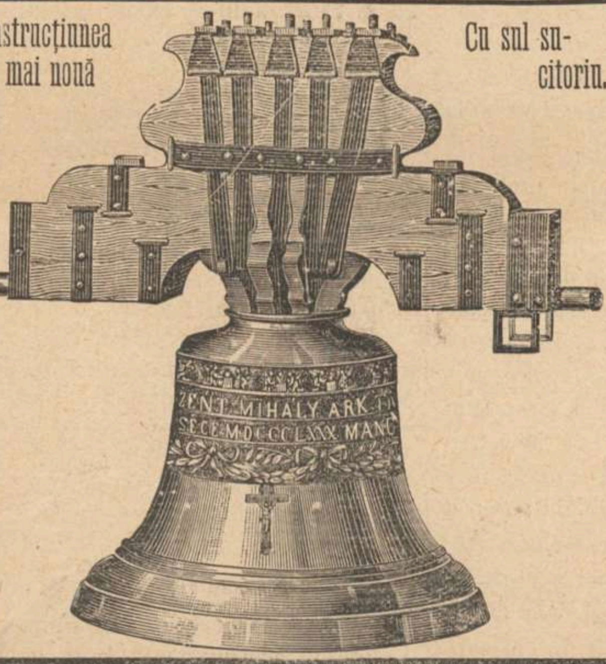

Sighişóra
(Schässburg-Segesvár)
Piaţa de sus Nr. 168.

Firma acésta esistă de la anul 1822 şi se bucură de un renume bun; se recomândă deci tuturor comunelor bisericesci pentru a **lifera şi repara clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat; face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efectuesc şi în depărtare. Clopote mai mici sunt totdéuna gata. Solvirea preţului se primesce şi în rate.

Orológe de părete şi deşteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

✻ Numai marfă bună şi solidă. ✻ Preţuri eftine, garanţie conscienţiósă. ✻

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

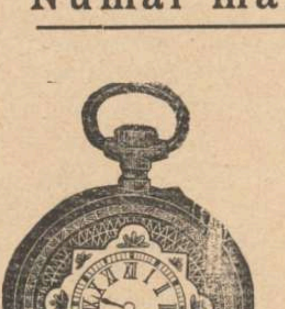

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni, aceeaşi calitate, mărime 50 mm., **5 fl. 50 cr.**

Orologiu de domni séu **de dame, aceeaşi calitate**, cu capac duplu, **7 fl. 25 cr.**

Cel mai mare **deposit de orológe, juvaericale, aurării şi argintării** din Transilvania recomândă eftin şi bun tóte productele **ciasornicăriilor, juvaergiilor** şi **opticilor.**

Potire, cruci, cădelniţe, candele pentru altar, etc., **tacâmuri şi vase de masă** cu preţurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broşe şi bracelete cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă şi botez potrivite cu preţurile cele mai eftine.

[113] 29—30

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari **4 fl. 25 cr.**

Acelaşi cu cutie de oţěl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Acelaşi deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Lanţuri de argint veritabil dela **1 fl.** în sus. **Lanţuri de aur veritabil** dela **9 fl.** în sus. **Orológe deşteptătóre de nickel** dela **1 fl. 60 cr.** în sus. — Se trimite pe lângă **rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.**

Juvaericale veritabile şi eftine.

Reparaturi de orológe se esecută bine şi eftin.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 124 Sibiiu, Marți 6/19 Novembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Reforma parlamentară.

Sibiiu, 18 Novembre n.

In adresa majorității parlamentare presentată dietei țerii, pentru a o vota drept rĕspuns la mesajul de tron, cu care a fost inaugurată actuala sesiune parlamentară, n'am găsit trecută chestia cea mai însemnată și cea mai arḑĕtóre pentru noi, și în consecință pentru pacea și liniștea internă a țerii: *chestia națională.*

Nici nu ne-am așteptat la aceea, ca sĕ o vedem scósă pe plan din partea partidului pe care se razimă guvernul și din care e eșit guvernul, din motivul, că nici guvernul nu a atins'o în programul sĕu de muncă, turnat în mesajul de tron, care, de-și rostit din partea Monarchului, e opera guvernului, pentru care guvernul pórtă întréga responsabilitate.

Și nu ne-am împedecat nici în aceea, că chestia n'a fost atinsă în mesajul de tron, fiind-că prea bine știm, că guvernul nu póte trece în programul seu de muncă chestiuni, pe cari, în formațiunea actuală a parlamentului nu le póte resolva, pe lângă cea mai mare bunăvoință. Ear' chestia națională e o astfel de chestiune.

Acolo, unde tóte popórele țerii sunt interesate și e vorba de precisarea limitelor până unde pot sĕ mérgă drepturile lor naturale ca popóre, *ca națiuni*, și e vorba de stabilirea cadrelor, fie mai largi, fie mai înguste, în cari se pot și ele mișca în plină voe și neconturbate de nimeni: trebue negreșit sĕ fie ascultate și ele, și trebue, ca soluția sĕ se afle și sĕ se dee *cu conlucrarea și cu consentimentul lor*, căci altcum chestia rĕmâne earăși neresolvată, sau numai pe jumĕtate resolvată.

Chestia națională nu póte fi resolvată prin un vot al majorității parlamentare; ci numai în bună înțelegere, *prin o convențiune formală*, legată întrĕ națiunea dominantă în țéră și celelalte națiuni, astăzi desmoștenite politicește.

Adevĕrul acesta l'a spus în plin parlament ungar unul dintrĕ cei mai luminați bărbați ai națiunei magiare, baronul *Eötvös József*, atunci când a fost întâiu vorba în parlamentul țerii despre resolvarea chestiei naționale; și de atunci adevĕrul n'a perdut, ci a câștigat numai în valóre.

Parlamentul actual magiar nu va puté deci sĕ dee resolvare potrivită chestiunei naționale, pentru că nu e format astfel, ca sĕ se pótă apuca cu succes mulțămitoriu de tranșarea chestiei; și de aceea nu ne-am impedecat in faptul, că nici în mesajul de tron și nici în adresa majorității parlamentare n'am aflat trecută ca chestie pusă la ordinea zilei pentru a fi resolvată în actuala sesiune părlamentară: *chestia națională.*

Regretăm însĕ, că nu vedem trecută, — nici în mesaj, nici în adresa majorității parlamentare, — o altă chestie, care stă în strînsă legătură cu chestia națională, anume: *reforma parlamentară.* Petru-că, dacă în interesul binepriceput al patriei comune, pentru pacea și liniștea internă a țerii, atât de necesară în scopul înaintării pe tóte terenele a tuturor popórelor cari constituesc acest stat, e inevitabilă necesitatea de a se resolva odată în mod desevîrșit chestia națională, și dacă chestia acésta, atât de arḑĕtóre, nu póte fi resolvată decât numai cu concursul și consentimentul representanților tuturor popórelor din patria comună: atunci e de sine înțeles, că popórelor interesate, naționalităților nemagiare din țéră, trebue sĕ-li se dee întâiu de tóte posibilitatea de a fi representate și ele în dietă, conform forțelor lor numerice și amĕsurat proporțiunii în care contribuesc, cu sânge și cu avere, la susținerea statului.

Acesta e primul pas cerut, pentru a ne apropia de resolvarea chestiei naționale; și până nu se face acest pas, trebue sĕ credem, că cercurile conducĕtóre nu se gândesc încă la resolvarea chestiei naționale.

Ori-cât de libere și de curate sĕ fi fost alegerile trecute dietale, — ceeace nu tragem la îndoială, — nu va puté afirma totuși nimeni, fie ori-cât de preocupat, că prin ele a fost manifestată adevĕrata voință generală a poporațiunii acestei țeri, pentru-că de fapt acéstă voință n'a fost manifestată. Și nu din intenționata rea aplicare a legii electorale, ci din causa legii însași, care e atât de meșteșugit compusă, încât *nu permite*, ca adevĕrata voință a țerii sĕ se pótă afirma și manifesta. Căci știut este că împărțirea meșteșugită a cercurilor electorale și inegalitatea dreptului electoral face imposibilă aprópe majorității acestei țeri participarea la alegeri.

De aceea, salutăm cu bucurie inițiativa luată din partea partidelor opoziționale din dietă, cari în adresele presentate din partea lor se ocupă ca cu o necesitate de stat cu *reforma parlamentară,* într'adevĕr de o urgență și necesitate neamânabilă. Și fiind-că pe altă cale nu ne putem spune părerea, trebue sĕ o spunem pe calea presei, că ținem și noi de cea mai mare necesitate *reforma parlamentară,* în acel înțeles, ca tóte popórele patriei sĕ pótă fi representate în mod cuvenit în dieta țerii.

Adresele partidelor oposiționale.

I.

In ședința de Joi a dietei magiare au presentat *kossuthistii* și *partidul poporal* câte un proiect separat de adresă-rĕspuns la mesajul de tron, ear' în ședința de Vineri a fost cetit proiectul de adresă al *ugronistilor.* Pe masa dietei sunt deci depuse până acuma *patru* proiecte de adresă. Va urma și al cincilea, al naționalistilor slovaci? Nu se știe. Se póte că ei își vor precisa punctul de vedere — fără a presenta adresă separată, — în decursul discuției, care va rĕmâné deschisă pe tema adresei pentru toți deputații, chiar și pentru deputatul țeran din secuime, *Makkay,* — dacă va avé ceva de spus.

Fie-care adresă oposițională a fost presentată din partea șefului de partid. Astfel a kossuthistilor a comentat'o și recomandat'o spre primire însuși fiiul tătâne-s'o, care în vorbirea sa, — de altcum cu interes ascultată și viu aprobată, — a riscat și afirmarea, că Maiestatea Sa se aflá în Ungaria, dacă îi ține legile, *totdéuna pe teren sigur,* ceea-ce ne face sĕ ne aducem aminte, că aceleași vorbe le trimitea și *Kosuth-tatăl*, împĕratului *Ferdinand,* la anul 1848, după isbucnirea revoluției de la Viena, — și tot același Kossuth-tatăl a detronat un an mai târziu dinastia în adunarea din Dobrițin.

Atât vorbirea lui *Kossuth Ferencz,* cât și adresa partidului pus sub conducerea *numelui* pe care-l pórtă, — sunt ținute în tonul celui mai odios șovinism magiar, ceea-ce se vede din următórele pasage, scóse din adresă.

Cu privire la *educațiunea și instrucțiunea publică,* adresa kossuthistilor conține dorințele acestea:

> „Multe dispozițiuni sunt necesare, pentru-ca sistemul nostru școlar sĕ devină factor de prima ordine în deslegarea problemelor nóstre mari *naționale* (magiare). Adevĕrata politică *națională* se póte valora în tóte ramurile vieții de stat numai acolo, unde caracterul național al statului e desvoltat pe tóte treptele, prin instituțiunile sale. Cultura dă nascere tuturor condițiunilor de viéță de stat, — ea desvóltă în tóte direcțiunile facultățile, atât ale individului, cât și ale națiunilor. In interesul educațiunii și al instrucțiunii nóstre publice, suntem gata sĕ aducem ori-ce jertfe. (De le-ați aduce *numai* din punga vóstră! Red.) N'ați precisat, Majestate, dispozițiunile ce sunt de așteptat în viitoriul cel mai apropiat, dar' sperăm, că fie-care din ele va forma câte o piatră fundamentală a *edificiului național de stat.* Esecutarea legii despre asilele de copii; reformarea legii despre școlele poporale în spiritul nisuințelor naționale (magiare), unificarea cualificațiunei învĕțătoresci, reformarea *școlelor medii* astfel, ca acelea sĕ nu pótă fi creatóre și susținĕtóre de *direcțiuni contrare națiunii* (magiare), instituirea, în privința acésta, a unei supravegheri de stat mai stricte și mai eficace, — sunt tot atâtea necesități arḑĕtóre în organismul instrucțiunii publice *naționale,* cari nu e permis sĕ mai fie amânate.“ — —

Cu privire la reforma parlamentară, aflată de necesară și din partea Kossuthistilor, adresa lor ne spune următórele:

> „Vrem sĕ matriculăm în cartea legilor nóstre *dreptul general electoral,* — eserciat *pe comune* și prin *votare secretă,* — pe séma tuturor acelor cetățeni, cari *vorbesc și scriu în limba statului.* Restrîngerea acésta va fi aplicată după trecerea unui anumit termin, așa, ca drepturile esistente sĕ nu fie scurtate. Nu ne putem lipsi de nimeni la munca mare a ridicării *statului național,* dacă dă dovadă, *că știe și voesce sĕ fie Magiar.* Impărțirea mai dreaptă a cercurilor de alegere nu mai póte fi acum amânata.“

Dar' e destul, pentru a ne convinge, că Kossuthistii au întrat cu totul în vederile și politica lui *Kossuth-tatăl,* — dușmănósă din cale afară naționalităților nemagiare din țéră, — și prin acésta s'au întors îndĕrĕt la stările de lucruri cari esistau înainte de 1848. Numai sĕ nu o pățiască și ei cum au pățit'o înaintașii lor, și în special *Kossuth-tatăl.*

Cam în alt ton e ținută adresa celor din partidul *poporal,* precum și adresa *ugronistilor,* cari asemenea cer *reforme parlamentare,* însĕ fără *restrîngeri* pe séma naționalităților, cum fac Kossuthistii. Aceste două adrese din urmă le vom schița în numĕrul viitoriu.

Turcia cedéză.

Bucurie mare în cercurile diplomatice, că Turcia a apucat pe calea cea bună și adevĕrată. Nu se mai opune, nu remonstréză, nu amenință, ci le împlinesce tóte, așa cum i-se cere.

Turcia cedéză! Dovadă, nu numai aplanarea conflictului franco-turc, ci și aplanarea diferențelor politice cari esistau întrĕ ea și monarchia nóstră. Pentru-că și Austro-Ungaria avea socoteli neregulate cu Turcia. Astăzi sunt tóte regulate. Turcia ni-a dat satisfacția cea mai desĕvêrșită, și încă fără nici o sdrângănire de arme, și fără a ne trimite și noi flota la primblare pe apele mării egeice. Am cerut numai, *cu energie*, aceea-ce ne compete, și Turcia ni-a dat.

Negreșit, că după monarchia nóstră vor vení alte state la rênd, cari earăși vor cere — *cu energie* — aceea ce le compete, și Turcia le va da tot ce cer, pentru-că Turcia — *cedéză.* Și în urmă va vení colosul de la Nord, și va cere și el aceea ce *vrea sĕ aibă*, inima Turciei, Constantinopolul, — și Turcia 'i-l va da, pentru-că așa se va obicinuí cu aplanarea de conflicte și cu cedarea, încât numai din îndatinare nu se va opune.

Deocamdată sĕ rĕmânem la împlinirea reclamațiunilor ridicate din partea monarchiei nóstre. In privința acésta se depeșéză de la Constantinopol următórele:

„Numĕrósele reclamațiuni făcute de ambasadorul Austro-Ungariei, baronul de *Calice,* au fost resolvate în mod satisfăcĕtor de Pórtă. Guvernul otoman avênd conștiința, că guvernul austro-ungar este hotărît sĕ iee mĕsuri *energice* pentru a obținé satisfacțiune, a trebuit sĕ dee numai de cât urmare cererilor baronului de Calice. La acésta a contribuit și bunavoința Sultanului, care are o deosebită simpatie pentru împĕratul *Francisc Iosif* și o specială atențiune pentru guvernul austro-ungar și pentru baronul de Calice.

Chestiunile cari au căpĕtat soluțiune atât de promptă, sunt:

Autorii atentatului contra gerantului austro-ungar din *Prisrend* au fost condamnați la pedepse esemplare; generalul Mehmed Pașa, care a insultat pe dragomanul consulatului austro-ungar din Üsküb, a fost revocat; Pórta a plătit o însemnată despăgubire supusului austro-ungar Davidovics, capturat de briganzi albanezi, și a făgăduit pedepsirea strașnică a briganzilor; trei firmane au fost date pentru clădirea duor biserici catolice în Albania și a unei școle la Üsküb.

In același timp guvernul otoman s'a angajat de a nuda, fără consimțĕmêntul guvernului austro-ungar, concesiunea monopolului chibriturilor în Turcia, monopol care n'ar fi prevĕḑut în tratate speciale.

Pórta a mai plătit creanțele, destul de însemnate, la trei supuși austriaci, și a convenit, conform cu cererea baronului Calice, la numirea unui tribunal arbitral pentru regularea litigiului întrĕ societatea austriacă a drumurilor de fer orientale și guvernul otoman. Litigiul, pendent întrĕ Pórtă și supusul austriac Poche, relativ la posesiunea mai multor terenuri din împrejurimile oraşului Alep, a fost resolvat în favorul supusului austriac.

In ce privesce despăgubirea supuşilor austro-ungari, cari au suferit pagube cu ocasiunea desordinelor armenesci din 1895 şi 1896, o înţelegere a intervenit între baronul de Calice şi Pórtă, pentru plata despăgubirei de 90.000 franci."

Iată, câte lucruri bune am primit de odată de la Turcia, care ni li-a dat dintr'o rěsuflare! Pentru-că Turcia a apucat pe calea cea bună şi adevěrată; nu se mai opune, ci — *cedézǎ.* Biata Turcie! Tot va ceda, până în cele din urmă va ajunge sě-şi cedeze şi ultima rěsuflare, ca stat european, — odată puternic şi temut, — pentru-că cu cât cedéză mai mult, cu atât mai tare se apropie de sfîrşit. Şi *trebue* sě cedeze, pentru-că forţele sale sunt atât de slěite, în cât nu se mai póte opune. Singura mângăere ce o mai are este *lauda* adusă ei din partea diplomaţiei europene, că s'a cuminţit, nu se mai opune, ci — *cedézǎ.* Şi pentru omul bolnav e destul, e chiar mult atâta!

Din protopresbiterate.

De lângă Cerna, 29 Octobre v.

Cum este de obşte cunoscut, Excelenţia Sa Inaltpreasfinţitul nostru Archiepiscop şi Metropolit *Ioan*, pe lângă alte multe pastorale, pline de învěţături cu adevěrat moral-religióse, în spirit curat apostolesc îndreptate clerului şi poporului credincios, — a emis de curând un circular cătră preoţimea din Archidiecesă, prin care îndatoréză pe toţi preoţii, pe cei de la sate mai cu sémă, ca ei la tóte funcţiunile bisericesci sě întrebuinţeze costumul prescris preoţesc şi în deosebi îi deobligă sě se foloséscă de aceea îmbrăcăminte onorifică când cercetéză centrele protopresbiteratelor, — de regulă oraşele, — pentru susţinerea autorităţii preoţesci.

Acésta preaînaltă disposiţiune a şi fost pusă în practică în protopresbiteratul *Devei.*

Imediat după distribuirea cerculariului cestionat, Preaonoratul nostru protopresbiter, Domnul *George Romanul*, prin zelul sěu cunoscut pentru înaintarea tuturor afacerilor nóstre bisericesci de ori-ce categoriă, a transmis un apel călduros cătră preoţii din tractul sěu, spre a da interpretare cerculariului Inalt Preasfinţiei Sale. In urma acestui apel, cu ocasiunea zilei de 22 Octobre a. c., în carea au fost citaţi preoţii tractuali cei dincóce de Murěş la reşedinţa protopopéscă, spre a regula chestia asigurărei bisericilor şi a altor edificii bisericesci contra focului, şi spre a încheia contractele de asigurare, — preoţii chemaţi în acest scop, toţi s'au presentat în reveréndă, încât la priveliştea lor trebuia sě salte de bucurie inima fiecărui creştin de bun simţ.

Credeai că te afli într'un sinod ecumenic. Laudă binemeritată se cuvine şi preoţilor, cari, conscii de chemarea lor, sciu da ascultare superiorilor şi primesc sfaturile lor înţelepte. In acest tract, mulţămită conducětoriului, disciplina se află pe basă bună.

In acésta zi şi-au împlinit datorinţa prin presentarea lor următorii preoţi: 1. Nicolae *Şinca* din Biscaria. 2. Nicolae *Trónca* din Bârcea-mică. 3. Ioan *Pinciu* administrator parochial în Almaşul mic. 4. Ioachim *Pinciu* administrator parochial în Cristur. 5. Nicolae *Berariu* administrator parochial în Bretelin. 6. Alesandru *Pătrău* din Chergeş. 7. George *Nicóră* din Deva. 8. George *Popoviciu* din Leşnic. 8. Constantin *Dăncilă* din Mânereu 10. Ioan *Ioanoviciu* din Bêrsău 11. Petru *Gabor* din Certeşul de sus şi 12. George *Guga* din Şoimuşul-mureşan.

In legătură cu acésta îmi iau voia a schiţa în liniamente generale activitatea tinerului şi energicului nostru protopresbiter, de când vocea poporului şi îndurarea lui Dumnezeu l'a chemat la acest post spre a conduce acest tract estins şi anevoios de administrat.

Cu ocasia visitaţiunilor canonice şi la alte ocasiuni, prin tactica-i înţeléptă, unde numai s'a putut, a pus în lucrare înfiinţarea de fonduri în bucate, făcêndu-se membru contribuitor în bani în mai multe comune bisericesci; ba chiar în parochia s'a centrală a donat pe séma bisericei din al sěu suma de 200 coróne, depusă spre fructificare la institutul nostru din Deva, — cu menițiunea, ca la timpul sěu sě se ducă la îndeplinire isprăvirea bisericei din Deva, zidită dealtmintrinea într'un stil corespunzětor şi estensiune destul de mare, în cât ea adjustată cu ornamentele recerute va face falǎ tractului şi va servi de un monument însemnat posterităţii, situată fiind chiar în centrul oraşului. Tot în scopul edificării bisericei Domnul protopresbiter a intreprins colectarea de bani între inteliginţa nóstră, şi suma încassată pe acésta cale e şi administrată locului competent.

Nu mai puţină activitate desvóltă şi a desvoltat şeful tractului nostru pe terenul administraţiei bisericesci.

Prin zelul sěu, dintrě raţiociniile bisericesci restante, cari ajunseră la numěrul aprópe de 300, aprópe jumětate sunt finalisate, censurate ci aşternute locului competent spre înalta aprobare.

Am firma convingere că acest tract în apropiatul viitor va fi adus în ordine esemplară, se înţelege, dacă şi preoţii şi inteliginţa mirenéscă, toţi cărora sunt încredinţate afacerile nóstre bisericesci, şcolare şi fundaţionale, vor da concursul binevoitor conducătoriului nostru tractual.

Un amic al progresului.

Scrisóre din Cernăuţi.

Serata societăţii academice „Junimea".

Cernăuţi, 13 Novembre n.

Acel popor, care 'şi cinstesce pe eroii sěi, pe sine se cinstesce.

Trei secoli au trecut, de când marele nostru erou *Mihaiu Vitézul* a suportat cele mai strălucite isbânde asupra liftelor pagâne turcesci, alungându-le şi gonindu-le din scumpa nóstră patrie. Trei secoli au trecut, de când idealul cel măreţ al lui Mihaiu, de a împreuna cele 3 ţerişóre, Moldova, Muntenia şi Ardealul sub un singur sceptru românesc, trup s'a făcut. Durere însě, că róta norocului în curênd după aceea s'a schimbat, Vitézul Mihaiu nu avuse parte a sta în fruntea ţěrilor locuite de Români, timp mai îndelungat, căci viclenia şi rěutatea generalului Basta a frânt grumazii scumpului nostru luptător.

El a perit, dar' faptele lui gloriόse au rěmas şi vor remâné neşterse din memoria fie-cărui om în care bate un sânge românesc. Vor lumina totdeuna ca nişte icóne vii şi vor servi tinerilor spre înbărbătare şi oţelire, ear' bětrânilor spre admirare şi preamărire.

Şi de astădată adusu-şi-a aminte tinerimea academică din Cernăuţi de faptele gloriόse ale lui Mihaiu şi întru aniversarea de 300 de ani a morţii sale a arangiat Duminecă în 10 Novembre st. n. o serată declamatorică musicală, de sine înţeles cu program întreg naţional, cu piese referitóre la viaţa şi faptele marelui erou.

Fiind însě libertatea Românilor din Bucovina restrînsă şi atârnătóre de cele mai multe-ori de bunul plac al guvernului ţerii, a trebuit sě se céră prea înalta încuviinţare pentru aranjarea seratei. Vęḑênd programul, multă vreme a stat guvernul la chibzuélă şi a trăgănat cu rěspunsul la cererea „*Junimei*", deórece nu era aplecat de a concede, ca *Valahii* sě aibă ocasiune a serba memoria unui erou al lor. Nici nu ar fi dat permisiunea pentru acésta, dacă un bărbat de la cârmă nu ar fi fost mai curagios şi nu ar fi esprimat cuvintele *Wenn wir die Todten der Walachen befürchten, was werden wir mit den Lebenden machen*"? Aceste cuvinte au îndemnat pe fricoşii ceilalţi, sě mai lase ceva din dragoste şi sě acórde Junimei cererea.

Duminecă séra, inteliginţa română, bětrânii şi tinerii din Cernăuţi şi câţiva ţerani din satele vecine, au grăbit cu bucurie la sala destinată, pentru a gusta câteva momente plăcute şi a-şi umplé inima de sentimente naţionale. La órele 8½ séra un frumos şi ales public aştepta începutul programei. Corul societăţii apare pe scenă şi intonéză cu multă vioiciune şi acurateţă imnul naţional „*Deştéptă-te Române*", şi cu acéstă punctele programei se esecută în şirul următor: *Cuvênt de deschidere,* rostit de preşedintele soc. dl cand. jur. *Eus. Antonovici.*

1. „*Mihaiu Vitézul*" tratat istoric de stud. fil. *V. Morariu.*

2. Vidu: „*Mórtea lui Mihaiu Vitézul*" cor bărbătesc.

3. D. Bolintinian: Monolog din drama „*Mihaiu Vitézul condamnat la mórte*", declamată de stud. jur. V. Ropcean.

4. *a*) Vorobchievici: „*Cântecul Prutului*" cor bărbătesc.

b) „*Drum bun*", cor bărbătesc cu acompan. de pian.

Cuvênt de închidere:

Intreg programul a fost bine esecutat, societatea a dovedit că are un cor bine instruat şi puteri harnice. Numai laudă i-se cuvine acestei societăţi care 'şi cunósce pe deplin scopul şi se foloosesce bine de mijlócele cari îi stau la îndemână.

Satisfăcut şi cu inima înflăcărată se depărtéză publicul din sală, felicitând tinerimea pentru succesul prestat şi dorind, ca şi de altă-dată guvernul sě nu se teamă de morţii români, ci sě concédă aniversarea memoriei lor.

I. Leandru.

Din România.

Abecedare pentru România. Comisiunea numită de ministrul de instrucţiune publici al României, pentru elaborarea abedariului şi a cărţilor de cetire *ediţiune ministerială*, s'a întrunit până acumde mai multe-ori în Bucureşti.

In prima şedinţă, care s'a ţinut sub presidenţia d-lui ministru *Haret*, s'a hotărît, ca aceste cărţi sě se obţină *prin concurs,* la care sě pótă participa *ori-cine va voi.* Ministeriul va institui câte trei premii pentru fiecare carte. Cartea cu premiul I. va fi aceea, care se va introduce în şcóle.

In urma acestei hotărîri rolul comisiunii s'a redus la întocmirea condiţiunilor ce trebue sě întrunéscă cărţile presentate la concurs. Până în present comisiunea a stabilit numai condiţiunile de abecedare. Data primului concurs va fi 15 Aprilie 1902, când se vor lua în cercetare numai abecedarele şi cetirile de cl. II. primară. Pentru cetirile de cl. III şi IV se va ţiné un alt concurs în anul şcolar 1902—903.

*

Societatea „Regina Elisabeta". Consiliul de administraţie al societăţei de binefacere „*Regina Elisabeta*" s'a întrunit în séra de 30 Octobre v. la palatul regal în Bucuresci, sub presidenţia d-lui *G. C. Philippescu*, mare mareşal. La acéstă întrunire au luat parte următorii d-ni membri: P. S. S. Archiereul *Nifon Ploesceanu*, vicariul sfintei Metropolii: Ion I. C. *Brătianu*, ministru al lucrărilor publice; general dr. A. *Fotino*, Gr. C. *Cantacuzino*, Al. *Marghioloman*, Petre *Millo*, Gr. *Triundafil*, Ion *Alexandrescu*, Stancu R. *Becheanu*, Maior M. *Brociner* şi Al. *Lucasievici.*

După cetirea şi aprobarea procesului-verbal al şedinţei precedente, dl preşedinte comunică consiliului, că M. S. Regele *Carol*, în înalta solicitudine ce póртă instituţiunilor de binefacere şi în mărinimia Sa, a binevoit a oferi un teren de 15.000 m. p., în scopul de a se clădi „*Asilul Regina Elisabeta*".

Consiliul, adânc mişcat de acéstă ofrandă a Augustului Suveran al României, a decis de a depune la piciórele Tronului respectuósele sale mulţămiri, în numele întregei societăţi, prin o adresă semnată de toţi membrii consiliului.

Totdeodată, dl preşedinte exprimă speranţa, că în primăvara vitóre se va începe clădirea asilului, după care apoi espune mersul progresiv al societăţii, precum şi pe acela al asilului, deja înfiinţat de un an, şi în care găsesc, de pe acum, mai bine de 34 de săraci, bătrâni şi infirmi, un adăpost, şi termină prin a comunica că s'au luat deja tóte disposiţiunile pentru distribuire de ajutóre pe la săraci, după listele întocmite de comitetul dómnelor patronese.

P. t. domni cari sunt încă în restanţă cu abonamentul la ziariul nostru, sunt recercaţi respectuos, sě binevoéscă a-şi achita restanţele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administraţiunea.

Revistă esternă

Rěsboiul Burilor. Pentru-ca rěsboiul sě pótă fi terminat până la vară, când are sě se facă încoronarea regelui Edward, guvernul englez s'a hotărît sě iee měsuri — energice: a concreḑut lui *Roberts* sě elaboreze un nou plan strategic şi a numit pe generalul *Hamilton* şef de stat major pentru óstea din Africa. Se dă chiar cu socotéla, că Hamilton are sě fie în curênd succesorul lui *Kitchener* la comanda supremă, ear' Kitchener va trece în India comandant suprem al trupelor de acolo.

Totodată guvernul a recercat opt bataliόne de miliţie sě se presinte pentru a fi trimise în Africa.

De pe câmpul de rěsboiu sosesce — pe cale privată — o ştire despre o frumósă isbândă a Burilor, retăcută de rapórtele engleze. Anume, *Dr. Leyds*, care acum se află în Berlin, a spus că nu de mult Burii au pus mâna pe tóte magazinele de proviant din apropiere de Capstadt şi pe transporturile de cai, făcute în timpul din urmă pe séma óstei engleze. Guvernul englez însě a interzis strict publicarea telegramei ce vestia buclucul acesta al óstei engleze.

*

Un episod al conflictului franco-turc. Cum raportéză ziarele din Paris, conflictul franco-turc a avut un episod, eşit la ivélă numai acum, care pune în clară lumină viclenia guvernului turcesc. Anume, admiralul *Caillard* avuse ordin, ca în cas că până la sosirea în apele Turciei nu va căpěta alt ordin, sě debarce trupe pe insula Mitilene şi sě ocupe porturile. Caillard aşa a şi făcut, pentru-că *ordinul de revocare dat de ministrul Delcassé n'a ajuns până la el.* Turcii adecă au tăiat firul telegrafic şi cablul dintrě Constantinopol şi Mitilene, pentru-ca ordinul al doilea sě nu pótă fi comunicat lui *Caillard* şi astfel el sě debarce. Credeau adecă muzulmanii, că celelalte puteri vor sări îndată şi nu vor permite debarcarea. S'au înşelat însě în tactica acésta, căci — după cum se ştie — trupele franceze au ocupat porturile, fără sě fi protestat celelalte puteri, şi nu le-au dat din mână până ce sultanul nu s'a obligat sě împlinéscă condiţiunile puse de Francia.

De la sate.

Petrecere în Stena.

— 30 Octobre v.

Zi de mare bucurie a fost ziua din 21 Octobre st. v. 1901 pentru poporul român gr. or. din *Stena*, protopresbiteratul *Cohalmului*, căci în acésta zi s'a sfinţit biserica gr. or. de aici, şi tot atunci séra s'a dat şi o producţiune teatrală declamatorică din partea tinerimei de acolo în favorul nou sfinţitei biserici. — Nu voesc alta decât sě laud buna intenţiune a tinerimei din *Stena*, care a aflat de bine cu acéstă ocasiune a ne face o séră plăcută nouě participanţilor, prin producţiunile sale. S'a predat: „*Nĕrodul şi negustoriul*" lui Anton *Pan*, care a eşit preste aşteptare, predat de junii: nĕrodul, *Pavel Catrin*, şi negustoriu *Ioan Bercan*; cu deosebire nĕrodul, prin îmbrăcămintea şi ţinuta sa a făcut mare haz publicului, care nu se mai putea opri de rîs, în cât minute întregi trebuia sě aştepţi până ce din nou sě începi eară a rîde. — Al doilea punct a fost „*Pe lângă boi*" de G. *Coşbuc*, predată fórte bine de dşóra *Valeria Pulca.* Punctul trei piesa teatrală „*Otrava de hârciogi*" de *A. Pop*, predată cu multă dibăcie şi pricepere de juna *Maria Scărneciu*, (Măistoriţa Erina) şi de junele *Ioan Borcoman* (Ionuţ Ucenicul), carele s'a arătat dibaciu şi mare pricepětor în manuarea sulei şi a ciocanului şusteresc, precum şi în cusutul petecelor. Partea ultimă a piesei unde *Ionuţ* ucenicul se otrăvesce cu scoverḑile hârciogilor, a produs mult haz şi a făcut publicul eară sě rîdă de nu se mai putea oprí. Ca rěsplată de hazul făcut, la fine Măistoriţa i-a dat lui Ionuţ un contra-venin cu un lemn de corn, lăsând publicul în nedumerire şi în aşteptare, — care vęḑênd că nu se mai reîntorc, i-a rěsplătit după merit cu aplause. — Punctul 4 a fost poesia „*Numai una*" de S. *Coşbuc*, predată bine şi frumos de junele *Pavel Catini.* Al 5-lea punct a fost anecdota „*Ce vênat, mânca-i-aşi ochii*", de Ioan *Cândea*, predată de junele *Ioan Oprea*, pe care ascultându'l nu sciai: vorbesce el sau vr'un ţigan lp spatele lui. Gesturile n'au fost tocmai potrivite şi la loc, încolo a predat'o destul de bine şi de frumos, imitând în vorbă până la necunóscere. A urmat punctul al 6-lea şi ultimul: cântarea „*Mândruliţă sai pîrlazul*“, cântată de o cunună de fete îmbrăcate tóte în portul adevěrat românesc, care ne-a electrisat pe toţi şi ne-a făcut sě le chiămam prin aplausele nóstre eară pe bină, când de asemenea s'au achitat pe deplin în faţa nóstră prin altă doină ce ni-au cântat'o.

Cu acestea partea oficiósă s'a terminat, urmând apoi partea neoficiósă şi adecă înşirarea la joc a tinerilor şi tinerelor diletante şi a altor părechi june din céta fostilor privitori de până aici. — S'a întins o horă mare şi mândră cum numai Românii o sciu porní atunci când la acésta-i îndémnă din lăuntru; din horă jocul se schimbă în ardelénă, din ardelénă în polci şi aşa mai departe cu chef şi voe bună cum Românul scie a petrece, până în zorile zilei, când cei mai îndepărtaţi cu casa cu părere de rěu s'au vědut siliţi a se depărta, ca sě nu-i apuce şi lumina zilei a doua la petrecerile nóstre, — ear' noi cei de aici am mai jucat un joc şi — apoi la lumina zilei am plecat către casă.

Vi-am spus, m'am achitat! *Eu.*

NOUTĂŢI

Sinod parochial în Budapesta. Dumineca trecută (10 Novembre n.) tinera parochie gr.-or. română din Budapesta a ţinut sinod parochial, cercetat de aprópe toţi parochienii. Intrě alţii erau presenţi la sinod: deputatul dietal Dr. George Serb, secretariul ministerial Silviu Suciu, judele de tribunal Dr. Iuliu Puşcariu, profesorul de la academia orientală Dr. George Alexici, etc. Intrě agendele sinodului era şi statorirea salariului pe séma parochului, care — la propunerea comitetului — s'a urcat de la 600 la 1200 coróne pe an. Propunerea comitetului a fost acceptată unanim. (Insemnăm, că venitele parochiei sunt 2400 coróne la an).

*

Alegere de protopresbiter. In 30 Octobre s. v. (12 Novembre s. n.) s'a efectuit alegerea de protopresbiter al tractului nou înfiinţat *Hunedóra.* Resultatul alegerei a fost că dintrě cei doi concurenţi, *George Oprea*, parochul Hunedórei a întrunit 29 voturi, ear' *Avram P. Pècurariu* protopresbiterul tractului *Iliei* 12 voturi. Peste tot au votat 41 membri sinodali. Actul alegerei a fost condus în esemplară ordine de P. O. domn *Nicolae Ivan* asesor consistorial, căruia i-s'au făcut frumóse ovaţiuni din partea comitetului protopresbiteral şi parochial la sosirea sa în gara de la Hunedóra.

*

Advocat nou în Bistriţa. Domnul Dr. *Victor Onişor*, advocat, aduce la cunoscinţă, că cu 1 Decembre 1901 deschide cancelarie advocaţială în Bistriţa, strada lemnelor Nr. 30 (vis-á-vis de institutul „Bistriţiana“).

*

„Casă naţională“ în Arad. Incă de prin anii 1897—98 (pare-ni-se) mai mulţi fruntaşi din Arad şi jur luaseră iniţiativa pentru adunarea unui fond din care cu timpul sě se facă în Arad o „casă naţională“ română. Acţiunea în acest obiect a înaintat deja aşa de mult, încât în şedinţa de Vineri séra a comitetului esecutiv s'a discutat chiar asupra planurilor de zidire. Erau presentate două planuri, făcute de architectul Tabacovici, unul în stil antic roman şi altul în stil renaisance. S'a acceptat planul cel în stil roman, care prevede o sală de 20 metri lungime, 10 metri lărgime şi 6·2 metri înălţime, pe lângă care vor mai fi încă două sale mai mici. Spesele clădirii sunt preliminate în 15,000 de coróne, pentru a căror acoperire stă deja la disposiţia comitetului o sumă de 13.556 cor. şi 25 fileri (8600 cor. dăruiri, ear' 3920 cor. cuote). S'a hotărît totodată, ca lucrările sě fie începute cât mai curênd, ear' pentru conducerea acestora s'a ales o comisiune de zece membri, în frunte cu Dr. N. Oncu. Pentru a concurge şi ei după putinţă la realisarea naţionalului scop, parochienii din Arad s'au oferit sě care gratis něsipul şi cărămidile, ear' primăria oraşului a dat gratis concesiunea pentru scóterea něsipului. — Lucrările se vor începe la primăvară.

*

Conferinţă preoţéscă. Joi (1 Novembre v.) s'a ţinut în Orăştie conferinţa preoţéscă a tractului Orăştiei, în care după resolvarea altor agende s'a cetit disertaţia parochului Nicolae Terhetea „despre însemnătatea mărturisirii ca mijloc de îndreptare şi moralisare a poporului“.

*

La postul de protopresbiter în Arad, cum cetim în „Trib. Poporului“, au concurat cinci inşi: Vasilie *Beleş* protopresbiterul Radnei, Iancu *Stefănuţ* administratorul de acum al tractului Arad, Dr. Petru *Barbu* paroch în Pecia, Dr. Ioan *Petran* profesor la institutul teologic-pedagogic din Arad, şi Fabriciu *Manoilă* paroch în Sâmbăteni.

*

Societatea Furnica din Galaţi. Sub numele de *Furnica* s'a constituit la Galaţi în România o societate de domnişóre, al cărei scop e a împărţi objecte de îmbrăcăminte la copii săraci şi a le veni în ajutor cu cât mijlócele o vor premite. Comitetul se compune din domnişóre numite *Strângătóre*, dintrě cari fie-care îşi asigură concursul a cel puţin zece alte domnişóre numite *Furnici. Strângătórele* vor plăti 5 lei anual, şi *Furnicile* 1 leu. Fie-care membră a societăţii se obligă a procura cel puţin 3 objecte pe an, constând în vesminte, rufe ş. a. pentru copii de la 1—8 ani. *Furnicile* vor trimite objectele strîngătórei de care atârnă. *Strîngătórea* la rîndul ei le va înainta comitetului, cu arătarea numelor donatórelor. Estă o idee, vrednică de imitare!

*

Instalare de paroch. Ni-se scrie din *Soatul inferior* (tractul Turda), că în 21 Octobre s'a făcut prin protopresbiterul tractului instalarea noului paroch al numitei parochii, *Andreiu Chirali.* După serviciul divin protopresbiterul a ţinut credincioşilor predică despre însemnătatea bisericei şi religiunii, îndemnându-i la viéţă curată, dragoste şi bunăînţelegere. Predica a făcut bun efect asupra credincioşilor, ceea-ce accentuéză şi parochianul nostru V. Ban, cantor, care îşi încheie scrisórea cu următórele: „Pentru îngrijirea părintéscă mulţămim şi promitem supunere fiéscă Escelenţiei Sale I. P. S. D. Archiepiscop şi Metropolit. Simţindu-ne fórte mângăiaţi prin cuvintele rostite de P. O. D. protopresbiter Jovian Murěşan cu acésta ocasiune, 'i dorim şi pe acésta cale mulţi ani fericiţi spre înaintarea tractului, pre cum se prevede“.

*

Economisări — în contul săracilor. Pentru a face economisări, ministrul de justiţie a hotărit reducerea numěrului diurnistilor de la oficiile din resortul sěu. In urma acestei hotăriri la 1 Ianuariu 1902 vor fi dimişi o sută diurnisti.

*

„Frăţietate“. Tóte ziarele patriotice aduc „*sensaţionala*“ ştire că în *Calbor* (comit. Têrnavei-mari) Românii au legat frăţietate cu Ungurii, cu ocasiunea inaugurării nouei case comunale. Despre acest rar eveniment s'a trimis apoi prim-ministrului *Széll* următoriul raport telegrafic:

„Cu ocasiunea sfinţirii noului edificiu al comunei Calbor, societatea magiară-română, cu comitele suprem *Béldy László*, vicecomitele *Somogyi István* şi deputatul din Făgăraş, *Şerbán Miklos* în frunte, pătrunsă de iubirea faţă de dulcea patrie, *împăcânduse* şi-a întins mâna şi cu încredere în viitoriul fericit vě salută pe Excelenţia Vóstră şi vě esprimă încredere şi alipire neclintită. Primăria comunei Calbor“.

Va se zică, când feciorul popii din Voila trage chef cu domnii, — se face înfrăţire magiaro-română! Că'i tare bine. Mai ajungem sě vedem pe domnul *Serbán Miklos* numit comisariu guvernial peste întréga ţéră pentru propagarea astor-fel de înfrăţiri magiaro-române, cu ciocniri de păhare, *ex*-uri şi pupări!

*

Nu vě jucaţi cu armele! In Mitterteich într'o societate întrunită într'un restaurant se afla şi un american, care ţinênd în mâni un revolvěr esplica mesenilor: cum manuéză cu revolverul americanii. Intr'un moment revolvěrul s'a descărcat şi glonţul a nimerit în pântece pe baronul Römer, care în scurt timp a murit. A rěmas după el soţie tineră şi doi copilaşi. Americanul s'a înştiinţat însuşi la poliţie.

*

† Vasile Hasnaş. Mercuri a încetat din viéţă în mod subit, cunoscutul şi talentatul artist dela teatrul naţional din Bucureşti, *Vasile Hasnaş.* Inmormêntarea i-s'a făcut Sâmbătă, cu mare pompă. Artistul Hasnaş era dotat cu mult talent şi avea o inteligință deosebită. A făcut la teatrul naţional din Bucureşti creaţiuni de frumseţă; creaţiuni cari vor rémâné neşterse în amintirea celor-ce l-au vězut pe scenă.

*

Petrecere în Timişoara. Damele române din Timişóra-Fabric arangiază petrecere de dans la 26 Novembre nou 1901, în sala berăriei (Fabrikhof) în favorul copiilor sěraci dela şcólele confesionale române d'acolo. Inceputul la 8 ore séra. Biletul de persónă 2 cor., de familie (3 membri) 3 cor. Oferte şi suprasolviri marinimóse se primesc cu mulţămită la adresa dnei *Maria Gherdan* (Fabric, strada Tiger Nr. 2) şi se vor evita pe cale jurnalistică. Damele sunt rugate a se presenta în toalete cât mai simple.

*

Defraudare de jumětate milion de coróne. Joi amploiatul Kecskeméty Győző de la primăria din Budapesta a furat 580.000 de coróne şi a fugit — nu se ştie în ce direcţie. De la perceptoratul de dare al districtului IV. avea sě ducă la cassa centrală 777.000 de coróne. Şeful perceptoratului pusese banii într'o straiţă de piele, încuiată, pe care a dat'o în grija servitoriului, ear' cheia o avea Kecskeméty. Astfel au plecat ambii, în trăsură, la cassa centrală. Pe cale Kecskeméty, oprind trăsura, a trimis servitoriul sě deie o epistolă în etagiul III. al unei case, ear' până la re'ntórcerea servitoriului el a descuiat straiţa şi a luat din bani 580.000 de coróne. In préjma postei centrale a oprit de nou trăsura şi spunênd servitoriului că are sě deie la postă o epistolă, l'a trimis înainte, zicênd cà în curênd va sě soséscă şi el. Dar' n'a mai sosit. Celor de la cassa centrală părêndu-li-se suspectă absenţa lui Kecskeméty, au deschis straiţa în presenţa unei comisiuni şi astfel au constatat că din banii trimişi lipsesc 580.000 de coróne. Pentru prinderea lui Kecskeméty poliţia a pus premiu de 4000 de coróne.

*

Hymen. *Miţi Victoria Onişor* născ. *Cheresteş*, şi *Dr. Victor Onişor*, — căsătoriţi. Dej 10 Noembre 1901.

— *Anuţa R. Patachi* din Mihalţ şi *Nicolau S. Aron* din Alămor îşi serbéză cununia Duminecă în 24 Novembre n. a. c. la 3 óre d. a. în biserica gr.-cat. din *Mihalţ.*

*

Ştiri din România. „Epoca“ spune în numěrul de alaltăeri, că din causa unui articol insultător la adresa metropolitului-primat, apărut în revista franco-rusă „Pravoslavnij Vostoc“, comitetul esecutiv al partidului liberal va cere ministrului-president Sturdza espulsarea lui *Ilici*, redactorul acelei reviste. — In *Dorohoiu* un incendiu alimentat de vênt puternic a mistuit alaltăeri peste optzeci de case. Mulţime de familii au rěmas fără adăpost şi în cea mai mare miserie. — Prinţul moştenitoriu *Ferdinand* cu soţie-sa princesa *Maria* şi cu prinţişorul *Carol* a sosit Joi la Sigmaringen. — Din prilejul *aniversării a 32-a a căsătoriei părechiei regale*, ministrul president *Sturdza* a trimis alaltăieri (3 Novembre) MM. Lor. la Sinaia o telegramă de felicitare in numele guvernului. — „Epoca“ de Sâmbătă publică următórele: Se svonesce că pe basa convenţiei de estradare încheiată astă primă-vară între România şi Austro-Ungaria, d. Dimitrie Sturdza a făcut demersuri pe lângă ministeriul de esterne din *Viena* pentru estradarea lui *Sarafoff*, care sěptěmâna trecută a stat câteva zile în Viena. Saratoff acum se află în Elveţia şi revenind în Austria spre a trece in Bulgaria, probabil că va fi arestat şi estradat României.

*

Din Făgăraş. „Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraş şi jur“ invită la festivitatea iubileului de 25 ani, ce se va ţiné Duminecă în 11/24 Novembre 1901 după programul următoriu: I. Duminecă în 11 Novembre la 11 ore a. m. parastas în biserica gr. or. din Făgăraş pentru iniţiatorii, sprijinitorii şi membrele rěposate. II. Şedinţa festivă, care se va ţiné Duminecă la 7 ore séra în sala „Lauritsch“ din Făgăraş. 1. Deschiderea şedinţei prin presidenta dna Maria Dan. 2. Istoricul reuniunei, disertaţiune de secretarul dl I. Berescu. 3. Declamaţiune, escutată de dl Dănilă Şerban, 4. Trei cântări solo, esecutate de dşóra Iulia Toflea. 5. Declamaţiune, esecutată de dl Costi Toma. 6. Subscrierea actului festiv de către cei presenţi. La 8 ore séra petrecere socială.

*

Ştiri měrunte. Andrew *Carnegie*, mare proprietariu de fabrice în Pittsburg (America), a donat cinci milióne de coróne la douězeci şi unu lucrători mai vechi ai sei. — In părţile *Orşovei* lupii fac mari prădări în turmele de oi şi de porci. S'a hotărit sě se scótă contra lor vênătóre. — In *Janósda* (Bihor) fiica proprietariului N. Popovici turnând petrol dintr'o sticlă şi apropiindu-se prea mult de lumină, petrolul a esplodat şi i'a aprins hainele. Aprinsă a alergat în odaia vecină, unde s'au aprins şi paturile, în cari dormiau trei sorori ale ei şi mamă-sa. Cele trei sorori au scăpat, dar' dînsa şi mamă-sa au îndurat arsuri de mórte; după chinuri de câteva ceasuri au murit ambele. — Ministrul de agricultură a decretat carantină pentru viile de la *Geógiu*, inficiate de filoxeră.

FELIURIMI

Statistica sfintei scripturi. O cocónă engleză a făcut despre Testamentul-Vechiu următórea statistică: se află în el 590.428 cuvinte, 2,728.109 litere, cuvinţelul *şi* e întrebuinţat de 35.543 de ori, cuvêntul *Iehovah* obvine de 6855 de ori. Tóte acestea în ediţia engleză, pentru numěrarea cărora i'a trebuit cocónei timp de trei ani, cu câte 8 ore zi de zi.

*

Cât costă pacea? O statistică publicată acum de curênd din partea reuniunii de pace arată, că în anul 1900 pacea a costat *Rusiei* 1291 milióne de coróne, *Franciei* 978 milióne, *Germaniei* 969 milióne, *Austro-Ungariei* 478 milióne, *Italiei* 380 milióne, *Spaniei* 171 milióne, *Sved-Norvegiei* 108 milióne, ear' Anglia, în urma rěsboiului din Africa, figuréză în listă cu 1810 milióne. Budgetul afacerilor esterne al tuturor statelor în 1900 a fost de 6.711,653.500 coróne. Dacă la acestea adaugăm cametele pe cari statele le plătesc după împrumuturile contrase în scopul înarmărilor, suma se urcă 11.707,653.100 coróne, ceea-ce corěspunde la *jumătate din venitele pe un an* ale Europei.

*

Din ţéra aurului. Nu de mult s'a terminat trassarea căii ferate din *Clondyke* (noua ţéră a aurului în America). Intrégă linia are lungime de 170 kilometri şi binişor de piezişă, avênd — pe distanţă de 24 kilometri o ascensiune de 865 metri. Călětoria duréză $8^1/_2$ ore. In capitala ţerii aurului natural că în scurt timp a fost deschis şi primul hotel, pe séma gentlemanilor. E pompos şi provězut cu tóte comforturile noul hotel, dar' în regulamentul de casă are câteva disposiţiuni cam neobicinuite în bětrâna Europă. Astfel deja în §-ul 1. proprietariul hotelului declară onoraţilor muşterii, că nu rěspunde pentu siguranţa persónei şi averei lor; într'un alt §. stimabilii óspeţi sunt rugaţi, ca în cas de divergenţe de păreri sě poftéscă a face us de revolvere cu deosebită precauţiune, ca nu cumva sě causeze vr'o nenorocire óspeţilor nevinovaţi. Apoi în fie-care Sâmbătă séra hotelierul arangiază *bal*, la care însě regulamentul de casă interdice óspeţilor a se presenta numai în cămaşă.

Cărţi şi reviste.

Curs elementar de botanică şi zoologie pentru clasele inferióre ale şcólelor medii“, de *George Chelariu*, profesor şi director la şcóla reală română din *Braşov.* Partea II. Braşov, tipariul tipografiei Ciurcu & Comp. Ediţie ajutorată din fondul „Coresi“ al şcólelor medii gr.-or. române din Braşov. Preţul 2 coróne.

*

„Noua revistă română pentru politică, literatură, ştiinţă şi artă“ Nr. 43 (vol. 4) dto 1 Novembre a apărut cu următoriul sumariu: Cronica politică şi economică (Declaraţie. Programul nostru de redacţiune); Cestiunea impositelor, de P. Grecianu; Cestiunea tratatelor comerciale (anchetă); Reforma procedurei civile, de M. N. Burghele; Bălcescu popularisator, de P. Haneş; Din lumea lor, (scene din viéţa de provincie) de A. Gorovei; Ler-Impěrat, de Al. Dumitrescu; Cum trebuesce înfăţişată legea fundamentală psihofisică a raportului dintrě sensaţie şi excitaţie? de N. Vaschide; Din genealogia familiei Golescu, de I. Nicolescu; Originele etnice ale Românilor, de I. Ştef.

„Noua rev. română“ apare în *Bucuresci* şi costă 24 lei pe an ediţia de lux, şi 14 lei ediţia ordinară. Redacţia şi administraţia în Bucuresci strada Dómnei Nr. 16.

Din public.*)

Mulţămită publică.

La petrecerea teatrală declamatorică arangiată de tinerimea română gr.-or. din *Stena* din prilegiul sfinţirii bisericei gr.-or. din loc, au binevoit a suprasolvi următorii domni: Prea On. Domn Nicolau Ivan asesor consistorial 3 cor. 20 fil.; Ioan Bercan paroch Merchiaşa 1 cor. 20 fil.; Ioan Buzea asesor opidan Cohalm 80 fil.; Iohan Schuster morar Stena 20 fil.; pentru cari fapte marinimóse mě simt plăcut îndemnat a le aduce şi pe acéstă cale mulţămitele mele precum şi tuturor stimaţilor óspeţi cari au onorat petrecerea acésta cu presenţa domniei lor.

Suma întratelor la acéstă petrecere a fost de 64 cor. 80 fil.; ear' a speselor de 54 cor. 86 fil, cari după ce s'au scos din întrate, remâne ca venit curat suma de 9 c. 94 f. cari s'a înmanuat epitropiei bisericesci din loc pe séma bisericei renovate.

Stena la 1 Novembre 1901.

Ieronim Buzea
preot şi fost cassar
al petrecerei.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rěspunderea.

Nr 577/901 [225] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Murêș-Ludoș*, pe basa înaltei resoluțiuni consistoriale din 5 Iuniu a. c. Nr. 4934 B., se escrie concurs nou cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în cóla *B*. pentru întregirea dotației de la stat.

Reflectanții au a-și așterne suplicele instruite în ordine, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Turda, 18 Octobre, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turḑii în conțelegere cu comitetul parochial.

Jovian Murêșianu
protopresbiter

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vênḑare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion*	C. 1·50
Din romanul unei vieți, de Stefan *Braborescu*	„ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul siPăschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la
Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăți cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu prețul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare și porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Povești
pentru anul prim școlar

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela
Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archierésca.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sărbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la immormêntări parastase etc.,**

Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** și la
Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vênḑare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoștnița de tóte zilele. — Polunoștnița Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rênduéla Obedniței. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei și folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**

Orológe de părete și deșteptătóre dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. * Prețuri eftine, garanție conscienţiósă. *

Orológe de busunar dela 2 fl. în sus.

JULIUS ERŐS
SIBIIU
Strada Cisnădiei Nr. 3.

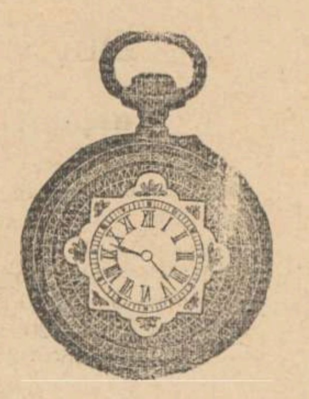

Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni séu de dame, aceeași calitate, cu capac duplu, 7 fl. 25 cr.

Cel mai mare deposit de orológe, juvaericale, aurării și argintării din Transilvania recomândă eftin și bun tóte productele ciasornicăriilor, juvaergiilor și opticilor.

Potire, cruci, cădelnițe, candele pentru altar, etc., tacâmuri și vase de masă cu prețurile originale de fabrică.

Cercei, inele, broșe și bracelete cu séu fără petri scumpe.

Inele de căsătorie gata în ori-ce mărime.

Cadouri de nuntă și botez potrivite cu prețurile cele mai eftine. [11330] —30

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.

Același cu cutie de oțĕl oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

Juvaericale veritabile și eftine.

Lanțuri de argint veritabil dela 1 fl. în sus. Lanțuri de aur veritabil dela 9 fl. în sus. Orológe deșteptătóre de nickel dela 1 fl. 60 cr. în sus. — Se trimite pe lângă rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat séu se trimit banii înapoi.

Reparaturi de orológe se esecută bine și eftin.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 125 Sibiiu, Joi 8/21 Novembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

P. t. domni cari sunt încă în restanță cu abonamentul la ziariul nostru, sunt recercați respectuos, sĕ binevoéscă a-și achita restanțele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administrațiunea.

„Preoții și învĕțătorii nostri.“

— *Din cercuri învĕțătoresci.* —

S'a atins, prin articolul publicat sub acest titlu în „Drapelul“ din Lugoj și comentat în Nr. 122 al ziariului „Telegraful Român“, o rană, ce în timpul din urmă era în vindecare.

Rana atinsă, sgăriată, va sângera acum și mai cumplit, și vindecarea ei definitivă va fi cu mult mai anevoiósă de cât până acum.

Ba și mai mult, convingerea mea e că prin sgăriatul ranei prin articolul menționat nu numai că autorul lui nu a contribuit, cu tóte povețele D-Sale teoretice, la sanarea, vindecarea ei, ci a *subminat direct* la temelia vazei preoțimei și învĕțătorimei nóstre, special a celei din archidiecesă. In interesul causei, mânecând de la aserțiunea de mai sus, mĕ vĕd îndemnat a face următórele reflecsiuni.

E adevĕrat, că în unele comune, în archidiecesă, pe basa informațiunilor particulare luate la diferite prilegiuri, fie personal fie de la persóne demne de tótă încrederea, dar' în *fórte puține comune*, esistă dușmănii între preoții și învĕțătorii nostri. Dușmăniile aceste sunt urmări aprópe pretutindenea ale nisuințelor egoistice, ale intereselor personale, lăcomiei de câștigarea de beneficii materiale; totdeuna însĕ când vorba a [illegible]ost de binemersul, propășirea intere[illegible]lor nóstre bisericesci și școlare din [illegible]spectivele comune, ele *au încetat*. Vor [illegible]sista ici-colea escepțiuni, ele însĕ sunt [illegible]eparte de a ne da dreptul sĕ facem [illegible]unciațiuni de soiul celor din artico[illegible]l sus amintit.

Preoțimea și învĕțătorimea din archidiecesă e conștie de misiunea ce o are în sinul poporului nostru, fapt recunoscut chiar și de dușmanii nostri; și astfel nu s'a lăsat și nu se va lăsa sĕ alunece pe povêrnișul satisfacerii ambițiunilor personale în contul sacrificării intereselor bisericesci școlare! Așa cunosc eu preoțimea și învĕțătorimea nóstră.

Mărturisite acestea, îndrăsnesc a afirma de *imposibilă* esasperarea învĕțătorilor în contra preoțimei din conferența cercuală, *nenumită,* în articolul din „*Drapelul*“.

Da, s'a accentuat în vre-o douĕ conferențe cercuale, că învĕțătorii ar manifesta mai multă însuflețire în activitatea lor, dacă și preoții ar arăta mai mare interes față de chestiunile școlare.

Intrĕ acésta enunciațiune și între cele amintite de autorul articolului din „*Drapelul*“ e colosală deosebire.

Invĕțătorii din respectivele cercuri conferențiare enunță sĕrbătoresce, că *au neapărată lipsă* de concursul preoțimei în activitatea lor, apeléză la serviciul ei, ear' cei din cercul dlui autor al articolului din „*Drapelul*“ nu numai că se lapĕdă, ca de alte alea, de concursul preoțimei, dar' îl află chiar primejdios. Enunciațiuni de soiul acesteia, repet, nu cred, nu numai că „*aprópe unanim vre-o 90 de învĕțători*“, dar' nici chiar *unul* singur sĕ fi făcut!

Invĕțătorii nostri sunt în clar, că școlele nóstre fiind confesionale, fiice ale bisericei nóstre, între ei, ca conducĕtorii acelora, și între preoții nostri, conducĕtorii firesci ai bisericei nóstre, nu numai că trebue sĕ esiste cea mai închegată relație, dar' nu se vor puté nici-când emancipa total, înțeleg pe terenul instrucțiunei, educațiunei și supraveghierii, de sub conducerea acestora.

Dacă totuși s'ar afla unul, sau fie și 90 de învĕțători români gr. or. cari ar dorí absoluta emancipare de sub conducerea bisericei, respective a preoților, ca conducĕtori ai acesteia, atunci poftéscă a-și căuta aplicare la școle neconfesionale, unde cu brațele deschise sunt primiți astfel de rătăciți, capabili de ori-și-ce faptă, căci și așa școla română nu póte avé nici un folos de ei. Cui nu-i place a sta sub scutul și conducerea „reverendii“ poftéscă a sta sub scutul și conducerea „birĕului“, solgăbirĕului, etc.

Sĕ admit, că de fapt s'a întêmplat casul amintit în articol Invĕțătorii unui cerc într'un glas au strigat că „jos cu reverénda!“ și în strune și organe și-au esprimat bucuria de trimiterea comisariului mirean. Óre nu avea datorința el, representantul consistorial, esmis și remunerat spre a-și valora știința, nu numai sĕ arete manifestanților sei rătăcirea lor și dauna cea necalculabilă ce o causéză bisericei și națiunei prin asemenea esasperări și enunciațiuni, dar' imediat sĕ fi informat autoritatea superióră, care l'a esmis, ca acésta de cu timpuriu și energic sĕ înăbușe astfel de aparițiuni anarchiste?

Acésta îi era fără îndoială datorința, dacă lucrul de fapt s'a întêmplat; precum e și datorința autorului articolului a dovedí cele desvĕlite în respectivul articol. Ear' pe viitoriu consistoriul nostru va trebuí sĕ fie mai scrupulos în denumirea comisarilor. Sĕ nu mai denuméscă persóne cari nu-și pricep, sau nu vor sĕ-și pricépă chemarea de esmiși consistoriali, raportori sinceri, obiectivi și conștiincioși a celor esperiate. Nu amicilor de cafenea sunt chemați a raporta cele audite, vĕdute și esperiate, ci *autorităței care i-a trimis!*

Dacă acésta respectivul comisariu nu a făcut'o, atunci trebuia sĕ o facă autorul articolului din „*Drapelul*“; și numai după-ce vedea că autoritatea școlară-bisericéscă nu ia mĕsuri întru sanarea rĕului, atunci sĕ apeleze pentru sanarea lui la opiniunea publică. Cu tótă inima D-Sale însuflețită pentru afacerile școlei și bisericei române, prin articolul menționat nu numai că nu și-a ajuns ținta, pușcând de astădată preste ea, dar' a subminat fie și involuntar la vaza preoțimei și a învĕțătorimei nóstre, care e departe a fi așa precum în acel articol e descrisă.

Aceste reflecsiuni mi-le-a dictat inima a le scrie, în urma cetirii articolului „*Preoții și învĕțătorii nostri*“. Și cum nu este nici un rĕu care sĕ nu-și aibă și partea sa cea bună, venerabilul nostru consistoriu archidiecesan va ști scóte învĕțătură din afacerea acésta; anume, învĕțătura de a nu mai angaja de comisari consistoriali ómeni de aceia, cari *una* raportéză consistoriului și *alta* spun amicilor.

D. A. Mosora.

Adresele partidelor oposiționale.

II.

Simpatică de tot pentru naționalitățile nemagiare din țéră e adresa partidului *poporal*, — care de astădată a întrat întru câtva întărit în parlamentul țerii, de-și nu în mĕsura în care se aștepta. Și dacă ar fi sĕ depindă de la noi, am face, ca adresa *acésta* sĕ fie trimisă Monarchului drept rĕspuns la ultimul seu mesaj de tron.

Adresa începe cu aceea ce am constatat și noi în numĕrul trecut, că ar fi prima și cea mai urgentă necesitate pentru stabilirea unor raporturi mai sĕnătóse de viéță publică în patria nóstră, — cu *reforma parlamentară*.

Adresa partidului poporal ne spune în privința acésta, că: „*legea electorală nu se mai póte susține.* Invechitele nóstre legi electorale peste tot nu mai corĕspund cerințelor timpului, care înaintéză, și nici culturei, care se lățesce; nici dreptății și egalității de drepturi politice puse în raport cu purtarea sarcinilor pe séma statului, și nici principiului fundamental din dreptul public, că din legislatură are sĕ facă parte *întregul popor*, prin representanții sei, ca astfel cu privire la autoritatea parlamentului *ales*, poporul sĕ manifesteze perfectă încredere.

Și fiind-că pentru Ungaria unul din principalii factori ai unității și ai formațiunii de stat este *representarea poporului:* vedem periclitată unitatea și autonomia națiunii nóstre, dacă încă actuala dietă nu se îngrijesce de o astfel de lege electorală, care sĕ facă loc pe séma mulțimei acum eschisă de la drepturi politice, pe séma tuturor acelora, cari pot sĕ reclame acest drept și sunt de o potrivă chemați sĕ-'l esercieze, — și dacă nu reguléză chestia alegerilor prin *împărțirea nouă și proporționată a cercurilor electorale* și prin întroducerea votării secrete, *pe comune*“.

In ceealaltă parte a adresei, partidul poporal cere garantarea prin lege a dreptului de *asociare* și *întrunire*, precum și perfecta garantare a *libertății cuvêntului*, lucruri, pe cari, dacă am fi representați în dietă, deputații nostri încă ar trebui sĕ le scótă pe plan la loc de frunte, împreună cu reforma parlamentară.

Mai cere apoi partidul poporal *reforma administrativă*, așa ca funcționarii sĕ nu fie agenții politici ai guvernului; și după ce reflectéză la mai multe puncte din mesajul de tron, ajunge la *falimentul social* provocat de actuala stare morală a țerii, și punĕnd tótă respunderea pentru miseria și imoralitatea ce tot mai tare se lățesce în țéră *pe legile politice bisericesci,* — spune în privința acésta următórele:

„Atât noi, cât și prelații catolici, după-cum am spus și în declarația ce am făcut deja, socotim că *legile politice-bisericesci sunt în contradicție cu principiile bisericei catolice* (ba cu ale tuturor bisericelor. Red*)* și împedecă biserica în îndeplinirea misiunei sale. De aceea nu încetăm a stărui *pentru revisuirea acestor legi.*

Se adaogă acestora *legea despre interconfesionalism, care ademenind publicul, duce la nelegiuire.*

Situația se îngreunéză încă prin tendența *de a statifica școlele creștine,* ceea-ce se întêmplă *în dauna contribuenților confesionali* și a intereselor creștine.

„De aceea pretindem, ca *rupêndu-se cu acéstă tendință*, sĕ reamintim că Ungaria este *stat creștin*, crucea-'i designéză direcția desvoltării sale și-'i asigură esistența în viitor, după-cum l'a susținut și fericit în trecut, în șirul lung de veacuri.

„Restabiléscă deci M. Vóstră armonia dintrĕ *biserică și stat,* dăruiască M. V. poporului *liniște și pace*, nu lăsați teren presupunerii, că poporul creștin, uitându-'și de biserică și credință, în cele din urmă se va împăca cu aceste lucruri. A presupune acésta nu e permis și nici-odată nici nu se va îndeplini acésta, ori-cât de mare ar fi indiferența, și jertfele rătăcirii ori-cât de multe ar fi.“ — —

Nici ómenii nostri, dacă i-am avé în dietă, nu puteau sĕ fie de altă părere. Despre adresa *ugronistilor* în numĕrul ce vine.

„Cucerirea Albinei“.

Sibiiu, 18 Novembre n. 1901.

In nrul 121 din 12 crt. al „Tel. Rom.“ ați luat act de un articol apărut în „*Magyarság*“ (și nu „Magyarország“ cum ați citat D-vóstră) din Bupesta întitulat „Estinderea Albinei“.

Acel articol tendențios a fost lansat de redactorii secui ai amintitului ziar, numai ca pe basa scorniturilor cuprinse în el sĕ se pornéscă o nouă campanie pentru de a îndupleca pe guvern, ca sĕ mai creeze sinecure pentru câțiva nădrăgari scăpĕtați, pe tema că „Albina“ de nou s'a sufulcat ca sĕ deposedeze pe secui, folosindu-se de situațiunea favorabilă creată prin licuidarea băncei lui Ugron „Székelyegyleti takarékpénztár“.

Imediat s'a și pornit apoi agitația în jurnalistica magiară până chiar și în cele humoristice sub diferiți titli, care de care mai sensațional.

Fiind-că „Ellenzék“ din Cluj a agitat mai vehement, astăzi am espediat la adresa lui o întimpinare, pe care în justa mea indignațiunem'am opintit sĕ o scriu în termini cât se póte mai moderați.

Sper că „Ellenzék“ va fi atât de loial, ca sĕ-o și publice. Se póte întêmpla însĕ și contrariul.

In tot casul ea póte interesa și pe publicul românesc. Pentru aceea Vĕ rog sĕ-i dați loc și în „Telegraful Român“.

Intimpinarea este următórea:

In nrul 256 din 9 crt. al prețuitului d-vóstre ziar sub titlul „*Cucerirea Albinei*“ a apărut un articol sensațional despre acea „*devastare rapidă și fatală*“, carea ar esecuta-o „Albina“ întrĕ Secui de la căderea cassei de păstrare secuiesci.

Iată câteva escerpte din articolul amintit.

„Este *oribil* de mare acea sumă carea o-a împrumutat „Albina“ și până acuma pe moșìi secuesci, dar' cucerirea pămêntului numai acuma este în adevĕrată curgere, de când i-a venit într'ajutor falimentul cassei de păstrare sĕcuiesci"...

„Zi de zi auḑim plânsorile, că agenții „Albinei" distribue bani. Cu sute de mii se însărcinéză moșiile secuiesci în fie-care sĕptĕmână sau lună"....

„In timpul cel mai nou însĕ a gătit „Albina" un plan de resbel șì mai eficace. Puternicul institut intenționéză *sĕ înființeze o filială* întrĕ Secui, cu carea se va vîrí mai aprópe de poporul pe carele are sĕ-l cuceréscă, respective de pămêntul aceluia".

„Calculul este limpede și simplu. Sĕ ajungă odată șì sĕcuimea în puterea naționalităților, și atunci Transilvania, mâna dréptă a Ungariei va deveni paralisată cu desĕvîrșire etc. etc."

Deóre-ce chiar acest prețuit ziar a fost acela, în carele abia cu un an nainte de acésta (în n-rul din 17 Oct. a. tr.) însuși dl Ugron Gábor a dovedit cu cifre că suspicionările de feliul acesta n'au nici un temeiu, așa cred că ansă la acest atac mai próspet i-a dat acel articol tendențios apărut în ziariul „Magyarság" din 7 Novembre, în carele despre „popa valach" din Hașfalĕu se afirmă, că în calitate de agent al „Albinei" în fie-care Sâmbătă, zi de têrg de sĕptĕmână, se presentéză în Székelykeresztur, ca sĕ distribue întrĕ Secui împrumuturile hipotecare licuidate și sĕ acuireze afaceri noue, și că în acéstă calitate a împărțit întrĕ micii proprietari sĕcuiesci în Székelykeresztur în 26 Octobre 197.000, ear' în 2 l. c. 30.000 coróne.

Eu cunosc prea bine intențiunea cu care se produce un astfel de curent, și dacă resultatul aceluia ar fi numai acela, ca respectivii sĕ-și ajungă scopul la locul seu, și de astă-dată ași ignora acest abus de libertatea presei, cu care ne-am dedat deja; dar' întrĕ împrejurările date sum necesitat a protesta. Pentru-că pe când de-o parte nimic nu folosesc scopului propus intimidările de acéstă natură cu „Albina", căci atât guvernul cât și cercurile financiare din alte isvóre 'și procură informațiunile despre miseriile secuesci; de altă parte asupra reputațiunei „Albinei" produc efect păgubitor, pentru-că din văierăturile continue, câtva suspiciu față de „Albina" tot se lipesce de publicul neorientat, și cu tóte-că până astăzi încă nime n'a fost în stare sĕ dovedéscă nici măcar un cas concret, cá „Albina" s'ar nesuí ca sĕ deposedeze pe Magiari, totuși a devenit us deja a o suspiciona cu astfel de lucruri în adunări generale, prin broșuri, prin articoli de ziare, ba chiar și în parlament s'au accentuat astfel de tendințe.

Direcțiunea „Albinei" săturată deja de aceste insulte nedemne ce de ani duréză, în raportul seu către adunarea generală din anul trecut, publicat și în limba magiară, a protestat energic contra suspicionărilor de acéstă natură „*desfidênd pe ori-și-cine sĕ arate măcar un cas numai, pentru carele institutul nostru ar merita imputările ce cu atâta ușurință i-se fac*".

Dar' tóte acestea nimic n'au folosit, pentru-că ea pentru d-vóstră șì astăzi este o gogoriță de care vĕ folosiți fără nici un motiv binecuvêntat.

Sĕ vedem acum ce este adevĕrat din sensațiunea cea mai nouă?

Este adevĕrat că preotul gr.-or. român din Hașfalĕu este bărbatul de încredere al „Albinei" în părțile acelea, și că cererile de împrumut de pe acolo prin mijlocirea lui se înaintéză la institut, deasemenea și valuta împrumuturilor licuidate el o predă debitorilor; trag la îndoială însĕ că s'ar afla măcar numai un om, care bonafide ar puté afirma că el umblă după clienți și că acuiréză debitori, pentru-că institutul nostru nu are și nu toleréză acuisitori.

La mânile acestui bărbat de încredere s'a espediat de la 20—26 Octobre și anume în 23 Octobre 864 coróne, ear' de la acea zi până la 2 Novembre nimic, ci chiar în 2 Novembre 1891 cor. 42 fil., ceea-ce se póte controla și la posta r. ungară.

Cum a putut el sĕ plătéscă deci micilor proprietari secui: în 26 Octobre 197,000 de coróne din 864 coróne, ear' în 2 Novembre 30,000 coróne din nimica?

Este clar că acele *sume oribile* s'au născut numai în fantasia autorului articolului din „Magyarság" și anume în scopul, ca pe basa acelor nescociri sĕ se pótă scrie în același ziar în numĕrul din 8 Novembre articolul de fond întitulat: „*Popa*", ear' după el în „Ellenzék"ul din 9 Novembre articolul de fond „*Cucerirea Albinei*" și întrĕ altele în „Hazánk" articolul reprodus și în „Ellenzek"-ul din 12 Novembre „*Estinderea Albinei*", în carele accentuându-se de „*nepriceput indiferentismul cu care tractéză bărbații de stat, politicii, instituțiunile culturale și tóte așa numitele „cercuri competente" — acéstă cestiune*" se cualifică de cea mai mare datorie a guvernului, ca „*dacă a putut prelimina patruzeci de milióne de coróne pentru lucrările de miserie, sĕ mai deie un milion șí pentru-ca moșiile secuesci sĕ nu caḑă în mâni românesci*".

Sĕ deie „cercurile competente" milióne Secuilor cari au nevoie de ele, dar' aceea tot nu este lucru cinstit, că de câte-ori voiți sĕ eserciați vr'o presiune asupra „cercurilor competente" în asemene scopuri, totdéuna folosiți de gogoriță pe „Albina", carea nu are alt pĕcat de cât pe acela că trăiesce și că este mai ieftină și mai culantă decât multe alte institute din provincie.

Cu privire la „*cel mai nou plan de resbel*" al „Albinei" care ar fi: ca *sĕ înființeze o filială pe teritoriul secuiesc* — Vĕ pot asigura că atât eu cât și membrii direcțiunei numai din amintitul articol al lui „Ellenzék" am aflat de dînsul.

La „Albina" nime nu s'a ocupat, nu se ocupă și nu se va ocupa nici în viitor nici măcar cu ideea ca sĕ înființeze întrĕ Secui o filială.

Nici acésta nu este decât o scornitură fără nici un temeiu.

Repet: a fost de ajuns deja din terfelirea nedémnă a „Albinei".

Lăpĕdați-vĕ odată de acéstă armă illoială și ruginită, de carea ori strică ea adversarului ori — ba, mâna celui ce se folosesce de ea totdéuna se mânjesce.

Parteniu Cosma
directorul esecutiv al „Albinei".

Sfințirea bisericei din Mercurea.

— 19 Novembre n.

Mĕltămescu-Ți Ție Christóse, că mai îuvrednicit a puté întra din nou sub acoperemêntul casei Tale, pentru a Te preamărí după cuviință!

O mare zi de sĕrbătóre a fost pentru credincioșii gr.-or. din comuna nóstră *Mercurea*, ziua de 4/17 Novembre a. c., când biserica cea pompósă, ridicată de antecesorii nostri cu multă ostenélă și mari jertfe, după o renovare temeinică, a putut fi de nou dată credincioșilor pentru a asista la slujba dumnezeéscă. Da, sfânta nóstră biserică este acum pe deplin restaurată, căci sîrguinciosul comitet parochial, în frunte cu dl *Blaga*, președintele lui, și cu ajutoriul altor fruntași ai nostri, întrĕ cari amintesc pe neobositul econom și intreprinḑĕtor *George Muntean*, au știut ca în timp de douĕ luni sĕ sĕvêrșéscă la sf. biserică ceea-ce de ani de zile trebuia sĕ se facă sub conducerea înțeléptă a ómenilor cu tragere de inimă față de biserică și școlă.

La dorința espresă a comitetului nostru parochial, o deputație este însărcinată a se presenta la Metropolie, și a ruga pe Inalt Preasfințitul nostru Archiepiscop și Metropolit, sĕ binevoiască a esmite pentru actul sfințirii pe P. On. Domn *Nicolae Ivan*, asesor consistorial, care în mai multe rênduri, prin cunoscutu-i tact și prin sfaturile lui părintesci, ni-a știut aduce în ordine afaceri cari de mult timp ar fi trebuit limpeḑite, pentru binele, decorul, progresul în religiositate și alipire către biserică și școlă, a credincioșilor acestei parochii fruntașe.

Comitetul nostru parochial, plin de mulțămire față de dl asesor *N. Ivan*, nu a întrelăsat a-l bineventa Sâmbătă după prânz la gara din *Mercurea*, ca pe plenipotențiatul Escelenției Sale, care a fost încredințat cu sĕvêrșirea actului de sfințire.

Domnul asesor a fost însoțit de dl *Ilie Moga*, diacon în Sibiiu.

Duminecă diminéța, preoții: *Ioan Lazar* (Apoldul inf.) *Ilie Dobrotă* și *Aron Șerb* (Poiana) și diaconul *Ilie Moga*, în frunte cu domnul asesor, îmbrăcați în ornatele bisericesci, plécă, sub sunetul clopotelor, de la localul școlei, fiind însoțiți de copiii de școlă, comitetul parochial și mult popor, spre sfânta biserică. Aici, după îndatinatul serviciu la sfințire de biserici și după ocolirea ei, s'a făcut sfințirea apei, după care a urmat apoi sfânta liturgie. Rĕspunsurile le-a esecutat corul băieților de scólă, sub conducerea harnicului domn învĕțător *Nic. Simulescu*.

Mult a ridicat actul sfințirii șí cuvêntarea P. On. domn asesor, care într'un stil ușor, în ton potrivit și cu cunoscuta-i oratorie, pune credincioșilor la inimă iubirea lor către biserică și școlă, dovedind că acestea sunt singurele și cele mai sigure temelii solide pentru esistența nóstră națională, făcêndu-ne și pe noi vrednici a sta alăturea cu alte naționalități conlocuitóre; trece apoi la iubirea și buna înțelegere întrĕ credincioși, cari numai astfel vor puté sĕvêrși lucruri mari, după cum dovedesce chiar și acésta biserică monumentală, care în urma iubirii și bunei înțelegeri întrĕ credincioși, a putut fi ridicată de harnicii antecesori, spre mărirea lui Dumnezeu și fala neamului românesc.

La actul sfințirii a asistat și un mare public dintrĕ inteligenții comunei *Mercurea*, precum și din jur, aci amintesc pe parochul rom.-cat. *Kis*, primpretorul *Mangesius*, *Dr. Albu*, *Ioan Măcelar*, *Dr. George Măcelar*, *Ioan Micu*, not. în Poiana, Dnii învĕțători din Poiană și Rod, precum și alți preoți și învĕțători din jurul Mercurei.

După serviciul divin s'a dat o masă comună cu 40—50 tacâmuri. S'au ridicat mai multe toaste, întrĕ cari amintesc toastul Dlui asesor *N. Ivan* pentru Maestatea Sa Monarchul nostru Francisc Iosif I. precum și pentru Excelenția Sa Inalt Preasfințitul nostru Archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*. Ambele au fost ascultate în picióre. S'a toastat apoi pentru P. O. D. asesor *N. Ivan*, pentru primpretorul *Mangesius*, familia *Măcelar*, comitetul parochial, *Ilie Moga* apoi pentru învĕțători și poporul din Mercurea, etc.

Durere că masa a trebuit în curênd ridicată, căci la 2 óre p. m. a trebuit sĕ ne facem și o datorință tristă, însoțind la mormênt pe zelosul, simpaticul și de toți iubitul învĕțător din comuna nóstră, pe neuitatul *Ioan Nicóră*, care după un morb greu și îndelungat și-a dat nobilul sĕu suflet în mânile creatorului, lăsând după sine o soție neconsolată și doi copii drăgălași.

La învitarea familiei repausatului, Pr. On. Domn asesor *N. Ivan* nu a pregetat, deși obosit, a da defunctului cele din urmă onoruri, conducênd însuși, asistat de 6 preoți și un diacon, actul funebral, cu care ocasiune a rostit o preafrumósă predică binemeritată de fericitul repausat. Reuniunea învĕțătorilor din acest tract încă nu a întrelăsat a-și esprima condolența față de iubitul lor coleg, dând espresiune durerii sale prin rostul domnului *Ilie Georgescu*, director și învĕțătoriu în Poiana, care a ținut o cuvêntare potrivită.

Ambele cuvêntări au stors lacrimi de l
școlari, pompieri și publicul cel mare, c
nu au pregetat a da tributul ultim scump
lor învĕțător și membru folositor al socie
orașului *Mercurea*.

Cu acestea puține cuvinte cred că
descris, on. domnule redactor actul sfinți
coincidentul trist din orășelul nostru.

FOIȘÓRĂ

Pictura în biserică.

(Urmare.)

Tot ce s'a esecutat ca pictură până aci, în numita biserică, este contrar șí artei în genere, căci este urît lucrat, șí ortodoxismului, pentru-că este nenatural și ortodoxismul nu admite de cât aceea ce este natural.

e) Lipsa de concepție artistică. In scena din stânga bisericii în partea din mijloc se arată *Invierea lui Iisus*; și mult m'am întrebat, dacă găsesc vre-o picătură de artă în ea. Rĕspunsul ce mi-am dat a fost că *nu*.

Mai întâiu o primă greșală: Iisus înviind în scena acésta, este atât de trist, că m'am întrebat pentru ce lucrul acesta când toți artiștii zugrăvesc pe Domnul vesel? De sigur că dl Marcheti are motive inesplicabile de noi ómenii până azi.

Apoi eșirea din mormênt a Domnului este așa fără semnificație, că mi-s'a întêmplat sĕ vĕd și pe la țară lucrări mai reușite. O pasere, un înger, când sbóră, are o altă posiție de cât atunci când stă. Acésta se cunósce îndată după atitudinea aripilor și corpului mai plecat într'o parte, după direcția, ce se dă celorlalte membre ale corpului etc. La domnul nostru, înviat eșind din mormênt nimic din tóte acestea. Iți dă impresia unei statui fără viéță, cu partea de jos a corpului într'o grópă óre-care, atât e tot. Asemenea soldații cari sunt de paza mormêntului esprimă așa de puțină grózà la învierea Domnului, că dacă n'ai cunósce scena mai dinainte și nu ai ști ce voesce lucrătorul, aprópe nu ai înțelege ce vor, prin atitudinea insignifiantă, acei soldați. Mai mult, unul dintrĕ soldați se vede așa de puțin impresionat că stă trântit într'o rînă și privesce cu indiferență acest eveniment, în fața căruia o ființă omenéscă nu se póte sĕ nu se cutremure.

Unele lucruri sunt făcute atât de rĕu, atât de rĕu aranjate că-ți dă impresii cu totul ciudate, nepotrivite și nepermise cu majestatea unui loc al Divinității. Așa în scena amintită mai sus, Nascerea Domnului nostru, se vede în staul și la spetele Maicii Domnului un bou sau o vacă, așa de rĕu plasată, că ți-se dă impresia, că Maica Domnului o póртă în spate, lucru ce imediat îți detrage gândul de la faptul principal ce trebuia sĕ preocupe pe spectator: nascerea Mântuitorului.

De asemenea găsesc, că un artist nu ar fi făcut pe lângă evanghelistul Luca și Marcu un bou și un leu întraripat, cum vĕd că s'a făcut la biserica Amza. Sĕ mĕ esplic: Se știe că științele de sémă despre nascerea, viéța, mórtea și învierea Domnului nostru Iisus Christos au fost păstrate Bisericei în cele 4 evanghelii ale evangheliștilor: Mateiu, Marcu, Luca și Ioan. Scrierile lor au ceva deosebit întrĕ ele prin modul lor de a presenta lucrurile. Astfel Evanghelistul Ioan în evanghelia sa stăruesce mai mult asupra părții spirituale și se ridică la înălțimi colosale pe scara cugetării; de aceea din timpurile cele mai vechi el a fost comparat cu un vultur.

Caracterul scrierilor a îndreptățit creștinătatea a-'l compara cu un vultur, după cum evanghelistul Marcu pentru energia lui a fost comparat cu un leu. Evangelistul Luca prin blândeța lui, cu un bou, ear' evanghelistul Mateiu cu un înger.

De la început spre a se destinge mai bine s'a obișnuit, ca în părțile depărtate și fórte umbróse sĕ se picteze lânga fie care evanghelist simbolul scrierilor sale. Astfel lângă evanghelistul Ioan sĕ se așeze vulturul, lângă evanghelistul Matei un înger binevestitor, lângă Marcu un cap de leu și lângă Luca un cap de bou, dar' atâta tot. Dl Marchetti după ce pune aripi vulturului de la Ioan și îngerului de la Matei, ceea-ce era natural prin firea lucrului, dăruesce aripi și boului și leului, ceea-ce nu face de loc o impresie plăcută, fiind în prea isbitóre contradicție cu natura. Este de observat că s
găsesc și pe alocurea asemenea greșeli,
prin meșteșugul artistului nu devin așa
isbitóre, că adesea lângă numiții evangheliș
se face câte odată numai un cap de leu sau bou, dar' fără altceva. Se mai găsesce adesea în câte unele scene Iisus Christos la predică, avênd ca scaun pe cei patru evangheliști: Ioan, Matei, Marcu și Luca, dar' nu representați în persónă, ci prin simbolul lor: un vultur, un înger, un leu și un bou într'aripați. Artistul cu acéstă scenă a fost până la un punct îndreptățit a uza astfel de aceste simboluri pentru următórele douĕ motive: *a)* evangheliștii lipsesc acolo complet și figurile amintite înlocuind câte un evanghelist, câte un înger în trup, a fost până la un punct ținut a pune și leului și boului aripi sĕ-i arete însemnarea sa spirituală, și *b)* în tabloul amintit ar fi fost mult mai greu pentru majoritatea publicului sĕ înțelégă cuprinsul scenei, când vede pe Iisus Christos avênd sub picióre un leu, un bou, etc. Dar' când evanghelistul este de față, e zugrăvit, ce rol va fi mai avênd acel bou într'aripat? Nu e datoria mea sĕ spun cum trebuia, acésta este de resortul școlei; este cert însĕ că modul cum s'a făcut nu este bine. (Va urma).

Revistă esternă

Renoirea alianţei triple. Lui „Daily News“ (Londra) i-se raportéză din Roma, că s'au început tratative pentru renoirea alianţei triple. Italia pretinde însĕ, în schimbul renoirii, favoruri economice cu ocasiunea renoirii convenţiilor comerciale, ceea-ce constitue greutăţi la renoirea alianţei, fiind-că Germania şi Austro-Ungaria nu vor sĕ facă promisiuni neagreate de partidele agrare.

Imprejurarea acésta e esploatată din partea Italienilor franco-fili în favorul discreditării alianţei.

*

Rĕsboiul Burilor. *Kitchener* telegrafézĕ din Pretoria, că în 13 Novembre colonelul Hickie a trimis o puternică patrolă sĕ prindă o cétă de Buri cari se concentrau spre vest de la Schönspruit. Treisute de Buri au cernirat patrola; 6 soldaţi englezi au cădut în luptă, 16 au fost răniţi şi mulţi au cădut în prinsóre, dar' *Buri li-au dat earăşi calea.* După aceea colonelul Hickie a înaintat cu întrégă óstea şi a alungat de acolo céta Burilor.

Tot Kitchener raportéză, că ariergarda trupei colonelului Bynf a fost atacată de 400 de Buri în apropiere de Heilbronn, dar' după luptă de douĕ ore Burii au fost respinşi. Comandantul Burilor era, afirmative, generalul *De Wett.*

Din *Middleburg* (în colonia Cap) se raportéză, că generalul Fouché cu 60 de ostaşi a aruncat în aer raliile căii ferate de la Myburg. După aceea s'a re'ntors la trupa sa, care e în lagĕr nu departe de Burghersdorp. Acelaşi raport spune, că Lunia trecută *o mică trupă de Buri a bătut cumplit un întreg detaşament de cavalerie engleză.*

Raport privat din Londra dto 16 Novembre spune, că acolo a sosit raport telegrafic, că trupele lui *Botha au suprins óstea engleză de la graniţa Natalului şi a bătut'o cumplit.* Guvernul afirmă, că nu a căpĕtat raport despre acéstă bătĕlie.

De la sate.

O alegere de notariu.

Ponor, 1 Novembre v.

O alegere de notariu în zilele nóstre, bine ştiind că de la notari atêrnă — întrĕ împrejurările date — mai mult binele sau rĕul unui popor, este cu mult mai însemnată decât a remâné nepublicată. Nainte de a enara însaşi alegerea îmi iau libertate a face o fórte mică descriere a locului şi stărilor unde s'a întêmplat alegerea din cestiune.

Intrĕ văile încântătóre ale munţilor apuseni multe şi frumóse comune românesci sunt. Una din acestea este şi comuna *Sălciva de jos,* situată pe ambele maluri (ţĕrmuri) ale Arieşului, cu o posiţie fórte frumósă şi încântătóre, pot zice că e cea mai frumósă comună de pe valea Arieşului.

Ca un vecin şi unul care am petrecut trei ani de zile în acéstă comună, ştiu bine, că în timpurile mai vechi frumseţei acesteia naturale a corespuns şi buna stare materială a locuitorilor ei. Sălciuanii erau vestiţi, fericiţi şi lăudaţi, ba chiar invidiaţi. Astăzi, durere, nu mai este aşa! Influinţa *neamurilor străine* ce au inundat'o în deceniile din urmă, nefericita cârmuire a unor conducĕtori din trecut, unele seduceri şi înşălăciuni, dedarea poporului spre patima beuturei şi alte lucruri netrebnice, au sleit aprópe puterile Sălciuanilor. Tótă suflarea un regenărătoriu dorea, o eră nóuă aştepta. Şi acésta, credem, a sosit.

După o trăgănare de un an şi jumĕtate s'a întregit postul de notariu al cercului notarial din *Sălciua de jos* (comitatul Turda-Arieş), devenit vacant prin amovarea *nefericitului Simeon Paşca,* notariat constătătoriu din comunele românesci: *Sălciua de jos, Sălciua de sus, Poşaga de jos şi Poşaga de sus.*

Alegerea s'a ţinut în 26 Octobre sub conducerea protopretorului cercual *Zarándy K. Lipot* din *Trăscău.* Dintrĕ cei 6 concurenţi s'a ales *cu aclamaţiune* fostul notariu substitut de până acum *George Gidrai,* om drept, muncitoriu, energic, în flórea vieţii, plin de viéţă şi vêrtute şi *bun român.* Alegerea a şi meritat'o. Cea mai bună recunoscinţă şi dovadă în privinţa acésta póte servi alegerea-i cu aclamare, carea sĕ-i fie un bun îndemn şi pentru viitoriu. Ear' în locul de vicenotariu devenit vacant prin avansarea domniei-sale, a fost ales unicul concurent *Eugeniu Tătar,* de asemenea român şi tinĕr mult promiţĕtoriu. De persónele d-lor poporaţiunea acestor mult cercate comune légă mari speranţe şi aştéptă multă îmbunătăţire. Dee bunul Dumnezeu, ca aşa sĕ şi fie!

Insaşi alegerea a decurs în cea mai bună ordine şi linisce esemplară, ceea-ce are a se mulţămi concordiei ce a esistat întrĕ conducĕtorii poporului: preoţii, învĕţătorii şi primarii comunali. Dar' are a se mulţămi şi preastimatului domn protopretor cercual *Zarándy K. Lipot,* carele a ascultat de glasul poporului şi nu a impus ómeni cu forţa, cum vedem că impun pe unele locuri.

După sĕvêrşirea alegerei inteliginţa întregului cerc notarial precum şi óspeţii veniţi din vecini anume pentru a înălţa serbarea zilei, am fost învitaţi de dl *Gidrai* în casele dênsului la un banchet împreunat şi cu niţică petrecere. — Unde apoi prea amabila-i dómnă *Raveca Gidrai* nu a întârziat a ne provedé cu cele mai splendide şi gustóse mâncări. Nu au lipsit aici nici toastele, nici cântările, ba chiar nici fermecătórele jocuri. S'au toastat pentru nou aleşii eroi ai zilei, pentru protopretor, pentru administratorul protopresbiteral *V. Gan,* care încă era de faţă dimpreună cu stimata-i dómnă, pentru buna armonie între naţiuni şi confesiuni şi pentru dómna casei şi femeia română, etc. etc. Destul că ne-am petrecut cât se póte de bine până în zori de zi, când apoi ne-am depărtat cu toţii fieşte-care la ale sale, ducênd cu noi cele mai plăcute impresiuni şi suveniri.

Preotul Laurenţiu Ciorbea.

NOUTĂŢI

Parastas pentru împărătésa-regină Elisabeta. Din prilegiul zilei onomastice a rĕposatei împĕrătese şi regine a nóstre *Elisabeta,* în tóte bisericele nóstre s'a servit eri parastas. In biserica din Sibiiu-cetate serviciul divin a fost oficiat de Inaltpreasfinţia Sa *metropolitul,* asistat de Preacuviosia Sa archimandritul-vicariu archiepiscopesc *Dr. Ilarion Puşcariu,* de protopresbiterii *Zaharie Boiu, Ioan Papiu* şi *Dr. Eusebiu R. Roşca* şi de archidiaconul *Dr. Elie Cristea.* Cântările funebrale le-a cântat corul seminarial sub conducerea profesorului Demetriu Cunţan. Biserica era formal ticsită de public: asesorii consistoriali în corpore, profesorii seminariali cu elevii, profesorii şi profesórele şcólei civile de fete a Asociaţiunii şi a şcólei elementare susţinute de reuniunea femeilor române din Sibiiu, cu elevele, şi alt public, în care şi numĕroşi preoţi şi mireni din comunele învecinate.

După terminarea serviciului divin elevii seminariali şi corpul profesoral s'au întrunit în sala de şedinţe, unde profesorul Nicolae *Vătăşan* a rostit elevilor un fórte instructiv discurs ocasional. Asemenea şi elevele şcólei civile şi a celei elementare, împreună cu profesorii şi profesórele s'au întrunit în sala festivă a şcólei civile, unde d-şóra profesóră E. *Jovescu* a ţinut elevelor un pătrundĕtoriu panegiric, insistând deosebi asupra sorţii tragice a împĕrătesei.

In biserica din suburbiul josefin cântările funebrale le-au cântat elevii şcólei elementare de acolo, sub conducerea învĕţătoriului Toma Joandrea.

*

„Reuniunea femeilor române din Sibiiu“ îşi va ţiné balul seu obicinuit Sâmbătă în 25 Ianuarie n. 1902 în sala cea mare de la Gesellschaftshaus.

*

O laudabilă întreprindere. In numĕrul ultim (5) a *Curierului literar* din Bucuresci cetim, că institutul de arte grafice „Minerva“ din Bucuresci a luat iniciativa de a edita în douĕ biblioteci — una poporală şi alta de lux — operele de valóre ale scriitorilor români.

*

† Eugen baron Stîrcea. Joi s'a făcut înmormêntarea rĕmăşiţelor pămêntesci ale baronului *Eugen Stîrcea* rĕposat Marţi în Cernăuţi, în etate de 66 ani. La prohod, care s'a oficiat în catedrală, au servit archimandriţii Calinescu şi Stefanelli, asistaţi de presbiterii stavroforii profesor Eusebiu Popovici şi cons. D. cav. de Bejan. După serviciul prohodului cosciugul a fost transportat la Crasna-Ilschi spre a fi aşezat în cripta familiară. Până la marginea oraşului a fost însoţit de public fórte numĕros, în frunte cu căpeteniile tuturor oficiilor publice din Cernăuţi, cu presidentul ţerii însoţit de funcţionarii guvernului, representanţa comitetului ţerii, representanţii societăţilor în cari rĕposatul era membru, apoi nobilimea română, marii-proprietari, rudeniile rĕposatului şi alt public.

„Deşteptarea“ vestind trecerea din viéţă a baronului Eugen Stîrcea, scrie următórele: Cu el se duce în mormênt una din cele mai marcante personaje din rêndurile politicianilor români bucovineni mai vechi, care a înrîurit, sub presidentul ţĕrii *Alesani* în mod aprópe hotărîtor destinele ţĕrii. Din causa acésta devenit odios conducĕtorilor politici din taberele neromâne, posiţiunea sa politică a fost surpată sub bar. *Pino,* succesorul amintitului president al ţĕrii. Bar. E. Stîrcea împreună cu Orest Renney cav. de Herscheny erau cei mai vechi în rang consilieri activi la guvernul ţĕrii şi primul avea dreptul ancienităţii sĕ devină consilier aulic, locotiitor al presidentului ţĕrii, eventual chiar president.

Sub Pino însĕ a fost necesitat sĕ-şi dee demisia şi fu pensionat, oferindu-i-se cu acésta ocasiune ordinul Corónei de fier.

A fost prin un şir lung de ani, de la 1867—1899 membru al Dietei, de la 1893—1899 şi al Comitetului ţĕrii, şi în decursul periodului parlamentar 1873—1879 membru al casei deputaţilor din Viena şi al delegaţiunilor. In tótă vremea activităţii politice a adus servicii mari guvernului şi confesiunei politice conservatóre; meritele însĕ fură rĕsplătite prin prematura pensionare întêmplată în 1890, după-ce a servit ca funcţionar activ dela 1856 prin 34 ani.

*

Teatru în Sibiiu. In 6 Decembre st. n. „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ va da în teatrul orăşenesc din loc representaţiune teatrală. Se va juca drama în cinci acte *„Sâmbăta morţilor“* de Raupach, localisată de *Teodor V. Păcăţian.* Detaiuri vom da în unul din numerii următori.

*

Teatru în Sĕlişte. „Societatea de înfrumseţare“ din Sĕlişte (lângă Sibiiu) învită la *representaţiunea teatrală* ce o va da cu concursul membrilor ei *Duminecă* (24 Novembre n.) în sala festivă a şcólei, în favorul fondurilor societăţii. Se va representa comedia în trei acte *„O căsnicie“* de căpitanul *George C. Ursachy* din România. Biletele de întrare: pentru locul prim 2 coróne, al doilea 1 cor. 50 fileri, parchet 1 corónă. Inceputul la 7½ ore. Suprasolviri se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Părueli la universitatea din Viena. Membrii reuniunii studenţesci catolice „Rudolfina“, al cărei stindard fusese sfinţit Vineri, Sâmbătă voiau sĕ între la universitate sub stindard şi încinşi cu spadă. Studenţii naţional-germani însĕ nu i-au lăsat. Catolicii au cerut intervenţia rectorului, care li-a permis apoi sĕ între, dar' fără stindard şi fără spadă. Abia au întrat însĕ în aulă, şi s'a şi început păruélă, în cursul căreia catolicii au fost scoşi afară. Scandalul s'a continuat şi afară la stradă, aşa că a trebuit sĕ întrevină poliţia şi sĕ aresteze pe vr'o câţiva. Studenţii naţional-germani demonstrau contra catolicilor cu cântarea *„Wacht am Rhein“* (al Germaniei) la ce catolicii ripostau cu *„Gotterhalte“* (imnul casei nóstre domnitóre). In urma scandalului, care nu e primul la universitatea din Viena, prelegerile au fost sistate pe timp nedeterminat, ear' rectorul a făcut raport la ministrul de culte.

*

80,000.000 de coróne dividendă. Se raportéză din New-York, că „Standard Oil Company“ a statorit în 48% dividenda pe anul 1901. *I. D. Rockefeller* are însĕ 40% din numĕrul total al acţiunilor şi astfel va avé sĕ capete dividendă *optzeci milióne de coróne.*

*

Era sĕ se prăpădéscă ţéra! George Ţieretean din Pecica îngrădindu-şi curtea cu palan nou a văpsit scândurile pălanului în colori roşu-vînĕt-galbin, prin ce era sĕ aducă mare năpastĕ asupra ţerii. Noroc că intrepiḑii veghietori asupra siguranţei statului naţional-magiar au observat primejdia şi au luat mĕsuri pentru delăturarea ei! Protopretorul adecă, pe motivul că acelea sunt colori *străine,* a pedepsit pe Ţieretean la 3 zile închisóre şi 50 coróne amendă, indatorindu'l sĕ spele de pe pălan colorile. Atâta e povestea. De sine înţeles, că osânditul a înaintat recurs prin advocatul Dr. Stefan Novac.

*

„Curierul“ nu mai apare. După viéţă de abia cinci sĕptĕmâni *„Curierul literar“* din Bucureşti *şi-a sistat apariţia.* In fruntea numĕrului 5, dto. 4 Novembre st. v. comitetul de redacţie al Curierului anunţând că dd. *A. Vlăhuţă* şi *G. Coşbuc* au luat hotărîrea de a înfiinţa, sub conducerea şi prin activitatea lor, *o nouă revistă sĕptĕmânală,* face cunoscut publicului, că sistéză apariţia Curieriului, spre a da celor doi fruntaşi ai literaturii române concursul sĕu la redactarea revistei.

Abonenţii Curieriului vor primi în schimb revista cea nouă. Cei cari doresc sĕ aibă toţi 5 numerii apăruţi din Curierul, îi pot avé dela administraţia revistei (strada Spătariului Nr. 28) pe preţ de *un leu* în marce postale.

*

Presidentul Loubet — despre monarchul nostru. Exner, şef de secţie la ambasada austro-ungară din Paris, a predat Sâmbătă presidentului *Loubet* al Franciei un exemplar din medaliile comemorative bătute în amintirea esposiţiei de la Paris. Cu acéstă ocasiune presidentul Loubet a zis următórele:

— Domnitoriul D-Vóstre e cel mai admirat şi mai iubit om al seclului nostru.

*

Cununie. Clericul absolut *Juliu Moldovan* şi d-şóra *Claudia Macarie* din Hopârta învită la serbarea cununiei lor, ce se va întêmpla Duminecă (11/24 Novembre) în bis. gr. ort. din *Spalnaca,* la órele 2 d. a.

— *Maria Câmpean* şi *Terentie Popovici* învită la serbarea religiósă a cununiei lor, careva avé loc Duminecă, în 11/24 Novembre la órele 3 p. m. în biserica gr.-ort. română din Tilişca.

— *Elena Aurelia Doctor* din Haşfalĕu şi *Teofil Rosca* din Ungra îşi vor celebra cununia Duminecă în 11/24 Novembre a. c. la 2 óre p. m. în biserica gr.-ort. din Haşfalĕu.

*

Primul ingineriu-doctor. Sâmbătă s'a făcut la politechnicul din Budapesta prima promoţiune la gradul de *doctor în sciinţele technice,* fiind promovat Constantin *Zielinski* ingineriu diplomat şi profesor privat la politechnicul din Budapesta. Tesa de doctorat a lui Zielinski tractéză „despre raporturile de circulaţiune ale Budapestei şi despre planurile căii ferate principale centrale“.

*

Deficitul Clujului. Projectul de budget al oraşului *Cluj* pe anul 1902 se încheie cu *401.957 cor. 49 fileri* deficit; anume venitele sunt preliminate în suma de 1,509.676 cor. 70 fileri, ear' spesele în suma de 1,901.634 cor. 19 fileri. Pentru acoperirea deficitului magistratul va propune representanţei un arunc de 60% după darea directă, prin ce aruncurile oraşului Cluj vor trece mult peste 100%.

*

Ştiri din România. In 31 Octobre v. pictorul A. Bănulescu a făcut încercare de sinucidere trăgêndu-şi în pept un glonţ de revolvĕr. Casul a fost tăinuit până acum de familia pictorului, în speranţă că încercarea nu va avé urmare fatală. Sâmbătă însĕ medicii au declarat că mórtea e inevitabilă, şi în urma acestei declaraţiuni fratele sinucisului a înştiinţat casul la poliţie. — O societate culturală din judeţul Vâlcea, cu sediul Rimnic-Vâlcea, a înfiinţat în *Drăgăşani* o şcólă de agricultură. Suma necesară pentru instalarea şi adjustarea şcólei e cuotisată pe membrii societăţii. — In *Iaşi* s'au constatat fórte multe casuri de angină difteritică. — Vineri nóptea a fost mare cutremur de pămênt în *Galaţi* şi împrejurimi; la numĕróse clădiri păreţii au îndurat spărturi. — Pentru a împedeca importarea ciumei, paza fruntăriilor la Prut se face cu cea mai mare severitate. Pe lângă sentinelele cari sunt pe malul Prutului s'au instituit şi patrule, cari circulă întrĕ posturile sentinelelor. Cele cinci trecĕtori din Rusia în România au fost închise. Nu se mai primesc acum călĕtori din Rusia de cât pe la Ungheni, unde li-se aplică mĕsurile sanitare. — Consiliul profesoral al şcólei superióre de medicină veterinară a admis echivalenţa diplomelor de la şcólele veterinare din Lyon şi Turino cu aceea a şcólei din România. — Căpitanul *Ursachi,* autorul „Căsniciei“, a terminat o nouă piesă în patru acte, intitulată *Irma.* Rolul principal al acestei piese, care se va representa mai târziu la Teatrul Naţional, va fi ţinut de d-na Agatha Bârsescu. — Sĕptĕmâna trecută, Vineri, şi-a început prelegerile la universitatea din Bucureşti distinsul literat *Nicolae Iorga,* vorbind despre *„starea Europei orientale pe timpul lui Mihaiu Vitézul“.*

*

Ştiri mĕrunte. Cum e informat „Agramer Zeitung“, *dieta croată* va fi deschisă în 28 Novembre. — Orfanotrofiul din *Oradea-mare,* susţinut de reuniunea femeilor bihorene magiare, Vineri nóptea a ars de tot. Copilaşii surprinşi de năpastă în somn, au fost scoşi în cămeşuţe numai şi aşeḑaţi prin casele vecine. — De la banca „Bankegyesület Részvénytársaság“ din Budapesta un practicant a furat Sâmbătă un ceck de opt mii coróne şi l'a escomptat la cassa de pastrare din strada Széchenyi. Practicantul se află acum în grija poliţiei.

Lemne

din tăietura nóstră din **Sebeșul-inferior,** blane frumóse mari și neplutite, oferim:

Stânginul metric à fl. 12 cu dus cu tot
„ „ „ „ 11·50 fără dus
Cu vagonul **st. m.** „ „ 11·— fără dus și
„ „ „ „ „ „ 11·50 cu dus cu tot. [230] 1—5

Comande se primesc:

In prăvălia de curelărie a dlui **Josef Schuster, strada Cisnădiei Nr. 37.**

In băcănia dlui **A. R. Grell, str. Cisnădiei Nr. 44.**

In prăvălia de ferării a dlui **Heinrich Kröger, Piața mare.**

In prăvălia de postavuri a dlui **G. Stenzel, Piața mare Nr. 21.**

In băcănia dlui **Eduard Elias** în **Piața mică.**

In prăvălia de musicalii a dlui **H. Reschner** în **Piața mică,** și

In **Librăria Tipografiei archidiecesane** în **strada Măcelarilor.**

In privința mĕsurei și a cuantității lemnelor garantăm îndeosebi.

Sibiiu, în Novembre 1901.

Doican et. Micu Cons.
intreprenori din Sebeșul-inferior.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăți cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu prețul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare și porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * *

⋆ Librăria Tipografiei archidiecesane. ⋆

Clipe
de
Repaus
de
Sorcovă.

se află de vêndare la **Librăria Tipografiei archidiecesane** pe lângă prețul de **2 cor.** plus porto 20 fil., recomandat 55 fileri. * * * * * * * * * * * * * *

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de 1 **corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă

de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învĕțătoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu Șematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu **pe tinichea, ținc, aluminium** etc. în ori-și-care mărime pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.
- Archangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zacharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

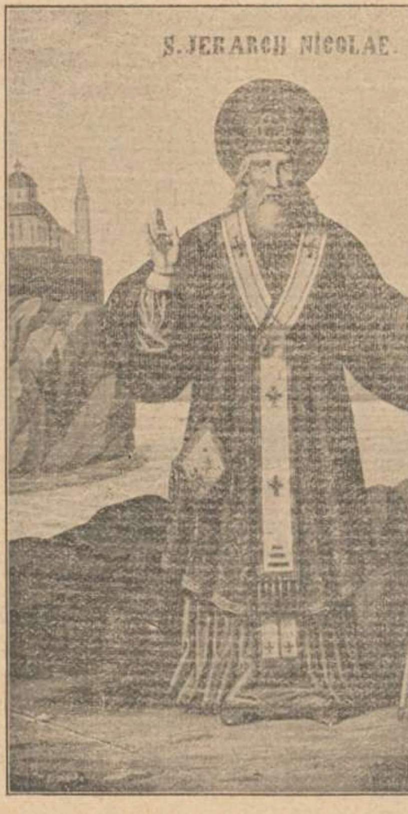
S. JERARCH NICOLAE.

I.
- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Rĕstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormênt
- Invierea Domnului
- Inălțarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nascerea Maicei Domnului
- Pogorîrea Duchului sfânt
- Nascerea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

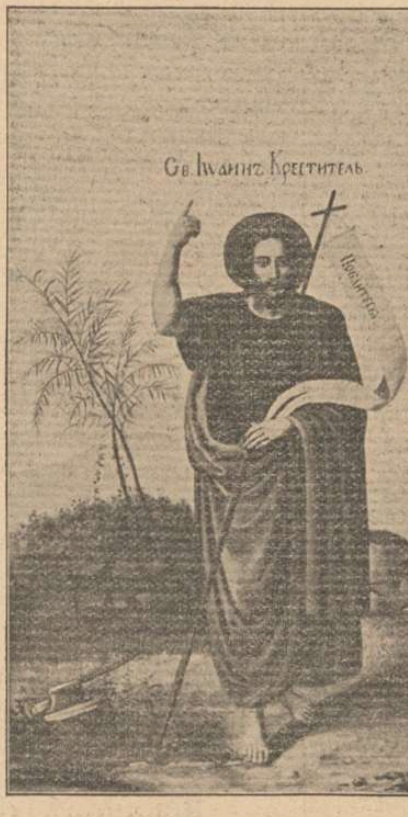

II.
- Iisus pe Cruce
- Inălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.
- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Archanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					**Grupa II.**					**Grupa III.**					**și Icóne din Grupa IV.**					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	**Cor. fórte fine.**
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39·20	56·—	**„ fine.**
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	**„ simple.**

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tiniche cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu și ținc vor costa cu prețul metalului întrebuințat *mai mult.*

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 126 Sibiiu, Sâmbătă 10/23 Novembre 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Două casuri concludente.

Budapesta, 19 Novembre n.

Inimile doritóre de sensații își află astăzi în capitala țerii grozavă îndestulire cetind cele din urmă noutăți, cari în jurul universității și în jurul tinerimii magiare din capitală se învêrt. Dóuě întêmplări, dóuě casuri estrem de sensaționale dau lumii material de vorbit, presei de discutat, ear' celor îngrijorați de moralitatea publică în țara asta — de gândit. Dintrě aceste 2 casuri unul este de tot grav și amenință a pune tinerimea magiară într'o lumină fórte posomorîtă; celalalt e de caracter mai particular, dar' totuși câștigă în importanță prin aceea, că se refere la crescětorii acelor porodițe, pentru cari azi mulți — rěutăcioși și nerěutăcioși — numai cuvinte de ocară caută. Casul cel dintâi e: o nouă *Krivănyadă*. Un tiněr magiar, anume *Victor Kecskeméthy*, student jurist, a defraudat. Lucru atât de obicinuit — se va zice; — aprópe zilnic se repet prin gazete știrile de defraudare, când ici, când colo. Ce minune? Dacă ómenii cu posiție înaltă, domni mari o fac, pentru-ce nu și-ar încerca și un tiněr norocul? Casul al doilea e cu totul nou și până acum unic în felul sěu. Un alt tiněr universitar, Bischitz, tot jurist, fiind trântit la examen, a ridicat revolverul asupra profesorilor sěi. Dar' n'a ridicat numai revolverul, ci ceea-ce e mai grav pentru corporațiunea examinatorilor, a ridicat și o ne mai pomenită acusă în contra lor, spunêndu-le în față, că buctă pe studenți numai pentru a sě se îmbogățéscă din taxele plătite de acesti ne'ndreptățiți, din a căror nenorocire dnii profesori cércă sě-și creeze isvóre nóue de venit.

Aceste sunt cele 2 casuri concludente, cari cu atâta greutate apasă acum tinerimea magiară și pe cei responsabili de creșterea, de îngrijirea și de edificarea ei. Aceste 2 casuri vorbesc de sine cu o elocuență prea îngrozitóre despre niște stări de lucruri, cari au început a pune lumea pe gânduri. In deosebi faptul, că un tiněr, și încă unul dintrě cei mai de frunte tineri magiari: juristul Kecskeméthy, prin hoția sa a păgubit capitala cu suma de *588,000* coróne, a produs în opinia publică un efect fórte deprimător, ear' pe cei-ce de entusiasmul și de pășirea resolută a tinerilor conduși de Kecskeméthi — ca președinte al partidei naționale — alte aspirațiuni încopciau, i-a rěsplătit cu amărîciunea celei mai crude desamăgiri.

Că pomelnicul defraudanților în țéra asta devine din ce în ce tot mai lung, cu asta se cam împăcase opinia publică deja până acum; dar' că în acest catastich formal al Krivânyistilor acum trebue sě se deschidă o rubrică nouă, anume dedicată tinerimii, preste asta nu se póte trece la ordinea zilei cu una cu două. Dacă simptomatice casuri de decadență morală au dovedit deja de mult gradul moralității publice, luat în měsură medie, totuși servea spre mângăiere speranța, că cel puțin sucrescența viitóre va fi mai bună și de la generația tiněră se aștepta nu numai lecuirea sporadicelor casuri de bólă, ci totodată și regenerarea din fundament a societății întregi, reîntinerirea moravurilor și curățirea lor de petele stricăciunii.

Și acum, din sinul acelor tineri, *1000* la numěr, cari nu de mult într'o broșură întitulată *„Nemzeti Ideál“* au făcut formală făgăduință, că vor munci cu tótă stăruința la regenerarea societății și la ridicarea ei din noroiul stricăciunii: ni-se dă a vedé un specimen de cea mai colosală depravare. Ear' ceilalți 999, cari i-au fost tovarăși de muncă și soți de principii, și pe lângă ei întrégă tinerimea magiară, care bucuros s'ar lăpěda acum de cel cădut în pěcat și s'ar silí sě denege ori-ce legături de prietinie sau de comunitate de vederi ori principii — nu e imposibil, ca mâne-poimâne eară sě mai debuteze cu vre-un asemenea cas de aventuriósă vitejie.

Cine póte asigura societatea în contra acestei eventualități, când societatea însași e de vină pentru dispariția tuturor legăturilor morale și sociale, de la tăria cărora este condiționată esistența ei? Vermele stricăciunii o róde până în rěrunchi. Și când se trezesce din amețélă, se vede la marginea prăpastiei și nu mai e mult, până i-se rupe și proptéua cea din urmă: tinerimea, în care tot poporul își are depusă chizășia prosperării sale din viitoriu. Dar' de la o asemenea chizășie ce prosperare se póte aștepta?

Și cine ar puté afla alifia cu care sě tămăduiéscă rana deschisă de pe trupul unei tinerimi întregi? Cine e chemat, ca sě caute, sě compună rețeta tămăduirii?

In primul rênd aceia, în a căror competență cade nu numai a da tinerimii hrana intelectuală, ci mai vêrtos a o edifica moralicesce, a veghia cu ochi neadormiți la căpětâiul viitoriului, a îndrepta, a pune la cale pe cei porniți spre rătăcire, și mai presus a face tot posibilul pentru înlăturarea astorfel de rătăciri provenienite din ō totală lipsă de simț moral și religios, din lipsa educației corecte.

Dar' casul al doilea ofere un testimoniu discualificător pentru acesti chemați de a se interesa de tinerime, de a veghia asupra moravurilor ei și de a o îndruma pe căile cele bune.

Póte sě nu fie dréptă acusa ridicată la adresa profesorilor, dar' faptul că s'a putut aduce o asemenea acusă și sub așa formă, nu dă cele mai bune dovedi despre aceea, că crescětorii tinerimii și-ar fi înțeles bine misiunea și s'ar fi și silit a o împliní cu sfințenie.

Ear' epidemia, ale cărei simptóme încep deja a se arăta și în sinul tinerimii, prin mijlóce paliative nu se póte oprí în calea întinderii și lățirii sale. Trebue începută munca de îndreptare prin mijlóce efective în 3 direcțiuni mari: în familie, în școlă și în viață. Și numai prin o deosebită îngrijire și pe lângă esemplară stăruință abia cu greu de se va puté pune capět acestor porniri spre ruină, cari tind a duce societatea magiară la Mohaciul moral.

Grave casuri, triste conclusii. Din acestea ar puté trage învěțături prețióse pentru viitor compatrioții nostri, cari prin astfel de esperiențe trebue sě ajungă la conștiința sistemului lor de creștere greșit și defectuos. Ei caută primejdia tot unde nu-i. Pe tinerii nostri îi țin sub cea mai severă controlă, oprindu-i chiar și de la manifestarea simțemintelor lor nobile de recunoscință și de alipire cătră neam, și clasificând ori-ce pas al lor — fie cât de inofensiv — ca purcedênd esclusiv numai din tendințe antipatriotice și din porniri rebele. Mai bine ar face dacă s'ar îngrijí mai mult de aplicarea unei controle la tinerimea lor, pe care până acum au desmerdat'o și au jucat'o pe palme ca pe o păpușă. Și iată acum unul dintrě acei tineri, cari monopoliséză pentru dinșii patriotismul, în ce colori patriotice ne presintă icóna caracterului seu! Pungășie și patriotism nu pot încăpea în același cadru. Dacă una e adevěr, ceealaltă la tot casul trebue sě fie minciună.

Și care e aici minciuna? Patriotismul ce-l profeséză buzele mincinóse ale ori cărui tiněr de talia lui Kecskeméty, — acest ilustru cavaler al pungășiei patriotice — nu póte fi la nici un cas altceva, de cât cea mai grozavă minciună! *Dinu.*

Adresele partidelor oposiționale.

III.

Remarcabilă a fost vorbirea, cu care deputatul *Szederkényi* a presentat în ședința din 15 Novembre n. a dietei magiare adresa partidului seu, *a ugronistilor*. S'a ocupat întâiu cu *reforma parlamentară*, fiind-că dieta țerii, în actuala ei formațiune e *„un pom putrĕd, cu rădăcini putrede, stricate în fundament, în formațiune și în sistemul de alegere“*.

Referitoriu la tema acésta oratorul a spus cam următórele: La anul 1848, când s'a inaugurat sistemul electoral, cei-ce l'au votat au ținut în vedere raporturile economice de atunci, și aměsurat acestora au împărțit cercurile de alegere și au stabilit censul. Dar' de atunci a trecut multă vreme și multe s'au schimbat. Noi factori au apărut în viéța publică a țerii, cari însě stau afară de cadrele legii nóstre electorale. E de tolerat lucrul acesta? E de tolerat, ca *în Ardeal și acuma după fumuri sě se stabiléscă voturile?* Cine mai știe astăzi ce sunt fumurile? E o instituțiune învechită, care însě totuși mai figuréză în legile nóstre ca *organ viu*. Dar' organul e mort, putred, stricat, el și rădăcinile sale! Și pe astfel de base vrem sě ne clădim și mai departe parlamentul? Dacă ar veni un străin la noi sě vadă cum se fac alegerile, s'ar minuna, că Ungaria se află încă pe vremea emigrărilor de popóre. La alegeri e adevěrat *bîlciu de țéră*. (Da, se *vinde* și se *cumpără*: votul și conscienața Red). Acest sistem de alegere e numai pentru popóre barbare, căci civilisația protestéză în contra lui. E curată barbarie sě ceri de la alegětoriu, ca pe plóie, zăpadă, în dricul lucrului, sě mérgă cale de cine știe câți kilometri pentru a'și da votul.

Oratorul pledéză deci pentru *votarea pe comune* și pentru lărgirea dreptului electoral, și 'și esprimă părerea de rěu, că mesajul de tron nu a atins cu nimica acésta chestie, care e cea mai însemnată, chestia reformei parlamentare.

Adresa presentată dietei din partea deputatului *Szederkényi*, în numele partidului *ugronist*, e în resumat următórea: Se spune la început, că de mai multe decenii tóte păturile societății din Ungaria sunt în starea cea mai desperată, fiind-că majoritatea și guvernul nu s'au ocupat cu alt-ceva, decât sě dețină puterea. Guvernul nu póte fi acusat de siluire; e regretabil însě, că guvernul *n'a luat în program cestiunea reformei parlamentare*. Actualmente numai 3—400.000 de cetățeni trimit, în numele *„națiunei“*, pe cei 270 deputați cari ca majoritate aduc legile și se afișéză ca *representanța poporului*. Ar trebui *sě se voteze după comune pe basa dreptului electoral universal și secret.*

E un pěcat neiertat ceea-ce s'a făcut în anii din urmă. Asupra poporațiunei s'au încărcat tóte sarcinile statului modern, mai ales însě sarcinile *militarismului*. An de an cheltuelile armatei sunt 180 milióne, militarismul absórbe puterile de muncă. In schimb însě nici o despăgubire. Granițele țerii stau deschise pentru statele industriale a căror industrie, comerciu și capital împedecă desvoltarea economică a Ungariei. Pe calea acésta numai *pustiirea ne așteptă*. In decurs de 30 de ani, țéra a fost silită sě facă *datorii în sumă de 5 miliarde cor., ear' datoriile privaților și ale comunelor încă trec preste 5 miliarde.*

Cere, ca sě se ridice forța de apărare a *„națiunei“*, însě nu pe calea cum s'a făcut până acum. Nu póte fi apěrare națională acolo, unde conducerea armatei nu se contopesce cu sentimentele poporului și unde limba, cuvêntul, jurămêntul, sentimentul, emblema nu forméză o legătură, ci un isvor de vecinică ură. E de dorit, ca națiunea sě se contopéscă cu dinastia, dar' o contopire cu împěratul austriac e imposibilă. Armata nóstră trebue educată *în limba magiară*, prin oficeri magiari în spirit magiar și *poporul, deja din frageda tinerețǎ, trebue esercitat în mânuirea armei.*

Pretinde *teritoriu vamal independent* prin care sě se împedece năvălirea industriei străine în țéră.

Reclamă o mai *dreptă împărțire a dărilor* și *reforma administrației*, care azi e sub ori-ce critică; 14 milióne de locuitori în comune n'au conducětori și sfătuitori.

In fine amintesce despre rěsboiul din Africa-de sud purtat în contra unui mic dar' brav popor, rěsboiu, care atinge așa de penibil sentimentele popórelor.

Notăm, că deputații *naționaliști*, nu vor presenta adresă separată și nici nu vor lua cuvêntul la desbaterea asupra adresei. Tot așa au hotărît sě facă și deputații Sași, cari nu vor vota adresa partidului guvernamental, — dar' nici nu o vor combate *„Prudenți și circumspecți“* ca totdéuna!

P. t. domni cari sunt încă în restanță cu abonamentul la ziariul nostru, sunt recercați respectuos, sě binevoéscă a-și achita restanțele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administrațiunea.

Scrisóre din Sělişte.

Instalarea preotului Iacob Steflea. Concertul „Reuniunei de cântări“.

— 20 Novembre n.

Ziua de Duminecă, 4/17 l. c. a fost pentru credincioşii comunei *Sělişte* o îndoită sěrbătóre. In acéstă zi a fost instalat noul preot ales astă-vară, dl *Iacob Steflea*, teolog absolut şi candidat de profesor.

Actul instalărei a decurs în mod sěrbătoresc şi impunětor. După celebrarea sfintei liturgii, rěspunsurile căreia le-a dat *„Reuniunea de cântări“*, dl protopresbiter *Dr. Ioan Stroia*, prin o predică ocasională, în care a schiţat lămurit şi aměnunţit datorinţele principale ale unui paroch, în special ale unui paroch în *Sělişte*, recomandând pe noul preot stimei, iubirii şi ascultării credincioşilor, îl declară de întrodus în parochie.

După cetirea *„gramatei“* archieresci a noului preot, acesta emoţionat îşi rostesce cuvêntul de întroducere. După ce în întroducerea acestui cuvênt mulţămesce alegětorilor şi autorităţilor bisericesci pentru încrederea pusă în persóna D. Sale, 'şi desfăşură pe larg programul de muncă al păstorirei.

„Voiu nisui, — zice oratorul, — ca legea străbună sě se întăréscă tot mai mult în inimile nóstre. Mě voiu sili a înrădăcina pacea şi buna înţelegere întrě voi. Voiu nisuí a stîrpi spiritul rěu încuibat în sinul familiei, care ameninţă societatea cu perire, voiu recomanda spre cinstire şi păstrare neschimbate datinele străbune şi voiu combate încetăţenirea unor obiceiuri noue, păgubitóre poporului“. Incheie apelând la spriginul şi încrederea credincioşilor spre a-'şi aduce la îndeplinire programul de muncă, şi mai pe urmă prin o frumósă rugăciune implóră ajutoriul Tatălui ceresc în acest scop.

Predica a făcut bună impresie la numěrosul public, care i-a şi făcut noului păstor furtunóse ovaţiuni.

După finirea serviciului divin, representanţii comitetului parochial, precum şi ai tuturor corporaţiunilor şi reuniunilor locale s'au presentat la noul preot acasă spre a 'l felicita.

Credincioşii comunei Sělişte, basaţi pe cualificaţia superióră a noului preot, precum şi pe activitatea sa de până acum, nutresc speranţe mari şi aştéptă resultate mănóse dela activitatea D-sale în viitor pe tóte terenele. D-zeu bunul ajute-i!

*

Tot în acésta zi, séra, *„Reuniunea de cântări“* şi-a dat unul din concertele sale anuale. Esecutarea întregului program a fost precisă, ceea-ce servesce de laudă şi onóre atât membrilor activi cât în special dirigentului, d-lui *Iuliu Crişan*. Publicul ascultător s'a convins că reuniunea nóstră progreséză uimitor, aşa că în timpul cel mai scurt va puté rivalisa cu cele mai fruntaşe reuniuni de soiul ei.

Deliciul ce l'am simţit ascultând esecutarea baladei *„Mama lui Stefan“*, composiţia artistului nostru *G. Dima*, nu 'l putem curênd uita. Părţile de solo cântate de dl *Dr. Ioan Stroia* şi *Miţi Bucişan*, au fost fermecătóre. Dna *Stroia* asemenea s'a achitat pe deplin şi în mod satisfĕcător de misiunea acompaniatórei la pian la esecutarea acestei balade. Publicul a rěsplatit corul şi în special pe solişti şi acompaniatóre cu aplause furtunóse

Păunaş.

Sacrilegiul de la Balinţ.

Era prea bruscă violarea sfinţeniei bisericii gr.-or. din Balinţ, sěvêrşită în 3 Novembre n. din partea gendarmilor, de cât sě nu fi provocat justă indignare în toţi cari mai ţin ceva la sfinţenia aşezemintelor divine şi la respectarea simţului de evlavie al credincioşilor. Primul alarm despre sacrilegiul comis l'a dat „Drapelul“ din Lugoj — ca cel mai apropiat de comuna Balinţ, — ear' după el întrégă presa română a dat espresie revoltei sufletesci a credincioşilor de pretutindenea. Insaşi fóia oficială a comitatului Caraş-Severin „Krassó-Szörényi Lapok“, s'a věḑut necesitată a lua posiţie în causă, căutând — bona fide, după cum se va vedé din cele următóre — sě slăbéscă efectul ştirei alarmante, susţinênd că gendarmii *n'au intrat în biserică*, ci numai din uşă au întrebat după steguleţele tricolore. Faţă cu asertele fóiei oficiale „Drapelul“ şi-a susţinut informaţiunea, provocându-se la martori.

Acum afacerea e limpeḑită, recunoscênd şi constatând însaşi fóia oficială, că *în adevěr sacrilegiul s'a sěvêrşit*, aşa cum a fost descris în „Drapelul“.

Dăm după „Drapelul“ acéstă constatare în următórele:

„Krassó-Szörényi Lapok“, fóia oficială a comitatului nostru, aduce în ultimul sěu numěr (Nr. 46 ex. 17 Nov. n.) următorul comunicat sub titlul: „Sacrilegiu“:

„Sub acest titlu am făcut amintire în nrul nostru trecut despre cele întêmplate la Balinţ în 3 l. c., cu ocasiunea serbării sfinţirii de şcólă.

„Ştirea publicată în nrul trecut am primit-o din isvor demn de credinţă şi astfel nu am avut cuvênt a'i trage la îndoiala credibilitatea. Totuşi suntem nevoiţi a constata, că cele publicate de noi, ce ni-s'au pus cu cea mai mare bunăcredinţă la disposiţie, nu corěspund pe deplin stării faptice. Despre cele întêmplate în continuarea afacerii dăm următórele:

„Vice-comitele comitatului îndată ce a aflat despre procederea recriminată a gendarmilor, a dorit sě stabiléscă causa în întregul ei cuprins, ca pe basa eruării adevěratei stări de lucruri sě ofere satisfacţiune démnă, întru cât biserica gr.-or. din Balinţ a fost întru adevěr violată. In acest scop a voit sě deschidă personal ancheta încă in 11 l. c. la Balinţ, ceea-ce însě n'a putut face din causa, că martorii învitaţi n'au putut fi ascultaţi.

„In 14 l. c. a făcut învestigare în Lugoj, în localul oficial şi cu ocasiunea acésta au fasionat uniform martorii ascultaţi, că în 3 Novembre a. c. după încheierea primei părţi a serviciului divin, celebrat din incidentul sfinţirei şcólei gr.-or., pe când credincioşii cari au fost în biserică au trecut în procesiune cu protopresbiterul în frunte, din biserică la şcólă, spre a face actul sfinţirii, a întrat în biserică cu bajoneta trasă, armat, sergentul de gendarmi din Balinţ, dimpreună cu un gendarm şi străjanul comunal Constantin Dimanescu, pe care l-au luat cu sine. Cu ocasiunea acésta era în biserică present numai epitropul bisericei şi paracliserul, primul în naos, ultimul lângă altar, ambii ocupaţi cu pregătirile pentru serviciul divin, care avea sě se continue după sfinţirea şcólei.

„Dintrě martori epitropul a fasionat că sergentul, dimpreună cu gendarmul ce-l însoţea, a intrat la altar prin uşa împărătéscă; paracliserul însě, care era lângă altar a fasionat, că numai sergentul de gendarmi a trecut la altar prin uşa împěrătéscă. Ambii martori confirmă, că gendarmii n'au făcut nici o perchisiţie în altar, ci au privit numai în drépta şi stânga şi după-ce n'au găsit steguleţele căutate de dînşii, s'au îndepărtat din biserică.

„Constatând vice-comitele din resultatul anchetei faptul, că sergentul de gendarmi din Balinţ a violat prin procederea sa evlavia religiósă, a transpus actele învestigării comendamentului din Seghedin al circumscripţiunei de gendarmi, ca faţă de procederea gendarmilor sě se dee bisericei violate satisfacţiune.“

Rěmâne acum, ca autorităţile competente sě deie bisericei satisfacţia cuvenită.

Revistă esternă

Bulgaria contra Turciei. In firul desbaterilor asupra rěspunsului la mesagiul de tron minstrul de esterne al Bulgariei a făcut în şedinţa de Marţi a dietei următórea declaraţiune:

Relaţiunile şi cu celelalte puteri, pe lângă Rusia, sunt escelente, *afară de Turcia, şi nici că se pot îmbunătăţí relaţiunile nóstre cu acéstă putere,* cât *timp vor domní în Macedonia stările de acum..*

*

Incoronarea lui Alfonsino. Regele *Alfonso,* născut dupa mórtea tatălui seu, a trecut deja peste etatea în care poporul spaniol şi-l numera cu diminutivul „Alfonsino“; acum e majoren şi în curênd va lua cârma ţerii. Anume, cum se scrie din Madrid, încoronarea regelui se va face în April 1902 cu deosebită pompa. In ziua încoronării regina-mamă va avé sě renunţe la regenţă şi — în înţelesul etichetei spaniole — sě se mute din palatul regal.

Alfonsino s'a născut în 17 Maiu 1886.

*

Rěsboiul Burilor. Rapórtele sosite de pe câmpul de rěsboiu spun că *De Wett* şi-a adunat în jurul sěu tóte trupele ce-i stau la disposiţie şi acum e deja în posiţie de a puté începe espediţie ofensivă energică în părţile nordice din statul Oranje. Óstea lui *De Wett* constă din 6000 de ómeni, întrě cari sunt şí 1500 africanderi.

Ziariul „Petit Bleu“ din Bruxella raportéză pe basa unor telegrame private din Londra, că autorităţile engleze au espulsat din Africa pe soţia şi cinci copilaşi ai presidentului statului Oranje (Steyn) fără nici o motivare, şi fără a lua în considerare starea bolnăviciósă a femeii au imbarcat'o pe o corabie ce avea sě plece în Europa.

NOUTĂŢI

Archiducesa Elisabeta, fiica rěposatului moştonitoriu Rudolf, se va cununa cu prinţul Windischgrätz în 25 Ianuarie 1902. Mirii vor lua locuinţa în Linz, în castelul Ottensheim.

*

Cea mai tineră nepótă a împěratului. Marţi diminéţa archiducesa *Maria Valeria,* fiica M. Sale Francisc Iosif I., a născut în castelul din Walsee o fetiţă. Acésta e al şeptelea copil al archiducesei. Cel mai mărişor încă e fată, Elisabeta Francisca, în etate de zece ani. Interesant, că al şeselea copil al archiducesei, mica Gertud încă la 19 Novembre (a. tr.) s'a născut. De tot, archiducesa Maria Valeria are patru fete şi trei feciori.

*

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“, a ţinut Marţi în 19 Novembre a. c. şedinţă. Presenţi au fost presidentul Dem. Comşa, membrii Pant. Lucuţa şi Romul Simu, cassarul P. Ciora, controlorul Emil Verzariu, şi secretariul Vic. Tordăşian. Intrě hotărîrile de căpetenie amintim: luarea în studiu a întrebării: câte vite pot pasce pe un teritoriu anumit de păşiune; folosirea raţională a păşunilor, îmbunătăţirea lor şi înlocuirea buruienilor, spinilor, etc. cu ierburi bune; împărţirea păşunilor după soiul de vite ce'l pasc, etc. In scopul edării opului ilustrat şi întitulat *„Paserile stricăcióse şi cele folositóre“*, s'a hotărît a se cere pentru traducere şi tipariu o subvenţie de la guvern. S'au luat cu plăcere la cunoscinţă rapórtele direcţiunilor Insoţirilor nóstre de credit sătesci sistem Reiffeisen, cari tóte arată progresul ce acestea il fac în scopul ridicării nivelului moral şi material al poporaţiunei nóstre. După luarea la cunoscinţă a publicaţiunilor diferite făcute de birou de la ultima şedinţă — comitetul a primit proiectul de raport general despre activitatea Reuniunii din anul 1900, presentat de secretar; a aprobat socotelile cassariatului şi a acceptat proiectul de budget pro 1902, ear' în scopul ţinerei cât mai neamênat a adunării generale, biroul sě se adreseze pentru alegerea zilei către On. primărie comunală din *Aciliu,* unde are sě se ţină adunarea. Intre altele au fost primiţi *membri ordinari* ai Reuniunii: Miruţ Noata, Ioan Todarcea, Chirion Margit şi Simion Mâniş, toţi economi din Chirpěr; Iosif Armenciu, ec. (Marpod), Ioan Băilă, Matei Pascu, Ioan Tocoe, Ioan Antimie, ec. şi Ioan Alesandru, primar toţi din Ilimbav; ear' *membru* pe *viéţă* cu taxa de 80 cor. a fost primit secretariul Reuniunii dl *Vic. Tordăşianu,* fost membru ordinar de la întemeierea Reuniunii.

*

Despre limfa contra lungórei (tifus), inventată de *Dr. Chanteuresse* din Paris se scrie că deja în tóte spitalele din Paris se fac cu ea esperimente. In spitalul de la Aubervillers din 100 bolnavi vaccinaţi cu ser de acesta *s'au însănětoşat 94* (la ceilalţi 6 bóla era deja în stare fórte înaintată când li-s'a injectat serul).

*

FOIŞÓRĂ

Pictura în biserică.

(Fine.)

De asemenea nu věd pentru ce în soborul îngeresc, — singurul mai bine din tóte tablourile, — Domnul Iisus e representat stând şi într'o parte şi în alta a sfintei mese, şi mai ales nu înţeleg pentru ce scena în Nascerii Domnului sunt zugrăviţi profeţii Ilie şi Eliseu. După umila mea părere, într'o composiţie de artă era mai la locul sěu lângă scena de mai sus, Nascerea Domnului, sě se picteze de pildă profetul Isaia, care prevestise cu multe sute de ani înainte nascerea Domnului din Fecióră şi din neamul lui David; ar fi fost mai la locul sěu profetul Micheia, care prezisese ca loc al nascerei Domnului Vitleemul; ar fi fost profetul Daniil, care cu multe sute de ani prezisese matematiceşte timpul venirei lui Iisus, dar' acesti doi profeţi, Ilie şi Eliseu, în ce raport sunt (Dragă Dómne) cu scena de alături?

Tóte acestea dovedesc ori-cui, că în capul lucrătorului nu a esistat o concepţie şi un plan artistic stabilit, ce urma sě se aplice, şi a mers la întêmplare şi pe nimerite, numai zidul sě fie ocupat.

Acésta nu póte se mulţăméscă pe nimeni şi mai ales pe cei-ce aşteptau, ca sě vadă la acéstă biserică alt-ceva de cât caricaturi şi batjocură.

Nu ştiu cine va fi născocit artist pictor pe acest domn, căci de sigur de la Dumnezeu artist nu este. In nici o parte golul lăsat de nepricepuţi nu se simte mai mult de cât în lucrurile de artă. Lucrarea în chestie e mai jos de mijlocia unui talent, ear' scopul urmărit de biserică, în genere, urmărit nu mě îndoesc şi de epitropie, nu s'a putut ajunge. Aceea-ce nu pot pricepe, este că îndată ce s'au věḑut primele începuturi ale acestui improvisat artist, de ce epitropia nu a oprit a lucra mai departe. A fost nepricepere? nu s'au luat prin contractul încheiat garanţii suficiente? Nu ştiu. In ori-ce cas este regretabil.

Din timpurile cele mai vechi, biserica nóstră în representarea şi rememorarea evenimentelor în legătură cu viéţa, predica, mórtea şi învierea Domnului nostru Iisus Christos, a dispus totul în aşa fel, ca acest tot sě contribue la înălţarea sufletéscă a individului, sě-l smulgă pentru câteva ceasuri din lanţul grijilor şi nevoilor de tot felul pentru traiul zilnic, sě-'l facă a-şi uita de sine şi a-'l transporta cu gândul în sfere ideale şi nepămêntesci. Pentru acésta a luat disposiţii potrivite acestui scop, căutând sě înlăture din Biserică ori-ce ar contribui la displăcere, fie prin obicinuinţa continuă, fie prin disposiţii scrise. Chiar şi musica bisericéscă rěu cântată, cu ţipete şi răcnete, este oprită prin canóne lămurite de a se esecuta în serviciul Bisericei. Sě nu se zică lucrul că un stil sau altul nu este accesibil artei; asta e fals, întru cât artistul, prin ochiul lui fin, prin cunoscinţa vieţii sufletesci, găsesce mijlocul sě-ţi dee impresia ce voesce. Nu póte? atunci nu este artist şi sě lase ocupaţia acésta altora, cari o pricep.“

Dumitru Stănescu.

Literaţii străini şi publicul.

Cugetând la trecerea ce o au scrierile române — bune, rele, cum vor fi, dar' product românesc — şi cetind cum sunt spriginiţi literaţii străini din partea publicului lor, ni-se pare că cetim ceva basme, dar' nu lucruri aevea. Despre tiragiul de zeci şi sute de mii al câte unui roman englez ori american s'a dat nu odată scrie, dar' ca şí poporul rus sě fie aşa mare spriginitoriu al productelor literare proprii ale lui, acel popor pe care mulţi s'au obicinuit a-l şti numai ca mâncătoriu de lumini de séu — multora nici nu li-a trecut prin minte vr'odată. Un singur exemplu ne va dumeri de ajuns: *Operele complete* ale contelui *Leo Tolstoi* au trecut până acum în 80.000 de exemplare, cu tóte că un exemplar costă 80 coróne, ear' romanele singuratice au trecut în sute de mii. Astfel „Puterea întunerecului“, „Primul ferbător de rachiu“, „Invierea“, „Sevastopol“, „Trei feliuri de mórte“ şi „Dumnezeu vede adevěrul“ au trecut în câte *140.000* de exemplare, „Stăpânul şi muncitoriul“ în *200.000*, „Prima carte de cetire băieţilor“ în *800.000* de exemplare. Vestitele romane *„Ana Carenin“* şi *„Rěsboiu şi pace“* ale bětrânului romancier nici nu sunt luate în lista ziariului rusesc, din care aflăm aceste date. Mai luând în considerare, că scrierile lui Tolstoi sunt traduse aprópe tóte pentru cetitorii de alte limbi (francesă, germană, englesă, danesă, svedică, tatară, japonesă, magiară, indică, şi unele şi în limba română), ésă la ivélă, că sutele de mii de exemplare, despre cari e vorba mai sus, au fost vêndute numai publicului rusesc.

Insemnătatea unui popor nu se měsură după mulţime, după cum însemnătatea unui om nu se měsură după statură. Unica měsură este cantitatea de inteligenţă şi de vírtute.

Teatru român în Sibiiu. Un amic al clasei meseriașilor ne scrie: Am cetit prin ziare cum o grupă de diletanți din sinul *„Reuniunei sodalilor din Sibiiu“*, reuniune, ce nici când nu ne-a dat de mal, — este în pregătire de a ne representa drama în 5 acte *„Sâmbăta morților“* de Raupach, localisată de T. Păcățanu. Cunosc piesa, cunosc greutățile ce le întimpină diletanții chiar și la representarea pieselor mai ușóre, mai accesibile, și cunosc și greutățile la predarea dramelor etc.

Tóte acestea m'au făcut sě particip la o repetițiune, ce s'a ținut în una din serile trecute în localul Reuniunei. Impresiile câștigate sunt: dl Păcățanu localisând pe Raupauch, — a susținut numai sujetul, încolo ne dă o piesă absolut românéscă, așa, că cel ce a asistat la representarea piesei originale, nu se mai găsesce în piesa localisată; diletanții (dame și domni), au fost recrutați din cei mai chipeși și destoinici membri din Reuniune; silințele, ce ei și le dau de a fi fideli în susținerea caracterului piesei și în a representării personagiilor așa după cum i-a contemplat Raupauch și localisatorul nostru, merită tótă lauda.

Ostenelele lor de a fi la înălțimea chiemării și de a satisface tuturor așteptărilor, numai așa vor fi compensate, dacă publicul nostru nu-i va lipsí de sprijinul indispensabil. Precum aflu, d-l Păcățanu, în vederea representării piesei sale, a dăruit Reuniunei mai multe esemplare din piesă, ce se vênd de pe acum, cum și în séra de 6 Decembre n. la cassa teatrului, în favorul fondului de 20 bani, creat pentru acuirarea casei cu hală de vênḑare.

*

Glorificarea lui Li-Hung-Ceang. Impěrătésa věduvă a Chinei (nepotul ei, impěratul e numai *pictus masculus*, ea fiind adevěrata domnitóre) a dat de curênd un ordin prin care dispune, ca lui Li-Hung-Ceang, pentru meritele câștigate întru servirea intereselor imperiului, *sě i se ridice monument* în formă de *arc triumfal.* Prin același ordin se dispune, ca prim-născutul fiu al lui Li, și urmașii lui (până la a 23-a generațiune) să pórte titlul de *marchis.*

*

Tolstoi — și religiunile. Romancierul rus Leo *Tolstoi* petrece acum în satul *Correiz* (lângă Jalta) într'un castel al contesei Panena, unde lucréză la un op filosofic-istoric. Titlul opului va fi „Religiunile, cum se nasc, se desvóltă și dispar“. Tendința opului e sě arete, că adevěrata religiune nu trebue nici-când sě rêvnéscă la putere prea mare, căci avênd'o pe acésta, 'și perde forța spirituală și morală. Scopul suprem al religiunii ar trebui sě fie perfecționarea morală a omenimei.

După cele din trecut, sigur că și acéstă nouă scriere a bětrânului romancier filosof va provoca nemulțămire în biserica ortodoxă a Rusiei.

*

De-ale bancarilor germani. De la sensaționala bancrută a băncii din Lipsca insolvențele institutelor de bani germane și sinuciderile directorilor de bancă se țin aprópe lanț, mai adaugêndu-li-se și dilapidări. Sěptěmâna acésta (Luni) Otto *Gramm* directorul băncii din Zörbig *s'a sinucis*, din causă că în urma bancrutei băncii din Lipsca banca condusă de el *și-a perdut întrégă averea.* Tot Luni șeful Băncii „Blumbel et Comp.“ dilapidând 100.000 de marce a fugit. In urma acesteia banca și-a sistat plățile.

*

De ce s'a bolnăvit Vilhelmina? Zilele trecute se vestise, că Vilhelmina, regina Olandei, e bolnavă, și că pentru îngrijirea ei a fost chiemată și o vestită mósă. Acum asupra îmbolnăvirii se spune, că regina a avut cértă mare cu soțul ei, prințul Henrik, pentru datoriile de pe când prințul era june. In urma acestei certe regina s'a bolnăvit și a perdut fětul primogenit, pe care întrégă țéra 'l aștepta cu mare dor. Că cérta va fi fost de tot acută, dovedesce nu numai casul tragic al lăpědării, ci și faptul, că după acésta cértă *prințul Henrik a plecat în Germania.*

*

Impěratul cere cuvênt! Sěptěmâna acésta (Luni) și-a ținut în *Berlin* a treia adunare generala societatea technică pentru construirea de corăbii, la care a luat parte și *împěratul Vilhelm.* Consilierul *Brinckmann* a ținut prelegere despre așeḑarea tunurilor pe bastimentele de linie și despre efectul aceleia asupra modului de construire și asupra formei bastimentelor. In firul discuțiunilor urmate după acéstă prelegere *împěratul Vilhelm* s'a dus deodată la catedră și cerênd cuvêntul a început sě vorbiască. Publicul s'a ridicat în picióre, dar' împěratul i-a observat sě rěmână șeḑênd. Apoi a vorbit despre influința exigențelor militare, despre progresul modului construirii de bastimente și despre progresul artileriei. La noi — a zis împěratul — încă de la început s'a nisuit într'acolo, ca influința oficerilor de marină sě aibă cât numai se póte efect dătător de directivă asupra plănuirii și construirii bastimentelor. Noi am fost cea dintâiu națiune, care a fost în stare sě pună în fruntea oficiului architecturii de bastimente un căpitan în serviciu activ. Tipurile de bastimente, introduse la noi, sunt cele mai bune din punctul de vedere al scopurilor nóstre, ceea-ce e a se mulțămí eminenților nostri architecți corăbieri și escelentelor nóstre șantiere.

După acestea, împěratul a părăsit adunarea, în aplause și aclamațiuni generale.

*

Stiller — rehabilitat. Amintiserăm în unul din numerii trecuți că locotenentul *Stiller* Robert, osândit în 1890 la patru ani de temniță pentru-că ar fi vêndut unor spioni rusesci planurile cetății Cracoviei, după împlinirea osândei a cerut pertractare nouă și că ministrul de justiție a delegat tribunalul din Lemberg pentru peatractarea procesului. După pertractare de șése zile tribunalul *a achitat*, respective *a rehabilitat* pe Stiller de sub acusa tradării.

După ce a suferit patru ani de temniță grea, acum bietul are cel puțin mângăerea, că tribunalul a spălat de pe el pata tradării de patrie!

*

Petrecere în Mărișel — în favorul școlarilor. Comitetul parochial gr.-or. din Mărișel invită la petrecerea ce o va arangia Duminecă (10 Novembre st. v.) în localul școlei, în favorul copiilor de școlă lipsiți de mijlóce.

*

„Un inteligent din seclul XIX“. Consilierul aulic *Iirus* din Praga, profesor de farmaceutică la universitatea din Praga, rěposat de curênd, a testat museului regnicolar 70.000 de coróne cu condiția, ca 200 de ani sě-i păstreze mobilele, hainele și tóte objectele aflătóre în locuința sa, închise impermeabil în lăḑi, pe cari numai după 200 de ani sě le deschidă. Dacă museul nu acceptă condiția, legatul trece în posesia unui alt institut de științe, care va fi aplecat sě îndeplinéscă dispositia testamentară. Scopul lui Iirus a fost, ca peste 200 de ani ómenii sě vadă „cum trăia, cum locuia și se îmbrăca un inteligent din seclul XIX“.

*

Republică în țéra aurului. Cinci mii de săpători de aur din *Alasca* (America) s'au conjurat sě facă din țéra aurului republică. Planul și-l'au și esecutat deja, alungând autoritățile și punênd în funcțiuni ómeni din sinul lor.

*

Știri měrunte. In apropiere de gara *Helena* (Montana în America de nord) s'a întêmplat o mare catastrofă de tren; 29 călětori și-au perdut viéța. — In *Darmstadt* a ars total hala de gimnastică; două servitóre și-au aflat mórtea în flacări, o fată s'a slobodit din etagiu pe o sfóră, dar' sfóra s'a rupt și ea căḑênd s'a rănit de mórte; un chelner a sărit din etagiu și și-a frânt gâtul. Focul s'a escat în sala de teatru. — Academia svedică a hotărît sě dee poetului provençal *Mistral* premiul destinat pentru merite literare al fundațiunii Nobel. — Intrě gările Posnovice și Zabcovice de pe linia ferată Varșovia—Vilna într'un vagon de persóne a esploadat un vas cu benzin, în urma căreia două vagóne au luat foc. Dintrě călětori, cari au sărit din cupee pe uși și pe feresti, trei au murit și unsprezece au îndurat răniri grave.

Cărți și reviste.

Călindare pe anul 1902. In editura lui W. Krafft, în Sibiiu; au apărut următórele călindare:

„Amicul Poporului“, calendar ilustrat întocmit de I. Popovici. Anul XLII. Conține articoli și poesii originale de cei mai buni autori români contimporani, informațiuni, notițe instructive și povețe, cum și o cronică a evenimentelor mai însemnate din ultimul an. Conține și „Șematismul statistic al Românilor din Ungaria“. Prețul 60 fil., cu trimiterea francată 70 fil.

„Posnașul“, cunoscutul calendar umoristic ilustrat pe 1902, anul VII. Costă 50 fileri, cu trimiterea francată 60 fileri.

„Călindariul Săteanului“ pe anul 1902, e cel mui ieftin călindariu românesc, menit pentru popor și ori-ce om sciutor de carte. Costă 25 fileri, trimiterea francată 30 fileri

„Călindar“ (Календарю) pe anul de obște 1902, anul CX, cu litere cirile (mai nainte editura lui Closius). Costă 40 fileri, cu trimiterea francată 45 fileri.

*

Călindariul tipografiei archidiecesane a apărut în mărime de $15^{1}/_{2}$ cóle, cu urmatoriul cuprins:

1 Chronologia, indicând momentele mai însemnate din istoria universală și a nóstră națională.

2. Datele despre sěrbătorile din periodul Triodului și celelalte sěrbători împěrătesci, despre zilele de post și deslegarea postului în anul 1902.

3. Evangeliile în decursul anului, glasurile, stetilnele Invierei, și zilele lunilor.

4. Pătrarele lunilor preste an și indicarea timpului.

5. Regentul anului.

6. Genealogia caselor domnitóre.

7. Afaceri de postă și telegraf.

8. Taxele de timbre și tabela pentru computarea intereselor.

9. Șematismul metropoliei nóstre.

10. Șematismul dieceselor nóstre.

11. Archidiecesa în general cu protopresbiteratele.

12. Preoții din archidiecesă fără parochíi

13. Școlele medii, cea comercială.

14. Școlele poporale cu mai mulți învěțători.

15. Stipendistii din fondurile archidiecesane.

16. Diecesa Aradului cu consistoriile și oficiile protopresbiterale.

17. Diecesa Caransebeșului cu consistoriile și oficiile protopresbiterale.

18. Ierarchii metropoliilor învecinate din Austro Ungaria.

19. Evidențele pentru oficiile protopresbiterale.

20. Dispositiuni pentru esamenele private pedagogice și pentru cele de cualificațiune.

21. Dispositiuni pentru pensionarea învěțătorilor și a preoților.

Partea literară: 1. Despre pomul Crăciunului de P. Ispirescu. 2. Pasteluri de V. Alecsandri: *a)* La gura sobei, *b)* Sěměnături, *c)* Concertul în luncă. 3. Mama, după Andersen, trad. de O. Voileanu. 4. Fabule de Alecsandrescu: *a)* Toporul și Pădurea, *b)* Cânele și Cățělul, *c)* Măgariul rěsfățat, *d)* Lupul moralist. 5. La clacă, de V. Goga. 6. Anecdote de Th. Speranță: *a)* Țiganul cu St. Ioan, *b)* Țiganul și căldarea. 7. Istorióre de dna Colomb, traducere de Dumitru Stăncescu: *a)* Intr'o curticică, *b)* Flașnetariul. 8. Din literatura poporană. *a)* Versul Precestei, *b)* Vers la nuntă. *c)* La Dumineca Floriilor. *d)* 4 Colinde, *e)* Orație la crăciun, *f)* Pilde filosofesci din codicele Mateiu Voileanu. 9. Fondul de pensiune învěțătoresc regnicolar.

22. Têrgurile în rêndul lunilor de preste an.

23. Inserate și catalogul cărților din tipografia archidiecesană.

Bibliografie.

Curs elementar de botanică și Zoologie pentru clasele inferióre ale școlelor medii de *Gheorge Chelariu,* profesor și dirigent la școla reală din Brașov. Partea II. Tipografia Ciurcu & Comp. 1901. Prețul 2 coróne.

Vestim cu deosebită plăcere publicului românesc și în deosebi dlor profesori de specialitate apariția părții a II-a din opul de Istorie naturală, scos la lumină de dl dirigent al școlei reale române din Brașov George *Chelariu,* pentru clasa II-a a școlelor medii.

Este tocmai un an, decând a apărut partea primă a acestui op, asupra căruia neam făcut reflexiunile și deastădată încă ne ținem datori a zice câteva cuvinte asupra părții a II-a.

Manualul de față este întocmit în deplină consonanță cu planul cel mai nou ministerial de învěțămênt întrodus în școlele medii. Materialul tractat în acest op este aranjat în conformitate cu dispositiunile amintitului plan ministerial, adecă după anotimpuri: tómna se predau elevilor din cl. II. gim. sau reală cunoscințe despre unele plante cari înfloresc tómna, sau mai de timpuriu și cari se află încă pe câmp sau în grădini.

Astfel de plante descrise în acest op sunt: negelarița, nalba, albăstréua, sunătórea, cimbrișorul, lăsnicióra, ghințura, brândușa, tășcuța ciobanului și păpădia.

Urméză descrierea maimuțelor, a mamiferelor marine mai însemnate și a marsupialelor; după fie-care grupă câte un reasumat. Cu schimbarea anotimpurilor de tómnă în mod natural se schimbă și materialul de predare, predându-se numai material zoologic, cunoscințe despre paserile de pe lângă locuințele nóstre, paseri de câmp, de pădure, de baltă și de apă, apoi descrierea scheletului paserilor și clasificarea lor acomodată gradului de desvoltare al elevilor.

In grupa III urméză representanții mai cunoscuți ai reptilelor, în a IV-a descrierea amfibiilor, în a V-a grupă pescii, a VI-a moluscele, a VII-a artropodele și a VIII-a vermii.

Sosind primăvara, vine de nou a fi predat material botanic, descriindu-se mai mulți arbori și arbuști, și câte-va plante agricole. După fie-care capitol mai însemnat se dă un reasumat al grupei de animale sau plante descrise. Materialul este abundant, așa că profesorul póte sě alégă după împrejurări atât cât 'i permite timpul, eventual numai părțile mai importante.

Dl autor a scos pretutindenea la ivélă principiul biologic, prin ce se cultivă în cea mai mare měsură intelectul elevilor și se deștéptă un viu interes pentru natură și productele ei.

Aprópe fiecare descriere plécă dela câte un moment cunoscut elevilor, și de acela se incopcie materialul cel nou, ceea-ce corěspunde principiilor metodice.

In literatura nóstră didactică lucrarea acésta ocupă la tótă întêmplarea un loc de frunte în resortul ei, grație muncei asidue și îngrijirilor puse de dl autor pentru a scóte ceva de valóre. Mult înalță valórea opului limbagiul corect românesc, frase scurte, expunerea atrăgětóre și o mulțime de ilustrațiuni succese. Executarea technică încă corěspunde tuturor recerințelor.

Dacă se va simți ici colo vr'un defect, cei-ce vor folosi-o ca manual vor avé ocasiune sě se pronunțe mai detaiat la timpul sěu, și sperăm că opiniunea va fi în favorul lucrării dlui Chelariu.

Indigităm în fuga condeiului bună-óră asupra câtor-va locuri, cari după cunoscințele nóstre ar puté pe viitor suferi o mică modificare. Se zice la pag. 144, că racii nu trec prin metamorfosare. Deóre-ce se știe, că racii au mai multe forme de larve și prin urmare trec prin metamorfosare, dar' aceste lucruri detaiate nu se pot expune elevilor de cl. II gimn. ori reală, mai bine e sě nu se amintéscă de loc, sau dacă se amintesce, sě se spună esact.

Intr'un loc se zice, că peștii au sânge rece. In timpul mai nou se evită aserțiunea acésta, înlocuindu-se cu alta mai adecuată „sânge cu temperatură variabilă“, ceea ce corěspunde mai bine firei lucrului. La pag. 162 „quercus sessiciflora“, póte e eróre de tipar în loc de sessiliflora. La tractarea insectelor, se spune, că ele se desvóltă prin metamorfosare. Ar fi fost bine sě se adaugă; „cu escepția orthopterelor (lăcustelor etc.)“, pentru-ca sě fim cât se póte de esacți.

Nu putem decât sě felicităm pe dl autor pentru succesul ostenelilor d-sale și sě ne esprimăm dorința, de a vedé cât mai curênd continuarea opurilor acestora cu manuale deocamdată pentru cl. IV. și a V., de cari încă se simte lipsă urgentă.

FELIURIMI

Cea mai scumpă corónă. Regele *Edward VII* s'a hotărît sě facă soției sale o prețiósă suprindere cu ocasiunea încoronării: a dispus sě se facă pentru ea o corónă nouă, în care podóba cea mai prețiósă și fără părechiă în tótă lumea, va fi diamantul *Kohinoor* (muntele luminii), aflat înainte de acésta cu 341 ani în minele de la Golconda, care ajungênd în posesia tesaurului regal era păstrat într'o sală cuirasată și păzit zi și nópte de o întrégă gardă. La început diamantul era de 800 carate, dar' prin ciselare a scăzut la $106^{1}/_{2}$ carate. Și așa însě e cel mai mare și mai scump diamant dintrě tóte câte s'au aflat până acum; e cât un ou de găină și prețuesce *patruzeci milióne de coróne.*

*

Pușca finanțului. Un băiețel, curios ca toți băeții, mațeréză pe tatăl sěu sě-i esplice: de ce are finanțul pușcă? Tatăl băiatului, ocupat cu alte afaceri, îi rěspunde: „Ca sě pusce cu ea“. — Pe cine sě 'mpușce? Eh.... pe nimenea! — Apoi de ce are deci pușcă? — Pentru-că i-au dat'o? — I-au dat'o? Dar' de ce i-au dat'o? — Mai taci odată și veḑi-ți de trébă!... Are lipsă de ea în rěsboiu! — In rěsboooiu..... In care rěsboiu?! — Apoi în *rěsboiul vamal!* Dar' acum cară-te, căci te lipesc!

Și băiețelul a tăcut molcom, în credința că rěsboiul vamal trebue sě fie ceva teribil, dacă chiar și finanților li-se dă pușcă spre acest scop.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50

Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăţi cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu preţul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare şi porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Clipe
de
Repaus
de
Sorcovă.

se află de vêndare la **Librăria Tipografiei archidiecesane** pe lângă preţul de **2 cor.** plus porto 20 fil., recomandat 55 fileri. * * * * * * * * * * * * * * *

NOU! Pro 1902 NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot şi învĕţătoriu.

Preţul unui exemplariu **40 fil.**, cu Şematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

Michail Manchen

[227] 3-6 vărsătoriu de campane (clopote)

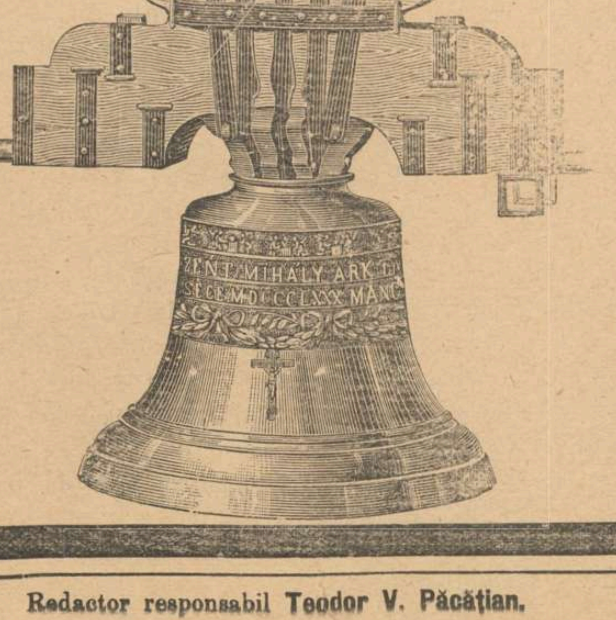

Sighişóra
(Schässburg-Segesvár)
Piaţa de sus Nr. 168.

Firma acésta esistă de la anul 1822 şi se bucură de un renume bun; se recomândă deci tuturor comunelor bisericesci pentru a **lifera şi repara clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat; face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efectuesc şi în depărtare. Clopote mai mici sunt totdéuna gata. Solvirea preţului se primesce şi în rate.

---

500 florini plătesc celui-ce ar mai căpĕta vr'odată durere de dinţi ori îi va mirosi gura după-ce va folosi **apa de dinţi a lui Bartilla**, o sticlă cu **35 cr.** (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezii A. Bartilla** (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Sĕ se céră pretutindenea apriat apa de dinţi a lui **Bartilla**. Denunţări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpĕta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. — **Deposit în Sibiiu** la farmacia **„Vulturul“ C. Müller**, piaţa mare; farmacia **Molnar**, strada Cisnădiei 59.

[226] 2—

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxarin pentru tot anul siPăschălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

La Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânţiei Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de tóte zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rênduéla Obedniţei. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Sluşba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roşie cu copcii **4 cor.**

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediţie de lux broşat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumareade mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi învioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli** cu **vomări**, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, splină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua dispoziţie**, precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puterii de traiu un nou şi prόspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creeză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte localităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Anis, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă.

un. dcm. [21] 1--2

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 127 Sibiiu, Marți 13/26 Novembre 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Patriotismul.

Sibiiu, 25 Novembre n.

Sunt invențioși din cale afară politicianii magiari, atât cei din parlamentul țerii, cât și cei de la presa patriotică magiară. Aflându-se toți într'o perfectă secetă de idei călăuzătóre, cari sĕ-i facă sĕ contribue cât de cât la așezarea conducerii de stat pe neşte temelii mai trainice și convenabile tuturor popórelor, cari cu poporul magiar împreună constituesc acest stat: ei dau curs liber fantasiei, și ca omul care se simte vinovat de grea pĕcătuire, nu vĕd de cât fantome și nu descoper de cât comploturi, îndreptate în contra lor, în contra unității și a integrității statului. In Ardeal „*Albina*“, în Banat *Șvabii*, în părțile de sus *Slovacii*, s'au pus sĕ nimicéscă cu desĕvêrșire statul ungar!

Dacă ar presenta lucrurile astfel, că comploturile descoperite de ei sunt țesute în alte țeri, unde se propagă idei de cucerire în detrimentul statului nostru comun: ar mai fi de înțeles alarma ce se dă din partea lor pe tema acésta. Dar' nĕcasul e, că comploturile sunt descoperite din partea politicianilor magiari, ales din partea celor cari nici nu sunt Magiari din naștere, acolo, unde ele nu sunt, și e nebunie curată a le și căuta: în sinul poporațiunii nemagiare din patria acésta comună.

Patima acésta, sau mai bine zis, bóla acésta, e de altcum veche la politicianii magiari. Se moștenesce din generațiune în generațiune, și ia din ce în ce dimensiuni tot mai mari și mai îngrijitóre, nu pentru ei, ci pentru statul pe care-l compun, împreună cu naționalitățile nemagiare din țéră, presentate din partea lor la tóte ocasiunile ca nepatriotice, ca dușmănóse unității și integrității statului.

Unde vor ajunge cu politica acésta bolnăviciósă, care tot mai mult înstrăinéză naționalitățile nemagiare din patrie de către Magiari, — vadă politicianii magiari singuri. Dacă esperiențele triste și destul de simțitóre pentru ei din trecut, nu i-au putut vindeca de bóla acésta grea și uriciósă: noi nu ne vom pune sĕ-i tămăduim, pentru-că și de altcum ar fi pĕcat de timpul cheltuit înzadar. Rĕmână așa cum sunt, cum le este firea și năravul!

Dar' datorință avem sĕ le spunem și noi, la tóte ocasiunile, sincer și pe înțeles, chiar și cu primejdia de a fi timbrați de nou de rĕi patrioți, de inimici ai statului din care și noi facem parte, că și noi, naționalitățile nemagiare din patria comună, suntem ferm decise, sĕ remânem așa cum suntem, cum ne este firea și năravul: credincióse tronului, credincióse patriei comune și credinciόse fie-care *naționalității proprii*. Și dacă un *Vészi-Veiss* óre-care, politician și gazetar magiar, vine și face pendent *patriotismul* de la domnia nelimitată a *limbei magiare* în *școlă*, *administație și justiție*, întocmai cum domnitóre e ea în parlament, și declară din capul locului de *nepatrioți* pe toți cei-ce nu sunt de părerea sa, după cum de fapt o face acest cutezĕtor și neastâmpărat luptător în contra naționalităților nemagiare într'un numĕr mai recent al ziariului seu „*Budapesti Napló*“, uitându-și cu totul, că un cerc locuit de nemagiari i-a făcut în rîndul trecut posibilă întrarea în parlament: avem sĕ'i rĕspundem, că noi ca cetățeni credincioși ai țerii acesteia *lege avem*, și după lege avem dreptul sĕ pretindem *limbă națională*, limba poporului în școlă, în administrație și în justiție. Și fiind vorba de patriotism, sĕ ne spună apoi ómeni nepreocupați, lumea cultă și imparțială, dacă acela e patriotismul adevĕrat, care cere *respectarea legilor* aflătóre în vigóre, cum facem noi, sau acela, care cu totala desconsiderare a lor pretinde crearea unei stări de lucruri în țéră mai asupritóre și mai rușinătóre decum era pe vremea jobăgiei, cum face domnul *Vészi-Veiss*, și cei mulți de o pănură și de o părere cu el??

Nu în *limbă* reșede patriotismul adevĕrat, domnule *Vészi*, ci în jertfele aduse pentru susținerea statului și în sânge vĕrsat pentru apărarea acestui stat, în care sórtea ne-a adus la un loc cu Magiarii. Pe tema acésta căutați-ne pĕcate dacă puteți, și atunci ne plecăm. Dar' din nefericire pentru D-vóstră istoria patriei n'a putut înregistra nici un act de *tradare* comis din partea nóstră, a naționalităților nemagiare din patrie, în contra statului comun, și nu va avé sĕ înregistreze nici în viitoriu.

Patriotismul nostru e deci documentat, sincer și curat, și nu-'l póte întuneca nimeni, întocmai cum nu póte întuneca nimeni nici lumina sórelui. Ear' pretensiunile și aspirațiunile nóstre *naționale* sunt leale pe față profesate, în consonanță cu legile, pentru-că sunt *basate* pe ele, și sunt isvorîte din cel mai curat patriotism, pentru-că tind la întărirea și consolidarea statului, prin facerea, ca tóte popórele cari îl constituesc sĕ fie mulțămite și sĕ se simtă bine în statul ungar. Nu între noi, nemagiarii, sunt deci de căutat subminatorii statului ungar; ci dacă domnul *Vészi* vrea sĕ vadă totuși unul — privéscă-se 'n oglindă!

Din parlament. In dietă se continuă discuția asupra adresei, pe care casa magnaților a discutat'o și votat'o într'o singură ședință ținută septĕmâna trecută. Din partea oposiției se pune în decursul discuției temeiu pe constatarea, că schimbare de sistem nu s'a făcut în conducerea de stat, — pe când cei din partidul guvernamental întăresc, că era nouă a „*legii, dreptului și dreptății*“, inaugurată de actualul guvern, se simte și se vede pretutindenea. De aci încolo partidele își fac imputări reciproce, că la alegerile trecute care din ele a fost mai grozavă în a esploata credulitatea alegĕtorilor. In ședința de Sâmbătă discuția asupra adresei a fost întreruptă, pentru-că ministrul de finanțe a presentat camerei budgetul anului viitoriu și și-a făcut obicinuitul *esposeu*. Budgetul e încheiat cu 1.086.749,083 coróne la erogațiuni, pe când venitele sunt preliminate cu 1.086,870,018 coróne. Va se zică, budgetul e echilibrat! Cu tóte acestea budgetul e mai mare cu 29 milióne coróne decât cel din anul acesta. Astazi, Luni, se continuă discuția asupra adresei. Se crede că în decursul septĕmânei acesteia va fi terminată.

Din Austria.

In zilele trecute știri îngrijitóre sosiseră de la Viena, unde parlamentul tot nu vrea sĕ între în apele obicinuite ale laboriosității, ci se sbuciumă și acum, torturat de bóla grea a — *nelucrării*. In deosebi îngrijitóre erau cuvintele Monarchului, adresate mai multor deputați primiți în zilele din urmă în audiență, cuvinte, din cari se vedea că Monarchul e disgustat de mersul trebilor din ceealaltă parte a monarchiei, nu numai, dar' că Maiestatea Sa e hotărît a dispune sĕ se iee mĕsuri energice pentru sanarea rĕului, fiind-că „*așa nu mai merge, căci e de desperat*“, — vorbele Maiestății Sale.

Se póte că critica acésta aspră, de altcum meritată, facută stărilor de lucruri de dincolo, din partea Monarchului, a îndemnat ómenii sĕ-'și vină în fire și sĕ nu mai supere cu purtarea lor inima domnitoriului, — destul, că buletinele cele mai próspete, venite de la Viena, despre starea sănĕtății parlamentului austriac sunt earăși ceva mai îmbucurătóre. Se crede, dar' numai *se crede*, că parlamentul se va apuca totuși de lucru, și prin Ianuarie anul viitoriu va da budgetul gata, — votat în tótă forma, pe cale constituțională.

Pentru-că la budget e pedeca. Guvernul voia sĕ încépă anul ce vine cu un budget votat pe cale parlamentară; și cu tóte că de o lună și mai bine se discută asupra budgetului, nici comisiunea financiară n'a terminat încă cu censurarea lui.

Cine pórtă vina? Se zice că deputații Cehilor, cari vreau sĕ împedece votarea budgetului, și preste tot lucrările parlamentului, fie prin obstrucție deschisă, fie pe căi laturalnice, — ca acum, — până atunci, până nu li-se vor împliní cele mai mari dorințe, anume: universitate cehă în Brünn și decretarea limbei cehe de limbă oficială, egal îndreptățită cu cea germană, pe întreg teritoriul Boemiei, așa, cum se decretase pe vremea guvernului Badeni.

FOIȘORĂ

Domnul.

de **Jean Rameau**.

Barbazan devenise absolvent al gimnasiului, devenise doctor în drept, devenise judecător de poliție corecțională, devenise deputat, devenise ministru. Și cu tóte aceste măriri succesive cari făcuseră din el o personalitate în Francia, Barbazan nu reușise nici odată sĕ-'i zică compatrioții sĕi „Domnule“.

Acest cuvênt: Domnule — musu, cum pronunță ómenii din Saint-Cricot, era atribuit de toți țĕranii fără excepție preotului satului: „Bună ziua, domnule preot . . . Ce mai faceți, domnule preot“ . . . Era de asemenea atribuit bucuros învĕțătoriului satului: „Bună ziua, musu le rejan (rejan-profesor). Cum mergeți cu sănĕtatea, musu le rejan“ . . . Pe dînsul însĕ, pe Barbazan, nici-odată nu l'au învrednicit sĕ-i zică musu.

„Noroc, Barbazan, îi ziceau cu o exalare do usturoiu. Ce veste, Barbazan?“

Alții, mai familiari, cari învĕțaseră într'o vreme cu el în aceeași școlă din sat, îi ziceau cu naivitate: „Noroc, Tănase! Ce mai faci?

Ear' cei-ce știau că Leon Barbazan înaintase colo jos, la Paris, își atingeau boneta și salutau cu un aer supĕrat: Bună ziua! Bună ziua! Dar' nici odată nu 'i ziceau: Bună ziua, domnule Barbazan.

Mai lesne s'ar fi putut deschide un vulcan în câmpul de la Saint-Cricot, de cât sĕ audă cineva pe vr'un țĕran din localitate zicênd lui Barbazan „domnule“.

Și aveau pentru asta motive destule.

*

Barbazan se născuse sĕrac, era fiu de ómeni sĕraci, purtase ca copil boneta țĕranilor din localitate, în loc sĕ pórte pălărie.

Și nici-odată, trebue sĕ o știți, dar' nici-odată, un om care a fost și a purtat boneta, nu are dreptul la titlul de „domn“ în Navara. Póte sĕ devie și președinte al Republicei, dar' compatrioții sei n'au sĕ-'i zică „domnule“. Și rege chiar de ar deveni, Navarezii 'i-ar zice „*Majestate*“, dar' „*Domnule*“ nici-odată.

Lucrul devenea la urma urmelor de nesuferit pentru distinsul Saint-Cricotez. Cu cât e cineva un spirit mai superior, cu atât resimte mai mult aceste mici miserii. El, Barbazan, căruia 'i ziceau *Escelență* în Paris, sè nu pótă audi un *Domnule* în satul sĕu, și un porcar sĕ aibă acest drept, fiind că s'a întêmplat sĕ pórte pălărie când era copil, asta era teribil!

Scrîșnea din dinți fără sĕ vrea, când vre-un țeran pe care-l întâlnea în drum îi arunca un „Bună ziua, Barbazan!“, cordial — e adevĕrat — dar' fórte puțin respectuos, sau un „Noroc, Tănase!“, cu dragoste — e adevĕrat, — dar' care se putea înterpreta și astfel: „Știi, poți sĕ faci cât îi vrea pe grozavul, noi te știm cine ești și de unde vii“.

*

Furios, Barbazan luà în sfêrșit o hotărîre eroică: adecă sĕ zică el „*domnule*“ tuturor cari refuzau a-i zice lui.

„Bună ziua, domnule! rĕspundea argaților de grădini, văcarilor, măturătorilor, cari îl salutau cu un „Bună ziua!“ sau „Bună ziua, Barbazan.“

Dar' argații, văcarii, măturători, făceau pe prostul.

Intr'o séră întâlnì pe un morar beat turtă, care de-abia vĕdêndu-'l, de departe 'i strigă:

— Mĕi Barbazan, tu ești? noroc, mĕi fêrtate.

— Bună séra, domnule, rĕspunse marele bărbat, cu cea mai mare politeță.

Dar' bețivul se întórce și-i rĕspunde:

— Ce spui, mĕ? îți bați adddecă jjjoc de mine? Eu nu sunt dddomn, sunt mmmorar. Și fiind-că adecă sunt cam bbbeat, trrrebue adecă d-ta sĕ-'ți bbbați jjjoc de noi? Eu nnnu sunt dddomn, după cum nnnu ești nici tu.

Și bețivul vĕdênd pe învĕțător, care trecea în acel moment cu bastonu-'i gros și cu paltonul sĕ-și facă preumblarea de séra, își scóse cu grăbire boneta și zise cu respect:

— Bună séra, dddomnule învĕțător.

*

Și dacă cel puțin ar fi fost el singur care găsea pe compatrioții sĕi prea familiari, trécă mérgă.

Dar' nici dómna Barbazan, frumósa, faimósa dómnă Barbazan, care strălucise la atâtea serbări oficiale, nici dînsa nu reușea a fi considerată mai mult de cât soțul ei demnă de a i-se zice „*dómnă*“.

Pe dînsa de sigur că Saint-Cricotezii nu o vĕdușeră nici-odată fără pălărie. Dar' nu cumva 'i cunosceau óre originea. Și fetele geambașilor cari erau doici la Bordeaux, nu cumva și ele nu purtau pălării când veneau la Saint-Cricot?

Bună ziua! Bună ziua! îi ziceau Saint-Cricotezele, cu multă reservă, când o vedeau pe stradă. *Dómnă* însĕ nici-odată nu i-au zis nici ei.

Tóte semnele arată, că guvernul austriac ar fi aplecat a face Cehilor concesiunile acestea, — cu cari în cele din urmă s'ar împăca și Nemții din Boemia, — dar' temerea e, că Cehii vor ven‌í imediat cu alte pretensiuni naționale, pe cari guvernul va trebuí asemenea sĕ le împlinéscă, dacă vrea, ca lucrările parlamentului sĕ mérgă înainte, ceea-ce apoi n'ar puté sĕ fie privit cu ochi buni din partea celor-lalte partide representate în parlamentul austriac. S'a aflat deci espedientul de *a promite* încuviințarea cererilor, însĕ condiționat, dacă Cehii nu vor pune pedeci lucrării parlamentului austriac, și despre acésta vor da probe faptice. După cum se scrie de la Viena, deputații cehi au acceptat condițiunea, și în una din ședințele mai apropiate vor face declarațiuni mulțămitóre pentru guvern, cu privire la votarea budgetului.

Ingrijirea guvernului austriac, care posede de altcum cea mai perfectă încredere a Monarchului, nu e dictată însĕ de nevotarea la timp potrivit a budgetului, ci cu totul de altă împrejurare.

Cu budget nevotat a mai fost guvernul austriac, și ar puté sĕ mai fie, până la o regulare desĕvêrșită a raporturilor parlamentare în partea ceealaltă a monarchiei; și faptul, că anul ce vine îl găsesce iarăși cu budgetul nevotat nu póte sĕ-'i facă guvernului mare bătae de cap. Dar' îi face bătae de cap temerea, că aceea ce o pățesce acum, la votarea budgetului, póte sĕ o pățéscă și la votarea *pactului cu Ungaria,* — și de asta se teme rĕu guvernul austriac. Petru-că pe când pentru budget are majoritatea parlamentară recerută, care e împedecetă numai din partea Cehilor în a vota guvernului budgetul: pentru pactul cu Ungaria nu are nici măcar majoritatea pe care sĕ se pótă răzima, pentru-că în condițiunile de până acum nimeni din reichsrathul austriac nu voesce sĕ lege pact cu Ungaria.

Și se pare că la pactul cu Ungaria s'a gândit și Monarchul, când și-a esprimat dorința, în fața fruntașului polon *Iavorski*, ca pacea în parlamentul austriac sĕ remână și *după votarea budgetului.* Budgetul forméză deci o probă, pentru a se convinge guvernul austriac, cam ce șanse póte avé pentru trecerea prin parlament a pactului cu Ungaria.? Proba va succede, pentru-că cum am spus, Cehii s'au declarat gata a lăsa sĕ trécă budgetul; dar' pentru aceea *pactul* nu e sigur, pentru-că dacă Cehii au fost de câștigat prin promisiuni pentru votarea budgetului, nu vor fi de câștigat pentru votarea pactului; și dacă vor fi ei de câștigat, nu vor fi alții de câștigat, nici chiar dintre Nemții pe cari se razimă guvernul. De unde urméză, că situație *„de desperat“* se va mai iví cât de curênd în parlamentul austriac, chiar și dacă va fi votat budgetul, — ceea-ce încă nu e sigur, pentru-că póte sĕ priméscă o nouă amânare, din cine știe ce motive, dat fiind că în cele politice Austria e țéra surprinderilor.

Scrisóre din Bucuresci.

— Serbare piósă întru memoria lui Mihaiu Vitézul. —

— 23 Novembre n.

Joi, 8 Novembre v, ziua Archangelilor *Mihail* și *Gavriil*, a adus în mișcare poporațiunea capitalei române și a provocat o manifestare patriotică-națională de prima ordine. Se știe, că în anul acesta s'a împlinit al treilea centenar de la omorîrea marelui și vitézului Domn român, *Mihaiu*, pe câmpia *Turḑii*. In ziua aniversării morții acestui strălucit voeved român s'a făcut peregrinaj la mănăstirea Dealului, lângă Tîrgoviște, unde e conservat craniul eroului de la Călugăreni, și tot atunci s'a luat hotărîrea, ca în ziua Archangelului Mihail sĕ se aranjeze o nouă serbare piósă, întru aducerea aminte a acestui lucéfĕr al creștinătății și al românismului.

Serbarea nu a succes după-cum trebuia, — cu tóte că *Liga culturală*, care a aranjat'o, a făcut din vreme tóte pregătirile necesare și a atras atențiunea publicului bucureștean prin numĕróse apeluri asupra însemnătății zilei acesteia, — pentru-că lumea n'a participat în mĕsura și numĕrul așteptat, și cum eram obcinuiți a o vedé la manifestațiuni patriotice-naționale. Cu tóte acestea serbarea a fost destul de impunĕtóre și a decurs întrĕ următórele împrejurări. Ajutorul cel mai puternic întru aranjarea serbării a fost dat *Ligei* din partea studențimei universitare. Uniunea studențéscă din Bucuresci a adresat încă în preséra serbării următoriul apel colegilor universitari:

Colegi,

Se împlinesc 300 de ani de la omorîrea mișeléscă a Eroului, care a cristalisat în modul cel mai desĕvêrșit idealul nostru național.

Comitetul Ligei va serba în ziua de sfântul Mihail, cu o vĕdită solemnitate, amintirea acestui mare Voevod.

Se impune dar', ca o datorie sfântă, mai cu sémă pentru studențime, a lua parte la acéstă sĕrbătorire și de aceea facem un călduros apel la toți colegii universitari, ca în ziua de 8 Novembre la ora 8 și jum. diminéța, sĕ se adune la Universitate, de unde, cu stégul, vom porní la biserica Mihaiu-Vodă, unde se va celebra un Te-Deum. De acolo, în cea mai perfectă ordine vom merge la statua Marelui erou, unde vom depune o corónă. *Comitetul Uniunei.*

Apelul a avut efectul dorit, pentru-că studențimea, și preste tot tinerimea școlară, a luat parte la serbare în numĕr frumos.

Serbarea a avut loc la biserica *Mihaiu-Vodă.* La orele 9 și jumĕtate biserica era ticsită de lume. Studenții au sosit în frumos și impunĕtor cortej, cu stégul albastru în frunte și cu o corónă frumósă din foi de stejar.

Au fost presenți apoi numĕroși membri ai *Ligei*, chiar și din provincie, și aprópe tóte societățile din Bucuresci, representate prin comitetele lor și fie-care sub drapelul propriu.

Conform programului, la 9 și jumĕtate s'a început oficiarea serviciului religios. L'a sĕvêrșit P. S. S. Archiereul *Pimen Georgescu-Piteșteanul*, încunjurat de numĕros cler; ear' rĕspunsurile au fost date de un cor escelent, pus sub conducerea dlui *Tache Popescu.* Aprópe o oră a durat serviciul religios, după a cărui terminare P. S. S. Archiereul *Piteștean* a rostit o preafrumósă predică, vorbind în decursul ei despre eroul care a lăsat țerii românesci o istorie plină de lupte și de fapte mari.

După terminarea predicei lumea se pune în mișcare, pentru a merge la statua lui *Mihaiu Vitézul* de pe bulevardul Universității, unde e continuarea sèrbării.

Tóte stradele prin cari trece cortejul, devenit din ce în ce mai mare, sunt frumos pavoasate cu drapele naționale.

La statua lui *Mihaiu Vitézul* se face stare și studenții depun două corónе pe monumentul de bronz al marelui erou național. Rostesc apoi vorbiri patriotice naționale studenții *Capelean*, *Orănescu* și *Petrescu-Dîmbovița*, și asistența se risipesce.

*

Séra la órele 9 eruditul istoric, dl. *Onciu*, profesor universitar, a ținut la Ateneu conferința anunțată *Despre viéța lui Mihaiu Vitézul*, pentru strîngerea unui fond destinat la ridicarea unui mausoleu la mănăstirea Dealului la mormîntul Voevodului.

Frumósa sală a Ateneului era aprópe literalmente plină.

Printrĕ lumea oficială am remarcat pe dl *Missir*; ministru de domenii. Dl *V. A. Urechiă* a lipsit D-sa e bolnav. Erau dintrĕ Ateneiști dnii Stăncescu, Gion, Georgescu Victorian etc. Cea mai mare parte din membrii Ligei erau de asemenea de față.

In privința conferenței nu vom avé mult de spus, întru cât profundele cunoscințe istorice ale conferențiarului indică de la sine ce a putut spune distinsul profesor despre gloriósa epocă a gloriosului erou.

Rênd pe rênd dl *Onciu* a făcut sĕ ne defileze prin fața ochilor minței paginele mărețe înscrise de sabia vitéză a lui Mihaiu-Vodă în istoria neamului nostru.

D-sa arată că Mihaiu-Vitézul a fost primul care a conceput ideia unirei sub o singură corónă a țĕrilor române.

Conferențiarul spune că ilustrul domn a fost un geniu al poporului român.

D-sa schițéză împrejurările istorice cari au concurs la căderea din culmea gloriei a eroului, ucis în mod mișelesc pe câmpia Turḑii.

Dl *Onciu* spune că este datorie pentru Români d'a cultiva memoria lui Mihaiu-Vodă Vitézul. Amintind apoi, că avem în fruntea nóstră pe bravul căpitan, care și-a oțelit coróna luptând pentru neatârnarea nóstră, a terminat strigând: *Trăiască M. S. Regele Carol I.* Conferința dlui *Onciu*, sfîrșită pe la órele 10 séra, a fost des întreruptă de aplausele entusiaste ale asistenței.

Revistă esternă

Fortificarea Dardanelelor. Până la ivirea conflictului franco-turc staționau în Bosfor două bastimente de rĕsboiu francese. După plecarea din Constantinopol a ambasadorului Constans, bastimentul „Mouette“ a eșit în apele egeice sĕ facă esercițiĭ ear' acum voind a reîntra în Bosfor, autoritățile turcesci nu i-au permis întrarea. Sultanul a demandat ministrului sĕu de esterne sĕ notifice ambasadei, că *nu subversézá nici un motiv pentru-ca Fracia sĕ-și țină în Bosfor două bastimente de rĕsboiu.*

Probabil că în urma acestui refus se va esca un nou conflict întrĕ Francia și Turcia, și se pare că sultanul se și aștéptă la așa ceva, căci *a dispus fortificarea Dardanelelor.* Anume, prin oficeri germani și englezi a esaminat întăriturile de la gura Dardanelelor, și în butul opinării favorabile asupra lor a dispus fortificări noue. Din Constantinopol au fost transportate la Galipoli mai multe tunuri-Krupp, de calibru greu.

*

„Apĕrați hotarĕle!“ Se raportéză din Canton, că consulii mai multor puteri străine, afirmative al Franciei, Germaniei, Statelor-Unite și Japoniei, prin mijlocirea viceregelui au înaintat la curtea împĕrătéscă o adresă prin care cer sĕ le cedeze o parte din insula Ho-Nan. Viceregele a recomandat împlinirea cererii, la ce a primit următoriul rĕspuns telegrafic: *„Apĕrați hotarĕle vóstre. Acésta e porunca mea“.*

Viceregele și-a dat dimisia.

*

Rĕsboiul Burilor. Delegații buri înaintaseră la comitetul permanent al ligei internaționale de pace o petiție pentru a mijlocì intervenție și aplanarea conflictului anglo-bur prin arbitriu internațional. Comitetul s'a declarat necompetent în causa intervenției și a respins rugarea Burilor. In urma acestui refus, după cum se vestesce din Haga, conducĕtorii Burilor nu vor mai face nici un demers pentru intervenție în cestiunea rĕsboiului.

Despre evenimentele de pe câmpul de rĕsboiu Agența Reuter raportéză din *Capstadt* dto 22 Novembre, că în 20 Novembre căpitanul *Elliot*, comandantul trupei de pe teritoriul Maclear, a avut bătĕlie cu o trupă de Buri, în care Burii au fost respinși, lăsându-și pradă caii și perḑênd în luptă șése morți și un rănit. Invingerea acésta, destul de neînsemnată de altcum, pe Englezi i-a costat mult: a murit în luptă însuși comandantul lor, căpitanul *Elliot*, și au fost răniți șése oficeri. Despre morții și răniții din soldați de rênd nu se raportéză nimic.

Chestiuni școlare.

Ceva din trecutul și presentul școlei poporale, în legătură cu posițiunea învĕțătorilor

de **Ioan Paicu** învĕțătoriu.

Cărturarii, cari și-au luat de temă a studia temeinic causa educațiunei și instrucțiunei, în legătură cu posițiunea principalului factor de la care depinde, adecă a învĕțătorului, de-și în unele privințe difer în *vederi* și *păreri*, totuși cu toții conglăsuesc în punctul, că cariera învĕțătoréscă e *cărarea virtuților*, pe carea purceḑênd sĕrmanul învĕțătoriu — dacă va fi cu *consciențiositate* întru împlinirea misiunei sale de *lumină* a poporului și *sare* a pămêntului — are sĕ întimpine greutățile lui „Hercules“ eroul, despre care ne povestesce istoria profană.

Cine a urmărit cu atențiune mișcările pe tema acésta, adecă: a *educațiunei* și *instrucțiunei* în legătură cu *posiția dascălilor*, va fi observat, — că de câte-ori a pledat cineva în societăți de *ori-ce categorie* pentru îmbunătățirea sorții învĕțătorilor și prin urmare a *instrucțiunei* preste tot, — a fost cu mult interes ascultat. Așa dară era comentată — *vorba,* — când însĕ venea tréba la — *fapte,* — totdéuna *alte interese* erau mai urgente, și școla cu dragostea învĕțătorului față de ea, erau date la o parte.

M'am folosit de vorbele „era“ și „a fost“, fiind-că întâiu așa pretindea rênduiala acestei scrieri, ear' în rêndul al 2-lea, pentru-că nu putem nega, că în timpul mai nou nu s'ar fi îmbunătățit sórtea învĕțătorilor nostri, sórtea nóstră cu privire la remunerațiune. Și dacă am ști, că cei-ce au întins mână de ajutoriu mult cercatei învĕțătorimi, au făcut din propriul îndemn acest lucru bun, și fără vr'un gând ascuns; atunci nu numai puternicului zilei, dar' și acelora cari cuvêntul *„trup l'au făcut“*, numai cuvinte de laudă le-am aduce.

Imi vine însĕ a crede, că s'a îmbunătățit sórtea, cu privire la salariu, a învĕțătorimei nóstre, póte cu vr'un gând ascuns, care deocamdată a dat greș.

Dar' mai bine 'mi place a crede, că s'a îmbunătățit și din causă că prea s'au săturat ómenii de posiție a mai audí tânguirile dascălilor și ale amatorilor lor, ca: *„alții mânâncă piptie de cocoșiu și ei pui de ceapă dintr'un coș“* vorba lui *T. Speranță.* La înțeles zis: am ajuns și la balsamul acesta, numai după multă aplicare a citatului biblic: *„Bateți și vi-se va deschide, cereți și vi-se va da vóuĕ“.*

Cu tóte acestea însĕ n'am ajuns prea departe și mai ales în unele părți n'am ajuns

---

Numai cele de prin alte sate, străinele, cari n'o știau, numai ele 'i ziceau „Bună ziua, dómnă“.

Bărbații o priveau cu un aer ciudat, une-ori își întrerupeau concina la cafenea și o priveau cu o impertinență cu care nici-odată nu priveau pe nevasta curierului postal, pe a șefului gendarmeriei, ori pe a învĕțătorului.

Dar' „nevasta lui Tănase“, după cum îi ziceau, nu părea ofensată de aceste maniere. Din contră:

— Au caracter ómenii ăstia! Figuri romane, șoptea cu generositate soțului ei plimbând ochelari-i portativi (façe à main) peste grupuri de țĕrani.

*

Era unul mai ales, unul scurt, cu pĕrul creț, vioiu, totdéuna bine peptĕnat și bine ras, cu o bonetă de catifea dată pe-o ureche, dogar în timpul iernei și jocheu excelent în timpul verii.

Acesta 'i părea că are mai mult caracter și o figură mai romană de cât ceilalți.

Se numea Crumir, și lumea asigura că dómna perceptorului și dómna șefului gendarmeriei se înjoseau câte-odată a primi ca semn de politeță din partea lui micile panglici colorate ce primea ca premiu la curse.

Dómna Barbazan cât p'ací sĕ se devoteze prea mult, într'o séră, încărcându-'l de politețe și cuvinte grațióse, într'o séră când trecea pe dinaintea casei ei cu frumósa-i bonetă de catifea pusă pe-o ureche.

Femeile bărbaților politici sunt datóre dór' a îngriji de popularitatea soțului lor, nu-'i așa?

*

Intr'o altă séră, o séră de August, cum se reîntorcea a casă fumând o țigară la lumina lunii, Barbazan întâlni pe cineva pe sub pomii din grădină: Un om scurt, cu pĕrul creț, vioiu, etc. . . . .

Se opri scandalisat.

— A! tu ești, Crumir? strigă deodată. Ce cauți tu aici pe timp de nópte?!

Omul scurt, cu pĕrul creț, tresări. Nu observase pe Barbazan. Și se opri ca împietrit în fața lui.

— Bună séra . . . *domnule* Barbazan! murmură smulgĕnd pe ascuns un boboc de trandafir din colțul gurii.

Barbazan tresări: Bah! „Domnule Barbazan“! I-s'a zis *domnule?*

— Bună séra, scumpul meu amic, ce mai faci? rĕspunse plin de bucurie fostul ministru, întindĕndu-'i mâna cu grăbire.

*

In acea séră Barbazan simți în sfîrșit că era și în satul seu un om mare.

A.

de loc. Cred, că nu sunt în rětăcire, dacă susţin, că prin operatiunea acésta, dacă e consult a mě esprima astfeliu, n'am făcut altceva, decât ne-am acomodat şi noi spiritului materialismului, care prelângă tótă truda ce'şi dau ómenii prevěḑětori pentru detronarea lui, totuşi e domnitoriul timpului present. Pentru-că prin minimul adăugat la salariile vechi învěţătoresci nu s'a făcut alta, decât s'a întrodus — de sigur neintenţionat, — o lingură de arsenic, în oţět vechiu, ca mai curênd sě ne scurte firul vieţii. Căci cu privire la ceealaltă parte a lucrului, la causa educaţiunii şi instructiunii, în înţelesul strîns al cuvêntului: la organisarea şcólelor poporale, înăuntru şi înafară; apoi cu privire la posiţia ce ocupăm în societatea ce ne încunjură, adecă: la bine, adevěr, drept şi datorinţă, consecuenţă şi desinteresare, mai scurt zis: cu privire la partea psichologică a lucrului, suntem încă departe de a fi cum trebue sě fim! Nu ne-am desbrăcat nici în secolul poreclit al „luminilor", de omul cel vechiu.

Intru cât acésta disonanţă de causă atârnă numai de la conduita nóstră, a învěţătorilor atât în şcólă cât şi afară din ea, sau dacă ea şi întru cât apasă şi umerii altor chemaţi, las sě remână de astă-dată neatins.

Mě păzesc şi de data acésta, ca întotdeuna, de a atinge şi comune cu şcóle cari deja de atâtea-ori au documentat, că, din fericire, au în fruntea lor *conducětori desinteresaţi* şi în cari educaţiunea ce primesce tinera generaţiune este fundament solid, care se cimentéză prin esemplele bune.

Aşa cred, că esprim dorinţa generală a soţilor de suferinţe, când din capul locului observ, că aceste şire n'au sě mi-se privéscă nici de cât ca tânguire a învěţătorilor, căci aceştia şi în special cei conscienţioşi sunt cu mult mai mândri, decât a cere graţie de la unul sau altul, şi sunt cu mult mai modeşti de cât a nu se mulţămi pe deplin cu remuneraţiunea ce li-se ofere. Nu e jeluire nici din acel punct de vedere, fiind-că acésta scriere nu e dată publicităţii din parte competentă a vorbi în numele întregului corp învěţătoresc. Convingerea mea nestrămutată a fost, când m'am decis a scrie aceste rênduri şi a le da publicităţii, că cetind învěţătorii mě vor înţelege şi înţelegêndu-mě vor pricepe şi scopul acestora, care este: *ca cu începutul acestui secol sě trăim o eră nonă întru tóte*, adecă: *sě ne împlinim datorinţele conştienţios şi cu tact*, dar' totodată sě pretindem şi sě fim un corp forte de a pretinde, ca sě *ni-se respecteze şi nouě drepturile!!*

(Va urma).

NOUTĂŢI

De la congregaţia din Lugoj. In congregaţia estraordinară a comitatului Caraş-Severin, ţinută Mercuri (20 Novembre n.) în Lugoj, membrul *C. Bredicean* a interpelat in afacerea sacrilegului de la Balinţ, primind de la vicecomitele rěspuns mulţămitoriu. In aceeaşi congregaţie s'a făcut şi o altă importantă interpelaţie din partea membrului *Dr. G. Popoviciu* în afacerea colonisărilor. Raport detaiat vom da în numěrul următoriu.

*

Teatru român în Sibiiu. Precum am anunţat, Vineri în 6 Decembre n. o. grupă de diletanţi din sinul reuniunii sodalilor noştri va juca în Teatrul orăşenesc din loc piesa *„Sâmbăta morţilor"*, *T. V. Păcăţan*. Din acest prilegiu dl Păcăţan a dăruit reuniunii 50 exemplare din piesă, ce se vinde à 60 bani exemplariul in librăria archidiecesană şi librăria „Tribunei". Banii sunt destinaţi fondului de 20 bani, creat pentru acuirarea unei case cu hală de vênḑare.

*

Alegeri municipale în Sibiiu. De la vicecomitele comitatului Sibiiu se face cunoscut, că în cercurile electoraie I. şi III din Sibiiu se vor face in *5 Decembre st. n.* alegeri municipale suplementare, pentru intregirea locurilor devenite vacante prin rěposarea fostilor membri. In cercul I e a se alege un membru pe timp de trei ani; locul de alegere: sala de la „Gesellschafthaus", president: Francisc Zimmermann. In cercul III e a se alege un membru pe timp de trei ani; locul de alegere: localitatea reuniunii industriale, president: Gustav Theis.

*

Doctoranḑi în sânta teologie. Din Cernăuţi ni-se scrie, că absolvenţii facultăţii teologice de la universitatea de acolo, dnii: *Ioan Dobre* stipendist al archidiecesei nóstre şi *Aurel Crăciunescu* stipendist al diecesei Aradului, au depus zilele trecute cu succes laudabil rigorosul prim (exegetic-istoric) în sciinţele teologice. Felicitările nóstre!

*

Alegere de preot. Ni-se scrie că Joi s'a sěvêrşit alegerea de preot în parochia Bărghiş (tractul Agnita) Dintrě 84 de voturi date de alegětorii presenţi, a întrunit candidatul de preoţie *Emilian Těrchilă*, învěţătoriu în Săcărâmb, *83 voturi*, — alegêndu-se acest tiněr de bună speranţă de fitorul preot al acestei parochii. *Daniil Constantinescu* adm. paroch.

*

„Societatea pentru cultura şi literatura română din Bucovina", în adunarea generală estraordinară ţinută în 17 Novembre n. a. decis cu unanimitate de voturi cumpěrarea de la comuna proprietară parcela circa de 315 m², învecinată cu grădina palatului naţional. Prin adaogerea parcelei grădina va creşte apróp în duplu, devenind una dintrě cele mai spaţióse şi mai frumóse din centrul oraşului. Inainte de trecere la ordinea zilei presidentul societăţii, cons. D. cav. de Bejan a adus la cunoscinţă decedarea bar. Eugen Sîrcea, care a lăsat legate câte de 4000 cor. pentru ambele internate române, devenind binefăcětor al Societăţii. Adunarea 'şi-a esprimat doliul prin sculare. Participarea la adunare a fost fórte numerósă („Deşteptarea.)

*

Societatea Studenţilor Români din Anvers, în şedinţa ordinară de constituire din 6/19 Octobre şi-a ales următorul comitet: Em. Comşa, (Sibiiu) president; C. Rennert (P. Neamţu), vicepresident; I. Porubsky (Craiova) secretariu; I. Ionescu (P Neamţu) cassariu. Adresa societăţii e: *Sociètè des Etudiants Romains* à l'Institut superieur de commerce, *Anvers.*

*

Societatea „Petru Maior" a studenţilor români de la universitatea din Budapesta şi-a ales pe anul administrativ 1901—1902 următorul comitet: *president* Ioan Lăpědat, st. fil.; *vicepresident* Octavian Papp, st. jurist; *secretariu* Constantin Flămênd teolog abs. şi st. fil.; *cassariu* Pompiliu Cioban st. jurist; *controlor* Mircea Păscuţiu, st. la technică; *notari* Ioan Montani şi Marcian Căluţiu, st. juristi; *bibliotecariu* Octavian Goga, student filosof; *archivariu* Ioan Maior, student jurist; *econom* Antoniu Bălaciu student jurist. In comisiunea literară; *president* Aurel Bratu, st. fil.; *referent* Ioan Lupaş, st. fil.; *membri* Octavian Prie, st. fil., Pompiliu Cioban, st. jurist, Octavian Goga st. fil., Teofil Tanco st. med., Laurenţiu Căpuşan st. techn., Ioan Montani st. jurist. In comisiunea de supraveghiare: Nicolae Şiclovan st. techn., Ioan Cadariu şi Nicolae Olariu st. juristi.

*

Post de notariu. Cu termin până la 5 Decembre st. n. e escris concurs pentru întregirea postului de *notariu-adjunct* în *Vinerea.* Salariu fundamental 600 coróne. Petiţiunile sunt a se trimite protopretorului Fodor Gyula în Orăştie.

Tot de la acésta pretură e escris concurs, cu termin până la 7 Decembre st. n., pentru întregirea postului de *notariu* în cercul *Binţinţului* compus din comunele Binţinţ, Pischinţ şi Gelmar. Dotaţie: 1160 coróne salariu, 120 coróne relut de cuartir, 36 coróne pauşal, 151 coróne 36 fileri pauşal pentru remunerarea cursorului (măciucaş), şi taxele statutare pentru lucrările private.

*

Coloman Tisza — în casa magnaţilor. Contele Iosif Degenfeld-Schomburg a însciinţat casei magnaţilor, că renunţă la dreptul sěu de membru al casei magnaţilor, care 'i compete ca celui mai în etate curator suprem al bisericei reformate din părţile de peste Tisa. In urma acestei renunţări comisiunea verificătóre a recercat pe ministrul president sě învite a usa de acest drept pe curatorul cel mai în etate după Degenfeld, ear' acesta e *Coloman Tisza.*

*

Moşia din Foen în estensiune de 4000 jug., fostă până acum a firmei *Haas şi Deutsch* din Budapesta, a trecut în proprietatea contelui *Szapáry László*, care a cumpărat'o cu 900 000 de coróne. Semnificativ pentru fluctuaţia preţului pămêntului, că firma Haas şi Deutsch cumpěrase acésta moşie cu 1,200.000 de coróne. A vîndut'o deci cu perdere de 300.000 de coróne.

*

Pentru limba maternă. „Kuryr Livowski" publica o telegramă din Prsemyzl, de cuprinsul că în arestul militar de acolo sunt închişi peste treizeci oficeri în reservă, din causă că la adunarea de controlă au rěspuns la apel „jestem" în loc de „hier". Mulţi dintrě ei sunt închişi pe timp îndelungat. Unul, de pildă, e închis pe *cinci luni*, luându-i-se totodată şi rangul de oficer.

*

Din Leschia ni-se scriu următórele: Duminecă în 21 Octobre s'a sfinţit in parochia Leschia (tractul Cetăţii de pétră) o clopotniţă făcută din nou. Actul sfinţirei l'a condus M. O. domn *Teodor Şovrea* adm. prot., asistat de 9 preoţi. Popor a fost aşa de mult încât nici la o sfinţire de biserică nu a putut fi mai mult. La sărutarea crucei au întrat în lada bisericei 182 coróne, din care sumă 60 de coróne le-a dăruit Dl. *Cserei Farkas* din Şindresci. Impunětor a fost, că la actul acestei sfinţiri a luat parte fórte multă inteliginţă din jur, ba chiar şi câţi-va preoţi gr. catolici — După actul sfinţirei inteliginţa a fost invitată la masa bogată a Dlui *Vartolomeiu Paşca* epitrop I. La masă s'au ridicat mai multe toaste întrě cari cel dintâiu l'a ridicat Dl. *Teodor Şovrea* adm. prot. pentru Exelenţia Sa Metropolitul nostru. — După masă ne-am împrăştiat cu toţi mulţămiţi de resultatul frumos al sfinţirei precum şi cu mângâerea sufletului, că în micul ţinut al rîurilor Chiorului nu bântue cérta confesională cum cu durere se constată acésta în alte părţi. *„Rîurénul".*

*

George Moldovan, retrăgêndu-se de la postul de administrator al „Tribunei Poporului", în locul sěu a întrat *Petru Simtion.* G. Moldovan, după cum cetim în numitul ziariu, s'a angajat la o întreprindere privată.

*

† Jorgu Bureţia a rěposat Joi în Braşov în etate de 55 ani. Inmormêntarea i s'a făcut Sâmbătă în cimiteriul din Gróveri al bisericei gr.-or. române din Braşov-Cetate. Ii deplâng perderea: soţie-sa Maria, fiii George, Iancu, Elisa, Elvira, Alexandru, Ana şi Maria, şi numěróse rudenii.

*

Dragoste — de copii. In Bölmisch-Leitha s'au sinucis sěptěmâna trecută doi copii: Otto Fleischner şi Ida Langstein. S'au culcat în calea trenului care i-a sdrucit pe amêndoi. Causa sinuciderii a fost dragostea. Domnişorul Otto era de 17 ani, ear' copila de 15.

*

80.000 de fonţi de carne — arsă pe rug. Consiliul sanitar din Chicago visitând abatoriul şi fabrica de conserve a firmei *Swift, Armour et Comp.*, a confiscat 80.000 de fonţi de carne şi a ars'o pe rug. Conform opiniei unanime a comisiunii carnea era stricată şi astfel primejdiósă pentru sănětatea eventualilor consumenţi.

Acésta uriaşă fabrică are angajaţi 2000 de lucrători. In anul trecut a fabricat conserve din *douězeci milióne de boi.*

Revistă bisericéscă.

La care óră sě se încépă s. liturgie? Ce se atinge de óra pentru sěrbarea s. liturgii, acésta în timpurile dintâiu ale bisericei creştine nu era fixată. In timpul persecuţiunilor creştinii sěrbau s. liturgie atunci când permiteau împrejurările, nóptea sau ziua. Mai apoi, în timpurile de pace, după Constantin-cel-Mare, liturgia se sěrba în general diminéţa, totuşi astfel că ea nu se începea înainte de óra a treia (adecă a noua înainte de amiazăzi), căci în aceea óră Christos fu condamnat la mórte. Mateiu Vlastar află pentru acéstă datină şi alt temeiu. El scrie: In acel timp, adecă la óra a treia, Mângăitoriul, Spiritul sfânt, în chip văzut, pogorîndu-se asupra apostolilor li-a arětat lumina cea în trei feţe şi deplină, învěţându-ne cu acésta şi pe noi, că óra care pórtă numele treimii dumnezeesci, adecă a treia, se cuvine sfinţită cu isprăvirea lucrării sfinte în onórea lui Dumnezeu celui în trei feţe. Şi Paisie, patriarchul Constantinopolei în epistola sa către Moscva scrie în privinţa acésta: Ce se atinge de întrebarea despre timpul liturgiei zicem, că faceţi bine că o începeţi de la óra a treia după cum este datina. Insě acésta nu e de înţeles aşa, ca-şi-când n'am avè voe a sěrbá s. liturgie decât numai la óra a treia. Căci şi în ziua sfântă şi mare a pascilor şi în zilele nascerii lui Christos şi Arětării Domnului, fiind încă nópte se face liturgia; şi în Joia şi Sâmbăta cea mare am apucat a liturgisí către séră din causa óre-căror misterii ale acestor zile, despre cari aici n'avem a vorbí; şi nu puţine mânăstiri fac liturgia la feliurită óră. Pentru aceea vor fi timpuri, când din óre-care causă ponderósă va trebui a face liturgia şi înainte de óra a treia, precum îndătinăm şi noi în bisericile nóstre, căci binecuvêntarea Spiritului sfânt nu se determinéză de timp. Aşadară óra pentru începerea s. liturgii este in regulă a treia, adecă după computul nostru de acum a noua. Insě liturgia se póte începe, dacă va fi de lipsă, şi mai de diminéţa sau şi mai târziu, totuşi nu înainte de rěsăritul sórelui şi aşişderea nu după amézăzi. Abatere se face în acele zile, în cari din vechime adâncă, fiind încă nópte se face liturgia (precum în ziua pascilor), precum şi în acelea, in cari liturgia este împreunată cu sěrânda, în cari zile aşadară liturgia se plinesce după amézăzi. In păstoria sufletéscă sě se sěrbeze s. liturgie totdéuna la o óră determinată, pentru-ca sě scie credincioşii când au sě se adune la biserică. Óra însaşi sě se fixeze în acord cu cele espuse şi cu privire la împrejurările credincioşilor. („Candela").

Activitatea creştinilor misionari întrě evrei. Pentru convertirea evreilor la creştinism esistă în Lipsca o şcólă de misionari cu un seminariu, „institutum iudaicum". Acest seminar a edat un numěr însemnat de cărţi misionare, cari au de scop mai ales convertirea evreilor. In ţěrile locuite de protestanţi există 90 de staţiuni cu 500 de misionari, a căror întreţinere costă anual 2—3 milióne de marce; cu tóte acestea numěrul evreilor convertiţi de acesti misionari abia ajunge la 300 pe an. In total trec de la iudaism la creştinism în fie-care an la 5250 de inşi, şi anume trec la confesiunea ortodoxă-orientală 1100, la cea romano-catolică 1250, la cea protestantă 1450, ear' prin căsătorii mixte 1450. Nu în tot casul însě convingerea internă e motivul trecerii la creştinism, ci adese alte consideraţiuni şi interese. In decursul secolului al XIX. au trecut la creştinism 224.000 de iudei. Activitatea misionarilor întimpină întrě iudei mai multe greutăţi, întrě cari mai ales părerea unor iudei culţi, cari în Iisus nu věd alta decât un om perfect. Alte greutăţi le pune Sionismul, care are de scop nu numai apărarea iudeilor în ţěrile unde ei sunt numai toleraţi, ci a feri poporul iudeu de contopire cu alte popóre şi a cultiva în el consciinţa naţională. Evreii — zice un Sionist — sunt lumina lumii. Ca acéstă lumină sě nu se întunece, ea trebue grijită şi ferită de tot ce o póte întuneca; trebue deci aflat un loc de scutire, unde evreii sě se pótă desvolta liber ca naţiune. Un astfel de loc Sionistii cred a-l afla în Palestina, ţéra strămoşilor lor. La congresele lor ei propagă deoparte ideia consolidării tuturor evreilor, de altă parte separatism şi intoleranţă faţă de tóte celelalte religiuni. Cei mai zeloşi misionari creştini întrě iudei sunt misionarii englezi, cari pun mai multă cumpěnă pe încreştinarea unui iudeu decât a douězeci de păgâni. („Candela").

Cărţi şi reviste.

„Biserica ortodoxă română, revistă periodică eclesiastică a sfântului sinod al bisericei autocefale ortodoxe române", Nrul 7 (anul XXV) pe luna Octobre, a apărut cu următoriul sumariu: Modul consacrării sfinţilor în biserica ortodoxă; Andreiu Şaguna; Mărturisirea credinţei ortodoxe a lui Genadie Şcolarul; Legenda despre originea simbolului apostolic; Predică rostită în capela internatului teologic; Acte oficiale; Sistemul filosofic-teologic al fericitului Augustin; Carte de sfătuire; Folósele vieţii religióse pentru individ şi societate; Ştiri bisericesci şi dări de sémă.

„Bis. ort. română" apare în *Bucuresci*, (tipografia cărţilor bisericesci) şi costă 10 lei pe an.

*

„Candela, fóie bisericéscă-literară" redactată cu concursul mai multor preoţi din archidiecesa Bucovinei, de prof. Dr. Emilian Voiutschi şi Alexandru Manastyrski, fascicolul 11, pe Novembre (anul XX) a apărut cu următoriul sumariu: *Viéţa patriarchilor* (studiu relativ la istoria biblică a Testamentului vechiu), de Dr. Tarnavschi; *Profetul Obadia* (tradus şi esplicat după textul masoretic), de Dr. Isopescul; apoi partea cu text rutean şi câteva comunicări de interes bisericesc.

„Candela" apare odată pe lună în *Cernăuţi* şi costă 8 coróne pe an.

*

„Convorbiri literare", fascicolul XI dto 1 Novembre v. (anul XXXV) a apărut cu următoriul sumariu: *St. O. Iosif*: Sonete. *A. Naum*: Stejarul (poesie) *Teohari Antonescu*: Cum s'a format preistoria (studiu) *N. Iorga*: Viéţa unui metropolit de altădată: Filaret al II-lea (studiu). *D. Onciul*: Titlul şi posesiunile lui Mircea cel Bětrân (studiu). *P. V. Haneş*: Corespondenţa din tinereţe a lui Mihail Kogălniceanu (urmare). *N. Iorga*: A. Vlahuţă, România pitoréscă (dare de sémă). Comunicări měrunte şi bibliografie.

Lemne

din tăietura nóstră din **Sebeșul-inferior,** blane frumóse mari și neplutite, oferim:

Stânginul metric à **fl.** 12 cu dus cu tot
" " " " 11·50 fără dus
Cu vagonul st. m. " " 11·— fără dus și
" " " " " " 11·50 cu dus cu tot.

[230] 2—5

Comande se primesc:

In prăvălia de curelărie a dlui **Josef Schuster, strada Cisnădiei Nr. 37.**

In băcănia dlui **A. R. Grell, str. Cisnădiei Nr. 44.**

In prăvălia de ferării a dlui **Heinrich Kröger, Piața mare.**

In prăvălia de postavuri a dlui **G. Stenzel, Piața mare Nr. 21.**

In băcănia dlui **Eduard Elias** în **Piața mică.**

In prăvălia de musicalii a dlui **H. Reschner** în **Piața mică,** și

In **Librăria Tipografiei archidiecesane** în **strada Măcelarilor.**

In privința mĕsurei și a cuantității lemnelor garantăm îndeosebi.

Sibiiu, în Novembre 1901.

Doican et. Micu Cons.
intreprenori din Sebeșul-inferior.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăți cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu prețul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare și porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* Librăria Tipografiei archidiecesane. *

Clipe
de
Repaus
de
Sorcovă.

se află de vêndare la **Librăria Tipografiei archidiecesane** pe lângă prețul de **2 cor.** plus porto 20 fil., recomandat 55 fileri. * * * * * * * * * * * * * *

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învĕțătoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.,** cu Șematism **80 fil.,** + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu pe **tinichea, ținc, aluminium** etc. în ori-și-care mărime pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.
- Archangelul Mihail
- " Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- " Simeon
- " Andreiu
- Evangelistul Ioan
- " Luca
- " Marcu
- " Mateiu
- Prorocul Zacharia
- Apostolul Iacob
- " Filip

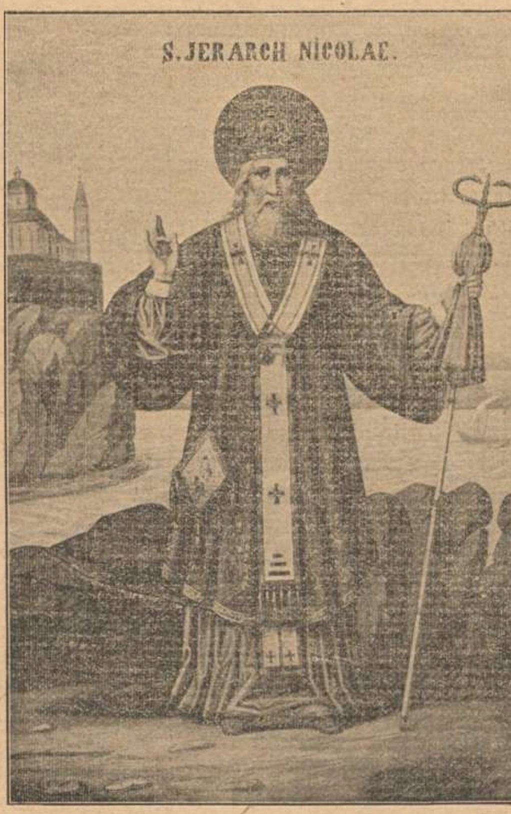
S.JERARCH NICOLAE.

I.
- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Rĕstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormênt
- Invierea Domnului
- Inălțarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nascerea Maicei Domnului
- Pogorîrea Duchului sfânt
- Nascerea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

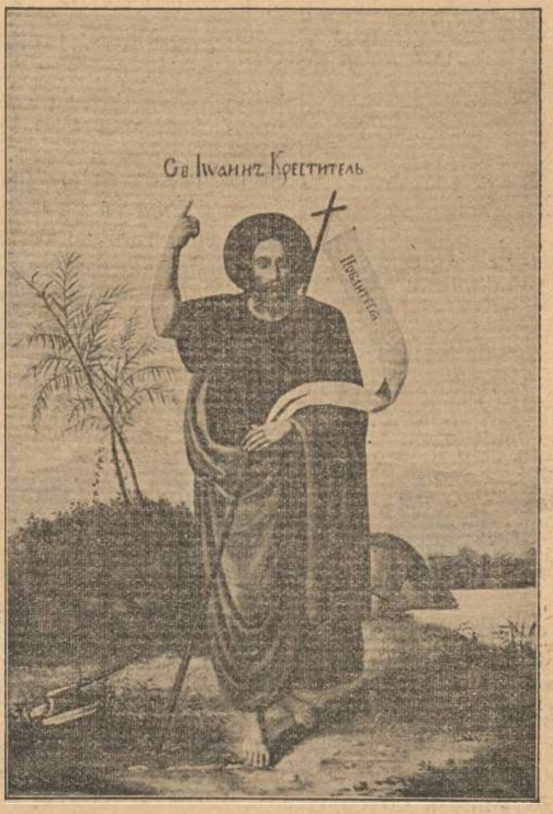

II.
- Iisus pe Cruce
- Inălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.
- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George "
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Archanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					**Grupa II.**					**Grupa III.**					**și Icóne din Grupa IV.**					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40 60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	**Cor. fórte fine.**
fine . . "	26 60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	**" fine.**
simple . "	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32 20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	**" simple.**

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tiniche cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu și ținc vor costa cu prețul metalului întrebuințat *mai mult.*

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 128 Sibiiu, Joi 15/28 Novembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strĕinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Esposeul.

Sibiiu, 27 Novembre n.

Ministrul de finanțe a presentat dietei țerii, în ședința de Sâmbătă, budgetul anului viitoriu, comentându-l și de astădată cu obicinuitul *esposeu* asupra situațiunii financiare a țerii. Evenimentul acesta e de interes mare pentru tóte popórele patriei nóstre, — pentru-că e vorba de banii vĕrsați din partea *lor* în nesĕcatul vas al vistieriei statului, — prin urmare ne intereséză și pe noi, Românii; din care motiv datóre este și presa română a-și spune cuvêntul în causă, cu atât mai vêrtos, că în parlament nu avem ómeni cari sĕ represinte adevĕratul punct de vedere românesc în direcția acésta.

Avem sĕ constatăm întâiu de tóte, că după cum ne spun gazetele patriotice din capitala țerii, esposeul ministrului de finanțe, — lung ca o zi de vară, — a lăsat fórte rece pe cei-ce l'au ascultat în dietă și numai puține și fórte slabe aprobări s'au auḑit din partea partidului guvernamental, — după ce ministrul și-a terminat chilometrica vorbire și s'a așeḑat în fotoliul ministerial pentru a se da cu totul binemeritatei odihne.

Lucru ușor de înțeles. Ministrul n'a vorbit de cât în cifre și cifrele sunt seci și reci; nu însuflețesc pe nimeni. Ce însuflețire póte sĕ câștige și sĕ simtă omul, când ceasuri întregi nu i-se vorbesce de cât numai pe córda acésta: luăm de aici atâta, dăm aici atâta, nu se ajunge atâta, întrece atâta, etc.? Plictisitoriu al naibii e un astfel de *esposeu!*

Și dacă mai iai, că în el ministrul de finanțe a zugrăvit cu colorile cele mai triste și situația apróре de desperat în care se află țéra din punct de vedere *economic-financiar*, e de mirat, că s'a putut nasce și atâta însuflețire și atâta simpatie pentru esposeul ministrului de finanțe, câte se zice că ar fi fost în dietă!

Pentru-că, după cum ne spune ministrul de finanțe, — cel mai competent, prin urmare, în chestii de natura acésta, — țéra nóstră stá apróре de pragul, dacă nu chiar pe pragul *unei crise teribile economice*, provocată de împrejurarea, că de ani de zile n'avem recoltă bună, prețurile cerealelor nu se urcă, filoxera pustiesce viile, bólele de porci și de vite cornute deciméză acéstă parte a averii cetățenilor, industria stagnéză și trebue sĕ sufere perderi colosale, comerciul stă pe loc, și altele și altele, tot lucruri îngrijitóre și deprimatóre pentru omul care se gândesce și la mâne, nu numai la astăzi, prin urmare și la viitoriul, nu numai la presentul acestui stat, din care facem parte și noi.

Intr'adevĕr posomorîtă icónă a situației economice-financiare din țéra nóstră e cea aruncată în fuga vorbirii din partea ministrului de finanțe în esposeul seu rostit Sâmbătă în dieta țerii. De altcum nouĕ ne este ea prea bine cunoscută, pentru-că de mulți ani tot așa o vedem. De ce ni-o presentă acum, și tocmai acum, și ministrul de finanțe, și în colori atât de sinistre? Iată de ce: ca sĕ îndemne ómenii la **crutare, la economisare.** In zile de crisă e bine sĕ se spună acésta cetățenilor.

Și ministrul de finanțe ni-o spune, limpede și la înțeles, că în situațiuni critice economice, cum e cea actuală, fie-care om are sĕ-'și reducă la minim trebuințele, sĕ vadă bine cum își împarte venitele, pentru-că nu știe când póte sĕ bată ciasul crisei, care aduce ruină totală pentru el, ca cetățean de stat, și prin el și statului, din care face parte.

Invĕțăturile sunt bune și la loc; pentru-că totdeuna e bine sĕ se spună ómenilor că au sĕ trăiască cu cumpĕt, cu socotélă bună și cu bună împărțélă. Și tot ce e de regretat e aceea, că cel-ce dă sfaturile și învĕțăturile acestea bune, ministrul de finanțe, ca chivernisitoriu al averii țerii, nu se ține și el de ele, pentru a da singur esemplu de economisare, de reducere și restrîngere de trebuințe, ci tocmai din contră, presentează parlamentului spre încuviințare un budget *cu douĕzeci și nouĕ milióne mai mare de cât cel din anul premergĕtoriu*, acum, tocmai acum, când amĕsurat constatărilor sale proprie, țara se află apróре de pragul unei *crise economice-financiare!*

Va sĕ zică, ministrul nostru de finanțe una a vorbit și alta a făcut, ceea-ce încă va fi contribuit mult la faptul, ca esposeul seu sĕ nu fie primit din partea deputaților din dietă, și nici din partea presei, cu prea mare bucurie și însuflețire. E o mare greșală acésta, pentru care domnul ministru de finanțe sigur că-și va auzí buchile în dietă, cu ocasiunea discuției ce se va deschide asupra budgetului, precum și pentru scăderile budgetului însuși, — despre care vom vorbí în numĕrul viitoriu.

Paza graniței. Ne spun patrioticele ziare că în ministeriul de interne se lucrează la un proiect de lege prin care se va sistemisa *gendarmăria de graniță*, în scopul ca sĕ controleze mai bine, nu știm ce... *emigrările sau imigrările??* Se lucréză de altcum și la un proiect de lege pentru *paspórte.*

Apărarea Sașilor. In ședința de eri, Luni, a dietei magiare, a luat cuvêntul și deputatul Sașilor, *W. Melzer*, pentru a apăra pe Sași în contra atacurilor adresate lor din partea magiară. A accentuat, că pe Sași îi légă de Nemții din Germania numai religia și cultura; alte legături nu au cu străinătatea, pentru-că ei știu fórte bine că esistența lor e strîns legată de esistența statului ungar, la a cărui consolidare contribuesc și ei, cu tóte puterile lor. Vorbirea a fost primită cu simpatie și din partea deputaților magiari.

Tariful vamal german. Intrĕ deputații Germaniei a fost împărțită motivarea noului tarif vamal, în care se spune, că după ce convențiile comerciale cu statele străine vor fi abzise pe 31 Decembre 1903, se impune necesitatea revisuirii tarifului vamal, și înlocuirea lui cu un tarif nou. Primejdiile cari amenință agricultura germană vor fi delăturate prin acest nou proiect de tarif, care va îmbunătăți mult situațiunea agriculturii în Germania. In Germania da; o va ruina însĕ cu desĕvîrșire în celelalte state!

Din Austria. Situația politică în partea ceealaltă a monarchiei încă tot nu e limpeḑită pe deplin. Părerea generală este, că de-și crisa a fost delăturată pentru un moment, e ușor posibil, ca ea de nou sĕ se ivéscă. Ziariul Cehilor tineri zice, că primministrului *Körber* nu i a succes sĕ scótă pe representanții Cehilor din reservele lor; ceea-ce insemnéză, că Cehii nu se mulțămesc numai cu promisiunile făcute, că se va țíné la timpul seu cont de pretensiunile lor. Ziariul *„Politik"* încă spune, că situația nu s'a schimbat și că dacă nu se ține sémă de postutatele Cehilor, crisa politică rĕmâne permanentă. Cum se vede, Cehii sunt încă tot stăpâni pe situație și vor esercia numai act de grație față de guvernul austriac dacă vor lăsa sĕ trécă budgetul. Că după budget ce va urma, vom vedé, și noi și — prim-ministrul Körber. De altcum se menține svonul, că în casul dacă Cehii ar prepara guvernului încurcături, reichsrath-ul va fi disolvat și se vor face alegeri noue. Mai ști, dacă nu e acésta tocmai și dorința Cehilor, cari din ultimele alegeri au eșit încâtva cam slăbiți??

Din dietă.

La ordinea zilei încă tot discuțiunea asupra rĕspunsului la mesajul de tron, — cu mică întrerupere Sâmbătă, când ministrul de finanțe a presentat projectul de budget pe 1902.

In firul discuțiunilor momente mai însemnate au fost în ședința din *18 Novembre*, în care deputatul *Beöthy Ákos*, fost membru al partidului național, (apponyist), ear' acum afară de partide, a luat la critică severă întreg sistemul de guvernare, nu numai al cabinetului de acum, ci al tuturor cabinetelor câte s'au perondat de la 1875 până acum. Lui *Széll* i-a imputat, că de la fusiunea din 1875, când în cabinetul Tisza a avut resortul finanțelor, și până la lex-Tisza are parte în pĕcatele politice ale tuturor cabinetelor. De-și accentuéză cu atâta aplomb lozinca *„legii, dreptului și dreptăţii"*, totuși nu s'a emancipat nici acum de sub sistemul vechiu, ci l'a atenuat numai în mijlóce. *Beöthy* a încheiat cu versurile: „In trecutul tĕu nici o bucurie; în viitoriu-ți nici o speranță!"

Firesce, *Széll* a rĕspuns imediat, căutând sĕ rĕstórne acusele ridicate de adversariul sĕu.

Ședința din *22 Novembre* pentru patrioții cu patentă a fost nou prilej de a-și scóte la mezat patriotica indignare contra bieților Slovaci, respective contra partidului poporal, cu știrea căruia se urméză agitațiunile panslave (!). De astădată salvatorul *ideii* a fost deputatul *Bornemizsa* Lajos, care atrăgênd atențiunea dietei asupra „agitațiunilor naționalistice slovace" din părțile nordice ale țerii, ar voí sĕ clarifice întrebarea: ori de lucrurile acelea agitătóre, ce se publică în organele de publicitate ale partidului poporal, se publică óre cu știrea și învoirea partidului? Acum deja în întrégă regiunea nordică e respândită agitatia naționalistică — zice Bornemisza, — chiar și în comitatul *Sáros*, unde până acum nici de veste nu i-se știa. Cetesce articoli din gazeta slovacă *„Krestyán"* și întrébă pe abatele *Molnár*, că consimte el cu cele publicate acolo? Se zice în un articol de acestea, că poporul slovac sĕ nu despereze, de-și e privit cu ochi bănuitori și de-și unii 'l consideră ca străin în acéstă țéră, apoi, că mai bine 'i merge Slovacului în America, unde 'i e permis sĕ fie slovac, unde biserica, școla, reuniunea, casina și tot ce are el e slovacă. Se mai spune în articol, că autorul a căpĕtat de la un slovac re'ntors din America o scrisóre, în care acela se plânge că re'ntors a casă a aflat stări de lucruri schimbate total, în satul seu acum preotul predică ungaresce, și când și-a esprimat nemulțămirea față cu predicarea în ungaresce, protopretorul l'a pedepsit cu douĕzeci de coróne. Amărit de cele ce a aflat a casă s'a re'ntors la America, unde acum blastĕmă asupra vestitei libertăți magiare.

A mai cetit și alți articoli din *„Krestyán"*, în firul cărora onorabilul Bornemisza a zis, că dacă s'ar înființa în slovăcime mai multe oficii de matriculanți, nici vorbă nu va mai fi de revisuirea legilor politice - bisericesci; dacă însĕ agitațiunea naționalistică slovacă va dura mai departe, atunci nu va mai fi în stare nimenea sĕ o suprime, ori s'o împedece. (Sgomot mare. Deputatul poporal *Buzáth* strigă: Nu ați făcut nimic în favorul naționalităților! Deputatul *Kubik* (poporal): Ceva totuși ați fi putut face în timp de 34 de ani! *Rakovsky*: N'au făcut nimic!) După liniștirea iritațiunii Bornemisza zice, că în actuala sesiune parlamentară nu e nici o problemă mai ponderósă de cât problema *agitațiunilor naționalistice dintrĕ slovăcime*, și întrébă de nou pe Molnár, că are cunoscință despre acestea și apróbă-le?

Molnár rĕspunde, că nu el e redactorul numitei foi, deci nu póte fi făcut responsabil pentru cele ce se publică în ea, afară de aceea el nici nu pricepe limba slovacă. Declară în fine, că partidul poporal nu numai nu are nimic cu agitațiunile naționalistice slovace, ci chiar *condamnă ori-ce agitațiune naționalistică*. (Ca sĕ se știe! Red).

Bornemisza ia de nou cuvêntul și cetesce încă un articol din *„Krestyán"*, în care nobilii slovaci sunt acusați că și-au tradat neamul: Pomaniczky, Beniczky, Mednyánszky, Rakovszky, Kubinyi și alții, cari nu mai recunosc a fi de origine slovacă. Peste tot domnii slovaci își tradéză neamul, nu respectéză și nu sprigines presa slovacă, jertfesc însĕ mii și mii pentru reuniunea culturală din nordul Ungariei (reuniune de magiarisare.— Red.), de la care Slovacii nu pot avé nici un folos, ci numai perderi și pagube incalculabile. Intrébă de nou pe Molnár, că apróbă el acești articoli, ori ba? Acesta rĕspunde și declară la fine, că „dacă ar afla în acei articoli și numai cât un fir de pĕr „ceva ce ar fi ori agitație naționalistică, ori infidelitate față cu statul unitar magiar", — le-ar condamna și osândí și dînsul.

Au mai reflectat lui Bornemisza încă trei deputați (membri noi ai partidului poporal), dintrĕ cari *Nicolau Zboray* a avut curagiul sĕ spună în plin parlament, că *bucuros subscrie fórte multe puncte* din articolii cetiți de Bornemisza.

*

In *casa magnaților* rĕspunsul la adresă a fost discutat și primit în ședința din 20 Novembre, fără gălăgiile obicinuite în casa de jos. Singur contele Aurel *Dessewffy* a provocat puțină sensație prin complimentul ce l'a făcut cabinetului actual prin declarațiunea, că era noua întrodusă de Széll e *era onorabilității*. La cererea ministrului de honveḑi baron *Fejérváry*, fost membru și în cabinetele anteriόre, Széll a respins complimentul, zicênd că „nu póte afirma nimenea, că erele de guvernament anteriόre ar fi fost lipsite de criteriul onorabilității". *Dessewffy* însĕ a rĕspuns că-și susține opinia, *„pentru-că guvernul anterior nu a respectat secretul epistolar și s'a ingerat și în afaceri de viĕță privată"*. (Afară de Fejérváry mai erau de față fostii ministri-presidenți Szapáry și Weckerle).

Din comitate.

Congregația comitatului Caraș-Severin.

Lugoj, 22 Novembre n.

Mercuri, în 20 Novembre n. s'a ținut în Lugoj adunare generală estraordinară municipală, pentru a stabili în mod final lista viriliștilor comitatensi și pentru a pune termin de alegere, pentru membrii cari au sé facă parte din congregațiunea comitatensă în urma mandatului primit de la alegĕtori.

Lista viriliștilor a fost votată în forma presentată din partea organelor oficióse ale comitatului, după ce întâiu membrul *Virgil Tomici* a dat o lecție bună funcționarilor de la comitat, cari se fac advocații celor îndreptățiți sĕ li-se socotéscă darea duplu, și le trimit petițiuni litografate spre subscriere, pentru a reclama acest favor dat de lege; ear' terminul pentru alegerile membrilor comitatensi s'a fixat pe zilele din *28, 29 și 30 Novembre n.*, numindu-se presidenți de alegere și dintrĕ Români mai mulți, ca de es. Dr. *George Popoviciu*, protopopul Lugojului pentrul cercul electoral al Lugojului român, dl *Coriolan Bredicean* pentru cercul Gavoșdiei, *Elie Trăilă*, pentru al Maidanului, etc.

Momentuositatea congregației acesteia, din punct de vedere național o formézā însĕ cele douĕ interpelațiuni rostite în congregație înainte de a se întra în ordinea de zi.

Una a fost a iubitului nostru conducĕtoriu *Coriolan Bredicean*, în chestia *sacrilegiului de la Balinț*, unde gendarmii au necinstit sfântul altariu al bisericei române, și alta a protopopului din Lugoj, Dr. *G. Popoviciu*, în chestia colonisărilor făcute și plănuite a se mai face pe *Valea-Begheiului*, în comitat.

Amêndouĕ au fost ascultate cu mult interes, și au provocat rĕspunsuri mulțumitóre de la vicecomitele *Fialka*.

Dl *Coriolan Bredicean*, după ce constată în interpelarea făcută, că nu trece an în care sĕ nu se întémple conturbări grave de liniștea publică, în acest comitat, locuit de cel mai blând și ascultătoriu popor, de poporul român, cum s'a întemplat la *Mehadica*, *Corniareva*, ear' acum la *Balinț*, și după ce face declarație solemnă, că Românii vor ține la tricolorul lor național așa cum țin la limba, legea și datinile strămoșești, pentru-că *„iubirea nóstră cătră tricolorul național nu ni-o póte stinge nici o gónă și nici o ordinațiune ministerială,“* — pune întrebarea: ce s'a întêmplat la Balinț? și rĕspunde astfel:

La 3 Novembre a. c. s'a fixat ziua sfințirii școlei gr.-or. române, și despre acésta s'a avisat și autoritatea publică locală, deci și dl Hirschl. Protopopul tractual se aștepta sĕ vină cu trenul, de aceea poporenii au aranjat un banderiu și călăreții purtau stegulețe treicolor ca semne de paradă. Așa a trecut — pe la casarma gendarmilor — cortegiul de întimpinare la gară, dar' fiind-că protopopul nu a sosit cu trenul, cortegiul s'a reîntors cu acele stegulețe în Balinț. Pretorul Hirschl a sosit tot cu acel tren, cu care așteptau poporenii pe protopopul, și Hirschl a vĕḑut steguleţele și a fost poftit sĕ mérgă el într'una din trăsuri, dar' n'a primit învitarea, însĕ nici steguleţele nu le-a esceptionat, nici nu a poftit depărtarea lor. Ast mod Românii neavênd nici în gând a face vre-o demonstrație contra suveranității statului, reîntorși în Balinț s'au dus la biserică, eară steguleţele le-a dat fie-care la câte un copil, ca sĕ se jóce cu ele. Până a durat serviciul divin în biserică, conducĕtoriul postului de gendarmi din Balinț a dat față cu dl Hirschl și a venit vorba și de steguleţele călăreților și prin urmare dl Hirschl a fost înainte avisat de ce se pregătesce. Ce ordin a dat dl Hirschl nu putem ști, fiind vorba de instrucții date eventual sub sigilul secretului oficios, prin urmare decursul acestei întrevederi nime nu-l va puté constata. Fapt e însĕ, că până decurgea în biserică slujba, după-ce au dat lui Hirschl raport, gendarmii s'au pus în plen-parad și adjustare completă și s'au postat înaintea bisericei, așa, că după-ce poporul a eșit din biserică cu litia, ca sĕ mérgă la școlă sĕ o sfințéscă, gendarmii au fost presenți și lăsând sĕ tréca cu litia, au întrat în biserică unde se mai afla numai epitropul și crîsnicul, și întrând prin ușa împĕrătéscă în altar au întrebat de steguleţe. Neaflând nimic în biserică, au chemat de la slujba de sfințire, care se sĕvêrșea la școlă, pe cei-ce erau în banderiu cu steguleţe și i-au dus sub escortă la căsarma gendarmilor. Acesta e faptul care constitue conturbarea serviciului divin și violarea sânțeniei bisericei.

Sfințirea școlei din Balinț, cu steguleţe cu tot putea trece în liniște, dar' autoritățile publice, cari au datorință sĕ ocrotéscă biserica și școla, în loc sĕ-și împlinéscă acéstă datorință, ele provócă, ele conturbă sânta slujbă bisericéscă, ele calcă biserica și altariul, ele rup pe credincioși de la slujba divină și îi escortéză. Ertat e acésta? Nu! Punibil e acésta? Da! Vom vedé. Sau earăși sĕ se repeteze, ca în trecut, scăparea de sub rĕspundere a provocătorilor și căutarea pĕcătoșilor întrĕ nevinovați?! E întru adevĕr scandal, că vênătorii după merite și persecutătorii poporului, când resultatul dispositiunilor lor întrece așteptarea lor, sau vĕd că au lovit preste țel, atunci fie-care caută sĕ arunce responsabilitatea pe celalalt. Așa-i și în casul concret. Dacă nu se călca biserica, altarul, și nu se conturba slujba divină, se întreceau care de care, arogându-și sieși meritul, că ar fi prins „demonstranți antipatriotici“. Stând causa altcum, Hirschl se lapĕdă de urmărirea treicolorului și nu vrea sĕ fie identificat cu aceea ce au făcut gendarmii. Dar' óre nu a putut Hirschl împedeca procederea gendarmilor? Ce grabă au avut în zi de sĕrbătóre, cu ocasiunea sfințirei de școlă a face perchisițiune, în causa de transgresiune, în care nici nu e ertat sĕ se facă. Și cum cutéză gendarmi a întra în biserică fără a avisa pe stăpânul bisericei? Numai în mod ilegal. Cine li-a spus gendarmilor că în biserică sunt steguleţe? Nime! Și dacă călăreții pórtă steguleţe treicolore, casa lui Dumnezeu e responsabilă? E curată desprețuire a bisericei și tocmai gendarmii cei de altă lege trebuia sĕ respecteze sfințenia bisericei românesci, respectarea sfințeniei bisericilor preste tot e o datorință elementară a fie-cărei autorități publice. Las' că și biserica trebue sĕ țină la demnitatea ei, și póte că despectarea bisericei din Balinț a urmat ca o rĕsplată, pentru-că altariul Mântuitoriului și sânta cruce au fost închinate celui ce nu crede nici în Christos nici în semnul mântuirei nóstre. Pentru acéstă uitare de demnitatea bisericilor din Balinț vor avé sĕ rĕspundă episcopii respectivi și vor avé datorința a se îngrijí, ca pe viitor sĕ nu se mai repete astfel de scene umilitóre.

Tot asemenea de revoltător e și faptul sĕvêrșit de gendarmi, cu scóterea ómenilor de la slujba dumnezeéscă. Creștinul la slujbe divine numai de glasul preotului are sĕ asculte, ca de glasul celuia ce stă întrĕ credincios și Dumnezeu, la care se închină. Zis'a cineva că ómenii sunt la slujbă cu steguleţe treicolor. Nu! Deținere, escortare în causa de transgresiune nu esistă după lege, apoi când gendarmii au călcat legea, nu sunt ei provocatori?

Iată că poporul român, bun, blând, supus, ascultător — prea ascultător — stăpânit de autorități de alt neam, trebuie sĕ îndure violări de sfințenia bisericei, de libertate, de cultul religios! Și din ce causă? pentru-că lipsesce iubirea autorităților pentru popor, lipsesce simțul de datorință, lipsesce conștiința, că autoritățile publice sunt pentru popor și sunt slujbașii lui plătiți și susținuți de el — precum i-a învĕțat secretariul de stat Gullner.

Aceste direcțiuni trebue sugrumate, aceste fapte trebue strivite, de aceea întreb pe dl vice-comite:

1. Are cunoscință de faptul acesta?

2. Eruatu-l'a și ce a făcut pentru eruarea adevĕrului și a culpabililor?

3. Ce dispoziții a luat, ca sacrilegiul bisericei, violarea cultului religios, călcarea libertății cetățenilor, sĕ fie în mod esemplar pedepsite și pe viitoriu?

4. Ce are de gênd a face, ca pe viitoriu biserica, școla, cultul, libertatea, sĕ aibă garanțe mai seriόse?

Vice-comitele *Fialka* rĕspunde, că a condus însuși ancheta deschisă și a constatat, că într'adevĕr s'a comis act de violare în contra evlaviei religióse, isvorit din escesul de zel al gendarmilor, cari au lucrat de capul lor, prin urmare protopretorul *Hirschl* nu e vinovat întru nimica. Pedepsirea gendarmilor a fost cerută din partea vice-comitelui de la comandamentul gendarmilor din Seghedin.

Dl *Corolian Bredicean* cere, ca resultatul cercetării disciplinare, ordonată în contra gendarmilor, sĕ fie comunicat autorității superióre bisericesci, a bisericei violate din Balinț, ear' ministrului de honvedi sĕ se trimită representațiune, ca prin un cerculariu sĕ instrueze gendarmeria sĕ nu mai necinstéscă biserici. (Va urma).

Chestiuni școlare.

Ceva din trecutul și presentul școlei poporale, în legătură cu posițiunea învĕțătorilor

de **Ioan Paicu** învĕțătoriu.

(Urmare.)

Eu cred, că a sosit timpul, când trebue sĕ fim convinși, că numai reputațiunea, vaza, autoritatea nóstră și respectul ce trebue inspirat ori-și-cui, ne va pune în posiție de a nu fi vorbele nóstre cele bune și frumóse din școlă după cuvintele apostolului Pavel: „Aramă sunătóre și chimval rĕsunător“.

Tincu Velea, istoric bănățean, zice: „Un popor numai atunci viéză, dacă 'și cunósce trecutul și se însuflețesce de viitoriu“. Sĕ ne întórcem în momentele acestea ochii sufletului spre a ne aminti sórtea școlelor pop. române și a învĕțătorimei din trecut, și scărmânênd presentul, sĕ viețuim în viitoriu unii cu alții conform binelui și adevĕrului, dreptului și dreptății, cu desinteresare, după anumite regule, ca sĕ putem la pragul casei vecinicei zice: Ați vĕḑut și știți, cum era în trecut?!! Uitați-vĕ și admirați presentul!! Insuflețiți-vĕ de falnicul viitoriu, ce ne așteptă, ca sĕ viăm!! Sĕ facem, ca viitoriul sĕ pótă spune cu glasul stâncei din munte, că conducĕtorii imediați ai poporului român — preoții și dascălii — au creat acésta stare de lucruri și ei ajutându-se împrumutat au dat direcțiunea corectă și démnă de vița română.

Am auḑit cu toții, — și cei ce au funcționat în trecut și nu sunt nici astăzi pensionați știu, — că plata învĕțătorilor de atunci era de tot modestă. Câteva merțe de bucate, o dutcă de la tot copilul de școlă, atâta tot!

Și rar, ba mai nicăirea — la sate înțeleg — nu era salariu sistemisat de 200 floreni, — apoi de 300 nici pomenélă. Nu ne putem mira acum, dacă poporul privesce cu gialuzie la — atâta ban, — treisute de zloți, pe o earnă. Căci poporul nu pricepe pretutindenea despre ce este vorba, și nu pretutindenea i-se esplică lucrul, din care causă apoi resultă atâtea neînțelegeri și negocieri!!

Prin urcarea salariilor ni-s'au însutit însĕ și sarcinile. Ni-s'au pus mulți controlori. Fie-care poporean care contribue cu obolul sĕu la léfa învĕțătoriului, se ține în drept a pretinde ceva de la cel plătit de el.

Dar' sĕ nu mai facem poménă lungă despre aceste rele, ci sĕ facem o mică reprivire asupra stării învĕțătorilor și a școlelor nóstre din trecut, ca în comparare cu cea presentă sĕ putem conclude atitudinea ce avem a lua în viitoriu, provĕḑêndu-ne cu armele cu cari sĕ putem lupta contra indolenței, presumțiunei, arogantei și obstinenței.

In timpul mai vechiu, cu privire la persóna educătóre putem afirma că învĕțătoriul de regulă era cel mai de frunte, mai talentat și mai cu stare om din comuna bisericéscă.

Era omul acasă la el. Nu-i trebuia cuartir, nu lemne, ba chiar și prelegere se ținea în multe locuri în casa dascălului.

Era stimat de poporeni cu mult mai mult decum suntem noi astăzi, pentru-că dacă nu toți, apoi partea cea mai mare depindeau de la dînsul.

Nu cuteza, pentru multă lume, sĕ zică careva ceva dascălului în față vorbe de ocară, pentru-că fie-care se temea, că dascălul ar puté pretinde capitalul ce-i datoresce, sau cele 3 ferdele de bucate, cu cari de 3 ani rĕmăsese în restanță.

Insĕ noi nu putem îngădui atâta vreme. Pentru-că nóuĕ ne trebue salariul, ca sĕ ne susținem. Ba ne mai trebue și cuartir, și lemne de foc, și cuincuenal și grădină etc.! Apoi sĕ nu se spărie bietul român de atâția — *și —?!!* De aici a rĕmas până astăzi în inima poporului nostru de la sate convingerea: că un om din satul lui tot 'i mai bun, de-ar avé numai a 3-ea parte din cualificațiunea unui străin, căci nu cere atâtea și mai merge și pe așteptate, sau pe o zi de lucru. Vorba comună: „Nici un proroc nu-i cinstit în patria sa“; aici are loc numai ținêndu-ne strict de înțelesul ei. Căci învĕțătoriul în comuna sa natală 'și are dușmanii perpetui, — dacă are, — de cari știe sĕ se păzéscă, căci are cunoscință de causa din care îi sunt dușmani. Dar' apoi și are și ómenii sĕi, cari îl sprijinesc în bunele sale intențiuni.

In sat străin însĕ, aprópe, sau chiar toți 'ți sunt dușmani, — înțeleg, — dacă te porți cum îți dictéză legea fără a fi sprijinit din partea celor ce datorință au a te ajutora. Numai atâta e deosebirea, că unii sunt mai puțin și alții mai mult pronunțați.

In timpul trecut n'apuca sĕ rupă individul o zeiche de mițe și era învĕțătoriu în tălpi. Astăzi însĕ rupi multe rocuri pe bancele școlei, înveți și cheltuiesci mult, până primesci „darul și darea de sus“.

In timpul cu salariile la aparență mici se ținea prelegere 2-uă, cel mult 3 óre pe zi. Astăzi avem une-ori și șepte.

Atunci li-se spunea elevilor, când erau sĕ plece acasă: pe după amézi aveți d'aici până aici, cari nu veți ști, sĕ luați câmpii!! După ce ajungeau copiii acasă, rupeau, rupeau; așa învĕțau. Căci ce zicea dascălul era sfênt, și numai la o singură întrebare a lui, trebuia spusă lecția, — de elev — ca pe sfóră.

Astăzi fără a te mai cugeta și la „Higiena pastorală“, propui după tóte regulele pedagogice și psichologice, până începi a ofta și te apucă junghiuri pe la tóte încheieturile. Ear' dacă cu tóte acestea întrebând pe copilașiul cuiva despre ce a fost vorba în óra trecută? și lui i-a înghețat vorba în gură; pună-te Dzeu și 'i dă 2-a în palmă, c'apoi îți vezi sfinții. Pentru-că și părintele copilului respectiv știe, că învĕțătoriul trebue sĕ fie sfênt din icónă. (Va urma.)

Revistă esternă

Turburări grave în Grecia. De mai mult timp studenții de la universitatea din *Atena* sunt în permanentă agitație, din causă că sfântul sinod se declarase pentru traducerea evangeliei în limba elină modernă. S'au făcut demonstrațiuni mari împreunate cu răniri și arestări, și chiar mórte de om, în urma cărora *metropolitul Procopios Oeconomides*, presidentul s-tului sinod, cum și *șeful gendarmeriei* și *prefectul poliției* din Athena *și-au dat dimisia*, ear' guvernul a numit comandant al trupelor chiămate a restabili ordinea, pe generalul Vassos.

Cestiunea a început sĕ devină atât de gravă, în cât chiar și presa care la început era pe partea demonstranților, acum îndémnă poporația și studențimea la liniște.

Despre evenimentele de Vineri telegramele din Athena raportéză următórele:

Studenții au petrecut nóptea la universitate.

Camera s'a întrunit diminéța pentru a procede la constituirea biurourilor. Aspectul Camerei este fórte furtunos.

Se produc altercațiuni întrĕ deputați. Ministrii nefiind presenți, deputații din opozițiune hotăresc sĕ trimită o deputațiune, ca sĕ-i învite a asista la ședință. In Cameră, deputații se forméză în grupuri numĕróse, cari discută, cu animațiune. Grupuri numĕróse staționéză de asemenea în fața Camerei și a Universității.

Se vorbesce de manifestațiuni noue pentru după amiazi.

De altcum istoricul și stadiul de acum al cestiunii e următoriul:

Prin cercurile bisericesci și prin cercurile literare din Atena se agită deja de mai mulți ani ideia, ca evangelia se fie tradusă în limba grecă modernă, căci limba clasică elină, în care este acum tradusă evangelia pentru usul tuturor bisericilor grecesci din lume, nu mai este bine înțelésă de imensa majoritate a populațiunei grecesci.

Curentul acesta a început sĕ prindă un teren larg atât în Grecia, cât și mai ales în Atena.

S'a urmat o discuție mare academică asupra acestei cestiuni prin ziare, prin reviste literare și bisericesci, cum și prin scrieri volante, — literatură întrégă asupra clasicismului și asupra neologismului. In cele din urmă chiar și o parte a clerului superior a fost câștigată acestei idei.

Astfel ideia cóptă, ea a fost adusă în discuțiunea sesiunei de tómnă a Sfântului Sinod din Atena. Preşedintele Sfântului Sinod, *metropolitul Procopios Economides*, a stăruit mult pentru traducerea evangeliei în limba modernă grecéscă şi, spre a susţiné propunerea, a ţinut un discurs lung, care a produs mare sensaţie.

Metropolitul a zis că evangelia este cel mai bun mijloc, ca în statele unde nu există nici o libertate, precum în Turcia şi în Egipet, sĕ se facă o vie propagandă panelenă. Dovadă e istoria modernă a Spaniei, unde în timpul revoluţiei carliste, când libertatea presei fusese suspendată, ziarele au publicat drept prim-articoli părţi din evangelie, cari s'au potrivit perfect cu situaţiunea. Şi cu aceste texte de evangelie s'a făcut cea mai activă propagandă în contra monarchiei, de către republicani.

Cu actuala evangelie, scrisă în limba clasică elenă, de sfinţii părinţi ai bisericei, nu se póte face nici o propagandă culturală şi religiósă, căci ea nu e înţelésă de imensa majoritate a poporaţiunii grecesci.

In altă ordine de idei Metropolitul a arătat că şi România s'a lĕpădat de vechea limbă slavonă ce era în us în bisericile române, şi apoi, acum zece ani, a modificat din nou redacţiunea evangeliei, ţinênd cont de evoluţia limbei române. In Sêrbia şi în Dalmaţia de asemeni s'a înlocuit vechia limbă slavonă. Tot aşa la catolici, cari de altfel ţin mult la limba latină, în propaganda lor în Balcani şi în extremul orient se servesc de evangelia tradusă în limba popórelor respective.

Presa grecéscă, sesizată de propunerea preşedintelui Sfântului Sinod, a început o discuţie violentă asupra acestei cestiuni. Ziarele cele mai serióse şi mai importante din Atena, *Asty* şi *Akropolis*, au susţinut şi susţin cu multă căldură întroducerea limbei moderne în biserică.

In contra acestui curent s'a ridicat studenţimea din Atena, sprijinită de o parte din presă. Ea susţine că este o profanare a se atinge de textul sfânt al evangeliei, fixat de sfintele concilii de pe vremuri. Discuţiunile au degenerat atât de mult, în cât s'au produs conflicte sângeróse.

Acum cestiunea a trecut în domeniu politic, căci *opoziţia vrea sĕ profite din mişcarea ce s'a produs în contra hotărîrei Sfântului Sinod, spre a o exploata în contra guvernului.*

Telegramele din Athena dto 23 Novembre raportéză, că ministrul-president *Theotokis* a presentat regelui dimisia cabinetului, pe carea însĕ regele a respins'o.

Studenţii ţin încă tot ocupată universitatea, declarând că nu vor eşi din ea până nu vor fi retractate urmăririle judiciare. Totodată cer excomunicarea traducĕtorilor evangeliei.

[Mai nou]

Din Athena se raportéză dto. 25 Novembre, că în urma insistenţei ministrului-president Theotokis, regele a primit totuşi dimisia cabinetului.

Formarea noului cabinet a fost concredută lui *Zaimis*, care Luni séra a presentat regelui următórea listă:

Zaimis ministru-president şi ministru de esterne; pe lângă acestea, până la terminarea investigaţiei în causa turburărilor ţine şi resortul justiţiei; *Triandasillacos* la interne; *Topalis* la marină; *Monfferato* la culte şi instrucţiune publică; *Negriss* la finanţe; colonelul *Corpas* la rĕsboiu.

Regele a aprobat lista. Noii ministri au depus jurămêntul încă în aceeaşi zi.

După depunerea jurămêntului s'a publicat un decret regal, prin care *şedinţele dietei sunt suspinse pe patruzeci de zile.*

*

Rĕsboiul Burilor. Telegramă sosită la *Bruxela* dto 25 Novembre, raportéză că nu de mult comandantul *Viljoen* a făcut prisoneră o trupă compusă din mulţime de cafferi sub conducerea a 23 soldaţi englezi. Pe basa dreptului ginţilor Viljoen a dispus împuşcarea tuturor cafferilor, ear' cu privire la cei 23 soldaţi a făcut întrebare la Kitchener: ori de consideră ca vênători de pradă pe albii cari luptă în companie cu cafferii, sau de soldaţi ai sei? Kitchener a rĕspuns că respectivii sunt *soldaţi din armata sa.*

Guvernul bur a pus şi acéstă epistolă la dosariul actelor, ca o dovadă că Englezii nu se ruşinéză a înarma contra Burilor seminţii selbatice.

Din România.

Deschiderea sesiunei parlamentare. Mâne, Joi, se face la Bucuresci deschiderea sesiunei ordinare a corpurilor legiuitóre, după programul următoriu:

La orele 11 de diminéţă se va celebra un Te Deum la Metropolie, în presenţa: dlor senatori şi deputaţi, dlor ministri, Inaltei Curţi de casaţiune, Inaltei Curţi de compturi, Curţilor, tribunalelor, corpului profesoral, autorităţilor administrative, militare, consiliului comunal şi Camerei de comerciu.

La orele $11\frac{1}{2}$ înaltele Corpuri şi autorităţi se vor întruni în sala şedinţelor Adunărei şi vor ocupa: Inaltele Curţi de casaţiune şi de compturi, tribuna a doua în drépta tribunei diplomatice. Curţile, tribunalele, corpul profesoral, autorităţile administrative, comunale şi Camera de comerciu, tribuna oficială.

Domnii senatori vor ocupa întâele bănci ale Adunărei din drépta Tronului; domnii deputaţi băncile din faţa Tronului.

Pornirea certegiului regal de la palat se va anunţa prin 101 tunuri.

La órele 12 M. S. Regele, însoţit de A. S. R. Principele Moştenitor, este primit la scară de către dnii ministri şi de către biurourile Corpurilor legiuitóre. M. S. Regele va întra în sala şedinţelor Adunărei, precedat de adjutanţii Sĕi, şi se va urca pe Tron, încunjurat de dnii ministri şi de Curtea Regală.

M. S. Regele după cetirea Mesagiului de deschidere părăsesce sala Adunărei, şi Corpurile legiuitóre proced îndată la începerea lucrărilor.

Dnii senatori trec la locul Senatului.

NOUTĂŢI

Monarchul despre patriotismul Românilor. Zilele trecute Maj. Sa monarchul a primit în audienţă pe deputatul român bucovinean bar. Vasilco. Convorbind cu el despre situaţia parlamentară critică în Austria, Maj. Sa a zis: „*Sunt convins de patriotismul Românilor*“.

*

Concert. Celebrul baritonist *Dimitrie Popoviciu* de la opera wagneriana din Bayreuth, care a concertat mai pe urmă în Braşov, va arangia şi în oraşul nostru un concert *Duminecă* la 1 Decembre 1901 în sala de la *Musikverein.* Detailuri în numĕrul proxim.

*

Maria Terezia. Sâmbătă a fost botezată, în capela din Wallsee, nepoţica M. Sale Francisc Iosif I., dându-i-se nume *Maria Terezia.* Naşă a fost archiducesa Maria, representată prin archiducesa Maria Terezia, mama vitregă a moştenitoriului Francisc Ferdinand. La actul botezului a asistat şi Maj. Sa.

*

Alegerea de protoprerbiter al tractului *Vêrşeţ* (diecesa Caransebeşului) se va face în *26 Novembre* (9 Decembre). Comisariu electoral e Andreiu *Ghidiu*, protopresbiterul tractului Caransebeş.

*

Emigrările. Guvernul ţerii a compus un raport voluminos, fórte amĕnunţit, despre stările publice din ţéră. E împărţit în trei părţi. Partea primă face cunoscute diferitele lucrări ale ministeriilor, ear' în a doua şi a treia parte se arată starea din anul 1900, pe tóte terenele vieţii publice, precum: mişcarea populaţiunii, amintindu-se şi *emigrările şi imigrările*, apoi stările comerciale, industriale, de agricultură etc. La emigrări găsim trecute următórele date autentice: In decursul anului 1900 au părăsit ţéra pentru a-'şi căuta o patrie mai bună: 33.888 de cetăţeni, împărţiţi după naţionalităţi astfel: Slovaci 14.170, Magiari 9.883, Nemţi 4.393, Croaţi şi Sêrbi 3.928, Ruteni 3.116, *Români 3.092*, — de alte naţionalităţi 306. Semne de bunăstare şi de înaintare economică vor fi şi acestea.

*

Contra imigrării Evreilor. Pentru a feri ţéra de potopul imigrării Evreilor, deosebi a celor din România, guvernul iniciase încă mai de mult tratative cu statele străine în objectul óre-căror condiţiuni pe lângă cari sĕ se concédă Evreilor trecerea graniţei. Terminate aceste tratative, ministrul de interne a dat zilele trecute un circulariu prin care dispune, că numai acelor Evrei din România sĕ li-se permită a trece prin ţéră, cari vor arăta că au pentru suportarea speselor de calĕtorie cel puţin 400 coróne, cei în etate peste 10 ani, şi cel puţin 200 coróne cei sub 10 ani, ori dispun de un astfel de bilet de călĕtorie, estradat din partea óre-cărei societăţi de transport, care le asigură pe întreg parcursul spesele de călĕtorie, de întreţinere, eventual şi de căutare medicală şi de înmormêntare.

Aceste dispoziţiuni s'au luat în vederea faptului că mulţi Evrei se strĕcurau peste graniţă sub pretextul că au sĕ călĕtorésca mai departe, dar' întraţi odată în ţéră se dădeau jos din tren pe la anumite staţiuni şi rĕmâneau aici.

*

Post de notariu. De la pretura din Jam e escris concurs pentru întregirea postului de *notariu-adjunct* în *Iladia*, dotat cu 900 coróne salariu şi 100 coróne relut de cuartir. Termin de concurs 14 Decembre st. n. Petiţiunile sunt a se adresa protopretorului Korkán în *Jám.*

*

Asigurări asupra vieţii în combinaţiune cu achitarea împrumuturilor hipotecare. O chestiune interesantă preocupă deja de timp mai îndelungat reuniunile de agricultură din Germania, fără a fi putut însĕ ajunge, până acum, la un resultat real. Este anume vorba de a desărcina proprietăţile fonciare pe calea unor asigurări asupra vieţii, spre care scop se proiectéză crearea unei mari societăţi de asigurare. cu un capital social de 10 milióne marce. In esenţă mersul afacerilor acestei bănci ar fi următoriul: agronomul ridică la banca de asigurare hipotecară sau la o altă bancă un împrumut hipotecar pe amortisaţiune, avênd a plăti la an 4% interese şi $\frac{1}{2}$% resp. 1% cuotă de amortisare. In casul prim împrumutul s'ar replăti în 56 ani, în casul al doilea în 41 ani. In schimbul unei prime anuale nevariabile, plătibilă din partea asiguratului până la mórtea sa, dar' cel mult până la etatea de 65 ani, banca se obligă faţă de asigurat a replăti după mórtea acestuia întreg restul împrumutului seu hipotecar, în numĕrar. In modul acesta i-s'ar oferi familiei agronomului posibilitatea de a moşteni proprietatsa liberă de sarcini, ceea-ce fără acésta asigurare, şi avênd în vedere durata cea lungă a împrumutului (56 resp. 41 ani), altcum nu ar fi posibil. Ideia de-şi nu este nouă, va fi probabil executabilă, întrucât, se înţelege, va succede a aduna capitalul trebuincios. („Rev. Economică“).

*

Monete noue. In anul 1902 monetăria statului va bate următórele monete noue: 600.880 piese de câte 20 coróne în aur, (în valóre de 12,017.600 coróne), 200.000 piese de câte 10 coróne în aur (în valóre de 2,000.000 coróne), 50,000.000 piese de câte doi fileri (de bronz, în valóre de 1,000.000 de coróne), 50,000.000 piese de câte 1 filer (în valóre de 50.000 coróne), — de tot 55,800.880 monete în valóre de 15,067.600 coróne.

*

Patrusprezece zile — în agonie. Inainte cu două sĕptĕmâni s'a întêmplat în familia lui Schwarcsuk (servitoriu la universitatea din Budapesta) nenorocirea, că rĕsturnându-se lampa şi esplodând, petrolul a stropit pe hăinuţele copilaşilor Iosif şi Béla, cari într'o clipă au fost cuprinşi în flacări. Micul Iosif (în etate abia de un an) a murit atunci îndată, în urma arsurilor; celalalt însĕ (în etate de 6 ani) a chinuit patrusprezece zile. Luni diminéţa mititelul a scăpat în fine de chinurile grozave. Cadavrul i-a fost dus apoi la morguă.

*

Ştiri din România. Societatea agrară a marilor proprietari a hotărit sĕ aranjeze o *exposiţie generală agricolă* şi têrg de vite în intervalul din 15 Septembre până 15 Novembre 1902; sĕ angajeze membri corespondenţi din străinătate, şi sĕ ţină în fie care Joi conferinţe publice în localul ei din Bucuresci, al căror subject vor avé sĕ fie cestiuni agricole. — Duminecă s'a făcut în Bucuresci desvĕlirea monumentului ridicat de colonia italiană în amintirea regelui Umberto I. Au participat la solemnitatea desvĕlirii marchisul Beccaria d. Incisa, ministru plenipotenţiar al Italiei la Bucuresci, colonia italiană din Bucuresci şi representanţii coloniilor din Galaţi şi Brăila, şi public numĕros. Monumentul e aşezat în sala festivă a noului palat al şcólelor italiene, a cărui inaugurare încă atunci s'a făcut. Noul palat are două etagii şi trei faţade în trei strade, cu sale mari şi spaţióse, în cari vor fi instalate: şcóla primară de băeţi, şcóla primară de fete, societatea italiană de binefacere, reuniunea de cântări, etc. Memoria lui *Mihaiu Vitézul* a fost sărbătorită în ziua de Sf. Mihaiu şi în Ploeşti, Piteşti, Piatra-Neamţu, Craiova şi T.-Severin prin conferinţe asupra faptelor eroice sĕvêrşite de vitézul Domn. — Consiliul de ministri a acordat un credit de 8000 de lei pe séma ministeriului de domenii, pentru cheltuelile de representare a României la *esposiţia de pescărit din Ostende.* La acéstă esposiţie va fi espus şi un *morun* de 150 chilograme, pescuit la pescăriile din judeţul Tulcea. — *Regele* a dăruit societăţii „*Elena Dómna*“ un teren de 15.000 metri pătraţi, situat lângă şoséua Filantropia. Pe acest teren societatea va începe la primăvară construirea unui asil pentru infirmi şi sĕraci. — *Ministrul de culte şi instrucţiune publică* a interzis şcólelor evreesci a mai ţiné prelegeri în zi de Duminecă şi serbători românesci.

*

Ştiri mĕrunte. Poliţia din Viena a deţinut pe pantofariul Bukovski, pe soţia şi două calfe ale lui, prinşi că falsificau bani: piese de 20 fileri, de 1 corónă şi de 1 florin. — Alegerile municipale în comitatul Caraş-Severin se for face în 28, 29 şi 30 Novembre. — In Sielniţa (comitatul Liptó), din negrija unei femei au ars 17 case cu tóte supraedificatele lor şi împreună cu mulţime de bucate. — In hotarul comunei Ladna mică (lângă Caşovia) peste 1000 jugĕre de pădure ard de mai multe zile. — In *Caransebeş* în nóptea spre 17 Novembre au ars casele, clădirile economice şi mulţime de bucate şi nutreţ ale locuitorilor V. Săcălăzan, N. Piţigoiu, V. Cornean, S. Cornean, I. Socaciu şi Iefta Bîju. Focul abia diminéţa pe la opt óre a putut fi stins. — In *Cossova* (cercul Făgetului) au fost nimicite de foc optsprezece case cu tóte clădirile economice şi cu tot ce era adunat pe lângă ele. — Cum e informat „Magyar Nemzet“, inspectorul regesc de şcóle Carol *Kakujay* din Braşov va fi pensionat definitiv.

FELIURIMI

Din ameninţările lui Bismarck. Profesorul *Frederiksen* publică într'o revistă danesă o epistolă a lui *Bismarck* scrisă în tómna anului 1862 lui *Blixen-Filecke* ministrul-president al Danemarcei, cu care era în bună prietinie. In 1862 ajunsese Bismarck ministru al Prusiei şi — după cum dovedesce epistola din cestiune — deja de pe atunci era hotărît sĕ sfarme totul ce ar sta în calea unirii principatelor germane. Epistola conţine în acest object următórele: „Sunt ministru. Dacă scopul tĕu e sĕ faci din Scandinavia o singură ţéră, nisuinţa mea e sĕ unesc Germania într'un imperiu; *atunci vom lĕga apoi alianţă scandinav-germană şi vom fi aşa de puternici, în cât vom puté stăpâni peste întrégă lumea.* Suntem de una şi aceeaşi religie, una ne este cultura, şi nici limba nu ni-se deosebesce mult una de alta. Spune însĕ compatrioţilor tĕi, că de cumva n'ar voi o asemenea alianţă, *voiu fi necesitat sĕ mi-'i fac inofensivi*, pentru-că nu voesc sĕ am în dosul meu duşmani, *cari sĕ mĕ atace din dos în momentul când eu atac în altă parte.*“

Posta Redaciţunei.

Budapesta. Luăm act despre cele comunicate. De altcum *locul* unde a fost publicată declaraţiunea, arată că nu i-am dat nici o importanţă!

Notiţă oficială.

Se aduce la cunoscinţa publicului nostru, că *a apărut* şi se póte procura de la *librăria archidiecesană* (Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45) *călindariul archidiecesan* pe anul *1902*.

Călindariul archidiecesan cu şematismul bisericei nóstre archidiecesane şi al dieceselor sufragane, cu un cuprins literar bogat, cu îndrumări pentru învĕţători în ce privesce afacerile fondului de pensiuni, cu indicarea evangeliilor şi a glasurilor, cu têrgurile de ţéră, este indispensabil pentru preoţimea, pentru învĕţătorimea şi pentru toţi cărturarii nostri. Acest călindariu costă *80 fileri* + 10 fileri porto postal.

Afară de ediţia mare (cu şematismul) s'a tipărit şi *o ediţie mai mică* (fără şematism), care costă numai *40 fileri* + porto postal 10 fileri.

In celelalte a se adresa la librăria archidiecesană.

P. t. domni cari sunt încă în restanţă cu abonamentul la ziariul nostru, sunt recercaţi respectuos, sĕ binevoéscă a-şi achita restanţele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administraţiunea.

Nr. 489/1901. [231] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **protopresbiter** în **tractul protopresbiteral al Mercurei,** devenit vacant prin retragerea și punerea sa în statul de pensiune a protopresbiterului tractual Ioan Droc, se publică concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Roman“.

Dotațiunea împreunată cu acest post este următórea:

1. Venitele din parochia centrală „Mercurea“ fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci de la stat.

2. Dotațiunea ppresbiterală statorită prin conclusul sinodului archidiecesan din 21 Aprilie 1900 sub Nr. protocolului 116, care parte adecă 400 coróne se solvesce din fondul general administrativ al archidiecesei în 4 rate trilunare decursive, parte adecă 600 coróne din fondul protopresbiteral în două rate de câte 6 luni decursive.

3. Taxele pentru visitațiunea canonică odată pe an, accidenții, escursiuni și asistări la esamene.

Reflectanții la acest post au a-'și înainta cererile lor, instruite conform normelor în vigóre, Măritului Consistoriu archidiecesan în terminul deschis.

Din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Mercurea, ținută la Sĕliște la 16/29 August 1901.

I. Droc Ilie Georgescu
președ., protopr. notariu.

Nr. 7498 Pl.

Aprobat.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută în 5 Novembre, 1901.

Consistoriul archidiecesan.

---

ad. Nr. prot. 913/1901. [234] 1—3

CONCURS

Pentru îndeplinirea postului vacant de **protopresbiter** din **tractul protopresbiteral gr.-ort. al Lupșei** se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de protopresbiter sunt: *a)* Venitele din parochia de clasa a III. centrală Ofenbaia, conform cólei *B.* pentru întregirea dotațiunei de la stat; *b)* dotațiunea protopresbiterală sistemisată prin sinodul archidiecesan din anul 1900 sub Nrii prot. 109 și 110; *c)* diurnele și spesele de cărăușie de la visitațiunile canonice, asistările la esamene și esmisiunile din tract, cari se încasséză conform Regulamentului pentru visitațiunile canonice; *d)* alte venite accidentale și estraordinare.

Concurenții trebue sĕ aibă cualificațiunea normată prin § 53 al statutului organic și conclusul congresului din 1888 Nr. prot 111.

Cererile concursuale, instruate cu documentele necesare, în sensul normelor în vigóre, sunt a se adresa Preaveneratului Consistoriu archidiecesan în terminul deschis.

Din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Lupșei, ținută în Ofenbaia în 28 Maiu 1901.

Vasile Gan m. p. Vasile Jina m. p.
președinte. notariu.

Nr. 9417 B.

Aprobat.

Sibiiu, din ședință plenară, ținută la 5 Novembre 1901.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 365/1901 Nr. [233] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan temporal în comuna bisericéscă gr. or. de clasa III. Certegea și aprobat de Venerabilul Consistoriu Archidiecesan la 2 Octobre 1901 Nr. 8759 B. se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu postul de capelan sunt jumĕtate din cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ trimită rugările lor concursuale cu documentele recerute de legile bisericesci în vigóre în terminul cuvenit la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 30 Octobre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul Furdui
protopop

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion*	C. 1·50
Din romanul unei vieți, de Stefan *Braborescu*	„ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

Capital de zestre

pot asigura și părinții cei mai sĕraci pentru fetele lor. Cu deslușiri mai detailate servesce prompt **representanța primei reuniuni de înzestrare de fete în Sibiiu, Wolfgasse Nr. 6.**

Se caută **representanți** din cercurile mai bune ale societății în tóte comunele din Transilvania. Domni căsătoriți, cari vreau sĕ-și câștige un frumos venit lateral pe lângă puțină muncă, sĕ se adreseze cu ofertele lor sub **„Direcțiune Nr. 1“** la administrația acestei foi.

[232] 1 3

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu **pe tinichea, ținc, aluminium** etc. în ori-și-care mărime pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.
Archangelul Mihail
„ Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumitru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
„ Simeon
„ Andreiu
Evangelistul Ioan
„ Luca
„ Marcu
„ Mateiu
Prorocul Zacharia
Apostolul Iacob
„ Filip

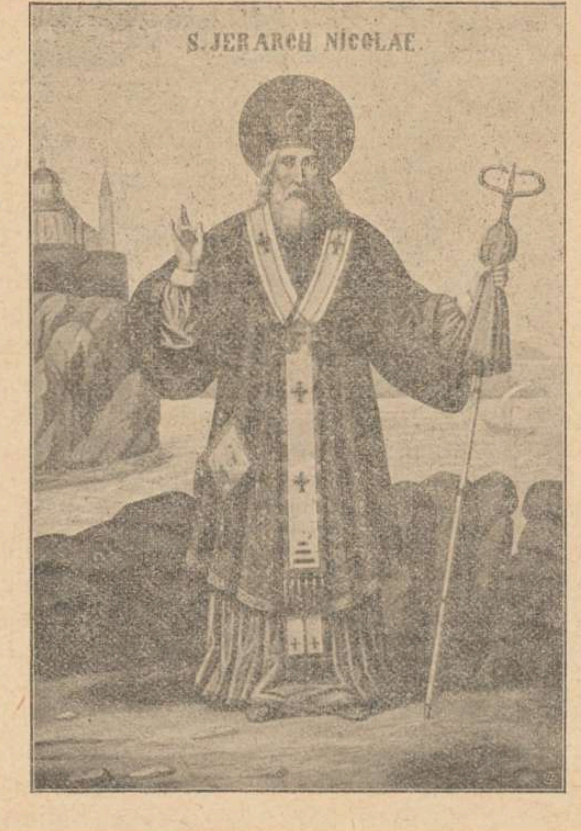
S. JERARCH NICOLAE.

I.
Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipet
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Invierea lui Lazar
Schimbarea la față
Rĕstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormênt
Invierea Domnului
Inălțarea — Floriile
Tăerea împrejur
Nascerea Maicei Domnului
Pogorîrea Duchului sfânt
Nascerea sftului Ioan Botezătorul
Grigorie, Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

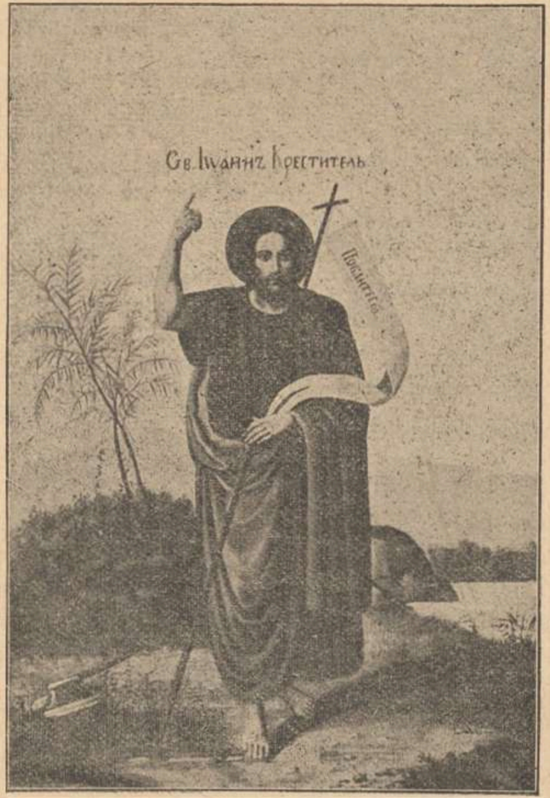

II.
Iisus pe Cruce
Inălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie

III.
Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumitru călare
Sfântul George „
Maica Domnului
Petru și Pavel
Archanghelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	Cor. fórte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tiniche cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu și ținc vor costa cu prețul metalului întrebuințat *mai mult.*

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 129 Sibiiu, Sâmbătă 17/30 Novembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

P. t. domni cari sunt încă în restanţă cu abonamentul la ziariul nostru, sunt recercaţi respectuos, sě binevoéscă a-şi achita restanţele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administraţiunea.

Budgetul.

Sibiiu, 29 Novembre n.

Când ne gândim, că primul budget al erei constituţionale în care ne aflăm, presentat dietei magiare la anul 1867, era încheiat la erogaţiuni şi la venite cu suma abia de 123 milióne de florini, — trebue sě ne minunăm de progresul ce l'am făcut în scurtul interval de abia 35 de ani în economia statului. Astăzi, venitele şi erogaţiunile statului fac 1,087 milióne de coróne, va sě zică aprópe de cinci-ori atâta ca înainte cu 35 de ani.

Lucrul acesta ar fi fórte îmbucurătoriu, dacă am şti, că în měsura în care au crescut trebuinţele şi venitele statului, au crescut şí isvórele de câştig pe séma cetăţenilor de la cari se storc venitele statului; dar tânguirile generale pe cari le audim din tóte părţile, ne dau dovedi tocmai despre contrariul. Sěcate şi ruinate sunt aprópe tóte isvórele de câştig ale poporaţiunii ţerii acesteia, despre ce mărturie vie pot sě ne fie zecile de mii de cetăţeni cari an de an trebue sě iee lumea 'n cap şi sě trécă în alte ţeri, pentru-că în vechia şi străbuna lor patrie, de-şí sunt în flórea vieţii şi cu braţe sănětóse şi vînjóse, — nu sunt în stare sě-şi asigure traiul vieţii.

Crescerea din an în an, şi în mod atât de însemnat, a budgetului statului nostru, n'a putut sě se facă deci pe cale naturală, ci în mod *forţat.* De ací a urmat, că venitele închipuite ale statului n'au putut fi scóse, ear' pentru a se puté acoperí totuşi spesele preliminate, cari erau prea *reale*, — a trebuit sě recurgă şí statul nostru la espedientul de care se folosesce lumea întrégă când se află în strîmtóre financiară, la facerea de *datorii*

Nu alta, de cât numai uşurătatea cu care s'au compus în trecut budgetele statului nostru, — pe base închipuite, nu pe base reale, — pórtă vina, că astăzi Ungaria are datorii în sumă de preste *cinci miliarde,* după cari numai interesele pe cari trebue sě le plătim fac a cincia parte din budget.

De acésta bólă sufere şi budgetul anului viitoriu, presentat dietei în şedinţa de Sâmbătă. Şi budgetul acesta arată un crescămênt de aprópe *treizeci de milióne*, nu numai la erogaţiuni, ci şí la *venite.* De unde ar urma, că în anul viitoriu cetăţenii statului nostru vor avé un venit enorm de mare, dacă vor puté rupe din el, pe lângă sumele věrsate până acuma, încă o sumă atât de însemnată pentru a o turna în vistieria statului. De unde? Din cari isvóre noue? Nu ni-se spune. Pentru-că nu ni-se póte spune. Pentru-că isvóre noue de câştig nu sunt. Pentru-că cele treizeci de milióne nici nu vor întra în vistieria statului din venitele cetăţenilor, ci earăşi din vre-o datorie, sau din preţul moşiilor de stat, vêndute Evreilor. Pentru-că mai avem câteva. Puţine, ce e drept, fiind-că cele mai multe sunt vêndute, earăşi pentru a se echilibra budgete presentate ca *echilibrate.*

Atunci de ce se trec în budget venite cari nu sunt sigure? Pentru-că aşa cere politica financiară. Budgetul *trebue* sě fie încheiat aşa, ca venitele sě acopere erogaţiunile, pentru-că un budget încheiat cu *deficit* sgudue creditul ţerii şi închide porţile pe séma capitalelor străine.

Dar' un astfel de budget póte sě fie ori-cum numit, echilibrat, rafinat politicos, — numai *real* — nu! De ací urméză apoi, că budgetele statului nostru nu consună nicio-dată cu socotelele statului.

Şi totuşi din punctul nostru de vedere nu acésta e scăderea cea mai mare a actualului budget de stat şi a tuturor celor premergětóre; ci împrejurarea, că pe când venitele incurg în vistieria statului de la tóte popórele patriei comune, în mod egal, — cheltuelile ce se fac din ele nu se fac pentru acoperirea adevěratelor trebuinţe *culturale, economice* şi *naţionale,* earăşi ale tuturor popórelor patriei, în mod egal, ci tot ce se cheltuesce, cu fórte mică esceptiune, se cheltuesce pentru înaintarea pe tóte terenele, a unei singure naţiuni din ţéră, a naţiunei *magiare;* ear' celelalte naţiuni conlocuitóre, dacă vreau sě mérgă şi ele înainte, sě ţină pas cu lumea, sunt nevoite sě mai pună separat de la ele pentru a-şi acoperí lipsurile de natura acésta.

Cine póte zice, că lucrându-se astfel se lucră după dreptate?

Statul e ca şi o familie. E o familie mare, cu mulţi membri. Şi precum în familie fie-care membru e dator sě contribue din tóte puterile la susţinerea, prosperarea şi bunăstarea familiei, — aşa e dator şi în stat fie-care membru, fie care cetăţean, sě aducă jertfa ce i-se cere pentru susţinerea şi înaintarea statului din care face parte.

Dar' întrebăm, cu ce bucurie, cu ce zel pot sě lucre membrii unei familii, întru prosperarea casei lor, când věd, că tot ce se adună şi se câştigă din sudórea lor, se folosesce esclusiv numai pentru împodobirea şi desfătarea unui singur membru din familie? Şi în consecinţă, cu ce rîvnă şi cu ce bucurie pot sě aducă jertfă pe altariul statului acei cetăţeni, cari ştiu, că de la ei numai jertfă se cere, — o jertfă din care o singură membră, o singură naţiune, naţiunea magiară trage folósele??

Din banii adunaţi de la tóte popórele ţerii se fac an de an şcóle unguresci, numai unguresci, pe când celelalte naţiuni trebue sě pună de la ele dacă vreau sě aibă şcóle proprii naţionale. Din banii întraţi de la tóte naţionalităţile din patrie se cheltuesc an de an milióne pentru scopuri culturale, — dar' numai pentru cultura magiară, pe când celelalte naţionalităţi sunt formal împedecate în a se desvolta, din propriile lor mijlóce, pe terenul cultural. Şi aşa mai departe. Căci încheiem, pentru a nu ajunge acolo unde nu voim sě ajungem. Incheiem cu dorinţa, ca cercurile competente magiare sě ajungă a înţelege odată lucrurile acestea, pentru a nu ne mai da ansă la tânguiri, juste şi motivate.

Din dietă.

După presentarea projectului de budget pe 1902, întêmplată în şedinţa de Sâmbătă, s'a continuat discuţia asupra rěspunsului la mesaj. Incepută odată haita contra partidului poporal, prin deputatul Bornemisza Lajos, ea s'a continuat şì *în şedinţa de Luni* (25 Nov.). Primul orator al acestei şedinţe a fost kossuthistul Barta Ödön, care spunênd că partidul kossuthist n'are încredere în guvern, şi criticând projectul de rěspuns al majorităţii, recomandă spre primire projectul presentat de partidul kossuthist. In firul oraţiei s'a ocupat şì de stările din Croaţia, unde „se urméză mari agitaţiuni contra nóstră“ (a Magiarilor); agitatorii pretind reîncorporarea Dalmaţiei la Croaţia, în cestiunea fiumană observă atitudine antilegală, etc. etc. o sumedenie de gravamine patriotice, pe cari guvernul nu voesce sě le saneze.

A urmat apoi continuarea năvalei asupra partidului poporal, pe tema conspiraţiunii şi pactării cu naţionalităţile şi pe tema agitaţiunilor electorale făcute de preoţii aderenţi partidului poporal. De astădată năvala a fost condusă de *Ivánka* Oszkár, fost stâlp puternic al partidului apponyist. Ura contra partidului poporal, a tuturor celorlalte partide din dietă, a fost perfect tălmăcită de Ivánka prin declaraţiunea, că în faţa alternativei de a spriginí candidatura unui kossuthist ori a unui poporal într'un cerc în care partidul guvernamental nu a pus candidat, din tóte puterile ar sprigini candidatura kossuthistului. Şi cum nu! Dór' „de când s'a născut partidul poporal şi de când îi cunóscem activitatea, necontenit şi nu într'un loc numai, ci pretutindenea unde se face agitaţiune naţionalistică, ne întâlnim cu acusa, în fórte multe locuri dovedită cu dovedi fórte grave, că partidul *poporal conspiră cu naţionalităţile*“ zice Ivánka, ear' corul patrioţilor apróbă cu „Igaz! Ugy van!“

La acestea deputatul *Artim Mihály* (poporal) reflectéză, că „*dacă esistă vre-unul care face de acestea, sě li-'l spună, ca sě-'l deie afară din partid numai de cât*“.

A mai zis Ivánka în firul acuselor contra partidului poporal şi următórele: e neîndoios, că agitaţiunile naţionalistice şi agitaţiunile partidului poporal emanéză de la unul şi acelaşi tată. *Isvorul ambelor e nemulţămirea neîndreptăţită şi nesaturabilă* (óre? — Red.)

De altcum întrégă şedinţa a fost eshauriată cu perorarea acuselor de acest feliu şi cu rěspunsul abatelui *Molnár*, care întrě alte spune, că Slovacii sunt persecutaţi şí pentru limba lor maternă, sunt priviţi duşmănos dacă iau a mână carte slovacă, ba chiar şi dacă au la ei carte de rugăciuni slovacă, ori dacă se rógă din ea. La dese ripostări din partidul liberal, că nu-i adevěrat, Molnár se provócă la casul din Ciaţa, unde junilor slovaci nu li-s'a permis sě deie o representaţie teatrală în limba slovacă. „Cum sě deie însě representaţie în limba magiară, dacă ei nu ştiu bine ungguresce?“ întrébă Molnár, ear' teribilul *Vêszi* (odinióra Weiss) ripostéză că „*sě înveţe ungurêsca!*“

La acésta Molnár continuă: „Da, *sě magiarisăm,* firesce, dar' cu cumpět, întrě marginile cuvenite, ear' nu puşcând peste ţintă“ (Ca sě se ştie! — Red.)

Şedinţa din 26 Novembre, a zecea, de când domnii deputaţi fac gimnastică de cuvinte titulo discuţie asupra projectului de rěspuns la mesaj, a fost în câtva şí şedinţă de complimentări şi — scuze. Croaţii şi Saşii au ţinut de cuviinţă sě spună ce au spus cu privire la atitudinea lor politică. Ce declaraţiuni a făcut oratorul Saşilor, — am spus în numěrul de alaltăeri, ear' în numele deputaţilor croaţi a vorbit George *Gyurkovici,* accentuând că „*pe séma Croaţilor şi Sêrbilor, afară de imperiul Sfântului Stefan nu esistă loc*“. (!)

A mai vorbit kossutistul *Fapp* Zoltan, care a luat la rěspunderepe ministrul-president pentru-că — afirmative — şi-a procurat din Gratz instrumentele economice la moşia sa din Rátót (asta încă se ţine de rěspunsul la mesaj; — Red). Ear' ministrul, sub gravitatea acusei a ţinut de cuviinţă sě se justifice!

Ultimul orator al acestei şedinţe a fost noul deputat poporal Ioan *Csernoch* (preot), care polemisând cu *Ivánka* i-a dovedit cu înseşi broşurile lui din timpurile anterióre, că şí el (Ivánka) a agitat contra căsătoriei civile, pe carea acum o apěră cu trup cu suflet. Ear' lui *Széll* i-a făcut imputarea, că a impus fişpanilor sě-i raporteze: de ce a cădut la alegeri cutare ori cutare candidat liberal? *Széll* i-a rěspuns, că fişpanii au făcut aceste rapórte ex offo, el însě nu a scos din ele nici un fel de consecuenţă ce ar fi fost contra moralului (Atât! — Red).

In *şedinţa de alaltăeri* (27 Novembre) în fine s'a terminat discuţia generală, primindu-se — de sine înţeles — ca basă la discuţia specială projectul majorităţii. Primul orator a fos kossuthistul *Veress* József, care întrě altele a pledat pentru dreptul electoral general şi pentru reforma radicală a sistemului electoral, apoi pentru reforma casei magnaţilor, regularea prin lege a dreptului de asocieri şi întruniri, cum şi pentru esecutarea art. de lege XX. din 1848.

A vorbit apoi ministrul-president *Széll,* ocupându-se deosebi cu posiţia de drept public întrě Croaţia şi Ungaria. Referitor la cestiunea fiumană a enunţat, că Fiume, ca corpus separatum, e esclusiv al Ungariei. Apoi reflectând la vorbirea abatelui Molnár a zis că în ceea ce privesce apreciarea cestiunii de naţionalităţi esistă fórte mare deosebire întrě concepţia partidului poporal şi cea a majorităţii. In legătură cu acésta a făcut partidului poporal imputarea, cá unul dintrě candidaţii poporali în discursul-program pretindea chiar decretarea limbii slovace de limbă oficială. „Cine 'i acela?“ — au întrebat deputaţii poporali. Ministrul a numit pe Márkovics, care însě fusese candidat naţionalist şi în contra căruia chiar partidul poporal pusese contra candidat. „Atunci i-au congruat opininiile cu ale partidului poporal“ a ripostat Széll, ear’ din acéstă ripostare s’a escat o furtună ca pe timpul obstrucţiei. Imediat după Széll a luat cuvênt deputatul pororal *Rakovszky* şi într’o filippică vehementă şi pătimaşă a tras la îndoélă până şi onorabilitatea mijlócelor prin cari Széll şi-a acaparat presidenţia cabinetului. I-a aruncat în faţă, că la începutul carierei sale s’a pus sub aripile ocrotitóre ale lui Deák şi acestor aripi are sĕ mulţăméscă 50% din succesele sale. Intreg rolul seu politic denotă „altruism egoistic“. Pe timpul când era ministru de finanţe „a desertat“ din faţa greutăţilor şi s’a făcut bancariu, ear’ ca atare s’a îmbogăţit pe uşor. Apoi pe timpul crisei bánffyane a pescuit dinaintea lui Szilágyi presidenţia cabinetului, de-şí Szilágyi era unicul îndreptăţit la aceea, fiind-că el adusese jertfa renunţării la presidenţia dietei, pe când Széll în butul „ex lex“-ului şi al tuturor ilegalităţilor a rĕmas în partidul liberal, ear’ când posiţia lui Bánffy nu mai era de susţinut s’a îmbulzit la Burg în planul prim.

De sine înţeles, că atacul acesta, venit pe neaşteptate, a frapat pe cei din majoritate, apoi a provocat scene tumultuóse. Ministrul-president, iritat peste mĕsură, a respins acusele, ear’ majoritatea l’a aclamat frenetic. Şedinţa s’a terminat în mijlocul iritaţiei provocate de acest incident.

*

Pĕcatul oribil al candidatului Márkovics, la care ministrul-president s’a provocat, după textul citat de Széll, e următoriul:

„în interesul naţionatităţii slovace pretinde înfiinţarea de şcóle medii slovace; în anumite districte limbă oficială slovacă şi libele de dare cu text slovac“.

Prin aceste pretensiuni accentuate în discursul seu program s’a făcut bietul Márkovics culpabil de tradarea ideii....!

Dar’ pretensiunile acestea sunt trecute în *lege*. Atunci cum stăm cu era *„legii dreptului şi dreptăţii ??“*

Revistă esternă

Deschiderea dietei germane, ale cărei şedinţe fuseseră prorogate, s’a făcut Marţi. După parentarea împĕrătesei vĕduve şi a presidentului *Mac-Kinley* din partea presidentului, s’a început discuţia asupra legii de navigaţie.

Discuţia asupra *tarifei vamale* se va începe în 2 Decembre.

*

Turburările din Atena. Cum raportézâ o telegramă dto 26 Novembre, studenţii au declarat că în ziua următóre vor preda rectorului cheile universităţii. Poliţia va puté apoi procede contra celor cari se mai află în localităţile universităţii şi cari nu sunt studenţi. Ziua de Marţi a trecut fără nici o nouă turburare.

*

Reorganisarea armatei chinese. Din *Shangai* se telegrafézâ la Londra, că guvernul chines a cerut guvernului japonez sĕ-i cedeze un general şi cincizeci oficeri, cari se conducă formarea unei armate noue chinese.

*

Rĕsboiul Burilor. Din Bruxella se dase alaltăieri ştirea că guvernul englez nu de mult a ştiricit, indirect, la *Krüger*, că aplecat ar fi óre, ca *pe basa autonomiei republicelor bure şi a cedării districtelor cu minele de aur sĕ facă pace?* Krüger a respins ofertul şi a declarat, că *numai pe basa independenţii complete a statelor bure, garantată de tóte statele europene* e aplecat sĕ facă pace.

Şi în considerarea stadiului de acum al rĕsboiului, Krüger nici că putea sĕ rĕspundă altcum. Ştirile optimiste date despre isprăvurile armatei lui Kitschener nu mai află credĕment nici chiar în Anglia. Fórte interesant e în privinţa acésta un raport din Londra de următoriul cuprins:

„Situaţia în Capland e de tot alta, de cum pe basa rapórtelor lui *Kitschener* voesc sĕ ni-o presinte *Salisbury*, *Chamberlain* şi *Brodrick*. In timpul mai nou cercurile guverniale sunt constrînse a recunósce semioficios, că rĕscóla olandezilor din Capland, pe care până acum au negat’o, în adevĕr *se estinde din zi în zi tot mai mult* şi furniséză necontenit soldaţi comandelor bure din colonia Cap. Numĕrul trupelor de Buri şi Africanderi aflătóre în diferitele districte din Capland e evaluat la *şése mii*, şi comandele acestea nu dau de resistenţă nicăiri; neconturbate de nimenea fac ce le place. Drept, că rapórtele engleze de regulă glăsuesc aşa, că aici ori colo Englezii au bătut, ori au nimicit o comandă bură, dar’ aceste rapórte *nu corĕspund adevĕrului*; pentru-că adevĕrul e, că Burii fórte de multe-ori se retrag din faţa oştirilor preponderante, dar’ numai pentru-ca a doua zi sĕ apără în alt loc şi sĕ facă bucluc Englezilor. Despre Cristian *De Wett* se vorbesce că carăşi are sub comanda sa peste *douĕ mii* de ómeni şi că acest numĕr cresce din zi în zi în mĕsură considerabilă. *Botha* are cel puţin *patru mii* şi sub comanda lui *Delarey* încă sunt cam tot atâţia. Firesce, fórte rar sunt concentraţi toti la olaltă, ci continuă rĕsboiul în cete mititele“.

Chestiuni şcolare.

Ceva din trecutul şi presentul şcólei poporale, în legătură cu posiţiunea învĕţătorilor,

de **Ioan Paicu** învĕţătoriu.

(Urmare.)

In trecut, — nu ştiu cum, — dar’ fără multă esplicare a legei veniau copiii mai regulat la şcólă.

In trecut salariul era neînsemnat, dar’ şi recerinţele erau mai domóle. Astăzi însĕ nu-i ertat a te retrage, — dacă ai ambiţiune nobilă, — din nici un feliu de societăţi.

Dar’ se ne luăm în privire mai bine presentul. Sĕ începem aşa:

De aştăzi într’o septămênă se începe anul şcolar. Este prin urmare prima Septembre. Azi e ziua din sĕptămênă, ce se chiamă Vineri. Vinerea de regulă se ţine în oraşe şi orăşele têrg de sĕptămână. Pe mijlocul drumului vezi cum umblă în grupuri învĕţători şi candidaţi de învĕţători. Cei dintâiu obosiţi de muncă, neraşi, cu o faţă de pe trăsăturile căreia se póte observa pe deplin seriositatea grijilor, ce le apasă sufletul. Ear’ aspiranţii de învĕţători — tistuluiţi, — dar’ sarbezi la faţă de studii şi încătuşare; însĕ cu ochii plini de schinteile speranţei într’un viitoriu mai fericit. „Dór’ mai rĕu de cât în Seminariu nu va fi“?! ’i auzi zicênd. Tu care eşti până în grumaz sătul de dăscălie, ’ţi zici: *„Taci, Nuţule taci, că ale tale sunt îndĕrĕt“!*

Din conversaţiile ce se întind între atâţi învĕţători stâmpăraţi şi întrĕ cei cu dorul de a se stêmpĕra, dacă eşti cu luare aminte, se póte conclude întrĕ altele şi aceea: că în multe din şcólele nóstre nu se încep prelegerile cu 1 Septembre după „Regulament“. Un lucru acesta nu prea de laudă. A demasca pe toţi, cei cari pórtă vina în acésta causă, ar însemna a’ţi aprinde paie ’n cap, căci: „Putere au a te rĕstigní şi putere a te slobozí“!

Sĕ zicem totuşi, că în ziua penultimă din August îşi pachetéză dascălul necesariile şi că în ajunul lui Septembre plécă din casa părintéscă cu adausul: „Când veţi veni cu căruţul, sĕ nu uitaţi nimic din cele ce am pachetat“! şi p’acì ’ţi-e drumul! Parapleul şi Notesul sunt soţii nedespărţiţi ai dascălului. Căci dóră pe parapleiu se cunosc dascălii de român; ear’ comóra cântecelor din buzunariul din lăuntru al rocului, dacă e dibaciu de cântare, ’l pune în posiţie a câştiga cu ea alte comori.

Óre de ce nu merge învĕţătoriul cu căruţul?! Apoi de, partea preponderantă dintrĕ învĕţători şi în special cei: — azi ici, mâne ’n Focşani, — de regulă n’au decât cel mult biciu. Ear’ tata: dacă nu cumva a vêndut pe şargul, când trebuia sĕ plătească „taxa“ şi pe murgul, când era silit a plăti „interesele“ şi ceva din „capital“, apoi îţi zice: „Du-te şi pe jos, că azi e zi de lucru, eu şi vitele trebue sĕ lucrăm! N’am de dăscălia ta!

Dacă-i aşa, şi cumcă aşa este, nu mai încape îndoială, taci şi pleci cu: „Dór’ voiu găsi vr’un căruţ pe drum“!?

După ce ai ajuns la locul destinat, găsesci şi aici cea mai condamnabilă iregularitate, încât de sigur, că dacă n’ai fi dedat cu iregularitatea şi sĕrăcia, te-ar lovi vr’un ceas rĕu! Neavisaţi părinţii a’şi trimite copiii la şcólă. Sala de învĕţămênt şi locuinţa pentru învĕţătoriu nespoite. Curtea şcolară plină de urzici cât pălanurile de mari, etc.

Aviséză deci poporenii că a sosit vremea sĕ’şi trimită copiii la şcólă!

Dacă acum te presenţi pentru prima dată ca învĕţătoriu în respectiva comună, deocamdată se presintă un numĕr mai mare de elevi, — de curiositate mai mult, — ear’ dacă te cunosc şi pretind a-ţi fi aflat unele cusururi, dacă sunt obligaţi 110, vin cel mult 15; ear’ în zilele următóre nici atâţia. Până la Crăciun tot îmatriculezi. Bucuria, că-i ai îmatriculaţi cel puţin acum pe toţi, nu e de lungă durată, căci coconaşii poporenilor cu stare mai bună, cari de regulă sunt unul-doi la părinţi, nu pot veni în tóte zilele, ca — Dómne fereşte — nu cumva sĕ rĕcéscă!

Ear’ cei sĕraci de tot, azi n’au clicine, mâne le drege păpucii, poimâne vin târziu, căci stau până face mămăliga, fiind că părinţii n’au pâne sĕ le bage în straiţă. Şi aşa ţii prelegere mai mult cu media, dar’ acestia n’au cărţi! La esamen apoi dacă ţine un cuvênt ocasional, cel ce póte, nu cel ce ar vrea auzi: „Altu, că asta nu-i de noi“!!

A mai lungi vorba în direcţiunea acésta ar însemna a — bate apa ’n piuă, — căci e recunoscută de toţi iregularitatea cercetării prelegerilor.

Intru cât va fi poporul de vina la acésta, sau cei chemaţi a-l lumina pe el, sau chiar învĕţătorii, remână neatins. Observ însĕ, că póte chiar şi timpul de şcólă, comparat cu împărţirea acestuia la alte naţiuni, pórtă o parte din vină — de-şi nu aşa însemnată.

Cu privire la aparatele şi recuisitele de învĕţămênt stăm aprópe preste tot locul rĕu şi pentru astfeliu de şcóle se potrivesce de minune vorba unui scriitoriu pedagog de ai nostri din timpul mai nou, care zice: „Invĕţătorii sunt măiestrii, de la cari se pretinde sĕ producă opuri artificióse, însĕ de multe-ori cu multe rele, şi mai de multe-ori — fără de ele“.

„Circulariul“ Prea Venerabilului Consistoriu Archidiecesan, despre care am amintit într’o scrisóre a mea publicată în acest preţuit organ, fiind întru tóte observat de către cei pentru cari e menit, este tocmai la timpul opurtun edat şi va da o soluţiune mai sănătósă acestei chestiuni atât de importante.

Din cele premerse am putut observa, că nu prea stăm bine cu emulaţia şi cu referinţele şcolare, individuale şi private.

Acestea nu ne-ar amărî pe noi aşa rĕu, pentru-că — vorba românului — în casa şi la masa ta trăieşti şi mai bine şi mai rĕu, nu sunt tot Paşti.

Intrebarea însĕ, carea nu ne dă şi nu trebue sĕ ne dee loc de odihnă, este: Că óre subsistinţa onestă în societate ne este asigurată?! Óre pe lângă neînsemnata remuneraţiune ce primim, încunjură-ne onóre şi stimă amĕsurat chemării învĕţătoresci?!

Tragă’şi séma cu sine însuşi fie-care din noi şi curênd va afla rĕspunsul potrivit acestor întrebări.

Eu însĕ zic atâta: Că până când în societate mai e vorba de ranguri şi titluri pentru toţi scribăleii de cancelarii, aşa şi cu statul învĕţătoresc trebue sĕ fie împreunată onóre publică!

Acésta însĕ numai astfeliu purtându-ne vom câştiga-o:

Dacă vom delătura indolenţa, scopurile precare şi private, cari ca o rugină rod la pomul demnităţii nóstre naţionale în viaţa individuală şi socială.

Dacă ne vom feri cât mai bine de hârţueli zadarnice şi josnice. Căci unde pătimesce inteligenţa de la sate de astfel de cangrene, pătimesce şi poporul, ear’ prestaţiunile nóstre pe tóte terenele vieţei puţine róde fericitóre vor aduce, şi în fine:

Dacă învĕţătorii vor fi tractaţi în societate din partea mai marilor lor conform demnităţii şi chemării învĕţătoresci. Căci a privi cu dispreţ şi pe cei mai demni învĕţători, a’i tracta ca pe nişte servitori şi a simţi trista dependenţă a miserei lor subsistinţe de la graţia unuia sau altuia, însemnéză: a dejosi statul învĕţătoresc şi a oprima şi în cei mai buni dascăli ori-şi-ce simţ de jertfă şi tot zelul ce au pentru chemarea învĕţătoréscă.

(Va urma.)

Din comitate.

Congregaţia comitatului Caraş-Severin.

Lugoj, 22 Novembre n.

(Fine).

Urméză interpelaţia următóre a protopopului din Lugoj, *Dr. G. Popoviciu*, în chestia colonisărilor:

Ilustrisime domnule! Onorată congregaţiune! Chestiunea colonisărilor din comitatul nostru este o rană deschisă şi nevindecată. De multe-ori ne-am ocupat cu ea, dar’ fără a fi aflat leacul ei. Daţi-mi voe deci, ca pentru câteva momente sĕ vĕ atrag din nou atenţiunea asupra acesteia, cerêndu-vĕ sucursul binevoitor pentru vindecarea ei. Sunt 16 ani trecuţi, de când după un sistem nedrept, cu vătĕmarea intereselor, în parte şi cu nimicirea comunelor băştinaşe de sute şi mii de ani, se aduc colonii din diferite pàrţi ale ţĕrii şi se forméză comune noue în o vale frumósă a comitatului nostru, numită a Begheiului, de unde nemuritoriul Ioan Uniade şi-a recrutat o parte însemnată din legionarii sei, cu cari a apărat patria şi tronul, ba pot zice şí causa creştină din Apus, cu lauri neperitori, cari i-au asigurat nemurirea şi binemeritarea pentru vecie.

Silit mĕ vĕd de împrejurări a vĕ vorbí în acéstă afacere cu mare reservă şi precauţiune, ca nu cumva voind sĕ ajut, sĕ stric mai mult causei. Dar’ e o datorie de conştiinţă sĕ arĕt eu, atât pentru noi cei-ce stăm în oposiţie, cât şi pentru d-vóstră ca guvernanţi ai acestui ţinut, ca sĕ nu perdem din vedere nici-când acéstă chestiune până nu vom găsi leacul ei. Mĕ vĕd deci constrîns şí ca Român şi ca patriot şi cetăţean, a lua cuvênt, fiind-că în acea vale sunt născut şí eu, şi legăturile numĕróse de neam mĕ fac a cunósce greutăţile şi nĕcasurile locuitorilor pe deplin. Ca sĕ nu credeţi că esagerez, iată vĕ aduc unele date pe cum le-am culese în grabă.

Colonia Szapárifalva a primit în mai multe rênduri mii de jugĕre de pămênt. Comunele mărginaşe: Gruin la o populaţiune de 886 de suflete are 780 jug. pămênt, Costeiu-mic are 296 suflete şi 455 jug. pămênt, Costeiu-mare are 1189 suflete şi 1712 jug. pămênt, Silha are 1200 suflete şi numai 933 jug. pămênt arabil.

Cum au decăḑut aceste comune strîmtorate prin noua colonie, servéscă drept esemplu următoriul fapt: Comuna Silha a avut până la anul 1850, 1200 jug. izlaz de arat şi 1700 jug. păşunat de la erariu, acum l’a perdut şi numĕrul vitelor mari a scăḑut de atunci până acum de la 3000 până la 400. (Mişcare.) De ací se esplică şí decrescerea numerică a comunei şi decadenţa ei. (S’auḑim!)

Prin colonia nouă Bodofalva s’au vătĕmat şi strîmtorat comunele învecinate: Balinţ, Cutina, Nevrincea şi Cliciova. Asemenea prin colonia Bethlenháza comunele învecinate. Şi la aceste comune nu vine în cele mai multe locuri nici un jugĕr de suflet pentru traiul populaţiunei băştinaşe. Cum s’a lucrat cu colonisarea, servéscă drept dovadă şí următoriul fapt: Lângă comunele Bujor, Boteşti, Monoştor şi Rachita s’a aşeḑat o colonie Igazfalva la 1897, căreia s’a dat atunci 5800 jug. pămênt. Ear’ de atunci s’a dat din pădurea Făgetului şi din Boteşti încă circa 2000 jug., cu totul deci la 7800 jug. Comuna învecinată Rachita, cam asemenea cu Igazfalva, are numai 1377 jug. de pămênt la o populaţiune de 1525 suflete, ear’ comuna Monostor n’are loc nici unde sĕ-şi adape vitele. Aceste date le aduc pe scurt, la timpul sĕu dacă va trebui voiu servi doveḑi şi mai sdrobitóre.

Ne întrebăm deci: ce s’a făcut în causă? O mulţime de demersuri s’au făcut în causă şi din partea organelor oficióse locale, comitatense şi din partea ómenilor, dar’ durere până acum fără cel mai mic şi slab resultat. S’au subşternut mulţime de petiţiuni, s’au dus mulţime de deputaţiuni, s’au ţinut şi adunări de popor, am peregrinat şi noi la forul competent ministerial, chiar stim. dn Brădiceanu şi cu protopopul din Făget au condus la ministru o numerósă deputaţiune. Nimic însĕ nu s’a ales din causă, afară de vorbe frumóse şi promisiuni orale şi în scris. (Dr. G. Dobrin întrerupe: Ba da! Cresc coloniile ca ciupercile!) Dacă ne întrebăm pentru ce acésta?

Aşa mi-a spus un onorabil fruntaş magiar, pentru-că fratele unui funcţionar sus pus, trimis an sĕ ancheteze afacerea, ar fi declarat categoric: román ember nem kap földet! Aşa în sistemul trecut. Se zice, că acum ne aflăm sub un sistem nou de cârmă a ţĕrii. Ministrul president actual a declarat că după lege, drept şi dreptate voeşte sĕ conducă destinele ţĕrii. Chiar asară am cetit, că d-sa confirmă schimbarea sistemului care se cuprinde scurt în douĕ vorbe: lege, şi dreptate faţă de toţi. Ore nu avem datorinţă sĕ cercăm din nou a întreveni în interesul greu încercatei populaţiuni din Valea-Begheiului?

Datorinţă avem, căci acéstă populaţiune are merite pentru tron şi patrie.

Deci, pe basa acestor scurte espuneri, îndreptez interpelaţiunea mea către dl vicecomite, rugându-l a-mi rĕspunde:

1. Are d-sa cunoscinţă despre stările insuportabile, în cari se află populaţiunea băştinaşă română din Valea-Begheiului?

2. Dacă are cunoscinţă, ce mĕsuri crede a lua spre sanarea acestui rĕu?

Vicecomitele *Fialka* respunde că a întreprins paşi de lipsă pentru sanarea acestui rĕu şi aştéptă o soluţiune mulţămitóre pentru poporaţiunea interesată. *Dr. G. Popoviciu* nu e mulţămit numai cu atâta, ci cere, ca chestia sĕ fie pusă la ordinea zilei în proxima congregaţie ordinară, la ce vicecomitele *Fialka* rĕspunde că speră sĕ fie chestia resolvată în mod favorabil încă înainte de a se întruni congregaţia ordinară următóre, care va fi numai în Maiu, anul viitoriu.

A urmat şi a treia interpelaţie, adresată vicecomitelui din partea dlui *Virgil Tomici* în chestia drumurilor de vară din cercul Birchişului, şi dl vicecomite dă rĕspuns mulţămitoriu.

Trecêndu-se apoi la ordinea zilei, afară de conclusele comunicate mai sus, s'au adus încă următórele:

Se face raport că acusările ridicate în congregaţia trecută în contra protopretorului *Hircsh* pentru abusuri comise la compunerea listelor alegĕtorilor de deputaţi dietali s'au dovedit de nebasate, şi chiar şi acusătorii Dr. *Rosenthal* şi Dr. *Fényes* şi-au retras acusele şi suspiţionările — cu regrete.

Alegerea funcţionarilor comitatensi pe noul period de şése ani, a fost pusă pe ziua de 18 Decembre n.

Se apróbă spesele de înmormêntare ale decedatului prim esactor comitatens, *G. Cobilaş*, ear' celor douĕ fete rĕmase după el li-se votéză câte 400 cor. pensie anuală, până se vor mărita.

Casariului comitatens *Marsovsky* i-se votéză o remuneraţiune de 600 coróne.

Celelalte obiecte pertractate în congregaţiune au fost de însemnătate secundară.

De la sate.

— Românii din America. —

Măgăreiu, în 11 Nov. 1901.

Prea Onorate D-le redactor! Bine-voiţi a da loc acestor câtorva rênduri în mult preţuita fóie „*Telegraful Român*“.

Pe la mijlocul lunei lui Oct. a. c. bine cunoscĕtoriul de chemarea sa dl învĕţător *Emanuil Suciu*, a făcut eserciţii cu elevii sei în scrierea de epistole, dintrĕ cari unele fură trimise la părinţii băeţilor în *America*.

Faptul acesta a avut urmare îmbucurătóre pentru biserică, şcólă şi poporul de aci, căci în 4 Nov. a. c. vrednicul şi încăruntitul nostru preot *Mihail Holerga* cetesce în biserică o epistolă din America, de următoriul cuprins:

„On. dle părinte! Am primit de la copilaşii nostri câte-o epistolă cu neşte cuvinte atât de frumóse şi fermecătóre, încât ne-am adunat cei subscrişi la un loc, şi pătrunşi de aceste cuvinte, am vĕrsat şi ear' am vĕrsat lacrimi de bucurie. Vĕḑênd epistola scrisă de mâna copiilor nostri, n'am mai putut zice alte decât: „Dómne du-ne 'n pace a casă“.

Mulţămim d-lui învĕţător cu căldură pentru zelul ce-l arată faţă de băeţii nostri şi 'i dorim mulţi ani feriçiţi.

„Intrĕ altele am mai cetit în scrisorile băeţilor nostri, că fiind în zilele acelea o furtună mare pe acolo a rupt crucea de pe turnul bisericei, şi fiind biserica sĕracă, după cum şi noi bine ştim, n'are de unde sĕ cumpere alta nouă. Deci noi pentru iubirea ce o avem faţă de sf. nóstră biserică şi faţă de şcóla nóstră, unde aşa de bine ni-se lumineză mintea băeţilor noştri, trimitem acéstă sumă de bani din care sĕ se cumpere o cruce, ear' restul ce prisosesce, sĕ se folosescă unde află comitetul parochial mai de lipsă.“ — —

Numele celor-ce au binevoit a face acésta cinste sunt: Nicolae Solomon, 5 cor., I. Carcula 12 cor., Sonu Blotor 5 cor., Nicolae Danilă 5 cor. 50 bani, Ioan Creţiu 2 cor. 50 bani, Mihail Blaga 2 cor. 50 bani, Şomica Stoica 1 cor. 20 bani, Andreiu Albu 1 cor. 24 bani, Zaharie Solomon 2 cor. 50 bani, Nicolae Z. Şolomon 2 cor. 50 bani, Augustin Boar 2 cor. 50 bani, Ioan Onuţiu 5 cor., Iosif Carcula 2 cor. 50 bani, Iosif Blaga 2 cor. 50 bani, Chirion Roman 2 cor. 50 bani, Ioan N. Holerga 5 cor., Simion Blaga 4 cor., Ioachim Holerga şi cu fiul sĕu Naftanail 12 cor. 50 bani, Silivestru Suciu 5 cor., Ioachim Puşcaş 5 cor. 50 bani.

Prea On. d-le redactor, bucurie, întru adevĕr mare bucurie ni-a causat fapta cea frumósă şi vrednică de laudă a acestor fraţi ai nostri, când ne-a suprins părintele M. Holerga cu ştirea acésta.

Nu le putem resplăti fapta fraţilor nostri de cât cu dorinţa: Ca bunul Dumnezeu sĕ le ajute, ear' jertfa lor sĕ fie bine primită înaintea Tatălui ceresc, care sĕ le rĕsplătéscă cu sănĕtate şi multe zile senine.

Pe lângă acésta pe dl învĕţ. Emanuil Suciu, care „tace şi face“, pentru rêvna şi zelul ce-l arată în şcólă şi afară de şcólă pentru înaintarea poporului, nu-'l lăudăm... ci lăudăm pe Prea Onoraţii Domni profesori din Seminariul „Andreian“ din Sibiiu, de sub a căror mână a eşit. *I. S. şi V. H.*

NOUTĂŢI

Hirotoniri. Inaltpreasânţia Sa metropolitul a hirotonit alaltăeri întru presbiter pe candidatul la preoţie *Nicolau Rusu*, ales paroch în *Veseud* (tractul Mediaşului), ear' eri pe candidatul *Dumitru Moisin*, ales paroch în *Sânger* (tractul Murĕş-Oşorheiului). Tot eri a fost hirotonit întru diacon candidatul *Eutimie Costescu*, ales paroch în *Boiu* (tractul Orĕştiei).

*

Alegerea de protopresbiter pentru tractul *Aradului*, se va face la 12 Decembre n. Comisariu pentru conducerea actului e numit asesorul *Ignatie I. Papp*.

*

Fişpani noi. Fóia oficială publică în numĕrul de alaltăeri numirea următorilor comiţi supremi: *Meskó* Sándor comite al comitatului *Cianad* (până acum era vicecomite), *Csathó* Zzigmond comite al comitatului *Ciongrad* (până acum vicecomite), *Latinovics Pál* comite al comitatului *Bács-Bodrog* (până acum deputat dietal), *Kramolin* Victor comite al comitatului *Nyitra* (până acum era protofisc substitut în Pojon). Aceste patru posturi de comiţi supremi deveniseră vacante parte prin mórte, parte prin abḑicere. Prin întregirea lor numĕrul fişpanilor noi numiţi de când e la guvern *Széll*, s'a urcat la 24.

*

Concertul celebrului nostru artist dramatic *Dimitrie Popovici* anunţat în numĕrul nostru ultim, se va da *Duminecă*, la 1 Decembre 1901 în sala de la „*Musikverein*“, cu binevoitorul concurs al D-şórei *Bertha de Riesenberger*, şi pe lângă următoriul program:

I.

1. C. Giulio: „*Amarilli*“, Altitalienisches Lied, D. Popovici.
2. *a*) J. B. Förster: *Leichenbegängniss*“, *b*) C. Löwe: „*Prinz Eugen*“, Ballade — D. Popovici.
3. P. Mascagni: „*Scene und Arie aus Cavalleria Rusticana*“, Frl. Bertha von Riesenberger.
4. *a*) Eminescu-Dima: *Dorinţa*“, *b*) Alexandri-Dima: „*Groza*“, baladă — D. Popovici.

II.

5. C. Löwe: „*Archibald Douglas*“, Ballade, D. Popovici.
6. *a*) H. Wolf: „*Der Musicant*“, *b*) H Wolf: „*Wer sein holdes Lieb verloren*“, — D. Popovici.
7. *a*) R. Fischof: „*Blühender Schleh*“, *b*) B. Bock: „*Das verlassene Mägdlein*“, *c*) B. Bock: „*Vor der Schmiede*“, *d*) J. Brahms: „*Weit über das Feld*“, *e*) J. Brahms: „*Meine Liebe ist grün*“, Frl. Bertha von Riesenberger.
8. *a*) Alexandri-Stefănescu: „*Cântecul Fluieraşului*“, *b*) Alexandri-Stefănescu: „*Mândruliţă de la munte*“, — D. Popovici.
9. R. Schumann: „*Die beiden Grenadiere*“, D. Popovici.

Biletele de întrare se vênd în librăria *G. A. Seraphin*, (strada Cisnădiei) şi séra la cassă.

Preţuri: Locul I. K. 3; locul II. K. 2·40; locul III. K. 2; loc de stat (numai séra la cassă) 80 fil.; pentru studenti şi militari dela sergent-major în jos 40 fil.

Inceputul la órele 8 séra.

*

Trei bancrute! Crachurile institutelor de credit şi a marilor speculanţi din fericita Hungarie se ţin strună. După catastrofa de la Şopron a urmat bancruta băncii secuesci „Székely egyesületi első takarékpénztár“ din Odorheiu, înfiinţată în 1875 de Gavriil Ugron, contra căreia tribunalul a decretat deja concurs; a treia ză'ă din lanţul crachurilor e fuga lui Strassburger, ear' a patra e actul final în afacerea bancrutei societăţii „Fortuna“.

Căderea băncii secuesci e lucru cam vechiu; până mai sĕptĕmânile trecute s'au făcut însĕ tot feliul de sforţări, pentru a o scăpa de concurs, dar' nu a succes. Un anume Betegh din Cluj, interesat cu depuneri considerabile, *a cerut decretarea concursului*, ear' tribunalul i-a împlinit cererea. Părerea e, că acţionarii 'şi vor perde întreg capitalul şi nici depunerile (1,600.000 de coróne) nu vor avé acoperire completă. Ear' datoraşii ale căror moşióre sun hipotecate la acéstă bancă, vor ajunge la sapă de lemn aprópe toţi.

Casul lui *Strassburger* e de urmări încă şi mai adânc tăietóre. Strassburger era mare comerciant de bucate şi cel mai temerar speculant la bursa din Budapesta. Onorabilul a dispărut lăsând în urmă-i pasive de *patru milióne de coróne*, pe când realităţile sale din Budapesta, moşia din Túrkeve şi arênda de circa opt mii de jugĕre valoréză abia *un milion şi un pătrariu*. Panica e mare şi din causă că are plasate la băncile din Solnoc, Szarvas, Mezőtur, Túrkeve, Kúnhegyes, Jászberény şi Kisujszállás cambii în valóre de *trei milióne*.

Afacerea *Fortunei* e vechiă. In campanie cu un american mai mulţi fruntaşi ai Kossuthistilor înfiinţaseră societatea pe acţiuni „Fortuna“ pentru esploatarea unei mine de aur în Munţii-Apuseni, prostind şi pe mulţi Români din părţile acelea sĕ-şi plaseze bănişorii în acţiuni de ale Fortunei. Americanul a fugit cu frumuşică sumă de bani, ear' acţionarii au rĕmas cu paguba. S'a purtat în causă şi un proces criminal, dar' fără resultat. Concursul de acum e deci numai finalisarea scandalului. Termin pentru înştiinţarea pretensiunilor până la 28 Decembre, pertractarea licuidării 27 Ianuariu 1902, ear' alegerea comisiunii concursuale se va face în 29 Ianuariu 1902.

*

Intru mărirea lui Dumnezeu. Evlavioşii creştini Ioan Comanciu Tănărogea, cu soţia sa Ludovica şi sora acesteia Ecaterina Mateiu Bădilă, din Veneţia inferióră, au dăruit pe séma sfintei biserici gr.-or. din Veneţia inferióră o Evangelie în preţ de 20 cor. Dumnezeu sĕ le priméscă jertfa adusă, ear' din partea nóstră priméscă cele mai ferbinţi mulţămite. *Veneţia inferióră*, în 22 Novembre 1901. In numele comitetului parochial: *Mihail Ganea*, paroch.

*

Căsătoria civilă şi neconfesionalismul. Zilele trecute a fost presentat dietei raportul ministeriului de interne asupra *stărilor publice* din anul 1900. Din acest raport resultă, că în acel an au fost legate 169.687 căsătorii civile (cu 1139 mai puţine decât în anul precedent). Căsătorii mixte au fost 17023 (cu 754 mai multe de cât în anul precedent); căsătorii mixte *evreo-creştine* au fost 411 (cu 33 mai multe). Din căsătoriile mixte, în ce privesce religiunea copiilor au câştigat: rom. catolicii 2105, greco-catolicii 150, greco orientalii 70, aug. ev. 371, ev. reformaţii 834, unitarii 5 şi evreii 10. S'au declarat fără religiune 1346. De la întrarea în vigóre a legilor politice bisericesci au perdut: reformaţii 4983, greco orientalii 3894, rom. catolicii 2866, aug. ev. 2195, greco-catolicii 141 (?), unitarii 6, evreii 67 suflete.

*

Pentru limba maternă. Tribunalul militar din Olmütz a judecat la arest de trei luni pe locotenentul în reservă Dr. Ovesadal, pentru-că la adunarea de controlă a rĕspuns cu *zde* în loc de *hier* la apelul nominal.

*

Trei milióne pentru amploiaţii de stat. După datele budgetului pe anul 1902, numĕrul amploiaţilor de stat e 90.165 (mai mulţi în resortul ministeriului de finanţe şi al celui de comerciu). Pentru ameliorarea salariului acestei sumedenii de funcţionari e preliminată în budgetul anului viitoriu o sumă de trei milióne de coróne.

*

Douĕzeci milióne pentru scopuri culturale. Budgetul pe 1902 al ministeriului de culte şi instrucţiune publică e proiectat în sumă de 20 800,000 de coróne. In esposeul de Sâmbătă ministrul de finanţe indicând la acéstă sumă o presenta ca dovadă despre deosebita îngrijire a guvernului faţă cu cestiunile culturale ale ţerii. Ingrijire ce din an în an devine tot mai intensivă; pentru-că pe când în 1890 budgetul acestui ministeriu era numai de 7.800.000, acum el e de 20 800,000, va sĕ zică, s'a urcat cu aprópe 200%. — Firesce! Dór' subvenţia Operei şi a „Teatrului naţional“, sinecurarea artistilor pictori şi sculptori prin cumpĕrarea lucrărilor lor pe séma museului naţional, apoi statificarea şcólelor confesionale etc. costă bani! Din aceste isprăvuri însĕ, adevĕratele scopuri culturale ale ţerii n'au nici un folos.

*

Ucigaş de 67 ani. Tribunalul din Marburg a osândit la mórte pe un anume Bartolomeiu *Lettig* (moşnég de 67 ani), pentru-că şi-a ucis ginerele şi a furat apoi 100 coróne de la el, ca sĕ aibă cu ce sĕ-şi plătéscă apĕrătoriul.

*

Comandant bur — în parlamentul englez. Alegĕtorii din Galway (Irlanda) au ales deputat pe Arthur *Lynch*, fost comandant al legiunii irlandeze în rĕsboiul Burilor, care după asediul oraşului Ladysmith s'a alăturat la trupa voluntară germană. *Lynch* e irlandez curat, colonel american şi ura lui contra Englezilor e aşa de mare, în cât a cerut de la guvernul francez şi de la cel turcesc permisiune, ca în cas de rĕsboiu cu Anglia sĕ fie primit în óstea contra Angliei. De altcum nici alegĕtorii sei nu sunt mai puţin duşmani Englezilor; până şi femeile din Galway au luat parte fórte activă în lupta electorală. Lozinca era: „*Hi for Linch*“. şi cine nu striga cu ele „Hi for Lynch“, îl înhăţau şi-'l aruncau în canal. Resultatul alegerii a fost publicat nóptea la 11 óre; *Lynch* a avut 1147 voturi, ear' contracandidatul *Plunkett* abia 472. Entusiasmul partisanilor lui Lynch (şi ai Burilor) era colosal. Abia după óre întregi s'au depărtat de la locul de alegere, *cântând imnul Transvaalului şi aclamând pe poporul bur.*

Teatru român în Sibiiu.

Reuniunea sodalilor rom. din Sibiiu

va da

Vineri, la 6 Decembre n.

în teatrul orăşenesc piesa

Sâmbăta morţilor

(Der Müller und sein Kind)

dramă din popor în 5 acte de **Raupach**, localisată de **Teodor V. Păcăţan**. (Representată pentru prima-oră pe scenă românéscă.)

Persónele:

Petrilă, morar în Doineşti	dl Nicolae Bratu
Ileana, fica lui	dşóra Elena Grindianu
Primărésa, sora lui Petrilă	dşóra Elena Baciu
Preotul Serafin	dl Ioan Imbĕruş
Vĕduva Negrescu . . .	dna Paraschiva Işan
Ionel, feciorul ei	dl George Poponea
Gherghel, cărcimar . . .	dl Nicolae Işan
Ana, soţia lui	dşóra Ana Banea
Doi copii ai lor	* * *
Iancu, ţĕran	dl George Trifan
Nastase, gropar	dl Nicolae Stoica
Andreiu şi Pavel ucenici la móra lui Petrilă	* * *

Intrĕ acte cântă capela musicei orăşenesci.

Preţul locurilor:

Loge parter, pentru 4 persóne	3 fl.	— cr.
„ „ mari, patru 5 persóne . .	3 „	75 „
„ de rangul I, pentru 4 persóne .	4 „	— „
„ „ „ „ mari, pentru 5 pers.	5 „	— „
„ „ „ „ mici, „ 3 „	3 „	— „
„ pentru onoraţiori, de I-ul rang .	6 „	— „
„ de rangul al II-lea, pentru 4 pers.	2 „	50 „
„ „ „ „ II-lea, „ 5 „ .	3 „	10 „
Loc în logea pentru strĕini	1 „	— „
Loc cercle (în primele 4 rênduri) . . .	— „	80 „
„ în stal (de la al 5-lea rênd încolo .	— „	60 „
„ numerisat în parter	— „	50 „
Intrare în parquet	— „	40 „
„ „ „ pentru militari şi stud.	— „	30 „
Loc numerisat pe galerie	— „	30 „
Intrarea pe galerie	— „	20 „

Biletele se vênd cu începere de *Luni, 2 Decembre st. n. a. c.* la *Librăria archidiecesană* (Strada Măcelarilor Nr. 45), cum şi séra la cassă.

Venitul curat e destinat pentru daruri de Crăciun sĕracilor nostri!

Cassa deschisă de la orele 6 séra. — Inceputul la orele 7 séra.

Nr. 489/1901. [231] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **protopresbiter** în **tractul protopresbiteral al Mercurei,** devenit vacant prin retragerea și punerea sa în statul de pensiune a protopresbiterului tractual Ioan Droc, se publică concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Roman“.

Dotațiunea împreunată cu acest post este următórea:

1. Venitele din parochia centrală „Mercurea“ fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci de la stat.

2. Dotațiunea ppresbiterală statorită prin conclusul sinodului archidiecesan din 21 Aprilie 1900 sub Nr. protocolului 116, care parte adecă 400 coróne se solvesce din fondul general administrativ al archidiecesei în 4 rate trilunare decursive, parte adecă 600 coróne din fondul protopresbiteral în două rate de câte 6 luni decursive.

3. Taxele pentru visitațiunea canonică odată pe an, accidenții, escursiuni și asistări la esamene.

Reflectanții la acest post au a-'și înainta cererile lor, instruite conform normelor în vigóre, Măritului Consistoriu archidiecesan în terminul deschis.

Din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Mercurea, ținută la Sĕliște la 16/29 August 1901.

I. Droc **Ilie Georgescu**
președ., protopr. notariu.

Nr. 7498 Pl.

Aprobat.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută în 5 Novembre, 1901.

Consistoriul archidiecesan.

---

ad. Nr. prot. 913/1901. [234] 2—3

CONCURS

Pentru îndeplinirea postului vacant de **protopresbiter** din **tractul protopresbiteral gr.-ort. al Lupșei** se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de protopresbiter sunt: *a)* Venitele din parochia de clasa a III. centrală Ofenbaia, conform cólei *B.* pentru întregirea dotațiunei de la stat; *b)* dotațiunea protopresbiterală sistemisată prin sinodul archidiecesan din anul 1900 sub Nrii prot. 109 și 110; *c)* diurnele și spesele de cărăușie de la visitațiunile canonice, asistările la esamene și esmisiunile din tract, cari se încasséză conform Regulamentului pentru visitațiunile canonice; *d)* alte venite accidentale și estraordinare.

Concurenții trebue sĕ aibă cualificațiunea normată prin § 53 al statutului organic și conclusul congresului din 1888 Nr. prot 111.

Cererile concursuale, instruate cu documentele necesare, în sensul normelor în vigóre, sunt a se adresa Preaveneratului Consistoriu archidiecesan în terminul deschis.

Din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Lupșei, ținută în Ofenbaia în 28 Maiu 1901.

Vasile Gan m. p. **Vasile Jina** m. p.
președinte. notariu.

Nr. 9417 Pl.

Aprobat.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 5 Novembre 1901.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 365/1901 Nr. [233] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan temporal în comuna bisericéscă gr. or. de clasa III. Certegea și aprobat de Venerabilul Consistoriu Archidiecesan la 2 Octobre 1901 Nr. 8759 B. se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu postul de capelan sunt jumĕtate din cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ trimită rugările lor concursuale cu documentele recerute de legile bisericesci în vigóre în terminul cuvenit la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 30 Octobre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul Furdui
protopop

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieți, de Stefan *Braborescu* . . . . „ 1·—
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

NOU! **Pro 1902** NOU!
a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învĕțătoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu Șematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu pe **tinichea, ținc, aluminium** etc. în ori-și-care mărime pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.
- Archangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zacharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

S. JERARCH NICOLAE

I.
- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Rĕstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormênt
- Invierea Domnului
- Inălțarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nascerea Maicei Domnului
- Pogorîrea Duchului sfânt
- Nascerea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

Св. Іωаннъ Крестигель

II.
- Iisus pe Cruce
- Inălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.
- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Archanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					**Grupa II.**					**Grupa III.**					**și Icóne din Grupa IV.**					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	Cor. fórte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39·20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tiniche cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu și ține vor costa cu prețul metalului întrebuințat *mai mult.*

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 130 Sibiiu, Marţi 20 Novembre (3 Decembre) 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

In chestia naţionalităţilor.

Sibiiu, 2 Decembre n.

In discuţia purtată în dietă asupra adresei, a fost atinsă şi chestia naţionalităţilor. N'au atins'o cei cinci deputaţi *naţionali* întraţi în parlamentul ungar, cari, cum se vede, nu sunt încă pe deplin aclimatisaţi, sau póte că nu se simţesc destul de siguri şi de tari pentru a puté lua lupta cu sorţi de isbândă în contra atâtor oratori buni magiari, puşi în serviciul şovinismului magiar. Şi n'au atins'o nici Saşii, cari asemenea trec de *naţionali*, — ci au atins'o înşişi Magiarii.

Ce dovedesce lucrul acesta? Nimic alta, decât că chestia naţionalităţilor se impune de sine şi iesă singură pe plan, atât de bine, încât vrênd nevrênd politicianii magiari trebue sĕ o aducă în discuţie. In felul lor, batjocorindu-se şi făcêndu-şi imputări reciproce, — dar' partidele magiare din parlament nu pot sĕ nu facă vorbă despre ea în desbaterile lor parlamentare. De unde urméză, că cu tóte negările guvernelor din trecut şi cu tóte laudele, ales ale unuia dintrĕ aceste guverne, că naţionalităţile sunt *sdrobite* şi chestia naţionalităţilor e luată pentru totdeuna de la ordinea zilei, — chestia esistă, şi va tot esista mereu, până nu 'şi va primi resolvarea cuvenită.

Despre modul de resolvare am vorbit cu altă ocasiune, constatând şi declarând, că o resolvare justă şi mulţămitóre pentru tóte părţile interesate nu se póte face pe cale unilaterală, prin voturi date de majorităţile parlamentare, ci numai cu ascultarea şi cu consentimentul tuturor naţionalităţilor nemagiare din patria acésta comună.

Ne trebue, în scopul acesta, întâiu de tóte, cum am spus, o lege electorală, — dréptă şi nemesteşugită, şi o împărţire potrivită a cercurilor electorale, — şi cu acésta s'a făcut primul pas spre resolvarea favorabilă a chestiei naţionalităţilor.

Al doilea pas e apoi cel propus de ziarul „*Magyarország*" într'un numĕr mai recent, că anume, Magiarii sĕ încete a mai căuta resolvarea chestiei naţionalităţilor în contopirea naţionalităţilor nemagiare şi desĕvêrşita lor încorporare la rassa magiară, pentru-că pe calea acésta consolidarea statului unitar ungar nu se va puté face nici-odată.

Nu comunitatea *limbei*, ci comunitatea *sentimentelor* va trebui sĕ formeze basele cele largi pe cari sĕ se clădéscă imposantul şi marele edificiu al statului ungar! Aşa ne spune scriitoriul articolului din „*Magyarország*". Iată un adevĕr, — constatat de o fóie magiară, — pe care-'l subscriem şi noi din tótă inima. Da, sentimentele sĕ ne lege împreună, şi sĕ ne facă sĕ compunem, tóte popórele ţerii acesteia, o singură naţiune *politică*, naţiunea *ungară*, — dar' pentru a puté ajunge aici, trebue sĕ se recunóscă pe séma naţionalităţilor nemagiare tóte drepturile cari le compet, şi cari confiscate au fost rênd pe rênd din partea naţiunei, astăzi singură domnitóre în ţéră, — din partea naţiunei magiare.

Unitatea de sentimente se póte nasce numai din *egalitatea de drepturi* şi numai în urma convingerii, că într'adevĕr statul din care facem parte ne pune şi pe noi, Nemagiarii, nu ca indivizi, ci ca popórĕ, pe aceeaşi tréptă cu Magiarii şi ne oferă tóte garanţiile de cari avem trebuinţă, nu numai pentru esistenţa, ci şi pentru înaintarea nóstră *naţională*.

Când vor ajunge Magiarii la convingerea, că aşa e bine, şi că e în interesul statului sĕ se dee o astfel de direcţiune politicei, acum greşite, de naţionalităţi, — resolvarea chestiei e dată gata, şi tóte naţionalităţile o vor primí cu nespusă bucurie şi cu perfectă încredere în viitoriul asigurat pe séma lor şi pe séma statului din care fac parte. Are dreptate scriitoriul articolului din „*Magyarország*", că *acum* e încă slab curentul, care e pornit în direcţia acésta; dar' noi privim de bun început şi de bun augur chiar şi numai faptul, că se află câte unul şi în sinul nobilei naţiuni magiare, care sĕ recunóscă pe faţă şi pe calea publicităţii acest adevĕr. Adevĕrul, care mai curênd sau mai târziu trebue sĕ învingă!

Consiliu de corónă. Vineri s'a ţinut la Viena consiliu de corónă, sub presidenţia Maiestăţii Sale. Au luat parte la consultări toţi ministrii comuni, ambii primministri, ministrii de finanţe şi ministrii pentru apĕrarea ţerii. Incât au putut străbate în publicitate resultatele acestei conferenţe, discuţia s'ar fi învîrtit în decursul ei în jurul următórelor chestii de interes comun: pregătirea materialului pentru sesiunea apropiată a delegaţiunilor, stabilirea budgetelor comune, cari vor fi supuse aprecierii delegaţiunilor, modificarea legii pentru apărarea ţerii, urcarea contingentului de recruţi, procurarea de tunuri nóue, şi alte asemenea chestii, cari nu uşurare, ci îngreunare aduc pe séma popórelor din monarchie. Se crede că consultările nu s'au terminat, ci vor avé continuare.

Planuri mari.

Presa cu vază şi cu trecere din străinătate a dat nu de mult curs liber unei ştiri, care de bună sémă a fost trecută cu vederea din partea gazetarilor magiari, căci altcum făceau mare gură în jurul ei.

Era vorba despre apropiata anecsare a Bosniei şi Herţegovinei, în mod desĕvêrşit, la monarchia nóstră, nu însĕ spre a fi încorporate la Ungaria, cum cred şi aştéptă Magiarii, ci în scopul de a fi unite ambele ţerişóre cu *Croaţia*, la care ar mai vení alăturată şi *Dalmaţia*, şi pe calea acésta s'ar da naştere unui regat mare croat, unei *Croaţii mari*.

Ştirea a apărut în presa franceză, engleză şi germană deodată, de unde se deduce, că a mers din acelaş isvor.

Natural, că Magiarilor nu le convin astfel de planuri, şi ei nici nu vor concede, ca Croaţia sĕ se întăréscă şi sĕ se ridice deasupra pe calea acésta. Şi se póte că ziariul vienez „*Reichswehr*", care se ocupă pe larg cu chestia, are dreptate când presupune, că ştirea — de altcum născută din pură fantasi şi lipsită de ori-ce temeiu, — a fost lansată numai pentru a supĕra pe Magiari, pentru a-i aduce în conflict cu ceealaltă parte a monarchiei, şi pentru a provoca pe tema acésta încurcături grave politice, din cari cei interesaţi sĕ pótă scóte folósele după cari vînéză, pescuind în turbure, liniştiţi şi neîmpedecaţi de nimeni.

Cam dă cu socotéla „*Reichswehr*", din care parte suflă un astfel de vênt prost, şi crede a se afla pe bune urme când îl ţine venit din *Cetinje*, din conacul principelui *Nichita* al Muntenegrului.

Se vor întreba mulţi, că ce interes póte sĕ aibă principele Muntenegrului, ca în monarchia austro-ungară sĕ se formeze o Croaţie mare, — supusă casei habsburgice? Negreşit că nici un interes. Pentru-că interesele principelui din Muntenegru abia atunci se vor începe, după-ce Marea-Croaţie va fi întemeiată; şi anume, în direcţia, ca Marea-Croaţie sĕ fie unită cu Muntenegru şi cu Sêrbia, şi tóte împreună sĕ formeze un mare stat slav, — sub domnia principelui *Nichita* şi a urmaşilor sei.

Acesta ar fi planul, destul de frumos şi de poetic, al principelui din Muntenegru; plan însĕ, care tocmai pentru-că e prea poetic, stă fórte departe de realisare. Se póte că principele Nichita se încrede prea mult în prietinia sa cu curtea de la *Petersburg* şi în cuscrenia ce o are cu curtea de la *Roma*, şi basat pe nemotenie şi pe legături de amiciţie îşi croesce astfel de planuri cutezătóre; dar' firma convingere a cercurilor politice de la Viena, după cum ne spune „*Reichswehr*", e aceea, că nici Rusia şi nici Italia nu vor da şi nu vor puté da nici-odată ajutor serios principelui din Muntenegru, pentru a-şi realisa planul.

Pentru a sĕ puté întêmpla aceea ce se doresce din partea principelui *Nichita,* ar trebuí sĕ fie provocate întâiu complicaţiuni în Balcani, de ce însĕ se feresc tóte statele mari europene, în prima linie Rusia, protectóra

---

FOIŞÓRĂ

Hanibal şi Scipio.

Dialog.

După Gr. de **Sebastian.**

Hanibal.

Aici e locul de întêlnire deci?

Mago.

Aici stăpânul meu!

E bine — ales!

Hanibal.

Dar' ce, Romanul încă n'a sosit?
Pe semne 'şi simte 'nvingerea aprópe!

Mago.

Nebunul, nu cunósce pe mândrul Hanibal
Şi braţul lui?

Hanibal.

Şi braţul lui! Da! Da!
Puternică-i mulţimea oştilor
Ce mie mi-se 'nchină. Un semn numai,
Prin foc şi trăsnet trece pentru mine. —
— Dar' unde e acum? — Ei las', uşor
Vom isprăvi şi aşa. Privesce numai
Ce mândri stau Romanii 'n depărtare,
La marginea colinei călĕreţii;
Pe-aceia-i nimicesce c'o mână de flăcăi;
Pe prăştieri îi vêntur c'o suflare,
In pedestrime-un ic şi i-am sdrobit.
Voiu sĕ te-'nvĕţ s'aşezi soldaţi, copile.
Nu-i Scipio decât al doilea Varo.
Şi 'n Zama vei vedé o nouă Cannae.
Dar', — vom vedé. — De altfel, drept sĕ spun,
E prea bun rostul oştilor duşmane.
Zăresci? Puterea grea e tótă-'n mijloc,
Şi-i bine — aşa. De unde a fi 'nvĕţat'o?
In Spania nu cresce-aşa ceva.
Imi pare, că de astădat' isbirea
Va fi mai aprigă decât cu Varo,
Sau Fabius. Ei nu se pricepeau
Oştirea astfel s'o aşeze.
E semn, că nu e numai om de scut
Ast Scipio, ci ager ascuţiş.
Ei, însă Hanibal era deodată
Şi sabie şi scut în timpul sĕu.

Mago.

Aşa e timpul, cum ţi-'l ştii croí,
Şi ori-ce timp lui Hanibal e bun.

Hanibal.

Aşa i, ţi-o-'nsémnă-acésta, la urmaşi
S'o laşi de moştenire, căci e bine
Increderea, nădejdea 'n braţul tĕu
Sĕ-ţi fie călăuz, atunce ai
Curaj de-atac, sfêrşitul şi aşa
De sine se deslégă. — Dar', de ce
Mĕ face sĕ aştept. Atâta preţ
Dă fiul Romei pe cuvêntul sĕu?
Un Hanibal n'ar face aşa ceva.

Mago.

Privesce — un om s'apropie în grabă.
E Scipio!

Hanibal.

In fine abia! Abia!

Scipio. (vine repede cătră Mago)

Am zăbovit, mĕ iartă comandante.

Mago. (arată spre Hanibal)

Aici e Hanibal!

Scipio.

Acesta?

Hanibal.

Eu sunt!
Credeai pe Hanibal aşa tinĕr?

Scipio.

Nu-'ţi plăsmuiam eu astfel chipul, dar'
Fiinde'-acesta în cale mi-a venit,
Ear' tu-'mi păreai ceva mai umilit.
Credeam, că el o mândrul Hanibal.
Deci „Bun aflat" (Mago se retrage)

Hanibal.

Bine ai venit.

Scipio.

Doriai
Cu mine sĕ vorbesci. Sunt pregătit.

Hanibal.

Indemnul meu de-o parte, dar' mai mult
Cartaginea mi-a dat acum solie, —
Căci milă-i-e de sângele vĕrsat. —

Scipio.

De Cannae încă i-a fost óre milă?
De Trasinem? — Dar' nu-'ţi uita cuvêntul.

Hanibal.

Cum zic, Cartaginea mi-a dat solie,
— Căci milă-i-e de sângele vĕrsat, —
Cu tine pacinic sĕ vorbesc pân' ce
Nu vom isbí oştirile în tăişe.
In lume e rĕsboiu şi-i trebui pace,
Si plugul îşi pretinde dreptul sĕu.
De viul sânge armele 's sătule.
S'a mĕsurat străbuna mea Cartago
Cu Roma cea bĕtrână. S'au aflat
Doi vulturi fără sémĕn în putere.
Deci hai sĕ 'ntindem mâna de 'mpăcare
'Nainte de ce cruda morţii ghiară
In dor de sânge sfarm a nóstre oşti.
Voesce Roma pacea? Spune!

(Va urma.)

şi amica principelui din Muntenegru. S'a dovedit acésta acum de curênd, când escadra francesă a trebuit sě plece grabnic din porturile insulei *Mitilene,* în urma semnelor date de la Petersburg.

Italia póte că s'ar lăsa îndemnată sě facă o încercare de cucerire în Albania, — dar' şi-ar plătí fórte scump uşurătatea şi curiositatea; pentru-că întâiu de tóte ar trebuí sě iese din tripla alianţă, prin ce ar perde tóte favorurile acordate ei acuma din partea celoralalte douě puteri aliate, ear' apoi în cele economice ar cădé de nou în braţele Franciei, care ar esplota-o earăşi cum a mai esploatat'o.

Cam aşa combate „*Reichswehr*" ştirile lansate în presa străină despre întemeierea unui mare stat slav din ruinele Austro-Ungariei; şi din modul de combatere reiese destul de clar, că totuşi este temere în unele cercuri, că cutezătórele planuri ale principelui *Nichita* pot sě fie luate în serios din partea marilor puteri, aflătóre în raporturi de amiciţie şi nemotenie cu urzitoriul planului. De-şí astăzi premature, — cine ştie dacă viitoriul nu va arăta că temerile sunt totuşi motivate??...

Revistă esternă

Turburările din Atena. Patriarchul *Ioachim III.* din Constantinopol a trimis fostului metropolit Procopios o scrisóre, prin care desapróbă traducerea Evangeliei în limba grecă vulgară. In acéstă scrisóre patriarchul îşi esprimă credinţa că limba grecă vulgară este nu numai nepriinciósă pentru esplicarea vorbelor şi preceptelor divine, dar' şi astfel în cât devine mai mult pricină de pagubă sufletéscă de cât de folos, şi de rěcélă către credinţă, capabilă sě inspire cetitoriului mai simplu indiferenţă şí prin stilul ei vulgar şi nefamiliar şi prin cuvêntul de traducţie, care întunecă frumseţa şi distruge înălţimea ceréscă a textului divin, în spiritul creştinismului.

Vorbind despre traducţiunile deja în circulaţie şi avênd încredere că Sinodul din Grecia este dator sě vegheze asupra cuprinsului cărţilor publicate în Grecia sau altor tipăriri religióse, cari cad în mâna tinerimei şi a clerului, patriarchul dă espresiune credinţei că acest Sinod „va lua měsurile trebuitóre pentru a interzice circulaţia acestor publicaţiuni nu numai în provinciile regatului, dar' şi peste el şi ori-unde se vorbesce limba nóstră".

De altcum rapórtele mai noue din Atena vestesc că studenţii au sistat demonstraţiile şi că la universitate s'au reînceput deja prelegerile.

*

Retragerea lui Chamberlain. Ziarele din *Petersburg* vestesce pe basa unei telegrame din Londra, că *Chamberlain* cât de curênd îşi va da dimisia din postul de ministru al coloniilor.

*

Rěsboiul Burilor. Din *Haga* se raportéză, că în cercurile bure de acolo se manţine credinţa, că în timpul cel mai apropiat Englezii vor inicia tratative de pace. Se zice că Krüger ar fi declarat că e aplecat a încheia pace pe basa contractului din Londra din 1881, care asigură Burilor independenţă, dar' sub condiţia, ca afacerile esterne sě fie sub controlă engleză.

De pe câmpul de rěsboiu, afară de bătělíi secundare, se raportéză, că Kitchener ar fi declarat, că dacă nu i-se trimit trupe noue nu póte rěsbí cu Burii.

P. t. domni cari sunt încă în restanţă cu abonamentul la ziarul nostru, sunt recercaţi respectuos, sě binevoéscă a-şi achita restanţele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administraţiunea.

Scrisóre din Bucureşti.

— Reîntórcerea Suveranilor în capitală, — Deschiderea sesiunei parlamentare, — Mesajul de tron. —

— 29 Novembre n.

Curtea română s'a mutat de la Sinaia la Bucureşti. Mercuri d. a. la orele 4 şi jum. a sosit în capitală trenul regal, care aducea pe M. M. L. L. Regele şi Regina ţerii nóstre, — pentru a lua reşedinţa de iarnă în Bucureşti.

La gară lume multă a aşteptat sosirea suveranilor români. Peronul gării era frumos împodobit, cu stéguri şi cu verdéţă, şi o companie de onóre, cu musica în frunte, era postată dealungul peronului, pentru a da onorurile militare.

La oprirea trenului musica a intonat imnul regal, ear' mulţimea a isbucnit în urale frenetice.

M. M. L. L. au fost intimpinate de A. A. L. L. R. R. principele *Ferdinand* şi principesa *Maria,* moştenitoriul tronului român, şi de copiii acestora, principele *Carol* şi principesa *Elisaveta.* Apoi de I. P. S. S. metropolitul-primat al României, de domnii ministri cu dómnele lor, şi de toţi dignitarii ţerii. Dómnele presente au oferit M. Sale Reginei frumóse buchete de flori.

M. M. L. L. au întrat în salonul gării unde au ţinut cerc, şi au schimbat cuvinte afabile cu persónele presente, ear' la orele 5 au plecat, în trăsuri regale, împreună cu A. A. L. L. Regale, la palat, salutaţi fiind pretutindenea de lumea imensă îngrămădită pe strade. Oraşul întreg a fost din acest incident frumos pavoazat.

*

Joi, la órele 12 s'a făcut deschiderea solemnă a sesiunei noue parlamentare. La orele 11 s'a oficiat la metropolie obicinuita chemare a duhului sfânt, prin însuşi I. P. S. S. Metropolitul-Primat, încunjurat de înaltul seu cler, în fiinţa de faţă a deputaţilor, senatorilor, ministrilor şi tuturor dignitarilar înalţi ai ţerii.

După terminarea serviciului religios senatorii şi deputaţii au trecut în sala de şedinţă a adunării naţionale, aşteptând acolo sosirea M. Sale Regelui Carol, pentru a face deschiderea parlamentului.

Când cortegiul regal a pornit de la palat, 101 de salve de tunuri au fost date din dealul Spirei, anunţând acest eveniment.

Pe stradele prin cari a trecut cortegiul, pentru a ajunge la parlament, era îngrămădită o lume mare de public, care a aclamat cu căldură pe iubitul Suveran.

M. Sa Regele era însoţit de A. Sa Regală principele *Ferdinand,* şi cortegiul M. Sale era procedat şi urmat de câte un pluton de gendarmi călări.

La Metropolie M. Sa a fost intimpinat pe trepte de dl *Sturdza,* ministru-president şi de ceialalţi ministri, de presidenţii senatului şi camerei, şi de membrii birourilor corpurilor legiuitóre române.

M. Sa Regele întră în sală precedat de casa militară, urcă tronul întrě aplause lungi şi repetate, şi în mijlocul unei tăceri solemne cetesce mesajul de tron.

Deputaţii şi senatorii 'l ascultă în picióre şi primesc cu aplause fie-care pasaj.

După terminare, isbucnesc de nou aplause puternice şi aclamări nesfîrşite, în mijlocul cărora M. Sa părăsesce sala.

Acum declară şi dl ministru-president de deschisă sesiunea ordinară a corpurilor legiuitóre române, şi senatorii pleacă la locul de întrunire, pentru a se constitui. President al senatului a fost ales de nou dl *Eugen Statescu,* ear' al camerei dl *M. Pherekyde.*

Vicepresidenţii senatului sunt domnii: *Al. Nicolaide, V. A. Urechiă, P. Poni* şi *M. Schina;* ear' ai camerei, domnii *Em. Porumbaru, Dim. Protopopescu, C. F. Robescu,* şi *Stefan Şendrea.* Ambii presidenţi au rostit câte o frumósă vorbire de deschidere.

*

Mesajul de tron, după salutul obicinuit adresat legiuitorilor români, se ocupă cu situaţia financiară a ţerii şi pune în vedere presentarea din partea guvernului a diferitelor legi financiare, şi revisuirea legii pensiunilor. Aştéptă, ca finanţele statului român sě fie stabilite pe temelii tari, pentru-că de la acésta depinde desvoltarea României pe terenul economic, precum şi întărirea posiţiei ei politice. Constată, că România duce *o politică liniştită şi cumpănită* şi *stă cu tóte statele în relaţiunile cele mai amicale.*

Mesajul de tron înşiră apoi reformele pe cari guvernul are intenţiunea sě le facă în administraţie, justiţie, învěţămêntul public, etc., şi cu privire la *biserică* şi *armată* spune următórele:

„Biserica, întăritóre a celor sufletesci, simbolul păcei şi al liniştitei cugetări, continuă sě ţină un loc de frunte în preocupările nóstre. *Cu toţii trebue sě ne silim a contribui la înălţarea şi înflorirea ei.* Guvernul va presinta Domniilor-Vóstre un proect de lege pentru înfiinţarea *Casei Bisericilor,* spre a asigura o bună întrebuinţare a averilor bisericesci.

Ţara, dimpreună cu Mine, am purtat un neîntrerupt interes pentru armată, instituţiune măréţă — ca şcólă a ordinei şi a datoriei, ca scut al Patriei. In timpurile grele de astăzi nu am lipsit sě veghez cu ochi neadormiţi asupra ei. Mijlócele necesare pentru a satisface cerinţele ei s'au împărţit cu chibzuială şi sunt mândru a vě puté asigura că în manevrele de astă-tómnă s'au vědit în mod necontestabil progresele ce ea face necontenit.

Vom urma, deci, cu toţii a 'i da putinţa de a păşi înainte şi vom da o atenţiune deosebită, ca mersul ei sě se îndrepteze spre partea practică, precum se cere şi de spiritul timpului în care trăim."

Mesagiul de tron se termina astfel:

„Deschid acéstă sesiune a Copurilor Legiuitóre cu deplină încredere că ea va fi rodnică şi bine-făcătóre; şi rog pe A-Totputernicul Dumnezeu sě bine-cuvinteze lucrurile Domniilor-Vóstre, ca ele sě întăréscă încă mai mult edificiul măreţ al scumpei nóstre României.

Sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitóre este deschisă."

Presa din capitală comentéză în mod favorabil mesajul de tron.

Chestiuni şcolare.

Ceva din trecutul şi presentul şcólei poporale, în legătură cu posiţiunea învěţătorilor,

de **Ioan Paicu** învěţătoriu.

(Urmare.)

S'a putut observa din antecedenţele acestei scrieri, că n'am intenţionat a pretinde favoruri prin tânguiri motivate, nici a pune învěţătorimea în lumină feerică, ca sě fie admirată de opinia publică şi nici a tăvăli în noroiu caractere speciale: ci am descris în general unele din bólele nóstre sociale — şcolare, — dacă e permis a mě esprima astfeliu, din trecut şi present.

Acum, conform promisiunei făcute la începutul acestei scrieri, voiu espune regulele de viaţă aşa zicênd, ce avem a observa învěţătorimea în viitor cu privire la causa şcolară; ca arătându-se în mod vědit faptele nóstre cele bune, sě fie ori şi cine instinctiv silit a ne respecta persóna şi drepturile nóstre.

Ni-se impută şi trebuie sě recunóscem, că avem şi noi învěţătorii ca tot omul ce vieţuesce în lume, unele slăbiciuni omenesci şi scăderi. Acelea vor peri ca fumul şi se vor topi ca ceara de faţa focului de pe nimbul învěţătoresc, când conduita nóstră în cariera ce ni-am ales va fi după următoriul tipic:

1. *Sě ne ferim a greşi familiei,*
2. *Sě nu cutezăm a greşi bisericei.*
3. *Sě nu greşim nici societăţii!*

Eu cutez a afirma, că dacă vom corespunde pe deplin acestor 3 postulate, şí asupra porţilor iadului vom raporta învingeri.

Cred, că nu e superflu a arăta prin câteva exemple şi cum avem a ne purta faţă de familie şi părinţi, ca membri principali ai ei, cari au a da ajutoriu educaţiunei din şcólă: faţă de biserică (şi feţele bisericesci) carea pretinde a-i cresce ómeni religioşi şi morali, şi faţă de societate, carea la rêndul ei pretinde a-i creşte şcóla cetăţeni buni şi mădulari harnici.

Cu părintele ca cap de familie sě trăim în pace şi bună înţelegere.

Sě considerăm starea, sau influinţa unuia sau altuia, făcênd astfeliu distincţiuni întrě prunci şi persóne.

La tóte ocasiunile sě ne punem cu părinţii în conversaţiuni confidenţiale despre purtarea, progresului sau regresul fiilor lor.

Sě nu ne declarăm vătămětor pentru părinţi faţă de copiii lor şi sě nu ne amestecăm în specialele trebi ale acelora etc. etc.

Necondiţionat că voind a urma astfeliu ne trebuie sucursul mijlocitor al preotului şi chiar şi al autorităţilor civile. Un singur cas ne va lămuri.

Ori şi cum te-ai ferí, ca sě nu faci greşui contra familiei, ai dat chics, îndată ce l'ai pedepsit sau mai bine zis, l'ai propus spre pedepsire cu 1 corónă pe cutare părinte pentru multele absenţii ale fiului sěu.

Numai atunci însě când plângêndu-se pedepsitul unei autorităţi bisericesci-şcolare, sau civile, 'l trimit ori una ori alta pe capul dascălului cu cuvintele: „Eu nu te pedepseam, dacă nu mi-te da dascălul în acest scop. Du-te la el, rógă-te, de te va erta el şi eu fac aşa"! Judece acum omul nepreocupat, ce se întêmplă cu buna înţelegere când 'ţi vin pe cap câte 20 de indivizi cu astfeliu de mirozenii!!

2. Cu privire la purtarea nóstră faţă de biserică şi respective feţele bisericesci, cari sunt representanţii aceleia şi în cele mai multe casuri şi autorităţi şcolare totodată:

Sě ne purtăm cu reverinţa, încrederea şi ascultarea cuvenită.

Fără nici un interes privat sau persuasiune, care ne-ar aduce acolo a ne face complicii duşmanilor acelora.

Sfaturile şi ordinaţiunile lor binevoitóre sě le împlinim conscienţios şi cu drag.

Dacă reflexiunile ce ni-se fac ne par ne justificate pe deplin, sě cercăm a-i capacita în mod modest şi cuviincios.

Sě trăim cât se póte în bună înţelegere, fără a folosi prietinia acésta pretext de a captiva bunăvoinţa lor, sau negliga oficiul nostru.

3. Faţă de societate. Precum în cele 10 porunci întrě cele ce se refer la iubirea către deaprópele, întâi vin la rênd părinţii ca cei mai deaprópe ai ori-cui; întocmai şi noi trebuie sě privim ca cei mai deaprópe ai nostri pe colegii, pe învěţătorii: Convinşi fiind că aceleaşi neajunsuri îndurăm, de aceleaşi bucurii ne împărtăşim şi că acelaşi scop urmărim: sě ne silim a trăi în concordie, sě ne ferim a ne despreţui şi a ne huli unul pe altul.

(Va urma).

Alegerea municipală din Săcele.

Satulung, 8 Nov. n.

Mult Onorate D-le Redactor! In colónele preţuitului nostru ziar „*Teleg. Rom.*" puţine ştiri se dau despre mişcarea românilor din *Săcele,* cari şí aici în colţul ţěrii sunt în numěr cousiderabil şi fac progrese laudabile în înaintarea şi emanciparea culturală, mulţămită On. preoţi şi harnicilor învěţători, cărora li-s'a încredinţat acéstă misiune.

La ori-ce pas făcut în acéstă direcţiune, cât şi întru apărarea intereselor şi drepturilor nóstre de altă natură, întimpinăm şi noi, ca şi ceilalţi fraţi destule greutăţi, cari fără *armonie energie* şi *jertfă* nu se pot învinge.

Daţi-'m voe sě Vě raportez despre un cas mai recent petrecut la noi, despre: *alegerile comitatense din Săcele,* la cari încă era vorba de apărarea unui interes şi drept al nostru şi unde *cei aleşi erau cu toţii chemaţi* spre acel scop, căci aveam şi noi un candidat român din acest cerc în persóna tiněrului preot *Romul Verzea,* care se bucură de o stimă şi încredere generală în acest ţinut.

Considerênd diferenţa întrě 200 alegětori unguri şi 79 alegětori români, considerênd faptul, că candidatul nostru a fost *ales* cădênd faţă de d-sul notabilităţi şoviniste din Săcele dearêndul, reese, că alegětorii români din acest cerc au satisfăcut datorinţei lor, alergênd din tóte părţile, unindu-se şi luptând energic pentru apărarea interesului lor.

Hotărît, că dacă atitudinea alegětorilor români din alte cercuri în frunte cu preoţii şi învěţătorii lor era tot aşa de démnă şi energică ca a săcelenilor, se făcea mai mult serviciu interelor nóstre naţionale, ear' şovinismul îngâmfat îşi mai pleca puţin nasul.

Nu-'i vorbă, escepţiuni se găsesc în tot locul: şi de la alegerea amintită au absentat preoţii: T. Frateş (la porunca lui Henter), G. Urdea, Manole şi înv. Fărcaş. E trist, când unora d'ai nostri li témă sě profite şi de *dreptul* care 'l au.

Un alegětor.

NOUTĂŢI

Concertul Popovici. Concertul aranjat eri, Duminecă seara, din partea artistului român, domnul *Dimitrie Popovici*, în sala de la *Musikverein*, a avut un succes splendit în tótă privința. Sala a fost pentru cele două ore cât a durat concertul, loc de întrunire pe séma elitei societății române din Sibiiu și jur, care, împreună cu iubitorii de adevĕrată artă din națiunea conlocuitóre săsă, au umplut'o cu desĕvîrșire. Cât pentru prestațiunile de înaltă artă ale domnului *Popovici*, sunt de prisos cuvintele de laudă, pentru-că atât vocea puternică, cât și școla, sentimentul, fineța și măestria cu care dl *Popovici* știe sĕ'și stăpânéscă vocea, — acest dar primit de la Dumnezeu, — sunt bine cunoscute publicului sibian, care mai de multe-ori a avut fericirea a asculta fermecătórea voce a marelui nostru artist.

De astădată artistul parecă s'a întrecut pe sine. Multe din punctele bogatului seu program au trebuit sĕ fie repetate, atât de mult au plăcut publicului. Ales cele *românesci*, cari și de altcum electriséză și deștéptă entusiasm. Pe lângă sgomotósele aplause, cari i-au acoperit tóte punctele din program, dl *Popovici* a mai primit și o frumósă cunună, oferită din partea reuniunei române de musică din Sibiiu. Frumos a cântat și dșóra *Bertha de Riesenberger*, care s'a grăbit a da artistului nostru binevoitorul ei concurs. Are voce plăcută și școlă bună. Publicul i-a resplătit prestațiunile cu aplause meritate. Scurt, a fost o séră deliciósă seara de eri, și publicul sibiian a părăsit mulțumit și încântat sala de la *Musikverein*, unde a petrecut două ore de adevĕrată plăcere.

*

***Din causa** sfintei sĕrbători „Intrarea în biserică“ numĕrul proxim al fóiei nóstre va apărĕ numai Sâmbăta viitóre.*

*

Doi secretari de stat! Se dă știrea că agendele secretariului de stat din ministeriul de comerciu se vor împărți în două resorturi, numit fiind câte un secretariu de stat la fie-care resort Până acum era numai un secretariu de stat, ear' în viitoriu vor fi doi în acest ministeriu.

Se va împărți óre și salariul, ori dór' acesta se va duplica — fiind-că „țéra stă în pragul crisei economice“?

*

De la „Petru Maior“. Primim știre din Budapesta, că societatea *„Petru Maior“* a tinerimei universitare române din capitală, a început o activitate laudabilă. In 23 Novembre n. a ținut o ședință literară, care a fost bine cercetată și a format adevĕrat eveniment în viéța societății numite. Domnul *Ioan Lupaș*, student în filosofie, a cetit în ea un interesant tratat despre *„Principiul dualistic în religie și filosofie“*, ascultat cu mare atențiune și în urmă viu discutat din tóte punctele de vedere. Dl *Lupaș* a avut bunăvoința a ne pune la disposiție operatul seu, lucrat cu multă diligență și pricepere, și cu începere din numĕrul viitoriu ne vom face plăcerea a'l publica în ziariul nostru.

*

Din brutalitățile cătănesci. Mercuri (27 Nov. n.) a murit în spitalul militar din *Oradea-mare* soldatul *Florian Pĕr*, în urma *schingiuirilor și bătĕilor ce avea sĕ le sufere de la sergentul* Magyar Ferencz. Flăcăul *Florian Pĕr*, român din părțile bihorene, servia ca recrut la compania 7 a regimentului de honvedi Nr. 4. Sergentul ungur *Magyar Ferencz*, un om dur, incult și lipsit de ori-ce sentiment uman, chinuia și bătea cumplit pe bieții recruți ajunși la compania sa. Deosebi pe Florian Pĕr îl schingiuia cumplit. De témă însĕ, ca nu cumva după aceea sĕ fie espuși la rĕsbunările sergentului, sĕrmanii feciori nu cutezau sĕ se plângă nimĕnui. Astfel brutalul ne-om ar fi putut în dragă voie sĕ-și continue bestiala îndeletnicire, dacă nu se întâmpla casul tragic cu Florian Pĕr. Acesta, din flăcău voinic și sănĕtos devenise numai umbră de om și ne-mai putênd suporta urmările schingiuirilor, Mercuri a cădut la pat. In spital a spus apoi îngrijitorilor tóte câte a avut sĕ îndure de la sergentul Magyar, ear' spusele lui sunt dovedite prin autopsia medicală, care a constatat, că *trupul nenorocitului era tot vêlced de bătĕi.* Imediat după acéstă constatare sergentul a fost arestat, ear' afacerea s'a transpus tribunalului militar.

De altcum despre bestialitatea lui Magyar Ferencz mărturisesce și următoriul cas: La întrebările subofіcerilor de la celelalte companii, că unde e recrutul Pĕr, a rĕspuns rînjind, că e în spital. „Da de spital! — i-au reflectat aceia, — a murit bietul!“ Ear' bestia de om a reflectat: „A crepat („megdöglött“) valahul? Bine că a crepat!“

Referitor la acéstă tragică întêmplare se mai raportéză, că de la comanda regimentului s'a dat ordin de zi, în care feciorii sunt provocați sĕ se înștiințeze la comandă toți câți au fost rĕu tractați din partea sergentului Magyar. Imediat s'au presentat doisprezece feciori, cari au mărturisit că ei încă au fost maltratați.

*

Sute de familii în miserie. Societatea de mine și cohuri din Călan, de care se țin și minele de cărbuni și instalațiunile de ferărie din părțile Reșiței sĕptĕmâna trecută a sistat lucrările la instalațiunile din Ferdinandsberg și Rusberg, ear' cu ziua de eri a sistat lucrările de la tóte stabilimentele sale de acolo. Prin acésta multe sute de familii au rĕmas fără nici un câștig și amenințate de miserie.

*

Conferență morală religiósă. Cetim în *„Epoca“* din Bucuresci, că la institutul francez *Lolliot* din capitala română s'a ținut Sâmbăta trecută o conferență religiósă-morală din partea P. S. S. Archiereului *Nifon N. Ploiesteanul*, vicariul sfintei metropolii. Erau presenți elevii, profesorii, precum și o numerósă asistență, compusă din dómne și domni, părinți ai elevilor. P. S. S. a vorbit o oră întrégă despre *„Creștinism și ródele aduse de el omenirei“*, ținênd încordate inimile și mintea ascultătorilor. A început cu religiunea monoteistă a poporului lui Dumnezeu din vechiul așezământ, în paralel cu diferitele religiuni politeiste și întemeietorii lor, și a ajuns în mod fórte plăcut la aparițiunea *creștinismului*, unde, începênd cu Mântuitorul încunjurat de cei 12 ucenici, a făcut sĕ defileze prin fața ochilor inimei ascultătorilor feluritele minuni făcute de Dumnezeu Omul precum și de cei doi-spre-zece foști vênători de pești ear' acum de ómeni, după cari într'un mod fórte călduros descriind ródele creștinismului ca desrobirea femeei, sdrobirea lanțurilor sclaviei omenesci, egalitatea, și libertatea omenirei, a terminat frumósa-i conferință într'un tunet de aplause din partea întregei asistențe.

*

Un accent fals. Procuratura din Budapesta a constatat oficios, că óre-cine a falsificat un testament de 380.000 de coróne când acela se afla deja la dosarul actelor judecătoresci. Anume Budai Sándor, locuitoriu în Tiszafüred, în 11 Decembre 1897 făcuse testament în scris, pe care martorii Ilie și Ioan Tomka induseseră clausula: „Noi subscrișii chiămați ca martori, atestăm că dl Budai Sándor în presența nóstră a ambilor a scris și subscris cu mâna proprie *acest testament* (unguresce: *„jelen végrendeletet“*). După mórtea lui Budai unii dintrĕ rudenii au atacat testamentul, pe motive de formă, și astfel afacerea a ajuns la proces. Art. de lege XVI din 1876 prescrie, ca testatorul *sĕ declare de al sĕu* testamentul, ceea-ce martorii nu au constatat, căci atunci ar fi trebuit sĕ scrie *végrendeletét* (testamentul seu), nu *végrendeletet* (testamentul). Până sĕ ajungă însĕ afacerea în deliberarea Curiei, la care fusese apelată, *cineva a pus pe e accentul.* Acum testamentul corĕspundea recerințelor legale și astfel *Curia* a respins pe cei cari îl atacaseră. Abia după aceea s'a constatat, că *accentul cu pricina a fost pus ulterior, pe când testamentul se afla la dosariul actelor.*

Casul a produs mare sensație; s'a întrodus cercetare severă, dar' de urma făptuitoriului nu s'a putut da. Rudeniile cari atacaseră testamentul și fuseseră respinse prin sentința Curiei, adusă pe basa unui act fals, au cerut *novum*: renoirea procesului.

*

Creditul — în serviciul moralisării. Intr'o comună din Torontal, după cum cetim, s'a înființat nu de mult un institut de credit și economii, care a dat de știre tuturor, că celor cari trăesc în căsătorie nelegiuită nu le dă împrumut. Urmarea a fost, că mulțime de concubini s'au cununat pe lege, numai ca sĕ pótă căpĕta împrumut.

*

Din picanteriile de la curtea sêrbéscă. După cele multe câte au făcut până acum din conacul regal din Belgrad cuib de sensaționale picanterii, acum își face turneul prin presa europénă una încă și mai sensațională. E vorba adecă de gelosie și histerie din partea reginei și de — prietinie intimă întrĕ regele și cumnată-sa Elena Lunjevița. Se spune că regina încă de mult pretindea, ca sora-sa sĕ fie depărtată de la palat, în zilele din urmă a făcut apoi regelui o teribilă scenă de gelosie, după care a cuprins'o histericalele. Lenuța însĕ rĕmâne totuși la palat, avênd în curênd sĕ ocupe ea locul reginei Draga. Dacă e sĕ se dee credĕmênt știrilor, regele Alexandru ar fi făcut deja demersuri pentru a fi divorțat de regina Draga. Motivul mărturisit al divorțării e lipsa moștenitoriului.

*

Vapor submarin. In apropiere de New-York s'a făcut sĕptĕmâna trecută esperiment cu un vapor submarin, numit „Fulton“. In presența comisiunii de esperți și a mii și mii de public „Fulton“ s'a cufundat în adâncimile mării și a mers pe sub apă timp de cincisprezece óre la adâncime așa de mare, în cât de la cel mai înalt punct al vaporului și până la suprafața mării era o distanță de șése urme. Interesant, că în timpul esperimentării era fórte vehementă furtună pe ocean, dar' cei cinci ómeni, cari se aflau în vaporul submarin n'au simțit chiar nimic din acéstă furtună.

*

O problemă — greu de resolvat. Din Belgrad se scrie, că deputații radicali vor interpela în dietă sĕ li-se spună: de ce nu a născut regina Draga moștenitoriu?

*

Știri din România. Intr'o pivniță de la Cetățuea din Iași au fost aflate sĕptĕmâna trecută, sub o lespede, mai multe oseminte de om. Se crede că sunt de la ostașii lui Alexandru *Racoviță*, voivodul Moldovei, care în apărarea cetățuii contra oștirilor austriace 'și aflase mórtea sub zidurile cetățuii împreună cu cea mai mare parte din óstea sa. — Pe la trecătórea Ungheni au fost aduși Mercuri pe séma armatei române 30 vagóne de cai din Rusia. — Copilița Balașa Petcu din comuna Găunoși (județul Jalomița) jucându-se pe lângă foc i-s'au aprins hainele și a fost arsă oribil; întrĕ chinuri cumplite mititica și-a dat sufletul. — Fiica de 15 ani a lui G. Cojocariu din Ploiești a cercat sĕ se sinucidă, cu amoniac, din causă că maică-sa o bătuse cumplit pentru-că a spart geamul unui ceasornic deșteptăroriu. Dându-i-se în grabă ajutoriu medical, sĕrmana copilă a fost mântuită de mórte. — In „Conservatorul“ cetim, că un domn G. Popescu a *inventat o lampă pentru gaz aerian*, al cărei plan a fost presintat primăriei Capitalei. Lampa are un mecanism care face sĕ lumineze cu putere de 300 luminări, consumă gaz mult mai puțin de cât actualele lampe și globul e întocmit ca al lampelor de electricitate. Primăria a numit o comisiune compusă din inginerii Davidescu și Andronescu, cari s'au pronunțat în mod favorabil pentru acéstă lampă. Primăria va face esperiențe aședând câteva lampe în piața teatrului, în rondul din strada Enei și în piața Griviței. In cas de reușită se vor lumina tóte piețele publice și grădinile din Capitală cu lampe de acestea. — Indată după mórtea marelui bărbat de stat și istoriograf *Mihail Cogălniceanu* se iniciase o colectă în scop de a se ridica lui Cogălniceanu o statuă. Cum vestesc acum ziarele din România, dna *Elena Cuza*, vĕduva fostului prim principe al României unite, a promis că va da o însemnată sumă pentru sporirea fondului cu acéstă destinațiune. Statua se va ridica în *Iași* în piața unirei.

*

Știri mĕrunte. Pe urma unui viscol câteva sute de barce s'au cufundat în ocean în apropiere de New-York; cinci ómeni au perit în valuri. — *Emil Staica*, adjunct notarial în Galeș, e numit din partea ministrului de interne matriculant substitut pentru cercul Galeșului, cu îndreptățirea de a conduce matricula născuților și cea a morților. — Din Bruxella se vestesce, că presidentului *Krüger* i-s'a raportat, că în lagĕrul prisonerilor i-au rĕposat cinci nepoți. — In urma unei esplosiuni de dinamit a fost aruncată în aer casa comerciantului Hersch Markovics din *Borșa* (Marmația). — In America pe linia ferată Wabash un tren ce ducea mulțime de imigranți s'a ciocnit cu un alt tren ce venia din direcțiunea opusă; *80 de ómeni au fost uciși, ear' 150* au fost răniți.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Subscrisul în numele comitetului parochial din Toplița română, tractul Reghinului, 'mi țin de sfântă datorință a aduce și pe acésta cale mulțămită publică acelor drept credincioși creștini, cari au binevoit a contribui cu avutul lor la înpodobirea monumentalei nóstre biserici, și anume:

Dr. Ilie Cristea, secretariu consistorial cu 2 icóne împĕrătesci, în valóre de 120 coróne.

Parochul *George Maier* o acțiune de la „Concordia“ în valóre nominală de 200 cor., ear' pentru împodobirea iconostasului și a ușelor împĕrătesci, a cumpĕrat material în suma de 152 coróne 54 fil.

Nicolae Moldovan comerciant, pentru înființarea unui fond parochial, a donat suma de 20 cor., pentru înpodobirea părăstăseriului suma de 108 cor. 54 fil.

Asemenea gentilelor d-șóre *Alexandrina Popescu, Elvira Cristea*, pentru lucrul prestat cu împodobirea și arangiamentul iconostasului părăstăseriului și perdelei altariului.

Dimitrie Moisin învĕțătoriu a donat pentru zidirea nouei biserici 20 coróne.

Andrei Pop cu soția sa Ana și Ioan Bob cu soția sa Maria, ambii economi, au cumpĕrat un Tabernacul în valóre de 120 cor.

Gavril Stoian proprietariu a făcut strana din drépta cu suma de 60 cor., ear' economii Voda Grigore l. Cirila, Vasile Stoian l. Ioan, Zaharie Dușe, Vasile Voda l. Vasile și Toder Bucur l. Ioan l. Ilie a făcut strana din stânga.

Alexandru Truța a cumpĕrat masa părăstăseriului în suma de 16 coróne. *Ioan Florea* a cumpĕrat masa iconostasului cu 16 coróne. *Mihailă Natea* l. *Ioan* a cumpĕrat un rênd de vestminte preoțesci cu 60 cor. *Gavril Nuți* econom un rênd de haine negre cu 60 cor. *Nicolae Cristea* și *Grigorie Cristea* de presinte rĕposat a cumpĕrat 2 prapori în valóre de 140 cor.

Dee D-zeu ca acesti marinimoși creștini, cari au contribuit din avutul lor, sĕ-și afle resplată înzecită la Tatăl cel ceresc, și fapta lor cea nobilă și bună sĕ servéscă de pildă și altor creștini din acésta fruntașă comună.

In numele comitetului parochial gr.-ort. din Toplița română la 11 Nov. 1901.

Dimitrie Moisin
înv. și not. com. parochial.

Avis.

Spre a întimpina concurența cea mare am redus prețul lemnelor nóstre, astfel că de azi înainte va costa:

Stânginul metric fără dus 11 fl. sau 22 cor.

Cu dus cu tot 11·50 fl. sau 23 cor.

Cu vagonul cu 4 cor. și mai eftin. (A se vedé anunțul de pe pagina a patra.)

Sibiiu, la 30 Novembre, 1901.

Doican et Micu Cons.
intreprenori din Sebeșul-inf.

Teatru român în Sibiiu.

Reuniunea sodalilor rom. din Sibiiu
va da
Vineri, la 6 Decembre n.
în teatrul orășenesc piesa

Sâmbăta morților

(Der Müller und sein Kind)

dramă din popor în 5 acte de **Raupach**, localisată de **Teodor V. Păcățan.** (Representată pentru prima-oră pe scenă românéscă.)

Persónele:

Petrilă, morar în Doinești	dl Nicolae Bratu
Ileana, fica lui	dșóra Elena Grindianu
Primărésa, sora lui Petrilă	dșóra Elena Baciu
Preotul Serafin	dl Ioan Imbĕruș
Vĕduva Negrescu . . .	dna Paraschiva Ișan
Ionel, feciorul ei	dl George Poponea
Gherghel, cărcimar . . .	dl Nicolae Ișan
Ana, soția lui	dșóra Ana Banea
Doi copii ai lor	* * *
Iancu, țĕran	dl George Trifan
Nastase, gropar	dl Nicolae Stoica
Andreiu și Pavel ucenici la móra lui Petrilă	* * *

Intrĕ acte cântă capela musicei orășenesci.

Prețul locurilor:

Loge parter, pentru 4 persóne	3 fl.	— cr.
„ „ mari, patru 5 persóne . .	3 „	75 „
„ de rangul I, pentru 4 persóne .	4 „	— „
„ „ „ „ mari, pentru 5 pers.	5 „	— „
„ „ „ „ mici, „ 3 „	3 „	— „
„ pentru onorațiori, de I-ul rang .	6 „	— „
„ de rangul al II-lea, pentru 4 pers.	2 „	50 „
„ „ „ „ II-lea, „ 5 „ .	3 „	10 „
Loc în logea pentru strĕini	1 „	— „
Loc cercle (în primele 4 rênduri) . . .	— „	80 „
„ în stal (de la al 5-lea rênd încolo .	— „	60 „
„ numerisat în parter	— „	50 „
Intrare în parquet	— „	40 „
„ „ „ pentru militari și stud.	— „	30 „
Loc numerisat pe galerie	— „	30 „
Intrarea pe galerie	— „	20 „

Biletele se vênd cu începere de *Luni, 2 Decembre st. n. a. c.* la *Librăria archidiecesană* (Strada Măcelarilor Nr. 45), cum și séra la cassă.

Venitul curat e destinat pentru daruri de Crăciun sĕracilor nostri!

Cassa deschisă de la orele 6 séra. — Inceputul la orele 7 séra.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Nr. 482/şcol. [236] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la şcólele gr. or. din protopresbiteratul Solnocului se escrie concurs în fóia „Telegraful Roman“.

1. La şcóla din *Peteritea* cu termin de 30 de zile şi salariu 600 cor., din care se capĕtă de la stat 500 cor., şi din repartiţie de la popor 100 cor., cuartir în edificiul şcólei şi lemne de foc.

2. La şcóla din *Rogoz* cu termin de 15 zile şi salariu 600 cor., din care se capătă de la stat, ear' 200 coróne din repartiţie de la popor, cuartir şi lemne de foc.

De la învĕţători sau învĕţătóre se recere sĕ aibă cualificaţiunea recerută de lege şi sĕ fie cântăreţi buni.

Rugările de concurs cu documentele necesare sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral prin posta ultimă Oláh-Lápos.

Cupşeni, în Septembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

S. Cupşa
protopresbiter.

Nr. 715/1901. [237] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III-a din comuna *Sângătin*, protopresbiteratul Mercurei, devenit vacant prin rĕposarea parochului Nicolae Dăian, se escrie concurs cu termin de 30 zile de la príma publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotaţiunei de la stat.

Reflectanţii la acest post sĕ-şi înainteze cererile lor instruite conform normelor in vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sĕlişte în terminul deschis.

Sĕlişte, la 16 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Droc
protopresbiter.

Nr. 401 Bis. [238] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de parochi în comunele bisericesci *Masca* de clasa a III-a şi *Poianaporcului* tot de clasa a III-a se publică concurs a doua oră cu termin de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi de paroch sunt cele cuprinse în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci de la stat.

Doritorii de a ocupa unul din amintitele posturi, sĕ trimită petiţiunile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral prin posta ultimă Oláh-Lapos.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cupşeni, în 8 Novembre 1901.

S. Cupşa
protopresbiter.

Nr. 365/1901 Nr. [233] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan temporal în comuna bisericéscă gr. or. de clasa III. Certegea şi aprobat de Venerabilul Consistoriu Archidiecesan la 2 Octobre 1901 Nr. 8759 B. se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu postul de capelan sunt jumĕtate din cele fasionate la cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ trimită rugările lor concursuale cu documentele recerute de legile bisericesci în vigóre în terminul cuvenit la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 30 Octobre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în conţelegere cu comitetul parochial.

Romul Furdui
protopop

Provocare.

Acei acţionari cari au subscris acţii de la institutul „*Veneţiana*“ din Veneţia inferióră şi nu le-au solvit încă, sunt provocaţi ca în timpul cel mai scurt sĕ le solvéscă, căci în casul contrar se va purcede amĕsurat §-lui 6 din statute şi §-ului 169 din legea comercială.

Veneţia-inferióră, în 20 Novembre 1901.

[235] 1—3 **Direcţiunea**

Lemne

din tăietura nóstră din **Sebeşul-inferior,** blane frumóse mari şi neplutite, oferim:

Stânginul metric à fl. 12 cu dus cu tot
„ „ „ „ 11·50 fără dus
Cu vagonul st. m. „ „ 11·— fără dus şi
„ „ „ „ „ „ 11·50 cu dus cu tot.

[230] 3—5

Comande se primesc:

In prăvălia de curelărie a dlui **Josef Schuster, strada Cisnădiei Nr. 37.**

In băcănia dlui **A. R. Grell, str. Cisnădiei Nr. 44.**

In prăvălia de ferării a dlui **Heinrich Kröger, Piaţa mare.**

In prăvălia de postavuri a dlui **G. Stenzel, Piaţa mare Nr. 21.**

In băcănia dlui **Eduard Elias** în **Piaţa mică.**

In prăvălia de musicalii a dlui **H. Reschner** în **Piaţa mică,** şi

In **Librăria Tipografiei archidiecesane** în **strada Măcelarilor.**

In privinţa mĕsurei şi a cuantităţii lemnelor garantăm îndeosebi.

Sibiiu, în Novembre 1901.

Doican et. Micu Cons.
intreprenori din Sebeşul-inferior.

Nr. 489/1901. [231] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **protopresbiter** în **tractul protopresbiteral al Mercurei,** devenit vacant prin retragerea şi punerea sa în statul de pensiune a protopresbiterului tractual Ioan Droc, se publică concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Roman“.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este următórea:

1. Venitele din parochia centrală „Mercurea“ fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci de la stat.

2. Dotaţiunea ppresbiterală statorită prin conclusul sinodului archidiecesan din 21 Aprilie 1900 sub Nr. protocolului 116, care parte adecă 400 coróne se solvesce din fondul general administrativ al archidiecesei în 4 rate trilunare decursive, parte adecă 600 coróne din fondul protopresbiteral în douĕ rate de câte 6 luni decursive.

3. Taxele pentru visitaţiunea canonică odată pe an, accidenţii, escursiuni şi asistări la esamene.

Reflectanţii la acest post au a-'şi înainta cererile lor, instruite conform normelor în vigóre, Măritului Consistoriu archidiecesan în terminul deschis.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Mercurea, ţinută la Sĕlişte la 16/29 August 1901.

I. Droc, preşed., protopr. — Ilie Georgescu, notariu.

Nr. 7498 Pl.

Aprobat.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută în 5 Novembre, 1901.

Consistoriul archidiecesan.

Capital de zestre

pot asigura şi părinţii cei mai sĕraci pentru fetele lor. Cu deslușiri mai detailate servesce prompt **representanţa primei reuniuni de înzestrare de fete în Sibiiu, Wolfgasse Nr. 6.**

Se caută **representanţi** din cercurile mai bune ale societăţii în tóte comunele din Transilvania. Domni căsătoriţi, cari vreau sĕ-şi câştige un frumos venit lateral pe lângă puţină muncă, sĕ se adreseze cu ofertele lor sub **„Direcţiune Nr. 1“** la administraţia acestei foi.

[232] 2 3

A eşit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop şi metropolit** şi se află de vênzare la **Tipografia şi Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu preţurile: broşat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediţie de lux broşat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

Pentru pacienţii de stomach!

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumareade mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi înviorézä organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţézä puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări,** cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni.

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie,** precum şi conglomerarea sângelui în ficat, splină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtézä prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge şi a stării bolnăviciόse a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua dispoziţie,** precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puterii de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşurézä formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calmézä nervi escitaţi şi creézä nouă **voe de viéţă.** Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte localităţile din Austro-Ungaria.

Păziţi-vĕ de falsificări!

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [21] 2—2

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 131 **Sibiiu, Sâmbătă 24 Novembre (7 Decembre) 1901** *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond

Indemnisare.

Sibiiu, 6 Decembre n.

In dietă s'a discutat, ear' Mercuri a fost votată, legea despre *indemnisare.* Forméză adecă postulat de frunte al constituţionalismului nostru, că nici încassări, nici erogaţiuni nu se pot face din partea guvernului de cât numai pe basa unui *budget* votat din partea parlamentului şi sancţionat din partea Domnitorului. Prin urmare budgetul trebue sĕ fie totdeuna votat şi sancţionat cu începerea anului. Când lucrul acesta nu se póte face, — dintr'un motiv sau altul, — guvernul cere autorisaţie de a puté face încassările şi erogaţiunile pe basa budgetului din anul premergĕtoriu, — şi acésta se numesce *indemnisare.*

De-şi budgetul anului viitoriu e de mult presentat parlamentului şi comisiunea financiară e aprópe gata cu censurarea lui, — până la finea anului acestuia la nici un cas budgetul nu póte fi discutat în parlament şi votat; de aceea, guvernul a cerut indemnisare pe patru luni din anul ce vine, şi asupra acestui proiect de lege s'a purtat câteva zile discuţie în dietă.

Indemnisarea e tot aşa ca şi votarea budgetului, *chestie de încredere.* Cei-ce n'au încredere în guvernul actual nu-i votéză deci nici budget, nici indemnisare. Şi încredere în actualul guvern nu au partidele oposiţionale din dietă, — pentru-că dacă ar avé încredere în el n'ar fi în oposiţie, — prin urmare, indemnisarea a fost combătută, şi n'a fost votată din partea oposiţiei.

Neîncrederea în guvern a fost motivată, ales din partea celor ce au trecut în programul lor politic neatĕrnarea economică a ţerii, desfacerea ei de către Austria, şi desĕvîrşita ei independenţă, — cu aceea, că schimbare de sistem nu s'a făcut nici sub actualul guvern, ci tóte merg ca şi mai nainte. S'a făcut schimbare de persóne, au venit ómeni cu alte maniere, mai fine, mai tolerabile, — dar' direcţia în guvernarea ţerii a remas cea veche, cea pĕcătósă.

Au constatat rînd pe rînd oratorii din oposiţie, că abusuri politice se fac şi acum, acte de corupţie sunt tolerate şi sub actualul guvern, şi că interesele *personale* vin puse şi acuma deasupra intereselor *generale.* Şi natural, că oposiţia tóte acestea le derivă de la învoiala legată cu Austria la 1867, de la *dualism,* — fiind-că politica de neatîrnare aşa pretinde.

Nu suntem nici chiemaţi, nici dispuşi, sĕ luăm în apărare guvernul şi partidul pe care se razimă guvernul, şi care, după părerea celor din tabăra independistă a fost şi e şi acuma partid de *corupţie* şi de *căpătuială;* ci numai referitor la *abusurile politice,* atribuite guvernelor din trecut, avem sĕ ne spunem pe scurt cuvêntul. Avem şi noi cunoscinţă despre astfel de abusuri, şi amare ne sunt esperienţele făcute pe terenul acesta. Anii de paşalnică stăpânire a unui *Tabajdy* în comitatele Arad şi Caraş-Severin, şi a unui *Bánffy* în comitatul Dobâca-Năseud, precum şi a altora, ne sunt încă în vie memorie, şi triste ne sunt suvenirile legate de ei. Nu pentru-că noi, cei asupriţi, persecutaţi şi maltrataţi din partea lor şi din partea celor ce-'i ocroteau şi sprijineau în tendenţele de *nimicire* a ori-cărui simţ naţional în sinul poporului român din patria acésta am fi perdut ceva; pentru-că de fapt n'am perdut nimica; aşa suntem şi astăzi cum am fost şi cum vom fi totdeuna; ci pentru-că de câte-ori ne tânguiam în faţa lumii civilisate şi înşiram ne dreptăţile ce ni-se fac, — lumea din afară ne auḑia, dar' lumea din lăuntru *nu;* domnii deputaţi din oposiţia parlamentară erau surḑi şi muţi la gemetele nóstre dureróse. Ba tocmai domnilor din oposiţie li-se păreau prea *slabe* mĕsurile de esterminare a tot ce e românesc în patria acésta, şi tocmai ei cereau mĕsuri mai *energice,* chiar şi ***furci*** pentru resolvarea chestiei române, cum o ceruse oposiţionalul politician magiar *Horváth Gyula* în ziarul seu!

Dacă oposiţia din dieta magiară a tolerat deci, nu numai, ci a *promovat* chiar totdeuna abusurile politice şi de putere în direcţia acésta, — atunci n'are sĕ facă imputări partidului de la putere nici pentru abusuri politice de altă natură, căci în mĕsura în care e vinovat partidul de la putere pentru situaţia de astăzi politică a ţerii, e vinovată şi oposiţia, ba chiar în mĕsură mai mare; pentru-că (sĕ vorbim despre ce ne dóre) noi avem legi sancţionate, cari însĕ nu sunt puse în esecutare, şi nu ştim sĕ-şi fi deschis odată gura vre un deputat din oposiţie, ca sĕ ceară în dietă punerea în esecutare de es. a *legii de naţionalităţi* şi punerea sub acusă a guvernelor cari au întrelăsat esecutarea ei!!..

Da, e pĕcătos sistemul de guvernare; dar' pentru inaugurarea şi mĕnţinerea lui pórtă vina nu numai partidul de la putere, ci şi partidele din oposiţie. Inzadar declină deci de la ele responsabilitatea, pentru-că în faţa adevĕratei oposiţiuni, care nu e representată în dietă, şi pe care o forméză majoritatea cetăţenilor acestei ţeri, — deopotrivă vinovate sunt tóte partidele representate în parlamentul ungar, pentru sistemul de guvernare şi pentru tóte relele isvorîte din el.

Sĕcuii şi „Albina".

Intimpinarea trimisă la „Ellenzék", reprodusă şi de Dv. în numĕrul 125 a apărut în Nrul din 20 Novembre al amintitului ziar, însĕ mutilată de tot.

Din partea polemică nici o iotă n'a publicat „Ellenzék", ci numai sumele trimise bărbatului nostru de încredere din Haşfalĕu şi declaraţiunea categorică, că „Albina" nu se ocupă cu ideea de a înfiinţa filială între Secui.

Pe mine nu mĕ surprinde acéstă atitudine a presei magiare, pentru-că ea numai pretext cércă spre a puté mişca pe publicul şi autorităţile magiare, ca sĕ sară într'ajutorul elementului magiar din Transilvania împlinindu-i vr'o nouă dorinţă *„specială"* transilvană.

Demult datéză acéstă atitudine *neloială,* carea prin us a devenit *sistem.*

Chiar şi la înfiinţarea „Emke"-i s'a agitat cu influinţa „Albinei", şi deatunci în continuu tot de ea se frécă nevoiaşii de câte ori le mai trebuie vr'o căpătuélă a scăpătaţilor fosti „birtokoşi".

In tómna anului 1888, în călĕtorie spre Sibiiu, întâlnind la o gară pe fostul meu coleg deputat, *Ugron Gábor,* carele pe atunci agita prin ziare pentru înfiinţarea *unui mare institut hipotecar* în Cluj, carele sĕ ţină cont de raporturile „speciale" ardelenesci, şi sĕ împrumute proprietarilor de aici sume mai mari decât împrumută institutele din Budapesta, cari nu ţin cont de aceea, că darea de pămênt a „birtokoşilor" magiari nu póte servi drept cheiă a valórei moşiei, pentru-că deoparte cheia este în general cu 20% mai mică în Transilvania decât în Ungaria, ear' de altă parte catastrul s'a făcut *cu conlucrarea birtokoşilor,* cari şi-au taxat rentabilitatea moşiilor mai scăḑută decât într'adevĕr este, ca sĕ plătéscă contribuţie cât se póte mai mică, — şi carele întrĕ altele scrisese, că *„Albina" bucuros dă împrumuturi hipotecare şi magiarilor de pe la periferiile naţionale, pentru-că scie, că Sĕcuii nu vor puté fi punctuali cu plata şi că va puté pune mâna pe moşiile lor, ca apoi sĕ le vêndă Românilor"* — i-am făcut imputarea: că *„de ce scrie el nebunii de acestea, când chiar din experienţă proprie scie, că* ***nu sunt adevĕrate****, pentru-că nu de mult chiar dînsului îi venise într'ajutor „Albina", ca sĕ cumpere la licitaţie o realitate hipotecată la ea, din care numai el a avut profit?"*, ear' el mi-a rĕspuns: „Nu contra vóstră am scris eu, ci *pentru noi,* pentru-că atât e de indolentă acéstă iubită a mea naţ une magiară (în ironie: „ez az én kedves magyar nemzetem") încât, ca sĕ o poţi mişca din loc, *trebue sĕ o împungi cu furca cea de fer, ca pe bivol,* spăriind'o cu pericol naţional din partea Românilor;

FOIŞORĂ

Hanibal şi Scipio.

Dialog.

După Gr. de **Sebastian.**

(Urmare.)

Spicio.
De obiceiu îmbie cel ce vinde!
E bună pacea şi ce-i bun primesci
Şi de la inimic. Ne spune preţul.
Hanibal.
Adus'a întêmplarea, care încă
Işi cere-al sĕu tribut şi sfatul rĕu
Al celor ticăloşi — şi multe alte —
Destul, că pentr'o clipă s'a întors
In luptă sórtea faţa de la noi
Şi vĕd că precum eu în ţara Romei
Călcat'am óre-când, aşa acum
La pórta-'ntredeschis'a Africei,
De vêntul Rĕsăritului adusă,
O óste de Romani opritus'a.
Dar' sémă nu şi-a dat de pasul ei,
Ce-i póte 'ntinde cursa sfărîmării.
Scipio.
Ascunsă-i taina viitoriului,
Nu poţi sĕ ştii ce vênturi vor mai bate,
De sînul cui se va lipí norocul!
Hanibal.
Şi n'ar mai fi acum decât în urma
Duşmanului sĕ-'nchidem porţile;
Dar' — cum am zis — sĕ nu mai curgă sânge.
Pe calea împăcării am păşit,
Şi 'n urmă — acum fiind-că v'a suris
Mai mult norocul vouĕ, e firesc,
Ca pacea sĕ vĕ dea favor mai mare:
Eu curăţ văile Italiei
De-al Punilor picior, ear' voi vĕ-'ntórceţi
Din ţéra nóstră oştile romane.
Scipio.
Ş'acest favor mi-l daţi? Ar însemna
Sĕ dăruim Cartago celor prinşi
Şi strîmtoraţi ş'aprópe nimiciţi.
Hanibal.
Credinţa ţi-e greşită.
Scipio.
Nici decum.
Hanibal.
Ei bin'! Vĕ dăm deci şi Sicilia.
Al vostru fie-al tómnei seceriş
Hrănit cu sânge punic şi roman.
Cartago 'şi ştie strînge traiul sĕu
Din alte părţi.
Scipio.
Aceea ce ne dai
E tot averea nóstră.
Hanibal.
Cum? De când?
Mi-aţi dat voi preţul de rĕscumpĕrare?
Stăpân e încă Hanibal pe ea.
Scipio.
Dar' ce sĕ mai vorbim? E bine! Voi
Ne daţi Sicilia.....
Hanibal.
Ear' Spania
Rĕmâne-a nóstră, a Cartaginei.
Şi vai de acel Roman din Gallia
Ce-ar cuteza sĕ calce acel pămênt.
Acestea sĕ le iscălim şi-i pace.
Scipio.
Vorbesci în serios?
Hanibal.
Cu vr'un Roman
Nici-când n'am stat de glumă.
Scipio.
Dar' Cartago?
Hanibal.
Aşa vorbesce ea prin Hanibal.
E ţéra mea şi mie-mi mulţămesce
Ce este azi. Nu-i munte a cărui pólă
Cu sânge cald udată sĕ nu fie.
Nu este deal sĕ nu se bucure,
C'a fost părtaş la-învingerile mele,
Nu-i rîu a cărui braţe largi de valuri
Sĕ nu fi legănat oştirea mea,
Nu-i câmp sĕ nu cunóscă al meu pas
Şi nu-e om, de nume sĕ nu-'mi ştie.
Ear' Spania e-al vieţii mele légăn;
De acolo am plecat sĕ sfarăm Roma,
Acolo mi-am visat învingeri şi măriri
Şi Spania rĕmâne a cui şi este.
Scipio.
Aşa gândesce óre şi Cartago?
Hanibal (lovind cu pumnu 'n pept)
Aice e Cartago!
Scipio (asemenea) Aici nu e Roma, căci de-ar fi
Un Scipio ar cuteza sĕ-'ţi dea,
Ce Roma însaşi póte nu ţi-ar da.
Hispania e a nóstră sau rĕsboiu.
Hanibal.
O luptă sĕ decidă deci.
Scipio.
Adio!
Hanibal.
Te duci? Şi liniştit? O tinere!
Iţi pare Hanibal aşa de mic
De cerci sĕ-i dai cu nepăsare pept?
Scipio.
Nu-'mi pare mic, — ci Roma fórte mare.
Hanibal.
Şi tot ţi-a-'nvins de-atâtea-ori el Roma.

(Va urma.)

dar' vouĕ nimic nu vĕ póte strica acésta, din contră numai glorie póte fi pentru voi, că aţi devenit un factor economic atât de puternic încât însuflaţi spaimă în noi“.

Nu voiu sĕ eternisez ací şí rĕspunsul care i-l'am dat eu la aceste motive neloiale. Fapt este însĕ că presa magiară din Transilvania tot pe acéstă córdă cântă de atunci şi a infectat nu numai pe publiciştii din Ungaria, dar' chiar şi pe unii bărbaţi de stat şi pe deputaţi, ba astă primăvară vĕḑurăm chiar şi pe un magnat, contele Esterházy din Pojon, carele nici n'a vĕḑut Români, de cât numai soldaţi când era oficer, scoţênd o broşură corteşéscă în care pretindea sĕ se declare de incompatibili cu postul de deputat, şi membrii consiliului de administraţiune a „Albinei“.

In jurnalistică, în adunări generale de societăţi culturale şi economice, în parlament şi pretutindenea unde se trata de cestiuni şovinistice, gogoriţa era şi este tot „Albina“, pentru-că calumnia continuă, în urma urmelor, tot prinde ceva.

Ni-se zice din unele părţi că sĕ ne pară bine, pentru-că cu asta numai câştiga putem înaintea clientelei nóstre principale — înaintea Românilor.

Noue însĕ cu tóte acestea nu ne convine lucrul acesta, pentru-că noi nu voim sĕ aparem nici mai buni nici mai rĕi de cât suntem. Afacerile nóstre sunt seriόse şi serios voim sĕ fie şí apreciate de tótă lumea.

Inzădar am trimis din când în când întimpinări la ziarele cari ne-au atacat, pentru-că nu le-au publicat sau de loc, sau numai mutilate. Inzădar s'a apostrofat calumniatorii în rapórte către adunările generale ale acţionarilor, pentru-că nici de acelea nu s'a luat act, ci presa şi societatea magiară necontenit şi-a urmat şi-şi urméză calea apucată. Chiar pentru acésta cred, că a sosit timpul, ca sĕ dau publicităţii un document de mare valóre pentru cei-ce vor sĕ cunóscă adevĕrul.

In luna lui Iunie a. c. un mare proprietar magiar, un conte, voia sĕ capete de la „Albina“ un împrumut hipotecar de 200,000 coróne. A venit în persónă la Sibiiu, şi i-s'a spus ce date are sĕ producă, pentru-ca cererea lui sĕ se pótă pertracta în sinul direcţiunei.

La finea lunei respectivul şi-a trimis datele necesare, şi acoperire era abundantă, direcţiunea însĕ indignată de broşura lui Esterházy şi de apreciarea pressei magiare, n'a admis la pertractare cererea, ci cu datul de 29 Iunie i-a restituit actele cu următórea resoluţiune:

„Drept rĕspuns la st. Dv. din 22 crt. ne luăm voie a Vĕ înştiinţa cu regret, că nu reflectăm la acest împrumut.“

„Suntem espuşi atât de intensiv la atacuri neîntemeiate din partea particularilor, corporaţiunilor şi a ziarelor, acusându-ne, că numai pentru aceea dăm împrumuturi şí Secuilor pentru-ca sĕ-i deposedăm, fără ca sĕ ne împărtăşim nici de cea mai neînsemnată apĕrare din partea respectivilor debitori, cari prea bine ştiu că tóte aceste învinuiri nu sunt de cât calumnii — încât direcţiunea s'a decis, ca succesiv sĕ-şi restrîngă afacerile de împrumut pe teritoriul secuiesc.“

La acéstă scrisóre „Albina“ a primit următorul rĕspuns cu datul de 1 Iulie a. c.

„Epistola Dv. din 29 Iunie m'a fórte surprins.

„Nu pricep, cum se póte influinţa un institut de bani, care stă pe basă reală, într'o afacere atât de seriósă, prin articoli de ziare, lipsiţi de ori-ce basă, *cari numai după sensaţiune vênéză.*“

„Dar' dacă în cestiuni de acestea, pur de afaceri, aşi da ceva pe pressă, şi dacă eu aşi fi „Albina“, cu un client secuiu, *independent economicesce,* chiar acuma şi pentru aceea m'aş nisuí sĕ încheiu afacerea pusă deja în curgere, ca sĕ pot documenta: *iacă nu pornesc după deposedare.*“

„Dacă eu m'aşi înfluinţa de *nefericitul şi de atâtea-ori rĕu aplicatul nostru şovinism,* demult deja trebuia sĕ-mi sistez tóte intreprinderile industriale.“

„Ziarele, ministeriul etc. etc. de ani de zile sunt pline cu *cestiunea sĕcuiască.*“

„Vor sĕ expatrieze pe Sĕcui en masse, pentru-că nu au ocupaţiune etc. *Respândesc în lumea largă cele mai ridicule faime.*“

„Eu carele *sum Sĕcuiu de origine,* în calitatea mea de Sĕcuiu, întrĕ Sĕcui trăind, *cu sutele aduc lucrători italieni şi slovaci.* Pentru-ce? Pentru-că nu capĕt lucrători sĕcui, *şi nu capĕt pentru-că nu sunt.*“

„Cei-ce voiesc sĕ expatrieze lucrători sĕcui, dovedesc că nici ideiă nu au de împregiurări, ***sau cu intenţiune încurcă starea faptică, vênând după popularitate.***“

„Dacă eu m'aşi lăsa a fi influinţat de multele *vorbe stupide,* de mult aşi sta fără lucrători şi trebuia sĕ-mi sistez afacerile.“

„Impregiurarea că institutele săsesci şi „Albina“ dominéză Ardealul *este dovadă nu contra lor, ci pentru ele.*“

„Acel institut, ale cărui resurse de putere sunt mai mari, condiţiunile mai favorabile şi procedura mai acomodabilă — devine învingĕtor în concurenţă.“

„Cunosc din temeiu aceste lucruri, pentru-că am venit mult în atingere atât cu institutele săsesci, cât şi cu cele magiare.“

Iată o critică adevĕrată, a unui *Sĕcuiu independent,* despre agitaţiunile sĕcuiesci contra „Albinei“, puse la cale de nisce elemente scăpătate, cari nu pentru vorbele, ci pentru *faptele lor,* atâta trecere au la poporul sĕcuiesc, încât în nĕcazurile lor materiale, numai primiţi sĕ fie bieţii Sĕcui, fug de băncile sĕcuiesci cari îi explótéză în mod căzăresc — cercând scut la cele săsesci şi românesci, ear' când e vorba de a-şi trimite representanţi la dietă, *mai bucuros îşi pun încrederea într'un ţĕran din sinul lor, sau într'un jidan bogat din Budapesta,* decât în cei ce vor sĕ-i fericéscă pe hârtie, hulind băncile românesci şi săsesci, ca pe acéstă scară ei sĕ ajungă la vr'un os de ros.

Parteniu Cosma
directorul executiv al „Albinei“.

De la seminariul „Andreian“.

— Resultatul inmatriculărilor în seminariul archidiecesan „Andreian“ pe anul scol. curent 1901/2. —

In seminariul archidiecesan „Andreian“ pe anul curent şcol., după cum suntem informaţi, au fost înmatriculaţi 251 elevi, şi adecă: în secţiunea teologică 100, ear' în secţiunea pedagogică 151.

Numĕrul elevilor, după cursuri şi pregătiri se presintă astfel:

1. In secţiunea teologică:
   a) Cursul I. 45 elevi, dintrĕ cari 27 cu 8 cl. gimn. şi esamen de maturitate; 4 cu 8 cl. gimn; ear' 14 cu pregătire mai puţină;
   b) Cursul II. 32 elevi, dintrĕ cari 13 cu 8 cl. gimn. şi exam. de maturitate; 1 cu 8 cl. reale şi exam. de maturitate; 2 cu 8 cl. gimn., ear' 16 cu pregătire mai puţină, şi
   c) Cursul III. 23 elevi, dintrĕ cari 9 cu 8 cl. gimn., şi examen de maturitate, ear' 14 cu pregătire mai puţină.
2. In secţiunea pedagogică:
   a) Cursul I. 55 elevi, dintrĕ cari 25 cu pregătirea normală de 4 cl. gimn., reale séu civile, ear' 30 cu pregătire mai puţină;
   b) Cursul II. 42 elevi, dintrĕ cari 18 cu pregătirea normală de 4 cl. gimn. reale sau civile, ear' 24 cu pregătire mai puţină; şi
   c) Cursul III. 54 elevi, dintrĕ cari 23 cu pregătirea normală de 4 cl. gimn., reale sau civile, ear' restul de 31 cu pregătire mai puţină.

Din aceste date se póte constata nu numai înmulţirea numĕrului elevilor pe an ce merge, dar' şi pregătirea tot mai superióră a elevilor cari se dedică pentru cariera preoţéscă şi învĕţătoréscă, şi în special se póte constata, că în secţiunea teologică numĕrul elevilor cu pregătire completă prescrisă se urcă la dóuĕ terţialităţi, şi numai o terţialitate e cu pregătire mai puţină.

Din protopresbiterate.

— Alegerea de protopop în Hunedóra. —

— 30 Novembre n.

Dacă au mai avut Românii ortodocşi din Hunedóra şi jur vr'o zi de bucurie, apoi de bună sémă ziua de 30 Octobre (12 Nov.) a. c. a fost pentru dînşii o asemenea zi, căreia sĕ-i găsim părechiă îndeşert ne-am încerca. O sfântă zi de tómnă târzie, dar' cu un mândru sóre de primăvară, împodobit'a romanticele regiuni ale Hunedórei cu mantaua unui aspect sĕrbătoresc. Da, natura încă a fost veselă, asociindu-se astfel la veselia poporului ort. din jurul Hunedórei! Sfântă şi frumósă a fost acea zi, ca şi măreţul şi — pentru ortodocsismul din aceste părţi — importantul act ce s'a sĕvêrşit în decursul ei. Cu un tainic şi ferbinte dor aşteptat'au credincioşii nostri sosirea acestei măreţe şi epocale zile. Bĕtrână a fost aşteptarea şi dorul ferbinte după ea; şi speranţa şi încrederea în venirea ei nu numai că nu îmbĕtrânea, dar' din zi în zi întinerea în inimile tuturor. Şi iată, că ce nu li-a fost dat moşilor şi părinţilor nostri, dat ni-a fost nouĕ: sĕ salutăm cu bucurie ziua sfântă şi mult aşteptată, în carea s'a făcut actul măreţ, alegerea de protopresbiter ort. pentru credincioşii nostri din Hunedóra şi jur. — Justă a fost dorinţa moşilor şi a părinţilor nostri, justificată este şí bucuria nóstră a tuturora, căci dacă a lipsit în vr'un colţ de ţéră locuit de Români ort. focularul de încălḑit şi luminat inimile credincioşilor nostri, — Hunedóra şi jurul ei a fost acela, unde acésta necesitate s'a simţit în mod imperativ şi s'a reclamat acest focular din tóte punctele de vedere.

Şi cum nu?! Ortodoxismul, chiar în părţile Hunedórei sĕ fie lipsit de un magnet centralisător?! Românii ortodocşi chiar prin ţinuturile sfinte ale Hunedórei sĕ nu aibă un astru central, care prin atracţiunea sa sĕ-i grupeze în jurul seu, prin lumina şi căldura sa sĕ-i lumineze şi încălḑéscă cu căldura sfântă a iubirei de neam şi strînsa alipire de dreptcredinciósa şi străbuna nóstră biserică ortodocsă?!

Puncte luminóse de însemnătăţi istorice dictat'au înfiinţarea acestui focular ortodocs acì! Au nu aceste regiuni au născut şi crescut pe salvatorul creştinismului, podóba ortodocsismului şi spaima semilunei?! Marele *Ioan de Huniade,* ale cărui sfinte urme, pare-că şí acum le vedem cu ochiul sufletului nostru prin ţĕrina acestor ţinuturi, nu numai că a fost sânge din sângele nostru şi carne din carnea nóstră, dar' a tost chiar Român ortodocs, fiind-că nefericita schismă în drept mărităórea nóstră biserică română s'a ivit mai târziu cu aprópe trei veacuri. Situaţia a fost priceputǎ de corporaţiunea supremă a archidiecesei nóstre. Vĕḑut'a bine P. V. nostru sinod archidiecesan, că credincioşii nostri din aceste părţi aşezaţi fiind la distanţe considerabile de la focarele revărsătóre de lumină şi căldură, — nesuficientă este lumina şi căldura ce o primesc de la ele. Un lucru natural, care în chip firesc se observă şi în măréţa operă a universului, unde astrii lipsiţi de lumina şi căldura proprie, în mĕsura depărtării lor de la focarele centrale cărora aparţin îşi primesc de la acelea lumina şi căldura — condiţiunile de viéţă — în diferite cantităţi.

Chemat a fost acest focular la reînviere şì din punct de vedere istoric bisericesc.

Sĕ reprivim numai prin adâncimea timpurilor vitrege pentru scumpa nóstră maică biserică şi vom vedé în Hunedóra, ca în centrul unui protopresbiterat ortodocs român pe un evlavios părinte protopop, care în timpurile cele mai deplorabile pentru biserica nóstră ţinea în mână frênele conducerii întregei biserici ortodocse din Ardeal, în calitate de vicariu episcopesc! Da, fost'au timpuri — de-şí fórte maştere pentru biserica nóstră — când inimile adânc întristate ale miilor de ortodocşi, îndreptate erau spre Hunedóra, pentru ca de ací sĕ fie mângăiate şi încuragiate la suportarea cu abnegaţiune creştinéscă a poverii vitregităţilor feliurite, — ca de ací sĕ li-se trimită scînteia sperării într'un — *viitor mai fericit!* Şi acea schintee de speranţă primită din acest centru, oţelit'a inima cea suferindă a poporului nostru ortodocs astfel, că el şì prin negura désă a atâtor suferinţe şi asupriri din partea numĕroşilor inimici, a vĕḑut viitoriul acela mai fericit în întréga sa splendóre. L'a vĕḑut, căci dréptă fiind causa lui, a fost convins, că Dzeul dreptăţii la suprafaţă o va scóte!... Şi iată speranţa cea neţĕrmurită a acestui odinióră umilit popor, — a triumfat! Iată dreptcredinciósa nóstră biserică ortodocsă, cea óre-când *nebăgată în sémă,* astăzi cu falǎ îşi înalţă strălucitul drapel al autonomiei sale, demonstrând popórelor: *ajungerea sa în capul unghiului!* . . . .

. . . .

O, Marele nostru Andreiu!! Minunat măiestru al acestor transformări! Care Român ortodocs nu-şi va descoperí capul la amintirea Marelui Tĕu nume! O ortodocsule hunedorean, care în calitatea ta de mădulariu al adoratei şi scumpeí nóstre independenţe bisericesci, îndreptăţit eşti şi putere ai a ridica pe scaunul umilitului Huţoviciu de odinióră, un protopop ortodocs împodobit cu demnitatea ce i-se cuvine! pleacă-ţi genunchele şi cu pietate te închină memoriei nemuritoriului archiereu!! Căci precum nu ai tu în fiinţa ta nimic ce n'ai fi primit de la D-zeu, astfel nimic preţios şi măreţ nu are biserica ta, ce nu ar fi primit în urma supraomenescii şi admirabilei stăruinţe a providenţialului ei fiu şi al tĕu bun şi înţelept părinte *Andreiu!*

(Va urma.)

Chestiuni şcolare.

Ceva din trecutul şi presentul şcólei poporale, în legătură cu posiţiunea învĕţătorilor,

de **Ioan Paicu** învĕţătoriu.

(Urmare şi fine.)

Sĕ nu desaprobăm purcederea antecesorului.

Dacă unul sau altul dintrĕ noi e mai talentat, sĕ nu-l învidiem, ci din contră sĕ ne bucurăm şi sĕ-i recunóscem meritul.

In general: Sĕ nu ne ostentăm jurisdicţiunea asupra nimĕnuia, dacă cumva starea materială, morală, sau spirituală ni-ar da mână de ajutoriu la aceea. Ear' faţă de stat şi legile acestuia, sĕ ne împlinim datorinţele la timp, arătându-ne ómeni culţi şi exacţi.

O scădere esenţială, carea — cu intenţiune — nu o am subordinat nici unuia din sus amintitele postulate, consider eu a fi aceea, că multora dintrĕ învĕţătorii nostri le lipsesce rutina pedagogică, prin carea învĕţătoriul e în stare a aplica cunoscinţele sale ori-unde, fără multă bătaie de cap şi în ori-ce cas *priincios scopului.*

Acésta rutină se mai numesce şí — tact pedagogic — şi se póte câştiga numai prin studiu împreunat cu practica. Vorba care-i place Sasului a o esprima: „Dă-mi dómne mintea Românului cea de pe urmă“! ne dă sĕ înţelegem, că tocmai în rinichii poporului nostru trebuie infiltrat mai mult tact. Acum dacă ştim cine are datorinţa sĕ infiltreze acest simţ de tact, şi dacă în mod altruistic şi nepreocupaţi vom judeca puţin, putem cât de departe observa: că şi numai acésta singură scădere de vom avé, avem *prea* multe.

Căci ori-cât de tare am chinui córdele nóstre vocale, plumânile şi respective tóte forţele organismului nostru, şi ne va lipsi rutina pedagogică, totuşi înşine ne vom cruci ulterior de puţinul sporiu ce am făcut.

Potrivită fiind aici zisa apost. Pavel în mod alegoric: „De aşi vorbi în limbile Ingerilor şi . . . de aşi da trupul meu sĕ 'l ardă, dacă dragoste nu am, nimica nu sunt“.

Conclusiunea este deci, că numai practica împreunată cu teoria şi nu una fără alta este calea, care ne duce — dacă voim — la o mai mare perfecţiune. Numai pe acésta cale purceḑênd va ajunge talentatul la înmulţirea talantului sĕu, şi mai puţin talentatul în posiţiune de a'şi puté uşor resolvi problema cea grea, ce a luat asupra-şi. Altcum ori-cât s'ar chinui, munca 'i va fi cu puţine róde rĕsplătită.

Va zice póte vr'unul din dnii colegi, că nu se póte constata aşa uşor, dacă unuia, sau altuia lipsesce rutina pedagogică şi că prin urmare am tras în gol!? La acésta eventuală reflecsiune e uşor a rĕspunde; căci se mărginesce omul, prelângă a spune simplu: că îndată ce un individ, — fără a fi pedagog de profesiune, — va întra în şcóla condusă de cutare învĕţătoriu şi va fi numai cu puţină pricepere în ale pedagogiei didactice, la prima privire póte constata, că are, sau nu învĕţătoriul respectiv tact pedagogic!? Iată un cas: Un domn protopresbiter e silit — ca comisariu ecsaminator — la finea ecsamenului anual a se esprima într'un loc astfeliu: „N'ar fi durat ecsamenul nici pe jumĕtate atâta timp, dacă nu i-ar fi trebuit mai multă vreme învĕţătoriului, până punea întrebarea, decât copilului până da rĕspunsul“!

Sĕ zicem, că a avé cineva rutină pedagogică nu-i tocmai virtute, şi a nu avé, nu-i tocmai pĕcat; dar' de sigur nu rischez a fi contrazis, dacă voiu susţiné, că pĕcat strigătoriu la ceriu e acela, dacă cuiva mijlócele îi stau la îndemână pentru a'şi câştiga des amintita rutină şi nu vrea sĕ şi-o câştige!?

De un astfel de pĕcat ne-am făcut culpabili toţi, atunci, când din causa slabului nostru sprijin a trebuit sĕ apună *„Fóia pedagogică“*.

Sunt convins, că acum întregul cor învĕţătoresc simte lipsa aceleia şi necesitatea apariţiei ei. Pĕcatul ni-l'am mărturisit de atâtea-ori înaintea soborului! Dar' atâta nu'i destul. Sĕ facem mai mult. Veniţi acum, — măcar în al 11-lea ceas, — sĕ punem la disposiţia dlor protopresbiteri, cari vor fi întrĕ noi cu ocasiunea visitaţiunei canonice, preţul abonamentului pe un an înainte unul fieşte carele. Acestia apoi sĕ 'l administreze Prea On. Domn fost Redactor *Dr. Daniil Popoviciu Barcian*; ca cu începerea viitoriului an şcolar (1902) sĕ putem îmbrăţişa mai cu dragoste decât în trecut „Fóia pedagogică“.

Astfeliu purceḑênd şi purtându-ne, nu mai póte fi vorba de nevrednicie şi inconscienţiositate în împlinirea misiunei nóstre de crescĕtori şi luminători. Nu ni-se va mai puté imputa; că n'avem aplecare şi predilecţiune pentru oficiul învĕţătoresc şi că n'avem însuşirile necesare pentru el.

Am zis!

Avis.

Domnii membri ai clubului municipal român din comitatul Sibiiu se învită prin acésta la o conferenţă, care se va ţiné *Luni în 9 n. c. la 5 ore séra* în casina română din Sibiiu.

La ordinea de zi sunt obiectele cari se vor pertracta în proxima congregaţiune, în special alegerile.

Sibiiu, în 5 Decembre n. 1901.

Biroul clubului municipal:

I. Preda m. p.
president.

Dr. N. Vecerdea m. p.
secretar.

Convocare.

Pe basa conclusului comitetului central din 19 Novembre 1901 şi în conformitate cu § ul 20 din statute, am onóre a convoca a *XIII-a adunare generală ordinară* a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“ în *Aciliu* pe Duminecă, 15 Decembre n. c. c., la 11 ore a. m.

Program:

1. Presentarea raportului general al comitetului central, a raţiociniilor pe anul 1900 şi proiectului de budget pe 1902.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor.
3. Discurs despre cultura viilor.
4. Autenticarea protocolului şedinţei.

Sibiiu, 2 Decembre n. 1901.

Demetriu Comşa
president.

NOUTĂŢI

De la „Asociaţiune“. In şedinţa comitetului „Asociaţiunii etc.“, ţinută la 5 Decembre n. a. c. s'au adus următórele decisiuni:

1. Comitetul ia la cunoscinţă scrisórea dómnei *Zinca Roman* din Făgăraş, carea denégă a mai solvi suma de 200 cor. carea în trecut se conferia la 2 tineri ca stipendii de câte 120 cor. Dna Roman a dat acéstă sumă de bunăvoie, fiind pe basa testamentului repausatului ei soţ îndatorată a da numai după mórtea ei o sumă corespunḑĕtóre în scopul indicat.

2. La cele cinci stipendii vacante au întrat la termin 35 cereri. S'au conferit la următorii: *a*) Victor Giula din Crăciuneşti st. IV. gimn. în Brad 40 coróne din fund. Başota. *b)* Camil Piso din Sibiiu cl. VI. gimn. 120 coróne din fund. Galiană. *c*) Costea din Ighiel cl. VI. gimn. 100 coróne din fund. Iancu. *d)* Elisabeta Vlad (elevă în cl. II civilă) din Rêşnov 80 cor. din fund. „Moga“.

3. Se apróbă solvirea speselor făcute în procesul contra lui Mateiu Nicola din Alba-Iulia, pentru arênda încassată din fundaţiunea *„Avram Iancu“*.

4. C. Barcianu, fost profesor în România, presintă o nomenclatură română latină despre mai mult ca 700 plante. Numirile române sunt colectate din tóte ţinuturile române.

5. Direcţiunea şcólei industriale din loc cere a se procura la 7 elevi români, cari cercetézá secţiunea pentru zugrăvit de la numita şcólă, un ajutor pentru a-şi procura cele necesare la lucru. Se dă 100 cor. din fondul gen. şi secret. general Dr. Diaconovich se însărcinézá a controla lucrările făcute şi sporiul dovedit.

*

„Asociaţiunea“ de la Bobâlna. In ziua sfinţilor arhangeli Mihail şi Gavriil şi-a ţinut *despărţĕmêntul Orĕştie* al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ adunarea generală în Bobâlna, cercetată de public numĕros şi reuşită fórte bine. După discursul de deschidere rostit de ppresbiterul V. Domşa, director al despărţĕmêntului, şi după vorbirea de bineventare a preotului P. Lula s'a dat cetire raportului presentat de comitetul despărţĕmêntului. Din acest raport resultă, că despărţămêntul are 6 membri fundatori, 8 pe viéţă, şi 21 ordinari (cam puţini). După raport advocatul Dr. A. Muntean a ţinut prelegere poporală asupra Asociaţiunii, asupra scopurilor şi mijlócelor prin cari tinde la realisarea acestor scopuri, îndemnând la fine, ca şi ţeranii sĕ se facă membri. S'a hotărît apoi, la propunerea advocatului Dr. A. Muntean, sĕ fie recercat comitetul central sĕ întrevină la consistórele bisericelor române pentru a întroduce în biserici un disc la anumite sĕrbători de peste an, al cărui venit sĕ incurgă în favorul Asociaţiunii (greu de realisat!). Momentul mai de însĕmnătate a fost însĕ esposiţia de lucruri de mână femeesci şi premiarea esponentelor. Au fost espuse peste 180 obiecte: perdele cusute, cămeşi, covórĕ de pat, desagi, chindeie, străiţi, cătrinţe, fote şi măsăriţe, lucrate tóte fórte frumos. Dintrĕ esponente au fost premiate cu câte 4 coróne 5, cu câte 2 coróne 2, ear' cu câte 1 corónă 22.

*

Rugare. Societatea *„Petru Maior“* rógă pe toţi acei domni, la cari din întêmplare s'ar afla cărţi împrumutate din biblioteca sa, ca în timp de opt zile de la acésta publicare sĕ le reînapoeze — recomandat — per adresa: Molnár útcza 20 II 10. La cas toţi acei domni vor fi provocaţi publice cu numele.

Comitetul societăţii:

Octavian Papp
v.-pres.

Const. Flămênd
secretariu.

*

Turburări în Armenia. Telegrame din Constantinopol raportézá despre atacuri ale curḑilor în contra armenilor din jurul oraşelor Muş, Bitlis şi Sasun.

*

Un mare binefăcĕtoriu. Zilele trecute a rĕposat în mănăstirea ruséscă de pe muntele Athos călugĕrul I. de *Sibirijacov*, doctor în teologie de la universitatea din Petersburg şi archimilionar. Dotat cu alésă ştiinţă şi dispunênd şi de avere enormă, Sibirijacov nu a rîvnit la posiţie socială strălucită, ci s'a retras în mănăstire ca simplu călugĕr, ear' averea şi-o întrebuinţa numai în binefaceri şi întru rĕspândirea culturei în Rusia. Afară de miluirea sĕracilor, cari nici-când nu eşiau de la el nemângăiaţi, a înfiinţat şi a dotat *universitatea din Tomsk* şi *societatea geografică a Siberiei orientale*, a equipat mulţime de espediţiuni stientifice, a înfiinţat un *institut anatomic* în Petersburg şi alte multe instituţiuni şi opere de cultură. — A rĕposat în etate abia de 40 ani.

*

Pentru falsificarea listelor electorale. Comisiunea disciplinară a comitatului Braşov a judecat pe primariul Hiemesch din Braşov la pedépsă de 100 coróne, ear' pe notariul Hertel la 600 coróne, pentru falsificarea listelor electorale. Plânsóre contra listelor ridicaseră Ungurii din Braşov, nemulţămiţi cu resultatul alegerii de deputat dietal.

*

† Valerian Pop, fiiul parochului Teodor Pop din Bacerdea Vinósă, a rĕposat în 30 Novembre n. în etate de 18 ani departe de părinţi şi rudenii. A fost înmormêntat în 2 Decembre în cimiteriul bisericei gr. or din *Sas-Sebeş*, unde fusese în condiţie ca sodal ferariu.

*

Căprior cu trei picióre. Ducele de Orleans a puşcat în munţii Tatrei un căprior care avea numai trei picióre dar' cu tóte acestea era tot aşa de sprinten ca şi ceilalţi.

*

Ciuma în Constantinopol. Comisiunea instituită spre a lua mĕsuri de apĕrare contra ciumei, a declarat că oraşul Constantinopol e inficiat de ciumă.

*

Rĕspuns neaşteptat. Italienii au obiceiul sĕ converseze în cursul representaţiunilor teatrale, aşa că une-ori conturbă representaţia. Din acest obiceiu s'a escat apoi nu de mult o scenă hazlie într'un teatru din provincie. Se represent opera „Tannhäuser“ şi orhestra cânta tocmai o partie pianissimo, când într'o loge o coconiţă presenta óre-cui pe mirele ei, dar' aşa că până şi dirigentul orchestrei a auḑit frasa: „aici îţi presint pe mirele meu“. La acésta dirigentul întorcêndu-se spre loge a strigat madamei: „mĕ bucur de cunoscinţă!“ Apoi a dirigiat mai departe, ca-şi-cum nu s'ar fi întêmplat nimic.

*

Pictor academic. Dl Teodor *Butkievitz*, pictor academic de portrete, anunţă că de curênd s'a stabilit pentru timp scurt în oraşul nostru şi se angagézá sĕ esecute artistic după natură sau fotografii atât portrete cât şi peisage. Lucrări de-ale DSale sunt espuse în vitrina *librăriei archidiecesane*. Comandele se fac la locuinţa-i din strada Măcelarilor Nr. 12

*

Ştiri din România. Sĕptĕmâna acésta s'a deschis la Ateneu esposiţia de pictură a tinerului St. Popescu, fost bursier al regelui. Esposiţia conţine 85 tablouri, întrĕ cari unele adevĕrate cap'd'operă. — Dna *Teodorini*, celebra artistă română, va pleca în curênd la Paris pentru a lua parte la repetiţiile operei „Navaresa“, în care va cânta la marele festival artistic ce se va da în 14 Decembre la Opera comică. Revista „Le Menestrel“ publicând programul acestei serbări, artistei nóstre 'i dà epitetul „célèbre“: „La Theodorini la célèbre cantatrice roumaine“. — Ministrul-president *Sturdza* a trimis tuturor representanţilor ţerii în străinătate un circulariu, prin care 'i recércă sĕ trimită raport amănunţit despre lucrările făcute de guvernele pe lângă cari sunt acreditaţi, în vederea renoirii convenţiilor comerciale. — Luni nóptea la fântânile de petrol ale societăţii „Stéua Română“ s'a aprins şi a esplodat o sondă. Trei lucrători au fost arşi cumplit. — S'a dat de urmele unei mari contrabande de tutun rusesc si bulgăresc în Dobrogea şi de-a lungul Prutului. Direcţia regiei evaluézá la un milion perderile anuale, causate astfel regiei.

*

Ştiri mĕrunte. Sâmbătă au fost promovaţi doctori în ştiinţele juridice, la universitatea din Cluj, tinerii Vasilie *Crişan* şi Emil *Dan*. — In *Rudna* pe moşia baronului Feodor Nicolici sĕptĕmâna trecută au fost mistuite de foc grajdurile de la o măierişte; 41 de boi graşi încă au perit în flăcări. — Contele *Ráday* Gedeon, fost comisariu guvernial pentru stirpirea banditismului de pe pusta Ungariei, a rĕposat în Budapesta în etate de 72 ani. El a prins şi pe faimosul Rózsa Sándor. — Un amploiat al băncii din Liverpool a defraudat patru milióne de coróne şi apoi a fugit. — In Moscva a rĕposat comerciantul *Tifov*, lăsând „întristaţilor“ erezi avere de 25 milióne de ruble. — Pe linia ferată medio-asiană (Rusia) s'au ciocnit douĕ trenuri de marfă; 22 vagóne au fost sfărmate ţanduri; trei conducĕtori au fost striviţi în ruinele vagónelor.

*

Corăbiile lui Caligula. In Roma s'a constituit o societate pe acţiuni pentru a scóte din lacul Nemi douĕ barce foste ale împĕratului Caligula. In seclul V. şi X. se mai făcuseră încercări în acest scop, dar' fără succes. Acum societatea plănuesce, ca prin canaliri suterane sĕ cufunde nivelul apei şi astfel sĕ ajungă la barce, cari — cum afirmă esperţii — sunt nămolite numai la adâncimea de trei urme.

† V. A. Urechiă

La încheerea fóei primim durerósa ştire, că bunul Român *V. A. Urechiă*, a decedat eri séra în *Bucuresci*. Deplângem din inimă ireparabila perdere causată elementului român de pretutindenea, prin mórtea acestui ilustru bărbat al neamului nostru.

PARTEA LITERARĂ.

Principiul dualistic în religie şi în filosofie.[1]

de Ioan Lupaş.

Raportul dintrĕ religie şi filosofie la aparenţă s'ar puté clasifica de identic cu acela dintrĕ astrologie şi astronomie. Ordinea genetică şi coincidenţa întrĕ problemele de căpetenie ale filosofiei şi întrĕ învĕţăturile dogmatice ale religiei ne-ar îndreptăţí la stabilirea acestui raport. De fapt noţiunile vage ale religiei numai prin ajutorul gândirii filosofice ajung a avé cuprins mai hotărît.

Esistă însĕ un motiv, care nu permite stabilirea acestui raport identic, şi anume: religia, când vine filosofia sĕ-i raţionaliseze învĕţăturile, nu încétă de a mai fi, după cum încétă esistenţa astrologiei, când păşesce astronomia, ci din contră îşi i-a avênt spre o mai sănĕtósă şi mai trainică desvoltare.

Religia chiamă filosofia în ajutor de multe-ori, dar' numai ca sĕ-'i esplice dogma, ca sĕ împace preceptele religiei cu postulatul minţii.

Filosofia a avut totdéuna influinţă precisă asupra desvoltării religiunii, precum şi acésta a putut împedeca la rêndul seu nascerea sau respândirea unor curente filosofice contrare spiritului bisericesc, religios. Influinţa filosofiei asupra religiei s'a dovedit teoreticesce de bună, în praxă de efectivă, dar' une-ori totuşi a operat destructiv. Dacă luăm însĕ sensul cuvêntului: *a distruge*, după cum se lua în filosofia vechilor Indieni: a nimicí, dar' a şi crea totodată altceva în loc — atunci influinţa filosofiei la ori-ce cas ni-se va arăta ca fiind tot spre binele religiunei, prin faptul, că ţinênd pas cu desvoltarea intelectuală a omenirii întregi, modifică totdéuna credinţa popórelor amĕsurat pretensiunilor morale şi intelectuale. In înţelesul acesta religia şi filosofia sunt in intrinsecă reciprocitate una cu alta şi nu se eschid. Cu privire la serviciul ce îl face filosofia religiei a zis lordul Bacon [2]: *„Levis gustus in filosofia ad atheismum ducunt; qui totam haurit, deum cognoscit“*.[3])

Filosofia şi religia, ocupându-se de aceleaşi probleme, — ele difer totuşi prin principiile, cari le profesézá şi prin scopul ce îl au. Temelia filosofiei e *gândirea*, a religiei e *credinţa*. Religia cere numai, sĕ *creḑi*, filosofia pretinde, *sĕ ştii*. A crede şi a şti: eată cele 2 noţiuni limitrofe, cari prin încrucişarea şi diferenţarea lor ne dau totodată raportul de reciprocitate şi de diferinţa ce esistă întrĕ religie şi filosofie.

*

In şirul diferitelor concepţii religióse şi filosofice, ce s'-au format din vechime până azi, o deosebită însĕmnătate revine concepţiei dualiste, pe care o aflăm atât în lumea credinţei, cât şi în împĕrăţia gândirii filosofice. — Nu e acésta altceva, decât un mijloc prin care şi religia şi filosofia cércă a deslega problemele sale.

Mijlocul acesta constă în *separarea antitetică* a elementelor, a lucrurilor, cari se disting prin nişte semne caracteristice de natură curat opusă. In clasarea acésta separativă — antitetică se manifestézá principiul dualistic, care e cel mai natural şi cel mai apropiat de aperceptibilitatea minţii omenesci, care — sprijinită fiind de criteriul indentităţii şi de acela al diferenţei, — se dedă a clasa la un loc lucrurile asĕmênătóre şi într'alt loc pe acelea, a căror diferinţă easă de sine în relief.

---

[1] Lucrare cetită în şedinţa literară din 23 Nov. 1901 a societăţii academice „Petru Maior“.

[2] Francisc Bacon, filosof englez în sec. XVI. întemeietorul empirismului.

[3] Cine numai gustă din filosofie, ajunge la ateism; cine pĕtrunde în filosofie, acela cunósce pe D-zeu.

Atât în religie, cât şi în filosofie a avut o lungă viaţă sistemul întemeiat pe concepţia dualistă. Numai gradul clarităţii acestei concepţii n'a fost tot acelaş în diferite timpuri. In religie în 2 rênduri, în 2 sisteme religióse îl întîlnim pronunţat în tótă claritatea, cu destulă precisiune: 1. *la Perşi* în sistemul religios întemeiat de Zarathustra in veacul al VII. a. Chr. şi 2. in evul mediu în secta pavliciană. Pe lângă aceste 2 forme clare şi precise îl mai aflăm şi la Greci, ascuns însĕ sub formă politeistică, precum şi în mitologia altor popórĕ şi în învĕţăturile unor sectari din era creştinismului.

*

Despre ivirea concepţiei dualiste în credinţa unui popor póte fi vorba numai după ce acesta a ajuns la stadiul de a puté observa deosebirea dintrĕ contraste. Ear' stadiul acesta reclamă o inteligenţă fórte primitivă. Popórele deja în vîrsta lor de copilărie ajung a puté face acésta deosebire.

Cea mai primitivă formă a credinţei religióse o aflăm în mitologia popórelor. Şi după cum ne arată mitologia celor mai vechi popóre: a popórelor orientale, a Grecilor şi Romanilor pe de o parte, a popórelor nordice pe de alta, — forma acésta este religia naturală cu sistemul sĕu politeist.

Popórele în vêrsta copilăriei lor vĕḑêndu-se încunjurate de mulţimea nesfêrşită a lucrurilor din natură, prin dimensiunile colosale ale acestora se cuprind de un fel de minunare, împreunată cu temere, cu frică. Din combinarea acestor 2 stări psichice (admiraţiei + témă) isvoresce credinţa.[4]) Aci trebue sĕ căutăm obârşia religiilor primitive, cari, după cum ne dovedesce mitologia, se nasc din esplicările naive ce şi-le formézà imaginaţia popórelor tinere despre fenomenele naturii. Din personificarea şi mai târziu prin anthropomorfisarea [5]) puterilor, pe cari le cred ascunse sub aceste fenomene, îşi creéză diferite ḑĕităţi, ca representând unii binele, alţii rĕul, unii frumosul, alţii urîtul etc.... şi cu acestea 'şi împopuléză apoi lumea nevĕḑută, lumea închipuirii. Acesta e procesul ontologic al ori-cărui început de credinţă, de religie. La cultul acestor zĕităţi primordiale se adaugă mai târziu cultul eroilor naţionali, al întemeietorilor de state şi oraşe etc., a căror importanţă însĕ adese-ori e numai locală.

In raport cu desvoltarea poporului se ivesce şi nisuinţa de a clasa diferitele zeităţi după gradul puterii lor şi de a deriva de la unul numai lucrurile bune, ear' de la altul numai pe cele rele. In chipul acesta ajunge cu încetul sistemul dualistic la stăpânire.

Trăind în sinul naturii, uimit de minunata ordine, ce ii dominézà împrejurimea — omul primitiv observă totodată şi contrastele, cari se manifestă în natura esternă, şi vede împotrivirea acestora întrĕ sine. Vede d. e.. că norii întunecă bolta cerésca şi nimicesc lumina sórelui, aude bubuitul trăsnetelor şi căutând a da esplicare acestor fenomene de natură, cu ajutorul cugetării sale primitive şi mai mult prin mijlocirea fantasiei ajunge la resultatul, că bubuitul acesta trebue sĕ'l producă o luptă înverşunată întrĕ 2 puteri, pe cari el nu le vede, dar' şi-le închipue pe una ca luptând pentru isbânda luminii, ear' ceealaltă pentru nimicirea ei. Tot astfel schimbarea anotimpurilor, a zilei cu nóptea şi în sfêrşit întrégă manifestarea, prin contraste, a fenomenelor din natură — trebue sĕ'l conducă pe om la conştiinţa diferenţei dintrĕ fenomenele naturii şi dintrĕ tóte lucrurile ce îl împresórà.

Indată-ce a ajuns la conştiinţa deosebirii dintrĕ lumină şi întunerec, trup şi suflet etc., tótă credinţa omului şi a poporului se aşéză pe principiul dualistic, care se póte observa în ori-ce religie naturală, fie cât de politeist sistemul ei. Intr'un sistem politeistic, se înţelege, e mai obscură forma acésta dualistă, dar' se vĕdeşte totuşi prin cultul mai rĕspândit a 2 zeităţi contrare d. e. la Fenicieni: Moloch şi Astarte, sau la Greci: Artemis şi Afrodite ca zeităţi contrare (acésta a iubirii, frumseţii, gingăşiei, — aceea a cruḑimii, peirii) se cinsteau în acelaşi loc paralel.

La popórele din vechime primul sistem dualistic îl aflăm în religia Perşilor. E sistemul religios întemeiat de *Zarathustra* [6]) înformă monistică, dar' ca cuprins, ca concepţie totuş pe basă dualistică. După învĕţăturile ce profesa Zarathustra, o singură fiinţă e de la care isvoresce totul, binele şi rĕul, bucuria şi suferinţa, urîtul şi frumosul etc. Acéstă fiinţă e un Dzeu în 2 feţe. (Va urma).

---

[4]) *„Primus in orbe deos fecit timor"* zice *Lucretius* fil. latin. adecă: Frica a făcut mai întâi zei pe pământ.

[5]) Cu privire la acésta zice filosoful *Feuerbach*, că nu D-zeu a făcut pe om după chipul şi asĕmĕnarea sa, ci omul şi-'l închipue pe D-zeu asemenător sie-'şi. Ear' *Schiller* zice: *„In seinen Göttern mahlt sich der Mensch.*

[6]) Aceşt sistem se mai numeşte şi *mazdeism* după numele ḑeităţii principale. Invĕţăturile lui Zarathustra sunt depuse în *Zend-Avesta*, care forméză biblia mazdeismului. (Avesta însemnéză cuvêntul lui D-zeu).

FELIURIMI

Poporaţia Statelor-Unite. Zilele acestea s'a publicat resultatul numĕrării poporaţiei din Statele-Unite americane, conform căruia numĕrul total e *76,303.387.* Interesant, că pe când în alte părţi de regulă femeile sunt în majoritate, în Statele-Unite sunt în mare minoritate. Cu 1,800.000 sunt mai mulţi bărbaţi de cât femei; sau ca sĕ fie lucrul mai evident, însemnăm că la 512 bărbati se vin 488 femei.

*

Cetatea Sevastopol. Ziariul „Servet" din Constantinopol vestesce, că cetatea Sevastopol, vestită prin resistenţa ei îndelungă şi eroică de acum patruzeci şi şése de ani, va fi transformată de guvernul rusesc în chipul următoriu: Mai la fie-care pas se vor ridica monumente eroilor ruşi căḑuţi în luptă; se vor construí capele, cimitere, promenăḑi; se vor reconstruí bastiónele mai principale cari au avut rol însemnat şi cari azi stau distruse ori ciuruite de giulelele armatelor aliate de la 1856.

*

Antecesorul lui Chamberlain. Atât în strălnătate, cât şi în Anglia chiar, fórte des se face comparaţie întrĕ rĕsboiul de acum cu cel pe care l'a avut Anglia cu coloniile sale din America înainte cu doi secoli, pe urma căruia s'au înfiinţat apoi Statele-Unite. Nu puţini dintrĕ cei cari fac acéstă comparaţie 'şi esprimă temerea, că resultatul desĕvêrşit al rĕsboiului din Transvaal încă va fi perderea tuturor coloniilor africane, cum în rĕsboiul american fusese perderea coloniilor americane. Şi ironia, ori blaslĕmul sorţii, că tot un *Chamberlain* fusese provocător şi al rĕsboiului american: ministrul *Thurlow Chamberlain.*

Generalul *Pfister*, scriitor strategic din Würtemberg, pe atunci caracterisase pe acest Chamberlain astfel:

— Om brutal, presentarea şi puterea oratoriei lui era de efect exaltătoriu. Suflet rigid, ne-mai pomenit de temerar, iute la fire, grobian, haiu şi obraznic. Avea înăscută inclinaţiunea spre silnicii şi tiranie; se pare însĕ, că francheţa lui cinică şi aprópe uşuratică era numai mască vicleană a firei sale lacome şi calculătóre. Astfel era ministrul Thurlow, încrezutul regelui, Gesslerul americanilor. Nu fără motiv a scris despre el regele prusian Frideric cel Mare în 3 Novembre 1777 fratelui seu Henric următórele: „Mĕ simt ca-şi-cum aşi privi dintr'o loge rĕsboiul acesta, care se represintă în America spre delectarea nóstră. Eu cred că peste câţiva ani se va isprăví comedia. E o piesă interesantă, dar' părerea mea e, că pentru-ca representaţia sĕ fie încă şi mai cu efect, ar fi bine, ca autorul ei, ministrul-cancelar englez, la finea actului ultim sĕ fie spânzurat!"

Un ziariu englez oposiţional aplică acéstă caracterisare la ministrul Chamberlain de acum şi adaugă la ea numai atâta: representaţia durézà deja fórte de mult, *sĕ-i vedem actul final!*

Posta Redacţiunei.

Brad. Primit cu mulţămire. In numĕrul viitoriu.

Ţinţari şi Vĕsĕud. Asemenea.

---

ad. Nr. prot. 913/1901. [234] 3—3

CONCURS

Pentru îndeplinirea postului vacant de **protopresbiter** din **tractul protopresbiteral gr.-ort. al Lupşei** se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post de protopresbiter sunt: *a)* Venitele din parochia de clasa a III. centrală Ofenbaia, conform cólei *B.* pentru întregirea dotaţiunei de la stat; *b)* dotaţiunea protopresbiterală sistemisată prin sinodul archidiecesan din anul 1900 sub Nrii prot. 109 şi 110; *c)* diurnele şi spesele de cărăuşie de la visitaţiunile canonice, asistările la esamene şi esmisiunile din tract, cari se încasséză conform Regulamentului pentru visitaţiunile canonice; *d)* alte venite accidentale şi estraordinare.

Concurenţii trebue sĕ aibă cualificaţiunea normată prin § 53 al statutului organic şi conclusul congresului din 1888 Nr. prot 111.

Cererile concursuale, instruate cu documentele necesare, în sensul normelor în vigóre, sunt a se adresa Preaveneratului Consistoriu archidiecesan în terminul deschis.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Lupşei, ţinută în Ofenbaia în 28 Maiu 1901.

Vasile Gan m. p. **Vasile Jina** m. p.
preşedinte. notariu.

Nr. 9417 Pl.

Aprobat.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 5 Novembre 1901.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 715/1901. [237] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III-a din comuna *Sângătin*, protopresbiteratul Mercurei, devenit vacant prin rĕposarea parochului Nicolae Dăian, se escrie concurs cu termin de 30 zile de la príma publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotaţiunei de la stat.

Reflectanţii la acest post sĕ şi înainteze cererile lor instruite conform normelor in vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sĕlişte în terminul deschis.

Sĕlişte, la 16 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Droc
protopresbiter.

Nr. 482/şcol. [236] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la şcólele gr. or. din protopresbiteratul Solnocului se escrie concurs în fóia „Telegraful Roman".

1. La şcóla din *Peteritea* cu termin de 30 de zile şi salariu 600 cor., din care se capĕtă de la stat 500 cor., şi din repartiţie de la popor 100 cor., cuartir în edificiul şcólei şi lemne de foc.

2. La şcóla din *Rogoz* cu termin de 15 zile şi salariu 600 cor., din care se capătă de la stat, ear' 200 coróne din repartiţie de la popor, cuartir şi lemne de foc.

De la învĕţători sau învĕţătóre se recere sĕ aibă cualificaţiunea recerută de lege şi sĕ fie cântăreţi buni.

Rugările de concurs cu documentele necesare sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral prin posta ultimă Oláh-Lápos.

Cupşeni, în Septembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

S. Cupşa
protopresbiter.

Nr. 401 Bis. [238] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de parochi în comunele bisericesci *Masca* de clasa a III-a şi *Poianaporcului* tot de clasa a III-a se publică concurs a doua oră cu termin de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu aceste posturi de paroch sunt cele cuprinse în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoţesci de la stat.

Doritorii de a ocupa unul din amintitele posturi, sĕ trimită petiţiunile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral prin posta ultimă Oláh-Lapos.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cupşeni, în 8 Novembre 1901.

S. Cupşa
protopresbiter.

Provocare.

Acei acţionari cari au subscris acţii de la institutul *„Veneţiana"* din Veneţia inferiórà şi nu le-au solvit încă, sunt provocaţi ca în timpul cel mai scurt sĕ le solvéscă, căci în casul contrar se va purcede amĕsurat § lui 6 din statute şi §-ului 169 din legea comercială.

Veneţia-inferiórà, în 20 Novembre 1901.

[235] 2—3 **Direcţiunea**

NOU! **Pro 1902** NOU!
a apărut:
Calendariul
archidiecesan
neapărat de lipsă pentru ori-ce preot şi învĕţătoriu.
Preţul unui exemplariu **40 fil.**, cu Şematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**
Librăria archidiecesană
Sibiiu.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 132 Sibiiu, Marţi 27 Novembre (10 Decembre) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

† V. A. Urechiă.

Ni-se răresce pădurea. Earăşi s'a prăbusit unul dintrĕ falnicii şi mândrii stejari, cari îi formau podóba.

Unul dintrĕ cei mai buni ai noştri, *Vasile Alexandrescu Urechiă*, fost ministru al României, vicepresident al senatului român, president al Ateneului român şi al Ligei culturale române din Bucuresci, etc., etc., a trecut la vecinicie; s'a stîns pe neaşteptate, spre nespusa durere a întregului neam românesc.

Cine n'a cunoscut pe *Urechiă* sau n'a audit de *Urechiă*, de marele patriot român, de distinsul profesor, de eruditul scriitor şi înflăcăratul naţionalist, de apostolul românismului, care aprópe jumĕtate de veac, cu cuvêntul şi cu condeiul, a luptat şi a muncit neîntrerupt pentru luminarea şi ridicarea neamului românesc??

L'a cunoscut tótă suflarea românéscă, dacă nu altcum, din audite, după nume, şi de aceea întréga românime a rĕmas sguduită când a audit înfiorătórea ştire, că *Urechiă* nu se mai află întrĕ cei vii. Şi l'a cunoscut şi străinătatea întrégă, în faţa căreia nu odată a apărat el causa poporului român. Cunoscutu-l'a însĕ bine şi neînduplecata şi neîmpăcata mórte, care n'a cutezat sĕ-l atace pe faţă, ci pe ascuns s'a apropiat de el, pentru a-l răpi din mijlocul nostru. L'a vĕdut muncind, şi i-s'a părut că prea mult muncesce. La luat deci de la muncă pentru a-l preda odihnei vecinice.

Joi séra s'a stins viéţa marelui şi neîntrecutului *Urechiă*, care a murit aşa cum a trăit: ***muncind*** pentru neamul românesc şi a lui mărire. Scriind „*Istoria Românilor*" a murit, pe scaun, la masa de scris!

Şi sguduitórea catastrofă a făcut, ca un fior rece sĕ trécă prin inimile tuturor Românilor şi sĕ le cutremure. Sĕ le cutremure şi sĕ le mişte. Sĕ le mişte şi sĕ le pună în durere şi jale adâncă. Ale tuturor Românilor, pentru-că *Urechiă* era al nostru, al tuturora. Luminătoriul şi apărătoriul întregului neam românesc!

Cine 'l va înlocui? Nimeni. Nu'l póte înlocui nimeni. *Urechiă* unul a fost, unul şi neîntrecut. Golul rĕmas în urma lui nu va puté fi umplut nici-odată. Şi golul acesta va fi simţit. Noi îl vom simţi mai dureros, cei din afară de hotarele regatului român. Căci cine va mai apăra causa nóstră naţională în congresele de pace, în faţa străinătăţii, cu graiul şi cu condeiul, cu căldura şi cu temeinicia cu care a apărat'o de atâtea-ori *Urechiă*??..

El nu o va mai apăra, pentru-că graiul lui a amuţit şi condeiul i-a căzut din mână. Rece e azi mâna care a purtat condeiul cu atâta zel şi dibăcie, şi rece e inima, care în timpul din urmă numai pentru noi a bătut, pentru noi şi pentru sfânta şi drépta nóstră causă. Rece ca pământul sub care sunt date astăzi odihnei de veci osemintele scumpului şi neuitatului nostru *V. A. Urechiă.*

Dar' glile acestea reci forméză loc sfânt pentru tot Românul. In faţa sfântului mormênt, în care se află depuse rĕmăşiţele pămêntesci ale celui ce în lume purta numele *Urechiă*, va trebui sĕ-şi plece genunchiul fie-care Român, şi piósă rugăciune sĕ îndrepte cătră Tatăl cel ceresc, ca sĕ dee odihna meritată sufletului trecut la vecinicie al acelui *Urechiă*, care câtă vreme a fost întrĕ noi, în acésta vale a plângerilor, lumină a rĕspândit, la gloria neamului românesc a lucrat, şi pentru deşteptarea conştienţei naţionale a muncit, şi sĕ facă loc în ceata drepţilor pentru acest mare suflet românesc, care din întunerecul trecutului a scos la suprafaţă gloria şi fala neamului românesc şi a respândit'o peste întreg pămêntul.

Dormi în pace, tu model de hărnicie, de zel şi de iubire de neam, pentru-că naţiunea ta, pentru care ai trăit, ştie sĕ fie recunoscĕtóre şi nu te va uita nici-odată. In veci îţi va păstra aducerea a minte, gândindu-se cu gratitudine totdeuna la imensele servicii ce i-le-ai făcut.

Dormi în pace!...

Din protopresbiterate.

Conferenţa preoţéscă din Zarand.

— 1 Decembre n.

La 14 Novembre preoţimea română gr.-or. din Zarand a ţinut conferinţă în Brad, centrul tractului. Din 51 preoti s'au presentat 43 şi au absentat 8, mai ales dintrĕ cei bĕtrâni, numai 2 dintrĕ cei tineri (Todoran şi Şortan).

Diminéţa s'a celebrat chemarea Duchului sfânt, ear' după aceea preoţimea, îmbrăcată sĕrbătoresce, s'a adunat în sala de desemn de la gimnasiul român gr.-or. din Brad, unde la 11 óre protopresbiterul Vasile Damian a bineventat pe cei presenţi şi a deschis conferenţa. S'a constituit apoi alegêndu-şi bărbaţi de încredere pe preoţii S. Bacilă şi I. Jurca, ear' notariu pe I. Birĕu.

Obiectul principal al discusiunei a fost pastorala archieréscă a I. P. S. S. D. archiepiscop şi metropolit Ioan Meţianu dto 20 Octobre Nr. 10146 Pres.

Not. I. Birĕu cetesce pastorala frumos; ear' conferinţa o ascultă cu atenţiune. Pastorala combate duhul certei, înclinarea spre procese, lăcomia la stole esagerate, la averea bisericei adunată cu cruceriul, lipsa de jertfire pentru biserică etc. etc. şi sbiciuesce multe slăbiciuni omenesci, asupra cărora reflectéză acuşi unii, acuşi alţii. Lipsa de învĕţătură şi lumină o numesce de causa principală, că poporul nostru slăbesce în religiositate şi în starea materială; dreptaceea recomandă preoţimei, că prin conduita sa esemplară, prin fapte vrednice de urmat şi cuvêntul sĕu rostit în biserică şi şcólă, în convenirile sociale şi familiare, sĕ lumineze poporul, sĕ rĕspândéscă cultura, iubirea de ném şi muncă, îmbrăţişarea comerciului şi industriei, susţinerea cu ori-ce jertfe a şcólelor nóstre confesionale în stare bună, şi înzestrarea lor cu învĕţători vrednici, trimiterea copiilor regulat la şcólă etc. etc.

Pastorala bogată în poveţe şi esperienţe, pe cari vrednicul archiereu le comunică fiilor sei sufletesci, preotilor, cu tótă francheţa, ca sĕ mediteze şi combineze asupra-le, a fost întîmpinată cu ovaţiuni însufleţite.

După cetire preşedintele esplică la înţelesul şi auzul tuturor adevĕrurile cuprinse în pastorală şi descopere, că ele se potrivesc şi la preoţii din Zarand.

Preşedintele declară, că în calitate de protopresbiter, acum de 16 ani, s'a convins, că încă multe sunt de făcut. Bisericile nu se află în ordinea recerută, nici şcólele, nici raţiociniile. La fie-care act oficios trebue sĕ trimită repeţite ursorii, şi unii nici chiar atunci nu rĕspund, prin ce împedecă mersul regulat. Ear' referitor la şcóle cuvêntă cam astfel: „nu ne silim, ca învĕţătorii sĕ-şi îndeplinéscă datorinţa cu zel, nici sĕ fie şcóla în ordine, nici sĕ înainteze învĕţămêntul, nici sĕ-şi priméscă plata regulat... astfel vĕdênd poporul că noi, conducĕtorii lui, nu ne interesăm de biserică, şcólă, averea bisericei, recesce şi el în rêvna de a jertfi pentru biserică şi şcólă".

Indémnă pe fie-care sĕ fie pătruns de spiritul pastoralei părintesci şi sĕ-şi împlinéscă chemarea sa cu punctualitate, făcêndu-se vrednici de a fi: lumina lumei şi sarea pămêntului.

Indată după preşedintele ia cuvêntul presbiterul Iuliu I. Cosma din Crăciuneşti, care întimpină pastorala archieréscă şi esplicarea ei cu cuvinte elogióse. Declară, că 'şi dă tótă ştiinţa sĕ corĕspundă chemărei sale, dar' trebue sĕ mărturiséscă, că sarcina preotului devine zi de zi mai grea, mai critică. Poporul nu mai e cum a fost. Viéţa, contactul cu elemente străine, năcazurile zilnice l'au schimbat cu totul, aşa că cu „duhul blândeţelor" nu mai poţi ajunge ţinta dorită, ci e necesar, ca poporul sĕ fie tractat cu o „fineţă rafinată". Cu deosebire ţi-se impune acésta, când tu, ca preot, trebue sĕ încassezi de la poporul stors de dări şi aruncuri: salariu învĕţătoriului, sidoxie, taxe la fondul ppresbiteral şi alte multe, pe cari, dacă nu le solvesce, trebue sĕ'l esecuezi şi astfel devii în loc de părinte, „esecutorul poporului". Accentuéză acésta, ca superioritatea bisericéscă sĕ afle căi şi mijlóce de a scóte preotul din o astfel de stare neplăcută, care contribue la înstrăinarea poporului de preot. Poporul sĕrăcesce în privinţa materială, prin sărăcire decade moralicesce, ear' cel decăzut moralicesce şi materialicesce e aplicat la tóte fără delegile. (Va urma).

FOIŞORĂ

„Sâmbăta morţilor"

*dramă din popor, localisată de **T. V. Păcăţian**, după Raupach, representată de meseriaşi în teatrul din Sibiiu.*

Séra de 6 Decembre st. n. póte fi cu drept cuvênt înregistrată întrĕ cele mai însemnate zile din viéţa reuniunii meseriaşilor români din Sibiiu. Am vĕdut pe membrii acestei reuniuni validitându-se în concerte, în piese teatrale de sujet mai uşor: în comedii, vodeviluri, pentru a căror interpretare sunt suficiente une-ori şi talente mai puţin rutinate, — şi de la tóte aceste seri de distracţie nobilă publicul s'a depărtat ducênd convingerea, că o reuniune ai cărei membri astfel îşi cheltuesc timpul de repaus, după obositórea munca zilei, vrednică este de interesul sĕu şi de sprijinul sĕu. Totuşi, ori-cât de multe dovedi de hărnicie pe acest teren au dat până acum coriştii şi diletanţii acestei reuniuni, — sigur nimenea dintrĕ cei afară de cadrele ei n'ar fi cutezat a prezice, că — ceea-ce de ani mulţi nu s'a mai întêmplat în Sibiiu, vor face dînşii sĕ se întêmple: sĕ asistăm la representarea unei *drame* române, pe bină de *teatru în regulă*, şi nu pe podişóre înjghiebate ca vai de ele prin cele restaurante. Tocmai de aceea interesul general faţă cu acésta „*prea cutezată*" încercare, interes ce a pătruns până dincolo la fraţii de sub pólele munţilor ce ne despart, era deplin motivat.

Dar' motivată era şi temerea acelor câţiva, cari mânecând de la faptul, că altceva e a juca o comedióră şi altceva o dramă, — considerau de „prea cutezată" încercarea tinerilor diletanţi şi nu-i preziceau sfêrşit mulţămitoriu.

Spre lauda diletanţilor însĕ, şi spre mulţămirea tuturor celor cari au lucrat pentru isbânda încercării: temerea s'a dovedit a fi fost neîntemeiată, ear' aplausele imensei mulţimi de public, venit până chiar şi din România, au fost eclatantă dovadă, că interesul faţă cu debutul de Vineri séra al meseriaşilor nostri a fost deplin rĕsplătit.

„Sâmbăta morţilor" mânecă din *două motive:* avariţia, şi credinţele deşerte, la cari fiii poporului cu atâta tenacitate mai ţin încă şi acum. Intrégă clădirea dramei e construită în scopul combaterii acestor scăderi. Bocătanul *Petrilă* (morariul), de dragul avuţiei sale nici că voesce sĕ audă de numele lui *Ionel* (ibitul fiicei sale), pentru-că e sĕrac. Dragostea însĕ întrĕ cei doi tineri e mare, Petrilă voesce cu ori-ce preţ s'o frângă şi în acest scop nu are faţă de fiică-sa nici o milă: o ia cu vorbe aspre, o blastĕmă, o ameninţă sĕ o trimită la oraş la neamuri unde fata va avé zile încă şi mai maré de cât a casă, şi în urmă 'i pune alternativa, isvorită din ura lui faţă de „sĕrântocul", ca Ionel sĕ nu mai cânte din fluer séra — semnalul de înţelegere întrĕ el şi Iléna — şi chiar sĕ se pustiéscă din sat. La rugările Ilenei Ionel promite sĕ părăséscă satul, îşi rupe fluerul, pentru-că dacă nu póte cânta Ilenei, nu vrea sĕ cânte nici sie-şi nici altora. Cu sufletul copleşit de jale merge la birt, unde aude de la *gropariul Nastase*, că în nóptea de Sâmbăta morţilor, la 12 ceasuri, stafiile tuturor celor cari au sĕ móră în anul acela se adună în capela din cimiteriu. Ionel se hotăresce sĕ pândéscă, spre a vedé: e întrĕ ele şi Petrilă? Anume, Petrilă e bolnav de astmă, abia resuflă, tuşesce mult, dar „nu vrea sĕ móră", nu vrea sĕ deschidă astfel posibilitate tinerilor de a se lua în căsătorie. Ţine deci morţiş că el „e sănĕtos ca pescele", numai tusa 'l cam necăjesce. Contra tusei însĕ şi a greutăţii respirării gropariul Nastase 'i spusese odată că e bun leac ţerină de pe mormênt próspet, luată la mezul nopţii şi pusă pe pept. In nóptea de Sâmbăta morţilor merge deci şi el în cimiteriu, însoţit de gropariul, ca sĕ-şi iee leacul.

Acolo apoi, în miez de nópte, pe timp de furtună cu tunete şi fulgere, se 'ntâlnesc cele două scăderi: avariţia şi credinţa deşértă, (morariul, mergênd după leac, sĕ nu móră şi astfel sĕ-i ajungă averea pe mâna fiicei sale „stricate, îndĕrĕtnică"; ear' Ionel pândind sĕ vadă pe Petrilă întrĕ cei destinaţi la mórte). Şi acéstă întâlnire precipitéză catastrofa.

Ionel adórme în cimiteriu şi în vis vede convoiul stafiilor, tóte în linţoliu alb, avênd în mână câte o luminiţă; întrĕ ele e şi *Petrilă*, dar' în urma convoiului e *şi Iléna*, care înainte de a întra în capelă ameninţă pe Ionel cu degetul. Ingrozit de vedenia Ilenei Ionel se trezesce, sare sus şi strigă Ilenei sĕ nu între în capelă. Dar' e târziu; a întrat deja. El se bocesce amar, că a pĕcătuit voind sĕ ispitéscă voinţa lui Dumnezeu, şi acum drept pedépsă are sĕ pérdă pe Iléna. Intrĕ bocete şi plângeri dă sĕ iese din cimiteriu, dar' într'aceea întrase Petrilă cu gro-

— Alegerea de protopop în Hunedóra. —

— 30 Novembre n.

(Urmare.)

Dar' sĕ revenim la espunerea momentelor mai importante, împreunate cu actul alegerei.

Ziua de 30 Oct. (12 Nov.) ca ziua designată de P. On. D. comisariu consistorial Nicolau *Ivan*, pentru efectuirea alegerei, — cu puţine escepţiuni — a întrunit în Hunedóra pe toţi membrii sinodului protopresbiteral.

Viul interes, însufleţirea şi animaţia estraordinară, ce radia de pe feţele tuturor, au fost manifestaţiunile unor suflete setóse de causă, manifestaţiuni sufletesci, potenţate la acel grad, unde condeiul nu mai are puterea de a le întrupa în cuvinte şi astfel a le pune pe hârtie . . .

La orele 9 toţi membrii presenţi ai sinodului protopresbiteral au participat la serviciul divin, oficiat în frumósa nóstră biserică din loc, de cătră P. Onor. Domn comisariu consistorial Nicolau *Ivan* asistat de On. Domni George *Oprea*, parochul locului şi Petru *Şinca* paroch în Batiz. La finea serviciului dumnezeesc apare dl comisariu în faţa uşilor împĕrătesci şi purceḑênd din tecstul evangelic: „Lumina trupului este ochiul, deci de va fi ochiul tĕu curat“ etc. — ţine o predică ocasională. Destul de estinsă predică, tuturor însĕ li-s'a părut prea scurtă.

Fie-care cuvênt rostit de dl comisariu în acea predică, cu o sete neastêmpĕrată a fost absorbit de toţi auditorii. Sfaturile şi poveţele adevĕrat părintesci cuprinse în acea cuvêntare au edificat mult în inimile presenţilor pătura iubirei de neam şi de dulcea nóstră maică biserică. Apoi tonul cel cald, cu care màiestrul orator ştie afla atât de bine fibrele ce duc în duiósa inimă a ascultătoriului!? . . .

Admirabila cuvêntare se presintă înaintea ascultătoriului ca o oglindă curată, în carea cu înlesnire îşi póte da sémă de situaţiunea în care se află sfintele nóstre cause, — observă în ea necesitatea crescerii *zelului de jertfire* pentru biserică şi şcólă, în inima fie cărui individ, — vede în ea în chip firesc usturătórea necesitate a abandonării acelui nefericit prejudiţiu: de a ţiné biserica şi şcóla drept *sarcine*, etc.

Sfirşindu-se frumósa predică, urmézä invocarea Duhului sânt: Impĕrate ceresc şi obicinuita rugăciune cetită în genunchi de către dl comisariu, şi ascultată cu evlavie tot în genunchi de întreg publicul asistent. După terminarea ritualelor dl George *Oprea*, ca paroch local — la recercarea dlui comisariu — face cunoscut membrilor sinodului protopresbiteral, că actul alegerii se va efectui în sala cea mare de la hotelul „Hunyadi várhoz“ şi-i rógă sĕ binevoiéscă a merge numai de cât acolo.

Uşuraţi în suflet în urma sfintelor rugăciuni, — umbriţi de duhul *dreptăţii* şi iubirei frăţesci în urma invocării Duhului sânt, membrii sinodului protopresbiteral, preoţi şi mireni, toţi în hainele lor de sĕrbătóre, se întind în şiruri spre a străbate piaţa bĕtrânului orăşel, de la biserică până la locul designat. Insemnătatea zilei a adunat în Hunedóra chiar şi ómeni aparţinĕtori altor protopresbiterate, astfel printrĕ vesele grupuri cari înaintau spre localul designat pentru alegere, am observat pe dl Nicolau Şinca paroch în Biscaria, fost administrator protopresbiteral în tractul Haţeg, şi pe simpaticul paroch din Stă Maria de Pétră: Petru Popoviciu.

La orele 11½ întrĕ frenetice urări de „sĕ trăéscă“ intră în sală comisariul consistorial însoţit de Dr. Iuliu Bonciu notariul public regesc din Hunedóra. — Prin o vorbire acomodată şi plină de duh, rostită de dl comisariu, se deschide de mult cu dor aşteptata şedinţă a sinodului ppresb. electoral pentru alegerea de protopop în Hunedóra.

(Va urma.)

De la sate.

— Primirea noului preot din Veseud. —

— 28 Novembre n.

Poporul credincios din *Veseud*, tractul *Agnita*, a făcut nou alesului sĕu preot Dlui *Ioan Savu* Duminecă în 11/23 Novembre o primire vrednică de tótă lauda.

Inainte de a pleca preotul numit din comuna *Şulumberg*, locul naşterii sale, unde în decurs de 5 ani a muncit cu destul zel pe terenul şcolar, învĕţătoriul actual, *P. Pintea* în numele şcolarilor şi al poporului recunoscĕtor, în cuvinte eşite din gură bĕtrână, dar' isvorîte din inimă tinĕră, mulţămesce noului paroch pentru serviciul prestat acestei comune şi 'i urézä cu mult mai rodnică activitate în noua sa carieră.

După acésta urmézä partea duiósă ce se produce în urma cuvêntului de adio rostit cu tact şi pricepere de Dl. *I. Savu*. Lacrĕmi se scurgeau din ochii celor presenţi, ca sĕ stropéscă bucuria zilei. Poporul recunoscĕtor a însoţit trăsura de triumf, trasă de 6 cai, în care abia se mai vedeau dintrĕ cununi Dl. *I. Savu* şi amabila sa soţie, — până în dealul Şulumbergului — la Vultur — cale de 1/4 oră de comună. Cununile, strîngerile şi sărutările de mâni, manifestau în momentul despărţirei sentimentele de iubire faţă de fiul comunei, nobilul şi demnul învĕţător.

Incă straturile aerului tot mai lăsau sĕ se audă accentele de felicitare, când eată, că întîmpină trăsura urmată de vr'o 7 căruţe, un banderiu de preste 20 călăraşi (feciorii din Veseud) cu 4 stéguri şi împodobiţi, cum ştie Românul sĕ se împodobéscă.

In calea triumfală n'a fost neaşteptată nici primirea ce i-s'a făcut noului preot din partea Românilor din *Agnita*, pentru-că ştiam ce feliu de învĕţătoriu este aici şi în ce relaţiuni stă cu *Dl Savu*. La primul pod, întrĕ strigăte de „trăiască“, s'a predat din partea „*Reuniunei femeilor române*“ o frumósă cunună. Plăcut a surprins pe dl preot Savu, când la podul din piaţă 'l aştepta şpalierul elevilor de şcólă şi întreg poporul român din Agnita, în frunte cu Dl înv. *Ioan Paicu*.

Insoţit de 4 copile păşesce dl Paicu înaintea trăsurei şi cu cunoscuta-i vêrvă oratorică, în mijlocul unei tăceri adênci, rostesce urmatórea vorbire:

Sfinţite Părinte şi Onorabilă Dnă Preoteasă!

„Daţi-mi voie, ca în numele parochiei gr.-or. române din opidul *Agnita*, înainte de a păşi *trăsura triumfală* pe podul construit peste Hârtibaciu, sĕ proştern ramurile de finic ale inimilor nóstre, sentimentele de iubire, stimă şi entusiasm la piciórele Dvóstre, ca cei cari azi în numele casei Domnului, — ai căreі fii credincioşi suntem şi noi —, treceţi printre rîndurile nóstre, ca sĕ sosiţi în mijlocul poporului care cu dor ferbinte vĕ aştéptă.

Biserica, şi respective parochia soră gr. or. română din Vĕsĕud astăzi jubilézä! Tótă suflarea de acolo astăzi laudă pe Domnul, care şi-a adus aminte şi de demult vĕduvita lor biserică şi i-a trimis pe mirele mult iubit şi mult aşteptat.

Poporul se bucură, dănţuesce şi laudă în vîrtutea puterii córdelor sale vocale pe Dzeu, pe Inalt P. S. Sa Metropolitul: (aici puternice „Sĕ trăiéscă“ au isbucnit din pepturile şcolarilor şi ale poporului present) şi pe Preaven. Consistoriu, care tocmai la timpul oportun i'a trimis un Moise, care sĕ-l conducă spre pămêntul făgăduinţei.

Româncele de bine din Vĕsĕud aştéptă pe o soră, în jurul căreia sĕ se grupeze şi astfeliu sĕ pótă fi şi ele prin mijlocirea conducĕtórei înţelepte, de ajutor intenţiunilor poporului de a înainta în cele culturale şi naţionale.

Sfinţite! Biserica, şcóla şi munca neobosită în agrele economice formézä piedestalul, pe care putem răzima şi sprijiní un viitoriu strălucit al neamului nostru, al poporului român de veacuri obidat şi în timpul present mult cercat.

Stimabilă dómnă! Sinceritatea, modestia, blândeţele şi iubirea de neam şi de patrie, va ridica demnitatea femeii române, va sădí în inima ei idealul virtuţilor şi tóte la olaltă vor face, ca sĕ reînvieze falnica: „virtus romana“ — de odinióră.

Grea este misiunea, ce-'ţi încumbă oficiul, sfinţite Părinte! Grea este din motivul, că nu este uşor a te arĕta vrednic următor al sfinţilor Apostoli luminaţi şi întăriţi în zel de Duhul Sfânt!

Grea este, pentru-că în special acum — zilele grele sunt. — Grea este, pentru-că nu e uşor a conduce o Naie jingaşe, — precum este şi a bisericei din Veseud, — printre curiósele prăpăstii, ce o încungiură!

Grea este şi misiunea pentru care Atotputernicul te-a menit, şi sfinţitul te-a ales — d-nă preotésă!

Pentru-că nu e uşor a fi de sentimentul unei *Veturii*, căreia mai bine i-a plăcut sĕ vadă săgéta înfiptă în inima fiului ei *Coriolanus*, decât în corpul patriei sale.

Nu e uşor a urma pilda unei Mame a lui Ştefan cel mare, care şi când fiul ei rănit, căutat de duşmani şi fórte aprópe încunjurat de ei: nu se îndueşază a-i deschide pórta, când el strigă:

„Dar' deschideţi pórta, Turcii mĕ-'mpresor,
„Vêntul suflă rece, ranele mĕ dor.
Sórtea nóstră a fost crudă astadată,
Mica mea oştire curge sfărâmată.“

şi nu hesită nici un moment a-i rĕspunde:

Du-te la oştire, pentru ţară mori,
Şi 'ţi va fi mormêntul încoronat cu flori“. —

Sfinţite Părinte şi On. D-nă preutésă!

Biserica şi respective parochia gr.-or. română din Agnita în numele căreia am onorul a vĕ binevênta la locul acesta, iubilézä şi ea alăturea cu sora ei în credinţă din Veseud, pentru-că însuşi capul acestora Iisus Christos a zis: „Plângeţi cu cei ce plâng, şi bucuraţi-vĕ, cu cei ce se bucură“.

Ne mai bucurăm şi din motivul, că vĕ credem pe ambii destul de maturi pentru a trage în jugul cel greu al bisericei, punêndu-'l şi la tânjala carului nostru naţional, ca stégul demnităţii nóstre naţionale sĕ nu-'l lăsaţi terfelit de rĕuvoitorii nostri. Deci după cele zise mai înainte, cred, că nu ne mai rĕmâne decât cu destulă încredere sĕ vĕ urăm amênduoră: „*Sĕ trăiţi mulţi ani fericiţi!*“

Un întreit „Sĕ trăéscă“ a urmat acestei mĕduóse vorbiri; după care două din cele 4 copile păşesc înainte şi pelângă câte o scurtă alocuţiune predau două cununi.

Tinĕrul paroch adênc impresionat mulţămesce pentru acésta primire, în termini aleşi, scurt şi cuprinḑĕtor, şi accentuézä, că prin manifestaţiunea acésta relaţiunile de pretinie întrĕ dînsul şi *dl Paicu* numai întări s'au putut; ear' poporul din Agnita e fericit că a avut şi are şi acum buni conducĕtori, şi până va avé astfeliu de conducĕtori în fruntea sa, va fi punctul central, de unde şi ei, cei din împrejurime vor trebui sĕ iee exemple. A urmat un întreit „Sĕ trăéscă“!

Convoiul plécă acum printrĕ rêndurile copiilor şi copilelor de şcólă, în care timp acestea cântau „*Momente dulci*“ — şi aruncau din ambele părţi buchete de flori în trăsură.

Primirea cea mai frumósă s'a făcut şi adevĕrata cale triumfală am percurs în comuna *Veseud*. La pórta primă de triumf aştepta musica săséscă, care cântând ni-a urmat. Incă din dealul Veseudului clopotele de la ambele Biserici, săséscă şi românéscă, vesteau că se apropie mirele celei din urmă mult iubit. A descrie decoraţiile celor 7 porţi triumfale, feliul şi numĕrul cununilor, ce s'au primit de la femeile de ambele confesiuni, nu mĕ voiu încerca, că tot nu aşi puté. Spun în general că a fost o primire, cum eu, om bĕtrân fiind, rar am vĕḑut. La pórta locuinţei noului paroch împodobită fórte frumos cu inscripţia „*Bine aţi venit*“, 'l aştepta comitetul parochial în frunte cu administratorul parochiei dl *I. Părĕu*, comit. evangh. luth. în frunte cu preotul sĕu, comitetul comunal cu notarul şi primarul în frunte şi o mare de popor de ambele confesiuni. Părintele *Părĕu* salută pe „mirele bisericei“ în termini aleşi în numele poporului, punêndu-i la inimă păstorirea turmei cuvêntătóre cu dragoste şi cu duhul blândeţelor. Vorbesce apoi preotul săsesc şi notariul comunal, accentuând ambii armonia, ce trebue sĕ domnéscă întrĕ con-

---

pariul (aevea, nu stafii). Ionel îl vede, şi sub impresia visului îl apostrofézä cu următórele:

Ionel. Uite! Strigoiul. A fugit din biserică. Piei drace! Ear' ai venit îndĕrĕt? Vrei sĕ mĕ uciḑi pentru-că am făcut cercare cu Dumnezeu? Cară-te de aici. Piei! Indĕrĕt, în biserică; acole e locul tĕu. De ce ai fugit de acolo? plécă îndĕrĕt! La biserică; la locul tĕu! (Fuge).

Petrilă. (Strigă în urma lui). Ionel! Ionel! Ce vorbesci tu Ionel? Ai vĕḑut morţii! M'ai vĕḑut şi pe mine? Auḑi Nastase! M'a vĕḑut şi pe mine! Sunt perdut Nastase! Mor!

Nastase. Nu se póte meştere! Nu crede!

Petrilă. Dar' n'ai auḑit ce-'mi spune?... Indĕrĕt, la biserică. De ce nu rĕmâi în biserică? Acolo e locul tĕu!... Nastase! Sunt perdut. Trebue sĕ mor. Ce creḑi? Intr'adevĕr va trebui sĕ mor?

Nastase. Lasă grijile astea meştere. Sĕ ne vedem de lucru. Am venit sĕ luăm pămênt de pe grópa próspĕtă, ca sĕ-'ţi fie de leac...

Petrilă. La dracu cu pămêntul şi cu leacul tĕu. Afurisită-'ţi fie grópa şi leacul şi sfatul. Ce folos de pămêntul de pe grópă próspĕtă, dacă în curênd trebue sĕ mĕ scobor cu totul în grópă? Dar' eu nu vreau, Nastase! Auḑi? Nu vreau sĕ mor! Mĕ înţelegi? Nu vreau!...

Nastase. Pentru numele Domnului; vină-'ţi în fire meştere şi sĕ mergem îndĕrĕt, acasă. (Il prinde de mână).

Petrilă. Ce? M'ai şi prins în ghiarele tale? Şi ce rĕci îţi sunt mânile! (Se smâncesce sĕ scape). 'Ţi-am spus că nu vreau sĕ mor. Nu vreau sĕ mor! (Fuge în drépta). Nu vreau sĕ mor! (Nastase alérgă după el).

De acì încolo acţiunea înaintézä repede spre desnodămêntul final: mórtea lui Petrilă (care móre în credinţa, că Ionel e ucigaşul, fiind-că a pândit morţii în nóptea aceea), pribegirea lui Ionel (mustrat de conştiinţă), revenirea lui la vestea că Iléna e pe mórte, rugarea la preotul sĕ întrevină pentru-ca Iléna sĕ 'l ierte, ertarea, şi în urmă mortea Ilenei ascultând doina *ei*, cântată din fluer de Ionel.

Rolurile, în general au fost ţinute bine. Deosebi *Iléna* (d-şóra *Elena Grindian*), *Petrilă* (dl Nicolae *Bratu*), *Ionel* (dl G. *Poponea*) au fost la culme. Asemenea au fost bine ţinute rolurile: *primărésa*, sora lui Petrilă (dşóra Elena *Baciu*), vĕduva Negrescu, *mama lui Ionel* (d-na Paraschiva *Işan*), *Nastase* groparıul (dl N. *Stoica*), ţeranul *Iancu*, peţitoriul Ilenei (dl G. *Trifan*), cârcimariul Ghergbel (dl N. *Işan*), preotul *Serafin* (dl Ioan *Imbĕruş*), ear' d-şóra Ana *Banea* era o crişmăriţă la care cu drag ar fi întrat fie-cine la „unu de ăl de prune“.

Rolurile principale le-au avut: d-şóra Elena *Grindian* (Iléna), dl N. *Bratu* (Petrilă) şi dl G. *Poponea* (Ionel). Voi insista deci asupra modului de interpretare a acestora.

Scena V. din actul II., întrĕ Iléna şi Ionel (Iléna spune lui Ionel nĕcazul cu tată-s'o pentru fluer, şovăirea lui Ionel de a renunţa la fluer şi tânguirile lui, că dacă plécă din sat n'are s'o mai vadă, apoi plecarea repede a Ilenii de la Ionel, spre a nu o vedé că plânge, apoi monologul şi ruperea fluerului) a fost fórte bine interpretată. Asemenea şi scena 3—5 din actul III. (Ionel în cimiteriu şi întâlnirea lui cu Petrilă). Escelentă a fost scena 2 din act. IV., unde la întrebările Ilenei Ionel scapă vorba, că a vĕḑut'o şi pe ea întrĕ stafii, apoi căindu-se subit o întórce altcum, ear' la urmă, când Iléna 'l fixézä lung, îl ia de mână şi 'l întrébă îngrozită: sĕ-i spună drept, ori de a vĕḑut'o şi pe ea, — el se cutremură, îşi smâncesce mâna din mâna Ilenei şi plângênd fuge afară zicêndu-i: „Nu; nu te-am vĕḑut. Pe tine nu te-am vĕḑut...“ Scena acésta a fost redată aşa de natural, cu atâta sentiment, în cât părea că aevea eşti martor la nenorocirea duor îndrăgiţi. Ear' Iléna, în monologul după eşirea lui Ionel, după ce din atitudinea lui s'a convins că şi pe ea a vĕḑut'o întrĕ morţi, şi deosebi în rugăciunea rostită în genunchi, a fost la culmea perfecţiunii. A şi fost resplătită cu furtunóse aplause.

Partea cea mai dificil de interpretat a fost pentru Iléna scena morţii. Până la momentele agoniei şi-a jucat rolul cu mult realism, dar' agonia nu a fost tocmai nimerită. „La finea cântecului cade cu capul pe spatele fotelului“ prescrie piesa. Acésta însĕ nu însémnă că atunci în clipa aceea are sĕ şi móră. Trebuia deci sĕ mascheze la scurte intervaluri „trageri de mórte“, în timp ce cei din jurul ei sar sĕ-i ajute. Asemenea şi preotul s'a prea grăbit cu constatarea morţii: nici n'a oftat de tot biata Ilénă, şi preotul a şi enunţat că e mórtă! Nu mor ómenii aşa uşor, şi nici constatarea morţii nu se póte face ca-şi-cum ai trage cu códa ochiului...

Despre jocul lui Petrilă n'avem mult de zis. Abstracţie de la unele exagerări, a fost escelent. Cu singura reservă numai, că din sémă afară 'şi tremura trupul, şi încă în mod nenatural. Acest defect s'a observat de altcum şi la gropariul, care nici n'ar fi trebuit sĕ şi-l tremure de feliu, dór' fesiuni. Uimit de splendida primire ce i-s'a făcut, noul paroch dl *Ioan Savu* în numele sĕu şi al soţiei sale mulţămesce celor presenţi, în limba română şi nemţéscă. Intrĕ urale nesfîrşite 'şi face apoi întrarea în casă.

Precum a fost primirea, astfeliu a fost şi masa de splendidă. Bucate gustóse, bine pregătite, cum numai sócra Dlui Savu ştie pregăti, — ni-s'au servit, celor învitaţi.

Toastele n'au lipsit. Dee Dzeu, ca precum i-a fost calea spre comuna Veseud noului paroch Savu, aşa sĕ-i fie şi întréga viéţă şi activitate: un — *triumf.*

Asistentul.

NOUTĂŢI

Inmormêntarea lui V. A. Urechiă. La dorinta espresă a M. Sale Regelui *Carol*, mult regretatul *Urechiă* a fost înmormêntat pe spesele statului român, cu tóte onorurile cuvenite. Inmormêntarea s'a făcut Sâmbătă la orele două şi jumĕtate. Serviciul funebru l-a oficiat, în biserica Sfântul George din Bucureşti, Preasânţia Sa Archiereul *Nifon Ploeşteanul*, cu asistenţă numerósă. De faţă erau toţi ministrii, presidenţii corpurilor legiuitóre române, delegaţii camerei şi ai senatului, membrii Academiei române, *representantul Regelui*, diferitele societăţi si un public imens de mare. Numeróse coróne erau aşeḑate pe sicriu şi în jurul sicriului, întrĕ ele una a M. Sale Regelui Carol, din flori naturale.

După terminarea slujbei domnii *Spiru Haret*, — din partea guvernului, — *Gr. Tocilescu*, din partea Academiei, — *Ionescu-Gion*, — din partea Ateneului şi *Valerian Ursean*, — din partea Universităţei, — au ţinut discursuri, arĕtând meritele defunctului. După terminarea discursurilor corpul defunctului a fost ridicat şi adus până la întrarea în biserică, unde s'au dat onorurile militare. Armata era pusă sub comanda d-lui general Tell. Cortegiul a parcurs apoi strada Colţei, bulevardul Academiei, calea Victoriei, str. Carol, calea Rahovei şi str. 11 Iunie, până la cimiteriul Şerban-Vodă (Belu).

*

Şedinţa publică a soc. „Andreiu Şaguna". Societatea de lectură „Andreiu Şaguna" învită la *şedinţa publică* ce o va ţiné Joi, în *29 Novembre v.* în memoria marelui archiereu Andreiu în sala cea mare a „Seminariului Andreian", cu următoriul program: 1. Deschiderea şedinţei prin preşed. societăţii Dr. George Proca, prof. sem. 2. „Imn studenţesc", de T. Cerne, esecutat de corul societăţii. 3. „Cuvênt festiv", rostit de Dimitrie Borcia, cleric în cursul a III-lea. 4. „Paul Chinezul", poesie de I. Neniţescu, declamată de Octavian Stoica, pedagog cursul al III-lea. 5. „Poveste" de I. Komzak, esecutată de orchestra societăţii. 6 „Arta şi Religiunea" disertaţiune de George Tulbure cleric în cursul al III-lea. 7 „Pe orizont departe", de I. Mendelssohn, şi „Până când ţneam cu codrul", de I. Mateiu, esecutate de corul societăţii. „Electorale", poesie de I. Negruzzi, declamată de George Tocitu, cleric în cursul I-iu. „Poutpouriu al II-lea românesc", de I. Murĕşan, esecutat de orchestra societăţii.

Inceputul la 7 óre. Intrarea prin strada „Hundsrücken". Ofertele în favorul societăţii se vor cuita pe cale ziaristică.

*

In amintirea metropolitului Şaguna corpul învĕţătoresc de la şcóla capitală gr. orientală română din *Orăştie* arangiază Joi, în presera zilei Sfântului Andreiu, *serată festivă* cu următoriul program: cuvênt ocasional rostit de înv. C. Baicu la desvĕlirea portretului Andreiu Şaguna, apoi cântări corale, dialog şi declamaţiuni, predate de elevii şi elevele şcólei. Venitul seratei e destinat pentru acoperirea speselor avute cu procurarea portretului.

*

† Stefan Antonescu, fost president al sedriei orfanale din Lugoj, după morb lung şi greu a rĕposat Vineri în Şiria. Inmormêntarea i-s'a făcut eri. In viéţa sa Antonescu a fost munificent spriginitoriu al causelor naţionale-bisericesci, ear' la mórte şi-a testat pentru scopuri naţionale-bisericesci întrégă averea.

*

In pămênt străin. Joi, în 28 Novembre la 2 óre după amiazi a trecut la cele eterne tinerul *Aurel Sandi*, fost culegĕtor tipograf la Tipografia Tribunei, apoi la tipografia lui Krafft, de unde pentru a-şi înmulţi cunoştinţele şi a se perfecţiona în ramul industriei sale, plecase astăvară în ţeri străine, lăsând acasă în dor şi jale pe mamă-sa, pe tatăl seu şi pe un frătior mititel care vecinic întrébă de „Alem", aşteptându-i zi de zi sĕ vină a casă. Dar' „Alem" nu mai vine. In locul lui a venit ştirea durerósă, că bunul băiat a rĕposat în *Moosburg* (Germania), unde era în condiţie la un proprietariu de tipografie. Sâmbătă la $3^1/_2$ óre a fost înmormântat în cimiteriul din Moosburg, în pămênt străin, departe de amici şi cunoscuţi, departe de mamă-sa duiósă, de care cu atâta greu s'a despărţit când a plecat din Sibiiu.

Ziariul „Moosburger Zeitung" în numĕrul dto 3 Decembre publică compatriotului nostru următoriul necrolog: „*Moosburg*, 2 Decembre. Sâmbăta trecută, la óra jumĕtate pe patru după amiazi a fost înmormêntat în cimiteriul de aici, prin archimandritul bisericei grecesci, Dr. Germanos Vlachos din München, culegĕtoriul tipograf, în etate de 18 ani, Aurel Sandi, fiiu de crişmariu din Sibiiu în Transilvania, care după suferinţe de opt zile a rĕposat de inflamaţie cerebrală. In speranţă de a auḑi o alesă predică funebrală („besondere Grabrede") era de faţă public fórte mult, s'au înşelat însĕ în acéstă speranţă, fiind-că dl archimandrit nu ştia nemţesce. După un scurt ceremonial grecesc cosciugul a fost lăsat în grópă şi în curênd se ridică dâlma de ţĕrînă peste rĕmăşiţele pămêntesci ale sermanului tiner, care voia sĕ călĕtoréscă prin Germania pentru a-şi îmbogăţi cunoştinţele în ramul meseriei sale. Pe neaşteptate a pus Domnul Dumnezeu ţintă pretimpurie vieţei şi nisuinţelor lui, spre marea durere a părinţilor lui, cari din causa enormei depărtări n'au mai putut sĕ-şi vadă pe iubitul lor fiu. Sănĕtos şi plin de viéţă şi-a lăsat patria, şi nici prin gând nu i-a trecut, că nici-când nu-şi va mai vedé părinţii şi că după puţine luni va fi aşezat spre vecinica odihnă în ţéră străină. — R. I. P."

In acelaşi numĕr proprietariul tipografiei, unde rĕposatul era în condiţie, publică un inserat de mulţămită tuturor celor cari, în lipsa părinţilor şi cunoscuţilor din patria sa, au însoţit pe Aurel Sandi în calea cea din urmă. Onóre acestui om străin, G. Senftl, că a îngrijit în casa sa pe bolnavul ca un adevĕrat părinte, onóre şi personalului tipografiei, care a depus o frumósă cunună pe cosciugul colegului român, cum şi tuturor cari îndemnaţi de simţ uman şi de adevĕrată cultură a inimei, au substituit ei pe părinţii şi amicii de acasă ai rĕposatului, punênd dînşii, în locul celor de departe, cununi pe cosciug. Ear' pe mamele cari l'au plâns („gar manche Mutter, die auch einen Sohn in weiter Ferne hat, vergoss Thränen des Mitleids für Aurel, der so fern von seiner Heimat und seinen Eltern so früh in schönster Jugend in's Grab sinken musste") drept rĕsplată sĕ le scutéscă Dumnezeu de jalea şi amarul mamei lui Aurel Sandi.

Iisus Mântuitoriul, al cărui nume 'l şoptia Aurel în agonia sa, facă-i parte de fericire în lăcaşurile ceresci.

*

Ligă contra duelului. Cum raportéză ziarele din Viena, mulţi membri din clasele sociale alese, întrĕ cari şi aristocraţi, s'au constituit în ligă contra duelului. Alaltăeri au publicat un apel provĕḑut cu trei sute de subscrieri, prin care cer disposiţiuni legislative pentru apărarea onórei şi recomândă a organisa jurii de onóre

*

Din Cernăuţi ni-se scrie, că în 19 Novembre v. s'a făcut acolo cu mare solemnitate instalarea noului rector magnificus de la universitatea Francisc Iosif, a Românului de neam şi inimă, *Dr. Emilian Voiuţchi.* O descriere amĕnunţită a acestui act vom publica în numĕrul viitoriu.

*

Un oraş în oposiţie cu ministrul. Ministrul-president *Széll* ca ministru de interne dispusese oraşului *Segedin* sĕ stabiléscă numĕrul membrilor representanţei în raport cu numĕrul poporatiunii, prin ce ar fi avut sĕ se sporéscă numĕrul representanţilor poporaţiunii din cătunuri (tanya) După desbatere de două zile representanţa însĕ a respins ordinaţiunea ministrului, decretând că nu o va esecuta. Pe lângă acésta a hotărît sĕ trimită ministrului de interne, guvernului şi dietei câte o adresă, prin care sĕ se céră indemnisare, ca nouele alegeri, din 15 Decembre, sĕ le facă tot pe basa arondării vechi. Se va vedé deci cât de curênd, cine e mai tare: ministrul, ori representanţa comunală?

*

Demonstraţie antigermană în Varşovia. Mercuri studenţii din *Varşovia* au făcut mari demonstraţiuni la consulatul german de acolo; au dat jos firma consulatului şi au bătut cu petri ferestile din parter ale birourilor consulatului: mai multe sburături de petri au pătruns şi în locuinţa din etagiul prim a consulului. Demonstraţia a durat un pătrar de óră.

*

Mâncat de lupi. Vasile Stoian din Verebeş (Ciuc) durmia cu oile într'un grajd afară de sat. Intr'o nópte se trezesce şi aude că oile, pe cari le avea afară, sunt în mare vrajbă. Stoian credea că sunt hoţi şi ese afară, când colo ce sĕ veḑi? Un lup sfâşia tocmai o óie. Stoian sare la lup cu ciomagul ce-l avea în mână, dar' la urletele lui étă că vin alţi lupi şi sărind asupra lui Stoian l'au sfâşiat. Ciobanul care eşise odată cu stăpânul sĕu, a avut atâta timp, ca sĕ scape earăşi în grajd. Diminéţa, când a eşit, n'a găsit decât hainele şi ciolanele stăpânului. Afară de acésta lupii au mai mâncat şi opt oi. („Gaz Trans".)

*

Cum se pedepsesce duelul în Germania? Tribunalul militar din Gmunden a osândit pe locotenentul Hildebrand la *doi ani temniţă grea de fortăréţă*, pentru-că în cunoscutul duel sensaţional din Insterburg a împuşcat pe locotenentul Blaskovich. Tot aşa de aspru a pedepsit un alt duel tribunalul civil. Anume în Lipsca advocatul Schönbrei a împuşcat în duel pe studentul universitar Lockinger. Afacerea ajungênd la tribunal advocatul a fost osândit la *trei sĕptĕmâni de temniţă* pentru lesiune corporală gravă, ear' *pentru delictul duelării* la *trei ani de temniţă de fortăréţă.*

*

Ententă bulgaro-sêrbă. Se raportéză din Belgrad, că membrii sobraniei bulgare vor sosí acolo în 23 Decembre, ear' preste zece zile vor merge la Sofia membrii scupcinei sêrbesci. In Belgrad deputaţii bulgari şi cei sêrbesci vor ţiné şedinţă comună, după care va urma un mare chervaiu.

*

Vênătoriu harnic! O societate de vênători din *Caşovia* sĕptĕmâna trecută a arangiat o mare vênătóre, cu care ocasiune pădurariul Domonkos în loc de sĕlbătecimi a puşcat trei hăitaşi, dintrĕ cari unul fiind rănit grav, a trebuit sĕ fie dus în spital.

*

De la oficiul postal. In vederea aglomerării agendelor oficiilor postale acum în préjma sĕrbătorilor crăciunului, direcţiunea din Cluj a oficiilor de postă şi telegraf apeléză la public, ca pentru înlesnirea spedării şi înmanuării punctuóse a pachetelor, etc. sĕ vină şi el în ajutoriu postei, prin următórele: la pachete sĕ întrebuinţeze lădiţe de lemn ori coşărcuţe de nuele destinate anume spre acest scop, ear' pachetele învĕlite în pânză ori în hârtie tare, de pachetat, sĕ le lege bine cu sfóră, înfăşurată de mai multe-ori în jurul pachetului şi la îmbinături sigilată cu céră şi cu sigil gravat. Adresele sĕ se scrie esact (numele, posiţia socială şi locul) având a se indica şi comitatul şi — unde nu este postă în loc — posta ultimă. E de dorit, ca în partea de-asupra a locului unde e scrisă adresa sĕ se indice şi numele şi locuinţa trimiţĕtoriului. Adresa sĕ se scrie pe însu-şi învĕlişul, ear' dacă acésta nu se póte, atunci pe o tăbliţă de lemn, de pele ori de hârtie grósă, care apoi sĕ fie legată bine de pachet. Adresele scrise pe hârtie trebue lipite pe pachet în întrégă estensiunea şi pe lângă acésta legate şi cu sfóră. E fórte de dorit, ca în pachet sĕ fie pusă o ţiduliţă cu adresa şi cu celelalte indicaţiuni necesare, pentru-ca în cas că adresa de pe pachet s'ar perde, pachetul totuşi sĕ pótă fi spedat şi înmanuat pe basa indicaţiunilor din interiorul lui. Conţinutul pachetelor şi cuantitatea trebuesc indicate atât pe buletinul de éspediţiune (szállítólevél) cât şi pe scrisórea cu adresa. Pentru urmările provenite din pachetări necorespunḑĕtóre, ori din adrese mance, posta nu ia asupra-şi nici o responsabilitate.

Avis.

Spre a întimpina concurenţa cea mare am redus preţul lemnelor nóstre, astfel că de azi înainte va costa:

Stânginul metric fără dus 11 fl. sau 22 cor.

Cu dus cu tot 11·50 fl. sau 23 cor.

Cu vagonul cu 4 cor. şi mai eftin. (A se vedé anunţul de pe pagina a patra.)

Sibiiu, la 30 Novembre, 1901.

Doican et Micu Cons.
intreprenori din Sebeşul-inf.

PARTEA LITERARĂ.

Principiul dualistic în religie şi în filosofie.

(Urmare).

de Ioan Lupaş.

Mai târziu însă magii, preoţii lui Zarathustra făcuseră din acésta singură fiinţă 2 zeităţi deosebite: pe *Ormuzd*, rĕspânditorul luminei şi pe *Ariman* stăpânitorul întunerecului. Aceste 2 zeităţi sunt în continuă luptă — lupta care se manifestă în natură prin schimbarea zilei cu nóptea, a seninului cu norul etc. Şi precum în natură e nesfîrşită lupta acésta întrĕ lumină şi întunerec, tot astfel şi în om decurge o vecinică luptă întrĕ bine şi întrĕ rĕu. Omul totdéuna trebue sĕ se nisuéscă, ca binele sĕ iasă deasupra precum şi în natură totdeauna lumina trebue sĕ învingă întunerecul. Astfel lumea întrégă se împarte în 2 împĕrăţii: împĕrăţia luminii şi împĕrăţia întunerecului. Cea din urmă e împopulată cu spirite rele, negre, urîte, cu demoni; cea dintâi cu spirite curate, bune, luminóse, cu genii, a căror căpetenie e zeul sórelui: *Mithra* cel cu o mie de ochi şi o mie de urechi, prototipul lui Phoebus Apollon.

Sistemul acesta dualistic a fost fórte lăţit la Perşi. In rĕspândirea învĕţăturilor sale Zarathustra pe lângă isteţimea sa a fost ajutat încă şi de armele regelui Gustasp, a cărui gratie şi-o ştiù câştiga. Insé după ce se ivì mohamedanismul cu sistemul sĕu monistic, aderenţii lui Zarathustra se împuţinară fórte tare.

Reminiscenţe din învĕţăturile lui Zarathustra se aflau în evul mediu în secta pavliciană basată tot pe principiul dualistic. Aici numele Ormuzd şi Ariman sunt înlocuite cu D-zeu şi Satana. Sistemul lui Zarathustra e adus în consonanţă cu învĕţăturile apostolilor, mai ales cu acelea ale apostolului Pavel, de la care îşi şi trage secta acésta numirea de *secta Pavlicianilor.* — Trup şi suflet, raiu şi iad, bine şi rĕu, D-zeu şi Satana etc.: acestea sunt antitesele, din cari s'a format dualismul lor religios. Esplicarea genetică a universului şi a omului o aflăm la Pavliciani formulată astfel: D-zeu a făcut lumea cea nevĕḑută, ideală, frumósă, sfântă: ceriul; Satana a făcut-o pe cea vĕḑută, pămêntul cel urît şi pĕcătos. Omului D-zeu i-a dat sufletul, diavolul i-a făcut trupul. Esistă deci în om şi pornirea spre bine şi spre rĕu în egală mĕsură. Trupul împedecă pe om de a ajunge la destinaţia sa, de a se puté apropia cât mai tare de D-zeu. Intrégă stăpânirea lumii e împărţită întrĕ D-zeu şi Satana — aceste 2 puteri contrare, cari au esistat

---

era copil de lele, voinic ce nici în miez de nópte nu se teme sĕ umble printrĕ morminţi şi sĕ sape gropi!...

Referitoriu la jocul lui Ionel am numai două objecţiuni mai principale. Anume, în cimiteriu, unde avea sĕ vadă stafiile, trebuia sĕ reageze ceva la tunetele şi fulgerele cari tocmai atunci se pricepitau unul după altul mai cu putere, când el întrase acolo şi nu adormise încă. Las' că nici pe veac senin ca oul nu te simţi tocmai plăcut ştiindu-te în cimiteriu în miez de nópte, şi singur, dar' apoi când pe lângă tóte acestea mai e şi furtună teribilă!? Apoi, Ionel s'a dat sĕ se adăpostéscă de plóie şi de vênt *sub o cruce*, ear' când te vezi silit sĕ recurgi la slabul adăpost ce ţi-l dă o cruce, nu te 'ntinḑi dealungul, ca-şi-cum te-ai culca în pat, ci stai pup sub streşina crucii. Şi posiţia acésta e şi mai naturală. Dór' nu sĕ dórmă a mers în cimiter, ci *sĕ pândéscă*, ear' când pândesci nu iei posiţie comodă pentru durmit nici chiar pe veac bun.

In general, cu privire la întreg jocul s'au observat prea multe gesticulări, prea multe preumblări pe bină (ţeranul nu se preumblă când are ceva de spus, plane în odaie fiind, ci ori îţi stă ţintă înainte-ţi, ori şede pe laviţă); apoi dialogurile erau une-ori declamate şi nu conversate.

Acestea sunt impresiunile umilit nesubscrisului, de la representaţiunea de Vineri séra a harnicilor diletanţi şi frumóselor diletante. Li-am dat însĕ fiinţă aci nu ca sĕ supĕr nici pe... crişmariu nici pe crişmăriţă (vorba vine!), ci pentru-ca la *reprisa* piesei — de cumva vor fi considerate ca acceptabile — sĕ fie luate în considerare.

In celelalte: trăéscă Iléna, şi primărésa şi vĕdana şi crişmăriţa Ana, împreună cu Petrilă şi cu Ionel şi cu toţi ceilalţi cari prin debutul lor au procurat publicului românesc una dintrĕ cele mai frumóse seri de distracţie nobilă, ear' mititeilor sĕraci un frumos dar de crăciun, — ştiut fiind că representaţia s'a dat pentru sporirea mijlócelor din cari sĕ se procure şi distribue copiilor sĕraci hăinuţe şi alte daruri de crăciun. Tocmai în considerarea acestui scop, redacţia „Telgrafului Român" a renunţat la logea gratuită, ce i-se oferise.

Sarcina grea, de sufler, a avut'o dl I. *Pitariu*, culeg. tipograf, care s'a achitat de ea în mod conştienţios.

din veci și vor esista până 'n veci. Lupta lor simbolisézǎ lupta binelui cu rěul.

Secta acésta fusese fórte rěspândită mai ales la popórele sudslavice, Bulgari, Cazari, etc., dar' în timpul cruciatelor s'a lățit și în țěrile Apusului, mai ales în Francia și în Italia. Rěspândirea ei a fost favorisată și de starea bisericei apusene, în care se încuibase multă stricăciune. Din secta acésta s'au desvoltat apoi cu timpul altele, ca aceea a Albigensilor, a Valdensilor etc., cari încetul cu încetul au pregătit terenul pentru reformațiunea lui Luther.

Am amintit mai sus, că și în mitologia grecéscă dăm preste principiul dualistic într'o formă destul de clară — formă pe care o aflăm in *cultul orfic.* — După ce anume miturile adunate și înfrumsețate de Homer și Hesiod nu mai aflau necondiționați credincioși pintrě Grecii învěțați, se ivì necesitatea reformării ,raționalisării credinței vechi, eventual a înlocuirii ei prin alta nouă. Ducerea la îndeplinire a acestei trebuințe se légă de numele lui Orfeu, fiul lui Apolon și al musei Calliope. Pe acesta îl priviau Grecii de profetul nóuei credințe, pe care el o lățise și care de aceea și pórtă numirea de: *cultul orfic*! (Va urma.)

Cărți și reviste.

A apărut:

Istoria bisericei Scheilor Brașovului (manuscript de la Radu Tempea), publicată cu cheltuéla bisericei „Sf. Nicolae“ din Brașov (Scheiu), de *Sterie Stinghe.* — Brașov tipografia Ciurcu et Comp.

*

Documente privitóre la trecutul Românilor din Scheiu (1700—1785), publicate cu cheltuéla bisericei Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu), de Dr. Sterie Stinghe, vol. I. Brașov, tipografia Ciurcu et. Comp.

*

„Noua revistă română“, Nr. 44 (vol. 4) dto 15 Novembre st. v. a apărut cu următoriul sumariu: $9^1/_2$ milióne deficit, de P. *Grecianu*; Cestiunea impositelor (taxa de înregistrare); Situația tesaurului public; Statistique I-le des prêts hypotecaires, de G. Olănescu; Industria spiritului, de A. Popovici; Constanța Port-Franc, de G. Greblescu; *Sate și preoți din Ardeal. mai ales în secolul al XVIII-lea, după corespondența acum descoperită a episcopului neunit Dionisie Novacovici*, de N. *Iorga*; 28 Novembre, de Marin *Demetrescu;* din genealogia familiei Golescu, de I. *Nicolescu;* Cerebralitatea provincială, de *Lorelino*; Cum trebuesce înfățișată legea fundamentală psiho-fisică a raportului dintrě sensație și excitație? de N. *Vaschide;* apoi poesii, novele, recensiuni, etc.

„Noua rev. română“ apare în București (strada Dómnei Nr. 16) de douě-ori pe lună și costă 24 lei pe an ediția de lux, și 14 lei ediția ordinară (1 fascicol în ediție de lux costă 1 leu, în ediție ordinară 60 bani).

Nr. 717. [242] 1—1

Concurs

Pentru întregirea postului învěțătoresc de la școla confesională gr.-or. din comuna Sebeșel se publică concurs cu termin de 15 zile de la publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salariu 600 cor.

b) Cuartir și grădină în natură sau relut în bani.

Doritori de a ocupa acest post, sě'și aștérnă cererile instruite conform normelor din vigóre, în terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 23 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 530/1901. [240] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a *Surduc-Copalnic* prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegrafuí Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci de la stat.

Concurenții la acest post au a-și aștерne petițiunile instruite conform normelor legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protporesbiteral în terminul deschis și a se presenta în vre-o Duminecă sau sěrbătóre la biserica parochială spre a-și arăta desteritatea în cântări respective a celebra și a cuvênta.

Fênațě, la 15 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetatea de pétră în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Șovrea
administrat. protopresbiteral

Nr. 882—901. [241] 1—3

Concurs repețit

Pentru întregirea parochiilor vacante de clasa a III-a:

1. *Săcămaș* cu filiile *Stăncești—Ohaba.*
2. *Muncelul mare* cu filiile *Boia-bîrzu* și *Muncelul-mic.*
3. *Poenița Tomi* cu filiile *Fereșdi, Merișor* și *Runcul mic*, — se publică concurs nou cu termin de 30 zilede la prima publicare în „T. R.“. Venitele împrennate cu aceste posturi sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari concurenții 'și pot lua informațiuni de la comitetele parochiale și de la oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au sě înainteze petițiunile instruite conform normelor în vigóre și în terminul prescris subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Dobra (Hunyad-Dobra) la 20 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra, in conțelegere cu comitetele parochiale.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 715/1901. [237] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III-a din comuna *Sângătin*, protopresbiteratul Mercurei, devenit vacant prin rěposarea parochului Nicolae Dăian, se escrie concurs cu termin de 30 zile de la príma publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei de la stat.

Reflectanții la acest post sě și înainteze cererile lor instruite conform normelor in vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sěliște în terminul deschis.

Sěliște, la 16 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

I. Droc
protopresbiter.

Nr. 482/școl. [236] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învěțători la șcólele gr. or. din protopresbiteratul Solnocului se escrie concurs în fóia „Telegraful Roman“.

1. La șcóla din *Peteritea* cu termin de 30 de zile și salariu 600 cor., din care se capětă de la stat 500 cor., și din repartiție de la popor 100 cor., cuartir în edificiul șcólei și lemne de foc.

2. La șcóla din *Rogoz* cu termin de 15 zile și salariu 600 cor., din care se capătă de la stat, ear' 200 coróne din repartiție de la popor, cuartir și lemne de foc.

De la învěțători sau învěțătóre se recere sě aibă cualificațiunea recerută de lege și sě fie cântăreți buni.

Rugările de concurs cu documentele necesare sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral prin posta ultimă Oláh-Lápos.

Cupșeni, în Septembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

S. Cupșa
protopresbiter.

Cine vrea sě câștige 400—600 cor. pe lună?

Una dintrě primele societăți de asigurare pentru copii caută Domni sau Dame pentru loco sau provincie ca acuisitori. Doritorii sě se adreseze sub **„Solid“ Sibiiu, strada Wolf Nr. 6.** [239] 1—3

Provocare.

Acei acționari cari au subscris acții de la institutul „*Veneția*na“ din Veneția inferióră și nu le-au solvit încă, sunt provocați ca în timpul cel mai scurt sě le solvéscă, căci în casul contrar se va purcede amĕsurat §-lui 6 din statute și §-ului 169 din legea comercială.

Veneția-inferióră, în 20 Novembre 1901.

[235] 3—3 **Direcțiunea**

Lemne

din tăietura nóstră din **Sebeșul-inferior,** blane frumóse mari și neplutite, oferim:

Stânginul metric à fl. 12 cu dus cu tot
„ „ „ „ **11·50** fără dus
Cu vagonul **st. m.** „ „ **11·—** fără dus și
„ „ „ „ „ „ **11·50** cu dus cu tot.

[230] 4—5

Comande se primesc:

In prăvălia de curelărie a dlui **Josef Schuster, strada Cisnădiei Nr. 37.**

In băcănia dlui **A. R. Grell, str. Cisnădiei Nr. 44.**

In prăvălia de ferării a dlui **Heinrich Kröger, Piața mare.**

In prăvălia de postavuri a dlui **G. Stenzel, Piața mare Nr. 21.**

In băcănia dlui **Eduard Elias** în **Piața mică.**

In prăvălia de musicalii a dlui **H. Reschner** în **Piața mică,** și

In **Libră ia Tipografiei archidiecesane** în **strada Măcelarilor.**

In privința měsurei și a cuantității lemnelor garantàm îndeosebi.

Sibiiu, în Novembre 1901.

Doican et. Micu Cons.
intreprenori din Sebeșul-inferior.

◆ ◆ ◆

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

◆ ◆ ◆

Capital de zestre

pot asigura și părinții cei mai sěraci pentru fetele lor. Cu deslușiri mai detailate servesce prompt **representanța primei reuniuni de înzestrare de fete în Sibiiu, Wolfgasse Nr. 6.**

Se caută **representanți** din cercurile mai bune ale societății în tóte comunele din Transilvania. Domni căsătoriți, cari vreau sě-și câștige un frumos venit lateral pe lângă puțină muncă, sě se adreseze cu ofertele lor sub **„Direcțiune Nr. 1“** la administrația acestei foi.

[232] 3 3

◆ ◆ ◆

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învěțătoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu Șematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

◆ ◆ ◆

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 133 Sibiiu, Joi 29 Novembre (12 Decembre) 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

P. t. domni cari sunt încă în restanţă cu abonamentul la ziarul nostru, sunt recercaţi respectuos, sĕ binevoéscă a-şi achita restanţele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administraţiunea.

Act de dreptate.

Sibiiu, 11 Decembre n.

Am fost din capul locului de părerea, că pe lângă tótă bunăvoinţa guvernului şi pe lângă tóte curatele intenţiuni depuse în legea despre judicatura Curiei în chestii electorale, libertatea şi curăţenia alegerilor numai aşa va puté fi garantată şi asigurată pentru viitoriu, dacă Curia, însărcinată cu drept de judecată în chestii de asemenea natură, va căuta sĕ *dee fiinţă* acestei legi, care sufere de unele mancităţi, şi va căuta sĕ o interpreteze în mod mulţămitoriu pentru opiniunea publică din ţéră.

Lucrările de până acuma ale supremului nostru for judecătoresc în procesele intentate pentru nimicire de mandate sunt de aşa, că opiniunea publică póte fi liniştită şi póte fi mulţămitóre celor-ce au stăruit, ca asupra Curiei sĕ cadă chemarea de a-şi rostí verdictul în chestia mandatelor atacate prin proteste. Tóte sentenţele aduse până acuma din partea Curiei în chestii de natura acésta sunt de o imparţialitate impunĕtóre, şi chemate sĕ ridice mult vaza Curiei în faţa poporaţiunii din patrie.

Mai de aprópe ne intereséză pe noi sentenţa adusă Sâmbătă, asupra mandatului din cercul electoral *Török Becse,* al cărui posesor e *Dr. Liubomir Pavlovici*, deputat naţionalist sêrb. Mandatul a fost atacat prin protest, pe motivul, că alesul deputat al cercului numit *a agitat* înainte de alegere în contra naţionalităţii magiare, în contra integrităţii statului, în contra unităţii de stat.

Este un paragraf în noua lege curială, un punct de paragraf, care decretéză drept motiv de cassare a alegerii şí faptul înşirat, adecă agitaţia în contra statului, în contra vreunei naţionalităţi sau confesiuni. Şi cum la noi noţiunea acésta are o elasticitate ca nici unde alt-undeva, în alte state, aşa, că din ori-ce act de nemulţămire, de apărare, sĕ póte făuri cu cea mai mare uşurătate act de *agitaţie*, întrĕ alte împrejurări nici nu le trebuia celor cu protestul sĕ se opintéscă prea tare pentru a'şi ajunge scopul; alegerea era sigur anulată, sau cel puţin ordonată cercetarea, ca sĕ fie ascultaţi martorii numiţi din partea celor rĕmaşi în minoritate la alegere, pentru a se dovedi prin ei *crima* cu care e pătat mandatul atacat.

Da, aşa se întêmpla, dacă nu Curia ar fi avut sĕ judece în causă. Dar' Curia a pus la o parte tóte consideraţiunile, n'a ţinut sémă de curentul bolnăvicios din acéstă patrie, care vede agitaţie şi atentat la integritatea şi unitatea statului ungar până şi în o inofensivă şi inocentă representaţie teatrală, — dacă nu se face în limba magiară; — şi fără a mai ordona cercetare, *a respins* pur şi simplu protestul înaintat în contra alegerii deputatului *Pavlovici* din Török-Becse, pe care l'a declarat de vrednic sĕ facă parte din corpul legiuitoriu al ţerii, representând în el pe *naţionalii* Sêrbi, cari l'au onorat cu încrederea lor.

Las' că prin acésta înalta Curie n'a făcut alta decât a împărţit dreptatea aşa cum trebuia sĕ fie împărţită, dar' e supărăcios faptul, că din partea unor foi magiare, cari îşi scaldă ideile în apele şovinismului (şi care fóie magiară nu pluteşte în astfel de ape?), sentenţa adusă în chestia mandatului din *Török Becse* e presentată totuşi ca un act de *graţie* faţă de naţionalităţile nemagiare din patrie!

Avem cu mult mai bună părere despre supremul nostru for judecătoresc, decât sĕ cădem în greşala de a considera şi noi actul numit de un act de graţie şi nu de aceea ce e, *act de dreptate*, şi am greşí şí atunci, când n'am spune de nou compatrioţilor noştri de naţionalitate magiară, că noi, naţionalităţile nemagiare din ţéra acésta nici n'am cerut nici-odată, şi nu cerem nici astăzi mai mult decât atâta: *acte de dreptate* în chestiile cari ne privesc pe noi! Şi 'i asigurăm de nou, că în momentul în care dreptate ni-se va face pe tóte liniile, agitaţiile naţionalistice, inventate astăzi cu atâta dibăcie, au sĕ încete de la sine, şi chestia naţională, de care ei se tem atât de mult, *e resolvată*, spre mulţumirea lor, şi spre mulţămirea nóstră, a celor astăzi nemulţămiţi.

Din Austria.

Luni s'a început în reichsrath-ul austriac discuţia asupra budgetului, cu care ocasiune prim-ministrul *Körber* a făcut declaraţiuni de cea mai mare însemnătate, cari au provocat sensaţie nu numai în Austria, ci şi în străinătate, pretutindenea. Ministrul-president al Austriei, constatând că parlamentul nu-şi dă silinţe din destul sĕ trécă odată preste procesul de sanare a relelor incuibate în sinul seu, a pus în vedere nu numai disolvarea parlamentului, ci chiar şi *suspendarea constituţiei*, dacă nu se arată în curênd o îndreptare spre bine. Partidele germane representate în reichsrath au rĕmas consternate când au auzit ameninţarea acésta, pe când *Cehii* sunt fórte veseli de ea. Dorinţa lor este tocmai, ca guvernul sĕ se atingă de constituţie, pentru-că o eventuală nouă constituţie numai bine póte sĕ le aducă. Se crede, că prim-ministrul *Körber* a făcut declaraţiunea acésta în urma presiunei venite din cercurile normative şi în urma insistării guvernului magiar, care ar dorí sĕ se încépă odată tratările în chestia pactului. La tot casul situaţia e încurcată şi mai posomorîtă de cât ori-când în trecut.

Din protopresbiterate.

Conferenţa preoţéscă din Zarand.

— 1 Decembre n.

(Urmare şi fine.)

Preotul N. Pop, capelan în Ormindea, atribue decădinţa religiosităţii *lipsei de educaţiune morală* după anumit plan. Crede că poporul ar deveni mai religios, dacă tinerimea încă din şcólele primare s'ar mărturisí în fie-care post al Pascilor şi s'ar cumineca. Dacă s'ar cresce astfel ar fi imposibil, ca feciorii şi fetele, bărbaţii şi muierile sĕ rĕmână indiferenţi faţă de acésta taină chiar şi când vĕd că li-se apropie sfîrşitul vieţei. Dovedesce cu esemple, că şcóla negligă acésta taină, spre dauna bisericei. Deci propune şi conferinţa primesce: tinerimea şcolară sĕ se mărturiséscă şi cuminece în fie-care an în postul Pascilor.

Óre nu s'ar ajunge mai bine scopul: întărirea religiosităţii, dacă preoţii ar instrua elevii în studiul religiunei? Cred că ar fi timpul suprem!

In cât pentru bunăstarea materială preotul are ocasiune a da poporului poveţe în comitete, însoţiri economice comerciale etc., dar' de sine se înţelege că esemplul viu ar fi cea mai bună sfătuire.

Preotul A. Bogdan din Ţărăţel încă recomândă sĕ se pună mai mult pond pe mărturisire. Recomândă totodată, ca cu mărturisirea sĕ nu se facă speculă. Sĕ nu fie mărturisirea un isvor de venite materiale pentru preot, ci ocasiune de a mângăia şi îndrepta pe fiii, sei sufletesci. Epitimia sĕ nu fie bani, ci rugăciuni şi daruri pentru biserica Domnului. Constată apoi că decădinţa religiosităţii provine mai ales din nerespectarea Duminecilor şi sĕrbătorilor nóstre din partea forurilor judecătoresci şi administrative, şi societăţilor străine, cari esploatéză munţii de aur din părţile Zarandului Asemenea strică mult religiosităţii ţinerea têrgurilor în zilele nóstre de sĕrbătóre, fie acele chiar şi împĕrătesci.

Propune şi conferinţa primesce: Autoritatea bisericéscă sĕ întrevină la locurile mai înalte competente, ca sânţenia Dumineciior şi sĕrbătorilor nóstre sĕ se respecteze.

Preşedintele recomândă preoţimei sĕ premérgă cu esemplu viu şi sĕ-şi respecteze

---

FOIŞORĂ

Hanibal şi Scipio.

Dialog.

După Gr. de **Sebastian.**

(Fine).

Scipio.

El — Roma? Nu! Pe comandanţi se póte!

Hanibal.

Dar' cine fac oraşul? Nu bărbaţii?

Spicio.

Bărbaţii, da, dar' nu un sigur om.
Pe Varo 'l-ai bătut şi mulţi Romani
Ai nimicit, dar' Roma a rĕmas
Şí 'n lupta de la Cannae — 'nvingĕtóre.
Plecatus'a vr'odat' 'naintea ta?
De nu, nu te făli cu-'nvingeri fumuríii.

Hanibal.

Nu Roma şi-a croit conducĕtorii?
Deci cei mai buni ai ei mi-s'au plecat.

Scipio.

Pe aceia-i credi tu cei mai buni ai Romei?
Departe eşti de adevĕr. E drept:
Ajuns'au păn' la treptele de consul,
Călăuziţi de stéua vanităţii,
Acei ce lumea o ştiau seduce,
Dar' prea erau stângaci în ale luptei.
De altfel rostul Romei nóstre este
Sĕ-'şi facă cursul bine cumpĕnit
Şi face loc de traiu şi acelora.
Sunt ómeni plini de doruri pătimaşe
In fruntea ţerii; fórte adese ori
Ce-i ne'nsemnat se cumpănesce greu,
Ear' lucruri mari se trec cu nepăsare.
Dar' Roma i lasă ei sĕ dea de grindă.
Ii place deci sĕ aibă 'n cârmuire
Şí ómeni mai slăbuţi, ca cel puternic
Sĕ nu se 'nbuibe 'n prea putere mare.
Mai bine fie-'nvins un Varo, Fabius,
Decât sĕ vie-un consul óre-care
Şi mândru c'a eşit biruitor,
Cu pumnu 'n pept lovindu-se sĕ strige:
„Aici este Roma!“ Rĕmâi cu bine.

Hanibal.

De ce grăbesci? Rĕmâi sĕ ne-'nţelegem!

Scipio.

Zici c'-ai învins Romanii! N'au fost Romani
Acei, pe cari tu i-ai biruit.
Nebuni au fost, orbiţi de egoism,
Ce alergau după cununi de lauri.
Romanu 'şi vede-'n faţă numai Roma,
Pe ea sĕ o ridice, sĕ-'nalţe Roma,
S'adóre Roma, sĕ móră pentru Roma.
Aşa 's şi eu. Acésta-'mi chizăşesce
Invingerea, precât de bine ştiu
Că astă mână-i trup din braţul meu.
Dar' de va fi sĕ cad — nu pot s'o cred,
Şi de-aşi voí, nu-'ncape 'n gândul meu —
Zic, de va fi sĕ cad, un alt Roman
Va isprăví ce eu am început.
De cade Hanibal — Cartago cade.
De cade Scipio — isbânda tot e-a Romei.

Hanibal.

Puţini ca tine-au rĕsărit în Roma.
Te vĕd, că eşti bărbat; ear' óstea ta
Te-arată priceput în rostul luptei.

Scipio.

Ei vedi, tu credí c'acésta-i fapta mea.
E numai mâna Romei înţelepte.
Şi 'n vremurile vechi şi-a rênduit
Oştirea tot aşa: colo uşor armaţii
Ici legiunile, 'nainte prăştierii,
In cele două aripi călĕreţii
Şi 'n urma tuturor triarii
Cari şi atunci, când pierdem, ei câştigă
Ăst rost avutul'a Posthumius
Pe timpul, când în vêrstă fragedă
Era republica; întocmai şi
Camillus, când cu fer în loc de aur.
Pămêntul Galliei l'a cumpĕrat.
La Trasimen, Ticiu şi trista Cannae.
Ne-am abătut de la 'nvechitul us
Şi-'ndat' şi-a 'ntors isbânda ocrotirea.
Eu am lucrat cum au făcut strămoşii.
N'ai lăudat pe Scipio, ci Roma.

Hanibal.

Deci lasă Zama colo sĕ decidă
Ce póte face — un om şi ce nu stat,
De are acel stat bărbaţi ca tine.

Scipio.

Sĕ fie! Zama sĕ decidă!

Ambii.

La Zama!

S'a dus...

S'a dus vara, şi cu dînsa
A plecat cântec şi flóre,
Ş'au plecat în altă lume
Chiar şi razele de sóre.

Ceriu-i mohorît şi negru,
Codru geme despoiat
Ear' isvorul plânge 'n lanţul
Cel de ghiaţă ferecat.

Nu mai este bucurie,
Totul e pustiu p'afară.
Unde eşti cu-a ta frumseţă
Scumpă şi iubită vară?

Maria Cioban.

Duminecile și sĕrbătorile cu tótă sânțenia și atunci și poporul le va respecta.

Preotul I. Perian din Criscior referéză: *a*) asupra întroducerei unui protocol parochial alfabetic, ceea-ce se primesce în mod facultativ și *b*) asupra conclusului conferinței precedente de a repartiția preoțimea asupra-și datoria de 6000 cor. pentru casele protopresbiterale.

La propunerea comisiunei preoțimea — cu esceptiune a doi — se obligă cu subscrierea proprie sĕ contribue fie-care cu câte 100 coróne în decurs de 5 ani, avênd a depura în fie-care an câte 20 coróne în 2 rate semestrale de 10 cor. cu ocasiunea ridicărei congruei.

Modalitatea de a solví preoții și cantorii dotațiunea ppresbiterului nu s'a primit.

Cu aceste conferința s'a încheiat.

Servesce spre onóre preoțimei zarandene, că s'a adunat într'un numĕr frumos, că s'au presentat aprópe toți în reverendi și s'au înțeles frățesce sfătuindu-se asupra cestiunilor, pe cari ținêndu-le în continuu în vedere ele vor devení un isvor de bine pentru preoțime, mărire pentru biserică și mântuire pentru popor, biserica cea vie a Domnului.

Cetețul.

— Alegerea de protopop în Hunedóra. —

— 30 Novembre n.

(Urmare.)

Se purcede la alegerea unui notariu interimal, aclamându-se preotul George Rain din Nădăștia inferióră. După cetirea actului de denumire a dlui comisariu din partea P. Ven. Consistoriu archidiecesan, și a listei de candidare statorită în ședința comitetului protopresbiteral ținută în ziua premergĕtóre la 5 óre p. m., conform căreia se constată cualificațiunea celor doi concurenți ș. a.

I. George *Oprea* paroch în Hunedóra,
II. Avram P. *Pecurariu* ppresb. în Ilia,

repet: după cetirea acestor acte urméză rênd pe rênd tóte agendele în înțelesul programului de zi.

La ordinea zilei deci verificarea membrilor. Fideli vom fi în raportul nostru, dacă vom amintí la acest loc că: în cercul electoral VI (Ghelariu) nefiind verificat la timpul seu membrul ordinar mirenesc din motivul defectuosității protocolului sinodului parochial, dl comisariu declară: că în vederea acestui fapt, — pentru-ca numitul cerc electoral sĕ nu rĕmână fără representant — la timpul seu a dispus alegere nouă în numitul cerc pentru un membru ordinar la sinodul protopresbiteral. Bărbatul de încredere înaintând deci presidiului noul protocol al sinodului parochial, acela în fața sinodului present se desface, și aflându-se și acesta defectuos, din pricină că în loc de unu a conținut doi membri aleși — se respinge. Trecuți preste acestea se pune la ordinea zilei verificarea membrilor electorali (estraordinari). Presidiul provócă sinodul, ca din sinul seu sĕ esmită o comisiune de trei: un preot și doi mireni, cari sĕ censureze protocólele electorale și sĕ vină la sinod cu proiecte de concluse. In scopul alegerii acestei comisiuni suspinde ședința pe 5 minute. Se proclamă deci aleși: Petru Șinca paroch în Batiz, Dr. Iuliu Bonciu notariu public regesc în Hunedóra și Teofil Tulea notariu în Hunedóra. Acéstă comisiune luând deci tóte actele, se retrage pentru a le censura. Ședința se suspinde de nou pe 15 minute.

După redeschidere comisiunea esmisă, prin raportorul seu dl Teofil Tulea, presentând actele tuturor cercurilor electorale, constată, că acelea sunt în ordine și prin urmare le recomândă sinodului spre primire, respective pe membrii aleși spre verificare. — Se verifică.

Cetindu-se acum lista tuturor membrilor verificați și prin urmare îndreptățiți la votare, se constată presența a 41 membri din 44.

Percurse fiind tóte agendele până aci, dl comisariu declară, că sinodul protopresbiteral *electoral* se póte constituí și 'l rógă a-și alege un notariu definitiv și o comisie scrutinătóre constătătóre din un preot și doi mireni. Sinodul proclamă notariu tot pe preotul Rain, ear' în comisia scrutinătóre pe George Popoviciu preot în Nădăștia superióră, Dr. Iuliu Banciu și George Dănilă primariul Hunedórei.

Acesti domni ocupând loc la masa biroului, se pune la ordinea zilei — *însași votarea.*

Presidiul provócă pe membrii presenți, ca fie-care sĕ-și dee votul seu prin ședulă pentru un candidat, ear' în scopul pregătirii acestor ședule suspinde ședința pe zece minute.

Ședința se redeschide . . . Interesul de sfânta causă își ajunge culmea . . . In spațiósa sală, în care afară de membrii sinodali se mai aflau și alți óspeți din loc și jur, domnesce o tăcere mormêntală . . . Liniștea adêncă pare că face sĕ se audă și palpitările inimilor . . . Ea este întreruptă numai prin cetirea de pe listă a numelui votantului, din partea dlui comisariu, și prin tropotele piciórelor aceluia până la urnă și îndĕrĕt . . .

(Va urma.)

Deslușire.

In N-rul 221 al „Tribunei Poporului“ de la 10 Decembre a. c. a apărut o corespondență din munții apuseni cu privire la delăturarea neajunsurilor școlei nóstre din Ponorel.

Scriu avênd actele dinaintea mea. Chestiunea s'a urdit in anul 1895. Inspectorul reg de școle, comitetul administrativ și pe urmă guvernul au pretins ridicarea unui nou edificiu școlar corespundĕtor cerințelor legii, instituirea de învĕțător cualificat, sistemisarea unui al II-lea post învĕțătoresc fiind numĕrul copiilor obligați 246, precum și delăturarea unor defecte de mai puțină însĕmnătate. In chestiunea acésta de atunci și până de present s'a scris și s'au luat diferite disposiții, după cum dovedesce voluminosul convolut de acte, — dar' fără vre-un resultat mai real.

A referat în acésta afacere la început dl asesor cons. Mateiu *Voileanu*, apoi dl Dr. Liv. *Leményi*, ear' de present referent școlar e dl Dr. D. P. *Barcianu*. Inmulțindu-se în mĕsura mare agendele școlare, din 1 August a. c. Ven. Consistoriu m'a instituit și pe mine în resortul școlar. — Cum am spus, chestiunea s'a urzit în anul 1895. In anul 1896 prin rescriptul ministerial din 4 August Nr. 40971, în sensul §-lui 15 art. de lege XXXVIII. din 1868 i-s'a aplicat prima admonițiune. S'au continuat acum cu mai multă stăruință pertractările prin of. ppresb. cu comuna Ponorel pentru delăturarea scăderilor școlei nóstre confesionale, — dar' earăși fără vre-un resultat mai concret. Sub Nr-rul 63969 din 14 Octobre 1901 a urmat din partea ministrului admonițiunea de gradul al doilea. In fața acestui iminent pericol cons. arch. prin ordinul sĕu din 25 Oct. a. c. Nr. 9630 Școl. a esmis pe parochul Iosif Gomboș, ca comisariu, cu îndrumarea de a cerceta cu rigóre afacerea, a căuta remediile potrivite pentru salvarea școlei nóstre confesionale. Raportul dînsului încă n'a sosit, în urmare nu pot ști, ce-i va fi ajutat bunul Dzeu sĕ isprăvéscă.

Din acésta scurtă schițare e evident, că pe mine nu mĕ póte îngreuna nici merit, nici scădere. Cu tóte aceste corespondentul din „Trib. Pop“. tăcênd grele, dar' nedrepte învinuiri Consistoriului întrĕ altele iată ce zice: „Nu edificiu școlar trebue, ci *remonstrație* la guvern, căci acusele din ordinul lui sunt neadevĕrate. Inzadar, căci după cum am aflat, cu referada școlelor față cu guvernul e însărcinat un așa numit *Lazar Triteanu*, care abia acum a eșit de pe băncile școlei. Așa nu ne putem aștepta la asemenea acte față de guvern“.

Pán' acum nici n'am știut, că eu am sĕ fac *remonstrațiile* către guvern! Dacă însĕ va cere trebuința, și dacă voiu primi vre-odată acésta onorifică însărcinare, fie sigur „bunul meu amic“, că de la dînsul îndrumări nu voiu cere. E adevĕrat, că eu numai de curînd am eșit de pe băncile școlei, terminând cursurile universitare, dar' tot atât de adevĕrat e, că dl corespondent ar trebui pus încă mulți ani pe băncile școlei. Atât la partea personală!

In general trebue sĕ constat, că nici d-nii corespondenți, nici foile nóstre prin devalvarea prematură în publicitate a unor chestiuni, ce se află la forurile competente în desbatere, nu lucră întru adevĕratul interes al bisericei și școlei nóstre naționale.

Sibiiu, 28 Nov. 1901.

Lazar Triteanu
cand. de prof. — coref. școlar.

Scrisóre din Cernăuți.

Instalarea noului rector magnificus la Universitatea Francisc Iosif din Cernăuți.

— 4 Decembre n.

Luni, în 19 Noembre v., s'a sĕvêrșit în orașul acesta un act de importanță, mai ales pentru noi Românii, căci *Dr. Emilian Voiuțchi*, a cărui instalare de rector magnificus al Universității Francisc Iosif, s'a făcut în aceeași ḑi, *este viță și neam de al nostru cu inima și cu fapta.* Munca și hărnicia, neobositului profesor de la facultatea teologică a fost respectată și recunoscută și de ceialalți profesori străini, alegêndu-l cu unanimitate pentru acest an școlar de rector.

Cu mare însuflețire a luat parte la acest act festiv inteligința română, un mare numĕr de dame și domni, întrĕ cari am remarcat pe consulul român *Cogălniceanul*, ear' dintrĕ străini pe președintele țerei baronul *Bourgouignon*, comandantul suprem al armatei, primariul orașului ș. a.

Tinerimea universitară, prin strigăte de „sĕ trăiéscă“ salută pe noul rector la întrare în aula universității. Nemții, Rușii și Rutenii (studenți) strigau fie-care în limba lor, unii hoch!, alții „sbogom“ așa că era o întrecere care limbă sĕ rĕsune mai puternic și sĕ aibă cuvêntul din urmă. Inceputul vorbirei fostului rector Dr. Hanke o făcut, ca strigătele tinerilor sĕ înceteze. Acesta în scurte cuvinte dă raport despre cele petrecute la universitate sub conducerea sa, accentuéză mai ales sporirea cea mare a elevilor, în urma cărei împrejurări nu mai corespunde edificiul pe deplin, ci a făcut propunere la înaltul guvern spre a zidí un edificiu nou.

La încheierea vorbirei predă insigniile, crucea de aur, noului director, ca semn de dignitate; acesta se sue pe tribună, mulțămesce publicului pentru participare și cetesce un tractat fórte interesant despre: „*Emanciparea femeilor*“, o temă actuală, care a început sĕ preocupe tot mai mult publicul din țerile culte ale Europei.

Autorul în o limbă germână ușóră și frumósă, cu multă vervă și cu un aparat științific spune de când și de unde a rĕsărit ideea emancipării; arată că nu se póte realisa, fiind că facultățile spirituale și fisice ale femeii sunt mai inferióre de cât ale bărbatului, drept aceea nici nu póte sĕvêrșí acele lucruri pe cari le sevêrșesce bărbatul. Acésta a recunoscut'o chiar și presidenta congresului femeilor din Anglia, ținut acum vre-o 3 ani, sfîrșindu-și vorbirea, că femeia nu póte pretinde egale drepturi cu bărbații, căci *ea trebue sĕ fie crescută mai mult pentru gospodăria casei.* Ca găzdóia, zice autorul, ea trebue sĕ observe cuvintele apostolului Pavel, sĕ asculte de bărbat, căci el este capul familiei, precum Christos este capul bisericei. Bărbații trebue însĕ sĕ le tracteze cu chibzuință și cu iubire, dând ónóre femeii, ca unei puteri mai debile.

Nici până acum nu se pot plânge femeile, că nu au avut drepturi și rol conducĕtor în viéță, căci știut este, că fórte adese-ori capetele cele mai luminate au fost ademenite de însușirile atrăgĕtóre ale femeilor și au fost conduse de o minte mărginită feméiéscă, ceea-ce numai spre binele societății nu a fost.

In cât privesce drepturile politice, Dl Voiuțchi este de părere, că după cum o femee nu este în stare a manua sabia, nu póte nici pretinde sĕ ocupe funcțiuni publice și sĕ aibă drept de votare, căci — ce e drept — nu e lucru mare, cum zic femeile, sĕ se permită și lor a arunca o ședulă în urnă, dar' urmarea ar fi negligarea trebilor casnice, învălmășala lor în lupte de partid, ceea-ce ar fi în defavorul societății. In parlament judecata femeilor ar fi preocupată.

De ajuns s'a arătat și dovedit până acum neaptitudinea lor la lucruri mai grele, numai la postă și telegraf câte încurcări nu au pricinuit ele. Le putem da și lor teren de muncă, zice autorul, precum femeile se pot aplica la: croitorit, păpucărit, la comerciu, în prăvălie, la încassare, ear' pe terenul instrucțiunei se pot admite ca învĕțătóre, apoi la medicină.

Crescerea în familie a fiicelor sĕ fie primo-loco pentru a deveni o găzdóie bună, sĕ fie deprinsă la industria de casă, ca la casul de lipsă sĕ'și pótă agonisi mijlócele de traiu, sĕ observe pildele lui Solomon, căci o femee harnică se scólă pe când este nópte și dă de mâncare casnicilor și lucrul zilei servelor și cu putere încinge cópsele sale și întinde brațele sale. Nici odată nu se stînge lumina în casă și nóptea. Ea pune mânile pe vêrtelniță și degetele sale apucă fusul. Mâna sa o întinde sĕrmanului totdeuna. Ea nu se teme de frigul ernei, căci casnicii sĕi toți au vestminte gróse, învălișuri își face ea, și cămăși, și le vinde negustoriului.

Dl rector provocêndu-se la Hajdĕu, Schiller, Goethe etc., este contra admiterei femeilor la facultăți împreună cu bărbații, pentru-că însușirile lor spirituale sunt de altă natură, de cât ale bărbaților. Astfel a creat Dzeu femeea și așa va remâné pentru totdeuna. Prin cuvintele: femeea este pentru a deveni mamă, ear' bărbatul pentru a deveni tată: totul este zis.

La fine aduce mulțămită Măiestății Sale, ca patron al Universității, și provócă publicul a striga sĕ trăiască împĕratul. Cu aceste s'a terminat festivitatea....

Tot în aceeași zi seara a avut loc în sala filarmonică un splendid concert, al reuniunei române de cântări „Armonia“. Iarăși o bună ocasie pentru a se întruni tot ce este românesc spre a se însufleți de musica națională. Un numĕros public a ocupat sala cea mare și programa se începe.

Cântece frumóse populare rĕsunau dulce în spațiósa sală.

Rolul principal la acest concert l-a avut gentila d-șóră *Aglaia Lupul*, de altcum cunoscută și în cercurile sibiiene. Vocea ei dulce, bine cultivată, cu timbrul metalic sonor și plăcut, te transfera în lumea ideală. Aplausele nu mai încetau și Dșóra Aglaia a trebuit sĕ repeteze unele cântări.

Corul reuniunei, de și nu esistă de mulți ani, totuși a arătat că este în stare a esecuta cu simț și cu acuratеță nu numai cântece ușóre, ci și composiții mai grele întru'n mod de tot plăcut. Publicul l-a rĕsplătit cu aplause bine meritate.

Leandru.

De la sate.

Sfințirea bisericei din Crizbav.

— 30 Novembre 1901.

Sunt patru luni de zile, de când un element distrugător al naturei a causat mare pagubă, descoperind și crepând de sus până jos turnul bisericei române ortodoxe din *Crizbav.*

Imediat după catastrofă comitetul parochial a făcut pașii de lipsă atât pentru repararea celor stricate prin fulger, cât și pentru renovarea întregului edificiu bisericesc, încredințând pe calea licitațiunei publice întréga afacere antreprenorului și măestrului diplomat Ioan Leucă din Rotbav. Acesta achitându-se destul de corect și conscienţios de angagiamentul luat asupră-și, — pentru-ca opul sĕ fie încoronat pe deplin, — Excelenția Sa, prea bunul nostru archiepiscop și metropolit Ioan *Metianu* prin gramata archieréscă Nr. 10.777 Pr. a binevoit a încredința cu actul sfințirei acestei biserici pe P. O. Domn protopresbiter tractual Ioan Petric, care pe cât de înaintat în etate, pe atât de consciu de chemarea și oficiul sĕu, a și avisat despre acésta pe oficiul parochial și a destinat ziua sfințirii pe Dumінecă în 24 Nov.

La 9 óre diminéța dl protopop se afla în biserică, unde a oficiat „sfințirea apei“, acompaniat de preoții din Țînțari Ioan Gavrilescu și Ioan Schiopu. Erau fórte pătrunḑĕtóre rugăciunile de la acest servițiu, fiind cetite de încărunțitul și meritatul nostru protopresbiter, cu o voce tremurândă, dar' destul de puternică și respicată.

Finindu-se sfințirea apei s'a stropit biserica și s'a continuat cu o procesiune încunjurând cu tot poporul sfântul lăcaș, și făcênd stările obicinuite s'a intonat de preoții fungenți ecteniile pentru P. sf. Archiepiscop și Metropolit Ioan și pentru Maiestatea Sa împĕratul și regele nostru. La întrare în biserică tot poporul a fost surprins de cuvintele: „Deschideți boeri porțile vóstre și va întra împĕratul mărirei“, rostite cu o voce înaltă de părintele protopop. Astfel s'a continuat servițiul divin cu sf. liturgie și la fine dl protopresbiter a rostit o cuvêntare ocasională fórte potrivită, făcênd istoricul bisericei și al evenimentelor mai însemnate din acéstă parochiă încă de acum 40 de ani, de când dsa s'a presentat prima dată în acéstă comună, ca şef al tractului, de a regulat cestiunea pădurii bisericei şi a îndemnat poporul la facerea casei parochiale.

După predică s'a stropit cu apă sfinţită tot creştinul bine credincios, mulţămind în internul sĕu bunului creator, pentru-că au vĕzut Sionul înoit sfinţit şi predat iarăşi lor spre folosinţă întru mângăerea sufletelor lor.

De la început şi până la finea acestui act sfânt şi înălţător de inimi a fost de faţă şi inteligenţa magiară din acéstă comună în frunte cu preotul şi primarul comunal, cari asemenea au rĕmas uimiţi vĕdênd serviţiile pompóse ce se fac în biserica nóstră.

După finirea serviţiului divin, care a durat până la 1½ óră p. m., preoţii fungenţi, cu inteligenţa magiară, cu doctorul cercual Teodor Sbârcea şi comitetul parochial, ne-am întrunit la o masă comună dată în casa epitropului primar Vasile Duţa. Cu acéstă ocasiune s'au rostit mai multe toaste. Primul a fost ţinut de cătră dl protopresbiter în sănătatea Excelenţiei Sale preabunului nostru archiepiscop şi metropolit Ioan, la care toţi mesenii au intonat: „Sĕ trăéscă întru mulţi ani“. Al II-lea toast l'a ţinut părintele Gavrilescu pentru încărunţitul în merite, veteranul nostru protopresbiter Ioan Petric. Intrĕ alte toaste ce s'au mai ţinut amintesc şi pe al părintelui Schiopu pentru comitetul, óspeţii şi binefăcĕtorii bisericei locale; pe al preotului evangelic, Rozsondai, care a vorbit pentru bunăstarea şi înaintarea bisericei române ortodocse, apoi rectorul de la şcóla de stat Szabó a vorbit pentru concordia întrĕ cele douĕ naţiuni conlocuitóre: români şi magiari, şi pentru măestrul întreprinzĕtor Ioan Leucă, ear' învĕţătoriul diriginte din Ţînţari Petru Danciu pentru evlavia femeii române. Cu acestea ne-am dus fie-care la ale sale, lăsând pe Crizbăveni fórte mângăiaţi şi mulţămiţi în sufletul lor pentru cele petrecute întru numele Domnului. *un participant.*

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. Ziariul „Standard“ (Londra) raportéză din Pretoria următórele: Mai multe semne denotă că *Burii încep iarăşi actiune.* In Oranje s'au vĕdut mai multe comande, întrĕ cari şi o trupă mare, al cărei comandant se pare a fi *De Wett.* Generalul *Wiljoen* cu 400 de ómeni stă în aşteptare lângă calea ferată Delagoa, spre nord de la Belfast. *Bayers* înaintéză spre sud în direcţia Sandriver, cu intenţia de a se împreuna cu Badenhorts spre vest de la Warmbad.

Ear' lui „Times“ i-se raportéză din New-York următórele: Conform faimelor, opt corăbii engleze de transport vor fi cât de cu grabă încărcate cu cai. In statele vestice mişună agenţi englezi şi cumpĕră cai. Din acestea se deduce, că rĕsboiul sudafrican are sĕ dureze cu mult mai mult, de cum spune guvernul englez.

Generalul *Botha,* cum vestesce o telegramă din Bruxella, a raportat lui *Krüger,* că de astădată *16.000 de Buri mai sunt încă în luptă* contra Englezilor.

NOUTĂŢI

Nou inspector reg. de şcóle în Sibiiu. Ministrul de culte şi instrucţiune publică a numit inspector de şcóle pentru comitatul Sibiiului pe *Dr. Vértessy Arnold.* Inspectorul de până acum, Dr. Gavriil *Pintér,* cerênd sĕ fie transferat — din cause familiare, — a fost transferat la Braşov.

*

Serată românéscă în Budapesta. Corul bisericei române din Budapesta învită la *serata festivă* ce o va arangia în memoria Marelui archiereu *Andreiu baron de Şaguna* Duminecă, 2/15 Dec. 1901, în sala hotelului „archiducele Stefan“ (akadémia-u. 1.), cu următoriul program: *Imnul Marelui Andreiu,* poesia de asesorul consistorial Zacharie *Boiu,* musica de profesorul seminarial Dumitru *Cunţan,* (cor.); *Discurs ocasional,* rostit de *Seb. Stanca,* teol. abs. şi stud. fil.; *Serenadă,* de C. G. Porumbescu (orchestră.) *Dragostea Românului,* disertaţie de Dionisie *Stoica,* stud. fil.; *Furtuna,* de J. Dürner, (cor.); *Barbu Lăutarul,* monolog de V. Alecsandri, predat de V. *Gael,* stud. jur.; *„Hora Sinaia“,* marş de C. Mazalik, (orchestră). După producţiune urméză cină comună á la carte. — Ofertele în favorul bisericei române, cari se vor cuita pe cale ziaristică, sĕ se trimită pe adresa: *Cornel Popescu,* teol. abs. şi st. fil., Budapesta, IV. Kesckeméti utcza 8. III. 35.

*

Adunare generală şi sfinţire de local. „Reuniunea meseriaşilor români din Bistriţa“ îşi va ţiné adunarea generală Dumінecă (15 Decembre st. n.), cu care ocasiune se va face şi sfinţirea localului reuniunii. Serviciul divin va fi oficiat de protopresbiterii Simion Monda (gr.-or.) şi Gerasim Domide (gr.-cat.).

*

„România Jună“, societatea studenţilor români de la universitatea din *Viena,* espirând mandatul membrilor din comitet pe anul 1900—901, s'a constituit de nou, alegêndu-şi *president* pe Orest Popoviciu st. fil., *vicepresident* Romul Pop cand. de ingineriu, *secretariu I.* Damian David st. techn., *secretariu II.* Teodor Vicol st. forestier, *cassariu* Mihaiu Iacubovici stud. forestieriu, *controlor* Laurenţiu Luca st. medicinist, *biblioterariu* Teodosiu Iliut st. forestier, *econom* George Cosma st. ingineriu.

*

O nouă fóie poporală în Bucovina. „Deşteptarea“ anunţă că în urma hotăririi luate comitetul de central al partidului poporal din Bucovina, va eda pe lângă „Deşteptarea“ o fóie nouă poporală, care va apăré de douĕ-ori pe lună şi va tracta cestiuni privitóre deosebi la starea poporului ţeran. Noul organ de publicitate al fraţilor din Bucovina se va chiema *„Deşteptarea Poporului“,* al cărei prim numĕr va apăré Sâmbătă.

*

† Iordan Muntean. Sâmbătă a rĕposat în Budapesta, în etate de 50 ani bunul român *Iordan Muntean,* fost asesor la sedria orfanală a comitatului Braşov. In timpul de douĕzeci şi doi de ani (1878—1900), cât a stat în serviciul comitatului Braşov, prin zel şi hărnicie şi prin tractare umană şi-a câştigat iubirea tuturor, ear' în societate era unul dintrĕ cei mai simpatici. Anul trecut, în urma unei grele suferinţe, cari nu-i mai lăsa speranţă de a-şi reocupa oficiul, a fost trecut la pensie.

Dumnezeu trimită mângăere întristatei familii a rĕposatului.

*

Cartea poporaţiunii Ungariei. Oficiul statistic central din Budapesta publică avis de prenumĕraţiune la *douĕ tomuri* din lucrările în cari se face cunoscut resultatul recensĕmêntului din 31 Decembre 1900. Tomul prim cuprinde poporaţia civilă faptică după sex, etate, starea civilă, religiune şi limbă, etc., clasată după comune. Preţul de prenumeraţiune la acest tom e *6 coróne.* Al doilea tom va cuprinde poporaţia clasată pe basa ocupaţiunii, ceea ce va da o statistică completă socială. Preţul de prenumĕraţiune la acest tom e *8 coróne.* Preţul de prăvălie va fi cu mult mai mare, pentru fie-care din aceste tomuri.

*

Impĕratul Vilhelm — şi duelul. Se raportéză din Berlin, că împĕratul pregătesce o ordinaţiune în afacerile de duel ale militarilor. In cercurile oficeresci se vorbesce că împĕratul e de părerea, că în anumite cercuri sociale trebuesc retuşate ofensele făcute pe nedrept, nu e însĕ lipsă, ca litiganţii — contrar principiilor religiunii — sĕ-şi pună în primejdie viéţa. In timpul din urmă împĕratul a conferat des cu persóne dătătóre de ton în cestiuni dueliste şi se crede că a succes sĕ se deie cestiunii resolvare mulţămitóre. Deocamdată resultatul se ţine în secret, dar' probabil că la Anul-Nou va fi comunicat corpului generalilor. Se svonesce, că juriilor de onóre li-se va da şi putere penală.

*

Ucigaşiul lui Stambulov. Se raportéză din *Sofia,* că Mercuri nóptea poliţiştii au deţinut pe un anume *Haliu,* despre care se susţine că ar fi ucigaşul lui *Stambulov.* Deţinutul s'a apărat cu puşcături contra poliţiştilor. In urma acestei deţineri procesul ucigaşilor lui Stambulov va fi luat la revisiune.

*

Vênătóre de tigri. Sunt deja luni de zile, de când se dase vestea, că pe hotarul de la Şopron vagabundéză nişte lei şi tigri scăpaţi dintr'o menagerie. Se mai spunea, că pe alocurea dihaniile au sfăşiat cai, porci, etc., dar' positiv nu ştia nimenea nimic. Ba s'au aflat ziare din Budapesta şi din provincie, cari sĕ daclare scornituri fantasiste tóte aceste ştiri. Acum ele sunt dovedite chiar prin faptul, că un puternic tigru dintrĕ aceste dihanii fiind vĕdut în codrii comitatului Nograd, întrĕ comunele Nándor şi Debercsény, protopretorul Balázs Barna din Balassa-Gyarmat a constatat apoi în mod oficios că în adevĕr tigrul se aţine prin părţile acelea şi despre acésta a făcut raport şi ministrului, cerênd drept hăitaşi 200 de soldaţi, fiind-că ţeranii se tem de tigru şi nu voesc sĕ ese la vênătóre. Pe azi (11 Decembre) e fixată de altcum marea vênătóre oficiósă, la care sunt invitaţi toţi vênătorii din ţinuturile acelea.

*

Un nebun la esamen de profesură. La universitatea din Budapesta un tînĕr cu numele Victor L. a făcut esamenul de profesură. Membrii comisiunei au fost fórte surprinşi, vĕdênd că tinĕrul întră în sală însoţit de un medic şi de un gardian de la casa de nebuni. Medicul comunică esaminatorilor, că Victor L., care mai 'nainte fusese profesor suplinitor la un gimnasiu din provincie, prin forţarea prea mare la învĕţătură a înebunit şi că acum este îngrijit într'o casă de nebuni. Tinĕrul este unicul sprijin al mamei sale şi mereu cerea şi în casa de nebuni sĕ-i fie permis a face esamenul de profesor. Acésta i-s'a permis în fine. L. a făcut esamenul în mod strălucit şi i-s'a dat diploma de profesor. Pe urmă a fost condus din nou de cătră medic şi gardian în casa de nebuni.

*

Cum se 'ntórce róta! Stimabilul Ormsby, cetăţén american, a cerut sĕ fie divorţat de soţia sa, pe motiv de prea mare fecunditate. In curs de 7 ani femeia născuse 10 copii: prima-dată trei feciorași sănĕtoşi, a doua-óră doi, a treia-óră unul, ear' a patra-óră *patru gemeni.* In rĕstimp au rĕposat însĕ 6 din ei, rĕmânênd numai cei patru din urmă. Totuşi soţul a cerut divorţ, dar' a fost respins. In urma procesului de divorţ s'a lăţit însĕ vestea despre ne mai pomenitul cas de fecunditate, şi ómeni cari nu cer divorţ pentru aşa cas, au colectat în scurt timp 4000 de dolari pe séma femeii, ear' un impressariu a angagiat'o cu plată de 1000 dolari pentru a o duce din oraş în oraş şi a o arĕta publicului împreună cu cei patru gemeni.

Acum femeia a mĕsurat soţului ei cu aceeaşi mĕsură: a cerut ea divorţ, pe motiv de beţie, maltratare şi infidelitate din partea bărbatului ei, — şi tribunalul a enunţat divorţul.

*

Şi averea şi viéţa. Stefan Bálint din Belényes-Ujlak neputênd sé plătéscă la termin o datorie, creditorul a scos execuţie pe puţinica avere a lui Bálint şi a vêndut'o la licitaţe. Privea bietul om jalnic cum se alege nimic din agoniséla lui, şi când au ajuns la rênd sĕ fie vînduţi la dobă şi cei doi grăsuni, pe cari cu multă trudă şi lipsuri şi-i-a crescut şi îngrăşat, nenorocitul nu s'a mai putut stăpâni, ci luând o furcă de fer a năpădit pe executorul, credênd că numai el e vina, că 'i vinde averea la licitaţie. Sărind sĕ 'l molcoméscă pandurul, Bálint s'a năpustit atunci asupra pandurului. Acesta însĕ l'a străpuns cu baioneta. După agonie de jumĕtate de óră nenorocitul a murit.

*

Din năsbutiile ungurescl. Faimosul iscoditoriu de minciuni „Magyar Szó“ a făcut o colosală descoperire. A nume, că „Albina“ şi celelalte institute financiare românesci lucră cu bani căpĕtaţi de la „Jivnotesca“ din Praga. Până acum vorba era, tot a lor a şovinistilor, că „Albina“ lucră cu bani din România. Se vede însé, că acest clişeu s'a tocit de tot şi meşterii în iscodiri fantasiste au simţit trebuinţa inventării unei gogoriţe noue.

*

Apa minerală „Boholt“, pusă de curînd în comerciu, e recomandată din partea medicilor ca fórte bună şi eficace în contra astmei, a durerilor de stomach, în contra lipsei de sânge, precum şi în contra tuturor bólelor femeesci. Analisa făcută de *Dr. Hakó* e fórte favorabilă apei de *Boholt,* care conţine mult *calciu* şi *magnesiu.* E de recomandat şi ca apă de beut, curată sau amestecată cu vin, şi se vinde în sticle mari de douĕ litre *cu 24 bani,* în sticle de câte o litră *cu 14 bani* sticla. Depositul pentru Sibiiu e la dl *Simon Csech,* strada Măcelarilor Nrul 3, unde se pot face comandele.

*

Ştiri mĕrunte. Comitetul „Asociaţiunii pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români din Braşov“ a hotărît sĕ arangieze în cursul ernii prelegeri publice pentru meseriaşi. Prima prelegere s'a ţinut Dumінecă. — In ministeriul de comerciu şi comunicaţiune s'a hotărit urcarea preţului cărţilor postale deschise, de la 4 la 5 fileri şi pentru corespondenţa internă. Până acum numai în corespondenţa cu Austria şi Germania costau 5 fileri cărţile postale. Terminul când sĕ se pună în lucrare acéstă hotărîre, nu e fixat încă. — Vineri, în 13 Decembre n. îşi va ţiné *adunarea generală* ordinară „reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace din Braşov şi Sacele“. — Tribunalul din Sátoralja-Ujhely a osândit pe fibirĕul oraşului Sárospatak, I. Molnár, la 100 coróne amendă şi suportarea speselor procesuale, pentru-că fără nici un motiv plausibil deţinuse pe un medic dentist din Budapesta. — In *Rêşnov* bântue în mod epidemic şarlachul; numĕroşi copilaşi au cădut deja victimă crudelului duşman al lor. In *Varghiaş* s'a simţit zilele trecute cutrĕmur de pămênt. — In 12 Febr. se va ţiné în Budapesta bal de curte. *M. Sa* a dăruit din venitul loteriei de stat filantropică 25.000 de coróne reuniunii de binefacere din districtul iosefin al Budapestei.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Novele“ de *Vasilie Ranta-Buticescu.* Tipografia „Aurora“ (A. Todoran) din Gherla publică apel de prenumĕraţiune la un volum de novele scrise de Vasilie Ranta-Buticescu. Dl Buticescu e scriitoriu vechiu, cu reputaţiune literară bine stabilită; scrierile lui au apărut până acum numai prin reviste şi prin foişórele ziarelor, şi de aceea credem că întreprinderea librăriei editóre „Aurora“ va fi bineprimită şi spriginită din partea publicului român. Cartea va cuprinde 18 cóle de tipariu şi va costa C. 1·60 + 0·20 porto postal (pentru România 2 lei 20 bani). Colectanţii vor primí după 10 exemplare unul rabat. Cólele de prenumĕraţiune sunt a se trimite la adresa tipografiei „Aurora“ până la 1 Martie 1902.

PARTEA LITERARĂ.

Principiul dualistic în religie şi în filosofie.

(Urmare). de Ioan Lupaş.

Zeitatea príncipală în cultul orfic e *Dionysos* (Bacchus) ca representant al puterii creatóre, al productivităţii ascunse în sinul pămêntului. Pe acest Dionysos îl înghite Zeus şi astfel se nasce o zeitate nóuă, ca trup *1,* dar' ca concepţie *2.* Lui Zeus Persephone îi nasce un fiu, Dionysos, pe care Zeus voesce sĕ-l facă urmaş al sĕu în casul inevitabil, când şi pe el îl va ajunge sórtea tatălui sĕu, Chronos.[1]) Dar' Titanii, vrăjmaşii neîmpăcaţi ai lui Zeus, îl prind pe Dionysos, îl frig şi îl mânâncă. Numai inima i-o lăsară întrégă. Zeus trimiţênd trăsnetele mâniei sale asupra Titanilor, îi nimicesce, îi sfarmă, îi arde pe acestia, ear' cenuşa lor o duc vênturile în tóte părţile lumii. Din cenuşa asta se nasce omul. Şi de órece Titanii mâncară mai înainte pe fiul lui Zeus, pe Dionysos, din părticelele acestuia se forméză sufletul, ear' din părticelele Titanilor trupul omului. Sufletul e dumnezeesc, e nemuritor, dar' e urgisit a rĕmâné închis în trup ca într'o temniţă. In cultul orfic vedem deci principiul dualistic manifestându-se în esplicarea genetică a omului, prin deosebirea pregnantă, ce se face întrĕ trup şi întrĕ suflet.

*

Dintrĕ aceste 3 fase de manifestare a principiului dualistic pe terenul religiei, cea din urmă a avut durată mai scurtă. S'a ivit pela 600 a. Chr. cultul orfic, dar' rĕspândirea şi înrădăcinarea lui în credinţa întregului popor grecesc a fost împedecată de un curent opus, căruia chiar religia şi credinţa prea naivă i-au dat nascere. Tot în acel timp încep a încolţi cei dintâiu muguri ai filosofiei antice.

Indată ce mintea, gândirea omului se desbrăcase de haina credulităţii primitive şi ajunse la un grad óre care de maturitate, era cu neputinţă, ca sĕ mai pótă fi mulţămită cu rĕspunsurile miraculóse, ce le dădea religia, respective teologia, la întrebările: Din ce e făcută lumea? Cine a făcut-o? Cum a făcut-o? Cine susţine ordinea din lume? ş. a. Şi pentru-ca acestor întrebări sĕ le pótă da nisce lămuriri mai compatibile cu raţiunea, gândirea învĕţaţilor a început a se depărta de la obîrşia credinţei şi a se apropia tot mai mult de criteriile judecăţii. Astfel s'a iniţiat un curent antireligios, curent alimentat de şcólele filosofice ale Grecilor, a căror lucrare continuativă a produs o operă durabilă în istoria omenimei. Şi ca resultat final al diferitelor şcóle filosofice se póte privi spulberarea unei credinţe atât de frumóse şi de poetice, dar' totodată atât de fantastice, ca a Grecilor şi Romanilor. Şi aici e adevĕrat, că influinţa filosofiei asupra religiei a fost destructivă. A nimicit credinţa politeistă, dar' a deschis în acelaşi timp calea spre creştinism.

---

[1]) In mitologia grecéscă mai multe generaţii de zei se succedaseră: Pe Uranos îl depusese Chronos, pe acesta îl scóse din domnie Zeus, prin care ajunse a 3-ia generaţie dieéscă la putere. De aceea la Greci era credinţa, că şi pe Zeus trebue sĕ-l ajungă pedépsa (Nemesis) meritată pentru scóterea tatălui sĕu din domnie.

(Va urma.)

Nr. 882—901. [241] 2—3

Concurs repețit

Pentru întregirea parochiilor vacante de clasa a III-a:

1. *Săcămaș* cu filiile *Stăncești—Ohaba.*
2. *Muncelul mare* cu filiile *Boia-bîrzu* și *Muncelul-mic.*
3. *Poenița Tomi* cu filiile *Fereșdi, Merișor* și *Runcul mic,* — se publică concurs nou cu termin de 30 zile de la prima publicare în „T. R.“. Venitele împrennate cu aceste posturi sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari concurenții ’și pot lua informațiuni de la comitetele parochiale și de la oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au sĕ înainteze petițiunile instruite conform normelor în vigóre și în terminul prescris subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Dobra (Hunyad-Dobra) la 20 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra, in conțelegere cu comitetele parochiale.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 401 Bis. [238] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de parochi în comunele bisericesci *Masca* de clasa a III-a și *Poianaporcului* tot de clasa a III-a se publică concurs a doua oră cu termin de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi de paroch sunt cele cuprinse în cóla *B.* pentru întregirea venitelor preoțesci de la stat.

Doritorii de a ocupa unul din amintitele posturi, sĕ trimită petițiunile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral prin posta ultimă Oláh-Lapos.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Cupșeni, în 8 Novembre 1901.

S. Cupșa
protopresbiter.

Nr. 530/1901. [240] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a *Surduc-Copalnic* prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegrafuí Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci de la stat.

Concurenții la acest post au a-și așterne petițiunile ínstruite conform normelor legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protporesbiteral în terminul deschis și a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserica parochială spre a-și arăta desteritatea în cântări respective a celebra și a cuvênta.

Fênațĕ, la 15 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetatea de pétră în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Șovrea
administrat. protopresbiteral

Cine vrea sĕ câștige 400—600 cor. pe lună?

Una dintrĕ primele societăți de asigurare pentru copii caută Domni sau Dame pentru loco sau provincie ca acuisitori. Doritorii sĕ se adreseze sub **„Solid“ Sibiiu, strada Wolf Nr. 6.** [239] 2—3

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învĕțătoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.,** cu Șematism **80 fil.,** + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu pe tinichea, **ținc, aluminium** etc. în ori-și-care mărime pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

- **Archangelul Mihail**
- **„ Gavriil**
- **Apostol** ori-care
- **Domnul Christos**
- **Iisus în muntele Maslinilor**
- **Sfântul Dumitru**
- **Sfântul George**
- **Ilie Prorocul**
- **Ioan în pustie**
- **Sfântul Nicolae**
- **„ Simeon**
- **„ Andreiu**
- **Evangelistul Ioan**
- **„ Luca**
- **„ Marcu**
- **„ Mateiu**
- **Prorocul Zacharia**
- **Apostolul Iacob**
- **„ Filip**

S. JERARCH NICOLAE.

I.

- **Adormirea Maicei Domnului**
- **Bunavestire**
- **Nașterea Domnului Iisus Christos**
- **Fuga la Egipet**
- **Iisus în biserică de 12 ani**
- **La nunta din Cana**
- **Iisus pe mare**
- **Invierea lui Lazar**
- **Schimbarea la față**
- **Rĕstignirea lui Iisus Christos**
- **Punerea în mormênt**
- **Invierea Domnului**
- **Inălțarea — Floriile**
- **Tăerea împrejur**
- **Nascerea Maicei Domnului**
- **Pogorîrea Duchului sfânt**
- **Nascerea sftului Ioan Botezătorul**
- **Grigorie, Vasilie și Ioan**
- **Adormirea sfintei Ane**
- **Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.**

Св. Іwаннъ Крестител

II.

- **Iisus pe Cruce**
- **Inălțarea sfintei cruci**
- **Ilie prorocul în carul de foc**
- **Tăierea capului sfântului Ioan**
- **P. Grigorie teologul**
- **Sf. Vasilie**

III.

- **Botezul Domnului**
- **Constantin și Elena**
- **Sfântul Dumitru** călare
- **Sfântul George „**
- **Maica Domnului**
- **Petru și Pavel**
- **Archanghelii Mihail și Gavriil**
- **P. Ioan Gură de aur**
- **PP. Ioachim și Ana**

	Grupa I.					**Grupa II.**					**Grupa III.**					**și Icóne din Grupa IV.**					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	**Cor. fórte fine.**
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	**„ fine.**
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32·20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	**„ simple.**

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear’ pe tiniche cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu și ținc vor costa cu prețul metalului întrebuințat *mai mult.*

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 134 Sibiiu, Sâmbătă 1/14 Decembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Amenințarea.

Sibiiu, 13 Decembre n.

Am atins pe scurt în numĕrul trecut întorsătura sensațională și neașteptată, pe care au luat'o lucrurile în ceealaltă parte a monarchiei, în Austria. Prim-ministrul *Körber*, calmul funcționar, politicianul cu tact și cu chibzuială, și-a eșit din răbdare vĕḑênd că nu póte eși la cale nici cu actualul corp legiuitoriu austriac, și într'un moment de nemulțămire a scos din gură cuvinte cari au provocat mare consternare în unele cercuri politice de dincolo, și peste tot sensație colosală, pretutindenea în lumea politică.

Nu numai cu *disolvarea parlamentului,* ci și cu ***suspendarea constituției*** a amenințat prim-ministrul austriac în vorbirea sa de Luni, rostită în senatul imperial, dacă parlamentul austriac nu întră în curênd în apele cele adevĕrate și nu se apucă cu seriositate de resolvarea agendelor, cari de mult aștéptă resolvare.

Amenințarea acésta forméză acum temă de discuție pretutindenea în cercurile politice; și părerea e, că primministrul austriac mai mult a *stricat* decât a dres cu enunțarea ei. Intâiu, pentru-că aceia pe cari îi privesce, *Cehii*, nici habar n'au de amenințările guvernului cu suspendarea constituțiunii, ci din contră, doresc și aștéptă, ca amenințarea sĕ fie prefăcută în faptă, fiind-că părerea lor este, că din ruinele actualei constituțiuni austriace nu póte sĕ se nască decât numai o constituție favorabilă Cehilor, și prielnică tuturor naționalităților din Austria, și al doilea, fiind-că ministrul-president al Austriei a amenințat cu aceea ce nici nu póte fi esecutat,— cel puțin deocamdată *nu*.

Stăm în raporturi economice-comerciale cu Austria, și prin urmare și Austria cu noi. Raporturile acestea sunt basate pe o lege, în care se zice, că Ungaria constituțională, numai *cu Austria constituțională* intră în legături de tovărășie, și numai sub condițiunea acésta a legat la timpul seu pactul, care aștéptă de mult sĕ fie reînoit.

Dacă acum se suspendéză constituția în cealaltă parte a monarchiei, Ungaria e în drept a se considera dispensată de a mai face tovărășie economică cu Austria, — și acésta la nici un cas nu póte sĕ fie dorința Corónei și intențiunea guvernului austriac. Unde mai pui apoi greutatea guvernării unei monarchii, din care jumĕtate e constituțională și jumĕtate supusă regimului absolutistic!

Dar' mai este o împrejurare, — cea mai grea în cumpănă, — de care ministrul-president austriac, cum se vede, n'a ținut cont când a făcut amenințarea sensațională; anume: că un Domnitoriu constituțional, — atât de constituțional cum e actualul nostru Monarch, — nu se póte decide așa ușor, ca cu desconsiderarea jurămêntului pus pe constituție, sĕ suspendeze funcționarea aparatului constituțional și sĕ întroducă absolutismul în țéră, decât numai în cas de estremă necesitate.

Esistă acéstă necesitate? Nu se prea vede.

Adevĕrat, că mașineria parlamentară nu funcționéză în Austria, și nu funcționéză din causa Cehilor, cari cer *favoruri.* Ce lipsă este însĕ de suspendarea constituției, când resultat favorabil se póte ajunge pe cale mult mai scurtă și mai corectă, prin împlinirea dorințelor esprimate din partea Cehilor?? —

Cu tóte acestea însĕ amenințarea prim-ministrului austriac *Körber* — de-și el i-a dat imediat o esplicare atenuantă, — nu e lucru mic, pentru-că se presupune, că ea s'a făcut cu știrea Monarchului, — o împrejurare, din care se pot scóte conclusiuni de cea mai mare gravitate, asupra cărora însĕ noi nu mai insistăm, ci așteptăm desvoltarea lucrurilor, cari își au cursul lor și logica lor.

In fața alegerilor din Sibiiu.

— 10 Decembre n.

Un distins membru municipal al comitatului Sibiiu ne trimite spre publicare următoriul articol de actualitate:

Pe ziua de 18 Decembre a. c. e fixată adunarea generală estraordinară a representanței municipale a comitatului Sibiiu. Ordinea de zi e eshauriată prin constituirea comitetului nou municipal și prin *alegerea diferitelor comisiuni și a funcționarilor.*

Autonomia comitatensă, pusă pe basă constituțională, pretinde în prima linie, ca esecutarea acestor alegeri sĕ fie în deplină conformitate cu interesele vitale din acest comitat.

Cum însĕ representanța municipiului este resultatul unei învechite legi electorale și și în cadrul acesteia a unei anomalii atât cu privire la aranjarea cercurilor electorale cât și cu privire la cens, — majoritatea deputaților municipali o forméză representanții *minorității* populațiunei comitatului, a populațiunei *săsesci.*

Nu ne va surprinde deci, ca și resultatul alegerilor de acum sĕ pórte timbrul intereselor speciale ale minorității populațiunei, și nu acela al intereselor generale ale întregei populațiuni, dacă în sinul clubului municipal săsesc vor învinge aderenții curentului mai puțin just și echitabil, dar' mai mult șovinist, — cum s'a întêmplat la alegerile din Decembre 1895.

Fără de a afirma, că constituirea comitetului municipal și alegerea membrilor în diferitele comisiuni nu ar fi de importanță pentru interesul general și fără de a renunța la justa representare a populațiunei române în comitat și comisii prin membrii clubului municipal român, — *alegerea funcționarilor trebue sĕ ne preocupe mai mult.* Acestia stau în eserciarea funcțiunei lor în imediată atingere cu poporul și la alegerea lor putem pretinde absolut și cu drept, ca sĕ se țină cont de faptul, că populația comitatului e compusă de Români și Sași și că cunóscerea limbei române și germâne e nu numai absolut necesară, dar' și impusă prin lege. Caracteristic pentru neobservarea acestei necesități la alegerea de funcționari e afirmațiunea unui primpretor sas, că: „un pretor care nu cunósce limba română nu póte fi la nimic întrebuințat (ein Stuhlrichter, welcher nicht romänisch spricht, ist zu nichts zu gebrauchen)".

E atât de natural, ca funcționarul român sĕ cunóscă și sĕ știe aprecia pasurile populațiunei române, ca și funcționarul sas acelea ale populațiunii săsesci, și e atât de just, ca fie-care populație sĕ-și aibă numĕrul necesar de funcționari din sinul seu, atât conform forței numerice cât și conform sarcinelor ce supórtă.

Până la anul 1895 clubul municipal săsesc, atotputernic în representanța comitatensă, a ținut mult-puțin — după cât i-a impus bunul simț de echitate — cont de pretensiunile drepte ale clubului român la alegerea funcționarilor. Afară de funcționarii români din centru, au fost aleși doi primpretori români, anume, în preturile *Selişte* și *Mercurea.*

La alegerile din Decembre 1895 însĕ curentul șovinist din sinul clubului municipal săsesc a înlocuit pe primpretorul român din Mercurea prin un primpretor sas. Grație elementelor mai resonabile din acest club și mai ales a presidentului, — s'a oferit Românilor drept recompensă două posturi de pretor. Competenții români s'au retras în ultimul moment și aceste două posturi au rĕmas neocupate de români.

Amintim acestea, fiind-că transpiră în public vestea despre pensionarea a 2, eventual 3 funcționari, devenind astfel mai multe posturi libere; și revocăm în memoria clubului municipal săsesc declarația sa solemnelă, că în locul primpretorului din pretura Mercurei se ofere Românilor 2 posturi de pretori. E chestie de maturitate *a recunósce și azi de just ce ai recunoscut eri,* și e chestie de onóre a *urma cuvêntului dat.*

Sperăm deci, că la apropiatele alegeri de funcționari comitatensi nu va triumfa nici egoismul, nici nepotismul ori hatârurile personale și nici nu sĕ va putea strĕcura vre-un funcționar necunoscĕtor de limbile comitatului și póte chiar și fără cualificația necesară drept umilitóre înșinuare la adresa celor de sus, ci se va ține cont de pretensiunile juste și de interesele vitale ale întregei populațiuni din acest comitat. Vederemo!

Serbarea luării Plevnei. Mercuri s'a serbat la Bucuresci aniversarea luării Plevnei. Serbarea a fost impunătóre. S'a oficiat la biserica Spirea-Veche un serviciu divin de către P. S. Sa Archiereul Niton Ploesteanul, în presența M. Sale Regelui *Carol,* urmând apoi defilarea trupelor, comandate de A. S. R. Principele *Ferdinand.* Orașul a fost frumos pavoasat. La defilare, M. Sa Regele Carol a avut la dreapta sa pe micul principe *Carol,* la stânga pe ministrul de rĕsboiu.

Din parlament. In dieta țerii se discută proiectul de lege despre *cassele și esactoratele comitatelor,* pe cari guvernul vrea sĕ le statifice. Oposiția desvóltă mare activitate pentru a împedeca acésta nouă știrbire a autonomiei comitatense. De altcum proiectul de lege a fost presentat și dietei din trecut, dar' din scurțimea timpului a fost luat de la ordinea zilei și a fost reservat drept moștenire pe séma actualului parlament. Discuția va mai dura câteva zile, pentru-că oposiția are poftă de rĕsboiu pe tema acésta.

Pentru Buri.

Un editor de cărți din München, — se numesce *F. Hachle,* — s'a adresat către cei mai de frunte profesori universitari din Germania, Austria și Elveția, cu rugarea sĕ-și spună părerea în chestia rĕsboiului pe care îl pórtă Englitera în contra bravilor Buri. Cei mai mulți dintrĕ recercații profesori s'au grăbit a satisface numai de cât rugării ce li-s'a adresat, ear' rĕspunsurile lor au fost atât de interesante și importante, încât numitul editor s'a decis sĕ le dee în broșură, pusă acum în comerciu, în favorul familiilor lipsite și rĕmase fără razim și sprigin, — ale Burilor.

E de remarcat, că tóte părerile esprimate sunt favorabile Burilor, și că din tóte părțile e condamnată atitudinea Angliei.

Dăm din părerile esprimate și acum publicate următórele:

Profesorul *Berendt* din Berlin scrie astfel:

— „Dacă eu vĕd pe stradă, întrĕ copii, o luptă tot așa de inegală cum e lupta întrĕ lacoma Englitera și poporul bur, — de o seminție cu ea, — spun lungului Laban: Pfui, fie-ți rușine! până atunci, până nu va lăsa din mânile sale pe micul erou. Dar' acum, când cetesc în gazete cum Anglia mulțămesce Europei *civilisate* pentru binevoitórea atitudine, manifestată față de rĕsboiul rușinătoriu de esterminare purtat în contra unui poporaș care desconsideră mórtea, — rĕsboiu ce duréză de doi ani, — îmi vine sĕ roșesc în față de rușine." — —

Profesorul *Köelliker* din Würtzburg scrie următórele:

— „Satisfac cu plăcere provocării de a protesta în contra barbariei engleze, în fața Europei civilisate, pentru cele sĕvêrșite în rĕsboiul contra Burilor, — cu tóte că am avut și am încă fórte mulți amici întrĕ savanții Angliei, față de cari, întocmai ca și față de institutele de științā engleze, mi-am esprimat de multe-ori stima și admirația. Și eu sunt convins, că marea maioritate a învĕțaților din Anglia condamnă barbarismul, cu care regimul Angliei continuă acest rĕsboiu, și condamnă cu mine împreună înainte de tóte incendiarea fermelor, arestarea femeilor și a copiilor, precum și neumanul tratament față de prisoneri, — lucruri cari vreau sĕ ducă la estirparea poporului bur. Nu mĕ sfiesc a spune, că o astfel de procedură e de respins în gradul cel mai mare, pentru-că e curată batjocură a ori-cărui sentiment de umanitate, și a declara pe inscenatorii ei, în prima linie pe dl *Chamberlain* de un ucigaș ordinar."

Profesorul *Schreuer* din Praga scrie astfel:

— „Rĕsboiul e pentru Germani o instituțiune sacră de drept. Lupta e o înălțare religiósă. Totdeuna așa a fost. Nu numai atunci, când *Körner* scria: Ce e mai scump, apărăm cu sabia! ci chiar și în vremile cari au premers creștinismului, în vremile barbare. E pĕtrunḑĕtóre descrierea pe care o face *Tacitus* despre luptele germane, purtate sub invocarea și conducerea presentului Dumnezeu, și acompaniate de cântările rĕsboinice ale femeilor şi de sgomotele copiilor, întocmai cum cetim despre Buri. Şi astfel în contra neruşinatei măcelăriri a clicei capitaliste engleze, — civilisaţiunea nu e cea dintâiu care se revoltă. Păgânescul rĕsboiu nu merită nici chiar numele de barbarie."

Incă o părere, a profesorului *Dr. H. Boennecken* din Praga. E următórea:

„In anii de mai nainte am cercetat de multe-ori Anglia, şi am învĕţat a stima ţéra şi ómenii. Ţineam, că Anglia e ţéra libertăţii şi a civilisaţiunei; dar' a fost cea mai mare greşală comisă în viéţa mea. Un popor, care póte priví cum decurge de doi ani un rĕsboiu, în motivele sale de cea mai josnică specie şi în esecutare de cea mai mare înfiorare, — ba mai aclaméză pe urzitorii tuturor acestor grozăvenii, — un astfel de popor e popor de *barbari*. Poporul acesta, ai cărui politiciani conducĕtori sunt însemnaţi pentru totdeuna cu neştersul timbru al ruşinei, trebue sĕ fie cu totul isolat, în cele sociale şi economice, de ómenii civilisaţi ai tuturor naţiunilor. Nici o femee sĕ nu mai cumpere fabricat englez, nici un om civilisat sĕ nu mai comunice cu Englezul, de cât numai după-ce face declaraţiune, că condamnă şi regretă politica ţerii sale. Eu, din partea mea, nu-mi voiu mai pune piciorul pe acest pămênt, mai nainte atât de mult stimat din partea mea." — —

Incheiem cu părerea profesorului *Heider* din *Innsbruck*, care sună astfel:

— „Cum că leul nu e marinimos, se ştie de mult. Dar' că ar fi un animal răpitor atât de gróznic, — s'a aflat abia acum de curênd", — pe când profesorul *Dr. Rahm* din Zürich zice următórele: „Rĕsboiul în contra Burilor e faptă rea dintru început; ruşine şi act condamnabil pentru un popor, care se fălesce că e creştin şi pretinde a fi considerat de ocrotitor al dreptului şi libertăţii." — —

Cu tóte asprele condamnări venite din tóte părţile, Anglia continuă însĕ a ţiné lumea civilisată în agitaţie cu isprăvile pe cari le face mereu în Africa-de-sud.

Nu se teme de rĕsbunare? Pentru-că tóte faptele necorecte se resbună odată. Mai curênd sau mai târziu, dar' trebue sĕ se resbune!

Din protopresbiterate.

— Alegerea de protopop în Hunedóra. —

— 30 Novembre n.

(Urmare şi fine.)

Percurgêndu-se întrégă lista îndreptăţiţilor la votare, se mai aştéptă $^1/_2$ oră pentru eventuala presentare încă a vre-unui votant. Espirând şi acest termin şi ne mai presentându-se nici un îndreptăţit, dl comisariu declară timpul de sosit pentru desfacerea şedulelor. Acelea numĕrate fiind din partea DSale, se constată egalitatea şedulelor cu numĕrul votanţilor presenţi. Urméză deci controlarea acelora şi cetirea cu glas înalt a numelui candidatului scris în ea. Remarcăm aci şi faptul, că cele mai multe şedule erau de colóre *aurie* (galbenă): ivirea aureolei de reînviere a acestui — odată apus — protopresbiterat. Desfăcêndu-se tóte şedulele, resultă din ele că:

George Oprea a întrunit 29 voturi
Avram P. Pecurariu „ 12 „
de tóte 41 voturi

Deplina satisfacţie sufletéscă a plenipotenţiaţilor întregului tract protopresbiteral, în mod strălucit se reoglinda pe feţele tuturor! Insufleţitele urări de sĕ trăéscă la adresa demnului paroch local, ca întrunitoriul covîrşitórei maiorităţi — a ţinut minute . . .

Domnul comisariu adună deci tóte şedulele şi le sigiléză într'o covertă dimpreună cu protocolul subscris în regulă: de presidiu, de notarii şi de cinci bărbaţi de încredere.

Cu acestea măreţul şi de mulţi ani cu dor aşteptatul act s'a terminat spre bucuria generală.

Ceea-ce privesce decurgerea sinodului în general se póte afirma, că n'a fost un singur individ, pe care sĕ nu 'l fi surprins esemplara ordine, de care a fost predominat. Inţelépta conducere a întregului act, tactica măiéstră de *dreptate* şi purul interes de causa sfântă, cu cari dl comisariu consistorial Nicolau Ivan a condus întreg actul alegerii, au lăsat urme adênci de mângăere în inimile tuturor, nu mai puţin simţeminte de adêncă veneraţiune faţă de persóna P. O. Dsale.

Despre esemplara ordine în carea a decurs actul alegerei, la propunerea membrului sinodal Dr. Iuliu Bonciu, s'a espedat Escel. Sale I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit *Ioan Metianu* o telegramă din partea sinodului, prin carea îşi mai esprimă simţĕmintele omagiale de supunere, iubire şi strînsă alipire faţă de înalta persónă a Esc. Sale.

Acum se ridică dl comisariu şi prin cuvinte alese declară actul alegerei terminat, şedinţa încheiată, asigurând publicul asistent, că — de-şi nu se póte considera de întregit încă postul de protopresbiter, mai fiind îndĕrĕt încă întărirea din partea P. V. Consistoriu archidiecesan — afirmă că P. V. Acelaş nu ve lăsa neconsiderat resultatul sinodului.

Cu acestea întreg poporul tractual, dimpreună cu representanţii sei cu tot îşi îndréptă cu încredere privirea în altă parte . . . acolo, de unde se aştéptă darea cea bună şi tot darul desĕvêrşit pentru bunăstarea scumpei nóstre biserici.

Dómne Dumnezeul nostru! Caută cu îndurare spre acest nou născut tract protopresbiteral! Cresce-l, întăresce-l şi-l înfloresce Dómne! spre mângăierea sufletéscă a mult cercatului Tĕu popor ort. român! *e. n.*

De pe Valea-Murĕşului.

(*Instalarea parochului din Sânger.*)

— 8 Decembre, 1901.

Azi la 25 Novembre (8 Dec.) s'a efectuit instalarea parochului ales şi întărit, a d-lui Dimitrie Moisin, în parochia *Sânger* — Erdő-Szengyel — tractul Murĕş-Oşorheiului. Despre starea parochiei şi instalarea alesului paroch vĕ comunic şi raportez următórele:

Parochia Sânger cu filia Sáromberke numĕră 273 suflete — toţi Români de baştină. De 10 ani a ridicat statul „şcólă unguréscă" în materă şi în acest puţin restimp neavênd ei paroch în sînul lor, într'atâta s'a straformat graiul acestei parochii, că pe uliţe nu puteai audí bineţe de la copiii români de cât numai cu „jó reggel" etc., ear' poporul singur într'atâta şi-a corcit limba, că trebuia sĕ audi în graiul sĕu năsbutíi ca: „*vaca nóstră ruguluește, aştéptă-mĕ un percz, fitĕu nostru e bun, sĕ mergem la legĕlĕu*, sĕ pui abrosu pe astalău etc. Invĕţătoriul statului a oprit băeţilor de şcólă a vorbí chiar şi a casă în familie limba lor dulce sonoră, — ba obrăznicia acelui moloch nesăturat de sarbăda ideie a magiarisării a mers aşa departe, că a cutezat a provoca pe părintele adm. parochial, pe dl *Traian Motora*, actualul paroch al Gernesigului, ca religiunea sĕ o propună „ungurescе", ceea-ce nu i-s'a sfetit. Poporul acestei parochii ajunsese la desperaţie, vĕdênd şi simţind zilnic perderea şi corcirea tesaurului scump: a limbii nóstre scumpe străbune. Unde însĕ pericolul e mare, acolo puterea lui Dumnezeu e nemărginită. Aşa şi aci.

Harnicul protopresbiter Nicolae *Maneguţ* a mişcat tóte petrile, ca sĕ întregiască acéstă parochie, ceea ce în fine i-a succes, ales fiind paroch dl Dimitrie *Moisin* invĕţătoriul din Topliţia-română. Instalarea lui, din cause bine cuvêntate neputêndu-o efectui protopresbiterul, a fost delegat pentru acésta *Nicolae Motora* paroch al Sânt-Giorgiului de Murĕş, care ajuns în parochie a fost întimpinat de popor cu adevĕrată iubire şi însufleţire. Ajunşi la sf. biserică s'a celebrat în mod solemn sf. liturgie, ear' pe timpul „pricesnei" dl comisariu a dat loc cetirei „Gramatei Archieresci", a ţinut apoi o cuvêntare instructivă, desvoltând tesa: ce este preotul? datorinţele şi responsabilitatea mare a chiemărei lui, — luptele ce are sĕ le întimpine, şi cum biruitor póte fi? După aceea s'a dat nou alesului cheia sf. biserici şi a fost declarat paroch şi părinte după lege întrodus în via Domnului. Ear' alesul şi întrodusul paroch a rĕspuns — predicând despre credinţă, dragoste şi nădejde. Ambe cuvêntările au făcut minunată impresiune asupra celor de faţă, căci curgeau pe feţele lor lacrĕmi de bucurie, — suspinând spuneau „morţi am fost şi am înviat, — perduţi am fost şi azi suntem regăsiţi".

După terminarea ceremonialului, poporul s'a adunat la casa parochială, unde ne aşteptau mesele întinse, cu gustóse mâncări pregătite de mult stimata d-nă preotésă, şi cu care ocasiune, mângăiaţi şi însufleţiţi şi mulţămiţi, s'au rostit toaste pentru îndelunga viéţă a zelosului nostru metropolit Ioan Metianu, pentru harnicul şi destoinicul protopresbiter Nicolae Mănegut, pentru comisariul paroch Nicolae Motora, pentru parochul întrodus şi pentru popor şi prosperarea lui.

Fie, ca acest însemnat act pentru noul întrodus paroch Dimitrie Moisin sĕ fie un bun început, pentru a-şi ferí turma de lupii cei răpitori, — conservarea limbei nóstre scumpe, — pentru fericirea vremelnică şi vecinică a poporului, care cu drag l'a primit în sînul sĕu ca pe un părinte adevĕrat.

Argus.

De la sate.

— Daruri casei Domnului. — Şcólă română. — Preot harnic. —

Călean, 24 Nov. v. 1901.

E un lucru deja de obşte cunoscut că sublimitatea cultului nostru bisericesc numai aşa îşi are valórea sa măestetica şi edificarea religiósă, dacă e celebrat cu evlavia cuvenită şi melodii corecte pe lângă cari recerinţe neapărat de lipsă sunt ornamentele corespundĕtóre.

Altcum pe cât de sublim şi înălţător e cultul nostru, în analisă contrară e un ce respingĕtor.

M'a cuprins mirarea când aflaiu că în ce stări deplorabile sunt edificiile nóstre bisericesci aici pe Câmpie. Tot numai bisericuţe mici de bârne, ridicate tot afară din comună, poţi vedé pe aici; şi multe din ele sunt chiar fără ferești, aşa în cât şi în ziua mare numai de la lumină poţi ceti. In ornamente sunt sărace până la estrem. Mulţi atribue aceste jurstări sĕrăciei proverbiale a poporului nostru de pe aicia, ceea ce nu e tocmai de credut.

Eu unul o atribui neinteresului conducĕtorilor şi în special al preoţimei, cum şi amestecului confesional ce vedi pe aicia: Câte o comună micuţă are câte 3—4 confesiuni: gr.-ort., gr.-cat., ref., r.-cat. etc. Un singur cas, şi se va vedé că şi pe aici se póte înălţa nimbul cultului nostru, dacă avem conducĕtori preoţi buni.

Cu permisiunea On. Redacţiuni voiu descrie numai un cas din cea mai miseră comună de pe Câmpie.

E vorba de comuna *Călean*. Aici biserica nóstră, vechiă de aprópe de 200 ani, încă se află situată pe un deal. Până în anul 1897 nu avea de cât o ferestruţă mică la altar, ear' ornamente abia numai un rând de vesminte, potir, cădelniţă, un prapor, — tot cele de la întemeierea ei. Azi biserica îşi are aspectul cuviincios, căci i-s'au tăiat fereşti, s'a adjustat înlăuntru după recerinţele moderne, potir, etc. are de aur, cădelniţă de argint, 4 rânduri de vesminte din cele mai splendide. Martor ocular fuseiu în Dumineca trecută, când un simplu servitor al cărui venit anual abia face 240 cor., aduse preotului un rênd de vestminte preoţesci procurate cu 70 cor. Numele lui e Trif *Briciu*. Tot atunci Irimie *Băgăcian* a donat o cruce de argint în preţ de 16 cor.; alţii mai mulţi la olaltă un rând de vestminte în preţ de 120 cor. Tóte aceste evlaviόse daruri casei Domnului se pot atribui numai preotului harnic Gavril *Simedrea*, care înzestrat cu atributele recerute la un preot: ca cântăreţ bun, orator bun, evlavios celebrator al cultului divin, atrage şi cele mai impetrite inimi.

Eată şi aci adânca înţelepciune a bunului nostru archiereu Ioan *Metianu*. Numai acum ştiu preţui sfaturile ce ni-le dĕdea Escelenţia Sa până eram în seminariu, punêndu-ne la inimă cultivarea mai intensivă a cântului bisericesc.

Causa nóstră şcolară aici de asemenea numai cinste îi face preotului nostru. Pe aici în tóte comunele este şi şcólă de stat, — póte pentru-că suntem în raionul „Cultur Egyletului". Aici încă e şcólă de stat înfiinţată pentru cele 5 familii magiare aflătóre aici, ba póte pentru altceva . . . Preotul nostru Gavril Simedrea a trebuit sĕ aibă resistinţă de fer la susţinerea şcólei nóstre, căci sunt nenumĕrate gónele ce le-a îndurat şi totuşi a eşit învingătoriu. Dovadă că şcóla din Călean face mândrie Câmpiei, unde şcólele nóstre mereu apun, ear' cele de stat rĕsar ca ciupercile.

Am credut că e bine sĕ dau publicităţii cele înşirate aci, pentru-ca şi credincioşii nostri din alte comune sĕ iee din ele îndemn întru înzestrarea bisericei cu daruri bine primite lui Dumnezeu, şi tot-odată sĕ arĕt, că dacă este voinţă şi pricepere, păstorii sufletesci ai poporului nostru drept-credincios pot duce la îndeplinire multe lucruri bune şi folositóre causelor nóstre şcolare şi bisericesci.

Dee Dumnezeu, ca aşa sĕ fie pretutindenea.

Teodor Libeg
Invĕţătoriu.

Un preot milostiv.

— Decembre, 1901.

Cetind în Nr. 121 c. al „Telegrafului Român" despre „Sfinţirea bisericei din Stena" am aflat acolo un lucru plăcut şi însemnat totdeodată. E însemnat, fiind-că rar, fórte rar ni-se dă ocasiune sĕ cetim despre asemenea inimi marinimóse", pentru binele comun.

Prin nobilele-i fapte veteranul părinte Iosif Lup a şters pata ruşinósă a preoţimei nóstre în ochii poporului că „popii i-a secat mâna de a da" şi totodată s'a făcut pildă bună de urmat şi altora.

I-s'au amintit o parte din multele donaţiuni ce le-a făcut spre binele neamului românesc, dar' multe 'i sunt încă necunoscute, căci marinimosul părinte e de credinţa: „sĕ nu ştie stânga ce face drépta".

S'a dat publicităţi însĕ spre a servi, precum am mai zis, de pildă şi altora ce sunt în aşa stare.

In câte comune de ale nóstre nu se simte lipsă de ajutoriu! Pentru ce óre nu'i lasă inima pe cei cu stare, a da cât de cât din al lor spre ajutorare? . . . Părintele Iosif Lup a procurat singur din al sĕu un clopot mare la biserica comunei sale în preţ de 700 fl.

Acésta încă e una din faptele nepublicate ale despomenitului donator. Las' că ajută dând bieţilor săteni împrumuturi cu interese fórte modeste de 6%, şi câte alte ajutóre tinde celor lipsiţi??

Inchipuiţi-vĕ, stimaţi lucrători în via Domnului, ce bine védut e de credincioşii sĕi poporeni iubitul vostru coleg!! Şi când te cugeţi la feliul cum a ajuns nobilul părinte la aşa stare, 'ţi vine la moment îndemn şi aplecare spre a 'i urma.

Spune acest nobil părinte: „Ei! băeţi, în tinereţele mele eram colduş — dar' m'am svêrcolit mereu — cruţarea, sirguinţa şi onestitatea în tóte lucrurile mele, cum şi ferirea de lucs încet încet m'au ridicat de la crucer la floren, de la floren la zeci, sute, mii, ba acuşi în urmă la zeci de mii. Şi fiind că n'au putut fi în ascuns donaţiunile mele, cum credeam şi voiam sĕ fie, vi-am spus şi calea ce am urmat într'u câştigarea bunurilor mele".

Multe — şi precum am zice, destulă jertfă de la un om pentru binele naţiei — dar' inima i nobilă nu 'l rabdă a se mulţămi cu atât!!

Bunul părinte e singur membru pe viéţă al despărţemêntului Cohalm al „Asociaţiunei". Conducĕtorii acestui despărţĕmênt au plănuit ţinerea de prelegeri economice poporului de prin comune. Ce bine venită ar fi o „fundaţie" spre scopul de a înlesni conducĕtorilor asociaţiunei ţinerea cât de des de asemenea prelegeri prin comune!! O faptă pentru care poporul ar fi în veci mulţămitor şi recunoscĕtor acelei „inimi nobile".

Şi întrĕ cele ce după acésta vei face, amintesce ţi, bunule părinte, şi de comuna în care ai pus primul fundament bogăţiei Dtale şi din al cărei sîn îţi este şi mult stimata-ţi soţie, ai cărei poporeni îţi zic: „nu ne uita că în schimb nici noi nu te vom uita".

„Cel întâlnit".

P. t. domni cari sunt încă în restanţă cu abonamentul la ziariul nostru, sunt recercaţi respectuos, sĕ binevoéscă a-şi achita restanţele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administraţiunea.

NOUTĂȚI

Ședința publică. A séră și-a ținut societatea de lectură „Andreiu Șaguna“ a elevilor seminariului din loc obicinuita ședință publică în amintirea metropolitului Andreiu Șaguna. Ședința a fost cercetată de public numĕros, — chiar prea numĕros pentru sala în care s'a ținut ședința. Tocmai din acest motiv — și din motivul că arangiatorii ședinței n'au ținut de cuviință sĕ reserve un locșor pentru raportorii ziarelor, de unde sĕ vadă și sĕ audă și sĕ-și pótă face notițele, — mancitatea acestui raport nu póte cădé în sarcina raportorului. Din fundul salei, de pe după spatele chiămaților și nechiămaților, și apoi prin crepătura unei uși scriitoriul acestor rênduri a observat întrĕ óspeții presenți pe Inaltpreasânția Sa metropolitul, pe Preacuviosia Sa vicariul, pe asesorii consistoriali Z. Boiu, (cu familia), M. Lazar, N. Cristea, (cu familia), N. Ivan, M. Voilean, (cu familia), apoi pe dd. P. Cosma (cu familia), Marienescu, Pipos, Penciu, Dr. Vecerdea (cu familia). Ședința a fost deschisă prin un discurs avêntat, rostit de presidentul societății, profesorul George Proca, după care corul societății a cântat „imnul studențesc“ de Cerne, o composiție nu tocmai dintrĕ cele mai de frunte. Bine a fost primit „cuvêntul festiv“ rostit de clericul de cursul III. Dimitrie Borcea și poesia „Paul Chinezul“ declamată de Octavian Stanca, pedagog de cursul III. Ambele au fost aplaudate. Asemenea și celelalte puncte ale programului, deosebi disertația „arta și religiunea“ a clericului de cursul III. George Tulbure și corul „Până când țineam cu codrul“ (composiție de I. Mateiu) au fost bogat rĕsplătite cu aplause din partea publicului. Mult haz a produs dl I. Tocitu, cl. c. I., cu declamarea *Electoralelor* de Negruzzi.

După încheerea programului Inaltpreasânția Sa metropolitul esprimându și mulțămirea față cu prestațiunile elevilor i-a îndemnat la zel și diligință în tóte cele bune și de folos lor și poporului pe care eșind în viéța practică vor avé sĕ-'l conducă și lumineze.

*

Alegerea de protopresbiter al Vêrșețului. Luni s'a efectuit, sub conducerea comisariului consistorial Andreiu Ghidiu, ppresbiter în Caransebeș, alegerea de protopresbiter pentru tractul *Vêrșețului*. La prima votare se daseră 65 bile (de la 64 deputați presenți), în urma cărei incorectități s'a proces la votare nouă, când apoi dintrĕ 61 voturi a întrunit 45 concurentul *Dr. Petru Ionescu* (profesor de teologie în Caransebeș), 8 concurentul Dr. Petru Barbu (profesor de teologie în Caransebeș) și 7 voturi concurentul David Terfĕlógă (paroch în Reșița). Pe basa acestui resultat comisariul consistorial a declarat pe Dr. Petru Ionescu ales protopresbiter al tractului Vêrșețului. Rĕmâne acum, ca forul competent sĕ și spună cuvêntul final în afacere.

*

Alegere de paroch. Duminecă în 25 Novembre, sub conducerea protobresbiterului tractual Ioan *Petric* s'a efectuit alegerea de paroch în comuna *Crizbav* (protopop Brașovului) unde dintrĕ 3 candidați, rĕpășind 2, a fost ales cu însuflețire concurentul *Ioan Schiopu*, paroch în Țințari și administratorul aceștei parochii. Alegerea a decurs în cea mai bună ordine, asemenea și bucuria a fost generală, căci prin acéstă alegere poporenii din Crisbav au readus la vatra părintescă pe alesul inimei lor.

*

Conveniri sociale în Lugoj. La iniciativa mai multor fruntași români din Lugoj s'a pus la cale arangiarea de așa zise conveniri sociale, cari însĕ, judecând după programul primei conveniri ținute Sâmbătă séra, sunt cu drept cuvênt serate literare și musicale. Despre convenirea de Sâmbătă „Drapelul“ scrie următórele:

Prima convenire socială a publicului român din Lugoj a avut loc Sâmbătă séra în sala Casinei române și succesul a întrecut tóte așteptările. Publicul s'a întrunit în numĕr frumos și destul de punctuos, așa încât deja la orele 8 și 20 minute s'a putut începe programul. In numele comisiei pregătitóre a deschis convenirea Dr. Cornel *Jurca* cu un discurs inaugural, în care a precisat scopul și menirea acestor conveniri. Elocventul discurs a fost primit cu aplause. A cântat apoi dșóra Eugenia *Gurguț* frumosul cântec „Păsĕrică călĕtóre“ de Vasiliu, acompaniamentul la pian l'a susținut dșóra Catița *Iorga*; ambele debutante au fost rĕsplătite cu aplause însuflețite. Punctul de culminațiune al seratei a fost magistrala conferență a lui Dr. Traian *Vuia* despre „Viitoriu“. Conferența acésta, ținută în formă și stil distins, este un product de o valóre deosebită, care întrece cadrele modeste ale convenirilor. Modul de predare al dlui Dr. Vuia e fórte simpatic și sugestiv. Bine înțeles, aplause îmbelșugate au resplătit pe conferențiar. Ca ultim punct din program a fost „Il Trovatore“, fantasie pentru violină de D'Alard, cântată pe violină de dșóra Silvia *Iorga* și acompaniată la pian de dna Maria V. *Branisce*. Publicul a rĕspuns cu aplause bine meritate. Drept încheere s'a improvisat o „horă“ și deschiḑêndu-și Terpsichore imperiul, s'a continuat veselul dans până la miez de nópte. Procsima convenire socială e Sâmbăta viitóre.

*

Sfințire de biserică. Duminecă (1 Decembre n.) s'a făcut sfințirea bisericei renovate din *Buituri* (tractul Hunedórei) prin administratorul protopresbiteral Titu *Gheaja* protopresbiter al tractului Hațeg asistat de preoții Ioachim și Ioan *Pinciu* din Buituri și C. *Dăncilă* din Mănierĕu. După serviciul divin protopresbiterul a ținut credincioșilor o predică frumósă și instructivă. La festivitatea sfințirii a luat parte fórte mult public din comunele vecine Mănierĕu, Pestișul inferior, Sâncraiu etc., cum și din opidul Hunedóra.

*

Atentat în biserică. Duminecă în decursul liturgiei un preot tiner a atacat pe plebanul bisericei din *Meran*, voind sĕ'l sugrume. Cu mare greu a fost făcut inofensiv și dus în sacristeriu, unde a leșinat. S'a constatat apoi, că tinerul preot nebunise subit. Cum scriu ziarele de acolo, nenorocitul e magiar.

*

Demonstrațiuni antigermane. Duminecă s'au făcut în *Lemberg* de nou demonstrațiuni antigermane, după desvĕlirea monumentului poetului polon Ujejski. Mulțime de public, până la 10.000 de ómeni: studenți și profesori de universitate, amploiați orășenesci, preoți, femei și copii, au mers la consulatul german, unde au aruncat cu tină asupra emblemei consulatului. După cinci pătrare de ceas au eșit întru apĕrarea consulatului trei companii de infanterie și una de cavalerie. Mulțimea însĕ plecase deja la statua lui Goluchovski, contra căreia încă a demonstrat.

Ziarele de Luni spun, că demonstrațiunea de Duminecă era în așa cadre și de așa caracter, cum numai studenții din Varșovia obicinuesc a face în préjma revoluției.

*

„Nu l'a cunoscut nimeni.“ Pe un intravilan pustiu de la periferiile Budapestei a fost aflat cadavrul unui om necunoscut, ear' lângă cadavru un revolvĕr. S'a aflat la el și o scrisóre de următoriul cuprins: „In viéță nu m'a cunoscut nimeni; nu mĕ cunóscă nici de aici 'nainte. . . . . .“

*

Mine de aur de pe timpul Romanilor. In hotarul comunei Borgo-Bistrița este muntele Delbidan, renumit de minele de aur cultivate deja pe timpul Romanilor. Aceste mine au fost mai târziu neglijate. In timpul din urmă o societate englesă proiectéză reluarea lucrărilor, deóre-ce după cercetările făcute s'a constatat o cantitate mare de aur în acest munte. („Gaz. Trans.“)

*

Știri mĕrunte. Pe 17 Decembre e convocată *congregația estraordinară* a comitatului Caraș-Severin, întrĕ agendele căreia este și constituirea comisiunii de candidare pentru alegerile funcționarilor comitatenși și constituirea comisiunii pentru *fundațiunea Antonescu*. In 18 Decembre se va face apoi alegerea funcționarilor. — *Dimitrie Chiroiu*, originar din Comloșul-mare, a fost promovat Sâmbătă la universitatea din Cluj doctor în științele juridice. — Ministrul Darányi, pentru a da lucrătorilor fără muncă ocupațiune, a hotărit sĕ încépă încă în 1902 lucrările pentru clădirea părții gotice a museului agronomic din Budapesta, cari aveau sĕ se efectuéscă numai în 1903. Cheltuelile sunt preliminate în sumă de un milion de coróne. — Trei studenți și un comerciant din Bingen plecând Duminecă cu luntrița pe Rîu, luntrița s'a rĕsturnat, ear' ei s'au înecat în valurile rîului.

Din public.*)

Daruri de Crăciun pentru săracii noștri.

> „Mila dată săracilor te curăță de pĕcate, îți câștigă îndurare și viéță vecinică.“
>
> *Incripția pe icóna Maicei Domnului, din localul „Reuniunii sodalilor romani din Sibiiu“.*

La lista ce circulă în scopul adunării darurilor ce se vor împărțí prin „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ în ziua ajunului Nascerii Domnului nostru Iisus Christos întrĕ săracii noștri, Patronul Reuniunii, Inalt Preasânția Sa Domnul *Ioan Metianu*, archiepiscop și metropolit a binevoit a contribuí suma de *20 coróne*.

Lacrĕmile vărsate de sĕracii noștri servéscă de cea mai inaltă recompensă pentru toți aceia, cari posibilă ne fac acéstă manifestare a simțului și datorinței creștinesci.

Sibiiu, 23 Novembre n. 1901.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

V. Tordășianu
president.

I. Apolzan
notariu.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

PARTEA LITERARĂ.

Principiul dualistic în religie și în filosofie.

(Urmare).

de Ioan Lupaș.

La primii filosofi nu aflăm distincția hotărîtă, separarea precisă a spiritului de materie, ci întâlnim la ei confundarea adeseori conștientă — a acestor 2 lucruri opuse. In teoriile așanumiților filosofi *hylozoiști* [1]) aflăm o concepție unitară, o nisuință de a deduce universul întreg dintr'un singur element, care primind diferite forme, produce o mulțime de înfățișeri cu totul deosebite dar' al căror cuprins, a căror esență e una și aceeași. Astfel ia d. e. Thales apa, Anaximandros aerul, Heraclit focul, ca singur element constitutiv, ear' alții combină câte 2—3 la un loc d. e. Empedocles în esplicarea genetică a universului se apropie mai tare de credința mitologică, primind tóte 4 elementele (apa, focul, aerul și pământul), ear' ca aranjatóre a acestor elemente și ca susținĕtóre a ordinei dintrĕ ele stabilesce *dragostea*. Și precum dragostea unindu-le pe tóte, creéză o perfectă armonie întrĕ ele, tot astfel cândva — la sfêrșitul lumii — *ura* le va desbina și va produce ruină, peire. In stabilirea acestor 2 agenți (dragostea și ura) încă pare a se ivi o formă obscură a unei concepții dualiste.

Prima pronunțare — nu de tot hotărîtă — a principiului dualistic pe terenul filosofiei, o aflam la *Anaxagoras* [2]), care pentru aranjarea materiei și pentru crearea armoniei admite o putere spirituală: *mintea* (*νοῦς*), care a introdus ordinea în chaosul materiilor. Nu póte însĕ nici el esplica ființa acestei puteri.[3]) O consideră tot ca un fel de materie, dar' cu mult mai fină și mai curată, decât celelalte.

Prin o diferențiare mai hotărîtă întrĕ acest *νοῦς* al lui Anaxagoras și întrĕ materie s'ar fi făcut începutul principiului dualistic, dar' acésta nu s'a putut întêmpla, deórece nu târziu după Anaxagoras își intemeiéză *Democrit* sistemul sĕu atomistic, pe care îl întăresce în urmă și școla lui Epicur și care profeséză numai materia ca existentă.

Cu începutul erei creștine filosofia grecéscă încetul cu încetul se ofilesce, încétă, și graiul celor-ce propagau principiul atomistic al lui Democrit a trebuit sĕ amuțéscă. Intreg evul mediu filosofia abia mai vegetéză. E folosită numai ca subordinată teologiei și mai mult ca făcênd servicii acesteia. Vre-un curent nou, independent, vre-o doctrină reformătóre pe terenul filosofiei in timpul acesta nu apare, căci singura rîvnă a teologilor-filosofi era numai de a puté înțelege adevĕrurile revelațiunii, — adevĕruri, de cari numai cu ajutoriul filosofiei se puteau apropia. De aceea susțin unii că evul mediu nici nu a avut de loc filosofiie sau și dacă a avut, acésta a fost pironită cu totul în serviciul teologiei și folosită ca propteaua acesteia. — Numai la începutul evului nou s'a eliberat filosofia de sub conservativismul teologiei, și recâștigându-și independența, a reluat firul desvoltării și resolvării problemelor atât de mult cernute și rĕsbătute de filosofii elini și puse apoi la dosar pe timp de o mie de ani și mai bine.

In restimpul acesta principiul dualistic îl vĕḑurăm manifestându-se pe teren religios în unele credințe sectare; îl aflăm și în gândirea învĕțaților de pe acele vremuri, dar' e lipsit de basa filosofică recerută; are mai mult un colorit teologic. Forma sa hotărîtă și-o primesce de la filosoful *Renatus Cartesius* [4]) care se și consideră de întemeietorul și propoveduitorul principiului dualistic în filosofie. Descartes construesce noțiunea; „*substanță*“ și o împlântă în terenul filosofiei așa, că întregei filosofii moderne îi dete de lucru cu acésta noțiune, pe care el o definesce astfel: „*Substantia est ea res, quae ita existit, ut nulla alia re indigeat ad existendum*“. Prin introducerea noțiunei de substanță s'ar păré că Descartes a voit sĕ întemeieze *un sistem monistic*, căci tot ce e în lume, după învĕțăturile ce profeséză Descartes, sĕ cuprinde sub acéstă vagă noțiune. Resultatul însĕ e cu totul opus, căci Descartes, de-și recunósce numai o singură substanță, totuși e silit sĕ admită diferință clară si evidentă, ce esistă întrĕ însușirile (*atributele* sau *modurile*) lucrurilor, fără de cari atribute noi lucrurile nu ni-le-am puté închipui și cari forméză o parte esențială a lucrurilor respective. Atributele acestea Descartes le împarte în 2 clase:

Atributul substanței *corpurilor* e estensiunea (*materia*).

Atributul substanței *minții* e cugetarea (*spiritul*).

Prin diferențiarea atributelor Descartes din monismul preconceput ajunge la stabilirea principiului dualistic, căci de fapt materia și spiritul sunt 2 substanțe, cari n-au nimic comun, și cari, pentru-ca sĕ pótă esista, n'-au lipsă una de alta. Nici una nu e avisată la intervenția celei-lalte (Principiul lui *Geulinx* și al ocasionalismului întemeiat de dînsul).

(Va urma.)

---

[1]) hylozoiști se numesc primii filosofi elini, cari susțineau, că *materia* (*ὑλῆ*) *trăesce* (*ζώει*),

[2]) fil. grec din sec. V. a. Chr.

[3]) De aceea zice Aristotel, că acest *νοῦς* la Anaxagoras, întrĕ celelalte materii are chiar același rol ca un om treaz într'o mulțime de ómeni beți (Veḑi: Pallas-Lexicon sub Anaxagoras!)

[4]) R. C. sau Renè Descartes, filosof francez (1596—1650) întemeietorul raționalismului.

Cărți și reviste.

Au apărut:

„Enciclopedia română“ *fascicolul 24* (*vol. III.*), conținênd articoli de la *Mirabeau* până la *Negativ*. Fascicolul 23 apăruse înainte cu aprópe un an și acest lung interval de pausă direcțiunea Enciclopediei ni-l esplică și justifică prin împrejurarea, că pe timpul lunilor de vară colaboratorii esterni au absentat de a casă și astfel nu au putut pune la disposiția direcțiunii articolii dați lor spre elaborare.

Dintrĕ articolii mai de interes din fascicolul apărut acum amintim articolii: Mircea, Mitologia, Móra (cu douĕ ilustrațiuni), *Mocsonyi* (cu arbor genealogic și ilustrațiune mausoleul familiei Mocsonyi), Moga, Mohamed, Moldova, Moldovan, Mommsen, Monach, Morariu, (Andreievici), Moruzi, Moți, Moțoc, Movilă, Muntean, Muntenia, Murĕșan, Murgu, Mustața (familie bucovinénă), Napoleon, Năsĕud, Natalitate, Neamțu (județ și cetate) etc.

Abonamentul la „Enciclopedia română“ e 20 coróne de fie-care tom și se primesce numai pentru opul întreg, avênd a se solví anticipativ cel puțin pentru câte 3 fascicoli ori pentru câte un tom (un fascicol 2 coróne). Editura W. Krafft în Sibiiu.

*

„Casa rurală în raport cu marea și mica proprietate din punct de vedere economic“, de *Vasilie S. Moga*, profesor, Bucuresci, tipariul institutului de arte grafice „Eminescu“ (Bulevardul Elisabeta Nr. 6.) Estras din „Economia națională“ Nr. 10 1901.

*

„Magyar-román társalgási gyakorlatok“, avênd ca introducere partea gramaticală a limbii române, de *Dr. Szöcs Géza*, profesor la gimnasiul de stat din Sibiiu. Sibiiu, editura lui George Meyer. Prețul 1 corónă.

După cum arată și titlul, cărticica e destinată deosebi pentru cei cari doresc sĕ-și însușéscă limba română. In cât e acomodat acest mijloc pentru-ca cineva sĕ învețe corect o limbă óre-care, și în cât dl Szöcs este stăpân *și* pe limba românĕ, vor spune eventual recensenții cărții.

*

„Revista Învĕțătorilor și învĕțătórelor din România, Nr. 5 (anul II.) cu următoriul sumariu: Spiritul de asociație, de P. Rădulescu; Egoism, de frații Pătrășcoiu; Crescerea morală, de V. Gr. Borgovan; Studiul aritmeticei, de M. Nicolescu; Corectarea temelor, de G. Vasilescu; Invĕțămêntul profesional, de D. Mândricelul, și alți articoli de interes didactic.

Revista apare în *Buzĕu* (bulevardul I. C. Brătianu Nr. 2) și costă 6 lei pe an.

Posta Redacțiunei.

Dlui I. P. în B. De-și cam întârziată, am luat totuși notă. Asemenea întêmplări trebuesc imediat raportate.

Nr. 1152/1901. [243] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Coroiu—Sânmărtin*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu postul de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele instruate conform legilor, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Cetatea de baltă, 16 Novembre 1901.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 530/1901. [240] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroch din parochia de clasa a III-a *Surduc-Copalnic* prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegrafui Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei preoțesci de la stat.

Concurenții la acest post au a și așterne petițiunile ínstruite conform normelor legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protporesbiteral în terminul deschis și a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserica parochială spre a-și arăta desteritatea în cântări respective a celebra și a cuvênta.

Fênațĕ, la 15 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cetatea de pétră în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Șovrea
administrat. protopresbiteral

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieți, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—
trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Nr. 882—901. [241] 3—3

Concurs repețit

Pentru întregirea parochiilor vacante de clasa a III-a:

1. *Săcămaș* cu filiile *Stăncești—Ohaba.*
2 *Muncelul mare* cu filiile *Boia-bîrzu* și *Muncelul-mic.*
3. *Poenița Tomi* cu filiile *Fereșdi, Merișor* și *Runcul mic*, — se publică concurs nou cu termin de 30 zile de la prima publicare în „T. R.“. Venitele împrennate cu aceste posturi sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari con·urenții 'și pot lua informațiuni de la comitetele parochiale și de la oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au sĕ înainteze petițiunile instruite conform normelor în vigóre și în terminul prescris subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Dobra (Hunyad-Dobra) la 20 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra, in conțelegere cu comitetele parochiale.

Iosif Morariu
protopresb.

Cine vrea sĕ câștige 400—600 cor. pe lună?

Una dintrĕ primele societăți de asigurare pentru copii caută Domni sau Dame pentru loco sau provincie ca acuisitori. Doritorii sĕ se adreseze sub **„Solid“ Sibiiu, strada Wolf Nr. 6.** [239] 2—3

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tiparu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învĕțătoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu Șematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu **pe tinichea, ținc, aluminium** etc. în ori-și-care mărime pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.
- Archangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zacharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

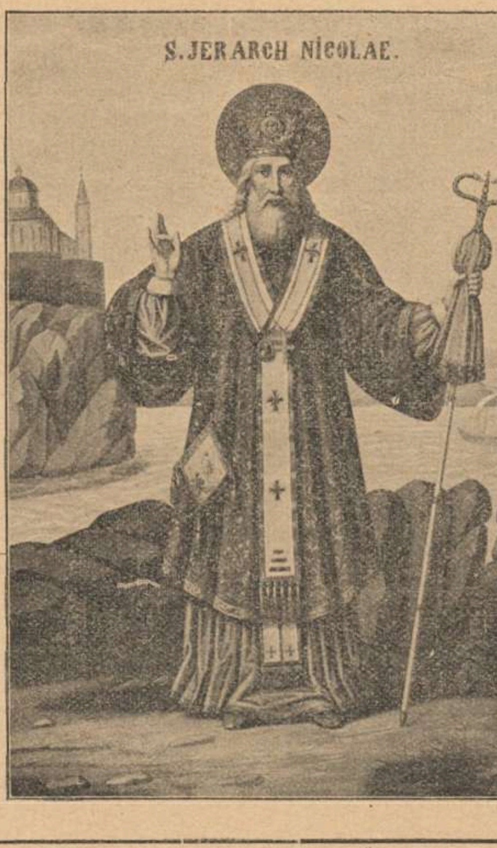
S.JERARCH NICOLAE.

I.
- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Rĕstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormênt
- Invierea Domnului
- Inălțarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nascerea Maicei Domnului
- Pogorîrea Duchului sfânt
- Nascerea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

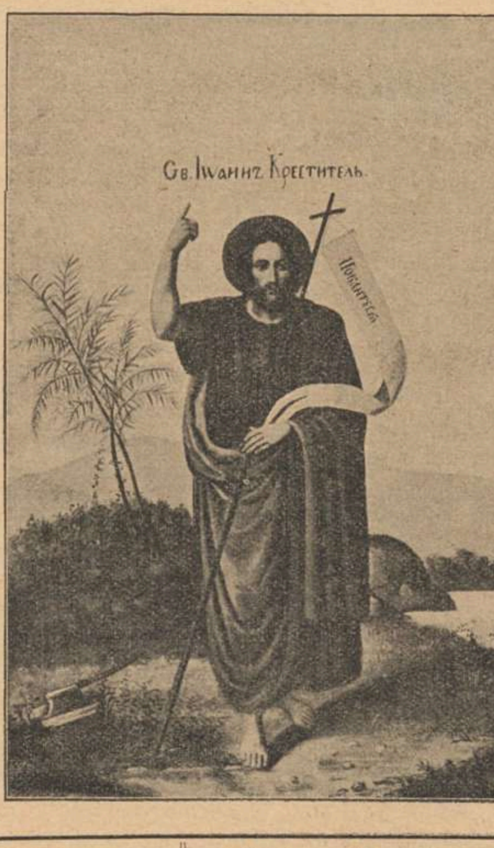

II.
- Iisus pe Cruce
- Inălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.
- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Archanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	Cor. fórte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32 20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tiniche cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu și țînc vor costa cu prețul metalului întrebuințat *mai mult.*

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 135 Sibiiu, Marţi 4/17 Decembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Statificarea administraţiei.

Sibiiu, 16 Decembre n.

Dieta a întrat în vacanţele de Crăciun. Joi a ţinut ultima şedinţă, ear' proxima şedinţă o va ţiné în 16 Ianuarie n. anul viitoriu.

Cam lungi vacanţe în raport cu cele din trecut, dar' sunt motivate de astă-dată prin împrejurarea, că tocmai acum se fac pretutindenea în comitate alegerile de funcţionari, pe un nou period de şase ani; se sevîrşesce deci un act fórte important în viéţa nóstră publică, de la care nu pot sĕ lipséscă cei patrusute şi mai bine de deputaţi dietali.

Li-s'a dat deci deputaţilor ocasiune sĕ asiste şi ei la acest act de autonomie municipală, care după tóte probabilităţile e ultimul de feliul acesta sevîrşit în ţéra nóstră; pentru-că după espirarea noului ciclu de şése ani, sau póte chiar şi mai nainte, funcţionarii administrativi nu vor mai fi aleşi, ci numiţi din partea guvernului, trecênd întréga administraţie în mânile statului.

Şi li-s'a dat acésta ocasiune, póte chiar pentru a se convinge, că după dreptul de alegere, eserciat în comitate aşa cum acum se esercíază, nu va plânge nimeni, pentru-că nu se face nici astăzi alta decât se *numesc* funcţionarii administrativi, fie din partea comitelui suprem care dispune de majoritatea voturilor în comisiunea candidătóre, fie din partea clicei, coteriei, clasei de interese, care esistă în fiecare comitat şi conduce acest act de căpătuélă.

Intrucât am putut pătrunde in spiritul vorbirei prim-ministrului *Széll* rostită în şedinţa de Joi a dietei magiare, administraţia numai într'atâta va trece în mânile statului, conform unui larg program al guvernului, că funcţionarii vor fi *numiţi*, nu mai mult aleşi, — lăsându-se însĕ cu totul intact dreptul autonom de până acuma al comitatelor, dreptul de controlă, care, amĕsurat promisiunii făcute din partea ministrului-president, va fi chiar lărgit şi pus pe base mai sănătóse. Ear' dacă e vorba *numai* de atâta, nu e nimic surprinḑĕtoriu pentru noi, naţionalităţile nemagiare din ţéră, obicinuite de mult a nu mai avé nici la administraţie, cum n'avem la justiţie, şi n'avem la postă şi nici la căile ferate, ómeni din sinul poporului, cari sĕ cunóscă nĕcazurile poporului şi întâiu de tóte — *limba poporului.*

Statificarea administraţiei, când o fi sĕ se facă, — şi ministrul-president a declarat în vorbirea sa de Joi că în curênd are sĕ o facă, — nu ne va aduce deci nici un rĕu nou, ci cel mult va confirma şi legalisa un rĕu cu care de mult ne luptăm, rĕul de a avé funcţionari străini de némul nostru, de datinile şi obiceiurile nóstre.

Póte însĕ sĕ ne aducă şi ceva bun, pentru-că în cele 14 proiecte de lege, pe cari dl *Széll* le-a pus in vedere şi a promis că în curênd le va presenta parlamentului, se va afla dóră vre-un paragraf care sĕ fie favorabil şi celor învĕţaţi cu rĕul.

Complexul de legi, cu care actualul guvern are intenţiunea sĕ reformeze administraţia nóstră, — conţine adecă două proiecte, cari *pot* sĕ ne privéscă pe noi fórte de aprópe, anume: legea despre dreptul de *întrunire* şi legea despre dreptul de *asociare.*

De ani de zile, gravamenul cel mai des trimbiţat al nostru a fost şi este tocmai confiscarea dreptului de întrunire, care sperăm că în noua lege ni-se va reda de nou, şi ne va fi garantat pentru viitoriu, astfel, ca sĕ nu ni-se mai pótă confisca prin ordonanţe ministeriale, lipsite de basă legală. Şi cum noi nu suntem pretensivi din fire, póte că ne vom mulţămi şi numai cu atâta. Căci cine póte sĕ ne dee mai mult, când nu cerem? Şi cum sĕ cerem, când n'avem ómeni acolo unde se face cererea, în parlament??...

Motivele decadenţei morale la poporul nostru.

(*Disertaţie, lucrată de preotul* ***Iosif Goga*** *din Reşinari, şi cetită în conferenţa preoţéscă din tractul Sibiiului.*)

Cuvêntul înaltului cap al bisericei nóstre adresat clerului din Archidiecesă a aflat viu rĕsunet în inima mea, şi cred că nu greşesc dacă zic, că în inima fie-căruia dintrĕ noi.

Ingrijirea de adevĕrat păstor al bisericei celei vii, durerea pentru scăderile ce le-a observat la poporul încredinţat păstorirei Sale, grija pentru sanarea posibilă a acestor scăderi transpiră din fie-care şir, ba din fie-care cuvênt al acestei pastorale.

E adevĕrat că preste tot se póte observa o rĕcélă condamnabilă faţă de cele religióse, şi pare că întrégă viéţa individilor e o alergare fără sfêrşit după câştigarea pânei de tóte zilele. Acéstă alergare, în multe casuri fără folos, sleesce puterile şi face pe indivịdi neaccesibili şi apatici pentru tot ce are altă menire.

De şi acéstă fugă după câştiguri materiale e atât de febrilă, totuşi şi în direcţia materială se póte observa, după cum zice şi Escelenţia Sa, şi după cum vedem şi noi în tóte zilele, o decadenţă netăgăduită.

Căci fapt e, că simţul religios moral a decăḑut în ultimii decenii şi tot asemenea şi starea materială a poporului nostru. A căuta cu îngrijire causa acestei decadenţe morale şi materiale, şi a vedé, a ne sfătui împreună, ce ne stă în putere nouă preoţilor a face pentru sanarea rĕului, este motivul întrunirei nóstre de astăzi în conferenţă. Bunul nostru Archiereu în zelul cu care cârmuesce biserica nóstră nu a pregetat a ne înlesni lucrul dându-ne unele puncte de mânecare asupra căror avem sĕ vorbim mai detailat.

De aceea ne-am adunat pentru-că păstori suntem şi pe care păstor nu îl va durea şi de cea din urmă din oile sale?

Care preot nu va dori sĕ aibă o turmă bună, ascultătóre, plină de zel pentru cele religióse, gata de a jertfi pentru altariul Domnului denarul seu?

Care preot nu va afla mulţămire sufletéscă ştiindu-se conducĕtor al unor fii buni cu simţ religos-moral?

Cine nu se va bucura, vĕḑênd că pa rochianul cutare îşi edifică o casă bună, altul prin muncă s'a ridicat din sărăcie la bunăstare, altul e capul unei familii bine crescute?

Pe care din noi nu ne dóre vĕḑênd une-ori contrarul celor espuse aci?

Sĕ ne dăm séma de rĕul ce bântue în poporul nostru. Constatat este, că peste tot simţul religios numai este cel înainte de 20—30 de ani. Causele acestei decadenţe am încercat a le enumera încă în conferenţa din anul trecut, aflu de lipsă însĕ a mai împrospĕta cele zise, de-şí în mod mai fugitiv. Voiu face o mică comparaţie întrĕ acum şi înainte cu 30 ani.

Inainte cu 30—40 ani întrégă instrucţiunea o cuprindea studiul religiunei. Elevul nu cunoscea decât bucóvna, ceaslov, psaltire şi rugăciuni, ear' după-ce eşia din şcólă, continua a ceti Dumineca şi sĕrbătórea în „*vieţile sfinţilor*“, „minunile maicei Domnului“ şi alte cărţi de cuprins bisericesc. Astea erau tot ce se învĕţa. Astăzi trebue sĕ ţinem pas cu lumea, şi o instrucţiune de feliul acela nu ne mai póte mulţămi. Studii varii umplu planul de învĕţămênd al şcólei elementare şi studiul religiunei are cel mult 3 ore pe sĕptĕmână. Se va zice că întrégă instrucţiunea e pusă pe basă religiósă morală, ceea-ce e şi adevĕrat.

De aceea, un învĕţător consciu de chemarea sa va face neasĕmănat mai mult în cele 3 ore de cât cel înainte de 40 ani în întrégă sĕptĕmâna. Ce impunea atunci, era nepriceperea celor învĕţate în mod mechanic, de rost. S'a făcut un pas gingatic în ale instrucţiunei în comparaţie cu vremile de înainte de 40 ani, şi dacă ómenii sunt totuşi mai puţin religioşi de cât pe timpul acela, causa nu póte fi lipsa de instrucţiune, ci mai mult spiritul timpului de astăzi, opus celui de atunci. Acésta se póte observa nu numai la noi, Românii, ci şi la alţii.

Se mai ating un lucru, care îşi are începutul tot pe timpul acela, de înainte cu 20—30 ani. In apropierea oraşelor ómeni cu dare de mână îşi dau copiii un an doi mult 3 la şcóla din oraş ca „sĕ înveţe limbă“ după cum ziceau ei, pentru-că a 'i face învĕţători sau alt-ceva era lucru mai de rênd. Acolo pe timpul acela nu se purta destulă

FOIŞÓRĂ

Din trecut.

Schiţe istorice din anul 1861.

(De suvenire dulce Românilor din comitatul Caraş.)

de **Iosif Olariu.**

Mare şi epocal numesce Istoria anul 1848, când s'a vĕrsat mult sânge nevinovat şi a costat viéţa a multe mii de Români până-ce s'a desfiinţat jobăgia barbară. Dar' nu de mai puţină însĕmnătate se póte numí şi anul 1861, când s'a desfiinţat absolutismul nesuportabil.

In anul 1861 Majestatea Sa Francisc Iosif I. a desfiinţat absolutismul bachian şi a proclamat constituţia patriei cu dreptatea şi egalitatea popórelor şi cu autonomia Banatului împărţit în 3 comitate şi anume: al Caraşului, Timişului şi al Torontalului, punênd în fruntea lor câte un comite suprem.

Dar' întrĕ tóte comitatele din patrie dór' al Caraşului a fost cel mai fericit, pentru-că în fruntea lui a fost numit un bărbat providenţial, advocatul cel renumit, şi fala advocaţilor din Pesta, *Emanuil Gozsdu.*

Şi bine l'au botezat gazetele cari l'au numit advocotul renumit şi fala advocaţilor; pentru-că numele lui Gozsdu Emanuil se va pomeni de Români cu multă pietate cât vor esista ei pe globul pământului.

„*Telegraful Român*“ de la Sibiiu după vorbirea lui Gozsdu în casa magnaţilor ca Comite suprem, a scris astfeliu: „Ziua de eri va fi mare pentru Istoria Românilor, un eveniment, care va fi scris cu litere de aur pe paginile ei. Advocatul cel renumit şi fala advocaţilor din Pesta, acel bărbat pe care magiarii când aveau sé întreprindă ceva de însemnătate, ci totdéuna îl alegeau de conducĕtoriul şi apĕrătoriul lor. Acel bărbat se făcú eri apĕrătoriul naţiunei române în casa magnaţilor“, ş. a. ş. a.

Magiarii după vorbirea lui Gozsdu în casa de sus, multe zile au şoptit pe strade şi cafenele, că aşa ceva nu au aşteptat de la el.

Apoi atunci pentru constituirea comitatului, resp. pentru alegerea oficianţilor de la vice-comite până la notari încă nu erau organisate cercurile ca în ziua de azi, cu câte 2, ori mai mulţi membri, pe câte 3, respective pe 6 ani.

Atunci s'a esmis din centrul comitatului nişte comisari şi sub presidenţia lor s'au ales din fie care comună câte 2, sau mai mulţi membri cu drept de a alege oficianţi la comitat.

Poporul român cu geniul seu admirabil moştenit de la protopărintele seu Divul Traian, cât a prins vestea că pe orizontul seu a rĕsărit un Gozsdu, îndată s'a deşteptat din letargicul somn secular şi cu tineri cu bĕtrâni, alegĕtori şi nealegĕtori a mers la Lugoj, cum merg creştinii adevĕraţi la s. biserică în Dumineca Paştilor, încât curtea comitatului destul de spaţiósă, ba chiar şi piaţa oraşului, ţi-se păreau un têrg mare, nu alta.

Apoi sub fericitul Gozsdu ca Comite suprem comitatul Caraşului a fost organisat aşa:

1. Vice-comite I român, 2. protonotariu, 3. proto-fiscal, 4. proto-inginer, 5. preşedinte la sedrie 6, vice-notar I, 7, archivariu I, 8, general cassa-perceptor, 9, protojuḑi 3, şi alţi oficianţi de însemnătate în comitat toţi Români unul ca unul.

Ear' cei 6 deputaţi de la dieta din Pesta aleşi în comitatul Caraşului, încă au fost toţi 6 Români şi anume:

1, *Andreiu Mocsonyi* la Lugoj, 2, *Vincenţiu Babeş* la Sasca, 3, *Filip Pascu* la Bocşa-română, 4, *Alois Vlad* la Zorlenţul-mare 5, *Dr. Aureliu Maniu* la Făget şi 6, *Ioan Faur* la Oraviţa.

Dar' cu tótă organisarea asta atât de măréţă şi de naţională, totuşi s'a aflat unul, care D-zeu sĕ-'i ierte pĕcatele, că a murit nu de mult, şi departe de locul nascerii sale, şi nu a scris ce a scris din ură personală, ci din zel naţional prea înfocat — care a critisat alegerea — organisarea — în Gazeta Transilvaniei, şi la care critică fericitul Gozsdu a rĕspuns cum s'a cuvenit, apoi a încheiat epistola sa cu următórele:

„Fraţilor Români! Eu stau pe vêrful turnului, cine întră în biserică lovesce în mine, — aşteptaţi până după mórte şi atunci veţi judeca pe Gozsdu.“

Filosofia şi rutina lui Gozsdu póte nu au priceput'o bărbaţii nostri până abia după mórtea lui.

Atunci magiarii făcênd mare gălăgie în dietă, după natura lor, Impĕratul a trimis pe generalul sĕu încreḑut contele Haller, care cu sabia ridicată şi cu voce 'naltă a strigat în dietă: „In numele Majestăţii Sale Impĕratului vĕ poruncesc, ca în timp de 20 de minute sĕ părăsiţi toţi casa dietii“.

Atunci nu se vorbea de rege, pentru-că încoronarea a fost abia la an. 1867.

Şi la comanda generalului Haller gălăgăcioşii de mai nainte n'au mai zis nimica pentru-că palatul dietei era încunjurat de armată numĕrósă.

(Va urma.)

grijă pentru-ca copiii sĕ se împărtăşéscă de studiul religiunei. Intorşi a casă, cei mai mulţi din ei escelau prin a se arĕta necredincioşi, creḑênd că cu cât se arată mai indiferenţi faţă de biserică cu atât sunt mai învĕţaţi. Esemplul rĕu a aflat totdéuna imitatori şi astfel acestea s'au înmulţit şi astăzi au devenit o adevĕrată plagă. E fórte greu a convinge în ale religiunei pe acesti semidocţi, cari sunt în credinţă că şi ei ştiu ceva. Astăzi studiul religiunei la şcólele străine e mai bine îngrijit, ceea-ce şi era neapărat de lipsă. Ţin fórte mult, ca sĕ se dee deosebită atenţiune studiului religiunei la şcólele străine.

Poporul înainte cu 30—40 ani era mai mult legat de vatra sa, fiind comunicaţiunea cu mult mai grea şi anevoiósă de cât în zilele nóstre, când aburul duce pe ómeni în cele mai mari depărtări. Fiind totdéuna a casă, ómenii erau mai conservativi în tóte pentru-că nu cunosceau aprópe nimic din lumea din afară, ci lumea pentru cei mai mulţi o constituia satul în care trăiau. Călĕtoriile îşi au de sigur şi partea lor bună, dar' pentru popor de multe-ori şi partea rea. In călĕtorii ómenii vin în contact cu diferiţi indiviḑi de tot felul de confesiuni şi cu diferite precepte morale, cari de multe-ori au înrîurinţă stricăciósă asupra indiviḑilor, a familiilor şi astfel a întregei societăţi. In privinţa acésta avem destule esemple în deosebi noi cei aprópe de România. Mulţi de ai nostri ómeni evlavioşi, ómeni buni, se întorc, după-ce au petrecut câţiva ani acolo, stricaţi, trupesce şi moralicesce.

Causa este că în România aflà adăpost multe venituri de preste tot locul şi astfel şi cei buni se infectéză. In deosebi lipsa de respect faţă de preot se lipesce de ei, şi necercetarea bisericei. Acestea sunt rele, cari ca un morb contagios cércă a se ivi la noi. Inainte cu 20—30 ani bărbaţii nostri inteligenţi îşi arĕtau iubirea şi alipirea faţă de biserică cu tótă ocasiunea. Aduc ca esemplu pe repausatul *Iacob Bologa*, despre care şi astăzi vorbesc Reşinărenii că „cât de frumos cânta în strană, de-şi era un domn aşa mare". Astăzi unii dintrĕ ómenii nostri inteligenţi, nu numai că nu cercetéză biserica, dar' cu o uşurinţă condamnabilă se folosesc de espresiuni nesocotite în faţa ómenilor din popor, combătênd obiceiurile frumóse la diferite ocasiuni precum: nunte, îngropăciuni, pomeni etc. Aceste obiceiuri le-a păstrat poporul şi ele ne mai reamintesc vremuri frumóse apuse. Un mare rĕu fac deci cei cari urméză aşa, pentru-că rĕul înfiltrându-se încet dar' sigur strică mult simţul religios, şi cu cât se află mai mulţi astfel de indiviḑi într'o comună cu atât rĕul devine mai mare. Esemplul acesta rĕu prinde în deosebi la semidocţi.

(Va urma).

Şedinţa publică a Societ. de lectură „Andreiu Şaguna"

— *Raport special.* —

Sibiiu, 14 Decembre n.

Suntem datori sĕ păstrăm vie amintirea bărbaţilor, cari au trăit şi au murit pentru noi, căci altfel nu am meritat sĕ-i avem — zicea entusiastul *George Bariţiu.* Şi cu drept cuvênt. Ori-ce popor cu aspiraţiuni de cultură, venerarea memoriei bărbaţilor lui mari şi-a considerat'o de cea mai sfântă a sa datorinţă. Cultul bărbaţilor ilustri prin faptele lor istorice este la un popor mărturia conştiinţei de sine şi simţului de recunoscinţă în present şi o garanţă sigură de viitor.

Avut'am şi noi din voia cerului, un bărbat, care ca un luceafĕr a strălucit pe orizontul vieţii nóstre naţionale şi bisericesci, avut'am pe nemuritorul Archiereu *Şaguna.* De la el avem aprópe tot ce avem, datori suntem deci ca memoria lui pe veci s'o venerăm.

O dovadă vie că focul sacru al cultului faţă de acest mare bărbat al nostru arde necontenit şi pe vatra sufletului tinerimii nóstre, este *şedinţa publică*, ce o aranjéză Societatea de lectură „*Andreiu Şaguna*" an de an de la data esistenţei sale, în memoria nemuritoriului ei patron totdéuna în preséra zilei de Sf. Andreiu. Acésta e ziua cea mai însemnată în viéţa societăţii şi la sĕrbătorirea ei participă cu multă plăcere şi publicul nostru sibian.

Şedinţa de Joi séra ca de regulă s'a ţinut în sala cea mare a seminariului „Andreian — ai cărei păreţi erau mult prea îngusti pentru a încăpea publicul numĕros şi distins care se adunase, avênd în frunte pe Escelenţia Sa I. P. S. nostru archiepiscop şi metropolit *Ioan.*

Şedinţa o deschide preşedintele societăţii, zelosul profesor seminarial *Dr. George Proca,* printr'un discurs scurt, dar' plin de miez şi avênt, după care imediat corul societăţii, dirigiat de dl *Ioan Mateiu*, student conservatorist, intonéză cu însufleţire *Imnul studenţesc,* composiţiune de T. Cerne, cea mai succésă pe care a aflat'o regina artistă Carmen Sylva pentru admirabila poesie a lui Coşbuc.

Disposiţiunea sufletéscă a publicului prin acest imn era tocmai pregătită a asculta „*Cuvêntul festiv*" rostit de clericul cl. III. *Dimitrie Borcia*, în memoria marelui archiereu. De-şí se rostesce acest cuvênt în fie-care an, dl Borcia a şiiut captiva publicul atât prin limba frumósă şi avêntată în care l'a îmbrăcat cât şi prin vocea-i plăcută care i-a ajutat a-l espune într'un mod cât se póte mai bun. A şi fost salutat cu generale aplause.

Urméză declamaţiunea poesiei „*Paul Chinezul*" de către *Octavian Stoica* ped. a. III., care potenţéză şi mai mult înălţarea sufletéscă a publicului. Poesia a fost bine alésă şi studiată şi graţiă vocei sonore şi puternice a declamatorului, bine predată.

După acésta orchestra societăţii, tot sub conducerea dlui Matei esecută cu multă fineţă şi gingăşie „*Povestea*" de K. Komzák. Punctul acesta a fost suficient, spre a întări în ascultători convingerea, că tinerimea nóstră seminarială se ocupă cu mult zel şi face mereu progrese pe terenul artei musicale.

Urméză apoi clericul c. III. *George Tulbure* v.-preş. soc. — care cetesce o disertaţiune despre „*Arta şi Religiunea*". Un subiect interesant şi acomodat atât ocasiunei cât şi gustului comun. Intr'o schiţare succintă dar' bine scrisă, dl Tulbure arată reciprocitatea ce esistă întrĕ artă şi religiune, servind una drept sorginte pentru cealaltă şi ocupându-se ambele de aceeaşi înaltă problemă — perfecţionarea spiritului şi moralului omenesc. Tesa profundă şi seriósă a fost ascultată cu mult interes şi autorul rĕsplătit cu lungi aplausa.

Păşesce earăşi corul societăţii şi esecută o duiósă melodiă de I. Mendelssohn „*Pe Orizont departe*" şi o piesă poporală arangiată de *dl Matei,* „*Până când ţineam cu codrul*", care a plăcut mult.

După atâta material serios un punct bine venit în program a fost declamarea poesiei lui I. Negruzzi. „*Electorale*" de către clericul c. I. *George Tocitu.* Ajutat de o mimică escelentă, de o bună gesticulaţiune şi o voce potrivită, dl Tocitu prin predarea acestei lungi şi grele satire s'a afirmat în faţa publicului cu un neîntrecut talent în declamarea poesiilor umoristice. Aplausele nu mai conteneau.

In fine orchestra societăţii esecută *Pontpouriul II-lea* de I. Murĕşan, care mulţi a regretat, că un s'a repeţit.

Eshauriat astfel frumosul program se ridică Escelenţa Sa Metropolitul şi în cuvinte frumóse şi părintesci arată mulţămirea sufletéscă de care e cuprins când vede tinerimea înaintând tot mai mult în cele bune şi folositóre.

Povătuesce apoi pe tinerii elevi sĕ aibă pururea înaintea ochilor sufletului *faptele cele mari ale fericitului metropolit Andreiu* şi din ele sĕ se inspire în lucrările cele grele ce vor avé de sevîrşit ca conducĕtori şi luminĕtori ai scumpului nostru popor. Numai faptele mari aduc fericirea şi nemurirea.

Esc. Sa términă invocând ajutorul lui D-zeu şi împărtĕşind binecuvêntarea archieréscă asupra tuturor.

Intrĕ urale de „sĕ trăiască" la adresa Escelenţei Sale publicul se depărtéză de la acésta mărétă serbare, cu sufletul înălţat şi cu convingerea, că tinerimea seminarială face progrese din zi în zi.

P. t. domni cari sunt încă în restanţă cu abonamentul la ziariul nostru, sunt recercaţi respectuos, sĕ binevoéscă a-şi achita restanţele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administraţiunea.

Revistă esternă

Incoronarea regelui. Regele *Edward VII.* al Angliei a fixat pe 26 Iuniu 1902 ziua încoronării.

E vorba, că până la datul încoronării rĕsboiul cu Burii are sĕ fie terminat. Se va vedé deci, în cât au socotit bine cercurile guverniale? De altcum parlamentul se va întruni în 16 Ianuariu.

*

Tuan vrea rĕsboiu de esterminare. La Londra a sosit zilele acestea o telegramă din China, cu incunjur prin Columbia britică, de cuprinsul, că prinţul Tuan, fost factor principal în rĕscóla boxerilor, împreună cu generalul *Tungfusiang* plănuesce sĕ irumpă din Mongolia în China nordică. Planul lor e sĕ ocupe mai întâiu provinciile *San-si* şi *Pei-Huan* şi din acestea sĕ opereze apoi pentru a cuceri întrégă China. După aceea vor începe rĕsboiul de esterminare contra străinilor.

*

Complicaţiuni în Asia. In rĕspunsul la mesagiu dieta *Japoniei* constată, că *în Ost-Asia se arată simptóme de complicaţiuni*, asigură însĕ pe împĕratul, că ea, dieta, 'şi va împlini cu grijă şi circumspecţiune datorinţele sale.

*

Rĕsboiul Burilor. Agenţa *Nederland* raportéză, că generalul bur Ian *Celliers*, unul dintrĕ renegaţii trecuţi pe partea Englezilor, a fost prins cu întréga lui trupă şi împuşcat de ostaşii lui *Ben Viljoen.* Cincisprezece renegaţi, cari prin ridicarea mânii cereau graţie, încă au fost împuşcaţi, de óre-ce generalul Botha dase ordin, că fie-care renegat bur are sĕ fie împuşcat.

O telegramă din *Bruxella* raportéză, că lui *Krüger* i-s'a notificat pe cale confidenţială, că mai multe mari-puteri ar fi aplecate sĕ intrevină pentru încheerea păcii, dacă conducĕtorii Burilor în loc de independenţă s'ar mulţămi cu autonomia. Krüger a comunicat lui Botha, De Wett, Delarey şi Schalk-Burger acéstă propunere, dar' cercurile bure din Bruxella sunt de credinţa că vitejii generali o vor respinge.

Operaţiuni de bancă.

In luna Novembre a. c. a fost condamnat în Braşov fostul cassar de gară, *Aurel Radó*, pentru defraudare de K. 12000 şi pentru falsificare de documente, la 12 ani temniţă. Condamnatul se apăra cu faptul, că a perdut în nişte „speculaţiuni financiare" suma de K. 8000.

Asupra naturei acestor speculaţiuni „*Kronstädter Zeitung*" dă detailuri interesante, pe cari le presentăm cetitorilor nostri, fiind-că aruncă totodată o lumină vie asupra modului cum se face la noi dreptate.

Radó devenit hoţ, din causă că era vecinic în calamităţi pecuniare, a convenit cu banchierul jidan, Iacob Adler din Braşov, (despre care se ştie că lucră sub patronatul şi cu capitalurile băncei „Pester" Ung. Commercial Bank din B.-Pesta) asupra unei „operaţiuni financiare" de tot simple şi totuşi atât de rentabile, încât este de mirare, că ómeni de pănura lui Adler şi Radó, n'au venit mai de mult la acésta ideiă admirabilă. Conform fasiunei defraudantului Radó, operaţiunea consista în aceea, ca Radó s'a angajat faţă de Adler a furnisa acestuia din urmă banii de aur intraţi în cassa gărei, în schimb pentru bancnote (bilete) române. Diferinţa de curs realisată la acésta „operaţiune" avea sĕ se împărţéscă astfel, că Radó sĕ priméscă întrĕ contrahenţi 1/3 şi Adler 2/3. Adler recunoscu fără reservă, că a schimbat în modul acesta circa 100.000 Lei, pe când Radó evaluéză suma schimbată la 130.000 Lei. Radó susţinea, că Adler i-a pus în vedere pe calea acésta un câştig lateral de K. 8—10.000 pe an, ceea-ce i-a servit ca îndemn de a spolia din timp în timp cassa, în bună speranţă că sumele defraudate le va puté restitui cu uşurinţă. Adler i-a anticipat mai departe un cambiu de K. 5000, dar' când a fost sĕ împartă câştigul realisat la cursul aurului, i-a computat partea de câştig numai cu o sumă de tot mică, de K. 580, şi cambiul a trebuit sĕ 'l rĕscumpere în bani, luaţi din cassa gărei.

Advocatul *Damian*, care a apărat pe inculpatul printr'o vorbire strălucită, a pus în decursul pertractărei lui Adler întrebarea de unde provine că partea de câştig a lui Radó a fost atât de neînsemnată, când pe lângă suma cea mare a aurului schimbat, câştigul de curs a trebuit sĕ fie neasĕmĕnat mai mare. Rĕspunsul dat de Adler la acésta întrebare aruncă o lumină de tot curiósă asupra modului de administrare al acestui banchier.

Adler adecă susţinea, că a dat lui Radó şi bani gata, în mai multe rênduri; la întrebarea apĕrătorului până la ce sumă se urcă aceste avansuri, Adler rĕspunde, spre uimirea tuturor, *că de-şí a stat cu Radó în relaţiune de cont-curent, cu tóte acestea sumele din cestiune nu le-a contat în registre*, din care causă nu este în posiţie de a puté arĕta esact suma plătită. La acésta apĕrătoriul replică, că din punct de vedere comercial o astfel de procedură nu este admisibilă şi póte provoca la ómenii nepreocupţi, cu tot dreptul, nedumeriri în privinţa corectităţii operaţiunilor băncei respective, şi 'şi încheie vorbirea cu observarea, că mărginile onestităţii nu este ertat sĕ fie depăşite nici atunci, când omul este condus în lucrările sale de pofta de câştig. — Tribunalul a admis ca circumstanţă atenuantă faptul, că Radó a fost óre-cum sedus la defraudare prin promisiunile ce i-le a făcut Adler, şi cualifică procedura acestuia din urmă drept seducere resp. drept încercare de seducere la o faptă ilegală. Procuratura a fost cerut punerea sub acusă a lui Adler pentru escrocherie; dar' senatul de acusă al tribunalului din Braşov, şi în urma recursului procuraturei, tabla regéscă din Murĕş-Oşorheiu a sistat procedura, — lucru, la care de sigur nu s'a aşteptat nimeni.

Din Făgăraş.

— *Adunarea reuniunii femeilor rom. gr.or.* —

— 12 Decembre n.

„Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraş şi jur" la 24 Novembre 1891 nou şi-a ţinut adunarea generală festivă, cu serbarea iubileului de 25 ani.

După-ce, urmând din parte-mi cetirea regulată a ziarului nostru „*Telegraful Român*", în decurs de aprópe trei sĕptĕmâni, n'am aflat nimic eşit în publicitate despre decursul acestei adunări, îmi iau voie a raporta cu următórele:

Comitetul reuniunei în frunte cu zelósa presidentă dómna *Maria Dan*, şi-a îndeplinit datorinţa când conform decisului adunărei generale a compus un program pentru acéstă adunare generală, jubilară bine şi cu chipzuiélă întocmit, care apoi în deplin succes a şi fost esecutat.

Dumineca în 24 Novembre la 11 ore din zi s'a sĕvêrşit parastas în biserica gr.-or. de aici pentru iniţiatorii, sprijinitorii şi membrele rĕposate ale acestei corporaţiuni, celebrând părintele protopop *Iuliu Dan* însoţit de preoţii *Nicolau Clonţia* şi *Nicolau Aron*, la care act au luat parte tóte membrele fundatóre, ordinare şi ajutătóre ale reuniunei, în special comitetul reuniunei în corpore s'a presentat în frunte cu actuala presidentă însoţită şí de prima presidentă a acestei reuniuni, respectabila dómnă *Anastasia Popescu*, vĕduvă soţie de protopresbiter, carea deosebit a fost invitată a lua parte la festivităţile acestea.

Femeia română e darnică şi bună creştină. Astfel notez că la parastas: primul colac l'a dăruit presidenta, dómna *Maria Dan*, eară coliva membrele Victoria *Aron*, preotésă în Galaţi şi Ana *Motoc*, soţie de advocat în Făgăraş.

Şedinţa festivă a avut loc la 7 ore séra în sala cea mare a hotelului „*Lauritsch*" de aici, unde presidenta dómna *Maria Dan*, în faţa unui public ales şi destul de numĕros, şi-a ţinut cuvêntul de deschidere a acestei adunări generale iubilare, un cuvênt fórte instructiv şi plin de încuragiare întru ajungerea scopului ce urmăresce reuniunea.

A urmat istoricul reuniunei, disertaţiune de secretariul *Ioan Berescu*, care într'un mod pitoresc a pus înaintea publicului asistent fasele mai însemnate prin cari a trecut reuniunea sub conducerea celor 3 presidente *Anastasia Popescu, Maria Aiser* şi *Maria Dan*, în decursul celor 25 ani de la înfiinţarea reuniunei.

Domnul *Dănilă Şerban* a declamat perfect o poesie din istoricul resbelului ruso-turc, unde junele soldat român îşi arată iubirea către patrie şi ai sei.

Asemenea d-şóra *Iulia Toflea* şi de astădată a delectat publicul cu trei cântări solo, cari au secerat numerόse aplause.

In sfîrşit dl *Costi Toma*, tare nimerit a declamat poesia „*Condamnarea strugurului*“, prin care botanisând cu poetul, a stîrnit în public mult haz cu pâra jupânesei „*cepe*“, carea de altcum la Făgăraş se cultivă în mare.

Astfel s'a încheiat şedinţa acésta cu subscrierea actului festiv de către cei presenţi, întrĕ cari cu plăcere amintesc familia dlui *Simeon Damian*, advocat în Braşov.

Dintrĕ familiile române din Făgăraş, multe au lipsit, nu ştiu din ce causă; din jur însĕ mulţi preoţi s'au presentat şi câţiva învĕţători.

Oferte marinimόse cu ocasiunea acésta au incurs la 200 corόne în favorul fondului reuniunei, care atinge suma de 12,000 cor.

După închiderea şedinţei a urmat petrecere socială: tinerii au jucat, eară partea cea mai mare a publicului şi-a petrecut la mese întinse.

Prima presidentă a reuniunei, Dómna *Anastasia Popescu*, decorată cu crucea de aur pentru merite, a fost întimpinată printr'o vorbire plină de simţ recunoscĕtoriu din partea bărbatului de consiliu al reuniunei, *Nicolae Aron*, paroch în Galaţi. Nu mai puţin mult simpatica şi zelósa presidentă actuală, dómna *Maria Dan*, care ca un stejar verde, tinĕr şi plin de viéţă, atrage, umbresce şi îndémnă pe membre la lucru pentru prosperarea scopului reuniunii.

Ne-am depărtat cu toţii de la acéstă întrunire iubilară, cu cugetul curat, că preste alţi 25 ani de muncă în sinul reuniunii, scopul sĕ fie realisat: deschiderea unei şcóle române gr. or. de fetiţe în Făgăraş.

Raportorul.

NOUTĂŢI

Denumiri de protopopi. Consistoriul archidiecesan a denumit în şedinţa sa plenară de la 3 Decembre v. 1901 de protopop al nouînfiinţatului tract al Hunedórei pe dl *Avram Păcurariu* senior, până acum protopop al Iliei.

Ear' de protopop al tractului Albei Julie a fost denumit parochul *Ioan Teculescu* din Rêşnov.

*

De la „Asociaţiune“. 1. Publicistul *Maxim Wilh. Schroff* din Bucuresci cere: sĕ se aboneze „Asociaţiunea“ la un numĕr mai mare de esemplare din opul sĕu „*Bilder aus Romänien*“. Considerând, că Asociaţiunea are chemarea a sprijini numai literatura *română* şi neavênd fonduri disponibile pentru scopul indicat în cererea de mai sus, Asociaţiunea reflectéză numai la un esemplar pe séma bibliotecei sale. Un numĕr mai mare de esemplare deci nu póte cumpĕra.

2. Clericii români gr.-cat. din seminariul central de la Bpesta cer a li-se trimite foia „Transilvania“ gratuit. Se încuviinţéză cererea.

3. Domnul Dr. Val. *Moldovan* din Bistriţa presentéză lucrarea sa: „*Despre cartea funduară şi întabulări*“ şi cere a se publica în biblioteca Asociaţiunii. Se dă secţiunii istorice spre esaminare.

4. Bibliotecariul presentă un cont despre 162 cor. 50 fil., pentru cumpărarea de mai multe cărţi. Sĕ se achite după aducerea cărţilor.

5. Se decide cumpĕrarea de mai multe cărţi parte din nou apărute, parte mai vechi.

6. Se apróbă planul de învĕţământ pentru şcóla civilă pe anul 1901/902. orele din religie pentru elevele ortodoxe se ridică de la 4 la 8 óre pe sĕptĕmână. Remuneraţia catechetului se ridică de la 200 la 400 corόne anual, — începênd cu 1 Ianuar 1902. — Catechet *Mateiu Voileanu.*

7. Eleva Elena Vlad din Reşinari cere a fi primită gratuit în internat. Nu se încuviinţéză.

8. Se dispenséză de didactru elevele: Ana, Silvia, Maria Sêrbu (3 surori), Letiţia Imbĕruş de jumătate; ear' Valeria Pop, Maria Mera, Val. Foica, Veturia Foica, Octavia Stroia, Margareta Mărginean, de didactrul întreg.

9. Dl G. Proca învĕţăt. Rêşnov s'a declarat membru ordinar al Asociaţiunii.

10. Banca „Făgeţana“ trimite 500 cor. ca a III. rată de membru la casa naţională.

*

Din Săcele ni-se scriu următórele: Memoria Marelui Archiereu Andrei a fost serbată şi la noi în Satulung cu tótă demnitatea cuvenită neuitatului Metropolit. După sf. liturgie s'a oficiat prin Veteranul paroch *Alecse Verzea* parastas pentru odihna rĕposatului Metropolit, ear' după parastas tinĕrul teolog absolut şi învĕţător *Zenovie Popovici*, în faţa unui numĕros public şi a tinerimei şcolare, prin cuvinte alese şi pline de entusiasm a vorbit despre „*Viéţa şi activitatea Metropolitului Andreiu baron de Şaguna*“ — lăsând cea mai bună impresie în ascultători. De altfel dl *Zenovie Popovici* a dovedit şi cu alte ocasiuni, că se scie folosi de cunoscinţele câştigate în Seminariul Andreian şi că are vocaţiune pentru cariera ce şi-a ales.

După vorbirea rostită corul şcolarilor condus de înv. *Savu Luca* a intonat „*Imnul lui Andreiu*“, — şi mângăiaţi că ni-am împlinit o sfântă datorinţă faţă de memoria Marelui Andreiu, am părăsit casa domnului. *Un asistent.*

*

Alegerea de protopresbiter pentru tractul *Aradului* s'a făcut Joi (12 Decembre n.) sub conducerea comisariului consistorial Ignatie I. Pap. Dintre cei patru concurenţi au obţinut voturi: Iancu *Stefănuţ* 27, Vasilie Beleş 22, Dr. Ioan Petran 7 şi F. Manoilă 6. Actul alegerei s'a efectuit în sala seminariului teologic-pedagogic din Arad.

*

In memoria Marelui patriot V. A. Urechiă societatea „Junimea“ din Cernăuţi, al cărei membru onorar era Urechiă, a ţinut Joi (12 Decembre n.) şedinţă solemnă comemorativă în sala palatului naţional. Programul şedinţei a fost următoriul: 1. Cuvênt de deschidere; 2. Viéţa şi activitatea lui V. A. Urechiă, discurs rostit de George Tofan; 3. Imn solemn, cântat de corul Junimei.

In aceeaşi zi înainte de amiazi, tot la iniciativa Junimei, s'a servit în catedrala din Cernăuţi parastas pentru odihna de veci a rĕposatului.

*

Un act frumos de pietate. Dómna vĕd. *Maria Iordan Munteanu* a depus la direcţiunea gimnasiului român din Braşov suma de **200 cor.** ca basă pentru un fond cu numele „*Iordan Munteanu*“ pentru masa studenţilor întru amintirea de veci a neuitatului ei consoţ, fericitul Iordan Munteanu, fost asesor la oficiul orfanal al comitatului Braşov. Priméscă nobila fundatóre espresiunea celor mai vii mulţămite, ear' rĕposatului sĕ-i facă Domnul parte de eternă odihnă — *Directiunea şcólelor medii gr.-or. rom. din Braşov.*

*

Turcul bate, Turcul judecă! E cunoscută tuturor afacerea profanării bisericei nóstre din Balinţ prin intrarea gendarmilor în altariu prin uşa împĕrătéscă şi cu pălăriile pe cap, cum şi justa protestare a representanţilor români din congregaţia Caraş-Severinului în contra acelei profanări. In cât privesce pe gendarmi afacerea a fost transpusă comandei lor din Segedin, faţă de câţiva din Balinţ însĕ, cari făcuseră parte din banderiul de călăreţi care în 3 Novembre eşise sĕ întimpine pe protopresbiterul tractual, procuratura reg. a ridicat acusă pentru purtarea şi întrebuinţarea tricolorului „unui stat străin“. Pertractarea s'a ţinut în 5 şi 11 Decembre şi s'a terminat cu osândirea tuturor celor acusaţi. Anume: Vasilie *Drinovan* a fost osândit la la 2 zile închisóre şi 10 corόne amendă, ear' George *Bublea*, Iordan *Ciosa*, Petru *Dismanescu*, George *Şelariu*, Stefan *Şelariu*, Ioan *Lazar* şi George *Ionescu* la câte o zi închisóre şi 5 corόne amendă, pe motivul, că *au purtat cu tendinţă demonstrativă stégul unui stat străin.*

In numele acusaţilor a înştiinţat recurs contra sentinţei apĕrătoriul C. *Brediceanu.*

*

Corόne eterne. Intru eternisarea memoriei mult regretatului *George Miclea*, fost calfă de boltă, vĕrul sĕu dl *Ioan Apolzan*, culeg.-tipograf, a dăruit fondului vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ *suma de 2 cor.*

*

Posturi de notari. De la pretura din Lugoj s'a escris concurs pentru întregirea postului de *notariu cercual* în *Sĕrăzani* şi a postului de *notariu adjunct* în *Coşteiu*. Termin de concurs 30 Decembre st. n. până la 10 ore a. m. Petiţiunile sunt a se trimite protopretorului *Podhrádskky* Kornél în Lugoj.

*

La „masa studenţilor“ de la gimnasul român gr.-or. din *Brad* au binevoit a contribui ca binefăcĕtori ajutători prin:

A. Dl P. Doaga, ec. Reşiţa română: Ioan Popoviciu, oficiant Reşiţa, Gregoriu Pocrian, vice-not., Simion Cioran ospetar, Vasiliu Cioran măcelar, Iosif Caidan, Ioan Vida econ., Ioan Iovan econom, Ioan Belcia econom, Traian Belcia econom, Kutscheraer Ioan măcelar, Anton Muntean croitor, Michael Lesmofsky ospetar, Ioan Jian lăcătar, Petru Cristoi econ. Socenei, Iosif Iova lăcătar, d-şóra Maria Stancovici, Mihail Simu înv., Ioan Birlea vice-prim., Anton Veselovsky, Mihail Baian, Stefan Iovan econ., N. Jurca înv. Vasiova, Engleitner Ferdinand, Ioan Doaga comer., Petru Stefan păpucar Ezeris, George Lungu Dognacia, toţi câte 1 cor. — Petru Doagă econ. Reşiţa, Cristian Pătĕşan măcelar, Nicolae Marta propr., Semin Pătĕşan ospetar, Ioan Ferariu notar, Stefan Albu înv., vĕd. Maria Stancovici, câte 2 cor. — Galgoti Caroline, 1 cor. 40 b., Ioan Boldur 20 b., Ioan Crăciun econ. 40 b., George Birlea econ. 40 b., Ionaş Stefan lăcătar, 60 b., Ioan Stefan lăcătar 60 b., Serbul Sandor, Ciriţă Vasilie 80 bani.

B. Dl Nicolae Florescu propr. Ighiu: Nicolae Florescu, prop. 20 cor., membru pe viéţă, Muncuş-Cricău, Anghel, I. Frâncu, Simion Moldovan, Nicolae Crisea notar, Vasile Tecsa preot, Vasile Barb preot, Ioan Magda, Procopiu Costea, preot Ighiel, Antoniu Cricovan Alba-Iulia, Alecsiu Neagoe preot Tibru, Victor Oţoiu preot Mesentea, Candin Suciu preot Magina, Iuliu Moldovan învĕţ. Totoiu, Gh. Gerasim propr. Alba-Iulie şi Moise Meteşiu notar Cricău ca membri ordinari câte 1 cor., Ioan Domşa Ighiu, 1 cor.. Ioan Pop Bradescu preot, George Cadariu not, Ioan Ursa, câte 2 cor. — Antoniu Pop Bucerdea 5 cor. — B. Andrea preot Ighiu, 40 b. Ioan Maxim preot Ighiu, 60 b. Nicolae Mărginean Ighiu, 40 bani.

C. Dl Alecsiu Verzea paroch Satulung: Alecsiu Verzea paroch, Maria V. Sasu Brăila, Volumnia Gabrielescu, Romul Verzea preot, S. Lung, câte 2 cor., Mateiu V. Sassu stud., şi Ioan R. Butu propr. S. Lung, câte 1 cor.

Adaus: Dómna Cornelia Dr. Popescu n. Zigre (Lipova) a dăruit 10 cor., întru aniversarea căsătoriei părinţilor D-sale Nicolae Zigre şi Maria Poynari din Oradea-mare; Romul Polis Siklo 1 cor. Cea mai profundă mulţămită marinimoşilor spriginitori!

Comisiunea administrativă.

*

Contra duelului. Se scrie din Viena că prin un ordin reservat, comunicat comandelor militare, s'a dispus, că în viitoriu oficerii numai cu permisiune de la comanda concernentă au voie sĕ dueleze. Ori-ce neînţelegere, fie chiar şi insulte grave, trebuesc întâiu supuse deliberării comandei, care apoi are sĕ hotărască asupra modalităţilor de aplanare.

*

Mecenaţii studenţilor. Sĕptĕmâna trecută studenţii universitari din *Petersburg* aveau bal. Pe când dansul era în toiul sĕu, a întrat în sală ministrul de rĕsboiu Kuropatkin, trimis de ţarul, şi a comunicat studenţilor, că ţarul e cel mai mare binevoitoriu al lor, despre ce le servesce dovadă faptul, că l'a plenipotenţiat sĕ facă studenţilor cunoscut că în favorul lor va face o fundaţiune de *treizeci mii de ruble* (114.000 de corόne).

O altă mare fundaţiune în favorul studenţilor a făcut acum de curênd marele filantrop american *Carnegie* din Washington, care a pus la disposiţia guvernului *zece milióne de dolari* spre a'i administra ca fundaţiune din interesele căreia sĕ fie ajutoraţi studenţi cari se dedică pentru cercetări ştientifice originale.

*

Un tun — american. Ministeriul de rĕsboiu al Statelor-Unite face esperimente cu un tun uriaş cum numai exageraţiile americane pot iscodi. Colosul de armă ucigaşă are 50 urme lungime şi greutate de 100 tonne. *Giuléua e de 10 metri în diametru* şi conţine 100 chilograme de gelatin esplosiv. Tunul *bate la distanţă de cinci chilometri* şi o singură puşcătură e de ajuns pentru a nimici chiar şi cel mai puternic bastiment de rĕsboiu. Cu acest monstru se fac acum esperimente în apropiere de Savannah. Giuléua e aieptată din tun prin aer comprimat.

*

Atestate pentru pomişorii de crăciun. Ministrul de interne a dat ordin, cu provocare la art. de lege XXXI. din 1879 despre scutirea pădurilor, de înţelesul că cei cari voesc sĕ ducă la têrg bräduleţi (pomişori) de crăciun trebue sĕ aibă atestat de la proprietariul pădurii, prin care sĕ se legitimeze, că au câştigat brăduleţii pe cale cinstită. Atestatul trebue sĕ fie subscris şi de autoritatea comunei ori oraşului de pe teritoriul căruia sunt tăiaţi brăduleţii.

*

Ştiri mĕrunte. In *Sătmar* s'a simţit Joi cutremur de pământ cu repeţite sguduiri, cari aveau direcţie de la ost spre vest. Cutremurul a causat şi pagube. — In *Alexandria* a ars sĕptĕmâna trecută un mare magazin de bumbac. Paguba e 1,300.000 corόne. — In *Caşovia* bântue întrĕ soldaţi bóla lungórei (tifus); 56 soldaţi sunt bolnavi de lungóre. Asemenea şi în *Eperjes*, unde mulţime de eleve ale internatului şcólei de fete de acolo sunt bolnave de lungóre. — In pădurea Sîrbovei (Timiş) a fost aflat cadavrul unei femei îmbrăcate numai în cămaşă. La secţionare s'a constatat, că nenorocita a fost întâiu sugrumată, apoi cu fórfeci i-a fost tăiată arteria principală de la gât. După comiterea crimei ucigaşul a desbrăcat'o şi i-a dus cu sine hainele.

PARTEA LITERARĂ.

Principiul dualistic în religie şi în filosofie.

(Urmare). de Ioan Lupaş.

Acéstă împărţire [1]) a dat ansă la o serie lungă de reflexii filosofice, pe cari vom încerca a le espune cât se póte mai pe scurt.

Continuatorul raţionalismului lui Descartes: *Spinoza* (1632—1677) cércă a afla relaţiunile dintrĕ trup şi suflet şi a precisa influinţa reciprocă dintrĕ spirit şi materie. După Descartes întrĕ trup şi suflet esistă o legătură faptică, dar' care e neaperceptibilă. Alţii (ocasionaliştii) susţineau, că legătura asta nu e faptică, ci e numai ocasională. D-zeu o creéză, altfel trupul şi sufletul direct nu s'ar puté influinţa. In chipul acesta problema se încurcă tot mai mult în diferite discuţiuni şi opinii, dar' de resolvare nu se apropie. De aceea, când îşi pune Spinoza de gând resolvarea ei, îi dă cu totul altă înfăţişare, ḑicênd, că întrebarea nu e pusă bine. El dă deci altă direcţie discuţiunilor ce aveau sĕ urmeze. Trup şi suflet — după părerea lui — sunt una şi aceeaşi substanţă, însĕ sub forme diferite. Esistă deci numai o singură substanţă (ear' nu *2*), pe care noi o percepem când ca estensiune, când ca inteligenţă (cugetare).

Pentru noţiunea „substanţă“ la Spinoza aflăm o definiţie mai largă, mai cuprinḑĕtóre, decât cea a lui Descartes.[2]) Substanţa nu numai că nu are lipsă de nimic, ca sĕ pótă esista („nulla alia re indiget ad existendum“. Descartes), ci totodată póte fi concepută, înţĕlésă fără ajutorul altei noţiuni („per se concipitur“). In urma acestei definiţii ajunge Spinoza la tesa, că substanţa acésta e identică cu D-zeu (Substantia sive Deus); are tóte însuşirile lui D-zeu, numai cât acestea nu se pronunţă de o potrivă în tóte înfăţişările, in tóte formele substanţei, ci numai în forma cea mai perfectă, în gradul cel mai de sus, în D-zeu.[3]) Din esistenţa lui D-zeu cércă Spinoza sĕ esplice esistenţa lumei întregi, dar' nu prin emanaţiune, nici prin creaţiune, pentru-că atunci ar fi trebuit sĕ recunóscă şi el ca Descartes o substanţă finită şi una infinită — ca eflux sau ca produs al acesteia. După deducţiunile, pe cari le face Spinoza, noţiunea D-zeu cuprinde în sine natura întrégă. Basa de esistenţă a lumei întregi nu e altceva, decât *Substantia sive Deus sive Natura.* Intrĕ concepţia lui Spinoza şi întrĕ cea obicinuită numai o deosebire esistă. După cea din urmă Dzeu a creat natura, adecă lumea, ear' după cea a lui Spinoza în noţiunea „*D-zeu*“ se cuprinde întrégă natura, întrégă lumea, ear' D-zeu e vecinic: „Deus est principium medium et finis, cetera, quae dicuntur esse, theophamiae sunt“.

*

Dualismul lui Descartes empiristul *Locke* (*1632—1704*) îl transpune de pe terenul metafisicei pe terenul ideologiei, stabilind senşaţiunea şi reflecsiunea ca 2 isvóre deopotrivă de importante pentru câştigarea cunoştinţelor şi pentru formarea ideilor. Combinarea acestor 2 obîrşii a tuturor cunoştinţelor o încercase deja Bacon, însĕ nu i-a dat formula ştientifică, pe care o aflăm la Locke, ci mai mult numai prin nişte paralele şi asĕmânări potrivite a arătat că esclusiv numai pe basă empiristă tot aşa de puţin se póte ajunge la resultate ştientifice, ca şi cu ajutorul raţiunii esclusiv. (Va urma).

---

[1]) Nu numai atributele acestea le dă D. substanţei, ci la o altă împărţire stabilesce încă 2 feliuri de substanţă: 1. *Substantia infinita* (*Sive Deus*) şi 2. *substantia finita;* acésta din urmă póte fi: 1. *extensa* (corp) sau 2. *cogitans* (minte).

[2]) Per substantiam inteligitur id, quod in se est et per se concipitur.

[3]) La Spinoza însĕ noţiunea „D-zeu“ nu e identică cu Dzeul religios. Spinoza ḑicea că el cu D-zeu ca persónă n'are nimic. După părerea lui personificarea involvă mărginire. De aceea pe D-zeu a'l închipui ca persónă însémnă a nu înţelege noţiunea de D zeu.

Nr. 1152/1901. [243] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Coroiu—Sânmărtin*, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu postul de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele instruate conform legilor, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Cetatea de baltă, 16 Novembre 1901.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiu se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
și
Contabilitatea
în partidă simplă

de
I. C. Panțu
profesor la școla superióră de comerciu.

Prețul 2 coróne.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoștnița de tóte zilele. — Polunoștnița Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rênduéla Obedniței. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei și folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învĕțătoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu Șematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu **pe tinichea, ținc, aluminium** etc. în ori-și-care mărime pe lângă **prețurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.
- Archangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zacharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

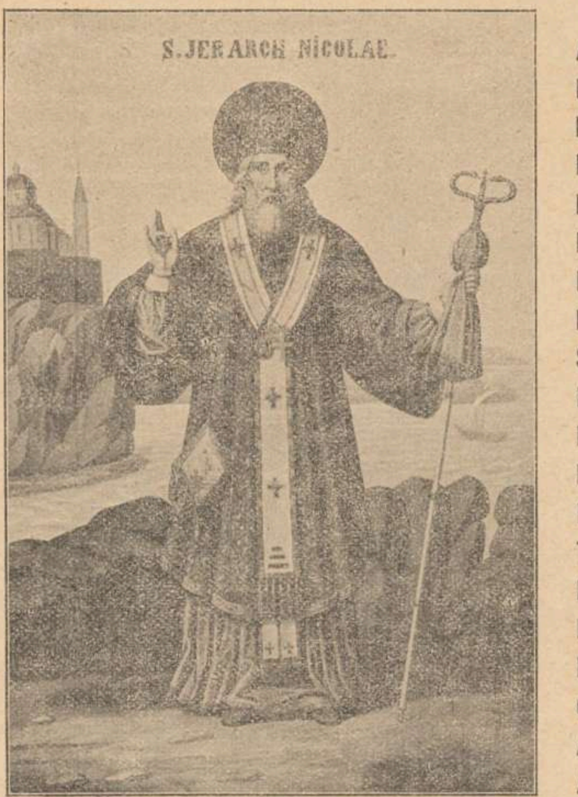

I.
- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Nașterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la față
- Rĕstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormênt
- Invierea Domnului
- Inălțarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nascerea Maicei Domnului
- Pogorîrea Duchului sfânt
- Nascerea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

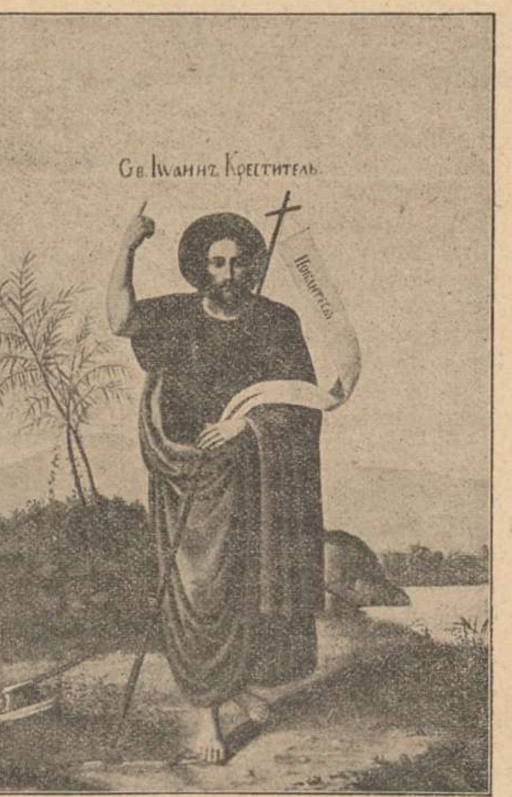

II.
- Iisus pe Cruce
- Inălțarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.
- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Archanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					**Grupa II.**					**Grupa III.**					**și Icóne din Grupa IV.**					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	**Cor. fórte fine.**
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	**„ fine.**
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32 20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	**„ simple.**

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tiniche cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu și ținc vor costa cu prețul metalului întrebuințat *mai mult.*

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian. **Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 136 Sibiiu, Joi 6/19 Decembre 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Sinódele protopresbiterale.

(Reflecsiuni la cele întêmplate în Abrud)

Abrud, 13 Decembre n.

Azi, 13 Decembre n., avea sĕ se ţină sinodul protopresbiteral al tractului *Abrud*. Ca membru, mers-am şi eu sĕ particip la el. O adêncă durere sufletéscă m'a cuprins, când am întrat în localul şcólei nóstre din Abrud, unde avea sĕ se ţină acest sinod, şi am vĕḑut, că afară de mine şi de protopresbiterul tractual numai doi membri din cler şi doi membri dintrĕ mireni mai sunt presenţi, aşa, că din lipsa numĕrului recerut al membrilor sinodali nu s'a putut ţiné sinodul.

Un lucru e acesta de tot regretabil. Care póte fi causa şi motivul absentărei în numĕr aşa de mare a membrilor clericali şi mireni de la acest sinod? Causele şi motivele nu pot fi altele de cât un *mare rĕu*, care trebue scrutat, trebue descoperit, fiind-că binele şi prosperarea bisericei nóstre imperios pretinde, ca sĕ fie lecuit şi vindecat.

Despre causele şi motivele acestui *mare rĕu* nu pot zice alta de cât aceea, că membrii sinodali cari au absentat şi prin absentarea lor au zădărnicit ţinerea sinodului protopresbiteral, — esceptiune făcênd cu aceia, cari din adevĕrate motive grave şi neînvingibile nu s'au putut presenta, — nu sunt deplin conştii de acelea frumóse drepturi şi de acelea nobile datorinţe pe cari le au ca membri ai sinodului protopresbiteral, şi nu au cunoscinţe şi convingeri destul de lămurite şi depline despre marea însemnătate ce o are un sinod protopresbiteral pentru întregul tract protopresbiteral şi despre binefacerea şi măréţa chiămare a unui sinod protopresbiteral cu privire la tóte afacerile bisericesci, şcolare şi fundaţionale ale întregului tract.

Ce e sinodul protopresbiteral? Conform constituţiunei nóstre bisericesci, e supremul organ bisericesc în tractul protopresbiteral, şi aşa dară fie-care creştin adevĕrat numai de o nobilă ambiţiune şi de o laudabilă mândrie 'şi póte ţiné de a se numí membrul lui.

Şi care e chemarea unui sinod protopresbiteral? Aceea, de a conduce tóte afacerile economice-bisericesci, şcolare şi fundaţionale ale întregului protopresbiterat, de a nisuí întru progresarea şi înflorirea afacerilor şcolare şi bisericesci din tract şi de a se îngrijí de susţinerea vazei şi autonomiei bisericei nóstre. Frumóse şi nobile datorinţe sunt acestea, cari sunt de îndeplinit din partea membrilor sinodali!

In sinodul protopresbiteral, din raportul general al comitetului protopresbiteral, avem sĕ aflăm întréga stare numerică, religiósă şi morală a creştinilor nostri şi întréga stare intelectuală şi materială, aflătóre în progres sau regres a tuturor instituţiunilor nóstre bisericesci şi şcolare din protopresbiterat. Din acest raport general, întregit prin desbaterea asupra lui şi prin propunerile şi interpelările membrilor sinodali, dobândim asupra tuturor afacerilor bisericesci şi şcolare din întregul protopresbiterat o astfel de oglindă, din care de o parte reflectate le vedem tóte acelea momente înveselitóre de inimă şi suflet, cari se referesc la îndeplinirea conscienţiósă din partea organelor bisericesci şi şcolare subalterne a datorinţelor impuse lor; şi se referesc la prosperarea şi înflorirea afacerilor bisericesci şi şcolare ca eflucse naturale ale activităţii recerute şi conştienţióse. Dar' de altă parte vedem reflectate şi acelea momente întristătóre şi respingĕtóre, cari se referesc la decădinţa moralităţii şi religiosităţii creştinilor nostri, şi ca eflucse naturale ale acestei decadenţe, la lipsa de zel şi însufleţire, ba chiar indiferentism complet a creştinilor nostri faţă de afacerile nóstre şcolare şi bisericesci. Se mai referesc la incorectitatea, negliginţa şi inconştienţiositatea unor organe subalterne bisericesci şi şcolare în privinţa acelor agende cari impuse le sunt lor spre îndeplinire. Şi aşa dară în sinodul protopresbiteral, *firesce dacă conştienţios îşi îndeplinesce chemarea şi datorinţele impuse lui,* de o parte dâni-se plăcuta ocasiune de a da tributul recerut de laudă acelor organe, cari în activitatea lor sunt zelóse şi conştienţióse, modele atrăgĕtóre şi îndemnătóre, ridicându-le pe acestea faţă de celelalte mai puţin zelóse, ear' de altă parte dâ-ni-se ocasiune a consulta şi a decide asupra acelor mĕsuri, cari necesare sunt pentru sbiciuirea irreligiosităţii şi imoralităţii, precum şi a incorectităţii, negliginţei şi inconştienţiosităţii, şi în fine dâ-ni-se ocasiune chiar şi la aceea, că însuşi sinodul protopresbiteral în privinţa împlinirei datorinţelor sĕ-l ţinem la înălţimea chemărei sale.

După tóte acestea, iubiţilor mei conmembrii ai sinodului protopresbiteral din tractul Abrudului, vĕ întreb, că dacă chiar şi numai acestea pe scurt înşirate cunoscinţe despre frumósele şi nobilele drepturi şi datorinţe ale unui membru din sinodul protopresbiteral le veţi lua în datorită considerare, veţi medita cu seriositate cuvenită asupra lor şi le veţi imprima în memoria D-Vóstră, veţi mai puté face aceea, ca sĕ absentaţi de la sinódele protopresbiterale? Eu aşa cred că nu.

Una vĕ mai spun, şi acum ca la Români, fiind-că biserica nóstră e naţională.

In afacerile nóstre politice-naţionale nu numai că stagnăm, dar' pe zi ce merge facem regrese tot mai desperătóre. Pentru-ce? In linia primă pentru-că partidului nostru naţional îi lipsesce ori-ce organisaţiune recerută. Óstea neorganisată singur numai deruta totală o póte aştepta. Bravii Buri, o mână de ómeni, bine organisaţi fiind, sunt în stare de ani de zile a purta luptă epochală în contra celui mai puternic stat din lume. Losinca nóstră de mântuire trebue sĕ fie aşadară: organisaţie! organisaţie!!

In biserica nóstră, pe basa „*Statutului organic*“ avem o organisaţie esemplară, invidiată de tóte popórele conlocuitóre. Prosperarea şi biruinţa nóstră pe terenul bisericesc şi şcolar, pe lângă o astfel de bună organisaţie, trebuia sĕ ne fie aşadară: sigură. Şi dacă noi şi în cele bisericesci şi şcolare am stagna, am regresa, atunci am da dovadă despre aceea, că am fi un element din care nimic nu poţi constituí, că am fi slăbănogi, că nu am mai fi demni de viéţă. Nu suntem însĕ aşa. Suntem element bun, şi numai *voia* şi *zelul* ne lipsesce câte-odată. Sĕ facem sĕ nu ne mai lipséscă!

Delaalba.

Din Aciliu.

Adunarea generală a „Reuniunii române de agricultură“ din com. Sibiiului.

Raport special.

— 3 Decembre 1901.

Conducĕtorii „*Reuniunii române de agricultură*“ din comitatul nostru au convocat pe membrii sĕi pe ziua de Dumineca, 2 Decembre st. v. în comuna *Aciliu* (l. Sĕlişte) la adunarea generală spre a raporta despre activitatea acestei reuniuni în anul al 13 al esistenţei sale, precum şi de a povĕţui pe locuitorii acestei comune la purtarea unei economii raţionale, care sĕ le mărească isvórele de venit spre a'şi acoperi astfel multele neajunsuri pe cari zilnic le întimpină.

Raportul ce urméză va dovedi pe de o parte că reuniunea nóstră de agricultură, a cărei ţintă principală este, cum am amintit, ridicarea poporului la bunăstare materială, 'şi împlinesce cu scumpĕtate şi conscienţă misiunea, pe de altă parte că nisuinţele acestei reuniuni au ajuns a fi recunoscute şi apreciate de massa poporului nostru, astfel încât activitatea ei în viitor va fi mai lesniciósă şi ródele ei mai mănóse şi mai vĕdite.

Primirea

Locuitorii comunei *Aciliu*, luminaţi de conducĕtorii lor notariul *O. Berghezan* şi înv. *Nicolau Iosof*, au înţeles că descălecarea conducetorilor reuniunii agricole în comuna lor e de o însemnătate şi cinste deosebită pentru ei, şi pricepênd şi câştigul moral ce'l au de la acest fapt, cu toţi s'au nisuit a face óspeţilor rari o primire dintrĕ cele mai căldurόse. Cu adevĕrat căldurósă şi pompósă a fost primirea.

Spre întimpinarea comitetului a eşit în cale un banderiu compus de vre-o 40 de călăreţi conduşi de harnicul nostru *O. Berghezan*, care într'un romănesc cuvênt de bine-

---

FOIŞÓRĂ

Din trecut.

Schiţe istorice din anul 1861.

(De suvenire dulce Românilor din comitatul Caraş.)

de **Iosif Olariu.**

(Urmare.)

Apoi după desfiinţarea dietei gălăgióse a urmat un provisor scurt, în care comitatul Caraşului a fost organisat de fie-ertatul *Teodor Sêrb*, tatăl d-lui George Sêrb deputat dietal, ales la Zorlenţul mare.

Acum sub fie-ertatul Sêrb ca Comisariu regesc, comitatul Caraşului a fost organisat aşa de românesce ca şi sub antecesorul seu Gozsdu.

In congregaţia de la 4 Sept. 1861 şi zilele următóre s'a regulat chestia limbei, cu *Determinaţiunea* adusă sub Nr. 648 în causa limbei oficióse. Era următórea:

§ 1. In cuprinsul comitatului Caraş limba oficiósă preste tot în afacerile din lăuntru sĕ fie cea română, şi adecă:

a) în congregaţiile comitatense se concede fie-căruia sĕ se foloséscă de ori-ce limbă usitată în comitat;

b) la centrul comitatului limba manipulaţiunii e cea română;

c) vicecomitele, juḑii şi toţi oficianţii corĕspund cu comitatul şi întrĕ ei în limba română.

§ 2. La sedriile comitatense şi la juḑii cercuali limba oficială preste tot e cea română;

a) fie-care are drept sĕ se foloséscă de limba sa în trebile judiciare dacă aceea e una din cele 3 limbi usitate în comitat: româna, magiara şi germana;

b) în trebi criminale se face cercetare şi decidere în limba inculpatului;

c) în casul apelaţiunii procesele se subştern în original;

d) juḑii cercuali şi ceialalţi oficianţi corĕspund în limba respectivilor, în cât aceea e una din cele usitate în comitat.

§ 3. Oficianţilor străini, cari nu cunosc acum limba română şi sunt aleşi, — li-se impune, ca în decurs de 2 ani sĕ pótă corĕspunde în tóte afacerile în limba română.

Pentru susţinerea întregităţii patriei, cu dicasteriele mai înalte comitatul corĕspunde în limba magiară.

Aloisiu Vlad m. p. *Dr. Aureliu Maniu* m. p.

Pe timpul acela de regulă se ţineau 4 congregaţii ordinare, ear' estraordinare câte cereau trebuinţele comitatului.

Eu ca învĕţătoriu tiner şi membru în congregaţie nu m'aşi fi săturat nici cu 40 pe o jumĕtate de an, — pentru-că aşa doriam eu atunci convocarea congregaţiilor — şi a conferinţelor naţionale cum se ţineau atunci multe la Lugoj — cum doresce fata mare ziua Pascilor, după ce mumă-sa i-a promis că o va prinde atunci în joc.

La Lugoj mergeam cu multă bucurie, pentru-că abia aşteptam sĕ aud unele, ce nu ştiam de la decedaţii Români Pascu, Vlad, Dr. Maniu, Petric sau de la Dr. Marienescu, Haţeg ş. a.

Atunci castelul cel pompos, casa comitatului, mi-se părea strălucitoriu ca razele sórelui, ear' prin coridórele lui mi-se părea că vĕd fiinţe îngeresci, când tinerii oficianţi îmbrăcaţi în mândrul costum naţional, în cât sĕ tot privesci la ei, se salutau în sonora limbă română cu: Bună diminéţa; — ear' de întrai în vre-o cancelarie, erai întimpinat cu blândul cuvênţel: *ce poftesci?* şi alte cari de cari mai mărete pentru inima unui Român.

Atunci în catul de sus al castelului erau mai mult cuartire de ale oficianţilor, unde coconiţele familiilor române *Pascu Vancea* etc. séra la lumina lunei cântau: *Mult e dulce şi frumósă limba ce vorbim*, de G. Sion. *Scumpă fetişóră*, de Marienescu, etc., ear' tineretul din Lugoj cânta pe strade: *Deşteptă-te Române,* de A. Murĕşan ori „Hei saltă Române, plin de mândrie. Cânta doine: C'ai sfărimat jugul robiei, ce 'n tirănie secoli uitate tu l'ai purtat“. — —

Tóte cântările, dar' mai cu sémă strofele din poesia asta:

„*Iată eşti liber, fă ţi voia tótă, scrie, vorbesce, dreptul ţi 'l ştii. Spune Europei ce-ai fost odată, ce eşti acuma şi ce vei fi.*“

Aceste strofe le asculta Marele Gozsdu cu multă încordare, după aceea esclama că: „poesiile aceste sĕ le înveţe tinerimea nóstră cum învaţă copiii Tatăl nostru în şcólă“.

Punctele din programul congregaţiunii se pertractau pe atunci mai mult românesce şi 'ţi era drag sĕ le asculţi, ear' în conferenţele naţionale 'ţi cresceau rĕrunchii când vedeai cu câtă însufleţire se vorbesce despre causa nóstră română. (Va urma.)

ventare a urat bun sosit presidentului reuniunei, d-lui profesor *Dimitrie Comşa* şi a însoţitorilor dînsului. La întrarea în comună era ridicată o pórtă de triumf, lângă care erau postaţi spre întimpinare tinerimea şcolară, primăria comunală şi locuitorii comunei cu mic cu mare, toţi în haine de sërbătóre.

Dl president *D. Comşa,* care era însoţit de dnii: *Victor Tordăşianu* şecretariul şi *Emil Verzariu* controlorul reuniunei, şi de învĕţ. *Hodoş,* a mulţămit emoţionat poporului pentru căldurósa primire.

Şedinţa.

La órele $^1/_2$ 12 biserica este îndesuită de public, care a alergat spre a participa la şedinţă. Pe lângă dnii susamintiţi sunt presenţi şi dnii *Petru Drăgits* primpretorul cercual şi *Dr. Ioan Stroia* protopresbiterul tractual dimpreună cu alţi dni din Sĕlişte, Tilişca, Gurarîului, Guşteriţa etc.

Dl president al reuniunei, *D. Comşa,* în cuvêntul de deschidere arată că în butul tuturor greutăţilor şi nĕcazurilor ce dau peste poporul nostru, pre-cum pe alte terene, aşa şi pe terenul economic a făcut frumóse progrese. Amintesce cu plăcere de progresele ce le-a găsit în comuna Aciliu, progrese precum sunt: şcólă frumósă, drum bun, însoţire Raiffeisen, tot lucruri făcute în deceniul din urmă. Indémnă şi îmbărbătéză pe locuitori a trăi şí mai departe în bunăînţelegere şi unire, căci atunci şí în viitor multe lucruri bune şi frumóse fi-vor în stare a face. Intreite strigăte de „trăiască“ au acoperit instructivul cuvênt de deschidere al d-lui president.

Secretariul reuniunei dl *Victor Tordăşianu* la înţelesul tuturora raportéză despre activitatea reuniunei în anul 1900. Cu deplină satisfacţie recunóscem că reuniunea nóstră desvóltă an de an o activitate tot mai întinsă şi mănósă în tóte ramurile economiei. Drept dovadă despre acésta şi despre viul interes ce'l arată poporaţiunea din comitat faţă de reuniune este şi faptul, că numĕrul membrilor ei a trecut deja peste 600 şi că fórte mulţi fruntaşi de ai poporului nostru de prin comune din alte comitate au cerut spriginul şi ajutoriul reuniunei în chestii economice.

Reuniunea dispune de avere în bani şi hârtii de valóre în sumă de aprópe 8000 cor. precum şi de o bogată colecţiune de unelte agricole, maşini etc. Aprópe tóte *tovărăşiile agricole şi însoţirile de credit săteşti sistem Raiffeisen,* înfiinţate în diferite comune la îndemnul şi stăruinţa conducĕtorilor reuniunei şi stau sub supravegherea şi scutul ei, lucréză fie-care în cercul sĕu de activitate cu sporiu într'u ridicarea nivelului moral şi material al societarilor. Vrednică de amintit la acest loc este însoţirea de credit din *Mohu,* care din venitul sĕu *salariséză un învĕţător.*

Raportul general s'a luat cu plăcere şi aprobare la cunoştinţă, asemenea şi raţiociniul şi proiectul de budget pe 1902. S'a primit deasemenea propunerea membrului *D. A. Mosora,* ca pe viitor pentru a înlesni membrilor procurarea de altoi nobili în numĕr mai mare şi cu preţ mai mic, cu ajutoriul ministeriului comitetul sĕ procure din grădinile statului altoi, pe cari apoi sĕ 'i dee membrilor cu preţul de procurare, întocmai cum face azi reuniunea soră de la *Orăştie.*

După aceste urméză un discurs despre *cultura viilor şi economia de vite,* ţinut de dl D. Comşa. Acest discurs, bogat în poveţe, învĕţături şi indigitări practice, ţinut într'un limbagiu curat poporal şi într'un stil plăcut, a fost pentru numĕrosul popor present adevĕrat isvor de îmbogăţire. Multele întrebări, deslușiri, şi aprobări ce i-le puneau dlui Comşa ţĕranii, dovediau viul interes cu care este urmărit instructivul discurs, ear' ovaţiunile ce păreau a nu mai avé sfîrşit, cu cari a fost acoperit acest discurs, dovedeau îndeajuns aprobarea celor vorbite. Dee D-zeu, ca fraţii Acileni cele auzite de la dl Comşa sĕ le şi facă şi urmeze.

Era deja aprópe la 3 ore când finindu-se şedinţa am întrat în spaţiósa sală a şcólei, frumos împodobită, unde ni-s'a servit un gustos prânz. Spunênd, că „ta'a Ivan“ de la Gurarîului a fost întrĕ noi, cred că e de prisos a mai vorbi despre animaţia şi „curagiul“ ce a domnit în tot decursul prânzului.

Toastele, bine înţeles, n'au putut lipsi. Şirul lor a fost lung şi ceea-ce remarchez cu plăcere e că conţinutul lor a fost instructiv, conţinênd: împintenare la muncă; iubire de fraţi, lege limbă, moşie şi aşezĕminte culturale şi binefacere; statornicie în credinţe, port şi obiceiuri bune strămoşesci.

*

Era deja sară când óspeţii adunaţi au plecat rênd pe rênd spre caminele lor, ducênd cu ei cele mai bune impresiuni despre hărnicia şi ospitalitatea poporului din Aciliu.

Păunaş.

Motivele decadenţei morale la poporul nostru.

(Disertaţie, lucrată de preotul ***Iosif Goga*** *din Reşinari, şi cetită în conferenţa preoţéscă din tractul Sibiiului.)*

(Urmare.)

Neînţelegerea întrĕ preoţi şi învĕţători încă e un esemplu rĕu pentru popor, tot asemenea şi neînţelegerile dintrĕ preoţi. Ce bine ar fi dacă fiecare om inteligent şi-ar da bine sama de tot ce vorbesce şi de tot ce face, pentru-că atunci multe rele s'ar puté încungiura, căci nimic nu strică aşa de mult ca esemplul rĕu.

Slăbirea simţului religios moral e strîns legată de decadenţa materială. Ómenii înainte cu 30—40 ani erau mai darnici faţă de biserici, acésta şi din motivul că le permiteau mijlócele. In Reşinari d. e. tóte fundaţiunile esistente sunt făcute încă înainte cu 30—40 ani. Fiind-că am amintit comuna nóstră, apoi sĕ aduc un esemplu tot de aici. Un om de pe vremile acelea întórs dintr'o călătorie de negoţ cu oi, lână etc., din România, în care câştigase 600—700 fl. ori şi mai mult, da cu drag, la îndemnul preotului, un rênd de haine la biserică sau 100 fl. întrun fond. Il îndemna simţul seu religios, dar' îi permiteau şi mijlócele. Astăzi vremile s'au schimbat cu totul. Miile de oi de pe vremile acelea, iernate cu spese de nimic în România, Basarabia şi Bulgaria, mai sunt numai în poveşti, şi puţinele sute ce le ţin ómenii abia aduc cât sĕ pótă trăi familia. Pentru noi cei aprópe de România stagnarea comerciului şi schimbarea stărei patriarchale ce era în trecut în România, a fost un mare desastru, care a adus pe locuitori la o stare materială rea. Pământ arător e de tot puţin, în proporţie cu numĕrul locuitorilor, aşa că aprópe fiecare om e silit sĕ cumpere bucate. Mai remân pădurile, la cari alérgă fiecare spre a aduce lemne de lucru şi de foc, ca prefăcêndule în bani sĕ'şi pótă acoperi nĕcazurile cari în proporţie cu venitele cresc mereu.

Meseriaşi avem de tot feliul şi pot zice, că aceia cari sunt mai harnici o duc mai binişor, că după zisa poporului „dacă nu curge pică“. Numai că totul se face în mic şi la meserii se aplică de obiceiu cei mai sĕrăcuţi şi apoi devenind măestrii nu dispun de capital pentru a puté începe lucrul în mare. In timpul din urmă au început şi unii ómeni mai de frunte a aplica copiii la meserii.

Apoi încă ceva. Din vremile bune s'au învĕţat ómenii a-şi lucra tot lucrul cu lucrători, mai comod. Ómeni de frunte nu puneau mâna pe furcă, cósă şi secere, aşa că şi astăzi puţini ómeni sunt cari sĕ ştie cosi şi secera. Pretensiunile sunt din ce în ce mai esagerate. Lucsul în îmbrăcăminte, mâncări şi beuturi înghite mult din ceea ce cu mare greu se câştigă. Inainte cu 30—40 ani încălţămintea ţeranului de aici era esclusiv opinca. Astăzi sunt ghetele cu 5—6 florini, apoi cârpele de mătasă, şurţe şi ii cu preţuri fabulóse au înlocuit iia trainică de pânză de casă şi şurţele frumóse de lână ţigară. Aşa că o femee de pe vremile acelea cu avere de multe mii s'ar spăria vĕzênd lucsul ce 'l face astăzi o fată sĕracă. Cânepa şi inul, atunci mândria femei, astăzi e o raritate, locul l'au ocupat barchetul şi giolgiul scump şi slab. Lâna se mai lucră şi astăzi ca şi în trecut, numai cât maşinile au început a înlocui torsul de mână.

Chiar şi în mâncări găsim la popor rafinărie. Cine din popor întrebuinţa înainte cu 40 ani cafea, teiu, dulceaţă şi alte asemenea în casa sa?

Astăzi le găsesci şi la ómeni mai sĕraci. Se mai luăm şi lipsa de comptabilitate în casă, care din causa venitelor şi speselor ne egale nu se póte ţiné în echilibru. Tóte dar' înainte cu 30—40 erau altfel, pretensiunile poporului nu erau aşa esagerate, traiul mai simplu, îmbrăcămintea lucrată în casă, industria de casă în flóre şi venitele neasemânate mai mari de cât astăzi. De aci provine, că de şi, după cum am zis, alergarea după câştiguri materiale e continuă, aşa că ea cuprinde întrégă viaţa indivizilor, totuşi spor mult nu vedem, averile au scăzut şi scad mereu. Cum vei mai îndrăsni a cere omului ocupat mereu cu grijile câştigărei celor de lipsă, ca sĕ dee sau sĕ contribue ici şi colo? Nu-i vorbă, se mai află la noi şi astăzi ómeni cari donéză sau testéză câte ceva cutărui fond, dar' la aceia e rădĕcina tot din trecut. Dacă li-ai spune sĕ-şi restringă pretensiunile, de sigur nu te-ar înţelege sau ar cerca sĕ te convingă că nu se póte. Eu nu pot zice că întrĕ creştinii de la noi, în deosebí întrĕ femei, nu s'ar afla multe, cari ar jertfi îndemnate de simţul lor religios, dar' mijlócele nu le permit.

(Va urma).

Intimpinare.

Săcele 28 Novembre 1901.

Despre alegerea municipală din *Săcele* au apărut două corespondenţe în „*Gaz. Tr.*“ ear' acum de curênd una în preţuitul nostru ziar „*Tel. Rom.*“ N'aşi avé nimica în contra acestor corespondenţe, cari n'au alt scop decât sĕ scótă la iveală pe tînĕrul preot *Romul Verzea.* Insă de óre-ce mereu se isbesce în preoţii din *Săcele* din incidentul acestor alegeri, socotesc că e bine, ca sĕ clarificăm acéstă cestiune.

Sunt vro 23 de ani de când Românii din Săcele dispuneau de trei părţi din numĕrul alegĕtorilor pentru membrii în congregaţia Braşovului, ear' Ungurii abia aveau a patra parte. După aceea s'au schimbat lucrurile: alegĕtorii români s'au împuţinat, ear' Ungurii au tot sporit. Atunci Românii puteau sĕ alégă numai Români; dară la rugarea Ungurilor şi în interesul concordiei întrĕ locuitorii cercului Săcele, li-au dat lor 4 membri, deşi ei ceruseră numai 2. Ce se întêmplă însă la alegerile următóre? Ungurii fiind acum în majoritate au trântit pe Români aşa, că din 10 representanţi ai Săcelelor în congregaţia Braşovului mai rĕmasese un singur Român faţă de 9 Unguri. In urma acestei atitudini necuviinciόse din partea Ungurilor, se impunea acuma, ca Românii sĕ se presente la alegeri cu o listă *pur naţională românéscă,* cu risicul de a cădé, şi la nici un cas sĕ nu priméscă pomană, căci reuşirea tînĕrului preot *Romul Verzea* nu se póte considera decât numai drept pomană.

De geaba se accentuiază în acele corespondenţe interesul naţional şi de geaba păr. *Romul Verzea* e presentat ca un luptător grozav pentru causele naţionale, pentru că, după părerea mea, interesul naţional n'are a face nimic cu ambiţia părintelui Romul Verzea, şi cu dragostea cea mare ce o are dînsul şi cu taică-sĕu pentru Unguri.

Căci sĕ se ştie, că numai graţie convenirilor, petrecerilor şi tuturor legăturilor de înaltă şi frăţéscă dragoste cu toţi Ungurii, — domni şi de rênd, — a ajuns el membru în congregaţie. A fi însĕ mare Român, şi în acelaşi timp prietin şi cu Saşii şi cu toţi Ungurii archişoviniştí, e un lucru, după mine, care nu prea se potrivesce!

Dar' în fine sunt ómeni în tot feliul. Eu aşi dori numai sĕ ştiu, ce vrea dl alegĕtor cu apostrofarea celor cari nu au dat votul tînĕrului preot, şi ce rost are acésta trîmbiţare? Póte că vrea sĕ cunóscă şi motivele pentru cari respectivii nu au votat, deşi de altcum nu i-au făcut nici o oposiţie? Ei bine, din câte am aflat, o sĕ-i fac plăcerea şi sĕ i înşir — unele.

1. Majoritatea preoţilor n'a consimţit cu pactul pe care l'a încheiat tînĕrul preot *Romul Verzea* de capul seu cu dl director de la şcóla de stat *Kilényi,* fără ca sĕ se consulte mai întâiu cu ceilalţi colegi ai dînsului. Păr. Romul Verzea este instituit de catechet pentru religiunea ortodoxă-rĕsăriténă la şcóla de stat, de organele nóstre superióre bisericesci; de aci însĕ nu urmează că el ca catechet are dreptul de a pacta cu colegii sĕi profesori unguri, fără de a consulta în cele naţionale mai întâiu pe colegii de preoţie români ortodocşi. Când a convocat pe alegĕtorii români la o adunare de consultare, pactul era deja făcut şi isprăvit întrĕ dînsul şi unguri!

2. Preoţii ceilalţi, cari toţi sunt mai bĕtrâni de cât tînĕrul preot, şi cari de-şi nu convin cu Ungurii, dar' totuşi au merite constatate, ear' nu trîmbiţate, — acei preoţi aştéptă, ca tînĕrul preot sĕ fie, ca toţi tinerii, mai reservat, şi sĕ nu se îndese deodată în frunte.

3. Păr. Romul Verzea n'are până acuma încă merite, cari l'ar îndreptăţi sĕ represente pe alegĕtorii români în congregaţia Braşovului. Din contră, purtarea tînĕrului preot Romul Verzea, care, în anul acesta a funcţionat îmbrăcat în ornatele bisericei nóstre ortodocse alăturea de preotul ev. luth. Maszny k Gyula la înmormêntarea soţiei lui Köpe István, cetind sf. evangelie, ţinênd predică, şi pe urmă luând parte şi la pomană întrĕ unguri a fost reprobată de toţi Românii. La punctul acesta cred, că ar mai fi multe de zis.

D'ar' termin aceste deslușiri, ca de încheiere punêndu-i la inimă tînĕrului preot *Romul Verzea,* că acum, după-ce cu concursul Ungurilor a ajuns membru în congregaţia Braşovului, are datoria morală sĕ lucreze în interesul cercului *Săcele,* ear' nu numai sĕ imiteze pe taică-sĕu, care de vro 23 de ani are loc în congregaţie fără sĕ-şi fi deschis vrodată gura, — la alte ocasiuni destul de vorbăréţă.

Un alt alegător.

De la sate.

— Sfinţirea bisericei din Barbura. —

— 12 Novembre v.

La 4/17 Novembre a. c. poporul român gr. or. din comuna *Barbura,* zisă şi Troiţia în protopresbiteratul *Devei,* a avut o rară sĕrbătóre, pe care ar fi de dorit, ca multe din comunele nóstre situate atât materialicesce cât şi în privinţa numerică cu mult mai favorabil de cât acésta, sĕ o aibă. Acest popor mic la numĕr, dar' conştiu de datorinţa sa cătră cel Atotputernic, a pus fundament la prima biserică în acéstă comună, — căci până acum erau fără biserică şi aparţineau ca filie la comuna Fizeş.

Au trecut multe decenii de când acest popor a fost aşezat în aceste părţi muntóse şi nu şi-a putut edifica o biserică, póte că provedinţa divină a reservat spre acest măreţ scop generaţiunea actuală, care n'a pregetat a strînge denar cătră denar pentru a ridica acest templu măreţ, care numai onóre face locuitorilor.

In ziua defiptă pentru sfinţire, mulţime de popor a venit de pe dealurile înalte, ear' alţii mergeau pe vălcea în sus, toţi îmbrăcaţi sĕrbătoresce şi cu o deosebită satisfacţie, ştiind ce are sĕ se întêmple azi în acésta comună şi că numai laudă pot sĕ priméscă de la toţi cei presenţi. Am luat şi eu parte spre a vedé ce a putut face acest mic popor, deóre-ce auḑisem vorbindu-se mult despre frumseţa acestei biserici. Ajuns acolo m'am convins despre adeveritatea celor auḑite şi preamăream pe Dumnezeu pentru stăruinţa depusă în acest popor. Biserica e edificată din material solid şi e destul de spaţiósă, ridicată pe un deluţ. Are un aspect de tótă frumseţa. Când am ajuns în biserică, preoţii în frunte cu Preaon. domn protopresbiter G. Romanul făceau pregătirile spre a eşí afară la sfinţirea apei.

La actul sfinţirei pe lângă delegatul Escelenţiei Sale *Ioan Metianu,* au luat parte următorii: I. E. Cosma din Crăciunesci, G. Dragan, preot în Băiţa, Tovie Perian din Sĕlişte, Petru Perian din Trestia, toţi din tractul protopresbiteral Zarand, apoi Ioan Radu din Nevoieş, Ilie Piso din Măgura, Petru Câmpean din Fornadia şi preotul local Longin Poienar. După sfinţirea bisericei a urmat liturghia, la care a cântat un cor de învĕţători din jur cu multă precisiune. La finea liturghiei domnul protopresbiter a ţinut poporului o predică fórte instructivă despre simţul religios-moral; laudă activitatea acestui popor, îndemnându-l sĕ nu pérdă nimic din rêvna de până acum, şi îi rógă pe toţi sĕ fie credincioşi şi supuşi adevĕraţi ai bisericei şi patriei. Amintind numele Escel. Sale cum şi al Majestăţii Sale, poporul la fiecare nume erumpe în strigăte de *sĕ trăiéscă.*

După predică tot poporul a sărutat sfântă cruce, dată de domnul protopresbiter, care act a durat aprópe 2 ore.

Finit serviciul divin, a urmat un splendid banchet în ospitala casa a fruntaşului

Dimitrie Abrudean, la care au luat parte toţi preoţii în frunte cu domnul protopresbiter şi mai mulţi onoraţiori din satele vecine cu deosebire din opidul Băiţa. Cu acéstă ocasiune n'au lipsit nici toastele. Primula fost ridicat de protopresbiterul *George Romanul*, în onórea Escelenţiei Sale I. P. S. nostru archiepiscop şi metropolit *Ioan Metianu*, relevat fiind în el zelul şi abnegaţiunea, cu care acest bun păstoriu lucră pentru fericirea şi înaintarea poporului nostru pe tóte terenele, special pe cel bisericesc şi şcolar. Acest toast precum şi cel ridicat pentru Maiestatea Sa Impĕratul şi Regele nostru Francisc Iosif I, rostit tot de dl protopresbiter, şi în care a fost arătată inima nobilă a Majestăţii Sale, care a donat pentru biserica acésta, din caseta proprie 200 cor.: au fost ascultate în picióre şi primite cu vii ovaţiuni.

George Dragan a vorbit pentru domnul protopresbiter, ca representant al Escelenţiei Sale preabunului nostru archiepiscop şi metropolit, la acest solemn act, lăudând zelul cu care acest tinĕr protopresbiter lucră pentru ridicarea la o stare înfloritóre a tractului sĕu.

A mai toastat părintele *Cosma* pentru fruntaşii acestei comune, apoi Piso, Perian pentru comitetul parochial şi poporul credincios. La urmă domnul protopresbiter se ridică şi în frumóse cuvinte vorbesce pentru preoţii împreună slujitori, îndemnându-i la perseveranţă în aceste timpuri de grea încercare.

Le mulţămesce pentru sprijinul ce i-l'au dat întru împlinirea onorificei sale misiuni; aduce cuvinte de laudă bravului poporean *Abrudean Dimitrie* pentru ospitala primire, după care rostindu-se rugăciunea de mulţămire se încheiă acéstă memorabilă zi pentru poporul din *Barbura*.

Ar fi de dorit în acésta comună şí o şcólă cinstită, care sĕ reverse razele luminei în tinerele mlădiţe ale acestui popor. Şi dacă ambele comune Fizeş şi Barbura s'ar pune într'o bună înţelegere, s'ar puté ajunge şi acest măreţ scop. Dumnezeu sĕ reverse în mintea lor cugetul acesta, ca nu preste mult sĕ ne vedem de nou într'uniţi la serbarea fiicei bisericei nóstre. Tatăl cel ceresc sĕ le ajute.

X

„Asociaţiunea“ desp. Sibiiu.

Convocare.

Adunarea generală a despărţĕmêntului IV. Sibiiu al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ este convocată prin acésta pe Duminecă în 16/29 Decembre a. c. la 11 ore a. m. la locul central Sibiiu, localitatea casinei române, la care sunt învitaţi toţi membrii despărţĕmêntului, cu următórea

Programă.

1. Deschiderea adunării prin directorul despărţĕmêntului.
2. Cetirea raportului general al comitetului.
3. Raportul cassariului despre starea cassei după raţiociniul pe anul 1901, şi presentarea proiectului de budget pe 1902
4. Esmiterea unei comisiuni pentru esaminarea raportului comitetului.
5. Esmiterea unei comisiuni pentru censurarea raţiociniului şi a proiectului de budget.
6. Eventuale disertaţiuni, cari sunt a se presenta directorului cel puţin cu 48 ore înainte de adunare.
7. Eventuale propuneri.
8. Raportul comisiunii esmise şi statorirea budgetului.
9. Alegerea comitetului pe noul period de trei ani.
10. Luarea dispoşiţiunilor pentru verificarea protocolului adunării generale.
11. Inchiderea adunării.

Sibiiu, din şedinţa comitetului despărţĕmêntului IV. al „Asociaţiunii“, ţinută la 14 Decembre 1901.

I. Papiu
dir.

C. Popa
not.

P. t. domni cari sunt încă în restanţă cu abonamentul la ziariul nostru, sunt recercaţi respectuos, sĕ binevoéscă a-şi achita restanţele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administraţiunea.

NOUTĂŢI

Parastas pentru Şaguna în Sĕlişte. Ni-se scrie: Ca în toţi anii de la mórtea Marelui Andreiu, aşa şi în estan ziua sfântului Andreiu s'a serbat în amintirea fericitului archiereu în comuna Sĕlişte cu demnitate şi ca o adevĕrată sĕrbătóre. La parastasul festiv celebrat în „biserica mare“ au participat în corpore tinerimea şcolară, corpul învĕţătoresc şi o mulţime de credincioşi ai acestei comune.

Dl protopresbiter *Dr Ioan Stroia* a rostit o predică ocasională, în care pe lângă înşirarea faptelor măreţe ale fericitului Metropolit, a scos din viéţa şi activitatea acestuia o mulţime de preţióse poveţe, menite de a fi urmate în viéţa lor d tinerime. Educativa şi totodată şí instructiva predică a fost urmărită cu încordată atenţiune şi a lăsat bună impresiune la tineri şi bĕtrâni. După ea s'a cântat cu multă duioşie de cătra corul elevilor pĕtrundĕtoriul imn *„Românime mult cercată“*.

*

Membrií casei domnitóre. Prin nascerea archiducesei *Maria Elisabeta Teresia*, fiica de curênd născută a archiducelui Francisc Salvator şi archiducesei Maria Valeria (fiica cea mai tineră a M. Sale), numĕrul membrilor casei domnitóre s'a urcat de la 86 la 87. Acum familia domnitóre constă din: M. Sa împĕratul şi rege *Francisco Iosif I.* şi din 31 archiduci şi 55 archiducese. Cel mai în etate membru e archiducesa *Adelgunda* ducesă de Modena, născută în 19 Martie 1823. Intrĕ ea şi cea mai tineră nepoţică a împĕratului e o diferinţă de etate de 78 ani şi 8 luni.

*

Inimă de mamă. Intr'o comună din comitatul Baranya vĕduvei Eva Balázs i-au rĕposat în scurt timp toţi patru copilaşii, atacaţi de şarlach. De jale după ei nenorocita a nebunit şi în starea acésta într'o nópte s'a furişat din casă şi s'a dus în cimiteriu la copilaşii ei. Căsenii observându-i absenţa, au început s'o caute şi într'un târziu au aflat'o în cimiteriu, mórtă în grópa fiicei sale Eva. Desgropase mormêntul cu unghiile, şi în cursul muncei leşinând, a degerat în grópa fiicei sale iubite.

*

Cine sĕ măture treptele? Luna trecută se întêmplaseră mari părueli întrĕ călugării ortodocsi şi întrĕ cei rom. catolici din Ierusalim, pe tema măturării treptelor de la sfântul mormênt. Rom. catolicii 'şi arogau şi ei dreptul de a mătura treptele, dar' ortodocsii nu 'i lăsau, şi de aci a provenit păruéla. Acum — după cum se raportéză din Constantinopol — guvernorul *Djevat paşa*, la mandatul sultanului, a resolvat cestiunea aşa că d minéţa sĕ măture ortodocsii, ear' séra rom. catolicii. Francia vede în acésta resolvare *succes moral* pe partea sa, care pe ortodocşi i-a amărît fórte mult.

*

Noul president al Elveţiei. Congresul federal al Elveţiei a ales president pentru anul 1902 pe *Dr. Zemp*.

Noul president s'a născut la 1834 în Entlebruch (cantonul Luzern). Câtva timp a practicat advocatura în oraşul seu natal, apoi s'a stabilit în Luzern. In douĕ cicluri a fost ales deputat cu program conservativ-catolic. Un timp óre-care se retrăsese din viéţa politică, dar' pe la începutul anilor 80 a fost de nou ales deputat, ear' în 1886 a fost ales president al consiliului naţional. Punctul principal din programul seu de guvernare e statificarea căilor ferate ale Elveţiei.

*

Deşteptarea poporului“. Primul numĕr din *„Deşteptarea poporului“*, noul organ de publicitate al fraţilor bucovineni, a apărut Sâmbătă. Infăţişarea 'i e plăcută, conţinutul bun, corĕspundĕtoriu programului schitat în fruntea numĕrului, în care comitetul de redacţie promite, că „Deşteptarea poporului“ va scrie despre drepturile şi datoriile (de ce nu datorinţele?) nóstre după legile împĕrătesci şi cum sĕ ne apărăm neamul la mâna acelor legi“; despre „lucruri de ale bisericei şi şcólei“, despre „trebi de ale gospodăriei“ şi „va da poveţe asupra chiverniselii cu averile şi cu banii“ etc. Pe lângă program are un bun articol întitulat „Drag sĕ ne fie neamul nostru românesc!“, apoi tractat poporal despre „virtutea creştină“ şi alte ştiri şi comunicări de interes pentru poporul bucovinean. „Deşteptarea poporului“ va apăré la 1 şi 15 a fie-cărei luni şi costă patru coróne pe an. Red. şi administraţia e în *Cernăuţi* (piaţa principală Nr. 3, — palatul naţional —). Abonamentele încep cu 1 Ianuariu 1901 st. v. Până atunci se trimite gratuit tuturor cari voesc sĕ 'i aibă.

Dorim tinĕrului confrate viéţă îndelungată şi succes deplin întru ajungerea scopului seu: deşteptarea şi luminarea poporului spre a-şi cunósce drepturile şi spre a şi-le şti apăra şi valídita.

*

Victima negrijei. Medicul Vilhelm Áts, medic adiunct al spitalului public din Segedin, sĕptĕmâna trecută având sĕ secţioneze cadavrul soţiei lui I. Wagner, membru al orchestrei teatrului orăşenesc, s'a inficiat la mână cu sânge de cadavru. Observând primejdia numai după câteva zile, când întreg braţul era deja inficiat, a trebuit sĕ i-se taie braţul întreg. Operaţia a fost esecutată Vineri şi a succes deplin.

*

Desertorul. Intr'un intravilan de la marginea Timişórei a fost aflat zilele trecute un om slăbit de era numai schelet şi aprópe de mórte, învĕlit în sdrenţele unei uniforme a regimentului de infanterie Nr. 101. Nenorocitul a fost luat în grija spitalului, unde s'a constatat apoi, că se chiamă Andor Mihály şi desertase de la regimentul din Biserica-albă, voind sĕ mérgă a casă în Bichiş-Ciaba. Călĕtorise până la Timişóra numai pe timp de nópte, întrĕ lipsuri de nedescris. Acolo însĕ, istovit de puteri a cădut bolnav şi n'a mai putut merge mai departe.

*

Loialitate chinezéscă. In una din zilele sĕptĕmânei trecute şi-a sĕrbat vĕduva împĕrătésă a Chinei ziua nascerii. Din acest prilej loialii supuşi au arangiat împĕrătesei o splendidă iluminaţie în residenţa de acum a împĕrătesei, în oraşul *Caifenfu*. Iluminaţia însĕ se pare a fi fost pusă la cale din partea boxerilor, căci — după cum spune o telegramă din Shangai a ziariului „Standard“ din Londra — drept combustibil a servit însuşi palatul împĕrătesei. Anume s'a dat foc palatului pe mai multe părţi, şi cum edificiile chineze în mare parte sunt de lemn, e uşor de închipuit cu ce celeritate îngrozitóre se întindea incendiul de la un pavilon la altul. Pentru-ca manifestaţiunile de loialitate sĕ nu lase nimic de dorit, sub durata incendiului tăciunarii au jefuit din palat tot ce era de preţ.

*

Isvorul „Fresser“ al băilor de la *Carlsbad* a fost reaflat. In 1890 cu ocasia demolării unei case acest isvor, despre care numĕróse cronice vechi fac amintire, fusese din întêmplare astrucat şi înfundat. Zilele acestea a isvorit pe calea Mühlhammer un isvor cald, care se pare a fi vechiul „Fresser“.

*

Robie pe viéţă. Zece ani a servit Sebestyén Lajos la economul Kiss Pál din Uszód şi după zece ani de serviciu a căpĕtat soţie pe fiica stăpânului seu. Sócrei însĕ nu-i era pe plac ginerele şi nu şi-a dat pace până ce nu a desmoştenit pe însaşi fiică-sa. Tinerii s'au retras în căscióră închiriată, şi prin muncă şi sirguinţă agonisându-şi ceva bănişori voiau sĕ-şi cumpere casă. Banii însĕ nu erau de ajuns şi s'au rugat de socrul sĕ steie bun pentru rest până ce vor puté sĕ 'l plătéscă. La ingerenţa sócrei bĕtrânul li-a denegat chiar şi acest ajutoriu. Amărită de atâta împetrire a inimei părinţilor ei, nevasta a zis într'o séră soţului ei sĕ mérgă la pepenişte şi sĕ ucidă pe bĕtrânul. Mult timp au cercetat zadarnic autorităţile sĕ deie de urma ucigaşului, până ce nevasta, mustrată de conştiinţă, a mărturisit de bunăvoie. Tribunălul din Kalócsa a osândit pe bărbat la *robie pe viéţă*, ear' pe femeie, aplicând paragraful atenuant 92 din legea penală, a osândit'o numai la 15 ani închisóre penitenciară. Procurorul a recurat pentru înăsprirea pedepsei şi în urma recursului causa ajungênd la Curie, acésta a dictat şí femeii *robie pe viéţă*.

De la „Reuniun. sodalilor rom. din Sibiiu“.

Anuarul I.

Cu scop de a pune în mâna meseriaşului şi a cărturarilor nostri o carte care sĕ cuprindă istoricul primei şi celei mai vechi reuniuni de meseriaşi şi în legătură cu acésta mersul în desvoltarea meseriilor la noi — am scos încă anul trecut I-ul anuar al Reuniunii. Ca acest op sĕ fie mai atrăgĕtor, mai de folos, am dat în el pe lângă fotografiile bărbaţilor cari au stat aprópe de meseriaşi, şí biografia actualului president onorar şi întemeietor al reuniunii, a dlui Nicolae Cristea; frumósa şi instructiva caracteristică, ce i-o face dl Ioan Salvici neuitatului prim patron al reuniunii Andreiu baron de Şaguna, fost archiepiscop şi metropolit; a naşului steagului reuniunii, P. S. Sale dlui Nicolae Popea, episcopul Caransebeşului; a fostului ei vice-president şi actual membru onorar Nicolae Simtion, tipograf, şi a regretatului fost comerciant Antoniu Bechnitz, care a pus temelie unei fundaţiuni cu menirea de a se procura şi împărţi întrĕ membri cărţi folositóre şi instructive.

Cartea nóstră, precum se invederéză din cele premise, póte ocupa loc de onóre pe masa fie-cărui cărturar al nostru. Suma învestită în acest op întrece cu mult preste 400 coróne, pe cari le-am acoperit din împrumuturi contrase de la fondurile şi fundaţiunile nóstre. Preţul cărţii l'am statorit cu 1 cor. 20 bani, ce de abia stă în proporţie cu spesele avute la procurarea clişeurilor, cu tipariul, broşatul etc.

Dorinţa nóstră de a scóte cu începutul anului viitoriu anuarul II, care sĕ cuprindă întrĕ altele şi date interesante despre laudabila mişcare iniţiată în ultimii doi ani de ómeni binevoitori şi cu inimă către causa clasei nóstre de mijloc — trebue, este neîncunjurat, sĕ o începciem de vênzarea esemplarelor, ce le mai avem din primul anuar. In acest scop am redus preţul anuarului nostru la 1 corónă şi ne luăm voe a ne ruga cu tótă căldura de ómenii nostri de bine: sĕ binevoiéscă a procura anuarul nostru şi astfel a ne face posibilă scóterea anuarului II.

Sibiiu, 26 Novembre 1901.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

V. Tordăşianu
president.

I. Apolzan
notariu.

Avis.

Spre a întimpina concurenţa cea mare am redus preţul lemnelor nóstre, astfel că de azi înainte va costa:

Stânginul metric fără dus 11 fl. sau 22 cor.

Cu dus cu tot 11·50 fl. sau 23 cor.

Cu vagonul cu 4 cor. şí mai eftin. (A se vedé anunţul de pe pagina a patra.)

Sibiiu, la 30 Novembre, 1901.

Doican et Micu Cons.
intreprenori din Sebeşul-inf.

PARTEA LITERARĂ.

Principiul dualistic în religie şi în filosofie.

de Ioan Lupaş.

(Fine).

Pe empirist îl asémână cu furnica, care adună material din tóte părţile, dar' nu prelucră nimic, ear' raţionalistul zice, că e ca paianginul, care din sine îşi ţese reţéua. Adevĕratul om de sciinţă însĕ trebue sĕ fie ca albina, care nu numai adună, ci şi prelucră totodată materialul adunat. Astfel dară lucrarea ştientifică trebue sĕ constee din 2 părţi principale; întâiu câştigarea cunoscinţelor pe basa esperienţei şi prin ajutoriul sensaţiei, şi a doua: combinarea, clasarea, aranjarea şi valorisarea cunoştinţelor cu ajutoiul reflecsiunii, gândirii.[4]

Noţiunea substanţă la Locke perde din importanţa ce i-o dăduse Descartes şi Spinoza. Descartes s'a ocupat mai mult cu cele 2 atribute ale substanţei: cu extensiunea şi cugetarea. Locke însĕ zice, că *res extensa* nu însémnă nimic, *res cogitans* şí mai puţin. Extensiunea nu póte fi atributul corpului aşa fel, ca sĕ pótă fi indentificată cu acesta. Ne putem inmagina şi esistă de fapt extensiune, care nu este corp. d. e. *spaţiul*. Tot astfel nici cugetarea nu póte fi atributul spiritului, căci nu e însuşire vecinică, ci e numai un fel de funcţiune a minţii, care se începe numai după ce mintea s'a organisat pe basa cunoscinţelor câştigate prin sensaţie.

Substanţa o esplică Locke ca un substrat, ca o legătură vecinică a însuşirilor visibile (moduri). Noi nu putem cunósce decât însuşirile corpurilor şi pentru-ca acestor însuşiri sĕ le putem da o basă comună, ne închipuim un fel de legătură întrĕ ele, pe care o numim substanţă, dar' despre care nu putem şti, că ce e într'adevĕr? Noţiunea „substanţă“ e imposibil a o concretisa. Când e vorba de idei câştigate prin reflexiune, suntem siliţi a presupune o conexiune (substanţă) spirituală întrĕ ele, ear' la cele câştigate prin sensaţie, una materială. Prin aceste 2 feliuri de conexiuni dualismul lui se renoesce eară.

In sfêrşit englezul Hume (1711—1776) e acela, care arată, că noţiunea „substanţă“ nu póte avé valóre ştientifică, fiind de natură curat subiectivă. Esplică rostul acestei substanțe, conexiuni întrĕ idei *prin legile de asociare* așa: Omul se dedă, ca lucrurile vĕdute împreună, în ordine coexistentă sau succedentă, tot în aceeași ordine sĕ și-le revóce în memorie. Asta și-o însușesce omul prin exercițiu continuu într'atâta, încât pe neobservate i-se preface într'o *altera natura.* Nu esistă nici substanță materială, nici spirituală. Noțiunea substanță nu e decât o ilusiune. Cu acésta el nici nu se ocupă mai pe larg, ci mai multă atențiune atribue problemei ideologice, în resolvarea căreia deși dă întâietate impresiilor sensitive, față de ideile născute numai prin reflexii, totuși enunță că nici acelea, nici acestea nu pot servi cu cunoscințe absolute și sigure. De aceea totdéuna trebue sĕ fim cu reservă la enunțarea unui adevĕr și sĕ nu primim de bun ori-ce. *Indoiala* sĕ ne oprĕscă de la formarea unei convingeri repentine și greșite.

---

[4] Contrar lui Bacon, Descartes cunoscea numai idei isvorîte din minte, din raţiune. Principiul sĕu: *Cogito, ergo sum* reduce rolul şi valórea sensaţiei la Zero. Ideile le grupéză D. în 3 clase: *ideae ignotae* (despre cari Locke şi Hume au arătat mai târziu, că nu există) *ideae adventicae* şi *ideae a me ipso factae*.

*

Astfel dar' vedem principiul dualistic de la Locke începĕnd, manifestându-se pe 2 terene în filosofie: în metafisică și în ideologie. In decursul timpului a fost modificat și amplificat, une-ori profesat de mai multi cu mai mare tărie de convingere, alte-ori combătut și abandonat. Dintrĕ următorii lui Descartes unii au primit punctul de mânecare al acestuia și l'au mai lărgit, ear' alții pornind din principii contrare au primit numai materia ca existentă și i-au denegat spiritului ori-ce independență, considerându-'l numai ca un produs al funcționării diferitelor molecule materiale. Din dualismul lui Descartes s'a născut direcția spiritualistă în filosofia modernă și tot acest dualism a dat din nou nutremênt curentului materialist, care devenise atât de predominant în vécul XVIII. și prin anii 80 ai sec. XIX.

Dar' până acum dualismul n'a putut fi învins de nici una dintrĕ aceste 2 direcții. Spiritualismul se isbesce de *crassa materia,* a căreia esistență e inlaturabilă, deși îi dă tot felul de esplicațiuni, prin cari tinde a presenta materia numai ca un eflux al spiritului sau numai ca un *fenomenon bene fundatum,* cum o numesce Leibnitz. Asemenea nici materialismul n'a putut eși biruitor față cu principiul dualistic, pentru-că chiar și fisica prin întroducerea noțiunei de *energie* se apropie de spiritualism încâtva și astfel materialismul e discreditat și pe terenul fisicei.

*

Intrĕ spirit și materie póte tot nu va fi o deosebire așa principială, și dacă va succede a afla o basă comună, o conexiune întrĕ aceste 2 substanțe heterogene, atunci principiul dualistic și tóte sistemele basate pe acest principiu îșî vor perde valórea științifică. Nisuința filosofiei moderne e, ca atât contrastele dintrĕ empirism și raționalism și spiritualism sĕ se micșoreze, sĕ disparǎ și sĕ facă loc unui sistem unitar, căci dualismul e privit totuși mai mult numai ca productul unei gândiri comune, basate pe impresii momentane.

Fotografiile grupurilor

(6 bucăți cu grupuri diferite), cari au luat parte la „Petrecerea poporală“ aranjată în 9/22 Septembre 1901 de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ se efectuesc în opt zile dela data primirii comandei cu prețul de **3 coróne** bucata (măr. 48/32) plus pachetare și porto postal prin * * * * * * * * * * * * * * * * * * *

* **Librăria Tipografiei archidiecesane.** *

Clipe de Repaus de Sorcovă.

se află de vêndare la **Librăria Tipografiei archidiecesane** pe lângă prețul de 2 cor. plus porto 20 fil, recomandat 55 fileri. * * * * * * * * * * * * * * *

Nr. 1152/1901. [243] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a *Coroiu—Sânmărtin,* se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu postul de paroch sunt cele fasionate în cóla *B.* pentru întregirea dotațiunei de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele instruate conform legilor, subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Cetatea de baltă, 16 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava, în conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 787/901. [244] 1—1

Publicațiune.

Prin acésta se aduce la cunoscință publică, cum că *pămênturile seminariali de pe hotarul Rotbavului,* anume: 11 jugĕre pământ arătoriu și 13 jugĕre și 1100□ fênațiu, se dau în arêndă pe 6 ani începênd de la anul 1902 până la finea anului 1907. Ziua de licitațiune este în *9/22 Decembre* a. c.

Doritorii de a lua în arêndă, au a pune un vadiu de 10%, și prețul strigărei este 350 cor., ear' solvirea arêndei are sĕ se facă în fie-care an la 26 Octobre. Arêndașul e dator cel puțin odată în restimpul arêndărei a gunoí pământul de arat; apoi e datoriu a plăti darea erarială, darea de arêndă sau venit, apoi darea pentru drumurile comunale și comitatense, fără a fi îndreptățit a detrage acestea din arêndă.

Relacsare din prețul arêndei nu se dă sub nici un fel de condițiune séu titlu.

Arêndașul e datoriu a da doi garanți și neținênd terminul de plătire 3 luni după espirare se vor licita realitățile pe risicul sĕu.

Consistoriul nu e dator a da plus oferentului realitățile, îndreptățit fiind subscrisul protopop actual a încheia contract cu acel oferent, pe care îl va afla mai bun și sub condițiunile mai favorabile.

Pentru oferent contractul are valóre nemijlocit după ce îl va subscrie, ear' pentru proprietariul numai după-ce se va aproba din partea Venerabilului Consistoriu.

Brașov, în 26 Novembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric
protopresbiter.

Lemne

din tăietura nóstră din **Sebeșul-inferior,** blane frumóse mari și neplutite, oferim:

Stânginul metric à fl. 12 cu dus cu tot
„ „ „ „ **11·50** fără dus
Cu vagonul **st. m.** „ „ **11·—** fără dus și
„ „ „ „ „ „ **11·50** cu dus cu tot.

[230] 5—5

Comande se primesc:

In prăvălia de curelărie a dlui **Josef Schuster, strada Cisnădiei Nr. 37.**

In băcănia dlui **A. R. Grell, str. Cisnădiei Nr. 44.**

In prăvălia de ferării a dlui **Heinrich Kröger, Piața mare.**

In prăvălia de postavuri a dlui **G. Stenzel, Piața mare Nr. 21.**

In băcănia dlui **Eduard Elias** în **Piața mică.**

In prăvălia de musicalii a dlui **H. Reschner** în **Piața mică,** și

In **Librăria Tipografiei archidiecesane în strada Măcelarilor.**

In privința mĕsurei și a cuantității lemnelor garantăm îndeosebi.

Sibiiu, în Novembre 1901.

Doican et. Micu Cons.
intreprenori din Sebeșul-inferior.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10. -	8.50	2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		**Budapesta (gara centrală).**		7.10	1.50	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		**Szolnok**		3.22	11.44	3.20	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		**P. Ladány**		12.54	10.06	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	**Oradea-mare**	pl.	11.04	8.43	11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.38	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.11	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	7.47	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.09	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	6.40	8.37	12.20
8.18		6.39	5,42		Nadășul-ung.		6.54	5.41	7.37	
8.33	3.50	6.59	5.55	sos.	**Cluș**	pl.	6.13	5.23	7.—	11.01
8.50	4.20	8.30	6.11	pl.		sos.	5.24		6.45	10.46
9.07	4.41	8.59	6.27		Apahida		5.02		6.27	
10.14	5.56	10.29	7.26		**Ghiriș**		3.40		5.12	9.23
10.44	6.24	11 16	7.50		**Cucerdea**	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.33	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.40	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.48	11.50			Vințul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	7.11	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.32	12.46	8 32	sos.	**Teiuș**	pl.	2.07		3.38	8.06
12.24		1.43	8.37	pl.		sos.	1.42		3.02	8.00
12.53		2,17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaș (ungh. Têrnavei)		12.56		2.26	7.35
1.14		2.36			Blaș		12.49		2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	**Copșa-mică**	pl.	11.50		1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14		1.06	6.50
2.35		4.08	10.01		Mediaș		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24		12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	**Sighișóra**	pl.	9.45		11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35		11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Hașfalĕu		9.12		11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44		10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apața		6.38		8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	**Brașov**	pl.	5.08		7.48	2.45
3.55		11.—	2.19	pl.		sos.	9.27		6.00	2.18
4.40		12.26	3.01		Timiș		8.47		4.05	1.42
5.10		1.11	3.31		**Predeal**		8.20		3.32	1.12
11.55 Buc.		8.05	9.10	sos.	**Bucuresci**	pl.	3.05		7.50	9.15

Budapesta — Arad — Teiuș

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	2 10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6.50	10.00	2.15		**Budapesta (gara centrală).**		6.10	1.50	7.20	9.40
10.56	8.46	1.—	4.15		**Szolnok**		2.49	11.44	4.13	7.32
3.55	11.51	6 05	7.11	sos.	**Arad**	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35		pl.		sos.	8.57		10.50	4.06
4.42	—	6.46			Glogovaț		8.45		10.33	—
5.03		7.06			Gyorok		8.24		10.14	—
5.14	—	7.16			Pauliș		8.12		10.00	—
5.35	12.49	7.29			Maria-Radna		7.57		9.45	3.27
5 37	—	7.55			Conop		7.22		9.15	—
6.13	—	8.11			Bêrzava		7.05		8.57	—
6.58	1.46	8.51			Soborșin		6.75		8.15	2.31
7.27	2.05	6.19			Zam		5.50		7.41	2.05
7.52	—	9.43			Gurasada		5.23		7.16	—
8.08	3.27	—			Ilia		5.13		7.06	1.39
8.26	—	9.52			Branicica		4.49		6.43	—
8.52	2.54	10 42			Deva		4.27		6.20	1.12
9·06	3.06	10.46			**Simeria** (Piski)		4.12		6.05	1.00
9.52	3 32	11.35			Orĕștia		3.33		5.19	12.12
10.16	—	11.56			Șibot		3.13		4.55	11.57
10.38	4 00	12 16			Vințul de jos		2.53		4.34	11.40
10.54	4.23	12.34			Alba Iulia		2 33		4.17	11.13
11.30	—	1.05		sos.	**Teiuș**	pl.	2.—		3.43	—

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.19	7.10	pl.	**Copșa mică**	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.47	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.50	11.01
4.12	7.04	1.09	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marța și Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—		Cic. Marța și Vinerea	tr. mxt
4.33		2. -	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6.01		7.15
8.34		6.35	-	sos.	Făgăraș	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timișóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.00	pl.	**Arad**	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9 43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timișóra	pl.	8.25	2.00	9.10	—

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 137 Sibiiu, Sâmbătă 8/21 Decembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru streinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rĕndul cu litere garmond

„Pocăiţii.“

Sibiiu, 20 Decembre n.

(i. br.) Invĕţăturile eretice au fost totdéuna păgubitóre bisericei. De aceea încă din timpurile cele dintâi ale creştinismului s'a impus bisericei necesitatea nu numai sĕ-şi preciseze adevĕrurile eterne, ce le propovĕduesce, dar' sĕ păşéscă prin graiu viu şi în scris în contra acelora, cari póte din interes şi nesciinţă, ori din rĕutate, ori apoi basaţi pe sisteme filosofice speculative, căutau sĕ falsifice adevĕrul, sĕ micşoreze vaza bisericei lui Christos, sau sĕ întroducă inovaţiuni în adevĕrurile deja precisate de întréga biserică.

Istoria ne spune, că pentru a precisa calea trecerei din păgânism la creştinism, a scăpa creştinismul din cătuşile iudaismului şi astfeliu a da şi păgânilor posibilitatea de a îmbrăţişa adevĕrata religiune revelată, i-a fost reservat sf. apostol *Pavel*, care a stat faţă cu sf. apostol *Petru* în sinodul din Ierusalim. Mai târziu s'a desvoltat din combaterea eresiilor şi esplicarea curată a adevĕrurilor divine o bogată şi frumósă literatură bisericéscă, urzită încă de *părinţii apostolici*, continuată de *părinţii apologeţi* şi ajunsă la înflorire sub *marii dascăli ai lumii*.

Şi cu tóte acestea unitatea bisericei creştine a fost spartă, desconsiderându-se încă cu începutul secolului IX aşeḑĕmintele ei ecumenice, singure autoritative, prin inovaţiuni mai cu sémă în doctrina precisată despre credinţă, în butul canonului 7 al soborului III ecumenic, care scrie, că articolii credinţei, stabiliţi în conciliile din Nicea şi Constantinopol, sunt obligători pentru întréga biserică şi pentru tóte veacurile viitóre.

Se înţelege, că spart odată zidul cel puternic al unităţii comunităţii creştine prin înşişi fiii sei, spărtura se măresce şi la începutul veacului XIII doctrinele unor bărbaţi cu cultură şcolastică ameninţă cu un pericol înspăimêntător şi doctrinele bisericei dreptmăritóre. Incercările reformatorilor însĕ şi inovaţiunile lor n'au prins teren în acésta biserică. Sĕmênţa doctrinelor lor a căḑut în luptă cu puterea positivă a bisericei dreptmăritóre şi a fost nimicită încă în embrion. Ciril *Lucaris*, patriarchul, care se adăpase cu sucul acestor doctrine şi voia sĕ le întroducă, a trebuit sĕ espieze cu mórtea acest pĕcat strigătoriu la ceriu. Şi pentru-ca pururea adevĕrurile eterne sĕ fie adevĕrat mărturisite şi ortodocsismul sĕ rĕmână curat şi ferit de inovaţiuni, Românul *Petru Mogila,* învĕţatul metropolit al *Chievului*, cu ajutoriul moral mai vêrtos al episcopilor din principatele române redactéză cartea *„Mărturisirea ortodocsă“*, carea obţinù în anul 1642 în Sinodul de la Iaşi, ţinut în mănăstirea sânţilor *Trei ierarchi,* aprobarea tuturor archiereilor pravoslavnici, şi carea singură este astăzi autoritativă în biserica dreptmăritóre.

O mică rană veninósă, nevindecată la timp, a incancerat un organism puternic şi ale cărei urmări nu se pot prevedé. Din unitatea puternică bisericéscă a rĕmas: *una biserică, sântă, apostolică dreptmăritóre, dar' prea răbdătóre*, şi s'a ramificat din trunchiul măreţ *o biserică militantă* şi *una indiferentă*.

Biserica ortodocsă în vîrtutea cuvintelor lui Christos, a aşeḑĕmintelor legale apostolice şi ale sânţilor părinţi s'a desvoltat — fără a-şi ştirbí unitatea — în diferitele provincii şi ţĕri, cu popórele, cari îi mărturisesc învĕţăturile şi astfel a căpĕtat şí caracterul naţional al respectivelor popóre, caracter care este ancora mântuirei fie-cărui popor.

In viforul ispitelor, de Dumnezeu inspiraţi bărbaţi ai neamului nostru au cunoscut importanţa folositóre şi astfeliu au ştiut sĕ aşeze şi biserica nóstră pe temeliile puternice nu numai ai celor 12 stêlpi, dar' sĕ asigure totdeodată prosperarea ei de prosperarea poporului şi vice-versa, stând biserica şi poporul în raport de ajutorare reciproc, înzestrându-o astfeliu cu ce avem mai scump: *cu caracterul naţional.*

Şi acum când ca o maică bună caută sĕ-şi şí împlinéscă misiunea înaltă faţă cu fiii sei credincioşi — iată, pe lângă vrăşmaşii seculari se vîresc şí întrĕ credincioşii sei învĕţături rătăcite, introduse cu deadinsul tot de rĕuvoitorii ei.

Şi dacă învĕţăturile false şi rătăcite au fost pentru biserică totdéuna păgubitóre, cu atât mai periculóse pot devení ele în timpurile nóstre, mai vêrtos că sunt alimentate de abnormalităţile provocate prin vermii semidoctismului şi ai indiferentismului religios. Aceste învĕţături se propoveduesc de aşa numiţii *„pocăiţi“*, cari apoi unii dintrĕ ei se rebotéză şi îşi iau şí numele de nazareni. Originea învĕţăturilor lor se póte reduce pe căi laterale până sub regimul împĕratului Adrian, ele în adevĕr nu s'au putut afirma de cât numai după reformaţiune mai cu sémă în veacul al XVI-lea.

Poporul nostru a fost până în anii din urmă ferit de ispititórele lor învĕţături, dar' acum pericolul se semnaléză a fi ameninţător, încât cu drept cuvênt preoţimea Aradului a discutat în conferinţe despre mijlócele stîrpirei rĕului, care se întinde ca o pecingine veninósă.

Toţi cei cari propoveduesc învĕţăturile pocăiţilor se pierd într'un *colectivism periculos şi contrariu bisericei nóstre naţionale,* căreia avem sĕ-i mulţămim esistenţa nóstră şi afirmarea caracterului nostru ca popor. Toţi cei-ce le propoveduesc nu numai că ies de sub aripile bisericei şi se desfac de legăturile cu ea, dar' *se pierd şì ca membri ai familiei neamului nostru,* intrând în comunism de credinţă şi de eserciţiu religios cu străini de graiul poporului nostru, străini de datinile şi obiceiurile lui, străini de tot ce este al nostru, şi acei străini au căutat totdéuna şi caută şí acum intenţionat sĕ esploateze poporul şi sĕ-l slăbéscă în firea sa.

Aici zace gravitatea pericolului. Şi de-şi el acum ni-s'ar păré neînsemnat, totuşi nimica şi nimenea nu ne póte dispensa de legitima datorinţă a stêrpí rĕul până încă nu are córne, ca sĕ nu zicem odată: E prea târziu! Conceptul ce-l aveau străbunii nostri Romani, că furişarea învĕţăturilor şi cultelor străine în sinul poporului roman forméză pericol religionar şi naţional, sĕ-l ţinem şi noi pururea deştept în mintea nóstră şi fortificându-ne cu armele credinţei şi moralei creştine sĕ formăm falanga de estirpare din sinul bisericei şi neamului nostru a ereticilor, cari sapă la temelia ei; îndreptându-ne activitatea mai cu sémă a-i întórce în sinul bisericei. Şi acésta nu e cu neputinţă, numai voinţă sĕ avem şi armele cuvenite. Căci ori-cât de îndârgiţi s'ar arăta „pocăiţii“ şi ignoranţii faţă de espunerile nóstre adevĕrate, totuşi, dacă se pot convinge, sunt câştigaţi. Aceste şire din urmă le scriu sub icóna impresiunilor din pracsa vieţii. Nici-odată n'am gustat dulcéţa mângăerei ca în momentul când trei propagatori ai acestor învĕţături rătăcitóre, deslegaţi de duhul ispititor s'au reîntors în sinul bisericei străbune, la a cărei mărire şi înflorire necontenit sĕ zidim pentru mărirea lui Dumnezeu şi a nóstră.

Din Austria. Ameninţarea ministrului-president *Körber* cu suspendarea constituţiei e şi astăzi comentată în presă şi în cercuri politice. La o interpelare ce a fost adresată guvernului austriac în una din zilele trecute, dacă e adevĕrat că sunt luate tóte mĕsurile de lipsă pentru a se pune ameninţarea în esecutare, prim-ministrul *Körber* a dat rĕspuns evasiv, aşa că nici astăzi nu se ştie, dacă ameninţarea a fost seriósă sau a fost făcută numai cu intentiunea de a spăria pe cei îndĕrătnici. De altcum corpurile legiuitóre au luat şi în Austria vacanţe, până la 20 Ianuarie anul viitoriu.

Motivele decadenţei morale la poporul nostru.

(*Disertaţie, lucrată de preotul* ***Iosif Goga*** *din Reşinari, şi cetită în conferenţa preoţéscă din tractul Sibiiului.*)

(Urmare.)

Ce putem noi preoţii face pentru ameliorarea stărei morale şi materiale a poporului? Cum putem noi pune stavilă acestor rele? Cum le putem împuţina? De aceea ne-am adunat aici, pentru-ca spunênd fiecare durerea ce o are, împreună sĕ căutăm mijlóce de lecuire. Poporul pe care îl păstorim ne dă frumosul nume de *„părinte“*, aşteptând de la noi sĕ-i fim adevĕrat părinte. Şi pe care părinte nu 'l va durea de fiii sei? Care părinte vĕzênd pe fiul seu aprópe de un povêrniş, nu va sări cu grăbire spre a-l trage îndărăt şi a-i arăta pericolul? O adevĕrată bucurie vom simţi fiecare din noi după ce prin muncă ni-a succes a delătura rĕul şi a aduce pe fiul inconscient sau şi renitent la calea cea adevĕrată. Sĕ ne dăm sama şi dacă cumva prin o greşală a nóstră am contribuit la sporirea rĕului apoi sĕ grăbim cu mijlócele de lecuire ce ne vor sta la îndemână, sĕ operăm fără sfială cangrena, chiar şi dacă am simţi cea mai mare durere, numai ca sĕ salvăm partea neatacată, partea sănĕtósă.

Puterea nóstră a preoţilor este puterea cuvêntului, este puterea seminţei din evangelie, care încolţesce, cresce şi se desvóltă numai în pămênt bun. Pămêntul pentru-ca sĕ rodéscă şi sĕ fie bun trebue lucrat de timpuriu şi cu îngrijire. Astfel şi fiii nostri sufletesci încă de când sunt mici trebue sĕ fie crescuţi în iubire faţă de Dzeu, căci numai atunci vom puté aştepta, ca la timpul seu sĕ devină ómeni religioşi morali. Şcóla este primul loc în care copilul aude cuvêntul lui Dzeu; Şi óre de ce aşa cu greu îşi dau ómenii nostri copiii la şcólă? Pe unii numai frica de pedépsă îi silesce sĕ ducă copilul la şcólă, ear' alţii caută diferite pretecste spre a puté elibera copilul lor. Sĕ cercăm, unde ni-se dă ocasiune, a capacita pe cei ne pricepuţi, sĕ'şi dee copii la şcólă, pentru-că religiunea este care mişcă inima impresionabilă a copilului spre tapte demne de imitat şi religiunea în şcólă se predă, şi ca o semênţă bună încolţesce şi cresce şi rodesce, dacă învĕţătoriul e consciu de chemarea sa şi scóte la tot locul şi din ori-şi-ce învĕţătura morală la ivélă. Ajutoriul cel mai mare îl póte avé învĕţătoriul în părinţii copilului, dacă acestia se interesézá de copil; ei însĕ pot fi şi cei mai mari adversari ai învĕţătoriului dacă premerg cu esemplu rĕu copilului lor. Şcóla de repetiţiune are sĕ continue opera începută în şcóla de tóte zilele, însĕ câţi copii o cercetéză? La noi băeţi în deosebi de tot puţini.

Aşi afla de bine, ca acestor copíi de la şcóla de repetiţiune sĕ li-se pună în mână, pe lângă manualele recerute, cărţi de conţinut moral, apoi biografii de ale sfinţilor, scrise se înţelege după priceperea lor şi în broşurele mici şi eftine. Eu am convingerea că modelele acele de religiositate şi statornicie în credinţă ar avé înrîurire binefăcĕtóre asupra formării caracterului copiilor. Apoi sĕ li-se ţină şi câte o pelegere despre: Muncă, iubire faţă de Dzeu, sĕ se combată viţiurile, lenea, lucsul, pisma, etc.

La tóte acestea este datoria preotului sĕ îndemne şi sĕ lucreze mână în mână cu învĕţătoriul şi familia, pentru-că dacă nu vor şti unul de altul, apoi eu unul nu pot aştepta resultat bun.

E lucru fórte greu şi anevoios în deosebi în comune mari, unde sunt mulţi copíi, dar' adevĕrată binefacere va fi şcóla numai dacă s'ar urma aşa.

Numai atunci va rĕspândi adevĕrată lumină şi cultură. Muncă multă s'ar cere şí din partea învĕţătoriului, dar' şì din partea preotului.

Un esemplu viu de armonie sĕ fie învĕţătorii întrĕ sine, dacă sunt mai mulţi, asemenea preoţii întrĕ sine, şi armonie sĕ domnéscă întrĕ preoţi şi învĕţători. Pentru-că în zadar va vorbi preotul de pe catedră şi învĕţătoriul în şcólă despre iubirea deaprópelui, ear' în viaţa de tóte zilele sĕ vor pismui, certa şi vor da ansă ómenilor sĕ zică, că întrĕ vorbele şi faptele lor nu e legătură.

Şi acum e rêndul preotului, ca nu numai în Dumineci şi sĕrbători, ci şi la diferite ocasiuni: îngropăciuni, nunte, pomeni şi ori unde vine în contact cu poporul, sĕ dee învĕtături morale, aducênd esemple din istoria bisericéscă, profană sau şi din viaţa de tóte zilele, scoţênd la ivélă virtuţile şi sbiciuind fără cruţare viţiile. In deosebi vor avé efect cuvêntările ţinute la îngropăciuni. La ómeni evlavioşi, binefăcĕtori le arătăm meritele, şi întêmplându-se sĕ móră vre-unul neîmpărtăşit, după cum s'a întêmplat la noi de multe-ori, le vorbim despre pocăinţă şi mântuirea sufletului. Crescuţi copiii după cum am arătat înainte, semênţa aruncată de preot va cădé pe pămênt bun şi ca părinte va avé fii buni şi ascultători. Preotul sĕ se siléscă în tot locul şi în tot timpul a da esemplu bun credincioşilor sei. La sevêrşirea sfintei liturghii şi a altor funcţiuni sĕ fie cu deosebit tact şi evlavie, în purtare, în mişcări, în tóte sĕ arete că e însufleţit şi că întreg gândul lui e acolo. Afară de funcţiuni când vine în contact cu poporul sĕ nu permită nimĕnui a lua în rîs unele sau altele ce tae în sfera lui de activitate, căci astfel de lucruri tolerate deviu obiceiu în deosebi la semidocţi.

(Va urma).

Scrisóre din Cernăuţi.

Comersul festiv al „Junimei“ din Cernăuţi.

— 14 Decembre n.

Precum în fie-care an aşa şi în anul acesta societatea academică „*Junimea*“ şi-a serbat în 9 l. c. aniversarea anului al 24-lea al esistenţei sale. Acésta serbare dă celor ce se intereséză de viéţa societăţii cea mai bună ocasiune, pentru a audi şi cunósce ideile de cari e condusă şi pe cari le propagă cu însufleţire tinerimea nóstră.

Comersul festiv din anul acesta, după părerea multora, a întrecut pe tóte celelalte de până acum. Sala cea mare filarmonică s'a arĕtat prea mică pentru atâta public.

Represesentanţi ai universităţii, representanţi ai tuturor societăţilor române din loc, şi ţĕrani din satele vecine, încinşi cu pantlică tricolor peste umĕr, au luat parte. Logele gemeau sub povara sexului frumos, care privea cu ochianul la cele ce se petrec în sală.

Vorbirile se ţin după programul stabilit.

Fostul preşedinte al „Junimei“ *G. Antonovici* deschide comersul prin o vorbire potrivită, şi spunênd evenimentele cele mai importante obvenite în anul espirat, esprimă părerea de rĕu pentru încetarea din viéţă a membrului de onóre *V. A. Urechiă*, la ce publicul dă espresiune condolenţei prin sculare: După acésta predă noului preşedinte *Hacman*, insigniul, o pantlică lată tricolor, ca semn de noua dignitate, ear' acesta rĕspunde cu vorbe insufleţite.

G. Luţa, vicepreşedintele soc. ia cuvêntul şi vorbesce fórte frumos la adresa universităţii, representată prin rectorul, prin decanii tuturor facultăţilor din loc şi prin mulţi profesori, esprimându-şi dorinţa de a puté audi de pe catedră *istoria naţională română.*

Mulţămesce în numele senatului universitar dl rector magnific Dr. *Emilian Voiuţchi*, în termini caldi pătrundĕtori.

A patra vorbire a ţinut'o tinĕrul student în teologie *N. Bălan*, din Transilvania, la adresa membrilor onorari şi emeritaţi ai societăţii, desfăşurând următórele idei: Plécă de la testamentul lui *Enăchiţă Văcărescu* şi desvóltă ideia despre sentimentul naţional şi patriotismul bine înţeles, pe care-l pune ca basă şi îndemn spre o muncă rodnică şi binecuvêntată în ogorul vieţii românesci. Vorbesce despre muncă şi merite naţionale şi raportul lor, accentuând munca cu róde şi combătênd fanfaronadele; ear' munca nóstră de unde s'o începem? „De acolo de unde şi noi ne avem începutul, de la adevĕratul fiu al naţiunei, de la născutul patriot, de la *ţĕran*, depositariul de veacuri al tradiţiunilor şi obiceiurilor nóstre, căci amin, amin, zic vouĕ: *apa trece petrile rĕmân. Ţĕranul este piatra*, ear' stratul inteleginţei unui popor e val trecĕtor, din momentul în care s'a abătut de la spiritul poporului“.

Asigurând apoi pe membrii onorari şi emeritaţi despre stima şi devotaţiunea ce li-o păstrézâ tinerimea, închee cu dorinţa de a lăsa tinerilor, ca testament, curate şi întărite tradiţiile de consciinţă naţională şi datorinţa muncă din trecut.

Pătruns de frumósele cuvinte ale antevorbitoriului, se scólă veteranul şi savantul profesor şi decan al facultăţii teologice *Eusebiu Popovici*, şi mulţămesce în numele membrilor onorari ai societăţii, zicênd întrĕ altele, că ţine mult la tinerime, fiind-că vede, că cinstesce pe bĕtrâni, şi nu desconsideră lucrurile lor. Le plac şi bĕtrânilor floricelele, dar' aştéptă, ca aceste la timpul lor sĕ aducă şi fructe, ca sĕ se pótă bucura de ele. Căci numai aducênd róde vor puté esista în lupta vieţii, la care se recere muncă, cultură şi credinţă dréptă în Dumnezeu.

Ia apoi cuvêntul, decanul facultăţii juridice, Dr, *Ehrlich*, şi spune în limba germană, că urmăresce cu plăcere desvoltarea „junimei“ şi laudă scopul ei cultural şi progresul ei.

In numele membrilor emeritaţi rĕspunde cu multă însufleţire dl *D. Popovici*, vorbind despre nobleţa poporului român, încât şi Proniei divine i-a fost milă a lăsa sĕ piară un popor atât de nobil.

Tinĕrul universitar *Tofan* vorbesce la adresa societăţii pentru cultura şi literatura poporului Român din Bucovina, şi la a celorlalte societăţi române, relevând rolul lor însemnat în viéţă.

Dl cavaler de *Bejan*, preşedintele societăţii pentru cultura şi literatura poporului, mulţămesce pentru ovaţiunile aduse. Asemenea de la reuniunea română de cântări rĕspunde Dl Hostiuc.

Cel mai fericit întrĕ toţi a fost însĕ studentul V. *Rupcean*, căre vorbesce în onórea damelor române, arătând calităţile şi virtuţile frumóse, cari împodobesc femeia română.

Studentul Zeleschi salută representanţii societăţilor surore „*Academia ortodoxă*“ şi „*România jună*“. La aceste rĕspunde studentul în teologie *I. Teutul* şi de la „*România jună*“ studentul *Procopovici.*

In limba germană sunt salutaţi representanţii societ. acad. „*Carpaţii*“ şi comilitonii Sêrbi, de studentul *Tomaş*, căruia 'i rĕspunde preşedintele societăţii „Carpaţii“, stud. *Ţurcanovici*, ear' din partea teologilor Sêrbi, *N. Vuic*, doctorand în teologie.

La adresa ţeranilor a vorbit stud. *Lucaciu*, îndemnându-i la păstrarea limbei şi a obiceiurilor române, precum şi la îmbrăţoşarea culturei şi a meseriilor.

Mare surprindere ni-au făcut cuvintele unui ţĕran, tinĕr şi tras la faţă, cari au fost atât de frumóse, în cât toţi am rĕmas uimiţi de înţelepciunea şi elocinţa lui.

Aici i-sa dat ocasiune sĕ spună domnilor păsurile ţeranilor, pe cari fórte puţini le cunosc, căci nĕcazuri se grămădesc asupra lor câţi pieri în cap, şi deputaţii înainte de alegeri le promit sarea cu marea, ear' după ce sunt aleşi nici nu se intereséză de ranele poporului, ci îşi îngrigesc de punga lor şi sciu sĕ învârtă numai paragrafii.

Cuvintele lui au fost viu aplaudate.

Cu aceste se sfîrşesce comerciul festiv, şi publicul se îndepărtéză din sală plin de mulţămire sufletéscă. *il. Leandru.*

Scrisóre din Budapesta.

— Serata corului bisericei române. —

— 16 Decembre n.

Zile de sĕrbătóre au fost zilele trecute, căci cu sfinţenie şi-a adus aminte întrégă naţiunea română de Marele ei părinte Andreiu.

Nu şi-au uitat de datorinţa lor nici aici în capitala ţĕrii, cei încălziţi de sentimentele adevĕratei inimi române, şi n'au pregetat a'şi esprima şi ei veneraţiunea faţă de amintirea „Marelui Andreiu“.

Serata arangiată în séra de 2/15 Dec. de corul bisericei române de aici a succes peste aşteptare.

Dovadă, că acesti tineri şi-au cunoscut datorinţa, deşi unii caută în public sĕ le denege ori-ce interes pentru ce e bun şi frumos şi în special teologilor de aici. Faptele bune pot sĕ isvorască şi din o lucrare tăcută, fără trimbiţări şi prevestiri grandióse, şi de regulă astfel de fapte sunt încununate de succes mai strălucit. Şi acésta a dovedito tinerimea grupată în jurul bisericei române de aici.

Ce moment înălţător, când departe pe pământ străin îţi poţi petrece câteva clipe în mijlocul acelora, cari de un sânge şi o limbă sunt cu tine, în frunte cu un Ilustru Domn Dr. Iosif Gall, Dr. Puşcariu, S. Suciu, G. Bogoevici etc. etc.; sĕ te delectezi în cântările românesci ale corului înfiinţat numai de câteva sĕptămâni, esecutate cu atâta sentiment sub măiastra mână conducĕtóre a cler. abs. şi stud. fil. C. Popescu: sĕ guşti dulceaţa musicei române prinsă din arcurile însufleţitei orchestre conduse de stud. med. L. Domide.

Discursul avêntat al cler. abs. şi stud. fil. *S. Stanca* ni-a împrospĕtat imposanta imagine a Marelui părinte Andreiu; limba frumósă, atrăgĕ'óre şi impistriţată cu citatele pline de humor ale poesiei nóstre poporale concretisată în „Dragostea Românului“ de stud. fil. Dion. Stoica, a atins córda cea mai plăcută a inimilor şi a deşteptat viul interes al tuturora, contra faptului atât de obicinuit: că partea literară de regulă la puţini află rĕsunet; ear' adênca mulţumire sufletéscă, cu care a fost primit „Barbu Lăutarul“ al stud. iur. V. Gaël, a dovedit'o entusiasmul rĕsplătirei bine meritate.

Tóte acestea le-a depus pe altariul memoriei Marelui bărbat o tinerime română, ca semn, că ţine cu sfinţenie la cuvintele de aur ale acestui părinte şi că urméză cu însufleţire flamurei desfăşurate de el: mărirea neamului uniţi în cugete şi simţiri. A dovedit, că tendinţele rĕuvoitorilor, de a arunca umbre asupra acestei tinerimi, sunt numai uneltiri, cari nici-când nu-'şi vor ajunge scopul.

De la sate.

Sfinţirea bisericei din Coroi-Sânmărtin.

— 15 Decembre n.

Parochia din Coroi-Sânmărtin de-şí are abia 45 familii, dar' astăzi mulţămită zelului parochienilor e una dintrĕ cele mai bine organisate. — Ca tóte parochiile din rĕsăritul Transilvaniei, aşa şi parochia nóstră are sĕ se lupte contra elementului străin covêrşitoriu. Acésta e cu atât mai greu, căci chiar membri ai parochiei sunt ademeniţi de străini a se opune înaintării bisericei.

In anul 1881 am zidit biserica după timpurile de atunci — frumósă. Durere că a trebuit sĕ trécă 20 ani până sĕ finalisăm acéstă lucrare, înzestrând biserica cu turnul, care lipsea, cu clopot, strane ş. c. Fiind parochia din anul 1864 vacantă, administratorii parochiali şi-au dat tótă silinţa de a ridica parochia nóstră, cu deosebire în anii din urmă sub conducerea adm. parochial *Isidor Suceava* am înaintat cu paşi urieşi. Cu mari greutăţi am făcut strane în biserică, am făcut turnul bisericii, am cumpĕrat un clopot, am renovat biserica, încât astăzi biserici mai frumóse orientale, pe Têrnavă puţine sunt. A sosit ziua cea mult aşteptată a Sânţilor Archangeli Mihail şi Gavriil, când P. On. D. Protopresbiter *Nicolae Todoran* avea sĕ céră binecuvêntarea lui Dumnezeu asupra lăcaşului acestuia, ca trimis al Escelenţiei Sale preabunului nostru Archiepiscop *Ioan*. P. On. Dsa s'a presentat în ziua premergĕtóre în parochie colaudând biserica, luând mĕsuri pentru escrierea concursului şi alte afaceri momentuóse pentru parochia nóstră. Sosind ziua mult aşteptată a sfinţirii bisericei, atât credincioşii din parochie cât şi din comunele învecinate au alergat la biserică sĕtoşi a fi martori ceremonialului sfinţirii. Domnul protopop tractual asistat de adm. parochial Isidor Suceava şi de preoţii Nicolae Aron (Laslĕu), Iosif Crişan (Boian), Ilie Ioanoviciu (Şoimuş), Ioan Vătăşan (Căpâlna) şi Iacob Adam (Suplac), a oficiat serviciul divin, care a fost impunĕtoriu. Cuvêntarea rostită de domnul protopresbiter a încăldit inimile ascultătorilor, fiind ascultată cu un viu interes.

După serviciul divin preoţimea şi inteliginţa de faţă a asistat la banchetul dat de comitetul parochial în casele epitropului. Şirul toastelor l'a deschis domnul protopresbiter toastând pentru Escelenţia Sa preabunul nostru archiepiscop şi metropolit. Toastul a fost ascultat în picióre. Parochul Isidor Suceava a toastat pentru protopresbiter. Părintele Ilie Ioanoviciu a toastat pentru parochul administrator. Părintele Iosif Crişan pentru comitet şi popor etc. etc.

Séra la 7 ore s'a început petrecerea cu joc, unde tinerii şi-au petrecut cu cea mai mare însufleţire, jucând până după mezul nopţii.

Mai amintesc că comuna nóstră e o comună frumósă lângă Têrnavă, are cale ferată, pămênturile sunt roditóre, viile bune, poporul faţă cu vecinii a mai înaintat în cultură, încât abia este o familie unde sĕ nu fie

---

FOIŞÓRĂ

Din trecut.

Schiţe istorice din anul 1861.

(De suvenire dulce Românilor din comitatul Caraş.)

de **Iosif Olariu.**

(Urmare şi fine.)

După conferinţele naţionale taica *Iova* — cum îl numeam noi cei mai tineri atunci — ne povestea multe şi triste din timpul jobăgiei, încât unele din ele nu le voiu uita de aşi trăi cât Matusalem.

Taica *Iova Popoviciu* a fost conte de Roma, neguţătoriu de frunte în Lugoj, în casa primă de la casa comitatului cătră nord, şi Românul acesta a primit în conac primaóră pe Dr. *Marienescu* când a venit la Lugoj.

Aşa taica Iova ni-a povestit despre dijmă, cum bieţii Români nu puteau sĕ culégă holdele lucrate de ei şi moştenite de la moşi-strămoşi, până-ce nu li-s'a mĕsurat dijma — zecimea — prin şpanul dominial. Cum din 10 miei, 10 stupi etc. şpanul lua pe cel mai gras, — apoi că dijmele acele ca din rĕsbunare s'au esarêndat tot la ómeni lacomi şi fără de suflet ş. a. ş. a.

Cum au lucrat bieţii Români zile de robote domnesci şi cât de tirănesce au fost maltrataţi cu gârbaciul, un fel de cnută ruséscă, de sbirii varmegieşti până-ce s'a zidit casa comitatului, dar' nu aveau la cine sĕ se plângă, pentru-că ungurul sbir îi bătea şi ungurul nemeş îi judeca. Numai învĕţatul Murgu îi mângăea: „*lucraţi, fraţilor, lucraţi! că de-şí nu voi, ori copiii vostri, dar' nepoţii ori strănepoţii vostri de sigur vor stăpâni aceste ziduri frumóse*“!

Astfeliu se petreceau atunci causele Românilor în comitatul Caraşului, şi istoria va trebui sĕ le eterniseze, pentru-că sórtea poporului a fost încredinţată unor bărbaţi luminaţi, cu cunoscinţele recerute pentru chemarea lor şi cătră aceste cu mâni curate şi cu inimă pentru popor, după cari apoi şi poporul — turma, a ascultat de cuvêntul lor, cum zise sânta scriptură.

Păstorii poporului — oficianţii comitatului — de atunci s'au putut mândri cu poporul — turma lor, — dar' şi poporul s'a bucurat de conducĕtorii lui. Dar' bucuria poporului a fost de scurtă durată, pentru-că numai cât s'au dus de la Lugoj cei 2 bărbaţi luminaţi şi conducĕtori adevĕraţi: Gozsdu şi Sêrb, au fost numiţi fişpani ómeni mediocri şi renegaţi de neamul lor, ca Ambruş, Ivacicovici etc., sub a căror conducere sórele Românilor zi dé zi a fost cuprins de eclipsă, — ceea-ce ni-o dovedesce congregaţia de la 26 Ianuarie 1870 cu următórea

Decisiune:

Nr. 5
6361 ex 1869

1. In congregaţiile generale şi particulare ale comitatului Caraş protocolul pe basa § 2 art. d. l. 44 din an. 1868 se pórtă pe lângă oficiósa de stat şi în limba română.

2. Acest comitat întrĕ scrisorile sale, ce are sĕ le adreseze gubernului, folosesce în colon limba ungară şi română.

3. Pentru ordinaţiunile § 6, 7, 8 şi 9, se îndatoréză veri-care comună din acest comitat sĕ se dechiareze, care limbă 'şi alege de manipulativă şi protocolară?

Avram Bêrlogea m. p.
vice notariu III comitatens.

Apoi sub cei 2 comiţi supremi Ioan Faur şi Jekelfalusy, cel dintâiu ca român, ear' cel de al doilea ca bărbat literat şi om tolerant, sórele românismului mai licurea din când în când, cel puţin ca un ştearţ când şi-a consumat materialul conbustibil; dar' a venit paşa de la Arad *Tabaidy,* despre care se vorbea, că el ca fişpan mai întâiu pe tatăl seu l'a suspendat din postul de notariu — tocmai cum a lucrat ţiganul din poveste.

După aceste a mai venit era lui Tisza sdrobitoriului de naţionalităţi, cu morbul epidemic, când şi din Românii mai înflăcăraţi trebuiau de voe de nevoe sĕ se retragă de pe câmpul luptei, ca sĕ pótă avé pânea de traiu şi atunci sórele românismului a fost cuprins de întunecime totală, ori că sórele nostru a ajuns la solstiţiul de érnă şi nu mai luminéză, nici mai încălzesce pe bieţii Români.

Despre fişpanii de mai târziu Patyánszky şi Iakabfy nu avem ce vorbi bun pentru Români.

Apoi acum abia sunt trecuţi 40 de ani de la epoca fericită şi 25 de ani de la începerea erei lui Tisza cu renegarea oficianţilor ş. a. ş. a., tot ca membru de congregaţie când mĕ duce sórtea la Lugoj castelul pompos de odinióră mi-se pare ca o panoramă, ori ca învĕlit în doliu, ear' prin coridórele lui odinióră elegante, aud nişte bolboróse de ecouri ne înţelese de bietul popor numĕros în comitat.

Atunci îmi vine sĕ plâng cum au plâns Israiltenii la rîul Vavilonului după Sion; sĕ o fóie românéscă. Aşteptăm cu cea mai mare nerăbdare întregirea parochiei prin un paroch harnic de a cârmuí acéstă parochie.

Un parochian.

Revistă esternă

Nichita la Petersburg. Principele *Nichita* al Muntenegrului, însoţit de mareducele Petru Nicolaevici a sosit Marţi la Peterburg şi îndată după sosire a făcut ţarului visită la Gatşina.

*

Turneu de visite. Cum se raportéză din Roma, regele *Victor Emanuel* şi soţie-sa va pleca nu peste mult la *Petersburg*, spre a face visită ţarului. De la Petersburg va merge la *Berlin.* In privinţa visitei ce ar fi s'o facă la *Viena* acum decurg pertractările întrĕ curtea din Viena şi cea din Roma. Cum se ştie, M. Sa împĕratul Francisc Iosif I. nu a redat regelui Umberto visita făcută de acesta la Viena, şi acéstă împrejurare e pedeca pentru a cărei delăturare decurg pertractările.

*

Abzicerea guvernului bulgar. Din causă că banca cu care guvernul încheiase contract pentru ridicarea unui împrumut, prin o hotărîre ulterióră a revocat acordarea împrumutului, ministrul-president *Karavelov* aducêndu'o acésta la cunoscinţa sobraniei a comunicat totodată că guvernul îşi dă dimisia. Până la compunerea noului guvern şedinţele sobraniei sunt prorogate.

Despre hotărirea ce o va fi luat principele în causa abzicerii guvernului nu se ştie încă nimic. Fostii ministri *Karavelov*, *Danev* şi *Bulabanov* (presidentul sobraniei) au fost Mercuri în audienţă la principele. Se crede, că earăşi lui *Karavelov* i-se va concrede formarea cabinetului.

*

Rĕsboiul Burilor. O telegramă din Nkandler (ţéra Zulilor) dto 5 Decembre, reţinută de censură, raportéză despre o bătălie dată în apropiere de Luneburg, în care generalul *Botha* a fost greu rănit sub genunche. Numai ascunḑêndu-se după nişte tufişuri a scăpat de a fi prins. Locul unde petrece acum nu e ştiut nici chiar ómenilor sĕi.

O altă telegramă din *Bruxella* dto 18 Decembre raportéză că în preţul păcii *Krüger* a îmbiat Englezilor districtul Witwaterrand cu tóte minele de aur, dacă în schimb pentru acestea vor lăsa statelor bure independenţa.

Telegrame mai noue spun că generalul Kruitzinger, care în 15 a curentei a trecut rîul Oranje pe la Colesberg împreună cu 150 de ostaşi şi pĕtrunḑênd în colonia Cap a cercat sĕ trécă linia ferată întrĕ Hannover şi Failsbob, — în lupta cu pichetele engleze a fost rănit şi făcut prisoner.

Despre intenţiile guvernului englez cu privire la rĕsboiu se raportéză din Londra, că pe la jumĕtatea lunei viitóre va trimite pe câmpul de rĕsboiu o miiă de ostaşi din brigada de gardă.

---

plâng şi sĕ mĕ tânguesc, dar' nu că mĕ gândesc la mórte, cum se cântă în cărţile bisericesci, pentru-că ştiu că mórtea nu a uitat pe nime din următorii lui Adam, ci plâng drepturile Românilor, perdute şi vîndute în parte mare de fiii sei renegaţi.

Nu ştiu: sunt eu prea pesimist, ori că lucrurile sunt de fapt cum le vĕd eu, că mi-se pare, că de aşi fi chiar Milton poetul orb, care a descris paradisul perdut, eu tot nu aşi fi în stare sĕ descriu decădinţa nóstră din ziua de azi faţă cu cele vĕḑute la anul 1861 în comitatul Caraş.

Apoi plângênd şi oftând zic: Bunule Dómne! când vei plini cupa cu suferinţele bietului popor român? şi când vei plini profeţia mângăetóre a Românului învĕţat *Eftimie Murgu?* *)

Maidan, în 9/21 Novembre 1901.

---

*) Când Românii cu toţi se vor arĕta Români. (Culegĕtoriul).

Nu oprí binefacerea celui ce se cuvine, de stă în puterea mânei tale a o face, şi când ai cu tine nu zice aprópelui tĕu: „Du-te şi mai vino. Mâne îţi voiu da“.

NOUTĂŢI

De la comitat. In congregaţia de alaltăeri a comitatului *Sibiiu*, cercetată de membri fórte mulţi (români 39), fiind la ordinea zilei şí alegerea funcţionarilor pe ciclu de 6 ani, au fost aleşi nrmătorii: *vicecomite* Gustav Reissenberger; *protonotariu* Stefan Stroia; *vicenotari* G. Bedeus (I.), V. Schieb (II.), Oprea Steflea (III) şi F. Graef (IV); *fiscal* Dr. Greskovich; *president la sedria orfanală* G. Gotschling, *asesori* I. R. Sigerius şi Ioan Henteş, fost pretor în Sebeş (ales în locul asesorului N. Creţu, care a trecut la pensie); *protopretori* Petru Dregits în Sĕlişte, L. Fabritius în Sibiiu, H. Mangesius în Mercurea, Alb. Dőrr în Sebeş şi G. Hann în Nocrich; *pretori* Schöpf, Putkovsky, Dr. Schuster, Bruckner, Ioan Miclea (la Sebeş în locul pretorului I. Henteş, ales asesor la sedria orfanală) şi Herbert; *cassariu* A. de Brennerberg, *controlor* G. Schieb. Români sunt cinci: trei în centru şi doi la preturi (la Sĕlişte protopretorul şi la Sebeş pretorul).

*

Prelegeri publice. Intr'o consfătuire a inteligenţei din *Sĕlişte*, convocată de protopresbiterul Dr. Ioan Stroia, s'a hotărît a se ţiné în Selişte un ciclu de zece prelegeri publice, în Duminecile din érna acésta. Prima prelegere o va ţiné Dr. Ioan Stroia poimâne (22 Dec. n.) în sala festivă a şcólei din Sĕlişte.

Urmând apelului adresat de comitetul despărţĕmêntului séliştean al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura peporului român“, fruntaşii din celelalte comune aparţinĕtóre acestui despărţĕmênt încă vor arangia asemenea prelegeri.

*

De la congregaţia Braşovului. Alaltăeri s'au făcut alegerile oficianţilor municipali al comitatului Braşov, cu care ocasiune *vicefiscal* a fost ales advocatul *Dr. Eugen Metianu, candidatul Românilor*, acceptat şi din partea Saşilor şi propus din partea lor sĕ fie ales cu aclamaţiune. Magiarii au cerut însĕ votare. Votarea s'a făcut întrĕ dl Dr. Metianu şi Harmath candidatul Magiarilor. Primul a întrunit 77 voturi, ear' al doilea 27.

*

Sĕrbări de instalare în Bistriţa. Comitetul parochial greco-oriental din *Bistriţa* învită la sĕbările de instalare a protopresbiterului *Simeon Monda* de paroch gr.-or. al Bistriţei. Instalarea se va face Duminecă în *23 Decembre n.* după următoriul program: 1. La 10 ½ ore a. m. serviciu divin şi instalare oficiósă în capela gr.-or. 2. La 7 ora séra cină comună à la carte în hotelul „Sahling“.

*

Alegere de paroch. „Duminecă în 2 Dec. st. v. sa efectuit alegerea de paroch in parochia *Ozolişul-mic* (tractul Lupşa) după o vacanţă de 11 ani. Sub conducerea zelosului adm. protopopesc *Vasilie Gan*, alegerea a decurs în ordine exemplară. Din 66 votanţi presenţi actualul administrator parochial *Ioan German* a primit 42 voturi, ear' clericul absolut Eugeniu Muntean 24 voturi. Acéstă mare majoritate de voturi mărturisesce de ajuns despre stima şi iubirea parochienilor, pe care alesul a ştiut sĕ şi o câştige la poporenii sĕi.

*

Rugare. Toţi acei Domni, cari au primit liste de contribuire spre edificarea biscricei din Murĕş-Uióra, sunt rugaţi prin acésta a le retrimite oficiului parochial în timpul cel mai scurt, pentru a ne puté da samă publicităţii despre sumele incurse.

Murĕş-Uióra la 4 Dec. st. v. 1901.

Andrei Badiu paroch.

*

Germanisare cu ori-ce preţ. O telegramă din Köln vestesce că guvernul prusian a interḑis reuniunilor de lucrători polone din districtul industrial Rin-Vestfalia de a vorbí în adunările lor în limba polonă.

*

Au otrăvit apa ţarului. Corespondentul din Petersburg al lui „Berliner Local-Anzeiger“ spune că strămutarea pe neaşteptate a familiei ţarului din castelul „Ţarskoje Selo“ la Gatsina a provenit din causă că făptuitori necunoscuţi au otrăvit apaductul care servia cu apa de isvor castelului.

*

Vênătórea de tigri. In unul din numerii anteriori am spus, că protopretorul din Balassa-Gyarmat a constatat în mod oficios, că pe hotarul comunelor Debercsény, Nándor şi Mohora în adevĕr se aţine un tigru dintrĕ dihaniile scăpate mai astă-tomnă din o menagerie, şi că pe basa acestei constatări a pus la cale o mare vênătóre de tigri, cerênd şi căpĕtând spre acest scop şi 120 soldaţi. Vênătórea s'a ţinut, dar' tigru ca'n palmă! Se vede deci, că totuşi au fost numai poveşti ştirile despre vagabundarea tigrului prin ţinuturile acelea, — ori apoi se va fi prăpădit prin codri, neobicinuit cu clima aspră de pe la noi.

*

Atestarea primirii telegramelor. Direcţia oficiului de postă şi telegraf face apel la public, ca pe făşia despre înmanuarea telegramelor sĕ indice totdéuna şí ora şi minutele când i-s'a înmanuat telegrama. Acésta pentru controlarea înmanuării punctuale.

*

Femeile polone contra germanisării. Peste o miiă femei polone au ţinut Luni meeting în Cracovia şi au hotărît boycottarea comercianţilor germani. Totodată au hotărît sĕ nu-şi mai deie copiii la şcólă împreună cu ai Nemţilor, sĕ lupte cu tóte mijlócele pentru escomunicarea ziarelor germane şi sĕ inicieze colectă în favorul condamnaţilor de la Gnezen. — In favorul familiilor celor osândit de tribunalul din Wreschen (pentru că ţin cu tenacitate la limba lor polonă), s'au colectat până acum 100.000 de marce.

Despre înverşunarea contra Nemţilor mărturisesce şi faptul, că o trupă de teatralişti germani, care dădea representaţiuni în Varşovia, a trebuit sĕ întrerupă seria representaţiunilor şi sĕ-şi vadă de drum, fiind-că i-se notificase din partea poliţiei că ea (poliţia) nu póte garanta de siguranţa personală a teatraliştilor.

*

Advocatul nu póte fi boltaş. Un advocat din Budapesta, în lipsa de clienţi a cercat sĕ-şi facă venite deschiḑênd lângă cancelaria advocaţială o boltiţă (kreislerei). Aflând despre acésta camera advocaţială, a enunţat că asemenea ocupaţiuni laterale sunt incompatibile cu posiţia de advocat şi pe moţivul de delict disciplinar a decretat punerea advocatului sub acusă disciplinară. Advocatul a apelat la Curie, spunênd că necesitatea traiului l'a silit sĕ recurgă la acel mod de câştig, fiind-că advocaţia 'i aduce aşa de puţine venite, în cât numai din acelea 'i e imposibil sĕ trăéscă. Curia însĕ a aprobat decisul camerei.

*

Nouă alegere de deputat în Ighiu. Mandatul deputatului dietal Dr. I. Verner, ales în cercul Ighiului, fiind cassat la Curie, pe motivul că pentru anul curent Verner nu e indus nicăiri în lista alegĕtorilor, la începutul anului viitoriu se va face în acest cerc alegere nouă. Cum aflăm, alegĕtorii români au candidat pe advocatul *Dr. Aurel Muntean* din Orăştie.

*

Canonic — jude comunal. In Szepeshely, o comună mititică în comitatul Szepes, representanţa a ales jude comunal pe canonicul Francisc Zwada. Comuna e residenţă a episcopului din Sepuşiu şi a capitolului; e împrejmuită cu zid şi are o singură stradă, cu patrusprĕzece edificii.

*

Ştiri mĕrunte. In Francia recolta viilor a fost aşa de abundantă, încât preţul vinului a scăḑut la 90 cruceri de hectolitru. — *Metropolitul Stepánsky* din Lemberg, după re'ntórcerea de la Roma a dispus *închiderea seminariului gr. cat. din Lemberg.* Motivul închiderii e participarea seminaristilor la mişcările studenţilor universitari ruteni. — In preajma stabilimentului de băi „Rudas“ din Budapesta a fost aflat Luni diminéţa un băieţel de jumĕtate îngheţat. Mititelul se chiamă Alexandru Smigala, de loc din Érsekujvár, în etate de 13 ani. Neavênd unde sĕ se adăpostéscă, petrecuse mai multe nopţi sub ceriul liber. — Pentru ajutorarea lucrătorilor maturisanţi (şi de acestia sunt!) cari pe timpul ernii necăpĕtând de lucru sunt în miserie, mai mulţi artisti din Budapesta arangiază poimâne o serată artistică. — In Croaţia în jurul oraşului Agram a fost Marţi *cutremur de pĕmênt*, care deosebi în Agram a făcut pagube mari.

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

„Albina“ revistă enciclopedică poporală, redactată în *Bucuresci* sub conducerea directorului domeniilor de corónă Ioan *Kalinderu*, Nr. 9 dto 2 Decembre v. a apărut cu următoriul sumariu: N. *Rădulescu-Niger:* Lui V. A. Urechiă (odă). Curiosităţile calendariului. G. *Coşbuc:* Funcţie şi meşteşug. *Redacţia*: V. A. Urechiă. Panait I. *Volănescu*: Mai bine mĕ făceam plugar (novelă). Impĕratul Germaniei şi dramele sale. Irimia *Popescu*: Crăpătura unghiei. *De la Iaşi*: O şeḑĕtóre la Cocicc. Parohul T. *Bălăşel*: Superstiţiile poporului. I. *Niculescu:* O scrisóre cu rĕspunsul ei. Zamfir C. *Arbure*: Despre castraveţi. V. S. *Moga*: Cronica agricolă şi comercială. Informaţiuni. Bibliografii. Mulţămiri. Posta administraţiei. *Ilustraţiuni:* V. A. Urechiă. Ferice-i viéţa de plugar. Castraveţi. Familia imperială din Germania. Un sat în mijlocul Africei.

„Albina“ apare în fie-care Duminecă şi costă 8 lei pe an. Redacţia şi administraţia: Bucuresci, strada Mântuleasa Nr. 9.

*

„Nouă Revistă Română pentru politică, literatură şi artă“, Nr. 45 (vol. 4) dto 1 Decembre v. a apărut cu următoriul sumariu: Cestiunea capitalurilor străine, de P. Greceanu; Cestiunea tratatelor de comerciu; După trei sute de ani (reflexiuni cu prilejul tricentenarului lui Mihaiu-Viteazul) de Ovid Densuşian. *Sate şi preoţi din Ardeal, mai ales în secolul al XVIII-lea, după corespondenţa, acum descoperită, a episcopului neunit Dionisie Novacovici*, de N. Iorga (urmare din fascicolul Nr. 44), apoi articoli de economie şi finanţe, novele, poesii şi recensiuni şi polemii.

„Noua rev. română“ apare în Bucuresci (str. Dómnei Nr. 16) şi costă 24 lei pe an ediţia de lux, ear' ediţia ordinară 14 lei (un fascicol 1 leu (ed. ord. 60 bani).

*

„Colinde“ culese de pe „Câmpia Ardealului“ de Teodor A. Bogdan, învĕţătoriu. Bistriţa, tipariul tipografiei A. Baciu. Broşurica formézã Nr. 2 din „Biblioteca săteanului“ şi cuprinde cincisprezece colinde, culese din comunele Fărăgău, Ulieşul de Câmpie, Mociu, Visuieu, Bandul de Câmpie, Ţagul-mare, Băla, Sopteriul de Câmpie, Milaşul mare, Silvaşul de Câmpie şi Şamşudul de Câmpie. — Preţul 20 fileri.

*

Raportul reuniuni agricole. A apărut „al XIII-lea raport general al comitetului central al *„reuniunii române de agricultură* din comitatul Sibiiului“ pe anul de gestiune 1900. Sibiiu, tipariul „Tipografiei“ societate pe acţii. Pe apróipe patru cóle 8⁰ mare, acest raport cuprinde darea de sémă despre activitatea reuniunii şi resultatele obţinute în decursul anului 1900. Comitetul a ţinut în comuna Sĕlişte opt prelegeri poporale din ramul pomăritului, al stupăritului, despre cultura ciupercilor şi sparangelului, şi despre „testamente şi donaţiuni în cas de mórte“. S'a ţinut o întrunire agricolă în Ilimbav şi una în Deal, şi o esposiţie de vite în Mercurea. A distribuit membrilor sĕmînţă de nutreţ, pomişori de altoit etc. şi li-a pus la disposiţie gratuit, spre folosire maşini agricole. Până la finea anului 1900 reuniunea avea înfiinţate zece tovăreşii agricole şi nouĕ însoţiri de credit sistem Raiffeisen. Averea reuniunii la finea anului 1900 era în valóre de 10301 coróne 57 fileri (cu 1343·79 mai mult de cât la finea anului 1899).

Din public.*)

Mulţămită publică.

Subscrisul cu începutul anului şcolar 1901/2 la rugarea scolariului absolut de clasa V. elementară Stefan Dămian din Borgobistriţă, care voesce sĕ înveţe câteva clase din şcóla medie din Năsĕud, însĕ fiind el orfan de tată, fără mijlóce de a puté presta spesele, am apelat la următorii binevoitori pentru ajutorare, cari la momentul suprem au oferit ajutóre, cu cari am putut a'l înscrie la gimnasiul renumit grăniţĕresc din Năsĕud şi anume:

a) Mult onoratul domn Ion Gheţe profesor şi director gimnasial l'a ajutat cu cărţi şi a mijlocit cu corpul profesoral eliberarea didactrului şcólei:

b) Magnificenţia sa dl Ion Ciocan profesor la universitatea din Buda-Pesta l'a ajutat cu 10 cor.;

c) Direcţiunea societăţii de împrumut „Speranţa“ din Borgoprund cu 20 cor.;

d) Direcţiunea societăţii „Bistriţana“ din Bistriţă cu 10 cor.

Pentru acéstă marinimósă bunăvoinţă le esprim mulţămită publică, dorind, ca a totputernicul sĕ le dee donatorilor mult bine şi sĕnătate pentru donul creştinesc şi de mare preţ.

Borgo-Prund, la 4 Decembre 1901.

In numele şcolarului meu:

Ilarion Bosga,
invĕţător.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Posta redacţiunei.

Dlui M. P. Nu se publică. *Dlui L. U.* Azi e de prisos publicarea, fiind chestia resolvată.

500 florini plătesc celui-ce ar mai căpĕta vr'odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosí **apa de dinți a lui Bartilla,** o sticlă cu **35 cr.** (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezii A. Bartilla** (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Sĕ se céră pretutindenea apriat apa de dinți a lui **Bartilla.** Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpĕta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. — **Deposit în Sibiiu** la farmacia **„Vulturul“ C. Müller,** piața-mare; farmacia **Molnar,** strada Cisnădiei 59.

[226] 3—

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieți, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Clipe
de
Repaus
de
Sorcovă.

se află de vêndare la **Librăria Tipografiei archidiecesane** pe lângă prețul de 2 cor. plus porto 20 fil., recomandat 55 fileri. * * * * * * * * * * * * * * *

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană:**

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani.** Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL
— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.,** legat în pânză négră **9·50 cor.,** ediție de lux broșat **8 cor.,** legat după cum se comandă.

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învĕțătoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.,** cu Șematism **80 fil.,** + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu,** archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoștnița de tóte zilele. — Polunoștnița Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rênduéla Obedniței. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodícînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei și folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat **2 cor.,** legat în pânză **2 cor. 40 fil.,** legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**

Michail Manchen
[227] 4—6 vărsătoriu de campane (clopote)

Construcțiunea cea mai nouă

Cu sul sucitoriu

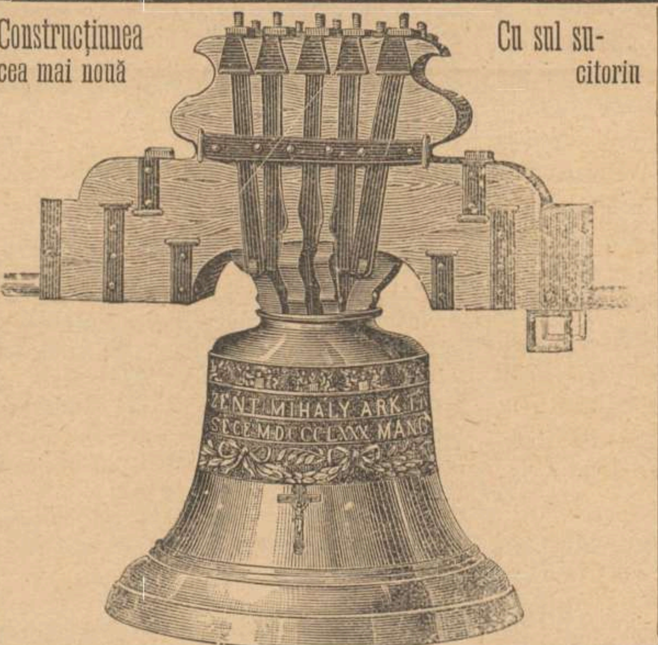

Sighișóra
(Schässburg-Segesvár)
Piața de sus Nr. 168.

Firma acésta esistă de la anul 1822 și se bucură de un renume bun; se recomândă deci tuturor comunelor bisericesci pentru a **lifera și repara clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat; face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuesc și în depărtare. Clopote mai mici sunt totdéuna gata. Solvirea prețului se primesce și în rate.

Op premiat de Academia Română.

Semințe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Prețul fieărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** și la

Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 138 Sibiiu, Marți 11/24 Decembre 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Desnaționalisare.

Sibiiu, 23 Decembre n.

E curios, că pe când în fie-care stat esistă legi severe în contra celorce atentéză la averea sau viéța cuiva, — cu privire la atentatele săvêrșite de state înseși în contra popórelor întregi, în scopul de a le desnaționalisa, nu s'a luat nici o dispoziție în trecut, nici în dreptul public și nici în dreptul internațional.

Ce dovedesce lucrul acesta? Nimic alta, de cât că acest soiu de *crime* e de provenientă mai nouă; cei din trecut n'au cunoscut'o, pentru-că dacă esista și pe vremea lor, sigur că o treceau în codul penal.

In trecut puteau sĕ esiste popórele unele lângă altele, în bună pace, așa cum le-a lăsat Dumnezeu, cu limba lor, cu obiceiurile lor, cu tradițiile și cu istoria lor, și numai în timpul mai nou au început cele mai tari sĕ înghită pe cele mai slabe și sĕ le contopéscă, sĕ le amalgamiseze. Adecă le-ar amalgamisa, dacă s'ar puté. Pentru-că nu se póte. Hotărît că nu se póte. Popórele nu mai sunt astăzi masse inconsciente, cum erau în timpurile îndepărtate, ci fie-care popor a ajuns la conștiența națională, ori-cât de mic sĕ fie, și știe, că limba și naționalitatea îi forméză caracterul special, de care odată desbrăcat, încétă a mai fi popor. De aceea luptă astăzi tóte, pe mórte pe viéță, pentru limbă și naționalitate, singura lor avere și singurul lor drept de viețuire.

E uimitóre lupta pe care o pórtă în privința acésta bieții Poloni, ajunși sub stăpânirea Germaniei, — o mână de ómeni puși în fața unui colos, și ca numĕr și ca intelect, cum e elementul german.

Ce nu s'a făcut, cât nu s'a spesat, pentru ca elementul polon din Posen sĕ fie germanisat; și tóte înzadar! După mulți ani de greutăți guvernul german a fost silit sĕ constate, că nu s'a făcut nici un pas înainte cu germanisarea Polonilor, pentru-că n'au ajutat nimica nici legile cele aspre pentru întroducerea limbei germane în școle, nici întemnițările cele multe și aspre ale gazetarilor poloni, nici împărțirea soldaților poloni la regimente germane, nici espulsările cele multe, nimic, nimic, — din motivul, că micul Polon din naștere are altuit în inimă *sentimentul național*, pe care nu i-l póte scóte nimeni din sin, nici cu binele, nici cu rĕul. Dovadă cele întêmplate în timpul mai recent.

Guvernul din Prusia, vĕḑênd că germanisarea nu face sporiu printrĕ Poloni, s'a decis sĕ facă un pas și mai energic înainte. A oprit pe copiii Polonilor sĕ se mai róge în școlă în limba lor națională, ci numai în cea germană. Și cum copilașii, învĕțați sĕ se adreseze cu rugăciuni către Cel de sus în limba lor maternă, n'au voit sĕ se róge nemțesce, învĕțătorii de la școle au pus în fie-care clasă câte un băiat de Neamț, ca el sĕ rostéscă singur și cu glas tare rugăciunea, în limba germană. Și ce se întêmplă? In momentul în care copilul de Neamț începe rugăciunea în limba germană, încep și ceialalți toți din școlă sĕ se róge, *în limba lor polonă*, cu un sgomot asurḑitor, astfel, că glasul copilului de Neamț e înecat de al Polonilor.

Ei bine, când apărarea limbei și a naționalității se face până și din partea băeților de școlă într'un mod atât de energic și de impunĕtor totodată, mai póte fi vorba de desnaționalisarea poporului din sinul căruia sunt eșiți acesti bravi băeți?

Și totuși, se pare că guvernul german nu e aplecat a sista lupta de desnaționalisare, purtată în contra Polonilor, ceea-ce aruncă o umbră fórte sinistră asupra elementului german, destul de tare, și neavisat la puținele suflete polone de sub stăpânirea germană, cari au singurul pĕcat de a voí sĕ rĕmână aceea ce sunt, — suflete polone.

Unui popor cult, cum e cel german, cu o limbă rĕspândită preste întregul pământ, nu 'i șade bine sĕ persecute și sĕ asupréscă pe cei-ce nu fac alta de cát se folosesc de dreptul dat lor din partea naturei, din partea dumnezeirei, dreptul de a-și apăra naționalitatea, limba, credința, tradițiunile, *viéța națională*!

Un popor cult cum e cel german, ar trebuí sĕ știe, că din pământul stropit cu sângele străbunilor rĕsare și pe séma strănepoților de astăzi, fie ei cât de puțini, atâta putere, ca sĕ pótă apăra cu succes aceea pentru-ce au sângerat înaintașii: *limba și naționalitatea;* și tocmai de aceea, ar trebuí, ca poporul german însuși sĕ facă presiune asupra guvernului seu, ca sĕ înceteze odată cu mĕsurile draconice de desnaționalisare, luate în contra Polonilor, mĕsuri, cari au făcut, ca chestia polonă sĕ fie acum pusă de nou la ordinea zilei, în presa mare europeană și în cercurile politice, și sĕ fie comentată în detrimentul elementului german.

Statificarea administrației. Secretariul de stat *Gulner* a rostit un toast cu ocasiunea alegerilor de funcționari administrativi în comitatul Pesta, în care a accentuat, că intențiunile guvernului nu merg într'acolo, ca statificând administrația sĕ ștérgă cu o trăsătură de pană întréga autonomie a comitatelor; ci schimbarea care se va face, va avé numai aceea de urmare, că *va fi asigurată supremația statului ungar*, așa cum trebue sĕ fie, pe tóte terenele, prin urmare și pe terenul administrativ. Bine, dar' până acuma n'a fost asigurată supremația statului pe terenul administrativ?

Pactul. Prim-ministrul *Széll* a fost zilele trecute la Viena, pentru a se înțelege cu președentul consiliului de ministri din cealaltă parte a monarchiei asupra terminului când sĕ se continue și termine pertractările întrĕ guvernele dualiste pentru stabilirea definitivă a tarifului vamal autonom. Se crede că parlamentul ungar va puté lua în discuție proiectele guvernului referitóre la chestia acésta imediat după votarea budgetului. Dar' óre reichsrath-ul de dincolo??

Din Austria. Casa de sus a votat projectul de lege despre provisoriul budgetar. In cursul discuției, ministrul-president Dr. *Körber* a declarat, că guvernul este hotărît a nu părăsí calea constituțională în acțiunile sale, chiar și dacă situațiunea ar deveni și mai deficilă. Guvernul speră însĕ, că turburările cari în ultimii ani au împins statul austriac spre prăpastie, vor da fie-căruia de gândit și vor face, ca toți sĕ se apuce de muncă seriósă, pentru binele general al monarchiei.

Motivele decadenței morale la poporul nostru.

(*Disertație, lucrată de preotul* ***Iosif Goga*** *din Reșinari, și cetită în conferența preoțéscă din tractul Sibiiului.*)

(Urmare și fine.)

Sĕ fie pĕtruns de ceea ce vorbesce, ca poporul sĕ fie convins că vorbesce cu tótă iubirea și durerea unui părinte. Sĕ fie pacinic, pentru-ca sĕ pótă îndemna pe credincioșii sei la pace, sĕ fie activ, pentru-ca sĕ'i pótă îndemna la muncă. Sĕ nu fie lacom, pentru-că nimic nu póte strica ca lăcomia, nimeni nu va avé încredere într'un om căruia banul îi este totul. Sĕ se feréscă preste tot de ce ar puté jigni simțul moral al poporului, pentru-că atunci tot ce ar vorbi va fi înzadar.

O scădere aflu la unii preoți, că în cuvêntările lor se folosesc de termini pe cari poporul nu-i înțelege.

Ómenii obosesc iute, și de aceea sĕ ne ferim a'i vorbi în termini străini de priceperea lui. Sĕ-i vorbim sĕ ne înțelégă, pentru-că acela e scopul nostru, sĕ nu'i vorbim prea lung, ca sĕ'și pérdă răbdarea, scurt, cuprinzător și la înțeles.

Poporul afară de trebuințele sufletesci mai are și alte trebuințe, are lipsă de un sfat în ale economiei, în afaceri judecătoresci ș. a., chiar și în cele medicale e bine sĕ știe da sfaturi preotul în deosebi acolo unde nu e medic.

E bine, ca preotul sĕ aibă cunoscințe și în acestea, că-ci neputêndu-i da sfatul cerut se adreséză unui scriitoraș și îndrumându! acesta omul perde încrederea în preot.

Tóte acestea sĕ le facă cu cea mai mare bunăvoință. Preste tot una din însușirile cele mai frumóse ale preotului este bunătatea de inimă, pe care și-o póte manifesta față de fiii sei suflesesci în tot momentul.

Preotul ursuz, supărăcios și îndărătnic nu va câștiga nic-iodată inima fiilor sei sufletesci.

Preotul nu numai prin persóna, ci și prin familia sa trebue sĕ fie model. Nimic nu strică mai mult de cât când poporul vorbesce că preotul duce o viață conjugală nefericită, când în casa preotului e încuibată cearta și alte vicii. Din contră, influința cea mai binefăcĕ óre o esercită asupra poporului familia model a preotului. El póte fi ajutat în tóte de soția sa, se înțelege de sine, dacă acésta e la înălțimea chemărei sale. Preotul póte d. e. prin vorbire combate lucsul, soția și ficele preotului prin esemplu. Ele pot încuragia industria de casă prin întroducerea de țĕsături frumóse, în cari ni-au dat probe femeile nóstre că sunt măestre. S'a putut admira desteritatea femeii române în deosebi la esposiția din anii trecuți arangiată la inițiativa P. S. Dómne *Maria Cosma*, de către reuniunea femeilor române din Sibiiu, pe care numai felicita o putem pentru punerea în lucrare a astorfel de esposiții. Am auzit străini vorbind cu mult entusiasm despre țeseturile frumóse și cu gust esecutate ale țerancelor nóstre și Dómna *M. Cosma* pe lângă alte multe merite și-a câștigat un nou merit prin aceea că a pus sub ochii străinilor desteritatea și gustul femeilor nóstre de la sate.

Ar fi de recomandat întroducerea rĕsbóelor de un sistem nou întroduse, după cum am cetit, în unele institute din România, cari au avantagiul față de rĕsbóele vechi că pe lângă aceea că lucră mai esact, apoi au un spor neasemânat mai mare.

Mai mult însĕ e chemată soția preotului și familia a combate lucsul. Durere însĕ că în multe casuri am vĕzut că aceea îl propagă. Ce va folosi predica preotului în contra lucsului, dacă soția sau fiica sa o va asculta în biserică îmbrăcată cât se póte de lucsos?

Preotul póte sĕ lucreze la înființarea de diferite societăți și reuniuni, soția preotului asemena póte forma reuniuni de femei cu diferite scopuri culturale sau de binefacere. Unde ómenii se ocupă esclusiv cu economia de câmp și vite, preotul va arăta prin esemplu lucrând moșióra sa rațional și întroducênd și unelte economice mai perfecționate, va țîné vite de bun soiu și va sfătui pe ómeni sĕ facă și ei așa, arătându-le folosul ce ni'l pot aduce vitele de soiu bun.

Preotul sĕ îndemne și pe ómenii mai cu stare a'și da copii la școlă, pe alții la comerciu și iară pe alții la meserii.

Am zis și pe ómenii mai cu stare, pentru-ca devenind măestrii sĕ aibă și capitalul de lipsă cu care sĕ lucreze, ca sĕ nu lupte vecinic cu sĕrăcia, *pentru-că e lucru mai rar, ca cei ce încep cu nimic sĕ vină la ceva.* Sĕ luăm esemplu de la conlocuitorii Sași, ómeni cu stare bună își dau mai întâi copiii la școlă, ba chiar și în gimnasiu și apoi îi dau la meserii.

La noi Românii preste tot, fiecare vrea sĕ'și facă copilul „domn“ ori are cap pentru așa ceva, ori nu. Așa se întêmplă de multe ori că bietul om își risipesce averea fără nici un resultat. Fiecare deci la locul sĕu.

Cel ce are atragere pentru carte învețe, căci avem lipsă de ómeni inteligenți, cel ce are aplecare la comerciu sau meserii, face bine a se aplica acolo, căci starea de mijloc e la noi mai slăbuț representată. Preotul póte da sfat părinților și aici în tot casul.

M'am ocupat mult cu ideia că ce îmbunătățire ași puté recomanda în deosebi pentru ómenii de tot seraci din comuna nóstră, cari ca zileri își câștigă pânea de tóte zilele lucrând la zid în deosebi aici în Sibiiu. Ei trăesc într'un fel de comunism și duc o viață destrăbălată la care iau parte deja copii de 13 ani. Ce familii pot forma astfel de femei și bărbați las sĕ-și închipuiască ori cine. Am vorbit cu tótă ocasiunea părinților sĕ nu-și mai dee copiii nesupraveghiați la astfel de lucru, dar' ei totdéuna mi-au rĕspuns că le trebue pâne. Și aici dar' putem vedé că isvórele de venit secate duc la ruina morală.

Câștigarea pânei de tóte zilele pe căi cinstite ar schimba totul și un singur remediu ași putea recomanda:

O societate, un intreprinzĕtor, un binefăcĕtor sĕ înființeze o fabrică de postav sau și altă fabrică, care sĕ reclame brațe și sĕ dee locuitorilor sĕraci posibilitatea de a'și câștiga pânea de tóte zilele în mod cinstit.

M'am gândit și la altceva. Unele cóste góle plantate cu duzi ar înlesni de minune cultura vermilor de mătasă, care ar puté fi un isvor de venit în deosebi pentru adulți și bĕtrâni, și la care numai începutul ar fi mai greu, dar' cu ajutoriul unor ómeni pricepuți în ramul acesta și cu sfatul binevoitor al învĕțătorilor și preoților ar merge lucrul.

La idea acésta am venit așa, că cetind despre Francia și locuitorii sei am vĕzut, că o mare parte se ocupă cu cultura vermilor de mătasă, ba se spune și aceea că în partea aceea care astăzi e cea mai înfloritóre a Franciei, înainte cu câțiva zeci de ani era mare sĕrăcie. Un filantrop a întrodus cultura vermilor de mătasă, și cu ea belșugul și bunăstarea.

Pentru ce sĕ nu încercăm și noi așa ceva? Mi-se va zice că o propunere de feliul acesta ar fi mai la loc în comună.

Insě eu cred că aici ar fi locul mai întâiu, póte s'ar afla și alți frați preoți pentru a căror fii sufletesci s'ar potrivi acéstă ocupație, am puté eșí în mai multe locuri cu ideia acésta, pentru-că în tot locul sunt copii și bětrâni cari s'ar puté ocupa. Numai întrodusă în multe comune ar puté avé resultatul de a ridica încâtva starea materială a sěrăcimei.

Am puté trage informațiuni de la pricepători și póte ar veni timpul, ca sě vedem și o fabrică care se schimbe materialul brut în stofe etc. Și aici ca preste tot locul s'ar cere, ca noi înșine sě dăm esemplu.

V'am obosit póte prin cele espuse, dar' credeți-mi că tot cugetul meu a țintit într'acolo de a afla pentru ranele poporului ce par a se agrava mereu, mijlóce grabnice de sanare. Nu am crutat pe preot de sarcini pentru-că fiecare din noi când a luat jugul lui Christos, a luat asupra-și o sarcină grea: rěspunderea pentru turma lui încredințată. Discutați deci asupra celor ce am zis, aprețiați și combateți, și vě asigur că mulțămirea mea sufletéscă va fi deplină dacă am putut contribui cât de puțin la ajungerea scopului spre care cu toții nisuim.

In fine, ca încheere, sě mi-se permită a mai releva ceva ce, după părerea mea, încă nu contribue la întărirea simțului religios-moral. E o scădere acésta, e una din scăderile constituțiunei nóstre bisericesci. Sě mě esplic și sě aduc un cas:

In parochii unde sunt mai mulți preoți, la alegerea membrilor în comitetul parochial preoții cari nu sunt membri naturali numai cu mare greutate pot fi aleși membri în comitet. Se aleg mirenii ei de ei și une-ori și de aceia cari nici nu cercetéză biserica în tótă viéța lor nici la Pasci și Crăciun, aceia sunt de obiceiu cei mai periculoși și sunt îndrăsneți, cari prin ședințele comitetului parochial fac gălăgia cea mai mare. De mărturisire și împărtășire cu s. cuminecătură nici vorbă nu póte fi la atari ómeni.

Pentru-ca sě se curme pornirile aceste rele, cari ca nește bóle se moștenesc de la părinți la fii, 'mi permit a insista de nou la ceea ce am zis și propus în tema mea din conferența anului trecut, și anume: Sě emaneze de sus, de la Inaltpreasânțitul, o pastorală (mai mult ordin) în direcțiunea aceea, că toți credincioșii sunt datori a se mărturisi și cumineca în posturi. Membrii comitetului parochial însě sě fie *obligați* în sěptěmâna primă din postul pascilor a se mărturisi și cumineca în corpore, ca un esemplu invederat pentru ceilalți credincioși, căci „*exempla trahunt*“. La cas de renitență, spre esemplu când unul sau altul nu ar voi a se acomoda acestei ordinațiuni; ci în doi ani nu s'ar mărturisi și cumineca, un atare membru de comitet sě-și pérdă dreptul de a mai puté fi reales în comitet pe periodul următor. Ear' unul care în 5 ani consecutivi nu se mărturisesce și cuminecă, sě fie șters din lista sinodului parochial.

Acest ordin sě fie preoții îndatorați a-l publica în biserică pentru-ca poporul sě-'l iee la cunoscință. Recomând acest mijloc de lecuire, căci în viéța mea pastorală am esperiat, că sunt ómeni și încă bětrâni de 60—70 ani, cari în tótă viéța lor nu s'au mărturisit și cuminecat.

Nu ar crede nimeni, dar' e adevěrat. Aprópe totalitatea bărbaților numai când e pe patul de mórte te chiamă sě-'l mărturisesci și cumineci. Când pui întrebarea de când nu te-ai spovedit? Iți spune: de când mergeam la șcólă, din copilărie.

In tótă viéța mea de păstor am combătut relele acestea prin predici de pe amvon și la diferite casuri de mórte, îndeosebi însě acolo unde prin o mórte grabnică omul a murit neîmpărtășit, le-am combătut avênd convingerea că din ele urméză decadența morală a poporului. Mulți se arětau mișcați în urma predicei, dar' puțini s'au îndreptat.

După multă meditare am venit la convingerea că numai prin poruncă s'ar puté îndrepta rěul acesta, care aduce mare stricăciune din generațiune în generațiune.

In dreptul canonic, despre misteriul sântei cuminecături în §-ul 62 alinea a 2-a se zice:

Creștinii sunt datori a se cumineca de 4 ori pe an, în cele patru poruncite posturi otrivit poruncei a patra bisericesci.

Tocmai de aceea după a mea părere, ca mijloc de îndreptare ar fi sě se dee un fel de normativ în mânile preoților, în care sě se zică, că pe lângă drepturile cele multe ce le-au mirenii în biserica nóstră, acéstă sf. biserică e în drept a cere, ca fie-care sě-și facă datoria de creștin adevěrat prin îndeplinirea tainelor: mărturisirea și cuminecarea.

Acest mijloc îl țin eu de mai eficace pentru crescerea simțului religios și al evlaviei în generațiunile următóre, și apoi cari nu s'ar supune ordinelor mai înalte, de cari greu cred că s'ar afla — sě fie eschiși de la drepturile amintite mai sus, din comitet și din lista sinodului parochial.

Mé rog sě mi-se dee ascultare și sě se facă acéstă încercare, căci eu sunt de firma credință că pe calea acésta se va ajuta mult la crescerea simțului religios, altfel mergênd lucrul tot așa, sunt plin de îngrijire pentru viitoriu.

Din Cincu-mare.

— 6 Decembre.

Adunarea generală a societății Românilor de la 3 hotarě s'a ținut la 4/17 Decembre 1901, în *Cincu-mare*. Istoricul acestei societăți e următoriul.

Incă în 19 Novembre anul 1900 Românii din Cincu mare insoțiți cu ocasiunea comassărei efectuite în acel an, s'au constituit pe basa Statutelor societății alegêndu-și un comitet, președinte, notariu și cassariu, atât pentru conducerea administrării hotarelor lor separate de conlocuitorii sași, cât și pentru resolvarea tuturor agendelor societății. Era curiósă la început acésta constituire, precum curiósă era facerea celor trei hotarě și desbinarea de proprietari sași, cărora până la comassare Românii le erau slugi plecate în tótă privința; căci credeau „stăpânii“ că Românii nu vor fi în stare a'și conduce afaceri de administrațiune și în fine se va alege nimic de ei și de hotarele lor; dar' mulțămită celui a tot puternic și conducětorilor acestei societăți, căci în timp de un an acésta societate a prosperat și înaintat, ceeace se póte vedé din raportul comitetului, pe care cred că e bine a-l publica, în intregitatea sa; nu dóră spre a ne lăuda pe noi, ci pentru a vedé On. public cetitor că prin bună înțelegere și unire poporul nostru póte înainta și fără conducerea străinilor, asigurêndu-și un viitoriu fericit.

Eată raportul general al comitetului societății Românilor de la 3 hotarě din Cincu-mare, făcut cătră adunarea generală ținută la datul de sus.

Onorată adunare generală!

In conformitate cu dispositiunile §. 2 din Stat: societății nóstre convocată fiind acéstă adunare generală pe ziua de azi 4/17 Decembre a. c., comitetul societății are onóre a face următoriul raport, despre activitatea sa desvoltată în decursul anului espirat, și anume:

Constituindu-se comitetul la 12 Nov. 1900 a ținut în decursul anului sub presidiul presidentului Nicolae Șandru 36, ear' sub presidiul vice presidentului societății 2 ședințe ordinare, preste tot 38 ședințe; — desbătênd agendele societății după cum se póte vede din protocolul ședințelor, care stă la disposiția de controlă.

Devisa comitetului societății a fost totdéuna înaintarea și prosperarea societății nóstre, dovadă e că prin buna chibzuială a acestui comitet și prin ajutoriul membrilor societății venitele în cassa societății de pe arunturile făcute pe oi, de pe arânda acestora, vinderea gunóelor, împăciuri, ect. e de 725 coróne 06 fil., din care după detragerea speselor societății de 175 coróne 46 fil. mai resultă ca bani gata 549 coróne 60 fil., ear' în restanții 128 coróne, cari adaogêndu-se lângă banii gata, averea societății e de 677 coróne 60 fil. Despre adevěr se póte convinge On. adunare din rațiociniul societății, care se va ceti de cassariul Ioan Bonea care cu tótě scumpětatea și-a împlinit oficiul sěu.

Iată On. societate prin buna chibzuială și ajutoriul ómenilor puși în fruntea acestei societăți întrě cari în primul loc putem numera pe vrednicul nostru preot Ioan Mihu, la ce stare am ajuns noi Românii de la 3 hotarě.

Noi Românii cincani purtându-ne astfel, preste puțin timp vom puté rivalisa cu ori și ce popor din comunele vecine și faptele și purtarea nóstră vor rěmâné scrise cu litere de aur pe paginile istoriei acestei comune și ne vor binecuvênta nepoții și strănepoții nostri în morminte pentru câștigarea esistenței lor pe terenul economic și cultural.

Nu pot trece cu vederea în calitate de notariu al societății nóstre, dar' mai mult ca dascăl al On. D-vóstră a'mi esprima atât din partemi cât și în numele comitetului părerea de rěu asupra împrejurării, că întrě membrii societății nóstre mai esistă încă și acum ómeni, cari țin morțiș la năravul vechiu de a nu se supune conducětorilor lor, zicênd: „Nu-mi pasă de ei“ n'au de a-mi porunci“ ba sunt și de aceia, cari alérgă la străini spunênd și cerênd sprijinul acelora, cari în față 'i consideră de prietini, ear' în dos rîd de ei.

Acesti ómeni sunt numai trădători de némul nostru, pe cari și Dumnezeu îi pedepsesce la timpul sěu; acestia sunt o neghină rea întrě noi și până când acésta neghină nu va fi stěrpită nu vom puté înainta, nu vom puté fi ómeni cum se cuvine.

Se lăpědăm On. societate aceste însușiri rele, sě lăpădăm acésta patimă care ca un vierme róde la pomul esistenței nóstre, care ne face slugi acelora pe cari din nepricepere 'i numim „stăpâni“ în loc de „jupâni“.

Sě ne unim cu toți în cugete și în simțiri, ca așa apoi societatea nóstră va înainta; sě punem uměr la uměr, căci „unde-i unul nu-i putere la nevoi și la durere, unde-s doi puterea crește și dușmanul nu sporesce“.

Acesta este pe scurt On. societate raportul comitetului pe anul espirat, pe care luându-l la cunoscință rógă pe On. societate ca după censurarea rațiociniului sě i-se dee absolutoriul cuvenit. *Nicolau Șandru*, președinte, *Emil Mandocea* notariul societății și învěțător.

Adunarea generală a primit acest raport întrě strigări de „sě trăiéscă“, l'a luat la cunoscință împreună cu rațiociniul, și a votat absolutoriul cerut.

Un membru'

Din învěțăturile „Pocăiților“.

(*i. br.*) Și până mi-se va da ocasiune sě arăt unele din causele cari au provocat și mai provócă devierea „*pocăiților*“ de la calea cea adevěrată, și în parte póte și unele mijlóce prin cari s'ar puté vindeca rěul acesta, — public deocamdată estrase din învěțăturile celor *pocăiți*, și anume în scopul, ca cei-ce datori sunt sě le combată, și încă nu le cunosc, sě pótă lua act despre ele.

Citez din broșura Nrul 28, întitulată „*Botezul*“ (baptism):

1. Cine va fi mântuit, după cuvintele Mântuitoriului?

„*Cel-ce va crede și se va boteza* se va mântuí, ear' cel-ce nu crede se va condamna.“ Marc 16, 16. Deací vedem că credința și botezul sunt legate întrě ele, și că prin urmare, cel-ce crede póte fi botezat.

2. Ce trebue sě mai precédă botezul?

Pocăința. Cetesce Fapt. 2, 38. Deóre ce pocăința precedéză credința, se înțelege de sine, că de vreme ce *credința trebue sě precedeze botezul, de aceea și pocăința trebue sě esiste înainte, și că numai credinciosul pocăit trebue sě fie botezat.* Credință adevěrată fără pocăință nici nu esistă.

3. Inaintea cui ómenii trebue sě se pocăiéscă sau sě schimbe intențiunile lor?

Inaintea lui Dumnezeu. Vedi Fapt 20, 21.

4. Ce efect are legea lui Dzeu asupra pěcătosului, care e gata de a se pocăí?

„Ear' eu am murit; și ordinul care era spre viéță mi-a fost *spre mórte*. Că pěcatul, luând ocasiune prin ordin, m'a amăgit, și prin el m'a omorît.“ Rom. 7, 10, 11.

5. Pentru-ce cineva trebue sě móră pěcatului?

„Acésta știind, că omul nostru cel vechiu s'a crucificat împreună cu dînsul, *ca sě nimicéscă corpul pěcatului*, ca sě nu mai servim pěcatului.“ Rom. 6, 6.

6. Ce trebue sě se întêmple cu acela, care omorît prin lege, a murit cu Christos?

„Deci ne-am îngropat împreună cu el prin botez și mórte, ca *precum s'a sculat Christos* din morți prin mărirea Părintelui, așa și noi sě umblăm în înoirea vieții.“ Vers 4.

Observație. „Acțiunea botezului însě trebue sě se petrécă în așa fel, ca sě fim afundați în apă, care trece preste noi, și pe urmă sě fim earăși scoși afară.“ (Luther „Marele Catechism“.)

7. Deóre-ce la adevěratul botez trebue sě se facă și afundarea, găsim noi, că Ioan a botezat undeva, și pentru-ce?

„Și boteza și Ioan în Enon, *aprópe de Salem, pentru-că erau acolo ape multe*, și veniau și se botezau. Ioan 3, 23.

8. Ce mai spune încă scriptura în acésta privință?

„Și eu nu-l știam, ci *ca sě fie cunoscut* (*Christos*) *în Israel, pentru acésta am venit botezând cu apă.*“ Ioan 1, 31.

9. A fost botezat de dînsul și mântuitoriul însuși în acest chip?

Da. Cetesce Mat. 3, 13 și 16.

10. Pentru-ce Domnul se lasă a fi botezat?

Pentru a se împlinì tóta dreptatea. Vedi Vers. 15.

11. Ce întrebare a pus unchiul lui Filip după-ce acesta i-a predicat evangelia despre Iisus?

„*Ce mě opresce a mě boteza?*“ Vedi Fapt. 8, 36.

12. Ce i-a rěspuns Filip?

„*De credi din tótă inima ta, se póte.* El rěspundênd a zis: Cred că Iisus Christos este fiul lui Dzeu.“ Vers 37.

13. Indeplinind acțiunea botezului, au întrat și eșit din apă amêndoi, adecă botezătoriul și cel-ce trebuia botezat?

Da, amêndoi. Cetesce Vers 38, 39.

14. Ce trebuia sě simboliseze acéstă acțiune?

„Că dacă ne-am plantat *împreună cu el* (*Christos*) *în asemênarea morții lui*, ne vom planta și în asemênarea învierei lui.“ Rom. 6, 5.

15. Ce mai spune Pavel în acésta privință?

„*Ingropați* fiind *împreună cu el în botez, în care v'ați și sculat împreună, prin credința* faptică a lui Dzeu, care l'a sculat din morți.“ Colos. 2, 12.

Observațiuni. Când la botezare suntem cofundați sub apă, acésta arată, că murim în Christos; eșirea nóstră afară însě arată, că viețuim din nou întrînsul, după cum nici el n'a rěmas în mórte, ci a înviat.“ (Luther.)

Adevěrata acțiune a botezului arată, că cel botezat nu numai crede în înmormêntarea și învierea lui Christos, dar' o află chiar asupra persónei sale; și prin acésta el mai probéză și credința sa în învierea tuturor morților, după-cum se deduce din Cor. 15, 29.

16. In numele cui trebue sě fie botezat cineva?

„Drept aceea mergeți și învěțați pe tóte popórele botezându-le *în numele Părintelui și al Fiiului și al sântului Spirit*“. Mat. 28, 19.

Observație. Pěcătosul a călcat legea lui Dumnezeu. El este condus spre pocăință prin influința sântului spirit. Sângele lui Iisus Christos mântuesce de pěcat. In botezul seu el arată credință în mórtea, înmormêntarea și învierea lui Christos ca a unui locțiitor al pěcătosului. Insě Dzeu a înviat pe Christos prin sântul seu Spirit. Rom. 8, 11 — Cor. 15, 15. Din causa unirei acestor trei, în întórcerea pěcătosului și a învierei lui Christos din morți se întrebuințéză în formula botezului numele Tatălui, al Fiului și al sântului Spirit.

17. Câte feluri de botezuri sunt?

„Un Domn, o credință, *un* botez.“ Efes. 4, 5.

18. *Trebue credinciosul pocăit* sě aștepte câtva timp înainte de a se boteza?

Nu: „Și acum ce întârzii. Scólă-te și botéză-te și-ți spală pěcatele, chemând numele Domnului.“ Fapt 22, 16.

19. Primirea sântului Spirit scutesce de botezul cu apă?

Nici decum. Cetesce Fapt 10, 47, 48.

20. Se póte face încă odată botezul, când întâiul botez, sau persóna celui botezat, nu îndeplinia condițiunile cerute?

Da. Cetesce Fapt 19, 3—5.

21. Cu ce s'au îmbrăcat aceia, cari au fost botezați în Christos?

Cu Christos. Vedi Gal. 3, 27. Trebue ca cineva *sě-l fi primit pe Christos deja înaintea botezului*; botezul este însě acțiunea publică, prin care se dovedesce tuturor, că cel botezat voesce a urma *deací înainte* pe Christos, adecă a duce o viéță ca a lui Christos.

22. In ce este contopit cineva prin botez?

Intr'un corp şi într'un spirit. Veḑi 1 Cor. 12, 13.

23. Care va trebuí sĕ fie tendinţa faptelor nóstre după botez?

„De v'aţi sculat împreună cu Christos, *căutaţi cele de sus*, unde şade Christos de-a drépta lui Dumnezeu". Col. 3, 1. Rom. 6, 5, 6. Veḑi şi Rom. 6, 2.

Din Brad.

Serbare şcolară.

— 19 Decembre n.

Onomastica fericitului Andreiu baron de Saguna, odinióră archiepiscopul şi metropolitul bisericei române gr.-or., — regeneratorul bisericei ortodoxe, şcólei confesionale şi poporului român din Ungaria şi Transilvania, a sĕrbat'o institutul gimnasial din Brad, — opera măréţă a providenţialului Archiereu, cu demnitate.

Tinerimea studiósă, îmbrăcată sĕrbătoresce, sub conducerea corpului profesoral a participat la 30 Nov. v. la serviciul divin, ţinut întrĕ orele 9 şi 11 în biserica parochială din Brad, unde protopresbiterul *V. Damian* a celebrat parastas solemn pentru odichna sufletului fericitului bun Părinte, şi a întonat cântările funebrale cu pietate.

După terminarea serviciului divin tinerimea, profesorii şi numeroşi onoraţiori, în preponderanţă de sexul feminin, au convenit în sala de desemn de la gimnasiu. Aici corul elevilor a cântat cântări alese şi potrivite, ca „Imnul Marelui Andreiu: *Românime mult cercată*" composiţie de D. Cunţan, „*Imnul*" de Cornea, şi „*Drapelul şcólelor*" de Musicescu; profesorul *Vasilie Boneu* a schiţat ranele trecutului nostru naţional, pe cari Marele Andreiu le-a vindecat prin activitatea sa neobosită pe tóte terenile vieţei publice; directorul *G. Părău* a împărţit elevilor diligenţi premii, constătătóre din cărţi didactice, de rugăciuni şi beletristice, în preţ de peste 40 coróne din interesele anuale ale „Fondului Şaguna", şi s'a declamat poesia „Doina" de Coşbuc.

Esauriată ordinea festivităţii, fie-care s'a depărtat întărit în propusul sĕu de a serba an de an acésta zi memorabilă, respândind virtuţile marelui archiereu şi reamintind publicului faptele sale măreţe.

Zarandenii datoresc nespus de mult providenţialului Şaguna, prin a cărui îngrigire părintéscă s'a înfiinţat gimnasiul din Brad, focularul luminei şi culturei, pe care prevederea sa profetică la aşezat sub scutul bisericei ortodoxe autonome şi astfel i-a asigurat esistenţa şi înflorirea.

In etern binecuvêntată fie memoria Ta Prebunule Părinte! *D. P. O.*

NOUTĂŢI

Hirotoniri. Alaltăeri Inaltpreasânţia Sa metropolitul a hirotonit întru presbiter pe clericul Moise *Flitter*, ales paroch în Şarpotoc (tractul Sighişórei), ear' eri pe clericul I. *Hopârtean*, ales paroch în Cucerdea (tractul Turḑii).

Tot eri a hirotesit întru protopresbiter pe presbiterul *Ioan Teculescu*, alesul protopresbiter al tractului Albei-Iulie.

*

Archiducele Rainer — doctor rerum technicarum. Corpul profesoral al şcólei superióre technice din Viena a horărit sĕ deie *archiducelui Rainer* şi ministrului de instrucţiune *Hartl* titlul de doctor în sciinţele technice.

*

Nou doctor juris. Sâmbătă, la universitatea din Cluj, a fost promovat la gradul de doctor în ştiinţele juridice candidatul de advocat *Mihail Brădicean*, practicant în cancelaria advocaţială a dlui Dr. Octavian Rusu.

*

Rĕscumpĕrare de felicitări. Preotul nostru *Gavriil Hango* de la penitenciarul regnicolar din Gherla şi-a rĕscumpĕrat felicitările de la Anul nou trimiţĕnd 4 coróne pentru fondul monumentului lui Şaguna. Vivat sequens.

*

In memoria Marelui arhiereu Andreiu. (Joi 12 Decembre n.) în preséra zilei de Sfânt Andreiu, poporul nostru din Agnita, în frunte cu parochul Ioachim Părĕu şi cu învĕţătoriul Ioan Paicu, încă a serbat amintirea Marelui archiereu şi binefăcĕtoriu al bisericei nóstre Andreiu Şaguna. Serbarea s'a dat în sala şcólei nóstre de acolo, iluminată şi decorată cu portretul metropolitului Şaguna, al mecenatului Gozsdu, al M. Sale împĕratului şi rege Francisc Iosif I., al rĕposatei împĕrătese şi regine Elisabeta, etc. In presenţa aprópe a întreg poporului părintele I. Părĕu a ţinut un pătrunḑĕtoriu cuvênt de deschidere, în care după schiţarea biografiei metropolitului Andreiu a arătat cum Dumnezeu s'a îngrijit a ne trimite pe Şaguna, care „cu mână tare şi cu braţ înalt" ne-a condus la limanul mântuirii. După cuvêntul de deschidere a urmat „cuvêntul ocasional" rostit de învĕţătoriul I. Paicu, despre viéţa şi faptele mari ale lui Şaguna, de ale căror róde ne bucurăm noi şi se vor bucura şi urmaşii noştri. După acest cuvênt elevii şcólei au cântat imnul lui Şaguna („Românime mult cercată"), apoi un băieţel a declamat poesia „Şoldan vitézul" de Alexandri, o copiliţă poesia „Pe lângă boi" a lui Coşbuc. După aceste declamări a urmat earăşi cântare: „Eu sunt vivandiera", cu text în unele părţi modificat cu referire la şcólă şi şcolari. După acestea a urmat dialogul „Păcală şi Tândală" de Alexandri, elevele avênd rolul lui Păcală, ear' elevii rolul lui Tândală (în loc de alusiunile politice din textul original, cu alusiuni la diligenţa elevelor şi înpimtenare a băieţilor spre asemenea diliginţă), după finirea căruia elevii şi elevele prinḑêndu-se în horă au jucat „hora unirii". — Serbarea a succes fórte bine.

*

Rectificare. In numĕrul trecut s'a strecurat o regretabilă greşală de condeiu, în raportul despre alegerile municipale din Braşov. Nu *vicefiscal*, ci *fiscal* a fost ales dl *Dr. Eugen Meţianu*, din partea congregaţiei din Braşov, — ceea-ce prin acésta rectificăm.

*

Acţiune în interesul Slovacilor. Mercuri în sĕptĕmâna trecută, învĕţătoriul *Kalal* din Moravia, de origine slovac, a ţinut prelegere publică în *Praga* despre situaţia slovăcimii din Ungaria şi despre mijlócele prin cari s'ar puté lucra pentru ridicarea stării culturale şi desvoltarea simţului naţional în poporul slovac. Naţiunea slovacă — a zis prelegĕtoriul — e divisată în douĕ pături inegale. Prima e minoritatea patriotică, trezită deja la conştienţa de sine, ear' a doua pătură e majoritatea brută, indolentă. Strat deschilinitoriu întrĕ ele e coteria lipsită de ori-ce principii, inertă, nepatriotică, a magiaronilor. Inteligenţa slovacă merită stimă şi respect din ori-ce punct de vedere. Esceléză prin cultură, talent şi voinţă de jertfire, dar' fiind-că nu are popor conştiu de sine, pe care sĕ se pótă basa, succese nu are şi e impotentă faţă cu aparatul oficial al guvernului. Dacă inteligenţa slovacă ar avé popor asemenea ei, ar sta pe grad de cultură şi libertate cu mult mai înalt. Nici astfel însĕ nu e perdut nimica. Simburele poporului e sănĕtos şi dornic de fapte. E cremene, căreia numai oţelul îi lipsesce pentru-ca sĕ dee schintei din ea. Ceea-ce nu ni-a succes până acum, ne va succede în viitoriu, dacă publicul ceh va da inteligenţei slovace mână de ajutoriu şi se va achita şi el de partea sa în nobila lucrare pentru trezirea naţiunii slovace la conştienţa de sine. Căi şi mijlóce întru realisarea acestui scop prelegĕtoriul propune: a se distribui poporului ziare şi cărţi scrise anume pentru el, şi a i-se ţiné prelegeri publice, concerte, etc.

*

Sava Şomănescu. An-ţerţ, pe timpul persecuţiunilor contra juriştilor români de la academia din Oradea-mare, când Bolcaş fusese eliminat de la tóte şcólele din patrie şi astfel adus în imposibilitatea de a-şi continua studiile (fiind sĕrac), s'a aflat în România un patriot, care a oferit lui Bolcaş mijlócele necesare pentru a-şi continua studiile în străinătate. Acest patriot era senatorul *Sava Şomănescu.*

Acum doi ani, când sute de familii de ţerani români din România, din causă că nu mai puteau face faţă miseriilor de traiu se hotăriseră sĕ emigreze, s'a aflat un om bun şi iubitoriu de neamul sĕu, şi a dat gratis câte opt pogóne de pământ fie-căreia dintrĕ aceste familii şi tot gratis li-a pus la disposiţie, din pădurile sale, materialul necesar pentru a-şi face case de locuit şi clădiri economice. Şi acest mare binefăcĕtoriu era senatorul *Sava Şomănescu.*

Acum de curênd guvernul României a modificat legea învĕţământului profesional, întroducênd în ea disposiţiuni chiămate a da avênt desvoltării meseriilor şi agriculturii. Dornic de a vedé realisate speranţele legate de resultatele acestei legi, un mare proprietariu din România, cum cetim în „Voinţa Naţională" din Bucuresci, a oferit: *40 pogóne de pământ* din moşia sa Liiceni-Drăghiceni (judeţul Romanaţi) *pentru înfiinţarea unei şcóle de agricultură; 40 pogóne* din moşia sa Peşteana (judeţul Gorj) *pentru înfiinţarea unei şcóle de agricultură; 40 pogóne* din moşia sa Şopot (judeţul Dolj) *pentru înfiinţarea unei şcóle de agricultură.* La tóte aceste dsa a oferit *şi localele necesare şcólelor,* până când ministeriul va puté clădi localuri proprii, promiţênd a procura el însu-şi materialul de lipsă la clădirea localurilor. Pe lângă acestea dorind a se înfiinţa la Peşteana şi Şopot şi şcóle practice de meserii (pe lângă cele de agricultură), a oferit localurile necesare, până la construirea lor din partea ministeriului, oferind spre acest scop materialul necesar. Şcóla de meserii Şopot a înzestrat'o deja cu douĕ rĕsbóie sistematice de ţesut (600 lei unul), oferindu-se totodată a îngriji însu-şi de întreţinerea completă (locuinţă, încălḑit şi mâncare) a celor angagiaţi la acéstă şcólă. Ear' acest mecenat al învĕţământului profesional din România e — senatorul *Sava Şomănescu.*

Iată fiul vrednic al naţiunei sale! Iată patriotul adevĕrat!

*

Din Tilişca ni-se scriu următórele: Ca efect al prelegerilor poporale ţinute din partea inteligenţii din *Tilişca*, anul trecut, e şi formarea tinerei reuniuni a femeilor române din Tilişca, pentru înfrumseţarea bisericei şi şcólei. Indată ce acéstă reuniune s'a format, şi-a înaintat statutele spre aprobare Prea Ven. Consistor archiedecesan, de unde primindu-şi aprobarea, cu ziua de 8 Novembre s. v. s'a constituit în cea mai deplină armonie, alegêndu-se comitetul şi funcţionarii pe un period de 3 ani.

Scopul cel măreţiu şi sfânt pe care acésta reuniune îl urmăresce, l'au îmbrăţioşat şi membre esterne, întrĕ cari e şi St. Dómnă Aurelia Micu din Poiana. Binecuvêntarea lui Dzĕu preste acelea creştine, cari atât de mult iubesc podóba casei sale! *„Eu"*.

*

Averea lui Rothschild. In şedinţa de Marţi a dietei din Viena deputatul *Herzog* a interpelat pe ministrul de finanţe în causa dării erariale a baronului Rothschild Albert, care la conscrierea averilor fasionând cu mult mai puţin de cât în adevĕr are, păgubesce erariul cu milióne de coróne. După cum afirmă interpelantul, averea lui Rothschild e de *unsprezece miliarde*, la care corĕspunde *venit anual de 445 milióne de coróne*, ear' după venitul acesta ar trebui sĕ solvéscă *dare erarială 22 milióne de coróne*, deci cu mult mai multă de cât de fapt solvesce. Pe lângă aceste demascări deputatul Herzog a atacat pe Rothschild cu espresiuni fórte grave, întrĕ altele numindu-'i *şarlatan de stat.* — Ministrul Böhm-Bawerk în rĕspunsul dat la acéstă interpelaţie a tras la îndoélă esactitatea informaţiunilor lui Herzog cu privire la averea lui Rothschild, ear' referitor la fasiunea averii şi la prescrierea dării a zis că aceste sunt secrete ale organelor chiămate a erua averea contribuenţilor şi a prescie darea cuvenită, declarând totodată că el, ministrul, nu crede sĕ se fi făcut incorectităţi fie din partea lui Rothschild la fasionarea averei, fie din partea comisiunii la prescrierea dării. — Om de bună credinţă ministrul austriac!

*

Represalii pentru germanisare. Proprietarii de tipografii din Lemberg au hotărît sĕ întrerupă tóte legăturile avute până acum cu firme din Germania. Totodată au adresat apel tuturor proprietarilor tipografi poloni, pentru-ca şi ei sĕ procédă astfel.

*

La finea anului. Suntem rugaţi sĕ publicăm următórele: Incheindu-se în curênd anul 1901, rugăm pe toţi cei ce doresc sĕ aboneze revista nóstră „Familia" în anul viitor, sĕ rĕspundă costul de abonament şi anume: pe un an 16 coróne, pe $^1/_2$ de an 8, pe trei luni 4; pentru România pe an 20 lei.

Abonanţii nostri noi, precum şi aceia cari în anii trecuţi nu le-au comandat, vor primi gratuit douĕ tablouri mari, naţionale românesci şi anume: „Ştefan cel mare şi aprodul Purice" şi „Ştefan cel mare pe patul de mórte". Amêndóuă aprópe de câte un metru, sunt esecutate în 16 colori, escelent, încât pot sĕ decoreze ori-ce casă românéscă. Preţul lor de librărie este 8 coróne. Abonanţii nostri n'au a trimite decât o corónă pentru împachetare şi francare. Cei ce comandéză numai unul, au a trimite 60 fileri. Ca premiu estraordinar, la cele 2 tablouri se dă — fără a mai plăti nimic — portretul reginei poate Carmen Sylva în costum naţional.

La aceste tablouri însĕ au drept numai aceia cari rĕspund abonamentul înainte pe un an sau pe jumĕtate de an; cei ce se abonéză numai pe câte trei luni, nu pot sĕ reclame tablourile.

Toţi abonanţii nostri, chiar şi cei de pe trei luni, pot sĕ-şi comande la noi cu preţul redus la o corónă, următórele scrieri de Iosif Vulcan: „De la sate", novele „Gărgăunii dragostei", şi „Mâţa cu clopot", comedii, „Nunta lui Pêrjol" (pentru copii), „Prima rochie lungă" monolog. Oradea-mare 7/20 Dec. 1901. Redacţia şi editura „Familiei".

*

Cine e Radó? In numĕrul dto 4/17 Decembre sub titlul „Operaţiuni de bancă" am publicat un articol în afacerea procesului de defraudare al lui Radó Aurel, amplo de căi ferate în Braşov. Numele „Radó" pr vocând la unii cetitori nedumerirea, că cumva acest „Radó" sĕ fi fost odată „Radu", deci de neamul nostru, — pentru liniştire tuturora le facem cunoscut că coconaşul „Radó" nu a fost nici-când de viţă română şi că „Radó" nu e magiarisat din „Radu", ci din „Rosenberg". Tatăl lui Aurel Radó trăesce şi acum, în Nagy-Szombat, şi se chiamă Rosenberg Dávid.

*

Ştiri din România. La iniciativa prefectului Ioan T. Ghica (judeţul Vlaşca) s'a constituit un comitet de 15 persóne pentru ridicarea unui *monument la Călugăreni.* Consiliul judeţului Vlaşca a votat spre acest scop 2000 lei. — Ioan *Bianu*, originar din Transilvania, bibliotecariu al Academiei române, a fost recomandat unanim din partea senatului universităţii din Bucureşti şi din a celui al universităţii din Jaşi sĕ fie numit profesor de limba şi literatura română la universitatea din Bucureşti. — Eugen *Voinescu*, profesor de pictură în Bucureşti, a terminat pictarea unui splendid tablou ce represintă *întrarea lui Mihaiu-Viteazul în Alba-Iulia.* Tabloul e de frumseţă şi valóre artistică ce face onóre artei române.

*

Ştiri mĕrunte. Pictorul Stefan *Delhaes*, rĕposat astăprimăvară în Viena, a testat museelor regnicolare din Ungaria colecţiunea sa de obiecte de artă în valóre de aprópe jumĕtate milion de coróne. Preţiósa donaţiune e luată deja în primire din partea direct lui museului naţional şi a celui al museul technologic din Budapesta. — Băieţel cinci ani Paul Littánsky, din negr rinţilor ajungênd sĕ pună mâna clă cu rachiu, a beut tot conţinutul urma acesteia nenorocitul a rĕposat cu alcohol. — Agricultorul Ioan Sim Panciova sĕptĕmâna trecută mergênd la sĕ-i scótă o măséuă şi barbirul întreb cleşte ceva cam ruginite; a otrăvit sângele pacientului. In urma acesteia a murit. — Oraşul *Canton* (a doua cap a Chinei) a fost distrus de un mare incendiu, întins pe distanţă de jumĕtate mil. Peste zece mii de edificii au fost mistuite de foc.

Nr. 936—1901.

Apel.

In vederea consimţĕmêntului general, care publicul român a întimpinat iniţiativa „Asociaţiunii": de *a pune obiceiul felicitărilor de Anul nou în serviciul culturei nóstre naţionale,* — subsemnatul birou adreséză acum, în preséra unei noue aniversări, un călduros apel către toţi iubitorii culturei poporului românesc, ca şi de astădată sĕ adopte în numĕr cât se póte mai mare rĕscumpĕrarea felicitărilor de Anul nou, şi sĕ doneze sumele de rĕscumpĕrare fondului „*Casei naţionale*".

Lista rĕscumpĕrărilor se va publica în ziare şi în o mică publicaţiune festivă, ce pe ziua Anului nou se va trimite tuturor persónelor, cari îşi vor rĕscumpĕra felicitările.

Pe acéstă cale vom menţiné părţile frumóse ale obiceiului felicitărilor, ne vom reamintí prietinii nostri, şi ei îşi vor aduce aminte de noi, — gândurile nóstre se vor întâlní, şi uniţi prin un frumos act al iubirii de neam, vom sĕrbătorí laolaltă noua aniversare cu inimi încălḑite de cele mai nobile sentimente. De altă parte vom fi scutiţi de o mare pierdere de timp şi de eventualitatea penibilă, dar' mai cu greu evitabilă, de a trece cu vederea la felicitările de Anul nou pe careva dintrĕ prietinii nostri.

La începutul secolului în care am întrat vom ridica prin obolul nostru pentru fondul „Casei Naţionale", un frumos monument începuturilor culturale ale poporului românesc.

Sibiiu, la 18 Decembre 1901.

Biroul „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român".

Din public.*)

Declaraţiune.

Subsemnatul ţin sĕ declar prin acésta că în afacerea în care l'am invinuit pe dl notar din Hundorf Horváth Lajos, d-sa e absolut nevinovat, prin ceea-ce onórea d-sale în ce privesce purtarea corectă a oficiului rĕmâne neatacată.

Sibiiu, 9 Decembre 1901.

Constantin Dopp.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistenţă.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900

şi publicaţi de

Nicolau Ivan

protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecţiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Şpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50

Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiecesane.

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învĕţătoriu.

Preţul unui exemplariu **40 fil.**, cu Şematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

Michail Manchen

[227] 5-6 vărsătoriu de campane (clopote)

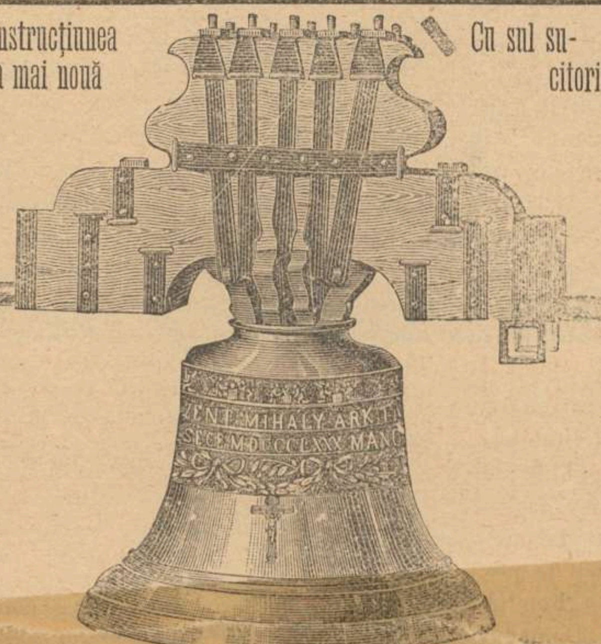

Sighișóra
(Schässburg-Segesvár)
Piaţa de sus Nr. 168.

Firma acésta esistă de la anul 1822 și se bucură de un renume bun; se recomândă deci tuturor comunelor bisericesci pentru a **lifera și repara clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat; face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efectuesc și în depărtare. Clopote mai mici sunt totdéuna gata. Solvirea preţului se primesce și în rate.

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu pe **tinichea, ţinc, aluminium** etc. în ori-și-care mărime pe lângă **preţurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.
- Archangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zacharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

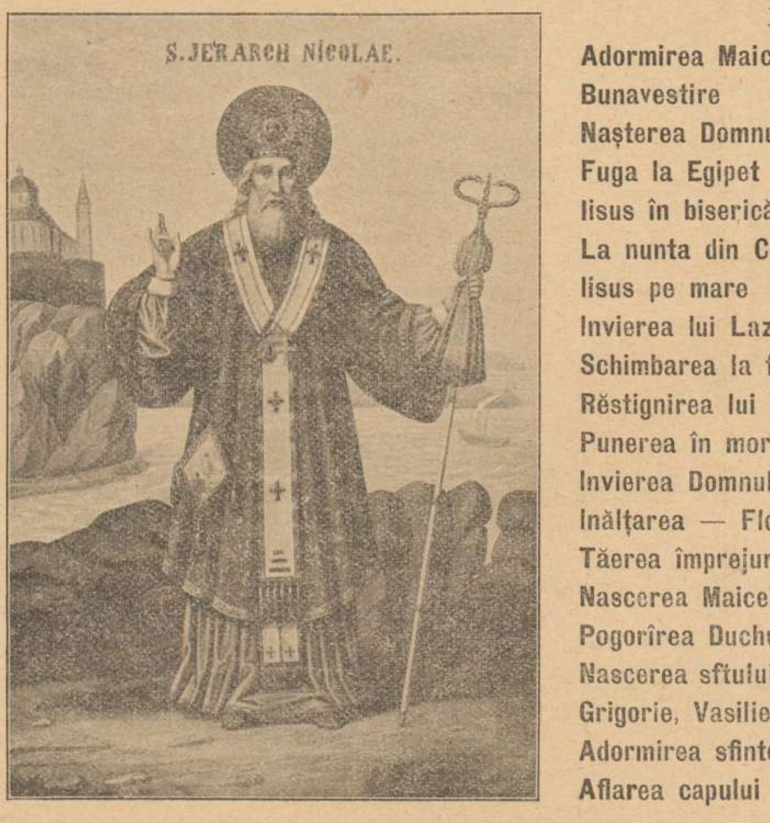
S. JERARCH NICOLAE.

I.
- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Naşterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la faţă
- Rĕstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormênt
- Invierea Domnului
- Inălţarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nascerea Maicei Domnului
- Pogorîrea Duchului sfânt
- Nascerea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie și Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

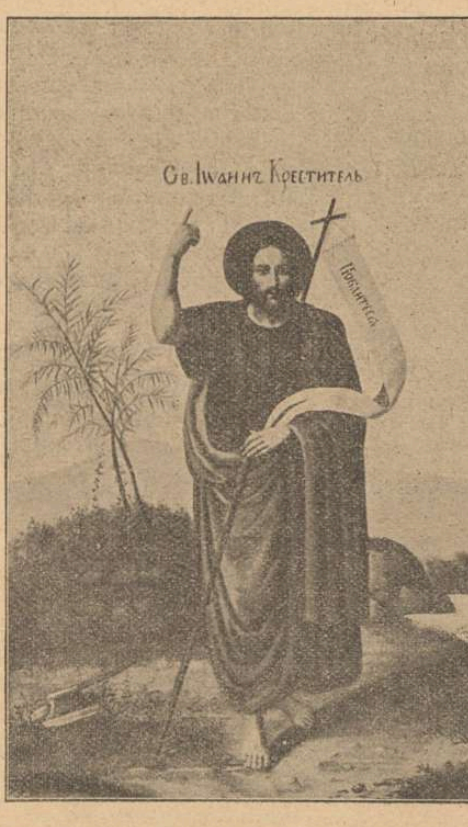

II.
- Iisus pe Cruce
- Inălţarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.
- Botezul Domnului
- Constantin și Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru și Pavel
- Archanghelii Mihail și Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					**Grupa II.**					**Grupa III.**					**și Icóne din Grupa IV.**					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	**Cor. fórte fine.**
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	**„ fine.**
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32 20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	**„ simple.**

Preţurile indicate în şema de sus sunt a se înţelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tiniche cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu și ţinc vor costa cu preţul metalului întrebuinţat *mai mult*.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce fel de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condiţiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 139 Sibiiu, Joi 13/26 Decembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

E magiară capitala?

Sibiiu, 25 Decembre n.

Şovinismul magiar are nou motiv de a jubila. Tinerimea universitară magiară din Budapesta a salvat de nou patria, prin aceea, că a readus la sinul magiarismului capitala ţerii, care se afla în mare primejdie de a fi *germanisată* şi *demoralisată.*

De câteva sĕptĕmâni decurge luptă grea întrĕ universitarii magiari din Budapesta şi proprietarii de cafenele din capitală, în ale căror localuri se cântă *nemţesce*, şi prin cântecele obscene germane se propagă imoralitatea. Şi după o luptă titanică, în decursul căreia nopţile au fost prefăcute în zile din partea nobilei tinerimi magiare, vecinic tréză şi vecinic la pândă, ca patria sĕ nu fie cumva primejduită, — învingere strălucită au raportat universitarii magiari, căci toţi proprietarii de cafenele, cu şantanuri germane, s'au obligat *în scris*, sĕ nu mai propage imoralitatea în localurile lor prin cântece obscene nemţesci, ci prin cântece — *unguresci.*

Sĕ lăsăm nediscutată chestia, că acei tineri universitari magiari, cari au înscenat acésta luptă de estirpare în contra şantanurilor germane din capitala ţerii, de unde ştiau că ele sunt cuiburi de imoralitate şi de stricăciune pentru tinerime, — şi sĕ prindem lucrul din altă parte.

Nişte date vechi statistice, adunate pe vremea absolutismului, prin funcţionari străini, dar' conştiincioşi şi vrednici de credĕmênt, ne spun, că la anul 1859, poporaţiunea capitalei ţerii nóstre era după naţionalităţi următórea: Germani 89,940; Magiari 25,684; Slovaci 5,422; Sêrbi 7,894; Români 346 şi Evrei 18,973. La olaltă 148,259. Asta era Budapesta la anul 1859.

După datele statistice, scóse din resultatele ultimului recensĕmênt, efectuit la finea anului trecut, astăzi poporaţiunea capitalei nóstre ar fi după naţionalităţi următórea: Magiari 559,965; Germani 98,515; Slovaci 24,091; alte naţionalităţi 20,877. La olaltă 703,448. Asta e Budapesta de astăzi.

Puse datele acestea faţă în faţă, fie-care va puté cu uşurătate constata, că pe când înainte cu 42 de ani capitala ţerii era *germană*, — fiind-că trei părţi din cinci a poporaţiunei ei o formau Nemţii, – astăzi capitala e aprópe cu desĕvêrşire *magiară,* pentru-că aprópe 80% din poporaţiunea ei o forméză Magiarii (noi şi vechi la olaltă) pe când Germanii, mai de mult în majoritate covêrşitóre, nu dau nici 14% din întréga poporaţiune, precum preste tot n'au dat de cât un sporiu fórte disparent în decurs de 42 de ani, rĕmânênd cu numĕrul aprópe staţionari.

Ne aducem bine aminte cu câtă bucurie a vestit presa patriotică acest colosal sporiu făcut în timpul scurt din urmă pe terenul magiarisării capitalei, şi cum se lăuda, că mijlócele prin cari s'a obţinut acest resultat au fost numai două: magiarisarea *instrucţiunei publice* în şcóle şi alungarea *musei germane* din capitală.

Dar' nu ne privesc de astădată mijlócele întrebuinţate, ci luăm resultatul, — faptul dat.

Capitala, amĕsurat ultimului recensemênt, e deci *magiară*, în majoritate covêrşitóre. Ear' dacă e magiară, de ce sĕ mai tem patrioţii nostri de o nouă germanisare a ei, şi se tem atât de mult, încât li-se par ameninţătóre şi primejdióse până şi şantanurile germane??

De ce? Pentru-că magiarisarea capitalei nu s'a făcut pe cale naturală, ci în mod artificial, în mod forţat, prin terorism, ameninţări şi intimidări de tot felul. Suntem convinşi, că dacă astăzi s'ar face un nou recensemênt, prin alte organe, de es. de acelea cari au făcut recensemêntul înainte cu 42 de ani, ar eşí cu totul alt resultat cu privire la naţionalitate. Majoritatea poporaţiunei în capitala ţerii trebue că şi astăzi e încă tot nemagiară, — dar' n'are curagiul sĕ se declare pe faţă că e nemagiară, pentru-că ştie ce o aştéptă. Şi că aşa e, o dovedesce din destul tocmai împrejurarea, că şovinismul magiar prea mult îşi teme resultatele, destul de problematice, obţinute până acum pe terenul acesta şi stă necontenit la pândă, pentru a nu le perde.

Dar' ce nu e natural, nu póte sĕ aibă trăinicie lungă. Şi mai curênd sau mai târziu ómenii se vor convinge, că astfel de amăgiri şi sinamăgiri, cu trecerea pe hârtie a sutelor de mii în capitală, şi a miliónelor preste tot în ţéră, în şirul sufletelor magiare, fără a fi magiare, nu ajută nimica Magiarilor şi nici nu strică nimica celorlalte naţionalităţi, cari în faptă rĕmân aceea ce sunt, pe când elementul magiar, pe lângă tóte forţările şi meşteşugirile, *scade* în loc sĕ se sporéscă, după-cum constată înşişi Magiarii. Şi prevestim, că odată are sĕ le cadă fórte greu Magiarilor decepţia, când treziţi din beţia patriotică vor trebuí sĕ vadă şi ei în întréga sa fiinţă realitatea, care póte fi falsificată pe hârtie, póte fi ascunsă în faţa străinătăţii, dar' nu póte fi nimicită. Şi realitatea e, că statul ungar *e stat poliglot şi aşa are sĕ rĕmână.*

Haşdeu despre Urechiă.

Distinsul academician român, dl *B. P. Haşdeu*, a ţinut Vineri séra o conferenţă publică în palatul ateneului din Bucuresci, vorbind despre *Papa de la Neva*, adecă despre pericolul ce ameninţă pe Români dinspre Rusia, unde ritul ortodox se póte numí *ţarodoxie*, fiind-că ţarul e un fel de papă în Rusia, e *papa de la Neva.*

Inainte de a vorbi despre Ruşi şi despre propaganda ruséscă, dl *Haşdeu* a adus prinos de admiraţie memoriei mult regretatului *V. A. Urechiă,* cu care conferenţiarul a petrecut împreună 40 de ani. N'a putut sĕ asiste la înmormêntare, zicea dl *Haşdeu*, şi regretă cu durere, ear' lacrima cea caldă ce trebuea s'o verse atunci, s'a cristalizat şi a devenit trainică. Din vremea trecută împreună, aprópe 30 ani au fost necontenit în luptă, în discuţie, în ceartă chiar, el şi *Urechiă*, dar' nu s'au despărţit, nu s'au urît, nu s'au depărtat, ci mereu s'au atras reciproc sub îndemnul unei taine ascunse, nepricepute.

Ca dovadă, *Urechiă*, pe când era ministru sub Brătianu, a destituit pe dl Haşdeu din consiliul permanent, ear' peste o lună l'a numit iarăşi în acel consiliu şi l'a trimis la Paris sĕ reprezinte România la inaugurarea monumentului lui Jules Michelet.

Cu Urechiă pe dl Haşdeu îl lega ideia eternă, supremă a *românismului.* Numai procedeurile, lucru secundar, îi deosebeau.

Cele mai multe instituţii naţionale îşi datoresc organisaţia lor lui *Urechiă.* In special Academia e organisată după propunerea ilustrului defunct, fiind representate *tóte fracţiunile românesci,* — evitând ast-fel regretabilele schisme ce se vĕd la slavi.

Urechiă, spunea dl Hasdeu, a luptat şi a lucrat în tóte părţile *pentru românism.* Mulţi zîmbeau de ceea-ce făcea el, dar' ungurii, ruşii şi evreii nu rîdeau, nu zîmbeau ci scrîşneau.

La mórtea lui Urechiă i-s'au adus laude, s'au exprimat multe regrete, d mai adevĕrat a fost regretul primaru care a telegrafiat cuvintele următór

„Te plânge urbea eternă“.

Urechiă a lucrat pentru Rom tóte părţile şi chiar pentru albanezi. E dl Haşdeu a dovedit la Academie că albanezii sunt scoborîtori din Daci, Urechiă a strigat *„evrica“.*

El nu era pornit din fire spre cugetare, ci spre acţiune, — era acţiunea întrupată.

N'a fost om de ştiinţă în scrierile sale nici literat de valóre, dar' ca agitator pen românism a fost sublim. A fost şi va rĕmâ trebue sĕ rĕmână, un *archanghel al en mului în memoria românilor.*

Urechiă a fost bĕtrân şi eu, zicea dl Hasdeu, încă sunt bĕtrân, ear' bĕtrânii trebuesc îngrijiţi, căci un proverb zice: „cine n'are bĕtrâni, sĕ-i cumpere“ Moşneag a fost Cavour, care a făcut Italia de azi; moşneag a fost Bismark, care a creat Germania modernă; tot aşa şi Gladstone al Angliei. Moşneag e şi Krüger, care abia se ţine pe picióre, dar' care a îngrozit pe teribila Anglie. Pentru prosperarea neamurilor, tineri şi bĕtrâni sĕ mérgă braţ la braţ, de aceea eu bĕtrân vin sĕ vorbesc în numele „Tinerimei Române“. — — —

Conferenţa, desvoltată în decurs de o oră, a fost ţinută în beneficiul societăţii *„Tinerimea Română“* din Bucuresci, şi a fost ascultată cu viu interes din partea unui public fórte ales, de şi nu tocmai numĕros

FOIŞORĂ

Alexandru Odobescu.

de **Ionescu-Gion.**

I.

Sunt şase ani de când s'a dus, şi s'ar crede că fu eri! Timpul, care netedesce totul şi pune ori-ce în adevĕrata-i lumină, începe sĕ dee şi lui Odobescu dreptatea ce i-se cuvine. Scrierile lui, cetite astăzi cu linişte senină şi fără patimile presentului, se arată astfel cum sum: opere de artă şi ca fond şi ca formă.

Atât în istoria ştiinţei române cât şi în istoria prozei române, — când vor fi sĕ se facă aceste două istorii şi la noi, cum sunt de mult făcute într'alte ţeri, — va fi frumos locul ce Alexandru Odobescu va ocupa, cu lucrările sale, în a doua jumetate a secolului XIX.

In ştiinţa nouă care născea în ţĕrile române, în primele licăriri ale acelei *Vita Nuova* ale românismului, Odobescu fu unul din rarii *cercetaşi,* cari cercetară ştientificesce pe terenul încă nedesţelenit al ţĕrilor românesci. El a păstrat, mai mult de cât mulţi, spiritul, pătrunderea şi seriositatea ştientifică, în mijlocul entusiasmului liric, în mijlocul îngăimĕrilor juvenile ale atâtora, cari din patriotism voiau sĕ forţeze, ca adevĕrul sĕ spună ce ei voiau, ear' nu ce voia el, eternul şi neschimbatul adevér.

In archeologie şi în filologie, în istoria ţerii şi în istoria vieţii nóstre de demult, Odobescu a oprit sĕ se furişeze un maldăr mare de idei greşite, de afirmaţiuni fantasiste, de teorii sclipitóre dar' false, de probe cari încântau pe cetitori, dar' a căror validitate se spulbera la minut de critica sănĕtósă şi seriósă. Meritosul Cesar Bolliac, unul din bunii nostri prozatori şi ale cărui cercetări şi prosă ar puté fi cu folos studiate de tinerii muncitori de azi — Cesar Bolliac, învêrtind cu necaz ciubucul în mână, zicea lui Odobescu: bine, Alecule, nu e frumos ce spun eu?!... Ear' Odobescu suridênd şi placid, replica: frumos o fi, dragă Bolliac, dar' ştientific şi întemeiat nu e; dacă vom traduce într'altă limbă ce scrii tu, te asigur că se supără tóte puterile garante, şi dăm de dandana.

Şi multora Odobescu, când cu încetul şi domol, când mai tîrj şi piersicat, le risipea *fumurile archeologice ce scorneau din lulelele preistorice* ale imaginaţiunei lor ştientifice.

A stat de-a curmezişul la multe fantasmagorii, şi cât a trăit a recomandat prin graiu şi în scris tuturor ceea ce el numea, în polemicele sale cu Bolliac, „cercetările pregătitóre“, „deprinderea ochiului în cunóscerea deosebirilor“, „respectul adevĕrului ştientificesce demonstrat“.

Când cu bine, când în glume, când satiric, ba chiar şi batjocoritor, spunea fără răgaz latiniştilor şi latinomanilor din *Societatea Academică* întrĕ 1869 şi 1874, că latinisarea limbei române este o întreprindere care nu va prinde odată cu capul; că poporul este stăpân a tot puternic pe limba ce vorbesce şi o păstréză de 1500 de ani, că cuvintele împrumutate de la alţii de sute de ani au căpătat în limba română dreptul de mare încetăţenire, şi că nu mai pot tóte legile şi edictele academice sĕ le dee afară. *„Prandiulu academicu“* de Mercuri XV Septembre MMDC—XXIV. U.'C. (de la fundarea Romei), pe care 'l dete membrilor Societăţei academice şi 'n care *mezelurile* erau numite *Famestimoli varii,* pătlăgelele roşii umplute *melungine rubre cu farcimine de minutale*, ear' bietul Drăgăşani alb *Vinu albicante perenniu alutense de Acidava,* — *Prandiulu Academicu* a dat lovitura finală latinisării exagerate a limbei românesci.

Odobescu a fost unul din primii învĕţaţi români din epoca eroică a ştiinţei nóstre, care a avut curagiul sĕ zică neted, înaintea unei cestiuni ce nu cunoscea: *nu ştiu!* Sĕ nu credeţi că meritul este mic în ţara nóstră. In virtutea adevĕrului (?!) că „totul este cu putinţă la Dumnezeu şi în ţara românéscă“ ori-ce Român ştie totul, are dreptul şi... datorinţa sĕ ştie totul. Odobescu spunea când ştia şi spunea şi când nu ştia. Respectul adevĕrului şi al demnităţii sale de om învĕţat şi de profesor mult ascultat îl făcea sĕ aibă acest curagiu.

Cunoscĕtor adânc al monumentelor şi al documentelor vechi ale ţerii, Odobescu este cel dintâiu, care, ca şi Alexandri pentru poesia poporală, a arĕtat frumseţa caracteristică a multora dintr'aceste monumente şi însemnătatea capitală a multora dintr'aceste documente.

Dar' aşa cum era, întrĕ 1859 şi 1870, societatea românéscă, — specialisarea, munca într'o singură direcţiune şi pe un singur teren erau imposibile. (Va urma.)

Conclusia conferenţei subliniată adeseori de aplause, a fost aceea, că Românii trebue sĕ vadă în propaganda panrusistă un pericol naţional, în contra căruia trebue sĕ lupte toţi fără preget.

Chestiuni şcolare.

Prin ce mijlóce putem face învĕţătura plăcută şcolarilor?

de *P. Dulfu.*

Ca tóte fiinţele cu mişcare de sine şi cu simţire, aşa şi omul tinde instinctiv spre ce-i este plăcut, şi se feresce de tot ce-i produce neplăcere sau durere.

De aici vine că pentru lucrările cari ne sunt plăcute, avem tot-de-auna mai mult zel, mai multă energie, şi dimpotrivă, pentru sĕvârşirea lucrărilor ce ne displac, ne lipsesce par'că puterea de activitate şi voinţa trebuitóre.

Este aşa dar' o lege, că: plăcerea măresce puterea nóstră de activitate, ear' durerea (sau neplăcerea) o micşorézâ.

Acéstă lege psichologică este valabilă nu numai când e vorba de activitatea ómenilor mari, ci şi când e vorba de copii. Dacă un şcolar are plăcere mai mare pentru un obiect de studiu de cât pentru celelalte, vedem că el se ocupă mai cu zel de acel obiect şi face progrese mai mari de cât la altele; şi dimpotrivă: dacă simte desgust pentru o ştiinţă óre-care, îi lipsesce voinţa de-a se ocupa cu studiul ei, este mai puţin silitor de cât la celelalte, şi nu póte sĕ ajungă la nici un resultat.

Putem dar' zice, că: plăcerea pentru învĕţătură măresce silinţa elevilor la studiu; ear' neplăcerea, din potrivă, o micşorézâ.

Din acestea urmézâ că dacă voim, ca elevii nostri sĕ fie silitori şi sĕ facă progres la tóte ştiinţele ce se predau în şcólă, trebue sĕ căutăm a le face plăcută învĕţătura.

Cu cât un învĕţător va isbuti sĕ facă acésta în mĕsură mai mare, cu atât zelul şcolarilor sĕi va cresce mai mult şi resultatele ajunse vor fi mai îmbucurătóre.

Din potrivă, acela care nu va sci sĕ ştepte în sufletul şcolarilor plăcere pentru vĕţătură, va avé în totdéuna a se plânge rea-voinţă din partea elevilor sei şi nici-odată nu va ajunge la resultate mulţămitóre.

Dar' cum sĕ faci învĕţătura plăcută unor şcolari, cari n'au din fire nici o disposiţie, ci din contră, au aversiune pentru ea? se vor întreba póte unii?

Da, se întêmplă, ca unii şcolari sĕ aibă o aversiune înnăscută pentru unele obiecte de studiu în parte, sau pentru învĕţătură în general; dar' şcolari de-aceştia se găsesc, din fericire, puţini. Majoritatea copiilor, dinpotrivă, au fórte mult desvoltată curiositatea de-a şti, de-a cunósce lucruri noue; şi învĕţămêntul când le satisface acésta curiositate într'un mod firesc, produce mai totdéuna o vie plăcere în sufletul lor.

Atârnă de la persóna care predă cunoştinţele şi de la modul de predare, ca acéstă curiositate înnăscută, ce se observă la majoritatea şcolarilor, sĕ se desvólte din ce în ce, sau sĕ dispară cu timpul, — ca învĕţămêntul sĕ producă în sufletul elevilor plăcere din ce în ce mai mare, sau desgust.

Este adevĕrat, că unele materii de învĕţămênt sunt deja prin felul lor mai atrăgĕtóre, ear' altele mai grele şi mai respingĕtóre.

Dar' experienţa ne arată, că cu silinţă şi cu pricepere din partea învĕţătorului, chiar materiile cele mai grele şi mai respingĕtóre pot fi predate aşa în cât sĕ deştepte în elevi interes şi plăcere; şi dimpotrivă, că cele mai frumóse şi mai atrăgĕtóre ştiinţe, dacă nu sunt predate cum trebue, nu produc în sufletul şcolarilor de cât desgust.

Acolo deci unde se observă la majoritatea elevilor lipsa totală de silinţă şi desgust pentru învĕţătură în general, sau pentru unele obiecte de studiu în parte: vina nu este a elevilor, nici a materiilor de învĕţămênt, ci mai mult a învĕţătorului.

Sĕ vedem deci prin ce mijlóce póte un învĕţător sĕ facă învĕţătura plăcută şcolarilor.

Unii au din fire acest dar, în mĕsură mai mare de cât alţii. Acestia, se înţelege de sine, că vor puté sĕ ajungă la scop mai cu înlesnire. Dar ajungerea acestui scop atârnă nu numai de la personalitatea învĕţătorului, ci şi de la alte condiţiuni, pe cari, dacă voeşte, le póte îndeplini — mai mult sau mai puţin — ori-care învĕţător.

Cari anume sunt aceste condiţiuni, ne arată mai amănunţit Didactica. Aci voiu sĕ arĕt numai pe cele mai de căpetenie.

1. Mintea omului tinde spre adevĕr. Tot omul are deci dorinţa înnăscută de-a şti, de-a cunósce. Şi când i-se satisface acéstă dorinţă, comunicându-i-se adevĕruri noue, într'un chip clar, în cât sĕ le pótă înţelege cu înlesnire, el simte mai totdéuna o mulţămire sufletéscă, o plăcere.

Când însĕ adevĕrurile ce ne comunică cine-va, nu pot fi înţelese de mintea nóstră bine şi cu înlesnire, efectul este contrar, adecă: simţim o neplăcere.

Aşa dară, prima condiţie ce se cere pentru-ca învĕţătorul sĕ deştepte în sufletul şcolarilor plăcere pentru învĕţătură, este, ca sĕ le expună cunoscinţele în mod clar, intuitiv, potrivit cu gradul lor de pricepere, aşa în cât sĕ le pótă înţelege bine şi fără prea multă bătae de cap.

Spre a puté îndeplini acéstă condiţiune, se înţelege de sine, că învĕţătorul trebue mai întâiu sĕ pricépă bine el însuşi cunoştinţele ce are de comunicat şcolarilor. Cine nu pricepe bine el însuşi un lucru, nu póte face nici pe alţii sĕ-l pricépă.

Ear' pentru-ca învĕţătorul sĕ pricépă bine el însuşi cele ce are de predat, trebue sĕ se prepare înainte de-a întra în clasă, meditând, atât asupra cunoscinţelor ce are de expus, cât şi asupra modului de predare, asupra mijlócelor şi metodelor prin cari ar putea face pe copii sĕ înţelégă mai cu înlesnire acele cunoscinţe. Invĕţătorul care întră în clasă nepregătit, — ori-cât ar fi el de instruit şi de talentat — nu va puté face pe şcolari sĕ înţelégă bine şi cu înlesnire cunoştinţele predate, şi nu va isbuti prin urmare nici sĕ deştepte în sufletul lor plăcere şi dragoste pentru învĕţătură. (Va urma).

Intimpinare.

Domnule redactor! După-ce „*Tribuna*“, în ale cărei colóne am fost atacat pe nedrept, nu vrea sĕ mi publice întimpinarea ce urmézâ, vĕ rog sĕ o publicaţi în preţuitul nostru „*Teleg. Român*“.

In „*Tribuna*“ din Sibiiu Nr, 174 a. c. s'a publicat o corespondenţă cu dtto: Ighiu 2/10 a. c. în care — fără a fi cât de puţin vinovat, — mĕ înşira corespondentul şi pe mine în catalogul celor rătăciţi.

Dacă dl corespondent relata cu conscienţiositate despre cele întêmplate la alegerea de deputat dietal în opidul Ighiu, făcea un bun serviciu publicului român; însĕ findcă s'a abătut de la adevĕr, a comis o greşală mare.

Dl corespondent trebuia sĕ sbiciuiéscă pe toţi aceia cari şi-au uitat de sine şi s'au făcut vênḑĕtori de neam; însĕ nu trebuia sĕ se atingă de onórea acelora, cari s'au purtat mai corect de cât chiar d-sa.

In sus amintita zi, adevĕrat că am fost la Ighiu, însĕ nu ca sĕ votez, căci aceea n'am făcut'o nici-odată în viéţa mea de 62 ani, ci m'am dus ca sĕ reţin şi pe alţii de la alegere, ceea ce am şi făcut, căci am reţinut de la vot 27 români.

Am fost la Ighiu în altă afacere, împreună cu alţi opt colegi.

Dintrĕ acesti preoţi nici unul n'am părăsit casa preotului din Ighiu Ioan Maxim până după încheerea votării; şi totuşi corespondentul mĕ numesce pe mine, pe Truţa din Ţelna şi pe Teodor Pop din Bucerdea-vinósă, zicênd că am votat pentru deputatul dietal! ceea ce e mare cutezanţă din partea domnului corespondent.

Dacă dl corespondent va puté dovedi, numai barem că m'a vĕḑut în apropierea locului de votare, atunci m'a obligat cu o taxă de 400 coróne pentru ori-ce scop naţional.

Se vede că numai invidia l'a înpins sĕ mĕ înşire pe mine întrĕ cei rătăciţi. Despre mine, care nici în apropierea locului de votare n'am fost, zice, că, am votat; ear' pe moralistul preot gr.-cat. din Cricău Teodor Bersanu, care a mers la votare în calésa contelui Teleki — spre batjocură — cu péna în pălărie, pe acesta nu l'a vĕḑut! Nu, căci îşi luase jos zvicherii.

In fine fac atent pe corespondentul respânditoriu de neadevĕrui, ca în venitoriu sĕ nu mai seducă onoratul pablic, cu minciuni, căci, ca fecior de popă, trebue sĕ ştie, că a minţi e ruşine şi pĕcat, şi se póte întêmpla, ca pentru ne-adevĕruri scrise în public sĕ păţască ruşine.

Ear' „*Tribunei*“, care publică neadevĕruri şi atacuri nemeritate, şi întimpinările menite sĕ restabiléscă adevĕrul nu le publică — fie 'i de bine!

Cricău, 29 Novembre 1901.

George Muncuşiu
paroch gr.-ort.

Revistă esternă

Din cruḑimile Curḑilor. Lui „Kölnische Zeitung“ i-se raportézâ că Armenii emigrézâ din Turcia în numĕr ce mereu cresce. Sórtea refugiaţilor e infiorătóre; sunt maltrataţi şi ciungăriţi de Curḑi în chip oribil. Unui copil de 13 ani Curḑii i au tăiat limba şi degetele; spatele unui bĕtrân era tot rane.

Guvernul rusesc pregătesce o notă energică la adresa Porţii, cerênd sistarea acestor cruḑimi.

*

Resolvarea crisei bulgare. Principele nu a acceptat dimisia guvernului. Astfel rĕmâne tot cabinetul vechiu, cu *Karavelov* la presidenţie. Institutele de bani, cu cari guvernul era în tratative pentru contragerea unui împrumut, sunt aplecate sĕ deie Bulgariei împrumutul, dacă sobrania va accepta condiţiunile.

*

Rĕsboiul Burilor. „Daily News“ raportézâ din Standerton dto 18 Decembre: Cinci Buri, cari probabil sĕ fi dus telegrame de la Botha, Sâmbătă nóptea au trecut rîul Vaal şi au plecat spre sud. *De Wett* îşi concentrézâ óstea în ţinuturile de la Friksburg.

Ştirea despre rănirea lui Botha până acum nu e confirmată.

De altcum din telegramele sosite la Londra resultă, că pe la jumĕtatea lunei curente comandanţii buri au luat importante hotărîri cu privire la *continuarea rĕsboiului.* Inainte de 15 Decembre comandanţii au fost în continuă corespondenţă, ear' pe 15 Decembre Botha a convocat o mare adunare în apropiere de Ermelo, pentru a discuta asupra situaţiei şi pentru a comunica părerile lui *De Wett* şi Steyn. Despre decursul şi resultatul acestei adunări drept că până acum nu au sosit ştiri positive, dar' din diferite semne se póte deduce, că Burii au rĕmas pe lângă vechia hotărîre de a continua rĕsboiul până la ultimul om. Acéstă părere pare a fi confirmată şi prin faptul, că vice-presidentul Schalk-Burger împreună cu ceilalţi membrii ai guvernului, după ce conferase cu Botha în mai multe rênduri, a plecat de nou spre nord, cu escortă puternică. Pe lângă acestea mai e apoi şi faptul, că Botha s'a hotărît la o faptă temerară: sĕ atace oraşul Middleburg din apropierea căii ferate Delagoa. Spre acest scop a plecat deja din Ermelo în 15 Decembre.

Chestiuni bisericesci.

Cercularju

cătră on. domni preoţi din protopresbiteratul gr.-or. Deeş.

Prin acésta convoc *a III-a conferenţă preoţéscă* a preoţimei din acest tract, ce se va ţiné în Deeş, la 18/31 Decembre a. c. $8^1/_2$ ore a. m., la care este îndatorat a participa fie-care preot.

Obiectele:

1. Raportul protopresbiterului în cestiunea esecutărei concluselor conferenţei I din 6 Decembre 1899, cuprinse în ordinul consistorial din 6 Iuniu 1900, Nr. 1504 B.
2. Resoluţiunea consistorială din 29 Maiu a. c. Nr. 4605 B. referitóre la conclusele conferenţei II din 30 Novembre 1900.
3. Presentarea şi studiarea pastoralei Escelenţiei Sale Domnului archiepiscop şi metropolit din 20 Octobre a. c, Nr. 10,146 Pres.
4. Ordinul Escelenţiei Sale Domnului archiepiscop şi metropolit din 11 August a. c., Nr. 7097 Ep. cu privire la dotarea protopresbiterului din partea preoţimei, învĕţăt., cantorilor etc.
5. Cestiunea împedecărei şi stîrpirei convieţuirilor nelegiuite. — Continuare.
6. Presentarea a câte unui raport în scris din partea fie-cărui preot, că ce a făcut în privinţa esecutărei indigitărilor cuprinse în ordinul consistorial din 6 Iuniu 1900, Nr. 1504 B., în special: la înfiinţarea de reuniuni, la înmulţirea averilor bisericesci, la crearea de fonduri pentru acoperirea tacselor sidocsiale şi protopresbiterale şi la îmbunătăţirea stărei morale şi materiale a poporului.
7. Presentarea din partea fie-cărui preot a câte unui catalog despre cărţile aflătóre în biblioteca parochială, — dacă esistă — cu următórele rubrici: titlul, autorul, locul şi timpul apariţiunni cărţii.
8. Raportul comisiunei pentru aflarea mijlócelor, din cari sĕ se înfiinţeze o bibliotecă protopresbiterală; regulamentul acestei biblioteci.
9. Desbaterea statutelor presentate de comisiune, pentru înfiinţarea de diferite reuniuni.
10. Ţinerea unei predici, imediat după s. liturgie în ziua conferenţei, de parochul Teodor Cotuţ din Diug.
11. Statorirea obiectelor de pertractat în conferenţa viitóre.

Deeş, 5/18 Decembre, 1901.

Teodor Herman
protopresbiter gr.-or.

NOUTĂŢI

Distincţiune. Drept recunoscinţă a meritelor câştigate ca paroch al parochiei din maierii Albei-Iulie şi ca administrator al tractului Albei-Iulie, Inaltpreasfinţia Sa metropolitul a distins cu *brâu roşu* pe zelosul preot *Florian Rusan.*

*

Posturi vacante la comitatul Sibiiului. Cu termin până la 28 Decembre e escris concurs la următórele posturi la comitat: postul de *viceexactor* comitatens, dotat cu 1900 coróne salariu şi 400 coróne relut de cuartir; un post de *practicant esactoral*, dotat cu 1000 coróne salariu şi 120 coróne relut de cuartir; *trei posturi de practicanţi* în resortul administraţiei, dotate cu 1200 coróne, 1000 coróne şi 600 coróne salariu şi câte 120 coróne relut de cuartir.

Petiţiunile sunt a se înainta comitelui suprem Gustav Thalmann.

*

Autonomia bisericei rom. catolice. Primatul *Vaszary* a convocat pe 9 Ianuariu 1902 congresul autonomiei catolice. In 7 şi 8 Ianuariu se vor ţiné conferinţe episcopesci, în cari va fi luat la desbatere projectul comisiunii însărcinate cu elaborarea planului de organisare.

*

Demonstraţiuni şi bătăi în Budapesta. Socialiştii din Budapesta au obţinut de la poliţie concesiune sĕ facă Sâmbătă aşa zis turneu de domonstraţie, dar' turneul a degenerat în spargeri de vitrine şi feresti, în bătăi şi jaf. In vr'o cincizeci de locuri au spart vitrinele prăvăliilor şi ferestile cafenelelor, ear' câteva prăvălii au fost jefuite. Intrĕ altele, din vitrina zarafului Bánó au jĕfuit un tăier de bani în aur şi considerabilă sumă de bani în hârtie; din vitrina juvelierului Singer au jefuit tóte juvelele, în preţ de preste trei mii de coróne; într'o prăvălie de brânzeturi au distrus tot ce n'au putut fura şi consuma, apoi cu butóiele góle au spart vitrina unei prăvălii de pălării şi năvălind în prăvălie au luat vr'o optzeci de pălării, ear' pe personalul prăvăliei l'au batut. Mulţi comercianţi au fost răniţi apărându-şi marfa. Abia într'un târziu a succes poliţiei sĕ 'i împrăştie.

Luând învĕţătură din isprăvile de Sâmbătă ale demonstranţilor, căpitanatul poliţial a dat un comunicat de cuprinsul, că în viitoriu nu va mai permite lucrătorilor preumblări de demonstraţie.

*

Recunoscinţa împĕratului. La timpul seu daserăm ştire despre casul din garnisóna de la Alba-regală, unde un infanterist cuprins de nebunie subită amenința sĕ împusce pe toţi din jurul seu, ear' când locotenentul *V. Giffling* se încumetase sĕ între la el a-'l desarma, a descărcat asupra lui puşca, nimerindu-l în pept. De atunci până sĕptămâna trecută locotenentul a stat în spital sub îngrijire medicală, ear' sĕptĕmâna trecută fiind eliberat din spital, comandantul garnisónei i-a esprimat recunoscinţa M. Sale, care pe lângă acésta l'a decorat şi cu *signum laudis* şi i-a asemnat din casseta sa privată douĕ mii de coróne, pentru-ca sĕ pótă suporta spesele curării până la deplina însănĕtoşare.

*

Pomelnicul donatorilor bisericei. In conferința preoților din tractul Albei-Iulie, ținută în 22 Novembre st. v. sub conducereu administratorului protopresbiteral Florian Rusan, parochul *Teodor Pop* din Bucerdea-vinósă a făcut propunere pentru a fi rugat consistoriul sĕ pună la disposiția preoțimei o condică în care sĕ fie induși toți credincioșii cari fac pe séma bisericei donațiuni. La sĕrbători anumite preoții vor avé apoi sĕ oficieze parastas pentru sufletul donatorilor rĕposați și în firul unei predice acomodate sĕ cetiască poporenilor lista donatorilor, ca astfel și alții sĕ iee îndemn de a face donațiuni în scopuri bisericesci și școlare.

Ideia părintelui Teodor Pop, după a nóstră părere e fórte bună. Rĕmâne numai, ca asupra acceptării și asupra modalităților realisării ei sĕ chibzuéscă și sĕ decidă forurile bisericesci competente.

*

Amor cu licență medicală. In ședința de Sâmbătă a camerei medicale din Boemia un medic a făcut propunere că în viitoriu fie-care persónă ce voesce sĕ contracteze căsătorie, sĕ fie obligată a se legitima la oficiul stării civile cu atestat medical că e deplin sănĕtósă trupesce și sufletesce.

*

Catastrofă pe calea ferată. Intrĕ Altenbeken și Paderborn (Hessen) s'a întêmplat Sâmbătă o mare catastrofă pe calea ferată. Un tren de persóne, oprit în cale de un cal rătĕcit pe ralii, a fost ajuns de un alt tren și isbit cu atâta putere, în cât locomotiva de dinapoi, care ajuta urcarea trenului în sus (calea e cam costișă) a fost sfărmată tot țanduri, ear' mulțime de vagóne s'au resturnat pe cóstă 'n jos. Până la datul rapórtelor au fost scóse de pe sub ruinele vagónelor opt cadavre de om și se mai vedeau astrucate încă vr'o cinci. Numĕrul răniților e fórte mare. Cei mai mulți dintrĕ pasagerii trenului erau studenți din Berlin, cari plecaseră a casă pe sĕrbători.

*

Congregația comitatului Hunedóra, pentru alegerea funcționarilor municipali pe un nou ciclu de 6 ani, e convocată pe ziua de 28 Decembre st. n.

*

Spedarea banilor pe cale telegrafică. Până acum se puteau trimite bani pe cale telegrafică numai dacă se afla stațiune telegrafică în localitatea adresatului. Ministrul de comerciu al Ungariei a lansat acum o ordonanță, prin care dispune, ca sume până la 1000 cor. sĕ pótă fi trimise telegrafice și în localități unde nu este stațiune telegrafică. Bine înțeles, espediția se face de la ultima stațiune telegrafică până la locul destinațiunei prin curier postal. De trimis însĕ se pot trimite bani pe cale telegrafică numai din stațiuni cu oficiu telegrafic.

*

Știri din România. Ministrul de culte și instrucțiune a concredut secretariului *G. Adamescu* și rectorului *C. Dimitrescu* de la universitatea din Iași studiarea cestiunii serbării centenarului de la nascerea literatului *Eliade-Rădulescu* și întocmirea programului serbării. — „Evenimentul“ din Iași vestesce, că în Iași s'ar fi înființat o societate secretă în scopul propagandei rusesci a ziarului „Pravoslavniy Vostoc“ din Bucuresci. — Intrĕ guvernul României și cel al Sêrbiei decurg tratativele pentru încheerea unei convențiuni de pescărit. — La serbarea de la 27 Decembre, aniversarea nascerii reginei Elisabeta, va cânta un cor de 600 persóne, compus din elevi și eleve de școlă. — In *Sulina* bântue în mod epidemic vĕrsatul (variola); prelegerile sunt sistate la tóte școlele. — In județul *Gorj* e forte estinsă epizootia febrei aftóse; în județul *Mehedinți* încă s'au constatat câteva casuri. — Școlele din *Piatra-Neamț* au fost închise din causă epidemiei de rugeolă. — In strada Buzești se va inaugura un *asil pentru copiii găsiți*. — La fabrica de zahăr din comuna Drînceni, județul Fălciu, s'a săpat un puț, pentru apă, până la adâncime de 30 metri. Stratul de apă însĕ fiind inpropriu pentru trebuințele zilnice, puțul a fost părăsit. Mai tîrziu însĕ făcêndu-se săpături noue până la adâncimea de *130 metri*, s'a dat peste o massă suterană de apă, fórte abundentă. Apa este așa de sărată în cât nu póte fi întrebuințată la nimic. Stratul de apă însĕ fiind prea abondent, a făcut, ca puțul sĕ devină artezian, dând un debit mai mare de cât cantitatea de apă de care fabrica avea lipsă.

*

Știri mĕrunte. In clubul jockeu din Viena un mare proprietariu polon a perdut în cărți Mercuri nóptea *2,200.000 de coróne*. Un milion din acésta sumă a câștigat un deputat dietal ungur. Pentru regularea datoriei păgubașul a căpĕtat respiriu până în Maiu. — Ministrul de comerciu a dat un ordin în sensul căruia prețul cărților postale în comunicațiunea internă, cu începere de la 11 Ianuariu 1902 se urcă de la 4 la 5 fileri, ear' al mandatelor postale de la 1 la 2 fileri. — Studentul I. Fasching (de 21 ani) din Viena s'a rĕmășit sĕ beie 25 păhărele de rum. După câștigarea rĕmășagului s'a dus a casă și a murit otrăvit de alcohol.

Din public.*)

Daruri de Crăciun pentru săracii nostri.

> „Mila dată săracilor te curăță de pĕcate, îți câștigă îndurare și viéță vecinică.“
>
> *Incripția pe icóna Maicei Domnului, din localul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“-*

La lista ce circulă în scopul adunării darurilor ce se vor împărți prin „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ în ziua ajunului Nascerii Domnului nostru Iisus Christos întrĕ săracii nostri, au mai contribuit următorii:

La lista dșórei *Aurelia Bogorin*: dșóra Elena Petrașcu, directóra internatului școlei civile de fetițe a „Asociațiunii“ 8 cor.; elevele interne ale școlei civile 4 cor.; dșóra Cornelia Ciceiu 1 cor.; N. N. 20 bani; Lucreția Nechiforescu 1 cor.; N. N. 2 cor. 60 bani; Broștean 40 bani; dșóra Măriόra Popescu 1 cor.; dna Eugenia Vecerdea n. Popescu 4 cor.; dl Iosif Sterca Șuluțiu, vice-pres. „Asociațiunii“ 2 cor.; M. V. 2 cor.; N. N. 40 bani.

La lista presidentului: Dr. Liviu de Leményi, advocat 5 cor.; Ioan Căbaș, Cracovia (Galiția) 1 cor.; dșórele Maria Hust, Elena Ucenic, Vilma Marosy, fie-care câte 40 bani; Ioan Apolzan și Nicolae Bratu, culegĕtori tipografi, fie-care câte 50 bani; Ioan Mohan, culeg.-tip. 40 bani; Eftimiu Costescu, paroch (Boiu), Ioan Muntean, paroch (Sighișóra), Dimitrie Moisin, paroch (Sânger), fie-care câte 2 cor.; N. Șurean, paroch (Rusciori) 1 cor.; Ioan Simtion, librar 1 cor.; Dr. Nicolae Vraciu, medic de reg. în Budapesta 2 cor.; dșóra P. H. 1 cor.; dșóra Elisa Niedlich 1 cor.; dșóra Maria Isailă (Bertan) 1 cor.; Elia Popp, paroch (Ludoș) 1 cor.; Ioan Oncescu, notariu emer. (Răhĕu) 2 cor.; dșórele Leontina și Alma Pĕcurariu 6 cor.; dl Leontin Simonescu, secret. metrop. 4 cor.; Constantin Dimian, paroch 2 cor.; dna Maria Botiz n. Cioban (Arad), prețul alor 10 esemplare din broșura „Scrisori cătrá eleve“ 7 cor. 50 bani; Krasovsky Rezső în amintirea rĕposatei sale soții Maria n. Torma, 35 bucăți vestminte întrĕ cari bunzi, rochii, capișóne etc. în preț de mai multe zeci coróne; dșóra Bözsike Kovárik (de la Quandt): 1 haină, 1 fustă, 1 păreche ghete, 1 păreche de ciorapi (tóte în stare bună); Aurel Popescu, comersant: 2 hăinuțe „tricot“, în preț de 7 cor., 10 batiste în preț de 1 cor.; firma comercială Wunderlich-Nadasdy: 6 cămeși de băeți, 4 părechi ciorapi de lână, 4 părechi pantaloni pentru copii (tricot); Teodor Popescu, comersant: 8 bucăți de stofă (resturi), 3 căciulițe de catifea, 3 părechi pantalonași (tricot), 5 părechi gamași; I. Farkas, comersant: 20 metri barchet, 12 cârpe de cap; Ermil Borcia, funcț. la banca „Transilvania“: 1 pălărie și mai multe cravate.

Lacrĕmile vărsate de sĕracii nostri servéscă de cea mai înaltă recompensă pentru toți aceia, cari posibilă ne fac acéstă manifestare a simțului și datorinței creștinesci.

Cu o cale ne permitem a ne ruga de cei-ce doresc sĕ contribue cu bani, vestminte, încălțăminte etc. pentru săracii nostri, sĕ binevoiéscă a trimite darurile lor sau la adresa d-nei *Minerva Dr. Brote* sau la subscrisul president.

Sibiiu, 20 Decembre n. 1901.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

V. Tordășianu president. *I. Apolzan* notariu.

Mulțămită publică.

Societatea de lectură „Andreiu Șaguna“ a teologilor și pedagogilor din Sibiiu și-a ținut în preséra zilei Sf.-lui Andreiu, 29 Novembre 1901 obicinuita ședință publică întru amintirea fericitului ei patron. Cu acésta ocasiune au binevoit a contribui cu oferte benevole în favorul societății următorii participanți:

Escelenția Sa Inalt Prea Sfințitul Domn Archiepiscop și Metropolit Ioan Metianu 15 cor., Prea Cuvioșia Sa Domnul Archimandrit și Vicariu Dr. Ilarion Pușcariu, și dl Dr. Liviu Bran de Lemenyi, adv. câte 10 cor. Domnii: Pant. Lucuța cas. cons, A. Lebu propr. mare, Familia Reou, Dr. N. Vecerdea adv., Dna Strĕulea câte 6 cor. Domnii: Ioan Papiu protopresbiter, Nic. Ivan ases. cons., Dr. Eusebiu Roșca dir. sem, Parteniu Cosma dir. Albinei câte 5 cor; Domnii: N. Penciu jud. pens., C. Dimian preot, Dna Muntean, Dna Elena și Dra M. Popescu, Dna Moga, Muțiu Urechie ampl., Dr. Bologa prof. sem., N. Cristea ases. cons., Dr. E. Cristea secr. cons., Dna Cioran, Z Boiu ases. cons., Leontin Simonescu, I. Moldovan, câte 4 cor.; Domnii: N. Vătășan prof. sem., Dna Luiza Niedlich și Dra Slătescu, V. Păcală prof., Romul Verdea preot, I. Imbuzan of., D. Comșa prof. sem.. D. Pipoș, Dra Petrașcu dir. int., Dna Ghișe, I. Ghibu prof. sem., Dr. N. Olariu, Savu Radu câte 3 cor; Dna Zidu, Dna C. Cosilkow, Dna Frank, Dra Clóje, Dna Doican, Dna Óncea, Dna Rebega, Domnii: I. Rebega, Const. Pop of., C. Popa înv., Dna Paloș, Dra E. Reou, A. Barbu, Dna Barcian, Domnii: Moise Lazar ases. cons., I. Mihu preot, T, Popoviciu prof. sem., G. Cutean, N. N. și N. Munthiu, Dna A. Murĕșan, Dna A. Gabor, L. Tritean, M. Voilean ases. cons., Dr. L. Borcia, I. Vințeleriu, E. Vințeleriu, A. Marienescu (2 cor. 20 fil.), Un preot, D. Cunțan prof. sem., Silv. Moldovan, O. Steflea, Grecu și Damian, Dr. Tincu, Dr. P. Barbu, A. Nedelcu, I. Barbu, N. Radu, Dr. Perțea med., Dr. I. Beu med., câte 2 cor.; N. N. 1 cor. 20 fil.; Domnii: G. Iacob, V. Meșter, F. Cruciță, Dra Țițeiu, Dna Negrilă, Dna Dragomir, Dna S. Olariu, Dna Imbĕruș, T. Morariu, A. Bena, A. Hodoșiu, N. N., Mircea, N. N., V. Tordoșan, P. Cotoțiu. E. Preda, I. Silaghi, (1 cor. 02 fil.) Simulescu înv., Copos înv., N. N., Dna E. Sift, Dna Fl. Bistrițan, câte 1 cor.; Domnii: N. Bratu, 80 fil., E. Tiscă vol. 60 fil., N. N. 40 fil., Dra Isailă 40 fil.

Ulterior au incurs prin postă de la următorii: Domnii: Ioan Petric protopresbiter 5 cor., N. Crișan 5 cor., Dr. Zozim Chirtop advocat 10 cor., Dr. I. Stroia protopresbiter 4 cor., I. Broju preot mil. 4 cor., N. Cristea paroch 2 cor., Avram Păcurariu protopresbiter 6 cor., N. Filimonescu 2 cor.

Suma totală 317 cor. 62 fil.

Pe lângă acésta sumă frumósă de bani au mai incurs și unele opuri literare donate de următorii: Dl. Moise Popoviciu preot a donat 29 opuri în 34 volume, On. Redațiune a „Telegrafului Român“ a donat 8 opuri în 8 volume, Dl. I. Hârțógă înv. donat 1 op în 1 volum, Dra Maria Cunțan a donat 1 op în 1 volum.

Suma 39 opuri în 44 volume.

Comitetul societății de lectură „Andreiu Șaguna“ se simte plăcut îndemnat a aduce marinimoșilor donatori și pe acésta cale cele mai căldurόse mulțămite.

Sibiiu, 6 Decembre 1901.

George Tulbure președ. *Dumitru Borcia* notariu

Cărți și reviste.

Au apărut:

„Candela“, fóie bisericéscă-literară, redactată în Cernăuți de Dr. Emilian *Voiutschi* și Alex. *Manastyrski*, fascicolul pe Decembre (anul XX) a apărut cu următoriul sumariu: Viéța patriarchilor, studiu relativ la istoria biblică a Testamentului vechiu, de *Dr. Vasilie Tarnavsky* (continuare din fascicolul pe Novembre); Profetul Obadia, tradus și esplicat după tecstul masoretic, de *Dr. Isopescul*; Problema morală, de Dr. Dimitrie G. Boroianu, — recensiune de *Dr. E. Voiutschi*; 19 pagini tecst rutean, și notițe și comunicări de interes bisericesc.

„Candela“ apare în 12 fascicoli pe an și costă 8 coróne.

*

Călindariul plugariului pe anul comun 1902 (anul X), Brașov, editura tipografiei A. Murĕșianu. Prețul 50 fileri + 10 fileri pentru postport.

*

Curs practic de economie, cuprindĕnd noțiuni despre grădinărit, economia câmpului, economia vitelor și celelalte ramuri laterale ale economiei, — întocmit pentru școlele poporale, de Ioan *Georgescu* învĕțătoriu-dirigent. Ediția IV. revĕdută și augmentată și provĕdută cu 65 ilustrațiuni în text. Prețul 60 bani. Editura librăriei Ciurcu din Brașov.

*

„Transilvania“ organul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, fascicolul pe Novembre, a apărut cu următoriul sumariu: „Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750, făcută de vicariul archiepiscopesc Petru Aron“, publicată de Dr. Augustin Bunea (studiu și date statistice pe 56 pagini), ear' în partea oficială: procesul verbal din ședința dto 7 Novembre, apelul pentru rĕscumpĕrarea felicitărilor de Anul-nou, și un avis către direcțiunile despărțĕmintelor.

„Transilvania“ apare în zece fascicoli pe an și costă 10 coróne (membrii Asociațiunii o primesc gratis). Direcțiunea: Sibiiu, strada Morii Nr. 8.

FELIURIMI

Câți soldați sunt în deosebitele orașe ale Ungariei? După datele statistice din 1900, în Budapesta sunt 15,846 soldați, în Pojon 4330, Cașovia 4516, Sibiiu 3500, Komárom 3443, Timișóra 3409 Oradea-mare 3159, Șopron 2850, Segedin 2721, Dobrițin 2655, Cluj 2625, Arad 2357, Mișcolț 2263, Brașov 2135, Alba-Iulia 1838, Murĕș-Oșorheiu 1087, Pécs (Cincibiserici) 1730, Székesfehérvár (Alba-regală) 1726.

*

Vrăbiile și usturoiul. O revistă germană scrie următórele: s'a constatat, că vrăbiile nu sufĕr mirosul de usturoiu (aiu), care împrejurare se póte esploata cu succes, c depărtăm vrăbiile de la locurile un dorim sĕ le avem. E suficient a acăța u cățel de usturoiu la locurile cari voim s ferim de vrăbii, și putem fi siguri că de ac locuri nu se va apropia nici o vrabie.

*

Țigare ideală. — Țigarea ideală e aceea făcută din foi de cafea, aromatică, fórte plăcută la fumat și cu totul inofensivă.

Descoperirea a fost făcută din întâmplare. Un inginer francez, anume Brissaut, căruia medicii îi interziseră fumatul, neputênd a se hotări sĕ părăséscă țigarea, avu ideea de a fuma foi de cafea în loc de tutun și găsi că ele ardeau bine și procurau aceeași plăcere ca și tutunul. Grație analizei lor chimice s'a putut constata că ele nu conțineau nici un principiu toxic.

*

Cel mai bogat stat. Dacă bogăția statelor s'ar socotí numai după faptul că are datorii, ori nu, atunci cu drept cuvênt s'ar puté zice, că ducatul *Anhalt* é cel mai bogat întrĕ tóte statele. Ducatul Anhalt nu are datorii nimic, ci bani gata opt milióne de marce în hârtii de valóre. Numĕrul poporațiunii fiind 616.000, mititeii cetățeni ai acestui ducat deja în clipa nascerii dispun de câte circa douĕzeci și cinci de marce „avere economisată“ (mânecând din principiul că averea statului e a cetățenilor lui). *Fie-care învĕțătoriu e funcționariu de stat,* plătit splendid, deóre-ce sub titlul salarisării învĕțătorilor ducatul cheltuesce *douĕ milióne* și *cinci sute mii de marce pe an.* (Nici nu sunt în ducat analfabeți, și nici părinți pe cari sĕ'i silesci prin pedepse sĕ-și trimită copiii la școlă!)

Notiță oficială.

Se aduce la cunoscința publicului nostru, că *a apărut* și se póte procura de la *librăria archidiecesană* (Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45) *călindariul archidiecesan* pe anul *1902*

Călindariul archidiecesan cu șematismul bisericei nóstre archidiecesane și al dieceselor sufragane, cu un cuprins literar bogat, cu îndrumări pentru învĕțători în ce privesce afacerile fondului de pensiuni, cu indicarea evangeliilor și a glasurilor, cu têrgurile de țéră, este indispensabil pentru preoțimea, pentru învĕțătorimea și pentru toți cărturarii nostri. Acest călindariu costă *80 fileri*+ 10 fileri porto postal.

Afară de ediția mare (cu șematismul) s'a tipărit și *o ediție mai mică* (fără șematism), care costă numai *40 fileri* + porto postal 10 fileri.

In celelalte a se adresa la librăria archidiecesană.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacția nu primesce rĕspunderea.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistență.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900

şi publicaţi de

Nicolau Ivan

protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu preţul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion*	C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu*	„ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Clipe
de
Repaus
de
Sorcovă.

se află de vêndare la **Librăria Tipografiei archidiecesane** pe lângă preţul de **2 cor.** plus porto 20 fil., recomandat 55 fileri. * * * * * * * * * * * * * * *

La Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu se află de vêndare:

Introducere în contabilitate
şi
Contabilitatea
în partidă simplă
de
I. C. Panțu
profesor la şcóla superióră de comerciu.

Preţul 2 coróne.

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot şi învĕţătoriu.

Preţul unui exemplariu **40 fil.**, cu Şematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Tranşilvania şi Metropolit al Românilor din Ungaria şi Transilvania.

Tabela de materii: Polunoştniţa de tóte zilele. — Polunoştniţa Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea şi al şeselea. — Rênduéla Obedniţei. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecerniţa cea mică şi cea mare. — Sluşba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele şi Condacele Triodului şi ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele şi ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morţilor. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele şi Condacele sfinţilor de obşte după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie şi la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei şi folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinţilor, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toţi anii.

Format octav, 397 pag. Preţul: broşat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roşie cu copcii **4 cor.**

ICÓNE SFINTE

pictură de mână în oleu, **pe pânză, pe lemn** séu pe **tinichea, ţinc, aluminium** etc. în ori-şi-care mărime pe lângă **preţurile cele mai moderate** ofere:

Librăria Tipografiei archidiecesane
Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.
- Archangelul Mihail
- „ Gavriil
- Apostol ori-care
- Domnul Christos
- Iisus în muntele Maslinilor
- Sfântul Dumitru
- Sfântul George
- Ilie Prorocul
- Ioan în pustie
- Sfântul Nicolae
- „ Simeon
- „ Andreiu
- Evangelistul Ioan
- „ Luca
- „ Marcu
- „ Mateiu
- Prorocul Zacharia
- Apostolul Iacob
- „ Filip

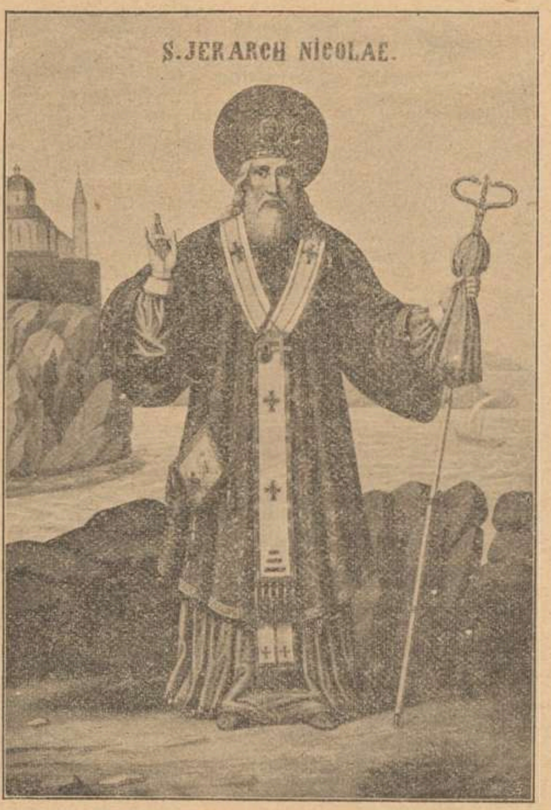
S. JERARCH NICOLAE.

I.
- Adormirea Maicei Domnului
- Bunavestire
- Naşterea Domnului Iisus Christos
- Fuga la Egipet
- Iisus în biserică de 12 ani
- La nunta din Cana
- Iisus pe mare
- Invierea lui Lazar
- Schimbarea la faţă
- Rĕstignirea lui Iisus Christos
- Punerea în mormênt
- Invierea Domnului
- Inălţarea — Floriile
- Tăerea împrejur
- Nascerea Maicei Domnului
- Pogorîrea Duchului sfânt
- Nascerea sftului Ioan Botezătorul
- Grigorie, Vasilie şi Ioan
- Adormirea sfintei Ane
- Aflarea capului sf. Ioan Botezăt.

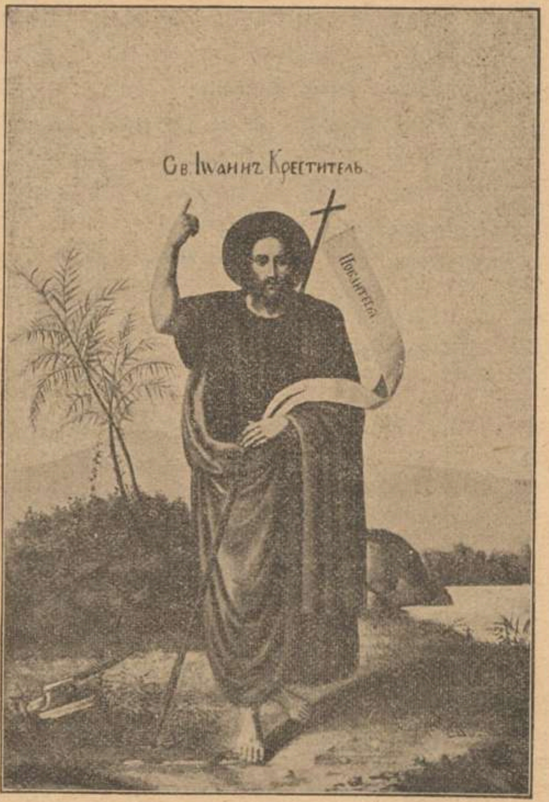

II.
- Iisus pe Cruce
- Inălţarea sfintei cruci
- Ilie prorocul în carul de foc
- Tăierea capului sfântului Ioan
- P. Grigorie teologul
- Sf. Vasilie

III.
- Botezul Domnului
- Constantin şi Elena
- Sfântul Dumitru călare
- Sfântul George „
- Maica Domnului
- Petru şi Pavel
- Archanghelii Mihail şi Gavriil
- P. Ioan Gură de aur
- PP. Ioachim şi Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					şi Icóne din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fórte fine Cor.	39·20	44·80	58·80	81·20	106·40	35·—	40·60	51·80	70·—	89·60	30·80	37·80	46·20	61·60	78·40	28·—	33·60	42·—	56·—	70·—	Cor. fórte fine.
fine . . „	26·60	29·40	46·20	50·—	72·50	23·10	25·90	40·60	49·—	65·80	20·30	23·10	35·—	43·40	60·20	18·20	21·—	30·80	39 20	56·—	„ fine.
simple . „	14·—	16·10	18·20	26·20	30·40	12.60	14·—	16·10	23·80	32 20	11·20	11·90	14·—	21·70	29·40	9·80	10·50	11·40	19·60	26·60	„ simple.

Preţurile indicate în şema de sus sunt a se înţelege numai la icóne pictate pe pânză. — Icóne pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tiniche cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminiu şi ţinc vor costa cu preţul metalului întrebuinţat *mai mult.*

Deasemenea şi cu angajamentul pentru **prapori** din ori-şi-ce fel de materii şi de ori-şi-ce colóre pe lângă condiţiile cele mai favorabile.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 140 Sibiiu, Sâmbătă 15/28 Decembre 1901 Anul XLIX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Proletarii capitalei.

Sibiiu, 27 Decembre n.

Câteva mii de socialiști de pe teritoriul capitalei ungare, muncitori rĕmași în capul ernei fără de lucru și astfel aruncați în brațele miseriei, împreună cu familiile lor, au aranjat Sâmbăta trecută o procesiune de demonstrație pe stradele capitalei Budapesta, în scopul, ca lumea care dispune de prisosințe sĕ-i vadă și sĕ i-se facă milă de ei.

N'a fost lucru nou; pentru-că socialiștii au aranjat mai de multe-ori astfel de demonstrațiuni de stradă, pentru a cere drepturi, pentru a protesta în contra actualei ordine sociale, pentru a 'și arăta sărăcia și miseria. Și le-a aranjat totdeuna, — întocmai ca de data acésta, — cu concesiune primită de la autoritățile chemate sĕ grijéscă de susținerea bunei ordine.

Ce e nou însĕ în lucru este aceea, că o parte din socialistii demonstranți nu s'a mulțămit de astădată numai cu percurgerea stradelor capitalei în șiruri compacte, cu cântarea diferitelor cântece muncitoresci, cu ridicarea pumnurilor și amenințarea celor de pe la feresti, — ci a mers un pas mai departe, a spart feresti și galantare, a devastat prăvălii și magazine de mărfuri, a făcut pagube colosale și furturi însemnate.

De sine înțeles, că n'avem de cât cuvinte de reprobare pentru astfel de acte de sĕlbătăcie, chemate sĕ producă nu milă și compătimire, ci ură și dispreț față de clasa muncitóre, din care, spre nefericirea ei, fac parte și astfel de elemente, cari nu știu sau nu vreau sĕ facă deosebire întrĕ al *meu* și al *tĕu*. Și ori-cât de mare sĕ fie bunăvoința guvernului față de muncitorimea din capitala țerii nóstre, căreia pentru a o scóte din fóme vrea sĕ-i dee de lucru prin inițiarea unor lucrări de investițiune, — puterea de stat va trebuí totuși sĕ grijéscă întâiu, ca scene ca cele din Sâmbăta trecută, întêmplate pe stradele capitalei Budapesta, sĕ nu se mai repeteze, ca averea cetățenilor sĕ rĕmână asigurată și ordinea publică neturburată.

Noi însĕ sĕ prindem lucrul din punctul nostru de vedere, și sĕ stabilim, nu efectul, ci *causa*, nu resultatul regretabil și de condamnat, ci *motivele* cari l-au provocat.

Două momente sunt de însemnătate și vrednice de a fi analisate. Intâiu împrejurarea, că toți lipsiții de ocupațiuni, toți certații cu morala și în mare parte și cu justiția, și toți isgoniții de prin alte țĕri, află adăpost sigur în capitala țĕrii nóstre, nu numai, dar' e chiar dorită încuibarea lor acolo, în scopul, ca poporațiunea capitalei sĕ se înmulțéscă și patrioții noștri sĕ se pótă lăuda că au o capitală mare, bine populată. Aceea, că cu ce elemente e populată, e lucru pus pe al doilea plan și nu face nimĕnui nici un scrupul și nici o bătae de cap.

Ne place a crede, că actele de devastare din Sâmbăta trecută *astfel* de ómeni le-au sĕvîrșit, ómeni cari n'au nimica de perdut, mai puțin din aceea ce se numesce *onóre*.

Și dacă *acestia* sunt făptuitorii, atunci pentru crimele lor n'au sĕ rĕspundă numai ei, ci toți aceia, cari deschid cu bucurie porțile capitalei pe séma tuturor lăpădăturilor sociale, numai pentru a'și puté satisface sentimentului de grandomanie și de închipuire, că capitala țerii nóstre *trebue* sĕ ajungă peste nópte acolo, ca în privința poporațiunii sĕ pótă fi pusă în rênd cu capitalele mari europene. Căci, dacă este materie destructivă în capitală, vina și rĕspunderea este mai mult a acelora, cari au făcut posibilă adunarea ei, tocmai în centru, la inima țerii!

Al doilea moment pe care voim a'l scóte la ivélă este acela, că pe când acestor ómeni, cari afară de aceea ce au pe ei nu pot numí nimic alta a lor; cari n'au nimic de dat, ci numai de luat, și mulți dintrĕ ei n'au chiar nici Dumnezeu, li se dă totdéuna concesiune a se întruni în adunări, a discuta asupra chestiilor cari îi privesc, a aranja procesiuni demonstrative de stradă, ca cea din Sâmbăta trecută, terminată cu acte de devastare: popórelor pacinice nemagiare din țeară, și în special nouă Românilor, poporul care am adăpat cu atâta sânge acest pĕmênt al nostru, poporul care contribue în mĕsură potrivită la susținerea acestui stat, pórtă tóte sarcinile și e în stare în tot momentul sĕ jertféscă de nou, sânge și avere pentru apărarea patriei sale, n'are voe sĕ se întrunéscă pentru a chibzui asupra situației politice ce i-s'a creat în țĕră acésta și pentru a discuta chestiile cari pe el îl privesc, deși în decursul vieții sale politice a dat probele cele mai neindoelnice că e element de ordine, e popor matur și iubitor de pace și de linisce.

E bine așa și e drept și cu dreptate așa? Rĕspundă aceia cari au creat în țĕră o astfel de stare de lucruri nenaturală, și rĕspundă aceia, cari avênd puterea de a sista acéstă anomalie nu vreau sĕ o sisteze, căci a lor e — *rĕspunderea*.

Casa bisericei.

In România e pe cale înființarea unei *case a bisericei* după modelul *casei școlelor*, deja înființată și pusă în funcționare.

Proiectul de lege, compus în scopul acesta de ministrul de culte și instrucțiune publică al României, dl *Spiru Haret*, e depus pe biroul senatului român, care în curênd va avé sĕ se pronunțe asupra lui, sĕ-'l esamineze, discute și voteze.

Negreșit, că înființarea *casei bisericei* rĕspunde unei necesități de mult simțite și va da ródele cele mai bune pentru statul român, în care sunt multe biserici, mănăstiri, schituri și așeḑăminte religióse, cu fonduri însemnate, a căror administrare nu e controlată însĕ așa cum ar trebui sĕ fie. Acest rĕu are sĕ-'l delăture noua instituțiune cu *casa bisericei*. De aceea, *casa bisericei*, înființată pe lângă ministerul cultelor și al instrucțiunei publice, va avé, conform disposițiunilor trecute în proiectul de lege al guvernului român, următórele datorințe:

a) a asigura conservarea averei mișcătóre și nemișcătóre a bisericilor catedrale și chiriarchice, a mănăstirilor și schiturilor astăzi în ființă, a bisericelor parochiale și filiale, precum și a tuturor așeḑămintelor bisericesci actuale și viitóre;

b) a administra tóte fondurile create în scop de a contribui la înflorirea Bisericei, a asigura bunul mers și întreținerea materială, buna stare și conservarea sfintelor biserici, mănăstiri, schituri și locuințe cu tóte cele necesare;

c) a controla administrația averilor bisericilor, mănăstirilor și așeḑămintelor bisericesci, ori-care ar fi proveniența acestor averi, și ori de către cine s'ar administra ele: epitropii, consilii economice, tutori sau executori testamentari;

d) a administra tóte averile bisericesc și religióse cari nu ar întra în competința nici unui alt organ de administrație, precum și fondurile cari ar fi puse direct la disposiția sa prin legi, donațiuni, testamente, sau în alt mod;

e) a administra, conform legilor, tóte fondurile acordate prin budgetul anual al Statului pentru administrația bisericéscă și întreținerea cultului creștin ortodox;

f) a administra tóte afacerile bisericesci și religióse cari sunt prevĕḑute în legea de organisare a administrației centrale a ministeriului de culte și instrucțiune.

g) a controla administrarea averilor [illegible]pective și a face ca administrarea lor sĕ [illegible] facă în [illegible]e și regulam[illegible]tele, cu voința testatorilor și donatorilor, spr[illegible] binele așeḑămintelor religióse în general.

Fondurile puse direct la disposiția Casei Bisericei se compun:

a) din acele acordate prin budgetul anual al Statului pentru administrația și întreținerea cultului creștin-ortodox și pe cari Casa Bisericei le va întrebuința numai conform cu destinația ce li-se va fi dat prin acest budget;

b) din 10% din veniturile averilor bisericesci și religióse aflate sub administrația Casei Bisericei;

c) din fondurile donate ei de particulari în scopuri pióse, dar' fără destinație specială;

d) din fondurile donate de particulari cu destinație de a servi pentru construcții sau înzestrări bisericesci;

FOIȘÓRĂ

Alexandru Odobescu.

de **Ionescu-Gion**.

(Urmare și fine.)

II.

Intr'adevĕr, azi, când cercetăm viéța acestor protagoniști ai renascerii nóstre și le mĕsurăm activitatea, le găsim prodigióse, estraordinare și ambele conduse cu rapiditate amețitóre. Predecesorii nostri făceau bine, și le-ar fi făcut și mai bine dacă le făceau numai pe ele; pe altele le făceau cum se nimerea, pentru-că le lipseau pregătirile necesare, timpul, posibilitățile. Pe cât este omenesce posibil și întinḑêndu-se, vorba cântecului: „întocmai ca și rîma“, luptătorii și muncitorii de acum 50 și 40 de ani erau luați în vêrtejul înmprejurărilor și trebuiau sĕ facă de tóte.

— Măric Ta, zicea rugător Odobescu lui Cuza-Vodă, ce o sĕ mĕ pricep eu ca director la lucrările publice?... Vĕ rog!...

— Dar' ce?!.., nu ești român? Cum sĕ nu te pricepi? întreba Cuza cu ironică mirare.

Ion C. Brătianu făcea istoria și archeologia la Ateneul-Vechiu, Odobescu făcea politică, în colónele *Românului*. Făceau de tóte. Scris trainic vor rĕmâné puține. Azi îți vine sĕ rîzi, când auḑi pe unii cari nu fac de cât unul și același lucru; n'am timp sĕ public; sunt ocupat cu cursul. Ce ar zice Cogălniceanu, Brătianu, Alexandri, Bălcescu, Rosetti, Odobescu, când i-ar auḑi zicênd că din pricina celor 2—3 ore de curs pe sĕptĕmână nu au timp sĕ mai publice nimic? Ce ar zice acesti eroi, cari cu graiul, cu fapta, cu scrisul, au făcut minuni și ne-au făcut ce suntem astăzi?

Inchipuiți-vĕ pe Odobescu rĕmânênd de la 1857 numai pe terenul archeologiei române și lucrând aprópe 40 de ani numai la studiarea vechilor nóstre monumente! Ce bogăție de amănunte noue, de cunoscințe și îndrumări admirabile! Timpul nu a voit așa. Erau snopiți și asvîrliți de la o muncă la alta, dintr'o direcție într'alta, de grabă și într'o clipită.

Și de aceea unii, cum ziceam la începutul acestor rînduri, au lăsat la o parte în tóte lucrările lor metoda științifică și cercetările pregătitóre cari asigură operei trăinicia omenéscă.

Odobescu pentru istorie și archeologie nu i-a imitat, și de aceea, repet, în istoria culturei române locul seu va fi dintrĕ cele de cinste.

III.

Tot într'acéstă istorie locul sĕu de prozator va fi frumos și scos la luminósă ivélă. Nesigură încă, de și bogată și estrem de colorată în stilul lui Nicolae Bălcescu, fraza română în stilul lui Odobescu stă bine pe picióre, fără a fi perdută nici una din podóbele ei firesci și neîmprumutate. E românéscă până la măduvă, și s'ar crede că 'n artisticele ei cute și întorsături rĕsună, cu dulcéța doinei de la tîrlă, ecoul limbei vorbită în muscelele Câmpulungului. Cunoscêndu-și limba la perfecțiune, Odobescu știa sĕ alégă ce trebue și cât trebue.

Dacă ar fi, ne zicea el, sĕ 'ncărcăm fraza cu tóte colorile de cari dispunem în bogata nóstră limbă românéscă, am face dîntrînsa o brezaiă. Sĕ știi s'alegi, — ăsta-i meșteșugul! Și sĕ pui cuvêntul așa în cât și mintea când judecă, și urechia când aude, sĕ resimtă acea mulțămire lină și adâncă, mulțămirea artistului care vede realisat visul și dorul seu de senină armonie, de minunată potrivélă.

Nu tot ce are poporul, nu tot ce vorbesce țĕranul și nici tot ce cetim din vechile documente și cronice pot contribui la formarea definitivă a limbei literare; cel care crede lucrul acesta, se înșală amarnic. Suntem azi într'un alt stadiu de civilisațiune; alta ni-e viéța, altele mijlócele de viețuire, — deci alta caută sĕ ne fie limba. Sé primim cuvinte noue, sĕ le înfrățim cu ale nóstre și românindu-le printr'o nimerită întrebuințare, sĕ ne folosim și de ele cum ne folosim de ale nóstre.

Asta însĕ nu ne va împedeca de a asculta pe țĕran cu atențiunea și iubirea pe cari le merită. Are țĕranul vorbe cari nu trec barierile orașelor; s'ar crede că sunt rușinóse ca și fetișcanele cari n'au eșit încă la horă. Printrĕ acele vorbe sunt unele comori de expresivitate, de pitoresc, de forță sau de jingășie. Sĕ le aducem la orașe; ele vor forma o colóre, o valóre, o lumină mai mult în frumósa și mlădiósa nóstră limbă.

Când era vorba de limba românéscă, Odobescu putea merge la infinit cu observațiunile sale; le făcuse pe tóte pe teren; nimic teoretic, totul era practic; esemplul venia înaintea regulei. De ar fi notat zi cu zi ebservațiunile ce făcea asupra tuturor bo-

e) din fondurile cari, prin legi, se hotăresc sau se va hotărî a fi vĕrsate la Casa Bisericei;

f) din 10% ale prisosului de venit al bisericilor cari se întreţin din averea lor proprie;

g) din amênḑi, suspendări şi suprimări de salariu, pronunţate contra servitorilor bisericesci;

h) din arênḑile pământurilor şi vetrelor vechilor mănăstiri, biserici şi schituri desfiinţate, şi, cari, eventual, nu ar mai puté esista în viitoriu.

Deosebit de acésta, Casa Bisericei va avé dreptul la o treime din averea rĕmasă pe urma călugărilor şi călugăriţelor din aceea ce ei vor declara, conform canónelor, la tunderea lor, precum şi la aceea ce vor dobândi în urmă.

Aceste fonduri vor fi întrebuinţate pentru a ajuta la clădirea, repararea, restaurarea şi dotarea cu mobiliarul religios, cu cărţi, vestminte şi vase sacre a bisericelor şi mănăstirilor; pentru clădirea, repararea şi mobilarea de palate metropolitane şi episcopale, şi a localelor administrative respective; pentru clădirea de protopresbiterii, pentru locuinţa protoiereilor şi pentru cancelaria lor; pentru clădirea de case parochiale pe lângă bisericele parochiale; pentru ajutorarea preoţilor atinşi de infirmităţi incurabile, a preoteselor vĕduve şi a orfanilor preoţilor lipsiţi de ori-ce alt mijloc de traiu.

Casa Bisericei va fi administrată de un administrator numit pe cinci ani şi pus sub autoritatea ministrului cultelor şi instrucţiei publice. El va trebui sĕ fie creştin ortodox şi sĕ posédă titlul de licenţiat sau doctor în teologie, ori pe acela de profesor la facultatea de teologie sau la unul din seminarele ortodoxe ale Statului.

Serviciul cultelor din minister se desfiinţéză, ear' personalul lui, împreună cu tóte atribuţiunile şi archiva lui, trece la administraţia Casei Bisericei.

Acestea sunt, în esenţă, dispositiunile proiectului de lege despre înfiinţarea *casei bisericei* în regatul român, instituţiune, care credem că este menită sĕ ridice şi sĕ facă sĕ înfloréscă starea materială a Bisericei şi starea morală a sluji [redacted] isericei în genere autoritatea şi prestigiul, sĕ întărésca sentimentul moral şi religios, în România, — şi de aceea o salutăm cu bucurie.

Chestiuni şcolare.

Prin ce mijlóce putem face învĕţătura plăcută şcolarilor?

(Fine). de *P. Dulfu.*

2. Plăcerea ce ne produce cunóscerea adevĕrului devine şi mai mare pentru noi, când adevĕrul — în loc de-a ni-se fi comunicat de cătră alţii de-a gata — a fost găsit de noi înşine prin munca nóstră proprie.

---

găţiilor ascunse sau neobservate ale limbei nóstre, Odobescu ar fi înzestrat literatura nóstră filologică cu o operă tot atât de însemnată pentru hotărîrea limbei şi sintaxei sale ca şi faimósele Remarques ale francezului Vangelas.

Şi lucrul acesta Odobescu l'ar fi făcut mai bine de cât ori-cine, pentru-că Odobescu mai avea încă ceva pentru dînsul şi anume: gustul. Acea cultură enciclopedică, pe cât de vastă pe atât de alésă, şi firea subţire şi artistică pe care o avea de la Dumnezeu, îi dedeseră puterea de a deosebi frumosul, prisosul şi lipsa cu o singuranţă matematică. Când Odobescu zicea de un lucru că e bun sau că e rĕu, sigur sĕ fi fost, că acesta era adevĕratul verdict. . . . .

IV.

Când vre-odată la vr'una din aniversările morţei sale, toţi aceia pentru cari în viéţă Odobescu se făcuse luntre şi punte, ca sĕ-'i înalţe la mări, se vor strînge sĕ facă o carte care sĕ vorbéscă prin pana tuturor numai de Odobescu şi de ideile lui, — de s'ar lua numai cele ce el a spus acestor pe atunci tineri scriitori şi profesori, s'ar forma de sigur un codice voluminos despre arta de a scrie frumos românesce.

Se va face cu vremea şi lucrul acesta, căci dreptarea e nemuritóre, patimile se stîng cu timpul. (Din „România Ilustrată“)

De unde urméză, că dacă voim a deştepta în sufletul şcolarilor o plăcere şi mai mare pentru învĕţătură, sĕ nu le dăm noi de-a gata cunoscinţele pe cari pot sĕ le afle ei cu mintea lor proprie, ci sĕ-i conducem prin întrebări, ca sĕ afle ei singuri adevĕrul de câte-ori este posibil, cu alte cuvinte: sĕ întrebuinţăm cât mai des forma de învĕţămênt întrebătóre.

Cu cât vom face pe elevi, prin ajutorul formei întrebătóre, sĕ guste mai des plăcerea ce o dă omului găsîrea adevĕrului prin puterile sale proprii, cu atât va cresce mai mult dragostea şi zelul lor pentru învĕţătură.

3. Cunoştinţele, cari slujesc drept hrană sufletului, se pot asemêna cu alimentele materiale cari ne hrănesc corpul. Precum aceste din urmă, dacă întroducem din ele în corpul nostru o cantitate mai mare de cât trebue, ne produc desgust în loc de plăcere, tot aşa se întêmplă şi cu cunoscinţele întroduse în mintea copiilor într'o cantitate prea mare. Deci, dacă voim, ca şcolarii sĕ nu se desguste de învĕţătură, nu trebue sĕ le dăm cunoştinţe mai multe de cât pot ei cu mintea lor fragedă sĕ pricépă bine şi fără prea mari dificultăţi. Indată ce vom trece peste acéstă mĕsură, va înceta plăcerea şi se va produce în sufletul şcolarilor sila şi desgustul pentru învĕţătură.

Ací mulţi învĕţători se vor gândi, de sigur, la programe, şi vor zice în gândul lor: Cum sĕ dăm cunoscinţe puţine, când programa ne cere multe?

Negreşit programele prea încărcate sunt un mare rĕu pentru învĕţămênt. Dar' învĕţătorul priceput ştie cum sĕ execute programa, fără a încărca prea mult mintea şcolarilor şi a-i desgusta prin acésta de învĕţătură.

5. Dragostea şi plăcerea şcolarilor pentru învĕţătură mai atârnă — afară de cele spuse pân'aici — şi de la plăcerea cu care lucréză învĕţătoriul în clasă, de la tragerea de inimă ce are el pentru împlinirea chemării sale.

Invĕţătoriul, care el însuşi predă cunoştinţele cu desgust, fără plăcere, nu va puté sĕ deştepte nici în sufletul şcolarilor de cât silă şi desgust pentru învĕţătură.

De aceea, când întră în clasă, învĕţătorul trebue sĕ lase afară tóte grijile şi nemulţămirile sale personale sau familiare, şi sĕ nu fie preocupat în timpul lecţiunilor, de cât de un singur gând: de a şi împlini cât se póte mai bine rolul sĕu de învĕţătoriu şi de educator al copiilor ce i-s'au încredinţat.

5. Nu mai puţin influinţéză asupra şcolarilor, asupra plăcerii sau desgustului lor pentru învĕţătură, şi manierele şi purtarea învĕţătoriului faţă de dînşii. O purtare părintéscă, blândă şi familiară, — fără a fi însă lipsită de severitate atunci când trebue — deşteptă în sufletul elevilor o simpatie mai adâncă pentru învĕţător şi plăcere mai multă pentru învĕţătură, de cât asprimea prea mare. Acésta din urmă póte sĕ facă pe şcolari a învĕţa de frică; dar' silinţa isvorîtă din frică nu produce nici-odată ródele preţióse pe care le produce silinţa isvorîtă din plăcere.

Drept încheere, sĕ resumăm cele spusă pân'aici:

De óre-ce plăcerea măreşte — precum am vĕḑut — puterea de activitate a omului, ear' desgustul o micşoréză, noi trebue sĕ ne ferim de a desgusta pe şcolari de învĕţătură: dinpotrivă: dacă voim, ca ei sĕ devie din ce în ce mai silitori, sĕ căutăm prin tóte mijlócele posibile a le face învĕţătura plăcută.

Acest scop îl putem ajunge: 1. Dacă le vom preda cunoscinţele în mod clar, intuitiv, potrivit cu gradul lor de pricepere. 2. Dacă îi vom conduce sĕ caute şi sĕ găséscă ei singuri adevĕrul, acolo unde se póte. 3. Dacă ne vom feri de-a le încărca mintea cu o cantitate prea mare de cunoscinţe. 4. Dacă vom şti sĕ uităm în timpul lecţiunilor grijile din viéţa nóstră particulară şi sĕ ne împlinim chiămarea cu plăcere şi cu tragere de inimă. 5. Dacă vom avé faţă de şcolari, în general, o purtare părintéscă, mai mult blândă şi familiară, de cât aspră peste mĕsură.

Şi când şcóla română va isbuti a deştepta în şcolari plăcere şi dragoste pentru învĕţătură, ródele învĕţăturii vor fi la noi înzecit mai multe şi mai de preţ de cât până acum. Şcolarii vor veni cu drag la şcólă şi vor învĕţa atunci nu numai în şcólă, ci şi singuri, după ce au eşit de sub conducerea învĕţătoriului. Invĕţătura, însoţită de plăcere, le va agerì în mĕsură mai mare inteligenţa, ear' acésta la rêndul ei va înrîuri în mod bine-făcĕtor asupra voinţei, depărtând-o de la rĕu şi îndreptând-o cu mai multă putere spre ce e bine şi frumos.

C'un cuvênt: Şcólele nóstre vor produce atunci nu numai inteligenţe mai agere, ci tot de-odată şi caractere mai energice şi mai morale.

De la sate.

Prelegere poporală în Draos.

— 24 Decembre n.

Ziua de 9 Decembre n. va rĕmâné în veci o zi însemnată în istoria tractului nostru *Cohalm.*

Anul ce trece e primul din secolul al XX-lea. Şi era cât pe acì sĕ trécă, fără ca noi sĕ fi putut face ceva, ce sĕ arate că dăm şi noi semne de viaţă şi că în secolul ce am întrat am aprins şi noi luminarea înaintărei şi a fericirei.

Dacă n'ar fi fost ziua de 9 Decembre, noi am fi tot cu luminarea stînsă, în secolul în care tóte popórele înaintéză vĕḑênd cu ochii, pe calea fericirei, fiindu-le drumul luminat de lumina sciinţei, de mult aprinsă din partea lor.

Era cât pe acì sĕ trécă mirele pre lângă noi, şi noi sĕ durmim cu candelele stinse. Dar' scris a fost s'avem şi noi un „*Lazar*“, care sĕ ne strige: „*sus ai noştri*“! In acest an mult ne a prevestit el viitorul fericit ce ne aştéptă, dacă îl urmăm.

De fer e „Lazar“ al nostru! Căci de-şi din cei mulţi chemaţi numai opt s'au ales sĕ'l însoţească ţinênd poporului aprinsă lumina inaintării şi fericirii, şi chiar şi dintrĕ aceştia numai trei s'au adeverit dornici într'adevĕr de înaintarea poporului, alăturea cu el, — totuşi nu s'a descuragiat şi nu se va descuragia de ar rămâné chiar şi singur, ci mergând din comună în comună, va munci, cum a promis mângăind cu vorbe dulci, termecătóre poporul nostru atât de apăsat de nĕcazurile zilnice.

Acest „*Lazar*“ al nostru este tinĕrul părinte *Ioan Bercan* paroch în *Mercheaşa.*

Ca v. president al desp. Cohalm al „*Asociaţiunei*“ îşi ţine de datorinţă sĕ facă poporului cunoscut ce este *Asociaţiunea* pentru popor, şi ce datorinţe are poporul faţă de ea; apoi prin prelegeri economice sĕ 'l ridice atât moraliceşte cât şi materialiceşte. Pe scurt, acest însufleţit „Lazar“ al nostru a pus la cale, ca în fie-care comună din tract *sĕ se ţină prelegeri economice* la popor. Şi nu numai că a pus la cale, dar' a şi început acéstă acţiune laudabilă în comuna *Draos*, în ziua de 9 Decembre c. v

Programul a constat din două prelegeri folositóre:

1. Asociaţiunea, scopul şi folósele ei.
2. Chemarea şi datorinţele unui bun econom.

In cea dintâi a arătat isteţul nostru părinte, în mod poporal şi atât de pipăibil scopul şi folósele Asociaţiunei, în cât mare însufleţire şi nespusă dorinţă a aprins în inimile poporenilor de a sprijini Asociaţiunea. Mulţi s'au esprimat aşa: Pĕcat că n'am ştiut noi şi până acum acest lucru, că de mult cu drag am fi jertfit pentru mama nóstră cât de mult.

Şi mĕ rog! cum sĕ nu se însufleţéscă omul, când părintele Bercan, cu vocea-i şi vorbele-i atrăgĕtóre a esplicat aşa de convingĕtoriu lucrul. A zis dibaciul orator cam astfel: „Fraţi români! Odinióră s'a luat, Fĕt frumos la trîntă cu smeul, şi nu-'l putea dovedi nici de cum ori-cât se opintea el. Smeul avea pământul de mamă şi ori de câte-ori se atingea de pămênt, cu puteri nouĕ era înzestrat. De aceea Fét frumos nu-l putea de loc dovedi .... Vedeţi, fraţilor! Avem şi noi o mamă „*Asociaţiunea*“. Şi crede-ţi-mi, dacă o vom sprijini cum se cuvine, ca mâne veni-va timpul, când ori-cât s'ar opinti duşmanii sĕ ne dovedéscă, sĕ ne nimicéscă, mama nóstră atingêndu-se de noi, aşa putere-ajutor, ne va da, că ei nimic nu ne vor puté strica, de cât mai tare ne vor oţĕli la luptă“. — — — Ofta poporul!! Dar' zis'a iară: „Fraţilor! Suntem peste 3 milióne români, şi membrii la mama nóstră Asociaţiune sunt numai 1400!... Socotiţi acum de unde sĕ dee ea ajutor, dacă mai întâiu noi nu o ajutăm?... Computând de fie-care cap 1 cr. de la 3 mil. dobândim 30 mii floreni. Ce ajutor ar fi acesta „pentru iubita nóstră mamă“ care în schimb tot spre binele nostru l'ar folosi... Inainte dar'! Şi măcar fie-care cap de familie sĕ se înscrie membru ajutător mamei nóstre!“

A doua prelegere poporală am ţinut o eu învĕţătoriul, *George Maican* despre care, ca sĕ nu mĕ laud, e destul sĕ zic, că n'am spus nimic rĕu. — Cu acésta s'a terminat programul.

In câteva cuvinte alese preşedintele nostru mulţămesce poporului pentru buna şi căldurósa primire şi pentru dragostea şi atenţiunea ce a avut întru ascultarea sfaturilor date; dorind, ca sĕmînţa sĕmĕnată sĕ aducă rod îmbelşugat. — In numele poporului ne mulţămesce bĕtrânul paroch local, care de şi încărcat de ani peste 80, totuşi inima dênsului ca a unui tinĕr este însufleţită spre înaintarea şi fericirea poporului nostru. — Noi mulţămim pe acésta cale în deosebi tinĕrului înv. *Enciu*, st. d-sale soţie şi fruntaşilor bărbaţi *Neica*, *Albu* cel atât de amicabil şi harnicului *gosman*. s. a. cari în continu au căutat sĕ ne facă întru tóte mulţămire.

E folositor pas acesta pentru înaintarea poporului nostru, dar' puţini sunt dintrĕ cei chemaţi cari fac aşa, după cum ar trebui sĕ facă, spre a fi vrednici de numirea „conducĕtorii poporului“.

La astfel de ocasiuni cu cât mai mulţi inteligenţi se presintă în corpore, cu atât e mai frumos şi cu atât mai mare respect se împune poporului şi cu atât devine mai curios mai dornic de a sorbi sfaturile ce i-se dau.

De astă dată însĕ s'a presentat numai vrednicul părinte *Brote* din Mateaş, părintele *Buzea* din Stena, Ioan *Urs* înv. pens. Caţa, tinerul inteligent *A. Creţu* din Mercheaşa şi subscrisul.

Iubiţi muncitori în via Domnului, preoţi, învĕţători, scsit'a timpul, ca mai dinadins sĕ ne apucăm de muncă. Poporul e setos după învĕţătură, şi se uită doios la alte naţii cum înaintéză.

Nu-'l putem învinovăţi, dacă până acum nu ne-a preţuit cum se cuvine, căci el a aşteptat de la noi sfaturi... Deci nu numai el, dar' şi noi datori suntem a mulţămi vrednicului nostru „Lazar“, care ne împintenéză la muncă, îndeplinindu-ne desĕvêrşit chemarea de conducĕtori ai poporului.

Sĕ'l urmăm deci cu dragoste şi bucurie! Cei bĕtrâni ieie pildă de la vrednicul paroch *Brote*, care când e vorba de înaintarea poporului lasă tóte şi pleacă, ca odinióră apostolii după Christos. Cei tineri urmeze pe tinerul şi dornicul de înaintare preot *Buzea*.. Ear' voi, iubiţi colegi învĕţători, grăbiţi sĕ dăm mâna cu tovarĕşii nostri de muncă, pentru-că la dincontră blĕstĕmul poporului ne va ajunge.

Gm.

Notă oficială.

— *Liturgier nou.* —

Retipărirea cărţilor bisericesci cu litere străbune se continuă din partea librăriei archidiecesane cu stăruinţă. După apostol, ochtoichul mic şi ciaslovul mic, s'a pus sub tipariu liturgierul, din care s'au tipărit deja până acuma 15 cóle în formatul potrivit al liturgieriului vechiu. Atragem atenţiunea preoţimii nóstre asupra acestui lucru, rugându-o, ca — întru cât are lipsă de acéstă carte rituală, — sĕ nu o procure din alte părţi, ci sĕ aştepte terminarea liturgieriului tipografiei nóstre, care se face cu îngrijirea şi eleganţa, ce face cinste tipografiei nóstre archidiecesane.

Revistă bisericéscă.

Sărutarea sântă sau a dragostei ca o parte a sântei liturgii.

Că sărutarea sântă, ca espresiune şi simbol de dragoste sântă, de pace şi împăcare, de înfrăţire şi comuniune, pe timpul apostolilor era o parte a s. liturgii, se póte presupune cu tot dreptul. Din multe locuri ale s. scripturi se face vederat, că sărutarea sântă era în us general la credincioşii timpului prim. Infăţişând sărutarea acésta dragostea frăţéscă a credincioşilor într'olaltă, fiind ea un semn vederat al coinoniei sau comuniunii creştine, caracterul ei religios este prea evident. Drept aceea nici nu putea lipsi acolo, unde se manifesta mai ales dragostea şi comuniunea acésta, adecă la s. liturgie. In timpul după apostoli se amintesce apriat sărutarea sântă ca o parte a liturgiei, vorbind de dînsa Iustin Martirul, Tertulian, constituţiunile apostolice, Ioan Chrisostom şi alţii. S. Ciril din Ierusalim esplică însemnătatea sărutării sânte în următoriul mod: Sărutarea împacă reciproc inimile şi le promite uitarea tuturor relelor. Acéstă sărutare e deci semnul împăcării inimilor şi al uitării tuturor nedreptăţilor. — Cei cari sărută documentéză că ei vieţuesc la o laltă în concordie şi dragoste frăţéscă, întipărind rugăciunei lor prin sărutare — aşazicând — sigilul valórei.

Sărutarea sfântă urma în biserica antică după ectenia la începutul liturgiei credincioşilor şi după rugăciunea preotului pentru credincioşi, deschiḑêndu-se cu ea pregătirea pentru propria sĕrbare eucharistică. *Preotul* zicea: „Pacea Domnului sĕ fie cu voi, cu toţi.“ *Poporul*: „Şi cu spiritul tĕu.“ *Diaconul*: „Sărutaţi-vĕ unul pre altul cu sărutare sfântă.“ Acestei provocări urmau toţi credincioşii. Clericii sărutau pe episcop, resp. pe presbiter; mirenii earăşi se sărutau într'olaltă bărbaţi cu bărbaţi şi femei cu femei. Copiii stăteau într'aceea înaintea altariului, fiind păziţi de un diacon, ca sĕ nu se pórte cu necuviinţă. (Const. ap. L. VIII. c. 11).

In present nu mai esistă sărutarea sântă pe timpul liturgiei. Ca o reminiscenţă a acestui act liturgic străvechiu a rĕmas numai sărutarea cu care sărută preotul darurile acoperite, când ḑice: „*Iubí-te-voiu, Dómne, tăria mea . . .*“, cum şi sărutarea cu care în acelaşi timp diaconul sărută crucea de pe orariul sĕu. Tot aşa este o aducere aminte a acestei datine vechi şi sărutarea ce se face când liturgisesc mai mulţi preoţi, cari se sărută unii pe alţii, zicênd cel mai mare: „*Christos în mijlocul nostru*“, ear' celalalt: „*este şi va fi*“. —De-şi sărutarea păcii lipsesce în liturgia de astăzi, totuşi creştinii sunt datori la provocarea diaconului: „Sĕ iubim unii pre alţii . . .“ a împlini in inimile lor aceea ce cuprind cuvintele pronunţate, a iubi pe aprópele ca pe sine însuşi.

Cât de locarea sărutării sfinte în ritul s. liturgii, apoi sărutarea acésta, ca semnul dragostei reciproce a credincioşilor, este înainte de mărturisirea credinţei şi înainte de consacrare şi comunicare fórte, potrivit înlocată avênd a ne aduce aminte, că după II. Cor. 12 fără dragoste zădarnică este credinţa şi rugăciunea, că fără ea chiar jertfa cea fără de sânge nu ne aduce vre-un folos.

(După „Candela“.

NOUTĂŢI

Sciri şcolare Pentru terminul din 28 Decembre a. c. şi zilelĕ următóre sunt admişi la facerea examenului de cualificaţiune învĕţătoresc următorii candidaţi: Nicolau Vas, Ioan Bârsanu, Georgiu Copos, Atanasiu Moţ, Emil Sămărghiţanu, Letiţia Pavel, Aron Stănilă, Romul Frateş şi Pavel Lazar.

La esamen de emendare sunt admişi candidaţii: Ioan Popica, Ioan Mardan şi Gavril Măteiaş.

Candidaţii cari nu au avut un an de practică după absolvarea cursului pedagogic, în sensul normelor din vigóre nu au putut fi admişi.

*

Post de medic comunal. Cu termin până la 20 Ianuariu st. n. (alegerea în 25 Ianuariu) e escris concurs pentru întregirea nou sistemisatului post de medic în comuna *Ilva-mare* (pretura Rodnei, comitatul Bistriţa Năsĕud). Dotaţie 2000 coróne salariu, 400 coróne relut de cuartir, şi taxele statutare pentru cercetarea bolnavilor. De la concurenţi se cere praxă de cel puţin trei ani. Petiţiunile sunt a se trimite protopretorului Dr. Hunyadi Imre în Ó.-Radna.

*

Centenarul bisericei din Câmpeni. In 6 Decembre v. (ziua sfântului ierarch Nicolae) s'au împlinit o sută de ani de la sfinţirea bisericei gr.-or. din Câmpeni. Acéstă memorabilă aniversare a fost serbată din partea credincioşilor nostri din Câmpeni prin un parastas festiv, oficiat pentru odihna sufletelor întemeietorilor acelei biserici. Cu acéstă ocasiune protopresbiterul tractului Câmpeni şi paroch al bisericei centenare, dl Romul Furduiu în predica ţinută poporului accentuând momentuositatea serbării a insistat deosebi asupra tăriei în credinţă, de care conduşi strămoşii dinainte de o sută de ani au întemeiat acea biserică. „Precum strămoşii vostri, în acele timpuri de grele ispite şi-au păstrat neştirbită drépta credinţă strămoşéscă, aşa şí voi, cei din ziua de astăzi, sĕ le fiţi vrednici urmaşi, păstrând cu sfinţenie legea şi datinile strămoşilor vostri“ — a zis protopresbiterul.

Mânecând de la tema predicei: statornicia în credinţa strămoşéscă, protopresbiterul Romul Furduiu a pus basă unui fond ce va purta numirea „*Credinţa*“, contribuind dsa 100 coróne, ear' soţie-sa Ana n. Gall asemenea 100 coróne. Menirea fondului e, ca în viitoriul îndepărtat, când se va ivi necesitatea zidirii unei biserici noue, sĕ fie întrebuinţat spre acest scop, ear' până atunci sĕ fructifice şi sĕ crésca. Tot în amintirea sĕrbării centenarului, protopresbiterul Furduiu, împreună cu soţie-sa, a dăruit bisericei un sfeşnic de argint, cu trei braţe, simbolisând credinţa, nădejdea şi iubirea, menit pentru sfântul prestol. Aducênd acésta la cunoscinţa poporului şi presentându-i sfeşnicul, protopresbiterul şi-a esprimat dorinţa, ca pre-cum în primul centenar sfeşnicul de pe prestol a fost de aramă, în centenarul al doilea iată: e de argint, — în al treilea centenar sĕ fie de aur, şi tot ca lamura aurului sĕ fie virtuţile crestinesci ale credincioşilor bisericei sĕrbătorite.

Fie, ca acésta dorinţă sĕ afle viu rĕsunete în inimile credincioşilor şi realisare deplină din neam în neam.

*

Trei doctoriţe. Până acum erau în Ungaria două doctoriţe: contesa Vilhelmina Hugonnay şi Charlotta Steinberger, dintrĕ cari coconiţa Dr. Steinberger e numită din partea ministrului practicantă la clinica din Budapesta. A treia femeie doctor e coconiţa *Lea Königsberger*, care Luni a fost promovată la gradul de doctor în ştiinţele medicale la universitatea din Budapesta.

*

Demonstraţiuni antigermane în Moscva. Ziariului *Czas* din Cracovia i-se raportéză că în Moscva a fost mare demonstraţiune antigermană la consulatul german de acolo. Emblema consultatului a fost dată jos şi murdarită de demonstranţi.

*

Rĕmăşag american. Un anume *Wats* din Louisville, aderent al partidului republican, în focul campaniei electorale s'a rĕmăşit cu un contrar democrat al sĕu, că dacă vor reuşí la alegerile comunale candidaţii partidului democrat, el îşi mâncă pălăria. Democraţii au învins, ear' republicanul Wats, ca american ce se respectă, s'a ţinut de cuvênt şi pregăţită în diferite rasoluri si-a mâncat pălăria de paie, în presenţa şi spre hazul contrarilor sĕi.

*

Din brutalităţile gendarmeresci. In comuna *Kis-Szék* din comitatul Zala executorul umbla din casă 'n casă, însoţit de gendarmi, sĕ incasseze darea. Astfel a ajuns şí la casa lui Gáspár Pál, unde numai nevasta şi copilaşii erau a casă. Femeia s'a rugat de executor sĕ aştepte până sosesce a casă bărbatul, care tocmai în causa dării plecase, ca sĕ câştige de undeva bani împrumut. N'a voit însĕ sĕ aştepte, ci a dat poruncă sĕ scótă din grajdiu caii omului. Femeia s'a pus înaintea gendarmilor, ear' acestia în loc s'o depărteze frumuşel, i-au împuns în pept baionetele. Străpunsă de două baionete, nenorocita femeie, îngrecată, a murit căḑută în curte şi încunjurată de trei copilaşi mititei.

*

Isprava unui nebun. Economul Andreiu Hobek din Mező Laborcz zilele trecute fiind atacat de nebunie, era sĕ fie dus la Budapesta în casa de nebuni. Pe cale 'l însoţea juratul satului. In cursul călĕtoriei nenorocitul a fost cuprins de accesele furibundării şi voia sĕ sară jos din tren. Juratul cerca sĕ'l liniştéscă, dar' nu biruia cu el. Nebunul a deschis uşa cupeului, juratul l'a prins sĕ nu-'l lase, dar' în lupta acésta au căḑut amêndoi întrĕ rótele trenului şi au fost striviţi amêndoi.

*

Tuberculosa animalelor. Profosorul *Koch* în congresul medical ţinut astăvară în Londra afirmase, că tubercolosa animalelor nu trece la om, deci téma de inficiare prin lapte şi carne de la vaci tuberculóse, nu are nici un temeiu. Acéstă aserţiune a fost combătută de mulţi medici renumiţi, ear' zilele trecute profesorul *Arloing* a dovedit în şedinţa societăţii medicale din Lyon („Sociètè nationale de médicine), că i-a succes sĕ introducă baccilul tuberculosei ómenilor in vaci, viţei, şi oi, şi tóte acestea au căpàtat tuberculosa.

*

Femeile în luptă pentru limba maternă. Zilele trecute femeile polone au ţinut în *Berlin* o mare adunare, cercetată de peste o miiă de femei, pentru a protesta contra acţiunii de germanisare a Polonilor. Adunarea a votat unanim următórea resoluţiune:

„Polonesele întrunite îşi esprimă simpatia lor faţă cu condamnaţii din Wreschen şi protestéză în contra unui sistem care consideră bastonul ca mijloc de instruire. Ele transmit mamelor din Wreschen recunoscinţa lor pentru crescerea religiósă-morală a copiilor lor şi se obligă de a apera ca şi dênsele din rĕsputeri drepturile naţionale şi de a-se îngriji de crescerea tinerilor, ca sĕ iésă din ei patrioţi poloni“.

*

Ştiri mĕrunte. Ministrul de comerciu a asemnat 1000 coróne ca dar de crăciun lucrătorilor cari lucréză la clădirea noului edificiu al casei reg. de pemnorare din Budapesta. — Tribunalul din Chartres (Francia) a judecat la mórte pe economul Briéres, care şi-a ucis copiii pentru a se puté căsătorí a doua-óră cu o fată. — In Barcs s'a simţit Sâmbătă nóptea cutremur de pământ cu direcţie de la nord spre sud. Mobilele de prin locuinţe au fost mişcate din loc de puterea sguduirii. — In Wiener Neustadt un papagal a muşcat de mână pe stăpână-sa Paula Seidl. De la ciocul papagalului otrăvindu-se sângele rănitei, aceea a murit în butul tuturor îngrijirilor medicale. — In apropiere de Göschingen (Stiria) un tren de marfă s'a ciocnit cu un tren de persóne; mulţi călĕtori au fost răniţi grav.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Comitetul parochial din Gelmar îşi esprimă şi pe calea acésta cea mai sinceră şi profundă mulţămită şi recunoscinţă marinimoşilor donatori, cari au dat poporului din acéstă comună un însemnat ajutor pentru zidirea casei parochiale, care fără ajutorul binefăcĕtorilor nu s'ar fi putut face, precum şi acelora cari au contribuit cu sume mai mici şi mai mari în scopul amintit, precum şi pentru acoperirea turnului bisericei.

In primul loc se esprimă deosebită recunoscinţă şi mulţămită:

a) domnului *Berivoy János*, mare proprietar în loc, care a iniţiat zidirea casei parochiale oferind şi dând gratuit 28 mii cărămiḑi în valóre de 560 coróne;

b) domnului *Dr. Ioan Mihu*, advocaţ în Orĕştie şi mare proprietar, care a binevoit a da gratuit 165 bucăţi lemn de construcţie (grinḑi, căpriori, etc.) de brad tăiat în firez, apoi 150 scânduri de podit, 40 scânduri de stucătură şi 300 laţuri, tóte în valóre de 686 coróne;

c) dómnei *Ana Adamovici*, mare proprietară în Bobâlna, care a binevoit a dărui 33 fire de goron din pădurea sa în valóre de 66 coróne;

d) domnului *Ioan I. Vulcu*, comerciant în Orĕştie, care a binevóit a dărui 3 traverse de fier în valóre de 82 cor. 72 fil.

In urma apelului trimis la adrese particulare în luna August a. c. au binevoit a contribuí pentru casa parochială şi pentru turn următorii domni:

1. Din Oraviţa de la 9 domni, cari nu doresc sĕ fie numiţi, suma de 23 cor.

2. *Dr. Zosim Chirtop*, advocat în Câmpeni 10 cor.

3. *Georgiu Negru*, amploiat în Sighişóra 14 cor. 10 fil., colectaţi de la: G. Negru 2 cor., Calipsa Şandru 2 cor., Glézsa Zakariás 50 fil., Ambrosie Rondolu 1 cor., Todor F. 1 cor., Agafia Manta 1 cor., Ion Bendorfean 1 cor., Eugen Piso 2 cor., Ioan Sociu 1 cor., Dr. Titu Perţia 2 cor., N. N. 60 fil.

4. P. O. D. *Ioan Petric*, protopop în Braşov 28 cor. 90 fil., colectaţi de la: I. Petric 2 cor., Toma Frateş, Dimitrie Pascu, D. L., Simion Theodor, Dumitru Roncea iun., Ioan I. Maximilian, Andreiu Bunteru, G. B., G. Stinghe, Niculae Furnică, Costi Orghidan, D. Eremias Nepoţii câte 1 cor., Vasilie Muntean, Th. Spuderca, T. Stănescu, Ioan N. Bidu, câte 2 cor, F. A. 3 cor., G. N., Ana Florea, N. B., I. E., câte 60 fil., N. Grădinar, N. N., N. N., Florea Pernea, câte 50 fil., George S. Bican, N. N., I. C. L. câte 40 fil., T. N. 30. fil.

5. *Vasilie Basarabă* învĕţător în Vaideiu, 13 cor. 52 fil., colectaţi de la: Vas. Basarabă, Szász Pál, Nistor Iuon câte 1 cor., Iosif Tilicea, N. N., Dănilaş Iuon, Petru Cichlu, Petru Todor, George Zaharie câte 40 fil.. Iosif Sonsol 42 fil., Ion G. Oprean, Ion Ios. George, Ion G. Socol, Ioan Petraşcu, Iosif I. Petica, Adam V. Paraschiv, Iosif Ios. Muntean, Solomon Nistor, George Stănuţ, George Albu, Petru Popa, Ioan Micu, Vasilie G. Căpêntală, Nicolae E. Picu, Iuon Ios. Balan, Ion V. Băcilă, Ion N. Picu, Ioan Popovici, Petru Ghigu, Iosif Moga, Iosif I. Bălan, Maria Terente, Vasilie Nane, Vasilie Balie, Petri Ciuciu, Vasilie Gurguiu, Vasilie S. Nedel, George Puşcă, Petru Băcilă, Iosif Bâldea, George Socol, Samson Ioaneş, Anişca Dobrean, Maria Zăpodian, Moisa Moisă, Ioan P. Ghigu, Ioan C. Iancu, Vuţa Crăciun câte 20 fil., Ion M. Cătana 10 fil.

6. Ilie Popovici, preot Sibişel 2 cor.

7. Petru Popovici, preot Sântămăria de Pétră 2 cor.

8. Ioan Fleşeriu, înv. Orĕştie 1 cor.

9. Nicolau Maniu, preot Băcăinţ 2 cor.

10. Iustin Tîrgoveţ, învĕţător Boşorod 2 cor.

11. Dr G. Tripon, adv. Bistriţa 2 cor.

12. „Cassa de păstrare (reuniune)“ Sĕlişte 10 cor.

13. „Doina“, inst. de credit şi de economii Câmpeni 10 cor.

14. Nicolau Părĕu, edificator, Orĕştie 4 cor.

15. N. N. Agnita 1 cor. 50 fil.

Tuturor marinimoşilor donatori, pe lângă adânca nóstră mulţămită, le dorim de la bunul Dumnezeu sporirea avutului, binecuvêntarea cerésca asupra rodului muncii lor şi viaţă îndelungată ca sĕ se bucure de rodul faptelor lor bune.

Gelmar, 8 Decembre st. n. 1901.

Pentru comitetul parochial:

Ioan Popovici
paroch preş. com. par.

Chirila Cezan
notariu

Pavel Parasciv şi *Bozeşan Petru*
epitropi

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Catechismul mic al bisericei ortodoxe orientale de Zaharie Boiu, protopresbiter, asesor consist. Carte aprobată de Preaveneratul Sinod archidiecesan. A doua ediţiune, Sibiiu 1901.

*

Convorbiri literare, vechia revistă literară, înfiinţată de fostul grup junimist (literar), fascicolul XII pe Decembre (anul de existinţă XXXV), a apărut cu următoriul sumariu: *G. Coşbuc:* Dante, Divina Comedie: Infernul c. XXVIII—XXX (traducere în versuri); *M. Dragomirescu:* Cinstea Ţărănéscă de G. Verga (traducere); *Boniface Hétrat*: Pax (poesie); *D. Anghel*: Populare spaniole (traduceri); *N. Iorga*: Viaţa unui metropolit de altă dată: Filaret al II-lea (studiu); *P. V. Hanes:* Corespondenţa din tinereţe a lui Mihail Kogălniceanu (urmare); *N. Iorga:* O ediţie a Hronicului lui Dimitrie Cantemir (dare de sémă); *N. Iorga*: Comunicări mĕrunte.

„Conv. literare“ apar odată pe lună în *Bucureşti*, în editura librăriei Socecu et Co. (Calea Victoriei Nr. 21) şi costă pentru Românii din Austro-Uugaria 15 coróne.

Posta redacţiunei.

Unui preot. Sub scutirea de taxe în procesele matrimoniale nu sunt înţelese spesele scaunului protopresbiteral, cari au sĕ fie suportate şi mai departe din partea celui interesat. Sub taxe se înţelege *taxa de revisuire*, care competea consistoriului, şi *timbrele* de pe sentenţă şi procesele verbale; pentru-că acum fiind procesele matrimoniale de caracter pur bisericesc, sunt scutite de timbru.

—

Membrului Abrud. Nu prea e întemeiată apărarea, pentru-că e vorba de „*posturi de onóre*“ cu cari nu sunt încopciate ḑiurne şi spese de călătorie, pe când pentru acelea la cari se face provocare sunt *sistemisate* astfel de retribuţiuni. De altcum chestia merită sĕ fie studiată şi vom reveni asupra ei, folosind cele comunicate drept informaţiune.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 657. [246] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postu'ui vacant de paroch din comuna bisericéscă Totoiu de clasa a III., se publică al II-lea concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu postul de paroch sunt cele cuprinse în cóla B. pentru completarea dotațiunei preoțesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ trimită petițiunile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis a subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Alba-Iulia, 4 Decembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Albei Iulia în conțelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 802/901 [245] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de classa III. Boholt se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu postul de paroch sunt cele fasionate în cóla B plus completarea dotațiunei preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-'și înainta cererile lor concursuale instruite conform legei în vigóre în terminul deschis subscrisului oficiu protopresbiteral, și se pot înfățișa înaintea alegĕtorilor în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre pentru a cânta respective celebra și a cânta.

Deva, 5/18 Decembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Devei, în conțelegere cu comitetul parochial.

George Romanul
protopresbiter.

Povești
pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale
de
Dr. Petru Șpan.

Se póte procura cu prețul de **1 corónă** dela

Librăria Tipografiei archidiecesane.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumnedeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . . fl. —.85
jumĕtate pânză . . „ 1.05
în piele roșie . . . „ 1.25
Ediția fină în piele négră . „ 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase . „ 3.85

Se află de vêndare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiecesane.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiecesană:

APOSTOLUL
— cu litere latine —

cu binecuvêntarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, archiepiscop și metropolit** și se află de vênzare la **Tipografia și Librăria archidiecesană în Sibiiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză négră **9·50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul
archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot și învĕțătoriu.

Prețul unui exemplariu **40 fil.**, cu Șematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

Michail Manchen

[227] 6-6 vărsătoriu de campane (clopote)

Construcțiunea cea mai nouă

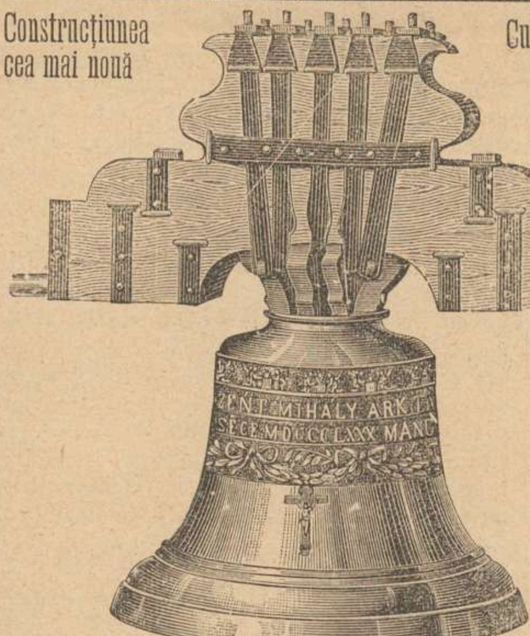

Cu sul sucitoriu

Sighișóra
(Schässburg-Segesvár)
Piața de sus Nr. 168.

Firma acésta esistă de la anul 1822 și se bucură de un renume bun; se recomândă deci tuturor comunelor bisericesci pentru a **lifera și repara clopote** de tótă mărimea cu coróna de stejar ori de fer legat; face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuesc și în depărtare. Clopote mai mici sunt totdéuna gata. Solvirea prețului se primesce și în rate.

La **Librăria Tipografiei archidiecesane din Sibiiu** se află de vêndare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvêntarea Inaltpreasânției Sale Domnului **Ioan Metianu**, archiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoștnița de tóte zilele. — Polunoștnița Sâmbetei. — Rênduéla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rênduéla Obedniței. — Ciasul al nouĕlea. — Rênduéla Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierei, Bogorodicînele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste sĕptĕmână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rênduéla Sinacsariului. — Bogorodicînele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinacsariul pe tóte lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începênd cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplicare despre rubricele Păschăliei și folosirea acelora. — Insemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscresnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 40 fil., legat în piele roșie cu copcii 4 cor.

Op premiat de Academia Română.

Semințe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Prețul fieărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vêndare la **autorul** și la

Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 141 Sibiiu, Marți 18/31 Decembre 1901 *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **strĕinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 31.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douĕ ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Greutăți.

Sibiiu, 30 Decembre n.

Tot mai mult ies la ivélă greutățile cari stau puse în calea reînoirii pactului vamal-comercial, esistent dela dualism încóce, întrĕ cele dóuĕ părți ale monarchiei nóstre. Și greutățile sunt atât de mari, învingerea lor atât de dubiósă, în cât cercurile competente nu se mai gândesc sĕ le delăture, ci își bat acum capul cu aflarea unui espedient, unei căi potrivite, pe care sĕ se pótă face eșirea din încurcătură *prin legarea unui nou provisoriu*, amânându-se de nou resolvarea definitivă a chestiei pentru vremuri mai bune.

Greutățile vin, cum se știe, din ceealaltă parte a monarchiei, din Austria. Guvernul austriac e atât de convins despre respingerea pactului din partea reichsratului austriac, în cât nici nu 'l va presenta spre votare, ear' și dacă îl va presenta, nu va aștepta resultatul votării, ci va disolva parlamentul înainte de a puté respinge acesta pactul. Pentru-că un vot negativ, dat asupra pactului, încurcă lucrul și mai rĕu, atât de rĕu, în cât nu mai póte fi îndreptat. Pe când așa, prin împedecarea respingerei compromisului tot mai rĕmâne speranța că odată va puté fi compus un parlament austriac care sĕ'l voteze.

Pentru Austria póte sĕ fie bine așa, dar' nu e bine pentru Ungaria, și de aceea gazetele maghiare sunt fórte îngrijorate de sórtea pactului.

Pentru țeara nóstră situația e aceea, că ținêndu-ne strict de literile legii, nu putem lega pactul decât numai cu Austria *constituțională*. Și oposiția parlamentară amenință de pe acuma, că nu va permite sĕ se facă abatere de la literile legii, ceea ce însemnéză, că va duce luptă desperată și ea în contra pactului, când va fi pus în discuție în parlamentul ungar, ba va recurge póte și la arma obstrucției, numai pentru a-i împedeca și aici votarea. Astfel se pot nasce apoi și la noi greutăți, mai mari chiar de cât cele ce vin din ceealaltă parte a monarchiei.

Chestia e de altcum viu discutată în presa magiară decând guvernamentalul *„Magyar Nemzet"* a ținut sĕ dee publicității părerea prim-ministrului *Széll* în casul regretabil că în Austria nu s'ar puté nici-decum intruni condițiunile, sub cari s'ar puté pune de nou basele administrării intereselor comune ale țerilor dualiste, — care părere ar fi următórea:

— „Cât timp se menține în Austria regimul constituțional și numai în activitatea mecanismului statului intervin perturbațiuni trecĕtóre; cât timp dincolo nu se lucréză contra basei stabilite în 1867, ci numai în urma neînțelegerilor interne se produce o incapacitate de muncă, — basa legii din 1867 nu e distrusă și trebue sĕ ne îngrijim numai de *o lege pentru cas de nevoe*, care ar fi chemată sĕ apere interesele țerii și ale monarchiei în spiritul legilor din 1867. Nici o eventualitate, ori-cât de gravă, nu ne-ar găsi astfel nepregătiți."

Ar fi deci vorba de o nouă *formulă*, care sĕ facă posibilă intinderea provisoriului până la vremea când se va puté discuta pe cale parlamentară pactul și în ceealaltă parte a monarchiei. Dar' întrebarea e, că statele străine, cu cari monarchia nóstră stă în raporturi contractuale, se vor învoi sĕ reînoéscă convențiunile comerciale, cari espiră în curênd, cu o Austro-Ungarie, în care esistă neînțelegeri interne economice? In cas negativ pactul apoi e ingropat pentru totdéuna.

Dar, că ce va fi, se va vedé. De ocamdată ne mărginim a constata faptul, că compatrioții nostri magiari încep a vení tot mai mult la convingerea, că uniunea vamală cu Austria e o necesitate mare pentru ei, și se vede că i-ar durea fórte mult, dacă nu s'ar puté afla calea potrivită pentru a o face posibilă și pentru viitoriu.

Bine și frumos. Numai cât era mult mai bine și mai frumos, dacă veneau mai de mult la convingerea acésta, și prin o atitudine mai corectă și mai conciliantă față de cei de dincolo, căutau sĕ evite din vreme greutățile, cari astăzi le inspiră atâta temere că nu vor puté fi învinse. Și preste tot, ar face bine compatrioții noștri de buze magiare (vorba lor), dacă n'ar mai provoca greutăți nici în alte chestii în cari sunt interesate și alte popóre, pentru a nu mai da de pedeci la resolvarea lor. Căci greutățile sunt ușor de provocat, dar' greu de delăturat, cum s'au putut convinge acum cu chestia pactului.

„Libertatea."

Acesta este titlul unui ziariu nou românesc, al cărui prim numĕr ni-a sosit astăzi.

Ziariul *„Libertatea"* e fondat de un grup de tineri români, veniți la convingerea, că situația politică a națiunei române din țerile corónei ungare se agravéză pe zi ce merge, un fapt, în fața căruia nu mai póte remâné nimeni nepăsătoriu, ci dator este fie-care Român sĕ caute modalitățile cu ajutorul cărora *„sĕ vedem de nou pus în funcționare partidul național român"*.

In direcția acésta va lucra *„Libertatea"*, pregătind terenul *„pentru zile mai bune de mișcări politice"* pe séma poporului român din patria acésta.

Intru ajungerea scopului *„Libertatea"* și-a precisat următoriul program:

— „Vom fi aprigi propagatori în popor ai principiului *de activitate viuă*:

1. față de afacerile sale *în comună*, învĕțându-l cari sunt drepturile și datorințele lui de cetățean și contribuabil, ca sĕ se știe folosí de ele;

2. față de *comitat*, stăruind sĕ se organiseze *cluburi comitatense și cluburi cercuale*, capabile de o activitate viuă;

3. față de *parlamentul țerii*, instruând poporul asupra dreptului seu de alegere, a folóselor sau pagubelor folosirii sau ne folosirii acestui drept. Ascultând de glasul convingerii intime cum și de glasul timpului, vom stărui in fóie, ca și în sfaturile conducĕtorilor politici, ***pentru schimbarea tacticei de pasivitate față de parlament în activitate.*** Accentuăm însĕ sus și tare, că convingerile nóstre le vom validita *numai în cadrul organisațiunei nóstre de partid*, în consecință vom respecta principiul majorității, supunêndu-ne hotărîrilor aduse de ea".

Ziariul *„Libertatea"* stă pe basa programului național și a hotărîrilor conferențelor naționale, câtă vreme acestea rĕmân în ființă. Admite însĕ discuția obiectivă *întru revisuirea*, nu numai a hotărîrilor conferențelor naționale, ci chiar *și a programului național*, întru cât se arată necesitatea de *„a le aduce în consonanță cu spiritul și trebuințele* timpului".

Ziariul *„Libertatea"* care apare în *Orăștie*, odată pe sĕptĕmână, Sâmbăta, a acceptat deci întru tóte principiile politice de cari e condus ziariul nostru, stă pe aceeași basă, singură posibilă pentru a eși din impasul în care a ajuns partidul nostru național, de aceea îl salutăm cu bucurie, ca pe un nou și viguros tovarăș de muncă grea, întru repararea greșelilor din trecut.

Fie deci binevenit!

Un autograf al Monarchului.

In ajunul sĕrbătorilor catolice M. Sa monarchul a adresat ministrului comun de esterne, contelui *Goluchowski*, un autograf preaînalt, prin care îl aviséză, că venitele opului *„Austro-Ungaria în cuvinte și tablouri"*, inițiat de rĕposatul moștenitoriu de tron *Rudolf*, le donează în scopul zidirei unui palat pe séma *academiei consulare*, esistentă de câțiva ani, în locul academiei orientale de mai nainte.

Autograful e următoriul:

— „Iubite conte Goluchowsky! Lucrarea inițiată de rĕposatul meu fiiu Rudolf la 1884 *„Austro-Ungaria în cuvinte și tablouri"* s'a terminat deja.

Cu mulțămire am luat cunoscință, că acéstă operă a pătruns în cercuri largi și că prin acésta s'a contribuit la rĕspândirea cunoscințelor și iubirei de patrie, atât la populația țĕrilor repre-

---

FOIȘÓRĂ

Englezul

de **Charles Foley**.

Sujetul conversației nóstre din séra aceea fusese esclusiv însușirile caracteristice ale anglo-saxonilor, în firul căreia Gilbert — care în butul repețitelor nóstre rugări de a ne povesti pățaniile lui de la Marea-Gheţósă, până atunci nu rostise nici un cuvênt, — în sfêrșit a 'nceput sĕ povestéscă astfel:

— Tóte cele ce până acum le spuserăți, nu sunt noutăți pentru mine; acum însĕ am sĕ vĕ povestesc eu o întêmplare, drept că destul de banală, dar' — carea totuși caracteriséză fórte bine rasa anglo-saxonă. De altcum judecați apoi voi înși-vĕ asupra ei!

Inainte cu trei ani călĕtorisem prin Norvegia. După ce-mi isprăvisem afacerile în Bergen, m'am hotărit sĕ merg în sus spre nord, până la gurile rîului Varna, și acolo curat numai din pasiune boeréscă sĕ mĕ pun la pescuit de salomi. Era tocmai începutul primăverii, va sĕ zică: ghiața începuse deja a se topi pretutindenea, pe care timp pescii, goniți de valuri, de rogulă 'și caută refugiu în rîuri. Cineva mĕ sfătuise încă aici a casă, sĕ cercetez acolo pe un pescariu bĕtrân lapplandez, care 'mi va da apoi inviațiunile de lipsă. Cel dintâiu lucru mi-a fost deci sĕ caut pe bĕtrânul, care când m'am dat jos din „Pulke", o sanie de formă bizară, m'a condus amical în coliba sa, unde apoi am și locuit vreme bunișóră.

Afară de mine mai era acolo un englez tinĕr, de statură înaltă, frumos și din clasa socială inteligentă; turist ca și mine, și cu tóte că observa atitudine fórte rece și reservată, totuși l'am îndrăgit deja la prima vedere. Bĕtrânul pescariu totdéuna era 'n jurul nostru gata sĕ ne servéscă, în timp ce noi, șeḑênd față 'n față, gustam cu multă poftă fripturile reci pe cari apoi le udam cu lapte de cerb, cu bere, ori cu țuică; chiar și de durmit durmiam unul lângă altul, pe blane de cerb ori de câne. Și Englezul acesta totuși nu voia sĕ steie de vorbă cu mine. Zadarnic mĕ trudeam sĕ încep conversație cu el; dînsul se arĕta neapropiabil, și băgasem de sémă că nici nu știe franțozesce. Dar' ori-cât de ofensătóre era pentru mine acéstă rigidă indiferență acolo în pustietățile acelea — unde de altcum nimic nu ar fi fost mai firesc lucru, de cât împrietinirea grabnică, — eu totuși luam lucrul din partea hazlie a lui, până în ziua când acéstă nepăsare și lipsă de simț a trecut peste marginile egoismului în câtva totuși admisibil la óre-care om.

Intr'o diminéță, când plecaserĕm la pescuit — spre care scop de regulă bĕtrânul nostru pescariu ne pregătea mrejile, — înaintam tocmai pe o cărărușă îngustă, de marginea căreia era abisul văii Varna. Englezul era în urma mea. Sub piciórele nóstre, în adâncime, alerga săltăréță printrĕ stânci valea, care în urma ploilor era umflată și formând dese cataracte buia de pe cósta piezișă peste bulvanii de stânci.

Din nebăgare de sémă am pășit rĕu și deodată mĕ vĕd numai rostogolindu-mĕ pe cóstă 'n jos. Respirația 'mi încetase, inima nu-mi mai bătea; cugetând la mórtea sigură ce mĕ aștepta, în desperația mea am dat un țipet de grózā și, în teribila-mi spaimă, am închis ochii. Dar' chiar și 'n rostogolirea acésta spre mórte sigură instinctul de viéță 'mi era totuși mai puternic de cât inerția provocată de frica morții. Involuntar mi-am întins brațele și spre norocul meu, cu sforțare desperată m'am prins de cotorul unei plante puternice. In aceeași clipă pipăind și cu piciórele, am simțit sub ele un colț de stâncă, pe care apoi m'am înțepenit bine și am putut apoi sĕ mĕ prind de o créngă de mestécăn Atunci mi-am deschis ochii și am resuflat una lungă.

Privind apoi în sus, vĕd că Englesul meu își umple liniștit pipa, apoi că dă sĕ și-o aprindă.

Pe mine abia m'a învrednicit de o clipire scurtă, și cu trup cu suflet își ținea ațintită atenția la chibritul aprins, pe care cu mare liniște sufletéscă 'l ținea asupra pipei. Chibritul însĕ s'a stîns. Și-a aprins deci altul și acum și-l apăra cu amêndóuĕ palmele contra vêntului, și încetinel, cu atențiune deosebit de mare și-l ducea tot mai aprópe de pipă. După ce și-a aprins pipa a aruncat chibritul, a călcat pe el și a 'nceput apoi sĕ fumeze cu multă poftă. Apoi a privit în jos spre mine, eu însĕ nici nu-mi puteam închipui că ce voesce. Tocmai în clipa aceea 'mi fixasem piciórele pe colțul de stâncă. Eram salvat. Cu mare precauțiune m'am urcat până pe vêrful stâncii și acolo ridicându-mĕ 'n picióre, cu aceeasi flegmă englezéscă i-am aruncat și eu o privire desprețuitóre și am plecat apoi înainte, în timp ce el îmi urma.

(Va urma.)

sentate în Reichsrath, cât şi la cea din ţĕrile corónei sfântului Stefan.

Alăturea cu cunoscinţele despre patrie, tinerimea trebue însĕ sĕ cunóscă şi ţĕrile şi popórele străine, şi fiind-că academia consulară este chemată a promova aceste cunoscinţe în prima linie, mĕ simt îndemnat a oferi venitul ediţiunei germane a publicaţiunei amintite drept contribuţie pentru zidirea unui edificiu pentru academia consulară, esprimându-mi tot-odată dorinţa, ca cugetul patriotic, care a călĕuzit pe întemeietorul acestei opere, sĕ fie întărit prin presenta donaţiune.

In consecinţă transpun averea activă a acestei întreprinderi literare, care actualmente se află sub comptabilitate separată ca aparţinĕtóre fondurilor mele private, cu bilanţul ce se va constata în ziua de 31 Decembre 1901 — cu escluderea desemnurilor originale şi a foilor artistice — împreună cu obligaţiunile, ce se vor afla în sarcină, în proprietatea Ministeriului de esterne, şi voiu da ordinele necesare în privinţa acésta directorului general al fondurilor mele, baronul de Chertek. Viena, 23 Decembre 1901. *Francisc Iosif* m. p.“

Biserica din Mikóujfalu.

Prinos de recunoscinţă binefăcĕtorilor ei.

— Decembre, 901.

Recunoscinţa binefacerilor primite e una dintrĕ cele mai frumóse virtuţi. Indemnaţi de acéstă virtute, credincioşii bisericei nóstre din *Mikóujfalu*, prin graiul subcrisului vin a-şi esprima, în préjma marilor sĕrbători ale nascerii Mântuitoriului, şí în publicitate mulţămită şi recunoscinţă tuturor marinimoşilor creştini, cari prin dărnicia lor li-au făcut posibil sĕ laude pe Domnul Măririlor în lăcaş vrednic de Sfinţenia Lui.

Disparentă enclavă în massa de străini, întrĕ cele trei comitate secuesci: Treiscaune, Ciuc şi Odorheiu, credincioşii nostri din Mikóujfalu în cursul veacurilor îşi uitaseră limba dulce strămoşéscă şi numai biserica dreptmăritóre a Rĕsăritului îi mai ţinea în legăturile familiei neamului românesc.

Lăcaş în care sĕ preamărim pe Tatăl ceresc, aveam însĕ o bisericuţă de lemn la marginea drumului, vechiă, dărăpănată şi object de batjocură pentru străinii cari în calea spre băile de la Tuşnad, Malnaş şi Bálványos vĕdĕnd'o, totdéuna făceau observarea batjocoritóre: „látszik, hogy oláh templom“. Pentru a lua bêrfitorilor prilejul de a mai face asemenea observări, dar' şí de altcum vĕdĕnd şi noi, că bisericuţa nu mai e corĕspundĕtóre exigenţelor timpului, încă în 1876 projectasem zidirea unei biserici noue, de pétră. O întreprindere acésta riscată, de óre-ce averea bisericei abia făcea 256 fl., ear' parochienii tocmai pe timpul acela perdĕnd un mare proces contra contelui Mikó pentru drepturile avute la păşunit şi pădurărit, şi rĕmânĕnd numai cu dreptul de a-şi *rĕscumpĕra* locurile de arătură şi cositură, se îngroziau de cheltuelile împreunate cu zidirea bisericei; mai ales, că prin perderea dreptului de păşunit şi pădurărit şi-au perdut şì principalul isvor de câştig: economia de vite, de care erau vestiţi pănă prin cele mai depărtate ţinuturi.

Intrĕ aceste împrejurări nu puteam conta la jertfe în bani de la parochienii mei, cel mult, că vor da ajutoriu la lucru şi vor căra materialul. Imi propusesem însĕ, că ori zidesc biserică nouă, ori părăsesc comuna. Dar' Domnul ajută pe cei cari umblă în voile Lui. Mi-a dat şi mie ideia de a cere ajutoriu de la *Majestatea Sa bunul nostru monarch* Fără a spune cuiva, am înaintat la locul preaînalt rugarea, şi spre nespusa bucurie a nóstră ni-s'a dat un ajutoriu de *200 fl.*, despre ce fuseserăm încunoscinţaţi prin autoritatea bisericéscă superióră (Nr. pres. 2704/878). Acésta sumă ni-a fost pocinogul la reuşita întreprinderii nóstre. A doua rugare a fost la *guvern*, de unde prin încuviinţarea Preavenerabilului Consistoriu am căpĕtat *600 fl.*

Ceva basă aveam deci. Am făcut prin un architect planul şi l'am înaintat Preav. Consistoriu spre aprobare. Ni-s'a lăudat zelul, ni-s'a aprobat planul, dar' .... concesiunea pentru începerea zidirii ni-s'a condiţionat de la dispunerea de întréga sumă de 6800 fl., cât arĕta preliminariul de spese. Ear' noi abia aveam circa 1300 fl!

Se părea deci, că tóte resultatele îmbucurătóre de pănă aci zadarnice au fost. Căci de unde, şi când vom puté completa suma pănă la 6800 fl?!

Şi earăşi ne-am pus pe chibzueli şi consfătuiri şi ne-am obligat toţi parochienii, ca fie-care familie sĕ câştige şi aducă ½ stângin de pétră, adunând astfel 50 stângini; apoi sĕ dăm la facerea cărămiḑii lemnele, paiele şi năsipul, prin ce miia de cărămiḑi ne-a costat numai 3 fl. Pentru lemne am întrevenit la contele Mikó Benedek, care nile-a dat din pădurile sale, cu 50 fl. în loc de 400 fl. cât ne-ar fi costat după preliminariul de spese. De sine înţeles, că parochienii înşi-şi le-au tăiat din pădure şi le-au cărat la locul zidirii.

Astfel, în primăvara anului 1879 am demolat bisericuţa cea vechiă şi am început zidirea noului Sion. Abia ajunseserăm însĕ cu zidirea pănă la feresti şi bani nu mai aveam nici un cruceriu .... Alt nĕcaz, alte îngrijorări şi temeri, că nu ne vom vedé realisată datorinţa nici-când.

Ne mai avĕnd alt modru de a ne ajuta, am esoperat de la dl protopresbiter Ioan Petric o recomandaţie, ca sĕ pot colecta pe la Românii din Braşov şi jur. Pe lângă actul de recomandare dl Petric ni-a dat şi sfatul, ca sĕ înaintăm o rugare la comitetul *bisericei Sf. Nicolae* din Braşov. La acéstă rugare ni-s'a votat un ajutoriu de 100 fl, ear' a mână cu recomandarea d-lui protopresbiter Petric am colectat: de la dl *Tache Ionescu* 90 fl., *Diamandi Manole* 30 fl, Dimitrie Ienciovici 30 fl., *D. Eremias* 55 fl., George B. Pop 15 fl., *G. Bómbă* 5 fl., *Alecu Orgidan* 1 fl., *dómna Gidófalvi*, (română) 40 cr.

Mulţămiţi cu acest frumos resultat al colectării nóstre, numai dela cunoscuţi; în Braşov nu am mai colectat.

(Va urma).

Din învĕţăturile „pocăiţilor“

II.

(i-br) Din broşura Nr. 20 *Schimbarea Sabatului* (*Change* of *Sabbath*), publicăm:

1. Ce trebuia sĕ aducă mântuitoriul naţiunilor, după făgăduinţă.

Iată servul meu, pe care-l sprijin; alesul meu, întru care binevoesce sufletul meu. *Pus'au spiritul meu preste dînsul*, va rĕspândi *dreptul* întrĕ naţiuni“ Isaia 42,1.

2. Cum trebuia sĕ rĕspândéscă dreptul?

„Trestia sdrobită nu o va sfărâma, nici nu va atinge mucul, ce se trece; va rĕspândi dreptul după *adevĕr*“ vers 3.

3. Cum trebuia sĕ devie legea printrînsul?

„Plăcutu-ia lui Iehova din mila sa, ca legea sĕ se mărescă şi măréţă sĕ fie“ vers 21.

4. Ce zice deci mântuitoriul despre acela, care s'ar atinge într'un chip óre-care de legea lui D-ḑeu?

„Deci cel-ce va desfiinţa una din aceste ordini mai mici, şi va învĕţa altfel pe ómeni, se va chiema mai mic în împĕrăţia ceriurilor“ Mat. 5, 19.

Notă Th. *Schaff* spune întrĕ altele, că legea Sabatului formézä partea integrantă a iubirei cătră D-zeu, care iubire este sufletul şi resumatul întregei religiuni şi virtuţi şi póte fi scósă tot atât de puţin din sfântul numĕr de zece — numĕr simbolic al armoniei şi perfecţiunei — ca şi fie-care din celelalte ordine ale lui D-zeu. Micşorarea ei nu este deci nimic altceva decât mutilare, şi acésta nu a unui sistem de legislaţie sau morală omenéscă, ci *mutilarea desăvêrşitei legi morale a lui D-zeu.*

5. Ce prezice puterea simbolisată prin cornul cel mic?

„*Şi va vorbi cuvinte asupra celui Preaînalt*, va urmări pre sânţii celui Preaînalt şi *va cugeta sĕ schimbe timpurile şi legile* şi sânţii se vor da în mâna lui pănă la un timp, la timpuri şi jumĕtate de timp“. Dan. 7,25.

„Biserica a mutat serbarea Sabatului pe Duminecă din propria-i putere şi fără scriptură“. (Dr. Eck „Despre autoritatea bisericei“).

6. Ce spune, faţă de acésta, confesiunea din Augsburg despre biserica romană?

„Astfeliu se mărturisesce că Sabatul a fost preschimbat în Duminecă, *contra celor zece porunci*, pentru-că au găsit acésta de cuviinţă, şi nici un esemplu nu este aşa de slăvit ca transformarea Sabatului; prin acésta vor sĕ arete, că puterea bisericilor e mare, de vreme-ce ea disposéză cu cele ḑece porunci şi a schimbat ceva din ele“ (Art. 28).

7. Cine a emis cea dintâi lege a Sabatului?

„Cea dintâi disposiţie legală pentru sĕrbarea odichnei de Duminecă a fost emisă de Constantin cel Mare. Dar' şí acésta dintâi *lege poliţienéscă* a Duminecei din anul 321, *nu era basată pe legile Sabatului* din vechiul testament, ci numai pe aceea, că ḑiua Duminecei trebue sĕ fie sfinţită şi distinsă ca o sĕrbătóre (Enciclopedia reală a lui Herzog ed. 2 art. Sonntagsfeier).

8. Cum sună acésta lege?

După cum urméză: „Toţi judecătorii şi locuitorii oraşelor, asemenea şi lucrătorii tuturor artelor, trebue sĕ se odichnéscă în ḑiua venerabilă a sórelui. Agricultorii însĕ pot sĕ se ocupe în tótă libertatea cu lucrarea pămêntului. Căci se întêmplă adese-ori că nici într'o altă zi câmpurile şi viile nu pot fi lucrate mai comod de cât în acésta. Acest avantagiu deci, pe care provedinţa ceréscă însĕşi 'l oferă, nu trebue sĕ se pérdă cu ocasiunea unui timp aşa de scurt.“

9. Ce hotărîre a luat consiliul din Laodicea în privinţa Sabatului?

„Ca creştinii sĕ nu judaiseze, nelucrând Sâmbăta, ci sĕ lucreze în acésta ḑi; ziua Domnului însĕ sĕ o onoreze cu deosebire, şi dacă e posibil sĕ nu lucreze în acéstă zi ca creştini. Dacă însĕ vor fi aflaţi ca judaisti atunci sĕ fie escluşi dela Christos.“

10. Ce deduce biserica *romană* pe basa schimbărei Sabatului?

Puterea ei de a face şi alte inovaţiuni.

In *Scheffmachers Kontroverskatechismus*“ găsim: Intrebare: Cum probezi tu mai departe, că biserica are dreptul de a ordona zilele de sĕrbătóre. Rĕspuns: Dacă biserica nu ar avé acest drept, atunci ea nu ar fi ordonat serbarea Duminecii în locul Sabatului.

11. Cui îi dă cineva în adevĕr ascultare?

„Au nu ştiţi, că dacă *vĕ faceţi cuiva servi*, spre a-l asculta, servi sunteţi aceluia, *pe care'l ascultaţi*“. Rom. 6.16.

12. Cum numesce mântuitoriul serviciul divin, care nu este după legile lui Dumnezeu.

„Dar în ***zadar*** mĕ adóră, *învĕţând învĕţături, ce sunt ordine omenesci*, Mat. 15,9.

13. Ce deosebire este întrĕ *Ilie* şi ceilalţi profeţi din timpul seu?

„Atuncia zise Ilie cătră popor: *Numai eu am rĕmas* profet al lui Jehova, ear' *profeţii lui Baal sunt patrusute cinciḑeci de bărbaţi*“. 1. Reg. 18.22.

14. Care a fost Baalul vechilor popóre, căruia i-au servit şi Ebreii despărţiţi?

„*Baal* este ca moloch şi Kamosch, cari sunt nume diferite pentru aceeaşi divinitate, adecă *zeul sórelui*“.

15. Ce îndemnare a adresat Ilie poporului?

„Şi se apropia Ilie de tot poporul şi zise: *Pănă când veţi schiopeta! Dacă Iehova este D-zeu, urmaţi-l pre dînsul*, ear' dacă Baal, urmaţi pe acesta. Şi poporul nu rĕspunse lui nici un cuvênt“. 1 Reg. 18,21.

Notă. Când cineva devine servul aceluia, căruia îi dă ascultare şi ascultă ordinile bisericei romane, sciind, că ele vin dela acésta, *nu va fi el óre privit ca servul acestei biserici, în loc de serv al lui D-zeu?* Cât de potrivite sunt deci cuvintele lui Ilie pentru aceia, cari află, de unde provine Dumineca cu mica schimbare. „*Cât timp veţi schiopeta pe două părţi?* ***Dacă Domnul este D-zeu, atunci urmăriţi-l pe dînsul; dacă biserica romană este, atunci urmaţi-i ei***“.

P. t. domni cari sunt încă în restanţă cu abonamentul la ziariul nostru, sunt recercaţi respectuos, sĕ binevoéscă a-şi achita restanţele în cel mai scurt timp, — spre a evita alte inconveniente.

Administraţiunea.

Revistă esternă

Rĕsboiul Burilor. Aprigul *De Wett* a făcut lumii o mare suprindere de crăciun: în 24 Decembre a avut o strălucită învingere asupra óstei engleze, luând cu *asalt* tabĕra colonelului Firman în apropiere de Tweefontein. Despre acéstă ruşine a óstei engleze însuşi Kitchener a raportat la Londra, esprimându-şi temerea, că perderile engleze vor fi fost considerabile. Sigur, pentru-că după cum vestesc telegrame din alt isvor, *patru companii de soldaţi şi două tunuri au căzut în mânile Burilor*, ba unele rapórte admit chiar posibilitatea, că aceste patru companii au fost chiar nimicite.

„Daily News“ publicând telegrama lui Kitchener face observarea, că acéstă telegramă a bună sémă va schimba disposiţia şí a acelora cari insistă pentru continuarea rĕsboiului. Tot în direcţia acésta raportézä şi o telegramă din Londra dto 27 Decembre, că în ultimul consiliu de ministri s'a hotărit abandonarea politicei de necondiţionată capitulare a Burilor. Guvernul voesce cu ori-ce preţ sĕ creeze până la încoronare situaţie suportabilă în Africa de sud. Se svonesce chiar că şi împĕratul Vilhelm nisuesce sĕ-şi validiteze în acéstă direcţie influinţa sa la curtea din Londra.

Despre disposiţia Burilor mărturisesce de ajuns învingerea din 24 Decembre (pe lângă alte succese strategice de însemnătate mai secundară) şi comunicatul Agenţei Nederland (Haga) dto 27 Decembre, prin care tóte ştirile despre pretinse iniciări de tratative de pace din partea Burilor le declară resultatul unei campanii conduse isteţ cu scop de a presenta splendidă situaţia Englezilor în Africa de sud. Faţă cu acéstă campanie agenţa declară, că întocmai cum înainte de isbucnirea rĕsboiului, aşa şi acum Burii voesc pace, stau însĕ şi acum neclintiţi pe lângă hotărirea, că *numai ofert de pace onorabilă primesc, care sĕ le garanteze deplina lor independenţă şi sĕ acórde amnestie insurgenţilor din Capland.*

NOUTĂŢI

Despărţĕmentul Sibiiu al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român“ şi-a ţinut eri adunarea generală în Sibiiu, în localul casinei române. Din causa dór' a timpului nefavorabil, ploios, dintrĕ membrii esterni nu a participat nici unul. Astfel adunarea s'a ţinut numai cu membrii din Sibiiu ai despărţĕmêntului. După discursul de deschidere rostit de directorul despărţĕmêntului, dl protopresbiter I. Papiu, şi după cetirea şi luarea la cunoscinţă, respective aprobarea raportului comitetului şi raţiociniilor pe 1900 şi 1901, urmând a se face noua constituire directorul I. Papiu rógă adunarea sĕ nu mai reflecteze la persóna sa, motivând acéstă rugare cu agendele multe împreunate cu oficiul seu, ear' dl Parteniu Cosma, propunĕnd a fi aleşi în noul comitet membri cari sĕ nu fie totodată şì membri în comitetul central şi astfel sĕ aibă timp a lucra mai intensiv în interesul despărţĕmêntului, — adunarea alege cu aclamaţiune: director pe advocatul *Dr. Liviu Leményi*, ear' membri în comitet pe asesorul consistorial Mateiu *Voilean*, protonotariul comitatens Stefan *Stroia*, profesorul seminarial Dr. George *Proca* şi pe coreferentul Lazar *Tritean*.

Raportul comitetului îl vom publica în numĕrul viitoriu.

*

Protopresbiterul Aradului. In şedinţa plenară de Joi, 26 Decembre n., consistoriul din Arad a întărit protopresbiter al tractului Arad pe *Vasilie Beleş*, fost până acum protopresbiter al tractului Radna. Instalarea se va face la 1 Ianuariu st. v. Cum se ştie, la alegere majoritatea voturilor o avuse concurentul Iancu Stefănuţ, care însĕ şi-a retras concursul.

*

60% dare suplementară. După desbaterea de aprópe patru zile budgetul oraşului *Murĕş-Oşorheiu* pe anul 1902 a fost votat cu 553.548 corónе 72 fileri cheltueli şi 434.698 coróne 95 fileri venite. Deficitul de 119.459 coróne 77 fileri va fi acoperit prin dare suplementară (arunc) de 60% după darea directă.

*

„Drapelul“ — de trei ori pe sĕptĕmână. „Drapelul“ din Lugoj anunţă că amĕsurat hotărîrii luate de fundatorii sei în adunarea ţinută în Biserica-albă în 25 Decembre n., cu începere de la 1 Ianuariu st. v. 1902 va apăré de *trei-ori pe sĕptĕmână.*

*

„Reuniunea Română de musică din Sibiiu“ va da — precum aflăm — Sâmbătă la 4 Ianuare 1902 un *concert* în sala de la *„Musikverein“*. Programa şi alte detailuri vor urma într'un numĕr proxim.

*

O representaţie teatrală scandalósă. Luni avea sĕ se deie la „Teatrul Naţional“ din Budapesta a 150-a representaţie a tragediei lui Madách *„Tragedia omului“*, o piesă pe care istoria literaturii magiare o pune în fruntea tuturor productelor dramatice, de câte dispune până acum literatura magiară; ba chiar alăturea cu *„Faust“* al lui Göthe. Şi s'a întêmplat totuşi că Luni representaţia s'a dat în teatru gol; nu era public aprópe de fel. Ear' representaţa însaşi a fost sub tótă critica. „Magyarország“ scrie despre ea astfel: „. . . . . O representaţie ca acésta aici peste tot nu am mai vĕḑut“ . . . . . „In Eva Serenei Fáy e cu mult mai multă sirguinţă de cât trezire de ilusii. Luciferul lui Gyenes e incolor, plictisit. Artistul acesta seceră lauri de tot pe alte terenuri, pentru interpretarea spiritului ştiinţei cerem mai multă ştiinţă şi mai mult spirit. Adam — Pálfy. E séra de crăciun: pe pămênt pace întrĕ ómeni de bunăvoire. Nu tragem la îndoélă că Pálfy e domn de bunăvoire, sĕ 'l lăsăm deci în pace! Despre inferioritatea arangerii, despre norii ce atârnau ca nişte sdrenţe, despre poporul ce-ţi trezia milă, s'ar puté scrie elegii. Elegie despre întrégă representaţia, despre teatrul acesta, despre spiritul acesta, care e pitic de a se ridica până la Madách, şi temerar de a prăda interesarea atât de preţiósă şi atât de greu de cucerit, faţă cu cea mai mare comóră a literaturei nóstre naţionale“. —

Şi „Teatrul Naţional“ e teatrul de frunte al Magiarilor, subvenţionat din cassa statului şi cu cei mai buni actori!

*

Pentru reducerea competinţelor de transcriere. Camera comercială şi industrială din Budapesta în şedinţa sa din sĕptĕmâna trecută a acceptat propunerea făcută de membrul Vilhelm Müller, conform căreia camera sĕ facă demersurile necesare pentru reducerea competinţelor ce sunt a se solvi erariului în casuri de transcriere a averilor (aşa numitul provent), dacă nu în general, pentru întrégă ţéra, apoi cel puţin pentru Budapesta. Propunerea e motivată cu desvoltarea exigenţelor economice şi de circulaţiune.

*

Alegere dietală nouă — la Abrud. *Dr. Ebergényi* Sándor, ales deputat dietal în cercul Abrudului, fiind numit secretariu ministerial în ministeriul de interne, post incompatibil cu deputaţia, a renunţat la mandatul de deputat. Astfel cercul Abrudului va avé în curênd sĕ alégă alt deputat.

*

Rĕsbunarea adulteriului. Ioan Baran din Perşani anul trecut a prins pe soţie-sa în flagrant delict de necredinţă. Nu a făcut omul cértă şi scandal, ci drept pedépsă a interḑis soţiei necredincióse de a mai mânca la masă cu el şi de a mai dormí în casă cu el, ci cu servitórele. Femeea fiind cam ambiţiósă, a rugat mult pe soţul ei sĕ-i deie ori-ce altă pedépsă, numai la umilirea acésta sĕ n'o espună. Dar' bărbatul nu a cedat. In restimp servitórele au aflat motivul pentru care stăpâna ia masa cu ele împreună şi dórme în camera lor, şi au început s'o persifleze. Amărită de atâta umilire, tinera soţie zilele trecute a luat otravă şi şi-a curmat zilele.

*

Hymen. Tinĕrul învĕţător *Stefan Stefanu* din *Babşa* (protopopiatul Belinţ) şi domnişóra *Elisa Mateica*, fiica harnicului învĕţător Ioan Mateica din Izvin, îşi vor celebra actul cununiei Duminecă în 30 Decembre (12 Ianuarie 1902) 1901, în biserica gr.-ort. română din Izvin la 3 ore d. a.

*

Victimele alcoholului. Joi după amiazi a murit în Budapesta, otrăvit de alcohol tinerul *Faragó Miklos.* Nenorocitul e din familie inteligentă, era înscris la jură, a fost şi voluntariu, dar' dându-se beţiei a decăḑut aşa de mult, în cât familia lui nu a voit sĕ mai ştie nimic de el. Joi făcênd gălăgie pe strade, a fost dus la poliţie, unde în scurt timp a murit, otrăvit de alcoholul beuturii ce o consumase în ziua aceea. — Tot Joi a murit în Budapesta, otrăvită de alcohol, şi privatiera Wagner Iulia. Avea la dînsa societate, şi în cursul gostirii consumând prea multă beutură i-s'a făcut rĕu. Pusă în trăsură spre a fi dusă la spital, a murit deja pe cale.

*

Concert în Corunca. Corul *plugarilor români* din *Corunca* arangiază Mercuri, *a doua zi de crăciun* concert împreunat cu petrecere. Preţul de întrare: de persónă 40 fileri, de familie până la trei membri 1 cor. De musică bună şi vin bun s'a îngrijit comitetul arangiator. Se atrage deosebi atenţiunea celor din jur asupra acestui concert, vrednic de tot sprijinul, fiind lucru rar sĕ avem cor de plugari — în sĕcuime.

*

Instalarea parochului din Veseud. Cu datul de 13 Decembre st. v. ni-se raportéză, că Duminecă, în 25 Novembre st. v. sub conducerea protopresbiterului tractual Romul Mircea s'a făcut întroducerea nou alesului paroch Nicolae *Rusu* în parochia *Veseud* (tractul Mediaşului). Serviciul divin a fost oficiat de protopresbiterul împreună cu noul paroch şi cu preoţii Ioan Leucescu, paroch în Rotbav (tractul Braşovului), Petru Mineiu din Stena, fost administrator al parochiei Veseud, şi Ilie Ciuruga, paroch în Şeica-mare. După serviciul divin a urmat actul instalării, după care sinodul parochial e ales cu aclamaţiune, învĕţătoriu la şcóla din Veseud pe absolventul de pedagogie N. *Henteş*. Intrĕ toastele rostite la prânzul dat în casa noului paroch: pentru Inaltpreasânţia Sa metropolitul, pentru noul paroch, pentru bunaînţelegere întrĕ popor şi nemijlociţii conducĕtori ai sei: preotul şi învĕţătoriul, etc. — preotul I. Ciuruga a închinat pentru curênda realisare a planului veseudenilor: zidirea bisericei şi şcólei. N'au lipsit nici cântările, întrĕ cari a plăcut mult „Mărire, Impĕrate ceresc“ cântată de proprietariul Nicolae Comşa din Veseud, un bun cântăreţ cum numai printrĕ cei bĕtrâni poţi auḑi.

*

Studenţi ruteni la universitatea din Praga. Treizeci şi patru studenţi ruteni eliminaţi de la universitatea din Lemberg, după sĕrbătorile crăciunului se vor inscrie la universitatea cehă din Praga. In Praga s'a constituit un comitet pentru a câştiga tinerilor ruteni cuartire corĕspunḑĕtóre şi a le sta la disposiţie cu sfaturi şi înviaţiunile de lipsă.

*

Teatru în Şoimuşul-român. Inteliginţa română din *Şoimuşul-român* învită la *producţiunea teatrală-musicală împreunată cu dans*, ce o va arangia cu concursul unui grup de tineri din seminariul Andreian *Duminecă*, în 30 Decembre 1901 (12 Ianuar 1092) în ospĕtăria „Csőz“. Programul: „Marş ostăşesc“, de N. Popovici; „Pe crengi de soc“, de H. Kirchner; „Noua Călugăriţă“, de *** „Haide mândro sĕ fugim“, de I. Mateiu; „Nu-i . . . .“, de ***; „Ştii mândro când ne iubiam“, de T. Popovici; „Până când ţineam cu codrul“, de I. Mateiu; şi *„Rămăşagul“*, piesă teatrală de Vasile Alexandri; Inceputul la 7½ óre séra. Preţul de întrare: locul I. 2 cor., locul II. 1 cor. 20 fil., parter 1 cor. Venitul e destinat în favorul bisericei gr.-or. din Şoimuş. Ofertele marinimóse se vor cuita publice.

*

Concert în Făgăraş. Primim învitare la concertul, care-l arangiază tinerimea română din Făgăraş şi jur, cu concursul unui grup de elevi ai seminariului „Andreian“ din Sibiiu Joi, în 9 Ianuarie 1902 st. n. (a treia zi de Crăciun) în sala hotelului „Lauritsch“ din Făgăraş în favorul ambelor şcóle rom. conf. din Făgăraş. Inceputul la ora 7½ séra. Preţul locurilor: Locul I. (cercle şi rêndul 1 şi 2 de scaune) 2 cor. Locul II. (şirul 3 şi 4 de scaune) 1·60 cor. Locul III. 1·20 cor. — Parter şi galerie 1 cor. de persónă. Suprasolvirile se vor cuita publice. Bilete se pot procura din prăvălia „Adrian Furcă“ şi séra la cassă

*

Distincţiune. Maiestatea Sa Monarchul s'a îndurat preagraţios a ordona, ca locotenentului de la regimentul 52 de infanterie, domnului *Pompeiu Benţia*, sĕ i-se esprime *preaînalta mulţămire* pentru succesele favorabile, obţinute întru instruarea voluntarilor, în decurs de mai mulţi ani. Distinsul e fiiul domnului *Nicolae Benţia*, funcţionar la *„Albina“*.

*

Teatru în Boiţa. Corpul învĕţătoresc din *Boiţa* învită la *producţiunea teatrală-musicală* ce o va arangia *în 26 Decembre 1901* (*a doua zi de Crăciun*) cu elevii şcólei, în sala cea mare din edificiul şcólei, cu următoriul program; „Cât e ţara românéscă“; „Din depărtare“, de Vorobchievici; „Armingeni“, (declamare) de S. Coşbuc; „Era nóptea întunecósă“, de G. Dima; „Fresco-Ritornele“, (Improvisări); „Sai române“, de Cernea. „Sărăcie lucie“, (teatru). — Inceputul la 7 ore. Preţul de întrare: locul I-iu 1 cor. locul al II-lea 80 bani; locul al III-lea 60 bani. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Ştiri mĕrunte. Alianţa ev. luterană din Halle a votat pe pătrariul prim al anului viitoriu 500.000 de marce în scopul sprijinirii mişcărilor pentru desfacerea de Roma („Los von Rom“). — In satul Ampas (lângă Innsbruck) pe timpul serviciului divin s'a prăbuşit din turn clopotul cel mare şi a strivit doi ómeni. — Anarchistii din Roma au ţinut sĕptĕmêna trecută adunare, în care au hotărît sĕ convóce pe anul viitoriu un congres anarchistic internaţional. Terminul ţinerii congresului îl vor statorí mai târziu. — Un mare vapor s'a cufundat în mare în apropiere de Sandhom (Svedia) în séra crăciunului. — Baritonistul Dimitrie Popovici (din România), însoţit de profesorul G. Dima şi de dna Dima din Braşov, a treia zi de crăciun va concerta în Orĕştie. — La institutele române „Ulpiana“ în Grădisce şi „Mercur“ în Năsĕud sunt de ocupat câte un post de comptabil, resp. vice-comptabil. — In urma ploilor din sĕptĕmâna trecută rîul Arno (Italia) a esundat, făcénd pagube deosebi în ţinuturile de la Signa.

Contribuiri la „Casa naţională“.

In scopul *rĕscumpĕrării felicitărilor de Anul-nou* au contribuit pentru „Casa naţională“ următorii dd.:

1. Dr. Nicolau Vecerdea, advocat, secretar de bancă, Sibiiu .	cor.	10·—
2. Dr. Liviu Leményi, adv. Sibiiu	„	10·—
3. Dr. Octavian Russu, „ „	„	10·—
4. Iosif St. Şuluţiu, consilier de tribunal în pensiune Sibiiu	„	10·—
5. Dr. Ilie Beu, medic Sibiiu .	„	5·—
6. Constantin Stezar, căpitan în pensiune Sibiiu	„	2·—
7. Pantaleon Lucuţa, căp. în pens.	„	2·—
In total	cor.	49·—

Dr. C. Diaconovich.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Ne împlinim plăcuta datorinţă de a esprima şi pe acéstă cale adânc simţita recunoscinţă şi mulţumitele cele mai ferbinţi ale reuniunii nóstre, tuturor factorilor, cari au contribuit la buna reuşită atât morală, cât şi materială a producţiunii nóstre teatrale din 6 Decembre n. c., îndeosebi:

Onorabilei directiuni a teatrului german din loc, în frunte cu distinsul ei director, Leo Bauer, care a binevoit a ne ceda teatrul pentru probe şi pentru producţiune, cum şi întreg personalul de serviciu pe lângă remuneraţiunile obicinuite;

Stimabilei dómne Margareta Moldovan şi stimabililor domni Pavel Cotoţ şi Ioan Silaghi, funcţionari consistoriali, cari au binevoit a lua asupră-le greaua misiune de regisori.

Stimabilului domn Ieronim Preda, directorul librăriei archidiecesane, pentru vênzarea biletelor;

Stimatului domn Teodor V. Păcăţianu, pentru cele 50 esemplare din broşura „Sâmbăta morţilor“, dăruite în favorul fondului de 20 bani şi în fine:

Stimabililor suprasolvenţi şi anume familiei Mihaiu (Orăştie) pentru darul de 10 coróne; familiei Drăghits (Sĕlişte), pentru suma de 10 coróne, dăruită drept taxă de întrare la teatru pentru 10 persóne sărace; dşórelor: Elena Grindean şi Ana Banea, pentru darul de câte 1 corónă 20 bani; dlui Dr. V. Dan advocat, şi V. Mărginean notar (Bungard), pentru suma de câte 40 bani; dómnei Muntean, soţie de judecător, pentru suma de 2 coróne; dlui Irimie Răduţ, notar (Racoviţa) şi Iliu, pentru suma de câte 20 bani; familiei Nicolae Işan, m.-pilar şi dlui George Trifan, culegător-tipograf; Ioan Ş. Pitariu culegĕtoriu tipograf şi fost sufler, pentru suma de câte 1 cor. 20 bani.

Sibiiu, 15 Decembre n. 1901.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

V. Tordăşianu president. *I. Apolzan* notariu.

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea serbărei iubileului de 25 ani a „Reuniunii femeilor rom. gr.-or. din Făgăraş şi jur“ a incurs dela:

Dna Elisabeta Comăniciu, din Veneţia inf. 40 K. tacsă de membră fundatoră, d-na preotésă Veróna Drugoci, 4 K. tacsă de membră ordinară.

Au întrat oferte marinimóse dela P. T.:

Mikszát Kálmán, deputat dietal 20 K. Dr. Nicolae Sierbanu, dep. dietal 10 K. Simion Dămian, adv. 10 K. N. Chiorniţă, Ioan Dejenar şi Damaschin Popa Radu, câte 5 K. Dr. O. Vas, advocat, Elisabeta Pop, Adrian Furcă, George Mândrean, I. Pop, preot Dr. A. Micu, adv. Aurel Pinţia, Dr. G. Drîmba, Herszényi Imre, G. Sglimbea, preot câte 4 K. I. Peia, Romul Comănici, Iosif Caţaveiu, Clement Grama, Ioan P. Tutoiu, şi V. Sasebeşi câte 3 K. Iuliu Dan, 4 K. Sabin Grădină, 3 K. Elena Tomi, Tr. Hobian. N. Clonţa, I. Ganea, I. Scurtu, d-na Tof., Basiliu Raţiu, înv. pens. Maria Silaghi, I. Harciogea, T. Păcală, G. Pop, preot N. Aron, preot dşóra Ciora, Mihail Bardosi, Ludovic Bardosi, I. Papp, Aneta Stoica de Vist, I. Marinescu Paulina Meţian, câte 2 K. Tr. Streza, 1 K. şi M. Bârsan, 1 K. 10 fil. cu totul 204 K. 10 bani.

Tuturor marinimoşilor oferenţi le esprimăm pe acésta cale cele mai călduróse mulţumite.

Făgăraş, 17 Dec. 1901.

Maria Dan preşedintă *I. Berescu* secretar

Cărţi şi reviste.

Au apărut:

Călindariul tipografiei archidiecesane a apărut în mărime de 15½ cóle, cu următoriul cuprins:

1 Chronologia, indicând momentele mai însemnate din istoria universală şi a nóstră naţională.

2. Datele despre sĕrbătorile din periodul Triodului şi celelalte sĕrbători împĕrătesci, despre zilele de post şi deslegarea postului în anul 1902.

3. Evangeliile în decursul anului, glasurile, sfetilnele Invierei, şi zilele lunilor.

4. Pătrarele lunilor preste an şi indicarea timpului.

5. Regentul anului.

6. Genealogia caselor domnitóre.

7. Afaceri de postă şi telegraf.

8. Taxele de timbre şi tabela pentru computarea intereselor.

9. Şematismul metropoliei nóstre.

10. Şematismul dieceselor nóstre.

11. Archidiecesa în general cu protopresbiteratele.

12. Preoţii din archidiecesă fără parochíi

13. Şcólele medii, cea comercială.

14. Şcólele poporale cu mai mulţi învĕţători.

15. Stipendistii din fondurile archidiediecesane.

16. Diecesa Aradului cu consistoriile şi oficiile protopresbiterale.

17. Diecesa Caransebeşului cu consistoriile şi oficiile protopresbiterale.

18. Ierarchii metropoliilor învecinate din Austro-Ungaria.

19. Evidenţele pentru oficiile protopresbiterale.

20. Disposiţiuni pentru esamenele private pedagogice şi pentru cele de cualificaţiune.

21. Disposiţiuni pentru pensionarea învĕţătorilor şi a preoţilor.

Partea literară: 1. Despre pomul Crăciunului de P. Ispirescu. 2. Pasteluri de V. Alecsandri: *a)* La gura sobei, *b)* Sĕmĕnături, *c)* Concertul în luncă. 3. Mama, după Andersen, trad. de O. Voileanu. 4. Fabule de Alecsandrescu: *a)* Toporul şi Pădurea, *b)* Cânele şi Căţĕlul, *c)* Măgariul rĕsfăţat, *d)* Lupul moralist. 5. La clacă, de V. Goga. 6. Anecdote de Th. Speranţă: *a)* Ţiganul cu St. Ioan *b)* Ţiganul şi căldarea. 7. Istorióre de dna Colomb, traducere de Dumitru Stăncescu: *a)* Intr'o curticică, *b)* Flaşnetariul. 8. Din literatura poporană. *a)* Versul Precestei, *b)* Vers la nuntă. *c)* La Dumineca Floriilor. *d)* 4 Colinde, *e)* Oraţie la crăciun, *f)* Pilde filosofesci din codicele Mateiu Voileanu. 9. Fondul de pensiune învĕţătoresc regnicolar.

22. Têrgurile în rêndul lunilor de preste an.

23. Inserate şi catalogul cărţilor din tipografia archidiecesană.

Notiţă oficială.

Se aduce la cunoscinţa publicului nostru, că *a apărut* şi se póte procura de la *librăria archidiecesană* (Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 45) *călindariul archidiecesan* pe anul *1902*

Călindariul archidiecesan cu şematismul bisericei nóstre archidiecesane şi al dieceselor sufragane, cu un cuprins literar bogat, cu îndrumări pentru învĕţători în ce privesce afacerile fondului de pensiuni, cu indicarea evangeliilor şi a glasurilor, cu têrgurile de ţéră, este indispensabil pentru preoţimea, pentru învĕţătorimea şi pentru toţi cărturarii nostri. Acest călindariu costă *80 fileri*+ 10 fileri porto postal.

Afară de ediţia mare (cu şematismul) s'a tipărit şi *o ediţie mai mică* (fără şematism), care costă numai *40 fileri* + porto postal 10 fileri.

In celelalte a se adresa la librăria archidiecesană.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Nr. 657. [246] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de paroch din comuna bisericéscă Totoiu de clasa a III., se publică al II-lea concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu postul de paroch sunt cele cuprinse în cóla B. pentru completarea dotațiunei preoțesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ trimită petițiunile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis a subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Alba-Iulia, 4 Decembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Albei Iulia în conțelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 802/901 [245] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de classa III. Boholt se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu postul de paroch sunt cele fasionate în cóla B plus completarea dotațiunei preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-'și înainta cererile lor concursuale instruite conform legei în vigóre în terminul deschis subscrisului oficiu protopresbiteral, și se pot înfățișa înaintea alegĕtorilor în vre-o Dumінecă sau sĕrbătóre pentru a cânta respective celebra și a cânta.

Deva, 5/18 Decembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Devei, în conțelegere cu comitetul parochial.

George Romanul
protopresbiter.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieți, de Stefan *Braborescu* . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistență.

Articoli reproduși din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900

și publicați de

Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul 1 cor.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
și
alte rugăciuni
urmate de Sinaxariu pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roșie . . .	„	1.25
Ediția fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane, Sibiiu.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiecesane.

Op premiat de Academia Română.

Semințe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sĕrbătorile, precum și la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la immormêntări parastase etc.**,

Prețul fiecărui tom 3 coróne și porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** și la

Tipografia și librăria Archidiecesană
Sibiiu

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10.—	8.50	2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		**Budapesta** (gara centrală).		7.10	1.50	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		**Szolnok**		3.22	11.44	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		P. Ladány		12.51	10.06	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	**Oradea-mare**	pl.	11.04	8.43	11.36	2.28
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.38	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.11	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	7.47	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.00	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	6.40	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadășel-ung.		6.54	5.41	7.37	
8.83	3.50	6.59	5.55	sos.	**Cluș**	pl.	6.13	5.23	7.—	11.01
8.50	4.20	8.30	6.11	pl.		sos.	5.24		6.45	10.46
9.07	4.41	8.59	6.27		Apahida		5.02		6.27	
10.14	5.56	10.29	7.26		**Ghiriș**		3.40		5.12	9.23
10.44	6.24	11 16	7.50		**Cucerdea**	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.33	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.40	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.48	11.50			Vințul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	7.11	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.32	12.46	8 52	sos.	**Teiuș**	pl.	2.07		3.38	8.06
12.24		1.43	8.37	pl.		sos.	1.42		3.02	8.00
12.53		2,17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaș (ungh. Têrnavei) . .		12.56		2.26	7.35
1.14		2.36			Blaș		12.49		2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	**Copșa-mică**	pl.	11.50		1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14		1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		**Mediaș**		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24		12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	**Sighișóra**	pl.	9.45		11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35		11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Hașfalĕu		9.12		11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44		10.03	4.23
6.13		8.32	12.[illegible]8		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apața		6.38		8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	**Brașov**	pl.	5.08		7.48	2.45
3.55		11.—	2.19	pl.		sos.	9.27		5.00	2.18
4.40		12.26	3.01		Timiș		8.47		4.05	1.42
5.10		1.11	3.31		**Predeal**		8.20		3.32	1.12
11.55 Buc.		8.05	9.10	sos.	**Bucuresci**	pl.	3.05		7.50	9.15

Budapesta — Arad — Teiuș

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6.50	10.00	2.15		**Budapesta** (gara centrală).		6.10	1.50	7.20	9.40
10.56	8.46	1.—	4.15		**Szolnok**		2.49	11.44	4.13	7.32
3.55	11.51	6.05	7.11	sos.	**Arad**	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35		pl.		sos.	8.57		10.50	4.06
4.42	—	6.46			Glogovaț		8.45		10.33	—
5.03	-	7.06			Gyorok		8.24		10.14	—
5.14	—	7.16			Pauliș		8.12		10.00	—
5.35	12.49	7.29			Maria-Radna		7.57		9.45	3.27
5 37	—	7.55			Conop		7.22		9.15	—
6.13	—	8.11			Bêrzava		7.05		8.57	—
6.58	1.46	8.51			Soborșin		6.75		8.15	2.31
7.27	2.05	6.19			Zam		5.50		7.41	2.05
7.52	—	9.43			Gurasada		5.23		7.16	—
8.08	3.27	—			Ilia		5.13		7.06	1.39
8.26	—	9.52			Branicica		4.49		6.43	—
8.52	2.54	10.42			Deva		4.27		6.20	1.12
9·06	3.06	10.46			**Simeria** (Piski)		4.12		6.05	1.00
9.52	3 32	11.35			Orĕștia		3.33		5.19	12.12
10.16	—	11.56			Șibot		3.13		4.55	11.57
10.38	4 00	12 16			Vințul de jos		2.53		4.34	11.40
10.54	4.23	12 34			Alba Iulia		2 33		4.17	11.13
11.30	—	1 05		sos.	**Teiuș**	pl.	2.—		3.43	—

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.19	7.10	pl.	**Copșa mică**	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.47	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.50	11.01
4.12	7.04	1.09	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marța și Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—		Cic. Marța și Vinerea	tr. mxt
4.33		2. -	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6 01		7.15
8.34		6.35	-	sos.	Făgăraș	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timișóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.00	pl.	**Arad**	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9 43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timișóra	pl.	8.25	2.00	9.10	—

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 142 Sibiiu, Joi 20 Decembre 1901 (2 Ianuariu 1902) **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Cătră onor. cetitori.

In curênd ziariul nostru întră în al *cincizecilea* an de esistență, preste care trecênd în pace, împlinesce *jumĕtate de secol* de viéță și de muncă.

In decursul acestui lung șir de ani *Telegraful Român* a fost neîntrerupt aceea ce menit a fost din capul locului sĕ fie: sentinelă credinciósă a bisericei și a așeḑĕmintelor nóstre bisericesci și școlare, apărătoriu devotat al drepturilor și intereselor poporului nostru, promovătoriu al culturei naționale și călăuzătoriu al neamului românesc în tóte nisuințele sale spre binele de obște.

Carte deschisă e trecutul ziariului nostru, în care fie-cine póte ceti și se póte convinge, că sub stégul seu bună luptă s'a purtat, și cei însărcinați cu conducerea lui bine și-au împlinit totdeuna datorința de muncitori zeloși în agrul național.

Pe basa acestui trecut, curat, corect și consecvent, *reclamăm deci încrederea și sprijinul onoratului public cetitor român pentru viitoriu*, în special pentru anul în care în curênd vom întra.

Politica ziariului nostru e bine precisată, și din zi în zi tot mai mult se dovedesce că e singura politică corectă și corespunḑĕtóre intereselor poporului nostru. Vom rĕmâné deci pe calea apucată.

Chestiunilor *bisericesci și școlare* vom da și în viitoriu îngrijirea cuvenită, tratându-le cu obiectivitatea și seriositatea reclamată de importanța lor.

O îngrijire mai largă vom da afacerilor *economice*, terenul pe care avem încă mult de muncit.

Certele și *personalitățile* vor fi eschise și pe viitoriu din colónele ziariului nostru.

Făcênd aceste promisiuni, deschidem abonament la *Telegraful Român* pe anul ce vine, 1902, cu prețurile indicate în fruntea foii, anume: *pe un an 16 cor., pe 6 luni 8 cor., pe 3 luni 4 cor.* și rugăm pe vechii nostri sprigînitori și abonați, *sĕ stărue pentru lățirea ziariului nostru în cercurile cunoscuților lor*, precum și ei înșiși ***sĕ'și reînoiască abonamentele la timp,*** pentru-ca espediția sĕ nu fie întreruptă.

Abonamentele se fac prin *mandate postale,* pe cari numele abonatului, locuința și eventual posta ultimă sunt a se scrie cât se póte de corect și legibil.

Redacțiunea și Administrațiunea.

Noul curent.

Sibiiu, 1 Ianuarie n. 1902.

Lipsa unei mișcări politice tot mai mult se simte în sinul partidului nostru național, care, pe lângă tóte negările guvernanților nostri de astăzi, *esistă*, și va esista cât va esista popor român în patria acésta, dat fiind, că însuși poporul român e partidul nostru național.

Lipsa unei acțiuni energice politice din partea partidului nostru a simțit'o și grupul de tineri români, cari au fondat noul ziar național *„Libertatea“*, — întemeiat, cum ni-se spune în articolul-program, tocmai în scopul de a fi căutate și aflate modalitățile, pentru *a puté fi pus de nou în funcționare partidul național român.*

Nu scrutăm cine sunt tinerii români, cari s'au angajat la acéstă nobilă și frumósă luptă națională, cari și-au pus de țintă netezirea terenului pentru zile mai bune de mișcare politică pe séma poporului nostru, și nu întrebăm de trecutul lor politic, pentru-că trecut politic n'are aprópe nici unul din ei. Ceea-ce însĕ n'are a face. Pentru a avé cineva trecut, trebue sĕ fie întâiu omul presentului, din care se nasce trecutul.

Ne mulțămesce sinceritatea cu care tinerii români, grupați în jurul noului ziariu, ne spun că nu e bine așa cum e, că așa nu mai merge, și că partidul ajuns în impas trebue scos cu orice preț din încurcătura în care se află.

Și ne mulțămesce zelul și dorința manifestată de a pune toți umĕrul, pentru-ca sĕ fie scos carul național din glodul în care alții l'au băgat, nu din reavoință, ci din insuficiența precauțiunei, atât de necesară în politică.

Nu ne face scrupul nici aceea în ce póte că mulți alții se vor împedeca, anume, că unii dintrĕ tinerii români grupați în jurul noului ziariu au figurat cu subscrierile lor numai cu trei luni mai nainte pe *apelul* contemplat în conventicolul din Cluj, prin care poporul român din patria nóstră a fost provocat (în ora ultimă) sĕ observe cea mai strictă *pasivitate* față de alegerile dietale, — pentru-că presupunem, că ei în consfătuirea de la Cluj vor fi apărat punctul lor de vedere, acum dat pe față, *al activității*, și numai din motive de solidaritate, ordine și disciplină, s'au supus votului majorității și și-au pus subscrierile alăturea cu apărătorii principiari ai politicei de *pasivitate*.

Tóte acestea nu le luăm în sémă: ci luăm evenimentul așa cum ni-se presentă, ca un *nou curent* în politica nóstră națională, pornit din sinul generației tinere a neamului nostru chemată sĕ pună ca mâne ea mâna pe conducerea partidului.

Și noul curent ne convine și întrunesce întréga nóstră aprobare, pentru-că vedem în el deoparte confirmată politica de o esemplară consecvență purtată până acum din partea ziariului nostru, de altă parte vedem condamnată politica din care s'a născut deplorabila stare de astăzi a partidului nostru, atât de mult și de energic combătută de noi.

E o satisfacție mângăietóre acésta pentru cei-ce apărând adevĕratele interese ale poporului nostru în colónele acestui ziariu, au fost obiect de atacuri dujmănóse în trecut și au fost discreditați și calumniați în fața poporului neorientat în politică; dar' e totodată și un *memento* la adresa celor ce cred, că politica se află pe base sigure dacă e așezată numai pe forțele *sentimentelor* și nu și pe ale *rațiunei.* Și ne place a crede, că de împrejurarea acésta vor ținé cont tinerii români angajați la luptă națională în noua direcție politică, și vor da ascultare și binevoitórelor sfaturi ale bĕtrânilor, cu judecată calmă, isvorîtă din bogăția cunoscințelor și a esperiențelor ce le au.

Astfel apoi, și numai astfel, împreunându-se dorul și zelul de muncă al învăpăiatelor inimi tinere române cu calmitatea și chibzuiala matematică a bărbaților nostri trecuți prin focul luptelor politice, — noul curent póte sĕ fie folositoriu neamului nostru și póte sĕ-l scótă din brațele sorții pe care n'o merită.

Despărțĕmêntul Sibiiu al „Asociațiunii“.

(*Raportul comitetului, cetit în adunarea generală a despărțĕmêntului ținută în Sibiiu la 29 Decembre st. n.*)

Onorabilă adunare generală

Terenul de muncă al individului trebue sĕ fie bine marcat și deplin cunoscut, ca sĕ-l foloséscă cu succes și sĕ-i aducă fructe mulțămitóre. Călĕtorul neorientat pe un teren străin și necunoscut, adeseori rătăcesce și numai după-ce 'l cunósce bine, póte da înainte, îndreptându-și greșelile, cari l'au făcut sĕ rătăcéscă. Un plugar chiar, făcênd greș în brazdă, când a ajuns la capĕtul locului ia mĕsurile de lipsă, ca venind cu brazdă nouă locul cu greșul sĕ-l îndrepte tăindu-l, ca astfel terenul sĕ fie bine pregătit pentru rodire și atunci cu bună nădejde aruncă sĕmênța bună, lăsând în grija lui Dumnezeu încolțirea, rĕsărirea și crescerea sĕminței aruncate.

Călĕtori suntem și noi pe plaiurile unde rĕsună limba românéscă, și ne silim a ajunge la ținta ficsată pentru cultivarea ei, și dacă am greși calea, datori suntem a ne îndrepta cedând unul altuia cu indulgență. Muncitori suntem și noi cei aleși din încrederea poporului de pe teritoriul acestui despărțĕmênt al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“, și datori suntem a ne da sémă despre împlinirea chemării nóstre în

---

FOIȘÓRĂ

Englezul

(Fine). de **Charles Foley.**

Nu peste mult am ajuns apoi la o parte mai accesibilă a țermurului, și acolo am stat pe loc, așteptând pe bĕtrânul lapplandez. I-am ajutat sĕ scótă mrejile, un lucru ce ne-a ostenit binișor. Stăpânit de iritație și mănie, eu încă tot mai tremuram și nu mĕ lăsa firea sĕ privesc în ochii englezului. Acéstă purtare disprețuitóre fusese observată din partea pescariului, care după ce s'a convins despre dușmănia dintrĕ noi, se părea că-și bate capul cu ceva lucru mare, dar' fără resultat. Tocmai în momentul acela însĕ, când mai puțin mĕ așteptasem, când începuserăm sĕ punem pescii în corfe și lucrarea acésta ne adusese mai aprópe unul de altul, sigur își va fi adus dór' a minte de vr'un cas analog cu al nostru, vr'un cas petrecut în sĕrăcăciósa lui colibă, dar' — firesce — cu alți turisti. Cu o mână a arĕtat spre mine, cu ceealaltă spre englez, și silindu-se sĕ esprime corect numele nostru, mai mult strigând de cât vorbind a rostit următórele: „Sir Gilbert, Sir Iohn Havis introduced nor!

Cum lapplandezul acesta pitic, mai mult moimă de cât om, ne presentase în acest chip: pe doi turisti deghisați în pescari, acì, în mijlocul ghețarilor și curenților, în acéstă selbatecă pustietate: făcuse asupra mea efect așa de bizar, în cât în momentul acela mi-a trecut tótă mănia și am erupt în rîs cu hohote. Și am fost desarmat de tot, când am vĕḑut că Sir Iohn Havis eliberat de sub influința silei pentru el insuportabilă — îndată a pus la o parte rigiditatea și a 'nceput și el a rîde, cu aceeași poftă ca și mine și mi-a întins mâna atât de bucuros și afabil, în cât n'am putut sĕ i-o resping.

Scurt după aceea am lăsat în grija bĕtrânului lapplandez mrejile și tóte instrumentele de vênat și alături unul de altul ne-am re'ntors a casă, pe aceeași cărare stâncósă. Iohn Havis era ca schimbat: necontenit conversa cu mine — franțozește, așa de bucuros și afabil, în cât i-am ertat purtarea jignitóre de mai nainte. Când am ajuns la locul unde alunecasem, el și-a scos străicuța de tutun și încă 'nainte de ce și-ar fi umplut pipa lui, mi-a oferit sĕ fumez din tutunul seu. M'a impresionat adânc acéstă afabilitate din partea lui și după ce scotocisem prin tóte buzunarele și totuși nu-mi aflam pipa, mi-a venit subit a minte, că sigur o voiu fi perdut când m'am precipetat pe cóstă. Și involuntar am arĕtat spe mesteacănul de care mĕ prinsesem, zicênd tovarĕșului meu:

— Sigur o voiu fi perdut colo jos!

Nici nu terminasem frasa acésta, când englezul meu, ca mânat de altă-ceva, se acățăra pe cóstă 'n jos spre abisul în care mai adineaori era sĕ-mi aflu eu sfêrșitul. Mergea la vale cu mișcări așa de repeḑi și agitate, în cât credeam că a lunecat și el ca mine, și acum îl va ajunge pe el catastrofa ce mĕ amenințase pe mine. Am început sĕ strig din tóte puterile după bĕtrânul lapplandez; apoi m'am aplecat de tot pe marginea stâncii, și am privit în abis. In sfêrșit mi-am vĕḑut pe englezul meu, care stătea acolo în aceeași situație cum stătusem eu și tocmai așa se ținea și el de creanga mesteacănului, cum făcusem eu înainte cu un ceas. Când a ajuns de tot aprópe de mine, i-am aruncat brâul și din tóte puterile l'am tras cu el în sus. In sfêrșit am ajuns sĕ 'l prind de mână și astfel i-am ajutat sĕ se urce sus pe stâncă lângă mine. Ajuns acì, Sir Iohn Havis mi-au predat apoi pipa, o sculă netrebnică, pe care o cumpĕrasem cu zece bani din óre-care bazar, și pentru carea el își pusese în serios pericol viéța.

Mi-a predat pipa, și mâna mi-s'a mânjit de sângele de pe ea.

Numai atunci am băgat de sémă, că hainele de pe el sunt tóte sfêrticate, fața 'i e sgăriată tótă, ear' mânile 'i sunt belite și pline de sânge.

— Te-ai rănit? — l'am întrebat eu.

— Oh, no! Nimica tótă! Sgărieturi ce nici sĕ le iai în sémă! — mi-a reflectat el discret.

Intr'acestea roșéță de atingĕtoriu de drăguță perplesitate 'i îmbujorase fața. Purtarea lui de acum în comporație cu cea de adineaori arĕta un contrast așa de isbitoriu, în cât cu drept cuvênt mĕ credeam îndreptățit sĕ-i fac înfruntări.

— Ce nebunie acésta!... Sĕ comiți așa ceva!... Așì mai înțelege, dacă adineaori ai fi încercat sĕ mĕ scapi pe mine da la mórte!... dar' sĕ-ți periclitezi viéța pentru pipa mea!... Ne-mai pomenită ușurință!...

El s'a ridicat puțin, ca-și-cum prin acésta ar fi voit sĕ indice, că i-am zis vorbe nu tocmai pe plac și că prin acelea i-am ofensat „corectitatea“ lui, — și în ton sincer, înfruntătoriu mi-a rĕspuns următórele:

— Oh, Sir, cum și poți cugeta așa ceva? Dór' când căḑuseși adineaori pe stâncă 'n jos cum sĕ-ți fi putut eu întinde mâna!? Dór' atunci — *nici nu-ți eram încă presentat!...*

cadrul statutelor Asociaţiunei pe basa regulamentelor şi a instrucţiunilor esistente.

Adunările generale de natura adunării presente sunt chemate a se pronunţa asupra lucrărilor presentate de comitetul cercual, ca organ esecutiv al acestora. In cele următóre presentăm on. adunări generale o scurtă icónă despre modesta lucrare a comitetului de la ultima adunare ţinută la 29 Maiu (11 Iuniu) a tr. în comuna Boiţa.

In general mersul afacerilor a fost normal, comitetul Dvóstră şi-a dat tótă silinţa a esecuta conclusele adunării generale din anul trecut şi în special a resolví tóte lucrările încredinţate din partea comitetului central parte în şedinţe, parte din presidiu, cu deobire de la depărtarea secretarului Nicolau Vătăşanu, care cu începerea anului şcolar 1900/1 chemat a ocupa o catedră de profesor la gimnasiul de stat din Beregszász, a trebuit sĕ părăséscă Sibiiul şi numai mai târziu s'a substituit prin Candid Popa învĕţător.

Stăruinţa de a câştiga membri în centru vine în colisiune cu stăruinţa desvoltată în acésta direcţiune din partea comitetului central, unde se înscriu de-a dreptul chiar şi unii din cei din afară, şi în anul acesta cu atata mai vĕrtos se póte afirma acésta, că unii domni s'au făcut membri cu ocasiunea adunării generale, fără de a avé acest comitet cunoscinţă oficială despre înrolarea lor în numĕrul membrilor asociaţiunei.

După lista oficială ce stă la disposiţia comitetului, numĕrul membrilor Asociaţiunei de pe teritorul acestui despărţĕmênt până la adunarea generală din anul trecut ţinută în Boiţă era: 7 fundatori, 18 pe viéţă şi 45 ordinari. In decursul anului s'au făcut 4 membri ordinari, anume: Paul Muntean, Dşóra Eug. Paloş, Petru Indrieş şi Georgiu Comşa, ear' prin domiciliare în Sibiiu 3 membri: Petru Broştean, Pompiliu Isac şi Radu Ardelea, crescĕnd astfel numĕrul membrilor ordinari de la 45 la 52; dar' tot în acest interval au decedat 2 membri: Alexandrina Cunţan şi Dr. Ioan David, ear' 3 membri şi-au strămutat domiciliul şi acestia sunt: Maria Cioban, Dr. Ilie Dăian şi Nicolae Vătăşan rĕmânênd astfel la finea anului 1900, 7 fundatori 18 pe viaţă şi 47 ordinari.

In decursul anului curent numĕrul membrilor pe viaţă prin strămutarea membrului Onoriu Tilea a scădut de la 18 la 17, dar' prin înscrierea membrilor ordinari: Dr. Elie Cristea, Nicolau Ivan şi Constantin Prie de membri pe viaţă, numĕrul acestora s'a urcat la 20, car' a membrilor ordinari prin mórtea membrului Georgiu Macsim, apoi prin intrarea întrĕ membrii pe viaţă a dlor Dr. Elie Cristea şi Nicolau Ivan, apoi prin strămutarea membrilor Ioan V. Russu, Dr. Amos Frêncu, Dr. Ioan Stroia şi Ioan Popovici de la 47 a scădut la 40, dar' prin întrarea membrilor Dr. Atanasiu Marienescu, Constantin Popp, Elena Leményi, Vasile Gămulea, Nicolau Vătăşan, Wilhelm Krafft, Ilie Moga, Constantin Barcian, Ioan Glibu, Constantin Dimian, Arseniu Bunea, Ioan B. Boiu, Dr. Daniil Barcian, Alexiu Oniţ, Irimie Răduţ şi Cornel Popescu au crescut de la 40 la 56; astfel de present sunt deci pe teritorul acestui despărţămênt: 7 membri fundatori, 20 membri pe viaţă, 56 membri ordinari, în total 83 membri.

Raţiociniul purtat în regulă de cassarul nostru, după cum se arată prin cifrele pe cari veţi avé ocasiune a le censura la locul şi în modul cum vi-se vor presenta, constată la întrate cu finea anului 1900 suma de 591 cor. 70 fil., la eşite suma de 368 cor. 80 fil., cari subtrase din întrate rĕmâne un cassa rest de 222 cor. 90 fil.

Deóre-ce suntem la finea anului curent şi fiind încheiate raţiociniile şi pe acest an, cari se vor presenta cu 577 cor. 91 fil. la întrate şi cu 560 cor. 10 fil. la eşite şi cu un rest de cassă de 17 cor. 81 fil., rĕmânênd la apreţiarea On. adunări a întra în censurarea lor şi pe acest an şi apoi a vota budgetul atât pe anul curent 1901 cât şi pe anul 1902 ce vi-se vor presenta de odată cu raţiociniile, avênd a vĕ pronunţa asupra celor 20% încassate direct la comitetul central de la cei 16 membri ordinari cu ocasiunea adunării generale ţinute aici în Sibiiu la 21 şi 22 Septembre a. c.

Am amintit mai sus, că activitatea comitetului acestui despărţĕmênt la anumite ocasiuni se absórbe de activitatea însu-şi comitetului central, pe când alte comitete din despărţĕmintele din afară cu ocasiunea adunărilor generale se presentă în opinia publică cu resultate atât morale cât şi materiale laudabile, comitetului nostru la asemenea ocasiuni i-se ia posibilitatea, şi ea trece direct sau indirect la comitetul central.

Cu ocasiunea adunării generale a asociaţiunei din acest an ţinute aici în Sibiiu, comitetul nostru a fost provocat din partea comitetului central, ca sĕ iee disposiţiile de lipsă pentru aranjarea festivităţilor obicinuite, ca sĕ garanteze o bună reuşită adunării generale de la 21 şi 22 Septembre a. c. Comitetul nostru în şedinţa sa de la 31 Maiu a. c. a şi iniţiat întrunirea unei conferenţe a inteligenţei din despărţĕmêntul Sibiiului şi a celor din jurul acestuia; conferenţa s'a convocat şi s'a întrunit aici în Sibiiu la 7 Iuniu şi şi-a ales un comitet şi resultatul atât moral cât şi material este al acestui comitet, care s'a pus în directă atingere şi legătură cu comitetul central. Resultatul moral ne vine în memorie la toţi cu aranjarea esposiţiunei etnografice şi celelalte sĕrbări festive, ear' resultatul material a fost preste 2000 cor., care sumă s'a pus la disposiţia comitetului central.

Referitoriu la bibliotecile poporale mărturisim, că înfiinţarea astorfel de biblioteci n'a fost încoronată de succes. Cu studiarea regulamentului pentru înfiinţarea şi administrarea bibliotecelor poporale conform recercării on. comitet central dto 2 Aprilie 1900 Nr. 216 a fost însărcinat din partea comitetului secretariul acestuia Nicolau Vătăşan, care părăsind pe atunci Sibiiul nu a mai putut veni cu propunerile de lipsă, cu tóte aceste comitetul se va ocupa cu ideia şi la timp potrivit va veni cu propuneri în acéstă causă. Observăm aici, că în despărţĕmêntul nostru esistă aprópe la tóte şcólele biblioteci şcolare şi din acest motiv în şedinţa din 15 Novembre a. c. a decis a nu reflecta la cuota ce i-se cuvine din suma de 2000 cor. pusă în vedere prin resoluţiunea comitetului central dto 27 Sept. a. c. Nr. 763 în acest scop.

Nu ne putem lăuda nici cu agenturile, nici chiar în acele comune unde s'au înfiinţat şi au funcţionat un an doi, apoi provocate a raporta despre resultat, nici după repeţite provocări nu ni-a raportat, în cât cu multă părere de rĕu trebue sĕ constatăm, că acele nu funcţionéză.

Precum se ştie, încă în adunarea de la Veştem ţinută în 1897 s'a hotărit colectarea de proverbe şi cu culegerea lor s'a angajat secretariul de atunci Dr. Elie Cristea. In adunarea din anul trecut ţinută în Boiţa, s'a raportat, că acele sunt sub tipar, acum venim a vĕ raporta, că acele au şi apărut în 500 esempl. dar' spesele de tipariu urcându-se la aprópe 400 coróne, comitetul în şedinţa din 14 Dec. a. c. a decis, ca sĕ se vêndă cu preţul de 1 cor. esemplarul, nefiind de ajuns suma disponibilă luată în budgetul anului trecut în acest scop. După cum se va vedé din budget, on. ad. generală va binevoi a face provisiune nóuă, la budgetul anului 1902 pentru acoperirea restului.

In fine nu putem lăsa fără amintire o împrejurare pe cât de tristă pe atât de păgubitóre; aţi avut ocasiune şi Dvóstră a vĕ convinge în repeţite rênduri cât este de greu a străbate în sinul poporului cu dorul de a-l cultiva şi a-l lumina. Când aude poporul de adunarea proiectată a se ţiné în cutare comună, pare că-l audi şoptind: ear' ne vin domnii sĕ ne stórcă banii, şi astfel bunele intenţiuni ale inteligenţei de a veni în contact cu poporul pentru luminarea lui, nu se pot realisa, şi Dómne câtă trebuinţă are poporul nostru de sfaturile şi bunele poveţe ale inteligenţei, cu dor în inimă de a-l vedé progresând, ca sĕ nu rĕmână tot el în códa tuturor neamurilor. Că adunarea presentă o ţinem aici, tot din acest dureros motiv ne-am vĕdut necesitaţi a o face. Sĕ căutăm deci, on. adunare, mijlócele prin cari l'am puté convinge, că nu banul este ce ne duce la el acasă, ci dorul de a-l vedé şi pe el înaintând între celelalte popóre conlocuitóre.

După aceste vĕ rugăm:

1. Sĕ luaţi acest raport la cunoscinţă.
2. Sĕ daţi absolutoriu comitetului pe raţiociniile ce se vor presenta.
3. Sĕ votaţi budgetul pe anii 1901 şi 1902.
4. Sĕ alegeţi membrii comitetului pe noul period.

Mulţămindu-vĕ pentru încrederea, cu care am fost onoraţi, depunem în mânile Dvóstră sórtea acestui despărţĕmênt.

Sibiiu 29 Decembre 1901.

I. Papiu — *Candid Popa*
director. — secretar.

Biserica din Mikóujfalu.

Prinos de recunoscinţă binefăcĕtorilor ei.

— Decembre, 901.

(Urmare şi fine.)

In 15 Iuliu 1897 întâlnind pe dl *Dimitrie Moroianu* din Bucuresci în promenada băilor de la Tuşnad, îi comunic intenţia de a colecta ceva pentru continuarea zidirii. Dsa subscrie îndată 10 fl., şi prin intervenirea dsale óspeţii din România (vr'o 26) mi-au dat 81 fl. 50 cr. ear' domnul *Nicolae Popescu* (Craiova) mi-a promis că-mi va colecta şi acasă. Resultatul colectei domnului Popescu a fost 300 franci. Amintesc aci împrejurarea, că stimaţii confraţi din România, cei dela băile din Tuşnad, la început au denegat a contribuí cu ceva la colectă, pe motivul că parochienii sunt unguri, şi numai după desluşirile date de dl Moroianu că bieţii ómeni sunt şi se ţin de Români, dar' în cursul veacurilor şi-au uitat limba, au declarat că contribue bucuros cu ofrandele lor.

Fericitul *Ioan Popescu*, fostul protopresbiter şi profesor de teologie în Sibiiu fiind şi în legături de rudenie, cunoscênd nĕcazurile nóstre cu zidirea bisericei, prin o colectă în jurul Sibiiului ni-a trimis 276. fl. şi tot la stăruinţa Domniei sale am primit dela comitetul pentru cei esundaţi 300 fl., căci şi nouĕ ni-s'au fost căşunat pagube prin ape. Dl. *Constantin Dimian* din Breţcu acum paroch în Sibiiu, ni-a colectat 31 fl. 96 cr. Victor Popea paroch din Satulung 23 fl. şi alte colecte mai mici, cari tóte la olaltă fac suma de 2230 fl. 86 cr.

Cu ajutoriul lui Dumnezeu biserica întómna anului 1879 a fost pusă sub acoperiş, remânênd neacoperit turnul. Bani nu mai aveam, de a mai colecta nu-mi convenia, că mĕ săturasem, căci astfel de misiuni sunt împreunate cu multe neplăceri. Aşa am propus parochienilor sĕ facem un arunc de 5 fl. Nici m'am aşteptat la atâta bunăvoinţă cât au arĕtat atunci, căci unanim au primit, şi s'au adunat 738 fl. v. a. Aşa ni-a fost posibil primăvara sĕ continuăm lucrul, acoperind turnul cu tinichea, procurând uşi feresti, tenciuind şi văruind biserica.

Dar' când am fost cu tóte acestea gata ni-a rĕmas o datorie de 512 fl. Este de notat că tot în acest timp, din lemnele de stejar ale bisericei s'a zidit şi casa parochială, frumósă cu 4 încaperi, care ne-a constat 586 fl.

Eram deplin mulţămiţi de succesul nostru, ba am astupat gura calumniatorilor noştri; şi s'au ambiţionat creştinii mei, în cât îşi ţin de fală că sunt Români. Prea Ven. Consistoriu sub nr. 2007/883 s'a îndurat prea graţios a ne vota din fundaţiunea fericitului şi în veci neuitatului Metropolit Andreiu Baron de Şaguna, 450 fl. Cu acésta ni-am achitat datoriile ce le aveam. Cu sfinţirea bisericei a trebuit însĕ sĕ mai aşteptăm, fiind că pe dinlăuntru era góla de tot. Aşa în anul 1884 am înfiinţat un fond de bucate la care parochienii s'au deobligat că vor contribui trei ani unul după altul, şi din alimentarea acestui fond am zidit casă cantorală şi clădirile economice necesare, în preţ de 500 fl. In anul curent ni-am înzestrat biserica cu tot mobiliarul, o am văpsit tórte frumos. Icónele o parte le-am procurat prin librăria archidiecesană şi sunt un adevĕrat decor şi chiar şi străinii admiră frumseţa artistică cu care sunt lucrate. Astfeliu am cheltuit cu adjustarea bisericei 502 fl. Şi ni-au mai rĕmas ca fond 50 gălete de bucate şi 964 fl. în bani. In Iuniu a fost rugat Escelenţia Sa Inaltpreasânţitul archiepiscop şi metropolit, de subscrisul, ca sĕ se îndure a ne sfinţí biserica, dar' arătând că pe lângă tótă bunăvoinţa, în persónă nu póte merge, a delegat pe dl protopresbiter tractual Dimitrie Coltofeanu. Sub conducerea M. O. Dniei Sale s'a sfinţit în 29 Iuliu a. c. v.

Aveam neapărată trebuinţă de un clopot mare, căci cele douĕ erau prea mici şi nu mai corespondeau pe deplin sfântului scop. Spre acest scop m'am adresat cu rugare On. domn *Iache Stănescu*, mare proprietariu şi comersant în Braşov, cunoscut de altmintrea de întrégа naţiune română din Transilvania, căci binefacerile sale pentru biserică şi şcólă sunt proverbiale. Şi a binevoit a dona bisericei nóstre un clopot de 178 chilograme. In ziua Stului Nicolae, hramul bisericei nóstre, în faţa întregei comune bisericesci s'a cetit numele binefăcĕtorilor bisericei nóstre.

După ce le-am arătat că biserica nóstră totdeuna trebue sĕ fie recunoscătóre faţă de binefăcĕtorii sei, aşa totdeuna în ziua hramului, preotul îi va pomeni la sfânta liturgie. Ear' dlui Tache *Stănescu*, care au adus jertfe însemnate pentru biserica nóstră, în semn de recunoscinţă sĕ-i eternizĕm numele alegêndu-l de ctitor şi petrecându-i numele D-Sale şi al familiei în locul prim în Pomelnicul bisericei nóstre. Cu nespusă bucurie au primit parochienii mei propunerea, dorindu-i, ca Dumnezeu sĕ-l trăiască întru mulţi ani cu iubita-i familie.

Acesta este istoricul zidirii bisericei nóstre, pe care, în semn de recunoscinţă faţă de toţi marinimoşi sprijinitori ai noştri întru zidirea şi înzestrarea ei, — am credut de cuviinţă sĕ-'l dau publicităţii, spre lauda binefăcĕtorilor şi ajutătorilor bisericei şi spre îndemn şi altora la asemenea fapte bineplăcute lui Dumnezeu.

Augustin Cosma
paroch

Revistă esternă

Ţarul — în Bulgaria. In amintirea rĕsboiului din 1877—78 Bulgarii au ridicat în pasul Şipca un monument ţarului Alexandru II. Desvĕlirea monumentului avênd a se face în anul ce vine, nu de mult umblase pe la Petersburg o comisiune pentru a învita pe ţarul Nicolae II. la serbările desvĕlirii. Cum se raportéză acum din parte bulgară, ţarul a rĕspuns, că „cel mai ferbinte dor al sĕu e sĕ petrécă câteva zile în mijlocul amicalului popor bulgar, pe care legături frăţesci sfinţite cu sânge 'l légă de Rusia. Dacă constelaţiunile politice 'i vor face posibil, negreşit va merge sĕ asiste la desvĕlirea monumentului „ţarului eliberator".

*

Crisa bulgară. In şedinţa de Marţi a sobraniei projectul de lege despre contragerea împrumutului a fost respins cu 79 voturi contra 76. Representanţii băncilor de la cari era sĕ se obţină împrumutul, au plecat din Sofia.

Până acum nu se ştie ce efect va avé acest vot asupra cabinetului şi sobraniei. Posibil, că şi cabinetul şi sobrania vor rĕmâné în starea de acum şi că pentru acoperirea erogaţiunilor pressante guvernul va cere de la dietă însemnată urcare a dărilor.

*

Rusificarea Finlandei. Ceea-ce Germania face cu polonii din provinciile incorporate la dînsa, face şi Rusia cu poporul finlandez, în grad mai mare chiar, şi cu mijlóce tot atât de brutale. Sunt deja câţiva ani trecuţi de când guvernul rusesc a început a lucra pe faţă şi fără nici un scrupul la rusificarea, Finlandei, confişcându-i aprópe tóte drepturile autonomice, garantate de antecesorii ţarului de acum.

Poporul finlandez resistă rusificării, şi în acéstă resistenţă femeile încă 'şi au partea lor laudabilă. Sistemul moscovit însĕ merge înainte, strivind totul ce 'i stă în cale. Sĕptĕmânile trecute *a disolvat ultimul regiment de dragoni finlandez.* Motivul disolvării e următoriul: Comandantul regimentului a declarat guvernorului Bobrikov, că nu póte satisface ordinului de a lua de la soldaţi jurămêntul rusesc, fiind-că acel jurămênd nu e acceptat de dieta finlandeză, cum o pretinde acésta constituţia Finlandei. In urma acesteia comandantul a fost dimis şi transferat la reserva cavaleriei rusesci. Drept rĕspuns la acésta *întreg corpul oficeresc al regimentului şi-a dat dimisia.* La rêndul sĕu guvernul rusesc *a disolvat regimentul,* ear' pe fostii oficeri ai lui *i-a dat în judecată la tribunatul militar.*

Au de la cine învĕţa magiarisătorii noştri!

NOUTĂŢI

Limba română la Mons. *Alfons Bayot*, doctor în filologie, a început la şcóla comercială din *Mons* (Belgia) *un curs de limba română*.

*

Magnaţi noi. Fóia oficială publică decretele prin cari sunt numiţi membri în casa magnaţilor următorii: *Czorda* Bódog, *Semsey* Andor, *Dr. Müller* Kálmán şi *Kornfeld* Zsigmond.

*

Victima brutalităţilor de la miliţie. Săptĕmâna trecută s'a sinucis soldatul *Traian Boţco* de la regimentul de honvedi din Oradea-mare. Nenorocitul e fiu de învĕţătoriu român, era tinĕr frumos şi speranţa şi bucuria părinţilor. Motivele cari l'au impins a-şi curma zilele ni-le spune el însuşi în epistola lăsată pentru părinţii sei. O publicăm acì în următórele:

„Iubiţii mei părinţi, şi dragii mei fraţi. Mĕ rog de voi sĕ mĕ iertaţi, că mai mult nu am putut suferi, tot năcăjit şi batjocorit nu am mai avut cap de a răbda. — Mĕ rog încă odată de voi sĕ mĕ iertaţi toţi, că eu nu am avut alt cap decât sĕ'mi iau viaţa. Rĕmâneţi toţi sĕnătoşi. Dumnezeu sĕ vĕ ajute.

„Te rog iubite taică hainele mele ce le am eu sĕ le duci de suvenire la fraţii mei.

„Iertaţi-mĕ toţi că nu am mai putut răbda, că *jidovul şi cânele de căpitan* tot m'a batjocorit şi m'a măţerat şi m'a suduit, şi tot *büdös oláh* m-ia ḑis şi eu nu am mai putut suferi“.

„Iertaţi-mĕ că eu m'am împuşcat“.

Trăian.

*

Moşia fostă a baronului Szentkereszty, situată în hotarul comunelor Binţinţ şi Băcăinţi (în cercul Orăştiei), a trecut în proprietatea dlui *Dr. Ioan Mihu*, care a cumpĕrat'o cu 120.000 coróne.

*

Masa studenţilor din Brad. Pentru masa studenţilor de la gimnasiul rom. gr.-or. din Brad, au mai întrat următórele dăruiri I. De la M. On. D. Dr. A. Marta adv. Lipova 3 coróne, N. Dan 1 cor., N. N. 1 cor., Gregoriu Marisean 2 cor., Iuliu Pop 1 cor., Emil Dozse 1 cor., Paulescu 1 cor., Meletiu Suciu 2 cor., Dr. Vasilie Avramescu adv. M. Radna 2 cor., Ioan Tuducescu 1 cor., Augusta Tuducescu 1 cor. Total 16 cor. II. De la M. On. Dómnă Veturia Dimitrescu întru eternisarea memoriei mult iubitului ei nepot Eugen Chirila stud. techn. 5 coróne. Priméscă marinimoşii dăruitori căldurósă mulţămită! Direcţiunea gimnasiului rom. gr.-or. din *Brad*, la 16 Decembre 1901. *Georgiu Părău* dir. gimnas.

*

„Bunul Econom“ din Orăştie, redactat până acum de I. Moţa, va apăré de ací încolo sub redactarea învĕţătoriului *Ioan Fleşeriu*.

*

Concert în Dobra. Corul bisericei române gr.-or. din Dobra învită la *Concertul* ce se va ţiné Mercuri *a doua zi de Crăciun*, în sala „Hotelul la Husariu“ din Dobra, cu următoriul program: „Seara“, cor bărbătesc de F. Abt; „Doină doiniţă“, cor bărb. cu soli de I. Vorobchievici; „Mai am un singur dor“, poesie de Eminescu, musica de G. Şorban, solo pentru sopran cu acompaniare de pian; „Era nóptea 'ntunecósă“, cor bărb. de G. Dima; „Fosta-i lele“, cor bărb. după Musicescu de T. Popovici; „Primăvara“, poesie de I. Lăpădat, terţet pentru sopran, tenor şi bas cu acomp. de pian, compus de Iacob Murĕşan; Predarea unui monolog; „Foie verde de trifoiu“, cor bărb. de T. Popovici; „Sêrbóica“, cor bărb. de I. Vidu; „Cântecul oşteanului“, cor bărb. cu acomp. de pian de I. Costescu. *După concert urmézā dans.* Inceputul la 8 óre. Intrarea: de persónă loc prim 2 coróne, loc II. 1 cor. 40 fil. loc de stat 1 corónă. Venitul e destinat bisericei şi şcólei gr.-or. din Dobra. Suprasolvirile se vor cuita pe cale ziaristică.

*

O mare aventurieră. Poliţia română caută pe o escrocă a unui bijutier care a furat şi de la un conte o sută de mii de coróne. Acéstă hóţă se dădea drept archiducesa Ecaterina d'Austria d'Este, drept princesa Maria Ghica, drept baronesa Riganno, pe când adevĕratul nume 'i este Anna Dubberstein, o şansonetistă. A escrocat multe persóne şi la Berlin.

*

Ştiri din România. In ajunul crăciunului, la 3 ore după amiazi se va da în sala teatrului o mare serbare pentru copii (pom de crăciun) sub patronagiul şi în presenţa prinţişorilor *Carol*, *Elisabeta* şi *Maria*. — Duminecă séra profesorul *Tocilescu* a ţinut la Ateneu conferinţă despre *Carmen Sylva*. In seria conferinţelor din Ianuariu dl *Tocilescu* va ţiné în 24 Ianuariu o conferenţă sub titlul „Zile mari din istoria neamului românesc“. — Sâmbătă au fost presentate camerei projectele de lege despre încetăţenirea următorilor: St. Cabaşi, N. Orghidan, G. Orghidan, N. Oancea, Al. Gogelescu, I. Russi, Ef. Stenula, Alfred Freund, Th Sotirescu, V. Lupescu, C. H. Freund, I. G. Bancotescu, C. Ghioacă, N. P. Cazacu, I. C. Puppa, I. Cirizescu, I. Filip, D. Siman, Hugo Rogelschy, P. Juran, D. Anuşca, St. Vineşiu, Fr. C. Freund, R. Ordelea şi I. C. Oancea. — Tot Sâmbătă a fost presentate şi senatului projecte de lege pentru recunóscerea şi împământenirea următorilor: Alexandru G. Barozi, Dr. Ion Tolice, Lazăr Fulga, Toma Copp, Constantin Pappasoglu, Theodor Nicolau, Enric Ottenfeld, Gheorghe Peneş, Nicolae I. Manole şi Ion L. Puşcariu. — Serviciul sanitar superior fiind informat că în comitatul Braşovului a apărut febra aftósă, s'au luat mĕsuri în privinţa importului de vite din aceea regiune. — Sub patronagiul *reginei Elisabeta* se va deschide în curênd la Ateneu o *esposiţie de broderii artistice*, al cărui venit e destinat policlinicei „Regina Elisabeta“. Esposiţia va cuprinde diferite objecte de broderie, de o execuţiune artistică şi de o rară frumseţă. Regele şi regina şi părechia moştenitóre au espus mai multe obiecte, adevĕrate minuni de execuţie artistică; întrĕ altele: Un prea frumos înveliş pentru prestol în catifea roşu-închis, brodată cu aur, împreună cu un covoraş de dantele, lucrat de însaşi regina; împreună cu cuvertura pentru masă covoraşul este destinat bisericei luterane din Capitală, ca dar din partea reginei. Trena rochiei, pe care princesa Maria a purtat-o la încoronarea Ţarului Rusiei. Pe stofa de catifea, de colórea rozei, sunt brodate o profusiune de flori. Acéstă esposiţiune va rĕmâné deschisă numai 10 zile.

*

Concertul „Reuniunei române de musică din Sibiiu“ anunţat deja de noi într'un numĕr anterior va avé loc *Sâmbătă* la 4 Ianuariu 1902 în sala de la *Musikverein*, pe lângă următoriul program:

1. *Douĕ colinde* întocmite pentru cor mixt de *G. Dima*.
   a) O ce veste minunată.
   b) La nunta ce s'a întêmplat.
2. *Axionul crăciunului*, cor mixt cu solo de sopran de *G. Dima*.
3. *Trei terzete*, pentru douĕ voci de sopran şi o voce de alt cu acompaniare de pian de *F. Hiller*.
   a) Nóptea.
   b) Ah câte flori pe câmp.
   c) Către zefir.
4. *Trei cântece poporale* pentru cor mixt de *F. Mendelsohn-Bartholdy*.
   a) Cu mine fugi.
   b) O brumă a dat.
   c) Pe al lor mormênt.
5. *Arie din „Traviata“* pentru solo de sopran cu acompaniare de pian de *G. Verdi*.
6. *Intrĕ pétra Detunata*, cor mixt de *G. Dima*.
7. *Doue duette*, pentru sopran şi alt de *A. Rubinstein*:
   a) Cântec.
   b) Păsărele.
8. *a*) *Sub crengi de soc*, cor micst de *H. Kirchner*;
   b) *Cor mixt* din *„Povestea rosei“* de *R. Schuhmann*.

Biletele de întrare se edau în ziua concertului de la orele 11—1 p. m. la *Musikverein* şi séra la cassă. Prenotări la locuri din cele dintâiu douĕ şiruri se pot face pe lângă o tacsă de prenotare de 40 f. la cassarul Reuniunii, Vineri în 3 Ianuarie 1902 de la orele $1^1/_2$—3 p. m. în localul „Casinei române“ (strada Baier). Inceputul la orele 7 séra.

Impărţirea darurilor de Crăciun întrĕ sĕracii nostri.

Invitare.

Ne luăm voie a învita pe acéstă cale pe toţi cei cu durere pentru sĕracii nostri la serbarea de *împărţire a darurilor de Crăciun* ce se va ţiné *Dumineсă, în 23 Decembre v. a. c.* (5 Ianuarie n. 1902), la orele 2 d. a. în sala cea mare de la *„Gesellschaftshaus“* după următoriul

Program:

1. Douĕ colinde: *a*) „O ce veste“, cor. mixt de G. Dima, *b*) „Dómne Isuse Christóse“, cor mixt de T. Popoviciu.
2. Cuvênt de deschidere.
3. Impărţirea darurilor.
4. Grupuri de copii se produc ca colindători, crai etc.
5. Rugăciune ocasională.
6. „Rugăciune“, cor mixt de W. Humpel.

Taxa de întrare 20 bani. Venitul curat destinat fondului de 20 bani, creat de reuniune pentru acuirarea unei case cu hală de vêndare.

Sibiiu, 31 Decembre n. 1901.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

V. Tordăşianu president. *I. Apolzan* notariu.

AMVONUL.

Cuvêntare

in Dumineca a 28-a după Rusalii şi a ss. strămoşi.

„Mulţi sunt chiemaţi, dar' puţini aleşi“.
Ev. Mat. c. 22. v. 14.

Iubiţii mei fii sufleteşti! De la întemeierea lumii şi până în zilele nóstre s'a luptat şi se luptă încă neîntrerupt binele cu rĕul, adevĕrul cu minciuna, cinstea şi omenia cu neruşinarea şi făţăria, lumina minţii cu întunerecul necunoscinţei de D-zeu.

Nici când însĕ în decursul vécurilor, omenimea n'a fost sufletesce mai stricată, nici moralicesce mai decăḑută, ca pe timpul venirei Dlui nostru Iisus Christos pe pământ.

De aceea în mâhniciunea inimei sale asupra poporului jidovesc, în mijlocul căruia trăia, dar' mai ales asupra mai marilor acestuia: cărturari şi farisei cari, deşí auziau înţeleptele lui învĕţături şi vedeau cu ochii minunile ce zi de zi le sĕvîrşea înaintea lor, totuşi nu voiau sĕ-l recunóscă de Messia cel făgăduit prin proroci, — pentru cerbicia acésta a lor 'i dojenea adeseori numindu-i „şerpi şi pui de năpârcă“ (Mat. c. 23. v. 33), ameninţându-i cu focul cel nestîns al gheenei. La ei în adevĕr se potriveau cuvintele lui Isaia prorocul că „ochi au şi nu vĕd, urechi au şi nu aud nici înţeleg. (Mat. c. 13 v. 13). Invĕţături înţelepte şi mântuitóre de suflet, scóse din viéţa şi faptele Mântuitoriului nostru, ce le-a sĕvîrşit în timpul petrecerei sale pe pământ, se află în tóte evangheliile de preste an, cari se cetesc rînd de rînd în biserica nóstră drept credinciósă a rĕsăritului; astfel şi în sf. evanghelie de astăzi.

Pentru folosul nostru, atât sufletesc cât şi trupesc, e de lipsă dar', ca cuprinsul ei sĕ-l petrecem cu încordată atenţiune.

Iisus întrase în casa unuia din boierii fariseilor, ca sĕ mânânce pâine. Văḑênd pe cei chiemaţi cum îşi alegeau şederile mai sus le-a zis în pildă: Când vei fi chiemat de cineva la nuntă, nu te aşeḑa în locul cel mai de sus, ca nu viind alt óspe mai vrednic de cât tine, sĕ fii nevoit a ceda locul cel mai de cinste lui; ear' tu sĕ te retragi cu ruşine. „Că tot ce-l se înalţă, se va smeri, şi cel-ce se smeresce, se va înălţa“.

Ear' celui ce-l chemase pre el la masă 'i zice: Când faci prânz sau cină, nu chiema prietinii tĕi, nici fraţii tĕi, nici némurile tale, nici vecini bogaţi, ca nu cândva sĕ te chieme şi ei pe tine şi sĕ ţi-se facă ţie rĕsplătire. Ci când faci ospĕţ, chiamă sĕracii, neputincioşii, schiopii si orbii, şi fericit vei fi, căci nu pot sĕ-ţi întórcă, ci ţi-se va întórce ţie întru învierea drepţilor.

Şi aḑind acestea unul din cei-ce şedea cu El, ca sĕ arete, că el înţelege partea duhovnicéscă a învĕţăturei, a zis: fericit este cel-ce va prînzí întru împĕrăţia lui D-zeu. Atunci, ca rĕspuns, i-a spus Iisus lui pilda, din sf. Evanghelie de astăzi, pe care cu ajutoriul lui D-zeu ne vom încerca sĕ o tîlcuim.

Sub cina cea mare se înţĕlege fericirea cea vecinică în împĕrăţia cea cerésсă, la care bunul D-zeu 'i chiamă pe toţi, câţi ascultă cuvêntul lui şi împlinesc voile lui.

Cei chemaţi întâiu prin însuşi fiul sĕu, Dl nostru Iisus Christos, sunt Jidovii, poporul cel ales al lui D-zeu după legătura încheiată cu părintele lor Avram, şi în deosebi căpeteniile lor: cărturarii, fariseii şi archiereii, ca cunoscĕtorii legii.

Cufundaţi în grijile lumei acesteia, cu mintea aţîntită spre bunurile şi bunătăţile cele vremelnice, robiţi de patimile şi desmirdările acestei vieţi trecĕtóre, ei nu urmézā binevoitoriului glas al chemărei. La ei se şi refere apoi ameninţarea stăpânului, că nici unul din bărbaţii aceia, ce erau chemaţi, nu vor gusta cina lui. „Că mulţi sunt chemaţi, dar' puţini aleşi“.

Ear' într'alt loc (Mat. c. 21 v. 31.) zice că vameşii şi pĕcătoşii merg mai nainte de ei întru împĕrăţia lui D-zeu, fiind-că cred şi se pocăesc.

După ce aşa dar' înşişi ei, mai marii poporului, s'au lăpĕdat de masa stăpânului, de dragul moşiei, a vitelor şi a sburdărilor trupeşti, — în dragostea sa nemărginită către neamul omenesc a trimis D-zeu pe fiiul seu la rĕspîntiile şi porţile cetăţii sĕ adune seracii şi ciungii, orbii şi schiopii, adecă pe poporul de rînd jidovesc, „oile cele perdute ale casei lui Israil“.

Şi pe urmă, fiind-că mai era încă la masă loc, l'a trimis afară din oraş, afară de Jerusalim, afară de neamul jidovesc la drumuri şi uliţi, adecă la alte limbi şi popóre străine, sĕ-i îndemne pe toţi sĕ între, ca sĕ se umplă casa sa. Acésta este pe scurt tîlcuirea Evangheliei nóstre de astăzi.

Din cele premergĕtóre ne-am convins aşadară, cum că bunul şi înduratul Dzeu ne cheamă şi pe noi prin glasul fiiului seu iubit la masa cea duhovnicéscă a fericirei cei vecinice în ceriuri, fericire şi taină a mărirei, pe care marele apostol Pavel în I. carte către Corint. c. 2. v. 9. astfel o descrie: cele ce ochiul n'a vĕḑut şi urechia n'a auḑit şi la inima omului nu s'a suit, care a grăit D-zeu celor ce-l iubesc pe dînsul“.

Cu câtă dragoste, cu câtă duioşie ne chiamă la odihnă, la fericire dulcele Iisus când zice la Ev. Mat. c. 11. v. 28: „Veniţi către mine toţi cei ostăniţi şi însărcinaţi, şi eu vĕ voiu odihní pre voi“.

Aşa ne chiamă El şi astăzi prin glasul Evangheliei, aşa ne chiamă neîntrerupt prin glasul preoţilor, prin mijlocirea sfintelor taine ale legii cei noue la împărţirea duhovnicéscă cu Dzeu. Casa e largă, masa e încărcată, ospĕţu e bogat, chemarea e sinceră. Ce mai lipsesce? Singur numai voinţa nóstră. Şi óre ascultăm noi glasul, urmăm noi acestei chemări binevoitóre? Fie-care dintrĕ noi sĕ se esamineze pe sine, sĕ-şi cerce faptele, sĕ-şi ispitéscă gândirea şi apoi se va convinge, dacă şi întru cât s'a apropiat cu inima, cu sufletul seu de Dzeu. Apostolul Pavel în epistolia sa către Romani c. 13 v. 13—14 ne poruncesce: „că ziua cu cuviinţă sĕ umblăm; nu în ospeţe şi în beţii; nu întru curvii şi întru faptele de ruşine; nu întru pricire şi pismă. Ci vĕ îmbrăcaţi, zice, întru Domnul nostru Iisus Christos, şi purtarea de grije a trupului sĕ nu o faceţi spre pofte“.

Aşa ne sfătueşte Apostolul. Iar noi ce facem? Unii, mai ales din rîndurile tinerimei, se dau la desmirdări trupeşti şi sĕvîrşesc fapte de ruşine; alţii iau numele lui Dzeu îndeşert prin vorbe spurcate şi sudalme îngrozitóre; se ceartă, lucruri, cari îndeobşte se sfârşesc spre ruşinea tuturor cu bătăi şi apoi cu judecăţi păgubitóre.

Urmări nu mai puţin rele şi vrednice de osândă trag după sine beţiile şi furtişagurile — scăderi morale destul de urîte, cari continuând a se spori cum au pornit în timpul din urmă, vor provoca mari neorânduelі materiale şi morale în şirurile poporului nostru; ear' făptuitorii pe lângă pedepsele din lumea acésta vor dobîndi şi osînda de veci. Că „nici curvarii, nici furii, nici lacomii, nici beţivii, nici ocărĕtorii, nici răpitorii, cum zice Apost. Pavel (I. lor. c. 6. v. 9—10), împĕrăţia lui Dzeu nu-o vor moşteni“.

Auzi sunetul clopotelor? Este glasul bisericei, care în Dumineci şi Sĕrbăiori te chiamă la rugăciune. Este glasul slugei, prin care Dzeu, după pilda Evangheliei de astăzi te chiamă la ospeţul cel ceresc. Alérgă cu grăbire, nu dărâna, nu te lenevi; că e spre binele tĕu, spre mântuirea ta, ca sĕ ajungi a fi cel dintâiu în casa Dlui şi Dzeului tĕu!

Eşti femee, îngrijeşte de ale casei mai din vreme; nu tămânda cu lucrurile neapărat de lipsă până tócă de liturghie.

Eşti plugar, ajungă-ţi zilele de lucru şi nu necinsti ziua Sâmbetei, care în legea nóuă este Dumineca. „Şase zile sĕ lucrezi — porunceşte Dzeu la Eşirea c. 20 v. 9. c. 23 v. 12. ear a 7 este ziua Domnului“.

De eşti meseriaş, industriaş, negustor sau ori-ce diregĕtor, urmézā povaţa sf. maicei nóstre biserici, ca în acele zile sfinte „tótă grija cea luméscă de la noi s'o lăpădăm“.

Poţi sĕ ştii, iubite creştine, că cu sporiul pe care-l faci în zilele oprite, în Dumineci şi sĕrbători, nu te vei procopsi, ci tot îndĕrĕpt vei da.

Ear' împlinind poruncile legii, vei dobândí şi tu loc cu sufletul la masa cea cerésсă, numĕrat fiind printrĕ cei puţini aleşi prin darul Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitoriului nostru Iisus Christos, căruia laudă şi mărire se cuvine acum şi în vecii vecilor Amin.

Gurarîului, în 16 Decembre 1901.

Ioachim Muntean
preot ort. român

Nr. 657. [246] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de paroch din comuna bisericéscă Totoiu de clasa a III., se publică al II-lea concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu postul de paroch sunt cele cuprinse în cóla B. pentru completarea dotaţiunei preoţesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ trimită petiţiunile lor concursuale instruite conform normelor în vigóre în terminul deschis a subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Alba-Iulia, 4 Decembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Albei Iulia în conţelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 802/901 [245] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de classa III. Boholt se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu postul de paroch sunt cele fasionate în cóla B plus completarea dotaţiunei preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a-'şi înainta cererile lor concursuale instruite conform legei în vigóre în terminul deschis subscrisului oficiu protopresbiteral, şi se pot înfăţişa înaintea alegĕtorilor în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre pentru a cânta respective celebra şi a cânta.

Deva, 5/18 Decembre 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Devei, în conţelegere cu comitetul parochial.

George Romanul
protopresbiter.

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion*	C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu*	„ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistenţă.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900

şi publicaţi de

Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

In *Tipografia archidiecesană* a apărut:

ACAFTISTUL
Preasântei
Născătóre de Dumneḑeu
şi
alte rugăciuni
urmate de Sinaxarin pentru tot anul si Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preţul simplu legat . . .	fl.	—.85
jumĕtate pânză . .	„	1.05
în piele roşie . . .	„	1.25
Ediţia fină în piele négră .	„	2.—
piele chagrin	„	2.60
în mătase .	„	3.85

Se află de vênḑare la

Librăria Tipografiei archidiecesane,
Sibiiu.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC
— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiecesane.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archierêscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sĕrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** şi la

Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10.—	8.50	2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		Budapesta (gara centrală).		7.10	1.50	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		Szolnok		3.22	11.44	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		P. Ladány		12.54	10.06	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04	8.43	11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.		sos.	10.44	8.38	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.11	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	7.47	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.09	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	6.40	8.37	12.20
8.18		6.39	5.42		Nadăşul-ung.		6.54	5.41	7.37	
8.33	3.50	6.59	5.55	sos.	Cluş	pl.	6.13	5.23	7.—	11.01
8.50	4.20	8.30	6.11	pl.		sos.	5.24		6.45	10.46
9.07	4.41	8.59	6.27		Apahida		5.02		6.27	
10.14	5.56	10.29	7.26		Ghiriş		3.40		5.12	9.23
10.44	6.24	11 16	7.50		Cucerdea	pl.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.33	11.31	7.52			sos.	3.04		4.33	8.49
11.03	6.40	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.48	11.50			Vinţul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	7.11	12.20	8.16		Aiud		2.29		3.59	8.23
11.52	7.32	12.46	8 32	sos.	Teiuş	pl.	2.07		3.38	8.06
12.24		1.43	8.37	pl.		sos.	1.42		3.02	8.00
12.53		2,17			Crăciunel		1.09		2,36	
1.02		2.26	9.04		Blaş (ungh. Têrnavei) . .		12.56		2.26	7.35
1.14		2.36			Blaş		12,49		2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	Copşa-mică	pl.	11.50		1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14		1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaş		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24		12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	Sighişóra	pl.	9.45		11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35		11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Haşfalĕu		9.12		11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44		10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva . , . . .		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apaţa		6.38		8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	Braşov	pl.	5.08		7.48	2.45
3.55		11.—	2.19	pl.		sos.	9.27		5.00	2.18
4.40		12.26	3.01		Timiş		8.47		4.05	1.42
5.10		1.11	3.31		Predeal		8.20		3.32	1.12
11.55 Buc.		8.05	9.10	sos.	Bucuresci	pl.	3.05		7.50	9.15

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6.50	10.00	2.15		Budapesta (gara centrală).		6.10	1.50	7.20	9.40
10.56	8.46	1.—	4.15		Szolnok		2.49	11.44	4.13	7.32
3.55	11.51	6 05	7.11	sos.	Arad	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35		pl.		sos.	8.57		10.50	4.06
4.42	—	6.46			Glogovaţ		8.45		10.33	—
5.03	—	7.06			Gyorok		8.24		10.14	—
5.14	—	7.16			Pauliş		8.12		10.00	—
5.35	12.49	7.29			Maria-Radna		7.57		9.45	3.27
5 37	—	7.55			Conop		7.22		9.15	—
6.13	—	8.11			Bêrzava		7.05		8.57	—
6.58	1.46	8.51			Soborşin		6.75		8.15	2.31
7.27	2.05	6.19			Zam		5.50		7.41	2.05
7.52	—	9.43			Gurasada		5.23		7.16	—
8.08	3.27	—			Ilia		5.13		7.06	1.39
8.26	—	9.52			Branicica		4.49		6.43	—
8.52	2.54	10.42			Deva		4.27		6.20	1.12
9·06	3.06	10.46			Simeria (Piski)		4.12		6.05	1.00
9.52	3.32	11.35			Orĕştia		3.33		5.19	12.12
10.16	—	11.56			Şibot		3.13		4.55	11.57
10.38	4 00	12·16			Vinţul de jos		2.53		4.34	11.40
10.54	4.23	12.34			Alba Iulia.		2 33		4.17	11.13
11.30	—	1.05		sos.	Teiuş	pl.	2.—		3.43	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.19	7.10	pl.	Copşa mică	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.47	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.50	11.01
4.12	7.04	1.09	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		Sibiiu		—		Cic. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.33		2.—	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6.01		7.15
8.34		6.35	—	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timişóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.00	pl.	Arad	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Mercziflava		9.09	2.33	9 43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timişóra	pl.	8.25	2.00	9.10	—

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 143 Sibiiu, Sâmbătă 22 Decembre 1901 (4 Ianuariu 1902) **Anul XLIX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **streinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Nr. 12,152 Pres.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu archiepiscop al bisericei ortodoxe din Transilvania și metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Iubitului cler și popor din archidiecesa nóstră transilvană: dar și îndurare de la Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos!

> *„De acum nu mai sunteți robi ci fii, ear' de sunteți fii și moștenitori sunteți ai lui Dumnezeu prin Iisus Christos“*
>
> (Așa ne spune sfîntul Apostol Pavel 4—7).

Precum ori-ce bun părinte depărtat de fiii sei, cu mare dor aștéptă timpul și ocasiunea de a conveni cu acei fii, nu numai sě se bucure împreună, dar' sě se și sfătue, cum și ce sě lucre, mai cu folos, pentru-ca sě ajungă tot mai bine și mai ferice: tot asemenea și eu, ca părintele vostru sufletesc, cu mare dor am așteptat timpul și ocasiunea acestor sfinte sěrbători, pentru a vení, și astădată, cu duhul meu, întrě voi, iubiților mei fii sufletesci, nu numai pentru a mě bucura și eu împreună cu voi, dar' și pentru a vě întreţiné, câte-va momente, în cugetări evlavióse, despre nascerea Domnului nostru Iisus Christos pentru ca apoi din acelea sě luăm și niște învěţături folositóre, la binele și fericirea nóstră.

Avem și mare folos sufletesc de a ne ocupa cu aseminea cugetări evlavióse, mai ales ca sě aflăm: din ce indemn serbăm și noi, precum serbéză toți coreligionarii nostri de pe pămênt, cu atâta evlavie, amintirea evenimentului celui mare și minunat al nascerii Domnului și Mântuitoriului nostru Iisus Christos, întêmplat înainte cu 1902 de ani? și de unde provine și bucuria cea mare, ce se vede astăḑi la tineri și bětrâni, bogați și sěraci, fără osebire?

Avem mare folos sě aflăm și sě înțelegem: că dacă serbăm cu atâta evlavie și bucurie amintirea acelui eveniment mare și mai pre sus de fire, facem acésta, pentru-că, precum ne spune sfînta nóstră credință, acea nepreţuită moștenire părintéscă, Domnul cel născut înainte cu 1902 de ani, este Mesia cel făgăduit și prevestit de proroci, este Fiiul lui Dumnezeu venit din ceriu pe pămênt, *„pentru noi ómenii și a nóstră mântuire“*, venit din ceriu pe pămênt, ca sě stérgă osânda și robia pěcatului și a întunerecului ce era pe atunci, întrě ómeni, sě stérgă osânda ce ne înstreinase de la Dumnezeu părintele nostru, lipsindu-ne de Darurile lui, și sě ne facă earăși fii și moșteni ai lui Dumneḑeu, precum ne spune și sfîntul Apostol Pavel: *„de acum nu mai sunteți robi ci fii, ear' de sunteți fii și moștenitori ai lui Dumnezeu sunteți prin Iisus Christos“*.

Pentru a apreția și înțelege și mai bine taina cea mare a venirii Domnului din ceriu pe pămênt, va fi bine, sě ne reamintim iubiților, că omul, — înainte de venirea Domnului pe pămênt, — era cea mai nefericită ființă, căci deși a fost făcut de cea mai alésă făptură a lui Dumnezeu, după chipul și asemênarea lui Dumnezeu, cu suflet nemuritoriu, cu minte înțelegětóre și cu voe slobodă, dar' în urma întunecării minții și a stricării voiei sale prin pěcat, întru atâta decăḑuse, și se înstreinase de la Dumneḑeu, încât el nu mai cunoscea pe adevěratul Dumnezeu făcětoriul seu, și în loc de a se închina lui Dumnezeu el se închina la idoli, la chipuri cioplite, la sóre, lună și stele, sau la alte făpturi neînsuflețite.

Dar' și mai mult vom înțelege sórtea cea tristă și durerósă a ómenilor, dacă ne vom reaminti iubiților, că omul de atunci nu era omul de astăzi, căci atunci stăpânul era domn netěrmurit nu numai asupra muncii, dar' și asupra vieții slugilor sale; așa că viața slugilor era în voința stăpânilor. Sau cu alte cuvinte, că ómenii cei slabi erau jucăria celor mai tari. Cei slabi erau marfă de preț, ca și dobitócele, precum mai sunt și acum, în părțile unde încă n'a străbătut lumina creștinismului.

Prin venirea Domnului însě s'a șters pěcatul, s'a delăturat întunerecul și s'a adus în lume mântuirea și lumina cunoscinței unui adevěrat Dumnezeu pe care ni-o intonéză și tropariul acestor s. sěrbători, prin cuvintele: *„Nascerea Ta Christóse Dumnezeul nostru rěsărit-a lumii lumina cunoscinții, că întru dênsa cei ce slujia stelelor, de la stea s'au învěțat, sě se închine Ție sórelui dreptății“*. Și prin tóte acestea am devenit earăși *„fii și moșteni ai lui Dumnezeu“*, dându-se fie-căruia putința de a-și croí el însuși sórtea sa după vrednicia sa.

Iată dar', iubiților, în puține cuvinte, motivul, pentru care serbăm aceste sfinte zile, cu atâta evlavie; iată și causa bucuriei izvoritóre din venirea Domnului; iată pentru ce s'au bucurat de nascerea Domnului, nu numai ómenii pe pămênt, dar' și îngerii în ceriu, cântând: *Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pămênt pace și întrě ómeni bună voire“*. Iată pentru ce la nascerea Domnului și îngerul din ceriu a strigat celor din jurul Vifleemului: *„Iată vestesc vouě bucurie mare, că astăzi s'a născut vouě mântuitoriu Christos Domnul“*. (Luca 2. 10. 11). Iată pentru-ce au alergat și filosofii de la rěsărit, pe urma stelei cei neobicinuite, cu daruri, la închinăciunea Domnului. Iată pentru ce ne bucurăm și noi de nascerea Domnului.

Ce cugetări sublime și frumóse, ce învěțături mari și folositóre tóte acestea. Cum ne arată ele marea și necuprinsa taină a mântuirii nóstre, precum și negrăita îndurare a lui Dumneḑeu, spre noi.

Și ce credeți iubiților, ce a indemnat pe prea bunul Dumnezeu la atâta neměsurată îndurare, spre ómeni, — fiind El și fără de acésta și chiar și fără de întreagă lumea tot atât de sfînt și preamărit, — nimica alta de cât numai nemărginita sa iubire spre noi, precum ne spune și s. scriptură: *„atâta a iubit Dumnezeu lumea cât și pe unul născut Fiiul seu l'a dat pentru dênsa“* (Ioan 3. 16). De aceea Domnul nostru Iisus Christos și sfînta sa religiune a întemeiat-o pe fundamentul cel vecinic al dragostei evangelice, enunciând acea dragoste de cea mai mare poruncă, de la care atârnă tótă legea și profeții.

Deci veniți sě ne închinăm iubiților, și sě cădem la Christos Dumnezeul nostru, mulțămindu-i din adâncul sufletului, pentru tóte câte ni-a făcut nouě, și zicênd cu psalmistul: *„binecuvintéză suflete al meu pe Domnul, și nu uita tóte resplătirile lui“*. Dar' totodată sě ne și întrebăm: *„cum vom resplăti Domnului câte a făcut nouě“*, și apoi sě ne și respundem: că numai așa vom resplătí Domnului, câte ni-a făcut nouě, dacă îi vom arěta și noi dragostea cu care îi suntem datori, dacă vom iubi și noi pe Dumnezeu precum ne-a iubit și El pe noi, dacă îi vom împliní și noi voia și legea lui, precum a îndeplinit și El mântuirea nóstră *„făcêndu-ne fii și moștenitori ai darurilor sale“*. Apoi, dacă vom iubí și pe deaprópele nostru, ca sě ne iubéscă și el pe noi, dacă îi vom face bine, ca sě ne facă și el nouě bine; dacă îl vom sprijini și ajutora în lipsele lui, ca sě ne sprijine și sě ne ajute și el în lipsele nóstre; și dacă îi vom gândí și îi vom face bine, ca sě ne facă și el nouě asemenea. Sau cu alte cuvinte dacă vom dovedí și prin fapte, dragostea nóstră cătră Dumnezeu și deaprópele.

Ce bine și ferice ar fi ómenii, dacă ar ţiné la aceste mari învěţături ale dragostei evangelice; cum n'ar mai fi pricini, neînțelegeri și judecăți întrě ei; cum n'ar mai fi certe și prigoniri, cum n'ar fi lipsă de atâția diregětori, judecători și ostași; cum n'ar fi nici atâtea dări și sarcini pe oameni, și cum atunci împěrăția și voia lui Dumnezeu, pe cari le cerem în rugăciunea de tóte zilele, s'ar face și aici pe pămênt, precum se fac și în ceriu, și cum bucuria acestor sěrbători ne-ar însoțí și în celelalte zile ale vieții nóstre.

Deși nu ași voi iubiților, sě ve conturb bucuria acestor zile, totuși — durere — nu pot tăinui, că în unele părți, întrě ai nostri, se întêmplă chiar contrariul. Adecă, că în loc de dragoste dumnezeéscă, domnesce ura și pofta de resbunare cari împing pe ómeni la o mulțime de rele, la feliurite prigoniri și judecăți păgubitóre, de multe-ori chiar pentru lucruri de nimica. O patimă urîtă, ce nu se mai vede la alte popórě. Cel puțin nu în așa měsură mare ca la noi. De aici și provine că trebile nóstre nu merg bine ca ale altora, și tot de aici mai provine și înapoiarea nóstră față de alții. Căci pe când alții se iubesc și se sprigines și se ajută împrumutat, noi ne dujmănim și prigonim, tindem a ne strica unii pe alții. Ba gândim a face reu chiar și celor ce ni-au făcut bine.

Și sě 'mi credeți iubiților, că nici nu ne putem aștepta la bine, până când nu vom lěpăda din inima nóstră ura și dușmănia, și nu le vom înlocuí cu dragostea evangelică, căci scris este în s. scriptură: *„că tótă cetatea sau casa ce se împerechiază întrě sine, nu va sta“*.

Tot așa sě 'mi credeți iubiților, că dragostea evangelică numai atunci se va sălășluí în inima nóstră, când ne vom lumina mintea și cunoscința cu lumina învěțăturilor Domnului nostru Iisus Christos. Căci numai acele sunt învěțături adevěrate și numai acele ne pot lumina mintea și nobilita inima pentru dragostea evangelică. Astfel fac tóte popórele și națiunile cele mai înaintate, și cu speranța de viitoriu tot mai bun. De aceea le și vedem străduindu-se tot la mai multă lumină și cultură, de aceea le vedem și jertfind tot mai mult pentru învěțătură; dar' de altă parte, tot asemenea le vedem în posițiuni și mai bune, măcar-că nici ele nu lucră mai mult de cât noi, nici nu sunt creștine mai bune de cât noi; și dacă totuși înaintéză mai bine de cât noi, causa este: că fiind mai luminate, au mai multă dragoste întrě sine, și lucră mai cu precumpănire și cu mai bună socotélă.

Deci avênd tóte aceste în vedere, și mai ales că Domnul a venit în lume numai din dragoste cătră ómeni, pentru binele și fericirea tuturor credincioșilor, și avênd în vedere, că pentru ajungerea binelui vremelnic și a fericirii cei vecinice Domnul a mai adus în lume, pe lângă mântuire, și sfênta sa religiune precum și adevěrata lumină a minții și a cunoscinții, care sě ne conducă bine și înțelepțesce în tóte lucrările nóstre: veniți sě ne propunem a urma și noi, tot cu mai multă stăruință, învěțăturile lui cele mântuitóre, luminându-ne și cultivându-ne tot mai mult, cei tineri prin șcólă, ear' cei în vêrstă prin biserică, pentru-ca sě se sălășluéscă în sufletul nostru adevěrata dragoste evangelică. Sě lucrăm și unul fie-carele nu numai la înaintarea trebilor nóstre particulare, dar' și la a celor comune, precum lucră și membrii unei familii la înaintarea familiei, ca sě înaintăm și noi precum înaintéză și popórele conlocuitóre, tot mai mult, în cele bune și folositóre. Căci numai urmând așa se va îmbuna și sórtea nóstră. Numai atunci vom ajunge și noi în posițiunea în care se află celelalte neamuri conlocuitóre, și érăși numai atunci bucuria acestor sěrbători ne va însoţí și în celelalte zile ale vieții nóstre din acéstă lume, și ne vom învrednicí și de fericirea cea vecinică și din cealaltă lume.

Cea-ce dorindu-vě tuturor, din inimă, și poftind ca aceste s. sěrbători precum cele aproprietóre ale Anului nou și ale Botezului Domnului, sě le petreceți în pace, sănătate, mulțămire și îndestulare, și sě le ajungeți încă la mulți ani fericiți.

Cu binecuvêntare archieréscă am rěmas

Sibiiu, la sěrbătorile nascerii Domnului din anul 1901.

Al vostru tuturor
de tot binevoitoriu
Ioan Metianu m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Numěrul de față are un supliment de jumětate cólă.

Nascerea Domnului.

Intunerec mare era în lume, pentru-că întunerecul se încuibase în inima omului și o luase în desěvîrșită stăpânire.

Dar' întunerecul a fost resfirat, pentru-că lumină a fost trimisă de sus, ca sě'l resfire, lumina de mult așteptată, *lumina cunoscinței.*

Ingerul Domnului a vestit întâiu păstorilor, și prin ei tuturor celor-ce așteptau sosirea celui destinat sě vină în lume pentru a semêna în ea semînța păcii și a bunei învoiri întrě ómeni, că eată: „*Vestesc vouě bucurie mare, care va fi la tot poporul, căci s'a născut vouě Mântuitoriu, Christos Domnul*“. Și vestea s'a lățit în lume, și bucurie s'a sălășluit în inima omului, pentru-că omul vedea și simția cum dispare întunerecul din sufletul seu.

Bucurie mare simte lumea creștină și acuma, după atâtea sute de ani, când serbând aniversarea acestui eveniment, căruia mai mare istoria lumii nu e în stare sě înregistreze, sě gândesce la starea omenimei de atunci și la cea de astăzi.

Zi de generală bucurie fiind deci aniversarea nascerii Mântuitoriului, sě ne bucurăm toți de fericirea ce ni-s'a dat de a o puté de nou ajunge, și coborându-se fiecare din noi în cel mai ascuns intern al seu, sě se cerce și esamineze singur, dacă aceea pentru ce a fost trimis fiiul lui Dumnezeu în lume, *pacea și bunaînvoire*, e sălășluită cu adevěrat în inima sa, prins'a rădècină și promite a aduce ródele așteptate ale de mulți încă neînțelesului ideal al *iubirei deaprópelui?*

In chipul acesta tragă'și séma fiecare cu sine, cu *eu*-l seu propriu, și bucuria în aceste zile de bucurie îi va fi cu atât mai mare, dacă resultatul scrutărilor sale minuțióse va fi multămitoriu.

Noi însě, ca representanți ai părerii de obște, judecată generală avem sě croim, și cu durere trebue sě spunem aceea ce constată și I. P. S. Sa Archiepiscopul și Metropolitul nostru *Ioan,* în pastorala din fruntea fóiei nóstre de astăzi, anume, că suntem departe de a fi apucat barem pe calea care duce la perfecționare în direcția acésta.

Numai pace și bunăvoire nu vedem întrě ómenii nostri, de pretutindenea. Și de aceea, nu de iubire întrě frați, ci de ură și dușmănie, de neînțelegeri întrě aceia cari împreună și mână în mână ar trebui sě mérgă în acțiunile lor menite sě dee poporului nostru mult cercat o sórte mai bună, — de destructiva pizmă și rěutate am puté vorbi mult și pe larg, dacă însemnătatea și sfințenia zilei în preajma căreia ne aflăm nu ne-ar impune reservele pe cari ținem sě le observăm.

Și nu e bine așa. Suntem puțini în patria acésta, atât de puțini în cât numai uniți numěrăm ceva și numai bine închegați putem sě ne impunem dorințele și aspirațiunile. Cine va da însě ceva pe noi, când vede, că cei-ce vreau sě mérgă înainte, — nu spre binele lor, ci spre binele de obște, — sunt împedecați și opriți în loc, din partea celor de un neam cu ei; când vede, că cel-ce vrea sě mérgă înainte e atacat din tóte părțile, în cât puterile tóte trebue sě și-le adune pentru a se apăra în dreapta și stânga, în loc sě le foloséscă pentru a merge înainte?

Patima rea a urei și a invidiei se pare că ne stăpânește pe noi mai mult decât pe ori-care alt neam din lume. Dar' aceste sunt insușiri rele, de cari trebue sè ne desbrăcăm. Și când ar puté fi mai potrivit momentul sě medităm asupra acestor slăbiciuni omenesci, decât tocmai acum, când facem pregătiri sě serbăm aniversarea Nascerii Celui-ce trimis a fost în lume pentru-ca sě combată aceste rele, sě le scótă din inima omului și sě sădéscă în ea iubirea față de toți semenii, până și față de *cei-ce ne urèsc pe noi?*

Sě medităm deci asupra lor și sě ne îndreptăm, pentru-că numai așa dovedim că înțelegem însemnătatea și sublimitatea zilei *Nascerii Domnului*, atât de frumos tâlcuită în frumósa pastorală a Inaltpreasfințitului nostru Archipiscop și Metropolit, și înțělegem ângereștile cuvinte: *Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace întrě ómeni bunăvoire.*

„Christos se nasce — măriți-l!“

(i-br.) Maiestatea și dreptatea lui D-zeu a fost adênc větămată prin trufia omului, care în deplină cunoscință și din voință liberă a desconsiderat porunca dumnezeiască. Și urmarea nerecunoscinței și a neîncrederei în Dumnezeu a fost pedépsa aspră: perderea sânțeniei și nevinovăției, perderea paradisului și slăbirea firei naturale. Iată pe omul mărit creat — căḍut în pěcatul strămoșesc și condamnat, ca în sudórea feții sě'și agoniséscă pânea de tóte zilele pe pămêntul, din care rěsare mai multă polomidă decât grâu curat; iată pe omul mărit creat, care nu cunoscea pěcatul, ci se bucura de fericire, condamnat la luptă pentru esistință, cu tóte fiarěle și vietățile pămêntului.

Iubirea și bunătatea ar fi iertat pěcatul, dar' dreptatea lui Dumnezeu a pretins o satisfacțiune în měsura greutății pěcatului. Omul căzut era lipsit de mijlóce pentru a da o satisfacțiune deplină în restabilirea raportului primordial de grație, ci acésta a fost posibil numai prin o rěscumpěrare, o nouă creațiune, carea 'și are temeiul în iubirea și purtarea de grijă a lui Dumnezeu și în facultatea de a se puté omul mântui.

Acéstă rescumpěrare era posibilă numai prin întruparea lui Dumnezeu, carea după un restimp de multe veacuri de la creațiunea lumei se efeptuì. La împlinirea timpurilor venì mântuitoriul promis, spre mângăerea omenimei, care ca om adevěrat și Dumnezeu adevěrat a dat o satisfacțiune perfectă. Acesta este *Iisus Christos din Nazaret*, născut în *Vifleemul Iudeei,* din preacurata fecióra *Maria*, din semința lui *David,* sub regimul împěratului *August* 750 după clădirea Romei, și în care s'au împlinit tóte profețiile și revelațiunea divină își ajunge perfecțiunea.

Fiul lui D-zeu (logos) s'a împreunat prin lucrarea sfântului Duch cu natura omenéscă, luând adecă trup și suflet în timp, ca noi ómenii, fără însě a înceta a fi Dumnezeu. Acésta taină a întrupării persónei a doua din Dumnezeire a fost profețită cu deosebire de proroeul Isaia 7, 14: Iată fecióra va concepe, va nasce un fiu și se va numi numele lui Immanuil (cu noi este D-zeu) și cuvêntul trup s'a făcut și a locuit întrě noi (Ioan 1, 14). Natura omenéscă și dumnezeiască a adevěratului Dumnezeu și om sunt hipostatic împreunate și conform firei omenesci-dumnezeesci două sunt și voințele sale: omenéscă și dumnezeéscă.

Mântuitoriul Christos a venit sě întemeeze împěrăția lui D-zeu, sě elibereze pe om de pěcat și sě efeptuéscă împăcarea cu Dzeu. Acesta este opul seu, care l'a îndeplinit prin o întreită activitate: ca profet, ca archiereu și ca împěrat.

Adevěrurile mesianității lui Christos stau în strînsă legătură cu adevěrurile Dumnezeirei sale. Astfeliu sunt: mărturiile profeților, cari au prezis cu precisiune timpul (Daniil) locul (Michea) neamul (Jaia) nascerei sale, înălțarea sa la ceriu, trimiterea Duchului sfânt, care din tatăl purcede, risipirea Ierusalimului, întemeerea și lățirea minunată a bisericei; — mărturisirea tatălui la botez: Acesta este fiiul meu cel iubit, întru-care bine am voit, pe acesta sě-l ascultați, — mărturisirea proprie a lui Iisus cu Samarinénca, apoi înaintea archiereilor și cărturarilor, în fața învěțăceilor și apostolilor sei se mărturisesce de adevěratul mesia și Dumnezeu: Eu sunt calea și adevěrul și viéța. Nimenea nu vine la Tatăl, fără prin mine (Ioan 14. 16); apostolii înșiși și contimporanii lor l'au mărturisit de fiul lui Dzeu și adevěratul mesia, — și dacă tóte acestea n'ar fi, l'ar mărturisi învěțăturile sale înalte potrivite pentru tóte timpurile și la tóte popórele, viéța sa ideală și mulțimea minunilor sale. Iată motivele pentru-cari sfinții martiri au pecetluit cu mórte credința cea puternică în adeveritatea dumnezeirei și mesianității mântuitoriului, iată unde zace puterea positivă a bisericei, carea cucerescce întunerecul veacurilor!

*

De-și de odată cu creațiunea omului s'a stabilit raportul întrě om și creatoriul seu, prin comiterea pěcatului cunoscința adevěratului Dzeu era întunecată. Omul era involuntar pus în legătură cu o putere necunoscută, fie din frică, fie că omul își cunoscea singur neputința sa în lume, fie că vedea, că tot ce e pămêntesc e trecětor și mărginit; de aceea căuta sě-și creeze el însuși zeități, de la cari aștepta mântuire. Astfeliu cu desvoltarea omenimei trec ca o icónă după descrierea istoriei feliurile de forme religióse, începênd cu trépta cea mai de jos a familiei celei mari a politeismului cu feticismul, zoolatrismul, zabaismul, brahmanismul, budaismul, antropomorfismul etc. forme religióse, cari însě n'au mai putut mulțămí mintea omului cu zeitățile lor mărginite în timp și în spațiu, și omul a căutat după adevěratul Dumnezeu și unicul, care este isvorul mântuirei. Acest Dumnezeu se descopere pe lângă revelațiunea naturală prin legi și porunci positive date după vremurì poporului israiltean, punêndu-se astfeliu temelie monoteismului sprigìnit de altfeliu și de doctrinele lui *Plato, Socrate, Aristotel*, cari au neteḍit calea moralei creștine. Religiunea legei mosaice a fost completată în creștinism în religiunea împăcărei și rěscumpěrărei depline, efeptuită prin iubirea și dreptatea lui Dzeu de însuși unul născut fiul seu Domnul și Mântuitoriul Iisus Christos, în care s'a descoperit adevěratul Dzeu și și-a făcut cunoscută voința sa.

Puterea religiunei s'a valorat la tóte popórele și în tóte timpurile: Religiunea este fundamentul societății, zicea Plato. Afară de religiune nu mai cunosc alt fundament pentru moralitate, scrie Rousseau; ear' cea mai înaltă, cea mai frumósă și mai importantă este religiunea lui Christos, singură mântuitóre.

Sě îmbrăcăm deci haină de sěrbătóre și cu inima curată sě slăvim pe cel născut în iesle și înălțat la ceriu, și urmând învěțăturilor sale cu deadinsul sě ne perfecționăm, căci în perfecțiune este fericire, precum însuși a spus: Fiți desăvêrșiți precum tatăl din ceriuri desăvêrșit este — căci a celor desăvêrșiți este împěrăția ceriurilor!

FOIȘÓRĂ

Crăciun.

Prin Nascerea Ta Cristóse
Dumnezeule Iisus,
Rěsărit'a lumei raza
Cunoscinței cei de sus.

Că 'ntru dînsa cei în slujba
Stelelor, au învěțat,
Sě se închine Ție Sóre
De dreptate luminat;

Se Te cunóscă pe Tine
Resăritul cel de sus,
Mărire Nascerei Tale
Dumnezeule Iisus!

Arad, 1901, **Maria Cioban.**

Christos se nasce.

O, ce veste minunată
In Vifleem se arată.
Astăzi s'a născut
Cel făr' de 'nceput,
Cum au zis prorocii.
(Cântul colindei).

E érnă.

Pămêntul pare un imens ocean de spumă. In razele sórelui de érnă totul sclipesce de o lumină veselă, argintie. Natura a îmbrăcat haina albă și sěrbătoréscă — simbolul păcii și al curăției. Cuprinsă de o tăcere adâncă și sfântă așteptă pe acela, care pacea și curăția sufletéscă o aduce în lume.

Christos se nasce!

*

Greu gemea neamul omenesc sub povara pěcatului strămoșesc. Viclénul, care a întins měrul Evei stăpân atotputernic se făcuse pe sufletul ómenilor. Nimeni nu mai cunoscea pe Domnul și nimeni nu pășia în căile lui.

Toți părăsiră drumul luminii și al adevěrului și fii ai întunerecului și servii pěcatului erau... — Dar' fără margini și hotare e bunătatea lui Dumnezeu și iubirea lui de ómeni.

Milă i-s'a făcut Domnului de om. Ii era greu sě-și lase făptura mânilor sale cufundată cu totul în adâncul pěcatului, pradă peririi.

Și hotărîre a făcut Domnul cel preabun sě trimită pe pămênt pe însuși Fiul sěu, ca sě sdrobéscă capul șerpelui.

Sě scótă pe om din afundul întunecat al rěutăților și sě i reînoiască firea cea stricată.

Sě i deschidă ochii sufletului întunecați de negrul pěcatelor și drumul luminei și al adevěrului sě-i arete.

Sě împrăștie negura mulțimii de zei mincinoși și sě aducă pe om la lumina cunoscinții adevěratului Dumnezeu, creatorul sěu.

Sě-i sădéscă în suflet credința, dragostea și nădejdea nețěrmurită în Dumnezeul sěu.

Și apoi sě móră pentru mântuirea neamului omenesc...

Hotărîrea prea înaltă prorocii o au cunoscut. Și au prorocit venirea fiului lui Dumnezeu și nascerea lui din femee.

Și a trimis Domnul Dumnezeu pe Duchul sěu cel sfânt și s'a pogorît preste fecióra Maria, din casa lui David. Puterea Celui de sus o a umbrit și Fiul omenesc întru dînsa s'a sălășluit.

*

Timpul prorociei se plinesce și iată taina cea din veac ascunsă, se arată.

Cel făr' de început se începe. Cel ce esista din eternitate își primesce esistență. Cel mai 'nainte de veci născut din Tatăl, se nasce din femee. Cuvêntul cel fără de trup se întrupéză.

Christos se nasce!

Nu în palate și bogății, ci în peșteră sěracă.

Nu în légăn de mătasă, ci în iesle se culcă.

Nu în porfiră, ci în zdrențe se înfășură.

Impěratul împěraților și Domnul domnilor! — Si minune întrě minuni e nascerea lui.

Ceriurile se deschid și se luminéză.

Mulțime mare de oști îngeresci sbóră pe pămênt lăudând în glas de trîmbițe nascerea Mântuitoriului lumii și cântând: „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămênt pace, întrě ómeni bunăvoire*“!

Păstorii de la staul se 'nspăimêntă de vedenia miraculósă și cu grăbire alérgă și spun, că în miez de nópte li-s'a arětat lumină mare și îngeri din cer le-au vestit nascerea lui Mesia.

O stea mai luminósă de cât tóte se arată la rěsărit. Trei crai bětrâni, înțelepți, o zăresc, îi pricep rostul și în cale lungă pornesc sě găséscă și sě vadă pe noul Impěrat. Stéua îi călăuzesce până când stă deasupra locului unde era pruncul născut. Moșnegii întră și plini de sfială și evlavie cad în ghenunchi și închinăciune și daruri aduc pruncului divin.

Și tótă suflarea și tótă făptura saltă de bucurie, că s'a născut al lumii Mântuitor...

*

Și de atunci până astăzi zi sfântă și luminată este pentru tótă lumea dreptcredincíósă ziua Nascerii Domnului.

Fiori de bucuriă și evlaviă cuprind sufletul credincioșilor în ziua acésta, în care a

Alba-Iulia.

— Adevĕruri politice. —

In urma celor publicate în foiţa „*Tribunei*“ din Nrul de Duminecă, despre istoricul parochiilor din archidiecesa *Blajului*, pentru adevĕrul istoric aflu la loc a comunica despre oraşul *Alba-Iulia* următórele:

Cu tote că în acest oraş s'a făcut unirea cu biserica rom. cath. prin sinodul bisericei românesci, — în oraşul acesta şi jur erau cei mai puţini uniţi în prima parte a seclului XVIII, precum se vede chiar şi din datele şematismului gr.-cat., de óre-ce cele mai multe parochii unite în acest ţinut încep numai de pe timpul episcopului *Moga,* care prin un revers se obligase a nu face oposiţiă faţă de trecerile poporului la unire.

In A.-Iulia oraş, Românii *toţi* se ţineau până la anul 1766 de legea românéseă *ortodocsă* şi cu tóte ademenirile spre unire nu puteau sĕ-i plece, ba chiar la biserica unită de la mânăstire în Maierii A.-Iuliei nu se putură înjgheba poporeni, până ce nu aduse episcopul rom.-cath. români de pe sate, cari ca jobagi ai sei fură aşezaţi în acest suburbiu şi făcuţi poporeni cu voiă fără voiă, — ai bisericei de la Mânăstire, unde este înmormêntat *Atanasie.*

In oraş Românii erau *libertini* şi cu ei nu se putea lucra aşa uşor; deci călugĕrii din *Blaj* cu ajutoriul episcopului rom.-cath. se folosiră de neorustici contra Românilor şi făcêndu-i pe neorustici uniaţi, cu putere bra hială militară fură întroduşi în biserică, şi Românii alungaţi din avutul lor.

Până la edictul de toleranţă al neuitatului Impĕrat Iosif al II Românilor ortodocşi nu li-a fost iertat a'şi clădi biserică; folosiră deci o şură de locaş sfânt. Insă nici acésta nu fu pe placul călugărilor din *Blaj,* cari câştigară un decret guvernial prin care se oprí ori-ce serviţiu bisericesc pentru neuniţi, îndrumându-se ei a merge *la sate,* dacă au lipsă de slujbă şi biserică.

Cu tot decretul acesta nu putură înșĕ isbuti a-i face uniaţi, deci aduseră comisari guverniali ca sĕ le confisce biserica-şiură şi odăjdiile. Rugările Românilor, ca sĕ se amâne esecuţia până ce 'şi vor umbla în rênd, aflându-se şi de altcum tocmai sĕptĕmânile Paresimilor, — nu aflară ascultare. Comisia a eşit la şiură şi ordină unui cismaşiu de ungur reformat, ca sĕ se sue pe şură şi sĕ iee crucea de pe coperişiu. Insĕ în momentul când a pus mâna pe cruce, l'a lovit apoplexia şi a caḑut mort la pământ, care întêmplare a îngrozit pe comisariu atât de tare, încât a fugit a casă fără a se mai gândi sĕ ducă la îndeplinire confiscarea plănuită.

Românii şi mai departe 'şi păstrară biserica, dar' călugării ridicară jalbă mare asupra comisarilor guverniali, pentru-că nu şi-au împlinit chemarea. Deci o altă comisiune s'a trimis la A.-Iulia spre a cerceta, din ce causă nu s'a confiscat biserica neuniţilor.

S'au ascultat mulţime de martori, însĕ toţi vorbesc la protocol de investigaţiune numai despre cele întêmplate la magistratul orăşenesc, pe când despre cele întêmplate la biserică nici un martor nu ştie nimica.

Prigonirea Românilor ortodoxi din acest oraş a fost mare, căci mulţi curatori bisericesci au perit în casamatele fortăreţei, suferind mórte de martir. Nici preot de legea lor pentru mărturisire şi cuminecătură nu li-se da, aşa că soţia unui neguţătoriu cu numele *Karandon* fiindu-i bărbatul din închisóre pe pat de mórte, pentru a-i duce preot, a umblat prin Sibiiu la guvern, şi numai cu concesiunea acestuia a putut căpăta licenţă de la comandantul fortăreţei, ca preot ortodox sĕ-i împărtăşéscă soţului ei ultima mângăere. — Acésta a fost pentru Români libertatea cultului divin şi religionar pe vremea aceea, în Transilvania creştină.

Delamureş.

Scrisóre din Bucuresci.

Aniversarea nascerii reginei române.

— 18 Decembre v.

Duminecă, 16 Decembre v. Maiestatea Sa regina Elisabeta a României şi-a serbat a 58-a aniversare a naşterii sale (şi nu a 60-a, cum scriau ziarele magiare). Din incidentul acesta capitala regatului român a fost frumos pavoasată cu drapele naţionale, şi diferite festivităţi au fost aranjate în onórea graţiósei şi mult iubitei suverane române.

La palat registrele au stat deschise ziua intrégă pentru a fi acoperite cu mii de subscrieri, ear' guvernul ţerii s'a presentat în corpore la palat, pentru a aduce Reginei felicitările ţerii şi ale ministeriului. A vorbit dl prim-ministru *D. A. Sturdza.* M. Sa Regina a primit apoi pe damele de curte, — actuale şi din trecut, — cari asemenea au salutat pe suverana română de ziua nascerii.

După ameaz la orele 2 s'a dat representaţiune gratuită la *teatrul naţional* pe séma tinerimei şcolare. A fost o serbare frumósă. Teatrul era îndesat de lumea măruntă, recrutată de la tóte şcólele din Bucuresci, cu considerare la familiile cari nu dispun de mijlóce, ca se'şi ducă copiii la teatru. M. Sa Regina încă a participat la representaţiune, luând loc în loja regală. Era însoţită de A. S. R. Principesa *Maria* şi de micii principi *Carol* şi *Elisabeta.*

Când M. Sa a întrat în lojă, orchestra a intonat imnul regal şi întregul public asistent a sărit în picióre şi a isbucnit în urale sgomotóse. După încetarea ovaţiunilor, se începe serbarea. Se cântă întâiu *imnul regal* de către un cor de bărbaţi, compus din coristii operei şi din elevii conservatoriului. Urméză o *cantată* în onórea Reginei, esecutată de elevele conservatoriului şi coristele teatrului. O fetiţă mică a recitat apoi versuri de ocasie, în onórea Reginei române, şi în fine s'a jucat piesa feerică *Sinziana şi Pepelea,* de către personalul teatrului.

Lumea măruntă din teatru şi-a petrecut fórte bine, împreună cu micii principi, cari necontenit aruncau flori din loja regală întrĕ micii spectatori de jos.

La plecarea M. Sale reginei din teatru li-s'au făcut alte călduróse manifestaţiuni.

Seara s'a representat în teatru piesa *Curcanii,* cu noue manifestaţiuni la adresa reginei.

Interesantă a fost conferenţa de la Ateneu a dlui *Tocilescu,* care a vorbit despre *Carmen Sylva,* Regina scriitóre, presentându-o ca copilă, ca regină şi mamă şi ca poetă. A fost ascultat cu încordată atenţiune şi viu aclamat dl conferenţiar când a terminat accentuând, că România póte sĕ aibă încredere în viitoriul seu, când e stăpânită de M. Sa Regele Carol I. alăturea de buna şi iubitórea Regina Elisabeta.

Aniversarea nascerii M. Sale a fost serbată şi în ceealaltă parte de ţeară, pretutindenea, cu cetirea de slujbe în biserici. In Bucuresci încă s'a oficiat un *te deum* la metropolie.

N.

Sĕrbători fericite dorim tuturor colaboratorilor esterni, corespondenţilor şi cetitorilor noştri.

Redacţiunea
„Telegrafului Român“.

Din Sĕlişte.

— 16 Decembre v.

Conform avisului publicat în *„Telegraful Roman“* prelegerile publice s'au început în *Sĕlişte,* Duminecă în 9 Decembre.

Primul prelegĕtor a fost St. Domn protopop *Dr. Ioan Stroia.*

Dsa, după-ce în scurte cuvinte arată, că scopul prelegerilor publice este lăţirea de cunoscinţe, de învĕţături folositóre, cari punêndu-se în practică devin de o însemnătate fórte mare pentru cei-ce şi-le-au însuşit, şi că pentru lăţirea astorfel de cunoscinţe s'a hotărît în sinul unui grup din inteliginţa din loc, ca sĕ se ţină aceste prelegeri, — vorbesce despre *„căsătorie“*, una dintrĕ cele 7 taine ale bisericei creştine. Şi-a ales acésta temă, — după cum însuşi dsa ni-a mărturisit —, pentru-că pe deoparte la începerea ori-cărui lucru bun trebue sĕ ne întórcem ochii spre biserică, spre Dzeu, ear' pe de alta pentru-că ne aflăm în pragul câşlegilor, când se încheie cele mai multe căsătorii.

In acéstă prelegere dsa ne arată, că căsătoria este una dintrĕ cele mai vechi instituţiuni şi a avut şi are un rol fórte însemnat atât în viéţa individului, cât şi a unei naţiuni, a unui stat. Din acéstă causă 'i-s'a dat din partea diferitelor popóre încă din timpurile cele mai vechi o deosebită atenţiune.

Căsătoria este o legătură naturală întrĕ un bărbat şi o femeie, în scopul de a se ajuta reciproc în lupta pentru esistinţă şi în scopul înmulţirei genului omenesc.

In căsătorie e neapărat de lipsă, ca întrĕ soţi sĕ fie egală îndreptăţire, care admirabil reiésă din cuvintele Sfântului Ioan Gură de aur: „Muerea nu e făcută din capul bărbatului, ca sĕ-i fie lui stăpână, nici din piciórele lui, ca sĕ-i fie lui róbă, ci din cósta lui (mijloc) ca lui asemenea sĕ-i fie“.

Ne arată apoi, cari sunt cerinţele la încheierea unei căsătorii.

Căsătoria, zice, trebue sĕ se facă din dragoste şi cu învoirea părinţilor amênduor tinerilor, căci numai astfel póte fi fericită.

Nu vor fi fericite căsătoriile încheiate din interese materiale, cele încheiate întrĕ ómeni cari nu-s deplin sănĕtoşi, pentru-că din asemenea căsătorii se nasc copii nesănĕtoşi, de aci mortalitatea cea mare a copiilor, un rĕu pentru poporul nostru. Asemenea nu pot fi fericite căsătoriile întrĕ rudenii, cari se fac de multe-ori la poporul nostru, ca sĕ nu trécă averea în mâni străine, ci sĕ rĕmână tot întrĕ rude. Tocmai pentru acésta biserica creştină, în grija ei cea mare pentru binele credincioşilor, a stabilit gradele de rudenii, cari se pot căsătorí. Cu deosebire condamnă căsătoriile făcute de babe fără ştirea tinerilor, fără ca acestia sĕ se cunóscă, fără ca sĕ fi stabilit întrĕ ei dragostea, care e de lipsă la încheierea căsătoriei.

Drept încheiere vorbesce despre ospĕţul împreunat cu căsătoria Românilor, care e un obiceiu rĕmas de la Romani.

Ospeţe sgomotóse, cu puşcături, cum adese-ori se fac, ca unele ce nu se potrivesc cu însemnătatea zilei în care se sĕvêrşesce o taină sfântă, precum e căsătoria pe deoparte, ear' pe de alta fiind şi mult costisitóre, ar trebuí sĕ nu se facă.

In întrégă prelegerea au fost întreţĕsute o mulţime de doveḑi scóse din sfânta scriptură, aşa, că a fost o plăcere si o mulţămire a o asculta, şi convins sunt, că fie-care din mulţimea de ascultători, pe cari nu-i mai putea cuprinde sala — destul de spaţiósă a şcólei din loc, s'a depărtat în inima sa mulţămit şi cu dorul de a mai lua parte la asemenea prelegeri instructive.

(Va urma.)

NOUTĂŢI

Din causa sfintelor sĕrbători ale Nascerei Domnului, numĕrul proxim al fóiei nóstre va apăré numai Sâmbătă în 29 Decembre v.

*

Cununia archiducesei Elisabeta, fiica rĕposatului moştenitoriu, cu prinţul Windischgrätz, va avé loc la 27 Ianuariu.

*

Reforma dării de pământ. Guvernul se ocupă serios cu ideia reformării contribuţiei după pământuri. In acest scop ministrul de finanţe Lukács va esmite doisprezece amploiaţi de catastru, cari sĕ claseze la faţa locului calitatea pământurilor, şi acéstă clasare va servi de basă la esecutarea reformei.

*

Graţia monarchului. Nu de mult s'a întêmplat în Viena un duel întrĕ locotenentul Soica şi proprietariul de fabrică Löwenfeld, în care Löwenfeld a împuşcat pe Soica. In firul cercetării s'a constatat că locotenentul greşise grav faţă de familia lui Löwenfeld, şi pe basa acestei constatări monarchul a dispus sistarea urmăririi judecătoresci a lui Löwenfeld.

*

Rĕspuns „binevoitoriului“ meu. Referitor la cele publicate în Nr. 233 al *„Tribunei“* şi 51 al *„Fóiei Poporului“* in care sub titlul *„Datorii la jidov“* vorbesce anonimul *„binevoitor“* că am înfiinţat o „Reuniune de temperanţă“ şi otribue drept urmare a acestei Reuniuni *„Datoria la jidov“*, vin sĕ declar următórele: Reuniunea înfiinţată de mine e numai în embrion, căci nu D-zeu ştie când am înfiinţat'o, ci numai în *4 Dec. a. c. n.* deci nu póte avé încă urmări. Se póte însĕ vedé cât sunt de sprijinit la punerea în lucrare a bunelor mele intenţiuni. După întărirea statutelor voiu scrie mai indetail cine m'a ajutat la înfiinţarea acelei Reuniuni. Veneţia inf. în 20 Decembre 1901. Cu stimă, *Ganea,* preot gr. ort. rom.

*

Creştini ucişi în China. Se raportéză că în Nucsianfu Chinezii au ucis un misionariu şi trei creştini. Misionariul e belgian.

*

Mórte în cursul operaţiei. Luni au murit în Viena, în cursul operaţiunii, douĕ femei: Ana Winter, de 34 ani, şi Maria Dick, soţia unui cursor postal.

*

Tisza — deputatul Abrudului. Alegĕtorii unguri din Abrud au candidat pentru proxima alegere de deputat dietal, în locul lui Ebergényi numit secretariu ministerial, pe Coloman Tisza. Cum vestesc foile ungouresci, Tisza a rĕspuns că primesce cu mulţămită candidatura.

*

Transferare la honveḑi. Fóia oficială publică lista a 412 locotenenţi de infanterie, 43 cadeţi de infanterie şi 38 locotenenţi de cavalerie, în reservă, cari cu începere din 1 Ianuariu sunt transferaţi de la armata comună la honveḑime.

*

Concert în Miercurea. Inteligenţa română din Miercurea învită la concertul ce-l va arangia cu binevoitoriul concurs al unui grup de teologi de la seminariul *Andreian* din Sibiiu, Duminecă în 6 Ianuarie v. 1902 (Botezul domnului) in sala hotelului de la *„trei arapi“* din Miercurea. Inceputul la órele 7 şi jumate séra. Programul e următoriul: 1. „Eată ziua triumfală“, de W. Humpel. 2. „Senin şi furtună“, de I. Vorobchievici. 3 *a)* „Din depărtare“, de I. Vorobchievici. *b)* „Ştii mândro“, cântec poporal de T. Popovici. 4. Sĕrmană frunză“, de G. Dima. 5. *a)* „Sub crengi de soc“, de H. Kirchner. *b)* „Pe la pórta mândrei mele“, de I. Matei. 6. „Pe Orizont“, de I. Mendelssohn. 7. *a)* „Zorirea“, de Attenhofer. *b)* „Până când ţineam cu codrul“, de I. Matei. *Dans.*

*

Ştiri mĕrunte. Insoţirea de credit sistem Raiffeisen, înfiinţată în Loman cu ocasiunea întrunirii agricole arangiate de reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu, şi-a înaintat deja la tribunal statutele spre aprobare. — In Hunedóra s'a iniciat înfiinţarea unei „însoţiri de cereale“ cum e societatea comercială „Ceres“ din Satul-nou. — In Iaşi a rĕposat un om în etate de *118 ani.* — Vaporul german „Clara“ s'a naufragiat în apele chineze; căpitanul şi alţi patrusprezece ómeni au perit în valuri. — La o vênătóre din Varşanii mari puşca juristului F. Erdélyi s'a descărcat în el şi l'a ucis. — Pentru cértă în familie soţia conductorului Gaugern din Segedin s'a sinucis culcându-se în calea trenului. — Din causa epizootiei, ministrul de comerciu austriac a interzis importul de rîmători din cercurile Vinţ şi Ighiu (comitatul Albei inferióre), oraşul Alba-Iulia, cercul Sebeşului săsesc, oraşul Sebeş şi cercurile Năsĕud, Betlean, Dej şi Kékes.

---

rĕsărit lumii sérele dreptăţii — sóre, care o a povăţuit la lumina cunoscinţii de Dumnezeu. Acésta e ziua în care omul s'a smuls din legăturile pĕcatului şi s'a împăcat cu Dumnezeu.

Cu bucurie sĕ repetăm deci cântarea îngerésca:

— „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu. — — —

Cu magii şi cu păstorii sĕ preamărim pe Dumnezeu Tatăl, care în iubirea sa ne-a scos din robia vrăşmaşului. Sĕ preaînălţăm în cântări pe Fiul, care a biruit întunerecul necredinţii şi a întemeiat împĕrăţia cea vecinică a luminii şi a dreptei credinţe. Sĕ lăudăm pe fecióra Maria, căci prin ea blăstĕmul Evei s'a perdut.

— „Şi pe pământ pace — — —

Dumnezeu e Tatăl nostru şi noi toţi suntem fiii lui. Sĕ vieţuim în dragoste şi 'n pace frăţéscă.

— „Intrĕ ómeni bunăvoire.“

Sĕ desbrăcăm sufletul nostru de slăbiciuni şi de rĕutăţi. Sĕ-l îmbrăcăm în haina cea albă a iubirii, a buneivoiri şi a răbdării creştinesci.

*

Natura însaşi a îmbrăcat haină albă şi sĕrbătorescă — simbolul păcii şi al curăţiei. Cuprinsă de o tăcere adêncă şi sfântă aştéptă pe acela, care pacea şi curăţenia sufletéscă o aduce în lume.

Christos se nasce!

George Tulbure.

Dela **Librăria Tipografiei archidiecesane în Sibiiu** se póte procura

O pagină
din
Lupta nóstră pentru esistenţă.

Articoli reproduşi din ziariul „Telegraful Român“ anul 1900

şi publicaţi de

Nicolau Ivan
protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român.

Preţul 1 cor.

500 florini plătesc celui-ce ar mai căpĕta vr'o-dată durere de dinţi ori îi va mirosi g ra după-ce va folosí **apa de dinţi a lui Bartilla,** o sticlă cu **35 cr.** (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezii A. Bartilla** (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Sĕ se céră pretutindenea apriat apa de dinţi a lui **Bartilla.** Denunţări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpĕta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. — **Deposit în Sibiiu** la farmacia **„Vulturul“ C. Müller,** piaţa-mare; farmacia **Molnar,** strada Cisnădiei 59.
[226] 4—

La **Librăria Tipografiei Archidiecesane** se află de vênzare:

Ce-'i cerul de Camille *Flammarion* C. 1·50
Din romanul unei vieţi, de Stefan *Braborescu* . . . . . . „ 1·—

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 baní mai mult.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.,** legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani.** Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiecesane.

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul archidiecesan

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot şi învĕţătoriu.

Preţul unui exemplariu **40 fil.**, cu Şematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

Op premiat de Academia Română.

Seminţe
din
Agrul lui Christos.

Cuvêntări bisericesci
de
Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvêntare archieréscă.

Tom. I.: **cuvêntări la tóte Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele şi sĕrbătorile, precum şi la casuale bisericesci.**
„ III.: **cuvêntări la îmmormêntări parastase etc.,**

Preţul fiecărui tom 3 coróne şi porto postal.

Se află de vênḑare la **autorul** şi la

Tipografia şi librăria Archidiecesană
Sibiiu

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căilor ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1901.

Budapesta — Predeal

Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.—	10.—	8.50	2.10	pl.	Viena	sos.	1.50	7.20	6.20	1.50
8.30	6.50	5.45	9.15		**Budapesta** (gara centrală).		7.10	1.50	6.20	7.50
11.21	8.46	9.02	11.12		**Szolnok**		3.22	11.44	3.25	5.32
1.33	10.38	11.33	12.47		P. Ladány	pl.	12.54	10.06	1.12	3.56
3.42	11.56	1·48	2.11	sos.	Oradea-mare	sos.	11.04	8.43	11.36	2.38
3.58	12.16	2.06	2·18	pl.			10.44	8.38	11.17	2.31
4.38	12.48	3·03	2.50		Mező Telegd		1.07	8.11	10.42	2.01
5.20	1.26	3.45	3.26		Rév		9.32	7.47	10.08	1.34
5.43		4.06			Bratca		9.11		9.50	
6.31	2.16	4.52	4.16		Ciucia		8.37	7.09	9.19	12.52
7.16	2.49	5.32	4 52		Huiedin		7.55	6.40	8.37	12.20
8.18		6.59	5.42		Nadăşul-ung.	pl.	6.54	5.41	7.37	
8.83	3.50	6.59	5.55	sos.	Cluş	sos.	6.13	5.23	7.—	11.01
8.50	4.20	8.30	6.11	pl.			5.24		6.45	10.46
9.07	4.41	8.59	6.27		Apahida		5.02		6.27	
10.14	5.56	10.29	7.26		Ghiriş	pl.	3.40		5.12	9.23
10.44	6.24	11 16	7.50		Cucerdea	sos.	3.11		4.43	8.54
10.56	6.33	11.31	7.52				3.04		4.33	8.49
11.03	6.40	11.40	7.56		Uióra		2.58		4.27	
11.12	6.48	11.50			Vinţul-de-sus		2.51		4.20	
11.34	7.11	12.20	8.16		Aiud	pl.	2.29		3.59	8.23
11.52	7.32	12.46	8 32	sos.	Teiuş	sos.	2.07		3.38	8.06
12.24		1.43	8.37	pl.			1.42		3.02	8.00
12.53		2,17			Crăciunel		1.09		2.36	
1.02		2.26	9.04		Blaş (ungh. Têrnavei)		12.56		2.26	7.35
1.14		2.36			Blaş		12.49		2.16	
1.45		3.14	9.31		Micăsasă		12.11		1.44	7.08
2·01		3.33	9.43	sos.	Copşa-mică	pl.	11.50		1.25	6.56
2.15		3.48	9.47	pl.		sos.	11.14		1.06	6.50
2.33		4.08	10.01		Mediaş		10.55		12.49	6.37
3.04		4.45	10.25		Elisabetopole		10.24		12.18	6.16
3.40		5.27	10.53	sos.	Sighişóra	pl.	9.45		11.40	5.49
3·47		5.43	11.—	pl.		sos.	9.35		11.33	5.42
4.03		6.08	11.14		Haşfalĕu		9.12		11.16	5.28
5·35		7.52	12.26		Homorod		7.44		10.03	4.23
6.13		8.32	12.58		Ágostonfalva		7.03		9.22	3.50
6.43		9.09	1.16		Apaţa		6.38		8.57	3.35
7.16		9.40	1.35		Feldioara		5.58		8.27	3.15
8·—		10.25	2.09	sos.	Braşov	pl.	5.08		7.48	2.45
3.55		11.—	2.19	pl.		sos.	9.27		6.00	2.18
4.40		12.26	3.01		Timiş		8.47		4.05	1.42
5.10		1.11	3.31		Predeal		8.20		3.32	1.12
11.55 Buc.		8.05	9.10	sos.	Bucuresci	pl.	3.05		7.50	9.15

Budapesta — Arad — Teiuş

Tren de pers.	Tren ccel.	Tren de pers.	Tren accel.				Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.
10.00	10.00	2.10	8.50	pl.	Viena	sos.	3.25	7.20	6.20	6.20
8.10	6·50	10.00	2.15		Budapesta (gara centrală).		6.10	1.50	7.20	9.40
10.56	8.46	1.—	4.15		Szolnok		2.49	11.44	4.13	7.32
3.55	11.51	6 05	7.11	sos.	Arad	pl.	9.55	8.18	11.20	4.21
4.30	12.41	6.35		pl.		sos.	8.57		10.50	4.06
4.42	—	6.46			Glogovaţ		8.45		10.33	—
5.03	-	7.06			Gyorok		8.24		10.14	—
5.14	—	7.16			Pauliş		8.12		10.00	—
5.35	12.49	7.29			Maria-Radna		7.57		9.45	3.27
5 37	—	7.55			Conop		7.22		9.15	—
6.13	—	8.11			Bêrzava		7.05		8.57	—
6.58	1.46	8.51			Soborşin		6.75		8.15	2.31
7.27	2.05	6.19			Zam		5.50		7.41	2.05
7.52	—	9.43			Gurasada		5.23		7.16	—
8.08	3.27	—			Ilia		5.13		7.06	1.39
8.26	—	9.52			Branicica		4.49		6.43	—
8.52	2.54	10.42			Deva		4.27		6.20	1.12
9·06	3.06	10.46			**Simeria** (Piski)		4.12		6.05	1.00
9.52	3 32	11.35			Orĕştia		3.33		5.19	12.12
10.16	—	11.56			Şibot		3.13		4.55	11.57
10.38	4 00	12 16			Vinţul de jos		2.53		4.34	11.40
10.54	4.23	12.34			Alba Iulia		2.33		4.17	11.13
11.30	—	1.05		sos.	Teiuş	pl.	2.—		3.43	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

tren de persóne			tren mixt.				tren de pers.	tren mixt	tren de pers.	
2.21	4.43	11.19	7.10	pl.	**Copşa mică**	sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
3.50	6.36	12.47	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.50	11.01
4.12	7.04	1.09	9.15	sos.		pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
tr. mxt.	Comunie Numai Marţa şi Vinerea.	tr. mxt.	—		**Sibiiu**		—		Cic. Marţa şi Vinerea	tr. mxt
4.33		2.--	—	pl.		sos.	—	7.33		8.57
5.23		2.54	—		Tălmaciu mare		—	6.45		8.04
6.15		3.59	—		Avrig		—	6.01		7.15
8.34		6.35	-	sos.	Făgăraş	pl.	—	3.32		4.25

Arad — Timişóra

	tren de pers.		tren mixt.				tren mixt.	tren de pers.		
—	6.20	11.56	5.00	pl.	Arad	sos.	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.42	6.14		Vinga		9.47	3.01	10.11	—
—	7.31	1.05	6.52		Merczifalva		9.09	2.33	9.43	—
—	8.01	1.35	7.39	sos.	Timişóra	pl.	8.25	2.00	9.10	—

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 144 Sibiiu, Sâmbătă 29 Decembre 1901 (11 Ianuariu 1902) *Anul XLIX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru **monarchie** pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru **străinătate** pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refusă. Articolii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil. rêndul cu litere garmond

Cătră onor. cetitori.

In curênd ziariul nostru întră în al *cincizecilea* an de esistență, preste care trecênd în pace, împlinesce *jumětate de secol* de viéță și de muncă.

In decursul acestui lung șir de ani *Telegraful Român* a fost neîntrerupt aceea ce menit a fost din capul locului sě fie: sentinelă credinciósă a bisericei și a așeḑămintelor nóstre bisericesci și școlare, apărătoriu devotat al drepturilor și intereselor poporului nostru, promovătoriu al culturei naționale și călăuzătoriu al neamului românesc în tóte nisuințele sale spre binele de obște.

Carte deschisă e trecutul ziariului nostru, în care fie-cine póte ceti și se póte convinge, că sub stégul seu bună luptă s'a purtat, și cei însărcinați cu conducerea lui bine și-au împlinit totdeuna datorința de muncitori zeloși în agrul național.

Pe basa acestui trecut, curat, corect și consecvent, *reclamăm deci încrederea și sprijinul onoratului public cetitor român pentru viitoriu*, în special pentru anul în care în curênd vom întra.

Politica ziariului nostru e bine precisată, și din zi în zi tot mai mult se dovedesce că e singura politică corectă și corespunḑětóre intereselor poporului nostru. Vom rěmâné deci pe calea apucată.

Chestiunilor *bisericesci și școlare* vom da și în viitoriu îngrijirea cuvenită, tratându-le cu obiectivitatea și seriositatea reclamată de importanța lor.

O îngrijire mai largă vom da afacerilor *economice*, terenul pe care avem încă mult de muncit.

Certele și *personalitățile* vor fi eschise și pe viitoriu din colónele ziariului nostru.

Făcênd aceste promisiuni, deschidem abonament la *Telegraful Român* pe anul ce vine, 1902, cu prețurile indicate în fruntea foii, anume: *pe un an 16 cor., pe 6 luni 8 cor., pe 3 luni 4 cor.* și rugăm pe vechii noștri spriginitori și abonați, *sě stărue pentru lățirea ziariului nostru în cercurile cunoscuților lor*, precum și ei înșiși ***sě'și reînoiască abonamentele la timp,*** pentru-ca espediția sě nu fie întreruptă.

Abonamentele se fac prin *mandate postale,* pe cari numele abonatului, locuința și eventual posta ultimă sunt a se scrie cât se póte de corect și legibil.

Redacțiunea și Administrațiunea.

Alegerea din Ighiu.

Sibiiu, 10 Ianuarie n.

In 4 Ianuarie n. s'a făcut alegere de deputat dietal în cercul electoral al *Ighiului*, comitatul Alba-inferióră.

Știm care împrejurare a dat nascere acestei alegeri. La alegerile generale, efectuite în tómna anului trecut, a fost ales în cercul acesta *unul*, care nu era trecut în listele electorale cu drept *activ* de alegere, și astfel i-a lipsit și dreptul *pasiv* de alegere, va sě zică *nu putea sě fie ales*.

Pe motivul acesta s'a dat protest în contra alegerii; și înainte de a puté fi *cassată* alegerea, respectivul și-a depus mandatul, pentru a-și pune de nou candidatura la alegerea care s'a ținut în anul acesta, când dreptul de a puté fi ales nu-i mai lipsea, pentru-că pe anul acesta, 1902, era trecut ca alegětoriu în listele electorale. Domnul cu pricina s'a îngrijit adecă, ca forul competent judecătoresc sě nu se pronunțe asupra mandatului seu de cât numai pe la finea anului, ca noua alegere sě se facă negreșit în noul an.

Lăsăm nediscutată chestia, dacă din punct de vedere *moral* e corectă procedura acésta; și ne ocupăm numai cu resultatul alegerii noue. Ea are importanță pentru noi, din motivul, că față cu candidatul, al cărui mandat, câștigat la alegerile generale dietale din tómna trecută, era fără valóre din primul moment, — s'a aflat de astădată scos pe plan și un candidat român, dl *Dr. Aurel Muntean,* din Orěștie.

Nu cunóscem aměnuntele alegerii din isvor românesc, ci numai din rapórtele publicate în ziarele străine. Și ele ne dau destul de discutat, și și mai mult de meditat asupra perfectei desorientări politice, care domnesce astăzi în sinul poporului nostru, care tocmai în împrejurări grele ca cele de astăzi una ar trebuí sě fie, *în cugete și în simțiri.*

Natural, că dl *Dr. Muntean*, candidatul român, a căḑut, și a fost ales, cu *mare însuflețire*, după cum ne spun ziarele străine, candidatul patriotic, Dr. *Werner*, cel-ce în rîndul trecut încă a fost ales, fără a fi avut dreptul de a puté fi ales.

N'ar fi nici o supěrare, dacă alesul ar fi întrunit numai voturi străine, și pe basa lor ar fi fost declarat de ales. Pentru-că în casul acesta am puté spune că s'a salvat principiul neparticipării Românilor la alegere, principiul *pasivității.* Dar' alesul a căpătat și voturi române, ceea-ce deducem de acolo, că dl Dr. *Muntean* a repășit de la candidatură numai după-ce a vĕḑut, că contracandidatul seu se află în avans cu peste două sute de voturi încă și la orele 4 după amézi, va sě zică, nu mai era speranță de a'l ajunge și a'l întrece. Ear' într'un cerc electoral, în care Românii au majoritatea cověrșitóre ca alegětori dietali, lucrul acesta nu s'a putut întêmpla decât numai așa, că *și Românii* și-au dat votul pentru alesul Dr. *Werner.*

Nu putem zice că e bine așa. Și nici cei-ce au combătut candidatura dlui Dr. *Muntean* nu vor puté afirma că e mai bine cum s'a întêmplat, anume, ca cercul sě fie și mai departe representat în parlamentul țerii prin un străin de tagma lui *Werner,* și nu prin un Român de inimă, cum e dl Dr. *Muntean,* care aměsurat pregătirilor sale, și aměsurat energiei cu care a apărat și până acuma causa națională unde numai i-s'a dat ocasiune, — putea sě aducă cele mai bune servicii poporului român în parlament. Și dl Muntean putea ușor sě învingă, dacă i-s'ar fi dat sprijinul recerut. Dar' nu i-s'a dat.

Chestia trebue prinsă însě și din altă parte. Un ziar archipatriotic, *Pester Lloyd*, ne spune, că meritul acestei strălucite învingeri a elementelor patriotice asupra Românilor în cercul electoral al *Ighiului* este a se atribui în mare parte noului vicecomite al comitatului Alba-inferióră. Va sě zică, tocmai omului, care cu câteva zile mai nainte a fost așezat în postul seu *cu concursul Românilor* din acel comitat, pentru-că numai cu ajutoriul voturilor românesci a putut învinge pe contracandidatul seu. Știm ce însemnéză laudele lui *„Pester Lloyd“*. Insemnéză, că noul vicecomite din *Aiud* și-a făcut datorința patriotică la alegerea din *Ighiu.* Ni-a trebuit și ne trebue o mai mare batjocură, și o mai eclatantă dovadă, că noi nu suntem decât numai scară pe sama altora, ca sě'i ridicăm la dignități înalte, pentru-ca cu puterea primită de la noi sě lovéscă în noi??

La Aiud ni-am încordat adecă tóte puterile, ca sě scótem de vicecomite pe unul care sě întroducă de nou sistemul cel vechiu de alegere, ear' la Ighiu ni-am încordat earăși tóte puterile, pentru a-i face posibil lucrul acesta, combătênd și noi pe candidatul român! E politică acésta, și e politică *națională* acésta?

Cei-ce au urechi de auzit sě audă și sě dee la vreme puncte de orientare corecte politice, pentru-că altcum mergem de-a ripa și cu siguranță spre prapastie.

Sě îndreptăm moravurile rele.

De când cu scăpătarea poporului în cele materiale, bunele moravuri încă au început a dispără, și pare că ele dispar treptat cu decădința bunei stări a poporului.

In timpul recent, legile politice-bisericesci asemenea deteră o lovitură simțită bunelor obiceiuri și credinței evlavióse, ce resida în poporul nostru în special.

Precând mai nainte numai rare-ori își părăsea omul locul natal, astăzi lipsa de traiul vieții 'l duce pe cel sěrac în depărtări mar

FOIȘÓRĂ

La sfârșitul anului.

Incă un fir de năsip din clepsidra vieții nóstre a căḑut în noianul veciniciei, de unde nu mai este reîntórcere. Un an de zile în viéța unui popor e o clipă; puțin se póte lucra în o clipă, dar' fericit acela care știe și póte cheltui numai în bine clipele acestea. In viéța unui om însě un an numěră mult. Prin muncă și sirguință și cu ajutoriul Celui de la care tot binele și tot darul desěvêrșit vine, póte adăuga mult la comóra faptelor bune și de folos sie-și și neamului sěu.

Ce am sěvêrșit ca popor în acest an întru promovarea binelui obștesc, va judeca istoria; ce am sěvêrșit fie-care pentru promovarea binelui nostru individual, își va face socotélă fie-care, și aměsurat resultatului va simți mulțămirea și mângăerea sufletéscă și-'și va lua nou îndemn întru continuarea modului de viéță și activitate, ori schimbarea aceluia în direcție mai ducětóre la scop. Multora însě dintrě amicii și cunoscuții noștri anul ce acum trece în noianul veciniciei li-a fost cel din urmă. A lor activitate pe acest pămênt s'a încheiat deja; au trecut dincolo, unde fiecăruia se va da dréptă rěsplată a faptelor lui. Sě cerem de la Dumnezeul îndurărilor judecată dréptă celor buni, indulgență celor cari — aměsurat slăbiciunilor firei omenesci — au avut și óre-cari greșeli în viéța lor pămêntéscă, — ear' tuturor sě le cerem odihnă și fericire vecinică, de care, când ne va sosi și al nostru ceas, Tatăl ceresc a tot iubitoriu și milostiv sě ne facă părtași și pe noi.

„Telegraful Român“ în decursul anului 1901 a avut durerósa ocasiune de a înregistra rěposarea următorilor: Anastasie *Bârsan* (înv. în Turcheș), prințul Grigorie M. *Sturdza* (România † 25/1), Giuseppe *Verdi* (marele compositor italian, † 27/1), *Victoria* (regina Angliei, † 22/1), general M. *Vlădescu* (fost șef al casei militare a regelui României), *Milan* Obrenovici (regele Sêrbiei, † 11/2 în Viena), Iuliana *Bredicean* (mama advocatului C. Bredicean din Lugoj, † 8/2), Grigorie *Maior* (fost redactor la „Gazeta Transilvaniei, † 11/2 în Viena), Albert *Arz de Straussenburg* (fost curator al bisericei luterane în Sibiiu), Laurențiu *Cutean* (paroch în Órda de jos, † 20/2), Ana Rotariu n. Ilieș (soția înv. din Dol, † 27/2) Dimitrie *Antonescu* (fost asesor la consistoriul din Arad, † 8/3) Mihail *Crainic* (paroch în Mănăștur ul român, † 5/3), Ioan *Cutean* (comerciant în Brad, † 15/4), *Fódor* József (renumit profesor de medicină în Budapesta, † 19/4), Ioan *Danciu* (protopresbiter al tractului Lupșa, † 14/3), Ioan *Necșa* (preot capelan în Bungard, † 26/4), Vasilie *Maniu* (adv. în Bucuresci, originar din Banat), C. *Stoilov* (fost ministru-president al Bulgariei, † 5/4, Teodor *Seracin* (mareșal campestru în armata austro-ungară, † 13/4 în Caransebeș), Dr. Teodor *Pascu* (medic în Bistrița, † 16/4), Dr. Iosif *Bedeus* (Sibiiu), G. *Mârzescu* (fost ministru în România, † 25/3), Dimitrie *Isopescul* (dir. preparandiei din Cernăuți), Dumitru S. Cristea (înv. pens. în Ocna, † 14/5), Eliseu Coțoiu (înv. pens. în Țěrěțel, † 26/5), *Dr. Eugen Mocsonyi* † 27/5, Zoe *Dima* (mama profesorului G. Dima, † 31/5 în Brașov), Lazar *Bera* (teolog abs. și învěțătoriu, † 24/5) David *Avramescu* (paroch în Orăștióra de sus, † 9/6), Eugenia Marinovici n. Nicolau († 11/6 în Reghin), prinț *Hohenlohe-Schillingsfürst* (fost cancelar al Germaniei, † 4/7), Ioan *Tarcea* din Mag (astrucat în fântână 4/7), general *Candiano-Popescu* (România), Iosif *Șuiaga,* (paroch în Lăpușnic, † 7/7), colonel Teodor *Șerbănescu* (România, † 15/7), soția lui *Krüger* presidentul Transvaalului, metropolitul *Clement* († 24/7 în Sofia), Vasilie *Maxim* (student, † 25/7), Ioan *Popescu* (profesor în Bêrlad, originar din Transilvania, † 24/7), Dr. Ioan *Pop* (vicariu Rodna, † 1/8), Nicanor *Popovici* (episcop sêrbesc în Timișóra, † 4/8), împěrătésa *Victoria* (mama împěratului Vilhelm II. al Germaniei, † 5/8), ducele *Henric de Orleans* (fratele pretendentului la tronul frances, † în Africa), general Aron *Bihoiu* († 7/8 în Orăștie), Anastasie *Stolojan* (fost ministru în România, † 15/8), Francesco *Crispi* (fost ministru-president al Italiei, † 11/8), *Nordenskjöld* (renumitul esplorator al Polului nordic, † 13/8 în Stockholm), Dr. *Kaizl* (fost ministru austriac, † 19/8), Eduard *Egan* (comisariul guvernial pentru ușurarea situației Rutenilor), August *Pulszky* (politician magiar, fost profesor de universitate și secretariu de stat), Ilie *Henteș* (proprietariu în Ocna, † 22/9), Ioan *Basarab* (paroch în Vaideiu, † 2/10), Ioan *Moțiu* (jude de tablă, † 7/10 în Deva), Livia *Zehan* (copilița adv. Zehan, † 15/10), George *Maxim* (major, † 25/10), Maria *Garda* n. Vesa (soție de învěțătoriu, † 19/10), Clemente *Muntean* (par. în Limba, † 26/10), Alexandru de la vatra familiară a sa, îl face de cutreeră locuri îndepărtate, pe cari până acum nici după nume nu le cunoscea.

Reîntorşi la cuibul natal, astfel de ómeni, aduc cu ei şi obiceiurile rele şi moravuri destrăbălate, pe cari datu-li-s'a ocasiune a le vedé şi învěţa de la alţii, cari nici nu sunt de o lege cu ei.

Tóte aceste, ca tot ce e rěu, prind uşor în popor, şi te pomenesci că mai unul mai altul, începe a se înstrăina de legile creştinesci, începe a se rěci de duhul dragostei cătră cele sfinte.

Astfel vedem astăzi încuibat întrě alte rele la poporul nostru *concubinatul*, care rěu, în timpurile nu tocmai îndepărtate, se privea ca o ruşine şi ca o mare pedépsă de la Dumnezeu pe acela care astfel trăia.

In timpul de acum însě poporul nostru s'a dedat binişor cu acésta ruşine, ba nu greşesc când afirm, că aprópe în fie-care sat se află cel puţi câte o părechę două (dacă nu mai multe), cari trăesc în concubinat.

Grea rěspundere apasă şi pe servitorii altarului, cari de un timp încóce au cam negligat cuvêntul din uşa sfântului altar. Nu aude astăzi în multe locuri poporul cuvêntul necesar de învěţătură din gura preotului, şi în astfel de locuri se nu ne mirăm că poporul decade.

Pentru-ca cuvêntul sě prindă în popor, este de lipsă ca *însuşi preotul sě fie esemplu viu de evlavie şi moralitate.* Zadarnic voiu cuvênta eu ca preot în contra beuturei, când eu însumi sum *arêndatorul cârcimei comunale*, căci în casul acesta voiu deveni numai ridicul înaintea poporului.

Acésta ca un mic esemplu. Si câte s'ar puté încă spune! Unde însě preotul păşesce cu energie, şi el este privit de poporul seu de adevěrat păstor şi binevoitor al poporului, acolo încă nu e perdută speranţa.

In păstorirea mea, în timpul recent mi-s'a întêmplat următoriul cas.

Un credincios (din cei rěi credincioşi) din comuna vecină, ajungênd în relaţii prea încordate cu femeia, şi-a alungat'o de la casa sa.

Pentru-ca sě arete, că el va puté trăi şi fără de ea, şi-a angajat o ţiitóre, presentându-se cu ea şi cu părinţii şi rudeniile (ca la nuntă) la oficiantul civil. Acesta, om de altă lege, le face scrisóre, în sensul, că respectivul acceptéză în casa sa pe respectiva, aşa, că dacă o va refusa şi 'şi va relua pe soţia sa, atunci se obligă sě-i solvéscă atâtea sute de coróne.

Era tocmai în preajma unei sěrbători mai însemnate din biserica nóstră.

Omului rětăcit, care în feliul acesta îşi vênduse pe fica sa, nu i-am zis nimic, fiind-că şi aşa era cam îndărătnic. Am ţinut însě în sěrbătórea ce a urmat un cuvênt de învěţătură moralisătóre din uşa altarului, şi l-am ilustrat cu casul recent întêmplat, fără a numi persóne.

Acest cuvênt moralisător a căḑut ca un sunet trezitor asupra poporului. Toţi s'au scuturat de nepăsarea în care zăceau până aci, şi au început după biserică a vorbi şi a apostrofa pe cel fără de lege.

Urmarea? Omul pěcătos şi-a reţinut marfa vêndută (fata), ear' cel care o cumpěrase, vědênd că cu astfel de têrg nu i-a succes, şi-a reluat femeia alungată.

Intr'altă cuvêntare am atras atenţiunea acelora, cari fac astfel de fărădelege, că vor fi lipsiţi de binefacerile ce le dă biserica nóstră creştinilor sei. Oamenii cari erau dedaţi a privi cu nepăsare lucruri de feliul acesta, au început a se desmeteci şi a se îndrepta.

Nu va succede acésta deodată, mai ales acolo unde este prea înrădăcinat rěul. Preoţimea însě are datorinţa, a lumina pe cei supuşi păstorirei sale, ear' pěcatul şi dacă se va face, va apăsa pe sufletul acelora cari 'l sěvêrşesc.

Incidentul enarat mi-a dat îndemn sě scriu aceste rînduri. Mulţi vor fi, cari cunosc astfel de incidente, şi mai deosebite ca acesta, şi cred că n'ar fi rěu ca pentru înaintarea nóstră culturală şi morală, preoţimea sě-'şi spună din când în când păsurile şi succesele în o direcţiune sau alta.

Preotul N.

Paraschivescu-Alpar (pictor român, † 24/10) Cornel *Budinţian* (jurist, † 26/10), Traian *Murěşan* (sculptor şi cântăreţ, † 3/11 în Viena), Vasilie *Popiţan* (locotenent, † 3/11 în Plevlje), Victoria C. *Juga* n. Bariţiu (28/11 în Bucuresci), Vasilie Hasnaş (actor † 13/11 în Bucuresci) baron Eugen *Stîrcea* (Bucovina, † 12/11), Jorgu Buretia († 21/11 în Braşov), Valerian *Pop* (Bucerdea, † 30/11 în Sobeş) *V. A. Urechiă* (marele patriot român, † 22/11 în Bucuresci), Iordan *Muntean* (fost asesor la sedria orfanală în Braşov, † 24/11), Stefan *Antonescu* (mare proprietariu şi spriginitoriu al causelor şcolare şi bisericesci, † 6/12 în Şiria), — şi mulţi alţii, căzuţi victimă diferitelor accidente şi nenorociri.

Dumnezeu sě 'i odihnéscă pe toţi!

Vorbe înţelepte.

Iată şése lucruri periculóse omului: sě vorbéscă mult şi sě ştie puţin, sě cheltuéscă mult şi sě aibă puţin, sě se crédă mult şi sě preţuéscă puţin.

*

De două lucruri sě se témă omul: De Dumnezeu şi de aceia ce nu se tem de Dumnezeu.

De la sate.

— Un dar şi un furt bisericesc. —

Foventea, 27 Decembre v.

Comunic trista ştire din *Foventea* (Fofeldea) că Sâmbătă la 4 Ianuarie (22 Decembre) a. c. s'a înmormêntat cu mare ceremonie religiósă, în cimiteriul gr. or. de acolo, regretatul şi notabilul bărbat *Toma Maniu* în etate de 57 ani, fratele marelui pedagog şi profesor Ioan Manliu din Bucuresci.

Decedatul întru fericire a fost, putem zice, primul bărbat cu o judecată matură şi bine chibzuită, din comuna acésta; ca muncitor şi econom distins şi-a câştigat o avere însemnată, care rěmâne în folosinţa celor 4 fiice ale sale tóte căsătorite şi a unicului seu fiu Ioan un tiněr inteligent şi plin de viitor.

Inainte de a i-se închide ochii şi gura pentru eternitate, a lăsat o fundaţiune de 200 cor. bisericei gr.-or. de aci, şi s'a înscris ca membru fundator cu 50 cor. în *Reuniunea de înmormêntare*, ce este în perspectivă de a se înfiinţa aci în anul acesta, înscriind tot deodată ca membri ordinari cu câte 20 cor., pe tatăl seu Iacob Maniu şi pe mama sa Paraschiva, decedată numai cu 2 zile înaintea dênsului, după un morb fórte greu, de nu s'a putut ridica din pat vr'o 6 ani. Se părea, că fluidul vital nu se póte desface de chinuitul seu corp în timp de vre-o zece zile, aşteptând, sě plece odată cu al iubitului şi regretatului seu fiu, care 'şi dete sufletul la câteva ore după punerea mamei sale în mormênt. Se spune ceva curios, că adecă mama-sa, care nu mai vorbia de mai mult timp, cu o zi înainte de mórte la întrebările bolnavului seu fiu Toma i-ar fi rěspuns, că are sě vină curênd după dênsa, ceea-ce s'a şi întêmplat.

Aflăm încă cu mari regrete, că şi dl Ioan Manliu cu fratele dsale Petru din Bucuresci ar fi bolnavi. Noi le urăm grabnică însănětoşare.

Inmormêntarea s'a celebrat de 4 preoţi în presenţa, putem zice a tuturor locuitorilor din acéstă comună, cari alergaseră cu mic cu mare, sě zică: un „Dumnezeu sě-l ierte“. Domnul Cordescu directorul „Cordianei“ de aci a pronunţat un frumos discurs funebral, prin care a arătat meritele acestui bărbat, care a fost mulţi ani primar şi mai în tot timpul maturităţii sale consilier distins comunal şi acuma în anul din urmă membru în comitetul de supraveghere al „Cordianei“ în numele căreia i-s'a zis: „Fie-i ţěrina uşóră şi amintirea vecinică!“

Nu putem tăcea şi ascunde, că pe când regretatul Toma Maniu fácea o faptă nobilă înzestrând biserica de aci cu 200 coróne, pe atunci o altă fiinţă fără suflet se furişă preste nópte în altarul bisericei şi cu un cuţit spărgênd brósca (încuietórea) de la garderoba (castănul) de acolo a furat trei potire scumpe, stela, discul şi o cruce. Se urmăresce nelegiuitul, care în curênd se va dovedí, fiind óre-cari indicii, şi fiind-că pe un potir şi pe disc se află gravat numele donatorului Cordescu.

x.

Nr. 12,197 Şcol.

Inştiinţare.

Dl Dr. Mihai Szabó, inspector regesc de şcóle al comitatului Torontal a compus sub titula: *„Drepturile şi datoriile învěţătorilor (învěţătórelor) români“*, o carte pentru învěţătorii şi învěţătórele române de la şcólele poporale elementare, superióre şi civile; pentru elevii şi elevele de la preparandii şi de la cursurile pentru asile de copii; pentru senate şcolare (scaune şcolare, eforii) confesionale; pentru preoţi, direcţiuni şcolare, autorităţi bisericesci, susţiitori de şcóle; pentru inspectorate confesionale diecesane şi pentru antistii comunale, pe temeiul legilor, regulamentelor, ordinaţiunilor, instrucţiilor, hotărîrilor şi decisiunilor principiare.

Acéstă carte tradusă şi pe romănesce de profesorul *Eugen Zaslo,* cuprinde pe 308 pag. 8⁰ mare o espunere sistematică a cunoscinţii drepturilor şi datorinţelor împreunate cu starea învěţătoréscă, întemeiată pe legile şi ordinaţiunile în vigóre ale statului, fiind însě indicate şi tóte informaţiunile, cari privesc pe învěţătorii români de la şcólele confesionale.

Atragem prin acésta atenţiunea învěţătorilor nostri şi a celor-ce au sě se ocupe cu administraţia şcólelor, asupra acestei cărţi folositóre, care se póte procura de la autor în Becicherecul-mare (N.-Becskerek).

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat şcolariu, ţinută la 20 Decembre 1901.

Consistoriul archidiecesan.

Din Sělişte.

— 16 Decembre v.

(Urmare şi fine.)

A doua prelegere s'a ţinut Duminecă în 16 Decembre din partea dlui *Dr. Nicolae Comşa.*

Prelegerea dlui Dr. Comşa a fost din ştiinţele medicale şi anume despre *„higiena casei“*.

Ca introducere ne spune, că sub higienă e a se înţelege ştiinţa despre modul cum trebue sě ne întocmim traiul de tóte zilele pentru a ne oţelí trupul, ca astfel sě putem resista tuturor morburilor şi că acéstă ştiinţă s'a născut de odată cu omul, dovadă ne servesc popórele străvechi.

Insemnătatea higienei reese din grija ce i-s'a dat şi ce i-se dă şi de actualele popóre, avênd în ministerii secţii speciale, cari prin subalternii lor se îngrijesc de higiena poporului.

Mortalitatea copiilor, zice dl *Dr. Comşa,* pe lângă causa amintită în prelegerea anterióră, provine şi din lipsa cunoscinţelor higienice la poporul nostru.

Cu timpul însě va înceta în parte şi acésta, căci încetul cu încetul poporul nostru se va ridica la o stare culturală mai înaintată; cultura fiind factorul cel mai însemnat pentru lăţirea higienei.

După acésta vorbesce în special despre feliul cum trebue zidită o casă ca sě fie sănětósă. In reasumat cerinţele unei case sănětóse ar fi: casă uscată, uşi şi feresti puţine, ca sě fie scutită de curente, sě fie casa în sóre, sórele avênd o influinţă fórte mare asupra omului, aerisată şi bine curăţită.

Vorbesce apoi despre îmbrăcăminte şi cere ca acésta sě fie acomodată timpului şi cât se póte de curată. Şi în fine despre higiena trupului şi a părţilor trupului omenesc, a capului, a feţei şi a mânilor. Arată, că cea mai mare contrară a higienii feţei este cosmetica, cu deosebire la femei, pentru-că dênsele au sentimentul de e plăcé.

Acest sentiment este apoi folosit de o mulţime de fabricanţi şi de unii apotecari, cari fabrică o mulţime de alifii, pentru a le face frumóse.

Aceste alifii departe de a le face mai frumóse, preste puţin timp le fac cu mult mai urîte ca înainte şi pe lângă acésta, fiind preparate aprópe tóte cu mercuriu, sunt şi vătămătóre sănětăţii.

Esemple nenuměrate ne dovedesc.

Omul trebue sě se scalde odată pe sěptěmână, faţa sě şi-o spele de două-ori, diminéţa şi séra, ear' mânile totdeuna înainte de mâncare, pentru-că avênd mânile încărcate cu o mulţime de baccile, în loc de mâncare sě nu mâncăm bóle.

Cu deosebire se cere acésta de la copíi.

Şi de astădată sala a fost literalminte plină, ear' dl Dr. Comşa a fost rěsplătit pentru prelegerea sa cu sgomotóse *„sě trăiscă“*

NOUTĂŢI

Crăciunul în Sibiiu. Sěrbătórea păcii şi dragostei creştinesci: Nascerea Mântuitoriului Iisus a fost serbată pretutindenea cu evlavie démnă de însemnătatea ei. In biserica din Sibiiu-cetate serviciul divin a fost oficiat de Inaltpreasânţia Sa *metropolitul,* asistat de Preacuvioşia Sa archimandritul-vicariu Dr. Ilarion *Puşcariu,* de protopresbiterii Zaharie *Boiu,* Mateiu *Voilean,* asesori consistoriali, şi Ioan *Papiu* protopresbiter al tractului Sibiiu şi paroch al parochiei Sibiiu-cetate, protoiereul Dr. Eusebiu *Roşca,* director seminarial, de archidiaconul Dr. Elie *Cristea,* secretariu consistorial, şi de diaconul Dimitrie *Câmpean,* archivariu consistorial. Cântările liturgice le-a cântat corul seminarial. După liturgie Inaltpreasânţia Sa metropolitul a ţinut o frumósă predică, plină de învěţături şi sfaturi părintesci şi ascultată cu multă atenţiune din partea numěrosului public. — In onórea sěrbătórei Inaltpreasânţia Sa a învitat la ospitala masă numěroşi óspeţi, atât în ziua primă, cât şí în a doua zi de Crăciun.

Actele de caritate creştinéscă încă au avut bun prilej de manifestare. La *„masa studenţilor“* susţinută de institutul *„Albina“* şi condusă de dómna *Maria Cosma,* beneficiaţii mesei şi-au arătat recunoscinţa prin frumóse producţiuni de colinde, declamări şi discursuri de mulţămită la adresa susţinětorilor şi conducětorilor mesei, — ear' *„Reuniunea sodalilor români“* a contribuit şí ea, în cercul ei de activitate, pentru a se bucura de sěrbătórea nascerii Domnului şí mititeii sěraci. Duminecă a distribuit copiilor sěraci în sala de la „Gesellschaftshaus“ mulţime de hainuţe, colaci şi póme, adunate de la marinimoşii contribuitori. Mult a contribuit la solemnitatea actului distribuirii darurilor rugăciunea rostită de profesorul seminarial Dimitrie *Cunţan* şi cântările cântate de corul reuniunii.

*

Contribuiri la monumentul Şaguna. Pentru rěscumpěrarea felicitărilor de Anul-nou au contribuit la fondul pentru ridicarea unui monument metropolitului Şaguna:

1. Ioan Popoviciu paroch Gelmariu	cor. 2·—
2. Ioan Cândea din Bucuresci . .	„ 3·62
3. Avram Pěcurariu protop. Ilia .	„ 6·—
	Cor. 11·62

*

„Albina“ efecte cauţionabile. „Pester Lloyd“ din 5 l. c. ia act de un circular al ministrului de comerciu *Hegedüs,* în care sunt numite efectele cari se primesc drept *cauţiune* la intreprinderile statului.

Intrě acele efecte pentru primaoră vedem figurând şi *scrisurile fonciare* ale institutului de credit şi de economii *„Albina“* din Sibiiu.

Credem că în scurt timp va urma şí concesiunea de *lombardabilitate* a acestor efecte la *banca austro-ungară,* precum şi cea de cauţiune de căsătorie la *oficeri.*

*

Concert în Sibiiu. Concertul de Crăciun al *„Reuniunui române de musică din Sibiiu“*, aranjat Sâmbătă séra în sala de la *„Musikverein“*, a avut succes frumos. Programul concertului publicat în fóia nóstră, a fost esecutat punct de punct fórte bine. O mică schimbare s'a făcut în program, în urma tragicului eveniment ivit în familia dómnei *Maria Dr. Crişan,* care n'a putut sě cânte. Locul ei l'a ţinut dl *Schäffer,* esecutând la pian, cu cunoscuta sa artă, o piesă mult aplaudată Dşórele Leniţa *Cunţan* şi Tinca *Simonescu* au fost viu aplaudate în duetul esecutat cu atâta măestrie, în cât au trebuit sĕ-l repeteze; ear' dşóra *Ana Oniţiu* s'a dovedit a fi o cântăréţă mai bună decum i-a fost până acum vestea pentru Sibieni. A cântat o arie din „Traviata“, ear' în urma aplauselor furtunóse şi cântecul *„Sunt ţigancă şi nu'mi pasă“*, în mod cu adevĕrat covîrşitor. Corurile conduse de măestrul *Kirchner* au fost escelente ca totdeuna. Dupa concert masă comună la *Stadtpark*, cu toaste şi voe bună.

*

Necrolog. Vestim cu părere de rĕu, că *Maria Roşca*, după grele suferinţe, în al 62-lea an al etăţii, provĕdută fiind cu ss. Taine, s'a mutat la cele eterne, Mercuri în 1 Ianuarie a. c. la 9 ore séra în Viena Rĕmăşiţele pământesci ale neuitatei mame şi bunice s'au înmormêntat Vineri la 3 Ianuarie la 3 ore după amézi în cimiteriul central din Viena.

E deplânsă de următorii: Dr. med. *Victor Roşca*, profesor *Petru Roşca*, ca fii, *Maria văd. Dr. Crişian. Florica* şi *Letiţia* ca fiice, *Ionel, Rhea-Silvia* şi *Ascaniu* ca nepoţi.

*

Vlăhuţă la palat. Ziarele din Bucuresci scriu, că dl *Alex. Vlăhuţă*, distinsul poet român, a fost învitat zilele trecute la palat din partea M. Sale regelui *Carol*. Suveranul român s'a întreţinut mult timp cu dl *Vlăhuţă* şi 'l-a felicitat pentru cea mai nouă scriere a sa: *„România pitorêscă“*.

*

Dar pentru biserică. Beniamin (Beni) *Suciu* lui Ioan, june de 20 ani din Zlaşti, a cumpĕrat şi a donat bisericei nóstre gr.-orientale din Zlasti *Evanghelia* cu litere străbune fin legată, cu preţul de 29 cor. 20 fil. Afle-şi zelosul şi tinĕrul donator resplată cerêscă într'un viitor fericit, precum şi alţi imitatori.

Totdeodată cu acésta ocasiune 'mi esprim bucuria, că în parochia acésta nu sunt rari astfel de aducĕtori de daruri pentru înfrumseţarea bisericei, dând atenţiune sfaturilor bune creştinesci şi la cari sĕmînţa evangeliei află pămênt roditoriu. Afle-şi toţi acestia bucuria sufletéscă, pe care o aflu şi eu ca parochul lor în faţa astor feliu de inimi zelóse. Zlasti, la 22 Decembre 1901, cu distinsă stimă *Leontin Ungur*, paroch greco-oriental.

*

† Ioan Pinciu, econom în Sibiiu, după un morb scurt şi greu a rĕposat Luni, în etate de 71 ani. Inmormêntarea i-s'a făcut Mercuri (a doua zi de crăciun) în cimiteriul bisericei gr.-or. din suburbiul josefin. Il jelesce soţie-sa Maria n. Jóndrea, fiii Maria, Eva, Ana, Ioan şi Nicolau, fratele Ioachim, paroch, ginerii I. Gârbacea, L. Imbĕruş, I. Crăciun, nurorile Ana Macrea şi Stănuţa Stanciu, şi numĕroşi nepoţi şi numĕróse rudenii şi cunoscuţi. — Dumnezeu sĕ'l odhnéscă 'n pace.

*

Din Vĕrd, tractul Agnitei, ni-se scrie cu datul de 15 Decembre st. v. că credincioşii parochiei de acolo au zidit o frumósă casă parochială, a cărei sfinţire s'a făcut în 7 Octobre v., prin parochul local în presenţa tuturor parochienilor. Casa e frumósă, cu trei odăi, culină de vară, pivniţă şi clădirile economice, ridicate tóte acestea din jertfele parochienilor, fără a fi fost întrebuinţat ceva din fundaţiunea bisericei, care constă din aprópe 2500 coróne. Laudă şi recunoscinţă parochienilor pentru sĕvêrşirea acestui lucru bun, şi laudă şi parochului, care în bunăînţelegere cu fiii sei sufletesci a înzestrat parochia cu case parochiale.

*

Viéţa lungă! Ni-se scriu următórele: Eri am îngropat aici, în Bendorf, pe femeia cea mai bĕtrână din sat *Florica Suci* de 118 ani. E de însemnat ca acésta bĕtrână în viéţa ei n'a fost bolnavă, de 3-ori şi-a perdut vederea şi de 3-ori şi-a câştigat'o iarăşi. Pe timpul fómetei a petrecut în Moldova, dusă fiind de tatăl ei, de unde după fómete s'a întors iarăşi în Bendorf. A fost o económă harnică şi a aflat'o mórtea cu fusul întrĕ degete. Bendorf 19 Decembre v. 1901. *Ioan Curta* preot gr.-ort.

*

Sectă nouă. Aderenţii şi propagatorii ideilor lui *Tolstoi*, celebrul scriitor rusesc, s'au constituit în sectă nouă religionară si se intituléză *creştini noi*. Guvernul din Rusia a luat mĕsurile de lipsă, ca toţi sĕ fie arestaţi. Sfântul Sinod al bisericei ortodoxe din Rusia earăşi, a dat un manifest, prin care condamnă în modul cel mai aspru acésta nóuă pornire de desbinare de la sinul bisericei mame şi învită pe toţi credincioşii sĕ combată din tóte puterile secta tolstoistă.

*

Petrecere în Tilişca. Reuniunea femeilor române pentru înfrumseţarea bisericei şi şcólei din *Tilişca* arangiază Dumineca, în 30 Decembre st. v. 1901, o producţiune teatrală-declamatorică în localul şcólei din Tilişca. Taxa de întrare la voinţă. Venitul curat în favorul fondului. Inceputul la $7^1/_2$ ore séra. Solvirile se vor cuita pe cale publică. Programa: 1. „Mórtea lui Fulger“, declamare. 2. „Vlăduţul mamei“, comedie într'un act. 3. „La oglindă“, declamare. 4. „Sergent-Maiorul“, comedie într'un act. Cină comună. Joc.

— **In Poiana**. Corpul învĕţătoresc din *Poiana* învită la *producţiunea şcolară* ce se va ţiné Dumineca, în 30 Decembre st. v. 1901 în sala cea mare a şcólei, la órele 7 séra, cu următoriul prngram: „Frunzele“, de Gr. Iacuboviciu, cor; „Trei Dómne, şi toţi trei“, de G. Coşbuc, declamată de ***; „Cântec ostăşesc“, de I. Vorobchievici, cor.; „Despre procese“, dialog esecutat de 2 elevi.; „Óspeţii primăverii“, de I. Vorobchievici, cor.; „Paza Maicii sfinte“, dramă în 4 acte, localisată de Antoniu Pop. După producţiune urméză dans. Preţul de întrare: de persónă locul I. 3 cor., locul al II-lea 2 cor., locul al III-lea 1 cor. 60 fil., locul al IV-lea 1 cor. Venitul e destinat bibliotecei şcolare. Oferte marinimóse se vor cuita pe cale publică.

— **In Sebeşul săsesc.** Reuniunea română de cântări din Sebeşul-săsesc a dat un *concert* Joi în 27 Decembre 1901 (9 Ianuarie 1902, a treia zi de Crăciun) în sala cea mare a hotelului „La leul de aur“ din Sebeşul-săsesc. Venitul curat a fost destinat în favorul Reuniunii de cântări. Programul a fost urmatoriul: 1. Adagio din concertul I., de G. Musicescu. 2. *a*) Scumpă dragă copiliţă, *b*) Nu 'i dreptate, de G. Dima. 3. Marşul lui Mihaiu eroul, de I. Vidu. 4. Domnul Tudor, de G. Henţia. 5. Moţul la drum, de I. Vidu. 6. Hora dorobanţilor la Griviţa, de G. Henţia. 7. O ce veste minunată, de *** 8. Cântul osteanului român, de I. Costescu. După concert a urmat dans.

— **In Cernat.** Cercul conferenţiar al învĕţătorilor români gr.-or. de la şcólele din *Săcele* a aranjat o producţiune declamatorică-musicală împreunată cu dans Mercuri, în 26 Dec. v. 1901, (8 Ian. n. 1902) a doua zi de Crăciun în sala „Hotelului internaţional“ din *Cernatu*. Venitul curat a fost destinat în folosul fondului Bibliotecei şcólelor române din *Săcele*. Programul a fost următoriul: 1. „Patru păstori“, cor de T. Popovici. 2. „Dormi în pace“, de A. Vlăhuţă. 3. *a*) „Ziua a apus“, cor de Pfeil. *b*) „Hora“, de Cernea. 4. Teatru: „Cu voia Domniei-sale“, de T. Alexi. 5. „Păcală mirésă“, de O. Dulfu. 6. Teatru: „Zăpăciţii“, de T. Alexi.

— **In Coşteiu.** *Reuniunea de cetire şi câutări din Coştei“* (Banat) a arangiat *concert* împreunat cu *teatru şi petrecere de joc* Mercuri în 26 Dec. 1901 (8 Ianuarie 1902) adecă a 2-a zi a „Nascerii Domnului“, în localitatea şcólei de acolo. Venitul curat a fost destinat pentru fondul reuniunei. Programul a fost următoriul: 1. Marş român, cor bărb. de J. Vidu. 2. La Mijloc de codru des, cor bărb. de J. Dimitrescu. 3. La o rândunică, cor bărb. de C. Dimitrescu. 4. Horă nouă, cor bărb. de N. Stefu. 5. Quadrille, cor bărb de C. G. Porumbescu. „Arvinte şi Pepelea sau „Cuiul din casă“ vodevil de Vasilie Alexandri. A urmat apoi petrecere de joc.

*

Pentru limbă. femeile Poloneze din provinciile de sub stăpânirea Germaniei au adresat un călduros apel femeilor din Italia, rugându-le sĕ protesteze şi ele contra sângeróselor violenţe comise faţă de copilaşii umblători la şcólă ai polonilor din Posen. Femeile poloneze spun în apelul lor, că au fost bătuţi până la sânge toţi copiii cari au refusat a se ruga în limba germană, ear' părinţilor, cari auzind strigătele desperate au alergat în ajutorul copiilor au fost daţi în judecată şi condamnaţi la grea îndhisóre. Un copil de 13 ani a fost chiar ucis în bătae. Stă în fruntea civilisaţiunei Germania, nu'i vorbă;

Cărţi şi reviste.

A apărut:

Anuarul băncilor române pe anul 1902 (al treilea anuar), redactat de Dr. C. Diaconovich ca secretariu al delegaţiunii esmise de conferinţa directorilor de bancă, ţinută la 25—26 Iunie 1898. In esecuţiune de rară eleganţă, pe hârtie velinşi în estens. de 44 pg. 8° mare anuarul acesta conţine: călindariul zilelor şi sĕrbătorilor de peste an, cu notiţe şi inviaţiuni referitóre la competinţele de timbru, trageri la sorţi şi scadenţa cupónelor; şematismul societăţilor financiare şi comerciale române, (81 institute de bani şi 13 societăţi comerciale); scala competinţelor şi timbrelor; cheiă pentru calcularea intereselor, şi două procese verbale, luate în şedinţa din 25—26 Iuniu 1898 şi din 20 Septembre 1901 a directorilor de bancă.

Acest anuar costă *3 coróne* şi se póte procura de la „Revista Economică“, Sibiiu, str. Schewis Nr. 2.

Contribuiri la „Casa naţională“.

In scopul *rĕscumpĕrării felicitărilor de Anul-nou* au contribuit pentru „Casa naţională“ următorii dd.:

	Transport	Cor.	49·—
8.	Dr. Andreiu Pop, advocat B. Huedin	„	6·—
9.	Nicolau Penciu, jude reg. în pensiune Sibiiu	„	5·—
10.	Ioachim Muntean, preot ort. Gurariului	„	2·—
11.	Elia Pop, învĕţător pensionat Şomcuta-mare	„	2·—
12.	Dr. George Popescu şi soţia sa Cornelia născ. G. Zigre Lipova	„	10·—
13.	Iosif Popescu, cassar de bancă Reghinul-săsesc	„	5·—
14.	Rubin Patiţa, advocat Alba-Iulia	„	5.—
15.	Dr. Georgiu Ilea, adv. Cluj	„	5·—
16.	Ioan V. Russu, canonic metr. Blaj	„	5·—
17.	George Decean, esecutor reg. Sibiiu	„	2·—
18.	George Anca, cand de adv. Oraviţa	„	2·—
19.	Ilie Moga, diacon şi învĕţăt. Sibiiu	„	2.—
20.	Dr. Eusebie R. Roşca, director seminarial Sibiiu	„	3·—
21.	Paul Oltean, Haţeg	„	2.—
22.	Ioan Muntean, contabil Haţeg	„	2·—
23.	Dumitru Banciu, farmacist Selişte	„	5·—
24.	Dr. Petru Penţa, advocat Panciova	„	5·—
25.	Eugenia Paraschiv, Sebeşul-săsesc	„	10·—
26.	Georgiu Vlasa, preot Eger	„	4·—
27.	Teodor Dumbrava, Budatelec	„	3·—
28.	Grigoriu Tamás de Kosály, Murĕş-Uióra	„	2·—
29.	Nicolau Vătăşan, prof. Sibiiu	„	2·—
30.	Eliseu I. Dan, preot Borgo-Suseni	„	2.—
31.	Georgiu Neagoviciu Negoescu preot Intorsătura-Buzĕului	„	2·—
32.	T. Rotariu, forestier, şi soţia sa Sofia, Ohaba-sêrbéscă	„	2·—
33.	Gavriil Ciobotariu, paroch, Gymesbük	„	2·—
34.	Ioan Popovici, paroch Gelmar	„	2·—
35.	Simeon Jivoinoviciu, contabil Bocşa-montană	„	2·—
36.	L. Ciuciu, farmacist Lupeni	„	5·—
37.	Dr. Zosim Chirtop, advocat Câmpeni	„	10·—
38.	Dşóra Elena Petraşcu, direct. intern. „Asoc.“ Sibiiu	„	5·—
39.	T. V. Păcăţan, redactor Sibiiu	„	2·—
40.	Galacteon Şagău, protopresb. Idicel	„	5·—
41.	Dr. Ioan Popescu, advocat Reghin	„	5·—
42.	Liviu Friedmann, notar com. Jibot	„	5·—
43.	Nicolae Droc-Barcian, director liceal, Giurgiu (România)	„	11·—
44.	Dr. Corneliu Diaconovich, primsecretar al „Asociaţ.“ Sibiiu	„	5·—
45.	Iuliu Popescu, cassarul instit. „Albina“, Sibiiu	„	3·—
46.	Virgil Şotropa, prof., Năsĕud	„	2·—
47.	Locot. Stupariu, Otočac (Croaţia)	„	2·—
48.	Dr. Enea Draia, adv. şi soţia născută Hortensia Mihaiu, Murĕş-Oşorheiu	„	10·—
	In total	cor.	220·—

Sibiiu, în 30 Decembre 1901.

Dr. C. Diaconovich.

ECONOMIE.

Programul de lucru

al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“ pe anul 1902, stabilit în şedinţa comitetului central ţinută la 25 Decembre n. 1901.

In scopul cunóscerii referinţelor economice din comune se vor ţiné întruniri agricole în comuna Bradu, Dobârca, Magu, Nucet, Rĕhău, Rusciori, Săsăuşi, Şugag, Turnişor şi Vale.

In scopul promovării culturii vitelor se va aranja o esposiţie de vite de prăsilă împreunată cu distribuire de premii în bani în comuna Racoviţa.

Se va procura pe spesele Reuniunii o viţea de rassa „Pinzgau“ curată şi eventual şi alte animale de prăsilă, ce se vor da şcólei practice-economice, ce se va înfiinţa în comuna Sèlişte.

Cu privire la cultura pómelor: se va aranja un curs de altoit pomi în comuna Pianul-de-jos.

Se vor procura în numĕr recerut altoi, meri pătuli, ce se dăruesc membrilor Reuniunii cu locuinţa în Mohu. Plantarea se face prin esmişi ai Reuniunii, în grădina fie-căruia.

Pentru sus amintita şcólă practică din Sĕlişte se cer de la înaltul minister mai multe mii pădureţi (meri, peri, pruni, cireşi gutui, vişini etc.) cum şi seminţe de viţă americană, sade de viţă de vie, cum şi altoi diferiţi.

Se procură câteva sute altoi de meri, peri, pruni, ce se vênd întrĕ membri cu preţ redus.

In tómnă se pune în lucrare cuptorul de uscat póme sistem „Casienille“, ce este zidit în comuna Sĕlişte.

Se vor procura fel de fel de seminţe de nutreţuri măiestrite şi de alte plante folositóre, ce se vor împărţí în mod graruit întrĕ membri. In acelaşi timp comitetul mijlocesce pentru ori-cine procurarea de seminţe bune şi eftine.

In scopul îmbunătăţirii prăsilei galiţelor membrii vor fi dăruiţi cu găini, ouĕ etc. de soiu ales.

Cultivătorilor de albine, membri ai Reuniunii, li-se dăruesc coşniţe şi alte unelte de lipsă la stupărit.

Maşina de sĕmânat, grapă de tênaţe şi alte unelte economice se dau membrilor spre folosire în mod gratuit.

Pentru augmentarea colecţiunii de modele din industria de casă se va resuscita apelul dat în acéstă causă, ear' cu scop de a da nou avênt acestei întreprinderi folositóre, dupa putinţă se va aranja în Sibiiu o esposiţie a industriei de casă, din care prilegiu eventual se va pune în practică un rĕsboiu mai perfecţionat. Esposiţia industriei de casă se va ţiné eventual deodată cu esposiţia industriei profesionale, ce „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ după putinţă va aranja.

Direcţiunile tovărăşiilor agricole vor fi recercate a face comitetului raport amănunţit despre lucrările sĕvîrşite în 1901.

Asemenea rapórte se cer şi de la direcţiunile însoţirilor de credit sistem Raiffeisen, şi în acelaşi timp comitetul va insista pentru înfiinţarea atât de tovărăşii, cât şi de însoţiri de credit şi în alte comune.

Se vor abona, respective se vor cere a se da gratuit ziarele avute.

Unele din cărţile editate de Reuniune se vor scóte în nóuă ediţie şi se va continua cu tipărirea de cărţi noue.

Comitetul va lucra cu insistenţă pentru înfiinţarea unei economii de instrucţiune în Sĕlişte, care sĕ ţină locul desfiinţatei şcoli economice din Rĕşinari.

Adunarea generală a Reuniunii se va ţiné în comuna Bungard.

Comitetul va înainta onorabilei direcţiuni a institutului de credit şi economii „Albina“ cerere pentru ajutóre băneşti.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Membrii consiliului direcţional al institutului „Vlădeasa“ din B. Huedin, din profitul anual al acţionarilor au procurat pentru comunele din acest jur deosebite cărţi şcolare, cari prin directorii respectivelor şcóle au a se împărţí întrĕ elevi ai căror părinţi sunt sĕraci şi nu sunt în stare a le procura acele.

Fiind-că şi pentru şcóla nóstră gr. or. din Bedeciu au trimis 13 bucăţi spre distribuire, aşa în numele acelor elevi miseri, cari s'au învrednicit a primí aceste cărţi prin cari li-s'a dat posibilitatea de a puté învĕţa, 'mi ţin de plăcută datorinţă a aduce în numele acelor elevi şi pe acéstă cale căldurósele mele mulţămite susnumiţilor prea stim. membri ai consiliului direcţional. Bedeciu, la 1 Ianuarie 1902 st. n. Cu distinsă stimă *Petru Incicău*, înv. gr. or. rom.

---

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acésta Redacţia nu primesce rĕspunderea.

Dare de samă.

Cu ocasia representaţiei teatrale a piesei „O căsnicie“, dată de membrii-dilettanţi ai Societăţii de înfrumseţare a locurilor publice din comuna Sĕlişte în ziua de 11/24 Novembre 1901, s'a încassat în séra de representaţie drept taxe de întrare suma de cor. 221 bani 50, iar ca suprataxe de la următorii Domni:

Nicolau Ivan, asesor consistorial Sibiiu 5 cor; Dr. E. Roşca, director seminarial Sibiiu 2 cor; Dr. I. Stroia protop. Sĕlişte 8 cor; Dr. L. Lemenyi adv. Sibiiu 14 cor., Dr. I. Mihu, medic Poiană 2 cor; Dr. N. Comşa, medic Sĕlişte 2 cor; Avr. Acilenescu notar Galeş 2 cor; Bucur Comşa funcţ. Sĕlişte 3 cor. Ioan Hanzu înv. Cacova 2 cor; Emanuil Iacob Topârcea 1 cor; fam. Moga (brutar) Sibiiu 2 cor; Elie Topârcean, Sibiiu 1 cor; D. Orăşteanu, (Apold inf.) 2 cor; Dşóra A. Trónca, Apold 2 cor; Dna Gafia Milea, Tilişca 2 cor; Ioan Manta, paroch Gurarîului 1 cor; Ioan Ivan, notar Gurarîului 1 cor; Dr. Prunaş, medic Orlat 1; Ioan Mardan, Gurarîului 1 cor; Aurel Decei, Ilie Macelariu, Maria Simonca, Ioan Giurgiu toţi din Gurarîului şi fie-care câte 2 cor; Ioan Patachi, înv. Săcel 1 cor; Ioan Popovici, paroch Aciliu 1 cor. 50 bani. Suma: 64 cor. 50 bani.

Ulterior s'a încassat prin intermediul Dómnei *Agapia I. Droc*, protopopésă, de la Ex. Sa I. P. Sf. Domn Archiepiscop şi Metropolit I. Meţianu, 10 cor; P. Sf. Sa Dr. I. Puşcariu vicar metrop. Sibiiu 3 cor; Dl Const. Cociaş, fost Preşed. de Trib. şi procuror de Curte, adv. în Brăila 47 cor. 60 b. Dr. O. Blasian, medic primar de judeţ Bucuresci 10 cor; Dr. Ioan Raţiu, adv. Sibiiu 3 cor; Corneliu Cioran, direct. Băncii naţ. (Brăila) 5 cor. 70 bani; Bas. P. Harşianu adv. Sibiiu 2 cor; Dr. Oct. Russu adv. Sibiiu 2 cor; Dşórele surori Pipoş Sibiu 2 cor; Dl Romulus Verzea, preot Săcele 2 cor; Suma: 87 cor. 30 bani.

Prin intermediul *Dómnei Maria P. Drăgits*, de la Dna Ioana Moldovan, Sibiiu 4 cor; Dna Minerva Brote Sibiiu 2 cor, Dna Elena Damian, Sibiiu 10 cor; dl locotenent-colonel Dion. de Algya (Muncaciu) 10 cor; dl Dr. Aug. Dràgits medic, Hunedóra 4 cor; dl Ioan de Preda adv. Sibiiu 6 cor; dl Aurel P. Barcianu, Orăştie 10 cor; dl Dr. George Măcelariu, Orăştie 2 cor; Corpul învĕţ. din Sibiel 3 cor; dşóra Veturia Mureşan înv. Vale 2 cor; Ioan Chisariu, înv. Vale 2 cor; Vas. Tipuriţia, Vale 2 cor; Sabin Savu, notar Vale 5 cor; I. Flucuşiu, preot Săcel 3 cor; Z. Tataru, Săcel 1 cor; P. Florian notar Săcel 1 cor. 50 bani; Aur. Hăţegan notar, Ioan Popescu, Val. Popovici, toţi din Sibiel fie-care câte 3 cor; Suma: 76 cor. 50 bani.

Prin *Dómna Agapia D. Vulc* de la Dnii Virgil Oniţiu, direct. liceului din Braşov 4 cor: Teodor Nicolau, comerc. Braşov 5 cor; Stan Vulc propr. Stupini (Câmpie) 10 cor; Nic. Vulc, propr. Pogăceaua 10 cor; Rădulescu et Russet comerc. Braila 7 cor. 62 b. Suma: 36 cor. 62 bani.

Prin *dómna Maria P. Comşa* de la: d-na Constanţa Popoviciu-Barcianu, din Rĕşinari 2 cor.; d-na Maria N. Maieru, protop. vĕduvă Rĕşinari 4 cor.; dl Ios. Goga, paroch Rĕşinari 2 cor.; Dr. Andressi, medic Rĕşinari 2 cor.; N. N., din Rĕşinari 4 cor.; Bucur Dancăş sen., Liviu Brote, Bucur Dancăş jun., Stan Vidrighin ing., Alem. Galea, înv., Maniu Lungu învţ. câte 2 cor; Teof. Caliman învĕţ. Maniu Lungu meseriaşi câte 1 cor.; Ludovic Mederuş, farm. Rĕşinari 40 bani; Nic. Socol, Dion. Socol, Ioan Homan, Ioan Moldovan, toţi din Petroşeni câte 2 cor.; Ioan Vulc, comerciant Orĕştie 10 cor.; Dum. Hăşigan, comerciant Bucureşti 5·70 cor.; suma: 52·10.

Prin intermediul *dómnei Maria N. Roman* de la: dl Dincă Schileru, deputat propr. în Bălteni (România) 18·88 cor.; dómna Graur, Bucuresci 9·40 cor.; Ilie Breju, comerciant Bucuresci 9·40 cor.; Iuon Roman droghist Bucuresci 9·40 cor.; P. Roşca, camerciant Bucuresci 4·76 cor.; d-na A. D. Furnică Bucuresci 4·76 cor.: Ioan Dădârlat, Bucuresci 4·76 cor; Miron Ciucean Bucuresci, 4·76 cor.; Ioan Martinescu, Bucuresci 3.76 cor.; Nic. Grecescu, Bucuresci 4.76 cor.; Eraclie Duro, Brcucesci 1·89 cor.; Dr. A. Frâncu, advocat Cluj 4 cor.; suma; 80.53 cor.

Prin dómna *Eugenia I. Doboiu* de la: dl Dr. Gav. Suciu adv. Haţeg şi dl Ioan Munteanu compt. Haţeg câte 4 cor.; suma: 8 cor.

Prin *domnişóra Veturia A. Papp* de la: dómna Teresia Păcală, (Oradea-mare) 2 cor.; dómna Maria P. Cosma, (Sibiiu) 4 cor.; dl V. Papp, Beiuş 3 cor.; d-şóra Angela Buteanu, (Beiuş) 2 cor.; dl George Vătăşan, profesor 3 cor.; dl Eugeniu Vancu, Sibiiu 2 cor.; dl Atanasie Boiu Sibiiu 4 cor.; suma: 20 cor.

Prin *d-şóra Mariţi Bucişan* de la: dómna Maria I. Dan, protopopésă Făgăraş 4 cor.; dómna Ana Filip, Abrud 2 cor.; dómna Elvira Pop, Abrud 2 cor.; d-şóra Sofia Buceşan, Abrud 2 cor.; suma: 10 cor.

Prin *dómna Maria Simian* din Rimnic-Vulcea de la: d-nii Dum. I. Simian, Nic. I. Simian, Oprea I. Simian, Dum. Hanciu, Ioan Hanciu, Nic. N. Simian, Nic. Steflea, Const. Popa, Nic. Hociota, Ioan I. Simian, câte 3.76 cor.; Nic. Ţintea, 2 cor.; dómna Ana D. Simian 4 cor.; suma: 43·60 cor.

Prin *domnul Nicolau Henţiu*, notar în Sĕlişte de la: dl inginer P. Ilieşiu, din Constanţa (România) 7·62 cor.; dl Ant. Pluhars, peunoriar Fiume 5 cor.; dl Vasile Aldea, consilier comunal Sebeşul săsesc 5 cor.; dl Ioan Florian, notar Laz 3 coróne; suma: 20.62 cor.

Prin dl *Niculiţă Comşa* de la: d-nii Ghibu et Hansa din T. Jiului 5 cor.; I. B. Comşa, 3·76 cor; St. Nicolaescu, 3·76 cor.; Aur. Constantinescu, 1·88 cor.; Ilie Şerbu, I. Şufană câte 0.94 bani; suma: 16·28 cor.;

Prin *dl Ioan Iacob* învĕţ. Sĕlişte de la: dl Romul Mircea, protop. Mediaş 4 cor.; L. Albini notar Zlatna 4 cor.; suma: 8 cor.

Prin *dl Ioan St. Banciu* propr. în Sĕlişte de la: dl T. L. Albini, din Cut, Iuliu Popescu (Albina) Sibiiu 4 cor.; Ioachim Munteanu, paroch Gurarîu 2 coróne; suma: 9 coróne.

Prin *dl Const. Crişţin* învĕţ. în Sĕlişte de la: dl Ioan Alemănuţ, (T. Jiu) 10 cor.; dl Gh. Şeuleanu, Pianul inf. 10 cor.; suma: 20 cor.

Total 774·55 coróne.

Cu acéstă ocasie Consiliul de administraţie al Societăţii transmite mulţămirile sale tuturor sprijinitorilor sĕi pentru obolul oferit şi destinat pentru sporirea fondurilor ei. Societatea nóstră credem, că e sigură de acest fel întrĕ români, sau în oraşele şi comunele românesci, din Austro-Ungaria. Importanţa ei pentru Sĕlişte, unde pe lângă frumseţile posiţiunei date cu îmbelşugare de Dzeu, puţin mai e de făcut şi de mână omenéscă, e evidentă. Suntem la început şi sperăm, că vom atinge scopul ce ni-am propus. Asupra înfiinţărei societăţii şi asupra autorului intelectual vom reveni la timp oportun.

Drept încheere remarcăm cu mare satisfacţie şi cu frăţéscă şi românéscă dragoste faptul, că întrĕ sprijinitorii societăţii nóstre de peste muchea Carpaţilor printre mulţi români originari din Transilvania şi special din Sĕlişte, figuréză şi doi distinşi cetăţeni ai României: dl Constantin Cociaş, advocat în Braila fost preşedinte de tribunal şi procuror de Curte. Bărbat de mare valóre şi unul dintre *rari nantes*, care a cercetat de mai multe-ori şi pe fraţii din Ardeal, ca sĕ se convingă *de visu* de păsurile lor, sĕ pună urechea pe cóstele Carpaţilor sĕ asculte suspinurile de durere ale fraţilor de neam şi sânge şi sĕ pótă spune apoi adevĕrul curat, ca un bun frate şi celor de acasă după înapoierea între ai sĕi; secundul e dl Dincă Schileru, înrudit prin alianţă cu o fruntaşă familie din Sĕlişte, deputat aprópe în permanenţă, de vre-o 20 ani, în Camera României, ales de colegiul al III-lea al ţĕranilor, ţĕran şi el şi mare sprijinitor al tuturor intereselor poporului, din care şi el a rĕsărit.

Sĕlişte la 31/19 Decembre 1901.

N. Henţiu
preşedinte.

Octavian Sglimbea
secretar.

Constantin Crişţiu
cassar.

Posta redacţiunei.

Dlui A. C. în V. Raportul a fost cam întârziat. Despre astfel de întêmplări trebue raportat atunci îndată, nu după dóuĕ luni.

A eşit de sub tipariu în **Tipografia archidiecesană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rênduéla Vecerniei, Utreniei şi a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele şi altele.**

Preţul unui exemplariu legat simplu **1·60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3·20 cor.** plus porto postal **30 bani**.
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidiecesane.

NOU! **Pro 1902** NOU!

a apărut:

Calendariul ☜
☞ **archidiecesan**

neapărat de lipsă pentru ori-ce preot şi învĕţătoriu.

Preţul unui exemplariu **40 fil.**, cu Şematism **80 fil.**, + porto postal **10 fil.**

Librăria archidiecesană
Sibiiu.

☞ **Pentru pacienţii de stomach!** ☜

Tuturor cari în urma rĕcelii ori a prea marei împovărări a stomachului sau prin consumareade mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat 'şi-au contras bóle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârciuri de stomach,
Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui resultate escelente de mulţi ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite şi recunoscute ca tămăduitóre, cu vin bun; întăreşte şi invioréză organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delătură conturbaţiile de mistuire şi influinţéză puternic asupra nouei formări de sânge sănĕtos.

Prin întrebuinţarea regulată a vinului de buruieni bólele de stomach vor fi curate încă în formare. Sĕ nu întârzie nime dar' a-'l folosí încă de cu vreme. Simptome, ca: **dureri de cap, rîgăeli, arsuri în stomach, inflamaţii, ameţeli cu vomări**, cari la pacienţi cu suferinţe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

Constipaţiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum şi conglomerarea sângelui în ficat, splină şi suferinţele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delătură mistuirea grea şi depărtéză prin un scaun uşor materii stricate din stomach şi intestine.

Faţa palidă şi slabă, anemia şi slăbiciunile sunt de obiceiu urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge şi a stării bolnăviciose a ficatului. **Lipsa de apetit** şi **reaua disposiţie**, precum şi **durerile de cap** şi **nopţile perdute** (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persóne. Vinul de burueni dă slăbitei puterii de traiu un nou şi próspĕt impuls. Vinul de burueni măreşte apetitul, ajută mistuirea şi nutrirea, uşuréză formarea şi schimbarea materiei, înlesneşte formarea sângelui, calméză nervi escitaţi şi creéză nouă **voe de viéţă**. Nenumĕrate scrisori de recunoscinţă şi mulţămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vênzare în sticle *fl. 1.50* şi *fl. 2.—* la farmaciile din *Sibiiu, Turnişor, Sĕlişte, Ocna, Slimnic, Şeica-mare, Nocrich, Avrig, Tălmaciu, Boiţa, Cisnădie, Poplaca, Gurarîului, Jina, Poiana, Mercurea, Câlnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrifalĕu, Sebeşul-săsesc, Vinţul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beşinĕu, Mihalţ, Teiuş, Blaj, Pănade, Ţapu, Mediaş, Blăjel, Sân-Mărtin, Ibaşfalĕu, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholţ, Făgăraş, Beclean, Câmpulung, Rîmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăştie, Deva, Hunedoara, Haţeg, Luncani, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia* etc. — precum şi în tóte celelalte localităţi mai mari şi mai mici din Ardél, Ungaria şi Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 şi mai multe sticle de vin cu preţurile originale în tóte localităţile din Austro-Ungaria.

☞ Păziţi-vĕ de falsificări! ☜

Sĕ se céră anumit:

Vinul de buruieni al lui ☞ **Hubert Ullrich.** ☜

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părţile lui constitutive sûnt: Vin de Malaga 450,0, Spirt de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roşu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireşe 320,0, Coacăză, Anis, Rădĕcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădĕcina „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tóte aceste se amestecă. un. dcm. [21] 3–3

Redactor responsabil **Teodor V. Păcăţian.**

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.